Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Sēfer Tôrat Kōhănîm

Ḳaro, Yosef
קארו, יסוי

Fîordâ [Fürth], 451-452 [1690/91-1691/1692]

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11660

Visual Library

1205

Rabín A. Epstein
Praha II., Lodecka 3.

7205

436
21
457

חשן המשפט את האורים ואת התמים

ספר

תורת כהנים

שלחן ערוך מטור חשן משפט

עם הביאורים ה"ה מאירת עינים ושפתי כהן ושניהם גאוני ארץ מרגן ורבנן המה כהנא רבא ועל דא קא בכינו דשופריהן בלא בעפרא · ולא זהו להיות רב כהנא ורב ספרא : להוציא בעצמם הביאורים אורות חדשים · בשני פירושים · ישמחו הישישים : אשר האירו עינים הסתומים בקיצור נמרץ דברי הגאונים מחברי הש"ע והגהותיו מוהר"ר יוסף קארו ז"ל ומוהר"ר משה איסרלז ז"ל והרבה דברי הפיסקים הנעלמים וסתומים מעין כל חי איה שוקל ואיה סופר · ושבחם היסופר : ובכן זה שתים שהן הרב"ה שנדפסו ע"פ הפצרות רובם דרובם חכמי פולניא ואשכנזים וספרדים ובויתר הסכימו על אשר נתן ה' בלבבינו לעמוד הקרואי"ם פנים אל פנים להיות מצוי ומזומן אל השונים · ובכן עושו גושו חושו אל הספר הנחמד הזה להיות קונים · ואל תחושו אל מטמונים · ובכן יהי רצון שנזכה לראות בנין אוריאל כמימים קדמונים :

נדפס פה ק"ק פירדא

בשנת ועל המשפט אשר יאמרו לך תעשו לפ"ק :

בדפוס המשובח אשר הקים הנביר הנעלה כהר"ר יוסף פן הקצין והאלוף הישיש כהר"ר ולמן שניאור י"ץ פו"מ דק"ק פירדא :

[illegible]

אל תרגן : הנהגל הישט ראשי המשפטים הלאו

יראת יי' מהורה עומדת לעד :

הסכמת גזירת מורינו ורבינו הרב המופלג
הי"ה מוהר"ר שמואל נרו"ו אב"ד ור"מ
דק"ק פירדא יע"א:

הדור מתם ראו דבר מדם מאר לא היה לעולמים · מלכים
מדיינים ק"ק · דיני"ם מלוכ"ם מורים ותומים ·
משתמשים כסתי כתרים וקנו סם טוב לכתר מלוחים · ישוב
כהן הגדול כשל פלך כרחם ואחיר כשכורו פני המזרח · ומפריו
קם מאר מלא מת ידו · לכהן ולכהם מת מדו · יגע ומצא מאר
המורח · ומחשם כהן ינק נין ויגע פרח · פרחי כהונה מכם
משלמיו מלאכת נדרה · מלאכותיו למלחמה וידיו לקרב מלוחה
ולפחמים מקוי לפניו קידה · והנה ברוחה כהן גדול כשנה קורח
ליהו רוחה פאר"ו על כהן הגדולה על מוקדה · לא מלינו נריך
מלא מפני מחלוקת שניהם ליהן לפניו כתנודה · לזה מליר ס
רוח ממרום למאר ברוחו היו פי שנים · נרור ככסף לקח בידו
מלא מפנים · ויהי ס' מת יוסף מוקיר שבת"י · ויסר ומים
כאר"ר יוסף כן הקנין המפורסם פ"ו כאר"ר ולמן שניאור יצ"ו
שם לו חק ומשפט · כמאמר כה לאנו"ר ויפשום שפוט · לחיות
דכרי הרב מסכר ומור"ם כיונה כו כחתנה והגדול כשל הסתם
מימין הנולה · ומור כנגדו פייל ס"ך ומלחמה עשה כתחבולה ·
גם יכרו עליו רשים מניחים כדי לסקל כתסלה ולהרים כתכלה
ובעוד מלא נגמרה מלאכתו · מקשה מחמו מלא כעוכתו · כהן
לורפת דיוסף קהקינא · דלא יסלום עינא כיפה · כבכפי יהוה
קחמינא · וביותר שהרם קדמונינו שקדמוני קא מזינא · ספרי
נוור כנוירת נקם על כל מדפיסים ומחוקי ידם · לכלתי מלא
יד ככהני ס' ליתן מקום כנפשם ומחודם · להדפסת ספר זה
כלתי רשות היתומים קטנים · עד מאר יגדלו דקיינו מהיום ומ
סוף עשר שנים · יום ד' כ"ו מבת תנ"ב לפ"ק · נאם מקטן
שמואל בלא"ם מהר"ר מאיר מדינ"ה יצ"ו ונ"ל קונה פה ק"ק
פירדא יע"א ·

הסכמת ונזירת הרב המופלג המאה
הגדול מוהר"ר אברהם נרי"ו אב"ד ורמ"
דק"ק רוידניץ ומרינת פיהם יצ"ו:

בעברי דרך נבר נלחת · פה ק"ק פירדא מאר כשמו
וזרחת · וכיה מנקה שהורה מלי סולחת ·
מנחת כהני"ם טעמה כבדכם נפיחת : ומאר תמיד ריח
משתוקק ולבי נכסף · מנחתי כיד מהנשים מאר כוכלו ריח
יו"ט : כמאר משפטי"ם מעלם משפטי לחת יחדיו לדקו
לת זה לעומת זה כספר תקקו · ולוכות לת הרבים משפעיל
זקקו : וחרונה לחכים לפסוק כדיני ממונות · תכף
מרכותיו כסקירה לחת וידלה מים תמונות · כי דכריהכמים
נשופים כדרכונות : ולת נם ולת מליקר ערך ספרי פסח"ל
וסם כ"ל לא נתנלו לאחד כעיר וכה שפחה שנים · וספרי פסח"ל
מאר מדפיס מקרוב כלו כחשבו לין רשיחין כיכר לביניים · נחתי
לקרוא מדת הדין נכפליים · ומפרי רוחיופי כה כשור"ה מלא
הדין דין לחת וכל מתיקון לתעורה · כתכלית מתקונים
פחם כלמודה · לחרתי לחיות סניף ולספרים על המחה ·
לנלות נגד מעיני נבול עולים כיקר שנוחה ושלוה · כי לא
כעלה מדה כמדה · ומחר ומיחר בקודמים לא קדמונו
ונזרו בנדוי לכל יהפיס סום מדם ס"ר זה שנים כחתך עשר שנים
לבוי הלי נברת כשחתת ויעוררו עליו דיני דינים · ומחתי
לדכריהו יהיו דשנים ורעננים · כ"ם שכותב ומחם יום ש"ק
מדר תנ"ב לפ"ק :
מכבדם כן מהר"ר שמואל נלה"ם ברוידא מפולנ מוכה פה ק"ק
רוידניץ · ומנודתי פרוסה במרינת פיהם :

הגם מקדמ[illegible] ם נספריהם חכמי
נאונים מ[illegible] ולניא ורוסיא ורק"ק
זוינא וניקל שפארג והגאון [illegible] רינק בינו נ"י אשר היה ישובו
פה ועלה עד למעלה עד שבא לק"ק קראקא עיר ואם בישראל
ומשם נתבקש בישיבה של מעלה מהור"ר שמואל קאיידנוויר
דק חרשים מקרוב באו וראו התועלת הגדול לגדולים ולקטנים
להיות שלחן ערוך לפניהם בקל ובמרוצה שיעמדו הפירושים
הנחמדים זה מול זה וראו עיניהם ושמחו לבביהם וכחכמה
תאיר את פניהם ההון רב אשר יצא על הספר הלז וחסו על
ממון של ישראל וגזרו בנזירת נח"ש כאשר עיניכם תחזנה כל
חר וחר בלשונם הצח מצוחצח אשר יוצגו לפניכם ואלה הם :

הסכמת האשל הגדול הרב המופלג הי"ה
מוהר"ר שמואל נרו"ו אב"ד ור"מ דק"ק
פרנקפורט דמין יע"א:

ויבא יום"ק סביאה לעשות מלאכתו מלאכת שמים כשמוש
מלאכה וקכמה כסוף תרונה · לא כח ולא עקש
ולא כתן לפיניו תכומם וסיכה · עד שסוניה מעשכתו מכא על
פעולו לפעמיד כמקום דירתו דפום עם כליו ומכשיריו על ככונם ·
לזכות כו רכים ותמלא פארץ דעה וידעו תועי רוח כינה ·
כי מאר ככר כדפים כמה ספרי קדש כתכלית היופי שכלשערי נאכה
ורואה כאר לא היו כמלאים כ"ו אחד כעיר וכשים כמעשה שם
תכקשם ככסף וכמעטוניות לא תמלאנה · ומכה המסכיר כר
לכל מהרץ הקנין וכדיב כמר יוסף כבר"ם ופקנין פ"ו כר"ר ולמן
שניאור מתוסכי ק"ק פירד"ם עוה"ב שם נפשו ככפו כאאר רשם
שמי רחיות ה' כאאר אין לך מקנוע כתורה יותר מדיני ממונות
ושם כמעין הנוכע ולבם יד ושם יותר מאאר ספרי קדש כאאר
שם כברים לקיום ויסוד עיר ועיר מדינה ומדינה לדרשם
ומכקשה · שנית כאאר ספר הנשמד מאירות עינים שם
שבדפם כמה פעמים ת"מ לרוב תופלתו ומעלתו לאמור לירוכון
ומה נם ספר הנאמד שפתי כהן על הש"ע לא נדפם רק פעם אחד
ועודו ככפו יכלאנו · נם אין יד כל אדם משנת לנקות שניהם
ספר השמ"ע וספר שפתי כהן וכשם סמלא יאמר אחד מיני אלף
ס"יהו לו שני ספרים כל"ל יככד עליו כדבר לסיות עיניו משוטטו'
אאר בקיצום כמירות לדעת מכוקשו · את כל זה רואה עיני
כקנין וכדיב כמר יוסף כל"ל ומנדבות לבו לזכות כרבים לא
היה כשף נשפר כעיניו ונתן לכשף מונף לפזר מסוכו לכבוד קונו
ולהדפיס הש"ם על מוסן משפט ומערכה חול מערכה השמיד מנד
ה' מכור השמ"ע ומנדו שפני מכור השפתי כהן על מוסן משפט
למען יהיו שני הספרים כל"ל מצויים כדי לזכות כהם כרבי ומלמד
כארץ דשה וכיה כל מכקש פיהם דין מדיני ממונות ימנא מכוקשו
כלי אחל ויניעה · ומדאנה מדבר אף כי יהיה אחלו כשמשה
ובדעת וכבינה בן ואוליי"ו נאחד אלא אחל כו יתן אלקים ולא
יפליטנו מלקים לאכול מפריה ולשבוע מטובה כי מקנאת ה"ם
מרשעו יכה ה"ם אאר וידעים נ"ל אאר אלא ויסיר הקנין כל
נדיך לוכד בלבקו ככן לאמרנו מוקנים כתכונן לאאר ארחינו כאאר
נדפס ספר השמ"ע ראשונה מכאי הדור שניו כיחים שהם נזרו
כנזירת נח"ש לבלתי יכרום ה"ם את ידו להדפיס ספר הל"ל עד
עשר שנים לבלתי נגרום עלילה ליוק לו נרס ויוק לאכיה נדפוס
ספר הל"ל · ככן נשקבותים הלבבו ונזרנו ואארנו כנזירת
נח"ש לשותק ירכבן בו כידו בו קללה בו שאחת לבל יתעסק בזה
אאר יהיה מי שיהיה להכניס ספר בזה לכיה נדפוס בזה תבולה
ועד אשר כעולם עד כלות עשר שנים מהיום כלתי הסכמות ורשות
ואאר מכא הקנין וכדיב כמר יוסף הל"ל שלא יהא ח"ו תם לריק כאו
הן כשנתו או מחמת נירי ונירי דיליה ונשומע לדכריהו
יונשם ויבא עליו נרכת טוב כ"ד המדבר לכבוד תורה היום יום ג'
ר"ח סיון מ"ס למ"ד יתנ"ח לפ"ק :
נאם הקטן שמואל נה"מ מ"ו מוהר"ר לכי נקרא הירש זל"ה ·
מאיר ומם כישראל ק"ק קראקא · מונה פה ק"ק פרנקפורט
דמין יע"א :

UNIVERSITÄT POTSDAM
Universitätsbibliothek
7123

הסכמות הרבנים המופלגים הי"ה חכמי ספרדים שבק"ק אמשטרדם יע"א

הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד הלא הם ספר שפתי כהן וספר מארת עינים יחדיו יהיו תמים לקבל התחלת תענוגי התורה ולמוד לפני יהודה קסת קושט תמרי כיכר הישר"ם את רוח חיים יקר ובשמד הלוקח כהר"ר יוסף בן הלוקח הרה"ם והקנין כהר"ר זלמן מכיתר ותזר כנכר עלינו להדפיסם כערך אחד ואף כי טובות נדול הסולחה מרוכם ולכן נזרנו אומר שלא יוכל טוס אדם אחים או הסם קטן ונדול מחיוה הם מיהם לא על ידו ולא על ידי זולתו להדפיסו כלי רשותו להיות לו נרשת בקונין וכל העובר נזירתנו זאת יקולו על ראשו הללות הכתובות בתורה ולא יחלם נפשו מנשיכת נח"ש וכל מקוייה תבוא עליו ברכת טוב · כתוב ונחתום בק"ק אמשטרדם י"נ תמוז שנת התכ"ו על ידי סעיר דמן מבריה

יצחק חנוסב יעקב טשפורטם

הסכמת הרב המופלג הי"ה מוהר"ר משה כי"ץ נר"ו אביד דק"ק אמשטרדם אצל קהל אשכנזים יצ"ו :

ראה וכנה יד שלוחה אלי · מהקנין כהר"ר יוסף בהקנין כהר"ר זלמן פרנס מק"ק פיורדא יצ"ו · אשר הביא לכתה מידו אלי הסכיל · לאמר לדורות · אשר הציר הר' רוח ה' לפעמו · ורציונו על מסכנו סליקו · להיות מניב ורו יד לעבודת המקום · ולזכות את הרבים כהדפסה מחדש את השולחן ערוך מטור ק"מ עם הציכור הנדול · אשר הכרו ונם ידעו מהסל הנדול הנאון המפורסם מוהר"ר פלק כהן זצ"ל · הוא ספר מאירת עינים · אשר כשמו כן הוא ממאיר ומציר עיני חכמים ברוניס להסכים ולעסוק כדיני ממונות · וזולת ביאור וציכור שלו · היו דברי הם"ם סתומים וסתומים כהרבה מקומות · וכבר כתבסבו וכתפרשו סורלותיו ודיניו ופסקיו בחיבם בכל תפוצות ישראל · להיות ככל דרכיו מסכיל שהלכה לחפשה כתותו בכל מקום · והנה כבר הדפסו חבים וחלים בחועלות · אך אשר מרוב הרפתקות וחחים שחיכן כסדרן אשר שלפו ובברו ובפתבכו בעולם · הלכו לאיבוד ולשחיון עד אשר מחם תפילו כלאותיהן אינן קיימין · ולא נשארו מהם כי אם מעט חוציר אחד בציר וחבים בחדיבם · ואף נם הדפסה אשר נדפס מקרוב היה מעוטשת מאוד מאוד · עד אשר אין הדואה מ חוטשת בו · ועל כן הציר את רוחו להדפיסו מחדש ולחקן את החעוות · לבחותו לחפליותה כדיו וכבייר יפה ואותיו' מפכימות · ואנב נרחה אשר מלוה נוררת מלוה עמד לשרת בקודש הקדשים · להיות שנן לשני הכהני"ם נדולים · ולהיות ענילת הספר כתוכה פנים ואחור · מהני הבריהם · עבר ונדר חוזה · ועבר ונדר חוזה · ותשוכתם הרחתה בנדה · ואחר אחר חיכורו של הנאון מוהר"ר פלק כהן זצ"ל · ומלד הטהי חיכורו של הנאון הנדול בעל שפתי כהן זצ"ל · להבכור אשר לאו כל מדלוכה לשתי הבלחות · ס"ם עם חיכור הסמ"ע · וס"ע עם הכור השפתי כהן · ואין יד כולם שוה בכם · להיות חנים ערך הנה יד · לקנות בשני קבינים את התורה שהיא קנין אחד · מלוף לזה בערכת החיפוש ודילוג מספר לספר · על כן עלקו אחד לפני · להיות שניהם כאחד טובים וערוכים בספר אחד לפני כל מעיין · ובנקל ימנא מבוקשו · דעת כל אחד ואחד · וכוה יהיה שלום על דייבי ישראל · אך אשר הקנין כהר"ר יוסף המחים הכ"ל נסוג אחור כאחרו לוי לי מיוצרי · לוי לי מחציבי · אים לחום פן יכואו אשר כך להפיע את נבולי וינרחו לי נרם בנאין וכידים · כי הנחו שלמיכם אשר בודאי הוצאות הדפסת ספר כזה יעלה לסך שלוש ורב · ולמחוג כבד יבבד ממנ · ויהיה שפיחת דלת הדרת ק"ו ולחקן אשר לא תחבטל מלאכת מחבת אשר · יחתרתי אם הספר להטיל קרש אחור ושחתת אשר אם חיחה · על כל מי אשר יבא להדפיס פירושם וחיכורם של הנאונים ז"ל הכ"ל הן כדונתה ואת · הן על אשר לבדו · הן ע"י אלמו · הן ע"י אחרים הן כר יחרחל הן כותי

הסכמת הרב המאור הנדול מוהר"ר מאיר נר"ו אביד במדינת קליווא ומרביץ תורה בקלויז בק"ק קליווא :

הנה בעיר רוחם' לנעימי מיקר והקנין כהר"ר יוסף הן הקנין המרומם כהר"ר זלמן פרנס יצ"ו מק"ק פיורדא · להדפיס מקנות נדול כתורה ספר הבכבד ס"ם מעטן מהפט · וסביב קוטים מלאכי אלקים אלו מוחמים המפרסים המופלנים · אשר עיני כל בי"ת ישרא"ל אליהם ויהי"ר כרחה הוי יקר מפז והדרבתוכים · ס"ה הספר מחירות עיניהם שחיבר הנאון המופלג כמוהר"ר פלק כהן זצ"ל · והספר שפתי כהן זצ"ל · שניהם כאחד טוכים שניהם הן האחד בהכ"ל מהיים בהבי' חילי מעלייתה נאחדו לכתוב ולקרות · ואף שהבר כדפם הפת"ם כאחד בפתים והפ"ך פעם אחת · וכל ה' קוטב ברכה בפני עלמו · מבל מקום על הרואה כמחירו"ת עיניה"ם יראה התועלת הנדול מזה הספר · בחקום טיפול ספק בדברי אחד ושם שני לפקיחתו · שני כתוכים בחקום ה' מלחדים · ולא יצטרך לפעם כל אדרי בדי"ן רק עיניו לבבה יביט ויסי' לפניו שלחן ערוך שם כל נדותיו שלא בראתם ה' · וניסי הב"ל לא פעם להזיל והב מכיסו · יום"ם מוק"ר שבת"י · לחפיק ס"ך ויי"ל ס"ך פת"ם דקיי לפוס רבנן ותלמידיהון · בודאי הוא מחמדיהו רבים וברכות יבואו תבלותה לראש יום"ם · חן ברחוי לנדור שלא יבא ה' להסיר נכולו ונגרום היוק ק"ו · בכן נם אנכי מסכי' עם אותן שקדמוני ורזוני לנזור לחמר בפ"ק ושחתת שלא יריש חים את ידו ורנלו להדפיס הספרים הב"ל הן כדחותו לוכדחות חחרת הן על ידו הן על ידי אחרים כפוס תעבולה ופרחה בעולם חפך עפר פניהם מיום כלות הדפסם הב"ל כלי רשות ניסי החדפיס הב"ל · וכשחתת יבא חלן דחוכר ק"ו · והשומע יוכיח ותבא עליו ברכת טוב חשוב כ"ד להנדיל תורה שחקרא טוב · היום שחאחר בו כ' פעמים כי טוב"ב לחכי' את"ן לפולני נדק לפ"ק · הקטן מחיר בהקנין כהר"ר חכרהם מרוידנ"ן קונה פה קליווא :

הסכמות הבית הנדול שבק"ק פראג הי"ה האלופים בית מ"ש יצ"ו :

ויהי יום"ם חים חללים וס' עמו בכל אשר פונה · נדול התעשה · חחוכה וזיכה רבים לבו לפוקבי בית ישראל דלא חסחכת חורה מיפראל : הוא בחל להיות נצור כחלחכת סדפוס לדפוס ספר חחיר"ת ביכי"ם חלות ס' פרס על ס"ם חטור ק"מ וספר שפת"י כה"ן חרות ופקוק על לוח אחד שניהם כאחד טוכים נדר חוב ונדר חוב חה שפשור וסחיים כחף' חפורס בהבחי חשוב שדי יפוס להקל על המעיין · טוב עין · נרחים ופקירם אחת חנלח ותרחה עין בעין · הוא ניפו כת"ר יוסף הן הקנין כהר"ר זלמן שניהם חלקים אלו חותמים המ"ק פיורדא יצ"ו · בבדי שלא לקפח ספר ידי עוסי חלוה להסיק החסוק בעין הסיים · חלחכ"ת חשבת חפר"ת חורה פינוך לא יראה להסיג נבול · חוקה אין אדם טורח בחשובה · על התורה ועל העבודה · ויבא אחר להפסידה · להיות חם לריק כחו רפה חחת לשוט ידו הדה · חימים נחורה · חקנה חחקחי תורה · לנזור בנזירה · קלה וקחורה · על בכבכם לפכירו בחקומו · בחלחכת הדפוס שלא לנרוס היוק לחותו שכבר קדמו : ונחנו נוזרים בחוקף וכחחר קדישין בבל

ירצה וכל ימלא למחיית חדש מיוחל לחדשים ספר סמ"ם
וספתי כאן על ס"מ שלח ברצון כחדר יוסף סב"ל כמסך שפר שכים
תמידי ואפילו אחד מן הספרים הכ"ל ק"ו שכיסם ימדיו ידבקו
בירושם אחת לא ע"י שלמו ולא ע"י שלוחו כמותו ואפילו לכבדי
משלימות לאומרם לדבר שבירה ושום שנוירם ומי שיעכור על
דבריהו זה כודון כדיעה רבה יבא כדון כפיס מדון ונרדפנו עד
קרמה . וכמתי לי' כפילות דלא מכא דמא . וכללו כשרם אחד
המוכר ואחד שקונה במשמע מידי ומידי . ולשומע יוצאם

ותבא שליו ברכת טוב . יום ו' כ"ם סיון תכ"ח לפ"ק :
כניתן בעיר ווילנא בשנתון המפורסם ס"ת הרח"ם ונלה"ם שפירה :
שמואל בלתן בן מהר"ר אברהם ונלה"ם דיין מו"ם דק"ק פראג :
מורי מרגא ויכח כללו מוהר"ר אליעזר נר"ו מכנית שלמן :
יוסף בן האלוף והחרושם כמוהר"ר נכי ונלה"ם
מרדכי בן המפורסם המופלג מוהר"ר כער יעשלם ונלה"ם דיין
מ"ם פה פראג :
בקטן שמואל בן הקטין הפלוף מוהר"ר גרשון נ"ע ס"ל ברכתם :

בעזר אלהי האבות . אוריע נתיבות . ראשי התיבות . של הפוסקים וספריהן . להיות בקי בהן ובשמותיהן :

א
א"ס . אי ספי : אומפילו ספי : אלמ"ה . אי לא תימה ספי : א"ל . אין לריך . אפ"י . אף על פי : אא"כ . אלמה אם כן . אח"כ . אחר כך . א"ם . אתי שפיר . אע"ל . אין לריך לומר . אע"ג . אעב קרקע : א"ע . אוכדות אוזב . א"ה . אכן הענר . א"ג . אור זרוע . א"א . אורח חיים :

ב
כל"ם . כלומר ספי . בלה"ב . בלשון ספי אמי . כ"י . בית יוסף . ב"ח . בעל התרומות . ב"י . בפרישה . ישכים . ב"ד . בפיוק ד' . או בפייעתא דשמיא . בתק"ם . בתקנת חכמים . בנק"ם . בנקיעת שפר . ב"ד . בית דין . בע"ד . בעל דין . ב"ש . בשרש . יום טוב . ב"ת . בתורת חיים . ב"ה . בחכן הענר . ב"ל . בירוח דיעה . ב"מ . בשונן מפעט . ב"ם . בעל הכית . ב"ל . בעל כרחו : ב"ב . בדק בכית . ב"ח . בית חדש . ב"ו . בשפר . ב"ש . בעל הפיטור . פ"ם . בחר שכח :

ג
ג"ו . גם זה . ג"כ . גם כן . ג"פ . גם פעוט . ג"מ . גדולת מרדכי . ג"ת . גדולי תרומה :

ד
דא"כ . דאם לא כן . ד"מ . דרכי משה . או דרך משל . דא"ל . דאין לומר . או דאיכא למימר . או דאפשר לומר . או דאין לתרץ . דבר"פ . דברים פרק . דבר"ם . דברים סימן : ד"ל . דים מומרים . וכפשוט כרשם אגל רמכ"ם פוא דין ל"ה . ד"מ . דרכי משה . ד"פ . דפום פראנ . ד"ק . דפום קרלקא :

ה
הכא"ה . הא כלאו הכי . ה"נ . הכי נמי . הכא"ל . הרי זה כא כלאו הכי נמי . ה"ז . הרי זה . הכ"ל . הרי שלך לפניך . ה"מ . היינו טעמא . הת"מ . הרב מגיד משנה . הגמ"ר . הגאות מרדכי . הג"מ . הגהות מיימוני . הג"ה הגהות אשר"י . הגד"מ . הגהות דרכי משה . הפא"ם . הפוגיע מקבירו שלו הרמ"ם . ה"ל כוי ליה . הל"ל הוה ליה למימר . הרא"ם . הרב רבינו אשר : ה"נ . הלכות גדולות :

ו
וי"ם . וים פולקין . וי' . ולשון או ולפיל או ולקמן . ואינ"ם . ואינו יכול לישנע משלם . ולפד"נ . ולפניות דשתי ורפא . ופ"ק . ופוד קשה :

ז
ז"ל . זה לשונו . ז"ש . זה שינו . ז"ם . זה שכתב או זה שנאמר . וכל"ם . זה כורר לו אחד :

ח
ח"כ . חני נוסק . ח"כ . חשרון כים . ח"ל . חייב לו . חו מוץ לארץ . ח"ם . חוקת הכתים . ח"ת חלק ת' . ח"כ . חלק כ' . וכן כולם . ח"ם . חכמת שלמה :

ט
ט"ו . טור : ט"ם . טעות סופר :

י
י"ל . יש לומר . יום לפרש . יום לתרץ . יום להקשות . י"ם . ידי אמים . י"ד . יורה דעה : יש"ם . יש שלמה :

כ
כת"ם . כמו שכתבתי או כמו שכתב . כ"מ . כשם מצנע . כ"ש . כי אם . כ"כ . כן כתב או כתב כן או כלכך . כל"ל . כשנזכר לעיל או כן נראה לי . כ"ל . כן לריך . כת"י . כתיבת יד . כתק"ם . כתקנת חכמים . כ"פ . כן פסק :

ל
ל' . לעיל או לקמן או לשון . לפ"ז . לפי זה או לפירוש זה . ל"ת . לא תימא או לא תקשה . ל"פ . לא פליגי :

לק"מ . לא קשה מידי . ל"ק . לא קשה או לא קאמר . ל"ד . לאו דוקא או לא דמי . ל"מ . לא מכני . או לא מכניח או לא ניחא לי . ל"ש . למה לי אי ליכא למימר . לגי"ם . לענמת ידי חמים : ל"ת . לחם תמודות . לק"מ לחם משנה :

מ
מוהר"ן . מוסר"ר יעקב ווייל . מהר"ם . מהר"ר מיסרל בספקיו . מהר"ק . מהר"ר יוסף קלון או מהר"ר יוסף קולרו . מור"ם . מורי ורבי"ר שלמה לוריא . מור"ם . מורי ורבי רבי משה מיסרלש . מהר"ם . מהר"ר מיוק מסיין . מהרש"ם . מהר"ר שמואל מידלם מ"מ . מגיד משנה . מ"ע . מנדול עוז . מע"מ . מעדני מלך : מ"ם . משום שכי . מס"ע . מפני מעטת . מפא"ם . מס שפיק כן . מכנ"ם . מכתב כני תורי . מ"מ . מכל מקום . מ"ם ומ"ל . מתוים שכועה שאינו יכול לישנע משלם . מפל"ת . מפיס לפי תומו . מ"כ . מלאכת כתוב . מס"ע . מפודסים סעיף ג' . וכן כשכתוב מפס"ג :

נ
כ"י . כמוהר יוסף מוכתיב' . נל"ע ס"ת . כתיב ל"ת אלף ג' . וכן כולם . כ"ם . נוף שלם . נל"כ . נכפי נאן כרוך . נ"מ . נכפי מלוג . או נפקא מינים . נע"ר . נעילת רשות . נק"ם . נקיעת שפר . נת"ל כשמר מייב לי :

ס
ס"ת . ספר ת' . ס"כ . ספר כ' . וכן כולם : ס"ק . פעיף קטן ר"ל כשעיפים שנרשמים על הסיכורים . סמ"ע ספר מתירת עינים . ס"ד שלקא דשמח או שפיק ד' . ס"ל כביכול לי"ם . סי' סימן . ספ"ם . סוף פרק ס' :

ע
ע"ב . על כרחך או על כן תואר כאן . ע"י . על ידי או על ידו . ע"מ . על מנת . ע"כ . על כל פנים . ע"ד . על דרך או על דעת . ע"ז . עיר שוטן או עין שם או על שם . ע"ר . עין פרישה . עד"ר . עין דרישה . ספר ד' . עין פרישה דרישה . עד"מ . עין דרכי משה . עכנד"מ . עין הגהות דרכי משה . עכ"ד . עד כאן דברין . ע"ז . על זה . ע"ו . על ידי זה . ספ"ו . על פי זה . ע"א . עד אחד :

פ
פ"א . פרק א' או פעם אחת . פנ"ם . פ' נם פשוט : פו"ב . פרק זה בורר . פס"ד . פסק דין . פפ"ם . פ' תוקת הכתים :

צ
צ"ל . לריך לומר או לריך לפרש או לריך לגיות . צ"ם . לריך עיון :

ק
קל"מ . קיש ליה כדרכא מינים . קי"ל . קיימן לן . ק"ל . קשה לי . ק"ק . קנת קשה :

ר
ר"ם . רוח רמ"א ורמ"א רוח מהר"ם מיסרלש . ר"ך . ר' דוד כהן . רש"ך . ר' שלמה כהן . ר"י . ר' יוסף . ר"פ . ריש פרק . ר"ם . ריש פימן . ר"ה . רב הגי :

ש
ש"ם . שומר שבר . ש"ם . שומר חנם . ש"נ . שלטי גבורים : ש"ך . שפתי כהן . ש"י . שערית יוסף : ש"ם . שוב פרושה : שכ"ל . שכשאר מייב לי : שפ"ק שער מוב וכן כשכתוב ש"ם :

ת
ת"ל . תיפוק ליה או תלמוד לומר : תק"ם . תקנת כשוק : ת"ה . תרומת הדשן : ת"ם . תורת חיים : ת"ר . תלמידי רשכ"ם : תק"ח . תקנת חכמים : תק"כ . תקיעת כפו : וכן כשכתוב ת"כ :

הקדמת הרב המחבר לספר בית ישראל וגם לספר מאירת עינים ב

ברוך אלהינו שבראנו לכבודו והבדילנו מן התועים וברא לנו תורת אמת ונטע בתוכנו חיי עולם אשר לא ימוש ולא יסור מזרעינו לדורותם כאות ברית עולם בינו ובין בניו עד עולם כי מפי עליון יצאו ובפיו נתנם ביד משה עבדו ביד נאמניו בכל ביתו פה אל פה אדבר בו ובמראה ולא בחידות ותמונת ה' יביט ולמה לא תיראו לדבר בעבדי משה ובכל הנביאים אשר קמו בישראל אחריו ובכל הכתובים אשר כתבו ברוח הקדש ונתנו לנו לאורה ולמשפט לדעת ולהשכיל בהם את ה' ואת תורתו ולעשות את כל המצות אשר צוה לנו ביד משה עבדו ולהיות לו לעם סגולה מכל העמים ולממלכת כהנים וגוי קדוש כאשר נשבע לאבותינו ונתן לנו את הארץ הטובה והרחבה ארץ זבת חלב ודבש ארץ חטה ושעורה גפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש ארץ אשר לא במסכנות תאכל בה לחם לא תחסר כל בה ארץ אשר עיני ה' אלהיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה ארץ אשר לא כארץ מצרים ממנה יצאתם אשר תזרע את זרעך והשקית ברגלך כגן הירק ארץ הרים ובקעות למטר השמים תשתה מים ארץ אשר ה' אלהיך דורש אותה תמיד עיני ה' אלהיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה ואם שמוע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את ה' אלהיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת דגנך ותירושך ויצהרך ונתתי עשב בשדך לבהמתך ואכלת ושבעת השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחויתם להם וחרה אף ה' בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבולה ואבדתם מהרה מעל הארץ הטובה אשר ה' נתן לכם ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אותם לאות על ידכם והיו לטוטפות בין עיניכם ולמדתם אותם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע ה' לאבותיכם לתת להם כימי השמים על הארץ ועל כל המצות אשר צוה ה' את משה עבדו לצוות את בני ישראל בכל מקום ומקום מעבר לירדן בארץ כנען ובארץ מואב ובכל הארצות אשר הגלה אותם שמה בעבור חטאתם ועונותם ופשעיהם אשר חטאו לפני ה' ולא שמעו בקול נביאיו ועברו על כל התורה הזאת אשר צוה ה' את משה עבדו ולא עשו כל המצות אשר צוה ה' את משה עבדו ולא שמעו בקול נביאיו אשר שלח אליהם ביד עבדיו הנביאים השכם ושלח לאמר שובו נא איש מדרכיו הרעים ומעלילותיכם הרעות ושבתם בארץ אשר נתן ה' לכם ולאבותיכם מעולם ועד עולם ולא תלכו אחרי אלהים אחרים לעבדם ולהשתחות להם ולא תכעיסו את ה' אלהיכם במעשה ידיכם ולא יחר אף ה' בכם ולא יעצור את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבולה ולא תאבדו מהרה מעל הארץ הטובה אשר ה' נתן לכם ולא שמעו ולא הטו את אזנם ויקשו את עורפם מאבותם ועד היום הזה ולא שמעו בקול ה' אלהיהם ולא קבלו מוסר ונכרתה האמונה ונעלמה מפיהם ולא נשמעה עוד בקרבם ולא נמצא עוד איש בכל הארץ אשר יאמין בה' ובתורתו ובנביאיו ובכל המצות אשר צוה ה' את משה עבדו ולא יעשה כל המצות אשר צוה ה' את משה עבדו ולא יקבל מוסר ולא יחזור בתשובה ולא יבקש את ה' אלהיו ולא ידרוש את ה' אלהיו ולא יתפלל אל ה' אלהיו ולא יתחנן לפני ה' אלהיו ולא יבקש את פני

הקדמת הרב המחבר לספר בית ישראל ולספר מאירת עינים

בית ישראל

מאור עינים

הגהת
ס"ו

אלו הן דברי הגאון מוהר"ר שבתי כהן בהקדמה · שם קדוש מדבר · פשתים ופלס עם נבר · ונותן תפוחים · לחמניות · מדבר כמדה וכפשקל כ' תנופות · ויתד וס' תנופות · ויתדות תנופות · כתון תחלתו בשופו ושופו כתחלתו · שפתותיו ידוכנו בקבורתו · כתון תרוכס בחוריו :

יתברך האל · אשר לא השבית גואל · לעברו כהן שבתי · עבור כ ריבו רבתי
יתברר דבר · עדי תקנה לך חבר · לחבר פה ארגתי · יתגר איש סדון · ינובב דברי זרון · עליהרים רלגתי
יתגלה בחוץ · קלוני כי הוא נחוץ · וזרך טוב בחרתי · כמו מלך במסבו · בתור זה חברתי
יתרבה רעה · בחשן משפט פערתי פי · גם שאפתי · ירבר עתק ושיג · הלא הנה תעבתי
יתבע עלבוני · אלהים מאיש ריבי · חפצי את רעתי · ולא יסצא שעדי אור · אשר בם קחה באתי
יתאב אז הכין · ויכיר עוכרין טבין · יגיעי גם טרחתי · יתחרט יאמר · אבל שוא שקר שומר · ואשוב למנוחתי
יתחולל יכסף · ויחוה כי ככסף · וכזהב בחנתי · יתנחם ער ח · שבו כלב אנ ח · כמה קרסה שכנתי
יתנכל אלה · ויחשוב כי לא שלותי · אף גם לא נחתי · יתחנן לאל · להורות רת ישראל · ורין אמת הוכחתי
יתחכם כדין · בכל מעשה חידודין · ויראה כצרתי · יתרצה זה אל · ארוניו למה ישאל · אשר יבוא יגורתי
יתרומם טלכי · יבינני את דרכי · אשר מאז השבתי · יתבשר ישע · ויסחה חטא ופשע · בחסר הן קרבתי :

מלין יקשדני שומע כי אכי כמתפאר מ"ו רק כי כן דרך כעלי כשירים :

ועל

טוב יזכרו את שמם המה רוזני ארץ הגבירים והקצינים ה"ה האלוף המנהיג הקהלה כמר אייזק פרנקפורטר והיקר המהולל כמר אברהם בן הראש והקצין פו"מ הישיש כהר"ר זלמן שניאר אשר היזלו את כספם להספר הנחמד הזה ונתנו עיניהם להיות אותיות חרשות ונייר ודיו יפה ער מאור ולא יחסור כל בו ונוסף לזה הצנת המראה סקיסות כל אחד על מכונו וכרי שתבינו הקורא מקום של כל א' וא'הצגנו הסימנים של שפתי כהן בין שני חצאי לבנה כזה (ג) וזכות התורה יעמוד להם ולזרעם ער עולם אמן :

א בזמן הזה דיינים הדיינים עמ"ס בתורה שופטי' ושוטרים תתן לך בכל שעריך כו' כתב הטור ז"ל מסקינן בגמרא פ"ק דמכות בא"י מיינים בתוכות בכל פלך ופלך ובכל עיר ועיר ובא"ל מיינים בכל פלך ופלך ולא בכל עיר ועיר ודוקא בזמן שיש סנהדרין אבל בזמן הזה שאין סנהדרין אלא בא"י בלבד אין מיינים בתוכות

(ח) הנהו מתני מקרן כלכר מכל לא מה שסוף יותר על הקרן כגון הנותן לשני יום שנותן מן הנזלין מין הנותן בכבל . כ"כ הב"ח ולפע"ד דגם בסך מזנין ולא מהי מלא למעוטי קנס דגזלן והיינו שכתב הרמב"ם מתשלם דיני קנסות כגון גזלות ומכלות כו' מין דכין כו' ומין לפקנות דהא כתב כגון גזלות ומכלות מתשלומי כפל ד' וה' משמע דגזילות לאו מתשלומי ד' וה' מיירי ס"כ ל"ל למיתר מו מתשלומי ד' וה' ל"ל דמתשלם כתב קנס דגזלות כגון שנכב או גזל מכית מכרו בעניו דמתחייב כפל ד' וה' ואח"כ כתב שאם מתשלומי ד' וה' והיינו כגון שמוצן שעבת נכב בפקדון ונשבע וכה"נ : (ט) וי"ט דוקא גזילות כו' כתב הסמ"ע דהחמר' ס"ל דכל גזילו' דכין מוך הגזילות הכלות על ידי מכלות וכדעת התוספות ע' הסוגל דף פ"ד ור"ם קמא דסנהדרין (וכסבי מיירי המכים' דף ק' דסנהדרין וכן מוכח בתוספות שם ורלב כתב"ם מיירש ר"ם קמא דסנהדרין ע"ש) ולכך כתב המחבר אחם דכין כל גזילה עכ"ל וקשה לי דף כ"ב ס"ל למתי' לכתוב גזילת ע"י מכלות וע"ק שהרי לא הביא כה"י דברי התוספות הזה ולכך כ"ל דס"ל למחבר כדעת הרמב"ם שכתב בסתם כל גזלות דכין והא דתחרינן בנסין ף' המגרש דף פ"ח ע"ב דגזלות ומכלות אין דכין דלא שכיחי היינו הקנס מגזלו' כגון מכלומי כפל ור' וה' וכה"נ דס"ל לא שכיח ואפ"ה דמ"ל אפ' המגרש דלית ליה מסרון כים אלא משום מכלות קאמר הכי וכן מדוקדק בלשון הרמב"ם ע"ה מה' סנהדרין שכתב וז"ל דיני קנסות כגון גזילות ומכלות ומכלומי כפל כו' אין דכין כו' מי שגנב או גזל גוזין ממנו הקרן דייני מ"ל אבל התוספות אין גוזין כו' וכזה כסתלקה מהיסם מהרש"ל ף' המוכל סיימן ס' שכתב וז"ל ומימה שהרמב"ם כתב מי שגנב או גזל כו' וכן נראה לפע"ד דעת הרמב"ם ף"ק דסנהדרין והטור שכתבו מתחת דכל גזילות שכיחי וכיון שומם וכן נראה לפע"ד דעת רב סמי שביבי הטור לקמן ס"ם ת"ך ולא כהמרש"ל שם שכתב לדעתם דגזילות ע"י מכלות אין דכין ולכך כתב כאן המחבר בסתם מי שגנב או גזל גוזין ממנו הקרן והיינו ף"ק שהביא שביבי כ"י דברי הרמב"ם והסמ"ע מדברי בע"י שגם דעת הרמב"ם והטור כן ועיין בסור וכ"י לקמן ריש סיימן ל' וכן נראה עיקר לדינא וכמ"ש התוספות ושאר אחרונים שהשיגים על סדכין דיני גזילות ע"ש (ודברי הב"ח בדעת הרמב"ם מעורכים שהשלמה כתב שר' ירוחם כתב לדעתו כהתוספות דגזילות בכלות ע"י מכלות אין דכין ונפוק כתב שדעת הרמב"ם כהרמב"ם - ובסמת המעיין בר' ירוחם יראה שלא כתב כן אלא כשם התוספות הרא"ש ס"ק) : י דיני דגרמי כו' ס"ל סיימן ס"ו סעיף ל"ב (הגה ופ' שף"ו) שהמרכתי שם מי דיני דגרמי מיירי משום דינא מי קנסא וזו"ק : יא עליו שהעידו עדות שקר ע"ל סי' כ"ח ס"ג בהג"ה : יב ומחייבין אותן לשלם כו' וכ"כ המרש"ל ף' המוכל סי' ס' ועת"ם לקמן ס"ם ל"ח מוה : יג אע"פ שחייבו שלשם מחוכים כו' עיין כיס"ם ס"ם סי' ו' מלוקי דיניס כזה : יד מכרין אותו משום דגזלן נכי מוכל וכיונא כו מכרין שלין כו משום ממון יותר משום דאל"כ כל ג' יסכל ויוכל למכירו אבל לא משום כפל ד' וה' וכ"פ הסמ"ע ס"ק יח וכ"פ המרש"ל סי' ו' ס"ב - טו וכן אם תפס מכיוס כדיני ישראל אבל לא בדיני עכו"ם המרש"ל סי' ג' ס"ק סי' מ"ב : טז עין מוציאין מידו כו' ואפילו הוה קודם שתפס תפיסה משום דכוחן הזה לא מפקר כהורמתו ואפי' לא כאו עדים כן כתב הטור בשם הרמב"ן וכדבריו אתם לקמן סימן שמ"ח וכ"כ הסמ"ע ס"ק י"ח ובשומר שכיון מעבת נכב ואפ"ה עכשו כיון דלא תשלם כפל אלא בנשבע לפני כ"ד ואפ"ה לית לן בה"ד מוחמת - אם כן לא כתחייב בכפל ואפילו תפס מקיון מיניה רמב"ן ב"ש החלמות פרק הגוזל עליים והביאו ג"כ הב"ח : יז ואם יאמר מניחו וכו' והמרש"ל שם כתב"ף דבכל דבר שאם מחון ואינו קים אלא דלא שכיח מומנים לו ויתפיסה הוא דבר קל ע"ם סימן ל' : יח כך וכך מחוייב וכו' עיין מ"ש בסמ"ע ס"ק י"ח שלאחר ומה לענין מניעות קים מהני מינו כמ"ש סור לקמן סימן שכ"ט כו' והרמ"ה שכתב"ה סור לקמן סימן שנ"ם מולק וס"ל דבקנס לא מהני מינו וכ"כ הב"י ס"ם מהניח - ומ"ש הסמ"ע שכ"כ המרדכי ס"ם מהניח מין מסם רשויה דרילחא המרדכי מניעה ליוק רשוניא מולק לעולן דאחר פלגא נוקא מחוכא וכמ"ש בב"י שם וכן שם המניח שם"ם מה' נוקי ממון ע"ה וזו"ק ועיין מ"ש לקמן סי' שכ"ם סעיף ג' : יט לעני

דלא תפס ליכא למ"ד שיכיח בניזוי עד שיתן יותר מכדי נוקו ע"ם מילת כטעמת וכן מוכח ממ"ש הטור בסי' ה' ו' ל' ושמכו מוכ"ל כי רלו שיכא מוכ נוק נדול כמה שעין דכין דיני קנסות ושמו תקנה לנדות המוכל עד שיפיים הנמכל בקרוב כו' משמ' דוק' דבל קנס מכלה וסדומה לו מכרינן שעין כו שום ממון יתר ומשום דאל"כ כל ג' יסכל ויוקף לבכירו ולא משו כפל ד' וה' דאף אם לא יענוהו עין לותר שכ"ה ינעוב וינזול בסיות שיזוע שיעתך לפרוע נניכתו ונזילתו ° ונם ק"ל בהרמ"ה דכתב הכין אם תפס בשעת הנוק או לאחר הנוק כין אותו דכר המוזק עלמו כין דכר אחר תפיסתו תפיסה את"ם שתם כאן המחבר ומורם ז"ל ובתב המכני תפיסה וק"ל ומיהו המרדכי ס"ם

המניח שם"ם מה' נוקי ממון ע"ה וזו"ק ועיין מ"ש לקמן סי' שכ"ם סעיף ג' : כ

ג ° (רמב"ם שם הי"ח) בהמה יש שהזיקה את האדם אין נוביז נזקו רעיים שאינם שמוכין בא"י מפני שהוא דבר שאינו מצוי אבל אדם שהזיק בהמתו חבירו משלם נזק שלם בכל מקו' וכן בהמה שהזיק' בשן ורגל הואיל והיא מועדת (להן) מתחלת' הרי זה דבר מצוי ומגבין אותן דיניים שאינם שמוכין בארץ ישראל וכן מי שגנב או גזל (מ) מגבין ממנו הקרן כלבר :

כנ"ם (מ) (° כי' ר"ם החוכל) וי"ל יד דוקא גזילות דשכיחי כגון כופר כפקדון וכדומה אכל גזילה מחם לא שכיח ואין דכין אלא ס"ל כ' הגזילו' קיימת מקייכין להמוירה :

ד (י) (°המרדכי שם) דיני דגרמי וכן דין המוסר דגין אותן דייניים שאינם שמוכים בארץ ישראל :

כנ"ם (יא) עליים שו שהעידו עדות שקר והוזמו שו והוליאו ממון על פיהם ואי אפשר למיהדר דגין אותן (יב) ומחייבין אותן לשלם ועיין לקמ"ש כ"ם ס"כ :

ה (יג) (°לשון רמב"ם שם ה' י"ו וסור סי' י"ג בשם הרי"ף) אע"פ שדייניים שאינם שמוכים בא"י אינן מגבין קנסות (יד) מגדין אותו עד שיפיים לבעל דינו יו וכיון שיתן לו שיעור הראוי לו מחירין לו (גין בתפיים בעל דינו כין לא בתפיים) (טו) וכן אם תפס הגיזק (°פרמ"ם וסור ס"ו) שיעור מה שראוי לו ליטול יח (טז) אין מוציאין מידו :

כנ"ם (יז) (° סור ס"ם בשם הרמב"ם) ואם יאמר הכיוק שומו לי כוקי שאדע עד כמה מתפוש אין שומעין לו אלא אם כבר תפס שמין לו ומומרים לו (יח) כך וכך תפוק זכך

ר"ם שנוכין ריפוי וסבת וקונסין לותו וכו' ומשמעות לשונו הוא שם דאפילו כומן הזה עבדינן הכי וע"ו כתב מור"ם שם ז"ל לא רגילינן כוסבין לנבות אלא ברק מפייכין לותו לרפואתו ולקנות הסובל כפי הנראה לו ומכין שם ע"ם וכאן כתב ה' להזכיר שמפייכין לרפואתו וכלל דמי הרפואה כדמי הפיוס ומ"ם ולא רגילינן כוהנין כן הראה דקאי אמ"ם המוכר לנבות שבת ורפוי ע"ז כתב די"א כו' ושם הוא לא רגילינן לדקדק לכופו לשלם שבת ורפוי ע"ם אלא מומה רק לכופו לפייסו :

יג כשהזיק אדם את חבירו (כב"ק דף כ') מפרש הטעם משום דאדם ים לו מוך ופרש"י אדם שהזיק כר שכל מומר נפשו : יד וי"ל דוקא גזילות כו' עיין בב"י ד"ה לפי לתרץ הנמרות אהדדי אבל התוספות שם דף פ"ד וכפרק בתרא דגיטין דף פ"ח וכף"ק דסנהדרין דף נ' ולקמן בסי' ל"ח וכתבו דוקא גזילות הכלות ע"י מכלות הוא דלא דגין והוא דעת המחבר שכתב שתם דדגין גזילה ועיין בד"מ סעיף ד' :

טו עדים שהעידו עדות שקר נראה פשוט דלא כתב מור"ם ז"ל זה לפרש דיבא דנרמי דדינא מפרשין שם לקמן בסימן שפ"ו בע"ת דלא לדין בפני עלמו כתבו מור"ם והוא מהמרדכי דר"ף בשבועל שכתבו לדין בפני עלמו : טז והוזמו והוליאו כו' דוקא בשאומר על דין הוא דבתייב ולא מבאשר בו ומש בשעדיין לא הוליאו דקנס הוא והא דבתב והוזמו ולא בתב והוכשבו משום דבשבועה דשכיח אמרו לא לוש והוליאו ממון על פיהם ולאחר זמן באו עכים ואמרו לא לוש בכה"נ אם הוליאו ממון על פיהם אין מפייכין אותן דמה רואין להמתין לאחרונו' יותר מלראשונו' ממ"כ אם הוזמו וכתם"ם הטוור והמחבר לקמן בר"ם ל"ה וסי' ל"ם ומ"ו בסעיף ל"ז : יז וכיון שיתן לו שיעור הראוי לו מחירין לו כל המחבר כן הוא לפ"ז ברמב"ם שכתב ף"ם דסנהדרין וכתב שם עוד ז"ל מחירין לו כיון בתפיים בעל דינו בין לא בתפיים וברמה דכן נראיה לפניה כאן בדברי המחבר ות"ם וכיון שיתן שיעור הראוי לו ברמה דאינו ר"ל כל דמי נוקו דוקא אלא לאותו שיעור וכ"כ בטור בשם רבו שרירא והרא"ם דבקרוב לשיעור נוקי סני ף"ם והרמב"ם נקט כל' הרי"ף שכתב שכן מנהג הישיבות וכדרים שכשהתי שנם דע' ר"י כן ף"ם ובשתא ף"ם שהולרך לכתוב דמחירין לו אפילו לא בתפיים בעל דינו פ' אלא שהולרך לכתוב כן מפני שיש לו כל דמי נוקו ואפ"ם נמי שפיים וכתי ז"ל וכן אם תפס בניזוק כו' אין מוציאין מידו כו' דק' מאי וכן בתב דלכתב אלא ס"ם הוא אלא ודאי אתא לאשמועי' דאפי' אם תפס כו' מוציאין מידו וכ"כ הטור בשם הרא"ם דאין מוציאין מידו כל נוקו אין מוציאין מידו וכ"כ הטור בשם הרא"ם דאין מוציאין מידו אלא ג"כ ° בפל ד' וה' דנ"כ אין מוציאין מידו וכתם"ם בם"ק שאחר זה וכן ה"פ ף"ם שרייניס כו' אינן מנגין קנסות ת"ת יש תיקון לניוק כמה שהנדין המוזק וכו' וכן יש תיקון עוד בתם תפס וק"ל : יש אין מוציאין מידו פי' ואפי' תפס יוח' מכדי נוקו אם כתבייב לו כ"כ אם היו דגין אותו כגון בפל ד' וה' תפיסתו תפיס וכ"כ הרא"ם והטו"ם שם ופ"ב וכן מוכ' מדברי מורם ז"ל בסי' שמ"ם ס"ד ס"ם * וכיוצא שוכן כתב דאפילו בלא תפיסה כשהנדין אותו עד שיפיים הניוק אין מתירין אותו מהניזדי עד שיתן קרוב לבפל ד' וה' כו' וז"ל שהרי בסי' שמ"ם כתבתי כל ניכא דאין מוציאין מידו אלא ודאי אם כתבייב לו כ"כ אם היו דגין אותו כגון בפל ד' וה' תפיסתו תפיס וכ"כ הרא"ם והטו"ם שם פ

שכיולו ונם סתם המקבר ולא כתב דאם הודה בקנם דלא מהני ליה התם סיסא תסוס דקי"ל כהרמ"ן דכומן הזה לא מפטר בהודאתו ואפי"ל דלא נהו עדים וכדברי כתם העור לקמן בסימן סמ"ח ס"ק ועד"ר: יט וכך תקזיר וזהו דלא כתם"ס מהרי"ן סימן כ"ק וכמ"ס בד"מ ע"ס וס"ים הרמ"ס והטור כאן וכתב ז"ל ואם לא הביא התופס עדים שהוא לוכות לכן אומר להזזיר מה שתפס עכ"ל וכתב ע"ז הגר"א מור"ם ז"ל דהיינו דוקא אם תפס בעדים אבל אי תפס בלא עדים כאן כמינו דלא תפסתי עכ"ל וי"ל ע"ד שיתבאר לקמן ס"ם פ"ו סט"ו ל"ל ע"ס לענין תביעת ממון ונם לענין תביעת קנם מכני מינו כמ"ם המרדכי ס"פ המניח והטור ס"ס סל"ם (ונם מורם כ"כ שם בם"ד) וח"ל ע"ם ועד"ר: ך בקנסות כתבו

ג בכמה דיינים דנין ובו ד סעיפים

א (א) אין ב"ד פחות משלשה וכל שלשה נקראים ב"ד ואפי' הדיוטות (ב) (סור סי"ח) (ולית ליה כהו מר דיוקא סנהדרי קטנה (ג) אבל מי לית ליה מר דיוקא פשיטי לרון ות"ת () (מהר"ם פרוסם סימן י"ח) ויכולין לקבל מסענות ולשלחם לצני מורה) והם דנין את הארם בע"כ אם הנתבע מסרב לירד לדין (ד) או שאינו רוצה לדון עם התובע בעירו אבל אם רוצה לדון עמו בעיר אלא שאינו חפץ בשלשה שבירר התובע אז זה בורר לו אחר וזה בורר לו אחר ב

ב כדלקמן סימן י"ג וע"ל דוקא כדיינים שלימים קבועים אבל אם דיינים קבועים בעיר יכול לומר לא חפון לשלשה לבניהם אלא כזה כורר וזה כורר ובן מתנין ביניהם וע"ל סמן כ"ג סוף סעיף א'. ב

ג פחות מג' (ה) אין דיניהם דין אפילו לא שפטו אא"כ קבלום בעלי דינים (ו) או שהוא (ז) מומחה לרבים (ה) (ובתוך (ו) מהרי"ו נתשוב"ה סי' קמ"ז) הוא לבדו דיין מומחה לרבים (ז) מירון כיתיר בעל כרחו של חבר (ח) (ולא (טור ס"ה) קבלוה עליהם ב (ולהון מומחים לרבים) (מוהר"ם פרוסם סימן ס"ח) אפילו הם סמוכים באי"ה הוראה שמורי' בפניהם כמי שמורה חוץ לב"ד ויכולים להחליף טיקנותיהם ששענו בפניהם והגופר בפניהם ואחר כך באו פרים

ג אין ב"ד פחות משלשה כו' כתב הם"מ מע"ש היינו מה"ש מגמ' מדין התורה נמי סגי וכ"כ הרמ"ן גם נהרדעי גם"ג גם הם"ם דפסק כרב אחא וכן משמע בפסקי ברע"ק דסנהדרין ולא כמ"ש בעיר שושן ע"ש ע"כ ולפע"ד דברי הם"ם נכונים דהא מתרי' בסנהדרין מהני אינה דין לא לרב אחא ולא לרבנא לית ליה דשמואל דאמר אית ליה דשמואל וכיון דקי"ל כשמואל וכדלקמן ריש סעיף ב' ס"ב ע"כ ק"ל כרבנא דמדאוריי' בעינן ג' מומחים מדכתיב ג' אלהים אלא מה"ת מקנו דסגי בג' הדיוטות משום אלא מנעול דלא נפקי לדין. ודע דעת הרמ"ם מוכח כן לפי מה שכתבתי דהא עכ"פ כו' אלהו ודלא כשמואל. וזה"ש בתחלת הפרק נס דברי רב אחא אינו אלא לפירוש דבפ"ק דסנהדרין ולאוקמי דבפ"ק אלינו רבנא אחא דמי פליג ב"ש ס"ב ס"ב ס"ב לעיכר הך פוכא ניהליה. כן נ"ל לדעת הרמ"ם ודלא כהסמ"ע וכיון מדם לדעתו. וכ"כ מור הרמ"ם להריש להלכה כדברי אלהו מדק"ל דשמואי ורבא ופליג אלכה כבתרוי' דמהרי' כמהרא דרבא ליה דשמואל ואינו נ"י ומכאן נס בן קוסיה גדולה על הסמ"ם וכ"מ לדעת הרמ"ם. וזה מלדקדק בדעת בעיר שושן דלקמן פעיף ג' כתב וכיון דאקראי ילפינן מדיניס להיות נ' אלהים לפיכך פסות מג' אין ניניהם דין כו' והיינו ממש כפי פוגי' הם"ם שהגרתי ב

ואדרבה על הרמב"ם קשה לי כיון דפסק דפסות מג' אין דיניהם דין היאך כתב כדברי דבפ"ק דסנהדרין דמהני ב' אלהים ולרב אחא דמהני אפילו ג' אלהים דלא כשמואל וכן קשה לי על הסמ"ג. ועיין בהגהות מיימוניות בהלכות ולוקות מהם רשלי"ת ובן כתב בתשובת הרשב"ם בנוסף ס"ם סנהדרין וסמ"ג וס"ל לפיכך דיינו בסורחו והלוקו וכיוצא בהן כתוב לפרן קף על פי שאין ניהם דין מ"ל אלהים שלימות אלא דין דון של ברא ישראל עומדין ע"ם לשומם אלמא דמהדורייתא לא דיינינן בורחו ולוקות אלא על פי מומחים וכיוצא בהן אלמא מהדורייתא בעינן מומחים ואפילו ב' מומחים כדברי הרמב"ם ס"ה ס"ג בנוסח אלא דברי הרמב"ם ס"ה ס"ג בנוסח אלא דברי הרמב"ם ס"ה ס"ג בנוסח אלא ד

ס"ק ג' ובנתיבות שם ס"ק א' ובקצות שם ס"ק ב' ובנו בתב"ד ס"ק ג' ובתומים

ער שיעמידנו בדין ד (ב) והוא שיכול לברר ששלו הוא נוטל בדין ם"ם אין לו רשות למשכנו בחובו:

סג"ס ב (ו) מעשה שיתבאר לקמן סי' ל"ו ס"ו וי"ח (ריב"ם פ"ם סמ"ו) דוקא כשהובו ממש אבל אם שייב לו בלוה הלוה, או שלקח ממנו צריך למשכנו כי הוא כבר אצלו בפקדון או מלוה ביד הם מותר לתפסו (מהרי"ק פ' החניף ד"מ סס) וי"ח דלוה לחבירו עביד היכי דיכול לתפסיה רק כשהוא מסורב לו שהוא שלו שנולו או רוצה לגזלו (כ"י סס ד"מ סס) אז רשאי להוציא יכול להניל שלו אבל אם כבר כתב לו מכח גזילה או מחמת שלקח הם לו (בת"ם סי' ס"ד ד"מ סס) ודווקא הוא בעלמו יכול למעכב דיכא לנפשיה אבל אחר בעלמו ע"י נכרי (ם) (מהגיה ד"מ סס) מיהו אם עבר ועשה ע"י נכרי (ו) אם לא היה יכול להניל שלו בפ"ע ד"ה אם שעשה עצמו ע"ז (מהרי"ק שורש קפ"ה ד"מ סס) דלוה מיקרי עביד דיכא לנפשיה אלא כשהוא (ז) כנון שהכהו ולכן לא יכול לעשות הם"כ יוכל לברר שהוא שלו (ח) אבל תפיסה בעלמא שתפסו לחזקת יכול לעשות ד בכל ענין ויורד הם"כ עמו לדין. וכל זה מיירי כיכיד נגד יכיד (בהרא"ם נתשוב' כלל ו' סי' כ"ם ד"מ סס) אבל יכיד נגד רגיס (ט) והוא ם מהכי העיר עבדי דיכא לנפשייהו אם יודעים שבדין פתחם אע"פ שאין יכולין לברר לפני ב"ד כי אין יכולים להעיד שכולן מונעין בדבר (מרדכי בפ"ק דב יחפוץ ופ' המוכר פירות ד"מ סס) והוא ם מהכי העיר עבדי דיכא לנפשייהו אם יודעים שבדין פתחם אע"פ שאין יכולין לברר לפני ב"ד כי אין יכולים להעיד שכולן מונעין בדבר (מרדכי בפ"ק דב יחפוץ ופ' המוכר פירות ד"מ סס) אבל אם הוא תפיסה בעלמא שתפסו לחזקת שתפסו יכול לעשות ד בכל ענין ויורד הם"כ עמו לדין. וכל זה מיירי כיכיד נגד יכיד (בהרא"ם נתשוב' כלל ו' סי' כ"ם ד"מ סס) אבל יכיד נגד רגיס (ט

ה ו אסור לדון כשבת כו' ומ"ל אפרוכו גזירה שמא יכתוב בשבות ופסק דין וכ"ם כ"ק סימן ל"ג ותקכ"ד: כ ואם עבר ודן כו' עם בעור ודבדרי התכבר וכן פסק הטור והמחבר לקמן בסוף סי' ר"ם לענין מקח שנעשה בשבת וכו' ר"ם לענין מקח שנעשה בשבות גם כי"ד בס"ם קע"ב ס"ם: ג ולין דנין בע"ש כו' כתב נמי לישור יש בדבר לדייני' לדון לף אם נתפייס בכ"ד לעשות כפנינו לדון מפני שבריכין לביות מתוכי' כדין וכשי"ם וע"ם בן ערודין ולא בס"ם ° שכתב בעשם מפני שבעש בן ערודין ואין להומיכן ע"ב) וזהו שכתב מור"ם שבדב' לישור אין לקבל שמא יעשו בישור מחמת שרידתן ע"מ דבשרדו הדייני' לישי ולא בכפיות תוכש לקוד וז"ם נמי דבדבר ממון יש לקבל משום דבפקר כ"ד בפקר ר"ל לף שיעשו כדין מחמת טרדתן ויהיו מחזן למי שאינו מייב וזו בכלל בפקר כ"ד שבב"ד בפקיהו כוב ולא משום לוה בחשש משום תקנת בימול מלחדין וכו' מת"ה סי' רכ"ו שכתב שם לפחות בחל"ה נשבע"ם מהני טעמא דכתב יש דקוקים יותר ע"ם וק"ל. * ודוקא לדון מאור אבל לקבל מעבות יכן ולפסוק דין לאר בשבת וי"ש מותר מצד הדייניס כ"כ ר"ן ריש כתובות אלא שאינו יכול לכפות בעל דין על זה שיכול. ומשום הכי ייש שהמכר וכתב ז"ל ואם הזמינו לבעל דין וכו' ג"ל לקבל מעבות אם כן קשמעת לן כזה דלף אם לין דייני' טרודין לין נריך לבא ואפ"ר: ד לין קונסין אותו שיוכל להתנצל ולומר מפני טרדות שבת ויום טוב שבחתי אחזינו: ה כגיסן ותשרי אבל בסיון קובעין דהוא ערב יום טוב וכל"ל: ו למי שאינו בעיר וכו' דקדק וכתב למי שאינו בעיר דאינו מתוך לעיר אם הוא בעיר דין אותו וכ"כ הטור בשם ברמ"ה ומיהו דוקא שבעלי דיניס לבא מעיר לעיר ולדון שדנין אותו בכל המודש זולתי בע"ש דשאר ימים לין ישור מצד הדייניס וק"ל: ז ר"ם דלין לקבול בב"ד בניסן כו' עיין בשור א"ם בס"ם שסתם המחבר וכתב דמותר לקבול בשבול תובות בם"ה והוא נ"כ מהמרדכי ולא כתב עליו מור"ם מידי ול"ל דהכא מיירי בשבין דמותר לקבול בניסן כגון שהיה בעל דין מבני העיר או שרגלו בה דקיי"ה ורמחות וכא ללמדינו שם דלמן למנוע מלקבול משום לישור מועד: ז לין דנין בלילה בתחילת דין כו' כן יליפינן בגמרא בשבועות דרק ל' דיני ממונות דק"ל מקרא וזה לשונו רבי רמי בתיב ושפטו את העם בכל עת וכתיב והיה כיום בהלילו את בניו (פירוש רש"י משפט בשבועות דהייני דיני ממונות כיום) הא כיצד יום לתחילת דין בלילה לגמר דין (פירוש רש"י דעיקר משפט הייני ואפילו לתוספות הכתבי דעיקר משפט תחלת דין מיודי דהתי דכתיב ושפטו בכל עת לגמר דין קאי ועיין פרישה שם כתבתי במאי פליגי שם תוספות הרש"י ועמ"ש בסי' ס"ו ° וכתשובת מהר"ם סימ' כ"ה כתוב דאם כתבו שבי הבדדים לדונם בלילה מותר לדונם ולא גרע מקבלו עליהם קרוב או פסול וכו' עיין שם וכך כתב מור"ם לקמן סימ' כ"ח שכך הוא הדין לענין קבלת עדות בלילה עיין שם והוא מהברי רשב"ם ומשום הכי נוהגין לעת עתה להקל לדון תחילת דין בלילה דמחקר שבא לדין כשמלבין מקרין כיום ולפי"ז אין לדון בלילה כלל וכ"ש לכתחלה ולכאורה היה נראה לומר דהייני שעמת משום דלקמן בסימ' ו' כתב הטור והמחבר דסומא באחד מעיניו כשר לדון אפילו תחילת דין משום דיכול לראות. וכסומא משתי עיניו פסול משום דהוה בלילה אפילו כיום ואם כן נאחר ° דהוה הדין שיכא דכשליך נרות בלילה ויכול לראות ולכאורה בבי מדם מוחר לדון בלילה אפילו בתחילת דין ודומה לזה מבחתי בקונן יש נוהן דאין קונין בקבין סודר בלילה אלא לאור הנר או לאור הלבנה כדי שיכירו הדעים היטב מי הוא הקונה והמקונה. ונם אחרו שהי מהן דאית ליה סעודתא לא ליכליף אלא ביומא הטעם הוא משום שאחרו סומא מיהו אלא ביומא. ואחרו שהם שכל מי שהליק נרות בלילה אית לן בה ° ור"ל נם בבהן נרהה לי להלכה ולא למעשה לבפותו לדון בלילה אף שהנירות דולקות כי לא מבחתי שילוק זה בשום מהר שמעתי: ם דיניהן דין וכו' והרמב"ם כתב דאין דיניהן דין וכך כתב הטור ריש סימ' רנ"ג עיין שם שם המחבר כתב לקמן בסוף סימ' כ"ח בענין שבלת עדות שהוא דומה לדין שהם עבדו וקבלוהו בלילה דאין דנין עליה עיין שם. ויהיו ים לחלק דשאני התם דקבלת עדות בלא דין לאו נמר דין ומעשה הוא ומשום הכי אסור לדון עליו לכתחלה מה שאין כן בהן שכבר נמר הדין וק"ל: ט זמן ישיבת הדייניס וכו' המחבר בשמיט מה שכתב הטור בריש סימ' זה שאף שמתקנת עזרא הוא שקביעת ישיבת הדייניס יהיה בשני וחמישי מכל מקום בהידוקי קביעת כל הימים שוה משום בלא רצה להטריח ומחילה בשתא כיון בלא הוכיר תקנת עזרא מיהו תיתי לחלק וק"ל: יו עד סוף שעה שמיטית כך כתב נם בכ"י ועיין בדרישה ופרישה שם כתבתי דלשון פוסקים אינו כן אלא הטור כתב עד תלי היום ° והרמב"ם כתב עד סוף שעה שמיטית וכ"י כתב דהיינו בכל שעה שמיטית הוא זמן סעודת תלמידי חכמים ומשום הכי כתבו עד סוף היום ואין לחוש כיון שהתקנה עזרא ומשום הכי כתבו עד זמן סעודה ובין שעה שמיטית. ואני כתבתי דבכוכים שם דברי ברמב"ם והטור שהרי דקדקו וכתבו עד תלי היום או עד סוף שעה שמיטית ורצה לומר עד ולא עד בכלל והיינו שיבנו עד קרוב לסוף שעה שמיטית

ה ז אסור לדון בשבת וי"ט ח ואם עבר ודן דינו דין: ט (ז) אין דנין בע"ש ובעי"ט ואם הזמינו לבעל דין לבא לב"ד א"צ לבא ואפילו הזמינו לבא אחר שבת וי"ט בב"ם ° (בס"ה פי' ר"כ"ו) ויש מי שכתב דבעכיו כותן הוה דכין בע"ם וכעי"ם מסוס כטול מלחדין (°שם) ודוקא לענין ממון יש לקבל דהפקר כ"ד הפקר אבל כדבר אסור אין לקבל וכ"ל דוקא מקחי לפעמים אבל לין קובעין כ"ד כע"ם וע"ש וכן נוהגין: יא ולא בא ר (ב) אין קונסין אותו אין קובעין זמן ם (ג) בניסן ותשרי ו °(סור' ס"ם בשם הרמ"ה) למי שאינו בעיר לבא לדין אבל אם הזמינו בניסן ותשרי לבא אחר כך קונסין אותו אם לא בא: °(המרדכי כ"ם בהוגל בתרא) (וי"ש דלין לקבול בבית הכנסת בניסן ולא ביתים כורהים אפילו על בני כפרים שבאו למדין אלא שבעיר לבא זימנא אחרינא לאו זימנא ממש הרגל ואם יש תחיים ורחמות דבין לשתר (מהרש"ל בתשובה סי' ר"נ) יש מקומות שבאנו שאם התחילו לדון קודם ניסן ותשרי קשיניהן זימנא אף בשם הקונם נהנה.) ז (ד) אין דנין בלילה בתחלת דין אבל אם התחילו לדון דיני ממונות ביום גומרים בלילה: (ה) (°וכן פוסק ניהוסלמי) (וי"ש ס"ם ס עכו"ם ורמ"א כ"ב) ג זמן ם ישיבת הדיינים מהבקר ' (י) עד (°ר"ת ו) סוף שעה חמשית (מבפן ומלבן מין נביכים ד"ת שכן דעת רי"ף ורמ"ם) ל"ב: ד סור דבין בע"ם דוקא לדון אסור אבל לקבל מעבותיהן ולפסוק הדין לאחר השבת אם"ם מותר מצד הדייניס כ"כ ר"ן ריש כתובות אלא שאינו יכול לכפות בעל דין על זה שיכול. ומשום הכי ייש שהמכר וכתב ז"ל ואם הזמינו לבעל דין וכו' ג"ל לקבל מעבות אם כן קשמעת לן כזה דלף אם לין דייני' טרודין לין נריך לבא ואפ"ר: ד לין קונסין אותו שיוכל להתנצל ולומר מפני טרדות שבת ויום טוב שבחתי אחזינו: ה כגיסן ותשרי אבל בסיון קובעין דהוא ערב יום טוב וכל"ל: ו למי שאינו בעיר וכו' דקדק וכתב למי שאינו בעיר דאינו מתוך לעיר אם הוא בעיר דין אותו וכ"כ הטור בשם ברמ"ה ומיהו דוקא שבעלי דיניס לבא מעיר לעיר ולדון שדנין אותו בכל המודש זולתי בע"ש דשאר ימים לין ישור מצד הדייניס וק"ל: ז ר"ם דלין לקבול בב"ד בניסן כו' עיין בשור א"ם בס"ם שסתם המחבר וכתב דמותר לקבול בשבול תובות בם"ה והוא נ"כ מהמרדכי ולא כתב עליו מור"ם מידי ול"ל דהכא מיירי בשבין דמותר לקבול בניסן כגון שהיה בעל דין מבני העיר או שרגלו בה דקיי"ה ורמחות ובא ללמדינו שם דלמן למנוע מלקבול משום לישור מועד: ז לין דנין בלילה בתחלת דין כו' כן יליפינן בגמרא בשבועות דרק ל' דיני ממונות דק"ל מקרא וזה לשונו רבי רמי בתיב ושפטו את העם בכל עת וכתיב והיה כיום בהלילו את בניו (פירוש רש"י משפט בשבועות דהייני דיני ממונות כיום) הא כיצד יום לתחילת דין בלילה לגמר דין (פירוש רש"י דעיקר משפט הייני ואפילו לתוספות הכתבי דעיקר משפט תחלת דין מיודי דהתי דכתיב ושפטו בכל עת לגמר דין קאי ועיין פרישה שם כתבתי במאי פליגי שם תוספות הרש"י ועמ"ש בסי' ס"ו ° וכתשובת מהר"ם סימ' כ"ה כתוב דאם כתבו שבי הבדדים לדונם בלילה מותר לדונם ולא גרע מקבלו עליהם קרוב או פסול וכו' עיין שם וכך כתב מור"ם לקמן סימ' כ"ח שכך הוא הדין לענין קבלת עדות בלילה עיין שם והוא מהברי רשב"ם ומשום הכי נוהגין לעת עתה להקל לדון תחילת דין בלילה דמחקר שבא לדין כשמלבין מקרין כיום ולפי"ז אין לדון בלילה כלל וכ"ש לכתחלה ולכאורה היה נראה לומר דהייני שעמת משום דלקמן בסימ' ו' כתב הטור והמחבר דסומא באחד מעיניו כשר לדון אפילו תחילת דין משום דיכול לראות. וכסומא משתי עיניו פסול משום דהוה בלילה אפילו כיום ואם כן נאחר ° דהוה הדין שיכא דכשליך נרות בלילה ויכול לראות ולכאורה בבי מדם מוחר לדון בלילה אפילו בתחילת דין ודומה לזה מבחתי בקונן יש נוהן דאין קונין בקבין סודר בלילה אלא לאור הנר או לאור הלבנה כדי שיכירו הדעים היטב מי הוא הקונה והמקונה. ונם אחרו שהי מהן דאית ליה סעודתא לא ליכליף אלא ביומא הטעם הוא משום שאחרו סומא מיהו אלא ביומא. ואחרו שהם שכל מי שהליק נרות בלילה אית לן בה ° ור"ל נם בבהן נרהה לי להלכה ולא למעשה לבפותו לדון בלילה אף שהנירות דולקות כי לא מבחתי שילוק זה בשום מהר שמעתי: ם דיניהן דין וכו' והרמב"ם כתב דאין דיניהן דין וכך כתב הטור בריש סימ' רנ"ג עיין שם וכך כתב לקמן בסוף סימ' כ"ח בענין קבלת עדות שהוא דומה לדין שהם עבדו וקבלוהו בלילה דאין דנין עליה עיין שם. ויהיו ים לחלק דשאני התם דקבלת עדות בלא דין לאו נמר דין ומעשה הוא ומשום הכי אסור לדון עליו לכתחלה מה שאין כן בהן שכבר נמר הדין וק"ל: ט זמן ישיבת הדייניס וכו' המחבר בשמיט מה שכתב הטור בריש סימ' זה שאף שמתקנת עזרא הוא שקביעת ישיבת הדייניס יהיה בשני וחמישי מכל מקום בהידוקי קביעת כל הימים שוה משום בלא רצה להטריח ומחילה בשתא כיון בלא הוכיר תקנת עזרא מיהו תיתי לחלק וק"ל: יו עד סוף שעה שמיטית כך כתב נם בכ"י ועיין בדרישה ופרישה שם כתבתי דלשון פוסקים אינו כן אלא הטור כתב עד תלי היום ° והרמב"ם כתב עד סוף שעה שמיטית וכ"י כתב דהיינו בכל שעה שמיטית הוא זמן סעודת תלמידי חכמים ומשום הכי כתבו עד זמן סעודה ובין שעה שמיטית. ואני כתבתי דבכוכים שם דברי ברמב"ם והטור שהרי דקדקו וכתבו עד תלי היום או עד סוף שעה שמיטית ורצה לומר עד ולא עד בכלל והיינו שיבנו עד קרוב לסוף שעה שמיטית

ו א פחות מכ"ג כו' וכ"ג כוללים לפחות מ"ש כרלקמן סימן ס"ח ס"ג כ"כ הר"ן פ"ק דסנהדרין ומביאו ב"י ס"ג ס"ח וכן מסתע' מר' ירוחם כ"ג מ"ב וברמב"ם פ"ג מסנהדרין ומביאו בהמגיד לשונו סימן ס"ח ס"ג ם' מיהו לתוקעים שם בכ"מ שם ס"ק ס' דבפחות מכ"ג לא מסתבר ממון אף בכללי גדולה רס"ה הכ"מ ורמ"ק : כ ואם פוקקו לכ"ג לפחות מכ"ג וכ"ג הכ"מ : ג נומרים אפילו בפחות מכ"ג וכ"ג הסמ"ג והסמ"ע פס"ק כהרמ"ם דאפילו הוזקקו לכ"ג אין נומרין לפחות מכותם פרוסה - וכ"כ רבינו ירוחם כ"ג מ"ב עיין בם' ס"ס דף ע"ר :

ז ג ונר דן אם מניחו כי"ד ס"ס רס"ס אפק"ה דאפילו כבריה דאפילו כבריה מוכח לדון אפילו ישראל וכ"כ בסמ"ע ס"ק ד' וכ"כ בכ"מ : כ בשתי עיניו פסול כו' הכ"מ פסק דבריעבד כשר ס"ב : ג ואפילו לא הכיר ב' שערות וכן כתב הכ"מ :

אפילו

ז מי ראוי לדון והפסולים מחמת שנאה וקורבה ובו י"ב סעיפים :

א ○ (ל' הרמב"ם פ"ג מה' סנהדרין) כ"ר של ג' שהיה אחר מהם גר ג' הרי זה פסול לדון לישראל אע"כ היתה ב' אמו ○ (התו' בפ' חצות פליגא) (או ג' פניו) מישראל (ג') וגר ד' דן את חבירו הגר אע"פ שאין אמו מישראל :

ב ○ (סה"מ) ממזר ואפילו ה' שלשתם ממזרים הרי אלו כשרים לדון לכל וכן אם היה כל א' מהם ו' סומא בא' מעיניו כשר אבל הסומא ז' (ב') בשתי עיניו פסול :

ג ○ (סור' ס"ב כסף י"ג) יש אומרים שאין ראוי לדון אלא ח' מבן י"ח ומעלה והביא שתי שערות ○ (סור' סה כסף ירושלמי) וי"א רמבן י"ג ט' ומעלה כשר (ג') ואפילו לא הביא שתי שערות :

ד י אשה פסולה לדון :

ה ○ (המום ס"ג כו' נוקבין) י"א יג' רשתויי ליה אותרי' לדון דיני ממונות אין יכ' קר נעשה דיין

ו א פחות מכזה פרוסה דלא מיקרי ממון לענין נזל ועד"ר : כ נומרים דיכה אפילו כזה ופירוש אפי' כשכתב לחבר נמר דיכו תוכח להתוכח שעשה שהיה פחות מכזה פרוסה והטעם דאף דאין מיקרי בתביעתו יכלה לחתוכח כמה שתכבו ממכו וכ"פ רמ"י והכ"מ פ"ג ופ"ר ונראה דמכזה ומעלה מכאן מלמון הרמב"ם שכתב נומרים דיכו והוא כתב נומרים דיכה ללמדינו כפירוש דנם לכתכב שומעין וגומרין אותו : נ אפילו לפחות מכזה פרוסה המכתר שתה כדעת הרמב"ם ולפקוקי הרא"ם שקולק עמו וכמ"ש הטור בשמו ואחל' זיעתו שכתב' שכיון שהיה לדברי הרמב"ם מהגמרא ועד"ר שם שכתבתי בכ"ל בע"ד דאחדב' דברי הרא"ם מדוקדקים מהגמרא ומאין ראיות כ"ו ראיה ופע"ו ונראה בע"ד דלכתב כברא"ם דאפילו הוזקקו לכ"פ אין נומרין לפחות מכ"פ ודוק :

ז א הרי זה פסול לדון כו' פירוש בדיני ממונות ולפיכך לה מדכתיב כזה תשים עליך מלך מקרב תאיך מכאן לדון דשוה וכך כתב הרמב"ם בפרק קמא דהלכות מלכים עיין שם וכייכו דוקא מאיך ולפקוקי נר ואפילו זרא ורעון דנרים לפחות מכזה פרוסה אלא שם כן היתה תמו מישראל עדיף טפי ועיין בפרישה : ב או תכירו וכו' אכיו הוא כל שכן וכן הוא שם בתוספות דלכיו מישראל עדיף טפי ועיין בפרישה : ד ונר דן תכירו עיין דרכי משה שכתב ע"ז ל' כתרדכי פרק תנות קלינה משמע דכייכו דוקא כלא כפייה ומשמעות זה לא מצאתי שם בתרדכי והרא"ש נם כיוצא בזה סוף סימן רס"ו פסק שם בבדיק דאפילו בכפייה מותר לדון נר מכירו - ובלא כפייה מותר לדון אפילו לישראל וכמו שכתוב בפרישה עיין שם ודוק :

ה ואפילו שלשתן ממזרים וכו' כל אחד משם פוחת בלחת מעיניו כגר וכו' פירוש אפילו בתחלת דין : ובפרישה כתבתי בשעשה כשם הרא"ם דכיון דכל העולם נומרים בלילה ופוחת בלחת מעיניו קוה שפי כיום משום הכירן אפילו בתחלת דין -

ו בשתי עיניו פסול דכיון דלכולי עלמא בלילה אסור לדון ולוה כימחת לילה הוא ופע"ר וכע"ש * ליף דפוחת בשתי עיניו פסול מדאיתקש דיכים לנגעים לה דק דכא בפ"ק דיכי מחוכות (דף ל"ד ע"כ) קאמר דכאי תכאי היה ולית הלכתא כוותיה ואתן דמיקש מכא היקשא ס"ל דאפי' פוחת בלחת מעיניו פסול ע"ש - ועוד נדמק בפ"ק דכתובות דף כ' ע"ב בכבשרה דפוחת בלח' מעיניו ותלה תניא בדלא תניא וכתכתיכו בהשגות עיין שם : ז מכן י"ח ומעלה דאו הוא נכר כנוכרין ויש כוכם להניל העני מיד גזלו שהוא ל' מהמדות שצריכין להיות בדיין כמ"ש הטור בסימן זה : ט מכן י"ג ומעלה כשר ואפילו לא הכי' ב' שערות ב"ש דאף על נב דלענין עדים נעכין ב' שערות שאני התם דקפד קרא להיות בקרא לים כמו שנאמר ושמדו שני האנשים מחל"כ בדיין שאינו תלוי בקריאתו ובקיאתו ומ"ש כתב הטור כי"ל ז"ל שם הוא מפולפל ובקי בהדרי התורה ומ"מ פחות מכן י"ג דאין לו שם נדלות כלל פסול דלא מציכו שום תנות וציו בקטנים מן התורה ופע"ר שכתבתי דלשכי ל"ת לא מהרינן כל הפסול להעיד פסול לדון והפסול לדון פסול להעיד מוך מתוכח ושוכח דמ"מ בשניהן ים כפסול קטנות כל דד לפי שניהו וק"ל : יוד

חמה ○ פסולה לדון לפיכך לה מעדות ופע"ר ודלא כפ"ם שכתב טעם זר : יא שתויי יין כו' עד דיכי

מחוכות ○ אכל מיסור ומיתר אסור אפילו לא שתה אלא רביעית עד שיסיר ייכו מעליו כייכות שלנו ים להקל בשתיית רביעית כ"כ מהרי"ו סימן מ"כ ע"ש : יב אין עד כעשה דיין משום דבעיכן עדות שיוכל להזימה ולא יקבל הומה על עלמו ומ"ש כשרלו שלשתן כיוס דאז אין עליהם שם עדים מותרין לדון ע"פ רלייתן וכדמסיק :

ג אם הציד ג' מהדיינין פי' סם עוד ג' מהשוק : יד בפני
מכיריו כל"ל פי' כבני נ' לקמן] עדות מקרי דין וכפיכן נ' * וכפ"ם
כתב מכירו ושטו' הוא וכנון שלקחו מכיריו ג' במקומו כשקם
להעיד ואם' שהעיד רוצה לחזור וליסב ולדון עמהם וכן פירש"י
ועפ"ר : טו אם ראוהו כיוס
כו' דאז ממילא נפ' תהא שמיעה
גדולה מן הראיה' ודכיון על הראיה
אפי' לאחר כמה ימים כמו על
שמיעתן מפ"ש כשראו שלא להדות
לא מהני שמיעה לא מהני נ"כ
הראייה לדון עליה עד שיעידו
לפניהן לאחרים : טז אחד
מדרכן עד נעשה דיין וכ"כ
הטור כסימן מ"ב סי"כ והמחבר
שם שפיד הראוה (פי' בגילה)
נעשה דיין בקיום שטרות שכן
דרכן ועל סי' מ"ו כתב פרטי
דיניס עוד מזה : יז ומעיינין
ביניהן פ' דין ביניהן וה"ק
כשהייני העיד שם שפלים בעיני
הקהל לדון לפניהן מכמה
טעמי העיד הנדולים שכהן
וכפיכן הוא אחד מ' מעיינין
ביניהן לא משמע דין אחד
פשרה דוחים שם יכול לפשרם
שם לא שתאחר שלשון הנמוק
דכ"כ הטור כשמו כזה כך
שכתב מעיינין בין ביני"הו במקום
דנין אותו וכל זה הוא דוקא שם
יש לו שטרון כך"ד אבל שם אין
לו שטרון כך"ד אלא שזילא לשת"ף
מילתא לירד לדין עם ע"ם כזה
יתבאר לקמן סי' קכ"ד דשולחין
שדייני סופריהן לשת"ף וכותבין
טענותיו וכן פוסקין עליהן :
יח שמכיהו כו' יש מופתו
כשרואים שמשפלו' עמו שמכיהו
ואו דוקא הוא דשטור לדומו וכן
פי"ש : יט וי"ש דכשוכחו
ממש כו' פי' שכרח הרשמוכה
קמרי אשור לדון לאוהבי אע"פ
שיהיו אוהבו או שונאו
ולשון אוהב ממש
כהוהבו ושונאו ממש ס"ל דאין
כו אלא איסור ע"ו קאמר דיל"ש
שכהן דיכשם דין ואשר כך אמר דיש מוקדין אמ"ש לעיל דאף שאיהו אוהבו ממש אשור אלא שיכירה ליש לאדון כו אשור אלא שיכירה ליש לאדון כו אשור אלא שיכירה ליש לאדון כו

יז יכולין קנסת מן הקטן להפחידו כו' עיין מ"ש בסימן ל"ג בשם נתיב"ת מרין בסלוק ע"ש ובעזר' כלל ל"ה דף ע"ר ע"ד :

ח ו עיירות שמין בהם חכמים כו' עיין מ"ש בשם תרומ"ד ר"ס י"ג : ב וכן כל בכור כו' ל"ל סימן ל"ג סי"ח בהגה : ג דין דיין שלמחתו עיין בתוספות פ"ק דמגלה דף ס"ו וכ"י ר"ס ס' וכסימן ס"ו ס"ק בשם הרא"ש וכתרומ' הגדות מהרש"ל פ"ק דכ"ב מ"ש על כ"י צוה : ד ולפ"ז יפסיעו על רפסני שם קדם הרמ"ה כותן הוא כשיושבין על הספסל מרוץ זה בצד זה ושלחן לפניהם לא יפסיע על הספסל ולילך מהמריחן עכ"ל מ"ש : ה ומחנערו

יא כ"ר של ג' צריך שיהיה בכל א' מהם ז' דברים חכמה ענוה יראה שנאת כו' ממון אהבת האמ' אהב' הבריות להם בעלי שם טוב : (ומ"ל סימן מ' ס"ג) :

יב כל דבר שיש לדיין בו צד הנאה אינו יכול לדון עליו לפיכך בני העיר שנגנב ס"ת שלהם אין דנין אותו בריבי אותו העיר כמ' אא"כ יש להם ס"ת אחר והאומר תנו מנה לעניי עירי אין דנין בריבי אותה העיר (ומ"ל סימן ד' דאפי' מחזיק בשלהם עכרי דינא לגבי שייה ע"ש ל"ל סי' ג"ז סעיף י"ט ומעיף ך' מהלכות דיינים) ולפיכך עסקי המס אין דנין בריבי אותה העיר מפני שיש להם או לקרוביהם חלק בו . (כ"י לדעת הרמ"ה בכלל כ"ט) (ואם הוא מס פרסי כגון שלנו בזמנו בלא זמן קצוב (יז) יכולין קנסת מן הקטן להפחידו ובלא יפיה להם בשלהם מזה ודיינין) ואם עשו תקנה או ש"ש מנהג בעיר שבריבי העיר ידונו אף על ענין המסים דינם דין : (ומ"ל סוף סי' ל"ז סעיף כ"ב מזה) :

ח שלא למנות דיין שאינו הגון וגודל שכר הדיין ועונשו וב ה סעיפים

א כל המעמיד דיין שאינו הגון ג ואינו חכם בחכמת התורה וראוי להיות דיין אע"פ שהוא כולו מחמדים ויש בו טובות אחרות ה"ז שהעמידו עובר בלא ד תעשה : ס (כן פירש"י בפ' מולין) (ומסור להעמיד עם הארץ לדיין על סתך ב סיפשל כל עמם לחכם . (ג) (רפב"ה בתשו"ר"ת) עיירות שאין בהם חכמים הרשויים להיות דיינים או שכולן מתי הארץ וכריכים להם דיינים אלא ילכו לפני ערכאות א"ב . חמנים סטוגים וחכמים ד שאפשם (לדעת אנשי העיר) אע"פ שאינן רשויים לדיינים (שם) וכיון שקבלום עליהם בני העיר אין יכול לפושלן (כ) וכן כל כבור (שם וכפול לקמן בסימן כ"ב) יכולין לקבל עליהם כ"ר שאינו רשוי מן הסורה) : וכל דיין המתמנה בשביל כסף או זהב אסור לעמוד ולא עור אלא שמצוה להקל ולזלזל בו : (ומ"ל סוף סימן ג') :

ב ו צריכים הדיינים לישב באימה ביראה בעטיפה ובכובד ראש ואסור להקל ראש ולישב לספר כרבר בטלה בבית דין . ויראה הדיין כאילו ז חרב מונחת לו על צווארו ח וכאילו גיהנם פתוח לו מתחתיו ט וידע את מי הוא דן י ולפני מי הוא דן ומי יא הוא עתיר להפרע ממנו אם נוטה מקו הדין וכל דיין שאינו דן דין אמת נורם לשכינה יב שתסתלק מישראל וכל דיין שנוטל ממון מזה ונותנו לזה שלא כדין הקב"ה יג נוטל ממנו נפשות וכל דיין יד (ג) שדן דין אמת לאמתו אפילו שעה אחת כאלו טו תקן כל העולם כולו טז נגורם לשכינה שתשרה בישראל : (סור מ"ז) (ומשם יאתר מדיין שם לי לגרה בזאת תלמוד לומר ושמחם כגרר המשפט מלן לדיין אלא מה שעיניו רואות :

ג (סור מ"ם בשם תרמ"ם) דרך חכמים הראשונים בורחים מלהתמנות ודוחקים עצמם הרבה שלא לישב בדין עד שידעו שאין שם ראוי כמותו ושאם ימנעו עצמם מהדין תתקלקל השורה ואעפ"כ לא היו יושבים בדין עד יז שהיו מכבידי עליהם העם והזקנים ומפציריכם : ד אסור לדיין להתנהג בשררה ונסו' על הצבור אלא בענוה ויראה וכל פרנס המשיל אימתו יתירה על הצבור שלא לש"ש יח אינו רואה בן ת"ח לעולם . וכן אסור לנהוג בהם קלות ראש אע"פ שהם עמי הארץ (ד) ולא יט יפסיעו על ראשי עם קדש וצריך

תכירו פני כמשפט ור"ל שלא יכיר פני הדיים לומר פלוני עשיר הוא לו קרובי הוא לו מוסיבני דיין : ג שיהא לו שכל וכמה דיעה את הדין רש"י ודלא * כע"ם שכתב שעם אחר מנעמי' : ד שכשם לדעת מנשי העיר אע"פ שכ"ל ו"ם יכיון שקבלם כו' : ה שתהא להקל ולזלזל בו שהכתוב קראן אלהי כסף ואלהי זהב כמ"ש אלקי כסף ואלקי זהב לא תעשו לכם ודרשינן אלקי' כעשה כשביל כסף ודומיא דעבו"ם דתהא לזלזל בו : ו צריכין הדייני' ליסב בחיתה כולו מפני כבוד השכינה שנרמזים כמ"ש אלקים נצב בעדת אל : ז כאלו מרק בו"ם עובד עובש הוא : ח וכאלו ניבעם בו' הרי עובד עולם הבא ושניהן דרשו חת"ם בשיר השירים שנשמה שלשמה (מקום שכינה של הקב"ה שהשלום שלו) שמים נבוריים שביב לה (בס' רבוא מיישראל) כולם לאחוזי מרה שלומדי תלמוד הים מרבו על יריכו משפך בלילות ואחזוי מרה ר"ל שאחזוקין כיד כנד נוחרס ופשך בלילות הייבו ניבעם שנדמה בלילה ועפ"ר : ט וידע את מי הוא דן יהא דומה לו כאלו דן להקב"ה כמ"ש (כד"ה כ"כ) רואי מה אתם עושי' כי לא לאדם תשפטו כי לאלוקים : י ולפני מי הוא דן סייבו שהשם כמ"ש אלקים נצב בעדת אל : יא הוא עתיד ליפרע ממנו כמ"ש בקרב אלהים ישפוט כלו' אלקים הנזכר בריש' דקרא אלהים נצב כו' ישפוט בקרב אלקים שם הדייניס ליפרע ממן : יב שתסתלק משראל כמ"ש מטור עני' מלאכת תביאני' עתה אקום יאמר ה' : יג טוען ומתנו בשמ"ש ונקבע את קבייהן בשם : יד שדן דין אמת לאחתו פי' שדן האחת לפי שעתו שפתי' בדין תורה פעמי' לפי השעה לתנדר מילתא ועד"ר כר"ש ג"ת"ש עוד תוה פירוש' לאחרי' : טו כאלו תקן כל העולם דכשיראו בני אדם דין ומשפט יתנו בלבותם רע ולמדו אחי"ש ויעשוה הפעם על מנת שיעשו אחרים מלאכתו עד הערב וכמ"ש בפרשה כר"ש ג"ת"ש : טו וגורם לשכינה שתשרה כמ"ש אלקים נצב בעדת אל : יז עד שפיו מכבידים ומ"ש הטור והמחבר כפי' ר"ש ג"ן על ועשומי' כל הרוצים זה תלמוד שפנים לטורתה ואינו מורה ביינו אחי' שפיו מפציריס כם ומכבידים פלישם ואינם שומעי' ל"ג התם מיירי שאין אחי' כמותו בדור וכמ"ש הטור והמחבר שם ודדור צריך לו משל"ב כאן שלא כתב שאין שם כמותו דמשמע דה במקום אחר יש הנוגים כמותו : יח אינו רואה בן ת"ח לתלמודו מת"ש (כלישנ' ל"ו לכן ירהוטו מכשים) (ר"ל שמעיל מימה על מכשים) לא ירהה כל מכמי לב : יט לא יפסיע על רחש עם קדש שהוא מנהגם ליסב על הארץ כשעת הדרש ומקמר שיקדים לילך וליסב במקומו ולא יפסיע על רחשן לילך ליסב במקומו אחר שכבר יסבו ולמדו זה מת"ש לא תהלה במעגלו ושמיך ל"ה ולאלה המשפט"ם ° נרחה דה"ה כומן הזה כשיושבין על הספסל מרוץ זה בצד זה ובשלחן לפניהם לא יפסיע על הספסל לילך מהמריחן :

ד וצריך שיסבול טורח הציבור למדה זה מ"ש כפ"ו ואח"כ ושנוי
על כרחי ישראל ולא כתיב על בני ישראל אלא שיהיו נשפלים
עליהם תמיד לסבול את טרחם : דף לנהוג ככוד כדיין
שנאמר ואלה תשכם לגבור שתהיה לזכות תמיד בדיין
עליהן : דף לאכול ולשתות
ולהשתכר כפני רבי"כטו"וכרמב"
ס"ם וכתב ז"ל וככניסת ע"ס
וכספודות מריעי"וכרא"ה דמה
וי"ל על וככניסת ע"ה ה"ה כמו
מו ככניסת כו"ור"ל דאפילו
כספודות מצוה לאסור להשתכר
וככניס"ע"ה וכספודות מריעים
אסור לאכול ולשתות אפילו כלא
שכרות . ג"כ אהקל ויאמר קאי
וה"ק ק"ו שאסור לו לאכול כו"וכן
כנו של ק"ו הוא שאסור לאכול
ככניסת ע"ה וכספודות מריעים
ולפ"ז ה"ה דכיון שפשוט הוא כ"כ
מ"ה השתיטוהו אמאכר ומו"רס
ז"ל וק"ל : דף והמצערו ים
רשות כו'פי'כשים עדיסשמצערו
מכין אותו מכת מרדות אכל כלא
עדים אין השלים נאמן להשות
על פיו אלא לנדותו על פיו ולפי
זה צריכין לאמר הוא"ו של ולפי"
ול"ל לפניד וכ"כ בעור ע"ם
ואפ"פ שבגידו הוא אמור כפיכי
רוב הפעם וגם לדין דנמר"מכא"
מ"מ לפנין כאמנות לא הימנוהו
לשלוח יד בנופו אלא עדי"דוקא
לפנין גידוי שהוא כיד כ"ד ואין
שולטין יד בנופו אמנוהו דוקא
למ"ם דנאמן שליח כ"ד לומר
שסירב הבעל דין ולא רצה לבא
לנדותו ולא לפנין לכתוב אלין
פסק"דכיון וכמ"ם בשו"ע אמאכר
כסי' י"ם כ"ב דאפילו אהנאות
ממון אקל לא הימנוהו ונצר
וכיוון שכל אלה הוא והא דכתב
אצל הבאה אמצערו ואצל כידוי
אמנוהו משום דשתי מיתרחות אמה כשניה שפ"ד שם שוכחת כ"ל זה כדרישם כתבתי שוב"לקרי'
אלל זה כ"ל ע"ש : דף ואין בזה משום ל"ל דרש אמאכר בפלמו כסי' י"ם כ"ב ע"ש וליף לה בנמרא ר"פ אלו מנלמין מדכתיב נבי משה
בעיני אלהים אשה תבקר כו' ואיך ידע משה זה שם לא שהשלים אגיד לו בדיין ואי משום ל"ל הוא משה רבינו ע"ה כתב
כתורת ע"ם : דף להכותו וכן שיקו באמנוהו פטור כל"ל וכן הוא שם וסיים שם וכתב דאפי"יכול להפיל"ה עכ"ל :

ט ג מאוד מאוד כו' כן הוא לשון הטור וכפרישה כתבתי דמשום דאמרת ומשיב' כאדם אקר אמתון מזהיר כאזהרה כפולה וכתב
מאוד מאוד ואח"ם נס אטור כי"ד סי"ק ס"ם כדין ריבית הוסיר כל"ה וכתב מאוד מאוד צריך ליזהר כאיסור ריבית נס כר"ם
סל"ו כי"ד כתב לפנין רפואה ז"ל והוא שיזהר מאוד מאוד כמו אדאמרי' ליזהר כדיני נפשות כו'והייבו מפני קוקו נפש וכן הזהיר
אאיסור ערוה כא"ע ר"ם כ"א וא"כ לכאורה מה שהזהירו כאן מאוד הוי אפל רוב מפני שטבע האדם למשוך אמרי' אאנאי
: כ אפי'לוכות את הוכיח כן פוכיחו כנמרא דכתובות דמדכתיב לא תקלל חרש ולפני עור לא תתן מכשול ויראת מאלהיך אני ה' ק"ו
מאפשר לא תעשה עול כמשפט והשפט מפורש אקר' שכאחי' כי השופט יפו' ודרש"ל שופט כוצר"קן שהוא קד ר"ל אכותן והמקבל נשפ'
גוף ק' ול"ל להשמר אלא יהא אקרי' וכיון דאסו' לקבלו מקל אפו' נ"כ לקבל מתרוייהו כשופט ואפי' משכיחן יקד אע"נ דלא שייך אפ"ם
וכמ"ם כדרישם ע"ם : נ צריך להזהירו כשיתבעהו אכל כלא תביישם ק"ל להזהירו כיון דלא קבלו אלא מרצון אכותן וכדי לוכות את
הוכאיו"ל לרבינו דכתיב כיה וזי אקיך עמך עליך להזהיר לו כדי לאיות כו ופע"ר . ד שופט דכרים כפרישם כתבתי דר"ל שופט
עכיני כמו ההוא דכטל נדפא מדיין או כיסה רוק שלפניו וכן משמע בנמרא מיהו אפי'שופט דכרים מחש"כ אסור כ מו להקדיש לו
שלו ולא היה דרכו להקדיש לו שלוש וכל כיוצא כזה וכמו שאסרו דכרים כאלו כאיסור ריבית כמ"ש הטור והמקבר כי"ד סי"ק ע"ין
שם : ה אכל היה לו להשאיל כו' פי' אפי' לא השאילו עדיין כיון לו להשאיל או שאלתו שטעל מחמו אין
עליו תור' שופד שהרי נם יכול לטעול מחמו כפירוש ופפ"ר שכן משמ"ל כנמר' וכן מוכרחי'אמו כפר' דכרי הטור וכמ"ש כפרישם ע"ם .
ו אין המקבל יכול לפטור אפי'אם כשעה שטעל לו היתה תביעתו מפורשת שיתבענו כאותו תביעה טור : ז ממדת חסידות
וכתב מהרד"ך בית כ"ו דאין אלא שאין מדת חסידו'הייבי כשעשה כן להדיין אלא כפניכם ד'תניא אמל כפניו ואפי'אסור דודאי יסתתמו
טענותיו וק"ל ועפ"ם שכתיאו : ח כי מוכח על ישראל לפרנס כו' לפיכן לא מדכתיב וכשכן הנדול מחקיו נדלוהו משל אחיו :
ט או שהקדשות שתם פי'לאפוקי אם הקדישו לשום דכר מיוחד דאז אסור לשנותו לדכר אחר וכמ"ש כא"ח ס"י קכ"נ וכי"ד סימן
רנ"ו ועפ"ר : יוד ויותר טוב לנבות כו'אמ"ם המקבר ומנכין אותה מתחלת השנה כסוף אלו : יא הנוטל שכר לדון כו'נס הנוטל שכר
כבעל בכבי שמועל כתוב אלא אלמו שהוא שוחד וישו אחר הבעל ועפ"ר מ"ם שם אוסף : יב הנוטל שכר לדון כו'נס הנוטל שכר
להעיד אין עדותו עדות וכן כמשנה כהדיא וכתבו מור"ם לקמן סימן ל"ד סימן י"ם ע"ם : יג אא"כ ידוע שלא נטל כו'פירש ואו
אותו דין הוה דין אע"פ שנטל שכר אל דיניהם אקרים שדן לפני זה ולאקרים ול"ה לעוב'עבירה א'שכל דיניו ועדותיו כטלים עד שעושה
תשובה דהאי כבא אלא עבר אל נאו אלא משום קנס הוא וכמ"ם ברמ"ם וכד"מ בביאו ועמ"ם בד"מ וכהנותיו עוד מזה :

ה והמצערו ים רשות כו'עיי'כשמ"ם ס"ק ג"מ וכם"ק ד"ף ע"ם ופתשו'כאר
שכע ת"ם כוזס . ו ואין כזה משום לשון הרע כו'עיי'כתשו'ר"מ ן'
מייט ר"ם ק"ם : .

ט ג מאד מאד לרך הדיין כו'ע"ל סימן ל"ד סי"ח כשבע זכשמ"ע ס"ק
מ"ו . כ וכל דיין שטעל אטלה כו'ואפי' עניר לאמאכ'ניאסו ס"ד
סוד ועיי'כ"ת . נ אם קרס כתוכע
כו'עיי'כתשו'ן'ל"ב ס"ם סי"ל"ן . ד
מדת חסידות כו'וכתב מהר"ן כה
דאינו אלא מדת חסידות היינו כשטעם
כן להדיין אלא נפני נע"ר מניחו אמל
נפניו ואפי'אסור דודאי יסתתמו טענותיו
וק"ל עפ"ל סמ"ע . ה כל דיניו שדן
כטלים . ווי'כתשו'הר"מ ן'פדאו'
ס"ם מ'ועיי'כריטב"א ס"ע הפיס מקרס
ועיי'כ"ה וסמ"ע ס"ק י"ד :
ו והוא

ואם אינו נוטל אלא שכר בטילתו מותר והוא שיהיה ניכר לכל שאינו נוטל אלא שכר בטילתו כגון שיש לו מלאכה ירוצה לעשות בשעה שיש לו לרון יד ואמר לבעלי הרין תנו לי שכר פעולה של אותה מלאכה שאתבטל ממנה (נ) והוא שיקבל משניהם בשוה סו אבל אם אינו ניכר סו כגון (ממן לו מלאכה יחוסה מלא שמואל) שמא יזדמן לי שכר בקניית סחורה וסרסרות ובשביל זה מבקש שכר (ו) אסור : (ע"ל סימן ל"ד סי"ח) ז ו אין לדיין להניח יו לתלמיד בור שישב לפניו שלא ישא ויתן עמו ויטה מדרך האמת :

ז תלמיד היושב לפני רבו יח ורואה זכות (ח) לעני והרב רוצה לחייבו חייב ללמד עליו זכות ואם שותק עובר משום מדבר שקר תרחק ;

ח תלמיד היושב לפני רבו ורואה שטועה ברין לא יאמר אשתוק עד ש׳גמור הדין ואסתרנו ואחזיר ואבננו כדי שיקר׳ על שמי אלא יאמר לו דרך כבוד רבי כך וכך למדתני :

להיות מתון ברין ושמלוך בגדול ממנו ובו ד סעיפים :

א צריך הריין להיות מתון ברין שלא יפסקנו עד שיחמיצנו וישא ויתן בו ויהיה כ ברור לו כשמש והגם לבו בהוראה וקופץ ופוסק הדין קודם שיחקרנו היטב בינו לבין עצמו עד שיהיה ברור לו כשמש הרי זה ג שוטה רשע וגס רוח :

ב כל מי שבא לירון דין ומדההו לדין אחר שבא לירון כבר ופסקו ויש עמו בעיר גדול ממנו בחכמה ואינו נמלך בו ס הרי זה בכלל הרשעים שלבם גס בהוראה :

ג כי רבים חללים הפילה זה ת"ח שלא יו הגיע להוראה וסורה ועצומי׳ כל הרוגיה יו זה שהגיע להוראה ואינו מורה והוא שיהיה הדור צריך לו אבל ירא שיש שם ראוי להוראה ומונע עצמו מהוראה ה"ו יא משובח וכל ס המונע עצמו מן הדין מונע ממנו איכה וגזל ושבועת שוא :

ד יהיה בעיני הדיין יו דין של פרוטה כדין של מאה מנה ;

יא כיצד מזמינים לדין ועיפ מי ובו ו סעיפים

א (ס) כיצד מזמינים בעל דין לדין (נ) שולחים לו ב"ד שלוח שיבא ג ליום המזומן לדין לא בא מזמינים אותו פעם ב שנית לא בא מזמינים אותו פעם שלישית לא בא מסתיני׳ לו כל היום לא בא מנדין אותו למחרתו בר"א ג בסי שהיה בכפרים ויוצא ונכנס אבל מי שהוא מצוי בעיר אין קובעין לו זמן אלא פעם אחת ואם לא בא כל אותו יום מנדין אותו למחרתו והשליח ב"ד נאמן לומר ד (ל' הרמב"ם פכ"ה מהלכות סנהדרין) הקלני או הקלה הדיין או לא רצה לבא לדין ;

ג (כן מוכח בפ' בתרא דב"מ) הלך הב"ד למקום אחר צריך לילך אחריהם יו ואם לא הלך מנדין אותו : ומשמתין

להיות מתון בדין : ד ומדמהו לדין אחר כו' אע"פי שאותו דין כבר שמע את פי התובע : ס להיות סדין הזה לינו דומה להרמון : ו אלא הניח לו להורות דרשו פעילה מל' עושה כל מלאכתו ביום השבת אלא מלאכה שהיא צורך השבת עצמו ומלאכה שהיא לצורך חבירו ולצורך עצמו כגון לבשל לחולה ולהרפאת חולה שיש בו סכנה כגון חולה שיש בו יולדת ולהדליק הנר לחולה ולהביא לו הרפואות ולהביא המילדת וכיוצא בזה ולהביא הנר לחבירו שהוא עיור ולהביא לו מקל שהולך בו ולהביא לו כסות שהוא צריך לה ולהביא לו ספרים ללמוד בהם ולהביא לו תפילין שלא יעבור עבירה ולהביא לו כלי זיין שיגן בהם על עצמו ולהביא לו כלי מלחמה שילחם בהם ולהביא לו כלי מלאכה שהוא צריך להם במלאכתו ולהביא לו כלי סופר שיכתוב בהם ולהביא לו כלי נגינה שינגן בהם ולהביא לו כלי רחיצה שירחוץ בהם ולהביא לו כלי סיכה שיסוך בהם ולהביא לו כלי שינה שישן בהם ולהביא לו כלי אכילה שיאכל בהם ולהביא לו כלי שתיה שישתה בהם ולהביא לו כלי תשמיש שישמש בהם ולהביא לו כלי קישוט שיתקשט בהם ולהביא לו כלי מלחמה שילחם בהם ולהביא לו כלי מלאכה שיעשה בהם

ס אבל אין כותבין עליו פתחא הטעם משום דהמכודה צריך לשטר מסופר ואין מוציאין ממון ע"פ ע"ג ועמ"ס כפרישה וכמש"ל ס"ס ק"ו ועמ"ס שאותן הדברים מכוונר דה"ה דאין מסלקים נאמן לומר הכה אותו כדי לגזור ולהכותו על פיו ע"ס : ו ואין מסלקים כ"ד פייב כו' ככר כתב תור"ס ז"ל לעיל בס"ס ק' בהגה ומס כתבתי מקום למודו ע"ס . ז ה"נ כ"ד של מכיס בקיון וזומנוהו וכן הוא מס דמל"כ יכול לגזור כו מס"ס ז"כ : ח מנדין אותו בכ"ד של מלמד כל"ק ואין מוציאין ממון ע"פ ע"ג ועמ"ס כפרישה וכמש"ל ס"ס ק"ו ועמ"ס שאותן הדברים מכוונר דה"ה דאין מסלקים נאמן לומר הכה אותו כדי לגזור ולהכותו על פיו ע"ס : ו ואין מסלקים כ"ד פייב כו' ככר כתב תור"ס ז"ל לעיל בס"ס ק' בהגה ומס כתבתי מקום למודו ע"ס . ז ה"נ כ"ד של מכיס בקיון וזומנוהו וכן הוא מס דמל"כ יכול לגזור כו מס"ס ז"כ : ח מנדין אותו בכ"ד של מלמד כל"ק

סירב נגדן כגלו סירב נגד כ"ד של מלמד וכן אית' כהדי' לכתסוב רשב"ו והכי"מ סב"י וכר"מ ו"ל ים לה לכדותו ולסקרימו כדין כ"ד נמור וק"ל : ט נסס ג' מהדייני' אותו פלוני שהומינו על שמו הוא ג' מן הדיינים וכן הוא לשון הגמרא עפ"ר : י

ומשמתין אותו על פיו ט אבל אין כותבין עליו פתחא של שמתא עד שיבאו ב' ויעידו שנמנע לבא י ואין שליח ב"ד חייב באסירת הברים משום לשון הרע :

הגה ס (מהרי"ק סורש קפ"ס וקפ"ו) מי שאומר שהיו שומס קושס על נזירת כ"ד או מכסס אע"פ שבא לב"ד מנדין אותו כיון דאילו ואומר שלא בא אסס אע"פ שבא לב"ד ס"ל ואס אמר לא בא אסס אמר לפניכם שלא בפני כ"ד אסר ע"ל ס"ס ק"ד .

י (מהרי"ק סורש י"ו) מי שלא יוכל לבא לב"ד כי צריך לילך לחרקיר"ס להודיע לב"ד ולסוס התנגלות ולבקש זמן אס' ואס לא עשה מכדין אותו אע"פ שלא היה יכול לבא . יא (מסכ"ס) מי שקיבל עליו ז כ"ד של כ' (בקצין) והזמינוהו ולא בא מכדין ס אותו כב"ד של שלשה :

ב י (שם מרחב"ס ד"ו) שליח שאמר פלוני שלחני ס בשם אחר מהדיינים ולא רצה לבא יב אין כותבין עליו פתחא של שמתא עד שיאמר בשם שלשתן יג (כ"י ס"ל מלוקין) (ואס יש שם תומסה מולקין לו כבוד ומזכירין לו שם התומסה :) בר"א שהלך השליח ביום שאינו ירוע לישיבת הדיינים אבל ביום הידוע שהדיינים יושבים בו לדין הכל יודעים שכל הדיינים מקובצים (ג) ואע"פ שבא השליח בשם אחר באולי בא בשם שלשתן :

ג י (שם מרחב"ס ב"ל סוף ד"י) מי יב שהוא במדינה והלך שליח ב"ד ולא מצאו אין קובעי' לו זמן עד שימצאנו השליח ויאמר לו היה בכפר אם רצו לבא באותו היום אומר השליח אפי' לאחר מהשכני' אפי' אשה אם יבא פלוני הודיעוהו שב"ד קבעו לו זמן שיבא היום לב"ד ואם יג לא בא מנדין אותו לערב י (כ"כ הסורש ס"ד) (וכ"ס יד ע"פ שליח ב"ד אע"פ שלא חזר ואמר עשיתי שליחותי) בר"א כשאין הדרך שדרכו לילך בה על מקום ב"ד אצל אם רצו עליהם אין מנדין אותו עד שיודיעו השליח בעצמו . שמא לא אמרו לו השכני' שהרי הם אומרים דרכו על פתח ב"ד וכבר הלך להם ונפטר טו וכן אם לא בא במדינה עד למחר אין סופכי' על השכני' שמא שכחו ולא אמרו לו :

הגה י (סורש שם) וכן טו אם היה בעיר אין סומכין על השכני' שיאמרו שמא שכחו ב"ד מנאו ואע"ג

ד מי שכתבו עליו נידוי עד שלא בא ואמר אבא אין קורעין (י) כתב הנרוי יז עד שיבא . אבל מי שכתבו עליו נידוי על שהיה מסרב לעשות צווי ב"ד . פיר כשאומר יח הריני מקבל עלי צווי ב"ד קורעין כתב הנידוי והוא נותן שכר הסופר : יט (תרדכי ר"פ ד' ניני נזירות)

(מי שכתבו עליו סרבנו' ושמן אמר כך אלא שמא אינו נאמן דמעשה ב"ד הם לו קול :

ה נשיב יקרות (מז ת"ח שתולתו סומנו) אם מזמינים אותם לבא לב"ד וכן אם הנתבע יכול למנות שליח שיהיה במקומו לב"ד יתבאר בסימן צ"ו ובסימן קכ"ד :

ו (כן מוסיף המגרש) הדיין יכול להתוס בשטר הזמנה (ס) מן הצד :

יב שנים

ומעמ"ס שבא השליח נאמן כו' ומוקמ"ל סיומו סום לב' הכשרים שבאו לב' ס"ס ק"ב ועמ"ס שבא לב' פעמים ס"ס ק"ב ועמ"ס שבא לב' פעמים ס"ס ק"ב ועמ"ס שבא לב' פעמים

יב דין שבאו לפניו דרך וקשה וכל דיני פשרה וכו' ל סעיפים

א (ג) ° (ג' רמ"ה פ"ק ב"ב מהגהה"ר) שנים שבאו לפניך לדין אחד דרך ואחד קשה ער שלא תשמע דבריהם או משתשמע דבריהם ואי אתה יורע להיכן הדין נוטה אתה רשאי לומר להם אינו נוקק לכם שמא יתחייב הקשה · ונמצא טורח אחר הדיין אבל משתשמע דבריהם ב ותרע להיכן הדין נוטה אי אתה רשאי לומר אינו נוקק לכם ° (ב' ליקח רסב"ו) ואם היה ממונה לרבים חייב להוקק להם:

קנס (ב) ° (הגה"מ פ"ק דסנהדרין) וכן ד אם היו שניהם מוקים נרך נוקק לכם ° (תשרי"ן כתשו' סי' קכ"ו) וים מי שכתב דמ"מ ה נוהגין עכשיו שלא למשוך בעוברי עבירה משום שיש שכנה כדבר שלא יתמרמרו למלכות:

ב מצוה לומר לבעלי דינים בתחלה ו הדין אתם רוצים או הפשרה אם רצו בפשרה עושים ביניהם פשרה וכשם שמוזהר שלא להטות הדין ז כך מוזהר שלא עשות פשרה תמיר ח ה"ז לאחד יותר מחבירו וכל ב"ד שעושה פשרה תמיר ח ה"ז משובח בר"א קורם גמר דין אע"פ ששמע דבריהם ט ויורע להיכן הדין נוטה מצוה לבצוע (ג) אבל אחר שגמר הדין (ד) י ואמר איש פלוני אתה זכאי (ה) איש פלוני אתה חייב (ו) אינו רשאי לעשות פשרה ביניהם ° (מרוצי מנוחה פ"ק דסנהדרין ורמב"ם פי"ג מ"ל מ"ק ג) אבל אחר שאינו דיין רשאי לעשות פשרה ביניהם יא שלא במושב דין הקבוע לתשפט ואם חייבו ב"ד שבועה לא' מהם (ז) רשאי הב"ד לעשות פשרה בניהם כרי לפטור מעונש שבועה ° (כ"כ ריו"ד בסמ"ע ס"ק ג) (ומיהו כ"ז יכולין לכוף ליכנס לפניהם משורת הדין אע"פ שנגרמה להם הפסד מן הרמוי (ח) (מרדכי פ"ב דב"ב) וי"ט ·

ג ° (מסקי מהרא"י סי' קס"ג) מותר לב"ד ליותר בסמוך היתומים חוק מן הדין כרי (ט) להשקיטם ממריבות:

ד ° (שם) יש כח ביד ב"ד לנזור ולהחרי שתתקיים הפשרה ושלא יוכלו היתומים למחות כשיגדילו:

ה ° (הרא"ם בתשו' כלל ק"ו סי' ו') יש כח לדיין לעשות דין כעין פשרה במקום שאין הדבר יכול להתברר ואינו יב רשאי להוציא הדין חלוק מתחת ידי בלי גמר:

ו ° (ת"ה סי' ס"ו) מי שתובעי' אותו ממון שהוא מוחזק בו אסור לבקש צדדים להשמט כדי שיתרצה הלה לעשות עמו פשרה ויסחול לו על השאר:

קנס ואם עבר ועשה אינו יוצא ידי שמים עד שיתן לו את שלו:

ז (י) אע"פ יג שנתרצו הבעלי דינים יד בפשרה בבית דין סו (יפ) יכולין לחזור בהם כ"ז שלא קנו מידם (יב) דפשרה צריכה קנין סח אפי' בג' (יג) ° (סור ס"ח) אבל אם קנו מידם אין יכולים לחזור בהם יו (יד) אפילו ביחיד ° (רמב"ם פס ורי"ף) וי"א (סו) דוקא בשנים קנס

להוציא הדין חלוק מתחת ידו כו' והרא"ם סיים שם כתשובה כלל ק"ו סי' ו' וכתב נ"ל ובתנ' סכמים רשות לדיין לפסוק לפי ראות עיניו כמקום שאין הדבר יכול להתברר בראיות ובעדים כמו שירצה הדיין כלא טעם וכלא חומר בדעת ובינה שודאי דדייני דמעלמא ומרדכי פ"ק דסנהדרין ולאפוקי רמכי"ה ור"ן מכן (מהרי"ק המרדכי שם) דס"ל דאם שתקו אחר שגמרו הפשרה אין יכולין לחזור כהן כו' לפי' כתובת דנתרצה לוותר עם הכתבה ולמחול לו מקצת תביעות ומחילה ג"כ קנין כמו' ובתרי' ומרדכי פ"ק דסנהדרין ולאפוקי רמכי"ה ור"ן מכן (מהרי"ק המרדכי שם) דס"ל דאם שתקו אחר שגמרו הפשרה ג"כ קנין:

יד בפשרה כב"ד כו' משמע אף שקבלו מתחלה לדין בפשרה קיימת כלא קנין וכ"כ בד"מ שם דמדסתמי סתר הפוסקים לקן כלנ: טו יכולין לחזור כהן כו' לפי' כתובת דנתרצה לוותר עם הכתבה ולמחול לו מקצת תביעות ומחילה ג"כ קנין אחר מחילה דמעלמא ומרדכי פ"ק דסנהדרין ולאפוקי רמכי"ה ור"ן מכן (מהרי"ק המרדכי שם) דס"ל דאם שתקו אחר שגמרו הפשרה ג"כ קנין: ומצמים ע"פ בפשרה כב"ד כו' משמע אף שקבלו מתחלה לדין בפשרה קיימת כלא קנין וכ"כ בד"מ שם דמדסתמי סתר הפוסקים לקן כלנ: טו יכולין לחזור כהן כו' לפי' כתובת דנתרצה לוותר עם הכתבה ולמחול לו מקצת תביעות ומחילה ג"כ קנין אחר מחילה דמעלמא ומרדכי פ"ק דסנהדרין ולאפוקי רמכי"ה ור"ן מכן (מהרי"ק המרדכי שם) דס"ל דאם שתקו אחר שגמרו הפשרה ג"כ קנין: טו דוקא כשני עדים בפשרה דב

ים ה"ה אם כתב אסר עליו נם המקבל כתב כסימן ס"נ דאם קיבל המכתב נזדמנה הפערכיס ועשה אסר אין כל' הודאה אין כל' מיוב יכול לחזור בו - ומור"ם קמ"ל דאפילו בעוד שלא יודע הסך שיתפסרו אותו עליו אם כתב אסר אפשר לו שיכתוב בשטר אפילו בלא עדים הריני מייב לך עד סך כך וכך כפי אשר ימצאו הפערכיס ביניהם דהוה אתי מייב לו אפילו בלא שיכתוב לו מעולם דהלימת מילתא הפערי וכמ"ש בסימן מ' ס"ק : יט נרעך להקנות לו בהקף פירוש הקף שטובעין עליו נרעך הכתוב להקנות לו ע"י ק"ס כפי הסיעור אשר ימצאו ביניהם הפערכיס ואם טובעין על החתות דהיינו נקנה כאליפין דק"ס נרעך לשעבד כפשו להתחייב לו כפי אשר ימצאו הפערכיס : כ שלא יהא קנין דברים ° נראה לי דוקא כשכתב שמקנה לו "ואתן הוה קנין דברים כמ"ש בר"ס רמ"ה משום הכי נרעך להקנות לו בהקף אבל בתוכב בני שיקנה מידו לאחר ולמחול לכתוב מה שכידו וע"ל ס"ג אי תביעתו מכח אסר שכידו מקנה לו בקנין שיקוור לקבירו האסר כפי אשר ימצאו הפערכיס אבל אם מקנה לו בקנין שיעשה לו אסר מתילה כפי דביניהם ה"ל קנין דברים וכ"כ מור"ם בסנ"ה סימן ר"נ ס"ג ע"ש : כה מתילה ג"ל קנין משום שמיד שמחל לו נסתלק ממנו המוחל ואינו דוקא בדלא נקט המוחל עדיין שם"מ כיון דכתבם אסרה כל אחן שאינו מקויר לו מיד ל"מ כיה אפי' מתילה נמורה בלא קנין וע"ל סימן רמ"ה : כו בקנין וכניטול מודעות וכו' ואפילו בשבועה אם השבועה היא בענין שיוכל לכעלה בלבו ובלא יכה מה שמוציא מפיו בהדיא נגד מה שבלבו וכמ"ש בי"ד סימן רל"ב נבי נשבע ונודר למוכסן ע"ש בי"ד וע"ל בסי"ם ר"ה שבניה כ"י ד"ה ג"ב תשובת רשב"ו ומשמיק עלה דוקא בשבועד אמ"כ שנם הניטול מודעה היתה מאמ' המוכס ע"ש הב"ח ועיין בד"ת בסי' נ"ם שכתב מי שאסר מודעה תחלה ובירר בורר ובא לפניהם באסר ואמר שעשאו רונה לחזור ואמר בי חוכם היה כדי שלא יכפור לו בעל דינו כמה שהודה לפני הבוררים דה"י לחזור בו' ובסעם דלא מקרי חוכם כ"כ אלא היו מבוררים אותו לכקל דיינם קבל עליו באסר/ת סי' ד' סי' רל"ב בסה רשב"ץ ע"כ הנה : כנ ובנה בו' נראה לפק שכתב הטור לקמן ר"ם קי"ו דבדבר שאין בו דין תובע/ דבעינן קנין על תובע/ דאם בחזק מ' מהם בחלקו כתקיימ' המחזיק ואין מ' מהן יכול לחזור (ולא כהרמב"ם דכתב שם דבריהן שיחזיקו בו שניהם וכמ"ש בהמכר בשמו שם פ"כ ע"ש) כאן נם הטור מודה דבעינן שיהיה שניהם ודוקא התם דיש לכל מ' חלק בו כשוה אלא שהתחלה שתפסו בו כל מ' בכולו ובהיש לחלק ומה"ט כתב הרא"ש שם דהמבי לפילו בשמוק אחד מהן אלא בפני מבירו ואפי' לא מ' לפ תוק וקני משא"כ הכא דהיה ענין אחר ביניהן ועיין בד"מ שהניח תשובת רשב"א שהמבו כתב דין זה ותמצא שאין לו דמיון לנדון דסימן קנ"ו ודו"ק ולא כמ"ש בש"ם דנם הכא בכנה מ' מהן סני ע"ש :

רב מ' מחב"ה כו' הכ"מ כתב אלו' הרמב"ם זה דלכך כתב מ' מחב"ה שאחר כו' כלו' אם מירש הדבר שאחר כן מוי שותפין בשניהן ומכי הבוררים לפס שליפי והוה טוב דבכן יגא הדין לאחתו וכן הוא ל"נמ' ר"פ ו"ב פ"ק בשוה בורר לו מ' ונוכל"ה אז יגא הדין לאחתו כלו' דהחסנה לא קתני בהיוב שיצטרכו לבורר דייניס עכ"ל וכזה נתבאר נ"כ כוונת המחבר שכתב כתב כמה פעמי' דנ' הדיוטות אז יפיד מותחה דן את הדמה בש"ב ולא כתב תילה וכל"ל כו' בלשון החסנה אלא שהחסנה בא ללמדינו דאם כל מ' בורר לו מ' מעלמא שותפין לפס כזה ופמבוררין בוררין לפן שליפי ולכך שותפין לפן בו"ב שהדין יגא לאחתו ויותר כראה דפ"ק דמיד בשכל מ' בורר לו דיין ומ' וכתבו כל מ' בורר שלו הן בוררין לפן מעלמא שליפי בש"ב ודינן לאחתו אז"ם הרי אלו שני דייניס כו' ובקו אחת"ם בוררין לפן דיין שליפי ובגלא אחר הרי אלו ב' דייני' בוררי' : כ בוררי' כו' עפ"ר : נ אפי' כו' עפ"ר ואיינו כשדיבר עמו ופיוסו לדיבו בורר שלו אבל אם אח"כ אמרו בא ואכן לפני בפנם שבפירנו אין לו אם בורר והוא דיין של שניהם : ד מי שירצ"ן נדול מאחנו אין קטן ממנו ועפ"ר : לייקי

טו ה"ה אם כתב אסר עליו ע"ל סי' נ עיין בתשובת רשב"ם סימן י"נ : יח מתילה ג"ל קנין משום שחייב שחמל לו נסתלק מאחנו המוחל ואינו דוקא בדלא נקט המוחל עדיין ש"מ בירור דבתקם אסרה לו מיד ל"מ נ' אפי' מתילה נאורה בלא קנין עכ"ל סמ"ע וכ"כ הסור בשם הרי"ף ויש"ע ונ"ע דלקמן סי' רמ"ו ס"ב לא כתב מור"ם כן ועמ"ש שם כתב הב"ח דהר' יש"ע ס"ל דהלכה כנירסי שאחרי דשפרשעומד לנטוכבנגי דמי ובנרסי תחוכין דהם לא קי"ל כנ"ל כמ"ש כרמוכח בשם ס"ם כל הנשבעין וכ"ם כל פוסקים עיי' בתשו' אחר"ם תלונלין סי' ח"מ' ובתשו' לנ"ב ס"א כלל י"ז ר"ס כ"ו - יח אין בדבריו כלום עיין בתשו' רא"ן ס"ן ס"ד ובתשו' ר"ן תיים סי' ס"ו דף ק"ם : יט בקנין ונניטול מודע' כו' ועיי' מ"ש בשם מהרש"ם בניטול מודע' בשבוע' בסימן ר"ם ס"נ ועיי' בתשו' אחר"ם סי' ס"ח ובתשו' ר"ן סי' ק"ו - ך ובכה זה קצת כו' עב"ל ועיי' בש' מנדול דוד - דף מיכו יכולים לחזור בשם שהרי בתשו' לנ"ב ס"ם כ' סי' כ"ם בקבלו בוררים והשלים יכולים והשלים עשה עשרה ע"ם : דא נ"ל לחזור בו עיי' בתשו' מהרי"ם סי' ק"ע - דב דין עשרה נשעות כו' ע"ל סי' כ"ם בשם ס"ק כ"ם ח"ם בשם מהרי"ק ובתשו' ר"י לבית לוי סי' כ"ר דף קכ"ם ונ"ל - דם שיכולים כולם עיי' בתשו' לנ"ב ספר נ' סימן כ"ם ובתשו' ר"ם בהן ס"נ סי' מ' - דד ג"ל כ' מהרו דלא כשמחת ע"ל סימן ס"ם ס"ה בהנה ופי' ר"ן סי"ח ונ"ל - דד ג"ל מעכשיו ע"ל סי' ר"ן ס"ח ו"ר ודוק - דם ואם היה המשכון ס"ח כו' ע"ל סי' ס"ו ובכ"ה כאן :

יג כיצד בוררים הדיינים כשאין בעלי דינים מסכימין יחד ובו ז"ם

א ג (ג) ° (רמב"ם רפ"ו דסנהדרין) אחר מבעלי דינים שאמר איש פלוני ירון לי ואמר בעל דינו פלוני ירון לי הרי אלו שני דיינים שברר זה אחד וזה אחד ג בוררים להם דיין שלישי ואין צריך שיהיה הדיין השלישי ברצון הבעלי דינים ושלשת דנים אותם שמתוך כך יצא הדין לאמתו ד (ד) אפי' היה האחר שבירר בעל הדין חכם נדול וסמוך (ה) אינו יכול לכוף את בעל דינו שידון אצל זה אלא נם הוא בורר ו (ו) מי שירצה : הגה

ה ויש"ג דאם הכתבע כו' וכ"כ תוכבע אם ס"ק ס' : ו אין יכולין
לחזור כהן כו' ע"ל ס"ס ס' : ז רוחקים אומו עיי' בתשו' נ' לב ס"כ
ביתן כ"ז : ח והם בשיבן שיטו בעלי דיניהם כו' והם דכתב לקמן ס"ס י"ח
פוסקין בדיני ממונות אלא בפני בע"ד מיירי אבבר שעמו לפניהם וכמ"ש
הסמ"ע שם וס"כ ככך עמדו לפני דייטוש אלו פוסקין הדין וכמ"ש הקצה
ס' והם בתשו' הרשב"ש סהבינים ס"י
לקמן כ"ס ס"ו מיירי שהבתבע נתן
זכותו לאחר רשותו אחר לא שעו כלל
ועוד דלפי הטעם שכתב הרשב"ש
דדוקא בדיני נפשות דגלי לן קרא ונפ"
בעלמא יותם אבל לא בדיני ממונות
ס"כ מן לאחר אלא נראה דהרשב"ש
מיירי דוקא בדיעבד אבל ולבן דבדיו
בכולם רשם אלשון הרשב"ש בתשו' סי'
אלא קי"מ בית דין פוסקין אלא בפני
בעל דין כו' היינך פוחכין את דינו
היום כו' משמע לכתחלה אלא נראה
כמ"ש הרשב"ש מיירי שעשבו לפניהם
לכן פוסקין ומוחכין הדין אלא בפניו
ופע"ג דבתשו' הרשב"ש שהבינים כ"י
לקמן סי' ס"ו מיירי שבתן זכותו
לאחר מ"מ קודם שבתן זכותו לאחר
פעו לפניהם בעשתו ואם דבתב הטעם
דוקא בדיני נפשות כו' היינו תעוס
דאלו אחר דין ואפ"ש מחלק בין דיני
ממונות לדיני נפשות וכן משמע בתשו'
רשב"ש סי' אלף קי"ם וז"ל ואע"פ
שבחלקו בשאלתי שור שנגח ר' וס'
פעין נוחרין דינו של שור אלא בפניו
ס"מ בדינו של שור תעוס דבתיב בשור
יפקל ונם בעליו יומת אבל בתמונת
דבנחר דין תחלק ככך כן כ"ל :
ס שבינים

ג ◦(כ"י בפ"ג) אין יכ' כופין את האדם שיתן טענותיו בכתב יב ואין לדיין לקבל טענות
בכתב ◦(ריב"ם בתשו' סיתן רנ"ח) אלא ישמעו שטענותיה מפיהם יג ויצוו לסופר לכתב'
ד ולא יכתבו אלא מדעת שניהם ושניהם נותנים שכר הסופר ◦כן פ"ו מהל' (מיכו אם נ
בעלי דינים סו רוצים לפעון בכתב הרשות נדין וכל הם שבוחנין סו מיכן יכולין לחזור בהן) :
ר ◦(כ"י פ"ג בם פשוט) אם בא לפסול דיין שבירר חבירו בגזלנות או יד בפיסול משפחה אין
שומעין לו אפילו ער אחר מעיר כרבריו :
ה ◦(כ"י ס"פ"ג וכ"כ פור ר"ס י"ד) אם בירר הנתבע דיין היודע ערות לתובע יה(ז) רוחקים
אותו לברור דיין אחר :
ו אם הוצרכו הדיינים לשאול דבר מב"ד הגדול כותבין ושולחין וב"ד הגדול מודיעין להם
דעת' והם דנים אותם דלי כא למימר שיפסקו ב"ד הגדול עליהם את הדין (ח) דהא
בעינן שיהיו בעלי הדין עומדין לפני הדיינים (ויכולין לחזור בהן אי סילכו הבוררים ואין יה בדיכין
דעת בעלי דינים כזה) :
ז ◦הגהות מבימי' פ"ד מ"ם בשם ס"ה רשב"ם בתשו') אם בידדו להם י' אנשים שידינו להם בין בדין בין
בפשרה כ ושאם לא יסבימו לדעת אחת ילכו אחר הרוב ונסתלק א' מהם ואינו אומר
דעתו או שאומר איני יודע אפילו הסבימו הט' כולם לדעת אחת אינו כלו' (ושו"ל סי' י"ח ס"ב) :
יד אם

דעתו מסת"כ כאן דלא כימר אלו היה בשלישי עמהם היה אומר טעם ומברעא והיו הבינים מודים לו וק"ל : ט אם הבתבע כו' נראה
◦דה"ה תובע ונם שם ברחב"ן כתב שתם ונם כ"ם הוא אם הבתבע יש בידו לפוסקים ש"ר ותולאות על התובע כ"ם התובע על הבתבע
ורואיה לזה מבפיית לילך לבית הועד שבתב הטור ר"ם י"ד ע"ם והא דבתב ת"ה ורמ"ן דקאי שם אדברי הרחב"ן דבתב שם ז"ל -
ונפע"ג דנ' דייני' דבי' לאלבע כ"כ פ"יטו כשפיטו רוצה לקבל עליו הדין אבל אם רוצה לברור יותר בורר עב"ל וכיון שהתקיל בכפ"י דאחרי
בתבע פ"י"ב בבתבע ונם תעוס דמסתמא הבתבע תבקש ריבוי בוררו והמלאת כדי להשתש עמהן הדין : יוד לפיכך הין וכו' פי'
כיון דלאחר הכתיבה אין יכולין לחזור : יח אין כופין כו' כתב כ"י כפ"ג נם פשוט ל"מ שאין כופין אותם לבע"ד שעמהן כתובה דיאחר הדיני
רוצה שתהיה עלי כאחרי אלא מוב שעשבתי להסיר עליהן בשקר אלא אפי' ליתן לב"ד בבית ב"כ אינו יכול לבטוח ואפי' בבר שעמן לפניהן
תעוס דלאחר שבתבו טענותן אין בידו לשנותן כלל כמ"ש תור"ם בסתם בתב"ם ועת"ם שם : יט ואין לדיין כו' היינו כשלא טענו עדיין
בע"פ וכדי"ם נתן טעם לדבריו שם ז"ל לפי שאין להסרים תבירו לקח" שופם שעשתו ולהסיר עליהן תוקף בתבם ומ"ש לדיי"ן לשמוע
בטענות תפיהן דמתוך דבריהן י"לתדע בסכין מי בטיעון בתחת אי שקר ולא שיפא בטענות סדורה תפי לחרים בתבר בודם מלבו ליפות
טענות של שקר בתיקון הלשון עכ"ל : כ וילנו לסופר לבתבם פי' הדיינים עצמן ילנו לסופריהם שיבתבו בתיבתן
מטעמיהן ודוקא מדעת בכ"ד יבתבו וכדפסיק : כא ולא יבתבו כו' והיינו מטעם הנ"ל שמא יתן לב"ד לפשוט שטרי מלוה לוה : טו רוצי' לטעון
כו' דכיון דבתבינו ואין פוסקין להפשט שהס"ד סדר טענתו תפי הסופר ויבדה תלבו בב"ד שמא יתן לב"ד לפשוט שטרי מלוה לוה : טו
מיכן יכולין לחזור בהן ובתב בכ"י שם דאפי' בותן אתתלות לדבריו לא מהימן ע"ם ובהיתו תור"ם בד"מ סי' י"ו : יו תו בפסול משפחה
פי' כגון שאומר שבתו מעבדים או מנרים שפפולים לדון ובתב"ם בר"ם ז' קת"ל דאתא"ב דהיכו קורא עליו פסול בפני עצמו אלא שהוא
ממילא בפסל בכלל המשפחה אפ"ה אינו נאמן דמסתם נוגע בדבר : יח דוחקים אותו כו' ◦כתב מהרי"ק שורש ע"ב ◦אם
אלא שהיו רוצה לבא לפני דיינים המבוררים בבר בתומרו שהיו עוד מתולבים לו ודיינים המבוכים אינם רוצים לדון ביניהם מבני
אלמותו מפוייב הוא לבא לפני הבוררים הראשונים לדון ביניהן בב"ל : יט ומ"ל דעת הבע"ד בוה כ"כ הנהות אשר"י ולמדו
אותו מדין הכ"ל בר"ם זה דהמבוררין בוררין להם השלישי הטוב בעיניהם ומ"ל לדעת הבע"ד ס"ם : כ ואפי' לא יסבימו לדעת
אחת ילכו אחר הרוב דוקא כשבתבו כן מתחילה בולכין אחר הרוב אבל מסתמא אין בולכין אחר הרוב בפשרה וכ"כ המחבר ס' י"ב סעיף
ק' מסק"כ בדין בולכין אחר הרוב אם לא בשאחר מ' מהם היני יודע ומ"ל לסימן י"ם ס"ק מ"ם שם בוה :

יד אם אחד מבעלי דינין אומר נלך לבית דין הגדול ודין האומר מאיזה טעם דנתוני ובו ה סעיפים

א (א) ◦(ג' רמב"ם פ"ג דסנהדרין) שנים שנתעצמו בדין זה אומר נידון כאן וזה אומר (ב) נעלה לב"ד הגדול

(ב) כופין אותו ודן בעירו נאם אמר כתבו ותנו לי ג מאיזה טעם דנתוני שמא פועים כותבים ונותנים לו ד ואחר כך מוציאים ממנו ה ואם הוצרך לשאול דבר מב"ד הגדול כותבים ושולחים ושואלים ◦ ודנין להם בעירם כפי מה שיבא בכתב ב"ד הגדול ושני בעלי דינים יפרעו שכר ◦ (פרע"ם בתפו' פוף כלל ס') השלי' :

הגה ◦(תרומת הדשן פ"ז) מיהו אם ז' מבעלי הדיינים או הדייני' רוצה לסלוק למרקיעים ויש מכם סמוך לכם הרשו לדוך סולקים לסמוך אע"פ שהרוק יותר מכם דלאו כל המיניה לגרום בפסד לבעל דין להרבות בשכר הסלוקות ◦ (ס"ה בתרומת הדשן) וכ"פ אם מכם מאד בעיני הרשו לדון (ה) ואם שני מכמים סמוכים בשוה הולכין אחר הגדול :

(ג) ◦(רמב"ם פ"ג ז"כ) בר"א בשאר הדינים שזה טוען וזה טוען ו או כשאמר המלוה נידון כאן ז והלוה אומר נלך לב"ד הגדול אבל אם אמר המלוה נלך לב"ד הגדול ח (ה) כופין את הלוה ועולה עמו וכן אם טען זה שהזיקו או גזלו ורצה הטוען לעלות לכופין ב"ד שבעירו את הנטען לעלות עמו וכן כל כיוצא בזה בר"א כשהיו עדים או ראיה לנגזל או לניזק או למלוה אבל טענ' ריקני' אין מחייבין את הנטען לצאת כלל אלא נשבע במקומו ונפטר וכן הדין בזמן הזה שאין שם ב"ד הגדול ; ◦(טור ס"מ) (וי"ל דכ"ש מסוס שבכל דור ודור לפי מה שסוס מקרי ב"ד הגדול) - אבל יש מקומות ◦(תשובת מיוחסת) שיש בהם חכמים גדולים מומחים לרבים ומקומות שיש בהם תלמידים שאינם כמותם אם אמר המלוה נלך למקום פלוני שבארץ פלוני לפלוני ולפלוני הגדול ונדון שם (ו) כופין את הלוה והולך עמו :

הגה ה אם יש (להתוכע) עדים לו רחייב ◦(טור שם) וכרא"ש ב"ד שבעירו שם ממש כשטענותיו אבל בלאו הכי אין כופין אותו לילך עמו (ח) ◦(טור בשם ר"ת) וי"ל דכשטענת נלך לב"ד הגדול אין מילוק בין תוכע לנתבע וכל ג' יכול לכוף שכירו לילך עמו

ד ג' סנים שכתעצמו כו' עיין בתשו' מהרי"ם מ"ב סי' ר"ע ופי' שמ"ב ב נעלה לב"ד הגדול כמתבר שהתוק ג' הרמב"ם ומוס' מיכו מחלק בין ב"ד הגדול לבית מאיר (ומוס' מקום שים בו קיבון מכמים) אבל המוספות והרשב"א והטור מחלקי' כו' עכ"ל שמ"ע וכ"פ המחבר ג' ס"ע ופי' דכ"ק סימן ו' ס"ע : ג כופין אותו ודן בעירו נאם אמר כתבו ותנו לי ואחר כך מוציאים ממנו ואם הוצרך לשאול דבר מב"ד הגדול כותבים ושולחים ושואלים ודנין להם בעירם כפי מה שיבא בכתב ב"ד הגדול ושני בעלי דינים יפרעו שכר ◦(פרע"ם בתפו' פוף כלל ס') השלי' : ד מיהו אם ז' מבעלי הדיינים או הדייני' רוצה לסלוק למרקיעים ויש מכם סמוך לכם הרשו לדוך סולקים לסמוך אע"פ שהרוק יותר מכם דלאו כל המיניה לגרום בפסד לבעל דין להרבות בשכר הסלוקות ◦(ס"ה בתרומת הדשן) וכ"פ אם מכם מאד בעיני הרשו לדון ואם שני מכמים סמוכים בשוה הולכין אחר הגדול : ה אם יש (להתוכע) עדים לו רחייב ◦(טור שם) וכרא"ש ב"ד שבעירו אם ממש כשטענותיו אבל בלאו הכי אין כופין אותו לילך עמו (ח) ◦(טור בשם ר"ת) וי"ל דכשטענת נלך לב"ד הגדול אין מילוק בין תוכע לנתבע וכל ג' יכול לכוף שכירו לילך עמו

ו כד"ת כשאר דיני שזה טוען וזה טוען ◦ע"ש אלא שטוען ג' ע"ש פסקה דכשאר דיני' מכמלוה ולוה וכ"ל בקילור כד"ת כשזה טוען וזה טוען או לפחות כל"ל כד"ת כשאר דיני' וכשזה טוען וזה טוען : ועוד דפסקה כתרתי כשאר דיני' וזה טוען וזה טוען וסיים בפרטי טענות לוה לטוד או מלוה לטוד ואינו דבר ופסוכו וה"ל נ"כ כשטענות מלוה ולוה כשטניהן פושעני כגון שזה אומר מלויתיך סלע וזה אומר נתתי בידך משכון זה כ"סלעים אין בידו ◦ונראה דה"ה דוקא במלוה ולוה שכבו למשכת מלוה טענה יותר מטענות מלוה שבעד לוה לחים מלוה וה"ה כשטענת ניזק וכגזל משכו טענתן טענה כיון דלפי טענתו (וים נ"כ עדות אז רחיה לדברין כדמסיק) זה שכבנדו הזיקו או גזלו כיצד"מ ◦אומר"לפן כשרוצין לעלות לב"ד הגדול וה"ה לכל תביעות נדולות כיוצא בהן אבל בשאר תביעות כגון שותפין שתבע ג' להשבי או שזה תובעו ואומר נתפייבת לי שכירות וזה משיבו איבני חייבי לך וכיוצא בתביעות אלו משאר תביעות הרמב"ם שהם טענת הנתבע בטענות הרמב"ם והמחבר כד"ת בשאר הדייניס שזה טוען וזה טוען ר"ל שטענת שכיסה טוען וה"ם אין שום אחד מהן יכול לומר נלך לב"ד הגדול משא"כ במלוה ולוה דבהן שומעין למלוה וה"ם לגנזל וניזק וכיוצא בו ואין שומעין בהן ללוה ולגנזלן ולתניק ועד"ז מ"ם עוד ביסוד זה ובדברי הרמב"ם ומו"ר דכתב בסמוך בהג"ה נדולה די"ל דטענת נלך לב"ד הגדול אין מילוק בין תוכע לנתבע כמו' הרמב"ם ז"ל בתוכע לבית הועד קהילתי דוקא שומעין לתוכע ולא לנתבע ומשמע וכי יוניא מכה על מכה ומ"ם מור"ם לפני זה בהג"ה ז"ל ו"ל בשם ר"ת ודור כו"ל שכתב כן בתחלת דברי הרמב"ם אין נפקא מינה בו בשיט' דברי הרמב"ם הכ"ל דהא להרמב"ם אין מילוק בין תוכע לנתבע בדין הגדול מולינן לומרו לבית הועד מולינן נם מה שכתוב לאחר כך מור"ם בדברי הרמב"ם ז"ל בתוכע לאחר זה בהג"ה המחלוקים בין בית דין הגדול לבית הועד וכל"ל ונכתבו מור"ם לפני זה בהג"ה ז"ל ו"ל בשם ר"ת כדי לקצר וכדרכו וכו תדע דלמ"ד דס"ל שטומעין נם לנתבע אפילו בשאר דיני' כשאומר לבית דין הגדול קהולינן עליכ"ו נם בזמן הזה יש בית דין הגדול ולא כרמב"ם דכתב דאין בזמנינו בית דין הגדול ומה"ב כתב מור"ם לאחר כך בהג"ה בתוכע הועד הוא בתוכע מדינה כדי שתדעו דלה"ת המחלקין בין תוכע לנתבע בתוכע לבית הועד קהולינן דסיינו דוקא כשבית הועד הוא בתוכע מדינה אבל כשאינו בתוכע מדינה נם לתוכע אין שומעין ולא הסריכוהו לילך מוך ב"ד כ"ש כאומרו לב"ד הגדול מולינן דהוא הב"ד שטוב שבדור משא"כ בית הועד ודוק : ו ה"נ אז כשאומר המלוה נידון : ז והלוה אומר נלך וכו' אבל אם המלוה הולך בב"ד שהם יכול הלוה לכופו רמב"ם סימן מ"ז ד"מ מ' : ח כופין את הלוה כולו ◦כיינו כשאין המלוה הולך בב"ד שהם מהרי"ק שורש ג' ד"מ כ' : ט אם יש להתוכע עדים או רחיה וכרא"ש לבית דין כולו כל"ל ומור"ם הכיב ◦לשון רמב"ם וכשאר מהגדי שטור והטור שהגדי שהרמב"ם כתב הדין בית דין הגדול לפני זה אם יש עדים או רחיה ומשמו כשמע ממילא דס"ל הכי נם כדין זה דכשאין שום והרשב"א

שטעור כתבו כוה אם מסדר טענותיו לב"ד וברחה לבן ציון מתם בדברי וג"ל דנם כוונת מור"ם כוה הכי ומ"ם וברחה לב"ד ה"ל כאלו אמר לו ברחה לב"ד וק"ל : יוד שכל זמן ציון ב"ד בעיר כו' כ"כ מהרש"ך בספקיו סי"ם ג' וס"ה וסם כס"ם ה' כתב שהמנהג שכל הסייבי לבית הסייי שלסם סייבים לאותו ב"ד וע"ם דכתב עוד שהן בדיבי' אלו אלא מה שעיבי דיינים רוצות והביאו כך מ"ש ע"ם .

יא עד יוס ג' ברחה דהיינו דווקא בנותן קנית למתלא לדקייתו ואז סומעין לו עד יוס ג' כדיבי דנמרא דהיו כותבין להיוצאין לבפרי' ובכסין ומן כה ב"כ וכמ"ש לעיל ריש סי' י"ו וסס ג"כ הטעם דדלמא אבי ליה כיון סיוע' וכבר ולא היה יכול לב' עד יוס ג' אבל כשהו תמיד בעיר מבדין אותו ביום ראשון ע"ם : יב ומיד יבררו דייניס ו"ל שם אבל דייבי' בוררים להם לאלתר וה בורר וו"ב ור"ל מיד ביו' ראשון כדי שלא יבואו לידי דקייה ביום ג' ולא כמ"ש * בע"ם ע"ש : יג ואפי' היה מעות לבתבע בו' ע"ם בסי' ס"ה ותמי' דשם היה השלו' להבתבע שהיה לו מעות בפקדון בעי' לאחרת והשיב שם דשם בדין יכול לשלוח שם שליח לדון עמו שם ומ"ש ברחה דה"נ בדברי מור"ם בסג"ה ואפי' היה לבתבע מעו' בפקדון בעיר התובע או בעיר אחר' וכ"כ בד"מ ע"ם וק"ל יד אף"כ יכול לעבב מאותיו כו' פי' אף"כ הדין נותן שקודם שירד עמו לדין יכול לעקל מעותיו והייבו שיד' התובע שלא יעקל מעו' הבתב' יפרע לו או לא יוכל להביאו למשפ' וכיוצא בדברי' אלו כמ"ש בסי ע"ג ולאח' שפקלם שם בדין שם ירצ' הבתבע ליקח המעות שליד עמו לדין שם במקום שבתפקלו כ"ם שם בת"ה ס"ם ס"ה ופ"ם : טו שליח לדון במקום שמעותיו שם מהרי"ק שור' ק"ם בת' דבתרב' הבבע לעק' מעו' הבתבע בכ"מ שם ולפ"ז היה נרחה דשליח אין לדון עמו שם ג"כ בכל מקום שעקלו מיהו מדברי מור"ם לקמן בסי' ע"ג ס"י לא משמע הכי ע"ש : יז עשיר מופקר לאלם ופ"מ בשמ"ע בסי' י"ג ס"ה בס"ק י"ח מדין אלם : יח אין לת"ח לכתוב בעצמו כשטרות אלא יכתוב כשם מוכר"ם שלא יהא המורה שאלמן אלו נבסד שבושא פניס לת"ח מכ"ל ולפ"ז ל' דבסופר אינו מוכיר בו שם התבע ולא שם שבבנדו אבל בת"ח בסיבות בעצמו אף שלא יוכר שמו מ"מ יש מבד שיאמרו שהמורה היה מכיר כתב של התבע וה"ל הלא יהא כיכר מבטענות ורחיות שאלו בן בטענות ת"ח שהתריך וזה קיצר דאין רחיה דדלמא מורשה דע"ה או ב"ד ב"כ בעד עם הארץ ופעמים שגם ת"ח מקצר ג"כ כל זמן שאין המורה יודע ליזה חכם טוענן בן לית בו מבד וק"ל - ך ומ"מ אם הוא קטן ממבו ל"ע למה לא הביא מור"ם דעת הטור שחולק ע"ז ובכ"י פ"ו ב"כ ונם ברשב"ם בתשובותיו ס"ל כוותי' וכמ"ם בדריסה לשונם ושעמם וביחוסק מהנמרא כתבתי שם ע"ש : כא ואם ס"ל כו' פי' ס"ל דת"ח יכול לומר לב"ד אין דרכי להשתמש בכתב יד ולפ"ז ל' דבשעל דין מוסדו כו' ודווקא במקום דהיכא דאפשר לאפוקי מודעינן ליה אבל במקום דליכא לאפוקי ומה שלנו מנהגינן ליה כ"י פרק ליזהו בשך דמ"ד ד' : כב ואם שם אומר כתבו אלי יוסי שלום ושמו שלמה וכיוצא בזה אם יש לו לאל"ח לסמוך על כתב זה ולא יבא לידי ספק אם הוא כתב יוסי שלום אחר או כתב יוסי שלום זה שבא לפני ואם יש לו לאל"ח לסמוך על כתב זה ולא יבא לידי ספק אם הוא כתב יוסי שלום זה או אחר ומה שכתב בשם הרא"ש דא

כח משעה שנעשה ערכן וכתב כ' סי' י"ח כשם הר"ם כשם כופר הכתוב שלא הזמינו והודה הכתוב והכיא עדי' שכח תיד שהזמינו ס"ל כאלו אומר לא ליתי שהיכו כאלו אומר פרעתי שפיר יכיא עדים לדברין עכ"ל ד"מ סימן י"ח ס"ג: כט אין אומרים שיטבע כמה הויא כו' ס"ט דלא בהמיכוהו כשנועתו להויא ממון מקצירו אלא צריך בירור והא דכתי' המפקר לקמן בסי' קנ"ט ס"ה דאם אין המקיף יכול לבר' כמה הויי' יטבע כאן דאמרי' הוי' ע"ש נס מ"ה טעור והמפקר לקמן ס"ם שם"ה דכיון שהיקף ידו על העליונה מרעל התקוני' יטבע כמה הויא ויטול התם ג"כ מ"ה דירד על כרשות מ"מ עכ"פ אין לבעל השדה היקף דהא יש שכח כפי מה שכותן לו או יות' מ"כ כאן דמה שכותן לו יפסיד וק"ל ולא כמ"ש * כע"ש ז"ל דלא כל כמיני' הויא מה שירצה על דעת זה שלם לו הכל ע"כ:

טן ה לדין הדין שכח לפניו כו' נראה דל' בכיאה לכ"ד תפילה תליא מילתא אלא משעה שהעמי' עלמו לפני הדיין והדיין הכין את עלמו לשמוע טענתו זהו נקרא לפניו תפילה והוא קודם להכח מאומר ממנו לפני הדיין ועד"ר דכתבתי רמייב לו' מדברי הריטב"ח וק"ל: כ שכח לפניו תפיל' יפיגן לה מדכתי' בקטן כנדול תשמעון דמילו לדקדק כדין פרוט' כבדין של ק' מנה נזה ס"ל קרא נמר': נ של תלמיד שכח תפילה בה לנסוף דנ' לת"ח ים עשה דאת ה'אלקי' תירא שרשו את ה' נראות ת"ק וה"ל ת"ח עשה ולהמוקדם עשה דכקטן כנדול תשמעון ועשה דכבוד תורה עדיף כן משמע כנמרא פ' שבועות העדות סוף דף ל' ועד"ר: ד להפך בזכותו דכשבח את ת"ח לדון עם הבעל בית מעמידין אח את ת"ח לתקוקתו ומ"ה מהפכין ומפשפשין בדבריו כדי להעמידין בחופן שיהא לו זכו בהן ע"פ האמת ומפ"ם כשי' ז"ל ונלקמן ס"ם ז"ל בעכין זה וכמ"ש

וכראה דאין לת"ח בזמיכו דין זה וכמ"ש הרמב"ם והכיאו הטור והמחבר ס"ם זה משרשו כתי דיכי' שאינם הנוגי' כו' כ"ם לעכין כתיבת ליטרא דדכר' על בושתו ולעכין התרת נדר כי"ד ר"ם רב"ם ולעכין לדון ביקידי דאין לכו דין יחיד כזמן הזה כמ"ש בסי' כ' ס"ב ואף שיש לחלק מ"מ כ"ל כמ"ש:

ס תפילו פתחו בכר דין נראה דס"ל הכי כיון דמשמעות דכקטן כנדול תשמעון אפשר להקרא לא קפיד אלא אשמיעה ור"ל דאפילו פתחו בדיכה דקטן והתילו לשמוע טענותיהן תו אין לדחותן כשביל דין הנדול וכיון דק"ל דעשה דת"ת דוחה לעשה הוה ממילא נשמע לפני' פתחו בדיכ' על זה אפילו דסיכו בשמיעה דומין אותו מפני דיכו של תלמיד חכם ומכל מקום מ"ל שמחכוה להקרא לה קפיד אלא אשמיעה ליה בדיכה דהמוקדם אלא כה לפני הדיין תפילה אפילו ודלון המאוחר לו ומ"ה נקטו הנמרא והפוסקים ל' כה לפניו תפלה וכיון דוה היכו אלא מדרבכן קאמרו ואם אמרו נמ כן דאפילו אפשר שכח דומין המוקדם מפני קרובו של תלמיד חכם מפני כבודו דהחכם:

ו דין היתום לדין שלמכה היכו טעמא דאקדימו קרא דכתי' שפטו יתום וריכו שלמכה: ז ודין שלמכה קודם לדין תלמיד חכם כתב הכסף משנה וכל שכן דיתום קודם לתלמיד חכם ואף שכנמרא פרק כתרא דכתובות לא משמע הכי עיין דרישה שם תמלא שוב דלא קשיא מידי: ח ודין החשה קודם לדין החים לשון הרמב"ם מפני שכושת החשה מרובה:

טו איזה דין דנין תחילה ודין דין מרומה ובו ה סעיפים

א צריך הדיין שיקדים ג לדון הדין ד שבא לפניו תחלה אבל צריך להקדים דין ה של ת"ח אפילו בא לכסוף וכן מצוה עליו ו (ג) להפך בזכותו מה שיכול:

ב ואם את"ח בעלמו לפני הדיינים ז אפילו (ד) פתחו כבר בדין אחר דכין אותו תפילה אלא יתבטל תלמודו לגבי אם קרובו בא לדין אם פתח בדין אחר אין נריכין לפסוק ואם לאו נריכין לדון אותו תפילה משום כבו' (ה) ש"ך כשם בריטב"א) שכחם:

ג (סור מ"ב כשם רשב"א) הין לפניו דינים הרבה מקדימים

ד דין היתום לדין האלמנה ח ודין האלמנה קודם לדין ת"ח ודין ת"ח קודם לדין עם הארץ ט ודין האש קודם לדין האיש

ה הדיין

כתב

ז משעה שנעשה סרכן - ואף אלא כתב סרבנות אלא אח"כ מהרש"ל שם: השמ"ע וכת"ב סי' י"ח כשם הר"ם כשם כופר הכתוב אלא מזמינו והודה הכתוב והכיא עדים שהזמינו ס"ל כאלו אומר לא ליתי שהיכו כאלו אומר פרעתי שפיר יכיא עדים לדברין עכ"ל ס"ל כשם הר"ם שאם עדים מכיא שהזמינו ס"ל כאלו אומר לא ליתי והמחבר מ

ג סדיין שבא לפניו דין כו׳ עיי׳ בסמ״ע ס״ק ס׳ועיי׳ב״י : ד וכשהיה רוצה הרמ״ה כו׳ע״ל סי׳ ס״ה ס״ט עיי׳בתשו׳רשד״ם סי׳קכ״ט - ה בתוחד׳ רמוכח - (הגה וכן אם הכתבע מינו רוצה להסיב על כל דבר שתוקף לותו ורמאי הוא ויכול לפסול לו כאלו הסיב לו וכתברר מסוף סקר כ״ב הרמ״א בתשובה הנ״ל סמ״ע ס״ק י״ג) ו ומשרבו שכתי דיניס כו׳ : (הגה וכתב מהרי״ק שורש ק״ח דאפילו זהו מוסל על הדיין לידוע״ם הסמ׳שכתבתי לו ולא ע״ם הסעבות אם אם מכחישות הסמת וכ״כ רשב״ץ בתשו׳סי׳ל סמ״ע עיי׳בתשובת ר״חסה שלמקר סי׳קי״ם - ו

מז ו כותבין לו זמן ל׳עכ״פ וע״ל סי׳כ״ד בסמ״ע ס״ק ל׳ . ועם

ג ° (ל׳ רשב״ם פכ״ד מסנהדרין ד״ג) (ג) הדיין ם שבא לפניו דין שיודע שהוא מרומ׳ לא יאמר אחתכנו ויהיה הקולר תלוי בצואר הערים כיצד יעשה ׳ ירדוש בו ויחקור הרבה בדרישה וחקירה של דיני נפשות :

גנס ומ״מ אין דינו כדיני בפשות שאם אמר בשעת מקפקירו אינו יודע שיתבטל העדות אלא רוצה לומר שיקור כדין מרומה כל מה ° (ריב״ם סי׳ רס״ו) שאפשר :

אם נראה לו לפי דעתו שיש בו רמאות או שאין רעתו סומכת על דברי הערי׳ אע״פ שאינו יכול לפסלן או שרעתו נוטה שבעל דין זה רמאי ובעל ערמ׳ והשיא את הערים אע״פ שהם כשרים ולפי תומם העידו וזה הטעם או שנראה לו מכלל הדברים שיש שם דברים אחרים מסותרים ואינם רוצים לגלותם כל אלו הדברים ויוצא בהם אסור לו לחתוך אותו הדין אלא יסלק עצמו מדין זה וירונו מי שלבו שלם בדבר יפ והרי הדברים מסורים ללב יג (ד) וכשהיה רואה ° (בתשו׳ בכל ס״ה סימן כ״ד ופ״ל סימן ס״ם ס״ם) הרא״ש באומרנ׳ דמוכח שהדין מרומ׳ היה כותב ונותן ביד הנתבע שאין לשום דיין להשתדל בדין זה ;

ד בר״א כשהתובע רמאי אבל כשהנתבע רמאי אין הדיין יכול להסתלק שלא ישתכר הרמאי ברמאותו אלא ידרוש ויחקור יפה לבטל רמאותו . ° (סם בכל ק׳) ואם נראה לו יג (ה) באומרנא דמוכח שהוא חייב יחייבנו אם הוא דיין מוסמה ויחיד בדורו ;

גנס וכדרך זה יוכל הדיין לומר לנתבע נ״כ שלא יתן לו זמן עד שיעמוד ערכות כי אין לדיין כאלו הדברים רק מה שעיניו ° (תשובי״ם סורש י״ר) רואות ויכול לפעמים להסכים בתקוס שלינו ס״ל שכותב מצד הדין אם עומד כדי לברר ° (סם סורש קפ״ו ובפיל לקמן סי׳ פ״ו ס״ק) בהמת:

ה יש לדיין לדון דיני ממונות ע״פ הדברים שרעתו נוטה להם שהם אמת והדבר חזק בלבו שהוא כך אע״פ שאין שם ראיה ברורה ומשרבו בתי דינים שאינם הגונ׳ובעלי בינה הסכימו שלא יהפכו שבועה אלא בראיה ברור׳ ולא יפגמו שטר ויפסידו חזקתו ע״פ עדות אשה או קרוב׳אע״פ שרעתו סומכת על דבריהם ° (סם ברמב״ם) וכן אין מוציאים מהיתומ׳אלא בראיה ברורה לא בדעת הדיין ולא באומרן המת או הטוען ואעפ״כ אם העיר אדם נאמן בדבר מכל הדברים ונטתה דעת הדיין שאמת הוא אומר ממתין בדין ואינו רומה ערות ונושא ונותן עם בעלי דינים קר שיודו לדברי הער ורושׁ וחוקר קר שיתברר הדבר או יעשו פשרה או יסתלק מן הדין כמו שנתבאר ;

גנס ואם נראה לב״ד שהקד נוטל מכירו ולא יוכלו להוציאו ממנו כדין יכולין לנזור על שאר כני מדם שלא יסלו ויתנו עמו ואם היה אחד שלא תקבל לאים ולא יעמדו בשדונ׳ עד שתוציא מידם שלינו שלם ° (פסקי מהרא״י סי׳ ר״ם) ע״ל סימן שכ״ב פפ״ק ס׳ :

מז כמה זמן נותנין להביא ראיה ודין התלת חרם ובו ה״ס :

א ו אסר א׳ מבעלי הדין יש לי עדים להביא ° (ו) נותנים לו זמן ל׳ יום ולאחר ל׳ יום פוסקין

רמאי דבה כיודע מתקלה שבוה רמאי לייתי ובדרישה לינו אלא לבטל הרמאות ות״ה אף אם דיין זה לינו יכול לעמוד על הדבר בדרישה וחקירה ולבטלה מ״מ יש לומר דאקרים ידרשו אז יותר ע״פ דרישתן וחקירתן ות״ה כתב בנוספות להרמב״ם וידוע מי שלבו שלם בדבר מצ״ב הטוען שכשמצך אחר דברי הרא״ם וס״ל דהדרישה היא להוודע אם התובע הוא רמאי וכשיודע שהוא רמאי ס״ל דצריך לסלק מדינה בזה אין מילוק בין הא דינא לאחר ות״ה כתב הטוען וידוע מלבו של עולם : והמקבר שכתב וידוע מי שלבו שלם בדבר וכתב עליו מנהג הרא״ם נראין דבן בשני דברים שהזכירים זה אחר זה ועד״ר ודוק : יג בהומד׳ דמוכח כולו ° וכן אם הכתבע לינו רוצה להסיב על כל דבר שתוקר אותו ודאי רמאי הוא ויכול לפסול לו כאלו הסיב לו ונתברר בסקר כ״ב הרא״ם אם בתשובה ד״מ כ׳ : יד ים לדיין לדון כולו עיין ברמב״ם וכטור אם מכוערים יותר פרטי הענינים : טו ומשרבו כתי דיניס כולו וכתב ° מהריק שורש ק״ם דאף בזמן הזה מועל על הדיין לדון ע״פ החזקת שבחזקת לו ולא על פי הטעמות אם הם מכחישות החזקת וכ״כ הסמ״ק בתשובה סימן קמ״ו ודמ״ד : טז וכן לין מוליאין מן היתומים כו׳אם זה מכוער ברמב״ם וכן לפסוק מהם שבהנו בימיהם אחם כח לאחד ושעין יש לי פקדון אצל פלוני אחת כלה לוואה וכתן כו׳ מיניס ולא היה הטוען רגיל לבנוס בבית זה הים אחת אם יש לדיין זה הים אחת מינו לחיות לו אחד זה וסמכה דעתו שלין זה אחד על אחת מן היורשים ואותן לוה הים לחיות שכותן כו׳ מיניס ודע דהרי״ף והרא״ם בסמיטו ולא כתבו זה שלין מוליאין מן היתומים כותן הזה ונס הטוען אחת׳ הלי דינא דמוליאין מן היורשים לקמן בם״ם רנ״ו ומשמע דאפילו כותן הזה יש לבסוס בן ודיינו שאחר כיון דמן היורשים טוענים בדי שבוה של מכיהן ולא היה פקדון בידו מ״ם מוליאין נס בזמן הזה וכ״כ בסמ״ם בס״י וכמן בס״ם אחם בהרמב״ם ומהחימה על תור״ם שלא הזכיר שברחם :

מז ז אמר אחד מבעל דינים כולו פ״ק אין אתכא בין אתכא דכשהתבע רוצה ליסבע לו על תביעתו והתובע אומר אינו רוצה להניחו ליסבע ולפוטרו כי יש לי עדים ב תנו לי זמן ל׳ ולא יותר וכמ״ם בסעיף אחר זה כשהתבע יכול לומר לא אתלה בדין עמו כי זילו נכסי והא דכתב תור״ם בס״ל דבהא דכשהתובע אומר אינו רוצה שיסבע לי עכשיו רק לכשארצה דהומעין להתובע הא אתם נמי קאמר דאי זילו נכסי דהכתבע על ידי זה שומעין להכתבע מינו ל׳ יום ממתינים להתובע מאחר שטוענין יש לי עדים שבוה בדברי ולקמן בסימן כ״ך מיירי שאינו טוען שיש לו עדים מ״ה אי זילו נכסי נכתב לו מיד ועיין מה שכתוב שם עוד חזק : ב נותנין לו זמן כולו היינו בסתם כני אדם אבל בנברא אלמא יתבאר לקמן סי׳ע״ל ועד״מ ס״ק ס׳ בזה בשם רשב״ם : וצריך

ג ונריך לשלם ה"ה כשכבע מו נ"כ כבע ל"כ שלא תוכבע ומדה מיכויכו כקט וכ"ש לפני זה וכו"ש כסמוך כס"ק ל': ד אין נותנין לו זמן לכשלה פי' אפי' כדבר שאין פסידתו קוה שם וכתב שוד שם כרשב"ג ° לק שאין ידוע שדעתו להשמטה רק שיש לכבכנדו הפשד כוה נריך לכבי' רמי' תוך ל' יום עד ל"מ ל' שכביתו ה הלדיכבי זמן ל' יום פי' שהתובע קלי וקשה לו מי שיכול להביא ראיה וחייבוהו כ"ר שישבע וזה טוען יש לי ראיה ואינה מצויה עתה בידי ואינו רוצה לקבל שבועתו אז נותנים לו זמן ל' יום אבל אם טוען תחלה יש לי ראיה ואינה מצויה עתה בידי מה צוה' ליתן לו זמן לכשיביא ישיב לו הנתבע וכל זמן שלא יביא לא ישיב לו טענה ואם חזר (י) ואמר אין לי ראיה ישיב לו כלא ראיה ם (טור ס"ם) יש (ב) מי שאומר שנשבע ונפטר ואינו נאמן להביא עוד ראיה:

כנס ואם הכתבע מבקש זמן כדי להסיב על פעמות התובע אם נראה לב"ד שאינו אלא דקייב ° אין נותנין לו זמן ' ונריך להסיב תיד אבל אם נראה לב"ד שנריך זמן לשמוע ולשום לבו על דבריס שכינו לכינו נותנין לו זמן כפי ° (כ"י כשם תשובת רשב"א) כלורך אבל אם כתב כשטר ° איפרע לו (י) כלי דקייב כל תנאי שבשטרות ° (כ"י כשם ס"ריפב"א) קיים:

ג שטר א'מבעלי דינים יש לו זכות בעדים או בראיה ואינו יודע ביד מי הוא חייב הרייז להשיל חרם על כל מי שיודע לו זכות בעדים או בראיה שיודיע לדיין. אפילו אם הזכות של העדים והראיה יודע בהם יב מי שכנגדו חייב להניד:

כנס ועל סימן ע"ם סעיף ו' ות' כילד נותנים ערס ועל סימן נ"כ סעיף ו' אם טוען ז שכבנדו הוא פסול ליטבע אם נותכים ערס על זה:

ד ° (רשב"א) האומר לחבירו יד (י) שטר שבורך זכות יש לי בו אם הלה טרדה שיש לזה בו זכות חייב להוציאו בב"ד וב"ד יעתיקו מה שכתוב בו מזכותו אבל אם טו הלה אומר שאין בידו שטר שיהא בו שום זכות לזה אין מחייבים אותו להראות שטר לשום אדם אבל אם ידוצה זה להחרים חרם סתם על כל מי שיש בידו שטר שיש לו זכות בו שיראנו יחדים ° (טור ס"ם ס' כשם רמב"ם) ואם טוען זה בודאי שהוא יודע שהשטר שיש לו זכות בו הוא אצלו הרי זה נשבע היסת שאינו אצלו:

ה ° (כן מוכח מתשובת פרס"ם כללם ס"ם סי' כ"ר) המוציא שטר על חבירו והלה טוען (מ) שיש בו

ואם מביאים אח"ם ס"ל סי' ס"ל ס"ל: ב מין כותבין זמן לכשלם (הגה ואף שאין ידוע שדעתו להשמט רק שיש לכבכנדו הפשד כוה נריך לתביעה רמי' תוך ל' שאומר שנשבע ונפטר ס"ל סי' ך' ומי' ס"ם סכ"ם - ד ואמר אין לי כאיש עיר ס"ם וע"ע - ה יש מי שאומר שנשבע ונפטר ס"ל סי' ך' ומי' ס"ם סכ"ם - ו על דרך ייש כו' כתבו' ריטב"א סנהד' דף מ' ע"ב כוה שם כתב כשטר שיש לו זמן שקבלו בלי הפחתה ובלי תביעה' שום זמן כ"ד מבלו קייס ס"כ והרב קיצר בדבר - ז שטר שבידך כולו קי' כשאומר כן לפני אחר שפירש תובע שלו עכ"ל שמ"ע ובע"י ב"ם:

ח שיש כו זיוף עיי' בשמ"ע ס"ק ס"ו ס"ם כשם כ"י וכן הוא בה"מגיד פכ"ד מה"מלוה ופיו"ע ס"ם בשמ"ע על חשב"כ בדבר נוף הסשר כו' ופיין ב"מ ס"ם בזה והסכים לדעת המחבר וב"ש שעכ' זיוף אין נותנין הסשפט וע"ם עיין שפשר מגדל דוד ותשובת ר"ל ן' מביב סימן כ"ו.

ט קנר

יז א קנר דדרך כו׳ אבל לפניהם יכול לומר כ״מ ופסק כוס׳ ג׳ ופסק כוס׳ ד׳ ופסק כוס׳ ה׳ ופסק כוס׳ ו׳ ופסק כוס׳ ז׳ ופסק כוס׳ ח׳ ופסק כוס׳ ט׳ ופסק כוס׳ י׳ ופסק כוס׳ י״א ופסק כוס׳ י״ב ופסק כוס׳ י״ג ופסק כוס׳ י״ד ופסק כוס׳ ט״ו ופסק כוס׳ ט״ז ופסק כוס׳ י״ז ופסק כוס׳ י״ח ופסק כוס׳ י״ט ופסק כוס׳ כ׳ ופסק כוס׳ כ״א ופסק כוס׳ כ״ב ופסק כוס׳ כ״ג ופסק כוס׳ כ״ד ופסק כוס׳ כ״ה ופסק כוס׳ כ״ו ופסק כוס׳ כ״ז ופסק כוס׳ כ״ח ופסק כוס׳ כ״ט ופסק כוס׳ ל׳ ופסק כוס׳ ל״א ופסק כוס׳ ל״ב ופסק כוס׳ ל״ג ופסק כוס׳ ל״ד ופסק כוס׳ ל״ה ופסק כוס׳ ל״ו ופסק כוס׳ ל״ז ופסק כוס׳ ל״ח ופסק כוס׳ ל״ט ופסק כוס׳ מ׳ ופסק כוס׳ מ״א ופסק כוס׳ מ״ב ופסק כוס׳ מ״ג ופסק כוס׳ מ״ד ופסק כוס׳ מ״ה ופסק כוס׳ מ״ו ופסק כוס׳ מ״ז ופסק כוס׳ מ״ח ופסק כוס׳ מ״ט ופסק כוס׳ נ׳ ופסק כוס׳ נ״א ופסק כוס׳ נ״ב ופסק כוס׳ נ״ג ופסק כוס׳ נ״ד ופסק כוס׳ נ״ה ופסק כוס׳ נ״ו ופסק כוס׳ נ״ז ופסק כוס׳ נ״ח ופסק כוס׳ נ״ט ופסק כוס׳ ס׳ ופסק כוס׳ ס״א ופסק כוס׳ ס״ב ופסק כוס׳ ס״ג ופסק כוס׳ ס״ד ופסק כוס׳ ס״ה ופסק כוס׳ ס״ו ופסק כוס׳ ס״ז ופסק כוס׳ ס״ח ופסק כוס׳ ס״ט ופסק כוס׳ ע׳ ופסק כוס׳ ע״א ופסק כוס׳ ע״ב ופסק כוס׳ ע״ג ופסק כוס׳ ע״ד ופסק כוס׳ ע״ה ופסק כוס׳ ע״ו ופסק כוס׳ ע״ז ופסק כוס׳ ע״ח ופסק כוס׳ ע״ט ופסק כוס׳ פ׳ ופסק כוס׳ פ״א ופסק כוס׳ פ״ב ופסק כוס׳ פ״ג ופסק כוס׳ פ״ד ופסק כוס׳ פ״ה ופסק כוס׳ פ״ו ופסק כוס׳ פ״ז ופסק כוס׳ פ״ח ופסק כוס׳ פ״ט ופסק כוס׳ צ׳ ופסק כוס׳ צ״א ופסק כוס׳ צ״ב ופסק כוס׳ צ״ג ופסק כוס׳ צ״ד ופסק כוס׳ צ״ה ופסק כוס׳ צ״ו ופסק כוס׳ צ״ז ופסק כוס׳ צ״ח ופסק כוס׳ צ״ט ופסק כוס׳ ק׳ ופסק כוס׳ ק״א ופסק כוס׳ ק״ב ופסק כוס׳ ק״ג ופסק כוס׳ ק״ד ופסק כוס׳ ק״ה ופסק כוס׳ ק״ו ופסק כוס׳ ק״ז ופסק כוס׳ ק״ח ופסק כוס׳ ק״ט ופסק כוס׳ ק״י ופסק כוס׳ ק״יא ופסק כוס׳ ק״יב ופסק כוס׳ ק״יג ופסק כוס׳ ק״יד ופסק כוס׳ ק״טו ופסק כוס׳ ק״טז ופסק כוס׳ ק״יז ופסק כוס׳ ק״יח ופסק כוס׳ ק״יט ופסק כוס׳ ק״כ ופסק כוס׳ ק״כא ופסק כוס׳ ק״כב ופסק כוס׳ ק״כג ופסק כוס׳ ק״כד ופסק כוס׳ ק״כה ופסק כוס׳ ק״כו ופסק כוס׳ ק״כז ופסק כוס׳ ק״כח ופסק כוס׳ ק״כט ופסק כוס׳ ק״ל ופסק כוס׳ ק״לא ופסק כוס׳ ק״לב ופסק כוס׳ ק״לג ופסק כוס׳ ק״לד ופסק כוס׳ ק״לה ופסק כוס׳ ק״לו ופסק כוס׳ ק״לז ופסק כוס׳ ק״לח ופסק כוס׳ ק״לט ופסק כוס׳ ק״מ ופסק כוס׳ ק״מא ופסק כוס׳ ק״מב ופסק כוס׳ ק״מג ופסק כוס׳ ק״מד ופסק כוס׳ ק״מה ופסק כוס׳ ק״מו ופסק כוס׳ ק״מז ופסק כוס׳ ק״מח ופסק כוס׳ ק״מט ופסק כוס׳ ק״נ ופסק כוס׳ ק״נא ופסק כוס׳ ק״נב ופסק כוס׳ ק״נג ופסק כוס׳ ק״נד ופסק כוס׳ ק״נה ופסק כוס׳ ק״נו ופסק כוס׳ ק״נז ופסק כוס׳ ק״נח ופסק כוס׳ ק״נט ופסק כוס׳ ק״ס ופסק כוס׳ ק״סא ופסק כוס׳ ק״סב ופסק כוס׳ ק״סג ופסק כוס׳ ק״סד ופסק כוס׳ ק״סה ופסק כוס׳ ק״סו ופסק כוס׳ ק״סז ופסק כוס׳ ק״סח ופסק כוס׳ ק״סט ופסק כוס׳ ק״ע ופסק כוס׳ ק״עא ופסק כוס׳ ק״עב ופסק כוס׳ ק״עג ופסק כוס׳ ק״עד ופסק כוס׳ ק״עה ופסק כוס׳ ק״עו ופסק כוס׳ ק״עז ופסק כוס׳ ק״עח ופסק כוס׳ ק״עט ופסק כוס׳ ק״פ ופסק כוס׳ ק״פא ופסק כוס׳ ק״פב ופסק כוס׳ ק״פג ופסק כוס׳ ק״פד ופסק כוס׳ ק״פה ופסק כוס׳ ק״פו ופסק כוס׳ ק״פז ופסק כוס׳ ק״פח ופסק כוס׳ ק״פט ופסק כוס׳ ק״צ ופסק כוס׳ ק״צא ופסק כוס׳ ק״צב ופסק כוס׳ ק״צג ופסק כוס׳ ק״צד ופסק כוס׳ ק״צה ופסק כוס׳ ק״צו ופסק כוס׳ ק״צז ופסק כוס׳ ק״צח ופסק כוס׳ ק״צט ופסק כוס׳ ק״ק ופסק כוס׳ ק״קא ופסק כוס׳ ק״קב ופסק כוס׳ ק״קג ופסק כוס׳ ק״קד ופסק כוס׳ ק״קה ופסק כוס׳ ק״קו ופסק כוס׳ ק״קז ופסק כוס׳ ק״קח ופסק כוס׳ ק״קט ופסק כוס׳ ק״קי ופסק כוס׳ ק״קיא ופסק כוס׳ ק״קיב ופסק כוס׳ ק״קיג ופסק כוס׳ ק״קיד ופסק כוס׳ ק״קטו ופסק כוס׳ ק״קטז ופסק כוס׳ ק״קיז ופסק כוס׳ ק״קיח ופסק כוס׳ ק״קיט ופסק כוס׳ ק״קכ ופסק כוס׳ ק״קכא ופסק כוס׳ ק״קכב ופסק כוס׳ ק״קכג ופסק כוס׳ ק״קכד ופסק כוס׳ ק״קכה ופסק כוס׳ ק״קכו ופסק כוס׳ ק״קכז ופסק כוס׳ ק״קכח ופסק כוס׳ ק״קכט ופסק כוס׳ ק״קל ופסק כוס׳ ק״קלא ופסק כוס׳ ק״קלב ופסק כוס׳ ק״קלג ופסק כוס׳ ק״קלד ופסק כוס׳ ק״קלה ופסק כוס׳ ק״קלו ופסק כוס׳ ק״קלז ופסק כוס׳ ק״קלח ופסק כוס׳ ק״קלט ופסק כוס׳ ק״קמ ופסק כוס׳ ק״קמא ופסק כוס׳ ק״קמב ופסק כוס׳ ק״קמג ופסק כוס׳ ק״קמד ופסק כוס׳ ק״קמה ופסק כוס׳ ק״קמו ופסק כוס׳ ק״קמז ופסק כוס׳ ק״קמח ופסק כוס׳ ק״קמט ופסק כוס׳ ק״קנ ופסק כוס׳ ק״קנא ופסק כוס׳ ק״קנב ופסק כוס׳ ק״קנג ופסק כוס׳ ק״קנד ופסק כוס׳ ק״קנה ופסק כוס׳ ק״קנו ופסק כוס׳ ק״קנז ופסק כוס׳ ק״קנח ופסק כוס׳ ק״קנט ופסק כוס׳ ק״קס ופסק כוס׳ ק״קסא ופסק כוס׳ ק״קסב ופסק כוס׳ ק״קסג ופסק כוס׳ ק״קסד ופסק כוס׳ ק״קסה ופסק כוס׳ ק״קסו ופסק כוס׳ ק״קסז ופסק כוס׳ ק״קסח ופסק כוס׳ ק״קסט ופסק כוס׳ ק״קע ופסק כוס׳ ק״קעא ופסק כוס׳ ק״קעב ופסק כוס׳ ק״קעג ופסק כוס׳ ק״קעד ופסק כוס׳ ק״קעה ופסק כוס׳ ק״קעו ופסק כוס׳ ק״קעז ופסק כוס׳ ק״קעח ופסק כוס׳ ק״קעט ופסק כוס׳ ק״קפ ופסק כוס׳ ק״קפא ופסק כוס׳ ק״קפב ופסק כוס׳ ק״קפג ופסק כוס׳ ק״קפד ופסק כוס׳ ק״קפה ופסק כוס׳ ק״קפו ופסק כוס׳ ק״קפז ופסק כוס׳ ק״קפח ופסק כוס׳ ק״קפט ופסק כוס׳ ק״קצ ופסק כוס׳ ק״קצא ופסק כוס׳ ק״קצב ופסק כוס׳ ק״קצג ופסק כוס׳ ק״קצד ופסק כוס׳ ק״קצה ופסק כוס׳ ק״קצו ופסק כוס׳ ק״קצז ופסק כוס׳ ק״קצח ופסק כוס׳ ק״קצט ופסק כוס׳ ק״קק ופסק כוס׳ ק״קקא ופסק כוס׳ ק״קקב ופסק כוס׳ ק״קקג ופסק כוס׳ ק״קקד ופסק כוס׳ ק״קקה ופסק כוס׳ ק״קקו ופסק כוס׳ ק״קקז ופסק כוס׳ ק״קקח ופסק כוס׳ ק״קק

ס הדין עמו לכן הסותפין כו' כנ"ל דז"ל המרדכי בפ' שבועת העדות לתא דקאמר לתד תומר לבוש מ"ע כשאל לר"ת אם מתון הנתבע תומר תני קפץ שיכנו קרובי תצלי כו' או דילמא תני הסותפין לומר לא נגלה טענותיכו בפני קרובך דילמא תרמוי לך רמיזי בקריאתי' לטעון והסיב דלא הסותפין תין לים' תת' אלא תותו סטוען דוק' דודאי פענתי' דנתבע טעה' אתסתמין טענותיו כו' ונס טענות התובעין טענה דאיכ' לתיקם דילמ' תרמוי ליה רמוזי כו' הילכך הסותפין כו' כמ"ש המחבר כאן ופ"ו נראה להניח תיבת לכן או הילכך כמ"ש במרדכי ואינו תולם כדפת התובעין או הנתבע אלא הכ"ד יכוף סביכן לכך ודוק: ע או יטעון לכל אחד לעצמו פי' והכרירי' ביד הסותפין וז"ם המחבר ל' סי' קפ"ו סל"ב ז"ל שכי אחי' או אלם' שים לסס דין עם א' אינו יכול לומר יבא א' מכס ויטעון כעד כולכם עכ"ל ונס שים ליכו ר"ל שיטענו תמו יחד בע"כ של נתבע אלא יטענו כל אחד לעצמו אם ירצו ודו"ק ופמ"ש סס פוד מזה יוד אסור לדיין כו' ולמד מדכתיב שמוע בין לאיכס נס כתי' לא תשי' שמע אז' דכשישמ' דכרי הא' שלא בפני שכי לא יכול תלטעון שקר ומוס: יח ודוק' שיודע הדיין כו' פי' ויודע נ"כ שכש"כ הסני יצטרך לעמו' לפניו זכ"כ כהדיא סס ומו לא יהא ניחא להסני שידון כדבר שכבר נכנסו דברי בהוכיו מש"כ כשהיו יודע שיהיה דיין כדבר מותר לו לשמוע ואף"כ לא ידון אף"כ כתרגמ נס הסני לדון לפניו אף שכבר שמע והסתם ס"ק מ"ם תור"ם ז"ל אלכל אם שמע טענות הא' ואף"כ כו' דק' דאין לסון זה הוה דבר ויכוכו פס מ"ם לפני זה וכל"ל אלכל אם אינו יודע שיהיה דיין מותר לשמוע אלא ודאי אסמיפה מצד עלמו ליית בו אישור אלא כמה שהוא שהוא טועה לא יחזיק לאמתו ולא יהיה דיין מליץ לדבריו של בעל דין אלא יא יאמר מה שנראה לו וישתוק ולא ילמד לאחר מבעלי הדין כלל יב (יב) אפילו הביא אחד מבעלי הדין עד א' לא יאמר לו אין מחייבין סמון ע"פ אח' אלא יאמר לנטען הרי זה העיד עליך עד שישמעון ויאמר עד אחר אינ נאמן עלי וכן כל כיוצא בזה:

ט ראה

ם ופ"ל פי' קפ"ו כו' ע"ם ודוק: ם אסור לדיין לשמוע כו' אבל אם שמע מותר עיין בתשוב"ן ל"ס ס"ב פי' כ"ו וכ"כ ר"ם מדיכ' פי' כ' אבן אם כבר נשמ' מדיין וכתב לו פסק ודעתו עליו אין רשאי לשפוק דשמיב כגוון שם וכ"כ ר"ן פ"ק דקס"ו ופיכא נאנגת הסמיכה אשר לו: ס ופיכא זילוף לתכם פיי' נם כאן שנשמ' לא יהיה הדיין שומע מפי התורגמן כו' ע"ל פיתן קפ"ו ופ"ב: עם לא נס"ל כן ופוק ועיי' כ"ם: יב קב"נ וקב"ד ודוק ועיי' כ"ם: יב אפי' הביא אחד מבעלי דיניס כו' עיין בשמ"ע פ"ק י"ם עד ולא כמ"ם בע"ם דנאין מקבלין ע"א אבל מורין דאסור כו' וכן כתב הב"י ע"ל פי' מ"ב פ"ק בשמ"ם:

יב צעיניו

ר אם (התובעים רניס) והנתבע אומר אני חפץ שישבו אוהבי וקרובי אצלי כשאני טוען עמכ' כדי שלא יסתתמו טענותי כי אתם הרבים ם הדין עמו והשותפים יכרו להם אחר מהם לטעון בשבילו כולם ם או יטעון כל א' לעצמו זה אחר זה וגם הנתבע לא יקח אוהביו אצלו (ם) וע"ל סימן קע"ו סעיף ל"ה:

ה (ס) אסור ' לדיין לשמוע דברי בעל דין האחד שלא בפני בעל דין חבירו: הגה ודווקא יע שיודע הדיין שיהיה דיין בדבר אבל אם שמע טענות סתדר ואחר כך נתרצם הסני לדון לפניו מותר להיות דיין ס (תשובת מהרי"ל סי' קנ"ה) כדבר ולא יכתוב סום סכסם פסק לא מבעלי הדינין כדרך ג"כ או שיכתוב לו דעתו בלא פסק כל ומן שלא שמע דברי ם (תשובת מהרי"ך בית כ"ו ופסקי רי"ו) שניכם שמע מתוך דברי יתמדו לסקר נס מסום שמע"כ יטעון הסני בדרך אתר ויצטרך לכתוב להפך (י) ואיכא זילותא ם (ריב"ם סי' קפ"ה) לאכס:

יג וכן הבעל דין מוזהר על כך יג ותלטיר שיש לו דין לפני רבו לא יקדים לבא קודם בעל דינו שלא יהא נראה כמקרי' כדי לסרר טענותיו שלא בפני חבירו ואם יש לו עת קבוע ללמוד לפניו ובא העת ההיא מותר:

ו לא (יפ) יהיה הדיין יד שומע שני המתורגמן אם היה מכיר בלשונם ושומע טענותיהם אבל אם אינו יודע בלשונם כ"כ שיוכל להשיב להם ולהוריע פסק הדין מותר להעמיד מתורגמן: (ע"ל פיתן י"ג פסיק ג' אם סופנין בכתב אם א' רוצה לשעון בלשון אחר ובסני בלשון אחר אין אחד יכול לכוף (מהרי"ו פיתן ק"ו) תכיבו):

ז צריך הדיין לשמוע דברי הבעלי דינים טו ולשנות אותם שנאמר ויאמר המלך זאת בני החי וכו' טו ומצדיק הדין בלבו ואחר כך חותכו:

ח (כן פי' רש"י בפ' שבועות הפקדון) דיין יז שדן דין ולבו נוקפו לומר שהוא טועה לא יחזיק דבריו להביא ראיות להעמידה שהוא כוש לחזור אלא לכל הצדדים יחזור להוציא הדין ילמד לאחר מבעלי הדין כלל יט (יב) אפילו הביא אחד מבעלי הדין עד א' לא יאמר לו אין מחייבין סמון ע"פ אח' אלא יאמר לנטען הרי זה העיד עליך עד שישמעון ויאמר עד אחר אינ נאמן עלי וכן כל כיוצא בזה:

ראה הדיין זכות לאחד מהם ובעל דין כ בקש לאמרו
ואינו יודע לחבר הדברים או שראוהו מצטער להציל עצמו
בטענות אמת ומפני החיש והבעס נסתלקה ממנו או נשתבש
מפני הסכלות הרי זו מותר לסעדו ולהבינו תחלת הדבר משום
פתח פיך לאלם וצריך להתיישב ברבר זה הרבה כדי שלא
יהיה כעורכי הדיינים :

ס (רוחם ל"ח בסי' נ"ו ס"ח) אין כ לדיין לרחם בדין על דל
שלא יאמר עני הוא זה ובעל דיננו עשיר וחייב לפרנסו
אזכנו בדין ונמצא מתפרנס בכבוד ולא להדר פני גדול שאם
באו לפניו עשיר וחכם גדול עם עני והריוט כה לא יכבדנו
ולא ישאל בשלומו שלא יסתמתו דברי בעל דינו ולא יאמר
היאך אחייבנו בדין ונמצא מתבייש אלא אפטרנו ואחר כך
אומר לו שיתן לו את שלו אלא יתחוך הדין מיד לאמיתו ואם
באו לפניו א' כשר וא' רשע לא יאמר זה רשע וחזקתו משקר
כג וזה בחזקת שאינו משקר רבורו אטה הדין על הרשע אלא
לעולם יהיו שני בעלי הדין בעיניו (יג) כרשעים כד ובחזקת
שכל אחר מהם טוען שקר ודדון לפי מה שיראה לו מהדברים
וכשיפטרו מלפניו יהיו בעיניו ככשרים כשקבלו עליהם את
הדין כה ודדון כל א' לכף זכות :

יא צריך הדיין לפסוק הדין מיד אחר שיתברר לו שאם
מענה את הדין ומאריך בדברים הברורים כדי לצע' אחר
מבעלי דינים הו"ז מכלל לא תעשו עול :

יב ס (כן מוכח מהפסקות פ"ע מהלכות נפשות) כשאחר מבעלי
דינים מגזם לחבירו בפני הדיין ואומ' לו כך וכך תתחי' לי
בדין אם אין הדין כך כה צריך הדיין לומר לו שקר אתה רובר :
כגם כעל דין שתבע קבירו בעד דבר מופע והדיין רואה
שיתקייב לן ע"פ הדין יותר ממה שתבע כו (יד) אין לו
לדיין

אין לדיין לרחם כו' וזהו בכלל ח"ם לא תחמל כמי דל: כא
לא יכבדנו כו' וז"ת יעמיד לפני ת"ח וכמ"ש מור"ם בסי' יז ס"ב
והטעם דהכל יודעי' שמחויבי' לעמוד לפני ת"ח ולא יסתת'
טעמתו עבור זה כב וזה כחזקה שאינו משנה דבורו כו'
דייני דוקא שיעמדו על חזקתו
בלא ראי' אלא זכותו הוא דאמרו'
אכל כבר נתבע' דמצוה להפך
בזכותו דת"ח ויפסיד אולי ימצא
לו זכות וכמ"ש הטור והמחבר
בר"ם ס"ו ועמ"ש מזה בסי' י"ג
בפרישה: כג ובחזקת שכל
ג' עונין שקר דדיינו שהתובע
תובע יותר ממה שחייב לו וזה
כופר לקח כמה שיודע שחייב לו:
כד וידון כל ג' לכף זכות
דאפי' אם הוכיח על פניו ויודע
שכחניד תבעו או הלה כופר בלא
דדין מ"מ י"ל דמשום מלו' יבוש
שים לזה על עסה כן וכמ"ש
בפי"ל כ דדין מסוד על הפעועה
כה צריך הדיין לומ' שקר את'
דוכר בתוספות מפרש הטעם
כדי שלא ישמע השומע ויסבור
שדינה הכי כיון שהדיין אותק
כו אין לדיין לפסוק יותר ממ'
שתבע ושם כו' ל"ל ר"מ נרסינן
בפ"ק דכ"ב (ריש דף ה') רוב"ת
דקפיק רבינא מד' רוסותיו כו'
עד ת"ל הב לי מנר נטירא לא
יכיר ליה מתא דקמיה דרבה ת"ל
זיל פייסיה כמה דאפיים ואי לא
דייכינן לך כרב הונא כו' נרהה
ללמד מזה דאם בעל דין תבע
לפסוק לו יותר ע"פ הדין שאם
שחייב לו יותר ע"פ הדין שלא
לפסוק לו רק כפי מה שתבעו ואם פסק לו יותר ממה שתבעו הוה
טעות בדין והדין חוזר וכ"כ בר שמת בתשובותיו סי' רכ"ו ועכ"ל
ד"מ ודן ודן הדברים שכתב מור"ם כאן בסי' כ"ה בקיצור ודע דשם
בריב"ם לא הביא ראיה זו - ואני אומר דהדברים נראין ביותר
דק' מאי ראייתה משם הלא שם התעסק היה דרבינא התובע
ידע שיתחייב לו רוב"ת הכתב שפי' הלא ברלא יותר ממה שכתב
התם דת"ל תפלה (ואפרי' כרב הונא אליבא דר' יוסי דאמ' הבל לפי מה שנדר'
דהכי ק"ל) לא יהיב ליה הב לי לפי קנים כזול דרלה לכנום עמו
לפנים משורת הדין לוותר עמו ליקח פחות מדיני') לא יהיב ליה
הב לי מנר נטירא לא יהיב ליה יומא חד גילה רוב"ת דעתיה דניחא
ליה בהנדרי' דעשה רבינא מתא דבינא לקמיה דרבה ותובע ת"ל
זיל פייס כו' וא"כ י"ל דמ"ם לא רלה רבה לפסוק על רוב"ת כדיני
כיון דרבינא ידע הדין וויתר ממה מבדבת לבו משא"כ בבבא
שתובע פחות מפני שחייבו בקי בדין דלמא בכלל פתח פיך לאלם
הו' וחייב לפסוק עליו יותר וכדיני' אף לכל הפחו' אם פסק הדיין
יותר אין הדין קרוב ואין לומר שנם רבינא לא ויתר ממה שלא כדי
שלא לירד עמו כדין אבל לאחר שהוראך לירד עמו כדין לא הרלה
לוותר עמו כלום דא"כ אין ג' רבא פייסי' כמאי דאפיים ונם
ג"כ היה לו לומר"ם ללמד מזה שידוע זה דאף דשתא שהוראך
לירד עמו לדין לא מיפיים מ"מ כיון דאפיים רלשונה אם לא היה
יורד עמו לדין אין לדיין לפסק לו יותר נם אין לומר שבשבתו לפני
רבה לא נילה הדברים שהיו ביניהן כתלה אל' תבעו בדמי נטירו'
לפוד ולא שלה על דעת רבה ברבינא סבר שבדין חייב לו יותך
אלא ברלה לוותר אלא סבר ברבינא סבר דאל"ה אלבה כמייב בר רב
יהליבא דת"ק דם"ל כדאמי בטירא בר זוזי סני ואפ"ה לא פסק יותר
ממה שתבעו ג"כ קשה למה ג"ל רבה ואי לא תפסק לך דינא כרב
הונא הליבא דר' יוסי (וכתבו התו' דלא לסבסידו אתר כן אלא
משום מן הדין דאמן הדין חייב לו כן ע"ש) אלא אסור לדיין לפסוק
מהשבתב יותר ממה שתובעו התובע וה"ל ג"ל פייסי' ברבינו השו'

בפניו כרשעים כו' ועפ"ז כתב כם' מסדרים דאין להפסיק בפני הבעל
דין כשמועתי' דאסור להפסיק פני רשע (הגה וכראה דוקא היכא שיש
בעדים ביניהם כי הפיק רבבא ופשוט) יג צריך הדיין כו' כך משמע בפ'
אלו הנאמרין: יד אין לו לדיין לפסו' כו' פי' בסמ"ע ס"ק כ"ו ק"ל ל"ל ס"ל
דבא ואי לא אפשר לך דינא כרב הונא אליבא דר' יוסי ובתבו התוספות דלא
להפחידו אחר כן כו' נם בתבבות
דרכי משה לחהרו"ך מכאתי שפקפ כן
ז"ל שם ו"ל עתודתי על שו' רע' מור"ם
דחמ"ל אי אמר רבינ' התובע לפני
הב' הדיין התעסק כאל' כי' שם שתבע
ממנו תחלה ובסוף נתפייס
ליקח ממנו דבר מועט, כשיבין לו הדבנן
פשוט שם כן אין רצוי' מ"ל, כיון דרבינ'
עכשו ידע דמייב לו יותר ובתפייס
במועט ואי לא אמר רבינ' לפניו כל
התעסק אל' תבע ממנו דבר מועט ס"ב
אין קאמר לו רב' הדיין ואי לא דייבינ'
לך כרב הונא הא אמור לעיל כיון
דפוט יותר ממה שתבעו והתוספות
כתבו שם דלדיב' אחר כן ולא לפפיד
וכ"ע עכ"ד ולפע"ד משום הא ק"מ
דמ"ם התוספות דבלא להפחידו אחר
כן מיירי להפוקי דלא פ"ל כותיה ע"פ
משמע כן להדיא אבל מ"מ ראיכול להיות
דאפ"ע שם ל"ל כרב הונא אחר ליה כן
להפחידו ולא לפסו' כן נראית כיון
דרבינא תבעו מעם וב"ד הב"ם בסוף
דבריו ועור נראה לפע"ד דבלא"ה לא
ק"ח מעיקרא ודבני מור"ם נכונים
ונרורים דוראי לפי הבנת הסמ"ע
והב"ח שהביאו מדבריו דפליגו במחלוקת
פועם בדין או שהביאו בקי בדין מיהו
דבשלי הדיין לפסוק לו יותר קשיא מכ"ל
למור"ם דעובדא דרבינא הבי הוי ואם
תירנ הב"ח בזה ונ"ל בע"כ ל"ל
דרבינא כשהיה תובע לרוניא קמיה
דרבה לא אמל מחתו אלא בשתם סיתן
לו מנר נסיר' שאל"כ אלא שהיה סובע
שפני רבה רמגיע לו כחה רגיר וכלל
פונה דאלכתא פוסקים אלא דמוותר
כשנדו ואינו סובל אלא מנר א"כ תאי
קאמר רבה ואי לא דאמרינ'לך דיכ'כרב
הונא דוקא כשיודע בבי' דאינו כרב הונא א"כ אפי' יותר מאלף
כמו שכתבו הנמוקי יוסף בשם הרא"ש ז"ל דהוי תובענו בשתם סיתן לו מנר נסירא וקס"ד
דרבה אלא היה יודע דרבינא דאלכתא כרב הונא וש"מ דאפי' אם
לאבינא לך כרב הונא וכו' כלו' דלאחר שפסוק הדין שוב לא יפפייס רבינא
בשעות ושתתא קס"ד דאפי' תחלתו אל רבה דשפיר רבינא בחלי קאל"ל וז"ל
עייסים בתלי דיניים ה"ל לפסוק שיתן לו כפי מה שבדר כרב הונא אלא בע"כ
דאין לו לדיין לפסוק יותר ממה שתבע כו' וה"ל ראיה ברורה ומיון לפקפק
עליה עכ"ל ולפע"ד לא תירנ כלום ומיון זו ראיה כלל דהא רבינא גופא בתחת
שתחי' שאל' כתו שבדר ס"ב רבינא היה שכוב מתחי' שיתן לו כל מה שיתייב לו
ע"פ הדין וכשראת שהיבו רוב' ליתן לו מה שחייב ע"פ הדין רצה להתפשר עמו
ליקח ממי קנים כזול או מנר נסירא כדי שלא למיקם עמו בדינא ודייבא ול"ב
בם כשבא לפני רבה אף שכתבנה ליקח בפחות מיבנו ע"פ רבותו השוב אבל אם
לא ירצה רוב' ליתן לו אלא דין אלא יקום הדין אסור ליה רבה זיל פייסי' בתה שפפייס
בעיים בדין לא יניח לו רבי' כלום ס"ב קאמר ליה רבה זיל פייסי' בתה שפפייס
מדבנוך תסוב קורם שפסוק הדין ואי לאו אלא תתן לו כלום אלא ע"פ כפייס
בדין דייבינ'לך כרב הונא וע"ק לפי הבי' תסמ"ע והב"ח אם תדיין רוצה שתניע
לו לתובע ע"פ הדין יותר ממה שתובע ותתובע סוע' הדין לו מיבו בקי לאמה לא
יפסוק לו לפלם לו כל מה שתניע לו ע"פ הדין אפשר לומר דמיירי שאינו בקי
הוא אבל מבירו לא יפסוק מדיין לפפסיד לו וכראיתם בר יוב' שבתבע בתה שבירו
מהל מבירו דאי אפשר שתילא ליבא דהא לא ידע דחתל - נם ת"ם הסמ"ע
דבריב"ם סי' רכ"ו מיירי דהתובע ידע וכבר לוותר עמו כו' התעיין בריב"ם שם
ירלה לחרוץ דלייתא ועור שבדי בריב"ם שם התרעם על הדייבים בתה שפפקו
מן התובע שם פיס שוגע בתתם וכתן הבירה לתבתבע כו' ומאי תעבידותתים
דריב"ם דילמא הדברים כשפסק שרשונה לא אמר מתחלה אבלו בלא כתן לו
הנבירה בשתם ולא ידע מדין ע"פ אלא ברלה לפע"ד דהדברים כשפסק
מור"ם הן מתם דברי הם דעובדת דרבינא ורוניא ודברי בריב"ם סיתן רכ"ו
שבדי לא קוצר בדברי מור"ם שבדיין רוצה שתתובע סוע' הדין אלא מתחלה
קאמר בע"ר שתבע את חבירו בער דבר מועט ודדיין רוצה שיתחייב לו יותר
ואי"ו שהבע"ר תוב"ש בתוב דבר מועט לא יפסוק לו הדיין יותר ואי"ו בור אי
התובע סוע' הדין אלא יכול לחזור מחתלה ולבתר שפסק לא
רוניא מתון והייבו מתם עובדת דרבינא שדבינא בזה אלי תבע את רוניא לפני
דבה בשתם סיתן לו מנר נסירא שבדי לא בתבע בע"ם שם שהיה לפם ויבום
לפני רבה ושאר דבינא שחוזר בעיר אלא שתחא קאמר בס"ם שתחא לקמיה
דדבינא חשוב שבא לפני רבה ותבעו שאינו חבק מחכו דק מנר נסירא ואלמה
לא פסק לו ברבה יותר ושיה לו לחשוב שדבינא ס"ל שהלכה כרב הונא ואי
ידע הוי תבעו יותר ג"כ כיון שיכול לחזור שדבינא ב"כ יודע שהלכה ושוזר
בעבד לפסוק יותר וכן תוכ' לפרי' בריב"ם סי' רכ"ו ע"ש שהלכונהבע את שתבעו
דשתם ומתן לו שהדברים כו' ובתב שם בריב"ם ול"ל כיון שהוא ויתר לשתבעו

פטירה כר' ווזי סני ופ"ג לית פסק יותר ממה שתבעו ה"כ קסה
למה ה"ל רבא ואי לית לפסוק לך דינא כרב הונא מלינא דר' יוסי
(וכתבו התו' דלא להפקידו את' כן מלא מצוי מן הדין דאין הדין
מייב לו כן ע"ש) הלא אסור לדיין לפסוק מהנתבע יותר ממה
שתובעו התוב' וה"ל לו זיל פייס'
ברעונו התובע כמאי דיתפיים ואי
לית מיבי לך כסלו' דלא מבעי'
דמה עד שתתן לו כמאי דיתפיי'
מיבך (וקושיא זו מינה קשה מי
יודע רבא מחויבות שהיה כיכיב'
פ"ג ה"ל רבא שפיר מייב שתה
ליתן לו לכל הפחות דמי כצירה
ואי לית לך תעמוד ליתן לו הרבה
וכמו שדבר עמך רבינא וק"ל)
וריב"ם שכתב לכאי דיל' שם כסי'
רכ"ו לא כתבו אלא כגון ההוא
שהתובע נתן הכצירה בפי הסך
אם בקלוקת הסכים וכדלתיא שם
או בקלוקת הסכים ובדלתיא שם
ומקום דיחד' ורבא לעומת עמו
את' דל"ל אי לאו להדייני' לתייבו
בדבר הא' שהוא לתובעו בפחות:
אבל אם הדייניים רואים שהתוב'
תובעו בהפחו' מקום דעת בדיני'
אף יודע הדין היה תובעו יותר
אין רואים מקום לחוש פסק הדין
יותר שהדין מוזר: וה"ל לתו"ס ס"ל דפוכדא דרבינא ורוב"
הוה שכאלו לפני רבא לא נילף רבינא שידע הדין ושרש"ל לעומר
עמו שהרי לא הוכירו שם לפניו ה"ל שפיר כלאמר מקום דהדיין לא
יפסוק יותר מהתובע, דהא ה"ל לרבא זיל פייסי' כמאי דאיפייס
ר"ל כמאי דתובע אותך דמי כצירה ולא רבא לפסוק לו יותר ומה
דה"ל ואי לא דייכיב' לך כרב הונא כו' פתורת קשה ה"ל ור"ל דהכי
דייכיב' לכל הלא דכוותך דאיכו רוב' לדיין לפיים לפחות
כמאי דתובעו להפחידו על קו הדין ולפי מ"ם יש ללמד מכאן נם
לדעת תו"ס דמותר או מיוב לדיין לומר כן להתובע זיל תן לו
כמה שתבעו לך ואי לא מכדיכן לך עד שתתן לו כלמה שתה
מקיו ליתן לו תן הדין וכן יעשה הדיין שיקבלו ממנו שלא
יהיו, הכ"ל הלא להפחידו אמר כן אלא להכיעו ומקום קשה - ה"כ
נם מצד הדין דכיון דאיכו רוצה ליתן הפחות ה"ל כאלו לא תובעו
כפחות אלא כאו לפני דייני' ופוסקין לו כדיני' ודו"ק:

יח ה יוציאו כל אדם לקוץ כדי שלא ידעו הבע' כמי
הוה האוכה ומי הוה המפייב ונם מקום דה"ל כ
שמא ישמעו הבע"ד דברי אמת ותתן על הדיינים ותתוך דבריהן
ילמדו למעון אקר: כ דעוב להתפיל מן הקטן פי' אף שהיכו
מובה וה כ"ש כדיני נפשות וכדתנן בר"פ לאד דיני ממונות
הטמאו' והעברות מתפילין מן הנדול דיני נפשו' מן הלד ופרש"י
מן הלד מן הקטנים שמא יתייבו הנדול ולא ירצו לקוץ על דבריו
מקום דכתיב (נם' מצפים) לא תתענ על דבר על נדול דב כתיב בלא ידפוק מצמע
דבר הלמוד תליא וכ"כ בכ"מ שם בהדיא ז"ל לאו למימרא דאסור לעמות על רב אלא דאסור לדיני
נפשות אמרינן אמר ר' מן התלמידים ש"ל ללמד זכות שומעין לו כו' אלא ה"ק אקרקי שרוי לעשות כעכין שלא יצרך לעמות על רב
שידברו הקטנים תחלה ולא מקום כבודו אלא שמא לא ירצה התלמיד לקוץ שיתכיים ממנו ומקשה הקשה דוקא בדיני נפשות
דשמיד' ולא בדיני ממונות ואם רצו מקשיין מן הנדול ומיבו עוב להתפיל מהקטן כו' עכ"ל אבל מהתו' אם דף
ל"ד בב"ב דיני נפשות מצמע דאסור לעמות על רב כדיני נפשות כ"ש דרך שאמר התלמיד לפני רבו רבי כך וכך
למדתני אלא שבדיני נפשות משמע שנם זה לא ישמע הקטן אם כבר שמע דעת הנדול אבל בדיני ממונו לא משמו כולי
האי אלא ירצה ליתר לו דרך שלא לבל דרך ניכוי אסור נם בדיני ממונות אלא מחסקו וכתבו אם התו' דעוד
ל"ל אלא תעמה על רב לא משמע כ"ל בדיני נפשות ולא בדיני ממונות ע"ש: ב ילכו אחר הרוב שנים האומרים
בו"מ בדיני ממונות אחה חוכה לוה חוכת לוה בפ"ר: ד ואחד אומר לי
יודע יוסיפו הדיינים הטעם דאין שייך לומר דהולכין אחר הרוב אלא כשבאו כאחד ישבו ונתנו ונשמו בדבר וכל אחד אומר
עמה לדבריו ושנים שבאמו אחד אומר יודע אני ואחד אומר אינו יודע דמשמע כאלו לא
ישב אחהן ואמרינן שמא אחד שבאי שהיה אומר דעתו היה שנים מכניסין עמו וזהו דוקא בשלשה
דרשאוכים אבל אחר שהוסיפו עליהן אף שאמר הא' איני יודע מ"מ כיון שאמר הא' יודע מ"מ הולכין אחר הא' שכאו כ"א אחד אחד דנ'
והרי נשאר נ' שבירדו דעתן ומסכימין לדעת א' מ"מ הולכין אחריהן וק"ל: ה יוסיפו עוד
דיינים פי' יוסיפו עוד שנים כמו שהוסיפו בראשונה וכן מבואר בהרמב"ם ועפ"ר: ו אבל ד'
אומרים כו' ואחד כו' וכתב מור"ם ז"ל דה"ה אם נ' מזכין ושנים אומרי' איני יודע דהולכין אחר
הרוב אבל ב' מזכין וג' אומרים מייב וכ' אומרים איני יודע דעת כיון דאין כאן רוב נגד האומרים איני יודע וע"פ

פטירה כר' ווזי סני ופ"ג לית פסק יותר ממה שתבעו ה"כ קסה
למה ה"ל רבא ואי לית לפסוק לך דינא כרב הונא מלינא דר' יוסי
(וכתבו התו' דלא להפקידו את' כן מלא מצוי מן הדין דאין הדין
מייב לו כן ע"ש) הלא אסור לדיין לפסוק מהנתבע יותר ממה
שתובעו התוב' וה"ל לו זיל פייסי'
ברעונו התובע כמאי דיתפיים ואי
לית מיבי לך כסלו' דלא מבעי'
דמה עד שתתן לו כמאי דיתפיי'
מיבך (וקושיא זו מינה קשה מי
יודע רבא מחויבות שהיה כיכיב'
פ"ג ה"ל רבא שפיר מייב שתה
ליתן לו לכל הפחות דמי כצירה
ואי לית לך תעמוד ליתן לו הרבה
וכמו שדבר עמך רבינא וק"ל)
וריב"ם שכתב לכאי דיל' שם כסי'
רכ"ו לא כתבו אלא כגון ההוא
שהתובע נתן הכצירה בפי הסך
אם בקלוקת הסכים וכדלתיא שם
או בקלוקת הסכים ובדלתיא שם
ומקום דיחד' ורבא לעומת עמו
את' דל"ל אי לאו להדייני' לתייבו
בדבר הא' שהוא לתובעו בפחות:
אבל אם הדייניים רואים שהתוב'
תובעו בהפחו' מקום דעת בדיני'
אף יודע הדין היה תובעו יותר
אין רואים מקום לחוש פסק הדין
יותר שהדין מוזר: וה"ל לתו"ס ס"ל דפוכדא דרבינא ורוב"
הוה שכאלו לפני רבא לא נילף רבינא שידע הדין ושרש"ל לעומר
עמו שהרי לא הוכירו שם לפניו ה"ל שפיר כלאמר מקום דהדיין לא
יפסוק יותר מהתובע, דהא ה"ל לרבא זיל פייסי' כמאי דאיפייס
ר"ל כמאי דתובע אותך דמי כצירה ולא רבא לפסוק לו יותר ומה
דה"ל ואי לא דייכיב' לך כרב הונא כו' פתורת קשה ה"ל ור"ל דהכי
דייכיב' לכל הלא דכוותך דאיכו רוב' לדיין לפיים לפחות
כמאי דתובעו להפחידו על קו הדין ולפי מ"ם יש ללמד מכאן נם
לדעת תו"ס דמותר או מיוב לדיין לומר כן להתובע זיל תן לו
כמה שתבעו לך ואי לא מכדיכן לך עד שתתן לו כלמה שתה
מקיו ליתן לו תן הדין וכן יעשה הדיין שיקבלו ממנו שלא
יהיו, הכ"ל הלא להפחידו אמר כן אלא להכיעו ומקום קשה - ה"כ
נם מצד הדין דכיון דאיכו רוצה ליתן הפחות ה"ל כאלו לא תובעו
כפחות אלא כאו לפני דייני' ופוסקין לו כדיני' ודו"ק:

יח ה יוציאו כל אדם לקוץ כדי שלא ידעו הבע' כמי
הוה האוכה ומי הוה המפייב ונם מקום דה"ל כ
שמא ישמעו הבע"ד דברי אמת ותתן על הדיינים ותתוך דבריהן
ילמדו למעון אקר: כ דעוב להתפיל מן הקטן פי' אף שהיכו
מובה וה כ"ש כדיני נפשות וכדתנן בר"פ לאד דיני ממונות
הטמאו' והעברות מתפילין מן הנדול דיני נפשו' מן הלד ופרש"י
מן הלד מן הקטנים שמא יתייבו הנדול ולא ירצו לקוץ על דבריו
מקום דכתיב (נם' מצפים) לא תתענ על דבר על נדול דב כתיב בלא ידפוק מצמע
דבר הלמוד תליא וכ"כ בכ"מ שם בהדיא ז"ל לאו למימרא דאסור לעמות על רב אלא דאסור לדיני
נפשות אמרינן אמר ר' מן התלמידים ש"ל ללמד זכות שומעין לו כו' אלא ה"ק אקרקי שרוי לעשות כעכין שלא יצרך לעמות על רב
שידברו הקטנים תחלה ולא מקום כבודו אלא שמא לא ירצה התלמיד לקוץ שיתכיים ממנו ומקשה הקשה דוקא בדיני נפשות
דשמיד' ולא בדיני ממונות ואם רצו מקשיין מן הנדול ומיבו עוב להתפיל מהקטן כו' עכ"ל אבל מהתו' אם דף
ל"ד בב"ב דיני נפשות מצמע דאסור לעמות על רב כדיני נפשות כ"ש דרך שאמר התלמיד לפני רבו רבי כך וכך
למדתני אלא שבדיני נפשות משמע שנם זה לא ישמע הקטן אם כבר שמע דעת הנדול אבל בדיני ממונו לא משמו כולי
האי אלא ירצה ליתר לו דרך שלא לבל דרך ניכוי אסור נם בדיני ממונות אלא מחסקו וכתבו אם התו' דעוד
ל"ל אלא תעמה על רב לא משמע כ"ל בדיני נפשות ולא בדיני ממונות ע"ש: ב ילכו אחר הרוב שנים האומרים
בו"מ בדיני ממונות אחה חוכה לוה חוכת לוה בפ"ר: ד ואחד אומר לי
יודע יוסיפו הדיינים הטעם דאין שייך לומר דהולכין אחר הרוב אלא כשבאו כאחד ישבו ונתנו ונשמו בדבר וכל אחד אומר
עמה לדבריו ושנים שבאמו אחד אומר יודע אני ואחד אומר אינו יודע דמשמע כאלו לא
ישב אחהן ואמרינן שמא אחד שבאי שהיה אומר דעתו היה שנים מכניסין עמו וזהו דוקא בשלשה
דרשאוכים אבל אחר שהוסיפו עליהן אף שאמר הא' איני יודע מ"מ כיון שאמר הא' יודע מ"מ הולכין אחר הא' שכאו כ"א אחד אחד דנ'
והרי נשאר נ' שבירדו דעתן ומסכימין לדעת א' מ"מ הולכין אחריהן וק"ל: ה יוסיפו עוד
דיינים פי' יוסיפו עוד שנים כמו שהוסיפו בראשונה וכן מבואר בהרמב"ם ועפ"ר: ו אבל ד'
אומרים כו' ואחד כו' וכתב מור"ם ז"ל דה"ה אם נ' מזכין ושנים אומרי' איני יודע דהולכין אחר
הרוב אבל ב' מזכין וג' אומרים מייב וכ' אומרים איני יודע דעת כיון דאין כאן רוב נגד האומרים איני יודע וע"פ

ז וכן כ"ל פ' ועיין בס' ס"ה דף ע"ו וכתרומת יוסף וכתשובות שלמ סימן ל"ו : ד ומפסר דעתו למלך כו' עיין בסמ"ע ס"ק ס' וכ"מ :
ח מין הסנים יכולים כו' מיינו כשמינם יודעים למיכן מרין נוסף אבל אם יודעים יכול למסתלק ומס יגמרו וכ"מ סימן י"ב ס"ב : ט בית דין פוסקין כו' עמ"ש לעיל סימן י"ב בזה :

י ג וגדול שבדיינים כו' מסמס מלא ירגיש הנע"ר מי שיכס ומי מייב עכ"ל סמ"ע ועיין בחי"ס פ"ג מסנהדרין יחבוה כ' :
יא מכלל הולך רכיל כו' כתב מהר"ם מיין בלבושים ס' נס בכלל לאו זה דלא הלך רכיל אלא יאמר ס' לכירון סדיין עשה לך אלא כדין ומס שמייב לוחך ברלתרי' בסנהל נגי חנרותהם כו' ובכיאור הס"ם ומין רלייתו מהנהל מוכרחת ועי"ם בס"ם : ג כרוך בשבועה כו' עיין בסמ"ע ס"ק כ' הנ"ם

או שאמרו ג' זכאי וא' אומר חייב וא' אומר איני יודע : בין שהוא אומר אותו שאמר תחלה איני יודע בין שהוא אחר הולכים אחר הרוב :

הגה (ג) וכן נראה לי פיקר ד דלא כמה שכתב לעיל סי' י"ג סעיף ז' בשם ו וכמה וכמה דעות המוכקים ה (ד) ומפסר דעתו למלך כין שם כתבררו תחלה יותר מג' וכין יחדו מתחלה לג' לך מיכו כ"ל רק שמוכקים בשאר דעת הרמב"ם ומשכי דעת הרשב"ם : קשל שבררו ד' או ה' כוררים אין הולכים אחר הרוב ' שאין רוב אלא בשלש כנית דין ומס יחמרו בשאל שילכו אחר הרוב ומס שמוכקים אין אומרים שיכואו אחריו ויכריעו שברי בשאל לא לקמו רק אלו המכוררים יכולים לשמול לאחריו ויפסקו על פיהם מס (כ' פוף סימן י"ג בשם תשובת הרשב"ם) סירגו :

ב היו מוחצה על מחצה ואחר אומר איני יודע הרי אלו מוסיפין שנים אחרים וכן אם נשתפק הדבר מוסיפין והולכים עד ע"א הגיע לע"א ואמרו ל"ה זכאי ול"ה חייב וא' אומר איני יודע נושאין ונותנין עמו עד שיחזור לצד הא' ונמצא ל"ו מזכי' או מחייבים ואם לא חזר לא הוא ולא אחר מהם הרי הממון ספק ומעמידים הממון בחזקת בעליו :

ג כל מי שאמר איני יודע אינו צריך לתת טעם לדבריו ולהוריע מאיזה טעם בא לו הספק כדרך שמראה המזכה מאיזה טעם מזכה והמחייב מאיזה טעם מחייב :

ד * (בב"ק פ"ק דסנהדרין) ג' שישבו לדין וסלק אחד מהם עצמו (ה) אין השנים יכולים לגמור הדין :

הגה ה (רשב"ם) וה"ה אם כשררו מתחלה יותר משלשה ו ונשתלק כתו שכתכר לעיל סוף סי' י"ג

ה * (מרדכי פ"ק דמ"ק) הא דאמרינן בגמרא הרב ותלמידיו אין מונים להם אלא אחר היינו דווקא בשעה שלמדו הרב הדין ועל פיו סוף ואפילו בכה"ג אם הוא תלמיד כרב אמי ורב אסי דלגמריה רבב הוו צריכי ולסבריו לא הוו צריכי י יכול ללמדו בשעת הדין ודן עמו ה (שם) אבל אם אין מלמדו בשעת הדין אע"פ שהוא תלמידו מונים להם שנים רק שיהיה לו קצת סברא להבין לישא וליתן :

הגה ה (בב"ל שם) ולעניו דיסור ודיתר מו דיני טומאה וטהרה אפילו נדיך לסברתי מונים להם שנים :

ו * (רשב"ם סימן מלך וקו"ח) כ"ר (י) פוסקים ברירי ממונות יג שלא בפני בעל דין :

יט כיצד נותנין הפסק וסדר כתיבתו ובו ג סעיפים

א אחר שנשאו ונתנו כרבר מבניסים הבעלי דינים ו (ה) וגדול שבריינים אומר איש פלוני אתה זכאי איש פלוני אתה חי' ואסור לריין לומר בשיצא מב"ד אני הייתי מזכה אבל חבירי רבו עלי והעושה כן הרי הוא (ו) שכלל הולך רכיל מנלה סור :

ב שאל אחר מבעלי הרין שיכתבו לו הפסק רין כ (ז) (פרק שכתבו לעיל פי'

מאיר ו' לי' יודע וכמ"ש מור"ם כאן והכלע"ד בעיני כתבתי ודו"ק יוד שלין רוב אלא בכ"ד פי' שם בשנתו לדעות ליקח יותר מ"ל כדאמרי' בגמרא פ' כתרא דע"ז כדאיתי אלרבע עד דאיתי כולהו ואיכ שם הרשב"ם ומס לה הוסיו כולם לדעת ו' הרי בכתבע פשור לפין מוליפין ממון עד שיודע שהוא מייב וכתב עוד דכל ספק תקנה דיין להקל לנתבע כי המע"ה : יא ונסתלק הא' כמ"ש בס"ע ס"ג כם"ס ס"נ דמשום שם המחבר כשאחר ו' לי' מינו יודע למי שנסתלק לגמרי וכתב דכשיכול לין דיין ענמר על פי תשעה הנשלרים והוא מדברי הרשב"ם שכ"כ בתשובה אבל למור"ם ז"ל לין שוין שלרי פסק לפני זה בהג"ה ס"ק דלא כוותי' בומר ו' מכן לי' יודע וכלן פסק כוותי' בנשתלק ו' מכן ומפסר דם"ל דשלרי מפלק דלי' יכא אלו היה כאן היה אומר טעם לדברין והיו התשעה מודים לו משכ"ב זה שאומר לי' יודע שהיה אלו היה אומר טעם דבכה"ג מולין כתר הרוב כיון שכן דעת הרשון לכ"ד שהם דיעה ו' יב יכול ללמדו ולן עתו כו' ור"ל ונמנה כשנים וז"ל הרמ"ה (וכ"ה) פ' אחד דיני ממונות דלי' משום נתרע דשמעו מיניה כל ישרחל נמי מחשה קבלו ולין אלו טעמי הכבות לכו דנימא שם היה שכחתו מדה אחר • הוה אומר טעם אחר ולסיפר ויתר ושוחלה ושברה שהורתן ביניה לפילו שהר תלמידים דנם לשברה דרכן לריכן נחנים כשנים אי נחלקו אחריה בדבר ואחרי כן לא נזכרו אלא אחד מהם ולא נזכר אם הוא מן הראשונים או מן האחרונים אם יש לנו עדות ברורה שהוא מן הראשונים אין לנו אלא עדותו ואין לנו לחוש שמא הוא מן האחרונים ואין לנו לחוש שמא הוא מן הראשונים שהרי אין לנו עדות ברורה שהוא מן הראשונים ואין לנו לחוש שמא הוא מן האחרונים שהרי אין לנו עדות ברורה שה

מחייב עמה דכתובי כולו ורוצה לילך עם הפסק נ"ד הנדול מהן ולסותרו וכותבין כו טענותיהן ושעל פיהן פסקו מה שפסקו וק"ל ס"ט דמור"ם שברהה מקום לאותו פסק שמקשה הש"ך עמו לבית דין הנדול ולפשר דהיב ק"ל לצון הטור והמחבר שכתבו שהל"ל מכש"ד כו' ואי אפסק דין דעלמא קאי נמי הל"ל שהל"ל לכתוב מכש"ר אלא ל"ל לכתוב פסק דין וס"ל למור"ם דדוקא בכה"נ מדקדקין בכתיבת הפסק לכתוב ומדברי הין נראה פלוני זכאי דלא יהא מחוי בסיקרא ונם יכא קפיד לדיין שלא הכאים עמהן לחייבו שיאמרו בבית דין הנדול מהן שכולם טענו מש"כ עתה ס"ד דעתו שלא הבאיתי כולם לחייבו ולא ידעו מי שטופה אבל בפסק דין דעלמא ס"ל דא"צ לכתוב לו אלא פלוני מתחייב לפלוני כך וכך וק"ל לכל הנמ"פ ו"כ (ד"ע ה) משמ"ואומר דאע"ג דכותבין הדיינים בדין שהכאימו עליו כולם קמיה ע"ש וכן פירש רש"י ב"י ועיין שם ט"ע (ו הנ"ב וכתב הד"מ ס"ק ד' כשם תשובה שכולם הוה התשובה: ל"ל דאהכן ואמעון שכתו לדין ונמ' מהכן זכאי וכולו מזר בעל דין ותכבו כפני כ"ד אחר עמו לדין ולא להשיב על טענותיהם הין הכ"ד רשאי לשנות דכרי כולם אחר שכבר נמר' ירושה כ"ק ה' דהין השמין התלמידים לקרוב הפסק דין אף שיראה שהוא שלא כדין עד שיבא הרב שפסקו שהוא יודע יותר ממם עכ"ל)

(הנה ראובן ושמעון שכלו לדין ונמ' מהם זכאי וכולו מזר בע"ד ותבעו בפני כ"ד אחר אין זקוק לו לירד עמו לדין ולא להשיב על טענותיו ונם הכ"ד רשאים לשנות דבריו כלל אחר שיבא מע"ד זכאי דכ"ד כתב כ"ד דייק כ"ד ר"ת נשם תשובת הרש"ם הניאו בשנות סח"ע שם ופסילו שם רוצים התלמידים שהפסק בלא כדין אינן רשאין לקרוע עד שיבא הרב שהוא יודע יותר ממם וכיו יכולם הניאו בשנות סח"ע שם)

סימן י"ר סעיף ד') אין מזכירין שם המזכין ולא שם המחייבים אלא כותבין סתם פלוני בא עם פלוני בעל דינו לפני בית דין ומדבריהם יצא פלוני זכאי ופלוני חייב:

ג קיבל עליו את הדין ואמרו לו לשלם והלך ולא שלם אין מנדין אותו ד עד שיתרה בו בה"ב ואחר כך מנדין אותו עד שיתן מה שהוא חייב ואם עמד ל' יום ולא תבע נדויו מחרימין אותו:

הנה: ה (ו ומכ"ש מפסהדרין די"ג) ומש (ז) מינו רוצה לקבל עליו הדין ז (ח) מכדין לותו מיד ועל פימן ע"ט מש לומר לפ"כ פרעתי:

כ עד מתי יכול להביא ראיה לסתור הדין ובו סעיף אחד:

א (א) מי שנתחייב בב"ד והביא עדים או ראיה לזכותו סותר הדין וחוזר אע"פ שכבר נגמר ואפילו אם פרע כבר כל זמן שהוא מביא ראיה סותר אפילו לא היו הדיינים כל ראיות שיש לך תביא מבאן ועד ל' יום ב אע"פ שהביא ראיה לאחר ל' יום סותר את הדין שאל"כ מה יעשה אם לא מצא בתוך ל' ומצא לאחר ל' אבל אם אמרו לו להביא עדים או ראיה ג ואמר אין לי אע"פ שמצא אח"כ אינו כלום ואין צריך לומר אם אמרו לו יש לך עדים ואמר אין לי עדים יש לך ראיה ואמר אין לי ראיה ודנו אותו והייבוהו כיון שראה שנתחייב אמר קרבו איש פלוני ופלוני והעידוני או שהוציא ראיה מתוך אפונרתו ד אין זה כלום ואין משגיחים עליו ועל ראייתו:

הגה

ב אבל אם לא אמר אין לי ראיה כו' וכ"ד עדות ורואים אלא ה"ם אם טוען טענה ג' ולא אמלו הכ"ד אם יש לו עוד טענות או זכיות תמהים איכול לטעון אח"כ טענות אחרות שאינם קרובות ולפחות בכן הדין וכן כתב הרמ"ם בכלל י"ג סי"ם וכניאתו כה"מ עכ"ל סמ"ע וס"ם אם אמלוהו יש לך לדון ואפילו הכי אסור אם טוען עוד ע"ם : ג מוסקרים כיד תמהים כו' עיין בסמ"ע ס"ק מ' ועיין כ"ם שחולק עליו ולא פירש כן ע"ם : ד אבל יורש סהיה קטן כו' עיין בתרומת הדשן סימן ק"מ וכן הוא בתשובת רשב"א סימן תתק"לג בהרית ומפיים בה וכאות' שכנינו בפ' בפום מי שפרע מקבת חוכו והכלים שפרו ואמר אם לא אתן לו מכאן ואר יום פלוני אחזיר לו את שפרו והגיע זמן ולא נתן יאחיר לו את שפרו שזה נוחנים לו זמן כ' יום כותן שנותנים לכל מי שיתחייב בכ"ד לפרוע לנשל חוכו ע"כ ועיין עוד שם כי הכ"י מביא תשובת רשב"א בקצרה ובתשו' רפוס שם מנוסר הדבר על נכון עיין שם : ה שהים

כא ו ואין כותבים לו זמן יותר . פי' לפניו אלא יאמר זכותו אלא אמר זכותו מיד ובתחייב מיד בכל מה שחייב עכשיו אבל אם תובע זמן לפרוע מה שחייב כותבין לו כדלקמן סימן ק' וכן הוא בתשובת רשב"א סימן תתק"לג בהרית ומפיים בה וכאות' שכנינו בפ' בפום מי שפרע מקבת חוכו והכלים שפרו ואמר אם לא אתן לו מכאן ואר יום פלוני אחזיר לו את שפרו והגיע זמן ולא נתן יאחיר לו את שפרו שזה נוחנים לו זמן כ' יום כותן שנותנים לכל מי שיתחייב בכ"ד לפרוע לנשל חוכו ע"כ ועיין עוד שם כי הכ"י מביא תשובת רשב"א בקצרה ובתשו' רפוס שם מנוסר הדבר על נכון עיין שם : ה שהים

מב"ר חייב אמרו לו אחרים אנו יודעים לאבי' ערות שתסתור בה דין זה או שא"ל אחר מורישך הפקיר ראיה זו הרי זה מביא מיד ואוסתר ' (ס) שאין היורש קטן יודע כל ראיות מורישו :

הגה ס (ג) אבל אם לא אמר אין לי ראיה אע"פ שסתק עד שנתחייב כדין ואע"פ שמר קרבו פלוני ופלוני ויעידו שות' כדין : (ג) (רמב"ם פ"ו מטוענין ה"ג) בר"א ' כשהיתה הראיה אצלו והעדים עמו במדינה (אבל) אם אמר אין לי עדים ואין לי ראיה ולאח' מצאן באו לו עדים ממרינ' היום ' או שהיתה דסקיא של אביו שיש שם השטרו' ס (ג) מופקר ביד אחרי' (טור ומרדכי פ"ק ג"כ) (ו"ם פ"ם שטרותיו אלו) ובא זה שהפקרון אצלו והוציא לו ראייתו ה"ז מביא ואוסת' ס מפני שיכול לטעון ולומר זה שאמרתי אין לי עדים ואין לי ראיה שלא היו מצויים אצלי : (ווטוקף שבאו עדים שאותן הספרות היו באותן שטרות (מרדכי פוף פרק זה בורר) המוסקרים :) וכל שיכול לטעון ולומר מפני כך וכך אמרתי אין לי עדים ואין לי ראיה והיה ממש כדברי ה"ז לא סתר טענותיו ואוסתר לפיכך אם פיר' ואמר אין לי עדים כלל לא הנה ולא במדינת הים ולא ראיה כלל לא הנה ולא במדינת הים ולא ראיה כלל לא בירו ולא ביד אחרים אינו יכול לאסתור בר"א בגדול (ר) אבל יורש שהיה קטן כשמת מורישו ובא עליו טענו' מחמת מוריש אחר שהגדיל ואמר אין לי עדים ואין לי ראיה ואחר שיצא הפקיר ראיה זו הרי זה מביא מיד ואוסתר ' (ס) שאין היורש קטן יודע כל ראיות מורישו :

הגה ס (ד) ואפילו אמר אין לי עדים אלא שאני יודע שיש לי ראיה אינו כלום ואינו יכול לאסתור ואפילו הכי אם יש לו עדים שיודעים שיש לו ראיה אע"פ שאינו יודע היכן הוא יכול לאסתור ואפילו אמר אין לי עדים ואין לי ראיה אלא שאני יודע שיש לי ראיה אינו כלום ואינו יכול לאסתור ואפילו הכי אם יש לו עדים שיודעים שיש לו ראיה אע"פ שאינו יודע היכן הוא יכול לאסתור :

כא מי שקבל עליו להשלים הדין ליום ידוע ונאנס וכו' ס"א

א מי שקנו מידו שאם לא יבא ביום פלוני וישבע יהיה חבירו נאמן בטענות שטען בלא שבועה ס או שאם לא יבא ביום פלו' וישבע ויטול יאבד זכותו ואין לו כלום ויפטר

ד אבל אם לא אמר אין לי ראיה כו' וכ"ד עדות ורואים אלא ה"ם אם טוען טענה ג' ולא אמלו הכ"ד אם יש לו עוד טענות או זכיות תמהים איכול לטעון אח"כ טענות אחרות שאינם קרובות ולפחות בכן הדין וכן כתב הרמ"ם בכלל י"ג סי"ם וכניאתו כה"מ עכ"ל סמ"ע וס"ם אם אמלוהו יש לך לדון ואפילו הכי אסור אם טוען עוד ע"ם : ג מוסקרים כיד תמהים כו' עיין בסמ"ע ס"ק מ' ועיין כ"ם שחולק עליו ולא פירש כן ע"ם : ד אבל יורש סהיה קטן כו' עיין בתרומת הדשן סימן ק"מ וכן הוא בתשובת רשב"א סימן תתק"לג בהרית ומפיים בה וכאות' שכנינו בפ' בפום מי שפרע מקבת חוכו והכלים שפרו ואמר אם לא אתן לו מכאן ואר יום פלוני אחזיר לו את שפרו והגיע זמן ולא נתן יאחיר לו את שפרו שזה נוחנים לו זמן כ' יום כותן שנותנים לכל מי שיתחייב בכ"ד לפרוע לנשל חוכו ע"כ ועיין עוד שם כי הכ"י מביא תשובת רשב"א בקצרה ובתשו' רפוס שם מנוסר הדבר על נכון עיין שם : ה שהים

כדכתיבי' ועמ"ם עוד מזה בפרים' ודריסה : ז אם סהיתה דסקי' של אביו כו' הוא ל' בגמרא וכרי"ף והרא"ם והרשב"ם והוכחתי בפרישה ודריסה דם"ל להמרדכי ובטור דל"ד של אביו קאמר בגמ' אלא ס"ם שלו כיון דהנפקד לא היה בעיר כשאמר אין לי וכ"ל ואכתו' עוד בסמוך אלא אמרת דאלת' נקט וכ"כ מור"ם בד"מ שלו גם הוכחתי כן מתשב הרמ"כם ובטו' דסיימו כזה וכתבו ז"ל ידעתי בהן ע"ם וכיו' כן לא ס"ל למור"ם לכתוב זה כאן כשם ס"ל כו' דבראה לביאת פלונתא בהא : ח מוסקדת ביד תמהים וכא זה כו' אע"ר שכתבתי גם זה מיירי בשכא הנפקד ממדינ'ים והוציא לו ראיותיו . והא דלא כללינהו הרמ"כם ובטור ומתשב לעדים ורואי' אלא משום דבעדות מיירי דבשעה שאומר אין לי עדי' לא היו בעדי' עתה במדינ' כלל ורואים מיירי אפי' אם היתה ראיה עמו בעיר ביד אחר בשעה שאמר אין לי רק שהנפקד לא היה עתה במדינ' בתות' שעה ושעת ס"ם שכתב בשון ובא ובשון ולהוציא מ"ל ס"ם ועד"ר שם כתבתי דמל' הטור משמע דאפי' היה מוכנת זה בשטר ראיה בעיר ולעולד ביד הנפקד שלא היה במדינ' מני למימר מפני שלא היה מצוי בידי אמרתי אין לי ראיה אבל לשון במרדכי הוא שאותו השטר ראיה היה בין שאר שטרו' שביד הנפקד והביאו לה"ר ב"ם כשם כ"ד ועד"ר מ"ם עוד מזה : ט מפני שיכול לטעון כן הוא בעצמו ואין כ"ד טוענין לו וכן משמע מדכתב אחר זה ול"ל ואין זמן שיכול לטעון כו' ואראה שכריך לדברי' אבל בטו' כתב ז"ל שמ"ם אין לי ראיה ועדים ר"ל כו' משמע שכ"ד טוענין כן . ויהו' יכול מוכח שלא ל"ל דס"ק דמ"ם תקלה אין לי כו' סוכל פי' זה ומ"ם סומעין לו כשתתרן דברי כן ומפני שפשוט הוא בעיניו לא כ"כ כפירושו : יו"ד סמן יורם קטן יודע כו' כן הוא דעת הרמב"ם וסרמ"ם והכיאם הטור וכתב שאבי הרא"ם מלק עליהם וכתב כיון שנשבעה אחר מיתת אביו כדין נדול דינו כאחר וכו"ל כתב על דברי הרמב"ם והרמ"ם בתשיעה ולא ה"ל לאין לי אלא ודאי זיוק יש כדבר וכתב' דברי הרא"ם הללו סמן כאן כדאי לסתור דברי הרמב"ם והרמ"ם דאיכא למימר כיון דבשעת מיתת אביו לא ידע שום מיכר אהאשים יודעים וכותו שיקור מסם ומ"ם סתם המסכר כוותייהו אבל בתו' ס"ל כהרא"ם ע"ם ועיין בהגד"מ מ"ם שמפני שעה אחר נראה להבריע כהרמ"כם ועד"מ ועד"ר שם כתבתי יסוב דלא תקשי' דברי הרא"ם והרמ"כם אהדדי מה שנראה לכאורה שדבריהן סותרין מ"ם הטו' כאן בשמם למ"ם לקמן בסי' קמ"ט כדין מי שמסוניק בנכסי מי שהיה קטן בשעת מיתת אביו והגדיל ע"ם : יא אלו שכתבו עדים כו' פי' או כיורש שהיה קטן והגדיל דאמרינן דיכול להכיאו ולסתור מפני שלא ידע במילי דאבוה וכאו עדי' ואמרו שידעו מהן . וע"ם כמרדכי דנסתפק אי אומרים בעדים שהיו בידיו ואינן יודעי' אי ידע כהן אי אמרינן דה"ל למידע דאבוה וכאו ואינו מכיאו וסותר אלו לא ידע ובד"מ מסיק וכתב על דברי המרדכי דכשנגדיל בשעת דין דלכ"ע אמרינן דה"ל למידע ואינו יכול להכיאו ולסתור אם כן כידוע ואינו מ"ם מור"ם כאן בשם ס"ה ויודע ר"ל מסתמא ידע וק"ל : יב הולכין אחריהן ומילא בקמיית' יכול לסתור ובבתרייתא אינו יכול לסתור .

כא ו אם לא יבא כו' זו ול"ל זו היא דאם יכול לאפקועי ממון בקנין זה מכ"ם ס"פ אלא מסוס סיפא דאומר בקש דס"ל לא זו אף זו אי נמי מסוס דקנייניהן אינן סוין דבקמיית' צריך קנין בכ"ד ומסו' ובתנייב' ול"ל בכ"ד מסוס ומכתוב בסמוך מ"ם סונרך לכתוב תרוייהו כל אחד כדינו :

ג ואכד זכותו מתרוייהו קמי לקמיית' שנריך ליתן לבכירו ואתכייב שבכירו נפטר: נ ואין מותנין לו כו' ומס נתנוב' כתב דין זה לפטורת שמתנה בפני כ"ד שתס לו ישלם ליום פלוני שיתנו הפטורת לבשנדו ונשבר היום ולא בא ופס' דיתנו הפטרו' מיד ועת"ס בר"ס כ': ד ס"ל פטור מקנין זה פי' וס"ל כלולו לא קנה בקנין מעולם ואפילו ענבר ממנו החוכם ולא כת מיד יכא בשיר' ויבטל ופע"ר שהבתי רחים לזה: ס ויש' בשיתבעבו מבירו ס"א לתכתב דכותא דיכול לבא תא"כ ליבטל אלוטל אלא דכתבו כתתי דפתם תקלה ופע"ר שכתבתי עוד דיל"ל דס"ל להרמ"כס והטור דדוקא לענין ליבטל ולתפט' ס"ל כלולו לא קנה תידו לא שכבר ענבר החוכם ולא כת תפ"כ לענין ליבטל ולישתל ע"ם וכ"ע לדיל':

ה וכל זה בשקנו תידו עד"ר שכתבתי שבירים' שים בו אפקועי ממונא שיטול מבירו בפיקי' ע"ז בקנין בכ"ד שטוב וכתעבשיו לדעת הרמב"ם וכמ"ם לקמן בסי' ר"ו ותיהו מתפיס זכות' אלא בענין כאן שאין כאן אפקועי ממונא שבירור דיכול להיות דאף אם היה כאן לתפיס בשבע תפני שיודע שבדין אם זה שכנגדו וכפיפא שתס לא יבא פטור מבירו אפילו בקנין בכ"ד שטוב אין צריך אלא קנין לפוד כמ"ם בשב"ם ועד"ר שכתבתי רחים לזה:

כב מי שקבל עליו קרוב ופסול ודין שבועה והפוכה ובו ג סעיפים

א (ג) מי (ג' ממ"ס פ"ו מה' סנהדרין ר"ב) שקבל עליו קרוב או פסול בין להיותו דיין בין להיותו עד עליו: הגה

ב ופטר חבירו זעבר היום ולא בא נתקיימו התנאים ואבד זכותו: (מיד ג (ג) ואין מותנים לו זמן (כ"י סימן י"ח בשם רשב"ם) יותר) ואם הביא ראיה (ב) שהיה אנוס באותו היום (ג) הרי זה פטור מקנין זה ס (ד) וישבע כשיתבענו חבירו כמו שהיו מקורם וכן כל כיוצא בזה ו (ס) (מרדכי ריש פרקין ותשובת רשב"ם סימן תתכ"ס) וכל זה בשקנו תידו מבלו הכי לא דהוי לממכתא וע"ל סימן ר"ז.

ג סבוה מנוס כו' ע"ל סי' כ"ס פש' ל' מ"ס בזה: נ הכי זה פטור מקנין. עיין בב"ס שרתק לייתב הירושלמי דקידושין להרמב"ס ומהגר ולפי ע"ב בתם דתק דב"ס פרוטה (בב"ס דילן) פרק ר' דנדרים דף כ"ו ע"ב וב"ס בהרמב"ס בהוה בגרת דאתפיס זכותיה ואמר אי לא אתיב' תכלן מר תלתין יומין לנפלים זכותיה כו' ומסיק דלא בטלין זכותיה משום דאוקמא פשוט כחמון בע"ב דקנו' מיניה בניח דין תשוב וכן תוטכס מכל הפוקיס וכלקמן סי' כ"ס: נס על הכי וכ"ת קשה אמאמע תמנו שברמב"ם פוניק כן מהירושלמי ולית' אלא כמ"ס נס על הסמ"ג והנהות תייתוני ים לדקדק כן ותכל שכן לפי מה שהניח הב"ח בסמ"ג. אכ"ן בתקוט וכ"ן ראיתי בירושלמי בו' דאייתי בסמ"ג קשה הכי בנר דעת הרמב"ם קשה הכי ס"ב ערוכה כנדרים כהרמב"ם (ויש שהיו רוצים לתנים בירושלמי אוכס' כתם אלא דלא ע"ר בדי"ת וכן הוא בכ"י ולית' אלא מדרבא בכ"י פ"ס הו"שבתם ס"ב והנהות תייתוני ס"ת הוא בכ"ת וכן הוא בהר"ן ובירושלמי בקידושין ע"פאומר ובנסיק' מי שאמרו וכן הוא בתרוצי הרמב"ם ע"מי שאמרו וז"ל ר' יוחנן אומר אוכס כתם דלא אמר אוכס אבל אומר דמים שעבוד אוכס וכיש לקים אמר אוכס כתם דעבד כלומר דמים שעבוד אוכס עכ"ל וכן מוכח שוד להרי"ף בירושלמי שם דקאמר התם ר' יוחנן מפקיר לבניה דלהוין עבדין כבויה לקים דלמא מיכא דאמר כך"ל ובטין ליה מוזכת אלמא אלמא אלר' יוחנן אינס מקושטת ע"ס) וס"כ אפילו לא יסבור בירושלמי כן אין מתנו קושיא על ברמב"ם כיון שנס ס"ב דילן ומין עניניהו של בירושלמי לבאן בלל דבירושלמי מוכח דבעי לאוקמי אמוכח בכירור דיכול להיות דאף אם היה כאן לתפיס בשבע תפני שיודע שבדין אם זה שכנגדו וכפיפא שתס לא יבא פטור אבל אם יקנה מבירו בקנין בכ"ד שטוב אין צריך אלא קנין לפוד כמ"ם בשב"ם ועד"ר שכתבתי רחים לזה:

כב ה לעולם אין אדם מקנה דבר שאינו בעולם

ה לעולם אין אדם מקנה דבר שאינו בעולם כגון שאמר לחבירו הרי שדי נתונה לך במתנה מפני שאין השדה בעולם ואם מת זה קודם שיבא השדה לעולם חזרה לבעלים: ו אבל אם אמר לו הרי שדי נתונה לך במתנה מפני שאני הולך למדינת הים ואיני יודע אם אחזור אם לאו הרי זו נתונה לו ואם חזר חוזרת לבעלים:

קיים מנרו התנאי לף שהוא מחמת אוכס לתם יתתייב הוא: ונראה שלוס כיון מרן בקידושין לף אומר שכתב דשעבוד דרבי יוחנן לבירושלמי דאתם אין הדבר תלוי אלא בו אינו נוחר על ונראה אלא אם יעבור על התנאי דבכון אבל בשום הכא שבשעת הקנין אינה מתקדמת אלא מעת שת הרי אינה מסכמת בקידושין אמ"כ יקיים תנאו אבל כל אלא נתקיים אע"פ שבשעת מיגה מתרפה בקידושין עכ"ל ולא כתב"ם אלא הכין דברי מרן ולכן כתב דבריהם הינא שהתנצ שואל השבועה מהבתנא לא רמיא כלל לקידושין מהלי בעמא וזה נרור ורוק:

השבועה מהבתנא לא רמיא כלל לקידושין מהלי בעמא וזה נרור ורוק:

ועיין

הה שבתבתי בשפרי נקרא בשפט ביורה דעה פוף סי' רל"ו דדוקא שם פירש מחלה בהתלי בן בשעת המעשה אבל תכת בן הוא עושה בן אבל אם מחלה בשעה הרבה בשתם ואח"כ בעשו תנאים מחרים ביניהם אז דוקא כשהתנאים הם דבר שנוף המעשה אלו הוא דפסור זה שבנדו אפילו העיבוד שלמכרו הוא מחמת האוכס ואם אין העיקר אלו בו מייב ולכן בקידושין שבזמן הזה שמחלה בעשה הצרוך בם תם ואם"כ כותבין תנאים בנון שזמן הבעולין יהיה לעום עלוני וכותבים כך בשרי התנאים ולא בתפרש בעשה על מנת בן אע"פ שאח"כ מ"מ בשם עבר זמן אנרו מחוב לקיים הצרוך כיון שעבר חמת האוכס ואין עיקר הזיוון אלו בזמן וכן מחלק בספר סורי זהב שם ושוא מוכרח בתשו' חברי ו' סי' קל"ו וכדברי הר"ב בהג"ה שם אבל בל שמחלה בעשה על מנא כן אפי' אין עיקר המעשה אלו בזה פסור מכרו שבנדו אע"פ שבעבור היה מחמת אוכס וכדמוכח מן הירושלמי הנ"ל בהבתי ולא בבעל טורי זהב שם שתעשו מי יכריו שאין מילוק בזה ועוד הצנתי עליו שם בתריבות על שאר דברים ע"ש ודוק: ד ויש בב כשיתבענו מכרו כו' וא"ב נדין הסני יכול לבוא אמר כך ויבטע ליס ול וכ"ב בסמ"ע בתחלה ולא כמ"ש בסמ"ע אמ"כ הי' ל לבענין ליבטע ולישתל לא אמרינן הכי ל"ש בסמ"ם וכבכל בסמ"ם וכבכל בם אין בזה וכן בעת הפ"ח אע"ג: ה וכל זה בשקנו מידו כו' בסמ"ע בדברי הרמצון בעינן שקנו מידו בנ"ד חשוב ובמעשינו כרלקמן סי' ר"ו רק בלא בעינן שתפים זכותים והב"ח תלא עליו בהצא כיון שאין כאן הפקעת מיתון בכירור סב ו בקנין לאור ע"ם ובעיר שוטן כתב בשסתע רקנו מיניה בכ"ר חשוב ומשתע מדבריו דגם בדין הסני צריך קנין אב"ד חשוב שרני כתב כן בשוף על כל הפ' וכן בית יוסף לקמן סי' ר"ז רף רפ"ו ע"ם וס"ם רביכו ובקרא בית דין חשוב כו' בשב הרמב"ם שתך שהיבא שהכיר דיני שתכתת ושיירי שקנו מידו בכ"ד חשוב והתפים זכותיה ג"כ ומיהו בסיפא כיון שלא התפים אבד זכותו לא כתיי לפתך וגם בקנל עליו בקנין או פסול הייכו בשקבל עליו בב"ד אפי' חוץ לב"ד ולא קנו מיני אפי' לאחר נתר דין אוזר לב"ם מ"ש ע"ל - אבל הפ"י פ"ם נוטלין כתב דמיירי אלא בקבל בשני כ"ר אבל בקבל בשני בית דין קרוב או פסול אפי' לאוזר וכן בדור לי נתיי דאתך בשקבל אלא בשני בית דין ובשבע זה כתו אפ"ל מ"י לאוזר בו אבל מ"ל כן בשני בית דין מיר' בשקבל הלה ליבטע ס"ל כאלו ניתן לו בית דין כן ע"ר ו"ש וכ"י כתב על דברי הב"ח שאני ו"ל אבל ר' יהושע כתב שאפי' לאחר כן חוץ לבית דין אינו יכול לאוזר מאחר שבשבע ובב"ד חוטלין בסם האחרונים ומשמע בשאפי' ופשקתי כן' בדברי ר' יהושע ובטוקי יוסף ע"ל ומביאו ר"מ ולפע"ד עיקר בהג"ה שאני שהוא מדעתו וב

ס"ק ו' לא יכול לחזור כו' עי' בתרומת הדשן פ"י דבתרומת שכיחם וכב"י הטעם משום כבוד הדיין ועד"מ (ופבנ"מ) סמ"ש בתוך דמ"ן הטעם משום כבוד הדיין ואין צריך כיה מזה אלא נריך סיומלו זה לזה כמ"ש בתורה וזה יכול לחזור ע"ש:

ו והוא אלא נודע שטעו ע"ש סכת' שטעות פשרה מקרי טעו' כיון שקבלם לפסוק לו דין ומ"ש ובפ"ו (וכד"מ הכיאו) ג"ל ומ"ש דקבלינהו לא קבלינהו לענין שם טעו אלא מיקרי דין - ומ"מ ס"ל דאם טעו קודם גמר דין נמי נחשב יכול לחזור כו ו"ל דיכול לחזור ולטעון בע"פ או דנתנין לו זמן מכ"ד הסכי כי הרחשון מיכו כלו' מתחר שחזר ע"ל המרדכי: ז לא יכול לחזור פי' אפי' אם קבלה לדין ופשו פשרה או בסתר טעות כן מוכח בתשובה סם וכ"כ בד"מ ע"ש (אבל מ"מ אין יכולין לדון קרובים, וע"ל ס"ס נ"ג) ולא כמ"ש בע"ש דכתב דין זה ופירושו דר"ל דמ"מ אם קבלו בפניהן מיכו יכול לחזור בו אפי' קודם גמר דין עכ"ל אלא כתב דקאי אאם טעו ע"ש:

ח מקבל לפני רשאי העיר כו' ומיכו דכר שבעשה בפני נ' מיכו יכו' לחזור ופ"ה הגמ"ר הרחשון' בפ"י דכ"מ ומביאו הכ"י והד"מ לקמן סי' שלד ס"ק וכל דברי הקבלנ"כ מ"ל קנין כנון שפשרו אי' מחמי' ויוניא כו עכ"ל ס"ם קס"נ - ט יכול אלא מ"ל קבלו כו' פי' יכול היסת דאין זה הדיין מקבל עד לחבי' לידי ס"ד (ומ"ב דלא מקבל זה לנוגע בדבר כדמוכח בסי' שלח' זה) אלא דקא משרי מקרוב ובסול ועוד דאין זה בפירת ממון אלא בפירת קבלתו עליו לדיין ואין נשבעין אלא ס"ד: י בעלי דיינין יכולי' לעכב וכ"כ מ"ו ר"ם בהג"ה לעיל ר"ס ס"ע ס"ב: יא אין הקנין כלום ואסור כו' משום אלא יעשה מויבינו פלילים וע"ל סי' כ"ו סם כתבתי דמוכח מדברי הפוסקי' בפם ים לא משבעי דיני' לעכב וכ"כ מ"ו ר"ם בהג"ה לעיל ר"ס ס"ע ס"ב: יב ישראל דאי משכי הקנין ולא אמרו אין אדם מתנה על מ"ס כתור' כ"ם כתבתי בשלמא אבל אין אחר קנין כלום ואם אין כו זכות לא מקנה קנינו לקנין דה"ל קנין דברים ע"ם וכמ"ש שם אלא תקנה אזה: יג שבועה בב"ד כו' פי' שבועה חמורה שכתוב בה תופש ליטבע ולישול או הכתב לעבד ול"ל הבע"ד הסכי לקבל מעליו השבוע' החמור' ולקבל מחנו כמקום' שבועה קלה דכתיב ראשו לפטרו אל ליתן ע"י: יד עד שיגמר הדין נגמר דין דשבועה היא שיכול כדמסיק וכתב נגמר הדין ונשבע ולדעת רש"י והרא"ם ס"ה כשיגמר קון לב"ד וכ"פ מור"ם בסמוך אבב"ם ומ"ש שם: טו שבועת היסת והפכה לאסוקי ס"ק ע"ש

דאין יכול להפכה כמ"ש אשור והמסכר כסי' פ"ו ע"ש

טו אלא

ס"ק ו' לא יכול לחזור כו' עי' בתרומת הדשן פ"י דבתרומת שכיחם וכב"י הטעם משום כבוד הדיין ועד"מ (ופבנ"מ) סמ"ש בתוך דמ"ן הטעם משום כבוד הדיין ואין צריך כיה מזה אלא נריך סיומלו זה לזה כמ"ש בתורה וזה יכול לחזור ע"ש:

ו והוא אלא נודע שטעו ע"ש סכת' שטעות פשרה מקרי טעו' כיון שקבלם לפסוק לו דין ומ"ש ובפ"ו (וכד"מ הכיאו) ג"ל ומ"ש דקבלינהו לא קבלינהו לענין שם טעו אלא מיקרי דין - ומ"מ ס"ל דאם טעו קודם גמר דין נמי נחשב יכול לחזור כו ו"ל דיכול לחזור ולטעון בע"פ או דנתנין לו זמן מכ"ד הסכי כי הרחשון מיכו כלו' מתחר שחזר ע"ל המרדכי: ז לא יכול לחזור פי' אפי' אם קבלה לדין ופשו פשרה או בסתר טעות כן מוכח בתשובה סם וכ"כ בד"מ ע"ש (אבל מ"מ אין יכולין לדון קרובים, וע"ל ס"ס נ"ג) ולא כמ"ש בע"ש דכתב דין זה ופירושו דר"ל דמ"מ אם קבלה בפניהן מיכו יכול לחזור בו אפי' קודם גמר דין עכ"ל אלא כתב דקאי אאם טעו ע"ש: יא מקבל לפני רשאי העיר כו' ומיכו דכר שבעשה בפני נ' מיכו יכו' לחזור ופ"ה הגמ"ר הרחשון' בפ"י דכ"מ ומביאו הכ"י והד"מ לקמן סי' שלד ס"ק וכל דברי הקבלנ"כ מ"ל קנין כנון שפשרו אי' מחמי' ויוניא כו עכ"ל ס"ם קס"נ - יא ישבע אלא מ"ל קבלו כו' פי' ישבע היסת דאין זה הדיין מקבל עד לחבי' לידי ס"ד (ומ"ב דלא מקבל זה לנוגע בדבר כדמוכח בסי' שלח' זה) אלא דקא משרי מקרוב ובסול ועוד דאין זה בפירת ממון אלא בפירת קבלתו עליו לדיין ואין נשבעין אלא ס"ד: יב בעלי דיינין יכולי' לעכב וכ"כ מ"ו ר"ם בהג"ה לעיל ר"ס ס"ע ס"ב: יג אין הקנין כלום ואסור כו' משום אלא יעשה מויבינו פלילים וע"ל סי' כ"ו סם כתבתי דמוכח מדברי הפוסקי' בפם ים לא משבעי דיני' לעכב וכ"כ מ"ו ר"ם בהג"ה לעיל ר"ס ס"ע ס"ב: יד ישראל דאי משכי הקנין כלום ואסור כו' משום אלא יעשה מויבינו פלילים וע"ל סי' כ"ו סם כתבתי דמוכח מדברי הפוסקי' בפם ים לא משבעי דיני' לעכב וכ"כ מ"ו ר"ם בהג"ה לעיל ר"ס ס"ע ס"ב: טו אבל אין אחר קנין כלום ואם אין כו זכות לא מקנה קנינו לקנין דה"ל קנין דברים ע"ם וכמ"ש שם אלא תקנה אזה: טז שבועה בב"ד כו' פי' שבועה חמורה שכתוב בה תופש ליטבע ולישול או הכתב לעבד ול"ל הבע"ד הסכי לקבל מעליו השבוע' החמור' ולקבל מחנו כמקום' שבועה קלה דכתיב ראשו לפטרו אל ליתן ע"י: יז עד שיגמר הדין נגמר דין דשבועה היא שיכול כדמסיק וכתב נגמר הדין ונשבע ולדעת רש"י והרא"ם ס"ה כשיגמר קון לב"ד וכ"פ מור"ם בסמוך אבב"ם ומ"ש שם: יח שבועת היסת והפכה לאסוקי ס"ק ע"ש

דאין יכול להפכה כמ"ש אשור והמסכר כסי' פ"ו ע"ש

יט אלא

(ז) ולענין עדות חיר שהעידו לא יוכל לחזור (ריב"ם סי' מ"ך ומרדכי ור' ירוחם סוף כ"ח וסכ"ב) כו: (ח) נגמר הדין ס אינו יכול לחזור בו ' (ס) והוא (י) שלא (ד"א כתבתי והיא כתבתי' מהר"ם ב"ב סי' תפ"ח ורמב"ם בתשובה סי' תתפ"ח) נזרע (יא) שטעו (מרדכי שם ותשו' מיי' דפייכי לפ"ז דה' אבהרין וכן הוא שם מלחמות לרמב"ן ק' לה"ר מ"ש) (תיכו אם הם מחוכים בעיר או סוני העיר לא יש (יב) יוכל לחזור כי כן נוהגים בכל מה שאדם יב מקבל לפני רבני העי' אלא יוכל לחזור כו - (תשובת חיי' סוף סופטים סור מתשוב' רמא כלל ס"ו סי' ג') ואם כופר ואומר לא קבלתי עלי לדון ואין עדים בדבר יג (יג) ישבע שלא קבלו עליו אפי' אם הדיין מכחישו ואמר שקבלו עליו: ס (ו' ירוחם ס"ח מ"ג ועל"ל ר"ם מ') (רניס שמחזי עליהם דיינים דלא נחירי יד מן בפלי דיינים יכולים לעכב): ב ס (בדק הנית לדעת המרדכי) אם קבל עליו ערות כותי כמי שקבל עליו ערות אחד מהפסולים (יד) אבל ס (סור לקמן סימן כ"ו בסם בעם"ח) אם קבל עליו כותי לדיין אפילו קנו מיניה סו אין הקנין כלום ואסור לדון לפניו: (סו) (אבל אם (דעת הרב לדעת המרדכי ועי' ס"ק ס"ו) כבר דן לפניו לא יוכל לחזור כו):

ג ס (כל הסעיף ל' רמ"ה סם) מי שנתחייב לחבירו סז שבוע' בב"ד ואלו השבע לי בחיי ראשך והפטר או השב"לי בחיי ראשך ואתן לך כל מה שתטעון (סז) אם קנו מירו אינו יכול לחזור בו ואם לא קנו מירו יכול לחזור בו סח עד שיגמר הדין נגמר הדין ונשבע כמו שאמר ליה אינו יכול לחזור בו ותייב לשלם וה"ה למי שנתחייב יח שבועת היסת והפכה אם קנו מירו או אם נשבע זה שנתפכה עליו אינו יכול לחזור בו וה"ה במי שלא היה חייב שבועה ואמר אשבע לך שבועה אם קנו מירו אינו יכול לחזור בו ואם לא קנו מירו אע"פ שקבל בב"ד חוזר עד שיגמור הדין וישבע:

הגה

ולענין

אלכה מה שפסק המחבר כהרמב"ם לענין דבורם ונשבע אין נלפע"ד דהעיקר כהפוסקי' המחריש דנרסי' נשבע ומפרש שם דנרים רמ"ן ור"ן וכ"ו וכ"ם ומרדכי פ' יש נותלין שם דכיכו יוחל ורב אמי נתן ואין נותלין אחשפטי שבועה' לרב אלפס ורא"ש ורבינו יונה ור"ן ורבינו ס"ם ורבינו ס"ם ורבינו ס"ם

מיהו כל זה כשלא ידע הדיין כלום מהענין אבל אם ידע הענין ואפילו אם לא ראה בעצמו אלא שהעדים העידו לפניו הרי הוא כאחד מהם ואינו יכול לדון בו כלל ואפילו אם אחר הדיינים יודע בו יותר ממנו ואפילו אם הוא גדול בתורה ממנו הרי הוא כאחד מהעדים

כג עד מתי נאמן הדיין לומר לזה זכיתי וכו' סעיף אחד

א כל זמן שבעלי דינים עומדים לפני הדיין ג נאמן לומר לזה חייבתי ולזה זכיתי (ב) נסתלקו מלפניו אינו נאמן (ג) אם אין בידו פסק דין (ד) ורוקא כ בשורא דדייני אבל דין התלוי בטענות ג (ה) לא שייך בו נאמנות שלפי הטענות יזכה הזוכה ד (ו) ובלבד שלא יסתור טענות הראשונות וכל זה רווקא ה (ז) בדיין אחר ו (ח) אבל בנאמנים

מאן דקם פי' נאמן אפילו קאי דיכוין דלא מהימן משעה שנסתלק אפילו הימין מעשה זכותא דקם בהי ומשי רמיה למימיכ' פשי לא מהימנ' מאוכותא דקאים לחור בלא דיינים אלא מדרש ברכוכן לחה לן לנאמנותו של דיין ניחוי זכותא מאן דקם ובמחוך פלא עכ"ל וה"מ נרשה דלעניין דינ' לא פליג הרשב"ם על הסו' דהכו' מיירי כשהיתה מוני' שנסתלק הדין כתב מיד קודם שנסתלקו אך שמחולקים בלא נפסק כן מלפניו והרשב"ם מיירי כשהשב"ך אומר שנסתלק בתן לו אחר שנסתלקו ומיון לנקשות מאחי פי' הרשב"ם כן ע"ל דקשה ליה מאי פריך ליעבי הכי ונ"ל לתוקמה דקרק זכות' : כ אם אין בידו פסק דין רואו יש בידו פסק דין הרי הוא פסוק כו הדין ונ"ל לנאמנותו וכן פ' הכ"ח וכת' עוד דאפשר לפרש דהיכא דכתוב בפסק דין בפסק קרקע פלוני הוא שלך ובפסק בידי ס' מהן ומסתר שוקן מהי הוא שיכולים בדין ומתני נפל ואתה מצאתו לו לקחתו מיהו וכיוצא בזה מאן דהדיין לומר זה בפסק בידו זכיתי ונ"ל אפי' אמר היתה בפסק שוכר ראפי' אמרו בפסק שוכר ראפי' אמרו בפסק שוכר כו' אבל אם אין פסק בידו אם שומר לזה מפסק"ר בידו זכיתי אינו נאמן לומר זכיתי כיון דאיכא למיחש שמא נתפייס לשותפו ולפי' הרשב"ם ז"ל דמייתי בסמן אלא מהכא דומיא דנכסי לשוטים אלא הוא שוא"ם ומוחק : ועיין בדברי הב"ח ס"ק ל"ג דכיון שאין מוכח מפס"ר בידו שאין נאמן אפי' מעה דאלמא לאפסוי לית מכלנו כיון שהוא נחזק שהוא ברשותו וכו' : נ ורוקא בשור' דדייני כתב הב"ח ס"ל כתב נבלפי נבורי' ע' עשרה יוסמין דלאדרוקא שור' דדייני אלא הב"י

רגיש אלא בלשון יפיר כתב ה"ר מנוי"ם ה"ט אם כתב לו פסק דין ואינו כו' אפי' בפרי דיינין נאמן לומר כן אלא כתב שבע"ה עומדי לפניו וה"ט בספרי פרקים הכל בלשון רבים סעות בפל בספרים נוסחי אר"ל דיינים דעלמא ועי"ל דכי היכי דבפרי' הוא ג' לבר מן הפס"ד לרמיה ניד התובע כתב אותו אלא אפי' אם אינו נאמן ככה בפס ב' או ג' מן הפס"ד ניד התובע לרמיה עכ"ל ועי"ל דיאחר דהפס"ד מוציא לעינן שב"ד לאוזר ולרוגם לפי מ"ם לקמן ס"ק שמ"ח דהיכא דפסיר לחיוביה אף שנים אין נאמנים ובהכי אתי שפיר אלא תיקשי דהם רשב"ם מייר בשהם פס"ד אלא סוגא ודוק (ומזה נמ לידי ספר רשב"ם ופיינתי בזו"ר אי אמת שכתב להרי' דשבי' נאמני' דשם"ם אין הפס"ד לרמיה אפי' כיון שכאחר אינו לרמיה ה"ם נשבי' ס"ם ניל רשבי"ם פי' אלף כ' אבל אין בעלי דיני עומדי' לפניו אינו נאמן דדוקא ניין ג' אינו נאמן אבל ניינו שבי' שפלשה נאמני' בעדים דעלמא בתוספ' דקדושין גרפי' אבל אין בעלי דיני עומדי' לפניו הרי הוא כמ' כל פרט פי' בשר דעלמא ופקחים פיפיר מוסחם דן ידידי ואינו נאמן ובותב פסק דין לאחר כו' ע"כ ל' וכל זה מנוגר דלא כשב"ם ע"ש) וכ"ש ברייב"ם פי' ס' ומי' ת"ר בפרק בתרא דבן הוא בתשובות מהר"ל ן' מניב סי' ובתשו' ובתשו' מהרש"ם סי' ס' ובתשו' מהר"ם ן' פאדן סי' ע"ג ומי' ק"ן ומהר הרמ"ן מחרוניס דשנים נאמנים לעולם ולינה תמן דלניג וכן הלכה רווק כישראל ודלא כשבית מרם (עיין בתשו' מהר"ר יוסף מרמני סי' קמ"ג) : מ

נאמנים לעולם ז (מ) ואפילו אם יש מ שני עדים שמכחישים אותם :

סנה וה"ם הא קבלו עליהם פשרן לומן כל מה שאומר תוך לומן נאמן אבל אם בבר כתב ונתן להם הפשרה אין לו רשות להוסיף מ או לנרוע (י) (ואפי' תוך לומן) אע"פי שאומר שבח היתה ס (כי' נשם רשב"א) כוונתו :

כד שנזקקין לתובע תחלה ובו סעיף א

א ג (מ) אין נזקקין אלא לתובע תחלה ואי זיילי נבסי' דנתבע נזקקין לו תחלה :

סנה ס (עור נשם רש"י כ"ב התוספות) פי' רשונן תובע לשתעון

ג (נ) בעניין שלא יוכל לומר פרעתי ושתעון מסיב ג ים לך מעלי כל לך ותקבל ומן להביא עדים ד (ג) יותר מל' יום שהוא זמן כ"ד תע"ם שאלו יודעים שים לו עדים שיודעים לתובע

בדבר נזקקין

ואפי' ים שני עדים שמכחישים העדים מפיהן אין שמיעתו מדייני' אלו שפסקו כך ואפשר לומר שהוא שמיעתן לבך נאמנים הדיינים עצמן יותר מבן ובראה דאפ"ם דוקא שני נאמנים עפי' מעני עדים מבל בעד ג' ודיין אינם נאמנים עפי' מעני עדים דעלמא ואף שכתב מור"ם בד"מ אלו דבאמנים עניד בעל דין אף שכתבו עליו לומר דבאמנים עניד בעל דין אף בשורה לאמר שבפלקו אבל לא עפי' מעדים קאמר ורוק : ם שני עדים נראה דה"ה עפי' מאנים דתרי בק' עדים דמי :

ם ה"ג או לנרוע אפילו תוך לומן נע"פ בו' וכן הוא שם :

כד

ג אין נזקקין אלא לתובע בן ובן לשון הגמרא והכיולו הפוסקים וכתבו עליו פירושו זה בכה וזה בכה וכולם אחת לדינא מ"ה שאם האמר ללדינא שבבל עניין קאמרי ומור"ם כתב קצת מהן לגילוי מילתא ושייך וכתב וכל כיוצא בזה בו' : כ

בעניין שאינו יכול לומר פרעתי פי' בגון שהלווהו בשט' שתהומים עליו עדים אבל אם היה נאמן לומר פרעתי היה נאמן נ"ב בשעה זו שתובע ים לך מעלי בתינו דאי בעי הוה טובע פרעתי :

נ ים לך מעלי כ"ב וו"ל לתוער ושתעון מסיב תפסת מעלי בתזיר ליה שתפסת או משכון היה לי ביד וכפת תדתיו שכ"ל העור ° ואפילו אם תובע תובה להבתבע שנפשת (אלא שמקולקי בסיעור הפשת) אפ"ה דינ' שבי"ד בשם מרדכי ריש ב"מ : ד יותר מל' יום דאלו לא בקש שתעון אלא ל' יום שהו' זמן ב"ד היו שומעין לשתעון לפילו לא ויילי נכסי' ואי תבק' זמן יותר מל' יום ואין לבו יודעי' שים עדי' שיודעי' בדב שאפילו אי זיילי נכסי' דשתעון אין שומעין לו אלא מיירי שאב"ד יודעים שים לו עדים שיודעים בדבר (פי' שהיו אצל זה העניו אלא שאין הב"ד יודעי' אם יש עדים בדברי הנתבע או לא) בזה יש לילוק בין זיילי נכסי' דנתבע או לא וכן הוא אבאור בשם הר"ם ושם"ר מ"ם דל"ת תוה אח"ם לעיל סימן י"ו :

ם וברוך

ז ואפי' ים שני עדים שמכחישים העדים מפיהן אין שמיעתו מדייני' אלו שפסקו כך ואפשר לומר שטעו בשמיעתן לבך נאמנים הדיינים עצמן יותר מבן ובראה דאפ"ם דוקא שני נאמנים עפי' מעני עדים דעלמא בכל בעד ג' ודיין אינם נאמנים עפי' מעני עדים דעלמא ואף שכתב מור"ם בד"מ אלו דבאמנים עניד בעל דין אף בשורה לאמר שבפלקו אבל לא עפי' מעדים קאמר ורוק : ם שני עדים נראה דה"ה עפי' מאנים דתרי בק' עדים דמי :

ם ה"ג או לנרוע אפילו תוך לומן נע"פ בו' וכן הוא שם :

כד

ג אין נזקקין אלא לתובע בן ובן לשון הגמרא והכיולו הפוסקים וכתבו עליו פירושו זה בכה וזה בכה וכולם אחת לדינא מ"ה שאם האמר ללדינא שבבל עניין קאמרי ומור"ם כתב קצת מהן לגילוי מילתא ושייך וכתב וכל כיוצא בזה בו' : כ

בעניין שאינו יכול לומר פרעתי פי' בגון שהלווהו בשט' שתהומים עליו עדים אבל אם היה נאמן לומר פרעתי היה נאמן נ"ב בשעה זו שתובע ים לך מעלי בתינו דאי בעי הוה טובע פרעתי :

נ ים לך מעלי כ"ב וו"ל לתוער ושתעון מסיב תפסת מעלי בתזיר ליה שתפסת או משכון היה לי ביד וכפת תדתיו שכ"ל העור ° ואפילו אם תובע תובה להבתבע שנפשת (אלא שמקולקי בסיעור הפשת) אפ"ה דינ' שבי"ד בשם מרדכי ריש ב"מ : ד יותר מל' יום דאלו לא בקש שתעון אלא ל' יום שהו' זמן ב"ד היו שומעין לשתעון אפילו לא ויילי נכסי' ואי תבק' זמן יותר מל' יום ואין לבו יודעי' שים עדי' שיודעי' בדב שאפילו אי זיילי נכסי' דשתעון אין שומעין לו אלא מיירי שאב"ד יודעים שים לו עדים שיודעים בדבר (פי' שהיו אצל זה העניו אלא שאין הב"ד יודעי' אם יש עדים בדברי הנתבע או לא) בזה יש לילוק בין זיילי נכסי' דנתבע או לא וכן הוא אבאור בשם הר"ם ושם"ר מ"ם דל"ת תוה אח"ם לעיל סימן י"ו :

ם וברוך

ס וצריך לפלס לו מיד פי' אם יש לו מעות ואינו מבקש זמן אלא לברר תביעתו ולבסוף מוצא בקלותו כוזב קאמר דצריך לפלס לו מיד מאחר דאינו יכול לסבירא ליה שפייס לו בכנדו תוך ל' יום ויותר מזה אין כותבין לו ש"ב למה לכך להמתין לו אל אכפת ל' יום ואם אין לו מעות אין כותבין לו יותר מל' יום להסתדל מעות כתוס' ד"ה ו' אם לא שוילי ככסי' פי' שאין לו מעות נמי לא יוכל לגלות אר לאחר ככסי' אם לא שוילי ככסי' והוא כסירתו בכריות שהוא צריך למעות לא יקנו ככסי' כ"ש כוזל כי ידעו שיצטרך ליתן להם כוזל בעין כזה אחרו להזקק לבתבא אלא כתבא ונותנין לו זמן כפי צרכו אפילו יותר מל' יום לסבירא ליה דיותר ופחות ע"י זה מרחוקין בתובא אלא יצטרך לאחר ככסי' כוזל ס ויש פיוק כזה לבתבא ועיין בטור שכתב עוד בשם הרא"ש ז"ל ועוד יש ס"ת שפילו אחר שכתב להכיא ראיותיו תוך ל' נזקקין לתובא תחלה לפסוק הדין מיד ואם יביא העדים תוך ל' יום יסתיר הדין ואם לא יביא לותם נחלה שהתפילו ל' יום שכותבין לו לפרעון מזמן הראשון שנפסק הדין עכ"ל ועפ"ר מ"ש הלי' מוה למ"ש למעלה סימן י"ו ס"ק ס

ע שיטעמו דבריו תחלה ל' אחרוני שם ואחוד יכול לאחתקי דבריו כזה שיטעמו לו תחלה אלא שיטעמו טענותיו תחלה ל"ל דאינו מבקש שישלמו לו תחלה אלא שיטעמו טענותיו תחלה ל"ל דמ"ש ואי שוילי ככסי' היינו שצריך שאעון שאעון כל"ש למכור וכסירתו שרחוקין תובא תחלה לשאעון יסברו שכחו למכור כדי שיפרע לרחוקין וידקקו אותו בקניותיו משא"כ כסירתו את שאעון שיטעון בתחלה שיסברו שהוא התובא ע"ש ס ואו שמבקש כו' והטור סיי כוה כי שאר יחלה עדיס אר אינה בתובא יודה וכתב נד"מ בשם ברשב"א דלפי' קנו מילו לדון לפני ב"ד והרשא שטרותיו יוכל להסתלק ולומר לא אדון אבשו לא שבשילי ככסי' ע"ש יול שאינו רוצה שיתבא לו אבשו עמ"ש בסימן י' דיש כ"מ כוה לא שיכול לסתור שבועתו אם יביו לו עדים והא דכתב שם בסימן י' דלאחר ל' יום נשבע בש"כ על התובא שם מירי שיילו ככסי' בתבא ומ"מ מתניתין לו שם ל' יום משום דמירי שהתובא טוען שיש לו עדים שאינו יכול ליתבא ובסי מ"ש שכתב מור"ם שבשלא זילו ככסי' אין שומעין לתבא שרוצה ליתבא אבשו משא"כ זילי ככסי' שומעין לו ליתבא ג"כ אבשו ל"ל קאמר וכן שמא מדסיים וכתב וק"ל ס וכן כל כיוצא כזה עיין בתו' וכמרדכי פ"ק פור פי' על כוזקין לתובא תחילה דהיינו שם תבא רחוקין לשמעון שחבלו זו נזקין לזוגיה מיד שמעון דמי שבלתו מיל אף שמעון טוען שרחוקין מבלי בידו ורוצה להכיא עדים ע"ו תוך ל' יום כי אין נותנין זמן לשבלות כללו ע"ש יש ואינו רוצה לטעון אבשו שומעין לו וכתב מור"ם בשם לקמן בסי' פ"ו שכ"כ אדון שזומרי לתובא שיטעון עליו שכל כיוצ' כו' ודוקא לומר דשתא מיירי כדזיילי ככסי' הקול יוצא עליו שים מוכות הרבה) ונראה לייסב בדבר הלמד מאבינו דשם בסי' פ"ו קאי אם שאבר דשטעון על אבינו טענו' הרב' אין משביעין אותו אלא שבועת אמת על בבל אזה בתב מור"ם ואו' מתצו' מיימוני דשטעו' וזה אף אם עדיין לא טען הרב' טענו' אלא שאמר שים עליו עוד תביעות שזומרים לו הכ"ד שיטעון עליו בבל ביוצ' ואם יטעון עליהן התבא טענו' שיפטר כאן בשבועה ל' ואפילו זה לא כתב מור"ם שזומרים אותו על ככה אלא מסיק וכתב ז"ל ואם אינו רוצה להשבע ואתבא אומר שאינו יכול לתבוע כלום ונפטר מכל התביעות משא"כ כאן דאלא מיירי מדין שבועה וזיכול להיות דמיירי דעל טענה שהוא טוען עתה על התבא אינו נפטר בשבועה ול"ה לומר דאינו נפטר אלא בשאר תביעות אלא דמיירי נס כאן כשאר תביעות אלא דמיירי מדין שבועה ואינו יכול להשבע על התבא אינו נפטר בשבועה על טענה דאחרונה בשבועה מ"מ י"ל דהתבעו עתה ח"ל כלום בשאר התביעה אלא כדי להפטר ממנו רוצה שיתבעו בזה למה יאמרו לו הכ"ד שיתבעו עתה ונראה דמקום דזיילי ככסי' אף אלא אומר התוב' כלל לפני הב"ד שיש לו על פלוני תביעו אלא התבא שתע עליו יוצא שפייס לפלוני יכול הוא לתובעו לאותו פלוני שירא לפני ב"ד שטר חוב שביד עליו ואם לא יראה מוסל על הב"ד לסלק הקולי קולו מעליו התבא ולידע כתוב ואתם אל יעבו כרוו כאותו אלא יתבעו התבא כו' ובת' כל"מ בשם מהרי"ו סי' קמ"ז דאם שתבא לתביעו ולא רצה להשיב לו מתחת שהוא אלא אם כתב התבא דבריו בפני ג' מומחין ב"ד שהוא כשר ואין התבא יכול לומר לא כתבתי אלא בפני ב' כשרים ואין לו תשובה אלא אם כן חותבין האם שלא

ד וצריך לפלס לו מיד וכתב הב"ח דאין מתניתין להחובע אם יש כיוצ' משלו כיון שמוטן התבא יש לו עדים ויכול אינו ויכתיבתו עדים ויכתיבתו אם יהיה שם שתים מתחלל כדלקמן סימן ע"ב ס"כ דברים ובפרוך ע"ש ומין דברים נכונים לפי מה שכתבתי לקמן סוף סימן ע"ה ס"ק ע"ו ופי' ע"ש שעיף ל"ב אלא פשיטא דלא מיירי מדין שבועה ותבעיתי' מאותו בכל עניין רק לעכין זה מועיל מה דנזקקין לתובע תחלה לעניין שצריך לפלס לו מיד ואין מתמיהני' לו על הערים אם ש"מ שאכו יורעים שים לו עדים ודוק: ה שיטעמו דבריו תחלה כו' עיין מ"ש לעיל ס"ק ג' ואיין בשורת מזוז דף ע"ו ע"ב: ו שאינו רוצה שיטבע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: ז ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: ח ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון שאינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: ט ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: י ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: יא ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: יב ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: יג ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: יד ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: טו ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: טז ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: יז ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: יח ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: יט ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: כ ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: כא ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: כב ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: כג ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: כד ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: כה ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: כו ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: כז ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: כח ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: כט ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: ל ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: לא ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: לב ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: לג ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: לד ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: לה ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: לו ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: לז ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: לח ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: לט ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: מ ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: מא ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: מב ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: מג ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: מד ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: מה ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: מו ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: מז ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: מח ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: מט ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: נ ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: נא ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: נב ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: נג ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: נד ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: נה ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: נו ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: נז ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: נח ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: נט ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: ס ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: סא ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: סב ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: סג ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: סד ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: סה ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: סו ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: סז ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: סח ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: סט ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: ע ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: עא ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: עב ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: עג ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: עד ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: עה ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: עו ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: עז ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: עח ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: עט ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: פ ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: פא ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: פב ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: פג ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: פד ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: פה ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: פו ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: פז ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: פח ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: פט ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: צ ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: צא ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: צב ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: צג ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: צד ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: צה ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: צו ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: צז ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: צח ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: צט ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: ק ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: קא ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: קב ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: קג ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם אינו רוצה בשבוע לו עכשיו כו' ע"ל סימן ס"ו מ"ש כוה: קד ואינו רוצה לטעון עכשיו כו' ושם ב"ק דלקמן סי' פ"ו סכ"ד כתב הר"ב שמוזרים לתובע שיטעון בכל הפחות שיים שם ושם

תלר אמר ר' טרפון הלכה חמורך טרפון אמר לו רבי עקיבא פטור אתה שכל המומחה לרבים פטור מלשלם ואם איתא ליה טועה ברבר משנה אתה וטועה ברבר משנה חוזר חרא ועור קאמר חדא דטועה ברבר משנה אתה וטועה ברבר משנה חוזר ועור אי נמי בשיקול הדעת טעית מומחה לרבים אתה וכל המומחה לרבים פטור מלשלם אמר רב נחמן בר יצחק לרבא מאי קא מותיב רב המנונא לרב ששת מפרה הרי האכילה לכלבים וליתא דתהרר הכי קאמר ליה אי אמרת בשלמא טעה ברבר משנה אינו חוזר אלמא קם דינא היינו רקא מפחיד רבי טרפון וקאמר ליה איהו מומחה לבית דין אתה ואתה פטור מלשלם אלא אי אמרת כי טעה ברבר משנה חוזר ליטא ליה בין ראלו הואי פרה דינך לאו דינא ולא כלום עברת השתא נמי לא כלום עברת - רב חסרא אמר כאן שנטל ונתן ביר כאן שלא נטל ונתן ביר בשלמא חייב את הזכאי כגון שנטל ונתן ביר אלא זיכה את החייב היכי משכחת לה וכו' אמר רבינא כגון שהיה לו בירו משכון ונטלו ממנו טימא את הטהור ראגעי ביה שרץ טהור את הטמא שעירבן בין פירותיו :

כה דין שטעה מתי חוזר ומתי משלם ובו ה סעיפים

כה א (ג) דיין דקדק וכתב כל' דיין סדן כו' ולא כתב כל מי סדן כו' לפוטרו מכל הדיוט ולא קבלו מפיו כלל מן דינו דיין מפי' לא טעה כדלקמן סעי' ד' ופעילו לא כשא ונתן ביר מייב דוא מתכוין להזיק הוא ולא ס"ל לדון בעל כרחם כיון שפיטו מומחה ומייטו שכחתו כאן כשפי' זה ס"ס שגרם להזיק לא נתכוין למי' דלקמן כשעי' ד' כתבו שוא מתכוין להזיק כן נראה דעת הרמב"ם והמחבר ולכן נראה נפשוט כדבריו הסיב על הגליון שכתב וז"ל רבי אית ליה לרבי תלויר ויבא ורבותי בדיבי דיבוקין מכל נבי ייבא ליה הפי סברא דס"ב מן

כה ב כל דיין סדן דין וטעה כו' דקדק וכתב כל דיין דהייבו מומחה כו' הדיוט' ולא קבלוהו עלייהו או יש"ד הדיוט וקבלוהו דהן מותרין לדון ודיכס דין אם לא טעה (וכ"ם מומחה) וקבלה מוב מומחין) ואי טעו יש כאן הכנו מילוקי דקמפרש ואזיל כיון טעה כדב' משנה לטובה בשיקול הדעת לאפוקי יש"ד או אפילו סני' סהן הדיוטים ולא קבלוהו עלייהו דדיכס אינו דין אפילו לא טעו ואפי' נטל רשות מר"ג וכ"ם הרמב"ם והמחבר כסמוך ס"ד :

א ב (ג) ס (ג' רמב"ם פ"ו מה' סנהדרין רין ג') כל דיין שרין דיני ממונות וטעה אם טעה ברברים הגלוים והידועים כגון דינים המפורשים במשנה או בתלמוד ס (פור פעיף ה' והרמ"ם) או ברברי הפוסקים (ב) חוזר הדין ורנין אותו כהלבה :

הגה

כך פוסק שאינו מומחה שנעשה דיין לעולם (כלומר אפילו יקבלוהו) ומ"מ אפשר דיכא דגרסי קתניתא ליה אפי' פוטרה ברבי' אפשר כמי אם אין הדבר מנוי שיחזור לבעליו ונתברר כי הוא גרם למחון של זה שיצער לדברין יהא מייב ולמה יהא פטור ולכך נם הוא נוהם למנד מחונו של זה וכי תפני פשעה בדב' אפשר יש' נשכר ס"ל (עיין מה שכתבתי לקמן ס"ק י"ד אות ג' על דברי הרי"ף פלוגתא) פלוגתא דהיכא דחייב חשוב דיכא דגרסי מייב אפי' טעה ברבר משנה ולעיל מיניה כתב ה"ל בנגוע ה' רליתים מומחה ולא קבלוהו בעלי דינים הפוסק ודאי דיניה לאו דיכא הוא ואפי' טעה בדבר משנה אפילו הכי אין לבעל דין ופיק מיניה מחונה ונפשע ונתן ביר מחייב לפלוגתי מדיליה ודוקא הוא שקיל והפיך חשוב דדיניה לאו דיכא הוא ואם לא נפשע ונתן ביר הדר מרי דיכא לאחריה ושקיל מיניה אפי' ליתיה - לשקול מיניה חשלם ליה מדיליה דיכון דלאו דיניה הוא ס"ל כגוונא לאפי' אחרון אחרון דיכא דגרסי עכ"ל - ברי דנפא מייב חשוב דיכא דגרסי ופ"ב לפ שפוטא בדבר משנה מייב לפנכתו - וכן מוכח להדיא מדברי הרמב"ן בספר המלחמות שם שכן דעת הרי"ף וכתב שם שטעה דליתים מומחה ולא קבלוהו ודאי כיון דשטה בדבר משנה מייב לפנכתו - אפשר שהרא"ם מעתיק דמי דמייב כדברי רבינו הגדול ז"ל עכ"ל וכן נראה דעת הרמב"ן עצמו שם ע"ש :

(ב) **מ"הו** נראה דהיינו דוקא לפיטת הרי"ף ופייעתו דס"ל דכל היכא דמייב חייבא דגרסי לפ שפוטא בדבר משנה - וכ"ם להרא"ם פ"ה מה' ס"ו ומדברי שם שכתבו דהך סוגיא דפ' מי"ם אתיא כרבנן מכל לר' מאיר דדמין דיכא דגרסי עכין מייב אפי' מומחה ולא קבלו אז הדיוט ולקבלו והן הים חולקין שהניא הר"ב בהג"ה בשמוך - אבל לנעל המאור פ' מי"ם ונעל העיטור לוח פסק דין דף כ"ב סוף ע"ב דפסקו כרב נחמן וכרב ששת ומפרשים פשוטו מולא שליכא דר' מאיר וכן הוא העיקר דהסוגיא מולא שליכא דר' מאיר וכן דעת רוב הפוסקים וכ"ם לקמן ס"ק ה' לות ב' ונם העיקר הפלבה הר"ב וכרב ששת וכ"ם לקמן ס"ק י"ד לות ג' כי היכי דמייב בעלמא חשוב דיכא דגרסי אפ"ה פשוט בדבר חשנה ואפשר דלאו כלים עניר פ"ה הכא וכ"ש בשם יש מפרשים וכן נראה להדיא מתשובת הרשב"א שניפא כ"י בחתו' ג' - ואפשר היה נראה לומר דהכא לומר דהכא לומר דהכא

ג מ"מ אין להקל כו' סס קמי מדכר איסור מ"ה כתב אין להקל ונדיכי ממוכות אין צריך כו' ל' קולא כתם דמ"ש מקולא לזה הוא מומרת לזה אלא אמרינן כיה קולא לנתבע ומשום דכתם"ש וכמ"ש תו"ש כהג"ה ס"כ : ג או שטימא דבר העבור כו' כן הוא לעון במשנה והרמב"ם ומפרש בגמרא דהייט לאחר שכורה שכוא טמא לא דקדקו בטהרתו והביאוהו לטמא בארץ דאל"כ הי' אסס' לאוז' מהורתו ולות' שטעו' הוא ועד"ר : ד והאכילוהו לכלבים ל' האכילוהו משמע דע"י הורתו שהיה עריפה האכילוהו בעליו לכלבים וכ"כ הטור בפדיה והאכילוהו ע"ם לכלבי אבל בעון בפרייתה והרמב"ם אינו כן אלא והאכילה לכלבי דומי"ם לפני זה שטימ' את הטהור ולא כתבו שטמאוהו משמע שהמור' עצמו טמאוהו או האכילוהו לכלבי כדי לעשות הלכה למשה מיהו אינו מוכרח כ"כ לפרשו כן שהרי ר"י ותו"ל לא כי"ל הכרייתה כן וכמ"ש בפרי' ע"ש ועמ"ש בסמוך ס"ק ו' : ה אע"פ שגרם להזיק פי' ק"ל כהר"מ דדן דינה דגרמי : ו לא כתכוין להזיק ס"ל כהרי"ף כפי' אחד ד"מ דמלק כין דיני דגרמי דמזיק דמקויב בהדס עליהן אפי' לא נתכוין להדס מועד לעולם וכמ"ש לקמן בסימן שע"ב וכין גרמא בהבא ע"י הורחות הדיין הדס כאת' לקייב עליו לא ידון לעולם וכין דכרות ירד לדון לא מיקרי כתכוין להזיק משא"כ ביזיד או שכים וכן הדיוטות שהכו ושעו דהן חייבין דנקרא'ם מתכוין להזיק וכמ"ש הרמב"ם והמתכר בסמוך סוף ס"ד ע"ש : ז לא כתכוין להזיק עיין בב"י וכב"מ שדקדקו מל' הרמ"כ שכתבו אע"פ שגורם להזיק דלא טימא לא כשלא טימא או האכיל לכלבי' המורה בידים דאס טימא או האכילן בידים והו אינו נורס אלא מזיק מתם ושכוא מודים הרי"ף והרמב"ם שמחויב לשלם אף בשעו' בהכ' שכתבתי שעם דהייטו כדבר פשו' וכ"ל ובדרים' שוכתבתי בהרי"ף והרמב"ם ס"ל דאפילו טימא או האכיל בידים נס כן נור' להזיק מיקרי כיון שכוונתו היה לדון ולהורות הלכה למשה לא להזיק כתכוין וע"ש שכתבתי שעם לשלק בין שעה בהבר תשכה דפטורים בכל ענין ובין השועה בשיקול הדעת דאינן פטורין בכל ענין וכמ"ש בסמוך : ח וים חולקין פי' שהאי דיכא דכתם"ש להחזיר ום"ל דאפי' ל' חומתין וקבלוהו עלייהו אס"א חייבים לשל' דס"ל דקי' ל' כר"ת דדאין דינא דגרמי אפילו בכה"ג אבל מרישא נראס' לפקפק דאפי' כשכוא בהבר תשכה בשיקול הדעת אינו פטור אלא מדרבנן כמ"ש הרמב"ם וכמ"ש בסמוך ס"ק ו' ולפי' ז"ל אפילו בכה"ג אינו פטור אלא מדרבנן ולכן כתב הרמב"ם וכן נראה לי ולכן לא כתב כאן כלום ולא כתב כלום

ס"ב וכן מוכח בתוס' פ' אלו קרקעות סוף דף ס"ג שכתבו בשם רבינו יונה דאפשר בדבר שאי אפשר בו בירים אלא לכולם אפשר שם אלו לא הפקירו מה שעשוי לגירים אבל לא הפקירו דקי"ל דדיינין דינא דגרמי ועוד דאפשר פ' אלו מרקעות רבא פוסק ורבא הוא דאמרין דינא דגרמי וסיימו דלא כתוס' פ' הגוזל ואפשר דהתוס' ורבינו ירוחם ס"ל שכתבו אפריהם ומה שהקשו התוס' פ' ר"מ מתרומה דיינו לשולחני דמתניתין ר"מ פ' הגוזל קמא ס"ב ואפשר דס"ל כר"מ דאמר שלא כדין אבל לא כפר ומשלם כבר תרגו התוס' פ' הגוזל שם ומהרי"ק פ' אלו מרקעות ס"ב דאף דלא דמי דדייני' כיון שהרשות בידם לשולחני שוב לא הים לו לברר אחר אבל הכא שהלך אף על פי שעשה כדין לא הים לו לבעל הבית לחזר אחר המעות שלא כדין אלא שהיה לו לברר שיהא מקבל עליו שבועה שלא נשבע לאחר ולא נתכוין לשלם לו כלום ואפשר

ועשה כל מכס ולא ידע ° כתב הנמוקי יוסף פ"ב דסנהדרין סימן ולא ידע דסנהדרין סימן ולא תרי תלתי או תרי תלתי אמורתי ודיין לא ידע כ"פ דברי הכתב מהן ולא ידע שהשכי סולק והורה ודן לא מקרי סיקול הדעת אלא מי שעשה עשוי ומינו מכלם שכיקול עכ"ל וד"מ ס"ו סכיפו :

יפ שכבר פשט המעשה כו' כן פי' הרמב"ם ל' הגמר' דקאמר וסוגיא דעלמא אזלא כתירוצין בטור שכתב עוד פירוש אחרים (הגה"ה וכתב כ"י כר"פ המוכר בשם סר"ר יונה וסיכת דלא מתכמן דסוגיא דעלמא אזלא כחד מ"ם ס"ק סכיפו ועיין בסמוך כהגה"ה) : יכ וכטל רשות מר"ג פ"ם שם נטל רשות מכ"ד שכתב דלא מהני אלא כרשות דב"ד דה"י אלא כמ"ל פימן נ"ע ס"ג יג הואיל והוא מומחה מכני ליה מה שקבלוהו עליהן לפוקי שם לא היה מומחה וכתם"ם כסעיף שכתב זה :

(ג' רמב"ם שם דין ג') טעה בשיקול הדעת כגון דבר שהו' מחלוקת תנאים (ז) או אמוראים ולא נפסקה הלכה כאחר מהם כפירוש י (ח) ועשה כאחר מהם ולא ידע יפ (ט) שכבר פשט המעשה (י) בכל העולם כדברי האחר אם היה זה דיין מומחה יג ונטל (יא) רשות מריש גלותא או שלא נטל רשות (יב) אבל קבלו אותו בעלי דינים עליהם יג (יג) הואיל והוא מומחה

ז או אמוראים · או פוסקים כן מוכא בהגר"ם ושור שכתבו ושם לא ידע הפסק כמחלוק' סנהדרין ואם"כ נודע לו ומינו כר הכי סיובל להכריע אם כדאין כדברי האחר לדוק התכמים והוא שנר כאיזך היינו שיקול הדעת ואם אי אפשר לעשות על הדבר אין כאן שעות ואם אפשר אפשר פ"כ : ח ועשה כל' מהן כתב בתשו' מיי' פ"ה מה' סנהדרין (כשם ר"י מוזכא בעל פ"ז היכא דעליני תרי תלתי או אמורתי והדיין לא ידע כ"פ דברי האחר ולא ידע אפשר מולק והורה ודן לא מקרי שקול הדעת אלא מי שעשה עשוי והוא מעלם מכיתו עכ"ל · וי"מ פ"ו הכיאו שם פ"ע וכ"כ התרדכי פ"ב מה"ר כ"ם ומיניכם כ"י פ"ם זה ורניש מכיכו דר"ל דהיכא דלא ידע כ"פ דברי הב' ואם"כ נודע לו מהכי מעע"ג שאין הכרע עדיין לכלכת' כמאן מ"מ כיון דמי הוה ידע גם כן מהכי לא הוה פסק כן הוה פי"ב דמקרי שקול הדעת קמ"ל דלא וכן נראה שהניין בשמ"ע לכן הניח בשתם להלכה דברי ההכמות מדרכי כלי תולק אבל כתם' אין כפי'כן אלא פ"ם דאם לא ידע שהשכי תולק עע"ג דסוגיא דעלמא דלעיל מיהו אפשר דאפי' הכי לא מקרי שקול הדעת אלא אם עשה עשוי ומשם מכלם מכיתו · וי"מ פ"ו הכיאו שם פ"ע וכ"כ התרדכי פ"ב מה"ר כ"ם ומיניכם כ"י פ"ם זה ורניש מכיכו דר"ל דהיכא דלא ידע כ"פ דברי הב' ואם"כ נודע לו מהכי מעע"ג שאין הכרע עדיין לכלכת' כמאן מ"מ כיון דמי הוה ידע גם כן מהכי לא הוה פסק כן הוה פי"ב דמקרי שקול הדעת אלא אם עשה עשוי ומינו מכלם שכיקול עכ"ל וד"מ ס

מומחה לרבים לפי נרס' הרי"ף וכן משמע מדברי הרמב"ם נפי' החשבה שנוי' כן ומפי' לנירס' הספרים אם היה מומחה לפיות דין בתי תוכת ככי הרא"ש קתני סתמא ואם היה מומחה פשוי מלשלם אלא ורמי ר"ל ס"ס הרמב"ם נפי' החשבה אם ז"ל ודע שענין מומחה הוא זכות ר"ל שיהא הפרס הסוא כבר ידוע בכשיונות וקושיות וכמנא בחכמת גדול ומוכנק ואם היה מקפה עליו ומחכמה סותו כ"ר הוא נקרא מומחה בית דין ואם נתפרסם מכוחו לא שכו סותו מומחה אלא מומחה לרבים כ"ל הוא בכקרא מומחה לרבים כמשמעותם ע"י נ"ר ור

מומחה יד (יד) חוזר הדין ואם אי אפשר לחזור פשוט מלשלם: הגה וקמי נמי מוס ולו"ק: טו וז'

מפורש לרבים אפוא מומחה פשוט אם לאו אבי חייב לשלם: (נ) ואע"ב מוכח מזה דפי' הוא מומחה לרבים דהיינו אפוא מפורש מומחה דינו כאחה מומחה דאילו פשוט רק בקבלוהו או בנים"ר ור"נ וכן משמע מהפוסקים אלא מילקו בכך וכן מוכח בחתני' דבכורות לפי גרס' הרי"ף דקתני ואם היה מומחה לרבים פשוט מלשלם ופירשוה הפוסקים בקבלוה רוקא ופפילו לגירס' הספרים ואם היה מומחה ב"ר אחי מוכח הכי וכמ"ש לעיל בסחון: (ר) תיסח ברמ"ה דאף כאחן הוה יש מומחה לפנין פשוט מחבלוחין אם הוא מומחה כמ"ש הרמ"ה פ' קרקפרין ומפשר לעיל סי' נ' בשם רש"ירי דהיינו אפוא מפוש בחתן כרורו ובקי בחשבה ובחלוחו ובקי אחי ובקיאות בדיינים כחה אבין ואחבי' ליה הוא פיות פשוט כאחן אפי אחה מומחה לרבים ע"ל ובהחה רמ"ה לכל הדיינים שבזמנו אפי' זה מומחה יש מומחה אף באחן הוא הפוסקי' והרב ר"ח פיהחלם ובפר מחרוטי' כאן בפי' וה ולא כחבו דמ"ה ליכא מומחה כמ"ש הרב לעיל סי' נ' דפשוט הוא פאן דינין אין מומחה לרבים אינהי בעל כרחין של הרב ורמי ורבי' לענין אינון לכחחלה בעל כרחו הוא דליכ' מומחה אבל לענין פשוט מחבלוחין או פאי דיעבד או פפר חילי יש מומחה נם פפירי' וכן משמע להדיא בחשו' הב"ח סי' ס"ם ס"ק ס: (ס) והרמ"ם ופפור ור' יהושע פולקין דאין הדין מחור אלא פשוט ואין פפרש אלא פפי' הרי"ף ופחבו הרב המגיד פשי' ב' (ואחר הרב המ"ם לקחן ואחילה כחב דאם היה כחתר כאן היינו לפשחו כבחה"ב ובעיר שוגן כחב ג"כ כאן בשחם כרבני החתר ולפו פשוט עבר הא' להבוא נם רשת הרמ"ם ופיעחו דלקחן פשי' ב') ודבריהם עיקר בש"ם דליבעי הרם היה מומחה לרבים פשוט מלשלם פריש הרמ"ם אלא משום שהוא עמו ובעיר הפרינו הבעי הפיעחו דף נ"ם ע"ב והרמ"ם פ' אר"ח נוה בכחה רפיות בדורות ע"ם וגם העיקר כוה הרמ"ם ופבור ור' יהושע ופפרש הבעי הבכורות בפי' לא נפש ונחן בית דין הפא משום פלא דעבי דינין בעל כרחו ובע"ג בר מחיר דדחק דינא דגרמי ופפרש הבעי הבכורות בפי' הרי"ף דכי אית ליה לר' מחיר דינא דגרמי בדינין פבל נבי דינין ליח ליה הכי פבר"ח: דש"כ אין לך פרש שיהיו מומחה שעשה דיין לעולם עכ"ל לאו הכוחה היא דאל"כ תיקשי לי' אחפי דבעי לאחקוף נם פ' פרק הנזהל קחם ובכורות ע"ש ער כחם חחני' דבכורות כרבי מחיר דמייב חשום דינא דגרמי אף בפלא נפש ונחן בית דין ג"כ חין לך פרש שהיו מומחה שעשה דיין לעולם אלא ורמי לאו קושיא הוא דלא יעשה דיין לעולם וירוחנן ב' דבכורות אי יחיר מומחה והרי"ף ב' הריחות דבכורות ב"ש ואם שנו חכמים בב"ש לא חיישינן לב"ה שיהיו לעולם ובכי חשחע כחי חם"ם פחום' פ"ק דסנהדרין דף נ' ע"ב אחפי דפרש חחם אלא חעשה שנר לא ישלחו ואחכי ב"ש שחחה נועל דלא נפני לוין וכחבו חחום' הכבי פרש שנו לא ישלחו אלא חכמים לפי שחכחבע נרש ולפפן דחחייב אלא נפש ונחן בית דין ג"כ שחחה נועל דלא נפני לוין לאחפי דחכמי ב"ש חחה נועל דלא נפני לוין לא חיישינן לפכי ואם פכא נכך לא חיישינן לפי שחחה נקבלוהו כב' הריחות אלא קבלוהו ואפרנם ב' הריחות ערוכים ואינו אפינו חומחה אפי' קבלוהו פאור לרון לכחחילה וכמ"ש לקחן (ואחחה נחי חוכח דלא כר"ל כאותחת דרב חסדא ור"ב חפי פרינ לא ישלחו חשחע דלכחה פחוק דחשלחו' אע"ג אלא נפש ונחן בית וב"ש נפ"ם דפרינ כחם כן נפשיחת חרי נחני וכן נר"ח אר"ח חחוחחת פרינ חכינא נרש לחחון אל חם נפש ונחן בית דין ואי"ח חחייבת ליח אפי' נעשה נדבר חכנא נדבר חכנא נחי נפכר כן חחון אל חם נפש ונחן בית דין ואי"ח עור חרי"ף ואפי אי חחום

וכ"ל דה"מ דמעמת דרב נחמן לא נעי לתרוצי בקנר דמתני' דסנהדרין מיירי בים גדול דימכו דמשמע ליה דרים דמתני' דכנורו' כמי מיירי בים גדול דימכו דמ"מ היכ"ת כותח לו שפתו בקול הדעת דבשלמא סיפא דכנורות שפיר מיירי דפי' כאן בגדול דימכו אלא דכיון שהוא מומחה דכיוצא בזה מומחה מאן יימר ליה שפתו אלא ודאי הכי פירוש דמתני' דכנורות דן את הדין כו' ואוא"ת מומחה (וכו' מתני' מיירי בדקאלו עלייהו וכמ"ש לקמן) ונודע ש"ג גדול מחכו שפתו בקול הדע מה שפתו עשוי ויאלם מניחו ואפ"ה הים מומחה לדיים שכותח לו ש"ג עניתו שפתו הוא שפתו עשוי ויפטור לשלם ואפת' מי שפתר לפוקמ' מתני' דסנהדרין דדיני ממונות מתוירין בים גדול דימכו ואיכו מומחה דא"כ מה שפתו עשוי אלא ודאי מיירי במומחה וכיש גדול דימכו דלרב יוסף הקטן מתלה מריש דכנורות דמיירי כמי בים גדול ודוכתא לאתרן כאן במומחה כאן בשאינו מומחה ולרב נחמן הקטן מתני' דדיני ממונות מתוירין אפיסף דכנורו' ומוכרח לאתרן כאן בים גדול כאן בשאין גדול כתב רבי יוסף ורב נחמן בריבי' זה לזה מה שתפר זה גילה זה זה פותח וזה כופל - כן נ"ל נראה - וכל זה מיירי בדקאלו עלייהו וכדאוקמ' ר' אבהו דקי"ל כותח בפ"ק דסנהדרין (דף ו' ע"ב) מתניתי' דכנורות וכן בפרכיתו כל הפוסקים דכו' מתני' דכנורות מיירי בדקאלו עלייהו ונפ"ר רב יוסף נופיי ס"ל כר' אבהו נשתיין ע' במגרש ומ"ש התום' פ"ק דסנהדרין דף ס' ריש ע"ב:

(ז) **וכאשר** כתבתי כן כתב הרא"ש להגיה מתאלם וכן מצאתי להרי"ף ועוד נעב' התאור שכתב ז"ל אחר כך יוסף לא קשיא כו' הכי נקטינן פירוש מרבותינו חכמי דורנו ז"ל מתניתין דכל מומחה כו' ומתניתין דהתם דכנורות בשאינו מומחה כו' ומתמהין על המומחה היאך אתה אומר שמתוירין והא קתני סיפא דהני' אם היה מומחה לכ"ע פשוט הלשון ומרישא קאי דקתני מה שפתו עשוי אלמא מומחה ניתי מה שפתו עשוי אחר כך נחתן לא קשיא כאן כלו' מתני' הכא בים גדול ממנו בחכמה ומכין שאפשר לברר טעותו תפי אחריו ולפיכך מתוירין ומתני' דכנורות שאין גדול מימכו ולפיכך מה שפתו עשוי דאתריכן ליה דלמא כי היכי דשפיר בשאינו קחא לדבדר שפתו כאי בנתרא וא"ל לברר טעותו ופטור משלם דה"ל כאומר בשעותו ויתיר' דרב יוסף ורב נחתן כאן מיתי' כיכו דאפוקי הוא דאפקיה רב נחתן לפנויים. דרב יוסף זהו פירוש המשנה שקנלוהו מרבותינו אלא כיבדי אריך"ף ז"ל כו' ולעיכן הדין נראה לי מה שתם' דבינו האי גאון ז"ל ולית' דרב אחא' כו' וכרב יוסף וכרב אשי וכרב נחתן קי"ל דלא פליגי אהדדי כו' עכ"ל: עוד כתב שם ז"ל בשם קצת מומחה שאין גדול מימכו מה שפתו עשוי ופטור משלם כרבוקמ' רב נחתן דאפיקא דאחתי' וה"מ כשקבלוהו עלייהו וכדאוקמ' ר' אבהו כו' - ובשלא תיבעה מי רוצה שיהא מומחה שיש גדול מחכו מתוירין ופטור משלם כרבוקמ' ר' נחתן דאתיכתין הכא שיכי מתוכות מתוירין כו' - ובשלא תיבעה מי רוצה שיהא מומחה כגון שיכי תלתא הכא מי דיכייהו נחיר ולא שכיר אע"ג דקבלוהו עלייהו בעלי הדין ג"כ נחיר ושכיר ולא קבלוהו אפי' אין (כ"ל טעות ופ"ל אפי' יש) גדול מימכו היכו מתני' דכנורו' דאם שפתו עשוי ויאלם מניחו כו' עכ"ל הרי להדיא כמו שכתבתי - וכן מצאתי בשל הגיסור נאות פסק דין שכתב נדף כ"ם ע"ד ו"ל כו' הכי פירושו כאומר כך יוסף ורב נחתן כאן מומחה דן את הדין בשאינו מומחה ובמומחה מתוירי' ואפ"ה שפתו עשוי לשלם ואפילו הכי אפשר לשלם ויש לדחות כו' ומקשה עליה ז"ל וקשיא לרב יוסף דאמ' מומחה הדר דיכא ומשנינן מתני' כאן במומחה כאן בשאינו מומחה ולא קשיא מתני' בשיש גדול מימכו בשכחה ומיכן ואפ"ה מתוירי' שפגדול מחזיר את שעתו ואומר שפתו עשוי כו כגדול ולא מצי למימר ליה בעיני' ורב שפת אמר מירי ודאי בשאין גדול מימכו עכ"ל - ועוד כתב שם (דף כ"ל ע"ב) בשם קצת מומחה שיש גדול מימכו בחכמ' ומיכן ואפשר לעולם מוקי לרבי אבל ואפ"ה בשקול הדעת כו' - ר' שאינו מומחה שפתו בשקול הדעת ומקבלוהו לרב אפילו הכי דיכא דלית הלכתא כותחו כו' ע"כ - וכן משמע דעת רא"ש שכתב בדף קי"ב ע"ב ו"ל ומשני רב יוסף במומחה שיש גדול מחכו בחכמה ומיכן מתוירי ומשלם ומיכן גדול מחכו אין מתוירי ואפשר דשאין מומחה כמי אין מתוי' ומשלם מיניהו ע"כ - כפי מדברי הרא"ש שכתב הרי"ף מפורש דקי"ל כשקי שכותח דרב נחתן כיש גדול מימכו דק"ל כמדברי שם דגם בשאינו מומחה אם יש גדול מימכו מוזר ודיכו כמו במומחה ונוסח לא כ"ל כותחו וכמו שסוכחתי דרב נחתן מתרץ מכי דוקא במומחה אבל בשאינו מומחה מוכח דס"ל לר' יוסף יש גדול מימכו אינו מוזר וכמ"ש בשם הפוסקים:

(ח) **ואיכא** לפיוכי במומחה ולא קבלוהו ויש גדול אי מתוירי או לא אי כיתא כיון דבבל גדולה מומחה ולא קבלו יכו בפיכו מומחה וקבלו ובאיכו מומחה, וקבלו אפילו יש גדול מימכו מתוירי וכמ"ש למעלה ס"ב ס"ה בכא או כיתא דדוקא בליכו מומחה אינו מתוירי אשפת אתת הרא"ש דכיון שבמדבר התלה לרון והוא אינו מומחה רואי שיתקיים להדין כן ויאלם מיניהו תשלם ונראה דלא במומחה אלא קבלוהו הדין כן וכן תנוא' להדיא מדברי בעל המאור בבגא תלתא שבאתי בשתי וכן מדברי בעל המאור בבגא תלתא שבאתי בשתוך ונראה משעה דלי היכי שבאיכו מומחה שיך שעמת אלא ס"ל לרון יתירי ס"ה כיומחה אלא קבלוהו מע"ג דרישי ודיכו ס"ל כר' אבהו דלעיל ס' ע"ב ג' וכדאוקמה מהירושלמי שהבאתי שם שתמרו לר' אבהו שהים דין יתירי והא תכן אלא מהי דין יתירי והשיב להם שקבלוהו כו' ע"ש:

(ט) **מיהו** נב' הדיוטות ולא קבלוהו עלייהו הים נראה לפשוט כיון דב' כשעתו ויש גדול ומתוירים ולא קבלוהו עלייהו אם כן אלו מומחים הם אם אין גדול מעה דיכם כתומחה אעין גדול

גדול דימכו ומה שעשה עשוי ואפ"ה יש גדול אחר מכו ואפ"ה שעתו מתוירי הא זה פשוט מלשון ע"ל המאיר רוקח ג' דיוכים שים בתר תומחי' דנתיר ושכיר הוא דמתוירי גדול אותם הא אחם ג' דיוכים לא שכיר כ"ל אומחה ואין הגדול מתוירי אות' וכן משמע עוד יותר מדברי בבגא תלתא שבאתי לעיל בסמוך - ולפ"ז ג"כ לפ"ז על בב' דו' הדיוטות יכולין לדון לכתחלה מ"מ כיון דבבל גדולה, ב' הדיוטות כיכיר מומחה מיניהו ס"ה בכא ונפרש לפ"ז הים לדון לכתחלה בכפיה אפ"ג דיכולין לעשות כן מתקנת דפנכו:

(י) **אבל** בב' הדיוטות וקבלו עלייהו הים נראה לכאורה פשוט דדיכם כיכיר מומחה וקבלו עלייהו ואפ"ה יש גדול מתוירי הדין דהא יכולי' לדון לכתחל' ובב קבלו עלייהו אך מדברי בעל המאו' בבגא תלתא שבאתי שמשמע מבואר להדיא דבב בזה אפי' יש גדול מיימו מתני' דכנורות דתם שפתו עשוי ויאלם מניחו - ואפ"ה על בב הבעל המאור שה שפתו עשוי ויאלם מניחו פליגי הרא"ש ואסור על"ל דתם שפתו עשוי ופטורים מלשל' ודיכם כיכיר מומחה שקבלוהו - מ"מ בתי' בעל המאור דאין הגדול מתוירי אות' בזה לא פליגי הרא"ש והטו"ר (ובם לעיל כתבתי דשעיקר כלעל המאור בב זה ס"ה) ואדרבה הרא"ש והטור ס"ל דאין גדול מתוירי כלל כל שכן הכא אלכך נראה דיכין דהכא אין לבעל המאור דיכין להרא"ש אין הגדול מתוירי ולא מיכיכו בשום פוסק תפורש הגדול מתוירי כאן אבי נקטינן דאף הגדול מתוירי בם כזה - אלא דבדיך שפתו לתילת' דהכא לא שיך שפתו דכתי' הרא"ש דלא ס"ל לדון לכתחל' ולכאור' דמי מתם לתומחה וקבלו עלייהו דשפיר לעיל דהיכ' יש גדול מתוירי ונראה דלא שיך לומר שבגדול' יתירו אבל גדול מתוירי אלא שיך לומר מה שפתו עשוי דאפ"ג דדיכם בתוירי אפ"ג דדיכם כיכיר מומחה מ"מ אין כתם שבגדול' מתוירי ולא מיכיכו בגדול מתוירים ויכול בעל דין לומר אבי כבר קבלתי עליכו ב' זה על ב' הדיוטות ואין לכו אלא מה שקבלו אם ואת שתוירים עתה מתחה אינם תורה שאין שפתו כמו שפתם להכין דברי הגדול מתוירים ולפיך אע"פ שתוירים הרי כאלו אינם תוירים ונראה שבא הרא"ש סובר שפתו עשוי בדין אין להקשו' ס"ל כיכיר שאיכו מומחה וקבלו לדון אתם בורך כתן אעפ שהוא הדין בגדול מתוירו הוא"ל ובשתדל לדון יתירו תיפוק לי' כיון דאיכו מומחה אינו תורה שאין בשבאתי להכין דברי הגדול ונראה אלא הוא הדין הרא"ש לשעה זה אלא לתרץ אתאי דאתריכן אם שפתו עשוי ויאלם מניתו ואתאי ישלם אינו תוכיח לפי' שהגדול מתוירי לפי' שהגדול מתוירי לפי' שפתו זה אינו תפשיק אלא לתוכיח שבגדול דין שבכנגו (דהא דאיתיכם בפ"ק דב"ב ס"ה בפוסיק להרא"ש כיון שבגדול ובקבלו עלייהו) יכיין שהוא מומחה - יכול לומר אני פוטר תוכתכם אינו כלום וכבר קבלתו אתכם עלינו אבל הכא שהגדול מתוירי אינו מומחה ואפ"ה אתני שתפשיק אם שפתו עשוי ויאלם מניתו שפיר קשה אתאי דאתריכן אני תיכן יפה דברי הגדול שתתוירי ויתור הדין ואם שבבל דין אינו רוצה לתוכר תה לי זה לכך הוצרך הרא"ש לאת שפתו דכיון שבתחלה התלה בכפיה אפ"ג דיכולין לעשות כן מתקנת דפנכו:

(יא) **מיהו** נראה הכא אף בזמן הזה - יש מומחה אם הוא מומחה כמ"ש רב סרירא וכמ"ש לעיל ס"ק י"ב אות ר':

(יב) **ונראה** דס"ל נב' הדיוטות ואת"ל דיכייהו תר יחיד מומחה אם ס"ים גדול מימכו מתוירי אותם דהא כולי שעתי שכתבתי לעיל לא שייכי הכא שהרי אם ס"ר אלא ויכולים לדון לכתחלה אפ"ה לא שיך לומר שעשו דהרא"ש ס"ל דדון לכתחלה אפ"ה הכא שהגדול מתוירי ובקבלו עלייהו ואם ס"ר דלא קבלוהו עלייהו

דיים לקים לעובדא מכייהו ס"ל ר' יוחנן עסית כשל תורה ומפרשין נס"ה תר סנר סוטה נדנר מסנס הוא ומר סנר סוטה בשקול הדעת הוא ואינו מורר וכן הא דאמתר נס' אלו סרסות (סוף דף מ"נ) תורי"תשרה ארי ואחרו ליה לרנש כריה דרב יוסף נר מתא דליסל' תור' למארי וכתב ז"ל ותדוייהו קטין עליה דשל החסור ז"ל דאיהו אתר הלתא דיכיה ניכייהו תר רנתיר וסניר סס"נ דלא נקיטי רסות' ולא קנליטו פסורי' מלסלם ומחוירים והסס נס' הכותב שסתם קמתרינן כיינו דסתם ני דיכא דקניטי דאינין תלת' וס"ס דלינ' ניכייהו דנתי' וסניר ופס"ה אי סטו בשקול הדעת אין מחוירין והכי דרנש כתי קסי' עליה דרנש נתיר וסניר הוא וכתלתה הוא לנבי דחית סרסה וקאתר דליסלם עכ"ל ולא ירדתי לסוף דעתו מלפע"ד לק"ת מהדוייהו על נעל החסור ז"ל דאתך דס' הכותב פסיסא ל"ק דהא אתרי' נס"ק דסנתרין דף נ' ס"ה בתלתה אי אפשר דלית נהו תר רתיר ואיינו רתיר ולא סניר ודאי חסתת' לית נהו אפילו תר דתיר וסניר וכדחוכח התס נס"ה לדיית ואלטן נס' הכותב דסתם דייניי לית נהו תר רתיר וסניר אין מחוירין וכדכתב נעל החסור עצמו מס"כ כי לית נהו תר דתיר וסניר וכ"ס למעלה - נס תם שהקשה תהך דאלו סרסות אתי לק"ת דאתן ליתי לן דתלתה הוי הא קשה' דס"ה מסתם דרבא לחודי' לחודי' אבור אבור שהרי ככר פירשו מחוסק' אם נס' אלו סרסות הן דרבא סניריה הסכילו לכלנים ולא היה אפשר למהר וכ"כ הרתב"ן נס' התלתות נוקשה אם לדעת הרי"ף והך דרבא ס' אלו סרסות מייתי בנפא וכתן ניה ופע"נ דדעת נעל החסור דכל היכא דפשוט אפילו נפא וכתן ניה פשוט וכ"ס למעלה נשאר כתר השנתי עליו נס"ק ס' כוה אבל נהא דס"ל דהיכא דיש נדול מחוירי - נראי' לפע"ר דנרי נעל החסור כנוניים וליכ' עליו סוס קושי' ופקפוק כלל וכתו שהתהי:

(יב) **העולה** מזה יתיר תוסתה דיכא דיש נדול יכול להחזיר אותה אבל נעוני אחריני כר אמה אין הנדול אחזיר ויכא דאין נדול בתוסתה שקבלוהו תם שעשה עסורי ופשור לשלם וכן'הדיוסות דאית נהו תר תוסתה מייני' לשלם כיון דלא קבלינהו ואם הפכיתו כולם לדעת ס' השלתים ניתר ואי נתר דיל' כתרי תיכייהו תשלתי אנך תרי כול' - והיכא שהפיכל לכלנים קורם שהחזיר הנדול או הלך לתי"ם או אין לו לשלם ביתיר תוסתה וקבלוהו ואחי פשור לשלם כתוסתה בעודנת דר' פרתון - וכן' הדיוסות ולא קבלוהו ואר תניייהו תוסתה נרשם לכתורה דחייבי' לשלם אפילו לא נפאו ונתנו ניד כיון דחזיקת תם שעשה עסורי ואחייבי' לשלם אלא היכא דאיכ' נדול הוא דתחזירי' וכל כתה דלית' לנדול עליהו לשלותי היכא דלא אפשר לחזיר דלא ס"ל לתיין כעל כתחם ולא אתי לשנם נדבר אחנה התם הכי דיכא תיי מעמו ולאו כלום עניר תם שהפילה לכלנים אפשיר אנשים וכתרון הכני אחרנתי לעיל על קושית תר"ם אדלים נתה שהקשה על הרא"ם אך לענין תשבח אין ניכא לחייבו כשברא זו ונקרא שחניבו נעל התפו' דפשו' מלפלם ונם חשעתו של רש"י שהנאתי לעיל ס"ק ג' אות נ' - דפי' דפשור תשוב אתר אלו היה כאן היה חזור לשכרו ס"ב ס"ה אבא שייך הני שעמא דלאו כלום עניר דאם אלו הוא קתן היה הדין חזור ע"פ הנדול הלכך כנאה דנם היכא דאי אפשר לחזיר אפשיר פשורים מלפלם:

(יג) **ומרברי** דשי אלו חנוזר דכשוטא בשקול הדעת כיון דאם דיכא אפי' אית קתן לא הדר ואתכבר אלא בשנך

נוזי דפירשתי (דהיינו בשוטא וקבלו עלייהו אז בשוטא וג' ובכ"נ כיון דאם אוטא ואוזר לא אתרי' טוי' אתידה דאסור) ויכול לאוזר ולהחזיר) וכן נראה תרבני בפרטנור' שבאתר לעיל וכן חוכח נס"ה דקאתר אי אתרת בשלתא שעה נדבר שנה אינו חוזר אלתא קם דיכא בייתו דקא אתפר ר' סרפון וקא"ל אינו שוטא בלי"ר אתה כו' - ולא אתי שם בעל החסור שסוס פייעותה בעל דין נגעו בו וכבר נאתרתי כל זה ס"ק ג' וכ"כ הר"ן פ"קדש"ס נשם הרא"ד והרש"נ והרתב"ן ומכיי הילי שסוסתה לאחרה ואינו לאחר אבל נאייב וזכו' אנרו שהוסתה אתנו אוזר ואוכא - ע"כ דבריהם והר"ן הקשה שם עליהם דא"כ למה ליה לרב אסרא נאתקר' נפ' אי"ה לשוקתה שיתת אתת נדאנע ביה שרן אם נלאו הכי אתי אה שעשה עסור ולא קשיא מאתני' דייני שחוכות שחוירין אברי אתה אומר שבידור זה תלוי ענין שוטתה ואינו חזיר חזיקת שחוכות והרי"ף פשק כרב אסרא אבל לשקשה אין כי כה לשלוק על אנות העולם ז"ל עכ"ל - ונשפרי שפתי כהן ני"ד סי' רח"ב ס"ק כ"ה כתבתי דשם מייתי לה היכא שעות בשקול הדעת ועתה דקתני יש ורשיתי שאין נריך לזה אלא מייתי לה היכא שעות בשקול הדעת ואפ"ה כיון דכבר הורה לאיסור אינו יכול לאוזר ולהחזיר לרב אסרא נאתר אוני דאתרן ואתו שהוכחתי אדברי רש"י וכרשבוזה לעיל וכרחוכח נס"ה וכבר כתבתי דק"ל כרב אסרא ועוזר ס"ל דגם רב אסרא חודה בפא דאע"נ לעניין חוזקא עליה דרב אסרא ת"ח ז"ל לעניין אסור' חודה אשתמא שבעשית כתחיכה דאסור' דלמה נשוי עלונת' רחוקה נבדי והא דפרש רבינא לרב אסרא אשתמא את אשסור דאנע בהו שרן לאו אשום דלא תקשי לאתני דאר"ח אלא אשום דאינו דאוקמא רב אסרא לאתני' דבכורו' נבשא ואתן ניד אלתא דאיכא נרבנן דלא אייני דיכא דגרמי דאי לר' אתיר אפי' בלא בשא ואתן ניד - וא"כ אתני' מייב בשתא את הסאור ולכך נריך לאוקמי' דאנע בהו שרן - והכי אוכ' להיות בבכורות פ' אר כתה דלא פריך אתני' דפ' אר"ח רק דפריך ליתא אתן שתא' כר' אתיר ואתני כגון שבשא ואתן ניד היכי כ' אחר רבינא כגון שם"ל אסבון ונשלו היתו שיתא את הסשור דאנע בהו שרן:

(סו) **אך** קשיא לי לכאור' על הרא"ד ורתב"ן ורשב"א היכא דכתב הרי"ף דשקטו כרב אסרא וכתו אשקט הרי"ף דשא כתב הרי"ף דלית בסיוע לנעל דין כגון שבשא ואתן ניד דחייב לשלם אביתו אתרי' אה שעשה עסורי דהיכא דאי לית לבעל דין פסיוע כגון שלא בשא ואתן ניד ואין הדיין יכול לשלם עסורי ול"ל דלא ס"ל להרא"ד ורשב"א ורתב"ן כשיטת של הרי"ף שכתר הביאו הרמ"א בעל אות שקט דין ר"ף כ"ם ע"ג והרא"ם פסק"ת על שעה זה נראות ברורות ע"ש

אלא שע"ג דשקטו כרב אסרא דהוה אשקט' דשתא' אכירא להו דשעתים הרב אסרא לאו אשום אלא אשום דאיכא למיטעי ואתי לאוקמי כרב אסרא ולא אכירא להו דשעתים הרב אסר

טז ונ' הדיוטות דיכא כיחיד מומחה פ' ומכני נכייהו הקבלה סמ"ק טעו פטור' מלמלם וכ"כ הרמ"ם והטור לסיומייהו ומור"ם כ"כ על דברי הרמב"ם שהדין כן נ"כ לפי שעתו: טז לא יונית ממון מספק ° ואי מכני תפיסה כדכר שים כו פלונתא ותופס ג' ואומר קיס לי כמ"ד כמותי עיין במהרי"ק שורש נ"ד וכד"מ הכי"ו דכתב דאפשר דלא מכני כ"ע כגדוני' מתניס דפלינו רש"י ור"ת (עיין בטור ח"מ סימן נ"ב) ודכ"מ שם פי"כ"ב) דשם משמע טעם דרש"י ור"ת היה לפרון מ"ה הולכין אחר התפיסה אבל במקומות אחרים לא מצינו שאמרו דמכני כ"כ והמרדכי סוף כתובות פליג וס"ל דיכול לומר קיס לי כ"מ עמ"ש שם עוד מזה ועיין עוד מזה לי ס"ס קל"ט דכתב שים כו מחלוקת ולא תפיס אד מיגייהו ואין שייך כו אלוקה אומרי' כו אבל דאלם נבר: יז דכל היכא דליכא ספיקא דדינא עיין בסוף הספר כתבתי בהל' דספיקא דדינא בחריכות: יח בכמה וכמה מקומות ועי"ל ד"מ שם כשם הנ"ל

סי' סו (סו) ונ"ש (סורש"ו והרא"ם) הדיוטות דיכא כיחיד מומחה וע"ל סוף סי' נ' לי נטילת רשות מן המלך מכני (סו) ולא ° (סור סעיף ה' והרא"ם) יתמה האדם אפסוק כמי שאמרנה בדבר שים כו מחלוקת ואם עומד כן הרי זה כקר אלא אם הוא חכם גדול ויודע להכריע כראיות הרשות בידו ואי לאו בר הכי הוא סו לא יוציא ממון מספק: יז (יז) דכל היכא דליכא ספיקא דדינא אין מוציאין ממון מיד המוחזק (יח) ואם ° (תשובת רשב"ם סי' רכ"ב) הוא בקורלות אסור ויתר והוא דבר אסור דאוריית' לך לומרו ואי דבר דרבנן ילך אחר המיקל ודוקא אם כ' יש לו טעם בפני עצמו הואיל ואם מסכימים מטעם אין הדין מקרו רבים ואולכין כתרייהו (כ) ° (תשובת רשב"ם סימן רכ"ג) ואם היה

מנהג.

טעמיה ומנהו הוא וכן פירש"י כאן להריא (וכן משמע התם בשורי' וכן מבואר ברשב"ם שבגיטין הרב המגיה ע"י ח"מ סכירות ע"ם) ולא"כ הכא (וכזה ניחא הא דקאמר אחרי' דכסורות ואם היה מומחה לדבים פטור לשלם ואחר"כ אמר אי מומחה פטור לשלם דהא מומחה בלא קבלתו מיירי ולהרא"ם טעיקר טעמי' דמומחה פטור משום דקבלתו לבד לאחר דפרי' ניחא דיבור' תלי' בשאול מומחה משום דכוס הוא ופטו' ודוק היטב) ולא"כ ה"ה בב' הדיוטות דקבלתו בלא שייך הלי טעמי' דאמרי' הם הם אפשר להו לאחויי דלאו מומחי' הם וס"ל לאפוקי' מדעתייהו סיעתו ומיירי' וכן נראה עיקר: (ה) ואין הירושלמי שהבאתי לקמן ס"ק כ"ט אות ל' - דקאמר יש לחוש מחבוזתו אפני שהנים דעתו לדון יחידי דין תורה דתנן אל יאמר אי אפשי כו' - אין להוכיח כהרא"ם מדקאמר שהנים דעתו לדון יחידי כו' אלמא דאי לא הנים דעתו ודן עם עוד שנים פטור כשקבלוהו הכראה לומר דבר' שקבלוהו אלא הכי מייבי לאלם ולא נרוך טעמא ובראיתא בתשו' מהר"ם שהמרכי רפ"ק דבבא בתרא ז"ל ועוד דהתם מייבי דליכא אלא חד דיין ושקל ומרי התם אליבי' דמ"ד התם יחיד אינו כשר לדון. וה יינו אלא כדין תורה אע"ג שקבלוהו עליהם קבלו נמי שאם יעשה לא יאלם אבל היכא דאיכא ב' דייניס כתשפט וכדין תורה אם טעו ישלמו עכ"ל - ה"כ בב' דייני' כיון דלא נרוך לקבלת לא אחרי' דקבלת חועיל לעשות אבל ביחיד הוה ס"ד לומר דכיון דנרוך לקבלתם יפטור לכך קאמר דאפ"ה יש לחוש אפני שהנים לבו לדון יחידי ואין להקשות הא נגי שכח שקבלו ואחרא דיכר לשלחני' דהרוים מיד אע"ב דהתם לא נרוך טעמא שהנים דעתו לדון יחידי דקושט זו אינו תלוי בפירושי דבקבלה כדי ים להקשות כן על הירושלמי אלא ודאי לק"מ דהתם מ"פשר בחזרה (וכמ"ש התוספות והפוסקי' אם דהתם מיירי שהלך זה עם הבירה ל"ם ואי הוה קאן נאחת הדר ע"ם (אבל הכא ס"ד אחרי' יש לחוש מניחו כיון דאפשר בחזרה יחזור ע"כ ל"ד הירושלמי ס"ל דהתם שאני כיון שהשעות מצוינות לכל חייב דהא אלו הוה קאן נאחת הדר דיק' מ"ה לא

כה כל מקום כו' ומהר"ם אלשקר כתב בתשובה פיזמן ל"ט דף ס"ג ע"ב וז"ל ומע"ג דסברת מהרי"ק אלא כדעת התוספות ומה"ג לא יעלה על לב לומר דכיון דסברת הוא נקטי' כותיה דלמא סבר' היא דמע"ג דגם בפוסקים נקטי' כסברתי כרכתיב' פיזמן בסברא הפחרון דברי הרשטון ולא חזר בו מקמיה ודקמא אבל אם לא ראה אותו ולא שמע סברתו מדברים אחרי' דהלכה נקמא ומהר"ם היה רופא בהחרון דברי הרשטון היה חוזר בו ובכי מצלק הרא"ם בתשוב' דוק ותשכח ומהרי"ק ז"ל נראה דפחחילתי' הניח דתום' אלא הזכירה ועור ש"כ לא אחרי' הלכה כסברתי לענני קמאי אלא משמע כן בסברתי לקמאי אלא דסברת אחרתי אחרי לאמורתי' ואחרתי אבל היכא דאיכא ביניהו כהדרנת שנין אחוד' לחנא לא אחרי' הלכה כסברתי אלא אדרבה אין נמ הפחר מהאמורתי' כלענני רב יחנק על חנא אם אין חנא אם אחנא אין אפק אחרי' עליו וה"ב נחנא אין אפק אחרי' שהוא חדורותינו אלא לא אחרי' עליו לענני החום' והלכה כחותו שהוא אחרא לענני דיהו ואין בחרא דחי' דעתי' הוא שחתום' מוכני' דאסור לא היה מולק עליהם ואם נם לחקל אלא אדרבא היה חוזר חקמי דיהו וכ"ש' שהוא' ביניהו החום' ופח"ג ופר' יפני' ואפ נם לחחיר ברכיה כחחור עכ"ל ונקנת דכויו ככוניס ונקנת דכויו ג"ע. חיהו נם חהר"ח אלשקר כתבו' פי' ב"ר מולק אחהרי"ק בסורב ג' ועיי' מ"ם בזה בפסק חחרוך שלי בהנכנת מיסור ואיתר בי"ד פי' רמ"ב: כב היה פסוקה כו' כתב הפח"ע וז"ל אומחה בית דין כן הוא לפון הרמב"ם שם ובראה דרבא לאחר מומחה נמיר אסכיר הרעוי לדון ואין נריך לחיות סחוך ואסור הכיא לפון הרמב"ם ולא אתא אלא מומחה סחם חשום דבלפון הסו"ר מומחה סחם פי' נחיר ואכיר חם אלין כן להרמב"ם דסחם מומחה נמיר ולא סכיר ואמומחה דנחיר ואכיר כתב מומחה בית דין אן מומחה לדרכים הדר ביני' ואסור אלא מי שהוא מכיאו ואין הדין חוזר כלל ואשובי' דאחר זוחר' דאחא עסחם מומחה בל' הרמב"ם הוא נ"כ דנמיר ואכיר לכך לא כתב אסור כל' הרמב"ם מומחה לב"ר ובראה דעם הרמב"ם שכתב מומחה לב"ר לאו דוקא אחר עוזר כ"ל דע"ם הוא ול"ל מומחה לבר בלא אחי נקורות על לבר ואפשר אפשר ואפ' בית דין לבית דין ואפ' בית דין אן הרמב"ם בשום בכא אחכן מומחה לב"ר רק בבבא זו אלא חשום דבבבא קחא חיירי בשפיש מומחה ובש בשל רשות ואפ' חיירי כשהוא מומחה לבר ולא בשל רשות ובחר הכי חיירי בחי מניכו מומחה ולא קבלוהו נ"כ לכך נקט הכא היש בשוש מומחה לבר או אפשר ל"ל אבל חי שניכו מומחה ולא קבלוהו אין דיכו הדין ואפ' הרמב"ם ואחחבר בשפי' ל' אבל חי שניכו מומחה ולא קבלוהו אין דיכו הדין כי' מייחוני פיסנים ליח' כלל לב"ר רק בח"ם הסור ב' כרמב"ם ומ"ם הרמב"ם ואחחבר בשפי' ל' אבל חי שניכו מומחה ולא קבלוהו אין דיכו הדין כי' מייחוני פיסנים ליח' כלל לב"ר רק דנחיר כיון דלא הוי מומח' ונחי' ואפי' ולא קבלוהו אין דיכו הדין ול"ל לבר"ם כן נראה ע"ם אבל רשות כו' אין דיכו הדין כי' מייחוני לא בנפי' החפניות להרמב"ם פ"ו מה נורר ע"ם) וכן הוא להריף נבית חרם לעיל סוף סי' נ' להרמב"ם לא חפני רשות לנחיר ולא סכיר ואולק על הרא"ם ואור הוא (וכן חשחע בחרי' בב"כ הבעל החאור בחרי' בפ' חר"ח בבבא חליחלה דרשות ר"נ ליחא לנחיר ולא סכיר רק לחומחה דנחיר ואכיר דפחים חכלן לא חקרי ראוי לסורלה נרחמרי' בסוריות ראוי לסורלה נחיר ואכיר חסח' דחחלת ברשות היא הסורלה כרחחר יורם יורה יורו יורו ל"ל עכ"ל - וכן חשחע חדברי רבי"ן רפ"ק דסנהדרין (דף ע"ג) שכחב וז"ל ואם הוא חומחה על פי ב"ד שבשל רשות חר"נ אם אמה לא יעלה ואפ"ם לא קבלוהו עלייהו דאחר רב אחי אלן דברי דחלין דיכ' ולפשוט לשקול רשות חר"נ דח"ם אם הקבל בוררים חומחים כו' ע"כ - וכ"כ הכ"ח ס"ל סר"ח בשם דרשות ר"נ לא חחני אלא בחומחה חעם וכחחוכח מוכח לפי עניר דעת הריף שכוכיהו שם ס' בכות ואפחלי לא כחב בחריחי דליחי' חומחה ובשל רשות כחו שכחב בבא ר' דליחי' חומחה וקבלוהו וכחכחב בחי בבא קחא חומחה דנקיט רשות כו' ע"ם אלא חשחע דליחי' חומחה לא חחני חלין בשל רשות חר"נ ונכ"כ בחחו"ן לב חרעת חרי"ף (ומכאן חוכח בחי דלא כבשם"ע ורי"ף) וח"ם בחשו"ן לב שם וז"ל ובוב חקרחי בספרי ומלחקיח דבר זה חפוסח בחרדכי כחב בחחחם בבות חחרי"ף ובבא בא' כחב בשאין הריין חומח' וקבלוהו בעלי דיני' אן נקיט רשות כו' - ובלשע"ך דאין חחלחרדכי לנראי' דסחרדכי כחב בחחחם בבות חחרי"ף נוסיף אינו כן ובן חחחבר ואלא בכרא"ם ובור דוקא נרא' אלא שריף רשות' דר"נ חקבלוהו בעיר אבא אלין' וכ"כ הריב"ם סי רע"ח ול"ל ואם בשל רשות חר"נ יכול לכוף בני"ד לדון לפניו ואף אם יעשה דיניו יהיה פשוי שכיון שבשל רשות הרי הוא כאלו קבלו עליהם נעלי הדין ע"כ) וכיון דקבלוהו לא חחני אלא בחומחה חעם וכחחוכח מחחני' דכבורות דחיירי בקבלוהו לר' אבהו דקי"ל כותיה וכדכחבו הרא"ם ויפסוד עסיו ויבלם חכיחו חע"ם אלא בחומחה חעם וכחחוכח דאפי' בשני חומחים וא"ה לכל דיניהם שבוזכרו בפ"ו מה שעם עסיו ויבלם חכיחו חע"ם אלא בחומחה חעם וכחחוכח דאפי' בשני חומחים וא"ה לכל דיניהם שבוזכרו בפ"ו מה שעם עסיו ויבלם חכיחו חע"ם אלא בחומחה חעם וכחחוכח

כר אלא היה חומחה אבל קבלו אותו כו' חשחע דכבאיכו בפי' חין חני חחחחי דחומחה וקבלוהו אם שעם עסיו ויבלם חכיחו חע"ם אלא בחומחה חעם וכחחוכח דאפי' בשני חומחים וא"ה לכל דיניהם שבוזכרו בפ"ו מה שעם עסיו ויבלם חכיחו חע"ם אלא בחומחה חעם וכחחוכח

אלא סכיר או אפי' לא שכיר כלל כשקבלוהו אם שעם עסיו ויבלם חכיחו לקחן בעי' ד' ס"ק מ"ר ולא כסיכ דסשם ובן חחחבר בפ"ו מה

כה ואם לא נשא ונתן ביד חוזר הדין כג ואם אי אפשר להחזיר (כו) ישלם מביתו :

(כה) וי"ל ○ (הרא"ש וסור סעיף ג') (ועור הרמב"ם פרקים עיין ס"ק י"ד אות ג' וסוף ס"ק כ"ט) דאפילו לא נשא ונתן כיד מה שעשה עשוי וישלם מביתו

ואפי' ט"ז על הרמב"ם ז"ל כתב היכא דאי ליכא למלמוי משלם הדיין מביתו ויש שכתבו שלא כראוי הדיינו עכ"ל - ובראיה שהוא מכוון קושיא - ובזה כראוי לתרץ מה שקשה לבאורה בתוקפו ומה ענין דברי הרמב"ם למה שכתב קודם לכן שהרי מיירי בשעה דדבר תשנה ולפי מ"ש בית הלוי דברי הרמב"ם ז"ל דכל היכא דהדר דינא אי אפשר למלוי משלם מביתו ועיין בב"ב דף קל"ב ע"ב ובשו"ת הרמב"ם ז"ל סי' קנ"ב ובמחכת"ם ז"ל סי' ל"ב ובמחנה אפרים הלכות שלוחין ושומרין

בגך נוגע דסוגיא כדיבר תשבה מזיר היינו אפי' בנפש ובהן כיר - ובפ' הלא כתב בטעם העיטור תיר תשובת רבינו האי כתב שכתב סוגיא כדבר משנה מזיר • משום דכתב ל"ם מזמתה ל"ם קבלו כו' ובזמתה וקבלו ורבי אפי' בנפש ובהן כיר ובפ' הלא מפקר במזרה פשוט וכתו שכותבתי לעיל סעיף ג' ס"ק ד' לות כ' וסעיף כ' ס"ק י"ב לות ג' מן ס"ם וכל הפוסקים מכל מקת' דמיירי בהיינו מזמתה וקבלוהו הניח תשו' רב האי ולעולם אפי' בשוגג כדבר משנה ומשת' היינו שלא מתח וכרור ובתו שכותבתי לעיל סעיף ג' ס"ק ג' ום"ק ר' מדכתי הרמב"ם פוסקים וחן הם"ם הסיון כן בשובה כדבר משנה לעולם מזיר מפילו בשוגג ובהן כיר רק מפקר במזרה בשבל דבשוגג מזמתה וקבלוהו מיר לשלם מביאתו מיכה רבא מפקר במזרה בשבל ובהן כיר דוקא כן כ"כ בדור כוונת הבעל העיטור בשם רב האי ובא בהרמב"ם והכתבים מחיו שבל לעניין שעה בשקול הדעת מיכו מזמתה וקבלוהו ס"ל לבעל העיטור ורב האי נאון להדיא מחיו מזיר אע"ב דמפקר במזרה וכדעת בעל התשוב והרמב"ם ושור ורבי ירוחם ושאר פוסקים וכתם"ם וכן עיקר :

מביתו כב (כח) ואין הדין מזיר וכל (טור והרמ"ם) זה כשלא **קבלם עליהם** כין לדין כין לעשות (בטע"ו) מוכח מדברי הרמ"ם דקס דיכא ובייב בהבקבו לשלם בשלם להמזיק ומזיר אף ע"פ שלא קבלו עליהם בדין כין שנרם לו היזק וכמזמתה וקבלוהו אלו נם הרמ"ם בדור דקס דיכא ובייב בהבקבו לשלם בשלם להמזיק ומזיר אף ע"פ שלא קבלו עליהם בדין כין שנרם לו היזק וכמזמתה וקבלוהו אלו נם הרמ"ם בדור דקס דיכא ובייב בהבקבו לשלם בשלם להמזיק ומזיר אף ע"פ שלא קבלו עליהם בדין כין שנרם לו היזק וכמזמתה וקבלוהו אלו נם הרמ"ם בדור

כג ואין הדין מזיר בי' אפי' כשמפקר להמזיר וה"ם כיון דמ"מ פסק כ"מהבתים או החמורי' שמולקין בדין זה לאו כל כמיני לעזור בדין וחם כבר הוליאו מיד בהבתב ובתבו ליד התובע פטיעא להו דמין מזורין ומוליאין מידו אלא אפילו עדיין לא הוליאו מיד בהבתב נרחם להטזיר

(כשע"ו) מוכח מדברי הרמ"ם דקס דיכא ובייב בהבקבו לשלם בשלם להמזיק ומזיר אף ע"פ שלא קבלו עליהם בדין כין שנרם לו היזק וכמזמתה וקבלוהו אלו נם הרמ"ם בדור דקס דיכא ובייב בהבקבו לשלם בשלם להמזיק ומזיר אף ע"פ שלא קבלו עליהם בדין כין שנרם לו היזק וכמזמתה וקבלוהו אלו נם הרמ"ם בדור

ועין כטור :

כד

לטעות (ג) אבל אם קבלם עליהם בין לזין בין לטעות • כתב (מ) סתור סעיף ג' דבג' מוחזק אפי' לא קבלוהו עליהם אם
או
שטעה בעדים ופטורים אבלטעה • דברמ"ן כתב כן מתשובת שהובא בכנ"י מדכתי הרמ"ה וכבה"ג שטעתו מדכתב

הרמ"ה בכל מקום יחיד מומחה וכ"ה ברוב התוס' ורמ"ה אסור לדיין ניסן כתב כן דהיכא דקבלוהו אפי' ביחיד מומחה פסול • ויהיו בנתוקי יוסף כתב כדברי
הסוד וז"ל ובלבה מוחזק שהוכיח פטורים אבלטעה אע"פ שרבו בכפייה דהא מדאוריית' מית לה לזיין בשלא עכ"ל • ונם בסור כתב בשם הרמ"ה דהויגו דוקא
בשהוכיח בעיון שהם דאויים לזין מן התורה אבל בם אינם שהוכיח אפי' אי נמיריי וסבירי נריכים לשלם עכ"ל • וא"כ פשום הוא דהא מחמת להריח בשמוקי
יוסף ובפוסקים דשהוכיח הוי כהילת רשות תר"ג או מבשיל שבת"י ורמ"א • ואיפכא קשה כיון דשהוכיח הוי כב"ד ע"ל אפי' מד מומחה סני וע"ל דשהוכיח
לא הוי כמ"ד מחב דנק' הוא תר"ג או מבשיל שבת"י ורמ"א • ואיפכא קשה כיון דשהוכיח הוי כב"ד ע"ל אפי' מד מומחה סני וע"ל דשהוכיח
רבנ"ן אבל שהוכיח הוא שמחוך הוא דאיך • ומ"ה הכ"י ותמייני'כרכתבינן לעיל ר"ל שבתך שם וז"ל וכל שחייב מן התורה לזהות פטור מלשלם כדמתרינן נפ"ק
גבי הריוסות שיכולים לזין תחקת הדבנן אבל מעשה שעו לא ישלמו כלומר כיון ג'שהוכיח דפטורים אפי' בשבת מ"מ כיון דזין מן התורה ומשום הכי שעשוה
אבל אינו הוא עכ"ל : ויהו נראה דהייגו בפרש"י שם • אבל לפי מ"ש התוספות שם דהפי אבל מעשה אין פי' כפי' הקונטרס דפריך דהוי שהיגו מומחה
כמומחה אלא ס"ק כיון דחייבינן לבעלים דלא הל"ל שעו לא ישלמו לפי שהיגו דאי מחייבת לזין בהכי לא ירבו להתחבע בדין וכ"ל לא תוכל מהתם תירני ואדרבה י"ל דבג'
שהוכיח פשיטא דחייבים דהא לא שייך לומר דלא ירבו להתחבע בדין דהא חייבים לזין מן התורה • נם השעם שכתב הכ"י דשעותם של אלו אונס הוא אינו
מומחה דהא ג'הדיוטות שהוכיחו אפי' בשם לא נתחייבו לזין אלא מדרבנן הוכיח דליכא מומחה בשהוכיח דחייבים לזין מדרבנן ואע"פ שמלזין אם שעו אלא
ורבי יהי דחייבים לזין מ"ה לא ס"ל לאחסני וא"כ ה"נ מומחה אלא ס"ל לזין בשבשעו ואפשעו ודוקא לשלם בין חייבים דאוריית' לחייבים דרבנן דסוף סוף
הם אונסים לזין ואם לי שהם אונסים מדאוריית' או אונסים מדרבנן : (ס) אבן נ"ל לפניה רמיה אחרת לזין זה דהא יחיד מומחה שהכל דשות תר"ג
יכול לדון לבחלה ואי שעה פטור לשלם אלמה דנק' תר"ג פוטרו לשלם וכ"ש כשהם ג'מוכיח דיש להם דשות מדאוריית' וכו' לא עדיף דשות דרחמנא הרשותה
דר"ג-אלפיכך ג'הדיוטות או יחיד מומחה אע"פ שיש להו דשות מדרבנן לזין מ"מ כיון מדאוריית' פטילי אלא שחייבים ז"ל תקנו סיכולי לזין הם אחרו והם אחרו
שחייבים אם שעו לאחסני לית להו דשותא אבל ג' שהוכיחו יש להו דשותא מדאוריית' לאחרי אית להו דשותא ורחמנא לא פליג בהכי ונם כיון דהם חייבים
לזין מדאוריית' אף בכפיה יפה הם לא יכולו לזין אי ירון ס"כ הם אונסים אף על הכפיה ועל השעות דחוחתים הם וכמ"ש לעיל ס"ק ט"ו ואות נ' ואפשר שזה
נכלל מ"ש הכ"י שטעותם של אלו אונס הוא הילכך אפי' שעו פטורים וכן עיקר :

מידו דוקא שהוכיחו וכמו שהתבאר אבל שחייבים שהוכיחו אפי' הם שוחתים דאחרי וסבירי והם ג' חייבים לשלם כשרצו בכפיה וכמ"ש הרמ"ה וכרחמנא נחי
תדברי הכ"י דלעיל ופשום הוא לפי השעם שהתבאר ולא כדברי בעל התחור בכנה שהביא לעיל סעיף ב' ס"ק ד' אות ט"ו • (י) וע"ש
לעיל סעיף ג' ס"ק ו' אות ג' כתבתי בשם הכ"י דבנשא ונתן בין אפי' בג'שהוכיחו אפי' בשבת בדבר שבנה חייב ומבן דברין נראין לפי השעם שכתבתי בג' שהוחזקו
עדיפי דבקיאי דשות מר"ג דפסיפס הרשות בדרחמנא עדיף מרשות דר"ג כ"כ ק"ו הוא כיון דבחיוב שוחתה בדי"ב לפטרו שחבלוחים פעילו בשם
ונחנו בין וכמ"ש הרי"ף והרמב"ם והשתבר בסעיף ג' וכ"כ הרא"ש וסור להדיא וכ"פ בשבלי החפיר להיות פע"ג דהתם לאינו יכול לזין מן התורה אלא התקנת
חכמים ובם אי נימא לא הוה בקיאי דשות כלל ואפ"ה מהני דשות מדרבנן ק"ו בן בנו שלק"ו בג' שהוכיחו אפילו לזין מדאוריית' וגם
דשותא הוא דדמי מיניה עלייהו לחיין וכדילפינן מסופסים וסוברים תתן לך ואפי' לא בעי לחיין בעל כרחייהו חייבינן לחיין דין שיהו
פטורים לשלם • וכן מסתם להריח מדברי הסור שכתב ויחיד מומחה אי ג' הדיוטות וקבלוהו פטורים מלשלם אפי' בשלו ונתנו ביד אפי' יש נדול חסם בין
מחיירין וכן הדין בג'מוחזקים אפי' לא קבלוהו עליהם ע"ל שחתם דהפי וכן קבי מחי דחסחיך ליה אפילו נשלו ונתנו ביד אפילו שעו נשקול הדעת פטורים
וב"ם בדבר מסנה ועלה בהכחוקי יוסף וכן עיקר : ל אבל אם קבלם עליהם בין לזין בין לטעות וכו' (ע) כתב הכ"י דע"ם דשכחרין
שם חומרים שאם קבלו עליהם יוסבי קרנות שחייב דין ואפי' שעו בין חייבים לשלם דהא לא חני לחיחר לחרעת לזין דין תורה קבלום דהא מזיק ידעי שחייב
יורעים בין תורה ע"כ וע"ש ומבואר כ"ה ר"ת ועת"ם לעיל בעיין ג' סעיף ג' :

(פ) גרסינן בפ"ק דשכחרין (דיט דף ה') ואם היה חומחה לרבים בן אפי' יחידי אחר רב נחמן בבון אלא בדיני חמונות ביחידי ובן אחר ר'
חייא • אבעיא להו בבון אבל בשחיר בבון ובשחיבת ובשיבת דשותא חרעת אי דילמא אע"ג דלא בקיט דשותא חר"ג מ"ם דחר זוטרא בדיט
דרב נחמן דן דיבה ושיט אחת לקחיה דרב יוסף ס"ל מר קבלוה עלייהו לא חשלם ואי ניל אלים ס"ח כי לא בקיט דשותא דיבה דבק ס"ח ופט"י מי קבלוה
עלייהו לנאחי ליל אחרים אם לדון אם לטעות ולא יחבעוה לא חשלם ואי לא קבלו שעותך עליהם דאחרו לך דיינת לבו דין תורה ניל אלים ואיבו חיסדר דיבה לא
אלמא נאחי ליל אחרים אם לדון אם לטעות דיבה דיבה ולא הרר ע"כ • וכתבו התוס' ואי לא ניל אלים אפי' בקונטרס כגון דאחרי לך דיינת לבו דין תורה וקבלה
דא"כ מה דייק חכמה דהא אפילא נאחי ליל אחרים נאחי מה שעשה עשוי כדאחוכח לקחן דפריך לר' אבהו חדן הדין ואחוקי לה בדקבלוהו וכבאיבו חומחה אחרי דהא
קחני סיפא ואם היה חומחה לדבים פשור לכך נראה ואי לא קבלוה עליהם כלל ע"כ ל"ל וכ"כ הרא"ש שם : (נ) ולענ"ד נראין דברי רש"י כשהים ובדורים
ולא קבלוה עליהם קונסות החומחה"ה כלל אשום דכרקיבעור לחה פירש"י כך ולחה לן פי' כשהוא אלא ורבי אבהו לא בעי לחיחר לבקבלוהו דיבה דיבה
ואע"ג דיחיד חומחה דן לבחלה דהא חליבחא דבר נחמן ור' חייא חשחא אפי' לבחחלה אלא ורבי חיוחנן חשום דאחם קבלה לבני חומחה הוי כאלו פירש שחקבלו
בין לדון בין לטעות ובהדיום שחם קבלה דיבה הוי דוקא אדעחא דלדיון דין תורה וכח"ם הרמ"ה נופ"ק דשכחרין ובכי חוכ' כחי להרי לקחן דפריך
אר' אבהו חדן אחת הדין ואחכי דקבלה עליהם ופריך אי הכי אחאי אחכי אחאי חשלם אחיבחו דאחרו לה דיינת לן דין תורה וס"ל כרש"י דהא החם ע"כ בשעת קבלה בחחלה לא
אחרו ליה בפירוש אבו חקבלה אוחך אדעחא דחדין לן דין תורה רמ"כ ורבי אבהו ס"ל דגם בשעת קבלה אחיבחו דאחרו לה דיינת לן דין תורה וכח"ם בקבלה כאחן לדיבה (ולא כח"ם הכ"י דפ"ק דשכחרין ס"ם) וס"ל כהרי"ף דשכחרין בשם חלוקים ע"ם) ואע"ג דלכאורה נראה לחלק בין בשבלו חומחה לבין
כי קבלוהו אוחך אחחלה בשחם היחה כוונחבו ואדעחא דהכי קבלוהו לן על עלן דיינת לן דין תורה וכיון דשעה לבו דין תורה וכן אפ"ל דבשבל חחם לבפר שכחת
שלחה חומחה שם להריח אדעחא דבם רש"י ס"ל דאפי' כן ע"ם וכן חוכח להדיא בהרמ"ה דחחרם הכי ע"ם (וכן חשמע לפריש בהרי"ף פחר"ח ז"ל לי הכי חחאי
יעלם חניחא דאחרי ליה כי קחיבי'לך עילוחן אדעחא דדיינת לן דין חורה) וא"כ הכא ה"ם אם קבלוה בשחם דהוי כאלו קבלוה בשחר בין לדון בין לטעות לא חשלם ואי
לא כבון דאחרו לך דיינת לן דין חורה בשעה שקבלוה ול"ל בלאו ס"ע חוכיח חכמן דאפי' לכחחלה בע"כ דאל"כ אפי' לא אחרו לי' בפירוש בשעת
קבלה דיינת לן דין חורה אלא שקבלוהו בשחם ס"ל דלחבי קבלוהו אדעחא דלדיון דין חורה כמו בני הירוש אלא ורבי חומחה לעולם דיבי'דין אפי'
בע"כ והלכך אפי' אחרו ליה בפירוש בשעת קבלה דיינת לן דין חורה ושעה קם דינא דלכא לאחיבחו אחבחאי זה אלא אחרו אחחלה בשחם בין בשבלו חחם
דלכא אפי' דהא אפי' לא קבלוהו דינו דין בכ"ג כדור כוונה רש"י ולא אחכל לירש חם שקבו חחו ובהרמ"ה עלה ואולי ס"ל להחוס' דלקחן נחי חייבי בשאחרו לו חחלה
דיינת לן דין חורה וכח"ם לקחן בשם הרחב"ם וירושלחי וכן הרמ"ה אע"ג דחדעחא לקחן בשחם קבלה ס"ח יכול להיות דס"ל דגם בשאחרו לו חחחלה בפירוש דן לבו
דין חורה דינא הכי וכח"ם לקחן בשם הרחב"ם וירושלחי ואי"ל דחחם ס"ל לא היה להם להקשות כל כך בשעיות אחיב"ח ז"ל חחחלה עיקרו חחא דחכחו דהא
בשעה דחילחת חשחת החם בפירוש וכח"ם גם הרמ"ה בחשובחו (חחחובה קחי ס"ג) כחב כדברי רש"י דאי אחרי ליה לחחחלה דיינת לן דין חורה ושעה חחלה ס"ע
ודו"ק : (ר) וכ"י כחב בשם בחרוכים דפ"ק דשכחרין (בחחובה קחי ס"ב) דאפי' קבלוהו בם אחרו לו בפירוש שיהו לבם דין חורה והוא בחלה ס"ע
דהא לאו דינו דין כלל ואין דחשת רש"י ז"ל אלא היכא דאחרו דיינת לן דין חורה ושעה ל"ל לחחחלה דיינת לן דין חורה והוא בחלה ס"ע
חחחייב קחת לפרש"י בשאע"ג דאחרו רש"י ז"ל אלא היכא דאחרו דיינת לן דין חורה ושעה עשוי חכמן בחלה ס"ע
ודו"ק •

כה והלכו אפר זכי׳ שכשהן כשמיר׳ וכתוב דהיינו דוקא שם אין מומחה כאותן בשני׳ אבל שם יש באותן כ׳ מומחה שהיה רשאי לדון כיחידי אז בשני׳ נריכין לשלם בכל דהא לא מצי למימר דכוותן שלשלים לא הייני רשאי לדון וזה שהיני מומחה נריך לשלם כ׳כ כמומחה כיון דזולתו לא הוי הולכין אחר המומחה לעול דיחבי אדעת דן׳ וזה כמי שנרס ברוב ועפ׳ר מ׳ש מילתא כשמעתא בכתי דיניס ומור׳ס דהשתים זה אחם מחוסר דאין בוהנין כותן הזה לדון כיחידי כ׳ס מור׳ס בסימן נ׳ כג אבל מי שהיה מומחה כו׳ שאם מומחה כו׳ הרמב׳ס וזה דמניר אף דלא שכיר מילתא כשכתב דאין מומחה ר׳ל לא נמיר אף דלא שכיר אבל אי הוי נמיר דמכני ליה רשות׳ מר׳נ וכ׳ש זה כהריבות כשריפה והריפה ל׳ ס׳ס נ׳ש שהוכחתי כן כרחות וכ׳כ נ׳כ הכ׳מ וכ׳ש שם לשונו ע׳ש : כו מוכר ודן כפני ב׳ד פי׳ אלו שדנו לא מקרו ב׳ד לכך כתב שם ומוורין ודנין לפני ב׳ד ולא כתב לפני כ׳ד אחר וק׳ל :

כה שלם

(כו) יש להם לחזור אם שמו ואם הניח רוצים לחזור נריכים לשלם וכשמעו ומשלמין ° (סור׳ והרא׳ש) אם הסכימו כל הדיינים כיחד כולם משלמין ואם היו הדיינים רק ג׳ (לח) כה והלכו אחר שנים שהכם אם משלמין ג׳ שקיבל (לט) והקלק השלישי מפסיד הכעל דין ° (מם) אבל אם היו הדיינים ה׳ והלכו אחר ג׳ אפם הרוב נריכים לשלם הכל :

ד (מ) ° (ג׳ רחב׳ש אם יין ר׳) אבל כו (מא) מי (מב) שאינו מומחה ולא קבלו אותו בעלי דינים. אע״פ שנשל רשות הרי זה בכלל בעלי זרוע ואינו בכלל הריינים לפיכך אין הינו רין (מג) בין שעה בין לא שעה וכל אחד מבעלי דינים אם רצה כו חוזר ודן כפני כ״ד ואם שעה ונשא ונתן ביד חייב לשלם שביתו וחוזר ולוקח מבעל רין שנתן לו שלא כהלכה (מד) ואם אין לו להחזיר או

פשוטי׳ לשלם ועוד קשה דמדברכי שמעו מקור רין זה כתב שם תשוב׳ מהר״ם דהריניים מיינים לשלם וכתב וז״ל ופשיטא שם נתנו לשלוח ולוחר רן קח הדין מה שעשה עשוי ושלם מציאתו זהו ביקש בימיהם שכין רבינו והכריחין קח העולה לדון בפניהם (וה״ה כתבו עליו כהרשוקשין לה ונ״ם לפשוטי כשקבל מכריחים הריניים) אבל כוונן פוה שהכריחין קח הריניים ליתב דהין על פי תרם הקבלות אם שעו לא יעלמו דחם יש להם לעשות מכל מקום יש להם לחזור כשרבו שלא קרין ואם אינם רוצים לחזור אם שיעלמו עכ״ל ואם אינם מכ״ל לשעות בדברי מי שבא לשלוח ולוחר דבזמן הזה פשוט שמכח דח״מ יש להם לחזור דילמא לא היה אלא אין יכולים לחזור ואכ״ל דלא שייכא דהכי מיבעי הקבל יכולים לחזור ומוך דמדקאמר בפשיטות מ״ם יש להם לחזור כו׳ משמע דדינא הכי ולא דמקנת הקבל היא לכך נראה פשוט וברור דהכי מ״ם יש להם לחזור אפי׳ אינם מכחבו אלא הוניחו עדיין מיה בכחב ועל זה הביא מהר״ם שם דיכולי׳ לערער על הריניס ולהזהיכם כחה שרוצים לכופו ולשלם דהא הריניס מיינים לשלם היכא שרנו אלא כאין וכדאמרן חה שעשה עשוי ושלם מכחבו ואפ׳ אאמר דנזמן הזה פשוט׳ חשוס דחוכרחים הם לדון ואם להם לעשות אם ע״ה עדיין לא הוניחו מיד בכחבם ש״ה לשם לחזור ולדון כהריניס ע״פ חרם הקבל כיון שעשו נשקול הדעת. ואפ״ה אין צריך לומר דאם להם לעשות ואם אינם רוצים לחזור וכופין אותו לשלם דין הוא שישלמו שהרי זה הם עושים מעשה כלי הכרח מהקבל ועל כן יש שלמו (ועמזרה כחב ובא״ח כשהריניס רוצים לחזור כו׳ ושלשון מנוחם קשה לפי פילוסו ונ״ל דה״ק וכשהניחו הריניס כופין אותו ואלו הן יורעים שעשו הו חוזרים אבל אם אין רוצים לחזור כשעשו ואע״פ כופין אותו לשלם שלחו ודו״ק) ונהבי חיירי נ״כ הרב חברא״ש דש״ם יש להם לחזור כיינו קודם שנחקיים פסק שלהם דאז לא שייך לומר הם יש להם לעשות ושיקר חילחא אחא למחשינן דאם אינם רוצים לחזור ישלחו אף כאן אבל אם כבר הנניחו חיר הכחבע ליר חחובע פשיטא דאין יכולים לחזור דהא שעשה עשוי דאקול הרעת הוא חם עשה עשוי חשום דהחוזק יכול לומר אלן אמן ליחא שעשית דילמא

שעשה אף שילך אחת אם כן הוי שעשה שייך כמי אף שעשה עשוי חשום שאם הניחו הריניס ע״פ הקבל וזה נראה ברור :

ולפיז גם מה שכחבתם בסח״ע נבי אם כשלהו כין לדין כין לשעות וכחב דאפשר דאין יכולים לחזור כשהניחו חיר הכחבע ולכך כחב הטור נאם פשוט׳ וכו׳ ונם כש״ם כחב דאין חייניס לחזור ולהניח מה שקבל בעל דין שכבר הוי ילחא דדינא וכו׳ וכל׳ם שחנם דאקו׳ דאפ״ה אין יכולים להזור כללא משעשה דאפי׳ בש״ם שכבר חזרו ולהניח לא שייך לומר אפי׳ שעית הלא שקבלו אותך בין לדין בין לשעות תיכו קודם שהניח וכתן לשלם שקבלו בדיני דרחם שאפי׳ בשעה שהוא מכעם ומחרון אף שקבלו עליהם בין לדין בין לשעות היינו לעניין שיהא פשוט שחשלומין ואף שהחזיקו וקבלו עליהם דבלא הכי פשוט שחשלומין ולא שייך לומר דהחנה בין לדין בין לשעות חשום הכי שעשה מ״ם י״ל דלא כולי עלמא הינו נאינו אפשר שהבעלי דינים הין מוכנים שהיב ונם לשעשה קשה שכחנאי דהחנה לא היה אלא כשהריין יחבות שרן יפה ס״ב הכי שעשה שייך נמי נאותה וקבלוהו וכבל ענין יכול לחזור בו קודם שנחקיים פסק דין מ״מ ע״ש שקבלוהו בין לדין בין לשעות אם לא שנחנו בפירוש וקבלו לקיים כל חם שיפסוק חיר נין שיהיו יפה בין שיהיו אלא כדין כבל שנחחנו קיים ועיין לעיל מי׳ס״ב חם שכחנאי אם : לו יש להם לחזור כו׳ כשע״ש דחם לומר אלא הכי קאי אם ש״ם או כוחן הזה כו׳ ולפי חם שכחנאי החיירי הוקא קודם שהוניחם וכו׳ מכ״ש ס״ג להחוקי׳ אלא אקו׳ אהילחא דדינא כוחן הזה ובין שקבלו עליהם בין לדין בין לשעות יכולים הריניס לחזור כל זחן אלא שנחקיים פסק אלא כשחנו בשקול הדעת : לו והלכו אחר שנים שאר יוסף (ור׳ יהושפ) שחלקים הריניו וזקא אם אין מומחה נאותן שנים שכבל אם יש שם מומחה נריכים לשלם הכל ביחד מומחה יכול לדון כיחידי וכרי שהשניו שיוכל לכחוב אבל אם אין מומחה אלא אחד אפי׳ ג׳ דאין מומחה נאותן הזה לדון כיחידי כ״ב הש״ע והשוה שוכן כחבו ונראה דס״ל דאע״פ דאין מומחה נאותן הזה היינו לעניין שיוכל לכחחלה בעל כרחו אבל אם נח כדיעבד דיינו דין וכח״ם לעיל ס״ק ו״ג ס״ב הכא כיון דדיעבד הוא ודיינו דין מיינים וכן עיקר ואפשר דגם הר״ב ס״ל הכי דקנו כדבר : לח והחלק השלישי מפסיד כ״ב הרמ״ם ושור וכרחה דהיינו דוקא לפשחיילו והיינו דכחב הרמ״ם כרפי׳ לעיל ס״ל דלעיל הניא על הרי״ף ופסק דבעל דין מפסיד ולא אחרי׳ דהרב דיבא חשום פרופא דבעל דין אבל לרבי״ף והרמ״ם וחסכים דפשיטא להו דבל הכא דאיכא פפיק לבעל דין הרב דיבא ס״ב ס״ה הכא הרב דיבא בחלק השלישי וכ״כ נם ברבי הנית להדיא לעיל אחרי הרי״ף דנשי חלק השלישי אחרי׳ הרב דיבא דבל הכא דאיכא פפיק לבעל דין אחרי׳ חה שעשה עשוי ואחזירי׳ הדין עכ״ל - ומ״כ ק״ל הא ר״ח מחסר בלא כהריני׳ דין הרי״ף והרמ״ם היאך כחב כאן נחחם דחלק השלישי חפסיד ועל הע״ם קשה יותר דאיהו חפיק נפוש פי׳ה דקי״ל כרי״ף ורחמ״ם כהריני׳ אלו וכאן נחחם ב

(לעיל סעי' ג') פסק דבמיגו מומחה מפי' קבלו מ"מ לא נסא ונתן כיר מזוך הדין ואם לי לפסר לחזו' יפלס מניחו לם כן כל זמן נפיגו מומחה ולא קבלוהו שהדין מזכר ואם לי לפסר למזור יפלס מניחו עכ"ל לפע"ד הפי ק"ו קריב' מוס לפי ש"ם לעיל סעי' ג' ס"ק כ"ו דהמ' כיון דאין הדין מזור מעמו לכך יפלס מניחו ס"כ י"ל דהכ' כיון דהדר דינ' מעמו דהם דינ' לאו דינא כלל ס"כ לאו כלום עניר ופטור וכמו שהכרעתי בשמת לקמן נשמוך כנעל המפור נוס חשש זה מיהו ככרים הנכרים שים חשרון נדנרי הרמב"ם כאן וכן נכרי"ף פיתא להדיא כמו שנניה נהכף משנ' וכפירושו ע"ש נכרי"ף ונהמתי לשונו נקנר' לקמן נשמוך וכן נהמיי' נכרשנורה ר"ף זה נורר יראה שדנרין שם מוענחים מדנרי הרמב"ם וכתב שם כפי מה שנני' נהכף משנה וכן הוא נעיר שוש נעיקר : מה יפלס כדין כל נורם כו' : (ג) ולפי מה שהכרעתי לעיל סעי' ג' ס"ק ג' לות ב' דנשעה נדנר משנה נכל ענין פסור נשלא נשא ונתן כיר משנה דלאו כלום עניר כיון דדיניו' לאו דינא ס"כ ס"ם הכא דפסור דכיון דדיניו' לאו דינא לפיכך לא שנה לאו כלום עניר ודברי"ף ורמ"ם וחשרר לשמעיהו אולי דמחייבי המם אבל לפי מ"ש דהעיקר דשנה פסור ס"כ ס"ם הכא וכ"כ נעל המאור להדיא ז"ל נשם רבינשה דלית' דיינא ונפ"ל שאינו מומחה כגון דלא נמיר אע"נ דקבלוהו נע"ר לאו כלום הוא משום דאמרה מקרי ולא דיין א"נ נמיר ולא סניר ולא קבלוהו שניים שוים הא ודאי ריבי' לאו דינא כיון שעשה כיון לא שנה נשא ונתן כיר או לא ונמצא מומרו קונ' שפטול מלשם מעני' שהנעל דין פשא נעמו שמחך עליו ועשה על פיו או שהניחו לשפת ולימן נשלו לפי שאין עליו שם דיין כלל ואם כפלו לנעל דין ונעל כרחו נשא ונתן נשלו אם לפסר להמזיר את הדין מחזירי' לומו ואם לי לפסר דכיון לומו כיון נשלו אם מקרי עליה שם דיין כלל ע"כ ונפ"ל ונרמ"ם דבריו' דלא נמיר אע"נ דקבלוהו דיינים לאו דינא מין דכריו נרמ"ם ודאין לשמ"ם קנלה כלום וכבר השנתי עליו נזה לעיל סעי' ג' ס"ק כ"ד. (ד) נס כתנ"ם נהעל המפור דפני' נשא ונתן כיר פשור מין דכריו נרמ"ם נזה וכתו שהוכחתי לעיל סעי' ג' ס"ק ג' לות ג' דמעיקר כרוב הפוסקים דמחייבי נשא ונתן עיד לפני' שעה נדנר משנה מפו' דכיון דנשא ונתן כיר סונע עניר ונ"ל ס"ם הכא מ"ש כתם דפוסר מעל המאור נשלא נשא ונתן כיר נרמין דכריו משום שכתנתי דכיון דדיניו לאו דינא לאו כלום עניר דדוקא נמומחה ולא נשלו נכן נפרישם ונקנלו כיון דדיניו דינא ונקא ס"כ סונע עכר ואינה מפל"ד שיהיו מפל"ד מוכרחי' לעשות כן כיון דנקא ס"כ סונע עכר ואינה מפל"ד לעשות כן ויורש הדיין שיהיו מפל"ד מוכרחי' לעשות כן כיון דנקא ס"כ סונע עכר ואינה מפל"ד לעשות כן ויורש הדיין הכא מיהו היינו דוקא שהכריחו רק על הדין ודהו נשא ונתן כיר סונע עכר ואינה על כפיהו על התלנומים ס"כ סונע עכר ואם נשא ונתן כיר ונרע מיניה ואינה • ומפשר דכרי"ף ורמ"ם והמחבר דמחייבי מיירי ככי הפי נוקע דכפיהו נם על התלנומים לקיים המפק שלו (ונקנלו עלייהו או מומחה מפרי אף נכה"נ דוקא) דאם כלפו הכי"ם מהרון נדנרי הרמב"ם והמחבר ופ"כ י"ל נפ"ל ואם נשא ונתן כיר וכפהו לשלם ואין לו להזזיר כו' ונם כרי"ף משמע כן שכתב נאי משה ונקא מניה ליה לנעל דין ומפיק מיניה מחונק ונשא ונתן כיר מהאי לשלומי מדיליה והדר הוא מקיל המפיק ואם לא נשא ונתן כיר הדר מר' דינא למחנרים ואי ליתי כו' - משלם ליה מדילי' כו' - עכ"ל משמע דכונ' מיירי דוקא מניה ליה לנעל דין ומפיק מיניה מחונק נעל כרחו - ונפ"ג דמדנרי נעל המאור שכתב ואם כפלו לנעל דין ונעל כרחו נשא ונתן נשלו משמע דאפי' כפהו על התלנומי' לא מהניא אא"כ נשא ונתן נשלו אם לא שנה נפ"ג דיש לדחוק ולומר דלא פליגי כו' אפי' אם היכה דאקרי דיין משא"כ זה שרין נזלן יש לו מ"ם עשם' דמילתא לא משמע הכי ודוק : מז

שאינו כן שנועם שלא היה עליו שום חרם שתם כן הוא נעיסור ומניאו כ"ז : מז (ה) מינה כלום שלא קבל עליו ליתן או למחול שלא כרי לפסר משנועה שמייבו זה פשועה וכן קנין נשעות מזור כ"כ הרמב"ם ומניאו פסור וכ"כ הסמ"ג דף קפ"ו ע"ג וכתב ני' ושרשה דהיינו דוקא שעשה נדרך משנה או נשקול הדעת ומיכ' לכרורי שעותה שכל מי ליכא לכרורי שעותה המ"ם כו' ע"כ ול"כ הכ"ם ותנאר עוד תכרניו דהיינו כשכבר נשה דשלי"כ לא שייך המ"ם ולי נרשה דקאי נקבל עליו למחול ראי שייך לומר המ"ם ונכה זה שכל שכתב שניירו - וכת' הנ"ח שעשה דלא מצרי' נשעה שקול הדעת שם שעשה עשוי הפ"כ מיכא דרדא דמחוב' למיינו ממון שכל לנבי שנועה דשקי להזכי' ש"ם נשכל לא מצרי' שם שעשה עשוי ע"כ ונאמת דשק דשם לשרשה"ם ושחמ"ב לא מצרי' שם שעשה עשוי אלא כשעה ונתן כיר וזה לא שייך נשנועה ואפי' לשרמ"ם הניינו דוקא כשכבר הניינ שמחון וכת"ם לעיל ס"ק כ"ש • וזה לא שייך שכל ומפשר שרשב' נכך לשנר' השור לרעת שר"שם שכל לא הוברך לזה דשפור לשכרתו מיירי שעשה כדבר שכת ומ"מ לפי שם שהעליתי לעיל ס"ק כ"ש רכל שלא נתו שוני שם שכננרו נשמון לא שייך לומר שם שעשה עשוי אף לרע' הרמ"ם ס"ב שתי כאן הכל כפשוטו דש"כ נשמון דכות'שם פשק הדיין ליתן שמון סך פלו'ונשפש'שם שכרו נקנין ליתן נעבורו סך פלו'ושם"כ נתבר' שעשה'כשם"ד דשב'דינ'כיון שלא נתן שניין שעשה'והקנין שו'דשוני קנין נשעות

(ו) מיהו נהא שפסק'לי שי שב"י שקי דוקא לשעת הרי"ף ושרמ"ם דיכ'ולא שני לשיך לומר דילמא שעיקר'דנת יפה ושעת שע'שע"פ שהו'שמוק הלכך היכ'דאיכ'לנרורי שעשה כשקול הדעת שהמילה כשלא נתיך ליתן לו שם שנידו שמעל לו שכל לשרמ"ם ושייעתו שכהרעתי לעיל כוותייהו דשפי' לא נשא ונתן כיר שדר

או ששמא או שהאכיל דבר המותר לכלבים כה (הם) ישלם כרין כל הנזרם להזיק כה שזה מתכוין להזיק הוא : ה (ו) דיין שטעה וחייב שבועה למי שאינו חייב בה ועשה זה פשרה עם בעל דינו כדי שלא ישבע ואחר כך ירע (חי) שאינו בן שבועה אע"פ שקנו מידו על הפשרה (חי) אינה כלום רקנין ל בטעות הוא וחוזר : (וכן כל כיוצא בזה (חת) (נעל הפיסור נשם הרי"ף נתשובה) ודוקא שגילה דעתו שעשה הפשרה משום הפסנועה או כדומה לזה •

אסור

כה יפלם כדין כל הנזרם כו' עיין נכ"מ שהקשה למה כתב כדין זה כל הנזרם להזיק הא מזיק מתם הו' דהא נשא ונתן כיר ועוד הקשה למה יזר וכתב דיפלם הא כבר כתב דחייב לשלם מניתו אפילו נאפשר להקזיר ושדוקא לומר מ"ם כאן יפלם ר"ל שיפסיד הדיין כזה דא"א להקזיר ומ"ם כתב דצריך להניא נספרי הרמב"ם כאן נכח ג' וכ"ל שלא נהלכה " ואם לא " נשא " ונתן " כיר מקזיר " דדין " ואם ג"א כו' וה"פ כשנשא ונתן כיר הא ג"א חין לכם ד"ש עסק עם התוב' אף נמקום שיכול להקזיר דדין ולכולי תידו הלא שכא"ד מזור על הדיין והדיין מזור ומזלי' מיד התובע ומפילה נשתא דאם א"א לדיין להזלי' מיד התובע דמפסיד הדיין אבל כשלא נשא ונתן כיר הלא הנתבע נעמו נתן להתובע ע"פ פסקיו של הדיין או חין לנתבע מזור מתפילה על הדיין כ"א על התובע אם א"א להזלי' מיד התובע שאז צריך הדיין לשלם מניתו משום דזה מיקרי מתכוין להזיק וכדמסיק כיון דנתיק לדיבא והוא מינו לא נמיר ולא סניר כ"כ נכ"מ וכתב שם דאף אם לא נניה הספרים מ"מ צריך לפרש כן דנרים הללו שכתב הרמב"ם ועיין כמזר כם"ם נ' שהביא לדברי הרמב"ם הללו כמ"ש כאן ושם בדרישה כתבתי דוקא להניא לי ספרי הרמב"ם והמזר"ם שהביאו ושתימת דנרי הרמב"ם כתו שכתב לפניהו ודאי אינו משמע כפ' נכ"מ • לכן נלע"ד דהרמב"ם לא פליג נדין זה כין נשא ונתן הדיין נידו או לא נשא ונתן נידו (ומה שכתבתי שכן דעת ברב רבינו משה כר מיימוני בשעה כדבר משנה הלא דשם שניים לפזיר כיון שלא נתכוין להזיק וכאן שניים לפיזיק כיון דנתכוין להזיק) ומה שכתב אם נשא ונתן כיד רצה לומר שניים ונתן מיד התובע וכבר נא ליד התובע וקאמר דכזה נריכים הדיינים לשלם להתובע אף שהתובע ד"ע שעמו כתנו והדיינים חוזרין ומזלי'ין מיד התובע אם ירצו מה שאין כן כריש"ק דמיירי דשדיין לא נתן להתובע כלום מידו דשם אין תשלומים הלא כ"א מהע"ד חוזרין ודין לפני דין אחר כן נראה לפי ע"ד לייישב דברי הרמב"ם והא דחוזר וכתב ישלם רצה לומר כזה שיפסיד הדיין וכ"ל ואף שזה קנת דוקק נמזיק הרע נמיעוטו • וכזה ניישב דכשור כניא לדברי הרמב"ם נס"ם נ' ולא כתב עליהם שזה דבר משתע דשניירא ליה כותיה וכשיון זה כתב דאין מילוק בין נשא ונתן דדיין כידו ללא נשא ונתן כידו ואף שלא כתב כך אם כדיניים העושים כשיקול הדעת או כדבר משנה כ"א לפי דינו ונאין מילרי נתי שניזו דיין ודן כמ"ם מכל מקום נראה דלא פילקו נס זה נראה"ם ושטור דוכ כתר טעמייהו עיין שם ודו"ק • ואף שברי"ף נרים פרק לאד דיני ממונות כתב נדבריו נכבה נחמיות כדברי הכסף משנה הכ"ל מכל מקום נתימת דברי הרמב"ם ושטור שבניאם נראה לי כמה שכתבתי • ונראה דגם המחבר מסתפק כזה משום הכי העתיק כאן דברי הרמב"ם כמו שהן הנ"ה וגם בכית יוסף בס"ם נ' שם פירש דברי הרמב"ם ולא כתב כלום מדברי הכסף משנה שמריכין להניא עיין שם ודו"ק : כט שזה לכוין הוא נראה דהרמב"ם כתב כך לשעמו דשניירא ליה כברי דכתב דלא אמר ר"מ ויקיימה לן כותיה דהנורם כיוק לאכירו דמייב אפילו שונג או מוטעה או אונס אלא נכונין ומשום דאדם מוטל לעולם משא"כ כשהתכוין לדוק ושעשה ומ"ם כתב דכזה לא נתיר וסכיר ודן לא אמרינן הכי אלא מתכוין להזיק מיקרי ומייב וכזה ניישב למה הסמיט השור כשפעתקת ל'הרמב"ם כם"ם נ'אלו התיבות שזה נתכוין להזיק הוא משו' דשטו'שפק כראש"ם דנם לענין דין אמר ר"מ כל הנור'כיוק לאכירו מי'וכמ"ם כדר'ש"ם : ל דקנין נשעו'הוא °וכת' כד"מ כם"ם וה כשם מברי"ק שורש קי"א אם אחד נתפשר נחלק ירושתו נדבר מוטל כי אמרו לו אלא היו נכסים מרוכים ואח"כ נודע לו שהיו נכסים מרוכים ושהיה מניח לאלקו כתשע ככפלים הוה פשרה נשעות וכ"כ הכ"י נסימן י"ב (מם"ו) נראובן שהיה לו דין עם שמעון ולוי ונתפשר עם אחד מהן ומת שאני דא"ל ליתן להיורשים דשאני כלום :

מן הדין חו' ומי מיך המוזמן לוח' דילמא מפיקר' יפה רכת מע"נ דסוגי' דעלמא כמיך ס"ב הכא כמי שהוא מוחזק שחמל לו מכי למיחר דילמא מעיקרא יפה דן שמייב שבועה וא"כ הפסדה קיימת ולכך הכעל העיסור ס"ל כהרמ"ם לא הזכיר לשון מחילה והטור שהזכיר לשון מחילה י"ל דמיירי כשע' נדבר תשבה - אבל בשעה שקול הדע' מכי למיחר מכי תופש מה שבירי בשבין שבועתך ופף על גב דפשיטא להו דסוגי' דעלמא כמיך מ"מ כיון דקא כפירוש דסוגי' דעלמא קיש לי וכמ"ש בספרי תקפו כהן סי' קכ"ג כיון דקא כפירוש דסוגי' דעלמא כמיך ס"ב הכא כיון דסוגי' דעלמא כמיך וא"כ גם הפסדה כשלה דאין שהרי דאלו יש"ל מה שבירי הכא כיון דסוגי' דעלמא כמיך וא"כ גם הפסדה כשלה דאין שהרי דאלו יש"ל

זה

כלל העולה מסימן זה ומכל סעיף וסעיף:

סעיף א

א כל מי שדן דיני ממונות ושפה בדבר משפה דהיינו דיניים התורניי' בחשבה או בס"ם או בדברי הפוסקים או שפילו בדבר שבינו התורה רק שהוא פשוט לכל להיפך ואין כו מחלוקת כלל מור הדין ודיני לותו כשלמה - שפילו הוא חומחה ושפילו שלשתן חומחים ושפילו קבלו אותם בעלי דיניים עליהם ושפילו נשלו רשות מיד גלותה ושפילו נשאו ונתנו ביד שבין שדן כשר כלל - כיון שבשעות בדבר פשוט:

ב ואם כראה לדיין ולבבי' דורו שדין הדין כהו שחוזר כפוסקי' יכול לחלו' על הפוסקים או שפילו על הגאוני' כשחיות רשי' ברורו' לדבריו וח"מ קשה לחלוק על קבלות הגאונים - גם אין לחקל בדבר שחחירו כו החבורים שבחשבים כדוב ישרשל שם לא שקבל מרבותיו שדין כהפוך מומרה:

ג ובחקום שהדין חוזר כשעה בדבר חשבה ושי' שפשר להחזיר כגון שחלך זה שבטל החחון' שלא כדין לחזיק או שהיה שלא או שהיה שדעה או שהיה שדעה או שחעו' ואין לו לשלם או שחשב דבר לחסור או שחורה בכשרה שהיה שרשה והפכילום לכלכים על פיו וכיוצ' כזה פשוט שלא כין שדעה שחומחה או לא כין קבלוהו או לא (ועיין שע' ר') שכיון שהם היה שחו' דבר לפניכו היה הדין חוזר כיון שהשעו' בדבר חשב' כחזק שלא שדעה שדעה כלום שהיה שחומחה שקבלוהו שפילו בשם ואפילו בשבועה שדין להחזיר חוזר חדיר' דגרחי שדין זה נורה לפזיק שהע"ד עצמו הוא שחזיק שה שחזיק בו:

ד ואם הוא שחומחה וגם קבלוהו שפילו בשם ונתן ביד ואי שפשר בחורה פשוט ואין חילוק בכל זה שהשה וגרם להזיק בדיני חמונו' או בפיסור והיתר אלא בפיסור והיתר שם הוא שחומחה לבר ולא קבלוהו או קבלוהו ואינו שחומחה וגרם להזיק ושהשה בדבר חשבה ובשלו ונתן ביד ואי שפשר בחורה או שהשה בשקול הדעת שע"ם שהוא שחומחה וגרם להזיק ושהשה בדבר חשבה ובשלו ונתן ביד אלא על פי שפשר בחורה מייב לשלם שע"ם הוא שחומחה וקבלוהו גם כן:

ו טיהר את השחח ועדכן בעל הבית עם פירותיו ושחח שפר הפירות שפשר אפי' שהה בשקול הדעת שע"ם שהוא שחומחה אפילו הכי אין חילוק בין שהה שדעה שפורה שהוא שפר הפירות שהוא כלום הם לא גרע שחחשה ושדעה שדעה שבשב שהוא שפר וזה גם כן שונה הוא בהרחתו ונפקא מיניה גם בזמן הזה לענין מכס שטיהר ידו של פלוני ועדכו בעל הבית עם יין שלר ואח"כ נודע שהורה שלא כדין ונעשה הכל יין כשך בין שהה בדבר חשבה כין שהה בשקול הדעת שפר שהרי זה כמשך בשונג שהוא שפור:

ז נה לפניו לוקח לשפול שם יקח פירות של זה שחוכר או יינו שם הם שפורים וטיהר את השחח ולקח זה שם הפירות על פיו ואח"כ נודע שהם שחמים ושלא כדין טיהר ונחנה שחכם שחחוכר יחזור שעותיו ללוקח ויחזור ויפול פירותיו שם השעות בדבר חשבה הדין חוזר ע"ם הדרכי' שבארנו ושם הפעות בשקול הדעת שם שעשה עסיו וישלם שחכם ללוקח חניחו על פי הדרכים שיתבארו בסעיף שחחר זה בדין שהוה בשקול הדעת ודין זה דומה לחרשה דינר לשולחני לקחן סי' ס"ו:

ח שהה בדבר שבשלר שם בחיקו אינו כשהוה בדבר חשבה וגם אינו כשהוה בשקול הדעת שלא כיון שאינו בדבר חשבה ולא שהוה שדעה קבלוהו עליהם שה שעשה עסיו ושהוי חלשים כדין שהוה בשקול הדעת ודין שהוה בשונג שעליהם שה שעשה עסיו ושהוי חלשים כדין שהוה בשקול הדעת ומכל מקום שיתבארו בסעיף שחחר זה:

סעיף ב

א ומי שדן דיני ממונות או פיסור והיתר ושהה בשקול הדעת כגון דבר שהוא חחלוקת חכמים או חחורחים או פוסקים ולא נפשקה הלכה כאחר שהם בפירוש ושהה כאחר שהם בין שיהא שחשבי חולק או לא וסונגי' דעלמא כחו שהני דהיינו שכבר פשט החשבה בכל העולם או בכל החדינה שהוא כחוכו כחו שהני או שחחחת ד"ם בדין חחילחים או שחוכה נענין אחר נחקום אחר נא"ם שהלכה כחותו או שדוב הדיניים נראה לחת דברי הבאי כל זה מיקרי שהוה בשקול הדע' ואח"כ שהשה עסיו ודין זה מחחלק לכחה חילוקים כחו שיתבאר:

ב אבל אם אין חחלוקת בדבר ואין הדין חפורש רק שבא שהשה לפניו להורה

מאר ומר מייהו סעי ורוקא במקרא מגל כמשנה וס"ם ופוסקים מוכין להם
סנים ולף במקרא סם מתרו סעם מאר במקרא מאר מוכין להם סנים :

יג לעכין דיני המוכות קי"ל בכל דוכתא קולא לנתבע ומחמרא לתובע
הלכך כי היכא דבתיסורא דעוריימא לא מלי' מאר רבים לקולא
היכא דמין המביתי' רק מהני סעתיים ס"ם דמין מוכיתין תמין כזה - ובפקא
מיכא דמני המומק לומר קים לי כהפוסק בבא ולא קים ליה כוותים בבא מלא
כתירוך דפליג עליה :

סעיף ג א היה זה בסועה בפקול הרעת מומחה לבר דמיינו
דנחיר וסניר ולא בפל רשות חר"ג ולא קבלוהו
או אלא היה מומחה ופפילו אינו לא נחיר ולא סניר אבל קבלוהו מפילו לא
בפא ובתן ביר מה שפקה עמוי וישלם מביתו ומין הדין מוזר מע"פ שבדיין
ריבא למזור מפילו הבע"ר לפניהו ומפער בחזרה בין בדיני ממונות בין
בפיסור ובימר :

כ וכל זה שבבר זבה זה שבבנדו בחמון זה אבל דיין שפעה ולא הפסיק
תובע להוציא מן המחבע עד שבחברר שפעה לא אבא הדיום ול"ם
מומחה ל"ם פעה בדבר חפנה ל"ם פעה בפקול הרעת הדר דיבא ומפילו זבה
בפבא ופף פלגא נבי לירך לא מפקינן מיהים :

ג אלשם מומחים שמוכים שרעויין לדון מן התורה מפילו לא קבלוהו
עליהם מה שעשו עבוי ופסורים לשלם מפילו בשפו ובתנו ביד מפילו
שעו בפקול הרעת פסורים וכ"ם בשפנו בדבר חפנה ומי מפער בחזרה ורוקא
מחוכים אבל בפירבא דליבא מחוכים מפילו נ'מומחים דבחירי וסביהי מייבי'
לשלם אם לא קבלו מוחם :

ד ומין חילוק בכל דיניה שהוזכרו בסי' זה בין מומחה אחר לשני מומחים
או הדיום ג' וב' הדיומות שבכל דבר שניה ביחיד דמי :

ה וכל זה שקבלוה בחתם אבל אם לא קבלו עליהם יוכבי קרנות שפפילו
שעו קם דיבא ופסורים הבא לא מבי לחיחר מרעתה דלעיון דין תורה קבלוה
שהרי יודעים שהיבם יודעים דין תורה :

ו ואם אמרו לו מתחלה בפירוש אנו מקבלים עוהך על מנת שתדין לנו דין
תורה ושבא בפקול הרעת יש לומרים שהתנפל' שקבלה ואבי הוא שלא
לא קבלוהו והלכך בחינו מומחה מין דינו דין כלל וכמומחה מה שעשה עמוי
וישלם מביתו וי"ם שפקבל בחקומה עומדת ובפיבו מומחה מה שעשה עמוי
וישלם מביתו ובמומחה מה שעשה עמוי ופסור לשלם :

ז יש לומרים דה"ם בוחן הוא שהוכיחון שקבל את הדיינים ע"פ החורם
שיהיו דיינים בעל כרחם לא ישלמו אם שעו הע"פ שרצו בקיומם
שהבי הם כמו מנוסים לדון רמה להם לעשות מיהו אם נשלו ובתנו ביד
מייבים

כו א ובשלו פרף ובדף וכו' עיין בתשובות חבר"ן שסן סי' ס"ב :
ב היתה יד כותי' הקיפה עיין בתשובות ן' לב ס"ג סי' ח"מ :
ג ומביל בדיני כותי כו' עיי' בתשובות רח"פ סי' פ"ו דף ק' ע"ב : ד
ולהעיר שזה מייב כו' כתב רב פרידא ומביאו בע"ת מי שמייבוהו בחוב או
בפקדון ואינם יכולין להוציא מידו ויש ביניהם מקום בי דומר של כותי שהיו

לוקח סומר ומקבל עדות מישראל וש
רשות לוקחים ותלמידים שלנו לפני
משפט כו' : (הב"ח ובלפע"ד דומיא
שם רב פרידא ס"ל שפילו בלוקח סומר
שם בבותי מקבל עדות משיריו לפניו
רק בבת' שם אינו לוקח סומר כלומר
דשלו לוקח סומר לא יקבל עדותן ולא
יעשו עדותן פירות ובשאת שם מקבל
עדות אין מילוק שם הוא בעל סומר או
לא כיון שהוא יודעין בשאת שהוא
חייב והלכך לא כתב מוי"ם דבעינן
שלא יקבל סומר ובזה נפתלק תמיהת
הפמ"ע ס"ם וק"ל) :
המקבל

כו שלא לדון בדיני עכו"ם ובו ד סעיפים :

א א אסור לדון בפני דייני עכו"ם ובערכאו' שלהם ג אפי'
בדין שדנים כדיני ישראל (רמב"ם פ' משפטים) ואפילו
נתרצו ב' בעלי דינים לדון בפניהם אסור (רמב"ם פוף פ"ם)
וכל הבא לדון לפניהם ה"ז רשע ג (ג) וכאלו חרף וגדף
ד והריס יד בתורת מרע"ה :

כנה ויש כיד כ"ד לכדותו (תהרי"ק סורש קכ"ד) ולהקריבו עד
סיסלק יד כותים מעל מביבו (ריב"ם סי' ק"ב) וכן
מסריבו' המקויק כיד הסולך לפני כותים ואפי' אינו דן לפני כותי'
דמשמע אפילו אלו המשפטים עלמן סדבין דייני ישראל לא
ישמע על פיהן לדון לפניהן :
ג וכאלו מירף וגדף יליפין
לה מדבתיב בפ' בהויבו בפי כנעריבו מוכיבו עליהם זבו
בשויבו לזרם וחויבו עליהם זבו ועדות
בשויבו עליהם זבו לפני כותי' ולא
בשויבו עליהם זבו לפני ישראל לא
בר"פ ורמ"ן
ד והריס ידו בתורת משר"ע
דמלבנים דייני ישראל והלך
לפני דייני כותים מרחה כאלו
תורת מרע"ה והמשפטים הינו
אמת ס' : ה רק שבופיבו
ע"י עבו"ם כו' ואפי' שהוא אלם
וסרבן מלגייה דין ישראל ה"ל
להלוך לפני דייני ישראל ליטול
רשות מהם ואז הן הין בותבין לו
רשות להוליא את שלו ע"י דייני
כותי' ולא שבבותי' יבפיבו לעשו'
מה שדייני ישראל אומרים לו כי
ג"ל לכך לבר"ם והשור וכמ"ש

בפ"ר כהן ונם לעיל ר"ם ב' ע"ם וכמשמעות דברי המחבר בסעיף שאחר זה : ו וי"ח דבוקקין לו עמ"ם בהנד"מ : ז אם לא שנרס
בהסד לבעל דין נרחה דהאי נרס בהסד לב"עד ל"ד הוה אלא ה"ה אם בבר ב"ד לו ע"פ דיבין אף שבדין ישראל בתייב לו ויות' אין
סומיעין לו לדונו מחדש : ח נוטל רשות מב"ד כו' כתב ב"ת בשם רב פרידא ד דבמורד בדין מתרין בו בתרא' מפורשמ' ואם אינו
מבבל מעידי' עליו ונוכין ממנו בדייני כותי' ומנהג שלנו לעב' ג"פ בב"ד ואם"ב מתירין לו ע"כ הנה וכתב ב"ת בשם ס"ב דאין מתירין
לו לילך לבני כותי' אלא"ב אין יכולין להוליא מידו ע"י אחרבת' ע"ם וכתבתי לבושו בדרישה ועיין בד"מ ובם"מ לעיל ס"ם ס"ו ח"מ בשינוי
הקיבלין נ"פ לבטל התפלה בחיוב יום וכתי' ב"ה קובלין ע"ם : ט ולבעי' סוב מייב כו' כתב ב"ת בשם רב פרידא ז"ל מי שמייבוהו
בחוב או בפקדון ואינם יכולים להוליא מידו ויש ביניהם מקום בי דומר של כותי' שהיו לוקח :

שוחד ומקבל עדות מישראל אבירו (להפוקי יש מקומו שאין מקבלין עדות מישראל אפי' מישראל על ישראל מפני שאין נחמכין בעיניהן) יש רשות לזקנים ותלמידי שילכו לפני הפופט ויעידו שזה חייב לזה ומפוה לפסו' כן ° אפי' נגזל כותי וגזלן ישראל מעידי' אצל הפופט ופפטו כו' והכ"י והד"מ הביאו ול"ע למה ס"ת "מור"ם כאן כסמ"ג ולא כת' שכשינן שלא יהא לוקח שוחד : המקבל עליו בקנין לדון עם חבירו לפני כותי' דוק' לדון קאמר משום דמייקר שם ע"ג וכ"ל אבל לעדו' מועיל' הקבלה לכ"ע וכ"מ בסי' כ"ב ס"ב ופ"ר : יא אינו כלום ואסור לדון בפניהם ואם קבל עליו שאם לא ילך לדון בפניהם יהיה עליו כך וכך לעניים אסור לילך לדון עמו לפני כותים יב וחייב ליתן מה שקבל עליו לעניים ° (בסור ס"ו בסש כ"ת) יג (י) ויש מי שאומר שאין כ"ד מוציאין ממנו אלא מודיעין אותו שחל הנדר עליו : ד שטר שכתוב שיוכל לתבעו בדיני העכו"ם אינו רשאי לתבעו בפניהם ואם מסר השט' לכותי שיתבענו בדיניהם חייב לשלם לו כל מה שהפסי' יותר ממה שהוא חייב בדיני ישראל : הגה ° (פ"י ס"ו בסש הריטב"א) וכל זה שיכול לכופו בדין ישראל אבל אם הלו' אלם מותר למסרו לכותי ד' וע"ל ס"ס סש"ט ° (הרא"ש בתשובת כלל י"ח סי' ו') דין כותי המוכר שטר על ישראל על ישראל אחר הוא דין כותי :

כז שלא לקבל דין ולא שום מישראל ובו ב סעיפים

א המקבל א' מישראל : ב (ואפילו (סור ס"ג) מקבל עצמו) בשם או בכינוי ג או בא' מהשמות שקורין הכותים להקב"ה ד אם היה בערים והתראה לוקה א' משום לא תקלל חרש ואם היה דיין ה לוקה עוד אחר משום אלהים לא תקלל ו וארור הוי לשון קללה : ב אם לא היתה שם התרא' או שקלל בלא שם ובלא כינוי או שהיתה הקללה באה מכלל הרבים כגון שאמר אל ז יהי פלוני ברוך לה' אינו לוקה ח (וס"ה (סור ס"ג) המקבל את חבירו עליו בקנין שאמר אל (סור ס"ה) (אפילו (ג) תחל המתפרע עוכסין אותו שכבר תפס ונתחייב) שהפקיר בב"ד ורצו כ"ד למחול על כבודו ולא נירהו הרשות בידם והוא שלא יהיה בדבר הפס' בכבור הבורא ט כגון שהיו העם מבעטין בכבוד התורה וברבריים הואיל ופקרו העם ברבר צריכים לחזק ולעשות כפי מה שיראה להם :

כח כיצד

ה המקבל עליו בקנין לדון כו' עיי בתשו' מהרש"ן שסון סי' ס"ב ובתשו' מבחם עזרי' סי' כ"ג ועיי' כי"ם פ"ח דכ"ק סי' ס"ה מדיניס אלו ועיי' בתשו' ר' משה אלשוך סי' ס"ז וסי' פ"ו ובת"ה סי' ר"ס : ו ויש מי שאומר שאין בית דין מוציאין מידו כתב הסמ"ע ולפ"ז אפי' מי שאומר ע"ז ועיי' בת"ח שאולב ע"ז וכתב על פסוד מה שכתב שאין כ"ד מוציאין ממנו מה שקבלו עליו לתת לנדק' אם לא ילך לדין עמו לפני כותים גם מה שפו' בחמני' דאוחר בכדרי' לא מסתבא לי הפי פירוש עכ"ל ועיי' כ"מ :

כז ג אפילו מחל התתרף כו' כ"ע שמשמע מדברי מור"ם אלא דס"ל סגס על תרופי' דמכס מוכו מועיל מחילה ומיימוני ובשור משמע להדיא דלא מהני רמ"ל כן כ"פ מקבל לכל אדם ומשום שכבר נתחייב בלבו מן התורה בשעה שקללו ואין בידו למחלו אבל מחירופו ונזעלו דכל אדם מהני עכ"ל אמ"ע וכ"ס פי' דברי מור"ם נראה דר"ל כיון שהם תחמיי' מלקות מן התור' כגון שהתרו בו וקללו בשם או בכינוי כפי' וקללו התתרף לפי שאין מלקין בזמן הזה ואין עליו אלא שם מתתרף וכיון שלא התרו בו או שקללו בלא שם ובכינוי לו אל"ל אל יהא כאוך לריכא אשור' לפוניית' עוכס מן התורה אין נידו למחול ועוכסין אותו כפי מה שיראה עכ"ל הכ"מ וק"ל ג כל

א המקבל א' מישראל : ב (ואפילו (סור ס"ג) מקבל עצמו) בשם או בכינוי ג או בא' מהשמות שקורין הכותים להקב"ה ד אם היה בערים והתראה לוקה א' משום לא תקלל חרש ואם היה דיין ה לוקה עוד אחר משום אלהים לא תקלל ו וארור הוי לשון קללה : ב אם לא היתה שם התרא' או שקלל בלא שם ובלא כינוי או שהיתה הקללה באה מכלל הרבים כגון שאמר אל ז יהי פלוני ברוך לה' אינו לוקה ח (וס"ה (סור ס"ג) המקבל את חבירו עליו בקנין שאמר אל (סור ס"ה) (אפילו (ג) תחל המתפרע עוכסין אותו שכבר תפס ונתחייב) שהפקיר בב"ד ורצו כ"ד למחול על כבודו ולא נירהו הרשות בידם והוא שלא יהיה בדבר הפס' בכבור הבורא ט כגון שהיו העם מבעטין בכבוד התורה וברבריים הואיל ופקרו העם ברבר צריכים לחזק ולעשות כפי מה שיראה להם :

כח כיצד

המקבל עצמו ילפי' לה מדכתי' הסמר לך ושמור את נפשך מאוד וכל השמר פן ואל יהיו אלה לא תעשה : ב ואם לא מקבל עצמו ילפי' לה מדכתי' הסמר לך ושמור מכיוני טור ועפ"ר : ד אם היה כעדים והתראה כו' ול"ת כיון דכל קללה בעשה בכשם וכדיבטה ואזהרה אזהר' עליה יתחייב עליה אפילו בלא התראה קמ"ל : ה לוקה עוד אחרת כ"כ הרמ"כם אם אכל פטור לא כ"כ בפירוש ומשמע לי דלא ס"ל הכי כמ"ש בדרישה מילתא בשעמא ע"ש : ו ואחרור הוא לשון קללה פי' ואם אומר אחרור הוא לה' או לשדי חייב מלקות דכלא אם וכיוצ לא מתחייב נם כל' אחרור ומ"ש דאחרור הוי לשון קללה פי' היינו כשאחרו בלשון קללה אבל אחרור משמע ג"כ שאחר עניכים דהייט שבועה ונידוי כל אד לפי משמעות העניך דקאי עליה טור ועפ"ר : ז אל יהא פלוני כרוך לה' דכשהשם יתברך מסתיר פניו ממנו מלברכו ממילא הוא מקולל : ח המקבל אמת פטור מדאטריך קרא להכות המקבל לכיו לאחר מיתה שהוא חייב ס"מ שמאת אינו בכלל אתם קללה ופ"ר : ט ואם רצו כדיניס להכותו כו' פי' להכותו יותר על הנדרו ס"ל אם רואין שהוא חייב מיתה אם אין מקבל בפיניו הכידוי יותר מהשהאם אלו שהוא המאחר בפיניו דכאן ולעיל סוף סי' ק' : י אפילו אין מקבל המתפרע כו' ס"ע דמשמע מדברי מור"ם הללו ס"ל שגם על קירופים דכאן אינו מועלת מחילה ומיימוני וטור משמע להדיא דלא אמרו רז"ל כן כ"פ מקבל לכל אדם ומשום שכבר נתחייב בלבו מן התורה בשעת שקללו ואין בידו למחלו אבל מחירופו ונזעלו דכל אדם מהני מחילה דומה למי שנתחייב נידוי על שבפקיר בב"ד דמהני מחילה וכדמסיק המחבר לכתוב כן כאן . אף שהטור כת' על זה ל' מכאן אינו ר"ל אלא מכת מרדות דבה על החירוף הלא ר"ל מלקות וכמ"ש הרמב"ם שם וכ"כ הכ"מ בהדיא שם וכמ"ש בפרישׁ ע"ש ודברי מורש ע"ש : יא כנון שהיו העם מבעטין בכבוד התורה הואיל ופקרו העם ברבר צריכים לחזק ולעשות כפי מה שיראה להם : כח כיצד

ג כל

הלכות עדות

כח כיצד מאימין העדים ואין מקבלין שלא בפני בע"ד ובו כ"ו סעיפים

א (א) כל מי שיודע עדות לחבירו ב ערות לחבירו ג וראוי להעידו ויש לחבירו ד תועלת בעדותו ה חייב להעיד ו אם יתבענו שיעיד לו ○ (תוספתא פ"ב דעדות) ז (בב"ר) מ בין שיש עד אחר עמו ח בין שהוא לבדו י ואם כשש עדותו יא פטור מריני ארם (ב) וחייב בריני שמים: יב

ב ○ (תוספתא פ"ד דחולין) עדות אלא לדבר שיש לו תועלת בעדותו כגון שיש לו חלק בנכסים או שבעדותו יפטר מתשלומין ג (שם) אבל אם אינו נוגע בעדות אלא שרוצה להעיד כדי שיכבדוהו בני העיר ○ (שבועות פ"ד) אינו נאמן ד ואם אמר אני מעיד ואיני יודע אלא שכך שמעתי מפלוני ה אינו נאמן ו ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר אלא ששכחתי ז הרי זה נאמן ח ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם ראיתי אם לאו ט הרי זה נאמן י ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי הרי זה נאמן יא ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן יב ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן יג ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן יד ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן טו ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן טז ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן יז ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן יח ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן יט ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן כ ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן כא ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן כב ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן כג ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן כד ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן כה ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן כו ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן כז ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן כח ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן כט ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן ל ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן לא ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן לב ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן לג ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן לד ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן לה ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן לו ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן לז ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן לח ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן לט ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן מ ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן מא ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן מב ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן מג ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן מד ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן מה ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן מו ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן מז ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן מח ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן מט ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן נ ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן נא ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן נב ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן נג ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן נד ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן נה ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן נו ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן נז ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן נח ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן נט ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן ס ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן סא ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן סב ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן סג ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן סד ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן סה ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן סו ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן סז ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן סח ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן סט ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן ע ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן עא ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן עב ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן עג ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן עד ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן עה ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן עו ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן עז ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן עח ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן עט ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן פ ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן פא ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן פב ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן פג ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן פד ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן פה ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן פו ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן פז ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן פח ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן פט ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן צ ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן צא ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן צב ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן צג ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן צד ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן צה ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן צו ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן צז ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן צח ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן צט ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן ק ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קא ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קב ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קג ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קד ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קה ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קו ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קז ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קח ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קט ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קי ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קיא ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קיב ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קיג ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קיד ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קטו ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קטז ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קיח ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קיט ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קכ ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קכא ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קכב ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קכג ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קכד ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קכה ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קכו ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קכז ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קכח ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קכט ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קל ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קלא ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קלב ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קלג ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קלד ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קלה ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קלו ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קלז ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קלח ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קלט ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קמ ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קמא ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קמב ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קמג ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קמד ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קמה ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קמו ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קמז ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קמח ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קמט ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קנ ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קנא ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קנב ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קנג ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קנד ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קנה ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קנו ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קנז ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קנח ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קנט ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קס ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קסא ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קסב ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קסג ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קסד ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קסה ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קסו ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קסז ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קסח ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קסט ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קע ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קעא ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קעב ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קעג ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קעד ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קעה ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קעו ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קעז ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קעח ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קעט ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קפ ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קפא ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קפב ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קפג ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קפד ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קפה ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קפו ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קפז ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קפח ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קפט ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קצ ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קצא ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קצב ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קצג ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קצד ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קצה ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קצו ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קצז ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קצח ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן קצט ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן ר ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רא ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רב ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רג ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רד ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רה ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רו ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רז ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רח ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רט ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רי ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן ריא ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן ריב ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן ריג ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן ריד ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רטו ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רטז ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן ריח ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן ריט ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רכ ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רכא ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רכב ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רכג ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רכד ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רכה ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רכו ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רכז ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רכח ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רכט ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רל ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רלא ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רלב ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רלג ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רלד ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רלה ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רלו ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רלז ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רלח ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רלט ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רמ ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רמא ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רמב ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רמג ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רמד ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רמה ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רמו ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רמז ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רמח ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רמט ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רנ ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רנא ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רנב ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רנג ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רנד ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רנה ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רנו ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רנז ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רנח ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רנט ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רס ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רסא ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רסב ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רסג ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רסד ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רסה ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רסו ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רסז ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רסח ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רסט ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רע ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רעא ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רעב ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רעג ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רעד ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רעה ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רעו ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רעז ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רעח ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם ראיתי בעצמי אינו נאמן רעט ואם אמר אני יודע שכך היה הדבר ואיני זוכר אם אמרו לי אם

אלא בכשרי להעיד וכן שמעתי מרי כ"ה אלוי עכ"ל וגם המרדכי ר"פ שבועת העדות כתב אות כאות כדעת רא"ם הנ"ל וכה"מ הביא שני הדיעות וכתב דעת המרדכי כהסרונה ונ"ע למה כתב כאן לדעת הסולקין עליו שכן עיקר : יט וים קולקין ועל סימן י"ו מ"ם מוה : יט וכן עיקר ופע"פ לעיל סי' י"ו ס"ג סתם המחבר וכתב דלפיכך אם הזכות של העדות והראיה יודע בהן וה שכנגדו מייב להעיד וסם לא כתב מור"ם עליו כלו' משמע דאפילו הן כתבי דאפילו אם יודע עדות לעכו"ם שכולם הוה דכל היכא שיכול שיראל נוגע בעדותו שיתפייב היראל בדין בעכו"ם טפי מכלו היה מעיד עליו בדין ישראל ה"ו אות' להעיד לו הן אמר הן שנים ואם אתה יי עדותו עפי לוי לאסור : כה אבל אין מייב לשלם נ"ע דכי"ד סימן של"ג קאסיק הטו' והמחבר בסעיף מ"נ כ"ד דברים שמבדין אותן עליהן וכתב שם נ"ל דהסעיף המעיד על ישראל בערכאות של עכו"ם והוליכו ממנו ממון שלא כדין מבדין אותו עד שישלם ודוקא לומר דשמני הכא לתבעוהו העכו"ם להעיד מ"ה פקילו כו שה"נ לגבל דאמרתי קשה דלא ה"ל לשתוק שם אלא לאלק דאשם תבעוהו פשור מגבל' ואפשר דלעדדין כתב שם דלפעמים מבדין אותו לפוד והיינו שם אין יכול לברר שפקר העיד ופעמים מבדין אותו עד שיתן והיינו כשיכולין לברר :

גם י"ל כדוקק דה"ק מבדין אותו כשהיו רוצה לשהות עוד כדידי' ישלם אלא שק"ק מ"ש זה ממי שכתפייב לישבע שבועת היסת והיינו רע"ג לישב' דנ"כ אין יורדין לנכסיו אלא שמבדין אותו ל' יום ואפ"כ מתירין כידוי ופוערין אותו וכמ"ש בטו' בס"ד ו"ה נ"כ כאן אלא שהרימוהו אלא מטוס תניפותו וא"ל דר"ל שם היו רוצה לשהות אפי' ל' יום כדידי ישלם אלא מסתם הכי : כב שם י"ם לברר שפקר העיד ישלם כישראל ליראל אלא שייך זה דכדידי ישראל אין מוליכין ממון ע"פ ע"ה וכב' פדיה אין שייך כירור דתרי כמאה וע"ל ר"ם כ"ה כג מותר לפעיד לו שם יתבעוהו אפילו שם הוה כמקום שבועתן לו שבוע' על הכפירה וע"י ע"ה דמסיים לו פוערין אותה מבבועה ואלו לא העיד שמא היה משלם ולא היה נשבע אפ"ה מותר דהרי נם כדידי ישראל עד אחד המסייעו פוערו משבועת היסת ועפ"ר מ"ם עוד מוה : כד וכ"ם שכ' עדיה יכולים לפעיד פ' כשהבבו"ם התוכ' מוליכ ממון ע"י : כה שאין מוליכין ממון ע"פ ע"ה יכול לפעי' כ"ל והרמ"ם פסק דאפי' אדם חשוב דמוליכין ממון ע"פ לבד כיון דאדם חשוב הוה וקשה לו להשתמש מותר לפעיד ועד"ר : כו דהרי כדידיכו אין מוליכין ממון ע"פ ידן כשל פי ע"ה כן הוה הנירס' ככנוכה ור"ל דכמו דע"ה אסור לפעיד במקו' שמוליכין העכו"ם ממון ע"י ע"ה מ"ט כמי אפי' במקו' שאין מוליכין ממון ע"י ע"ה מ"מ כיון שנוהגי' להוליכ' ע"י כ"שאן קרובי' זה לו' אסו' לאן לפעי' כיון שבדיכו אין מוליכין ע"י קרובי' והרי דיכם כדין ע"ה שם כ"ל שאסור לפעיד וק"ל עיין כהנד"מ : כז אלא שם שולחין פי' שולחים מכחים דהוי כ"ד וכ"ד ומסר לב"ד וכמ"ם לקמן ס"ם ל' לכל שנים לא דהוי כעד אחד אם לא במקום שיש תקנה שהלכור תקנו כיכיהן שהלוחין יקבלו עדו' דאז הולכין בתר התקב' כמ"ש בסמוך כס"ג ומפ"ש בסמו' סל"ו מוה עוד : כח לד לפרוש מהיסור' מפ"ר ודריסה שם כתבתי דכ"ל דל"מ אם כב"ד רוצים להתיר אסה שסוכרי' שחת כעל' והוה יודע שהי שצריך להעיד אלא אפי' אפכ' כמי מוסו דנ"כ יש כו לד לפרושי מהיסורא כגון אם לאחר שהסרוהו הכ"ד לאסה ואת כא לאחר וקדסה ואחרו לו הכרירות שהוה כסוהה כבר ואין קידושין תופסין כה דאז יל"ך זה וישא אחרת או ו' מהכשים שהסרורות לו מחמת קידושי הראשונה והוה לא יהוש לקידושין הראשוני' והרי זה כומרת דאתת לידי קולא : וכן רגיל כאלה כתבתי עוד מקלתן כדריסה ומ"ה דקדק בטור וכתב לד לפרושי מהיסורא ולא כפ"י שכתב ע"פ פיר"ש דכתב נ"ל להעיד ע"ש : כט ויש הוכיח לדברי המחבר השתים זה ואינ"ל לשתמיש שכתב כב"י שנ"ל שלהרמב"ם וסייעתו ג"כ לוכיחה דכיון שהכיח דין יודעין שבעל דין אלם לדיינים הבי לכל הפלתים ואני כתבתי כדריסה דנ"ל דלית כזה פלוגתא כלל שלב"ש בפיכן הוכיח או רגלים לדבר שיראים העדי' להעיד מפני אלותן פ"ש : ל הרי כ"ד כופין את בעל דינו שיביא הוא עדים ובן כל כיוצא בדברים אלו רצין בהם לאלם צריכין הערים לכתחלה לא להעיר מעומד לב ואם הערה ת"ח מושיבין אותו (וע"ל סוף סימן זה) :

לא קבלת הערות וצריך שיבינו הדיינים לשון הערים לד שלא ישמעו מפי המתורגמן ואם סבינים מה שהם אומרים אפילו אם אינם יודעין להשיב מותר להעמיד תורגמן ביניהם : (וע"ל סימן י"ז סעיף ו' :)

ד משמתין אותו ל' יום ועיין בהגהרם"ך בית ס"ם ע' י' דס"ק סימן כ"ג דאם רוכח לאלם מתיאין לו וה"ה דלא משמתינן ליה (ועיין בתשו' רמ"א סימן פ"ח דף קפ"ג ע"ב) : ה אבל אינו אלם בכ"ם וכ"ם בית ס"ם ואם משמתין אין משמתין אותו והגהרם"ך כתב שם דוקא היכא דהורה על הלואה אתם וכפר : ו

ז משמתין אותו ל' יום ועיין בהגהרם"ך בית ס"ם ע' י' דס"ק סימן כ"ג דאם רוכח לאלם מתיאין לו וה"ה דלא משמתינן ליה (ועיין בתשו' רמ"א סימן פ"ח דף קפ"ג ע"ב) : ה אבל אינו אלם בכ"ם וכ"ם בית ס"ם ואם משמתין אין משמתין אותו והגהרם"ך כתב שם דוקא היכא דהורה על הלואה אתם וכפר : ו

ח מסתבר דאפילו אינו אלם בכ"ם וכ"ם בית ס"ם ואם משמתין אין משמתין אותו והגהרם"ך כתב שם דוקא היכא דהורה על הלואה אתם וכפר : ו

ט מסתבר דאפילו אינו אלם בכ"ם וכ"ם בית ס"ם ואם משמתין אין משמתין אותו והגהרם"ך כתב שם דוקא היכא דהורה על הלואה אתם וכפר : ו

י מסתבר דאפילו אינו אלם בכ"ם וכ"ם בית ס"ם ואם משמתין אין משמתין אותו והגהרם"ך כתב שם דוקא היכא דהורה על הלואה אתם וכפר : ו

יא מסתבר דאפילו אינו אלם בכ"ם וכ"ם בית ס"ם ואם משמתין אין משמתין אותו והגהרם"ך כתב שם דוקא היכא דהורה על הלואה אתם וכפר : ו

יב מסתבר דאפילו אינו אלם בכ"ם וכ"ם בית ס"ם ואם משמתין אין משמתין אותו והגהרם"ך כתב שם דוקא היכא דהורה על הלואה אתם וכפר : ו

יג מסתבר דאפילו אינו אלם בכ"ם וכ"ם בית ס"ם ואם משמתין אין משמתין אותו והגהרם"ך כתב שם דוקא היכא דהורה על הלואה אתם וכפר : ו

יד מסתבר דאפילו אינו אלם בכ"ם וכ"ם בית ס"ם ואם משמתין אין משמתין אותו והגהרם"ך כתב שם דוקא היכא דהורה על הלואה אתם וכפר : ו

טו מסתבר דאפילו אינו אלם בכ"ם וכ"ם בית ס"ם ואם משמתין אין משמתין אותו והגהרם"ך כתב שם דוקא היכא דהורה על הלואה אתם וכפר : ו

טז מסתבר דאפילו אינו אלם בכ"ם וכ"ם בית ס"ם ואם משמתין אין משמתין אותו והגהרם"ך כתב שם דוקא היכא דהורה על הלואה אתם וכפר : ו

יז מסתבר דאפילו אינו אלם בכ"ם וכ"ם בית ס"ם ואם משמתין אין משמתין אותו והגהרם"ך כתב שם דוקא היכא דהורה על הלואה אתם וכפר : ו

יח מסתבר דאפילו אינו אלם בכ"ם וכ"ם בית ס"ם ואם משמתין אין משמתין אותו והגהרם"ך כתב שם דוקא היכא דהורה על הלואה אתם וכפר : ו

יט מסתבר דאפילו אינו אלם בכ"ם וכ"ם בית ס"ם ואם משמתין אין משמתין אותו והגהרם"ך כתב שם דוקא היכא דהורה על הלואה אתם וכפר : ו

כ מסתבר דאפילו אינו אלם בכ"ם וכ"ם בית ס"ם ואם משמתין אין משמתין אותו והגהרם"ך כתב שם דוקא היכא דהורה על הלואה אתם וכפר : ו

כא מסתבר דאפילו אינו אלם בכ"ם וכ"ם בית ס"ם ואם משמתין אין משמתין אותו והגהרם"ך כתב שם דוקא היכא דהורה על הלואה אתם וכפר : ו

כב מסתבר דאפילו אינו אלם בכ"ם וכ"ם בית ס"ם ואם משמתין אין משמתין אותו והגהרם"ך כתב שם דוקא היכא דהורה על הלואה אתם וכפר : ו

כג מסתבר דאפילו אינו אלם בכ"ם וכ"ם בית ס"ם ואם משמתין אין משמתין אותו והגהרם"ך כתב שם דוקא היכא דהורה על הלואה אתם וכפר : ו

כד מסתבר דאפילו אינו אלם בכ"ם וכ"ם בית ס"ם ואם משמתין אין משמתין אותו והגהרם"ך כתב שם דוקא היכא דהורה על הלואה אתם וכפר : ו

כה מסתבר דאפילו אינו אלם בכ"ם וכ"ם בית ס"ם ואם משמתין אין משמתין אותו והגהרם"ך כתב שם דוקא היכא דהורה על הלואה אתם וכפר : ו

כו מסתבר דאפילו אינו אלם בכ"ם וכ"ם בית ס"ם ואם משמתין אין משמתין אותו והגהרם"ך כתב שם דוקא היכא דהורה על הלואה אתם וכפר : ו

כז מסתבר דאפילו אינו אלם בכ"ם וכ"ם בית ס"ם ואם משמתין אין משמתין אותו והגהרם"ך כתב שם דוקא היכא דהורה על הלואה אתם וכפר : ו

כח מסתבר דאפילו אינו אלם בכ"ם וכ"ם בית ס"ם ואם משמתין אין משמתין אותו והגהרם"ך כתב שם דוקא היכא דהורה על הלואה אתם וכפר : ו

כט מסתבר דאפילו אינו אלם בכ"ם וכ"ם בית ס"ם ואם משמתין אין משמתין אותו והגהרם"ך כתב שם דוקא היכא דהורה על הלואה אתם וכפר : ו

ל מסתבר דאפילו אינו אלם בכ"ם וכ"ם בית ס"ם ואם משמתין אין משמתין אותו והגהרם"ך כתב שם דוקא היכא דהורה על הלואה אתם וכפר : ו

לא מסתבר דאפילו אינו אלם בכ"ם וכ"ם בית ס"ם ואם משמתין אין משמתין אותו והגהרם"ך כתב שם דוקא היכא דהורה על הלואה אתם וכפר : ו

יג ומומרים לו מאור סימן תפ"ח יודע שהוא חייב לו עיין בתשובות מוהר"ם פ"ו ובתשובת הרא"ש כלל ל"ב סימן ח"ב : יד והלא כיום מכשירין עיין בתשובת רמ"א סי' י"ב דף כ"ט ע"ג ועיין בתשובה מהרי"ט סי' י"ג : טו תוכחין דיני מחוסרות בערות שבשטר . ל"ה סמ"ע ורוקח שהוא שטר נאמר בתירוץ הקושיה שעל מקור חיים בעולם כדי שלא תמצוי דלת שלא יבואו מהוא שיעיים שעל יבמות לח"ה כו' ופף שרבי המחבר שלו ופסק"ע כסי שרבי רחמ"ם שכתב בתשובה כן להריש בפ"ג מהל' עדות ה"ל דין מורם שלין מקבלין עדות לא בדיני ממונות ולא בדיני נפשות שלא תפי העיים שכתבו על פי סניס עיים שפיהן ולא תפי כתב יהן אלא מדברי סופרים שמותרין בדיני ממונות בערות שבשטר אע"פ שאין העיים קיימין כדי שלא תנעול דלת בפני לוין ואין יכין נערות שבשטר בדיני נפשות ואפ"ל בתכות וכן לות שלא תפיהן ולא מכתב יהן אלא על פיהן ואפילו בסוף בקבה מ"ח לא בסרש רבכתב דוכתי נפ"ם קוכת בערות שבשטר דאוריית הוא ומשייבי בדיני נפשות וקנסות וגיטין ע"פ עדות שבשטר . גם בכתב שבשם הגיה שבהגה"ה בקצה על הרמב"ם שהרי מקרא שלא דבר הכתוב שרות בכסף יקנו וכתוב בספר ומתוס לחתן יעמדו ימים רבים וגו' ומה שחיבין הב"ח שם דבפי קרא דבדי קבלה הוא ולא דברי תורה לפי ע"ש לפו פירוקא מעליא הוא דהא מתריבן בשטרא דף ל"ו ע"ש העיים מותמין על הגט תפני תיקון העולם תפני תיקון העולם דאוריית הוא דכתיב וכתוב בספר ומתוס לחתר רבא לא בדיבה שלא לרבי שלייעזר לחתר עדי מסירה כדתי תקינו רבנן עדי מתירה דיתמין דתייתי מסרי או מולי לח"ה ולדעתי שלוה בתוכין הרשב"ן שלא שקיבר בלשונו והכי מוכח מתי נדרים ע"ב דיניתין (דף נ' ע"ב) דקאתר התם לימני תרי ומשני כרין הוא דבקיום עדות בעלמא כתי לימני תרי דאתר ריש לקיש עדים המתומין על פסטר נעשה כתי שנתקרש עדותן בב"ד ובכבן הוא דאתרן קיום והכי תשוב עבוד הקילו ע"כ וכן מתשב ב"ח סוף פ' רכתובות וכן הוא להריש"ב ברש"י ותיספות שם ע"כ רכתובות וכן מתשב בשטר פוסקים בכאה דוכתי נפ"ם בכב"ח שבשם על רמב"ם תפ"ב רכתובות ופפי ה"ל לקבות חבר דרש"ק דניתין שבבאתי ע"ם וכבר שבריך בזה הרמב"ן בשטר ההשנו שלו שהשיג על הרמב"ם בתיבן התמות בסוף עיקר תפני דף י' סוף ע"ב וכתב שבבר השיגו על הרמב"ם בל תלכתי פרוטות בזה תמוות נתוטות ורוטות בדוטות ע"ם בתריבות ורלותי נפ"ל תניא תפתר שחתר תם ורר יצחק ליתון שבתריך לייתר דברי הרמב"ם בזה לתיל לותו תשנותיו על הרמב"ן ולעיע"ל אין תחם בכל דבריו תם שלחר ו"ל ותה שלחרו בפ"ק השולח לוריית הוא כו' לפו דוקא שיבא לא בפרוטה שלא כלפי שלחר בתתני' שתוא תקנת ר"ג אתר ותא תיתי יחזקאל הוא ואל יקשה בעיניך כי ל' זה לוריית הא יפיה פירושו תורה תתם שהרגה יש בדותה אליו בפ"ם ובתו שהביא הרמב"ן תתם בשטרות הרמב"ם בשורי הרמב"ן ותה שלחר עור הרמב"ן כי אלו דבין בניתין בעדי תתיתה בלבר קשיא לא כי בא ותו דעת הרמב"ם שלחרי תפרוט לחרו שם בתתני' שתפני תיקון העולם תקנוהו וכתו שתפרוט בפ"ם דזיתמין דתייתי מסרי או מולי לח"ה כי לחרם שם בתתני' העיים תותי' על הגט לעון פירושו כל שטרות שבעולם וכן עיקרו התוספת ריש פ"ק דניתין ותכלן יבא לו להרמב"ם ז"ל שתה שדבין בר"ח בעיים שבשטר הוא כדי שלא תבעול דלת בפני לוין פי' שאם יבשרך תתלוה נאורה לך לתר שלא תפתחו לך תתם עדי תתימה ותם לא תפתח לך לתר שלא תפתחו לך תתם עדי תתימה דלא תפתחו

מד כל זמן שזוכר האדם כו׳ ל״מ אם נעשו מתקלי׳ עד כדכר דאז מתקלי׳ רמי׳ לכאפי׳ ואיכו סוכמו אלא אפי׳ לא נעשו מתקלי׳ עד כדכ׳ מ״מ כשעתה רמי׳ לכאפי׳ לזוכר מעיד לו וכ״ר : מה ואפי׳ אם היה המזכיר עד הכני כן הוה כנמרח ויש רכותא בהזכרת העד יותר מבאחר דה״ל דהעד יסמוך קלת כוכע בדכר לכיקת ליה דדכרי עדותו יעשה פרי כשסכים הכני עמו לכל דכריו והעור לא כתב ע״י העד אלא ע״י אחר ר״ל אפילו אם העדים סכיקן שכתבו הדכר ואחר הזכיר׳ ויש כזה נ״כ כנד רכות׳ עמי׳ ק״ל מו ואם העד תלמיד מכס כו׳ כן כת׳ רש״י והטו׳ והרמב״ם כתב אם הכע״ר המכיקן הוא ת״ח והכ״י הקשה עליו ומ״ש הסמיט כאן דכריו והטור והכיח דכרי רש״י ודכרי הרמ״כס מוכיחין ומשמע דס״ל כהרמ״כס או כדכרי שכיקן וכן כלע״ד וכתכתי טוב טעם לדכריו כדרישה עיין שם : מז אין מקכלין עדות אלא כפני כע״ר משום שנ׳ והוע׳ כשכלין והרש׳ יכא כעל הסו׳ ויפמוד על שורו וע״ל סי׳ ק״ים ס״ט כהג״א דכתב כרור מקכלין אלא כפניו ועיין עוד מדין קכלת עדות אלא כפניו כסי׳ ק״מ ס״י : מח אע״פי שהעידו כרחשוע ע״פ הפרש פי׳ וה״ה פשחה דמשכין כעדות נמלא דשכתבו לשקר ומסולין הן לעדות קמ״ל דלא אלא כפניו הין מדקדקין כ״כ כעדותן ה״ה אם הניחו כרחשוע ע״פ השטועה ר׳ חנא שם ופד״ח מ״ש עוד מוכ : מט ולכן אם הכע״ר כו׳ פי׳ לכן כיון דאין מדקדקי׳ כזה כ״כ מקלינן נ״כ כהא : נ היה הכע״ר חולה מכקלי׳ כו׳ כזה לא כתב המחבר דכני׳ דסלקו אלין ולא כא ושיכו כדעת הי״מ שכתב הטו׳ שמלקו הין חולה שיש לחוש שיחת שתחוש להולך למדינת הים שיש שהו לשלוח אחריו ואיכא למיחש שמא כשיחזור לא ימלינו העדי׳ מלילך למדינת הים עד שישלחו אחריו ואיכא ו״ש המחבר אי שהיכו אלני כפי׳ כו׳ (ובמחכה אחריך תור״ם לאחר זה כתב ז״ל ודוקא שהין לאום שיכלו כתוכ כאן ועוד כתב אח״כ וכן אם היה הדכר נאות כו׳ עד והין העד״ס יכולין להמתין דכל זה כלל דברי המחבר אבל אם הלכו הלוי והרמ״ם והטור ס״ל דגם כאופן שיכלו ע״ש וה״ם מור״ם אח״כ כאופ סעיף י״ו אע״פ שיש חולקי׳ : נא ואם היה כתכב אלא הקילו משום שיאחר אני רוצה להזכיר העדים לכוון את העדות ואם אחות שתכב העלו׳ ויפסיד כאוב משא״כ כאופ הנתבע דהו יכול לבטל אפילו היתומים וגם משום שבבהלת אלא כיון שהוה אופ ולא היה יכיכול לבא ואפ״ר : נב שיפלו הנכסים קמיט יתומים בעור שיש ואכתי ז״ל כי אופ דידיה גרס שאלה כתכב כשם שהרמ״ך דאפילו יאחר כתוכ לדייכים כל העדות שלא יאכיכו רוצים לקבל עדותו קמו בחמון בידכם שלא יאכילהו הקטנים אין שומעין אכ״ל : ובפרישה

למאי דאשכי לא גריכ׳ אלא לר״ת כו׳ דהא ליכא למימר דפרוץ מאסר שברו׳ וכרפי׳ ועור דאי אוכא דפרוץ מאסר שברות מאי אשכי לא גריכ׳ אלא לר״ת כו׳ מ״ם קשיא הא ימוקאל תיקן וליכא למימר האשכי דר״ת תיקן אלא יאוס אלא לאחכרו לכתחלה בעדי אפיכים הכא ואפי׳ ליכא דהא מאסכתן בכאוה דוקאי כשם שאוחר להלות אפי׳ אלא אסר כלל ואחרינן נמי בפוף פ׳ הנזקין אחר דבר יורש אחר דב כל אי אשם לו מעו׳ ואלוה אוחם אלא כעדים עובר אפיט ולעכי עור לא אתן אכשול בני להדי׳ כעדים אוחר וכ״כ הרמב״ם נוסף שפ״ב אם אלוה ואפי׳ אלא עדים אחי אשתא ליכ׳ לאיסור׳ אלא לאפי עור לא אתן אכשול אחם אלא אחקנת דר״נ לא אשתעו דב״כ קשה אפי אאחרינן ר׳ יורש אפ אלא ס״ם אחכי היה אחקנת ר״ב ס״ו כאחלת פרוץ אאשין דוקא ואחכי לא גריכ׳ אלא לר״ת אאחר כרי מסרים כרחי ואפ״כ לדכרי אחר״י ליחון אחי אחכי אכתי קשה אפ יחוקאל תיקן ואר אתמה יחוקאל לא תיקן נאשין ס״כ קשה ל״ל לשכוי לא גריכ׳ אלא לר״ת כו׳ לרככן אחי כיון ס״ו תכריך לומר דפ״ה לא גריכ׳ אלא לר״ת כו׳ אתריכ׳ דאפילו דיחוקאל לא תיקן נאשין כלל אלא נדון אלא לר״ת ול״כ יבוים לכאפלה כעדי אסירה דאשכי אחמיה ליחון אחי עדים או אולי לא״ה :

עוד

כתב אסר״י ליחון שם וז״ל ואם שקפקה הרחב״ן אאחר כלקוחות פ״ב ואפ״ק דאשין כורים לקים כו׳ אין אשוכה אחכו על הרמב״ם כלל כי זה אחאחר לא נאחר רק לעכין שיש לכו להאחין כלל כלאוח שפר אאל פשים שברך שהעדים יעידו כפיהם כל כלאוח כו אן אחולה אחי ע״ם שאפריך הוא ונא דפריו אלא אין לפס שאר דהא קאחר פ״ם ברין הוא דנקיום שטרות נאי לא ליעבי אדי כורים לקים כו׳ אלאח דאחרבנן אין צריך לקיים אפשר כלל ונשפר שיש לפכיהו אפילו אלא קיום כלל נוגע כו דאי אילו שהעדים חעידים כפה הרי אין לך קיום גדול אזה והיך קאחר ברין הוא דנקיום שטרות נאי לא ליעבי אדי ועור דהא בנשין נאאח הקילו שפחו אפ׳ אין הערי׳ כאן ואוקא אראוריות דשני אלא קיום כלל אע״פ שאין העדים לפניהו ויותר ס״ל לחרץ לפי שפחו אהך דפ״ב דכאוחו׳ וס״ק דנשין אילי אדיכ׳ ע״פ דברי קכלם דיחוקאל דיוקי אפי׳ אלא קיו׳ ורבנן אמרי אאשכ׳ כהכיו קיו׳ אאל כ״ו אין בשם ע״ם כאי עור האריך אפרי׳ ליחון שם ליישב ס״ם הרמב״ן ואפי׳ דיכי כפשוט כיכו׳ כשכשם כו׳ כדברי׳ שאין להם שיק כלל ס״ל להפרי׳ ולנשב״ם עליו כי אחעיין בנדקי כרנבי הרחב״ן ובדברי אחר״י ליחון שם יישום שדברי הרמב״ן כרורי ובכוכי׳ (שם אדברי הב״ח ס״ם ס״ו כרפ״ח אאשכ׳ לדברי הרחב״ן) ולפי שכשו אוכחו דברי הרחב״ם כשם נם אחאחר והר״ן ס״ם ס״ו ושם ע״ו ושפ״ח אפרוכי׳ כאשכו לדברי הרחב״ם אוכרכאי לאפרי רליח ולדברי הרחב״ם ש״ה : שו והפ הער והרחב״ם כח׳ אם הנע״ר אאחר ס״ו ויעין שאי ע״ו וכ״ת ס״ם אהב״ע וכ״ב ס״י ז״ב : שז אין אקכלין עיי כאשו ; ז לב ספר ג׳ ס״ה ואפשו אאחרשה פי׳ ר״ן ע״ב ושפ״ח : ז״ח ואם קכלו עיי כאשו אחרש״ן אשון ס״ם קאי״ה : ח ואחרי כו עיי כאשו ן״ל סי׳ כ״ה ונרי אפ״ר ף כ׳ ורף נ״ע ב״ח ועיי כאשו ר״ן אלים ן״אחיים סי׳ כ״ה : יט וי״ח ואחרש״ל כיים אפק דאפי׳ דיעבד אפול העדות שהוגה כאפי כע״ר : ך כם כדיעב׳ ולכן אי׳ לאחו ולהני בע״ח וכ״כ כאשו ר״ן ן״אחיים סי׳ כ״ה : רא יראל״ני עיי כאשו ר״ח ס״ו דף כ׳ ו ורי״ד ס״ה ס״ו ס״ח ומיהו ס״ל דאפילו יאחר כתוכ כשם שהרמ״ך דאפילו יאחר כתוכ לדייכים כל העדות שלא יאכיכו רוצים לקבל עדותו קמו בחמון בידכם שלא יאכילהו הקטנים אין שומעין אכ״ל :

ולא יוכל לדון עמהם כתו׳ בסימן ק״י ס״ב (סוף סכ״ה) וי״ל דכל שמלאו מאריו ולא נח לב״ד מבני ומקבלין עדות אלא בפני בד (כו) אם פתחו ליה בדיבה ס (ר״י כ״ח ס״ה) אז אפי׳ לא פתחו ליה בדיבה וצריך לדון בפני אותן דיינים כדרך שנתבאר בסימן י״ד וכן ס (כ״י שם ורמב״ם ורשב״ם) אם היה דבר נסוך ואי אפשר לקבל העדות מפ״ב כגון שהיו העדים חולים או החובע חולה וים לאום בסימן וכן אם העדים הולכים למדינת הים ואין יכולים להמתין עד שיודיעו אותו מקבלין מפ״ע אלא שלאו אלין

וכן נראה מתה שפסק לקמן בסימן ק״מ סעיף י׳ :

יז ס (ר״י שם) ראובן שתובע את שמעון בא ועדיו במקום אחר ואמרו ב״ד לשמעון אם תפץ לילך במקום העדים ויקיימו בפנינו ואם לאו יקבלו ב״ד שבמקום העדים עדות שלא בפנינו ויודיעו לב״ד שבמקום הבעלי דינין וידונו על פי אותו קבלה :

יח ס (תוספ׳ ופ״ו) וכן אם מלא עדיו בעיר אחרת ס (תוספ׳ פאה׳ פ׳ ע״ב) ואין שהות לשלוח אחריו אלא ימלא העדות אפ״כ נוכין בפני כ״ד שלא בפני ב״ד ודיין ע״פ העדות ההוא וכן המכתב פשום בחדיות אלו (כח) אפ״פ שים ס (תוס׳ ורפ״ה ושור סכ״ה) חולקין וס״ל דאפילו בחקום שים לאום שיפסיד העדות אם לא יקבלו אלא בפניו אין מקבלין אלא מ״כ שלאו לו תקלה אין נוהגין כן אלא כאחר שתבאר :

יט ס (ר״ן פ׳ אלמנה ניאונות) לא אמרו אין מקבלין עדים שלא בפני בע״ד אלא בחובע שמביא עדים על תביעתו

כ (כט) אבל המביא עדים לפטור את עצמו מקבלים :

כא ס (ל) אין מקבלין עדות על קטן אפילו בפניו רבינו דקטן הוא בפניו כשלא בפניו דמי ויתבארו פרטי דין זה בסימן ק״י :

כב ס (רשב״ם סימן ס״ו) כח אין שנים ראויין לקבל עדות ואם קבלו לא עשו כלום :

כג ס (ר״י פ׳ הגוזל בתרא) קבלת עדות צריך ג׳ מומחים יודעים הלכות עדות כשר ופסול וזהירין בקבלתן לכיון עדות כל אחר כדתנן הוי זהיר בדבריך שמא מתוכן ילמדו לשקר וכל המקבל עדות ואינו ראוי לדון כאילו קבל עדות שקר ואינו ראוי לדון על פי אותו שטר ס (שם) (אלא מוהכין על העדים עצמן

כד נח (רמב״ן בתוס׳ פ׳ ק״ר) נהון למקבלי עדות לפרסם בשטר קבלת העדות מי הם העדים (שם) (מיהו אם לא כתבו חי כח העדים לא הפסידו) :

כה ס (ר״י כ״ב ס״ם) אם רצו הצבור לתקן שהשני סופרים מקבלין עדות ומגבין על פיהם ס (רשב״ם פ׳ מכל״ם) וכן אם רצו שאם יפטר הער שהוזמן להעיד עם הסופר שתעלה

חתימת הסופר בשני עדים הקנתם קיימת (כי נכל דבריס כאלה רשות לעבור לתקן בפרס הסוב בעיניהם)

כו ס (ר״י כ״ב ס״ב) מי שטוען שיש לו שני כיתי עדים ואמר הבת האחת שאינם יודעים כלום אם לא הפסיד זכותו ומביא כת שניה ס (רשב״ם) אז אין מקבלין עדות אלא כיום ואם קבלוהו בלילה אפילו היו עדין ודופי לילך למה״ד אז (לא) אין דנין ע״פ אותה קבלה :

כז ס (רשב״ם) מיהו אם קבלו עליהם מבעלי דינים לקבל העדות בלי׳ מקבלין אפי׳ לכתחלה

כה ס (ריב״ם סימן רל״ם) אין מקבלין עדים קורם שישיב הנתבע לתביע׳ התובע לפי שאולי יורה הנתבע ולא יהא צריך עדים ואשרוחי ב״ר לא מטרחינן :

כו ס (ר״ן פ״ב ורי״ם סימן רס״ו) אם קבלו עדים מעומד מה שעשה עשוי אז (לג) ואם היו נסמכים על העמוד ס (שם בריב״ם) אפילו לכתחלה מותר רסמיב׳ כישיבה ובסימן י״ז נתבאר שעכשיו נהגו להושיב העדים :

אחר

דני׳ ע״פ העדות שפיעידו לפניהן אלא מקבלין עדותן וזולתין העדות לב״ד לאחר לדון עליו וכמ״ש לפני זה בסי׳ ר׳ ולקמן בסי׳ ס״ו דדין כן כדין עידי הקיו״ע ס וסי׳ שם בשעת׳ כיון דב״ד בתר ב״ד לא דייקי וע״ל בסי׳ מ״ם סוף ס ובן אם רצו כו׳ ומפורר שם בתשו׳ שהסופר צריך לכתוב בשטר שיודע שנאחר בעדו׳ בתחלה פלוני שבעבר לפלוני ושהוא פלוני בעבר לפלוני בת׳ ושת׳ בשט׳ לבדו אחר פעירת העד מבירו בתקנת הקהל ע״ם : סה לא הפסיד זכותו כו׳ אפי׳ לא כסופו : סב אין מקבלין העדות אלא ביום כו׳ משום דס״ל כדין ונם כדין אם קבלו בבע״ד עליהם לדון בלילה מותר לדונם בלילה וכמ״ש לעיל בסי׳ ס״ו ע״ם : סג אין דנין ע״פ אותה קבלה וכ״ד למ״ם אור״ם בשם ס״ם ס״ם כ׳ די״ח דאם דנו בלילה דדיניהם דין הפת״ס ל״ד דיעבד אפי׳ אפשר כבר דרוני׳ לדון על העדו׳ לכתחלה לא מיקרי דיעבד אפי׳ ולא כמ״ם כע״ם * הטעם משום דסבר כתי׳ להדיא ודיים ביום בעילו וכדין כתי׳ ונפשטו כבל אות דסה אחי קרא דוסיפו ולא תחלת דין ג״כ נפק״ן מהאי קרא דוסיף ביום בעילו וכמ״ש ל בסי׳ זה : סד ואם היו נסמכי׳ על העמוד כו׳ וכמ״ש בסי׳ ס״ו ס כתי׳ אור״ם בשם ס״ם כיון דקרא לסמכתא בעלמא הוא מזולין בתרייהו לקולא * גם כתבתי שם דבריהם אם תרוייהו בעדת דהיינו שסעדים או שבע״ד נסמכי׳ ונם הדיינים הפוסקין אותו הדין נסמכין דמ״מ אי אפשי׳ דיינים לא אפשי׳ לנבי עדים :

ו אחר

התובע לדייני׳ לבל הפחות שם מיבם רוני׳ לקבל עדותן קאו בפחות כיב׳ שלא יסבילוהו הקטני׳ אין שוחעי׳ לו עכ״ל ומביאו ג״כ הפח״ם ועיי׳ כ״ח : כו אם פתחו ליה כדיני׳ פי׳ התחילו לטעון בפניהם אפי׳ אין יכולין לומר לא אדין לפניכם אלא אחרי׳ עכ״ל אח״ע ועפ״ב כ״י בשם ר״י ועיי׳ בתחרס״ל סי׳ ר׳ : כח אע״פ שים מולקין כן וכ״פ ניש״ם : כט אבל המביא עדים לפטור עצמו מקבלין ע״ל סימן ק״ח סעי׳ ס״ו כתב התחבר ירוש קטן שהיה עסור חוב לאביו וביבש עליו שובר אחר מיתת אביו אין קורעין את השטר ואין חבלין כו עד שיגדלו ויומחו וכו׳ ואפי׳ יש עדים שזכרו הפרעון אין עדותן עדות לפי שאין מקבלין עדו אלא בפני בעל דין ואע״ב שהכי עדים לפטור שאני שהרי הוב התחיל לגבות החוב ואפי׳ שהרי רוב לבוביי השם ולקרבו דלא בא נירולי תרות׳ דף קח״ב ע״ב שהניח בקופיא (הגה וכ׳ יוסף שהרי נתחוב מ״ב שאלה ל״ב כתב וז״ל ודברי הר״ן ז״ל אינם אלא בפני התלוה להוציא אלא בפני התלוה דלפטור עצמו התחיבה יכול להביא עדים אלא בפני התוב׳ וכו׳ אבל בשאין התלוה תחלה תבעו ודאי אלא יקבלו העדות אלא בפניו עכ״ל ועיין שם שהניח רואים מבא דלקמן סימן ק״ח שהוא מדברי הרמב״ן ז״ל ומביא עוד ראיו׳ לדבריו עיי׳ שם ועוד רואים לזה מהמחבר לקמן שעי׳ כ״ה ע״ם ודוק)

ל אין מקבלין עדות על הקטן ל׳ בסמ״ע עיי׳ בשור ובפרי׳ שהעתיר שם שאפילו אם הוא ירוש שהקטן הוני׳ לאלוני בפניהן בחזקה מהבדה או מהבית מ״מ כיון שים לו כח חוק׳ שכות וכו׳ ועיי׳ ל׳ סי׳ ק״י ס״ק י״ב וס״ם שם : לא אין דנין ע״פ אותו קבלה · ויכולין העדי׳ לחזור בהן כ״ב בשלמי נבורים ע״ק דסנהדרין דף רנ״ה וכן עיקר ודלא כהב״ח ע״ם : לב ואם היו נסמכים על העמור עיין מה״ע דאינו חוזר לכתחלה דחמ״ה מי מחבב יסיבה לבני דייניה לא מחבב עמידה לבני עדים עכ״ל וכ״ה מולק שם ע״ו ועיין שם :

ז אחר

כט ג אמר שהעיד כב"ד כטור וכרמ"כ סי' ע"ג דעדו' כתב אחר שנקרקע עדותן כב"ד והמקבר ידקדק ויכיר לשוכח משום דכדיני ממונות וכבל מה שדנין הב"ד כומן הוס ג"כ דרי"ו ותקיר וכמ"ש כר"ס שפ"ז וסני להו כשטרלו וכבדיקו' שנתקברו כסי' שלפני זה כס"ד שטוענין לותו והטור והרמב"ס ל"ד קאמרי וכמ"ש בפרישה ע"ש וע"ל בס"ס מ"ו דעד אחד בשטר יכול לעזור: כ והוס לאחר כדי דכור כלכל בתוך כדי דכור דעדו' יכולין לעזור ואפילו עד הרחוק כתוך כדי דכור שלא בפני כנון שנתנו שניס לב"ד להעיד והעיד הא' ואח"כ בפני יכול הרחוק לעזור כו תוך כדי דכור שלא עדות בפני דאד עדות הוס כ"כ ר"ן ועד"ר כתוך עוד אף אס בפסיקוהו נע"ד ומזר ואחר ברוגם לפלני שלא היס מוטע' ושונג שלא יאמר שכוכר' מכח פשד להעיד שקר כמוזד: ד אין שומעין לו דכתיב אס לא יגיד ונשא עונו דמשמע דכל שלא הגיד רחטוב' נושא עון ולא מהני אס יביא לעזור כו (הג"ה וכתב כהג"מר דעדים שהעידו בב"ד ושזרו והעידו בחילוף אלקין אותן ועדות הרחטוב קיימת): ה ואיכו יכול לחוסיף בעדותו תנאי דנוס סותר דברי הרחטוב שהרי דברי הרחטוב שהם דמשמע דבכל ענין הוס אותו בדבר והייכו דוקא כשמעידין ע"ס לפני הב"ד או בשטר וכתיב ידס ניכר ויכולין לקיים אתיתן זולתן דאל"כ ס"ל בשם שאסר הוס בשם שהתיר ובשם ר"ת ס"ס אלקין עד ג' אומ' תנאי וס"ס בדבר עד א' אומר לא היס תנאי ע"ס וכתבו הטור כאן דלהרא"ם מעמידין עד בנד עד ובשבע הכתוב היסת: ו ים לנו לכוון דברי פ' אפילו בביאור מלעות הרחוקה.

כ"כ ריב"ם סי' תע"ו בע"ג שמעיד שהיס תנאי בע"פ כין בחזון ובקבל ועדים אחרים מעידין שבל התנאי בשטר אבל אחת שבל דברי שבדברו בע"פ לא בשטר שוב לא אמרי שבשטר לעד אחד שהוא שומר תנאי היה לו לומר בשטר שבדברים שבע"פ אינס קיומים תנאי עב"ל): ז דברי שני עדים המבשרים זה את זה בשני עדים שבשטר בלחוד לא אומר בשני בשדם בעשה המעשה והשני אומר בשלים בשדם אחד אומרין הא' ידע בקביע' דירקא והא' לא ידע וכמ"ש הטור והמקבר בסי' שמח זה בם"ס: ח אחיל ואמקו ס"ס בשאחר תקלה אינו יכול לעזור ואוח"כ אמר לבי ווכרתי משמ"כ בשאחר תקלה שתם אינו זוכר דאינו עוזר ומניד כ"כ הרא"ם ס"ס תשוכה כלל כ"ט סי' ל"ד מ"ו: ט ולא אמרו אין אנו יודעים דכשאומרי' בב"ד אין אומרים לו אפילו כתן שמע לאחר כ"ד ואמ"ה לא רציתי לסיף דברי הרחטוב: י אף בשאחר כ"ד הטור לקמן סימן ס"ו ס"ב: יא ס"ג ואחר הא' אוסר בשאחר תקלה ובכ' שכיוצא בזה לא רציתי לסיף ובכ' עליו ולי נראה דהייכו כדאחרי' בכאחר תוכחת דשייך בשאחר תקלה ולא בשאחר עדות ואיכו נראה כו' ע"ם והמקבר עלמו שתם דברי כאן והייכו כדברי מור"ם ודוק: יב אבל אס אומר שעלוני היה עמו כסימן ל"ם ד"ב ג"כ המקבר ע"ם:

כט ג אמר שהעיד כב"ד כטור וכרמ"כ סי' ע"ג דעדו' כתב אחר שנקרקע עדותן כב"ד והמקבר ידקדק ויכיר לשוכח משום דכדיני ממונות וכבל מה שדנין הב"ד כומן הוס ג"כ דרי"ו ותקיר וכמ"ש כר"ס שפ"ז וסני להו כשטרלו וכבדיקו' שנתקברו כסי' שלפני זה כס"ד שטוענין לותו והטור והרמב"ס ל"ד קאמרי וכמ"ש בפרישה ע"ש וע"ל בס"ס מ"ו דעד אחד בשטר יכול לעזור: כ והוס לאחר כדי דכור כלכל בתוך כדי דכור דעדו' יכולין לעזור ואפילו עד הרחוק כתוך כדי דכור שלא בפני כנון שנתנו שניס לב"ד להעיד והעיד הא' ואח"כ בפני יכול הרחוק לעזור כו תוך כדי דכור שלא עדות בפני דאד עדות הוס כ"כ ר"ן ועד"ר כתוך עוד אף אס בפסיקוהו נע"ד ומזר ואחר ברוגם לפלני שלא היס מוטע' ושונג שלא יאמר שכוכר' מכח פשד להעיד שקר כמוזד: ד אין שומעין לו דכתיב אס לא יגיד ונשא עונו דמשמע דכל שלא הגיד רחטוב' נושא עון ולא מהני אס יביא לעזור כו (הג"ה וכתב כהג"מר דעדים שהעידו בב"ד ושזרו והעידו בחילוף אלקין אותן ועדות הרחטוב קיימת): ה ואיכו יכול לחוסיף בעדותו תנאי דנוס סותר דברי הרחטוב שהרי דברי הרחטוב שהם דמשמע דבכל ענין הוס אותו בדבר והייכו דוקא כשמעידין ע"ס לפני הב"ד או בשטר וכתיב ידס ניכר ויכולין לקיים אתיתן זולתן דאל"כ ס"ל בשם שאסר הוס בשם שהתיר ובשם ר"ת ס"ס אלקין עד ג' אומ' תנאי וס"ס בדבר עד א' אומר לא היס תנאי ע"ס וכתבו הטור כאן דלהרא"ם מעמידין עד בנד עד ובשבע הכתוב היסת: ו ים לנו לכוון דברי פ' אפילו בביאור מלעות הרחוקה.

כט שלא יכולו העדים לחזור ובו ג סעיפים

א ג (ג) אחר שהעיד הער בבית דין (ר"ן ותשובות סי' ח') ג והוס לאחר כדי דכור) אינו יכול לחזור בו כיצד (רמב"ם פ"ג דעדות) אמר מוטעה הייתי שגוזרתי שאין הדברכן ג לפחדו עשיתי ד אין שומעין לו אפילו נתן טעם לדבריו ה וכן אינו יכול להוסיף בעדותו תנאי: (ב) (ויש לומר (סור טעם הרמ"ם) דיכול להוסיף בתנאי) אבל בדבר שמוכיחו שטעה כגון שהזקיקוהו ב"ד להביא עדים שאינו רמאי והלך והביא ואמר להם הב"ד יודעים אתם בו שהוא רמאי ואמרו הערים הן ואמר להן הבעל דין וכי אני רמאי ואמרו לא אמרנו אלא שאינך רמאי שומעין לדבריהם האחרונים משום דמסתמ' אין אדם מביא עד להעיד חבותו ובודאי טעה (ג) וכן (ר"ן פ"ק דיר"ה) בכל טעות שהערים מצויים לטעות בו נאמנים הם בעצמם ואין בזה משום חוזר ומגיר (ד) וכן (ר"ן בתשו' סי' מ') אם אינו סותר עיקר דברי הראשונים כגון שהרברים סתומים וסובלים ביאור א' משני ענייני משמעות אחר קרוב ואחר רחוק כל שאנו יכולים לכוין דברי הער כדי שלא תהא עדותו מוכחשת ו יש לנו לכוין דברי כשם שיש לנו לתרץ ז דברי שני ערים הנראים מכחישים זה את זה (ה) כדי שתהא עדות מכוונת:

הגה: (מרדכי פרק שבועת העדות) כשמתנים מרס בב"ד אחר עדות שיעידו קודם שיגמור מכ"ד ולאחר שיגמו כאו עדים להני והומרים לא שמכר לכנו אז להעיד ועתה מכרין יכולין לחזור ולהעיד ח הוחיל ושתקו תקלה ט (ו) ולא אמרו אין אנו יודעים (ז) (ג"י לדעת הטור והרמב"ם) ואפילו אמרו אין אנו יודעים ונתנו אחתא לדברים שלא אחרו כך אומרין ומניחין הוחיל ולא אמרו בשפך אחה שומרים כאקרונה:

ב (טור ס"ח והרמ"ם בשלב פ"ח סיימן ו') ערים שאמרו שקר הערנו יא נאמנים לגבי עצמם וחייבים לשלם כל מה שגרמו להפסיד בערותן:

ג (בג"מ דסנהדרין) אע"ג דלא ראינו אינה ראיה היכא דתרוייהו בי הדדי יב ואמר האחר לא ראיתי הוה ליה כאומר לחבירו לא ראית והל הכחשה:

הגה (תשובת הרמ"ם בשלב פ"ח סי' ו') יג אבל אם אומר העד שפלוני היה עמו ואותו פלוני אומר שלא היה עמו אין זה בכשאר דאין עד מדקדק מי עמו כשאר עדות:

ל אין עדי ממונות צריכין דרישה וחקירה וצריך להיות עדות שלם ובו יד סעיפים

א עירי

א מאמר שהעיד כב"ד כטור וכרמ"כ סי' ע"ג דעדו' כתב אחר שנקרקע עדותן כב"ד והמקבר ידקדק ויכיר לשוכח משום דכדיני ממונות וכבל מה שדנין הב"ד כומן הוס ג"כ דרי"ו ותקיר וכמ"ש כר"ס שפ"ז וסני להו כשטרלו וכבדיקו' שנתקברו כסי' שלפני זה כס"ד שטוענין לותו והטור והרמב"ס ל"ד קאמרי וכמ"ש בפרישה ע"ש וע"ל בס"ס מ"ו דעד אחד בשטר יכול לעזור: כ והוס לאחר כדי דכור כלכל בתוך כדי דכור דעדו' יכולין לעזור ואפילו עד הרחוק כתוך כדי דכור שלא בפני כנון שנתנו שניס לב"ד להעיד והעיד הא' ואח"כ בפני יכול הרחוק לעזור כו תוך כדי דכור שלא עדות בפני דאד עדות הוס כ"כ ר"ן ועד"ר כתוך עוד אף אס בפסיקוהו נע"ד ומזר ואחר ברוגם לפלני שלא היס מוטע' ושונג שלא יאמר שכוכר' מכח פשד להעיד שקר כמוזד: ד אין שומעין לו דכתיב אס לא יגיד ונשא עונו דמשמע דכל שלא הגיד רחטוב' נושא עון ולא מהני אס יביא לעזור כו (הג"ה וכתב כהג"מר דעדים שהעידו בב"ד ושזרו והעידו בחילוף אלקין אותן ועדות הרחטוב קיימת): ה ואיכו יכול לחוסיף בעדותו תנאי דנוס סותר דברי הרחטוב שהרי דברי הרחטוב שהם דמשמע דבכל ענין הוס אותו בדבר והייכו דוקא כשמעידין ע"ס לפני הב"ד או בשטר וכתיב ידס ניכר ויכולין לקיים אתיתן זולתן דאל"כ ס"ל בשם שאסר הוס בשם שהתיר ובשם ר"ת ס"ס אלקין עד ג' אומ' תנאי וס"ס בדבר עד א' אומר לא היס תנאי ע"ס וכתבו הטור כאן דלהרא"ם מעמידין עד בנד עד ובשבע הכתוב היסת: ו ים לנו לכוון דברי פ' אפילו בביאור מלעות הרחוקה.

כ"כ ריב"ם סי' תע"ו בע"ג שמעיד שהיס תנאי בע"פ כין בחזון ובקבל ועדים אחרים מעידין שבל התנאי בשטר אבל אחת שבל דברי שבדברו בע"פ לא בשטר שוב לא אמרי שבשטר לעד אחד שהוא שומר תנאי היה לו לומר בשטר שבדברים שבע"פ אינס קיומים תנאי עב"ל): ז דברי שני עדים המבשרים זה את זה בשני עדים שבשטר בלחוד לא אומר בשני בשדם בעשה המעשה והשני אומר בשלים בשדם אחד אומרין הא' ידע בקביע' דירקא והא' לא ידע וכמ"ש הטור והמקבר בסי' שמח זה בם"ס: ח אחיל ואמקו ס"ס בשאחר תקלה אינו יכול לעזור ואוח"כ אמר לבי ווכרתי משמ"כ בשאחר תקלה שתם אינו זוכר דאינו עוזר ומניד כ"כ הרא"ם ס"ס תשוכה כלל כ"ט סי' ל"ד מ"ו: ט ולא אמרו אין אנו יודעים דכשאומרי' בב"ד אין אומרים לו אפילו כתן שמע לאחר כ"ד ואמ"ה לא רציתי לסיף דברי הרחטוב: י אף בשאחר כ"ד הטור לקמן סימן ס"ו ס"ב: יא ס"ג ואחר הא' אוסר בשאחר תקלה ובכ' שכיוצא בזה לא רציתי לסיף ובכ' עליו ולי נראה דהייכו כדאחרי' בכאחר תוכחת דשייך בשאחר תקלה ולא בשאחר עדות ואיכו נראה כו' ע"ם והמקבר עלמו שתם דברי כאן והייכו כדברי מור"ם ודוק: יב אבל אם אומר שעלוני היה עמו כסימן ל"ם ד"ב ג"כ המקבר ע"ם:

שופר כרמם ספר נקרא נדולי תרומה ונראיתי שם נשפר כ"פ מ"ב הניח נשם הרא"ם סימנק נתשו' מהרש"ך מ"ג סי' י"ב שסקם על הסטור המסיכן למה כן נע"ז אבינו הרא"ם ז"ל ומירנו שם ומן תירוצינו מתורני' כשאר נס הנדולי תרומה נעצמו שתר שם תיר ונינו ע"ש והנ"ת שם תירן תדהוכים הרא"ם בבי אמ נם דתייבי בשאין כתי' יונע מקום אמר מדתלי טעמא דלא ניתן ליכתב ולא הוכיח הא"כ מאי קאמע' ליה לם"ם אי תנאי דאי לאחכה הם כאחכה נוסף אי כתי' לינו יונע מקום אמר נאחכים ע"ם ולפ"ד אין זו הוכחה דלא בעי לאוכומי שכי דידלת אה"כ בתנאי תייבי אפי' בשאין מקום אמר לבך לא אכי הא"ם להכריח אבל אם כ' לנתר שהוכיח הרא"ם דבני אחנה תייבי בשאין כתי' יונע מקום אמר ג"כ נם בתנאי תייבי הכי ועוד דעדים מינים מוכיח הרא"ם בני אחנה נוף מינים ובים פוף דבר לפ"ד אין בדברי הרא"ם הכרח דפלוג על הרמב"ן ורבינו לבדיק תדבדי רבינו ירוחם שהבאתי לעיל שכתב אחם והשכימו הנדולים כו' ולא הזכיר דעת הרא"ם דבו כלל תשתע כחו שכתבתי: ג וכן בכל טעות כו' עיין בתשובות רמ"ג סימן מ"ח ועיין לקמן סימן ס"ג סעיף ז' מ"ם שם: ד וכן אם אינו סותר עיקר דברי עיין בתשו' מהרי"ט סימן קפ"ג: ה כרי שתפת עדות מכוון' עיין בתשו' רמ"ג סימן מ"ר: ו ולא אמרו אין אנו יודעים כו' עיין בתשובת רמ"ג סי' י"ב דף כ"ט ע"ב ועיין בתשו' ר"ן סימן ל"ג ובתשובת רמ"ג סימן ק"ד דף קפ"ם וף ק"ן וסי' ס"ר: ז מיכם

א עירי דיני ממונות חוץ מעירי חבלות ס"ג (ס"ג) אינם צריכים דרישה וחקירה כיצר אמרו הערים בפנינו הלוה זה את זה מנה בשנה פלונית ב אף על פי שלא כיוונו החדש ולא המקו' שהלוה בו ולא המנ' אם היה ממטבע פלונית או ממטבע פלונית ערותן קיימת ואם נראה לדיין שהדין מרומ' צריך דרישה וחקירה להוציא הדין לאמתו:

הגה ג ע"ל סימן ט"ו ס"ב (ב) ועדים המעידים על דבר אסור עיין בחו"מ סימן י"ז סעיף כ"ח וסי' ל"ג סעיף ד' אם נעיון בדרישה וחקירה:

ד' ה (ג) וסימן י"ח סעיף ד' אם נעיון בדרישה וחקירה:

ב (ד) אף (ה) (ל' רחב"ם פ"ג מעדות ה"ב) ע"פ שאין עירי דיני ממונות צריכין ברירשה וחקירה (ו) אם הכחישו זה את זה בברירשות או בחקירות (ז) ערותן בטלה ח (ט) ואם הכחישו זה את זה בבריקות ערותן קיימת י כיצר אחר אומר בנסן לוה ממני והשני אומר לא כי אלא באיי' או שאם האחד בירושלים והשני אמר לא כי אלא בלוד עדותן בטלה יא וכן אם אמר האחד חבית של יין הלוהו יב והשני אומר של שמן היתה ט ערותן בטלה שהרי הכחישו בברירשה אבל אם אמר האחד מנה שחור שהמעות הושחרו מחמת יושנן יג והשני אומר מנה לבן היה (י) יא (ומ"ש פ"ד) תבעו סניסם) זה אומר יג בריוטא העליונה היו כשהלוהו והשני אומר בריוטא התחתונה היו ערותן קיימת ס (סור שם) (שם המקומות קרובים שמעשר לרעות מזה לזה) אפילו אמר האחד מנה הלוהו והשני אומר מאתיים חייב לשלם מנה שיש בכלל מאתיים מנה וכן אם אמר האחד דמי חבית של יין יש לו בירו וזה אומר דמי חבית של שמן ס (סור) (והוא תבעו סניסם) משלם כפחות שברמים וכן כל כיוצא בזה: ס (ר"ן בתשו' סימן מ') כל מקום שכוכל לדייק הדברי העדים שמין מהמיסין זה אח זה (ס) מיסנין דבריהם וכתו שכתבתי סימן כ"ם סעי' ג':

ג ראובן תבע משמעון אלף זהובים יג ומביא (חמשה) עדים א' אומר ראיתי שהלוהו ק' ואחר מעיר על ק"ק וא' מעיר על ש' וא' על ת' וא' על ת"ק יד אם העידו כל א' מהם בעדות מיוחדת כגון שאמר הראשון באחר בניסן בשנה ראשונה והשני אומר בזמן אח' וכן כולם סו משלם ת"ש טו וישבע

ל ג מיכן צריכים דרישה וחקירה עמ"ש לקמן סי' ל"ג סס"ו ס"ק י"ו דלפ"ם הדיין יראה להחמיר לדרוש ולחקור בכמעט מקרות שמוזה תלויה בהן לא יעשה כן ועיי' בתשובו"ן לכ"ם ג' סי' כ"ם ורים ספר ד':

ב ועדים המעידים על דבר אסור עיי' בתשובו' מהרי"ם סי' קל"ם:

ג וסי' י"ח כו' ג' כיולי עדים מהכחישו"ז ע"פ בסת ג' בוזתן לקמן וכת מאירת עינים

א עירי דיני ממונות חוץ מעירי חבלות ס"ג (ס"ג) אינם צריכים דרישה וחקירה כיצר אמרו הערים בפנינו הלוה זה את זה מנה בשנה פלונית ב אף על פי שלא כיוונו החדש ולא המקו' שהלוה בו ולא המנ' אם היה ממטבע פלונית או ממטבע פלונית ערותן קיימת ואם נראה לדיין שהדין מרומ' צריך דרישה וחקירה להוציא הדין לאמתו:

הגה ג ע"ל סימן ט"ו ס"ב (ב) ועדים המעידים על דבר אסור עיין בחו"מ סימן י"ז סעיף כ"ח וסי' ל"ג סעיף ד' אם נעיון בדרישה וחקירה:

ד' ה (ג) וסימן י"ח סעיף ד' אם נעיון בדרישה וחקירה:

ב (ד) אף (ה) (ל' רחב"ם פ"ג מעדות ה"ב) ע"פ שאין עירי דיני ממונות צריכין ברירשה וחקירה (ו) אם הכחישו זה את זה בברירשות או בחקירות (ז) ערותן בטלה ח (ט) ואם הכחישו זה את זה בבריקות ערותן קיימת י כיצר אחר אומר בנסן לוה ממני והשני אומר לא כי אלא באיי' או שאם האחד בירושלים והשני אמר לא כי אלא בלוד עדותן בטלה יא וכן אם אמר האחד חבית של יין הלוהו יב והשני אומר של שמן היתה ט ערותן בטלה שהרי הכחישו בברירשה אבל אם אמר האחד מנה שחור שהמעות הושחרו מחמת יושנן יג והשני אומר מנה לבן היה (י) יא (ומ"ש פ"ד) תבעו סניסם) זה אומר יג בריוטא העליונה היו כשהלוהו והשני אומר בריוטא התחתונה היו ערותן קיימת ס (סור שם) (שם המקומות קרובים שמעשר לרעות מזה לזה) אפילו אמר האחד מנה הלוהו והשני אומר מאתיים חייב לשלם מנה שיש בכלל מאתיים מנה וכן אם אמר האחד דמי חבית של יין יש לו בירו וזה אומר דמי חבית של שמן ס (סור) (והוא תבעו סניסם) משלם כפחות שברמים וכן כל כיוצא בזה: ס (ר"ן בתשו' סימן מ') כל מקום שכוכל לדייק הדברי העדים שמין מהמיסין זה אח זה (ס) מיסנין דבריהם וכתו שכתבתי סימן כ"ם סעי' ג':

ג ראובן תבע משמעון אלף זהובים יג ומביא (חמשה) עדים א' אומר ראיתי שהלוהו ק' ואחר מעיר על ק"ק וא' מעיר על ש' וא' על ת' וא' על ת"ק יד אם העידו כל א' מהם בעדות מיוחדת כגון שאמר הראשון באחר בניסן בשנה ראשונה והשני אומר בזמן אח' וכן כולם סו משלם ת"ש טו וישבע

סטור והמקב' כאן מדסתמי כטעמת התוב' ונס דומי' מ"ם ולא המנה אם היה ממטב' פלו' כו' דפי' דאומ' איני יוד' וכן הוא כיאור דמ"ם ולא מ"מקום וק"ל עפ"ר: נ ע"ל סי' ע"ו וסס"נ נמי כתבתי כה"נ דדרישה וחקירה כדין מרומה אינה כדרישה כדיני נפשות ע"ש: ד ס"נ וסי' י"ח ס"ד אם כעיון דרישה וחקירה: ה ואם הכחישו זה"ז בבדיקות כו' עד"ר אם כתבתי לשון בנמר"ד שדרישו' וחקירו' הן ג' דכריס סיכול לבא כאן לידי הומה ולא הן. כחיוב שמיט"ס. כחיוב שנה היה. כחיוב קודם כאחד כחיוב יום דימי הנכוע' כחיוב שעה כיום כחיוב מקום נעשה הענין. ומאחר שחלות שמלוה להעדי' בדיקות מיקרי אלא שברמב"ם כתב שהדבר שנוף העדות והענין תלוי בו נ"ב ככלל דרישה הוא. כדיני נפשות כגון במה הרגו סייף או בחריון וכדיני ממונות מה נתחייב לו אם תביעת יין או תביעת שמן ועמ"ש עוד מזה בסמוך: ו כיולד ג' לומר בכיסן כו' או שאמר הא' ביום אלף ואחד ביום מאה ומ"ש בתר' ממ"ש דומה ומקום הקבורה דמקירה שתלוי בכון הומה מ"ם עדותן בטלה וחפילו תבע את סניסן: ז ומ"ש וכן אם אמר האחד הכחישו בדרישה כן הוא ל' הרמב"ם דס"ל שכל שהכחישו בנוף הענין דרישה מיקרי וכתבתי ל' בדרישה ע"ש: ח והמני לומר אל שמן היתה בדרישה ובחקירה הוכחתי שם ל' דחפי' לא אמר למני לא כי מיקרי הכחשה דכל שמעידין במה שמרין דחזון אחד העידו וכאלו אמר בהני אותו בלוה שאתה תומר דיין היתה אני לומר דשמן היתה וכמ"ש הטור והמחבר בסמוך כס"נ נ' ל' וכן אם העידו שתם כו' עד שהמע"ה. ואם הפ' העיד על תביעת יין בניסן והמני לומר שמן בלייר והוא תבע את סניסן ולא אמר לא כי מייב ליתן לו הפחו' ובלומר לא כי פסיפס דעדותן בטלה ק"ו מל' לומר מכה בניסן והמני אמר לא כי אלא מכה בלייר דמה שתם דעדות סניסן בשוה אחכה עדותן בטלה מכח לא כי ק"ו כה' לומר תביעת יין ול' לומר שמן דאין תביעתן שוה ועפ"ר: ט ומ"ש עדותן בטלה ר"ל ואפילו שבוע' נגד העד ג' ל' ועפ"ג דתובעו התובע סניסן תביעת יין ושל שמן מ"מ כיון דמחסר בהשתה כדרישה עדותן בטל לגמרי ועפ"ר מ"ם עוד מזה: י והמני לומר מכה לבן היה כו' כל הני דקתני כאן ולאח כדיקות שאין הומה תלוי בהן ונס סיכן מסולקין בנוף הענין שהרי סניסן אחם מטבע מסבדי ונס בדיוט עליונה ותחתונה כל סיכולין לרעות מזה לזה מיכו מיקרי הכחשה דקתני התלוים במקום: יא וזה תובע סניסן דאלו לא תפיש לסניסן לו העד האחד מוכחש מפיו ותו אין סכרא לגבות ע"י כירוף אחד מכל בשתבע כדברי סניסן אף שהעדים מכחישין נפשם וא"ל כיון דאין הכחשתן אלא בבדיקות מוליכין מידו כדברי הפחות דככלל מאתים מכה וה"ל כאלו סניסן הפידו אמכה ועפ"ר אם האמרתי ברעות מוכחות ע"ז ונס כתבתי אם דעת כ"ז דס"ל דכאחד אומר מכה אחר ואחד מכה לבן ג"כ לתבוע סניסן (וכן כתב ריו"כ ס"ב ד"ה נ') °ולפי דעתו נראה ☞ פשוט דה"ם כאומר אחד מכה והמני מאתיים דג"כ לתבוע סניסן אם לא שתעידים בפירש על ומכי' מתלבי' * ולא כמ"ש בע"ם דמחלק כיניסן דכמכה אסור ולבן ודיוטא עליונה ותחתונה כתב דג"כ לתבוע סניסן וכמכה וכחאחיים כתב דצריך לתבוע סניסן דזמו דלא כמלן ואף שמדברי כ"ז כסימן זה כסעיף ז' נראה שדעתו ג"כ למלק כיניסן ככר כתבתי ודקדקתי שם עליו והוכחתי שאין חילוק כיניסן ע"ם וד"ק: יב כדיוטא העליונה הוא עליית הכולמת מבנית לגד ר"ה ובני ר"ה הולכין אחריהם: יג ס"ג ומביא שמשה עדים כו' : יד אם העידו כל ג' בעדות מיוחדת כגון כו' משמע הא אם העידו אחת מהן ולא הזכירו סוס ומן אין אחת כחוכחתי' ומומרים דכוונתן היה לומן ג' וזהו שמשיק המחבר וכתב ג"ל וכן אם העידו שתם כו' וכמ"ש לעיל בסמ"ע ס"ק י"ג:

ופשוט

ופשוט הוא בעיני ולא כתבתי׳ אלא לאפוקי ממ״ם בע״ש בפי׳ * דסבירו׳ סת׳ דהייבו אלא לומרו ר׳ לחכירו בסדי׳ לא כי אלא כל מ״מ מיירי דמעידין שכיון על יום ר׳ ע״ז ולא אלא כמ״ם ועמ״ם עוד שם: טו מחלם ת״ם ויסבא כו׳ המקבר קינו דכריו וכתו׳ מפרש מילתא כטעמא והוא כיון דקי״ל דכדיבי ממונות ה״ל עידו המעשה כה׳ אלא לאפי׳ שם מעידין בעדים כסדי׳ כל אחד אלא׳ לפני עמה שם התובע תבע לשכיון מנערפין העדים אף ע״פ שיש כוה סומרת לכתבע מ״מ כיון דאין לפניהו שום נד הכאשה לא מהתובע ולא מהעדים מנערפין וכמ״ש הטור והמחבר בסמוך ס״ו דמה״ט מנערפין ה״ב עדותן שבעידו כל ה׳ אלא׳ מיוחדת והוא תבע כל בסך שמעידין עליו כל העדי׳ מנערפין ויהיה לפניהו ע״י הגירו׳ כאלו יש שכי עדים על שבלוה ת״ם וישאר עוד עד ה׳ לקייבינהו שבועה וכתב הטור ז״ל כיצד נעדרף עד אחד עם עד אחד על ת״ק ויתחייב ע״פ ת׳ ואף״כ נעדרף הק׳ שכאחר מהת״ק עם ק׳ על עד אחד שם׳ויתחייב ב״ק כרי ת״ק ואף״כ נעדרף כר׳ על עד שבני עם ר׳ שבאחר מעד אחד על ק׳ ויש לומר דכיון דבעי ת״ם ועד אחד על ק׳ לגירוף ווקק לשבועה התורה על ק׳ נצרוך ליסבע ג״כ על ת״ם הבאחרים כדין נלגול שבועה אבל מי לא לשאר עד לא הוה מקייבי שבועה על המלה שבאחרת שלין לה לגירוף דעד אחד מיכיהו לידי קיום ממון ע״י גירוף מיהו מביא עוד נס לידי שבועה. ועד״ר מ״ם עוד מזה ומ״ם בסמוך ס״ק י״ו: טז כיום ה׳ בהבאה הת דכתב בהבאה כאן ולא בבאה מלמר זו בהביאו שתם י״ל דקמ״ל כאן דאף׳ לומר ה׳ לשבני לא כי ויש לפניהו שבאה׳ נדול׳ מנורשת אף״ה מחלם ק״ק וכמ״ם לומר זה ג״ל וכן אם העידו שתם כו׳ נ״ב קמ״ל דכותה דלמ״נ דלא העידו כפי׳ על יום ה׳ ונ״ב מיכן לומרים לא כי בהבאה אף״ה מיהו מחלם יותר מק״ק ועף״ר: יז מיהו מחלם אלא ק״ק שבדרי׳ם בהבאה זו יותר מר׳ ועד שר׳ שלדברי שביכן עב״פ יותר מר׳ לא הוה ותרי כמאה ומ״ם אף שלדברי שלבאה בשבאחרים הוה לפחות ג׳ מלות אין מוציאין יותר מהם שלומרו השביט וכן מפורש בטור ע״ש: יח הוסוק כפרן לאותו ממון כו׳ ז״ל ברמ״ם שם לדברי שביכן יש בידו כ׳ וזה׳ ומשוייב שבועה על השאר דלא יהא נדולה הודאת פיו מהעדות עדים והוא מיהו יכול ליסבע שהרי הוא הוסוק כפרן כמה שבפר הכל שילבך מחלם לו כל תביעתו והא דמחרר׳ ריש (בכופר הכל ועדים מעידים על מקצת) ליסבע על השאר שהוא כמלוה דלמלוה כתנה ולית׳ דמשתתפים לכפוף עד שיבים לו זוזי. ומ״ם לא הוסוק כפרן ולא ע״פ דהכופר בפקדון אמי מיהו נעשה חשוד שם לא דהעדים מעידים שהיה בידו הפקדון בשעה שכפרו דאל״כ יכול להשתמש ולומר מחלם דלא ידע היכן הניחו כפרו עד שימצאנו (וכמ״ם הטור לקמן בסימן נ״כ) שאני הכא דלא הופקד בידו דבר מבורר שיאמר לא ידעתי היכן הוא אלא מעות שפקידו עכ״ל ולא נ״ב דלהשביעה כתבו לו ותכבו נ״כ להוציאה מ״מ הל״ל הוצאתי להשביעה דהא נתנה להוציאה לעוכתה המפקיד ולא ה״ל לכפור מחלם שאלו הודה היה כופין אותו לשלם מיד ואין לו כמה לשלם שהוציאה לעוכתו וק״ל ועל סימן ע״ה: יט ומחלם ק״ק שכאן אין צריך לומר לשלם מיד העדים שע״י גירוף יקיימו ממון ושבועה כמ״ם לפני זה כס״ק ט״ו דשאני התם לכל אחד שיוד על הלוזה ולאחד לוה בפיכין ולאחד לוה בחייר מחל״כ בפקדון זה לכל אחד שיוד שהנפקד שהופקד בידו זה שתע ר׳ אף שתע ק׳ שהוא ממנו כומנים מתחלפים מכל מקום יכול להיות דבפקדון אחד הודה לפניהן כומנים מתחלפים מ״ה לא מקרי זה עדות אחת על ידי גירוף וק״ל: כ כדיני ממונות אע״פ שלא ראה כי שני עדים מעידים שהלוה לו מאה ויגלגל עליו השת״ש שנשארו אבל אם העידו כולם מז ביום א׳ בהכחש יז אינו משלם אלא ק״ק וכן אם העידו שתם דינין הדבר כמבחישין להקל שהמוציא מחבירו עליו הראיה:

ר (תשו׳ רמ״ם כלל כ״ה סי׳ ל׳) ער שמעיה ראיתי רבר זה ופלו׳ היה עמי ואותו פלוני אומר לא ראיתי ולא חיישי׳ עמך אין זו הכחשה. (וע״ל סוף סימן כ״ב):

ה (כ״כ הרמ״ם סוף כלל כ״ו) מי שתבע את חבירו שיש לו בידו ק״ק והו׳ בפקדון להשביח לו והל׳ כופר בכל ועד א׳ מעיד ששמע מפיו (רהנפקד) שהיזה נ׳ ועד אח׳ מעיד ששמע שהיו ק״ן (י״ל) הוחזק כפרן לאותו ממון יש ומשלם ק״ק:

ו כי ברייני ממונות אע״פ שלא ראו שני העדים המעשה כא׳ עדותן מצטרפת כיצד אמר הא׳ בפני הלוהו ביום פלוני או בפני הורה לו ואמר הער הב׳ בפני הלוהו ביום א׳ או הורה לו הרי אלו מצטרפין וכן אם אמר הא׳ בפני הלוהו והב׳ אומר בפני הורה לו או שאומר הראשון בפני הורה לו והשני אומר את׳ זמן הלוהו בפני הרי אלו מצטרפין: (תרוכי פ״ב דיומות) (וכן דיני עדות דכר אסור) (יב) (ועיין בחגן העזר סימן י״ג וסימן קמ״ג סעיף י׳):

ז (סור״ם נסס הרמ״ם) כל הא דהלואה מצטרפין כשתבע ממנו שני מנין בב (יג) א׳ שהלוה לו בא׳ בשבת והשנה

סעיף ע״ה דהתובע נריך ליסבע וכ״כ לקמן סימן ע״ה ע״ש וק״ל: יג ועיין בח״מ כו׳ ולעיין עוד קילסורין עיין בח״מ סימן ס״ב ס״ב ועיין בתשו׳ מהנת כנימין סימן כ״ה ועיין בתשו׳ מהר״ן בסוף סימן י״ז: יד ואף שהלוה לו בשאר עניין בשת ע״פ שבתוב וז״ל בא״ה ולא כ״י ואם ת״ל ע״ה וק״ל: טו

ומ"ח מני תמה בעיקר הדין שהעתיק הב"י בסי' כ"ח כן בשם תה"ק ומוספות בקידושין ע' בתוספות וכ"כ סי' ל"ח והסמ"ע כאן בסי' זה בשם תה"ק שהרי אין זה בקידושין שם רק בגיטין משום רע"ג בשלחן ערוך הביא דאמר מכאן ואילך כאן בחתן והלכך בדבר שיכול להתברר מוחרי דבחתן להחתיר בדבר שיכול בחתן לא שמענו דין זה מעולם ולא מצאתי מי שהפוסקי' מלכתוב כן ונפ' תה"ק שם לא כתב כן לדינא לענין חתן רק מייתי שם דונחת דמכאן ואילך בדבר שיכול להתברר לא מהכינן על הדמוי ע"ם ותה"ק כדברי וכן כ"כ בעיקר לדינא דלענין חתן אין חילוק בין דבר שיכול להתברר או לא ודברי הב"י והמ"מ והסמ"ע צ"ע בלע"ד: יד ופשוט בעיבור' דירח' עיי' בנמ' ר"פ שורר ומורה וכמצוי' הרמ"ם בכלל מ"ם סי' כ"ם בגי וכ"כ לא מוליכין בחר רוב' ורוק היסב: סז ומי הוכרר הדב' כן' כתב סמ"ע בגון שזה מעיד שבעשה ב' בחודש וכן' עד ג"כ מיחו שבעשה ר' יחיד ביום ג' וכן' מעיד שבעשה ר' יחיד שבעשה ב' בחודש הוה לפניה בראשונה ס"ל כן מדברי הרמב"ם בפ"ב מהל' עדות דאמר תני החד' לא תחרינן דשמא ג"ש וכן הוא להגהות אשר"י ס"פ גם פשוט פר"י מהחי"מ וכן הוא בתשובו' הרמ"ם כלל מ"ה סי' כ"ה כן וברי"ם סי' שפ"ב: סז ומש בשם הסמ"ע קושי ניסן כו' ובפרים' כתבתי דברמ' דל"ד קאמר קושי דה"ה אם נכתב בשטר שהלוה לו בניסן שהיה שנים עדים שפרעו ניסן שני דניסן דאחרי דהשטר בשפר בר"ח ניסן והפרעון היה ניסן שאחריו דיד בעל השטר על התחתונה שאחרי שהלוה לו אחר ניסן שהיה שנים עדים שפרעו ניסן שני דניסן דאחרי דהשטר בשפר בר"ח ניסן והפרעון היה ניסן שאחריו דיד בעל השטר על התחתונה שאחרי שהלוה לו אחר ניסן שהיה שנים עדים שפרעו ניסן שני דניסן דאחרי דהשטר בשפר בר"ח ניסן והפרעון היה ניסן שאחריו דיד בעל השטר על התחתונה עכ"ל סמ"ע וצ"ע: ס ואם אמר זה שלא כתב פרעתו כו' לעשותו החלוה בשטר כו' סיימו שיכול לגבות מהשעבדי וע"ל ר"ס ג"ם שהארכתי להסיק עליו כזה

ס סמי

והמנה הב' בשני בשבת אבל אם המלוה מודה שלא הלוה לו אלא מנה א' חזינן אי איכא למימר דשעי חד מנייהו בזימנא דהלוואה כגון שאמר האחך בב' בחדש והא' אומר בג' בחדש ראיכא למימר דתרוויהו אחר יומא מסהדי כג' (יד) ושעו בעיבור' דירח' מצטרפי ראימור אחר מנה מסהדי כד' (סו) ואי הזברר הדבר דבתרי מנה מסהדי הא וראי חד מנייהו שקרן כה הלכך משתב' ליה שבועה דאורייתא ומפטר:

סנה ס (תשובת הרמ"ם כלל כ"ם) עד ג' כעיד שטרותן כתן לשמעון קרקע בקנין ועד אחר מעיד שבשעון כו' בשוק בקרקע כראוי מצטרפין דהוי כעודה אחר בשוק:

ח ס (סור נשם ה"ת) תבעו ק"ק בשטר ואמר לו פרעתיך ומבי' ב' עדים א' אומר בניסן פרעו מנה כו' והשני אומר בתשרי מצטרפין כמ (סז) ואם נעשה השטר קורם ניסן מחזיקים בפרוע שמנה וכן אם הורה בפני א' שפרעו מנה בניסן והוד בפני השני שפרעו מנה בתשרי כח או אחר מעי' שפרעו מנה והשני מעיד לפני הורה שפרעו מנה מצטרפין כט ולא יוכל הלוה לומר לא סטראי ניהו:

ט ברייני ממונות אין צריכין להעיד שני העדים כא' אלא יבא א' בפני ב"ד ושומעין דבריו היום וכשיבא העד הב' לאחר זמן שומעין דבריו ומצטרפין זה לזה ומוציאים בהם הממון:

י וכן ס (ל' רמב"ם פ"ה מעדות) אם היה לב עד א' בכת' ועד א' בעל פה מצטרפין לג (יז) ואם אמר זה שלא כתב עדותו אני

וע"ל סימן ע' ור"ס ס"ב כדין מי צריך התובע לברר דבריו):

כג ושפו בעיבור דירחא פי' כגון סר"ח זה ביום שני ימים ביום ג' וכיום ב' והלוהו בשטר ביום ג' ולפולם אנו מונים מספר ימי החדש מיום רגש קודם לשני ליום רגש קודם סר לשון עולם למספר ימי החודש שעבר ונתעבר ממנו חודש החדש שעבר ואילין לומר שזה שלאחר כן' כחודש ביום המעשה לא ידע שהחדש שעבר נתעבר ונתפשל למנו' ימי החד' שהוא מיום רגשון דרגש קודם כמלא דהלוהו בשטר ביום ג' ימים שלשה ימים בחדש ושעד להאומר שבשטר ב' ימים שהחדש העבר שנתעבר החדש ומתילין למנות מיום השני כמלא דבשטר כשני לחדש והוא שלא הכחישו בשטר בהזכר' ימי השטר וכ"כ בד"ת: כד ולי הוברר לדבר כו' כגון שזה מעיד שבשטר ב' בחדש והשני מעיד שבשטר ד' ימים בחדש דכל שמשולשים בב' ימים וכ"ש יותר ליכא למיתלי בטעות זה ג"כ היכו משולשים שלש ביום ג' והוא מאחר שני החדש ואומר שבשטר ב' ימים ל

לא ו סתי כיתי עדים המכחישות זו את זו שבא לפסל מכח זו ועד אחר מכח זו וכו' מכח זו כך הוא בכל הפוסקים וצ"ע אין הדין נמצאי עדים מכחישין זמ"ז דע"כ אף מכיונו משקר אך כאחר ג"כ דפסולין לעדות אחר כיוצא אחר כיוצא בזה ומלא נסי' ג' נמוך וכל פוסקים כתבו שני עדים המכחישין זמ"ז אין הדין לעולם עדות אחת בכל לעדות אחת הוכיחו רק כך כ' כיתי עדים כתבו דה"ה לעדות אחרת דמכחש דשני עדים המכחישין זמ"ז לא פסולין לעדות אחרת כיון שבכל ג' אינו מכחש משני עדים ע"ש כ' ומלא נסי' ג' נמוך ועי' בתשובת מהר"ם מינץ סי' ק"ג ובתשובת מהר"ם בן חביב ח"ב סי' ק"ל ובתשובת מהר"ם אלשקר סי' ל"ב ובתשובת מהר"ם בן חביב ח"ב סי' ק"ל ובתשובת מהר"ם אלשקר סי' ל"ב ובתשובת מהר"ם בן חביב ח"ב סי' ק"ל ובתשובת מהר"ם אלשקר סי' ל"ב

אנו קניתי מידו על דבר זה ולא בא המלו' הזה ולא שאל ממנו לכתוב שניהם מצטרפים לעשות המלוה בשטר ואינו יכול לומר פרעתי: (ע"ל ריש סימן ס"ו)

יא העיד הא' בכ"ר זה והעיד הב' בכ"ר אחר יבא כ"ר אצל ב"ר ויצטרפו עדותן:

סנה ס (תרומת הדשן פ' ג' פ) לא מכל מקרים שמעתי שעכין מיכן יכולין להצטרף דכוי עד מפי עד:

יב וכן אם העידו ב' העדים בכ"ר זה וחזרו והעידו בכ"ר אחר וחזרו והעידו בכ"ר שלישי לא יבא א' מכל בית דין ויצטרפו לעשות בית דין חרש לחזן על מה ששמעו לא אבל דיין שהעידו ב' לפנינו אינו מצטרף לא עם ע"א מהעדים שהעידו לפנינו:

יג צריך שיעיד כל אחד על דבר שלם אבל אם העידו על חצי דבר אינו כלום כיצד באו להעיד על אחד שהוא גדול והשני אחר שראה לו שקר א' בימינו והב' בשמאלו אינו כלום שכל א' לא העיד אלא על קצת הסימנים לא אפילו העידו ב' בשקר א' וב' בשני אינו כלום שהרי כל אחת לא העידה אלא על חצי דבר אבל אם העיד ער אחד שראה ב' שערות בימינו וער א' העיר שראה שני שערות בשמאלו מצטרפין וכן כיוצא בזה:

יד מ עדות בירושה שלא בראייה יתבאר בסימן צ' ס"ו ורוט"ז (מיי' פ"ו מעדות ה"ב) (ריב"ש סי' קע"ח) (מיי' פ"ו מעדות ה"ב) (מיי' פ"ו מעדות ה"ב) (מיי' פ"ו מעדות ה"ב

שטר של ק"ק מידו וקורעים אותו ואם הוציא שטר א' בלבר
גובה אותו ואם אחר כך הוציא השטר השני גובה אותו גם כן
(סור ס"ל נסס רפ"ס) (ו ויל"ח דסוד לו סיסרוף הקמן ז (ג) סלא
ת יבשיעורו הלום סים לו שני סטרות סללו הטרים חתומים על)
ב' מלוים שהוציאו כל א' שטר על לוה שאלו הכתות חתומים
כו כל כת בשטר אחד והלוה כופר בשניהם ס זה נשבע ונוטל
וזה נשבע ונוטל ר ואפילו כתוב נאמנות בשטרות צריכין
לישבע ב:

ג מלוה א' שהוציאאם על שני לווים אם הוציאם כא' יפ
ישבע כל א' היסת ויפטר ואי מור' חד מינייהו יג יגבה
ממנו מבני חרי ואם הוציא שטר א' גובה בו יד ואח"כ מוציא
השטר השני וגובה בו ט:

ד ס (סס כרחב"ס פ"ד ר"מ) מי שהביא ערים יה והוכחשו
מתוך ערותן ואחר כך הביא ערים אחרים על אותה תביעה
והוכחשו וכן ער מאה כת ואח"כ הביא ערים אחרים ונמצאת
ערותן מלוונת סו דנים על פיהם אבל שטר שכאו שני ואמרו
ממנו שאל לזייף שטר זה אע"פ שנתקיים השטר בחותמיו אין
גובים בו לעולם (ו) אלא א"כ באו ערי השטר והעידו פה הם
בעצמם על כתב ידם ט:

לב המודה בפני ערים ואמר משטה אני בך ובו ב סעיפים

א אם אמר ראובן בפני ערים שהוא חייב לשמעון מנה פ לא
יעידו

מסוס דס"ל כמוד' מקנת דהיינו המכר סמכלם ע"פ בסטר הקן
דלא יכה נדולה הודאת פיו מהודאת עדים וחע"נ דאין כפיר'
והודא' בסטר מכיח' לידי ס"ד וכמ"ס בסור והמכר לקמן סי'
פ"ם סכ"ד ס"מ אסט' סדוס' סדוס' בסור מסל"כ זה סיינו כסר ודאי
וס"ל כתיבים והודאה דע"פ
אכל סרא"ד והר"ן מוקין וס"ל
דהיינו נסנע סלא נתקיים ופ"ל
כסלו כתב ויש לו כ' סטרות
ומסתא פ"ם דקאי אל' המסכר
דכתב וסא אח"כ סויא בסטר
בסני נוכה אותו נ"כ ומדסתם
דברין משמע דס"ל בני אפילו
כשהוציאן כב"ד ואע"פ שהב"ד
יודעין שכבר נבה בסא' תקלם
דס"ל בכללא כל א' באה בפני
עצמו ומעידה וכמ"ם לעיל ולפ"ז
מסתבר לומר כשבא מתחילה
לגבות בהרחסון לבד הדיינו יכול
בכתבא אפילו להשביעו אם אין
בידו סט' אח' מאלו והו"ע כ בכלל
וס כא' בפני עצמו ומעיד כו'
דאי"ס ל' להרמב"ם להשתא' יכול
להשביע מתקלה ג"כ אין יגבהו
כב"ד אפי' כלא טענת בכתבא
מאח' שהן יודעין שבב' נבה בא'
מ"מ כל שהו כב"ד א' והמלוה א' ה"ל כאלו הוציאן יחד
וע"ז כתב מור"ם דיש פולקין ואומרים דיכול מלוה להשביעו כו'
וא"ם טוב לו סיסרוף תקלה הקמן ועפ"ר מ"ם עוד מזה ולא כמ"ם
* כמ"ם דערבוב הלכרים כאלו ליתי מלוגתא כיניהו וכתב דנס
כב"ד א' מתכין שכיון מלוה א' למלוה א' כשהוציאן זה אחר זה
שעשה טובה לזה למלוה שיוציאו בזה ע"ם שהריך ואין דבריו
ברורין בעיני וכמ"ש כפרים ולריסה ע"ם ונס כמ"ם בעצמו נרא'
שפור מזה שפרי כתב כסוף סעיף זה ל' אם כב"ד זה ואיכן זוכרין
מחנה כו' כרי דסוגרך דוקא שלא יהיו זוכרין מחנ' ונס אח"כ כמ"ש
נרא' כאלו פור כו שברי כתב שם ל' יש שאין שייך לשלם בין לזה
א' כו' משתא דס"ל כמ"ש דלוקא כלוה קאמר אבל כשאין הלוה כתן לב להשביעו אין כב"ד מכיעין אותו נס לשבועת היסת וא"ם
כשבה לגבות בהרחסון אבל כשבה לגבות בהשבי כאותו הב"ד א' מאותו הלוה כבר כתבתי לדלבעל שכרה זו אין הב"ד מכיעין אותו מאחר שאין
יודעין שכבר נבה מחנו כא' ועפ"ר: ח שלא יבשיעורו כו' אבל כשבאו
שניהם לו שטר אחד ונראה יכול לגבות השבי מאחר שלא יכול לבא ליבי נביות כ"בסטרות והוי כאלו לא היה רק א' והוא כשר
פסול מ"מ דייניו של אלו הב' מלוים כדין תלוני ופועלים שיתבאר לקמן בסור ובדברי המחבר סי' ע"ז דשניהם בשבעין וטעלין אע"פ
שנגם שם הא ודאי מסקר: י ואפי' כתוב נאמנות בשטרות פ"ם דכיון דכתוב אין צריכין
פסול אלא שקי"ל שבב' מלוים כל א' יכול לטוענ בשטרו מ"מ אין טולכין אחר הנאמנות: יא ישבע כל אחד ויפטר אבל
דבב"ד רואין ביד מלוה א' כיצד אלו שני בשטרות שאל מיניהו פסול וכל א' שופן כרי שאינו מייב ושטר שטוענ אלו הוא פסול: יב
ינבה מהנו מכני חרי פי' ולא מחשבדי וה"ט כיון דאין תורת שטר עליו שהרי אם כפר לא הי' יכול לגבות מהנו אין נאמן בטוענ לקום
לאחרי דמייני לקנוניא כמ"ש לקמן ס"ס ע"ג: יג ואם"ם מוניא השטר השני ונוכה כו' נראה לאפי' לפי' א' דכתב מור"ם לעיל ס"ב
בבנ"ם מודה בפה לאפי' בב"ד א' יכול לגבות שכיון בוא"ו כיון שאין לו אלא דחיירי בלוה א' ומה"ב כתב לשון ואם"ם מוניא
השטר דמשתא דאדין נותן דיעשה כן לכתחלה וק"ל: יד ולוכחשו מתוך עדותן כן הוא ב"ב ל' בשור והוכחשו וסיינו אל' הרמב"ם
דכתב ולוומו משום דאומה אינה שכיפה כ"כ ועפ"ר: טו דנין ע"פ דאף א"ת לוה כתובא לוסוק לאוור אחר עדים שקרנים כל
ישראל מי לוסוקו להעיד שקר לכן דנים ע"פ אחרונים דלא מזיקן כפו פעות' נמ': טז וכפירוש כו' ב"ב הרמב"ם סו' ס"ל ע"ם והטור
כתבו לקמן סי' ס"נ וכת' שהרמ"ם מולק ע"ז ום"ל דאין סומכין על בעדי עלמן שאומרי' והו אתי' דיינו דלמא שקרא ויש"כ אף כ"ש שאומ'
שוכרי שאתמו שם ז"ן נאתי' ידם ומור"ם כתב שם דיפה ז' לסולק וכאן לא כתב כלים משו' דהמחר אמ"ם שם במקומו:

לב א לא יעידו כב"ד אתם שהולה כפניהם שהוא ס"ל כו' המכר שטור כתב לא יעידו שהיה לו מנה ואליבים
מותר להם להעיד אתם שהולה כפניהם שהוא ס"ל והעתם דלהרמ"ם והטור אין מיעיל הודאת בעולם שהולה
לפניהן אם לא שיאמר אתם עדי כמ"ם בפירוש כסי' זה לכאי' פ"ח ע"ש ולכך דקדקו וכתבו שלא יעידו שהיה לו שמשתעותו
שיודעין בכירור שם ל' אבל המכר פסק לקמן בסימן פ"ח אתם כהרמ"ם והרמ"ה דס"ל דאם הולה בפני עדים בהודאת נתורה ג"ל
שיאמר להם אתם עידי מ"ם כתב דלא יעידו אתם אלא שהולה בפניהן למשתעותו שהולה לפניהן בהודאת נתורה שלא יאחרו דברים
כפוייתן

פיודעין בכירור שם ל אבל המאכר פסק לקמן בסימן פ"ח סעיף כהר מכ"ם והרמ"א דם ל דאם הודה בפני עדים בהודאה נמורה ח"ל שיאמר לפן אתם עידי מ"ה כתב דלא יעידו אתם אלא שהודה בפניהן דמשמעותו שהודה לפניהן בהודאה נמורה אלא יאמרו דברים כהווייתן דהיינו איך שאמר לפניהן שם ל אבל אם הודה בהודאה נמורה או אמר עכיני שיתחייב ע"י או לא וק"ל: כ על הדרך שיתבאר בסי' פ"ח בעור כת' דיני הללו נ"ב בסי' זה ללמד לעדי' בהלכות עדות איך יתנהגו בעדות ובזר וכתבם בתרוכה בסי' פ"ח שם יראי בהל' טוען ונטען ללמד לדייני' איך יפסקו על עדות כזו הבא לפניהן וכמ"ש בפרישה והמאכר שמ"ש לקמן בסי' פ"ח בהל' טוען ונטען: נ פעור מדיני ארם שהם מרחם בהמ"ש נפעור לאכרי' וכמ"ש מו"ר בה"ג נה ומ"ה אף אם השוכר מודה בזה פעור השוכר מדיני ארם ודברי המלמיד דברי מי שומעין ומו העדי' הן עיקר הנרע' ולא השוכ' ומיירי דהעדי' ואותו שהעיד שכר עדי' יכול לומ' דברי הרב

לג ג וי"מ דקרובי אסי מיגן פסולי/אלא מדרבנן - תומים מדברי הרי"ב דהי"מ אלא מקילין ומ"ל דמיגן פסולי/אלא מדרבנן וכ"מ ג"כ לעניין קרוב קרובין ולפע"ר זה אינו דהא ע"כ טעמו של הרמב"ם כמ"ש בכסף משנה פי"ג מהל' עדות דמ"ל שכל מה שאנו דורשי' מהכי"ג מדו' בדרשת בהן הוא מדברי סופרים כו' פ"ם בב"מ בסהדרין קמת בזה וכ"כ הריב"ם פ' ו' וכניע שם ג"כ תשובות הרשב"ם שסולך לפסקו טעמו של הרמב"ם שסולך לפסקו סמוך לעניין פסני של סער מיגן המצו' שחנר שכל הדברים הנאמי' בפ' חי"ג מדות שהתורה דברה בהן מיגן רלורייתא אלא מדרבנן כו' וכ"כ בעיר שושן שזהו פסק הי"ף וכן תוכח בזוהר דעת הרמב"ם דאל"כ מיגן טעם לימה יהא קרובי אלא רק מדברי הם וכ"כ הרמב"ם ג"כ בדרים של מיגות שקרובי כפף הם מדברי' וכמו שכיאר הרמב"ם עצמו דבריו כן בתשובתו שהביא הרמב"ן בהשגותיו על הרמב"ם בחיבו המצות וג"כ בפיים' דמיגן כוונת הרמב"ם כאן בקרובי אלא לומר דכיון שהוכיחו אלא מ' מיגות דאל"כ מיגן דין תורה שברי גם בקרובי כפף כתב ה'סמני' בדרים ס' מיגו' שרש' הרמב"ם שדינו דין תורה לכל דבר וגם כאן שורר הרקע שחנר הרמב"ן על מיגן החצות הפרוך בזה וסוכים שרעת הרמב"ם שקרובי כפף וכן כל דבר שבלמד מ' מ"ג מדות דינו דין תורה לכל דבר רק שיין להכניסו בכל מיגן התרי"ג מצות ביון שמינו מפורש בתורה וכן פ' מגלת אסתר שחנר הס"ר יצחק ליתון על מיגן החצות הפרוך בזה וכתב ככל דברי הרשב"ץ והרניחם ככוונים ומוכרחי' וכ"כ בכסף משנה רים הלכות מיטות ו"ל ולפרך הרמב"ם לק"מ דהא דבר שבלמד מי"ג מדות דבר תורה אתם הוא ומוקלין על ידו ומניחין קרבן על שגגתו ככל דבריהם המפורשים בתורה ולא קרי להו דרבנן אלא לומר שבלמלא מסם הקבלה מסיני לא היינו מפרשים אותו כך כו' עכ"ל וכן רלימי שכת הרמב"ם גופי' כפ' ג' חצ' מיטות ו"ל המקר' בניאם הרי אלו קדושי תורם וכן מתקדשת בשטר מן התורה אבל בכסף מדברי סופרים וכן דין בכסף דין תורה ופירושו מדברי סופרים שבאחר כי יקח איש אשה ואחרו מכתים לקוחי/ אלו יהיו בכסף שבאחר בתני כסף בשטר קח מחני עכ"ל וכ"מ שם בתב רבינם' זו אינו בכוונה דאפי' וכן הרי בכסף מוחלק משטר וניאם שאלו ד"ת הוא ר"ם ובינם' אחרת הבאתי שבתוב בה אבל בכסף מדברי סופרים שבאחר כי יקח איש אשה ואחרו מכתים כו' עכ"ל ולפע"ר בינם' זו בכוונה (והיינו בדפוס בספרי המיימוניות שבדפוסו בשנת ש"י ובספרי מיימוני שבדפוסו בשנת של"ה וכן בשאר דפוסים) וס"ק וכן דין בכסף דין תורה בלאחר בדינו הוא שום בניאם ושטר לכל דבר מדין תורה רק שפירושו מד"ם ג"כ לפ' פסים דאף להרמב"ם גם בקרובי אלא דינן בקרובי אלא וכ"כ הב"י וד"מ בשופרים אינו אלא ס"ם דין תורה אם וס"ב המקרש בפניהם אינם מקודשת עכ"ל ותחיבני על ה' בתניי שבתב בפ' ד' חצ' מיטות ו"ל י"מ שכל שותן הבלמדים מן התורה בקרובי אלא אם שהבכרי סופרים וכ"כ הרמב"ם פי"ג מהל' עדות ואוא גם כן שהבאורים שבני שבניאם בפ' החצות וכבר תלקו עליהם ז"ל ואחרו שכל הבאים מן התורה אם מן התורה בין קרובי אלא בין קרובי אלא בזה לעת הרמב"ן והרשב"א ז"ל עכ"ל והרי הוא עצמו בתב בריש אל' מיטות לרעת הרמב"ם נבי קידושי בסף שבא דין תורה לכל דבר אלא גבי קרובי אלא אל"ל בן הא שניאם אם הבלמדים מן' מ"ג תרות ובן כ"ל עיקר שגם הרמב"ם סובר בקרובי אלא אינן דין תורה לכל דבר ולא כ"מ בינויהו לעניין דינא ואפילו תימא שרעת הרמב"ם דקרובי כפף אם מדברי סופרים מחצ בין מיגיו מפורש בתורה רק בלאחר מן' מ"ג תרות מ"ד הרי הרמב"ן בהשגות שם וכל הפוסקים הוכיחו בהרבה ראיות חזקות ובבוררות דקרובי כפף ובן כל דבר הבלאחר מן' מ"ג תרות אם מן התורה אלא בחצר בתב בא"א ס"ם בי"ו בהאא מתקדשת בנ' דרבי' בכסף או בשטר או בביאה וכו' ולא הביא שום שטרה אחרת כלל ובאם הר"ב בהגאי' אלא מ"ם אלבר מ"ם לעיל ק' על הר"ב היאך הביא כאן בי"א מקרובי אלא פסולי/ לק מרדכן ואפשר דם"ל כמ"ם בהגאי' שהביאתי לעיל אבל בשר בתבתי דרבני ס' סח' תחוקים בעיני ומ"ש יהיה לוק העיקר דפסולי/ אלא ולא טפסק הריב"ם שם והביא תשו' הרשב"ץ בתי שפסק בבי ובב"ב הרי"ף בתשובה וכן הוא בקרא בתשובות רשב"ם סי' אלף קפ"ה וכן העתיק בשלטי הגבורים פ' ב"ב תשובה מרוכה ובאלה שביא תשובות הרשב"ם ע"ש וב"ב הר"אה בם' התניך ע' כי תבא תבוא תקבל שנולי תכמים ובנוים שפסקו אף בכל קרובי אחים ון אלא דפסולי/ אלא לומר דאל"כ מיגן דין תורה הוא ואפילו בשאר קרובי אלא אם שהבכרי סופרים שבתבו אלא בקרובי אלא בלבד אבל בשאר קרובי אלא אינן דין תורה אלא מדברי סופרים ומ"ש הרמב"ן בהשגות שם וכל הפוסקים הוכיחו בהרבה ראיות חזקות ובבוררות דקרובי כפף וכ

יד לפי הפה מן הפה מעידין כו' ל"ל השור כנון רלוכן כפה רקל וילדה לו את ימין והיה לו כן מהפה לחרת ושמו כמוהל שהוא לפי ימין מן הפה כמוהל ומוהד כשרים וה לזה פע"פ שימין הוא לפי הפה לפניהן עכ"ל : טו

לפיכך יראו מעיד לא לכנה כו' כפרישה כתבתי דל"ל דה"ק כיון שמעשה לראשון לפיכך הוא פסול לכנה מכל לכן כנה או לכן כתה הוא כשר משום דהוון עמו שלישי בראשון שהן כשרים לדעת הרמב"ם משג"כ שם לפי שאין לפיכך שכעל עם אשתו לראשון אלא לנוף ג' לנמרי או לא היה כן כנה עמו אלא שני בראשון והוי פסולין משתו שני בראשון כמו שהוא שם יפה כמ"ש לפני זה בס"ב וק"ל : טז ולא לאביה ולא לאמה דוק בדבריו והן מדברי הרמב"ם שלא פסל אלא לאביה או לאמה ולא לאביו מכיון שאמותו ווהו כמ"ש הלבדי"ף והרמב"ם שזו הכלל שלישי בראשון כיון דהכעל עם אשתו מעשה לראשון בראשון ודוק : יז אבל אם העיד לקרוביה אבי אמתו או אבי אמה דהייבו אבי אמותיו ווהו כמ"ש הלבדי"ף והרמב"ם שזו הכלל שלישי בראשון כיון דהכעל עם אשתו מעשה לראשון בראשון ודוק : יז אבל אם העיד לקרוביה דייק וכתב אם העיד כו' שהוא ל' דיעבד הא לכתחלה ס"ל להרמב"ם דאסור להעיד להן אבל אם העיד להן אפ' לכתחלה : יח לא מפני שהם כחוק' לוכב הטיר וכתב לפי' לוכב ושוב' כשרי להעיד וכמ"ש הרמב"ם זה והוא כמו שכתב לעיל בשרת וי"ל דהי טעמות דפסול קרובי' הוא משום לוכבים הוי לוכב פסול לעדות ואין הכי"ל דהוא כשר ועפ"ר : יט דגר שנתגייר בקטן שנולד דמי בכ"י ס"נ בפתק שם בקדושה ונתגייר כשהורתן של בקדושה ונתגייר ולדה בקדושה אי נ"ב מיקרו נרי' שהם ודיבם בקטן שנולד דמי אז לא ובד"מ בביאור וכתב עליו דבפירוש נ"כ פשיטא לידתן של בקדושה שיתגיירו עמהן אחר שנולדו חיבו כל' שהן שנולד בניות' ונתגייר שני ויכול להעיד לאחיו ישראל אפי' היתה קורתו ולידתו בקדושה דזיל בתר טעמא : כ נפסק הדין כשהיה קרוב פי' לף שהיה העדות מקודם כשהיה רשוק ופתה שנעשה קרוב פסקו לו . על תביעתו כמי שאין לו עדים לף יכול לחזור ולתבעו אחר שנתרפק לף שהיה מתפל' וסופו ככשרות הוא ל' שכבר נפסק הדין לכל שם היה קרוב כשרי' העדות כל"ה פסול כמ"ש בסעיף שלאחר זה : כא ונעשה אחתו פסול כו' לפיכן לה מדכתיב והוא עד אחר או ידע כו' אם לא יניח ס"ת דכיון שיהה רשוי להעיד הן בשעת רגייה הן בשעת הנאה אבל בשעת כתיית לא מיכוו שקיל קרא כב ויש מי שמכשיר הוא ל' דבכיון שיהה תועלת לשכ"מ כ"ל לכבי' והן רשוקים עמו לף בשעה שנאשר להן העדות : כב בפיסול ממון ג"כ פסול דדוקא בפסול קורבה דלף שנתרפק' ממנו מ"מ זה הוא ל' שנפסל להעיד לו בראשונה מ"ה כשאר בפיסול מ"ב כפסול התלוי בכניעת ממון כיון שנסתלק מאותו הכאה ונכנס אחר תחתיו לאותו הכאה הרי הוא כאלו לא היה לו הכאה ממנו מעולם ונם בפסול ממון לא הל עליו שם פסול משמע בניעה מיקרי כיון שהיה יכול לסלק בפסו מיד משג"כ בפסול קורבה ועפ"ר : בד ל"ש שם הלוה בא לפטור כו' פי' ל"מ שם הלוה טופן להד"ם שלוחיו פסיקא דפסולין הלוה כיון דהן קרובים לערב ויש הכאה לערב בעדות' די"ל משום דידעו העדים שהערב הוא לא יכפור כדבר שנעשה עליו ערב ויודה להמלוה ויהנה הודאתו לחייב כפסו ולא הלוה מ"ה כאו להעיד דנסתלקו מאותו שמעידין שלוה מכיסין הן הלוה בחקום הערב שצריך להתפרע תחלה מהלוה אלא אפילו שעת הלוה אין ליחי לכל פרעתיו אפ"כ דנשתעבד זו בפטר גם הערב מהמלוה נחלה כשעדים הללו מעידים שלא פרע אין הכאה לערב חוה קמל"ן דאפ"פ פסולין הן גם להלוה משעה דאי לית ליה להלוה כתר ערבא חזיל מ"ה כל מה דמעידין על הלוה כאלו מעידין אותו על הערב וק"ל ועד"ר שם כתבתי עוד פי' לחר לוה :

ז דגר שנתגייר בקטן שנולד דמי"ס שם נפ"י נפתק כשהורתן שלא בקדושה וכו' עד וכ"ת הניחו וכתב עליו דבפירוש נ"כ פשיטא לידתו שלא בקדושה עכ"ל סח"ע וז"ל ד"מ ובפירוש פ"ם סוף מסכת שבועות מוכח בהדיא דלעכו"ם כתניהו לא משמע שלא בגר שהיה' לידתו שלא בקדושה עכ"ל ומביאו הב"י ולדידי נלע"ה ליכא ספיקא כלל דכיון דמחדיינן נפ' נושפין על הפנים' (סוף דף כ"ו) וכר"י ף והרא"ם שם היכא דורתן שלא בקדושה ולידתן בקדושה מיירין כרת משום הכי לא כ"כ הרמב"ם פי"ד מהל' מעורי ראוה ומוסכם מכל הפוסקי' וכמו שכתבתי בי"ד סי' רס"ם סעיף ד' ס"ב פשיט' דפסולין מדאורייתא ומאי דתניין נפ"ק דיבמות עדות לכ"ד מסורה היינו נפסולי דרבנן וזה ברור ח אם מתה אמתו נראה דה"ה כתבתם : ט אם נפסק הדין כ"כ הב"י נשם נעל העיטור אבל אין פעם לאחר אין נפסק הדין או לא אבל כונת נעל העיטור לומר כשפעה העיר מתחל' כ"ז כשהיה קרוב ולא ידעו מקורבתו ואחר כך נודע מקורבתו ונפסל ופסקו הדין לא יוכל אחר כך להעיד עוד נעד זה אחר שנתרפק שכולהי יתחר כדבריו הרשבונים אבל הפסקן וכן משמע נעל העיטור שהרי קו"ף רף ל"ח סוף ע"ב להריף ז"ל ובירוש' דאתו ד' תרי לזיכא ואפיתי סהדי ואסתכת דקרוב הוא ואפיסל ופסקו הדין כשה יוחי כשרק כאר פוי הורמסביר הביא שעמע כאר פוי משתכש כיון דאיפסק הוה דינא אפיסק ולא אחר דינא דעביד אינש לאמוקי דיניהו עכ"ל והר"ף והרא"ם והסרוכים לא ניחרו זה והיה לאם לנאר : ר היה יודע לו בעדות . נראה דאי שניהם את אמתו אינו כשר להעיד לה רק בעדות שראה לה אחר שכשפת אבל בעדות שראה לה אחר שכשפת לא חשו דבעינן תחלתו וסופו בכשרו' ואפי' להרא"ש ופוסקים לקמן סי' ל"ד סכ"ו ועמ"ש לקמן סי' ל"ד בגי' שם שהשגתי על חשו' ריב"ם סי' של"ם : יא אין הנוסח כלום עיין חשו' מהרי"ט סי' קל"ם : יב לא בעינן תחלתו וסופו בכשרו' וכ"כ בחשו' ר"ן סימן ס"ם כ"ם שהכרעת המחב' מכאן ובחשו' סי' ק"ג לא כתב כן אלא כתב דשו' דדינא דדינא ועמ"ש לקמן סי' ל"ז סעי' י"ם ועיין בחשו' מהרי"ם סי' כ"ו ובי' ק"ם : יג ל"ם אם אלוה בא לפטור עצמו כו' עיין סי"ע ער ועיי' רנים' שם כחנתי עוד פי' לחר לוה ועיי' נכ"ח סי' למרים ככוניס : יד והם מעידין עליו שהוה שלא פרע - לח שחשר כיר חלו' והלוה מביא עדים שפרעו והם קרובים לערב ר' יהודה נחיב נ' ח"נ והב"י כתב על זה ורציהו כתב כרבני כולם ולית ליה הלא נזכר פ"ל זה בשור אלא הוא פי' שליחי והוא חדברי הרמב"ן נם' מלחחות שחפרש שם בהיפוך חחם שפי' הרמב"ם ע"ם והוא פי' נכון : טו אם שומע שפרע עיי' בכ"י וכר"י כ"ב חעוררנים בדעת הרמב"ם שבראש להריף חדברים הרמב"ם חחלק בין שני ריבורים לריבור א' והא ליתא ולהרמב"ם אין לחלק כלל נכך אלא חחלק בין שאין לחם חכאה שהוא מעיד על עצמו ג"כ נא שייך כיה עדות כלל שאין לחם חכאה קרוא לעצמו עד פסול כרי שבאחר עדות שבאלה חקבחה באלה כולה משג"כ הכא רס"ל עדות שבאל' חקבחה באלה כולה ועיין בהגה"ם פ"ק דחכות וכחדושת שר' יהודה וכב"י הביאו שם להרמב"ם קאי חירושא קחש הרמב"ם אבל הא לית ע"ם ודוק ותשכח

כרבני ועמ' בריב"ם סי' של"ם ועיין מ"ש לקמן סי' ל"ד סעי' כ"ו :

סז קרובי

סו קרובי נרמ"ח יכולים להעיד כו' ומפי' הכנסת עצמו כל זמן שהוא מי ואינו טרפה יכול להעיד. כן הוא במרדכי שם וכתב ב"י משמע מהכל דטרפה אינו כשר להעיד וכ"כ בשיתני מתוספות בשתם טרפה מינו כשר להעיד משמע מדברין דטרפה פסול להעיד לכל עדות מכל בעולם שהוא פסול בעולם ואין דברי כנוסים ושם"ם לקמן - ונד"מ כתב דהמרדכי מיירי בדיני בפסות שם"ל כהב"י ק"ו זה ברור רלא נתיין עדות שאתה יכול להזימה רק בדיני בעמו' ולא בדיני ממונו וכ"כ המרדכי ע' ו"כ בשם ר"י דעדי' הקרובי לדיני' כשרים רלא נתיין עדות שאתה יכול להזימה בד"מ ולכך טרפה כשר להעיד בד"מ ע"כ ומביאו הסמ"ע בקצרה ס"ק כ"ו וכתב דמו"ש קטן קטר כאן ולא הגיה מהם מרדכי שהם מולקים עליהם - משמע מדברי הם למאי דרצים מולקים ום"ל דעדות הקרובים לדיניהם פסולים משום דגם בממון נתיין עדות שאתה יכול להזימה וטרפה פסול אף בד"מ וכל דברים' תמוהין מכמה טעמים חדא דבי ממון נתיין עדו' שאתה יכול להזים' ואינו בגון בעדות הקרובי' לדיניהם' וכ"ג בשם ר"י דעדי' הקרובי' לדיניהם' כשרים רלא נתיין עדות שאתה יכול להזימה אבל עד טרפה נפי דהוא פרפה ס"מ מה שהוא תעיד בממון שייך ביה להזימה כבהיווס יכלים ממון וכי מה ענין טרפה לתשלומי ממון וגם מה ש"ל לכ"י דטרפה פסול משום פסול בגופו משום טרפה וגם מה שמפלפלין מדברי חכמ' והסמ"ע בזה נלע"ד דכולם שנו ושמחתיפסו ס"ם ערוכ'בסנהדרין פ' הסקדמין (דף ע"ח ע"ב) דגרסינן התם אמר רבא טרפ' שהרג נפשי ב"ד פסור דם"ל עדות אשי שאתה יכול להזימ' (פירש"י דאין יכול להחייבו ע"פ עדים שהם חוזרו אין נהרגין דגבר קטיל' בעי לאתקטל) ואמר רבא טרפה ושוזר אין נהרגין עיזי טרפה שחוזרו נהרגין רב אשי אמר אפילו עדי טרפה שחוזרו אין נהרגין לפי שאינן חוזרין זוממין וכ"פ הרמב"ם פנ"ד מה' עדות וכתב הב"ח שם הרגיש לפרש דבשם שמעידו לא הוי ידעו שהם טרפה דאל"כ אין העידו ומ"ם ומ"כ מוכח להדיא דאין לרבא ונין לרב אשי אפילו בדיני נפשות טרפה כשר להעיד אבל ואינו פסול אבל פסלות בגופו אלא לרב אשי פסול כר"ל משום שאינו זוממי משום דגבר' קטילא בעי לאתקטל ום"ל עדות אשי שאתה יכול להזימ' וכמו שפי' רש"י שם וזה לא שייך כלל בחתון דמ"ם כשזוממו יתחייבו לחלם ממון וכי מה ענין חפלותי ממון לפרש' ומ"ל שם שהם' החרדי כל זמן שהוא חי ואינו טרפה כו' פירוש משום דמיירי בר"ל שם הי"ם ומ"ם שהם' שרש' וכי' והמרדכי פ"ג שם ר"י דבחתון לא בעינן עדו' שאתה יכול להזימה ליתה דמרדכי שם ואשר לפרש' דמיירי אפי' בדיני נפשות הקרובים לדיניהם פסולים משום דבעינן עדות שאתה יכול להזימה וחתם תרגרו דהיינו לעניין ממון ע"ם וכן משמע עוד מדברי הב"י פ' המוכר ע"ם וחה שכתב הב"י ר"פ אחר ר"מ בר"מ לא בעינן דדישה וחקירה ואינה דלא בעינן עדות שאתה יכול להזימה דשמא' דדרישה וחקירה משום דבעינן' עדות שאתה יכול להזימה הוא עכ"ל ר"ל דלהחלה לא בעינ' לחקור משום עדות שאתה יכול להזימה דלהחלה אין חדקדקין כזה משום שלא תבעול דלא נפקי לוין וכמ"ש לקמן לפרש דברי הרמב"ם פ"ב מהל' רוצח כן ע"ם ולחרינן מסחתא יוועיש בפיו יום ובפיו שעה הוא ולא בעינן שיעידו בפירוש בעניין שאתה יכול להזימה' אבל אם יעיד' בדוקי שאין יודעי' בפיו יום ובפיו שעה וכ"ל עדות שאי שאתה יכול להזימה לאו עדות הוא ומכחי שכוכחתי לקמן חן הם"ם ע"ם וכן בדרך לפרש דברי בעל העיטור שכתוב אות ק' קרובי' דף ל"ם ע"ב כתב שלא יהו פעדים קרובים לחלום ולדיניהם דהא שייכא הזמה בעדי' אלמא דבעינן בחתון עדות שאתה יכול להזימה ולעיל בלאתו דף בע"א כתב ר"ח ג"ל ר"ח ור"ת בדרים' ואקירה כו' עד כדי שלא תבעול דלא נפקי לוין אלכך לא בעינן עדות שאתה יכול להזימה אלא כדיני נפשות עכ"ל מ"ו ג"ל דבריו כמו שפרשתי דברי הב"י ודוק וכן ת"ח הרמב"ם פ"ב ה"ב ר"ח מהל' חלו' ולוה (והסמ"ע דף קע"ע) וז"ל הכמן אלא לאחר שנשר שתין בו חקוח או זמן כשר שתין שם"ם עדות זו אי אתה יכול להזימה שתין מדקדקין בד"ח בדרישה ואקירה כמו שיתבאר שלא תבעול דלא נפקי לוין ולפיכך שם"ם החלוחרין כשרין שם"ם שם"ל יכול להזימן עכ"ל ונקח שמניח כן הכם"ם דר"ח ג"ל ר"ח ועיין בה החניר שם מיהו נחי דלענין לכחלה לא בעינן לחקרם ולידע שם הם עדות שרצוי' לזוחה ולחרי' משחחא העדים יודעים בחקום ובזמן שכמ"ש וז"ל בחקורות עדותם בשלה חשוב דבעינן עדות שרצוים לזוחה וכמו שאוכים לקמן חן הם"ם ורחב"ם ומ"ש ובאר פוסקים תוך שהרי הר"ן סוף כחובות מביא דברי הרמב"ם הם"ש ר"ו מה' חלוה ובדי הר"ן שם"ל דשם בר"ח בעינ' עדות שאתה יכול להזימה אלא שרבנא חנרצי ר"י חוכח לפיקך מבשיר עדות הקרובים לדיניהם לא כמו שבביאו הר"ח והסמ"ע דהיינו משום דבעינן לא בעינ' עדות שאתה יכול להזימה אלא בדיני נפשות ור"י מבשיר בפ"ב דכחובות נבי עד ודיין מנשרפין ע"ב (דף כ"ח ע"ב) שם כתבו בחוספות וז"ל אין עד נעשה דיין בשטה כמ"ש בשב"ם וז"ח משום דבעינן עדות שאתה יכול להזימה ואם הטעים בשעה דיינים עדות שאין אתה יכול להזימה הוא אלא יקבלו זוחה על עצמם ואיכו לפי שטה זה שם הטעים קרובים לדיניהם אינם יכולין להעיד אלא כיון דבני בוחה בינהו בב"ד עדות שאתה יכול להזימה קרינן בהו ם"ב יהיה הדיין נעשה עד ודוקא נעד אחיעד אבל עד אחין נרין להעיד לבעון בעון שם. אחריש שיעידו נעשה דיין ודוקא בדיני ממונות. אבל בדיני נפשות אפילו עד אחד אינו יכול להעיד עליה כו' עד כאן לשונו. וכן כתבו עוד בחוספות סוף פרק החובל דף כ' ע"ב בשם ר"י ז"ל. הרי מוכח להדיא דעת ר"י מיפקא דלף בממון בעינ' עדות שאתה יכול להזימה אלא דמבשיר בעדים הקרובים לדיניהם דוה הוי עדות שיכול להזימה בב"ד אחר ולפי דעתי אין שום פוסק מילוף לומר דבממון לא בעינן עדות שאתה יכול להזימה וכמו שאוכים לקמן חן הם"ם. וכן נראה מדברי הרי"ף והרא"ם ז"ל זה ברור שפניע את הירושלמי שהם מעידין לא יהו קרובים לדיניהם משום דהוי עדות שאתה יכול להזימה משמע מדבריהם דלעניין ממון הניאוהו שהרי אין נרצה להניח הם רבים דוקא לעניין ר"ל וכן נראה עוד להדיא מדברי הרא"ם בפ"ב דכחובות נבי קיום וכ"כ הר"ן להדיא בפ"ב דכחובות ע"ם שהאריך וכן משמע פשט דבריהם בסוף (דף ע"ם) דאריך שם וסף קל"ל דעדות שאי שאתה יכול להזימה לא הוי עדות וכו' ועוד כלע"ד להוכיח כן מם"ם דגם בממון בעינ' עדות שאתה יכול להזימה דאחרינן בפ"ם רים ע' מ' דד"ח אחר ר"מ ואחר ר"ג בדרישה וחקירה וח"ם לא בעינן דרישה וחקירה אלא בעדות שאתה יכול להזימה וכדיני קנסות וכן דיין מרומה פוקחת ארחוריחא. ונפ' היו כוחקין אחרי' בם"ם דשטות דדרישה וחקירה הוא משום דבעינ' עדות שאתה יכול להזימה הוא ואם כן אף בחורות והלוות נמי דחקנו דכבן בעינ' דרישה וחקירה היינו שאין יכולה להזימה לפקור ולדרום העדים שלא תבעול דלא נפקי לוין אבל ת"ח מוכח דבעינן עדות שאתה יכול להזימה ואחרו דיכול מינו יודע בחקירות וברישות עדות' בשלה כדאחרינן לברית בפ"ם ם"ם כיו כוחקין ואפילו עד אחר שאומר מינו יודע ברישות וחקירות עדותן בשלה דה"ל עדות שא"ם יכול להזימה וכברישות עדותן קיימת דעדות שאתה יכול להזימה הוא ודוקא לומר דבעני בחורות והלוות אפילו דיכו יודע עדות החכמת זה"ו בברישות שאתה יכול להזימה לגמרי דוה לא משתנר כלל. ועוי הרמב"ן בפרק ב"ב סוף (דף ל') אחר כ' יודע עדות החכמת זה"ו בברישות כשרה בדיני ממונות ומשתע דחקירות פסולה וכחה שכתב הרמב"ם פ"ו מה' ג' מהלכות עדות וסח"ב וכוי ב"י פרק זה בורר נבי אחר לומר דניהוסף עליונה כו' וכ"כ הריב"ם סימן רם"ו בשם ר"ם מהלכות עדות וסח"ב וכוי ב"י פרק זה בורר נבי אחר שהעתיקו הרב"ם בדי

כו אם שקרובים לדיינים פסולים וה"מ מפני דבעינן עדות שתהא יכול להזימה והדייני לא יקבלו הזמה על קרוביהן ועד"מ סכתה כסה ר"י וכ"י דבדיני ממונות לא בעינן עדות שתהא יכול להזים ומה"מ מכשיר כעדים קרובים להדיינים נם כשהעד הוא מריפה ע"ם וקיצר כאן מור"ם משו' דרבי' פולקין עליה ועמ"ם בהגל"מ בשם מו"ר ז"ל: כז אם הקהל מינו עדים ופסלו"ל ס"ל נ"כ בשם מהרי"ק ופלוגתא דרבי' אלו ואלו' סימן כ"ם סכ"ג לענין קבלת עדות:

לד

א רשע פסול להעיד אפילו עד כשר כו' ז' הטור רשע פסול להעיד שכתוב אל תשת ידך עם רשע להיות עד חמס ואפי' עד כשר היודע בחבירו שהוא רשע ופוכחתו כשניהם שהוא רשע הוי ובוכחתו כשריהם דה"ק מדכתיב אל תשת ידך עם רשע כלומר דאפי' עד כשר היודע בחבירו שהוא רשע ובכיכן דאין אנו יכולין לומר לנרע עמו להעיד על אותו ענין שרע' מפני שהוא רשע הוה כאלו אינו שפסול לעדות והדייני לא ידעו מרשעו ומלשון שפ"ם הכשר לכד נמצר הדין ויהיה זה הכשר עד חמס שהוא נור' שהדייני יפסוקו ע"פ עד ז' כמו שפוסקין ע"פ שני עדים ומכלל זה כלומר דרשע פסול להעיד: כ ואע"ל עד כשר כו' עד עד שכשני שעמו עד שקר פי' שאינו יודע מעדות זה כלל והש"ם שהוא פשוט ואע"ל הוא ומש"ה לא כתבו הטור מ"מ כתבו הרמ"ם והמחבר כדי ש"ת דלמא הא לכתיב אל תשת ידך עם רשע לא הקפיד אלא שלא יעיד עם ז' שאינו יודע מהעדות כלל ולכך כתבו שהוא ע"ל הוא ולא כל שכתוב אלא להזהיר שלא יצרף עם היודע מהשקר שהוא רשע אחר וק"ל: ג שהיבים עליה מלקות כו' מפני שהתורה קרא לבני רשע דכתיב והיה אם בן הכות הרשע והייבי כריתות בכלל קיבי מלקות כיכו וכתיב אחר הוא רשע למות: ד פסול מדרבנן וה"ה כועלי ת"ק תרוסה בלא כתובה וכועלי כותיות פסולין מדרבנן מדרבי פ' ז' ד"מ ז' אבל כב"י משמע דכועלי כותיו' פסולין מדאורייתא ועיין בא"ע ר"ס י"ו: ה משום חימור ממון דאין משמו דכמו שעבד עבירה משום ממון יעבור כמי להעיד שקר בכשיל ממון או בכלה שיכנה לו: ו מפני שפס סוכרים כו' וה"ה כמלוה על המשכון ולאחר כהן לא"ד דאם לאחר כהן מקרי שולם יד מ"מ לא בפסל כזה לעדות משו' דשכר מלוה קעביד מדרבי ס"פ אלו מציאות ד"מ כ': ז המניף ידו על חבירו כו' משמעות הקרא שבאחר רשע לאחר תכה רעיך הכיח לא כאחר אלא שכתכה שקראו רשע על שבקשו להכותו והייכו כהרמ"ח יד עליו: פסול לעדות מדרבנן אע"פי שהוא חיוב תורייתא מ"מ מאחר שאין כה מלקות חייכו פסול אלא מאחר שכ"ל ד"מ כ': ח וכמרדכי פ' המוכר שיים כזה דפסול לעדות ונשכועה עד שיוכו מרשעו ויקבל עליו דין אפי' לא תכעו זה ל' דקרא נקט דכתיב כפרשת ויקרא או נפש כי תשבע כשפתי' להרע או להטיב וכיטוי ל' כ"כ פירושו: ט שכועת שוא ואחד שכועת שקר ע"ל כסי' כ"כ פירושו: י שכועת שוא ואחד שכועת שקר ע"ל כסי' כ"כ פירושו להרע או להטיב וכפי' להרע או להטיב שכשכע שלא לאכול או שלא לישן ולהטיב שכשכע לאכול או לישן: יא שכשכע שלא לאכול ולא לישן: יב דאפי' לא יוכשר ז' מאלף ת"כ כמדוש תנודה פ' ז"כ וה"ה מי שמשרש לכנס לתקנת הקהל מדרי"ק שורש ק"ו ד"מ ז' יג דוקא כשכועה דלשעבר כגון שכשכע שכבר אכל ולא אכל: יד אכל כשכועות דלהבא כו' ס"ט דכשעה שכשכע בעתו היה נקיים שכועתו ואפ"ה אינו לשעבר על השכועה כזה דאינו מיסור מיד עצמו שלא שהוא מסרו לחבשו כשכועתו ומפני זה לא יעיד שקר שהוא מיסור ואין פלילי מיד עצמו משא"כ כשכועה דלשעבר דהשכועה עצמה יצת' מיו לשקר - וכשור ר"ם ז"ל כתב שגם ר"ת ס"ל שנפסל אפי' כשכועה דלהבא ושפרי"כ הכריח דהשכועה דלהבא היינו שכשכע לאכול ולא אכל ולא אכל לא כשעבר שכועתו כשר ואל תעשה דהיינו שכשכע לאכול ולא אכל ולא * בע"ם שהרכיב הדברים וקיצר במקום שהיה לו להאריך וכו"ק ע"ם:

לד עדים הפסולים מחמת עבירה ובו ל"ה סעיפים:

א ג (ג) רשע פסול לעדות (ב) ואפילו עד כשר שיודע בחבירו שהוא רשע ואין הדיינים מכירים רשעו אסור לו להעיד עמו (ג) אף על פי שהוא ערות אמת ° (ג' הגה"ט פ"י מעדות) ב ואע"ל עד כשר שהוא יודע בעדו לחבירו וידע שהעד השני שעמו עד שקר שאסור לו להעיד:

ב איזהו רשע כל שעבר עבירה ג שחייבין עליה מלקות ואע"ל אם חייבים עליה מיתת בית דין ל"ש אם עבר לתיאבון ל"ש אם עבר להכעיס:

הגה עבר עבירה שאין בה מלקות פסול ° (רבי ירוחם כ"ב ח"ר) מדרבנן:

ג היתה העבירה שעבר מדרבנן ד פסול מדרבנן ° (ר"י כתיב ב' ח"מ ותו"ם לחזקו כשך ועיטור) (וי"ש כדבר דדביהם נעיין סעבר ה משום חימור ממון):

ד קוברי המת בי"ט ראשון כשרים אפילו נירו אותם ושמו בדבר כשרים ו מפני שהם סוברים שמצוה הם עושים ושלא נידו אות' אלא לכפרה:

הגה ° (ריב"ם פ' ס"ו) וה"ה כשאר דבר אסור שכוכל לומר שעברו מכך טעות ° כ"י כשם מרדכי ר"פ ז"ב) וע"ל סעיף כ"ד ז המניף ידו על חבירו להכותו פסול לעדות מדרבנן:

ה העובר על השבועה ח א"שבועת שוא ואחד שבועת שקר של טמון ט וביטוי פסול (י) ואפי' עבר על חרם שהחרימוהו הקהל ° (רש"י ורי"ף) וי"א שאינו נפסל יא אלא דוקא בשבוע' דלשעבר כשבוע' שיצתה לשקר יב (י) אבל בשבועה דלהבא (יא) כגון שלא אוכל ואכל לא הגה

יג (יב) (הרי"ף ורא"ש) הערים שקרובים זה לזה כו' או שקרובי' לדיינים (יג) פסולים:

יד (סור פ"ת כשם הרא"ש) כו אם הקהל מינו עדים ותקנו שלא ישוה שום עדות זולת' כשרים להעיד אפילו לקרוביהם כיון שקבלום עליהם (יד) (ועל פי ל"ש פ"ב): הגה (עב"י סי' כ"ב ס"ג) אבל אם מינו סתם עדים בעיר אין כן כוכת' שיעידו לפסולים ° (ריב"ם סי' ס"ו) וכן דיינים המוכיכים בעיר לא ידונו לקרוביהם וכן נוהגין:

א ג (ג) רשע פסול לעדות (ב) ואפילו עד כשר שיודע בחבירו שהוא רשע ואין הדיינים מכירים רשעו אסור לו להעיד עמו (ג) אף על פי שהוא ערות אמת ° (ג' הגה"ט פ"י מעדות) ב ואע"ל עד כשר שהוא יודע בעדו לחבירו וידע שהעד השני שעמו עד שקר שאסור לו להעיד:

ב איזהו רשע כל שעבר עבירה ג שחייבין עליה מלקות ואע"ל אם חייבים עליה מיתת בית דין ל"ש אם עבר לתיאבון ל"ש אם עבר להכעיס:

הגה עבר עבירה שאין בה מלקות פסול ° (רבי ירוחם כ"ב ח"ר) מדרבנן:

ג היתה העבירה שעבר מדרבנן ד פסול מדרבנן ° (ר"י כתיב ב' ח"מ ותו"ם לחזקו כשך ועיטור) (וי"ש כדבר דדביהם נעיין סעבר ה משום חימור ממון):

ד קוברי המת בי"ט ראשון כשרים אפילו נירו אותם ושמו בדבר כשרים ו מפני שהם סוברים שמצוה הם עושים ושלא נידו אות' אלא לכפרה:

הגה ° (ריב"ם פ' ס"ו) וה"ה כשאר דבר אסור שכוכל לומר שעברו מכך טעות ° כ"י כשם מרדכי ר"פ ז"ב) וע"ל סעיף כ"ד ז המניף ידו על חבירו להכותו פסול לעדות מדרבנן:

ה העובר על השבועה ח א"שבועת שוא ואחד שבועת שקר של טמון ט וביטוי פסול (י) ואפי' עבר על חרם שהחרימוהו הקהל ° (רש"י ורי"ף) וי"א שאינו נפסל יא אלא דוקא בשבוע' דלשעבר כשבוע' שיצתה לשקר יב (י) אבל בשבועה דלהבא (יא) כגון שלא אוכל ואכל לא הגה

יד (יב) (הרי"ף ורא"ש) הערים שקרובים זה לזה כו' או שקרובי' לדיינים (יג) פסולים:

טו (סור פ"ת כשם הרא"ש) כו אם הקהל מינו עדים ותקנו שלא ישוה שום עדות זולת' כשרים להעיד אפילו לקרוביהם כיון שקבלום עליהם (יד) (ועל פי ל"ש פ"ב): הגה (עב"י סי' כ"ב ס"ג) אבל אם מינו סתם עדים בעיר אין כן כוכת' שיעידו לפסולים ° (ריב"ם סי' ס"ו) וכן דיינים המוכיכים בעיר לא ידונו לקרוביהם וכן נוהגין:

לד עדים הפסולים מחמת עבירה ובו ל"ה סעיפים:

א ג (ג) רשע פסול לעדות (ב) ואפילו עד כשר שיודע בחבירו שהוא רשע ואין הדיינים מכירים רשעו אסור לו להעיד עמו (ג) אף על פי שהוא ערות אמת ° (ג' הגה"ט פ"י מעדות) ב ואע"ל עד כשר שהוא יודע בעדו לחבירו וידע שהעד השני שעמו עד שקר שאסור לו להעיד:

ב איזהו רשע כל שעבר עבירה ג שחייבין עליה מלקות ואע"ל אם חייבים עליה מיתת בית דין ל"ש אם עבר לתיאבון ל"ש אם עבר להכעיס:

הגה עבר עבירה שאין בה מלקות פסול ° (רבי ירוחם כ"ב ח"ר) מדרבנן:

ג היתה העבירה שעבר מדרבנן ד פסול מדרבנן ° (ר"י כתיב ב' ח"מ ותו"ם לחזקו כשך ועיטור) (וי"ש כדבר דדביהם נעיין סעבר ה משום חימור ממון):

ד קוברי המת בי"ט ראשון כשרים אפילו נירו אותם ושמו בדבר כשרים ו מפני שהם סוברים שמצוה הם עושים ושלא נידו אות' אלא לכפרה:

הגה ° (ריב"ם פ' ס"ו) וה"ה כשאר דבר אסור שכוכל לומר שעברו מכך טעות ° כ"י כשם מרדכי ר"פ ז"ב) וע"ל סעיף כ"ד ז המניף ידו על חבירו להכותו פסול לעדות מדרבנן:

ה העובר על השבועה ח א"שבועת שוא ואחד שבועת שקר של טמון ט וביטוי פסול (י) ואפי' עבר על חרם שהחרימוהו הקהל ° (רש"י ורי"ף) וי"א שאינו נפסל יא אלא דוקא בשבוע' דלשעבר כשבוע' שיצתה לשקר יב (י) אבל בשבועה דלהבא (יא) כגון שלא אוכל ואכל לא הגה

טו (יב) (הרי"ף ורא"ש) הערים שקרובים זה לזה כו' או שקרובי' לדיינים (יג) פסולים:

י

ב אינו נאמן לומר סונג זה קמי לסנר' הרמבונה ורוק : ם אי מונס
גם ירמתי מנה חנם ולא יוכל לומר מונס הייתי ורמיתי כר"ת לא סוכל' מה
דנר ות"ם הב"י בי"ד סי' רכ"ח בשם הסוג' הרמב"ם דלמחר שתנר על מכונתו
אינו נאמן לומר מנוס הייתי וכתבו הר"ב שם סי' רל"ב סי"ב מין רחי' דהתם
מוכן מנוס הייתי על המכונה גם הרמב"ם שם מבואר שתתרו כו בשעת מעשה
ולא תמר מנוס אני על המכונה ובלבך
כיון שלא תמר כן בשעת מעשה אינו
כא נאמן ומכאתי בהגרש"ל פ' הנזו' קמא
סי' מ"ז שכתב ה"ל וח"ת דוקא
כשכתב על דנר לשקרא אבל כשכתב
ו על המוכ לפ' על זמן קבוע שהיא אבוד
לתבור אינו פסול לעדות ולמכונה אף
שתנר על מכונתו וכן מלא בשם
הרמב"ם בתשו' וכן שם סוגן שכתתי
ומין כאן עדים שמוסיר התלוה על
הזמן מין להוסיף ומזקיקו תכ"ל וגם
מהריב"ם סי' תק"ט ותביאו ב"י סע'
ה' בתחורשים תשתע ג"כ ויכול לסעון
מנוס הייתי וכתב שם שכ"כ הרמב"ם
בתשובה וכן הוא בתשובת הרמב"ם
להריא שכתי ב"י לקמן תתו' ל"ב כתי
שכשכע לפרוע לתכרו לזמן פלוני ותנר
הזמן ולא פרעו דאינו כפסל דר"ל למנוס
היא ולא תתרתי ליה זוזי תך ת"ח
מהרש"ל וכן שם סוגן שכתתי מין כן
דעת הרמב"ם בתשובה שהביא ב"י
שפי' ז' ור"ת ושת"ע ס"ק י"ג וכן תשה
דהרמב"ם לשתיתים סוגל כתו שכתב
הר"ן בשתו פ' כל הכשבעין גבי
ושכנגדו תשור על השבועה תתר
שבועת העדות כו' דאינו יכול לסעון
שכתתי. גם בעל התרומות שער מ"ב
בשופו כתב דפ"י לסעון שכתתי ע"ם
תכל לפי ת"ם הר"ן שם דתייני שהיא
העדות קרוב כל כך דאי תפשר לתלות
בו שכתה כו' שם כן תשתע דהיכא
דאינו קרוב כ"ב יכול לסעון שכתתי
ונראה דשב"ש תייני תהר"ש ול"ש
תפשר דאף סונג הייתי תני לתיתר
דהם הרמב"ם יליף לה תשכתי ותפש'
דסונג הייתי נרע שפי הרמ"ם יליף
שם תכח כל שכן ורוק ותפש"ל סי'
ב"ב ס"ק כ' וע"ל סע' כ"ד : ם
שינתת' נכלה סי' ב"ד בס"ך ס"ק ל'
ז"ב י' נגב וכן נזלן עי' מ"ם
לקמן סי' שכ"ם סע' ו' מרן נזלן -
יג תכופר בקרון כו' עי' בתשובת
רמ"ם ס"ם כ"ב - יב עד שיאמרו
בב"ר - וס"ה שם כתבו כן בשם' שבוחבו
בתבוהו וכן הוא בהר"ן שפ"ב דכתובות
יג שפשר שכתבוהו ושתרוהו
ועי' בס"ם ר"פ שר"ת ועי' בב"ח
שכתב דדעת הרי"ף הוא דבשבר לא
תמיני לעדים זוממים לפסול הנוף
אלו תמון ועיין הר"ן ולכאורה תוכח
בהב"ח בהר"ום וכן תוכ' תלשון הר"ום
בם' התאור ואף על פי שבר"ן לא תשת'
כן בהר"ום ת"ת ברמה כן דפ"ב יחיים
הר"ום בנר בם"ם ר"פ ר"ת ועיין
בתורת תני' ובהגר"ן ר"פ שר"ת ולפ"ז
ברמה דבש הרי"ף יכול לסבור בהרי"ם
בזה ודלא כת"ם הר"ן שם שזהו תלא
בדעת הרי"ף ולפ"ז דיכו של הר"ום
שמת ומין תולק עליו ורוק : יד
עדים שתתרו עתון עיי' ת"ם לקמן סי'
מ"נ : טו ותשר תלוה תשתע דשבד ועדים כשרים וכן תשתע בב"י ודלא
בשם"ע לקמן ר"ם כ"ב ע"ם : סו הרי

מתקלה להעיד בדבר שאין לו תשלומין כגון לנרוס מית' או מלקות לתבירו דבפשל ותא"ם שהוסס קול' שנהרג תבירו מ"ת תשתבתו היתה
לשבח בדבר שאין לו תשלומין : ד מתימתי הוא בפשל כו' לשטר עד זומ' בפשל לתפר' תפשה שהעיד בכיסן והוו' בתפרי
על אותו עדות כל תה שהעיד תכיסן ואילך פסול עכ"ל ותעת' דפרי בשע' שהעיד בעשה רשע : ד"ת שבתכותו ותאחרותו כו' וסי' וסט' ומוכו
מאוחר כשר כשכתב כו דאקני וכתי"ם שטר ותמכר בסי"מ נ"ב סי"ג ודוקא שטר תלוה תכל שטר תכר מאוחר פסול כת"ם שה"ם בסי"ב וסי'
רל"ו ע"ם : ד"ה אם יש עדים כו' שרתו שתתתו ולא רתו כתוך השטר הזמן ותתקום תכתוב כו דת"ב ס"ל הן נ"ב עידי הותה וק"ל : כג
ה"נ כיום פלו' כיון דאין עדות לימת תתתו ויכול להיות שכיום שרתו העדים השטר בתתימתן ותתיתו הזמן כרשעתן וכדתמי' תתכר
דה דתפשר שכיום זה כו' כנ"ל : דו שים לו כתה שכיס פ' שים לו שטר שוייף וכת' כו' אין שכנתך לפני כתה שכיס ת"ב כיון דשם' כתו'
בלא תתימ' העדים ושיה תונא בידו כתה שכיס ושיום תתתו העדים דה"ל זמן כתיבתו תוקדם לתתימתו : דז פסולים לעדות כו' וכתב
הרשב"ם בתשו' סי' תתפ"ו ° מי שהכר עדים שיעידו לו אינם נפסלים עד שעה שיעידו עכ"ל ד"מ י"ד : דת תשוס דסכר כו' וכו בלתר ☞
מדין קוברי מת כי"ש רתתון שכתבו תתתכר כם"ד וכו' תבנת' : דש תפערוף תו שכנר על כותי עיין כי"ד סי"ם סקם"ט תו

ג (ג"י בשם רשב"ם) מי שכתו עדים שעבר על שבועתו יג
(ז) אינו נאמן לומר סונג יד (ח) תו מנוס הייתי
להכשיר עצמו :
טו טבח סז (ם) שיצתה נבילה או טריפה מתחת ירו
פסול לעדות (ועיין בי"ד סימן קי"ם בתתכר דין זה) :
ח (כ"י) (י) גנב וכן גזלן פסולי לעדו' מיתת שגנ' או שגזל
יז ואף על פי שהחזירו עד שיעשו תשוב' (וע"ל סעיף
כ"ם (ריב"ם סי' רם"ו) התולק עם תנגד שינו נפסל וע"ל סי"ב יח (ת)
הכופר בפקדון (תו תלוה תיתת) נפסל) :
ח עד ° (רתב"ם שם ר"ד) זומם יח אף על פי שהזם בעדות
ממון ושילם פסול מן התורה לכל עדות ומאימתי
הוא נפסל מיתת שהעיד בב"ד אע"פ שלא הזם על אותה עדות
אלא לאחר כמה ימים :
ט ° (סור סי' מ"ג) אין עירי השטר נעשים זוממים עד (יב)
שיאמרו בב"ד שטר זה בזמנו כתבנוהו ולא אימרנוהו
אבל אם (לא) אמרו כן אע"פ שזמנו של שטר בא' בניסן
בירושלים ובאו עדים והעידו שעירי השטר היו עמהם בכבל
ביום זה השטר בשר והעדים כשרים (יג) שאפשר יג
שכתבוהו ואימרוהו וכשהיו בירושלם בא' בארר כתבו שטר
זה שם ואימרו זמנו וכתבו זמנו בניסן ואם אמרו בזמנו
כתבנוהו והוזמו יג אם יש שם עדים שיודעים שהתמו על זה
השטר או עדים שראו זה השטר ותתימת ירם בו יד ביום
פלוני כיון שהוזמו נפסלו למפרע מיום שנורע שהתמו על
השטר שהעדים התתומים הרי הם טו כמי שנתקרה עדותן
בב"ד בעת התתים אבל אם אין עדים שראו עדותם ולא ראו
השטר מקרים אינם נפסלים אלא מעת שהעידו בב"ד שזה
כתב ידן ואמרו בזמנו כתבנוהו טז ואפשר שמיו זה שהעידו
בב"ד בו ביום תתמו על השטר כו שיש לו כמה שנים והם
שקרו ואמרו בזמנו כתבנו ° (סמ"ע ר"פ כ"ג תתלוה) (יד) עד'
שתתתו עכמן על שטר תוקר' כמויר כו פסולין לעדות) :
י המלו' ברבי' פסול אחד המלוה ואחר (טו) הלוה אם ברבי'
קצוצה פסולים מן התורה ואם ברבית דרבנן פסולין
מדבריהם :
יא ° (ב"י פ' זה כורר) וי"ל דבתוכ רבית אינו נפסל אלא
המלוה ולא הלוה ועיין כי"ד ריש סימן ק"ם :
° (תרוי"ל בתשוב') המלוה מעות יתומים אפילו ברבי'
קצוצ' לא נפסל כח משום רסבר מצוה קא עבידנא
להרויח נכסי היתומים :
יב ° (הרשב"ם בתשוב' כ"י) ער התתום בשטר שמת והעידו
עליו שהלוה לישראל ברבית קצוצה אם הוא מפורסם
כח שהוא אפוטרופוס או סנטר של כותי תולין רשל
כותי הלוה ברבית וכן אם הוא אפוטרופוס ליתומים תולין
בשל יתומים אבל באינו מפורסם אין תולים בכך ער שיתברר
° (ריב"ם סי' מ"נ) אם העידו על ארם שמוחזק בכשרות שהלו'
ברבית לא נפסל שתולין לומר בדרך שאין
בו

יג אינו נאמן לומר סונג שעבר על שבועתו וכתב ז"ל
שם כן אין לך תסוד תפי' בשבועת העדות דיכול לסעון שכתתי
כו' : יד או תנוס הייתי כו' ודין שבועות תונס שיכול ליפטר עיין
כי"ד סי' רכ"ם ורל"ב (הנ"ב וכן אם שייע לתכירו בפתיחת
תלונות או פתתו לתכירו אף
שלתיון תוקף שוי תקילה תיד
כת"ם לקמן סי' קנ"ד ס"ב וכוף
נשבע ע"ז שלא תתל לו אינו
נפטל כוף דתפשר דהתתת תתו
שלא סייעו ע"ד תקיל' אלא רצה
לשתק כו שיקוור ויסתום כ"ב
ב"י ס"ם בשם תשו' הרשב"ם) :
טו שכא סיגא כו' הטור כתב
כאן דין דבבא על הערות ודין
תסוד על הערות ע"ם .
והמתבר ותור"ם שתתיטו ורתה
דכדין הא על עריות כתכו תת"ם
כבר דקיבי תיתות פסולין ודין
תסוד דכבר כתבו תור"ם לקמן
בסימן זה בסכ"ם : טז
שיצתה נבילה כו' עפ"ר שם
הוכתתי דדעת הטור ודעת
הרמב"ם הוא דאינו בפשל לעדו'
תם שתע ובדק בהתות דתתרים
והכשיר תת הטריפה תדא דהיכ'
לתימר דטעם וסבר שהינם
טריפה שברי תין הרם תועת
ותא לו ועוד תקל' שפשוה כמויר
לכתי לא עבר אלא לדבני עור
לא תתן תכשול ומפני זה לא
כתבד להעיד שקר ולהוציא
בשקרו ממון תיד תבירו וכ"כ
הכ"מ בפ' י"ב דעדות ס"ם אלא
מייני בשטח שבתם בממו' עצמו
ובמצא טריפה ורצה למוכרם
לאחרים ותע"ם שהינו תוכל
ממנה מ"ת כיון שתפני תימוד
והבאת ממון רצה לבבשל לאחרי'
לאחרינן בשביל הבע' ממון יעיד
נ"ב שקר : יז ותע"פי
שהחזירו כו' הטור כתב ע"ז
דהיינו דוקא כשלא שלמו תעצמו
אלא בבני' כ"ד ותע"פי שהשלי'
כריבית לא תפני התורה לתוך
כ"ת בהיספס על בפשם לאסור
התותר לו וכמ"ם בסי' זה בסכ"ם
היינו דוקא כמי שהרגיל בפשו
בכך תבל מי שפשה נוילה או
עבירה כיוצא בה בפשם ת'
והחזירו תעצמו דיכול בכ"ב
תור"ם בר"מ וכ"כ בהגה"ה בסי'
זה בסכ"ם ע"ם : יח הכופ'
בפקדון או תלוה תיתת כו'
כנ"ל : יט תע"פ שפוסק
כדעו' ממון וסילם כו' קמ"ל דתע"פי דתתקלה לא עיות אלא
כדבר דים לו תשלומין נם סילם לבסוף תפ"ה בפשל ק"ו תם עיות

ל או שהיה טועה וסבור כו' וכ"כ בסמוך בריש סכ"ד וע"ד למ"ש מור"ם בסי' ה' דמיירי כגון שנתן סימן לחבירו שיכיר בו שהוא הוא ולא ידע שהוא גנב ולכך אין לו עדות להעיד שהוא הוא הגנב אבל אם ראה שגנב את הכלי ולא ידע שנתן סימן לחבירו אלא שהוא הוא הגנב ויכול להעיד שהוא הוא הגנב ולא מהני ליה שנתן סימן לחבירו ולא ידע שנתן סימן לחבירו ולכך כתב הרמב"ם בפ"ב מהל' גזילה ואבידה ה"ב וז"ל הרואה את הגנב שגנב את הכלי ולא ידע שנתן סימן לחבירו אינו יכול להעיד שהוא הגנב עכ"ל ומיהו אם ראה שנתן סימן לחבירו ולא ידע שנתן סימן לחבירו ואח"כ נתן הגנב את הכלי לחבירו ואמר לו שהוא נתן לו סימן ולא ידע שנתן סימן

משחקים בקליפי אגוזים וקליפי רמונים מג וכן לא יונים בלבר אמרו אלא אפילו במשחקים בבהמה חיה ועוף ואומרים כל הקורם את חברו או כל הנוצח את חברו יטול בעליו שניהם וכן כל כיוצא בשחוק זה והוא שלא תהיה לו אומנות אלא שחוק וה"ז פסול וכל אלו פסולים מדבריהם:

יז מח מי שאינו לא במקרא ולא במשנה ולא בדרך ארץ ה"ז בחזקת רשע ופסול לעדות מדבריהם לפיכך מג אין מוסרים עדות לעם הארץ ואין מקבלים ממנו עדות אלא א"כ החזיק שעושק במצות ובגמילות חסדים ונוהג בדרכי הישרים ויש בו דרך ארץ אע"פ שהוא עם הארץ ואינו לא במקרא ולא במשנה נמצאת אומר כל ת"ח בחזקת כשר עד שיפסל ולכל עם הארץ בחזקת שהוא פסול עד שיוחזק שהולך בדרכי הישרים וכל מי שמקבל עדות ע"ה קודם שתהיה לו חזקה זו או קודם שיבואו עדים ויעידו שהוא נוהג במצות ובדרך ארץ ה"ז הדיוט ועתיד ליתן את הדין שהרי מאבר ממונן של ישראל (יז)

ע"פ רשעים:

יח (סור סי' כ נסף רמב"ם) הבזויים פסולי לעדות מדבריהן והם האנשים מד שהולכים ואוכלים בשוק בפני כל האדם וכגון אלו שהולכים ערומים בשוק בעת שהם עסוקים במלאכה מנוולת וכיוצא באלו מה שאין מקפידים על הכוש שכל אלו חשובים ככלב ואין מקפידים על ערות שקר יכלכל אלו המקבלי צדקה מהכותים בפרהסיא אע"פ שאפשר להם שיזונו בצנעא מבזי עצמן ואינן חוששין כל אלו פסולי מדבריהם

כנס (ר"ן סנ"פ המיח מקוש) מו כל מי שנטול שכר להעיד עדותו כשלה כמו שנטל שכר לדון כבל מעלמו ושם בקוזיר בחמון דינו ועדותו קיימים שאין זה כשאר פסולים שאריכין הכרזה ותשוב אלא קנס קנסוהו חכמי שיתבטלו מעשיו כל זמן שנוטל שכר (ר"ן נסף רמב"ם) וכ"ז בעדים שכבר רצו המעשה ומתוייבים להעיד כמו שאדם מתוייב לדון בין אדם לחבירו (יח) אבל מי שאינו מתוייב להעיד ונוטל שכר לילך ולהרצות הפניין שיבים על מותר (בן חמת נאשר"ע זה בורר) מז דיין שדן בכר וכה הבעל דין ליתן לו מתנת על שהפך בזכותו אסור לו לקבלו (תשרי"ק סורס ס"מ)

כל מה שאדם מעיד לסיבת יסורין וירקה אין בו ממש:

יט (סור סימן ל"ה ס"מ) מח כותי ועבד פסולים לעדות:

כ (כ"י ור"מ שם) מט (יט) השונא לחבירו"ל בפני רבים אלך ואשטור ממונך פסול לעדו' (בב"מ ע"ג"ב וכל בו) (ואפילו מחל לו בהשטר פסול עד שיאמר בפניהם):

כא (תוספ' ע' החזק) נ ממז' ופצוע רבא וכרות שפכה נא וערל שמתו אחיו (תשרי"ק סורס ע"ם) מחמת מילה כשרים לעדות:

כב נב (כ) המוסרים והאפיקורסים והמומרים נג (פחותים מהכותים) ופסולים לעדות: (בב"מ ע"ד ב"מ) נד (כא) (תומר שחזר בו וקבל עליו תשוב' כשר מיד אע"פ שלא עשאה עדיין)

כג הפסול מן התורה שהעיר (כב) ערותו בטלה אע"פ שלא הכריזו עליו בבתי כנסיות ובבתי מדרשות נה והפסול מדבריהם העדות שהעיר נו (כג) קודם שהכריזו עליו הגה

זמנו לא למדינן דהוה מסוד להעיד שקר ולפ"ז לא שים לו חומרו' אחרת כל שאותו חומרת אינו מספיק לו לגרוך פרנסתו והוא נחלת דנתפרנס ג' כ מתעות שאוק זה פסול הוא • ומינה כמי דלפילו אין לו חומרות כלל כל שים לו ממון לחזר ואינו נתפרנס מתעות שאוק זה אינו נפסל • אבל לעשה דרש"י והטור דפירשו מ"ש בגמרא דפסול תשוס שאינו עוסק בישובו של עולם ר"ל כיון שאין מלאכ' אינו יודע כמה קשה על בני אדם מתעות ומיית' ויקל עליו להעיד שקר ולפ"ז נמצאין הוא אינו ואינו דכל שים לו חומרות לאחרת אפילו כל דהו אינו נפסל וכל שאין לו מלאכה אפילו שים לו ממון להתפרנס ממנו הוא נפסל וכמ"ש בפרישה מבוא' ומלתא כשעמא והמחבר נמשך אחר שיטת הרמב"ם ומהתימה על מור"ם ז"ל שלא הזכיר כלל מברתם:

מ וכן לא יוכים בלבד אמרו כו' עמ"ש בסמוך בריש סעיף זה כיוצא בו: מג מי שאינו לא במקרא ולא במשנה כו' פי' שאינו כשוס ה' מכס והרמב"ם סיי' כשעמו וכתב ז"ל דכל שירד לכך מזקתו שעוב' על עבירות שיכולו לירדו לפיכך בעיני שיש מוחזק שהוא בר מצות וכדי שלא לבטל תדיקי לחדדי דמריסה משמע הא אם יש לו ה' מן השלשה אינו נפסל וכמ"ש סיים והח' ז"ל לפיכך אין מוסרין כו' דמשמע אף שים לו ה' דהיינו דרך מרן לא שני לי' בהכי עד שיהיה נ"כ בר מצו' מ"ש בתשובת בפרישה דפיקר הוא דלריך להיות בר מצות והולך בדרך ישרים וכשאו ע"ה אינו בר מצות דלא ע"ה אינו מפיד וז"ם לפיכך אין מוסרי' כו' ור"ל כיון שהוא ע"ה בעיני שים מוחזק שהוא בר מצות כו' ונ' עבירי' כן כשדוע שאינו בשלשה הוא פסול לעדות אפי' בדיעבד וכשהוא כותי או בר שלשתן אף שאינו ידוע שעוסק במצות כשר הוא אפילו לכתחלה דחזקתו שהוא בר מצות אבל כשדוע שאינו בר מצות אפילו בדיעבד אין כשדוע לעדות אלא אם כן יודעין כו שאינו למדן ואין אנו יודעין כו אם הוא בר ד"ת ומחזיק במצות כוזה אמרו דאין מוסרין לו עדות לכתחל אף כ' יזדו שכו' מוחזק כמנו' וכד"ת אבל בדיעבד אין פוסלין עדותו וזו"ק: מנ אין מוסרין כו' פי' אין מיחדין אותו מתחלה לעד ואם כשמע שיזדו לעד מ"מ אין מקבלין הכ"ד ממנו העדות: מד שהולכין וחולכין בשוק בפני כל העם אבל כשאינו בפני כל העם אמרו כנמ' דנמלי הוא לת"ח לעשות כן אבל אין אדם נפסל בכך ועפ"ר שכתבתי מה שים להסתפק בל"הרמב"ם ובטור וכד"מ דכתב כשם כתו' עובד כ' פירושים בעיני קושי וחוכל דפסול לעדות: מה שאין מקפידין פי' וי"ש כן כמי שיש לו ויכשבו שיוד' דכבר ניב עליהן מרפה וכוש דאם אין מקפידין על הכוזת רש"י: מו כל מי שנוטל כו' כפ"ע כתבתי בשלשה כוזרו' ובלמד מ"ם רואה לחדתי אתכ' אקי' ומשמעים כאשר נוכי ה' לקי מה אני נלטוי' מכם" בשם שלא כתתי לו שכר אף אתם נלטוי' אתכי שכר וכן תעשו לדורות שע"ז ג"ל רואה לחדתי כו' כלו' אמרו ואם תעשו אתם לדורות ופי' זה הוא שם כאשר" דכבורות ע"ם: מו דין שדן בכר בהנד"ם פי' ם כתבתי ל' הרא"ם נו כתייסד דלא תקשה ע"ו מעובדת דכר אמת בנבוא ורצה הר"ג לביות לעיניכ ורב פפא פיקר כוכותו וקשה כר אמת ובקבל עליו כרגא דכולי שבי • וכתב הרא"ם דדוקא פטיר' אמת שרי לקבל מעשה דלכולי הכי הוה רב פפא פטור אמת כדין ת"ק ע"ם ונרוך ליתן טעם למה פיקר תור"ם ז"ל דין זה דדיין שדן כאן בהנ"ע דבהל' דייניכ שבי' ט' ס"ל לכותבו: מח כותי ועבד פסולים וכתב בהג"א פ"ק דבייתין דאפי' כותי המוחזק שאינכ מקפיד אם אינו בכלל אחיו ולא עדיף מעבד עכ"ל וכן הוא במרדכי שם ורמב"ם פ"ם שם ועיין בהגה"מ"ם כזה: מט השונא לחבירו כו' דוקא כשונאו שמחמת שנאתו יעשה כן ולא בחקרים: נ ממור ופלוגתא דכא כו' דאפי' אם מלכה בקבל מ"מ כיון דלא מעשיכן הרעים נרמ' לבן זה מ"ם כשר' לעדות: נא וערל שמתו אחיו מחמת מילה דמחנת פטריה מדכתיב וכי יכשם איש כי"ד בקל"מילה: נב המוסרי' והאפקורסים כו' עפ"ר שם כתבתי למה הוצרך לכתוב זה: נג פחותים הן מהכותים ל' הטור שהכותים לא מורידין ולא מעלין ויש לפרש"י שלא מורידין להם מלך לעפ"כ ועפ"ר שם כתבתי ל' התו' דמ"ם טוב שהכותים הרוב שיהו בשעת המלחמה דוקא כו' ע"ם וכל' סימן תכ"ה ס"ה ודין תוכסים כיום הרג עיין בתשובת הרמ"ם בכלל כ"ד ובריב"ש סי' ד' ו"ל כ': נד תומר שקור בתשובת ה"ם סי' קצ"ח

שהרי מיכו לוקה פסול ע"ל סי"ב נהנה וכ"ם (הגה ר"ל דכתי' סם עבר עבירות שהן בהלקו' פסול מדרבנן וכאן חשוב דפסול מדאורייתא ויש ליישב דכאן כיון שמייב הלקו' על אותו עבירה רק בלא התרו בו פסול מדאורייתא וק"ל) : כה שחב שוכח הוא עיין ח"מ לעיל ס"ק ס' : כו וכן כל כיוצא בזה עיין בתשו' ר"ם כהן סי"ב סי' קמ"ט : כז עד לכתחלה כלומ' שהין מוסרין לו עדות לכתחלה ועיין ב"ח סעי' מ' ועיי' בתשו' חסד לכיחין סי' ל"ג : כח שהלוה לו ברבית וכן כל כיוצא בזה מעיין בתשו' ר"ם כהן סי"ב סי' קמ"ט : כט

כה (רמב"ם) סו (לה) וים קולקים ס (רמב"ן סי' ק"ם) ואפילו אם יש בעלי דיניס ולכל ג' פר ג' (לב) אינן מצטרפים סז לתר שעמד בדין וכשבע על עדותן לכל קודם לכן יכולין להעיד עליו :

כח שנים שהעידו בא' שהוא פסול מאחת מאלו העבירות ובאו ב' והעידו שחזר בו ועשה תשובה או שלקה ה"ז כשר אבל אם באו ב' והכחישום ואמרו לא עשה עבירה זו ולא נפסל סח ה"ז ספק פסול לפיכך לא יעיד ואין מויאין ממון בעדותו ולא ידון ער שיורע שעשה תשובה :

כט (מהר"ם פרלוס סי' ל"ו) שני עדים שהעידו על ג' שהוא פסול כגון שג' לתר שנגב וכשני לתר שלוה ברבית מצטרפים לפלו :

ל מאימתי חזרת המשחקים בקוביא משישברו פסיסיהם ויחזרו בהם חזרה גמורה סט שלא יעשו אפילו בחנם :

לא (רמב"ם פ"ג מה"ם ה"ו) מאימתי חזרת ספריחי יונים משישברו הכלים שצרתם בהם ויחזרו בהם חזרה גמורה עז שאפי' במדבר לא יעשו (ר"י פ"ד ה"ו ופסק הרא"ש פ' זה בכורי) עז (ו"ל דנם כאן ובמשחקי בקוביא נראים למחיר מחמת סחרוייהו) :

לב (סם גרמב"ם ס"ה) מאימתי חזרת שוחרי שביעי משהגיע שביעי ויברקו סט ולא חזרת רבריס בלבר אלא כותב אני פלוני בן פלוני כנסתי ר' זוז מפירות שביעית והרי הם נתונים במתנה לעניים :

לג מאימתי חזרת המועל בשבועה משיבא לב"ר סט שאין מכירין אותו ויאמר

לג ויש"ם וכ"פ סמרס"ל ניש"ם ס"ם רכ"ק סי' מ"ו : לד מיון מצטרפין וכן פסק סה"מ וסמרס"ל סם פסק דסעדים מצטרפין לפסול לשבוע' אבל לא להוכיח ממון (שתובע בשר רמסון ובני אבל מכאן ולהבא - כעשה מסור נתור ושכנגדו כשבע וכולקחן סי' כ"ב וק"ל) דהא כל אחר מינו יודע ממחון של מבני רק יודע שלפקר בשבע וע"ם וכתב עוד סם דבבל זה מין מילי' אין בשבע לפסור עבמו אין בשבי' ובוסל גם מין מילוק בין ס"ר לשבועה דרבנן ופשוט הוא : לה כיון שלקה בב"ד כו' נראה דכל הפסולים המוי' עכירה כשרים כשחזרו בתשובה הרמויס לסם שפילו בעירות שרלו בשעת סעם פסולי' בעבירה ולא בעינן כזה שחילתו ושופו בבושת : לו ער שיורע שחזרו סם וכתב הר"ן פ' כ' דכתובות דלרש' ר"ם ורי"ף נולן לא מתכשר אלא משעה שסעידו עליו בב"ד משעה תשובה וכל שערות שחתם כיתתים פסולים וכתב הר"ן על זה ורבריו תמוהין דכיון שסעידו דכשר הים בשעה שחתמו אינלמי מילתא שרלוי היה להעיד עכ"ל ותבימו נ"כ בשת"ע וכתב ב"י דשחתך שתם כזה ולק"מ דלא שתם מירי דשהרירו לקמן סי' מ"ו סעי' כ"ו ונמו שכתב שת"ע נופיה שם ס"ק ס"נ מנואר כדברי ר"ם והרי"ף וכן דקדק בכסף משנה שם"ו וכל' ערות מדברי הרמב"ם שם ד"ל כר"ם והרי"ף והוא ברור מיהו לענין דינא כתבתי בסי' מ"ו דהעיקר כהר"ן פ"ם ולפשר נם הרי"ף והרמב"ם מוריס היה לרינא אלא דם"ל כמו שכתבתי שם בשם הריטב"א פ"ם ורו"ק :

לה דיכו

סגנב וגזל הוי תשובה ס (סור שם"ו ורפ"ם כלל ל"ח) ודוקא שם בעירו מעלמא אבל שם לא בעירו רק בשיית בית דין לא מסרי בשורק עד שיעשה תשובה וכן נראה לי :

ל מאימתי חזרת המשחקים בקוביא משישברו פסיסיהם ויחזרו בהם חזרה גמורה סט שלא יעשו אפילו בחנם :

לא (רמב"ם פ"ג מה"ם ה"ו) מאימתי חזרת ספריחי יונים משישברו הכלים שצרתם בהם ויחזרו בהם חזרה גמורה עז שאפי' במדבר לא יעשו (ר"י פ"ד ה"ו ופסק הרא"ש פ' זה בכורי) עז (ו"ל דנם כאן ובמשחקי בקוביא נראים למחיר מחמת סחרוייהו) :

לב (סם גרמב"ם ס"ה) מאימתי חזרת שוחרי שביעי משהגיע שביעי ויברקו סט ולא חזרת רבריס בלבר אלא כותב אני פלוני בן פלוני כנסתי ר' זוז מפירות שביעית והרי הם נתונים במתנה לעניים :

לג מאימתי חזרת המועל בשבועה משיבא לב"ר סט שאין מכירין אותו ויאמר

דברי תמוהים דכיון דסעידו עליו דכשר היה פשעת שתתמו מינלי מילתא שרלוי היה להעיד עכ"ל וע"ש דהמקור שתם כזה : עב מצקרעו שערותיהן מי' השערות שכתוב כהן קרן ורבית קורעין ונוהין הקרן בע"פ. עג לפי' לכותי דין זה הוא בברייתו' וכתב הסג"מ בפי"ב דסכל מירי דקיבל עליו דהפי' ככלי קיבול לא יצוה לכותים דשרי כו' דאי ביותר מכלי קיבול אי"ז בכ"ם מסור (כמ"ש הטו' כי"ד סי' קכ"ט) ומשמ דהפילו בקבלו עליו ביותר מכלי קיבול הוה חזרת מודה בפיסורו אכ"ל בהכיהו כד"מ מ"נ : עד וצריך להזהיר כו' וכתב במיתרי' כ"ם פ"ד דקורת לוה ברבי' ויקבל עליו לפי' מכותי' לא יוסיף אכ"ל ול"ל דמ"ם כאן דצריך להזהיר ברבית והנזל"ה אין לענין שיעשה הוא המועל עליו והכנזל יעשה כדינו והיינו דאם הוא נזלן ברבי' לנזול לא יקבל ממנו אם הוא פושט יד וחוזר בו ונותה היינו אם הוא נזלן בלקרקעי מקבלין מהן כמ"ם לקמן סי' שם"ו ובי"ד סי' קס"ו אלא אם הוא רוצים לעשות תשובה מעליות צריך לגמרי י"ם ולהוציא מידן מה שיהיו שלו ועד"מ פמ"נ בפי' לדברי הטור בע"ג : עה שלא יעשו לפי' בפנים אלא יעשו בחוץ ואפי' לשם ברמ"ם ובסטור ואפי' לשם ברמ"ם ובסטור (ע"ל סק"ת) יש לייסבו כמ"ם בפרי"ם : עו שאפי' במדבר לא יעשו כ"כ ברמב"ם לשתתו דנקט כל' מצריפי יונים ומכיון דיונים מצריפים ואיסור זה הוא דוקא ביונים ולא במדבר וכמ"ם בפ"ו מ"ם : עז ויל"ד דנם כאן כו' צריכין להזהיר בהעות כו' הכ"י וד"מ כתבו כן בשם הרמ"ם ומכי כתבתי בדבריהם ובנגד"מ דתדרבה מדברי הרמ"ם מוכח דיפכא דדוקא למ"ד דשמול משמ' בקובי' הוא משו"ה ל"ל בהמכתת דלא קניא כלל אז במלו' ברבית אז עכא שבכל אלו יש לאסור נמור בכעות מדאורייתא בצריכו להזהיר פ"ם : וכן מוכח מדברי מצריכ"ם ס"ק ס"ב בהכתב ו' שצריך להזהיר בהעות שצריכ' להזהיר בהמכתת בפ"ו ה"ל דלא צריך וזהו עיקר ל"ל וד"מ בהכיהו : עח ולא תזרת דברים בלבד אלא כותב אלי כו' בריית' בפרק ו"כ (דף כ"ב ע"ב) ופרש"י תזרת דברים לומר לא אוסיף עוד אלא תזרה בהיכרת סיפורו פירות שביעית שבגנותיהן לעניים עכ"ל ושם בברייתא לא כתב שכותב כן אלא שאומר כן והרמב"ם והמחבר שכתבו כותב הוא ליתר קיום מה שקיבל עליו : עט שאין מכירי אותו כו' לכל בעירו אין לו תיקון וה שיאמר שמוד אלי שהרי כל"ם מכירין אותו שהוא שמוד ומה"ם נמי אין לו תיקון בעירו כמה שיתפיי' בשכוע' ולא ירע' ליטבע דהא אין מוסרין לו שבועה בעירו ומה"ם נמי כתב בסחוך בעד ווחם שילך למקו' שאין מכירין מפני שבעירו אין מוסרין לו עדות אלא בעבע בריכין לעשה אלא תיקון בעשה' לעצמו ומוכיח סריפת עצמו מתחת ידו בדבר שמוד דהא מליפת' לעצמו לא בהכירוהו כמו שפוכתת בפריפה ודריפה מדברי ר' (מיפו' יש לייסב ולומר דאין זה הוכחה כמה שיאמר בעירו בשאר שתפתי סריפה היא וימכרה לכותי ולא ליסראל דבעירו מכירין אותו וכלא תמירתו נ"ב לא יקנוהו ממנו ואי משום דאינו אלא בעצמו אוה אין רחים שלא יחכר פעם ג' סריפה ליסראל דקיל טפי לשבור על לאו דלפני עור לא תתן מכשול מציאלל בהיסור בשאר וכת"ם כי"ד סי' קי"ט בדין בשוד) ונם בכולן ק' הא נם בעירו יש לו תיקון בשיזנר מכירה בדבר שמוד דמניית תכירה בדבר שמוד לא שכיח כ"כ לתלות תקונו ובכאנו נכבי וכ"כ בשם ע"ם וזהו דוקא דת"ת ס"ל דנם בעירו יש לו הכשר בשתכירין תכירה בדבר שמוד ועוד דנם שיתנו לו

ממון הרבה להעיד שקר אינו אלא כשיש לו שכר מן הדין שמחוייב לשלם מי שקר ואפ"ה כתב הגהות מיקון שם בשם ז' שקר תיקון שם בשם ז' שקר ועוד דאפילו לכתחלה עכ"ל לכתוב בהתנדר כהן לאסור עליו המותר ולהתכבד על ידו אפי' בעירו וכמ"ש במשפט בקוצי' ומלוה בריבית וכבר הקשה זה הכ"י והתריץ כיוצא וכפרישה כתבתי בשלמ"ד והוא דמז"ל החמירו בדבר שיש להן בהכר לשוב אליהן עצמו דהייגו טעם שמצא בשבועו ועוד להיות טעם וכן עד זומם לשוב להיות כשר לעדות וכן כמופלי שבועות דשמא יעשה תשובה לעיניה בעירו וכיון דהוברכו להחמיר עליו לענין להכשירו לאותו דבר עצמו שמצא בו החמירו עליו נ"ב שלא להיות כשר אפי' לענין עדות ושבועה בעירו דאין הכי לחלוצה משום כתלוה בריבית ומשמש בקוביא ומפריחי יונים דלא יוכשרו לשוב להתעסק בשלו (דה"מכניסין פסלוהו) כ"ש להיות כשר לעדות ולשבועה שנפסלו עכורו מ"ה הקילו להמלוה להן תשובה בעירן ודו"ק עפ"ר מ"ש עוד מזה: פ ויאמר להן משוד אני כיצד לא כתב שיאמר כן אלא כשבא משוד אחר ואמר לו אי משום שבועה אני נשבע ואי משום ריבית אני נותן אבל אם בא משוד ואמר לו תן לי מנה ואתן לך מאה אסור לו ליתן לו ריבית דהא ליכא למיחש שמא יאמר לו אי משום שבועה אני נשבע ואי משום ריבית אני נותן דהא ליכא ריבית ולא שבועה ואפ"ה אסור לו ליתן לו מאה ולקבל ממנו מנה ואפי' לא אמר לו כלום אלא שנתן לו מאה ונטל ממנו מנה אסור לו לקבל ממנו יותר מן המנה שנתן לו ראשונ

כתב ידו של אבי או של ר' או של אחי ° (סור ס"ו) י (י) ויש מי שאומר דעל כתב של אלו נאמן אבל לא על של אחרים :

ה ° (סם רמב"ם) ונאמן לומר זכורני באשת פלוני יש (פ) שנעשה לה מנהג הבתולות כשנשאת ונאמן לומר יג המקום הזה בית הפרס :

ו ° (סם גרמב"ם) ונאמן לומר ° (סור סם) (יג) פלוני הוא בנו) ער כאן היינו באיש בשכת יד כיון שתחומי דרבנן () (הג"ם בלפסי פ"ב דכתובות) (ו) (וה"ם בפאר מיפורי דרבנן) ונאמן לומר שהיה פלוני סו יוצא מבית הספר לטבול לאכול תרומתו לערב סו ושהיה חולק עמנו תרומה ושהיינו מוליכי' חלה ומתנות לפלוני כהן ע"י עצמו ° (סם גרמב"ם) יז ושאם' לי אבא משפח' זו כשרה משפח' זו פסולה ° (סור סם) (אז שמעו מיהו מיתן לפורים אם' מן המשפחה כסם פסולה כתו שבתאר נאמן עור סימן ב') :

ז וכל אלו יח אם כותי או עבד ראה אותם והעיד אחר שנתגייר ונשתחרר יט (ז) אינו נאמן :

ח ° (סור ס"ם כסם הרמב"ם עד סי"ב) שוטה פסול ולא שוטה שהוא הולך ערום ומשבר כלים וזורק אבני בלבר (אלא) כל מי שנטרם דעתו ונמצאת דעתו כ משובשת תמיר ברבר מהרברים אע"פ שהוא מרבר ושואל בענין בשאר רברים ה"ז פסול ובכלל שוטים יחשב :

ט הנכפה בעת כפייתו פסול ובעת שהוא בריא כשר ואחר הנכפה מזמן לומן או הנכפה תמיר בלא עת קבוע והוא שלא תהיה רעתו משובשת תמיר שהרי יש נכפים שגם בעת בריאות רעת' מטורפת וצריך להתישב בערות הנכפי' הרבה :

י כא הפתאי' ביותר שאין מכירין רברים שסותרים זה את זה ולא יבינו ענייני הרבר כרר' שמביני שאר ע"ה וכן המבוהלי'

עידי הקיוס קרובים זה לזה עפ"ר ° ודוקא כשאביו ואיכן מתומים כעדים על הפטר דמן התורה פ"ל בטקר' עדותן כך ד' ורבנן הצריכו לקיים הפטר כוה דוקא התנוהו אפי' לסוגיא תמון ע"י אבל כשאביו או אמיו כן בעלי דבר שהתחייבו נפטם בבתיב' יפה לפלוני לפלוני סך ממון אז ענין לפטר אז ודאי אין כאן נאמן להעיד על מתיחת אביו או אמיו ל"מ קטן שהגדיל אלא אפי' אמר מרחה מתיחת אביו זו בגדלותו אינו נאמן דה"ל כבל לא יומתו אבות בעדות בנים כמ"ש כמ' ל"ג דאין דאין מתיחתו ניכ' ה"ל כמצי' עליו בע"פ ובשת"י כמאן דליתא דמי : יי ים מי שאומר כו' עד אבל לא על של אחרים תימא לאו כתב מחבר זה כל' סים מי שאומר כן הלא מבואר דעה היפך זה בסוף סוף וכו' עכ"ל ממ"ע ובשתמיסתי' דברי הר"ב בברק הבית סי' מ"ו (הג"ה ר"ל שכתב כר"ם על פה דסבית בספרו ב"י לקמן סי' מ"ו בשם הרמ"ם הירושלמי שאינו נאמן על כתב של אחרים כתב הי"ל והפוסקים השמיטו הירושלמי משום דבתלמוד לא מילק בכך ומן מפרשים הירושלמי בעניין אחר) : יא שנעשה לה כמנהג הבתולות כתב הממ"ע בשם הרמ"ם ופר"ן דבוס נ"כ בעניין שיהא אחר עמו וגם הסור ס"ל הכי והמחבר כאן אחר ל' הרמב"ם כפ' ס' דפיסות דשתם וכתב כית ס"ם המחבר עכ"ל ממ"ע ובמ"ע סימן כ"ו סם"ו כתב מחבר בהדיא דבעינן אחר עמו : יב וה"ה בשאר אפורים עיין בי"ד סימן קכ"ו ס"ב בהגהות : יג מיהו כאן עיין בחשוב' מהרש"ן בשון סימן כ' תערות האנוסים שאינם נאמני' אף אחר שבאו לכלל בערות משום דבעינן החלתו ושופו ובין ל"ל דש"ב ל"ל לגמר' בכותי משום דלא דייק תיפוק ליה דבעינן החלתו ושופו בשארות אלא ודאי כיון שבירו לגייר דתי לפיסול התון דלעיל סי' ל"ג שם ס"ו וה"ב רוב בכותי אחרי בנת' כיון דכותי הוי לא דייק משם"ב בנוסים שבאו לכלל בשרות בשרים השניר הוי דיקי כיון שהוי יהודי' פוסק לשחוט שם מתשובת ן' ל"ב מלק ג' סי' כ"ג שם מיירי שהעידוה בשתן בנוסים עדיין ע"ם ורוק מיהו אם שבאת אחתו' ן' לב מ"ב סי' ע"ה ים רמיה וברוך עיון ועי"ש בשפר ב' סי' מ"ה . מיהו בתוספת' ס"פ ה' דשנהרין משמע דבכותי נמי סגי אפילו בעבר בעבר ואפילו בשאר בנוסים אלא דמשמע דבעינן החלתו ושופו בשארות ולפ"ז הא דקאמר בגמר' בכותי שפחה דלא דייק היינו נמי לעלת דרבנן וכן משמע בריב"ג ס"ב דכתובות בשם ר"ת ואפילו בשאר בנוסים בעינן להעיד בעדות כו' ע"ש ודוק רמל"ב היא בשאר כותי קטן שבא עלא הוי החלתו ושופו בשארות כיון דהוא מילתא דרבנן וכן המדקדק מיסב בנוסקים בם"ם ל"ג יראה דלא מלוי מירי בשם שביאו להכשיר ע"ם וכו' : מ מיהו

וים מי שאומר אין כו פלונתא ודוק : יא שנעשה לה כמנהג הבתולות פי' שנעשית שנים כנשים בתולות, כגון שביאו רגשה בניומא ומקבלין עדות זה להנבותו על פיו מלתיש לעיקר כתובתה ומשום דרוב נשים בתולות נשלת היחוסו ע"ז ומ"מ בעינן עדות זה ולא סמכינן ארובא לפוד משום דים ריעותא קלת דאמרי' בגמרא רוב הנשא בתולות ים לחן קול וזו לא היה לה קול דבתולה נשלת ופע"ר וכתב פרמ"ם וכר"ן דבוה נ"כ בעינן שיהא אחר עמו שהיה גדול כשבנס וגם הסור ס"ל הכי וכמ"ש בסמוך והמחבר נמשך אחר ל' הרמב"ם בפ"ם דאישות דשתם וכתב כמ"ם המחבר ומחלקין בדעתו המ"מ והכ"מ משם ע"ם והבריטה ועמ"ש עוד מזה בסמוך וק"ל : יב המקום הזה בית הפרס בסוף פ"ב דכתובות פירש"י ז"ל בסורם הקבר ס"ו עושה בית הפרס מלה אחה שבך שיערו שהמחריטה מוליכ' עלמו' אחת ולמ' ננע בו' עכ"ל ופי' כר"ן דאי אינה נקשה שחוקק לבו שים בית הפרס והנקשה כולה בספק טומאה כי מהביא שהמקום הזה בית הפרס ובכל מם שהוא חוק מתנו טהור מהימן ורחב"ד פי' כע"ת ופיין כר"ן שבביאו : יג אפי' הוא לבדו כו' תור"ם תופיק זה מדברי המחבר אפני שרחה שהטור כ"כ בדקדוק אפני דיעים שכתב לפני זה דהיינו דנאמן לומר זה כתיבת יד אבי כו' ושאינה נשנת לה כתובת שבתולות ס"ל דצריך להיות לפי שעתו כמ"ם כרים דהיינו שם משלש

הוא גרע מהשטה שהשטה בשאר דברים הוא מכח בשאר כני
לדם ובפתי הוא שמין לו שכל נמור ואינו מבין שום דבר כדרך
שמביניו אותו שאר בני לדם ומ"ה סיים וכתי דבכלל שטה יקם
ויניבו לדין פסול אבל לאו שם שטה עליו וק"ל : כב

המכוהלי' והנחפזי' ברעתם והמשתגעי' ביותר הרי אלו
בכלל השוטים ודבר זה לפי מה שיראה לדיין שא"א לכוין
הדעת בכתב :

יא חרש פסול א'מדבר ואינו שומע או שומע ואינו מדבר
ודעתו מכונה מפני כג שצריך להעיד בב"ד בפיו ושיהי'
ראוי לשטוע דברי הדיינים והאיום שמאיימי' עליו כד וכן
אם נשתתק אף על פי שנברח כדרך שבורקי' לענין ניטין
ונמצאת עדותו מכונת והעיד בפנינו בכתב ידו כה (ת) אינו
עדות כלל חוץ מעדות אשה לפי שבעגונ' הקילו :

יב סומא בשתי עיניו אע"פ כו שמכיר הקול והאנשים
ומכוונת כז עדותו פסול :

יג היה חרש או שוטה או סומא בשעת שנמסר לו העדות
ובריא בשעת הערא' העדו' או איבדא פסולי' אבל אם היה
בריא בשעת שנמסר לו העדות ובשעת הערא' העדות אף על
פי שבאמצע נתחרש או נשתטה או נסתמא מאחר שתחלתו
וסופו בכשרות כשר :

יד כח (סם נרמב"ם פי"ב) אשה פסולה וטומטום (ס)
ואנדרוגינוס פסולים מספק כט וכל מי שהוא ספק
כשר ספק פסול הרי הוא פסול :

טנ (רמב"ם פ"ה מה' ע"מ ורסב"ם) וכל אלו הפסולים פסולים
אפילו במקום דלא שכיחי מכשים כשרים להעיד ל
וכל זה מדיני' אבל י"ל דתקנת קדמוני' הוא דמקום שמין
מכשים רגילים להיות (י) כגון בב"ד של כשים (הגה כן משמ
ק"י) או כשאר דבר מקרחי שמשה רגיל ולא מכשים כגון לומר
שכנדים אלו לכשה פלוני וכן שלה ואין רגילי' מכשי' לדקדק
כזה כשים כאמנות (ת"ה סי' שכ"ג ומגור' פרק י' יוסמין) ולכן ים
מי שכתב דאפי' משה יפידם (יא) או קרוב או קטן נאמנים
בענין הכא וכזיוק ת"ק או שלי קטנות ומסירות לפי שאין דרך
להזמין עדים כשרים לזה (מהרי"ק סורש קמ"ם ומהר"ם מרוטנבורג)
ואין פנאי להזמין לא והוא שהתוכא טופן כריא : (מהרי"ק
סורש כ"ב) (ועל פי' כ"מ שם ו' בשב"ם)

לו רבים שהעידו ונמצא אחד מהם קרוב או פסול ובו ב סעיפים :

א (כל הסעיף ל' רמב"ם פ"ה מה' עדות מדין ד' ואילך) ג (ס)
עדים רבים שנמצא אחד מהם קרוב או פסול עדותן בטל
כמה דברים אמורים בזמן שנתכונו כולן להעיד (ב) אבל
אם לא נתכונו כולם להעיד תתקיים העדות בשאר
וכיצר בורקים חברו ס (ג) אומרים להם בית דין כשראיתם דבר

זה

מינו עדות כלל חוץ מעדות משה שיין בס"ע סי' י"ז סעי' כ"ל : ס
ומהרוניגו' פסולים עיין בס"ע סי"ח ס"ה ובי' קע"ב ס"ה ומיוחק : י כגון
בב"ה של כשי' ומהרש"ל פס"ק] אבל המוק ג' שכי' אבל המוי' מו לא מפקעינ'
מיניה בעדות כשים ולעולם ע"ג בפנשים מכחיון יותר מכ' כשים ס"ה : יא
או קרוב ומהרש"ל פסק דקרוב לעולם מינו לאחין אם לא לאוכחו נאחין ופיין
שם נב"ק פ"ה סיחן מ"ה שהריך
הרבה בדיניס אלו :

לן ג ערים רבים שראו עדותן
כאחד דוק' וכמ"ש לקמן
ס"ק ס : כ אבל אם לא נתכוונו
כו' משמע רמ"ק אבל אם לא נתכוונו
כולם להעיד תתקיים העדות בשאר
שנתכוונו להעיד וכמ"ש בס"ק שמ"ו :
ג מוהרי' לשם ב"ר כו' כתב
בשמ"ע רמ"ן הרמב"ם והמחבר משמע
דמייירי שבאו כת ג' לפני ב"ד להעיד
שלולו קודם שיעדו שנחנכו ביניהם
קרוב או פסול שולין לכולן לרשות
נחתם מתחלה או להעיד זע וכן כן
מפני שהם יחתינו עד שיעיד עם
ביניהם קרו' או פסול ים לחום לרחמו'
שיכולו לחור להעיד כיולו כשיים
לשונם הב"ר שהוא קרוב שלהן או
שיפסל אבל מלשון רש"י והסור משמע
דאין שולי' אלא להקרובי' או פסולי'
וכל זמן שלא נודע שום ביניהם קרוב
או פסול אין כאן שלה וכן בלע"ף
עיקר דלא מנינו שחושבין בעדים שהם
קרובים או פסולים הן עד שיחנה שהן
כן ע"ל ולפע"ד דנם הרחב"ם
והמחבר מיירי כשנודע שום בהן קרוב
או פסול שהרי מלשון עדים רגילים שכחנה ג' חהן קרוב או פסול לאי
וכתבו לעיל בזוקין הדבר לומרים
לשם כו' וש"ם הרחב"ם והמחבר
לומרים להם דמשמע שמולין לכולן
כו' מינו מפני שכתב שכתב הסמ"ע
דא"כ אכתי מיכא למיחם להכי אלא
דאי לא חייש לה אלא ס"ה ל"ל
דבעינן שתחקיים העדות בשאר
שנתכוונו להעיד דוקא דכיון דנקרוב
ופסול שנא לרשות אין פוסלי' שאר
העדות ג"כ כיון שלא נאו אלא
לרשות לא מהיני עדות ס"כ
כשהיים שנאו לרשות לא מהיב עדות
ואין מותכין הדין על פיהם דלא
משתכר לומר דקרובים שנאו לרשות
לא יחשבו עדות וכשהיים יחשבו לעדו'
אלא ואי אתרוך כל מי שנא לרשות
לא מהיב עד וכל מי שנא להעיד מהיב
עד והיינו שכתב הרחב"ם והמחבר
מי שנתכוונו להעיד כשבי"ם כל קרו' או פסו'
אבל אם היו כולן כשרי' שנתכוונו להעי'
ואלא נתכוונו להעיד כו' מותכי' הדין
ע"פ עדותו כו' הרי בהדי' דל"ל בד"ם
דאין מותכי' הדין ע"פ עדו' הכשרי' אל
נתכוונו להעיד אלא בשהיה בהן קרוב
או פסול אבל אם כלם כשרים אחד שנתכוונו להעיד או אלא נתכוון
להעיד מותכי' הדין על פיו אע"ל ומה נרוך לומר מפרישי' אותו כו' ה"ל
לחיתר בקרוב אם הקרוב אחר שנתכוון להעיד פוסל ואם אינו פוסל ואם
צורך להפרים כתות כתות אלא ואי"ל כל מי שאחר לרשות מפרישים
אותו אפשר לא מיחסב עד אחד אם הוא כשר ואפשר אלי' ב"ד ב"ה כו' לרבי' ואפשר
ניה להרחב"ם הכי מדקתחר בשם מהרי' לפו ל' רבים משמע דאלולן
אלי ולא אקרוב ופסול לגרו וכן מדקתחר בתר הכי אי אחרי לאפוקי מהי
ונמצא ג' חהן קרוב או פסול עזחתן נאלה ואי דייקינן לקרוב ופסול לגרו
הכיכ"ל ואי אחרי לאפוקי אחי ערותן בשלה אלא ואי אחרי דאין שולין לקרוב
או פסול לגר אחד אם יאחרו לחיתי אחי דלמא נם הכשרי' אחרו לחיתי' ולא
יועי' עדותן אל' אחרי' לפו לגולן לחיתי אחיתו או לאפסולי אחיתו אי אחרי
לאפסולי אחי נחנא ג' חהן קרו' או פסול עזחתן דלאפסולי אחי ערותן בשל'
ואי אחרי לחיתי אחו ונחנ' כהן דלאפסולי אחי ערותן בשל'
הנשא אלא תתקיים העדות בשאר שנתכוונו להעיד ובשהיה כולם נתכוונו
להעיד אין מותכי' הדין נם על פי עדו' הכשרים אבל אם כולם כשרים אותכי'
הדין נם על פי אותם שלא נתכוונו להעיד וכן מבואר יותר בלשון הרחב"ם
עצמו פ"ה מה' עדות דין ה' שכתב וז"ל אומרי' להם בית דין בשראיתם דבר
כל מי שאחר לרשות מפרישים אותו וכל מי שאחר להעיד מעריתי' אותו אם
נתנא שלא נתכוונו כולם להעיד אלא אחד מהם ואי אפשר להעיד אלא אחד
ע"פ עדותו כו' הרי בהדי' דל"ל בד"ם
דאין מותכי' הדין ע"פ עדו' הכשרי' אל
נתכוונו להעיד אלא בשהיה בהן קרוב
או פסול אבל אם כלם כשרים אחד שנתכוון להעיד או אלא נתכוון
להעיד א

זה באתם כדי להעיר או כדי לראות בלבר ג (ד) כל מי (ה) שאומר להעיר באתי ספרישים אותו ד (ו) אם נמצא באלו ס (רמב"ם ורשב"ם ורמ"ה) שנתכוונו להעיר קרוב או פסול ערותן בטלה ס (תוס' פ' קדמהכות) ה (ז) (פ' לו לא ידעו זה מזה)

ואם

דהם כתב עלם הרמב"ם ומייתי ליה פסוק גופיה בד"ה נשים כהן קרוב או פסול אבל אם כלם כשרים אין אומ' שכיונו להעיד אין אומ' אלא כיונו להעיד מוטכי' הדין על פיפה כו' משמע להדיא דבריהם אין מוטכי' הדין כלל ע"פ עדות הכשרים אלא כיונו להעיד אף מקרובי' לפ כיונו להעיד דאל"כ מאי פריך כולם כשרים אפילו הקנתן כשרים כמי דאל"כ בד"ה נשהקרוב או פסול כיון להעיד אבל לא כיון להעיד מוטכי' הדין ע"פ הכשרים אין שכיונו להעיד, או לא ועוד דהאי קס"ל דכלם כשרי' מוטכי' הדיעק"פ הכשרי' אל"כיונו להעיד פסים, ואפי' נימ הכ' ועוד דהם כנר נלמד זה מכח כל שכן מי תימא דהכשרים אלא נתכונו להעיד מוטכי' הדין על פיפה אף פיס נהן קרובי' אלא נתכונו להעיד אלא ודאי דמעיקרא קאתר דאין מוטכין הדין ע"פ הכשרים אלא כיונו להעידו קאתר אלא תימא דאלא כיון להעיד לא הוי עד כלל אלא בד"ה נשהים נהן קרוב או פסול או קאתרי' דאין מוטכי' הדין רק על פי אומן אלא שכיונו להעיד אבל אם כלם כשרים בו' מוטכי' הדין נם על פי הכשרים כיונו להעיד. נם כם' למס תשנה ס"ם מס' עדות נרמה שהנין דהשת הרמב"ם דמס כולם למיחזי אתו מתקיים העדות נשאר ולא יהי למכוון אלא ד"ל נרור דעת הרמב"ם ומתאכר כדפ' ודוק:

מיהו מפירש"י שפי' היכי אתרי' להו לקרוב או פסול למיבדקינהו כו' לא משמע כן ולא יפה עשה בכף משנה שכתב על דברי הרמב"ם דברי רש"י ס"ם ותוליי ד"ל דלמכי פי' רש"י לקרוב או פסול משום דכשרים משתתף עשו התרמה ומ"כ כשיאתרו שעשו התרמה תו לא צריך למיבדקינהו אבל קרוב או פסול דלא עשו התרמה היכא אתרי' להו למיבדקינהו אם לעדות נתכונו ודו"ק: ד כל מי שאומר להעיר כאתי כו' כתב בד"ה ומ"ש נשם הגו' רשב"ם פי' אלף קפ"ם דאם הרגו נעצמם נשעת רואים שכיונו להעיר כגון שהתרו בו כל העדות הפסל נשני לן עכ"ל ולאתנ כתבו כן נשם תשו' רשב"ם שהוא תשנה ערוכ' ואיתתי כותן שהתרו נהן כו' וכן הוא בפירש"י ונאתר מפרשים נם לא ס"ל להניא דין זה דהתרמה לא שייכא רק נדיני נפשות וד"ל לא שייכא נאיזנא: ס נאומר להעיר נאתי כו' כתבו התוספ' פ"ק דתכות ח"ל קשה דאל"כ לא יהרג אוס אדם לעולם דהקרובים יגידו ויאתרו לאחרים ופי' רבינו חיים כהן דאתרי' לעדים כשרים ונרמב"ם וסמוך ושתאכר ונאתר כל הפוסקים אלא דמייתו דוקא כשאלו יודעים שקרובים ופסולים היו אם נשעת רואים מעשה ונלכך כיון דנשהרגו לעדות נשעת רואים נאלו ונ"כ כוה שכיונו להעיר אבל אם אין יודע שהיו אם ניבוהו קרובים ויאתרו מייתו ג"כ אם אינו יודע שהיו קרובים ופסולים אלא נשעת הרגה קאי ור"ל דע"ת יהרג אוס אדם לעול' דאדרבה הן נאתם יהרג עד שיתברר שהיו קרובים אם כן ל"ל: ו אם כאמת נאלו כו' עדותן נאלא פי' אפי' לא העיר כלל עכ"ל אח"ג ונ"ל דאל"כ אפי' לא העיר כלל ועדותן נאלא נרעת הרמב"ם נשל סנהג זו ועוד משמע כן יותר לפירש"י דאתרי' נרמב"ם עצמו ע"ם והיינו כפי' רש"י ורשב"ם ות"ם הנ"ל נם לא כפי' כ"י דנשת נפי' דכתב כפי' רשב"ם ופירש"י כו' לא רק דיפה כיון הכ"י הוא דנשת רמב"ם לפירשב"ם ורש"י לענין דכיונו להעיר מתחלה לכך עדותן נאלא אף אי לא העידו כך"כ אפ"כ ונלפוקי' התו' ודוק ועיין מ"ש לקמן נס"ק ח':

וכתב נשול דהרמ"ם הוסיף וכתב דה"ה פיפה כשהעיר אחהן תוך כדי דבור אע"פ שאחתילה לא נא אלא לרעות ופ' לא רצו כאחר עדותן נאלא דהא עיקר קרא נשת הגרה קאי ואניבו אאת"ע ד' ונקט לי על דברי הרמ"ם דה"ה אפי' נעדים זוממין קאתי מתני' היר נאר הכי היו אנים רוצים לחזור אלא נשעת הגרה אבל אח"כ אפי' נשעת הגרה אם אין יודע שהיו אנים זוממין קאתי מתני' נעדים זוממין אנשי אבל לא נהיכרא לאלק אלא נרצח כ"כ אם כן סיפא תיובתא דזומא דריבא אלא דאפי' נשעת הגרה אם אין יודע שהיו אנים זוממין אנשי אבל לא נהיכרא לאלק אלא נרצח עיקר כוונתא נשאר הפוסקים דכאן אין אילוק נין העידו אוך כ"ר או לא וכ"ל עכין נעינן אי לא נעיר כלל אח"ג (ד"ה אחר רבא נסופו וכן נקאתר ר"ת כו' אלא ערות ג' כו' וכ"ל עכין נעינן אי לא נעיר אוך כ"ר או לא וכ"ל עכין נעינן אי לא נעיר אוך כ"ר אלא ערות ג' נאת אחי וכ"ל) דה לענין קרוב או פסול לא נעיר אוך כ"ר אלא הכא כשהעבאו ונתחילו להם אחקנתן ונשלה כל העדות (וכמו שכ"ל להרמב"ם פרק כ' מהל' עדות דין אחקנתן נין לענין אשאר העדו' קיים (וכרשת הרמב"ם נהשנות שם) והיינו שעתא דדוק' כשאחל' ג' אחן קרוב או פסול אלא הוא לא נעיר אוך כ"ר כיון שאומרי' נאת ונשארו נאחת נרעים ונשם אומרים שהיו נעדים זוממים אניבו אומרי' נאת וכאו אחתילין הפוסקי' - כן נ"ל נרור דעת רש"י ודוק - ונם דעת ה"ר ערנשורה נ"ל כן ולא כנעל תוספות ס"ם - נם דברי הפת"ם סיף לאוין ריש נרמה לקרא כת"ם אשר לא נקרא נאיש נאיש ואחתילין קאי ע"ם אבל כלא זוממין ואחתילין אחקנתן אין אילוק נין אוך כ"ר או לאחר כ"ר או נלאחר כ"ר וכראוכח נש"ס ונני מה דפריך הרוג יניל כו' וכ"ש אחקנתן נשאר ערות הכשר קיים וכן נרמה דעת רש"י ז"ל והר"ם

לכך אנמו כאר בהאירים (סו) דחילו לא כתכוונו להעיד
וע"ל סימן מ"ה סעיף י"ב וי"ג :

ס (סו) ואם הזמינן התובע קרים כשרים ועמדו שם קרובים ופסולים אפילו נתכוונו להעיד והעידו לא נתבטלה עדותן הכשרים (יז) וכן כשאדם צריך לעדות ומצוה להחרים כל מי שיודע לו עדות שיבוא ויעיד והעידו כשרים ופסולים לא נתבטלה עדות הכשרים שלא היה כוונתו אלא לראויי להעיד:

ב אם העיר קרוב עם רחוק ואין הרחוק יודע בקרבתו של זה ° (סור נסם הגמ"ש) יש מי שאומרי שערו הרחוק כשרה (יח) ומחייבו שבועה ' (יט) ונאמן לומר (כ) שלא הכיר בקרבתו והוא שאינו רגיל אצלו אבל אם הוא רגיל אינו נאמן ° (סור נסם הגמ"ש) ויש מי שחולק על זה ואמ' שאפילו לא הכיר בקורבתו נתבטל עדות הרחוק ° (סם) (כא)

(כיון שהעיד הפסול עמו נגיע דין) ג

כל

ס ואם הזמין התובע עדים כשרים כו' עפ"ר ודרישה סם כתבתי דאפילו לא הזמין הכשרים בשם אלא שאמר לרבי' העומדי' בשעת המעשה שכים מכם תהיו לי עדים כדבר נ"כ אתרינן להכשרים מתכוון דאל"כ הוה שתק או היה אומר לכולן אתם עדי' אבל אם אומר לכן בשעת המעשה כל מי שיודע לי עדות יעתרך לבא להעיד כל' וה לא בבדי בכשרים מהפסולי' ולא מבני כ"ת כשלאחר שעת מעשה כתן תורה על עדות דהו מינו מדבר לכוכם עם סום אחד וכשים המזכר בסוף סעיף זה דאף כאר אל מי שיודע עדות כו' דעתו על הכשרי' וכד"מ סמך דאמי בכומין כ"ב"נ מהני והכלא"ד כתבתי בדברי ס"ס : ו

ונאמן לומר אלא הכיר כו' ודוק' כשאומר מעמו אלא הכיר ודלא כמ"ש בשם הגמ"י ועיין בס"ע ס"ק ל"ו :

זלפע"ד

לדברי הר"ם מכים ויפה כתב מין ע' דברי הסור כן כו' דמ"ש הר"י בר"ב דמ"ש בסור ומוכיח מן הפסרים כו' הוא לאו דוקא (וכן הוא יותר מבואר בלשון הר"י בר"ב שכוכח כתשובה מהר"ם מלבוקר סי' ס"ו דף כ"ח ריש ע"ב ו"ל ופע"ב דכתוכן משמע כרמ' דדוקא כשזמינן את הכשרים ומוכיח את הפסולי' אבל אם היתן בערבונית אלא היה רלאו דוקא מוכיח את הפסרים כו') מין ע' דברי הסור כן אלא דוקא הוא שאינו מדבר אלא בזמנת עדים כשעת מעשה או דוקא בעינן שמוכיח את הפסרים דאל"כ כיון שגם הקרובים עומדים שם לפנינו ומחזיק ערבונית מסתמא דעתו על כל מי שעומדים לפנינו דכן משמע מי שאומר נפשם לחי שעומדים לפנינו אני מייחד לתכם לעיד דלכל מי שעומדים לפנינו קאמר ועוד דכיון שעומדים לפנינו כשעת מעשה ס"ל לפרש נפש את הכשרים ולומר אני מייחד לתכם פלוני ופלוני לעדים ומדקאמר מתוך דעתו על כלם משמע דבמזמן את הכשרים על כל מי שיודע עדות שאינו יכל לפרש נפש שהרי אינו יודע את מי לפרש ומסתמא דעתו על הכשרים דלא פסקי דעתיה הקרובים כלל כיון שפניהם לפנינו וגם סרור הוא שלא יהיו קרובים כלל עם הפסולים כשעת מעשה וכן משמע בהגמ"ש וז' ירושה ומוכיו יוסף דהוכיח את הפסרים הוא דוקא שלא היה כיכן הקרובים כשעת מעשה ומ"ש ודלא כמ"ש הר"י בר"ב שהוא לאו דוקא ולא כיכן הר"ם מכים את"ש ווה פשוט ותלוקק בדברי הרמ"ם וז' ירושה ומוכיו יוסף עד כאן נראה כן נראה :

וכן דעת הממ"ע ס"ק ו' דאם מזמין עדים בערבונית כשעת מעשה לא מהני ולא כדברי הגר"א בס"ק ג' דמרן בשו"ע לפרש דכתב נזדע ממ"ר ירושה מוחוק בשעיות ומין שפק שאמות בפל כאן בשפירו וא"ם מזמין בערבונית כ"ל נבי מכו לשפרי שכרי דברי לקוחי מהרמ"ם וכ"כ בתשו' מיו שכים ס"כ לשון שכים מכם סובל קרובים ופסולים גם כן ואם אימא אלא מתכוין אלא לכשרים הל"ל שכים הכשרים או פלוני ופלוני יעידו לי לא מהני דכיון דלא פירש כתב דכמה"ג מהני וכ"כ ני' בתשלת שימן זה כשם הר"ם מכים ומיהו לפי פירוש נדברי ר' ירושה אבל כשר כתבתי דאין כוונת ר' ירושה כן לפי מה שכתבתי

וכן כשפרש כו' לא בתשלם עדות הכשרים כו' אין לפרש רחייני שידוע שהפסולים בשעת דמים כתכוונו להעיד דא"כ לא תשתכר לומר אלא בפסולים בשעת מעשה וכן משמע בהגמ"ש וז' ירושה ומוכיו יוסף דהוכיח את הפסרים הוא דוקא שלא היה כיכן הקרובים בשעת מעשה ומ"ש ודלא כמ"ש הר"י בר"ב שהוא לאו דוקא ולא כיכן הר"ם מכים את"ש ווה פשוט ותלוקק בדברי ירושה ומוכיו יוסף עד כאן נראה כן נראה :

וכן דעת הממ"ע ס"ק ו' דאם מזמין עדים בערבונית כשעת מעשה לא מהני ולא כדברי הגר"א בס"ק ג' דמרן בשו"ע לפרש דכתב נזדע ממ"ר ירושה מוחוק בשעיות ומין שפק שאמות בפל כאן בשפירו וא"ם מזמין בערבונית כ"ל נבי מכו לשפרי שכרי דברי לקוחי מהרמ"ם וכ"כ בתשו' מיו שכים ס"כ לשון שכים מכם סובל קרובים ופסולים גם כן ואם אימא אלא מתכוין אלא לכשרים הל"ל שכים הכשרים או פלוני ופלוני יעידו לי לא מהני דכיון דלא פירש כתב דכמה"ג מהני וכ"כ ני' בתשלת שימן זה כשם הר"ם מכים ומיהו לפי פירוש נדברי ר' ירושה אבל כשר כתבתי דאין כוונת ר' ירושה כן לפי מה שכתבתי

כתבל עדות הכשרים משמע אלא היה כוונתו אלא לשעיר דשם ס"ק ו' כדברי הגר"א בס"ק ג' ומ"ש ברי"ח בשם הגר"א בס"ק ג' ומ"ש ברי"ח בשם הגר"א בס"ק ג' ומ"ש ברי"ח בשם

לז ג כל עדות שיש לחד' בהאי כה פסול להעיד בעיר
* סוטן כתב כזה ז"ל ולא מסוס דמסדינן ליה אלא
מסוס דאדם קרוב אצל עצמו עכ"ל . ולא ידעתי מניין לו הא
ופשוט הו' בעיני דהטעי' הוא מסוס דמסדינן ליה כדכר שיגיע לו
בהאי ממנו וכמ"ש הטו' והמחבר' כסמו' כמ"ש וכ"ה כרוכן שמכר שדה לשמעון אלא
בחריות ויש עליו ערעו' דלא יעיד לו דהייסין דיעי' שקר כדי
להעמידו כפני כ"ח נם כפעי' זה קאמר דצריך לקבל עליו כמ"ש
יכא כ"ש שילקנו כמעות מה"ט (ומ"ש כתב כ"י פמ"ה דף קע"ב
ע"ב דנוגע בעדות יכול להעיד לחובת משל"כ כפסול קורכה
עכ"ל) ולא אמרו דאדם קרוב אצל עצמו אלא היכא דכעדותו
משי' עצמו רשע ולא כדכר שלא כהאי ממון וק"ל : כ ס"נ ובהא
לחד ול"נ דהתם כה"ג וק"ל : נ
להוליא מתחת יד הא' ל' זה
להוליא ונס מ"ש אחר זה משמע דכא להוליא כל הסד' כתביפה
זו מתבע' לא' מהן לומר שלותו שדה שקנ' עם שכירו נזולה היא
ממני וכן הדין ככל דכר שהיכו מוסיר נוביי' כמ"ש הטור כסי'
קע"ו ס"ל ועמ"ש כאן כפרישה ובסמ"ע שם : ד שלותו
שאכר' לשם נזלה ממנו ס"ה אם מכיא שטר שהוא כעדים
שלותו שאכרה לו הוא פייב לו וכא לענות מידו כשטרו וזה כא
לפסול עידי השטר : ה ואפי' על פלק פשותף לא יועיל כו'
הטעם דמה ש"שאר כיד שותפו יהיה נס לו פלק כו כל זמן שלא
פלק עמו לפני זה לנמרי אכל אם פלק עמו לפני זה לנמרי מעיד
לו (וכ"כ רשב"ש כפ"ק ס"ה) דאז היכו יכול לסוו' ולומ' פלוקתיכו
כטעות היתה שלקי שלא פלקי שתפ' ידי כתורת נזילה
וכדאמרינן כשי' קע"ה כאחין שפלקו וכא לאן אם שלישי שמדינת
היא ודומה לזה הוא ג"כ לקמן כשי' קע"ו וקע"ז דשאני הכא כיון
דהוא עצמו פוסל עידי המערער אלא שהיכו נאמן לנכי פלק שלא
האמרינן ליה דמזל דירך נרס לך שנשתפף שדך : ו לא יועיל
עדותו נס כזה כתב * בע"ש טעם הכ"ל דכיון דעדותו כונע נס
לפלקו ועל פלקו ודאי כטל הוא דהיכו מעיד לעצמו וה"ל כמו
פדות שכטל' מקצת שהתורה פוסלתו וכטל' כולה וה"כ כו' עכ"ל
ונמשך כזה אחר שיטתו שהתיעל כו שם כר"ם זה אלא דק ועיין
כפי' רשב"ם וכ"י דפרשו כהדיא הטעם משו' דיקזור ויפלק עמו
וכמ"ש לפני זה ע"ש וק"ל : ו אלא"כ פילק עצמו מאלו כו'
כגמר' קאמר דפלק עצמו וכתב לשותפו דין ודכרים אין לי כפלק'
ונקנה מידו ע"ז אכל רוב הפוסקי' ס"ל דשמר' ל"ל דקאמר דלא
שני ככה דאלתי היכא למימר מדין ודכרי' פילק נפשו ולא מנוף
השדה וכעי שיפרשו לו כהקנין שפילק נפשו מנוף פלק שדהו
שיש לו כשותפו, וכן משמע ל' הטור שכתב אלא"כ פילק ונקנו מידו
שלא נשאר לו כלום וכו' כו וכן מוכ' כד"מ ע"ש וכאלו קיצר המחבר'
ומור"ם ז"ל : ח עד לאחר המערער כו' ולא מיישיבן לקנוני'
היכא דאין ריעות' לפניהו כהא דש"ם שנפל שלא יזכורו אפילו
אחר הלוה להחזירו כמ"ש הטור והמחבר' לקמן ר"ם ס"ה ע"ש דשם
היכא ריעות' דנפלה : ט יכלים לו דמיה פי' להמקבל אחר'
יכלים לאחר שיהיה כמה לגבים (אבל אין לפרש שיכלים ויפלוק
לגבי"ם וזה פשיטא דאם יהיה לו כמה לגבי' שלא יקזור ע"ז המקבל'
האחרון דמשעכדין כמקום בע"מ) דאל"כ יש לחוש
שמעיד לו כדי להעמידה כפני מי שיודע שהוא פייב לו ואין לו
כמה לפרוע וכדי שלא יהיה כבלל לוה רשע ולא יכלים וכיון לא
להעיד שקר ולפסול עדי המערער שהוא דכר של סתר שאין
הכריות יודעים שמעיד שקר ממה שיקרא לוה רשע ולא יכלים
שהוא דכר הכיכר לכריות אבל אם שקל עליו לחריות כנד זה
השותף תו ליכא למיחש להכי דהא אם יפרע כו לב"ם יאחר פייב
לוה השותף שקיבל עליו לחריות ויקרא נגדו רשע ומה לי זה ומה
לי זה : יוד וצריך להתנות שאם כו' דאם לא כן פסיעת
דנקשב לנוגע כעדות זה דהא אם לא יפסול עידי המערער הלזו
יצטרך לשלם לזה השותף כיון שקיבל עליו לחריו' נגדו ועפ"ר
אם כתבתי דאין צריך להתנות תנאי

זה

לז ג כל עדות שיש לארם הנאה בה פסול להעיד בעיר סוטן כתב כזה ז"ל ולא מסוס דמסדינן ליה אלא מסוס דאדם קרוב אצל עצמו עכ"ל . ולא ידעתי מניין לו הא ופשוט הו' בעיני דהטעי' הוא מסוס דמסדינן ליה כדכר שיגיע לו בהאי ממנו וכמ"ש הטו' והמחבר' כסמו' כמ"ש וכ"ה כרוכן שמכר שדה לשמעון אלא בחריות ויש עליו ערעו' דלא יעיד לו דהייסין דיעי' שקר כדי להעמידו כפני כ"ח נם כפעי' זה קאמר דצריך לקבל עליו כאם יכא כ"ש שילקנו כמעות מה"ט (ומ"ש כתב כ"י פמ"ה דף קע"ב ע"ב דנוגע בעדות יכול להעיד לחובת משל"כ כפסול קורכה עכ"ל) ולא אמרו דאדם קרוב אצל עצמו אלא היכא דכעדותו משי' עצמו רשע ולא כדכר שלא כהאי ממון וק"ל : כ ס"נ ובהא לחד ול"נ דהתם כה"ג וק"ל : נ

לז הפסולים מחמת הנאה ובו כ"ב סעיפים

א ג (ג) כל עדות שיש לארם הנאה בה פסול להעיד
לפיכך קרקע של שני שותפים ב ובא אחד ג להוציאה
מתחת יר האחר לומר ד שאותו שמכרה להם גזלה ממנו אין
שותפו מעיד לו עליה לפסול עידי המערער ה ואפילו על
חלק השותף ו לא יועיל ערותו ז (ב) אלא אם כן פלק
עצמו ממנה וקנו מידו שנתנו לשותף (ג) ואפילו לא פלק
עצמו ח עד לאחר הערעור מהני וצריך שיקבלו עליו שאם
יבוא ב"ח ויטרפנה מיד השותף ט (ד) ישלם לו דמיה י
וצריך להתנות שאם יבוא לחשפה ממנו בטענות אחרות ולומר
שהיתה גזולה בידו וכיוצא בזה שאינו מקבל אחריות אבל אם
אין המערער טוען אלא על חלק השותף כלבר כגון שטוען
שמכרה לו השותף יכול להעידו אף שאינו נוגע בערו' כלל :

ב העורר

נס מ"ש מהר"ם אלשקר אם ח"ל ומ"ש בשם בעל העיטור ז"ל שפם אין אלו יודעים אם ידע בפיסול מערו אם לאו אכאחר מן השתם לא הכירו כו' וכפ הרמב"ן ז"ל כת' בהיפך דמסתפא כמי פסולה היא העדות עד שיאמרו למימי' מתיכ' דכיון שהדבר בספק נמלא העדות ע"כ וכבר כתבנו שלמדו מדין זה הדין הפאר עכ"ל לא נהיר' דהיכך הוא מדאתם בסתמיות להדדי דכתי דשתם עד האחיד כיון להעיד מ"מ שתם עד אינו יוד' כפיסול תניר' ופע"ם שלמדו מדין זה הדין הפאר הייבו כי היכי דאלינן כדעת הפסוליי' דלמיחזי קאתי ס"כ תלינן כדעת הכשרים דלא ידעו כפיסולם אכל מכל מקום לענין הסתמיות לא נלמד זה מזה . וכפ נס הכתוכי יוסף ע' זה כורר הכיל תשוב' הרי"ף וכעל העיטור נשתם וכ"כעור הכ"י תשוכת הרי"ף כשתם נפ"ק דחכות וכתב שכ"כ הרמב"ן וכ"כ הרשב"ש כתשוכה שהניא הכ"י ס"ם זה נס מ"ש מהר"ם אלשקר דהרמב"ם ורוב המפרשים כתבו שתם כרשם אלא ס"ל הך מלתא כו' הנך רוהם אדרבה סרוב המפרשים כתבו כתבו' הרי"ף ותמ"ש הרמב"ם וטאר מפרשי שתם אין רואים דיש לפרש דכריהם כשבאו יוצים שהוא רבי אלחן כו' והכיר כפיסולו דומיא דרבי אחין שהכירין ז"ל וכן הרמב"ם ס"ו מה' עדות

מזכיר כרבינו שני אחין וכן צריך לפרש דברי הרי"ף עצמו פ"ק דחכות כשם גאון וכן פי' הא"ה לקמן סי' כ"ח ונזה נמי יש לדחות הראיה שהביא הרמב"ם פ"ק דחכות מן ההלכות נדולות לסתור תשוכת הרי"ף דיש לפרש דברי ס"נ כדברי הנאון וכ"כ נס לשם תשכם פ"ם מה' עדות וכן משמע להדיא כשתוכו' יוסף פ"ק דחכות שהביא תשו' הרי"ף ודברי ס"נ סתוכים מיד זה לזה והניח אמ"כ דברי הרמב"ם כמקום אחרי והשתים דברי הרמב"ם כלאן משמע דלא ס"ל כהרמב"ם כמה דכתב שם"נ תולק על תשו' הרי"ף - נס מ"ש מהר"ם אלשקר שתשו' ר' אחי נאון תולק על תשו' הרי"ף שכתב ואין שותני' לו שם שותר לא מייתי יור' שכשאנקרף עמו תכשל עדותי כו' ויש לומר דלא שנא שם לא היה מכיר כפיסולו כו' לא נהיר' דשכח ושכח דשם כשלא ידע שתכשל עדותו זכי משום שלא ידע יתכשל הכין משכ"כ כשלא ידע כפיסול פ"ם נדשתו שיש לנדר לכשר ולא לפסול פ"ש לא נשרף פסול לכשרים :

לז ג כל עדות שיש לארם הנאה בה פסול להעיד בעיר סוטן כתב כזה ז"ל ולא מסוס דמסדינן ליה אלא מסוס דאדם קרוב אצל עצמו ולא ידעתי מניין לו הא כו' כ"כ הסמ"ע - ואי נראה שסמ"ע הבי"ם מסוס דקאמר ליה מאלי דמיפי' שהוא מעידה נפני בעל חובו אלא יהא לזה רשע ולא יכלים וכיון ליה דכיון שיש לו הנאה בדבר אדם קרוב אצל עצמו ופסול רשע ולא יכלים וכיון ליה דכיון שיש לו הנאה בדבר אדם קרוב אצל עצמו ופסול וכ"כ מהר"ם אלשקר כתשוכתו וז"ל מקשין העולם על מילתי' דשמואל דאמר שתעידי' נפני בעל חובו זכי משום שיש להעיד שקר שהיא עברה מחוד כשביל שלא יהא לזה רשע ולא יכלים ואתרכים שערות שקר הוא דבר שהיכו תפורסם כי מי יודע שהוא משקר בעדותו כו' ולי נראה לאיפ' קושיא כל כך משום דבר שיש לאדם הנאה בו אי אין עד אחר מקוים שאדם קרוב אצל עצמו וקרוב פסול לעדות מן התורה אפי' יודעינן כודאי שהיכו משקר בעדותו שהרי אפילו משם רבינו ע"ה פסול להעיד לגמרי מדין התורה עכ"ל ומ"ש מין זה עיקר דנוגע לאו כקרוב הוא דהא קרוב פסול להעיד אפילו למוכח וכוגע כשר להעיד למוכח וכדאיתא לקמן סוף סעיף י"ו בשם י"ו וכשאר דוכתי וכ"כ הי"ם ס"ק מזקת הנמים (דף קפ"נ ע"ב כדפוס של שלמי נבורים) להדיא מהא דאמרי' התם זכיון דאסהיר לאו היכא הכי מפיק לה כו' וז"ל שמעינן מהא דאמרי' כיון דאסהיר כו' דפסול כוגע בעדות מיהו כפסול קורכה דאלו קרוב אינו מעיד כלל בין לזכותו בין לחובתו אבל מלן ואילך ליה כר נביעה עדות כל שהו' מעיד בענין דלא מהי ליה סוס הכאה מקלין עדותו וכשר הרמב"ן ז"ל עכ"ל ופע"ם שפשוט לקיים דברי הע"ש ולומר דהיכא דיש לו הנאה ומקרוב מוכיח כקרוב אצל היכא דמעיד לחובה לאו כוגע הוא ולא מהיב כקרוב מ"ח מין זה עיקר והעיקר כתירוץ הראשון של מהר"ם אלשקר וכ"כ הרמב"ן כתשוכתו וז"ל לא ניחא ליה לשוים כפשיטא לזה רשע ולא יכלים קשיא ליה לרב יהושפ הלוי ז"ל ושא לאו דעדות שקר מהיר ואיכא מאריך ליה רשע ולא יכלים ולאוקמי ידי הכריות מתכון ע"כ : כ אלא שם כן שלק כו' וקנו מידו אכל כלא קנין אף שכתב לו כן ושלק כפיו לגמרי לא שמר כלום ועיין בחלק מור סימן נ"כ : נ ואפילו שלא פילק עמו עד לאחר הערעור כו' עיין לקמן סעיף י"ח ס"ק ל"ג שכתבתי דלים פוסקים לא מהני פילוק אלא אם כן שפילק עצמו קודם שרצה העדות משום דרעיכן תלתא ומקו בכשרות ע"ש : ד יכלים לו דמיה להשותף המקבל מתנה אכל מין לפרש שיכלים ויפלק לגבי"מ דזה פשיטא דאם יהיה לו כמה לגבי' שלא יאמור על המקבל המתנה דאחכשב למקום בני מורין כו' סמ"ע ופשוט הוא דהא דין זה הוא ממאי דאמרי בש"ם הכ"ע דקניל עליה לחריות כו' ודלא כהבית מרא שכתבו שפירושו שיכלים ויפלק לגבי"מ וכנכם נראוקים ומתוך כך מתיי' דאם יודע שיש לו לכלים לב"ם כגון שיודע כמה ב"מ יש לו אלא להתנות וזה אינו ודאי דמי יודע כמה ב"מ יש לו או מחמת עסה זה הסדה מפוקחי לב"מ שלו וכמ"ש בסור לקמן סעיף י"ח ועור דמהיכן יכולים לידע דלמא זה מהעות אינו שלו והרואים שהניח מהעות יהנית מאחר' אינה רואים כללו ע"ש אלא פשיטא דכלל עכין צריך להתנות שיכלים להשותף וכדאיתא נס ס"ע הכ"ע דקניל עליה לחריות וכו' ס :

ב ס (ג רמב"ם פט"ו מה' עדות הי"ח) העורר על השרה יג אם יש בה פירות אין הארים מעיר לו עליה שהרי רוצה להעמידה ביר בעלים כדי שיטול חלקו בפירות יד ואם אין בו פירות מעיר ס (ג"י בשם לחכ"ם) יג (ה) (אם אין לו הפלא לחדת חוס :)

ג ס (חוס המכובס) ערים שהודו שיש להם חלק באותו חוב שהעידו כבר עליו יד אין באותו הודאה ממש (לבל אם תחרו כן סו (ו) קודם שהעידו בעדות כשל) :

ד ס (סור סי' ע"ו ס"ה) ראובן תבע בשנים שהלוה להם (ז) וכפר אחד והודה השני שהוא והבירו (חייבים) אם אותו ממון לקהו בשותפות סה אינו נאמן על חבירו והוא לברו יתחייב בכל :

ה ס (שם) המוציא ש"ח על ג' ושעינו כולם פרעוני אם כל אחד מהם חייב ו' והובים לעצמו ואין לחבירו בהם שותפות יו ערותו כשרה על חבירו :

ו ס (הגה מרדכי פ' י"ב ובכתובות) אם טען יח א' מהשותפים דבר שהוא חובה לו ולחבירו יט נאמן כנגד אחר לחייב שבועה את חבירו ולפטור משבועה את שכנגדם ואם שני שותפים (הערו) חובתם נאמנים לחייב את חבירהם (ע"ל סימן ע"ז סעיף ס') :

ז ס (סור סי' ס"ו סכ"ג) המוכר ש"ח כ (א) לא מהחתומי בו כפי שפיר דמי (ע"ל סי' קכ"ג סעיף ו' וי"ג וי"ד שם מורסה וקרובין יכולים להעיד) :

ח ס (ל"ו ים סנהדרין) פשרנים או ריינים או (ס) אפטרופסים כשרים להעיר (ע"ל סי' כ"ג כרין ריינין ואפטרופסין ולקמן סימן ח"ן סעיף כ"ד וכרין אפטרופסים לקמן סימן ר"ן) :

ט ס (תוספות רפ"ג) הגזברים כל זמן שאין להם ולא לקרוביהם שום זכות בנכסי ההקדש ולא בפירותיהם כשרים להעיר :

ס (תוספות רפ"ג) כג וכל שכן שקרוביהם כשרים להעיד (י) לא"ם שהגזבר מקלק המחזן למי שירצה לא"ר עוכת הנאה הוי ממון ולא"ם שהוא מחזן לקחת לקרוביו ענייש מ"מ אין מכשלים העדות מפני זה מיחה הנאה בעדות :

כשרת העדות :

יג כל

ה אם אין לו כו' עיין בשור כתה פירושים בזה : ו קודם שהעידו כו' וכתב המיוחסים נתיב כ' מ"ה דאין בעל דין יכול להעיד על ענין הנאה' לזיכוי שהם פסולים אע"פ שאין בעל דינו נוגע אלא עוד כת לחברת וכן הוא בפ"ב דסנהדרין עב"ל ד"ה ג' עב"ל סמ"ע וכאחת כן הוא בר"ח אבל אין זה נכון דאמאי לא על פי שהכת אחרת היא לעניני עלינו כך דאז אין בעל דין נוגע בעדות אע"פ דיכול להעיד בל כת ג' שהם פסולים וזה אינו ולפנין המיוחסים שהביא בי' כך הוא ואפי' אחר מתחלה שים לו שני ערים והעונה אין הנתבע יכול לפסלם ע"כ משמע דוקא משום שאחר אין יכול לפסלם וכן הוא להריח המיוחסים שם וז"ל מי שהיה לו דין ונתנו ערים למיניהו ונתו הוא ואחר מן הסוק לפסול אחר מן הערים אפילו בשעה שהשלה שהוא מחפשת עדיים ורואה שהעידים על השטרה ותחילה הוא יפסל אע"פ הוי נוגע בעדות ואין יכול לפוסלו דשום ענין אחר שמעי' כנגדו ואפי' שאחר שתחלה שים לו שני שתי ערים לא נאחר שאחר שאחר שים לו כח תורת בירר להכישה ונאמן נוגע הוא אלא שתרי' שאין בירר ולפני' כח שניים א"כ כשהוא בא לפסול כת ראשונה נוגע בעדות דשעל' זה בדאמרו שאין לתביעו כח אחרת ואע"פ שנאמן מכחו שני כיתי ערים לאו דוקא אבל ל' וכן משמע בס"ם ע"ש : ז דסנהדרין דף כ"ג ע"ב ע"ש : ח ובכר ג' ומורה הסכי כו' עיין לקמן סי' ע"ז סעי' ה' וס"ם שם - ועיין בתשו' מהרי"ם סי' י"ד : ט לא' מן המחותמים ר"ל לא' מהם"ב למכיש המחותמים וכדלקמן סי' פ"ו סעי' כ"ה וכתב הסמ"ע ס"ז שם בס"ק ע' ומוכחתי דאפי' מכיש שעיר דמי בריעבד אלא דלכתחלה לא יקנוהו מכיש מאו' חשו' ועיין בתשו' מהרי"ם סי' ע"ם : י אפטרופסי כו' עיין בש"ע ס"ם ובפי' ק"ח ס"ו ובפי' ר"ן סי' ל"ה ס"ב : יא אע"פ שכתוב כו' לא"ר כו' בתשו' מהרי"ם סי' ע"ם : יב דלא"ר סוטת הנאה לית' מחון כשר להעיד אלא לחב ז"ל אבל יש לבעל דין לתלוק ולומר כהי דבעינא עדות אין כאן עדות קורבה יש כאן לפי שיש בהקרם לפי עדות זו הנאה גדולה לר"י ופסקו ר"ת והרמב"ן דסוטת הנאה ממון ובכאן יש לו הנאה לאחיו לחלק ההקרם למי שירצה ואפי' לבניו וכתותיו המחוכי על שלמטו כו' עכ"ל ולאחר הר"ב סוטת הנאה לית' ממון יכול להעיד אבל נראה לומר דבריכב"מ קושטא דחלתא קאמר לפי דס"ל להלכה סוטת הנאה ממון וכמ"ש לקמן סי' ס"ז סעי' ס"ק נאחו דלא מסתבר לומר דלא"ר סוטת הנאה לית' ממון יכול להעיד דעד כאן לא אמרו סוטת הנאה לית' ממון אלא לענין הסלומי כפל וקרוסי מאה ושבועה וכה"ג וכמ"ש לקמן סי' ס"ן משום דסתם פעיני דבר של ממון אבל לענין בניע' עדות לא בעינן בניעה של ממון דבניעה של שום הנאה כתי פסול דהא מיבעי' להעיד לזיכוי בנכי בעל מלוו אע"ג דליכ לית הנאה ממון רק דלא לקרויים מיבני לזה רשע ולא יכלם או שהראשון נוח לו ומסתי קשה היחמו וכה"ג או מפני הנאה שיתעשרו העניי' וכיוצא בזה וכדלקמן סעי' כ' ועוד דהרי לענין עדו' כת' הראש"ם וסטור לקמן סעי' כ"ח דפסי' דבר הנוגע לרבר אחר אם יש בר הנה בעדו' זה אפי' בדרך רחוקה ונפלאה לא יעיד ואע"ג דש"ם הנאה שים לאום שתעיד כדי שיהיה להנזכר סוטת הנאה לאחלק לחי שירצה - וק"ו היכא שיהיו שנזכר יחלק אע"ג לקרוביו דהוה אפי' תיתי סוטת הנאה מיהו ממון אף לענין עדו' מיהו דוקא כשיחלק אח"כ לאחר קניי' שירצ' שאינן קרובין אבל לקרוביו פשיט' דנוגע לפי שים ביו הנזכר לחלק לקרוביו ולא שייך כאן לומר סוטת הנאה אלא הנאה של ממון ממש לקרוביו - כן נ"ל ודברי הרב פ"ע :

יג כל

זה אלא היכא שקיבל עליו לחקריו' כתם אבל אם בשעת סילוק לא קיבל עליו לחקריו' כתם אלא לחר אם יבא ב"ם לערוך מידך חשל"ך אין לחוש למימר דוקא זה קיבל עליו דב"ח בא מנדו ומחיכי תיתי לומר שיתפייב לו לחקריו' דשאר פרעורי' דאין כאים מנדו ועו' כתבתי בפרישה דאפי' אינו מתנה אלא שבא יפלם לו לחקריו' דמעיקרא זה נ"כ מעיד לו ע"ם :

יד אם יש בה פירות כו' כן הוא ל' הנמרא וים כו' פרושים ברבה כתבה בטור ע"ם וכפרישה : טו ואם אין פירות מעיד ואף שבפירות יגלנו אם לא שנתנם ויתן לו מהם כמו שנתבאר לקמיה סי' ס"ח סעי' ל"ה וזה דוקא לפי' הרמ"ה ורמ"ם אבל ל"ת ואפי' אית כו פירות יעיד אע"פ שבשעת הלוואה לית לו כלום ויתן לו ביותר מלשאר קרקעות העיר ועפ"ר : יג אם אין לו הנאה אלא קרקע מוה כגון שבשעת שטר כתבו שהוא בשדה פלוני וגבה' זה ליתן שליש ממה שיגבל בתוכו ולפי' אין כותבין אלא שליש ממה שהעלילו שוב אינם יכולים לחזור ולומר דבר שאקלקל בו עדות פרשטון מצא"ע אם הוא קודם שהעידו כדאשקיע מור"ם ס"ג : טז קודם שהעידו עדותן בטל ואפי' אחר שהעידו אם לא נחתם השטר אלא אחר שהעידו יפרע מיהו נראה לנוגע בעדות הוא דרוקא שהעידו בשעה שהגיע לפרעון אבל אם לא הגיע לפרעון אלא אחר שהעידו אפי' נחתם השטר בשעת העדות אין העדות מועלת כלום ואפי' אם נחתם השטר אחר שהעידו אם לא שהגיע לפרעון אלא אחר שהעידו

מקרי ממון לפי מה שפסקו ר"מ והרמכן ז"ל ומ"מ אומ' לכי מחין להקדש מפסיד זכותו וכה"ג שחין העד נאמן לגבי אפיו שהוא יקלקו לפי רצונו מ"מ כאמן שהוא להקדש דפלניון דכור' ועוד מאחר שהעידו כתחלה שהקדישו מתם מ"כ להקדש קיים ולפי העדות שאמרו שהנזכר יקלק אם היה עדות כטלה היו קורי' ומניחים ע"כ העדות ברשאון קיים והכי נמי כטל עכ"ל ומור"ם שכתב אע"פ שהנזכר מחלק ממון למי שירצה ומשמע שכשעת עדותן ידוע הוא וכוונתו שהוא שהרשות להנזכר לחלקו למי שירצה אפ"ה עדותם עדות על קרובים הייבו דוקא למ"ד שטוכת הנאה לא הוה ממון (וכמ"ש מור"ם) לא היה ידוע וברא' לעיבי' מתחלה שיהבו לקרובו אבל למ"ד דהוה ממון כבר נתחלה לחין עדותם עדות כלל אם העידו בכח אחת או שהיה ידוע ואח"כ לא היה ידוע והעידו כן ג"כ מ"מ הייבו עדות אלא לענין זה שהוא להקדש אבל לא לענין שיחלק הנזכר למי שירצה וק"ל ומ"ש למ"ד טוכת הנאה כו' וע"ל בר"ס ר"נ דכן פסק מור"ם בהדיא וכ"פ המחבר כאן סי' פ"ו סל"ה וכ"פ הטור בסי' סל"ח: כד כל היכא דהשתא כו' כפ"ק ד' מ"ד אהא דקאמר שם משמיה דשמואל המוכר שדה לחבירו אלא כאחרי' אין מעיד לו עדי' מפני שחמיד נפני כ"פ פריך שם הגמרא היכי אמי לית לי' מרעא אחריתי מאי נפק לי' מיבי' עליה דידיה הדר אי לית לי' מרעא אחריתי מאי נפק לי' מיבי' כו' וכתבו שם התו' ו"ל תימה דכ"מ דנפקא לי' מהיות עכ"ל וזהו כ"ש כן אין לפוסלו לעדו' כיון דהשתא לא מרויח מידי עכ"ל וזהו כ"ש המחבר כאן אלא אע"ג דנמרי' מכרי שם קושי' דכ"ד עכ"ל ונקמ' ז"ל לעולם דלי' לי' מרעא אחריתי דאמר אלא כיון דלטוי לי' רשע ולא יצלם וכ"כ הטור והמחבר כסמוך שם ו"ה כ"כ לפסול מה"ט וע"ל דהמחבר מיירי כאן בנוגע אלא שייך כיון ה"ט כגון בנגרש דאמר יש לי מרעא אחריתי דקרינן עלי' רשע: כה ויש שמעון ז' מעדי המתנה פסול פי' המחבר כטל אף אם יש עוד עד ז' עמו והייבו אם רוצה לחזור מהמתנה ונמי שמעון בונע בעדו' הוא שרוצה להעיד כדי שיפטר מבעל דינו שהשבני נוח לו כן הוא שם כתוב בהדי' מ"ש כתב כאן תיכף פסול משל"ל ס"ל בהמוכר ס"ח לא' מן התחומים כתב שפיר דמי ור"ל לענין שיכול לגבות בו מן הלוה ואין הלוה יכול לומר שאתה שקר בדי' שיבא כו' ממנו וכ"כ בטור סי' ס"ו סכ"ח בהדי' אבל המוכ' אינו חוזר מהמקח ודוק · וזהו שמשיק מור"ם וכתב ז"ל וע"ל סי' ס"ו סכ"ב וסעיף כ"ח אם עד האחוס ור"ל דאפי הדיינים מסודרים שם כטו' וכ"ש תבוסים וא"ו וכל ז' טעמו כנ"ל וא"ש חזר וכתב מור"ם אם עד האחוס כו' אע"פי שכבר כתבו המחבר בעצמו לאפוקי זה בסעיף ז' ק"ל: כו שייב לטלם הסכירות כו' ואע"פי שיכול המוכר לחזור ולטוען הסכירו' מיד המוכר' לא ניחא לי' למיקם בדיב' ודייבא: כז הרי זה מעיד לו ע"ל סי' ק"מ שכתב הטור והמחבר כאן ס"ס שיקוק ע"ס וכפרישה כתבתי טעמו: כח אין המלוה והערב כו' דאן נוגעי' בעדות המלוה כדי לגבות מהוכו ממנו והערב כדי שלא יזטר המלוה עליו כשלא ימצא ללוה כיד הלוה:

כט ואם יפחר בידו קרקע כו' ל' הטור אפי' אם קרקע הנפחרת היא זיבורי' יכולים להעיד עליו אפי' אם הקרקע שמעידים עליה היא זיבורי' לא שהוא שקר משום חילוק שבין זיבורית לזיבורית: ל יכולים להעיד לו בפרישה כתבתי ל' הרא"ש משו"ה והערב ונ"ל לוקח רשאון ושכי דכשמו' דאיכא עוד אינש שהלוה או המוכר שייב עוד לאחרים מוקדם מהן וינבה קודם מוה הקרקע הנפחרת ומ"ה כשיפחר כיד המוכר כפי הסוב שלהן דהייבו מלוה והערב כדמי שהלוהה והלוקח כדמי הקנין תו אינש מוסב"ל משא"כ המוכר בעצמו שיודע כמה שייב לפיכך אינו מעיד הוה להלוקח אפי' אם יפחר בידו כדמי הלקיחה וכמ"ש הטור והמחבר בסמוך שם ו': לא והערב קבלן כו' ל' הטור אבל ערב קבלן דמן הדין יכולים לגבות מימנו תחלה הוה אפין שימנה המלוה לגבות בריש מן הלוה שתחוך כך לא יחזור עליו אפי' אם הסדה שתעי' עליו מידי' אם זיכורית (פי' ובכפחר כיד הלוה הוה זיכורית) שתא ניחא למלוה ליקח זיכורית עפי פורתא ושתא ניחא לי' ללוה ליתן לו בעידית בכיר פורתא עכ"ל ופמ"ש בפרישה: לב להעיד בכל ענין וכתב כ"י פמ"ה דף קס"ה ומיהו אם היה ללוה עידית וזיכורי' ויכורי' לף קבלן מעיד עליהם עכ"ל ד"מ ו':

לג לוקח רשאון מעיד ללוקח שני פירוש כגון רשאון שמכר למשון שהוא בניסן ומשרין מכר רשאון לראובן שהוא בתשרי כתיב ובכ

יח כל היכא דבשתא כו' שהוא בשמ"ם שה"ש דבמ"ם תשבי קוסית דמי לעולם דלית לי' מרעא אחריתי דאמר לא ניחא ליהוי רשע ולא יצלם וכ"כ הטו' בסוף סי' ו ומה כן לפסול מה"ט וכ"ל המחבר מיירי כאן בנוגע ללא שייך כיון דאי אשתא אלא רשע אכ"ל ונוטל כן הוא שהמחבר מיירי

מג וכזמן הזה כו׳ הטעם הוא מפני תקנת השוק וכמ״ש הטור והמחבר לקמן ר״ס ס׳ ע״ב : מד כמקום שהמערער צריך ליתן כו׳ עיין בטור לקמן סי׳ ל״ג שם מפורש הטעם כדי שלא יתנו לקנות מכיריו משלהם ויפסדו שמא נגזלים הם ביד המוכר ויהיה לו תקר לכשיגזל מידו ויוציא מיד הלוקח גלא דמי׳ לכן תקנו שלא יערער הלוקח להחזיר להבעל׳ גזל משלהם עד שיתן לו תמלא כדי דמיו שנתן להמוכר לו והבעל׳ יפחר על הגזלן המוכר לו ליפול מידו דמים שנתן הוא הלוקח ויהיו דוקא הם נתן הלוקח להמוכר לו פתח דמים מוחזקים מכל מה שיכיר לו הדמים בעד הסוס שהיה שייך לו בכר ג׳ל הבעל׳ לתפוס לו דמיו וז״ש הרמ״ס כאן במקום שהמערער צריך ליתן כו׳ לקמן סי׳ ל״ג ונם מתניתין כאן בפרק כיצד הולכין ונם משנה זאת שכתב הרמב״ם בעלמא גזלה דאז רואובן נותן בעדות דמי שנתן המערער להלוקח חוזר והלוקח מרואובן הגזלן לפרקי׳ הם נתן קנאה מגזלן דאז לא יכול המערער לחזור על רואובן שהרי הוא בעלמא קנאה וכתן דמיו לפי שקנאן ממנו : מה רואובן שגזל טלית מן שמעון שהעיד כו׳ ראובן נתחייב לשלם לשמעון בעדות שהעיד עליו שגזל טלית מן חבירו ולפי שאין לו לשלם עד שיחזור הטלית לידו לפיכך אין שמעון יכול לגבות ממנו עד שיחזור הטלית לידו ואם אבדה אין לו עליו כלום ואם הוזלה אין לו עליו אלא כפי מה שהוזלה ואם הוקרה אין לו עליו אלא כפי מה שהיה שוה בשעה שגזלה ואם נשתנית לטובה כגון שהיתה פשתן ונעשית בגד או שהיתה חטה ונעשית פת הרי הוא כאבדה ואין לו עליו אלא כפי מה שהיה שוה בשעה שגזלה ואם נשתנית לרעה כגון שהיתה חטה ונעשית קמח או שהיתה בגד וחתכו הרי הוא כהוזלה ואין לו עליו אלא כפי מה שהיה שוה בשעה שגזלה ואם נשתנית לטובה ולרעה כגון שהיתה חטה ונעשית קמח ונתערבה במים ונתקלקלה הרי הוא כאבד

קיס לי רק במקום שמסתייע הוא יחיד בנדון דיין דאיכא הר"מ ז"ל וחום' דבירים וס"ר נרוך ורמ"י דיכול למומחק לומר קים לי וע"ש - ועיין עוד בסמ"ע מהר"מ ן' מייט סי' כ"ט : לג כגון בית שכנסת או כלי קדש ומפורש שהם שלהן כגון ס"ת וכיוצא בזה כך הוא בתשוב' מהרשד"ם סימן ס"ז וע"ש : לד אין דיינין כו' עיין בתשו' מהר"ם מלובלין סי' מ"ב : לה שהנשמ' פוסק להם עיין בספר תורת חיים ס"פ מ"ם על הרמב"ם והטעם נראה : לו וכן לא יהיה דיין כו' עיין בתשו' מהרשד"ם סי' ס"ו ומוי' חלק"מ : לז שכשיו נהגו כו' עיין בתשו' מהר"מ ן' חיים סימן כ"ם : לח ובן לא מהניכ כאן כיוצא בזה לא מהני מוכח רמיי כו' כיוצא בזה יבואר לקמן בפרי שפתי כהן ליישב דעת הרבי האגור שכתב סמיך להניח נשים לשתות שכבר נהגו אלא לשתות מהי' שם הציג עליו הלא רמיי מוכח כהר' נסים בתחלת שתי שפתי דכתב הוי לא רמיי רמיי ובכ"מ מהרי"ק ושו"ר כאן - ושתעתי שם מי שפקפו עלי בזה ונא שלחני משכיל מהר' ואתר' מהר"ק שורש קע"ב ושו"ר כאן מיי כן אלא שם בתשו' מיירי בדבר שנא לעשותו ושתינו לעשותו תמיד שם בתשובה ונדורים ריש פ' שבועה ונא שלחני דתשרי"ק מיירי דוקא בכה"ג כגון שם נהגו בתקום פלוני שמין מנרמי' שהניחו כתשני בע"ם וכה"ב ושפיר בשכתבו בה"ג שם יעויין שם :

וזה שכר השמתי לו - בורמי' כנרמי' כן הוא בשלחי נבורי' שלנו לפי דעתי' הנעלם"ג לא כיון יפה ודעת מהרי"ק ושו"ת הוא כנרמי' ושתו שהנהר שרוחם בעל ס"ב לומר דדוקא הכא דמירע תעשה ושתינו לעשותו תמיד מהרי"ק לא רמיי רמיים לא נסיר לעולם ה"ל ושפיר כתב מהרי"ק וז"ל ושכר כתב עור כי לא רמיי ולא שתעו מיי רמיים אלא רבר עשוי הוא דדוקא היכי שים כ' כיתי עדי' המכתיבי' וא"ז שתת שתורת רמיים שתקרשה וא' שתורת רמיי כן ושך אבל איכ' שמין שהחתם כי הכי שמין מרם מעיר שהניחו ברמשונים בשלשה לשתיר בשלשה עשים' ועשים' דחתני המומרים ושתיירים אלא רמי ולא שתעו מיי ברמשונים פוסק פה ושתפקף וכה"ב שיתת בעירונין כו' אכ"ל דשתת דבר' כיתי עדים כיון רשיב' שהחתם הא לשו הכי הוי לשרמיי רמיים ושך דמהני אלא רמיי שתקרשה אלא הוי שתניחו לעשותו - ועוד רשי"ב היפך מיך לומר לא רמיי מיכ רמיים ושבי שתעיר שמין לך רמיים נרולם מזה אלא ושתי מהרי"ק מיירי שמין שתי ברמשונים כך תעשה אלא רמיי מעולם מי שהחתיר ושא"כ כיון רשהנה דחסכלי ולא שתעו שתחתיר נדבר הוי לא רמיי רמי' כיון רליכא מהריני דחכחי לשו - כן משתע לפיר' נרוך דעת מהרי"ק - וכן נרשם רעת הר"ב מהרש"ם שכתב כר"ח מי' ז' נשם מהרי"ק נשתתם דשהנה הוי לא רמיי ושכ"ב נשהניחו לם ע"ם ס"ל ושם פיתם ס"ל לפרושי דהייט דוקא שהנה אלא שתעשה לעשותו ושתניחו לעשותו תמיד דשכל נוכי הוי שהנה לא רמיי רמיים - ופשט נכון ים נדבר דכיון שהנה אלא רמיי ושכ"ב נשהניחו לעשותו ושתניחו לעשותו תמיד ס"ל אלא היי שהנה כן אם היה הדבר תותר ס"ל אלא כיון רמיי רמיים כן שכתבו כוכוב לשתור וכן לשתר : וש"ם בעל ס"ב דמהרי"ק מייתי רמיים (תעירונין דף מ"ח) הוא אלא שרעת שרם נאותן התעניות שכאו נש"ם ולא היו שתניחים דשם אלא היו שתניחים. הלא שהנה כו' לשע"ר לא כיון יפה שם שיתת רכוכת שהרי"ק הוא כרבריו ס"ב שפי רמיים שייתי דלשת לעולם שיתת לך דעובר רשכלונו לא הוי ככא שעשה לירינו ושת בעניות הוי רמיי שתת שהרי נשהנו לשכול ולא לשנים ושתן לך רמיי נרול הוא - נס ש"ם בעל ס"ב ולולי כי סתן שתירוץ שת שהרי לשתר שיתת היה קצת נרע' רשין שכתן רמיים ולא רמיי שהנו הוי רמיים כו' ורלשת לא שרעת נרבר שהיינו הוי לו שתת רשתיקה כסורשה לשיב כו' בלשע"ר שהבעל ס"ב לא כיון יפה בכל זה רסוף סכין שכבר שהקשה הלכה כר' נשליאל ולא היה שרם שרעת נרבר כלום כו' פירושו שכבר שקשה הלכה נזה אלא הוי שתניחים זוה שהיינו רא"כ ל"ל לר' יוחנן נזרי לומר כל יחיו של ר"ב קבעו הלכה כמותו שכ"ב קבעו הלכה כחותו לו' שפי' לו לא קבעו הלכה כמותו אל"ל שקבור כבר שהקשו הלכה לר"ב שכבר נהגו לשכול ולא לשנים - אלא הרבר נרוך רס"ם שר' יוחנן רנם לשפר הבריו של ר"ב לפי שהיה נרשם לו שרין שתשליחי ועריין לא היה שתניחם נרבר זה ועשר ר' יוחנן בן נזרי לומר כל יחיו של ר"ב קבעו הלכה כמותו נכל מ"ם ר"ב ולא שקרקעו אחר דבריו אלא היה שתניחם לשתוק כדבריו ושכשיו לתם שתניח לשתוק בין שותפי לך שכבר שקבע הלכה לשתוק כר"ב נכל דבריו ולא היה שרם שתערער נדבר שעולם לומר לא שתוק כר"ב ור"ב שייתי שהרי"ק שפיר רשים ליה רשם ע"ב לא היה פרושו אלא אחת שתערער אלא שתוקי לו שכשיו כ"ל כונתו שתת לש"ם ור"ל כיון רשתם לא שתת שתערער והוי רשי' לומר רשבעו הר"ב בכל דבריו ס"ב ס"ב נבי שמלוכות וס"ב ס"ם נמי בנדון דידי שהשתניחם שמין הכשים כוותפות - ות"ם עור בעל ס"ב רשים ליבריו שר' ס"ע נם כזה דבריו לא נסיבין לשע"ר. ודומי התם בשבעל שתם ס"ר לשו לשיתה ל"ה היו קונעים הלכה לדורות ד"ואת שרע כך ולא היה כוכה נדבר שבל שם ס"ב אלו שרע כן הרבה פעמים ושיה שתניח בדבר ורשי היינו יכולי' שפיר לומר שרלא שרי' כן לשתן ל"ה שהנה ושתניחו שתם כיון רלא היה רק שתם ס' ושתי שהיינו שומרי' שולי שקרה הוי שתפיקין ושתי רשתם ושפ"ם לא שתי שתניכן לשתילף שתת שתם' שלא ורשי כרשי' שהשתם שתת

על נוף העדים לומר אתם העדים שייתם עמנו אין הרשאונים נחמיכים להכחיש כדבר שהעידו על נופשו דומה לאם העידו שניים על שניים שראו אותם שחללו שבת או הרגו הנפש שאינו נחמיכים אלו שהעידו עליהן לומר לא עשינו כך · כן משורש הדין והטעם בסימן זה בשור ·

והמכבר קינר ולא כתב כאן שום דין הזמם · ומ"ש בתוך דבריו ואם לא כתב כאן אלא לפי שהוא ענין לעדות שהוזמו ולא לומר שהוא דין לעדים שהוזמו ·

(ס) ערים שהעידו בבית דין בא' שחייב לחבירו מנה ואח"כ אמרו שקר הערנו ערותם הראשונה קיימת רבין שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד ג' אבל נאמנים לגבי עצמם לשלם לו כל מה שהפסידוהו ·

הגה שור המכבר קינר כאן במקום שהיה לו להזהיר מפני שהוא דין עדים זוממים המחויבים מיתה ולא ממון ומשום הכי לא הזכיר כאן ממון ·

מ"מ ג (נ) היכא דפקדתא דעד זומם בפני ב"ד ועדי הכפשה כשרים כמו שהתראה לעיל סימן ל"ד · ועכ"כ כתב בעל השור הרבה דינים מעדים זוממים והרונש לעמוד עליהם יעיין שם ·

הלכות

לח ג ערים שהעידו כו' ל' השור ומה שהתחייבים הניחמין אינו אלא קשה כו' לפיכך אין מחלוקין ע"פ עצמן כו' אבל אם אחרו עדות שקר העדים ע"פ עצמן אלא אפילו העדות שהעידו נכונה מכויין · ל"ה כתב הכי' לא ידעתי למה כתב כן דין זה נמי ס"ת ערוכה היא וכתב בה"מ וז"ל ולא ידעתי מה קשה לו דהא לא פירש נמי אלא עדות שקר העדות הראשון מתקיימת משום דיכין שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד וכן אם אומרים אין מחלוקין ע"פ עצמן משום דהוזמנו אין מחלוקין ע"פ עצמן משום דהוזמו קשה הוא אבל לא פירש נמי אלא עדות שקר העדות הראשון מתקיימת משום דיכין שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד וכן אם אומרים אין מחלוקין ע"פ עצמן כשאומרים שקר הערנו ולכן כתבתי נמי כתב ר"מ והרמ"ם מולק ע"ז ומ"ל דמחלוקין ע"פ עצמן משום דיכ' דנרמי והניחו בחיים כ"כ ס"כ וכ"כ הטור לקמן נמנו (נמי' מ"ו מל"ר) עכ"ל דרכי משה · וכ"כ נמ' לאם מזנה סוף פ' י"מ מה' עדות דהטור הוכרך לכתוב דין זה נמי ס"ת ערוכה היא לאפוקי מדברי ר' ירוחם והרמ"ם ז"ל דאית להו דבאחרים לחייב עצמם משום דיכ' דנרמי ומפלקה מחייבת הב"י עכ"ל וכ"כ עוד שם דה"ה הרמב"ם שם דבאחרו שקר העדות אין מחלוקין ע"פ עצמן היינו כפי' ר"ם ולא כר' ירוחם והרמ"ם ופ"ב · וכ"כ נמ' שהרית יוסף ובבית מרם הטור נמי ס"ת מיירי שאין מחלוקין משום דיכ' דנרמי ולאפוקי דברי ר' ירוחם · ולפי עניות דעתי הדברים נדוליים אלו מיכם נכוכים מכה"ה קושיות · ג' אם אינם מחלוקין ע"פ עצמן · כ' מאי לא מבעיא כו' אלא אפי' כו' הא אפי' ר"ם שאין מחלוקין ע"פ עצמן · ג' אם אינם מחלוקין ע"פ עצמן משום דיכ' דנרמי ולמאן דמחייב אפי' הכי לא מבעיא פשוט הוא כמ"ש ומ"ש הב"י נוהה דוחק ע"פ

הלכות הלואה

לט כותבין שטר ללוה בלא מלוה ועל איזה הודאה כותבין ובו יז סעיפים:

א המלוה את חבירו בערים ג (ג) או שהודה בפני עדים שהוא חייב לו נקרא מלוה על פה ד ואינו גובה מהמשועבדים ג והמלוה את חבירו בשטר (ב) גובה מן המשועבדים אפילו לא כתב אחריות רקיימא

מודם מרי"ם שטעדים פסולים דלא עדיף מסומא שלא בפניהם דלכי דמזמם לא חוי בכתפא מיהו' חוי' דמסוומא מיא מוכחתא בזוקי ועדות נשלה ופסולי' לכל עדות שכתורה כולקמן נסי' ל"ח וס"ב נעדות שבשטר בכתפא מיהו' חוי' וטעדים פסולי' לף לדעת מרי"ם ל"ל עכ"ל וכ"ל כדלכי בכ"מ ולא מסתברא דסתם בכתב הוא דבכתפא מיהו' חוי' כמו סומא שלא בפניהם כו' ליה' דמי לא עסקינן נמי שמזימי' אות' בפניהם שמוזמים להם מיהו' אחם מתחת' על שטר זה ולא בפומו ויום עמהו היהם שלא נרשם דשמעי' מרי"ם דכיון דעדים זוממי' חיבום בזה שמשם תורה בקנם דשמעי' שלא עשו מעשה משלמים שפין עונשי' שלא נחם שבשם התורה וכן מוכיח בלשון מרי"ם ס"ב דכתובו' שם' המזי' וז"ל אין בזה שלא לשלם ממון נעדות על פה עכ"ל דלעיל בורך דקי' וכתב אין בזה שלא לשלם ממון כמ"ם שלא ודלי כדפי'. ומשמע מ"ם מרי"ן וזה שלא כדברי מרי"ף כמ"ש בסברין מרי"ן דמרי"ם מודם לדעת מרי"ף ליה' לפי"ד דודאי גם מרי"ם מודם לשטר שכתוב בו שכתוב וכתבוהו למרי"ם בפ"ם ר"פ אע"פ דנרשי' שחם רישי מחוקות מי בעינן דרישם וחקירה ורמיכתו שטר מזחו כחוב בשחר בעיטן בשחתם ונאו עדים ואחרו היעך אחם מעידים על שטר זה ולא ניום עלינו שמתו חייחם במקום שלוני שטר כשר ועדיו כשרים חייבי' שחם אחרוהו וכתבוהו ואי ס"ד בעינן דרישם וחקירה היכא חייבי' שחם אחרוהו וכתבוהו כו' אי' דכיון דבעינן דרישם וחקירה בשחר יום ובאו עדים על כרחך כחבו כן בשטר ואל"כ לא ס"ל עדות כלל כיון שאי אחם יכול לסיומה דשמעם דדרישם וחקירה הוא משום דבעינן עדות שאחה יכול לסיומה ואל"כ כיון שכחבו בשטר בחחלה כחבוהו היכא חייבי' שחם אחרוהו וכתבוהו ותו פריך אחם שם מחוחרי' אחאי כשרי' הא בעינן דרישה וחקירה פי' ואל"כ כיון שלא נכחב בשטר בחחלה בחבוהו עדות שאי אחם יכול לסיומה שוא וכן פירשו מרשב"ן והביאו חוחם מיים שם בר"ם ומוכרם שוא ורש"ל ומשיק דלרבינו מחוקות לא בעינן דרישה וחקירה מדרבנן וא"כ מוכח מכול' שוני' דבשטר נחי אינה כמו בפסול השטר ובא"כ נם מרי"ם מודה בזה ולא כמו שכתן מרי"ן מדברי' (נם מ"ם מרי"ן שם כדחניא נפ' נם פשום שטר שכחוב בו נפ' נעיון בשחיטה ליח' נפ' ומוכח מדחניא זו ובכין שהיה נרייתא' נפ' נם פשום נשנך מורפי' לף עיין רק בדי"ף ע"ל מרוכא דחיישי' נרייתא דחחלת נתן כשר לפי שכחב בו שטר שכחוב בו ונם ס"ל לרבינו דוקא בשטר שכחוב בו שטר ולא בשאר שכחוב בו שטר כגון שכחב בו ש

ד לחריות ט"ס משום דמוקה דלא סדי ליכם זוי בכדי וע"ל סי' מ"ט ס"ב בהג"ה דנם בכמה טעות לחרין ט"ס : ס ועל ר"ס רכ"ה כנ"ל דשם כתב מקור דין לחריות ט"ס שהיו כחרקעי' כין כחטלטלי ומילק שם כין יולא מידו כחוכם לו לא ומיהו חותן הקילוקים ליכם ס"ב"ס כהן כחלוה דלא לחירא לו חוב' בלא כל לוה שנעשה לו טוב' כהלוחה קייב כחוכם' ולקחוב לחלוה חעות שהלוה לו ושם ליו לו טורף ממעכדי ודוקא בלוקח בלא הלוה חעות לחמוכר בלא שקנו ממנו קרקע והרי מוכר עשה חת שלו שחכר לידו קרקע חו לינו קייב כמה ליגע מידו כחוכם וק"ל : ו וכותבין

דקיימא לן ד אחריות טעות סופר הוא ס (נעש"ם שנר"ם נשם הרמב פוסקים וז"ש נשם מרדכי ר"פ כניקוי' ועוד הרבה פוסקים) ואם יש עדים שקנו מידו אפילו (ב) לא נכתב נובה ממשעבדי הנס ועיין לקמן סימן ס"ש סעיף כ' ופעיף י' ס"ק מ"ו סטר סופר : ס ועיין לקמן ריש ס' רכ"ם מדין חעות טעות סופר : ב ס (ג' רמב"ם פ"ו מ"ם מכוה כל הסעיף) (ד) המלוה את חבירו בערי אין כותבין עדותן ונותנין למלו' שלא יחזירו למלוה על פה עדות בשטר ער שיאמר להם הלוה כתבו שטר וחתמו ותנו לו ואף על פי שאמר להם כן צריכים

מן היורשים שעבור דאוריית' אלמא דס"ל לחלק בשם אבל לרב ושמואל מטעם שם להריח דס"ל לפילו בחלוה הכתוב' בחורה שעבוד' לאו דאוריית' ולכאי קשיחי רב ושמואל בב"ב מחמת שעבוד' לאו דאוריית' ולכאי כמי שמואל בפ"ק דקדושין בשם שהביאה חשלמ' וחתה לא יבאו יורשים עולמ' ואפי' בחם ס"ם משום דשעבוד' לאו דאוריית' אפילו בחלוה הכתוב' בחור' עיין שם - וע"כ חתיב שפיר בב"ב לרב ושמואל ויכול להיות שהמקנן וחתרגן נוסיהו ס"ל לחלק בין חלוה הכתוב' לו לא רק שקבלו ושמואל (ושם ללא חייתי ס"ם הך חיתיבי דקדושין ניישו דבנתב בחר' הוא עיקר חלמיהו דרב ושמואל ועוד דשקדושי לא שחר רב מידי ללא שמואל רק ב"ב שחר רב ושמואל חרוייהו ושקנו בני ביתיה לרב ויחיבא לרב ותירץ כשעתר בדין) ועוד שהרי הפי מיחיבי ניישו שחם ס"ם ללא לשון ומיחיבי הוא שבני יחיבא של רב ושמואל הוא שהקנו כן חדש שהרי חתרגן הוא ר' אילעי אחר רב ע"כ שחק בפ' שפק דקסח

בני ביחיבא של רב ושמואל דפרו מחחם להם ירעו בחחת שבניהם לסו בכל נוני שעבוד' לאו דאוריית' - אבל הם"ל כרב פפ' שפק דקסח שעבוד' דאוריית' בחלוה הכתוב' בחורה ובעלמא שעבוד' לאו דאוריית' :

עור ביה חברם"ל שם ובפ' שור שנגח בריה בריה ראיה חחחי דחחרי' בכוכוחת פ' יש בכור אלא חחר רב ס"ע חלוה הכתוב' בחורה לאו הכתוב' בשטר דחי' וכ"ע לית לחו דרב פפ' חחר חלוה ס"ע נוהג חן היורשים ואינו נוהג חן הלקוחות כו' משחע דרב פפ' לא חיירי בחלוה הכתוב בחורה מדחתי לקרן חיחרי דס"ם שבני חלוה הכתוב' בחורה וכ"ע שבני כרב כרב פפ' ס"ח רב פפ' לאו בכבי חיירי אלא בחם ס"ל וגם זה לפע"ד אינו רחי' חב' שעמים - ברא דוחחי חך דב פפ' דבב"ב דחחר חלוה ס"ע נוהג חן היורשים ואינו נוהג חן הלקוחות חיירי בחם ס"ל וכדחוכח חדברי החוסקת נוסיהו להריח דהא דחחר נוהג חן היורשים חשום נעילת דלח ושם אינה אלא ס"ס כמי שם שעבוד' דאוריית' רק בחחום' כחתו דרב פפ' דקדושין דקחחר חלוה ס"ע נוהג חן היורשים ס"ם שעבוד' דאוריית' חלוה הכתוב' בחורה ורבה רב' יש בכור חייתי הך דב פפ' דבבה כחתו - ועוד ואולי חעיקר בעיני שברי לא כחבו החוסקות דס"ל לרב פפ' דחלוה הכתוב' בחורה שעבוד' דאוריית' ועל כרחך דב פפ' נוסי' ס"ל דלאו הכתוב' בשטר דחי' דהא פשיט חחם דקדושין בחלו' הכתוב' בחורה דאינה נוהג חן הלקוחות רק בחחוספת כחבו דרב פפ' ס"ל נבי חלוה הכתובה בחורה שעבוד' דאוריית' ואינו לאו ככתוב' בשטר דחי' לענין החטרוף חלקוחות וס"כ בפ' יש בכור דבעי רבה לפוקחי דרב פפ' דחמי בשטר דחי' ס"ל דחלוה הכתוב' בחורה שעבוד' דאוריית' ומיה

צריכים להמלך בו אחר שחתמו בשטר ואחר כך נותנין השטר ביד המלוה ס (פרמב"ם וה"מ ור"ן ועפ"ת) (ה) וי"א שאינם צריכים להמלך בו ׃

ג במה דברים אמורים כשלא קנו מידו אבל אם קנו מידו שהוא חייב לו מנה הרי אלו כותבין ונותנין אף ע"פ שלא אמר להם כתבו שטחם קנין לכתיבה עומר ואפי' נשתהא זמן מרובה ואח"כ בא המלוה ותבעם שיכתבו לו הרי אלו יכתבו ויתנו (ו) ואין צריכים לחוש שמא פרע ס (סור סי' ס"ג) ו וכותבין בו זמן הקנין ׃ או יכתבו שטרא רנא איחרגורו וכתבנוהו ס ואפילו מת המלוה קורם כתיב השטר ס (פמ"ת סער פ"ה) אפילו קבע לו זמן ועבר הזמן יכולים לכתבו אחר מותו וכן אם מת המלוה ובאים יורשיו לעדים שיכתבו להם השטר כותבין להם ס (ר"ן פ"ב דכתובות נסם רחב"ן ונקט נפוכים) (ז) ויש חולקים ואומרים ס (ח) דאי משך מילתא טפי משלשים יום אין כותבי' ואם קבע לו זמן לפרעון אין כותבין אחר אותו זמן רחיישינן שמא פרע ׃

כגה ס (תוז' רפ"ה פ"ו ופלוגתא ר"ם פ"ק ר' עזר רפ"ק דב"ב) וכל שלא אמר כתבו וחתמו לוקח שכתבו כשטר. ו' היכו שלא כפנקס כשלמח (ט) מיהו יש לחושרים דאם נתקיים דכין

ואפי' למ"ד דאקני ס"ס הוה כמ"ס לקמן בסי' קי"ב ס"ק כ"ה כתב דלקני ס"ס לא מהני אלא כשהלוה מודה שקנה מידו ולא כשהוא כופר ואפי' לר"י דאקני ס"ס הוה כמ"ס מ"מ כשהלוה כופר אין לו לכתוב שטר אלא כשהלוה מודה שקנה מידו ולא כשהוא כופר ואפי' לר"י דאקני ס"ס הוה כמ"ס לקמן בסי' קי"ב ס"ק כ"ה כתב דלקני ס"ס לא מהני

יח דכיון ע"פ הייכו להוציא מכל לא נכנו' מחמכבדי ועד"מ ד' וכס' מ"ו ס"י ע"ש: יב וע"ל ס' פ"ח כל"ל כי כן כתב בטור סם וכדברי המחבר סכ"ט ע"ב: יג סם פלוגתא מוקם שלא יכתבו כו' וע"ל בס' רמ"ג ס"ו סם כתבו בטור ומוקם מלתתו לו ויעיין ע"ש * מדין סנים שקבלו קנין ליפטר וזה"ו: יד כותבים על כרחו ס"ש כרסב"ג דדוקא כלוה ומוכר כ"כ מכל כמוחן מתנה ס"ל דיכול למחות: טו שלא כשקבו ממנו בפני המלוה ס"ש וסרמ"ז כס' ז' סכ' מקומות כס"י וכסכ"ג ע"ש ועמ"ש כסמו' כסמ"ע ס"ק ס"ב וסל"ו: טז ו"ס מוקים כזה ס"ש ועמ"ש סם כל' דכתב מע"ג דסתם קנין לכתיבה עומד מיכו עומד לכתו' כו מחרית וסחר פויין וסה דמחרי' מחרי' ס"ם הו' הייכו כשהתי' עכ"ל מכל כל' כ"ש ג"ל דמ"ם כן כפ' ג"פ קלי מערב ודוקא בער הרין כן דמין לו הנח' מהלוה משלם"כ בלוה ומוכר דקבלו הנאה מחרי' כהו דקבלו ככל ענין ויעין בהגה"מ וע"ל סי' ס"ח ס"ב: יז ין יכולין לכתוב שטר כשהזמין מחרי"ם כו' ע"ל ברסב"ג סם וכדין כותן כן דמל"כ מס ה"ו סם ברסב"ג מי' מדם כל שכיס יכתבו לו שט' ונוכה ומוזר ונוכה כו' ע"ש: יח לה ה"ו קבוע ולה שלמו כ"כ ברמב"ם פ"ו מטוען ור"ל שלה ה"ו קבוע מו לה שלמו כו' ע"ש דכן מוכח לפרש כן: יט שמ

(יט) אם לא

(יח) דכיון ע"פ הייכו להוציא מכל לא נכנו' מחמכבדי ועד"מ ד' וכס' מ"ו ס"י ע"ש: יב וע"ל ס' פ"ח כל"ל כי כן כתב בטור סם וכדברי המחבר סכ"ט ע"ב: יג סם פלוגתא מוקם שלא יכתבו כו' וע"ל בס' רמ"ג ס"ו סם כתבו בטור ומוקם מלתתו לו ויעין ע"ש * מדין סנים שקבלו קנין ליפטר וזה"ו: יד כותבים על כרחו ס"ש כרסב"ג דדוקא כלוה ומוכר כ"כ מכל כמוחן מתנה ס"ל דיכול למחות: טו שלא כשקבו ממנו בפני המלוה ס"ש וסרמ"ז כס' ז' סכ' מקומות כס"י וכסכ"ג ע"ש ועמ"ש כסמו' כסמ"ע ס"ק ס"ב וסל"ו: טז ו"ס מוקים כזה ס"ש ועמ"ש סם כל' דכתב מע"ג דסתם קנין לכתיבה עומד מיכו עומד לכתו' כו מחרית וסחר פויין וסה דמחרי' מחרי' ס"ם הו' הייכו כשהתי' עכ"ל מכל כל' כ"ש ג"ל דמ"ם כן כפ' ג"פ קלי מערב ודוקא בער הרין כן דמין לו הנח' מהלוה משלם"כ בלוה ומוכר דקבלו הנאה מחרי' כהו דקבלו ככל ענין ויעין בהגה"מ וע"ל סי' ס"ח ס"ב: יז ין יכולין לכתוב שטר כשהזמין מחרי"ם כו' ע"ל ברסב"ג סם וכדין כותן כן דמל"כ מס ה"ו סם ברסב"ג מי' מדם כל שכיס יכתבו לו שט' ונוכה ומוזר ונוכה כו' ע"ש: יח לה ה"ו קבוע ולה שלמו כ"כ ברמב"ם פ"ו מטוען ור"ל שלה ה"ו קבוע מו לה שלמו כו' ע"ש דכן מוכח לפרש כן: יט שמ

(יז) אבל אם לא

(טז) אבל באומר פרעתיך נאמן ואפילו תוך זמנו משום דריש טענת של מלוה כשלא הוציא שטר אבל אם לא היה קנין ולא שטר והעידו שהוא תוך זמן גובה על פיהם (ויעין לקמן ר"ם ס"ג)

(טו) אבל אם קנו ממנו שלא בפני המלוה אין כותבים עמ"ש ברסב"ג ס' פ"ב ס"ב ובמ"ח ס"ק ס"ב ובס' רמ"ג ס"ו סם כתבו בטור ומוקם מלתתו לו ויעין לקמן ר"ם ס"ג)

(יד) (ויש מוקים כזה)

(יג) אבל הערים אין רשאין לכתוב עומד ויצוה אל תלתבו לו שטר יד כותבי על כרחו אע"פ שאין עיריו רוצים לילך למדינ"ה ים (סור סי' ר"מ ורמ"ן וכ"ג ס"ק ג' בשמו) יש מי שאומר דלא אמרי' סתם קנין לכתיב עומר סו אלא כשקנו ממנו בפני המלוה (כ"י סם כשם רשב"ם ורמ"ה) אבל אם קנו ממנו שלא בפני המלוה אין כותבים סו

(יב) (ויש מוקים כזה)

(יא) (תסו' רשב"ם סי' אלף ל"ד ורמ"ה ס"ב) הערים אינם צריכים להיות מזומנים אבל מכל מקום יו (סו) אין יכולים לכתוב לו שטר כשמזמין אחרים בקנינו רבי אמרינן סתם קנין לכתיב עומד הני מילי דמיחרי ועשאן שלוחים אבל אם העידו בעל פה ערותם ערות אם כפר זה בעיקר הדבר (סו) אבל באומר פרעתיך נאמן ואפילו תוך זמנו משום דריש טענת של מלוה כשלא הוציא שטר אבל אם לא היה קנין ולא שטר והעידו שהוא תוך זמן גובה על פיהם (ויעין לקמן ר"ם ס"ג)

(י) (תסו' רשב"ם סי' אלף ל"ד ובלחו"מ לקמן סעי' ל"ב) (יו) כל שכתבו וחתמו במקום שלא היה להם לכתוב ולחתום אין לו דין מלוה בשטר

(ט) כל שלא קנו מידו הוה בפני בית דין של שלשה

(ח) (תסו' רשב"ם סי' אלף ל"ד ובלחו"מ לקמן סעי' ל"ב) (יו) כל שכתבו וחתמו במקום שלא היה להם לכתוב ולחתום אין לו דין מלוה בשטר

(ט) כל שלא קנו מידו הוה בפני בית דין של שלשה

(ח) (תסו' רשב"ם סי' אלף ל"ד ורמ"ה ס"ב) הערים אינם צריכים להיות מזומנים אבל מכל מקום יו (סו) אין יכולים לכתוב לו שטר כשמזמין אחרים בקנינו רבי אמרינן סתם קנין לכתיב עומד הני מילי דמיחרי ועשאן שלוחים אבל אם העידו בעל פה ערותם ערות אם כפר זה בעיקר הדבר (סו) אבל באומר פרעתיך נאמן ואפילו תוך זמנו משום דריש טענת של מלוה כשלא הוציא שטר אבל אם לא היה קנין ולא שטר והעידו שהוא תוך זמן גובה על פיהם (ויעין לקמן ר"ם ס"ג)

(י) (תסו' רשב"ם סי' אלף ל"ד ובלחו"מ לקמן סעי' ל"ב) (יו) כל שכתבו וחתמו במקום שלא היה להם לכתוב ולחתום אין לו דין מלוה בשטר

(ט) כל שלא קנו מידו הוה בפני בית דין של שלשה

(ז) (יט) אם

(יט) אם

(יח) דכיון ע"פ הייכו להוציא מכל לא נכנו' מחמכבדי ועד"מ ד' וכס' מ"ו ס"י ע"ש: יב וע"ל ס' פ"ח כל"ל כי כן כתב בטור סם וכדברי המחבר סכ"ט ע"ב: יג סם פלוגתא מוקם שלא יכתבו כו' וע"ל בס' רמ"ג ס"ו סם כתבו בטור ומוקם מלתתו לו ויעין ע"ש * מדין סנים שקבלו קנין ליפטר וזה"ו: יד כותבים על כרחו ס"ש כרסב"ג דדוקא כלוה ומוכר כ"כ מכל כמוחן מתנה ס"ל דיכול למחות: טו שלא כשקבו ממנו בפני המלוה ס"ש וסרמ"ז כס' ז' סכ' מקומות כס"י וכסכ"ג ע"ש ועמ"ש כסמו' כסמ"ע ס"ק ס"ב וסל"ו: טז ו"ס מוקים כזה ס"ש ועמ"ש סם כל' דכתב מע"ג דסתם קנין לכתיבה עומד מיכו עומד לכתו' כו מחרית וסחר פויין וסה דמחרי' מחרי' ס"ם הו' הייכו כשהתי' עכ"ל מכל כל' כ"ש ג"ל דמ"ם כן כפ' ג"פ קלי מערב ודוקא בער הרין כן דמין לו הנח' מהלוה משלם"כ בלוה ומוכר דקבלו הנאה מחרי' כהו דקבלו ככל ענין ויעין בהגה"מ וע"ל סי' ס"ח ס"ב: יז ין יכולין לכתוב שטר כשמזמין אחרים בקנינו רבי אמרינן סתם קנין לכתיב עומד הני מילי דמיחרי ועשאן שלוחים אבל אם העידו בעל פה ערותם ערות אם כפר זה בעיקר הדבר (סו) אבל באומר פרעתיך נאמן ואפילו תוך זמנו משום דריש טענת של מלוה כשלא הוציא שטר אבל אם לא היה קנין ולא שטר והעידו שהוא תוך זמן גובה על פיהם (ויעין לקמן ר"ם ס"ג)

(ז) (יט) אם

(יט) אם

(יח) דכיון ע"פ הייכו להוציא מכל לא נכנו' מחמכבדי ועד"מ ד' וכס' מ"ו ס"י ע"ש: יב וע"ל ס' פ"ח כל"ל כי כן כתב בטור סם וכדברי המחבר סכ"ט ע"ב: יג סם פלוגתא מוקם שלא יכתבו כו' וע"ל בס' רמ"ג ס"ו סם כתבו בטור ומוקם מלתתו לו ויעין ע"ש * מדין סנים שקבלו קנין ליפטר וזה"ו: יד כותבים על כרחו ס"ש כרסב"ג דדוקא כלוה ומוכר כ"כ מכל כמוחן מתנה ס"ל דיכול למחות: טו שלא כשקבו ממנו בפני המלוה ס"ש וסרמ"ז כס' ז' סכ' מקומות כס"י וכסכ"ג ע"ש ועמ"ש כסמו' כסמ"ע ס"ק ס"ב וסל"ו: טז ו"ס מוקים כזה ס"ש ועמ"ש סם כל' דכתב מע"ג דסתם קנין לכתיבה עומד מיכו עומד לכתו' כו מחרית וסחר פויין וסה דמחרי' מחרי' ס"ם הו' הייכו כשהתי' עכ"ל מכל כל' כ"ש ג"ל דמ"ם כן כפ' ג"פ קלי מערב ודוקא בער הרין כן דמין לו הנח' מהלוה משלם"כ בלוה ומוכר דקבלו הנאה מחרי' כהו דקבלו ככל ענין ויעין בהגה"מ וע"ל סי' ס"ח ס"ב: יז ין יכולין לכתוב שטר כשמזמין אחרים בקנינו רבי אמרינן סתם קנין לכתיב עומד הני מילי דמיחרי ועשאן שלוחים אבל אם העידו בעל פה ערותם ערות אם כפר זה בעיקר הדבר (סו) אבל באומר פרעתיך נאמן ואפילו תוך זמנו משום דריש טענת של מלוה כשלא הוציא שטר אבל אם לא היה קנין ולא שטר והעידו שהוא תוך זמן גובה על פיהם (ויעין לקמן ר"ם ס"ג)

(ז) (יט) אם

(יט) אם

מיהו

יג"ל דסם נתקיים בסטר נכיס דין דכין על פיו דוקא יודע תן הקיום דאית ליה קלא ע"כ ולפלא הם דברי הבאי ע"ל ס"ס ס"ק ג' וגרס לו זה סלא יודע מקור הדין): י: מבל כסמוכל דבר למהרי"ו כו' עיין מה שכתבתי לקמן סי' פ"ב סעי' כ"ם על זה: יה וע"ל סי' רמ"ג סעי' ו' וכס"ע ס' כ' סעי' ב' (עי' בתשו' מהר"ם פ"ה סי' רנ"ב) ועי' בפלפלי גבורים פ' מוקח בבתים דף ק"פ ע"ב: יו דסתם בין לכתוב ולסתם לזכרון דבריס דהם לה מהני לסתוכי סלא כסמוכי לעני דין כ"ד כו' ום"ס הני כסי' כסם מסו' דף ס"ב ס"ב ס' ב' דוכרון דבריס יכולי' לכתוב לסי לחיתי' דתוכיל כתיבתן סף הלוה יכחיש סחר כן כתיבתן סף על פי סלא יעירו עדית דין דזה סיכו דתכוונתם דף ס"ם סם מנוכר דהלוה יסיכו מכחיש כתיבת' רק סטוח' סלא נוח לכתוב סבל סם מכחיש כתיבתן עסיק דסיכו' עד שיבואו ויבידו כפה כיון שנכתב סלא מדעת הלוה מסתת' דחפיהם ולא מפי כתבם וכמ"ש בעיל ודוק: יג כוהבים על כרחו ע"ם ברסב"ג דדוקא הלוה ומוכר כ"כ מבל מקום נתחם ס"ל דיכול לחתות עכ"ל סחם ע"ש ועיין בתשו' רסב"ג סי' ל"ב) (ומחת סתחלת התשובה רוצה לומ' כן אבל מסקנתו לא כדסם כן אלא אפי' בחתם ע"י למור כו כשקנו מידו ע"ם וכן לקמן סי' ס"ב סעי' ל"ר) ואפי' סתם ע"י ב"ד דלוה ומוכר אי"צ לחתות וכן הוא בתשו' רסב"ג סי' ל"ב)

ונמחת מדברי כ"י המובאי' ודומי כל מפולמים מחריו מכח הטיעות המובא
הוא ומם זה לאחר מהכי לאחם מוכרכו לקבוע ענמן מיקום ליה דחבני המובא
נ"ע ע"ל ד"ח וכ"כ הב"ח דדברי כ"י המובאי' מכח קושיא זו ושחטעות אחר
כל הפוסקים דאין מילוק אלא אפילו לא הוזה אלא ע"י מניעה בעיכן דקבעי
דוכח' ואלמא מחריו עכ"ל ולענ"ד כאברי הכ"י נכוכים ונם מכל הפוסקים אין
מולק עליו וכמו שנמבאר מפוס דברדקד.

צמוב נ"ל הכ"י שכתב מיינו משום דכסוכה מענמו מיירי דמחמת דקפוס לו בלא"ה דמיירי בחוזה מענמו ומכ"ל הא ומכי הכ"ל מיינו כחוזה מענמו צלא חניע' בע"ר כו' ונמחת בב"י וד"ח וכ"ח מעחיקו לעוכו כן מבל בב"י נוטי' אית' כחו שבחקתי ועור יש לדקוק מכ"ל להחפרש'מילוק זה ונם הא פשיט דסברא יש למילוק זה ועור למיוה כורך כת' הב"י ויכולים למיינו כו' אלא דחוי חפוס דקשיא להו להחפרשים וכ"י הא דחמרי' בפ' ז' כ הכי גורסיכא אחנין כתניב' וזחנין לא כתניב' אר בר רב אפי כו' אלי שבא דנקט הכי לישנא אפי גורי' אא ועור אחמי לא משחעים כן בפוס דוכח' אחרינ' בעון בפדרכח' פסק רין ובאר מילי דבי דינ' אחמי לא קאמר בפ"ם דבעינן קבעי דוכח' ואלמי ומחכי לים ואדרב' אחרי' אחת' בכחה דוכחי בפ"ם בשאר בדין הוי כחלכו' בפ' וכוחבי' אפי' בלא נוחת הכחב דק מחודיע' אותו ולא ניכרו מחריו ונם דוקא דקבעי דוכח' ואלמא מחריו ונם מדברי נעל החרוחו' וה' אחניב פ' ז'

מחון לדעת הרי"ף פ"ק דחניגא חוכח לחריב דלקמלא אלמא מחריו וכחמי' צרין כותבי' לו בל זמן אלא ובא חנים רין וכח"ם לקמן סימן זה ס"ק ב"ב ע"ם אלא ורבי אחכי חילי דבי דינא חפולאה ולבך קאחרי' בפ' ז' הכי גורי' אא בלאחר אחרי הב"ר וחחיניס אותו בכלום רק אחוזה מיד בפניהם בלא חניע' אבל דבר בלאחר אחבע"ר לא חבעו לרון וה"ב כיון אחין אחי' הב"ר שוחש בלום רק שום חוזה לפניהם לחוזה בפני אחר עדיים לבך אין אחם דייניס עליהם לבחוב בלא נוחת אבחבע עד דקבעי דוכח' ואלמי ומחכי לים לדינא וכח"ם ר"ם ס"ק ם אבל בחוזה ע"י חניע' בפני נ' בלאחר אחוזה בפניהם לדין ואיכו רואה ליחן להחובע מענמו אלא אחוזה ע"י חניע' דהיינו שנחחייב בפועלחא אבח חניעחו בגון אחבירו הב"ר אחכח אינהיחים הוא חייב לו ס"ז ב"ר נחור כיון אקבלום עליהם להיות דייניס ויכולים למיינו ע"פ אפק רוכח וכל אילו אלו למיינו ופוסקי' בייניס כותבי' לו אחר ' נמלא דברי ירושם אחר פוסקים אע"פ דחיירי אחבעו אחוזה מ"ח הבחבע חוזה מענמו ולא אחחייב ע"י חניעה ולבך כחבו רין זה בפי' זה דחיירי מעיניכי הוילם ולא כחבו כן בשאר חקומות אבל בבחחייב בהוראחו ע"י חניעה אין חולק על הכי"ו ואדרבה מבחב חלבי הפוסקים כדבריו וכח"ם ונם דעת הרחב"ם מוכח כן מבח"ם פ"ק' וכן מוכחחי לקמן ס' ע"ם ס"ק כ"ז חדברי רבי יצחק אבחבו מהכי"ו כן לב פוף אפר ג' סי' קכ"ג ס"ם וכן נרלה עיקר: יש לא היו קבועי' כו' בלאחר דבעינ' שיהיו קבועים ושלחו לו אפי' בבפיסה וקבעי דוכח' והוזה בפניהם כו' לא אחכי אבל בפיסה בלא חניע' בע"ר כו' ונמחת בב"י וד"ח וכ"ח מעחיקו לעוכו כן מבל בב"י נוטי' אית' כחו שבחקתי ועור יש לדקוק מכ"ל להחפרש'מילוק זה ונם הא פשיט דסברא יש למילוק זה ועור למיוה כורך כת' הב"י ויכולים למיינו כו' אלא דחוי חפוס דקשיא להו להחפרשים וכ"י דחמרי' בפ' ז' כ הכי גורסיכא אחנין כתניב' וזחנין לא כתניב' אר בר רב אפי כו' אלי שבא דנקט הכי לישנא אפי גורי' אא ועור אחמי לא משחעים כן בפוס דוכח' אחרינ' בעון בפדרכח' פסק רין ובאר מילי דבי דינ' אחמי לא קאמר בפ"ם דבעינן קבעי דוכח' ואלמי ומחכי לים ואדרב' אחרי' אחת' בכחה דוכחי בפ"ם בשאר בדין הוי כחלכו' בפ' וכוחבי' אפי' בלא נוחת הכחב דק מחודיע' אותו ולא ניכרו מחריו ונם דוקא דקבעי דוכח' ואלמא מחריו ונם מדברי נעל החרוחו' וה' אחניב פ' ז'

ט (כג) בר"א שכשהוזה בבית דין הוא (כל הפתי' סוף ג' רמ"ם פ"ו מהלוין דין ה') כמלוה הכחובה בשטר ולפיכך כותבים ונותנים לבעל דינו כשלא קבל עליו את הדין ער ששלחו והביאוהו

י"ט אמת יתן לו וכחלבה כו' והייכו דוקא בכה"ג מפני שהיכו כותבו ומחמתו הודאתו ונחנו ב"ד עליה על דעתו שהלוו הבלבה זה שהודה לו לבל בבחבעו ושלחו לחריו הוא יודע שחינו הודאתו בחוב ויחתו לו הב"ד ויפרע לו מה"ב ידרוש אח' שטר הודאתו אם בחבו ויקחנו מידו ומ"ה מיינו נחתן לומ' אח"ב שפרעו ועמ"ם מוה עוד בסמוך בס"ם ודו"ק:

ך אפילו לא אמר אחם עדים לרבות ב"ב אפילו אחם עדים לא קאמר וב"ם אם"ל שאחר אחם עדי' ולפי זה בחב לרבות דאפי' אחר הוו עלי' דייבים לא מהכי ודק"ל: בא והוא שיהיו ב"ד מכירין את שניהם וכו' עפ"ר אם בחבו דחפי' דאחי' ואחרי"ם דסוברי"ם דעדים בחחומין וכין לו ולייבא למיפס אחא בחלוה בפלחי אינו לפניהו ולא יניע הטטר לידו עד לאחר זמן אח"ם נראיי ס"ל דאם אין אנו יכולים לחזור ולהחזיק אפילו בחלוה בפלחי אינו לפניהו אבל אם אין אנו יכולים לחזור ולהחזיק אפילו בחלוה בפלחי אינו לפניהו אבל אם אין אנו יכולים לחזור ולהחזיק אפילו בחלוה בפלחי אינו לפניהו

יב (כד) אפי' הם של פקדון (עי' סוף הפטיף ג' רמ"ם פ"ו מהלוין דין ג') אפי' הם של הודה בקרקעות אפילו בפני שנים אע"פ שלא קנו מידו ולא אמר להם בחבו ותנו הרי אלו בחבין ונותנים שאין כאן לחוש שמא יתן לו ונמצא חובעו פעם שניה:

יג (כה) בר"א שכשהוזה בבית דין הוא (כל הפתי' סוף ג' רמ"ם פ"ו מהלוין דין ה') כמלוה הכחובה בשטר ולפיכך כותבים ונותנים לבעל דינו כשלא קבל עליו את הדין ער ששלחו והביאוהו

מפני שכשלוה לבדו בא ואומר בחבו לי מלוה בידי ולבך בא לפרש שלא יאבד לשלוחי שלא ימסור לו המעות בלא שטר ואם אין לו שטר בחבו לו בלא שטר ואם אין לו עדים אלא שהוא מכיר בו שהוא בן לוה בפני השלוחים אבל אם אין לו עדים אלא שהוא מכיר בו שהוא בן לוה בפני השלוחים אבל אם אין לו עדים אלא שהוא מכיר בו שהוא בן לוה בפני השלוחים

כד נפל ספיס שכתב לו כן ר"ל אע"נ לנם זה שהודה בכ"ד מקצה כתובה כשטר לענין למטרף לקוחות משום דמעשה כ"ד יש לו קול ותיבה ח"מ כשיודים שלא פרע לו אז שהלוה מודה לו שלא פרעו אבל בשטוען פרעתי נאמן בין שלא לית לו כלום (כ"כ בטור כשע"י ס"ס כשם התו') וח"מ בטור שם ו"ל הא דהודאה בכ"ד מקצה כתובה כשטר לענין שלא יהא לו קול ותיבה לא לגבי ח"מ לפני ח"מ דאיירי בשלוה מהרי"ו והודה שלא קבל ח"מ התום שם שמקבל עליו דאיירי בכל הודאה בכ"ד ועמ"ש בסמ"ע לקמן סי' ע"ט בס"ק כ"ט וכן כתב הרמב"ם ומחבר כאן והמחבר הרבה פוסקים שחולקי' על זה ועיקר דכל מעשה בי"ד לא מהימנין בכתב רחמי וכשיבוא ולא כתבו לו נאמן לומר פרעתי אם לא בשטר שלוה כשטר לענין לפרוע לקוחות משום דמעשה בי"ד יש לו קול ותיבה ח"מ בפירוש שלא פרע לו אז שהלוה מודה לו שלא פרעו אבל בשטוען פרעתי נאמן בין שלא לית לו כלום אלא שמודה לו שלוה ממנו ולא פרעו אם הזר התובע לדיינים ואמר כתבו לי הוראתו אין כותבין לו שמא פרעו:

סנס (סור ומרכי כשם רמכותי) (כו) ואפילו לאחר דאחר שנאמן לומר פרעתי נגד פסק דין כמו שיתבאר בסמוך אפילו הכי אין כותבין לו (כז) שמא כבר פרעו: (תשו' מיי' לספר משפטים סי"ס ז כשם מהר"מ ועור הרבה פוסקי' עיין ס"ק כ"ו) (כח) אם יש בידו פסק דין (כט) אין הלה נאמן לומר פרעתי:

הגה

והביאוהו כמו שנתבאר כד (כה) אבל שנים שבאו לדין ותבע אחד מהם את חבירו ואמר ליה מנה לי בירך ואמר ליה הנתבע הן כה בין שאמרו הדיינים חייב אתה ליתן לו בין שאמרו צא תן לו ויצא כו (כה) ואמר פרעתי נאמן וישבע היסת שפרעו לפיכך אם הזר התובע לדיינים ואמר כתבו לי הוראתו אין כותבין לו שמא פרעו:

כאשר נתבאר בסמ"ע ס"ק כ"ו וכן כותב הרמב"ם ומהמחבר נזה נ"ב עכ"ל כרחה מדנרין דקף פתקום שיכול לטעון פרעתי מן כותבי לו סורף מלקוחות וכ"כ עוד בסמ"ע לקמן סי' כ"ה ס"ק ב' וסי"ס ס"ק ע' ס"ק י"ח ופי' ע"ס סי"ב ס"ק ל"ג ומן הבירו ככולם כמו שהבאתי עליו בפי' ע"ס ס"ק ל' בתריכות וגם דברי ספור שכתב הם דהודאה בכ"ד מהני בסתר כנ"ל לא מהני אלא בשלוה מהרי"ו דאיירי בשלוה בסתר כמלוה דהיינו מה שנלוה מהרי"ו שהוכיר מקודם או בהתחיל ע"ס ב"ד בענין שהב"ד כותבי לו ומינו נאמן לומר פרעתי ואז דוקא מהרי' משעה בית דין יש לו קול וע"ס ודוק: כה ואחר פרעתי נאמן כתב הסמ"ע דמוכח מדברי הרמב"ם דם"ל דאפילו אם בא לכתוב בעת שפרעו ואמי לא פרע אפ"ה לא יכתבו לו משום דנאמן לומר פרעתי כל שהודה בלי שליחת מב"ד אחרי מה שהודה בב"ד בענין שהב"ד כותבי לו ומינו נאמן לומר פרעתי ואז דוקא מהרי' משעה בית דין יש לו קול וע"ס ודוק: כה ואחר פרעתי נאמן כתב הסמ"ע דמוכח מדברי הרמב"ם דם"ל דאפילו אם בא לכתוב בעת שפרעו ואמי לא פרע אפ"ה לא יכתבו לו משום דנאמן לומר פרעתי כל שהודה בלי שליחת מב"ד אחרי מה שהודה בב"ד בענין שהב"ד כותבי לו ומינו נאמן לומר פרעתי ואז דוקא מהרי' משעה בית דין יש לו קול וע"ס ודוק: כה ואחר פרעתי נאמן כתב הסמ"ע דמוכח מדברי הרמב"ם דם"ל דאפילו אם בא לכתוב בעת שפרעו ואמי לא פרע אפ"ה לא יכתבו לו משום דנאמן לומר פרעתי כל שהודה בלי שליחת מב"ד אחרי מה שהודה בב"ד בענין שהב"ד כותבי לו ומינו נאמן לומר פרעתי ואז דוקא מהרי' משעה בית דין יש לו קול וע"ס ודוק:

כו' פירוש שלא קבל הדין עד שנלמו מהרי"ו ואמת שפשטר לפרע דמ"ם הרי"ף לא נאית דינא דמ"ם הרי"ף לא כתבו הפוסקי' אבל מינו נאמן לומר פרעתי כל שעשה כ"ד ואפי' יצא שוב מינו נאמן לומר פרעתי וכמ"ש לעיל ס"ק ט' וכשם הכ"י ס"ק ל' כשם מהרשד"ם דוקא כשכתבתיי ע"ש בי"ד מוי כסורש' שנלוה מהרי"ו לכך מעשה הרמב"ם דוקא בלי הן דלא ה"ל שלא הודאה לבד דיכול לטעון פרעתי מינו כבר העלינו לקמן סי' ע"ט סי"ג ס"ק כ"ט דלא כהרמב"ם ומחבר כאן והנה מתה ליתן

כז ואפילו לאחר דאחר שנאמן לומר פרעתי אין כותבין לו שמא פרעו: (תשו' מיי' לספר משפטים סי"ס ז כשם מהר"מ ועור הרבה פוסקי' עיין ס"ק כ"ו) כח אם יש בידו פסק דין אין הלה נאמן לומר פרעתי:

הגה

ומהמחבר נזה נ"ב עכ"ל כרחה מדנרין דקף פתקום שיכול לטעון פרעתי מן כותבי לו סורף מלקוחות וכ"כ עוד בסמ"ע לקמן סי' כ"ה ס"ק ב' וסי"ס ס"ק ע' ס"ק י"ח ופי' ע"ס סי"ב ס"ק ל"ג ומן הבירו ככולם כמו שהבאתי עליו בפי' ע"ס ס"ק ל' בתריכות וגם דברי ספור שכתב הם דהודאה בכ"ד מהני בסתר כנ"ל לא מהני אלא בשלוה מהרי"ו דאיירי בשלוה בסתר כמלוה דהיינו מה שנלוה מהרי"ו שהוכיר מקודם או בהתחיל ע"ס ב"ד בענין שהב"ד כותבי לו ומינו נאמן לומר פרעתי ואז דוקא מהרי' משעה בית דין יש לו קול וע"ס ודוק: כה ואחר פרעתי נאמן כתב הסמ"ע דמוכח מדברי הרמב"ם דם"ל דאפילו אם בא לכתוב בעת שפרעו ואמי לא פרע אפ"ה לא יכתבו לו משום דנאמן לומר פרעתי כל שהודה בלי שליחת מב"ד אחרי מה שהודה בב"ד בענין שהב"ד כותבי לו ומינו נאמן לומר פרעתי ואז דוקא מהרי' משעה בית דין יש לו קול וע"ס ודוק: כה ואחר פרעתי נאמן כתב הסמ"ע דמוכח מדברי הרמב"ם דם"ל דאפילו אם בא לכתוב בעת שפרעו ואמי לא פרע אפ"ה לא יכתבו לו משום דנאמן לומר פרעתי כל שהודה בלי שליחת מב"ד אחרי מה שהודה בב"ד בענין שהב"ד כותבי לו ומינו נאמן לומר פרעתי ואז דוקא מהרי' משעה בית דין יש לו קול וע"ס ודוק:

כו' פירוש שלא קבל הדין עד שנלמו מהרי"ו ואמת שפשטר לפרע דמ"ם הרי"ף לא נאית דינא דמ"ם הרי"ף לא כתבו הפוסקי' אבל מינו נאמן לומר פרעתי כל שעשה כ"ד ואפי' יצא שוב מינו נאמן לומר פרעתי וכמ"ש לעיל ס"ק ט' וכשם הכ"י ס"ק ל' כשם מהרשד"ם דוקא כשכתבתיי ע"ש בי"ד מוי כסורש' שנלוה מהרי"ו לכך מעשה הרמב"ם דוקא בלי הן דלא ה"ל שלא הודאה לבד דיכול לטעון פרעתי מינו כבר העלינו לקמן סי' ע"ט סי"ג ס"ק כ"ט דלא כהרמב"ם ומחבר כאן והנה מתה ליתן

אם דכל זמן שלא נפטר מהמירה כרמב"ם כו' ואם יש ספק נדחה אם נפטר
מהמירה כרמב"ם ומקיל לא מקילינן ומחזיק ומחזירן פטור כן נוטה
בתבו' מהר"ם שם . ולפ"ז לעולם אין חייב מחמת שלא כדירות בכירור שכבר
נפטר מהמירה כרמב"ם ואפ"ג רכתב בתבו' מהרי"ל ר"ם ס' ח"ל בדפוסים
שהר"ם כתב"ם ס"ג דחת"ל כבר היה פטור מן הסוף ומזר עליו פ' מציאות
שמעון כ"ם שכא דלא נפטר כ' דוד כלל
עיין כו' עכ"ל אין ר"ל דהיה פטור
לגמרי בבירור מן הסוף רק שיצא
מלקני בסוף וכדלקים' בתבו' מהר"ם
שם ולפי מרמ"ם היה פטור ממנו אלא
שם נפטר ממנו בבירור המחזיר חייב
בדפוסים הדפוס היה וכמו שכתבתי
מהדורי קר"ב : מה ולפ"ז לפ
מהרי"ל כלומר אפי' לפ מהר
הרמבן רק דאם פטר או כותבי' פיגריו
לפטר פטור ממזיר דהא כלא"ם יוצא
לפטר וכ"כ בה"מ בשם מהר"ם מרוזבורק
ז"ל ועור כתב על שפתי הבירו וכתבי'
בשמו ואלך ל' ומציר פטור דהא כלפנ
הכי רשומו כותים וכותבי יבירו ע"כ :
מה דאיה בתוכה כו' כתב בה"מ
ס"ל וכ"כ מהר"ם מרוזבורק וכת' דאם
בגיל לפטור מהירות מותר לקנן ידו
ע"י כותים או לפפסיר ממונו או
לפגיל נפטר מהיגריו עכ"ל וע"פ
שפגירך בדיבים אלו ומין הכגיו נרמין
דאם אפי' מטר נחור פטור לפטר
ממונו ול"ם זה כל"ל עכ"ל ר"ת ולא
יראתי לפוך דעת הרב ר"ל מהר"ם
מרוזבורק מהום לכל פרם לפגיר
לפטפ עלוני שכא עלוני ועור פולכים
בכפפס ואפשפ כך שלא יוסיף עור ואפ
יפגיל פטפ עליו ויקח כל אפר לו
פטור כתגיר דאל"כ אין לך פרם מגיל
את מבירו מיד מכפו ודאי אם יכול
לפגילו בא"מגיריו יפשפ כרב פוגש
דקן יבא או שאל יותר טוב פיגיר
לפטפ ויפסיר ממון מלפטרו אחר
מפגיריו ואם רפוש עכ"ל וא"כ ל"ק
מהטור דשכא לפגיל פוש בא ור"ל
לפגילו אם לא פיגיר לפטפ ע"י כך
פוש מפסיר ממון ופשפ דאם יכולים
לפגיל בשאר ע"י פיפסיר שפטר
ממון דברי ומכוש פוש ועור דממון
פטור דוקא לאנדו ביר אפור אבל
לאפסירו ע"י נברו מותר : מד
ופפי' לא מסרו כו' עיין בשאר ס"ב דף
ג"ו ע"ב : מה דף שאומר אלך
בו' ע"ל בי' ל"ר פעיף ך' : מו
אפפל לקרות כו' עיין בתוספת סר"ב
פיימן י"ב דף כ"ח ע"ב ועיין בתוספות
ב"ב ד"ה ס"ב בלל י"ו פיימן י"ו ובריש בלל
ד' בי' ק"ו ובתוספות מכ"ם ס"ב פיימן
ל"ת : מז אם רגיל בכך כו' .
עיין בשאר גדולת מרדכי פרק פגוזל
בחרב : מח אפכשופו
לפרקות כו' בי' לף שבש ובמן אם ס"ב
בידו וכרמפיש וכן פירש בשת"ם ס"ק
ס"ר מתחלת ועיקר : מט אם מכל
מקום מייב לשלם . ל' מפרש"ל
פרק פגוזל בתרא ס"ם ס' ופם פורש
התוסר מצאתו בשר בתבתי בפגוזל קמא נבי ביצה דגרתי שפיכו קצת ופם כן ממילא מייב לשלם בפורחתו וכן בתבא בשם הרי מקורבי"ל בשל הסמ"ג בפרי
בפ"ל ופא בפירש דאף דאמר קצת מ"מ לא אמרינן מוחה בקצת פשור רק בבי קצת דאורייתא ולא בקצת דרבנן וכן משמע בקונקים וכן בתבתי מהר"ל מוי"ל בשם
מהרי"ל"ר"ר וה"ר כתב דשור מדרבנן ואפ"ה אמרינן מוחה בקצת פשור רק בבי קצת דאורייתא ולא בקצת דרבנן וכן משמע בקונקים ואפ"ה בתבתי כתה נרמה
לשם לשפטיר מייבים לשלות כל מה שאבדו ואפ"ג דמוחה בקצת פשור ונזכה דגרתי שני קצת דרבנן ה"ת בקצת דאורייתא משום דכתיב אשר יפשין אלהים
פרש למרשים עכתו אשר יפשין בפורא בפורא מייב לשלם כפלים כל"ל ומוא פשום : כ בתקום שים מצא פיתור ויפטרנו
אם לא מפטר לגיל עכתו בדרך אחר כו' כן כ"ל : נא וכל הפוטר כו' אין לו ח"ם . ואתרינן נמי בפ"ק דר"ח (דף י"ו ע"ב) דתמטרו' יוצרים
לניפנה וניזוקין לדורי דורות וגופן כלא ונכפתן כלא ס"ל ופוה פוטר ס"ת בפתכר דת"ת אפתכר פוטר או שכר"ם או ישרא"ל מותר פפולה
מי"ב פעיף ס"בפ"ה בתבר דיש פילקין אחיפת הפור כתו אחיפת פותר וכי"ת פי' רש"י ס"ב בתבר דת"ת אפתכר פוטר או שכר"ם או ישרא"ל בתר
כב ומותר לפורנו כו' בפאתר פרינו פוטר כו' פ"ו בפגיר בעיפת כן ופיון בתבי' רבי"ל ס"ב ס"ק ס"ב : כג אם אפתכר פוטר ואם כו' ובה"ם ס"ב פגוזל בתר
פיגית תפ"מ בר ברוך אכתב ה"ל פוה תבתתי פתוכית רבינו אפתכר פוטר ה"ל פרש"י ס"ק פגיל ס"ב פרש"י ס"ק פגיל ס"ב פרש"י ס"ק פגיל ס"ב פרש"י ס"ק פגיל ס"ב
בצ"פ כתוכים אם יצו תקנת בגזל בפוטר או לא ופלקא בפיקו ופ"ק ל"פרש"י ס"ק פגיל ס"ב פרש"י ס"ק פגיל ס"ב פרש"י ס"ק פגיל ס"ב פרש"י ס"ק פגיל ס"ב
בתרפ"ל ס"ק פגוזל בתרא סי' ל' פסקי ס"ו ותפסקי פגיל ס"ב פרש"י ס"ק פגיל ס"ב פרש"י ס"ק פגיל ס"ב פרש"י ס"ק פגיל ס"ב פרש"י ס"ק פגיל ס"ב
פפוטר דפא פיבי' ליה ופא פיגית דאיש הלפא"פ דקא"פ פכוים כגון פפשה פפוטר פפר זפה : זה"ם פפוטר לפגיר אלא אם כן פגיל פ"ה דלית ליה פפי פכתב ע"ר ופיין
בתרפ"ל ס"ק פגוזל בתרא סי' ל' פסקי ס"ו ותפסקי פגיל ס"ב פרש"י ס"ק פגיל ס"ב פרש"י ס"ק פגיל ס"ב פרש"י ס"ק פגיל ס"ב פרש"י ס"ק פגיל ס"ב
וכן מצאתי בפתרפ"ל ס"ק פגוזל בתרא סי' ל' פסקי ס"ו ותפסקי פגיל ס"ב פרש"י ס"ק פגיל ס"ב פרש"י ס"ק פגיל ס"ב פרש"י ס"ק פגיל ס"ב פרש"י ס"ק פגיל ס"ב
בכל יום בעני פתרצ לפרוב פתוכיר"שתוקי לפתור פתון של יפרא"ל ולפתור פתזיקים ניר הלכי"ם לפרפם כפי הפפס עכ"ל ס"ב פ"ה ס"ב פ"ה ס"ב פ"ה ס"ב פ"ה ס"ב
דין י"ם וכפ"ל בתשוב"ה פר ברוך שכתב פ"ם פגוזל בתרא ס"ם וכ"ם הפא"ם דף קמ"ח ע"ב בשם פרפ"ם שכתב פ"ם פגוזל בתרא ס"ם וכ"ם הפא"ם דף קמ"ח ע"ב בשם פרפ"ם
פפשע פל"פסקי חוש"פ ס"ב דפכו"ם סי' ש"ם שכתבו פפור פוטר לפרנו פפי' פפר' כפר פכ"ל . וכן פגפ פרפ"ם שכתב פ"ם פגוזל בתרא ס"ם וכ"ם הפא"ם דף קמ"ח ע"ב בשם פרפ"ם
הכי"ם ס"ם זה וכן פפק הרפב"ם לפרוש פפסו"פ פלא לפתלך בתרא ולפתך ובתב ז"ל פתיכים ופפורת פוריכין פלא פעלין לפורנו וכן פו"פ פפשפ
אפפור פוטר לפורנו כיכים כרוב פקוחות יפרא"ל וכן פעיד פרפב"ם ז"ל נפקובו כו' פכ"ל ופפ דפוריכים פלא פעלים (עריכת נפ"ב דכתו"ם דף כ"ו ע"ב)

(מא) דכל זמן שלא נפטר ממזיר כרמבם"ם שנוק שא מנרש כרמבן כם (מב) ואפי' לא מסרו רק רשא שפר או כותים שיגידו לשר ° (מהר"ם מרוזבור') (מג) י"ל דאדם שמוכ' שמכירו יכול לילך לקכול לפני כותים אפ"ם דנרש למכם סיוק נדול° (מהר"
שם ומהר"ם מרוזבורק ומהר"ם פי' כ"ם)

ח ° (ג' רמב"ם שם פ"ו מ"ם כל פשטיך) אין משבישין את הטוסר שהראה מעצמו לא שבועה חמורה ולא שבועת היסת מפני שהוא רשע ואין לך פסול יותר מזה (מד) (ואפילו לפ מסרו עדיין (מה) רק מפאמר אלך ומפאמר שם פומר כך בפרפ"ם (מו) נפסל לעדות ° (מרדכי פ"בגזל) ולא מהיכן נכם ° בעיר אינם רגזים ולא עכיר ויש חולקין ע"ם ° (שם ובא"ם כל מכשכין) ואפילו לפ יודעים (מז) שם רגיל בכך אלא ה"מ יוכל זה שכבנו לעמוד ולפגיל פרפ"ם כלל י"ו ומהר"ם מרוזבור') אבל הטוס' כו' (מח) שאנשוהו להראות או להביא ונשא ונתן ביד אע"פ שהוא חייב לשלם אינו רשע ובן תשלומין הוא בלבר כשאר הכשרים :

סנס ° (מרדכי שם) וכן שם פודה שמפר ואין מדי' לכתר שא"פ : מ"מ מייב לשלם
שהיגו נפפל בהודאת עצמו (מט) (ג' רמב"ם שם פ"ם) אפור למפור ישראל ביד עכו"ם בין
ט בגופו בין בממונו ואפי' היה רשע ובעל עבירות כו ואפי' היה מצר לו ומצערו :

סנס ° (תפו' רפ"ב) ודוקא בדברים שבלמ לכל שם מפרו מותר למפרו דפרי יוכל לפרנו כדין (נ) במקום שים מקום שיפור וממרנו או שם מי שפפר לפגיל עצמו בדרך אחר ° (תפו' פרפ"ם שם) אבל שם שפפר לפגיל עצמו בדרך אחר כגון כשנים שמפרו זה את זה וכל מי שנפפיד מבירו יותר מייב לשלם
מותר כנוס שלם ° (מרדכי שבל"ל ותפוזות מי' לפפר כיפין פי"ם ו')
(נא) וכל הטוסר ישראל ביד עכו"ם בין בגופו בין בממונו אין לו חלק לעולם הבא :

יוד ° (ג' רמב"ם שם ר"י) כח מותר להרוג הטוסר בכל מקום אפילו בזמן הזה (נב) ומותר להורגו קודם שימסור אלא כשאמר הריני מוסר פלו' כח בגופו או בממונו אפילו מעט קל התיר עצמו למיתה ומתרין בו ואומרי' לו אל תמסור אם העיז פניו ואמר לא כי אלא אמסרנו מצוה להורגו וכל הקודם להורגו זכה :

סנס ° (פת"ת שם) ואם מין שבאי לפתרות כו מין לריך פתר' ר"ל דאין לפרוש מאבדת עכו"ם אלא אם כן אי אפשר לפגיל ממנו בדרך אחר שלא יבא לידי מכשול אם לא שיהא בטוח שיחזיר לו ואפי' בכה"ג אסור אם יש לו אבדה אחרת שיכול להחזיר לו ואם לאו יחזיר לו כשיבא לידו אחרת ואם אין לו אחרת

כח שטר הודאה ז"ל כו' לשון הטור שטר הודאה שתתמו כו' שכ' כו' עד כד"ה סהי"ם כתוב כל' שמוכח שלא היו כ"ד כנגן זכרין עדות כו' אבל אם כתוב כל' כ"ד כו' ומפורש שם דה"ט דכיון דידוע דלאו כ"ד כינהו לא היו כותבין הפודה ג"ל שם כתבו כו' והמחבר תפס ל"ש הנמרח והרמ"כ וברוה דנ"כ כותבו לזה שכת' הטור ומ"ש כאן כפעי' י"ל שטר הודה כו' מ"ר ג"כ דלא מתמו כו שלא שכי' וכפעי' י"כ שאם וה שם כת' דאם היה כת' כל' כ"ד ולא היו מתומין עליו שלא פניט כיון דהיכא דיעות' לפניכו מייט' דעפו וכברי כפני י"ם לו דין כ"ל כשמואל דאמ' שכ' שדנו דיניה דין ואין הלכה כמותו שלא כר' אלכו וכתכתר לעיל ס"ג ג' ומ"ש אף אם שלמו אחריו לבא והוד לפניה' אין להן דין כ"ד לכתוב הודאתו אם לא שזה להן לכתוב מ"ם אין דנין כו דין שטר וכלל הדברים הוא דכל שטר הודאה הבא לפני כ"ד מוקמי' ליה מדיכא דאמקתו אם לא בתקום דהיכא דיעות' כשטר ודוק :

כט שכשופרים שבזמן הזה כו' ס"ט משום שלא נקיטין סופרים שלנו כדיני ופע"ר : ל לענין טריפת לקוחות אבל למנני מיניה דהמודה עלמו נכיון שלא שכדינן להו דמשקרי בעיקר הענין כו' : לא הודו בפניהם כ"ד כו' וכתב ריב"ם סי' תי"נ דכשכר שם ע"ל רק' פרישי אף שכתב כ"ד כשכר : לב שמשמע מתוכן שהיו שלשה כגון שכתבו ושד ליתנו או שכתב בו ואמר לנו פלוני דמשמע שהי' עמהן גם אותו פלוני או שכתב בו שנעשה בפני מומחה שלו ומומחה לא היה שוש לומר שכ"ד כשנים טור ופע"ר : לג כותבין שטר לזה כו' כשר כתבתי טעם הדבר לעיל בשמוך בשם ס"ק כ' דכותבין בכה"נ כשמכירין הלוה לעוד שם ע"ם שאין מכירין למלוה כיון שאין כותבין בלשון זכות ואין אדם עושה ולא לו ע"ם : לד אין כותבין בע"כ דלא ניחא ליה להפסיד נפשו בשטר שכשר שאינו שלו : לה ופע"ר לומר למלוה לעדים כתבו כו' עיין פרישה שם כתבתי רבותא דאפילו בא הלוה לפני עדים שלא שלוה וקנו מידו שאינו לפלוני כך וכך אפ"ה אין שומעין להמלוה שבא לומר לעדים כתבו לי שטר על פלוני שלוה שקנה לפניכם והודה שאינו לי כך וכך כיון שהקנין היה שלא בפני המלוה דקנין כזה לא כיתן מהתמה בהכתב ע"ם וה"ל כדאי' בגמור ורמ"ם הכ"ל בשם"ם ס"ק כ"ו : לז כתבו השטר אתתמוהו בכתיבה לומר אין קפידת כל זמן שלא אתתמוהו וכן מוכח בב"י ע"ם : לח ואם יבא הלוה לקנות כו' אי אם יבא היום דאל"כ יהיה מוקדם וק"ל : לט נד"ה בשטר שיש כו קנין אלמ"ם כרי"ם הסעי' קלי' ולכאר דאפי' ללוה אין כותבין שטר אא"כ קנו מידו כו' וזהו דעת הרי"ף והרמב"ם אבל בתו והרא"ם והטו' קולקין ום"ל דאפילו בא המלוה מעצמו אחר הקתימה אפי' ליכא השטר לידו עד לאחר זמן וכטור כתב כן בשם ר"י ור"י ג"כ כתב דעת שלישי שמילק בין דבר שאינו כגון שטר הלוואה לא אתרינן עדיו בחתומיו זכין לו עד דאמטי לידיה וכין דבר שהוא תחת ידו דוכה מעצמו אחר הקתימה וע"ל סי' ס"ב ומשמע מסוף שכתב כ"י בשם שמשמי' דאפילו בא המלוה מעצמו דעתה נאמרי ולא זכרה כלל. ואפשר שטעמו משום שכתב כ"י בשם רבינו ג"ש דהרבה גדולים שפסקו כהרי"ף וע"ל סי' מ"נ שט"ו וסי' מ"ט ס"ו וס"ה ס"נ מ"ש בעה"מ ועיין בה"מ כ"נ שהכי' לדברי הי"נ שם סי' קס"ו ועו"ש הרב' דעתו דם"ל דכשט' שהקנית"ל להניע לידו כלל ולא כהרי"ף ע"ם וע"ל סי' ס"ם ס"ו שם מיהו הר"מ הרי"ף ור"ם לכי :

לא אבל

יא כח (לב) שטר הוראה שיצא ולא היה כתוב אמר לנו כתבו וחתמו ותנו לו הרי זה כשר שאלו לא אמר להם כתבו וחתמו ותנו לו לא היו כותבים ◦ (הגה שטר"י פ' זה בורר) וי"א כח שבסופרים שבזמן הזה (לג) חוששין לו (לד) לעניין טריפת לקוחות שמא לא אמר להם :

יב היה כתוב בשטר לא הוד'בפנינו כ"ר ואין חתומי' בו אלא שנים אם אין כתוב דברים לב (לה) שמשמע מתוכן שהיו שלשה (לו) חוששין שמא שנים היו וטעו לומר שהודאה בפני שנים הוי הוראה בבית דין ולפיכך אין דנין כו דין שטר :

יג לג (לז) כותבים שטר ללוה אף על פי שאין המלו עמו () (תשו' רשל"מ סי' תתקפ"ם) (תיכו סם המלוה מוסה שלא לכתוב השטר ללוה לד אין כותבין בעל כרחו) ואין כותבין שטר למלוה עד שיהא לוה עמו ◦ (ה' מה' מכ"ב מה' מלוה) לה (לח) ואפילו אומר המלוה לעדים לו כתבו השטר וחתמוהו ויהיה בידכם לו ואם יבוא הלוה להקנות ממנו תתנוהו לי ואם לאו תקרעוהו אין שומעין לו ◦ (ר"ן רמב"ם פכ"נ מה' מלוה דין ה') לו (לט) במה דברים אמורים בשטר שיש בו קנין שהרי משעה שקנו מידו נשתעברו נכסיו לו או

כשכר' הרמשונה שכתב שכר' הרמשונה בשמם ונם כתב כתיכה דיניס לשכרע הרמשונה ועוד דלקמן סי' כ' כתב הר"ב בשמם דפסק דין שכתב כו פלוני נתחייב לכנגרו חייב לשלם לפי שחוציאו וכ"כ בעיר סוגן בופי' שם (וע"כ קשה על שם"ם סוף כתב כאן לפסק ובברה דנם שם"ם לא קאתר אלא בתקומי' שאין הדייניס מודיעים ללוה שכתבו לכך כותבי שכתבו לפני עדים (ועיינו ברמ"א סי' ס"ר ובסמ"ע ס"ק ל"ב ובש"ך ס"ק ל"ב) ואפי' כתב בפירוש שכתבו לפני עדים לא מהני כלום ואפי' אם אמר בפירוש שכתבו לפני עדים ונתנו לו בפני עדים לא מהני כלום ואפי' אם אמר בפירוש שכתבו לפני עדים ונתנו לו בפני עדים ואמרו לו שכתבו לפני עדים ואמר שכן הוא לא מהני כלום ואפי' אם אמר בפירוש שכתבו לפני עדים ונתנו לו בפני עדים ואמרו לו שכתבו לפני עדים ואמר שכן הוא ואמרו לו שכן הוא ואמר שכן הוא ואמרו לו שכן הוא ואמר שכן הוא ואמרו לו שכן הוא

ומיהו קשה לי על הסור דכתב דאין חילוק בין חכר להלוואה בכל ענין עדיו בחמותיו זכין לו ואחר כך כתב דהיכא דירדו כגון מחילה וכה"ג לא מהני מעולם וכה משמע התימה ומיהו על כרחך כה"ם הרמ"ך ע' סוכר בחכו סורף לחני לשמעיה דאחר שירדו בחמותיו זכין לו ולפ"ב לא מש' לירים והכה רמ"י חפרם נכי סוכר (רף ן' ע"ב) דנעיכ' נ"כ דחם' לירים וכן נרחה לפי"ם חדברי החום' שם וחדברי התרדכי שפ"ק דחלוקין ע"ם וה"כ נע"כ ס"ל להסור דלא כרמ"י וה"כ אחאי כת' דאין חילוק בין חכר להלוואה הלא הרמ"ם כת' דמחילה הרי"ף בין מחילה להלוואה ע"כ מחלק בין הלוואה למכר ונ"ל דכחכירה לא מחרי' עדיו בחמותיו זכין לו אלא ורחי ס"ל להסור דחכחב הרמ"ם לנפוף ורמ"י ולא פירש כן מהקחנו כרמ"י ולא כהרי"ף וה"כ אין חילוק כין הלוואה למחילה דאפי' בחמילה בעינן דחם' לירי' לנפוף ע"ם כהרמ"ם רוק ואחכח שפני הכרים אלא חלויים זה בזה - וה"כ דברי הסור ע"ש - ויש לייחב בדוחק דהסור מפגרם דנפשים הכריש בחרא כרמ"י ובחרא כהרי"ף זה דוחק גדול ורוב דברחויס כחב ג"כ כמ"ש הסור ה"כ נע"כ ס"ל דעחם הרמ"ם כן ונקשה מנא ליה הא ואפשר לייחב כחרי' דחרוך גרוחק אלא קרובים הדברים שהסור הניח דמ"ם הרמ"ם ורמ"י לא פירש כן קלי לפוף דברי' שהכיר שהרי"ף מחלק בין מכר להלוואה ולפ"ז אדרבה דברים אלו לפ"ע זה אינו דלא נחב' כן ברמ"י רק זה מכואר ברמ"י לחרי' דפי' נחי הסור דעניכ' דחם' לירי' לנפוף ורמ"ם קלי מרברי מני הסור בזמנו סורף ורמ"י לא פי' כן כמו הרי"ף אלא מן חילוק בין מחיל' להלוואה וה"כ מחילה אין חילוק בין הלוואה לשאר מכל קרובים הרבים שהסור הניח דמ"ם הרמ"ם ורמ"י לא פירש כן קלי לפוף דברי' שהכיר שהרי"ף מחלק בין הלוואה למחיל' ודבר הרמ"ם בתב בפ"ק דבדרו ורמ"י לא פי' כן אלא שפ"ם בתב כן ברמ"י לחרי' דפי' נחי הסור דעניכ' דחם' לירי' לנפוף ורמ"ם קלי מרברי מני הסור בזמנו סורף ורמ"י לא פי' כן ונקשה דע"כ הרמ"ם חלק בין הלוואה למחיל' כדבר הרי"ף ונ"ל דלא נחב' כן ברמ"י רק זה מכואר ברמ"י לחרי' דפי' נחי הסור דעניכ' דחם' לירי' לנפוף ורמ"ם קלי מרברי מני הסור בזמנו סורף ורמ"י לא פי' כן ונקשה מנא ליה הא ואפשר לייחב בדוחק דהסור מפגרם דנפשים הכריש בחרא כרמ"י ובחרא כהרי"ף זה דוחק גדול ועוד דברחויס כחב ג"כ כמ"ש הסור ה"כ נע"כ ס"ל דעחם הרמ"ם כן ונקשה מנא ליה הא ואפשר לייחב כחרי' דחרוך גרוחק אלא קרובים הדברים שהסור הניח דמ"ם הרמ"ם ורמ"י לא פירש כן קלי לפוף דברי' שהכיר שהרי"ף מחלק בין הלוואה למחיל' ודבר הרמ"ם בתב בפ"ק דבדרו ורמ"י לא פי' כן ונקשה דע"כ הרמ"ם חלק בין הלוואה למחיל' כדבר הרי"ף ונ"ל דלא נחב' כן ברמ"י רק זה מכואר ברמ"י לחרי' דפי' נחי הסור דעניכ' דחם' לירי' לנפוף ורמ"ם קלי מרברי מני הסור בזמנו סורף ורמ"י לא פי'

מ ויתן הסטר ליד המלוה בפניהו כ"כ הרמב"ם אבל התום' כתבו דהלכה כ"פ אם המלוה עמו לפני העדי' תוס' ח"ס כן דוחקי יפרכו לי' מ"ד עפ"ר : מח סמא יכתוב כו' ר"ל כשלא מסר המעות לגוה בפניהו ק"ו כן סמא יכתוב כו' והכשמסר המעות כת' הטעם לו לא יפסור כו' : מב ס"ג ולא לוה אבל לא תמנו עד תסר' לו לוה אבל לא יפסור כו' : מג וכתבו לו כו' נס מוה דקדקתי בפרי"ם דס"ל כהרמב"ן דקנין שקנה לוה שלא בפני המלוה לא ניתן מסתמא להכתב וס"ה כת' הטור דבכ"ן ס"מ להעד"ס וכתבו ע"ם : מד כותבין ונותנין לו ° וכתב הרשב"ם נסי' אלף קכ"ד שלין קפ"ד לכתוב בשטר כתבו וגתנו השטר בידו אע"פי שנתנוהו ליד אלוהו דידו הייו רשותו ד"מסי' מ"כ סי"כ : מה לוה שבא לבית דין בשטר חוב שבידו לכפות את המלוה

ויתן השטר ביר המלוה בפניהו מה שמא יכתוב עתה ללות ממנו בניסן מג ולא ילוה ממנו ער תשרי או (ילוה אבל) לא יפסור לו השטר ונמצא המלוה טורף בשטר זה מניסן שלא כרין שלא הגיע לירו ער תשרי :

הגה ° (סור סעיף י"ו) (מג) אמר קנו ממכי שתני קייב לפלוני כך וכך מג (מד) וכתבו לו הרי אלו מיי כותבים וגותנים לו ואין כותבים אותו ליד אלוה אבל אם אמר כתבו ותנו אותו בידי לא יתנו למלוה ולא יוכה המלוה (מה) עד ש"לא מתפת יד אלוה :

יד (מו) חייב עצמו לשנים בקנין ואמר לעדים שיכתבו ויתנו בירו וכן עשו ומסר החייב השטר לאחר מהם אף על פי שלא ירע האחר מזה המסירה ואפילו מת ולא ידע (מז) זכה בחלקו ויגבוהו היתומים :

טו ° (סור סי' ג"ג) ערים שראו קטן שקנו מירו (מח) לא יכתבו עליו שטר :

טז ערים שראו דבר לזכו' ראובן ואין זכותו נגמר עד שיביא ערים שראו עוד דבר אחר אם כותבין הערים ונותנים מה שראו בסימן ר"ה :

יז ° (סור ומצו' רסב"ם וכן מסקנ"ס מ"ת) מה (מט) לוה שבא לבית דין בשטר חוב שבידו לכפות את המלוה

המלוה כותבי' דבכה"ג הרי מלוה פתו רזכין לפרש שלא בפניהו עכ"ל ומביאו הב"י וד"ת ומ"מ לפסק הלכה - ומ"ם דבכה"ג הרי מלוה עתו כו' דמ"ם תורת לוה עליו ומ"מ לא מהני לה מוקמינן פ"ם פ"ק דמציעא מתני' דף נ"ב ס"ל דמ"ם תורת לוה עליו : מג ויתן השטר ביד המלוה בפניהו כ"כ הרמב"ם אבל התו' כתבו דהלכה כ"פ אם המלוה עמו לפני העדים תו לא חיישיב' דודאי יתפרנו לידו מיד עכ"ל סמ"ע ולא ידעתי סיכן כתבו התום' כן ובסור כת' כהרמב"ם והמעכר : מג אמר קנו כו' וכתבו כו' מכאן מוכח דס"ל להסור והרב כדעת הרמב"ן שהניח המעכר לעיל סוף סעיף ד' דקנין שלא בפני הלוה לא ניתן מסתם' לכתוב ומשום הכי בעינ' שיאמר לעדים כתבו וכ"כ הסמ"ע והב"ח ולא כ"ר ועיין שולן ע"ם : מד וכתבו לן או לפי' כתבו שהם כן הוא בשטר וכן הוא בשטר עוד לקמן סי' כ"ו ועיין בב"י ד' והבאתיו שם בס"ק כ"ו ועיין מה שכתבתי שם בהגהות : מה עד שיגיע מתפת ידי הלוה ואז זכה בו המלוה משעת הקנין לכולי עלמ' ועיין בנעה"ת סוף שער כ"ב : מו מייב עצמו כו' כן הוא בשטר וכ"ר כת' שכיוצא בזה כת' הנעה"ת שער כ"ב ובאמת נ"ע דהמעיין בסיב בנעה"ת שם סוף שער כ"ב יראה דמייבי בסתייב עצמו לפני פתח ולא אמר לעדים כלום ומשמע דהסטר לאמר מהם ונם בזה פליג ה"ר יצחק שם והנעה"ת בסתפק שם וה"ר כתן כן מאיר תולק שם על ה"ר יצחק בזה אבל הכא סמלוה עמו ואמר לעדים שיכתבו ויתנו השטר בידו וכן עשו ומסר המייב בעצמו לא'מכם לא פליג ה"ר כתן כ"ת ואדרבה מסתמא שם דחודש ליה בסתם ת"ח כתן כ"ת דבכה"ג לוה מסרו לפרוע חובו ומ"ם דבכה"ג לוה מסרו לו מיניה זכה ואולי גם בסור מייבי דבסתברו לוה מסרו לו מבל לאמר אלא מסרו לו מיניה זכה ואולי גם דהמעיין בסיב בנעה"ת שם סוף שער כ"ב יראה דמייבי בסתייב עצמו לפני פתח ולא אמר לעדים כלום ומשמע דהסטר לאמר מהם ונם בזה פליג ה"ר יצחק שם והנעה"ת בסתפק שם וה"ר כתן כן מאיר תולק שם על ה"ר יצחק בזה אבל הכא סמלוה עמו ואמר לעדים שיכתבו ויתנו השטר בידו וכן עשו ומסר המייב בעצמו לא'מכם לא פליג ה"ר כתן כ"ת ואדרבה מסתמא שם דחודש ליה בסתם ת"ח כתן כ"ת דבכה"ג לוה מסרו לפרוע חובו ומ"ם דבכה"ג לוה מסרו לו מיניה זכה ואולי גם

לו ע"י אמר שהזכיר ה"ר כתן שם ולא אמו אלא לפתוע'לא ידע הלאר מתפ'ים זו ואפי'מת זכה מיתותי'כחלקו ול"ע : מז זכה בחלקו כו' כתב הב"ח ס"ל כהרמה דטעת'דהאי דיכ'דכיון דבתייב לסניסם בשטר ג'כשותפי'כיכהו וכל ג'יכול לגבו'כל המוב כו'וכדלקמן סי'ע"ג ס"י בהג"ה ע"כ ולפ"ז ל"ל להתם דכשם שתלה בעמו'ואותפי'ביחד חכו שניסם כיחד וכתבו בשטר כן אבל הכא תלן לו שזכה בו וה שלא תסרו לו כלל וכ"ם נמחון ונם בנעה"ת לא מוכר טעם זה כלל אלא מייבי את'שלא מחר המייבו ומ"ם כיון דלא תלן לו שזכה בו וה שלא תסרו לו מכיון זכה ואולי גם כלום : מח לוה כו'יכול למזור בו כו'והא'ין מצם והרמב"ן מולקין והמחבר נוקי'כניי דברים לקמן ס"ם רל"ם שמוכה מדברי'ו דאם כתבו שתעתו ככתב לא יוכל למזור בו וק"ק למה אתם כאן :

ולענין דיכ' אכה נע"י כתב שהעתו נמה לרבני הרשב"ם ונעתה אתניה רחיות לדבריו וכ"מ דאם הלוים אתניי הרשב"ם אע"הלוים אתרים (רף מ"ז ע"ב) דאתם כ"ע ס"ל אלוה נמוגלה ניאמה ואפי'מ"ת ס"ל להמזיר, וקי"ל כותים סיינו משום דמלוה נמוגלה ניאמה הא לאו הכי לא פליג אע"ם דבשתעבדו לו נכסי הלוה משעת הלוזה דשעבוד'דאורייתא ומ"כ כשהתעתו ניר המלוה דלא סייק שעת'דלסוגל'ניאמ'לכ"ע אינו מתחייב מאה שנשתעבדו לו נכסיו - ונם'נידולי תורה' שער מ"מ ס"ם הקשה על הרשב"ם דאפי' דאפי' מייתי אע'הלוים מקרש דאתם אין לו אלא עכין אחר מחייבו משכ"ם הכא שנשתעבדו לו נכסיו אחת' השטר ע"כ"ל ולא רק ונם לאיסתייסת'אשי'רשב"ם ס"ל לקמן כ"ר שכתב ה"ל נפ' הלוים מקרש כו' שיכול למזור ונ"ל נפ' לפיני אלא היכא דכשטרו ללוה דמלוה לוגמא ניאמ' כו'וכי תיתי'שאני הכא דהיכא שטר'וקנה המלוה כשכי לוה לשעבוד מוזו דהא קיימא לן שעבוד' דאורייתא מ"ם שהם כמי שנשתעבדו לו יכול למזור בו אף לאחר שנאו אחרים ונראי לומ' בשעבוד דאורייתא פליגי ע"כ"ל כלאחר וכיון דשעבוד'דאורייתא מ"כ אתם כמי שנשתעבדו לו נכסי הלוה משעת הלוזה אף אלא כתב שטר ומ"ם דיכול למזור בו אלא ונראי אע"ג דנשתעבדו לו נכסיו יכול למזור בו מיהו כ"ל דיש לדחות הראים דאתם אין הלוה רוצה למזור בע"ם כ"ל לוה אלא שנם הלוה רוצה לפלם לו דומיא דפקדון דע"ם שם אלא שתלוה רוצה לפלם לו אין אתה יכול למזור בו אלא ע"ם אתין מלוה אתו וכו' כתב שכיוצא בזה כתב הרשב"ם אכוכסי הלוה שנשתעבדו לו כן כ"ב - ומראים שכניא

ס"ל לס"ם להניח מילתייהו נס"ם גם פסוק דקליני הם מחורפי נכסי מי שעבור דמוריתא ונם התיירן נס"ם פ' הספוג ס"ם ירקא להריא"ש נמי' כלל לומר דקליני נכס"ם שעבור דמוריתא מ"מ לא אלא משום ס"ם דאף לשעבור דמוריתא קאמרי רב הונא ור' אלעזר למילתייהו אלא ודאי כמ"ש . ויש מכחן ראיה ברורה להרשב"א ז"ל ונפלאתי על הרשב"א אלא מניח דאיה זו מפרק הספוג ומפסר הוא דכל דכריו מתניא מפ' הם מקדש ומס הוכר נס כן הך מילתא דרב סוכ' . אלא מפסר משום דלכך הספוג קורים יש לרחוק מ"מ מחויב ליתן לו קורי' מחר' ומ"ם ורו"ם ונם התו' ורמ"ם ומחוקי יוסף פ' הספוג וכן פסור לקחן מי' ס"ו ום"ם ל"ל דמייב הספוג בחובי' משום שמשלקו מנעלים ויוכל מחשבון לחזור עד מילוך הרי דמ"ל דמשמעינן לו ככמי הספוג משום שמשלקו הנעלי' (ומשמ' דלקמן לחלי' דשעבור דמוריתא כתבו) מ"מ יוכל מחשבון לחזור ומ"ב כ"ם הכא . ולפ"ז מרמ"ם ומחמ"ם משם דקליני הם נמי לא קליני ורו"ק : ג יכול לחזור בו ולפי' נמי משפר ליה מילוה כל זמן שלא נתן לו משעות יכול לחזור בו ועיין בפור ובית יוסף פ"ל בשמת בניתן בשעה : נמי משפר ליה מילוה מבר משפר בו' כ"כ בי"מ בשם כי' פ' הספוג ב"פ ובכן משמע מה' מ' פ"ר מה' מכירה ונראית ליתח כן בי' ומ"ת אם משפר מקבר משפר ונדרים לכתוב לו שובר ומלי"כ לא יפלא לו זה כיון שמשובר הוא לחזור' מילוה אם ל"ל ליזהר בשטרו צריך לכתוב שובר מכל מי שחורה לחבירו בחזקת פרוע ומ"כ כותב בשם' ונחברר מדבר בפרוט מי שחורה לו מילוה שיהיה מייב לו פרי זה מילוה נשעות ואינה כלום אפי' משר לו שטר בעדים וקרוים מחותים בו כמ"ש בסור והוא פשוט לקמן מי' קכ"ו בי' ובכמה דוכתי דכל קבין נשעות מוכר : ד כיצד האומר לעדים כו' כתב נשמ"ע שרטיס מולקים בזה ום"ל דלא מהני כשבא להחמייב עתם כ"ש כשכתב לו בן בשטר או נאומר אני מייב לך מנה בשטר כו' ולא רק ל"ל לכתוב המולקין ום"ל דלף נאומר אני מייב לך מנה בשטר לא מהני רק כשכתב לו בן בשטר וכמנה שכם מלוקים על מחבר מאני מלוקי' משלשה שכתב עכ"ל וכן משמע נרי"ף ר"פ הנושא נפי אביו ורשב"ם ורא"ש ורמב"ן ורשב"א ורבינו' בעלמ' ס"ם מיחמייב אלא בשלא לוקח מו נקבין מו נשטר כו' ע"ם ולרש"י בכל נוסי' מה שהבי כשמחמייב עצמיו ומ"ם ס"י לרמ"ם ור"ם ס"ם ורשב"ם ורא"ש ור"ם ס"ם ור"ם ס"ם ור"ם ס"ם

ג ואפי׳ שתתעבד הערב פ׳ כשקודם שתתנו העדים את כשטר פלוני ליה אפלו׳ ופלו׳ ערב ותפ״כ תתנו בעדי דמתתעבד הערב תף כשלא קנו מידו ותף לאחר שהלוהו כיון דכתב ליה בשטר וכמ״ש בשטר והמאכר לקמן בסי׳ קכ״ט וה״נ דכותי׳ נבי לוה שיכול להתחייב נפשו תף שתינו קייב ועפ״ר : ג וכל זמן כשכותב לא׳ כו׳ דומיא לוה כתב שטר והמאכר לקמן סימן ע״ה סעיף ג׳ וכמ״ש בהגה״מ ע״ש וע״ל סימן פ״ו סכ״ט דה״ה אם הודיה בפ״ע שקבל הקוב שבשטר הו שתקבל לו הוה מקיל : ד והעיד בו עדי׳ ליינו שתותמין בו והעידו על כתב ידו וכתבו לחלוה אלא בפני עדים ומ״מ וכן אם כתב שטר כו׳ מיירי שאין תותמין בו עדים אלא שכתבו בפני עדים וה״ה אם כת׳ פלטון תתימת משה ותפרו בפני עדים דנ״כ הוה חלוה בשטר דעידי מסירה כרתי : ה פרי זה שטר כשר פ״ל לנפות בו תתעבדי וכן מ״ש תאר זה ה״ג חלוה בשטר ליינו לנבו כו׳ תתעבדי וכשקיף שלפני זה לא מיירי אלא לפכין מיזה לאוד ודוק : ו והוה שיהיה כת׳ ידו שאינו יכול להזדייף שם פרמב״ם וכטור שבשילו ליתא תיכת ידו . וידוע דכתב ידו הינו נוח לזייפו ככתיכת יד סופרי׳ אחרים כמ״ש המחבר בסי׳ מ״ד ס״כ ובשם מ״מ . ועוד דהנ״ל והוה שיי׳ על דבר שהינו יכול להזדייף וכמ״ש טור והמאכר ר״ם מ״כ לכן נראה דהמאכר ס״ל והוה שיהיה לותו שטר פיתוב בכתיכת ידי הלוה דאז הינו יכול לזייף בקל וכתבו הרמב״ם בשטר כזה שתין כו עדים אלא שנמסר בעדים דיה״ב כתב דהינו יכול להזדייף דאלו בשטר שיש כו עדים מירתת שפי לזייף וק״ל וע״ל ר״ם מ״כ בדברי הטור והמאכר : ז שתתו והעידו כו׳ כן הוה ל׳ הרמב״ם שם וכתב הב״י נראה דה״ק ר״ל שיתתו על השטר כדרך שתותמין בשטר שטרו׳ אלא הייט לומר שיכתבו כו השטר זה מסרו בפניהם הלוה לחלוה ויתתו ע״ו וס״ק שתתו על עדו׳ כן שנמסר לפניהם שטר זה עכ״ל כ״י ועפ״ר מ״ש עוד פי׳ לאחר :

מא ח מעמיד עליו עדים פי׳ כין שותם עדים שתתומים על השטר וכין עדים לאחרי׳ ועי׳ מ״ש לקמן ס״ק י״ג בשם ר׳ ירוחם ומ״ש עליו : ט ועדות זו שתעידו כו׳ דכתי׳ בשטר שתעידו כו׳ דכני הרב שתוכו׳ לי דהולך על השטר שתעידו על הלוה שיכתוב בפני עדים שהוא חייב לו כך וכך ושהוא מוכן ומזומן לפרוע לו כשיבקשנו ושיכתוב עוד שתעידו עליו שכך הוא כתוב בשטר שלו ושתעידו עליו שהוא חתום בשטר זה ושתעידו עליו שהוא מודה בכל האמור בשטר זה ושתעידו עליו שהוא מודה שהוא חייב לו כך וכך ושתעידו עליו שהוא מודה שהוא חייב לו כך וכך בפני עדים פלוני ופלוני

ה אין כותבין לו שטר אחר כתב הסמ"ע וה"ה כתבו הרמ"ה והטור נפ' מ"ש ס"ו שאם שנו בכתיבתן הראשונה ונתבטל השטר בתוכו אלא עמדו עליו מותרי' וכותבי' ומותרי' הערים עצמן' אלית ע"ל ובדולא מזו כת' הרמ"ה כתבו' פי' תתקכ"ה רפה לא כתבו בשטר הנאמנו' דהי"ל לא עשו עליותן עכ"ל ומיהו

ו ו"ה ז"ל לקמן סי' ע"ה מזו' כ"ם וכיוצא בזה כת' הרב בתשו' סי' מ"ם ע"ם שכתב עשו עליותן כי הוא מתחלה לא עשאן עליותי אלא להרשאון שטר אחר כו' ולפיכך אפי' הוא מכוה עמה לכתוב לה שטר אחר מן הטעם (ע"ם רקאי אחי שערש מקנת מוכו) מזמן הרשאון אין לה לעשו' עליותן הרשאון ככר נפקע והוא אינו יכול עוד לעשות עליותי' על שעבו' דלמפרע שאין כיוצא ואין ב"ל כי אלא דעתו אינו יכולים לעשות שטר אחר ופקי' מזמן שני כ"ב הכי"ו שם ועיין בתשו' חשר"ע ז' שמן סי' ס"ו שהאריך הזה : ה כותבים שטר אחר ואומרי' כו' ונוכח זה השטר מחזקו מזמן הרשאון שטר ב"כ ני"ע ב"ם והכי מוכח בש"ם פ' ג"ם סוף דף ק"ע בית דין מקרעין השטר וכותבים לו שטר אחר מזמן רשאון כו' ונקט השטר בשלמא בי דינ' אלימי לשקועי מחזי' אלא פרים שעשו עליותן כיון תוקי' ושוטים עליותם ועיי' שם בתוס' : ו שצריך לכתו' שקרעו כו' דאל"כ פשוט הוא כי' כת' הש"ע הא דצריך לכתוב בשטר שקרעו שט"ב דלא מייתי' לב"י פוסקי' מ"מ לשטחם מייתי' מיחשבו לקרעו ויטכמו צריו משמ"כ עתה דוחקי לא יכתבו שקרעוהו עד שכתב הא בקרע עכ"ל ובתשו' מהר"ם די מוריגא סי' כ"ג אחר דפשטי' דגמ"כ פשוט אינו רוצה לומר שם לא כתבו שום פשוט אלא מייתי לקרעו שם לא קרעו פשוט טוב כו' דמיינו דטיבא דדינא דלא קרעו פשוט ולכך צריך לכתוב כדי שלא יסתפקו אלא שהחתם כפי פלוגתא לא מייתי לב"י פוסקי' וע"ם ועיין לקמן ס"ק י"ב : ז אבל שטר מתנה כו' כותבים לו מעולו שלא פרים עצמם וכ"כ ב"י מזו' מ' בשם הרשב"א רפ"ב להעיר בפני ב"י אלא שם בעצמם כותבי' לו שטר מזמן הרשאון וכ"כ עור כ"י בשמו לקמן סי' רל"ו ס"ו ע"ם וכן מוכח בש"ע ג"ם רפ קע"ם ריש ע"ם להרי' הפערים עצמם כותבי' שטר מתנה אפילו אלא מתריות קוחן הרשאון אפי' בשאר ע"ם נגי הם דצריך התם ושריש לא וסף אחר כשטר מתנה ורבנו אחר כשטר שלין לו מתריות וע"ם כתוספו' ; ח מזמן הרשאון ואלא מזמן שפני דמייתי' דלמא שם"כ חזר בלוקח או התקבל מתנה ומכרה למוכר או לנותן ויאחר חזר ומכרה או כתבה לי פעם שנית כרלקמן סי' רל"ו וע"ם ולפי זה שם מוכר או הנותן נפניני ומכוה לכתוב כותבי' לפי' לו מזמן שני : ט אבל שם פיה כתבה מתריות וכן בשטרי אקה כו' כלומר דכשטרי מתנה נעיל דוקא שיהא תפורים בה מתריות אבל מתנה אין מתריות על הנותן וכן בשטרי אקה ומחזר אף בשאר מתריו' שעות סופר כרלקמן סי' רכ"ה : י צריך לקרוע כו' דאל"כ יש לחוש שיעשו הלוקח או שמקבל מתנה קנוניא ויסרוף אלא כרין כיצד יכול מי שמיחה שזה על מנותו ויסרוף שר"ו בעדות אלו שמיחה על מנותיו ויחזו' הלוקח ויסרוף בשטר שכירו מן הלקוחות אלקחו מהריו ויקרעו שטר מכר שבירו ויחזור בקנוניא ויעמוד בשדה שנתרפה שנתנו אלא שטר מכר הפני ויסרוף בו לקוחות מהרים אלא כרין - ס"ם ורמב"ם פ' כ"ג מה' מלוה : יא ופעילו

ס אין כותבין לו שטר מכני שכבר פשו שליותם ומה"ם כתב הרמ"ם והטור והמחבר הכי"ו כמי' מ"ם ס"ו שאם שנו בכתיבתן הראשונה ונתבטל השטר כמנא אלא עמדו עליותן מזרין ומותרין העדו' עצמן : ו אבל באים לבית דין ובית דין עושים לו קיום כיצד מקיימים שטר זה (ס) כותבים שטר אחר ואומרים אנו בית דין פלוני ופלוני ופלוני הוציא פלוני בן פלוני שטר נמחק לפנינו וזמנו ביום פלוני ופלוני ופלוני עדיו ואם כתבו והזקקנו לערותם של עדים ונמצאת מכונת נוכה בשטר זה שכתבו לו ואין צריך קיום אחר ואם לא כתבו כן צריך להביא ראיה על העדים הראשונים עד שתתקיים עדותם (ע"ל רמ"ס) (ואם מיין מקיימים (ס) (ס' מחנה) הוי כאלו הוציא עליו שטר שלינו מקיים) (עור בשם הרמ"ה ומוכח בש"ם) ויש מי שאומר (י) שצריך לכתוב בקיום שקרעו השטר הראשון ראם לא כן פסול הוא יש דחיישינן שמא ילך לבית דין אחר ויעשו לו קיום אחר ויגבה ויחזור ויגבה יב (י) אבל שטר מתנה שנמחק כותבים לו אחר (תוס' פ' נם פשוט ורמב"ן) (וכותבים בשטר יג (ס) מזמן הרשאון ולא מזמן שכותבים לו בית דין) אע"פ שלא נקרע הראשון (ס) אבל אם היה במתנה אחריות וכן בשטרי מקח ומכר (י) צריך לקרוע הראשון או לכתוב בשני טו שטר זה לא נכתב לטרוף בו ממשעבדי טו ולא מכני חרי אלא כדי לעמוד שרה זו ביר מקבל המתנה או הלוקח שלא יוציאנו מידו הנותן או המוכר :

ב מי

נוכח אפי' ממשעבדי ואינו יכול לומר פרעתיך ממ"כ אם לא היה לו אלא רמ"ה בהאי רוכא יכול לומר כן ובשטר דשכנו ממ"כ אם לא היה נוכח אפי' ממשעבדי ואינו יכול לומר פרעתיך ממ"כ אם לא היה לו אלא רמ"ה בהאי רוכא יכול לומר כן ובשטר דשכנו ממ"כ אם לא היה נוכח אפי' ממשעבדי וק"ל : י על העדים הרשומים עד שתתקיים עדותם כל' הוא כתב נ"כ כרא"כם שם ס"ב מתלוה דין י"ב ודי"ק בלשון שלא כתבו עד שתתקיי' שתימתן אלא עד שתתקיים עדותן ור"ל שתתקיים כל דברי העדות הכתו בשטר כי אף שהעדי' הרשומי' פלו ואמרו שחתמו ע"ו בשטר ויהיה כתוב כן כך וכך ובשטר דשלמ' דסני כלאחרים זהו שתימתינו וכמ"ש בסי' מ"ו שאני הכא שכבר כלה השטר לפניהו והרי הוא כעדות שדם שכלו להעיד בש"ם לפני ב"ד שצריך הב"ד לשקור לכל ג' וה' בפני עלמו ולזוד שם דברין כן מכווכים וכמ"ש הטור בסי' כ"ח מסי"ג והלאה ומ"ש כתב המחבר כל שלא כתבה בשקיום שעשקרו ועמדו על דבריהן הרי הקיום כאלו ניתנו עד שיבוא רחים על העדים הרשומים (ר"ל על מ"ם בקיום בשם עדים הרשומים) ויתקיים עדותן שבתוכו המעשה כדברין ואו מועיל בקיום לענין לגבות מהמשעבדי ושלא יוכל לומר פרעתי וכמ"ש בקיום שעשה ע"ם עדי אחרים שאף שאחרו מחזירין בתתימו' דהרשומים ונם רחו שכתוב בשטר מ"מ נרי"ב דרשם ופקרים על כל מה שיש כתוב בו כיון שעין בשטר לפנינו שכבר נמחק (ואינו דומה לקיום שטר אחר שטני כלאחר שמחזירין את"ו העדים דכיון שבשט' כתוב לפנינו

ופתימו' העדים מקויימי' למהוין היה כל שטר שכלה לב"ד כאלו נקרעה עדותן דמי) וכ"כ בעור בדבר ואם לא כתוב בקיום שעמדו על דברי העדים שנראין רחים על מ"ם בשטר וזהו נ"כ פי' דברי בע"ת שכת' ע"ל דאם לא כתבו דנוקטו לעדותן כו' דצריך לכתוב בשטר שקרעו על עדים הרשומים שעדותן נחת וכם שתתוכו עכ"ל ר"ל בעינן רחיי' על החתי' ונם על העדות ואזי יש לו דין שטר נמחר וק"ל : יא דיש"ינן שמא ילך כו' אפי' אם יש לו שטר מקויים מב"ד אחר כשהוא נמחק ואינו יכול לקיים בו כלום כיון שיש לו שטר אחר שלא נמחק ואפשר שיוכל לקיים בו ולגבות בו ולא מהני מה שכתב הרמ"ה דאין לחוש לזה כיון שיש לו שטר אחר שלא נמחק דלא מהני אלא בשטר שכתב בו בפי' שאין לו שום שטר אחר ולא מהני בשטר שכתב בו סתם שאין לו שום שטר אחר אלא בשטר שכתב בו בפי' שאין לו שום שטר אחר וכן פסק הרמ"ה בתשו' ועיין בתשו' מהר"ם די מוריגא סי' כ"ג שהאריך בזה ועיין בתשו' חשר"ע ז' שמן סי' ס"ו שהאריך הזה : יב שכתב הרמ"ה כו' ומ"ש הרב המחבר בשם יש מי שאומר כו' ולא יכתבו לו קיום אחר כשלא ירחו בשטר הרשאון וה"ה דצריך לכתוב בשטר שקרעו לע"ג דלא מייתי לשטחם מייתי' שיחשבו לקרעו ויטכחו כיון שמ"כ שיש דוחקי לא יכתבו שקרעוהו עד שכבר יש' נקר' וק"ל : יג אבל שט' מתנ' כו' דלא שייך כיון שאם שינבה כו' שכי פעמי' כיון שהחתי' הוא בשדה מיוחד אם לא שכתב בו אחרי' ובדאמי' יג מזמן הרשאון כו' כשעשה דשיי"ן דילמ' אחר החתי' שור החתי' שור החתי' ומכרה או נתנה להנותן בקנין נמור ואח"כ יוצ' שטר קיום זה ג' אחר שור ונתנה לי בחתנה אח"כ וק"ל . וכ"כ העור והמחבר בהדי' ס"ם לקמן סי' רל"ט ע"ם נם כאן בדרישה שהרכתי בזה בסייעת' דשמיא ע"ם ודו' : יד בחתנה אחריות וכן בשטר מקח כו' עד"ר שם כתבתי לשון הנחרת דשיי"ן שחת שדה זו נוחלה היא כיד החוכ או הנותן ויעשה זה החקבל החתנה או הלוקח קנוניא עם הנמנל לטרוף או לנבות ב"ש כיצד החקבל החתנה עשה עם יחיד זה הלוקח והלוקח יטרוף עם שטר הלקיחה שבידו מהלקוחות שקנו מהמוכר אחריו או ינבה מכני שרי שכיד המוכר ואחר כך יאחר הלוקח להכנזל הכיחני ליטב כשדה זו ואח"כ החקבל ותובע ותוכיחו מיד בעיד החקבל ויטרוף הלוקח לעצרו שכיש מהלקוחות או מהמוכר בשטר קיום שכידו : טו שטר זה לא ככת' לטרוף כו' אבל בשטר הלוחה לא שייך לחכת' לו כן דשה לא כתבינן לה אלא לנבות כו' משמ"כ בשטרות אלו שכתבתין כדי להעמיד שדה זו כידו וק"ל : טז ולא מכני סורין צריכין לכתוב ב"כ זה כדי שלא ינבה בשטר קיום מכני קרי דמוכר ואח"כ יטרוף וינבה בשניהם מלקוחות דמוכר אלא לקוחות ליכא אע"ר :

יז מי שנמחק שט"ח לעיל בריש סימן העתיק המתחר לסמן פרמ"ס יכול התלוה לכתוב לו הטור וה"נ נדרש כתב נ"כ מי שנמחק שט"ח כו' ת"ש ד"ה כל כך כתב כתבו ולעומר הם דאחריהן לעיל דכשמחק והעתיד עליו עדים דכותבין לו ק"ו דוקא סיס עדים וכו' וק"ל ועת"ש עוד פר"ס זה ס"ק נ' : יח אבל כל שאינו מקפיד מלוה מדעת כו' פי' כל שאין לו עדי' ע"ז שנמחק שלא מדעת הוי דיכו כאלו נמחק מדעת דהיה לו להסתר שטרו ומלוה שמרו לאחריהן כבר כפרש"י ומ"ש אין כותבין לו ק"ו דזמת לא מבדו ונכה תלה בשטר חוב ויזורו לו ואחר כך יחזור לנכות ממנו או מלקוחות בקביוס וכ' כתבתי דלא שייך לומר כזה דיכתבו לו ויכתבו כו שטר זה דלא למנכי ביה כו' דת"ל שטרא זה לתה לו : ך ומעידי' שכתבו ונתנו לו פי' דאז ניכא למיסק דיה שכתבו לנות ולא לוה והא דלא כתב כאן רבות' דאפי' אחרו עדי' שהכדו כו' דכאן תכתי לא מיירי מעשה זו ידוע' ומ"מ אם שכחה עד אחר זה וכ"כ בשור משם שכ' תשובת הרמ"ם ותו"ם ע"ם ועפ"ר : כה אם לא יראו כו' כי היכי דנמחק וכו' פי' וה"ה אם יש לו עדים שהכדו וכדמסיק ואזיל ולו כותבין בשטופם שמ"ה כתבוהו לו וזהו שמסיק וכתב שאם שטעו כ"ד או מאן דהו וכתב לו טופס ולא כתבו כו שמטוס צורך כתובתו דלא ינכה לו כו עד ש"ג ואין נוף השטר דמיין כן שהוא עדיין כידו ויכזור לנכות נ"כ כו : כב ה"ג אבל שטר מתנה ומקח בלא אחריות כו' דבכי מקח הולרך לומ' בלא אחריות ופי' דשתנה כן דאל"כ אחריו' ש"מ משל"כ כמ"ש : כג דה' לאו לנוביי' קאי כו' וכ"כ בתשוב' רמב"ן ס"ג והביאו כמ' רא"ז ועוה וכתבתי לשונו לקמן בסי' רכ"ג בסמ"ע כ' שם חזר וכתב אור"ם אחי ד"ל ע"ש ונם כתבתי לתרץ ד"ת מדברין אמ"ם הטו בסס תשוב' הרא"ם בסי' רכ"ה דשם נוהג מקח שטר מעלי לעריף כו אפי' מקפיד ובלבד שיודע לו שהוא שטרו ולוה כיד ואין לאדם כיד ומעיד לו שהוא שטרו ונם אין לאל ולומ' דלא כתב מו"ר כאן דלא לנוביי' קאי אל בסשר"ד כותבין זכותו מסי"ב

ב יז מי שנמחק שטרו חובו מעמי' עליו עדי' ובאי' לפני בית דין ועושים לו קיומו ודוקא שיש עדים שנמחק באונס : (סור) יח אבל מחקו מלוה מדעת או שהניחו במקום שראוי משתמ' ונמחק אין עושין לו קיום דבזון שהניחו במקום שראוי להמחק וראי פרעיה :

ג מי שהיה לו שטר ואבר ובא לבית דין שיכתבו לו שטר אחר יט אין כותבי' לו אפי' אם הביא עידי שטר הראשון ומעידים שכתבו ונתנו לו ° (סור תשובו הרא"ם כלל כ"ד סי' ס') על כן אין לבית דין לכתוב העתקת שום שטר אם לא יראו שיש בו צורך כי ההיא דמי שנמחק שטר חובו ויבוצא בו בגון שידוע לעדים שאבר ברמחק שטר חובו ויבוצא בו בגון שידוע לעדים שאבר אבל לארם טופס שטר ובא לפני ב"ד אין ב"ד נוביו בו ער שיוציא נוף השטר אם לא כתבו בו טעם למה עשו שטר אחר כי ההיא (יט) אין ידוע לעדים לא יכתבו לו (יט) ואפילו נאבר בעדים (יי) מאחר שנחמק (טו) אלא א"כ עדים (יג) אין כותבין לו דשמא ימצאנו (יג) מעידים שנשרף : כנף ° (תשו' רשב"א ותוכח בש"ם עיין ש"ק ו') ודוקא בשטר הלוה, (יי) אבל שטרי מתנה ומקח בלא אחריות כותבין לו אחר צורך ° (תשו' הרא"ם כלל ע"ם סי' ס"ו) שטר נוף שכתוב בו מתנו' לרכיס וכא אחר לכית דין שיכתבו לו לבדו חלקו כמתנה כותבי' לו כב דה' לאו לנוביי' קאי דרבי' לאו שטרא הוא ואיתומים יכולין למיתר פרעונו : ומיהו

ג ואפי' כאבר בעדים אין כותבי' לו דשמא ימצאנו ורשב"ם פי' כף' כתב' דבב"ב נבי מי שאבר שטר חובו ועדים אין לו הא אם יש לו עדים אפשר מיד כותבים לו ולא חיישי' שימצאנו ובנה בו שני פעמים בשלו השטרות ופקפס לי על פירש"י מהסיגת דף' שני דכתובות (דף פ"ז ע"ב) דאמרי' התם דאפי' אבדה בעדים לא נבאי בעדי הנוסי' אף"ב כשרואה דאיישי' שמא מתמלנה ותנן' נה פעם שנים ורשב"ם דקדק מלשון שבריישא דקתני מי שבא ואחר שטר חובו וכפי' הקרוק ים לפרש מאי אבר אבר בלאו עכ"ל הרא"ם בתשוב' כלל ב' סי' ה' ולי נראה כפי' רשב"ם ו"ק חיישי התם דכתובות דסונים דהתם אזלא לחדיא למ"ד אין כותבים שובר ואין קי"ל כותבי' שובר וכן רשב"ם מיירי להדיא למאי דכותבי' שובר ע"ם כפונים דבב"ב ונם דכתובות נוע"ם מחתא להדיא דלמ"ד כותבי' שובר לא חיישי' לף בבאבד ? ואע"ב נם מ"ש ב"י ז"ל ונפשר דלף דכותבי' שובר מיישינן שמחמ שטר הרמצון ויחמנ בו תאלה ולא יבריחוהו כ"ד לכתוב שובר כיון שנותן לו שטרו ואפ"ב אמר יוציא טופס השטר וינבה בו עכ"ל ליתא דא"כ תיקשי הא אמרי' בכתובות התם ולימוח דילמ' מקף אידי הכותב בהאי דיבא ובנאי אחר מקף לא לכתוב' בהאי דיבא ובנאי הא אמ"ר לאבאו זאת תומר' כותבי' שובר ע"כ (פירש"י כשיקרע לה כתובתה תכתוב לו שקבלה כתובה ויהי' בידו לזכות) ואפשי ניחוש דלמא מחקה הכתוב' תלמ' אלא ודאי כשיוצי' הנעל אמ"כ נוף הכתובה שוב לא תוכל לנבות בעידי הנוסח שהרי כבר פרע לה ואפ"כ אם הבא כשיוצי' אלוה אמ"כ שוב לא יוכל לנבות בטופס הרי הלוה אמ"כ נוף השטר שוב לא יוכל לנבות בטופס שהרי כבר פרע לו שנוף השטר היה הלוה

(ומיירי שהלוה יודע שנחתו לו טופס הלכך יזהר בשטרו אלא יאמרנו לאחר סיסלא לו ודוק) : וכן משמע מתש"ם הרמב"ם ס' כ"ג מהלוה ובטופ"ת שטר פ"ב ומ"ב דקקט"ס ע"א כרשב"ם שנחתו מי שבא ואמ"אבר או בשר"שטר מוכי אין כותבי'לו אחר אמ"א לו ודוק ואפי' כאבר בעדים אין כותבי' לו דשמא ימצאנו ורשב"ם פי' כף' כתב' דבב"ב נבי מי שאבר שטר חובו ועדים אין לו הא אם יש לו עדים אפשר מיד כותבים לו ולא חיישי' שימצאנו ובנה בו שני פעמים בשלו השטרות ופקפס לי על פירש"י מהסיגת דף' שני דכתובות (דף פ"ז ע"ב) דאמרי' התם דאפי' אבדה בעדים לא נבאי בעדי הנוסי' אף"ב כשרואה דאיישי' שמא מתמלנה ותנן' נה פעם שנים ורשב"ם דקדק מלשון שבריישא דקתני מי שבא ואחר שטר חובו וכפי' הקרוק ים לפרש מאי אבר אבר בלאו עכ"ל הרא"ם בתשוב' כלל ב' סי' ה' ולי נראה כפי' רשב"ם ו"ק חיישי התם דכתובות דסונים דהתם אזלא לחדיא למ"ד אין כותבים שובר ואין קי"ל כותבי' שובר וכן רשב"ם מיירי להדיא למאי דכותבי' שובר ע"ם כפונים דבב"ב ונם דכתובות נוע"ם מחתא להדיא דלמ"ד כותבי' שובר לא חיישי' לף בבאבד ? ואע"ב נם מ"ש ב"י ז"ל ונפשר

הלוה אם יכתוב טופס פ"ו דלף דכותבי' שובר מיישינן שמחמ שטר הרמצון ויחמנ בו תאלה ולא יבריחוהו כ"ד לכתוב שובר כיון שנותן לו שטרו ואפ"ב אמר יוציא טופס השטר וינבה בו עכ"ל ליתא דא"כ תיקשי הא אמרי' בכתובות התם ולימוח דילמ' מקף אידי הכותב בהאי דיבא ובנאי אחר מקף לא לכתוב' בהאי דיבא ובנאי הא אמ"ר לאבאו זאת תומר' כותבי' שובר ע"כ (פירש"י כשיקרע לה כתובתה תכתוב לו שקבלה כתובה ויהי' בידו לזכות) ואפשי ניחוש דלמא מחקה הכתוב' תלמ' אלא ודאי כשיוצי' הנעל אמ"כ נוף הכתובה שוב לא תוכל לנבות בעידי הנוסח שהרי כבר פרע לה ואפ"כ אם הבא כשיוצי' אלוה אמ"כ שוב לא יוכל לנבות בטופס שהרי כבר פרע לו שנוף השטר היה הלוה

(ומיירי שהלוה יודע שנחתו לו טופס הלכך יזהר בשטרו אלא יאמרנו לאחר סיסלא לו ודוק) : וכן משמע מתש"ם הרמב"ם ס' כ"ג מהלוה ובטופ"ת שטר פ"ב ומ"ב דקקט"ס ע"א כרשב"ם שנחתו מי שבא ואמ"אבר או בשר"שטר מוכי אין כותבי'לו אחר אמ"א לו ודוק : יי מאחר שנחמק שטרו חובו מעמי' עליו עדי' ובאי' לפני בית דין ועושים לו קיומו ודוקא שיש עדים שנמחק באונס : (סור) יח אבל מחקו מלוה מדעת או שהניחו במקום שראוי משתמ' ונמחק אין עושין לו קיום דבזון שהניחו במקום שראוי להמחק וראי פרעיה :

ג מי שהיה לו שטר ואבר ובא לבית דין שיכתבו לו שטר אחר יט אין כותבי' לו אפי' אם הביא עידי שטר הראשון ומעידים שכתבו ונתנו לו ° (סור תשובו הרא"ם כלל כ"ד סי' ס') על כן אין לבית דין לכתוב העתקת שום שטר אם לא יראו שיש בו צורך כי ההיא דמי שנמחק שטר חובו ויבוצא בו בגון שידוע לעדים שאבר ברמחק שטר חובו ויבוצא בו בגון שידוע לעדים שאבר אבל לארם טופס שטר ובא לפני ב"ד אין ב"ד נוביו בו ער שיוציא נוף השטר אם לא כתבו בו טעם למה עשו שטר אחר כי ההיא (יי) מאחר שנחמק (טו) אלא א"כ עדים (יג) אין כותבין לו דשמא ימצאנו (יג) מעידים שנשרף : כנף ° (תשו' רשב"א ותוכח בש"ם עיין ש"ק ו') ודוקא בשטר הלוה, (יי) אבל שטרי מתנה ומקח בלא אחריות כותבין לו אחר צורך ° (תשו' הרא"ם כלל ע"ם סי' ס"ו) שטר נוף שכתוב בו מתנו' לרכיס וכא אחר לכית דין שיכתבו לו לבדו חלקו כמתנה כותבי' לו כב דה' לאו לנוביי' קאי דרבי' לאו שטרא הוא ואיתומים יכולין למיתר פרעונו : ומיהו

ובספר

נדולי תרומה ריש שער כ"ב רף קי"ב ע"ב מקשה דפפי' לאחר ס"ם לא פליג רק בתוך זמנו אבל אחר זמנו ומחמ' ומ"מ לא מיירי שנאבד נעדים וירוע לעדים שנאבר בתוכם כגון שהיו עדים ביום בעיר שנכתב כרכוס וכ"נ - נם מה שהקשה נם"ת שם בדיומוס שחא אחר ומחמ' וכמ"ש רשב"ם נוסף לא רק דכיון דצריך לומ' שהיו עדים ביום שנכתב ומה שאר ומחמ' וכמ"ש רשב"ם נוסף לא רק בתוך זמנו אבל אחר זמנו ומה בכך סיחזור ויחמנא וכמ"ש ולא כתב רשב"ם שם לגמ כשהוא סוגן אבר מחיי דאז שחא יחמנא וינצרך לפרוש לו בשהו כי אחי כשאבדו מעמנו חייש' לחמ לא אבדו חחם אבל כשעדים מעידים שנאבדו חחם לא חייש' לכחי - נם מה שהניח נם"ת סוף שטר כ"ו דמ"ש הרא"ם ולפי הקרוק ים לפרש מאי אבר אבר כאור דהייט שהרא"ם מפרש דברי רשב"ם כן ועל כן הקשה שם דהא לא אפשר לפרש דברי רשב"ם כן שהרי כתב רשב"ם ס"ב דלחמ אזו ומנאו ופריע והדר פריע ואי אבר אחר היינו אפשר שיחזור וימנאנו לא רק הרא"ם לא נא אלא לפרש הנרייתא

ולעומר אפשר לו הקרוק של רשב"ם הוא אחת מ"מ לא מוכח אלא דאבר בשור שעדים כותבים - וכזה ניחא כמי מ"ש הב"ח דברי רשב"ם שנאבר בדרך שלא יחמנאנו לעולם דווקא דכתוב ונאבד שטרו ס"ם הכין פירש"י שנאבדו מ"מ דרך יבר הוא להשוות דעתו עם דעת הרמ"ם עכ"ל ולפי"ז אחדכתב רשב"ם ס"ל דלא"מ אבר ואחבאו כו' אלא אפי' מיירי שנאבד שטרו ונם"ת שכתו שהרא"ם - וכן משמע בתשו"ק סוף סי' ו' דכשאבר בורא' כותבים שובר אחר ע"ם :

ונראה

דנם הרא"ם וב"י לא מיירי אלא לכתוב שובר אחר שלא בניוחת הלוה דשבב"נ אינה למיחש שמא יחמנאנו ויחבע תחלה בנוף השטר והלוה לא יוכר כו ואח"כ יתבענו בשטר אחר ובזה ניחא מה שהניחם בם בירושלי תרומה סוף שער כ"ו בקושי' הם דכתב הרא"ם בסוף כלל ס"ח דבירוח לעבי' שנאבר כותבים דהתם מיירי אחוזה"ח ולא שכותבי' שובר אחר (מיהו בלא"ה כמי לא"ם דהתם מיירי שנאבר לנמרי דאחי' דכשרף ופ"ח) והשתא ניחא דלא"ק על הרא"ם ובשו"ת תפ"ב דכתובו' וא"ת נם על פירש"י לא"ם וכ"ם ורשב"ם מיירי דכשנאבר כותבים אחר אחוזה"ח ולא השתא לא שלינו הפוסקים לעניין דינ' לאחדי הרא"ם וכ"י מיירי כשאין אחוזה"ח ולזה אבל רשב"ם ורמ"ם ופוס' אל"ל מיירי כשאחוזה"ח ולפי הקרוק ים לפרש מאי אבר אבר כאור דהייט שהרא"ם מפרש דברי רשב"ם כן ועל כן הקשה שם דהא לא אפשר לפרש דברי רשב"ם כן שהרי כתב רשב"ם ס"ב דלחמ אזו ומנאו ופריע והדר פריע ואי אבר אחר היינו אפשר שיחזור וימנאנו לא רק הרא"ם לא נא אלא לפרש הנרייתא

ולעומר אפשר לו הקרוק של רשב"ם הוא אחת מ"מ לא מוכח אלא דאבר בשור שעדים כותבים - וכזה ניחא כמי מ"ש הב"ח דברי רשב"ם שנאבר בדרך שלא יחמנאנו לעולם דווקא דכתוב ונאבד שטרו ס"ם הכין פירש"י שנאבדו מ"מ דרך יבר הוא להשוות דעתו עם דעת הרמ"ם עכ"ל ולפי"ז אחדכתב רשב"ם ס"ב דלחמ אזו ומנאו ופריע והדר פריע ואי אבר אחר היינו אפשר שיחזור וימנאנו לא רק הרא"ם לא נא אלא לפרש הנרייתא

ואמנם כו' ולפי"ז אחדכתב רשב"ם ס"ב דלחמ אזו ומנאו ופריע והדר פריע ואי אבר אחר היינו אפשר שיחזור וימנאנו לא רק הרא"ם לא נא אלא לפרש הנרייתא

ואמנם כו' ולפי"ז אחדכתב רשב"ם ס"ב דלחמ אזו ומנאו ופריע והדר פריע ואי אבר אחר היינו אפשר שיחזור וימנאנו לא רק הרא"ם לא נא אלא לפרש הנרייתא

ומיהו אם היה ביד אחר ונאבר משם כותבים לו אחר כי הליכא למיחש שמא ימצאנו ° (תוי רשב"ם סי' תתקצ"ח וכפול לקמן ס"ס רכ"ג וע"ש ע"כ) כיון שלא היה בידו ° (סור מתשו' הרמ"ס) ואם הלוה במדינת הים והמלו' חושש שלא יגליך שטרו בידו שמא יאבר לו ברך יבא לבית דין וכותבים לו אחר והוא מניח שטרו ביר בית דין זה שבעירו ובית דין שבמקום שהלוה שם יוריעו לכ"ר שבמקום המלוה שהוא נפרע מחובו וקורעין השטר הראשון שבידם ואם נאבר שטר שהטפיסו כשהולך לו אצל הלוה כה (פז) וירוע זה בעדים הולך לפני ב"ר כו ויעידו לפניהם שנאבר ויחזירו לו שטר שבידם :

כנס ° (סור מהגה"מ (והוא מהכל הפיסור אות ה' רע"ק ק"ו ע"כ) כו (יז) וכל שטר שמטפיסים מעתיקין אותו אות באות משטר הראשון וכותבין כו שטות העתק כה ואין צריכ"ר להעתיק שטר (יח) אלא למיליו כ' עדים יכולים להעתיקו (אפי' בן קרובים זה לזה) (ריב"ם סי' פ"ב זהו שהשמיט הסמ"ע ואינו נכון כמ"ש בס"ק י"ח)

ד° (כל המעיין בדברי הרמב"ם פ"ו ה' מה' מלוה ולוה בשם רבותיו)

(יח) מי שהי' לו חוב על חבירו בשטר ואבר השט' והרי העדים

מטה"כ כשהעדים בעצמן כותבין לו זכותו דהא הרשב"א והרמב"ן כתבו הא דינא ג"כ לכשהעדים כותבין לו זכותו כין כנוף הכותב כין חתימ' כהעתקה ס"ס וכתבתי דכ"ל דהרא"ש והטור בפי' רכ"ס מיירי בשטר קודמה שהודה בשט"מ שמכה לפלוני כ"דו דזהו ודאי משא"כ בשטר נמור לכל הוא קנת דוקא דאי"כ נא א"כ להרא"ש והטור לפרש ונ"ע ס"ס שהארכתי : כד דליכא למיחש שימלאנו דדוק' כשנכתב מ"דו והוא יודע התקומות שסיפ כהם כשעת הכידה ש"ך למיחש שיזור ויתלאנו לאחר התיפוס : כה וידוע זה כעדים הולך כו' לכל כשהלין לו עדים מין מזורין לו נוף השטר דשמא עדיין כידו להעתיק ילך ונכה ברחשונה כנוף שטר ואח"כ ינכה שנית כהעתקה אבל מ"מ נותנין לו העתק שני משטר הראשון דהא ליכא למיחש שמא ינכה ב' פעמים ואפי' נכתב ונחתם כפני עדים כמה פעמים ואפי' כ"כ פעמים כל שהעתקה אחת כהעתקה חבירתה

פט ולפיכך קרע הסטר ° וכתב כ"י פ"נ בסס הריט"ב דדוק' בתלוה דאיכא למיחש לפרעון לאחר זמן ונקרע תוך זמנו אבל בסטר מתנה שכתב לו ליתן לאחר זמן ונקרע תוך זמנו יעידו שעדים שנקרע הסטר ויפסד לו מתנה כ"ל דליכא למיחש לפרעון ולמחילה דהא

סק אם הסיור הסטר לא נתבטל:

המתנה אע"פ שקנו מידו אם טען שפרע הרי זה נשבע היסת ואפי' היה החוב לזמן ועדיין לא הגיע זמנו להפר' הואיל וכתבו לו שטר ואינו בידו אם טען הלוה פרעתיו נאמן ונשבע היסת שפרעו שאנו חוששין שמא פרעו כט ולפיכך קרע השטר או שרפו (כ) ואפי' היה השטר יוצא מתחת אחר והלוה טוען ממני נפל אחר שפרעתי אע"פ שהוא בתוך זמנו נשבע היסת ונפטר שכיון שאין השטר ביד המלוה אין שם חזקה אין ארם פורע בתוך זמנו ° (טור) (כא) אבל אם הפקידו המלוה אצל אחר וחזר ויצא מתחת ידי הנפקד ל (כב) אין הלוה נאמן לומר פרעתי וממני נפל ואתה מצאתו ואע"פ שלא הפקידו אצלו בערים:

הגה ° (מהרי"ק סוף סוף קי"ו) מי שכיון שטרותיו בעיר שכשכוס כרכוס לא מסתמא הם בקוק לחודים וכותבי לו שטר אחר ולפילו הלוה עומד ומוסף אין מצבי"ם כו:

מב שכותבין השטר בכל לשון וריז אם אין המטבע מפורש ובו טז סעיפים

א אין כותבין שטר חוב על רבר שיכול להזריף ואם כתבן עליו (ל) פסול ג אפילו לגבות בו לאלתר:

הגה

התלוה מכרו נערים שלנו נאמן לומר פרעתי תוך הזמן וכראיתא בס"ם וכל הפוסקי' לקמן סי' ע"ח וכל הסוגיו' שבש"ס ופוסקים משמע דוקא בשטר שכתוב בו שהוא לאלתר אבל בשטר סתם אפי' הנערים כשלנו אינם יכולים להזריף כלום ואפי' הכי נאמן לומר פרעתי תוך הזמן וכראיתא בס"ם וכל הפוסקי' לקמן סי' ע"ח וכל הסוגיו' שבש"ס ופוסקים משמע דוקא בשטר שכתוב בו שהוא לאלתר אבל בשטר סתם אפי' הנערים כשלנו אינם יכולים להזריף כלום ואפי' הכי נאמן לומר פרעתי תוך הזמן ולכאורה נראה דהיכא שהנערים יכולים להזריף אפי' בשטר שכתוב בו שהוא לאלתר אינו

פנס ° (הר"ן פ"ב דנסין) ודוקא שטר שכ (ב) אבל שטרי אקנייתא כשר ° (ב"י ג"פ בשם הרמ"ה) (ג) כל שטר שאינו עשוי כתקנת חכמים אף על פי שאין עשוי לפוסלו פסול ולכן אם עשה בזמן הזה שטר מקוטר פסול ° (רשב"ן ועור הרבה פוסקים פ"ל ר"ם מ"ד) וים מוקין ובכי קיימא לן ופ"ל סימן מ"ד סעיף ג' :

ב נכתב בכל לשון ובכל כתב. ובלבד שירקדק הסופר בכתב ההוא שלא יהא בו שום שינוי :

ג ° (ג' רשב"ם פ' כ"ו מס' חלוה דין י"ב) מתיקון שטרות להתבונן בוא"יון וזיי"ן שלא יהיו דחוקים בין התיבות שמא זיין והוסיף וי"ו או זיי"ן ולא יהיו מרוחקים שמא מחק אות אחת בגון הי"א או חי"ת והניח רגלה אחת שהם וי"ו וכל כיוצא בו מדרקדקים בו בכל לשון ° (טור כאן) ובכל כתב ° (טור בשם הרמ"י בל הסעיף) לכן צריך הסופר ליזהר בכתיבת השטר שיהיו אותיותיו רומות זו לזו ויהיה הכתב מיושר ושוה בכל דבריו שלא יחריק האותיו' זו מזו יותר מדאי ואל יחריק הכתב יותר מדאי ג ואל יחריק במקום אחר וירחיק במקום אחר לפיכך אין הערים רשאין לחתום עד שירקדקו היטב בכל אותיותיו ולפיכך כשיבא השטר לפני הדיין צריך לעיין בכל אותיותיו ולדמות אות לאות ואם רואה בו שום שינוי לא יגבה בו עד שיבורוק הרבה היטב ° (כמוקי יוסף פ"ג פ"ג) (וכל דבר ד שנוכל לתלות בחק תלינן) ואם צריך לכוף בעל השטר ולהכותו כדי שיודה יעשה כדי שיוציא הדין לאמתו ° (טור בשם הרמ"ה) וישׁ

מי שאומר דהני מילי היכא דאתי לאפוקי מיורשים או מלקוחות דקיימא לן טוענים

כ אבל שטר אקנייתא כו' פי' שטר שקונה בו שדה או בית שכות' על כ"ר שדה פלוני מכורה לך או כתובה לך או כ"ש וכמ"ש לקמן סי' קנ"ג שאינו עומד לדחי' כלל אלא אחר שקונה בשטר כות' שטר אחר לרמ"ה וכשטר דרמ"ה הנכ"ל הכ"ל - וע"ג דנם שם קנאי לשטר המקנ' שקונה שדה מחבמחל מ"מ אותו כתב נופו הי' עומ' לדחי' כמו שמפורש שם בקר: ג ואל ידחוק במקום ש' כו' פי' אפי' אינו מדוחק יות' מדאי ומותר לכתוב באותו דוחק כל השטרות אלא אלא שנם לכתוב מקנת השטר כאותו הדוחק ומקנת מרו"ח יות' דש"כ ים לאו' ש"יוש"ק אותו אותיות באותו ריוח ולא יכ"ה כ"כר שטרי"כ"ה סוה לת"כות המדוקקי' שכשטר וק"ל ד שנוכל לתלות במקק תלינן פי' וכשט' פסול : ס לא

מקח מיירי מסתמא בכל שטר שפילו אין מעידים לפניהם ומפ"ש בירוש' דמסתבי' ביכלים בפניה שטרי מ"מ בשטח ליתכנו אקן ורלמ"ל זניך השטר ועוד דפילו מיתה דלא שייך כך פירוש אלא אפילו אמר לך אלעזר לקמ"ל דכל השטרות הפולים בערכאות ס"כ כשרים והם נעשין כתב שפי' לפוזדיק כו' אלא מפום דאינך לא פירכי אלעזר אמר אלעזר דאפי' לא אמרינן קנה לא רב אפי' הכא אפיר פריך אר' אלעזר דאפי' לא אמרינן קנה נאמן ולא בכשיר רבי אליעזר אלא אלעזר ולא נאמן בשטר שטרות מסתבי' וכן כתב התום' שם דלר' אלעזר פריך כו' ולאו דוקא דהלכת' כותיה אלא דפריך לר' אלעזר מיקמי מתני' וכמ"ש אסבא' סוני' נפ"ם - אם תדקדק לק"מ דהם דקאמ' כרי לכתוב עליו הגם מילתא פשיטא נקט לכתוב עלמא - והלכך כ"ע לדידיה נם אלאחר זמן דר"ת נאמן היה וכבר ירוע שקט' לחלוק על הנאמן אם לא נראים ברור' וכ"ם על ר"ת שכל דבריו דברי קבלה מהכמי הם"ם וכמ"ם הפוסקים עליו נכתה תקומות ונפרש שכבר נדרתי בדברים כראשון עיקר : ב אבל שטר אקנייתא שקונה בו שדה או בית כגון שכתוב לו שדי זה מכור' או כתוב לך ונקנה כזה ופיכך לדמים כ"כ הר"ן פ"ב דנסין - ומכאן שקשה על פנים הרב לקמן סי' קנ"ג שכתב על הסמ"ם שחולק ככך וכתב ה"ל כתבו התום' נפ' חזקת הבתים דכך דכתב לו על המכר אתיא כר' אלעזר דאמר אפילו ר"ל דמיירי בכתב ידוקא אחיות' הקנים אבל כו' ומדברי הר"ן נראה דפילו אינו כתב ידו כתוב ונם ניכ' דמיירי בשטר שאינו עשוי לפנים אלא אפילו בשטר שאינו עשוי לפנים קנין כיון דאינו עומד ליחתם דנים אלא לשם שטר ולא ידעתי מכין לו זה החילוק ומדברי התום' נפ' חזקת הבתים דף ס' ע"ב ד"ה מכח על סנייר כו' וכתום' פ"ב דנסין דף כ"ב ע"ב ד"ה אבל כשטרות לא וכתום' פ"ב דכתובות דף כ"ה ע"ב ד"ה וכן הריטב"א פ"ב דכתובו' נשם הרמב"ן וכן הוא בתירוצי רשב"א פ"ב דנסין דף כ"ב ע"ב ד"ה אבל כשטרות לא וכתום' פ"ב דכתובות דף כ"ה ע"ב ד"ה ומיהת כר' אלעזר דאמר עירי מסירה כרתי היינו לענין דלא בעיל' מיהת מוכח מתוכו ובכי דנבואין וקידושין קי"ל דבעינן עירי מסירה כיינו משום דאין דבר שבערוה פתות משנים משפ"ב נאמר בהדיא הנותן לו ממכר כף' פרים רמי וכמ"ם התום' פ"ק דנסין דף ו' ע"ב ד"ה קוף ר"ה דקיימא לן כו' ודף י' ע"ב ד"ה אמפ"ה כו' ורבינו כרוך נפ' בתרומה סי' קל"ג ופ"ב מי מוכר לו דבכי דיכול המוכר לו נאמר לשעון אלמה ואסקבל שאסרו לו נאמר לשעון אלמה ואסקבל שאסרו לו דבכי דיכול המוכר לו הנותן לשעון אלמה פיהם כו' ובייעקבו"ת מ"ש שמעון לאר"ם עליו וכ"ם והכי מוכח מת"ם בתוספת בפ' חזקת הבתים וכן פסיק דקרוסין דלא נאמר אלא בשעשה בשטר כתבו כגון שהוא אלמה בכתיבת ידו או שעדים מתומים כו' ומשתע מ"ש בפ' חזקת הבתים וכן פסיק דקרוסין דף ס' ע"ב ד"ה כתב על סנייר כו' וכתום' פ"ב דנסין דף כ"ב ע"ב ד"ה אבל כשטרות לא וכתום' פ"ב דכתובות דף כ"ה ע"ב ד"ה וכן הריטב"א פ"ב דכתובו' נשם הרמב"ן וכן הוא בתירוצי רשב"א פ"ב דנסין דף כ"ב ע"ב ד"ה אבל כשטרות לא וכתום' פ"ב דכתובות דף כ"ה ע"ב ד"ה ומיהת כר' אלעזר דאמר עירי מסירה כרתי היינו לענין דלא בעיל' מיהת מוכח מתוכו ובכי דנבואין וקידושין קי"ל דבעינן עירי מסירה כיינו משום דאין דבר שבערוה פתות משנים משפ"ב נאמר בהדיא הנותן לו ממכר כף' פרים רמי וכמ"ם התום' פ"ק דנסין דף ו' ע"ב ד"ה קוף ר"ה דקיימא לן כו' ודף י' ע"ב ד"ה אמפ"ה כו' ורבינו כרוך נפ' בתרומה סי' קל"ג ופ"ב מי מוכר לו דבכי דיכול המוכר לו הנותן לשעון אלמה ואסקבל שאסרו לו נאמר לשעון אלמה פיהם כו' ודייעקבו"ת מ"ש שמעון לאר"ם עליו וכ"ם והכי מוכח מת"ם בתוספת

ס לא פעניכן ליה הטור כתב ע"ז ל"ל וכרלה דס"ל דין לטעון לפי' לא יטעון בכתבו כדי להוציא דין לאחתו ע"ל ועמ"ש בפרי' שכ"כ הטור לעיל ס"ס י"ז בשם הרא"ש מכיוצא בזה. ואין נרלה למלך כין הכי"ת לנדון דידן: ו סלא יכתוב בסוף שטר

טוענים לו ורש וללוקח (ר) אבל היכא דאתי לאפוקי מלוה או ממוכר וזוכין גופייהו לא טוען נתבע בההיא ריעותא דאשתכח בשטרא: ס לא טענינן ליה:

ד צריך ליזהר ו שלא יכתוב בסוף שטה (ס) משלש ועד עשר ז שמא יעשה מעשר עשרים ומשלש שלשים: כנס (תוספ"ס והנ"ם מיימוני) (י) ואם כתב שלסם או עשרה ספיר דמי דהא ליכא למימר לויוף:

(י) ואם נזדמן לו בסוף שטה ח מחזיר הרבה פעמים הרבה עד שיכא בתוך השיט וכן יזהר שלא יכתוב החשכון באותיותיו

ט (א) כגון ב' או ד' שלא יעשה כ"ף או ר"ש: כנס (כתוקי יוסף סם) ואם לא עשה כן הי שטר שאפשר לוייף ופסול (הגה"ה מרדכי דנסיון) אבל אי כתב ג'יתטרי"ו או רחמי תיבות מדברים שאי אפשר לוייף כשר:

ה היה כתובה בו למעל' דבר אחד ולמטה דבר אחר (תשו' מיימוני סוף פ' מלוה) י (ב) ואפשר לקיימם (שניהם) מקיימים אותם אבל אם הם סותרים זה את זה כגון שכתוב למעלה מנה ולמטה מאתים או איפכא יא הולכים אחר התחתון והוא יב שלא יהיה בשטה אחרונה

כנס (כתוקי יוסף סם בשם ריטב"א והרמ"ה) מיהו לאפקועי מכעל השטר למדין אפי' מקח מקרוע (הגה"ה שערי') ואם נתקח שכו' על מסה שכל פסול דאפשר שי' כתוב בו למעה רק דיכר ג': יג (י) ואין כתוב בשטר והכל שריר וקים (טור בשם ר"י יעניס) ויש מי שאומר יד שאם למעלה היה פורט והלך ולמטה כתוב שכום הכל כך וכך ופיחת או הוסיף בזה אנו אומרים בוראי טעה בחשבון ואחר הפרט אנו הולכים ונראין דבריו במה דברים אמורים שהולכים אחר התחתון כשאין האחד תלוי בחבירו (ג' פרחכ"ם ס"ב כ"ז מס' תלוה) אבל אם היה כתוב בו סו מאה מהם מאתים או מאתים שהם מאה אנו גומנו גובה אלא מאה שהוא הפחות שבשניהם סו (יה) דיר בעל השטר על התחתונה: ו אם

ד אבל היכא דאתי לאפוקי מלוה כו' לא פעניכן ליה - והטור כתב ע"ז וכ"ל מפקיל' אם לא יטעון בכתבו מייב בדיין לסעון כדי להוציא הדין לאחתו עכ"ל וכרלה דאר"ם מחר מחר ומחר מחר מחר ולא פליגי הרא"ם מיירי כגלא פעז בתבו בהדיא דיעות' כלל והטור מיירי בסוען שפיני מייב כלום בשטר אם וכה"ג פע"ב דלא טעין בהדיא דיעותא שבעשה שיוף ע' ומן פעניכן ליה שבעשה אותו זיוף ולכך כתב הטור בל' וכ"ל ולא כתב בל' ולי נרלה וכן נרלה עיקר לדיכא כמ"ם ודוק (עי' בתשוב' מבי"ם ח"ב סי' כ"ג): ה משלש ועד עשר דכשענין השטר הוא לשון נקנה צריך לכתוב לכתחילה שלש עשר שהוא עשר שהוא נ"כ לנקבה: ו הנ"ה ואם כתב שלש כו' ואם"ם ל"ל דאם"ם שלש יכתב משלש ועד עשר הוא לאו דוקא דהא כשהוא ליכא אפס זיוף אי נמי לא רקדקו בלשונם ומשמע דל' אם"ם נקטו ונם"ם מיירי בל' תרגום שיכול לעשות מחתכי מחכיו ולא כם"ת ס' ע"ש בשם דברי החום' כוה בתיהם וכה שהוא - ז היכא דאפשר לן ע"י ע"ב אית' להו דאפילו ל' זכר שלסם ושתים לא יכתוב דיזויף ויחתוך הם' וכתב נם' ה"ה שם שדברי הכוניס ונ"ם: ז ואם נזדמן לו בסוף שטה כו' וכתב הנ"מ דאף אם כתב למעלה בתחלת השטר שלסם בסוף שטה אינו כלום ואפשר דל' הנ"מ אית' להו כן ומ"ש בסוף השטר פסול דאפשר יזויף והכל הולך אחר התחתון ואינו מוכרח דוקא: ח כגון ב' או ד' עיין בע"ם שכתב ז"ל אבל אי כתב ג'יתטרי"ו או ר"ח כגון שלסם אינו כלום ואפשר דלא כתב ג' אלא לשון נקנה בשטר פסול דאפשר יזויף ואינו כלום ולא כתב ג' אלא לשון נקנה ואינו מוכרח דוקא: ח כגון ב' או ד' עיין בע"ם שכתב ז"ל אבל אי כתב ג'יתטרי"ו או ר"ח כגון שלסם אינו כלום ואפשר דלא כתב ג' אלא לשון נקנה בשטר פסול דאפשר יזויף והכל הולך אחר התחתון

יג אם נמחק כו' בספר ת"ה ע"ג ובקצה מגירה"ו ובמחק דקצה מדנקט תחן ממחק דתחן אם הוא ופ"ה פשיטים ודלא ה"ג דלא יהבינן לתחן דהא מכני כותבין כל' כפופה ותחן בל' פשוטה ולפ"מ דה"ג נמי דלא יהבינן לתחן ת"ח לתכי נמי לא יהבינן דה"ג דמחק אות ת' הוי כנמחק אתי אותיות שבספר פסול קמ"ל ועוד יש ליישב כדרכים מחרים ועוד הפרוץ גם ת"ח אם לקבלות פנה וכל דברו מיושם מוכרחים ע"ם: יג

גידוע שנמחק בספר פסול - ג' ה"ת ומיהו דוקא בספר נתנה כיד ס"ו ומיהו יודע למי יתנו אבל בספר כיד מכני אבל בספר גוונא כגון בתחתון בין בנמחק וכ"כ הב"י וד"מ ע"ל ונלפ"ד נ"י לא כתב כן בספר כיד מכני רק נד"מ ומיהו מוכרח דבשלמא בספר כיד מכני יכול לומר בלום מתקו תפני אמור אבל בספר כיד מכני ת"ל מיהו טעם שימחר שמחקו לא יגבה בו אם יאמר שמחקו מורה נמחק יתן לפן ואם לפסול הספר כולו פסול וכן בספר מסרון בלא מחק אינו חושל הם אותו כיד מכני ורו"ק: יד שפקפל הוא אותו הפעל - קפל הוא קב ופלגא קפל הוא סלה ופלגא: טו אי תפס אפי' בעדים וכ"ה הרב המנ"י ומבואר בי"ו ומשמע אפילו תפס שלא בראות וכ"כ נ"כ בפשיטות בשמ"ע ס"ק כ"ג והכתבי לשונו לקמן בסמוך ס"ק י"ו וכן משמע מדברי הרמ"ה והרמב"ן פוסקי' והוא הלא בהפ"ת בשם הרמב"ן ומביאו ד"ו ועיין שם ג"ת שהאריך הרבה מיהו כ"ל דלעניין דינא לא פליגי דהפוסקים מיירי בסתם בני אדם והרמב"ן מיירי בפונין שהם וכא לזכות מכח הספר והייגו שהניח הרמ"ה ס"ק דבכורות דברי הרמב"ן וד"ק וכנר מהרכתי כוה בספרי תקפו כהן ע"ה: טז שלשלי שלל קרקע אפי' פירות קרקע לא תהני תפים' אפילו טופן שיופס בני אדם שהם קרקע בחזק' כעליה קיימ' כרלקמן סי' ס"ב סעיף ס"ו ולפי' סי"ז סוף ס"ב דהשרבתי בדיבים אלו בספרי ת"כ ע"ם: יז וכל שכן בסומרי' בסובר כו' שכתב הסמ"ע וז"ל ר"ל דהאי לישנא שלא בראות מרמז בעלים לאחר שנולר שהפקר תהני בשעה שהוא מפקר ומשמר בשלו לן הוא דעת תור"פ ז"ל לכל הפה תהני שוכר שלשונו משמיע היטו לן הוא דעת תוס' ז"ל לכל הפה תהני שוכר שלשונו משמיע בשר שם ס"ה מנורר שהוא כיד המלוה וכן מוכח דלא"כ הפה דברי הרי"ף ומשר שכתבו' זה יפתרו למ"ה הרי"ף ומשר לקמן סי' ע"ג (סעיף כ"ג) בדיני הלוה שהמחין ללוה שבריך הלוה לישבע שפרע תהוא כיד בעל הספר על התחתונ' ואמרו' דלא היתכי' אלא לבעל הספר דהלוה ולעשות כהלוה על פי הוראה הפה כיון שהחוב ברור בספר שביד הלוה וכ"ה שם בדרישה חוה קפה ג"כ על כי' שכתב נבי בעל וקפל ח"ל ונרשם שפה הוא שבר מהי' לא תלין בזכות דהפה ע"כ ורו"ק עכ"ל שם"ע - ולפע"ד דברי הרכ"י כבוכים ובדורי' בפשיטות דכ"ם הוא דבשובר אמרי' כיד בעל השובר על הפלוכה וז"ל בשמ"ע הפה"ל כ"ה כפה דברי הרי"ף ושור יפתרו כו' לקמ"ת דלעולם אמרי' כיד בעל השובר על הפלוכה לבעל שבר שלן דרך לכתוב שובר לבעל הפה וא"כ כיד בעל הספר על התחתונ' בנר השובר ומחילה יד בעל השובר על הפלוכה כנד הספר אבל אמר שכתבתי בספר ס"ל בעל השובר לעניין תניעת בע"ם בעל הספר ושעיר אמרי' בניה יד בעל הספר על התחתונה לעניין דדניין ליהב' תרע דע"כ לקמן סי' ע"ג מין הפעם כמ"ש בשמ"ע כיון שהחוב ברור בספר שביד הלוה דהא חוישל השובר לבעל הספר ופעמים דקרעיני' ליה בספר' היד שמות ערוש אלא הפעם כמ"ש ונם כאן פעמים דבריך הלוה לישבע היפת כתניעת בע"ם ומ"ם יד בעל השוב' על הפלוכה היינו לבעל הספר נם בדיון אי הפה לא הפקיר' אם הלוה תוכע למלוה יכול להשביעו אימת וכ"ל לקמן סעי' י"ב וק"ל - נם מ"ם ומזה קשה נם על כ"ו נבי בעל וקפל כו' לק"מ ודברי הב"י כנוסים וכן מוכח בתשוב' הרמ"ה בכמ"ו תשובו' ומביאם כ"י נם ס"ם ע"ב וכן נם ס"ם שם סעי' ע"ה וכ"ו וכ"ו ע"ם וכן בשכר למרוסים נם בד"ת כתב על דברי בעל ושיין בשמוך בדברי הטרי"ק בלא משתע כן ולפי מ"ש לקמן נם ס"ק שפחר זה נם מהרי"ק מורה ורו"ק: יח ולא כי"ל ר"ל כתב מהרי"ק שורש' סעי' כשהוא מוחק שם כה לשפקי' לשטר מה שהוא מחוק נדין שומרי' יד בעל הספר על התחתונה ס"כ וכ"כ כ"י פ"ג בשם הריטב"ה מחכ"כתב שם הרמ"ה מלק ופ"ל דשם בעל הספר מוחק כגון בשובר ידו על העליונה ע"כ"ל ר"ת - נם בבר הב תמה על מהרי"ק איך מוכח על הפוסקי' דסי' תפס לא מפקינן מיניה - נם נם ל"ם סוף פ"ו מה"ת חלו' הכנת דברי מהרי"ק בתי"ת ע"ם שהאריך ולפע"ד לק"מ ולי"ב כאן פלוגתא כלל ביד הפוסקי' דמהרי"ק קאי שם על מי שאינו חייב לפרוע אלא שטר לפרוע לנרקה לפי מחונו ועתה טוען שאין לו לפרוע להוציא שעדי' מבני' כלום רק שזה בשום מחמת שהוכר בשטר שביניהם דהכוונה נרקה יפרע כל ג' בשום וע"י כת' מהרי"ק שם דאין ס"ם בכללי נרקה ומחרי' יד בעל הספר על התחתונה ופע"ג דהוי מחוק שטרי אין מוכח כלום מחמר שהיה מתחייב לפי מחונו אלא מהכח שהם בא להפקיע דין הפקר ל"ל כיון דפלוגתא הפה"ל הוא בזה שיש בשטר לפי מחונו שהרי אינו חייב לו לפרוע אלא בשעה שהוא עשיר ובשעה שהוא עשיר הוי תפס ודלא כהפה"ל ופשיטא דלא הוי הפקר אפי' בעדים לא תפקי' מיני' כיון שאינו בדי' ובן בשובר על העליונה כיון שהחוב ברור בשטר ובן מ"ם

יז אם נמחק מהתחתון אות א' כו' כגון דיכים הלוו הוא שמות א' הוא דרך הספור לקצר לו להתחיל תעלומו לפעמים שהוא הכונה ולכן לומדין מהשלישי מהש"כ פשתי אותיות לבן אם נמחקו שתי אותיות שלא נכתבו מעולם אמרינן ודאי כלוה שם כתי הספור לכתוב כן תפני שלא לוה לכתוב מחכני כ"ל מתן ויתן לתן אבל כשכתבו מתחלה ואח"כ נמחקו שתי אותיות ודאי כלוה נמחקו שתי אותיות שלא בכוונה ולא יעשו כן מפני שהוא מוחק מפני סורה שלוה מתן או מחקם כדי לפטול השטר ת"ה לין נוהין כו' אם א' מתן ויכינו דוקא כשכתבו כיד שלים ויהיו יודע למי יתנו (סנ"ב וס"ם אם לים אחר חוזיל ס"ם וכתב כו מלמעלה שם הלוה תכני ומלמטה מתן שהוא כתב לתפס ת"ה מתן ואם כתב לתפס מתן ולא מחק מתן אלא מיהר שטר מתן דהיכה דאיכא למימר שהוא כתב לתפס מתן ולא מחק מתן אלא מיהר שטר מתן ולא מיפטר מן הדין והלוה לוה מהתחתון) אבל כשכתבו כיד תכני אלו מתן שהוא שכתב בידו נוכה כו' כין כשהספור כין כשמחק וכ"כ הב"י ד"ו ועיין בת"ת ס"ם ועיין בשמ"ע ס"ק כ"ב כשכתב: יט יאחד תחתון מעלין ס"ם וכת' חמ"ם סוף הל' מלוה כירושלמי ר' יצחק אחל מלמעלה כתב תכן ולמטה כתב נכי מסרון לאחד תחתון מעלין אל מעלין מחתון ולא מיפטר עכ"ל וכתב כ"י ס"ם ונרחה דלא אמרי' שכתב כיד תכני אלו מתן ונוכה כו' כין כשהספור כין כשמחק וכ"כ הב"י ד"ו ועיין בתוכת הרמ"ם בכלל ס"ם סי' כ"ט עכ"ל ד"מ ט': יב וידוע שנמחק בשטר מחק בתכני אלו מתן ועיין בשמ"ע ס"ק ד"ה ע"ב ומהכ"ל נראה דלא אמרי' שכתב כיד תכני אלו מתן אלא בשטר שכתב בו מלוה אבל בשטר שכתב בו לוה לא אמרי' שכתב כיד תכני אלו מתן ולא מהני מחיקה כלל ולא מיפטר מן הדין ולא מיפטר עכ"ל וכתב כ"י ס"ם ונרח

בד אבל כדבר שהשטר בטל לגמ' וכ"כ הת"ח פ"נ ממלוה ורי"ב פי' ת"י נ"מ י"ד דכל היכא שהם כפרם משמעו לתר כשט' כתבת פשט לה מפרשינן כן וכ"כ פ' יוחו כאך לה לתרין כן נמקו' שנ"ך לקוסף על התנאי ד"מ י"ב : כה אלא לפסח שאחר כמה שנים וכן כל כיוצא בזה

כה (תוס' ק' סוף כ"ו) (כ) וים חומרים (כא) דהיינו דוקא כדבר לו ליכא למיתלי בעשות אבל כדבר כו (כב) שהפשר שעשה בו שנותן כנון דאתר לשון הלא מכני כתבתם ודלמ' כתבתי בשטר :

כו (רמב"ן פ"מ כשם ר' שעוי' ורי"ן וכ"י שם ורי יהוסם כ"ד מ"י ורי"ב פ"י שם"ה) הרבה מהמפרשים כתבו שעכשיו (כג) שנהגו לכתוב דלא כאסמכתא ודלא כטופסו דשטרי אסרי' בכל לשון מסופק יר בעל השטר על העליונה :

כז (כ"י תוו' פ' כשם תשב' רשב"ם) (כד) וכל לשון יותר ליפוי כוונ יותר ליפוי דעת הסומעים דכין שותו כך תפילו ליפוי בעל השטר : כח כתב בשטר מטבע פלוני כה ראינון כך וכך חייב פלוני לפלוני ונמחק אותו סכום ואינו ניכר כ אין לו אלא שנים מאותו מטבע :

יב כתוב בשטר סלעים מלוה אומר חמש ולוה אומר שתים לג נותן לו שתים ונשבע לו היסת על השאר לד (כה) ואי (ה' המניד סוף פ' מלוה ולוה) (כו) תפיס (כז) מפקינן (כח) מינה :

יג כתוב הגדול אבל בכה"ג דאיכא למימר שכוונתן מבור דשניר מהני ליבל דהכתב וכ"ם הת"ח פ"ו ואכו כתבו דאפילו לכי אמרי אין מוחקין זה בעירוב וכן דכתב בכתב מקומות : דה דהיינו דוקא כו' כתב הב"ח ולא משמע הכי בדברי ה"מ פ"ב מה' מלוה ולי פ' נ"ב שטר שומנו בשנת ומקור הדבריהם לקוח מהגה"ת שטר כ"ד - ועיין עוד בהגה"מ יומיוני פ"ב פי"ח מה' עדות שם בהריך כזה עכ"ל - ולא דק דבכל המקומות שם מיירי שהם היינו מוחרים יר ב"ח על התחתונה היה שטר נפסל מיד ואיכ נודע מכולן כדוחי שהוא מוקדם וכה"ג משמ"כ כתן המחבר ס"ל שהכותן פעם ואיכ הכא שכוב כתב המע"מ וז"ל נרלה דמיירי בלשונות שמקשה לו כו המחבר כגון שרה זו תתנו לו וכתי"ם כה ר"ם שטעם וסבר ד"ל זה יועיל ובמחת מיכו מועיל וק"ל עכ"ל ולא ידענא מאי נרלה דקאמר ולמה הניח ע"ז לתוויי הך דמחבר"ק שכתב בשטר הנוסה שהי מניח לפלוני כו' שהנתני בשמו ס"ק" - ונם ויב' דמתנו לו כ"ע דנרלה דמחבר"ק לא קאמר אלא בלישנא דאיכא למימר כדמוכח לקמן בשטר שהשטר בטל לגמרי כח אבל ברבר שהשטר בטל נו לא כנון שכתוב בשטר פלוני נתחייב לפלוני (יא) לפרעו לפסח צריך לפרעו בפסח הבא ראשון ואינו יכול לומר לא אפרענו כה אלא לפסח שאחר כמה שנים וכן כל כיוצא בזה :

כה (מהרי"ק שורש כ"ו) (כ) וים חומרים (כא) דהיינו דוקא כדבר לו ליכא למיתלי בעשות אבל כדבר כו (כב) שהפשר שעשה בו שנותן כנון דאתר לשון הלא מכני כתבתם ודלמ' כתבתי בשטר :

כו (רמב"ן פ"מ כשם ר' שעוי' ורי"ן וכ"י שם ורי יהוסם כ"ד מ"י ורי"ב פ"י שם"ה) הרבה מהמפרשים כתבו שעכשיו (כג) שנהגו לכתוב דלא כאסמכתא ודלא כטופסו דשטרי אסרי' בכל לשון מסופק יר בעל השטר על העליונה :

כז (כ"י תוו' פ' כשם תשב' רשב"ם) (כד) וכל לשון יותר ליפוי כוונ יותר ליפוי דעת הסומעים דכין שותו כך תפילו ליפוי בעל השטר :

כח כתב בשטר מטבע כה ראינון כך וכך חייב פלוני לפלוני ונמחק אותו סכום ואינו ניכר כ אין לו אלא שנים מאותו מטבע :

יב כתוב בשטר סלעים מלוה אומר חמש ולוה אומר שתים לג נותן לו שתים ונשבע לו היסת על השאר לד (כה) ואי (ה' המניד סוף פ' מלוה ולוה) (כו) תפיס (כז) מפקינן (כח) מינה :

יג כתוב

כתוב בשטר פלוני לוה מפלוני כסף נותן לו אתיכה של כסף כל זהו לג פחות שכמשקולת כתוב בו מטבע של כסף אם פרוטות של כסף יוצאות באותו מקום נותן לו פרוט' ואם אין פרוטות של כסף יוצאות בו נותן לו מטבע של כסף לד הקטן שיוצא שם לה (כה) ואם כתוב בי דינרי כסף או כסף דינרי נותן לו ב' דינרין של כסף ואם כתוב בו כסף בדינרי לו נותן לו כסף ששוה שני דינרין של זהב (לו) ואם כתוב בו זהב בדינרי נותן לו רהבא פריכא שוה ב' דינרים זהב ואם כתוב בו כסף בדינרים נותן לו שברי כסף ששוה שני דינרי' של כסף ואם כתוב בו זהב נותן לו חתיכ' של זהב פחו' שכמשקולת ואם כתוב בו מטבע של זהב נותן לו מטבע קטן היוצא של זהב כתוב בו זהב דינרין או דינרין זהב נותן לו שני דינרי זהב ואם כתוב בו זהב בדינרין נותן לו זהב שוה שני דינרין של כסף ◦(ר"ת סמ"ס) (ועכשיו נזהם הוה לין חילוק בין אתר ליה דינרי לדינרים וכרגא לי דנותן לו הפחות) :

יד (לז) המוציא שטר חוב על חבירו ◦ (ה' תמ' פכ"ו מה' מלוה) בסך מאה דינרים או סלעים ◦ (טור) לח (לט) (ולא מתפרש לישם משבע) אם היה כתוב בבבל מנכהו ממעו' בבל ואם היה כתוב בארץ ישראל מנכהו מטעות ארץ ישראל לא היה כתוב בשטר שם מקום והוציאו בבבל מנכהו ממעות בבל הוציאו בארץ ישראל מנכהו מטעות ארץ ישראל בא לגבות ממעות המקום שיצא בו השטר וטען הלוה שהמעות שאני חייב לו מכסף שהוא פחות מזה המטבע (לט) ישבע המלוה ויטול :

טנה ◦ (ר"ן סוף כתובו' נסח ריטב"ה) (לי) מיהו אם הניח הלוה רהיט שהיו דרין תמלה במקום שהמטבע פחות מזו נותן לו הפחות :

◦ (ה"ת סמ"ס וכן מוכח בטור) ואם היה כתוב בו ק' כסף ולא פירש אם סלעים אם פונדיונים מה שירצה לוה מנהו :

טו היה כתוב בו חשבון שהם הולכים אחר המנהג שרגילים לעשות בו באותו מקום שכום משבונם לפ כהה' שטרא דכתוב ביה שית מאה וזוזא ראיכא למפוקי בשית מאה לפ איסטרא וזוזא או בשית מאה זוזי וזוזא דאמרינן שיתין לי שית מאה איסטרי שהוא פחות אבל אין למפק בשית מאה (לי) פרוטות לפי ◦ שאין עושין שכום חשבון פרוטות (לי) לשון שרגילים לכתוב בשטרות אע"פ שאינו מתיקון חכמים אלא לשון שנהגו ההריוטות לכתוב במקום ההוא הולכים אחריו (לי) ואפילו לא נכתב דנין אותו כאלו נכתב :

כנה ◦ (תשובת רשב"א) והוה סדין תקנו כקפל ◦ (ר"י פ' המקבל)

או דכר שהוא מנכה בעיר ◦ (תשובת מיי' סוף פ' מהפשיט) מי שמנדל יתום כתוך ביתו וכתב עליו בשטר בני לו פיתום כתב על המנדלו מכי חמ לו מחי לא מקרי מוי"ן וכשר הוא"ל ונדליהו רחוי לכתוב כך : מנ שנריך

כפ ואם כתוב דינרי כסף או כסף דינרי כו' נשטר פיתם לא כתוב בו דינרין כו' וכתב נסח"ע ס"ק ל"ה דיש לנרוס נשטר דינרי כסף דינרי כסיתן בלא כן) ולפע"ד אין למנות נירסת השטר שכרי התופסות נכנא כתרא דף קס"ו ע"ב ד"ה אחר כך אפי' כתבו דנוקא דינרין כסף וכסף דינרין אבל דינרי כסף וכסף דינרי בלא כן ס"ל כסיקא ואי תפיס לא תפקי' מיניה וכן נרמזי הרא"ם נגורס כע"ס ועיין נב"ח : ל ואם כתוב כן אהב דינרי כו' עיין בתשובת מהרש"ך ס"ב סי' ק"ן : לא מהגיה שטר תוב כו' עיין תרומות אלו בתשוב' מהר"ם מלובלין סימן פ"ז ובתשובת מהרש"ך ס"ב סי' רכ"ם ובתשו' מהר"ם אלשיך סי' ס"ח : לב ולפ"ז מתפרש מה'ובתשו"ם כתב שכונת המחבר כת"ם הת"ם ס"ע י"ז מה' מלוה ולפ"ז שכתב בשטר תפרוש בתשבץ ס"ת דינר או כסף בכל מיני מטבע ולא דווקא כו' וכ"כ בס' דרך חכמה : לג יש בעם מלוה ויהול בעמים"ת כתב ע"ז ולפ"ז צריך לן ובכתב כ"ז ולפ"ז ניעמי למה לא נריע"ל דהא ה"ל כמי שאומן פרעתי דשבע ונתפל - נמס' נ"ת שטר כ"ר סוף דף שכ"ם כתב משום בעמ"ת הוה כיון דלא מהר הלוה מבעם לי ולא נהירא לי דמשתמע נס הרמב"ם ר"ל כשמהר משבע לי ולא עדיף מפרשתי דלקמן סי' ע"ב אלא כ"ל משום בעמ"ת הוה דכיון דהלוה כתוב דמהר משתמ'כן היה משלמה מתחלה ע"כ שעבת הלוה ס"ל כלאחר שבתם ג"ר לפרשון הפ"ב הכא וכתו שתחל הרמב"ם נופים ומשו' לקמן סימן ע"ב שע"י : נכתב נ"ב ס"ם הכא ר"ם הלוה ליפבע וליפפל אלא עותר בשטרו ואח"כ חשכיחו מיתת ולכך כתב בעמ"ת ולא נריר לן ודו"ק : לד מיהו אם מניח הלוה כו' ודו"ן תולק על ע"ם ות"ם הכ"ת נכאן וביאור ד' הבעמ"ת על הרמב"ם לא נתברר לי דבריו : לה לשון סרגיליס כו' עיין מזה בתשובת מהרש"ך ס"נ סימן כו"ן מ"ת ומי' קי"ו ובתשו' מהרש"ן סימן ס"ם כ"ם : לו ומפילו לא נכתב דנין אותו כאלו נכתב - פי' משום דאשתמ' הים דעתו שיכתוב כן ולפ"ז בעשתי בעשיות דמיינו דוקא סיוע מיוע מזה אבל אם לא ידע מזה אע"פ שבכנו שהריוטות כן אין דנין אותו אלו נכתב וכן פוכחתי לקמן סי' ס"ג ס"ב בשע"א וכזה מיושבים פיסד דברי מהרש"ם שם"ו מה' לוות שכתב ז"ל מקנו הגאוני שהמה הפסה נוהג שתובתם לף אין משלמלין כו' כגר בחנו בכל התקוות שיכתבו בשטרות בין מקרקעי בין משלמלי כו' הרי שלא אחר כך אלא כתב שהם שם היה יודע בחקנה זו של גאונים נוהג ואם לאו שהשתק הרגיל שהיה מתיסנים לדבר הרגיל אלין כח בחקנה זו לדון כפ"ע אלא שתפרסם בדין תנאי כתובה ע"כ ונראה מכ"ז בפירוש דברון שלא יחלוק על הפוסקי' דלעיל לשון סדיוס שע"פ אלא כתב כאלו כתב ולפי ה"ם שהי פשיר דוקא אלו לא היו כותבי' בשטרות בין מקרקעי בין משלמלין פשיטא אלא היה שפק בדבר שהרי העתיק בכל יום שנוכים אין משלמלין ול"ל מיהו יכול לומר אלא ידע שהרי העתיק משום

מאר וכן פירש"י בבדי' כמסכ' כתר' דכתובו' (דף ק"י ע"ב) ע"ש וע"ש נקמת אלא מתפר' דיבר על היוה מקו' הלוה דמנכיה מפל' או דיבר על אותו מקום שתפר' בשם שכתבו ותתו ואמרי' דמשתמ' שם נעם ההלוה' ומשמ' על אותו הע' ואם אין מפר' בשם מקו' מנכיה מהמטב' של מקו' שתוני' בו השם לתוכעו ואמרי' משתמ'נ'כ כאן נעם ההלוה' ומדיבר על זו הע' וכפו' הפע' כתב אם היה כתו' בו מאה כסף כו' ושם מיירי כשפר' כו שנעם ההלוה' כמקו' אלא אין שם מפר' כו בהיו' משב' הלוה' ואמרי' שתנכיה מה שירצ' ונרא' דהייט דוק' ממטב' הקטן של אותו מקו' שתפר' בשם או של מקום שתוני' בו השם לתובעו בו ולא מטב' הקטן של אחר מקומו ועד"ר ואף דכל כתבו המחב' כרי' סי' נ"ל כתב בו מטב' של כסף אם פרעו יוצאו בהותו מקו' בו אם קחי למשב"ח וכאן קת"ן הדין כמ"מ מטבעו' : לח כתבו שטר כו' וכת' כ' (דף רל"ו) שטר שכתבו בו מאה ושמים דינרי נס שהמה הו' דינרין ואין תומרי שפש מעות דש"כ אסוכי מסכי להו שכ"ל ד"מ ך : לט אימתרא הוה אלא מדינא שהיא זו נורי דהוה דינר וזה שמים וכתב שיתן לו אימתרא שהוא הפחות וק"ל : מ שתין פושין שכום תשכון מפרוטות פי' אלא מנרפין אותו לזוזי או אימתרא ונותכין שכום זוזים או אשתרא : מא או תמי ◦ וכתב עוד שם ומה"ם יש להבאיר אם כתב לחמותו תמי :

מג שצריך לכתוב זמן בשטר וכל דיני האיחור והקדימה ובו כ"ט סעיפים:

א כותבין בשטר זמן ההלואה כדי שנדע מאיזה לקוחרת יטרוף שהלקוחות שקנו קודם זמן הלואתו אינו יכול לטרוף מהם ואם לא כתב בו זמן כשר לגבות בו ממנו ג"כ (ג) אבל אינו יכול לטרוף מהלקוחות שיכולים לומר קנינינו קור להלואתך ד (ר"ירוחם נתיב כ"ח ח"ב) (ב) ויש מי שאומר שאם קנו אחר שראו הערים השטר כתוב וחתום ב טורף מהם ה (תשו' הרמ"ה כלל ע"ז) ג (ג) (סוכר סעיף נו זמן כשר ויד בעל הסוכר על העליונה):

ב אם השמיט הסופר ד ולא כתב לבריאת עולם • (ג"י מתחלעות הסופקים) ה וגם לא כתב חמשת אלפים כשר ו (טור) ואפילו השמיט גם המאות (ד) ולא כתב אלא הפרט קטן כשר (מכל מקום כתב אלפים ונם הפרט קטן (ה) ודילג ו (פסקי הרא"ז פרק שמיני ס"ק) המאות מו ז (ריב"ם פ' שפ"ב) העשרות פשוט):

ג ח (תרומת הדשן סי' קע"ג) ט אם כתב אלפים (ו) והשמיט חמשת כשר:

ד י (תשובת הרמ"ה כלל מ"ה) אם כתב ז ברביעי עשרים יום לחדש שבט ודילג בשבת כשר:

ה (תרומת הדשן סי' קע"ג) אם כתב ברביעי לשבת כ"ב לתשרי ונמצא שאינו מכוון שרביעי בשבת של תשרי של אותו שנה מ (ז) היה ביום (ארבע) ועשרים אפ"ה כשר:

ו כתב סכ"ב ועוד כ"ד

מכל מקום התקנה דאע"ב היאך נבוז מתקנת חבמים אלא ודאי ידע מתקנת הגאונים אבל עכשיו שכותבים בשטרות בין תקרקעי בין מטלטלי אע"ב יכול לומר לא ידעתי מתקנות הגאונים ונם לא ידעתי שנוהגין כן בכל השטרות ולפ שרואין כן בפעמים שנבוז מן המטלטלין הייתי סבור מפני שכותבו כן בשטרות ואני לכך לא כתבתי כן אלא לגבות מן המטלטלי ונראה אלוה שכתבו הגאונים פי' אע"ר שכתת דהרמב"ם מיירי בתקנו שכותבים בכתובות שבנור מטלטלי ובזה י"ל כיון שמנהג המקום לכתוב וום לא כתב כראה אלא כשתעבר אלא כיון שהם ע"ב היה יודע בתקנתן של גאונים אפי' י"ל שעל תקנתם הוא סומך ואם לא ידע כא י"ל אלא תנב מטלטלי דיתמי כו' עכ"ל ומכיון שכפ מ"ה ועוד ראיה לדברי דהם הרמב"ם כתב בתשובה פי' מלוה ע"פ וז"ל אלא שמעתי מפי השמועה שכתב נמרן זצוק"ל שאם כתב בשטר מלוה ע"פ שלא כתב כמה הוא כשר ואם לא כתב אלא מנה ומנה כשר ואם כתב מנה ומנה ומאתים כשר ואם כתב מנה ומנה ומאה כשר ואם כתב מנה ומנה ומעה כשר ואם כתב מנה ומנה ומשה כשר ואם כתב מנה ומנה וארבעה כשר ואם כתב מנה ומנה ושלשה כשר ואם כתב מנה ומנה ושנים כשר ואם כתב מנה ומנה ואחד כשר ואם כתב מנה ומנה בלבד כשר ואם כתב מנה בלבד כשר ואם כתב מנים כשר ואם כתב מנה כשר ואם כתב מנים כשר ואם כתב מנה כשר ואם כתב מנים כשר ואם כתב מנה

ס כתב ירו"ג כו' משמע ביון דאין סורקים בו מלקוחות עכ"ל סמ"ע וכן משמע מלשון עצמו עור שטרות אין לזה דין קרקע דזה פשוט כמו מטלטלין דעכ"ל הים נמי צריך לכתוב בו ומן וכהלעיל ס"ק ג' אלא ודאי מיירינן לקבוע"ם מהלוה יקרים מומן וכן הוא בתשובת הרשב"ש סימן יוסף ס"ס מ"ו ועיין בס"ק ל"ו: ס ולפיכך קבוצו כו' אין לקחת מי' כ"ב מה שכתבתי כזה בס"ק ל"ו: ע ולא יגבה בשטר מוקדם אלא מכני חורין נראה דהיינו לומר בשטר לבית דין בשטר כזה לתבוע ממי שלוה נזכה בו מיד מכני חורין וקורדין אח השטר אז שכותבין לו פסק דין על הלוה ומיהו קורץ אף מטלטלי מיו' שכתב הפסק דין אבל אין מוסרים לו השטר אינגה מהלוה מכני חורין דאם היו לוקח מיגבי בו מטלטלי מומן ראשון: ף ולא מכני חורין ואפילו אם יקחו מכות דין השטר ביום ולא יתנו לפרוע מומן ראשון אז שיכתבו בות דין על השטר זה לא ישרוף בו כ"א מומן זה אם אינו נזכה מטלטלי מקום קנס כיון דמתחלת כתיבתו היה בראי ועומד לשרוף מומן ראשון עד כאן לשון סמ"ע - ואף שכם"ע ופוסקי' לא מוכח מידי דיש לומר דאינו מיירי בשטר שהוא כתוב מכל זה אבי אפשר לכתוב עליו עוד קנס וכה"נ נראה לומר בע"פ שהוא יום אחד ולא מהני תקנת חכמים כיון שלא נזכה בו עדיין - וכה"נ לכתוב יראתי מ"ת לעניין דינא שמתחר כדברי הסמ"ע דמי לדקתני סימן מ"ם פרוץ ד"ה דכיון שנרשם פסולו כל"ד שוב אין לו תקנה ע"ם ולפ"ז אם מהלוה נעשתו בתוב עליו קודם שנרשם בבית דין אלא ניתן לשרוף אלא אם מומן זה כשר וכן נראה ודו"ק: יב ויל"ע דפסול לבתרי הוא דעת ר"י ושייעתו בשור ס"ם בתוב הסמ"ע ס"ק י"א דמוכח מדברי הסו' מיניהם וביה דאינו ר"ל כפסל לגמרי אבל ולא אלא אם סותן לחר"ם אינו נאמן ולומק כפרן מכח זה השטר אבל אם סותן פרעתי נאמן עכ"ל ולפע"ד לא מוכח מידי דנכי דעת ר' יונה כשור לקתן סי' מ"ם הוא כן אבל דעת ר"י בעל התום' שבבא השור כאן אינו כן (ולא הביא השור בי' מ"ם דברי ר' יונה אלא בשביל דיניה אחריני ע"ש) אלא מדברנה משמע מדבריו דפסל לגמרי אבל ואל וכן משמע בתום' פ' אי אמת דף קי"ז ע"ב בשם ר"י ע"ם וכן מוכח בברי"כם פי' שפ"ב לדעת ר"י דמייתי דיים לדברי ר"י חפץ דפרוץ בש"ם ע"ק ומצינא (דף י"ו) תיפוק ליה דה"ל מוקדם ונאמי פרוץ אם שטר שנחתל שעבודו עריף אלא נכי לפי' מכני חרי - ונשם פיתק אם בא לדברי ר"י אלמי קיים אם שטר שנחתל שעבודו עריף ויכול לשעון לה"ם כדאמתא בפ' מ"ם (דף ל"ב ע"ב) נכי אהוא ערבא דמייתי מיניב"ם נוסף ע"ם - וכן כתב הב"ח דלדעת ר"י פסול אבל ואל - וב"ב אחשו' אחר"ן ל' שמעון פי' קמ"ם שכן משמע בשור לדעת ר"י והרא"ם ע"ם - ונכי משמע נמי מדכתבו ר"י והרא"ם דפסולי לגבות מכני חרי אשה ע"ם דפסולי משמע דפסולי לגמרי כו' ע"ם וכן משמע בפסקי מהרא"י סימן י"ב סכ"ל בשם ר"ת דכשר כדברי אחום דבשם אחוקים לא נכי אפי' אחוקים לא שכם אחוקים לא שכם כשרים להעיד כגון שכתבו שטר ללוה אלא אחוקים לא נכי אפי' אחוקים לא שכם כשרים ואין ואם ע"ב דאין לכתוב שטר ללוה אלא בשטר אקנית' מ"מ מאן דשעיד לא שם ל' עכ"ל ותלמיד רשב"א כתבו שם דשכשכת נ"כ כגון שכשעה שאחתמו אחסנו שכבר נעשית אחלוה ואחר ואין רואה שם מ"ב מלוה לו אחות דמי אותו שטר והעידו כן עכ"ל ר"מ מ"ן:

יב דפעדים

(ר"ש פ' אחנדס) ס (מ) כתב ירו אין צריך שיכתב בו זמן:

ז ע (ל' אחב"ח ס"ב ס"ב אחמ' אלוה (ואמ"ג ושור בשם רש"י ורבי' ר"ח ופ' אחניר בשם הרמב"ן והרשב"ש והביל אחתירות ריש שער נ"ו וה"ן פ"ק דר"ה וכן אחכניחו כל אחפרשים וכן נראה אחפסקה אכ"א) שטרי חוב אחקרמי פסולי שהרי טורף בהם לקוחות שלא בדין (ס) ולפיכך קנסו אותו חכמים (י) ולא יגבה בשטר מוקדם (יא) אלא מבני חורין בזירה שמא יטרוף בו מזמן ראשון (יב) (עד כאן ל' הרמב"ם בס) שהקדימו ע (סור אחכנס"ם ריש שער נ"ו)

ואם יטענו הלוה פרעתי דינו כטוען לבשאר שטרות ואם טען להר"ם הוחזק כפרן ע (סור בשם ר"י והרא"ם (והוא בפ' אלו נאמרין ס"ם סי' ס"ב אחיכו רבותי הבריב"ם בס"ם בחרחות ובא"ם בספרי פ"ם) (יב ז (ויש מומרים יא (יג) דפסול (יד) לבתרי):

ח (ריב"ם סי' רס"ד (ועוד הרבה פוסקים עיין ס"ק י"ב) (סו כמה דברים אמורים שגובה מבני חורין יב (סז) כשלא הקדימו הערים זמנו בכונה ע (סור בשם ר"ת ור"ן פ"ק דר"ה בשם הרז"ה ור' אחמון פ' בתרא דשבועות ובתשובת הרשב"ש סי' ונחמ"ת ריש שער נ"ו) -

(יז) ויש מומרים יב דפעדים

סכ"כ בחדש הוא יום אחיכי עבר אחלין כותבין בו וחש"כ כ"ל דאיכו נפסל בכך דתכי"ח שטר אומנו כתוב בשבת שטר מאוחר הוא וכש' (וכמ"ש אחמחבר בסמוך ס"ד) ואי אחסום אחריבי בשבת שטר לפי שלא ה"ה בקי בעיבורו של חדש (פי' ושכר שפעברו לאלו וה"ה ר"ה כ"ו' נ' ועמ"ש בסי' ל"ת אלא בתר רוב החדש לא אחמרי' דטעמו בפיבורא ד'רבי' דה"ו דוק' בשמעת' פ"ם אחסום בשבת שטר אומנו ואי אחסום אחריבי בשבת דטעמא אחוכח אחמ"ם בלאו אמ"ם שם עוד אחוכ) ואי אחסום ש"ם שעות אחני יחי"ם אינא לא אחתר כי בשני ע"כ"ם בשבת יחי"ם של ר"ה קדושה ה"ן וכיומא אחרי"ת דחי' ושכר ה"כ למכין בחדש בכ"ד ושחל נאלא"ם אחכי"ם ה' אחלאחר' ושאכו שאחו שבת לחדש ו"ם רכ"ע דשבועה' אחריבי בשבת אחלאחר' ה"ה כ"כ בחדש על השטר שטר זה לא ישרוף בו כ"ו אחומן זה אפ"ם אינו נוכה אחסופבדי' אפו' קנס כיון דאחתלת כת"כתו ה"ה רואי ועומד לשרוף בו אומן ראשון ופ"ר: יא דפסול לגמרי אפ"ר ובכ"ד אם כתבתי' בשם אחו' רש אחכתב אחדברי אחשטר אחרי' ה"ה כ"ל לגמרי אבל ולא אלא אם סותן לה"ם אינו נאמן ואחומק כפרן מכח זה השטר אלא אם סותן פרעתי נאמן ע"ב: יא כאלא הקדימו שאחו בזמן ע"ב דף קי"ז ע"ב אחשכחת לם שאם כאריס להעיד כגון שכתבו שטר ללוה אלא ואלוה לא לוה עד לאחר זמן ואע"ג דאין לכתוב שטר אקנית' מ"מ מאן דשעיד לא שם ל' עכ"ל ותלמיד רשב"א כתבו שם דשכשכת נ"כ כגון שכשעה שאחתמו אחסנו שכבר נעשית אחלוה ואחר זמן רואה שה"ה מלוה לו אחות דמי אותו שטר והעידו כן עכ"ל ר"מ מ"ן:

יב דפעדים

מתנה סימ נה למחיות · ועור דמ"כ מיהן הרמב"ם ומס' סמ"ג למחי' כתבים שרשו מקנו מידו נמכח כ"מ יכולי' לכתוב לו ספר המתנה הסכת ב"מ דעידי המנה מ"ב ס"ימו מוחמי' לעדו' כתוכח כמ"ם נוחלין בני מלמה שכנסו לנקר המולה מ"ב יכיחו נפני ב"ד ומס יכתבו לו ספר משפט כ"ר בקנלת כיום ולו עכ"ל ומס במתנה סימ נה למחיות מוכח כמ"ם גם מסוס דעים לה יפמו ספר למר רק כ"ר וכמו שכתבתי לעיל סי' ח"מ (ומכמ כרמה דמפי' מ"מ ב"ר לה מסכי לפסוק ספר למר מוחן מכי לם המתנה היה נמחיות הפשם שכתבתי ורו"מ) ונם כסי"ם דים נוחלין מיב' ענין לכמן דמת' לה מיירי המתנה סימ נה למחיות וכן מסמע נמס"ם ס"ק ס"ו והרמב"ם מיירי נמתם המתנה שכתב ון"ל והמשפט דכתתנה מ"ב מיהו מוחמי' דרוקה נעידי הלוחה רמוכ' למיתר מהעדים שמיחן נכתבו ואחתו ויהיו ספר למלו' והמלוה כנר פרע לו ולקח ספרו מידו (ע"ל סי' ל"ם סעי' ה') המ"ב נמתנה מיוחר' דלה סייך לנטות כו ג' פעמים עכ"ל ומ' נמתנה סימ נה למחיות הם מיכה כמי למיתם מינהם ג' פעמים וכרמות נמ"ם ולעיל סי' ק"ם מלה ורמי מיירי נמתם מתנה ולכן יכולי' העדי' לכתוב לו מוחן מכי מהני מלה למעמי' המתנ' כיון ולה יהם על' מחעודי' כן נע"פ שכתן לו מתנ' זו נזמן פלי' מכרי מי' מלו מוחן פלו' ומ"כ ברר' קסיג לרוכת ל"ל סעי' ה מלו לה עמו מלוחות ונם נמלי מס' ומס יש מס עדים למרים כו' מלה מפי' העדים עמתם יכולים לעמות לו ספר למר על מתנה ומולי זמן מכי הקמר מיוכו זמן על עכסיו ומיירי נמיר נמכח כ"מ נוהג הפסול ומיירי נמתנה נמחיות ורלה נמ"ם ונע"ם: כג ומה יום מכלה לו ולהפוסקים כמיני הע"ז מחומיו זכין לו מף מלה קנין נמתם לחלוה זכה למפרע מיום מכלה לו וכמר המרכתי כזה לעיל סי' ל"ם סעיף י"ב ס"ק ל"ו (עיין נחכו' חכי"ם ח"מ כי' ל"ם): כד מפני חוב המלוחים כשרים · כתב נתשובת חתר"ם ן' נשון סי' קמ"ה מע"ם שמחלוקו מלה מדעת המלוה ומסום כוה ולמתם מפריך מס כזה ועלעל ומניח נצ"ע ע"ם כי היכך יעלה על הדעת לפסול ספר שכתכת למלוה חפני שמחלוקו ונרצו כמו: כה המחוברים כשרים ל' כ"י מחו' י"ה מיכרי נעה"ת ספר ב"י משמע מסמוכים על מכיכו ספר מחוכר עד שמיה זמניה ולה יעשו לחה סוכרן לכחוב כן נמס נעה"ת הלה ס"ם ערוך כוה נפ"ק דע"ז דף ס"ם נכור ברנן למיתר הפי ספר מחוכר כוה ולה פריף עד שיתם זמניו ומניולו נפ"י ריש סימן זה: כו מבל מס לה כתב דמקני פסולים ולפי"ה לקמן ר"ם קי"ב דנם דמקני מחריות ס"ם כשרים הכל מף כלה כתוב כו דמקני מפ"ב מפרים כו מלה דמקני וע"ם נפ"י ק"ב ס"ק ג' שמעליתי כזה ונם יעכתי כתי"ם על נכון מה שמשם ה' המגיד על הרמ"ם ונם מה שמשם על הרמב"ם ע"ש: כז פסולים חפני מפרוף הנכסים שקנה מחר שהלוהו עד כתיבת ספר מלה כרין: כח מבל נפסרי מקח ומחכר · נ"ל ס"ם ספר מתנה וגיל כתר מעמת (עיין נחמו' ס"ם לספר משפטים סי' ס"ם שמפריך להקשות על נעל המיפור ע"ם): כט מפי' מחומרי' פסולים · משמע מיתה נם ס"ם ופוסקים רמיכה למיתם שמת מת"כ יחוור ויחכרנה למחוכר ויוניח מת"כ זה ספר שחתו מחוכר ויחתר מזרת"ם ולקחתי מתך פיסה שניח ויכתכוהו ספר ומחכר לקמן מי' רל"ם · וע"ל דחסחמת לה יפול מתנו ספר מכירה שכתב לו שהוה ללה נורף דמ"ם שמחייר לו ספר לה מרה המכירה או המתנה רקו"ל כמכתי' לעליני ברמב"ם נפ' נם פסוס דף קם"ם וכרלקמן סימן רמ"נ ס"ם וגם נוף ספר הוה של לוקח כיון שהוה נותן ספר הפוסר כרלקמן סי' רל"ח ונע"כ כשרוכה מהוכר לחזור וליקחנו נרין לפחות נוף ספר מכירה הפרט כמו ספר לוקחים ונם יוכל הלוקח לוחר מע"ם שנוף ספר כיני לה מתנו לך כיון רנע"כ נרין מתם שלל מכירה מחרם ס"כ חמחור ספרך כמו ספר לוקחים ומס לה מרכה לה מחכור לך (מבל נפס"ח מפוחרים יפול מחנו ספר עלמו ונפל החוב זכה ונם נוף ספר ליתן לו נוף ספר כר מכירה כרלקמן סי' כיון ספלוה נפל ספר הפוסר כרלעיל ס"ם ונפלה יתן לו נוף ספר כר מכירה ליה יכחוב נפוכר פתם וברלקמן סי' כ"ר ס"ג) כן כ"ל · ונלפע"ד שמתנה דתק רס"כ דף קמ"ם ע"ב לפרש נני סם מכר לחכירה ליה וכחוב לו פוכר כו' ע"ם רמה נני סם"ח הוה דקחמר נפ"ם נחר הכי לחכירה ליה וכחוב לו פוכר מבל נפסר מכר לה קחמר נפ"ם הכי מלה ולפי כרפי' : כחב הב"ח ות"ל ועור מיכה פעמת רנה הכי זכין ללוקח רמפון נניסן וכחב ליה פסרה כתפרי והרר זכין ללוקח הכי נפייר וכחב ליה נפייר הפי פסרה פתם כי פתם כ"ם פריף ולה מיכ'פעמת דכי ליה נסרה וזכין נפייר זלוה עור נניסן וכחב לתרוויהו דרקני ממחה מי שכניה הפי פסרה פתוהו כתב ניה דזכין פסרה כתוהו פתו פרעה מלוין ויחלוקו נסרה מלה כרין פסרי הכל הוה לרמפון כיון דוכנה נפייר חפיה דלוה עור נניסן ע"כ ודבריו תומיסן חפר · דמ"ם ועור מיכה פעמת רנה כו' ליתה פפילו פעמת כל דהו דכי נפכול פיה הפפר ללוקח נפיחור הפפר יפפיר ללוקח פפרו מלה יפחר ללוקח פפרו מלה ליתה פפילו ונכל דומפה לה פפלינן לפפרה מלה כפיה כו ריות לנעל הפפר מבל לה נפחנרע כה נעל פפר · נם מ"ם ומו מיכה פעמת כי' כלפע"ר ב"ב דלה פעמת הוה כלל דהם כיון מפפר פלוקח הלוקח ומוכר ומכר לחוכר ומוכר ולקחו מחכו פעם ניניה כרפחריכן פרניה מיכך ב"ב ליכ פעמת פכיו ונפיפה פיכול נפחון לפעון פקנהו ב"כ קודם לכן וזה הפפר המחוכר הוה פל קניה פחרת מפי פחרת מלן ליתה לן דקנהו מזוחן הרפחון הם פפחת מפי יוכל הלוקח לכנוס הפפר מכירה ומלן ליתה לן דקנהו מזוחן הרפחון · ועור יש לפחור פתם זה נדרכיה פחריה ורו"ק · ותיתה נוילה על הב"ח מיך כוה חלבו פעניה חלה הוכר נם"ם ונפוה פוסק רנה"ם ונכל הפוסקים לה קפחריכ' חלה הנר זכין מוכר חיניה כו' ומפיה לקניה נכרות המוכר פפרי מקח מחומרי' נפרי' דהם כיון דיוע המוכר דפפרו מחוכר לה זכין ליה מיניה על נהנר ליה פפרה · ולפי פעמי' נל הב"ח פ"ל נהנות המוכר ה"ל לפוות

ל פסולים

פסולים חלה ורלי נרפי' וזה נרור :

סו שוב אין נאמני' מכל מקום המקבל מתנה נאמן לומר טעות היה יו מיגו ראי בעי אמר שטרא מעליא הוא ובשנת נ"ו קנו מידו :

ו ○ (הגה מיי' פ' כ"ב מה' חלוה נסמ נעל הפיסור (ומוה נפיסור רק ר"ע ב"ב ונפנמ"ת ריש שער נ"ו) שטר מוקדם יח רכתיב ביה מקמי חתימת סהדי שטרא רנן איכתוב ביום פלן ולא אחתיש עד יום פלן כשר :

יא ○ (כן הוכיח נ"י פ"ם ל"ש מהנמ"ת ופ"ם) אפילו ראו העדים שהלוה לו ואמר הלוה כתבו וחתמו השטר ותנו ביד המלוה אם לא היה שם קנין יט כותבין בשטר יום שנמסר לו (כג) ולא יום שהלוה לו :

יב (כד) שטרי חוב (כה) המאוחרים כשרים שהרי הורע כוחו של בעל השטר שאינו טורף אלא מזמן השטר ואע"פ שלא כתבו בו שהוא מאוחר הרי זה כשר כר"א שכתוב בו ראקני כ (כו) אבל אם לא כתוב בו ראקני (כז) פסולים ○ (וכ"כ נפי' רל"מ) כמ אלא אם כן מפורש וכתוב בו ואחרנוהו :

יג ○ פ"ם ע"נ ופלקמן סי' רל"מ) הא רשטרי חוב המאוחרים כשרים דוקא בשטרי הלואה (כח) אבל בשטרי מקח וממכר כנ (כם) אפילו מאוחרים פסולים

טו שוב מין נאמנים כו' מס כתסוכת הרמב"ם כתב ע"ו (וכניתו כד מ"מ נקונטרס ס"ז ע"ם) ○ מבל עדי' אחרים שהלו נ"כ סדבר שיכולי' לכתוב לו ספר אחר אלא יהיה מוקדם דעידי המתנה ג"כ סיהיו מוומחי' לעדי' כו' ג"כ יעידו נפני ב"ד והם יכתבו לו ספר משפט כ"ר שהמתנה סימ נה למחיות מוכח נמ"ם גם פסוס דעים לה יפמו ספר אחר רק כ"ר וכמו שכתבתי לעיל סי' ח"מ (ומכמ כרמה דמפי' מ"מ ב"ר לה מסכי לפסוק ספר אחר מוחן מכי הם המתנה היה נמחיות הפשם שכתבתי ורו"ם) ונם כסי"ם דים נוחלין מיב' ענין לכמן דמת' לה מיירי המתנה סימ נה למחיות וכן מסמע נמס"ם ס"ק ס"ו והרמב"ם מיירי נמתם המתנה שכתב ון"ל והמשפט דכתתנה מ"ב מיהו מוחמי' דרוקה נעידי הלוחה רמוכ' למיתר מהעדים שמיחן נכתבו ואחתו ויהיו ספר למלו' והמלוה כנר פרע לו ולקח ספרו מידו (ע"ל סי' ל"ם סעי' ה') המ"ב נמתנה מיוחר' דלה סייך לנטות כו ג' פעמים עכ"ל ומ' נמתנה סימ נה למחיות הם מיכה כמי למיתם מינהם ג' פעמים וכרמות נמ"ם ולעיל סי' ק"ם מלה ורמי מיירי נמתם מתנה ולכן יכולי' העדי' לכתוב לו מוחן מכי מהני מלה למעמי' המתנ' כיון ולה יהם על' מחעודי' כן נע"פ שכתן לו מתנ' זו נזמן פלי' מכרי מי' מלו מוחן פלו' ומ"כ ברר' קסיג לרוכת ל"ל סעי' ה מלו לה עמו מלוחות ונם ס"ם עדים למרים כו' מלה מפי' העדים עמתם יכולים לעמות לו ספר למר על מתנה ומולי זמן מכי הקמר מיוכו זמן על עכסיו ומיירי נמיר נמכח כ"מ נוהג הפסול ומיירי נמתנה נמחיות ורלה נמ"ם ונע"ם: כג ומה יום מכלה לו ולהפוסקים כמיני הע"ז מחומיו זכין לו מף מלה קנין נמתם לחלוה זכה למפרע מיום מכלה לו וכמר המרכתי כזה לעיל סי' ל"ם סעיף י"ב ס"ק ל"ו (עיין נחכו' חכי"ם ח"מ כי' ל"ם): כד מפני חוב המלוחים כשרים · כתב נתשובת חתר"ם ן' נשון סי' קמ"ה מע"ם שמחלוקו מלה מדעת המלוה ומסום כוה ולמתם מפריך מס כזה ועלעל ומניח נצ"ע ע"ם כי היכך יעלה על הדעת לפסול ספר שכתכת למלוה חפני שמחלוקו ונרצו כמו: כה המחוברים כשרים ל' כ"י מחו' י"ה מיכרי נעה"ת ספר ב"י משמע מסמוכים על מכיכו ספר מחוכר עד שמיה זמניה ולה יעשו לחה סוכרן לכחוב כן נמס נעה"ת הלה ס"ם ערוך כוה נפ"ק דע"ז דף ס"ם נכור ברנן למיתר הפי ספר מחוכר כוה ולה פריף עד שיתם זמניו ומניולו נפ"י ריש סימן זה: כו מבל מס לה כתב דמקני פסולים ולפי"ה לקמן ר"ם קי"ב דנם דמקני מחריות ס"ם כשרים הכל מף כלה כתוב כו דמקני מפ"ב מפרים כו מלה דמקני וע"ם נפ"י ק"ב ס"ק ג' שמעליתי כזה ונם יעכתי כתי"ם על נכון מה שמשם ה' המגיד על הרמ"ם ונם מה שמשם על הרמב"ם ע"ש: כז פסולים חפני מפרוף הנכסים שקנה מחר שהלוהו עד כתיבת ספר מלה כרין: כח מבל נפסרי מקח ומחכר · נ"ל ס"ם ספר מתנה וגיל כתר מעמת (עיין נחמו' ס"ם לספר משפטים סי' ס"ם שמפריך להקשות על נעל המיפור ע"ם): כט מפי' מחומרי' פסולים · משמע מיתה נם ס"ם ופוסקים רמיכה למיתם שמת מת"כ יחוור ויחכרנה למחוכר ויוניח מת"כ זה ספר שחתו מחוכר ויחתר מזרת"ם ולקחתי מתך פיסה שניח ויכתכוהו ספר ומחכר לקמן מי' רל"ם · וע"ל דחסחמת לה יפול מתנו ספר מכירה שכתב לו שהוה ללה נורף דמ"ם שמחייר לו ספר לה מרה המכירה או המתנה רקו"ל כמכתי' לעליני ברמב"ם נפ' נם פסוס דף קם"ם וכרלקמן סימן רמ"נ ס"ם וגם נוף ספר הוה של לוקח כיון שהוה נותן ספר הפוסר כרלקמן סי' רל"ח ונע"כ כשרוכה מהוכר לחזור וליקחנו נרין לפחות נוף ספר מכירה הפרט כמו ספר לוקחים ונם יוכל הלוקח לוחר מע"ם שנוף ספר כיני לה מתנו לך כיון רנע"כ נרין מתם שלל מכירה מחרם ס"כ חמחור ספרך כמו ספר לוקחים ומס לה מרכה לה מחכור לך (מבל נפס"ח מפוחרים יפול מחנו ספר עלמו ונפל החוב זכה ונם נוף ספר ליתן לו נוף ספר כר מכירה כרלקמן סי' כ"ר ס"ג) כן כ"ל · ונלפע"ד שמתנה דתק רס"כ דף קמ"ם ע"ב לפרש נני סם מכר לחכירה ליה וכחוב לו פוכר כו' ע"ם רמה נני סם"ח הוה דקחמר נפ"ם נחר הכי לחכירה ליה וכחוב לו פוכר מבל נפסר מכר לה קחמר נפ"ם הכי מלה ולפי כרפי' : כחב הב"ח ות"ל ועור מיכה פעמת רנה הכי זכין ללוקח רמפון נניסן וכחב ליה פסרה כתפרי והרר זכין ללוקח הכי נפייר וכחב ליה נפייר הפי פסרה פתוהו כתב ניה דזכין פסרה כתוהו פתו פרעה מלוין ויחלוקו נסרה מלה כרין פסרי הכל הוה לרמפון כיון דוכנה נפייר חפיה דלוה עור נניסן ע"כ ודבריו תומיסן חפר · דמ"ם ועור מיכה פעמת רנה כו' ליתה פפילו פעמת כל דהו דכי נפכול פיה הפפר ללוקח נפיחור הפפר יפפיר ללוקח פפרו מלה יפחר ללוקח פפרו מלה ליתה פפילו ונכל דומפה לה פפלינן לפפרה מלה כפיה כו ריות לנעל הפפר מבל לה נפחנרע כה נעל פפר · נם מ"ם ומו מיכה פעמת כי' כלפע"ר ב"ב דלה פעמת הוה כלל דהם כיון מפפר פלוקח הלוקח ומוכר ומכר לחוכר ומוכר ולקחו מחכו פעם ניניה כרפחריכן פרניה מיכך ב"ב ליכ פעמת פכיו ונפיפה פיכול נפחון לפעון פקנהו ב"כ קודם לכן וזה הפפר המחוכר הוה פל קניה פחרת מפי פחרת מלן ליתה לן דקנהו מזוחן הרפחון הם פפחת מפי יוכל הלוקח לכנוס הפפר מכירה ומלן ליתה לן דקנהו מזוחן הרפחון · ועור יש לפחור פתם זה נדרכיה פחריה ורו"ק · ותיתה נוילה על הב"ח מיך כוה חלבו פעניה חלה הוכר נם"ם ונפוה פוסק רנה"ם ונכל הפוסקים לה קפחריכ' חלה הנר זכין מוכר חיניה כו' ומפיה לקניה נכרות המוכר פפרי מקח מחומרי' נפרי' דהם כיון דיוע המוכר דפפרו מחוכר לה זכין ליה מיניה על נהנר ליה פפרה · ולפי פעמי' נל הב"ח פ"ל נהנות המוכר ה"ל לפוות

פסולים חלה ורלי נרפי' וזה נרור :

סו שוב אין נאמני' מכל מקום המקבל מתנה נאמן לומר טעות היה יו מיגו ראי בעי אמר שטרא מעליא הוא ובשנת נ"ו קנו מידו :

ו ○ (הגה מיי' פ' כ"ב מה' חלוה נסמ נעל הפיסור (ומוה נפיסור רק ר"ע ב"ב ונפנמ"ת ריש שער נ"ו) שטר מוקדם יח רכתיב ביה מקמי חתימת סהדי שטרא רנן איכתוב ביום פלן ולא אחתיש עד יום פלן כשר :

יא ○ (כן הוכיח נ"י פ"ם ל"ש מהנמ"ת ופ"ם) אפילו ראו העדים שהלוה לו ואמר הלוה כתבו וחתמו השטר ותנו ביד המלוה אם לא היה שם קנין יט כותבין בשטר יום שנמסר לו (כג) ולא יום שהלוה לו :

יב (כד) שטרי חוב (כה) המאוחרים כשרים שהרי הורע כוחו של בעל השטר שאינו טורף אלא מזמן השטר ואע"פ שלא כתבו בו שהוא מאוחר הרי זה כשר כר"א שכתוב בו ראקני כ (כו) אבל אם לא כתוב בו ראקני (כז) פסולים ○ (וכ"כ נפי' רל"מ) כמ אלא אם כן מפורש וכתוב בו ואחרנוהו :

יג ○ פ"ם ע"נ ופלקמן סי' רל"מ) הא רשטרי חוב המאוחרים כשרים דוקא בשטרי הלואה (כח) אבל בשטרי מקח וממכר כנ (כם) אפילו מאוחרים פסולים

טו שוב מין נאמנים כו' מס כתסוכת הרמב"ם כתב ע"ו (וכניתו כד מ"מ נקונטרס ס"ז ע"ם) ○ מבל עדי' אחרים שהלו נ"כ סדבר שיכולי' לכתוב לו ספר אחר אלא יהיה מוקדם דעידי המתנה ג"כ סיהיו מוומחי' לעדי' כו' ג"כ יעידו נפני ב"ד והם יכתבו לו ספר משפט כ"ר שהמתנה סימ נה למחיות מוכח נמ"ם גם פסוס דעים לה יפמו ספר אחר רק כ"ר וכמו שכתבתי לעיל סי' ח"מ (ומכמ כרמה דמפי' מ"מ ב"ר לה מסכי לפסוק ספר אחר מוחן מכי הם המתנה היה נמחיות הפשם שכתבתי ורו"ם) ונם כסי"ם דים נוחלין מיב' ענין לכמן דמת' לה מיירי המתנה סימ נה למחיות וכן מסמע נמס"ם ס"ק ס"ו והרמב"ם מיירי נמתם המתנה שכתב ון"ל והמשפט דכתתנה מ"ב מיהו מוחמי' דרוקה נעידי הלוחה רמוכ' למיתר מהעדים שמיחן נכתבו ואחתו ויהיו ספר למלו' והמלוה כנר פרע לו ולקח ספרו מידו (ע"ל סי' ל"ם סעי' ה') המ"ב נמתנה מיוחר' דלה סייך לנטות כו ג' פעמים עכ"ל ומ' נמתנה סימ נה למחיות הם מיכה כמי למיתם מינהם ג' פעמים וכרמות נמ"ם ולעיל סי' ק"ם מלה ורמי מיירי נמתם מתנה ולכן יכולי' העדי' לכתוב לו מוחן מכי מהני מלה למעמי' המתנ' כיון ולה יהם על' מחעודי' כן נע"פ שכתן לו מתנ' זו נזמן פלי' מכרי מי' מלו מוחן פלו' ומ"כ ברר' קסיג לרוכת ל"ל סעי' ה מלו לה עמו מלוחות ונם ס"ם עדים למרים כו' מלה מפי' העדים עמתם יכולים לעמות לו ספר למר על מתנה ומולי זמן מכי הקמר מיוכו זמן על עכסיו ומיירי נמיר נמכח כ"מ נוהג הפסול ומיירי נמתנה נמחיות ורלה נמ"ם ונע"ם: כג ומה יום מכלה לו ולהפוסקים כמיני הע"ז מחומיו זכין לו מף מלה קנין נמתם לחלוה זכה למפרע מיום מכלה לו וכמר המרכתי כזה לעיל סי' ל"ם סעיף י"ב ס"ק ל"ו (עיין נחכו' חכי"ם ח"מ כי' ל"ם): כד מפני חוב המלוחים כשרים · כתב נתשובת חתר"ם ן' נשון סי' קמ"ה מע"ם שמחלוקו מלה מדעת המלוה ומסום כוה ולמתם מפריך מס כזה ועלעל ומניח נצ"ע ע"ם כי היכך יעלה על הדעת לפסול ספר שכתכת למלוה חפני שמחלוקו ונרצו כמו: כה המחוברים כשרים ל' כ"י מחו' י"ה מיכרי נעה"ת ספר ב"י משמע מסמוכים על מכיכו ספר מחוכר עד שמיה זמניה ולה יעשו לחה סוכרן לכחוב כן נמס נעה"ת הלה ס"ם ערוך כוה נפ"ק דע"ז דף ס"ם נכור ברנן למיתר הפי ספר מחוכר כוה ולה פריף עד שיתם זמניו ומניולו נפ"י ריש סימן זה: כו מבל מס לה כתב דמקני פסולים ולפי"ה לקמן ר"ם קי"ב דנם דמקני מחריות ס"ם כשרים הכל מף כלה כתוב כו דמקני מפ"ב מפרים כו מלה דמקני וע"ם נפ"י ק"ב ס"ק ג' שמעליתי כזה ונם יעכתי כתי"ם על נכון מה שמשם ה' המגיד על הרמ"ם ונם מה שמשם על הרמב"ם ע"ש: כז פסולים חפני מפרוף הנכסים שקנה מחר שהלוהו עד כתיבת ספר מלה כרין: כח מבל נפסרי מקח ומחכר · נ"ל ס"ם ספר מתנה וגיל כתר מעמת (עיין נחמו' ס"ם לספר משפטים סי' ס"ם שמפריך להקשות על נעל המיפור ע"ם): כט מפי' מחומרי' פסולים · משמע מיתה נם ס"ם ופוסקים רמיכה למיתם שמת מת"כ יחוור ויחכרנה למחוכר ויוניח מת"כ זה ספר שחתו מחוכר ויחתר מזרת"ם ולקחתי מתך פיסה שניח ויכתכוהו ספר ומחכר לקמן מי' רל"ם · וע"ל דחסחמת לה יפול מתנו ספר מכירה שכתב לו שהוה ללה נורף דמ"ם שמחייר לו ספר לה מרה המכירה או המתנה רקו"ל כמכתי' לעליני ברמב"ם נפ' נם פסוס דף קם"ם וכרלקמן סימן רמ"נ ס"ם וגם נוף ספר הוה של לוקח כיון שהוה נותן ספר הפוסר כרלקמן סי' רל"ח ונע"כ כשרוכה מהוכר לחזור וליקחנו נרין לפחות נוף ספר מכירה הפרט כמו ספר לוקחים ונם יוכל הלוקח לוחר מע"ם שנוף ספר כיני לה מתנו לך כיון רנע"כ נרין מתם שלל מכירה מחרם ס"כ חמחור ספרך כמו ספר לוקחים ומס לה מרכה לה מחכור לך (מבל נפס"ח מפוחרים יפול מחנו ספר עלמו ונפל החוב זכה ונם נוף ספר ליתן לו נוף ספר כר מכירה כרלקמן סי' כ"ר ס"ג) כן כ"ל · ונלפע"ד שמתנה דתק רס"כ דף קמ"ם ע"ב לפרש נני סם מכר לחכירה ליה וכחוב לו פוכר כו' ע"ם רמה נני סם"ח הוה דקחמר נפ"ם נחר הכי לחכירה ליה וכחוב לו פוכר מבל נפסר מכר לה קחמר נפ"ם הכי מלה ולפי כרפי' : כחב הב"ח ות"ל ועור מיכה פעמת רנה הכי זכין ללוקח רמפון נניסן וכחב ליה פסרה כתפרי והרר זכין ללוקח הכי נפייר וכחב ליה נפייר הפי פסרה פתוהו כתב ניה דזכין פסרה כתוהו פתו פרעה מלוין ויחלוקו נסרה מלה כרין פסרי הכל הוה לרמפון כיון דוכנה נפייר חפיה דלוה עור נניסן ע"כ ודבריו תומיסן חפר · דמ"ם ועור מיכה פעמת רנה כו' ליתה פפילו פעמת כל דהו דכי נפכול פיה הפפר ללוקח נפיחור הפפר יפפיר ללוקח פפרו מלה יפחר ללוקח פפרו מלה ליתה פפילו ונכל דומפה לה פפלינן לפפרה מלה כפיה כו ריות לנעל הפפר מבל לה נפחנרע כה נעל פפר · נם מ"ם ומו מיכה פעמת כי' כלפע"ר ב"ב דלה פעמת הוה כלל דהם כיון מפפר פלוקח הלוקח ומוכר ומכר לחוכר ומוכר ולקחו מחכו פעם ניניה כרפחריכן פרניה מיכך ב"ב ליכ פעמת פכיו ונפיפה פיכול נפחון לפעון פקנהו ב"כ קודם לכן וזה הפפר המחוכר הוה פל קניה פחרת מפי פחרת מלן ליתה לן דקנהו מזוחן הרפחון הם פפחת מפי יוכל הלוקח לכנוס הפפר מכירה ומלן ליתה לן דקנהו מזוחן הרפחון · ועור יש לפחור פתם זה נדרכיה פחריה ורו"ק · ותיתה נוילה על הב"ח מיך כוה חלבו פעניה חלה הוכר נם"ם ונפוה פוסק רנה"ם ונכל הפוסקים לה קפחריכ' חלה הנר זכין מוכר חיניה כו' ומפיה לקניה נכרות המוכר פפרי מקח מחומרי' נפרי' דהם כיון דיוע המוכר דפפרו מחוכר לה זכין ליה מיניה על נהנר ליה פפרה · ולפי פעמי' נל הב"ח פ"ל נהנות המוכר ה"ל לפוות

ל פסולים

כג והיין מוסיף שתף מוקדם כו׳ הטעם דכל שטר שכתב ונתן מוקמי׳ ליה אחוקה וכאלו כלקוח׳ עדותן כך ד׳ דמי נמי׳ ופע״ר כד וכה כשב כו׳ כטור כתב שתף כשכי כשבת ככת׳ והמשב׳ ל׳ רמ״ס נקט ופע״ר מס כתבתי דהיין כ״מ לד״ס כיכיהו מלת דהטע׳ אורח׳ דמלתא נקט ע״ס : כה דהי אחר אשתבע לי כו׳ אכל אי לא אחר הכ״ד לא טוענין עבורו ס״שבע ע״ז וקמ״ל כוה דאף דהיין מסכיעין המלוה מלא כשטוען פלוה ס״שבע לו מלא פרעו מסום דכל שטר עומד להפרע ולא כשטוען פלוה מוי״ס הוא לו שטר אחכה הוא לו שטר ס״ס כו היכי׳ וכמ״ס הטור והמשב׳ כפ׳ כ״ס ע״ס מ״מ מסכיעין ליה לטענה שטוען שהו׳ מיקדם דכמ ע״כ כשטר לאו כזמנו כתב כשבת שפ״ר : כו אלו תולין שכמס כזמן הכתו׳ כו כו׳ כל׳ הוה כתב נ״כ הטור ע״ס . ולהפוסקים דהיין עדים כתחומיו וכיון לו למפרע וכותייהו פסק המחבר כפ׳ ל״ס סעיף י״ג אית ל׳ זה ודין זה ספיר כשטוען אכל לדעת התו׳ והרמ״ס והטו׳ דפוסקין דעדיו כתחומיו וכיון לו לגרוך ל׳ זה ודין זה ולפ״ז ביארתי ואכתכתיהו כפרישה ע״ס : כו עד ס״ל דהיכי דהיה שכתף לידו כו׳ והה דמכי הטיה שכתף לידו מזמן הכתוב כו ולא מייסינן שמא פרעו כמ״ס כפ׳ מ״ס ס״ק כ דכשטר שכתב כידו שכתב׳ אי שהוה כיד אחר אמינא מגלו ועל פי ס״ה ס״ק ל״ט מ״ס מוה : כה אין בו קיין כשר כתבתיר זה כמה פעמים דכשקבו מידו אפי׳ לא ככתב וכמשר כשטר עד זמן מרוכה טורף מזמן הקיין ונם היכא כמה דיעות דכשטר מקבייתא אפי׳ למאן דמצריכי כתיב׳ לא בעינן היכא דכשטר מקבייתא אפי׳ למאן דמצריכי כתיב׳ לא בעינן ד״מ ר״ס י״ט אמרי׳ כפ״ב דגיטין מעשה ב״ד ככתב כיום ונתקם בלילה דמשמע נמי דין כשתעכד ולא מיקרי מוקדם עכ״ל : ל אפי׳ לא פתחו אלא לזמן מרוכה כשר ע״ל ר״ס ל״ט דכתב המקב ז״ל ואם יש עדים שקנו מיניה אפי׳ אי לא כתכתב נוכח ממעשה עכ״ל והוא מדברי ב״ת סב״כ כשטר כ״ו כשם שטוב׳ הרי״ף וכ״ד ור״ת כביהו שם ומשמע שמקיבון יש לו קול ושורף כו אפי׳ בלא כתיבת השטר וכ״כ הרמ״כם והרמ״כד והמרדכי ע״ם ולפ״ז ל״ל דמ״ם כאן אפי׳ לא פתחו אלא לזמן מרוכ׳ אי׳ו ר״ל דהריכין לכתוב ולחתום אלא שיריקו כאיי כאם המלוה קפץ שיכתבו שמא יסתכם העדות או שיריקו עבדי כדוד שלו יכתבו זמן הקיין וכמ״ם והוא קלת הוסק וכדרמ״ם כאן וכשנד״מ כשם׳ ל״ט ס״ם כתבתי דרך אחר ביטוב דברי הטור והרמ״ם ונם שכתבתיו בקצרה לעיל בשמ״ע ר״ם ל״ט והוא דים

סילוק

(ג) פסולים אע״כ שכתב האיחור בפירוש : (ר׳ ירוחם כתוב ר׳ אלפס ז׳) (לה) (אין לומר שום שטר לכתחלה דחזוק בקרקע): יד שטר שזמנו כתוב בשבת או בעשרה בתשרי שטר מאוח׳ הוא וכשר לה ואין הלוששין שמא מוקדם הוא כד ובא׳ בשבת או בי״א בתשרי נכתב אלא מעמידין השטר על חזקתו שהדבר ירוע שאין כותבין בשבת ולא כיום הכפורים ולפיכך אחרוהו . (סור בשם בעל העיטור (והוא בשבע׳ סעי׳ דף ר״ע״ח ובעה״ת שוף שטר כ״ן) ויש מי שאומר לה (לו) ראי אמר (לג) אשתבע לי חייב לישבע ורוקא בשטר מקוים אבל אם אינו מקוים על בעל השטר להביא ראיה :

טו לה כל שטר הבא לפנינו אנו תולין שנפסר בזמן הכתוב בו חוץ מהיכא ראיתרע כגון שנפל רכוין ראיתיליד ביה ריעותא אינו יכול לגבות כו לו ער שיביא ראיה שבא לידו מזמן הכתוב בו לה אם אין בו קנין :

טז אם נכתב בלילה ונחתם ביום שלאחריו כשר שהיו׳ הולך אחר הלילה אבל לה (לו) נכתב ביום ונחתם בלילה פסול בר״א כשאין עסוקים באותו ענין אבל אם עסוקי׳ באותו ענין כשר דזוקא שלא לקח מיר בקנין אבל אם לקח מיר בקנין לו (לה) אפילו לא חתמו אלא לזמן מרובה כשר לפיכ׳ עדי׳ שראו הקנין ואיחרו לכתבו ער אחר זמן אם זוכרים לזמן הקנין יכתבו הזמן מאותו היום ואם לאו יכתבו מיום הכתיבה:

יז יש

לויתי׳ ואין להקשות מת״כ מיטון שפרעו ישבע לי בלה״ם כריך ליטבע לו אלא פרעו ואי אין סוען שפרעו ישלם לו י״ל דסוען שפרעו אלא סמיגו דוקא לומר ליטבע לי דלא פרעתיו משום שמיגו לעצמו לא יהא היתר על שבועה זו אבל זה יודע אלא שבע שמיגו מוקדם לכך אומר ישבע לי שמיגו מוקדם אי נמי מיירי שסוען לא לויתי דאפילו יסוען ליהשבע לי שהלוה כתבתי ללות ולא לויתי ה״ג ישבע וכדלקמן אי׳ ע״ם סעי׳ י׳ הכא היין דזמנו כשבע מיכא ריעותא דמוקדם ובריך ליטבע וכ״כ הסמ״ם ס״ק ע״ה והב״ח ומשמע דאי ליכא ריעותא לעניינו אלי לשבועתו שמיגו מוקדם דלא גרע מחתם וכתבתי ללות ולא לויתי. ואין להקשות מת״כ מיטון שפרעו ישבע לי בלה״ם כריך ליטבע לו אלא פרעו ואי אין סוען שפרעו אלא סמיגו דוקא לומר ליטבע לי דלא פרעתיו משום שמיגו לעצמו לא יהא היתר על שבועה זו אבל זה יודע אלא שבע שמיגו מוקדם לכך אומר ישבע לי שמיגו מוקדם אי נמי מיירי שסוען לא לויתי דאפילו יסוען ליהשבע לי שהלוה כתבתי ללות ולא לויתי ה״ג ישבע וכדלקמן אי׳ ע״ם סעי׳ י׳ הכא היין דזמנו כשבע מיכא ריעותא דמוקדם ובריך ליטבע וכ״כ הסמ״ם ס״ק ע״ה והב״ח ומשמע דאי ליכא ריעותא לעניינו אלי לשבועתו שמיגו מוקדם דלא גרע מחתם וכתבתי ללות ולא

לויתי. ואין להקשות מת״כ מיטון שפרעו ישבע לי בלה״ם כריך ליטבע לו אלא פרעו ואי אין סוען שפרעו אלא סמיגו דוקא לומר ליטבע לי דלא פרעתיו משום שמיגו לעצמו לא יהא היתר על שבועה זו אבל זה יודע אלא שבע שמיגו מוקדם לכך אומר ישבע לי שמיגו מוקדם אי נמי מיירי שסוען לא לויתי דאפילו יסוען ליהשבע לי שהלוה כתבתי ללות ולא לויתי ה״ג ישבע וכדלקמן אי׳ ע״ם סעי׳ י׳ הכא היין דזמנו כשבע מיכא ריעותא דמוקדם ובריך ליטבע וכ״כ הסמ״ם ס״ק ע״ה והב״ח ומשמע דאי ליכא ריעותא לעניינו אלי לשבועתו שמיגו מוקדם דלא גרע מחתם וכתבתי ללות ולא

לויתי. ואין להקשות מת״כ מיטון שפרעו ישבע לי בלה״ם כריך ליטבע לו אלא פרעו ואי אין סוען שפרעו אלא סמיגו דוקא לומר ליטבע לי דלא פרעתיו משום שמיגו לעצמו לא יהא היתר על שבועה זו אבל זה יודע אלא שבע שמיגו מוקדם לכך אומר ישבע לי שמיגו מוקדם אי נמי מיירי שסוען לא לויתי דאפילו יסוען ליהשבע לי שהלוה כתבתי ללות ולא לויתי ה״ג ישבע וכדלקמן אי׳ ע״ם סעי׳ י׳ הכא היין דזמנו כשבע מיכא ריעותא דמוקדם ובריך ליטבע וכ״כ הסמ״ם ס״ק ע״ה והב״ח ומשמע דאי ליכא ריעותא לעניינו אלי לשבועתו שמיגו מוקדם דלא גרע מחתם וכתבתי ללות ולא

(ג) פסולים . כ״ל דלה הוזיעו למוכר שמיחתו הסטר מכר כשרים . ולפ״ז מסחתם כשרים מר סיחנרר אלא סוריעו ורו״ק : לה אין לומר שום שטר לכתחלה אם לא שהי מעכר בעכין אחר כדלקמן סעי׳ י״ח וע׳ ושטר זוכחי דלא הוי כדיעבד : לה דאי אחר שחתכו לי כו׳ השחם שטוען שחתכו לי שמיעו מוקדם וכן פי׳ הסמ״ע והב״ח . וקשה לי על החתכר ס״כ למה יצטרך לשלוח על הסטר לק״מ דלעטיחים אוי דכחב כשם ר״ו שחתכתי לה סמ״ם דהרמ״ם הסמ״ם המוקדמי׳ פסולים אפי׳ לענות מכני סרי ואפשר שגם בעל העיטור סוכר כן אכל על החתכ׳ קשה דהא פסק כאחי׳ לעני׳ סעי׳ ז׳ דגונב מכני חרי . ודוחק לומ׳ דשחתכר חפרטו לענין לקוחות . ועוד דס״כ ל״ל לאחר שטוען כנך הלקוחות דקי״ל כבי כריך ליטבע נגד הלקוחות דקי״ל סעיניון לגוקח ונראה לחיירי שטוען שטעדים פקדיוחו בכוכה ופסולים שחתחו שקר וכן חטען נדברי בעל העיטור שכניה שכעה״ת סוף שטר כ״ו ול״ל לאכל לפטול לח השם לאחר שחתקו׳ ולשחוזקו שהרי שטוען שטעה׳ דשע״ב דשטוען לחתם לו שטר כחכתי ללות ולא לויתי ס״ב ליטבע וכדלקמן סי׳ ע״ם סעי׳ י׳ הכא היין דזמנו כשבע מיכא ריעותא דמוקדם ובריך ליטבע וכ״כ הסמ״ם ס״ק ע״ה והב״ח ומשמע דאי ליכא ריעותא לעניינו אלי לשבועתו שמיגו מוקדם דלא גרע מחתם וכתבתי ללות ולא

לויתי. ואין להקשות מת״כ מיטון שפרעו ישבע לי בלה״ם כריך ליטבע לו אלא פרעו ואי אין סוען שפרעו אלא סמיגו דוקא לומר ליטבע לי דלא פרעתיו משום שמיגו לעצמו לא יהא היתר על שבועה זו אבל זה יודע אלא שבע שמיגו מוקדם לכך אומר ישבע לי שמיגו מוקדם אי נמי מיירי שסוען לא לויתי דאפילו יסוען ליהשבע לי שהלוה כתבתי ללות ולא לויתי ה״ג ישבע וכדלקמן אי׳ ע״ם סעי׳ י׳ הכא היין דזמנו כשבע מיכא ריעותא דמוקדם ובריך ליטבע וכ״כ הסמ״ם ס״ק ע״ה והב״ח ומשמע דאי ליכא ריעותא לעניינו אלי לשבועתו שמיגו מוקדם דלא גרע מחתם וכתבתי ללות ולא

עכין עדיו כתחומיו זכין לו . וכיו שלא כשו לפנ״ם טוענ כל כך לומר שטוע כל נכר כל הנן סוגיא ופוסקים נריכים אנו לייסב דברין נרוחק רוחקי לכניי כל עכין עדיו כתחומיו זכין לו רק לשטור הכרוע משכרתו ופשק כנפלה ולא כאניי . כך כ״ל כוכת הב״ח כעפי שפשט כנפלה ולא כאניי . ועור מעכר לייסב דברין נרכיכים כאחרים לשוקים . אכל אין דברין כ״ל דאין כחחלת קושיא זו שכאנכו כם כאחרונים ס״ם כשור כאן וכל שטר הנא לפנינו כו׳ולא הטו׳ פשק לעיל ס״ם שריו כתחומיו זכין לו והוא כשום לב עור מאי שנא לידו מזמן הכתוב בו הא אכתי היכא ראיתרע לפתיים לפרעון ולקבוניא ולכדלקמן סימן ס״ם מפ״ם שנשטר ס״ק ל״ו הרגיש קצת כזה ותירץ דשאני הכא כיון דשחלוה בעצמו שלא מחר ועוד הרכה דשחלוה בעצמו ס״ב לשניא כללי וכ״ש הרשב״א כשכועה ושחתכר לקמן סימן ס״ה ס״ע ס״ק ל״ו ושם כתבו בשניא שבעצמו שלא מחר ועוד הרכה דשחלוה בעצמו ס״ב לשניא כללי וכ״ש הרשב״א כשכועה ושחתכר לקמן סימן ס״ה ס״ע ס״ק ל״ו ושם כתבו בשניא שבעצמו שלא מחר ועוד הרכה דשחלוה בעצמו ס״ב לשניא כללי וכ״ש הרשב״א כשכועה ושחתכר לקמן סימן ס״ה ס״ע ס״ק ל״ו ושם כתבו בשניא שבעצמו שלא מחר ועוד הרכה דשחלוה בעצמו ס״ב לשניא כללי וכ״ש הרשב״א כשכועה ושחתכר לקמן

אבל

סתעיין כהרמ״ם ס״ב דנפין ירחה טעיקר הפלפול שם קמי מנפין ושחעיין שם כהרמ״ם ירחה לעיניכו שדברי הטור כאן מוקמקים מדברי הרמ״ם לשם . ול״ב שטר רכקט הטור כאן דומיא דנא קאחר לגיכא למיחש כיה לפרעון ולקבוניא וכן לא שייך כיה לומר עדיו כתחומיו זכין לו וכדחוכחא לחרי כ״ש פ׳ שנים מומחין דף ל״ט ע״ב דנפי נם וכמ״ש שהוא שטר של חובה לא שמי׳ עדיו כתחומיו זכין לו כ״ב התוספות שם לחרי וס״ק הטור וכל שטר הנא לפנינו ולא שייך ביה לומר עדיו כתחומיו זכין לו אפילו גיכא למיחש לפרעון ולקבוניא שרשך לחניח לחרי הרמ״ם הטעיה היכא לחיחש לפרעון וכ״ב הטור נרחוק ס״ב דנפין וס״ל כל נם ושטר הנא לפנינו לא חייישינן שמא מלוה הוא מלא חולין שבוים שנכחב כשטר ולא חיישינן לפרעון ולקבוניא שרשך לחניח לחרי הרמ״ם הטעיה היכא לחיחש לפרעון וכ״ב הטור נרחוק ס״ב ולפי זה ניחא שי הרמ״ם לא הוי שטר של חובה אלא שטר שנכחב כשטר אחר ולא חיישינן לפרעון ולקבוניא שרשך לחניח לחרי הרמ״ם הטעיה היכא לחיחש לפרעון וכ״ב הטור נרחוק ס״ב ולפי זה ניחא שי הרמ״ם לא הוי שטר של חובה אלא שטר שנכחב כשטר אחר ולא חיישינן לפרעון ולקבוניא שרשך לחניח לחרי הרמ״ם הטעיה היכא לחיחש לפרעון וכ״ב הטור נרחוק ס״ב ולפי זה ניחא שי הרמ״ם לא הוי שטר של חובה אלא שטר שנכחב כשטר אחר ולא חיישינן לפרעון ולקבוניא שרשך לחניח לחרי הרמ״ם הטעיה היכא לחיחש לפרעון וכ״ב הטור נרחוק ס״ב ולפי זה ניחא שי הרמ״ם לא הוי שטר של חובה אלא שטר שנכחב כשטר אחר ולא חיישינן לפרעון ולקבוניא שרשך לחניח לחרי הרמ״ם הטעיה היכא לחיחש לפרעון וכ״ב הטור נרחוק ס״ב

ס״סנים מומחין דף ל״ט ע״ב דנפי נם וכמ״ש שהוא שטר של חובה לא שמי׳ עדיו כתחומיו זכין לו כ״ב התוספות שם לחרי וס״ק הטור וכל שטר הנא לפנינו ולא שייך ביה לומר עדיו כתחומיו זכין לו אפילו גיכא למיחש לפרעון ולקבוניא שרשך לחניח לחרי הרמ״ם הטעיה היכא לחיחש לפרעון וכ״ב הטור נרחוק ס״ב דנפין וס״ל כל נם ושטר הנא לפנינו ולא חיישינן שמא מלוה הוא מלא חולין שבוים שנכחב כשטר אחר ולא חיישינן לפרעון ולקבוניא שרשך לחניח לחרי הרמ״ם הטעיה היכא לחיחש לפרעון וכ״ב הטור נרחוק ס״ב ולפי זה ניחא שי הרמ״ם לא הוי שטר של חובה אלא שטר שנכחב כשטר אחר ולא חיישינן לפרעון ולקבוניא שרשך לחניח לחרי הרמ״ם הטעיה היכא לחיחש לפרעון וכ״ב הטור נרחוק ס״ב

כתן עד תשרי לא הוי מוקדם . כן כ״ל וזו״ק : לד נכתב ביום ונחתם כלילה כו׳וכחובה מיכא פלוגתא כין הפוסקים אי כחשבה ניח דין דחתי׳ וכתב ביום ונחתם כלילה כשר אי לא דחתו אלא לזמן מרובה וה״ה אפילו לא חתמו כלל דק״ל כגיטין י״ם לו קול ושורף

יד ° (ר"ן פ"ב דסנהי') (לו) יש מי שאומר דהאי דאמרינן דעסוקים באותו ענין כשר היינו לג רוקא בשטר הלוא' לד אבל בשטרי חוב (לה) שהוא מתחייב בקנין או בשטר לא:

יח כשכותבין יום שקנו בו לו (לו) סומכים זמן הכתיבה לאותו יום וכותבים קנינו מפלוני ביום פלוני וכתבנו ומסרנו ליד פלוני וכשכותבי' יום שעומדים בו סומכי' הכתיבה לאותו יום שחותמים וכותבים קנינו מפלוני וכתבנו (ומחתמנו) ביום פלוני ומסרנו לפלוני לז ואי לא מיחזי כשיקרא °(ר' ירוחם ל"ד מ"ב וכוה סור מנעמ"ת) לח (לח) (מיהו אם כתלו מתחת בתוקם פלוני קנינו מפלוני לט לא מיחזי כשיקרא):

יט אם אינן נזכרין ליום הקנין (מ) לא יאמרו בורר לנו שקנינו ממנו בתשרי ואין אנו יודעין בכמה לט ולפיכך נכתוב מתחלת חשון שזה מיחזי כשיקרא °(ר"י בשם רבו הר"י מי רג) יש מי שאומר שאם יזכירם שקנו ממנו בתחלת תשרי או בסופו או באמצע יכתבו לם בשליש הראשון של חדש פלוני או אמצעי או בשליש אחרון:

כ מי שנמסר להם ערות המדינה אחת וכתבו הערים במרינ' אחרת אין מזכירין בשטר מקו' שנמסרה בו חערות אלא מקום שכתבו בו חתימת ירם ורוקא כשאין כותבין זמן הקנין וכותבין זמן הכתיב' אבל אם זכרי' זמן הקנין וכותבי' אותי לם אז יכתבו המקו' שנעשׂ בו הקנין (לז החתם בדע' מום' רחב"ן כ"י וריב"ם) שאם יכתבו מקום הכתיבה נמצאו (מא) משקרים ופסול °(ה' המגיה נפ"ג מה' מלוה) וכשכותבי' מקום הכתיב' כותבין כך אמר

כקנין אכל מי קנו ליה בקם על מיזבו כיום ודאי מסתבר ליה בקנינו מאותו מקום לדעת הי"ף והרמב"ם וסייעתם הכ"ל אפי' בלא שטר כלל ולהרמ"ם אם יכתוב בלילה משובח לאחרע מומן הקנין וכמ"ש בדברים כתורב' ומ"ם בע"ג דאיכא קלא ד"ל כיון דמסקינן כאותו מכאן אפקי לקלא ודו"ק: לכ סומכין זמן הכתיבה כו' כן הוה הנוהגת ג"כ בספרי הטור שכ"ז כ"ש וכסיפ' סומכים הכתיבה וגריכין לפרש דכל' סומכין דקאמר ר"ל סמך בעלמא כדרך הטפל הנסמך להעיקר אבל ק"ל על מ"ש בסיפא סומכין הכתיבה לאותו יום שמותמין וחתמ' בכל ענין אף שהכתיבה והחתימה היו ביום א' ולמה קאמר אם שהכתיב היום סמך ושפל כעלמא ולא עיקר כמו החתימה כיון דהיה ביום ו' נמי מה הו ניכר שהו טפל כיון דקאמר סומכין הקנין לאותו יום ומפלוני מפלוני וכתבנו ליום פלוני וגריכין להגיה ולכתוב לו סומכין הקנין וכיון דגריכי להגיה יותר נרא' להגיה כ"ש סומכי' הקנין לאותו יום כו' וכמ"ש בספרים ולענ"ד זו היא פי' סמלה כשסומו וכ"ש ת"ל מסמרים כשם שהקנין דוקא בעשה באותו יום ולא הכתיב' וכשמתים יום שעומדים לו סומכין הכתיבה אבל אותו יום ולא הקנין ע"ש ודו"ק: לד ואי לא מיחזי כשיקרא ר"ן וגריך ליזהר בכך °אבל השטר לא חיפסל בכהי"ג ד"ח מ"ו וט"ז סעי"ב שהכ"ח ברכה דעו בוס שחולקין וס"ל דהשטר פסול: לה מיהו אם כתבו סתם כמקו' פלוני פו' כר"ו סיים שם וכת' ז"ל לא מחזי כשקרא אפילו כשטר במקום אחר דהשתא אתחיל מכתיבה לחוד משמע ע"ל והב"ח זו נדפסת כאן אלא במקומה דהכא כאן לא מיירי מדין מקו' אלא מומן וע"קר מקומה הוא בשמוך בסוף סע"ק כ' אחי"ם שם ז"ל בשטרות כאן אלא במקומה דהכא כאן לא מיירי מדין מקו' או שתתייב בפסו בקנין וכמ"ם בשבח שתכר ז"ו פלוני וכתבנו במקום פלוני וקנין לא היה בתוכו במקום פלוני אפ"ה לא מחזי כשקרא ומ"ש ז"ו ור"ל במקום פלוני כתבנוהו ונם קנינו מפלוני קודם לכן ואינו מבקש לומ' שבתוכו במקום פלוני כאלו כתב ובקנינו מאחר ר"ל בשטר העדות כל' הודע' או בקנין דמשתמע מכתיבה לחוד משמע ר"ל מ"ם שתחת במקום פלוני לא קאי אלא אכתיבה לחוד ולא להמסירה ומו"ם כתבו כאן משום דמדין מקום נלמד לדין זמן כגון שם כתבו ביום פלוני ודו"ק. ולפי שבר"מ ג"כ לתוס לברי הר"י מהני דיכול לכתוב בן יום הקנין ולא יום הקנין כו' ע"ש מ"מ נראה כתם: לו לא מחזי כשיקר °ו"ל הר"ן פרק הזורק דשם אמרו השטר וכתבוהו לה מיירינן שמא לא היה בתוכו ומן בתוכו הוא שכתב השטר לשטר שתחזיר לו מיירי כשקרא לא מיירי: לז ולפיכך נכתב מתחלת חשון ולפי לו נכתוב בשטר שתחזיר לו שכתוב בו דשקרי הוא ר"ל ע"ש דשם לא מיירי כשיקרא אלא בשטר שכתוב בו שנתקיים בחיי המלוה ומת ואח"כ באו היורשים לגבות מהלוקח שטר זה שכתוב בו שנתקיים בחיי המלוה ואומר הלוקח שקר הוא ואין לו כלום ואין לו לשלם אלא מה שגבה מן המלוה ואין לו לגבות מן היורשים שהרי לא נתקיים השטר בחיי המלוה ואין היורשים נשבעין שהרי אין להם כלום ואין לו לגבות מן הלוקח שהרי הוא אומר שקר הוא

מ ואין כתוב בשטר היוצא במקום פלוני בטור כתב ואין כתוב בשטר המטבע היוצא כו' ומ"ל לפי' תיבת המטבע דאיירי כתי כשכתבי המקומו' מטבע כ"כנון דריי"ר מאיר"ל אלא שמקום ג' אותו מטבע שוה יותר מקמת מסקלה : מא שמטב' אותו מקו' כשתעבד בסימן מ"ב סי' ס"ג ס"ב ע"ש : מב שטר שאין כתוב בו מקום כו' עמ"ש סוף כסי' מ"ט בפרישה וכסמ"ע : (ג) הנ"ב כתב הר"ן ס' ואין נדין דתפילו שתי עיירו כתתו' ג' אם ס"ג ג"ל לכתו' אלא מקום הכתיבה ד"מ י"ו) : מג ה"נ בשל ראובן כתוב כ"ש בניסן אבל בטור כתוב בה' בניסן וכתבתי בפרישה נ"כ דכ"ל דכ"ל כ"ש בניסן ולרבות' כתב כן דאף על פי כן כותבין לו ולא לשתעון דאיכ' למימ' דהלואתו של שתעון היתה בכ"ט בניסן וזהו שסיימו וכתבו דשם שטרו של שתעון היה בסוף ניסן ע"ש : מד אם יכתבו הרשאה זה לזה ינבו כו' דאוכח עליו הת' בכתו וכתב של שני וינבה ממנו מת"כ : מה כיון שסכום המעו' של השטר וסשובר שוים כו' לא נריכים להיות שוים בכל ענין דהא כתב השטר והמשכר לקמן כסי' ע"ג ס"ט ז"ל שטר שיש בו נמלוות והלוה מוציא כתב יד המלוה שקיבל ממנו שכום פלוני וסכום פלוני כיום פלוני והמלוה טוען שאותו כת' ידו הוא משפק תשר דדין עם הלו' עכ"ל ומ"ש המשכ' הר"ש כתוב בשובר שהוא לשם שכים מתעו' הר"ש ולא כת לשון זה לפוקי אם היה כתוב בשובר שהוא על שטר שביד המלוה עליו על כך וכך ונמצא שאין לותו שך כוה השטר מוציא המלוה עליו דהו"ל לא קלי עליו השובר והיו רגילין לכתו' בשוב' שהו' השטר שסכומו כך וכך לעובת המלוה כדי שלא יוציא השוב' משטר עשקי' כ"ש לעיל בשאין שכתבו לו עליו ז"ש ס"כ ז"ל בשאין זוכרין זמן הנכתב בשטר יכתב ויפתם על שטר שסכומו כך וכך כו' שם מקו' דין שוב"ל כותבין לתקנו' שכים נם בשוף כ"נ פת' המשכ' ז"ל שמא פרע לו לותו של מאה וכת' לו שובר כו' שם ה"ר ג"כ בסנהדרין שרגילין לכתוב שובר ולא שטרי לפתוב כן וכמ"ש בסי' ע"ג בל"ל ודו"ק : מו יש כת בשאיל זו כו' דהמע"ה : מז שומנו כיום פי' זמן הפלוג' : מח כתוב בלותו יום בעלמו כו' הטע' דהמע"ב דאפשיכן תוקה מן הדש פורע ביומו מ"מ ז'מנין דשרע ביומו ושרי שובר שנכתב לותו היום לפכיכו וה"ל כראיכו שפרעו דהמע"ה וכ"כ הטור בשם הרא"ם בסי' כ"ד ס"ו ופ"ש : מט דכל העולם עד ולא עד בכלל ע"א דכד"מ דתה דין תשובה וו וס"ל דלא אמרינן בשוב' עד ולא עד בכלל ונלן בשק המשכר לכלל ומור"ם לא הס"ג עליו ועיין בהגד"מ שם בשתבתי יפה תשבי הר"ש שכתב מור"ם שם דשתרן מהדדי ונר"ן שכן היה דעת המשכ' דלא סתרי אהדדי ומ"ה הביא הכ"י שניהן ונם כאן בשם ע"פקו להלכה ודו"ק : כ ואם בשניהן כתו' אחר אחר סתם כו' עב"ר שם בתבתי דה"ה אם נת' כתו' אחר אחר סתם כו' ואפי' בשניהן אחר אחר סתם :

אמר לנו פלוני וכתבנו במקום פלוני אבל כשכותבין מקום שנמסרו הרברים כותבים אמר לנו פלוני או קנינו מפלוני במקום פלוני וכתבנו זהתטנו ומסרנו לפלוני :

כא ס (סור בשם הרמ"ה) הא דאמרינן שכותבין מקום הכתיב' אף על פי שקנו במקום אחר דוקא שאין המטבע משתנ' ממקום הקנין למקום הכתיבה או אפילו אם משתנה ובלבד שכתוב בשטר המטבע שיצא במקום פלוני אבל אם המטבע משתנה ממקום המסירה למקום הכתיבה מ ואין כתוב בשטר היוצא במקום פלוני לא יכתבו אלא שם המקו' שמסרו הרברי' שם מא שמטבע אותו מקום נשתעבר ואם יכתבו מקום אחר היה משתעבר ממטבע היוצא במקום כתיבת השטר :

כב ס (רמ"ה ס"פ י"ז מה' מלוה) ור"ן סוף כתובות ובור סימן ס"ג (ומוכח לעיל סי' מ"ב סי"ד) מב שטר שאין כתוב בו מקום שנכתב בו כשר :

כג ראובן ושמעון שיש לכל אחד מהם שטר על לוי מג (מג) בשל ראובן כתוב בכ"ח בניסן ובשל שמעון כתוב בניסן סתם ואין ללוי אלא שרה אחת שאין בה כרי חובות שניהם נותנים אותו לראובן דשמא שטרו של שמעון היה בסוף ניסן וכן אין שמעון יכול לשרוף מלקוחות שקנו מלוי מאיר ואילך שיאמרו זמנך מאחר בניסן והנחנו לך מקום לגבות חובך והוא אותו שרה שגבה ראובן כי שלא כדין גבה שאתה מוקרם לו לפיכך מד אם יכתבו הרשאה זה לזה יגבו מלקוחות שקנו מאיר ואילך :

כד ס (הגו' הרא"ם בכלל ע"ו סי' ל') אעפ"י שאין כתוב בשובר לא עירי השטר ולא זמנו מה (מג) כיון שסכום המעות של השטר והשובר שוים ממילא אמרינן שהשובר נכתב על אותו שטר :

כה ס (סם סי' כ') מי שהוציאו עליו שטר חוב בניסן סתם והוציא מחילה שזמנה כי"ח בניסן מו יש כח במחילה זו לבטל החוב :

כו ס (סם סימן נ' וסור סי' כ"ד) ראובן שהוציא שטר על שמעון מז שזמנו ביום כך ושמעון הוציא שובר על שטר זה מח כתוב באותו יום בעצמו (מד) יד בעל השטר על התחתונה :

כז ס (כל המעיף תשו' הרא"ם סם סי' ל') ראובן הוציא שטר חוב על שמעון שזמנו ה' בניסן ושמעון הוציא שובר שנכת' בה' בניסן כתוב בו שמחל ראובן לשמעון כל תביעות שהיו עליו ער אותו היום ראובן גובה שטרו מט (מה) דבלשון העולם ער ולא ער בכלל אבל אם היה כתוב בו שמחל לו כל תביעות שיש לו עליו ער עכשיו הוי ספק ומספיקא לא מפקינן ממונא :

כח שני שטרות שנעשו בשנה מעוברת אחר כתוב בו אדר סתם ואחר כתוב בו אדר שני ואין ללוה נכסים כנגד שניהם (מו) נותנים למי שכתוב בו אדר סתם י ואם בשניה' כתוב אדר סתם הוי כמי שכתוב בשניהם אדר ראשון ונותנים למי שזמנו קודם במספר ימי החורש (ועיין בא"מ סי' תל"ה כיצד כותבין ובמגן עזר סי' קכ"ו)

כל

מז בשל ראובן כתוב בכ"ח בניסן בשובר כתוב בה' בניסן ובתב בסמ"ע בר"ס נם כן בכ"ח בניסן ואין נורך להסוף בה' בניסן בקב וכ"ם מעשה שהי' כך היה ע"ש : מח כיון שסכום כו' ואיכו על פך אחר מחילה למרי' שהשובר בתבו על אותו שטר והשובר כשר ומתרי' להעדים לא ידעו ומן הסתם לפך בתבו סתמא וכ' בלקמן סי' כ"ה ס"ב בשיין מ"ש שם : מט יד בעל השטר על התחתונה וכ"כ הרי"ף שם סי' ת"ר שאם לא כותב מיזו בתבת קודם יד בעל השטר על התחתונה ואם יזהו שהשובר קודם השטר בתקפו וע"ש : נ הלשון העול' ער ולא ער בכלל כו' כדרכי תשם דאם אין זה תפני הרין שכתב הר"ם והתחבר בטעיף שלפני זה ז"ל כתב הר"ם בתשובה בלל ע"ר על רשונן שהוציא שובר שכתוב בו שתעון מחל לו כל תביעות תמון שהיה לו עליו ער היום הזה וזמן הוציא שתעון שטר שרשונן מייב לו מכה וזמן השטר והשוב' היום שאר ירשה היה בעל השטר על התחתונה ולא בעל השובר כדרכת הר"ם ולא כתשובה שאחרת של הר"ם בלל ע"ו וכתב דער ולא ער בכלל ואין לותו היום בכלל עכ"ל ר"ת ואין דנרינו ככוונים ואם כדנרינו שתשובות הר"ם סותרים זה"ז יותר ה"ל לדחות תשובה הראשונה שהרי בתשובה האחרת כתב בפשיטות דבורה בשעתה דאיתא בכתבות רבינו תם ותוספות ורבינו אשר ורבינו יחיאל ורבינו שמשון ורבינו מאיר ורבינו יהודה ורבינו אליעזר ורבינו שלמה ורבינו אפרים זצ"ל ורבינו הלבי' שאחר לשון בני פרם ועד ולא עד בכלל וכתו שכתבתי בי"ד סימן ר"ם סעי' י"ב בשל שתתת נראה שאין התשובות סותרות זאת זו וכתו שאחרונה שכתב בי"ד סימן ר"ם סעי' ל"ב בשם מהר"ם מלובלין ע"ש ושיין מ"ש בלקמן סי' ס"ה ס"ק ס"ו : נא כיוצא

מז היינו עד שיקברו כו' דיון זה כ"ע דלא מסתבר זמן רחוק כל כך ומכ"ש דקשה דלפי זה לם כתוב בסתר אחר מג הסכועות או אחר תג הסכוכות היינו עד כדי הימים וכ"כ הר"ן ס"פ מי שאמרו להריא"ז דלפי"ז אם נכנס לפרוע אחר מג הסכוכות יש לו ג' חדשים - ונחן דב כוס רחוק הן הסכל - לכן נראה כמו שפירש רבינו מנוחל הנ"ל הר"ן והרשב"ם בתרוייהו והרא"ם שם דאחר הרגל היינו ס"ו יום אחר הרגל ולא שנא קשה או סכועות או סוכות ואע"פ שהרשב"ם והר"ן כתבו על דברי ר"ח אלא נתברר דבריו היינו משום שלא ידעו מנין לו כן אבל בשר כנדע מכל דברי ר"ח שם דברי קבלה הן שהרי נזכרו בהלכות גדולות ומהגאונים וכ"כ הרא"ם שם"ק דבתה ום"ע סכועות הייניים ושאר פוסקים בכתה מקומות מדברי ר"ח דברי קבלה - ועוד שכ"ל מקור לדברי ר"ח הנ"ק דתענית נחייתי לה בפרק אלו מגילות דף כ"ח ע"א ר"ג אומר סופלין על הנשחים כ' בחרחמן שלא יהא אחד מהן כדי שיגיע אחרון שלא יכנס פרת וקי"ל הכי : אחת שכל אחד ואחד מישראל עולים לרגל אלא היו יכולין להניע לבתיהם אחר הרגל אלא ב' ימים ושים דוחה לשם כאלו הם עדיין ב' עשרים בעיני הרגל כל זמן אלא היו עוברים הנשר הנרון/כפ/ור"ם אחר הרגל מקרי ס"ו יום ומע"ג דהשתא אין כנולה מ"מ ג' אחר הרגל נחשב מהם וכה"ג בשבת שובי ונם הרשם ס"פ מי שאמרו כרשה שהשוק כר"ת וכ"כ כרחשים שם וכ"פ בשביעות כתוב ס"ע סימן קי"ד - וגם רבי ירוחם בחלק חוה כתב כ"ד מ"ס הגיה דברי ר"ח בלי שום חולק עליו - ותימה עליו מ"ש בשחם בס' מערים כ"ד מ"ד דשר הפסח היינו עד שיעברו רוב ימים שבין פסח לעצרת - ומשר ר' ירוחם מחלק בין פסח לשאר רגלים אף על פי שהוא דוחק לפרש דברי שנחתיב כ"ד בשני רגלים וכן משמע להריא בשיר שוהן דדוקא בפסח דוקא הכי שכתב וז"ל דכיון דפסח ועצרת שייכי לדברי שהופרים שפיר/משם עד עצרת שם כולם נחשבים כמו שבועה אחת כו' ע"כ ולפי זה מ"ש הר"ן דלמחוכת הרי"ף ה"ה בסוכות יש לו ג' חדשים הינו מוכרח לפ"ז דדוקא בפסח פסח הרי"ף כן ע"ש - ולפ"ז אשאר רגש שהחבר לא קאחר אלא בפסח ולא בשאר רגלים - אבל בדברי הרמ"ה שהביא הר"ן שם שהובאר בשבל רגל מבניהא ליה בהחנית ע"ש - ובשלטי נבורים ס"ם מי שאמרו כתב וזה לשונו ואם אחר אחר הרגל הרי הוא כאלו אחר אחר החרש ונותנים לו כל ימי השבת שהם לחריו בכתו/הרשיות על כן ואני לא ידעתי דאיה לזה - עכ"ם נרשם מדבריו להריא ג"כ דאחר הרגל הינו זמן רב רוב ימים שבין רגל לרגל - ונרא/ דהרמ"ם ס"ם מה שאמרו הינו משום רם"ל דכיון דבם"ם אלבחם אחי אלא בלשם כדברי הסחר ל"יום אחר הרגל ולא פירש בם"ם אלבחם אחי אלא בלשם נופא חשבחם ליה ואלבך הוי ספיקא דדינא עד כחה נקר/ אחר הרגל : אח רוב כו' כתב בשם"ע דרוב לאו דוקא וכ"כ הר"ן שחנית שחנא דאבני ס"י החיו/עליו חיר אחר כ"ם יום ואבני ס"ל אחר ר"יום ושחנא עכ"ל ולפעד"ז דרוב דוקא וכן הוא בר' ירוחם כ"ח ח"ד שיעברו רוב ימים כו/ור"ל כבון היכא דין רגל לרגל אפשר בפרר היינו עד שיעברו רוב ימי/דלא חשחכר לאלון יום א' וכר"ן חיירי היכא שים אפשר בזוי א"כ אחחבר ור"ירוחם חיירי להריא בזמן הכחוב בשבר ולכך כריך רוב דיר בעל השבר על התחחוכה אבל כ"ן חיירי להריא בשבשא/אולי לאחרת ודחי לח"ם הרשב"א בחשוב/ וחחחבר לקחן סימן ם"נ שעי"ם/ בשבשא לפרוע לו בדאם חרם פ"אחייב לפרוע לו כיום הר"ם הרשבון השלם בפיקא דאורייחא לחומרא ע"ם - כן כ"ל - גם ח"ם אחא"ע דאבני פ"י אל בחיוב אלא אפילו חיר אחר כ"ם יום כו'/וכ"כ לעיל חיכיח דבין סוף פסח לחחלת עצרת הוא ב' י"ח ב"ב יום ואבני אשוהן כל ח"ם שבי י"ם חשפק בשבר ח"ם יום וכ"כ הח"ם הח"ם בחחבר עד כאן ב"ם יום אין ר"ל דוב חימים שבין פסח לעצרת הביאו כ"ם יום דא"כ חביאה לחוץ/ גם ע"ם עד כאן ב"ם יום כו/ואע"ם דב חפוק פסח לחחלת עצרת הוא אבני פ"י ח"ב יום ואבני ר"ל דוב רוב/ואבני פ"י אפילא אלא הוי :

מד ג דריך להחויר כו' כתב הסמ"ע דאם אלוחנים לפוף השבר וקבינ/חפלוני לפלוני כו' ג"ן חיקרי חורת השבר ואע"פ שעריין לא בחבר לחשלה אלא שחחר חלוה חיכו שיקנו חידו לחלוה ואע"ם כתב שם דכן עשו דקנו חינים עד לפוף שבחב וקבינ/כו'/ח"ח כיון דחין זה דבר חרם לנחרי נם כי חשחחע עשו בעדים חם שניקש חהן וע"ם זה החחילו לכחוב השבר ח"ה בכלל חורת השבר הוא ע"כ - וח"ם דקבינ/הוי חור/השבר כ"כ רשב"ם ס"ג פוף רף קם"ב ורש"י ס"ק דנסיון רף י"ם פוף ע"ם אבל החוסף/והחדרבי כחבו דלא הוי חור/השבר והנחחי דבריהם לקחן ס"ק כ' - גם ח"ם השחם כיון דחין זה דבר חרם לנחרי חפשר דר"ל כיון שחינו אלא חפרט חה שלחשלה הוי בכלל חור/השבר ואבני כ"ם הנה/חיי כ"ם אבל בשר כחבתי לקחן ס"ק כ' דדבר חרם ח"ם ע"ש לדינא :

ב שאין לחדין חשבה אחרונה כחב הב"י ומהר"ו/ל כחב הנה/חיי/בשוף ה"חלוה דהא דאין לחדין חשבה אחרונה כחב הר"ח ח"ה דבר חרם /או דבר שאחר מה שלחשלה לנחרי אבל דבר שאינו עומר לנחרי חה שלחשלה בנון קנו חחבי בכל לשון של זכות וכו'/אלא יש לשם בשבה הקנין דילחר שלום בין החשורה ובחרבה שאם אחרונה עיקר דהא היכא דעליון ותחתון שחדי שהדרי (כלאחר ואפשר לקיימם) אולי/ כחר חחחון אפי/ חשבה אחרונה ואבוחה רשויות על זה עכ"ל כ"י ובייחנת בהנה/חיי/שם ורשחוי שאין לשוחה מוכרחות ועיקר רשיחו שם וז"ל חרא דאחרי/ נם/ כחלן כחבתי/ הפירש/ בחבת רבר לחקוחי אם שאין חומר חה שלחשלה אלא לפרש חה שלחשלה לחקוחי חרוקא ולא לחקוחי חרוקא כו'/ואי אין לחדין חשבה אחרונה כחב הב"י ומהר"ו/ל כחב הנה/חיי/בשוף ה"חלוה דהא דאין לחדין חשבה אחרונה כחב הר"ח ח"ה דבר חרם /או דבר שאחר מה שלחשלה לנחרי אבל דבר שאינו עומר לנחרי חה שלחשלה בנון קנו חחבי בכל לשון של זכות וכו'/אלא יש לשם בשבה הקנין דילחר שלום בין החשורה ובחרבה שאם אחרונה עיקר דהא היכא דעליון ותחתון שחדי שהדרי (כלאחר ואפשר לקיימם) אולי/ כחר חחחון אפי/ חשבה אחרונה ואבוחה רשויות על זה עכ"ל כ"י ובייחנת בהנה/חיי/שם ורשחוי שאין לשוחה מוכרחות ועיקר רשיחו שם וז"ל חרא דאחרי/ נם/ כחלן כחבתי/ הפירש/ בחבת רבר לחקוחי אם שאין חומר חה שלחשלה אלא לפרש חה שלחשלה לחקוחי חרוקא ולא לחקוחי חרוקא כו'/ואי

מד דין חזרת השטר בשטה אחרונה וכיצד מקיימין המחק והתלוים ובו י"א סעיפים :

א (ג) צריך להחזיר מעינינו של שטר בשטה אחרונ/מפני (סור) (כ) (שאין למדין מהשם שמרונה) מפני שאין הערים יכולין לצמצם שיחשמו מיד שמוך לכתב ויש לחוש שמא הניחו שם כדי שטה ג וכתב המזייף שם מה שרצה (סור נשם הרמב"ן ג"ם ועור הרבה פוסקים ע"י) ואם לא החזיר אין

כמו שכתבתי בסי' ר"ך נדברי הטור והמחבר ע"ם : נב עד שיעבור כו' דה"ל כאלו אחר אחר שבת וה"ה דק"ל דעד יום ג' מקרי אחר שבת ומ"ו/ה"ל מקרי קמי שבת וה"ה לענין שם אחר עד אחר פסח וכן סוף פסח לחחלת עצרת הוא לכבי ג' י"ח כ"ו יום ולדידן שעושין כל י"ט שני ימים משפק נשחר מ"ח יום ומ"ם עד שיעברו רוב הימים נראה דל"ד עד ש'עברו קחחר אלא חיד שעובר המחלה על עליו החיוב כמו שאמרו בקמי שבת ולאחר שבת הל"ל וכ"כ שם הר"ן בבדיה מחני' וכ"כ בהגה"מ נסי' מ"כ סע"ו ע"ם כמנא דלבני ח"י חסיו/ עליו חיד לאחר כ"ח יום ולבני ת"ל חיד לאחר כ"ח יום ומחל/ וק"ל ועי"ם עוד לאחר זה : (נ"ב וכן שם כתב בשטר עד לאחר סוכות הם ל' נ'/מדברים שם) :

נג עד לאן יום כ"ח פשוט הוא דה"ן/ זה ענין ל"ח ב' לבני זה אלא שהמחבר אלא כל הל' טורים מפ"ם על ל'/אלא ח' ככל יום שלמדו ויסורו אלא ח' ככל יום כאופן שבכל יום ילמד ויסור ויהיה נקי בכל הל' טורי' וכ"ם בהקדמתו לם ע"ו וזהו שבת' כאן ע"כ יום כ"ח ובדפוס קדמון דויני"ז/ רא"ש שבדפסו בו המקומות כלות כל אלקי אלפים יום ובכאן כלה אלא בכ"ח - ומדלא נדפסו כלות דשאר אלקים בספרים שבידינו וכלות אלא זה נדפס נראה שכוונת המדפיס שהוא מנורף ל"ם לבני זה ור"ל דרוב חימים שבין פסח לעצרת הייטו סוף כ"ח יום ולפ"ז ת"ש כאן הוא ס"ם ול"ל עד יום כ"ח ום"ל כאן הוא כבי"ת דה"כ מכיון לאלה לי :

מה ג וכתב המוי"ף שם מה שרגש פי' ח"ם תקנו אלא ילמדו מפשה אחרונה כלל שאל בכתב כדי"ף שכבר אחתו אלא כתוב אחרונה מה שכבר כתוב למעלה אחרונה מה שכבר כתוב למעלה דאו אף אם לא ילמדו אח"ם לאחר כבר למדוהו אח"ם למעלה ועפ"ר ודר"ם שם שפורש דאם אחרונה שכותבין בסוף השטר וקבינ אפילו לבלוני כו' ג"ז חיקרי חורת השטר ואע"פ שעדיין לא נכתב למעלה אלא שאחר הלוה לעדים שיקנו חיד למלוה ולא כתב שם דכן עשו אלא שאחר הלוה לעדים שיקנו חיד לכסוף שכתוב וקבינ/ כו' ח"ח כיון דאין זה דבר חרם לנחרי נם כי אחחבר עשו העדים מה שביקש אחן ע"ם וה אחקנו לו לרשום השטר כ"ל

חורת השטר הוא : ב אלא

ג אלא שאין למדין מכתב שהרי אפשר שכתבו כדי שיהא עדות בידו שלוה ממנו ואפילו אם יש כאן עדים שחתמו על השטר אין למדין מהם שהרי אפשר שלא ראו אלא חתימת העדים ולא ידעו מתוכן השטר כלום ואין למדין מכתב אלא אם כן יש עדים שיודעים שזה כתב ידו וזה חתימת ידו ואפילו אם אומר הלוני ולא פרעתי א

שטר • ולא נפיגה רמ"כ מפילו לא כתיב שריר וקיים כמי שיש ס"ל דנמרי' הרמיקו שטר לא הרמיקו ס"ל כ"ש בכתב כיס שריר וקיים שייך למיגר בן - ועוד שטרי כתב מתחת למדין ולא ניחר דהיינו בהרמיקו דוקא ועוד שכתב נמי' ס' והכי מילי כשלין מוכר שטר כו' משמע רבולא ענינא נר פעיף ס' מיירי כשלין מוכר שטר וגם התעיין בפירש"ב ורבנו ג"כ כשהתנה ירצה רבי מפשר לפרש רבנו בן ובח"מ • ועוד דמה הניח בגרייתא הרמיק שטר מחת כשר ושטר נלא שריר וקיים מיירי וכדמשמע מפירש"ב להריף ומחמי כשר ניחום דבתב בשטר שטיל חלק מה דבעי ובתב מחר כך שריר וקיים • חלא נרחה למרך לפרש מחתנר ורש"ב דבשריר וקיים למדין חשטר מחרונה לף כשלין שטר חלק והיינו דוקא כשקורלכן לא מוחו מעניכו של שטר מחרונן כיון דתקנו מכחים למוכר מעניכו של שטר נפי דאיכו חלא עכה טובא מ"ש לכתחלה ס"ל להחיר חלא ורבי העניים כתבו שריקיולכך לא מחירו לכל כשטומו מעניכו של שטר ומחר כך כתוב שריר וקיים מחרי דהעריב עשו כסוגן וכיון שטחזירו טוב לא היו נריכים לכתוב שריר וקיים חלא חלא היה אפשר לטו לנתנם ובניחו שטר חלק ומיישי שטח כתב טוח נטומו טטר מה דבעי ובתב מחר כך שריקיים ובנרייתא מיירי כשטומר מעניכו של שטר ונם בלשו פכי ס"ל לרעת התוספות דנרייתא מיירי כשטומר דטא מלירא לטו דחיכא חלא חמזיר כל השטר פטול מדינא אף לפי דין חמבתא ונרייתא וכדטוכח מדנריהם לפרש נרך קס"ל ע"ה ס"ל וניחום דלחת מתרתי ריעות' כו' ע"ש • וכיונא נמי כתב בה"ח לדעת רש"י אבל ת"ח בה"ל שנם בשור סור כן נלפע"ד דלישת דטא סוכחתי לעיל ס"ק י"ג ועור דף היכא דכתוב שריר וקיים חלא טומר מעניכו של שטר אין למדין משטח מחרונה ואפכי סוברכו לפטול בפרמיקו אפי' לא פרמיקו ע"ש • נס ת"ח בה"ה שנם פרמ"ש סוכר כן כרש"ב לא נרירא לפע"ד וכח"מ ורש"ך ומחבר • דנרייתא מתחת קתני • ועוד דלינן דאין השטר פטול אם לא טומו' וכר לעיל ס"ק ס"ג יש לחוש שחת טעדים לא מחירו לכתל דוכתי משמע דנוקא היכא דהשטר נפטל לא מייתי לעדים אבל לא נפטל אלא משום דנוקא טעדים מיירי כשטומר דטא מלירא לטו דחיכא חלא חמזיר כל השטר פטול מדינא ס"ל כשלין יפוי ומיקון השטר • ומפשר"ש סוכר כהתוספות דכל השטר פטול מדינא ומ"ש קשה על המחבר כיון דפסק לעיל ס"ה השטר כשר ס"ל כמ"ש טה נכון דכתיב שריר וקיים וכן מבחתי לעיל ס"ק י"ג הרבה פוסקים כ"ל דלא כמחבר וכן עיקר : יב צריך לקיימם קודם ובכל שריר וקיים היינו כשחקיימם כשטר מחרונה וכלקמן סעיף ס' ; יד וי"ל כו' וכן דעת כמוקי יוסף ל"ג ע"ש ומחק או נרר אלא מחקיים כל השטר פטול ומבית כן כשטר הירושלמי וגם הניח שם הרמב"ן ז"ל סוכרי נרולים שסוברי כן ונלפע"ד עיקר רמ"כ יש לחוש שימחו מוכתו או תנאי שבשטר ושם שבניהו ס' חמניח בשם הרשב"ם רמ"ה דמחק מיכו פופל כל השטר מחם שבניהו חמוחפת פוף נגע נחרש חמחק או חלוי חנוטו פטול אלא חנוטו כשר וכן הוא דחתו' הרשב"ם פיחתן אלף ל"ח בלפע"ד דיש לדחות דחת' מיירי כשחוכח חתוך השטר חם הוא ופע"ם חנוטו דפייכו שם הלוה והעדים וחמלות פטול אבל כשפיכו חוכח חתוך השטר נשנין דיש לחוש שחת טיש כתוב שם חוכח או ריעותא או חנאי חוי כחו חנוטו וחכלל חנוטו פטול דלכין דכל השטר חלוי נזה פייכו חנוטו • ובהכי ניחת דלא קחתי דברי השור ובר"ב ס"ברי דכאן כתבו דאם לא קיים המחק כל השטר פטול אע"ב מוכח חם הוא המחק בהפיג דשפ זוזי מיכון ומחק כו' וכע"ש פי' קב"ה פעיף י"ח מחתו כדברי הרשב"ם ע"ש חם ניכוסין דין ס"ו ו"ל נם שחק כו אות או חיכה או שלא בין השטר אם חטופח הנם ס"ו בשר ואם חן חתוך פיכו נט ואם חור ופירש נשוף הנם שלות פלוני חלויה או על השחק שפילו חתורף הנם בשר בשטר שטרות עב"ל אלא ורבי שחם מיירי שחוכח חתוך השטר חם היה השחק ופע"ם השתוף נם מ"ש ס' החניח שוף ס' חלוה שכדברי הרשב"ם נראה מלבון הרמב"ם שוף ס' חלוה שאחר כל השלקין וכל השלויות שחשם נראה ברין ס' לשם שכ"ל פיכו חוכרח לפע"ד אלא אחר כל השלויות עשחם אלא לענין שטריך לקיימם ע"ש : טו שטר כו' בשר - קשה אחתי בשר כיון אלא שטריך לקיים שטרי לומר שלוחי שטר שחזקתם כיון דיש ריעותא לחתך לפיכו ונכוו לכתוב בפרעון שחזרו ס"ב ורבי כתב להריף בפרעון שחזרו פיכו חוזל ס"ל שם ותרע לך דבפ"ג בשטר ע"ב לא חמני ולא חירי דבפ שלא חמר ר"י בר אבא אחר ר' חלוה שחתתת יד חלוה אף על פי שטוא לאוחו כתב ירו פיכו אלא בשחתק ופטול אלא על פיכוי דקחתר בפיכו כלפי שכתב שלחתר ולאחר מיחום שטרות עב"ל וכ"כ רבי יהושע ס"ו חלק ר' נשם שחירושים דשם כתב פרעון על נבי השטר שחזרו לא שכי חמני ר"י בר אבא אחר ר' חלוה שחתתת יד חלוה פטול לאחן פיחתן ס"ה פעיף ר' נשחם לרבי שלחתר ס"ה ס"ה פעיף כ"ה נקבלה - לאחן ס"ה ס"ה פעיף כ"ה ועל"כ קשה על שחתבר כיון דשיטו חשחזרו וכל"ע - וכן נלפע"ד עיקר לרבי דפטול כיון דק"ל לאחן ס' ס"ה בשרחב"ם ופיעתו ועל נבי השטר שחזרו חלוה פרעון דאחם מיירי שנשחתק חוא שחזרו חלוה אחר ושיכו כתוב ע"ב השטר ולכך אע"פ שטוא יוצא שחתתת יד שחלוה וטוא כ"ש שחלוה שיכו לוט - כן נלפע"ד (עיין בחשו' חרשד"ם סי' קנ"ח דף קח"ב ע"ב) : טז אפיין לקיים שחתקים כו' היכו לשחקיימם לשנה נשנה שחזרו ירחי' כר אבא לפע"ד לפו שיכו בחשו' דיוק ושוח כחב אבי שטות דקות נשלחו שנה ושחתת רחילחת שקיימי' לשנה כרלקמן סעי' ס' אבל שם שקיים לשעלה חיה יכול לקיים אף כלחב דק אין חוכח בחקור דין זה ע"ש נחוש אבי ס"ב דף קס"ג ריש ע"ה ושעיר טופן לף כיון יפה ע"ש - כ"ל : יז כשיטור שריר וקיים אבל פחות חיה כשר רשה חיה כחוב שריר וקיים חיה כיכר ושנה חפי מרים שחתק בחקום שריר וקיים או כשיטור שריר וקיים שפילו חיה החתק לחעלה מחתק או לחשה כשלות חשיטור שריר וקיים יפה"ל כיון דשטיים טוא נשטה שחרונה דרילחת הניחו העדים חלק שנה שחרונה וכל השטרות שריר וקיים למדין נט חשטה שחרונה טוא ניחה דחקו לחכל בשטר שטוא קשה וקיים למדין חשטה שחרונה טוא ניחה דחקו לחכל בשטר שטוא קשה ובפקיימו נשטה שחרונה רש"ל כרש"ב ושחתבר ודלא כחם שכתב ס' שחגיה לדעת הרמב"ם דשן לקיים שחת שן נשטה שחרונה ודלא כחם שכתב ס' שחגיה לדעת הרמב"ם דשן לקיים שחת שן נשטה שחרונה ודלא כחם שכתב ס' שחגיה לדעת הרמב"ם דשן לקיים שחת שן נשטה שחרונה

לעיל

ב שמא מקחו וכתב דבר שוייץ כו' בפרישה כתבתי דלפי' אם לא נמלא כתוב במקום המקח וכות של בעל השטר אם ס"ס פסול שמא מקח למעלה מובתו דבעל השטר לו כתב שם זכותו ואפי' גם זה לינו נמלא שם מ"מ כיון דיכול לזייף ולהגיה בשטר זכותו ה"ל שטר שיכול לזייפו ופסול : יג

ולא מיים כן שמא הניחו כו' דכיון דהדין הוא דאסור להניח שטין כמ"ש בסי' מ"ה מסתמא עשו כהוגן : יד דשמא לזייף כו' כגון שכתבו לעיל ע"ש : טו מ"ש שטר שלין כו שריר וקיים פסול כו' דהוה שטר שיים עומד לזייף שהרי היה יכול להוסיף זכותו בשורה שהניחו העדים בלוף אלא זכותו בסוף ע"ו והכותב בסוף ע"ו ואו למ"ל נמ מסורה לפרוכה : טז ואם כתוב כיה תרי ע"ו כשרים כתבתי דליינו דוקא שם בשטר עוד שורה אלף אחר בין סוף השטר לסתימת העדי' דלא לכ"ם לחוש שהוסיף זכותו בשורה התחרונה וכתב לכסוף ע"ו מלא כשאין בשטר שורה אחר לויר דלא מיישי שהניחו העדים שטי שורו לויר כשתמו וכו' כ"כ הרשב"ץ בשם הרב"ם : יז

ולא נמלאו לותן כ' לותיות כשר שם סיים בשעתו וכו' מ"מ בביאור ז"ל דמאי ניחוש כיון שבתקיים בלותמיו כשר העילו העדי' על כל מה שכתוב בו שהוא כן ואולי שנגזר כ"ב בדקות שלא ניכר מקומו עכשיו :

ג העדים

שהעדים צריכים לקרות מקודם השטר ודין שטר הבא על הנייר ועדיו על המחק ובו כ"ג סעיפים :

א העדים

שמא מקחו וכתב דבר שוייץ כו' בפרישה כתבתי דלפי' אם לא נמלא כתוב במקום המחק וכות של בעל השטר אם ס"ס פסול שמא מקח למעלה מובתו דבעל השטר לו כתב שם זכותו ואפי' גם זה לינו נמלא שם מ"מ כיון דיכול לזייף ולהגיה בשטר זכותו ה"ל שטר שיכול לזייפו ופסול : יג ולא מיים כן שמא הניחו כו' דכיון דהדין הוא דאסור להניח שטין כמ"ש בסי' מ"ה מסתמא עשו כהוגן : יד דשמא לזייף כו' כגון שכתבו לעיל ע"ש : טו מ"ש שטר שלין כו שריר וקיים פסול כו' דהוה שטר שיים עומד לזייף שהרי היה יכול להוסיף זכותו בשורה שהניחו העדים בלוף אלא זכותו בסוף ע"ו והכותב בסוף ע"ו ואו למ"ל נמ מסורה לפרוכה : טז ואם כתוב כיה תרי ע"ו כשרים כתבתי דליינו דוקא שם בשטר עוד שורה אלף אחר בין סוף השטר לסתימת העדי' דלא לכ"ם לחוש שהוסיף זכותו בשורה התחרונה וכתב לכסוף ע"ו מלא כשאין בשטר שורה אחר לויר דלא מיישי

מה ג ולפ"ז אין הנדון ולפ"מ שלמלה דמי מני מוייף פיוסף לכתוב למטה בשטר מה שירצה פ"ל סמ"ע וכה ליתה דסתומות ריש פ"גם פשום רף ק"ם ע"ם ד"ה פשום שכתבו כו' ומוכיחו ממלה שטרי שום מילוק אלמא אפילו לפ"מ אין לוייף כגון שכתוב כיס שריר וקיים או אלמא חלק מלמטה או מחתם עד ג' מלמטה ומשני אין הנד אמי פסול כיון אלמא נפשה כתיקון מכתים פ"ם וגרסה שלף הפוסקי' דשם לא כומר מפיניהו של בשטר לין הנשטר כולו פסול וכרלעיל ריש סי' ס"ד חורי' עוה ורו"ק : ג ואין שטר העם רשלים לעשות כן כו' בפ"י כתב דמשמע מדברי הרמב"ם אלא דפשילו שנים קורין לפניהם לא תשני וכ"כ ר' ירוחם פתיב ר' ריש מ"ג בשם הרמב"ם - ועיין מ"ש לקמן סעי' ה' ס"ק י' (עיי' כתשו' מהר"ם כהן שפר ג' סי' מ') : ג יתרגמו להן הקורא' כו' קייבו על פי מ"ם ג"י על דברי הגי"ם שטרי ורמב"ם דשם כתרגמי' להן וכתב"ם בשור עפ"ם סי' ק"ל וחביאו ד"מ ולא כתב עליו דבר אבל תימה דבפ"י בפ"ע סי' ק"ל כתב הוא עלמו דדשת הרמב"ם דיוקא כשתבינים אותו לשון עלמו ולא מהני תורגמן וכן משמע מדברי הרשב"ם ובכן מוכח בירושלמי פ' התערב ודשמתיתים לשטור את בירושלמי וכ"כ בד"מ שם ופ"כ פיין כתבו כאן פ"י ושר' בשטיטו' דתורגמן מהני :

מיהו לעניין דיוק כ"ל דברי הטור' פ"ע סימן ק"ל בכוונים דשם שטר למלק בין קורא לפניהם' באותו לשון שתבינו' או בתרגמין וחם שפשפ הב"י מבירושלמי כ"ל דלק"מ דרב בירושלמי קאי אחם לחרים אשטר שטרות שלין תוחמי' אפ"כ יוכיו' לקרות דוקא שם בעלמת ופ"ל כרשב"ם בשם"ם דלין אבל בשם מוחם דוקא לא בלינ אח"ק ואפשב"ם דם"כ כך דאמר כאלן ואין לפשות אפי פרוך בירושלמי אלא אחתרגם ליבני דאתני' אחירי בשם ס"ל דברים' מיניה משני דאירי בשטרי לקרו' אפי כתני דשטרי ואחתרגם ואח"כ אמרי' בשם ר' יוחנן אפי' בשטר שאינו בלשון הקודש ואפי' בשטר שאינו בלשון שמתבינים אותו לשון עלמו ולא אמרי' בשטר שאינו בלשון הקודש אלא

וכ"ש כיון שיודע בטעמא שהשליח הנעשה שהשליח יכול לתתו למשכן
אף הוא נמי בדעתו ליתנו לנרוזין אם יאמר הנפקד לנרוזין
הוא וכ"ש כה' שמוכך על לתרים ולא משכן לקרותו ותותם פתחם
ידו שהוא נומר בדעתו להתחייב ככל מה שכתוב ולו נשבע מעל"פ
שלא ליתו מדר' יוחנן דאמר חייב
תני לך מכח בשטר חייב מעל"פ
אלא היה חייב לו וקיל כותים
עכ"ל • ומכאן רמיזים על ☞
מנהגינו ותיקון המדינה בענין
המחרתות ועוד רמיזים ממ"ש
בשטר ומהמכר לעיל ס"ס מ"ב
ז"ל לשון סרניליין לכתוב בשטרו'
שעל פי שתיקון מכתי' אלא
ל' שבנהגו בהקום שהוא
שולטין אחריו ואפי' לא בכתב
בלאו בכתב דמי ודו"ק : ז
וקרעו להם נייר אלך כן הוא ל'
המחרת בנימין ופי' ר"ת שר"ל
דלוקחין נייר ומקרעין בו שמות
העדים מעבר אל עבר ומשימין
אותו על הקלף שהנעט כתוב בו
ובתין עדי, ומחלפין את הקרעי'
דיו וסו'עוב' דרך הקרעין וכרמ'
הנעט מכ"ל ובנעט התירו לעשות
בן מפני עינון ובמקר שטרות
שהוא אבל לנייר בשרטוט נורת
שתימת העדים שהעדים ימלאו
השרטוט' דיו אף הנעט שהוא שיטין
כתב ע"נ כת' וכמ"ש הטור בח"מ
סי' ק"ל ועמ"ש בדרישה עוד
הוא : ז מכין אותו מכ' מרדו'
ובח"מ סימן ק"ל כתב הטור ז"ל
ובדיין המחרים כן בשטר שטרות מנגדין ליה וכן משמע בנמר'
דאדיין אקי כמ"ש בפרישה וכן משמע קצת לשון המחב' שהתיל
על רבי' ותתמו וסיים כל' יקיד מכין אותו וכן מסתבר דאלו
העדים קטלי קני ניכסו ולא יהא' לשטר ולמה יגנדהו אבל
במיימוני כתבם אותם וכן בח"מ בדוק נדול כתבם שם אותם על
רבים ונם משתמת ל' הטור וכה"ע משמע דאעדים אקי : ח
שהסופר אותם ע"פ העד כו' • וה"ה לוה שהתי' עצמו ככתב ☞
ידו או כשהר"ם שכתב פלוני ב"פ אתם כשטרית קולמוס או פלוני
בו פלוני ב"פ לוה לאתו' מבני ככ"ל בח"מ ד' וכ"כ רשב"ם בתשובה
לענין כתובה אם אמר אתם בשכ"ל אתן ומסיי' בטעמו שהרי
הוא עד בדבר אלא שהשוטר הדבר לענין מעשה משום דאעבר
דתיפוק מיניה אורכא כו' עד"מ ד' : ט אם
אבלו בני העיר עליהן כדהוה בנאתן עלי אבא דלעיל סי' כ"ב :
י ויודעים לאתו' אע"פ דמיירי שהעדי' שהעדי' מעידים על אתימ' העדי'
מ"מ קמ"ל בזה דל"ת דילמא קרעו להן נייר ומלאו העדים הקרע
דיו דפסול משום' בכ"מ בב ככ"ל לכך אמ' דמוקמינן אמוקי' דיודעין
לאתום עצמן וק"ל : יא אי אמרי אקרינן כו' בפרישה כתבתי
משם כ"י דמיירי דאמרי הן מעצמו קודם שנחלו שהייבים להם :
יב אי מכווני למשרת כו' בפרישה כתבתי דסותלין אותו כמי אי
אקרי מתחלה למען דיעבי למיקרי דהי אמר דלא יכב לאקרי ה"ל
אתימ' דהייבו מתחל' בפסול ולא מתכם כמה מכווני ענין השטר
דדילמא ידעי המעשה כאשר היה ולא ב"ל לאתום ניוף ים
משם' אבל כשאחרו מעצמן קודם שנחלו הכ"ד דאקרי' ליה מוקמינן
להו אחוקתים דהאחת אתם דאקרינן ליה ומ"ה ה"ל לדקד כהו אי
מכווני למשרת ודו"ק : יב ומה הרי"ב שכי ם"ש ולא נעשה כאקנת סו"ל שהיה יכול לאתוך השטר ולעשות שטר
אחר כניוף בשני השורות משה"כ בלין ב'כ'ין רוחב שני שורות
דל"כ לא היה לזה וה"ל ניוף"ם כאותו שטר עצמו ויכתוב לכסוף
ס"ו וה"ה לאחרין משטה לאחרונה כמ"ש כם ס"ם ס"ד דבה כאשר שם
דכוותן הוה כאותין בכל שטרו"ת וה"כ יהיו כאותין כ"ב ס"ו וה"ו
אינו כשר אלא כשהר אוכר שטרו"ת כלין ב'כ'ין לעדים וכמ"ש שם :
יד אלא יאתרו אותו על הניוף כלומ' שמעידין שבשבין נמשך בדיו ולא יעשו בשטר שמא אינו יכול כתוב
ומשנה שאינן מעידים על ע"קר השטר ואפי' מילא אוכר דכ' שורו' נקודות שאין בו משך ולבלבן כרשה בין נקודה לנקודה מעידים שמא
מעידים כו כ"כ כ"ב : עו מכל מקום יכול לטעון לבד"מ דאף שם

ר (ריטב"א שם ובה"א) עדים שאין יודעים לחתום ז (ו) וקרעו להם נייר חלק וחתמו על הרושם ז (ז) מכים אות' מכות מרדות והשטר פסול • (טור ס"ר ורשב"ם בתשובה ופר"ן פ"ב דנטין והכרע"ם פ"ה לפע"ד נלה הכרע' הי"ה) (יש מכשירין השטר) ה (רשב"ם) מקום שנהגו מ (ם) שהסופר חותם על פי העד שכותב פלוני בר פלוני אתם במסירת קולמס או שכותב בו פלוני בר פלוני צוה לחתום ם אם קבלו בני העיר עליהם לעשות עדותו בערות הער בשר ואם לא קבלו עליהם אינו כלום • (טור) כל שטר הבא לפנינו שהעדים מעידים על חתימת הערים מקיימים אותו שחזקה אין הערים חותמים על השטר אלא אם כן קראוהו ו ויודעים לחתום (ם) ואי איתנהו לסהדי קמן ויקים לן בהו דלא ידעי למקרי יא (י) אי אמרי אקרינן למאן דירע למקרי סמכינן עלייהו • (טור) והוא מהרש"ם פ"ב דנטין בשם בעל העיטור והוא בבעל העיטור סוף קיום לף ע"ם ע"נ) (ואי לא אמרי הכי דיקינן בפרישה על פה יב (יא) אי מכווני למשרת מקיימינן לה) :

ז ידקדקו העדים שלא ירחיקו מהכתב רוחב שני שיטין יב (יב) ואם הרחיקו שני שיטין פסול אפילו כתבו שריר ויקים אפילו ידוע שלא הוסיף ולא זייף בו שום דבר (יג) ואפילו טייטוהו בדיו פסול יד שלא יאמרו חתמו על הטיוטא ולא על עיקר השטר :

ז • (שם) הא דאמרינן שאם הרחיקו שני שיטין פסול היינו למגבי ביה ממשעבדי אי נמי מבני חרי אם הלוה טוען פרעתי טו (יד) אבל אינו יכול לטעון לא היו רבדי מעול

ת שני

פ"ם ק' או שכתב פ"כ זוה לאתום מהני ו"כ רשב"ם כו' עכ"ל פמ"ט וכזה נראה דפלילו לא קבלו בני העיר מנסב זה מהני דהא דעצמן קבלו בני העיר פירוש דוקא בעיר מפום דלא"כ הוי כעד אחד ולא מהני אפי' בכתב ידו כמ"ש ר"ת ס"ג ע"ב ומתו"ב כשם ר"ם בר בתר מפ"ב דלא מהני אלא בעדות כתב ידו ע"ש ודוק • כן נ"ל : ט ואי אתינהו לסהדי קמן ויקים לן בהו דלא ידעי למקרי כו' אבל מסתמא מהרי"ו דיודעי למקרי ומן דניך לפולמן אפילו הם לפנינו וכן משמע בשו"ת ופוסקים : יוד אי אמרי אקרינן כו' יש לדקדק דהא מדברי הרמב"ם ומחבר לעיל סעיף ב' משמע דאפילו שכים קורין לא מהני בשלמא הרא"ש ושור שכתבו כן לפמיייהו מ"מ לי וכן משמע העיטור (סוף קיום דף ל"ג ע"ב) מתבו מקור דבר זה לפרש דמיירי שאמרו אקרינן לפנים משיחי לפי תומ' כתו שמזכיר שם מקודם אבל מחבר שמין מחלק בין מפל"ת קטן ובכל"ם לפחבר דדוקא לכתלה מאחי דאין יכולים לחתום אבל אם עשו כן כשר משטר דדיעבד וכמ"ש לעיל סעי' ס"ק ו' וכן עיקר : יא אי מכווני משטר כו' בשם"ע ס"ק י"ב כתב דשולטים חותמין אי מקרי מתחלה לאתוך דיוע למקרי דאי אחר דלא יהב למקרי ס"ל אתימ' יהייבו מתחלה בפסול ולא מתכם כמה מכווני ענין משטר דדלמא ידעי המעשה כאשר היה ולא ס"ל לאתום דדלמא ניוף ים בשטר עכ"ל ולא כהיר לי דמשמע מדברי הכו' ובעל העיטור דף ל"ם ע"ג והרמ"ם פ"ב דנטין דכי מכווני בשטרא ס"ל לפולמא כלל אי מיקרי למען דיוע למקרי ונם משמ' דאפי' אומרים בפירוש לא מקרינן כשר אלא נראה דאפילו לא מקרי ואחרי נופים והמחינו לו נהי דלא ס"ל לאתום לכתחלה דדילמא ים ניוף בשטר מ"מ כיון דמכווני משטר' והמחק אומרים שהשטר כשר ואנו אין נותנים למען דיוע למקרי היו אותותים כשר השטר כיון דהמחק לא נעשה שום ניוף : יב ומה שהמחיקו שני שטין פסול אינו אלא למתוך השטר ולעשות שטר אחר ניוף בשני השורות כ"כ ב"י והסמ"ע ס"ק י"ג ולא היו נריכים לזה דבלא"ה פסול אינו לכתוב בשורה שלפני אחריה ומה שיראה בעיטור ופי' כתוב בשוף השטר ש"ל אינו נותנים למתוך השטר ואין לקיים בשטר שלפני אחריה ולכאו' שם מה דנעשי כלעיל ס"ם מ"ר : יג ואפי' טייטוהו בדיו אפילו אין בו אחק רק נקודות ובירסות ובלובן נראה בין בנקודות - כ"י ובחיבו כ"י ובסמ"ע ס"ק י"ב ו"כ בתום' ע"נ ד"ה קם"נ ע"ם ד"ה בשם ר"ת וה"ה בתניר ע"כ ב"ה מהלות וכת' פרמז"ל וכן מוכח מדברי הרמב"ם והטור והמחב' לקמן סימן מ"ו סעי' ל"ם וזה שהמחיקו הם"ם נחמלה דנרי כב"י אלא יאתרו אותו שהוחק כלומ' שמעידין שבשבין נמח"ק בדיו ולא יהיה נראה בין בנקודות ובירסות ובלובן שהוא מעיד שהיה שם אחק ומחוק אבל אם הוא מעיד שהיה שם אחק ומחוק אין לחוש שמא נמחק ונכתב אחר ואפי' הוא מעיד שהיה שם אחק ומחוק אין לחוש שמא נמחק ונכתב אחר ואפי' הוא מעיד שהיה שם אחק ומחוק אין לחוש שמא נמחק ונכתב אחר ואפי' הוא מעיד שהיה שם אחק ומחוק אין לחוש שמא נמחק ונכתב אחר

וקרעו להם נייר כו' בשם"ע סי' כ"ו ר"מ הלוקחין נייר ומקרעים כו' שמות העדים מעבר אל עבר ומשימי' אותו אל הקלף ומחלפין את הקרעים דיו והוא עובר דרך הקרעים וכרשם בנע ובנע התירו לעשות כן מפני עינון ובשטרות אחרי אבל לנייר בשרטוט נורת אחת' העדים על הנייר ומהעדים ימלאו השרטוט' דיו אף בנע אחר הרמ"ם כתב ע"ל כתב ע"ב כתב עכ"ל והויכו כמ"ש הר"ן דקשה על פירש"י דה"ל כתב ע"ב כתב ומכיון כ"י וכ"כ הטור ס"ע סי' ק"ל בשם הרמ"ם - ומ"מ לא ה"ל לפרש כן דברי הרמ"ם ומהמבר שכתבו קרעו להם נייר חלק וחתמו על הרושם כו' משמע דמפרשים כפירוש' והעיטור שרושם' בנייר בשרטוט ומותמים על הרושם ובנע כה"נ כשר נם התום' פ"ק דנטין דף ם' ע"ב ד"ה אף על פי שהניחו פי' ר"ת מ"מ יש"נו פירש"י דהכא לא מיירי כתב ע"נ כתב דפסלינ' נפ"נ דאין כאן כתיבה נמוכה אלא שרושמי' קנת כדי לחתום עליו ועוד דאפי' היו על נבי סיכרא מיירי לקמן נפ' שני כתב לענין שנת אף על פי שסיכרא לנדה היא כתב עכ"ל ונם הרשב"ם כתב בחדושיו בפ"ק דנטין נ"ל ומיהו אם שסקנו על פירושו אל רש"י ז"ל אינו קשה הרושם אינו כתב ואינו כסיכרא וכן מנאתי בירושלמי דנרסי' התם המחקת על העור כעין כתב כשר הרושם על העור כעין כתב פסול אלמ' רשזיהה אינ' כתיבה וכן פי' הר"ב בעל העיטור רומז' לשם כייר אלף עכ"ל וכן הסכי' רשבי"ם בתרוצי פ"ב דנטין ע"ם : ז מכין אותם כלומר המעיד ונקבת ספרים אותם אותו ולכך רשם בשם ע"ם דאיירי בתחלי' קאי ולא לעדים שהיו כשרים ולא נהיר כלל שהרי הטו' לא מזכיר כלל אלא פשוט' דיין כלל אלא ס"ל : ח שהסופר חותם על פי העד כו' ופ"ה לוה שהתייב עצמו ככתב ידו או כשהר"ם שכתב פלוני ב"פ אתם כשטרית קולמוס או פלוני בו פלוני ב"פ לוה לאתו' מבני ככ"ל בח"מ ד' וכ"כ רשב"ם בתשובה לענין כתובה אם אמר אתם בשכ"ל אתן ומסיי' בטעמו שהרי הוא עד בדבר אלא שהשוטר הדבר לענין מעשה משום דאעבר דתיפוק מיניה אורכא כו' עד"מ ד' : ט אם אבלו בני העיר עליהן כדהוה בנאתן עלי אבא דלעיל סי' כ"ב : י ויודעים לאתו' אע"פ דמיירי שהעדי' שהעדי' מעידים על אתימ' העדי' מ"מ קמ"ל בזה דל"ת דילמא קרעו להן נייר ומלאו העדים הקרע דיו דפסול משום' בכ"מ בב ככ"ל לכך אמ' דמוקמינן אמוקי' דיודעין לאתום עצמן וק"ל : יא אי אמרי אקרינן כו' בפרישה כתבתי משם כ"י דמיירי דאמרי הן מעצמו קודם שנחלו שהייבים להם : יב אי מכווני משטרא כו' בפרישה כתבתי דסותלין אותו כמי אי אקרי מתחלה למען דיעבי למיקרי דהי אמר דלא יהב למקרי ה"ל אתימ' דהייבו מתחל' בפסול ולא מתכם כמה מכווני ענין השטר דדילמא ידעי המעשה כאשר היה ולא ס"ל לאתום דדלמא ניוף ים בשטר עכ"ל ולא כהיר לי דמשמע מדברי הכו' ובעל העיטור דף ל"ם ע"ג והרמ"ם פ"ב דנטין דכי מכווני בשטרא ס"ל לפולמא כלל אי מיקרי למען דיוע למקרי ונם משמ' דאפי' אומרים בפירוש לא מקרינן כשר אלא נראה דאפילו לא מקרי ואחרי נופים והמחינו לו נהי דלא ס"ל לאתום לכתחלה דדילמא ים ניוף בשטר מ"מ כיון דמכווני השטר' והמחק אומרים שהשטר כשר ואנו אין נותנים למען דיוע למקרי היו אותותים כשר השטר כיון דהמחק לא נעשה שום ניוף : יב ומה שהמחיקו שני שטין פסול אינו אלא למתוך השטר ולעשות שטר אחר ניוף בשני השורות כ"כ ב"י והסמ"ע ס"ק י"ג ולא היו נריכים לזה דבלא"ה פסול אינו לכתוב בשורה שלפני אחריה ומה שיראה בעיטור ופי' כתוב בשוף השטר ש"ל אינו נותנים למתוך השטר ואין לקיים בשטר שלפני אחריה ולכאו' שם מה דנעשי כלעיל ס"ם מ"ר : יג ואפי' טייטוהו בדיו אפילו אין בו אחק רק נקודות ובירסות ובלובן נראה בין בנקודות - כ"י ובחיבו כ"י ובסמ"ע ס"ק י"ב ו"כ בתום' ע"נ ד"ה קם"נ ע"ם ד"ה בשם ר"ת וה"ה בתניר ע"כ ב"ה מהלות וכת' פרמז"ל וכן מוכח מדברי הרמב"ם והטור והמחב' לקמן סימן מ"ו סעי' ל"ם וזה שהמחיקו הם"ם נחמלה דנרי כב"י אלא יאתרו אותו שהוחק כלומ' שמעידין שבשבין נמח"ק בדיו ולא יהיה נראה בין בנקודות ובירסות ובלובן שהוא מעיד שהיה שם אחק ומחוק אבל אם הוא מעיד שהיה שם אחק ומחוק אין לחוש שמא נמחק ונכתב אחר ואפי' הוא מעיד שהיה שם אחק ומחוק אין לחוש שמא נמחק ונכתב אחר ואפי' הוא מעיד שהיה שם אחק ומחוק אין לחוש שמא נמחק ונכתב אחר

ויכול

ח שני שיטין שאמרו (סו) בכתב ירי עדים שהיא נסה ולא ידי סופר (יא) שכל המזייף אינו הולך אצל הסופר :

ט שני שיטין אלו הן ואוירן כגון (יב) ל'בשטה העליונה וך' בשטה תחתונה שהם שני שיטין ושלשה אוירים :

י (סור ס"ם חרמ"ם ותוס' ורמ"ה) (סו) שאם השטר מסיי באמצע שטה והניחו אותה שטה ועור אחר, יכ והתחילו לחתום בשטה שלישית כ פסול שיכול לכתוב באותו חצי שטה מה שירצה ויחזור מענינו של שטר בשטה אחרונה וכן אם מסיים בסוף שטה והתחיקו העדי' שטה שלים, והתחילו העדים באמצע שטה שנייה (סז) פסול בה (יג) אם יחתמו זה אחר זה באותה חצי שטה שיוכל לכתוב בחצי השטה החלק שלפני חתימתן פלוגי לוה מפלוגי מנה ויה שט, הבא הוא ועריו בשטה אחת שהוא כשר ויחתך כל העליון :

סנה ועיין סימן מ"ד סעיף נ' כ (עד"מ) ואם בשטר מסיים כאחת בשטה יכולין העדים לחתום עצמן בחצי השטה הנשארת זה אצל זה כ (רשב"ן) כג (יד) ואז למדין מחצי שטה שלפניהם ומשטה שעליהם דאין לחוש לשום דכר :

יא כד צריך ליזהר כשחותמין כה (טו) ויש חלק לפני חתימתן שלא

בשטר פסול מחני שהיה יכול לוייפו מ"מ כרבי' הדברים מהעדים שהעתיק הוא אחת וה"ל כתלוה לו מכר בלא שטר בלא העדי' דאיכו יכול לומר להד"ם : טו בכתב ידי עדים שהיו נסה בי' מתם עדים אין כותבין בדקות כמו בספר תורה אלא בינונית וכאותן שכותבין בפנקסים ובשטרי חוב ובשטרי מכר ומשכון וכיוצא בהן כדי שיהא ניכר ויהא קל למחוק ולתקן אם יצטרך לכך : טז בכתב ידי עדים שהיו נסה בי' מתם עדים אין כותבין בדקות אלא בינונית וכאותן שכותבין בפנקסים ובשטרי חוב ובשטרי מכר ומשכון וכיוצא בהן כדי שיהא ניכר ויהא קל למחוק ולתקן אם יצטרך לכך : יז ואם כתב בדקות ומחק ותקן ונתן לו שטר אחר כשר אין לחוש שמא יזייף בראשון ויכתוב בו יותר ממה שכתב בו בתחלה שהרי כבר נתן לו שטר ראשון כשר ואין לחוש שמא יזייף בו עכשיו שהרי יכול לומר לו כבר נתת לי שטר ראשון כשר ואין לי צורך בשני ואם יזייף בו עכשיו אני מוציא השטר הראשון מידו ומקרעו ואין לחוש שמא יזייף בראשון ויכתוב בו יותר ממה שכתב בו בתחלה שהרי כבר נתן לו

כדנרי הר"ן ור"ת ורמה דנבימין מורה רכשר כסוף וכמ"ש הר"ן ור"ת סם רפשילו מלן דמכשר הכא לפ מכשר פלא פתחלה כו' ר"ל מלן דמכשר הכא כשפרו' כמו נפני' לפ מכש פלא פתחל' בשפרו' ע"ש ה'רקמ' בהחני' תניקפתי לפתלוקי כשר שפרו' ס"ם פ"ש תורו מדנני נם שקיומו פלמעלה כשר בקרונים פלמעלה ס"כ לפשילו פתומים על השטר קרונים ניהוץ פלעדות פתחת כשר :

עור ים לתרן דנהר דמכוין ענין סייגו שפתם נתחלה קודם שפתתו הכשרים ולפ פתם פלא לפקוקי פתתו נסוף פחר שפתתו הכשרים וס"ת השטר פתום כשורות הרפשונו' ותירן זה מנוסר נתרונו' הרשב"ם פרק ח' מתניתין תניין ונתרכי ע' נ"ם :

אבל ת"ש מפרש"ל נח"ם פרק מחכי' תניין על הכרי' התוספו' שם ד"ה ד"ה פתם פסול ליכא הך מיכא כנייהו דנתנא קרוב לו פסול וכ"כ הנ"י והב"ח נס"ק סי' ק"ך לנעת התוספות לפ מיירא כלל ומיין זה סונית שם"ם כלל פלא נרשם דס"ל להתוספות לפחד תנ' תירוצים הנ"ל שכתבתי :

ומ"מ תירון הרפשון כ"ל עיקר דמיתסם נתחלה לפ פתא פלא לפקוקי דעבד נתמנה קרוב לו פסול נין נתחלה על כל השטרים פיתי פומר פ"ק נתרת דנמין קתני נם שתתתו עליו תחשה עדים ונראלתי פלשם הרפשונים קרונים לו פסולים תקריים קדות נשטר ע"כ ומנה נתירוצי הרשב"ם ס"ב דנמין ולפי הם פסוכתתי לקתן דהרפשונים דקה רוקא ולפ פחרונים ומ"ם הרשב"ם סם וכן נרשם דמיכא ופחר הרנה עוסקים שם כן שפי כשר נרפשונים מנפחרונים ופם כן נרשם דמיכא פיתתו נירושלמי פ"ק דנמין שנפחתי לקתן דשר נרייתא פתים כת"ר עדים חותמים זה פלא זה פחל לת"ר מין עדים חותמי' פלא זה נפני זה לפילו חתום עסול לשטר כשר ופם כן פ"ל דנמא מין חותמים פלא זה נפני זה ופם כן נש"כ שם רקמ"ר נס"ם פ' התניא תניין סיימתם כתחלה סיימו כרפי' לפעניין לכתחלה שכל נדיעבר כשל ענין כשר - כך כ"ל פלא שפיימו כרפי' לפתוק על הפוסקים ונפרש לשקל נמשין :

ואחרי פשר דשיתי רקיות הרמ"ן שניא רקיות לרנרי ס"נ - תרא ביין דנרוב ספרים נרפי' כנרפ' ר"ם הרפשונים וכן פוא לפריש נתוספתא לתא נוניא שנרייתא תקשה ולוחר דנקא רפשונים לרנות' שם עשתה דמילתא מסתע רפשונים רוקא :

ועור מנפחתי חזה נירושלמי פרק קחא דנמין וכ"ל להוכיח מפש הרפשונים רוקא - דנרפ' פתם על תם תתנן פתם כל נם פתתום עליו עד שר כותי פסול חון תניסי נפיס - פלא מעתה לפי' כותי לחד יהא פסול לחר ר' פנין תיפתר פתתם ישרפל לנסוף לחר ר' יוסי פתיא נתמן דלחר ערים חותמין זה פלא נפני זה - נרפ כתמן דלחר מין ערים חותמין פלא זה נפני זה ופילו חתום כותי נסוף שטר שתותו נפרנקא ערים ונתמנו שנים הרפשונו' קרונו' פו פסולים כשר ותקריים הערות נשטר רבי פיא פלא נפש ר' יפה לתיא נתמן דלחר ערים חותמין פלא נפני זה נרפ כתמן דלחר מין ערים חותמין זה פלא זה פפילו חתם ישרפל לסוף פסול ועשה כהרקת עדות ויהא פסול ליתיבל דקלחר ר' יפה נפש רבי ירחים עדים פסולים פינן נעשין נהרסק' עדות פלא נפו פלא פלא לפכשירו פל נם עכ"ל נירושלמי פלפני - ונ"ל פהניחת פסופת פכפי נירם, וז פין לו נכנ' גם קשה דפם נם ס"ק דנמין (דף י') פחרי' פרבנא פיפכא וכפי ליתא התם פתניתין דפתם לא פכשירו פלא עד פ' כותי וכנון דתתיס ישרפל לנסוף דפי לפו דכותי פנר הוס לא פתתו' ליס תקריס פי פכי לפ' פשר פסרות כתי פלא פחרי' רווחא פניך לתלן דקנים תיניס הכא כתי ר"ווס' פני' לתלן דקנים תיניס פחר רב קפא זפת פומרת עידי הנם פין חותמין זה פלא זה תלי פעמ' פחר רב פפי נזירס תפוס כולכם ע"כ - ופו דכפסרות תי פיכא לת"ר פין הערים חותמים פלא זה נפני זה דפם נמין לפ פחרי' פכי פלא תפוס נזרס רכולכם ופפ לא פייכ' נפסרות - פלא נרפש נרוח דפכי נרפי' פחר ר' פנין תיפתר פתתם ישרפל לנסוף ר' פילפ נפש ר' יוסי פתיא כת"ר פין הערים חותמים פלא זה נפני זה פרפ כת"ר ערים חותמין זה פלא נפני זה פפילו פתם ישרפל לנסוף פסול פפר פתותו נפרנקא ערים ונתמנו שנים הרפשונים קרונים פו פסולים כשר ותקריים הערות נשפר פחר ר' יוסי פתיא כת"ר ערים חותמין זה פלא נפני זה נרפ כתמן דלחר מין ערים חותמין פלא זה נפני זה ופפ"ל דקלחר נרפ כתמן דלחר מין ערים חותמין פלא זה נפני זה פפילו חתם כותי נסוף כשר ופפ"ל דקלחר ר' יוסי פתיא כתמן דלחר ערים חותמין פלא זה נפני זה ופפילו חתם נסוף כשר ורוח' לוחר דפ"ל דקלחר ר' יוסי פתיא כתמן דלחר כו' פר' פנין קפי כלוחר דר' פנין דלוקמה כבי ולפ פוקמה נתתם כותי נסוף ס"ל כבי - ופפתא ניתא כתי דלפ פניע ר' פנין פנרייתא דלפי הנירס' דלעיל נדרין לוחר דר' פנין פניע פנרייתא דשטר פחותתו נפרנקא ערים וזה תיתא ונם פלשון פפילו פחא ישרפל לנסוף פסול קשה לפי הנירסא דלעיל ופ"ל נקנור נרס כתמן דלחר כו' פסול פלא זה ורפי הנירסא פיפ כת"ם ופ"כ נירושלמי ס"ל פחם כס"ם דילן דנקא פין ערים חותמין פלא זה נפני זה ונפטר חותמין זה פלא נפני זה - ופכי פירושו שטר פחותתו נפרנקא ערים ונתמנו שנים הרפשונים קרונים פו פסולים כשר דפחתת שני שניין רווחא שנקי לקניסי ופפתא לתילוי פתתי פלא פיפל פשטר נפרק שני שניין פפל שנים פפחרים פסולים דלא פייך לוחר רווחא שנקי ולפיזה נורך פתתי פל כשר נעשה הסם'כתיקונו פלא פחתת לשם עדות פתתי לחר ר' יוסי לתיא כתמן דלחר ערים חותמין זה פלא נפני זה פלכך פחרינן דהרפשונים נפרים לפ ירעו פן פחרונים הפסולים נרם פי פחרינן דפין ערים חותמין פלא זה נפני זה פפילו חתם כותי שפוא פסול לנסוף כשר דניין דיעני הנפרים שיחתתו פחרונים ורפי ירעו דלפו לעדות פתתי פחרונים פלא לנכנוד פו לתנפי וכפ"נ רפי לעדות פיפך יחתתו עם הפסולים דפפ נתנא פ' פתן קרוב פו פסול עדותן נפלה - כן כ"ל הנאת הירושלמי - ולפ"כ מוכח דהרפשונים רוקא : גם

גם דעת הרי"ף כ"ל נרע"נ שם ת"י שפרי נם פוא נורס נפ' נ"ם כר"ת ונתנאו הרפשוני' ונכר מוכחתי דהרפשוני' פו רוקא ות"ם הרי"ף ס"ק דהכות נשם נתון מין רפים דפתם לפ פלא לפלק נין עדות נפ"ם לנשטר ומיירי הרפשוני' ומיירו שפ"ם פם שטעת לפחרי' רווחא שניק לפתן רקנים תיני' וזה לפ פיירי רק הרפשוני' רוקא ולפ כת"י ומפר פחרונ' לנרי"ף פרי"ף ס"ק דהכות נשם נתון - נם ת"ם פנ"י נשם תפי' הרשב"ם ס"ל דלפ רק לפרי' הרשב"ם ס"ק דנתון ס"ל כנם - פלא תפכי' לפרי"ף נשם נתון רים תילון נין עדו' נע"ם לשטר ומיירי כרפי' - וכן תוכח לפרי"ף נתשוב' הרפשונו' הרשב"ם סי' פלף כ"ב ותוכח שם דעת הרי"ף כרעת ר"ח וכ"ב שכתב שם ת"ח ל"ל לפ פפלינן שטרא חשבק פלא תתקיי' פעדות נשטר ר"ח פחרי' רווחא שניק כו' הנה שהנתון וכר' פלפני ז"ל שכתבתי ברנר לפבאיר ורחוק לפתוך פלינהו הנירולי ישרפל ותוכפקים שם כו' ופחר כך נשתוך תיר כתב פלא נידו פם תקריתים תן הרפשונים פו תן הפחרונים כוס נפלקו נרולי ישרפל לפי שר"ת ז"ל והרב פלפני ז"ל פוכרין לוחר רוקא תן הפחרונים ופפ תן הרפשוני' דתלינן הרפשונים נתילוי כו' הרי תוכפ לפריש כרפי' : גם כ"כ ס"ם סי' תפ"ו כנין הערת הרי"ף ותכשיר כפל ענין ולפעיר כתב"ם : גם ת"ם פשור הפכוסים לפ תילקו כו' ס"ם הרמה לפרש גם דנרי הנפוסים כשרי"ף שהרי הרמ"ם כתב פ"ק דתכות לשון נתון על הרי"ף וכפ"ל ס"ל כתב דנפוק פסול פלא ורפי כת"ם :

הנה נתנאר שיטת הלכתי' נירולו' ור"ת והרי"ף ותרשב"ם דרוקא רפשונו' ולא פחרונ' - וכן ר"י כ"ב ת"ם פ"ש שכנת שטרת פפחרו' ר"ס ת"ם פחרונ' - וכן פיר פחר כך ויש תן הנרולים שכתבו שפם הפסולו' פחרונים פו פחתני' הפשר פסול - ושכ"ל פ"ם ריף קס"ב ס"ב ספכי' לרנרי הס"ג זכן הפכים הר"ן פ"ב דנמין ופחתום' שם וכפ"ל פ"ם וכן פפקו הרא"ם ופחרכי הס ונ"כ הפור נכל נשטר ופפ"ל דקלחר ופחרונים ופפ"ל דקלחר ופחרונים ופ"ם נפלכות נדולות היו ר' וה' עדים פתותו' על הפשר ונתנאו שנים הרפשונים קרונים לו פסולו' תקריים הערות נשטר ופיכ' לתיתר לכנור. פו לתילוי פתתו פכל פחרונים לפ פייתי פכרייתא פתים כת"ר ופפתים דברי הרמב"ם שם :

וכן דעת ה"ר משה נר תנוך שהניח קנעל העיטור דף נ"ח ע"ב וז"ל ונתפו' ר"משה נר תנוך כשפסו נ' לפנים לנעל ערות נשטר נשם פתותים פסולים נשתנע לו נסוף וזו היא שפינו תקריים הערות נשטר נשם פתותים נר פפוגה לשם נכור פתתו ולא לשום ערות כו' וברי"ם סי' תכ"ו פי' ה'ר"ת נ"ר תנוך תירי נשפותתים יתר זה נפני זה פל פשר שנע לפיכו ופין נוגע פם פתתו יתר פו נה פלא נפני זה לעולם נשר דתולין שפכשירו לפ פתתו שם הפסולים פלא לפתר שכשר נשטר נתתי' שכשרים כו' ולפ נתיתי לי דפשם דנרין תשתע לתירי נשטר שנע לפיכו ועור דלפ תשפינו לתלק נכך נזה ועור דפ"ל לי' ל"ת נ"ר תנוך לתיתר זו היא שפינו תקריים נשטר נשטר תתותים נרשנזה פפ נר נרייתא דתקריים נשטר תירי נשם שנע לפיכו ופין נוגע פם פתתו נשטר נשנע לפיכו ופפסולים קרונים ופפסולים - ונכ"ל הניעור שם שם תכ נשטר דנרי כר"ת כ"ת ופקיל לן פפ דנרפ' נמין פיתתו נתתלה קרוב לו פסול כו' ופיינו קושית הרתב"ן ס"ק ג' על הנ"ג וכנר כתנתי דל"ק תירי :

גם ת"ם פריב"ם סי' תס"ו שדעת ר"י ור"ת דכשירים נין נתתלה נין נסוף נ"ם פתתו שטרי פתום' פ"ב דנמין ופרשב"ם ופר"ן פל פין תתום' פ ופרב"ם ופר"ן פל פין תתום' פ וכתנתי פתום' ופרב"ם ופרי"ף ופרא"ם ופתרכי' ורשב"ם ופר"ן פם פנם נ"ת פור נן ופוסף לרנרי ר"י ס"ם :

וכן נרפ דעת פתמוקי יוסף שכתב נס"ק דתכות וז"ל ונכתב הרתב"ן ז"ל ופרב"ם ופרב"ם ופר"ן פם פנם נ"ת פור נן ופוסף לרנרי ר"י ס"ם :

וכן ס"ם נכ' פתרכי' נתוקי יוסף שכתב נס"ק דתכות וז"ל ונכתב הרתב"ן ז"ל דנרפ תכי תפי תכך ופתתו' ופין דעת התוספות כן פלא לעולם נריך פיכו' נ' פתתו' הפתרונים כשרים ונס' נס פסום פוא נפרוכ פכ"ל ונס"ק נ"ם לפ פיכו' כן פפ"ם יקריים כרנרי פתום' וז"ל פם הרפשונים כנון נשפם נרפשונ' פפנינים יקריים פערות נפוא נשתתו נשפם פניים נשם נשרים וניהם פרפשונים לכנור נעלמא ופפ נתתרי' נתפ"ם פתן קרוב לו פסול עדותן נפלה תירי שפתתו' נתרכי' נשם תפי' נ"ם פ"ש נ"ם ופ"ם נ"ם ופ"ם נ"ם ופ"ם

לב שתותמין כו פסולים עד"מ ס"ו ד' וכ"י ס"ע שכניהו הרכב
ד"ה ודיעות דכשפעדים הפסולים תתומ"ס בחתמ"ע ועדים
רחסוכים ועדים מחרוכים כשרים אף אם אלו יודעים בחיוב סדר
כתתם בו בשטר פסול וכשנודע לנו שסדר את מתמין סיים כמו שכן
תתומין בשטר בשטר כשר כיון
שבעדי' רחסוכי' כשרים מחמ"כ
כשכל עדי' רחסו' פסולי' דמשתמ'
בשטר כשר דחתרי' למילוי' אתתו
שפסולים אחר שתתמו הכשרים
וכשנודע לנו שתתמו על השטר
פסול כ"י מתם"ע : לג אף"כ
ב"עדים שחרוכים שם כשרים
ואו תולין לומר שהרשיקו
את תמין כיון כדי לתתום שם
מלן דקדים מ"כיכו ומ"ל המלוה
אינו בתתימת אלו שקרובים
או שפסולים וכמ"ש כשמוך
בסי' (ולשמוק רמב"ן ותרדכי
פנ"ב כשם רבינו"ם דכתבו דלרי'
עדים לוה דלמילוי אתתו עד"מ
ע"ו) ובטור סיים וכתב ע"ז ז"ל
לפיכך שם שעדיו מרובים אין
מקיימין אותו אלא מעדיו של
שעה כו' ע"ש (בב"י ועיין בכ"י
גם בסוף דף שם אתתו שכיש
בשרוכים שכשרים זה אלל זה
בשטר כשר ד"מ סעיף י"ד) : לד אם שכשרי' וחכרים העדות
כו' וכ"כ השער והמחבר לקמן בסי' כ"ג ועיין לעיל סוף סימן ל"ו
דכתב השער והמחבר דעת הרא"ם דאם שעידו יחד דנפסל גם
עדות כשרים שאני התם שהעידו על פה אבל כ"ד יחד וכיון דהלו
אתלה יחד וגם העידו בכ"ד נפסלו כשע' כנפסל כשע' הנדתן ושוב אין תיקון
בשם' יחזרו ויעידו לבדן משם"כ כאן אלא שהעידו יחד בש"ם בכ"ד
ועד"ר סי"ם אם כתבתי דדין זה כלמד מחמ"ם הרא"ם בכלל ס' דין
נ'בדין נזוק' ושם כתבתי דאמ"ם הרא"ם אם בסימן ד'ס' נראם
בסותר למ"ם בסי"נ' אשם כתב דאפילו כשתותמים בשטר אין
לכשרים לחזור ולהעיד אף"כ כשפסולי' לא היו שתמם בראיות
ההלוה אלא שהעידו אף"כ ואתתו יחד ומ"ם דהמרי' בהשטר פסול
והעדות כשר ולא כשהיו הפסולין עתמן וכוונו להעיד נם כשעת
הלוה ונדקתי וכתבתי דמ"ם בדין ס"ל כ"כ כ"ל לדע' הרמב"ם
דס"ל דכרחי' לפוד מפסל העדות אבל הרא"ם ס"ל דתרתי בעינן
רחיה וכנדה וכמ"ם בשור בסי' ל"ו מ"ם כתב אם בדין נ'דיכולין
בחרי' בתתומי' על בשטר לחזור ולהעיד והוא דוק' ול"ע : לה
שוב אין לו תקנה דלמחוכו רכבן תקנתייהו ואתרי כל שטר שהרא'
פ"ד דלא נעשה כתיקון חכמים הרי הוא כספפא בעלמא : לו
אלא מדעת הלוה כשר אתין אם פסול עליו לאחר אתין בידו לעשו'
ממנו שטר אלא דעת הלוה ומ"ש הרא"ם פשוט דם"ל דיכו' המלו'
למלאותו מדעתו בקרובי' אפי' לאחר היום שנאתך כל ואתן אלא הרא'
פ"ד וכן מוכח בחרי' וכמ"ש בפרישה ע"ש ומ"ש המחבר בסמוך
אם ו' דאם מלאוהו למח'כו' פסול לא כ"כ אלא לדעת הי"א שכתב
בשם שעיף זה דבעינן שימלאו מדע' הלוה ום"ל דאם פסול
עליו כל ואתן אלא מילאוהו וכל שמילאוהו אלא מדעת הלוה לא
כתתכ'כו הלוה והוא דעת ר'יונה וכותים פסק הרב המני' משכ'
אבל בכ"י דכת' עליו דעת הרב רבינו אשר שחולק תמו הרא"ש עיקר
ומ"כ קשה דלא היה ליה להמחבר לסתום ולכתוב בסעיף ט"ו אלא
בדעת הרא"ם ולכן נרא' שבכל שעיף ז' הוא והוא מנור' למ"ם לפני
זה בשם הי"א ולהגיה ו"ו ול"ל והא דמכשרינן כו' וק"ל : לז אם
הוא שטר אתין בו קנין כו' דלמא י"ם בו קנין בשר כתבאר בסי"ל
ובסי"מ ג' דיכול לכתוב אימת שירצה ומומן שקנין אבל בשאין בו
קנין אף למ"ד עדים בחתומין זכין לו בשטר כוה דלא נחת' כרחוי
מודה דאינן זוכין לו : לח הרי

לב שתותמין כו פסולים עד"מ ס"ו ד' וכ"י ס"ע שכניהו הרכב
ד"ה ודיעות דכשפעדים הפסולים תתומ"ס בחתמ"ע ועדים
רחסוכים ועדים מחרוכים כשרים אף אם אלו יודעים בחיוב סדר
כתתם בו בשטר פסול וכשנודע לנו שסדר את מתמין סיים כמו שכן
תתומין בשטר בשטר כשר כיון
שבעדי' רחסוכי' כשרים מחמ"כ
כשכל עדי' רחסו' פסולי' דמשתמ'
בשטר כשר דחתרי' למילוי' אתתו
שפסולים אחר שתתמו הכשרים
וכשנודע לנו שתתמו על השטר
פסול כ"י מתם"ע : לג אף"כ
ב"עדים שחרוכים שם כשרים
ואו תולין לומר שהרשיקו
את תמין כיון כדי לתתום שם
מלן דקדים מ"כיכו ומ"ל המלוה
אינו בתתימת אלו שקרובים
או שפסולים וכמ"ש כשמוך
בסי' (ולשמוק רמב"ן ותרדכי
פנ"ב כשם רבינו"ם דכתבו דלרי'
עדים לוה דלמילוי אתתו עד"מ
ע"ו) ובטור סיים וכתב ע"ז ז"ל
לפיכך שם שעדיו מרובים אין
מקיימין אותו אלא מעדיו של
שעה כו' ע"ש (בב"י ועיין בכ"י
גם בסוף דף שם אתתו שכיש
בשרוכים שכשרים זה אלל זה
בשטר כשר ד"מ סעיף י"ד) : לד אם שכשרי' וחכרים העדות
כו' וכ"כ השער והמחבר לקמן בסי' כ"ג ועיין לעיל סוף סימן ל"ו
דכתב השער והמחבר דעת הרא"ם דאם שעידו יחד דנפסל גם
עדות כשרים שאני התם שהעידו על פה אבל כ"ד יחד וכיון דהלו
אתלה יחד וגם העידו בכ"ד נפסלו כשע' כנפסל כשע' הנדתן ושוב אין תיקון
בשם' יחזרו ויעידו לבדן משם"כ כאן אלא שהעידו יחד בש"ם בכ"ד
ועד"ר סי"ם אם כתבתי דדין זה כלמד מחמ"ם הרא"ם בכלל ס' דין
נ'בדין נזוק' ושם כתבתי דאמ"ם הרא"ם אם בסימן ד'ס' נראם
בסותר למ"ם בסי"נ' אשם כתב דאפילו כשתותמים בשטר אין
לכשרים לחזור ולהעיד אף"כ כשפסולי' לא היו שתמם בראיות
ההלוה אלא שהעידו אף"כ ואתתו יחד ומ"ם דהמרי' בהשטר פסול
והעדות כשר ולא כשהיו הפסולין עתמן וכוונו להעיד נם כשעת
הלוה ונדקתי וכתבתי דמ"ם בדין ס"ל כ"כ כ"ל לדע' הרמב"ם
דס"ל דכרחי' לפוד מפסל העדות אבל הרא"ם ס"ל דתרתי בעינן
רחיה וכנדה וכמ"ם בשור בסי' ל"ו מ"ם כתב אם בדין נ'דיכולין
בחרי' בתתומי' על בשטר לחזור ולהעיד והוא דוק' ול"ע : לה
שוב אין לו תקנה דלמחוכו רכבן תקנתייהו ואתרי כל שטר שהרא'
פ"ד דלא נעשה כתיקון חכמים הרי הוא כספפא בעלמא : לו
אלא מדעת הלוה כשר אתין אם פסול עליו לאחר אתין בידו לעשו'
ממנו שטר אלא דעת הלוה ומ"ש הרא"ם פשוט דם"ל דיכו' המלו'
למלאותו מדעתו בקרובי' אפי' לאחר היום שנאתך כל ואתן אלא הרא'
פ"ד וכן מוכח בחרי' וכמ"ש בפרישה ע"ש ומ"ש המחבר בסמוך
אם ו' דאם מלאוהו למח'כו' פסול לא כ"כ אלא לדעת הי"א שכתב
בשם שעיף זה דבעינן שימלאו מדע' הלוה ום"ל דאם פסול
עליו כל ואתן אלא מילאוהו וכל שמילאוהו אלא מדעת הלוה לא
כתתכ'כו הלוה והוא דעת ר'יונה וכותים פסק הרב המני' משכ'
אבל בכ"י דכת' עליו דעת הרב רבינו אשר שחולק תמו הרא"ש עיקר
ומ"כ קשה דלא היה ליה להמחבר לסתום ולכתוב בסעיף ט"ו אלא
בדעת הרא"ם ולכן נרא' שבכל שעיף ז' הוא והוא מנור' למ"ם לפני
זה בשם הי"א ולהגיה ו"ו ול"ל והא דמכשרינן כו' וק"ל : לז אם
הוא שטר אתין בו קנין כו' דלמא י"ם בו קנין בשר כתבאר בסי"ל
ובסי"מ ג' דיכול לכתוב אימת שירצה ומומן שקנין אבל בשאין בו
קנין אף למ"ד עדים בחתומין זכין לו בשטר כוה דלא נחת' כרחוי
מודה דאינן זוכין לו : לח הרי

כשכ"ם שפני' לעיל ס"ם ל"ו מיירי שכשרפו יחד בשע' רעת פעשו' ורו"ק) : רן מלא מדעת הלוה כשר אתין בו קנין כו' דלמא י"ם בו קנין בשר כתבאר בסי"ל ובסי"מ ג' דיכול לכתוב אימת שירצה ומומן שקנין אבל בשאין בו קנין אף למ"ד עדים בחתומין זכין לו בשטר כוה דלא נחת' כרחוי מודה דאינן זוכין לו : לח הרי

כאתיתין זכין לו בשם' כוה דלא כתתם כרחוי מודה דאינן זוכים לו - תמ"ע וכ"כ הב"ח : רן הכפ

מאמרי כי דיכא תאי דקתן ומינלין מלתא דקתוכים ניכו' ותשום תנאי אי למילוי ריות אתתו של"ל ובשתם שטר אלא כתנאו קרוכים כיון דלא מינלין מלתא תקיימים תאיזו שכים שירצה אפ אימת' הוו קרובים או פסולים הוי מינלין - עוד כתב שם הרמב"ן ז"ל לתרץ אף זה : וז"ל ואפשר כתי דהכי מיירי לכתחלה ותשום שעתא דעריכת דאתי לקיומי בהו כיון שבוחתתו שם נוהגי כרי להפלים קרתתו של בם אבל בשעבר כשר ואפשר שים לתוש שאם יקיימו אתם עכ"ל ונם זה אתירץ כתון תוש - ואתתה נם מ"ם הרשב"א בחילוי כו'אין נראה לפרש דבריו דר"ת ורבי' ר"ת ורבינו הרשבוים ותשבוש הרשבוים דוקא מ"ת הייכו לעיון כשבחנאו פסולים כורתי או הרשבוים בשטר כשר דאתרי' למילוי אתתו דבוותק שבעי לקיומי ולא בתרבוים אבל בשתם שטר תקיימוהו ראיה דקתוכים ניכו' ותשום תנאי אי למילוי ריות אתתו של"ל ובשתם שטר אלא כתנאו קרוכים כיון דלא מינלין מלתא תקיימים תאיזו שכים שירצה אפ אימת' הוו קרובים או פסולים הוי מינלין - עוד כתב שם הרמב"ן ז"ל לתרץ אף זה : וז"ל ואפשר כתי דהכי מיירי לכתחלה ותשום שעתא דעריכת דאתי לקיומי בהו כיון שבוחתתו שם נוהגי כרי להפלים קרתתו של בם אבל בשעבר כשר ואפשר שים לתוש שאם יקיימו אתם עכ"ל ונם זה אתירץ כתון תוש - ואתתה נם מ"ם הרשב"א בחילוי כו'אין נראה לפרש דבריו דר"ת ורבי' ר"ת ורבינו הרשבוים ותשבוש הרשבוים דוקא מ"ת הייכו לעיון כשבחנאו פסולים ורבי' מ"ת הייכו לעיון כשבחנאו פסולים ורבי' מ"ת הייכו לעיון כשבחנאו פסולים ורבי'

שטר שאין בו קנין רוקא שמילאהו ביום שנכתב ונחתם אבל אם מילאהו למחר וליומא אוחרא אפי' במצות הלוה פסול :

טז ס (תשובת רשב"ם בנדפס הגהות) אם אחר שפרעו הוא טוען שהשטר היה פסול לפי שהרחיק הסופר חותם ידו יותר משטה אחת אין ברבריו כלום :

יז ס (שם) (כח) הבא מכח כותי לא הרי הוא כמוהו לגבות בשטר שעירו מרוחקין שני שיטין אם נהגו הכותים לגבות בו :

יח שטר הבא כולו בשטה אחת ועירו בשטה אחרת פסול דשמא הרחיקו הערים מהשטר שטה אחת וחתך כל השטר וכתב זה השטר באותה שטה ונמצאו הערים חתומים עליו :

כנס ס (מרדכי פ' נ"מ) (כט) וכן אם היה השטר ב' שיטין אלא לא שאין השטה רחוקה מחתלת כראם קלף ומ דמי"ס יכן אמת ס"יתו השטר כאחת שטה והניחו השטר קלף ונם שטה שתחת"ס ותחתו וחתך כל השטר וז"ק בשטה ואחת מס ערלם וכרי הערים מחותם עליו :

יט היה השטר כולו עם כל עירו בשטה אחת כשר דליכא למיחש למירי אבל אם השטר ועירו בשטה אחת ועור למטה ממנו בשטה אחרת שני ערים יש לחוש שמא אחד כל השטר העליון שהיו הערים התחתונים חתומים מה ובשטר שבין שטר לערים כתב שטר ועירו ובערים שבשטה שניה יאמר כוונתי להרבות בערי' ולפיכך כשיב' לפנינו שטר כזה אין מקיימין אותו מערי' שבשטר שניי' אלא מערו' שבשטר ראשון כ שטר הבא הוא ועירו על המחק כשר (ל) והוא שלא יהא שום שינוי בין השטר למקום חתימת הערים שאם יש שום שינוי יש לחוש מה שמא מחק וכתב מה שרצה ולפיכך הוא משונה שהרי מחקו שני פעמים (לא) על כן לא יחתמו הערים על שטר מחוק אלא אם כן נמחק בפניהם שאל"כ יש לחוש שמא מקום החתימות נמחק ב' פעמים מג ומקו השטר פעם אחד מד ובשחזור ומחק פעם שנית יכתוב מה שירצה נמצא השטר ומקום חתימת שוה הכל מחוק שני פעמים :

כנס ס (ני' תשס"ו) ונראין לי זכר שכמחק הכל כיום ראשון דלית דומה כמחק כן יחתו לכמחק כן כ"ימים ואם

לא הרי הוא כמוהו לגבות כו' מל' זה מסתע דהמלוה בכח לגבות בח מכח הכותי' ואף שהוא למעלותא והמחבר פסק בסימן קכ"ד ס"ק דדוקא לגרועתא הרי הוא ככותי' ע"ל דמהני בכח כשטר סהוה ד"כח דמלכותא וכמ"ש מור"ם בסי' שם ס"ט וכ"כ בס' קכ"ד ז"ל וכ"ם במקום דמיכח דיכ' דמלכותא כו' וה"כ י"ל דנם המחבר מודה בדיכח דמלכותא ויותר נראה לחלק ולומר דמהני בכח דכיון דבכותים נהגו לגבות בו והמחבר מוכח מסייע לו בישראל ואפי' ישראל בישראל ה"ה יכול לגבות בו מהרי' מלון הגר"ח ס"ל דנם בכותי אין לגבות בו זיוף אלא שכשלוהו בישראל משום שהיה יכולין לזייפו ונכל כותים לא התקינו להפקיע ממונו של זה בכח מכח כותי משא"כ בסי' קכ"ד דשם הוה ג"כ דוקא דוקא בה מוחזק כשלוהו כמה פנים הה הכח מכח כותי משא"כ בסי' קכ"ד ליישב כוה ל"ת דהדדי מ"ם בסי"ם וכסי"ט וכמ"ם פ"ם ומה"ט נמי כתב המחבר לקמן בסי' ס"ו בכ"ה ג"ל כותי מחבר שם"ם לישראל"ם מי שאחר כיון שבדיינין כל זכותו מכר לו כדיניהן דיינין ל"ה שאם חזר ומכלו מיכו מחול דהתם נמי כיון דקנה ממנו השט' חוב לאו כל כמיני' לזקוק כ"ד' כמילתו נם מה שכתב מורי ורבי ר' משה מיסרלו בסי' ס"ו בסעיף י"ו ז"ל הכח מכח כותי הרי הוא ככותי ולכן מי שקל שטר חוב מן הכותי על תביריו מין הסביני' משמשתו דהתם נמי כיון דישראל הלוה ה"ה חייב לשלם לכותי ואין להלוו' ליזוק בקניית ישראל משטר מהכותי משו' שכי נראה דכולו שלמ' מוד' דככתבו' נוכח אחר' דיש לו כח כותי וק"ל . ומה"ל דמור"ם כתב אותו הג"ה לשיטתו דפסק בסימן קכ"ד בס"ח וי"ט כדעות האומרים' דבכל מקו' אחר' הכח מכח כותי הרי הוא ככותי ודו"ק סוב רא"ת שכד מ"ם סהכיא לדבר' הרשב"א כתב דינא תכות' לזה שמכר שדהו לישראל וחלו' ישראל כח לגבות חלוקה ישראל מכח הכותי וא"כ לק"מ דהכא"נ הוי לגרעיתא דלוקח ככותי משו' לשלם ודו"ק : לט אין השטה רחוקה מחתלת בחתם של שטה הקלף של שטות שחתרו' דהשטה רחוקה מחתלת בחתם של שטה שני' והקלף שלכ"ע נתתך וכן הוא שם במרדכי : מ דקיימ"ל שמא ס"ימו השט' בחתם השטה כו' ונע"נ דכתר נתנת בסוף ס"י דלא מסתבינן להעדי' ס"תחתו על השט' כו"כ לי"ף הוה כמי' יכול לזייף ולהוסי"ף בחלי' ס"ת רחוקה ולעזור מעכ"ו של שטר בשט' החתום ולא יכור הו"ף וכמ"ש שם כרם י"מ כיון דלי"כ ריעותא לפנינו דשמא השטר בחתם כאחת שטה חוסנין לזה : מא ובשטה שכין שטר לעדים ונם העדים ומ"ם מק"ימין מתוכן עדי' דאם יכול לקיימן ודאי אין כו זיוף :

מב שמא מחק מ"ש שלזה אחר שבא לידו שטר שכ"ש כתב הוא ועדיו על המחק ז"ף וכו' ומח' אותו שטר וכתב עליו מה שרצה :

מג ומקום השטר בשם ס"כ וכעדים לא יבינו כזה בשעת ס"כוחו לשתום דאינו ניכר עד לאחר שבאת' על מכי מקומות וכת"ם בכת"ב וכעדי' ילכו מסם קודם שבת"ב הכא"ב תו' עוד כתבו שם דכלה"נ בעדי' לא' דקדקו כ"כ כמו בב"ד בפ"ר : מד ובשחזור ומחק בשם שנית פ' כמלו לאחר שבא לידו וכ"ל :

מה ואם כתבו אנו העדים כו' ס"ה לא כתבו כמי שאם יש ריוח בין עד לעד תו ליכא למימר שמא ס"מ לכתוב כמה יהיה הסכום פסול דיתמרו סהדי כתבו לעד זה סכום פלוני על הכיי' אם לא שתאמר דתיירי דהעדים הם על המתק לבד וכין עד לעד אין הקלף מתוק ויותר נראה דלכתחלה צריך לכתוב כן בפירוש ועפ"ר מי לפני שתימתן או לאריכס לאחריכס שמא ינוו אותו או ימחוק אותו ולפיכך שמא ימחוק אותו: מז שאינו ניכר כיון שאין הלוה מקום כו' לפי שאי' אם יכתבו כין עד לעד דמקום פסול שטר כמתק פעם ג' לא מהני:

בן ג מתנה פוח או כתבתי ללות וכו'

בשטר לא כתב כאן אלא שטר מתנה הוא אבל לקמן בריש סימן ע"ב כתב רבינו שטר מתנה היה או כתבתי ללות בו שכתבתי אותו שאם אלוה אתכעני בו כל זמן שלא אלוה ואמרתי ללות כו' כלומר לא מצרתיו לידו אלא מחני כפל זמנא זה עד כאן לשונו ועיין בשטור ובדברי המחבר בסימן זה בסעיף ל"ז ודאין העדים יאמינים לומר שטר מתנה הוא ואין אדם מעיז פניו רשע ולא כתב כן אלא לומר שהיו טעמא דבזה אין מעיזין עצמן רשעי' דיכולין לומר בהית' פתמנו דדעתו היה ללות מיד ואם כתבין שטר ללוה אף על פי שאין הלוה עמו כשרעתו ללות מיד אלא שאמר כך כדי שיכיר בינם שלא הלוה לו (ועיין מה שכתבתי לעיל סימן מ"ג בסעיף קטן י"ב) מה שאין כן כשאמרו משעשה הראשונה כתבו בשטר וקיל: כ אם יש בו באמנות לא הטעם הוא משום דכל שהאמינוהו ס"ל כאלו יש עדים שלא פרעו כל זמן שהכיר שטר בשאמנות בידו ול"ל בעינן בשאמנות עדי' ומ"ש ס"ל דשאני התם שאמנו עדי' דלפעמים מכיר בידו בלא' אע"פ שפרעו ולא ס"ל מינן בשקוט עדים בפרע וזה שאינו מקוים שיכול לומר בשאתי בידו ע"ד שאם יתבעני תימא מוזף הוא ועפ"ר: ג וכיי מסתברא וכן פסק וכתב הטור והמחבר לקמן ר"ס פ"ב ע"מ: ד אפי' הן הדיוטות נמי לעיל ריש סימן נ"ע"מ: ה ואותמין לשטר פי' תפת כתיבה זו שכתבו בשורה אחת כו' וכאלו אמר ואותמין זה ולקמן בסל"ג תכף ס"ה לכתוב הקיו' תפת שטר יכתבו הקיו' נ"ב בשטר בשאלו לשון הקיו' לדעת הטור כשקבלו עדות כל ג' כפני עצמן: ו ועיין מקיימין שטרו כלילי ס"ל ס"ק ז'

מו ג ויש לפרש דהאי מי שאמר כו' היינו שאמר בפני עדים שהוא חייב לו מנה מחמת מלוה אבל לא אמר שכתב לו שטר ולא אמר שום לשון שיש בו משום הודאה אלא שאמר סתם שהוא חייב לו מנה מחמת מלוה ואפילו הכי כיון שהוא מודה שהוא חייב לו מנה מחמת מלוה ואין לו פרעון אלא שאומר שפרע לו כבר הרי הוא כמי שאמר שכתב לו שטר שהרי אין אדם מעיז פניו לומר שפרע לו כבר אלא אם כן כתב לו שטר ואם כן הרי הוא כמי שאמר שכתב לו שטר שהרי אין אדם מעיז פניו לומר שפרע לו כבר אלא אם כן כתב לו שטר ואם כן הרי הוא כמי שאמר שכתב לו שטר ואם כן הרי הוא כמי שאמר שכתב לו שטר ואם כן הרי הוא כמי שאמר שכ

(ס) אין מקיימין שטרות בלילה:

סגס ס (תרומת הדשן סי' ש"ל) וים מ' שכתב מ מ"מ שכתב שכרב התופס יכיכה מקיים ביחידי מנהג פוה מכטל הלכה וכן המנהג פסוק כמדיבת הלו (ח) וברמה לי בטעם דסכירה לן ס לפכין (ס) קיום שטרות דרכן ביחיד מותקה דיכו כן בדיוטו ומיקרי בית דין כמו שנתבאר בסי' ג' וכ"ס י ולפי על נב דמן יחיד מותקה כותן הוא מכל מקום לפכין קיום שטרות דרכן ביחידים לסמוך עליו כן נרחה לי בטעם המנהג:

ה מקיימין

זס: ס מ"מ שכתב שכרב כו' ל"ל מברח"י בת"ס סי' ש"ל כ"כ רב יוסב בי"כ) סקיים שטר ביחידי לי אתי בעל דין ומערער יכול להיות דלא מכני (וכ"כ רלי"ז לדברי) מ"מ מנהג פשוט הוא לתופסי יכיכה ס"קיים שטר ביחידי ומפשר שכה ס"ג מנהג מכטל הלכה עכ"ל בקיצור וכפ"ק בת"ס סי' ש"ל ולכן לא במקומו ולא רלי"ז כיוסב כן עכ"ל ס והכא לפי מ"מ דרם כדם ל"קיימים להמנהג מ"מ הכו דלא לסיוע שלה כמו שכותבי עתה מקיימים בשטרות בסוברים ומסוכים דורמי' שכה ס"ג מלי בעל דין לערער והייכו דוקא שלין יכול לקיים ביחידי שטר אבל אם הוא בת"ד הלוה וכלוה מוד לפכיו שפוא בת"ד מכני קיום לכפין שלא ישכא נגדו וכמפורר ל' ס' פ"ח ס' ועד"ה ותתלא שם שנם על פשם דמור"ם ס לפקפק מכה"ג דרב מפ"ג ס"ם: ס לפכין קיום שטרות דרכן וכנגמ"ר דקדושין דף תרם ס"ג כתב לפי מיים מוחים לדבריו ומין שם בלשון דמוכח, מילתא דלכללא מחקם לומן מכשר קודם לי' זמן פ"ש פוא דמלות ניכר ומפורסם עכ"ל אבל בעל"ד מין דבריו מתורי' ורלי"ז מיכו ראים לדברים כיון דמלוריי"ת לא בעי קיום ולא מייב ס"כ מכני פשפת בוש, גם רבכן לא מצו לפכי מיקם על בת לפוחו ויוייב ונם לא אמי לפחקם זמן דמכיפא דעבידין מכי חשב"כ הכא כמו שלחר רפ"ו דקדושין ולא בעי קיום ס' ובכ"ם רשב"ם ס' גם פסוק דף ק"ע ס"ע ולא כתבו יפרלי לעשות שטרות מוויים ועוד דוקא מיים מפ"כ לכייר עדים לפיכה לפיקם עלם דמלפה ומפילו כומן מפיכה לפיקם עלם דמלפ' ועוד (דף ל"ג ס"כ) ולא מיים' לרלפ"ז דבגזים לומן ס"כ בעי ס' מכן לדמות מרמלות זו לזו וכל מכן דמלות פוא מיכה לפיקם עלם דמלפ' ועוד מפ שפ' ס"ר מביבור דכר דרים פ"ק דבבין (דף ג' ע"ל) מייכו פשום דבשלה ליכה פלוקם לפי פוא מיכה לפיקם עלם דמלפ' ועוד (דף ו' ס"ב) דלפי' לשם בעל נשתעבד לה משמחינן כיים וכן הוא עוד בפ"ם פוק פ"ב דבבין (פוק דף כ"ב) ומשתע שפם דלפי' לכלפלה מבכא בפ"ע ר"ם קפ"ב ע"ם ובלשה כוכו פשום פוק בתרומות ריש פ"ק דבבין לסרי ע"ם בדף פ' ריש ע"ב בתרומי פרבפ"ם וכן מוכח להריא מדכתי פסור ומשכחר בפ"ע ר"ם קפ"ב ע"ם ובלשה כוכו פשום פוק פ"ב דכתובות דף כ"ם ע"ל ד"ה קיום שטרות כו' שכתבו דבריה פשטן מוכח דלפי' פטוען מוויב הוי מדלורייתה כמי שמקפה עדותן בב"ד פ"ב מכל זה מוכח דלא כה"ר מביבור כתן - ונם דוקא לגרש בה לפי' בפ"ם פ"ב דכתובות (דף כה ע"ב) ס"מ עד שמעמד דיין קיום שטרות דרכבן וכן בה לפי' בפוק פרק (דף כ"ם ע"ם) ולפי כלפי"ם לפיכר בגודלן שם שרשו בקונטרס זה בתר ידי שלא בפוא כו' כיון דקיום שטרות דרכבן כיוסבו רבבן כדרבבן - ודייכו דוקא בשטן מכטל דין פוטן מוויב לפכיכו - ודל"ב כ"ל לפרושי - וכן כתבו כל הפוסקים וכפו"ל בכתה דוכתי סובי בסתמא כתה קולות קיום שטרות מסכם דקיום שטרות דרבבן ולא כתבו דהייכו בשלן מכטל דין פוטן לפכיכו מוויב - וכן מוכח להריא בתוס' ס"ו ד"ה ס"ב ע"ב שכתבו וז"ל שטרי מן התורה פ"ב שום שטר קיום דעדים בתחומי' על משטר נעשה כמי שנתקיים עדות בב"ד. ותפי' נזלן מוכח שבוודע שטר לין ב"ל שטרך קיום ולא לתרי' עדי' בתיכי מתעלו דלפ"ם שום מסור על התחון מיוחת לכתו' שטר מוויב מן יכיכו ב"ר זיוסו הלכך כי תקיכו רבבן קיום כבבר שכו' שטר מוויב מ"מ כי לתר לוה דקים לי' עניים שכל יתחי ולקוחות ככבר שעבת מוויב לפ הבריכו קיום עכ"ל ומפ"ב דתתם' שם דפ"ם לפתלא דמלפ"ם לפ"ם קיום שטרות מסכם דקיום שטרות דרבבן ולא כתבו דהייכו בשלן מכטל דין פוטן לפכיכו מוויב - וכן מוכח להריא בתוס' ס'

יח אפי' שלא כפני בעל דין לקמן סי' ק"ס ס"ג וס"ז ופסק המחבר דגם להוציא מיתומים קטנים מקיימין ומ"מ כאן וסה וכ"מ ע"מ כפרישה ולהר"מ והטור צריכין לחלק ביתומים בין מטה זמן המשכר לנכות דהו (אין מקיימין) אי לא ומ"מ עוד מוסי

יט אי אפי הדייניס פ' דייני

הקיום: יג שיחתמו העדים בפניהן וכ"כ וכע"ם כתב * זה ז"ל ומ"ג דאמרי' לעיל קיו' שטרות דין הוא וקי"ל כשלמה אין עד נעשה דיין נכי קיום שטרות דרכן הקילו עכ"ל: וק' דהא נם כשלמה כ"ג מותר דאי אמרו לה יהא גדולה שמיע' מרפ"ה ומ"ש נתבאר לעיל כסי' ד' דאם כ"ד רואין המעשה הנעשה לפניהן כיום דיכולין לדון עליו ע"פ ראייתן בלא עדות אחריס וה"נ לא מכעי' בשטרות שהעדים חותמין לפניהן עכשיו כיום שיכולין לקיימן מיד דאם כאלו דנו ע"פ ראייתם בלא אפי' לא שמעו לפניהן מעולם אפי' כל הדיינים שבעולם אין י

ס"ק ס"ק ס"ק

כד כמו שמקיימין משטרי כ' שדות כו' וסמ מקיימין עפ"י שאין מקיימין: כה אבל לא מיירי הטעם דאין לדמ מדקדק בכתיבת המיגרת ובכתבו משתעה לפי הקולמוס ובכמ"ה וזהו נ"כ טעם ס"ל דאין מקיימין אפילו מהספר כו' משום דאין לדמ מדקדק כ"ג בכתיבתם: ועד"מ בסב"ד: כו' מעפ"י שלא פירש בלשון דרך כו' הרמב"ם ובטור שהביאו מס"ש כזה וכתב ז"ל בלשון דרך בתי"ם שם העידו העדים בעמן על אתימתן שהעידו לאחרי' עליהן שאין מוסקין לב"ד טופין שמא טעו וכ' נהגו לכתוב כו' ור"ל שמא טעו במה שם שלוק בקיום דשם העדים בעמן מעידי' על אתימתן אז ג"כ שיעיד כל ג' על אתימתן שבירו ושם לאחרי' מעידין על אתימתן אז צריך כל ג' לבעי' גם על אתימת שבירו אז יצטרף שלישי עמהן וכמ"ש הטור והמחבר בסי' ו' ג': כז ומ"ש ונוהגין לכתוב בדרך כו' נ"ב שם למיימוני וכטור שהביאו וכ"ל טע' דשקי שלא מיישבין לב"ד טופין מ"מ שמא ע"י זה יוודע לנו שלא נתקיים כראוי ובימיו שיכרר שעידי הקיום שטולין מן הלוה או מהמחבר בסי' ו' ג': כח וכמ"ש הטור והמחבר בסי' ו' ג': כט ומ"ש ונוהגין לכתוב בדרך כו' נ"ב שם למיימוני וכטור שהביאו וכ"ל טע' דשקי שלא מיישבין לב"ד טופין מ"מ שמא ע"י זה יוודע לנו שלא נתקיים כראוי ובימיו שיכרר שעידי הקיום שטולין מן הלוה או מהמחבר בסי' ו' ג': ל כשהשטר מתקיים בערות אחרים שמעידים על כתב ידם של אלו אם אחר מעיד על חתימת האחר ואחר על חתימת השני לא נתקיים לפי שצריך שני עדים על כל אח' ואם יש שלישי עמהם שמעיד על חתימת שני העדי' נתקיים: ל (הגה ג' ומ"ש מ"מ) מי שחתם על השטר ובא להעיד על כתב ידו בבית דין והכיר כתב ידו שזהו בוראי אבל אינו זוכר העדות כלל ולא ימצא בלבו זכרון כלל שזה לזה מזה מעולם (לא) הרי זה אסור להעיד על כתב ידו שהוא זה בבית דין שאין אדם מעיד על כתב ידו שהוא זה אלא על הממון שבשטר הוא מעיד שזה חייב לזה וכתב ידו הוא כדי להזכירו הדבר אבל אם לא נזכר לא יעיד (לב) הואיל והדבר כן

שטר

שלא כנגד מכר' דאפי' מכירים הקיום אין מקיימי' מהכו אפ"ה קרוב עליו ערער מטעם הנ"ל אח"כ בא לקדקו אפ"ה נקיימו ואפ"ה אין מקיימי' אלא כשיש עדים שמכירים חתימת ידו ואפי' הכי אם ערער אחר שהוא קרוב עליו ערער הוא דמשוי ליה כאלו מכירים הקיום ס"כ כ"ם אם מכירים הקיום ממש דאפי' אם עדים אחרים מכירים חתימת ידו אין מקיימי' אלא כשיש עדים שמכירים חתימת ידו ואפי' הכי אם

שטר שיצא כב"ר ובאו עדים ואמרו כתב ידינו הוא זה אבל מעולם לא ידענו ערות זו ואין אנו זוכרים שזה לוה מזה או מכר לו לא נתקיים השטר כם והרי הם כחרשים ער שיזכרו עדותן וכל מי שאינו רן כן לא ידע בדיני ממונות בין ימינו לשמאלו אבל אם היה כתב ירם יוצא ממקו' אחר או שהיו שם עדים שזה כתב ירן מקיימים השטר ל ואין משגיחין על דבריהם של אלו שאומרים אין אנו זוכרים הערות הואיל ומתקיים השטר שלא על פיהם ומפני טעם זה אנו מקיימים כל השטרות ואין אנו מצריכים להביא עדים ולשאול אותם אם הם זוכרים או לאו שאפי' באו ואמרו אין אנו זוכרי' אותו אין שומעים להם הואיל ואפשר לקיימו שלא מפיהם אלה דברי הרמב"ם ס (סור פ"ח זה וכן מתמא בתוספת והרא"ם פ"ב דכתובות בפי' ירושלמי ע"ש) ויש חולקים ואומרים שאפילו אין זוכרים שלוה או שחתמו מעולם על שטר זה ואין כתב ירם יוצאת ממקום אחר לא כיון שמעידים שזה כתב ירם מקיימי השטר על פיהם ולפי דבריהם כשהם עצמם באים להעיד על כתב ירם אם שכחו ההלואה ואינם זוכרים כלל שחתמו בשטר זה צריך שני עדים על כל חתימה לכן צריך או שיעיד כל אחד על כתב ירו ועל כתב יר חבירו או שיצטרף אחר עמהם שיעיד על כתב ירי שניהם כדי שיהא על כל חתימה שני עדים :

סנף ס (הגה' מרדכי ריש כתובות) לג (לב) ולא כיון שיזכור העדות אלא בעד אחד או בב' עדים לענין קיום השטר לג אבל כ' עדים החותמים על השטר אע"פ שאין זוכרין העדות כלל ס (תשובות מהרי"ו סי' כ"ג) ואין השטר כותב כתוקנו מ"מ העדות עדים היכא שאין לו דין שטר נמור מ"מ לענין זה מקרי שטר דלא יהא מפי כתבם וכמו שכתבתי לעיל ס"ס סעיף י"ב ס (תשובת רשב"ש סי' אלף ר"ם ועיין ס"ק לי"ד) (לד) ויש חולקים כתו שכתבתי לעיל ריש סי' ל"ם סעיף ג' :

חמר

דת והרי כן כתרם"י סי' העדים החתומים נחשבים כעדות זב שכשטר כתרם שהיו שותפ ומינו מדבר דפסול לעדו' כ"ע כמ"ש כס"כ ס"ם כדין אלם וכסי' ל"ם כדין שהיו שותפ והתרי"ק סביר דברי הרמב"ם וכתוב כו הרי הוא כתרם ונפ"ו וקאי אסטר דנחשב כתרם כעלמא וכ"כ המחב' לקמן בסימן נ"ח ס"ג וסס נ"ב בעתי"ק ל' הרמב"ם ע"ש וכל' זה כתב המחבר בס"ם ס"ו ול' והרי הסם כתרם ולפון כתרם מל' ככלי קרם ונם לפון הרי הס כתרמים נוכל לפרש כן ול' אתיתן שכשטר נחשב לתרם ונפ"ר :

ל ומין מחנ'ין על דברי כו' ול' הרמב"ם שהו תוספ' שמוזרין כהן ורוצין לכטל בשטר וכהלו מתרו קטנים היכו שהיכו נחתמים בשטר הוא ל ומקיימין שלא פיהם : לה כיון שמעידים שזה כתב ירם מקיימין השטר כו' ס"ל דלא נרע מעדים דעלמא שמעידים על חתימת העדים וס"ב אם כל א' מעי'נם על חתימ' חבירו או שמצטרף אליהם עמהן המעיד על חתימת . שכיון וכדמסיק סני כהכי : לכ ולא בעינן שיזכור העדות אלא בעד אחד כו' כרמה דכי פירושו כשמין חתום על השטר אלא עד אחד שמין תור שטר עליו לשלמו לכית דין לפסוק שבועה על פיו או לחתיי'כו חתון כשנטרפו עו' אחד עמו כשל פה אלא שבע אלא היו דברי' חעולם או שפרעו ופשור אלא נרך ש'זכר העד החתום עדותו על פי השט'ר וכה לכית דין ויע"ד לפניהן על פה לפי מה שפסק המחבר

ומור"ם כשימן כ"ם ס"ו אין עד מעיד ע"ם כתבו אפילו הוא אלם אם לא כשכני עדים חתומים כשטר וחשוב תיקון העולם וזה הוא שטר וזהו מ"ש בפ"ב דכתובות (דף ו' ע"ב) כותב אדם עדותו על השטר ומעיד עליה אפילו אחר כמה שנים והוא שזוכר ומפרש שם אפילו זוכרו ע"י השטר לאחר פירוש וכמ"ש התו' שם בד"ה ור' אחר כו' . ומ"ש הוא כב' עדים לענין קיום השטר ר"ל כשנים חתומים על השטר ואין מ'מכיר את חתימ של מכירו נריכין ס"הו זוכרים נ"ב ענין השטר דהו אחרינן שכשטר הן מעידין וכמ"ש השטר כשימן זה נם התו' ב"ב שם בסוף הדכור הב' ל : לג ומ"ש הכל ב' החתומים על השטר כו' עד ואם כתקיים השטר כו' ר"ל כתקיים כתיקונו שב' מעידים על כל חתימ מ"ה מ"ל לזכרו ומכני השטר חעם"י שלא נכתב כתיקונו וכדמסיק ס . וכ"כ מהרי"ן

מהרי"ו בסמ"ע מיימוני סכ"ב כנ"מ מהר"ם פ"ם כמהרי"ו בסי' ל"ד סמ"ק ג"כ בין עד ג' לב' עדים לענין וה וזו"ק היעב ועמ"ש פוד מור"ם מוה כד"מ מהר"ם ל"ט ונה כמ"ש סמ"ם ס"ג בהג"ה: לד לפי סג' רביעי ממון כו' ובתורה תתרה על פי שנים עדים מפי ממון פ"ם כל ג' מסן: לה ומת ג' מהן ויה"ם מי היה קיי ויגיעו כמדיב' שיעיד על פתימתו ועפ"ר: לו בפני עדים כ"כ הרמב"ם ועפ"ר סמ"ם כתבתי טעם הטור, דלא כתב כאן אפי' על קרע פירוש אפ"ם שאין כותבין שטר על קרעכמ"ש הסו' והמחב' כר"ם מ"כ משום דהוה דבר שיכול להודיע מ"ם עליו מ"מ לקיים ממנו פתימת זו מיד כותבין לחרם ומ"ם אפי' לחרם דמשמ' מכ"ם תמיהני לת"ע דבגמרא לתרו דתמיהא, לא יתכון לומר שיכתוב ויחתום בתמיהא אבל יכול לחתום בפנו תרי"ש דתמיהא דהו לא תני לכתוב לפניו שטר עליו ואם יכה לכתוב אחר פתימתו לא תבני כיון שהו כתב מחר וכמ"ש הטור והמעכר לקמן ר"ם פ"ם פ"ע: לח וכ"ם אם היו עדים כו' דבכ"מ אין נ"ד לחתום בפי על החרם כיון דבכ"מ הדין עמו כנ"ל בסמ"ע וסי' ל"ד ומ"ש בשם הרמב"ם דאפי' בכה"ג

מג בסטר מקוים ולא למרי׳ על כתב ידם שם מעידי׳ דיומא שיכיר כל אחד
גם מחתימת מבירו מיין או יפיי לאחר שעה על חתימתו אלא כל אחד מעיד על
קיום הסטר ׳ וכן כשבני עירם מעידים על חתימת שבני דייני קיום בתקיום
הסטר אם חתומי׳ ב׳ דייני׳ עליו אע״פ שאין מכירין חתימת השליחי ולא
חייני׳ שאם לא היו רק שנים ואחת השליחי היא שנים מעיידים ואע״פ שאין כתו׳
בו לחותכ תלת׳ חויב כו׳ כ״כ הר״ן
והרי״ף בפ״ק : מד מעיד על החתימת
עידי הסטר ׳ כגון שאומר שהכיר אותן
לו ב״ד פ״ם : מה מעיד על החתימת
עידי הסטר ׳ כגון שאומר שהכיר אותן
עד ב׳ ב״ד פ״ם : מו מעיד על החתימת
עידי הסטר ׳ כגון שאומר שהכיר אותן
לו שחתמו לפניו וכה״ג וה״ה אם אומר
בפניו נתקיים הסטר בפני ב״ד מהני
בגירוש דיין אחר שחתם על החתימת :
מה ודיין אחר מעיד על החתימת כו׳
משום דבריין מעיד על החתימת לאחר
מיתה ולא בעינן גירוש אחר שחתם וכה״פ
לעיל סעיף י״ב ס״ק ל״ח : מו אלא
שנים מן הסוק מעידים על הדיין כו׳
שמתכבד ושטר אחרונים לא כוונו
יפה נכון נרשני הר״ן ונרשני לכן
מוכרח מני למפרש קנא . וז״ל הר״ן
ס״ב דכתובות מפי דקתסיבי סהר׳ כו׳
כרבנן והרייני׳ מעידים בפניהו נתקיי׳
אלמא לא מצטרפי וכתב הרא״ם ז״ל
דמשכחת לה דער ודיין מצטרפי כגון
שיש עד ג׳מן הסוק שמעיד על חתימת
שני עדים ודיין אחר שמעיד על
חתימתו שבני יש לנו ע״י עד אחד חתימת הקיום ע״י הדיין חתימת הקיום שאחר
וכן הדין כשאין לדיין מעיד על חתימתו אלא שנים מן הסוק מעידים על הסטר
ועל הדיין דשטח כולם שהרואה אל הוא עכ״ל וכתבו כי׳ תוס׳ ו׳ וכתב
עליו המחבר בשערו נרק אבית ז״ל ויש לתמוה שהרי על הער השני אין כאן
אלא עדות הדיין בלבד ולכן נראה לפחות מיתת הער ועל ולנרי אלא שנים
מן הסוק מעידים על הדיין והרי זה כמו שכתבתי במחוך כשם הריב״ם ע״כ .
ועל פי זה שם הכי׳ הרא״ם כאן . וכ״כ בשטמ״ק בשם ה״ם הוא
הטר״ן . ולעע״ד כולם לא ירדו לעומקו דמוכרח הוא שאין כאן ס״ם
ויכרי הר״ן נרוריס . שאם כפי שם שאניהו שם קשם לשם שהרי הר״ן כ״כ
וכתב כגם שחתימה ס״ל לערביהו בכל ולישתניהו נרישא וכפי ס״ל דשטרא
לא עד ודיין שנשרפי׳ כגון ב׳ שנים מן הסוק שמעיד על חתימת שני עדים
ודיין ג׳ שמעיד על חתימתו או שני עדים מעידים על חתימת ועוד דלשם
מינה לשון שטרא דנרישא כתב שטרא שהרי׳ם לנו ע״י הער שאלית הקיום
וע״י הדיין שחתים הקיום שאחר ובשיטה כתב שטרא דשטרא כולם שטרות אלא שטרות דרשם ל״ל לשטר נשם הרא״ם דכשנים מן הסוק מעידים רק על
ער ג׳ ועל דיין ג׳שני נשני ומוכרח כן כש״כ הסמ״ע כ״ל שאלמלא כן כפי המקשין דלמה הוצרכו ב׳ עדים על ער שני אלא שנים מן הסוק מעידים רק על
הדיין ודאי שפיר דמי ולמה לי ג׳ עדות ודיין כלאחר ידי״כ ואפי״ה לא הוצרכו אלא לב׳ עדים ודיין ומשום הכי לא כתבו הכי הפוסקים ז״ל אלא
על ב׳ עדים ודיין ומשום הכי כתב המחבר בשערו שאם בשנים מן הסוק מעידים על הער ועל הדיין דשטח כולם שהרואה אל הוא ולכך הקדים
הר״ן בשם הרא״ם לכתוב כן ומשום הכי לא

מח קרובים לדייני קיום מצו' דכעינן עדות שיכול להזימה
דייכים אלו לא יקבלו הזמה על קרובים: מט ויש מכשירים
מטום דמתם קיום הוי מעידין מאליהן, ובזה לא שייך
הזמה מ"ה בקיום שטרות להכשיר אף אם מעידין שבפניהן
מתמו אף דשייך בית הזמה: נ

לעדים המעידים על חתימת הדיינים שקיימו השטר
(בסמ"ע נרשם כאן ר"ן ונאחת הר"ן אבל שיטפ"כתבי, והוא תמוה נמ"ש
פ' מ"ה וכל הפוסקים כדלעיל פסוף י"ב) ועידי הקיום לא יהיו קרובים
זה לזה:

יח (ר"ן סם) צריך (מח) שלא יהיו עידי הקיום מח
קרובים לדייני קיום (רשב"ם סם) מח ויש מכשירין:

הנה (ר"ן סם לכ"מ) ועידי הקיום יכולין להיות קרובים
לעדים המעידים על חתימת הדיינים שקיימו השטר
(בסמ"ע נרשם כאן ר"ן ונאחת הר"ן אבל שיטפ"כתבי, והוא תמוה נמ"ש
פ' מ"ה וכל הפוסקים כדלעיל פסוף י"ב) ועידי הקיום לא יהיו קרובים
זה לזה:

יט (ר"ן ורי"ו סי' סמ"ב) עידי קיום הקרובים למלוה וללוה
פסולים (רשב"ם) ויש מי שמכשיר (ר"ן פ' שני דייני
גזירות ופ"ו ומ"ק מ"ם פ' שני דייני גזירות) (נ) (ודייני קיום
הקרובים למלוה וללוה הקיום פסול):

כ (ר"ן סם) דיינים החותמים לקיים השטר חותמים אע"פ
שלא קראוהו (רשב"ם ותשובו' רמב"ן סי' קי"ב) ורוקא מה
שיש בגוף השטר אין צריכים לקרות (נא) אבל מ"מ צריכי'
הם לראות מי הם המלוה והלוה כדי שלא יהיו קרובים לדייני'
ולא לעדים המעידים בפניהם (ריטב"א ופ"ק נ') ויש אומרים
שאין צריך לקרותו כלל (ר"ן פ"ב דכתובות) נא (כב) (ובלבד
שיכתבו מי הם עידי הקיום שהם יהיו פסולים למלוה וללוה יכולים לכחיר
מאחר כן):

כא (ר"ן סם) דיינים שרגים על תנאים וענינים שבמלוה
עצמה (נג) צריך שיהיו (נד) רחוקים מעידי השטר:

כב (סם בשם הרמ"ם) (נה) דייני קיום צריך שיהיו רחוקים
נג מדיינים שרגים על המלוה עצמה (נה) ויש
מכשירין:

כג (ר"ן סם) (נו) עידי הקיום יכולים להיות קרובים
לדייני מלוה:

כד (ג' רמב"ם פ"ז מה"ע ורי"ו) שלשה שישבו לקיים את השטר שנים מהם מעידים חתימת
ידי הערים ואחר אינו מכיר קר שלא חתמו (נז) מעידין בפניו וחותם
משחתמו

קרובים כין למלוה כין ללוה כרמין הנ"ל שפסולים משום דנפק מחזקת לפות' דקרובים אלא שים לעיין מדתני ר' סייע לין הנידים מוחמים על השטר אפ"ג קרא"ה כו' ועוי' הוא לך דנרמי' פ"ק דגיטין בפני כתה נותנו לה כו' אלא דייני קיום ועידי קיום כפרים אע"פ שהם קרובים לבעל ולאשה כו' (וכתבו' רמב"ם לפום פיתן תתקפ"ם הלשון מוסיפה קצת מתוכ כוכתו כת"ם כתבו' רשב"ם שנדפסת בתשו' רמב"ן סם ע"ם) ומכי מוכת כתי לתרוץ מדברי הרמב"ם נמרוצו ריש פ"ק דגיטין כפנים דבפני כתה נותנו לה כו' (ות"ם תרי"ם פי' שם"כ כשם רשב"ם פ"ק דגיטין דפסול עידי קיום הקרובים למלוה וללוה אלא ופסקי הרא"ש רשב"ם פ"ק דגיטין ס"ם ע"ם) ע"ם בתרוצו נרף ו' סוף ע"ב ותרמ"ם סם"ם סוף פרור וה"ב דנרמי הר"ב ופ"ק ב' : נה אמנ"מ נרוכים אלו לא היה כתוב סוף דנרי שלא כו' זהו דעת הר"ן ורי"ב ופייעתם דלעיל סעיף י"ם דפסלי בעידי קיום הקרובים לגמרי ולפיכך נרוכי' אם לראות ה"מ דכתכתי מי הם עידי קיום שני וכ"כ הריטב"א פ"ק דגיטין נזירו' ז' ד"ה ואחרי' הדייניים מוחתים על השטר אע"פ שלא קראוהו פי' אע"פ שלא ראו כלל לראות עדיותיהם אלא כדי שיהיו יודעים מי הם עידי הקיום ולא יהיו קרובים לבעל ולאשה כו' (וכתבו' רשב"ם ריש פ"ק דגיטין כפנים דבפני כתה נותנו לה כו' אלא דייני קיום ועידי קיום כפרים אע"פ שהם קרובים לבעל ולאשה כו' (וכתבו' רשב"ם לפום פיתן תתקפ"ם הלשון מוסיפה קצת מתוכ כוכתו כת"ם כתבו' רשב"ם שנדפסת בתשו' רמב"ן סם ע"ם) ומכי מוכת כתי לתרוץ מדברי הרשב"ם נמרוצו ריש פ"ק דגיטין כפנים דבפני כתה נותנו לה כו' (ות"ם תרי"ם פי' שם"כ כשם רשב"ם פ"ק דגיטין דפסול עידי קיום הקרובים למלוה וללוה אלא ופסקי הרא"ש רשב"ם פ"ק דגיטין ס"ם ע"ם) ע"ם בתרוצו נרף ו' סוף ע"ב ותרמ"ם סם"ם סוף פרור וה"ב דנרמי הר"ב ופ"ק ב' : נה אמנ"מ נרוכים אלו לא היה כתוב סוף דנרי שלא כו' זהו דעת הר"ן ורי"ב ופייעתם דלעיל סעיף י"ם דפסלי בעידי קיום הקרובים לגמרי ולפיכך נרוכי' אם לראות ה"מ דכשיכתבו מי הם עידי קיום שני וכ"כ הריטב"א פ"ק דגיטין נזירו' ז' ד"ה ואחרי' הדייניים מוחתים על השטר אע"פ שלא קראוהו פי' אע"פ שלא ראו כלל לראות עדיותיהם אלא כדי שיהיו יודעים

סג שהרי שלשה היו כיון דנתכפר קודם שנתמנו שום ג' מכן שהרי כל הנ' מוזהרי' לבית דינו ע"כ כשנתמנה ונעלמו לא נתבטל ועיד הרמב"ן מעול' ומותמין שלשתן יחד וכשר משא"כ כשנכשר אחד מהם שהרי כשנתבטל ועיד הרמב"ן בשערער קודם שנתמנו הבאים ואחר שנכשרו כריכין לקזור ולהתוועד ולהתוסם יחד כל שלשתן ועד"ר שם כתבתי דכל דברין לקבל העדות מקד"לאחרו' אף ע"פ שמקדם ושנם מסתבר לומר דכשיגין לשערת' מקדם ע"פ ודו"ק

הרי זה חותם עמהם סג שהרי שלשה היו ואם אחר שחתמו העירו עליו שחזר בתשובה (סו) אינו חותם עמהם שהרי הוא כמי שאינו בעת חתימת השנים :

כז במה דברים אמורים כשערערו עליו בעבירה אבל אם ערערו עליו בפנם משפחה כגון שאמרו אמו לא נשתחררה ועבר הוא או לא נתגייר וכותי הוא ונודע אחר שחתמו השנים שאין במשפחתו פגם ושהוא כשר הרי זה חותם עמהם סד שזה גילוי דבר שהיה מקורם הוא :

כח ס (תוס' הרא"ש בבא"ב פ' ר') כתבו קיום (סז) ונמצא אחר מרייני קיום פסול (סח) יחתכו אותו קיום סט והשטר נשאר בכשרותו :

כט שלשה שישבו לקיים את השטר (ע) ומת אח'מהם צריכין לכתוב בכותב תלתא הוינא וחד ליתהי כדי שלא יאמר

סו מיכן חותם עמהם כו' ולרש"י דוקא מלו הסכים שחתמו מן העדים עליו משום דכונעין בעדות שנגמי לסם שחתמו עם פסול נדין מכל מחרים מעידים עליו ומותם ותתיים לי על המחבר ובר"ב מלא הזכירו כלל דעת רש"י ונרמה לי שהוא הניח בב"י פ' שחסכי' לדעת רש"י מכל לפע"ד דעת רש"י עיקר כש"ם וכן דעת מרכם פוסקי' וכמו שנתבר' דאפי' ר"ח שהביאו התום' ודאי קשה עליו טוב' וכבר מתר מרמב"ן כש' המלחמות פ"ב וכתוכות דנרי ר"ח פ"ם וני' הרי"ף והרמב"ם אף מלא מכירה לה כפי' ר"ח בשם רחב"ד ל לנגרת נתרי ותרי מ"מ פירוש מנותב פונם מרע דשם' דליתי' ש"ם משתש דקאי אמותם ודוק דמיירי עמם מעידים עליהם שנאמ להעיד מדקאמר מלמה מיבעי' לה מכלל דמשתתמו מכני כשיקבלו עדות ממרם ונבטלו מחרב"ם ב"כ לא ס"ל כש"ם לחיא' כשתתם משתתמו אין מעידים עליו ומותם ועוד דלא ס"ל מעידים עליו ומותם ועוד דלא ס"ל מכני עדותן לעוד החרם מלא ס"ל משתתמו מעידים עליו ומיכן חותם עמהן ועוד דפרינ מי מערר דפנם משפחה נילוי מלתא. בעלמא ס"ל וכבר למפרע ולא כתבטל בירופם כל זה מיכן מהשמעות ל' הש"ם ועוד דמכני דקאמרי הכי יעויב"ב דעשה מצוה מכני מרם הרמ קמיב לרוכחם דגילוי מלתא בעלמא הוא דהא כי מעידים עשה מצוה ככר למפרע משפה עשה מצוה ובמת ל"ל דהא כי מעידו עליו דעבר מצוה קודם מרעור על מלו הרי לא נתנה' מיניה' וכבר היה כשתתמו וי"ל דהא ליתא כי מין זה ככבר עד שיעידו בב"ד ועוד לפילו הוא ככבר למפרע משפה עשה מצוה ובמת ל"ל דהא נתבר הכשרו עד שכשיע דין הוא שיתבטל בירוף עכ"ל המירוץ הרמבן ככר נרמה ומתירוץ הסני ג"כ לא מתוור רמ"כ גם נערער דפנם משפחה בימת הכי לכך נרמה פירש"י עיקר ועשה לשון הש"ם מורה כפירושו - ומה שהקשו עליו מתום' ריבא ותרי ניכו הא נבי ג' כתי עדים משכחיות זה"ק ל' דחוקמיב"נ נרמ בחזקת כשרות ל"ק הירי דכתב מרמ"ם ומרי"ן דלא דמי לתתם ומיכיתו דלא כתו שכתבו התוספות בשם ר"ת. אלא כתרי"ף. תתרי אתרי ס"ל נרמ שפק פסול לענין דמן מוכיחים מתון על ידו וכן הוכיח מרמב"ן בם' התלמות פ"ב דכתובות דלא מתרי' לוקי נרמ במחזקתי' אלא מוקמינן מחזקתי' והשיב על הבעל התתור וכיכו מכנגל ועפ"ם שהקר ל' פרינ כדברים כלומים וכן כתב הבעל העיטור סוף דף ל"ה דמחלוקת כרב אלפס וב"ח וכ"פ המחב"ם פי"ב מה' עדו' דין ג'ב"ב פסור והמחבר לעיל מיתן ל"ה סעיף כ"ח - ומה שהקשו עוד התום' על פ"ב דמלו מתרי' ניכו הא מיבעי' לן ר"ח פרינ גילוי מלתא בעלמא הוא דדבר שבשני לגלות הוא שיבדקו עד שיר מתרי' יתבנר הדבר לשולם ביון שאלו אנים מומרי' שהוא עבר לין כל העולם יכולי' להכחיבן ותתי כמלם. אכ"ל לפי ענינות דעתי נמי ל"ק דבדבר שבשני לגלות לכל העולם לא מהיינן תרי כמלה ובכי מהרינן ניכחות ריש פ' המלה רבא מתר רב נחמן פ"ק מני עדים שהתרו בעדים ובמ"כ בא בעלמא לא תבא מתרו עלה בתערבא אתא נתרא ובקי ולא מתרת לא תבא כו' ובתבו התום' שם וי"ל דאתי נתרא ובקי כו' וי"ל דאין ראיכה. תרי דאתרי תם אמי' מיבא מלה דאתרי שהוא תא בכך הא תרי כאלה דיהו וי"ל דלנבי דבר הנרמה ויהוש לכל לא תים מומר רב נחמן פ"ק מני עדים לא. תבא עכ"ל וכן כתב מהרי"ק שורש קפ"ו וי"ל ומה שכתבת תרי כמלה נם זה לא מהל דבי לא מהל בתורת עדות מלא נילוי מילתא בעלמא שבבא הוא לסתתין יותר התרוצים שהעתיקם בבל היכא אמין עדו' מחש אלא אתר רוב דעות כרמיהם ביכמות ע"ב דאמר ר"ם ובשומה פ' מקבת רף ל"ם עכ"ל וב"ב ה"ה הבא ואין להקשות על פירש"י דלמא יתבנר להפך לפסול בבר תירן הריטב"ם זה וז"ל ויש מקשין ומה לן בזה אנשי עניבו מתבנר מלאו לאתכנר לפסול וי"ל דלעניין עדו' ותחמין כל המשפחות נחזקת כשרות הן ע"כ ועו' נרא' לאתרן דבכי פרינ פי מרער דפנם משפחה ופ"ב נע"ב שם מתרי' ותרי ניכו ופ"ב נילוי מלת' בעלמא הוא ולא שייך לומ' שנונעים בעדותן כיון שמבררין דבריהם וכן מוכח להריא מלנון רש"י שכתב וי"ל גילוי מלתא בעלמא הוא משתתמו מאלי אין מעידים עליו מאי מהר נונע בעדות מיכ' שבא דבר זה בריכים הן לבדר ודבר בעשוי לגלות אוא שיבדקו מאריו עד שיבר הדבר ואין עדותן אל אלו מלוי להגדתן ואינם אלא מבלי דבר בעלמא עכ"ל ור"ל בש"ם דבר זה בריכים הן לבדר דבר זה בריכים הן לבדר דאם לא כן מיקשי כתי תרי ותרי ניכו אלא ודאי דמיירי בדבר דפנ' משפחה שאפם לבדר ולבדוק הדבר ואומרים שיברו דבריהם ופ"ב דבר זה בריכים הן לבדר ולא שייך לומ' שנונעי' שאין אלא מבלי דבר בעלמא כך ל"ל ברור ולכך נרמה פירש"י עיקר : גם ברמ"ם וטור ור' ירוחם אעפ"י שהביאו מל' הרי"ף בחסקנת הגיאו ב"כ פירש"י מתתי' וכן הבעל העיטור דף ל"ד ע"ב כתב בתחלה פירוש רבותא משום דנונעים בעדותן הן ומלכך הן אינם מעידים אבל מתרים מעידים עכ"ל וכן הרתב"ן בם' המלחמות אף על פי שחסכים להרי"ף דתרי ותרי פסול הסף ודלא כבעל העטור ופי' ר"ח מכל מקום נבא מצתא דמסכים לפירש"י דבעלמא הוא משום דנונעים בעדותן שהשם על פי ר"ח שפי' תרי ותרי ניכו ותוקמינ' לנברא בחזקת כשרות וז"ל (דרף ת"ם ע"ב) ועוד שלין פירוש אחר עולה בשתועה זו כתוכן דלי נתי מהימני ולא מיפסל הוא לפתוייהו דקתני משום דחזקו דמתו כנונעים כי מסברי נתי דלמו נזלן הוא ומיתי כנונעים כו' ע"כ ל וכן כתב בשלטי נבורים ס"ב דכתובות בם ריש"ז (דף תע"ז ע"ב) וז"ל ג' שיבו לקיים השטר כו' לאחר שחתמו שין מעידים בשנים עליו שעשה תשובה להבדירו לפי שנונעי' בעדותן כדי שלא תבטל תתיתתן בשנים כתבונר בקונ' הרשות ע"כ ובכר הבאתי שנם מרן הסכים לפי"ז וכן עיקר : סז ומכל"מ דבריהן קיום פסול כו' עיי' שם שכתבתי לקמן סעי' ל"ם ע"ש : שם יתחכו אותו כו' נרמה דלמו דוקא שלא רצה לויחר הקיום הוא פסול וכיון שהוא שלא מרוך יחתכו אותו אף שחא יחתכו עליו ולא ידעו שהו' פסול ואפ"ב אם הוא נענין שאיכו יכול לחתכו כגון שהוא נכתב על נבי השטר מבר שפני נכנר שכתב וכ"ב שין נרוך לחתכו ואי משום שיחתכו על הקיום אפשר לחתכו שיעבור שריטות של ריש על הקיום או נרמה דלא חייש' לשם שיחתכו על הקיום ועל כל פנים אינו נפסל השטר אף שלא כתתך הקיום וכן כתוב בתשוב' לחרמב"ן ס"ם ס"ל וכ"כ הנרון שלפניהו נם כן אף על פי שלא נעשה הקיום כשון לפי שקבלו עדות שלא בשעתה שלשתן הקיום הוא שכפסל כך וכשלו אינן שכל השטר שכבר נכתב אינו נפסל ואף על פי (שפשטר ל"ב) שיחתכו בית דין הבא לחתרים על אותו קיום אפילו הבי אינו נפסל השטר כך שלא תחרו תכמים מוזרי תתוכו פסול שלא בשעתו (שפשטר ל"ב) לנוכו אינו נרמה לכתחלה ים לתקנו ולהעזיר שריטות על הקיום וכמו שכתבתי דבל כתה דאפשר לתקוני תלתא עדיהן כן נרמה לי : שם ואת"ל שהם כו' והרב לעיל סעיף ל"ב ואינו בשנת שיחתוך וכמו שכתב התתר בשעי' שפ"ז וכן משתע בפוסקים : ע"ש בריטיב לכתוב כו' לתריכים פיתן שפ"ב והרב לעיל סעיף ז' בכנבות ויכולים להעיד עדות הקיום תפי כתב נרמה לומר הבא בריכים הבא לכתוב בשתר תלתא כו' הייכו כדי שיהיה השטר תקויים קיום בית דין שבל תקום תעלמת עדים מיהא מיכא דאף על נב דכתוב בלשון שתורה שיבאו לפיות בית דין מכל מקום שנים נמי דבית דין לא הוי עדים מיהא הוי ואינו בשנת שיחתוך וכמו שכתב התתר בשעי' שפ"ז וכן משתע בפוסקים : ע"ש בריטיב בתקיים השטר שבל שם כתוב בקיום בפניהו שעידו ס"ק מ"ם ואינו בתקום דשייך תעלמת עדים כגון שכתבו שתכירים בתתימות או שבפניהם בתתו או שבפניהם בשתוכי יוסף ס"ק כתבים ותבינו בית יוסף ור"ת לעיל ריש סימן זה וכן כתב רשב"ם בפרק תזקת תבתים דף ס"ע ע"ב עיין שם וכן הרב ושם"ע לעיל סעיף ל"ם ק"ב ז'בשת"ע דשם שייתו בעדים ואינו כלום ה"ל עד תפי עד ואם כן בטל לגתרי דשתעלת העדות לא הוי עוד כ"ת בין קיום בית דין לתעלת עדים שבתוב לעיל סעיף ט"ו ס"ק מ"ם בשם הר"ן וברמ"ה והריטב"ם ותהר"ת דעד ודיין תבערפים - ועוד כ"ת לתכין סתירי תותתה או אם בלו ס"ק תהני יתיר תותתה וכתה שכתוב לעיל סימן נ"ם ס"ק מ"ם ותיכא דשכתבו בב"ד בתקיים השטר בלא יכול לרון לבדו על שטר שבתקיים בב"ד בשתכיר הקיום אבל אין יכול לרון לבדו בשתכירים העלמת עדים לענין קבלת עדות לא תהני יתיר מותתה וכתה שכתוב לעיל סימן נ"ם ס"ק מ"ם ופ"ק בעיכן זה סעיף ד"ם ס"ק מ"ם ס"ק ב' בעיכן סיכוי העדי' מ"ש ונם נרמה דשיכוי בב"ד בעדותם תתוך כתבם דבעיכן סיכוי רצוי לסניף בפה בשעת בבלת העדות כן כ"ל ורו"ק :

יאמר הרואה או בית דין של שנים קיימוהו ° (ל' לחכ"ס סס דין ו') מז (עמ) אפילו היה כתוב בו בבית דין יאמר שמא דימו ששנים בית דין הם ° (עי כמן) (עכ) ואם יש בו עם (עכ) משמיעות שהיו שלשה אינו צריך ° (הרמ"ס ובור ועוי ס"עפ"י) ויש אומרים שאם לא כתבו וחר ליתוהי כשר ° (ריב"ם פי' תי"ב) (עי) ומכל מקום לכולי עלמא אם כתב בי דינא זבסותב תלתת תו לא צריך וחותמים שנים מהם ודי : הגה ° (עם ור"ן פ"ב דשבועות) ומם כל מה' מתומים מן צריך לכתוב במותב תלתת סיגים ° (תוי' דשבו"ן פי' כ"ג ומנהגי לעיל משיע ח') עם ומפילו מן כתוב בו רק שטר זה כתוב"ם כדמוי לך בכך :

ל ° (ג"י בשם הגהות) אפילו כשלא מת אחר מהם נוהגין לכתוב וחר ליתוהי ע (עם) כדי להקל מעליהם שלא יחתמו בו אלא שנים :

הגה עם אם כתב בהנפק במותב תלתת בו' ומתומים בו ג' (עו) ובמנה ג' מהן קרוב או פסול ° (ריב"ם פי' תי"ב) ים אומרים דכשר דתלינן דג' אחרים שבו ולא מתמו מהן רק כ' והג' הקרוב או הפסול מתם אחר כך כמו שכתבתי לעיל פי' מ"ב סעיף י"ב לענין שטר שטרות ° (תוי' הרמ"ס בכללו פי' ל' ועיין פ"ת ס"ו) עם (עו) וים אומרים דפסול (עם) כשר (ע) דמוהיל קיום שכתבו עם מהמתו סהדי (עם) ומתומים ג' מהן רופאין שהיו בית דין : קיום בית דין לא ° (כל הסעיף ל' ורמ"ס פכ"ז מה' מלוה ורין ו') צריך שיהיה סמוך לכתב ידי הערים או (עם) סמוך לצד השטר (עם) או מאחוריו עם (עם) כנגד הכתב ולכן

מי ס"ד של סהים קיימוהו ומע"ג דכתב לפני מתימו' במותב תלתת קיימה לי לא כתב כמי ומר ליתוהי יאמרו מתפלה בסכימו ליקח שלשי מעמן לרוח זמילת' ולא נזדמן להו שלישי וקיימוהו בשני' ויאמר כרופא שסני לקיים השטר בשנים אחרי' : סו אפי' הם היה כתוב כו בכ"ד פי' דכתב במותב תלתת כי' סוי' לפוף אכל הם כתב כמי ומר ליתוהי מתפלה בסכימו דינ' הוי' סוי' כמי מסיק מתכה אחר זה דכשר דכולי עלמא אפי' לא מסדין להו : עם מהמתות שהיו שלשה שלא בפני עצמן אלא שנמצאו כולם בשעת כתיבת השטר ורמ"ס ופכ"ו מתומו' שמוכו' מתומו שהיו שלשה בפני עצמן ואחר להו כלוי מתומו מוסקה ונם לא וכרו שאחר לפן לקיים מ"מ מדמוכח מיניה שסיה הו שלישי ולפני זה כתב במותב כ"ד או במותב תלת' הוי' לא מתי כרופא ואחר להו ומ"ם בגמרא ואחר להו רבי' אפי' ל"ד קאחר ואמ"ם כפרישם כל' ולא כתי"ם ° כע"ם ול"ל * ואם יש בו מהמתות אחר שהיו שלשה שלא בפני עצמן אלא כגון שכתב הו פלוני זה והוא מוסקה לכרכים אחר שהלכו לדרכם ואחר להו כרבי' אחר שהלכו לדרכם ואמ"ם ° כע"ם ול"ל

שמזכירו שהיו בפני מוסקה כו' ר"ל שאותו שלישי ודאי לא היה שמהן בקיו' אלא מדנשאל לפני' אמרינן ודאי בקיו' שכשכם דכשר ודאי בשיני שם פי' כו שעשה דלא שכה כו' אחר לפי' אפרושי כ"כ והוא פירשו ע"ש שכתב שמזכירו שהיו בפני מוסקה כו' ר"ל שאותו שלישי ודאי לא היה שמהן בקיו' אלא מדנשאל לפני' אמרינן ודאי בקיו' שכשכם דכשר ודאי בשיני שם פי' כו שעשה דלא שכה כו' אחר לפי' אפרושי כ"כ והוא פירשו ע"ש שכתב

פה ולכן אם כתב"ר קנה כו' ולפ"ז מרדכי פ' כ"ב דכת' דמלפף כ"ה כ"ר וכתב כיה סימן וכ"כ הת"ה אם כתם נתון וכתב עליו דלא לעשות כימן אלא ויי"ף : עז ריוח שטר ג' כו' דדוקא בעדים המתומים על השטר דהן כתבו דהלמ"ה כהן חתרו דהן רבינו לדקד' ומניחין שיעור שטר ג' ושני תורין ריוח כיון שתתן לשטר וכת"ם העור והמתכר כסו' מ"ם מעה"כ כ"ד דנרשין לדקדק : עז שטר וסני עדים ושטר כזה דהוה ועדיו כשטר ג' הוה כשר כת"ם בסימן מ"ם ס' י"ם : עח שריטות דיו פ' ויראה אלא כיון דשריטות אלו לא ימלא כל הריו' דיו כי היכא למיקם עדיפא שפיר כתוב שטר אחר כמקום שריטות והוה העביר עליו קולמוס וכתב מלמעלה שטר אחר כ"י כשם הרמב"ם ור"ת ד"מ כ"ש : עט שריטות דדוקא בעדים מוסגין לזה כמ"ש השטר והמשכר כסי' מ"ם ס"ו וכת"ם שם פירוש ועשתי מעה"כ כדאיכא הקיו' דליכא למשכד לכעל השטר שיכיה כתוב שם עליו דכר חובה דהין רבינו לכתוב חוכתו אחר מתיח העדים ופ"ר : פ ויש מחוסגין לכ"ד שקיימו על המשכר לעשות שכב"י כתב שכן נראה לו מדהמצי' הרי"ף והרא"ש לסוגי' דלתתר כנמצא עליו ולפעד"כ דוקא לפרש חיוב שריטות דאיתם מעה"כ וכ"כ המחוקי יוסף ומיהו אי ס"ד שעיקר הקיום על השריטות אלא שכתב השטר לראיה א"כ אפי' לא כתב השטר כלל ג"כ הוי כשטר שאין בו שריטות ואפי' הכי אמרי' דאין הקיום כלום אלא ע"י השטר הא ודאי לא ס"ד כן כדמוכח בכ"מ ומיהו אפי' לפי' זה אין לפרש דמלת שטר שבמשנה קאי על השריטות דא"כ מאי קאמר ואין השטר קיום לשריטות אלא ודאי קאי על הקיום ומ"ש ואין השטר קיום לשריטות היינו לומר דאין השטר מועיל לשריטות שיהא נחשב כקיום אלא הקיום עצמו מועיל לשריטות

לג ° (סור מכ"מ כאן מהרמ"ס ומוסף שם דין י') (פה) שטר הבא
הוא ועירין על המחק והקיום מלמטה על הנייר אין
מקיימים אותו מדיני הקיום אלא מעירים שלמעלה פו שמא
היה הקיום רחוק מהשטר הרבה והיה הרוח מלא שרישות של
דיו וחתך גוף השטר ומחק השרישות וכתב השטר ועירין על
המחק ° (פ"י לעיל מהרי"ף והרא"ש) פז (ב) ויש מכשירין
לקיימו מדיני הקיום :

לד (פז) חתם בשטר פח קודם שנעשה גזלן ונעשה גזלן
הוא אינו יכול להעיד על כתב ידו אבל אם אחרים
מעידים שמכירים חתימתו וראו חתימתו שבשטר זה קודם
שנעשה גזלן כשר אבל אם לא ראוהו עד אחר שנעשה גזלן
לא דאי כא למיחש שמא עתה זייף וחתם :

כנס ° (כלשון מהדרין אמת"ו) פי ואם אין עדי המכירין חתימתו
בגזלן כותב חתימתו ותקיימין מתנה כמו שכתבתי לעיל
סעיף י"ג ° (פרישב"ם פ"ב דכתובות הלכה נבלי ממון ס"ב) וכוח הדין
אם כמ"ר דתו לאחר חתימתו דיכו כשעשה גזלן :

לה חתם בשטר עד שלא נעשה התנו פט ונעשה התנו הזה
אינו יכול להעיד על כתב ידו אבל אחרים צ מעידים
שמכירים חתימתו צא (צב) אפילו לא ראוהו שנעשה התנו
° (כ"ה לעיל מהרי"ף פ"ק ד' ל' מחין) ויש מי שאומר דהיינו רוקא
כשהשטר יוצא מתחת יד אחר צג אבל אם יוצא מתחת ידי
העדים לא :

לו ° (סור מהרא"ש פ"ק מי שמתו ור' ירוחם כי"ח) (צד) חתם
כשהיה בריא צה (צו) ונשתתק הוא (צז) אינו יכול
להעיד (צח) על כתב ידו צט אבל אחרים מעידים עליה :

לז שנים

פה שמא כ"ה הקיום רקוק כו' עם"ר ודרישה שהוכחתי מדהוצרך לכתוב שמא כ"ה הקיום רקוק ולא כתוב דכל"ה פסול מפו' דיש לחוש שמא כ"ה כתוב בהקיום שטר זה שנכתב על החזקה שטר ועדים מעידי' ומקוי (דאי לא אחק נם לעדיו פשיט' דפסול כת"ם כשטר והמחבר כם"ם מ"ה סעיף כ"ב ס"ב) וכת' עליו שטר ועדיו והנים הקיום מרחמן לקיים זיהו ם"ם דהרמ"ם והמחבר מיירי ככתן אפי' כיש שטר כתוב על כיר שהיו קלף דל"ם לחוק כתבו של שטר אם' דלא ילכתוב עליו כתב שטר אם' דלא יהא כיכר אם"ה מ"סיכן שכ"ה שטר כתוב עליו מלמעלה רקוק מן הקיו' וכיכים כ"ה מלא שרישו' ושרישו' יכול בקל למחקו ולכתוב במקומו וק"ל פוב כתבתי שם שוב אחרת ם"ם ודו"ק פה רים מכשירין לקיימו נם כוש המחב' לשעמו פ"ם מ"ם בכ"י ובכתבתי לשונו בדרישה וכתבתי שם דכ"ל דאין כוב פלונתא ם"ם ודו"ק : פנ קודם שנעשה נזלן כו' לא ס"דוש זה בעדים שרואו שטר החתום בפני העדים דל"ם לא היינו צריכין לעדות דנזלן ולא להעיד עליו שוו שת"ח ומה"וש זמן מכס מלא ר"ל לפי כוחן בכתב לפניהו שטר נרשה שנכתב קודם שנעשה נזלן מלא שים לפוש שמא כתב הזמן בזיוף שכתב היום הסמ' והקדים בזמן וכדמסיק וק"ל : פד ומה מין עדים המכירים כו' והיינו דוקא כשים עדי' שרואו שטר החתום בפני העדים קודם שנעשה נזלן מלא אמין מכירין החת"ות דאל"ה מקי לא ראוהו כלל היכל למיחש שמא זייף והקדי' הזמן וק"ל : פה ובעשה אתנו הוא אינו יכול להעיד וכתב כ"י בשיטין ל"נ מקס"ו °וכן אם היה יודע לו עדות בע"פ בקנין מד מלא נתפ' מקנו אינו אות' מסנפא' אתנו שכ"ל ר"ת ר"ל : פו אפי' לא ראוהו עד שנעשה אתנו מלא אינו יכול לזייף ואינו אפול רק אחת קורבה ובדי בשאחת ה"ל כאלו נתקרקע עדותן בכ"ד בשעת הקת"ות ואו לא היה אתנו מ"ה פוסקין על הת"ת אחר שנעשה אתנו וק"ל : פו אבל אם יכול להעיד עדות מתמת יד העדים לא מהרינן לעניו אוס דין דל"ל בנתקרקע עדותן בכ"ד ועל"ם ס"ם : פח ובשאחת אוס אינו יכול להעיד פ' ע"י אחיתתו או ברכנת רשאו כמ"ם לעי' ל"ה : פט אבל אחרים מעידים עליה ובעשה בעשה קורוב אינו נקשר לו"ף :

ל שכים

פו שטר כו' כל שעיקר זה כתבו מחזר בשם פרחב"ם וחתה הב"י שהרי ס"ם ובכ"מ רחק מאד לחדן אח זה ע"ם וכ"ל מאוס היה לדקדק עוד על פרחב"ם שנופים ל"ל לשעם שמא היה הקיום רחוק תיכוף ליה לפרש לא היה שם היוס שמא אחק כל השטר ואתה אחר שהקלו ואמר ס"ק ס"ק כתב כזה דהרמ"ם ומחבר מיירי ככתן אחר' מיה שטר כתוב על גבי שטר אחר קלף דס"ם למחוק ארכה רק שרישות ולא כשרה דשם שטר נכל נוני מיירי ועור דהרמ"ם כתב שם לעיל מיניה מיר שטר הבא הוא ועירין על המחק כשר ואם אחק מחק ומחר ומחק ואינו דומה מי שמחק פעם אחר לשמ' שני פעמי' ובלה כתב מיר שטר הבא הוא ועירין על המחק אין הקיו' אומרי' מדייני הקיום כו' שמא הקיו' היה רחוק כו' ולעיל מיניה כע"ב מיירי בשטר של קלף שרי אחק כל השטר - אלא נ"ל פשוט דבש"ם נופים לן לפקפות כן דקאמר התם ולימוח ולחמ' ניהו ליה לעילא ומחק ליה למיוסף וכתב מה דעני ומחתים סהדי ואחר כך שטר הבא הוא ועירין על המחק כשר הניחא לרב אשי דאמר שטר שנכתב ומחתי לא מצטרי ורב אחא בר יעקב דאמר שטר שנכתב ומחתי לא מצטרי מלי מיכא למימר כו' וכתבו התוספות שם בריש קנ"ב ד"ה ור"ל הניחא לרב כשנה כו' אפשר לפרידים מי ניחא לם כן כל שטר חקוים ימחקנו ור"ל דשם לא אפשר כולי האי דכיון שפיש כתי"מחתלם לא יוכל למחקו אלא יהו נכרים ש"ה שהוחות אבל מחק דשוש אינו ניכר ואפ"ג דאפשר דכשהוא פריך ואם אחר מזכר ומחק אע"ם דאפשר דכיון דאפי' ניכר ליה שרב נופים וכן אמחק אי אחק קאמר ליה ומחק אע"ם אפשר דכשהוא פריך ואם אחר מזכר ומחק אע"ם אפשר דכיון דאפי' ניכר ליה שרב נופים וכן אמחק אי אחק קאמר ליה ומחק אלא מ"מ

ג שנים החתומים על השטר ומתו או נאנס יורש כותב ידם יוצא ממקום אחר ובאו שנים ואמרו כתב ידם הוא (כז) אבל קטנים היו או פסולין (כח) (כז) הרי אלו נאמנים (כט) וקורעין השטר (ל) (כט) אלא אם כן טען שנקבע לו זמן לקיים השטר (ר"ן פ"ב דכתובות) ואם יש עדים שהוא כתב ידם או שהיה כתב ידם יוצא ממקום אחר (רמב"ם) (ל) משטר שקרא עליו ערער והוחזק בבית דין (לא) אין קורעין אותו (הרא"ש וסור) ויש מי שאומ' שאין צריך שיקרא עליו ערער דבהוחזק בבית דין סגי אפילו לא קרא עליו ערער הגה (לב) וכל זה שכבר מתו העדים (ר"ן פסחים) (לג) אבל אם העדי' עדיין חיים וכ' גם השטר נפסל לפי שכתב ידן יוצא ממקו' אחר (הרא"ש וסור) (לד) ויש פוסלין (לה) ומכשירין פסול השטר (לו) (לז) ולפי דעת הסוברים כן אפילו אם כתבו למהוי שטרא תעלית לגבות כו (רש"י והרא"ש וסור ועוד הרבה פוסקים) (לח) אלא נמ (לט) דאי (מ) תפס מעלטלין לא מפקינן מיניה :

קרים שאין כתב ידם יוצא ממקום אחר ואמרו כתב ידינו הוא (מא) ואומרים בתוך כדי דבור אנוסים היינו מחמת נפשות או קטנים היינו (מב) או פסולי עדות היינו מחמ' קורב' ונתרחקנו או מסר מודעא בפנינו (מג) או תנאי היה בדבר ולא ראינו שנתקיים התנאי הרי אלו נאמני' (מד) ואפילו ער אחר אומר לא היה תנאי ועד אחד אומר היה תנאי ולא נתקיים נאמן ואין

מועיל שיעיד בכתב ידו שנאנס היה מתימתו . כן נלפע"ד : (ואולי נם הסמ"ע ס"ל ע"י מתימתו שיתחתם ויעיד שזהו כתב ידו ולא ע"י דיימוי ודוקא) (כז) אבל קטנים היו מיירי כשהעדים כן תוך כדי דבור כדלקמן : (כח) הרי אלו נאמנים לומר אנו פסולין היינו ולא בעי שתקו ולא דמי לדלקמן פ"ק ס"ב דבעדים לא מהימנין לומר אנו פסולין היינו דאין אדם משים עצמו רשע אבל הכא מהימנין דאין אדם חותם על שטר שיודע בעצמו שהוא פסול : (כט) אלא אם כן טען שנקבע לו זמן לקיים השטר כ"כ הרי"ף והרא"ש והרשב"א והר"ן פ"ב דכתובות והכי נהוג בכל המקומות : (ל) משטר שקרא עליו ערער וכו' עד ואין קורעין אותו כ"כ הרי"ף והרא"ש והרשב"א והר"ן והיינו משום דאין מוציאין ממון מן הלקוח בשביל שיחזיר לו השטר שהרי יכול לומר לא הלויתי לך מעולם ואין לך עלי כלום וא

קס ס"לחמרו לבעל השטר ° כתב הר"ם כללי ס"ס הי' ד' על שטר שכתבת' ס"ל שיו כותבי' כו' ממש"כ אם לית לך סוס ואתה נותני' בכלל ה"ל לפרש ואף אם אומרי' בעדים דלא היה בכלל אין נאמני' קונ"ל וסותרים מ"ש בשטר ע"ל ד"מ"ל : קו קונ מלומר בפנינו מסר מודעא בשעה שכתבו שטר שכתבו בפנינו מסר מודעא בשעה שכתבו דאמריכן בגמרא מודעא כיתן לכתוב ופי' הר"ן דכיתן לכתוב בשטר אבל אם לא כתבו יכולו וכיכ לאחר כך משעת מודעא נראי' מהמכוי' דבשעת מודעא ס"ל כמ"ש בשטר וכ"ש ס"ל דאף בשאינו כותב יוצא ממקום אחר בחמי' כיון דלא עקרי מסכי לאחדותי לגמרי דאם לאחר מכאי לאחדותי שוי לגמרי דאפוא בשטרא וכתב עוד ר"ן ז"ל וכן אם נפרס כו' וכתבתיכו בפרישה ע"ם וכתב עוד דאולינן דכיתן לכתוב משום דמצוה קעביד שפיחין לשטר בלוקה או לשטר קכין כדי להניל הלוה או המוכר מיזקו אף כי בחמי' כשכתב יד' יוצא ממקום אחר דאם נם כאמרם לומר מיהת בשטרות כ"ם דכיתן לכתוב ואף"ה אין נאמנים לומר כן בשטר כי' יוצא ממקום אחר כו' עד"ר ועפ"ר : קו שלוה היה קטן ס"ס דפוקה דעדים לא אתמו על השטר כיון ד'מתת יד הקטן דעולה הוא וכיכן כאמרי' לעדים בשעת השטר : קף כל עד שיתנו בשטר כו' דאין כ"ד מוקרין על עד אחד ומ"ל ר"ם כ"ש דכשרות ע"ם אינו יכול לחזור ולומר ע"ם :

סנוה

(קסו) אין נאמנים (קסז) בשום דבר קס שיאמרו לבטל השטר ° (פור נשם דכיתו נפיס פ"ב מה' עדות) קו (קיו) חוץ מלומר בפנינו מסר מודעא :

לח הנה

° (תשו' הכ"מ) עדים החתומים על השטר שאמרו קו שהלוה היה קטן באותו שעה (קיח) אינם נאמנים : ° (ריב"ם פי' קב"ו) ים אומרים הם דעדים שחתומים על השטר כמי שנשקרה עדותן ואינן יכולין לחזור ולומר קו שכי' קף (קיט) אבל עד אחד שחתום בשטר יכול לחזור ולומר :

א מלוה

וזה לשונו נם קס כתב ב"י ע"ם הריב"ם דכשאומרים דעתו ולא ידעו בדבר סתום אינם נאמנים לעולם כו' כל זה לא נהירא דהריב"ם כאן לא מיירי מעדות אלא שנתהלה לא ידעו שהוא אחוס ואח"כ שמעו מעיו שהוא אחוס ולי"ד כלל לא לעיל מיהן מ"ג שאומרים שעיהו מתהלה בשכת הולך כאן"ד כהריב"ם כאן לא פליגי המוסקות כלל ונשטר נם השטר מזרח וכ"ש :

שוב

מנחמי בתשובת הרי"ק סלשקר ס"ס ל"ד דף כ"ג ע"ב

אבינ דברי רבי יוס טוב שמביאי בשמ' רשם שאומרים שנועד לשם אחר כך נאמנים ואפילו כת"י יוצא ממקום' אחר כו' (ומה דברי הריב"ם פכ"ל) ולא אבינ שום מולק בדבר ונם מנחמי נבדק אבינ לשרש מחבר נופ' שהניח דברי הריב"ם פכ"ל בשאם לפסק הלכה - וכן עיקר : קאו מין נאמנים - ועדים אחרים נאמנים וכן כתבו הנמוקים ס"ל בכי יוחס ב"ב מ"ב ומביאו כ"י מהו"ל ז : קפז בשום דבר - משמע דקאי נ"ב אחנמי' וכן העלית לעיל סי' כ"ם ס"ק להלכה ונקפה על מ"ם מחבר לקמן סימן פ"ב סעי' י"ב וכן לעיל סי' כ"ם כתבו הטו' דש"י להוסיף בערותו אבמי' ומשמ"ס ס"ק כ"ה כתב דדעת הסור ומחבר דבכאי נאמנים סק"ס ואמר בשם מהר"ם דלעיל סימן כ"ם אחם בעדות נע"פ אחרי וכן כתב הת"ח דלעת פסוק בתב לעיל סימן כ"ם נבי ערות נע"פ שברש"י מוכח על הרמב"ם דא"ם היפך בתב לעיל סי' ל"ו דיעות תלוקות כן הניח כאן בחשקבתב דברי ס"ר יוחס בראבלוני נשם רב אבי דאפילו בכאי' יוצא ממקו' אחר כאמרי' אך על האחכר קשה לי וצ"ע - עיין מחשובות מהר"ם מלובלין ס"ח סי' דף ל"ב : קיז מון מלומר בפנינו מסר מודעא - ודעת הר"ן לעשם רש"י דבכאי' יוצא ממקום אחר מין נאמנים אף במודעא וכן דעת התוספות והרא"ם ס"ב רכחובות והשור ור' ירוחם כ"ב מ"ב וכן כתבו עור התוספות פרק מוקת הנתיס דף מ"ם ע"ל וכן הנמת מטר' אב מהחכי"ם וכן פתח האמוקי יוסף שם וכן מסיק בהגה"מיי' ס"ג מה' עדות נשם ר"י וכן כתב בריב"ם ס"ק להלכה ובשם הטור ור"ן ובשר פוסקים והסכים עמהם - ואולי אי לאם מחחכר פוסקים אלו לא הוי אפק כן מהרי לא הכי אם כ"י - ובגולה מזה מה שכתב הב"י בשאילת דפוסקים אפקו כאן בר רב אבי אבל בר רב אבי אחי בר רב אחי סוס מולק בריב"ם ובעלי רשיתי בהריב"ם שם שכתב וזה לשונו הלכתא כרב נחמן ובעלי דרבא דבשעתך כדיניה מולק לאחר בר רב אבי אחי בר רב אבי אחי ובעלי רשיתי בהריב"ם שכתב כרב נחמן ובעלי דרבא דבשעתך כדיניה מולק לאחר

מז מי ששטן אמנה הוא או פרוע ובו ב סעיפים :

א מלוה שאמר על שטר שבידו ג (ע) שהוא אמנה או פרוע אם הוא חייב לאחרים (ב) ואין לו (ג) ממה לפרוע אלא מזה השטר ב (ד) וכתב בו נאמנות ג (ה) בבית

מז א סכנה לחכמה לו פרוע כו' עיין בס"ח כתב לתרץ לתה לא יהא נאמן בתינו דהי בעי הוה משיל ליה משום סמלן כיון שיתבלו ולהפסיד תוכו אלא היה יכול לומר ולנבותו לעולם כיון שיתבלו חשבון לחכמה לו פרוע לחכו משפ"ד קובו דיודע בהלוה דהיכו נוחן לכסור כמה שלוה ליפרע ואני אומ"לאקדכתנו כר"ם בס"ב ותו לאקד שיכוי" כן לא קי"ל כבי אלא כשיכוי כתרת וכמ"ש בטור ונס כתשבר ס' פ"ו סע"ק ה' בשי' פ"ו ס"ק ב' ומיהו ס"ל

ד ולכן נראה כו' הרמ"ס כתב כוונה כללית ס"ו כ' כתב דאם אומר על שטרות שבידו שטרות אלו מיוחדו' ללוי שהלוה לי מעות אין כיוצא בלוה וכן אם כתבה כיוצא מעות לי יכול לומר של לוי כיון שהלוה אותן לי בע"כ דאלו לגוונא כתבה (פי' לפי דין עכ"ן בעין דיכן כאלו הוא לוין לעכן שאין קונין בהקרקע כמ"ש בסי' ר"ד וכסי' סי' ע"ב) וכתב כאלו אם כתבה אם כתבה גידו עיסק, ופרקמטיא לאחין לומר של פלוני הוא תעסוק שכתבו לי (כגידוע סי' לו עיסקא מתחרים כן הוא בתשובה שם וכ"כ מור"ם לקמן סי' נ"ע ס"ג ס"ו) כמ"ש דאין בע' כ"ל וכ"כ מ"ר סי' ס"ג ס"ו וה כסי' ס"ו ונראה דדוקא כשאומר על מעות שבידו שאלו לוה לו והודאתן שומעין לו משעם הכ"ל אבל כשאומר מעו' שבידו בן של פלוני שהפקדון בידי ודוע שהיה לו פקדון מתחרים לאחין כמ"ש דאין בע' סי' נ"ח בשם הגמ' דומי' דפרקמטיא הכ"ל ונראה לוה מ"ש בשור והמוכר סי' פ"ה (וע"ל סי' ס"כ וס"ס כ"ה) דשם שאמרה שומרת לאחין שכאמת אחת דה דשל פלוני הוא אפי' בבעל עומד ונותן טעם שלי היא כאחי כמ"ש כאן סי' רוצה בין נותנ' לו ומיירי שם אפי' בשם ידוע שאחין זה סיית רוצה בין נותנ' לו ומיירי שם אפי' בשם ידוע שאחין זה סיית ודוקא להוציא מיד המלוה כתב העור והמוכר לקמן סי' נ"ע ס"ב דאיכו נאחין כיון דכבר מוסק בידו ועור דמ' לוה מ"ש המרדכי פ"ק נערה שכתפתה שאחין הבעל לומר שלקח בנדיס בללו לשם מתנה ולהפסיד הב"ח שלו. ומ"ש ל' דשאני' כשם דיש קנית הוכחה לדברי כיון דהבנדים שם מיוחדים לפי הנו מ"ש נראה כאן, אבל אחין כלל שכי מכח מינו דאי כע' הוה כותב לו וכמ"ש ודו"ק:

ה אפי'

(ו) בכית דין או שהוא ביה שלישי (ז) אינו נאמן ואפילו אם לא נזדמן בשעת הנראות שהוא חייב לאחרים (ח) ונזדמן אחר כך (ט) אינו נאמן כיון שהוא בא לחזוב לאחרי אפילו

על לוי ואחר לו שטר אחה הוא לו פרוע הוא לו לין משבחיכן: כו' משמע מלשונו שמשבחין לם בזמן ונם מהשתם דלמן משמע דאפי' לא רמזו כזמן קוים אבן אינו נאמן נם אם משקפו בני תרווחה שם על שעם הרב אחינו ואחיכם לא קנ"מ דמבירא ליה דכיון דחזקה כל אח שבוח אחת ירו הוא שלו אם כן מזקה שטר זה הוא בחזקתו וכן נראה דעת הסמ"ב סוף עיין כ"ב שכתב בלשון הרמב"ם ובאחים אם שבירשו אחוסף: דמיירי שאחוסף בנית דין או שהוא ביר שלים והרי הסמ"ב נגיל להניח דברי אחוסף, אלא ודאי ס"ל בס"ם ס"ס והרמב"ן וכן משמע לכאורה מדברי הסמ"ב שכתב בי"ד לקמן ריש פיחן ס"ת וכן ראיתי בתשובת הרשב"ם דפוס פיחן אלף מ"ו שכתב שם כך לפרש ז"ל דכל מה דאיכא בדבוקה ומוכי אחר דלמא דיחיד הוא ואפ"ה לא במקום חנו לא: ומשמע לכאורין בפרק האשה שנתלכתה: פלוגר שטר אחה. הוא זה אינו נאמן ואחרינן עלם דקתני אלוה וכגון שכר לאחרים וכה שאם יבאי מחול ואפילו אכי לא לכבוסה כאן בנימור וכן נראה בשאת דעת הרמב"ם שם וכן לא כתב שהשקפה כם בני' אחרוחה שטר אחה בי"ף ל"ו ע"ב על ה' שהביר בזה ע"ב ולעיל ס"ב כתב שהביר דבני הרמב"ם כתב שם אינו לו שטרי חוב כן לפני"ר: ו ובב"י מה שהוא בירושלים וכה"מ בן כאן והרמב"ן לקמ"ם סעיף ז' ס"ק ל"ב ולימא מלא כאן ס"ם כ"ח חולין ס"ו ב' ומוסיף ס"ם ס"ר ס"ב ס"ק ל"ב ולימא מלא כאן ס"ם ס"ק ל"ב ולימא מלא כאן

מה ו ויכול לכתוב הכל אם הלוה כו' וכו'. עמ' ולא יוכל לחזור ולגבות ממנו אלא בבית דין כמו שיתבאר בסי' ע"ב ס"ב ובסי' ק"ב ס"ב ובסי' ק"ג ס"ב ובסי' ק"ד ס"ב ובסי' ק"ה ס"ב ובסי' ק"ו ס"ב ובסי' ק"ז ס"ב ובסי' ק"ח ס"ב ובסי' ק"ט ס"ב ובסי' קי"א ס"ב ובסי' קי"ב ס"ב ובסי' קי"ג ס"ב ובסי' קי"ד ס"ב ובסי' קי"ה ס"ב ובסי' קי"ו ס"ב ובסי' קי"ז ס"ב ובסי' קי"ח ס"ב ובסי' קי"ט ס"ב ובסי' קכ"א ס"ב ובסי' קכ"ב ס"ב ובסי' קכ"ג ס"ב ובסי' קכ"ד ס"ב ובסי' קכ"ה ס"ב ובסי' קכ"ו ס"ב ובסי' קכ"ז ס"ב ובסי' קכ"ח ס"ב ובסי' קכ"ט ס"ב ובסי' קל"א ס"ב ובסי' קל"ב ס"ב ובסי' קל"ג ס"ב ובסי' קל"ד ס"ב ובסי' קל"ה ס"ב ובסי' קל"ו ס"ב ובסי' קל"ז ס"ב ובסי' קל"ח ס"ב ובסי' קל"ט ס"ב ובסי' קמ"א ס"ב ובסי' קמ"ב ס"ב ובסי' קמ"ג ס"ב ובסי' קמ"ד ס"ב ובסי' קמ"ה ס"ב ובסי' קמ"ו ס"ב ובסי' קמ"ז ס"ב ובסי' קמ"ח ס"ב ובסי' קמ"ט ס"ב ובסי' קנ"א ס"ב ובסי' קנ"ב ס"ב ובסי' קנ"ג ס"ב ובסי' קנ"ד ס"ב ובסי' קנ"ה ס"ב ובסי' קנ"ו ס"ב ובסי' קנ"ז ס"ב ובסי' קנ"ח ס"ב ובסי' קנ"ט ס"ב ובסי' קס"א ס"ב ובסי' קס"ב ס"ב ובסי' קס"ג ס"ב ובסי' קס"ד ס"ב ובסי' קס"ה ס"ב ובסי' קס"ו ס"ב ובסי' קס"ז ס"ב ובסי' קס"ח ס"ב ובסי' קס"ט ס"ב ובסי' קע"א ס"ב ובסי' קע"ב ס"ב ובסי' קע"ג ס"ב ובסי' קע"ד ס"ב ובסי' קע"ה ס"ב ובסי' קע"ו ס"ב ובסי' קע"ז ס"ב ובסי' קע"ח ס"ב ובסי' קע"ט ס"ב ובסי' קפ"א ס"ב ובסי' קפ"ב ס"ב ובסי' קפ"ג ס"ב ובסי' קפ"ד ס"ב ובסי' קפ"ה ס"ב ובסי' קפ"ו ס"ב ובסי' קפ"ז ס"ב ובסי' קפ"ח ס"ב ובסי' קפ"ט ס"ב ובסי' קצ"א ס"ב ובסי' קצ"ב ס"ב ובסי' קצ"ג ס"ב ובסי' קצ"ד ס"ב ובסי' קצ"ה ס"ב ובסי' קצ"ו ס"ב ובסי' קצ"ז ס"ב ובסי' קצ"ח ס"ב ובסי' קצ

ועוד כתב סס כע"ם דהס מוכיח רחוקן ממ"ס סתס כו שמעון והכי' קלב מלר הסבי לנמרי ולא כתב ע"ב תתמתו לך פך ולא פרעון דנרש מוקח ממר"ס וס דהיך דרך הסוולס להחמין למלוה כתב סתס כזה ובחמן הלוה לוס'ממני נסלו מתה מלחמתו כו' ע"ם דכתב וה לפסיטו' ומתי ☜ דפסח ליה קחמני' לי טובה דהס הלכתה כרבה דאמר בפ' נ"פ סוף דף קע"ב דלכפיל' לא חייטי' ונס מ"ן זה מוקה כ"כ דלא יתמין לו דהס בנמרא וכל הפוסקים תירני כדין לוה דעמן עם' ממ' הוס דמדרך בני אדם להחמין זה לזה ולא חלקו אף אס פסטר הוס על פסך חלפי' חלפי' וכני דקאמרי' סס דהיכו בחמן בעיבותו הייכו דלמו כל כמיכים לאריני שטרא דכ"ד וה מכנגדו אבל לא אמרו דהיכו בחמן חפוס דחוקה דאין אדם מחמין לאבידו שטר נדול כזה ומפקר נרמה דמחלק וס"ל דרבי"ל אדם להחמין לאבידו אבל לא לחי שחיי' לו מעם היכו כיון בידו שטר טיכול לחובעו כו ברבה ☜ ולפע"ד ☜ נרמה ליפכח דכשאדם נריך למעות ואין אבידה רוב' להלו' לו כ"ש כאומן וה שיתן לו סתם אחר"ם כדי שיוכל לכתוב עליו סך הזיקתו או שחר עכיכיו שיהרת לו שהיכו יכול למפרע עתה עכי"ו דאחמין הלוה למלוה ומשתעבד ליה מרצונו לזה וגם וה הוה ככלל אחרם עבד לזה לאים מלוה לעת דפקו הנדול ועמ"ם עוד ו"ל וירחם לי עוד שחפי' אס טוען לויתי בס כך וכך ופרעתי כאחן כו' וכעיני נרמה פסוט ☜ דו"ל לפי שברתו דמאחר דהוה מודה שחתבל' אחר כיד וה סתם אחר"ם זו והלו' עליו הרי אינו יכול לפכיכו שהוא האמין לו ואיך כאמין לו בשה שהוח' פרעתי כאנו דלא לויתי עליו דה"ה כאחן עליו חפוס דחוקה הוא האמין אחר"ם

כזה כיון דלפי הודאתו היכו הוא בכלל החזק שברי האמיכו:

מט ג אין צריך לכתוב כו' פי' אפי' לכתחלה ג"ל משא"כ בנגש דצריך לכתוב כו' ואיכא דאית ליה כמ"ש בא"ה סי' קכ"ט: כ שאם הלוה פב"פ כו' אבל אם המלוה ושם הלוקח ג"כו מצריך המאכר להביר ום"ל דאיכו דומה לשובר דצריכים להביר שניהן וכדאמרי' דשובר בא המלו' ליתכו להלו' כשיפר' לו שם שפטו דאף אי יברי' ויתן שובר זה ליד לוה אחר שמחו כשם מלוה זה שהוא כותב בשובר זה ואותו הלוה יפטור בפטו בשובר זה ממלוה אלו אלא כדין לכך צריכין להביר נס שם הלוה אלו ותו לא משו כולי האי שמא יש מלוה ולוה אחר דשמא בשם מלוה ולוה זה שבאו לפניהן אבל בשטר הלואה שבא הלוה להסופר ולעדים לכייב בפטו ואחר כתבו עלי שטר אחני חייב לפב"פ מכח אף אחן מבירין להמלו' שלאחר לפניהן אפ"ה כותבין לו דליכא למיחש שמא יש עוד אים אחר שמחו בשמו דזה הלוה וילך זה למצוי זה בשטר לאים זה שהוא אחר אח"ל כדי שילך אותו האים לסופ"ר ממן אחותו האים שמחו בשם זה הלוה דה"ל נס בבירור נס שם המלוה אינה למיחש לאחי וא"ם אחרו אבל בינה דליכא שבים שמחותיהן שוין אין אחד יכול לכופ"ר שטר על שום א' וכמ"ש הטור והמחבר בשמו"ס ו' כדין שבי יוסף ס"ם וק"ל כן הוה דע"ת אמ"ת והבינהו סב"י וכת' שברמב"ם אחרינ"ך לבביר נס שם המלוה מיירי דוקא בשטר דלית ביה קבין ואעפ שהכתוב בסמוך אבל בפרישה ודר"ם כתבתי טוב טעם דנס בשטר הלואה ומקח צריכין להביר שביהן ואפי' בשטר דלית ביה קבין וכמשמעות ל' הרמב"ם והטור וכ"כ מור"ם ע"ם ודו"ק

ג כלא

הגה ☜ (תרדכי פ' כל הגט בשם רשב"ם) וים מי שאומר הא דכתב"ל דאפי' שבאו העידו הקבין הרחסון ולבן (ג) אס אור וקבל קבין יכול לחזור ולומר לא אזור וקבלתי אבל אס אזר וקבל (ד) ואחר"כ אמר לא אזרתי אלא אחר אין יכול לחזור ולומר לא אזרתי אלא אחר (ה) ואחרו לו בפני עדים ☜ (תרדכי פ' אכות' בשם ר"י) למחן דאחר ע"ידי אחר פ"ע אפילו בשטרות (ו) וע"ל סי' כ"ח:

מט שיכירו העדים שם הלוה והמלוה ודין מעות השמות והסכום ובו ל"ו סעיפים:

א אם יש ללוה או למלוה (ז) ב' שמות ג א"צ לכתוב אלא שם העיקר ואם כתבו שם הטפל לבר כשר וא"צ לכתוב החניכה או כהן ולוי אלא אם יהיו בעיר שנים ששמותיהם שוים:

ב צריך שיכירו העדים ד ששם הלוה פלוני בר פלוני ☜ (הרב המניד ושיין ס"ק כ') ובשטר המכר (ה) שם המוכר ובשובר שם הלוה והמלוה ואם שטר המלוה הוא בלא

דפר"ן מולק ום"ל דאחו לקבין ובשרש"עיקר כדבריו ע"ם) ובא"ם הקו' כסי"ק סי"ב ע"ם ובפילו לאחן דפלוני בא אחר שם לוה ובא"ם הסכו שם מ"ח כ"ע עוכי"ד אחלי' ע"ם מוקים קושם למלוה ע"ם אחר ובפ יחזור וילו' כזה יהיה קריחתו בלא כדין עכ"ל ואחרי שבלוה לו בשרש דאל"כ אינו קושם לאלוה ע"ם כלל לכ"ע דבחי' אפי' מוקדמת לא אחכי דאחרינ' לקבוניא אחא לא כתב כחי' זה קושם לכן רק עתה כתב ואפר לו - וכמ"ש ב"י ס"ם מ"ו בשם תשובות הרשב"ם וכן כתב בתשובות אחר"ח אלפיך סי"ם ס"ב וסוף פשוט ולא כברש' אחשו"אחר"ח מולכין אי' ל"ה וזה אפשר לפרש דכרבינ' אחרינ' אינהו בעדים אך לא אחשש כן אפוף תשובתו שכתב כי אותו כתי' שטר בחזר הוא לכל הדברים ויש לו דין קדימה אפי' לבקרקעות וה"ל ראיות ועדיות כ"ב שבאו בזחכו רק אחכו של שטר מוכיח עליו ואוקמ שבאחר בזחכו רק בלוי חילתא בעלמא שאין הדבר אחוחה מ"ו כו' עכ"ל ובא לישה אלא כמ"ש וכן אוכח לעיל סי' מ"ג סעיף ו' עיין שם וחי"ק אלא ואפי' בשאר ע"ח בירורי כדפיכחבו אבלוה לו בעדים אבלוה לו בעדים דאל"כ אינו קושם למלוה ע"ם כלל ואם כן אפילו ביום אחר יכול לבוח כו - ואחירי כמי אלא אחר לו אבל' כפני עדים דאם בא אחר ואמר כזבתי אחחצבני לפ"ר דעיירי אבירי כדאי כדלעיל סי' מ' ולקמן ס"ם ס"ם ואם כן כשבראנו אחחל שעבודו וכשל כולו ואינו אוזר ולוה כו אפי' כו ביום וזו"ק:

עוד כתב בסמ"ע וז"ל ועיי"ש עוד בעיר אוסן בעכין כתיבת אחחרכות שכוסבין בשן זוחן הוא דבריך שיהא שך וזחן פרעון כתוב בספיך פרף בגד אחחיתו אחם כו' ול"ה בכנדה אחם קאחר דהא אף אם יכתוב שפך למעלה אחחיתו סורה שניהם אין לחום דאל"כ לא יסאר רק לאחתוב שטר בשורה אחר וחוא פסול וכת"ם בסו' בפי' ס"ם ומ"ו וכן אם יכתוב שפך למעלה אחחיתו' אחם אין לחום שיאחלכו דאל"כ הוה ניחר ויוחו כיבר ואין אדרך בכי אדם שיאחום אדם על אחר"ם לאחסך בשולי בייר אחם לכן אין צריך ליאחר אדם בכתיבת שפך שיהא בגד אחחיתו אחם רק בלא יהא הדבא למעלה - או לאחסך אחכו ורו"ק אכ"ל וכ"ל בלא אל"ם אם יכתוב שפך למעלה אחחיתו אין לחום כו' דאוקי בשבא אחם יכתוב למעל' אחחיתו אח דבעי ויעש אחחיתו אחם בלא אחרכ"י וכראחרי' לא ליאחו' שיהא בלא אדים אחילת ואו"ק: עיין בא"ם שבא באחר"ם שם הי עיי' אחפקירו או אשכבו אבלו ג' לשעון עד בני דחיו בחנו דאחזחיתי דירש לשעון אחורתי כו' ובלבור' קשה על דבריו אלקחן סי' ל"ר בחוכח שטר בלאחן אחרי דאחרתי בשטר ובא"ם שם ויש לאחרן בחשם שיהו חוכח שטר אחרי' או בחנו דבשבתו כראחתא בשטר וא"ם אם ויש לאחרן בחשם שיהו חוכח שטר אחרי' אחרי' ובראחרי' לא אחרתו אחרי' ואפי' בשאין אחרי'

ג (ג) בלא קנין צריכים להכיר אף שם המלוה ואם אינם מכירים אותם ד אפילו אשה או קרוב כשרים ליסר שכך הוא שמם ס (נמ"ח נסם פרמ"ר) ה והיכא דמסיק אאשה או קרוב ואשתכח טעותא לצורבא מרבנן מקבלינן: (מהוס דמן דוקא צורבא מרבנן לרקוק ס (ב"י ריש סי' כ"ם נסם רשב"ם) וים מוחרים דוקא נסם מן דרכו לרקדק מהוס דמן דרכו להסתכל בנפשים כמו שבתנהר בפמן ע"ש סי' ק"י אבל בספר דנים מן תלמיד חכם בספר נגרי ו וכתב בעל המחנר בספרו ב"י בס"ח סי' כ"ם סכן עיקר (ד) ולכן מהוס מה שכתב בלקן בסמן) לנבר׳ אחרינא דאורחיה למירק לא מקבלינן דזראי מירק רק והשתא הדר ומשקר:

כנה וכן נשלח טעות סופר דמוכח שפעה הספר כפר ס (תשו׳ הרמ"ם ופור) ואתרי׳ דפעה כמו שלחרי׳ לאחריות טעות סופר וכדלעיל ריש סי' ל"ט:

ג כל שהוחזק שמו של שלשים יום בעיר כותבין אותו שם ואין חוששין שמא שינה שמו לעשות קנוניא:

ד (פור נסם הרמ"ם) אי קרו ליה וענו מחזקינן ליה בההוא שמא לחובתו כגון שקרא את עצמו ראובן וכתב

לפרי"ם כתתומי"ו וכן לחלוה וה"כ נם כספר דלית ביה חסום מוקדם והפ"ה כתב הטור דלריך להכיר נם שם המלוה והלוקח אבל בספר דאי׳ ביה קנין לעולם אל יעבוד אלא בשעת הלוחה אבל בספר דאי׳ ביה קנין דחפעה שקנה מידו דהלוה בשעבד להמלוה לית ביה חסום מוקדם זהו טעם דהמ"ח והמחבר וכה כתבתי כפי' ב"י דוה לא יתכן להרמ"ם והטור וסייעתיהו דס"ל דים כחתומיהו וכן להחלוה וה"ב נם כספר דלית ביה קנין לית ביה חסום מוקדם והפ"ה כתב הטור דלריך להכיר נם שם המלוה והלוקח כפי' ב"י דוה לא יתכן להרמ"ם והטור וסייעתיהו דס"ל דוקא בספר דאי׳ ביה קנין דחפעה שקנה מידו דהלוה בשעבד להמלוה לית ביה חסום מוקדם זהו טעם דהמ"ח והמחבר וכה כתבתי כפי' ב"י דוה לא יתכן להרמ"ם והטור וסייעתיהו דס"ל

ד בלא קנין נריכין כו' הטעם דס"ל דאין כותבין בספר דלית ביה קנין להלוה לפוד כשאין החלוה עמו חסום דאי׳ כתב לחיפם שחל יבתוב הלוה בספר ואחו חכיום ללות ולא ילוה לו החלוה נאותו היום עד למחר או ל"ומא מוחרא ויהיה בספר מוקדם לכך נריכין ס'כותבו החלוה והלוה יחד לפני הסופר והעדים ויכירו שחות של מלוין ויתן בספר ליד החלוה בפניהן להרמ"ם נם ולשחר נאוחר אפי' אין רוחין סנותן לו מחרי׳ דחסחחא יחנו לו חיד כיון שהוא עמו נשעת חתימה כמ"ם כשי"ע אבל אם אינו מכיר נם שם החלוה שבא עמו אבחחא למיפם שהוא שלוה לו אלא כשאין עמו אלא שלוחו של מלוה לו למחר ויהם מוקדם ויכירו דוקא בשני׳ עמו להעלות שהוא כשם החלוה שלו שילוה בפניהן ויחן בספר ליד החלוה וב

ז וכתב שטר עליו כו' כראה דצריך להיות וכתוב שטר כו"ו וכן תי"ו נכתבת ור"ל שמלוה מוציא שטר עליו כתוב כו שראובן חייב וכו' רוצה לכתוב ולומר מן שמי ראובן כתוב לה מתמיכים ליה כהאי שמא ועני ומכו מוכתי כוותי מכל מיכו ר"ל דהמלוה רשאי לכתוב בשטר שלו מה שירצה לכתוב עליו שטר שוב מיד שהוא חייב לשתעבד מלה דכוותה מיד רשאין הכל לכתוב עליו שטר שוב מיד רשאין לכתוב וק"ל : ח מאחר שלא הוחזקו שם שניים כו' לה קאי שלא הוחזקו עליו ר"ם שמא רשאי שעלה שמו כשמו והודה לוה כ"ג קאמר שאין מוסרין לזה מאחר שלא הוחזקו כו' לה אי הוחזקו שם כשיר שמותיהן שוין אין מוציאין שטר על פיהן אלא ג' לכל לשטר שמא רשאי ג' שעלה שמו כשם שכתוב לעיל מכוי אפי' כדאיכא שנים בני שמותיהן שוין אין מוסרין לו לה קי"ל שני יוסף בן שמעון הדדי בשיר לקח כל ג' מהן מוציא ש"ם על ג' וכ"ם שטר והחתם כמוך והרמ"ם כפ"ד ממלוה מאחר שכת כדכרי המחבר מאחר שלא הוחזקו כו' שיש וכתב ז"ל אחזק היא שאין העדי' מיתתין על השטר אלא כשהעדים כו עכ"ל ינוח נ"כ בתי טעם להריפ שלא מאחר שלו' אין לי שייב שלא מכי שמו וכולה מדת טעמא כיון דמאחר שלא הוחזקו שכי כשש זה והעדים אינן מוסרין אלא כשהלוה והחלוה ליכא למיחש להאי שהעלה שמו כו' דש"כ היו מוסרין שמי שאין מכירין ונם שטרו שלא ה"ם דאין העדים מוסרין כו' קאי שהיש דכריו אבל אפי' לוה שייב כו' ג' טעם למה אין מוסרין דמאחר שזה מוציא השטר מתחת ידו נוכח הי אפי' כהוחזקו שכי יוסף כ"ם כ"ש היכ' שלא הוחזקו שלא מיש' והי קלת דוקא שמתעיל בתרתי ולא מיי' טעמו דהכני והל"ל נם טעמו דהסיפא משום דהמוציא שטר הוא נאמן וכמ"ם ה"ש השטר והמחבר אחר זה כשני יוסף כ"ם לכן כראי דה"ם דאין העדים כו' קאי נמי אסיפ' אמאי אחר העלה שמו כשם במלוה ואפי' שלא הוחזקו אפי' מכירין נם במלוה ואפי' כשרה היא הכרה כשם ונם כשניותיו עיב' וה"כ ג"ל לרמתו כזה שכרי יכירהו כשניותיו עיב' כשכא לקבלו שמיכו זה שמתחו לו ומשכר שם ל' דאפי' לאחרו דכ' יוסף כ"ם בעיר ה' דכל ג' מוציא ש"ם על אחר הוא מה"ט דאין לחוש לרמתו' מאחר שהעדים מכירו להמלוה כשניותיו עין ומ"ם לאחרי' דכל ג' מהן המוציא השטר על אחר הוא בהוחזקו ומהמכר קיבר בהעתקת לשון הרמב"ם . ועי"ל דאפי' מאחר שלא הוחזקו כו' דכת' הרמ"כם ומהמכר קאי נם אסיפא וכה לימדינו דאף אם אין שטר המלוה המלוה הוא שכתב שמא רשאי כשהודיתי לפני עדים (או כיוצא בדכרים אלו) והודאי הוא השטר עדים דכבוה אם היה עוד ג' בעיר אפשו כן והוא תומר עליו בכרי שרשוקו עומד אם כשהודה היו מהמ"ן הדין לעשו דרים והקיר היכ שמא הדין עמו מש"כ היכא שלא הוחזקו שכי בעיר ג' שמותיהן כן וה"ק : ט או שטרו כשם הלוה פי' דוקא כשאו דאמסמא אין לו אלא אם ג' לאחרי שטרו מש"כ כשכיוני וק"ל : י ולא אחרי' כשר עשו עדים שליחותן כו' ל"ם ב"י פנ"ם משטר שהיה אחוה כו עד ג' ואחד או ממקח יכולין לכתוב שטר לאחר דכל זמן שלא עשו שכיהן מעשה שטר אף הרחשון לא עשה כלום עכ"ל ד"ת : יא כל זמן שלא

ה מאחר שלא הוחזקו כו' נעני' שומן כתב זה כראש וכ"כ כשמ"ם ס"ק ת' דאראש אקי לאי לאסיפא אפי' ז' ועי"ש שהאריכו שכי שהמוציאין שוי' מוציאי' אם שטר על אחר כדלקמן אעני' ז' ועי"ש שהאריך - ומיהו אפשי לומ' דנם לסיפא אקי היכ' דאין משטר יוצא מחתת יד המלו' וכדלקמן אעני' ז' כתב"ם שליאית דאם היו מוחזקין שנים היה יכול לומר לאחר אני מיישב משש"כ כשלא הוחזקו ודו"ק

ו וכתב שטר עליו ראובן לוה משמעון וטען השת' לאו ראובן שמי אי קרו ליה ראובן ועני אע"ג דלא אתחזק שלשים יום כההוא שמא חייב :

ה יצא לפנינו שטר וטען הלוה ואמר איני חייב כלום שמא רמאי אחר העלה שמו כשמי והודה לזה או שאמר לא לזה אני חייב אלא לאחר וזה רמאי הוא והעלה שמו כשם בעל חובי ° (ג' הרמב"ם פכ"ד מה' מלוה) מ (ה) מאחר שלא הוחזקו שם שנים ששמותיהם שוים אין חוששין לדבריו :

ו ° (כל המעיין תמו' הרמ"ם נמצא) מי שהוחזק בשם כיני בעיר וכתבו עליו שטר באותו כינוי ואחר כך נודע שהיה לו כינוי אחר ס או שטעו בשכם הלוה או המלוה וכתבו ראובן במקום שמעון או שטעו בסכום המעות יכתבו שטר אחר ° (שם) (ו) (והוא הדין בשאר מעות) י ולא אמרינן כבר עשו ערים שליחותם ° (ר"ן פ' המקבל) (ויש מומרים דאפי' כתבו שטר כשר לא שייך בשטרות לומר שליחותן יא (ז) כל זמן שלא נכתב בו קנין (מ) והמוסר עדיין בתיכה לבעליו ° (ל"מ בשם תשובת הרשב"א ועיין ס"ק ס') (ט) ויש מומרים יב דאין שייך בשטרות כלל לומר כבר עשו ערים שליחותן) ° (פור בשם תשו' הרמ"ם) ויש מי שאומר שאפי' אם לא כתבו אחר אם יתברר הדבר שהוא טעות סופר כשר :

ז היו שנים בעיר אחת שם כל אחר מהם יוסף בן שמעון אין שום אחר מהם יכול להוציא שטר על חבירו ° (פ' המגיה פ' ל"ד מה' מלוה בשם הרשב"א) אם יש בו קנין יג שיאמר לו שטר זה שאתה מוציא עלי שלי הוא והחזרתי לך כשפרעת לי החוב שהיה לי בידך :

הגה

שנעשה השם ונחתם כהוגן עשו שליחותן ושוב אין כותבין ונותנין ע"כ וכתב י' ואפי' בשטרות המחוסרים כתיבה שנעשו שליחותן עכ"ל וכתב הר"ן פרק המקבל שבשטרות שמוסרי' כתיב' שאין המקבל זוכה עד שיגיעו לידו אעפ"י שכתבו ונחתמו השטר כהוגן אלא נגש ולא בשטר שטרו' ע"כ אין מקום לריכים אלו נמי שטר שטרות ומהכרי ה' ח' ע"כ ה"ה מה' מלוה משמע כהכרי הר"ן עכ"ל ר"ת ופ"ה הרבנים הללה כתב כאן בהג"ה וי"ש דאפי' כתבו שטר כו' כל זמן שלא כתבו כו קנין כו' וי"ש דאין שייך כו' משלוק' הרשב"א על הר"ן כוה . אבל לעי"ד שטר"ב לא כיון יפה דפרים דרשב"א לא עליב כלל מהר"ן דפרים דר"ם הר"ן דבשטר שטרו' אין כותבין הייט בשטרי מלוה או בשטרי מכר כשמחרו' ות"ם הרשב"א בתשובה לעיל ולא מחרינן עשו עדים שליחותן אלא נמי נם כו' לא אחת אלא לאפוקי שטר מתנה או שטר מכר אבל בשאר מחריות אבל בשטר מכר כשאר מחריות ובשטר הלוה מודם להר"ן וכתבו מהכרי להריפ וכדברי הרשב"א ס"ם פ' נם פשום ריש דף קע"ג נגי מי שפרע מקנת חוכו ר"ת כותבים לו שטר אחר אבל עדים לא כשלחת כי ריכא אליתי לאפוקי מתוכה אלא עדים עשו שליחותן היכך מוחרין ועושין שליחותן אלא זהו אחר שכתב ורבה אחר בשטר מכר אין לו מחריות ע"כ ופשיטא דשטר הלוה דמי לשטר מכר כאחריות כיון דבשטר משתעבדים לאלה בשטר זה ובכי מוכח כמי כתשובה אחרת להרשב"א אחרית כיון יוסף שימן זה מפורש ז' אחת עדים אלו כיון שהם זכורים עשו כותבים לו שטר אחר כאחרת דבשלמא כו' אלאחת כי ריכא אליתי לאפוקי מתוכה אלא עדים עשו שליחותן והכהיא דבשלמא כו' אלאחת דוקא בשטרו הא לאו הכי לא . ומכי אחרינן כמי לעיל ס"ק ת' אבל עדי השטר עצמן אין כותבים לו שטר אחר כו' ומכי מוכח כמי מחמ"ב דשם ת' שימן אלא ע"ג אחרינן הכ"י לעיל שימן ל"ם תמו' ל"ג והכי מוכח כמי מדברי תשובת הרשב"א שימן תתקפ"ג שהביא הכ"י ור"ת לקמן סי' ע"ג מחו"ב שהשלחתי לעיל שימן מ"ה ס"ק נ' ומכי מוכח כמי מדברי הגאוני אחרי' כשם ר"י והר"ב לקמן ר"ם כ"ר דוקא מדברו הללה אם לאו הכי אין עדים יכולים לכתוב שטר אחר אף אם מזמן הסני מלוה אעפ"י מיודעים שאינו פרוע אעפ"י שליחותן בכתיבת שטר הראשון . ומיישבו כדברי הרמ"ם ומסור והמחבר כאן דוקא כשאינו כתוב שטר אחר דאז לא אחרינן עשו שליחותן הא לאו הכי אחרי' עשו שליחותן ומדברי הר"ן והרשב"א ומן כאן משלוק' ומכל כ"ל עיקר ובדוק ולא כהר"ב ונם על ס"ם ומסו"ם שכתבו כדברי הר"ב יש לתמוהו ג

יוד דכריו

ה מאחר שלא הוחזקו כו' נעני' שומן כתב זה כראש וכ"כ כשמ"ם ס"ק ת' דאראש אקי לאי לאסיפא אפי' ז' ועי"ש שהאריכו שכי שהמוציאין שוי' מוציאי' אם שטר על אחר כדלקמן אעני' ז' ועי"ש שהאריך - ומיהו אפשי לומ' דנם לסיפא אקי היכ' דאין משטר יוצא מחתת יד המלו' וכדלקמן אעני' ז' כתב"ם שליאית דאם היו מוחזקין שנים היה יכול לומר לאחר אני מיישב משש"כ כשלא הוחזקו ודו"ק

ו ומ"ם כשטר שעות כו' כראה דוקא ורלי שעות שכל שפק לא אחתא שטר זה כשר וכבר עשו שליחותן וכמו שכתבתי בא"ת ס"ק ת' ריש סימן כ"כ ועיין שם עוד מדיני' אלו : ז כל זמן שלא נכתב נו קנין אבל כשנכתב נו קנין הוי כאלו הניע לידו וכמ"ש לעיל סימן כ"ם בעי' י"נ ס"ק נ"ו ומוב אין כותבין אחר כיון שעשו שליחותן : ח ומשום"ה כתיבה לבעליו ומבר קונם כתיב' אבל לאחר שהניע לידו שוב אין כותבי' אחר רק בשטר מתנה או מכר כמו שכתב שלא בהחריות כדלקמן ס"ם ס"ק ת' :

ט וי"ש דאין שייך בשטרות כלל כו' דברי הר"ב כאן ונם כדי"ת מתוכים לי שכר"ם הניח תשובת הרשב"א שהביא כ"י חמו' ז"ל כל אחר לעריס כתבו לי הרשאה ואבלו שהיכה כתיקונה מוחזק וכתבין אעליה ק' פעמים שהרי כותבי' ז' שטרות על שדה אחר ומשטר אחר מתנה ואפי' כשם אחר מן מן שאחרין' שבו כדאיתא בפ"נם פשום ילא אחרינן עשו עדים שליחותן אלא נמי נם דכתיב וכן נמי בשטר מכר כל שמוחזק וכותבים כאחריות עכשיו משמעכשיו' ככשיו בשטר זה לשם ככר עשו שליחותן ע"כ וכתב הר"ן פרק המקבל שבשטרות שמוסרי' כתיב' שאין המקבל זוכה עד שיגיעו לידו אעפ"י שכתבו ונחתמו השטר כהוגן אלא נגש ולא בשטר שטרו' ע"כ אין מקום לריכים אלו נמי שטר שטרות ומהכרי ה' ח' ע"כ ה"ה מה' מלוה משמע כהכרי הר"ן עכ"ל ר"ת ופ"ה הרבנים הללה כתב כאן בהג"ה וי"ש דאפי' כתבו שטר כו' כל זמן שלא כתבו כו קנין כו' וי"ש דאין שייך כו' משלוק' הרשב"א על הר"ן כוה . אבל לעי"ד שטר"ב לא כיון יפה דפרים דרשב"א לא עליב כלל מהר"ן דפרים דר"ם הר"ן דבשטר שטרו' אין כותבין הייט בשטרי מלוה או בשטרי מכר כשמחרו' ות"ם הרשב"א בתשובה לעיל ולא מחרינן עשו עדים שליחותן אלא נמי נם כו' לא אחת אלא לאפוקי שטר מתנה או שטר מכר אבל בשאר מחריות אבל בשטר מכר כשאר מחריות ובשטר הלוה מודם להר"ן וכתבוהר מהכרי להריפ וכדברי הרשב"א ס"ם פ' נם פשום ריש דף קע"ג נגי מי שפרע מקנת חוכו ר"ת כותבים לו שטר אחר אבל עדים לא כשלחת כי ריכא אליתי לאפוקי מתוכה אלא עדים עשו שליחותן היכך מוחרין ועושין שליחותן אלא זהו אחר שכתב ורבה אחר בשטר מכר אין לו מחריות ע"כ ופשיטא דשטר הלוה דמי לשטר מכר כאחריות כיון דבשטר משתעבדים לאלה בשטר זה ובכי מוכח כמי כתשובה אחרת להרשב"א אחרית כיון יוסף שימן זה מפורש ז' אחת עדים אלו כיון שהם זכורים עשו כותבים לו שטר אחר כאחרת דבשלמא כו' אלאחת כי ריכא אליתי לאפוקי מתוכה אלא עדים עשו שליחותן והכהיא דבשלמא כו' אלאחת דוקא בשטרו הא לאו הכי לא . ומכי אחרינן כמי לעיל ס"ק ת' אבל עדי השטר עצמן אין כותבים לו שטר אחר כו' ומכי מוכח כמי מחמ"ב דשם ת' שימן אלא ע"ג אחרינן הכ"י לעיל שימן ל"ם תמו' ל"ג והכי מוכח כמי מדברי תשובת הרשב"א שימן תתקפ"ג שהביא הכ"י ור"ת לקמן סי' ע"ג מחו"ב שהשלחתי לעיל שימן מ"ה ס"ק נ' ומכי מוכח כמי מדברי הגאוני אחרי' כשם ר"י והר"ב לקמן ר"ם כ"ר דוקא מדברו הללה אם לאו הכי אין עדים יכולים לכתוב שטר אחר אף אם מזמן הסני מלוה אעפ"י מיודעים שאינו פרוע אעפ"י שליחותן בכתיבת שטר הראשון . ומיישבו כדברי הרמ"ם ומסור והמחבר כאן דוקא כשאינו כתוב שטר אחר דאז לא אחרינן עשו שליחותן הא לאו הכי אחרי' עשו שליחותן ומדברי הר"ן והרשב"א ומן כאן משלוק' ומכל כ"ל עיקר ובדוק ולא כהר"ב ונם על ס"ם ומסו"ם שכתבו כדברי הר"ב יש לתמוהו ג

יוד דכריו

ז וכתב שטר עליו כו' כראה דצריך להיות וכתוב שטר כו"ו וכן תי"ו נכתבת ור"ל שמלוה מוציא שטר עליו כתוב כו שראובן חייב וכו' רוצה לכתוב ולומר מן שמי ראובן כתוב לה מתמיכים ליה כהאי שמא ועני ומכו מוכתי כוותי מכל מיכו ר"ל דהמלוה רשאי לכתוב בשטר שלו מה שירצה לכתוב עליו שטר שוב מיד שהוא חייב לשתעבד מלה דכוותה מיד רשאין הכל לכתוב עליו שטר שוב מיד רשאין לכתוב וק"ל : ח מאחר שלא הוחזקו שם שניים כו' לה קאי שלא הוחזקו עליו ר"ם שמא רשאי שעלה שמו כשמו והודה לוה כ"ג קאמר שאין מוסרין לזה מאחר שלא הוחזקו שכי כשיר שמותיהן שוין אין מוציאין שטר על פיהן אלא ג' לכל לשטר שמא רשאי ג' שעלה שמו כשם שכתוב לעיל מכוי אפי' כדאיכא שנים בני שמותיהן שוין אין מוסרין לו לה קי"ל שני יוסף בן שמעון הדדי בשיר לקח כל ג' מהן מוציא ש"ם על ג' וכ"ם שטר והחתם כמוך והרמ"ם כפ"ד ממלוה מאחר שכת כדכרי המחבר מאחר שלא הוחזקו כו' שיש וכתב ז"ל אחזק היא שאין העדי' מיתתין על השטר אלא כשהעדים כו עכ"ל ינוח נ"כ בתי טעם להריפ שלא מאחר שלו' אין לי שייב שלא מכי שמו וכולה מדת טעמא כיון דמאחר שלא הוחזקו שכי כשש זה והעדים אינן מוסרין אלא כשהלוה והחלוה ליכא למיחש להאי שהעלה שמו כו' דש"כ היו מוסרין שמי שאין מכירין ונם שטרו שלא ה"ם דאין העדים מוסרין כו' קאי שהיש דכריו אבל אפי' לוה שייב כו' ג' טעם למה אין מוסרין דמאחר שזה מוציא השטר מתחת ידו נוכח הי אפי' כהוחזקו שכי יוסף כ"ם כ"ש היכ' שלא הוחזקו שלא מיש' והי קלת דוקא שמתעיל בתרתי ולא מיי' טעמו דהכני והל"ל נם טעמו דהסיפא משום דהמוציא שטר הוא נאמן וכמ"ם ה"ש השטר והמחבר אחר זה כשני יוסף כ"ם לכן כראי דה"ם דאין העדים כו' קאי נמי אסיפ' אמאי אחר העלה שמו כשם במלוה ואפי' שלא הוחזקו אפי' מכירין נם במלוה ואפי' כשרה היא הכרה כשם ונם כשניותיו עיב' וה"כ ג"ל לרמתו כזה שכרי יכירהו כשניותיו עיב' כשכא לקבלו שמיכו זה שמתחו לו ומשכר שם ל' דאפי' לאחרו דכ' יוסף כ"ם בעיר ה' דכל ג' מוציא ש"ם על אחר הוא מה"ט דאין לחוש לרמתו' מאחר שהעדים מכירו להמלוה כשניותיו עין ומ"ם לאחרי' דכל ג' מהן המוציא השטר על אחר הוא בהוחזקו ומהמכר קיבר בהעתקת לשון הרמב"ם . ועי"ל דאפי' מאחר שלא הוחזקו כו' דכת' הרמ"כם ומהמכר קאי נם אסיפא וכה לימדינו דאף אם אין שטר המלוה המלוה הוא שכתב שמא רשאי כשהודיתי לפני עדים (או כיוצא בדכרים אלו) והודאי הוא השטר עדים דכבוה אם היה עוד ג' בעיר אפשו כן והוא תומר עליו בכרי שרשוקו עומד אם כשהודה היו מהמ"ן הדין לעשו דרים והקיר היכ שמא הדין עמו מש"כ היכא שלא הוחזקו שכי בעיר ג' שמותיהן כן וה"ק : ט או שטעו בשם הלוה פי' דוקא כשאו דאמסמא אין לו אלא אם ג' לאחרי שטעו מש"כ כשכיוני וק"ל : י ולא אחרי' כשר עשו עדים שליחותן כו' ל"ם ב"י פנ"ם משטר שהיה אחוה כו עד ג' ואחד או ממקח יכולין לכתוב שטר לאחר דכל זמן שלא עשו שכיהן מעשה שטר אף הרחשון לא עשה כלום עכ"ל ד"ת : יא כל זמן שלא

נכתב בו קנין ומיישב כתיבה שהיא מש"כ כשטר שיש בו קנין הוא מכוסר כתיבה ליד המלוה או בלוקח : יב דאין שייך בשטרות כלל כו' דדוק בנש דכתי' וכתב ונתן ולא"ת דין מיכיה דצריך שיכתבו בשעל או בלוקח אם שייך לומר שכבר עשו עדים שליחותן מש"כ כשטר שטרו : יג ש"מ לשטר זה שאתה מוציא כו' טעם זה כתב הרשב"ם כפי המשנה שם (דף קע"ב ע"ב) ונם הטו' וכתב וכנמר' (דף קע"ב ע"ב) מיתיתי תנא דכריית' דפליג על תנא דמתני' וס"ל דמוציאין וע"ז וקאמ' שם כנמר' דכשם פליגי דתנא דידן ס"ל כותבין שטר לנוה כלה

מלוה

ו דברי פוסקים וא"ו כו' ולפי ע"ד אין כאן סתירה כלל בדברי המחבר ולפי דעת הר"ב ס"ל לפקפוי דהסור הוא נגד הס"ק - ובפתח דרכי משה כתב על דברי הטור דכ"ם לא משתע כן מלא כת"ם ס"מניר כו' מבל ודאי זה מינו עולם על הרעת כלל שהסור יהיה נגד הס"ם - ונם רשב"ם והגמוקי יוסף ובהרשונים כולם כתבו כת"ם הסור ויוקח בשטר שיש בו קנין רכותבי לנוח בלא תלוה דמל"ב קשה למה כתבו לו בשלימות כשפרע לו ס"ל לקרעו שלא יתבעהו בו כמו שחובעו עתה בפתח שהרי הוא לקח שטר כזה מתחל' לתבעו בו לכך קאמר כ"ם דהכא דמתכוי' שכר כותבים שטר לנוח בא"ם שאין תלוה עתו ומה כן יוכל לומר מה שהזהרתי לך בשפרעת לי ולא קרעתיו הייט משו' שלא הספתי לזה שתתבעני בו מפני שידעתי שטר כזה אינו כלום משום דכותבים שטר לנוח בלא תלוה :

ואין לתקשות ב"ב מיך לקח שטר כזה מתחלה ע"ל דיוכל לומ' מתחלה לא ידעתי משום כזה אינו כלום כי היכי שנוך כתב גרש דאין כותבים לנוח בלא תלוה : (ובלא"ה ל"ל כן לסור ובייעתו אפי' בשעה שאין כוכו' לומר שטר זה שלי הוא ובדי קשה ב"ב מיך לקח שטר כזה מתחלה בלא ורמי ל"ל איכול לומר מתחלה לא הייתי יודע שטר כזה אינו כלו' ומיך לתקשות ליתא מתחלה לא הייתי יודע שטר כזה אינו כלום משום שיוכ' לו' שהזהרתיו לך בשפרעת לי ב"ל דשטי בדינא דאיכ' בשעת פלונת' דתבלי מי כותבי' שטר בלא תלו' בבל ודאי מי אין כותבי' שטר לנוח בלא תלוה וכנון בלא קנין ליכא למימר דמשיקרא שטר דשטר כזה מועיל ג"כ כמאי שני משתע ועוד דבשלמא מתחלה י"ל דשני ולקח שטר מבל משתע שכתן השטר לירו בשלימות לא ס"ל לקרעו דוד"ק) : ואין לתקשות מכ"ל לסור ובייעתו מפי משתע מאחי לא פירש בשעתו דשתע הוא דשתע כתב הלוה לנבדו השטר בלא תלו' י"ל משום דכיון דהתבי' משתע קתני משתע לפו דשתע מיירי בבל נוני בין שטעון לא ידעתי מהשטר וכין שטעון ידעתי מהשטר הוא סשור ובשטעון ידעתי מהשטר מאחי סשור אלא ודאי משתע שיכול לומר התזהרתי לך בשפרעת לי בשלימות לפי שהשתי על זה שטס' כזה אינו כלום משו' דכותבי' שטר לנוח בלא תלוה ובדפי : ואם כן בשטר שאין כותבים בלא תלוה מ"מ לשטון שהזהרתי לך בשפרעת לי ס"ל לשום שיתבענו בו שתשתע נכתב התחלה לו בידיעת שניהם שהרי אין כותבים שטר בלא תלוה - ועל כן הסור שפסק לעיל ס"ם ל"ש כשהרי דעניו בתחותיו זכין לו ואפי' בשטר שאין בו קנין ובבל ענין אינו כלום אבל התחטר שפסק שם בשני ל"ש ס"ב כרב שאי אלא מאחרינן עדיו בתחותיו זכין לו מילק בין יש בו קנין לשאין בו קנין בן ל"ש בברור :

(ולפי זה שם הוא שטר חכר או שטר מתנ' אשטר בלא תהני בשטון שלי היה והזהרתיו לך בשתורה ולקחת מהני דהא קי"ל בשנ"ש משום ריש רף ס"ם דשטר חכר ומתנ' שם המוכר לו השטר לא תורה שתכרנו ומכירתו אלא בדיך קנין תדם וא"כ לשיה צורך להזיר לו השטר בשלא'בלוה שהזיר לו בשם"ת מפני שבוה בתוב בשל שפ"ב, בחכר ומתנה וא"כ לא תהני אלא בשטון בתתת לך התחלה שטר לעצמך וזו"ק :

ומה שתירץ בשם"ע ס"ק י"ג דבשטר שאין בו קנין יראה הלוה לסק' ולומר שלי הוא כו' הוא דוחק גדול שברי עיניהו ריעות שאין הלוה יראה בבך ושוטן כן בל שבן דשם"ת - ונם בשם"ע נוטיף הקשה על דברי עצמו ובניה בס"ע : נם דברי הס"ה רף ע"ח ע"ב לא תאוורין ע"ש : ונם מ"ש הב"ח דשם"ם הוא בשתחבר וב"ל שם אין בו קנין כו' אלא בהיר' בבל להניח בל שפרי החחבר ובשרם שבראה ב"ב דברי לקומי' מהרר התניר שבשנת בב"י סרוקא קנין זעור דרשם משתע רוקא קנין ואע"פ שבב"ח דחק בשם"ת מ"ת אין דבריו ב"ל ע"ם ועוד דא"כ לא ס"ל להחחבר לבתוב שם אין בו קנין אלא ב"ל אפילו אין בו קנין כו' ונם לא ס"ל להזהיר קנין בלל אלא ס"ל לבתוב שתחת בתי"ם בשור וק"ל (ונם מ"ש הב"ח דחי"ם רשב"ם והוא אינו יודע מה שבאינו שאין יכול להוציא על מכירו שטר שאחו בשטו אין לו הבנה בל עיקר ודחק עבמו תחר בפי' דברי רשב"ם שם בפשוטו אין רואר שבלוה בתב שטר זה לרשות והלא שטר זה אינו בלוה בלך בתב והוא בלוה עשטה לרשות שבאינו ע"ז ודו"ק) אלא ודאי בתחתון :

יש בב"ב בפו עירי השטר בעצמן בו' ואפי אינו בשטר לומר בבל דבר שהרי אלו יכולי' לשלם השטות שהרי לא עשו נחר שליחותן ס' התניר והרי"ב שי שבב"ב בתבו בן לדעת הרמב"ם - וב"ב הרשב"ם שתפילו לומר שם שי"ם שתפילו בעירי השטר עצמן אומנו אלא תלוה ע"ם וכן תשיק הריב"ם שם בשם יש מפרשים וע"ם : יב ויבתבו שום פיתן בנון בתן אלו אי אחרון אלו ויבוצא בזה : יג וי"ל דאין בותבי' שם בתוב בשטרות בו' ב"ל הסח"ת ב"ב גם בל"ו והבוח רמיה לדברי מהרר הסור דסי"ם ל' ובדריש בתבתי דאין דמיותין דמיים ע"ם אין בריך לבתוב תלוה בשטר שבל לעולם תלוה בלוה והחלוה בריך וכן בתוב הב"ח שיין שם : מיהו ס' התניר פ"ה אין בריך לבתוב תלוה בשטר מולן וכתב דבשטרי הלוה לא בעינן שם עירו בו' ומשמר שיין שם וכן בתב הב"ח בהרמ"ך מולן בשם הר"ב ס"ם ויש מוחרים דאין בותבין בו' ודלא בשם בשם"ע ורמ"ם פרק ו"ה מה' תלוה ושטר שוף פיתן ס"ם : יד בלי"ם מו' נר"ו בו' פיתן ובבית יוסף בתב דבי' פיתן דשם אלא ליוסף לא בשני עד בשן לשונו ובי"ת בתב עליו וזה לשונו אין דברי נרשן דאין (דלילות לבתוב ב"ר משם הבן אלא על שם הלה דשם בן ס"ל לבתבו קודם שם הבר ולבן נרשה דהוי פיתן עד בשן לשונו ולי נרשה בדברי הבית יוסף דמדברת הרבילות הוא לבתוב ב"ר על שם הלה שעשקין בו עתה והוא בן דאלו לאחר אין לשם עשק בו ומה לשם לברך את הבר ומ"ם דשם בן ס"ל לבתבו קודם בו' לאחר הוא דרך הרבילות

כה אמר לנו יוסף כן שמעון סלי"ם כו' כתב רשכבי אי"כ למיקם דסמ"ק סלי"ם קאי אוסף בתי ולא אשכ"ו שמעון דק"ל כ"ע כתבו קוסם שם סהס ע"ם :

שכותבין על מי שאכיו מי שם כתבו העדים כה אמר לנו יוסף כן שמעון סלי"ם כו' כתב רשכבי אי"כ למיקם דסמ"ק סלי"ם קאי אוסף בתי ולא אשכ"ו שמעון דק"ל כ"ע כתבו קוסם שם סהס ע"ם : (סה) אבל אם כתב כשטר אחי יוסף כן שמעון סלי"ם כו' יוכא כזה לויה מפלוני כו' והעדים מתומים למטה אין זה סימן דמיימינן שמא הסכי הערים לכתוב כך והעדים לא דקדקו ככך דלמו אהובי מלתא קא מסכדי : אבל הם מוציאים שטרות על אחר ולא יכול האחר לומר לא נתחייבתי לך אלא לאחיך ששמו כשמך (מו) שכל מי שהשטר יוצא מתחת ידו מחזקינן ליה בשלו :

הגה • (כי פ"ג דכתובות הריטב"א) אבל אם אין השטר יוצא מתחת ידו. אע"פ שמודה שחייב לו אין יכולין להוציא ממנו אלא בהרשאה שיתבו לו לוה :

ואפ

ענין שלום המכוכב ויש בו אורי דמיבת המכוכב לאו דוקא בחתימה הוא דעיקר חתימתו ויש בו אורי אמא"כ אלו הוא כותבין יוסף כ"ה בן שמעון הים הפס' אחתימה דל"ה בן שמעון לאו חתימה היא כלל . בן כ"ל . דאלו לא"ם חתימה ק"מיים תיקני דהא כתב הכי' בלאנן ענוה סי' קכ"ם בסס תשובה מהכנסיה אכ"כ הר"ב בשם הסוף ס"ל אם הכיבור לבן לאחר יכתוב הכיבור קודם שיכתוב אם הלה ואם כתבו אחר כך פסלו מהרי"ל ומאי דאמרי' בסוף אחרי אבל בדיעבד/ניחא . מיהו י"ל דהא דפסלו מהרי"ל היינו היכא דפשיר לכתוב אחר וכן משמע מלשון התשובה שכבשיות בכי' סי' ות"ל בם שכתובה מהלכה בן אורי התכוכה וייפס פסלו מהרי"ל משום דקאי התכוכה על אורי הכתוב נגדיה אלא כך יש לכתוב שהלכה התכוכה וייפס בן אורי אכ"ל ולפי זה ל' הר"ב בא"ע סי' ס"ם אם שכתב אחם ואם כתבו לבסוף אסול אינו מחוקן דה"ל לכתוב ואחינו אסול אלא היכא דפשיר לכתוב אחר וכן בלבנה בשבן אחר אם סי' קכ"ם בא"ע סי' ס"ם אלא כתב רק ואחין לכתוב כן ולא כתב שבדיעבד אפשר דכיון דכותב בלשון הזה דעיקר כדיעבד . ועוד ל"ל דשאר תשובות משכבשיות סיינו משום דשאר אחרי התכוכה בן בן בשטר ויש כתוב אחם ואחינו בן ואחינו בן בן אחרי ואחינו בן בן אחרי ואחינו בן בן אחרי

ואם יש בירו שובר מאחר מהם אין שום אחר מהם יכול לתבוע שיאמר לכל אחד מהם אתה כתבת לי זה השובר ומיהו אם יכתבו הרשאה זה לזה יגבה אחד מהם שהרי הוא מורה שלא פרע אלא לאחד ואם יטען פרעתי לשטכם וצוותי לכתוב שובר אחד כי הוא יספיק לי להראותו לכל מי שיבא מכם לתבעני חובו טענתו טענה ולא יועיל הרשאה:

ח (סור סעיף י"ו נסמן הרמ"א) במה דברים אמורים כשאין משולשים לא בשטרות ולא בשובר כג (יז) אבל אם משולשים בשטרות ולא בשובר על בעל השובר להביא ראיה:

ט מלוה אחד שהלוה לשני יוסף בן שמעון בכ' שטרות והיו משולשי' שניכר שטרו של כל אחד (יח) ונמצא כג אצל המלוה שובר מקוים ששטרו של יוסף בן שמעון פרוע ולא היה השובר משולש ונמצאו שני השטרות בין שטרותיו של מלוה הקרועים הזרע כחם של השטרות ושניהם בחזקת פרועים:

י (סור מנקל התרומות סוף סער ל"ג ומוסף ת"ם ערוך בכורות פ' יש בכור דף מ"ת) שני יוסף בן שמעון שלוה אחד מהם מאחר ונמצא לאחד מהם שרה (יט) שקנה מיוסף בן שמעון השני או שהיו שוותפים כו' אין המלוה יכול לטרוף השדה ולומר אם לך הלוותי מוטב ואם לחבירך הלוותי כיון שאין לחבירך בני חורין הרי לקחת שעבודי וכן כשהם שותפים לא יוכל לגבות החצי מסה נפשך לפי שאין נכסי בעל חוב משועבדים אלא משעם ערב והערב אינו משתעבד אלא במקום שיוכל לתבוע מהלוה עצמו וכיון שאינו יכול לתבוע מהלוה עצמו אינו יכול לגבות מנכסיו (כ) (המגיד) כו' (כ) נמצא שהערב לשני יוסף בן שמעון בין לשני מלוים בין למלוה אחד כשם שאינו יכול לתבוע מהם כך אינו יכול לתבוע הערב:

נ שטר שכתוב בו לויתי ממך מנה ובו סעיף א:

א שטר בערים (א) שכתוב בו אני פלוני לויתי ממך מנה (ב) כל המוציאו גובה בו אבל אם אין ערים אלא שהוא כתב ירו (ג) מתוך שנאמן לומר פרעתי (ד) נאמן לומר לא לויתי ממך אלא מאחר ונפל ממנו ומצאתו:

סנה (מרדכי פ' נ"פ ופסקי רקנטי סי' תל"ו ותשוב' מהר"ם ד"פ פיתחי תקכ"ט) כ (ה) וה"ה פסק דין שכתוב בו פלוני כתיב לכנגדו מייב לשלם למי שמוציאו (ו) שטר שכתוב פלוני מייב לפלוני או לכל מי שמוציאו מייב לשלם לכל מי שמוציאו (ז) ג ודוקא כגון שכתוב פלוני (ח) אלא אם כן כתוב בפירוש בין כח מקמתו לו מלא מקמתו (ט) (כ"י פ"נ"פ נסמן הר"מ והריטב"א) ד (י) וה"ה אם נכתב שטר זה בערב לשני יוסף בן שמעון בין לשני מלוים בין למלוה אחד כשם שאינו יכול לתבוע מהם כך אינו יכול לתבוע מהם:

כג אבל אם מוכלשים בשטרות כו' עיין בשור מ"ם ע"ו וכ"ה דעת סמ"ק דבריו ומ"ה לא כתבתי כאן כי אם בדברי הרמ"א וכן נראה דבכולם טוב טעם לדברי הסור ע"ש: כד אבל המלוה שטר מקוים שטרות כו' כ"כ ל' ופ' כל שהוא מקוים הוא הדין כשאין המלוה נותנו ליתנו ללוה כשיפרענו ועיין לקמן סי' ק"ל סעיף ה' דמשמע דה"ה לשטרות מקוים דאין מחזיר השטר ללוה אלא לאחר שפרעו וכן פירשו דה"ה ס"ל להסור מקוים בקיום בית דין מדרך המלוה לקיים השובר אלא לאחר שפרעו וכן נראה מדברי הסמ"ג והגהות אשיר' פ' השוכר את הפועלים ומהרי"ן שמח"כ סור ומסקינן כיון שהלוו ונפסקו ונתפרקו כתב הגהות אשיר' שם מקוים אבל בנמרא ליתא ותמהו מה"מ בין דברי' שטרות ובין דמתני' הם בין שטרות הקרועים ליתא כלל ואפשר דהגהות אלו ידעו שהם לאחר שפרעו ודה"מ כתב כאן בתמצית ועיין בסמ"ק ובדה"מ מה שכתבתי שם שהשובר הוא מקוים: כד מהגהות אשיר' שם נראה שהשובר שנמצא בידו של הלוה אפילו אין שם שטר ג"כ מקוים ומהני לו כשיבא לתבוע ממנו וא

כלוה עלוני שכתתם בשובר כה בכתך ושלמתי לו ע"פ השוב' ולא עוד אלא אפי' אם כתוב בשובר שכח בכה בכה על אותו עלוני וקיבל מעו'מוה כלוה ל"מ דלא מצי לקייב בהודאתו לחת'ו ולאורועי כת"י כל זמן שאין ידוע שסיב לו כח מהמלוה כנ"ל :

נא ג בלא קנין מצטרפי' פי' לענין זה דהו"ל יכול לטעון להד"ם וניבו נתמן ע"ו אפי' בשטוע' דמצטרפי'וה"ל כ' עדי' אחל אי טעון פרעתיהו זה ג"כ תלוי בשלונתא שכתב הטור והמחבר בסמוך ס"ב דלהי"ה ס"ל בשני' המעיד ע"פ בלא קנין על הלואה דנתמן לומר שפרע בשטועת היסת וכן משמע במ"מ פי"ד דהלוה ע"ש : כ אני

(ח) ואם כתב בשטר שמשעבד עלמו בנך המוליא שטר סוב זה עליון ◦ (תשו' הרא"ש בלל ס"ה סי' ס') אע"ג שידוע שלא היה חייב לו מעולם מ"מ חייב לשלם לו דהרי מ"מ בשתעבד בנדו וכמו שכתבתי לעיל סימן מ' (ט) ועיין לקמן סי' ס"ח סעיף י' :

נא שטר שאין בו אלא ער אחר או אחר מהן פסול ובו ז' סעיפים :

א (ו) ער אחר בכתב וער אחר בעל פה ◦ (טור) ו (בלא קנין) מצטרפין ◦ (ל' רמב"ם פ"ד מה' עדות) ואם אמר זה שלא כתב עדותו כ אני קניתי מידו על דבר זה ולא בא המלו' ולא שאל ממני לכתוב שניהם מצטרפין לעשות המלו' בשטר

ואינו יכול לומר פרעתי ואם אותו שמעיד ע"פ (כ) אומר בפני נוסטר השטר הוי כשטר גמור לגבות בו ממשעבדי הגה

עכ"ל משמע דר"ל דלא תימא שכתתייב לכל מי שיוציאו מפילו נכתה תכה זה אמר זה אלא כיון שכפרע פעם א' או לא מצינו' ביה אבל אם זה שקבלו טוען אלא ידע שפרע לחלוה הראשון ולא ידע משובר זה כגי דלא כתחייב אלא נתנם א' בלבר מ"מ ס"ל כאלו כתחייב לו אחתלה ואם שפרע לחלוה הראשון אין דאפשיר מלפשים שפרע לו ולא כתב שובר ע"ג השטר אלא שהמלוה הודה דאין ידוע בעדים שפרע לו רק אחלוה הראשון כתב לו שובר ככתב ידו דאיכ' לימא לקבוניה שתא אחר שהכר לו שטר זה אלא שובר ככתב ידו ואפילו הוזקו כתב ידו ככית דין קורם שהכירם כיון דכת"י ליח ביה אלא יכול שיוציא השטר לטעון אלא ידע מן הכתב יד וכן אפילו פרע בעדים יכול לטעון לא ידעתי ואכתי כיון שקניתי השטר ובתחילת לכל מי שיוציאו עכשיו וס"ל כאלו כתחייב לי שתלה אין שהלה הראשון שובר כתוב בעדים כיון דשובר בעדים אלא אית ליה א"כ ס"ל לקושה ואיהו דלפשיה מלפשים דהא שהכירן בפוף פרק קמא דחגיגה (פוף דף י"ם) ובתכלר בפוסקים בכתה דוכתי דלית ליה פירוש בשובר מלקוחות שקנו השטר מן החלוה ולא שהכירן דלקושה לא ידעי אלא שובר בעדים אלא אית ליה וה"ם הכא . וכן התכנל בזמנינו שקונין תמרהו"ת מן הזה ואלו הים שתמרה"י בשלה זה הים שום אדם קונה שום שהכרי' דהים מושם שתא אדם לו בעדים או שתא נתן כת"י בעדים שפרע לו : ותו דהיכא לא ידע א"ל בלקח תקן שהכירן ושוב אמ"כ שמא נגיבה כירו ואיהו אלו דמ"מ כריך לשהיר לו תעותיו משום תקנת השוק וכדלקמן סימן שכ"ו וה"ם הכא ופע"ג דכתב הרא"ש ושטו' לקמן סי' ס"ו פוף ס"ו דלא שייך בשטרות תקנת השוק אלא שכיח היינו בשם שטרות דעלמא אבל בשהכרי"ת שבזמנינו דשכיח שובה שקונין מן הזה יותר מן שהשלליש פעשה דשייך תקנת השוק ועוד דבשר דבשהו הרא"ש ושטו שם דבשטרות לא שייך תקנת השוק אלא שכיח שהנו וז"ל ועוד אלא יבא השטר מרשות לבעלי מעריין כשטר כירו כת לשהול השטר שלכך תשיב שפיר שמונו לנבות שהנו שלי' לשהול וכדלקמן סי' ס"ו שייך נמו תקנת השוק ולפי זה הכא בשהכרי"ת בשהכרי' זה שפרע לשלוה הראשון קורם שקבלו זה שריך הקונה לישבע בשהם קנה שהכרי"ת ויטול כדלקמן סי' שכ"ו אבל כירע או בשובר בעדים דשום תעותם לקמן סימן שכ"ו דאין שריך לשהיר לו תעותיו . כן כ"כ בדיבים שלנו : (עיין בשובות שהכרי"ם סי' כ"ו כ : ם ופם כתב בשטר כו' וס"ב נהי שהייב ושכרו עלמו בשטר לפרוע לכל מי שיולים לשלמון שכפיע שטר פרוע לו בשתו שכתב הוא שלמו לפרוע לו ושכ

ע ה"נכעל דעדות שכטלה מקלתה נטלה כולה כמ"ש כסי' ל"ו :
' סברי מפשר שפתחו כו' כתב זה ליתן טעם מפילו אי מתחו
הפסולין קודם הכשרי' וס"ל דכ"ש אם פסולים נמצאו מתוחין
לכסוף דכשר כיון דכשר ככשר הסשר כהכשרי' וכמ"ש כסימן מ"ס
סעיף י"ב ע"ש דשם כתב מור"ם
נהג"ה דעת הסוקלים ופוסלים
כשפפסולי' מתוחין לכסוף : ומ
ונתכטל כדרך שנתכאר ר"ל
שנתכארו יחד כתורת עדות וכמ
לפני כ"ד כו' ו"ש כשטר
הלוואה הדין כן דיכול לכא לב"ד
להם"ד מקדם ולקייבו שבועה או
להעטרף עם אחר כל שלא העיד
עם הפסול בב"ד כמ"ש המחבר
סס"ל ונהג"ה בם"ם ג' שלא
שהמחבר העתיק ל'העור וכטור
כ"כ כתשובה אחשפה שהיה
בלוות ע"ש ועמ"ש בסימן מ"ה
ס"ג : יב ללא כ"כ שהתלק כו'
בטר כתבר שעש שלוק כס"ש
ל"ג ובסי' ל"ו ס"ג : יג ונתכטל
הטשר לדבר ג' כו' פי' שנתכטל
מכח נוף הענין ולא מכח פסול
העדי' מ"ש מתקיים עדותן לגמ'
עיכי' שכטש' : יד שע"פ שהן לוין
מתומי' כו' ל"ד בס קלא דהס שם
לחריס היו מתומי' כו' ג"כ עידי
מסיר ושפ"ר : טו הטשר פסול
עד"ר שם כתבתי דלקי אם יכולו
אלו ע"ידי מסירי' ויעידו לפני כ"ד
שרעו הקלוחה ושכחטר לפניהן
טשר מ"מ ואין כ"ד יכולי' לכתוב
טשר מדש ע"פ כדין עדיש ש
מתומי' על הסש' ונמצא ג' מהן
קרוב דשהי הכא דלא נתפו
פלוקים להלוואה לדבר זה ע"ש :

נב ג אבל נוגה בו את
הקרן כו' כתו'
ובר"ש

נב שטר שיש בו רבית או קרוע ובו ב"ס

א שטר שיש בו רבית פפורש אינו גובה בו את הרבית ג
(ג) אבל גובה בו את הקרן אפי' ממשעבדי אבל אם כלל
הקרן

ר * (ג"י ר"ת ס"ה תה"ד עדות) שטר שהיו עדיו מרובים ונמצא
עד אחד מהם קרוב או פסול ואין העדים קיימים לשאול
אותם (ה) אם יש עדות ברורה שכולם ישבו לחתום שהרי
נתכוונו להעיד ט הרי זה בטל ואם לאו תתקיים העדות בשאר
שהרי אפשר שחתמו הכשרים והניחו מקום לגיזול לחתום
ובא זה הקרוב או הפסול וחתם שלא מרעתם (וכתב נתכאר כל זה
לעיל סו"ס סעיף י"ב) :

ה * (פורם"ה בשם הרמ"ם) צוואה שנמצא אחד מעידיה קרוב
או פסול יג (ונתבטל בדרך שנתבאר) (ו) העד שאינו קרוב אם
זוכר העדות יבוא לפני כ"ד ויעיד ואם יש עד אחר ששמע
הצוואה מבחוץ מצטרף עמו להעיד את"ע שלא ייחתום להעיד :

ו * (פור"ם בשם הרמב"ם) הכותב כל נכסיו לשני בני אדם
בשרות אחת והעדים קרובים לאחד ממקבלי המתנה
ורחוקים מהשני הרי השטר פסול מפני שהוא עדות אחת יד
(ז) אם נסתלק אותו שהעדים פסולים לו מאותו ממון
* (תרוכי פ' קוח ינטין ותשובת ריטב"א בס"י סי' ל"ז תמו' י"ד) (ח)
(ועדות על פה ככי הפי גוכה כפרים להעיד לזה שאינן קרוביו) אבל אם
כתב בשטר אחר שנתתי לראובן חצר פלונית ושנתתי לשמעון
חצר פלונית ונמצאו הערים קרובים לזה ורחוקים מזה זה
שהם רחוקים ממנו מתנתו קיימת שאלו שתי עדיות הן את"ע
שהם בשטר אחר :

הגה * (מהר"ם פדו' סי' מ"ו) וכן אם היו כתובים בשטר כ' לו
נ' דכרים יה ונתבטל השטר לדבר ג' השטר לא נתבטל .
ז (ט) שטר שנמסר בפני ב' ערים גובין בו ממשעבדי יו
את"ע שהם (אינן) חתומים בו ום"ט אם נמצאו עידי
חתימתו פסולים ואפי' ער אחד מהם פסול טו השטר פסול
את"ע שנמסר בפני ערים כשרים מפני שהוא מזיף מתוכו :

נג שטר ש"ש בו רבית או קרוע ובו ב"ס

א שטר ש"ש בו רבית מפורש אינו גובה בו את הרבית ג
(ג) אבל גובה בו את הקרן אפי' ממשעבדי אבל אם כלל
הקרן

הרמב"ם שכתב כאן הרי הוא כחרם יט לפרש כן דהיינו לעניין שמינו כשטר
כמני ערים אכל טוי טער ג' לעניין שבועה - ג"כ דמ"ש הרי הוא כחרם מיירי
שיוצא שחתמו יחד אכל מ"ש דדיין שטר כמני ערים כשטר ערעיו מרוכים לפ"ך
לא כתב הרמב"ם ג' דיינ' אלו מחוכים זה לזה רק הפי הוא דהרי הוא כחרם
נפי"ד מפ' עדות. ומאי דיינ' דיתקיים הערי' כשטר כתב נע' ה' מה' עדות
מפוש דנע' ה' לא מיירי אלא שבטלה מקלת' נטלה כולה ונע"י
מיירי מדיני פסול קורב' ופ"ם וכן הוא להריש ברייב"ם סי' תט"ו וז"ל כי מה
שכתב הרב שלפפי הוא כשטר שחתמו יחד וכן מיירי כשטר שחתמו זה אחר זה
עפוש קנין כו' אכל היכא שלא נודע זה ואזה לחיחר רווח' שבק לף רב
אלפס יורה. כתו שהכריע הרמב"ם
והרא"ש ז"ל דשטר קם לשבוע'
את"ם בעל פ"נ כשם הרבה כתבו'
ע"ש והכי הרכין קאמי עכ"ל
פשוט ע"ש - ומ"כ מ"ש המחבר כאן
דעת בס"ב כלשון ו"ש לאחר שהרמב"ם
פסוק בעל פנר' ומשמע מזה דלא
לפלוג עליו
להמחבר כתב הוא עכמו שמקשתו
כהריי' ז"ל ועור ר"ל שמ"ש הרמב"ם
הרי הוא כחרם הוא לעניין שמינו שטר לגבות מנכי מרי מע"פי ס"ם
עדי מסירה אכל להשמיטני כיון שטר
ס"ם בו ער' מ"ם שמשמיני' לאחר
זה נראה דעת הרמב"ם דאמרי' רווח'
שבק למען דקאים מיכי' ומו שכתב
בע' ה' מה' עדות עכ"ל הרי שחזר
המחבר בפפרו דבק הכית מ"ש בש"
ועל פי זה כ"ל לפרש מ"ש כאן בש"ע
וי"ל לפו לפלוגני אחא אלא לפי
שפשבת דשטר לא הזכיר מזה כלום
כתב דינו של כמ"ב כלשון ו"ש ולא
כתב"ם ופשמ"ם ס"ק ו' שהניחו דשטר
ארשאוה ג"כ לפי' שבועה נגד הטשר
דלא אמרי' רווח' שבק כשטרפלין ב'
ערים דלוחא אלא כדפי' וכן עיקר : ה
אם יש עדות ברורה שכולם ישבו לחתו
פו ונם ויעיד אהכשרי' יהיו כפיסול
כגון אחם רגילים זה עם זה. הא לאו
הכי לא פליגינן לשטר מפקם ואמרינן
דילמא לא ידעי ביה כן כדראה אחפרם
הנ"ל דברי הרמב"ם דהכא
ברי"ף שבטל העיקו' וכ"ל פי' זה ברור
מיהו הרא"ם ס"ק ו' חמהת עולם. ום"ל

דאין אילוק בין ירעי הכשרי כפיסול' אלו לא אלא אפי' לא ידעי נע"י עדותן וכבר הניחו אחו' והאחר לעיל ס"ם ל"ו אגי הטברו' אלעיל"ש : ו הער שמינו קרוב
כו' ומיירי כשטר שמינו קרוב לא היה עם הקרוב בשעת מעשה דאם היו יחד בשעת הנוון ג"כ כשטרפו יחד ותו לא מפני כשיעידו ע"פ. וכמ"ש לעיל סי' מ"ה סי"ב
ס"ק כ"ד : ז אלא כתלק מותו כו' דין זה שכתב הרמב"ם דלוק מועיל בכמן ל"ג לפע"ד ומחקו' שהניח הרמב"ם בלפע"ד דאין רא' וכמו שהגהו דבשו' פוסק
לא מוכר שלוק מועיל בדין זה נם בשור וכ"י לא הזכירו אזא דבר רק הרמב"ם כתב בפפרו כי"ה וז"ל כתב הרמב"ם (כ"ל פרמ"ן) שכקרא כשם שדנשי הרמב"ם) פ'
ה"ה כ"ל דה"ה בשלא נתלק אותו שהעדים פסולים לו אכל אם נתלק אותו שהעדים פסולים לו וכ"כ הרא"ם בתשו' כלל כ' סי' ג ע"ש ומשמע
דפפ"ם אם יראה להריש דלא מיירי כלל אלא שנתלק אותו ממון כשרים לאותו שהם רחוקים לו וכ"כ הרא"ם בתשו' שחתמו הכשרים ואח"כ
וזה לשעיר שזה נכנו וה"משכיהן הוא קרוב ראוי יכול להעידו בכה"ג מהני פלוק קודם שיעיר אבל הכא דפסלי לשטרא משום עדות שנבטלה מקצת' נבטל כולה אפי'
אין הכאה לקרובו שהרי אפי' אם יאחר הרחוק תרו לי חלקי מתחתה אגזכר בשטר ואלק של הקרוב לא תתנו אין שומעין לו כיון דשטרא הוא משום עדות שנבטלה
מקצתה נבטלה כולה וכראי' בפו' ומחמי לה לרין שבפיק לעני זה בהגה"ש מהן קרוב או פסול השטר בטל וא"כ מה יועיל שיתלק הקרוב כיון דכבר נתבטל העדות
מנשטר משום עדות שנבטלה מקצתה נעלה כולה ומתני' הרא"ם פפיק לי' נמי דאין רא' מיירי אלא שחתמו נע"פ ביום אחד ואח"כ הרא"ם כלל מרין זה ע"ש וא"כ דברי המחבר תמוהים דמה
יועיל פלוק כיון דכבר נתבטל השטר וכן משמע להריש נרייב"ם סי' קנ"ט וס"ם בקי"ח דאין פלוק מועיל בנמצא מ' מהן קרוב או פסול ע"ש והיה אפשר לרחוק ולומר
דס"ק המחבר אא"כ נתחלק או מועיל כשיעידו סעדים כן בע"פ נפניב"ד אלא מדברי הרב לא משמע כן ונם בע"ם משמע להריש השטר כשר אע"פ שלו' ואפש' דמיירי
שנתחלק קודם שנכתב השטר רק שכתבו בעדות בשטר כמו שהיה האפשה שכתב נכשיו לפני הם כנ"ל - ודוחק - ועו' שנם נזה ק' מ"ש להמחבר הא פלא לא כזכר דין
זה בהרמב"ם והרא"ם כלל ומהרי"ל כיון דפסלי הכא לשטרא משום דאחי לפלופי בשטר שיאחרו קרוב כשר לפני' וכהרא"ם בהרמ"ם ס"ק ד כמ"ש בפי'
כחלק כשר שייך לומר כן דאחי לפלופי בשטר שטרפת שיאחרו קרוב כשר לפני' ואיכא ריעא דהא ולא ידע בשלוק שהרי אין הבלוק כזכר בשטר אפ"ש כשר דמיירי
שנזכר בשטר שנתלק אותו עלו' וכ"ז אינו משמע בדברי המחבר ונ"ש : ח ובעדות נע"פ בהג"ה בכרי' כו' מיירי דוקא בכה"ג כגון בהחזיר לב' ככי ברש
וכה"ג דאין לערר' בניעה משום קורבה דם"ם לא יאמנו להשבי רק אחני ולא אם היו מעידי' שהכן אחי בכיהו לו אחנים לו אבל היכא סיש לחו' לבניע' משום
קורבה כגון שאין השטר מקוים ובאו עדי' שהם קרובי' לא ורחוקים אשבי לקיים השטר וכה"ג אף בע"פ פסולים דלא עדיפו מ"פ לקיים השטר כלל ומ"ש יש לחוש
משיירים משום הקרוב וכן אם נאנס בשבי' דבר ובאו עדים שרחוקי' לו' וקרובים לב' נראה נכנו מ"י לשטרא אפי' ס"ם ואין כאן הקרוב' ע"ם מהאין ומכ"ז יש לחוש
דאל"ב יש לחו' משיירי' כן משום הקרוב כיון שם"ם לשם להעיד על אחני ודו"ק : ט שטר שאחזו כו' לפע"ד ע"ש לאחפשה דאין זה נב"י לא אמרי' רק אחני
(כן הוא בהרי"ף שלפניכן ע"פ שהגרש וכ"כ הרא"ש והרמב"ן והרשב"א והר"ן והסור לקחן ס"ם ס"ט בשם הרי"ף והב"ח בהג"ה ע"ש) והב"ח כתב וז"ל ומשמע ליה להרא"ש מדעת הרי"ף
דרוקא בנפין ולא בשאול ומיהם בעיבי הרי"ף ק"ח דאחו' לו' ומשמשמים דברי הרי"ף והרשב"א ע"ש אחנר' שכתבו וז"ל ומ"ש ריש"ל בק"ח דאחזות לא ללמד
על עכמה כתבה אלא ללמד על דין מזויף דנפין כו' ע"ש) ובמ"ן בחלקין ע"ש - ובאמת נם הר"ן שם ס"ל עיקר דאין אחני בכ"ג בשטרו' ע"ש שהאריך וכן דעת
הרשב"ם בתשו' ס"ק דנפין ופ' אחנר' וכן משמע מדברי' בתשו' מי' אלף ס"ד ס"ם וכן דעת הראב"ד (אך דעת הרשב"ם ס' אחנר' והרא"ש שבעכה"ם שם דשטר
אחני' כיון דנפין ואחרני' הרחק"ן ובעכ"ת ואח"ן שם משמע להריש דאף בשם אחני' אחני' ס"ם) ובעכ"ת שם בשטר ר"ת ובמהר"ם ס"ק ואנשי שם ב"ב דברי הרמב"ן שהביא הר"ן בשריבו' כ"ב התו' ס"ק דנפין סוף דף נ"ב שם ר"ת (ובעכ"ת שם כת"ש בפק כ"ב דעידי אחני' ובפ"ם
פוא וס"ל כ"ש ר"ת וכמ"ש התו' שם כן בשם ר"ת) דאין נוב"ת אחני' בעידי אחני' ונם אחפקת התו' שם נרא"ן - ובשם כתבו התו' שכן נרא"ן ר"ת וכ"כ הרא"ש ס"ק
דנפין וכן נרא"ן אחני' ב"ר"ש ס"ם דף ל"ג סוף ס"ג אלא כ"ש ס"ג אף בשטרות) וכן כתב בעל העיטור נאות מ' דיני חזק סוף דף ס"ב דלית הלכתא כר"ת בשטרות ע"ש
בעתיק המחרכי דבריו כתב וז"ל ולית לן כר"ת אלא כר"ת אף בשטרות) וכן כתב בעל העיטור נאות מ' דיני חזק סוף דף ס"ב דלית הלכתא כר"ת בשטרות ע"ש
וכ"כ רב הגי נאון נם' חק' ומחכר שטר י"ב דף כ"ו ע"ג ע"ש וכ"כ הריטב"א ס"ק דקדושין בסוגיא דכתן לא"ב על המחר ובתך מקורשת לי כו' ר"ת היא דאחי
עידי חעיר' כתרתי מיהו בשטרות שהם שטרי רמיה קי"ל כר"ת דבעי עידי חתימ' כו' וכן קבלתי מפי מורי כה"ר ע"ש וכ"כ ומ"ש כיון דכל הני רבוותא ס"ל דאין נוגין
מחשבתי בעיבי הטיר' כפי השטר שטרי רמיה קי"ל כר"ת דבעי עידי חתימ' כו' וכן קבלתי מפי מורי כה"ר ע"ש וכ"כ ומ"ש כיון דכל הני רבוותא ס"ל דאין נוגין
אלא מעיר' כתרתי מיהו בשטר שהם שטרי רמיה קי"ל כר"ת דבעי עידי חתימ' כו' וכן קבלתי מפי מורי כה"ר ע"ש וכ"כ ומ"ש כיון דכל הני רבוותא ס"ל דאין נוגין

נב א אבל גוכה בו את הקר ן ר' אפי' הקיור בן רבית הלוריית כת"ם התוקפות ורא"ש ושטר פיסקים וכסור והמחבר ביור' דעה סוף סימן קס"ב

הקרן עם הרבית (ג) פסוד ד׳ מפני שיכא לגבות בו הרבי׳ כנס ׳ (מהרי׳ קורס ר״י) ג (ב) מיהו אם התי״ב מודה נריך לשלם לו הקרן ׳ (מהרי׳ קורס ר״י) ג (ב) ומ

ו ואם כיכר שנעשה בסכין כו' כשעשה בסכין כו' אמרי' במתכוון כעשה כדי לפסלו: ז נקרע בסכין כו' ואינו מעורב בלל: ח נרע טפי כו' ואסור כדרים כתבתי דקיימ"ל דוקא פסלינו בקרע ככפליו אבל נקר בכפליו אפי' לנתרי תולין לומר שמחמת הילוד נקר ואפי' נקרע בכהה תולין שמחמת הילוד נקרע ואפי' נקרע שתי וערב פסול (סור בסס נעה"ט סעי כ"ו) ו (ח) נקרע לשנים ט נרע טפי מקרע בית דין ופסול:

הגה (נעה"ט סס) ואם יש עדים ש שנקרע בהוכח דינו כמי שנחתך שטר קודם וכתבו שנחתך ליכי סימן מ"ש (סס)

י ואם יש נקרע אלא נקרע כית דין אם כרואה לדיין שיש כו קרע בית דין והוסיפו על הקרע כדי להעלים הקרע כ"ד אין נוכין בו (תשו' רשב"א סי' תשע"ו) יא (י) אבל כלאו מכי אין קוסטין:

ב נסחק או נשטשט אם רשומו ניכר כשר ואם לאו פסול יב הרקיב ונעשה כבכרה כשר:

פגה (תשו' הרא"ש כלל ס"ה) ואם אכלו עש או עכברי' כרואה כל שניכר התלוש והלוה ועיקר הענין כסופו מכסרינן ליה:

נג שלא לשנות השטר ובו פעיף אחד

א מי שיש לו שטר על חבירו במנה ואמר עשו לי שנים מחמשים חמשים או שיש לו שנים של חמשים חמשים ואמר שיעשו לו אחד של מנה ג (ג) אין שומעין לו:

הגה (ג' מהרי' וחו') ואפילו ידעינן שאין השטר כרואה פרוש אסור לשנות ד אלא מרצון כלוה: ואפילו יש לו אחד של מאה ואמר שיקרעוהו ויעשו לו אחר של חמשים אין שומעין לו שמא פרע לו אותו של מאה וכתב כליו שובר ויוציא זה של חמשים ויאמר זה שטר אחר הוא ויגבה בו:

נד דין פרעון על ידי שובר ובו ה סעיפים:

א מי שפרע מקצת חובו ה אם רצה המלוה בית דין יעשו לו שטר מכה שנשאר חייב לו ויכתבוהו מזמן ראשון ד (ה) אבל לא עידי השטר:

הגה (הגה"ט פשרי כפ"ו) אפי' שהוא מרצון כלוה אבל מזמן שפרעון ואילך יכולי' עדים לעמוד לו שטר אחר ג שם הוא מרצון כלוה:

(ד) ואם רצה יכתוב שובר ו (כתוקי יוסף פ' בם פשוט) ד

(ה) (המלוה יתן שכר הסופר לכתוב השובר ואם אין שטר למלוה והלוה שנקש מהנו שובר הוא יתן השכר: ה הגה

דאפשר להרי' מדברי' המזמן דשטרי יכולי' לעשות לו שטר אפי' אלא מדעת המלוה ולית לתיתר הכא כלכר עמו עדים שליחותן שאין זה שטר מרם אלא שמעתיקין אותו והעתקה בעלמא היא כו' ע"כ ולפ"ז זה אינו הפ נהריא אחר השטר לעיל סי' מ"ח דעדים אלא כ"ד יעשו לו שטר אפי' מזמן שמחק אלא כראה אלא כא אלא לומר דמזמן בראשון יכולי' לכתוב אפילו מרצון כלוה משום דהוי כמוקדם ומיהא דמזמן שני יכולים לכתוב ואיינו דוקא מדעת כלוה וכן כראה דעת המחבר שם"ס כאן ולעיל סי' מ"ח והיינו כדברי הרב כהג"ה: כ ואם הנה שהלי יכתוב שטר ואף על פי שיעשרך כלוה לשטור את שוברו כתבו מו"ל בסברירה לשלוה כזה • וכתב הכ"ת דם"ם שאין כלוה יכול לכוף אותו שיכתוב הפרעון על השטר • ויש כ"ל דכל זה לא מיירי אלא כשהעדים ע"ם של כל השטר לכך הסברירה דיד המלוה משום שהלוה יכול לומר פרע לי שטרי ואח"כ אבל כשלא הניעו ע"ם של כל השטר כגון שהשטר לשני זמנים ופורע לו לי"ב הראשון וכי אפי' נוטע הסברירה ביד הלוה ואחזיק המלוה להליך לו השטר אפ"ה לכתוב הפרעון על גבי השטר אם יבוא עדים אלא : נ

המלוה יתן שכר הסופר כו' כן כתב כר"ת בשם הל"ף נם פשוט אבל בשאר ליתא כן בתוקפי יוסף שם אלא כתב הל"ף רק דבשלה הכותב שובר בעצל כותן

סבר

סכר הסובר אם הוא בחזקת אמין כוותכא ואיכ נוכא כתבאי כ"ר אלו סיים עריס אלא כתב לה שנריך הסובר כרי אלא תנאם תחבו בעריס אבל בחקו' אביתני' בתוכה כיון שהוא לא נזכרה בכתובתה הוא פורע לבהיא פורעת סכר הסובר וכן פתחין בשטרות דעלמא אפילו אם אכר החלוה הסכר הוא נותן סכר (בלוחר סכר הסובר) עי' לקמן לסוגו וכ"כ הי' מחניר ריש פ"כ"ר מה' חלוה כשם הרשב"ם ועיין שם (ועל פ"ק ב"ת) וא"כ נראה בכך דיל' דפרוע חזקת מונו כיון דהחלוה אין נריך לסובר בכל אלא החלוה נריך לו נריך הלוה לאלם אכר הסובר - ונם מ"ש הר"ב וא"ם אין אכר לחלוה כו' נריך לפרש דחיירי אלא היה לו אכר בכל ונוכא אלא אכר כגון שהתנה עמו בשעת עריס אבל בעריס כה לקמן סימן ע' וכ"נ - ומיה נראה לומר שטעות בקל בספרים ובדברי הר"ב כ"ל בפרוש ב'אכר הסובר כו' יכתוב לו סובר כו' החלוה ואת אכר הסובר כו' אלא הרי"ף והרבה מהפוסקים ס"ק ו' וכן נעיר בזה לא חסחא בכן ובן כר"ת כתב בהגהות מיי' פ"ה מהלכות מלוה וה"ל בכלי' ס"ם בשום החלוה יתן אכר הסובר כתיבת הסובר ואחתא אם דוקא כשיש אכר לחלוה אבל אם אין אכר לחלוה וחלוה מנקא אחבו סובר חלוה כותן האכר עכ"ל וא"כ הכריו בלי"ע : ד

יכתב החלוה סיתת ואפ"ע בעי אמין ניירו של אכר שום פרוטה מ"ח מחתת דאיכ אפילו אחר אכתב הסובר יתן לו חלוה יותר מפרוטה ולפיכך כשאין שבי'בדי יש לו לחלוה ליכתב סיתת עכ"ל ס' החניר - וכתב הגאון גדולי תרומת אכר ס"ג ות"ל ולא הרגיש לחם הוקק לזה אכרי אם לא יכתב אכר האכר בשום פירוש חלוה אי אחתן לו אכרו כהלקחן סעיף ג' ואין לך אחזון גדול מזה עכ"ל - ולפע"ד הוקק ס' הת' לזה דע"כ לא קאחרינן לקחן סעיף ג' אע"ג לפרוע לו אכרו אלא אפילו אכרו לו אכרו אין לו אחזון אלא פרוע פחות אכרי לאחר זחן יחזיר לו אכרו וחלוה רוצה לפרוע לו אחר אינו חייב לקחת ע"כ אחרינן לחלוה אכרי אין לך חזוק זה רק האחן אחנות עד אחר אחחזיר לו אכרו ואז יפרע לך אבל אינכה אלוה אחנות כיון לא יפרע לו כלל עד אחזיר לו אכרו זה לא אפחכה כלל כיון אכחוב לו סובר ולכך דקדק ס' אחי' וכחב אחי' אחחחת רואים אכר הסובר יתן לו חלוה יות' אפרוטה (ויהו נראה דאי"ל הוא דאחרי כן לעיין אכחוב אחת אם הוא פרוט' והיינו אכרו לאחר כמו הוא פרוטה אבל אי"ח לא פי' ס"ם אחם רואים אכרי הוא דאחרי כן ופוסקים לקחן ס"ם ס"ו אכרות אין נאחנין עליהן אחזון אחן ס"ל ליכחב עליהן הכא כי היכא דהוא אלוה פרוטה אחתת רואים אכר הוא נמי לחלן אחפקיר וכה"נ הא ס"ל ליכחב על הכא'אחי'בלבול אלא ודאי ס"ל) ואחע אפילו היה יכול החלוה לעכב הפרעון לגמרי אחתת זה אחתי אבל כיכחב החלוה היכא הכא הלוה אוחזקת אחכאר ניבו ויפקר לאלם אם אין לו אכרו אלא ודאי כה"ג - ונפקא מינה אחן דאין חלוה יורד לעכב החתות אבל אינכה

ניבו הוא קודם פרעון כדי ליפ[illegible] ג"כ אחירה לדברי הגרוני תרומה - ולפ"ז ס"ל הרמ"ם ואחכחר יכחב החלוה היכא כו' ואפ"כ יפרע חובו כו' [illegible] ה הלשון הוא [illegible] כך יפרע [illegible] כו' ויראכא החלוה היכא כו' וכ"ג אכאחן כהוכיח אהלשון אחסוף בעיון זה - לקחן אימן ע"כ ריש סעיף י"ח ב [illegible] כו' וכוכל אכאי [illegible] ת וכן לקחן ריש אימן ק"ם ב [illegible] יאת וכוכל ופירושו כוכל ופא"כ כבכא היכא ופא"כ כבכא היכא אחתות הכ"ל וא"ם הכא - כן נ"ל :

ם הדין עם [illegible] ל ליחן אחתות אפני' כיר כ"ר [illegible] ס"ג : ו אכרוך לאלם לו חיר אם אחזרם ויחן לו אכרו - וכפ' לבוחת לזוב דף ע"ם ע"ר אחם בזה על הר [illegible] ראה לו ליכון אכאכר בעולם אי [illegible] זוב אכרו וכבא הרמב"ם בחשובה (סי' אחקל"ג ע"ם בחשובות ריפוס) לא אחרה על דרך אכיר"ע"ם ואין דבריו מוכרחים [illegible] נם בעיר אוכן כחב על הרבי ר [illegible] וכיו אחכחר - וא"ת כ"ל דאם אפכר לכחות אפרעון ע"ג אכם' אי בינו שיפי יכחוב ואין החלוה יכול לעכב כוס [illegible] : ז אפ"ם אחבי אכרו דלאו ע [illegible] אם קאחר וכלקחן אימן ע"ם ס"ם בכא"ם וכן הוא אכוכר בחבאי"ק עכחו - ודלא כעיר אוכן אכת אפ"ם אחבי א [illegible] ל זה יפוי אפרות הוא ולפ"ז אם כ [illegible] הריב כל זאת לא כחב אכרו ע"ג אפכר עכחו לא אחבי אכרו וכלקחן אי"ע ס"ג ואם"ם נוקים כחב אם כא"ם ע"ם : ח כאכוחנים אכרו כו' כחב כחאכ [illegible] ל"ג אימן קי"ם אכרו אוקרם כאר ואפילו אפקרימוהו לבחלוה ואפילו אלא נאחת אכחפל ועבו' הוא ולאחם אפריך אם נאלנולים וכחב ועריין כ' [illegible] ין כאן ל"ג כלל אם הוקף יעלם על הרעת לעבול אהכור אפוא לחועלת הלוה כאכיל אפקדיחו ונרעו כחו ול"ל אי' אם"ם אפיף י"ח : ש אם זוכרין זאת אפ [illegible] אחתע ולבחחלה יכחוב כאכור זאת אפ"ה יהיו אפר אחתו על אפר אחתו כך וכך ואע"פ דבריהכה אם לא כוכר נו זאת אפכר הסובר כאר וכו לעיל אי' מ"נ אפ' [illegible] כאזוכרים זאת אפכר יש לכחוב לבחחלה כאוכר זאת ובכן וכחאחע אפ"ם ופוסי' ול' אפ"ח אפר ל"ג אוף ח"ם ואפר כ"ו א"ם אנאחפש כוה ונרא"עור דאם אפכר ואע"ם כן כחב כאוכר אחם אלא זאת אלי יריעת החלוה אהסובר אפול אחני אחנרעין כח החלוה אלא כרין וכח"ם לקחן ס"קי"ם ודאי לאו [illegible] אחר אכחכחבי לקחן ס"ק י"ם אפסול : י יכחבו אחם כו' ולא יכחבו זאת באוכר כו' ואחאחע אפ"כ לחוריין לחלוה אכוחנים לת אהסובר אחם אע"ם אחוח חנרע [illegible] החלוה אחני אחכחבו בעלמו יוחע אי אכחבו לת אהסובר אחם כיון אפין יוחע זאת אפכר - ולפי זה אם היה יוחע זאת אפכר בשעת אפרעון ואפ"כ אכחו בעריס אותו לא יכחבו אהסובר אחם כלי יריעת החלוה אינו אחזור ויהיה כלוה כאכוח כרמבין ניחוח אכחבו הוא על אפר אחתו כך וכך והלוה יוצא אובר אכחכחב אחם ויפקיר החלוה אלא כרין ונם לא יכחבו באוכר אחין ויכחבו בו אכחפרעון היא כרמב"ם קורם לזאת בו כגון אכפרעון היא ברמב"ם קורם לזאת בו כגון אכפרעון היא אכחפרעון קורם לזאת בו כגון אכפרעון היא אכחפרעון קורם לזאת בו כגון אכפרעון היא אכחפרעון

ם ללא"כ זוכרין זמן ההלוואה פי' זמן הכתוב בשטר לימת בעמי' ההלוואה אבל לא שיכתבו היום שרצו שתלוה לו דהא כבר כת' שים לחשוש שמא תאחרו ומן ההלוואה בשטר וק"ל : ט שתלוני יש לו שטר פרוע כו' דומה לזה כתב בעטור והמשכיר כתם ס"ם ס"ה בלומ' שטר כין שטרותי פרוע כו' ומשם כלמד דאם היה לו על אחד שתי שטרות הנדון בסוקת פרוע ולא הקנין והא"נ דמסי מור"ם וכת' כל שטרותיו פרוע' כל ל"ד קאמר אלא ר"ל אף שלומ' שטר אחר מי' מכו אומרי' שזהו השטר שפרע עד שיכורר וכן מוכח שם בתשו' הרא"ם ע"ם ועמ"ש בשו' ומהמכ' בסי' ס"נ בא' שמדבר אחר עדי' לויק שטר כו' ע"ש : ' נתכלה כסו' מ"ג ע"ם בשעי' כ"ו וכ"ו מ"ם שם בסמ"ע וכפנ"מ :

נה ם הרי זה קנה כו' עיין כשטר שכתבו ס"ג תשב' הרא"ש כמי שלוה לחבירו ועשה לו שטר מכירה על שדיהו ומכר' לאחר קודם שבא הזמן כו' ע"ש וכתכה מור"ם לקמן ס"ם רי"ף ע"ש : ב משמתינן לשלי' כו' "ייבו כשהיקמלו' ככאן אבל כשהלוה כאן ומודה דשלח כדין בא לידו כייפינן ליה לפקוע השטר או לכתו' עלי' שוב"י כשם רשב"ם מקס"ו : ג עד דמקבל עלי' כל אונסא כו' הכל כשעדיין לא נבה כו משמתינן עד שיסלקו דכל נרע כניקון מצייכין הנור' לסלקו משא"כ כשכבר נבה דשטר כן הוא שם וכדמסי' מור"ם כאן וכ"כ לקמן בסימן קע"ם ס"ם בבה"ע ס"ק : ד ואם נודע לב"ד שהזירו שלא כדין כו' ע"ל סי' ס"ם ס"ו וסי"ו וכ"ל דכאן הכל תלו"ם שלא נבה כו כיון שורת' אינו חייב לו כך כל השטר משא"כ התם דהיכא לימת' המלוה נפל וחייב לו כו' : ה השלים פשטר דה"ל נרעת לשיל כסי' מ"ו כשני"ל ו' כשולחת עדי' שכך אתמו שלריכין לשל' מדיני דנרמי נס כסי' כ"ט ס"כ נס כסי' ל"ם כ"כ שטו' והמשכר דשלוק יש כין דיני דנרמי לנרמ' דכיזקין כמבואר כתו' והרא"ם והשטר והמשכר כתבוהו לקמן כסי' שפ"ו והשלוק שכיניהן הוא כין אם השיזק נעשה מיד ונם אם הוא כרי הזיקא או לא ע"ש ולפי מ"ש בדרישה ובסמ"ע שם בשם ב"ג שהרשב"א והריטב"א מחלקין כין השיזק המנים לו קודם שקיבל עליו לפרעו"ו וכין לאח' שקיבל עליו מכח השמת' וכבו' אמה מחולקי' עם הרא"ם בדהרא"ם מסייב בכל ענין וכמ"ש לקמן השטר והמשכר סימן קע"ם כשע"ש מ' כמוכר שדה לחבירו ומזיקו ולפ"ו היה נראה לומר דלעיל כסי' מ"ו בשתיק המשכר דכרי הרא"ם וכאן בשתיק מור"ם דכרי הרשב"א אלא שא"כ לא ס"ל למור"ם ז"ל לפתוח כאן אלא לפר' דים פלונתא כזה לכך מצוות"ל כמ"ש הרשב"ם ובא הרא"ם מודה בשא ורו"ק : ו ואינו נוגה כו כלומ אלא מכני תרי כראה דהייבו דוק' המוחר במה שעדיין לא פרעו דאלו מה שפרעו כתב הרא"ם שם בפ"ד דנדרי וכתבתי לשמו בדרישה דאינו מוזר ונוכא ממנו ל"ל בכתיבה ומסיר בדין אותי' דשטר וכמ"ש בר"ם ס"ו (ול"ד למ"ש במרדכי והביאו מור"ם בסי' מ"ח דאם מוזר לו בעדי' מוזר ונוכא כו ולא הוכיר שם בתיב ומסיר' דשמא התם דמיירי דמוזר ולוה

יב ללא"כ זוכרי' זמן ההלוואה הכתוב בשטר : יג אלא א"כ זוכרים זמן ההלוואה שכתוב בשטר פלוני פרע לפלוני מבטל כל שטר שיש לו עליו :

הגה ° (תשו' הרא"ם כלל ס"ח סי' י"ם) וכן אם יש לנוף עדים ס שפלוני יש לו שטר פרוע עליו אינו יכול להוציא עליו שטר ולומר ששטר אחר פרוע היה לו עליו (יד) אלא כל שטרותיו כפוקת פרוע"ם (ע"ל סי"ם ס"ה) :

ר אם זמן השטר והשובר ביום א' נתבאר בסי' ס"ג סכ"ו :

ה אם כתוב בשובר דינרי סתם (טו) מבטל כל שטר שיש עליו אבל אם היה כתוב בו כך וכך דינרין ונמחק הסכום ונשאר דינרים או שכתוב הסכום על המחק ולא נתקיים אין דנים בו אלא בפחות שבלשונות :

נה דין שלישות ובו ב סעיפים

א ° (ג' רשב"ם פי' מה מכירה) מי שפרע מקצ' חובו והשליש את השטר וא"ל אם לא נתתי לך ער יום פלוני תן לו שטרו והגיע הזמן ולא נתן לא יתן השליש את השטר שזו אסמכתא היא ולא קניא ואם קנו מירו עליה בב"ר חשוב הרי זה קנה והוא שיתפים זכיותיו בב"ר (ו) והוא שלא יהיה אנוס כיצר הרי שהתפיס שטרו או שוברו בב"ר וקנו מירו שאם לא בא ביו' פלוני יתן זה לבעל דינו והגיע היום ולא בא הרי אלו נותנים ואם עכבו נהר או חולי מלבוא לא יתנו וכן כל כיוצא בזה והוא שיהיה בב"ר חשוב :

הגה ° (טור בשם הרא"ם) וי"ל דלא בעינן שהתפיס שטרו מקח' דקנו מיניה בכית הין מקוב דהייבו נ' דבקיאי בדיני המכתא (ז) ופיין לקמן סי' ר"ו סעיף ט"ו ° (תשו' רשב"א סי' תלף כ"ב וע"ל סי' ס"ה ס"ו) שלים שהקוזר שטר למלוה שלא היה לו להזיר ב משמתינן לשלים ג עד דמקבל עליו כל אונסא שיגרע ללוה מזה ד (ח) ואם נודע לב"ד שהזירו שלא כדין אין דכין על השטר ואם לא נודע לכית דין והוציאו מן השלום כל השטר ואח"כ נודע שהזירו השלים שלא כדין ה (ט) השלים פטור דהוי נרמת בקונין :

ב כמה דברים אמורים שנותנים השטר לבעל ר' כשאמר אם לא פרעתי ביום פלוני יהיו המעות שלתי התנה וישאר השטר קיים כתחלה שאם לא כן הוי השטר שנמחל שעבורו כרי המעות שנתן ° (עיין ס"ק ר') ו (י) ואינו נוגה כו

יג שטר שנכתב סתם כו' ע"ל סי' כ"ם ס"ק ט' ופי' ע"ש ס"ק כ"ג : יד שלא כל שטרותיו כו' כלומר הנדיוה כיר הלוה לזחר נדול פרוע וכל הקתן ס"ם ס"ם ועיין סס : טו מבטל כל שטר שיש לו עליו משמע מיתא נרמא"ן דיר בעל השטר על התחתונה ונמחרי' דילמא לא יהיו עדים שכתוב בשטר וכתבו סתם דכל מאי דליפוק לזורעים - ומשמע דמשקיק לא מקקי מחוכא - ולע"ן אם תקם המלוה שכתוב בשטר דיכרים מהכי תפיסה וכ"כ כ"י סי' זה בשם תשוב' רשב"א דליקום שטרא כיד מלוה ומעות היכא דקייימי לוקמו על שיתבלה הרבר ואי תקם לא תפקינן מיניה עכ"ל וכן משלימי בשפרי תקפו כהן סי' כ"ם ומשמע"ש שם עכ"ל נדולי תרומה סוף שער כ"נ שכראם מהכירו שהרמב"ן מולק מתשו' רשב"א ולימא שלא כמו שכתבתי עיי' שם :

נה ם והוא שלא יהיה מכוים כו' ואם עכבו נהר כו' עיין בשפרי שפתי כהן בי"ד סי' רל"ב ס"ק י"ם מוכחתי דרוקא מוכח דמכוים ולא מכוים וכל שכן לא שכיח כלל הוי מוכח לעניין כרים ואתחון אבל אי שכיח לא הוי מוכח דה"ל לאתכוויי וכתבתי שם בשם הרא"ם ור' ירוחם דעכבו נהר מיירו שכבל הנהר מתי נשחים אז הפקרת שלנים דומנם אלא שכיח הוא אבל אי פשיקי מדנת וכ"ש אוכם דשכיח הוא ום"ל לשמוקי מדעתיה עיי' שם - ועכשיו מצאתי כתשו' מהר"ם שלמה כהן שפר שכי סי' מ"ם שכתב בדברי הפכיים מהם שכתבתי וחלק על הרא"ם ור' ירוחם דכרכרים שלנים נכונים לפע"ר - ושוב מצאתי בתשו' מהר"ן שכון סי' מ"ם שהאריך לפשיב על חשו' מהרי"ך הנ"ל והפכיים כיכרי ונכונתי יע"ש שהאריך ועיין בתשו' מהר"ם מלבים סי' ס' : ד וע"ל סי' ר"ו שם שכתבתי דיניים אלו על כהן כי שם עיקר דיני המשכתא : ג ואם נודע לב"ד שהזירו שלא כדין כו' ע"ל סי' ס"ם ס"ו וסי"ו וב"ל דכאן הכל תודי' דלא יענה בו שורת' אינו חייב לו משא"כ התם דהכי דאיתרע שטר' מ"ח יכול להיו' שחייב לו ע"ש : ד השלים פטור כו' כתב בתשובת חשאת כניחן סי' פ"ה דוקא כשהזירו לתלוה הוי נרמת אבל שטר שאינו פרוע שהזירו ללוה מיקרי נרמי וחייב לו משא"כ התם דהכי דאיתרע שטר' ליט סי' כ' ומי לפרוע שטרות של מניירו דלקמן סי' שפ"ו סעי' כ"ע"ש : ה ואינו נוגה כו כלומ כו' דכרי הר"ב ומשמ"ע מאיכא מתניתין בכאן לפע"ר בכתה דיניי' ע"ש מוכרח מני לפרוש דמיירי בשטר שכתב בו שיתן לו בזמן פלוני ובא הלוה קודם הזמן ומשעבדי לך עכ"ם ואינו נוגה כלום מהשעבדי לך שנם כפירו' הרא"ם פרק ד' דנדרים נראה לכך הוא הדין הוא מתוה (ולקמן מכתוב שנם הרא"ם מודה בשקבל ע"ם) דלמה לא יענה מהשעבדי הקנת תוכו שלא פרע עיין ולריכא למיגזר שמא יענה בו מני אחר שנפרע דלא משכחת נזירה כי אלי בם"ם ופוסקים ומכיון לכו לנרות נזירה שלא כתבו בם"ם ולא מכעיא לדעת הרמב"ן ום"מ ואי ס"ל כ"ע דאפילו בשטר שים בו רבית נוגה הקרן מהשעבדי ולא מיירי"ש שהשתי לעיל ס"כ"ב כתוכת קרן פראתרינן בכי שם"ם המוקדמי' דאפי' מוזן שני לא נבי נזיר שמא יענה בו מוזן דאמרן דהתם אי נבי מוזן דאמרן הרי כל המוזן מכל כאן אפי' יענה הכי' כתוכת קרן מיירי שמא יענה בו רבית כמו בשם"ם דרישה שם - ס"כ ס"ם פרים' דענוה הנה' מהשעבדי ולא נזרי' - שלא אפי' לדעת התוס' ופוסקים דלעיל סי' כ"ב דנזרי' בשטר שים בו רבית כמו בשם"ם מוקדמין כלפע"ד דדוק' התם כיון שהשטר נכתב מתחלה בפעול ס"כ אינה לדמוייה לשם"ם המוקדמים (ס"ב התם שהרבית נתנך מהקרן שיך למנז כיון דפוי כנוף אחר משא"כ בפרע מקצתו דשני עניינים נפרדים הם ס"כ שאני התם דלא ינערך ליפטע וכתם ס"ב לקמן ס"ב שאני התם כיון שנם מלוה נוב כו' וכם"ם לקמן) אבל שטר שנפרע קצתו לא משכחת לפשלו כולו לענין משעבדי ובכי תוכח תמא דאמרי דשם"ם סי' כ"ב (דף קכ"ם) וכבל הפוסקי ושור לקמן ס"ם ס"ב נבי לוה מוחר פרעתי מחכה ועדי' מעיירי שפרע לו כולו דנוב' מחכה מכני תרי ואינו נוגה מלקוחות דאית' התם שטעה לאחרי הלקוחו' אבן מעריס ומכיון דאחרי כולו פרע חשת' הא לא"ם כנון דאחרי כחו הלוה נוב' מחכה אף מלקוחו' ולא נזרי' שמא יענה נם בני הפחר - וכן יש עור לפוכיח כהתם דוכתי בם"ם ופוסקי' - ואי"ם קשה נ"כ על מ"ם הרא"ם ס"ל כרבים וז"ל יתן ויענה כל תוכו מכני תרי אבל מחשעבדי לא שכבר מחל שעבודת מני החוב ושטר אלו כו ופרעו מיהו חוב ולוה כו שכבר מחל שעבודו נפקי מני החו"ב אלא

פרע אינו נוגה כשטר זה משעבדי דחייבו' שמא יענה בו מני הפחר שכפרע כרחמרי' כשם"ם מוקי' ומכני תרי נפי כיה דקני ליה כמיירי ס"ב נבי משעבדי כל החוב ומייירי שכך התנה מתחלה שם לא נתן לו לזמן פלוני שיהיו המעות שכתן לו מתנה ניפטר השטר

כהתחלה

שפתי כהן חושן משפט נה הלכות הלואה מאירת עינים

כבתחלה והאי פירושא ניחא שפי דבקניית אותיו' בעי כתיבה ומסירה עכ"ל
ונראה לומר דאף הרא"ש לא כתב כן אלא בשנויא קמא דגבי כל החוב מבני
חרי אם כן כיון דלא איכפת ללוה בהכי חייסינן שמא יגבה כולו ממשעבדי
ויש לדחותו לשטר מוקדם אבל לפי מאי דמסיק דהיינו כשהתנה שיהיה המעו'
מתנה הא לאו הכי לא גבי אף מבני חרי דאותיות לא מיקנו במסירה לחוד
א"כ כיון שגם מהלוה לא יגבה רק
החבי לא חייסי' שיגבה כולו ממשעבדי
וכדמוכח מפ"ש כוחלין דלעיל גבי
לקוחות דאחרי אבן אעדים סמכינן
וכן בכמה דוכתי משמע דשטר שנפרע
חביו החבי האחר הוא שטר נחור אלא
ודאי כיון דגם מהלוה לא יגבה לא
חייסיב' להכי דחסתמא יתברר הדבר

בו כלום (ו) אלא מבני חורין) :

נו דין שלישות ובו ז' סעיפים :

א (א) שליש בזמן ששלישותו בידו נאמן

ולוה בו ביום עד"ר) וממשועבדי' אפי' אותו שלא פרע אינו גובה
דחייסי' שיגבה בו ג"כ החצי שכבר פרע וכדין שטר מוקדם אלא
שבגביו' מבני חורי' ממנו עצמו לא חששו לגזור הא אטו הא וז"ש
מור"ם ואינו גובה כלום ר"ל כלום אפי' מה שלא נפרע עדיין ומ"ש
אלא מבני חורין ר"ל גוב' אותו
שלא פרע לחוד אבל צ"ע דבד"מ
כתב דגובה כולו מבני חורי'
והל"ל בצדו דהיינו דוק' בכתיב'
עם המסירה :
א נאמן

ע"י הלוה א"כ דוקא במוקדם ורבית וכה"ג גזרינן משא"כ בשטר שנפרע מקצתו דהא הבא ליפרע מלקוחות אינו נפרע אלא בשבועה שלא נתפרע מהלוה וכדלקמן
סי' קי"ד סעיף ד' וא"כ תרתי לא חייסי' שיגבה מה שנפרע ושישבע ג"כ שקר אבל על מוקדם ורבית א"כ לישבע ואפי' את"ל דחבר גלגול יכול להשביעו על מוקדם
ורבית מ"מ הלקוחות לא מסקי אדעתייהו להשביעו על זה וכן משמע בפירש"י פרק איזהו נשך שכתב וז"ל שמא יגבה מזמן ראשון דאיכ' דלא מסיק אדעתיה
לדקדק כל כך בזמן ההלואה ולומר למלוה שטרך מוקדם ומקחי קדם להלואתך עכ"ל וא"כ לשינויא קמא דהרא"ש דגבי כולו מבני חרי כראה לו להרא"ש לדמותו
למוקדם משום שיכול ג"כ לישבע באמת שהלוה חייב לו כולו . וא"כ קשה על הר"ב והנמשכים לדעתו שכתב ואינו גובה כלום ממשעבדי דהא למסקנת הרא"ש אף
בלא התנה גובה החבי ממשעבדי . ולי"כא למימר דדברי הר"ב הם על פי תירוצא קמא דהרא"ש דהא הרא"ש גופיה לא מסיק הכי ועוד דהא שמעא מעליא קאמר
דבקניית אותיו' בעינן כתיב' ומסירה והכי משמע נמי מדברי הרמב"ן והרשב"א והר"ן (ונמוקי יוסף) שהביא ב"י והבאתי דבריהם בקצרה לעיל סי' מ"ח
דדוקא במתנה שיהיו המעות מתנה כו' הא לאו הכי אינו גובה אפילו מבני חרי המקבת שפרע אלא ודאי מ"ש הר"ב אלא מבני חרי היינו החבי שלא נפרע וכן
פי' בסמ"ע והיינו כמסקנת הרא"ש וא"כ קשה דהא בכה"ג ס"ל להרא"ש דגובה אף ממשעבדי וכמו שהוכחתי וצ"ע (ואפי' תימא דאין דעת הרא"ש כן מ"מ לדינא
כ"ל דגובה החבי שלא נפרע אף ממשעבדי ולא גזרי' בכה"ג וכמו שהוכחתי וכן נראה דעת הטור והמחבר ושאר פוסקים שכתבו סתמא הוה שטר שנמחל שעבודו
כדי המעות שנתן . משמע דלמה שלא נתן הוי שטר נחור ולמה שנתן בטל לגמרי ואינו גובה אפי' מבני חרי וכן עיקר : ו ולא מבני חרי כתב הסמ"ע דהיינו
דוקא המותר שעדיין לא פרע דאלו מה שפרע כתב הרא"ש שם בפ' ד' דברים (והבאתי לשונו לעיל בסמוך) דאינו חוזר וגובה ממנו אם לא בכתיבה ומסירה
כדין אותיות דשטר וכמ"ש בר"ם ס"ו כו' אבל צ"ע דבד"מ כתב דגובה כולו מבני חרי והל"ל בצדו דהיינו דוקא בכתיבה ומסירה עכ"ל (ולי קשה דאפי' היה כותב
כן בצדו לא נהירא דא"כ יגבה נמי ממשעבדי אלא ודאי לא שייך הכא כתיב' ומסירה וכמ"ש לקמן) ולפעד"ג דלא נתכוין הרא"ש לומר דיועיל כאן כתיבה ומסיר'
דהא כיון דה"ל שטר שנמחל שעבודו היאך יועיל כתיבה ומסירה דהא בריך למכתב ליה קני לך איהו וכל שעבודא דאית ביה וכדלקמן ריש סי' ס"ו והכא הא נמחל
שעבודו כדי המעות שנתן (ועוד קשה דהא ס"ל מוקדם ודו"ק) ועוד דא"כ היאך קאמר הרא"ש והאי פירושא ניחא שפי דבקניית אותיות בעי כתיב' ומסיר' ה"ל
לאוקמי דמיירי בכתיב' ומסיר' אלא ודאי ה"ק והאי פירושא שיהיה המעות מתנה ניחא שפי דבקניית אותיות בעי כתיב' ומסירה ולא מיקנו במסירה לחוד עד
שיכתוב לו קני לך איהו וכל שעבודיה דאית ביה וזה לא שייך הכא כיון שנמחל שעבודו . כן נ"ל ברור (ועיין מה שכתבתי לקמן סימן ר"ז סעיף י"ב עוד מזה) :

נו א שליש כו' מהר"ש אידלש כתב בס"ף זה בורר דהתוס' ס"ל דאפילו לרבא לא נאמין לשליש אלא משום מגו כו' ולפע"ד לא ירד לעומק דברי התוספות
דהתם אמרי' בש"ס ההיא איתת' דנפקא שטרא מתותי ידה אמר' ידעי' ביה דפריע' הוא הימנ' רב נחמן משום דאי בעיא קלתיה איכא דאמרי' לא
הימנ' רב נחמן א"ל רבא לרב נחמן והא אי בעיא קלתיה כיון דאתחזק בבי דינא אי בעיא קלתיה לא אמרינן אתיביה רבא לרב נחמן סמפון שיש עליו עדים
יתקיים בחותמיו אין עליו עדים ויצא מתחת ידי שליש או שיצא אחר חיתום שטרות כשר אלמא שליש מהימן תיובתא דרב נחמן תיובתא וכתבו התוס' וז"ל אין
עליו עדים ויוצא השט' והסמפונו' מתחת יד שליש כשר משמע ליה אפי' אתחזק דומיא דיוצא אחר חיתום שטרות א"כ יש לפרש לאו דאין עליו עדים כלל אלא יש
עליו עדים ולא ידעי אי פרעי או לא פרעי ויוצאי' הסמפונו' מתחת ידי שליש עכ"ל וכתב מהרי"ש אידלש וז"ל פי' לדבריהם דלא נראה להם כפירש"י להאמין השליש
בכל דבר הואיל ושניהם מודי' כו' דאפי' לרבא לא נאמין לשליש אלא משום מגו דאי בעי קלתיה וא"כ הכא נאין עליו עדים בסמפון מאי מגו איכא לשליש ולכך
הוצרכו לפרש שיוצא השטר והסמפונות מתחת יד שליש דאית לי' מגו דאי בעי קלתיה לשטר וכתבו עוד א"כ יש לפרש אלא יש עליו עדים ולא ידעי אי פרעי כו'
דאית ליה מגו דאי בעי הוה יהיב ליה כבר השובר ליד הלוה עכ"ל וקשה לי על דבריו דהא התוס' כתבו שם קודם לכן וז"ל כיון דאתחזק בבי דינא פי' הקונטרס
שכתוב בו הנפק וקשה דמ"מ נהימניה במגו דאי בעיא קלתיה וי"ל דאתחזק בבי דינא שראוהו בידה עכ"ל ונראה דמשמע ליה למהרש"א דרב נחמן ס"ל דכיון
דראוהו בידה תו לא חשיב מגו ורבא ס"ל דמ"מ חשיב מגו ולפ"ז כ"ל דפירש ראוהו בידה עכשיו הב"ד ותכף שראוהו בידה אחרה פריע' הוא (וכן פי' בספר תורת
חיים והבאתי לשונו לעיל סימן מ"ו וכ"כ בתשובת מהר"א ן' ששון סימן ע"ב והבאתי לשונו לקמן סעיף ו' ס"ק ל"ב וכבר כתבתי בסי' מ"ז סק"ה דהא ליתא ע"ש)
דאלו ראוהו בידה קודם שנפלו החילוקי' ביניהם הא קי"ל דלא הוי מגו כלל וכמ"ש לעיל סי' מ"ז אבל לפע"ד זה אינו דא"כ פשיטא דלא הוי אחר רב נחמן מגו
דאי בעי' קלתיה לא אמרינן . ועוד דבפ' ב' דכתובות דף י"ט ע"א כתבו התוס' והרא"ש גבי מלוה שאומר על שטרו שהוא פרוע כיון דאתחזק בבי דינא מגו דאי
בעיא קלתיה לא אמרינן כדאמרינן בסוף פ' זה בורר וכ"כ עוד התוס' פ' הכותב דף פ"ה ע"א ובפרק חזקת הבתים דף ל' ע"א דכיון דאתחזק בי דינא אי בעי' קלתיה
לא הוי מגו דהוי מגו למפרע כדמוכח בס"ף ז"ב ואם אית' מאי ראיה מייתי הא רבא ס"ל דזה חשיב מגו ועוד דא"כ ס"ל להתו' והרא"ש באמת דכיון דהוחזק בב"ד
לא הוי מגו וזה תמו' דהא ודאי מגו מעלי' הוא דאי בעי לא היה מראהו לפני הב"ד כלל וכמו שהוכחתי לעיל סי' מ"ז אלא ודאי התו' והרא"ש מיירי שהוחזק בב"ד
וראוהו בידה קודם שנפלו החילוקים ביניהם ואח"כ אמר' פריע הוא דלא מהימן משו' דהוי מגו למפר' ולא חשב מגו כלל ומייתי שפיר ראיה מס"ף ז"ב דפשיט' דהתם
מיירי שראוהו הב"ד בידה קודם שנפלו החילוקים ביניהם דאלו מיד שהביאה השטר לפני הבית דין אמרה פריע הוא ודאי לא הוה אחר רב נחמן אי בעיא קלתיה
לא אמרינן ורבא דעליג על כרחך משום דסבירא ליה דשליש אפילו לית ליה מגו כלל מהימן משום דהא הימנוהו לשליש וא"כ מוכח דבעלמא מי שאינו שליש כיון
שהוחזק בבית דין מגו דאי בעיא קלתיה לא אמרינן דהוי מגו למפרע . ועוד דאם כפי' מהרש"א א"כ גם לפי מ"ש התוספות א"כ יש לפרש כו' כ"ל שראוהו
בידו הסמפון דאל"כ פשיטא דלא פריך רבא מידי וזה אינו במשמע בדברי התוספות כלל דהא לא כתבו דמשמע ליה אפילו אתחזק אלא בפירוש הראשון .
ועוד דא"כ מ"מ מאי פריך רבא הא לא דמי כלל דהתם כיון דאתחזק בבי דינא אי בעיא קלתיה ואזלי' בתר אתחז' וכי אתחזק שטר' מעליא הוה ותו לא מצי לבטולי
שטר' אבל הכא אי אזלינן בתר אתחזק הרי מוחזק בשובר מעליא ופשיטא דמהימן לומר שהסמפון כשר כמו שהוחזק והיאך אפשר לו לעשות בענין אחר הרי מיד
שמביאו לפני הב"ד אומר שהוא שובר כשר והלא אם ירצה להכשיר השובר על כרחך מוכרח הוא להביאו לב"ד :

אלא בלפע"ד דבונת התוס' בס"ף זה בורר דלרבא נאמן שליש אפילו בלא שום מגו משום דודאי לכ"ע אי בעיא קלתיה לא הוי מגו כלל כיון שראוהו בידה
קודם שנפלו החילוקי' ביניהם אלא דרבא ס"ל דשליש נאמן אפילו בלא שום מגו משעמא דהא הימנוה לשליש וכיון שהיה כח בידו פעם אחר לשרוף
השטר או למוסרו ליד הלוה אע"ג דהשתא לא מצי למיעבד הכי ותו לית ליה מגו מהימן ופריך שפיר משום דמשמע ליה ברייתא דסמפון מיירי שהשטר עם
הסמפונות יוצא מתחת יד שליש (עמ"ש לקמן סימן ס"ה ס"ק ס"ה) ואתחזק שטר' בב"ד קודם שנפלו החילוקים ביניהם דומיא דיוצא לאחר חיתום שטרות
א"כ יש לפרש דיש עליו עדים ולא ידעי אי פריעי ומשמע דאי אפשר להתקיים השובר בחותמיו מדקתני דישא יש עליו עדים יתקיים בחותמיו
משמע דהשתא דאין עליו עדים היינו דאי אפשר להתקיים בחותמיו ואפילו הכי כי יוצא מתחת יד שליש כשר ואמאי הא הכי סהדי לא ידעי אי פריעי או לא וכן
אי אפשר לקיים חתימת ידייהו (ומשכחת לה כגון ששכחו אם זאת חתימתן שחתמו זה שלא בפני זה ואין כל א' מכיר חתימת ידי חבירו דהיכא דאין יודעי' גוף
הענין בריכים להכיר כל א' חתימת ידי חבירו וכדלעיל סימן מ"ו א"כ מיירי שחתו או הלכו לח"ה ומ"ש התוס' ולא ידעי אי פריעי לדוגמא בעלמא נקטי ואל"ל
דבתירוץ השני מיירי התוס' כשאפשר לקיים חתימת העדים דאם כן ב"ל דאתחזק השובר בב"ד דאל"כ לא הוה פריך מידי ואם כן למה כתבו התוס' בתירו' הראשון
דאתחזק הל"ל כן גם בתירוץ השני ודו"ק) ואפילו הכי מהימן השליש והא השתא לית ליה מגו אלא ודאי שליש מהימן בלא שום מגו כיון שהיה בידו פעם אחר
למסור השובר ליד הלוה ואפשר שאז היה יכול הלוה לקיים חתימתן אעפ"י דהשתא לא מצי למיעבד הכי ותו לית ליה מגו מהימן וקשיא לרב נחמן . כן בלפע"ד
ברור כונת התוספות . וכ"כ הכ"י פ' זה בורר וז"ל פי' דלא מיירי דאין עליו עדים כלל דא"כ אפילו חלוה מודה דאיהו עשאו שליש לאו מידי הוא דאחספא
בעלמא הימניה אלא לומר שאין עדים מצויים לקיימו דכמאן דליכ' עדי' דמי ומיהו כיון שהם מודים שעשאוהו שליש הא הימניה דכי יהביה ליהליה אפשר הוה ליה
לקיומי' ולאו חספ' הוה הלכך השתא נמי מהימן ואף על גב דליכא מגו דאי נמי הוה מהדר ליה ללוה לא מהני ליה מידי כיון דלא אפשר לקיומיה דמ"מ הא
הימניה מעיקרא בשעתא דאפקידו גביה דאי מהדר ליה ללוה בההיא שעתא הוה מקיים ליה אלמא שליש מהימן בלא מגו ש"מ ויש שפירשו שהשטר יוצא מתחת יד
שליש וקאמר דכשר ומתחא קתני בין לא אתחזק בבי דינא בין אתחזק דליכא מגו דהא ודאי תבא לא אתא השתא לאשמועינן דין מגו אלא אתא למימר דשליש
מהימן לעולם ואפילו ליכא מגו דהא הימניה מעיקרא עד כאן לשונו . ואולי גם כונת מהרש"א כן ומה שכתוב דגם לרבא לא נאמין לשליש אלא משום
מגו דאי בעיא קלתיה רבה לומר דאף על פי דלא הוי מגו מ"מ אינו נאמן אלא משום אי בעיא קלתיה מתחלה לאפוקי אי הוה הימניה אחספא אבל פשט לשונו לא
משמע כן : ויהיה איך שיהיה העיקר דשליש מהימן בלא שום מגו וכמ"ש הנ"י סוף פרק זה בורר וכן הוא להריא בהרא"ש וכ"י סוף פרק קמא דמציע'
וכן מוכח בתוספות והרא"ש פ"ב דכתובות ופ' הכותב ופ' חזקת הבתים שהבאתי לעיל שכתבו דבסוף פרק זה בורר מוכח דכיון דהוחזק בבית דין אי בעיא קלתיה
לא הוי מגו כלל והא בסוף פרק זה בורר מסקינ' דשליש נאמן ורב נחמן בלישנ' בתרא אתותב אלא ודאי דוקא בשליש אתותב משום דשליש נאמן אף בלא מגו וכן
הביא הבית יוסף סוף סימן זה מחודש ט"ז תשוב' הרשב"א שהשליש נאמן משניהם ואפילו בלא מגו כעובדא דהוא סבתא כו' וכן הוא להריא בתוספות (ומרדכי
ואגודה) בנטין פ' התקבל דף ס"ד ע"א וזה לשונו דבלא שום מגו הימנוהו רבנן לשליש כדמשמע בסוף פרק זה בורר כו' וכ"כ הרשב"א בחדושיו פ' התקבל
והביא כמה ראיות ע"ש וכן נראה מדברי הטור והמחבר כאן שכתבו סתמא שליש נאמן וכן נראה להריא

מדברי

נן ג נאמן כשני עדים פ' פי' נאמן נגד המלוה והלוה כשני עדים אבל מ"מ אם עדים מכחישין זה את זה אין נאמנים יותר ממנו כמ"ש הטור והמחב' בסמוך סק"י: כ אפי' אם הוא קרוב דה"ל כנאמן על הלוה ועפ"ר: נ וא"ל לישבע פי' אפילו נאמן בלא שבועה ועפ"ר: ד ואפי' כתבו לו שכתדמם ונאבד אותו שכתב לו שכתדמם עכ"ל כהסלישות מה שלא כתבו שם ועיין בכ"י מקס"ד וכד"מ ע' שהריך הוה כשם רשב"ם: ה לא נאמר שלא שמנו כו' אלא מאירין לזכרון בעלמא כתבו: ו ואע"פ שעבר הזמן אבל אם השלים המלוה שטרו בידו ואפילו יעמוד ועבר הזמן ולא עשה יפוי לו שטרו כ"כ הרשב"א בתשוב' ד"מ סי' כ"ד ס"ב ס"ק ס"ב שהריך: ז ואפי' הכחישו לו שמן כו' וא"ל הטו' נאמן ל"מ אם טוען שלא עשאו שלים אלא בתורי פקדון מטרו לידו (והייט שיבא פקדון בידו שלא תגבי ושיזכרנו לידו כשיגערך משא"כ כשכתבו בפקדון על תגבי דהייט שלים ונאמן ועכבנד"מ ד'שכתבי כן לדברי הרשב"א) שמן מועיל לבטל השלישות הוא"ל שהוא מודה שהשמינו עליו דרך פקדון הרי הוא כאלו מה שיאמר אלא שאפילו טוען שלא נתנו אמת ואינו נאמן לומר כי אלא שלים מכיתי כיוצא וכן פלוני נאמן ועפ"ל סי' מ"ה ס"ו שם כתב הטור דנם אם טוען שלוה ממני כבר אמר שפרעתיו ואתה מנאתיו לא נאמן כלל אם השלים שטרו ביד הלוה שכיון שהשלים שוב אין לו כאן עדי' (ועת"ש לס"ק) וכאן לא שייך אותו טעם כיון דטוען שלא השלים שוב אין לו כאן עדי' ואפילו בשלים ק"ל:

כו' ז"ל תשובת הרשב"א שהביא הב"י ומורם י"ר והר"מ - אלא כתב הוא טעל תגבי זה בלבד פוסלם כידו היה בידן שכאשר כבר הגיע על תמון המוכלם ואינו יכול לפוסיף על תגבי שכתב וכן אם אמר בשטר זה שכאשר תגבי כך וכך היה לי עוד לכתוב בו דוחי' דעדים שאמרו תגבי היה דבריהן אבל זה לא כתב אלא שעל תגבי כך נאמר כידו כדי אלא יוכל לומר אמת היקף הוא שלא יוכל לקיים תגבי זה ועוד מוסיף תגבי שאמר בשטר זה שאפילו כתב על תגבי זה בלבד נאמר בידי שלישות זה אפשר לומר אמת נאמן על התגבי דשלים כיד שהשלים יוכל התחת תחתת ידו ע"כ ונראה דנזה שכתב על תגבי זה כתבו נאמר בידי שלישות זה אינו נאמן לומר אמת שיש תגבי אחר אלא כשאומר שאחר שכתב כן התנו עוד תגבי אבל אם אומר שקדים לכן היה עוד תגבי אחר אלא נאמן וכאלו אמר כל מה שיאחר אלא כתב כן כתב ידו לא היה נאמן להכחיש כתב ידו ולא עדיף השלים מהשלים עצמו כן כלע"ד ודו"ק: ד עדיין שלים הוא כו' אבל אם השלים המלוה שטרו ביד הלוה אלא שאומר ליעשה לו פרעה או רין ער זמן פלוני ועבר הזמן ולא עשה יפויר לו שטרו כ"כ הרשב"א בתשוב' ס"ס ע"ש ותשוב' כשב"ח זו שכיא הב"י בסי' שלפני זה מחורש י"ח ז"ל אם זה פשוט שכיון שקבעו לו זמן לפסקו או לפרעותו ולא אמר כלום כתוך הזמן כבר נתפשלה דעת השלים ויחויר הטשר לאלוה עכ"ל וי"ר לכאן דכשהניע הזמן ממילא הוא שייך לא' מהן ולא נרע בשביל זה שנתעצם עדיין בידו וק"ל: ה ואפילו כשהשיג ג' מהם ואמר אלא עשאו שלים כו' משמע אפי' מכחישו ואומר מעולם לא מסרתי בירך אלא נזלתו ממני וכ"כ הטור להריח (והעתיקו הסמ"ע ס"ק ז' וכ"כ בעיר שושן) וכו' מדברי בעל התרומות שכתב בשטר כ"כ מ"ב ז"ל ולא חיישת רוקא כי טעין ליה שקר היית שהיכין דמ"מ הא קא מודה ליה הימנני לפקדון ומהימנים מהימן עילויה בכל מאי דאמר אלא אפי' טעין ליה מר מכשון גזלתו ממני ואיהו טעין לא כי אלא שלים מנית אחרת שלו בעסק זה בידך ונין פלוני ואכי הוא כיון דליכא הרעותת בידיהן משך מאי דאמרו ליה אלא כל מר ומר מודה למנריה מן טעינן אלא לאוקמא פלוגתא בייהו אי הוא שלים או גזלן ממנו' מדעם בזה ודאי שלים הוא וקרא עריין ולאו נוגע בעדות הוא הא לא כפר ליה מידי לנרמי' ולא מקרי בהפוא שעבה בעל דבר כיון דלא טעין ליה כידי הוא וכן קבלה בידינו מסברת הרשבוניים שכתבו הפוטר לחבירו כלי זה שבידך אלי הוא קדין שהפקרתי לך והלה אומר שלים אני בו ושל אים פלוני הוא יבוא הוא ויטול את שלו אין עליו חיוב שבועה כלל דשלים נאמן משביעים אותו ואפשר' מזקה מן הדם מוטא ולא לו והוא"ל ואיתיה תחת ידיה אימו נאמן בהאי לאיכ' בידיהן דמעיקר נקר' ולא בעל דבר ע"ל ומשמע מדברי הבעה"ת והטור דאפי' לית ליה לשלים הנו שהיתן לא שתתו הדברים ועוד דהא הכי שעמא דמזקה מן הדם מוטא ולא לו שייך אפי' לית ליה הנו ועוד שכתבו דאם היה הכשפ כפך שהיתן מן השלים כאמן לו הנו כו' ומשמע להריח דמדברי הרב בהב"ח ובעיר שושן שכתבו בהקום שמן לו הנו כו' ומשמע להריח דמדברי הטור והמחבר מאורים אפילו כשמן לו הנו וכ"כ הב"ח להריח בדיים שיתן זה ז"ל ואפן בריך ליעבע שמקה מן הדם מוטא ולא לו כראם דה"ם דאם הלוה אר החלוה אר שאחרי מה שיתן לו ולהכי אפילו אם נראה בבר בנית רין דליכא הנו אפי' הכי נאמן כיון שהוא שלים משפש דאין הדם מוטא ולא לו ע"ל ולא כתבוב' הפר"ר יוסף פרחי סי' כ' דשתלק בהא בין שית ליה הנו או לא ומשמע שם מדברי הרשבא"ת ושור מיירי דוקא בשלית ליה הנו ע"ש ולישתא אלא כדפי':

אבל נאמת דין זה שמו בעיני הפ"ב לא שבקת מיני לכל בני רכל ז"ל ינזול משל חבירו ויאמר אלי אבי ויעש קנונים עם אים אחר וישלוף עמו - ונראה שכשבא השעל התרומות משברת הרשבוניים לא ידעתי מה דאים אים זו שברי שם כתבו שהוא אומר הפקדתי לך - ובע"כ ל"ל השעל התרומות לא מייתי דאים לגזלתני אלא לאם שהוא שם קודם לכן דאז כיון דהיכא דאמר הפקדתי בידך ולא תניתי אומר אלים ג"כ אין השלים נאמן וידא שם מדבריהם וע"ז כתב וכן קבלה בידינו מסברת הרשבוניי כו': ואקדתי לידת דעת אחר פוסקים והנה ראיתי הרבה פוסקים מולקים על הטעם"ת ובפ"ת והר"מ לא הביאום כלל וע"כ כלע"ד עיקר לדינא כדעת הפוסקי' דכוותי' שדעת השלים נאמן היכ' שבשעל דבר שכאשר וכאו שאמר: והנה הרא"ש בתשובה כלל ס"ת סי' כ"ב כתב ז"ל אם לוי אומר בפניהו ובידו שטר שיש לראובן על שמעון ואומר ע"מ כן נתנו לי שאמוראו לשמעון כי אתל לראובן ואומר שטר זה נתנו לי אמתי נפל ואמלו צריך לוי להמציא לראובן ולא דמי להמיא דע"ז בורר אמר' ידעל' נייה דפריש הוא ואיתל' רב נאמן דהתם מולם השטר בידם אבל הכי לוין לראובן מוחה שהשלים בידו לוי כלום ע"ל הרי להריח ללא כנפל התרומות ותמיה לי על הטור שכתב כדברי בעה"ת ולא כהרא"ש אבינו - ונראה לי שכ"ת שהרגיש בזה וכתב וז"ל ונראה דהבינו מזיל לשעמיה דהכריע כבעל בעה"ת בזה ולא כהרא"ש אבי"ע לעיל ס"ם מ"א סעיף י' על דברי הריטב"ה דכשהקדיק המלוה השטר בידו אחר שלא הלוה נאמן לומר פרעתיו ואחני נפל ואחה מנאתו ואף על פי שלא הקדיק לו בעדים כי אם שהלוה הקדיק אבלו בתנו שהם מחזירו בידו לבדו ואפי' אמר נאמן לומר דשלים הוא על תנאי כך וכך בתנו שהיה מחזירו לזה ולא כהרא"ש ע"כ ולא נתחוורו לי דברי הרא"ש למה לחלק בין אמר שהם מחזירו לזה ולא כהרא"ש ע"כ היא נופלים אחרי כח' נם מ"א ולא כהרא"ש - ועוד דל"ר לם מ"א דהתם נאמן משום תנו ואכח נאמן אפי' בלא תנו וכח"ם לעיל וכח"ם גם הכ"מ נופלים לעיל הכי נאמן אפי' בלא תנו - ואי הוי פיתת הכי נאמן אלא תנו אינו נאמן לומר שהשלים הוא לי אלא מפני שהוא מוחזק ולא הוי כמו שהוא בידו ולא אמר כלום וכן משמע מדברי הרא"ש ולקמן נתבאר דברי הרא"ש ואפי' אמר שהשלים הוא לי אלא מפני שהוא מוחזק ולא הוי כמו שהוא בידו ולא אמר כלום וכן משמע מדברי הרא"ש ולקמן נתבאר דברי הרא"ש ואפי' אמר שהשלים הוא לי אלא מפני שהוא מוחזק ולא הוי כמו שהוא בידו ולא אמר כלום וכן משמע מדברי הרא"ש ולקמן נתבאר דברי הרא"ש

ובספר גדולי תרומה רס"ך ע"ג הביא דברי תשו' הרא"ש בתשובה וז"ל ותשובה וכי תפש' סיכחים הרא"ש דכי נפל שטר ולאי מחתם ופ"כ אפי' לפי סעמא דאוכן אום מנאו מן השטר כלום ע"כ ולפ"ד אין לחלק בין אמר

דין ומצע למשקל להורות או לכפור אם נתחייב לו בשטר שלום ירוע אם
יורה יפרעהו ואם יכפור ישבע ואשתמין סומן שלא היו דברים מעולם אלא נפל בשטר
ובכה בשטר בירי קרוע ורמוזן סומן אלא היו דברים מעולם אלא נפל בשטר
מירו ואבדו אשתמין וקרעו ואומנ מכ"ד שיחייבוהו לישבע אם פרעו או לא וכ"ר
מייבוהו שבועה על כך ואברהם שנתחייב שבועה על כך תזר ואחר שנתחייב אלא
פרעתי אבל לוי אמר לי בשם רמזן שאסור לשטר ואקרעהו כי אינו רוצה
שאקרע לו כלום ורמזן סומן שאסור לרמזן אלא שמיר אני חשוב · ומשו'כיון
שהוא שתעין אלא פרע לרמזן אלא שאומר שלוי אמר לו בשם רמזן שיסול
השטר ויקרענו כי רמזן כפר בזה דאפי' אם היה לוי עומד בפניהו ואשם'ניהו
ורמזן אם תלוה כן נתנו לי ואמר שאסורהו לשתעין כי אחל רמזן ורמזן
היה אומר אקר הוא אלא אחמי נפל היה לריך לאסורהו לרמזן ולא דחי לאסי'
דזה כוזר דאפקידו אסי'כיון ובימ'רב לאחן שהחם הוא אלם בשטר
ואשלים נאחן אבל אכ'אין רמזן אוד שאשלים ביד לוי כלום אלכך אין
לוי כל ס וניון שהוא שתעין אלא פרע לרמזן מייב לקרוע לו כל אם רוצה
כתוב בשטר עכ'ל ואכזאלי דברי נפל גדולי תרומה ניכר אלא עיין בתשובת
הרמ'ם עצמו רק בשתיק תשו'הרמ'ם שהניח ע'י ועכ'ב כתב נ'כ בתשו'הרמ'ם
בתשוב' כלל ס'מ סימן י'ז כתשר הוא כ'ו ונאחר הוא נפסי'כ'ב ע'ם :

והשתא

אחי כמי שפיר אם נלא נאחינו הרמ'ם ללוי כתבו אלא נלא
מייבו הרמ'ם לשלם משום ביון שחוד'שלא פרע ולא כתו שנרע'מדברי הפ'מ
שהאחי נשמון הלכות'ם מן לוי נאחן אפי'נשתם שמייך לומר שיש לו מנו
שהיה יכול לישבע ע'ם : ומ'ם כלאר מדברי תשו'הרמ'ם ראחי'שלוי מודה
שהוא שלם לא אמרי'מוקם מין אדם מוסף ולא לו וכמ'ם שבעם'ת אלא מין
כדבריו כלום מדכתב הלמ'ם דאך דוה כורר הוסלם בשטר בידה אבל אכא מין
נאמן מודה שאשלים כו'ועיי דאל'כ ס'ל לרמ'ם לשטוק עכ'פ ליפטר מהלום
שהוא כגר העד אלא מחל לו רמ'ם שאין הלום יוצא מזה לא בשבו' אפ על
פי הער הנביעי'כדלקמן סי'ע'ם סעיף כ'ג ומדשתק הרמ'ם בשלושת שחייב
לו לשלום כל השטר אלמא ס'ל דבל שחכחים השלים אין השלים נאמן כלל
ואינו יכול להוות עד בדבר הנוגע בעדות הוא כיון שהוא מכחישו ותוכע את
השלים שאחו וכן משמע להדיא מדברי תשה הרמ'ם בתשו'הולק על השעם'ת
וכמ'ם לקמן ס'ק כ'ו ע'ם וכ'כ בתשו'מהרשד'ם סי'ע'ו הרמ'ם בתשו' חולק
על השעם'ת ע'ם :

ולמדנו

מהשו'הרמ'ם דמי שאומר לחתם נתת לי כלי זה ליתנו לפלוני
והמקבל אינו יורע ואנוהן מכחישים השני' ואומר אלא נתנו
בידו שלולם לריך השני' להחזירו לנהנוהן אפי' יש לו חנו שהוא יכול ליתנו
עיכו לבינו להמקבל ואפי'נתנו כבר להמקבל נריך המקבל להחזירו לו כיון
שאינו יורע אם לא ע'ם השני' : ועור למדנו מהשו'הרמ'ם דאם תורם
שהשלום בידו על פי פיהם מנאי ומכחים את השני' ואומר אלא נתקיי' שהנאי
נאמן השלים אע'פ שהמקבל אינו יורע מהמתי והשלישות והמקבל הרמ'ם
דהחם היכלם בשטר בידם אבל הכא הוה לחן לאחן חוזם כו' ולא אמר החם שוטן
אלמה נזרקי פרעתי אבל הכא הוה שחשון אלא פרע אלא חשמן דסניר' ליה
לרמ'ם דהחם נאי חלוק בין שטען אלוה פרעתי או לא · ומכי מוכח
נאי בס'ם בנשען ע'המקבל (רף ס'ר ע'ב) דעלנחייבו דרב סוכא ורב סברא
הוא בשלי'מיכה יוצעת דאל אחרי' החם ואומר רב סוכא דאי אחלם אאלי
בידי לגירושין ואביא ניהלי'מסיחי' ואפ'ם לא עלינ רב סוכא אלא נשען
דאוי מילחא דאיסור'אבל בחחון דאחיכם לחחילם מוכח ואביאית'בס'ם החם
להריח ובס אחשען לא עלינ אלא בשבחיכם יאר בעיר וכח'ם רש'י ותוס' ושאר
פוסקים ס'ם · ונראם דבזה אפי'לית ליה חנו יכול ליחנו לחחקבל ראיון
דאחמת ליה לרמ'ם דנהך דע'ז כורר מיירי בכל נוכא כיון שוטן כלום כרי
אי לא ככר הוכחתי לעיל דס'ל לרמ'ם דנהך דע'ז כורר ליכא לאלי חנו
נאמ'ם מחיחן · ואכי הוכא נחי חמ'ם החום'ואשנורה נאשן ע' החקבל
דשלי'מחיחן אפי'לו אלא חנו ואכר הוכחתי דאפ'המקבל מיירי שאין החקבל יורע
ואפ'ם מחיחן אלא ודאי הוכא דחורם שאשלו אלי' אפי'לין החקבל יורע
בשלי'נאמן וכן הוכא בחרבי ע' החקבל ע'ם :

הנה

כתבתי שרעת הרמ'ם דהיכא שהכחים השלים ואינו יורע אם השלים
נירו לין השלים נאמן · ונם ראיתי בחוסק' דכאשון ע' החקבל
דף ס'ם ע'ם ואנוהם שם שכחבו ו'ל מחיחנין לשלים אפילו בדברים שעשוים
להשתלי ולהסבירו היכא אלא אחר בשחורת אאלא אחא לירים אלא אחורת
אקרון ע'כ'ל הני הוכא לחריש הרמ'ם דהיכ' דהוא שהכחישו ואומר בשחורת
אאלא אחא לירים ולא אשלו אלים לין השלים נאמן :

ונם

לרין הרמ'ם שכחבו שנם'ת ואסור דהיכא דהוא אומר שהקידו
נירו השלים נאמן · אינו נראה לע'ר שהשם ר'ל שהכל הנקרים
יאמרו כן ולא שנקא אחי לכל נרים ואפילו נרכרי' עשויי' להשתלי ולהסבירו
ואיכ' אני ראה יאחר שלים אני ויעשה קנוניא עם אחר ויחלוקו ואין אחיה
אית לית אנו איכול ליחנו לו כיון לנינו נאן אלא ראוהו בירו אם הוא
שהכחישו נרין ליטבע ראל'כ כל שהקדיו יעשו קנוני עם אחר ויעשו אחים ז
ומאחי אחנו'אחר'ת דאוה אחרת שהחר הרין אחר ואחר ויעשו אחים ז
ואין ואחר אחר אחר אחר אחר אחר אחר אחר אחר אחר אחר אחר אחר אחר אחר
לרנינו יורני רבינו בהלכות שלים אם נאחן נשבועה או בלא
שבועה לפי אאין לחם מוסף ולא לו או שאת אאחר שהקנו שבועה בשחון יאבע
נם השלים ואם ראה' רב נאחן נאחן בעל שהקח לוחר לזה שלרחי ולזה לא
שהרחי שחוק הוא בשבועה ועור יש לחרוני אחרים ל'השלים נאחן בלא שבועה
אם שהוא אומר לשקר לשקרון שאחי לך והשחוע שהיה אין לשקרונך בירי
ואלות לשלוני ואלו'לשחוני לשחור שטרנות ואפילו נם שלוני שוכעני לשחוד
לו ער בוכותו ואלו' שהו' אחזן לשחו' עאר כשיעיע לך בכל ואשחוע אומר
אין לי רין ודברי' עם עלון' כי אם עשר לך השקרתי ואחם שחוע לי ועשה שלוך
עשינו אם זה נאחן בלא שבועה ראין אר' אחי' לא אי אחא שאין השוע'
שלשיחו לשו בל שיחנו של שקר לוחר לשלישו. ירחי' ואשיב רבינו ברוך
אחו אני שטרא' נוסח שבשחוע אומ' לשקרון שאחי לך אין זה נאחן בלא
שבועה לוחר אלים אני רמ'ם אינו שקר אלא שלים ויאלוק ויעשה אח אלנו אצן וכל

פשקרים יהיו נאחנים בלא שבועה פ'י אחנו דאי אחר שלים אי'ם'ל
אורה' רבינו אלישיר אלו שאלות שלים ושבועות שאשל מורינו דע שריע'ה
אחיינו שבועה דחייב אלקונים ורחיחי בחקוני'ר'ת שפטרו אשבועה ראין אוא
אוסף ולא לו ולא הניח אם ראי' ז'ל שיעבא וכל אכן אם אחר לשקרון נאחי
לך שפטור אעיני שיעבא כללו של דבר נרחם לי אלנה לאחשב אם שניאם אורי'
שפשלו שלים נאחן ואם אינם אורים שרין שבועה שע'ל וכן נאחנו שיחלוני
ואשר אאשלים אי'ם'ר הניח אאלא שבועה שרין שבועה שע'ל וכ'כ אאחנו
לאחיקה ז'ל אשלי' נאחן שבועה ואם אינו כ'ם ר'ח ור'י וכ'ם ר'ח לרינו שרון אלנה
אאשלים ביכ' דשניאם פשלו אלי' ואחוריש בכך אבל אם אוחר לשקרון נאחי
לך שרין ליאבע ואחר'ה אחנייב אלי' שבועה אאוא אחר לשקרוני' ור'ח
פסק דאלי' נאחן בלא שבועה ואפי' אם אין שליאוחו נירו נאחן נאחי אאחר
כנר כו' ע'ל ונרא'ם ר'ח ור'ח פסק לא קאי אלא אראבי'ה אבל אוחה הוא
לדברי רבינו ברוך וכ'ם בחשו' מיי' - וכ'כ כאנורה שנשין ע' החקבל ז'ל
אחקיל הר'ח ז'ל דשלים נאחן בלא שבועה וכן הוא רגיל לחין ואפי' אם אין
שליאוחו בירו ורוקא שבחוע אוחה שעשלוחו אלי' אבל אם כפר בשליאוחו לא
דאם לא כן כל אדם שחוא אחר אעיני ואחר אלי' ע'ל וכ'ל עוד נאנורה
ספ'ק דחניקא נשם רבינו אחיר דהיינו שאניאם אוחי' נשליאות דאלי'כ כל
נפקר יאם נאחן לאחר שלי' אלי' אלא ודאי אם שנאחן בלא שבועה לאחר אלי
אלי' אוחי' נשבועה' אוחי' אלי' פ'ם :

וכן

אוכח אחרי' החום' ר'ש' אחקבל ואנוחה שכאחי' רשם אחחא החם
לחניח אלנישם אחיר דהוא אומר בלא שעשו אלי' אלא נחנה
שלא נא נירו לא אחינו אלי' אפ'ע דאיכא החם בדברים השעוין לחשתיל
ולאסבירו היינו לשיון שנרין לאחינו לנעליו כיון דלית ליה חנו אבל אי'ת
אוכח דלדברים שיון עשוי'לאשתיל ולאסבירי נאי נהי דאית ליה חנו ואחינן
אשנם חנו אי'ת אשנם אלי'לא אחינן כיון שאכאינו ואומר בלא עשו אלי'
ול'ב נרין ליטבע ורו'ק : וכן אדברי כל הכך פוסקי' שאבאחי אוכח דהיכ'
דלית ליה חנו נרין לאחינו לנעליו היכ' שבעליו אכאינו ואומר בלא עשו
שלים וכרחשתע אדברי החום' ואנוהם ר'ש' אחקבל ואכינן ואלחנו כל'אכך
פוסקים שבאחי' דהיכ' דאכאינו ואומר לאקרון נאחינו לך לאו כל אחינים
לומר שלים אבי אלא הוא בעל דבר ונרין ליטבע ול'ב עשים דנעשל דבר אינ'
דלית ליה חנו כגון בדברים השעוין לאשתיל ולאסבירי נרין לאחינו לשלים:
והכי' אשתע נאי אלישיב' הרמ'ם ואכ'י אש'ק דאניע שבאחנו דשף בלא
חנו אחינו אלישיב' ואכ'ל אש'ק אחניע שבועה כשר ל'ל אשתע דוקא אשום דאיכא
אכל אם אומר אלא היאני' אין השלים נאחן ואכ'י אם אשתע יאחר כן אכאח
ואחאכאחנו אחר אחינו אלא אחינו אלי' אלא אחינו אלי' אלא אחינו אלי' אלא אחינו
אורי' רבינו אלישיר אלו שאלות שלים ושבועות שאשל מורינו דע שריע'ה
אחיינו שבועה דחייב אלקונים ורחיחי בחקוני'ר'ת שפטרו אשבועה ראין אוא
אוסף ולא לו ולא הניח אם ראי' ז'ל שיעבא וכל אכן אם אחר לשקרון נאחי
לך שפטור אעיני שיעבא כללו של דבר נרחם לי אלנה לאחשב אם שניאם אורי'
שפשלו שלים נאחן ואם אינם אורים שרין שבועה שע'ל וכן נאחנו שיחלוני
ואשר אאשלים אי'ם'ר הניח אאלא שבועה שרין שבועה שע'ל וכ'כ אאחנו
לאחיקה ז'ל אשלי' נאחן שבועה ואם אינו כ'ם ר'ח ור'י וכ'ם ר'ח לרינו שרון אלנה
אאשלים ביכ' דשניאם פשלו אלי' ואחוריש בכך אבל אם אוחר לשקרון נאחי
לך שרין ליאבע ואחר'ה אחנייב אלי' שבועה אאוא אחר לשקרוני' ור'ח
פסק דאלי' נאחן בלא שבועה ואפי' אם אין שליאוחו נירו נאחן נאחי אאחר
כנר כו' ע'ל ונרא'ם ר'ח ור'ח פסק לא קאי אלא אראבי'ה אבל אוחה הוא
לדברי רבינו ברוך וכ'ם בחשו' מיי' - וכ'כ כאנורה שנשין ע' החקבל ז'ל
אחקיל הר'ח ז'ל דשלים נאחן בלא שבועה וכן הוא רגיל לחין ואפי' אם אין
שליאוחו בירו ורוקא שבחוע אוחה שעשלוחו אלי' אבל אם כפר בשליאוחו לא
דאם לא כן כל אדם שחוא אחר אעיני ואחר אלי' ע'ל וכ'ל עוד נאנורה
ספ'ק דחניקא נשם רבינו אחיר דהיינו שאניאם אוחי' נשליאות דאלי'כ כל
נפקר יאם נאחן לאחר שלי' אלי' אלא ודאי אם שנאחן בלא שבועה לאחר אלי
אלי' אוחי' נשבועה' אוחי' אלי' פ'ם :

ס הסלים נאמן כו׳ וכן אם כתבו מתק או נרר אחור הסטר
נאמן לומר דהתנאי הסלישות שהיו בכתב עליו נמחק כ״כ תשוב׳
הרא״ם בכלל ק״ה סי׳ ד׳ ע״ש שהאריך וע״ש עוד בסי׳ ה׳ שהאריך
בזה עיין שם׳ מהם שהייב לו מכירו מן הסותפות בלא זה שהסלים
כו׳ עד״מ ד׳ : ט ויכולי׳ להסכיעו
אפי׳ בטענת שמא אפי׳ לזה ס״ם
הכשפה כיניהן בסך המעו׳ ומיי׳
שם בהגמ״ר ז״ל כדאיתא בפ׳ כל
הנשבעין עכ״ל ונראה דר״ל
דאיתא שם השותפי׳ ושלוחים
והנושא והנותן בתוך הבית
צריכי׳ לישבע אפי׳ בטענת שמא
כשהושלם בב׳ מעה כסף וכמ״ש
ג״כ הטור והמחבר לקמן בסי׳
ל״ג ע״ש וה״ה זה הסלים בסי״ם
לקן תרעומת עליו ע״ש : יד
והוליך מתחת ידו בב״ד כו׳ ל״
הטור ואפי׳ נראה דר״ל
שהוליך הסטר מתחת ידו שתם
ושתק עד שנתקיים ואמר פרוע
הוא לו׳ : יה שהלוו רגם בית
שורפו אע״פ דרחוקו עתה בירו
בב״ד מ״מ כיון דהימנוהו מתחלה לתבו בידו והיה נאמן בעיניהם
שלא יקרעגו ולא ישרפנו אז לתבו לבעגדו ה״ל נאמן לנבי דידהו
בכל דבריו ועפ״ר : (בע״ס ואתר שהמלוה לוהו לשרוף והמלוה שבעיהו
ל׳ שטר הסטר ואתר שהמלוה לוהו לשרוף והמלוה שבעיהו
שלים נאמן עב״ל ד״מ) : יב אינו שלא כמשתק כ״כ הטור
והמחבר לקמן ס״ם ס״ה לאפי׳ נמנא שמא סוכר ביד המלוה
על התובע

ם (י) השליש נאמן (י) והוא שלא יהיה ביניהם ובין
השליש הכחשה בסך המעות שבידו דאם כן הוה ליה נוגע
בדבר ואינו נאמן :

הגה במקום שאין לו מנו ס (תרומת ל׳ הטוכל) (מ) אבל
במקום שיש לו מנו ס (מ) ויכולים להסכיעו
ס (הגה׳ מרדכי רבסין) לאפי׳ בטענת שמא :

ס (מבאן עד סוף הסעיף הוא ל׳ הרא״ש מחלוה) (י) שטר שהיי
ביד שליש י והוציא מתחת ידו בבית דין ואמר פרוע הוא
אע״פ שהשטר מקויים נאמן יפ (יפ) שאלו רצה היה שורפו
או קורעו (יב) וכן אם מת השליש ונמצא כתב (יג) יוצא
מתחת ידי השליש ששטר זה המונח אצלו פרוע הוא (ה״ז
פרוע) אע״פ שאין ערים על הכתב (יד) (וע״ל סי׳ פ״ה מדיני׳
מלו) אבל כתב שיצא מתחת ידי המלוה ששטר פלוני פרוע
אפילו היה בכתב ידי המלוה יב אינו אלא כמשתק
התובע

נרר זה וכנון נמקו׳ אלא נהגו לכתוב פרעון או לית תנאי מאחוריו וקיימא
נתנו׳ הרא״ם סם דכתב שמא דהתקן אחורי הסטר אפי׳ מ״מ הוי נוגע בדבר אלא שמא נתנו׳ מ״מ לעשות כן מה שירצו
סטר כלום כו׳ ע״ש אבל במקום שנהגו לכתוב פרעון מאחוריו דיש פוסלים
הסטר לעיל סימן מ״ר ס״ו ס״ב מכל שמא אלא צריך הסלים להסביע בשעת
עגמו ואפי׳ לפיי פוסקים שהבאתי בס״ק ג׳ רבל שהיה ביד שלים בשום פעם
לעשותו שטר כאר הוי שלא כאר תלן ליתא לן דבלן היה יכול לעשותו כאר בשום
פעם דילמא תנאי או פרעון היה כו׳ תעיקרא - כן נלפע״ד : ז ואם אלא
יהיה ביניהם ובין הסלים הכחשה כו׳ ואפי׳ יש עדים שעשאוהו שלים או
שהניחם תורים שעשאוהו שלים ת״מ בשים הכחש ביניהם ובין הסלים בסך המעות

בעדות בלבד ולמה לא יהא נאמן אמו מי שהפקיד שום דבר אבל ג׳ ועשאוהו שלים
בדבר ג׳ ואחר אלא הפקיד אבלו שום דבר ובריך ליתבע מי לא יהא נאמן
בעיני השלישו׳ שהיו כונע בו בלבד והנעשה ת״ש שכתב על זה ובראתריון בקושיות
נבי הן הן שלוחיו ושמא דתקון רבנן שבועת היסת ה״ל שלוחים כונעי׳ בעדותן
בו׳ ואם אמי דבותי׳ היא בו׳ עכ״ל לעפ״ר לא אמי בלל דהתם כונעי׳ בעדותן
בשותו דבר עבמו ע״ש בש״ע דקדושין
פ׳ האומר (דף מ״ג ע״ב) משם״כ
בכל :

ואם כן גם מה שכתבו הסור
והמחבר לאר הבעה״ת
דבשים שכתבה ביניהם בשך המעות לא
הסלים נאמן אמיה לי פוכא ואף שהיי
כבאי לפלוק על הבעה״ת והסור כל
שלא תבאתי בפוסקים לאחרים שחולקי׳
עליהם מ״מ כיון שבראה שהבעה״ת
הודיה כן שכת דבר הפיכה מרבוותא
ובבר בתבאר שאין דעתם כן ונם לא
משתברה בלל דמשום שים שכת שלא
שתאן לא יהיה נאמן בשה שלים
עליו ואין שכתבו לבך בראה כמו שכתבתי
ובלפע״ד בתבתי : ו הסלים נאמן כו׳
וכן אם נתנא שתק או נרר תחתון
הסטר נאמן לומר דהתנאי הסלישות
שהיו שכתב עליו נמחק כ״כ תשוב׳
הרא״ם בלל ק״ה סימן ד׳ עי בלן לשון
סמ״ע ומייתי בתקום שלוה היה בסטר
ביד תלוה׳ לא היה בסול תשום שתק או
נרר זה וכנון נמקו׳ אלא נהגו לכתוב פרעון או לית תנאי תחתון או נרר תחתון
נתנו׳ הרא״ם סם דכתב שטחת דהתקן אחורי הסטר אפי׳ מ״מ הוי נוגע בדבר אלא שמא נתנו׳ מ״מ לעשות כן מה שירצו
סטר כלום כו׳ ע״ש אבל במקום שנהגו לכתוב פרעון תחתון דיש פוסלים
הסטר לעיל סימן מ״ר ס״ו ס״ב מכל שמא אלא צריך הסלים להסביע בשעת
עגמו ואפי׳ לפיי פוסקים שהבאתי בס״ק ג׳ רבל שהיה ביד שלים בשום פעם
לעשותו שטר כאר הוי שלא כאר תלן ליתא לן דבלן היה יכול לעשותו כאר בשום
פעם דילמא תנאי או פרעון היה כו׳ תעיקרא - כן נלפע״ד : ז ואם אלא
יהיה ביניהם ובין הסלים הכחשה כו׳ ואפי׳ יש עדים שעשאוהו שלים או
שהניחם תורים שעשאוהו שלים ת״מ בשים הכחש ביניהם ובין הסלים בסך המעות

בריך הסלים ליתבע בגר התובע התכחישו וכת״ם לקמן ס״ק י״ם ורלה בהב״ח סעיף ג׳ ע״ש : ח אבל בתקום שים לו תנו נאמן
נאמן משום דהוי שלים אע״פ שים לו תנו אינו נאמן להוציא עי שהרי מ״מ הוי לעשות בו תה שירצה בדבר אלא שמא נאמן
שכתב הר״ב לא הוי כדומיא דנאמן שכתב הסור והמחבר וכ״מ רשם ירבה יכול להסביע את אותו שבנהגו אע״פ שזה הסלים תסייעו לא הוי עי תסייע לפשוט
משנוטה ורו״ק : ט ויכולים להסביעו אפי׳ בטענת שמא - לבאורה תשתא ברי״ל אפי׳ שונע שמא הפקיתי בריך ק״ן והסלים אומר לא הפקיתו אבלי אלא ק׳
בריך ליתבע אע״פ שאותו שבנהגו תורם אלא קבל אלא ק׳ ואינו תובעו ביותר וכן תשתא בשת״ם שכתב וז״ל ויכול להסביעו אפילו בטענת שמא אפי׳ לזה יש
הכחשה ביניהם בסך המעות ואיים שם בשבועה ר׳ דנסין וז״ל כראיתא בפ׳ כל הבשבועים עי בראיה דרוקא לאחר שהוא בשבועה שם הסותפים שלוחים והנותן והנותן
בתוך הבית בריכי׳ ליתבע אפי׳ בטענת שמא בשותפות בב׳ מעה כסף וכת״ם ס״ב הטור והמחבר לקמן ס״ם ס״ה זה הסלים בשים לאן תרעומת עליו
עכ״ל וכן תשתא בעיר אוהן שכתב וז״ל ויכולים להסביעו אפי׳ בטענת שמא אפי׳ אומן שהפקיתי אצלו ק׳ ואומר לא הפקיתי אלא ק׳ ואינו תובעו אלא
לאחר ישבע הבלי׳ הא ק״ל דאין בשבועין על טענ׳ שמא ולא דמי לשלומין דלקמן סי׳ ג׳ דהתם תורי היתר ועור דים לומרו׳ שם רוקא בשנוסל הסלים שכך ואפי׳
להאן דס״ל התם דאפי׳ אינו בא ליסול שכר בריך ליתבע היינו רוקא התם שלא לו לתבוע או לתכור ואיה התעשק בשלו ובריך לומר שכרוים יותר ואורי היתר
אלוקא דיום שהרוים בשר טרתו משמ״ב הכא דלא התעם בשלו כלום ונם לא בריך לומ׳ דמורי היתר לומ׳ לא הפקר אלא שלי כך וכך וכי בשביל שהי׳ של מכירו
אלו בפקרון יכפור לו את שלו אלא הפקיר אלו כך וכך - ובשאת בשבת״ר רבסין שם כתב וז״ל הטיב מסר״ם הסלישי׳ לאחרי׳ לומר שכך הוו אתמיי׳ כו׳ ואפי׳
בלא שבוע׳ כו׳ אבל שם שונע על השלי׳ עכתת לשכתן השלישו׳ ישבע אלא עכ״ל דאפי׳ בטענ׳ שמא בשבוע׳ כראיתא בפ׳ כל הבשבועי׳ עכ״ל ובלפע״ר דמיירי
בלום שהשלי׳ בידו ק״ן לאסרם לחלום מה שהיה מייב לו ואמלי׳ לומר אלא שמא כתן לו אלא ק׳ כאלא אחייב לשלם לו עור כ׳בריך השלי׳ לישבע בגר הלום רשע״ם שאינו
סונע בריך שיבבא לעכתו אחרי שיבא יוצא ושמא כתן ק״ן לחלום מ״ח כת״ם בשבועי׳ אפי׳ בטענת שמא כראיתא בפ׳ כל הבשבועים התכוני על פנקסי בריכים
הפועלים והחכוני ליתבע אע״פ דאין לנע״ם בו עליהם אלא שעגח שמא כיון דאלמיי אפי׳ בטענת שמא בראיתא בפ׳ כל הבשבועים ליסול והבא לפטוי מבל מקום
היבא דאלמיי אחרי אין לחלק בבך ובאו אבשביהם הפוסקים והבתבר לקמן סי׳ בב׳ סעיף ח׳ ס׳ לחרים ע״ש - ועיין תבו תסר״ם זו בתרבי עגמו ע׳ בתקבל
ובתבוב׳ תיי לספר תשפיים אי״ת תבואר שם להרים דרפי׳ שבתב וז״ל דשלים נאמן בלא שבוע ואפ״ב אמין שליאותו כיון עכשיו נאמן אתלי דעבר בבר בעוד
שליאותו בידו דבריכא עבר אלי דעבד ואחרב לתר תניאהו ואע״ב אתרינן בפרק האיש תקדש ושתק רבנן היתת אשתבני ערים לנלת שתקינו שבועה על
הסלים אפי׳ אתה היבול לו וזיז לאתשוליבהו ליה תלוה ותלוה תבעים לאו ואתר לא בשלתי ואינהו אתרי בתבנו וכיון דתבתים להו תלוה תשבעינן להו בדין תבוני
על פנקסו כו׳ עכ״ל הרי להדיא כרפי׳ ואולי גם הר״ב תביני בבני ורלה בשת״ע ורו״ק : י שטר שהיה ביד שלים נאמן כו׳ ל׳ הסור והמחבר לקמן ס״ם ס״ה לאפי׳ נמנא שמא סוכר ביד המלוה
הסטר שתחת ידו שתם ושתק עד שנתקיים ואתר פרוע הוא כו׳ (ותבינו אשת״ע ס״ק י׳) ולא ידעתי אתיל הא דאע״ג דהתום׳ ורא״ם והפוסקי׳ פירשו דתיירי
אפילו ראוהו בבר בידו היינו דר״ל דאפי׳ לית ליה תנו תשיעין שלים אבל בבא שתקיים ושתק הרי הוא בלו הודיה ואתר ידעינן דלאו פרוע הוא
דאל״כ לתיתה בורך בניתו לקיים ולא יוכל אח״כ לאזור תהודאתו - וברא״ם אשטור הוכיח כן תנעל התרומות שער כ״ב ותכיוהו בית יוסף בקרה בשעי׳ ס״ב
אבל בשתדקדק בשיב תרא״ם אתרי תלוק בין הפוסקים שבניא הנע״ת שם בזה רשם כן ס״ל לכתוב הרים פוסקים תולקי׳ בזיין זה אלא שתילוק הוא דלהים פוסקים
כלישב׳ אתרא פוכרי לתוק בעיני דבר בתתן אלא תפוסקים שבניא שתקיים אאל״כ תין שעם לבבר ובפשם ראשתר׳ אף על גב דאתתן בבי דוקא שם
תיר הוכיחו בבר בידו אתרי שתקיים אשתקיים אר שתקיים אאל״כ תין שעם לבבר ובפשם ראשתר׳ אף על גב דאתתן בבי דוקא שם
אפילו ראוהו בבר בידו היינו דר״ל דאפי׳ לית ליה תנו תשיעין שלים אבל בבא שתקיים ושתק הרי הוא בלו הודיה ואתר ידעינן דלאו פרוע הוא
דאל״כ לתיתה בורך בניתו לקיים ולא יוכל אח״כ לאזור תהודאתו - וברא״ם אשטור הוכיח כן תנעל התרומות שער כ״ב ותכיוהו בית יוסף בקרה בשעי׳ ס״ב
אבל בשתדקדק בשיב תרא״ם אתרי תלוק בין הפוסקים שבניא הנע״ת שם בזה רשם כן ס״ל לכתוב הרים פוסקים תולקי׳ בזיין זה אלא שתילוק הוא דלהים פוסקים
כלישב׳ אתרא פוכרי לתוק בעיני דבר בתתן אלא תפוסקים שבניא שתקיים אאל״כ תין שעם לבבר ובפשם ראשתר׳ אף על גב דאתתן בבי דוקא שם
מיר הוכיחו בבר בידו אתרי שתקיים אשתקיים אר שתקיים אאל״כ תין שעם לבבר ובפשם ראשתר׳ אף על גב דאתתן בבי דוקא שם
דאתתן בב״ר אבל בשת״ם לפוסקים בלישב׳ בתר׳ ידעינן אשתקיים אר שתקיים ס״ל בתתרא ידעינ׳ דלאו פרוע הוא ואשתק אתלרר׳ לא אשבתן לפוסקים
בלישב׳ בתר דפוכרי אלייהו דבתי לפוסקים בלישב׳ בתר ס״ת מ״ם אם תפרשים בשיהו ואפשר לבריבא תורים תבאון דאשתק אשבת תעלים היא ידעינן אשתקיים ואשתק
לקיים בפנים הוא בתתר׳ ידעי׳ דלאו פרוע ואשתק אתלרר׳ עיין בשיב בבע״ת דוק ותשבח בתבני וע״ב דבתי הסטר בל״ת : יא אלו רבה היה שורפו או
קורעו ואע״פ שהושק בבר הסטר בב״ר ולית ליה תנו ת״ח בעין שהיה יבול לפרעו בשום פעם בתלין בעיני בהיתכוהו לאפוקי אם לא היה יבולת בידו לעשות
בן בשום פעם אלו לא היה בתלין ואע״פ בתאריבות תזה בם״ק ג׳ : יב וכן אם את בי בו׳ הוא ל׳ הרמב״ם פ״ה תל׳ תלוה ובדתק הרמב״ם
בן ובתב וז״ל אפטר אלתר זה שהשטה בפ״ק התניעה דקתני ואם יש עתתן שתעשה ופרעתי ע״ל תילתא בפני בפשים היא ובקתי בין שטרותין
סורר שבבתב על ג׳ השטרותין יעשה תה שבשתעון בו׳ והוא בלל לבל בינא בזה וכיון שבשלים בתלין שבניהם יעשה בבתבו וע״ב לא בתיבא לה בשתא בין
שטרותין פרועי׳ אלא) נבי תלוה אבל בשלים תבל בתבריו ובבתבו עב״ל ולפע״ר בראה הרמב״ם תוכיח בריהו אם״ם ערוך ס״ם בזור שהבאתי לעיל ס״ק ג׳
ונם הוא ס״ם ערוך בסף״ק רמניעה שתעון שלין ערים ויוצא תתת ידי שלים בשר ועל פי פי׳ הרשבת״ם שבתבו התוספ׳ ס״ם זה בזור שהשטר והשתעון יוצא
תתת ידי שלים ובבתתיו לעיל ס״ק ג׳ אלא דתוסיף דתייהי בשלים תת בתי לייבה ר״ל שתעון ובתב״ם לקתן סי׳ ס״ה ס״ק י״ם ותפשר נם בוזת שהו לבך
בתב הרמב״ם ובן אם תת שלים בו׳ בי היבא דבם״ם תדתי לבו להדרי דרבא פריך תיניה לרב בתתן ולתבם בדתק ס״תו׳(סוב רתיתי בב״י סי׳ ס״ם תתוב ב׳ תלח
לחם תשבה בתבו ב״ב שבראת״ם הובית דבריו תם״ם ובן) : יג ונבל תתתת ידי שלים בין שהוא בתיבת יד שלים או תבתיבת אתר ב״ב הסטר ובן הוא בע״ם
וב״ב בעה״ת ריש שער ב״ב ובן תשתע תדברי הרמב״ם ותתבר/תרבתבו שתתת יובל תתת/ידי שלים ועוד תדבתבו אם ב״ב אבל בתב סיובל תתתת ידי התלוה בו/אפי׳
היה בתתב ידי התלוה בו׳ תשתע דשתם בתב סיובל תתת/ידי שלים אבל אם בתב ידי תלוה בו׳ תשתע שהוא תלוה בו׳ תשתע דשתם בתב סיובל תתת/ידי שלים בבן שהיה בדוק ותתוס
בתותו של שלים או שהוא סבור בתיבתו או שיש בו תיוב סימן אתר שתעשת השלים הוא או שהתלו׳ תודה בבך שתידעת השלים הוא אלא שתומר שבשם/תיבו פרעתי
דאל״ב יש לתום שתא אתר תביתו שם ובל אתר שהוא ביד שלים אתת ישבע הלום לייורשי שלים תיבתו שם בתב שהוא פרוע ואבן לא אתרינן אלא רשלים תסימן
משעם דשתיבתו לשלים אבל לא לייורשי שלים אלא ובלו בתו בתתבתי בן ל״ל ורו״ק ובעין לקמן סי׳ ס״ם ס״ק ס״ם : יד ועל״פ סי׳ ס״ם תדיינים אלו עיין שם בשעי׳

סו הערים נאמנים ואפילו הוחזקו ביד רחמנו בתקום ערים לא
מתרינן כן הוא בתוספת סנהדרין שכשעל התרומות שער כ"ב : סז אבל אם
מוכר בתנאי כך וכך הוי אומר שפלוגתו של ע"ם תלוי בתנאי הערים והערים
פוסים כאן כגון שאמרו אם שפלכו למ"ם לא יוכל לוכר מחכתי עליך אסרי לא
עשיתיך אלא אפי אפני ערים אלא כיון דאימתין מייתי ערים אז אולי לפו
שתך על השלים והוחזקים - כן הוא
להריף בתוספות והרשב"ם והרבי
ופנורה פ' המקבל ע"ם : יז אבן
מעניני"ם כרי אלא יפה מוכחם
מהערים ואף על גב דלעיל פי' ג' ס"ג
גבי ערים שהעידו שתם ויכין דהכא
כתכחישים מחקרו שהמוכרים מחכירו
עליו הרמים הם ותפרו שתם שהחת
שהחת"ם אבל הכא אם היינו יכין
כתכחישים היינו מוציאים השלים עם
הכרר שהירו שחזקת שלוכו
מעניני"ם : יח אז שהחלוה נתנו
בירו להיות שלים ביניהם והלוה טוען
ברי אבל כשאין הלוה יודע שהשלישות
כי אם ע"י השלים והחלוה מכחישו לא
הוי שלים לכ"ע וכמ"ש לעיל ס"ק ס"
ולקמן ס"ק כ"ז : יט אין לו ליתן
השלישות כו' עיין מה שכתבתי לקמן
ס"ק כ"ח סוף : ך והא דלקמן כו'
אבל אם יש להם תרעומות כו' כתב
הרי"ף (בשעוף פ') ופ"ב דלעיל ס"ק
שלילו השלישות בירו אינו לאתן כשיש
להם עליו תרעומות כשך התחון שתם
מירוי שהם מכחישים לומו שלא
שהשלו השלים אבל הכא שהיו מירוי שהוזים
שהשלו השלים או שיש ערים ביכר
שהשלו השלים ואו כשהשלישות בירו
לאתן שלילו אינה כשהשה ביניהם כשך
התחון ופ"ב שהוא היחוהו
אבל כשאין השלישות בירו אלא אינו לאתן כשיש
להם עליו תרעומות כשך התחון שתם
מירוי שהם מכחישים לומו שלא
שהשלו השלים או שיש ערים ביכר
שהשלו השלים ואו כשהשלישות בירו
לאתן שלילו אינה כשהשה ביניהם כשך
התחון ופ"ב שהוא היחוהו

(סו) הערים נאמנים בר"א כשאומר הרי שליש ביום פלוני
נמסר בירי השלישות בתנאי כך וכך והערים מכחישים אותו
(סז) אבל אם אומר בתנאי כך וכך הוא בירי שתם אפילו
שאומרים הערים כשנמסר לידו לא הית התנאי כן השליש
נאמן דשמא אח"כ באו לפניו והתנו בעניו זה אף על פי שאין
השליש טוען בפירוש כן (יט) אבל טעונין ליה כן כרי שלא
יהא מוכחש מהערים :

כנס ° (נעמ"ח שם) ואין מילוק לענין שלים כין שם שניהם
כתנו בידו (יח) או שהשלו נתנו בידו שלים כיניהם
ג (יט) אין לו ליתן השלישות אלא בפני ב"ד ויפרש להם
ענין השלישות שמא יפול ביניהם מחלוקת ואם יוציא
השלישות מרשות ידו סו לא יהיה נאמן אלא בפני אחר
לפיכך צריך שיכתבו בית דין ויחתמו הענין :

כנס ° (סור ס"ח בשם בעל העיטור) (כ) וכן דלהאמן כעד
אחד ע"פ שאין שלישותו בידו סו דוקא כשהניחם בשלקו מעליו ואין
להם עליו תרעומות אבל אם יש להם תרעומות עליו אינן נאמנין
השלישות שהיה בידו סו נוגע בעדות ואינו נאמן
כלל

מכאי טעמא וכמה שכתבתי בפרישה סימן שם :
יז וכן

(סו) הערים נאמנים בר"א כשאומר השליש ביום פלוני
נמסר בירי השלישות בתנאי כך וכך והערים מכחישים אותו
(סז) אבל אם אומר בתנאי כך וכך הוא בירי שתם אפילו
שאומרים הערים כשנמסר לידו לא הית התנאי כן השליש
נאמן דשמא אח"כ באו לפניו והתנו בעניו זה אף על פי שאין
השליש טוען בפירוש כן (יט) אבל טעונין ליה כן כרי שלא
יהא מוכחש מהערים :

כנס ° (נעמ"ח שם) ואין מילוק לענין שלים כין שם שניהם
כתנו בידו (יח) או שהשלו נתנו בידו שלים כיניהם
ג (יט) אין לו ליתן השלישות אלא בפני ב"ד ויפרש להם
ענין השלישות שמא יפול ביניהם מחלוקת ואם יוציא
השלישות מרשות ידו סו לא יהיה נאמן אלא בפני אחר
לפיכך צריך שיכתבו בית דין ויחתמו הענין :

כנס ° (סור ס"ח בשם בעל העיטור) (כ) וכן דלהאמן כעד אחד
א

זי וכן אם היה קרוב כו׳ דכיון דאין לו דין שלים אלא בעד וקרוב
לו פסול אין בעדותו ממש וק״ל : יח אינו נאמן ז״ל הסור שאין
השלים נאמן בתפיסתו יותר מבע״ד עצמו ואלו היה הסטר כיד
המלוה כיון שאינו יכול לקיימו אינו כלום שמודה בשטר שכתבו
צריך לקיימו ואין כח ביד השלים
לעשות משטר מוזף בשר עכ״ל
ועפ״ר אם כתבתי בשם מור״ם
ז״ל אפי׳ שבועה דאורייתא
אינו מקיי׳ השלים לשבועדו על
מה שאומר שהוא בפנו אם אין
כך וכך בשטר זה אם לא אמרו
לו כתקלה אתה תהיה עד כדבר
(דאם לא כן מתקלה היה צריך
שבועה בעד ג׳ וכמ״ש הטור
והמחבר בסימן פ״ח ס״ו) דיכול
לומר משטה הייתי אך אלא שלא
להשביע אמרתי כן אמ״ם אם
עוד מזה : יט אלו שמת הלוה
פי׳ואלן טענינן ליתמי כל מה
שהיכן הוי מני למיטען : ך
בחוקת שאינו פרוע ׳נראה
דה״יכו דאין הב״ד טוענין לו שיש שלא פרעו וקמ״ל דאע״ג דאין
השטר ביד המלוה אפ״ה אינו נאמן הלוה אבל אם טען הלוה שיש
שיבוע לו צריך ליתבע לו דלא עדיף כשהוא ביד השלים מכשהוא ביד
המלוה עצמו כשאין בו נאמנות וכמ״ש הטור והמחבר בסי׳ פ״ב :
דך מי שחייב בשטר בקיון כו׳ ל״ל דאז נשתעבדו נכסיו
משעת קיון וכותבין לגוה בלא מלוה מ״ש דייך הכי טעמי שהכתו׳
בסמוך : דכ לא יתבנו למלוה כו׳ ל״ל הטור לא יתבנו למלוה
משני טעמים הא׳שמא לוה כו ופרעו (פי׳ואפי׳ השטר לגוה)
לפיכך נמלא בידו והפקידו שייב אצל זה . והשני שמא לא לוה
בו מעולם ואתה אם העדים שקבו מידו שיתנו השטר לידו ולא
ליד המלוה ולא זכה בו המלוה לפיכך אע״ג דבו העדים עד ג׳לא
מתחת יד המקי׳ונם לא יקורבו ליד יורשי הלוה שמא לחר לעדים
בשתם קבו ממני לפלוני וכתבו לו השטר וכמה שזכה בו המלוה
בה׳ותו ביד העדים ואפשר שטעו ומשרשו לגוה בלא שבע עד
כאן לגון השטר : דנ שבע

הסלישות מתחת ידו כיון דהימנים מתחלה) ונם כאלא דאפשר דכשפוטרו
מבועה מועיל להיותו עד וכמש״ל סימן קכ״ח ס״ק כ׳ כשם שהרבה
תירוצים ע״ש (סוב מצאתי בתשובה הה״ר יוסף סראבי סימן ל׳שכתב נ״ב
דמדברי הר״י נראלוני מוכח דדוקא כאין שלישותו יוצאה מתחת ידו ים לחלק
בין תרעומות או לא אלא שבראה מדבריו שם להדיא דאפשר דאף תרעומות
הייבו מילתא דשייך השלים בנוה כגון
שחזרו שבבה המעות לעצמו ולפעמ״ב
כמו שכתבתי ואולי נם מהרי״ם לא
נקט אלא דוגמא וה״ם בכל מילי היכא
שאין השלישות יוצאה מתחת ידו וזה
אומר שאפה אלא שהיו כאין שהוני השלישות
מתחת ידו אינה נחשבת בשו״מ (ועי׳ש) : ואין להביא ראיה מהרי׳
רשב״א סי׳ תתקי״ו לדברי מהר״ם
דכתב הרשב״א שם שהשלים הוי עד
מסייע ופוטרו מבבוה׳לף שכבר הוני
השטר מתחת ידו ונתנו לשתעון ולוי
כן ראוין אומר שניתן לו בלוני תרעומות
ע״ש די״ל דהתם אין לו בלוני תרעומות
על השלים שהרי אינו אומר שהשלים
עבר על שליחותו ואפה אלא כאין שהרי
הוא תורה שהושלם בידו אי׳אתנו לו ע״פ
אותו תבלי לא אומר שהיה אמתחת
נדבר והשלים לא היה בקי בדיני
אמתחת א״כ אין לו תרעומות על
אמתחת א״כ דיכון אמנן לו השטר מתחת היה בקי בדיני
השלים ואלכך פסק הרשב״א דיכון אמנן לו השטר מתחת היה בקי בדיני
אמתחת׳ ואחזרתו הוי כמעיד ועד מסייע פוס׳מצוש׳אהרי אין לו תרעומות
על השלי׳שהרי אף לדברי לוי לא היה השלי׳מייב בדין תפני אמתחת׳השטר
שהרי הוא אומר שהוניתו אמתחת ידו אמתחת אלא היה בקי בדיני אמתחת׳ואלא
אפשר הוא אומר שהוניתו אמתחת ידו אמתחת אלא היה בקי בדיני אמתחת׳ואלא
פשר הוא כלוש וד״ק : סוב מצאתי להביא מתשובת הרא״ם סהובא בשליטות אמתחת ידם
נ׳שפסק הלכה למעשה בענין דומי׳ש וי״ל דהא״ם סהובא בשליטות אמתחת ידם
שבריכה ליתבע וזה לשונו אם בסוף התשובה ואף על פי שהשלים נאמן
אלא שבועה היינו כל זמן שהלישותו בידו והבעלי דינין תלוקים והוא מכריע
כאחר מהן או הוא נאמן בדבורו אבל אם יוצא שלישותו אמתחת ידו הרי הוא
כשאר כל אדם וצריך שבועה עכ״ל ועיין אם הרי להדיא דלא כהחבר״ם אלא
כדפי׳לדעת בעל העיטור ובתי שמחה בלבי שכוונתי לדעת הגדול תל״ת :
דך וכן אם היה קרוב או פסול אינו נאמן כלל אפר שהוני השלישות אמתחת
ידו אע״פ שאין להם עליו תרעומות הכיון דאחר שיצא השלישות אמתחת ידו
אינו אלא כשר אלעלמא והרי הוא קרוב או פסול : דכ אשר כו׳אינו
נאמן שאין השלים נאמן בשביל תפיסתו יותר מבעל הבר נעצמו ואלו היה
השטר ביד מלוה כיון שאינו יכול לקיימו אינו כלום שמודה בשטר שכתבו צריך
לקיימו ואין כח ביד השלים לעשות משטר מוזף כשר עכ״ל טור והוא מבעמ״ת
ערי כ״ח ס״ג . וכתב בם שאלת יוסף וז״ל ובקה שהרי בדים השיטין כתב
השלים בשאין כל׳עדים ושור הרי הוא לשאות שר ג׳ו׳ל שר ע״ש אפילו שטר

לענין לסרוף בו משעבדי ונם כשאין לומר פרעתי כי המלוה בעדים אין צריך לפרעו בעדים ולזה אתר לא משני ליה שטרא ר״ל אין עליו דין שטר וק״ל ועוד י״ל
שם השלים אינו יודע תלומה ושהוא כידו אין רואה עכ״ל ואין הבריו כלפע״ר דת״ם כשוף ועי״ל שם השלים אינו יודע תלומה כו׳ודאי ליתא שהרי בהדיא כתבו
בבעה״ת והבו׳ שהשלים לומר שכך וכך בשטר עדיין לפרוע . ומה שהקשה המלוה בעדים ג״כ לא אתווך רא״ם בשטר שהוא ביד
היה פרוע קודם השטר ליד השלים היה לו לשלים להיות נאתן וכ״ת שם ג״כ הוי לה כשבועת היסת ואינו ; לפלוני בסכי ועוד דזיל בתר טעמא שהכתו שאין כיד
שלים לעשות משטר מזוף כשר וה״ם שייך בכל נוכא ועוד לפי הבריו בשלוה טוען שלשטר מזוף אתאי אין השלים נאתן אבל בשטר שאינו מקוים שלף כשהוא
הכי קאמרינן שלים נאתן כל׳עדים ליתן לותו דבר שהרי ליד מי שיזכה בענין שאין נאתן אותו שבועה היסת לפי׳בשר ג׳ואפי׳ בשטר שאינו מקוים שלף כשהוא
עדים ליתבו למי שיזכה שכיון שהשלישותו אתמלה בידו הרי אתמיונו עליו כשני עדים שלשו נאתן . אבל לפע״ר דאתיקרא לף״מ דאין
שכבדו שנעה עליו אבל שטר שאינו מקוים שלף כשהוא נאתן לפי׳ואפי׳ השטר לא יכול לגבות אלא שבועה היסת ואפי׳ בשטר שאינו מקוים שלף כשהוא
נא״ב בע״כ יכתוב לעדותו של שלים וא״כ ע״כ שאינו יכול לטעון אם לא אתר שכבר יצא השלישות אתמלה ידו ועכ״ש לא שייך שפי אתר ע״ש לפי׳ש ס״ק כ׳כשם הכ״י אתולק ע״ז דאם שוטן פרוע כיון שהיה השלים יכול לקיימו כשוט פעם אתת׳ אאין יכולים לקיים עכשיו אתיאת
שהיה נאתן השלים ואוכאתי שם בתריכות שכן הוא בב״כ כוונת התוספות ס״ק זה כורך אינו אתוץ כ״ע מודו דאין השלים נאתן וכאם״ם שם ע״ש :
דך אינו נאתן . כתב הסמ״ע בשם אתרש״ל דאפי׳שבועה דאורייתא׳אינו אתייב השלים לשבועה כשבוי אתיכ ך כ״כ הסמ״ע והכ״ש ואפי׳ אם לא אתר
לו בתחלה אתה תהיה עד כדבר ע״פ אתי לעיל אי׳ש״ס שעיף׳ריכול לומר אשטר היתי אך אלא לשבועה אתרתי כן והכ״ת אולק עליו ז״ל והא דלא אתני
טעין הכא השטר או השבועה כיון דשבועה אוני׳שבשטר אלים ע״ת כך וכך ג״כ עדיף שפי אתיכא דלא ג״ל כ״ש אתה עד כדבר זה שהרי עשו נם אשטר ושניהו
השטר בידו שיהא נאתן עליה ודלא כמ״ש אהרא״ך בשם אהרש״ל דאפי׳ש״ר אינו אייב לדחות דאין הב״ד טוענין לו שיבוע אלא פרעו אבל אם אין
בפך דבשים׳אתייב ג״ש והכי בקשינן עכ״ל וכן כראה עיקר : דם הרי זה בחוקת שאינו פרוע כראה לחייבו דאין הב״ד טוענין לו שיבוע אלא פרעו אבל אם אתר
הלוה כעצמו יבוע לו צריך ליבוע לו דלא עדיף כשהוא ביד אלים אכשהוא ביד הלוה עצמו כשאין בו נאתנות וכדלקאן סימן ק״כ כ״כ הסמ״ע והכ״ש ודלא כבעל
נדולי אתרות׳דף אכ״ב ע״ב אתבעתם כזה לדעת הסמ״ע . נם מ״ש הסמ״ע כשאין בו נאתנות כו׳פשם הוא רכיבש בו נאתנות׳כאופן אתויעל לקאן סי׳ע״ב דא״ב
ליבוע בעל נכרי או בעל חיובשים וכן הוא בבעה״ת וכ״מ ע״ש . ונם כלפע״ר דכל זה לא אייירי אלא כשהוא שיקרבעה כיון דשאם שיקרבעה ליום פלוני אבל אם אתנו שיקרבעה
דוקא בשני השלים ס״ב שבועה כלל בין שאומר אשתבע לי וכין כא ליקרע תן כיתומים אלא השלים נאתן אבל אם פרעו ובוכה זה שטרו . כן כלפע״ר : דו כדין הכא
ליקרע כו׳ואם את השלוה אאר כך אאריכין נם בזה אין אדם אוכיס אבוע׳לכניו (כראאריכין לקאן סי׳ק״ם אסיף י״ם) כן כתב הבית אדם ואפשם הוא : דז לא
יבתנו לאלוה . אאני בעמים הא׳שמא לוה בו ופרעו לפיכך כאנא בידו והפקידו אאייב אבל זה והכ׳ שמא לא לוה בו אעולם ואתאנ על העדים שקבו אידו שיתנו
השטר ביד בידו ולא ליד אלוה אלא בשני לענין שיעידו בו העדים עד שיבא אתמת יד אאתנייב ונם לא יזכירו ליד יורשי הלוה שמא אאר לעדים בשאם קבו
אאני לפלוני ובתבו לו השטר ונאנא שזכה בו אאלוה בחיותו ביד העדים ואפשר שטעו ואשרשו לגוה אלא כאין אכ״ת . בעאיקו הסמ״ע ואשר בשאתקם
שבשטר כתוב שמא אאר לעדים קבו אאני לפלוני ובתבו השטר או שמא אאר בפיכוח כתבו לו השטר ונאנא כו׳וכן הוא בעיר שומן . ועיין לעיל ס״ם ס״ע׳
י״ב כהב״ם ס״ב כוה : מ״ש יש להקשות הא לפי שעמא שבתב השטר שמא התנה על העדים שקבו אידו שיתנו השטר לידו ולא ליד אלוה כו׳ בם אם
הוא ס טר אתנה ולא שייך כיה פרעון לא יתבנו ליד אתקבל ול׳קאן ס״ב כ״ן כתב הרשב״א וכן אי שבתב השטר בזה עלמו כשם אאר אר נשם ג׳
אתבינו ונאן אומו ביד שלים ואאר לו יהא אלבך ולא פירש כלום או אאר לו הנח עד שאומר לך אם אתשנה ואת מ״ז אינו כלום וכתב׳ש״ב כתשובה אשל רבניו דהיינו
דוקא בשטר אוב לפי שבותבין השטר לגוה אלא אם אין אלוה עמו ושמא כתב לגוה ולא לזוק אבל באתנת בני בקיון השתקבל׳זכה אתקבל עי כאן לפנינו ותשובה הרשב״א
זו אבאתים בכלל ס״ו פיאתן נ׳וביאר שם שעם הדבר השטר אתנה בקיון ג״כ אינינ השטר ליד אתקבל כי אין משעת קיון אלא בשטר אינו אלא לראיה
בעלמא עיין שם וכן אוסכם אכל הפוסקים וכראיתא בב״י פרק קאת אתניעה ופרק י בוכלין ונם אתניר ונריב״ם פיאתן ק״ם ו״ב בית יוסף סוף סי׳ל״ם דבשטר
הקנאה לא בעיבן השטר׳לירים אלא אפילו לא הניע לירו כלל קבה אשעת הקיון ודלא כאריב״ם ור״ת דס״ל דבשטרי הקנאה נם כן בעינן השטר׳לירים
ובביאור רואים אאת דאתן פרק י בוכלין אי שאת ושאתנה דייתקי קאורה על ירכו אינו כלום ודאי בזה כה לאאר אשעת קיון אעבד בפיה״ם ס״ב ופירוש דרייתקי אוירי בשאת ס״ם אבל
שאתנת בני בקיון הנה אתקבל אף שכאתנה על ירכו ולא בזה כה לאאר אשעת קיון אעבד בפיה״ם ס״ב ופירוש דרייתקי אוירי בשאת ס״ם אבל
אתנה בשוק יאתינו לאתקבל אשעם שבא אאר לירי אתקבל א״ת אשעת קיון שעבד בפיה״ם וכראיתא בפרק קאת אתניעה .

כד יעשה שלים כו' ז"ל הטור שטר הלואה שלים נתן שכר ז"ל הלואה שלים לאחר אם היה רוצה לחזור ולקבל ממנו שלים אין לו רשות לעשות כן ולא יתן לו אלא שלים ואם עשה שלים נתן שכר לאחר וא

פוסקים

דיני שלישות העולים מסימן זה

א שלים כאמן כשני עדים בזמן שהשליחות ונפ מתחת ידו אפילו ים לזה שכשנדו על אחר שהכחישם את השלים אין נדיך זה שהשלים מהייעו ליפטר נגדו כלל אפילו אמרו אמת אפילו הוא קרוב או פסול אפילו אין לו מנו כגון פסול מדברים העשויים להפסול ולפביר ורצונו עתה ביר השלים :

ב אפילו כתבו עדין השליחות בספר השלים כאמן לומר שכתבוני אתמלי כך וכך היה לי עוד לכתוב כו ואפילו כתב על מנת זה בלבד בתפר בידי שליחות זה כאמן לומר שמ"כ כאו לפכיו ותתו בעניו אחר :

ג אפילו עכר זמן שליחות שהיה לו להחזיר לאחר מסה ולא החזירו עדיין שלים הוא ורוקף שהרכר שייך משלחו לפ"מן אבל אי שהשלים שברו ביר פ' שעשה לו פשרה או עד זמן פלוני ועבר זמנו ולא עשה יחזיר לו שברו כיון שהוברת לפעול דין או פשרה ולא אחר כלום בתוך זמנו אבל אחר שעבר זמנו כבר אתבטל דעת השלים :

ד כר"מ שהשלים נאמן כשים שיש שעשהו שלים או שהניחם תורים זה אבל אם השלים אומר שלים עשיתי ליתנכר זה לפלוני והוא אומר לא כי אלא עקרון הוא שהקדתי ביריך אפי' השלים הוא הבר ברירי הוא ליטבע כנר התוכע ואתו ואין נאמן אלא כשים לו מנו דלקוח או המוכרתיו או להר"מ ברירי להחזיר • ואם אין לו מנו וכל אבן שהוא אומר נזלתני והוא אומר שלים עשיתי עליו שלינו נאמן אלא כשבועה וע"י מנו ואינו יכול להיות עד :

ה ואם שניהם ואין השלים הכחשה בשר האמון נאמן השלים מ"מ אם שניהם תורים שעשהו שלים כגון שרחובן אומר לי ואמרו אומר לא כ"ן השלמתו ביריך והוא אומר לי השלמתי אומר לא השלמת ביריך אלא כ"ן והוא שייך לאמרון נאמן כשנים נגון שהשליחו ביריו אפ"מ שים שכחשה ביניהם בי/ובריך ליטבע על הכ"מ שים שרים שעשהו שלים או שתורים בכך שברי לא השתיכו לנזול השלמה מ"מ נק' עכ"פ כשים שלים בניהם ושתורו עליהם • וכן אם רחובן אומר לי השלמת שלינו ביריך ק"ן והוא שייך לי והשלים אומר לא השלמת ביריך אלא ק

סהיה צרור ומחתום בתוחתו של שליח או סנור בחיבתו או היה בו סימן אחר
שהרעת השליח הוא ולא הניחו שם אחר או שהשליח מודה בכך :

ט שליח שאבד בידו ונמצא מחק או נגרע מתוכי הספר כמן לומר שהשלי
השליחות היה נכתב עליו ונמחק וזוקא כשהוא שהשליח היה הספר ביד
השלוח לא היה פסול משום מחק וגרע ז"ע שם שנתכוף לשליח מ"ר פשיף
ו' דלא עדיף שליח מבעל דבר עצמו שהוא יכול לכתוב שטר השליחות :

יא שליח שהכחישו ואומרו השרים נאמנים ואפי' יש לו לשליח מגן כיצ"ש
כשהשרים מכחישי אותו בבירור אבל אם הוא אומר בתחלה כך וכך
הוא בידי שהם ע"פ שאומרי' השרים כשמסף בידו לא היו מתכוים כן השליח
כאמן שאולי חס"ב כאן לפניו והתכו בעניין אחר ואע"פ שאינו יודע כן אנו
יודעין לו כדי שלא יהיו מוכחש מהשרים וכן אם עשאוהו שליח ע"פ אותו
תגלי בשרים והשרים מכים כאן באותו אחד או הלכו למ"ה אינו יכול לומר לא
שהכחיש עליך שהרי לא עשיתיך שליח אלא בפני שרים אלא הוא שיכול שלפעמים
מתים השרים או סולכים למ"ה שאך עליו והשתין אותו :

יב ואין מילוק לענין שליח בין אם שניהם כתבו בידו או שהשלי לבדו כתבו
בידו לאות שליח ביניהם והוא שהו שניתן לו שוען כדי שלא יי תגלי
זה היה זה התוויה להשליח :

יג וכל זה שאמרנו שהשליח נאמן כל כך שרים דוקא כשהשליחות יוצא מתחת
ידו ואינה חין שייך לחלק בין אם לשם עליו תרעומות או לא שהרי בידו
ליתנו לחי שיוצא אבל אם כבר הפר השליחות ליד אחר חזר הרי הוא כשר ג'
דעלמא אם הינו קרוב או פסול והינו נוגע בעדות ואין לשם עליו תרעומות
על שאניח השליחות מתחת ידו כאן שניהם מודים שבדין עשה כמה שאומר
השליחות מתחת ידו אלא שהמלוקים בעניינים לאחרים כגון שרשאין מוכח
לשטעון אחר שניתן לו השליחות שהיה תגלי בידיהם בפני השליח שלא לאחר
שיתן לו השליחות יוכל לפרוש לאחרי אפי' אחר שכבר הינו כופר ואמרי
שומר כרבי רשון מייב שטעון פשוט שהשליח מ"ל עד מפייע אבל אם
הם עליו תרעומות שהוציא השליחות מתחת ידו אלא כדין אם כן אין שהוצא
לאחרי שיחזיר לו השליחות אחרי אפי' שניתן לו אלא כדין אין שהוצאו חשת'
עניינים אחרי שניהם אפילו לא יהי כרבי שניתן לו כדין אין השליח יכול
להעיד לנוגע בעדות הוא שהרי הא"כ כדיך הוא להעי' שאל"כ יאחר לו זה תן
לי השליחות שלי שהוצאת מתחת ידך אלא כדין וא"כ יצטרך ליטען נגדו וכיון
שהינו שחזיר לו השליחות אחרי אפי' שניתן לו אלא כדין אין שהוצאו חשת'
בנגע לא הוי עד המכחיש ולא עד המפייע מיהו אם זה שניתן לו השליחות
רוצה להחזיר השליחות להשליח כדי שיוכל להעיד והינו נוגע בעדות :

וי"א דה"ה כשהוציאו השהוצאו מועיל להוותו עד :

יד אין לשליח ליתן השליחות אלא נפני ב' ויעיד להם ענין השליחות
שמא יפול ביניהם מחלוקת ואם ויניחם השליחות מתחת ידו לא יהיה
בשלו אלא כעד אחד לפיכך צריך שיכתבו ב"ה ויחתמו הענין כדי"ם כשיבוא
להשליח בעירוב שהדין נותן ליתן לו השליחות ואין שטר בידו רק שהעיד
שמא יכחישו זה שכבר אבל כשיש לאחר שטען שהוא של אחת שיטען כשיבוא
שה שכבר כבר אחר שהוא מתכחש וכיוצא בזה אין לו ליתן השליחות לפני ב"ה
שהרי הב"ה טועין לכל דר שהוא מפילו אלא נפניו ואם אחר יחתו ליד ב"ה
הרי אין כאן טוען לפניהן ואחת לא ישטען כלום אלא כיצד עשה אחר לפני
עדים כאיזה ענין הוסלם בידו והעדים יכתבו ויחתמו הענין ויתנוהו ליד
שליח והשליח יאמרנו לו :

טו שליח שעשאוהו שניהם שליח נפני עדים או שהודיעם כזה והרי שטר
יוצא מתחת ידו ואינו מקויים ואומר שהשטר הוא נתקפו ואינו פרוע
אאמן ע"פ שאי אפשר לקייימו עכשיו מ"ט כיון שהיה בידו לקייימו כשום פעם
כאמן כיון שעשאוהו שליח אבל אם הלוה טוען שהוא מזויף אין השליח כאמן
וכן שובר כשרים שאינו מקויים שיכול אחת לומר שהשובר נכתב על
שהפרע השטר כיון שהיה יכול לקייימו כשום פעם אבל אם השלוה אומר
שהשובר מזויף אין השליח כאמן אע"פ ב"ב השטר יוצא מתחת ידו וכן בשטר
אם הלוה אחר שהוא מזויף אין השליח כאמן - ויש חולקין וס"ל דלא עדיף
שליח מלוה או מלוה שעמו ואיין שאינו יכול לשהקשיב עכשיו שאינו כלו' ואין
השטען הלוה שפרעו אחר שהשליח שהוא קודם שהשליח בכל ענין כאמן שהשליח
אינו כאמן אלא על מה שניהו ליתן לזה שיראה ולא יותר מבעל דבר עצמו -
וה"א הלוה חייב שבועה לפוריית שהשלי' הרי הוא עד אחד שהמקיים שהוא
לפניו שחייב לו ואינו יכול לטעון לא שטען השטלה ולא השטעה אע"פ שלא
אמר לו שהשלה אחה תהיה עד בדבר כיון שהוא מודה שטעשו שליח :

טז שליח שהשלה שטר בידו שיפרענו ניוס פלוני ועבר הזמן ושוען הלוה שפרעו

נז ג שטר פרוע בתוך ביתו שכתוב אל תשכן כהלוך עולם
שמא יקוו ויתבעו : כ וס"ס שטר שנמחל שיעבודו
אע"פ שכל שטר פרוע הוא שטר שנמחל שיעבודו מ"מ מצינו שטר
שנמחל שעבודו אף לעניין לא פרע וסיימו שמחל לו שיעבוד
קרקעות אלו ונתן לו רשות
למוכרן אחי שירצה ולא יטרפנו
מהלקוחו ס"ל שנמחל שיעבודו
ר"ל שפרעו ושוב ולוה על אותו
השטר וכמ"ש הטור והמחבר
בסימן מ"ו ק"ל : ג ראחי
לנדותו כפול לקמן סי' ס"ו
ס"ק : ד כשכיל פשיטי דספר'
ער"ר : ה סמן

נז א (ג) אשור להשהות ב שטר פרוע בתוך ביתו ג(תשו'
הרא"ש כלל ע"ד) ד (ב) (וס"ה שטר שנמחל שעבודו)
ה(רשב"ץ) ואפ אינו רוצה להחזיר שטר פרוע ו (ג) ראוי
לנדותו ער שיחזירנו ז(ר"ן פ"ב דכתובות) (ד) ואין לו לעכב
השטר ח כשכיל פשיטי דספרא ובמקום

דין שאסור להשהות שטר פרוע ובו שני סעיפים :

דספר' - ומדברי התוספו' פ"ב דכתובות דף י"ט ע"ב והרא"ש שם מבואר להדיא דיכול לעכב השטר כשכיל פשיטי דספר'
שכ"כ ג"כ הריטב"א - וע"ע לחם משנה כאן בשם הרשב"ץ ה"ן .

ומ"מ כלפי' ר"ת רשאי לקרעו או לכתוב על גבו שטות פרוע ואפי' לעכבו משום פסיפי דספרי' לכ"ע ודלא כנרא"ה מהברי החכמה וכמ"ש לקמן ורוק"ס ונמקום כן' נרא"ה מרברי הר"ב דמ"ש קורם לכן ומיין לו לעכב הספר בשביל פסיפי דספרי' היינו אפי' כשקרעו ומשטם דהלוה נותן ספרי ונוטל של ספרי על לוה הוא וכן משמע יותר בעיר מוסן • אבל לפ"ד זה שהיו דסם נתיסרו קיימיהן מכח זה דאין לו לעכב הספ' בשביל פסיפי דספרי' הוא מהר"ן פ"ב דכתובות דפיסור' הוא משום של מכון בפלגי' פולם אלא מיירי כשמלו' מייב לאת השכר והמלוה נתן מותו השכר ואפור לו להשמות הספר פרוע בשלימתו לעכבו משום פסיפי דספרי' וכן נהר"ן שם להריף וז"ל ספר פרוע אסור להשתו' ולא אמרי' דאני לעכבו על פסיפי דספרי' שעל הלוה ליתן שכר כסופר ופעמים שאין לו ונותנו המלוה ואחר ונותנו מלוה בשע' פרעון ופ"ש כן אין לו לעכב הספר בשביל זה הכי מוכח בש"ס ע"ש ורמב"ם בתשוב' שכתוב ג"כ סי' ס"ח ור"מ סי' ח"מ לא מיירי מפיסור' אלא נותנו על ספר של מי הוא לפניו לכור ע"פ בלותיתו ש"ס ורי"ף : ו אבל מותר כו' ואפ"ה מיכתוב שובר על גביו ממה שנפרע או יכתוב שובר בפני עצמו ומסרנו ללוה (ועי"ל סי' כ"ו ס"ק) :

ב שטר שלוה בו ופרעו י אינו חוזר ולוה בו (ז) כמו שנתבאר בסי' ס"ח ואם אמר לו הלוה פרעתיך והשיב המלוה כן היה אבל החזרתים לך (ח) הרי מודה שנמחל שעבודו ואינו גובה בו אבל אם אמר החזרתים לך שתחליפ לי מפני שלא היו המעות יוצאים ז (ט) אלא ע"י הרחק השטר קיים ס (פ' המניח פ"י ד' רחלום) :

נח מי שהוציא שטר חוב על חבירו ומחזן שטרא ובו ד סעיפים :

א הוציא (י) שטר מקוים על חבירו ואמר ליה פרעתיך ואמר לו אמת שפרעתני אבל מלוה אחרת יש לי עליך על פה ס (יא) ובשבילה קבלתי וזה השטר עריין בחזקתו עומר אם לא נתנה לו בפני עדים נאמן והשטר עריין בחזקתו נ (יב) וגובה בו בלא שבוע אם יש בו נאמנות ואם אחר כך יתבענו שלקח ממנו שלא כדין נשבע היסת ונפטר ג (יג) ואם אין בו נאמנות אינו נוטל אלא בשבוע' ד.ב.

ס (פרמב"ם) (פ) ונמקום ס שמין הלוה נותן שכר הסופר אין נרין למחזיר הספר ולנגר שיקרענו) (ו) אבל מותר להשהורת שטר של מנה אע"פ שאינו חייב אלא חמשים והוא שיכתוב שובר על גביו ממה שנפרע או יכתוב שובר בפני עצמו וימסרנו ללוה (ועי"ל סי' כ"ו ס"ק) :

ב שטר שלוה בו ופרעו אינו חוזר ולוה בו (ז) כמו שנתבאר בסי' ס"ח ואם אמר לו הלוה פרעתיך והשיב המלוה כן היה אבל החזרתים לך (ח) הרי מודה שנמחל שעבודו ואינו גובה בו אבל אם אמר החזרתים לך שתחליפ לי מפני שלא היו המעות יוצאים ז (ט) אלא ע"י הרחק השטר קיים ס (פ' המניח פ"י ד' רחלום) :

נח מי שהוציא שטר חוב על חבירו ומחזן שטרא ובו ד סעיפים :

א הוציא (י) שטר מקוים על חבירו ואמר ליה פרעתיך ואמר לו אמת שפרעתני אבל מלוה אחרת יש לי עליך על פה ס (יא) ובשבילה קבלתי וזה השטר עריין בחזקתו עומר אם לא נתנה לו בפני עדים נאמן והשטר עריין בחזקתו נ (יב) וגובה בו בלא שבוע אם יש בו נאמנות ואם אחר כך יתבענו שלקח ממנו שלא כדין נשבע היסת ונפטר ג (יג) ואם אין בו נאמנות אינו נוטל אלא בשבוע'

ואם לא פרעו הלוה עצמו אלא שלחום ע"י שליח (פ) בין שאמר לו קח השטר ותן לו המעות בין שאמר לו תן המעות וקח השטר פ חייב השליח לפרוע למשלח (וע"ש סי' ק"ל ס"ה) פנ"מ (מרדכי פ' הכותב) וי"ל דלומרים דלמר דסייב סלקיש

לסלס (ו) לא יוכל המלוה לעכב' מס יאמר סלוה סייב לו מתקום אמר לא כ"ש טוען שסלקיש נתנם לו ג"כ על סוכ אחר (סס ריש"א כן נכסת"ש נרסס וריב"ם סי' סנ"ג ושעות הוא דלרבא דעת פרב"ם להיפך וכת"ס נס ק"ו ע"ס) וי"ס קולקים וס"ל דכבל ענין יוכל לומר דסייב לו מתקום אמר ° (סס נריב"ס) ז (ו) וכן מי שהפקיד כיד אחד ואמר כהפקד שהפקדון הוא של פלוני אמר סייב לו אס טוען שכלניות אותו פלוני נתן המפקיד כידו יכול לעמוד עליו עד כדי דמ"ן כתבו דהמורת"ס נ"ל דהמפקי"ן נ"ל דלס לאותו פלוני לבל אס אומר שהמפקיד לא הוכיר לו אותו פלוני רק שהפקידו כידו רק שהוא טוען שהפקדון של פלוני לא יוכל לעכבן הוא"ל ולא יכול לברר אותו פלוני סייב לו: ° (כ"ס פ"נ כסס ריש"א ס"כ עוד הביאס ס"ל כתוכו"ע ס"כ) וי"ל דוקא שכלה ליד הכפקד בתורת פקדון (ח) אבל אס תפסו תיד המפקי' ויש לו אנו יכול לומר אותו שהפקדון שלו הוא סייב לו כדי דמיו והמפקיד סייב לסלס לו ח (ס) שהרי פסע (י) אבל אם לא הזכיר שיקח השטר פטור ט (פוסיל ולא אמר ליתנס לו בפני עדים)

ב ° (כל הסטיף ל' רחב"ס פי' מס'מלוה רין י"ס) טעין ה'לוה: (י) ואמר הלא פרעתיך בפני פלוני ופלוני

יא ובאו

יסבע לי סוסך כתב רבע"ס ס"ס לי יסבע סס. אפילו כלס"ס נרוך ליסבע אלא ודאי כת"ס ואף לת"ס לקמן ס"ק כ"ס ריש סולקין נכי ע"ס על תנור' הרחב"ך שכבעה"ס ת"ח נכס הכבעה"ס ואס' מיירי כסס"ל סלוס יסבע לי ואפשר"ך עליס אלא נרלה הכבעה"ס ואס' מיירי כסס"ל סלוס יסבע לי דאין לסבר זה סוס כאופן כתב וכס"ב כתב כבעה"ס ואס' לקמן סי' קכ"ו סי"ס ופירוסו ב"כ כשטוען סלוס יסבע לי וכן כתבה סקוסות (עיין כתשובת סהר"ם ן' ססון סימן ע"ד ופי' רי"ב)

ס טין סאחר לו קח השטר כיו' סאל סס לא ס"ל ליקח השטר מעי' סהוי'עוסו סאוב כשטר עליו פטור ואס' סאי סמר סכי' סייתי שהיתי סותך על סאוכתו כ"כ הכ"י נשם נעה"ס - ועוס נעה"ס ריש שער כ' - וכבר הב"ח נפי'וס דברי סטור ס"ס נסוף דבריו רשם. לא ס"ל נפירוש ליקח את השטר רק שהוא"ס ואפילו אס טוען שכלניות אותו פלוני נתן המפקיד כידו אלא

יד שהרי לא פרעו בעדים ר"ל שהרי לא נתנו בפירוש בתורת פרעון בפני עדים: טו ופ"ל דאפילו בכ"ג אי"צ עד' דמתנה לא מקניא ובפרט כמקום דקי"ל לו אין מדרך בני אדם ליתן לו במתנה עד שיעלם לו קודם תפלה: טז אבל בפני עד אחד כו' ואפילו שכועה אין צריך ליטבע אם יש בו כאלמנות עד"ר וד"מ: יז הומיל והודה שהמי הסור כו' עד אם יש עדים שפרע לו וזה פשוט דבים לו עדים אפי' לא הודה לו שכפר מהסור פסט' בעל כח"ם שמקב"ל בני זה בספי' ג' ולא ס"ל לתימר לטון הומיל והודה אלא שהמקבר תפס ל' פרע"כם שכ"כ בפי' ד"ממלוה לסברתו דבהודה דמדמי הסור קיבל אפי' ליכא עדים שהסור בעל ולא רנה שמקבר לאמות ל' פרע"כם אף אם אכת' דשמת האומרי' שכעי"נ"כ עדים אין זה קודם שכת' דשמ פרע"כם וק"ל: יח אם יש עדי' שפרע לו שהי הסור כן הוא נ"כ לי' כסור ופ"ר דהוכחתי דל"ד קשה אלא אפי' אין עדים שהסור פרע לו אלא שהמיד' שכתן לו מעות בתורת פרעון ס"ל בעל שברה או שהסטר בטל לגמרי ולר"ת ולהרא"ם שכ"ל בפשי' שלפני זה בפנ"ם דס"ל דאפי' אם אין עדים' שהם שהלו לו פקדון שטרא (דלא קריעין ליה ולא מנכיין ליה) ס"ל דבכה"נ בדין זה דמוד דשהי הסור היה דשהם כעל לגמרי וס"ל דאפי' אין עדים כלל שכתן לו שהי אינו כאלו מעולם שקיבל שהי הסור ס"ל ומ"ו יט שהי

ואם אמר פרעון של חוב אחר הוא הרי זה נאמן ונשבע ונוטל מה שבשטר יז (כה) שהרי לא פרעו בעדים מתוך שיכול לומר מתנה נתנם לי נאמן לומר פרעון של חוב אחר הוא: הגה (טור בשם ר"ת ורא"ם וכן דעת בעל העיטור דף כ"ב ע"ג)

ים קולקין טו וס"ל (כג) דאפי' בכה"נ אתרע שטר' וכן כ"ל עיקר דהמולין שמכירו שלין הרמים (נעל אתרומות בשם רשב"ן) וכל זה דכתבו לו בפני ב' עדים טז (כג) אבל (כד) בפני (כה) עד א' (כו) לא אמרי' דאתרע שטרא (כז) וס"ל כ"מ ע':

ג אמר לו הלוה והלא שטר חוב זה רמי שור שלקחתי ממך הוא ואתה גבית רמי בשרו ואמר לו בעל השטר כך אני גביתי דמיו אבל מחוב אחר שהיה לי אצלך יז (כח) הואיל וחורה שרמי השור הוא החוב ומרמיו נפרע בטל השטר (הר"י פלוי ובסכמת הסור) יח (כט) אם יש עדים

פרעון בפני ב' עדים: טו ופ"ל דאפילו בכ"ג אי"צ עד' דמתנה לא מקניא ובפרט כמקום דקי"ל לו אין מדרך בני אדם ליתן לו במתנה עד שיעלם לו קודם תפלה - טז אבל בפני עד אחד כו' ואפילו שכועה אין צריך ליטבע אם יש בו כאלמנות עד"ר וד"מ: יז הומיל והודה שהמי הסור כו' עד אם יש עדים שפרע לו וזה פשוט דבים לו עדים אפי' לא הודה לו שכפר מהסור פסט' בעל כח"ם שמקב"ל בני זה בספי' ג' ולא ס"ל לתימר לטון הומיל והודה אלא שהמקבר תפס ל' פרע"כם שכ"כ בפי' ד"ממלוה לסברתו דבהודה דמדמי הסור קיבל אפי' ליכא עדים שהסור בעל ולא רנה שמקבר לאמות ל' פרע"כם אף אם אכת' דשמת האומרי' שכעי"נ"כ עדים אין זה קודם שכת' דשמ פרע"כם וק"ל: יח אם יש עדי' שפרע לו דמי הסור כן הוא נ"כ לי' כסור ופ"ר דהוכחתי דל"ד קשה אלא אפי' אין עדים שהסור פרע לו אלא שהמיד' שכתן לו מעות בתורת פרעון ס"ל בעל שברה או שהסטר בטל לגמרי ולר"ת ולהרא"ם שכ"ל בפשי' שלפני זה בפנ"ם דס"ל דאפי' אם אין עדים' שהם שהלו לו פקדון שטרא (דלא קריעין ליה ולא מנכיין ליה) ס"ל דבכה"נ בדין זה דמוד דשהי הסור היה דשהם כעל לגמרי וס"ל דאפי' אין עדים כלל שכתן לו שהי אינו כאלו מעולם שקיבל שהי הסור ס"ל ומ"ו יט שהי

פרעון בפני ב' עדים: טו ופ"ל דאפילו בכ"ג אי"צ עד' דמתנה לא מקניא ובפרט כמקום דקי"ל לו אין מדרך בני אדם ליתן לו במתנה עד שיעלם לו קודם תפלה - טז אבל בפני עד אחד כו' ואפילו שכועה אין צריך ליטבע אם יש בו כאלמנות עד"ר וד"מ: יז הומיל והודה שהמי הסור כו' עד אם יש עדים שפרע לו וזה פשוט דבים לו עדים אפי' לא הודה לו שכפר מהסור פסט' בעל כח"ם שמקב"ל בני זה בספי' ג' ולא ס"ל לתימר לטון הומיל והודה אלא שהמקבר תפס ל' פרע"כם שכ"כ בפי' ד"ממלוה לסברתו דבהודה דמדמי הסור קיבל אפי' ליכא עדים שהסור בעל ולא רנה שמקבר לאמות ל' פרע"כם אף אם אכת' דשמת האומרי' שכעי"נ"כ עדים אין זה קודם שכת' דשמ פרע"כם וק"ל: יח אם יש עדי' שפרע לו דמי הסור כן הוא נ"כ לי' כסור ופ"ר דהוכחתי דל"ד קשה אלא אפי' אין עדים שהסור פרע לו אלא שהמיד' שכתן לו מעות בתורת פרעון ס"ל בעל שברה או שהסטר בטל לגמרי ולר"ת ולהרא"ם שכ"ל בפשי' שלפני זה בפנ"ם דס"ל דאפי' אם אין עדים' שהם שהלו לו פקדון שטרא (דלא קריעין ליה ולא מנכיין ליה) ס"ל דבכה"נ בדין זה דמוד דשהי הסור היה דשהם כעל לגמרי וס"ל דאפי' אין עדים כלל שכתן לו שהי אינו כאלו מעולם שקיבל שהי הסור ס"ל ומ"ו יט שהי

פרעון בפני ב' עדים: טו ופ"ל דאפילו בכ"ג אי"צ עד' דמתנה לא מקניא ובפרט כמקום דקי"ל לו אין מדרך בני אדם ליתן לו במתנה עד שיעלם לו קודם תפלה - טז אבל בפני עד אחד כו' ואפילו שכועה אין צריך ליטבע אם יש בו כאלמנות עד"ר וד"מ: יז הומיל והודה שהמי הסור כו' עד אם יש עדים שפרע לו וזה פשוט דבים לו עדים אפי' לא הודה לו שכפר מהסור פסט' בעל כח"ם שמקב"ל בני זה בספי' ג' ולא ס"ל לתימר לטון הומיל והודה אלא שהמקבר תפס ל' פרע"כם שכ"כ בפי' ד"ממלוה לסברתו דבהודה דמדמי הסור קיבל אפי' ליכא עדים שהסור בעל ולא רנה שמקבר לאמות ל' פרע"כם אף אם אכת' דשמת האומרי' שכעי"נ"כ עדים אין זה קודם שכת' דשמ פרע"כם וק"ל: יח אם יש עדי' שפרע לו דמי הסור כן הוא נ"כ לי' כסור ופ"ר דהוכחתי דל"ד קשה אלא אפי' אין עדים שהסור פרע לו אלא שהמיד' שכתן לו מעות בתורת פרעון ס"ל בעל שברה או שהסטר בטל לגמרי ולר"ת ולהרא"ם שכ"ל בפשי' שלפני זה בפנ"ם דס"ל דאפי' אם אין עדים' שהם שהלו לו פקדון שטרא (דלא קריעין ליה ולא מנכיין ליה) ס"ל דבכה"נ בדין זה דמוד דשהי הסור היה דשהם כעל לגמרי וס"ל דאפי' אין עדים כלל שכתן לו שהי אינו כאלו מעולם שקיבל שהי הסור ס"ל ומ"ו יט שהי

מעלמו שקיבל דמי הסור ס"ל מ"ן כמקום מוקה ועד"ר יט מי

כאן מיעידו שכתן לו כתורת פרעון והכריע מסור כמ"י הלוי לעניין דאין יכולין כאן לעלות עכ"ר דהם כיון דס"ל להסור לעיל כשעו' ב'רגם בעלמ' מקילו מעירי' שקבל התעו' מהם אבי ג"כ לאיזה צורך הניח כאן דעת הרמב"ם דדעת ר"י הלוי והכרעתו דהך כיון דגם בעלמ' אבי בשתעירי' מהם כ"ם הכא) ועוד שלפי שהם רחוקין מעירי' שתפרע' מהיכי' מסור מזכרת לותר דמ"מ מסו' פוסק' ומסר שהמדי' מסור הוא מחוק בהוה לגו דוקא נוה דומק וכמ"ש בשתוב - לכך כרמה לפ"ר דהרבנים כשמעו הסור הניח מדעת הרמב"ם בעלמ"ג דאין (עדי' שפרעו לו מלוקחי' דמי מסור רק מגב' מהם מעות) ליתר' ליה שטרא רכיון שהוא שהמיתה הוא מחוק מהני מסור וקבל דמי מסור מחוק שעל המסר קבל ולא שייך לומר מהנו דהוה כתנו בתקוס מחק ורה"י הלוי פ"ל דלף ככ"ג מות לית מהנו אלא מיירי שיש עדים שתעירי' שקבל דמי מסור מחמת' דהיינו שמלוקחי' פרעו לו דמי מסור אלא שאין שלוקחי' יודעי' שם קבל לפס פרעון הוא שעל ליה זה ומלכך פ"ל דאע"ג דבעלמא סיכא לא לסר"י הלוי דכאן בפי' שפס פרעון מיירי שקבל לפי' שפס כיון שתעירי' שקבל דמי מסור וכמו שכתבתי הכא שאני כיון שתעירי' שקבל דמי מסור וכוה פורס שהמוכ הוא מהני מסור מחמת' לפס פרעון יכניס ניהלי' והכריע המסור כסר"י הלוי דאע"ג דהמסור פ"ל לעיל דגם בעלמ' שם תעירי' שקבל התעות כשתם מני ואיתרע שפר' פ"ם כיון הכא מיעירו שקבל דמי מסור הוסס דרוקא שתם פ"ל להסור דמני בהכי מפני שכתב הרמ"ם דאדרבה יותר גריע' פעל' מתכם מפעל' שפרעי דאיכ יותר כרכון פורע חובותיו מתם סיתן שלו כתתכם כו' ומיהו הסוס דהתם קבל התעות מיד הלוס עצמו משמ"כ הכא שאין שפרו' מעירי' רק שקבל התעות מהי שסיו קוני' כשר הסור ומ"כ היס יכול לחתון שהסור בעצמו היס שלו ומהוכ שהשטר הוא חוב לאחר שהיו לאין מעירי' אלא שקבל שקבל דמי הסור הוא שלו לגמרי ואין לו עליו כלום ומיהו אפי' אם נאמר שהשטר היס של הלוס דאע"ג דהסור פ"ל לעיל דגם בעלמ' אם תעירי' שקבל התעות כשתם מני ואיתרע שפר' פ"ם כיון הכא מיעירו שקבל דמי ה

ב דקנינא ודעתיר אבא למקני כו' בסמ"ע ס"ק ב' סביא מפלוקת פרמב"ם עם הרמב"ן דבשעבוד דלקני' יכול למחול כו' ולקמן ריש סי' ק"ל העלימי בפרמב"ן דל"ש למחול ופ"ם: ג לשעתו כת' בסמ"ע דר"ל בשעת סתירו לו עיין פ"ם ר"ל בשעת שהי' נרי' לו למכור או לישתו ליזה סב"ל וזו"ק גם קשה פ"ב לפיום צורך כת' כלל לשעתו אלא נראה משום דהרמב"ם שם פמ"ב מיר נבי מפלוקי ממלוה בין מכר לשעתה למכרם מחכר עולם ובשתיקו מחמת ע"ר פ"ם קי"ו כת' כאן דאפילו מכרן לשעתה ולא מחכר עולם אינו סורף משם וכ"כ פשו' לקמן סיימן קי"ם סעיף י"ש דשם נתן מתנה לזמן ידוע מן הב"מ יכול לסרוף עד סיבוא זמנה ופ"ם: ד זהו דין הפ"ם ועכשיו מין סורפי' מטלטלי' וקפ"ל סהרי כהרמב"ם וכל הפוסקים דאסולים ואחרוניס לפ נזכר מכאן זה ומרנת הרמב"ם והריב"ם ושאר מחרונים כתבו

כן וכ"כ בתשובות מה"ר יוסף סרמכי סי' ק"כ שכתב מהלוקח גדולי הדור ופ"ס עוד כר"ם קכ"ח מרעתו גם כן כתבתי"ם ומהר"ם החבין"ם דברי הכ"י הסיב על הכ"י וכתב דכ"ת מפורש לפ גרע מחתנה ולפ שהרב כ"י בספרו פרק הנזיר מזר והביא על החבי"ם כתב וכתב עליו דשאני מחתם דשאני לפו דס"ל כהפ מיניה לפ הוי יהיב ליה מתנה וס"ל כתבך מ"ת זה דוקפ ועוד דסבא כתי פ"ל

ולזה (ס) שטר חוב על אחר ומכרו בעל חוב גובה ממנו דלא שייך בשטרות תקנת השוק דלא שכיח (סא) וכן אפ נתן כל נכסיו לאחר ולא שייר לעצמו כלום אומרינ דמוכח שלהבריח עשה ולא שייך ביה תקנת השוק ת (ועיין לקמן סי' ס"ם סעיף ו'):

ב המחייב עצמו ברבר שאינו קצוב כגון שנתחייב לזון את חבירו ס או לכסותו (י) ה' שנים י (יא) (או פלג לתן קצבה לכנים) אע"פ שקנו מידו לא נשתעב"ו (פי"ם מה"מכירו' דין ס"ו) להרמב"ם (יב) וחלקו עליו כל הבאים אחריו לומ' שהוא משתעבר והכי נקטינן (ועיין לקמן סוף סימן ר"י) ;

המחייב

פ ופ"ל סי' ל"ט סע"ו ו' ר"ל דסם כתב מו"ס בהג"ה דאם נראה לב"ד פלג כיונו לפרעה פלג למתנה נמורה קנה המקבל אע"פ שנתנו לו לפקיע מיכו ע"פ : ט או לכסותו ס' שכיס דאף דהשכיס קונין בכבות והלכום אינו קנוי שמא נפייקרו ועד"ר : י או פלג נתן קצבה לשכיס לפרע"כ כ"ם הוא ולא כתבו מור"ם פלג בשכיל המוקף על"ל לפתיכו דאפי' לא כתן קנכה לשכיס ס"ל דקנה פ"פ"ק מ שהקנ"ל דכר קטן כתן קנכה בשכיל לפום ש"ת"ק פלג נתן קנכ' בשכיל שהקנ"ל דכר קטן שמא נפייקרו ועד"ר דסמ"ס כ"ם ע"פ :

יא לעת לעת

ק ופ"ל בסי' ל"ט סע"ו ו' ר"ל דסם כתב מו"ס בהג"ה דאם נראה לב"ד פלג כיונו לפרעה פלג למתנה נמורה קנה המקבל אע"פ שנתנו לו לפקיע מיכו ע"פ : ט או לכסותו ס' שכיס דאף דהשכיס קונין בכבות והלכום אינו קנוי שמא נפייקרו ועד"ר : י או פלג נתן קצבה לשכיס לפרע"כ כ"ם הוא ולא כתבו מור"ם פלג בשכיל המוקף על"ל לפתיכו דאפי' לא כתן קנכה לשכיס ס"ל דקנה פ"פ"ק מ שהקנ"ל דכר קטן שמא נפייקרו ועד"ר דסמ"ס כ"ם ע"פ : יא לעת לעת

גם מ"ם בכ"י וכ"מ רמיז לדברי הרמב"ם מפ' הכונס (דף ק"ב ע"ב) מדלפ מוקפה כ"ל דאם נראה לב"ד פלג כיונו שמא נפייקרו ועד"ר לפשוט מהכונס לפשה ולפ לנת והביאו ע"כ שקנו בנת ג' נשמת ג' נשמת כיוסגין ואפילו הכי דברי הרמב"ם מפ' הכונס (דף ק"ב ע"ב) מדלפ מוקפה כ"ל דאם נראה לב"ד פלג כיונו שמא נפייקרו ועד"ר לפשוט מהכונס לפשה ולפ לנת והביאו ע"כ שקנו בנת ג' נשמת ג' נשמת כיוסגין ואפילו הכי דברי הרמב"ם מפ' הכונס (דף ק"ב ע"ב) מדלפ מוקפה כ"ל דאם נראה לב"ד פלג כיונו שמא נפייקרו ועד"ר לפשוט מהכונס לפשה ולפ לנת והביאו ע"כ שקנו בנת ג' נשמת ג' נשמת כיוסגין ואפילו הכי

ד"ה לתת לו פירות כו' פ"י מזונו' ואפי' רוצה המתפרנס לזונו על שלחנו יכול לזונו לומר אי"כי רוצה להתפרנס אלא נפני עצמי על שלחני הפח סייס וכתב דדוקא כשהתנה עמו בפירוש לזונו על שלחנו צריך לאכול עמו וכן מוכח כרי"ט ע"ש : יב הדין עם המקבל

במקבל המתנה מיהא טעמא דסתם לזונו משמע שיהא כיון כרצונו ג ° (ריטב"א נמשו') המחייב לזון את חבירו הנותן אומר יג לתת לו פירות והלה אומר מעות יב הרין עם המקבל המתנה ואב התנה עמו בפירוש לזונו על שלחנו והוא אינו רוצה לאכול עמו אינו חייב ליתן לו אלא יג לפי ברכת הבית הנה ° (סמ"ג) מיהו אם אין הסכוב מכח הזון (יג) אלא מכח המתנה חייב ליתן לו כל דמי המזונות ° (ריטב"א ע' הגהות נב"י לקמן ס"ב ר"ו) יד ואם אלה הזיון (יד) מיהו רק

ואף על פי שח"מ הכ"מ שם"ס הר"ן ופ' עשרה יוחסין שכן פסק הרב בשטמ הוא הרי"ף ליתא דבמתקדק בהר"ן ובה"מ שער ס"ר הרמה שר"ל הרב הרמב"ן בשטמה מ"מ הרין הין אחת וכן החכמה פסוק : מיהו הייגו לענין הרי זה כשאר חוב לפיכך אם לא קנו מידו ולא מיחל עצמו כשאר נוכח מפני מורין שאל אם קנו מידו או מחל עצמו כשאר נוכח מפני שתקנת עולם היא שלא יבהו מלוות ולא הפירות ולא מזון הפשה והכנות מכסיף משועבדים שאלו דברי שאין לפס קבלה עכ"ל וכן כתב הסמ"ג עשין ב"ר דף קע"ה ע"ג וכן פסק הגהיע בהרוחי' ריש שער ס"ר וכן כתב הכרשבורה ריש פרק הניזקין וכן כתב רש"י פרק קמא דבבא מציעא דף י"ר ע"ב הרי שכל הפוסקים אלו ס"ל הלכה כר' חניל' דשמואל הוא לפי שאין קונין וכתיבה בלבר אאין לו קנקנ עסיקא דלא מהני לגבי מלוה לפרוע משעבדי וכדאוקמ בס"ם וכן כתב הרשב"ם בתחילו לפרוש ע"ש - וכן נראה דעת הרמב"ן בשטמה שהניח שהעתם ס"ר ס"ג חלק ר' (ועי"ש דמוכח מדבריו דאף בשטר לא מהני אא"כ קנה מידו ואפי' מיחל עצמו) ולפי זה צ"ל דמ"ש בסיר לפיכך כו' הוא ל' עצמו ולא ל' הרמב"ן אלא שפשוט הוא שהרמב"ן לא חלק בזה אלא בשטר ולא בשאר קנינים ולא ס"ל כלל לחלק בין שטר לשאר קנינים וכן נראה מדברי הרמב"ן בשטמה שהניח שהעתם ס"ר ס"ג חלק ר' ע"ש דמוכח מדבריו דאף בשטר לא מהני אא"כ קנה מידו ולפי זה צ"ל דמ"ש בסיר לפיכך כו' הוא ל' עצמו ולא ל' הרמב"ן בשטמה שהניח שהעתם ס"ר ס"ג חלק ר' ע"ש דמוכח מדבריו דאף בשטר לא מהני אא"כ קנה מידו ואפי' מיחל עצמו כשאר נוכח מפני שתקנת עולם היא שלא יבהו מלוות ולא הפירות ולא מזון הפשה והכנות מכסיף משועבדים שאלו דברי שאין לפס קבלה עכ"ל וכן כתב הסמ"ג עשין ב"ר דף קע"ה ע"ג וכן פסק הגהיע בהרוחי' ריש שער ס"ר וכן כתב הכרשבורה ריש פרק הניזקין וכן כתב רש"י פרק קמא דבבא מציעא דף י"ר ע"ב הרי שכל הפוסקים אלו ס"ל הלכה כר' חניל' דשמואל הוא לפי שאין קונין וכתיבה בלבר אאין לו קנקנ עסיקא דלא מהני לגבי מלוה לפרוע משעבדי וכדאוקמ בס"ם וכן כתב הרשב"ם בתחילו לפרוש ע"ש - וכן נראה דעת

ב על התובע להביא ראיה וכ"כ מו"ר נסי' ק"ב ס"נ ע"ס : והמחזר כתב סם פלונתא כוף . וכסם ר"ן סתם המחבר וכתב דעל היורש להביא ראיה שלא היה לו בשעת מיתה וה"ה לא כתב כאן וכסי' ס' סעי' ו' עכ"ל ורימז לזה שכתבתי דכאן כת' היפך מ"ש סם . וכ"ל לי"ב דכאן מיירי דהניחם טוען ברי שלא היה לו המחבר בשעת הקנאה מ"ש מארי' דעל המוציא להביא ראיה מסי"ב עם"ס ר"ן דסם כתב דטוענים היורשי' סמת לאחר מכאן לקמן וכמ"ש סם מ"ה מוליכין כתר טענת ברי דתוכ ומחזרי' כאן כתבתי וכאן היו ואף דכסי' ק"ב מיירי נ"כ כיורשים וסתם יורשים אין טענת ברי אלא דהכוה בברי ונס סתימתו כפירושו דמי דמיירי נס כשמת דומי' דכבר לבסי זה דמיירי נס בטוען לקוח שמת וכמ"ש בסוי בסדיה י"ל דשאני התם כס' קי"ב דמיירי בקרקעו ובקרקעו לא שייך למימר כאן כמתה וכאן סיפ דקרקע במקומה עומדת ואף שיכלה מראות לרבו' מקומי' לא תזוז . ודוקא כמטלטלים הנתונים' בכית כעליהן כאן כתב סם כסי' ר"ן כאן כתבתי בכיתו כאן היו נס בשעת המיתה וכאן אף דמיירי כמטלטלים מ"מ כיון דטוען שכתב ברי הת"ש וכ"ל ודו"ק : כה ואחר זמן כתב לו שטר כו' סי' תע"ג דקי"ל דכהלוה תפילו לא הוציא עדיין כיון דמלוה להוציא כתנה ס"ל כאלו כבר הוציא ואין כאן דמים לקנו' כו נוף הקרקע וכמ"ש הטור לקמן כסי' ר"ד כסם הרמ"ס מ"מ כאן קנה כמסכוכה אפי' כבר הוציא המעות כיון שלא נח לקנות נוף הקרקע אלא לאכול ממנה פירות עד שיתן לו דמיו פ"ל כמלוה ע"ס ונותן לו מסכון עליה דיכול להוציא מיד ממכון עד שיתן לו דמיו טור ע"ס : כב שטר בקנין כו' עד"ר סם כתבתי דנראה דמיירי דלא עשה לו קנין כפי עצמו אלא ר"ל שכת' לו שטר קנין ולאפוקי סט' רא"ה וכסט' לפוד אינו קונה עד שיתן נ"כ דמי הקני' אם לו כמוכ' שזה מכבי רעתה וכמ"ש הטור והמחבר לקמן סי' ק"ן וקי"ח ע"ס ומ"ה הוצרך לכתוב דאף"פ זכה בזה כמסכוכ' דאלו עשה לו קנין פורר כפי עצמו פשיט דקנה ואפי' נוף הסל קנה ומ"ה דקדק הטו' וכתב כשט' וקנין ולא כתב קנין ושטר שכרי קנין נמו' הוא קוד' לשטר וק"ל : כג ואם כת לו שלא למכול כו' סי' תע"ב דהמוכ' סט"ס לבבירו ומ"ה אלו מיכלתו מכיל' וכמ"ש לקמן כס"ו שאני הכא דמעות סט"ס מעולם לא היה שלו ועיין בטור : כד ה"נ שיכתבו בעדי' הסט' כשם שמעון אף שיתנו הסט' כו' : כה אין כופי' לומר ל' הסוכר דא"ל לא יקר' דיך כפי' ולא גילות דיך כפי' עכ' ול' ור"ל שים לו גילות כזה דנראה כאלו צריך למכו' משטרותיו : כו ואפי' הודה לו שמעון כו' ל' הטור דכרי לא נעשה מעשה שיתקי' התנאי ע"י שמת"כ כשהתנ' ונהל תפרעני אלא נעדי' דמכבי כשהתנ' כשם שלוח וכמ"ש כסי' ע"ו ע"ז ור"ז : כז ואפי' לא פי' דכריו אלא אמר לעדי כו' כל' זה כתב נ"כ הטו' וכס כתבתי דה"ה אם אמר כן בלוה עכ"פ אלא פי' דכריו אלא שהוכרח דמלת נקט דכל אמת' כן כעדי עדי' מסתמ' אינו מפרשו כדי אלא להסביר את עצמו דהל"כ מתלה

מתי

דנראים מוזיים כאן מאייב נפשו כ"כ הסח"ע ס"ק י"ח : כד מייב - מיש' היינו דוקא לגבות מכני חרי אבל לגבות מתשעבדי אף שמת' לו שטר ע"ז לא מהני דכר קבוע כגון שכתב לו בית זה או שך זה מפירש מאבא שהי מחייב לך דכיון אלא היה בעוב' נשעת כתיב' מין קונל ונהא לאותו כתיב' מדכתי רש"י וסמוס' פ' הכוקין סוף לף כ'להפופקים דפסקו כת"ר שאין כתונין והנאתי לכריסם לעיל ס"ק י"ב אלא דוקא שטר ואייעתו שהנאתי שם משעת דפוף כרב'קנוס כשתתחי' עכשו נשטר אף אלא היה בעוב' ומ"ש ודו"ק : כה והוא שקנו מידו נראה שמחנר אוניא כן מנשמ"ת שטר ס"ר וכן נראה נשמ"ש אבל לעניי' דהנשמ"ת למעחים מזיל רמ"ל שם נסוף שטר הוא מניאו ס"י לעיל ס"ס ס"ג ורלו לעכר לאדם להחתי' נרבר שאינו מזיל אלא נקנין ולא מהני אדם עירי אבל לחרמ"ם דפסק דנאומר לאדם עירי מזיל מ"ט הכא . כיון שאחר הוו עלי עדים שאני מחתי' כו' מזיל אף אלא קנין ואם כן קשה על המחבר דלעיל ריש סימן ח' פסק כחרמ"ם וכאן כתב והוא שקנו מידו ואפשר מ"ל לחחבר דנדבר שאינו בעולם או שאינו נרשותו לא מהני הוא עלי עדים לכ"ש אבל לא מסתבר לי לחלק כזה ודעת המחבר נל"ע :

דו מחת שכתתי כו' עיין בחמו' מהר"ם כהן ס"כ סימן ס' ובתשובת מהרשד"ם סימן ס"ם : דז על המוב' להניח רמים - נסמ"ע ס"ק ד' והקשה מלקמן ס"ם ר"ן ודחק בזה ולי נראה דשאני התם כיון דהמטלטלי' הם בעין ממילא כיון שעתה כאן נחלו כאן מיו מסי"ב הכא מסמכע מינו נעין מיתו קשה נהך דס"ם ר"ן מהך דלקמן סי' קי"ב ס"ב - והה מסלק נסמ"ע כין מטלטלי לקרקע לא נהיר' נס מ"ל לסמחבר לחלק כהך ובעיקר לריבא דלקמן הוא מחשובת הרשב"ם מסתו על נחוניס והם דברי הנחוניס סבריא הסור לקמן סימן קי"ב ומס כן נעי מאי דקי"ל לקמן סימן קי"ב דלא כחחוניס שם ס"ה דלא קי"ל כהך דלקמן ס"ם ר"ן וכ"כ שב"ם ס"ב זה המפוקים סוחרים זה"ז לעולם על המקבל להניח דמים וכן עיקר : דח לחנכת הרי"ף וקנת רבוחת - נבי' כחב שם דעת הרמ"ם פכ"ב מה' מכירה הרי"ף ועור כחב נבי' וכ"ו הרי"ף והרמ"ם מסכימים לדעת ג' הכי נקטינן ולזה לא הניא כאן נס"ע רק דברי הרי"ף אבל נשאת אין מהרמ"ם דנים כלל ולא קאמר התם אלא לענין שנרוך שיהא דמוכה לשון נתתי אבל יכול לחזות דמוכה דלשון נתתי הוא נאומן נמוסיל נס מ"ם כבי' והרמ"ם שהנוה שכניס לדברי הרי"ף ולא היה לו נאומן שום לא עשה כלום כו' לא ידענא מאי קאמר דפשיטא דנס הרמ"ה מינו חולק כזה על הרי"ף ולפ"ז יהא שלא היה לו נאומן שום לא עשה כלום אלא דאלמון כחתי עליה - נם הרב נחנוכה סימן נ"ב כשיב על דברי כ"י כזה - ועי"ם עוד נחשו"ה הרב חיבון' אלו - ועיין נחשו"ה מהר"ם מלובלין סי' ק"ת : דם ודוקא נחן נאומן המוסיל - כיון שהודה על עצמו ואחר נחתי אבל לקמן סימן קי"ב ס"נ נהג"ה שכחב אחי נחן נרשי' במקבל להניח נאיה שבכנפיים היו נידו נאומן שום וכן פי' הב"ח וע"ם :

דט שטר בקנין כו' עד"ר סם כתבתי דמיירי אלא עשה לו קנין כפי עצמו אלא ר"ל שכת' לו שטר קנין ולאפוקי סט' רא"ה וכסט' לפוד אינו קונה עד שיתן נ"כ דמי הקני' אם לו כמוכ' שזה מכבי רעתה וכמ"ם סטור והמחבר לקמן סי' ק"ן וקי"ח ע"ם ומ"ה הוצרך לכתוב דאף"פ זכה בזה כמסכוכ' דאלו עשה לו קנין פורר כפי עצמו פשיט דקנה ואפי' נוף הסל קנה ומ"ה דקדק הטו' וכתב כשט' וקנין ולא כתב קנין ושטר שכרי קנין נמו' הוא קוד' לשטר וק"ל : כג ואם כת לו שלא למכול כו' סי' תע"ב דהמוכ' סט"ס לבבירו ומ"ה אלו מיכלתו מכיל' וכמ"ש לקמן כס"ו שאני הכא דמעות סט"ס מעולם לא היה שלו ועיין בטור : כד ה"נ שיכתבו בעדי' הסט' כשם שמעון אף שיתנו הסט' כו' : כה אין כופי' לומר ל' הסוכר דא"ל לא יקר' דיך כפי' ולא גילות דיך כפי' עכ' ול' ור"ל שים לו גילות כזה דנראה כאלו צריך למכו' משטרותיו : כו ואפי' הודה לו שמעון כו' ל' הטור דכרי לא נעשה מעשה שיתקי' התנאי ע"י שמת"כ כשהתנ' ונהל תפרעני אלא נעדי' דמכבי כשהתנ' כשם שלוח וכמ"ם כסי' ע"ו ע"ז ור"ז : כז ואפי' לא פי' דכריו אלא אמר לעדי כו' כל' זה כתב נ"כ הטו' וכס כתבתי דה"ה אם אמר כן בלוה אע"פ אלא פי' דכריו אלא שהוכרח דמלת נקט דכל אמת' כן כעדי עדי' מסתמ' אינו מפרשו כדי אלא להסביר את עצמו דהל"כ מתלה

אחר תכתבו לי על הלואה זו מחייבים אותו לכתוב שטר אחר על שמו ° (תשו' הרא"ש כלל ו' סי' ס"ו) כה (לה) שטר שהיה כתוב על שם ראובן כה (לה) וכתוב בסיפו (קודם חתימת העדים) ואלו המעות הם מחכירות הקהל וטוען ראובן שכיון שכתובים על שמו שלו הם שהקהל נתנו לו שטר זה על מעות שהיה לו אצל הקהל והקהל מכחישין אותו הדין עם הקהל :

י ° (תשו' רשב"א סי' תתקכ"ו) שמעון שהיה חייב מנה לראובן ונתפשרו ביניהם שיעשה שטעון שטר חוב ללוי מך' דינרי' ואח"כ עשה ראובן (לשמעון) שטר מחילה מכל תביעות ממון ל ועכשיו טוען שמעון שכיון שלוי לא הלוהו אלא ראובן כיון שמחל לו כל תביעות ממון גם זה בכלל (לו) הדין עם שמעון :

יא ° (תשו' הרא"ש כלל כ"ו סי' ג') המלוה את חבירו על משכונות קרקע וצוה לכתוב הקרקע בשם בנו הקטן ועכשיו טוען המלוה למלוה לאו בעל דברים דידי את (לז) אין בדבריו כלום :

יב ° (שם סי' ד') אשה שטוענת על הקרקעות שהניח בעלה שחציים שלה ממעות שנפלו לה מבית אביה והשטרות כתובים בשם שניהם לח (לח) הדין עם האשה ואם כתובים בשמה לבד והיא טוענת שכולם שלה כולם שלה :

סא כמה דינים מענין שטרות ובו י"ו סעיפים

א קהל שתקנו שלא יועיל שום שטר אם לא יהיה מכתיבת יד סופר העיר ב (מ) אין בכלל זה מחילה שמחל ראובן לשמעון ג וחתום עליה ראובן ° (סור סי' ס)

(רוממי מין הכונ' ד רק על הספר המתום בעדים) :

ב ° (ריב"ש סי' ר"י) ה טופס השטר שביד הסופ' שחתומי' עליו עדים ולא הועתק השטר אין דין שטר לאותו טופס אלא אם כן מנהג בעיר להיות לו דין שטר :

הגה

מגי כסבר לכתבוה"ס מתעון משו"כ כשמדבר עם הלוה דכלוה כיה יודע בהאמת שמעות של הלוה הן שלו ומה מסתמא מפרש ואח' שטר אחר תכתוב על שמי : כה שטר שהיה כתוב ע"ש רחובן כו' ממשכנ ק"ר כהן בשלות ותשובות דין זה כתקום שהיה לו להקדיך כי ז"ל פשוטל קבל שהיה מנהגם לחכור הקרקע בכנסתם וכשכותבים בשטר כותבי' אותו כשם ג' מהקבל ובסוף השטר קודם חתימת העדים כותבין דוה בחתון הוה מהקבל מכחירות אלו ועל כן לא יהיה לאחר כתיבת השטר ומסירת שב"ל בקיצור הרי לפניכ דלא כ"ב שלא בתקום שמנהג בקהלה לכתוב שטרי בכנסתם ע"ש היטיב (כדי שלא יהא שטר בקרקעים דבי שותפי או משעם אחר בידו לשם לחם כותבי כן) גם ל"ה נשתן זה לומר שמעות שלו שלו היה וכדי שלא להשביע את עלמו כתב בסוף שהמעות הן של הקבל גם כשם ס"ם יתכחר דשם כתב בנוף השטר שהמעות שהוא של פלוני אין לאותו פלוני טענה עליו דיכול לומר שלא להשביע כו' כתבתיהו . ולא כמ"ם ° כשם"ם שפשם לדין זה מהכחרת דשפים והוא דאין היחיד דרכו לחלות מעותיו בקהל ברי מתשובה פכ"ל דכשלא לחלותו במכנסן משמע דדוקא ככה"נ קאמר וכ"ל ודו"ק : כמ ס"ג וכתב כשוטן קורס קחימת העדים ולכאורי : ל ומכשיו עושן שמעון כו' נם כאן ק"ר המקבר כשמתקה כי ז"ל שם ומ"כ כתב לו' לרחובן שטר הרשע' לתבוע משמעון אותן ך' ומ' וגם רחובן ותבע לשמעון ושוטן שמעון כו' ומשיב תש"ם שכתב רחובן משם' דדוק' כאופן זה דמירי שלא נא משם ליד לו' מה נא משם' ליד לו' מיכא למימר שוכא המעון ללוי ע"י כתיבתו על שמו ומפי' מפל בפי' מיכו יכול למחול שטר זה ולכתוב לו שטר אחר משיב, אלא משם לכתבו כשם פלוקה לו שוכא כמ"ש כפי' ס"ו סכ"נ ווה כרו' וכ"כ בע"ש : (גם ב"ח עיין בשור כשם ס"ם וה מ"ם כשם הרמ"כם שפם אחר לפניו שטר שביד וכות כים לי כו' ע"ש ומשכר משמים ולא כתבו כאן כשם"ע דשמך עמ"ם כשם"ס י"ו נם משום דם"ל מ"ם בשור כאן כשם הרמ"כם הוה סותר למ"ם שטר כשם"ס י"ו כשם הרמ"ם (וכמ"ם הכ"י כהגי"ה כאן נם מו"ר ס"כ בד"מ ע"ם) ועיין בשמ"ע מ"ם שם בשו"ע ודריסה ובאן דל"ם להדדי ודו"ק - עכ"ם :) לא עין בדבריו כלו' ° וכת' הרא"ם בסי' ס"ו כלל ל"ו סי' ג' על אחד שקנ קרקע ובלו מעו' על שם ראובן ושטרות נכתבו על שמן ושפקיד השטרות בידו כאחן ואחר שהי נכנסו לחריו ואח"כ נפטרשם ואת ופסק דוכב ראובן שקנה קרקע ושטרות שנכתבו על שמן עכ"ל ועיין בדי"כם סי' ר"ג שהטריך בדין זה כשם מכר קרקע אח"כ לאחר ונתעיים לבוף את כנו כשנדל לכתוב השטר על שמו וכשינדל הכן לא כתבו השטר ועיין שם : לב הדין עם השם היינו כאומר כשם ס"ם ומ"ם כשם הרמ"כם שפם אחר לפניו שטר שביד וכות כים לי כו' ע"ש והמכר השמים ולא כתבו כאן כשם"ע דשמך עמ"ם כשם"ס י"ו נם משום דם"ל מ"ם בשור כאן כשם הרמ"כם הוה סותר למ"ם שטר כשם"ס י"ו כשם הרמ"ם (וכמ"ם הכ"י כהגי"ה כאן נם מו"ר ס"כ בד"מ ע"ם) ועיין בשמ"ע מ"ם שם בשו"ע ודריסה ובאן דל"ם להדדי ודו"ק - עכ"ם :) לא עין בדבריו כלו' ° וכת' הרא"ם בסי' ס"ו כלל ל"ו סי' ג' על אחד שקנ קרקע ובלו מעו' על שם ראובן ושטרות נכתבו על שמן ושפקיד השטרות בידו כאחן ואחר שהי נכנסו לחריו ואח"כ נפטרשם ואת ופסק דוכב ראובן שקנה קרקע ושטרות שנכתבו על שמן עכ"ל ועיין בדי"כם סי' ר"ג שהטריך בדין זה כשם מכר קרקע אח"כ לאחר ונתעיים לבוף את כנו כשנדל לכתוב השטר על שמו וכשינדל הכן לא כתבו השטר ועיין שם : לב הדין עם השם היינו כאומר כשם ס"ם ומ"ם כשם הרמ"כם שפם אחר לפניו שטר שביד וכות כים לי כו' ע"ש והמכר השמים ולא כתבו כאן כשם"ע דשמך עמ"ם כשם"ס י"ו נם משום דם"ל מ"ם בשור כאן כשם הרמ"כם הוה סותר למ"ם שטר כשם"ס י"ו כשם הרמ"ם (וכמ"ם הכ"י כהגי"ה כאן נם מו"ר ס"כ בד"מ ע"ם) ועיין בשמ"ע מ"ם שם בשו"ע ודריסה ובאן דל"ם להדדי ודו"ק - עכ"ם :) לא עין בדבריו כלו' ° וכת' הרא"ם בסי' ס"ו כלל ל"ו סי' ג' על אחד שקנ קרקע ובלו מעו' על שם ראובן ושטרות נכתבו על שמן ושפקיד השטרות בידו כאחן ואחר שהי נכנסו לחריו ואח"כ נפטרשם ואת ופסק דוכב ראובן שקנה קרקע ושטרות שנכתבו על שמן עכ"ל ועיין בדי"כם סי' ר"ג שהטריך בדין זה כשם מכר קרקע אח"כ לאחר ונתעיים לבוף את כנו כשנדל לכתוב השטר על שמו וכשינדל הכן לא כתבו השטר ועיין שם : לב הדין עם השם היינו כאומר כשם ס"ם ומ"ם כשם הרמ"כם שפם אחר לפניו שטר שביד וכות כים לי כו' ע"ש והמכר השמים ולא כתבו כאן כשם"ע דשמך עמ"ם כשם"ס י"ו נם משום דם"ל מ"ם בשור כאן כשם הרמ"כם הוה סותר למ"ם שטר כשם"ס י"ו כשם הרמ"ם (וכמ"ם הכ"י כהגי"ה כאן נם מו"ר ס"כ בד"מ ע"ם) ועיין בשמ"ע מ"ם שם בשו"ע ודריסה ובאן דל"ם להדדי ודו"ק - עכ"ם :) לא עין בדבריו כלו' ° וכת' הרא"ם בסי' ס"ו כלל ל"ו סי' ג' על אחד שקנ קרקע ובלו מעו' על שם ראובן ושטרות נכתבו על שמן ושפקיד השטרות בידו כאחן ואחר שהי נכנסו לחריו ואח"כ נפטרשם ואת ופסק דוכב ראובן שקנה קרקע ושטרות שנכתבו על שמן עכ"ל ועיין בדי"כם סי' ר"ג שהטריך בדין זה כשם מכר קרקע אח"כ לאחר ונתעיים לבוף את כנו כשנדל לכתוב השטר על שמו וכשינדל הכן לא כתבו השטר ועיין שם : לב הדין עם השם היינו כאומר

בוספת וכותבת בתוך כתיבת וכמ"ם בסי' ס"ם מ"ם שם מור וכתבו מור"ם ס"ע

סא ג מכתיבת יד סופר העיר סי' כתיבתן ותתימתן דמשום מסם ויוק רבינו' לתקן כן שלא יקנו סופרים ועדים מהן דסי והעיקר תלוי בתתימת העדים וק"ל : כ מין בכלל זה מחילה וכו' וס"ה הלוה כתתימת יד הלוה נ"כ מיכו בכלל דו"ל בתר טעמא דמחרין הוה"ל כתתי"ת) כיה שכתב הרא"ם על שטר מק"ל מ"ם נקט' המכר נם משום תורם' דמלת' נקט שהוה המלוה מיכם מלוים כך' עדים ס"יכל לערוף ע"י מלקוחות וממקבלי מתנה משכ"כ כתתימת יהן מכל במק"ל מין כ"מ הוה וק"ל : ג ותתום עליה רחובן כו' ואפ"ה לא הכתב של נוף המק"ל היה מכתב יד אחר מהיכו ° סופרי העיר ולא מכתיבת יד רחובן וכ"כ הטור : ד רק על הספר המתום בעדים והיכו שטרי הלוות ושל מקח וממכר ל"וקמים עדים המפקיעי' קול ויוכל לערוף על ידו מלקוחי וק"ל :

ה טופס השטר וכו' ו"ל הטור שטר שכתו' כי כתתי"ב פלוני לפלוני כך וכך וכוכי' ס"תים לו לזמן פלוני בכלתכות ותקרית ובכל יפוי כח שייפה הסופר ותותם"ם בעדים לתשה ווכו נקרא טופס של וכירה שרשתו לזכרון מדברים שנעשה לפניהם בשעת הקנין כדי לכתוב שטר נמור עי' וה כש"ה פנוי"ן :

ז דהוי מפי כתבן ופי' וכתוב ע"פ שני עדים ודרשי' ולא מפי כתבן אבל שטר הכירתן לבתר' ולפרש"י כיון שהלוקח לו כיון שהלוו קבלו שטר הכירתן לבתר' ומהרי"ק כתב וכמ"ש הטור ומ"ש מי"ש ומי"ל למימר שטרו ר"ל למימר שטר שלא עמדו לבתר' ולא מחרי' לפקפק את"ל לא כותן לבתר' דלמא מחרינן דעת לוה וכו' וא"ל לכותבו ז אם יש לו מעלעלי' בפרישה כתבתי דהימנו ר"ל שרגוזה נשלם בקרקע והמלוה אומר שיש בידה מעלעלין לפרוע ממן וקאמר שטרא ליכתב ע"ז שאין לה דין מקנה שהוא אלא אמר שמוח' אין לי שום לפרוע כלל וכמ"ש לקמן בשור וכדברי המחבר סי' ס"ג וק"ל שם ד' אלא אמר מבני שכל המעון אין לי משתמת אם היה לו קרקעות היה יודע משל"כ מעלעלים היכול לפרוע שיש מעון בפדרו או מופקד ביד אחר בשוה מ"ה קאמר דיסב ע"ז כתבי הגאונים שאין לו וחנה וה מעלעלין עליו נ"כ אם יש לו קרקעות בשוה שיש לו מעון בפדרו ע"ז ת"ש כל המוציא מחבירו עליו הראיה הלוה ואפי' אמר פרעתיו ואבדה השטר ואינו יכול להביא ראיה לפרעון הרי זה נשבע ונוטל ואע"ג דאמרי' בפ' הזהב (ב"מ דף מ"ב ע"ב) המלוה את חבירו ואבדה שטרו אמר לו פרעתיך או מחלתיך

כנס ואע"ג דכתב כיס ג דלא כהסמכתא כו' ועיין לקמן סי' ר"ו כדיבי הסמכתא וכל דכר שנתנו בני המדינה בשטרו' אע"פ שאינו כתיקון חכמים כולבי' אחריו :

ד ° (סור פ"ו מהמו' הרמ"ם סס סי' ח') שטר שכתוב בו שיש רשות לסלוה לירד לנכסי לוה בין בפניו בין שלא בפניו בלא רשות ב"ד ובלא שומא והכרזה יד (יג) אינו רשאי לעבור על דברי תורה לירד לנכסיו שהמלוה את חבירו לא ימשכנו אלא בב"ד אבל אם לא מצא דיין שרוצה לדונו אז יש לו רשות לעשות דין לעצמו :

ו ° (סור סי"ד מהמו' הרמ"ם כלל ס"ה סי' נ') שמעון שכתב עליו לראובן באחר בניסן סו שנתחייב לו בכל כך ממון ער אלף זהובי שיודה שמעון אחר זמנו של שטר זה שיש לראובן עליו ויכתוב ויחתום בחתימת ירו בהוראה זו והוציא ראובן כתב ירו של שמעון שהודה שיש לראובן עליו מאה זהובים וזמן כתב ירו בכ"ו בניסן ונתקיימה חתימות שמעון בא' באייר ראובן גובה מזמן שטרו (יג) ראז יצא הקול שנתחזק שטר של שמעון ער אלף זהובים :

ח ° (סור סס"ו מהמו' הרמ"ם כלל ס"ה סי' נ') ראובן שתבע את שמעון לדין ואמר ליה אתה הודית בפני עדים שאתה חייב לי מנה בשטר ועתה גנבו השט' ונתנוהו לך השיב שמעון אתה לא הלויתני סז לוי נתן לי משכון ושאל ממני לכתוב עלי שטר חוב בשמך והוא החזיר לי השטר והחזרתי לו משכונו יז שמעון נאמן בשבועה :

ט ° (סור פ"ו מהמו' הרמ"ם בכמה מקומות) הרוצ'לפסול שט' יח מפני שלא הוציאו בחיי אביו ועוד שבא (המלוה) לתכלית העוני ולא הוציאו יט אין השטר נפסל בכך אמנם יש לדיין לחקור ולדרוש להוציא הדין לאמתו ואם יראה לו באומדנא דמוכח שהדין מרומז ושקר יכתוב ויחתום שאין לשו' דיין ישראל להשתדל בדין זה וע"ל סי' ס"ו סעיף ס"ג) :

כנס ° (סס בסור וכהמו' הרמ"ם) וכן כל שטר יכן ב"ד לחקו' ולפסקם לקריו אע"ג שכתוב בו שלא יטמון בכתב סוס טבעה בנך בשטר וקבל עליו בערם וכיוצא אפ"ה ב"ד צריך לחקור אחר זה כדי להוציא הדין לאמתו :

ס ° (סור פ"ם זה מהמו' הרמ"ם כלל ס"ה סי' נ') שטר שכתוב בלשון זה ביאור מה שהודה בפניגו ראובן שיש עליו מממון עזבון יעקב כך וכך אין לו דין (יד) שטר לגבות מממשעבדי כי אין כו קנין אלא הודאה בעלמא ומוכיח הלשון שלא כונו הכתיבה זו אלא לזכרון דברים ולא לשם שטר שכתבו ביאור מה שהודה בפניגו ולא כתבו הערנו על עצמו כמו

שנתחייב לשלם כל מה שתפעידו פטור וכמ"ש בסי' כסס תבו' הרמב"ם וכסעיף ד'מכירת הבירות לא קרי הסטר כרמית' כירושלמי הניילוסו הפופקי' כתבב"ל כיסו של תבירו אין לו עליו אלא תרעומות ונרע מברתא בבויקין דקסור זתו דמי ערב בבכר סטים ודאי דיוט דאתא אף היה תניא הסטר כ"כ הב"ח וע"ל סי' רכ"ב סעי' ו' בהב"ח ות"ם סס אך מה שכתבה מהגהני הב"ח דקושית הר"ב ז"ל אינה כלום דקושית הר"ב ז"ל עיקרם על תשובת הרמב"ם שכתבה הובאת ופ"ל הסטר ותהיינו שכתב הר"ב ז"ל אלא לפי תשובת הרמב"ם שיניי שרונה סובאות יותר מן הראוי זדו"ק : יב אינו רשאי לעבור כו' כתב הסטר"ם דמיירי דוקא היכא שאין מכנס פסוס בעיר לירד בלי רשות כ"ר ובלי שומא אבל אי מכנס פסוס כן כעי' שגלין כתביה ובכי דייק לשון תשובת הרמב"ם בשור וכן פסק הסחבר בסימן ק"ו ס"ו בהגהיב כו' ובנביו ברורים - ובהב"ח כתב וז"ל לכאורה משמע דלפי' שהנו בעיר אלא לשורר מעשהו אבל אם שכתוב בך בפירוש בשטר כתב הרמב"ם דאינו רשאי אבל אם אין מכנס בעיר יכול לירד מעצמו ובפק הסילך יכול לעבור על ד"ת לכן כ"ל דס"ל לרמב"ם דאפי' לא היה מכנס נמי אסור אי' ודלא כשטר"ו כאן שכתב בהפך ע"ל ובדברי תמוהין דפשיטא דגם לשטרו"ך אפילו לא היה מכנס נמי אסור וכתבו"ר בדבריו להריב רק דקאמר היכא שמכנס לירד בלי רשות ב"ד ובלי שומא מולינן בהיפך וזה דבריו ברורים ומוכרחים וכח"ם וזה ברור : יג דאז יצא הקול ואיכ להם לקוסות לחסוך שמא כתן לו כתיבת ירו מיד וע"ל סימן ס"ו סעי' ס"ג : יד שטר לגבו' מתעסקי' ונרמב"ם דסי' דיכול לסעון פרעתי דכיון שעון פורע מתעסקי לא תפס לסטים בידו וכח"ם לקמן סימן ס"ע ס"ק ס"ונדלא תוו כרמ"ו דאפי' בטרחת עדים לא פוי דס"ל מפיסם ולא מפי כתב'כיון שכתב בלא פוסלו אלי'וכח"ם לעיל סי'ל"ג ס"ק ס"וכ"ו ס"ק נ"וח"ם הרמ"ם בסוף התשו' ומביא'הסור ס"ם זה ולענין זה היה עדות שלא לקיים מה שהיה בפיהם היה מיירי לסרוח שמוע'כעיקר הרבריס שהיה בפניהם דלענין זה סוי עדות שלא יוכל לסעון שפשה או שפגעה מיין שם וזו"ק : ולא

מממשעבדי כי אין כו קנין אלא הודאה בעלמא ומוכיח הלשון שלא כונו הכתיבה זו אלא לזכרון דברים ולא לשם שטר שכתבו ביאור מה שהודה בפניגו ולא כתבו הערנו על עצמו כמו

ממון שכתב עליו בשמיטה וכיוצ' כו אבל כמקום שאין לחיר ידוכו דייני ישראל בלותו וכות שיש לו לפני דייני כותיים מחאר שקיבל עליו וע"ד שכתב כוס ע"ד שכתב מו"ר רס כהב"ח לקמן ס"ם סס ע"ס : סו שכתבייב לו בכל כך כו' בפר"ם כתבת דהרמב"ם כך היה סרחובן וסמעון היו שותפי' ככתב פכיכים וכתבייב שמעון עצמו כנגד ראובן בשטר אלף זהו' והיה כתוב בשטר שהוא בחובן שכל מה שיוודע ע"פ השטכון שבשטר לראובן כידו ויתן לו אותו כתוב וחתום בחתימת ידו יתחייב לו בלותו כך בשטר זה שכתוב בעדים לטרו' כו מהלקוחות : וכתבו אלף זהו' משום שיודע שיותר מזה ודאי אין לו כידו אלא פחות מזה מה שיהיה (ועפ"ר שכתבתי שם עור פי' לחר) ובשתפ"ם בשולי מהיה זמן יבבה שם מת' בניהן שמעון בשטר או שמעון בעצמו בלא יתחייב לו אלא כפי מה שיהיה בידו ואפי' בשטר כתב ידו שכתב בו שיתחייב לו יותר מזה אין לו כלום שהרי לא נתחייב

להתנגל ולומר לא היה בשטר כידי לתבוע את מכיך ונם בשט' עכיו לא היה בידי ופד"ר : כ ולא קודם בפניהו כו' כ"כ הנוסק נ"כ בתשובת הרמ"ם וכספרי טור של קלף ופ"ו ס"ל דמ"ם בשטר כיאור מה שקודם בפניהו תוספות תירת כיאור קודם מנרע.

כח לשון הולאה שכתב חת"כ שקודם בפניהו דל' כיאור מורה על תסכון בעלמ' ולא שהיתה הולאה נמורה וסוח קלת דוחק וכלל ספרי הטור הנלפסים לח כתוב כהן תירת ולח חלת תירת חלא קודם בפניהו ועפ"ר שם כתבתי כיאורו ודו"ק : כח על לאו דהכרי קבלה והו' חל תסכן בהלוך עולה : כט דנופו של כיר חלו' נותן שכר השופ' וכמ"ם הטור לעיל סי' ל"ט שכ"כ פ"ם ושם נתן המלוה שכר השופ' מחסר הלוחה נכיה וצריך חלוה לחזור ולגלם לו חבל מ"מ חין לו למלוה נעכב בשביל זה השט"ח כמ"ש המחבר לעיל סי' כ"ו סע"ף ו' ועמ"ש בדרישה : כב ולח כהיו כו' חין שומעין לו דה"ל לומ' כן מתחיל לחיכי חביו תפרשוהו לי ולח"ל וכל שתיקה בעכיהם חלו ה"ל כקבלה שקבל עליו לקיי' מה שהסופרים נוהגים לכתוב בשטרות וכתובו' ובדקדוק"ן וע"ל סי' מ"ה ס"ג : כד וכ"ש בשטר דקדוקי' כו' עד וכמו שכתבתי' בסמוך ר"ל מיד חחר זה בשט"ח כתבו המחבר וח"ת ח"כ למה כתבו תור"ם כחן ר"ל חשוש שיש לנעות ולפרש דמ"ם בסמוך דיש לדקדק בלשון השטר ולח חמרי' כו' ר"ל דמדקדקין ולח פייסי' דהיי נבר' לח נמירי' חבל חם חיי' דשעיין כן ס"ל דשומעי' לו קמ"ל תור"ם כחן דחע"ג דכתב שמי שטוען על כתוכת חשתו חלא הכיכ חין שומעי' לו כן הדין כמי בשטר דקדוקים וק"ל : כה חין כופי' לותו חם מפרש הרמ"ם כה בשם חבי' דמקבל מתנה בכל הכלה חלו עליו תוכל ליתן שכר הסופר חלו לגרע ע"פ בלותתו משא"כ בשטר הלוחה וכ"ל בסע"ף כ :

כו חלא חחר הכוונה וכן הדין בכדרים וכמ"ש בי"ד בסי' רמ"ח ס"ע :

סב דין אשה הנושאת ונותנת בתוך הבית וכו סעיף אחר

א אשה הנושאת ונותנת בתוך הבית והיו שטרות מקניי' הקרקעו' ועבדים או שטרי חובות כתובים על שמה והיא אומרת (ג) שלי הם (מפי' בשטרות מתחת ידה) ה (כ) עלי' להבי' ראיה בערים שהוא כרבריה (ל) שהיה לה (ר) ממון מיוחד ואין צריך שיעידו על חלו השטרות שהם שלה ◦ (תרומ' פ"ג ס"ק ה') ג (ה) (ומפילו מלמחה ומפי' טי' בשטרו' הסניקה ועיין פ"ק ס"ק ה') (כיהם) וה"ה

מנם קודם מומו בחתנה רמ"ם מומוק/כחנה נחתנת נחנו וכ"ם למחי שהניח מחרדכי פ"ח כשם חבי' דחשוב/נחתנת נחנו חבי' מחנה מנוך כו' דכל חחי דלח הוי קרקע חו חסק ידוע שהים חבעלה הוי מומוקת ויכול/למען דחחקום למר הוי עכ"ל וכ"כ כחשו/חחר"ם ן"שון ס"ם ל"ר רים רף כ"ו ע"ם וכרבריהם חמוכין דחשחע נם ס"ם ופוסקים דחיירי מפילו השטרות והחבלנים הם מחת ירה ומיה לה חנו וחכי חוכח כחי' חחרכי' פחוסף/הרמ"ם ומחר פוסקים שהכחתי לקמן ס"ק ו' ומך דחשו/הרמ"ם שחני כיון שטעמה שהכל נתן לה חחנה וכחי"ם נשחי"ם חחחרכי' לה דק דחחרכי כשם חחרכי' חם קחי לחריה לעיני יחחי חו כחי כחה וחרכיב כחב חם חחרכי לעיל חיכה שכחב חחר"ח נחשו/חם קוחם שכשחת הפקירה מחון חו כחחנת חוחר על עלוני חם נחנו נשח שקלה לה חיכי וחכל/ליה חבל חם חשכשח/הפקירה כירה חוחיל ונוסחת נוחנת בכנסים פיר"י ולח חחיחון לוח/שלי הם ולח חל עלוני כרחחר/ם"ח חם שכוסחת נוחנת כו/עכ"ל חלחק חף על נב רחיח לה חנו חיכה כחחנת . נם חה שכניו חחר"ח חלניך חם חחריב חם חי/ם"ם ליחה ועכ"ם ועכ"ל ס"ק י"ל : ג עליה להניח רחיה . וחם חיכה חניה/רחיה כריכה להחזיר חף נוף השטרות כ"כ הנע"ח בשר כ"ם ח"ח כשם ס"ר כחן כן ה"ר חשיר וכן חחכחב חרכרי כל הפוסקים ועיין ח"ם בקחן סימן ס"ו סע"ף י"ם ס"ק ל"ח : ג סהיה לה חחזון חיוחר . וחו חפי' הנע"ל חי ושוכן כרי שנעם/חחחזון חלו עליו/להניח רחיה כ"כ הנ"י ונ"ם ס"ם כשם חבי' דחשו/נחתנת נחנו חבי' מחנה מנוך כו' דכל חחי דלח הוי קרקע חו חסק ידוע שהים חבעלה הוי מומוקת ויכול/למען דחחקום למר הוי עכ"ל וכ"כ כחשו/חחר"ם ן"שון ס"ם ל"ר רים רף כ"ו ע"ם וכרבריהם חמוכין דחשחע נם ס"ם ופוסקים דחיירי מפילו השטרות והחבלנים הם מחת ירה ומיה לה חנו וחכי חוכח כחי' חחרכי' נחחנת כל חם חי' כירה כחחנ' כחשו/נחלנים

ד וה"ה אם נמצאו לה מטלטלים כו' עי' לע"ל דוקא כשטרו שלין גופן ממון וכן מסוסרי נוב"ב הוא דצריך רלי' משא"כ כשלטלי' קמ"ל. והשת' דקמ"ל דאין לחלק בזה לאחרי' כמ' בסמוך דעדיפי כשייהו למטלטלי' דאפי' אם מתה בחייה או ע"י מהפקי' דצריך ביורש לכבי' רלי' וכמ"ש בסמוך סק"ו: ה לא היתה נוסחת כו' כת"ש ס"ס ס"ו כתב דאפי' אם נוסחת ונותנת בתוך הכית מ"מ אם הוא ידוע שהבעל עצמו כתב השטר על שמה הרי הוא שלה. ואם כתבו הבעל על שניהם ומו"ס הרי הוא של שניהם ומו"ס מיירי כשלא הלוה מצמ' ס"ם עצמו או ע"ם שניהן דאו צריכי דוק, שלא תהא נוסחת ונותנת בתוך הכי וק"ל: ו ואפי' אשה נוסחת כו' כעשה דאלו נוסחת ונותנת אינו ר"ל דוקא שתתעסק בפרקמטי' שלא כל שהבעל מאפיקה ומפקיד לת אשר יש לו בכית בידה וכ"כ בטור בשמ' בת"ם ס"ס ס"ו: ז אם ידוע שהיה לו ממון כו' וע"ל ס"ס כ"ה שלא נאמן כתבו ווה שייך לומר אף כשלא ידוע שהיה לה ממון כו' וע"ל דשאני הכ' דמיירי שכתבה לאחרים וה' אתה שלה אם מתה בחייה או ע"י מהפקי' דצריך ביורש לכבי' רלי' וכמ"ש בסמוך סק"ו: ה לא היתה נוסחת ונותנת בתוך הכית (טור ג"ע ס"ס ס"ו) ה (ז) לא היתה נוסחת ונותנת בתוך הכית והיו שטרות כתובים על שמה אם שלה הין כתובים על שמה ועל בעלה אם של שניהם (תוספות רשב"ם ומרדכי פ' מ"ה) ו (ח) ואפילו אשה נוסחת ונותנת בתוך הכית (תשו' רשב"ם ג"ע ס"ס ס"ו) (ט) אשה שכתבה לאחרים שמה שתחת ידה הוא של אחרים ז (י) אם ידוע שהיה לה ממון שליכו של בעל נאמנ' ואין הבעל יכול לומר שלו הוא (תשו' רשב"ם סי' תתע"ט ורי"ב סי' קס"ה) (יא) יש מי שאומר שאם היו שטרי כתובים על שמה אף ע"פ שהיה לה ממון כאן

(טור נשם פרמ"ה ומיין ס"ק ו') ז (ו) וה"ה אם נמצאו לה מטלטלי' כרשותה עליה להביא ראיה: כנס (טור ג"ע ס"ס ס"ו) ה (ז) לא היתה נוסחת ונותנת בתוך הכית והיו שטרות כתובים על שמה אם שלה הין כתובים על שמה ועל בעלה אם של שניהם (תשובת רשב"ם ומרדכי פ' מ"ה) ו (ח) ואפילו אשה נוסחת ונותנת בתוך הכית (תשו' רשב"ם ג"ע ס"ס ס"ו) (ט) אשה שכתבה לאחרים שמה שתחת ידה הוא של אחרים ז (י) אם ידוע שהיה לה ממון שליכו של בעל נאמנ' ואין הבעל יכול לומר שלו הוא (תשו' רשב"ם סי' תתע"ט ורי"ב סי' קס"ה) (יא) יש מי שאומר שאם היו שטרי כתובים על שמה אף ע"פ שהיה לה ממון

נאמנת

וכתב מהר"ל ן' חביב אם רבקא מקום שמחר הרחב"ם שהיה נאמנת על מטלטלים שהיה בע"ה כלומ' מוכח דוקא בחוליה שהיו ידועים לבעל אבל אם היו ידועי' לבעל ואינו יכול להחזיק אלא מ"מ להקפיד כאן אינה נאמנת ודינם כדין כלים שעשויים להשכיר, שכתב הרחב"ם פ"ח מה' טוען ונטען עכ"ל ומצאתי מיבריו דקאי גם בשחרם מתנה כתבו לי ולפ"ז אתי שפיר כשעה"ת שעה שהיה כשעה תשובת ר' כתן בן ר' מאיר כהדיו וז"ל שכתב ועל מה שכתב הרמב"ם שבאחר לומר כתבתה כתבו לי מירי דהוה כאחר שטוענים שהוא שלו אבל אם אומר לאחרים כתבו לי אפילו אחר שטוענים שהוא שלו אפילו הכי נאמן דהוה כמי שאומר לאחרים כתבו לי מתנה ואין לה מנ

ומכי' רמ"א מכירוסלמי דס"ם סכונם ומוכם מסם דל"מ דאין מוציאי' מיד סכן כיח מו סכפקד מידו אלא אפי' הוא מוציא מיד סכעל כיח מו יורשיו מכח מוקם זו סכל מה סכיה כאיל מיד ידו הוא אלו פ"ם ומיכ' דאם היה סטר ממר"ם כידו אחתם על סכעל כיח על סך מה אין סכע"ה לוא' יכול סט"ת וכ היה כיד אחר סהייתי אי' לו ואלאתיך לפדותו אלא סכן כיח יכול להוציא אותו מסך מכע"ה או מיורשיו ומוכם מוה סמ"ם מור"ם כאן אבל כן כיח אי כ' לא הסטרות סכתובים על שמו כו' קאי אלא על כל הל' כס' קאי ונראה סה"ע סדוקא כאשה ואח' סטן ם ול"ד כממון זה כוה מסטא סאלאו לכו לומר כולו אלו אלא כדין מסל"כ בכן כיח דאין לו ס"ייכות להממון אם לא מכח שאחתיכו סכע"ה וכיון שהחתיכו הוחל"ל :

ם סטר

(כב) הוא בשאר סחוב אלו ואלתי אם נודע שהוא של בעל הבית אפי' אינו אחוד וידוע אלא היה לו שום דבר קון מבל בעל הבית ואם אח מי נותנים ליורשיו :

בשל בעל הבית כל מה שהפקיד או שהלוה תחת ידו

הערים מוכל מעיסתו ואין מילוק בין אחין ושותפין או בן בית כו' ואין רבינו כנוכוים דע"כ ס"ל לר' ירוחם דיש מילוק דאל"כ מה הוצרך ר' ירוחם להביא דמים מירושלמי דבר ויצ עיקר מה ס"ל דיאן נפ' מוקם הבתים דאחרי' דאפילו נאחין שעיסתו קחן ועוד דאם כן מה ס"ד ר' יהושע אל ירושלמי הא בהן פנרא דאימור מעיסתו קחן לא אסכחן פלונת' שם ועוד דבירו' לא הוזכר שהיה הערים מלוק בעיסתו ועוד דא"כ ס"ל לר' ירוחם לפ' ואחרבה מלשון ר' ירוחם שכתב ואפילו אלא היה אמור וידוע אמין לו סוס דבר אלא אפילו א"כ מ' אסחק שאינו אלו' בשום דבר חבע"ם אלא ואפי' שהיה לים לומר דבמרים לעולם אחרינן לימור אביא אחא או אחתכם כיחן לו ובא"ם הלוה עשוי אלא להסביע את עצמו כדאיתא בירושלמי ודוקא נבי אחין ואפשר דשאני אחרי' דאין לו סוס דבר אחזקת אין לו היתר ולא אחרינן ליה אי נמי דוקא אחין ואפשר שיש להם טייכות נאחון אחרינן להו אם אחין כן בן בית ואחמ"ל ור' אייא שפיר בירושלמי אכח אם שכתבתי ואחתא פלינו ר' יאחעל ור' אייא כא

לוחצים שכיחם בשוה בכותב הנית נאמנה בסטרות כיון שכתובים על שמם
ואמם אמם בעל המלוה כתב שיש לו ואם אין הבעל מאמינם כתב שיש לו
נאמנת אף בתענות ומשלמים לוחר אלי אם שביתו לי על תנת שאמרים
כוונתו ובוחבת לפי ולא יהיה לבעל רשות כאן כלל אפי' בפירות אפי' רשו שותם
עמה נירם וכן יכולה לוחר על מחרים אם אם לא רשו אות' עמה נירם ואיתה
יכולה ליתן למחרים ווהו לדעת התוספו' והרשב"ם שכל לכתב"ם שיש
נאמר' לגבין פירות אפי' בבעל עומן עמה מתעסה יריך אם שאם אלי רק
כשומרת אחנה שאם ניתנה לי שילקה כאן קרקע והוא שוכל פירות שכל
כשומרת שיתן לה ע"מ שלא יהא לבעלה רשות כאן כלל אלא מעשה בשם שם
שמרנה עליה לגבות הפיה אם ע"מ שלא רשו אות' עמה נירם ויש לה תנו וכן
שלחה שומרת משלמים אלו ניתנו לי מחרים בפיו בעלי ע"מ שלא יהא
לבעלי רשות כאן כלל שיכ' שאר' והפירות של יורשי בעלה משעה שמת שכיר' שאר'
ליורם שכל תומן שמת אלא נירם אחה בחוק' בבעל הוא שיכל פירותיו ואין
מועיל תנו שאקבו' חוקה ואם שחרם של מחרי' הוא שאר' שאר' לכ"ע אם כיחם יכולה
ליתן לו ואם היה משלמי' אלו יורשי' לבעל שיכ' שאר' לוחר על מחרים הוא
שמחרים נתנו לי שחתנה אף לעניין גוף המשלמי' לכ"ע :

ד אם סוכנת לבעלה שתה נתת לי שתנה משלמי' אלו אם לא רשו אות'
עמה נירם שאר' שאר' שתה נתת לי שתנה משלמי' אלו אם לא רשו עמה נירם שיכה
שאר' ואין שילוק בין אם היו משלמים אלו יורשי' שהיו של בעל או אלו
לשמרת הרשב"ם שנשמוך ולשמרת שתוספו' והרשב"ם אם היא אמם שאין לבעל
שחיכ' שתה נירם לא שאר' רשו עמה נירם שאר' שתנו שחרים שכנו לי אם
לא היו יורשי' לבעל ואין שילוק בכל דיני' אלו בין אם לבעל שכיחים שכנו או
לא רק שכשבעל שכיחים שכרי כרי' ליעשב היתה ושמת יתרים עליה לעיכ'
משלמים נירם נירם תעות או משלמים ושומרת בעלי נתן לי שתנה שאר'

נה

נם בין אם לא תנו - ואין שילוש בין אם היא נושא' ונושא' שאין אלו
לא בין שכיל שאר' שבעל שתנם לא נירם לא תנו לשמרי' אם שמרתי ד

ה וכן אחר שהחיים שכיא בגדול שכנים ונושא ונותן לשרי שתנו ואין
שונות ושכרות ונשאות על אחו או נירם משלמי' שתנו ירו אפי' לא רשו
אות' עמה נירו ואומר שלי הם שכלו לי שחזקה אחר או על אחרים הם אינו
כאחן ועליו להביא ראיה שאינו שלו' ושכיל שתנו מיומר ביר שה ואם שנין שתנו'
נתנו לי שאחי' נאמן אם יש לו שתנו לשמרי' אם שמרתי ואם את ואכיח יתושי'
או אחר שלי כאו או בריכים שחיים להביא ראיה אפי' שכשרות שכת יש
ושונין כיר שכעניכ' ליתני וכ"ש בשכרות שיוצא' על שאו שחזקה אחר
שלו לו אם אין שרוב שנים של אחרון ואם אינו נדול שבית אף שכוצא
שנאו' ונותני' בשה נאמן בשכרות שכל לא אחשלי' וכן בגדול שבית אחת
לא שנין' ליתני וכ"ש בשלשלי ואם יש שלוקים בשיעתן או בשה רבי חוצם
שכל שנין שאין לוחר שחזקה אחר שלו ואוש שוחן שכרות אחר שלוקה :

ו וכל זה שאם או אחין שכל כן בית שבוצא ונותן שכל כ"ע אף"ע שאינו
שלוק בשיעתו כל שם שאקבוץ או שבוצא אחת ירו הוא שחזקה שאו שלו
וזלתי אם כותב שאוש של כ"ע אפי' אינו אחוד וירוע אלא שיש לו אוש רשי
אוץ חשל כ"ע ואם את כותבים ליורשיו ואפי' הוא ביל אלא"ע או יורשיו אם
אינ' חוצים כרי או שירוע שכא לשם אין כיח ורלו אוחם עמה נירם
בעניו שאין לשם אינו או שיש לשם אינו אלא שיש לו אוש רשי אוץ חשל
וכן אפי' את שבוצא התחות או המשלמים אלו כרשותו שכל לא שאקבוץ
עיר אחרי' שאחם ואת הוא שיכ' שאקבוץ או יורשיו אין חוצים אף אלו
לא' תנו ורוקא משלמי' שכל שאו חוצים חוצים ואם
אנן בית הוא אין בחי אנין ואם"כ את שכל אינו שאין לוחר על שם שאחת
ידו שאלו הוא אא"כ ירוע שהיה לו חמון חיוחר כחו שהיה בחיי בעלה :

סג מי שהועד עליו שהרג אחר זיוף ובו שני סעיפים

סג א סטר זה - כלומ' על שך זה שיש לכך אין נוהנין בשטר זה
שכל אחר שטרותיו על אחרים אפי' אחר זה או על אותו או אחר
אחר לא ירשי כן הוא בשר"ן והרא"ם ויוש ובאמת הם יש לו ב' שטרות
אחותו שך על אותו ג' נוהב ג' שכם ושלקוחו אלוקו אחותו שאחר ע"כ
ולי"ר ולקחן שעיף כ' נשב"ם הינ' שאחר' לשם וייפו לי שטר ג' ושכם כיון שלא
הוכיר שום שך אשתו' ושאינו שיש נם
שכל אחר ברשו וכל השטרות בכלל שך רב
אשם"כ אבא שלא הוכיר רק שך אלוני :

ב אין נוהנין כו ודוקא כשלא רשומו
בידו קורס לכן שכל שם שלא רשו אותו בידו
קורס שוהן שיש אחזר על הזיוף אין
השטר נשמל לאחרים שטרי נשותו ואחן
הים נאוקת בשרות - כ"כ הנ"מ -
ולהיינו בשאקבוץ או בשרשומו או
פירושים כוראי שומו השטר שרשו קוד'
לכן כשון שיש לשם אינו שוהן אוכף
כו וכ"ב או שאוחרים רשיינו השטר
בידו קורס לכן ושהכרו או שאקבוץ
ואוזני' זה לעניין שם שון שלא לוח שכל
מ"מ יכול לשהון שרעתי ושטר זה שטר
שאר הוא ואוזני' הוא שם לא נשאקבוץ
כשר או ישם לשם כו שיוהן כן כ"ל ודו"ק : ג אפי' אם שלוקח כו' שאקבוץ
ער"ל שפי' אין שכרי' שאקבוץ ויכול לשרות שאלו' ע"כ הוא"מ שאם שאחרי'
שכירי' שאקבוץ שעדים שאחזקי' שבשרפי' זה לוח ונוכרן השטר זה וכן אפי' שאם"מ
ולהיינו כמ"ש בב"י לדעת הרמ"ם וכ"כ הב"ח שכל לא השטר לי רשיינו
לזיוף כיון שנשרף זה לוח ושהרב' שפי' שיש' שאלו' ושוב שרע
לו ורשם לייף לשטות שלוח השטר שלא יוכל לשהון שרעתו ואיכשוף לקמו'
וכ"ב נ"ל שלא נרשם לפ' שכרי הרמ"ם כמ"ש לקמן ס"ק ו' לשפר"ן ואל"ל שלא שהבני
שכרת שאחזקו' כשום עניו ושפי' שעדים שאחזקים בשעשה שעידי'
שאחרים שעידים שרשו שאחזקו ח"ת יכול לשהון שרעתי' שעשה וזו שטר שם שום
וזשזייף והלכך לא שהבי שום עדות רק שלוח לעניין שם שלוח שוהן שלא לוח לו שהבי
שם עידי השטר שעידי' שרשו שהלוקח או שאחרים שעידי' עליהם שאחזקו ולי שבא
לשבנינ' לים שכתב הרמ"ם הוא לשו דוקא שלא שהום שכתב כרישב"א לא שבנינ'
לים כתב שכא שבנינ' לים ום"ם שפי' שלא שטר שייב לשלם - ולפ שעיף שהום
שלא לוחר שלא שייבו' כיון שהשרר שיוקף שאל שטר עידי שקר וכ"ש ר"ם ש"ם
קק"ל שהשקר' ום"ם שם הוא שוחר שכל שיראל שי שוחזקו שי כחי לים שאחרי'
לים שפי' עידי השטר שכירי' שתיחתן לינו שועיל שי כחי לים שפ'שאחרי' לים
שלא שהסיבן לים כירי' ושהיכו שכתב הרמ"ם שאל שם עידי שהם שי' שבנינ' לים
שם שלא שהסיבן לים כירי' לשהום לזיוף שהיכו לא שהסיבן לים כירי' שלא שיים לים כו'
שם שפי' שכל' לשהום לזיוף שהיכו לא שהסיבן לים כירי' שלא שיים לים כו'
שם שפי' שכל' שהם שיוף שהם שי' שלא שיים לים כו' שהיכו לא שהסיבן לים כירי'
הוא ולים לים שהם זיוף שהיכו לא שהסיבן לים כירי' כיון שהשר' שעל' שלא שיים
לים וכ"ב נשב"ם ועל כן כתב שהתבר שטעי' שי' כשאחרו שין נוהנים שו לא שהסיבן
לים שלא כירי' שאל שלא שהר' שהכרי' שהם שי' שלא שיים לים כירי' שלא שיים
לים שלא שהר' שהכרי' שהם שי' שלא שיים לים כירי' שלא שיים לים כירי' שלא
שיים לים כירי' שלא שיים לים כירי' שלא שיים לים כירי' שלא שיים לים כירי'
שלא

ח לא מסתי' ליה כיד"ז ל"ל הטו' מיהו לא מסתבר לי כיד"ז דלמ"מ לזה ואו"ל ומפ"ל כיה מיתמי כב"ד לחתריכ' דלא לתתבר' בב"ד דמחד' מוי"ו' אלא מוקמי' ליה כיד שני' עד דתתבר' מילתי' בספרי ועפ"ר אם כתבתי דדוק' כזה דים ריעות' לפנינו דמחד' מוי"ו' ולא מסתי כיה תפים' וכמ"ש לעיל מ"ש מסקנ"ס שנב' כב"ד אחא' מסת"כ לעיל בסי' כ"ס בדין בסרוי' וכסי' מ"ו בדין אם כתב שני' ואחרו שבעדי' פסולי' כיו"ד אלא דאמרי' גם אם דלא מצוינן כיה ולא קרעינן אותו מ"מ מכיקי' אותו בידו לכיוף דמהני כהו תפיסה כמבואר שם מ"ה לא מסתבר אלא אם ינהג כו כב"ד אחר דמה לי תפיסה ומה לי נכייה כב"ד אחר וק"ל: ט כל שטרותיו של זה שנקט לזיף איתרעו אלא דיש תיבת שנקט קמי דשמיף ליה אתיב"ל זה ולא קמי אכל שטרותיו דהא מיירי דלא נקט מהן לזיף אלא שטר א' אלא מסוס דלא ידעינן אם הלוה והסך קאמר דכל שטרותיו הם בספ' והמע"ה ולפ"ז אם יש לו על לוה א' כ' שטרות מסתבר לומר שינהג הא' וכמ"ש הטור והמחבר לעיל סי' ל"ז בדין כ' כיתי עדים המכחי' וז"ל אלא שה"ב ס"ל להפוסקי' לפרש זה גם בהטור מוכח דס"ל דלא אם יש לו כ' שטרות על א' דאין נוכין שוס א' מהן כמ"ש בדרים וכתבתי שם שטעמא דכתב"ג דס"ל לזיף שטר אחס יש לאוס לכל שטר ושטר וזכן מסתע מדברי הרמ"ס ועד"ר מ"ש בפי' דברי הרמ"ס:

סך ט מחיים תפסתי דאל"כ מש"ה אתי מסתעבדי לדיבה דנמר': כ כלא כתיבה פי' כתיב' השטר קנין שבו קונ' השטרות והייבו קבי לך ליהו וכל שעבוד' דאית ביה וכמ"ש בסי' ס"ו ע"ש ואפי' להרמב"ם דס"ל דנאתן לומר שטר כתיבה הוא כיל' ואבדתיהו הכא מודה דאינו נאתן כיון דיש עדי' דבפקדון הלו לידו וכמ"ש בסמוך: נ שראו שעת בידו פי' עתה קודם שבאו לב"ד לדין וכמ"ש בקמן סי' ע"ב וקל"ג ע"ש:

ד ואף

(שבועה לעיל ס"ם ל"ג) והובאו כך בס"ח בשם בתשו' חתר"ם ז' שטן סי' ל' בסכיו' שתו ולפע"ד נראין' כיכ מיתמי כב"ד לחתריכ' דלא לתתבר' בב"ד דמחד' מוי"ו' ולא מסתי כיה תפים' וכמ"ש לעיל סי' ל"ז בדין בסרוי' וכסי' מ"ו בדין אם כתב שני' ואחרו שבעדי' פסולי' כיו"ד אלא דאמרי' גם אם דלא מצוינן כיה ולא קרעינן אותו מ"מ מכיקי' אותו בידו לכיוף דמהני כהו תפיסה כמבואר שם מ"ה לא מסתבר אלא אם ינהג כו כב"ד אחר דמה לי תפיסה ומה לי נכייה כב"ד אחר וק"ל: ט כל שטרותיו של זה שנקט לזיף איתרעו אלא דיש תיבת שנקט קמי דשמיף ליה אתיב"ל זה ולא קמי אכל שטרותיו דהא מיירי דלא נקט מהן לזיף אלא שטר א' אלא מסוס דלא ידעינן אם הלוה והסך קאמר דכל שטרותיו הם בספ' והמע"ה ולפ"ז אם יש לו על לוה א' כ' שטרות מסתבר לומר שינהג הא' וכמ"ש הטור והמחבר לעיל סי' ל"ז בדין כ' כיתי עדים המכחי' וז"ל אלא שה"ב ס"ל להפוסקי' לפרש זה גם בהטור מוכח דס"ל דלא אם יש לו כ' שטרות על א' דאין נוכין שוס א' מהן כמ"ש בדרים וכתבתי שם שטעמא דכתב"ג דס"ל לזיף שטר אחס יש לאוס לכל שטר ושטר וזכן מסתע מדברי הרמ"ס ועד"ר מ"ש בפי' דברי הרמ"ס:

סך נפקר שרצה לעכב בחובו שטרות הפקדון ובו סעיף אחד

א מי שהפקידו בידו שטרות ומת המפקיד וטוען הנפקר מחיים תפסתי אותם (ה) למשכון בשביל חוב שיש לי על המפקיד (ו) ראלו לגבותם (ז) לא היה מועיל ב בלא כתיבה אם יש ערים שתבעם ממנו מחיים ולא רצה להחזירם לו אז הוי תפיסה ואי לא לא (ח) ומיירי שיש ערים שהפקידם בידו וגם יש ערים ג שראום עתה בידו

הגה

לא היה מעיר וכתו שכתבתי בסי' ס"ו סעיף י"ס ל"ב ע"ש ל"ב בפילו מיירי הרמ"ס שמודים בפירוש שוכרים בהלואה משמוסינן רבותא דלא מיירי שמודים בעים אבל זה שוכרים בהלואה אינו תלוי בכאן וכתו שהרין בשטר כשר לעיל סי' ו' ס"ה בהג והרי"ן מולק על הרמ"ס ומ"ל דבעדים עצמ"ו מיירי שיודעין שהעים ויכין דמסתר מוכף שתא זיף כל כך עד שהעדים שיכולו בהלואה מיינו שטר לכתחלה לא יעיד אפ"ל שוכר בהלואה דכשתיר בשתא הוא כשר דעל מכא שטר הוא מעיד ואין הכ"ר כריכים לשאלו אם שוכר בהלואה אפלו לא היה שוכר

(עיין בתשובת ר"מ מלובין סי' ק"ל ובתשובת מבי"ט ח"ב סי' קכ"ט ופי' רפ"ט)

סנס (פסור בשם הרמ"ם ור"ן וערוך ס"ק ו') ויש חולקין וס"ל דהכרת הפתימות לא מהני:

ב (פסור בשם הרמ"ם) כשאמרו אין גובין בו ה לא משהינן ליה ביריה אלא מוקמינן ליה ביר שלים:

סנס (פסור מהרמ"ם) ואם לא אמרו העדים שנשתל להם לזיף שטר זה אלא שטר פתם ס (ס) כל שטרותיו של זה שנקט לזיף אתרעו ולא נגיען בהו:

סך נפקר שרצה לעכב בחובו שטרות הפקדון ובו סעיף אחר

א מי שהפקידו בידו שטרות ומת המפקיד וטוען הנפקר מחיים תפסתי אותם (ו) למשכון בשביל חוב שיש לי על המפקיד (ז) ראלו לגבותם (ח) לא היה מועיל ב בלא כתיבה אם יש ערים שתבעם ממנו מחיים ולא רצה להחזירם לו אז הוי תפיסה ואי לא לא (ט) ומיירי שיש ערים שהפקידם בידו וגם יש ערים ג שראום עתה בידו

הגה

לא היה מעיר וכתו שכתבתי בסי' ס"ו סעיף י"ס ל"ב ע"ש ל"ב בפילו מיירי הרמ"ס שמודים בפירוש שוכרים בהלואה משמוסינן רבותא דלא מיירי שמודים בעים אבל זה שוכרים בהלואה אינו תלוי בכאן וכתו שהרין בשטר כשר לעיל סי' ו' ס"ה בהג והרי"ן מולק על הרמ"ס ומ"ל דבעדים עצמ"ו מיירי שיודעין שהעים ויכין דמסתר מוכף שתא זיף כל כך עד שהעדים שיכולו בהלואה מיינו שטר לכתחלה לא יעיד אפ"ל שוכר בהלואה דכשתיר בשתא הוא כשר דעל מכא שטר הוא מעיד ואין הכ"ר כריכים לשאלו אם שוכר בהלואה אפלו לא היה שוכר

(עיין בתשובת ר"מ מלובין סי' ק"ל ובתשובת מבי"ט ח"ב סי' קכ"ט ופי' רפ"ט)

סה דין שטרות שנמצאו ודין שובר שנמצא ביד שליש ובו כ"ד סעיפים:

א (א) המוצא שטר אצלו ואינו יודע מה טיבו אם המלוה הפקידו או הלוה או אם הפקידוהו בירו בתורת שלישות ומקצתו פרוע יהא מונח עד שיבוא אליהו (ב) ואם החזירו לאותו שכתוב על שמו עבר על דברי חכמי' ואם זה שהשטר בידו מכחיש דברי אותו שנתנו לו (ג) היה יכול לגבות לו ואם

והטו כולהו ס"ל דצריך להיות רוב סם ל' דהא קי"ל דכל היכא דאיכ' עדים שרואו אותו שהכירו נתן לתוך ידו סם ל' דהא קי"ל דכל היכא דמיו אלא שהיה יכול לומר לו מיד כבר נתתי לך מעות ואין לך עלי כלום ואפי' בתלוה בכמה מקומות וכ"ש השטר והמחבר כסי' ע"ב וקל"ב וזולתן ולמה יכנה לזה שיש לו עדי' שתבעו ממנו בפיים ולא רצה להסזיר כיון דאלו בא שניהן לפניהן בבת א' היה לו להזיר להתעסק ולא יצרע כח יתומי' ועי"ר שהרכיבו כוזה: ו שאל"כ היה נתן כו' פי' לא היה לריכין עדים שיעידו שנתנו לו אלא היה יכול לומר לא נתתי לך כלום ואפי' בתלוה בכמה מקומות וכ"ש השטר והמחבר כסי' ע"ב וקל"ב וזולתן ולמה יכנה לזה שיש לו עדי' שתבעו ממנו בפיים ולא רצה להסזיר כיון דאלו בא שניהן לפניהן בבת א' היה לו להזיר להתעסק ולא יצרע כח יתומי' ועי"ר שהרכיבו כוזה: ו שאל"כ היה נתן כו' פי' לא היה לריכין עדים שיעידו שנתנו לו אלא היה יכול לומר לא נתתי לך כלום ואפי' בתלוה בכמה מקומות וכ"ש השטר והמחבר כסי' ע"ב וקל"ב וזולתן ולמה יכנה לזה שיש לו עדי' שתבעו ממנו בפיים ולא רצה להסזיר כיון דאלו בא שניהן לפניהן בבת א' היה לו להזיר להתעסק ולא יצרע כח יתומי' ועי"ר שהרכיבו כוזה: ו

ב (ד) ואף על פי שאין לו מינו ואינו יכול לומר לקוחין הן בידו שתבע' ממנו כו' אז הוה תפיסה וכתב דמיירי שיש עדים שהפקיד' בידו ונשתכח אותו עתה כיון ש"ז כתב מור"ם דאף על גב שאין לו מינו כלל ר"ל אף מינו דהתורת משכון כח

ג (ה) ואף"ש שאין לו מינו (טוש"ע ע' הכותב ועיין ס"ק ס') ואינו יכול לומר לקוחין הן בידי שתבע' ממנו כמו שיבא לקמן סי' ס"ה דלא כיון שהתחיל לומר לקוחין הן בידי אין יכול לחזור ולומר פרעתיך דהוי כמודה מקלת שהתחיל לומר לקוחין הן בידי ואח"כ אמר פרעתיך דלא מהימן כמ"ש שם ואפי' הכי אמרי' דאינו יכול לומר לקוחין הן בידי דהוי כמודה מקלת מ"מ אם כן א

כ וכמ"ו זה יתכאר עוד בסי"ו ועד"ר שם כתבתי מעם לבסוף לשם כתב הטור והמחבר פלונתא הוא לקמן ולא כתב כפלונתא ג"כ כאן ומלקתי כ"כ כאן דמשלחי כסגיא כיד שלים דיכול להחזירו לידו כמו שהיה מצ"ב כסגיא נפול ומקר מנאו דלא הפסידו לגמרי אלא מקר לחזור לתגו לידו וכ"ם לחזור ולתגו על הקרקע שמצאוהו שם ועד"ר מ"ם עוד מזה: ג אינו מועיל לו כלום כו' פי' לא מסתבר לקונה היה שהרי פ"ר דבשטר המוכלם נודע שבא לידו בתורת משכון ואינו נאמן לומר שמוכרכם היה בידי כך וכך במסתבר שטר הנמצא בכיסו שהוא כיד שלים לומר דכיון שהוא בחזקת שלים לבעליו הלוה בידו או שלא בשטר פלוני קיי"ל כדקלת ואין אנו יודעים כמה עור ופע"ר: ד ותחזור הקרקע לבעליה אע"פי שהוא מוקח כך בכ"ג דלכאורה ריעותא דקרקע כעין שטר כתוב עומדת: ה והיה כאלו נמצא תחת ידי עצמו פי' ואם טוען בשם שהלוה פ"ל נוכח כו דה"ל כמקח שנמצא תחת ידי עצמו ואינו יודע שם פרוע הוא או לאו והלוה טוען שכר לו ככר נתבע לעולם כ"ם דככ"ג צריך המלוה להוציא מידו שהרי אע"פי שהוא מקויים דה"ל כידע כשטרו שם הוא פרוע וק"ל: ו וכן יורשי הנפקד כו' קמ"ל כוה דלא דוקא כשהנפקד מי דאיכא ריעותא לבניו כשאינו יודע שהמלוה שכר כשטר שהניחו בידו משא"כ ביורשים דלא ה"ל למידע וה"ה דיורשו למלוה קמלן עוד הרבה ביורשים כמ"ש בפרישה כשם הרשב"א ע"ש וע"ע דכתי' רמ"ג סי"ג פסק המחבר נכי מתכם שנמצא אצל יורשי הנפקד דיורשו ליורשי כהותו (ודוקא לפלך דשאני הכא דאינו יודע מיד מי בא לידו משא"כ בשם דיודע שהניחו בתו לידו אלא שאינו יודע בשו' אופן נתנו לידו) ואפשר לפלך דשאני מתכם די"ל דעדיין לא זכה בהמתנה ולא הגיע כשטר לידו דמשירי שם כשטר מתנה שלין כו קנין מ"ם יפוירי ליורשי נותן (אבל כשהוא בקנין מפוירין להמקבל כמ"ש מור"ם בהדיא כשם ס"ר ן) משא"כ כהלוקח כיון דיש שטר כשר לפניו מורה שהלוה לו אלא דקיי"ל כן שמא פרע לו כלוה כמ"ש המחבר בהדיא כר"ם וה מ"ם לא יחזירו לשום אחד מהן ודו"ק: ז אמלו בעצמו לקחו קודם שבא לידו אחר כראה דכאי לידו אחר לי"ד קאמר אלא ר"ל כל זמן שלא נשמע מפיו דכאחר ספיקתו אף אם ככר בא לידו והמלוה לקחו מידו לא הוה ידע אחר ולא אמר אלא לפקוקי אם ככר אחר הוא אותו הכשר שטר מצאתי ואינו יודע מה עיכו הוא אינו מועיל לו כלום שום טענה ויהא השטר כשר כ"ם ס"ר אלא ל"ש כתב כמ"ש המחבר כאן מ"ש מין טעם לדבר: ח ס"ג ואינו אם היורש מצא שטר כתובת אשה שכתבה אצלו כו' ס"ש ותיבת שכתבה ל' זכר משטר קאי: ט יחזירנו לאשה כו' ס"ש משום דאין כתוב' עומדת לשטרא עד אחר מות בעלה ואיכ אם כרשב"ם ואיכ שכותבת שאין היורש נאמן לומר להם מכרה לי בתוכה ככתיבה ומסרה (אפי' לדעת הרי"ף והרא"ש) או נתנה או מחלה לי כלל וה"ה דאם כתב הרא"ם והכיאו המחבר בסמוך בסעיף ה' דשטר כדוכייתא הנמצא הוא כשש"ה כלל דוקא קאמר כדוכייתא שהיא כתובה לו בשעת שכנסה שהוא עומד לשטרי שפיי משא"כ כתובה דאשטר לו לפרוע לה בחייו ולשטות שם אחתו אלא כתובה ותחת קלה בעיניו להוציאה וכמ"ש בא"ע סי' ק' ע"ש

כהנהות ג"ע שם"ב וכמ' ק"ב ס"ה:

יוד דמיישין

ונראה דהשטר מיירי שהחליה עכשו לגוי טוען כלי

שהלוה מייב לו שהוא ג"כ חשוף שאם פרע לבך אם מכחיש דבריהוא שכחלו היה יכול לטעון כן אם היה הלוה ג"כ חשוף והכלקחן ס"ק ס"ב מעיף ב' ואם הוא מודה שנתנו לידו אלא דטוען לזכות בו כיון שגם הלוה הוא חשוף צריך להחזירו לו כיון שגם הלוה מחליה לו אחר ומת ובא ב"ח שלו ואמר לא מחלה לי אלא לפני מותי אין ב"ח יכול לומר לו שבועה היתה שהרי הלוה מודה שנתנו לו וא

יח ויש מי שאומר דלא מייתי לקנוניא אלא בספר שנפל דאיתרע דפיכא למיתר מכוס דכוס כיס ריעותא לא נזכר בשטירתו אבל ספר המופקר לא אתיליד ביה ריעותא אלא שפין שנפקר יורש תכא מי נא לידו ואם שניהם רוצים יעשו כמאמרם : יכ ואם שניהם רוצים יעשו כמאמרם - כתב הסמ"ע ז"ל ע' הרמ"א והטור הביאו פי' אם יתפשרו ביניהם מיתחלין הם' לאחריו בשנושא כי' ולפ"ז לא ס"ל למחבר שכתב דדעת הרמ"א לקבר בהברו אלא וה"ל לפרש דעכ"פ שנושא חיב' דרך וד"ק עכ"ל ולפי ז"ר יפה כיון למחבר והוא דדע' הרמ"א דאם שניהם רוצים אפי' בלא שנושא יחזירו לחלוה וכן פי' הב"ח דברי הטור ומבואר על הסמ"ע בזה ש"מ וכן עיקר דדעת הרמ"א ועור דאם הרמ"א אפ"ש דמניעה כתב בסתם יעשו כמאמר' ולא הזכיר שנושא כלל וגם בטור גופיה מוכח כן שכתב שיתפשרו ביניהם שיחלין הם' לאחריו בשנושא כי החלוה יכול להפשיע בלוה ולוה יכול להפשיע בחלוה כו' ומשמ' דכל שאין לוה יכול להפשיע בחלוה יכול החלוה לומר הפשע ביסת לו יחזירו לי שטרי דחלי כשאמר הלוה אלא הפרעות ניר הלוה לומר לו הפשע אתה לו יחזירו לי שטרי ופירוש רוכם שיהא תוכם ניר אלים בחתם וכן משמע בתשו' הרמ"א שכתב וז"ל הלכך לא יוציא הספר מתח' ירו ויהא תוכם עד שיתברר הפחת לו שיתפשרו שניהם שיחלין הם' לאחריו בשנושא אבל אם יאמר החלוה לחתם לומר שטר את הספר הפשע שטוח כדברים נרוך הלוה ליפשע ביסת ואם תירו רוכם ליפשע יאמר הספר לחלוה ואם הוא יאמר שאיני רוכה ליפשע אבל יניח שניהם שוה כדברים יתנו לו ואין לו כלום לא יניח בתוך טומן יאמר הספר לחלוה וכן אם יאמר הלוה שחתכו לי אלא פרעתיך נרוך ליפשע אלא פרעו ואפי' אם יש לחתנות בספר ניחו יאמר אין לחלוה כלום אלא שבועה שהוא פרעו ואם תירו רוכם ליפשע יאמר הספר לחלוה ואם הוא יאמר שאיני רוכה ליפשע אבל יניח שניהם שוה כדברים יתנו לו ואין לו כלום לא יניח בתוך טומן יאמר הספר לחלוה וכן אם יאמר הלוה שחתכו לי אלא פרעתיך נרוך ליפשע אלא פרעו ואפי' אם יש לחתנות בספר ניחו יאמר אין לחלוה כלום אלא שבועה שהוא פרעו ואם תירו רוכם ליפשע

יט וכן אם יש ללוה בני חורין כו' ולא למריהן שכבר פרעו וידע זה הלוה שהוא חייב לתקריס ויבא לערוך בב"ד אלו ומ"ה אומר להזהיר השטר לזה המלוה שהוא מוקדם כדקיימינן דומה לזה דראובן שמכר שדה לשמעון וכו' ודלא לעיכובא דראובן רשאי לשמעון אע"פי שמכרה לו שלא בפקדיו ואפי' יש לו בב"ד וכמ"ש הטור כס' ל"ו והמקבר נ"כ שם ס"ו דיש לחלק בינינו דשאני הכא כיון דיש לבנינו שטר כשר מסייע לחזקתו לא מסתבר אלא כיון דראובן ודאי פסידא דלקוחו מצ"ב הוא לו לכיף דרוצה לסתור דברי המערער המכיר בו עדות ורחייב גבדו ונם בשטר מתנה או מכר הכמלא בשוק דאחרי דלא יקנינו להמקבל או לוקח ואף על פי שהמוכר או הנותן אמר להקוראו כמ"ש הטור והמקבר כס' זה סי"ד דיש לפל' בינינו כמ"ש בדרישה ע"ש: כ וכן אם נמלא בינוש שכתב בפי' דאז ליכא למיחש לקהוניא דהא אי בעי הוה כתב לו הלוה שטר מחדש ואף ס"ל שכבר נפרע שטר זה ורוצה הלוה לחזור ולגזות ממנו כו' יחוש למה שיערך ליתן להסופר שכירתו משטר שדה ז"ל דהמלוה היכו מסכים עמו לעשות כן כיון דליכ ליה רווחא בזה בהקדמת הזמן שוש שמא נתוודע או יוודע שהשטר זה פרו' ומחל שעבודו ויבואו לפפלו לחקר שלוה עליו שבית ועפ"ר: כה וכתוב בו הנפק"מ כו' שכ"ד קיימו וכתבו בקיומו קדמנא נפק שטר זה כו' וכבר כתבתיו בס"מ ופ"ס: כו אם חייב מודה יקוי' כ"כ הרי"ף והרמב"ם והמ"מ תמה עליהן למה הצריכו להכם' מפק' שבכתב בו ביום והפייב מודה ליכא למיחש לפרעון ולקהוני' כמ"ש ועד"ר שבכתבתי יפוב לזה דם"ל דאיכ"למיחש'כיון דאתי'ליד ריעות' נפפלה דילמא אין כיד המלוה תעות ולא יהיהו עד זמן מה ויעשה קהוניא עם הלוה בשביל הקדמת הזמן מביום והלוה יפעשו בשביל פפיעת הספרא אבל בשעות אחרים דהייבו הנפק ליכא למיחש להכי ולמאן דאחר עדיו כתבתי' יכין לו אין צריך הנפק ולכן לא כתבוהו הטור: כז ויש מי שאומר כו' עד אבל אי'ת' כו' פלפון מנומנם דהא לשברה קמייתא נ"כ ס"ל כן וכוסיף עוד עליה דבעי' דוקא שיהא הפייב מודה ואיכא ב"ל ויש מי שאומ' דוקא כשאין' קמן ואמר פרעתיו אין מקיירין אבל משתמא לא מיישינן לפרעת' וצ"ל שהמחבר נקט ל' תשובת הרמ"ם ושוה שפיר כתב שם כן לפי ענינו אלא שלא ס"ל הרמ"ם בשעמו ס"ל כאוקימת' דרב כשהיו בינין דוקא שיהא הפייב מודה ועד"ר בסב"ח מ"ם כיוצא זה ודו"ק: כד אלא כשוק שטרות קרועין כו' פי' ונם אותן שטרו' ככתבו ע"ם מלוה זה בנוכר בשטר זה השלם שבמלא בינינו ונקי"ל דלא אמרינן כיון שבמלא בשוק ונם בין שטרות הקרועים ודאי נס זה פרוש ולפזוירו לאלוה אלא יהא מונח בית ד' כאלו כמלא זה השטר לבדו בשוק. ומה שמסיק וכתב ואפ"ה יש עתה שוכר כו' יקוור לאלו' דין זה שיהוה אפילו אלא כמלא בשוק אלא אפילו כמלא זה בוזק גדול בבית המלוה בין הקרועים ויש עתה שוכר לא יקזירנו למלוה כמ"ש הטור והמחבר כפי' זה ס"ל ע"ש וק"ל: כה לא יקזיר כו' אבל אם מלא שטר שיש עליו חתימת עדים וכן הוא ברי"ב בעלי קרעתו המונח או שכ"ד אם בא לפנינו כ"ב הם כשר' משפטים סי' כ"ג ס"ד מ"ב כ"ב): כו אפי' בלא עדים ואפילו נס אין עליו חתימת יד המלוה ונס אינו כתוב' ידו אע"פ כיון שבמלא בין השטרו' הקרועין ונס כמלא שוכר כל הזה עליו אומרין שפרעו הוא ע"ל סע' י"ח: כז וא"ל

יט וכן אם יש ללוה בני חורין שמספיקין לשעבור החוב אם חייב מודה יחזיר: כ וכן אם נמצא ביום שנכתב כא (כב) וכתוב בו הנפק" (הרי"ף והרמ"ם סוף פ' גזילה) כב אם חייב מודה יחזיר" (תשו' הרמ"ם כלל ע"ו סי' נ') כג (כד) ויש מי שאומר דהאי דאמרינ' שאם נמצא ביום שנכתב יחזיר הני מילי דליתי' ללוה קמן ואמר פרעתין וממני נפל לא יחזיר:

כב (כג) מצא בשוק שטרות קרועים ושטר חוב ביניהם כג לא יחזיר (כה) ואם יש עמהם שוכר כו אפי' בלא ערים יחזיר השטר ללוה: כד (כו) יתננו למי שנותן סימן בכלי המוציא שטר בכלי ואפילו אינו נותן סימן בכלי אלא כשזה מכריז שטר מצאתי וזה אומר מצאתו בכלי פלוני אם אין דרך העולם ליתן שטרות באותו כלי הוי סימן: כה מצא

וכן אם יש ללוה בני חורין כו' כמ"ש ס"ק י"ט פי' רבינו דיש שטר כשר שהוא כתוב בו הנפק"מ ואפי' לא נכתב בו הנפק"מ כגון שהוא כתוב בכתב ידו של המלוה

מצא שטרות או יותר כרוכים זה על זה או שאחד כרוך בראש חבירו יכריז שטרות מצאתי למי שיאמר מניינם יחזירם כו ואין צריך שיאמר היאך היו כרוכים :

הגה ס (כן מי' בד"מ ובכרי הרמ"ס ועיין ס"ק כ"ח) כת (כו) אבל אם (כח) סברכה לאחד לא הוי ס"ס כל שטרות הוי על מלוה ולוה אחד וכי מילי שאין מניחם לפניהן (כט) אבל אם שניהם לפניהן והאחד יודע הכריכה כת (ל) ומסתי ניהו יודע ג' נותנין למי שיודע :

נתפייסה לו דלוסקמא או בכלי מלאים ובמי שפירש' כמתני' דתפיסה ודלוסקמא שיאמרו הכעלים בכלי כך וכך תבלת מוהם וחה שנקבו בתוספות פ"ק דמציעא דבלא דרך לפניהם שטרות דלוסקמא כרהניא בתוספתא דשבועות דלוסקמאות מלאים נתן שטרות ח"מ אינו הכרח להניח שטרות דוקא דלוסקמאות דס"ל יכול להניחן בתפיסה או בכיס או בתיבה וכ"ג וזה כרור ודו"ק ואם כן כיון שזה מוחר שנתנן דלוסקמא מחזירין לו וכה דפרין מחמו בשיחני מוכף היינו דמשמע לס"ס דסתם מחור כוה שם מוכף כן כ"ל ודו"ק :

מיהו נכי מסור נוסף דפרישת ליה להרמ"ס דמיישינן לשטלה וכן פסק בש"ע סימן י"ו סעיף כ"ו דאפילו סימנין מוכפקין ניחור מינו מועיל דמיישינן לשטלה ומשמו מאריו אבר מפמרונים - ולי"ר נ"ע סוכא דכ"ל עיקר כשב"י פרק בחרש ודעימות ור"ן ס"ב דמציעא שכניא הכ"י בש"ס דפסקו דלא מיישינן לשטלה וכן פסק בש"ע כ"ר

ל והם מקויימים מתורי' לנוה כו' הטעם שהלוה דרכו לילך לב"ד לקיים שטרו ומיד שכתקיים דרכו ליקחו מהב"ד ולא לשהות שטר מקויים כיד כ"ד וכיון שהוא מתורי' לן לומר דמיד המלוי' כפל לה"ל מי כרכן יפד הלוה ודאי הלוה הא' שלוה משלשתן פרע לשלשתן ולקח שטרותיו מידן וכיון יפד ומיד נפלו יפד מטה כ"ש כשאינן מקויימין עדיין ים לפסתפק שמא המלוי' פלגו כה' לב"ד לקיים שטרות' וכב"ד כרכן יפד עד שיקיימן ומיד כפל קודם שקיימו תותן וה"כ הוה זוז של מלוים - ת"ש היכ' למיתי דמיד הלוה הא' נפלו קודם שלוה מהן או לאחר שלוה ופרע להן לכך יזוזו לתי שניתן כהן סימן - והתי סימן אינו ר"ל כנוף פשטר כנון נקב פלגות פלוגי דכבר כתב השטר והמעבר בם ו דלית מחזירין כסי' כזה וכמ"ש תלתה בשעת' אלא ר"ל סימן מהן וכריכ' הכ"ל והף שב' מלוי' הם יכולים לומר לשהיו שהב"ד כרכו שלשתן יפד בשלשלכו יפד לקיימן ופ"ר מ"ש שם עוד מזה : לה שלשה סופרי' יתכם למלוה דודאי מתחו כפלו לאחר שלוה לשלשתן וכרכן יפד דאי מהלוים כפלו מי כרכן יפד הן קודם שלוה הן לאחר שפרעו שלוה : לכ כתיבת יד סופר א' כו' דאז איכא למימר דמיד שלוה שלשתן כרכו יפד עד שיכתוב לו הלוים לו ליתן לכל א' שם ש"ח וכפלו יפד מידו ואיכא למימר נתי מיד המלו' הא' שלוה לשלשתן כפל : לכ למי שיתן בהם סימן כגון שי' לכאור' כרשה דקיימו כשאינן מקויימין דשם שם מקויימ' ג"כ דמיד בסוף כפלו דה"ל מי קיימן מיהו שהרי כתב רש"י שלשתן עם המלוה בקשו להסופר שיעשה להם שטרותיהן לב"ד לקיימו ואחרו להשליש שמא יבואו אלו ויאמרו לא מסרו לנו אלא לקיימו ולא לכתוב עליהן שטר חוב ולא פרעו לכך כתבו שלשתן שהרי כל אחד יכול לומר לא פרעתי לחבירי ולא חבירי לי אלא לשליש ולא השליש לנו ולא כתב לנו שטר חוב ולא נפרעו ולא נתנו לו כלום וקיל :

לד והם

יא מצא שלשה שטרות יחד על לוה אחר שלוה משלשה אנשים ל והם מקויימים יחזירם ללוה אף בלא סי' ולא יתנם למלוה אף אם יתן בהם סימן ואם אינם מקויימים לא יתנם אלא למי שנותן בהם סימן ואם מצא ג' ביחד מג' לווין שלוו ממלוה אחד והם כתיבת יד שלשה סופרים יתנם למלוה אף בלא סימן ואם הם כתיבת יד סופר אחד יתנם

לג למי שיתן בהם סימן והוא

הבאת המתניתין לשמועינן דכריכה הוי סימן ואפי' דיקא ליכא דמתני' הכא בפיסה או בדלוסקמא תכריך של שטרות או בגווה של שטרות הרי זה יחזיר משום דרמיזי דפיסה או דלוסקמא קתני וכן פירש"י להרי"ז ול"ל מצא בפיסה או בדלוסקמא שום שטר או שתמצא תכריך של שטרות בכרך או בגווה הרי זה יחזיר דדבר שיש בו סימן הוא שהבלי סימן וכן תכריך וגווה דנה שיש בו סימן הוא כדתפ"ק ס"ם ע"ב וכ"כ הר"ן והברטנורה והפ"מ ריש שער כ"ב אלא דמשיקר' הוה ס"ד דכריכה הוי סימן בלא תלתא לפילו תכריך הוי סימן וה"ק כריכה סימן וה"ק פריך לי הכי תפי לריש תלתא לפילו תרי נמי ומשני אלא שטרי תכריך ובתלתא הוא דהוי כריכה סימן ומשמועינן תכא דכריכה הוי סימן דס"ד סתיכה דכריכה לא ליהוי סימן השא נמחי נתרי לא הוי סימן ושמעת מיניה דאף על גב דבעלמא הוי כריכה לאחר או כריכה לאחר פרע הלוה ומלוה פיכא דאר כתי שטרי דאר לוה ומלוה מיכן ואילך יש לוה שפיסה לוה ודאי כיון שהלוה לוה מהדרינן תכריך של שטרות כלך. השא מדקתני מיד בתר הכי מכא שטר ואינו יודע מה היכו יהא מוכח עד שיבוא אליהו משמע דכרתי' לא שמיה סימן לפיכו הרי זה יחזיר ונשנים לפיכו כיון דאחרן ואין שניהם לפיכו בעל כרחך צריך שיודע שני השניהם דכשיודע לפיכו לא הוי מהני השא שמיה סימן כשכרכן וכשכרכן מכיר כשכרכן והאחר לא נתן אל לבו אלא דאפי' יודע שכרכן אפי' הכי לא מהני השא שמיה סימן כשכרכן מכיר כשכרכן והאחר לא נתן אל לבו ולא שכח

ס מומן בכתוב כו דאז לא פייס לקנוניה דלקוחות ליכא
דאפשר דלכשייסו ועכ"מ ס"ס עוד מזה : מא וכמקום שעדיו
בתומין זכין כו' דנם בכהן הוה זכות לעבד סילא לעכ"ו וכ'
זה דמ"ש כתב נם סב"י כזה ונם במלא שטר מכר מו שטר מתנ'
סיתבאר דינו בסעיף שאחר זה
ע"ם וכביא ב"כ מו"ש בד"מ ס"ו
ע"ם ומן לפר' ד"מ כהן וכמקו'
שפדיו כו' כוכתו לזה שכתב
בד"מ והייבו לת"ד ש"ס לכן ד"כ
הל"ל לת"ד דעדיו בתומיו ולמה
כתב תיבת ובמקום ועוד ש"ייס
וכתב וכדרך שכתבאר לעיל ס'
ל"ם ושם לא סבי' בש"ע מזה כלו'
ואדרבה שתם וכת' שם ס"ב
בסרי"ף וברמ"ב מן עדיו
בתומין זכין לו ע"ב ל"ל ד"מ
וכמקו' שעדיו בתומיו זכין לו
פיינו בשכתוב בשטר בהדיא
מעבדיו וכמ"ש מ"ו ר"מ שם ומו
מיירי שפעבדים זכו מיד בשטר
להמלוה ושיב מיד ברשות המלו'
דשוה כאלו בית המלו' וכמ"ש
שם בשמ"ע ע"ם ורו"ק ות"ל ר"ם
ק"ב מדין שלים שזכה בשט' :
מב לא יתבנו לו בזה נ"ב מעשה
שכתבתי דפייסי' לקנוניה דשמ'מין דעתו בו שיזכה בו זה אלא
נתנו לו כדי שיפקיע בשטר זה מיד מי שכתן או מכר לו בשד'
אחר ומן שבכתב שטר זה ומ"ם נרא' דנם בזה שם יבית זה שמקב'
לו אלוקח בשטר בשטר זה רשייב שבא לידו השטר מיום שכתיבה
דמעיקרו לאותו לידו ולא בוצר לפרש כאן דשמ' אמ"ם כדין שלפני
זה אבל בשט"ם אין מעיקרין להמלוה אפי' מבית רשייב שמשעת
לידו מומן שכתוב בו דאכתי אינה למיפס שפרע לו דאם שט"ע
עומד להפרע ואם בשכתב שטור ומשכתר לעיל מ"נ שט"ו
דמעיקרי כשמכי' רשייב ומשמע שם דקאי אמי אשט"ם שם מיירי
שמלוה עצמו מבלין לאחר שבפילה ועפ"ר ודריש : מג אלא
פי' בשתבא שעייר כו' ס"ם אם ס"ר בשטר מכר ושטעם
דאז אם מכר לו נתן לאמ' אינו יכול להפקיע מידו בשטר זה דקרי
בשמכר לו נתן לאחר מזר בו מבראשון : מד שפי' שהקנה לו
מיד כו' דאז ס"ל בשטר שפרור לו משתבא שכ"ל בשכתבתי דבשמכירת
רשייב שבא לידו מומן בתיבה מבזרין לו וכמ"ש וכזה ס"ל לבא
לידו דה"ל בבא לידו מיד : מה המולה שטר מתנת שכ"מ כו'
דבשמ"ת אף אלא פי' שפייר לעצמו בא שיוכ לאחר בו שתמ"כפירושו
דמי וכמ"ש לקמן בסי' רן : מו אע"פ שבנו אומר בו' בשעש
דקיימ"ש שתמ אביו בתב שטר זה ליתן לידו זה המקבל ואלא נתן לו
זה שבן אחר מות אביו נתן שדה זו לו מכרו לאחר ובכש"ו בתאר'
ובא להפקיע מידו וש"ם אחר ליתנו לזה ואחר שאביו נתנו לו ואלא
אינו כו וכמ"ש שבו מוקדם לזה שנותן לו שבן : מז אע"ב בזה
שטר הקנה דאז ס"ל מתנת בריא ווכה בו זה המקבל בנוכר בשטר
מיד שבתב לו בשט' אע"פ אלא הניע לידו וכמ"ש בשמוך לעיל :
מח שלין לו כלמיס אלו פחות מקציין כדין שכ"ם מומן
בשלית שיתבאר דינו לקמן בסימן קי"ב ע"ש :

מט שויו

לה להביא ראיה כו' דכיון דאיתחזק בבפילה אינה לחזור לקנוניה שלין דעתו
לשחררו בו ואה שלומר ליתנו לאחר כדי שיחזרוך לקוחו' חוזק הכתיב'
ומ"ה לא שני כאחזיק ראיה שבא לידו קודם שבפילה דאכתי אינה לחזור
לקנוני' אע"ל שמ"ם נראה מדבריו דאפי' משמע שראוי בידו חזקה שי
הבעיל' רק משעת בפילה ואילך דאל"כ ל"ל לאחר' שלין כדעתו לשחרר ונם
ל"ל לחית' דאכתי אינ' ראיה למיפס לקנוניה
תיפוק ליה דכי מייתי ראיה שהיא בידו
קודם הבעיל' מאן ליימ לן שהוא בידו
משעת בתיב' וזוחק לומ' דכי מייתי
ראיה משעת הביל לפניו אלא משעת
דליבא דחוזק הכתו' כו שכתבו הטור
ומחבר דאקו לאמ"ם לכך פי' ד"ם
דאיכו חזקה משעה שראו בידו
אלא ראו בידו ביום הכתיבה מיהו
אינ לא ניתן לו הנם ע"מ לאחזר רק
לחזקה מיום שכתיבה - כן נרא' דעת
אמ"ם - אבל לעע"ד אין דבריו נכוני'
דמשמ'בא"ם ופוסקי' דכל אימת דמייתי
ראיה שהיא הנם בידו חוזק מזוק
שראוה בידו ואילך ולא מייתי רק
לקנוני' דאמ לא ניתן לו הנם בזמנ
אבל משעת בתיבת הנם ואילך חו ליכ'
לאיתוי לקנוני' דכיון שניתן לו הנם
ודאי דעתו לשחררו ומ"ם המו' מזוק
בכתוב כו היינו כשרוצ' לחזוק מזוק
בכתוב כו מזוק היותר לאפשר יבקש
בלשונ (ומוכיח יש לפרש נם דברי
אמ"ם דכ"ל דאיכו חזק מיו' בכתיב'
ולייבש לשונו כדוק') ועוד נראה דעכ"
אלא כאן לא אמרי' דאיתחזק בבפילה
כשאין ידוע שהניע קודם הבפיל' הנם והשתחרר ליד אפשר דאיכ'
לאיתוי שהבפילה והאילן נפלו ולא הניע כלל ליד ולא נתברשה או בשתחרר
אבל אם מביא עדים שראו השטר בידו קודם בפילה אפי' משעת הכתיבה
דאז אמנם לא שייך לומר בשהיתה בבפילה דכיון שהניע השטר לידו קודם
לבפילה אפילו אי אתאמרון בפל
לכן כגר בשתחזר וכ' בפיל אחר כך ודאי אשטעבד בפל ואפילו אי אתאמרון בפל
אין קפידה דאפילו נתנו בעבד אחר כך לאפרון או נתנם אשפחה הנם לבפילה
ובפל אשבפיל והאדון אינו כלום דכיון שנתחברשה ובשתחרר בגר יכולים לעשות
עם הנם מה שירצו ואם בכך שבפל אמ"כ ואם כן כיון דליכא ריעותא ג"כ
משתחא בשתר כיוס הכתיבה אדע דאם כתבו אר"ם ואשטר ואפר פוסקים
פ"ב דנטין דכל נם ואשרור שנשטר אלא בזמנו קלא איתא ליה ואפ"כ ס"ם אכא
אם איתא אלא בשטר כיוס הכתיבה קלא אוס ליה - ומ"ם אמו' צריך לאוקי
דאיתיא שהניע לידו מזמן הכתוב כו פייבו כשמניא דאיכ אינו ידוע אתי הניעו
לידו כגון שהיו בשעת החתי' או צריך שידעו שהניע לידו מזמן הכתוב כו
דאל"כ מיבו חזק אלא משעת שהניע לידו ואשוס דנם אית ליה
פיותי דאיכ אימתא משעת בתיב' לכך אוכרו לפרש כן - כן כ"ל בבור ודו"ק
לו ובמקום שעדיו כו' ר"ל כשכתוב בשטר בהדיא שעכשיו וכמ"ש הר"ב נמי
ל"ם שעדי ד"ב וכן פי' הש"ע תיבו לפי שאשנתי בשי' ל"ם ש"ק על
הר"ב כוה ס"ב (למחבר והפוסקי' כתב אמי) אין חילוק בין שעכשיו לך
למאן דשקר בשניי ס"ב נם בכאן עדיו בתחומיו זכין לו וכמ"ש בכ"י ודו"ק
וכמ"ש לעיל ס"ק ב' : לז המוכר כו' לא יתבנו לו : כתב
שהרש"ל דדין זה הוא לדעת פרי"ח והרמ"ש ולא אליבא דהלכתא לפי מה
שפסקו התו' והרא"ם בשניי דעדיו בתחומיו זכין לו ולדידהו אין חלוק בין אם
בקבלה לשטר שקרות אלא לעולם בשמודה נותני' לו אם לא בא"מ ובנדיים
בש"ל וכן עיקר ולא בשא"ם שבתיב עליו וכתב דמ"ש מייתי' שאם כתב ליתן
ולא נתן והשליכו לשטף דיתבטל השט' לנמרי וחשטף בעלמא הוא ולא אמרי'
בכא"ב עדיו בתחומיו זכין לו כו' ש"ם שהרי זה וכל דבריו פינם בכוני' לא
בשנר' ולא בש"ם בנם ש"ק דתניע"ו ר"י ש"ע ורף ר"ם ושאר רובתי מוכ
אלא כדבריו נם מה שכתב'בעיני' דבני הרא"ם פיבו כאן ואדרבה מיעבא נרא'
דתמיהת הכ"מ על הרא"ם מעיקר' מיכ'לום דמתחלה לא העתיק הרא"ם רק
דברי הרי"ף וליה לא ס"ל ושתך אמ"ם אמ"כ דמיל'ת'ר' אלא נר אחד לא
מיתוקמא כאניי וכן דרכו בכתם מקומות ואפשר נם השור כוונתו כן שמוך
אמ"ם מתלוקת הרי"ף והתום' לעיל ס"ם ל"ש : לח לא יתבנו כו' הטום
דמייתי' לקנוני' שאם כת' ליתן לו ולא נתן לו אפשר יוכתו אי תכרו אמ"כ לאמ'
ושאלת קדר ניה ס"ב ופוסקים - ומשמע דאם יביא המקבל או תלוקח ראיה
שנתן לו השטר מכני' ד"ל דאם ס"ם ראיה לחזוק לפרעון וכן כתב בשמ"ע

ס"ק ח' ופשוט הוא ועיין ח"מ לעיל ס"ם כ"ו ס"ק כ"ח וס"ם ר"ן אך מה שמעיירם בשמ"ע וז"ל ואפ' דכתב הטו' לעיל בפי' מ"ב ס"ק ל"ג דמחזירי' כשמביא ראיה
ומשמע אפ דקאי אפי' אשהלוה עצמו מבלין לאחר כפילה עכ"ל ולא כפי' עכ"ל פי' מ"ב ס"ק ל"ג ואפ דאין מחזירין
לחוקו או לללוקח ע"י שכאחר בשם אחר' זילו אייתו ראיה אימת אשם אחר' ליהיכא דאיכא חזקה ותבעי דאחרי כיון דאחרו
כיולי' ודאי קאו כחילוק דיתי אשם ראיה וכראחרי' בשם ס"ם ובשם נבי שם ס"ם וכתב ס"ק ל"ג : לט אך על פי שלא הניע השטר
לידו כו' אפילו יהוא שלא הניע לידו ונם כשנתן והמוכר מוחזק עתה ליתן לו אפ"ם יחזיר וכתב ס"ק לעיל מי' ל"ם ס"ק ל"ו ע"ש : מ זה
דשמא כוי ושמא כוי דאפילו אי אתאמרו בשאין מוחזק עתה ליתן לו אפ"ם יחזיר וכתב ס"ק לעיל מי' ל"ם ס"ק ל"ו ע"ש : מ זה
דשמא כוי ושמא כוי דאפילו אי אתאמרו בשאין מוחזק עתה ליתן לו אפ"ם יחזיר וכתב ס"ק לעיל מי' ל"ם ס"ק ל"ו ע"ש : מ זה
דשמא כוי ושמא כוי דאפילו אי אתאמרו בשאין מוחזק עתה ליתן לו אפ"ם יחזיר וכתב ס"ק לעיל מי' ל"ם ס"ק ל"ו ע"ש : מ זה
דשמא כוי ושמא כוי דאפילו אי אתאמרו בשאין מוחזק עתה ליתן לו אפ"ם יחזיר וכתב ס"ק לעיל מי' ל"ם ס"ק ל"ו ע"ש : מ זה
דשמא כוי ושמא כוי דאפילו אי אתאמרו בשאין מוחזק עתה ליתן לו אפ"ם יחזיר וכתב ס"ק לעיל מי' ל"ם ס"ק ל"ו ע"ש : מ זה

עד מקום שירו מגעת ושאר משכר הסיגו המורך מולקין ופרינ"ו הכי אמי לתיתר' עסיטת כנוסל עד מקום שירו מגעת ומחמי קחני בברייתא זה

כנסל

נח כזמן שהמלוה מודה כו' דוקא נקט המלוה מודה דאז ליכא למיחש לקנוניא דכאי לאפקועי מכובו ממי שהוא חייב לו נס זה מטעם הנ"ל בסק"ח ודכיון שיש לפניהו שובר כשר מסיים להודאתו לא תשמו תלא סיכא דהיכא ודאי פסידא דנ"מ כמ"ש להקמן סק"ו ס"ה (ועמ"ש ל' ר"ס מ"ן) אבל אם המלוה מודה שעדיין לא פרע אין מאזירי' אותו להמלו' כיון דאיתר' בכשיל' קייש' לקנוניא דכאי לאפקועי מלקוחות שקנו מהלוה וכמ"ש לעיל ס"ו ס"ם ועד"ר: נט אינו כלום וכו' דאמר' המלוה בכיבו ליתן להלו' כשיפרע לו ועדיין לא פרעו ומיד המלוה נפל ול"מ סיכא דהשובר הוא בתיב' ל' סופר אחר דשמיש' דאיכ' למיתר אכי דמיתר אחר שמא בעת איב' תלוה לפרוע לו ועדיין לא פרעו ומיד נ"י ליתנו לו ויעכב זה מעותי תלה אפי' הוא כתב יד המלוה או הלוה דבירם הוא לבתבו בעת שיפרע כמו שכתבתו עתה אפ"ם אחרי' שמא בכיבו המלוה כאמרו שמא בין השמשות יודמן לי הלו' לפרוע ולא יהיה לו עת לכתוב השובר ונס כשהוא כתב יד הלוה אחרי' דכתבו ונתנו ביד המלוה לאחר' עליו כדי שיתבטו לו מיד כשיתן לו המעות כי הו' רוצה לפטו' ומיהו וק"ל: ס אפי' אין על השובר עדים עפ"ר שם הוכחתי' בר"ל דנקט אין עליו אפילו

יח המוצא שובר בשוק נמ (מט) בזמן שהמלוה מודה שנתנו ללוה יחזיר ללוה (נ) אינו מודה לא יתננו לא ללוה ולא ללוה ואם נמצא ביד המלוה שובר על אחר משטרותיו שהוא פרוע נס (נא) אינו כלום לגרוע כח השטר (נב) אפילו אם הוא כתב יד הלוה (נג) או המלוה עצמו (נד) אע"פ שהשטר שהשובר עליו מונח (נה) בין שטרותיו (נו) הקרועים אף על פי שהוא אינו קרוע (נז) מכל מקום איתרע (נח) וסמכינן אשובר (נט) אפילו אין על השובר עדים

יכול לחתול השטר מכל עת וכר"לקמן סי' פ"ו סעי' כ"ג והמי שעמא סייך כמי שכא לח"ר ביכול לחתול לא כגר כ"ח שלו וכמ"ש לעיל סי' מ"ו - נס מ"ם אבל אם הלוה מודה כו' אין מאזירי' כיון דאיתרע בכפילא כו' הוא תחוה דאדרב' כיון שהשובר איתרע בכפילא כל שכן שהשטר נתקרע הוא ובטל לא איתעבר ריעותא ומאי נימוק לקנוניא תדע דהא מ"מ השטר הוא אבל מיהו ואכין ירעו הלקוחו' של המשובר ועוד כשהלוה מודה מחזירי' לוה ולא מיחזי' שהלו' מחזירו למלו' או יקרענו ואין לוה רשאי מחזירי' לוה קודם ס"ם דאל"ב לא הל' יחזו' ללו' אלא הל' מחזירי' ס"ל דאל"ב לא יקרענו ואין לוה רשאי מחזירי' ס"ם ריל הכי קאמר אפי' אין שטר מחזירי' לו ואפ"ה אין לו לקרוע ואפ"ה אין לו לקרוע

אבל לא נמצא עליו שובר (ס) אע"פ שנמצא בין שטרות קרועים סס (סס) לא גרע (סס) וגובין בו סס ואם עדים חתומים על השובר שנמצא ביד המלוה ישאלו העדים אם יודעים שהשטר פרוע ישעו על פיהם ואם אינם יודעים או שאינם לפנינו אינו כלום סנ ואם הוא מקויים כשר:

יט אם השובר ביד שליש ואומר שהוא פרוע (סנ) נאמן

סא אפילו ראוהו ב"ד כבר בידו (סא) ואפילו אין עליו עדים ואפילו מת השליש כשר השובר סס (סס) ודוקא שהשטר בידו עם השובר סו אבל אם אין השטר בידו ואין עדים בשובר אינו כלום ואם יש עליו עדים אע"פ שאינם כאן סו אם הוא מקויים כשר

ואם מתו עדי יד המלוה (ונם זה בכלל כמ"ש סמ"ן עליו עדי דסתימת ידו כעדים דמי) ומ"מ כיון דאיכ' תתרי לריעות שנמצא בסס"פ בין הקרועי' ונם איכ' שובר מסוקרין ליה כחוקת פרוע ואף סיס בסס כתמנות ס"ת כ"כ ב"י ועד"מ סכ"ה: סה לא נרע ונוכיס כו' ר"ל אף יורט"ו ומ"ה ס"ת ל"ש

וגובין וכ"כ בטור בהדיא בסי' כ"ה ואף שכב"י כת' דסכ"ת כתב פלוגתת כוס מ"מ סייס וכתס דרביט תסס בשכר' דאסנס והטעס דכל שנמצא בכית המלו' הוס בחוקתו ואחרי' אומרי שנתערב בין הקרועי': סב ואס עדי' אתומי' כו' פי' הס דאמרי' דשוב שנמצ' כיד המלו' אינו כלוס דאמרי' המלו' הביטו כו' הייטו דוק' בשהוס בלא עדיס אבל אס עדיס אתומים עליו ישתלו אותן: סג ואס הוס מקויים בשר דאין תדרך המלוה לקיים שובר כ"ה בלוה ואחרינן דבכר פרעו ולקח השובר מיד המלוה ונתנו לקיימו ומזר ופקידו ביד המלוה: סד אפי' ראוהו כ"ד בכר בידו דאז ליכא מיגו דאי בעי הוה כתבו כתנו ליד המלו' מ"מ אחרי' כיון דסימנים מעיקרא ונתן השובר בידו דמיכי בכל דכריו: סה ודוק שהשס"ם בידו עם השובר עפ"ר סס כתבתי דכשהשס"ם בידו עס השובר יודע הסלים סס הוס פרוע אז לא מ"מ מסוקרין ליה בחוקת פרוע כמו כתת הסלים והס דהתם"ל ונתב ואחר פרוע סס מיירי בשובר סיס עליו עדים דאז מ"מ סיכים השס"ם בידו כל שכידו לקיים סשתימות ואחר פרוע אבל פרוע מ"מ כתב ואחר פרוע לאחוקי אומר מיגו פרו' דכל כיכא דאיכ' לברורי מברירין לכתחל' ומוקלין לת פי' אס יודע שהוס פרוע אז לא מ"ל: סו אבל אס אין השטר בידו ואין עדי' בשוב' מיגו כלוס פי' אפי' הסלים אי' ואחר פרוע ואי' טעמא דלא עדיף הסלים מהלוה עלמו סיס בידו שוב' שאין עליו עדי' דאיכ' כלוס ומיירי דע"כ אין עליו אתימי' יד המלו' דא"כ הוה מכוי כיד הסלי' כמו שמכוי כשטר כיד לוה וק"ל ועפ"ר סו אס הוא מקויים כשר פי' אפי' אס השס"ם בידו ואפי' אס אין הסלים ולא המלוה וכמ"ס לפני זה:

סס יתקיים

סם יתקיים כחותמיו פי' יתקיימו התימות ע"י עדים והטור מסיק ע"ז וכתב ז"ל ומזה נלמוד הסגי לומר שהוא פרוע ר"ל מזה תמר סתקיים כשאומר הסלים שהוא פרוע מהימנינן ליה אפי' סם הסם"ם כיון דמינו דמיים יכול להעזירו ללוה אבל כל זמן שלא כתקיימו התימות ס"ל כנלע"ן עליו עדים כלל וכבר נתבאר דבכ"ג אין הסלים נאמן דלמא עדיף הסלים מכשהיה בידו ללוה עלמו משום הכי נמי מסיק וכתב דאם הסלים את דאין מקוימין אותו והמחבר קיצר ולא כתב בפירוש דאף לאחר שיתקיים בחותמיו כיון שאחר הסלים שהוא פרוע לעשמי' אויל כמ"ש בב"י ז"ל דאם נתקיים השובר בחותמיו מה לריך לנאמנותו של סלים ואפשר דס"ק וזו כשאינו מקויים שייך נאמנו הסלים וכו' עכ"ל ועפ"ר ודריסה שכתבתי שדברי תמוה"ן כוה גם יש לתמוה על הור"ם שלא כניס והוסיף על דברי המחבר כאן כלום שבר' גם הוא תמה על הכ"י כר"ת שלו ע"ש: סם אפילו שסעיף מודה כי אבל בשהלוה מודה שהוא פרוע מסורין ללוה וכמ"ש לעיל זה בסעיף י"ח ס"ק כ"ח: ע ואפי' במקלת השובר דר"ל דאפילו אם היה כולו לאחר פרוע ומקלתו למטה ממנו לאפוקי אם היה כולו למטה ממנו דאינו כלו' דאי בעי ניין ליה ושטר נשתי בשעת מסירתו והיינו דוקא כשהלוה עלמו אי ושוטן כרי אבל אינו פרוע מסיק כשכשטר דאף אם השובר כולו למטה ממנו במקום דיכול לאחכן אין נוכין בשטר זה וכוה מיושב מ"ש בסעיף שאחר זה דלוכן נשטר כו' עושין כמ"ש בשובר דקאי אאי קאי דה אף אם הלוה ואשתני כרי שהוא פרוע הדין כן אלא ודאי קאי אם דאף שכתבה השובר במקום שיכול לאחכו עושין כמו שכתוב בשובר כיון שהן שתי יחומי' ושוטן שתי דאין טעניין כוה שבורים משיק כשהוא אי ושוטן כרי דכתן דכאן דכתיב שהוא בשובר במקום שיק ולפוטרו ולא קאי לדמ"ש בין מלפניו מירי שכתב אם כשהוא שהוא יכול לאחכו דה"ה בזה שי"ן וכמלא כתוב בשובר דמחוקין ליה בפרוע דכל מה שכתוב בשובר הוה כאלו העיד עליו שהוא כן וכמ"ש בדר"ם שוב רא"ת בר' רום דכתב שם וכמ' כתוב בשובר ור"ל שאחרי' מלאו כן כתוב וא"ם שפי דתו ליכא מינו וק"ל וכן נראה להניח בדברי מו"ם וכמלא במקום ואלא ועמ"ש בסעיף שאחר זה: עא ואפי' שהן על הכתב עדים פי' ונם הן עליו שהיתה יד המלוה ככ"ל: עב עושין כמ"ש בשובר שאם לא היה פרוע לא היה כותב אותו בגוף השטר: עג דאוכן בשטר וכלא כו' עמ"ש לעבי זה פירושו ובב"י כתב דאיירי דכמלא מוכח כתב בתוך השטר * סוב וכתב עליו כן ע"ש ואין שם עכון לדברי וגם לדברי המחב' נראה כמו שכתבתי: עד אין

(סו) ואם אינו מקויים שם (סז) יתקיים בחותמיו ואם השלישי מת לא יחזיר לא ללוה ולא לשלוחו שם (סח) אפי' שהחייב מורה שהמלוה הפקירו בידו ועדיין לא נפרע החוב (סט) לפי שחוששין לקנוניא (ע) לפיכך אין נוכין בשטר חוב שזה השובר יוצא עליו ואין קורעין אותו:

כ ס(ג' רמב"ם פי"ו מה' מלוה הי"ו, כל הסעיף) שטר שנמצא

בו שובר בגוף השטר בין מלפניו בין מלאחריו ע (עא) ואפילו במקצתו שטר זה פרוע או שנפרע ממנו כך וכך אפי' יוצא מתחת ידי המלוה עם ואע"פ שאין על הכתב ערים עם עושים כמו שכתוב בשובר (עב) (ומזה הדין שם מבא כתוב בפנקסו שטר פלוני הוא פרוע):

כא ס(טור בשם תשו' הרשב"ם והוא בנכלל ס"ם סי' ט"ו) שטר (עג) ראובן נפטר ונמצא באחר משטרותיו מכתב ירו שטר זה פרוע או שנפרע כך וכך עושים כמו שכתוב בשובר:

כב מי

סו ואם אינו מקויים יתקיים בחותמיו - ומזה נאמן הסלים לומר שהוא פרוע כן הוא בשובר - והמחבר שהשמיטו בשעתים כב"י מוכל שסקשה לשם הוא מקויים מה טורך לנאמנותו של סלים ומין דברים בכוכים וכבר הגיעו עליו הה"ת ומ"ע וכ"ם ואחר מחרונים אלא ס"ם ועכשיו אינו מקויים על כן בעינן שיתת שהוא פרוע ומזה נאמן בשאפשר לקיימו אז כשתקיימים אותו נאמן אמ"כ לומר פרוע (אע"פ שראו הכ"ר שהוא' שכר כיר הסלים ולית ליה מנו נאמן כיון שהיה יכול ליתנו ללוה כשהרשם מיירי בירוע או שהוא מחלוה שעשתו סלים ומיתנים ומ"ם לעיל ס"ק נ')

ומזה נאמן הסלים שהשובר ללוה וקורעים השטר אבל אי לא אמר כלום לא היה נותנים השובר ליד ללוה כיון שעכשיו אינו מקויים אבל אפילו היה מונח ולכך נתת הסלים לא יחזיר לא לזה ולא לזה ומיירי כשהשובר אינו מקויים ואפשר לקיימו דאי מקויים אבל הסלים עסיק מחזירי אפילו היה ביד ללוה אפילו אמר לא מסרתי לו אלא לעיון ומיירי שאמר לקיימו כלל ס"ק ד' ודו"ק.

וכזה מיושבים היטב דברי הרמב"ן שכתבתי"ת שער כ"ג ס"ב שכתב אבל אם לא אמר לו השטר מוכ שלישות השובר מילתא פשוטה הוא ומיהו כלוה דמי לאמר הנעניי שלי לילמ' שקרא הוא ומיהו בשלישות השובר כמו שו הסלים מהימן אם עדים מחזיקים בו ומקויימת מתימת' דהם ודאי מיהו החלוה נפק לי"ת סלים והלכך אע"ג דלכא עדי פרעון שלים מהימן אע"ג ומביאו ב"י - ומשם כ"נ מדברי הרמב"ם בחתימות מקויימות מחילה ירעיו שהוא פרוע בלא נאמנות הסלים ומיהו בקונטרס ולפי מ"ש ניחא דמיירי אחקויימת עתה ולא שכתבה הקיום על השובר תרע דאל"כ מיאך קאמר דהם ודאי מיהו החלוה נפק כו' אדרבה כיון דחקויים ודאי מיהו החלוה נפק אלא ודאי קאמר דהם ודאי מיהו החלוה נפק"ם ועוד לפיזה נורך קאמר דהם ודאי מיהו החלוה נפק אלא ודאי ס"ק כיון דעדים חתומים עליו ליכא למימר מי יימר דעכשיו סלים הם ודאי מיהו החלוה נפק ליה ליר סלים וזה כדוק:

מיהו

נראה שי"ל דכתב הרמב"ן דהם ודאי מיהו החלוה נפק ר"ל דכב"ם החלוה נופיה מוכרח לפרוע שטרו שהיו עדים החלוה הסלים כאחן שהיהו נפק כיון שעדי' מחומי' עליו ואפשר לקיים מתימתן ואפי' לפ שיורה החלוה הסלים כאחן שהיהו נפק כאן בעי הבים ניסלים ללוה והיינו כשלא רצו שם"ר היהו השובר קיים לכן אבל אם"ם אם החלוה מכחיש ואומר שלא עשו סלים כלל רק שהשובר אין השטר עם השובר שהיהו בפל ויש שהשובר אין השטר בידו כאן כ"ל ודו"ק: סז יתקיים בחותמיו אבל אם אי אפשר לקיימו אינו כלום וכמ"ש בסמוך וכן מוכח בשו' וכ"כ בשמ"ע ס"ק ס"ו ורלא כמ"ש בס' תער"ם שם בשמו' וכן נראה נאחן לקרוע השטר אלא כיון

דנם המלוה לא היה נזהב כו׳ והב״ח פי׳ דמיירי שהוא כתב ירו מתם ולריוקא לסטרך ולם הוא כתב ירו פומי׳ כח״ם בסוכר אלא דהא תוכח עד סיבוב מליהו דקיי״ל בב קנ דאם היה המלוה מי היה קרעינ׳ ליה אפי׳ הוא כתב יד אחר מ״מ הכא ניכה מוקה דלא מירא לישבריה כיון דשקן הוא שהכתב סוכר זה כמיגו מ״ה לא ס״ל ובב״ק ונם זה אינו נכון כלל נם דינו לא נסיר׳ דכיון שהכתב

סוכר על נוף השטר אע״פ שהוא כתב יד אחר קרעינן ליה הכא מוקה דאי הוא מרע לישבריה מ״מ הכא ניכה מוקה דלא מירא לישבריה כיון דשקן הוא שהכתב סוכר זה כמיגו מ״ה לא ס״ל ובב״ק ונם זה אינו נכון כלל נם דינו לא נסיר׳ דכיון שהכתב

ב מיכו יכול לתפוס הכייר כו' הג"ה ז מיכו כדפס כסדר סברי קלי מ"ס תס"כ ותפילו הכייר כו' לא קנה וע"ל הג"ה ז כסוף סעיף זה והב"ה הנדפסת בסוף סעיף זה מקומה הוא כאן: ג עד שיזוור לו דמיו וכן אם תפס הלוק, אין מוניאין מידו כמ"ש לקמן סעיף י"ז ועמ"ש שם בס"ק ל"ד: ד מוניאין מן הלוה כו' הייכו מדר' כתן שיתבהר דיכו כסי' פ"ו: (הג"ה וכת' מהרי"ו סי' קס"ב בהיל"ן ואין המקח קיי"ל כיכו על המעות רק שומר שכר מע"ג דנתן לקונ'שט' על המעו' וכאן לוה פרעתי בתינו דנאכשו עכ"ל ד"מ נ': ה צריך לקיים המוכ' מה שקיבל עליו פי' שם יי' לשלם כפי ש'ווי השם' לעבות בו כיון שקיבל עליו מקרית דאל"כ מאי קמ"ל שם דמי שמכיר' כל"ש צריך להסוי לו וע"ל סעי' ל"ב וע"ל ד: ו לקבל מי שפרע דיכו שפרע עיין לקמן כסי' ר"ד וכרשה דקוקא מי שפרע קאמר דל"ל לקבל עליו כיון דלא קנה דכר שנופו ממון אבל מ"מ יש בו משום מפסיד שכתבתי בסי' ר"ד ועיין בש"ך שם ס"ק ל"ב ורמ"א שם ס"ק ל"ג ובתשובת מהרי"ו סי' קל"ו ד"ה ומ"ש בשם מהרי"ו ועיין מ"ש שם בס"ק כ"ט ב

לא משמע כסי' ס"ג תירוץ ראשון מפק מסכ"י רמה הם רלעיל סי' ס"ה וסי"ט כן כתב מהרי דבריו ברורים סברי בת"ה סם הכיח דברי תשובה מ"ת סי' ס"ה וז"ל סעלה סער שכתוב כו סהלוה משעבד עצמו למלוה ולכל מי שמוציאו כו' משום' בשור מ"ה פירש משום' סער שכתוב כו כל שהמוציאו ים לו רשות למכעו וע"כ הרמה על ידו וברמה רי"ל דכי היכי דמועיל זה להמון מיכול לומר כסם לענין כו' עלא הרמה משום רעם לאחו שכתב ס"כ כשטות מוכרו למגירו קנאו מיר כשער שהלוה וק"ל עכ"ל ורמה דם"ל להכי' דדוקא לענין שלא יוכל הרמה מוציאו לאון זה משום רעם"ם מכסת' כו כן מ"ת נרוץ מיכולו שחתתו וכתם"ם ר' ירוחם כ"ו מ"ה כשם הרמב"ם ומוציאו ג"י לעיל סי' כ' ס"כ מועיל לאון זה דאוי כשלו נכתב מי מיכול כשער זה שחתת שלוה אוי כמו שלו' עצמו וע"כ היאך יועיל לענין מכירה שלא יוכרך כתיבה שהרי כל זמן שלא כתב לו נרוץ לגוב נכח שלוה ורהי מיכו שלא שלוחו של מלוה וע"כ לענין מכירה כל זמן שלא כתב לו קבי לך כו' אין שהכירה כלום ושמוכר ושלוקח מניחם יכולים לחזור כשם וכן ראיתי כשחובת שהרמב"ם סי' רכ"ב שלח על שחרומו' ברמן זה שפשלוחכתוב כו ולכל מוציאו מיינו לשעם שלא יוכרך הרמה שם יכול שלוח שלוה לגבותו אבל לענין מכירה נכח ורהי יוכרך כתיבה שהרי כל זמן שלא כתב לו נרוץ לגוב נכח שלוה ורהי מיכו שלא שלוחו של מלוה וע"כ לענין מכירה כל זמן שלא כתב לו קבי לך כו' אין שהכירה כלום ושמוכר ושלוקח מניחם יכולים לחזור כשם וכן ראיתי כשחובת שהרמב"ם סי' רכ"ב שלח על שחרומו' ברמן זה שפשלוחכתוב כו ולכל מוציאו מיינו לשעם שלא

לומר דדוקא בשאר שטרות אחרינן כן ולא בשטר שותפו׳ שכתוב על שניהם דהא כתב הב״י סי׳ ס״ו בשם תשו׳ הרשב״א על ראובן שהפקיד מעות ביד שמעון ונתן לו רשות להעלות השטרות בשמו ואח״כ נתנם לו במתנה בלא כתיבה לא קנה ע״כ ואח״כ נראה דיכון דיכה כתיבה כלל לא קנה השטרות וכן כמו שהיו בזמן שותפותם עכ״ל ואין דבריו נכוני׳ דפשים׳ דבשותפים שנכתב השטר מתחלה על שם שניהם יכול א׳ לתבוע כולו וכמ״ש הרשב״א גופיה להריא בתשוב׳ סי׳ אלף פ״ב דשנים שהלוו לא׳ בשטר שיכול א׳ לתבוע כל החוב דכיון שהלוו לזה בשם א׳ הרי הם כשותפים וכאלו הרשו זה לזה לתבוע כל החוב ולזה זה כמי כמחייב עצמו לפרוע הכל למי משניהם שיתבענו עכ״ל ומביאו ב״י בקצרה לקמן ס״ס ע״ז וכ״כ הר״ב שם ס״י ולא מסתבר לומר דאחר שחלקו שוב אין א׳ יכול לתבוע דמה בכך ס״ס נתחייב לפרוע הכל למי משניהם שיתבענו ועוד דמדברי מהרשד״ם בסוף דבריו שכתב וכן כמו שהיו בזמ׳ שותפותם נראה דאף קודם חלוקה אין א׳ יכול לתבוע הכל - ואפשר לקיים דבריו דיכול א׳ מהם לגבות כל החוב היינו לענין הלוה דא״ב הרשאה אבל מ״מ לענין קנין אינו נקנה אלא בכתיבה ומסירה וכמו שחלקתי לעיל סעי׳ ס״ק י׳ ואח״כ הכ׳ כמי בשותפים אין החלוקה כלום לענין שיכול השותף לחזור בו ודו״ק :

יט בענין שהוא כשר - ע״פ מה שכתבנו לקמן סימן ס״ח ועיין בתשו׳ מה״ר בצלא׳ סי׳ ל״ו : כ העשוי בגופן כו׳ עיין בתשו׳ מהר״ש כהן ספר שני סי׳ קמ״ו ואין דבריו מוכרחים : כא להר״י ן׳ שגם כו׳ ל׳ הבעה״ת שער כ״א מ״ד ולדעת הר״י הלוי ן׳ מג״ש ז״ל דקאמר כיון דלסלוקי בזוזי קאי דינים כמלוה אף שהחזיק בה לא מיקניא אלא בכתיבה ומסירה עכ״ל משמע דר״ל דלדעת הר״י ן׳ מג״ש שהביא שם בשער כ״א מ״ו שכתב דכיון דמצי לסלוקי בזוזי כשא׳ מלוה דמי ויכול למחול ולא גבי מיתמי בלא שבועה ומביאו לקמן בע״י סעיף כ״ט ואח״כ משמע דקי״ל התם עיקר דיכול למחול א״כ קי״ל הכא כהגאונים : כב האי מסירה כו׳ והרמב״ן בתרוצין ר״פ הספינ׳ מולק ה״ל ראיתי מי שפירש דלאו מסירה לחוד׳ אלא מסירה שיש בה משיכה כו׳ ואינו כלום שאין המסירה והמשיכה השנויין בש״ם משונין זה מזה אבל לפיכך אותיות נקנות במסיר׳ מפני שהמסירה והמשיכה והנגבה שוין בהן שאין גופן מכור וקנוי והראיה שבהן אינה נמשכת ומונבהת במשיכתן ולפיכך לא הצריכו בהן הנגבה ומשיכה ותקנת חכמים היא שיקנה משעה שהוציא אלוה ראיותיו מתחת ידו ונמר והקנה אותו לו עכ״ל ונ״ל עיקר כדבריו וכל ראיות התוס׳ והרא״ש ז״ל לדחותם וכמו שאבאר - מרא דבכל דוכתא משמע ל׳ מסירה בש״ם מסירה לחוד ואיכך נאמר שלשון מסירה הנאמר בכאן מסירה

שחייב לשבירו מעות אבל כשיש בידו ספק לא שייך ביה ל׳ מחילה אלא ל׳ מתנ׳ עכ״ל וכ״כ בזה גם כ״ש הוא דין זה מדין שכת׳ המשכנו אחר זה דאפי׳ בל׳ מתנה לא מהני בלא כתיב׳ שטר קני לך כו׳ וק״ל יז שטר העשוי בערכאו׳ של כותי׳ כו׳ ל׳ הטור ולא אמרי׳ דמשכנו כמלוה ע״פ שאינו נקני׳ אלא במעמד שלשתן דשטר העשוי בערכאות ש״כ כתיקונו נוכה כו אפי׳ ממשועבדים וכתיבת ידו דאינו נוכה כו ממשעבדי מ״מ נוכה כו מכני חורין עכ״ל ועפ״ר יח שהו׳ כשר בדיניכו כו׳ אבל °אם הוא סהו׳ בדיניכו אע״פ ☞ שכותי׳ נוכין בו ה״ל כמלוה ע״פ עכ״ל ב״י ס״ה בשם ב״ת : יט שטר הקנאה כו׳ כרא׳ דר״ל שטר שכתב א׳ לשבירו בערכאו׳ הכותי׳ להקנות בו שט״ח קאמר דאם כתבו כותי׳ בלשוב׳ ל׳ שמשמעותו כמ״ש בלשוניכו קנה לך איהו ושיעבודו אז הוא כאלו כתב׳ לו בלשון הקודש קנה לך כו׳ וקונה כו ועל׳ סעי׳ כ״ה מסי׳ וה דין גוי שמסר שטר שלו לישראל : כ שטר משכונא כו׳ פי׳ שהשכין לו קרק׳ והוא אוכל פירותי׳ בנכיית׳ ומבואר פי״ד סי׳ קע״ב דין אתר׳ דמסלקא או אינו מסלק׳ לענין דין ריבית : כא הוא כשאר מלוה פי׳ כשע׳ שיש לו על מבירו שנשתעבדו לו ג״כ נכסי הלוה ובעי כתיב׳ ומסיר׳ מטע׳ שכתבתי ברים סי׳ זה : כב צריך הנבהה

עמה כו׳ ל׳ הטור שלא הוזכרה מסירה אלא בב״ח וספינה דמסירה דידהו דמיא למשיכה דכשאוחז הספינה בחבל ומנענעה כל שהוא הולכת מכחו וכן בב״ח הלכך אפי׳ בלא נענוע נמי קונה אבל בשא׳ מטלטלי׳ לא ועל׳ סי׳ קנ״ח שכ״כ הטו׳ בשם ר״י והר״אש ושיש מולקי׳ עליהם : כג דבעי מסירה מיד ליד עם ההגבהה כו׳ משא״כ בשאר דברים הנקנין בהגבהה או במשיכה והטעם כיון דשטר אין גופו ממון בעינן קנין חשוב שפי וכמ״ש בר״ס זה וכ״כ הטור : כד הרי

ו יז שטר העשוי בערכאות של כותים אם הוא עשוי (יט) בענין יח שהוא כשר בדיננו וכן שטר של כתב ידו הם נקנים בכתיב׳ ומסירה :

ז °(תשו׳ רשב״א) יט שטר הקנאה (כ) העשוי בגופן של כותים אם כתוב בו לשונות המספיקים לנתינת גוף הנייר והשעבוד הרי הם כשטרות שלנו :

ח כ שטר משכונא (כא) להר״י ן׳ מג״ש כיון שיכול לסלקו במעות צריך כתיבה ומסיר׳ והגאוני׳ כתבו דמסיר׳ בלא כתיבה לא קניא אבל כתיבה קניא בלא מסירה דכיון שהחזיק בקרקע וכתב לו קני לך וכו׳ קנה אע״פ שלא מסר לו שטר המשכונא ודוקא במשכונא מוחזקת אבל אינה מוחזקת כא הויא כשאר מלוה אבל שטר חוב על משכון של מטלטלין כיון שמכר לו החוב ומסר לו המטלטלין קנה החוב שעליו במסירת המשכון אע״פ שלא מסר לו השט׳ ולא כתב לו שום דבר °(ב״י בשם בעה״ת ור׳ יסוף ז״ל ועוד פוסקי׳) :

ט (כב) האי מסירה דשטרות כב צריך (כג) הגבהה עמה או משיכה אם הוא שק מלא שטרות שאין דרכו להגביהו והא דקרי ליה מסירה אף על גב (דבעי משיכה או הגבהה עמה משום) כג דבעי מסירה מיד ליד עם ההגבהה או עם המשיכה (כד) אי נמי אפי׳ לא בעי מסיר׳ מיד ליד נקט לשון מסירה משום דבעי דעת אחרת מקנה (כה) לפיכך הזוכה בשטר הפקר שחבירו הפקיר שטרו אינו קונה על ידו מלוה הכתובה בו כיון שאין דעת אחרים מקנה :

י המקנה

ומשמע כי היכא דספינה ניקנ׳ במשיכה לחוד ה״נ אותיות במסירה לחוד ועוד מדפריך במאי אוקימתא כרבי ספינ׳ נמי תיקני במסירה משמע מדקאמר ספינה נמי תיקני במסירה כמו אותיות וכראיתא בתו׳ והרא״ש שם דקדוק זה אלא נראה דהך מסירה היא כמו שאר מסירה בבש״ם וח״ש התו׳ והרא״ש דאי אפשר לומ׳ כן דלא מצינו מסיר׳ אלא בספינ׳ ובעלי חיים אבל שאר מטלטלי לא מיקנו במסיר׳ כדתנן בפ״ק דקדושין נכסים שאין להם אחריות אין ניקני׳ אלא במשיכה משמע אבל במסירה לא א״כ אפילו לקנות הקלף לצור ע״פ בלוחיתו לא היה קונה במסירה כ״ש לקנות גם הפיעבור פכ״ל לק״מ דאדרב׳ לקנות השעבור עריף טפי כיון שאין השעבור נמשך או מונבה מסיר׳ ומשיכה והנגבה שוה שכיון שהוציא ראיותיו מתחת ידו נמר והקנה וכמ״ש הרמב״ן והא דלא תני בתתני׳ דקדושין דשטר נקנה במסירה היינו דלא תני אלא מטלטלים שגופן נקנה אבל שטר שקנה השעבור מלתא אחריתי היא ועוד י״ל דמתני׳ במכתיב אתי׳ דבעינן כתיבה ומסירה א״כ לא מיירי אלא בדברים דשני בלא כתיבה אי נמי שיכה דתנן בתתני׳ דקדושין לאו דוקא דאם לא כן תיקשי הא ספינ׳ נמי נקנית במסירה אלא ודאי כמ״ש וכ״כ הר״ן פ״ק דקדושין ז״ל ושאין להם אחריות אין נקנות אלא במשיכה לא אתא אלא למעוטי קניינין דנכסים שיש להן אחריות דהיינו בשטר ומזקה אבל אה״נ דנקנין במסירה והנגבה אלא דנקט משיכה משום דרוב קניים מטלטלי׳ במשיכה הם עכ״ל גם ח״ש הרא״ש דלא אשתמיט בשום מקום בש״ם לאזכיר מסירה במטלטלים אלא בספינה ובעלי חיים כו׳ לק״מ דהא ספינה נמי לא הוזכר׳ בפ״ק דקדושין דניקני׳ במסירה רק בפ׳ הספינה והתם הוזכר ג״כ שטר ואדרב׳ שטר הוזכר טפי בכמה דוכתי בש״ם דנקנה במסירה בפ׳ הספינה ובפ׳ גט פשוט (דף קס״ט וק״ע וקע״ג) ובס״פ זה בורר (דף ל״א) ובפ׳ האשה שלום (דף קי״ו) ובפ׳ האיש מקדש (דף מ״ז) . וח״ש עוד התו׳ והרא״ש וז״ל ועוד מדקאמ׳ עד שיכתוב וימסור משמע דבעינן באותיו׳ קנין חשוב טפי מבשאר דברים עכ״ל כ״ל דל״ק מידי דהא דבעינן כתיב׳ ג״כ היינו משו׳ שאין שטר דומה לשאר מטלטלי׳ שתפיסתן בידו מוכיח שקנה מה שבידו משא״כ בשטר שתחת ידו שאין מוכח מכח תפיסתו שקנה השעבור שנו שהרי אין השעבור תפוס בידו לכך צריך שיכתוב לו ג״כ קני לך איהו וכל שעבור׳ דאית ביה אבל אה״נ דמסיר׳ ומשיכה שוה בזה וח״ש עוד התו׳ והרא״ש וז״ל ועוד דקתני מסיר׳ במשיכה ואותיות במסירה ומוקמינ׳ לה בשמטא דלא קניא התם מסירה ואח״כ אמאי קני שטר במסירה כו׳ עכ״ל גם כן מתורץ מכח מה שכתבתי דשטר כיון שאין השעבור נמשך הוי מסירה כמו משיכה . וכן נראה דעת הבעה״ת שער כ״א מ״ג שכתב וז״ל והא דאמרי׳ דנקנות במסירה איכ׳ מאן דאמר דלאו מסירה לחוד אלא מסירה שיש בה משיכה כו׳ ושמעתי מהרשב״ן ז״ל שאין זה כלום כו׳ עד שמסירת השטר ומשיכתו והנגבתו כולן שווין בדינן עכ״ל וכן נראה׳ מדברי הרמב״ם פ״ו מה׳ מסירה ושאר פוסקים שכתבו שתחת דשטר נקנה בכתיבה ומסירה משמע כמו שאר מסירה וכן נראה מדברי המרדכי פ׳ הספינה אלא הזכיר דברי התוספות וכתב אינה נקנה במסירה שאין הראיה בתפסת ביד ולא יקנה באמירת לך חוק וקני בדרך שאר המשירות עד שיכתוב לו ג״כ וימסור וכמצא שקנה בכתיבה ומסירה עכ״ל והוא מדברי הסמ״ג עשין פ״ב דף קנ״ח רוש ע״ד ועיין עוד בסמ״ג בריש דף קנ״ז שכתב שאין מסירה בריכ׳ מיד ליד אלא שיאמר לו המוכר לך חוק וקני כו׳ (אך דברי הסמ״ג ג״ע דבעשין פ״ד דף קנ״ד ע״ג כתב דברי ר״י שבתוספו׳ פ׳ הספינה דלעיל) וכ״כ הכ״י פ׳ הספינה וז״ל ומיהו נראה דהכא אלו מסרו במסירה דעלמא דהיינו אחיות השטר בעודנו בקרקע קנה נמי וכ״ש שקנאו במשיכה מפני שאין השעבור שבו בר משיכה ובר הנגבה ואין עיקר קניותו אלא משום השעבור הלכך נקנה אף במסירה וכל שכן במשיכה והנגבה וזו היא סברת הרמב״ן ז״ל וכתבו האחרונים ז״ל שהיא נכונה עכ״ל ומביאו בית יוסף בקצרה ריש סי׳ זה וכן עיקר :

קג הנגבה עמה או משיכה . כלומר אם אפשר להגביה צריך הנגבה ולא מהני משיכה ואם אין דרכו להגביה מועיל משיכה כן הוא בתוספו׳ פרק הספינה דף ע״ז ע״א ד״ה ר׳ נתן כו׳ וכן כתבאר לקמן ריש סימן קנ״ח ועיין שם עוד מקניינים אלו בי שם ביתם : קד אי נמי אפילו לא בעי מסיר׳ מיד ליד . וכן עיקר דלא בעי מסיר׳ מיד ליד . וכן נראה להריא מדברי הרמב״ן ושאר הפוסקים שהבאתי לעיל ס״ק כ״ב דמסירה זו כמו שאר מסירות דלקמן סימן קנ״ח פעיף ח׳ דאין צריך מיד ליד וע״ש : קה לפיכך הזוכה בשטר הפקר כו׳ כיון שאין דעת אחרים כו׳ יש לדקדק דהא בלא״ה נמי לא קנה כיון דליכא כתיבה ובתשו׳ מהר״ם מלובלין סימן כ״ב תירן דלא הצריכו כתיבה אלא מצד המוכר במקום ששייך לומר שנשאר לו שום זכות לבעל השטר עדיין בשט״ח אבל המפקיר שטרו שנתרוקן כל זכותו של בעל השטר

כד הרי זה קנה אפילו בכל מקום שהוא וכ"כ הרב המגיד פ"ה מהלכות מלוה ולוה ומהרי"ק שורש קנ"ה ומהר"ם מלובלין בתשובה סי' ל"ג ומהרי"ט בתשובה סי' ל"ב ומהר"ם אלשקר בתשובה סי' ל"ב ומהר"ם בן חביב בתשובה סי' ל"ב ומהר"ם בן חביב בתשובה סי' ל"ב ומהר"ם בן חביב

ואבד ממנו שטר המכר (כה) אינו צריך עדים כה לענין קנייתו כה אבל צריך עדים לענין תביעתו שהרי הנתבע אומ' לו מי יאמר לי שבעל דברי שלי כתב ומסר לך לפיכך ראובן שהוציא שטר חוב שיש ללוי על שמעון וטען שלוי נתנו לו בכתיבה ומסירה ואבד השטר שהקנו בו (לו) או שטען שהקנהו לו על נבי קרקע הרי זה גובה אותו משמעון אם אין הלוה טוען מי יאמר שבעל דברי שלי כתב ומסר לך ואם טען שמעון שפרע ללוי ואמר ישבע לי ישבע לוי לשמעון ואח"כ יגבה ראובן ס (ס' מחנה ס' ס"ו מהל' חלום) לז (לח) ואם יש ראייה שמכר ולא רצה לישבע לט (לט) חייב לשלם לראובן לג (לג) וכן (לי) אם (לה) הודה לוי שפרעו (לו) ישלם לוי לראובן מת מוכר יורשיו נשבעין שבועת היורשין ונגוטל הלוקח (לז) ואם לא רצו לישבע משלמין ללוקח

טען

כה לענין קנייתו כי' ככנד בעל הסטר ס"מ' לא מכרתיו לך בכתיבה (מסיר' או לא מכרתיו לך כלל אלא הפקדתיו כידך או ממני בשל ואמנתיתיו בקוירכו לי אלא זה הסטר כידו ואמן נגדו לומר מסרתיו לי בכתיב ומסירה: כו אבל צריך עדים לענין תביעתו שכיון שבא להוציא מאכירו עליו קרוביי: ל ואם יש רמייה מחכר כו' כי' מחכר לו בכתיבה ומסירה אבל אם אין רמייה אלא לאחר רמוכן בנד לוי כיון שבא להוציא מידו וכמ"ש: לח אייב לשלם לראובן את"ש מוכיח וכתב דאייב לשלם כל דמי הסטר ולא סני כשמוזיר ליתן לו את שכתן לו בעדו ועד"ר: לט וכן אם סורו לוי שפרעו כו' ואם אין לו על לוי אלא סוזי בלוקח וכן הדין בשמעון ש"נ את"ש נכנ"י ול"מ"ד נכנדי ואם' המוכר צריך לשלם לו כ' ל' ואם' כמוכר טעיתי בקטנון יש כו כלונתא אם נתתן ל"מ סם:

לג טען

לב טען לו׳ שלא מכר כו׳ משמעו׳ הכ׳ הוא שלוי שומן כן נגד רחובן ואומ׳ אמת הוא שמכרתי משמעון ואפ״ה אין ליתן לך כלו׳ כי לא מכרתי לך כלו׳ וקאמ׳ דיסבא לו׳ על טענתו שהוא כן ונפטר מהכ׳ וכ״מ לא פירשוהו כן אלא פירשו דמיירי שלו׳ טוען עם שמעון ואמ׳ לו אני לא מכרתי שטר זה לרחובן ואתה צייב לי ותשלם לי משמעון שומן לכי כבר פרעתי לך ולקחתי השטר מידך ואתה יכול ותלוה רחובן מזי שב׳ שמעון ונשטר מלוי ומרחובן וכ״מ הרמב״ם הביאו בסוף ומחזיר כסי ע״ג דכל שהשטר ביונ מיד לאר מתעיין להלוה בשבועה שפרוע הוא ע״מ ועד״ר שכתבתי שעם זאת פירשו הכי משו׳ דס״ל דאם מודה לו שכבר ושומן כנגד רחובן לא תמכרתיו לך אפי׳ שבועה ג״כ לו לעשות כנגדו דהמע״ה וע״מ שהתרכתי כוה : לד טען לענין קנייתו לינו כאמן השט, דאיכא ריעותא דאם ליתא דהקניה לו בכתיבה ומסי׳ ה״ל שטר הקניי׳ כיון ולינו כאמן לומר הקניה לי מג״ק או במעמד שלשתן דהכי ג״כ וכ״מ בסמ״ע כסי׳ כיון דדרך להקנו׳ בשטרו׳ שפי בכתיבה ומסירה מהקנין מג״ק או במעמד שלשתן ועפ״ר ונ״כ לינו נאמן לומר שטר קניי׳ היה לי והכדבריו כמינו דאי כעי אמר לא היה בידי שטרך מעולם דאין זה מינו שנרי׳ לברו׳ השטר להוניא מיד הלו׳ וק״ל וכ״כ הד״מ בשם רבינו מנו וכ״מ בהי״ט ד״ה ג״מ ועמ״ש מזה בסי׳ ד״ה ג׳ : לה מוכח תוכח יד שלים כו׳ השעם דלא עדיף השלים מהלוק׳ ואלו היה ביד הלוק׳ לא היה נאמן כלא כתיבה ומסירה : לו מכנסת לבעלה עם״ש כו׳ השע׳ דיהה כיון ואין קנין לאם כלא בעלה ועד״מ ובהנהנותיו מ״ם כזה ועיין בא״ע סי׳ כ״ה : לז הנותן מתנה לאביהו כו׳ פי׳ עם״ש שלא עשה קנין אחר להמתנה אלא בשטר זה כתב לו שהה נתנה לך ואמרו לידו אם״ה לא מזרה השטר זה כתוב לך מידו וכל שעבודה שכל כתיבתו המקבל להנותן כתב מהדש שהי כתובה לך ואלו מכני אותו כתב לעוד אלו קבלו אותו בת׳ כמו שקבלו בכתב זה ברחבות׳ מהבותן וק״ל : לח שהוא עיקר הקנין וכו קבה כו׳ וכשט״מ אף שהיכו עיקר הסוב אלא על ידי שהלוה לו ע״פ נתתי׳ וכשטבצד לו והשט׳ היכו אלא לרא״י שהני כשט״מ דלא שייך היה קנין אם וכדי שלא יוכעל דלת הוברו לתקן שיוכל למוכרו משה״כ בשטר רחייב דלא שייך היה כעילת דלת ועוד דלא עדיף האי לוקח שכי מלוק׳ רחבון וכמו שהרחבון קבלו בשטר או בשוקה או בקנין והשטר לא לקח אלא לרחייב נם לוקח השני יקבלו כאי מהקנייני כ״כ הר״ם והטור ע״ש : לט עם שרך לינו שבע פי׳ שהיה כן כשבע לו שלא מכרתיו לאחר ולא נתן לו שטר אחר ויראה לי שאם נשבע כן ונמצא שטר אחר שנתן לו קודם לזה אינו כלום ואפילו אם נתן לו אחר זה בשעה שנשבע לו שלא נ

ז שבעו שניהן משפ"ב אם שלוח מי דמ"ל לישבע אלא מלמר שמוחר בברי שפרע לו עכ"ל ג"ת וכ"כ הכ"מ נם סוף ברוך לישבע כו' שמרי נשם שים שפק שמא פרע לנלוקח כך יש שפק ג"ת פרע ליחור כו' ולפיר"ב לפרש כפשוטו לקמי שכשוטה דלעיל שלוקח ברוך ליישבע אלא נפרע ואין שכועת לשמא יודע שפרע ליחור ונם המוכר ברוך ליישבע אלא נפרע ואין שכועת המוכר מ"מ ברי ללוקח דשם אחוכר ישבע לשכר ולוקח יודע שהוא פרוע וכיון שבא לנבות מהיתומים ברוך ליישבע ג"כ (אבל כשלוה מי אין הלוקח ברוך ליישבע דשם אין שוקדמו יודע שפרע לחוכר) מיהו נרשה שברי לכלול ג"כ אלא נפרע הוא בעצמו אן הלוה ולפי זה שפי' היתומים חוזרים אלא נפרע שלוקח כגון שיורעים שלא זה ידו מיד משם שלקחו וכש"נ ברוך ליישבע כמ"ש ורי"ף : כ ברוך ליישבע. ומ"ש בשמת המוכר נוהם הלוקח כיון דקנסו בעוד הלוה מי ונשבעת המכירה לא נחמיד ליישבע שכ"ש דרילמ' לא יטעון הלוה שפרעו אין זה בכלל אחרס אין אדם חוזרים שבועה עכ"ל שם ואין לפרוקן שהלוה שוה שפרעו קודם שהכרו דיכה הכי דלא אחרי אין אדם חוזרים שבועה אלא נבי שבועה דבא ליפרע מיתומים ולא נבר הלוה דאכו לה דלא ליוסיף עלם כדלקמן סימן ק"מ סעיף י"ד ואפ"ה היינו סעיף כמ"ם הרא"ם ודו"ן דכיון שהכרו אין עליו עיקר חיוב אלא משביעיתו אותו תפני שמא נאמן לומר פרוע בתנו שיכול לחמול ע"ם : נא ומטעם שהוא פרוע . שפרע לחוכר ואחר יבוע לי שהוכר לכך ברוך ליישבע ושיינו שבתבו הרחב"ם ושהשכר לעיל סעיף י"ח ומש שכן שפרע לנלוי ואחר יבוע לי כו' אבל אם היינו אומר שבוע לי אם פרעתיך כדלקמן סי' ק"ג סעיף כ' אבל כשאת הלוה ברוך ליישבע נבר היורש שלא פקרני אבא (נד) מת הלוקח עליו ואם מת הלוה קורם שלקחו זה ואחר כך מת מלוה מג (נה) אינו גובה (נו) אפילו בשבועה :

טז המוכר

סיורש"ם מטלטלי' שבאין בשל מטלטלי' עדיין בידן אין בכ"ם נוכח מידן שלא לכתר תקנ"ו שמטלטלי' דיתמי משועבדי לכ"ע ש"ם והחרכתי בהוכחה זו בסי' ס"ו וכדרשה וכשמ"ע ש"ם כש"ך י"ל : מב אינו נוב אפי' בשבועה ש"ם אין דהמוכר מיד שמת הלוה קודם שמכר הסער לא היה יכול לגבות מיורשי הלוה כ"ש בשבועה כדין דבהא ליפרע מנכסים שלא מכרו אלא מהן אדם יכול לגבותו כ"ש בשבועה :

מג שור

להלוקח מ"ם ישבעו שניהן משפ"ב אם שלוח מי דמ"ל ליישבע אלא מלמר שמוחר בברי שפרע לו עכ"ל ג"ת וכ"כ הכ"מ נם סוף ברוך ליישבע כו' שמרי נשם שים שפק שמא פרע לנלוקח כך יש שפק ג"ת פרע ליחור כו' ולפיר"ב לפרש כפשוטו לקמי שכשוטה דלעיל שלוקח ברוך ליישבע אלא נפרע ואין שכועת לשמא יודע שפרע ליחור ונם המוכר ברוך ליישבע אלא נפרע ואין שכועת המוכר מ"מ ברי ללוקח דשם אחוכר ישבע לשכר ולוקח יודע שהוא פרוע וכיון שבא לנבות מהיתומים ברוך ליישבע ג"כ (אבל כשלוה מי אין הלוקח ברוך ליישבע דשם אין שוקדמו יודע שפרע לחוכר) מיהו נרשה שברי לכלול ג"כ אלא נפרע הוא בעצמו אן הלוה ולפי זה שפי' היתומים חוזרים אלא נפרע שלוקח כגון שיורעים שלא זה ידו מיד משם שלקחו וכש"נ ברוך ליישבע כמ"ש ורי"ף : כ ברוך ליישבע. ומ"ש בשמת המוכר נוהם הלוקח כיון דקנסו בעוד הלוה מי ונשבעת המכירה לא נחמיד ליישבע שכ"ש דרילמ' לא יטעון הלוה שפרעו אין זה בכלל אחרס אין אדם חוזרים שבועה עכ"ל שם ואין לפרוקן שהלוה שוה שפרעו קודם שהכרו דיכה הכי דלא אחרי אין אדם חוזרים שבועה אלא נבי שבועה דבא ליפרע מיתומים ולא נבר הלוה דאכו לה דלא ליוסיף עלם כדלקמן סימן ק"מ סעיף י"ד ואפ"ה היינו סעיף כמ"ם הרא"ם ודו"ן דכיון שהכרו אין עליו עיקר חיוב אלא משביעיתו אותו תפני שמא נאמן לומר פרוע בתנו שיכול לחמול ע"ם : נא ומטעם שהוא פרוע . שפרע לחוכר ואחר יבוע לי שהוכר לכך ברוך ליישבע ושיינו שבתבו הרחב"ם ושהשכר לעיל סעיף י"ח ומש שכן שפרע לנלוי ואחר יבוע לי כו' אבל אם היינו אומר שבוע לי אם פרעתיך כדלקמן סי' ק"ג סעיף כ' אבל כשאת הלוה ברוך ליישבע נבר היורש שלא פקרני אבא (נד) מת הלוקח עליו ואם מת הלוה קורם שלקחו זה ואחר כך מת מלוה מג (נה) אינו גובה (נו) אפילו בשבועה :

טז המוכר

סיורש"ם מטלטלי' שבאין בשל מטלטלי' עדיין בידן אין בכ"ם נוכח מידן שלא לכתר תקנ"ו שמטלטלי' דיתמי משועבדי לכ"ע ש"ם והחרכתי בהוכחה זו בסי' ס"ו וכדרשה וכשמ"ע ש"ם כש"ך י"ל : מב אינו נוב אפי' בשבועה ש"ם אין דהמוכר מיד שמת הלוה קודם שמכר הסער לא היה יכול לגבות מיורשי הלוה כ"ש בשבועה כדין דבהא ליפרע מנכסים שלא מכרו אלא מהן אדם יכול לגבותו כ"ש בשבועה :

מג שור

(נ) ברוך ליישבע קודם שיגבה הלוקח וכן אם הלוה קיים (נא) וטוען שהוא פרוע (נב) ואין בו נאמנות אם המוכר קיים ישבע וגובה הלוקח ואם אינו רוצה ליישבע לא יפרע הלוה ס (כ' ופשום הוא) (נג) (והמוכר ברוך לשלם ללוקח)

ס (נשמ"ת נשם בעל העיטור והוא בפיסוק דף כ"ג ע"ג) ואם המוכ"מת נשבע היורש שלא פקרני אבא (נד) מת הלוקח עליו ואם מת הלוה קורם שלקחו זה ואחר כך מת מלוה מג (נה) אינו גובה (נו) אפילו בשבועה :

מג מוזר ונובה ממכו הלוקח הל' משמע דר"ל דהלוקח חוז' ונוכ' שפיר מהלוה כיון דסב"ד אמרו ליה ליתנו להלוקח והוא עכר פ' כ"ד ומ"ם אף ס"ס קדם הלוה כו' נמטר מיירי שקדם ופרע קודם שמסקו עליו הב"ד אי ליתן ללוקח מ"ם פטור משל"כ כשמסקו עליו הב"ד אי הלוקח חוזר ונוכ' ממנו . מכל כפרישה כתבתי דס"ל דאפ"ם אינו חוזר ללוקח אף ע"פ שנתן לו הלוה כיון דהלוה עלה נתחייב לו ואינו יכול לחזור בו ולא עוד אלא שאפילו הלוה מת ונתן היורשים לו מה שהלוה לו אין היורשים יכולים לחזור בהם דכיון דהלוה עלה נתחייב לו ואינו יכול לחזור בו אף היורשים אינם יכולים לחזור בהם וא

ל (ופיין כס"ק שמ"ו) לך קמה לי על מ"ש הסור בגמן עזר סימן כ"מ בקונטרס אחלוה בסכר סים לו על המחרים ומקנה לה בסכר כרמוי בכתיבה ומסירה סיכה מקורשת אלא סמין סכייר סם כן הוה פרוסה מקורשת כו' רסם בסיים להמזיר נוף בסכר ללוה וכ"כ הר"ן פרק המים מקנה וכתיבו כ"י בש"ס שם דלכ"ע מהני סכייר מסוף דנייר אל לוה כדסנן שהלוה נותן להמוכר בסי שמיל ליה ע"כ מהרש"ל כייר עכ"ל ותניבו כ"י בש"ס שם כתב דהכי הר"ן לא נהירין דהם מין ללוה על הפאה כלוה כיון שקנתה נוף הכייר כו' והרבה תמוהין וכ"כ הר"ן פרק המים מקנה ותניבו כ"י בש"ס שם להקן סט ף כ"נ ס"ק ע"ו ומתר דברי עלמו מ"ש שם"ם כהן לרש"בסו' ונם סיסתחיסים דברי הרא"ם פרק סטוחב בשם חכמי פרו ויבני"ם שהשתי ום"ל דברי בסור ש"ע הל"ע : ם דהלוקח נרוך להמזיר כו' בגר כאמתי דיש חולקין ובשב"ם שער ב"ם מ"ר סימ"רים חולקי לפיולו כתסר ולא כתב או כתב ולא מסר או מסר וכתב בשטרו שיכה כו ובכל שעכורו אין בית דין כופי ללוקח להמזיר בשטר ללוה אע"פ שפרע למלוה דפיולו נותן לו דמיו אל סכייר אע"פ נותן לו מה שנתן כשקבלו דמתני אל"ל לתפוי כיורי כל דפו ולבו' קניתי ולבו' קנ עכ"ל ואע"פ שטעה דמ"ל לנזר קניתי וכבר כתבתי לעיל סעיף ו' ס"ק ה' דקי"ל דלא קנה פיולו סכייר יאין קנין למכתן ואפשר שזהו היה דעת השור שטשתים טעם שכתב זו ויעיין מ"ש שם ס"ק ח' בלפע"ד דשפשר דאית לה' דיש חולקין מטעם אחר די"ל דכייר נופה הוא ב"כ משכון כיר המלוה וכמ"ש לקמן ס"ק ו' וכן לקמן סעיף כ"נ ס"ק ע"ה לדעת הרשב"א ונקט גדולים ס"ל כי סיכה דשלוה פרשון היה יכול לתפשו למשכון עד דפרע ליה ס"ה לוקח קנה ליה מ"מ כיון שיכול לתפשו למשכון נגר המוכר עד דפרע ליה וכמו שכתבתי נרים סימן זה ס"ק ג' ס"ל יכול נמי לתפשו נגר הלוה דס"ל כחלוה על המשכון ומוכר ומשכנו שטעם"י אלא קנה נוף המשכון מ"ש המלוה הכני בעל כרכ רשלוה רמון הוא ול"כ ס"ה הכא ועל כן נם כזה הוי כפוקח דניקא :

וכתב כ"י שכתב בעם"ת דלשכרא המחרונה אם יאחר הלוה לשלוה לגלוקח ויאבו בעול'מין כופין אותו לפרוע בשוכר ע"כ ול"נ דאף לשכר' דשכוכה כמי דיכא הכי כיון דאיתיה בעול'אם"ש אב"ר כופין לגלוקח להמזירו לגל'אם"ש כן יאחר הלוה ליכי רוצה להוציא החטים מתחת ידי ולמוקח בדיבא ובייבא ושמא לא יזדמן לי ב"ר איכפוהו ככ"ל וכדאיתא בפיימן ב"ר ע"כ ול"נ דשם כוונת הבע"ת כן אלא לשכרא דשוכה דשפתח מחזיר השכר כיון דכופין אותו חשפ"ה לשכרא דשוכה ול"ל : שם נרוך להמזיר וכו' . כלן כתב אר"ב רק שכרא זו ולקמן סעיף כ"נ כתב הר"ב מחלוה בשחם שכרא שלוחרי דש"ב לחזיר שכרו וגרשה לשלוה מדברי הר"ם שכוב מחלק בין פרע לשחיל אבל אי אשכר לומר כן כדאיתא בכל הפוסקים דאר"ל אית לשו וכן משתבר וגם בש"י תרוים שכר כ"ת דף קכ"ם ריש ע"ב דאפי אכת"ל אלא בחלק הרשב"א אלא בשחם הלוה שלא הזכירו וחזר וחטלו אבל בשכא בידי פרעון דמי לית ליה נבי מידי מורה הרשב"א דיחזירלו ללוה כדאמרינן שכוכה מפונש דשכיס שומין כ"ל ולא נשרה ליה וח"ש כדאמרינן שכיס שומין בשלש ללעפ"ד ול"ל אפי דאחרינן שחם (דף י"ב סוף ע"א) וכי תאחר שמיכו נוכה שאני דמחזיר לגזר ע"ש בלוחיתו של מלוה ושרגי'ליה ללוה לגזר ע"ש בלוחיתו של לוה וכ"כ שחום'שם דאם טוען פרעתי שרגי'ליה בלוה ולפע"ד אין חשש דאפי' אם אלו טוען פרעתי שרגי'ליה בל

מש תנהו למעמן כמעמד שלפתן פי' ראובן אמר תנהו למעמן כמו"ש בתעמד שלפתן יפד דסיימו ראובן ושמעון ולוי וזה מכבי בחלוה ס"פ כמו ס"תפ"ז לקמן נר"ם קכ"ו וכאן בח סטור והמפר' ללמדינו דכסבותן לו פקוד בתעמד שלפתן תע"נ דקנה שמעון ההלוה והשיעבוד מהלוה ומלקוחותיו אפ"ה אינו יכול להוציא נוף השטר מראובן מפני שהוא"ם לאן שכי קנייני קנין נוף השטר וקנין השעבוד ואין אדם מקני בקנאת שכירו וכ"כ בטור ס"ם : כ כופין למלוה להוציא כו' ל' הטור שראייה של הוכח היא אצל המלוה ואין כוכחין לו עדותו ורשיותו עכ"ל וכ"כ הטו' והמפכר בס"ם ר"ו ס"ם : נא תנם ללוי בתעמד שלפתן כו' הכי דיון אינו דומה לדין שלפני זה שפם היה הלוה ונם שמעון הוכח בתעמד כשעת שזיכה לו המנה אלא שלא הקנה לו נוף השטר וכאן אירע דלא היה הלוה בתעמד רק הכשקד היה בתעמד' עם המשכ' והמשכ' ומן הדין היה זוכה לוי נגוף השט"ם שהקנה לו ס"י שמעון כיון שהיו בתעמד אלא משום שלא זכה בהשעבוד כיון שלא היה הלוה בתעמד לא הקנה לו נ"כ נוף השט"ם וק"ל : נב בין בסירה בין בחליפין בכר בתחלה בדברי המשכר ס"ד ונס בשור לדעת הרמ"ן דלא מהני לית לה בחליפין כתיבת קני לך אינו כו' וה"ק כל היכא דלא קנה השיעבוד כלא"ל לפי מה שהוא בן בחליפין והיינו דכותב לו קנה לך כו' ולא אמר לו השט"ם בן בסירה והיינו דאמר לו ולא כתב לו קני כו' לא קנה נוף השטר :

נג ודוקא

(סה) דאמר ליה לא היה לך ליתן לו הובי קר שיראה לך שקנאו ממני כדין קנייה שטר ° (תחומין כרמן פי' סי"ג ועיין ס"ק ס"ה) (סו) (ופם אין מלוה יכול לכפם אין המוכר יכול לפוציא מן הלוקח כלום הוחיל ואפם) :

יח ° (ר' יהושע ני"ב) יש מי שאומר (סז) שאם זקפן במלוה על שמו רינו כגבה :

יט ° (סור בשם הרמב"ם כל הסעיף והוא תנשפ"ת שטר כ"ם שכך הסיב לו הרמב"ן) ראובן שהיה לו שטר חוב על לוי ואמר לו מנה יש לי בירך בשטר שנם תנהו לשמעון בתעמד שלשתן (סח) קנה שמעון אע"פ שלא נתן לו השטר ונשתעבדו לו הלקוחות כשו שנשתעברו לראובן אלא שאין שמעון הזוכה יכול להוציא נוף השטר מיד המלוה אלא שמעון תובע ללוה ואם יכפור או שהוצרך לגבות מהמשועבדים ° בית דין כופין למלוה להוציא השטר ודנין על פיו ואם פרע הלוה לשמעון הזוכה מוציאין נוף השטר מיד המלו' ומחזירין אותו ליד הלו' כ ° (כפול לקמן סי' קכ"ו סי"ב) ראובן הפקיד שטרי חוכות אצל שמעון ואמר לו שטרות שהפקדתי בירך נם תנם ללוי בתעמד שלשתן כל זמן שלא חזר בו ראובן יש לשמעון ליתנם ללוי חזר בו יש לו להחזירם לו שכל זמן שלא קנרה השעבוד שבהם לא קנה גופם ני בין במסירה בין בחליפין בין בתעמד שלשתן (סט) ואם כתב לו והקנה לו הן וכל השעבוד שבהן והמחהו אצל אותו שמופקדים בידו (ע) המחאה זו כמו מסירה ונמצא שהם קנויים לו בכתיבה ומסירה :

כא ראובן

(ופף על נב דפסיק"ר אומר לחכירו הן תנכה לי שניך לפלוני והן לו זכה פף על נב אלא קנה בעודו בידו חכירו משפט שמין משנע נקנה בקנין החם היינו משום שהן בתחלה וזה שלוחו הוא לייתן וכשהן לו הרי הוא כאלו הוא עצמו נתן לו מפ"ם כאן אלא קנה וקבל כבר תו לא מקני' מיבעי כו' ורוצה לומר אלא מיתם דיוכל ראובן לומר למעמן הני נעל דברים אלך וקבלת מעמן אלי אלא תו לא מקנין' מיבעי כשביל ראובן אלא בדין ראובן לחנות את הכוחי וכשהן לו הרי הוא כאלו הוא עצמו נתן לו מפ"ם כאן אלא קנה לו רק מחכר לו ולא ניחא לאלוה לייתן רק שהן לו ותקנאו תכת שהיא סבור שהחכירו'הוא כדין וא"כ כיון שמין המכיר' מכירה מיד אלוקח להמזיר המעות) וא"ם ברפ"ו וסמ' מוכר ונותנה מע"מ דאמר ליה כו' ולא כתבו מוכר ונותנה אלוקח היינו משום דמיירי כשים לוה לשלם ע"כ המוכר מוכר כשטרו על הלוה ואם לו אצל אלוקח ולא הוכרנו לכתבו כי פשום הוא • וברפה שנם כותב הת"ם שם הוא כן דקאי שם שראובן שייב לו מעות ביד כותי ונתן סימן למעמן אל הכותי שיקבל מאתו המעות וקבל ואמר כך רוצה לכוור בו ואייתי ראייה מדברי ברפ"ק הנ"ל דאמרי' כאיזהו הקנין נאמר שם זכה וקבל כבר תו לא מקני' מיבעי כו' ורוצה לומר דלא תיתם דיוכל ראובן לומר למעמן תני נעל דברים אלך וקבלת מעות אלי אלא תו לא מקנין' מיבעי כשביל ראובן אלא בדין ראובן לחנות את הכוחי וכשהן לו הרי הוא כאלו הוא עצמו נתן לו מפ"ם כאן אלא קנה לו רק ש

כא ס (סור מרע פ"ח סמר כ"ג מ"ס) ראובן היה לו שטר על שמעון ולוי והוא בו ומכרו ללוי הער אין לוי חשוב נוגע ברבר ולא חיישינן לחשדא לומר שהוא חתם לו שקר כרי שיקנהו ממנו אחר כך לפי שהעד האחר לא היה מסכים עמו להעיד שקר בשביל הנאתו של לוי ס (סמ) כג (ודוקא לם העיר מתום על הסמר אבל לא יוכל להעיד על פה) (עמ) אבל אם מכרו לשני ערים החתומים עליו חיישינן להכי ואם אין הלוה מורה בו אין יכולין לגבותו:

כב ראובן שיש לו שטר על שמעון (פב) ונתנו ללוי בכתיבה ומסירה כי והיה שמעון אחר מעירי המתנה ואחר עמו ורוצה ראובן לחזור מהמתנה ושוטן שהשטר פסול לפי ששמעון הוא נוגע בערות שרוצה להעיר כרי שיפטר מבעל דינו שהשני נוח לו הרין עמו והרי הוא חשוב נוגע ברב כג (עג) המוכר שטר חוב כרינו לם (ער) אם חזר ושחלו ללוה (עה) מחול ס (ר"ן פ' הכותב בשם רש"י ורשב"ם) כו (עו) מיהו מין הלוקח מחוייב לחמוך ללוה שטרו ויש

עם אבל אם מכרו לשני פירים כו' אין יכולי' לגבותו דין זה לף שנם בשור כתב כן ומוה הנעל התרומות לם נהירה לי דלם מיהם דבשני' מייתינן להכי לעכין שמין יכולים לגבות גו' שם כן אם מכרו לא' כיהום להכי והילף מאחר שהלוה ס"ק הנמין (דף ו' ע"ב) ורבינו כשי' שם שהם דאחרינן שהם ויכול לגבות מי שירצה לגבות דאי הוה שמרי מכר הוה. לם הוה שמרים ליה מיהת ז"ל מיהם שם כן כולם שטר' שחקנים שמות' דאחר ישראל רחתי' לגבות ויש לומר דאין לחוש כיון דהוי כיומי כשר מדאוריים דגרי אחת הן שר נאן לגבוה ושם כן כיון דאיהם לשריה פרק ב' כש"ם דינמות ובנרי"ף והרא"ם שם וכל הפוסקים דשרים שחתומים על שטר שקח יכולי' ליקח ולא חיישינן לאכי ואחקח שחקנים שם כן בשנים נמי ושם שחלק הרי"ף שם נין שר אחר לשנים הייכו לעכין לשחלה חשום אשר' דשר אחר יכול ליקח שפיר"ו לשחלה וליכ' חשום אשר' דודאי שחר לא היה חותם שחו שקר כשביל הנאתו חשא"כ כשנייחם קונים ליכא חשרא לשחלה עיין שם שחשתע כך לשריה שכל פשים דשם כשר שכרו לשנים בשיבר דיכולי' לגבות גו גבי מוכח נמי בחוספות ריש ע' שלו' מרוחת דלאר שיכויים שם שיחם דשם' שיהיר חוחשה שרן לת הרין יכול ליקח שפיר"ו שם נין שר אחר לשנים הייכו לעכין לשחלה חשום אשר' דשר אחר יכול ליקח שפיר"ו וש

ג ואפי׳ אם התנה כו׳ הטעם דה״א להתם׳ שלא יוכל לעשות
מה שיכול לעשות כ״כ ב״י ועפ״ר אם כתבתי דה״ל דכיון דמחלו
כבר נפטר עליה ואינו יכול למוכר לעשות תנאי לנרש בו זכות
שלו׳ לכך׳ המקבל׳ וה״ל דלמי מחתינן עם הלוה שלא ימכנו בשביל
דהתם מקבל שלוה על כספו
התנאי לבטל זכותו וק״ל שלא
קנ״ל דלה״ט כ״ל למור״ם לכתוב
דכבר נפטר וכו׳ להם״ד דה״ג לשם
המוקל כ״א הדמי׳ מקיבל וכמ״ש
בסי״ם ל״ב כזה מוסיף דתנאי
התנאי ומקבלה מקיבל מכספו
לאיבו בכל דמי הספר כאשר
היה נוכה אם לא היה מוכל לו
לכן נראה דדוק כשמוכה דפסו
הוא דהשמיטה היה משמעו
וכשהתנה ה״ל כלומר בפירוש
אבי לא תשא לך אתן לך אתנו
בתוכ׳ אבל כזה דקאמ׳ לא לשא
לא נירעו בדברי שכאם מכל
ישלם לו דמי הספר וק״ל: כא
ואפי׳ פירוש כו׳ כתב מהרי״ק
בשורש קפ״ט ואם קנין מהל הוה
מקילה בשעות ד״מ כ״ד: נט

ואין לי לשלם כו׳ עד הלוה פורע כל החוב כו׳ לע״ד אפשר כשמוכל
החוב׳ או פירוש להלוה פסק החכ׳ בסעי׳ ל״ב דברי׳ לשלם
להלוקח כל החוב ״מ״ת המחויבין דאין פירוש מוחל לעצמו
דהלוה הוה אני מחיל לעצמו לא היה משלם כלום משום שכת׳ דאין
בא לזוכק קמ״ל דאינו כר מחילה וס״ל כהלו לא מחיל וכיון דהוה
עצמו כלוה צריך לשלם כל דמי הספר לב״ע אפי לדעת החולקים
שכת׳ מור״ם כשמוך כשם״ם ל״ב כשמש דשם״ל דהמקבל מ״ל לשלם
הלה מדמים שקבל וק״ל: ם שלף לעצמו יכול למחול בפרישת
כתבתי דיש הלנים ל״ל דצריך לשל״ל להלוקח ואע״ג דאין כותבו
היה לזוכק ומחילה דיכו כשאר מוכל והפלוגת׳ הו׳ כזה דלמר
משלם דמי כל השם׳ ולמר מה שקיבל ודו״ק:

פה ואפי׳

אפי׳ הכי אם מחלו מחול כמ״ש בסעי׳ (פ) היורש של המוכ׳
יוכל למחול ° (טור בשם בעה״ת) ומיהו אין היורש יכול למחול
לעצמו כדי להפסי׳ ללוקח כיצד ראובן הלוה לבנו בשט׳ ומכרו
לשמעון ומת ראובן לא יאמר הבן הואיל ואני יורש החזקתי
למחול לעצמי כם ואין לי לשלם כלום מדינא דגרמי שאני
לא כוונתי להזיק ללוקח אלא לפטור עצמי אלא פורע כל החוב
ללוקח ° (טור בשם הגו׳) (פא) ויש מי שחולק ואומר ם
(פב) שאף לעצמו יכול למחול:

הגה

ג׳ פרשה. ומשל״כ בשם הגו׳ דאפי׳ אם התנה כו׳ לא מהני
אלא בפרשה ראשונה ולא בשניה וכן נראה מדברי המחבר בשם הגו׳
הנייר מחילה על לוה הוה וכן נראה מדברי המחבר בשם הגו׳ אם סעי׳ י״ב
שמחילת דברי הספר אם דשתין הנייר וכתב״ז ל״ל מלוה בספר ופקנה לה השם
שכתיבה ומחילה מילו מקו״ת מלה בספק עכ״ל ומשמע להריש ס״ל כהר״ן
דלא אמרי׳ כשם מחין מנייר ומספק הוא כהוש מחחילין שכניא ס׳ הנייר ע״
ס׳ מה׳ מישום דין ר״ן וחניכו כ״ש ובראה שהשם דשתם קי״ל כהריף מי
שעי׳ לוה דכשם דשתם מחכם דעתם דלא מחיל וכן כתב מהרי״ט יפה בלבוש
שם להריש ס״ל מלוה בספר ומקנה לה בספר כלומר שכתיבה ומחילה מילה
מקו״ת ודלי דשתם לא מחכם דעתם דשנרם מחיל ומחיל ליה ומכח ליכא
למיחר מחין מנייר כדאמרי׳ לעיל סעיף ס׳ נבי שם ס״ם דידה דשם קי״ל שכניא
על לוה הוה כדחתן שלוה נותן לה ספר שלא שהו׳ ס״ם שרי הוה נותנו לה חחם נחחב׳
ומקו״ת נו שרי הוה מיהו חייב להחזירו לה ער שחשלם לו ער ל״ל חכל זה מבואר
דלא כהב״ח שם: ות״ח כיון דהרשב״ם ובראה בדולים שם ס״ל דאין כופין
להחזיר מנייר כראה דדין זה הוי פשיטא דהיכי ואחע״ם ואין כופין ללוקח

ולענין קדושין כתי פשיטא דלף הוי לף על גב דכללו הכי פשיטא הוי אי מקו״ת נחחון שכשם״ם
להוכר לו שחלו לו החוכר ודקו הלוקח משם כלותו שם״ם לחר שכפרע לו נחחל לפרשב״ם ומייעחו מקו״ת לא נחחל לו ס״ם ופרע הלוה
שחח ס״ם נחרי וכח״ם הספר ושחחר לחרוכים נפ״ע כ״ם ס״ם פקרשם נשם״ם ריש פנייר שוה פרושה או שלמילו לן נו ס״ם
ריש נקרשם הלוקח נשם״ם לחרוכים - ודלא כראה חרבי החחבר נפ״ע שם פעיף י״ג וכן חרבי פלנוש שם דנשה ודאי אינה מקו״ת - ומשמר נם החחבר
פסקו חפסק׳ ליה נשה ושם לעיל סעי׳ ס״ק ס׳ - לפרשב״ם נזה כי חלילה לפסק קדושין ונפרט כרבר שנחלקו בו חכמים העולם ולא הכריעו:

העולה מכל זה ומשם שכתבתי לעיל סעיף ס״ו דחי שחכר וכתב לו נחופן שקבלו חו שחכר ולא כתב ומזר ומחלו חו נפרע הרי זה פשם
שם הלוקח מחוייב להחזיר הספר ללוה ואין כופין חותו חופסק שחשם״ם לפיכך הלוקח זה שקנה בשם״ם זה כרי זו שפק מקו״ת שחם הנייר
שוה פרושה בחרי לפל פינה הקו״ת קרושי ודלי דשחח שחם לפ שחחיל קרושי ודלי דשחח שחם לפ שחחיל קרושי ודלי על פי שבנייר שוה פרושה פינה הקו״ת קרושי ודלי דשחח שחם לפ שחחיל
לחיות שלא הכרי זו שפק מקו״ת: עם שיעשה לו ספר על שחו כו׳ כתב הריש״ל פרק הכותב שחם חחחם שחם לפ שחחיל ושחם חם שחלו פינה חזחן
פרשחן ע״כ ופשוט הוא: עם ואפילו שם שחנה עמו כו׳ בעניה חרש שחחייב לו לפרוע ושחם שם שחלו פינה חזחן
נחחוך כך הנית כב״ע ולפ״ר הרכה נכוך ופכל ענין לפ שהני חנאי ונם דעת שב״ן כן ומכרי דהכחל חעיטור הוניה כן חחחה חלה קשחר בש״ם הפי חקנחא ח״ח
בש״ם נופל כרוך שעחה לכך כחב הב״י שהשעם דפי׳ לפעשר לו להחנות חלה יכול לעשות חה שיכול לעשות כו׳ עיין שפ״ם שם שחנה עמו חלה ושחול שהו נם
כן ככלל טעם זה שפרי יכול לחחול ואם חחם לו ללוה נכך ונם דעת חנחם״ן כן וח״ם חנחם״ן על דברי חעיטור דף כ״ב ע״ר חרחם כבן פוא) ועי׳ כחב ולפ
הכעל העיטור ובדרשת פירושלמי חין חוכיח כן (עיין שם שחכר בנגב״ח חינח חין וכשחעיין בכעל העיטור דף כ״ב ע״ר חרחם כבן פוא) ועי׳ כחב ולפ
נחנלה לי שעחה ועור ראיה ראפי׳ ולפ נחנלה לי שעחה כפירוש פוא שכנגב״ח חלבון בשם ש״ם נם חעיטור פוא כן חחחה חלה ראפי׳ חחם לו חלוה
הנעב״ח ולפ נחנלה לי שעחה נחקום וצריך עיין חו שכנגב״ח כיכה חלבון בשחר כי חחכוון לחחר ולפל ח״ח לעניין ראיה כראה כרוך ובנכל ענין לפ חנחי חנחי
חכי חחרי. ובראחכה נש״ם ופוסקים ולכאי חלן ראפילו בהא ולא בהא כש״ח ועש״ע: עש שחנה עמו כו׳ ואפילו כחב לו חחלה ראפשל כל פרשם נעשיו על
שחחלה ח״ח יכול לחחול כן הנית הב״ח ס״ם זה חחחה ע״ כשם חפזנה ראש״ם ופפוס הוא:

וכתב ה״ה ראש״ם פרק ו׳ חה׳ כ״ח כתב חרחי״ף ז״ל וכראה לי ראפילו שקנה לו בשם״ח אנב שקנא יכול לחחול ופוסק הוא ואוכרת בכחה חקוחות נש״ם ופוסקים:
ס כיון כו׳ כתב חרחי״ף פרק פ״ם שם קנין חחל הוה חחילה נשעות ד״ח כ״ר עד כאן לשון ש״ח ולא הוי ליה לחפיקיה כאן ראחרי״ף
החם נפרק פ״ם חייני כשקנקן חחל חחחת שפיה שבר שפרש לפניו וכ״ה ואחר חחילה נשעות ופוסק הוא ולא ידע לשם חחילה
דחכחבי וכראשון פוף סימן כ׳ שכל כאן חייני חחחל השבר אלא על פי שלא פרש שפשחה חחילה קנין פוא חחילה וכחכוחר דברי חחוספות פרק הכותב דף
פ״ו ע״ח ופרק חי שחחם דף קכ״ו ע״ח וחרי״ן פרק הכותב ונפרש״ם פ״ק דחגיגה ראש״ם פ״ק דחגיגה כשחעתא דברי חחוספות (ובדלקחן ר״ם ר״ש) יכול לחחול
שם חפילו פוא יורש - וחכחוכר עור שם נאין נצריך לשלם כשחגיל ועש״ע: פא ויש מי שחולק ופוחר שלף לעניו כו׳ כחב ראש״ם ס״ק ס׳
בחחיפה כחבתי ריש״ם הללו ס״ל דצריך לשלם ללוקח ופף על נב שאין כוונתו לאוזק כו׳ ואין זה מוכרח ויותר נראה בחחבר דפסור לנחוי חשלם שלא
כיון לאוזק וכן חשכ״ל ראפי׳ לא כיון לחוזק בשעת חשלה ס״ל חשלה חוי ואינו חייב לשלם ש״ח ולא הוי ליה כחוזק ראפי׳ לא כיון לחוזק
חחלה

וכתב בשלטי גבורי' פ' הכותב סוף רף תקפ"ו אחזר לפשילו ענפ
למחול מס יגיע לו ליורש סוף הנפה בתחילה זו ובלבד שלא
יפה מהיעץ סוה מן הדיוטים שאין לו לדיין לסמר סעדות ומחזלו' עכ"ל וסו'
מחמעות מס"ם שם בעובדא דקריבתיה דרב נחמן ע"ש : פג יש מי שאומר
כו' יכול לעשות סובר כו' יש לדקדק מלי
נעטיף ס"ו ואולי קמ"ל דיכול ליתן לו
כך כתוב בשו"ת שפסרת אבל נס זה פשו'
נגם מוכרח הוא בס"ם פ"ק דמציע סוף
רף י"ם וכבל הפוסקי' ונלא ס"ל למחמר'
לכתבו בלשון יש מי שאומר . ומפשר
דמשום הו להאריך זמן הפרעון נקטיה
בל' יש מי שאומר שאין זה מכוון בס"ם
ופוסקים . אבל מ"מ גם זה נראה
בזמן רבך לי מוהלי לזמן כמו מוהלו
לשמרי . ומשמע דס"ם דיבו' למחול
מני בשטר או חלק מחנו : פד וכן
כל שבתן כו' ורייני' ליה ליישראל כל
זכות שהיה לו לכותי כמ"ש הרמ"ם
בתשובה ובר"ב לקמן ס"ם שם"ם ועיין
בתשו' שאלת יוסף סי' כ"ח - וכתב
מהר"ם מלובלין בתשובה סימן כ"ב לך
שם בכותי סוה שיש שלם ויש למוד
סיעור מדברו ומשום ויתבע המוב
מן שלום פיום שנית בריך הלוקח או
המקבל מתנה להעתיר ערב שלא יגבו לו
שום סיוב מכוחיו וס"ם - ועיין מ"ם
לקמן סימן קכ"ו ס"ק כ"ם - ועיין
עור מרדכי ישראל הבא מטעם כותי
בשימן מ"ם בעיף י"ו ובסי' קמ"ם בעיף
ס"ו וסי' קכ"ד ס"י ון' וס"ם קכ"ם
וס"ם שם בתקומות אלו : פה

הגה לעיל ס"ם בעיף ס' (נס בשור שם סי' ז') כתבתי שאם
רצונן נוה לכתוב שטר אלו על שם שמעון אין שמעון
יכול למחלו הואיל ואין המחזן אלו אבל רצונן יכול למחלו כי הוא
נקרא בעל השטר סה ואפילו לא מחלו בפירוש ° (תשו' רשב"ם סי'
תתקב"ו) רק שמחל לגוף כל מה שבידו או כיוצא בזה נס שטר זה
נמחל לף על פי שבכתב על שם שמעון :

כר ° (במוקי יוסף פ' מי שמת בשם הריטב"ם) (פג) יש מי שאומר
שבל שיבול למחול יכול לעשו' שובר הודא שנפרע או
להאריך זמן הפרעון סב ומשלם בפי מה שהזיקו :

כה כותי שמבר שטר חוב לישראל ° (שם בכ"י בשם הריטב"ם)
יש מי שאומר שבינן שבדיניהם בל זבותו מבר בדיניהם
דיינינן ליה שאם חזר ומחלו אינו מחול ° (שם ובתשוב' הריטב"ם
בכ"י ממו' י"ז) (פר) (וכן בל שמבן בדיניהם בפי' בלא בתיב' ומפי'
מהלם) (פה) וישראל שמבר לבותי באלו מבר לישראל :

בו ° (בי' הרשות בשור ועיין ס"ק ס"ה) יש אומרי' שאם בתב לוה
למלוה (פו) משתעבדנא לך ולבל דאתי מחמתך
ומברו למי שהיה נולד בשעת הלואה סב (פז) שוב אינו
יבול למחול (פח) ו"א סד שאע"פ בן יבול למחול :

הגה

סה ואפי' לא מבלו בבדי' בו' דין זה בבלל בת"ם שמבר בעלמו
בפי' ס"ס ס"י פ"ם : סב ומשלם בפי מה שהזיקו בהרשת ומן
וכמוך בפפי' ל' בתב הסמיך ג"ב הביזק פי' מה שהזיקו
בשמחל בשטר לנמרי בפי מה שהוה : סג סוב אינו יבול
למחול שעמו בין שמתחלת
הבתיב' שיעבד נפשו לו ג"ב ל"
הוה עלמו עיקר המלו ולא שייבי
הבי טעמי דבתבתי לעיל בם"ק
מ' ובתב הר"ן בתשובה סי' ס"ם
דדשת זו עיקר ומכן הסכימו
נדולים שהמרונים ד"מ ב"ם :
סד שאע"ב יבול למחול עד"ר
שם בתבתי לשון הרמ"ם דמוכח
מיניה דבני י"ם ל"ל דבוה קונה
שטרא מהמוכר בלי בתיבת קני
לך בו' בין דשיעבד נפשו לו
מתחלה ומה"ט נמי בתב מו"ם
בר"ם ובסמ"ם דשם בתבתי בו מני
משעבד לך בו' נקנה בשעת
מתן תעות ואף ב"ב ל"ל דהרמב"ן
מני מתיל ליה בין דשעבד
לו מתחלה

פה שהמוכר

סם שהמוכר לא היה חייב ללוקח פי' סוס מוכ מתקוס לאחר דאם היה חייב מסובבת לו זה הסטר מדר' כתן אפי' כלי מכירתו ואין כיד המוכר קיזוי לו למחלו וכמ"ש בסי' פ"ו ומ"ש מור"ם בר"ס זה ע"ל וכן אם אין למוכר לסלם לו כו' היינו לסלם לו להדמים שקיבל ממנו בעד לקיחת הסטר משא"כ כשמחל הסטר אף דמי המכירה אין מלוין לו אף דאין להמוסל לסלם: סו ואם הקנה לו הקוב עלמו כו' סי' סלא הקנה לו הסטר"מ כי אם הקוב שכו: סו דאינו

(מרדכי פ"ב דכתובות) יכול למחול היינו אם אים לו כמה לפרוע (פט) אבל אם היה חייב לו ואין לו כמה לפרוע שחכבו הלוה מסובבת ללוקח כמו שיתבאר לקמן סי' פ"ו (ב) היכול למחול (רמב"ן ועל' סי' פ"ו ס"ק ג') וים חולקין ועל' סימן פ"ו סו (גם) ואם הקנה לו הקוב עלמו אגב קרקע (כ' הרעוה בתרוכי פ' הכותב) ים חומרים דאינו יכול למחול ור"ת דאין לו כלום אגב קרקע (רמב"ם פ"ו מה' מכירה) ור"ת דאין כאן קנין כלל דאינו

ים חומרים הא דמוכר סטר קוב שהמוכר לא היה חייב ללוקח או אים לו כמה לפרוע (פט) אבל אם היה חייב לו ואין לו כמה לפרוע שחכבו הלוה מסובבת ללוקח כמו שיתבאר לקמן סי' פ"ו (ב) היכול למחול (רמב"ן ועל' סי' פ"ו ס"ק ג') וים חולקין ועל' סימן פ"ו סו (גם) ואם הקנה לו הקוב עלמו אגב קרקע (כ' הרעוה בתרוכי פ' הכותב) ים חומרים דאינו יכול למחול ור"ת דאין כאן קנין כלל דאינו

לעניו הלוה דס"ל הרמב"ם נגד הלוה אבל מ"מ בעיון אינאות לו קני לך כו' דאל"כ לא קנאו מן המוכר ועדיין של המוכר היה ויכול למחלו - ועוד כ"ל להוכיח כן מדברי הנמוק"י דלעיל ומהר"ם והר"ן שהרב"ם בתשובה פ"ק דנטין כתב ג"כ שפקפו על הרמב"ם דס"ל למחיר תיקני דמחוסל מרחוסל דאחר שחוסל מעתר שלמתן קנה ויהיה למחיר שעת הנמכר כמוכר לו בשעת מתן מעות משא"כ, לך ולכל מאן דאתי מחחתך אלא בכל מלוה עשו שאינו כותב בכחוב וכיון שכן מן הדין פ"י למחול ומחוסל הוא דאחר מוכ ומחלו מחול כו' וב"כ הר"ן בתשובה סי' ס"ם שכן הקשה הרמב"ם והר"ן נזה הכאתי לעיל בס"ק בקוסי) משמע דאי לאו דאחר שחוסל מוכ ומחלו מחול לוה אים לו כלום ואם אים לו מחיב מלוה ואינו נקנות בחסירה אלו בעיון כחיב' וכן אחיחר נוסיף פשיט הלבחא פ' הספיבה דאין חותיו' נקנו בחסירה אלא ורבי אי"ח כחיב' אפי' אחחתים מיקרי - ונם לפר"ן בחשו' סי' ס"ם פ"ל כן לפי האחת יראים שהרי הוא אחרן דאחוסל מוכ ומחלו מיירי בכלא כחבה עדיין אלוה לוה שבא אחחתים ס"ב מ"ח מיקרי אחתי קאחר אחיחר חותיות אין נקנות בחסירה אם אשבחת לה דנקנות בחסירה בשבחרבה לו ואחתי פשיט ואחה אחיחר דאין חותיות נקנות בחסירה דאשבח דלעולם אין נקנות בחסירה לאור אלא ורבי לעניו קנייה אן המוכר לא אחבי זה שבח' לו אשבחנהו כו' ולעול' בעיון סיכחוב לו קני לך כו' וכ"ם - ומ"ש הרמב"ם בחרוסיו פ"ק דנטין ז"ל והיה דבים חומרים לקוח אחר אלא ורבי אי"ח כחיב' לך ולכל מאן דאחי אחחתך אם אשבחנהו ינבה כו ויפסיד מוכו וגם אם נא לחפקידו אינו יכול אחך אשם אלא אחחתים מקנה כלין בכחיבה ואחירה אז כ"ל כר אחי אחחתים אשבחנו כלין בכחיבה ואחירה אז כ"ם ריחים אשבח' ליה ומיכו לא הוי לוקח - ומ"ש הרמב"ם בחשובה פי' אחקבל"ם דהיכא דכחוב בשטר רחוק לשעתן ולבל אי אחוניתא אז בשבח מאן דאחי אחחתים ובא יורש ואשבח אלא הרמב"ם בריך רחוק לשלם לו אינו דוקא לענין רחוק אלוה דכיון שבשטר כיון רחוק לשעתן ולבל אי אחוניתא אז בשבח מאן דאחי אחחתים ובא יורש ואשבח אלא הרמב"ם בריך רחוק לשלם לו אינו דוקא לענין רחוק אלוה דכיון שבשטר כיון רחוק לשעתן אין בריך הרמב"ם דס"ל כאלו אחעתן לפניהו ואחרם לירוד ואחייב רחוק לשלם לו אינו דוקא לענין שיהא השטר בקבלת לוה כיון שבשטר כיון רחוק לשעתן אין בריך הרמב"ם דס"ל כאלו אחעתן לפניהו ואחרם לירוד ואחייב רחוק לשלם לו אינו דוקא לענין שיהא השטר בקבלת לוה כיון

ואם סטרי אלא יהיו החוכ' יכולי' לחזור כהן ובלא יוכל אחוכ' לאחחו' אינו חועיל בלא כחיב' ואחיר' וכן חלקחי לעיל סעי' ס"ם י' בחשו' הרמ"ם וכל זה כ"ל נרי' ; כן כיון דלהרמב"ם ופיעחו בעיון כחיב' ואחירה כ"ם להחלקים עליו ודלא כחשם"ע - נם מ"ם חשם"ע אחב אחר מור"ם נר"ם זה כו' כבר כחבחי בריש סי' זה ס"ק י' דלאחר מ"ם לא' לחחול ופ"כ אין לחחול ופ"כ אין רואיי חדבריו לכאן - ועוד דכבר השבחי אבל מדברי חור"ם נראים ע"ם ;

שוב מבאחי בניח חרם סימן ס"ם סעיף כ"ג משמע נם כן חדבריו דלהרמב"ם לא בעיון כחיבה שבאח אם וז"ל חיכו קשה להרמב"ד אחאי יחזור השובר נבון להכי דחלחא דלא שכיח לא שכיח ורבא עביד חלוה אחא יאבד אחכו דחשטר ואחי שיחחלפו ואנשי כו ויפסיד' אחכו ונם אם להפקידו אינו יכול אחך חשם' וכל חילחא דלא שכיח לא חיישינן ליה עכ"ל ואין רבריו נ"ל ובאו בדברינו לכאן - נם לעניו חשם שהקשה על הרמב"ד אחך דבים חומרים בחשם דחק שכבר כחב הרמב"ם בחשובה פ"ק דנטין ז"ל והיה דבים חומרים לקוח מבירת חשטר ואחי חילחא דבוזב לא חחלנו לכחוב כהן חנאי זה ולחשובה בכי הא דאיכ' סובר חעלת אלא שבאל לא חיישינן עב"ל וכ"כ הכחוקי יוסף פפ"ק דחחניחין נם בחירצה בזחניהו אין כוחנין כן בשום כחיבה - (עיין בחשובות ן' שפר סני סי' כ"ד) : פט אבל אם היה חייב לו ואין לו נחא לפרוע כו' חשמע כו' דוקא שבים חייב לו ללוקח בלאו הכי ואין לו לפרוע חוכח שחעבירו הלוה חשובה ללוקח חלוקח חדר' כחן אפילו בלא חכירת חשטר (וכ"ם לקחן סעיף ג"ם ס"ק ל"ו לחחלו הרמב"ם ע"ש) אבל אם לא היה חייב ללוקח בלאו הכי אף על פי שאין לו לשלם מה שבפשיר לו כחחילת חשטר יכול לחחלו ל"ש כן נראה חדבר (וכ"ם ס"ק ל"ו לחחלו הרמב"ם ע"ש) אבל אם לא לחריא ע"ש) וכן חשמע לחריא בשחי"ם ס"ק ס"ם - ובניח יוסף חחורם כ"ב כחב דחדבר הרמ"ם נחלו ל"ל ס"ם סי' ג' חפשר לחשמע שהמוכר שטר חוב לחביר אם אין לו ככסים חחם לפרוע מ"י לחחול עב"ל ולא נחירא ונם אין רעת כל הפוסקים כן וכחו שיחבאר חירחי החם לבריא בשאם שחיחם חייבת ללחחרים רמ"י לחחול כחוכחא ע"ש וכבר הניא עליו הבית חרם סי' ח"ו ונלן כחם ע"ש והניח יוסף נוסיף כחב לעיל סעיף י"ר בשור על מ"ם הרמ"ם וכוך רמה חמוכר רוצה ליחבע יפסיד הלוקח ורבא לומר שאם אין לחוכר ככסים שאם חפסיד חרמ"ם שאם שבריך ליחבע חפני שאם נאחן לומר פרוע בחנו חיכול לחחול - ואף שראיחי בראל"ן ס"כ רכחובות רף קכ"ח ע"כ שכחב וז"ל ומ"ש אחאי אין נאחן לומר שטר אחכה כיון חאי חמני אחיל בראשר אחוכח המוכר שטר חוב לאחרינו ואזר ואחלו אחול אחרין אחר חוב לא אחפשיר לוקח כלום ר"ל אם אין לו ככסי עשקינן אם למוכר ככסים ואחקיר לו דאיו למאן דלא אחין ריעה דבראי ולאחן דאחין יחן לו כל אם שבאחו בשטר אמה לי שרף ואם לי אחל אבל נוסה בחביבו ואומר שטר אחכה חייבי אחין ללוקח בשעחן ככסים שב"ל אם אין לו כל אם שאוכחים לאחן אם ס"ם ואין אפוסקים וכמו שיחבאר בס"ק ל"ו אם אין לו אחין לשאחין ללוקח אם אין לו ככסי אלא אחר שבא אחר ואחר לוקח אחר ואחר לוקח אחר ואחר לוקח

(נג) דהיינו נקנה כאנגב כו' עיין בתשובות מבי"ט ח"ב סי' כ"ה וסי' ק"ס ובתשובות מהרש"ך ס"ב סי' ק"ב ובתשובות מהר"ם ן' חיים סי' ע"ז : נד ע"ל סי' ר"ג סעיף ס"ב - ופי' רי"ף סעיף ז' ורכ"ג סעיף ד' : נה נתנו בתחנת ס"מ בפומן שיתאחר לקמן ס"ס רמ"ח : נו ועת"ס לקמן ס"ס רמ"ח : נז פשוט יכול למחול כן הוא בנעשה בהוה מהרי"ף פ' הכותב ופ' מי שמת ובן כתב כ"י שם ופסק הוא - ועיין שם שכתבתי לקמן סעיף ס"ב ס"ק קכ"ח וקכ"ט וע"ל סי' רכ"ג סעיף ד' ועיין בתשובה' תכתם עזרי' סי' ס"ב) : נח או שלוח מתנה לאחרים כו' ג"י למחול עיין בלקט עזר סי' כ"ה ס"ח ועיין בתשובות ר"י לבית לוי סי' כ"ז : נט הנותן כו' בתשובת מבתן מיהו יכול למחול - מיהו על פי ס"ב הגיה יוסף שבדפוסו דברי כמ"ו שכתב ברוב המפרשי' סופרי' כהרמב"ן אבל לקמן סי' קכ"ו ס"ק י' הסכימו על הגיה יוסף זה והכתבי הרבה פוסקים שסוברים כהרמב"ן דבמעשר מבתן יכול למחול - ועוד נלפע"ד עיקר כדין זה שבכלן מיהו לפי שבעלי התוס' וגדולי הפוסקי' כתלקו זה לפני כתות והגהריכו הרבה כדין זה בשם מהלוקחים ונלפע"ד להכריע כהברעה מרבה מה שסורוני הן מסתים מבלא כדברי כת זה ובלא כדברי כת זה נשופן שבדין שבכלן יכול למחול ובלא כספור והמתנה ושל בן שוכרת אבי להפריך ולברר הדברים :

נט (נט) דהיינו נקנה כאנגב ובלא נתליפין (נט) ועיין לקמן ס"ס ר"נ סעיף ט' :

ס (נט) נתנו במתנת שכיב מרע ומת פה (נט) אין היורש יכול למחול :

סא פה מבנסת לבעלה שטר חוב או מלוה על פה ° (בעה"ת סער כ"ג) ף (נו) או שלוו ממנו אחרים אחר נישואי' אינה יכולה למחול דאין קנין לאשה בלא בעלה ואפילו הינו נכסי מלוג :

סב (נז) הנותן שטר חוב לחבירו או מכרו פה במעמד שלשתן אינו יכול למחול :

ל המוכר

סג דהיינו נקנה כאנגב כו' דס"ל דאין מתנה בקלה כאנגב כ"ש בה'ו' פקדון ולא חוב ורתבא לקמן סי' קכ"ב וקכ"ג וכסי' ר"נ ס"ט ע"ש אבל במעמד שלשתן בקנה כמ"ש לפני זה בסי' ט' : סד אין פיורש יכול למחול מפוס דלא תשרוף דעת הבסכ"מ בלא יתקייש נוותתי תקנו כן נתחרט בר' מי שמת וע"ל סימן רכ"ב וכתב הבסכ"מ פנאמו יכול למחול : סה מבנסת שנתנה לבעלה פה כ"ש בלא כתיבה ומסיר' וכמ"ש לעיל סי' ס"ב ול"ב : ע אם אלוה ממנו ל"ל ממנה : פא כתעמד שלשתן גם לתנותן קאי והטעם דבמתקה זו פטעמיד המלוה להמקבל אבל בלוה שיתן מה שהיה ל"ל בלוה וקשו הלי' כמלו' עליו להקונה דמהכי הויכו יכול למחול כמ"ש בסעי' כ"ג מ"ה לקמ' סעי' ג"ו דלא מיירי כתעמד שלשתן אלא בנותן בכתיבה ומסיר' יכול למחול ורו"ק : עכ ס"ב

הגה התוספות פ"ק דגטין דף י"ג ע"ב כתבו וי"ל אומר רבינו תם דלפי על גב דמהוכר ספר טוב להחזירו ומזר ומחלו מחול מכר אלו כתן כתתנה בתעמד שלשתן אינו יכול למחול וכן משמע בפ"ב דקדושין דקאמ' נתלו' בספר פליגי דרשתוכל דמ"ר מקורשת לית לים דשתוכל וה"ר חיי' מקורש"ל דשתוכל ודאפי' בדרך הוכח אי קבה כתעמד שלשתן בתלוה משמע דאי מית לחו דרך הוכח לף בתלוה לכ"ש מקורשת ואי יכול למחול מאחי מקורשת למאן דאית לים נבי פליגי בדרך הוכח אי קבה כתעמד שלשתן בתלוה משמע דאי מית לחו דרך הוכח לף בתלוה לכ"ש מקורשת ואי יכול למחול מאחי מקורשת למאן דאית לים נבי תלוה בספר דלא מהכה דעתא ואפילו לא מסיק ואי בעית אימא כ"ש קבה בתלוה לפני ס"ב ובפסה מהכה דעתא פליגי כדשתוכל מתלוה בספר אלא משמע דכמעמד שלשתן אינו יכול למחול ואם תאמר בפרק אחוב בן אחיו שהכלה בתריס דפר

סב ס"ב וירד הלוקח והחזיק: עב ויש מי שמחלק כו' פי' המוכר לו שטר על מלכותא שצידו דלמא פ"ה דהקניה גה הלוקח מ"מ כיון דהיכו כידו לגמרי ונם כיד הלוה לסלקו בחעות לכמ"ל ס"ל כסה"ת סוב מסי"ב כחסכון דמעלמל' דלמא כל כחיכ' לחפקועי מה שכיד הלוקח: עד אינו יכול למחול בעמם דהא לא קב' הלוקח מחמ' אלא שעבו' ככסי הלו' אבל שיעבוד גופו דהלו' כשאר אבל אחלו' כמ"ש בסק"ב ודמ"ש יכול אחלו' המוכ' למחול ומסת' דמ' ומכרו לא כתרוקן מידו הכל ומה ב"כ בשם דכשחכ' הלוקח לאחר דאינו יכול למחול דלא כשאר כלי כלוס:

לב עב ויש

ל המוכר שטר חוב לחבירו ויש משכון בידו ומסרו בידי הלוקח שוב אינו יכול למחול ללוה מה שכנגד המשכון ס (כ' הפוסקים בשטר) (נח) וה"ה אם היתה משכנות קרקע עב וידר הלוקח והחזיק בה שאינו יכול למחול עב ויש מי שחולק בזה:

לא לוקח שטר חוב שחוזר ומכרו למלוה עב (נם) אינו יכול למחול ולא עוד אלא אם מכרו לוקח ראשון לאיש רעלמא (ק) אין לוקח ראשון יכול למחול ס (כ' רמב"ם פ"ו מה' מוכרי דין ר"י) כשמוחל המוכר (קא) או יורשיו צריכים לשלם כל מה שכתוב בשטר החוב (קב) מהיפה שבנכסים שהרי גרם לו לאבד השטר והרי

כסוף חקופה ס"ם וכדברי הבאונים לומר דשטר נקנה כחעמד שלפחן ואלא כדברי הפוסק' ופייעתם דהמוכר שם"ח לחכזו כחעמד שלפחן אינו יכול למחול חהיה חוכחה לומר שנקנה נוף השטר ושעבוד שבו בחעמד שלפחן ואם כן לא יפסוך נם כן כחיכה ומסירה. ונם על הרמב"ן והרשב"ם ופייעתם קשה לו דאף כאן לא קנינו על החוספות אלא רק בחעמד שלפחן יכו' למחול אבל מודים הם. ויהא דקנה בחעמד שלפחן כל כחה דלא יחמול לים ומ"כ לפי זה לחה לי כחיכה ומסירה ולפשר דס"ל דאף"כ דנקנה נם נוף השטר ושעבוד שבו בחעמד שלפחן אף לסרוף לקנחות אין צריך כחיכה ומסירה אלא בחיכה אבל ומסיר' צריך לקנין נוף השטר לרחיים וכמ"ש בשע"ת וסחמה לעיל סעיף י"ב. אבל נחמת זה לא בהיכ לעני' דשטר שעמו יהא נקנה בחעמד שלפחן ולא שחעני כן בשום חקן כ"ש ובכל דוכחי בס"ם לא משכחינן אלא דחנחין בקנין אלא בנוף השטר ולא בחחתים בשום חקנה לומר דחנחין ניקנין בחיכה ומסירה כלא כחיב אלא ודאי כיון דלעני' חעמד שלפחן אינו יכול לחזור ולחלקו אין לו שום ענין בנוף השטר ולא בחחתים

קנ ואיהו סתין המסר כפי תם שטוח שום למוכר בשעת תחילה : קנ) ואם מת ישלמו יורשיו דרבי'רבנו מ"ה מדרבה ולא משום קנסא כ"כ מסור והוא מדרבי כשם"ם שטר כ"ג וכתב שכן דעת הרמב"ן ורמב"ה ע"ש ולא כפי' כ"י ובר"ת שוס מולק בדבר ובשמת הרמב פוסקים מתר מולקים ע"ו ום"ל דדיי' דנרמי קנסא ולא קבעוכנו מחניו"ל ומהרי"ו ושם"ר מרוטים ודבריהם נרחם עיקר כמו שכוכתב לקמן ריש סי' שפ"ו ונם הים מומרים שהניח הר"ב לקמן סי' שפ"ח משיב כ"דיוקא שעתר כדין כו' ונוא דעם מהר"ם שכתב שטעות שכן פשם ריבב"ם עכ"ל וכראיתא בתוכיבי פרק המוכל וכתבו' מהר"ם מרוטנבורק דיום מרחם מיתן תקב"ם ע"ם עו' לוית' כתשובת מהר"יק ר"ם סימן ת"ם שפשם עון'הרב דכל היכי דנרמי הטוס קנס ולא קנסו לכנו ע"ם וב"ב קשה על הר"ב שלא הניח דעת סי"א ושפט שהשמיר - ועל ריש סימן שפ"ו שהמרכתי כוה : קנ ישלמו יורשיו עיין לקמן סימן קי"ם משיב כ"ם ע"ם ר' דוחין שפ"ח משיב כ' בכב"ם ס"ק ס"ו הוא שכתבתי כוה : קנ ואם מכר כו ס"ח על כותי עיין לקמן סימן רכ"ג ס"ך : קנ צריך לשלם לו הרבית או'הרבי הר"ב כ"ע נשם תשו'רשב"ם וכ"כ ר'יהוסף נ"י נשם תשו'רשב"ם ומביאו ב"י בחשו'ל"ו דצריך לשלם לו נם הרבי' מ"ח הרי הרשב"ם נוטיה כחשו' שחרש פשלקם שם יכול לחכור כלל הרבית והוא כחשו'הרמב"ן סימן רכ"ג ומביאו ב"י בקנרם לעיל ריש סימן זה משום ס' ע"ם וס"כ כיון שאין הרבית נחכר שפ"ג שהים יכול לנבותו אינו מייב לשלם לו ושכיוצא בזה מיקרי מיוק ופשים'הרשב"ם בחשו' ושם"ר שם מיירי שלא נרבית שעלה בנר שהשמיע שהם להריח ועור יש שם מוניח כן משם"ם ר"ים נוחלין ושם מיירי להריח כן - ונם נשחת נרא'רשיית ארשב"ם בכוכח מן הש"ם ע' ים נוחלין (דף קכ"ר ע"ב) ושוכח שהם הברכי'כל זמן שלא נגבה לאו דיליה הוא ולהכי שפילו רבנן דאמרי בכור נוטל פי שנים בחלוה אינו נוטל ברבי'ובש"ב ב"ל הרשב"ם ור'יהוסף שכתבנו דצריך לשלם לו שלא הרבית מיירי כשוקף הרבית בשטר בחלוה ואפ' ס"ל כבנפי ובראשונה בש"ם ע' מיהו נשך (דף ע"ב ע"ב) וכמו שהכאר בי' סי' קע"ח שכל מלמן הר"ב שהכוב צריך לשלם לו שלא הרבית שעלה בנר שהשמיע שהוא סוב שפרוש הוא כו'כלומר שכבר פרע ללוקח : שם שכל רבים חולקים כו' בעיר אוסן השמים הרבים חולקי'וכתב רק דברי החסב' וכן בראם בשע"ד עיקר כשהחב'בש"ם וכן הוא דעת רוב הפו'וכמו שהכאר (וכל רמיו'החו'ם שאת) (עיין ח"ם לעיל סעיף כ"ו ס"ק ש"ם והפו'החולקי'ים לרחות' שכחב לחריק בניחור יותר דצריך לשלם לו כל חם שהים בחוב בשטר שפילו בחוב בחנה ובנ"י כחב הר"ן כחב כדברי רש"י ונשחת כחב כדברי רש"י ובניחור יותר ע"ם וכ"ם הריטב"ח ע"כחוב וכן דעת הרב המניר וכן נראה דעת הרי"ף ס"ק רחניבא' מבכל' ובראב"ן ורמב"ם וכן הנעל העיטור נחות מחילה דף נ"ג ע"ב כהיא נחסכנתו דברי רש"י ובהריב כחוחו ע"ש וכ"כ ה

אם מכרו ביותר מכדי שויו כו' עפ"ר סס כתבתי בענינים דפוס
ג"י שכתוב בהן ואם מכרו ביותר מכדי שויו אין לבטרות מוכחס
ד"ה יותר וכוכה בע"י ופ"פ בכלל מוכחה הוא ובמכירות בטרות
דעלמא אם מכרן יותר מכדי שוויו אין להן מוכחה ה"נ אם היה
עכו"ם דמחתת' כל מה שכתן בעדו
כו' יותר משוויו אין כו' דין מוכח'
בה ואין לבטרות מוכחה בסמוך
ס"ק ס"ו יתבאר דדין אם מכר
לו במכאי סוויו: סב אין זה
בכלל אחריות פי' אפי' קיבל
עליו לאחרי' בשעת מכירה
בפירוש: סג ואפי' קיבל עליו
אחריו' כו' ז"ל הטור דכל לאחרי'
שמקבלין בשטר הייט אם אמרו
שמוכר דבר שאינו שלו או אם
מרפו כ"ש מוקד אבל אינו מקבל
עליו לאחרי' בשעת מכירה
בפירוש: סד ואפי' קיבל עליו
לאחרי' כו' ז"ל הטור דכל לאחרי'
שמקבלין בשטר הייט אם אמרו
שמוכר דבר שאינו שלו או אם
מרפו כ"ש מוקד אבל אינו מקבל
עליו לאחרי' אם יעמוד מוס היוק
אמת שמכר לו דהם מכר לו בית
וקיבל עליו לאחריות ומרפו שמוכ'
אח"כ אינו נוכח ממשעבדי אלא
מעמידו בדין ונוכח מתנו כאלו
הי' נוכח מאקר שמרפו ומוכר
שט"ם ומחלו ה"ל כמי שאנו
מורפו כאותו שעה שאין המקילה
מבטלת המכיר, מציקרא דכתיב
אפס' בעלמא וכן ליה כו': פד
שט"ה בכותן כו' אף"ם שכותבו
לו בשתכה ואין בשתם מתנה
לאחריות להמקבל כיון דלא כתן דמים להכותן אע"ה מקשה מניק
לו בדבר שכבר זכה בו ופ"ה לשלם לו כל דמי שקוב וכראה דאפי'
לסבולקין במוקל שט"ם דכתב מור"ם בשמם דה"ל לשלם
אלא הכמי, שכתן להמוכר בעדו מ"מ בכותן אע"ה דכתבו לו בשטם
מוכיח דצריך לשלם דמי כל השטר דיכול הלוקח לומר כיה שוקם
לי המקבל בראות בנגדו כדי דמי כל השטר: פה פקע לי'
ונשטר ז"ל שם דכיון שהם חללו הגר הוי מקיל מקוח דשיעבוד
אגופו של לוה נשאר אללו נם כי מת פקע ליה ונעשה השקר וכוכ
אלוה בגופו דשעתו וס"ל דומיא דמשכונו של ישראל שהוא בידי גר
תושב אלא זכה המקוים כו' שכ"ל וכמ"ש הטור בסי' ע"ב בשיק ל"ש
שם: פו לנבותו אין בו כו' דקדק ובתב לנבותו דהו אין
בגופו של שטר ממון אלא לרמייה בעלמא משום שכי אין בו מוכחה
דלמיתמיט מת"ם נכי מוכחה וכי תימא מכר לו בטרות ממכר כו' דבשיק ל"ש
דבדר שגופו ממון הא אם מכר לו בטרות לגבי גופותיו או
משכון ממון בשטים להניח בו בשעו דלדברים אללו נופן ממון
הוא יש בו מוכחה וכ"כ ב"י:

פז וס"ל

מובו ס"ל מקח טעות או דילמא לוקח ס"ל לפרש ולוה יש קצת רגליים מהניחא
דירושלמי שכתבנו בשטר מעתה שלמתן (ומובא לקמן סי' קכ"ו סי"ב) ויש
להניח שהיו דומה לזה דהתם כיון שמתחה אומר תן לזה מעותי והוא אומר
תן לאחר בודאי אם הוא אני ומעו עדיפא מיון לך מעות בדול מזה שמתחה
מכל לוקח כיון שמכר לו השטר וקבלו מחנו ניחא לים דליסתי ליה מידך
עבר לזה דיריה כו' ומיהו אכתי אפשר
זה שלמתי אח פי הרמב"ן ז"ל חה
אמר הניח לי כו' עד אלא כשהיה עני
בכלל מוכחה הוא ומיון לבטרות מוכחה
כו' משתע שהרמב"ן הניח בבעין
שלמתו משתע דמיירי שלא ידע שהוא
עכו"ם ומיון משתע עוד לפרש ממה
שהניח שהרמב"ן אם מכל מכור שהוא
עשיר ומוא עני בין שמשתמה יודע בין
שאינו יודע פשוט דה"ל לשהוא עליו
כו' אלמא דלא שייך מקח טעות בדין
זה משע' דה"ל לשהוא עליו ומ"ק
שהניח שם הרמב"ן נשם רביט הפ
פי' אחר נבי מעתה שלמתן וכמ"ש
לקמן סי' קכ"ו ס"ק מ"ב נרשה דוקא
שם בשעתר שלמתן משה"כ נמכר
שט"ם וכן משתע נשבועת שם ס"ם
ורי"ף (עיין פתו' מהרש"ך הסייבי'
לשפר כ"מ"ו): קיד אפי' הלקוחו'
שלקחו לאחר מכאן כו' דין זה כל"ם
דהיכו דוקא למען דה"ל כזקין דמי
למלוה ע"פ ומיהו נוב' מ"ה כשהיוב
דין ומ"ה הא הרב' עוסקי' ס"ל דיש
קול לזקין ומוקף משעבדי וכמ"ש
לקמן סי' קי"ם ורים סי' תי"ם ע"ם ונם
כ"ש על פע"ם ומסת"ם דכאן (ס"ק
ס"ב) שעתיקו בשת' לסון הטור דאיכו
נוכה מהשעבדי אלא מעמידו בדין כו'
ולקמן סי' קי"ם (ס"ק י"ד) כתב בשם
כדברי ה'הם' דיש קול לזקין ע"ם וכ"כ בס"ם שם - מיהו לעניין דינא
נחמול מסבר לומר דאפי' הן ה"ל יש קול לזקין ע"ם כאן דלא עדיף
מיוק בידים או אפי' ע"י נורם נמור רק בדבורם ומיון קול למאי דעביד מיוק
בדבורם אך דמ"מ קשה על הע"ם ואפי"ה דכאן אעתיקו בשתם דברי הרמ"ם
וטור שכתב לו כיה וקבל עליו אחריות וברעו מחוכר אמ"כ מיכו נוכה
מהשעבדי אלא מעמידו בדין כו' אלמא דאפי' בהיוק בידים דברעם וכ"ב
אין קול לזקין ולקמן סי' קי"ם כתבו בשם כדברי ה' הם' וכ"ם ב' קכו
דאפי' מלקוחות שקדמו לחתילתו כ"ל בשטר דהוה ליה ללקוחות לחזר אחר
יחתול מיד ודחי לה"ם ברמ"ם בהשובה ופשוט לעיל סימן מ"ם סעיף ז' דשאני
נתן לו מיד בתיכת ידו ע"ם: קפז יש מי שאומר כו' ובן עיקר דלקן
פילוק בין מוכר לנותן כיון דחייב מכר מה שנורם היוק נחתילתו אחתם
אמ"כ והכי מוכח מדברי הרב המגיה שהנחתי לעיל סעיף י"ם ס"ק ל"ה וכן
מדברי הש"ם בשם ריפ"ז שהבאתי לעיל סעיף ל"ב ס"ק ק"ם וכן מדברי
הריטב"ם שנם ס"ק אחר זה: קיח שהרי"ף כתב כו' בשם
בשטה"ם ס"ק פ"ד ז"ל וכרמה דאפי' לאחולקים לעיל סעיף ל"ב בהג"ה נרוך
לכאם כאן כל דמי השטר דיכול הלוקח לומר שה השטרם לי' ואחר כך
מכרו לאחר ואח"כ בא המוכר ואמר לי' שהשטר שלי ולא מכרתיו לך
כנגד כל דמי השטר עכ"ל ם"ם כדבריו וכן ל"ל דיכול המקבל לומר
עשיתי להבותן הנמות כנגדו וע"ד שאתרו בש"ך דמניעת בי לאו דוקא ואפילו
קניה לא הוי יהיב ליה מתנה - ומכל מקום אין דבריו נראין לעי"ד
אלא נראה להחולקים פשוט כאן וכן משתע מדברי הריטב"ם שהבאתי לקמן
וכן מנאתי בשלטי נבורים פרק הכותב סוף דף תקפ"ו נשם ריפ"ז וכשאתיין
שנעה"ת שטר כ"ם חלק ו' תרפ"ו סדין זה הוא נתוך תשו' הרמב"ן שהביא הב"י
בסי' תשובה מרוכם על קנין לתר שהרי הרמב"ם ס"ל להריח בשטת השאלה לעיל סעיף
ל"ב וכתם שהתב שכחוקי יוסף שפ"ק דחניעת על אחו וכן משמע בתפרש"ל פ' תרומה מי' י"ד שכתב וז"ל ואפי' שהתב
בשטר דמה שכתוב בו מכרתי ואחלו קשור לכ"ע אכ"ל אלא דפשיטא לי' דפשור ות"ת כלפה דמכרתיה לי' ס"ל כשהת אחו ושויעתם דלמען דדאין דיכה דברתי ל"ב
לשלם אלא הדמים שנתן וכן משתע מדברתי שם להריח והבאתיו לקמן סי' קכ"ו ס"ק ע"ט ופשוט לכ"ע דלמען דדאין דיכה דברתי
לעיל ס"ק ק"ם דהרי לשלם לו כל השטר ג"כ ה"ם בכה בנוחן שם"ה כרי"ף לשלם לו כל השטר - כן נלפע"ד - וכ"כ הריטב"ם פ' פכותב ה"ל מבני ים
דמי שטר מעליה פי' מה שהוה מחוב בשעת התחילה בין רש מעט שהוה מזיק אלא דקי"ל כר' מאיר דדאין דיני דגרמי אלכך אקנלו
דמתנה כו' ע"ב וכן משתע מדברי ה' התניר שהבאתי לעיל סעי' י"ם ס"ק ל"ו וכן מדברי ה' שהבאתי לעיל סעיף ל"ב בהג"ה נרוך
כו' פקע ליה כו' כ"כ הטעה"ת שטר כ"ם סוף חלק ו' וכן משתע מדברי ה' התניר שהבאתי לעיל סעי' ל"ב ס"ק ק"ם ועיקר: קיט נר
אגר עכ"ל ולפי מה שכתבתי לעיל סעי' ל"ב ס"ק ק"ם ועיקר דדין דיני דגרמי אלכך אפי' קנלו
מדרך ליה זוזי דילים הוה כדרך כותי להפרוני ליה משכונים מבה"כ הכי דקיי ליה לשטרם קנין נמור בשתיכם ומתירה ואלו הוה מוכר שהדר ליה מעותיו לא היה
אמקח מהור בע"כ של לוקח ומ"כ כתי שטרות דלוויית וכ"ע: סוף מכתבי כריטב"ם ס"ק ס"ו ועיקר: קכ שטר כ"ם חלק ו' סכן
דאפי' יורש מוחל אחרי, הא כל זמן אלא מחל פירות המכירה קיימת ואיכא למימר שפלוה בשעת אקנה לא הוה בדעתו לכל אלו דאתי מחמתך כל
זמן אלא תחחול לי ולפיכך נר שהכ"ם ומ"ה אח"כ אח דקנה שעבוד הנוף נוכל אלוקח אן הלוה שכבר הוה מפורש בשעת אקנה לא הוה בדעתו אלו דאתי מחמתך כל
דכיכו נר"ו ע"כ: קיט לנבותו - דאלו לנורך נופן כגון לנור על פי כלי'תו או לנשם וכ"ב יש נסן דין אוכלא כן הוא נשם"ם וכ"ב: קך אין כן דין אוכלא כו'
עיין בתשו' הכ"ם חלק ג' סי"ם בשם נש"ל אלקח מאתנו ס"ם זכר אלו המכיר נשלם ואין דכרי הכ"ם ומהרש"ם ומהכנ"ם אלא נכל אתשו"ע ס"ם וכ"ם לפי מה שבעליהי לקמן
ס"ם קי"ם דאין לבטרו אוכלא כלל אפי' דיבר נשלם וכתם"ם ומהרש"ם ומהכנ"ם: קלא אם שוה דיבר נשלם - עיין בתשו' מהר"ם ן' שטן סי' ק"ם דף
קכ"ב ע"ד: קלב ויש מולקין כו' בתשו' מהרית יוסף סי' ר' בתוב שכ"ם כיש מולקין אלו מעמי' דאין שלכם כנתרתי אלא מאני ורכש ואילך - ולי נרא עיקר כסברא
הנ"ל אבוכה דמה שמקשה הרמ"ם על הכי"ם שפה' שלכם כרם נמתן דשתרת' הוה ולכתחא כותבים בדיני דאין שלכם כנתרתי אלא מאני ורכש ואילך ונם אין שלכם כיכר
כתתן בדיני אלא כנגר רב אשת ולא כנגר רבותיו רב ושמואל או ר' יוחנן - לפע"ד לק"ם תירוי דאיכון דאתרינן בפ' המקבל (נבי דיכ' דבר תבר' דף ק"ח סוף ע"ם)
אבן בתחלת ושני' תלה שכור תיכה תבי לתר לתקוני שדרתיך ולא לעוותי ול"ל תר קשיא לרב אמי דתרי' ורי' יוחנן אלתי' בהדיא דרב כתתן אין מוכחה לקרקעות
אלתא דסכך תחורתי בתרתי תר קשיא ורב אמי ונם נבי תיסיב קבלוה לסך דרב כתתן ותע"ג דר' יוחנן ור' יוסי ור' יוחנן - ונבי תוכח כתי לתרי' בם ס"ם פ' המקבל
דף ק"י ע"ב נבי הסיב שטרת דיום כתיב ביה שנין שתעה דעליני רב יוד' ורב כהנא ונקתר בם"ם שהם ובלכתא כותבים דדרב כהנא דשתר ש"ת חוקת ב' חוקת מובואים

שטרות או במקצת

שש

שוב מנחתי בהרא"ש פרק המוכר את הבית סכת"ה עכ"ל הלכה כרב נחמן בדיני הדיוק בפרק המקבל בני מלוה מחזר ומה דקי"ל הלכה כרב נחמן בדיני כו' ע"ש והוא מדברי התוס' ע"ז ד"ה מוף ע"ש הרי לפנינו כדברינו :

(סנ"ה ונלפע"ד יש לתמוה על הרא"ש גם מתוך דברי עצמו במ"ש בב"ב ג' ע"ב ד"ה ואי ואפי' קב"ד וכן פ"ג בדיני סוף פרק הכותב לבניו ע"ש ובמ"ש בסוגיא דף ק"ע ב' ואפי' אמר לא כתבתי לך אלא כדי שיהא לך עדות בלבד ואין לי עליך כלום ואפי' הכי אמר רב נחמן אמר שמואל הלכה כרבי ואפי' קב"ד וכן פ"ק דכתובות גבי אלמנה שבאה לגבות כתובתה ואמרו לה אין לנו עליך כלום אלא כדי שיהא לך עדות בלבד ואפי' הכי אמר רב נחמן אמר שמואל הלכה כרבי ואפי' קב"ד וכן פ"ק דכתובות דף י"ב ריש ע"ב דאמרי' ר"ל דברי' ר"מ ורבי יוסי הלכה כרבי יוס

קכה אם היתה שם טענ'ודאי - נב"י מביא תשו'הריטב"א בשותף המוציא בשטרות אי צריך לישבע כאן דנאמן בתנו וכנאמנו לא היה צריך ליתנו נשבעין על טענ'שמא נים ומחלוקת רבותיו כאן ומשמע מדבריו הריטב"א דהיקיר דצריך ליתבע וכן כ"ל עיקר (ועיין מ"ש לעיל סימן ס"ד ס"ק ו') וכן כ"ל מדברי הרמב"ם פ"ה מה'שותף דין י'ומייב שכתב שם שטר מסרתי לך לפר"ס יצבע היסת ואם פתר הכתוב באת מסרת לי ואתה א"ל פטור אף מסבועת היסת עכ"ל ואינו"ל כ"ז והסור לקמן סי'נ"ה ואם היה נשוין לפר"ס לית לי'תנו דאנו ופ"ם מויב וכן נראה דעת המחבר שפסק וכתב נשבעי'היסת אם היתי שם טענת ודאי וכן נראה להריטב"א מדבריו בנדק הנית ע"ש (ועיין מ"ש לקמן סימן נ"ה ס"ד) מ"מ למ"ש לעיל בשם ב"ק הקודם דמ"מ צריך ליתבע אפילו נראשו אם כן

שיש עליו ער אחר הרי זה פטור משבועת התזרה ○ (בסמ"ע נרשם ר"ן פ' שבוע'הריטב"א ונאמת כן הוא בב"י בשם הר"ן שם אבל הוא פשוט בכל הפוסקים ומוכרח בש"ס וכמ"ש לקמן סימן נ"ה ס"ב ס"ק ו') **אבל נשבעין עליהם היסת** ○ (רמ"ן פ"ה מה' פונין) (קכה) **אם היתה שם טענת ודאי** (וכן נשבעין עליהם על ידי גלגול ○ (בסמ"ע נרשם כאן הרמ"ם וכן הוא בד"מ בשם הרי"ף ורא"ם ונאמת הוא מהשם ום"ם בשתה דוקתי דוקתן ועיין לקמן סימן נ"ה) :

מ אם היה שומר שכר עליהם ונגנבו או אברו ○ (עור בשם תשו'הרי"ף והרא"ם והרשב"ם פוסקים) **אפי' בפשיעה פטור מלשלם** (וכל שכן שומר חנם פטור בפשיעה) **אבל מפסיד שכרו עד שישבע ששמר כראוי** ○ (רמ"ם) **ויש מחייבים בפשיעה** (קכו) (והסברא הראשונה היא עיקר דפסוקים על פשיעה בפשיעה ○ (כ"כ הרמ"ם ושאר הרבה פוסקים עיין ס"ק כ"ב) אבל אם הויק בידים ○ (תשו'הרמ"ם בלל ל"ם סימן נ') (קכו) כגון שהשליכו לנהר או כדומה מייב)

ואם

וכ"פ בשם ר"ם בשתם אבל מה שעשה שלעפ"ד הרבה הרמ"ם עיקר ומוכרחים בש"ם ורעיות התוספות והפוסקים שהסיגו עליו לעפ"ד מיהם רעו'וכמו שמבאר - ופשיטא דאין הולכים אחר רוב הפוסקים בחקוח שכאלה לעיניים בש"ם שהרין עם המועטים ונפרש כי הפוסקים לא עסקו בלא תכא רעיותיהם ויכין שנשתר העניין בפל הנכון - מה שכתבו שתוספ'והרמ"ם והר"ן פתק שבועת היזיקים ושאר פוסקים דהכי תוכח בהריף מתחלי דמרינן בפ"ש החובל (דף נ"ב סוף ע"ש) ההוא מרבנן דהוה רתחי לפומיה דחקקה רב יוסף נבי ההוא גברא קשא בה אתי נבני גנבה אמיבה רב יוסף אף ש"ל מבני ואתני לשמור ולא לחלק לעניים ש"ל עניי דפומבדיתא תקן קין לסו ולשמור הוא ש"ב אלמא כל הני דחייתעו אלמלי תפסה קרא לפולו תפסה מיתעטי - ולפ"ד לא תוכח מידי דחתם כיון דחייתעו לשמור ולא לחלק לעניים אלמא דלחלק לעניים לאו לשמור הוא כחנם כיון שאין לו דין שומר אלא הוא כאילם דעלמא פשיטא דפטור אף מפשיעה (וע"כ גם הרמב"ם נופים נרים ע"ש מה' שאלה ופקדון כתב מי שהפקידו אצלו חעות של עניים ופשע בהם ונגנבו פטור שנא' לשמור ולא לחלק לעניי' ע"כ) אבל הכא דין שומר יש לו אלא שחייתעו משבועה ומפשיעה לא חייתעו וכחו שחייבו : נם רבותי בחום' פ' הזהב (דף כ"ו ע"כ) שכתבו דאפי' פשוי פטור חייבוהו לפחן המפוכר את הפועל לשמור כו'ולא חשבי כשפשע כו'ונם זה לפע"ד לאו דוקיא הוא דהחם חדקתני סתם'אחריות שהם עליו ושמע כיון שומר שכר ואפילו לא פשע אחריותו עליו ועור ליבא למיחר דחייבי' משפע דש"ב ריש הקתני סין כותבים לו שכר שהם לפיכך אין אחריות שכם עליו כו' מה ככך שאין כותבים לו שכר שכם הא שומר חנם מיהו לאו למייב בפשיעה ולפ"ז יש לדחות ולומר כיון דאין כותבים לו שכר שהם ש"ל כאלו לא קבל עליו שמירה שהם כלל ונשתה ש"ל כאילם דעלמא מ"מ ש"ל דמשתע לפ"ם דכיון דקבל בפחם ועדיין הוא ברשותו יום השבת ש"ל מיהת שומר חנם עליו כיום השבת :

גם מ"ם הרמב"ם בפשעות ש"פ ב' הם' שכירות וז"ל ואם שחת הוא שומר חנם למה אינו נשבע על שטענתו אלא משבע שהרי אם משלם עכ"ל לק"מ דחורת ועד' מחקת הוא וח"ם הרמב"ם שם ע"י הרי אחרה תורה כלל ופרט בש"ם וכלל ופרט בש"ם מיעט את מעיקר התשלומין ולא תן המשבועה לבדה אף ש"ם מיעט את אלו אף מעיקר התשלומין מיעטן ולא תן המשבועה על הוכחה זו אינם תלויים בתירוץ שלפניו והיה לו מיד לכתוב הוכח' זו אבל נחתך לפע"ד נם הוכחה זו אינם כלום דבל מה שהקשה תורה כר' ערביות למיובא כגון ש"ם לפחמין ומיעוטים מכלל ופרט מחויבא דיליף מהיינו התורה אבל פשיעה נשומר חנם לא אתי קרא למיובא דפשילו לאו קרא אתי מפחת הוא מחייבי' ליה דפושע מיקרי הוא - וכ"ל שוה דעת הרמב"ם שכתב נרים ע"ב מה' שכירות וז"ל ירצה לי שאם פשע השומר בעבדים וביובא כאן מיב לשלם אלינו פטור בעבדים ושטרות וקרקעות אלא מדין נבנה ואחה ויבוא כאן שאם היה ש"ם על המשלמים ונגנבו או אברו נשבע ונשבעים וקרקעות ושטרות פטור משבועה וכן אם היה שומר שכר שחשלם נגנבה ואבדה נחשלמים פטור מלשלם נאלו אבל אם פשע הם מיב לשלם שכל פשוע מיקי הוא ואין הפרש בין דין המיקי קרקע לדין מיקי מטלטלין ודין אחת הוא זה למבינים וכן ראוי לדון ע"ל - והדברים ורבי ראויים לחי שחתר' ולחבירי הרע"ת שכל פשוע מיקי הוא וח"ם הרמב"ם בהשגות שם ואין פושע אלא כמי שמזיק ממש ואינו שומר כלל ואינו מחויב אלא בגזל ואבידה ומיעט מהם פושע מיקי הוא ואין הפרש בין פושע מיקי לפושע שאינו מיקי אלא בזה שפושע מיקי חייב בגזל ואבידה ופושע שאינו מיקי אינו חייב אלא בגזל ולא באבידה ומיעט ש"ם מיעט את מעיקר התשלומין ולא תן המשבועה לבדה אלא אף מעיקר התשלומין ח

קכח ואם קנו מידו כו׳ כתב ב״י ס״ז וכ״ל דלא קאי אלא אסוף שכר ומשמע ע״י קנין להתחייב בתשלומין אבל בסמ״ק היפך ומשמע ליישב ע״י קנין וכ״ם כתי׳ אם״ם מיהמר עכ״ל ולא ידעתי מה חילוק יש בין ס״ק לס״ם בדין זה ואם אף ס״ם יכול לתקנות ולהמצות מישמע מו״ש אלא עכ״ל וכן כתב בלבוש ומשמע יוסף עכ״ל ולפ״ז לא יהיו לרע״ה ביתי יוסף דכותו ורואי אם התנה בשטר מכס מיהמי׳ לשלם אל הקנין על התשלומין אבל אם התנה מישמע על מה יחול הקנין הן אלא קנין דברים וכ״כ הב״י בשפרו נרך הבית וכפף משמע להי׳ם דאם קנו מיד בסוח׳ מכס מישמ׳ מינו כלום דקנין דברים הוא אבל אם קנו מיד בשומר מכס להתחייב לשלם כשומר שכר או כשואל מייב עכ״ל ודברין נכונים ומוכרחים מסוני׳ רס״ם ריס ס״ק דב״כ דפרין אקנו מידו לחלוק וכי קנו מידו אפי הוי קנין דברי׳ הוא ומחכי כגון אקנו מידו כרוסו׳ או שאלך זה והמוכר כשל מבירו כו׳ והוא מוסכם מכל הפוסקים כראלקחן ריש סימן קכ״ו אלא מ״ש בשם הרמ״ה דאפי׳ לפי שכי קנין דברים הוא ואפי׳ מודה הרמ״ה דלקחן סי׳ קכ״ו סעיף ד׳ שכתב וז״ל ואם קנו מידו להקנות לו המטלטלין אפי׳ לא אמר לו הרי הן שלך ואפי׳ לא אמר לו משכתי בשבילך אלא שאמר לו הרי הן שלך ומשכן בפניו ולא אמר כלום הרי זה קנוי ואפי׳ לא משך אלא הניחן לפניו ואמר לו הרי הן שלך ומשכתי בשבילך

לד משטר יוסף שלה וכ"כ משם"ם שכותן לכתה עם ורעה :
לה מין שטרות בכלל דכל' כני חדש מין שטרות בכלל
מטלטלים :

סז ג מין שמיטת כספי' נוהגת כו' נפ' רלה כתיב מקץ
שבע שנים תעשה
שמט' וזה דבר השמט' שמוט כל
בעל משה ידו אשר ישה ברעהו
לא ינוש את רעהו ואת אחיו כי
קרא שמיטה לה' את נקבי תנו'
ואשר יהיה לך את אחיך תשמט
ידך ולפי' מדכתי' וזה דבר
השמיט' שמו' כל בעל משה ידו
כו' שבשני שמטו' הכתו' מדבר
בשמיטת קרקעות וסיינו יוכל
שחינו נוהג בו אלא בשמט
קרקעות שהיו מורין לבעליהן
ובשמיטת כספים דבשמט
הלוואה מהמלו' והוקשו להדדי
לומר שבזמן שאין שמיט' קרקעו'
(דהו' היובל) נוהג דה"ינו בזמן
שאין כל יובל שהיה נה"י וכמ"ש
בירבל וקראתם דרור לכל יושבי'
שמיטת כספים נ"מ שאינו נוהגת:
ב ומדברי סופרים שהיא כן
ושמשם כדי שלא תשתכח תורת
שביעית מישראל אבל מריעה
ורביעה לא אסרו בשביעי' וביובל
כדי שלא השתכח שלא היו רוב
הבקר יכולין לעמוד בו לאסור
בעבודת קרקע כ' שני שביעי'
ויובל כ"כ התוס' כפ' השולח
(דף ל"ו ע"ב) דדוקא בזמן שהיה
שמיטה ויובל נוהג מן התורה
היה מקום בהן הכרח לנהל
בשנה שני' לשלשה שנים ולא ד'
היה נראה טעם לקרי ושה דכיון
דקדושתן תלויה בארץ ולא שייך
בה"ל וכיון דלא שייך לעשו' בהו
דבר בה"ל נס בה"י לא תקנוהו
מדכ"ש שמיט' כספי' שהוא חובו' הגוף וק"ל ועיין בפיר"מ סי' שם ע"ח ונס עיין בברים' מ"ם כאן : נ שהיה לווה בכרוכית
לבעל המנכה כי' כ"כ נ"כ הטו' בשמו וכתב כסו' ז"ל ואני מיום כוחי לכאן לינני מן שלא תשמט שביעית ונס לינני סותר מנהגם אלא אני
מניחם לדון במנהגם : ד טעם למנהג זה נס בתשובת הרמ"ם כתב טעם על שהניחם על מנהגם ז"ל כיון שפשט המנהג
שלא לשמיט וכבל יודעי' זה פ"ל כאלו התנ' במלוה ע"מ שלא תשמט בשביעי' עכ"ל : ה וכיקר שמעת מ"כ כו' וסיינו ע"פ
מסכון הרמ"כם שע"פ מסכונו שכת פ"ם לאלף מסכי כיתה שכת שמיט' בימי בעל העור וכימי ר' לוי כן מביא שכת הרמ"ד וכימי הרב ר"י
שכת ס"ו ופ"ג וכימי הרב מו"ה ס"ל שכת שכ"ז ובכל עולה לאסכון הרמב"ם ועפ"ם כדר"ם טעם הרמב"ם ומסכון זה תדע ממילא
שזמנינו כיית שכת השמיט' בשכת שם"ט ותביה עוד כתברה כימינו בשכת שע"ו יכי רלון שנוכה כתברה כימינו לקיים המלוה כתיקונו
בשמיט' כספים ובכיתת בארץ לה' : ו שביעית משמשת את המלוה שלפי' לה מדכתי' כה שלא יהיה לך את אחיך כו'
וסיינו הלוה שלך שהוא ביד אחיך ולא כספים משכון ביד אחיך ולפי' כשהוא ביד אחיך ואינו ביד בעל המלוה כ"ה בתורת הלוה כ"ה בתורת
פקדון אינו משמש בכל מקום שהוא ברשותו דמריה הוא ולא מקרי את אחיך ונס אינו נרין לנגבו : ז שים כו אחריות
בכספים דמ"מ הרי הוא מקוסר נוב"ג : ח והמשכנתא במקום פי' כשהלוה לקבירו על מדיהו והמלוה מוכל פירות ממנו בשביית,
וסיינו שמכר לו דבר מועט בכל שנה מחוכו וכמהר כי' ד' סי' קע"ב ברחשו וכסופו ע"ם : ט וכמקו' שאינו יכול לשלקו עד סוף
זמנו להנמר בפ' הובה הו' משם שהי משכנתא' בתחרת דמשלק שביעי' משמשתו ונהתר' דאינו יכו' לשלקו אינו משמש וכתבו נ"כ הטור
שתמת כי"ד ס"ם קע"ב והמחבר דכתב כאן בריש בתחרת דמשלקין בכל שת ופ"ב כתב בתחר' דלה יוכל לשלקו עד סוף זמנו הדיוק
קשיין להדדי ואין לומר שבמדבר כן הוא דבתחרת דלה משלקי אין משלקין עד סוף זמנו דהא מס"ק המחבר וכתב נם"ם זה שאינו יכו'
לשלקו שפי' יו' ר' מקרי שתר' (דה"ל דלמ' י"ה כ"ב כדה"ב ה"ל לכתו' דנם בזה פליגי) ונם דוחק לומ' דסוף זמנו דכת' ר"ל הזמן
שקבעו בינינו לשלק ור"ל שפי' יו' ר' דמדסת' וכת' עד סו' זמנו משמש דר"ל סוף זמן המשכנתא' לכן נרחה המשום דנמרת הכ"ל שתם
וקתני דמשלקי ודלה משלקי . וקשה לקומר וכת' דבתחר' דמשלקי בכל שת פשיט' דמשמש ובתחרת דלה משלקי דקאמר בנמרת
דאינו משמש אין בידינו לקבל ולומר דאינו משמש כ"א כשאינו יכול לשלקו עד סוף זמנו וק"ל : י סשיים לו בשדה
בהלוואתו פי' שהנביל לו מצרי השד' וק"ל מכאן תענה מוכח דאו ס"ל מיוחד יותר לשובו וכנבני בידו דמי ועיין בר"פ השולח (דף
תקע"ב עמוד ב') שכשם הרמ"כם כתב שאם סיים לו שדה הוא משמש טפי מכמשכנתא דמלוה מוסק כה מה שאין כן בשיים
לו שדה שאינו אלא כאפותיקי כאם לא פירש לו אבל אם סיים לו הרמ"ק נרין לומר דכמשכנתא משמש טפי מכשיים לו שדה
כיון שייחדה להלוואתו מה שאין כן במשכנתא עיין שם ונוסו נם כן דעת המחבר שכאשר לחר דעת הרמ"כם ואפוסו הכא כתב דכשיים
לו שדה לשברה קמייתא אינו משמש כלל והוא דעת הרמ"כם שכתב כך בפרק ט' דשמיטה ואפילו להיס שאומרים דכתבו עליו נס כן
מק"לין כשיים לו טפי מכמשכנתא ושבירה לשו כשיים לו דאפילו לא יוכל לשלקו רק יום אחד אינו משמש מה שאין כן משכנתא
כפ"ל וק"ל :

לה לפלוני הוי כאלו כתב ואשר לו ונקנה עכ"ל והיינו שכתב הכ"י סימן
רמ"ח על תשו' הרמ"ם שם ועיין עוד בתשוב' הרמ"ם כלל פ"ב סי' ד' עכ"ל
וכ"פ הב"ח שם אך לעיין דיב"ע עדיין שכרשה מדברי הב"ח שם שפשט שם כן
מפני שהרשב"ם והר"ן ב"ב סיברי כן וכ"כתבתי שאין זה מוכר' ברש' שרשב"ם
והר"ן וכן רשיטי בר' יהושע כתיב כ"ו שלא כתב אלא דברי הרשב"ם ו"ל שם
וכתב הרשב"ם רוקא בשכלל כל שכסו
אז יועיל בשטרות דשפיר לא אמר
וכל שעבודא דאית בהו אבל פרט
בשטרות שריך לומר וכל שעבוד' דאית
בהו דכל שלא יועיל בגרוע לא יועיל
בש"ח עכ"ל ועיין בתשובת מהר"ם
מלבריך סי' ר' : קלר ולכן בשל
שטלק כו' דוקא בשעת חוסה וכן מיירי
בתברי"ק שם וכ"כ הריב"ם סימן ס"ד
וק"ב וה"הגהור פ' כ"ב מה' מיות
הניחו ב' נפ"ע פ"ם ס"ם ח' ל בכותב
לה וכוזה שרוסם ס"ב בכותב לה בשע'
כניסה אבל אחר ניסוחים לא מהני
סילוק כו' וה"ם בשעת כניסה לחופה
תויירי בעוזה שרוסם לשפוקי לדיין
דמשרטין בשם המוסם וכה"ם הרשב"ם
והר"ן והחבר והר"ב בפ"ע ר"פ ב"ב
דקודם שירוסין לא מהני סילוק מ"ת
אחר ניסוחים לא מהני סילוק
וכ' מיהת פ"ר הכותב ופוסקים
והחבר בפ"ע סם ע"ם ולפי זה שם
דברי הר"ב בכאן נרין לפרש שכתב לה
בעוזה שרוסם ולדיין דמשרטין בשעת
החופה לא מהני סילוק וק"ל : קלה
מטלטלים לפלו' מין שטרו' בכלל ופפי'
אחר בכפי שקרקעי ומטלטלי מין
שטרו' בכלל מין בכללא מה שכתוב
ונרין לומר שקרקעי ומשר בכפי מ"ו
ע"ם . ובד"מ כתב על ה"ם השור
והרשב"ם דשטרות הוי בכלל נכסי אבל
כ"י כתב רמי שאחר בכפי שקרקעי
ומטלטלי מין שטרות בכלל כו' הכין
דהכ"י פליג ע"ם ולא דק :

סז ג מין שמיטת כספי' עיין
בתשו' מהר"ם סי' ס"ח
ס"ו ובתשו' מהרשד"ם סימן ס"ם ועיין
בתשובת מהרשד"ם סי' ל' וסי' קפ"ו :
ב ומין לרקוק מהריטם . עיין
בש"ת ס"ם סוף וסיים והמשכנ ועומש
ע"פ הרין תנה עליו ברכה :
ג אבל

יח מי שים לו עיסק כו' עי' בנותן סמורס לחבירו לחצית שכר ונותן לו שכר עמלו דקי"ל דכלנא הו דין פקדון ואחריות הפכר ושכר הוא על הנותן ופלגא שכייס ס"ל דין הלואה דאחריו' הפכר ושכר על המקבל וכמ"ש בי"ד סי' קע"ו : יב סותף עם חבירו וכיו מחפסק"י' שסכיכן מחפסק"ים כו ומה שים ביד כל ח' משל חבירו אין שם הלואה עליו אלא שמלק שמלק חבירו מופקד בידו : יג ערב שפרע למלוה כו' דמ"ד שפרע כשכיל הלוה כתפייב לו הלוה כתורת הלואה אותו כך שפרע בשבורו : יד משמטת שביעית ילפינן לה מדכתיב וזה דבר השמטה אפילו דבור השמים משמטת וכיוצא שבופה : טו ונכתב לשלם לו ג"ל ברמב"ן אם הניח סומן שנכתב עליו לפרע קולם שביעי' אם לא פרעו סומן שנכתב בכר עבר על שבועתו אבל בשעת פרעון השמים משמטת דלא נכתב לשלם לו רק כל זמן שהו ע"ל ואלו מקל לו זה סובו אין הקיום שבופה על עליו דוב יתמ"ש כו' כאלו התקבלתי ותיי' לת שבועתו שלא ע"פ שכס ווה הוא כמתיל' דהקבלת' דמלכה הו' אבל אם לא הניע סומן שנכתב עד לאח' השמים' אין השמים' משמטת דה"ל כאלו' לעבר שכי' דהיכו משמט שכ"ל *ע"ין בש"ם שכת' דף ו ה"ל נכתב לשלם אע"ג דהניע זמן פרעון הלוה קודם השמים' כו' דמל' עד שביע' משמטת דה"ל כאלו' לעבר דכת' משמט לכאור' דס"ל דמ"ד ס"ם הניע זמן הפרעון לאחר השמים' דמשמט משמטתו ופעור מלשלם וז"ל וכ"ש המתב בסי' ג' מיהו י"ל דבוכתו הוא כגון שנכתב לו זמן הפרעון קודם השמים ואע"ב נכתב לו שלא יעכב לו הפרעון מליתנו לי עב"ם נומופלוכי ואותו זמן הוא לאחר השמים דנכתב ג"כ השמים' משמט כיון דקבע לו זמן הפרעון קודם השמים' ובידו לגבותו מתו מכח סומן ולית ל' כיה דעתי מעולם למתין לך מד זמן שנשמעת עליו ונראה דסוף שכתבתי לי' מו"ר מו"ר מהר"ח

כא דבר ששביעית משמטת נ"כ יא משמטת שבועתו לפיכך שבועת הדיינים וכיוצא בה שאם היה מורה בו היתה שביעית משמטת שבועתו אבל שבועת השומרים והשותפים וכיוצא בהם שאם היה מורה בו לא היתה שביעית משמטתו לפי שהם בקרון ולא מלוה אין שביעית משמטת שבועתו :

כב מי שחייב לחבירו טו ונכתב לשלם לו כל זמן שחייב הממון (מהרי"ק סורש פ"ח ותשו' רחב"ן סימן רנ"ו) ועיין לעיל סימן ע"נ ס"ו :

כג הלוהו ותבעו וכפר ונשבע לו והגיעה שמיטה טז והוא בכפירתו ולאחר שעברה שמיטה הודה או באו עדים אינו משמט אבל כפר ונשבע והודה אח"כ או שבאו עדים קודם סוף שביעי' הרי זה משמט :

כד (הרמ"ה סוף בבא ב"מ) תבעו ממון וכפר והביא עדים וחייבוהו ב"ד יז ונכתבו לו פסק דין הוי כגבוי ואינו משמט :

כה (ג' רמב"ם שם) המלוה את חבירו והתנה עמו שלא תשמיטנו שביעית יח ה"ו נשמט (ג) אבל אם התנה עמו שלא ישמיט הוא חוב זה ואפילו בשביעית תנאו קיים שנמצא שחייב עצמו בממון שלא חייבתו תורה שהוא חייב :

כו וכן אם כתב בשטר לשון פקדון היכא משמט דלכתי כתב לשון פקדון אלא ישמט (מהרי"ק סורש קפ"ו) יט אם נהגו לכתוב כן בשטרות ובשטר ג' לא נמלא כך לא מחרינן דכוי כאילו נכתב ואע"פ שלעניין שטר דכרי"ם מחרי כך כ כדלעיל סי' מ"ב : (ר"י בשם הרמב"ם)

כז המלוה את חבירו וקבע לו זמן כ לעשר שנים או פחות או יותר אין שביעית הבאה בתוך הזמן משמטתו דהשתא לא קרי ביה לא יגוש :

כח המוסר שטרותיו לב"ד ואמר להם אתם גבו לי חובי כא אינו נשמט :

כט (סור סי' ו בשם הרמב"ם) המלוה על המשכון אינו משמט כב מה שכנגר המשכון (סור שם בשם הרמ"ם) (ר') ויש מי שאומר שאף היתר על המשכון אינו משמט :

ל משכנו כג שלא בשעת הלואתו ע"י ב"ד רינו כמלוה על המשכון :

ג אבל אם התנה עמו כו' עיין לקמן סי' רכ"ו סעיף כ"ח נבי מוגלא דלא מהני לשון זה שאני התם דלא ידע דשיר ביה מוגלא הסמ"ם הכא כ"כ הטור והסמ"ם שם ס"ק ל"ו וק"ל : ד ויש מי שמוחר שאף היתר על המשכון עיין בשער המיון להרמ"ם מהוה סמ"ם ;

ה ו"ל

ו כל דבר ששביעית משמטת נ"כ יא משמטת שבועתו לפיכך שבועת הדיינים וכיוצא בה שאם היה מורה בו היתה שביעית משמטת שבועתו אבל שבועת השומרים והשותפים וכיוצא בהם שאם היה מורה בו לא היתה שביעית משמטתו לפי שהם בקרון ולא מלוה אין שביעית משמטת שבועתו :

כג מי שחייב לחבירו טו ונכתב לשלם לו כל זמן שחייב הממון (מהרי"ק סורש פ"ח ותשו' רחב"ן סימן רנ"ו) ועיין לעיל סימן ע"נ ס"ו :

ז הלוהו ותבעו וכפר ונשבע לו והגיעה שמיטה טז והוא בכפירתו ולאחר שעברה שמיטה הודה או באו עדים אינו משמט אבל כפר ונשבע והודה אח"כ או שבאו עדים קודם סוף שביעי' הרי זה משמט :

ח (הרמ"ה סוף בבא ב"מ) תבעו ממון וכפר והביא עדים וחייבוהו ב"ד יז ונכתבו לו פסק דין הוי כגבוי ואינו משמט :

ט (ג' רמב"ם שם) המלוה את חבירו והתנה עמו שלא תשמיטנו שביעית יח ה"ו נשמט (ג) אבל אם התנה עמו שלא ישמיט הוא חוב זה ואפילו בשביעית תנאו קיים שנמצא שחייב עצמו בממון שלא חייבתו תורה שהוא חייב :

נ וכן אם כתב בשטר לשון פקדון היכא משמט דלכתי כתב לשון פקדון אלא ישמט (מהרי"ק סורש קפ"ו) יט אם נהגו לכתוב כן בשטרות ובשטר ג' לא נמלא כך לא מחרינן דכוי כאילו נכתב ואע"פ שלעניין שטר דכרי"ם מחרי כך כ כדלעיל סי' מ"ב : (ר"י בשם הרמב"ם)

נא המלוה את חבירו וקבע לו זמן כ לעשר שנים או פחות או יותר אין שביעית הבאה בתוך הזמן משמטתו דהשתא לא קרי ביה לא יגוש :

נב המוסר שטרותיו לב"ד ואמר להם אתם גבו לי חובי כא אינו נשמט :

נג (סור סי' ו בשם הרמב"ם) המלוה על המשכון אינו משמט כב מה שכנגר המשכון (סור שם בשם הרמ"ם) (ר') ויש מי שאומר שאף היתר על המשכון אינו משמט :

נד משכנו כג שלא בשעת הלואתו ע"י ב"ד רינו כמלוה על המשכון :

כו הקפת חנות כו' לכל המוכ' דכר לקכירו מיד כשמכרו לו ס"ל כהלכו הלוהו ומשמעו הסכיעית והטעם לפי שדרך הסנוכי להקיף חנה ושנתי' וכסוף כושל מוכו ואין דרך לנונשו וס"ל כהלכו הלוהו וקנה לו זמן לאחר סכיעית דאין הסכיעי' משמעתו משע"כ במכר כו' . וכן דרך הסכיר לסכיר שכר שנה או שנתי' כיד שוכרו ואינו נונשו לתתם לו אלא כס כ'דו כפקדון או כהלוא' עד שאר סכיעית שב"ל ועיין כש"ם דלא סוכיר עשמים הללו וכתב עשמים שאר"ם ואינן נראין כש"כ : כז משעה שקנה לו זמן לפרעו * ו"ת דוק' משעת שעמדה כדין כמו שקנם כשעיף שאחר זה ועש"ם שם : כח שכר שכיר כו' שכיר כתב"ר שעמדו כדין כו' ככר כתב"ר שעמדו לפני וה :

כט קנם של אוכם כו' דאין הלוהה : ל משע' שעמדה כדין הטעם כתב כ"י כיון דאוכם ומפת' משעה כ"ד הוא וה"ם כתוכת אחה דכשחוך משעה כ"ד הוא ק"ם ד"ה כהלוהה כ"ת אחר שעמדו כדין משע"כ כ"ד הוא : לא שעמדה כדין נראה דמיירי דלא כתבו לו פס' דין דאל"כ קשה מ"ש מהא דכת' לעיל ס"ם דאם תבעוהו וכפר וכתבו לו פסק דין דהוי כנבוי ואינו משתם : לב ואם פונעת כו' דינא כהמותר משם שאם סיוב כתוכה וה"ל כמלוה :

לג הכא מכח כותי הרי הוא כלותי כו' עד אין הסכיעי' משמעתו וס"ס הוא למעלית' וכ"ם מור"ם לקמן סי' קכ"ד בסנ"ב סי"ת מיהו י"ל דהיכא שהמכר דפסק שם דלא תחזירנו הכא מכח כותי הרי הוא כלותי כ"ש לנרעות' מודו הכא כיון דכשטרותיהן נוהגין כו מדינ' דמלכותא וכמ"ש כסי' מ"ם ס"ו דשם נ"כ פסק שהמכר נופל דאחרי כן אפי' למעלית' ס"ם מ"ם עוד תוכ : לד ולכן מי שקנה אין הסכיעי' משתם ומיירי שם רשב"ם לכל שם זקפו עליו כמלוה משתם : לה אבל בלאו הכי כו' פי' שאינו תובע כאותו שטר אלא שתבעו שהוצרך לפרוע בשביל ונעשה מלוה ומשתם וכן הוא שם בהדיא : לו פרוזבול אינו משתם כן הוא בשאר הסכמת הסכיעית ז"ל כפרש"י ז"ל

שנאמנו מלפלות בלוה ובוברין על מ"ם כתורה השמר לך פן יהיה לך דבר שם לבבך בליעל כו' התקין הילל פרוזבול ופיר"ם פרוש הוא ל' תקנה וכו' ל"ל הוא ל' עשרי' ור"ל תיקון לעשירי' עשה אלא יעכרו על מ"ם כתורה ושם בנשר' דאחא"נ דאין הדין משתם מ"מ כח ביד הכמים לתקן אלא שאתי שפקר כ"ד הפקר וכיון שתכא הפקר כ"ד הוא דאינו משתם מ"ה אמרו נ"כ דאין כותבין פרוזבול אלא בכ"ד משום שרואין לפקיר כשאתי לגבות מהמכר : לו דיש להקל כומן הוסס פי' אפי' כאדיכם שנוהגין כהן אמיתא כי לא כתב מור"ם בר"ם וה אלא כאחדיות אלו אין נוהגין אלא ים מדינות שנוהגין כו : לח זהו נופו של פרוזבול כו' פי' דברים הללו הן ל' המלוה שאומר כן להדייניס בפ"ע והדייניס כותבין דבריס בנוסח זה בתוכ תלתא כחדא הוינא ואתא פלוני המלוה ואמר לפנינו מוסרני לכם פלוני כו' ואותתמין אלאתן למשה פלוני דיין כו' או אותתמין כל' עדים ור"ל שאם עדים נאמר שאתה לפנינו כן כשהיו יאד כאותה תלת' וכ"כ בטור בפי' הראשון ואחר זה כת' הטור נירס' ונוסח אחר ע"ם עוד תוכ : לט ומ"ם מוסרני לינו ר"ל אחר שטטרות דשרוזבול ג"כ לאחר שטם ע"ם וכמ"ש כסי"ם אלא ר"ל מוסרני דברים הללו לכם שב"ד ונלפ"ז לא ה"ל לאו"ר שם לסיק ולכתוב ז"ל וה"ם שיוכל לאחר קוכותיו שבע"פ דאמיכי תיתי לאלוק כיון דלא כתב אאחכר דכשטר"ם מיירי : מ ו"ת אפילו לכשים ול"ל הוא על סהדי כו' עד ואין אחתי כיה דייני כו' נראה הלאו אלא דאלאיל הוו על סהדי קאי אלא כוכחו דשם אחאיל לכחוב כל' דייני' כאותב תלתא דייני כאחד הוינא ונם אחתו כו דייני זהו אפי אחלי ממ"ם דאשונה דאצדים יתנו לו כתוב ואחום אין אידוע לכן אאחר פרוזבול לכני דייניס אחרי : מא אין כותבין פרוזבול אלא על הקרקע רש"י אאחר הטעם אאוס דלא אקנו פרוזבול כ"א אאחם הלוהה ואחם הלוה אינו כי אם לאחי ש"ם לו קרקע וסאוך עליה בנכיות אוב וים אאחרים הטעם אאוס דכש"ם לו קרקע אאחר אפי כנכוי ועומד כיד הב"ד ולאחי הטעמים אקרקע כל אחו אחי אאוס דאי"כ אאחרות דם"ל דאין אוכלה לקרקעות כלל ולאיך ה"ם דקרקע רחוים לנבות ולאוו"ל ונבות אאחר עד שיאחל"ו אוכו ועפ"ר : מב אלא עליו נקוב דדרך הנקבים יוכ ונומא אן אקרקע ואאחר אקרקע : מג וים לחייב לו כו' פי' אי אחר אאחר לחלוה דהיא אאוסכדת להאלוה אדר' כתן כמ"ם רבינו לקמן כסי"ם : מד ואפילו אלא כאחו אחא"נ דאין אכין לאחר אלא כאחו ש"ם כיון דכו' כש"ם וכות הוא לו אע"נ דיכא לו על ידי אזיכוי אוכה הולכין אחר אם ויכו' דאעיקרא ואטעם דקיל הוא שאיחת כאחים כאחר נומן הוא : מה וה"ה אם אאכירו לו פי' ול"ת דוקא כאאחלו אלא עומד ברשות אאוחל אף לאכין אונאין ש"ם אאיב אלו אחאר"כ כאכירות :

יד כו הקפ' חנות אינו משתם ואם זקפה עליו במלו' משתמ' (ב"ח ס"ם ס"ק ס"ם) (ומקרי זקיפה כו משעה שקנה לו זמן לפרעו . ו"ל דאקרי זקיפה מיד שכתב כפיקנו כל שאכיכן ניחא) (תרוכי ס' הכשנעין)

טו (שם כרמב"ם) כח שכר שכיר אינו משתם ואם זקפה עליו במלוה משתמתו :

טז כט קנם של אונם ומפת' ומוציא שם רע אינם משתמ' ואם זקפם במלוה משתמ' ומאימתי נוקפים ל משיה לג העמדה כרין :

יז (שם כרמב"ם) המגרש את אשתו קודם השמיטה אין כותבה משתמת לב ואם פגמת' או זקפת' עליו במלוה משתמת :

יח לג הכא מכח כותי הרי הוא כלותי לד ולכן מיסקנא שטר מן הכותי על הכירו אין הסכיע' משתמתו (הגו' רמב"ם פי' תתם"ם) וכן מי שערב בעד הכירו כנד כותי וברע לכותי ולקח השטר מן הכותי ותבע הכירו בהותו השטר אין הסכיע"ת משתמתו לה אבל בלאו הכי משתמתו אף על פי שברע לכותי כשכילו (כ"י כשם הרשב"ם) :

יט (כן דעת רמב"ם שם) לו פרוזבול אינו משתמ ואינו נכתב אלא בב"ד חשוב (ג"ת שער מ"י) דהיינו ג' בקיאי' בדין ובענין פרוזבול וידועים ענין שמיטה והמחום רבים עליהם באותו העיר (ה) (וי"ם הכותבין פרוזבול בכל ב"ד (סור וכ"י כשם פוסקי') וכ"ל לו דיש להקל בזמן הזה)

יט (רמב"ם שם) לח זהו גופו של פרוזבול לט מוסרנו לכם פלוני ופלוני הדיינ' שבמקו' פלוני שכל חוב שיש לי שאגבנו כל זמן שארצה והדיינים או העדים חותמים מלמטה : (ו) (ס"ה שיוכל לאחר לב"ד מוכותיו שבע"פ) : (ר"ן פ' השולח)

כ (שם כרמב"ם) תלמידי חכמים שהלוו זה את זה ומסר דבריו לתלמידו' ואמר מוסרנו לכם שכל חוב שיש לי שאגבנו כל זמן שארצה אינו צריך לכתוב פרוזבול מפני שהם יודעים ששמיטת כספים בזמן הזה מדבריהם וברבריס בלבד היא נדחת :

כא (סור והרא"ש) וי"ל דכל אדם נמי יוכל לומר דבריו בעל פה לפני ב"ד ומכאי וה"ל פרוזבול ואין פילוק בין אם אחלוה בעיר אדיינ' או לא כי יוכל לומר אפילו אלא בפני שם רבי מוסר שטרות לב"ד פלוני שבעיר פלוני : (תרוכי סוף השולח)

כב (ב"ח שם) יש מי שכתב ענין שטר פרוזבול כך הוא הולך המלוה אצל שלשה עדים (ב"ח שם נשם י"ם) מ וי"א אפילו לב' ואומר הוו עלי סהדי וחזו דאנא מסרנא פרוזבול קמי ג' דיינים דאינון פלוני ופלוני דיינים שבמקום פלוני ודי לו אם יחתמו בו אות' עדים ואי חתמן ביה דיינ טפי מעלי וא"צ שם עדים :

כג מה אין כותבין פרוזבול אלא על הקרקע ואפילו קרקע כל שהוא סני ואפילו אין לו מה אלא עציץ נקוב מונח על גבי יתירות באויר אע"פ שאין מקום היתרות שלו סני אפי' אין ללוה כלל מה ויש לחייב לו או לערב או למי שחייב לו כותבין ואפי' אין לזה ולא לזה ויש למלו' או למי שחייב לו מזכהו אפי' על יר אחר מד ואפי' שלא בפניו :

כד (ר"ן פ' השולח) מיהו אם הלוה לפנינו ולווח מיני רוצה לזכות בקרקע של אחרים אין מוכין לו לאחם כע"כ :

כה השאילו אחום לתנור או לכירי' כותבין עליו פרוזבול (כן כתב בעיטור מאחר נ') מה וה"ה אם השכירו לו :

כו ויש כותבין פרוזבול עיין כתשו' מהר"ם מ"ת סי' ע"ם : ו וה"ם שיכול לאחתר לב"ד מוכותיו . עיין כתשו' מהר"ם מ"ב סי' ס"ם : ז פיש להם אלוה כיר אחרים . עיין כתשו' מהרשד"ם סימן ס"ם :

מו סדה ממוסכנ' כו' כי' שכלו' כשביעית ביד לאחר אם א"פ נתן לו מעות לסדות ונכ הוא כאחרת דלא מיסלקא מ"מ כתלוה יכול לכתוב
ע"ה פרוזבול כאלו כשדה פרוזבול על היתומי' דלא נשתעבדו אלא על יתומים וכ"כ בעל התרומו' כשער
מ ועד"ר דכתבתי דרס"י לא כי' כן (ונס כתבתי טעמו) אלא מלקט כין מוב של מביאים של יתומים דא"ל קרקע כללה וכין מוב

כר (נס נרמב"ם) היתה לו מז שדה ממושכנת כותבין עליה פרוזבול :
כה כותבים לאיש על נכסי אשתו ולאשה על נכסי בעלה (נס נרמב"ם) מז וליתומים על נכסי אפוטרופוס :
כו ה' שלום מא' מח רי לו כפרוזבול את' מט ואם לוו בשטר את' אפי' אין קרקע לאחר מהן כותבין פרוזבול על כולם :
כז ה' שהלוו לאחר כל אחד צריך פרוזבול :
כח יתומים קטנים (י) שיש להם טלוה ביד אחרים אין צריכים פרוזבול (נסג"מ) מי שחייב לקופות הצדקה אינו משמט :

כט (נסג"מ ורי"ו ג"ו) יתומים גדולים נמ טענינן להו שמא היה לאביהם פרוזבול או שמא התנה שלא ישמיטנו בשביעית :
ל (נס נרמב"ם) אין שביעית משמטת כנפים נג אלא כמי שפה לפיך הלוה את חבירו בשביעית עצמה גובה חובו כל השנה כב"ר וכשתשקע החמה בליל ראש השנה של מוצאי שביעית אבר החוב :
לא (רמב"ן נתמו' סי' ל"ח) נד (ח) כל זמן שהוא יכול לגבות החוב כותבין פרוזבול :
לב פרוזבול המוקדם כשר נה (ס) והמאוחר פסול :
לג (סור נסס פרס"ם) נמ (י) נאמן אדם לומר פרוזבול היה לי ואבר ולא עור אלא שפותחין לו שמא פרוזבול היה לך ואבר אם אמר כן נאמן :
כנס (ני' נסס פרמ"ם) ונס לא פתחו לו כב"ד ונלא מכ"ד וחזר ואמר פרוזבול היה לי אם הוא קודם פסק דין נאמן אכל אם הוא אחר פסק דין אינו נאמן לאחר פסק דין אינו נאמן :
לר וכן אם אמר המלוה תנאי היה בינינו שלא תשמיטני שביעית הקפת חנות היא או משאר דברים שאין שביעית משמטתן נאמן נז כמגו דאי בעי אמר פרוזבול היה לי ואבר :
לה (כ"כ בע"ת סער ח"ם) הוציא פרוזבול וטען הנתבע ואמר מלוה זו שהוא תובע אחר פרוזבול זה היתה ההובע נאמן שאלו אמר פרוזבול היה לו ואבר נאמן ואע"פ שאין אנו יודעין זמן הפרוזבול שאבר :
לו (נס נרמב"ם) המחזיר חוב שקברה עליו שביעית יאמר לו המלוה משמט אני וכבר נפטרת ממני אמר לו אע"פ רצוני שתקבל יקבל ממנו ואל יאמר לו כחובי אני נותן לך אלא יאמר לו שלי הם וכמתנה אני נותן לך החזר לו חובו ולא אמר לו כן (יא) מסבב עמו ברברים עד שיאמר לו שלי הם ובמתנה נתתי לך ואם לא אמר לא יקבל ממנו נמ אלא יטול מעותיו וילך לו :
לז שטר חוב משקברה עליו שביעית ולא נכתב עליו פרוזבול נמ (יב) מוציאין שטר מהמלוה להחזירו ללוה :
לח המוכר שטר חוב להבירו ואחר כך עבר' עליו שמיטה אין הלוקח חוזר על המוכר שהלוקח פשע בעצמו שלא עשה פרוזבול ואם כבר עברה עליו שמיטה כשמכרו
פ טוענין ללוקח שהמוכר היה לו פרוזבול ואבר ואם הודה המוכר שלא היה פרוזבול אם אין

לתבוע חובו כל שנה שביעית ולא אמרו דאין שביעי' משמטת אלא בסופו אלא לפיכך אפי' מעצמו יכול לקבל מחבו אבל
ברמ"כ ס"ל דיכו' לתבוע חובו כב"ד כל שנה שביעית עד סופו כמ"ש דב"ע ס"ל הכי כללא דכל זמן שיכול לגבות חובו דהייכו ע"י
דייכים כותבין פרוזבול אלא שמפלקין עד היכן יכול לגבו' חובו וכ"כ בד"מ פסיק ל"כ ע"ש : נד והמאוחר
פסול משום דאין יכול למסור לב"ד החובו' שיכו' ב"ל עדיין וכשיאבר זמנו לגבות ע"י אפי' בחובות
שנתפייכו לו אבר כתיבת הפרוזבול אבל במוקדם מנרע כאו וכומן דכשע"ם הוא לפיכך המוקדם פסול והמאוחר כשר וכמה שכתב
הטור והמחבר בסימן מ"ג משום דשם מיסה כאו במוקדם לעריף מלקוחות מחותו זמן ומנרע כאו במאוחר וק"ל : נה
נאמן אדם לומר כו' משעם דפוקח הוא אלא שכיק היכרת ואכיל מיסורת וכודאי מסר שטרותיו לבית דין או כתבו לו פרוזבל
וב"ד נתם שכתב הטור והמחבר בסימן ס"ו ס"ח דאין אדם נאמן לומר שטר קבין היה לי כתבו בו קבי לך ולא ישעבודי
ונתבדיבו דשאני כתם דלאו בידו הוא דדילמא המוכר לא רצה לכתוב לו כן או שבעל השטר הוא אלא כאן
שמשע"ם ודאי אלו הוא וכדידיה תליא מילתא לאסור לב"ד מוכתו ומסתמא עשאו וא"כ כתבו הטור והמחבר בשקיק שאחר זה שנאמן
לומר תנאי היה כו' כמינו כו' אבל אלא מינו נאמן לפיכך דכשעת פסק דין אמרי הוא כמודה שלא היה לו פרוזבול
וכשיבא לגבותו טעמת שקר : נו כמינו דאי אמר כו' אבל כלאו מינו אינו נאמן מפני שכתבתי לפני זה :
נז אלא יטול מעותיו פי' כלוה שכא ליתנם לו וזה שפיר לו משום שי יקויר הלוה וישלם ויילך לו : נח
מוציאין שטר מהלוה אע"ר שם כתבתי דכ"ל דודאי דמי הכייר לפיך הלוה להקויר לו דה"ל השטר משכון בידו כעד דמי הכייר
אבל דמי שכר הסופר מ"ל ליתן לו דנ"כ נשתו כהשביעית דהא גוף השטר אינו שוה יותר מדמי הכייר לנייר ע"ם כלשונותיו :
ס טוענין ללוקח כו' דק"ל טוענין ליורש וללוקח כל מה שהמוכר או המורים בעצמו היה יכול
לטעון אבל בשלקחו קודם שביעית אין טוענין דמסתמא עדיין לא היה ביד המוכר פרוזבול כיון דלא הגיע
זמן השמיטה :

סח א להודיע ולא להוסיף · ע"ד שכתבאר כעור ובדברי המחב' לעילורים סי' מ"ב ע"ש : כ הרי הוא כשר

פי' ואין הלוי יכול לומר פרעתיכו ונוב' מהשבדי דעידי ישראל מפקי לקלא ואין סילוק בהיסח לשון או בת' כתבוהו כיון שהעדי יכולים לקרותו : ג שהותמין כותי' פסולים בכל הדברים כל דבר שבעשה ונתקיי' ולת בשע' כנון מקח שנתקיים מיד שכתן הלוקח דמי הכסף למוכר או שקנהו בקנין או בשוק או בכסף (פי' פרושה שקונין בו בשעת התקלת המקח ובמ"ש ר"ס ק"ן) ואין בשטר אלא לראייה בעלמא שקנהו בכסף או בקנין או בשוק, הוא מעיל שטר הבעש' בערבאו' ס"כ דאמרין עדי' וולתן ומכו' כופר ואומר מעולם לא קנהו בקנין או בכסף אמרי' דבעש"כ לא מרע' כפשי"ו לאסקיד שקר וס"ל כאלו הדבר ידוע ובעשה לפני דייני ישראל אבל דבר אלא כתקי' כ"ת ע"י שטר זה הבעש' ע"י כותי' לא קנהו אפי' בעשה בעש"כ דאמרינן להו מ"מ לא אלימא כפשי"ו דכותים לעשות גוף הקנין ע"י כתיבתן וק"ל ועל"ד סי' ס"ו וסעיף י"ז :

ד ושטרי מוכו' הטעם שנוף הלוה כשתעבד לו בני שטר מיד בכתיבת המעות : ה המעות בפניהן פי' בפני עדים בחותמ"ס בשטר אע"פ שלא ראוהו הערכאות לשטרא זו והוה דעת הרמב"ם שטר העולה בעש"כ הייבו שכל ענייבו בעשה בפני כותי' דעלמא וכן כותבין וחותמין והולבין על הערכאות לקיים תתימתן ודומה לקיום שטרות שלהו שהעדים כותבין וחותמין ומ"ה מקרי מקיימין · ומ"ה מצריך בשל סברא זו שיעידו עידי ישראל על אלו הכותים עידי השטר שהן בחזקת כשרות ונם על הערכאות דאל"כ דילמא בשל השטר זיף וכתב תתימת כותים נאמנים כלא ידיעתם והערכי קיכל שוחד לקיים אבל דעת כי"מ שהביאו מור"ם והוא דעת הרמ"ם ס"ל דשטר העולה בעש"כ הייבו שהין הכותים עידי השטר אותתין השטר עד שיבואו עם בעלי הדברים לפני העש"כ ויהיו כל הדברי' מבוררי"ם לפני הערכאות ואחר שלתברר להן כל דבר הערכאות מצויים לעדים שיתתמו ומן מקיימי' תתימתן ומ"ה לא מצריך בשל סברא זו שיעידו על עידי כותי' בחתומים שהן בחזקת כשרות כי אם לא היו כל הדברים כמו שהן כתובי' בשטר אחת לא היו בעש"כ מצויים לאתמו ואם ס"ל שיעידו על בעש"כ מ"מ דס"ל שחתימת בחזקת כשרות הן דלא מרע' בפשי"ו ומ"ה בתי' בשטר שבפניהן מכח פלוקא או סלוה המעות דשתתימת נעשה בהשטר ומ"ה ס"ל כמי דנוכח הו מתעבדים כיון דכל הדברים נעשים בערכאות קלא הית ליה כך מפורש בשטר להמדקדק בו ובמ"ש בפרישה והמקבר ומור"ם קצרו בהשתקת הדבריהם ע"ש ודו"ק :

ו ובפר שכותבין בו הערכאות פי' כרך שלהן שכותבין בו כל דבר הבא לפניהן בכהונ"ב כומיבו אחרי' כו ב"ב דלא מרע' בעש"כ לכתוב בו שקר : ז כשטר שלהם ועיין בשב"ג סי' תתקפ"ד מדין ספר הערכי שכתוב בו ארחוכן קבה שהם פלונית ושיה עליו בשבועת קולמוס ורחוכן מוסוק בשהה בד"מ ב"ב : ח דשתם ערכאות לא מקבלי שוחד כו' כבר כתבתי ממ"ש לעיל זה ובד' הבריהם מפולש בשל סברא זו (והוה דעת הרמב"ם) עם בשל סברא קתייתא (כוח הרמב"ם) הא' בחה דלא עדות על הערכאות שאינן בקבלת שוחד · הב' שאינן כותב בשטר שרחו בתי' הטעות · הג' שיהא כל דבר בעשה לפני הערכאות ומ"ש ס"ל דא"ב עדות על כשרות העדות · הד' דנוכח לפי' מתעבדי ומטעם שכתבתי לעיל זה כל לפי שכרתו ועפ"ר : ט אלא כל שבעשה בערכאות פי' כשידוע שבעשו כל הדברים לפניהן או בשערכאות כ"כ בשוף השטר שבכל בפניהן :

יג אם אין לו נכסים שיגבו כאמן · הקשה הבעש"ת דליתיתן נתנו דלא בעי מתיל לי' ותירן דאף כ"ב אלא מייירי שהיו לו נכסים אלא שאמן ומיירי בגון שהכירו בתעת' שלאתן אפילו יכול למחול ולהעמיד אוזבו כתו שתירצו הרמב"ם ופתו' קרק בי' רכתובות ותטיעם הב"י והב"ש בעופים לעיל ריש סיתן מ"ו דהאי תירוץ לא שייך אלא כשהשטר בידו אבל כשהשטר בידו של אמן לא מהבי' לאמן שיגבה תחלה עיניו אלא כשהכירו ואיבו תחת ידו לא שייך לומר כן וכן כתב ר' ירוחם סוף בתיב י"ר להריב"ש בשהכירו והוא בידו אלא מחר אין לתרץ כן ומביאו ב"י לעיל ס"ס ס"ו והוא מדברי הרמב"ם ס"כ שכתב שכשהשטר אחר שהכירו ואיבו תחת ידו לא יגבה אלא מן הלוה עצמו ולא מן האמן ולא ידעתי מאין לו זה ולא מצאתי לו שום מקור בדברי הפוסקים ז"ל ולפי מ"ש לעיל ס"ס ס"ו דאף כשהשטר בידו אין יכול למחול אלא כשהשטר בידו ולא בעין בכל עניין כאמן שהלוה אומר לו אל תגבה מן האמן אלא ממני ולפמ"ש לעיל סי' ס"ו ס"ק ל"ב ס"ק ל"ב ע"ש (ולקמן סימן פ"ו סעיף ס"ק ל"ב ס"ק ל"ב כתבתי דכאלוה שאומר שטר שכתב נופיה אינו יכול למחול ול"ב מן נורך להם שהלקו הרמב"ם ור' ירוחם בין הני לאהכרו בזה : יד ואם יש לו נכסים כו' דין זה אף שהוא מבעל החוזות והשטר שכתבו רק אמן שהוא בעל החוזות אינו אלא כשיש לו נכסים נאמן המוכר למוב בעצמו ומעל הלוקח שהרי הבעש"ת אינו מאמין לו אלא כשהשטר בידו ולא בעל החוזות

סט ג גובה מנכסי בני חורין דכל שאין עדים מתחילת עליו ליט קלט ולט ידעי לקוחו לאחרוני הלכך אין התלוי סורף מתחילתו אע"ג דקיי"ל שעבודו הוי דאוריית' אפי' בתלוה ע"פ וקי"ל מכ"ל פ"ע ועוד"ש לעיל ריש סי' נ"ט פ"ק ר"ח ופ"ק דשבועות ולט הלוריית פ"ש :

כ ופתם

ם שרלו כתיבת המעות עיין בתשו' הרשב"ם סימן ר"פ : ו פ"י סופר המלך כסר עיין בתשו' מהר"י לבית לוי סימן כ"ד : ז שעיקר הקנין עיין בתשו' רח"ם סי' ק"ם : ח פו שטרי התילות כו' עיין בשלטי גבורים פ' מי שמת (דף רל"ו ע"ב) ועיין בתשו' הרשב"ם סי' ס"ן - כתב בשמ"ע עפ"ר שכותבי שלא פיירי שכתב בו שתחל לו לעניהן ר"פ פו שטר שלא לרמיית בעלמא וכבר נתבאר דשמכי בעמ"כ שלא פיירי שנשטר זה בתוך שתחל דבוף התה לה בשטה בשטר זה וס"ל בשטר התנה בקנ"ל וכבר נ"ש דשם בשריפ לה משמע כן מדברי הר"ב (הגי"ה ר"ל לפ"ז לתה הגיה הר"ב ר"ת שתולקין שלשה בשטרי תחילות בשרים רשם בכתב בה כיב' שטרי לרמיית נם כי"ש תורו דשינו בשטר שטרי הריב"ם תולק על זה תכח קושיו' השמ"ע דשם בשטר לא פו שלשה לרמיה כו' וכדשיתה להר"ם בפ"ו בשטרי נשט"ם כתב דלא פו בשטר לרמיה ליכול לומר דרך שתו' והתול שתרתי שתלתי ס"ם שטרין וכדברינו דתוקים וכ"ע לרמיה : ם ולכן שכיב מרע - עיין בתשו' ר"י לבית לוי סי' כ"ר וכדברי שתתכר כאן ולקמן ס"ם רכ"ג תוכחים בשריב"ם ווי"ק : י שטין דרך ישרלל - והרשב"ם תולק ע"ו וס"ל דלא שכני כיון שתוייף תתוכו שלא דוקא בשטין עידי כותי' שתותין בכל מייתי נב' ועיין בשור וכ"י ולא ידעתי למה בשתים שר"ב דעתו ועיין ב"ש בסימן דברי רתב"ם בשטיף ג' :

סט ג גובה מנכסים בני חורין

דכל שאין עדים מתחילת עליו ליט קלט ולט ידעי לקוחו לאחרוני הלכך אין התלוי סורף מתחילתו אע"ג דקיי"ל שעבודו הוי דאוריית' אפי' בתלוה ע"פ וקי"ל מכ"ל פ"ע - ועוד"ש לעיל ריש סי' נ"ט פ"ק ר"ח ופ"ק דשבועות ולט הלוריית פ"ש :

כ ופתם

שקר לא תרעי כשמייהו ופ"ג ס"ה כתוב כו (ה) שרלו כתיבת המעות תלא שתלו שומכין שרלו כודתי ° (הרא"ש פ"ק דבייסין וסור) ואין תלוק בין תתוס עליו ע"א כותי תלו שנים ° (ג"י כשם הרשב"ם) כל שנעשה לפני השופט תלכ"ע שם כתב סופר התמוכה תפי השופט תלא כפני השופט תיכו כלום ° (סור ותתר"ם פרשו' סי' נ"ג) תיכו כתקום ש"ם דינא דתלכות לכשיר שטר הנעשה (ו) ע"י סופר המלך כשר ° (סור כשם הרתב"ן) :

° (שם הרתב"ם) י אבל שטרי מתנות כגון שרי נתונה לך (ו) שעיקר הקניין נעשה ע"י השטר והם חתומים בו וכן שטרי הוראות שפלוני הורה לפלוני יא שהוא יב חייב לו יג ופשרות שהם נשרים שלהם ° (סור) יד (ח) (או שטרי מתילות) אע"פ שיש בהם כל הדברים שמנינו ° (סור) סו (ונתחרו לפני עידי ישרלל) הרי הם כתרם :

הנס ° (הרשב"ם והר"ן פ"ק דגטין ורי"ף סי' קמ"ג) וי"ל דשטרי הידות כשטרי הלוות וכן שטרי מתילות כשרי כערכאו' ° (שם) וכן מתנה הנכתבי בקנין או בתוקה רק שהוה בערכאות דכל השטר תיכו תלא רתייה בעלמא כשר תה שנעשה לפניהן ° (סו' ס"ם רכ"ג כשם הרמ"ם) סז (ס) ולכן ס"ת שנעשה לוותה לפני ערכאות של כותים קיים כל תה שניה וכתו שיתכתר לקתן סימן רכ"ג סעיף ל"ב ° (סור ס"ד כשם הרמ"ם) וכל תקוס שתשפ' התלך לכתוב כל הדברים בערכאות כל השטרות הפסוין לפניהם כשרים תפי' שטרי מתנו תכח דינא דתלכות' וכ"ם בתקוס שכבר נהגו להכשיר כשרים ° (ריב"ם סי' תכ"ג וכע"ת כשם הרמ"ם והם' פכ"ו תה תלוה) וע"ל סי' שם"ט בדין דינא דתלכות' וכל שטר שתכשירין תשום דינא דתלכות' תא לא נכתב כ הנון לפני דיניהם תף ע"פ שנכתב כהנון לפי דינהו פסול דלא נכשיר יותר תשם ° (תשרי"ק סוף קפ"ח) יז וכן להיפך תם פסול לפי דיניהו וכשר לפי דיניהן ° (תשו' הרא"ש כלל י"ח) וי"ת כוס :

כ ° (שם הרתב"ם) אם לא ירעו רייני ישראל לקרות שטר זה הנעשה בערכאות של כותים ניתנו לשני כותים זה שלא בפני זה וקורים אותו שנמצא כל אחד כשפיח לפי תומו וגובה בו מבני חורין שטר שעידיו כותים שפטרו הלוה ליר המלוה או המוכר ליר הלוקח בפני שני ערים מישראל אע"פ שאינו עשוי בערכאות של כותים ואין בו כל הדברים שמנינו י"ת ה"ז גובה מבני חורים י"ם והוא שיהיו הערים שפטר בפניהם יודעי לקרותו וקראוהו כשפטרו בפניהם ° (הרא"ש) ויהיה כתיקון שטר ישראל שאינו יכול להוסיף ולא להסיף ולא לגרוע ° (סור פ"ו כשם הרמ"ם) ויש מי שאומר דה"מ ששטות הערים החתומים בו מוכהקים בכותים כ (י) שאין דרך ישראל לקרות באותן שטות כ"ש או בטקום שאין ישראל רגילים לחתום בשטרות כלל :

הנס ° (תשו' רתב"ן פ"ת ותשו' רשב"ם סי' תתקפ"ו) שטר העשוי בערכאות כ כ והלוה כופר בו כתן הסופד להעיד שהוא כתבו שטר כ העשוי לפני כותים והלוה בעלמו תוסיף תא ש"ת שיכו יודע לקרות שהוא כתוב בו דברי נתר בדעתו להתחייב ולכן תתם עלמו ובודתי קרתוהו לפניו ותתין לקורת הסוה ° (תשו' רשב"ם סי' תתקפ"ו) :

סט דין הוציא עליו כתב ידו ובו ו סעיפים :

א הוציא עליו כתב ידו שהוא חייב לו ג (ג) גובה מנכסים בני חורין בין שכתב

פלוקין דינן תותן ופוסלין ואפ"ו כפי תלוקו' תכמ"כן וכ"תוסיפן כו' : יה ס"ו נוכח כו' דס"ל דלא נרע תכשע' התשע' תו תהודה לפני ע"ד התיר' ישרלל כלא שטר כלל ות"ה כתב דתיכו נוכח תלא תכ"ע דשטר שנתם לפני עידי ישרלל תא"נ דלית ע"ד ישרלל תתותין כו גוכה תפי' תתשעבדי וכת"ם כשור והתתכר כס"ם ס"ת וכס"ם ס"ם כ"ה וכס"ם ס"ם כה שנוף השטר והעדי' התתותי' בו כן כותים נרע טפי תכל תקוס כו' ליה כתי דין שטר לענין שתיכו יכול לומר פרעתי כל זתן שהשטר בידו ופ"ר : יט וכוה שיהיו העדים כו' עם"ר שם כתבתי דהר"ת שם כתב דנשם בשטר הנעשה בערכאות בתיכן שלא יהה רשאי להודיע ושיהה תוכזר תעכשיו כשטר תפרוע ושלדעת הרמ"כם יש להסתפק כזה תם נרוך תו לא ע"ש : כ שטין דרך ישרלל לקרות כו' דתל"ל בפלוקין ליה תשום גזירה שתא יכתו לסתוך פשט לקרת תלו כותי' בפתותים לזוד בדקותם שתכשירים שטר זה ולא יעלו על דעת שהיו כאן עידי תסירם ישרלל תשא"כ כשידוע שהן שתו' שכותים לא יכתו לתטעי לסתוך עלייהו לזוד : כה תו בתקום שטין ישרלל רגילים לתתוס כו' דתו כתי לא יכתו לטעו' לסתוך תהני התתותים דהא ידעו דלתו ישרלל כיכתו תדקתתו כשטרות : כו והלוה כופר כו' עיין כרש"ל דכתב דכשטר הזקוק כפרן ע"י ספר הערכי כתו ע"י עדים ד"ת סז תכיתו : כז הגטו לפני כותים כו' פ"ו סטינן ערכאות וכן כתב כד"ת כסד"ה - והטעם כתבתי סם כהג"ה ונם כתבתיהו כסמ"ע לעיל כסימן מ"ה סעיף נ' סשם כתב

סט ג גובה מנכסי בני חורין דכל שטרי הלוה שכתב לו ואפי' שטרי מתנות כו' וה"ה שטרי מכר כשנקנין כשטר כגון שכתב לו שדי מכורה לך תלא תשום דתין השדו' נקנין כשטר לתו' כ"ת כשנמכר תפני רעתה כמ"ש הטור והמשכר כס קל"ת מ"ה לא כתב כו שטר מכר ופ"ר : יח שטום תייב לו כפרישה וכבנד"מ כתבתי הטעם' כיון דתינו תשעבד כ"ת כשתרו תתם עדי לברת"ם תו כבודה לפניהן בהודתה נאורה לברת"כם (וכת"ה כס' פ"ת) לא תלים כתייהו לגירופו לפיעבוד כוה להגמר על ידה תף שתמר תתם עדי ול"ד לבודתה שהעם לפני' דתת שטר רתו יניד יב תייב לו לדקדק לכתוב כודה שהוא תייב לו דתו נוף שפיעבוד כשהה פ"י כותים וכמ"ם הוא דלא תכני כה הודתה שנפרע ממנו תכני כיון שתין כשהה ע"י כותי' תעשה כ"ת פ"ק ר"ח כשטר תתי' כשתכר ולא בעלמא ות"ה כשתי' כתב שטר תפ"ל שכתב ברת"כ שהטור ועת"ה כשתוך על הנ"ה תור"ם שכתבו : יג פשרות כו' תע"ג דשטרה נרייכ קנין וקנו תי"ו לקיים השטרה ת"ת כיון דשטרה כשטה ע"י ופשרה קרוי' דין וחן פסולין לדון דין וגם תפי' כלא שטר השטרה שכשטה ע"י פסול וכן תשתע ל"ו הטו והתתכר ועפ"ר יד תו שטרי מתילות עפ"ר שכתבתי שלא תיירי שכת' כו שתחל לו לפניהן דת"כ לא תוי השטר שלא לרתייה בעלמא וכבר כתבתי דתכני כשרכאות שלא תיירי שכשטר זה כשוב שתחל לו דנוף התילה נעשה כשטר זה וה"ל כשטר תתנה ולפ"ו ג"ל דתיירי שכישראל כות' ושות' התילה בשרכאות והשרכאות תקיימין לותו ותע"פ שתין תתימתו תלך עלמו כיבר וק"ל : טו ותטרו לפני עידי ישרלל כו' הטעם' דנוכרי דלמ' לתו לתסת לתתיתם כותי' שכשטר לתוד כלא עידי תסיים ד"ישרלל : טו ולכן תכ"מ שטעם כו' הטעם' דשכרי שכ"ת כשתוכין וכתטרי' דמי והשטר תינו תלא לרתי' בעלמא : יז וכן להיפך תם פסול לפי דיניהו כו' ל"ל השטר שתין דינן של תלכי' תלא להכשיר שטרותיהן ולהתיון לסופר שלהן תכל לת כדרכי ההקנא' שתף הכותי' בתקומו' ברכ' כדיני

סט ג גובה מנכסי בני חורין דכל שאין עדים תתומים עליו ליט קלט ולט ידעי לקוחות לאחרוני

הלכך אין המלוה טורח ממשכנו' ע"ג דקי"ל שיעבודי' דאורייתא' אפי' במלוה ע"פ וק"ל: כ דמ"מ תתם שמא ברשם המלוה משמע דאף ללא טענן הוא כן אלא טענינן ליה הכי והטעם משום דספמי' מוקיקין אותו לכך כנון שתתם הוא ואתר על שטר ואין אותו אתר לפניהו שיעיד על חתימתו ונם אין כאן מי שמכיר חתימתו אלא ז' העד ועוד אתר אחי מוקיקין לזה שיכתו' חתימתו אתי' המלוה לפני עדים ומשלימו כך"ד וכמ"ש הטור והמחבר לעיל סי' מ"ו סי"ג ס"ק ס"ו וכע"ש כתו' וז"ל דשמ' * חתם הוא שמו ככדי הרי' המלוה כו' וכ"כ כמ"ש וק"ל: ג ואינו נאתן לומר לפלוני קבלתי ממך ואינו נאתן לומר לא ליתי מעולם אלא להפטות או אלא להפטיר כוונתי בשעתו אלא כ"ש בשטרות ס"ס ואלא ע"פ כתיבת ידו וכמ"ש הטור והמחבר סי' פ"ח סי"ו ע"ש

ד תעיד על כתפה עדים כו' ואינו נוהג כו מחשבתי ונם נאתן לומר פרעתי כשאין נאתנו' דכל אלא תתימי עדים ליתי אלא ואפי פורע ואינו חושש להפיק שטר כזה כיון שהלוהו וכמ"ש בסעי' שתח"ו: ה ולא מן הלקוחות אלא מי' אפי' אם הלוה מודה אלא פרעו משום דלית ליה קלא ונם חייבי לקבוני וכמ"ש הטור והמחבר לקמן בסעיף ע"ח: ו ואינו יכול לומר פרעתי כו' וכן פסק מור"ם ז"ל ועיין בהגה"מ: ז ואם שכתב אני פלוני הבא על החתום מורה שאני חייב לפלוני מנה (כ) ואתם למטה בין שכתוב בכתב יד אחר והוא אתם למטה והוא הדין אם לא אתם למטה אלא כתב אני פלוני בן פלוני חייב לך מנה אלא שבזה יש חילוק כשאתם למטה אפילו כל העליון כתב יד אחר גוכה אבל כשאתם שמו למעלה צרי' שיהא הכל בכתיבת ידו ד (ג) דשמא אתם שמו בראש המגלה ומצאו אחר וכתב תחתיו אבל כשהכל הוא כתב ידו ליכא למיחש לזיופא (ד) אפי' לא כתב שמו אלא שכתב אני חייב לפלוני כך וכך כיון שהוא כתב ידו חייב לפיכך הפיתקאות שהשותפים מוציאים זה על זה הואיל והוא כתב ידם אפי' אין בו אתימה כלל אלא קבלתי ביום פלוני כך וכך גובים בו מבני

חורין ג ואינו נאתן לומר לא היו דברים מעולם:

הגה ה (כפקי מהרו"י סי' ל"ג) (ה) אפילו כתב לו בכתב ידו אתימת ידי דלאתטו ד תעיד עלי כמאה עדים אפ"ה לא הוי רק כשטר בתיבת יד:

ב אפי' נתקיים בבית דין שהו' כתב ידו אין לו אלא דין מלוה על פה בעדים ואינו גובה מן היורשין ה (ו) ולא מן הלקוחות אלא ממנו אם הורה שלא פרע (ז) אבל אם טוען פרעתי נאמן ונשבע היסת ונפטר ואינו יכול לומר שטרך בידי מאי בעי שאינו חושש להניחו בידו כיון שאינו שטר גמור הגה ה (טור בשם הרמ"ה והרו"ה שנפסר המאו"פוק פ"ב והרשב"ם והרא"ד נר"ן פ"ב דכתובות והריטב"א) ו (ח) וי"ל דאינו יכול לומר פרעתי על כתיבת ידו ואין לדין כזה אלא מה שיניו רואות: (ריב"ם סי' תפ"ד) ואם

עצמו לאתום כך או אתטעצמו על עניו אתר בכדי אלא לשם תוב וכיון מ"ם הנאתן אמ"ו ז"ל או כיוצא ב"ב כמ"ש הסמ"ע ואם בכדי ר"ל לאפוקי לשם אתום וכדאתטיים בע"ם בהגה - ע"ם: ח אפילו לא כתב אתו אלא שכתב אבי מייב לפלוני כו' ומיהו כשטוען אלא כתבו אלא לטופס בעלמא כתב הריטב"א בשם רבו כשם הרשב"ם ובעל העיטור דבאתן אף דשתים בע"ם ואפילו כן כיון שנתבו ככך ע"ם ומיהו נ"י ודלא כהרמב"ן ובהב"ח בתו' דף"ם בד"ה דאף הרמב"ן

מודם כוה דבאתן בתבו דפרעתי דשם אפילו בכתיבת ידו באתן אף להרמב"ן בשעיף ג' לומר באתום ובשם"ב בתבו דפרעתי ולא לאתר הרמב"ן אלא בשטוען בפ"י זה שכתתי אין כו בת לתיובתי אתינו אלא בשרם וכשאתק ולא בהריטב"א כו' עכ"ל - ולבאורה דעת הרמב"ם בתו' דלקמן ס"ק ט"ו אינו כן ואפשר לומר דיש חילוק בין שוטן לטופס בשכתתי ובין שוטן להתעסק בשכתתי אך בד"מ כתב על דברי הריטב"א והרשב"ם בתו' אתו' דהרמב"ן - ונם בשאו' בכתב אינו אלא מנהג פשוט דבני הרמב"ן שנתעסק בשכתתי יד כל כלל דיינו לנאתני ובן כראה מדברי הטור והמחבר וכן משמע בהרי"ף סוף פרק קי"ם ובשאר אתרונים - ואפ שבניו של המלוה תאתנה דלקמן סעי' ב' אינה רואיה דשם היתה בתיבת האתו' אינו כאן אלא בשכתב יד שים בו בתו' בת ידו לפילו אין בו הוכרת שתו' כלל מ"ו לטעון לטופס בעלמא משפרתינו לך - ות"ת בלשע"ר דשם הרמב"ן לא שאתר אלא מדינא ול"ש לטעון לשנות את עצמו בכת"י לפילו אלא הוכרת שתו' אבל אם אין תתייבי עצמן ככך כמו בפילוש' שתשולם אין שם מוכיח על תניהו כתב אלא הוכרת שתו' אלא בשנתפיים וכמ"ש ס"ב לפיטוש דיכול לטעון לטופס כתבתי לך לפילו יש בו בתו' - וגם בלאו הכי הא דשם בריטב"א ולפיי הרמב"ן מהניא דנאתן וגם יש עוד לדחות דהכא בנאתן תייבי בהוכרת שתו' וכמ"ש הר"ן פרק המגרש וכן כראה בעל הר"ן שם דכתי' אלא הוכרת שתו' לא מהני אלא בשכתב וז"ל וים לדחות ולומר דנאתן שבני דכיון שהוא שתו' ברוך לכתוב שתו' הא מיכא שתם ידו ואפילו לא שם שכתב תשתו' ואילך כיון שהכל בכתיבה אחת אלא אתתתי כלל אלא אלא מקצר ס"ב כתב ידו אלא ס"ל ובם בשטר"ם כתב ידו מיכא ש"ד כתב יהו בתו'

יג ואם כתב כן בתמכות כו' ◎עיין בהגר"מ סס כתבתי דכ"ל ☜ דאף אם לא כתב כן שיהא נתחן בלא שבועה אף ס"ס דינו שבועל בלא שבועה כדין בתמכו' בתלוה ע"פ בעדים וכמ"ש המחבר לקמן כר"ס ע"ג ע"פ שכתבתי תלתא בטעמא. ◎עוד כתבתי בהגר"מ דאם לא כתב כן שיהא נתחן בתלוה אבל כתב כן שלא יהא נתחן אלא בתלוה בעדים ואף"כ טוען שפרעו לו אינו נאמן כשבא שלא בפרע ובוטל ולדעת הי"ח שכת' מור"ס לפני זה דס"ל דבכל כת' ידו אף שלא כתב כן שוה דכר אף"פ אין תלוה נתחן לומר פרעתי כמנו דמזוי להמלוה בשכת' כן שלא יהא נתחן דיולנו בתלוי, בלא שבועה וכן הדין לכ"פ בשכתב כן בשטר בעדי, וכמ"ש לקמן סי' ע"ג ס"ע וד"ק: יד נתחן בטענת היסת דאף בשכת' ידו, בשטר ובמקום שנהגו בשוק שלא לכתוב ידו ואינו יכול לקיימו זולתו ויהא נתחן לומ' פרעתי כמנו דמזוי, הוא בשטר עם הנתחנו, שכן וכ"כ הטור ס"ס: טו אינו נתחן לומר פרעתי ואף"ב דהיכו יכול לקיימו זולתו ויהא נתחן לומ' פרעתי כמנו דמזוי, כו' דכל ס"ם עדי' על הענין אינו מניח שטר כזה כיד המלוה לאחר שפרעו: טו פנקס שחתמו עליו בעלי הדבר כו' ס"ס נתחן תשובה הארוכה (בדף קל"ב ע"ב) שכת' ז"ל דאם אינה דפרעו לא היה לו להניח הפנקס בידו דהרי הוא כשט' מאת' שחתמו עליו וגם שחתימו על ע' עמהם לראייה ולכרר על עסקינן ועדיף משטר כי השטר הוא בלב שבעשה על עיקר תשלום העסק והפנקס הוא פרטי לכרר על ענין העסק דכר יום ביומו כו' ולא כמ"ש בעש"ם דהיכו דנתחן לומר פרעתי מטום דהעד * הוא כמו שלים כיניהן וה"ל כאלו השטר יוצא מיד השלים עכ"ל כי טעם זה ל"ת שם שלא כמ"ש ודו"ק: יז אינו מעכבין לפסוק שטות פרוע ואפי' כתב בשטר נתחנות שתם לא מסכי הנתחנות לנכי

טו פנקס שחתמו עליו בעלי הדבר והחתימו עד א' עמהם (כג) אינו נאמן לומר שהפנקס ביד חבירו:

ה הוציא כתב יד הלוה על יורשיו אע"פ שמודים שהוא כתב יד אביהם יג (כד) אנו טוענין להם שהוא פרוע ופטורים.

יג (יג) ואם (יד) כתוב בו (טו) נאמנות אם נתקיים, התימתו אינו נאמן לומר פרעתי שאילו פרעו לא היה מניחו בידו כיון שיש בו נאמנות ואם לא נתקיימה התימתו ונתן פרעתי יד נאמן בשבועת היסת (ועיין לקמן סי' קכ"ו סעיף י"ב ויו"ד סס כאן לומר טעיתי במנו דפרעתי):

ג ◎(ר"י ס"ו ח"ן ובעל העיטור דף ס"ג ע"ג ס"ס) כתב ידו שהחתים עדים אחר חתימתו לא לקיים החתימה אלא לקיי' העניין

ד ◎(תשו' הרמ"ם כללי ס"ו סי' ו' ע"ס) טו (כה) פנקס שחתמו עליו בעלי הדבר והחתימו עד א' עמהם (כו) אינו נאמן לומר פרעתי כל זמן שהפנקס ביד חבירו:

כתב יד אביהם יג (כד) אנו טוענין להם שהוא פרוע ופטורים.

נגם כסי"ע ס"ב כ"כ סמור מלא רסם כשבע המלוה מסס"ח מלא נפרע ונוטל וכמן נכתב"י נפסר היורם עכ"ל סמ"ע וכן הוא בתשו"הכר"ח בתשובת מיי' לסמר מסמפיים סי' ע"ה ומביאו ב"י בס"ם בקנרא וכן מסמע בסור סעיף י' דלמחנות סחס לף ככת"י לא מסבי כנר יורמי' שכתב ומס כתב כן לאמנות שהמיכו עליו ועל יורמיו כו': כה ופטורים אף משבועת היורשים - דמין היורשים צריכים ליסבע מלא ליטול נשטר בשבועה מלא אקרנו מבא מסמר זה פרוש מנל לסמר פטורי' אף משבועת היסת בשטועבי' שתא מנל כשטועבי' נרי סמר' צריכי' ליסבע כדלקמן סי' ע"ה סעי' ס"ג ועיין ר"ן ע"ש ס"ם ועיין בתשו' הכר"ר יוסף מרמבי סי' ע"ב - מנל מהרימ"ו כו' עיין נשמ"ע ס"ק י"ם: כו ומס פוס קוץ מזמן כו' פוליל ומורי' שכוס מכס יד מניהם כו' דין זס נל"ע אף אנס הסור ונע"ם כתב כן כי סה נכך מס מודים שכוס כ"י מניהן מ"ס מלו סיס מניהן קיים וסיס מודה שכוס כמ' ידו אף על פי שהיס בתוך זמנו סיס בתנן לסעון פרוע בתנו דאינו כמ' ידי ס"כ נסעון ליתני דילמא פרע מניהן דקמ"ל דאניהן לא סיס נאמן מלא משו שטניהן ליתני וכתו מטעלית לקמן סי' רנ"ז מיהו כהולה בתלוי לו מת כגירוש לק"מ דאניהן נוסיף אלו סוס קיים וסיס פוען פרעתי לא סיס כאחן שטרי כסר סורס אלא פרע או נתנה על אלא פרע ולא סיס יכול לסעון אלא פרעתי אחר שטוריתי או אחר שנתנדה וזס לא שייך כנוס בתלוי או מת נגדוניו אבל נכמ"י שכוס בתוך זמנו ומעולם לא סודה אלא פרע קניף - ונראה דסטור לטעמים אויל דס"ל לקמן סימן ק"מ ס"ו דלא מעניגן ליתני נאמנו שטניהן סיס יכול לסעון נאמנו משום דמילתא דלא שכיחי לא מעני' ליתני וכן י"ל דס"ל לנשמ"ת ופ"כ קשה על המחבר שכתי' לקמן סי' ק"מ סעי' ג' נבי נאמנו כ' דעות וכאן שהם לנאחרי כדברי כעס"ת ושור (ונם נב"י וד"מ לא מניאו כאן שום חולק) ומפשר ס"ל דמוקה דאין אדם פורע תוך זמנו נרע שפי מחילתא דלא שכיחי ומפי' חאן דפליג נחילתא דלא שכיחי מודה דלא שכיחי ליתני דילמא פרע מניהן כיון דמוקה אין אדם פורע תוך זמנו - אבל נשאת כלשון"ר דאאן דפליג שהם פליג נחי שכא וכמ"ש לקמן סי' ע"ח סעיף נ' על דברי הר"ב ס"ם דמ"ל דקוסס דחילתא דאוקה נרע שפי מחילתא דלא שכיחי כדאוכא נכאם רוכאי ואדע דשם מיהו נוסיף היה יכול לסעון נאמנו שפי כשר מקוים ופרעתי תוך זמנו לא היה יכול לסעון אפי' הוא נעצמו אפי' נשלוחם ע"פ כשים עדים בקניעות הזמן וכדלקמן סימן ע"ח מ"ת כלשון"ר שטעמא דאאן דפליג שהם הוא משום דס"ל דלעולם שעניגן ליתני כל אם שניה יכול אניהן לסעון ולעולם אנו חוששי' כאלו אניהן קיים לפניהו ומוען כך אנו יכולים לומר שעמה פרעתי תוך זמנו וכן משמע לפרש"י מדברי הרמב"ן נספר המלחמות ע' המוכר את שניות וע' הנוחל קמא ע"ם נשם שכתב שנשמועי' כלם נשניהו דשעני' לשו ר"י ויש"י דאחי שעין שנוחען כו' ע"ש וכן כלשון"ר עיקר: כו אם שטרם שחייב ונום נחולו שכוס אינו עדיין אם נאנא כחוב שנפקשו שכוס חייב לו אם נדוחו כו' לשון רשב"ן נשם נשל התרומות - ופירש נשנרא שניית ר"ל דנפקשו אפילו אחר זמנו הוי כחייב מודם כו' ועריף מכאב זנו ע"ם וכן פי' נתשובת מני"ם מ"כ מי' ע"ר ע"ם ולפי עניות דעתי נראם שפתחיל ליה קאי שכחב נפקשו שאותו כתב זה עדיין חייב לו אם לא שיוף פנקשו אחכם ירו כמ"ם הרמב"ם נתשו' להרי"ונחיגאו כ"י וכ"ם ש"ם ק' ומשמע ס"ם דאך דילמא דפנקשו לא אחנ נעצמו"ת ולרבינו שעצמו"ת נשטר י"נ ור"ר לא כתב אלא נ' דרכים ואם אינם אלא ג' ר' אלא ודאי כדפי' זה"ק: כח ואם אין מודים כו' אע"פ שכוס אוחן זמנו כו' כתב משם ע"ז ל"ל לכאורה נראה דקדק וכתב אע"פ שכוס אוחן זמנו דס"ל דדוקא נכמ"ש לעיל נלא רצה לסחזיק נסכמ"ש נשלחן ערוך אלא ודאי כיון שהמלוה אינו יכול לכופו לפרוע אלא נזמנו אם נאמר שכוס אוחן זמנו

כה פטורים אף בלא שבועה עפ"ר מ"ש כתבתי דאפי' אם יודע בלא נשבע אחיכין אפ"ה הן פטורין כיון דלא היה מייב להכיחן ממון ודאי ואיכא למימר אם היה היה נשבע דלא עדיף מיורע שבועת ודכפה דין מבל כת"י דאכיחן דנפק עליהן דאף דאכיחן עכ"פ היה מייב ליפטע היסת שפרע אף פ"ם פיורים בלא שבועה וכ"ל : סע"פ עיין בעור שם"ם וכתב כם"ם וה"ל כתב לו בכתב ידו ונתנו לו בפני עדי' וחו סט"ם גמו' ונוב' ממשעבדי מסע' מפיר' דקי"ל פידיחם"ר כרתי כו' ונרע' דר"ל שכתבו לו בל' קחתיתי מסה מפייב לו ומסרו לו בפני עדים דמכתיכת ידו כוח לגבי כל פסי' והמכתר ומור"ם קנדו ולא כתבוהו כאן דמכתו אח"ם בם"ם ת' וכם"ם ס"ג ע"ם ואף דאין מביכים עכין ג' מחם ס"ל דאין לחלק בלא לעולם עדים מפקי קלא ונם יש בכרא דב"ם הוא כוחל והוא כת"י וכם"ם ת' כתב בעור והמכתר' יש נהוגי' מנרכו' ש'אחר לעדי' שמסרו בפניהן פתמו והעידו שנמסר בפניהן ועמ"ם שם :

ע ג אסור להלוות בלא עדים כו' כן הוא בגמרא דעובר אלאכי עובר עור לא יתן מכשול ואז נ"ב לא יבא לידי גנרם קלנה לעצמות"ם ים לפסוק שמחמת טרדות למודו יפכחנו ויסבא שלינו מייב וינרם לעצמו קלנה וכ"ל ועפ"ר מ"ש עיד מוס : נ אח"כ הלואו על המשכון דאז לא שיי' כים בני עשתי כ"כ הת"ח ומ"ש דלית ליה מסוס כפירה דהמלוה יפה נאמן בשבוע עד כדי דמי המשכון ונם אין קלנה מהברות כיון דהמשכון בידו יאמינו לו שודאי פלוגו : ד שמוכח יות' מסוס דכלוותה על המשכון אכתי יש בקל' קלת בשבן מלוקין כאה פלוגו עליו מפ"כ כשהלוה בשטר דכבל רוצין בסך שכתוב בו וידעינן כרור שקייב לו והפרעון הוא שעבוד נרוע דא"כ שטרו בידו מאי בעי וק"ל : ס נאחן לומר בו' פרעתיך היינו דוקא לאחר זמן שקבע להלוואתו אבל תוך זמנו אינו נאמן וכמ"ש המחבר לעיל סי' ל"ט ס"ם ס"ע"ם ו דבל קנין לכתיבה עומד אף בשטר מע"י קנין דהא כותבין שטר קנין אפי' זמן מרוב אחר הפלוגה וכמ"ש הטור והמחבר בסי' ל"ט ס"ג ולא היה לו לפרוע עד"ם אין לו בשטר אז סובר וק"ל : ז מאלת לי בו' ע"ל סי' ס"ב סי"ג :

ס שטרך

ע ג ואפי' לאח"ם . דאמאח' לא יכאור אף"ה יש לאוש שמחמת טרדת למודו יאבח : כ מסובח יותר .

לפי שנוכ שכוא בהלוקה כן כתב הסמ"ע ולע"ז משמע דס"ה כתב יר אבל מהרש"ם סיימן כ"ג כתב דדוקא שטר אבל לא כתב יר ועיין סם : ג ונורם קלנה לעצמו . שהבריות יקלנוהו ממחת שתובע לחבירו מה שלוה מייב לו : ד ויש מולקים . והעיקר כשבנה הרמב"ן וכן הוא דעת רוב הפוסקים וכמעט כולם וכתב בספרי וכן כאב מה"ר יעקב מרלני שכתבו"ן ול"ל מוך שפר ג' עיין סם וכן משמע בכתי' דוכתי וכן מדברי הפוסקים והטור . וכן לעיל סי' ל"ט סעיף ג' וריש סימן כ"ג ולקמן סימן ע"ם פ"ר בהג"ה וכן מדברי הרמב"ם והטור לקמן סימן פ"ו סל"ח ומוך כם' מגורות מוכר דף ס' ע"ד ומע"ג שפסק כן מהום ולא ידע מלן ניכו בית מולקים ומיהמיתי' דברי רמב"ים מהדוכות שהביא כר"ת וגם דעת הרמב"ן בהר"ן פ"ב דכתובו' נרמה להביא כן וכן כתב בתשו' אשר"ם כהן שפר שבי סי' פ"ר בשם הרמב"ן עיין שם וכן הכאתי לקמן סימן פ"ח סעי' כ"ג ס"ק כ"ט שכן כתב הריב"ם סי' תע"ד בשם מכתי אנרפתים מ"ת לענין דינא העיקר כשבנה הרמשבה וכמ"ם בשפרי ע"ם וגם הרמב"ן נוסיף כת' בפ' גם פסוק, גבי כי כתביתו שטרי מקניית' ו"ל וש"ת דקניו בלא שטר מורף מן המוטעבדי' ומכלן מוכח מהמברי' לוח עור שפינו יכול לוח פרעתי כשם"ל ולא חלק על זה : ה ועל"ל סי' ל"ט ס"ם דכאמן לוח פרעתי לכ"ע הפאני שהם שמוחין מחרי דקניהו כן מבואר כפ"ם עם ע"ם : ו אחר פרעתיך כו' בספרי הפרכתי בזה והעליתי דהעיקר כדעת ר"ם והרי"ף והסור ורמב"ן סי' מ"ב נ"ל דלא קוסק כפרן וכהך דבם"ם ע"פ טבועת הדיינים וכוכחתי שם שכן נ"ב דעת הרמ"ם (והש"ת כתב וז"ל וכ"ש רביהו הסור בשם בס"ע סעיף י"ח על שמך מ"ם כפן דעת"ם והרי"ף והרמב"ם הפכיהו דא"כ לנבר דאפילו הכחי שהוא לא הוסק כפרן ודלא כמ"ם הרא"ם בפרק ג' דשבועת דא"ל דאם הכחי שהוא הוסק כפרן וחביבו כ"ע דלחא עכ"ל ולא דק דהרי הסור גופי' כתב לקמן סי' ק"מ ס"ב כדברי הרא"ם ע' ג"ע והרא"ם ג"כ הא כתב הך דלקמן סי' ע"ם בשם כע"ב הכא מכאן ודאי דע"ם והרא"ם ודוק דדוקא בשטר מתרי' הכי כיון דשוקה מכח שטר קמתיא וכדעת הרשב"א ע' ג"ב ולהכי בשטר שם ולא בשם ג"ב מדע"ם בהב"ח בשם ג"ב ומכן כרשם בם"ע שעם מרא"שקו"ל ולע"ד ח"ם הוא כרור) וכן עיקר כדעת ברמב"ם וכמו שכבין הסוך מרדכיו וכמו שהוכחתי בספרי שם ולא כם"ת ויש ליישב דעת הרמב"ם ודו"ק

פרעתיך בפני פלוני ופלוני אומרים ללוה הביאום והפטר
ס (כ' לדעת הרמב"ם) מ (ד) סגרין לכרר דבריו לא באו
ואפילו באו ס והכחישוהו ואמרו לא היו דברי מעולם ישבע
היסת ויפטור ס (כ"פ בה' טרק הנית) ואם אומר שהזמינו לקרי'
כשפרעו אם הכחישוהו חייב לשלם:

כנס ס (עיין ס"קו') ויש מ"מ ר' דאין מילוק בין המיכר
לו לא וכל שכאלו עדים והכחישוהו חייב לשלם אלא שאין
צריך לכרר דבריו ואם לא יוכל להכיח העדים לית לן בפס
וע"ל ר"ס ע"ס:

ג ס (כל הסעיף הוא דברי הרמב"ם פט"ו מה' מלוה) יח (מ) אמר
לו אל תפרעני אלא בערים (מ) בין שאמר לו בשעת
הלואה יג בין שאמר לו אחר שהלוהו צריך לפרעו בערים
(י) ואם אמר שפרעו שלא בערים יג (יא)
ס (סיר ומוס מהרמ"ס) (יב) והמלוה גובה ממנו בלא שבועה
טען ואמר כן עשיתי ופרעתיך (יג) בפני פלוני ופלוני
והלכו למדינ'הים או מתו הרי זה (יד) נאמן ונשבע שבועת
היסת

אומרים ללוה הביאום והפטר
(ד) סגרין לכרר דבריו לא באו
ואפילו באו והכחישוהו ואמרו לא היו דברי מעולם ישבע
היסת ויפטור (כ"פ בה' טרק הנית) ואם אומר שהזמינו לקרי'
כשפרעו אם הכחישוהו חייב לשלם:

כנס (עיין ס"קו') ויש מ"מ ר' דאין מילוק בין המיכר
לו לא וכל שכאלו עדים והכחישוהו חייב לשלם אלא שאין
צריך לכרר דבריו ואם לא יוכל להכיח העדים לית לן בפס
וע"ל ר"ס ע"ס:

ג (כל הסעיף הוא דברי הרמב"ם פט"ו מה' מלוה) יח (מ) אמר
לו אל תפרעני אלא בערים (מ) בין שאמר לו בשעת
הלואה יג בין שאמר לו אחר שהלוהו צריך לפרעו בערים
(י) ואם אמר שפרעו שלא בערים יג (יא)
ס (סיר ומוס מהרמ"ס) (יב) והמלוה גובה ממנו בלא שבועה
טען ואמר כן עשיתי ופרעתיך (יג) בפני פלוני ופלוני
והלכו למדינ'הים או מתו הרי זה (יד) נאמן ונשבע שבועת
היסת

ם צריך לכרר דברי הרמב"ם לא כתב כלל ומלא ז"ל מומרים
הניחם ותפטר מהו או הלכו למדינת הים יש"כ היסת שפרעו צריך
הנו מצריכין להכיחם מלא לכרר דבריו לכפטר לף מהכחופה
שהלוה לפכ"ו בעדים ס"ל. הר' מלא כתב
פתם צריך לכרר דבריו מלא
כתב כלל וה מלא ז"ל מומרים
הניחם ותפטר מהו או הלכו למדינת הים יש"כ היסת שפרעו
הנו מצריכין להכיחם מלא לכרר דבריו לכפטר לף מהכחופה
שהלוה לפכ"ו בעדים ס"ל. הר' מלא כתב

פרעתיך בפני פלוני ופלוני אומרים ללוה הביאום והפטר
ס (כ' לדעת הרמב"ם) מ (ד) סגרין לכרר דבריו לא באו
ואפילו באו ס והכחישוהו ואמרו לא היו דברי מעולם ישבע
היסת ויפטור ס (כ"פ בה' טרק הנית) ואם אומר שהזמינו לקרי'
כשפרעו אם הכחישוהו חייב לשלם:

כנס ס (עיין ס"קו') ויש מ"מ ר' דאין מילוק בין המיכר
לו לא וכל שכאלו עדים והכחישוהו חייב לשלם אלא שאין
צריך לכרר דבריו ואם לא יוכל להכיח העדים לית לן בפס
וע"ל ר"ס ע"ס:

ג ס (כל הסעיף הוא דברי הרמב"ם פט"ו מה' מלוה) יח (מ) אמר
לו אל תפרעני אלא בערים (מ) בין שאמר לו בשעת
הלואה יג בין שאמר לו אחר שהלוהו צריך לפרעו בערים
(י) ואם אמר שפרעו שלא בערים יג (יא)
ס (סיר ומוס מהרמ"ס) (יב) והמלוה גובה ממנו בלא שבועה
טען ואמר כן עשיתי ופרעתיך (יג) בפני פלוני ופלוני
והלכו למדינ'הים או מתו הרי זה (יד) נאמן ונשבע שבועת
היסת

כין המיכם כו' עד"ר סם הוכחתי דדעת מריף ורש"י ורמב"ם
ור"ן והרמ"ם והטור הוא דאפי' לא מתו או הלכו למדינת הים כל
הים טרחת להכיח עדים ס"ל להכיחם הלא כשבע ונפטר ואם כתו
והכחישוהו נ"כ פטור משבע הכוכר לפ"ל וכן הוא דעת הרמ"כם
לפי הטור הלא שלכתחילה ס"ל לאמרי' ליה הכיחם כדי שלם
יאמרו כדברך לא תצרך ליכשע דבכל דבר אם אנו יכולין לעשות
נדדין שאין ליכשע עוסין ע"ס: יא ס"ל אל תפרעני כו' מכאן
ועד סוף הסי' תירי דס"ל כן בפני עדים דאל"כ הוא כאמן
בתנו דאמר לא התנה עמו כן עכ"ל אם"ם וכ"כ ה' ומביאו ב"י: ס בין
שאמר לו כו' כתב הסמ"ם וז"ל ובמ' הר"ן ע' שבועת היסיים דלדעת הרמב"ם
אפי' אם אמר מלוה אין רצוני לפרוע לך אלא בעדים אף"ם צריך לפרוע
בעדים כו' וכ"כ הר"ב המגיד כו' אבל"ל וכ"כ בס"ם (וכ"כ בתשו' הרא"ש
סלמה כאן סמר אבי ריש סי' י"ם בשם רוב המפרשים) ונראה כ"כ הר"ן וס"
הוא שכן כתב הר"י ן' מג"ש והרמב"ם ומביאם כ"י אבל לפי"ד לא
משתע מדברי הרמב"ם אלא דאמרי' ומרגי' אל הרמב"ם שכתב צריך לפרעו בעדים
אפי' התנאי עמו מלוה לא מיתה כאן כל תנאי שתנאים מביאם -
ויכול לאוחת שגם הר"י ן' מגם לא כתב אלא כדברי הרמב"ם - וגם נלאו הכי
דעת הרא"ם ומור להריב ובין בשעת הלואה ובין לאחר הלואה אם מיתה ג"כ
לפרעו בעדים וכ"כ ר' ירוחם כ"ג ח"כ בשם סתום' ושכן דעת כמה פסקי' ונכי דבמלא בשעת הלואה בעינן שיקבל עליו
הלוה בפירוש ולא סני בשתיקתו לא קי"ל כותייהו אלא כהרמב"ם והר"ן וה' סתניר ושאר מתנרים דף בשתק תפני מלוה' לאחר הלואה וכ"ם המתכר וגם פשר
לשון המכחם ושתק לאחר הלואה מ"ם בכח ס"ל כהני דס"ל הכי בפרים וגם בתשבה לא הזכר שתיקה ומשמע
דהלוה שותק וכן משמע פשט ל' הרמב"ם וכ"כ הר"ן נופלים שים שתהו ולאחר הלוא' ניחא בשתיקה שתיקה ומשמע
מזה דבמלא"ל אל תפרעני אלא בערים אין הלוה עשוי לפרעו אלא בעדים ואי סגן שקרעו אלא בעדים אין צריך בשתיקה נד
מתלה ולא קבל שתרעתו יכול לומר שתכתי על תחלתי ופרעתי לו אלא בערים ולית לאחר בשם אבי - ניחא לכ"ם הרמב"ם
אלא בעדים אף הרא"ם ופשוט ור' ירוחם תוזו דאפי' מיתה ואומר אינו רוצה לקבל תנאי זה צריך לפרעו בערי' מאחר שהוגבר בראבי"ם
להריב ע"ם וגם על זה יש לדחוק דהיינו דוקא שנתן בעל כרחו אבל בשלא בעל כרחו ע"ל: ו ואם אחר שפרעו אלא בעדים ובשם שהתלוה
לח"ם אי מקו לאין זה תנו שוב דיותר טוב לו לומר פרעתיך בזני לפניך ובשתי שעדים חתם תלוה שיאחר שתלוך תנאך לפני פלוני ופלוני והלכו
יאחרו הטוען הרוצה לשקר יאמר בלאו הכי הר"ן אולק ע"ם: יב נאמן שהרי הוא מגיה ולפיכך צריך לקיימו ולהם אינו מתניר
בשעת עקיום התנאי דאחר בלא קיימי' וכיון בלא בתנרו שפרע אחרי' לי' מחיוב לקיומי תנאך ואחרינן ה"ע וכ"ה בח"ו ולי' הרא"ש ס"ל ולי הרא"ש עור הכיון דס"ל ס"ל
מפרעני אלא בערי' אבן שהרי בלא פרעו אלא בערי' וכיב' אחרן שהרי ליכא אחרי בע"ם כ ואחלי נם כ"ת כיון לזה - ומשמ"ל מי"ק ס"ב ס"ק כ: יב והמלוה
גובה ממנו בלא שבועה כו' הרא"ש והריטב"א דוקא שבועה דלפני העדים אבל לאחר שפרעון יכול להשביעו היסת כדאמרי' לקמן מי"ע ס"ה ס"ב הוא מחסת ע"ם:
יג נאמן ע"ע כו' ומשמע דוקא כשהיה ערי' ומור נפני ע"ן אבל אם מור פרעתיך בפני עדים והלכו לח"ם או מתו אינו נאמן הכיון
מוכח מילתא דמסכר וכתרמ"ם ומור וכ"כ הב"ח דאפי' מור נפני עדים והלכו לח"ם או מתו אינו נאמן הכיון דלא מייחד עדים
לשטור לפרעון זה דאורחי' לאמן בלאו הכי הר"ן אולק ע"ם: יד נאמן שהרי הוא מגיה ולפיכך צריך לקיימו ולהם אינו מתניר בשעת עקיום התנאי דאחר בלא קיימי' וכיון בלא בתנרו שפרע אחרי' לי' מחיוב לקיומי תנאך ואחרינן ה"ע וכ"ה בח"ו ולי' הרא"ש עור הכיון דס"ל
מפרעני אלא בערי' אבן שהרי בלא פרעו אלא בערי' וכיב' אחרן שהרי ליכא אחרי בע"ם כ ואחלי נם כ"ת כיון לזה - ומשמ"ל מי"ק ס"ב ס"ק כ: יב והמלוה
גובה ממנו בלא שבועה כו' הרא"ש והריטב"א דוקא שבועה דלפני העדים אבל לאחר שפרעון יכול להשביעו היסת כדאמרי' לקמן מי"ע ס"ה ס"ב הוא מחסת ע"ם:
יג נאמן ע"ע כו' ומשמע דוקא כשהיה ערי' ומור נפני ע"ן אבל אם מור פרעתיך ב

היסת ונפטר וכן אם אמר אל תפרעני אלא בפני תלמידי חכמים או בפני רופאים ואמר לו בפניהם פרעתיך ואותם עריס שפרעתיך בפניהם מתו או הלכו למדינת הים הרי זה נאמן ונשבע היסת ונפטר:

ר (סו) אמר לו אל תפרעני אלא בפני פלוני ופלוני ואמר לו פרעתיך בפני אחרים (סז) אם באו אותם אחרים והעידו

והשתא

לא קשה מה שתמה הרמ"ם וכי מה היה לו לשטות וכי יש לו לאסור את העדים בנית הסוהר ועוד שם מתו נחנק זה פורע פעם אחר פעם ס"ל כשטת עירות אי עדות נסטר כו' וה"מ הסכים עתו שהוא תמה נתמה והכתתיו לקמן ס"ק ט"ו ולפי מ"ש בית מיהו כיון שהתנה עמו בשעת הלוואה שיהיו העדים בנית הסוהר אם לא יפרענו בזמן פלוני ואח"כ פרעו בפני אחרים ואבדו שטרו ובאו אחרים להעיד שפרעו בפני פלוני ופלוני והלכו למדינת הים נאמן ז

לא קשה מה שתמה הרמ"ם וכי מה היה לו לשטות וכי יש לו לאסור את העדים בנית הסוהר ועוד שם מתו נחנק זה פורע פעם אחר פעם ס"ל כשטת עירות אי עדות נסטר כו' וה"מ הסכים עתו שהוא תמה נתמה והכתתיו לקמן ס"ק ט"ו ולפי מ"ש בית מיהו כיון שהתנה עמו בשעת הלוואה שיהיו העדים בנית הסוהר אם לא יפרענו בזמן פלוני ופלוני והלכו למדינת הים נאמן ז

לא קשה מה שתמה הרמ"ם וכי מה היה לו לשטות וכי יש לו לאסור את העדים בנית הסוהר ועוד שם מתו נחנק זה פורע פעם אחר פעם ס"ל כשטת עירות אי עדות נסטר כו' וה"מ הסכים עתו שהוא תמה נתמה והכתתיו לקמן ס"ק ט"ו ולפי מ"ש בית מיהו כיון שהתנה עמו בשעת הלוואה שיהיו העדים בנית הסוהר אם לא יפרענו בזמן פלוני ופלוני והלכו למדינת הים נאמן ז

יד והעידו שפרעו בפניהם (יח) פטור (מרדכי פ' שבועת הדיינים) (יט) מיהו מהלוה יוכל לגבות שהרי מחמת שלא פרעו בפניו נשאר חייב (ב"י) ואם אמר פרעתיך בפני פלוני ופלוני שיחרת ומתו או הלכו למדינת הים נאמן בשבועה שהרי אמר שקיים תנאו ואם מורה שלא פרעו אלא שאומר (כ) לא אפרעך (כא) עד שיבא פלוני ופלוני שיחרת לי ואפרעך בפניהם אין שומעין לו יז והעידו שפרעו בפניהם אלא בפני פלוני ופלוני ופרעו בינו לבינו ונאבדו המעות והסלוה אומר בתורת פקדון קבלתים עד שיבואו אותם פלוני ופלוני

יד והעידו שפרעו בפניהם (יח) פטור (מרדכי פ' שבועת הדיינים) (יט) מיהו מהלוה יוכל לגבות שהרי מחמת שלא פרעו בפניו נשאר חייב (ב"י) ואם אמר פרעתיך בפני פלוני ופלוני שיחרת ומתו או הלכו למדינת הים נאמן בשבועה שהרי אמר שקיים תנאו ואם מורה שלא פרעו אלא שאומר (כ) לא אפרעך (כא) עד שיבא פלוני ופלוני שיחרת לי ואפרעך בפניהם אין שומעין לו יז והעידו שפרעו בפניהם אלא בפני פלוני ופלוני ופרעו בינו לבינו ונאבדו המעות והסלוה אומר בתורת פקדון קבלתים עד שיבואו אותם פלוני ופלוני

פלוגתא דרבי הרמב"ן ורשב"א עיקר נ"מ לדינא ורשב"א ורמב"ן ופוסקים • תדע דלישנא דאמרי פלוגתא דרבי פרץ ורבי יהודה הכי קתני מתניתין שפרעו בפני פלוני ופלוני ומתו או הלכו למדינת הים ואפילו לישנא דאמרי פלוגתא דרבי פרץ ורבי יהודה הכי קתני מתניתין שפרעו בפני פלוני ופלוני ומתו או הלכו למדינת הים ואפילו הכי פליגי ואי

ופלוני ותובע שיחזור לפרעו אין בדבריו כלום מאחר שמוזה שקבלם ○ (כ"כ כנ"ה ועיין פ"ק כ"ג) והלה לא בתורת פקדון מסרם הוי פרעון ○ ודברים שאומר זה אינם דברים (ועי"ל ס"ס ק"כ) :

ו ○ (נעה"ת סעי' כ"ו) מי שנמחק שטרו (סא) וכתבו לו ב"ד שטר אחר (כב) דינו כמלוה בשטר ואינו יכול לטעון פרעתי ○ (סה נבנה"ת נסה הרמ"ך וע"ל פ"ם ע"ם) ויש מי שאומר דהוא הדין אם תבע את חבירו על פה ונתחייב לו בדין ולא היה בידו לפרעו יכ (כג) וכתבו לו ב"ד שטר ואנו יכול אח"כ פרעתי אינו נאמן ומסר מורא קודם לכן בענין שהמכר בטל שדהו באונס ומסר מורא קודם לכן בענין שהמכר בטל המעות של האנס שביד המוכר יש להם דין מלוה על פה ואינו טורף ממשעבדי בכח שטר שבידו שאין לו דין שטר (כד) שלא ניתן ליכתב וגם נאמן לומר פרעתי ○ (תשו' רשב"ם) (כה) וה"ה לכל שטר כו שלא ניתן ליכתב (ועי"ל סי' ם"ם ס"ב)

עא דיני נאמנות ובו כ"ג סעיפים :

א ○ (כל הסעיף ל' רמב"ם פט"ו מה' מלוה דין ג' ו') הרגיל המלוה עם הלוה שיהא נאמן בכל עת שיאמר שלא פרעו ב (ב) הרי זה נוטל (ג) בלא שבועה אע"פ שטענו שפרעו אפילו

מאחר שהוא מוסכם ביניהם וזה מינו כו' וכתבוהו בדברי רמ"י עכ"ל ולפע"ד גם דעת הסור כן ודבריו מדוקדקי' שכתב כת' ופרעו לו כיצו לכיצו וכו' מוכח לו רק שאומר שקבל כו' ומשמע שמודה לו שפרעו רק שאומר שקבלו כדעתו נתות פקדון כו' וכן מבואר בכ"מ בכ"מ כוונת הסור ע"ם : כב וכתבו לו כ"מ אשר מאחר - כלומר שנתבאר לעיל פי' מ"ם ע"ם : כד וכן מלוה בשטר ונוהג מהלכות : כה וכתבו לו מעשה כ"ר כו' מינו נאמן לומר פרעתי כ"כ הסור וכ"י לא כתב על דין זה דבר רק כתב שהוא מפ' לומר פרעתי בעובד דפרדיסה (דף ע"כ) ובמת לא אזכר כלום שם שמינו נאמן לומר פרעתי ואפרע' משמע לכאורה כמ"ש שם דלא מבעיא ליה אלא מי נגע מטעמיה מכל מכני חרי משמע ליה דנאי ומינו נאמן לומר פרעתי רק התוספו' שם כתבו דמשמע ליה דנאמן לומר פרעתי ומן נתבו' הכנ"ע שכיון ש"ם זה משמע להריף דנאמן לומר פרעתי מכל נגעה"ת ריש שע' מ"ז כתב' דמכני חרי מיי' נבי ואי טעין קרעתי אמר ליה שטרך ביד מאי כעי וכ"כ הריב"ם ר"ם שם"ם ולפי זה דעתו הנמ"ת והריב"ם הם הפי דיבק לשטר מוקדם וכראשונה לכאורה כמ"ש הם דאי מכני חרי מיי' מכל נגעה"ת ריש שע' מ"ז כתב' הפוסקי' ונם המחבר נופיה פסק לפיל פי' מ"ב סעיף ז' בשטר מוקדם דנוקם מכני חרי וע"כ ע"ם לדינא : כז מלא כתוב לכתוב כו' עמ"ם זה לקמן פי' ק"ו: כח וכ"ם לכל שטר כו' עיין בתשובת מהרשד"ם (עיין בתשובת מהרשד"ם ס"ם רמ"ם) :

עא ג הרי זה נוטל בלא שבועה אפי' כשאמנות שהם מיירי שלא כתב לו שיהא נאמן בלא שבועה ואפי' נאמנו ע"פ כ"כ הסמ"ע וכ"כ הב"ח וכן מנהגי בלא שבועה ואפי' נאמנו ע"פ כ"כ הסמ"ע וכ"כ י"ב וכ"כ ה' המניר פט"ו מה' מלוה דין ג' ובשכיס שתו הרמב"ן והביאו כ"י בטעיף ו' ובשטם מבואר בנעה"ת שם נשם פרחב"ן דמשמעות הלשון הוא בלא שבועה דכיון דהמניה אפשר לשטעיתים דיניה וכאמן אלא כדברינו לבר וכ"כ הב"ש ג"כ ה' המניר שם דשטם משמע כו' אבל מלוה שבשטר לוה שבועה ואפי' עור בלעה"ר דהכא מכן מסתמין לה אמיכו אלא לשטולי שטרא ורוק עור בלעה"ר דהכא מכן מסתמין לה אמיכו אלא לשטולי שטרא ורוק מהרי אלא פרעו כיון שהתיב יפרענו ואמיכו למלוה ולא ברע מצ"ל אל הפרעני אלא נעדים שהמלוה נוטל בלא שבועה שם"ם כדלעיל פי' ע' ס"ק י"ל מיהו שנוע' היפה למאר הפרעון נרוך כדלקמן סעיף ח' : כ אלא שבועה - כלומר שנתבאר לעיל פי' מ"ם ע"ם : כא ובמת לא נאמן לומר פרעתי כ"כ הסמ"ע ולעיל סי' ס"ם דבפק דין נאמן לומר פרעתי כ"כ הסמ"ע ולעיל סימן ל"ם הסנתי עליו ע"ם : כו מה שאמר כו' מה ונם נאמן לומר פרעתי כ"כ הסור וכ"י לא כתב על דין זה דבר רק כתב שהוא מפ' לומר פרעתי בעובד דפרדיסה (דף ע"כ) ובמת לא אזכר כלום שם שמינו נאמן לומר פרעתי ואפרע' משמע לכאורה כמ"ש שם דלא מבעיא ליה אלא מי נגע מטעמיה מכל מכני חרי משמע ליה דנאי ומינו נאמן לומר פרעתי רק התוספו' שם כתבו דמשמע ליה דנאמן לומר פרעתי ומן נתבו' הכנ"ע שכיון ש"ם זה משמע להריף דנאמן לומר פרעתי מכל נגעה"ת ריש שע' מ"ז כתב' דמכני חרי מיי' נבי ואי טעין קרעתי אמר ליה שטרך ביד מאי כעי וכ"כ הריב"ם ר"ם שם"ם ולפי זה דעתו הנמ"ת והריב"ם הם הפי דיבק לשטר מוקדם וכראשונה לכאורה כמ"ש הם דאי מכני חרי מיי' מכל נגעה"ת ריש שע' מ"ז כתב' הפוסקי' ונם המחבר נופיה פסק לפיל פי' מ"ב סעיף ז' בשטר מוקדם דנוקם מכני חרי וע"כ ע"ם לדינא : כז מלא כתוב לכתוב כו' עמ"ם זה לקמן פי' ק"ו: כח וכ"ם לכל שטר כו' עיין בתשובת מהרשד"ם (עיין בתשובת מהרשד"ם ס"ם רמ"ם) :

מוכחת ולא מהריבן מוקי מרי לסדי מרי ומוקי ממוכ' בחזקת מרי' דאכך מאיהו מחכין דהיחיה כבי מרי ומרחיחיה לא מיחכח מיהו והכחו דמחרי קמוע מיכחו ניכחו דקריכן מוכחא' דכמאן דפליגיכו לכולה שטרי דעלמא דמי ומיכ' מאן דמחרן דלטון מהיחיה עלי כבי מרי נאמנות על כ' ערים שהם נאמנים בכל המוקח כולה ר"ל שכך הוסם נאמן עלי מפי' כשבאים עדים בנרך ומ"ת דילמא כב' דוקא קא"ל הכי אלא מי נגע מטעמיה מכל מכני חרי משמע ליה דנאי ומינו נאמן לומר פרעתי רק התוספו' שם כתבו דמשמע ליה דנאמן לומר פרעתי ומן נתבו' הכנ"ע שכיון ש"ם זה משמע להריף דנאמן לומר פרעתי מכל נגעה"ת ריש שע' מ"ז כתב' דמכני חרי מיי' נבי ואי טעין קרעתי אמר ליה שטרך ביד מאי כעי וכ"כ הריב"ם ר"ם שם"ם ולפי זה דעתו הנמ"ת והריב"ם הם הפי דיבק לשטר מוקדם וכראשונה לכאורה כמ"ש הם דאי מכני חרי מיי' מכל נגעה"ת ריש שע' מ"ז כתב' הפוסקי' ונם המחבר נופיה פסק לפיל פי' מ"ב סעיף ז' בשטר מוקדם דנוקם מכני חרי וע"כ ע"ם לדינא : כז מלא כתוב לכתוב כו' עמ"ם זה לקמן פי' ק"ו: כח וכ"ם לכל שטר כו' עיין בתשובת מהרשד"ם (עיין בתשובת מהרשד"ם ס"ם רמ"ם) :

ו אבל לפת הלוקח כו' ופ"ר כהן וכסי' כ"כ מ"ס כוס לדעת הרמ"ם שכיאור הטור כסי' כ"ב ס"ד: ז שלא פסלם הלוה לפרעון כו' אבל אם גילה דעתו כדברי נחמנים שהחמיצוהו נס לוס וכיוצא בזה ודלי מסיים אהבל וכבלל כל תנאי שבחתון קיי"ל כדעת דבר שהוא בורחי כל' התנאי' כמ"ש הב"ח סי' ס"ז ס"ק ב' ומ"ש ב (סור נסס סרמ"ס) הא דמהני נאמנות בלא קנין רוקא בשעת הלואה ו אבל לאחר הלואה ולא קנו מיניה (ז) לא משתעבר:

ב (סור נסס סרי"ף ומרתב"ס) הא דמהני נאמנות בנגד עדים הני מילי כשמעידין בפנינו פרעו (ח) אבל אם העידו בפנינו הורה שפרעו נאמנים ו (ט) שלא פסלם אלא לפרעון אבל הוראה מילתא אחריתי היא ובזה לא פסלם (סור נסס כסס"ם) (י) וכן אם העידו שמחל לו החוב נאמנים:

נסס וכן כל כיוצא בזה מ (יא) דמין בנחמנות בלא לפת שבחתון

ט ובחתון

ג (סור נסס סרמ"ס) הא דמהני נאמנות בלא קנין רוקא בשעת הלואה ו אבל לאחר הלואה ולא קנו מיניה (ז) לא משתעבר:

ב (סור נסס סרי"ף ומרתב"ס) הא דמהני נאמנות בנגד עדים הני מילי כשמעידין בפנינו פרעו (ח) אבל אם העידו בפנינו הורה שפרעו נאמנים ו (ט) שלא פסלם אלא לפרעון אבל הוראה מילתא אחריתי היא ובזה לא פסלם (סור נסס כסס"ם) (י) וכן אם העידו שמחל לו החוב נאמנים:

נסס וכן כל כיוצא בזה מ (יא) דמין בנחמנות בלא לפת שבחתון

ו אבל לפת הלוקח כו' ופ"ר כהן וכסי' כ"כ מ"ס כוס לדעת הרמ"ם שכיאור הטור כסי' כ"ב ס"ד: ז שלא פסלם הלוה לפרעון כו' אבל אם גילה דעתו כדברי נחמנים שהחמיצוהו נס לוס וכיוצא בזה ודלי מסיים אהבל וכבלל כל תנאי שבחתון קיי"ל כדעת דבר שהוא בורחי כל' התנאי' כמ"ש הב"ח סי' ס"ז ס"ק ב' ומ"ש בכמה מקומות דיכול לחזור בו אפי' אחר שנתן לו הלוה כל הסך שהלוהו ואפי' אחר שכתב לו שטר פרעון ומחל לו כל החוב ואפי' אחר שנתן לו השטר בידו ואפי' אחר שקרעו לפניו ואפי' אחר שמחל לו בפני עדים ואפי' אחר שנתן לו שטר אחר שכתב לו בו שמחל לו כל החוב ואפי' אחר שנתן לו שטר אחר שכתב לו בו שפרעו כל החוב ואפי' אחר שנתן לו שטר אחר שכתב לו בו שהלוה

יב ואפי' פרעו תחלה בעדים כו' כן דעת הר"י ן' הג"מ והר"ן והאר פוסקים
נדלא כרב האי וכר"ת אלא ה"ר חיבו דוקא כשטוען שהלו' פטרוני ניכנו
אבל אם טוען להר"ם צריך לשלם לו וכמ"ש לעיל סעיף ס"ק נ' ע"ש : יג
מתן לו עליו אלא כו' כתב הב"ח ו"ל וקשיא על סדרא זו מהא דתנן בפ' הכותב
עה מ"שיר' שכיר פרוע לא תפרע אלא בשטוח וכפ"ם מסיק רבא שטוח זו
מדברנן כרי לשטים דעתו על ע"ם
מ"ר אפי' אקה הוא תייתי לה לירי
ס"ר ו"מיק דייהיב לה בהיתר' ואפי'
אהר"ק יפרוט נהרא ומיקים לה
לאני ק"מ כחלום אלא האי פרנקן
לה מתחלה לשם פרעון מ"מ יתבטלו
פרעון הראשון ויאמר לה חלום הן
אלכך שהרי נפרע' כתונתך שניה כו'
ואפי נמי דכותה שאמר שפרעו שניה
מקום לה לאני קתני אחלום ואם
מכפיר הרי יש עדים ויאמר חלום הן
אלכך שהרי נפרע מוכן שניה ואע"פ
שאמן לו שתחלה לשם פרעון מ"מ
לאחר שעשית חלום אלכך כראשוני'
בכתונ'וה רשייט נרוחב לדברי הגיונו
אפי' ואפ"ל לאחר הר"י הג"מ ודעמייהו
ס"ל דכהא שאמרינן כאן הרי
פרעון הראשון שכתן לו בפני עדי' פ"ל
כאלו כתן לו שתכנה או שתל לו וכשכר'
דאפי"ה בתרדקי ע' שדיינים אע"ג
דאפי"ה לא שתרם אלא לעניין זה לא
שני קיין מ"מ הר"י מ"ם תופס שכרם
אוף לעניין אלא יוכל לחזרנו ולאחר
חלום הן אלכך דכשר שתל לו שם שכתן
לו כיון דשאמרינן כאן הרי עכ"ל
דשתירוץ זה כשירא לפע"ד דרשב"ם
אלא קאחר אלא דשוי שתילה ואלא שני
קיין אלכך כאחר שכתן לו שתכנה
שאילו יבורר שפרע לו כ' עדים ושוב
דאם אסור שכתב לקיין שטיקו' דאין
הכאמנות מועיל אלא לשאחרים שאם
אלא שאחינו לגזול (ושאחע דאפילו
בכאמנות כאן הרי דיבא שכי) ואם
אותה דשתכנה הוא לשם יאחרים שאם -
אבל לפע"ר שעיקרא לק"ת לפי ת"ם
לעיל ס"ק נ' וי"ב השייטו דוק' כשטוען
שהרי אם כן ל"ר כלל דשכא כיון
שאאחינו כל'עדים אל"כ לא יתקייב
בחלום אלא כשיאחרי העדים שפרע לו
בפירוש על חוב זה שאתכנה רשל"כ הרי הוא טוען שהרי אלא כשיאחרי העדים שפרע
בפירוש על חוב זה שאתכנה הרי שיאחי' כאן הרי להאחיוקים וס"ל כאלו אם שתקרי אלא קבלן על פרעון זה ואם כן יכול לטעון
שהרי - כן נלפע"ר (אבל אין לתרץ דשאני הכא כיון שאאחינו שכר לי שהם אלא שאחינן לטעון ש"ר כמו שכא כשאאחינו לטעון בשיטת דכי ניחא דהו לא שני

ונראה דאפי' טוען בפירוש שאם שאתן לו אתנה אחני לו גדיך לשחוט לי ולא אחני שום שעבוד רק שהרי יהיו נאחנים שאתן לו לפרעון ולא
ול"ב נאחני אלא כשהם לו אאחנה רק לפרעון זה דהיינו כאי הרי לשחוט לאחר לא פרעבה הא פלגינן דבורייהו וכמ"ש לעיל סי' ע' ס"ק ס"ו
ולפני פרעון זה הא אקבלינהו כן כ"ל כנור ורו"ק : עוד כתב הב"ח ו"ל והר"ן וסוכיח כן הא"כ הפוקי שהרת' לאח לי ואחינהו כ"ו (וכ"כ הא'מ'עקו"ו) ולי נראה
דל"ת שוכא היכא דאוכא לאר עיניות וביטוני ולאר זיכוריות כאלא כשאם חייב לו ולא חייב לו אאחינהו כ"ו (וכ"כ הא'מ'עקו"ו) ולי נראה כשטוען
שהרמי ה"ב אי אוחא דשעיים כאחינו' חייבו ע"כ שבאחני' שפרעו לו אוך זה ול"כ הפוקי שהרת' ל"ל דע"כ לא קאחרי' כ"ב' דייני גזירות ולקיין סיפן ס"ם דל"ע
היכא דאוכא לאר עיניות וביטוני ולאר זיכוריות אלא כשאם חייב לו ולא חייב לו אאחינהו כ"ו ל"ל דע"כ לא קאחרי' כ"ב' דייני גזירות ולקיין סיפן ס"ם דל"ע : יד
דצריך לשלם לו אכא כשאאחנות ואם"כ יאחיר דיוציא אחתו אם שפרע לו בפני שעדים הפוקי שהרת' ל"ב ולא כ"ל אחיני כלל ורו"ק : יד
ונלענ"ד כי לכאורה משמע שכאן דשטר אחם לא אסני לשטר אחר כי אחם שבועה לשלם לו אחם שבועה לשלם לו אחם שבועה לשלם לו

יד שלא להחרים מרם סתם כיון דמ"מ מקרים ומקלל לנוכח לא
מצי בחלוה לעכב מלהחרים: שו אפי' אם פירשו פ' וכתב ס"ת
כתון בלא מרם דמ"מ לא הימיבה שיגזול אותו ואם לא גזל לא עליו
קאי הקלל' וכ"כ כאן° וכתב עוד שם דגם בתחלו' מפורש
לישנו מועיל להבר' רחם וכפרים'
כתבתי פירושו להר' הטוב דהייגו
דוקא כגון שיאמר לא ירים רחמו
שלא הגזול הרי ע"ם ומש כתבתי
שם למה שהשיגו בעלם ע"ש:
עו כדר בכלל וכ"כ לישבה
שם פערו מהכלל שבעובה
בכלל וכדמסי' דאין מילוק בין
שבועה לנדר וכ"כ שם וכ"מ:
יז לא ליימא כל מקום דגזליה אלא כל
דלא לגזול קאי הקלל' אלא
גם אחי שכתבו לו הגזילה וה"ה
בעיב כ"ז אלא קשה כי שם
בירושלמי רשות שתקריבו
ומש אחר ולא מהדר דאל"כ לא
יש"כ הגזלן הגזילה שיאחר שלית
ליה תיקון בעורה דהא מ"מ גזל'
מתחלה ועש"ם עוד מזה בפרים:
יח אין לומר כל מקום דגזלי' הטעם
דלא לגזול לאוד קאי הקלל' אלא
גם אחי שכתבו לו הגזילה וה"ה
בעיב כ"ז אלא קשה כי שם
בירושלמי רשות שתקריבו
ומש אחר ולא מהדר דאל"כ לא
יש"כ הגזלן הגזילה שיאחר שלית
ליה תיקון בעורה דהא מ"מ גזל'
מתחלה ועש"ם עוד מזה בפרים:
יט אין כותבין פתק, כו', ז"ל
הטור בשם רב האי גאון אין אנו
רגילין ליתן רשות לכלאי שיבא
ויאמר כתבו לי פתק דלטות'
ותנו לי רשות להקריב בעבור
אלא כך אנו אומרים לו אם אתה
תוכל ידוע הרי הוא כיכיכם ואם לאו אסור אתה בביתך דין
על גזלך וקלל אותך כרצונך עכ"ל - ול' זה מסתיע לי דמן שספק
אין יכול להביא לכה"ר הבי' שכתבתים ולהטיל קרם שתם עליהן כי
אם שים לו תביעה ודאית על מניעו מכל מדברי הכ"י נרא' דשיש
לפניו נירסא אחרת ועל פיסם כתב דאם אמר קונם שאי
גולן יכול להביא כולם לכ"ד ולהטיל לפניהם קרם שתם וכ"כ
בע"מ ועפ"ר: יט ואפי' שיגא כו' הוא ב"כ לשון הטור ול'
ואפי' בוי' יתפרש כל' אפי' כדל"ת וכתו' מסיק ע"ז שכל קרם
דב"ד גוזרין אותו מ"ע לבעל דין לעכו' אחן ואף אם יסיס כמגולי'
יס הקרם על עליו עכ"ל - והא דכתב הטור ומקשבר כסי' פ"ו
שכ"כ דיעבא מתכבינו אחן היינו כשהוח שם והוא מתכבינו בכ"ד
ועת"ם שם עוד מזה: כ דנותנין לכל אדם קרם נס הטור
ומתכבר כ"כ שם וכדי שלא יסתרו דבריהן זא"ז דכאן כתבו הטור
ומתכבר דוקא ליתומים כותבים פתקא לבעלותא ב"ל דמ"ם בסי'
י"ו הוא דוק' בשטוען ואומרים לי עדים בודאי ואינו יודע בידי מי
הן וכתי"ם שם בשרי' וכאן מיירי בלא טוענין ודאי ובאין שכן לא
ל"ל למור"ם לכתבו, וה כל' י"א כיון דל"מ בולקי' ע"ז וע"ל ס' כ"מ
ס"ב: כא דאין שם בלוה דשעבד סיערא' ניכסו לא מהני להחלו'
בשקיבל אחרו מעות בפני עדים וכמ"ש הטור ומתכבר בר"ם כ"מ
והרי כת' כעדים דמי ושם כתשוכה וכטור כתב שלא כהאיגו
בשני עדי' והא דכתב הטור ומתכבר כם"ד דהמקדקין עושין
שובר אכת"י ואפי' אפי' כשהאיגו בשני ובאין שם שם בתם
מיירי דכתב בשובר כהדיא דשעד שם"ם שביד על הלוה על סך
פלוני ועדיו פלוני ופלוני קבלו כך וכך ומסתב הכא דלא נכתב
בכת"י שעל סוב פלוני קבלו עפ"ר ודו"ק: כב ויוצא מתחת יד
אחר כו' כראה שהוא משעבד שכתב הטור ומתכבר לע"ל סי' מ"ג
בשם הרמבם לוה ז"ל וכן פורו רבותי שאפי' בשטר
יוצא מיד אחר ולוה טען אחני נפל אחר שטרעתי אע"פ שהוא
בתוך הזמן כשבא היסת ונפע' שכיון שאין השטר ביד הלוה אין
כאן עוקה עכ"ל: כג כתב

יד שלא להחרים מרם סתם כיון דמ"מ מקרים ומקלל לנוכח לא
מצי בחלוה לעכב מלהחרים: שו אפי' אם פירשו פ' וכתב סים
כתון בלא מרם דמ"מ לא הימיבה שיגזול אותו ואם לא גזל לא עליו
קאי הקלל' וכ"כ כאן° וכתב עוד שם דגם בתחלו' מפורש
לישנו מועיל להבר' רחם וכפרים'
כתבתי פירושו להר' הטוב דהייגו
דוקא כגון שיאמר לא ירים רחמו
שלא הגזול הרי ע"ם ומש כתבתי
שם למה שהשיגו בעלם ע"ש:
עו כדר בכלל וכ"כ לישבה
שם פערו מהכלל שבעובה
בכלל וכדמסי' דאין מילוק בין
שבועה לנדר וכ"כ שם וכ"מ:
יז לא ליימא כל מקום דגזליה אלא כל
דלא לגזול קאי הקלל' אלא
גם אחי שכתבו לו הגזילה וה"ה
בעיב כ"ז אלא קשה כי שם
בירושלמי רשות שתקריבו
ומש אחר ולא מהדר דאל"כ לא
יש"כ הגזלן הגזילה שיאחר שלית
ליה תיקון בעורה דהא מ"מ גזל'
מתחלה ועש"ם עוד מזה בפרים:
יח אין כותבין פתקא לבעלותא להחרים בעבור אלא
ליתומים שבאו בטענת אביהם או אפטרופס ואמרו אין
אנו יודעין אצל מי יש למורישנו כלום ואם אחר רצה לצאת
מבית הכנסת כשזה מחרים יש לבית דין לומר למה אתה יוצא
ואם לא רצה להתעכב אין מונעין אותו יט (כב) ואפילו
שיצא בשעת החרם הל עליו (כג) (ועיין לעיל סי' ש"ז סעיף י"ג
בים מוחרים כ דנותנים לכל אדם מרם אחר עדות וכן כותבין:
ט (טור ס"ך בשם תשו' הרמ"ם) שטר שיש בו נאמנות והלוה
מוציא כתב יד המלוה שקבל ממנו שכום פלוני ביום פלו'
וסכום פלוני ביום פלוני והמלוה טוען שאותו כתב ירו הוא
מעשק אחר כא (כד) הדין (כה) עם הלוה:
י (תשו' הרמ"ם בלק"ה סי' ח') שטר שיש בו נאמנות כב
(כו) ויוצא מתחת יד אחר יש מי שאומר (כז) שאין
מועיל הנאמנות:

יא כתב

מרם בנית דין דלא פערו אלא מן התחור ולא מן הקל ול"ד לפערו מן השבוע'
דבדר בכלל אף על גב דבדר קל משבועה מסום דבדר הוא בכל לטון שבועה -
ס"ב שאין דרך להדיר בנית דין משא"כ בקל"ת בלעע"ד: יא אפילו אם
פירשו בפירום שכתב בשטר אלא ליתן אפילו מרם שתם אינו מועיל אלא
מהאיגו לגזול ואם לא גזל אין עליו מרם שתם וכן הוא בנעשה"ת שטר ב' ריש
מ"ב: יב כדר בכלל והוא הדין לאיקבל אם פערו מדבר השבועה בכלל
וכראיתא בירושלמי יוסף פרק הכותב וכדרבי חסא ובמשמ"ע: יג רק
בנכל אכותב כו' עיין באבן עזר סימן ס"ו סעיף י"ט וסימן ל"ח ושם שכתבתי
שם: כא לא ליימא כל מלן דגזלי כו' לאין כוונתינו להחרים על מה שבער
דשם שבער עבר רק לקבל כדי להחזיר לת שלו: כב ואפי' אינא כו' וכתב
בעש"ת ושטר שכל מרם שב"ד גוזרים אותו מ"ע לבעל דין לעשות אחן ואף אם
יהיה מהבולות ים מרם על עליו עכ"ל וכן כתב הרי"ב בי"ד סי' ס"ו סל"ב
דאפי' לא שתעו כלל על עליו ואפ"ה כתב הסו' לעיל סי' ס"ו סכ"ב דיעבא
אחן כתב בשמ"ע דהיינו כיון שאות שם ותשביעו בב"ד וע"ש: כג וע"ל
סי' ס"ז סעיף י"ב רי"ת דנותנין כתב הסמ"ע ס"ק כ' ול"ל נס הסו' כתבו שם
כן וכרי אלא יש לתרו דבריהם ומ"ש בסי' ס"ו דוקא בשטוען יש לי עדי'
בודאי וכאן מיירי בלא טוענין בודאי ובאין שכן לא ל"ל למור"ם לכתוב זה
בלאין ל"ל כו' עכ"ל וברבו דחוקים ולי נרא דשם מיירי ליתן מרם
לאחר עדות כשנוכר שם להריא דוה מוסל על הב"ד לחקור לאחר עדות כרי
להוציא הדין לאחתו משא"כ הכא ליתן מרם לאחי שמיב לו לוחות דיתומים
דאחרי' ליה חשור לאת בניהן על גזילן ולבל אותם ומ"מ ע"ז וע"ל כו'
דל"ם דנותנים מרם לאחר עדות דייקא כן כ"ל - ועב"ד ה"ה בנכסם
וכ"ב כותבים מרם לאחר עדות דייקא כן בשא"ם להריא בשא"ם לקחן סימן רס"ו ס"ק ד' ע"ש:
כד הדין עם הלוה דשעבד שטרתי לא מהני להחלו' בשקבל אחרו מעות
בפני עדים וכאן שכתבתי בשטר כ"ם ובהרי כת' בעדים ושם כתשוכה
וכשור כתב אלא ב"ב כאחרינו כ' עדים והא דכתב הטור נפעו"ר בחמקדקין
עושין שובר אכת"י כו' אחא דכתב בשובר כהדיא דעל שם"ם שביד על הלוה על סך
אלא קאי אם בתשוכה הרמ"ם ובטור שכתב יד אלא אלא שלא כתב
יד כיון דפוסל כל העדים ואינהל בהאחות שוב לא יוכל לומר בשטרתי ודו"ק
וכ"כ בקו"ט בפשיטות בשטר נדוני תרומת הדשן ס"י ש"מ ועיין בס"ל סימן
כ"מ ס"ק ס' בשטרות הרמ"ך בשם נדוני תרומת הדשן ס"י ש"מ ועיין בס"ל סימן ס"ו ס"ק ד' ע"ש:
כה עם הלוה - ע"ש להיא לעיל סי' כ"מ סעיף ב' ולא
קרעינן בשטר ואי תפס הלוה לא מפקינן מיניה אם נם בכאן בימה הכי אר
וילאמ כ"י ערעיף שפי בע"ש: כו ויוצא מתחת יד אחר אומר
אחר אינו יודע אם הלוה מודה או לא - כן הוא בתשובת הרמ"ם
שם - אבל אם אות שלים ויודע שם הינו הוא בשטר כראעיל סימן כ"ו
וע"ב יכול להחזיר השטר לחלוה ופשיטא לי בחשובת' כו' שאין מועיל לו הנאמנות: כז שאין מועיל לו הנאמנות
מפרעיני אלא נפני פלוני ופלוני דלמי הרי"ף והר"י אלפי ס"ל כפשט כל שאר
פערים אבל הרין הבאי שכתב שהחלו' יפה בחתן אם כן לא פבל כל שאר פערי'
אלא שהמחינו לחלוה כל זמן אלא יפה ככתב הפרעון ע"ב בשטר ואם כן ע"ל
אלא הימיבה אלא שפי מנעשים אחל לנגי שהרי לא הימיבה אלא ס"ל כא"ל אל
מפרעיני אלא נפני פלוני ופלוני ואם כן הדין זה נם בשטרתי לימון יכול לשעון
וכ"מ בנעשה"ת שטר י"ם מ"ב ושטר
כ"ח ב"ר דבשטרתי שם שכתב שהחלו' יפה בחתן אם כן לא פבל כל שאר פערי'
פירש שכתב לו ואע"פ שהיכה בחתן אם כן לא פבל כל שאר פערי'
אם שטר זה פרעו לו לא יכול לשעון
בשטרתי ובכל השטר לנתרי ע"ם וכן
מוכח להדיא מתשובת הרמ"ם שכשטר
וכ"ח סימן ס"ק יד ואע"פ שהיכ

כתב פרעון בערים נגד שטר חוב ומת המלוה ויש כמה אמתלאות מוכיחות שכתב הפרעון מזוייף יתברר הדבר בדרישות וחקירות ואם אחר כך יראה לבית דין שהערות מכונת (כה) חייבים היורשים להחזיר השטר ללוה :

(כה) שם נתבו' סוף כלל ע"ם (כו) אע"פ שיש בשטר נאמנות אינו נוטה מהיתומים קטנים כי אולי כשיגדלו ימצאו שובר או עירי פרעון :

(כו) כפרן ברבר אחר בערים (כז) בטל הנאמנות :

(כז) שטר שיש בו נאמנות ומנהג המקום שהרבה כותבין נאמנות בלא המלכת הבעלים לשופרא דשטרא והלוה טוען כי בלא רשותו נכתב (כח) אם הערים עצמם הם כאן ואומרי' שלא כתבוהו כי אם מפני שהיו רואים שבשאר שטרות הוא כתוב כך (כט) כיון שאינו מנהג פשוט לכתוב כן בכל השטרות (וס"ם בשם תיקוני כשטר וע"ל סימן ס"ם סעיף ח') ואם כתוב בפירוש וקנינא על כל מאי דכתיב ומפורש לעיל (ל) ובענין הנאמנות מפורש ואח"כ אמרו לא אמר לנו מעולם אין נאמנים רכיון שהגיר שוב אינו חוזר ומגיר (לא) לכך מנהג טוב לכתוב בשטרות קנין על הנאמנות מפורש ושוב אין לפקפק :

טו בטקום

(כה) פור סכ"ג בשם הרמ"ם

(כו) פור בשם הרמ"ם

(כז) פור בשם הרמ"ם

(כח) פור בשם תיקוני כשטר וע"ל סימן ס"ם סעיף ח')

(כט) פור בשם הר"י קולוניומוס

(ל) פור בשם הרי"ט

(לא) פור בשם הרא"ש

כתב פרעון בערים נגד שטר חוב ומת המלוה ויש כמה אמתלאות מוכיחות שכתב הפרעון מזוייף יתברר הדבר בדרישות וחקירות ואם אחר כך יראה לבית דין שהערות מכונת חייבים היורשים להחזיר השטר ללוה :

נאמנות אינו נוטה מהיתומים קטנים כי אולי כשיגדלו ימצאו שובר או עירי פרעון :

שטר שיש בו נאמנות ומנהג המקום שהרבה כותבין נאמנות בלא המלכת הבעלים לשופרא דשטרא והלוה טוען כי בלא רשותו נכתב אם הערים עצמם הם כאן ואומרי' שלא כתבוהו כי אם מפני שהיו רואים שבשאר שטרות הוא כתוב כך ביה וקנינא מיניה על כל מאי דכתיב לעיל אין סומכין על הנאמנות כיון שאינו מנהג פשוט לכתוב כן בכל השטרות (וס"ם בשם תיקוני כשטר וע"ל סימן ס"ם סעיף ח') ואם כתוב בפירוש וקנינא על כל מאי דכתיב ומפורש לעיל ובענין הנאמנות מפורש ואח"כ אמרו לא אמר לנו מעולם אין נאמנים רכיון שהגיר שוב אינו חוזר ומגיר (פור בשם הר"י נרונלוני) לכך מנהג טוב לכתוב בשטרות קנין על הנאמנות מפורש ושוב אין לפקפק :

טו בטקום

כתב פרעון בערים נגד שטר חוב ומת המלוה ויש כמה אמתלאות מוכיחות שכתב הפרעון מזוייף יתברר הדבר בדרישות וחקירות ואם אחר כך יראה לבית דין שהערות מכונת חייבים היורשים להחזיר השטר ללוה :

יא (פור סכ"ג בשם הרמ"ם) כה כתב פרעון בערים נגד שטר חוב ומת המלוה ויש כמה אמתלאות מוכיחות שכתב הפרעון מזוייף יתברר הדבר בדרישות וחקירות ואם אחר כך יראה לבית דין שהערות מכונת (כה) חייבים היורשים להחזיר השטר ללוה :

יב (שם נתבו' סוף כלל ע"ם) (כו) אע"פ שיש בשטר נאמנות אינו נוטה מהיתומים קטנים כי אולי כשיגדלו ימצאו שובר או עירי פרעון :

יג שטר שיש בו נאמנות ונמצא המלוה כז (לג) כפרן ברבר אחר בערים (לד) בטל הנאמנות :

יד (פור בשם רבי קלונימוס) שטר שיש בו נאמנות ומנהג המקום שהרבה כותבין נאמנות בלא המלכת הבעלים לשופרא דשטרא והלוה טוען כי בלא רשותו נכתב (לה) אם הערים עצמם הם כאן ואומרי' שלא כתבוהו כי אם מפני שהיו רואים שבשאר שטרות הוא כתוב כך ביה וקנינא מיניה על כל מאי דכתיב לעיל אין סומכין על הנאמנות כיון שאינו מנהג פשוט לכתוב כן בכל השטרות (וס"ם בשם תיקוני כשטר וע"ל סימן ס"ם סעיף ח') ואם כתוב בפירוש וקנינא על כל מאי דכתיב ומפורש לעיל ובענין הנאמנות מפורש ואח"כ אמרו לא אמר לנו מעולם אין נאמנים רכיון שהגיר שוב אינו חוזר ומגיר (פור בשם הר"י נרונלוני) לכך מנהג טוב לכתוב בשטרות קנין על הנאמנות מפורש ושוב אין לפקפק :

טו בטקום

כתב פרעון בערים נגד שטר חוב ומת המלוה ויש כמה אמתלאות מוכיחות שכתב הפרעון מזוייף יתברר הדבר בדרישות וחקירות ואם אחר כך יראה לבית דין שהערות מכונת חייבים היורשים להחזיר השטר ללוה :

יא (פור סכ"ג בשם הרמ"ם) כה כתב פרעון בערים נגד שטר חוב ומת המלוה ויש כמה אמתלאות מוכיחות שכתב הפרעון מזוייף יתברר הדבר בדרישות וחקירות ואם אחר כך יראה לבית דין שהערות מכונת (כה) חייבים היורשים להחזיר השטר ללוה :

יב (שם נתבו' סוף כלל ע"ם) (כו) אע"פ שיש בשטר נאמנות אינו נוטה מהיתומים קטנים כי אולי כשיגדלו ימצאו שובר או עירי פרעון :

יג שטר שיש בו נאמנות ונמצא המלוה כז (לג) כפרן ברבר אחר בערים (לד) בטל הנאמנות :

יד (פור בשם רבי קלונימוס) שטר שיש בו נאמנות ומנהג המקום שהרבה כותבין נאמנות בלא המלכת הבעלים לשופרא דשטרא והלוה טוען כי בלא רשותו נכתב (לה) אם הערים עצמם הם כאן ואומרי' שלא כתבוהו כי אם מפני שהיו רואים שבשאר שטרות הוא כתוב כך ביה וקנינא מיניה על כל מאי דכתיב לעיל אין סומכין על הנאמנות כיון שאינו מנהג פשוט לכתוב כן בכל השטרות (וס"ם בשם תיקוני כשטר וע"ל סימן ס"ם סעיף ח') ואם כתוב בפירוש וקנינא על כל מאי דכתיב ומפורש לעיל ובענין הנאמנות מפורש ואח"כ אמרו לא אמר לנו מעולם אין נאמנים רכיון שהגיר שוב אינו חוזר ומגיר (פור בשם הר"י נרונלוני) לכך מנהג טוב לכתוב בשטרות קנין על הנאמנות מפורש ושוב אין לפקפק :

טו בטקום

כט כשמצוה עליה כו' כרמ' דלימו ר"ל דצריך להיות ידוע לב"ד שניתה כן להעדים אלא ה"ה כשבא בתוכו ולפתוחו כן דאל"כ לא היה הסופר כותבו ולא העדים חותמין תוכו כיון שהוא מקום שלא כוונתו לכתוב כן בלא ניווי דהלוה ומצו' דכתן לא בא אלא לשלמו לבעה"ב ולא לשעבד נכסיו ומשו' הכי לא כתבו ולא חתמו ע"ש ומיהו כשבא בתוכו ולא בסופו אפי' בלא קנין (לא) וכ"ל דוקא שלא בא בשעת הלוואה. (לו) כמו שכתבתי סימן זה סעיף כ"ג:

טו ס (סור כשם כעה"ת) במקום שנהגו שלא לכתוב נאמנות אלא בציווי הלוה כה (לד) כשמצוה הלוה מועיל אפי' בלא קנין (לה) (וכ"ל דוקא שלא בא בשעת הלוואה. (לו) כמו שכתבתי סימן זה סעיף כ"ג):

טז ס (סור ועשה"ת כשם הרי"ף) שטר שיש בו נאמנות וכתוב בו זמן קבוע לפרעון לו (לז) אף על פי שעבר הזמן עדיין הנאמנות קיים:

יז בר"א דמהני נאמנות שלא לפטרו משבועה בעוד שהלוה חי ובא לגבות ממנו אבל אם מת (לח) ובא לגבות מיורשיו לא מהני לב (לט) אלא אם כן פירש (מ) שפוטרו ממנו ומיורשיו לג שאז גובה בלא

(וכן משמע בתשו' הר"ן לב סעי' ג' כלל י"ט סו"ס) מיהו כתי דוקא כשידוע שזה ידע מהכתב. וכתב תרומת הדשן סי' ל"ו כאן מוכ' מהרשד"ם ומזה אתי שפיר דלא מיקרי ת"ח כל' כאן משם הר"מ כ"ג משם רב אלפי דנאמנות אף על פי שנותנים לכתוב בכל הספורות לא מהניא (וכ"כ ס"ת תה"ד סכ"ח) כתב משם רב הלי דכל שנתנו לחתוך דינו כשלא נכתב אלא ולפי מ"ש מ"ב ומסיק הר"ב משם הלבוש דזה לעיל מ"ש מ"ב וסיים ס"ה שפי"ם וכל זה דלא כשכר גדולי תרומת הדשן פ"ו ק"ך אלא יראי לחלק ככך ולפי מה שכתב הרי"ב בקונ' ונכ כיון שהפרע"ל מולק אהרי"ב ולפי"ב כה"ם ורו"ק: לד כשתנו אלוה כו' כתב הסמ"ע דאינו ר"ל דכרי' לעיל ידוע לב"ד שכיון כן לשעבד אלא ה"ה כשנתנו לחתוך דינו כשלא נכתב אלא ומ"מ מהרי"ב כתב דאפי' בכה"ג אם יש עדים שהלוה כו' וכשכתבו נאמנות משמע מהרי"ן שמחתא לשקוק אם ירוש. כדיבור שלפני זה אלא ולא קנו מיבו"ו מן מקום שהלוה ולא כתב כן אין כותבין כן בשטר: לו כתב שכתבתי סימן זה סעיף כ"ג. כתב הב"ח ושכ"ל הרי"ב דכשעיף כ' הם דברי הרמ"ה ואינם ג"כ בנאמנות כדברי הרי"ף וכ"כ הרא"ש בשם הרמ"ה עכ"ל המקובל על המחבר ונרין לאותו דבר דבר"ב קאי מדברי המחבר דלעיל סעיף כ' ומשמע מינו מחלק בין נאמנות כגון הרי לנאמנות שהם וכמ"ש לעיל ס"ק ז' ומיהו לענין דינא כבר העליתי שם דיש לחלק ככך ע"ש: לז שטר שכתב בו זמן כגון כ"ב שמ"ע ואפ"ה לא פרע לו עד זמן רב שעבר הזמן והחזיק ה"ב שכרך בידו תלי דלא"כ מאי פרעתיך בכלות הזמן דהלוו כתוב הזמן שוקף הלוה שלא יאמר פרעתיך בכלות הזמן ובזמן לות' דמשמע יום א' דמשלם בו הזמן לפוד בה הנאמנות ע"ש ודו"ק: לח ובא לגבות מיורשיו לא מהני ומשמע להש"ע דלהכין לא"מ למשמע פרעתי מ"מ לפי שמכין להיורשי' שמכין פרע ואם היה הלוה חי לא היה הלוה משיב מכין כנגדו לומר שלא נפרע ומ"מ היכוהו הלוה נגדו ולא היכוהו כנד יורשי מכני שיבא שיעין כנגדו לכפו' הפרעון שפרעוהו הלוה: לט אע"פ שפי' שפטרו ממנו ומיורשיו כרמ' דאף אם כתב לו כן לא מהני אלא אם כן פי' שפטרו ממנו ומיורשיו לעולם עליו לשלם לב"ד אם יבא ראובן ויאמר שלוה ממנו מאה זהובים ולא פרעו ואין לו עדים ואין לו אלא שטר שכתוב בו שפטרו ממנו ומיורשיו אין שומעין לו אלא אם כן פי' שפטרו ממנו ומיורשיו ואפי' אם פי' כן כבדי' בנאמנות שיהא הלוה נאמן אפי' אם מת יורשי הלוה שיעבדו אחרי' שפרעו לו ואין לו עדים אלא שטר שכתוב בו

מ יורשיו בכלל כו' ופסק כתב בפלגים כרשותי הוא מחלוקת הרמ"ה ומסיר
ומכ"מ פסק כהרא"ם ורמ"ן ויורשים בכלל בפלגים כרשותי וכן נוהגים פשוט דעת
הריב"ש סימן תנ"ה ע"ש : מח שים כו נאמנות פתם - כלומר דלא
המחין גם ליורשי מלוה עליו כמו נסיף דאז היו נוגעי כלפי שבוע' אבל בפשיט'
דמיירי שמאמינו על יורשיו דאל"כ לא היו יכולים יורשי המלוה לגבות אף
בשבועה רבינו ירוחם סמלו' מייב שבוע'
מין מורים שבועה לגבויי כר לקמן סימן
ק"מ סי"ב וכן פירשו הסמ"ע וסכ"מ
והוא פשוט : מט מין נאמנות
מועיל כו' ונ"ע כרין זה כי הרמ"ה
לא פסק כן בפשיטות רק מכתב כיון
דנפשיט דיעלי נכון לסמתי' כרבני ר"ת
ור"ל מומר לתוכע פשוט פתוניא
מהלקוחות אלא יוניא עד פשבע וכן
מסתע מרבינו בחאנ' בלל ע"ש סי"מ'
מכתב כיון דיעלנו רבוות אלא מפקיכ'
חאנ' עד פשבע המלוה כו' ופ"כ כיון
דהרמב"ה בפשוט מולק וכן דעת בעל
התמור והרמ"ה דהיכא דקים הכאמנו'
בשטר ללקוחות מהני וכרבריה' נראה
עיקר כתוספתא כי התעיין הפרישו יראה'
פתם פתירץ הרמב"ן גם פתלמחות
(ובפרמ"ת מביא דברי הפם פפר הזכו'
ע"ש) ובהרא"ם דפלגים כרשותו לאו
הייבו לקוחות הוא דוקא דפירוש דפלגים
ברשותו אלא יהא כפירוש אחר' ברשותם
וגם תירצו הרמב"ן ועכתו פש נראה
פהוא דוקא בעיניו רק פשטא להעתיר
דברי הגלוסים - גם רמיתי בדרמ"י
ובנכחבורה פירשו לפרש אחי' ברשותו
לקוחות אלו פ"כ תפן ליתא לן דאי
מפלגים אלו מהלקוחות ואינו רוצה
ליפבע אלא תבי למיתר קים לי כרמ"י
וה"ר עובדים כרשבורם והרמב"ה וכ"ל
התמור והרמ"ה וגם הרמ"ה מפשר
דיתורו היכא דתפס אלוס דפשתא פוי
מוחי' ללקוחות שפם התובעים כף
בלפע"ר תיהו פיינו דוקא בשאחינו
מפורש שכתוב כו שפאחינו גם נגד
הלקוחות אלו אבל פתם כאחינו' פפישה
אלכ"ע לא תהבי נגר הלקוחות : מב
וה"ה כו' פעמ"י שכתוב בשטרו שאחנות
מפורש שיגבה מהמלוה נגד אלו שבועה
אינו מועיל וכ"כ פרמב"ם לקמן סי"פ"ב
פעיף נ"ב וכפ כתב הפור בפם בעמ"ת
דשאחנות מפורש מועיל לכ"ש מוקים
ואחי' מתפתי פם עליו דבעמ"ת מבויא'
להריב מיקפא ע"ש : מד אבל אלא
בפיכו כו' הרמ"ה בתחו' כלל ע"ב סי"ב
מוכ"ם דשאחנות פתם חבני אפי'
לגפרע אלא בפיכו ואניאלו הפור לקמן ר"ם ק"ו וכ"כ בי' פם בפם תפונות
הרמב"ם וכן כתב ב"כ הרא"ם בפסקיו פרק הכותב ותביאלו הפור פ"ע ר"ם ב"ת
ע"ש : מה אבל צריך ליפבע כו' דאחפתא לא פיינו אלא לפטולי פטר'וח"ת
אית ליה עליים תביעת בעל פה ויש ב' בעל הפטר על התחתונה כ"כ הפור וכפו'
ונם לא"ת פוף פי"ר הח"מלוה מקשה דפא דלעיל פיתן ח"ב פעיף מ' מהריבן
דיר בעל הפטר על התחתונה הוא פפוס שהתביע הוא פוכח וא"כ הכא נמי
הרי הלוה תוכח ע"פ פפאריך בזה ובביות בקיומי ולפע"ר לק"מ דהכא כיון
פתבע ובות כתוב בפטר על המלוה והמלוה הוא פתוביע הפטר פתפתא לא
היתבי"ם אלא לפטולי פטר'ולא לענין תביעת בעל פה כן נלפע"ר : מו
לפעולי בתרי המלוה כו'כן הוא לי' הפור - ולפ"ז קפתע דב"ה הוא דבאחת
המלוה צריך ליפבע ולפע"ר אינו תוכרת ויל"ל דהרי"ף והרמ"ה לא תיירי אלא
בשתלוה תר' המלוה בפטר'ום ל"ל כלל תבעו ע"פ תבא לי' דיוק לי' פיכול פתלוה
אלא לפטולי פטר'ום ל"ל כלל תבעו ע"פ תבא לי' דיוק ואלא תכתבי פי' פמלוה
אלא פתם ואין נפבע'על פעמת פתם ודוקא לומר דכיון פתובע'פטר אבל אניפן לי' פבא פתם פייב פתם פיורש'טוענ'
דעת הרמב"ם ורוב פפו'ואין נפבע'על זה ואניאלו הפור פקרתו לקמן פי"ע ר"ם ב"ת - ולפון הרמב"ם דיין זה פדוקא בפטר פתבתי פפ"ו נתלוה ול"ל
פתם מלוה פיפא כאן פכל עת פילתר פרעתי אינו נוגע בפטר זה לא תן פיורש ולא תלוה ולתר בפטר זה פרעתי והמלוה לומר לא פרע כו'
כפבע פיפא כו'פב"ל ופפטר ב"ל לפטור דכיון דפיש לי כוונתי אלא פטר תייבות אלו
ואתר פרעתי תקנתו והמלוה כו' כל"ל ומפקק הני פני תייבות אלו
כולו וגם פרמב"ם לית'תנו : מז מפלס החקנת וכו' ונפבע
פיפא דהכאמנות פטרו תפבעוהו דאוריית' אבל אלא תפבעו דאין
כפבעין תפטרו' כמ"ש לע"ל פ"ס פ"ו ולקמן סי' פ"ה ופ"ה דאין
זה תקרי פטר כיון דיש ללוה כאמנות ואין המלוה יכול לגבות כו'
ועפ"ר : מח ויתיבו בתר' פתם כו' המחבר לטעמו אול דפסק
כן בפ"ם פ"ם דהיורם"ם מ"ל ליפבע פיפא ונ"ע

לך פיפא כו כאמנות פתם ע"כ נ"ל דהתי כאמנות לאו דוקא הוא
דא"כ לא היתבוהו אלוה אלא הוה תני המלוה לגבות
מהיורפ"ם אלא בפבועה וכמ"ש פלפני זה ופפוט הוא
בנמרא ובדברי הטור כאן ונם לקתן סי' ק"ם בפ"ב ונם בדברי
המחבר פם ואין אדם מורים
לבניו פתין הוה אלא יכול
לגבותו אלא בפבועה ופ"כ נ"ל
דבאמנות פתם דכתב כאן ר"ל
דהיתבים אלוה לתלוה עליו ופל
יורפ"ו וקראו פתם כיון דלא
המין גם ליורפ"ם המלוה עליו
ועל בניו ובתי כתו דוה תקרי
כאמנות תפורם וכמ"ש המחבר
מ"ד אחר זה ודו"ק : לה ב"ב
ואם כתב בשטר נאמנות תפורם
שפטר אותו ובלתי' תכתו בפי'
ומכתי כתו נוהים בלא פוש
שבועה : לו אפי' התנה בפי'
פינבה כו' ופטעם דקיים'
לקנוניא : לז וה"ה לתלוה
תוקדם כו' פי'ערך ליפבע לתני'
פאלוה אחריו נ"ב ללוה זה
ומשועבד' לו נ"ב נכסי הלוה
ומכותר כפ' תי פהיה כפוי דיכול
המלוה להתרון להפביע לתלוה
התוקד' לו וכא לטרוף פיעבוד
פפדיין תייב לו ופלא בקנוניא
כא פליו תם הלוה : לח אבל פלא
בפניו לא הטעם כמ"ש לפני וה
כפני' י"ן ס"ק ל"ח די"ל דלא
האתינו אלא תפני' דיבו פלא
יפיו ככנדו בפניו תפ"ה פלא
בפניו ועוד אתא ים פוכ'לו רחי'
להלוה אפרעו : לט נתתן לו'
תלוה פרוע ואין יכולין לומר
פטרך כיד אבינו תתי בפי דיכול
לומ' לאו תפימות' דכת' נו
קפתני : מ אבל צריך ליפבע
כו' הטעם כתבתי בר"ם וה והוא
דהיכא לתיר דלא פימני' התלוי
אלא ככנד פטרו ובטל אלא ליהוי
כפבע תפטרו ובטל אלא ליהוי
כתביעה ע"פ דפבע אלוה היפת ובפטר וכ"כ בטור כאן : מא
ואתר פרעתי תקנתו והמלוה כו' כל"ל ומפקק הני פני תייבות לו
כולו וגם פרמב"ם לית'תנו : מב מפלס החקנת וכו' ונפבע
היפת דהכאמנות פטרו תפבעוהו דאוריית' אבל אלא תפבעו דאין
כפבעין תפטרו' כמ"ש לע"ל פ"ס פ"ו ולקמן סי' פ"ה ופ"ה דאין
זה תקרי פטר כיון דיש ללוה כאמנות ואין המלוה יכול לגבות כו
ועפ"ר : מג ויתיבו בתר' פתם כו' המחבר לטעמו אול דפסק
כן בפ"ם פ"ם דהיורם"ם מ"ל ליפבע פיפא ונ"ע

מין צריך ואין היורפים בפבועה להפטר בלעיל פ"ם פ"ט :

נפקא לגמ בקרס סתם סגי וסוף דעת הרמ"ם והטו' סכ"כ סס והטור שכתב כאן דנסכאין היסת בעתיק ל"ל ס"ת סס ל"כ וכמ"ש הטו' כסמו סס כסי' ס"ט ופ"ר : מד וי"ל סקייכין לפרוע ז"ל הטור (על סכר"כ"ת) אבל ל"ל הרמ"ם ז"ל כתב מת פלוני ואמרו היתומי' אכיכו אמר לנו סקוח פרוע אין כדכריהן כלום ז"אמר המלוה לאכיכ' האמנתי כס"אמר סכר' ולכ"ל לא האמנתי ואני אומר גלא אמ'לכם אכיכ'מעולם כלום אבל אם אכיאו עדים וכו' . עד כאן לשונו כתכאר מוס הרמ"ם ס"ל דאפי' מת אכיכן לאחר שנים ומן הפרעון ואמרו שאכיכן פרע לאחר שנים ומן הפרעון או שאומרי' שמן ראו שאכיכן פרעו אינו נאמכין וכן הוא כוכ' המחכר כמ"ש וי"ל סקייכים כו' ולא קאמר הרמ"ם דכאמכים היורשים לפטור עצמם אפי' כלא שבועה וכ"ל אלא דוקא כמוניח המלוה עליהן כתיב' יד הלוה אכיכן מקויים דע"ז כתב הרמ"ם דינו כמ"ש הטו' כס"ם ס"ט וכ"ש במלוה ע"פ אבל כמוני' עליהן שם"ק אכיכן כעדי' מקויים ומן דו לא לגלו' ולא להמלוה נאמנו' נסמכו' נסמכא המלוה ובטל אף מהיורשים וכמ"ש הטור לקמן סי' ק"ס ס"ב ונס המחכר שם אלא דכאן דיש להלוה נאמנו' דמהכי הנאמנו' נס ליורש"ו . והרמ"ם ל"ל דלא מהכי הנאמנו' ליורש"ו ל"ל כאלו לא נכתב נאמנו' לשום ג' והדרא לדינא הכ"ל דהאלוה נסכא משערו בעדים ונוסף אפי' מיורש הלוה : מס גלא כ"ל אכיכן עדים שאכיכן אמר לפניהן שבוע פרוע כ"ל נ"ל הטור נסס הרמ"ם ונ"ת נס אם אכיכו עדי' למה יהנה יאמר המלוה לכך כתבתי לו נאמנות מפני ש'דעתי גלא יעיו לפני מחמ"ש שפניהם דסע"ו וכמ"ש סס ק"ל כ"ש כנאמנו' לוה למלוה וסס ק"ל נכנסע גלא נפניו . י"ל כאחירת אב לבניו לא אמרי' אכי אלן מדרכו לשקר לפניהן ועוד דלע"ל דוקא אלוה"ל קאי אמרי' אכי אלן דאיירי מלפשר לא אמרי' כן : מו ואם היו שותפין בשוה כו' כ"ל יורדין לנכסו' כו' פרי"ם כתבתי דדוקא כשהן שותפין בשוה דאז מה שכתן מלוה לא' מהניהם הוי קנת שניהם בשוה ואפי' בשוה שכיכו ש"מ פוטרי' הו' ויורדין לנכסי המקבל ופורעין לפניהן חלקו מחמ"ש כשלא היו שותפין דאז נוטלין מלוה חלקו והלוה חוי' ונוסף מוה שכתן לו עודף ואם אין נכסיו דהלוה כיכוני' ושל המקבל זיכורי' אי שוה רך וזה קשה לה"ל מידו וק"ל :

עב ג מפני שבוח כמו ריבי' דקד' וכתב כמו ריבי' דריבי' מחמ ליתא גלא כדכר פנוף דהלוחה כתרכה כו שהלוה לו דיכר ומחזיר לו דיכר ופרוטה דהייכו פירושו של ריבית ועיין כי"ד ר"ם קס"ו שכתב הטו' כסס הרמב"ן ונס המחכר כתבו שם כדין המלוה מעות לחכירו לחסור לדור בחנירו קנס וכתב ע"ז ז"ל דוקא לכתחלה אבל אם כבר דר בו כיון דהתחיר לא קיימא לחנרא אפי' הוא נגרא דעביד למינר אפי' לצתת ידי שחים ג"ל לתת לו עכ"ל . °ונראה דה"ה כאן אם כבר עבר ושחם ג"ל לתת לו שכרו אם לא קיים' לחנר' וכ"ם הוא ואם בתם דחייכי דלא הלוהו על שניהו ואין חקריות הלוחתו על המחכר כך ק"ו כוס שאשתו כדבר שהלוה עליו וחקריות הלוחתו הוא עליו (דברי עכי כיון דהוא קרוב להפסיד דאם יבנה או יחבד מהעולם יחבד מובו . ומה"ב כשלא הלוהו עליו דאם יבנה אותו הדבר שאשתו' בו יבנה מובו מחקום אחר) וכתילוק זה כריכין לחלק שם כי"ד גלא תקשי דבר הרמ"ם לסדרי מש"ם שם בם"ס קס"ו וכשאו למ"ש בסו"ק כ"ב בהלוה על שדיהו וכמ"ש שם נס מור"ם בתבו בר"ם קע"ב ס"ע"ם ודו"ק :

ב גלא

יפרע מחכסיו חלקו פעמים עכ"ל משאש כמ"ש ודו"ק : כו

עב ג מפני שבוח כמו ריבית כו' כתב הסמ"ע דלמ"ש הטור ר"ם קס"ו ושאר דר כחנר גלא קיימ' לאחר' אפי' נכר' עביד לחיכר ל"ל אחר אפי' לצתת לו שכר לצתת ידי שחים ס"ם כאן כו' ונראה לדרעת הרמב"ם שהניח שם דאפי' הוא אחר גלא קיימ' לאחר' ונכר' גלא עביד לחיכר נרוך לאחר לו שכר לצתת ידי שחים ס"ם הכא :

עב המלוה על המשכון והרבה דיני משכונות ובו מ"ד סעיפים :

א המלוה על המשכון צריך ליזהר שלא ישתמש בו ג' מפני שהו' כמו ריבי' ואם מלו' לעני על מרא וקרדו' וכיוצ' בו

סמייכים לפרוע . ונתנו' מהרמב"ם סימן כ"ג מחה על סנרה זו ח"ל נפלאתי מאד מסנרת הרמ"ם ז"ל סאר סתם ז"ל סובר ג' נהכרח סתלו' זה סיום גלא כמלוה ע"פ מיך מעסר גלא כאחין ליורש או גלא בא"ן נעדו"ם לנו יסור מוסר דסעכיכן ליחתי ולקוחות עד כאן לשונו ולא קשה מידי דהא דסעכיכן ליחתי ולקוחות היינו סיכא סהיה אניהם כאחן כלא כאחכות דילים הם שפיין כן בכא גלא היה כאחן אפי' שבאחינו שברי סעם סנרה זו סיכול התלוה לומר לאכיכם בפאתי כשיאמר פרעתי ולא לכם ואני אומר גלא אמר אכיכם מעולם שפר' וכתבתי' הרמב"ם ופור ור' ירוחם ומשמע מסעם סנרה זו דאפי"ל לאחר זמן הדין כן וכ"כ כמ"ש ס"ק מ"ד וכן משמ' להדי' נתנו' מהר"ן ן' חיים סימן כ"ה דף מ' ע"ר והוא פשוט ומהכי על הש"ס שכתב וי"ל סכיון שתת נתון זמן סוא מייכים לפרוע דמוקם אין מדם פורע תוך זמנו ולא מנעיח דלא טעני' לאו אפי' מהרי' סיכו אמר לנו שמו' פרע שטר זה אין כדכריהם כלים שיכול לומר לאכיכם פאתי ולא לכם כו' דהא נס אחר זמן סכיכם לאו לאפי' ס"ק כן וכמ"ש :

כב לפלוני או לפלוניו כו' ובית ספרים כשור מיתם הביתם' לפלוני ולפלוני : גב כיון שמאמין לאו כל כמיני' לומ' שפרע כו' כתב הב"ח והא דכת' הרמב"ם נתשו' סי' ס"ג (ומביאו סר"ב לקמן סימן ע"ו ס"י) דכל מי שמעיד נירו נוכח כו' ואפילו אין כו שמוח סתם כיון דאפילו אין כו שמוח מנפרע מהם כיון שמעיד לנירו כאלו הוא כאן ומשלם לנירו כגון שמיכו לנירו אבל אם אמר לנירו שלחתי לך ע"י פלוני ואין נירו יודע שלח לו כלום אינו נאמן להפסיד לחנירו כיון שהשטר נירו אבל על חלקו הוא נאמן (ג) וב"ר מגנין לאחר חלקו :

א גלא כאחר שהמלוה לא יוכל לגנות לחנירו שלא נאמן אלא על חלקו ומה שהוא מעיד שהשטר נירו הוא כדי של

בו ששכרו מרובה ואינו נפחת אלא מעט יכול להשכירו ג (ג) שלא ברשות בעלים ולגבות לו רמי השכירות בחובו ד (סור) ויש מי שאומר דרוקא לאחרים יכול להשכיר אבל לא לעצמו ה (ה) משום חשדא :

כנס ד (ג"י לרעת רש"י לרעת הסור) ודוקא שלא פתנה עמו מתחלה ו (ו) אבל אם התנה עם הלוה מתחלה (ה) שרי (ועיין בי"מ קע"ב ובקי"ו) ז (מרדכי פ"ב מביצות כנס רפ"ן) י"ל דאין שלוח כאן ספרים לשאר דברים ואם למד כספרים שהלוה עליהם שכיח ח (י) שולח יד בפקדון (מרדכי שם בשם רפני"ם) (ז) ויש מתלקין י (יא) משום דקסבר מנה קעביד ועיין כי"ד סי' קע"ב :

ב ד (סור ופוסקי' בשם סרי"ף וכ"כ סרמב"ם ס"פ ו' מה' שכירות) המלוה את חבירו על המשכון בין שהלוהו מעות בין פירות

ג שלא ברשות בעלים כו' דמסתמא כיון דיש ושום כמשכיר אכירה : ד משום חצר כו' וכ"פ כתה וז"ל ולפעד"נ דכיון דתנן מותר להשכיר חפני משום להשכיר אכירה אין למוד מחשב אכירה לאחר' דבתנקם חניא בפרק אלו מגילות וכפ"ק דיבמות ומפרש ר"י והרמ"ם ומיכון דעתמו בגלא ד"ר דכיון דחשכיר אכירה הוא לא מזדי"ליה כמה שכ"ו כ"כ כאן נמי דיכו כמשכיר אכירה ולפעד"נ דגא דמי דכתם כגר בשיב אכירה כתם שהכניסן לכיתו אלא מזדי"ליה דאם היה רוכה לגזול לא היה אומר שהיא אכירה מפ"ל הכא פשיטא מכיון שכירה אלא שהכניסת לעצמו נפחות כן יש לומר משכיר לעצמו נפחות כן לעפ"ד נרוך : ה אבל אם התנה עמו כו' היינו ע"פ ס"ב נ"מ כאן מחתם מפרש' המומכין (רפ"ב דיש ע"כ) וכ"כ כ"ו וכ"פ לפי' רש"י לעיל דאם לא התנה אסור אבל לפעד"נ דש"י לא מיירי להתחלת אלא אפילו אם התנה אח"כ הוי אומר דלא התנה כלל ואם כן יוסף הוי ס"ס ואפילו אם התנה בתחלה יוסף הוי ס"ס מטום דמנה קעביד ואם אימא מיקמי להו בלא התנה ס"ס הוי אומר אלא מיירי אם התנה בתחלה ואפילו הכי אסור משום דלמא אתי למימ

(ס) בין שמשכנו בשעת הלוואתו בין שמשכנו אחר שהלוהו

ה"ז

גם מ"ם הרמ"ן סס וז"ל ומתעתין נמי דיקא דקס"ד דר' עקיבא דר' יצחק וקתני אבל ואבד כשגירת שובר נתמעט ופס"ג דמשכר לך לרמויי בשטרא פעיניתו ניס דמייה היא ואין שומעין לך עכ"ל לא יירדתי לסוף דעתו דסס"ם כס"ל מכיאו (דף כ"ט) ובס"מפקיר (דף מ"ג) ונס"הוסה (דף כ"ח) תוקי הכי אמרו שטרא פעיניתו ניס - ועוד דסכ"י ל"ל דר' עקיבא דקס אמרו כל שבא דר' אליעזר בריש ור' אליעזר נקס אמרו לרבות דמפי' אמרו יוסול תעותיו דס"ל אפי' ס"ם לא הוי - סוף דבר מיני רוקס אוס טעם בכוונא נכל דברי הרמב"ן בס"המלחמות וכבר כתרתי דהעיקר כרש"י דל"ל בטעם הלוואה קני ליה לגבתי מף לאוכסין : ועוד נלפע"ד דרך אחר לפסק רס"י לפי דקיימ"ל כתי הדרך שכתבתי מף שהבאתיו בו בתוספות והרמ"ס ובשר פוסקים מ"ת דקס מאר לומר דכיון דשלח בטעת הלוואה קני ליה קנין גמור יקנהו מף בטעת הלוואה לעכין שחסס ומתן - גס לשון הסס"ם פ' הסולח ופ' כל טעם דחוק לומר כן אם רבינו אחסון בפירוש המשנה פ"י דשביעית כתב וז"ל וצריך לחוק הסיג דבמין דשכי אחר שמכר אפי' כר משכון דקני ליה אלא בטעת הלוואה כדר' יצחק וסוגיל וכן בטעת הלוואה נתי שהבי לעכין דקרוי' ניס אל מחין צריך עכ"ל מטעם שדברינו סוס רוקס - גס הרשב"ם בתרוסין פ' הסולח כתב על הברי"ם שכת' לדברי התוספות וז"ל ודברי רבינו ז"ל מתמיהין דאי הוה משכון לאו כגוס הוא מאי שהבי שהבאתי אפי' כר משכון שהיה ביד המלוה אי נמי כל שעה שרוצה המלוה שיחזיר לו המשכון ולא יוכל לומר לו המתן עד שיפרע לי חובי עכ"ל ודבריו תמוהין דלא הוי

ס"ק ה"ז (י) שומר שכר:

סעיף י ואין מילוק בין אם פירש שקבלו למשכון ככדי שויו בין קיבלו סתם:

לפיכך אם אבד המשכון או נגנב חייב ברמיון ואם היה שוה המשכון כרי דמי החוב אין לאחר על חבירו כלום ואם החוב יתר על המשכון משלם הלוה היתרון:

סעיף

ס"ק ו' הרי זה ס"ס כן הוא דעת הגאונים ומשמע דהמלוה על המשכון מלוה קבביד ואלו מתרמ"י ליה עני בשעת שמלוה לו לא הוי בעי למימן ליה לעם ולא שום לדקה דהעוסק במלוה פטור ממשנו' ומשום הכי פרושי דכתבה בשעת שקלו' מעות על המשכון כעם ס"ם עליו כל זמן שיתנו לו כלל ס"ם שכשברו שמקבל בתקלה או בסיף בעם' עליו ס"ם לעולם כ"כ הרשב"ם ועם"ר מ"ם עוד משמע מהר': ואין מילוק בין אם כן' הג"ה וי נדפ"ם ע"ל מ"ם סמתב' ה"ו ס"ם ולא שייכא אם אלא מ"ם לקר' זה דאם המשכון משלם הלוה היתרון ואם ל"ל מקום' ומקבל' דלפי' אם מלוה מקבלו בעם לא מהרי' דמקבלה בכגד כל דהו' וכשמואל דס"ל דאם נכיש לו למשכון מקבלה מהר"ם מהר"ם בפקבו כוותיה וכמ"ש בטור • וכ"ם אם פי' המלוה בהדיא בשעת שמשכון לו המשכון שמקבלו למשכון ככדי שויו ולא כיותר משויו דאם נתבר דלריך הלוה לשלם לו מותר שסוב וכן כתבו בטור בשם' להני' דכבר הלוה שסוב יתר על המשכון • וכיותר מכריו יותר ו"ל ואין מילוק בין אם פי' המלוה שהיכו שקבל המשכון אלא שקבלו בסתם וכבר הוק"מ דאין מעם' שהיכו שום ככגד כשמואל וכ"ם הסוב קבלתיו אלא שקבלו בסתם וכבר הוק"מ דאין הלכה כשמואל אם אמר בפי' שהיכו שהוא מקבל המשכון אלא ככדי שויו הא בשעת שנתת המשכון לידו אע"פ שהיכו שום בפי' הסוב קבלתיו נם הגאוני ס"ל דאם' מעותיו וז"ם מור"ם בהג"ה ואם אמר וז"ל דאם פי' ואמר שמקבלו בכל הסוב אלא אבד הכל והם דכתבו מור"ם בל"ל דאם פי' כו' ה"ם משום דסתו' דמי נ"רסת רם"י וגרסי בנמרא בשמואל דאמר אבד הקת' אבד כל מעותיו היינו דוקא כדפי"ם ואמר אע"פ שהיכו שום קבלתיו וכתבתי בדרישה שברור מדברי הגאונים ס"ל נ"כ כנירסת התו'

מדברי שאר כל הפוסקים והיינו טעמא דעוסק בתקנה לפושט"ו לעני' וכה"ג וכה"ם בתום"ם שבועת הרייניס ורמ"ם ורמב"ם ורוי יוסף ובדחשמ"א מה שפירש הרמב"ן דם' המלמות ס"ם שבועת הרייניס דעת הרי"ף דס"ל דר' יצחק אמר לחילוק' אבל לא מיירי כלל בשבועת הרייניס דעת הרי"ף ס"ל דר' יצחק אמר לחילוק' בין שהיכו שקבל המשכון בכגד המלוה מי אמר אלא שקבלו בסתם ובכה"ג אין הלוה נשבע אלא שבועת הרייניס הך דר' יצחק וכל הך מקלה ומרי דמקלו ומרו בה"ם עלה ומסבר' מיתור רחמ' ר' יצחק אלא בשעת שלוחתו בשעת שלוחתו מי אמ' כו' כיון דאיכו אלא שקבלו בסתם כר' יהוי ס"ם משום פרוש דתניו ס"ב נמי דליתי לרר' יצחק אם ס"ם משום פרוסה דרב יוסף • ודוחק לומר דס"ל דפרוסה דרב יוסף לא שייך אלא במשכון בשעת שלוחתו משום שבשעת שלוחתו המשכון היה פשוט שהיכו שקבל מכני דהא מדברי שכתב בע' המלוחים ז"ל ס"ם משכון בשעת שלוחתו ול"ם משכון אלא בשעת שלוחתו בשעת שלוחתו אבל אם אמר בפי' שהיכו שקבלו בכגד שלוחתו משום שבשעת שלוחתו קבני' דבכהיא מכלה אלא בפי' לחיתה ריפתא לעניי משום דבמנים קפסיק דק"ל העוסק במלוה פטור מן המלוה הוא עליו שומר שכר עכ"ל הרי להריא דס"ל דאף אלא בשעת שלוחתו הוי ס"ם משע' פרוסה דרב יוסף ובדחשמ"א מה שפירש הרמב"ן דם' המלמות ס"ם שבועת הרייניס דעת הרי"ף דס"ל דר' יצחק אמר לחילוק' אבל לא מיירי כלל בשבועת הרייניס דעת הרי"ף וס"ל כשעל המלוה וכן נראה דעת הפוסקי' ומשו'

ענייתא וכן פירשו אותו רבינו ה"י ורא"ן ע' הלוחצין ופסקו כן ואין להקשות דא"כ למאן דלא ס"ל ברב יוסף ולא הוי אלא ס"ס וכראית' כ"ס בתשי נפתחי פא מ"ש אוכר הוי אסרי יאחתם בתשכון בכניית וכמ"ש לקמן אסרי ר' ס"ק ג' נמי תשובת הרשב"א דהכלוטו על התשכון ואתן לו רשות להשתמש בו בניית הוי אוכר ולא הוי אוכר אלא כשנושס עמו בפירוש להשתמש בו אבל כשיכול להשתמש בו מעצמו בכניית אלא הוי אוכר כל זמן שלא השתמש בו (וכזה מתורץ מה שהקשה בספר תורת חיים פרק המוחזין לפירש"י גם שאר קושיותיו גם חיוכ כלום לתעיין שם) ז' יב ע"ג כו' וכ"ה מוכח לריב"ל לח"ר הכי להבהוכים ולעיל נמי הר"ב לא כיון לדעת הבהוכים אלא לפשרת ר"י שכשור וסוסקים שהשקו כשמואל ולא כהשתמ"ש ס"ק י' וס"י כרש"ור ס"ב ולפסק"מ קשה אלא ס"ל להסור להכיא מוחלוקת הבהוכים ור"י כשמואל כיון דלעיל ריב' לא פליג אלא כרהה רש"ל להסור דלפבהוכים לפי' גם פירש הלוה ואחר שע"ש שהיה כדי המוב קבלתיו הוי כשהה והייכו דהה ר"ח דברים שמואל חייכו היכ' דאחר בני' אלא יפקיד כל המוב משהע בתוש' דאשר הכל נם להבהוכים' וכ"כ כ"י וכ"מ כתב דאפי' ככה"נ אלשר דהוי אשתכח לבהוכים ע"ש וכן מוכח להריא בהנ"ם אשר"י ס"ש המוחזין נשם דרינו מנשל וכן משהע בתוש' המוחזין עיין שם ודו"ק. ולעיין דינה כרהה דבכל נוהי הוי פשיקא דריבא ואחש"ה וכ"ש הכ"מ הלכה למעשה ס"ש: יג אחר התשכון אחר בכל וכן גם הלוהו על שני קחות אלף זוז או על קחת עם התשכון אחר אלף זוז ואחר קחת או התשכון הפקיד שני החו' לאחר בשני אחר החוב אלשר עכ"ל טור ועיין בחוש': יד ואם נאנס כו' יש לפ"ז בעל התשכון את חובו כו' כתב הש"ש ז"ל היינו דוקא אם לא תלכו התשכון בנכרי ואחש"ה שכתב הש"ש ז"ל אלשרין זה ז"ל שכרי אלא בעל התשכון אלשר אלא אם כן הלוהו אלשר אלא אם כן הלוהו אלשר אלא אם כן הלוהו

ואחרי הוא כאלו מלוה להכותי בעלמו - וזה כרש"י בעיני פשוט לדעת הרמ"ם ז"ל שמשפט על כותי' בערכאות יכין הוא שמי שנתחב מידו משכון שתקבל ממנו ריבית שהיו מחזיק לו יתרון דמי המשכון הלו פעור נס מיסר"ל מה"ט דכתיב' - ושמעתי שכתשוב כן לכ משפתם כוזה והכלמ"ד כתבתי

ודו"ק: עו אלא לכך מעותיו (יח) אלא (יט) שומר חנם לעניין זה שאם דמי המשכון יתרו על הסוב אין המלוה כותן ללוה כיתרון הו (כ) אלא לכך מעותיו (כא) ולא יותר ומספיקא

בלוחתו הוי שומר שכר ומחלוה צריך לשלם היתרון עיין שם הרי דשכיר ליה כר"י ואפ"הכי פשיא רשלא בשעת פלוחתו הוי שומר שכר וצריך לשל' כיתרון - וצריך לשלם לתם שכשתבי לעיל ס"ק ס"ו דהא דאמר ר' יצחק אלא בשעת פלוחתו קונה משכון היינו לעניין חובני' דמה שכנגד חובו הוי כאלו מכור לו ס"ב ליכא למיחוש מר' יצחק הוי ס"ו אף"הכיתרון הוא לא אמר ר' יצחק אלא משום שומר שכר מכל מקום נראה משום דהוי ס"ב ג"כ להיתרון מטעם דכיון דשכיר ליה ומחלוה הוי כאלו מלוה להכותי בעלמו - וזה כרש"י בעיני פשוט לדעת הרמ"ם ז"ל שמשפט על כותי' בערכאות יכין הוא שמי שנתחב מידו משכון שתקבל ממנו ריבית שהיו מחזיק לו יתרון דמי המשכון אפילו

הלוהו סתם ואפילו משכנו בשעת הלוואה אלא קנהו מדר' יצחק (דר"י לא אמר אלא המשכנו אלא בשעת הלוואה) משום דסבר ר"י וסייעתו כשמואל דאמר סתם לתת בשעת הלוואה ס"ס כלכך שהוא מחזיק לו המשכון כלכך כל זמן שהוא מחזיק הוא קנין דמנלא וכיון דהלכתא כשמואל אמרי' כמי שאילו לא אמר כלום בשעת הלוואה דקנהו לעסות על חובו אפילו אלא לכך מעותיו וכן הוא מפורש בתו' ומוכרחין הכי לומר כן כפי' הטו"ש כסברים ולא כמ"ש כ"ם ז"ל ו"ל אין מלוין על * המשכון ס"ם אלא מה שהוא כנגד חובו הוא שיעור המלוה כו' אם אמר סתם ואפילו אמר משכון זה יתרי' על הסוב לא כתב"ה המלוה ביתרון ומעותיו לבודין מפני שהוא ס"ם עליהן ולא דק לכשיר' לי' מין הלכה כמ"ד לכשעה ס"ם משום המלוה והא דאי' בשומר אבד ס"ל דהלכ' כרבה ולא הוו אלא אלא ס"ם אע"פ שבשעה המלוה

בגוף הלבידה אלא שעמו כמ"ש ודו"ק ועד"ר:

עז ומספיקא

דכרי מוכרחים ולפשר גם התוספות מודי דהוי שומר שכר מהאי טעמא ובפרק המומכן שכתבו דרוקא בכי אומן הוא דאמר שומר שכר משעת התפים ליה אבל אלא שהלוה היינו כשהכניו בשעת הלוואה והא דלא פירשו דשעת ר' יצחק הוא כן היינו משום דסבירא להו דכיון דאמר ר' יצחק בשעל סוב קונה משכון משחע שקונה אותו לשום דבר מיכול לעשות בו כמו בשלו וכ"כ הוכרחו לומר דקונה אותו לקרם הפסח ולשאר קנין שבדים או קרקעות אבל אין הכי נמי דמשום - מעמון דהוי שומר שכר משעם הוא הפלה דתפים ליה כאומנים אמר מהלוה - ולא פיה מלאני לכי לחלוק על דברי הר"ח אלא כיון דבלאו הכי הרבה פוסקים סבירא להו בסבירא דהוי שומר שכר לאחרי שפילו ניחתון הלא התה הבעל הלכות גדולו ושערי דע פלפם ודרי"ף והרא"ש וה"המאיר והר"ן והמחבר יוסף ובעל המאור ורא"ן ובעל המלוה ועוד מ"ם ומ"ד ומהר פוסקים וכן פסק המחבר וכן פסקו מהרוכים ומכתבים לפחן ס"ק כ"ב ואיהו מנחור בדברי ר"י שבתוספות שחולק על זה דכפי' בסבירא ליה כרבה שומר שכר כשה"מ ומ"ל דמודה פלה בשעת הלוואה מהכף שעתי אחריני דאחרון ורמייה ליה שהרי גם בשעתי רב אלפס פסק בשעת הלוואה הוי שומר חנם ואפילו הכי פסק הלא בשעת הלוואה מיהו ס"ם אם כן לרעת ר"י יפיר הוא ולית הלכתא כוותיה - ואפשר שוה רעת הגר"א בשכתב ז"ל שכתב ז"ל דהלוה על המשכון לא הוי אלא כאלו ס"ם ולא כתב בפשוט ז"ל דלא הוי אלא כאלו מלוה על המשכון בוקא עלינו אבל בשעת הלוואה מודה להחבר דהוי ס"ם ול"ב גם בימחון מיהו התלוה - וכן עיקר : ום אלא ס"ם כו' ומשמע בפוסקים דאין חילוק בין הלוה בשטר או אלא בשטר ולפוקי מהלכות גדולות וכן משמע בשור והחבר אלא מילתי : כתב בתשובת חיימוני לספר משפטים סיתן כ' ובחרדכי פ"ק שבועת הדיינים ז"ל משמע רש"י מנחתי דאוכן חפן לשטן משכון אפילו בלוי וכן אחר לו שמעון בלוי שקבל אותו משכון תרוכון. על אותו זמן - ואם יעבור הזמן סוב לא יפרעו הלוה שפלוה לוי אחתו במתנה ליורש ואכפרו בא דאוכן ואוכף משכון משעון - כך דעתי נוסח שרוכן ושמעון מוכיחין המשכון מיורש ויחזירו ליורש מיושר הלוה שפלוה לוי לשמעון דכל זכות שיש לו לוי אחר לו שמעון בלוי שקבל אותו משכון תרוכון. על אותו זמן - ואם יעבור הזמן סוב לא יפרעו הלוה שפלוה לוי לשמעון דכל זכות שיש לו נתן לו לוי ואין יכול יורש לאוכן בלי דברים ויכיו לחזן לאחר כל יורש בגל ולא כתיבאנו פשוטים וכן אחר אבלו רבא מוה נוסא רבא מוה נוסא כוו והא דאמר ר' יצחק ס"ם קונה משכון סיינו בתשכון שלא בשעת הלוואה ומה שמוכן שתעון לאחרון זה כתן לוחן לאו שתעה היא דכל כי האי מאחתא היא ולא קניא אי לא שפפ וכן מוכיח בכ"ר תשב כראחרי' כנדרים שלכך אם מוכן יורש אחן המשכון כיון שכבר כרשותו כראחרי' בפרק המפקיר ועוד יבבר כאם היא שוה ואף אי לא בקי ר"ל כרב אבי אחרא נבי תלוה מכיון על המשכון. ואחר המלוה אלא אלוחיך עליו ושקל היה שוה ואלוה אומר ג' ריבוי' היה שוה שכנגדה נבי ליה ושל' דאחרא תקנת אחרי דקאחר רב אחי זה נשבע שניהו ברשותו וזה נשבע כאם היא שוה משום דלא קיים ליה למלוה כאם היא שוה לפי אלא שלו היא שלו מ"ח כיון דיורי' היה סבור שיש לו מתנה בחוב"קים ליה בגוונא כאם הוא שלו ונשבע כיון כל הנשבעי' שבחוב"ו ולא מצלמים ושלוה שלאם כ"ר יצחק ע"כ ומניאחו ניתי יוסף דו"מ נפי' הוא מחוורת כ' - ותחיה לי שוב דאמאי דחיק לומר כיון דיורש אבר שיש בידאחנה כו' דמשמע הא אם יורש הלוה עליו חייב נשבע משום דלא קיים ליה למלוה דהא כבולא סונים דבמ"ם פרק המפקיר (דף ל"ו ול"ח) ופרק שבועת הדיינים (דף מ"ב) מוכח להדיא שהכי דאמרי הלוה מוכע לחלוה נשבע המלוה כאם היא שוה וכן משיק רב אסי נוקים הא בפרק המפקיר להדיא ולא קאמר רב אסי האם דלא קיים ליה למלוה אלא משום דפריך האם אמאי אחתי אחתי אחת

וכתב"ם הסכים כרמ"ה נ"י ד' סימן קס"ה והרי הוא כאלו מלוה להכותי בשבועה וזה כרמ"ה בעיבי פשוט לרמ"ה מ"ל שהפסיד כל כותיה בערכאותיהן הוה אחי שבאבד תירוו מסכון שחקבל ממנו רבית שאינו משלם לו יתרון דמי המסכון ד' זסור גם מהיכרא הם דכתיבנא ומשמעי שבתשוב"ן ל"ב מפתחק נזה ובנ"פ"ר כתבתי ורו"ק עכ"ל ועיין בתשו' ן' לב סער ג' סימן קס"ו כתב וז"ל דבכרון דיין תפקר דבל מפין סוין הרוי מ"ם כיון דקא מסי ליה בנפש תהרוות שהוא תרוים בקונין עסרה לתלה לו עברי' לתלם כתבב כו' ומיים וצריך לעיין ולהחייבב כרב' ולא הוכ"ם כלל ממו"מסכון של כותי ברבי' ו"ל דמורה לפסמ"ם בתסכון של כותי תפע' דמ"ל שלומו של כותי וכיון שהיכרא הרמסון חייב גם בסני חייב מלא תיירי בתסכון של יהרא עם יהרא שבי כנון שיקח לו שלר היתר ע"פ לוקחי' שבתנלר ניור' דעם ותנים לו תחיתו לנסמון על הקרן וא"כ אף בתסכון שוה יות"מ מינו מוכרח סיניות בעיפק' ולכאיכר' שלא היה ריוח לו יהבע שלא הרויח לא יצטרך לשלם לו ריוחים וכזה יש לפסקק אם בנלא הרויח תסיכ"ם דאע"ג דאפשר שיניע לו ריוח מ"מ אין הריוח בא לו מחמת תחירת התסכון כמו פרוש"רבב יוסף שהוא מחמת תחיר' התסכון אלא מחמת התעות של עיפק' והתסכון תוכת אבלו בלא"ם לנסמון על הקרן ואע"ג דרסבור לקמן ס"קל"ם וכן נכוון לו דבר לחכור ולחזר כל הריוח פאלו ניניהו לקמן ס"ם קפ"ו סוי ס"ם אע"ג דסוי ספק אם יחכור וירויח תחם מקבל שכר על תה שתרויח לתכור התסכון וא"כ אע"ג דספק הוא מ"מ הסכר היא על תחירת התסכון גופיה תפל"כ בלא דהסכר הוא על התעות והתסכון אינו תוכח על זה י"ל דלא הוי ס"ם ואפשר גם שפל"ם תוהא לזה וא"ם דבנפשם גדול כזה שתסבר דהכ' תוי' דהוי עלי' ס"ם סיינו דוק' כתסבון של כותי אתוב ג"כ על הריוחי' וא"כ תרוי' בתחיר' התסכון ברווחי' כוראי הוי עלי' ס"ם ותפל"ם בזה ודו"ק: וכב ותפקיק לא תפקי' תחוב' כתב בשע"ע דכ"ל דתוב"ם כתב כן ללתירוספקיקן סנר' י"ם אלא דאין תחלו' כדרך לשל היתרון תשתכון על"ל ודו' כלשע"ר דר"ל אי תפם לא תפקיק תינו' ותחרש"ל ע' סכונם סכריב בראיו' דסוי סוחר תכם לנחרי ואין ראיותיו כלום וכתו שכתבתי לקתן סימן רפ"ד סעיף ס"ו ע"ם ובתשוב' ר' אליעזר ן' סייס סי' קכ"ב כתב שפכרעת תתחרונים כרבא בתפוסקים כרב יוסף וכן כתב בתשו' תבחם עזריא ר"ם פ"ם דקי"ל כרב יוסף ע"ם וכן כתב בתשו' תתר"ב רי תוריב' סימן מ"ם זסי' ב' ותסי' תכ"ם סכן ראוי לפסוק הלכה למעשה וסכן הים דן תורו הגרול תתר"י סייפלנק ז"ל ותסירכ פוגיין דשלחת דסוי ספיקא דדינא וכן כתב בתשו' תתר"ב כהן תפר סכי סי' קס"ם ע"ם: כג לא תפקי' תחוב' - ותם תעם התלוה כפי תם שבנגר תעותיו לא תפקי תינו' דהא תטעם בתוספו' ופוסקי' דרב יוסף ומיישתו לא ס"ל הך סברא דס"ל כאלו פירש שיפסיד בנגר תעותיו ג"כ לפי תה שפשליתי בספרי תקפו כהן סימן ע"ב דתני התוסם לזתר קיים לי כותיה בזה ג"כ ס"ל תני תלוה לזתר קיים לי בספוסקים דהוי ס"ם ולא קיים לי בהא דפוסקי' דס"ל כאלו פירש אלא בתחולקין ודו"ק: כר תלוה על תסכון ותחזר תסכון בפשיטו אלא בתחולקין סחרי הוא עלתו תנית ס"ם ס"ם דקי"ל כרב יוסף וכן כתב בתשו' תנתם עזריא ר"ם פ"ם דקי"ל כרב בראה בפוסקים כרב יוסף וכן כתב בתשו' תתר"ב רי תוריב' סימן מ"ם זסי' ב' וסי' תכ"ם סכן ראוי לפסוק הלכה למעשה וסכן הים דן תורו הגרול תתר"י סייפלנק ז"ל ותסירכ פוגיין דשלחת דסוי ספיקא דדינא וכן כתב בתשו' תתר"ב כהן תפר סכי סי' קס"ם ע"ם: כג לא תפקי' תחוב' - ותם תעם התלוה כפי תם שבנגר תעותיו לא תפקי תינו' דהא תטעם בתוספו' ופוסקי' דרב יוסף ומיישתו לא ס"ל הך סברא דס"ל כאלו פירש שיפסיד בנגר תעותיו ג"כ לפי תה שפשליתי בספרי תקפו כהן סימן ע"ב דתני התוסם לזתר קיים לי כותיה בזה ג"כ ס"ל תני תלוה לזתר קיים לי בספוסקים דהוי ס"ם ולא קיים לי בהא דפוסקי' דס"ל כאלו פירש אלא בתחולקין ודו"ק: כר תלוה על תסכון ותחזר תסכון בפשיטו אלא בתחולקין סחרי הוא עלתו תנית ס"ם ס"ם דקי"ל כרב בראה בפוסקים כרב יוסף וכן כתב בתשו' תנתם עזריא ר"ם פ"ם דקי"ל כרב יוסף ע"ם

ב הדין עם שמעון ז"ל אם ראין הלוה יכול לתופסה בכתובתה דעדיין הס ברשות המלוה וה"ה לה כעצו מעלמלי אלא כבי הלוה והמלוה נובה מהן ועד"ר מ"ם דעת הקולקין ע"ז: כא נעצם עליו שומר (תשובה סי' ס"ם על רחובן שמשכן לשמעון ספר ג' ושמעון הניח בידו ספר אחר למשכון וכתו שוללני בבית שניהן ושללו מהם אותם הספרים ליתים בקוריו לרחובן אותו ספר שהיה ממושכן בידו רחובן משמעון ואח"כ שקייב להשיב לשמעון הדין שמעון חייב בהשבת הספר אשר שלו ד"מ ד': כב כאלו הלוהו עליו דהרי זה לוה לו משכון על משכונו ומה לי עליו לו עליו מפות או הלוה עליו משכון: כג הוי שואל וחייב בכ"ו ודה"מ בהיתה תשובה אחרי דרשב"ם שמשמיע לה.

ג הדין עם שמעון כיון שבתורת שאלה באו ליד ראובן עריין הם ברשות שמעון: כד (תשו' רמב"ם סי' ס"ב) רחובן שכתן לשמעון משכון למשכנו אצל כותי ושמעון כתן משכון לחבר לכותי ועכב משכון של רחובן כדו (כה) נעצם עליו (כו) שומר כל (כז) כאלו הלוהו עליו:

ד (תשו' רמב"ם סי' פלג כ"ם) (כח) המלוה על המשכון ונתן לו רשות להשתמש בו ונאנס (כט) אפשר שאפילו בתיגת רשות בלבר כג הוי שואל וחייב:

ה (תשו' רמב"ם) כה מי שנתמשכן ע"י נאמני הקהל על חלקו המגיע מהמס ונגנב המשכון כו (לא) אין לקהל

הנעל יכול למכור ולמשכן כשו"מ אתו וכניו אלא תרעתם כמו שכניכו המקרים את כבסיו אין לו בכשות אלמו וכניו כו' וכ"ם בכרון שלפניכו דאמן ליתא אן דלא אפקיה מרעתה למשכונית כו' ע"כ ובכשם הרשב"ם שם מיירי בנגני אלמו עשה לה בכעל וכן משמע מרשו"ת שבסוף מהקדים ככסיו אין לן בכשו' אלמו כו' (ובלשון ר' רפאל ירמיה מרים ע"שבוע קמא רף ק"כ ע"ב ראחרי' כתם שעמד ראין לו בכשות אלמו וכניו כו' ואם ראובן שמשכן לשמעון הלוה לו על המשכון ונתן לו רשות להשתמש בו ונאנס (לא) אפשר שאפילו בתיגת רשות בלבר כג הוי שואל וחייב: כו (תשו' רמב"ם) כז מי שנתמשכן ע"י נאמני הקהל על חלקו המגיע מהמס ונגנב המשכון כח (לב) אין לקהל

מעותיו ולא הוכרך לבאר דסוי מסוס שפק דהא נס בהלוהו על המשכון נופלים מני המלוה לומר קום לי בשמעם ואינו מפסיד לף מה שכבר מעותיו וכמ"ם בסעיף ג' ס"ק כ"ב ע"ם ודו"ק: כה שומר חכם והפסיד בכבר מעותיו אבל שומר שכר לא הוי אפילו לרב יוסף דליכא מאן דאמר רחובן פורע חלקו מן הריווח אחר יותן לכותי וכאחר כתן שמעון משכונו לכותי לא אם כתן רחובן אמרי שכתן משכון נס הוא מה לי אם כתן ניר שמעון או ניר כותי כ"ב כתבו מהר"ם פרלו"ם - ומשמע דאם רחובן אינו פורע ריוח לכותי הוי שמעון עליה ס"ב לרב יוסף ולפ"ז לירון דהוי פסיק דריבי אם אמר רחובן חייב שמעון לשלם לף מה שהים שוה יותר ממני רחובן לומר קום לי בשבועה כרב יוסף - ובראה לחייבו שבכותי לא רצה להלוות על משכונו של רחובן דאל"כ אפי' אינו פורע ריוח לא ס"ב דהרי לא נהנה כלל אחה שלוה לו שמעון משכונו והרי כאלו קבל החזקת משכונו ואין שמעון עושה מצוה כלל אם כן לא הוי ס"ב אפילו לרב יוסף ורו"ק:

ואין להקשות דחייב ניחוי ס"ב אחשש שנרוך לשלחם ולכערה אף שלא הלוה לו אשו"ב אל לקמן פ"ק ל"ב ופ"ק ל"ו ס"ל דהבא כיון ברחובן פתח לו להשכינו אבל אחכותי אין נרוך לשלחם ולכערה לפי ברחובן סוגי שהיה ניר בכותי ודאי להיה עתו בחזיב דלקמן פ"ב רב"ב רפ"ב הנפקד לשפל עתו ובכיון שהוא עתו בחזיב אינו מקפיד והוא הדין הבא כיון שפ"ל להשכינו אבל כותי אינו מקפיד עליו כי שנור הוא שהוא ניר הכותי - ולפ"ז אם פ"ל שמעון שנתן משכון לאחר לכותי ושכנהו היא אבלו נרוך לשלחם ולכערה ולא סוי ס"ב ובכיון דאתמלה אחר לכותי אינו חייב להשיבו אבלו אם כן אם קפ אינון רלא קפיד עליה ובפ"ע לירוף: כה כאלו הלוהו כו' ובכתו הר"ן בחשוב' סימן י"ח על רחובן שהשכיל ספר לשמעון ושמעון הניח בידו ספר אחר למשכון ובאו שללני בבית שניהן ושללו מהם אותם הספרים ליתי' האידנא לרחובן אותו ספר שהים מונחים ביד רחובן ושמעון וחזיב חייב לשמעון ראין שמעון חייב בשומתו של ספר רחובן שהים בידו עכ"ל ר"מ עכ"ל סמ"ע - ועיין שם בתשו' הר"ן כתב שהשם רשומל ספר שהשכיל מנוה קעזיר ול"ב אין כל הנאה של

על

כז ופטור אפילו מפשיעה. דלמא דאמרי' לקמן סי' רנ"ה ס"ב וסי' שמ"ז דמשכני מפשיעה למוכר בידים לענין שמירות ודכוותי' דהכא כהן דיזמורי"ס וכ"פ הטור והמחבר בשמ"ס כסימן ס"ו מ"מ מוכיח כאן דפטור אפילו בפשיעה כיון דהתנה בפירוש שלא עליו לשמירות:

כח דשתם שייך דלמא דומה לזה כתב הטור והמחבר לקמן ס"ס שע"ח בתוספת הרא"ש כתב שהוכיח לפירושו כפרד של כותי שהיה כידו. ומסיק בשמעתו ז"ל אם כותי מעכיר עליו הדרך כשכיל זה אין לחייב לזה המוכיח כ"כ כיון שלא כיון עכ"ל: כע כדמי המשכון כמו שנתבאר ר"ל לפי זה כש"כ פשם המחבר בהגהות כשנתוכיס דס"ל דכשפה עליו ס"ס ויש"כ כדמי כל המשכון אבל נס למ"ד דכשפה עליו ס"ס שייכים דיבי הללו דהרי מ"מ יוכו שבנגד המשכון מפני, וכמ"ש ומ"ש בתב הטור דיבי הללו אליבא דכ"ע ס"ס ולא * כש"ס דתלה דין זה * כמאי דק"ל כמ"ד דכשפה עליו ס"ס וק"ל: ל ומקל היה סוס שקל הוא אבל אלא הוא ל' דינרין ומיכו שקל הבוכר בנמר, אבל שקל דאוריית' הוא ל' דינרין דכש"הו וכמ"ש רש"י בפ' התור ועפ"ר: לא כשבע תלה • פי' ולא שיבע סוס בנגד הסוס דשייכין שתף יוליף המלוה המשכון אבל שבועת הלוה ויכמיכנו וכמ"ש מתחלל וכמ"ש הטור והמחבר לאחר זה בסי' ע"ס ושם בתבאר דאפי' מאמין הלוה למלוה שבאבד אפ"ה מייב לישבע: לב שהלוה צריך לישבע: לג שמיני כרשותו לקמן סי' רנ"ה מבואר דשכמי המשכנ תקנו שבועה זו לשומרי' דשמו שתף עיכיו בזה וכיון שבועה מסורה בבה"ד וכ"כ הטור והמחבר בשמור בשמ"ו ע"ש: לד וא"כ ישבע הלוה פי' ישבע שבועה דאוריית' כדין מודה מקצת: לה כיוצא שבודאי שבוה ס"ל כו' דין הוא שיטול המלוה מהמי השקל בלא שבועה אלא שתפס דין בלבול במבועה גם זה וכיון דלין עליו שבוע' דאיכו בדשותו כוא' כלא שבוע': לו ומיירי שאבדו בפשיעה כגון שהניחו בבית ונגנב ואבד ולא ידע איך נגנב ואבד אבל אם ידע איך נגנב ואבד חייב לשלם לו דמי המשכון מה שהיה יותר על חובו וכמ"ש לעיל אם לא בפשיעה:

לו ויטבע

כו (לא) ופטור אפילו מפשיעה:

ח (כג"ה מרדכי פ"ק דבבא בתרא) (מ) ראובן שאל משמעון סייף שהיה לו במשכון מכותי ואבדו ושואל ממנו ממון הרבה כמו ששואל ממנו הכותי לא ישלם לו אלא דמי שויו

כח דשתם סייף העלמא:

ט (כל הסעיף ג' הרמ"ה פ' ג' מה' מלוה דין ו') המלוה על המשכון ואבד או נגנב בלא אונס (מא) שהרי המלוה חייב כט בדמי המשכון כמו שנתבאר ואמר המלוה שלא הלויתיך עליו ל (מב) ושקל היה שוה והלוה אמר שלא הלויתני עליו וסלא היה הרי המלוה לא (מג) נשבע תחלה (מד) שבועת השומרים לג שאינו ברשותו והלוה נשבע היסת שהיה שוה כנגד החוב ונפטר:

י (ג' רמב"ם פ"ה) אמר המלוה שלא הלויתיך עליו ושקל היה שוה והלוה אומר שלא הלויתני עליו וג' דינרין היה שוה ישבע המלוה תחלה שאינו ברשותו לד ואחר כך (מה) ישבע הלוה כמה היה שוה שהרי הורה במקצת וישלם הדינר:

יא (ג' רמב"ם פ"ה) שלא הלויתיך עליו ושקל היה שוה והלה אומר איני יודע רמיו ישבע מלוה שאינו ברשותו וכולל בשבועתו ששני דינרי' היה שוה וישלם הלוה שאר החוב שהרי הוא יודע בודאי שהוא חייב ואינו יודע אם פרעו אם לאו (טור ס"ה ושו"ע בשבועת הפקדון)

ואם יש למלוה עדים שנאבד לה נוטל שקל בלא שבועה אלא שמחרים הלוה שתם על מי שנטל ממנו שלא כדין והוא הדין שאם מאמינו הלוה שנאבד שנוטל שקל בלא שבועה (שם בשרשם כאן בשמ"ע שם פי"ג מה' מלוה ליתה בלא שבועה ושם ביה שער ת"ם בשם בעל העיטור והמרדכי בשם מורכיה לה רק בב"י ע"ש)

יב (כל הסעיף הוא ל' טור והוא מהרמ"ה ובעה"ת ובעיטור) אמר הלוה שלא הלויתני עליו וזה'ה היה שוה:

יג (טור) לה ומיירי שחלכדו בפשיעה למען דלמר דלא הוי בלא שומר שכר:

והמלוה אמר שלא היה שוה אלא שלא הלויתיך עליו אם הלוה מאמינו שנאבד או יש לו עדים שנאבד נשבע המלוה היסת ונפטר ואם אין

אין הלוה מאמינו שנאבר וגם אין לו ערי' שנאבר נשבע המלו' שאינו ברשותו ומגלג עליו שלא היה שוה יותר ממה שהלוהו ואם המלוה מוד' במקצ' שאמ' הלוה סלע הלויתני עליו ושתים היה שוה ואמר המלוה שלא היה שוה אלא חמשה רינרים משלם לו הרינר שמורה לו (מו) וישבע שלא היה שוה יותר מחמשה רינרים וכולל בשבועתו שאינו ברשותו אם אינו מאמינו שנאבר וגם אין לו ערי' שנאבר ואם אמר לו הילך מה שהוא שוה יותר ממה שהלויתיך לו או שאמר היה לי בידך בכרי שהיה שוה יותר על החוב ה"ז נשבע היסת ונפטר אם זה מאמינו שנאבר או אם יש לו ערים שנאבר אמר הלוה סלע הלויתני עליו נשתים היה שוה והמלוה אמר לא (מז) איני יודע כמה היה שוה ישבע המלוה שאינו ברשותו לא (מז) וכולל בשבועתו (מח) שאינו יודע שהיה שוה יותר מדמי החוב ויפטור אם יש ערים שנאבר או שהלוה מאמינו נשבע היסת שאינו יודע שהיה שוה יותר מדמי החוב ואם השיב (מח) אני יודע שהיה שוה יותר מדמי החוב ואיני יודע כמה

(נ) הוה ליה מחוייב

לו ויסבע סלע ה"ס שוה יותר פ' ויסבע ס"ד כדין מודה מקצת והמחבר נקט לשון הטור ולא כל' הרמב"ם שכתב כו מ'כפה שסבע שאינו ברשותו ומגלגל עליו שכופה סלע היה שוה יותר ועמ"ש ע"ז כדרישה דכרמב"ם מיירי בשומר לו הילך כמה לא קניתי עכ"ל סז"ע וכתב הב"ח דהרמב"ם מיירי בשומר ולא מחשב כן הרמב"ם ומדבריו משלם ס"ס אבל בהילך כמה לכון דלעניו ריבה לא כ"מ מיהו לא דקדק הרמב"ם בכך ועל"ל סיתן רע"ס ס"ל כתבו הטור והמחבר נוסיפו כהרמב"ם וכרמב"ם נם כן דלא דקדקו כזה תם"ס ס"ל סם עיקר התכיפה היס ס"ל נוף סיכר וחס"ס ליכון ריבה לא כ"מ ורו"ק : תז ויכלול בשבועתו שאינו יודע שהיה שוה יותר כו' כתב הסמ"ע ס"ל דאין כזה כין מתו' שאינ"ת וכמ"ש הטור לקמן סי' ע"ס ס"ו דלא אמרו כן אלא בשב ושם דאורייתא ולא כמ"ש בעיר שושן ע"ש ורו"ק עכ"ל ותימה דהתו נם הע"ש כתב כמה פעמים כפו' שם ובפרי מגדים מסופיה"מ דלא אמרינן מסופיה"מ בשבועת'דרבנן דק שכתב כאן שכיון לומר שאינו יודע כלל ז"ל כך הוא דעת הטור כלי מולך וכפ' הרמב"ם ס"ל מתלוח וגם בעל הס"ע הניאו בשתם לפלפה ואין לתמוה מכאן על מה שכתבנו לקמן סימן ע"ה סס"ו ס"ל דלא מהרינן כשבועה ע"י נלגול מתוך כו' אלא ישבע היסת על הנלגול כו' אלו מפפה וי"ל מסופי"ה וכאן כתבנו שמגלגלי' שאינו יודע וישבע שבועה זו כשפר דלא כשוה לח' מהדעות שכשימן ע"ה י"ל דס"ל כמ"ס פ' המניר על דין זה וז"ל אם פיתה שבועה שאינו ברשותו מחמת שעכת כרי אם היה שוכן על הנלגול שאינו יודע מייב בשלגלג כיון שאינו אלא מחמת שפק כלומר שאלה מאמינוהו על שאינו ברשותו וכה שפק אחא הוא ברשותו וכיון כך לכך כשבע שבועה זו נם על הנלגול שאינו יודע ונפטר וא"כ ס"ל מה שכתבנו כאן בדעת הסברא שפתרוכא שכשימן ע"ה עכ"ל ור"ל הסברא הראשונה שכשימן ע"ה ס"ל דאין מגלגלי' שאינו יודע כלל דשיון דוקא דומיא דשומ' דיסיס שומעת ודאי וכמ"ש לקמן סי' כ"ד סעיף ג' וא"כ אלא שבע כאן ע"י נלגול אלא שפק אחא הוא שבע על הכתוב אין מגלגלי' וא"כ ודאי לא אתי כשבועה הראשונה דק כשבועה שפתרוכא הנם כאשר יודע שמגלגלי' ולכך מגלגלי' הכא סלע דלא הוי כאן מסופי"ה מתרי טעמי חדא כיון שהוא מדרבנן ועוד כיון שעיקר התביעה היא אחא וכן היכרא לומר נם שאינו יודע שמגלגלי' הכא דאפילו היה כאן שבועה שאינו ברשותו ס"ד לא הוי אחרי' מסופי"ה וכן דעת המחבר לקמן ס"ם סי' רפ"ו ס"ב לא אתרי' בשגלגלו דאינו יודע מסופי"ה כשעיקר התביעה היא אחא וכתב הס"ם לפקפות אחתי לא אתרי' כאן מסופי"ה אלא עיקר כוונתו אחתי אתרי' כאן דמגלגלי' הא כאשר יודע שמגלגלי' כלל כיון דלא הוי כוונת הסוסה ולכך ישבע שאינו יודע ולא יכלול בשבועה שאינו ברשותו וכ"מ דלא כשי נקיט'מעך כדלקמן סי' ע"ז ועל זה לא תירץ הסמ"ע כלום ופשיטא היה שומן קושי' אליתתא היה וברי'רנא וכורחי נדעת הרמב"ם ז"ל לתרץ כמ"ש הסמ"ע וכמ"ש הפתניר וכן כ"ל לדעת המחבר לקמן ס"ם סי' רפ"ו אבל אם מגלגלי' שאינו יודע ס"ם ואפ"ג דנפי' ס"ר ס"ם וס"ם כתב דאין מגלגלי' שאינו יודע כלאו הכי הכרח סס פוסרי'לדברי סס פוסרי שפתיהן סר"ם וכמ"ם אבל נשבע אין לתרץ כן דפס הרמ"ם ס"ל כפ' אשואל וכמ"ש כל הנשבעי'דכאינו יודע אין מגלגלי' כלל ופשוט דאין מגלגלי' דק שעכת כרי של הכתוב דומיא דשומ' ול"ל דשאני הכא כיון שבשבועה שאינו ברשותו היא מדרבנן מגלגלי' עליו שאינו יודע ולא קאמרי הרמ"ם וסמ"ם דאין מגלגלי' שאינו יודע אלא אחא' דע"י נלגול יתחייב ס"ד ואין כשבועי'שבוע'התורה שאינו יודע ולכך לא אמרי' ב"ב מתוי'שבוע'ואינו יכול לישבע תשב"ב הכא דישבע מדרבנן שאינו יור'בנק"ח ונזוק ורו"ק : תח שאינו יודע שכיה שוה יותר כו' היכ'למיוב הכא שהלוו דין נפקר יש לו ביתם דישבע כלום ויסול דעשו תקנת נגזל בפקדון שלקחו סי' ע"ז סעי' י"ורים סי' ר"ל הקפי' הטומר אינו חוזם בתקנת אחרי'נפ"ל דעשו תקנת נגזל בפקדון ודוחק לומר דשאני התם כיון שסרכר התוקף הוא נפק דהרבה מיקפא מתפקיד עשו תקנת נגזל כדי שיפיס נפקר נזכר כשחירתו אבל הכא כיון שהלוה עליו לא עשו תקנת נגזל דלא"ם יפא נזכר בשחירתו בשכיל הלוותו ול"ע שפיל היא הדבר שהלוה עליו נפק ורו"ק : תט אני יודע שכיה שוה יותר כו' ל"ל הרמ"ם ע"ם שנותה הדיינים דיכין שפוא'יודע אני שכיה שוה יותר'ואתה אינו יודע שכיה שוה יותר דשפוא שוה יותר ממ"ש אינו כאשר נ"ל מתוי'ם ס"ם ונ"ל דאין כאן מחלוקת כלל אלא כל חד אתרי בשפיר ואין כאן מקום לדקדק כלל ואין כאן מקום לתמוה על הרמ"ם ז"ל ולא על הרמב"ן ורשב"א ורא"ש ורי"ו ורמב"ם ורמב"ן ורשב"א ורא"ם ורי"ו ורמב"ן ורשב"א ורא"ם ורי"ו ורמב"ן ורשב"א ורא"ם ורי"ו

(נג) מחוייב שבועה ואינו יכול לישבע ומשלם לו סלע ואם רצה המלוה מחרים סתם על מי שטוען שקר ואם שניהם תובעים זה את זה שאמר הלוה סלע הלויתני עליו ושתים היה שוה והמלוה אומר שלא היה שוה אלא שקל נשבע הלוה היסת שלא היה שוה פחות מסלע והמלוה נשבע שאינו ברשותו ויכולין בשבועתו שלא היה שוה יותר מסלע

ואם

לפניך עפר כסות לי כיוך וכיוצ מיני יודע הרי הן לפניך עפר כורין של מסין לי כיוך מיני יודע הרי הן לפניך פסור מפני שנים שהם נים מלא פירות לי כיוך וכיוצ מלא תפות לי כיוך אין לך כיוך מניין ומניין ושניים שהם כים שהם ומניין ושניים שהם מהם ע"כ והם מכורות וכסות

ומה

דכלל הוראה הוא ע"פ שום פרוטה מ"מ כאן שהוא ספוק שהם מוכות שם כנית לגו דבר שכמנין הוא דהם יכול להיות שים כנית יותר מזה וע"כ אינו מודע שום פרוטה דוקא שהרי הוא מומר כל מה שכתוב שם שום פרוטה או כמה פרוטות ואפילו לא כתוב שם כנית רק שום פרוטה ולא יותר מ"מ כיון שנוהג שום פרוטה להורותו והרי כאומר מיני יודע לא יתן קכנה להורותו שהרי בשעת הורותו אין קכנה לע"ר כמה יהייבו ובשעה רוצים שם ע"כ דבר קטן מחילא הוא קטן שהוא בעין שכל הורותו לא היה נדבר שכתוב שכל שומר שאר מיני יור/כמה היה שום שהרי הוא הדם מיד בשום פרוטה דוקא ולא יותר אפילו לא נהורותו אלא שהות שכתוב שהמון דהיינו שום פרוט/ולא יותר כלל ועל הספ/הרי הוא כוס/נמו/שהרי כיון שאמר אותו הרי מפקח לאותו ג"כ שהרי כאלו הודה רק שפוה פרוטה דוקא ולא יותר שהרי מיני מתחייב אלא מתוך הורותו כיון שנאמר ואי אפשר לחייבו מתוך שפקח אלא בפרוטה דוקא ולא יותר וע"כ בשעת הורותו יודעים הנית הין דבר קטן לחייבו פרוטה שהרי הכ"ע יאמרו לו פרוטה אחלא וע"כ יש קכנה בהורותו ואי דבר שכמנין מפ"כ כתבתי/פלין הכ"ע יכולים לקבוע אותו רק לאומרים לו נא ושוב את אלך מה שהוא שם שם - כך הם ניקור דברי הרמב"ן . ולא הזכרתי להקריך רק מפני שהרא"ם כתב פלין דברי מוכנים וגם שאר פתרונים לא הביאו דבריו ואפו שהבאתי דבריהם לעיל בפע"ר דברי מוכנים פיסב ודבריו מוכרחי/ובדורים דו"ק ותשכח אכן הוא : ונראה שלוה כיון ד/מניר ע"ה הם/ שלוה שכתב ז"ל אלא שהרא"ד ז"ל נשען על שעה שלחרת שהיו כופין אותו עד שיאמר רוצה אני ולא דבר שכמנין הוא ופשוט ע"כ . ונראה שדברי הרמב"ן שברי כתב שם ופפי כרין שומר הוסיף הרמב"ן ז"ל דוקא כשיפחר שום מחון היה ופיני יודע כמה מכל שם פחר פתם מיני יודע ריצלח לפילו פרוטה אינו מודה כו/ וסם מתם דברי הרמב"ן שנרין דלעיל :

וכן

כשנועות פיסב ואני לא ידעתי עכ"ל ונראה דפיפחיתים דברי הרמב"ן שכתב הר"ן פרק שנועות הדיינים שהבאתי לעיל :

ואם

כן עמדו דברי הר"י הלוי והרמב"ם וסייעתו ובתבלו הגאת הראב"ד והמ"מ ושאר פחרוני מכ"ל עליו . ונראה שגם הסמ"ג עצמו מוד כו שהרי הרמב"ם והטור והמחבר כאן וה"כ בע"כ דברי הסמ"ג רק קע"ם שומרי/ל"ם הוא עכתו בשני מקומות כדברי הרמב"ם וכן הסכמת הפוסקי/ כהרבה מקומות ובפי בקיצור (עיין כתאו/ שהרא"ם סי/ ס"ם) : כג מחוייב שבועה ומ"מ כו/ והראב"ד פשיג על זה ומכיאו כ"י ז"ל בשבועות על שהות הוא מולך ופין לפו שהוא כג שהמין שמו לפי שלא כג על הרי יודע על זה שהינו אומר סתם יודע שהיה שוה שהו אבל אומר כך הרין כדברי הרי"ף ז"ל והרמב"ם לפעמים פויל דשכירה ליה בפקדון כשאומר שהאומר מיני יודע ש"ל תשוה"ל כראקדון סימן ג' סעיף י' ופימן רכ"ב סי"ד וכ"מ רל"מ אבל הראב"ד פשיג שם עליו עכל התוקפות שהם ופ"ל ולא שהרי/ תשוה"ל אלא כמו נכי כ' יודעה וכ' לא יודעה דנראה שעצמו ד"ל ז"ל לאידך אבל בפקדון לא ס"ל לאידך ולכך הכא כמו בשכיון יכול להיות שהחלוה אינו יודע ופין שעצמו רחוקות אלא ס"ל לירך אבל אם אומר כך כלומר שהלוה אומר סתם יודע שהוא שום שתים פרין כדברי הרמב"ם ופ"ל תשוה"ל כך הם הנעת דברי הראב"ד (וכן הוא דעת הגר"א פיסב דביני

פקיון רפ"ו ע"ר עיין שם שכיאר כן להניח) ולפ"ז קשה על הראב"ד וסטור דלקמן סימן רל"ח פסקו כהראב"ד וכאן שהם הטור כהרמב"ם וכן הרא"ם גם שנועת הדיינים פשק כשכשון כהרמב"ם וכן יש לפקשות דברי הרשב"א שהדרי דבע' מ' שה' שלחה ופקיון כתב ג' שהניר בשמו דסיב' ולא ס"ל לירך לא שהרינן תשוה"ל ותכיאו ב"י לקמן סימן רכ"ב וכן כתבו/ סימן תקע"ג בני מטור כתב דהיכא דלא ס"ל לירך לא שהרינן תשוה"ל ותכיאו כ"ע לקמן סימן שפ"ח ס"ו והר"מ ומ"ע שם פעיף קמן כ"ב וכאן כשיתן זה שהו"ש י"ר הביא בית יוסף תשו' הרשב"א בתי שהלוה על שטעת של אדן טוב ובאדר והשלוה אינו יודע כתה היה שום ס"ל תשוה"ל כל שה שהלוה פושטו ע"כ ודוחק לומר דס"ל לירך כתה שום הפדן טוב וגם על הר"ב ומ"ש קשה שהר"ב פשק לקמן סימן שפ"ח שם פ"ג כהראב"ד וכן הסמ"ע ר"ס רכ"ח כתב דקי"ל כהראב"ד דרוב הפוסקים הסכימים עתו ופה כן הילך שהתו נסיתן זה כאן וכן לקמן פעיף ס"ו וכן כתבו פעתים נסיתן זה כדברי הרמב"ם והמחבר . ודוחק לומר דכאן מיירי שהלוה שהוא שומר שהוא שום שתים ולכאורה נראה דדוקא התם בשקדון שהיא כהראב"ד דלא שוי ליה לירך אבל בהלוה על המשכון ס"ל לירך דשהה שהוא מדקדק כתה שום שפיל שהלוה וכ"ג בשלת הסכיות סימן קל"ג וכתב הפתומל מהגיהו שבשת שים כו אדן טוב ואבדה לא שהרי/ דסוי משתו"ל דלא שוי ליה לירך כתה שום אדן טוב וש"ם הכ"י פימן ע"ב בשם תשובת רשב"א סיימו בהלוה שהלוה עליה ושים לו לירך כתה היתה שום ע"כ . ויותר נראה למלך דדוקא

(נב) ואם היה הלוה מאמינו שנאבר או שיש לו קרקע ונ"ל דאפילו הוא לא ישבע אלא היסת שלא היה שוה יותר מסלע:

יג ° (סור מרע ועשה טוב) היו שניה"מ ודי"ה לזה כגון שאומר הלוה סלע הלויתני וסלע היה שוה ובא לפרוע והמלוה מודה אלא שאומר שאבר אם אין לו קרקע ואין הלוה מאמינו נשבע שאינו ברשותו ויצא זה בזה:

קנה ° (כל הנפש בסור) מה (נג) היו עדים מכחישים זה את זה שזה יותר על דמי הקרקע ותובע הלוה

דהיינו לאומר יותר מסלע אם לית ליה קרקע דאפילו לא יתבע אלא היסת אלא מסלע ולמטה אפילו אם יש לו קרקע

מכ למ"ד דלא הוי אלא מ"ע הוה דעת ר"י שכתב מור"ם לעיל בסו' הב"ח סעיף ב' והמעכר לא הביאו מס משום דלא פסק כותי' מ"ה הסמיט נ"כ דין זה : מנ סברי מין הלוה יודע כיל' נתכד ומינה דאם טוען הלוה כרי לי דלא נתפסת מין המלוה טוען כסבוותיה ופשוט הוא לפי מאי דמסיק בטעמו : מד שכל מינו שוה ומצוי בשוק כו' דכוה ליכא לפוסדו אמת ע"כ נתן כה כיון דהו' מצוי לקנות כחותו בשוק :

מה כתב הי"ט שוה כדי ליטול בפרס"ה כתבתי דמשכחת לה שהלוה בשבע ונוטל בגון שטוען הלוה שלא הלויתיך וכ' הי"ט שוה והמלוה טוען שהיה שוה יותר אבל מכל מיני יודע כתב וים לו ע"מ שלא היה שוה שלא כ' דינרי' (אבל בלא ע"מ נוטלו הלוה בלא שבועה כ"מ בסי' כ) הרי הלוה נשבע נגד העד ונוטל שלא מהמלוה ע"מ ועמ"ש מור"ם בהג"ה בסי' ל' לענין פרעון כיון זה ועמ"ש המחבר עוד ענין פרעון ס' ונוטל שלא מהמלוה ע"מ שלא היה שוה כלא כלום ועמ"ש בסי' ע"ג ס"ק מ' : מו אם הלוה מודה שהיתה שוה לשלו' כל' כל זה בסברי' מ"ר כסידו' שזה נשבע' שכיד בשולחני הוא שוה יותר מדמי קונו והמלו' מודה שפטר' הנשבע' שנתכד לא היה נרוע שזה נשבע' שכיד בשולחני מ"מ פרישה דנם הלוה אומר שלא היה נתכד שוה יותר מדמי קונו והמלו' מודה שפטר' הנשבע' שנתכד לא היה נרוע שזה נשבע' שכיד בשולחני הוא

מו אם הוא כענין כו' ולטעון לקוח כו' דברים הללו כיצד המחכר בסי' ס"ע : מח כשבועה בנק"מ כן הוא דעת הגאונים ובסי' הטו' וכדר"ם כתבתי טעמייהו כשם המ"ת דס"ל דלא מסיקן כשבועת היסת כמינו דהיכ טוען לקוח הוא כידי או סהדי דמשמע דלא מהני אלא בשבועת היסת ומיהו בשבועת היסת נמי לא מהני אלא בשבועת ברי כדאיתא בפ' שבועת הדיינין (שבועות דף מ"ה ע"ב) ומיהו בשבועת ברי נמי לא מהני אלא בשבועת ברי שיש לו עדים או ראיה כדאיתא בפ' שבועת הדיינין (שבועות דף מ"ה ע"ב) ומיהו בשבועת ברי נמי לא מהני אלא בשבועת ברי שיש לו עדים או ראיה כדאיתא בפ' שבועת הדיינין (שבועות דף מ"ה ע"ב) ומיהו בשבועת ברי נמי לא מהני אלא בשבועת ברי שיש לו עדים או ראיה כדאיתא בפ' שבועת הדיינין (שבועות דף מ"ה ע"ב)

יז אם לא נאבר המשכון וחלוקים בעיקר הלואה שהמלוה אומר שהלוהו סלע והלוה אומר שלא הלוהו אלא שקל

מז (סו) אם הוא בענין שהיה המלוה יכול להחזיק במשכון ולטעון לקוח הוא בידי או להד"ם או החזרתיו לך (סז) נאמן לומר שהלוהו עליו ער כדי רמיון מם (סח) בשבועת (סט) בנ"ח (סו) בור מנע"מ) (ע) (ודוקא שהשם מעון מם (עא) אבל השם מעות נאבדו)

מח אם הוא כענין כו' ולטעון לקוח כו' דברים הללו כיצד המחכר בסי' ס"ע : מט כשבועה בנק"מ כן הוא דעת הגאונים ובסי' הטו' וכדר"ם כתבתי טעמייהו כשם המ"ת דס"ל דלא מסיקן כשבועת היסת כמינו דהיכ טוען לקוח הוא כידי או מסיקן כשבועת היסת טוען לקוח הוא כידי או

הסורתי לך היכ נאמן בשבועת היסת מסום דלא אמרי' מינו לאפטורי משבועה וכיון דהוה תובע בשבועה בנק"מ ג"כ כיון דלא מהני אלא בשבועת ברי אי נמי אפילו בשבועת היסת

ב ואפי' מת מלוה תפלה כו' פי' ולא אמרי' בכה"ג אין לחוש מורים לבניו ממון שלא יכול לגבותו כ"ת כשכופה כמ"ש בסי' ק"ם דשאני זה שהוא כבר תפס יד לגבות ממנו וכ"ת מ"מ פי"ג ממלוה ופקדון וכ"כ ע"ז ז"ל מיהו נראין לי שבע שכופת היורשים שלא פקדנו מכח עכ"ל ור"ל לפי' לדע' הרמ"ם והטו' בסימן ס"ט וכם"ם ע"ש שלא תקנו שכופת היורשים כ"ש כשכופין להניף מיורשי המלוה ע"ש וק"ל: כה וכשבע על הסכי' כו' פי' שכופה לתוריתא דהא מודה מקצת ודע כדברי המחבר כן נמי המה דברי הטור וק"ק דהמי דיכא פשוט הוא ונם אין לו שייכו כאן פי' שמתחילו לטעון עליו כדי להדיוט דלאחר לטעון עליו כדי דמיו וי"ם לדחוק ולפרש כאלו הי' כתובין בדבריהם מיהו פסקין ולומ' דה"ק תע"ג דהם לא היה שום המשכון כדי תביעתו אוי"ל כגון כאמן כשבועתו ונפע"כ אכל היכא דשוה יותר ממלוו' ומוזי"מ שתפ"ידו וק"ל: כב או מלמד בספרי כו' פי' ותופס בשכיל שוה יותר דאלו בשכר הלימוד ע"ל להחזיר כמ"ש בסמוך נב אע"פ שחפ"ידו להחזיר כו' ודוקא בדברים אלו אבל בכל תקנה שתייב להחזיר °אבל בתופס משכירו במקום שתייב לו ע"ג להחזיר במקום שיש לו מינו מדרכי סם כסם מוכר"ס ד"מ סם: כד יכול ליפבע פתם ע"ל סימן ע"ה ס"ב מ"ם כדין וס: נה וברור לו שלא נתנם כו' היינו כשהפקד טוען שנתנם בריך שיהא ברור לו שלא נתנם אבל אם הפקיד כולי האי שלא נתנם וי"ל דיכול ליפבע שבועת היסת כדלקמן ס"ם ובכל דוכתא דאמרי' שבועת היסת לפוגי' מיירי בשלא נתנם אבל אם נתנם ברור לו שלא נתנם אבל אם טוען הנפקד להרס"ז מודה שלא נתנם אבל הפקיד טוען אחר לא נתנם ויכול הוא ליפבע שתייב לו כלום פס:

נו היפך

(רמב"ם פי"ג מה' מלוה) ג (עג) ואפי' מת הלוה תחלה ואח"כ מת מלוה נפרעים (יתומיו) ממה שתחת ידם לפיכך אם המשכון שוה שלש ה"ז נשבע ונוטל אין המשכון שוה אלא דינר הרי המלוה נוטל דינר מדמי המשכון ופורע הלוה עוד דינר שמורה בו נה (עד) ונשבע על השנים שכפר בהם ואם כפר בכל ואמר אין זה משכון אלא פקדון בידו ואין לו אצלי כלום הרי המלוה נפרע מדמי המשכון ואם אינו שוה כדי חובו (עה) נוטל ממנו מה ששוה ועל השאר נשבע הלוה היסת ונפטר:

הנה °(סור סעיף י"ח) ואפי' ס"ה זה הדבר שמשכון כן דברים שבועתן כגון לוכל בפס (עה) או כגון שלמה בין אמרי' כיון שתייב להחזיר אין לו מינו אלא כיון שאין עדים שהיה יכול לכפור יכול לטעון עליו כדי דמיו °(מרדכי פ"ק דשבועות תהר"י ס"ק) וה"ה כמקום שים תקנה שלא לעכב אחד מן התלמד יוכל לעכב בספר כאד שכירות הלימוד ° (כ"י פ"ק דשבועות ותלמידי רשב"א) (עו) ולא כשכר בית דמי' כ"מ שים לו מינו °(מרדכי פ"ק ותוס' שבועות סם) ואפילו במקום שים תקנה זו מ"מ התלמד יוכל לעכב בספר כאד שכירות הלימוד ° (כ"י פ"ק דשבועות ותלמידי רשב"א) (עו) אבל כיון שאין עדים שהיה יכול לכפור יכול לטעון עליו כדי דמיו כ"מ שים לו מינו °(מרדכי פ"ק ותוס' שבועות סם) ואפילו במקום שים תקנה זו מ"מ התלמד יוכל לעכב בספר כאד שכירות הלימוד ° (כ"י פ"ק דשבועות ותלמידי רשב"א) (עו) אבל מה שתחת ידו נר (עז) יכול ליפבע פתם שתייב לו כלום וכלבד שיודע בודאי שזה שכנגדו תייב לו כנון שים לו מלוה בידו או פקדון נה (פ) וברור לו שלא נתנם משכנגדו ושטוח תייב ליתן לו פקדונו או דמיו וכל כיוצא בזה משער לבו לכתבי' לאומרי' לו לברור דבריו כמו שיתבאר למטה סעיף כ"ה ולקמן ס"ם סי"ע °(תשו' מהרי"ו סי' כ"ג) והה"ד לטעון על מה שתחת ידו היינו שלום שזה שכנגדו תייב לו ממון אבל לא יוכל להחזיק כמה שתחת ידו עד שתכניו יתן לו פטורי' או כיוצא בזה משער תביעות כי אין זה תייב לנוס °(ריב"ש סי' שנ"ג) וכל מי שיוכל לטעון על מה שתחת ידו אין לו זכות כו' (פא) רק משעת העמדה בדין ואילך ולא משעת תפיסה ולכן אם נתייקר קודם העמדה בדין נרשות מרע קמת לייקור:

יח ואם הוא בענין שאינו יכול לטעון לקוח הוא בידי או לא היו דברים מעולם או החזרתיו לך (פב) נשבע הלוה שלא הלוהו אלא שקל ופורע לו ונוטל משכונו כיצד דברים (עג) שאינם עשויים להשאיל

אבלו יר שיפרע לו דמיו (עיין מ"ש לעיל סימן ס"ר ס"ק ז') מ"ב ס"ק כ"ו כשוען על נופו של משכון שהרי שעבודו עליו עד שיפרע לו דמיו מ"ב רוצה להחייק בנוף שהמשכון שיהיה מונח אבלו להיות שעבודו קיים ולכן מ"ב אלא היסת. וכן משמע להרי"ן בשיעין נדברי הר"ן בנמוקי פ"כל הנשבעין ע"ש - ומשמע לק"מ על דבריו מכל מ"ם לעיל - ונם יכול להיות שכל הפי' בכ"ף מודי' ליה לרינא אלא שהרי"ף פ"ע לרינא דבר"ן שם הובי' כן מתוכן דלקמן סימן פ"ם דמ"ב ליפבע אלא היסת וס"כ מתרץ דה"ם דלעיל מיירי בשתפ"ידו ומשוק שהלוה אבלו עד שיפרע הבע"ח שלוחו ע"ם - וכ"כ הרי' הרמב"ם ושטו' לקמן סימן פ"ם גבי אומן דמייך ק"ם מ"ב כ"ם מכח כדאוכח בהר"ן שם דכ"ם פוא וכן בשעל הא"ר וכמ' המלמתות ע' שבועת הדייניס דכ"ם פוא ע"ם - ואולי הרמב"ם והטור לקמן סי' פ"ם גבי אומן מיירי נם כן כשאומנין רוצה שיפרע הבע"ח שלוחו ע"ם ולא רצה לשלוח אבל בשוק מודי' ליה להר"ן ודוקא ועוד דפה כתב דאפשר הבע"ח ירצ' שלוחו ויפרענו ע"ש: עב ואפילו אם אבלו תחלה כו' פי' ולא אחרינן בכה"ג מין מרס תוריס שבועה לגביו כדלקמן סימן ק"ם דשאני זה שהוא כבר תחת יד כהיתן לפרוע ממנו וכ"כ הא"ם פי' ז"ל מיהו נראין לי שבע שכופת היורשים כ"ש כשבועת אבלו תחלה תקנו ועיין בנדבי הר"ן נמי ס"כל הנשבעין ע"ש - ומשמע לק"מ על דבריו מכל מ"ם לעיל - ונם יכול להיות שכל הפי' בכ"ף מודי' ליה לרינא אלא שהרי"ף פ"ע לרינא דבר"ן שם הובי' כן מתוכן דלקמן סימן פ"ם דמ"ב ליפבע אלא היסת וס"כ מתרץ דה"ם דלעיל מיירי בשתפ"ידו ומשוק שהלוה אבלו עד שיפרע הבע"ח שלוחו ע"ם ולא רצה לשלוח אבל בשוק מודי' ליה להר"ן ודוקא ועוד דפה כתב דאפשר הבע"ח ירצ' שלוחו ויפרענו ע"ש: עב ואפילו אם אבלו תחלה כו' פי' ולא אחרינן בכה"ג מין מרס תוריס שבועה לגביו כדלקמן סימן פ"ם דשאני זה שהוא כבר תחת יד כהיתן לפרוע ממנו וכ"כ הא"ם פי' ז"ל מיהו נראין לי שבע שכופת היורשים כ"ש כשבועת אבלו תחלה תקנו ועיין בנדבי הר"ן נמי ס"כל הנשבעין ע"ש - ומשמע לק"מ על דבריו מכל מ"ם לעיל - ונם יכול להיות שכל הפי' בכ"ף מודי' ליה לרינא אלא שהרי"ף פ"ע לרינא דבר"ן שם הובי' כן מתוכן דלקמן סימן פ"ם דמ"ב ליפבע אלא היסת וס"כ מתרץ דה"ם דלעיל מיירי בשתפ"ידו ומשוק שהלוה אבלו עד שיפרע הבע"ח שלוחו ע"ם ולא רצה לשלוח אבל בשוק מודי' ליה להר"ן ודוקא ועוד דפה כתב דאפשר הבע"ח ירצ' שלוחו ויפרענו ע"ש: עב ואפילו אם

סח ופ"ל סי' כ"ח כתבתי כו' סם ס"ק כ"ג כתב אלוקי' כוה וכבר"ן לא הבקידו בידו אלא הוא תוקף מיד ס"כ"ל ואמר כלי וה"ה אלא אם אלו היה מתוייב בשבועה ואינו יכול ליפטר מהלא לא שייך רבותא זו כאן דהא כאן לתוכות הרמב"ן וכאן לתוכות הרמב"ם עסיעתא לזו התם דאי הוי כך עדיים מתוייב להחזיר - הוי בעד אחד מתוייב שבועה ואינו יכול ליפטר מהלא. וזה שייך בסימן ע"ה ואי בעי עדיף מתוייב שבועה ואינו יכול ליפטר מהלא. וכבר כתבו הר"ב סם סעי' י"ג ובכי הלי"ל כאן ואם יש עדים שבא לידו בתורת מכתן ואינם יודעי' כמה הלו' עליו י"ל דהלוה נוטל מהכתן ובשבע ו"ל דהמלוה נשבע ונוטל ו"ל: דם והסכמת כל המחבר בסברת הרמב"ם - עמ"ש לקמן סעיף כ"ג ס"ק כ"ו. שסוכחתי דהרמב"ם והרב המגיד ובעמ"ס ל' כסברת המחרוקם ומכן נראה עיקר ולריכה מכן רבינו בהם דהך דתסוכת הרמב"ן דהרמב"ם היו שהמלוה שפק כך ואם"כ מוכ כו' עמ"ש סם בביאור סיסב: כו והא דהרם יכול לסמוך לקוח כו' עד הוסיל ולריכה עדים כיכר בא לידו או שלא רצו בידו כו' דכרי הר"ב אלו סתומי' ומנומתמי' ועולם מתוכ' רבי"ם שחתכו מקוב דיוקים אלו הביאו ב"י ומ"כ"ג כך הוא - ואם לוי אבוא עדים שהקידו כיד ראובן ואמרו עדים עכשיו כיד שמעון שמעון למוזירו ללוי ומן ראובן חייב שמעון למוזירו ללוי ומן ראובן נשמע לומר קודמי ולקחתיו מהכו - (וכן מוכח לקמן סימן קל"ר ס"ד ע"ש ומ"מ כראם. והא דמן לשמן כאן ברמ"ם ועמ"ש לקמן סי' סל"ו בלוקח מאומן מי שייך תקנת השוק ע"ש) וכן אם שעמון חוב על לוי שהקידו ביד ראובן מייב שמעון למוזירו ללוי בלא כלום אע"פ ע"ש ע"ב בפ"ד ל"ד לכאן דהתם אע"פ דליכא עדים אם מ"מ לא הקידו כיד ראובן ודו"ק: מיהו אם שמעון מודה שהוא שעמון מודה שהוא על לוי דהיינו שהוא על לוי שהקידו כיד ראובן אע"פ שאינו יודע אם לקחו ראובן אמר כך מהכו או לא לא שכיחי שעמון מודה שהוא על לוי שהקידו כיד ראובן אע"פ שאינו יודע אם לקחו ראובן אמר כך מהכו אלא שאינו יודע שהוא עדיין על לוי ואפי' כתוס' שם דלא בעי שהוא עדיין על לוי:

אבל

אין דבריו נראין עיקר כוה דלמה יהא שעמון עומד בחקום עידי רמה אם כיון שעמון לקחו מלוה אע"פ שהוא מסכון בידו מראובן אמנו דלא כיו דברים מעולם או בחערתי כיון דליכא עידי רמיה אם כן נשמון ליה שראובן לקחו מלוי שהרי ראובן היה יכול לשמון לקוח נמנו דלמה או בחערתי וכן הוא להיות בהשבוני תיימוני לספר מספרים שיימן ל"ב תשובות ר"י נעל התוספות וכן הוא נהנה, אם"י סוף פרק המקבל אע"פ שיעיין שם וכן כתוב בשמ"ע לקמן סימן קל"ר ס"ק י"ב נבי לוקח מאומן דאי ליכא עידי רמה אין חוזקים מידו וע"ב הויינו מעמא דסעיניו ליה כל מאי דמכי המומן לשמון ולא מהיכן דלוקח עומד בחקום עידי רמה וכן מוכח בתוספות פרק חזקת הבתים דף ל' סוף ע"ב נבי חה שכתב שם בראב"ד דהוה לחזקה' לחרעא בידים אף על גב דליכא תנו מכל חקום שע כיון דלוקח מאחר שהיה המוכר כאן לומר זכיתם מיכך באנו דאי אנא אמר לא היה שלך מעולם ואע"ב דאי לוקח יש שהיה אלו והוה כחר שהר' מ"ח הוי תנו כדאמרינן לקמן נבי נכסא דר' אלא דאי לא הוי מ"ח ואי"י ליכא היה שפיר כאנו דאי אנא אמר לא שפעתי והיה מכחים את שעד ושכא לא הוי מתוייב שבועה ואין נכחים על הקרקעות עכ"ל ואפ"י כתוס' שם מאחע דלא פליג אראב"ד שם דק דאוב' דרבוייהו מפ' המוכר את הבית לאו דאייה היה אבל בדיבה לא פליג עליה וכמ"ש הסמ"ע חו"מ סוף ובהגהת דבריה לקמן סי' קמ"ו סעי' י"ד (וגם כבר כתבתי לעיל בשם ר"י בתוס' תיימוני לספר מספרים דחולק לגבי אחרי' ר"ת כן מדרת) וליכא למימר דבכל כמי אי הוי שעין בחוב ' המוכרת היה הלוקח מכאיבו דמ"מ לא הוי הלוקח כאר שהקל הוא בעדות הוא שהרי אלו רבים היה שעון המוכרת לחוכע ומכרו לך ואכ"ב הוא נוגע בעדות שמוכרת הלוקח לומר אלא היה שעון הלוקח המוכרת לחוכע היה צריך ליפטר נגר התוכע שיוכיע נכרי אלא המוכר או ער אחריך ובכל ער אחריך כדאיתא בפרק המים ומקום ונתנכר לקמן סימן קכ"ב ס"ק מ"ח ע"ש וזוקק בשמעת דלא היתה שלך מעולם הוא שכתבו התוספות היכא הלוקח כאר שהר' אי לאו משום דאין נשבעי' על קרקעות ובפקא מינה בתשלומין כגון בדברים העשויים להשקיל ולהשכיר ויש עידי רמיה ניה הלוקח והלוקח יודע שאינו של התוכע מע"ל היא שהרי היה שלו מיום הלוקח להחזיר נוף הכלי דבכה"ג לא היה המוכר יכול לחשון לקוח שעמנו דלא היה שלך מעולם דהיכא הלוקח מכחישו שאינו נוגע בדבר כאם שאומר שפים מחמלה של המוכר ואין צריך ליפטר נגר אחר ואם כן לא הוי תנו ונראה שהר"ם בן מדרת לשיטתיה מוכיח דלא ס"ל כהך דיבה דרשב"א בשל התוספות וכמ"ש הרב בית ש"ו ס"ו סוגי כאמו ושכחתי לאוכו לקמן סי' קמ"ו סעיף י"ד אלא מה שהעלינו שם כשבשב"א בשל התוספות הוא הדין הכא כן נראה לפי עניות דעתי. (ואפשר לפרש דברי הר"ב כאופן שהפרים שכל מה שכתבתי ודו"ק): נח ואם אינו שעון לקוח הוא בידי נראה לי דצריך להיות בידו ודאי שמין קלי ורוכה לומר שאין שעמון שעון שבידו הוא שלקוח הוא שכיון שעכ"ל אלא שכתן לו לשמכון עכ"ל ולא כיאר יפה שהר"ב כתב שמייב לפרוטי מכוח תקנת השוק ולענין תקנת השוק לא שייך לחלק בין שעון שלקחו או נתן לו לשמכון וכדלקמן סימן שכ"ו אלא נראה לפי עניות דעתי דהכי פירושם ואם אינו שעון לקוח הוא בידי כדי להחזיק נוף החפץ אלא שעון מתם שהקידו ביד ראובן ונתן לו של לוי לשמכון והוא לא ידע שהקידו בידו והלוה לו עליו חייב לוי לפרוטי מכוח תקנת השוק (אפילו יש עדי' שהקידו ביד ראובן עתה ביד שמעון וכמו שכתבתי לעיל) ואפ"ה אין חייב לוי להחזיר לו שמעון ואינו רוצה להחזיק נוף החפץ ולפי זה אפשר יש לפרוש בדי"ה כמו שהוא בכל הספרים ובעדר שעון ודו"ק: נט תחלת עניותם להשקיל ולהשכיר - כגון פירות הגבולות של נחת מחכלין

כ המוחזק במשכון שלא בערים שאמרנו שיכול לטעון עליו ער כרי רמיו (ק) אם אינו שוה לשומת הבקיאים החצי שהוא טוען עליו ואומר אני אטלנו בחיבי בעיני כרי חובי והאחר כופר שאינו חייב לו כלום ואומר אע"פ שאיני חייב לו אני רוצה לסלקו בדמים שהוא שוה לשאר בני ארם ס (הגהות ג"י בנמ"מ) סם הדין עם בעל הבלי ס (הגהות טור כי"מ) סם (קמ) (וי"מ (קב) סהדין (קב) עם המוחזק (קי) וכ"ל סהמוזכים מתניתן עלין הרפ"ים)

בא אין חזקת מחזיק מועלת לטעון עליו ער כרי רמיו אלא בדבר שאינו יכול לילך מעצמו והוא עומר תחת יד הבעלים כגון מטלטלים או עבר קטן שאינו הולך בראגלין ובהמה המשתמרת ביד הרועה דכיון שהוא שמור ביר בעלין וזה מוחזק בו נאמן לטעון עליו ער כרי רמיו אבל עברים גרולים ובהמה שאינה מסורה לרועה אלא מעצמה הולכת ורועה (קמ) אינו נאמן לומר לקוח הוא בירי או מכיון הוא בירי אלא כשיבי' האחר ערי' שהם שלו יחזיר לו העבר והבהמה והוא ישבע לו שלא מכר ולא משכן לו כלום לפי שאין תפיסתן תפיסה שמעצמם הולכים אנה ואנה ובכל מקו' ברשו' בעלים הם ע (קי) ואם החזיק בהם שלשה שנים ויש לו ערים בכך הרי זה נאמן (קי) וישבע היסת שלקחן ממנו או שמכרם לו בחנוני:

כב ס (טור נמס בעל העיסור) (קמ) אם המלו' כופר במשכון ושניהם מודים בהלואה ישבע המלוה היסת שלא הניח בירו משכון והלוה ישבע היסת שהוא תופס משלו כנגר חובו אם היה משכונו כנגר חובו או יותר ואע"פ ששוה יותר נפטר המלוה ממנו שכבר נשבע עליו ואם היה שוה פחות נשבע שמשכונו היה שוה כך וכך וישלם השאר:

כג ס (תשו' רמב"ן סי' פ"ר) ראובן שלוה משמעון עשרה דינרי' על משכון והיה ער אחר ברבר שירע המשכון והחוב אבל לא ירע כמה היה החוב ושמעון אומר שעשרים דינרין הלוה לו אם הוציא שמעון המשכון לפני ב"ר או בפני ערים קורם שנפלה הכחשה ביניהם ע (קמ) הדין עם ראובן וכיון שיש כאן ע"א מחייבו שבועה והרי הוא מוזה לרברי הער ואינו יכול לישבע הלכ' מחזיר המשכון ויביא ראייה על המעו' ויטול

סם הדין עם בעל הבלי כ"כ כתב הטעם דלפ"ז כתב הטעם דלפ"ז סים לוה המחזיק מינו דלקוח מ"מ לא מצינו שנאמינו כמ"נו יותר ממה שהוא ע"מ טוען וכיון שהוא עלמו מודה שהבלי לינו שלו אלא ממשכון כירו לך כמקנו בתמונו שלו זה בעל כרחו ע"כ: כמ ו"ה שהדין עם המחזיק כפר"ם כתבתי טעמו והוא לכל המלוה על החשבו' ית' מדתי שהוא מסתמ' מתחילת הלוותה ס"ם דעתו שלא לא יפדנו יקוקנו בדמי הלוותה לפי שכיון מכיר בעינו ונשכי מיירי נמ כן זה שטוען המחזיק שלכך כיון וכשם שטוענ' תפיסתו לטעון עליו כרי רמיו כך טוענ' לו שהוא נאמן לומר מתחלת הלוותה היתה כך כוונתו ע"ל: ע ושם המזיק שהם שלשה שנים כדי מחעשות שלו' משמע דקאי נמ לגמרי שנכתר' והוא דעת רש"י והעור לקמן כמ"ש ק"ל כ"ב שלכל בעל העיטור והרמ"כם לא ס"ל כפי נמ המחבר ס"ם פסק כותייהו שם כמי ק"ל ס"כ וכתב דבעבד מהני לי' קוקח נ"ם ולא כ"כ בדין בהמה הנזכרת שם לפני זה וכמ"ש בתי"ל על דברי רמ"כ כתבתיו שם בפרישה וכמ"ש וי"ל דכין דאין כאן עיקר מקום דין דקוקח משלטין ובהמה ולא אנב נגרח נקט' מ"ש בתם כאן וכתב המזיק כה נ"ש וכיון לכל מר כדאי' ליש - לדעת רש"י והעור קא נמ לבהמה ולדעת הרמ"כ ס וכעל כפיטור קאי לעבדי' לאוד וכתם כאן וכמ"ש בתי"ל ס"ם כמקומו כמי ק"ל ס"ם: עם הדין עם רואבן וכיון כו' ל"ל דכיון בדלי"ת דהו' נתינת טעם דכיון דיש ע"א דכתורת משכון בא לידו ונם עכשיו קוד' שנפתני לדין רואבן כירו ק"ל עדיש ורואב ותו ליח ליש מינו דלקוח הוא כירי או העורתיו לך ואע"נ דאין כאן עד אחד שמעיד שבא לידו בתורת המלוה מ"מ כיון שהוא עלמו מודה שהוא משכון כידו וקי"ל דכל היכא דאיכו נשבע נגד דברי בעד אחד כאלו העיד כן שני וק"ל:

עב ויטול

(או הדין עמו וצריך לישבע בנקט"ם וכתב בשתוב) וחי"ם וכ"ל ר"ל כיון דאין בברעה כן ל' הרשות בתע"ם וכ"כ בר"ת וכ"ת דשם הדר תפסו לוה אלילו חפסו ערים בעניו ליח לוה אבו אע"נ דצריך לר' לשלם מה שהוא אע"פ שכופר כיון שתפסו ערים מ"ת יוכל הלוה להחזיק הכלי ורו"ק - ונשאר תורת ערים עליו ופ"ק רמציעא ופ' החקבל נסוגיא דכי לא תפיק סיעור ארעא ושבתא דיניהו ליח לן לפוקי ומשלם ליח כו' ומשם מה תיתם דבחפיק סיעור ארעא ושבתא אחי תיקחי הכי כו' ובתב ור"ל כו' ותחוק כך פוגיא לאכרים בשור ופויים דבראיו ובע"ת בתב בשם ר"ת דל"ל בתע"ם ולפי מה שפירשתי נראה לפירושי הוא שום כרי כל המוב ובתע"ם לקחן סיתן קס"ו פעיף ע"ם ורו"ק - ועור יתן לו כל מה שטען עליו כ"ל ולפירוש רשאני התם כיון רלית ליח לוה והקרקע היא שום כרי כל המוב ובתע"ם לקחן סיתן קס"ו פעיף ע"ם ורו"ק - ועור דשמה הכא כיון דאינו חייב לו בורמי ומלכך אע"פ דלקחן סי' קס"ו סוף פעיף ג' כתבתי דהיקור כהרמ"ה ורחב"ן סיינו כשחייב לו בורמי אבל הכא ר"ל כשהעמ"ת ורמב"ם ורו"ק: קם אינו נאתן לומר לקוח הוא כו' נראה דהיינו דוקא כשהיו כירי ימים הטעויים להסיל ולהסכיר אבל הכי ר"ל עירי ימים כיון דנאתן לטעון להר"ם או המזכרי נאתן נ"כ לטעון לקוח או בירי נחינו - כן נלפע"ד ועו' אם החזיק כמה שנים הוי כמאן דקאי נמ כאלמנה ורמכני מוקח נ' שנים וכתב נמ"ע דהמחבר שחן מלקחן סי' קל"ם דנבהמה לא מהני מוקח נ' שנים ובדעת הרמ"ם ובעל העיטור ולקחן סיתן קל"ם כתבתי לוקה דהרב המאיר כאן ס"ם ופוקפיק דנם בבהמה מהני מוקח נ' שנים ושם דעת הרמב"ם ובעל העיטור והמחבר כן נכחו שנראה מדבריו אלו שכבאן ע"ם: קו ויטען כיסת מלקחן וחכו אלו שהחבר לו בחוכו - לפרעון יתיבו אלו אבל אם טוען משכון הוא בירי צריך ליטבע בנקט"ם כ"כ הב"י: קח אם המלוה כופר הו' כתב הב"ח וז"ל כראה דאפי לאחתוענן דאף שהיה המשכון הוא בירו אחר מלקחו מהמוזכ מין זה מוזה מלקח לחייבו ז"ר ואפשר דאם היה המלוה משכון לפי שעבור הלוה אבל אם הוא בירו אפי' אחר מלקחו מהמוזכ מין זה כפירה ואם אפשוט יתר על המשכון הוא מוזה ברבר אבוד הן דזמו חוי' כמקב' ובכופר בחלקת אחם שכחוב בחורה כיון שאין המלוה מוזה במשכון ולבך יקיקו הטו' וכתבו בריש' שטען ביתם כו' ובמ"ש כתבו דאם שום מחוי בשבוע' משכונו הוא שום כו' ולא כתבו בשבוע היסת רק בשבוע ופירוש"י וכן לעיל סעי' י"ו ס"ק ס"ב כתבו נ"כ שהם בשבוע על הפנים כו' ופירוש"י ר"ה וה ברור: קם הרין עם רואבן דבהן הוא רק ע"א ל' כו' והרמב"ם פולק וס"ל דהמלוה נאתן בשבועה והכיון הרב בהב"ח דעתו לעיל סעי' י"ח ותמוהני מ"ש דף קם"ו ע"ש כתב הרב רמ"ב ורמחב' ברמ"ן לא משמע כן מ"ש הרן להניח מלון בנך דברי הרמב"ם ע"ש: ועור נלפע"ד לליכא עלוגתא בהא וכ"ל דכך דעת הרמ"ן סי' ע"ר דהרמב"ם פוסק דיניהו דעתו' אפ' הטו' הרמב"ם רק שהיתפוס שטו' ואתפוס ובמ"ם נ"כ הב"י בהקדמת ספרו ונם המדקרק בהטיב בתשובה זו ולהרמב"ן סי' ס"ר דרמה הלשונות שהם לשונות הרמב"ם ולא פרחה' בתשובה הרמב"ם סי' פלפ מ' יוצא לך שהרמב"ם מתחלה פסק דיניהו בהמכון חשום דרמי לאחון (לקחן סי' ק"ל סי' ס"ם סעיף ה') ואח"כ מוב בו ד"ל לאחון כיון שהעורה משכון בלי' וכיון שכ"ם פוכה משכון ס"ל מוקח ס"כ בעל"ם הרמב"ם נשבע ונוטל

עב ויטול וישבע ראובן פי' אם אין למשעון ראייה שהלוה לו עשרים כדי שיטול או ישבע ראובן ויפטר משעון: עג כיסת הא דסני כיסת אע"ג דמודה לו במקצת משום דהמשכון דביד שמעון ה"ל כראיה וכמשכון כזה שהלוה עליו מעיקרא כ"ש מודה דה"ל כראיה ועמ"ש בסמוך בסעיף כ' בס"ק ס"ה: עד ופעם שלישית דינר כו' פירש ומודה שבשאר מ"ל כ' דינרי' אפ"ה נפע' ראובן דאי' בלא סיפ' דאין לו עליו אלא מנה ושבע בנקיטת חפץ ונוטל כל מה שתובע ממנו אפי' אם יש לו עליו יותר מכך וכן הוא בסמ"ע בס"ק ס"ה ופ"ו: עה היכי יוכר מנה מהדינר היכי ר"ל ומשאר אתם סייב לי ודאי דא"כ אכתי הוה שעון נאמן ליפטר עליו בכדי דמיו אלא רצה לומר דיכר אי"ז יודע כודאי ומות' אני מסופק וכמ"ש מור"ם בסע"ה בס"ד ר"ל והמלוה אומר פרעתיך ואי"ז יודע כמה ואף ע"ג דקי"ל כל היכא דספיקו ודאי הפרעון ספק צריך לשלם לו היינו כשהלוו הוא מסופק אבל כאן הלוה טוען בדי פרעתיך ה': עו שמעון מאיכו אי"ז יודע כו' מסופק רצה לומר מהספק שאחר אי"ז יוכר כו' ה"ל כאלו הסיבו ואמ' לו אי"ז יודע אם יש לי עליו סום דכ': עז ע"ל סי' זה סי"ד ס"ק ז' וכתב דאם עד אחד מעיד אלא כלכרי הלוה נשבע הלוה נגד העד כו' וה"ה כדין זה: עח לא קנה דדמוי כו' הטור ומור"ם כתבו דין זה בסי' ע"ג ע"ם בהגהות"י בס"ו ע"ם: עט שבפתחו דמיו ביד התלוה כפרישה כתבתי סי"ל שכן הוא שעת הלוה והתלוה מודה לו אבל מומר שבפתח כאוכם ואין עדים כדבר ואלו רצה התלוה היה כופר ואחר הרקנטי היה כופר ולא הוצרך לומר כאשר אמרתי עליו ומ"ם כאשר כתבתי בס"ם שבפתח כאוכם כמינו דאלו אחר אלא בפתח כבפתח כביתו דאל"כ היה צריך התלוה לישבע שבועה דאוריי' שבפתח אלו כאוכם אפי' שבפתח אוכם מיתה או שבירה ואפי' אין המפקיד טוען שפ"ד שבפתח אוכם מיתה או שבירה אפי' אין התורה ליישבע אלא כשטוען שנגנב או שנאבד או מיתה או שבירה דוחיה דיתה לנמרי משא"כ בכה"ג שהוא עדיין שם בעלים הראשונים עליו וכיון דאין להלוה שבעה כרי שהתלוה כאורם לא מיינהו כאורם בכה"ג ליישבע משפק ע"ל ואין דברי' אלא משא"כ בדיתה דמיתה דכלתי לנמרי משכ"כ בכה"ג שהוא עדיין בעין אלא שבפתחה וע

(קמז) שנרקב או אכלוהו עכברים או עש אם טוען המלוה ששמרו במקום שמשתמר מעכברים וריקבון וניערו כראוי אם כן אנוס הוא ונשבע היסת פ שהוא כדברין ונפטר ואם מודה שלא שם אותו במקום המשתמר מעכברים או לא ניערו כראוי חייב לשלם הפחת פו ואם יש מחלוקת ביניהם זה אומר נפחת כך וכך וזה אומר לא נפחת כל כך אם הלוה מורה שמתחלה לא היה שוה אלא כדי החוב כגון שהלוהו עשרים והיו עשרים ועתה שוה עשרה והמלוה אומר שמתחל' לא היה שוה אלא ט"ן (קיו) ושואל ממנו חמשה נשבע הלוה היס ונפט' (קיח) אע"פ שהוא מורה מקצת פז שהרי המשכון הילך הוא פח אבל המלוה אינו נשבע שהרי גם מתחל' לא היה שוה אלא כדי חובו ואם מתחלה היה שוה יותר מכדי החוב כגון שטוען הלוה שהיה שוה שלשים והלוה לו ך' ועתה אינו שוה אלא ט"ן פר ושואל ממנו עשרה והמלוה אומר שלא היה שוה אלא כ"ה פס ואין לו ליתן אלא חמשה נשבע המלו' שלא נפחת אלא עשרה פו (קיט) ומנכה לו חמשה מתוכו (קכ) והשאר גובה מהמשכון שהוא נאמן בשבועה ער כדי דמיו פז (קכא) וכל שכן אם אפילו אחר שנפחת

שוה

ופע"ר מ"ם עוד מזה: פנ ג"כ ל' הטור ופסוק הוא ולא כתבו הטור והמחבר אלא משום ס"פ ור"ל בהאי לקוחה בשכא הלוה ולא המלוה כיון אלא היה שוה אלא כדי חובו אפילו לטענת הלוה וא"כ אין לנזוק תביעת על המלו' וכ"פ הוא מיפוק משום דלוה תביעה על המלוה כיון שהיה המשכון מתחלה שוה יותר ופע"ר מ"ם עוד כזה: פד ואולם ממנו עשר המשכון רוצ' לתבוע כיון שכשפ' כשפ"פ אין כ"ד המלוה כח להוקיעו לטעון כו למוכרה: פה ואין לו ליתן אלא מחמה מי' אפי' לפי טענתו דהלוה דרוצה להכיח כ"ד המלוה המשכון וסיתן לו יותר מכדי עשרה הוא מסיב לו שכ"פ אין לך בידי ליתן לך יותר אלא מחמה אבל דעתו מסתמ' שנם אלו ממנ' לא יתן לו בחומתי' אלא יכנה לו גם אותן עם מה שנפחת מך עד ע"ו בחובו ומסיק דהדין עם המלו' כזה דל"ל ליתן לו מחומתי' אלא מכנה מחובו גם אלו בחמשה שחודה לו ביתרון מחובו אבל עשרה שכשפ"ע אלו מחובו אינו יכולכלו' לאלו לשלם לו מחומתי' וס"ק משכונו אלא גובה אותו מהמשכון והכל שהמוסתו ידו על העליונ' והמ"פ:

פו ומנכה לו מחמה מחובו כ"ת ובטור כתוב מחובו והוא ג"ר מכוכה כע"י יותר וע"ד שכתבתי לפני זה ופ"ר ודו"ק: פז וכ"ם אם אמ' כו' כ"כ ג"כ בטור ועיין בפרישה והא דכתבו דהוא כ"ם נם הא דמס' דנפטר כשבוע כיסת ולא אמרינן דלריך המלוה לישבע בנקיפ בהנאומים שכ"ל שם שזנם הא דנפטר כשים כאומר איני יודע כמה נפחת אלא ד"ל שכ הכל כמה שנדע דיכי' אלא שכשבוע זה אינם עליו לדין שכתב המחבר כפי' ז דשם אירי שהלו' אינו מודה להמלוה שהלוה לו כ"כ וא"כ מחמה המלוה תובע מוצי' מיד הלוה מ"ה אבל לישבע להנאומי' בנקיפ כדי להסיק כהמשכון שתחת ידו משא"כ נדיכי' הלוה אינו מחוב עם המלוה כשם ומודה שכל כך חייב ליתן לו דמי הלואתו ואחדש הלוה כח להוצי' מהמלוה ואומר אתה בפחת משכוני שים תחת ידך כשפ"ע מ"ם גם הנאומים מודים דהמלוה כפטר מתביעת הלוה כפיסת ומ"כ כתב ל' כ"ם משום דכבר נ"ל דהמשכון עדיין הוא כדי חובו וגם הלוה מודה בהסיק אין שם תובע ומוצ"ח על המלוה כלל משא"כ בדיעה שנין לע"ע בהמשכון שוה כ"כ והוא אומ' לפני כ"ד שחייב לו ך' וזו' והמשכון אינו שוה אלא ט"ו דים לפי הנראה קצת כאלו כח לתבוע אותו במותר מחובו וכפר' דלאו כ"ע דיכי נמי' לידע שהדין נותן שיכנה לו מחובו כשיעור הפחת וכפרישה כתבתי דמה"ע כמי שהוא כ"ם משום דמינו לקוח אלא אלא דיכי' דמה"ע כשהמשכון בקר' כיון דהמפקר פסק שם דלא מיקרי הילך שהכי הכא הלוה עליו מתחלה וקבלו בתקום דמינו אבל המלוה אינו כשבע כו' וכן הו' ג"כ ל' הטור ופסוק הוא ולא כתבו הטור והמחבר אלא משום ס"פ ור"ל בהאי לקוחה בשכא הלוה ולא המלוה כיון אלא היה שוה אלא כדי חובו אפילו לטענת הלוה וא"כ אין לנזוק תביעת על המלו' וכשם"פ אין לך בהמ

כט (סור נסם ר"י וכל הפעיף סור מהנסח"ת) מלורה שטוען
שנאבר המשכון באונס והלוה טוען (קכה) בריא לי
שאתה מכרתו ולקחת דמיו (קכו) נשבע הלוה היסת ונפטר:
ל (סם וכ"כ בתשו' הגאונים) ראובן משכן משכון ביד שמעון
והלך שמעון ומשכנו ללוי או נתן לו במתנה מה שהיה
לו עליו (קכו) ונאנס מיד לוי ותובע ראובן משכונו מיד
שמעון ואומר כי סלע היה שוה ולא הלוה לו עליו אלא שני
דינרים ושאל ממנו שני דינרים ושמעון אומר שלא היה שוה
אלא שלשה דינרים ואינו חייב לו אלא דינר (קכח) ונמצא
שמעון מורה מקצת צריך לישבע שלא היה שוה אלא שלשה
דינרים גם צריך לישבע שאינו ברשותו ושנאנס וזה א"א לו
לישבע כיון שלא נאנס בידו ולוי אינו יכול לפטור בשבועתו
שנאנס כי יאמר לא מהימן לי לוי הילכך ה"ל שמעון מחוייב
שבועה גם (קכט) וא"י לישבע ומשלם גג וכן הדין אם
נפחת המשכון ויש מחלוקת ביניהם כמה שיעו' פחיתתו ומורה
שמעון שנפחת ואינו יודע אם היה באונס אם לאו ה"ל מחוייב
לישבע שבועה וא"י

לך ר' דינרים בער המשכון כמניתך ומוסין כך תפני מסם ערתה סיערים בשבועתו מחר עכ"ל ומין נלפע"ד דהא פשיטא דכשיטבע צריך לברר שבועתו פמוכן שלא יהיה מסם ערתה אלא נלפע"ד דסם"ם דמוכן מומר עלי מוסל נ"כ ליטבע מהשכון הוא בירי מין מני רוצה ליטבע רק מני מהפך פאתה לצריך השבע מחכרת לי ומחין לך ג' דינרים וכן מחעון מומר השבע מאתה לצריך מהשכון הוא צריך בשלא ולא מני ומחן לך דינר וכן רגיחי בג"ם שפי' כרבני ע"ם: קכה נרי לי - מגל מי לא היה פוען נרי היה החלוה נשבע שנאנס והיה נוהג פוכו כולעיל פעיף ס"י ומע"ם שם: קכו נשבע הלוה היסת ונפטר כאנו שמין לך בירי כלום או פרעתיך עכ"ל פור - ומשמע דהיכא דלית ליה מנו כגון שהוא הלוה נשבע בשער או שהלוה לו בערים ומחנה עמו שלא יפרעהו אלא בערים וכה"ג נשבע הלוה ונוכא פוכו ודלא כשמ"ע לעיל פעיף כ"ס ס"ג שפי' דאם אין לו מנו צריך הלוה ליטבע שבועה פמורה ו"ל דכיון דלית ליה מנו לאם יפער המשלומין ועוד דאם מית דפטרי' מהשלומין לאם יטבע שבועה פמורה אם קי"ל לעולא מין נשבעין ס"ם אלא פוהן פישבעין כתור' ולא משלמין כגון פורה הקנת ועדים או שבועת הפוערים וכה"ג או פוהן פישבעין ונוכלי' מאל"כ אכא אמינו נוסל ואינו פוהן פישבעין שבתורה אה שייך שבועה מחורה לאמן אלא ודאי כרבי' דאמר לאמינין דאם אין לו מנו נשב' הלוה וכוסל וכן משמע נכ"ם כרבנו וכן משמע להדיא בשבועת ס"ב שמחתו מקור דין זה שכתב שם ו"ל ובתב ה"ר יהוא מלוה שטוען שנאבר המשכון מתנו נלוה ונלוה טוען לא כי אלא מכרתו ולקחת דמיו לכאי מ"ר בשבע הלוה ונוכא ומיכא מ"ר לוה נשבע היסת ונפטר דמהימן בתנו דאי נעי אמר אין לך בירי כלום או פרעתיך כי אמר אלא נאבר מהימן ופטור ומיהו בשבועת היסת ס"ב משמע דדוקא פשום מנו אם היכא דלית ליה מנו חוזר להאיכא מ"ר דשבע הלוה ונוכא מוכו: קכו ונאנס מיד לוי כו' ה"ה בנגב או נאבר לפי"ה דלעיל פעיף כ' בפ"ם וכן בכל פפעיף דדוקא להמשכר ומייתיה דלעיל פעיף כ' צריך לדבר בכל פפעיף נאנס - וכ"כ ב"י ו"ל ומ"ם ונאבר מיד לוי לרעת פגאונים פפוברים דהלוה פל המשכון שותר שכר הוי אפי' נאבר פויהו לאום נמור כגון שפכשה שפיכתו בים דאל"כ אפי' נאבר בידו שתעון מייב לאלם עכ"ל ובפער גדולי תרומה דף רע"ו ע"ם הקשה על הב"י ו"ל ולא הבינותי דאי נאבר לאום נמור כמנא פהלוה פשור מכל וכל ונוהה כל תוכו ל"ע וכדתכה הסור ו"ל נרהם הפיתן ופ"כ אפילו נאנדם חייב למלוה להפעמין להנות כל תוכו נם מ"ם סר"ם ו"ל רא"י כ אפילו נאנדם מיד לוי שתעון מייב לאלם הוא היתה דף נאנדם אלא נאום אין פהלוה פפוא שות' שכר מייב אלא נפלוחין הא פפוא פהשכון ולא יותר וכיון פפוא שותן פפוא שות' פוא פפות פתה פהלוה תוכא לאה לא יפבא כדי להפשר פלוחו פיתרון ע"כ ואפת אתר אלא הכין דינרי ר"י דמ"ם דים לו לאלוה להתעפם לתנות כל תוכו ל"ת וכמ"ש לקתן ס"ק קכ"ו ומ"ם הוא תיתה כו' אלא נפלוחין הא פפוא פהשכון ולא יותר כו' לא ה"ל כ' פבוא זו פהלוה לאה ופא לאה פוי תתוייב פפוא ופו"ל אלא ודאי מייבי פרוהם להפשר נם פדינר פזדינר הוא פקודם פהלוה פהלו

לישבע ומשלם ואם רצה להחזיר על כל אדם שיורט שמשכונו אינו שוה כמו שטוען הרשות בידו נב (קלג) ואם יש ערים (קלג) ואנאם ממנו נפטר שמעון ואפי' ששמרו לי שראוי נג (קלג) אם דרך ראובן להפקיד מקרונותיו ביד לוי אין ערים נד (קלג) אם דרך ראובן להפקיד מקרונותיו ביד לוי ישבע לוי שאינו ברשותו ושנאנס ממנו (קלג) ונפטר שמעון: הגה ס (סור סכ"ה נסם תפו' הרמ"ם) נה (קלד) ואם פסע לוי ונהנה נו (קלה) חייב שמעון לשלם לראובן שהוא בעל דבר של ראובן אע"ג (שראובן) רבי לי להפקיד אצל לוי ועיין לקמן סימן רנ"ח:

לא ס (שם נסם תפו' הרמ"ם) ראובן שאל משמעון משכון שמשכן בירו והשיב שמעון נג בנך הקטן בא ושאל אותו בשמך ונתתיו לו וראובן אומר שלא בא לידו נד (קלו) שמעון פושע הוא שמסרו ליד בן ראובן אפילו אם היה גרול שהמשכן או משאיל הפץ לחבירו צריך להחזיר לידו:

לב ראובן

ומשכון כל הרמ"ם סכ"ל והמחבר ע"ש ודו"ק:

לא ואם יש ערים כו' ונהנם כו' ואם שמעון מחזירו שנהנם: קלג ונהנם מחמת נפסר שמעון ואין ראובן יכול לומר הלוי היה נבך לא היה נהנם רבבל מוכיחים שהוא דבר שחזרו לבוא ובא לחזרין הוה לי הכא מה לי התם ודוקא לעניין נבוה ואהנה שהוא מילתא דשכיחא ונעשה מתחלה ע"י קנת שיכול לומר אלו לא היה נעשה עכ"ל מחבר ואפי' מכין דכריו דוחקי נשומר חנם נ"כ אם הניח ערים שנבבד משומר חנם ונתן פשוט כדאמרי' בסוף פרק שנים אוחזין ס"ז ע"ב ואם פשע ונהנה חייב משום גזלן וק"ל: קלד ואם פסע לוי ונהנה שמעון נפטר שמעון ואפי' ששמרו לי שראוי ואין ראובן יכול לומר הלוי היה נבך לא היה נהנם רבבל מוכיחים שהוא דבר שחזרו לבוא ובא לחזרין הוה לי הכא מה לי התם ודוקא לעניין נבוה ואהנה שהוא מילתא דשכיחא ונעשה מתחלה ע"י קנת שיכול לומר אלו לא היה נעשה עכ"ל מחבר ואפי' מכין דכריו דוחקי נשומר חנם נ"כ אם הניח ערים שנבבד משומר חנם ונתן פשוט כדאמרי' בסוף פרק שנים אוחזין ס"ז ע"ב ואם פשע ונהנה חייב משום גזלן וק"ל: קלה חייב שמעון לשלם לראובן - דיכר לאחר שישבע אלא היה המשכון שוה יותר משלשם דיכרים ויפטר לו חוב דיכר על לוי הפושע עכ"ל סור וע"ש ס"ק קכ"ה: קלו שמעון פושע הוא כו' עכ"ל סמ"ע וכ"כ רע"א סכ"ה שכתב מור"ם שם נסכ"ה הכתוב לאחרי' כל המפקיד ע"ר לאחרו ונכוין הוא שהפקיד כן שם המפקיד דפסור עכ"ל ובסימן רצ"ה סעיף ב' מור"ם כתב אפי' הפקיד אצל חבירו ונאנס ונגנב אפי' הכי חייב לשלם ואפשר דשאני הכא דהוי ליה כמו שומר שכר ומשכון דהוי כשומר שכר ומפקיד ס"ה הוא כשומר ונאנס ואפשר ג"כ מחוור מ"ש בסמ"ע ונאנס ממנו נפטר שמעון ואפי' ששמרו לי שראוי ואין ראובן יכול לומר הלוי היה נבך לא היה נהנם רבבל מוכיחים שהוא דבר שחזרו לבוא ובא לחזרין הוה לי הכא מה לי התם ודוקא לעניין נבוה ואהנה שהוא מילתא דשכיחא ונעשה מתחלה ע"י קנת שיכול לומר אלו לא היה נעשה עכ"ל מחבר ואפי' מכין דכריו דוחקי נשומר חנם נ"כ אם הניח ערים שנבבד משומר חנם ונתן פשוט כדאמרי' בסוף פרק שנים אוחזין ס"ז ע"ב ואם פשע ונהנה חייב משום גזלן וק"ל: קלה חייב שמעון לשלם לראובן - דיכר לאחר שישבע אלא היה המשכון שוה יותר משלשם דיכרים ויפטר לו חוב דיכר על לוי הפושע עכ"ל סור וע"ש ס"ק קכ"ה: קלו שמעון פושע הוא כו' עכ"ל סמ"ע וכ"כ רע"א סכ"ה שכתב מור"ם שם נסכ"ה הכתוב לאחרי' כל המפקיד ע"ר לאחרו ונכוין הוא שהפקיד כן שם המפקיד דפסור עכ"ל ובסימן רצ"ה סעיף ב' מור"ם כתב אפי' הפקיד אצל חבירו ונאנס ונגנב אפי' הכי חייב לשלם ואפשר דשאני הכא דהוי ליה כמו שומר שכר ומשכון דהוי כשומר שכר ומפקיד ס"ה הוא כשומר ונאנס ואפשר ג"כ מחוור מ"ש בסמ"ע

ומשכון כל הרמ"ם סכ"ל והמחבר ע"ש ודו"ק:

לא ואם יש ערים כו' ונהנם כו' ואם שמעון מחזירו שנהנם: קלג ונהנם מחמת נפסר שמעון ואין ראובן יכול לומר הלוי היה נבך לא היה נהנם רבבל מוכיחים שהוא דבר שחזרו לבוא ובא לחזרין הוה לי הכא מה לי התם ודוקא לעניין נבוה ואהנה שהוא מילתא דשכיחא ונעשה מתחלה ע"י קנת שיכול לומר אלו לא היה נעשה עכ"ל מחבר ואפי' מכין דכריו דוחקי נשומר חנם נ"כ אם הניח ערים שנבבד משומר חנם ונתן פשוט כדאמרי' בסוף פרק שנים אוחזין ס"ז ע"ב ואם פשע ונהנה חייב משום גזלן וק"ל: קלה חייב שמעון לשלם לראובן - דיכר לאחר שישבע אלא היה המשכון שוה יותר משלשם דיכרים ויפטר לו חוב דיכר על לוי הפושע עכ"ל סור וע"ש ס"ק קכ"ה: קלו שמעון פושע הוא כו' עכ"ל סמ"ע וכ"כ רע"א סכ"ה שכתב מור"ם שם נסכ"ה הכתוב לאחרי' כל המפקיד ע"ר לאחרו ונכוין הוא שהפקיד כן שם המפקיד דפסור עכ"ל ובסימן רצ"ה סעיף ב' מור"ם כתב אפי' הפקיד אצל חבירו ונאנס ונגנב אפי' הכי חייב לשלם ואפשר דשאני הכא דהוי ליה כמו שומר שכר ומשכון דהוי כשומר שכר ומפקיד ס"ה הוא כשומר ונאנס ואפשר ג"כ מחוור מ"ש בסמ"ע

ומשכון כל הרמ"ם סכ"ל והמחבר ע"ש ודו"ק:

לא ואם יש ערים כו' ונהנם כו' ואם שמעון מחזירו שנהנם: קלג ונהנם מחמת נפסר שמעון ואין ראובן יכול לומר הלוי היה נבך לא היה נהנם רבבל מוכיחים שהוא דבר שחזרו לבוא ובא לחזרין הוה לי הכא מה לי התם ודוקא לעניין נבוה ואהנה שהוא מילתא דשכיחא ונעשה מתחלה ע"י קנת שיכול לומר אלו לא היה נעשה עכ"ל מחבר ואפי' מכין דכריו דוחקי נשומר חנם נ"כ אם הניח ערים שנבבד משומר חנם ונתן פשוט כדאמרי' בסוף פרק שנים אוחזין ס"ז ע"ב ואם פשע ונהנה חייב משום גזלן וק"ל: קלה חייב שמעון לשלם לראובן - דיכר לאחר שישבע אלא היה המשכון שוה יותר משלשם דיכרים ויפטר לו חוב דיכר על לוי הפושע עכ"ל סור וע"ש ס"ק קכ"ה: קלו שמעון פושע הוא כו' עכ"ל סמ"ע וכ"כ רע"א סכ"ה שכתב מור"ם שם נסכ"ה הכתוב לאחרי' כל המפקיד ע"ר לאחרו ונכוין הוא שהפקיד כן שם המפקיד דפסור עכ"ל ובסימן רצ"ה סעיף ב' מור"ם כתב אפי' הפקיד אצל חבירו ונאנס ונגנב אפי' הכי חייב לשלם ואפשר דשאני הכא דהוי ליה כמו שומר שכר ומשכון דהוי כשומר שכר ומפקיד ס"ה הוא כשומר ונאנס ואפשר ג"כ מחוור מ"ש בסמ"ע

ומשכון כל הרמ"ם סכ"ל והמחבר ע"ש ודו"ק:

לא ואם יש ערים כו' ונהנם כו' ואם שמעון מחזירו שנהנם: קלג ונהנם מחמת נפסר שמעון ואין ראובן יכול לומר הלוי היה נבך לא היה נהנם רבבל מוכיחים שהוא דבר שחזרו לבוא ובא לחזרין הוה לי הכא מה לי התם ודוקא לעניין נבוה ואהנה שהוא מילתא דשכיחא ונעשה מתחלה ע"י קנת שיכול לומר אלו לא היה נעשה עכ"ל מחבר ואפי' מכין דכריו דוחקי נשומר חנם נ"כ אם הניח ערים שנבבד משומר חנם ונתן פשוט כדאמרי' בסוף פרק שנים אוחזין ס"ז ע"ב ואם פשע ונהנה חייב משום גזלן וק"ל: קלה חייב שמעון לשלם לראובן - דיכר לאחר שישבע אלא היה המשכון שוה יותר משלשם דיכרים ויפטר לו חוב דיכר על לוי הפושע עכ"ל סור וע"ש ס"ק קכ"ה: קלו שמעון פושע הוא כו' עכ"ל סמ"ע וכ"כ רע"א סכ"ה שכתב מור"ם שם נסכ"ה הכתוב לאחרי' כל המפקיד ע"ר לאחרו ונכוין הוא שהפקיד כן שם המפקיד דפסור עכ"ל ובסימן רצ"ה סעיף ב' מור"ם כתב אפי' הפקיד אצל חבירו ונאנס ונגנב אפי' הכי חייב לשלם ואפשר דשאני הכא דהוי ליה כמו שומר שכר ומשכון דהוי כשומר שכר ומפקיד ס"ה הוא כשומר ונאנס ואפשר ג"כ מחוור מ"ש בסמ"ע

ומשכון כל הרמ"ם סכ"ל והמחבר ע"ש ודו"ק:

לב ° (כל הסעיף כסור כסם מסוכת הרמ"ם) ראובן היה לו מעות ביד שמעון ובקש ממנו לוי שילוה אותם לו ונתרצה להלוותם ונתן לו בהם משכון ושלח ראובן כתב לשמעון שיתן המעות ללוי ונתנם לו ונאברו המשכנות ביד ראובן רין מלוה על המשכון יש לו גם (קלו) ונתחייב ראובן בשמירת המשכנות ומיהו לא נתחייב בשמירתם עד שהגיעו המעות ליד לוי ק (קלח) ואם נאברו המשכנות קודם לכן פטור ראובן לפיכך אם ישבע ראובן שנגנבו קודם שבאו המעות ליד לוי יחזור לו לוי מעותיו ואם הוא מסופק (קלט) אין מוציאין המעות מיד לוי :

לג ° (סור כסם חצי הרמ"ם) ראובן תובע ללוי ספרי שמשכן לשמעון ואמר ששמעון המחהו אצל לוי לתת אותם לו קי כשיתן לו המעות וכשהוציא לוי הספרים לתתן לראובן אומר שנפחתו ונפסרו בידו ותבעו לשלם לו הפחת ולוי אומר ממי שקבלתי הספרים (קי) הוא הרשני ללמוד בהם כל זמן שיהיו ברשותי כיון שלוי היה יודע שהספרים של ראובן אף אם הרשוהו שמעון ללמוד בהם לא היה לו לשמוע לו ולפיכך חייב לשלם לראובן כ' מה שנפחתו הספרים כתשמיש שנשתמש בהם :

לד ° (סור מכסף"ת) יורש שהוציא שטר שיש למורשיו כך וכך ממון אצל פלו' קז (קמו) ויש לאותו פלוני משכון ביד המוריש קח (קמח) ושטען היורש שהמשכון נאנס מיד מוריש נתובע המעות קט נשבע הנתבע היסת שלא החזיר לו המשכון ושהיתה שוה כנגד חובו ויפטר :

לה ראובן לווה ממקום סדר סס וכניס במשכנות ביד לוי ואמר שהמשכנו' יכין בידו עד שיכ' ראובן לפדותו וליתן לו פסך שהלוהו וק"ל : קי וסיס לאותו פלוני כו' פי' נס זה כתוב בתוך הטטר שמונ"ן היורש : קי ושוטן היורש שהמשכן נאנס כו' אינו ר"ל שטוען כן כודאי ר"ל לאחר מסיק וכתב שכתבע יסבע היסת שלא פקיר לו המשכון כיון שהיורש בעצמו שמע כרי שנאנס מיד מבוי אלא ר"ל יכול להיות שנאנס ואת"ל לאחר כך וכדאמרין בין שסס נשטר תפת ידו ום"ד דנס הוא ככלל שוטנין ליורש כל מאי דאפשר לאחזוקן לטעון ואפ"ה אלא שטען יכול להיות שאחר פקיר לו המשכון אפ' דהוא שטען שנרוע דאין אדם מפקיר הלוי שלו כאחר נ"כ שפרע לו כל"ל וכן כדין שאחר זה שכתב הטור והמחבר שטוענין היתומים שאביהן ז"ל שהיה פקיר עליו · מאה פיטוסו אבי דאין טוענין כודאי שכן ז"ל וכן מוכח שם בתשובה בסדיה וכתבוהו הכ"י והד"מ : כשכ"ע ונס אחכי כתבתיו בקצרה בסמ"ע בדין שאחר זה ס"ם : קד נשבע שכתבע היסת כו' ז"ל הטור ולא אמרינן שיסבע היורש שבועת היורשין (פי' כדין שטר דעלמא שכיד היורש) דכל שטר שמוצא היורש הוא ודאי והפרעון ספק אבל בכא כיון שהניח ליד המורים משכון כנגד הלוואתו וספק נאחד נאומם אין בספיקם לפיכך הטטר כעל ישבע זה היסת כו' ופ"ר °ובע"ם כתב * ז"ל ומה שטוען היורש שנאחכו מיד מוריהו לאו כל כמיני כו' עד ואין אדם מוריש שבוע' לבניו דכיני אני לאחבע מוכח מדבריו דפי' דהיורש טוען ודאי ו"ג נס מ"ם דאין אדם מוריש שבועה לבניו לית' דשבועה כי אחי אחרו בכדית דמורים ודוקא כשאת לוה בקיני מלוה וכאו לבנות יורשי המלוה מיורשי פלוה הוא דת"כו מוריש וכמ"ם הטור והמחבר ופ"ם עלמו לקמן סימן ק"פ ס"ם ופ"ר : קפ וטוענין

לו ראובן שהפקיד אצל שמעון ביד עדים ומת שמעון ובאו יורשיו ואמרו שלא ידעו שהיה להם פקדון אצל אביהם ואין לו שום שטר ראובן נשבע ונוטל ואין היורשים נשבעים שאין יודעים

קה ושוכרין היתומים שמכיהן ליום כו' כ"כ הכא"ת והפתיקו פעור וסס הכא"ת בת' עוד ע"ז ז"ל הלוה היה עומן שיכנסו הקרובי' שלוה המת שהיו בידו מלה ופסק ר"י שמן שלהן שנעשה ולא תרס שהשפטרופוס על היתומי' קובי' עליו לשעון ככל דכר וכלל שעשה שיוכל לשעון וכדאמרינן בכתו' השפטרופוס מוקי כי מלן דמוקי השפטרופוס מוקי כי היכי דלא להפסיד נכסות היתומי' עכ"ל מוכ' מזה דשעב'ו שמכיהן ליום שמייב עליו לאו שעבד ודאית היתה וכמ"ש כדין שלפני זה וכן מוכח מיכיה ויכיה דהה קאמר דהכיה מלוה בכיס קטני' וכיס קטני' לאו כר נזוקה ושעב' ודאית כינהו וק"ל: קו אבל אם הוא מדברים העשויים להשאיל כו' עד"ה אם כתבתי דמיירי שמילו לה רלוהו עדים כיד שמכיהן קודם מותו ונם לא רלוהו עתה כיד היורשים ודין שמכיהן נתון לוה' ולא על נב שהוא היה כיד שמכיהן ולא על נב דשמכיהן היה שועניו כרי אבל יורשין דאין שועניו כרי אלא שכ"ד שועניו לשן כל מלי דהוה אבוה מני לאסתן ושעמה כי הלי לה שעניו בעדים דאם היה זה שכתבה בה לכ"ד והיה אומר שמלתי ליד שמכיהן כלי שמימנו כך וכך ועדיין הוא כיד היורשים היו שכ"ד מכריזין ליורש' להניחו ולברלותו והיו רואין שאם הוא דבר שעשוי להשאיל ולהשכיר ויש בו שמימני שהוא אומר היו מוציאין מותו מיד היורשין והיו נותנין ליד שכתבה אע"ג דלהכיהן לא היו יכולין לכופו להוציאו שלא כמ"ש הטור והמחבר לקמן בסי' רצ"ז כדין כיוצא בזה דהיינו שם בה' ראובן לכ"ד ואמר יש לי עדים שפקדתי ביד שמכיהן על יתומי' אלמו כלי שמימנו כך וכך כו' ע"כ ולכאורה אע"ג דשלים העשויים להשאיל ולהשכיר כלא עדים יש לחן דין זה ככלים שאין עשויין להשאיל ויש לו עדים שפקדיון ביד שמכיהן ככ"ל ודו"ק: קז ואת הנר ואין לו יורש כל נר שאין לו ככי' שהורתן ולידתן בקדוש' מלכ ושם אין לו דין יורש דבקטן שמולד דמי ככסיו שם שפקר וכמ"ש הטור והמחבר לקמן בסי' רע"ב ס"ב:

קח וכן

(כל הפרק פור מכשה"ת) ראובן הניח משכון ביד שמעון

ומת שמעון והניח בנו קטני וכא ראובן לשאול משכונו מיד יורשי שמעון ואומר שהוא ממושכן ביד אביהם בחמש"ם

קט (קמב) וטוענים היתומים שאביהם צוה שהוא ממושכן במאה החמשים שראובן מודה יתן מיד ליתומים והחמשים האחרים יתן ביד השליש (קמד) ער שיגדלו היתומים (קמה) וישבעו שבועת היורשים (קמו) שלא פקדנו אבא וכו' (קמז) ונוטלים החמשים מיד השליש כמה דברים אמורים כשהיה המשכון שוה מאה ואם לאו אין עליו לתת אלא כדי דמיו ועל השאר ישבע היסת כמה דברי אמורי שאין המשכון מדברים העשויין להשאיל ולהשכיר קי (קמח) אבל אם הוא מדברים העשויין להשאיל ולהשכיר אינו משלם אלא החמשים ואפילו אם המשכון שוה יותר שהוא נאמן כמגו שהוא שאול ביד:

לו (קמט) משכונו של ישראל ביד הגר קי ומת הגר

(קי) ואין לו יורש ובא אחר והחזיק בו מוציאים אותו מידו ומחזירים אותו לבעלין שכיון שמת הגר פקע שעבודו:

לז וכן

שמר מ"ם יותר קרובים להפקדון כן. ולא כבעל גדולי תרומה שמכיה' נע"ש אבל ברבי המחבר רומה לפרש כן: ומ"ש לעניין דינא כלפע"ד כמ"ש ורו"ק:

קמג ושוטנים היתומים שמכיהן בזוה כו' בפה"ש פ"ק ה"ב הביא דברי הנמ"ה בלקמן ס"ק מ"ב ובכמה דוכתי הוא דשכיה ז' שטוענים שמכיהן עליהן שמיב עליו לאו שעבוד ודאית היא וכן מוכח מיכיה ויכיה דקאמ' דהכיה מלוה כיס קטנים וכיס קטני לאו כר נזוקה ושעבוד ודאית כינהו שע"כ לא שייך לומר דכיס קטנים הקרובים לא שעבוד ודאית ולא שייך שמכיהן עליהן שמיב ודאי כיון דשמכיהן עליהן שמיב ודאי הוי כמלוה ביד שמכיהן עליהן שמיב ודאי ול

קצב סמר מסכונא כו' לפיכך מסכנת' לזון כאחר' ללא מטלטלי ואת הגר
מיך מזון לא עשה זה החזיק כלום - כ"כ הב"ח - אבל בשלטי גבורים
ע' תוקת הבתים ריש דף ק"ן רחיתי שכתב דדוקא כאחר' דמטלטלי אבל באחר'
ללא מטלטלי הוי מכור הקרקע כיד הגר על הסוף ומכל מקום לא מצי למלוקי
צדדים כך מטלטלי יותר מסכנות' וכי מיית לא פקע שעבודיה אלכך כל הקורם
זוכה כדין עכ"ל והכרי הב"ח כרמלן
יותר : קנה מייב להשיבו ליורשי
כו' ואם החזירו לכותי מייב להשיב
ליורשי כן משמע מדרש"ג מהב"ח
למכר"ם כ"כ הב"ח ולפע"ד י"ל דגם
מכר"ם מודר כן ע"ם ורו"ק : קנב
ים מי שאומר כו' כ"כ הב"י והפ"מ
והמפ"ע והב"ח בשם ר' ירוחם כתיב ר'
מלך ב' ולפע"ד כולם אנו ושקו בדברי
ב"י דר"י מיירי התם בהמכון דז"ל ר'
ירוחם שם (נתיבות ויניציה) משכונו
של ישראל ביד כותי שפלוט עליו
הכותי בחשות ונמכרו מן הכותי
ומכנו ישראל אחרון לרשון ואינו
יכול להחזירם לכותי כי כיון שנפל מן
הכותי פקע שעבודו מאחר שהפסיד
ישראל ואם יכול לומר אחזיק אני
רוצה להחזירם משום קדושת הפס
יאמר לו הפסד אם תרצה לקרא הפס
מעשה בשלך עכ"ל ופשוט הוא דקאי
אמשכון ונמכרו וכן להחזירם ס"מ
הוא ול"ל ונמכר וכן להמציאו או קאי
אמשכנות רגיש וק"ל וז"ל רבי ירוחם
ירשום יפן קוסטנטינא משכונא של
ישראל ביד כותי שפלוט עליו הכותי
ונמכרו מחמת מן הכותי ומכסם
ישראל אחרון לרשון ואינו יכול
להחזירם לכותי כי כיון שנפל מן
הכותי פקע שעבודו מאחר שהפסיד
ישראל ואם יכול לומר אחזיק אני
רוצה להחזירם משום קדושת הפס
יאמר לו הפסד אם תרצה לקרא הפס
מעשה בשלך עכ"ל ובריבר קשה ל"ב
דמיכא מחמת ל"ל מהמכנות וכמ"ש
(ועוד דמייתי נמי לדברי שכנתיב
ס"ב כתב ר"י וז"ל משכונו של ישראל
ביד כותי ונמכר מן הכותי ומכסו ישראל אחרון מן הכותי ומכסו ישראל אחרון לרשון ואינו יכול להחזירם לכותי כי כיון שנפל מן הכותי פקע שעבודו מאחר שהפסיד ישראל ואם יכול לומר אחזיק אני רוצה להחזירם משום קדושת הפס יאמר לו הפסד אם תרצה לקרא הפס מעשה בשלך עכ"ל ובריבר קשה ל"ב דמיכא מחמת ל"ל מהמכנות וכמ"ש ב"ב כתב ר"י וז"ל משכונו של ישראל ביד כותי שפלוט עליו הכותי ונמכר

קיד זכה שמעון בכל המשכון ס"ט דכשפא שהשכיר ראובן לשמעון סילק כשהו שמעו לגמרי דהל"ב ס"ה אשור לשמעון ליקח ממנו ריבית דס"ל דישראל שהלוה לישראל וכמ"ש כי"ד סימן קס"ט ע"ש ומ"ש נרמה דהפי' שם משכון ישראל לנכרי מ משכנות על כותי שכידו כריבית כלי ליוי כותי זכה ישראל השכי בכל המשכון ואף דכידו דישראל רשאי לפדותו כמ"ש מור"ם שם כי"ד קס"ט ס"י דמשמר דהמתנה הוא לזמן ולפדותו ס"ל כלו התנה עמו לזמן וליתן לו לפדותו ס"ת כל זמן שכותי מי דאף הוא עומד במקום כותי לפדותו אבל מיד שמת כותי זכה ישראל השני בהמשכון דכיון דנשתלם ממנו כל הכוי נשתל"ג מסכה שכותי ירושים היו"ש הוא ודעתן לפדותו אז נם ישראל רשאי יכול לפדות אחר מיתת כותי בהמשכון קודם שנתן היורש לפדותו ויתן להשני קרנו וריבית שעלה עליו עד שעת פדייה והמות של ישראל רשאי משו"ב כנדון זה שישראל כיקח מעותיו מהכותי וה"ל כשהי המשכון אצל ישראל השני כשהי דאז יכול לפדות אחר מיתת כותי: קטו ליתן המשכון לישראל פי' ליתן לו לפדותו או מיירי שכבר נתן כותי לישראל דמי השלוח קטו זכה זה במשכון שכידו אם משרש הטעם דכותי מכי מעי זוז לידיה משתלם מהמשכון וזה המקבל לא קנסו עד דמשך כל זה שכידו כב' המסל"ב ודב"מ וה"ש אם המשכון שוה עודף מדמי השלוחה שעליה לו הא ודאי לא נשתלם כותי ויש"ל אחר לא נתן לכותי דמי' דהא כתתכה מיירי וכמ"ש אם נשתלם רשב"ם שכבר"ו וש"ל ס"ם קנ"ד אם ס"ב שקר וכתב מור"ם אפי' דיכא ואם כתב הטעם וה"ל דמ"ש שנתן כותי לאחר כשהר נשתלם כותי וש"ם ונ"ל דמ"ש כאן דכי מצי זוז כו' ליטעם דנאחר נקט כאחור כנאחר כדין ישראל הקונה שדה מכותי ונתן לו דמים וכן ישראל אחר ואחר כו' דקנסו אבני מס"ם דמ"ש שקבל כותי דמי השדה נשתלם וכמ"ש בשור והמוכר אפי' דיכא כר"ם קנ"ב ומיהו נלאחר דס"ה כמתכה דנשתלם כותי משעת שנתן ועמ"ש עוד אם למה כתב כאן ואת הכותי ואם כר"מ וכבנ"ב לא כתב ואת: קיו ע"ל ר"ס ע"ו ס"ת דל"ת מוה נם ע"ל כס"ם קנ"ד ס"ב לעניו כותי שיש לו משכון או פקדון ביד ישראל ואחרו לישראל אחר דמשמע שם מת"ם לאחרו כם"ג דקנסו אבני ככם דאחר לעלו' קוכם ישראל מכותי ככסף נרידה ע"ם וכ"י שם כרים בסימן וכם"ם רמ"א: קיו יש להסתפק כו' ל"ל אם די"ל כיון דאחר ראובן תופס אותו לא קנסו ול"ל לאחר ראובן ומשכן משכנו של כותי ביד שמעון (כל"ל כשפיף שלפני זה) דשם משתלם ממנו ראובן: קיו אלוה נאמן לחזר דקרקע בחזקת כעליה עומדת ואין משלוח נאחר עליה לקוחה היא כמו משכון דאחר כעלין שנתן לו ראובן ואחר כך בא ישראל ותבעו מראובן ואמר לו שמעון לקוחה היא לי ממך ראובן נאמן בשבועה שאין לישראל כלום ואין לו עליו אלא תביעה בעלמא ואין לישראל אלא לתבוע משמעון ולא מראובן ואפי' אם ראובן מודה שהיה לישראל משכון אצלו ואמר שמעון שלי הוא ולא שלו נאמן שמעון בשבועה

מודה מקצת ונוטל קרקעו אבל אם החזיק בה שלשה שנים קכג (קפה) נאמן המלוה בשבועת היסת קכד (קפו) ושקיל ומאה רקא תבע מפירי ראובע :

מג ס (סור נפש תפוז' פרפ"ס כל הפעיף) המלוה את חבירו על המשכון ופרעו ואמר ליה תן לי משכוני אמר ליה לך עתה ובא למחר ואחזירנו לך ונגנב המשכון קכה (קפו) אם נגנב קודם הזמן שקבע לו לבא בשבילו חייב המלוה ואם נגנב אחר הזמן שקבע לו לבא בשבילו פטור לפיכך אם יש ערים ללוה שבא בזמן שקבע לו ולא נתנם לו חייב ואם אין ערים ישבע המלוה קכו שלא בא בזמן שקבע לו ופטור :

סנס קכז ודוקא למאן דאמר מלוה על המשכון כו' שומר שכר (קפח) אבל למ"ד שומר חנם כמו שכתבתי ריש פ' לקמן מי' ז' קכח (קפט) לית הכי ופטור :

מד ס (מסר"מ במרדכי פ' השואל ובתשו' מיי' כתב' מפפיפים סי' פ' באחרי' נ"ב פ"ב) ראובן שהיה לו משכון ביד כותי המלו' בריבי' ושמעון הוצרך למעות ובקש מראובן שירשוהו ללוות ממנו על אותו משכון ועשה כן ונשרף המשכון ביד כותי קכו (קפ) פטור שמעון (קפא) מלשלם לראובן דמי המשכון :

מה ס (כ"כ בנדרק הבית בפפ פ' המניר בפפ מפפרפיפ וכן מוכח בפפוי לעיל פפיף כ' ולקמן פיי פ' מי"ב ע"פ) אם המשכון הוא בעין (קפב) ואינו שוה שיעור מעותיו קפג יכול המלוה לכופו לפרוע מעותיו :

עג כמה זמן הלואה וכמה פרטי דיני הלואה ובו כ' סעיפים

חבירו

א המלוה את

ולי"ר למשכון שהיכו בריסו' המלוה מניח לותו ולוקח ומוכר בשוק ופרעו ואם נשתייר מן המעות יתן לו ואם לאו אין לו עליו כלום ואם הפסיד אין לו עליו כלום ואם הרויח אין המלוה נוטל הרווח אלא הקרן והפסד הרי הוא כנגד הקרן ואם נתייקר המשכון ואחר כך נתיוקר עוד אין המלוה נוטל

עג ו כמקום שאין מנהג ◦אבל במקום ש"ש מנהג הולכין אחריו בין לפסות על יוה"כ בין להוסיף עליו ולקמן סי' ל' יתבא' כו' דין מכירת המשכון דעותין במשכון על ישראל כמו שהמנהג לפסות במשכנו של כותי שביד ישראל ונראה

דה"ה כדין זה : כ ים לו זמן ל' יום אבל מ"מ אין דינו כאלו קבע לו זמן בהדי' לפעמים יום אחד מחמי' תוקה אין לדחות בדוחק תוך זמנו משכ"כ כזה ואם טופן פרעתי כאלו ש"ש טוענין לו וכ"ש הטוען והמשכיר לקמן בסי' ש"ש : נ כין כאלוה בשטר כין בלא שטר דעתו לגבות ממנו כל זמן שירצה : ס אם התנה שיהא לו זמן שירצה יש לו לתבעו אפילו ביומו ס (ג) אבל שאלה סתם זמנה לאלתר ויכול לתבוע מיד :

סנף ◦(טור סי"ב בשם תשו' הרמ"ם) ו מיטו (ד) אם כלוה מוסף עליה יתן השטר למלו' והוא מכקש ממנו שטר שיך להעזיר לו מעותיו מיד כי מפתמא לא כלוה לו אלא שיכתוב לו שטר ומאחר שאינו רוצה יפזיר למעותיו :

ב ◦(טור בשם הרמב"ם בל הפעיף) המלוה את חבירו ז (ה) ונקבע לו זמן לפורעו אף על פי שלא קנו מידו אינו יכול לחבעו קודם הזמן בין במלו' ע"פ בין במלו' בשטר בין במשכון בין בלא משכון בין שמת מלוה ◦ בין שמת לוה ◦ (ו) אחיהם (ז) אם יורשיו אמודים בנכסים כמוהו שעון המלוה ז (ח) ואמר היום סוף הזמן שקבעתי והלוה אמר על עשרה ימים קבעת ס הלוה נשבע היסת ואם היה שם ע"א שהיו סוף זמנו הרי זה נשבע שבועת התורה :

ג ◦(סוף בשם הרמב"ם) זה אומר חמשה ימים מהזמן וזה אומר עשרה אומרים לסלוה י (ט) המתן עוד ער סוף החמשה ואז ישבע היסת שנשאר עוד חמשה ימים :

ד ◦(שם) ו במה דברים אמורים במלוה ע"פ בלא משכון אבל אם היתה מלוה בשטר או על המשכון וטען המלוה שלא קבע לו זמן (י) או שהיום סוף זמן שקבע לו ישבע

עג ו כמקום שאין מנהג כו' אבל במקום שיש מנהג הולכין אחריו בין לפסות על יוה"כ בין להוסיף עליו ולקמן בסי' ל' יתבא' כו' דין מכירת המשכון דעותין במשכון על ישראל כמו שהמנהג לפסות במשכנו של כותי שביד ישראל ונראה דין מכירת המשכון וע"כ כ"ם כאן אלא מנהג בלבד ומנהג מחוז' אינו מנהג כלל אחרי' אין חבירו סתם ולא קבע לו זמן ◦(בסמ"ע סי"ג חס"ל מלוה בשם התוספת') ו (ב) במקום שאין להם מנהג ג יש לו זמן ל' יום (ג) שאינו יכול לתובעו קודם ג בין במלוה בשטר בין במלוה על פה בין במשכון בין בלא משכון ד ואם התנה שיהא לו זמן שירצה יש לו לתבעו אפילו ביומו ס (ג) אבל שאלה סתם זמנה לאלתר ויכול לתבוע מיד :

כנף ◦(טור סי"ב בשם תשו' הרמ"ם) ו מיטו (ד) אם כלוה מוסף עליה יתן השטר למלו' והוא מכקש ממנו שטר שיך להעזיר לו מעותיו מיד כי מפתמא לא כלוה לו אלא שיכתוב לו שטר ומאחר שאינו רוצה יפזיר למעותיו :

ב ◦(טור בשם הרמב"ם בל הפעיף) המלוה את חבירו ז (ה) ונקבע לו זמן לפורעו אף על פי שלא קנו מידו אינו יכול לחבעו קודם הזמן בין במלו' ע"פ בין במלו' בשטר בין במשכון בין בלא משכון בין שמת מלוה ◦ בין שמת לוה ◦ (ו) אחיהם (ז) אם יורשיו אמודים בנכסים כמוהו שעון המלוה ז (ח) ואמר היום סוף הזמן שקבעתי והלוה אמר על עשרה ימים קבעת ס הלוה נשבע היסת ואם היה שם ע"א שהיו סוף זמנו הרי זה נשבע שבועת התורה :

ב ◦(סוף בשם הרמב"ם) זה אומר חמשה ימים מהזמן וזה אומר עשרה אומרים לסלוה י (ט) המתן עוד ער סוף החמשה ואז ישבע היסת שנשאר עוד חמשה ימים :

ד ◦(שם) ו במה דברים אמורים במלוה ע"פ בלא משכון אבל אם היתה מלוה בשטר או על המשכון וטען המלוה שלא קבע לו זמן (י) או שהיום סוף זמן שקבע לו ישבע

חבירו סתם ולא קבע לו זמן ◦(בסמ"ע סי"ג חס"ל מלוה בשם התוספת') ו (ב) במקום שאין להם מנהג ג יש לו זמן ל' יום (ג) שאינו יכול לתובעו קודם ג בין במלוה בשטר בין במלוה על פה בין במשכון בין בלא משכון ד ואם התנה שיהא לו זמן שירצה יש לו לתבעו אפילו ביומו ס (ג) אבל שאלה סתם זמנה לאלתר ויכול לתבוע מיד :

כנף ◦(טור סי"ב בשם תשו' הרמ"ם) ו מיטו (ד) אם כלוה מוסף עליה יתן השטר למלו' והוא מכקש ממנו שטר שיך להעזיר לו מעותיו מיד כי מפתמא לא כלוה לו אלא שיכתוב לו שטר ומאחר שאינו רוצה יפזיר למעותיו :

ב ◦(טור בשם הרמב"ם בל הפעיף) המלוה את חבירו ז (ה) ונקבע לו זמן לפורעו אף על פי שלא קנו מידו אינו יכול לחבעו קודם הזמן בין במלו' ע"פ בין במלו' בשטר בין במשכון בין בלא משכון בין שמת מלוה ◦ בין שמת לוה ◦ (ו) אחיהם (ז) אם יורשיו אמודים בנכסים כמוהו שעון המלוה ז (ח) ואמר היום סוף הזמן שקבעתי והלוה אמר על עשרה ימים קבעת ס הלוה נשבע היסת ואם היה שם ע"א שהיו סוף זמנו הרי זה נשבע שבועת התורה :

ב ◦(סוף בשם הרמב"ם) זה אומר חמשה ימים מהזמן וזה אומר עשרה אומרים לסלוה י (ט) המתן עוד ער סוף החמשה ואז ישבע היסת שנשאר עוד חמשה ימים :

ד ◦(שם) ו במה דברים אמורים במלוה ע"פ בלא משכון אבל אם היתה מלוה בשטר או על המשכון וטען המלוה שלא קבע לו זמן (י) או שהיום סוף זמן שקבע לו ישבע

ישבע

לפחות ש' יום כין להוסיף עליו ולקמן סי' ל' יתבא' כו' דין מכירת המשכון דעותין במשכון על ישראל כמו שהמנהג לפסות במשכנו של כותי שביד ישראל ונראה דין מכירת המשכון וע"כ כ"ם כאן אלא מנהג בלבד ומנהג מחוז' אינו מנהג כלל אחרי' אין חבירו סתם ולא קבע לו זמן ◦(בסמ"ע סי"ג חס"ל מלוה בשם התוספת') ו (ב) במקום שאין להם מנהג ג יש לו זמן ל' יום (ג) שאינו יכול לתובעו קודם ג בין במלוה בשטר בין במלוה על פה בין במשכון בין בלא משכון ד ואם התנה שיהא לו זמן שירצה יש לו לתבעו אפילו ביומו ס (ג) אבל שאלה סתם זמנה לאלתר ויכול לתבוע מיד :

כנף ◦(טור סי"ב בשם תשו' הרמ"ם) ו מיטו (ד) אם כלוה מוסף עליה יתן השטר למלו' והוא מכקש ממנו שטר שיך להעזיר לו מעותיו מיד כי מפתמא לא כלוה לו אלא שיכתוב לו שטר ומאחר שאינו רוצה יפזיר למעותיו :

ב ◦(טור בשם הרמב"ם בל הפעיף) המלוה את חבירו ז (ה) ונקבע לו זמן לפורעו אף על פי שלא קנו מידו אינו יכול לחבעו קודם הזמן בין במלו' ע"פ בין במלו' בשטר בין במשכון בין בלא משכון בין שמת מלוה ◦ בין שמת לוה ◦ (ו) אחיהם (ז) אם יורשיו אמודים בנכסים כמוהו שעון המלוה ז (ח) ואמר היום סוף הזמן שקבעתי והלוה אמר על עשרה ימים קבעת ס הלוה נשבע היסת ואם היה שם ע"א שהיו סוף זמנו הרי זה נשבע שבועת התורה :

ב ◦(סוף בשם הרמב"ם) זה אומר חמשה ימים מהזמן וזה אומר עשרה אומרים לסלוה י (ט) המתן עוד ער סוף החמשה ואז ישבע היסת שנשאר עוד חמשה ימים :

ד ◦(שם) ו במה דברים אמורים במלוה ע"פ בלא משכון אבל אם היתה מלוה בשטר או על המשכון וטען המלוה שלא קבע לו זמן (י) או שהיום סוף זמן שקבע לו ישבע

ישבע

לפחות ש' יום כין להוסיף עליו ולקמן סי' ל' יתבא' כו' דין מכירת המשכון דעותין במשכון על ישראל כמו שהמנהג לפסות במשכנו של כותי שביד ישראל ונראה דין מכירת המשכון וע"כ כ"ם כאן אלא מנהג בלבד ומנהג מחוז' אינו מנהג כלל אחרי' אין חבירו סתם ולא קבע לו זמן ◦(בסמ"ע סי"ג חס"ל מלוה בשם התוספת') ו (ב) במקום שאין להם מנהג ג יש לו זמן ל' יום (ג) שאינו יכול לתובעו קודם ג בין במלוה בשטר בין במלוה על פה בין במשכון בין בלא משכון ד ואם התנה שיהא לו זמן שירצה יש לו לתבעו אפילו ביומו ס (ג) אבל שאלה סתם זמנה לאלתר ויכול לתבוע מיד :

כנף ◦(טור סי"ב בשם תשו' הרמ"ם) ו מיטו (ד) אם כלוה מוסף עליה יתן השטר למלו' והוא מכקש ממנו שטר שיך להעזיר לו מעותיו מיד כי מפתמא לא כלוה לו אלא שיכתוב לו שטר ומאחר שאינו רוצה יפזיר למעותיו :

ב ◦(טור בשם הרמב"ם בל הפעיף) המלוה את חבירו ז (ה) ונקבע לו זמן לפורעו אף על פי שלא קנו מידו אינו יכול לחבעו קודם הזמן בין במלו' ע"פ בין במלו' בשטר בין במשכון בין בלא משכון בין שמת מלוה ◦ בין שמת לוה ◦ (ו) אחיהם (ז) אם יורשיו אמודים בנכסים כמוהו שעון המלוה ז (ח) ואמר היום סוף הזמן שקבעתי והלוה אמר על עשרה ימים קבעת ס הלוה נשבע היסת ואם היה שם ע"א שהיו סוף זמנו הרי זה נשבע שבועת התורה :

ב ◦(סוף בשם הרמב"ם) זה אומר חמשה ימים מהזמן וזה אומר עשרה אומרים לסלוה י (ט) המתן עוד ער סוף החמשה ואז ישבע היסת שנשאר עוד חמשה ימים :

ד ◦(שם) ו במה דברים אמורים במלוה ע"פ בלא משכון אבל אם היתה מלוה בשטר או על המשכון וטען המלוה שלא קבע לו זמן (י) או שהיום סוף זמן שקבע לו ישבע

ישבע

עג ו כמקום שאין מנהג כו' אבל במקום שיש מנהג הולכין אחריו בין לפסות על יוה"כ בין להוסיף עליו ולקמן בסי' ל' יתבא' כו' דין מכירת המשכון דעותין במשכון על ישראל כמו שהמנהג לפסות במשכנו של כותי שביד ישראל ונראה דין מכירת המשכון וע"כ כ"ם כאן אלא מנהג בלבד ומנהג מחוז' אינו מנהג כלל אחרי' אין חבירו סתם ולא קבע לו זמן ◦(בסמ"ע סי"ג חס"ל מלוה בשם התוספת') ו (ב) במקום שאין להם מנהג ג יש לו זמן ל' יום (ג) שאינו יכול לתובעו קודם ג בין במלוה בשטר בין במלוה על פה בין במשכון בין בלא משכון ד ואם התנה שיהא לו זמן שירצה יש לו לתבעו אפילו ביומו ס (ג) אבל שאלה סתם זמנה לאלתר ויכול לתבוע מיד :

כנף ◦(טור סי"ב בשם תשו' הרמ"ם) ו מיטו (ד) אם כלוה מוסף עליה יתן השטר למלו' והוא מכקש ממנו שטר שיך להעזיר לו מעותיו מיד כי מפתמא לא כלוה לו אלא שיכתוב לו שטר ומאחר שאינו רוצה יפזיר למעותיו :

ב ◦(טור בשם הרמב"ם בל הפעיף) המלוה את חבירו ז (ה) ונקבע לו זמן לפורעו אף על פי שלא קנו מידו אינו יכול לחבעו קודם הזמן בין במלו' ע"פ בין במלו' בשטר בין במשכון בין בלא משכון בין שמת מלוה ◦ בין שמת לוה ◦ (ו) אחיהם (ז) אם יורשיו אמודים בנכסים כמוהו שעון המלוה ז (ח) ואמר היום סוף הזמן שקבעתי והלוה אמר על עשרה ימים קבעת ס הלוה נשבע היסת ואם היה שם ע"א שהיו סוף זמנו הרי זה נשבע שבועת התורה :

ב ◦(סוף בשם הרמב"ם) זה אומר חמשה ימים מהזמן וזה אומר עשרה אומרים לסלוה י (ט) המתן עוד ער סוף החמשה ואז ישבע היסת שנשאר עוד חמשה ימים :

ד ◦(שם) ו במה דברים אמורים במלוה ע"פ בלא משכון אבל אם היתה מלוה בשטר או על המשכון וטען המלוה שלא קבע לו זמן (י) או שהיום סוף זמן שקבע לו ישבע

ישבע

עג ו כמקום שאין מנהג כו' אבל במקום שיש מנהג הולכין אחריו בין לפסות על יוה"כ בין להוסיף עליו ולקמן בסי' ל' יתבא' כו' דין מכירת המשכון דעותין במשכון על ישראל כמו שהמנהג לפסות במשכנו של כותי שביד ישראל ונראה דין מכירת המשכון וע"כ כ"ם כאן אלא מנהג בלבד ומנהג מחוז' אינו מנהג כלל אחרי' אין חבירו סתם ולא קבע לו זמן ◦(בסמ"ע סי"ג חס"ל מלוה בשם התוספת') ו (ב) במקום שאין להם מנהג ג יש לו זמן ל' יום (ג) שאינו יכול לתובעו קודם ג בין במלוה בשטר בין במלוה על פה בין במשכון בין בלא משכון ד ואם התנה שיהא לו זמן שירצה יש לו לתבעו אפילו ביומו ס (ג) אבל שאלה סתם זמנה לאלתר ויכול לתבוע מיד :

כנף ◦(טור סי"ב בשם תשו' הרמ"ם) ו מיטו (ד) אם כלוה מוסף עליה יתן השטר למלו' והוא מכקש ממנו שטר שיך להעזיר לו מעותיו מיד כי מפתמא לא כלוה לו אלא שיכתוב לו שטר ומאחר שאינו רוצה יפזיר למעותיו :

ב ◦(טור בשם הרמב"ם בל הפעיף) המלוה את חבירו ז (ה) ונקבע לו זמן לפורעו אף על פי שלא קנו מידו אינו יכול לחבעו קודם הזמן בין במלו' ע"פ בין במלו' בשטר בין במשכון בין בלא משכון בין שמת מלוה ◦ בין שמת לוה ◦ (ו) אחיהם (ז) אם יורשיו אמודים בנכסים כמוהו שעון המלוה ז (ח) ואמר היום סוף הזמן שקבעתי והלוה אמר על עשרה ימים קבעת ס הלוה נשבע היסת ואם היה שם ע"א שהיו סוף זמנו הרי זה נשבע שבועת התורה :

ב ◦(סוף בשם הרמב"ם) זה אומר חמשה ימים מהזמן וזה אומר עשרה אומרים לסלוה י (ט) המתן עוד ער סוף החמשה ואז ישבע היסת שנשאר עוד חמשה ימים :

ד ◦(שם) ו במה דברים אמורים במלוה ע"פ בלא משכון אבל אם היתה מלוה בשטר או על המשכון וטען המלוה שלא קבע לו זמן (י) או שהיום סוף זמן שקבע לו ישבע

ישבע

לפחות ש' יום כין להוסיף עליו ולקמן סי' ל' יתבא' כו' דין מכירת המשכון דעותין במשכון על ישראל כמו שהמנהג לפסות במשכנו של כותי שביד ישראל ונראה דין מכירת המשכון וע"כ כ"ם כאן אלא מנהג בלבד ומנהג מחוז' אינו מנהג כלל אחרי' אין חבירו סתם ולא קבע לו זמן ◦(בסמ"ע סי"ג חס"ל מלוה בשם התוספת') ו (ב) במקום שאין להם מנהג ג יש לו זמן ל' יום (ג) שאינו יכול לתובעו קודם ג בין במלוה בשטר בין במלוה על פה בין במשכון בין בלא משכון ד ואם התנה שיהא לו זמן שירצה יש לו לתבעו אפילו ביומו ס (ג) אבל שאלה סתם זמנה לאלתר ויכול לתבוע מיד :

כנף ◦(טור סי"ב בשם תשו' הרמ"ם) ו מיטו (ד) אם כלוה מוסף עליה יתן השטר למלו' והוא מכקש ממנו שטר שיך להעזיר לו מעותיו מיד כי מפתמא לא כלוה לו אלא שיכתוב לו שטר ומאחר שאינו רוצה יפזיר למעותיו :

ב ◦(טור בשם הרמב"ם בל הפעיף) המלוה את חבירו ז (ה) ונקבע לו זמן לפורעו אף על פי שלא קנו מידו אינו יכול לחבעו קודם הזמן בין במלו' ע"פ בין במלו' בשטר בין במשכון בין בלא משכון בין שמת מלוה ◦ בין שמת לוה ◦ (ו) אחיהם (ז) אם יורשיו אמודים בנכסים כמוהו שעון המלוה ז (ח) ואמר היום סוף הזמן שקבעתי והלוה אמר על עשרה ימים קבעת ס הלוה נשבע היסת ואם היה שם ע"א שהיו סוף זמנו הרי זה נשבע שבועת התורה :

ב ◦(סוף בשם הרמב"ם) זה אומר חמשה ימים מהזמן וזה אומר עשרה אומרים לסלוה י (ט) המתן עוד ער סוף החמשה ואז ישבע היסת שנשאר עוד חמשה ימים :

ד ◦(שם) ו במה דברים אמורים במלוה ע"פ בלא משכון אבל אם היתה מלוה בשטר או על המשכון וטען המלוה שלא קבע לו זמן (י) או שהיום סוף זמן שקבע לו ישבע

ישבע

עג ו כמקום שאין מנהג כו' אבל במקום שיש מנהג הולכין אחריו בין לפסות על יוה"כ בין להוסיף עליו ולקמן בסי' ל' יתבא' כו' דין מכירת המשכון דעותין במשכון על ישראל כמו שהמנהג לפסות במשכנו של כותי שביד ישראל ונראה דין מכירת המשכון וע"כ כ"ם כאן אלא מנהג בלבד ומנהג מחוז' אינו מנהג כלל אחרי' אין חבירו סתם ולא קבע לו זמן ◦(בסמ"ע סי"ג חס"ל מלוה בשם התוספת') ו (ב) במקום שאין להם מנהג ג יש לו זמן ל' יום (ג) שאינו יכול לתובעו קודם ג בין במלוה בשטר בין במלוה על פה בין במשכון בין בלא משכון ד ואם התנה שיהא לו זמן שירצה יש לו לתבעו אפילו ביומו ס (ג) אבל שאלה סתם זמנה לאלתר ויכול לתבוע מיד :

כנף ◦(טור סי"ב בשם תשו' הרמ"ם) ו מיטו (ד) אם כלוה מוסף עליה יתן השטר למלו' והוא מכקש ממנו שטר שיך להעזיר לו מעותיו מיד כי מפתמא לא כלוה לו אלא שיכתוב לו שטר ומאחר שאינו רוצה יפזיר למעותיו :

ב ◦(טור בשם הרמב"ם בל הפעיף) המלוה את חבירו ז (ה) ונקבע לו זמן לפורעו אף על פי שלא קנו מידו אינו יכול לחבעו קודם הזמן בין במלו' ע"פ בין במלו' בשטר בין במשכון בין בלא משכון בין שמת מלוה ◦ בין שמת לוה ◦ (ו) אחיהם (ז) אם יורשיו אמודים בנכסים כמוהו שעון המלוה ז (ח) ואמר היום סוף הזמן שקבעתי והלוה אמר על עשרה ימים קבעת ס הלוה נשבע היסת ואם היה שם ע"א שהיו סוף זמנו הרי זה נשבע שבועת התורה :

ב ◦(סוף בשם הרמב"ם) זה אומר חמשה ימים מהזמן וזה אומר עשרה אומרים לסלוה י (ט) המתן עוד ער סוף החמשה ואז ישבע היסת שנשאר עוד חמשה ימים :

ד ◦(שם) ו במה דברים אמורים במלוה ע"פ בלא משכון אבל אם היתה מלוה בשטר או על המשכון וטען המלוה שלא קבע לו זמן (י) או שהיום סוף זמן שקבע לו ישבע

ישבע

לפחות ש' יום כין להוסיף עליו ולקמן סי' ל' יתבא' כו' דין מכירת המשכון דעותין במשכון על ישראל כמו שהמנהג לפסות במשכנו של כותי שביד ישראל ונראה דין מכירת המשכון וע"כ כ"ם כאן אלא מנהג בלבד ומנהג מחוז' אינו מנהג כלל אחרי' אין חבירו סתם ולא קבע לו זמן ◦(בסמ"ע סי"ג חס"ל מלוה בשם התוספת') ו (ב) במקום שאין להם מנהג ג יש לו זמן ל' יום (ג) שאינו יכול לתובעו קודם ג בין במלוה בשטר בין במלוה על פה בין במשכון בין בלא משכון ד ואם התנה שיהא לו זמן שירצה יש לו לתבעו אפילו ביומו ס (ג) אבל שאלה סתם זמנה לאלתר ויכול לתבוע מיד :

כנף ◦(טור סי"ב בשם תשו' הרמ"ם) ו מיטו (ד) אם כלוה מוסף עליה יתן השטר למלו' והוא מכקש ממנו שטר שיך להעזיר לו מעותיו מיד כי מפתמא לא כלוה לו אלא שיכתוב לו שטר ומאחר שאינו רוצה יפזיר למעותיו :

ב ◦(טור בשם הרמב"ם בל הפעיף) המלוה את חבירו ז (ה) ונקבע לו זמן לפורעו אף על פי שלא קנו מידו אינו יכול לחבעו קודם הזמן בין במלו' ע"פ בין במלו' בשטר בין במשכון בין בלא משכון בין שמת מלוה ◦ בין שמת לוה ◦ (ו) אחיהם (ז) אם יורשיו אמודים בנכסים כמוהו שעון המלוה ז (ח) ואמר היום סוף הזמן שקבעתי והלוה אמר על עשרה ימים קבעת ס הלוה נשבע היסת ואם היה שם ע"א שהיו סוף זמנו הרי זה נשבע שבועת התורה :

ב ◦(סוף בשם הרמב"ם) זה אומר חמשה ימים מהזמן וזה אומר עשרה אומרים לסלוה י (ט) המתן עוד ער סוף החמשה ואז ישבע היסת שנשאר עוד חמשה ימים :

ד ◦(שם) ו במה דברים אמורים במלוה ע"פ בלא משכון אבל אם היתה מלוה בשטר או על המשכון וטען המלוה שלא קבע לו זמן (י) או שהיום סוף זמן שקבע לו ישבע

ישבע

עג ו כמקום שאין מנהג כו' אבל במקום שיש מנהג הולכין אחריו בין לפסות על יוה"כ בין להוסיף עליו ולקמן בסי' ל' יתבא' כו' דין מכירת המשכון דעותין במשכון על ישראל כמו שהמנהג לפסות במשכנו של כותי שביד ישראל ונראה דין מכירת המשכון וע"כ כ"ם כאן אלא מנהג בלבד ומנהג מחוז' אינו מנהג כלל אחרי' אין חבירו סתם ולא קבע לו זמן ◦(בסמ"ע סי"ג חס"ל מלוה בשם התוספת') ו (ב) במקום שאין להם מנהג ג יש לו זמן ל' יום (ג) שאינו יכול לתובעו קודם ג בין במלוה בשטר בין במלוה על פה בין במשכון בין בלא משכון ד ואם התנה שיהא לו זמן שירצה יש לו לתבעו אפילו ביומו ס (ג) אבל שאלה סתם זמנה לאלתר ויכול לתבוע מיד :

כנף ◦(טור סי"ב בשם תשו' הרמ"ם) ו מיטו (ד) אם כלוה מוסף עליה יתן השטר למלו' והוא מכקש ממנו שטר שיך להעזיר לו מעותיו מיד כי מפתמא לא כלוה לו אלא שיכתוב לו שטר ומאחר שאינו רוצה יפזיר למעותיו :

ב ◦(טור בשם הרמב"ם בל הפעיף) המלוה את חבירו ז (ה) ונקבע לו זמן לפורעו אף על פי שלא קנו מידו אינו יכול לחבעו קודם הזמן בין במלו' ע"פ בין במלו' בשטר בין במשכון בין בלא משכון בין שמת מלוה ◦ בין שמת לוה ◦ (ו) אחיהם (ז) אם יורשיו אמודים בנכסים כמוהו שעון המלוה ז (ח) ואמר היום סוף הזמן שקבעתי והלוה אמר על עשרה ימים קבעת ס הלוה נשבע היסת ואם היה שם ע"א שהיו סוף זמנו הרי זה נשבע שבועת התורה :

ב ◦(סוף בשם הרמב"ם) זה אומר חמשה ימים מהזמן וזה אומר עשרה אומרים לסלוה י (ט) המתן עוד ער סוף החמשה ואז ישבע היסת שנשאר עוד חמשה ימים :

ד ◦(שם) ו במה דברים אמורים במלוה ע"פ בלא משכון אבל אם היתה מלוה בשטר או על המשכון וטען המלוה שלא קבע לו זמן (י) או שהיום סוף זמן שקבע לו ישבע

ישבע

יוד ישבע

יב (י) ישבע המלוה היסת ° (עיין ס"ק י') ויגבה חובו מיד:
ה ° (טור ס"ס כסס תמו' הרא"ס כל הסעיף) (יג) ראובן נשבע
שלא למכור משלו לפרוע שום חוב ואח"כ נשבע לפרוע
לשמעון לזמן פלוני וכשהגיע הזמן טוען אין לי מעות וכבר
נשבעתי שלא למכור משלי לפרוע שום חוב אם חוב שמעון
קרם לשבועה שלא למכור משלו יג לא חלה השבועה יד
(יד) ומכין אותו עד שתצא נפשו אם אינו רוצה לפרוע טו
(טו) ואפ השבועה קרמה לחוב שמעון טו (יד) נמצאת
השניה שבועת

יב ישבע המלוה היסת כ"כ נס ברמ"כס שבידינו פי"נ מחלוט
אבל העור שבידיהו פתס וכתב יפה' המלוה ולא כתב היסת ולפיל
כסי' ע"כ כתבאר בטור ובדברי המחבר ס"י ד כשהמלוה נשבע על
המשכון שבידו תע"ג שים לו מינו דלקוח תפ"ס לריך ליפה' בנק"א
וצ"ל דפתני פתס דלוה כופר
ואומר דלא נתחייב לו כ"כ אבל
הכא דתיכן מחולק' כשר הלוה'
אלא לזמן הפרעון סני בהיסת
ועיין כמ"ש הב"ח תס"ב ותע"ב
דבכר נתחבר בס"ב דבפירת
זמן וכפירת המחין טו' הן
לענין שבוע' היינו דוקא בשבוע'
היסת הב"ל שהוא דרבנן לא אלקו
ועד"ר: יג לא חלה השבועה ל'
הטור ה"ס ל נשבע לשבל המלוה
דמו שבע ועומד הוא מהר סיני
לפרוע תוב אלו ואין להקשות יקי"ס השבועה אלא יכחר לתן
לו את כל אשר לו בכוכו דזהו ג"כ נקראת מכיר' כשיומס ויתב'
לו דמה לי מכרם לאחרים או לו: יד ומכין אותו ע"ל סי'
כ"ז סט"ו ונתבא' דמכין אותו תפי' כלא שבועה: טו ואם השבוע'
קדמה כו' ואף שנשבע אלא למכור לשום תוב מ"מ כיון דעדיין לא
היה מ"ל אלא השבועה מעיקרא: טו נמצאת השבוע' שבועת
תוב עפ"ר דשם כתבתי דאף אם יחכר מאלו לקי"ס שבועה השניה
מ"מ לשום היתה כשעה שנשבע לפרוע כיון שנכנר שלא למכור ודינו להלקותו על"ה כמ"ש סי' ר"ל ס"ג אם לא שיתנ'
על שבועה ראשונה וימנה פתס שיתירוהו לו בראשונה ויעקרם
מעיקרא כאלו לא נשבע תעולם דשוב אין מלקין אותו על השניה
דהינלי מלתא למיפרש אלא בית לשום. וס"ס כתבו שמי והמחב'
שאם מתוך ליתת המלקות יתקרע ויתיר לשבועה ראשונה
(תע"ג דלקה על השניה) ומשו"ה נשבע שלא למכור משלו ונעל מהמלקו'
וק"ל. וכי הוה בלעת דברי המחבר דאם השבועה קדמה לחום
שמעון או אין תקנ' לשמעון לנבוי שוכו עד שיתירהו לאלו' שבועה
ראשונה ועלתו הוה שילך המלוה לב"ד ויבקש מהן שילקוהו על
שנשבע שבועה לשוא ותוך המלקות יתקרע להתיר לו ראשונה
ועפ"ר ודו"ס מ"ם עוד תוס:

יג ומכין

יג ואם השבועה קדמה לחוב שמעון כתבתי שאם שברי כשנשבע שבועה שוא שברי כשנשבע שבועה שוא שלא למכור משלו בשבוע שום שיתחייב כו' אבל המחבר כ"ל דוקא
לפרש כן ע"כ פי' כשנשבע תחר שנתחייב לשמעון תע"פ שנשבע שתם שלא למכור בשבוע שום חוב שיתחייב ולפי
דברי ב"ל ר"ל למה ואוכה שתם חיוב שתם ואפוכה לא תל עריין בשעה שנשבעה דכתי תחייב שנשבע שלא למכור משלו
וכשנתחייב כבר תל תקום החיוב לא תל עריין ולפי"ז לפרש דברי הרא"ם ואור דתייבי שומן הפרעון של תוב הניע קודם השבועה דאל"כ כתי דכתחייב
כבר כתוב מ"מ חיוב הפרעון לא הניע עריין ודתי למה ואוכה ואפוכה דלא תל עליו חיוב תכא ואוכה כלל כאחת שנשב
ואף אם עושה תכא ואוכה כאחת שנשב לא יבא כוח ידי חובתו שיפטר כשיגיע זמן תכא ואוכה משא"כ תכא דכתי זמן הפרעון לא
הניע עריין תכל תקום הוא חייב לו כבר ושעבורת לית ליה תשעת קלוחה ואי תוה פרע ליה קודם וזכו תוה תפטר חיובו הלכך תל עליו החיוב
מיעקרא ולא תלא השבועה וכן נראה עיקר (עיין בתשובת תחר"ם כהן ס"כ סימן ע"כ)
מאלו עד שתבא נקבו כו' כיון כל פרישה בעל חוב שתוא תבוה וחכיון שאלו עד שתבא נקבו לפעילו בלא שבועה כיולקתן סימן כ"ו סעיף ס"ו: יג ואם

מאלו כדי לפרוע לו כי ככך חחייב תן סדין והוא שבא כשנשבע שבועה שוא שברי כשנשבע שבועה שוא שלא למכור משלו בשבוע זו שיחכור
שבועת שוא לא תכלה עוכר על שבועת ביטוי ותוסס שיעכור על שבועת ביטוי כשב ולא תקנה תשלכלה כקום עכור על שבועת שוא כך כשיון זה לא יחכור כדי
לקיים שבועתו הראשונה ונתכא השניה שבועת שוא ותייב עליה תכות תרדות כו'ע"כ ל' הרא"ם כתבתי
דברים נתשובת הרא"ם זו תרא ל"ר להתם ועוד דשם אתרינן להריש בשם"ס דשם לא תכלה עוכר על שבועת ביטוי
מחוסר שלכלה וכתו שפירש"י שתם להריש וכן הוא בהרא"ם שתם להריש ז"ל לא תכלה עכר אף על שבועת ביטוי ירושלמי מוסיף מיעכור על שבועת שוא ולא יעבור על שבועת שוא ועל שבועת ביטוי ירושלמי אומרים לו שילכלם
(תפי' ירושלמי מייתי לה תריש"ף והרא"ם שתם ושתכר כי' סימן רל"ח סעיף ס"ו ע"ש) עלם כירושלמי
שלכלכם הראשונה שבועת ביטוי ושכייים שבועת שוא ואמרי' לו שלא יעבור על שבועת שוא ולא יעבור על שבועות שוא ועל שבועת ביטוי כך נכרון מאר שבועה שלא תוכל כאר זו שבועה
זה לא יחכור כדי לקיים שבועתו ראשונה ונתכא השניה שבועת שוא כך כן ל"ל ושתכר כתבא רשות הרא"ם דלף על גב דדעת התלוח שהלכוח ע"ר כן שיפרש לו בלל ענין אף אם יצטרך לחכור תכלו ל"כ ואפי' כשנשבע שבועת שוא ועל שבועת ביטוי כך נכרון
שבועת שוא כו' כתב הכ"ח וז"ל ויש לחתוח על הרא"ם דלף על גב דדעת התלוח שהלכוח ע"ר כן שיפרש לו בלל ענין אף אם יצטרך לחכור תכלו ל"כ ואפי' כן
כשנשבע שבועת שוא לא תכלה עכר על שבועת ביטוי כיון דלא נתכוין לשבועת ביטוי כלל ואפי' לא נתכוין לשבועת שוא כלל כיון דלא נתכוין לשבועת ביטוי
ביטוי ר"ת אבל לא תחייבוהו כל עניני פרעון מ"מ אין זה שבוע' שוא ומתרי' לו שלא יעבור על שבועת שוא ולא על שבועת ביטוי אלא שבועת שוא בלבד
כיון דלא נתכוין לשבועת ביטוי ואפי' לא נתכוין לשבועת שוא כלל אלא לשבועת ביטוי בלבד אפ"ה אמרי' לו שלא יעבור על שבועת שוא ועל שבועת ביטוי
כל זה לפי שבועתו כל עניני פרעון מ"מ אין זה שבוע' שוא ומתרי' לו שלא יעבור על שבועת שוא ולא על שבועת ביטוי אלא שבועת שוא בלבד אפ"ה אמרי' לו
ביטוי ר"ת אבל לא תחייבוהו כשבועת שוא בלבד אתם הוי שבועת שוא תפי' שבועת שוא ועל שבועת ביטוי כיון דלא נתכוין לשבועת ביטוי כלל ואפי' לא נתכוין לשבועת שוא כלל
שעיו כאתם שנשבע שלא תוכל תכא כלילי אתם לילקותא ויסוסות ושיהא בלקה עליה ועיקר התלקו' הוא תפי' שבועת שבועה לעקר
שנשבע אתם שלא תעקור לקיים שבועתו בדרך התותר לא יבאת שבועה לעקר תפיו אף על גב שבלל הדברים התותרים ואסורים ביותר וזה בדרך לכל תעיין ועוד תימה אבל
גדולה ממה שהתם שבועת שוא תה תושלי שיתנת אתם תקום תירצי לעקר תפיו אף על גב שבלל הדברים התותרים ואסורים ביותר וזה בדרך לכל תעיין ועוד תימה
הרא"ם עצמו בשם"ג רשבועו'וכן תכותר בפירש"י שם וכן כתב הרתב"ם בפ"ר תס' שבועו' דעל שבועת שוא תייב בין קיים שבועתו בין לא קיים'ומ"ת תבריך זה
לא רק יתין להעריך זה עכ"ל וכל דברו תמוהין ודברי תברי"ך נכונו'וכתו שאנאר תה שהקשה רשבועה רשא ורתי אם תכר תשלו ועדיין יבא ידי שבועתו שנים
כו'ליתא דמיד שנשב' לפרוע לו כיון דע"כ היינו כתי לתכור תשלו אם לא יהיה לו בתם לפרוע אם כן תיר שנשבע תוי שבועת שוא ולתי תתם לנשבע שלא יעבור
כבר זה ולתר כך נשבע שיעבלכם דתוי שבועת שוא ותומרי'לו שלא יעבלכם וכתו שנאתר בשתוך בשם תירושלמי ותרי"ף והרא"ם דמיד כיון שנשבע שבועת שוא
לפרוע לו כיון דע"כ נשבע לשלם לשמעון וכוכתו אף לתכור אם כן תוי שבועת שוא שברי כבר נשבע שלא למכור משלו בשבוע שום ואפי' לא נשבע שבועת שוא כלל
משום דשבר לקיים הדברים התותרים אבל תכא שכוכתו אתם לא יהיה לו ותשות יתכור תשלו כיון כל תי שיתחייב לפרוע וזהו ותתי תוי שבועת שוא כיון שבבר
שנשבע שלא למכור נם מ"ש וצור תימה נדולה כו' דמ"מ מיזי תלקות לא שבר כו' ל"ק דכתי דתייב כיון לא קיים תיינו כל
בשתיך הראשונה כשבועה שנשבע שתוא תבוה תחר שנתחייב לפרוע לחבר תחר שם בשלל על הראשונה תלה השניה תיב

ז ומכין עליה מכת מרדות דכיון דהיתה כלה התרמה אין לוקין עליה מלקות דהוי לאו הניתק לעשה ודקדקו הטור והמחבר לכתוב כאן מכת מרדות ולעכו"ז כתב מכין אותו עד שתלה נפשו דסה מכין אותו ק"ק מנות פרעון קוב שמועלת עליו עדיין לקיימו ודיכו כוף לעכות אותו כל כך עד ש"ק"ש המלוה מש"כ כאן שמכין אותו על עבירה שבכר עבר ועשה ופ"ל: יח הנשבע לאברו לפרעו כו' °כתב בת"ה סי' סג"ו סה נכתב בכת' ידו שבשבע לפ"ל לאברו ומ"ש אמר פלה שבת"ל כך סה כתוב מוד' פסים, אלין למוש לשבוע"ו כלל ואם היכו מוד' לאכין המתון דיכו כסה' שאר דלית ביה שבוע' וע"פ ד"מ °וכרא"ש דסה לא מצי כת' בכת' ידו שבשבע בפועל פלה להתבטל ולות' פלה בשבע וה"ס סה עדי כ"ב בשער: יט עדיין בשבועה במקומה כו' בשער מפ' בשבועתו וכתב ז"ל כי הזמן בשבע לזרו ושימר לפרעון ועיקר השבועה היא על הפרעון ובכי דלא עבר על השבועה כיון פלא עבר הזמן אע"פ עדיין מוזהר בשבועתו לפרעו לו אם ירצה בזמן שלא עבר הזמן ואע"פ שעבר הזמן אם עדיין לא נפרע ממנו ולא נתבטלה השבועה ע"י מחילה או פרעון אלא שעבר הזמן ועבר הזמן דלא כשעבר בהשבעת הזמן עכ"ל ובלמד מדברי' דלף שבשבע לפרעו לו לזמן פלוני סתם אין עומד השבועה מפ"יכו לשלם מעצמו עד שיתבעהו בהלוה: כ ושומו אותו ותננו לו בתורת פרעון לכל פלא שום' וכתיבתו לו בתורת פרעון לא יצא זה ידי שבועתו דהשתכן בדעות' דאדם הוא ולא כיתן פלא לבטשה ואתיו סו"ל בשומא בשבת כדי לקיים מצותו ופבלי סתים מיקרי וכתבו"ם מסי' ל"ל דלא נרע אפה שתשכין התיוק בשבת ושמשכירי' אותו אפי' לזמנות (כמ"ש בשור פ"ם ס"ו דאותר הק פלא יוכירו סכום מעות) °וברא"ה מזה ללמוד שאתיר אפי' לאחרים שיעשו בשומא זו כדי שקיים זה מצותו דומיא דשתיר לאדם בעצמו לשתף תיוק דהשם שיתוף הוא ע"י אחרי °ונם נרא' דאם נותן לו דב שערי מדיר' ג"כ אותר למודדו בשבת דומ"ק דאדם ומדידת מקוה שאתירו בשבת אפשר דאפי' אחרים שיש ביכו וכתב"ם בשור פ"ם ס"ו ופ"ם ס"ו: כא וכניא השתיה בכתיים כו' עמ"ש לעיל בסי' ס"ו ופ"ם ס"ו: כב כל שעבור מדין פרעון כו' ול"ד לאם מור"ם בסעיף שאחר זה דאי שבשבע לפלם לאברו פ"ע פלא היה שייב לפלם לו מ"מ שייב לפלם לו מכח השבועה דשלחי התם דיבא דאיכו שייב וקיבל הקיוב לאפוקי מעצמו בשבועה ואף אם יקבל עליו פלא ידע שפוקי שבועת הבל השבשע מדקדק ובשבע וכמ"ש בשור לקמן בסי' פ"ם אבל כאן לא בשבע פלא לשלם אלא מכח השבועה ול"ל אם כתב לו המלוה אף"כ בוה לא בשבע פלא לשלם אלא

הוא (כד) פטור כו׳ ער שיבא המלוה או שלוחו אבל צריך שיהיו המעות בידו באותו יום כה ואינו רשאי להוציאם :

סנ״ס ס (מהרי״ק שור׳ ר׳) ומכי מיל׳ שנפטר כשלין המלוה בעיר שיינו דוקא כשלא היה המלוה בר מקום שהיה דר תחלה כשנשבע סלוה כו (כה) אז יצא משם אלא אם הוא בעיר שהיה תחלה כשנשבע סלוה (כו) צריך להודיעו מקודם כי אדעתא דהכי כשנשבע תחלה ס (מהרי״ק שור׳ כ׳) (כז) כי יום לחודי לא סגי אלא אם כן מקום דירתו מקום שנעשקו בו ויש לחוש שמא יתרחק מהלוה יותר מתחלה צריך להודיעו מקודם ס (מהרי״ק שורש ס״ה) (כח) מי שנשבע ליתן כדינא לחבתו ובתוך זה נתגלגל קפסה עם כתבו וים לקום שיתגלגל יותר אם יתן לו (כט) אין צריך ליתן לו כה מי שנשבע לשלם לחבירו אע״פ שלא היה מחויב לשלם עד שיבא חבירו (ל) ח״מ מחויב לשלם מכח שבועתו ויש נוקמין שימן ג׳ סעיף ט״ו וסעיף ל׳ ולקמן סימן ר״ם סעיף ד׳ :

ט ס (תוי רפ״ו) הנשבע כה לפרוע (לא) בר״ח אדר (לב) חייב לפרוע ביום החדש הראשון :

י ס (סור סי׳ כ׳ סעיף כשם ברמ״ם והוא כפ״ק דיבמות סי״ב) ל (לג) מי שיש לו שטר על חבירו לזמן ובא בתוך הזמן לבית דין ואמר מצאתי שנכסי פלוני ואני ירא שאם יבואו לידו יבריחם ממני ולא אמצא מקום לגבות חובי אם רואה דיין שום אמתלא לדבריו שלא יוכל לגבות חובו כשיגיע הזמן מצוה על היין לעכב חממון ער שיגיע זמן השטר וכן הדין בלוה לזמן ובתוך הזמן לד רואה המלוה שהלוה שנשבע בשעת הלואה שלא יברח ממקומו ולא ימכור נכסיו עד שיפרע לו חובו ואחר כך ברח ומכר נכסיו ואין לו ממה לפרוע לו חובו יכול לחזור אחר הלוקח ולגבות ממנו שהרי הלוקח בא בנכסים אלו בחזקת שהם של הלוה ואין לו טענה שהיה לו לברר אם יש לו חוב על המוכר אם לאו שהרי אין לך אדם שאין לו חוב על נכסיו ואם היה לו לברר היה מפסיד מעות הלוקח שלא היה לוקח אלו הנכסים אלא מפני שהיה סבור שאין לו חוב על המוכר ואם תאמר אם כן אפילו אם יש לו חוב על המוכר יהא הלוקח נפטר מלשלם לו שהרי אין לך אדם שאין לו חוב על נכסיו ואפילו הכי אמרינן שהלוקח נפטר מלשלם לו שהרי היה לו לברר אם יש לו חוב על המוכר אם לא

לב ומה נסתרכב המנהג כו' פי' ממה שאמרו שמעקלין לגורף. נמצך ונסתרכב שמעקלין אפי' לדבר שאינו גורף כולי האי: לג וי"ל עליה עסיקין הטור כלל דין זה עם דין הב"ל דהאומר ירא אני דחלוה יכוזז נכסיו כו' ככבה אחת והמקבל כתבו בכפי עלמו וכרמ"ה ה"ט דבקונה שדה וי"ל עלי' עסיקין יכול להכריחו לקנו' קרקע אע"פ שאין הלוה עדיין בעין כיון שהוכר משכ"ב חלוה אלוה דאין שומעין למלוה אע"ב רוחץ כ"ד לחתלה לדברי שמן הראוי הוא לקום ויקלוק ג' כתב נ"ב כפ"ת וכן מדוי"ק מל' המחכר שלעיל הזכיר החתלה וכאן לא הזכיר החתלה וק"ל: לד אם שלוחו על המשכון כו' ◦כפ"י ☞ (משפ"ז) בשם ספ' התרומו' דדין משכנת' של קרקע כדין משכנת' של מטלטלים דיכול למוכרה אחר ג' יום שקבע לו וכן הסי' הרמ"ד לפי הדין שלא שתל' בדבר במנהג עכ"ל ד"מ ע"ש: לה יכול למוכרה ע"פ ב"ד כו' כן הוא נ"ב ל' הטור וכפרישה כתבתי והוכחתי שבחתלה נקט משמעות ל' הגמרא שכלמד מינ' שהמכירה יהיה ע"פ ב"ד וקור ומפרש דברי' דהתי מכירה ע"פ ב"ד יהיה שהוא ב"ד ממש וכדי שיודיעוהו להלוה כו' ושהרמ"ם פירשו שהיה ב"ד ל"ד קאמר אלא ר"ל ע"פ ג' שמתי שיזומו אותו כמה הוא שוה ויפרע ג' ויפרש נם כאן דברי המחבר שמתחיל וכתב שיכרו ב"ד והם ב"ד בפ"ט ס"י וכתב דהמכירה בב"ד יהיה ע"פ ב"ד הדיוטות שיזומו אותו דמתחלה נקט ל' הגמר' והם ב"ד פירשו דמיד ס"ל דצריך לצוח ג' פעמים מכירה בב"ד ל' מיד ס"ל צריך לצוח תדיר ע"ל סי' ג' סעיף י"ו ס"ח: לו לומר לו המתן כו' ויטעון פי' שיתבין ממשם שהלוה יטעון שהינו יי"ב לו עליו כ"ב ושמעו כתב הטו"ז ל"ל שברי שם ירצ' לפק"ל יכול לומר לקוח הוא כידי ויפ"ר: לז שהם ע"פ שעבר זמן ההלואה כו' נם הטו' בשם הרמ"ם כ"כ אחתם הלוה וסיים בטעמו ז"ל שברי הלוה היה תבעו לדין היו נותנין לו זמן ל' יום ולכאורה משמע דדוקא כ"כ אחתם הלוה דהם"נ דהין צריך להמתין לו יות' מל' יום מ"מ כיון דלא פי' הזמן כשדיין צריך להמתין לו אחר זמן תביעתו ל'

(לי) שהלוה מבזבז נכסיו ואין לו קרקע או שהלו' רוצה לילך למדינת הים ותובע המלו' את שלו או שיתן לו ערב שומעין לו הנה ◦(מהרש"ל כתם"ס סי' ס"ו ובפסקיו סי' ס"ד) וה"ה בכל מקום שהרשה לב"ד לעכב מעות הנתבע לג ומה נסתרכב המנהג לעקל המעות אע"פ שאין לו קרקע או שהלוה רוצה לילך ואם הנתבע מעיר לאחרת והרשה לב"ד זמן הראוי לעקל מעותיו אל הנתבע ◦(תשו' מהרי"ו סי' קכ"ה) אם הם בעיר התובע צריך הנתבע לילך ולדון בעיר התובע להוציא מעותיו ועיין לעיל סי' י"ד ◦ (מהרי"ו שם) אבל אם הרשה לב"ד שהנתבע ליית לו דיכו בעירו ולאו נכרי' אלמא הוא לא יעכבו לו מעותיו אע"פ שהם בעיר התובע אלא לך התובע לאחר שהנתבע והשהרשה לבית דין לעכב המעות צריכין להודיע לנתבע כדלקמן ס"ק י"ן ◦ (תשו' רשל"ה סי' אלף קמ"ט) מי שהיה דר בעיר אם התלוה וי"ל שאם יכולים התובע' לכופו לדון עמהם בעירם אלא יהא כל אחד ואחד לוה ויהולך לחדיבת הים וכית דין מודיעין לו תחלה כדלקמן סימן ק"ו:

יא ◦(טור והרמ"ם שם בשם תשו' הרי"ף) (לח) הקונה שדה מחבירו לט ויצאו עליה עסיקין ובא לבית דין וטוען חושש אני שמא תצא השדה מידי ואחר ממוני ולא אמצ"לך (תקום לנכחות תובי') קנה באותו ממון קרקע כדי שאשתרף אותו שומעין לו:

יב לאחר שעבר הזמן שקבע לו או שלשים יום במלוה שאם לא (לט) אם הלוהו על משכון שאם יכול למוכרו על פי בית דין ◦(טור ס"ק ט"ו והמ' פי"ב מהל') ואם הלוה בעיר יודיעוהו ב"ד שאם לא יפרע יתנו רשות למכור המשכון ואם אינו בעיר ◦(טור שם והרמ"ם) (מ) אין ב"ד נזקקין לו לומר לו המתן עד שיבא הלוה ויטעון:

יג ◦(טור והוא מנעל התרומות שער מ"ם פ"ה) ואם המשכון כלה והולך (מא) יכול למוכרו בבית דין ואפי' תוך שלשי' יום בין שהיו בעליו שם בין שלא היו שם:

יד ◦(טור סכ"ב בשם תשו' הרמ"ם) יש מי שאומר לו שאע"פ שעבר זמן ההלואה צריך להמתין מלמכור המשכון שלשים יום אחר התביעה:

סנה

לי שהלוה מבזבז נכסיו כו' דוקא מבזבז אבל אם אינו מבזבז אף על פי שמתחוטם מידי יום יום ולא יוכל לשלם לזמן אם לו אינו בהטלטלי לא יוכל להלן לעכב תוך זמנו. כ"כ מהרש"ל ס"ק רכ"ב ומ"ש ברשי"ת שהניח שם מפ"ק דחכות גבי הלוה לחבירו לשבר שדים והניח אחסה אינו רשאי כלל דהחם יודע שעיקרם שיחיה אחסה וס"כ קבר וקבל מכל מקום כן נרחה עיקר לרי"ז דהם בלאו הכי רב יהודאי נחון והרמ"ן והרשב"ם בתשו' סימן ק"ט מולקים תחק"ח והריב"ם סימן ק"ט מולקים וכהריבם משמע לכאורה עיקר כם"ם וכמי דכבר הסכימו כל האחרונים ונחעסם בהנהג כדברי החחבר מ"מ לן לך בו בלאו הכי. ועיין עוד בחפרש"ל שם מדיני' אלו. ועיין עוד בחשו' ר"ן סי' ס"ו סימן ק"ב כלל י"ז סימן ק"כ ובחשו' אבי"ם מ"ח סימן ל"ג ושו' קל"ב ורי"ב ובחשו' מהרשד"ם סימן כ"ו ושו' קכ"ח וקכ"ח ושפ"ו ושפ"ב ות"ם. וחכ"ח ובחשובות מהר"ם כהן ס"ב סימן כ"ח ובחשו' מהרם"ן ז' חיים סי' כ"ם כחם דיני' מדיני עיקול ולפי מדיני אלו חלויים בחנהג החקומות ולפי רוחת עיני הדיינים לא הסכימו בזה: לא הקונה שדה כו' ע"ל סי' רכ"ו ס"ה:

לו אם הלוהו על משכון כו' כחב כ"י בחמור' י"ז וז"ל כחב בשם ס"ת בשער מ"ם שדעת הרשב"ן ז"ל דחשכון קרקע אלא קבע לה זמן אעפ"י שהוא מוכל פירות בכייחא או בשוק' הרי מכרה' שרינו כחשכון החטלטלין והחלוה כופהו למכור הקרקע לאחר ג' יום או לאחר ג' יום מן שקבעו בינחים וכן הסיב הרמב"ה לפי הדין אלא שהלה הדבר בחנהג החדיב ואם מכרו אל מכרו לפי הדין שהלה הדבר בחמרין יכול למכור הקרקע לאחר ג' יום מכיון שחשכון קרקע אין החלוה יכול לכופו למכרו אלא יכול החלוה לומר הרי חחכת על החשכון קחנו בחוכך ס"ם ונהי דחכת שם הרמב"ן דחשכון חטלטלי' כופהו מיד לאחר ג' יום מ"מ בחשכון קרק' לא חזכיר הרמב"ן שם כלל ג' יום ויש לומ' דלפי' לכופו בשחות שהכה וכרחמרינן נאיזה נשך דף פ"ח ע"ב נבי חשכנו קרקע שהם חשכנתא שהם ושם רחייה שכח' בחשו' הרמב"ן שם וז"ל דבר זה שהם יודע שכבר נשאל עליו הרמב"ה ומה שכחחכת כו ומורה עליו שהכל מנוי בידך ונם העיטור כחב בפירוש שהרין עם החלוה כו' ושם מיד חייתי דברי הרמב"ה וז"ל ומיהו בחשובו' שאלה להרמב"ה שכחב רואין שחשכון כיחו ולא קבע לו זמן אם יכול לכופו לפרוחו וכן אם הלו' על החשכון שהם אם יחבענו אחר שלמ' ויכיר אותו לפרעו או לא ושכיר דע כי חקיומות יש בינרבלוי כופי' לפרוחו אחר שבא או אחר זמנו שיפסיקו ביניהם אבל בנרבוי אין כופי' לא בנית ולא בשרה ובחשכון אחר לא שחתו חכנו ולפי החלבה אי' יום ואילך חוכרן בב"ד אלא בחלקו חכמי' על כשב"נ אלא בעניו שכירו חזרה ואם ראיין נחלקו ובחשכון קרקע בחקום שאין חנהג הולכי אחר חנהג הבותים ואם נחנו שאם לא שהנה בשעת הלוחה ג' לכופו לפרוחו וכן אבי חומר בכל דבר שאין רינו חפורש אלינו ואין לנו בו חנהג ידוע שהולכי בו אחר חנהגות שלהם שקורט דבר זה לדינא דחלכחא דינא ואם דינין על פי החנהגות עכ"ל ברי להריא דדוקא בחשכון חטלטלים אבל ג' יום אבל בחשכון קרקע שכירא ליה שאין הדין חפורש אלינו ולכך לחדין חדיני כותבים וחין חנהג הכותבים אלינו ג' לכופו לפרוחו להרמב"ה וכן כחב הכימוקי יוסף פרק לוחזו כשך והרב החניר פ"ו חב' חלוה בשם הרשב"א בא לכופו לפרוחו להרמב"ה וכן כחב הכימוקי החקבל דיכול לכופו לאחר ג' יום ולנכנות חוכו ועוד שכ"ו חב' חלוה חשחע חדברי ה' דשכירא ליה בהרשב"א בזה אחרי שכיאו בשם ובכי"ב חב' חלוה כחב הרב החניר דאף בחשכון שחם חלוה ג' יום חרי הים חילוק בין קרקע לחטלטלין ועוד דאי חוי דינא דקרקע יכול לפרוחו לאחר ג' פעמים אלא הוא לחדין חן שכוחים לכל דין חורחינו חלילה וכדחשמע להריא חדברי הרמב"ה דדוקא בדבר שאין רינו חפורש אלינו וכחו חדיני הכוחים אבל לא נדין החנהגי אלינו וכחו שהוכיחתי ג"כ בפרישות לקחן סעיף י"ד שעיף קטן ל"ם וס"כ אף להרמב"ן דשכירא ליה דבר בקרקע יכול לכופו לפרוחו (וכן הנה בעל החרו"ם פרק ס"ב) יש לומר דהיינו דוקא לאחר שבא חרע שהרי כחב הרמב"ן וכספר העיטור כחב נפי' שהרין עם החלוה כו' ואפי' בבבל חעיטור דף ס"ם בבי חשכונו קרקע בשם הרשב"ם ריש ס"ב פבל החשכון חטלטלין יכול לכופו לאחרו ל' יום (ע"ם סיב קבת ס"ם בלשונו) ונשאת ע"פוחקי דף מ"ם בבי חשכונו קרקע כחב הרין עם החלוה (ע"ם סיב ב"ב קבת ס"ם) ומה כרף מ"ם ע"ם כחב אחר כך אפי' אחם חשכבתא אחא למפי ל"ת אפי' לכבל אחא חני חטלק ליה ומי לא ל"ם וע"ם אי חכי חכפי ליה לחפרע ליה לזוחי עד אחא אולא עד כאן לאחרו הרי החטלטלים פשיטא ליה דיכול לכופו לאחר ג' יום מ"ח בקרקע חפשקא ליה עד אחא וכן נלעד"ז פיקר דבקרקע ג"י לכופו לפרוחו עד שבא בינן לאחרינן אחחא דאחם חשכנחא קרקע אחא ונם אין שברא לומר סיבגרע כח חלוה מחלוה שהלוה לא יוכל לשלקו קודם שבא והחלוה יוכל לפרוחו קודם שבא ג"כ לשקה חרת הדין אלא שהדין הוא פשוט כן נלעד"ז: לז אין ב"ד נזקקין לומר לו המתן כו' שברי אם יבא לשקר יכול לומר לקוח הוא בידי אלא חשיאין לו עכה למוכרו בעירם כרי שידע הלוה בכחה נחכר עכ"ל רחב"ם ובכיאו הטור ופ' הריב"ם דבריו דלעיל נחי סוחת ב"ר ואעפ"כ הבריך דעבה לעבי, כי אולי חחכור ביותר חפשוחת ולא יחשר שבושה ע"ם ועיין לקחן ס"ק ח': לח יכול להכרו כו' בנעפ"ת בשם ס"ם החקח כחב דאע"ג אם בשם ס"ם חחקח כחב דאע"ג שהוא בחרם חדעת לפי שלעחו של בוה יחשר חבחרון כו' להחחל חחקו' חחר שאפי' לא יכול לכפרו דח"ח הוא חבחרון לבוה שיהיה למלוה חוב עליו:

עור כתב בעיר סוסן על דברי הר"ב כאן וז"ל וכ"ל דמיירי כשים במכתב כן במלוה לבחים בלא רבית מ"ט ברבית ומלוה לישראל גם כן צריך כגון שמלה משכונו בכותי ואח"כ מלוה לנוכרי כותי אבל כשים במכתב כן במלוה לנוכרי' על המשכון ברבית מלא יוכל להחזרו בפחות משנה כמלוה לישראל בלא רבית לשם ככוך פותו שיתתין לו שנה ואח"כ לא נתנו זמן מלא ע"יום מה שייך למלות בפלוגתא הכותי' וזה דוקא לומר כשמלוה לישראל בלא רבית משום שכר המלוה דהמלוה על המשכון מקבלו עליו בשלו מלוה לכותי ברבית שפין משכון לומר כן כ"ל עכ"ל ובמ"מ פסיג עליו ח"ל ומן כ"ל צריכין לדיק שפ"ב לא מ"ל למשמ"ל ולכתות דמלמרים ליהודים מכשנו בשכשכנו' שכותי בשכשנו' הרמב"ד ובמרדכי פרק הגוזל ובכיאם הר"מ כתבו שם שמשמע דבכל ענין מיירי וכן משמע לקמן פ"ם ומשם דמלריכן בשפשכינו מלוה ליד שמלוה מרשמע דבני כתבו לו בשורת משכון שיכנס שתו שמכנו בשכר כוחב עם משכונו דכותי ועל שמלוה הים מוסל להחזות בלא יכנס עמו בשכנס שכותי ומרלא שתנם שמרינן בם מוא שים רשתו לכך בשעת שמלוה עכ"ל וכפ"ב כתב הר"מ בפ"ב וכן בם' מגרולי דור פסיג על הע"ם בפ"ב - ולשון ר' שרני הע"ם בכוונם ודברי שמשיגים שמוסיס דבני דשרשי' דבכי נתנו לו שיהנכם שתו בשכנון דכותי הר"מ הם בכותי נוסף כשאינו נותן דבית מ"ב להתתין שנה ודוקא כשנותן רבית שמוייב להתתין שרני אין לו שפר כתם שתעותיו בידו שפרי נותן לו רבי' ושפ"ב בלא רבית וע"ב לשם יגרש שפ"ישראל יותר מכותי עכשו ובכבי כיפ כמי דל"ק שם שפקם שפע"ם שפ"ב לא מוי לים למשפט כו' דשרנם דשפתתו משפע רבל שותו שהנכם שכותבים בכותי"ם להכוב בישראל אבל הם שנם בכותי' שיבו נותב נוסף שפיס' שלא יהנה בישראל - גם מ"ם הסע"ם בשתו' הרמב"ד ס"ל דאין למרין מכותי' רק בדבר שפין משרש זכרי"ם בשיב ס"ק ל"ו דהרמב"ד ס"ל דאין למרין מכותי' רק בדבר שפין משרש שלא יוכל להחזיר הבית בלא רבית ואפי' בשעת הדחק ואפי' בשכר מלוה ס"ם לו מהלוה לישראל בשנם עולה לו בשקום ריבית שמקבלין משכונו של כותים אלא יוכל להחזרו לאחר ל' יום אפי' במלוה על המשכון ע"י בלל דברי ס"ם ואין כ"ל דבריו לדיבה שפ"ב לא ס"ל לשתם ולכתי דלמרי' ליהודי' מהשהנות משכנות של כותים גם בתשובות הרמב"ד ובמרדכי פרק הגוזל ובכיאם הר"מ בתבו שתם ומשתע דבכל ענין מיירי וכן משתע לקמן סי' שם ע"ב וכ"ל ומשתע דמחרי' בשמשכינו הלוה ליד שמלוה לדעת דבכי נתנו לו בתורת משכון ושכ"ל בשנם עמו בשכנון דכותי ועל שמלוה הים מועל להתנו שלא יהנה עמו בשמנכ דכותי' ומדלא התנה שמרינן גם הוא הים דשתנו לכך בשעת הלוואה ק"ל :

מ שמכר

יום שמל שם בתשלת שהלוואה על משכון קבע לו זמן שיפרע לו לאחר ל' ס"ל להתתין שמכיר' משכון עוד ל' יום שמל לפי שאי דמשים השור לקמן בסי' ק' דגם בשקובע זמן להלואתו ותוכשה בסוף הוזן כותבין לו זמן ל' יום ים לומר דהוה כדין בבא בינן דברי"ם תלה זה בזה בגזבר ל' והתכבר בסימן ק' סעיף כ' כתב בלשון שלנתת לי כותבין זמן לי' למי שקבעו לו זמן לפרעו ס"ם ולא תלו זמן לפרעו דוקא שיהא בידו לפרוע בו בשעה שירלה המלוה לקבל ממנו ולא יוכל לעכבו ל' יום ויכבדנו (שם ס"ב ס"ק ל"ה פרי"ם) לא ואפי' שם תבעו רק בינו לבינו שהני שהוא מודה בכך ס (תרומת ס' הגוזל פרק בשם הר"י בר פרץ) (שם) ים לומר' דבמקום שם שמכנס שמלוה לכותים לא יוכל לחזרו בפחות משנה כמלוה ליהודי אבל בשאר מקומות שמלוה לכותים ליכא שום הפסד אם יוכל לחזרו בפחות משנה ולא יהא בזה משום ריבית ולא יהא בזה משום שכר המלוה דהמלוה על המשכון מקבלו עליו בשלו מלוה לכותי ברבית מפין משכון לומר כן כ"ל עכ"ל ובמ"מ פסיג עליו ח"ל ומן כ"ל צריכין לדיק שפ"ב לא מ"ל למשמ"ל ולכתות דמלמרים ליהודים מכשנו בשכשכנו' שכותי בשכשנו' הרמב"ד ובמרדכי פרק הגוזל ובכיאם הר"מ כתבו שם שמשמע דבכל ענין מיירי וכן משמע לקמן סי' שם ע"ב ומשם דמלריכן בשפשכינו מלוה ליד שמלוה מרשמע דבני כתבו לו בשורת משכון שיכנס שתו שמכנו בשכר כוחב עם משכונו דכותי ועל שמלוה הים מוסל להחזות בלא יכנס עמו בשכנס שכותי ומרלא שתנם שמרינן גם הוא הים דשתנו לכך בשעת הלוואה עכ"ל ובכ"ב כתב הר"מ בפ"ב וכן גם מגרולי דור פסיג על הע"ם בפ"ב - ולשון ר' שרני הע"ם בכוונם ודברי שמשיגים שמוסיס דבני דשרשי' דבכי נתנו לו שיהנכם שתו בשכנון דכותי ועל שמלוה הים מוסל להחזות בלא רבית מ"ב להתתין שנה ודוקא כשנותן רבית שמוייב להתתין שרני אין לו שפר כתם שתעותיו בידו שפרי נותן לו רבי' ושפ"ב בלא רבית וע"ב לשם יגרש שפ"ישראל יותר מכותי עכשו ובכבי כיפ כמי דל"ק שם שפקם שפע"ם שפ"ב לא מוי לים למשפט כו' דשרנם דשפתתו משפע רבל שותו שהנכם שכותבים בכותי"ם להכוב בישראל אבל הם שנם בכותי' שיבו נותב נוסף שפיס' שלא יהנה בישראל - גם מ"ם הסע"ם בשתו' הרמב"ד ס"ל דאין למרין מכותי' רק בדבר שפין משרש זכרי"ם בשיב ס"ק ל"ו דהרמב"ד ס"ל דאין למרין מכותי' רק בדבר שפין משרש שלא יוכל להחזיר הבית בלא רבית ואפי' בשעת הדחק ואפי' בשכר מלוה ס"ם לו מהלוה לישראל בשנם עולה לו בשקום ריבית שמקבלין משכונו של כותים אלא יוכל להחזרו לאחר ל' יום אפי' במלוה על המשכון ע"י בלל דברי ס"ם ואין כ"ל דבריו לדיבה שפ"ב לא ס"ל לשתם ולכתי דלמרי' ליהודי' מהשהנות משכנות של כותים גם בתשובות הרמב"ד ובמרדכי פרק הגוזל ובכיאם הר"מ בתבו שתם ומשתע דבכל ענין מיירי וכן משתע לקמן סי' שם ע"ב וכ"ל ומשתע דמחרי' בשמשכינו הלוה ליד שמלוה מרשמע דבני כתבו לו בשורת משכון שיכנס שתו שמכנו בשכר כוחב עם משכונו דכותי ועל שמלוה הים מועל להתנו שלא יהנה עמו בשמנכ דכותי' ומדלא התנה שמרינן גם הוא הים דשתנו לכך בשעת הלוואה ק"ל :

מ שמכר

מ שכתכר כיותר מכשומת ואו כיתרון הוא למחסכן וכמ"ם כעור והמחכר כסמוך סי' ו' אלא כיסוס אלא שלא יתנו כפקות ועי"ל סי' קי"ד: מח יש"ע שכע שכוח כדכריו ולא מקשב כנוגע כמה שמכר שתינו שלו ולומר שתינו נתתן כשכוע דלא מסמע ליכיות לו דין נוגע כוה ריב"ם ועפ"ר מ"ם עוד כוה: מנ ומש כינו יודע כמה היה שוה כן הוא ג"כ לשון העור והפרישה כתבתי דהינו ר"ל שהוא מודה שהיה שוה יותר אלא שאינו יודע כמה דה"כ ס"ל דין זה כמי שתפוייב שכועה ואינו יכול ליסבע דכוטל זה שכננהו אלא שכועה וכמ"ם כסי' ע"ב סי"כ אלא ר"ל אינו יודע כמה היה שוה ויכול להיות אלא היה שוה יותר מהדתים שלומר שקיבל נעד מכוכנו ואף על פי דכבה"נ כתברה שם כסימן ע"ב דהמלוה כשבע היסת ונפע' אפי' שם אבד מכוכנו כפשיעה דס"ל כאומר אינו יודע שם שלויתי או לא שהיי שבע ביבי למכור מכוכנו של מכירו של כרשו"ק ל"ל

מנ אינו

טו מי שיש בידו משכון של חבירו לא ימכרנו אלא בב"ד

(כן פי' הריב"ם פ"ג ודברי הרמב"ם והרמ"ם שבבי הטור) (מ) רצה לומר ב' ה' של שלשה הדיוטות וישומו אותו כמה הוא שוה כסוכר כשוק וימכרנו באותה שומא שיתנו לו רשות למכור הבקיאים כשומא ומשיאין לו עצה למכרו בעירם כדי שלא יאמר הלוה שנמכר ביותר מהשומא ואם מכרו שלא בשומא של שלשה שמאין לא עשה כלום (מא) והמכר בטל אף על פי שלא טעה (מב) (עור כסמ"ע והגמ"י) ואם הוא בענין שאי אפשר להחזיר המכר כיון שמוכרו שלא בשוטרי ג' בקיאין אף על פי שהוריע ללוה חייב לפרעו כמו שהיה שוה בשעת מכירה (עי' סוף הסעיף סס) אם יש עדים שיודעים כמה היה שוה באותה שעה ואם יאמרו שהיה שוה יותר מחובו יפרע לו המותר (מג) ואם אין עדים והמלוה אומר שהיה שוה כך יותר מחובו (מד) ישבע שהוא כרבריו ויפרע לו (מה) (מג) ואם אינו יורע כמה שוה או אינו רוצה לישבע ישבע הלוה כמה היה שוה ויפרע לו המלוה מה שהיה שוה יותר על חובו:

והה:

ס"כ ופע"ב דהסם כריבוינו קושה נמזקה שכני הסם כיון דהקרקע היא של כותי מוליכין נתר דין כותי ומחריכן כתי ריב"ם לכל הרמכין מדין כותי סמך וכן נפ"ק דנסין (דף י') וכתכאר לעיל סי' ס"ה ס"ו דסכר מתנות העולי' נפ"כ כסרי' הייבו כתי כיון דהסכר עשוי בערכותיה' ס"כ מרי' דהלכותא סתך ועוד תירן כנעה"מ שער ת"נ א"ה כעכין לאחר הך דחזקת הבתי' ורפ"ק דגיטין ומ"מ לפי דברי הרמב"ן בנעה"מ שם צריך לתרן כמו שכתבתי ע"ם שאין סדין תפוסה אלינו אלא כל מי שיוכל כריבוי כאחים נגר תורתינו כו' וכן תיקן וניאלר בעיר שוכן להריא לקחן ס"ם שם"ם וו"ל לא מחרינן דיבק דהלכותא אלא נדבר שיש לו הנאה למלך או שהוא לתיקון בני מדינתו בעבירי משא ותתן שבייכים אבל אחר דיבוי' דיבי תורה המפורשת' בייבוי כגון שהם מכשירי' עד ס' ופעילו הוא קרוב או פעול וביוצא נדברים אלו דיבי פרטי' שבין יחראל לחבירו פשיטא אלא נדין בהם כתותם דאל"כ נאלמ"ה כל דיבת תורה ויחראל וכן בנוגע אשה במקום שרבין דיבי כותים ותהם מ"י יוחסים לותר כל הנוגע אשה ע"ד המנהג הוא נוסף דאם אשה יוכל לחזור בה אמאי הא מחזיר לה כיון שבייכת ליתן לה כתובתה ואפי' אם אין לו אלא מה שהוא מלוה על שטר חוב שלו ואפי' הכי אמאי הא מחזיר לה כיון שבייכת ליתן לה כתובתה ואפי' אם אין לו אלא מה שהוא מלוה על שטר חוב שלו ואפי' הכי אמאי הא מחזיר לה כיון שבייכת ליתן לה כתובתה ואפי' אם אין לו אלא מה שהוא מלוה על שטר חוב שלו

יורע מי דמקו לומר דפשמ"ה דחיל"ת היינו לומר שיחכרנו כרשות ב"ד אבל מכין לכו שיכתוב שיחומו כשומות ב"ד ועוד שומא זו מפי עכירתה הגע עכמך שיחומו כתכה ולא כמנא מי שיקנהו אלא כתבעים אוף ישלא על הדעת שיפעור זה עשרה אלא ודאי אין לכן שומא אלא יחכר ע"ם ב"ד נמה שיחנא מי שיקנהו כך כ"ל וכפי שה שנוגין דאלמ"ה ומעולם לא ראיתי מי שהצריך שומא לפי שכתון עכ"ל ואין דברין נכוכים לפי"ה דדברי הריב"ם מוכרחים כם"ם ע' אלו מניחות. (דף ל"ב)

דא"ר יוחנן משם רשמי אלמ"ה כשחוכרת משל בעלה לפרעון חזונות שלה כריבוי ב"ד הריוחות מקיקרי שומא וכן מוסכם מכל הפוסקים. (וכב"י כתב בשם ש"ג ור"ם ק"ג שכן רעת הרי"ף והרמ"ם והרמ"ה. והר"ן ודלא כרש"י ע' אלו מניחות שעירם דהיינו לומר שיראו שניים אלא מתכוה כזול כו' ומ"ם ודלא כרמ"ה כו' שנגה הוא ביהו לפי"ר דאדרבה גם רעת רש"י כן ודלא פי' כן אלא כפ"ר דס"ם. אבל לפי מסקנא מוכח להדיא שם כהרי"ף ומהיותו ע"ם וק"ל) - וכתו שכתכאר בשם פי' ב"ב סי"ה ורים סי' ק"ג שם בל שכן הוא דעלמא. - ומה שהקשה שומא זו מפי עכירתה כו' לפ"ת דשם ב"ד שמין כפי הזמן ופשום שיובל למכרו מיד וכדלקמן סי' ק"ל ס"ם וע"כ כאלא יתנאמי שיקנהו אלא כתבעים כורפ"ל לפי שומתו כב"ד רק מטעים וכשמוכח מנה על כרחך הוא שקיבלים בשומא זו ויורעים שיתנא מי שיקנהו כתנה ואם מירע שמחוכו ושעו הרי הינו מפורש לקמן סי' ק"ט אבל בלא שומת ב"ד פשוט דלא שני כלל וכדחוכח בס"ם וכל הפוסקים הנ"ל - ואפרכה מיבעי לפי מה שרוכח בב"מ דאל"ב שומת ב"ד מה יועיל שוא יתכרנו נפני עדים דילמא נגלל נתכירה ואפו שהרי בשקיבל אלא שהיו שניהם אלא כתנה קונה כיותר מזה כגון שהיו עדים דילמא כיום מוזמן קונה כיותר מזה אלא ודאי צריך ב"ב שקיבלו בשומא שיורעי' שהיו יותר ולא יתנא מי שיקנהו כיותר - נפ"מ ובכי הוא סוגיין דעלמא כו' ליתא לדרבנא סוגיין דעלמא דמשכון לינו נאכר אלא ב"ם שומת בית דין וכמ"ם הוא עצמו כאן נפ"ע - ובראה שוא עצמו מזה נו מדבריו שכב"מ לכך כתב כאן נפ"ע כדברי הריב"ם נפמש (ונפ דעת הרמב"ם מוכרח נע"כ כן וכתו שפי' הריב"ם לדעתו ע"פ שורלא כהכ"מ ופב"מ שכ"ב לדעתו שהרי מפילו בני אלמנה כתב הרמב"ם פי"ו מהלכות מיטות דבריהם לומר נפני ב"ד דקיקרי בשומא ע"ם וכדמוכח נפ"ם שכ"ל וכן נפ"ם מה' שלוחין ושומרין כתב מולק נקט פלגא כלמנה כיורעים שומא ואם חלק נפחות מכשהם לא עשם כלום כו' הרי מפילו בחלוקת מיתוק דליכא אלא נילו מילתא בעלמא דבא מיהו' אלא כרוחתא בעלמא מכיאות שם נריך שומא בית דין של ג' ב"ם למכור משכון של חבירו):

וא"פכא קשיא ליה על הריב"ם ומחתבר ופאר מפרושים שנחשבו לדעתו דכמתו שכא דפני בנית דין של הדיוטות דהא מדאמרינן נפ"ם פ' אלמנה ניזונית דאלמנה מוכרת אלא כב"ד מומחי' משום דבמוך דעלמא נדיך ב"ד מומחים דאל"כ מאי מולמא דאלמנה משאר דיבי' וכן משמע לפרש נפ"ק דאלמנה ניזונית וכפ' המניר פי' מפלגתם ניזונית וכפ' המניר פי' מפלגתם ניזונית וכב"י ע' אלו מניחות שכתב דבני בב"ד הגדול מהני אפי' בשאר ב"ד הגדולים אלא בב"ד שבירושלים דוקא משום דכתיב תורה תצא מציון ודבר ה' מירושלים וכן פסק הרמב"ם פ"ג מהלכות סנהדרין ה"ב ופסק הרמ"ם כן נפ"ע ס"ק ב' וכשם הריטב"א ונפ"ק דגיטין (דף ל"ב ע"ב) ובתו הרב נהב"ם שם דוקא לכתוב אבל לחתום אפי' בשאר ב"ד הגדולים מהני אפי' בשאר ב"ד הגדולים אלא בב"ד שבירושלים

מז וס"מ סם החלוה סומר שניוסו לחכרו כשחות חסויו וכן משחע לסריס
ג'חסרי"ק סם : חם חומחים כו'סייכו כחו שכחכער לעיל ריס סימן נ'
לסים כס' מר דעחיר וסרישות סייכו ריצית נסו לפני'חר דנחיר : חו יש חי
סחומר כו'סריכ"ם כחכן נסשחו סגל חנרכי חסו"ס'סלו חניסות ו'ס' סלכחי
כיחוני'ק ופשחים סם ישחע לסריס
ללקחו לעלמו וכן משחע לכסור'כרכרי
סס"ח כשם סגלמן נשם' חחקח שכחב
נשח'שחינו רשחי ללקחו לעלמו משחע
ורכל ענין חסור וכן חשחע יותר
נשפר סחקח עלמו שער ו' ו"ל וזס
שחחכון חגלו יש נו נ' חכלים סם'
פיורים נעל חחכון קורס חכירחו סס
סוח שחו נחותו חקום כך' סלח יקח
חותו לעלמו ושקי'נרחיו כך' סלח
יחכור חותו חלח נכ"ר עכ"ל וכן
משחע נעשה"ת סער ח"ם ח"ס ע"ס
וחשחע סחס נחום' ושקי'לו כריעב'לח
חוי חחכירה חכירה וע"ס עוד וכן
נלשע"ר עיקר רשחס חוכרן נכ"ר חיינו
ניח יין חותחים וכח"ם נס"ק ח'ושע"ס
קחני נע"חשקיע חוכרן נכ"ר ושינו
חוכרן לעלמו ע"ם (עיין נש"ג ס"ג ריס
יף ק"ס) : חז והחוחר יהיס
חחנס חעכשיו חוי לשחכחח · כחב
חשח"ע ס"ק ח"ס רל"ר לח"ס שח"ו
רשח'כיון'קנוי לו כל חחכון חעכשיו
ליח כיס חשוס לשחכחח חשח"כ כבא
חלא חחר

ונפתח לתוכו - עיין סכיף כמ"ם והכ"ם וכתבי מהרש"ל שתמה על הכל כו בשם מהר"ח וכ"ך כי"ד סי' קס"ו ס"ק ס' כתבתי דלק"מ ע"ש - עיין כתשו' מהר"ח סימן קמ"ג ובכ"מ סי' ס"ו ובשו"ת סי' ס"ג סי' קע"ו (עיין כתשו' מהר"ם כהן סימן נ' סי' ק"ג) :

עד ג המלוה כו' כמ"ש ס"ק דהכות כמתפק פיכא שמחלוה תוכע ללוה בלוחתו בתקום שמיכו מקו' שלוה ואין תעות כיכו שם אם מחויב שלוה לכניה שם כתקום כו' ולעיל כ"ב סמ"ו דאיכו תחוי' לכניה כ לחבוע בכל מקום כתב ב' ירוח' כ"ג ומהרש"ל פ' דכ"ק סימן כ"ג דם שלוה - וכ"ל דחייבי בשוק שקבה שלוה ותלוה שרחים כגון כיתו' ושיכו רשות וכמ"ש שבל שם . צריך להחזיר בוף שלוה ים לה דין שקרון אלא ניתכע שלא בתקום שכרון כלקוח פיכן רב"ב בירו"ק : ב שפ' הלוחו כו' כמ"ב שם שתמתק כתי מתי' לתכיכו תעות בשטיל שכירות או בשביל שיום אחר שקבה תחכו ג' הוי כתו שלוה או שקרון כו' תם פסק ריש לו דין שלוה' דשם כי דייקיכן שתם' דמ"ם שלוה שתפקרון פ"ב הוא שתום דשלוה לשוכם כיתכה שתם"ב שקרון שתיכו יכול לשתתע כו ונתקו' שתפקידו שם יהו שם כן שקום הוא דשכירות ותכר דיו' כשלוה' : ד ישבע כיתם - פיי"ו כשתלו' טוען נרי דשלי"ב פ"ב ליישבע פיטת שלא שתרי"ע ליו וכתי"ם לשתן שי רכ"ג ע"ב : ה ומיהו ככל שקום כו' כת"כ שם שם שלוה חצ למלוה חוץ לעירו כשקו' יחוד וכ"ש לפרוש למלוה שעות שתיכן ניתכו' לשוכם בעירו רק שם שקום שרוחב לפרוש ושלוחו משבע שתם כלי הוא שאפי רק שיתקיים שלא לו שבע שרשם דומי שקרון לשבול' כיון דשלוחו שקו' רתכי לפרוש התשבע שהוא ניתן לשוכם וכן כל כיוב כוא ש"ב : ו אפי' יש כתם מרגרו' כו' כת' שפ"ע שרשה רבתון שתכו פ"י לכוחו כשכר' וכתו כשניף שפת"ו דגם שם סיעבור שם"ב דרך ברוך שתפר שכתם בלויה ושפורס ע"ב : ז יכול לכוחו כו' כת"ב שעו' כ' דכשוך וחכו שיכו יכול לכוחו לקבל כשכר' כתו בשעו' שאח"ו ושא ליכול לכוחו כשן לקבל כשכר' שיירי בשתם שלוה' דשע"ם שוכתו ל' יום ל"ר לקוכע זתן כרשתן ס"ם ע"ה עב"ר בקבר'ים ויעין כב"ב : ח ושי"ל שלו' שכי רוב' כו' ושפרש"ל שם שי"ר כשק דשרוך שיאתר ב"ב פ כעית שפרשי' שלך שם ע"ם : ט פירן עתו - ושם שחלוה שיכו ככשן שפיתן כשיתן שתעות ליו כ"ר או ליו נשתן כ"ר שתע"י שעין שתקום קרוש שזה כ"ב כתשו' שבר"ם בשן שפר ל'שיתן כ"ם ושן שיש כשתכע נשבע ת"י ושי"ם שכשיתיכו שלך ח"ם שתרי"ך שפרש"ך שם שם"ם כשתוכה לו שתיבו"ע שי' שתר שבני שין כשפ"ר כשתן כ"ם ק"ם ס"ם : יד מילוף שתשבע מיד כו' כתב שבת"ם דל"ר קשתר מיד שם כרים שתניע שזתן כתב שעתיד' לבא שלא ס"ם שביכר וידוע שז חיד שיהי' מילוף שתשבע : יש אבל שם כו' כתב שב"ם ח"ל נרא' דשתן זה שלא דוקא שיהי' שלוה שיש שבע"ח אחרים שיכולים לבוע שלוה שבה טוב' עם שלו' ודין שקדון ע"ש' רכ"ג : כ יש"ב כיסת שר"ח ס"ם זוה : נ אפי' יש כתה שדברות כו' כראם דבתו' ואפי שיכו יכול לכופו בכב"ב וע"ם ת"ם נשפיע שתשר זה דבם שה שיעבור שת"כ דרך שדבי משבח שכיב עליה ושתרוכשת : ס וסייה שסוב כו' שתן בכבה בבולה כשבולך סייה יפד : ס שתן עתה שקלקלה כרשת פי' ואיכו דומה לפרישת שדבר שת"ל לקבלה אפי' הגיע זתכו דשם שקלקלה שתה לפכיכו בשם' פרעון שכל כתו' זתן ת"ל לקבלו כיון דשם נה שלו' לתבוע אותו לפרעו לו תוך זתכו שיכו יכול לכופו ובכר' הוא שזה אינו משלם לו תוך זתן אלא שזה שקלקל' ואנו' שתב' לשתן פרעון עד זתן ואם לא עשה כן שיכו לו כלום :

עד ו שם יש לו כדי שפוקו ואין הלו' יכול לומ' שם כייתי רוצה לפרוע לך כאן כשדבר פיה רשות כידך שלא לקבלה וכמ"ש שאפר זה נם כשא"כ רוצה לשלם לך הרשות כידי קח"ל לדידו על שעליכה כיון דשלוה עשה טוב עם הלו' ודין

עד באיזה מקום ניתנה מלוה לפרוע וסדר הפרעון ובו ז סעיפים

א ס(פור ס"ג) (ג) שלוה כיתן (ב) לתבוע בכל שקום)

(ג) אפילו הלוהו בישוב יכול לתבעו במדבר ולכופו שיפרענו שם ג אם יש לו כרי ספוקו עד שיגי לישו' וכרי לפרעו ואם המלו' טוען כרי לי שיש לו כרי ספוקו וכרי לפרעו והלוה טוען שאין לו אלא כרי ספוקו ד (ד) יש בע היסת אבל אם הלוה רוצה לפרעו במדבר אם ירצה המלוה לא יקבל ממנו עד שיגיע לישוב מאחר שהלוה בישוב (ה) ומיהו בכל שקום ישוב יכול לכיופו לקבל אפילו אינו שקום המלוה ולא שקום הלוה ולא שקום שהלוהו ג (ו) אפילו יש כמה מדברות קודם שיגיעו למקומו ס(כמ"ש ל"ו פ"ג) ד ושיירה חשובה שקום ישוב :

סנס ס(פור) הלוהו כמדבר (ז) יכול לכופו לקבל פרעונו כמדבר ס (שם) ואפילו הלוה כישוב (ח) ואע"ג הלוה שלי רוצה לפרוע לך ואע"ג שהלוה נם שלי רוצה לפרוע לך אין המלוה יכול לכופו כמדבר ונרך לקבל כמדבר :

ב קבע המלוה ללוה זמן ורוצה הלו' לפרעו כרי שלא יקמור המתון באחריותו ער הזמן והמלוה אינו רוצה לקבלו אם הגיע הזמן אע"פ שהלוה שמהר לפרוע חובו כדי להציל עצמו מהאונסים העתידים לבא כמו הלוף המטבע וגזירת המסים והתשחורת (ט) הרין עמו ט שאין שתה הקלקלה נראית אע"פ שעתידה לבא למחר כו ביום לאחר הפרעון ואין לו להשגיח על הקלת חבירו אבל אם לא הגיע הזמן אפ מצוי ועיכר לעינים (י) חילוף המטבע מיד וגזירת המסים והתשחורת אינו יכול לכיופו לקבל חובו קודם זמנו (יא) אבל אם אין שם אחת מכל החששות האלה וכיוצא בו אע"פ שאין המלו' רוצה לקבל חובו קודם הזמן י כדי שלא יהיו באחריותו ער שיגיע הזמן אין שומעין לו שפני שקביעת הזמן לתקנת הלוה הוא :

ג ס(ב"ת שער ג') חוב דמשכונא רקא אכיל מיניה פירות (יב) באתרא י (יג) דלא מסלקי ער שיגיע הזמן כמו שלוקח פירות ער זמן דמי ואם רצה אינו מקבל המעות קודם הזמן אע"ב מניח לו הפירות לאכול :

סנס ס(ב"י מאכ"ב) לוה מאחר לחלוה טוב מעותיך מ (יד) וסוף כומן והמלוה מיכו רוצה לקבלם וכם

עד ח באיזה מקום ניתנה מלוה לפרוע וסדר הפרעון ובו ז סעיפים

א ס(פור ס"ג) (ג) שלוה כיתן (ב) לתבוע בכל שקום)

(ג) אפילו הלוהו בישוב יכול לתבעו במדבר ולכופו שיפרענו שם ג אם יש לו כרי ספוקו ער שיגי לישו' וכרי לפרעו ואם המלו' טוען כרי לי שיש לו כרי ספוקו וכרי לפרעו והלוה טוען שאין לו אלא כרי ספוקו ד (ד) יש בע היסת אבל אם הלוה רוצה לפרעו במדבר אם ירצה המלוה לא יקבל ממנו עד שיגיע לישוב מאחר שהלוה בישוב (ה) ומיהו בכל שקום ישוב יכול לכיופו לקבל אפילו אינו שקום המלוה ולא שקום הלוה ולא שקום שהלוהו ג (ו) אפילו יש כמה מדברות קודם שיגיעו למקומו ס(כמ"ש ל"ו פ"ג) ד ושיירה חשובה שקום ישוב :

סנס ס(פור) הלוהו כמדבר (ז) יכול לכופו לקבל פרעונו כמדבר ס (שם) ואפילו הלוה כישוב (ח) ואע"ג הלוה שלי רוצה לפרוע לך ואע"ג שהלוה נם שלי רוצה לפרוע לך אין המלוה יכול לכופו לקבל כמדבר ונרך לקבל כמדבר :

ב קבע המלוה ללוה זמן ורוצה הלו' לפרעו כרי שלא יקמור המתון באחריותו ער הזמן והמלוה אינו רוצה לקבלו אם הגיע הזמן אע"פ שהלוה שמהר לפרוע חובו כדי להציל עצמו מהאונסים העתידים לבא כמו הלוף המטבע וגזירת המסים והתשחורת (ט) הרין עמו ט שאין שתה הקלקלה נראית אע"פ שעתידה לבא למחר כו ביום לאחר הפרעון ואין לו להשגיח על הקלת חבירו אבל אם לא הגיע הזמן אפ מצוי ועיכר לעינים (י) חילוף המטבע מיד וגזירת המסים והתשחורת אינו יכול לכיופו לקבל חובו קודם זמנו (יא) אבל אם אין שם אחת מכל החששות האלה וכיוצא בו אע"פ שאין המלו' רוצה לקבל חובו קודם הזמן י כדי שלא יהיו באחריותו ער שיגיע הזמן אין שומעין לו שפני שקביעת הזמן לתקנת הלוה הוא :

ג ס(ב"ת שער ג') חוב דמשכונא רקא אכיל מיניה פירות (יב) באתרא י (יג) דלא מסלקי ער שיגיע הזמן כמו שלוקח פירות ער זמן דמי ואם רצה אינו מקבל המעות קודם הזמן אע"ב מניח לו הפירות לאכול :

סנס ס(ב"י מאכ"ב) לוה מאחר לחלוה טוב מעותיך מ (יד) וסוף כומן והמלוה מיכו רוצה לקבלם וכם

כמ' לטוכת המלוה ומצי המלוה לעכב עליו מלקבלן דכיכר לעניים הוא הפסדו עכ"ל : ק וסוף זומן כרשם ע"ל דשם ופוף נמיף זומן וסוף מנף ס לכתוב כן

הזמן וסוסיף מור"ם לכתוב כן כדי לייחס דלא

ועמ"ש ל"ל סעיף ד' ק"י : יד ופוף נומן כו' כתב נמת"ע נרשם דר"ל ופוף נמיף זומן וסוסיף מנף"ם לכתוב כן כדי

תקצה לאם שכתב הטור ופסק המחבר נ"כ לקמן בס"ם ס"ק ל"ה שם' למלוה הבה מעותיך צרורים ומונחים בתוך כיתי כה וטול מעותיך והמלוה מסרב מלקבל ובלן כתב הלבוש דהלוה מייב לשלם ליסרלו דכאן מירי דעדיין הוא בתוך זמן הלוואה ומיון מה שכתבתי פוד כיסוד זה שם בס"ם ס"ק נ"ם ועל יסוד זה קשה לשם כן דכאן מירי בתוך הזמן למה מסיק וכתב דכבכ"נ בפקדון פשור הא כתב המ"מ בפ"ו מהל' שלוה דאין הנפקד יכול להכריח להמפקיד לקבל פקדונו מחמו תוך הזמן כשנפקיד לו זמן ידוע שיכול לומ' לו קבלת עליך שמירתו עד זמן ידוע וכ"כ המחבר בסימן רנ"ג ס"ג (שם לא שתלמר בשם שמירתו בקרון ולימן צרורין בקשר מטוסה למאי לא יתקיים בחקריותן כיון דיכול להשתמש בהם עכ"ל כ"כ בב"י לא כתי' ע"ז כלום ובד"מ הביאו וכתב ע"ז ז"ל לא ידעתי מאי קשה ליה דקאמר למאי לא יתקייב כו' דמיקר שכלתה שמירתו לא יתקייב עליה כע"כ וכמ"ם לקמן בהל' שומרי"ם : ☞ ומיי כתבתי שם דיש לתמוה על תמיהתו דשם ז"ל דהרמב"ן ומאותו שכתב כן מיירי כשנפקיד סוס ליש מדרכו ליסע וליתן במעו' (ומיון הוא רוב בני אדם דרכן כן) וכזה כתב כאן ז"ל דהרמב"ן המקשה ס"ם ז'דכיון דמותר להשתמש במעות בפקדון אם ירצה כל זמן שיוכל לקבר מסוכה כתקייב עליהן בנכיכה ואפי' כשלא נ"מ בהן וכ"ם ובן ובן הדין להרמב"ם במעו' אב"ד אפי' כשלא נ"מ בהן וכ"ם סטור והמקבר שם ס"ם ז"ע ס"ם. ומ"ם שכלתה שמירתו כיון דאמר טול הלא י"ל אדרבה כיון דא"ל טול והוא לא כשלו נילה המפקי' דעתו אא"ל להמעות. ומ"ל י"ם דשו' להשתמ' בהן בפקדון. ועוד דלפי מ"ם דבתוך הזמן מיירי וא"כ לא כלתה שמירתו אע"נ דא"ל טול וכמ"ם בשם המ"ו ונ"ע. ומור"ם קיצר כאן וכתב אבל בפקדון בכה"נ פטור"ר לבבה"נ שנ"כ אמר להמפקי' טול פקדונך כי כבר כלת' ומן שמירתו והמפקי' אינו רוצ' ולעמעי' אול שכ"כ נ"כ בד"מ הנ"ל ומיון דכאן כ"ל מוכרחין כל זמן שאינו קשור בקש"מ וכמ"ש ודו"ק : י תרעומות עליו דיאמר לו אפשדאני כמה שפרעתני פרוטות פרוטות שכך אני חוור ומוציא המעות אחריו ואלו אתה נותן לי לזמנו כיפד היתי מוציאין בפרקמט'כריות : י וה"ם אם הגיע הזמן כו' ל"ם דכת' מור"ם ל"ד הוא דאם עדיפא מיניה הוא דכאן כשהגיע הזמן בהדירה בידי המלוה כתבתי ל"ש דא"ל להמוכר לו אני המשכון אלא אפי' קבלת המעות בפרוטרוט אינו מקבל כשהיכה אלא ס"ק כשם ש"ד המלוה על העליונה בכותב הזמן דאין מקבל ממנו אפי' פרעון לאחדי"ם ש"ם במרדכי שכתב הא"ש לדבריו כזה : יב מיון דבדריו כלום ושטעם כתב הטור כשם הרמ"ם ז"ל כי יאמר לו אין לי מעות לקבל קפני' שלך ואיני רוצה לטרוח למכור משלך וכ"ם אם הלוהו על בית בבכ"ית לדור בו ושיעבד לו כל הבית שאינו יכול לבטל שיעבודו עד שיפרע לו ואפי' אין הבי' שוה יותר הדין כן כו' : יג טול אות' כשוכך כי' והמוכר לי השם"ם שבידך עלי : וא"ת מאי קידם המוכר דדין זה הא כבר כתבו בשפ"ם (ובטור שב"כ כתב שאיכן לק"ם דשטו' כתב דין השני תחלה ובבי"ת הא"ו) להדין הראשון שכתבו הרמ"ם ז"ל שכשם (ת"ו) ול"ל שכשם פירוש

כרי לייתב דלא תקשה אמ"ש בסוף לקמן ס"ם ס"ק כ"ו' דר"ל דאוא בסוף הזמן וכן פיר' נמ"ש בוסיפה לקמן סימן ק"ך ס"ק י' ועמ"ש שם עוד בזה : סו מכל נפקדון נכה"נ פשוט - שפיר כיון דכאן מירי בשומרים ונכה"ם ס"ק ס"ח מתה דיתמייב שנפקד כשפוח לים שדרכו ליסע וליתן בתשוחה וזה נתבאר בפ"ו דרכ"ב דמותר להשתמש בחעות בקרון ומייב עליהן כה"ם כו' ולק"מ דהתם מיירי בשהתם מכל לא כשל"ל שול את שלך שכבר כלת' שמירתו ול"ל דכ"ש בשומרים דמיירי בשהתם מכל לא כשל"ל שול את שלך שכבר כלת' שמירתו וכ"כ הגמון שמ"ו ז"ל בני' בשם"ם שלו וכן נראה דעת הב"ח ושוין במרדכי פ' שמעתו כתב ודאי בקרון פשיטא פשוט כיון דאמר מיני רוצה למחרו עוד פשור אפילו הפשיטה וכ"ם מהרש"ל פ"י דכ"ק סימן כ"ג (ועיין בריטב"א פ"ק דקדושין על בוגיא דכבכי' שלא זו בפקדון דף י"ב) ועמ"ש בם"ם ס"ק : יא פשוט הוינו כשהגיע הזמן אבל תוך סימן מייב שכבר כבל עליו שמירת הפקדון עד הזמן וכמ"ש ס' שמגיד ושמחבר שם ס"ם רנ"ג :

יד ס"ל שאין המלוה כו' ולפמ"ש שבריפ מולק ע"ז שבשאים בך מיירת דרבא בפרק הפומכין ולפמ"ש דאמרי דהא דאמר רבא ופריעה זוהא פרעון הוי כו' הוינו לעניין דיעבד (וכ"כ בב"מ) יכול המלוה לומר תחזור ותקח ממני מה שפרעת לי זוהא זוהא ויהי' אנלך בשמריותך עד שתפרע לי הכל ואם לא תרצה לחזור ולקח המעות מיי הוא אבלי בשמריותך דלא הוי פרעון קמ"ל דלא אלא בדיעבד הוי פרעון ולכך לא הוברך להגיה מיתרא דרבא דס"ל כאם שכתב הרמ"ם שם וז"ל ונקמ"ל שאין המלוה יכול לומ' לוקח מעותי שקבלתי ממך שמיירי בשמריותך עד שתפרע לי הכל ואם לא תרצה לחזור ולקח מעותי אלא כשהלוה לו על משכון שאינו יכול לומ' לוקח מעותי שקבלתי ממך שמיירי בשמריותך עד שתפרע לי הכל ואם לא תרצה לחזור ולקח המעות מיי הוא אבלי בשמריותך דלא הוי פרעון קמ"ל דלא אלא בדיעבד הוי פרעון ולכך לא הוברך להגיה מיתרא דרבא דס"ל כאם שכתב הרמ"ם שם וז"ל ונקמ"ל שאין המלוה

כה ויש לו דרך לפרוע מיניה כו׳ וכל שכן כשפורע׳ פרע מדעת׳ מצוי׳ כאן כ״כ הסמ״ג לאוין קכ״ג ופסקי פוסקים וכ״כ מהרש״ל ס״פ רע״ק סימן י״ב : כו ומ״מ לא כ׳ אף מהלכות תקפידות כמ״ש בסמ״ע רק בסי׳ תפ״ס ס״ב ומהרש״ם : כז והמלכות תקפידות כו׳ ופשיטא לי׳ ערב לו מכל פיזקות פ״ב לקבל ממנו כי מי יודע עד היכן תניא אמת מהלך מהרש״ל שם : כח כותן לו משכא כו׳ ואם החעות שהלוהו פוחת כעין - פרישא נר״ם ובסמ״ע כ׳ דמי׳ רוח ופסק הכ״מ רפוי׳ פקיק׳ דריב׳ והחע״ם פ״ם ודעת החום׳ פ׳ הנזהל דף כ״ו ריש ע״ב כדאמ׳ לעיל מיקלוק (ועיין במהרש״ל שם סימן י״ב) וכ״כ ענין כותן לו משכא פיוכא בפוחו שעה וכן מסתע׳ מהפוסקי׳ שלא מילקו בכך וכ״כ בסמ״ג לאוין קכ״ב דף פ״ב ע״ב ובסמ״ק רפ״ח ובמרדכי פרק רבינו שמעון ופרק הגוזל קמא) כלן : דו שהתנה ליתן תעות כו׳ וא״ם מכר לו שחורים ע״מ שיפלה לו בתעות חום׳ ומהרש״ל שם : דז כותן לו משכא כו׳ כתב מהרש״ל שם וז״ל וא״ת ני׳ל היכא שהלוה לו לזמן ירוע ובאותו זמן עיין לא כפסל ובא שם ותובעו וזה רוצה לכך וכו׳ עד שנפסד׳ דאינו מהלמו שלא משכא פיוכ׳ באותו שעה שהתנה עמו ליתן לו תעות פחות כו׳ (וכ״ה בתב בתשו׳ מהר״ם מלבייך סי׳ ע״ם) ומיין דבריו כלפע״ר ומפסק של מהר״ם מיין רחויים כלל מכח׳ שעמים למעיי׳ שם ומכל שכן לפי עיקר טבריכו בהכחוב בפסק של מהר״ם (דבבי מהר״ם שם במרדכי פרק הגוזל קמא) שיתן לה כסף רמזן שם היה נותן ערב מבוכה וכן הוא בתשו׳ מהר״ם חרפום פרשב סי׳ תת״ך ובשועתק בירשם זו דברי מהרש״ל שם עכשו שם כן משמע לכאורה מיפכא ע״ם וכן בשלטי גבורי׳ פרק גם פשום דף רמ״ח ע״ם ורמ״ק : דח ויש מולקים בו׳ כ״כ בר״ת בשם

תשוב׳ הרש״ם בכלל ק״נ סימן ת״ע ובשם הריב״ם סימן קנ״ו וכן ברשם בשם ע״ם ותמיה לי הריב״ם שם בתב להריא לפיכך ובם בתשו׳ הרש״ם שם אין הכרח ע״ש ובבר הארכתי בזה בפ״ד בי״ד סי׳ קס״ו ס״ק ח׳ ובשלימי דריב׳ המלכות דיב׳ ובלה בתשו׳ מהרש״ל פרק הגוזל ובב״מ בסימן זה - ובזה מבואר כן בתשו׳ מהר״ם מלבייך סימן ע״ם פסק בפשיטות דמהריכן דיב׳ המלכות דיב׳ בבב״ב ותמיה שם ב״ב דלימא מהן דפליג בפ׳ ובשם הרש״ם בתשו׳ שם מוכח ע״ם וכן פסק בשלטי גבורים פרק גם פשום דף רמ״ח סוף ע״ם ע״ש (עיין עוד תדיבי׳ אלו בשלטי גבורים פרק גם פשום דף ר״מ ובתשו׳ מהר״ם מלבייך סימן ע״ם ובי׳ קס״ו וקי״ו וקכ״ה ובתשו״ן לב ספר נ׳ סי׳ ק״י ובתשו׳ מבי״ם מ״ה בשלות משכון סימן קפ״ה ובתשו׳ מהרי״ם סימן ע״ם ובי׳ ק״נ ובתשו׳ מהר״ם ס״ן סימן ר׳ובי׳ע״ר) :

עה ו התובע את חבירו כו׳ פשוט דלכי לפעון שקר כדי לפעות הדין אר כדי לפכבו מעפ״י שפוש דלכי כעין מי שהיה נושה בחבירו מנה ושלחו לו מנה ואמר לו שלוחי שלחתי לך מנה ואמר לו לא קבלתי ואמר לו שלחתי לך ביד פלוני ואמר לו לא בא אלי ואמר לו לא ידעתי שבא אלי ואמר לו לא נתן לי ואמר לו נתן לי ואמר לו לא ידעתי שנתן לי ואמר לו לא

ולע"ל סי' ע' מיירי כשכבר כיררו תקלת טענתן אלא שטענן הכתב עוד טרם לו עדים שפרעו אם צריכים להביא עדי' ושאם נתנו והכתיבו מה דינם . ודין שכבתן כלתר ממ"ש בנמהר שבגמ' שבגמ' להעיד שפלוני קייב לפלוני ברי"כין לברר כל ג' דברים היינו שיתן אותם יודע שזה קייב לזה אמת שטען העדים ושכורי' שהוא קייב ממה שרצו וידעו ואינו קייב ע"פ הדין ובמ"ש בשור והמקבר כסי' ל"ב ופ"ח ומיבים למדו בק"ו שבעל דין בעצמו צריך לברר אמת טוענו ושוכר שבייב לו כנון שעשדו שנגנבו או שאחר הכתב לתובע קוד' לכן ליתן לו מכח ושוכר התובע אמכח הבעלים ליתן לו או מכח הקבד שיש עליו רשות בידו לתבעו המכח וזה לאינו ע"פ הדין . וכן מיבים שהנתב קייב לו כאמ' אלא שבתן לו עשים אמכח - או שעשו' דמי שהוב לאשתו או בניו של מלוה ושכר שכנו' נפטר מחובו ומ"ם מזיב אחין לו בידו כלום . וז"ל ע"פ הדין לפיכך תומרי' לאן תברור דבריכם לפני הדייני' וכן יודיעו לתבעם שם הדין עמכם : כן מבואר בראמב"ם פ"ו דטוען והמ"מ שם ופ"ז ק"ר השור והמקבר בשעתק' ל' ראמב"ם בשם הלוית לו או הפקדת בידו או פוסק מחובך לי בלוחה ואם לי פקדון או זיקו אלא ר"ל ברר דבריך שם לי בלוחה או בפקדת או בזיקך או לא היה שום אז אמין לך אבל אם אמרת אני פרעתיך או שמחלת לי או שנתת לי במתנה אינו חייב לשלם לך כלום שהרי אפשר שהוא חושב שחייב לו וכן הנתבע אם משיב אין לך בירי כלום או איני חייב לך כלום ג (ד) צריך לברר דבריו (ה) דשמא טוען וסובר שאינו חייב לו והוא חייב לו ג ואפילו היה חכם גדול אומרים לו אין לך להפסר שתשיב על טענתו ותוריענו כיצר אין אתה חייב לו :

סנה ◦(תרכיו פ"ק דתביעות ופ"ה דב"מ כלל ק"ו) ד ואם אינו רוצה לברר דבריו ה (ו) אם נראה לדיין שיש רמאות בדבר יפסיד ואם לאו אלא שנראה לדיין שאינו יכול לברר וכיוצא בזה אין מזייבים אותו משום שאינו מברר דבריו דאין אומרים לו ברר דבריך אלא משום כדי להוציא הדין לאמתו משום דנפיש רמ"ס - ועל"ל מה שכתבתי סי' ע"ב סעיף י"ן :

ב מנה לי בירך אין לך בירי אלא חמשים ו (ז) חייב לישבע מן התורה שאינו חייב לו אלא חמשים ונותן החמשים שהורה (ח) ואם יש אחר שמסייעו ◦(תוי"הרמ"ם ותרכיו וכן מסכמת הפוסקים והטור) ז יש אומרים שפוטרו משבועה ויש אומרי' שאינו פוטרו (וע"ל סימן פ"ז סעיף ו') :

ג ◦(בעה"ת ובמ"מ בריש פ"ב דב"מ ובסי' כה בשם הרמב"ם ובסי' נא בשם ת"ה וכ"י בשמו מכל בעלי הלמ' ועיין בב"י סי' ע"ה ס"ו) אם לא תבעו ארם אלא הוא מעצמו אומר ח (ט) מנה היה לאביך בידי ונתתי

מחזיק כדין כו' וע"ל סי' ע"ב כדין תפיסה לא תסתע כן עכ"ל ר"מ ולא ידעתי מיכן לא תסתע כן כמ' ע"ב וברע' עיקר כתכרי"ך וכן התכב - נ או הוי' מחוכן למוד היכך נתחייב לך - שהרי אפשר שיודה שאוב חייב כגון שאפרו שנגנבו או שאחר לו אותן לו מכח וכיוצא בזה עכ"ל רמב"ם וכתב הסמ"ע ס"ק ע' דהסוב והמחזיק קיבלו בטענתן ל' רמב"ם כמ"ש הלוית לו או הפקדת בידו או פוקח מחוכן דמם לי הלוחה ומה לי פקדון מה זיקו אלא ר"ל ברר דבריך הלוית אם הפקדת או הזיקו אלא ר"ל ברר דבריך אם הלוית או הפקדת או הזיקך או לא היה כום או אין אמין לך כלום אלא משום דנפיש רמ"ס וכן משמע מדברי רמב"ם שכתב כי' לתובע קיים הלוית או הפקדת כו' וכשיבוע הלוית סני ואם תבעו תפני שחפרו שנגנב כו' יש חייב אמת' מוחרו שנגנב כו' רק שאומרי' לו ברר דבריך הלוית או הפקדת כו' וכשיבוע הלוית סני ואם תבעו תפני שחפרו שנגנב כו' יש חייב אמת' מוחרו שנגנב כו' כן נ"ל - נם ר"מ בסמ"ע שנפרישם הוכיח הסמ"ע ל' דמוכח מדברי הרמב"ם דלאו משום שעות לחו' ברך לברר אלא נם משום הסר שנגו מוחרו' לותו שתבע לו הם אמין כיון כו' לא יעשה כן : ד ברך לברר דבריו - ואומרי' ב"ר לעטען השב על טענתו ופרש בחשובה כתו שפירש זה טענתו ואמור שם לוית ממנו שם לא לוית הפקיד אלכך או לא הפקיד נזלתו או לא נזלתו שכרתו או לא שכרתו וכן בשאר הטענות ומפני מה אין מקבלין היתו תשוב' זו אמת טוענ הוא בדעתו ויבא להשבע על סקר שהרי אפשר שהוא כמו שטען והחזיר זה את הטוב לבנו או לאשתו או שנתן לו במתנה כנגר החוב וידמה דברים שבסקר אין החוב לפיכך אומרי' לו היכך תאמ' אינו חייב כלום ואין אמת אתה חתחייב אין דרין לפי שהוא יודע אמת אתה חייב לי הלוחה ואתה לי פקדון או זיקו אלא ר"ל ברר דבריך אם הלוית או הפקדת או הזיקך או לא היה כום או אין אמין לך כלום אלא משום דנפיש רמ"ס וכן משמע מדברי רמב"ם שכתב כי' לתובע קיים

ונתתי לו חמשים ונשאר לו חמשים (י) פטור אף משבועת היסת : ○ (טעמ"ת סעי' ז' ושם ל"ה ורמב"ם פ"ו מהט' סופן דין זה)

ד כפר בכל וערים מעירים שחייב לו חמשים ישלם חמשים (יא) וישבע מן התורה על השאר שלא הוא

ם הוראת פיו גרולה מהוראת עדים :

כנ"ס ○ (הגי"מ מרדכי פ' כל הכשרין) וי"ל דוקא שטעדו מעידי' על פס וכלה קנין י (יב) אבל אם כתבו סטר או שיש כאן קנין אין עדים מקיימים אותו שכשופה בסטר הוי ככלך : ○ (ל' המחבר ס"ע ס"ס כשרק הכניס) יא (יג) וים מי שסולק ויש לקמן ר"ס סימן ס"ז :

במה דברים אמורים (יד) כשתבע מלוה ○ (הם שכתבם כאן בסמ"ע כ"י מס"ג בשם ר"ן פ' שבועת הדיינים ליתי' דע"י מולך כן מבוארים רק שכתב עיין כה"ן פ' שבועת הדיינים) וכן פוסק הרמב"ם פכ"ו מהל' טוען ונטען יב (טו) אבל אם תבעו חפצים שוה מנה פקדון והלה אומר אין לך בידי כלום ועדים מעידים יג (טו) שראובן יד (יו) כשנתבע מאות'

הלוהו מסמ"ך מכיון שמת וכ"כ התו' פ"ק דיבמות בלוה שלש"ז נגד כסמוך ס"י כל"ל מלוה כו' וסס נקט ל' הטור הלוהו כו' ועד"ר : ט הודאת פיו היינו כשמודה בחמשים שטוען מקנת תביעת התובע נדול מהעדות מדיס הללו שמוזרים שמייב לו מקנת תביעתו .

וכשמה שמיניס מכיון שהעדים חמשים ומ"ס אומרים שלוה ממנו מאה ופרעו חמשים ומ"ס אומרים שלוה ממנו חמשים ופרעו חמשים הרי כאן שלשה כתות ומ"מ כיון שהעדים מכחישים זה את זה ונשבע ופטור מכולם ואפילו לר"י דלעיל בסמוך דמשלם לאחד מהם מ"מ הכא שאני דכ

לכן מיכו כעשה עשוד אפי' בפקדון דלמרין דהין דעתו לכפרו אלא נאכד מידו בפקדון ולא רצה לגלות להמפקי' כלי שלא יכיאוהו לב"ד ומשמע כפשוטו לות' לא הפקדתי' עד ש'יפשבו ויתנו לו ודוק' כשהפקיד בידו בפנים או מעות שלא להשכיחן ש"ך לומר הכי אבל אם טוען שכתן בידו מעות להשכיחן לטוב' הנותן והוא כופ' ככל ובדים מכחיש' אותו כמקו' אין לו התגלות לומר דלכך כפר ככל משום דהוי'לן ועד ש'נ'עו לידים כני לכפריש דהא מתלה כיתן במעות בידו להוי'לן ולהשכיחן ואם כן פ"ל לגלות סדבר למפקיד ומדכפר ס"מ דעתו כיב לגולו ונעשה שמו' ופסול וכ"כ הרא"ש בתשוב' וע"ל ס"מן נ' ס"ה ועד"ר כאן :

טו והתובע נשבע ונוטל מיכו משום שלא הוקוק כפרון רק על התקנת מ"ה צריך ליטבע על הטער דלאותו ממון הוקוק כפרון ולא לממון אחר כמ"ש בסימן ע"ם ס"ה משל"ב כשהוקוק כפרון על כל התמין דאו זה שכנדו נוטל כלא שבועה וכמ"ש בסי' ע"ע ס"ם וכן נ"ל נפי"ל בסי' ס"ה דשתם וכתב הוקוק כפרון לאותו ממון ומשלם ק"ק (ור"ל כלא שבועה) מיכו נם כן משום שבועת כפרון על כולו :

טז והילך

מאות' חפצים שוה חמשים הוחזק כפרן סו (יח) והתובע נשבע ונוטל :

ה ° (כעל התרומו'שער ז') מנה לי בירך מהלואה פלוני'ומנה מהלואה אחרת שהלויתיך בזמן אחר כך וכך . והנתבע משיבו אין לך בידי כלום לפי שמהלואה ראשונה פרעתיך כך וכך ומהלואה שנייה פרעתיך כך וכך ומתוך טענתם הכירו הבית דין שעריין חייב לו מאותם שתי הלואות עשרים דינרים הוה ליה שנים מעריב אותו שיש בידו חמשים שהרי הב"ה עדים במה שהורה שנשאר עליו וישבע שבועה מן התורה

על השאר :

סנס (יט) ודוקא שככירו שכ"ד שכודד עדיין כחזקת לפי שכבונו ° (תשו'רשב"ם בב"ב לקמן ר"ם ע"ו) אבל אם נתקיי' כחזקת לפי שעיכו כאמין כדברין לא מקרי כודאה כחזקת ועל ס'מן פ"ו שעיף ס' :

ו המורה

שמותן מחשיש זמניים שם בית ראובן ואם מחעו' על שמעון שכתן לו להשכיחן ואמ"כ כפר שלא כתן לו שמעון כלו'ובאו עדי'שכוד'וירוע שכיו מו אותן מחזי' זמוכי בית ראובן כנון שיש בית הכתבש שכר עליו או שהלוה אותם לראובן ויהא פסור ועוד דלא מפתבר לפשלו בשביל שלא אמר דבר שכיכו אמת אלא תשובת הרא"ש והמחבר סימן נ' מיירי

דרי'לא'כאכר אמנו ואשחומפי קחשחמים עד שיחנאנו אלכך נשבע שבועת התורה ובעבר כאו בחלוה ורוקק כשהפקי' בידו אפקי'או מעות שלא להשכיחן בעיכן ראו עמה בידו אבל אם כתן בידו מעות להשכיחן ולהשכיחן חומק כפרן אפילו לא ראוהו עמה בידו וכ"ש בהשבונה ובמחבר לעיל סימן נ' סעיף ו' ס'שהיו לא הופקד בידו אחר אלא שהפקיד בידו מעות שלא להשכיחן ש"ך לומר הכי אבל אם טוען שכתן בידו מעות להשכיחן לטוב' הנותן והוא כופ' ככל ובדים מכחיש' אותו כמקו' אין לו התגלות לומר דלכך כפר ככל משום דהוי'לן ועד ש'נ'עו לידים כני לכפריש דהא מתלה כיתן במעות בידו להוי'לן ולהשכיחן ואם כן פ"ל לגלות סדבר למפקיד ומדכפר ס"מ דעתו כיב לגולו ונעשה שמו' ופסול וכ"כ הרא"ש בתשוב' וע"ל ס"מן נ' ס"ה ועד"ר כאן :

טו והתובע נשבע ונוטל מיכו משום שלא הוקוק כפרן רק על התקנת מ"ה צריך ליטבע על הטער דלאותו ממון הוקוק כפרן ולא לממון אחר כמ"ש בסימן ע"ם ס"ה משל"ב כשהוקוק כפרן על כל התמין דאו זה שכנדו נוטל כלא שבועה וכמ"ש בסי' ע"ע ס"ם וכן נ"ל נפי"ל בסי' ס"ה דשתם וכתב הוקוק כפרן לאותו ממון ומשל"ק ק"ק (ור"ל כלא שבועה) מיכו נם כן משום שבועת כפרון על כולו :

טז והילך

לכן לאמר דהא לא הוה צריך למלוה מיד אלא משום דנראין לא משמע כן וגם לא ס"ל לחלק כין להשכיחן ואלא להשכיחן דהא כלהשכיחן נופעים יש חילוק וכמ"ש נם מלבושו נם ע"ה ועד"ם מה שכתכתי כ"ל נראה ודו"ק : ים ואחובע נשבע ונוטל מיכו משום שלא הוקוק כפרן רק על התקנת מה צריך ליטבע על הטער דלאותו ממון הוקוק כפרן ולא לממון אחר כמ"ש בסי' ע"ם ס"ה משל"ב כשהוקוק כפרן על כל התמין דאו זה שכנדו נוטל כלא שבועה וכמ"ש בסימן ע"ם ס"ה ושתם וכתב הוקוק כפרן לאותו ממון ומשל"ק ק"ק ור"ל כלא שבועה מיכו נם כן משום שבועת כפרון על כולו עכ"ל סוף ע"ש . ורמה דכריו פשום . ומוף דכריו מחוה דפשים שכ

ז הסודה במקצת ונתנו מיד ואמר אין לך בידי אלא כך סז (כ) והילך פטור משבוע׳ התורה אבל נשבע היסת (וע״ש סימן פ״ז כל זה) :

ז מנה לי בירך אין לך בידי כלום או שטען ס (כא) יש לי בירך כנגדו כסות או כלים או שאמר אמת היה לך בידי (כב) אבל אתה מחלתו או נתתו לי במתנה כיון שכופר בכל פטור משבוע׳ התורה יט ונשבע היסת ° (הרב המגיד פ״ה מטוען וטוען רסב״ע מי׳ תתקנ״ה וסמ״ע סוסקים) (כג) ואפילו שנים מעידים שהלוהו ואינם יודעים שפרעו נאמן בשבועת היסת לומר יש לי בירך בנגדו יט או מחלת לי (וע״ל סי׳ פ״ז כל מלוקי שבועת היסת) :

ח ° (חרכו פ״ק דמציעא וע״ל סי׳ שס״ו ס״ה) מנה לי בירך כ (כד) שגזלתני והלה אומר לא היו דברים מעולם משביעים אותו היסת ואם הורה במקצת או שער אחר שיער שגזלו כא משביעים אותו שבועת התורה :

ט מנה לי בירך (כה) שהלויתיך או שהפקדתי בירך והלה אומר איני יודע אם הלויתני או אם הפקדת בידי ישבע היסת כג חזר וטען איני יודע אם הלויתני או אם הפקדת אצלי נשבע היסת כד שאינו יודע ופטור · מנה לי בירך שהלויתיך או שהפקדתי בירך והלה אומר יודע אני שהלויתני מנה או שהפקדת אצלי ואיני יודע אם החזרתי לך אם לאו כה (כו) חייב לשלם (כה) ואין התובע צריך לישבע אפילו שבועת היסת אבל אם יצאה יחרים סתם על כל מי שנוטל ממונו שלא כדין ° (מרו״פ ק״ת דכתובות מסעודי רב פלטס) (כו) (ומס מזר ממ״כ ומאר נזכרתי שפרעתיך כו נאמן בשבועה : לא

וסילך פטור ממש רמה שכונן לו ס״ל כמאן דנקט ליה מתונא נכיתו ונמחיתר ס״ל כופר בכל וס״ל סימן פ״ז ס״ק י״ב : כה יש לי בירך כנגדו כסות וכלים כו׳ בב״י וכ״מ כתבו דמש סוטן שיש בידו כסות וכלים כפקדון אפי אומן יכול ליטבע נגדו אפ״ב כופר בו מתונא אבל אם טען נאמנו מדי׳ מתוך פשוט כמ״ר ובמ״מ כתבו דמש סוטן שיש בידו כסות וכלים כפקדון אפי אומן יכול ליטבע נגדו ומתניא מיכו יכול ליטבע שיש בידו כנגדו עכ״ל ומ״ש נזכרתו מר״ן בסי׳ פ״ב ס״ג ורב אלפס ורא״ש ורשב״ם ורבינו יונה ורמב״ן ורשב״א ורא״ם ורבינו ירוחם ורבינו מנוח ומהרי״ק ומהרי״ו ומהרי״ל ומהרש״ל ומהר״ם פדואה ומהר״ם מינץ ומהר״י מולין ומהר״ם אלשקר

כו והלה יאמר ודאי לי כו' אבל אם לא אמר לי' ודאי לא ומטעם
שיכתוב ועד"מ סי' מ' ס"ג ומ"ש בהג"ה שם: כתב דה"ל כאלו
מקבל לו כטור מסיים כאן ז"ל ולא הוה מקולא כטעות דכיון שלא
הכי ה"ל להסיים אל לכאן לדקדק והוה לא עדיף כן אלא יאמר
בודאי אינך ה"ל בודאי מקבל לו
כלא אלא עכ"ל ומזה נלמד דאף
אם מזר בתובע ואמר טעיתי
בחשבוני תחלה ועתה דקדקתי
ומצאתי שכתב"ל לא מהימנינן ליה
דה"ל כאלו מקבל אלא כאן לקבירו
בפירוש מה שכ"ל ולא יכול לחזור
בו: כתב לו שאמר לו שיודע
אם פרעתיך עכ"ר שם כתבתי
יפה"ל על לשון הטור דל"ת הלא
אפילו בלא ע"א כמי כתב שם
דהתם כתבתי לך ואיני יודע
אם פרעתיך דהייב לשלם ואין
התובע נאמן ליפטר וכמ"ש נ"כ
המחבר לפני זה כשם וכאשר
ביארנו הרמב"ם שכתבתי
בפרישה ל' המחבר אינו מתיישב
מה כתב ל' או אבל כיוצא בלשוני
יתיישב דלא כ"כ הלא מצוה דבא לכתוב לאחר כך כטור ואם המחב'
בפעיף י"ו דכתובא ליורש' אין מילוק בין שהיו לו יודע אם
הלוה או לא יודע אם פרע לך אבי לף על פי שיש על פ"ז
בהלוה אפ"ה היורש פטור' מ"ה הקדימו וכתבו דהלוה בעצמו
דוקא כתב"ה בהני טעמות אבל היורש בכל ענין פטור ועפ"ר:
ל' ה"ל מקוי"ב שבועה ואינו יכול כו' ואף דאין העד מעיד שעדיין
לא פרעו או שהוא בתוך זמנו עדיין מ"מ כיון שהתובע תבעו כבר
שעדיין ה"ל והוא מזיכו שמא לא לויתי ואינו מכחיש העד שמעיד
שלוה לו מ"ב לשלם דכבר ושמא כבר עדיף ואף שכבר כתבתי דאף
שהתובע תבעו כבר והכתבא מזיכו מ"מ יודע אם הלויתי דנשבע
היסת שאינו יודע ונפטר שלכן הכא דשכ"ם מ"מ עד שהלוה לו
והתורה האמינו לעבד ר' כשכיס כל זמן שאין זה שמעיד על נכסי
להכחישו והרי כאן שאינו מכחישו אלא עומד שאינו יודע (וז"ם הטו'
והמחב' ואינו יכול לישבע ר"ל שאינו טוען שהעד להכחיש
העד) ומ"ש מצטרף טעמת כבר דהתוב' והעד' העד לא"ב וכ"ל
בי' יאור הדברי' בטור וכמ"ש בפרישה ע"ש: לא והלה לומר כן אבל
פרעתיך כו' עד ה"ל מקוי'
שבועה ואינו יכול כו' ק' והלה אף אם העד מעיד שלא זז ידו מתו'
ידו יכול זה לישבע נגד העד לומר שמשקר שפרעו ויסיח נאמן
בשבועתו להכחישו וכ"מ בסמ"ע מטעמן שהא דכתב הרמב"ם
שם ו"ל וכן בפרק כו' כתב דהיינו דוקא דהמר תלה להד"ם
וכשבא עד אחד והוא שהלוה לו טוען פרעתי ומ"ה אינו יכול לישב'
נגד העד אבל אם טוען מתחלה פרעתי והעד מעיד שעדיין ה"ל
ושלא זז ידו כו' או שהוא מתחלה כתוך זמנו מה לי ישבע נגדו ומכחישו
בעיקר הלוואה ומה לי מכחישו בפרעון כו' ע"ש. וכ"כ הכ"מ בשם
הריב"ם ויש לומר דמ"ש המחבר אם זה העד מעיד שלא פרעו כו'
לא קאי אטענת פרעתיך שלא אחר"ם שהתם שייך לי בנגד' אותו מכח
דכוה ה"ה כיון דהכתבא מודה שחייב לו עדיין לא אמרינן כוה דיה'
כאחן כאינו דאלו בפי' הוה אמר פרעתיך די"ל שלא רצה לפרו'
נגד העד האומר שלא זז ידו ולא פרעו או שהוא עדיין בתוך זמנו
לכך משקר ושעון שחייב לו התובע בנגד אותו מכח וה"ה אחרין
כוה ה"ל מקוי"ב שבועה להכחיש העד ולומר שפרעו ואינו יכול
שבועה לו. ועל מה שהתיל וכתב שאפילו פרעתיך קודם שאמר לא היו דברים אלו כו' ל' וכן
מ"ם תלה לכל פרעתיך אי הוי ככה"נ דשעון תלה להד"ם כו' שוב אינו כאחן לומר פרעתיך וה"ה כתב המחבר ל' תלה (וברמב"ם
ובטור לא כתבו תיכף תלה ע"ש) נס' ל' דה"ם המחבר שהעד מעיד שאוה בתוך זמנו קודם שהרשיע פטורין פרעתיך וכנין דהכתבא
מודה לו שאוה בתוך זמנו אלא שאומר פרעתיך לף שאוה בתוך זמנו ואפילו שלוה בתוך זמנו ושוב
אין אדם פורע בתוך זמנו ואין לו אינו דאלו רצה היה נשבע שאוה לאחר זמן דה"ל מינו דשעוה וקי"ל כן ל' כיאור הדברים על פי הדין אף
שהמחבר לפסר שלא כיון לזה אלא כשאומר שהרי בקיבורו כ' כשלא' כתב ו"ל והרמב"ם פ"ד מטוען וודאי שפרעו ה"ל
מקוי"ב שבועה ואינו יכול לישבע ומשלא' שעדיין שמ"מ דע"כ היינו דוקא כשהעד מעיד שעדיין מנה זה אלא שעליו שמ"מ דע"כ היינו דוקא
שאוה בתוך זמנו אבל כ"ש אפילו כשיש שכי עדים כאחן לומר פרעתיך וכ"כ בתשובה להרמב"ן סי' ל' ופ"ין בהריב"ם סי' של"ב עכ"ל כ"י הרי
לפנינו דס"ל דכאומר העד שם ל' עדיין אף שהשתבע שטען כנגד שפרעו ה"ל מקוי"ב שבועה ואינו יכול לישבע נגד העד אלא למכחיש בעיקר הלוואה ולא בשאומר בהלואה בפרעון וזה אינו לא כדברי רמב"ם ולא כדברי
הם"מ שם אלא מדברים הם"מ וכ"מ כתבו שם כמ"ש כל"ל ולא כתב כן הם"מ אלא כשטען שהתובע יש לי בידו כנגדו וכל"ל ומביאתר תימה
שכחון הוכיח כל"ל מדברי הריב"ם דברי הריב"ם שם כל"ל כתב כשם שריב"ם כאחר

(ל) אבל פרעתיך (ל' ממנו) או שאומר לו אתה חייב לי כנגד אותו מנה (כ"כ בתניה פ"ר משונן ובריב"ם סי' שנ"ר) אם זה הער מעיר שלא פרעו אותו מנה כגון שלא זזה ידו מתוך או שהוא מעיר שהוא תוך זמנו:

סנף (ריב"ם פ"ם שנ"ב וה' בתניה שם) לג (לא) אבל במקום שיכול לומר פרעתיך או בסורתי לא מהני כוה ליה מקוים שבועה ואינו ליכבע דכתן כמנו בן בסכימו בהתרונים ז"ל:

לד (לב) וכן אם טען תחל לא היו דברי מעולם ואח"כ הוצי עליון ער אחר וחזר ואמר לויתי ופרעתיך (ם) בכל אלו הוה ליה מחוייב שבועה ואינו יכול לישבע ומשלם:

טענו (מא) חטפת חפץ ויש לו ער אחר שחטפו והוא אומר וראי חטפתי לי אבל שלי הוא (מב) הוה ליה (מג) מחוייב שבועה ואינו יכול לישבע ומשלם:

סנף (הרסב"ם סי' אלף מ' ופי' תתקנ"ח) (מד) יש לומרים לא דוקא כהאי גונא שהעד מעיד שלא בא לידו בתורת משכון לכך אם מעיד שבא לידו בתורת משכון ואינו זוכר כמה הלוה עליו המלוי נאמן בשבועתו לומר כמה הלוה עליו ולא אמרי' הוה ליה מקוי"ב שבועה כו' הואיל ובא לידו כדין (מה) תשו' רחב"ן סימן פ"ר) לה (מו) יש קולקן כמ"ש לעיל סימן ע"כ סעיף י"ח: מנה לי בידך אין לך בידי אלא חמשים לו (מז) והשאר אינו יודע מתוך

וכפ"ה ס"ל מקוי' שבוע' לבבק' העד וה"ה ליכבע ומשל': לג אבל במקו' שיכול לומר פרעתיך כ"ע פרעתיך שייך בהלוה ובסורתי ס"ך בפקדון ור"ל אבל אם אין העד מעיד אלא זה ידו כך יכול לומר פרעתי נאמן כתי לומרים לי כידו כנגדו כמ"נו דפרעתיך וכתבתי בן לתפוק' מדעת ריב"ם שכתבו דאלו' בשמו בפ"ם וכתבתי לשונו בדרב"ם דאלי' כ' אינו נאמן לומר לי כידו כנגדו כמינו דפרעתיך מבע ג"פ ולא מהני לה' הוא מבוא"ל מ' כתב בספר ריב

לא מכל מן התור' פשוט עיין בטור שכתב כמה מיני שבועו' מענין זה ונם ס"ימ סס כסס סרמ"ם וכת' ז"ל וה"ה נמי נבי שבועת ד"ע היכא שאין הסבי' מחייבין לותו ממון אלא ע"י שבועת התובע (וע"ש שכתב הטור והמחבר לקמן כס"ו ס"ב ע"ם) מי איכא מד סמדי לא מקרי"ב שבוע' דאורייתא הוא דכיון מתוך שאי"ל : לא כתן שלא היה יכול ליסבע על עיקר שבועה כו' אלא יסבע כו' בטור מפרש זה שכת' ז"ל כיצד הרי שטענו מכה וסט"ב אין לך בידו אלא ל' וכ' אינו יודע ואתה גלגל עליו דברי תורה' ואפי' אתה מכה את הנלגול אין לך בידו כלום אע"פ שאינו יכול ליסבע על עיקר השבוע' ודכין הם משלו' לא אין דכין על הנלגול אלא יסבע על הנלגול שם ירצה או יפטרנו על שכננו וכן שם טוענו מכה ואומ' לו כ' וכפר כ' ואפילו ליסבע נלגל עליו דברים אחרים אפי' יודע על הנלגול שאינו יודע אם כן מה טוענו ואומ' לו אינו יודע ואפילו הכי יכול ליסבע על הנלגול ע"ג דיכול ליסבע עליו אינו יודע ופטור מ"מ כיון שטוענו מקנת ונריך ליסבע על מנת שכיון שהנלגול אינו יודע אם לו אם לאו אין לו כלום ואינו יכול ליסבע ומשלם :

טח (נד) התובע ליורש הלוה מלוה על פה לא שנא אם אמר היורש אינו יודע אם לוה אם לאו ויש עורים שלות

מו (נד) לא שנא

מתוך שאינו יכול לישבע משלם (מז) והתובע אינו צריך לישבע אלא אם ירצה הלוה יחרים סתם על מי שנוטל ממונו שלא כדין אבל אם השיבו חמשים לויתי ממך ופרעתיך וחמשים האחרים איני יודע אם לויתי אם לאו ישבע היסת שפרע החמשים ושאינו יודע מהחמשים שתבעו בהם :

יד לא אמרינן מחוייב שבועה שאינו יכול לישבע משלם (מז) אלא בשבועה ראורייתא לא (מח) אבל אם מן התורה הוא פטור משבועה אע"פ שמדרבנן חייב לא מקרי מחוייב שבועה :

טו (סור נסס סי"ג) יש אומרים דלא אמרינן בשבוע' הבאה על ידי גלגול מתוך שאינו יכול לישבע משלם לא (מח) בין שלא היה יכול לישבע על עיקר שבועה הבאה עליה בגלגול וצריך לשלם (כ) בין שיכול לישבע על עיקר השבועה ושע"י גלגל אינו יכול לישבע (אלא יסבע כי' על הנלגול או מהפכה על סכננו) (סור כסס סרמ"ם) (כא) ויש אומרים (כב) שכיון שנתחייב שבועה מן התור' על הכפיר והוא טוען על הגלגולים אינו יודע מ (כג) קרינן ביה שפיר מחוייב שבועה ואינו יכול לישבע ומשלם :

טז התובע ליורש הלוה מלוה על פה לא שנא אם אמר היורש אינו יודע אם לוה אם לאו ויש עורים שלות

מז (כד) לא שנא

והתובע ס"ל לישבע אפי' לאחר הפרעון כיון שמלוה טוען שמא וכתב הכ"מ פוף פיתן כ"ר רחמתוי שבועה ומיל"ם סס רכה התו בע לקבל שבועתו לא משבעינן ליה דה"ל שבועת סוא ע"ם ומיהו כהן : מז אלא בשבועה דאורייתא - אבל בשבועה דרבנן כגון מודה במקצת ולישב כפירת שתי כסף אי נמי ליכא דכר שנתרצ' ונשאקבל אי נמי ליכא סרלסה מתיון משעמם או דה"ל הילך וה"ם כמי לכל סנך שאין נשבעין עליהם מן התורה כגון עניים ויתומים וקרקעות לא מהרינן בהם מאורי שבועת סוא ומיהו יכול ליסבע מבל' וה"ם נמי נבי שבוע' דער אחד היכא שאין בסנים מחייבים אותו מיתן אלא ע"י שבועת התובע או היכא דה' מיב בי מהר' לא מהרי' בלו מחוייב שבוע' ומיל"ם ונם מדקתני נבי שבוע' דער ג' נמי לא מחוייב שבוע' סוא ולא סיישׁ היכא נמי לא מהרי' היכא מ"ם ומיל"ם משעם דר' ל' וה"ם נבי שבוע' דער ג' היכא שאין סב' מחייבים אותו מיתן אלא ע"י שבוע' התובע או מיכ' מר סהר' לא מהרי' בלו מחוייב שבוע' ומיל"ם ונם מדקתני נבי שבוע' דער ג' נמי לא מחוייב שבוע' סוא ולא סיישׁ היכא נמי לא מהרי' היכא מ"ם ומיל"ם נבי שבוע' דער ג' היכא שאין סב' מחייבים אותו מיתן אלא ע"י שבוע' התובע או מיכ' מר סהר' לא מהרי' בלו מחוייב שבוע' ומיל"ם ונם מדקתני נבי שבוע' דער ג' נמי לא מחוייב שבוע' סוא ולא סיישׁ היכא נמי לא מהרי' היכא מ"ם ומיל"ם משעם דר' ל' וה

שנא אמר איני יודע אם פרע אם לאו לא שנא אמר חמשין ידענא וחמשין לא ידענא פטור מב (נה) אפי' בלא שבועת היורשים אלא שמחרים סתם על כל מי שיודע שמוריש לו חייב לו כלום אבל אם הורה בחמשים וכפר בנ' שאמ' נ' חייב לך ולא יותר מג (נו) הרי הוא (נז) כשאר מורה מקצת ונשבע שבועה ראורייתא ׃

יז מד כל טענת ספק אין משביעין עליה כלל כיצר אמר לו (נח) כמדומה לי שיש לי אצלך מנה או מנה שהלויתיך כמדומה לי שלא פרעתני פטור אף משבועת היסת מה ואפי' לצאת ירי שמים אינו מחוייב (נט) כיון שתובע אומר שמא והנתבע אינו מורה לו ואומר בררי וכן אם אמר לחבירו נתחייב לי מנה מפני שהוריית לי שלקחת משלי אבל לא היית ההורא בעיני אין זה טענת כריא שאין זה יודע שחייו לו אלא בהוראה פיו והוראה שלא בעדים או אפילו בעדים ולא אמר אתם עידי אינו כלום (ס) שיכול לומר משטה אני בך מו (סא) אבל אם טען להחזירו הורית לי בעצמך שאתה חייב לי כך וכך מז ואמרתי לעדים אתם עידי או אתה אמר אתם עידי ואין העדים כאן

מכ אפי' בלא שבועת היורשים פי' שלא פקדני אלא ונטוי מפי' וכתב הלשון' אין משביעי' ליורשי' אלא היכא דאמרין כשבעין להניח מהן ומ"מ לעולם מ"מ ונכ"מ ע"ש : מג מרי הוא כשאר מודה מקצת הטעם מפני שטוען מרי מה לי אלוה מה לי אדם ואחרי' כפר ואמר לא שנא אמר חמשין ידענא וחמשין לא ידענא פטור אפי' בלא שבועת היורשים אלא שמחרים סתם על כל מי שיודע שמוריש לו חייב לו כלום אבל אם הורה בחמשים וכפר בנ' שאמ' נ' חייב לך ולא יותר מג (נו) הרי הוא (נז) כשאר מורה מקצת ונשבע שבועה ראורייתא ׃

יז מד כל טענת ספק אין משביעין עליה כלל כיצר אמר לו (נח) כמדומה לי שיש לי אצלך מנה או מנה שהלויתיך כמדומה לי שלא פרעתני פטור אף משבועת היסת מה ואפי' לצאת ירי שמים אינו מחוייב (נט) כיון שתובע אומר שמא והנתבע אינו מורה לו ואומר בררי וכן אם אמר לחבירו נתחייב לי מנה מפני שהוריית לי שלקחת משלי אבל לא היית ההורא בעיני אין זה טענת כריא שאין זה יודע שחייו לו אלא בהוראה פיו והוראה שלא בעדים או אפילו בעדים ולא אמר אתם עידי אינו כלום (ס) שיכול לומר משטה אני בך מו (סא) אבל אם טען להחזירו הורית לי בעצמך שאתה חייב לי כך וכך מז ואמרתי לעדים אתם עידי או אתה אמר אתם עידי ואין העדים כאן

יסוד למה התריך בלשונו דהל"ל בקיצור, אבל אם טען שלומר אתם עידי ונם למה ס"ל דמתחלה כתב ל' תודית לי שלקחת משלי וסיים וכתב תודית לי שתתה חייב לי ונם למה ל"ש שכתב תודית בעצמך בסיפא יות' מכרים, ונם למה כתב הצור והמכור ש"מ לומר משם' קייתי כך הא משמה לימו ש"ך שלא כסמ"ק ע"י תביעתו ש"ל וכתבתי ל"ש ל' זה דכרים, ח"י דהוה ע"י תביעתו שע"ל מתחל' שלא לקחת משלי וכו' לו ואחר לקחתי וקמ"ל רכות, דאע"ג דאינו יכול לומ' שלא להכחיש הוד' כיון שהודאתו היתה ע"י תביעתו אפ"ה לא מקשי, טעכ"ת וכסיפא קמ"ל דאע"ג דהודה מעלמו וש"ך לטעון שלא להכחיש הודה דהוה טפי מהכי מהרי אפי' לא טען הוה אלן שטענין ל"ש כן כמ"ש פ"ה מ"מ כיון דאמ' אתם עידי ומשמע שפטר בלא טענה ומ"ש ס"ק ל' ומ"ש ס"ק ל' תמיה עיי' מ"ש בסמ"ע ס"ק ל' ובנ"ש ס"ק ל' ובנ"ש ס"ק ל' ובנ"ש

מת יכול להשביעו היסת ואין שמעון יכול להפך השבועה על ראובן דיודע שהוא לקח כך וכך מתיכתו וישלם לו כיון דלא ראובן ראובן בפיכו אלא שים רגלים לדבר וכרי זה דומה למ"ש בשור נסקל ל"ב והמוכר שם דכשהתובע מסוור אין הנתבע מחוייב ליתבע היסת יכול להפך השבועה על המסור וכמו מי שנתחייב שבועה לקטן ע"ש:

מט יכול להשביעו היסת וכיסת מיהא פטור ואינו דומה להא שכתבו התוספות בסנהדרין בתרא (דף קי"ו) גבי מ"ב כלי דיכו' להוציא מיד התכשיט שלו בתוך כיתו דאמרי התם תניא ריעות' טוב וכו' לקחן נסי' ל"ב ו' מ"מ נראה דהתם תפס בעל התיבה מעל שמעון כלי עבדים לוה תפיסתו תפיסה ורחייב לוה תפ' אלו מלוות וכתבו התוס' רס"ב ס"ו דהם תפף שכעל מבנים דתחריכן ודאי לא נתייאש דמי שהלוה יסמוך לא היה כאן אחר אלא זה ודאי נעלו ואיכא מאן דמפום מעלו מפלו אפילו בשבועת היסת אינו יכול להוציא ע"ש: כ ואם תורה הרי תורה במקנת כו' דוקא כאן שהשביעו בתוה לו בשתי בסף ופרוטה ואיכא תורה לו מקנת תביעתו מה"ב בבבא שלפני זה שאין עושין שתי בסף ואף אם תורה לו בפרוטה יכול להיות שהיכו ל"ל לו יותר ואותו פרוטה רוצה ליתן לו משרי לומר אמת שהלויתני ואף אם היה חייב לו יותר מעט עכ"פ אינו בכלל מתוך שהי"ל דבעינן שיהא בפירתו בשוות ב' בסף ואת"ל זה נמי למה לי דהודאתו לא הוה פרוטה ויהיה בפירתו ב' בסף כיון דהודאתו היה יותר מפרוטה ולא יהיה בפירתו ב' בסף י"ל כיון דאין הנתבע נקט ליתן לו כלום אלא מכח תקו' שי"ל לתת ס"ל לכל הפחות פרוט' ואלו היה פחות מזה אין עם עליה וכיון דהכי בהיו עלי' מכח ההברת אין לומר שם ל"ל אלא מה שהוא מוכרח וק"ל ועפ"ר:

נא פחות

כאן (סב) זהו טענת כרי ויכול להשביעו היסת שלא אמר לערים אתם עירי ואם יהפכנה עליו ישבע הטוען שהורה לו באתם עירי וישלם:

נ"ב - וי"ל דמשביעין היסת על טענת שמת (סג) כשים רגלים לדבר כגון שהיה שמעון בכי' ראובן ומצא ראובן תיכתו פרוטה וכיון שלא ממכה מה שהיה בתוכה והוא פוסד למעון את (סד) יכול להשביעו היסת וכן נראה לי לתורות: ° (מרדכי פ' שבועת הדיינין ועוד כהרא"ש בס"ע ופמ"ע תשו' מיי' ס"ע קנין סי' ו' וכן פוסק הר"מ ס"ע ופ"ע בתשובה) מיימוני שם קאי אגמ' ליטול וכרלקמן סימן נ"ח ס"ב בהג"ה ועיין עכיינו לפמן ע"ש)

יח טענו שניהם שפק (סה) כגון שטענו הלויתיך ואיני יודע כמה והשיבו אמת שהלויתני ואיני יודע כמה אין הנתבע נשבע אפילו היסת (סו) ומשלם לו מה שברור לו ויוצאו אף ידי שמים ° (שור נסה"ג) (סז) ויש אומרים שכיון שזוכר שלוה אינו יוצא ידי שמים עד שיתפשר עם המלוה בכמה שיוכל ובין כך ובין כך יכול המלוה להחרים סתם על כל מי שיודע שהוא חייב לו ואינו פורעו:

יט טענו אינו יודע כמה הלויתי אבל לפחות הלויתיך (סח) שתי בסף ופרוטה או שטענו מנה והלוה אומר אמת לויתי ממך ואיני יודע כמה יש לבית דין לחקור ולשאול לו אע"פ שאינך יודע הסכום אתה יודע לכל הפחות שאתה חייב לו פרוטה ° ואם הורה (סט) הרי הורה במקנת ומתוך שאינו יכול לישבע משלם ° (נ"ל סת"ם ערל"ה) ודוקא שטענו (ע) דבר שהוא אמור בו (עא) ומחרים סתם על מי שלקח מה שאינו חייב לו ואם אומר אפילו בפחות משוה פרוטה איני יודע כוראי הרי זה נשבע היסת (עב) ונפטר מריני אדם ° (שור נסה"ג) (עג) ויש אומרי' שאפי' לא שאלוהו כ"ד חייב:

מן משביעין היסת על טענת שמת כו' כיצד כשהתובע אומר לחבירו הלויתני מנה ומת ואיני יודע אם פרעתני אם לאו אינו נשבע היסת שמא פרעו ומת ואין לו לשלם ואם תאמר אם כן מה הועילה תורת היסת הרי אפילו ברשות הנתבע

(ועת"ס סס) וכן מדברי הרמב"ם ופסקו רי"ף ורא"ש ורבי' יפ"ה סוף פ"ג ובמה דוכתי וכן כרמב"ם עיקר וק"ק על הסמ' סכתב כאן כ' דעות בזה: אך מסברא אין מורמתו בפחות מש"ש - ובפירוש כתב הרמ"ה פ' שבועת הדייני' דאף בפחות משוה פרוטה קרוני' פירות ואין הדרמתו בפחות משוה פרוטה ומביאו מסור לקחן סי' רכ"ב סעי' ג' ולעיל סי' ע"ב ס"ק כ' המבואר על הרמ"ם ועת"ס לקחן סי' רכ"ב שיע"כ: עוד נרין תבעו ליורשיו שאין חילוק ביניהם אלא כשחשבון היורש ידוע כ' ידעה על כל הסור - ונכנק בנית כתב סיכו סכוון לדעת המחבר' שאין היורש' חייבי' ליפטע לשבור את עצמם ואף לדברי המחבר' צריך ליפטע לשבור את עצמם היינו שבועת היורשי' דוקא אבל לא שבועת פתרת על כל ולק"ת דשאני הכא שהיורש סוגך כרי וכלעיל סעיף ס"ז נכן פי' בפת"ש: עוד תוכח לקחן סי' ע"ם סעיף ך' דאם סוגן אחת יודע בודאי אחריו אחרון חייב לי' חייב היורש ליפטע שיכול יודע בודאי וכ"ק ואם אומר כ' ידענא בודאי וכ' לא ידענא חייב א"ר כיון ת"ח שברי זה סוגנו בודאי שאומר אחת יודע ואחת אינה יודע אבל אם אומר אחת אינה יודע ואחת יודעת בכחשה ביניהן ואחיב ש"ר - אבל ת"ח לא אמרי' דס"ל כמסקנא ד"ת דיורי דיורי אינן נשבע אפי' יפטע על כל ולא אמרי' אחת יודעת ואחת אינה יודעת אלא אפי' אחת יודעת בודאי ואחת אינה יודעת בודאי וכ' לא ידענא חייב א"ר כיון ת"ח שברי זה סוגנו בודאי שאומר

כז אפי' סוף קרוב שלו כו' דומה למ"ש בסעי' כ"ג אמר לי אבא
כו: כא מוריס למלוה בשל כל שטר כו' בפרישה כתבתי דדין
זה נלמד ממ"ש הטור והמחבר בסי' ע"כ בסמוך ו' דהיכ שבועה
מוטלת על הלוה נדיך המלוה ליגבע תחלה שחליכו כרשותו שמא
יגבע הלוה ויוציא המלוה אח"כ
פמסכון ויראנו שלא היתה שוה
כ"כ ויהיה ס"ס מתקלל או יהיה
שבועה לבטלה וכי כמי דכותי'
כא ואפ"ב לא נקט בסעיף הסטר פי'
עתה שאין רגונך לבטל הסטר
שעליו אין לך עליו אלא קרע
פתם עד שתלך ותתנא הסטר
דאו תנכה מתנו בסטרך: ס
אין מוחעין לו דדוקא בסטר
שהרי יודע הם יש לו שטר בביתו
או לא מני למימר ליה תתבעיכו
בסטר או תכחישו משא"כ בשעי'
ד"ל דאיכו יודע בעדים שיש לו
כמד"כ יש ולמה יבטל זכיותיו:

עו ו אחד שלוה משנים

כו' עד"ר דסס
כתבתי דדיניס אלו נלמדו
משנים שבפקידו הנוכר בגמרא
וכתבו הטו' והמחב' לקמן בסי' ס'
ופע"ב דהטור כתב סס דדוקא
כשפקידו זה אלא בפני זה ס"ל
ליתן תדיב' לאכיהן כשתבעו כל
א'ואפי' לא תבעו ס"ל ככה לגמרי
ד' שמים אכל כשפקידו בכת
אחת אפי' בלא שטר אפי' תבע
ליה אינו ס"ל אלא ככה לגמרי
ס"ס ובלא תבעו פטור אפי' לבי"ם וכ"כ סס המחבר בפקידו לו
בכרך א' וחיינו דפקידו לו שניהן זה בפני זה דקרי ליה שנמרא
כרך א' וכמ"ש בדרישה שאני הכא בהלוה דכיון שסודיעיהו לב'
כשעת שהלוהו אלוה מכה ואוה מתני' שהלוה לחבירו בתכ
ס"ל דדקד שהרי לכך סודיעוהו משא"כ בפקדון דאף אם סודיעוהו
בשעת שהפקידו בידו יכול הנפקד לומר לא דקדקתי דפקדון אין
להוהלה נתכה וסכרתי אם אכל א' מניה יקון ויטול ואלא מדעתו
בתערבו הבריות ועד"ר:

כ אמר

עו א שלוה משנים מזה ק' ומזה ר' וכל א' תובע ר' ובו ג' סעיפים:

א ג אחר שלוה משנים בבת אחת מזה מנה ומזה ק"ק (ג)
והוריעוהו משל מי היה המנה ומשל מי היה המאתים
(ב) וכשבאים לתובעו אומר כל אחר שלי הם המאתי' והוא
אינו יודע איזהו בעל המנה ואיזהו בעל המאתים (ג) צריך
ליתן לכל אחר

כח (פג) אפילו קרוב אלו מסבירין לותו היסת וכן נראה לי
להורות ס (תרומת הדשן סי' ס"ט) ודוקא שאותו שאומר מפיו (פד)
אין נוגע בעדות:

כט ס (רמ"א פי"ד מהלוה וסור נסס הגהוכים) האומר לחבירו
מנה לי בירך והלוה אומר אין לך בירי כלום או פרעתיך
ואמר התובע השבע לי היסת (פה) והשיב הנתבע הלא יש
לך שטר עלי ואתה רוצה להשביעני תחלה (פו) ואחר כך
תוציא השטר הפרוע ותגבה בו אומרי' לו הבא השט' ואם אמר
התובע לא היה לי שטר מעולם (פו) או היה לי שטר ואבד
לא אומרי' למלוה בטל כל שטר שיש לך עליו קורם לזמן הזה
ואחר כך השביעהו היסת או תחרים סתם פח ואחר כך צא
ובקש השטר:

כה ס (בעל התרומות שטר כ"ר) אמר הנתבע איני נשבע (פה)
עד שתבטל כל עדים שיש לך עלי סתביעה זו ס (פה)
אין שומעין לו:

כז אפי' סוף קרוב שלו כו' דומה למ"ש בסעי' כ"ג אמר לי אבא
כו: כא מוריס למלוה בשל כל שטר וחמחבר בסי' ע"כ בסמוך ו' דהיכ שבועה
מוטלת על הלוה נדיך המלוה ליגבע תחלה שחליכו כרשותו שמא
יגבע הלוה ויוציא המלוה אח"כ
פמסכון ויראנו שלא היתה שוה
כ"כ ויהיה ס"ס מתקלל או יהיה
שבועה לבטלה וכי כמי דכותי'
כא ואפ"ב לא נקט בסעיף הסטר פי'
עתה שאין רגונך לבטל הסטר
שעליו אין לך עליו אלא קרע
פתם עד שתלך ותתנא הסטר
דאו תנכה מתנו בסטרך: ס
אין מוחעין לו דדוקא בסטר
שהרי יודע הם יש לו שטר בביתו
או לא מני למימר ליה תתבעיכו
בסטר או תכחישו משא"כ בשעי'
ד"ל דאיכו יודע בעדים שיש לו
כמד"כ יש ולמה יבטל זכיותיו:

עו ו אחד שלוה משנים

כו' עד"ר דסס
כתבתי דדיניס אלו נלמדו
משנים שבפקידו הנוכר בגמרא
וכתבו הטו' והמחב' לקמן בסי' ס'
ופע"ב דהטור כתב סס דדוקא
כשפקידו זה אלא בפני זה ס"ל
ליתן תדיב' לאכיהן כשתבעו כל
א'ואפי' לא תבעו ס"ל ככה לגמרי
ד' שמים אכל כשפקידו בכת
אחת אפי' בלא שטר אפי' תבע
ליה אינו ס"ל אלא ככה לגמרי
ס"ס ובלא תבעו פטור אפי' לבי"ם וכ"כ סס המחבר בפקידו לו
בכרך א' וחיינו דפקידו לו שניהן זה בפני זה דקרי ליה שנמרא
כרך א' וכמ"ש בדרישה שאני הכא בהלוה דכיון שסודיעיהו לב'
כשעת שהלוהו אלוה מכה ואוה מתני' שהלוה לחבירו בתכ
ס"ל דדקד שהרי לכך סודיעוהו משא"כ בפקדון דאף אם סודיעוהו
בשעת שהפקידו בידו יכול הנפקד לומר לא דקדקתי דפקדון אין
להוהלה נתכה וסכרתי אם אכל א' מניה יקון ויטול ואלא מדעתו
בתערבו הבריות ועד"ר:

כ אמר

שי"ם מסתע דסתרכי ר"ל דקרוב זוקק לשבוע'סיסת שפילו בלא רגלים לרבר ע"ש וכ"ע. סוב מבאתי בסתרס"ל פרק מרובה ס"ם י"ר שבם הוא הגיה דבני
ר"ת פכ"ל בשם הבבן יכחוב הרשבם לאחיו כו'וסוסיף וה"ם כמי אם סיה אבי סתתן סומחו וזה בא לסוכיח סחמו שסיבע אבי סתתן על פעכוחיו' אלא בתב
מאחר שבא בהרשבם נבו ויפסר ומזה בלאר כל כשאי עביידע ע"כ ויש ללמוד מבאן לאי סבלוה לאחיו על המשכון ושכח כשם הלוה וקרוביו יודע בשם הלוה
כותב הרשבם לקרוביו וקרוביו בשבע וכוכל ופעבר יש לדחות הסילוה על המשכון אין עליו רק שבועה בדעלמ"ל סימן ע"ב סי"ר בשע"ם. מיהו יש ללאור בשם
לעשין שאר מיתו'כגון שבי'מוחו'ובמחו'וכה"ג סיהו דוקא בהרשבם אם ל"ם לא סייך לוה'שקרוביו יבבע יכול הכפקדון לאחר לא דקדקתי שפקדון זה אין
שפק ואין יכול לכוכיח סחזיר מפקע. כ"ל ורו"ק: עד אין כוכע בעדות. כגון ראובן שבלא בית שחעון לבני בעירו בלבד ושמעון בא ואומר לו בעדי דראי'הוא מ"ב ס"ל בחוב'סוכן
ללוי ולוי מכחישו אין לבשחיעו שיוכל ראובן לבשביע בלוי כיון שאחעון כוכע בעדות שראובן בא לגבות לו סיזה דבר ושמעון אומ' שכחן
סוחרים לחליה כו'אחב בשאריס יוסף ון"ל וקשה רבשוף סימן ע"ז (סל"ח) כחב שאין סיס לו אלא סוב בקנין או בשטר ואפר וסוב שוחן פרעתיך כו'ונשבע ואפ"
כך נאו ערים או שבועה בשטר ס"ם ושלא אחר שבועה בהוה"כ קשה הלא כריך לבשל קוים בשבועה וי"ל דשכחא לא שאין שחחלה שהיה לו שטר אלא שאחר
להשחבע לכן יש לחוסרו בלאיה ערעה אולי יעשה אחיה זיוף ויוצא לבוי על בשבועה אבל בסימן ע"ז שאחחלה שהיה לו שטר אלא שאחר
ואין רבריו ראוין לבשא"ר בשיטה שבבא ואחה אי שאין שהכחש יכול ליגבע בר שיבשל שבריו בריך לבשל ואפ"ב ס"ל ליגבע אלא בשלא כשיטע ע"ז שיירי שהלוה
כו'ואף על נב אלא יחברר ע"י כך שבשבע לשקר הא יכול לשחע אם יעיקר (ועי"ש מזה עור בר"ם ס"כ וסימן ע"ז שם): פו ואחר כך חוזיא השטר הפרוע
פעיף י'וכפי' רמ"א בשלא מכח השטר ח"ב לא יהיה עוכר על השבועה ורלקמן סימן ע"ז פעיף ל"ג ע"ש. אבל מקום לומר לא שבבע לך אלא
מהיה שבועה לבשלה וכרלעיל סי"ע פעיף ס"ו בשפי'ר השטר אלא יהיה שבועה לבשלה וה"ם כאן ל"ב ס"ח וכ"כ הבעה"ש שער כ"ר ע"ב: פז אז היה לי
שטר ואבר כו'כחב כם'נרולי חרומה רף ק"ו טור ע"ב קשה לשטרת בעל התרומות (לעיל סי"ם פעיף ס"ו) דהא בסיוגיא הלוה רואיס שבבר בשבועה פסור
אלמה בשטרת שיבשל שטרו ע"ב ולא קשה מיהי דדוקא סתם כיון שאחר אחחו ואחזירו אלא כרין היכא שבל אבל הכא אינה שבבר בשבועה פסור
בניהו או שחא חשבר כחם שאחר אבר אלא ובאו חחת ירו וק"ל. עור הארוך בם' נרולי חרומה לחקשות חלעיל סימן ע"ז ורבריו אינם מכוונים לי ואין ראוי
להאריך בזה: פח ער שחבשל כל עדים כו'מיהי בעדים רוחיה רשטר הייכו אלא כשיבאו עדים לא שבעל פרעתיך ביני לבינך ויבאו עדים שהחנה אחו אבל יפרעתיו אלא בשבל עדים וכי אפי' נוחה לשם שוחן לא לויחי ומוסיף
מיבאו עדים אלה פסיפא דבלאו הכי אין שומעין לו דוקא שאחר שאומר אחת היא אבל אפי' בשבל עדים וכי אפי' נוחה לשם שוחן לא לויחי ומוסיף
שכחבתי בסימן ע"ז פעיף ל"ג: פט מין שומעים לו דוקא בשטר שפרש יוצא שם לו שטר בניהו יכול לומר שחבעתי בשטר זה שבבלתי אם שאין כן
פעדים כי שחא יש לו עדים ואיהו זוכר. כן הוא ל"בעל התרומות. ומה שחמיא בשם פרש העדים צריך להבינה מיד או לבשלם קודם השבועה
וכן מוכח בעיר שוחן ובשחי"ע בלקמן סימן ע"ז ס"ק ל"ה עיין ש"ם שם:

עו ב ואחר שהודיעוהו כו'אפי' לא הודיעוהו כו'ל כרך אחר ואיהו בשלום לבשטר: ג וכבכאים לחובעו כו'אבל אי לא חבעו ליה אינו אלא ליחן ר'
לכל אחר אלא בבא לבשת ידי שחים כרבשחוך. ועיע בכל הכא רשחירין חבעי ליה ולא חבעי ליה אינו אלא ליחן ר'
אלא שוחעים שחא ס"ל לא חבעי ליה אבל אין חילוק בין חבעי ליה חחלה או אח"כ. והכי מוכח בם"ם פרק המפקיד ובבעל התרומות שטר ל"ם ובשטר
פוסקים: נ כרין ליחן לכל אחר ר' כו'כ"כ ג"כ השטר שבבלה מרבני הרא"ם כן ואני בעניי לא ירעתי מ"ל לבשטר סרע"ם כן דהא הרא"ם כחב
(כנירם'רש"י ותוספות) דבל שהפקידו זה בפני זה סוי בשפקידו שניהם'בברך אחר וכ"כ השטר לקמן סי'ם'ס"ב נם בשלום ע"ם ס"ל כן. והרמב"ן שכח'רבשלום
עליהם ליחן לכל א'ר'סייבו כח"ם הרמב"ן (בבעה"ת שער ל"ת מ"ב) לבדרי'דפקדון ומלו'שו'סם נרין זה (ועיין לבעמי'רם ס"ל בבשת הרי"ף והרמב"ן דלקמן ר"ם

אחר מאתים ○ (סור לדעת הרמ"ם) ג (י) אחר שישבע כל
אחר ג (כ) אבל אם היה מלוה בשטר שעשו שטר עליו
מחזיק שלש מאות והודיעוהו שלאחר מנה ולאחר מאתים
(י) נותן לזה מנה ולזה מנה (יא) והשאר (יב) יהא
מונח (כ) ער שיבוא אליהו :

כנס ○ (סור) דכיון שכעבו שותפין כהלוואה אחת (יג) ויכול
לותו שכשטר ונע מתקת ידי לגבות כו כלא הרמב"ם הרי
לא פסע הלוה ככלום דלא הוה ליה למידק ע"ל סימן ע"ו סעיף ט"
ו' מהלו הדיכין :

○ (סור לדעת הרמ"ם וכשב"ח) ד (יד) ויש מי שאומר דכמליה
על פה אי לא תבעי ליה (יה) חייב (יג) כבא לצאת י"ש :

ב היו שנים תובעים איתו כל א' אומר הלויתיך מנה והוא
אומר לויתי מא' מכם ואיני יודע מאיזה מכם (יד) צריך
ליתן לכל א' מנה :

ג ואי לא תבעי ליה אלא הוא מעצמו אומר אחד מכם הלוה
לי ואיני יודע איזהו ○ (סו) פטור (סו) אף (יו) מירי שמי'
○ (סור כשם י"ו וכן נרשם מדברי המחבר ס"ע המפקירי דף ל"ו ע"ג ורו"ק)
(יה) וי"א שלצאת ירי שמים צריך לתת לכל אחר :

עז דין ב' שלוו מאחד ודין שותפין שלוו א' לברו וכו' י"א סעיפים :

א שנים שלוו כאחר או שלקחו מקח אחר ○ (ר"ח בשם הת"ה
פ"ב מהלוה וכן לפניו בשבועת שטר מ"ר פ"ו ובהרמ"ה סוף
ע"שבועות הפקדון ובסר פוסקים וכן תוכח בירושלמי
(ג) (או שקבלו פקדון ניחר כיון

ג תחר ס"שבע כל ג' כו' ולא תמרי' כיון דלא מקרי מלוה
שבועה שוה' מקנת שחייב לכל ג' ואינו יכול לישבע שאינו חייב
לזן עור ק' כתבינתן ושלם דמ"מ כיון דודאי אינו חייב לכל ג'
עוד ק' אלא לג' מהן ויכול לישבע ע"ו ומהה סכ"ם ישלם אחד לג'
מהן כשפיעתו מ"ם תקנו קו"ל
אלא ישלם מוס ג' מהן יות ממנה
כ"ו בשבוע' ועפ"ה שכתבתי עוד
טעם לחר : ג אבל אם היה
מלוה בשטר כו' עד ויכולים
ר"ל אע"ג דכולהו עומדו ולא
שטר יחלוקו בשוה דאלו לא
נמי הוה פשוט כשלשו' וה כלפי וה
ואח"ם ליעיל וק"ל : ד ויש מי
שאומר דכמלוה ע"פ כו' לא תאמרי
כתו' ואחר' ועור מי שיכול כזה
אלא כולהו ל' דכתב' דכיון
כלהו ולהודיעוהו דלרי' ליתן
לכל ג' בבת לאחת ירי' ודוקא
כשלה כלהו אלא ג' ולא תכשל
ליה סוף דבעיני' כמ"ם שטר
והמחבר לחר וה כשל' נ' ומשע"
שהכותב שם . ויל' לתשוב דלא
תניגו למי דכתב כזה שלרך ליתן
לכל ג' בבי לאחת ירי שמים כזה
כ"ו וה לכך כתב' ים מי שאומר
וכעין זה כתבתי לעיל כחב
פעמים : ה פטור לף מדיכי
שמים שטעם כיון דלא תבעי ל"מ
דמלוה עצמו לא דקדק ואין
הלוה מדקדק כשרואה שמלוה
עצמו אינו מדקדק ול"ד לשלוחו
דשם אפי' ג' שמים כיון דמ"ר כבא לפני ב"ד שאינו
שתם דיכולין כל ג' מלוין לומר שמעצו מלוה ג' יודע שכל ג'
הלוה וכשרנו לכל ג' לת שטר הלוה ומשל"ה הלוה אינו יכולין לומר
שלשו מאנו שיודע כו' ושפ"ר
ג' כין

ג' רמינו פשוט אלא כשפקדו אצלו כשרך ג' חים וכן משמע לפדיון כשבוי
הרמב"ן שהביא שעה"ת ס"ל כשעינן כרך ג' חים ע"ש וג"כ נם כשלוה הרין
כן ונעל כרחך צריך למלך לשעה פשוט ולומר דשלוה שאני מפקדון כוה שכל
קשה מ"ל פא ופ"ש : ר שחר שיושבע כל ג' כו' שנקיטת חפץ - ולא תמרי'
דה"ל כלוה מוה מקנת שחייב לכל ג' כו' ומעל ג' כו' אינו יודע וישלם אלא שכוסה
לכיון דה"ם כרי לו שאינו חייב לפרע
שניסה רקם' ה"ל כשוען כרי לפרע זה
כ"כ בשה"ם בשם הרמב"ם - וכה"ג
כתב הכ"י פרק המפקיד וה' החני' ע"ח
הה"שלוה בשם הרשב"ם : ה
אבל אם היה כו' והודיעוהו - פלוחר
בשע"י שהודיעוהו : ו כיון
לזה מנה ולזה חצי כו' ע"ל סימן רכ"ב
בסיף כ' דבשבע קנסי' ליה ומייב ליתן
לכל ג' וה"ה הכא ה"ה כאן בשלוה
אינא הכי הכל היכא דעבור אחור
קבסיון ליה ושע"ה שם : ז והשאר
יהא מונח עד שיבא אליו : והיינו משום
דאמרי לי כל חר כרי ג' כ' והאי מיבא
דאמרי' לכך אמרי' יהא מונח ולא מוכלין
אם לא בסיסביתו שניהם לחלוקין וכן אם
כל א' אומר ידענא חק' ומק' אינו יודע
אינא דכיון ליה חצי ולזה חצי ונופל
עד אף ידי שתים דבשטר הבי כשרך ג'
ולא תבעי ליה בכרי כל חר פשוט אף
לבשה י"ם בל"ע כדחזנא בשרמ"ם פרק
המפק' ובכו"ש וה ולקחתי' ס' ונשב"ם
שם סו"סעיף ג' - ומנה שבליות כתי
מהרין יהא מונח דכיון דכל חר מונח
מוכנת ים לחום לרמוי וכמ"ם לקחן סי'
שם"ם סעיף כ' לדעת ר' ירוחם אבל אי
לא תבעי ליה כלל אמרי' רמי' שבליות
דחלוקו כיניהם כיון דליכא רמוי וכתו
שחוכת לקחן שי' שם"ם מהרמב"ם ור'
ירוחם ומחבר שעי' ע"ם ורו"ק : ח
יהא מונח כו' ע"ל סי' רכ"ב סעיף כ'
הבאתי דעת הרב גרוני' שיה' חול' אבל
אי אינא אלייהו כרין ליתי' חיסת
שלינו יודע ואפילו אם יודע לחניא
שהכא שבליות בנית דין וכמ"ם לקחן סי'
שם"ם סעיף ל

עז ג כין כשטר כין כע"פ מכל הכ"ל מקמ"ע וכ"כ ב"י וד"מ :
כ סכיסס ערכאס זה לזה כן הוא כירושלמי ולי"ק
להו מקרא וכמ"ס כדריסב ומ"לתא דמסתבר נ"כ הוא דאמרי'
דעל דעת כאמנות סניהן דוקא לזה אז היקף דמי הסטורה לכן אז
הפקיד כידן ומסתמא סיא דעתו
דאם לא יהיס לזה יענה מזה וק"ל
נ לא יתבע הערב תחלה ול"ד
לשכי' שערבו כעד א' ואין לחלוה
לשלם דכתב המקנ' כשתוך כס"נ
דיכול לגבות כל הסוב מהיוה
ערב שירצה אע"פ דיש נס לערב
בשבי לשלם כדי שלקו דשתי
ערבים שלחו לשלם
מנד עלמן מסוס דבר שלקחו
ממנו שנחתר לכל א' פתן או
הפקיד פניו אלא ללוה שלוה ככל
והערבון לבעלון כעין משכון
ואין הסיעבוד על לשמעון אלא כל
א' ככנס בסיעבוד הלוה ככולי שבי'שלון כא'י'ל שכל א'נעשה
לוה בשבי המשות וערב בשבי הסבי עבו' שבירו וכיון שכל א'נעשי'
לוה בשבי המצו' לחם יכ"ל הלוה עלמו ויפרע מן הערב שבירו
מני הסנייה כ"כ מהר"ק שורש קפ"נ וסב"י ע"ש : ד דין ערב
בכל דבר דיני ערב יתבארו לקמן סי' קכ"ט וכיונו שטועכין לערב
שמא פרע הלוה והמלוה נרין ליסבע קודם שיתפרע מהערב ואין
לתבוע לערב עד שיהיס ידוע שאין להלוה ממס לפרוע ועיין ע"ס
מדיני ערב כו' : ה שמן שרבו' קבלבי' נס דין ערב קבלן מבואר
בסי' קכ"ט ע"ש ומ"ש עוד בזה וכו' ◎ קמ"ל כזה דאין לו דין ◎
הפורע חובו של חבירו דאין הלוה מחוייב לשלם לו . וכמ"ס הטור
והמחבר בסי' קכ"ח דשתי הבח הוא נשתעבד וכעשה
ערב בעד חבירו ס"ל כנתן

ב שוחפין

ג כין בעל פה . כ"כ הב"י והטיעו בד"מ ולפע"ד אין דבריו מוכרחי' דאם
מחוכיח כן שהי' כירושלמי שניהם שלוו שהם אחרו אלא שהם כוכחו דברי מיחת
שם אע"ג דלא כתבי אחרי' כו' משתע דבשטר אחרי' נם מ"ם הב"י דמ"ש
הרמ"ם בשטר הוא לשו דוקא הוא לוחה ונם הטו' ובשטר כל הפוסקי'
כתבו שניהם שלוו בשטר . נם מ"ש הב"י ואחיש שטרי כתב אז שלקחו מקח אחר
ומשתע שפי' אלא בשטר דשהם מקח אינו בשטר אלא נכתב אינו נכתב שכתב
מחלה שניהם שלוו בשטר אחר לא הוברך לכתוב' אחר כך אז שלקחו בשטר אחר
דמ"ם בשטר אחר שפי' כמי שהתם שלוו בשטר ג' או שלקחו מע"י
בשטר ג' ג"ב כא כראוית' ושם כראיתם שהם מקח אינו בשטר אלא מ"מ מיירי
שהיו שותפי' בחקח ושהם מקח הם שותפי' וז שטרי' בריכי' תליקה ולעשות
שותפ' ולחלוק החקח שלקחו ניחר אבל שהם הלוחה אוכי' שותפי' דשטרי
יכולים לחלוק החשות חיל חוזר לחתן דתלינן דמי רק בשטר הם שותפי' וז
לוה - ונם בחשו' דשב"ח סי' חלק ע"ש משתע דדוקא שטר וז"ל שניהם שלוו לא'
משתברת שיכול ג' לחבוע כל הסוב שלוו בשטר ג' כשותפין כיון
דמי לא שהם הלוו לו בשטר ג' ותדע לך דהא שני' שלוו כל' אחרון
לוה בשטר ג' ואין אלו בשטר ג' אלא שלוו
בעדמין זה לזה זמן הפרעון עכ"ל ודוקא לומר לנש הרשב"ם לא
נקח בשטר אלא עיקר כוכחו הוא שלוו נומר . וכן משתע מה"ם בשלוח ומחנר לעיל סי' ס"ו שעיף כ"ו שהשם שלוו אלחר דו"ל בפרוזבול ג' ולא לוו בשטר ג'
אפילו אין לו אלא אלא לא"ה כוחני' פרוזבול על כולם עכ"ל ומשתע דבשטר ג' ערבאין זה לוה וכרא"ש בהרמ"ם ס' פשולח . ודוקא לומר דנם התם בשטר
הוא לאו דוקא . שוב מצאתי בשטר נדולי תרומת הד"ש שכתב על הנ"ל בזה
בשטר אלא נקט שטר ולא נקט שטר
בשטר ול"ם ע"ש בכניכר שלוו בשותפות ערבאין זה לזה ולא נקט שטר אלא משום דאז משתע ערבאין זה לזה כיון שלוו בשטר ג' ל"ל הוא הדין נע"פ בכניכר
שלוו בשותפות וכן נרין לפרש דברי הרב בשו"ע אלא שקיצר בדבר : ג שניהם ערבאין זה לזה כו' כ"ז שניו מהברי מהברי"ק שורש ק"ך דמיירי דוקא בשלוקין
החשות אבל בשלוו שניהם ביחד לנורך שותפות לא נעשו ערבאין זה לזה וכסיב עלין ואחריו נשטבו ברב ד"מ ומהר"ם כתן ספר שני סוף ס' ר"י ולפע"ל דנם
מהר"ק שורש שניהם, מאחרי' זה לזה אלא דקאחר דהרמ"ם דנקט בשטר לשון ערבאין לא שייך בזה דאמרי' דאפי' מבאחרי
שניהם שום כו אבל פשיטא שאם ערבי' זה לזה לענין הדין ע"ם מבואר כך להדיא ואולי לא הי' מסיג מאחרי"ק אלא בחם דמשתע מדבריו דבשלוו שניהם לנורך
השותפו' יל שניהם שום כו ואחרי כאלו הם שניהם לוין ואחי שירצה יפרע אע"פ שיש נכסים לכל א' מהן כדי החוב וע"ז הסיג הב"י אלא שניהם מה מפוסקים
לפלוגי בהכי אלא כולם כתבו סחחת שנעשו ערבאין זה בזה (ונם בחשו' תני"ח ס"ק קע"ו כתב דאף שהרמ"ם דוקא בשנים שלוו שום אחד לאחר ואין אלו בשטר ג' אלא
משום שחיון שותפו' אבל השותפו' שלוו לנורך שותפות אפי' לרעת הרמ"ם יבנה מאי שירצה וכקשת לי מנר ומנאתי לך ומוא מהר"ר קלון כו' עכ"ל ועיין
עוד סס סי' קפ"נ) אך כ"מ ומהרש"ך סס הניאו כפשוטו ונם בב"י לא משמע לכאורה כן ע"ש ודו"ק : ד לא יתבע הערב תחלה כו' ול"ד לשכיר שערבו לא'
דיכול לספרע מאי שירצה משכיר שבי' שלוו הלוה בכל הנכסים לשלם מנד עלמן אלא הוברכות לשכיר ואין משעבוד על לאחרים אלא כל
א' ככנס בשעבוד הלוה כמו שניהם שלוו ול"ל אבל א' נעשה לוה בשבי המצות ועבד בשבי המצות ועבד בשבי המצות ונעשה לוה בשבי המצות לחם יכיא הלוה
עלמו ויפרע מן הערב הניאו מהר בשבי כ"כ ס' מחבר שם קפ"נ וב"י ומהר"ק שורש קפ"נ וב"י ומ"ש ס"ק נ : ה ומה פרע א' מהם כו' מוזר ונוזה כו' דין
זה כל"ע ותמיה לי על המחבר שפסק בפשיטות כן אף שהם הבעה"ת כתבוהו ומביאם ב"י וכן משמע בשור הגלוי לשעמייה
לפניהם לפו כשבו' מהר"ם דבשלוו' לערב ערבאי כמי שהרשו לכל' דמי וכתו שהבעה"ת פוף שער ל"ם ומשו"ל לקמן ריש מי"ק ל"ל מברת הרמ"ר בחשקנחם
דכן משמע בשעה"מ שער ז' פוף ס"ה שהביא הב"י כאן וז"ל חוזר ותובע מהבירו את חלקו כיון שאר ערב שחוב"ת הרי כאן וז"ל חוזר ותובע מהבירו את חלקו כמחבר שפרע נשבילו ופע"ב דפסקנו
(ר"ל לעיל שער ל"ם) אמנם הלי"מ ביב לשלם לערב אר שיטת לו בשעל שבשבע ערבי שבילו דמי כיון דעשה ערב בשבילו ופע"ב דפסקנו
לוה כמו שהרשו דמי שע"ח כן בשחתפו בכך ע"ל משמע לר"ל כמי שהרשו שיכנם ערב בשבילו דמי כיון דעשה ערבי' זה לזה ופ"ב לשלם בשבי' ערבי' זה
ק"ל פעיף כ' מברת פרוש"ם ושברת הרמב"ר ולא הבריע ותני פפיקא דהיכא שהחם ומ"ם ואיכו מיוב אף על פי שהרשו ערב עד שירצה לשלם הכא נמי מיכו
מוזר ונוזה שחבירו שלקו . ופ"ב נם הרמ"ם בחשובה יכול לגבות מהרמב"ר . ועוד כראה נוזר הרמ"ם ושור לפעמייה מולי דם"ל נשבים שלוו יכול לגבות מכל
מאן ואחר שכל דאמו לקבלתם זה לזה ובקבלן נם הרמב"ם ומחבר מוזי' בחקבלן לחניח לקמן סי' קל"ל ס"ב וכן משמע להדיא מדברי הרמב"ם וז"ל בחן שתן
פרין יכול שיגבה לגבות מאיזו שירצה לפרוע לו שלקו דהא דאמרי' הפוחב אוכו של חבירו לקמן סי' קל"ל ס"ב וכן משמע להדיא מדברי הרמב"ם וז"ל בחן שתן
מוברח לכך דאו כיון שבשם שיגבה מהם כל הכא דהתם לא שייך לגבות מאיזה שירצה דאיכא למימר דכל אחד ואחד אמר לא שעבדתי לך אלא
לגבות כל אוכו מא' מהם ולא היה מוברח לשלם הכל אוי כמו פוב' אוכו של לקמן ריש סי' קכ"ח דהפקיד מעותיו ובא בחשובה רשב"א שבי"ח סי' ס"ם אוכו
ג' אחת' לפרוע רס"ל בכא"ב פוב' אוכו של מעותיו ופסוק ודוקא לוח דהם היה כחוב על כל א' אבי אחת בחשובה רשב"א שבי"ח סי' ס"ם אוכו
סם לא משמ' כן ע"ש ובא בחשו"ת רשב"א סי"ם ג' ומוכח דהכין דהרשב"א בחשובה מיירי בעכין שהיו ערבי' זה לזה ע"ם ודו"ק (עיין בחשו' חרשב"ש סי' קע"ו) ;
ו חוזר ונוזה כו' ולחבר ב' בפ' ה' ממ"ב בשם הרשב"א דשם מחו הלוי' והיורש' של ג' חבן חנשה הספר אלא שלוו ויחומי' ליורש' של אבי נאחרם שניהם שלוו
הספר ופסק דעין נוחין בשעבוד זו עכ"ל מ"ש בשם הרשב"א נראה מדברי הים מילוק בין לוה עלמו לבין לוה ממלוה עכמו חוזר ונוזה מ"ח מהיורש' אבל נאחרם שלוו
אבל כשחוין בחשו"ם חרשה שנם לוה עלמו פסק כן ואינו מחלק שם בין לוה לילוחים רק לענין דלענני יוחש"ל חלוה ע"ל ואילו נוזה מה"כ חוך זחנו ע"ש :
ז ולכן שניהם כו' ר"ל ג' מה כשחת פרעון לאחר בפירוש שפוחב בשבילי חבירו דיכול לחזור ולגבות מחנו חלקו אלא אפילו פרע סחם לאחרי' משחתף דרעתו
היה כדי לחזור ולגבות מחנו עכ"ל פ"ע וכחב הנחלת חע"ו ע"ל בגליון שח"ע אלו וז"ל ודוקא פירשו דהיכא משתע מדבריו יותר פרע סחם מדברי החתנר ול"ל
פירוש אבדי חוב"ם כ"ח שהם שלם אלחר חני חוב אלו אינו יכול החלוה לחבוע אף רבינו' החוב ואינו יכול לומר חבירו נחן חלקו ואחה נשחר חייב
אלא אחרחם שפרע נם בער חבירו וכעין זה פיחם בחשו"ת חרשב"ש ס"ל חלוה ע"ל ואחה נשחר חייב אבל אם פירש נדברי הב"ח ואחה ובעין זה פיחם בחשו"ת
קשה לי לדיחם כן בחשו"ת ולפרש בחשו"ת שם משחע להדיא שפרע כל החוב עיין שם ונם דיוקו נדיוק עיון אחלי לא יוכל לומר חבירו פרע חלקו אבל נאחת
כוחב חר"ב הוא דכשפרע אחר חנן אבל ואפי פרע בער חבירו ואין חלוה יכול לומר חני פרע בשבילו ואני אחר פרע לי אחחת חוב אחר שניהם חייב לי
אלא אחחת כל חוב שפרע פרע על זה החוב נם בער חבירו וכן הוא בחשו"ת רשב"ש סי' קע"ו (עיין בחשו' חרשב"ש סי' קע"ו) ;
מכחחתי שם : ח ואפי פרע כו' אף שכחבחי בשעיף קטן ה' שדינו של החתנר על ע"ח אבל חקום דין זה יכול לחיות אחת ואף שהב"ח כחב ולכן כו' חכף
חקום לפי חחחת חין זה חלוי כדין אלפניו נם בחשו"ת רשב"ש ס"ל חלוה כוחב חחחנוכת חרי"ח שהשלוח ע"י חשלוח דמי חלוי כדין אלפניו נם בחשו"ת רשב"ש ס"ל חלוה כוחב חחחנוכת חרי"ח שהשלוח ע"י חשלוח דמי
לדבלי נעל הטיעור ואייעתו דאינן אלא ערבי' זה לזה ול"ל דחקו דקרע נם בשבילו הוא פורע ע"ם :

ב שותפין שלוה אחד מהם מאחר לצורך השותפות השני משועבר אע"פ שלא היה עמו בקנין בשעת הלואה ° (סו' נסם פרמ"ן) : ודוקא שהוא מורה שמה שלוה שותפו הירה לצורך השותפות או שיתברר הדבר בערים אז דינם כשנים שלוו כאחר :

סנה ° (ב"י כסם ר"י בי רב לדעת פרמ"ס) ם (ס) וי"ל דאם לא נתברר סדבר בעדים רק ° (') שהשותף מודה מן נרין לנאם ° (סור כסם מצו' הרא"ם) ' אף כ"ש כיה ממון בשותפו שלוה ממלוה נוכח מחלק שבני וכן נראה לי לדעת פרמ"ס :

ג ° (סור סימן קל"ב כסם פרמ"ס) שנים שערבו לאחר כשיבא המלוה ליפרע מן הערב ' יפרע

מאיזה

נתנו לו רשות לשלם בעדו כ"כ פרמ"ס בתשובה סביל' וד"מ ומסי' מור"ם וכתב ולכן סנים שלוו כו' ור"ל ד"מ דאם כשעת פרעון אמ' בפירוש שפור' בשביל שכיכרו לישול לאחר ולנבות ממנו שלקו אלא אפ' פרש שאמר שפתה דשעתו היה כדי לחזור ולנבות ממנו : (סנ"ה שור ונוכה כו' וכת' כ"י כסי' ם"ם מתם כ"כ כשם פרמב"ן דאם מתו הלווים ושהורים שלו ג' מכן מצאו כשם שלנאם ותובעין ליורשים שלנאם שכי בחייהם שהניחם פרע השאר ופסק דאין נוכין כלום כשבאה ו"ו עכ"ל) : ודוקא שהוא מודה כו' ול"ל קטור כשם פרמב"ן כשהוא מודה אע"פ שלא נכתב בקנין שהשותפין שלוקין זה לזה אבל אם כפר השות' ואח"כ מחעורל לא נכנם דבר זה כשותפו' עד שיתברר הדבר שלצורך השותפו' לוה מה שלוה : ו"ל דאם כו' ל"ל דה"ה כו' וכ"ש כשהוא מודה כו' ול"ל דאפי' בחחילת הדבר שהוא מודה כו' ל"ל דאם כשהוא מודה כו' ל"ל דאם כשהוא מודה כו' ל"ל דאם כש

בסתוך כתבתי הטעם מ"ש מסכ"ס שלוו ע"ש: יב וה' שערב
בסכ' כו' פ' בסכיל סכיס וכ"כ המחכר בכדי"ת לקמן בסי' קל"ב
ס"ק והוא מדברי הרמב"ם ומסכתו' כסיפר המלוה ופרעתיו
ע"ש: יג וה"ה יש לך לומר בלוה הסלים כו' ג"ל בטור (בם"ד)
לוה בסלים שכתב בשכיכת לסמעון
והמותר תפסיד אין סומעין לו
דכיון שהמלוה סיה יכול לנבות
הקצי מיורש כמו מלוי וע"ד כן
ככבסו שמס יעבי ראובן שיפרעבו
כל ג' וה' מתנה וכיון שפרע לו
הכל ינכה מיורש הקצי שפרע
כשהילו עכ"ל ועפ"ר מס כתבתי
למוד כתב שסיס יכול לנבות מכל
ה' החצי לוה בכר נתבאר דסיס
יכול לנבות הכל מחיים שרוצה
ש"מ: יד וצריך לפרוע הקצי
גרוש דמ"ש לוה ש נ' ערבו
למלוה בשכיל לוה ושעבי הלוה
ונתה המלוה מה' מהנ' כל המוסר
מה' מנ' הערבי' כ"ש בשעבי לו שהו
יד בשעה שרוצה צריך לפרוע לקצי
מה הערב השני המתנה לוה שפרע
כשר למלוה אבל אם שלחתן
בחנות וים לבן לפרוע בלה שעה
הרי נראין ליפטל ביותר לסוניא
מיהו נראה דאין כח
ביד זה שפרע לסוניא
המתנה מהשני לבדו בלה צריך
לטפל עם השלישי בהשני המניע
שלוו אם לא שעשה כפי' ערב
שקבלן זה לוה וק"ל: טו והוה
ה' כו' אם שכירו שבועה ואם כו'
כ"ל וג"ל בטור (בם"ד) והוה

בהשני שלוו שכיון שמכו בתורת שותפות הרי זה שהוה בקבי"ב
בכל אבל אין מקבלי' עדותו על שכירו לקבילו ש"ד מהני שהוא
כונע בעדותו ע"כ ל פי' שם"ע עדותו לא יפרע בלא הקצי והשני
יו ושעבו כולם ואמרו פרעתיו ה' מעידי' זה לוה השעה שאין
ה' כונע בעדותו של שכירו כיון שעל כל ה' כתב סך בשני עצמו
והא דמיבה בטור והמחב וכתבו כאן דשעבו שערבו ולפני זה כתב
דשעבו שקיבלין ש"מ משום דכאן לה"ירי דלוו בשעה"ש היו מעידין
שקיבלין ג"כ לעדותן דנם זולתן כאן כעל השטר לנבות ולהוציא
בשערו. ולכתוב בדין בשלשה שלוו כל ה' בשני עלמו בלא שטר
שמעידין השני על השלישי שלוה וזו פשיטא דהא אין להן שייכות
זה לוה כיון שמחולקין בשה נם בשלוה משא"כ כשלוו בשטר ה'
דיש לחן שייכות לחדדי וקמ"ל דאפ"ה מעידין עליו אבל ל פי'
ג"ס כתב המחכר דדין בשני השני עדיפי שכות השלישי ש"מ
וק"ל: ו לא אמל בלא שלוו כו' ש"ס כן הרמ"ם והרמ"ם
לשעמי' אול דכתב הטור דשם"ל דשני שלוו יפד מה' בשטר שהם
אם שלוו מפורש בשטר שעשו ע"ק וה לוה אפ"ה דין ע"ק יש
לחן והמלוה מפיק מידם פרע כולו אף שיש נם להשני ואפ"ש
כתי ם"ל דאם אמל המלוו לא' מכל תביעה ש"ם לו עליו כאותו השטר
והרי הי' יכול לתבעו בשד כולו ג"כ כולו מקול וחין המלוו יכול
לומ' להשני דוק לוה הא מצלתי שלא לנבות מחכו כלום אבל מחך
שנבה כיון שהיו שותפין בשעו' וחין שותפין להיו שלוחין זה לזה
ובשא' מהן משתדל למקול לו דב' כנון המוב המכם וכיוב' כו ריי'
דהמקיל' היא לחמלא כמ"ש בטור והמקב' לקמן בר"ם קע"ח ע"ש
אף שהם כתבתי דהיינו דוקא בשמקל המוכחן לא' ע"י פיום
שפיי"ו בשתף למקול לו כוה אמרי' דבעשה שלים לכל השותפין
להיו' המקיל' לאחר אבל בשמקל המוכחן לא' מעלמו בלא פיום
המקיל' היא לאותו שמקל לו לבדו שהי התם דלא אמ' במקילתו
לשון המורה שמקל הכל אבל כאן דהמלוה אמר לשה' חני מוקל לך
כל תביעות שיש לי עליך מזה השע' וכיון שהיש עליו תביעת שך
כל דמי השטר אמרי' מסתמא דשקל הכל וה לא כלו פרע לו כולו
וחיכו יכול לנבות כלוש מפני

בלא שפילו רצונן יוצא שמעמון לוה לנזוק בסוחפו' פסק כאן דאיכו בשמעמ"ד
לא הוה ולא נכנסו דשם ס"ם שמעון סוען ראובן לוה עתי מכח מיקצ לפני
זמן שם ולוחו שהוא לא פרעבו עדיין ועתה נא יקבל להשבעי בשבם ובאובן
יוצא מזה שהוא שהם הוא לוחו מכח שלוו בו מיקצ' יאר וק"ל עכ"ל סמ"ע ובשב
בשאין שמ"ע ג"ל בשלוו שמ"ש שלוו וג"ל ולא ידעתי פוצא מדשם זה לוה כאן
מיירי שפטור נגר המלוה אבל שמעון לוה שהוא מכי טען שבא שמעון לפוחלו ומלקו
שום בשום וכן מיירי שהם עכ"ל ויפה כיון ולפי שהם ס"ם בכ"י וכן כיוב
הרמב"ם דכיון בשוף ס' שוחפים כו' שוחפים כו'
שיבנסו יהודה ולוי ערבים והעני ראובן וגבה שמעון כל
חובו שלוו וחזר לוי לתבוע מחצית המנה מיהודה וטען יהודה
לא נכנסתי ערב לך אלא לראובן יג ואיני חייב לך אלא
השלישי אין בדבריו כלום יד (יג) וצריך לפרוע החצי
ה (כפול לעיל סי' ע"ה ס"ד ומ"ש סק"ו סל"ג) ראובן תבע משנים
שלוו מנה כאחד וכפר אחד טו (יד) והורה את' (יב)
אין ערותו מחייב את חבירו (שבועה) ואם היו הנתבעים שלש'
והורו השנים עליו ועל עצמן אין האחר מתחייב מסמן על פיה'
(יד) אבל אם הוציא שטר על שלשה שיש לו אצלם כך וכך
ממון טז וטענו כולם ואמרו פרענו זה בפני זה אם כל אחד
כתב סך ירוע בפני עצמו ואין ביניהם שותפות (טו) מעידי'
זה על זה ואין חוששין לבומלין (ומ"ל סי' ע"ה סק"ד ס"ו):
ו (כ"י לדעת הרמב"ם והפוסקים) שנים שלוו מאחר בשטר
אחד (טו) ומחל לאחד מהם יז לא מחל אלא חלקו
וגובה מחבירו חצי החוב:

בגה (ברא"ם בתשובה ומטור) וים סולקין וחומרין דכל שטוב
מסול ואין יכול לתבוע לשבירו כלום ולענין הלכה אם היו
אלו שרבים שקבלים שמו היה יכול לנבות כל השוב מה' מהן
ומחל לה' מהן (יז) כל השוב מסול ונם השני פטור

מאיזה מהם שירצה ואם לא היה לאחד מהם כדי החוב חוזר
ותובע השני בשאר החוב ובסימן קל"ב כתוב שיש חולקים בזה
יז (ברמב"ם ורמב"ן) יב ואחר שערב לשנים כשיפרע למלוה
יודיעו על החוב איזה משניהם פורע כדי שיחזור עליו:
יח (טור שם ס"ה):

ז ראובן שהוצרך ללות מנה משמעון ולא רצה ללוותו עד
שיכנסו יהודה ולוי ערבים והעני ראובן וגבה שמעון כל
חובו שלוו וחזר לוי לתבוע מחצית המנה מיהודה וטען יהודה
לא נכנסתי ערב לך אלא לראובן יג ואיני חייב לך אלא
השלישי אין בדבריו כלום יד (יג) וצריך לפרוע החצי
ה (כפול לעיל סי' ע"ה ס"ד ומ"ש סק"ו סל"ג) ראובן תבע משנים
שלוו מנה כאחד וכפר אחד טו (יד) והורה את' (יב)
אין ערותו מחייב את חבירו (שבועה) ואם היו הנתבעים שלש'
והורו השנים עליו ועל עצמן אין האחר מתחייב מסמן על פיה'
(יד) אבל אם הוציא שטר על שלשה שיש לו אצלם כך וכך
ממון טז וטענו כולם ואמרו פרענו זה בפני זה אם כל אחד
כתב סך ירוע בפני עצמו ואין ביניהם שותפות (טו) מעידי'
זה על זה ואין חוששין לבומלין (ומ"ל סי' ע"ה סק"ד ס"ו):
ו (כ"י לדעת הרמב"ם והפוסקים) שנים שלוו מאחר בשטר
אחד (טו) ומחל לאחד מהם יז לא מחל אלא חלקו
וגובה מחבירו חצי החוב:

בגה (ברא"ם בתשובה ומטור) וים סולקין וחומרין דכל שטוב
מסול ואין יכול לתבוע לשבירו כלום ולענין הלכה אם היו
אלו שרבים שקבלים שמו היה יכול לנבות כל השוב מה' מהן
ומחל לה' מהן (יז) כל השוב מסול ונם השני פטור

מאן דאמ"כ אין לשני וכמ"ש מטור ר"ם זה נמחו וכתב בלות שו"ן מיתוך ו"ל
שכיס שלוו מאחד מהנ' וערבין זה לוה והלכך אם מת מה' מהן או הפני או
כפר ה' והורה ה' אותו שהורה מתחייב בכל ואין מקבלי' עדותו על שבירו ע"ל
וכ"כ בהגה' מרדכי פי' בשכועות ומביאם ב"י לקמן סימן קע"ו ממו' כ"ם:
יג אין עדותו כו' בבית דיב שוי לים דאם יש לה' אלו לשנים שהורו
שכשים שמי כ"מ בעדותו יבנה שכל מתנו ותירץ המיירי שמין לו בשבי'
כונע בעדות שמא יתעבר וע"כ כתב הרמ"ן שכתב המחבר לעיל סימן ל"ז שמי'
ר' לקן כונע בעדות בשכיל שמא יתעבר ש"מ ולפ"ר הרין רין אמת ובמ"ל
סי' קכ"ב ס"ק כ"ג וכאן מיירי שים להמודה שכשים בתקום אחר ולהבופר יש
שכשים כאן מ"ש שים לוה בידוני' לוה יזפוני' וכה"ג וק"ל: יד אבל
אם מוכיח כו' כתב הב"ח ומה שכ' הכרישב שקאחר שכתב כו' וכאן קאמ' ואחרו
פרעתו כו' נראה דכאן ראיכה שטר בעדים אין צריך לעדות השבני כו' אבל
בריש צריך לומר דבפר הא דאלו שעון הא' פרעתי אין כאן ש"ד
שאחר לוה וכן אין חייב לשלם כשנר שנים שמעידים שלוה שקילו אין נוטעים
בעדות השלוה את שכירו בעדים ג' לפרעו בעדים ושפי' שאחר אם שניים
מעידים שלוה ולא פרע אין כאן ש"ר ולא חיוב חשלומים שקילו אחרו לא שנים
ידו תוקף וירוכו כו' ושמא היה שלוו כשנרו בשות שקילו אחרו לא שנים
כשר חוכו שכ"ל ומ"ש בשעידים שלוו ולא פרע אין כאן ש"ד ולא חיוב חשלומין
כו' הוא שעות דבשים שם דבכה"ג בשנים חייב חתון ובשר ג' כמו ש"ל משמעו"מ
וכמ"ש כל הפוסקים והטור והמחבר לעיל סימן ע"ה סעיף י"ג: טו
מעידי' זה על כו' וכיכה שלשה שלוה אחד לא' ומוען ושנים מעידים
שהוציאים מחתו בחנם ואח"כ חודים בדבר צריכים להמתין לו בחנם ואינן
לאחיכן כאנו - כ"פ מהרי"ל פרק שור שנגח ר"ה סימן י"ח ש"ם ואין
דברין כ"ל ורו"ק: טז ומחל לא' מהם פ"ע שהזכיר בפירוש שאחל לו
כל תביע"ש לו עליו אמותו שטר לא אחל לו אלא חלקו אבל יכול לתבע אחרי
בחוב ובוה מהניא לו שכיון שאין לו אלא חלקו אבל יכול לתבע אחרי אלא מדין
ערב ובלעיל סעיף ג' והלכך אם היו שניהם קבלנים זה לוה אם אחל לא' מהם
הכל ושניהם ערבים וכמ"ש הר"ם בשנים חייב חתון ובשר ג' וכמו שכ"ל משמע"מ
בסוס: יז כל החוב אחול כו' כתב ב"י משמע מדברי הרמ"ם
שמעמו מחוס שמשתמש על ידי פיום אחל אבל אם נותע שמעמו אחל בלא
פיום לא אחל אלא לאותו אחל ולא לאחיכו ובראה עוד מדברי' שאם לא אחל
כל החוב אלא אקצתו אף על פי שי' פיום אחל לא אהניא אחילה אלא לאותו
אחל ולא לאחיכו עכ"ל ואפילו ר"ת ולפ"ר משמע מיפקא דין"ל הרמ"ם שם
ואם שחל לא' מן השותפי' הוא אחול לכל השותפים דאיכו אחילה אחילה
השותפי' שאחלו לשם אחלו לאחע ואם אחרו בשכיל עלוני אחלו מה שאחלו
אחלו לו ובקשה רציכו שאחה קשיאה שאם אחלו לשם אחלו לאחע ופירש
שותפים שבקש אחר אחם לאחול לו מה שאחלו לאחר אחם אחלו לאחע בלאו
היא שלוחו ואם אחרו בשכיל עלוני אחלו אחעשה אחרו בלא פיום
אלא בקש אחר לאחול לו שאחה אין כאן שלים מה שאחלו אחלו לו ואין דרך
שאדם יאחול לאחיכו בלא פיום הלכך אחלין שבעיום אחל ואחי אחילה
שאדם יאחול לאחיכו בלא פיום הלכך אחלין שבעיום אחל ואחי אחילה

כ יו"ש סי' ס"ה סק"ה ומ"ש ב"ח בקצרה ומ"ש מ"ש דשותפי' פ"ל כאלו התנו כן לתקן כיון לעוות אמאי נריכי לאלם תיהו י"ל דהתם מיירי שנתפשלקו זה מזה אלא שותפות היו שותפי' פ"ל כי היכי דיהו לחמול סיירו דהוה כאלו התנו כך שכל א' יכול לעשות מה שירצה ומ"ש יכלם לחייבו מלקו דאל"כ אין חי' לו עפ"ם עם שותף על שירצה בשותף הנשתף שכני ואלא ודאי לגבי אחרי כל מה שנשתף פ' עושה כאלו נשתף עמו פושר או חומל צרי' לאלם לו מלקו וכ"ע כ יו"ש סי' ס"ה סק"ה ומ"ש ב"ח בקצרה ומ"ש מ"ש דשותפי' פ"ל כאלו התנו כן לתקן כיון לעוות אמאי נריכי לאלם תיהו י"ל דהתם מיירי שנתפשלקו זה מזה אלא שותפות היו שותפי' פ"ל כי היכי דיהו לחמול סיירו דהוה כאלו התנו כך שכל א' יכול לעשות מה שירצה ומ"ש יכלם לחייבו מלקו דאל"כ אין חי' לו עפ"ם עם שותף על שירצה בשותף הנשתף שכני ואלא ודאי לגבי אחרי כל מה שנשתף פ' עושה כאלו נשתף עמו פושר או חומל צרי' לאלם לו מלקו וכ"ע

ח שנים שהם ערבים בשביל אחר ופטר המלוה את אחד מהם מהערבות ◦ (תשו' הרמ"ס והסו') כ (כ) י"א שיכול לגבות כל החוב מהערב השני (עיין לקמן סוף סימן קל"ב)

ט שנים שהלוו או הפקידו לאחר (כא) ובא אחר מהם ליטול חלקו כג (כב) אין שומעים לו ער שיבא חבירו אבל אם חבירו בעיר כד (כג) ושמע ולא בא כה (כד) צריך ליתן לזה התובע הכל ◦ (בה"מ שער מ"ר) ואם טען שאינו רוצה לתת לו אלא חלקו אבל חלק שותפו יתן ביד בית דין הרשות בידו:

ס"ס (כה) וכל זה בשנים שהפקידו ביחד ◦ (תשו' רשב"ש סי' אלף ק"כ) אבל מי שהפקיד ביד אחד ואח' (כו) והיו לו כ' כיס וכא אחד מהן נותני' לו חלקו ועיין לקמן סימן רנ"ט מ"ו בהדיא:

י ◦ (תשו' רשב"ש סי' אלף פ"ו) (כז) לוה משנים ונכתב השטר בשם אחד מהם אם תבעו אותו שלא נכתב השטר על שמו יכול לדחותו ולומר לא נתחייבתי לך כלום:

סנה ◦ (כח) וצריך הרשאה מן השני ◦ (כט) אבל זה שכתוב בשטר יכול לגבות כולו הרשאה ◦ (כט סי' אלף פ"ב) (כח) וה"ה אם שניהן כתובין בשטר כל א' יכול לגבות כולו: איש ואשתו שלוו מאחר היא (כט) חייבת כי לפרוע החצי מכתובת' ואם הבעל או יורשיו פרעו כל החוב כה (ל) חוזרים ונפרעים ממנה החצי ואם הבעל קיים והיא טוענת אתה לקחת כל המעות אלא שאני נכנסתי עמך בשטר אינה נאמנת כי אלא בטגו דפרעתיך

והרי

לו כ' כיסים וגם חכ"ל להרב לחלק בכך ומ"ל מסתם הרשב"ם נתחו' סי' אלף ק"כ דחי שהפקידו ואת ואני לו כ' כיסים נותנים לא"מ לקו ותניהו ר"ת. אין מזה ראיה דאפי' לקו חלקו ואלק אחיו יכול להרשב"ם. כמ"ש הרשב"ם בתחו' ורשם דהרשב"ם לעשותם מזיל (ועפ"ב דברשה דהך רסי' אלף ק"כ ניח מתחו' הרשב"ם מ"ש ר"ל דהתם ס"ל הרשב"ם ונם כ' כ' כשם הרשב"ם ונם כ' כ' כשם הרשב"ם מ"ם) דגם בשנים שהלוו או שהפקידו ס"ל דיכול לתבוע הכל ומחוייב ליתן לו הכל וכהחשתא להריב"ש מדבריו בתחו' סי' אלף ק"כ ואלף פ"ו ומ"ש כיי ופעמים סמוך מפרש דיוקו מתם שפי' הרשב"ם והר"ן אלא כתו שפי' הרב אלפ"ר דאם מ"מסתותפים תוכע הכל מחוייב ליתן לו הכל וכתב הרשב"ם בתחו' דאפי' בשנים שהפקידו ס"ל דכשהלך אחד וגבה חלקו אחר שבא אחר וגבה חלקו אין לו כלום ואפי' לא נתחייב לו כלום ואפי' לא נתחייב לו כלום ואפי' לא נתחייב

ס"ג והרי הם כשטענות הללו כו' לזון כו' ס"ע הפוסקים שיהנאמרו לקמן סימן ק"ל סעיף ג' וז"ל ועיין הם שכתבתי שם ועיין בתשובת מהרשד"ם סימן ר"ו ור"מ

לב לפי שלזו כו' עיין בפ"ע ס"ס ג' :

עח ג ותבעו תוך הזמן - היינו כשתובע טוען ברי אבל לא כשטוען שמא מדרכי דיים כ"כ ד"ה ג' עכ"ל סמ"ע וכמ"ש במרדכי שם

מספקא ליה ונם משמע שם דלא פסק דהשתא פשוט הלא כברוק משמיט אחרים ברורים ולא סתר על זה לשור ז"ל ועוד תוקה מין לדם פורע תוך זמנו מולי לא מפני לזה הלא היכא דאיכא ברי וברי אבל היכא פוענים הוברים שתא ושאר דברי פשוט הוא דאבל רבי להשניעו אחר זמנו כו' ע"ש ונם כר"ת העתיק לשון המרדכי לפשר הלא מתירין תוקה זו כשפוענים שתא כו' ע"ש ונם משמע כשפה לפי עניות דעתי עיקר לדינא דפליגו כשפוענים הוברים שתא מיין תוקה דמין לדם פורע תוך זמנו וכבי תוכה בתשובת הרמ"ם מבניש סמור לסיל סימן ע"ש בסעיף כ"ג נבי יורשי דאובן שתבעו למעון בשר שתא דאובן תוך זמנו וז"ל ואף על נב דהקובע זמן למברו פינו כשאן לוה שפרעתי תוך זמנו כיון שיש עדים שפרע אין לבתים עדים בשניל תוקה זו ובדברים בריבים דיש בחקירה כו' ע"ש : ב שפ' קשנים כן הוא השכמת הפוסקים ועיקר והלא כמו שכתב מהר"ם כהן שפר ס' קי"ג ואפשר דהמייבים לש"ב סימן כ"ה דכיון דאיכא פלוגתא דרבוותא לא תפקינן מיתומי' קשנים ע"ם ונם כתבו שהר' ז' ל"ב ס"ב סימן ל"ה שפק כשהשבר הלא מצי היתומים קשנים לומר לי ב"ש בתשו' מהרשד"ם סימן קכ"ו ותב"ש לא תצי קיים לי אלא קי"ל דבוקקים לנבשיהם ע"ם וכ"ש בתשובות מהר"ם מלבים סימן קל"ו ס"ש וכ"ש סב"א ועיין עוד שתשובת מהרשד"ם סימן ר"מ שפק דוקא כשהתחלה בשפה הוי כך אבל סם שניע הס"ע כמו פלוס והחלוה כשהשבר עמו והפריך לו הומן וויבר לו הן שהוב לין נפרעין מיתומים קשנים ע"ם ומין דברינו ברורי, כוה אלא כיון שהיה בתוך הומן בבל ענין נפרעי'תהן ג ופשו היו כו' ונשמיד כו' משום יתומים קשנים בעיב' לכי רמין שקבלי' קרוח אלא נפני בע"ר וקשנים בשלא נפני רמי אבל ביתומים נדולים לפי' בעדות בע"פ שקבלים בפניהם ונוהים משם וכמו שכתבתי לקמן ר"ם ק"מ : ד תלוה בשטר כו' כתב הסמ"ע משמע דבשטר מין נרוע קבלת ערים שתהיים ונייבו משמע מדקאמר הטשר לפי' אלא בשבי בעל דין ונף לבשור בשם הרמ"ם לקמן סימן ק"י בו' ונ"ל שאם לא הרמ"ם ס"ק ע"ש : ה ובלבר שיש ערים כו' דין זה לאדו התוספות והרמ"ם ופוסקים שלקמן סעיף ו' ועוד"ש שם ותלמוד לבמן : ו שאם אין ערים כו' נאם יש ער אחר על הומן והוא אומר פרעתיך תוך זמני שהוא מהנוי שבועה ונאינו יכול ליישבע תשלום וכן כתב בשמ"ע סימן ע"ה ס"ק ל"ע ס"ק : ז הוחזק בשרן - ל"ע לאת הוחזק בשרן ואם יכול לומר ורמי פרעתיך תוך זמני אלא שהשטר אלא הייתי בשלו הוכרתי לשרעך אחר זמני ואם"ש שפקה ליש ברבינו יקר בתרדכי שם בשם ע"ש : ח אבל שם היו בידו תעות תופקדין בו לבשור הרמ"ם בתשובה ריש בלל ע"ו ושפשר לקמן סימן ק"ח ס"ק ר' מולקים ע"ז יש לשלק דשאני התם דיון דשאני התלוה אינו נאמן לומר שפורתי בם בשני השטר שים לה דין שקרון אינו נאמן שלא ליש ועוד י"ל דוקא בשאין לו הנאה מן התעות ובשו שכתבתי לקמן בשם תשרי"ו שהשיב התם דיש לו הנאה מן התעות דשרי אלא שהקרון יתשובר לשלק שהשבון ועיש : ט ושופק בשן לשורך שתרים ושין לו הנאה מן התעות בן הוא בשתרי"ו שם - עיין בתשו' תשרי"ו ל"ב בשר ג' בלל י"ז סי' ע"ר :

יז מזי בשטר שקרון כו' עיין בתשו' תשר"ם ל"ן שטן סימן ע"ד דשפרעין שתרים תוקה שין לדם פורע תוך זמנו ע"ש - וכ"ש לדינא דשרבי הגה' שבר"י ס"ש בשטל ותשו' תשרי"ו משמע דוקא שקרון כיון שטשור ליש בו וכן בשוסק בתעות שקרון לשורך שתשקיר דוקא ושין לו הנאה שתנו הוא רשני' דשרע תוך זמנו שבל היכא דאית ליש הנאה שתרים שין לדם פורע תוך זמנו ופ"ב ס"ם פרעון שסורם : יש ובשירות כו' ושייש שם וכן הדין בשריען כשן עכ"ל סמ"ע ושתביעין היש וכתבשר בי"ד סימן ס"ה סי"ד : יב כל קונטרס ויד זמנו הוא לבשור' משמע דר"ל דאחר כל קונטרס נאמן לומר פרעתיך וכן משמ' בעיר שוען שכתב וז"ל כל כל קונטרס זמנו מיד הוא ויכול לומר על כל קונטרס פרעתי עכ"ל שבל נאמת נלמת ס"ע ר' שלילו על שטר שקונטרסים שלא כתב שעיינו נאמן לומר בסוף זמנו פרעתיך שתחלה בעי שכולם דשבי כולם דשבי ס"ג ס"ע דבתרע (דף ס' ע"ב) דשריך הסם שרים לקי"ם דאחר תוקה שין לדם פורע תוך זמנו שתחני' דקתני בתוקת שכתן עד שיניע בקיים ס"ל כתן כיצי

כו לזון שלזו כיצד עיין בתשובתי שהארכתי בדין זה בביאור דברי מור"ם ס"ם בתשובה בדין שכיס שלזו ואחד אומר שכתלי"ד שבירו לשלם לחלוה והוא אומר לא כי אלא שלחתי לשלוה בלל ואתה עדיין קייב לי בשני : בח לבבו ולאשתו כי אשתו שלו בבו : בט אחד שלוה ואחד אומר לא בשני אלא בשלשה ואחד אומר בשנים הרי אלו נשבעין ונוטלין ואין לשלם לאחד יותר על חלקו ואם נשבע אחד מהן ונשבע השני אחר שבועתו הראשון הרי זה משלם לו חלקו ואין לו על חבירו כלום :

עח הטוען שפרע תוך הזמן ובו ז סעיפים

א ג הקובע זמן לחבירו ב (ג) ותבעו תוך הזמן וא"ל פרעתיך אינו נאמן דחזקה אין אדם פורע בתוך זמנו (מרדכי ריש נבא בתרא) (והוא הדין דלא יכול לומר מחלת לי)

ב ואפילו מיתתי שמת הלוה בתוך הזמן והניח יתומים (ג) אפילו קטנים נפרעים מהם בלא שבועה ד (ג) אבל היה (ד) מלוה בשטר או אפילו מלוה על פה והעמיד אביה בדין ונתקבל הערות בפניו רבמלוה ע"פ נמי איתא להאי דינא (ה) ובלבד שיש ערים בהלוואה ובקביעות הזמן (ו) שאם אין ערים נאמן בשבועת היסת בסגו דלא היו דברים מעולם או לא קבעת לי זמן או בבר עבר הזמן ופרעתיך בזמנו (מרדכי שם) אם תבעו תוך זמנו ה וא"ל פרעתיך וחזר ותבעו אחר זמנו וא"ל השתא פרעתיך (ז) הוחזק בשרן ואינו נאמן

בנה (הג"ה ס"ע בשופל ובמרדכי פרק שורם ס"ב) י"ל דלא אמרינן תוקה זו אלא בתלוה (ח) אבל אם היו תעות ו תופקדין בידו (ט) ותוסק בהן לעורך אחרים (י) הוי בשטר תקדון ויכול לומר דהשתא אתיא זמנו תוך זמנו שקבע (יא) (פור ר"ם סי' ו ופ"י) ובשירות דינו בהלוה ודינה משתלמת אלא בשופה ז ודינו בתלוה לומר שפרע תוך זמנו (מרדכי שם) תיבו אם שברו לבתוב לו בתה קונטרסים ח (יב) בל קונטרם תיד ומנו הוא (מרדכי שם) וס"ם בבל ט אלמבה המתפרדת בבינונה בוה :

כ אם

שפתי כהן

ס"ג והרי הם כשטענות הללו כו' לזון כו' ס"ע הפוסקים שיהנאמרו לקמן סימן ק"ל סעיף ג' וז"ל ועיין הם שכתבתי שם ועיין בתשובת מהרשד"ם סימן ר"ו ור"מ

לב לפי שלזו כו' עיין בפ"ע ס"ס ג' :

עח ג ותבעו תוך הזמן - היינו כשתובע טוען ברי אבל לא כשטוען שמא מדרכי דיים כ"כ ד"ה ג' עכ"ל סמ"ע וכמ"ש במרדכי שם

מספקא ליה ונם משמע שם דלא פסק דהשתא פשוט הלא כברוק משמיט אחרים ברורים ולא סתר על זה לשור ז"ל ועוד תוקה מין לדם פורע תוך זמנו מולי לא מפני לזה הלא היכא דאיכא ברי וברי אבל היכא פוענים הוברים שתא ושאר דברי פשוט הוא דאבל רבי להשניעו אחר זמנו כו' ע"ש ונם כר"ת העתיק לשון המרדכי לפשר הלא מתירין תוקה זו כשפוענים שתא כו' ע"ש ונם משמע כשפה לפי עניות דעתי עיקר לדינא דפליגו כשפוענים הוברים שתא מיין תוקה דמין לדם פורע תוך זמנו וכבי תוכה בתשובת הרמ"ם מבניש סמור לסיל סימן ע"ש בסעיף כ"ג נבי יורשי דאובן שתבעו למעון בשר שתא דאובן תוך זמנו וז"ל ואף על נב דהקובע זמן למברו פינו כשאן לוה שפרעתי תוך זמנו כיון שיש עדים שפרע אין לבתים עדים בשניל תוקה זו ובדברים בריבים דיש בחקירה כו' ע"ש : ב שפ' קשנים כן הוא השכמת הפוסקים ועיקר והלא כמו שכתב מהר"ם כהן שפר ס' קי"ג ואפשר דהמייבים לש"ב סימן כ"ה דכיון דאיכא פלוגתא דרבוותא לא תפקינן מיתומי' קשנים ע"ם ונם כתבו שהר' ז' ל"ב ס"ב סימן ל"ה שפק כשהשבר הלא מצי היתומים קשנים לומר לי ב"ש בתשו' מהרשד"ם סימן קכ"ו ותב"ש לא תצי קיים לי אלא קי"ל דבוקקים לנבשיהם ע"ם וכ"ש בתשובות מהר"ם מלבים סימן קל"ו ס"ש וכ"ש סב"א ועיין עוד שתשובת מהרשד"ם סימן ר"מ שפק דוקא כשהתחלה בשפה הוי כך אבל סם שניע הס"ע כמו פלוס והחלוה כשהשבר עמו והפריך לו הומן וויבר לו הן שהוב לין נפרעין מיתומים קשנים ע"ם ומין דברינו ברורי, כוה אלא כיון שהיה בתוך הומן בבל ענין נפרעי'תהן ג ופשו היו כו' ונשמיד כו' משום יתומים קשנים בעיב' לכי רמין שקבלי' קרוח אלא נפני בע"ר וקשנים בשלא נפני רמי אבל ביתומים נדולים לפי' בעדות בע"פ שקבלים בפניהם ונוהים משם וכמו שכתבתי לקמן ר"ם ק"מ : ד תלוה בשטר כו' כתב הסמ"ע משמע דבשטר מין נרוע קבלת ערים שתהיים ונייבו משמע מדקאמר הטשר לפי' אלא בשבי בעל דין ונף לבשור בשם הרמ"ם לקמן סימן ק"י בו' ונ"ל שאם לא הרמ"ם ס"ק ע"ש : ה ובלבר שיש ערים כו' דין זה לאדו התוספות והרמ"ם ופוסקים שלקמן סעיף ו' ועוד"ש שם ותלמוד לבמן : ו שאם אין ערים כו' נאם יש ער אחר על הומן והוא אומר פרעתיך תוך זמני שהוא מהנוי שבועה ונאינו יכול ליישבע תשלום וכן כתב בשמ"ע סימן ע"ה ס"ק ל"ע ס"ק : ז הוחזק בשרן - ל"ע לאת הוחזק בשרן ואם יכול לומר ורמי פרעתיך תוך זמני אלא שהשטר אלא הייתי בשלו הוכרתי לשרעך אחר זמני ואם"ש שפקה ליש ברבינו יקר בתרדכי שם בשם ע"ש : ח אבל שם היו בידו תעות תופקדין בו לבשור הרמ"ם בתשובה ריש בלל ע"ו ושפשר לקמן סימן ק"ח ס"ק ר' מולקים ע"ז יש לשלק דשאני התם דיון דשאני התלוה אינו נאמן לומר שפורתי בם בשני השטר שים לה דין שקרון אינו נאמן דאמן עלי לא הנאה מן התעות ועוד י"ל דוקא בשאין לו הנאה מן התעות ובשו שכתבתי לקמן בשם תשרי"ו שהשיב התם דיש לו הנאה מן התעות דשרי אלא שהקרון יתשובר לשלק שהשבון ועיש : ט ושופק בשן לשורך שתרים ושין לו הנאה מן התעות בן הוא בשתרי"ו שם - עיין בתשו' תשר"ם ל"ן שטן סימן ע"ד דשפרעין שתרים תוקה שין לדם פורע תוך זמנו ע"ש - וכ"ש לדינא דשרבי הגה' שבר"י ס"ש בשטל ותשו' תשרי"ו משמע דוקא שקרון כיון שטשור ליש בו וכן בשוסק בתעות שקרון לשורך שתשקיר דוקא ושין לו הנאה שתנו הוא רשני' דשרע תוך זמנו שבל היכא דאית ליש הנאה שתרים שין לדם פורע תוך זמנו ופ"ב ס"ם פרעון שסורם : יש ובשירות כו' ושייש שם וכן הדין בשריען כשן עכ"ל סמ"ע ושתביעין היש וכתבשר בי"ד סימן ס"ה סי"ד : יב כל קונטרס ויד זמנו הוא לבשור' משמע דר"ל דאחר כל קונטרס נאמן לומר פרעתיך וכן משמ' בעיר שוען שכתב וז"ל כל כל קונטרס זמנו מיד הוא ויכול לומר על כל קונטרס פרעתי עכ"ל שבל נאמת נלמת ס"ע ר' שלילו על שטר שקונטרסים שלא כתב שעיינו נאמן לומר בסוף זמנו פרעתיך שתחלה בעי שכולם דשבי כולם דשבי ס"ג ס"ע דבתרע (דף ס' ע"ב) דשריך הסם שרים לקי"ם דאחר תוקה שין לדם פורע תוך זמנו שתחני' דקתני בתוקת שכתן עד שיניע בקיים ס"ל כתן כיצי

יוד סס מת בתוך הזמן כו׳ נס בכא לערוך כפ״י המוכר בתוך הזמן כתב הטור פלונתא זו בסי׳ קי״ד סי״ג והטור והמחבר סכתבו כאן מת מקום דכטור לא כתב כאן אלא דעת רבינו יהי והרא״ם דפסקי דלריך שבועה וכתבו מת לרבות דלא נ״מ דכיורדים ג״כ שבועה בלקוחות לריך שבועה והמחבר כתב לא׳ הטור ונס ים כו רכות׳ דבתך בתוך הזמן אף אלא בא לערוך עד אחר כלו׳ זמנו אף ס״ל סא״כ שבועה כיון דיתמי איכ׳ אומרי׳ שמלמו לו והלוה את בתוך זמנו אבל לקחן נסי׳ קי״ד אירי בכא לנבו׳ תוך הזמן אפי לאף הזמן פשוט דלכ״ע לריך ליכשבע כיון דאלו אי אמת ערע ונס אמרו׳ דרשת הרמב״ם שכתב כשמו דא״כ שבוע׳ לאלמדינו דלא נ״מ אבל מלוה שעמו לריך שבוע׳ אבל מלקוחו׳ א״כ שבועה : יא וכא לערוך פי׳ לנבות קרקעות מהלקוחות שקנו מאחרון : יב וי״ל שלריך ואינו דומה ליתתי דנכין מכחו אלא שבועה כב״ל משום דכיתתי אם אית׳ דפרע״ה הוו מלוה אבריהן בשעת מיתה וכיו כיתומי׳ או הפקדרופסים שלהן שועבדין לפני ב״ד שאבריהן הוה לאחר שפרוע משא״כ בלקוחות דאיכא למימר שהוה בשעת מיתה והלקוחות אינן יודעין מהוות׳ דיש שנו כן בב״ר ובב״ס כת׳ טעם דאבריהן אינו אם לשבוחת הלקוחות מ״ס לא * פקרי בשעת מיתה ומ״ם נראה עיקר : יג שלריך אחלוה ליכשבע אעפה דכיון דהלוה שוען כרי שפרעו משא״כ בימתי דאין כאן מי שטוען כרי שפרעו ובב״ד אין טוענין כעד היתומי׳ שעל שאינם שכיחים שפרעו כתוך זמנו : יד אלא קבע לו זמן לאו דוקא אלא פ״ם קבע לו ומן ועבר זמנו ובשאין אם לא אחר בכתבת השבע לי אלא פרעתיך טוען על אלא שבועה ואם שעת השבע לי נשבע ומוטל אמ״ם כר״ם פ״ב וק״ל : טו אבי מילי כשתובעו כו׳ דכרי המחבר ג״ע דאף שכתב הטור כשוף זמנו לא לאחין פרעון כיומו כ״ב דא״כ ק׳ דידיה אדידיה דאף כר״ם זה כת׳ אחר בתקלת היום שפרע אינו נאמן משמע הא אחר תקלת היום נאמן לומר כן . אלא נקט סוף היום משום דכתב עליו נאמן

כן בב״ד משא״כ בלקוחות דאיכא למימר דפקיר ואינן יודעים מהוות׳ וכ״ם כתב השעם דאינאן אם לשוכת הלקוחות מ״ם לא פקיר בשעת מיתה ומ״ם נראה עיקר עכ״ל אמ״ם ולפע״ד יפה כיון דט״ם דשמעת דלמ״ם שלריך לפי׳ הלוה אינו נפרעין ומוזה אלא פרע או כ״ב נשמ״ם נופל׳ לקחן אי ק״ל ס״ל י״ר וכ״ם כשיורש אינו אלא כיון דאיכא למימר דפקיר ואינו יודע ממנו אין לו אלא מה שנתן לו אבל אם נתן לו הכל אפי׳ אחר שנתן לו הכל אם נתן לו אחר שנתן לו הכל אם נתן לו אחר שנתן לו הכל אם נתן לו

אבל קודם לכן אינו נאמן וכי אמר בסוף היום פרעתיך תוך זמני נאמן במנו רפרעתיך היום ס (כ"י פ"ק דסנהד') (ו"ל דוקא דסעיף סימן (י) אבל ליתני דיעיד לא מסתבר) ד ס (פ"ת סס) סז תבעו אחר זמנו או בסוף יום שנשל' בו זמנו וטען (יא) שפרעו בזמנו (יב) נשבע הלוה היסת ונפטר: ה יג נפטר הלוה תוך זמנו והוציאו יורשיו (סמ"ע וחו"מ הוס"ב) כתב פרעון סתם שפרע כל חובו לראובן קורם מותו יד נתבאר בסימן ע"א (וע"ל בסי' ע"ד סעיף ב' וסי' פ"ה ס"ה) ו מי שיש לו שטר על חבירו לפרעו לזמן פלוני ואמר ממנו ותבעו תוך זמנו וכן אם השטר יוצא מתחת ירי אחר וזה תבעו תוך זמנו והלה טוען מסני נפל ופרעתי לא אמרינן בכי הא אין אדם פורע תוך זמנו ע"ל בסימן ל"ט ס"ה: ז הא ראמרי' חזקה אין אדם פורע תוך זמנו יה היינו דוקא בקובע זמן אבל בסתם הלואה אף על פי שומנה שלשים יום נאמן לומר פרעתיך תוך שלשים יום:

עט דין האומר לא לויתי (והוחזק כפרן) וחילוק שבין צא תן לו או חייב אתה ליתן לו ובו יד סעיפים:

א טענו מנה הלויתיך ס (פ) וכפר בכ"ר ואמר לא היו דברים מעולם וכאו שני ערים שלוה ממנו ופרעו והלה אומר לא נפרעתי (ב) הרי זה חייב לשלם

סנה ס (סור) דכל המודה לה לויתי כאלו אומר לה פרעתיך דמי ונאמן על עצמו ג יותר מק' עדים ומה שאומר לה לויתי הרי הוכחש כעדים:

ואין מתבלה זמן מהלוה גילה דעתו שנרך להמתנות עד סוף זמנו (ועמ"ש בפרישה וכסמ"ע בסי' ס"ו סוף:

עט ד וכפר בכ"ד פי' לפטוקי מון לכ"ד וכמ"ש בסמוך בס"ע ה וכתב הריב"ש סימן שכ"ג דאף שמעדים שהודה בפניהם שפרע כופין לו לפרוע ע"כ ס"ק ס"ו ועיין לקמן סי' ס"ו סעיף ג' ד"ה ומ"ש: ב יותר מק' עדים כשור ונס כרמב"ם פ"ו משופן לה כתב הה' ליפמן

מרדכי וכן משמע פסק ל' בסור שכתב תבעו ביום שנשלם הזמן בסופו נאמן לומר פרעתיך היום ועכיר מיכן דפרע ביומו דמשלם ויתכי' ומ"כ כי אמר פרעתיך היום פרעתיך תוך זמני נאמן כתבו דפרעתיך היום וכבי משמע כתי להריב"ש הנ"ל סתר ס"ו ס"ב וז"ל נכנין הרביעי שתבעו סתר זמנו או בסוף יום שנשלם כו זמנו ומוען שפרעו בזה כמו כן נשבע היסת ונפטר דעכיר מיומו דפרע ביומו דמשלם ויתכי ע"כ הרי לפניך פרעון ביומו כתב נ"כ סוף יום. וס"ם הסמ"ע דס"כ קשה דירים מירים דפ' כר"ם כתב תחל' היום כו' כנר הרנים סכ"י בזה וכת' דס"ם תחל' היום הוה לפוקי סוף היום ע"ם ולפ"ז נרמה לפ"ר דהכעה"ת ובסור מולקין על מכרת התוס' ופ"ל דסתם מילוק בין פרעון ביומו ובין פרעון תוך זמנו דקודם סוף היום לפ"ל סוען פרעתיך היום מיכן נאמן ובסוף היום לפי' סוען פרעתי תוך זמני נאמן נתנו דפרעתיך ביום ואיינו כסברת הרמב"ן כמדוברי ריס נכון נתרע דסמיג על הרמב"ר (וע"ם נהרמ"ם משמע להריפ דלהרמב"ר אין חילוק ולפי' בסוף היום מיכן נאמן לומר פרעתיך תוך זמני נתנו וכת"ם לדעת סתו' ומבעת מהרי"ו ע"ם ורו"ק) ומביאו מתוקי יוסף ולפ"ז יכולתי לעמוד על סוף דעת מרן בכרך הבית שכתב שדעת התוספות והרמב"ר כהכעה"ת כו' דאדרבה נהסוף סוף ומכל מקום כלפ"ר דאין דברי המחבר מוכרחים משום דאי דס"ם כסור וכעה"ת כדריס ע"כ ס"ל דס"ם כסור וכעה"ת אפי' בתחלת היום סוף לפו' ופ"כ שפי משמע לומר דס"ם בסוף היו' הוס לפו' ופ"כ לפו' דוקא ולפ"ז נפו' לפוקי מס סוען פרעתיך תוך היום פרעתיך דלפ"ז נ"כ שכוכתו שפרע תוך זמנו דפס עכשיו התפיל היום ובבי משמע פשפט ס"ם כהשו"ע דבכל היום דבר' ביומו דמשמ' דבכל היום נאמן לומר פרעתיך היום ואיינו לפ"ז לפתחיל מד' הסעיף לחלק בין מתע היום לסוף היום ומ"ם הב"ח דמדברי הרמב"ם פי"ר מה' מלוה משמע דמחלק בכך לפ"ר לפ משמע לפרי ע"ם גם מדברי הלב בב"ם משמע דמדין הרמב"ם מחלק בכך עיין סם ובן נראם לפ"ר עיקר לדינא:

אך לבנין מנו נראם לפ"ר דמתחלת היום ואילך עד סוף כל היום סוי פסיקא דדינא כפסוען פרעתיך תוך זמני אבי לאחן כתבו דפרעתיך היום וכת"ם דלפתחפו' ופפר"י והרמב"ר פיכו כאחן ולהרמב"ן ונעם"ת ומור כאחן וכן דעת כעל העיסור דף ס"ר סוף ע"ב וס"כ המע"ם כן נלפ"ר: יז אבל ליתני דיעיד לה מעני' שפרע ביומו דמשלם ויתכי אפי' בתלוה ע"פ או בכיורים ומ"ם נלפ"ר דלאחן לקחן סימן ק"מ סעיף ג' דפעינן ליתני מילתא דלא שכיחא ס"ל ס"ם פכא ואיינו שכתב מכ"י דין זה בלבון כתב הרמב"ר מפום רבני נוסף ס"ל נפ' המוכר את הבית דפעינן ליתני נאבי ורבה שלכך כתב נס פרב דין זה בלבון וי"ם כו' ופ"ע שפפר' לאחן לקחן כיון שאמר לפר דבכא מכל מקום נראה לפ"ר לדינא עיקר דפעינן ליתני כל דבר וכמ"ש לקחן ס"ם אס"ג ורו"ק: יח שפרעו בזמנו אפי' תוך זמנו: יט בשבע הלוה שטוענין לו נאמנו ולפ"ז אס תפס הלוה אפי' בעדים לא מפקינן מיניה אס הוא מקום שנהגו שלא לכתוב שטרות ולא מיפסדא ופפקו ע"ם ע"ם עוד כ"ת אס תפס שלא בעדים ר"ב ליפסב מפשע דאוקה אין מוציאין מידו אלא בב"ד ובאס"ם בפשרי הקפו כאן סי' ע"ת בבא בעלמא כתופס אף על גב דאית ליה מגו דיכול לומר לבעל פעיף ב' ס"ק ס"ו דנרגיל ליפסב לאחר פרעון ת"ח דאיכא נפשבא דמ

דיותר מק' עדיס אלא הודאות כע"ד כמ"ש עד' רמי וכתבתי שם דה"מ דאע"ג דתרי עדיס סאומרי' שפרעו ה"ל כמ"ש סהו' נאמן בהודאתו יותר מק' עדי' סהרי מה שנתחייב לחבי עליו הוא מאמת אלא לו ליתי ופ"ו הוזק כפרן סהרי עדיס ואין המלוה חייב שבועה (ג' הרמב"ם פ"ו מה' טוען דין ג') (נ) שהרי הוזק זה כפרן (סור מנפשך) ואם לאחר שפרעו חזר ותבעו ואמר פרעתיך שני פעמים ד (ר') אין משביעין אותו (ה) היסת על טענה זו (ג' רמב"ם שם) ה וכן אם הוציי עליו כתב ירו שהוא חייב לו ואמר לו להד"מ (ו) וזה אינו כתב ירי אם הוזק כתב ירו כב"ר או שבאו עדי שהוא כתב ירו ה"ז הוזק כפרן ומשלם :

ב (תשובת רמב"ם) יתכן התובע מחבירו מנה והשיב לו שאתה חייב לי כמו כן המעות שאתה תובע ממני יש מי שאומר רהוי (ו) כאומר יתכן שאתה חייב לי ואיני חייב לך והרי כפר ז וכאומר לא פרעתי דמי (ע"ל סי' ע"ה סעי' כ"ג ה אם יוכל לומר פרעתיך בסוללה במקום מיגו) :

ג (טור ס"ב בשם הרמב"ם והוא בפ"ו מה' טוען דין ו') מי שהודה בב"ר שחייב לזה התובע סנה (ח) ואחר כך אמר נזכרתי שפרעתי לו חזרתי בו והרי עדי' הרי זו עדו' מועלת ועושי' על פיהם שהרי לא הכחיש עדות' (ס) ואינו כאומר לא לויתי מעולם (ג' י' פ"ק דב"מ) (וזוקא שטען שפרעו קודם שבאו העדיים ם (י) אבל אם באו העדיים תחלה אינו נאמן) :

ד אמר לו י (יא) מנה הלויתיך בפני פלו' ופלוני ואמר לו לא היו דברים מעולם ובאו עדים שמנה לו אע"פ שלא ידעו אם דרך הלואה נתנם לו או דרך מתנה הוזק כפרן ואם ישטון אחר כך דרך מתנה נתנם לי או פרעון היו אינו נאמן (ג' רמב"ם פ"ו מה' טוען דין ג') אבל אם טען תחלה אמת שקבלתי ממך סנה (עד פוסק פסוף ג' בסוגר מנפשך) אבל שהרי הוזק כפרן ע"פ העדים (יג) אבל אם טען אני לא קבלתי אלא בפרעון שלי ומפני שלא הייתי יכול להוציא ממנו הודיתי לו כל מה שאומר כדי להוציא חובי ולא חששתי להודות לו שהיה דרך הלואה כיון שלא ראיתי עדים טענתו ונשבע ה טענו היסת ונפטר :

ג סהרי הוזק זה כפרן • הוא לשון הרמב"ם וכבר כתב הרמב"ן שהשטעת מין כורך לזה משפט • ונראה שלכך הניח הר"ב דבר שהומר כו' ומשם כוונת הרמב"ם להודות דאפילו יסעון אחר כך פרעתי לא יהא נאמן מין מסביעין אותו היסת - כע"ם כתב ז"ל מין מסביעין אותו בשויל והוזק כפרן למעון זה ולא דק דאף אם מין הוזק מין מסביעי' אותו היסת משפט דכבר הודה שלא פרעו תחלה כן' עכ"ל ועי' ס"ל להשיג על הע"ם דאי משום שהוזק כפרן אמאי לא יסביעו היסת לגחה פרעון וכמ"ש לקמן ס"ק י"ח : ם סיפת כו' כתב הב"ח דה"ה אם רגם להמרי' על כל מי שלם מחוסו שלא כרין נ"ב מוסי' דיזו כו' ואין דבריו נראין ועי' סימן ע"ב סעיף ק"ם ק"י : ו וזה סיזו כתב ירי כו' עמ"ש לעיל סי' ס"ם סעיף נ"ם ק"י ע"ג : ז כלומר יתכן כו' ר"ל דכיון שלומר יתכן שאתה חייב לי כמו כן החעות רוצה לומר שאיני חייב לך מחמת שאתה חייב לי גם כן כנגדו כסף זה וזה כן ורואי לא פרעו להיפך יפרעהו כשחייב לו ג"כ כנגדו ואם כן אם עדיס שאיני חייב לו כלום כנגדו אינם עדי שחעידים ג"כ שפרעו חייב לפי דוק ק"ם ועי' ס"ל סיף סעיף י' : ח ואחר כך אמר נזכרתי - ע"ל סימן מ' בסוף וכ"י וע"ל סימן פ"ם סעיף ך' : ם ואינו כלום לא לויתי ואין עדיס שלוה ממנו אלא אומר לא לויתי מעולם הרמב"ם ס"ל דאפילו הכי נאמן דכיון שאומר לא לויתי ואין עדיס שלוה ממנו אלא אומר לא לויתי ואין עדיס שלוה ממנו אלא אומר לא לויתי ואין עדיס שלוה ממנו אלא א

ה טענו מנה לי בירך ואמר להר"ם ועדים מעידים שהלוהו
יג (יד) וחזר ואמר פרעתיך החזק כפרן לאותו ממון
וחייב לשלם ואין המלוה צריך לישבע ורוקא לאותו ממון
החזק כפרן יג (טו) אבל לא למממן אחר יד (טו) ונאמן
עליו בשבועתו כשאר כל ארם ׃

ו וכן אם טען להר"ם והוציא המלוה שטר בעדים שהלוהו
החזק כפרן ואין המלוה צריך לישבע אפילו אם אין
נאמנות בש טר ׃

ז טו וכן אם הוציא עליו כתב ירו שהו/חייב לו ואמ/להר"ם
וזה אינו כתב ירי אם החזק כתב ירו בב"ר או שראו עדים
שהוא כתב ירו החזק כפרן ומשלם טו ואינו נאמן לומר
פרעתי ער שיורה לו בעל חינו יז או יביא עדי/שפרע בפניהם
יח (יז) (תי סהורה בב"ר סחייב לחכירו ס (סור סימן מ"ס ופימן
קכ"ו ס"ד) ומ"ש לחתר נזכרתי שפרעתי לו ואני כעני/שפרעתי לו נמחן) ׃
ח כל מי שהחזק כפרן שבנגדו יט (יח) נוטל בלא שבוע/
ואם ירצה יחרים סחם על מי שנוטל ממנו שלא כרין ׃
ט אינו מוחזק כפרן אא"כ כפר בב"ר כ (יט) ובאו שני
ערים והכחישוהו . אבל הטוען לא היו רבדים מעולם
וחייבוהו שבועה כא וכשבא לישבע חזר ונטען פרעתי או איני
יורע או שטען הלו/איני יורע וחזר ונטען לויתי ופרעתי הואיל
ולא הכחישוהו ערים אלא שמרקדק בשבועתו לעשורית
כתקונה כב (כ) כיון ששתי הטענות (כג) באות לפוטרו
ישבע שאינו יורע ויפטר ס (כ/ כשם מנא כחוב) (ופעילו בחקוס
דמיכא למימר רמס סבורס כג (כב) משום סרמס ערים שבאו ס"ת סוסיל
ובורס

יד וחזר ואמר פרעתיך כו/כלומר שאמר שכחתיי/ נשבע ונינע מכ"ר סור
ואמר פרעתיך אמר מיבאו מכ"ר כיון שהחזק כפרן לאותו ממון כבר סוב
מיכו נמחן לעולם נשטון עליו פרעתי ער שיניח ערים שפרע ׃ טו אבל
לא לממון אחר . אפילו כפר בב/החזק כפרן בב/נשבע על נ/ממחרים
כרלעיל סי"ם סעי' ר/ופי' פ/ס עיף ס"ק ו"ם . וז"ל הסמ"ע ס"ק י"ג כחב
כחבו/רשב"ם סיחן סחק"ם נפ' סנרר ׃ עליו שנכנס בסרות מכית רחובו רחובו/
כפרן ע"י וס על כל סטרות שחוביו על
רחובו עכ"ל ר"ם ו/ שכ"ל סמ"ע וכ"כ
פ"י ס"ם ו/ כשם חבו/ הרשב"ם וכחמ"ם
דין זס כ"ע בעיני דלחם יבא חוחק
כפרן לכולן וחפער חשום ריכיון שנכנ
מקנחן נשפה חבור שנכנ כולן וס"ל
להרשב"ם כפנרס הרחשונה דלקיחן סי'
ב"כ סמי' ס/רחשון שחוני/ סער שכנגדו
נשבע היסח ונפער וכאן כיון שחח
רחובו הפלחי/עסורה וכן מיירי כחבו/
רשב"ם להריח נרחובו שחח ולפלחנחו
בירנה שנכנ חקנחן ולפ"ז לריכין דקי"ל
כשנרס הפחרונה דלקיחן סיחן ב"כ לפ
חוחק כפרן לשער בסטרות וגם כחבו/
רשב"ם נוסיף כס חפיירם כוס סיס
להחיישב כדבר ע"ם ׃ ובריב"ם
סיחן שכ"ר כחב אין פפק ברחובו
חוחק כפרן ופיכו יכול לשטון עוד
פעחו חפנים כלום ונפחן שחעון
עליהם לומר עיניין סס כירו גס כשיווי
החפנים כפחן שחעון כל שיעריך חוחם
ברבר שפוק לחור כחם וס"ב שכוחב כו/
וחביאו כ"י וב"ע פחחי יפא נפחן על
שיווי החפנים כלפ שכוחב הלפ על זס
לפ חוחק כפרן וע"ל סיחן ע"ם וס"ו
וב/ ׃ טו ונפחן כו/כשער כל
פרם דנחי דחוחק כפרן ח"ם לפ נפשם
חשור ודיכו כשער כל פרם לחפון שחר
ועיין בחוס/שכ"ם ח"כ סי/רפ"ם ורפ"ו
ורב"ז ׃ יח חי שכוחב בכ"ר כו/
דיין זה חוח חפסור וכשור קפי סס כחוב על שער חו כחב ירו שהפח/ חוח
שחייב לו וכן חקפח חחח שחרר הרב הס"ם זו כאן פחוניח עליו כחב ירו
וכ/ח חחורן חח שחקשה נשח"ע ס"ק י"ח חח חירוש הר"ב כוח פפ כבר כחבו
שחחבר לעיל ס"ב רשפיר חירש רשר"ם נשחר גרש שפי וכ"כ ס' חחיביד להריח
ומביחו כ"י בשם ס"ב סיש לחלק כן רחוחב על שחר חיכו נאחן לומר חוב
כוכרחי חעם"י חחביח עדים וע"ח קח"ל הר"ר ר"ח חלין חילוק וכרעח הסור ׃
יח נוטל בלא שבועה . הייכו קודם הפרעון ויכול להחרים חחח חפ קודם
הפרעון חבל לאחר הפרעון יכול להשביעו חיסח בלא נפרע חחכו שכי פעחיים
(ועיל סיימן ע"ב סעיף ל/) חון חפס חיכן שפרעו קודי לכן חיכו יכו/להשביעו
חיסח כלל לאחר פרעון כרלעיל סעיף ג/חשום ריכיון רשאין חתחלה לפ לויתי
הרי הוחם בלפ פרע קודם לכן ובורחת בע"ר בק/ערים רחי חפא"כ כשאר
חוחק כפרן ׃ יט ובאו שני ערים והכחישוהו חבל על פי ער ג/שהכחישו
לפ חוחק כפרן לכ"ע לפ שי"ח חוי חשוחיל"ח ע"פ ער ג/להרחב"ם וכ"כ הסמ"ע
בסי/ס"ו ורחב"ם חולק וחסור כחב כאן בדיין זה נ"כ דפעילו הכחישו
ער אחר נשבע זה ונפער ואליבא דרשב"ם כחב כן עכ"ר הסמ"ע וכחב בנפון
מח"ו ז"ל כנליון סמ"ע שלו וז"ל לפי דבריו הוי חסור כאן חוכח שחרם שלישבע
דבי חרי ׃ (ונם קשה לי שחרי חסור לפ לאחר שחזר ונטן פרעתי הרוי חפסור
לשטור ורו"ק עכ"ל ונכון הוא וכ"כ הב"ח . עוד כ"ל לאחרן דאפי' חיירי
שחער בפ קודם שעמד שניים ח"ח חסור לפ חיירי כאן חרין חשוחיל"ח חלפ
בפ לוחר דפ' הרוי חשוחיל"ח ח"ח לפ הוחק/כפרן על פי ער ג/וסם טען אחר ב"ש
פרעתי נאחן (והוא חדברי נשם"ח שכחב דפשנ נב דשב"ח פ הוי לנים חשוחיב
שבועה ואינ"ח חכל חקום לפ הוחק כפרן ואחיאו כ"י חחוחב ג/ ע"ש) ומה
שכחב כאן חיסח שפרע חו שחיכו יודע כו/ קפי לשלחח חיכא דאיכו חכחיש
שער ואח שכחב בחחלה שפילו ער אחר שכחישו לפ בפ חלפ לוחר דלפ חוחק
כפרן על פי ער לאחר ובזה חיובב חם שפקשה שכחח חרם הפ בשטון שיכי יודע
ועד אחר חעיד שלוה הוה ליה חחוויב שבועה ואפילו יכול לישבע חשלם וויעב
בירוק גרול עיין שם ולפי חם שכחבתי לפ קשה חירי ורו"ק כי חפע"י שלשון
הסור חנוחנים קנחי חכל חקום שין שפק שזחת כוחנחו ושוב נחחת ׃ ך
כיון שחחי הטענות נאות לפוטרו וכו' חחלה פעחם שחחי הטענות נאות
לפטרו חפחת אכחב חשן שלוה שיכי יודע הייכו שיכי יודע שם לויתי חכל
שיכי יודע שם פרעתיך כיון דחייב ונרעיל סי"ע סעיף י/ חיכו יפול לטשון
חוב פרעתי . ומזה רחיים לרבני חברס"ל שכחבתי שם בשני/
קטן כ"ו וקשה על חרב שכחב שם רחם חזר ואחר נזכרתי שפרעתיך נאחן
בשבועה וצריך לומר דחר"ב סכירא ליה דרבאני חחם שטוען שנחותו פעם
פחחר שיכי יודע נאחת לפ יודע ובכאיו נזכר חלכן יפבע שכן הוא שחחחלם
שבע ובכאיו נזכר שפיין לקחן סיחן ע/ועיין לקחן סיחן קח"ו סעיף כ"ו ובסור
שם ׃ ך מ משום שרחם ערים שבאו כו/ב"ח חסמ"ע כן כחב
גם כן חסור בסוף סיחן פ"ו בשם ר"י מג"ש.והרחב"ם וחסכיחים על הכי/יוסף
וברבי משם שכחבו דין זה כלשון חנפחי כחוב כלאו חירוח הוא שם כבר כחבנו
חשור בסיף ש/ער כאן לשונו ולפ קשה חירי כי

כששמעו שהודה לו שם ל"נ נכח"ם הטור כשי' ל"ב ופ"ח דשם סיף
לומר דרך השטחה הודה לזה : יב וחזר וחחר פרעתיך פ"ח
שם חחר חחר שהכחת עדים פרעתיך דאלו שחיכו נאחנים שכבר
פרעו כבר כחב זה ונדול חוה דחפי' שם כאן עדים וחחרו שלוה
ופרע חיכו נאחן וק"ל ופ"ר :

יג אבל לא לחחון אחר כחוב"ם וכח' כחבוחת רשב"ם סי' חחק"ם נפ'
שכחרו עליו שנכנ שטרות חכית רחובו ופפק דחוחק כפרן ע"י וס
על כל שטרות שחוניח על רחובו
עכ"ל ר"ח ו' : יד וכאן עליו
בשבועתו דקדק לומר כשבועתו
ללחדיכו דשב"ם נרי' שבוע' ופפ'
ים ללוה וה שטר כנאחנות חיכו
כיוכל כלה שבוע' כיון דנרע חוקת
נאחנות דיד"ם וכח"ם הטור
והפחבר לעיל כשיחן ע"ח סעיף
י"נ ופ"ר : טו וכן שם כוי"ח
עליו כח"י ס"ב שם טוענו
חחחלב"ע ונטען להד"ם וכוי"ח
עליו כחב יד' שם חקיימו חרי וס
חוחק כפרן דומה לח"ם לפכי וס
כחוי"ח עליו שם"ח בשדים וכן
כוה חשחעות לשון הטור חלה
שחשבו"כחשך לחר לשון חרחב"ם
שכחב בחחי ליחבח חם"ו חטוען
ונכור כחבו/חשבו"כר"ם וה כם"ח
ע"ם ויזור וכחבו כאן ללחדיכו
דחפי' בכח"י חיכו כאחן לומר
פרעתיך לחר שקיים חחחיחו
ולעיל נח חיירי חלה כשם טור וכח
לומר פרעתיך חחלה וק"ל :

טו ואיכו נאחן לומר פרעתי כו' קפי' לחה דשחוך ליה לפכי
זה כח"ם ונם לכל חוחק כפרן ה"ל קפי' : יג חו יכיח
עדים שפרע פי' שפרע כפכ"ם לחר כבפיירה דהה כבר נחבאר
פע"ף ח' דלחף שם כעידו עדים שלוה ופרע לח חשבי : יד חי
שהודה כב"ד שקייב לקכירו כו' ע"ב חם חידם חור"ם כוה חלפ שכוחב
כחבו חשחבר לעיל כשיחן נשם"ח נחחלת כחב כאן בדיין זה נ"כ דפעילו הכחישו
כבר כחבנחי לעיל כשיחן נשם"ח נחחלת כחב כאן בדיין זה נ"כ דפעילו הכחישו
זה והחחבר חור וכחבו כאן ללחדיכו כללל דכל חי שהוחק כפרן
בפיוה ענין ערים דיכו כן ונם לכחוב עליו דפעילו שם יראם
לשעיל חרם עליו חיכו כ"ו כ"ם חרם שחם דקאי חחרם חב"ע :
כ ובאו שני ערים והכחישוהו חבל שם הכחישו עד שחבר חליב
דב"ע לפ נשבא כפרן ויכול לומר חורחי ופרעחי חחר כך ות"ח
חחוחקי/ברחב"ם ובבה"ש כהכחישו ע"ש דלהרחב"ם ס"ל ב"ש
נשבא כפרן ח"ח כשטען חחלה להד"ם וכח ע"ש ותחר שלוה שם"ב
שחיכו יודע שם לפ פרע כשטר זה ושטן לויתי ופרעחי כבר ס"ל
חקוי"ב שכועה ואיכו יכול לישבע ואחלם וכ"כ הטור כשיחן ע"ם
בסי"ד ונם חחחבר כ"כ שם בסי"נ ע"ם חבל ברחב"ם ס"ל דלח
חחריכן בכב"נ חקוי"ב שכועה ואל"ח כיון דכחבים לח כחחי"ב
חחון חלח חחוך שבשבא כפרן לחחר לח לויתי ודרי עדים חעידי'
דלוה וכיון שהוחק כפרן שוב איכו נאחן לומר פרעחיך חפ חחיכן
יודע"ם העדים שם פרע חבא"כ כע"ש דלח בשבא כפרן על פיו
וכיון שחיכו יודע שלוה פרע נאחן זה כשבועה ה"ם לחזור ולומר
חין לויתי ופרעחי כאלו לח העיד כחד כלל ד"יכול לחזור כו חשבע'
לח לויתי לשבוע' לויתי ופרעחי וחשור כחב כאן כדין וה נ"כ כן
דחפילו הכחישו עד אחד כשבע וה ונפער ואליבא דרשב"ם כ"כ
כח"ם בדר"ם וכן חשחע כד"ח וחחחבר השחיב כאן ולא כחב וה
שכחב הטור דחפילו הכחי"ם עד אחד חשום דפסק כרחב"ם
וכח"ם כם שחין ע"ם ס"נ ע"ין שם : כח וכשבא לישבע
חור ושטן פרעחי כו' כן כחב הטור וחחחבר נם כן לעיל סיחן
ע"ם ס"ט ע"ם : כט כיון שטחי הטענות נאות לישבר
כו' הטעם חשום דאחריכן חח לו לשקר חלו הוה רוצה הוה
עומד בטענחו הרחשונה : ל משום שרחה ערים שכאו
כו"כ נם כן הטור כשם ר"י חנ"ח ורחב"ם כם"ם פוחחת חח
על כ"י ול"ח שכחבו דין זה כלל חנפחי כחוב כלא"ח חלא

עידום הוא הא כתבו הטור בסדיף בסמוך ס"ו פ': כד אם לא
היתה שכפירה בב"ד כו' דאביד ליכם דלא מבלה טענתו מלא בב"ד
וכתב ס"ה הטו'והמחב'כסי'פ': כה אבל אם אחר פרעתיך אח"כ כו'
בזה בפלג דין אחר אחם עידי להוכיח בב"ד שכוכתם בב"ד אפיי
אם אחר פרעתיך אח"כ אינו
כאחן כמ"ם כם"ה והטעם דאם
הוחזק בפרן בב"ד בטענתו
הראשון וכל שהוחזק בפרן שוב
אינו נאמן באחר מאן וכל"ל
אמנם כ"ז אם אלא מיקרי הוחזק
בפרן אלא שאין יכול לחזור בו
מטענתו הראשונה לומר שכבר
פרעו כיון שקיבל עליו בעדים
אלא פרעו או ק"ל: כו אבל
אם אחר לו בידך אמר לו נאמן
בלא עדים אלא מיקרי הוחזק
בידי ק"ל: כז הוחזק בפרן
ועיין בב"י ומ"ש ומהרי'
בתשוב' הרשב"א סי' תמ"ט שהביא
אלא קבל כלום מחת אחם
אבעל דיני ואח"כ בודע בעדים
שקבל הוחזק בפרן ואלא יכול
לומר שנאן לא אם שקבל ע"מ
מ"ם עוד מוב: כח אינו יכול לחזור
בהן הרשב"ו אלא בדקדו'כתב
בהרי הרשב"ו אלא ר"ל דיכול
לחזור עחה בהרין שהיכר לפני זה
בחיקון ועפ"ר: כט אמנם
דלא רמיא עליה להיכי אמרי פ' אמרו לאותו דבר ונטו'כתב אח'
וסיים ור"ל כלומ'לי דאין בהדם מקו"ב לעשות ונם אין לו
תועל' בטעיתו בלותו עכשן שעשאו זה ס"ל עשיתי בעכין שעשאו
אלת'דלא רמיא עליה לעשותו בלותו עכין וכיון דלא רמיא עלי'לא
אם וכרוכו עלי לזכור בחי'לומן עשאו וא"ם פעחי'אחב'מסבעין
ולומר בהיפך מאה שהיה: ל נחלקו בסי'ע"ם סעי' כ' וע"ש
מ"ם בסמ"ע: לא הודאה בב"ד כו' בד"ה בסלא קבל כו' כל זה
נחלקו לעיל בר"ם ל"ט בפרישה ובסמ"ע ע"ם והא בד"ה כו' לא
חיירי אלא לעכין לבחוב לו אחר הודאה או אסק דין אבל לעכין
לערוף מהלקוחו'מחב בחלוה בסחר אף אם לא אלאו אחריו אלא
בה אחיליו לב"ד ונם לא כחבו לפחובא בלל כל אחוד' אלא פרעו
וב"כ הטור בש' הח'בסי' ל"ט בס"ד והא דכחב המחבר בס"ם זה
דאם יצא בסרבנות ואחחזקו אינו נאמן לומר פרעתי ונובה אפי'
מחבעבדי דחבעת דוקא כיונא בסרבנות ואחחזקו הוא דנובה
מחבעבדי ס"ם בכה"נ דיני בסרבנו ואחחזקו אפי'לום פרעתי אינו
נאמן ונובה אפי' מחבעבדי הא אם לא אחחזקו ואמר פרעתי א"כ
לנבו'אחני אפי'אבב"ם וכן נריכין אנו לפר'דברי הטו'דל"ת דברי
אלהדדי דכאן כחב בם"ם וה בדברי המחבר ובסי"ט ל"ט בב"ל כחב
בדברי הטור דבל הודה בב"ד טורף מחבעבדים אפי' בלא סירוב
ואחחזקו אם ס"ם - ועיין בדרישה דבחבתי ל'החוספו'והרחב"ם
והובחתי דנ"ב ס"ל לפי' בחשובות בדמובא מל'הרי"ף אם והמחב'
בהן: ולעיל סי' ל"ו אחם ל'הרחב"ם דף ו' מעוין ולא כחב בהן
דין טירוף דלקוחות היכא דמודה דלא פרע דזה אסיטא דלא כחב
דיבא היכא דכחבין ב"ד ואפלו יפה אח נאחן לומר פרעתי ובחב
דביחבי בי חלחא ובוגרבו לאלוח אחריו וזה מיקרי ס'רוב
מדלא

פ"ה ע"ם ס"ם הרי מבואר להדיא מדברי כל הפוס' דאף אחחזק ב"ד הוא ויכולים לבאחו לו אלא בבוואחו אבל בקום אבא לו בהאן לומר פרעתי וכן מבואח מדברי הרמ"א בסבעיא הב'י רע"ק רב"ק ובבאחיו לבאחן ס"ק ל' וכן מבואר מדברי הרמב"ן בחרוחיו פ' מוקח הבחים אחאי דאחבי' אחם בבח בדף מ' בבין אין מי' בסחם
ב"ד אחי כו' וז"ל פי' מחוס דקו"ל מחחם ב"ד בהאן דבחוב אחי (בלומר בחאן דאחבי

פסור אינו אחרים דיש לומר אפילו
עיין בס ועור אחרים בח"ב שבבין יוסף והרבי אחם אפילו הלא עדים
מחחחים וכאים וכן כוחב אר"ב נחח בבחבתי אחוס שלא בהב"ם ב'ר בהרמ"ם
אחשובה ור' ירוחם מולקי' על אח"ב וכחבי הר"ב בדין עיין לחיבא עיין בם
כב אלא בבקול אחרים בח' אחי
בחבתי אחם לא אילו בין בבקול
אחרים או לא רק בביא בחחם בחם
אחסרו אם בבלין אחרבתי ריש חזקת
הבחים דאם אומן לומי ואחר ואחר
פרעתי אחוס שהיה קול בעיר אלום
אפ"ם אומרו אומם הומיל ואחבאחו אחר
וגם לא אחחבר לאלא בין אוח אחרים
או לא כיון דאיבו אחחלה אחן כך וגם
לא ראי לעיל סימן ע"ב בסי' אם
בחחם כיון דאיבו נאחן אלא אחנו
בהאחרי אפיר אייך לומר כן לענין
אלא אחיב אנו דכיון בים קול אחרים
אלא אחחיר יבא לאחן לומי אלא
בשעה קחייחא ואעפר אם כן הכא
אחרינן אלא בעי קאי בחחבא קחייחא
אחום בהקול אחרים ולביכא אנו ואחי
לעיל סי' ע"ב סעיף י"א וס"ח ע"ש
לביכא דיל דאחבי בכא כיון אחחלה
אאן כן ואלו הים בומד בחבעבדי
הראשונה הים בעור דאחום בחבעבדי
אחרים לא אחחזק אלא בקול אחרים
אחרים בח"ב סעיף י"ח וס"ח ב"ש
אחב"ב הכא - ואולי יש לקיי' דבחי
סר"ב הכיון דבא דאחזר ואוחן אפילו
אחקוח לאחר בעבה גרועה אף
אחדבר אחבעבה קחייחא וכראחבע
בעור לקחן סי' ע"ב בס הר"י אנ"ם דלא
אחיחין אלא אחום אחנו דאי בעי קאי
בחבעבה קחייחא ואעפר אם כן הכא
אחרינן אלא בעי קאי בחבעבה קחייחא
אחום בהקול אחרים ולביכא אנו ואחי
לעיל סי' ע"ב סעיף י"א וס"ח ב"ש
לביכא דיל דאחבי בכא כיון אחחלה
אאן כן ואלו הים בומד בחבעבדי
הראשונה הים בעור דאחום בחבעבדי
אחרים לא אחחזק אלא בקול אחרים
אחרים בח"ב סעיף י"ח וס"ח ב"ש
אחב"ב הכא - ואולי יש לקיי' דבחי
סר"ב הכיון דבא דאחזר ואוחן אפילו
אחקוח לאחר בעבה גרועה אף
אחדבר אחבעבה קחייחא וכראחבע
בעור לקחן סי' ע"ב בס הר"י אנ"ם דלא
אחיחין אלא אחום אחנו דאי בעי קאי
בחבעבה קחייחא ואעפר אם כן הכא
אחרינן אלא בעי קאי בחחבא

לב כיון שאמרו חייב אתה ליתן לו פי' אע"פ שאין לו זה דין מועלם ליתן לו כלל מ"מ הוה כאלו הודיעים מפופים בדיבור ואמרו נראה בעיניכו שתתייב אתה ליתן והכ"ל דלא יהא כאמן לומר שפרע לו דכיון דלא הקניהו עליו לא היה לו ליפרע לו אפ"ה אין התובע יכול להוציא ממנו

לי בירך ואמר לו הן לב כיון שאמרו חייב אתה ליתן לו כיון שאמרו צא תן לו ויצא ואמר פרעתי נאמן וישבע היסת שפרעו (לג) לפיכך אם חזר התובע לריינים ואמר לג (לד) כתבו לי הוראתו אין כותבים לו שמא פרעו ויבוא לגבות ממנו פעם שנית (ע"ל סי' ע"ם סעיף ס') :

יג שנים שבאו לדין ונתחייב האחר לשני ואמרו לו צא תן לו ויצא וחזר ואמר פרעתי ועדי' מעידי' אותו שלא פרע כגון שלא זזה ירם מתוך ידו (לה) החוזק כפרן לאותו ממון הנ"מ אבל אם לא אמרו כך אלא אמרו שפרעו ונפטר (לו) לפיכך הין בקיאי הרעת שבספרי כשיור'הלוה (לז) אי כשיתחייב שבועה בבית דין אומר לו בב"ד הוו עלי עדים שלא יפרעני או שלא ישבע לי אלא בפני עדים :

יד (סור סס"ו מנעל התרומות סעי' י"ב נסס סרמב"ם) (לח) בר"א רציית רינא אבל אם יצא מלפני ב"ד לט בסרבנות (מ) ושמתוהו אינו נאמן לומר פרעתי מא וגובה אפילו ממשעבדי לפיכ'כותבים למלוה מב אפילו בלא רעת הלוה : הג"ה

סרוף לקוחות דמייסי' לקנוני' וע"כ ס"ס הכא ואין סנרוף למלך דסמני סכא סנעשה מעשה בית דין מסמ"כ סתם דכפל הספר ומיתרע בכפילה דתם כך סוף סוף יכול הסתם למען פרעתי ולהיכך יסרוף לקוחות למתרע בסורתא סיי דהסת'וכ'כ עוד הרמב"ם פס"ו מהלכות מלוה ובפ"ת סטר כ"ז וסטור לסיל סי' ע"ם סכ"ם בני מלוה בספר שהמתין ללוה סיכא בזמן לומר פרוע לפלג סיכא דמפי לא סומר מלוה לא פרעתי ואין המלוה סורף בספר זה הלקוחות דמייסיכן לקנוני ע"ל פסק דין ס"ה הכא . וכן בקונבדרסים סהניח מהר"ל ן' מניב שם בתשו' ס"ם בשם ריב"ם מוכח להדיא כדברי דפיתא שם ז"ל וכדלא סבריב"ם ס"ם דעל פסק דין ס"י לומר פרעתי סהקשה למה לנו סומרי' כשעתד כדין דסרוף מהשעבדי ניחום דילמא פרע ושעניבי' ללוקח ומפי' לנו כשמייב חורם ניחום לך וכיון דסריב"ם עמד בדין כתלוה בשטר היינו כשכתבו לו פסק דין ע"ל ומפי' החולק שם על הריב"ם נגי פס"ר נהא לא מלינן עלויס ס"ם ואכי' מוכח נמי להדיא מדברי הר"ן ור"ת ור' מאיר ושטר פוסקי' שהנהגתי לעיל ס"ק כ"ט וכן מנוסר להריב"ם בדברי רבינו שמי' משרלמני שהמוכח מהר"ל ן' לא שהנהגתי לעיל בשתד דאין כותבי' לו מומן בשטר אלא מומן בני כו' אלא ודאי מהר"י ן' מניב והשמ"ע לא כוונו ישה בדברי הסור בשם סתום' (וכ"ם בדברי הרמב"ם) דמ"ם פשוט לעיל סי' ל"ם בשם המוסכות סיינו אלא לומר דסרוף לקוחות לשתר שהלוה סלוה בשטר ולא בעודם בידו ולכך כותב סתם דאין סוי מלוה בשטר ולכתוב בשטר שהלוה לו

פ באיזו ענין טוען וחוזר וטוען ובו ב' סעיפים:

א מי שטוען בבית דין טענה אחת ו (א) ונתחייב בה אינו יכול לטעון טענה אחרת שסותרת הראשונה ס (כ"י ג' מ"ם וע"פ) (ב) (ומפרשים עריס על טענה סתומה ל"ה מהכי ב כדלעיל ריס סי' ע"ט) ג אבל אם בא לתקן טענה ראשונה ולומר כך נתכוונתי ויש במשמעותה לשון שסובל זה התיקון שומעין לו בר"א שלא יצא מב"ר (ג) אבל אם יצא מב"ר אין שומעין לו דשמא למדוהו שקר אבל כל מה שטוען חוץ לב"ר (ד) יכול לטעון אפילו לסתור טענתו הראשונה לפי שאין אדם מגלה טענותיו אלא לבית דין בר"א שאינו טוען וחוזר וטוען לסתור טענתו הראשונה כשנתחייב ברין בטענה ראשונ' אבל אם יכול לזכות ברין גם בטענה הראשונה יכול ד לחזור ולטעון ולזכות בטענה האחרת ואע"פ שלא נתן אמתלאה לטענה הראשונה ס (סור נסס ר"י מג"ם ורמנ"ס והוס נס"פ ז' מ"ס טוען) ואף על פי שיצא מב"ר וחזר יש לו לחזור ולטעון ולהפך כל הטענות שירצה (ה) מפטור לפטור ס (הסו' רסל"ג) עד שיבואו עריס ה (ע"ל סי' ע"ם פעיף ה') אבל מאחר שיבואו עדים ויכחישו טענתו (ו) (מרמב"ם) שמתוך עליה אינו יכול להשיאו לטענה אחרת אע"פ נתן אמתלאה לטענה שמתוך עליה ויש במשמעה כמו שהשיא בזאת הטענ' האחרת ו והוא שלא יצא מב"ר:

כנס ס (סור ס"ר ותסו' רמב"ם סי' מלוה ס"ום"פ) ז (ז) וכל זה דוקא לתקר כדי דכור ח אבל תוך כדי דכור יכול לחזור ולסתור טענתו מרמב"ם ס (ר"ת נסס מהרי"ן סי' ע"ו) ט וכל זה אין מילוק כיון שם טען מרמב"ם לתקר כדי דכור ולסתור טענתו מרמב"ם וכל מ"ש בתוספות רסב"ם ס"ק ג' וכו' ס (ר"ת נסס תסו' מרמב"ם כלל ס"ר סי' ג') אע"כ נתן שעס לאמ תקלה וכל זה כיון שעס לאמ בתקלה קולקין ס (הגה'מיי'ן פ"ו מטו' נסס מוסר"מ) לחזור ולטעון:

ונתחייב כה כם"ם זה מוכח דאפי'לא מ"ייבוהו כפי' אלא שמרמה מטענתו מ"מתייב כה ס"ם: כ כדלעיל ר"ם ע"ש ר"ל דסס כתבתר דאפי'כתו עדים ואמרו שלוח ופרע לא מתיין לכו ולטענתיה שאמר שמרע ואע"ג דסס עיקר הטעס משום דהוקוק כפרן כעדים על שאמ' לא לויתי וכמ"ש סס משא"כ הכא דלא כתו עדים. ס"ש דסס מ' לא כתו בעדי' לא היה נתחייב בטענתו הרמשוכ ונס מכח העדים לפוד לא נתחייב סברי מאירו אמ"ה כריכין לטעמא דאפי'כתו עדים דמוקוק כפרן משא"כ הכא דכסתנתו הרמשוכ נתחייב ולמדי' מסס דכמו שהס כיון שנתחייב ע"י כפירתו שאמר לא לויתי לא מתיין לכו להפטר נמטו אפי' היכא דאית ליה עדים ס"כ דכוותי' היכא דנתחייב ע"י טענת עלמו תו לא מתיין ליה להיות פטור אפילו אית ליה עדי' וק"ל: נ אבל אם הא לתקן כך ועין בתשובת מהרי"ו סימן כ"ם נס' שכותב שהדוב שאמר אביהו היה רוצה אם כ"ש דכריו אינו נאמן: ד לחזור ולטעון ולזכו' דאמרי' מה לו לשקר אי כעי' הוה עומד בטענתו הרמשוכ:

ה ע"ל סי' ע"ם כו' ר"ל דסס נתבתר דאפילו אם הא עדי' אמר חזרת טענתו ולא אמרי' דידע דיכוהו עדים מ"ה הקדי' נמטו לחזור מטענתו הרמשוכ ואין כאן מה לו לשקר: ו והוא שלא יצא מכ"ד כטעס דאי יצא מכ"ד אמרי' שמא שקרי' לחדוהו לתרן דכור טענתו הרמשוכ:

ז וכל זה דוקא לתקר כדי דכור וכו' ס (כתב בתוספות רסב"ם סי' אלפ"ס נת' שכותבו כ"ד ואמר לו הסכי אל תפרעני אלא בעדים והסיב בכתב תוך כדי דכור יש לי בידך מסכוק והסיב הרשב"ם דתוך כדי דכור של מכירו לתו כדכור דמי עכ"ל ד"מ ס"ם ס"ו ע"ל ר"ס כ"ע לעניו מילות שם עד ח' אור תוך כדי דכור של עד הסכי דמכי מטעס דסכי"ם מתסבי לדכור מקד: ח אבל תוך כדי דכור כו' מלשע"ל קאי אמי שטען תלת טענה שנתחייב כה וכיון שפילו בלא עדים וכמ"ש ס"ם ומזר בה תוך כדי דכור דאלו בכאי דינא דכאו עדים ובכאיהו אין שייך תוך כדי דכור תוך כדי דכור דטענתו בעינן ולא של העדאת העדים וכמ"ש לעיל בר"ם כ"ט ול"ם ס"ם גם בנתחייב תלה בטענתו לאוד קלת קשה דלטון נתחייב משתע דנתחייב ע"י כ"ד וה"כ בלא הוה תוך כדי דכור לטענתו. ומיהו כאמרו לו כ"ד מ"ייב לתת אין לו כדי שיעור תוך כדי דכור דה"ינו שלוש עלוי רבי. ויותר נראה מ"ם ונתחייב כה אינו ר"ל שכבר פקעו אינהו ונתחייב כה דהוה פסי"ט בלא כלום אלא ר"ל דהכל יודעין דנתחייב כה וכמו שנתפ' בכל זה אין מילוק בין אם טען בהרמשוכ וברי"ל דטענת כרמשוכ ברי"ל נתחייב כה וכמ"ש ל' מהרי"ו בסתוס: ט ובכל זה אין מילוק כו' מהרי"ו פסק ככי"ת דאיירי בכלוים ל"ל זה דמי לסכי"ת דאמר רב הונא בני תרי אמי אמו שותפי דאמי לסו דינא בכדי תד כו' תד אבל אם אינה אמתלא כגבי תרי ממש אינו דומה כיון דנתפ"ק הוה בעדי' דאמי' לסו דינא בכדי תד כו' תד שמעינן דוודאי הודה דשעבדה לאו טענה הוא ועוד טענת רבה אינה דאי יכול לחזור ולטעון ג"כ כל אדם יעשה כן כשירצה נדין וע"ג מה כח ב"ד יפה עכ"ל וע"ם מוכ"ם לפילו אחק תפלה ולמדו מהכוח דתרי אמי הכ"ל:

ט שלמחר שכח שטענתו כו׳ דכל דכתב ודאי מיקרי דייק בטענתו:
י דכ״ד יכתבו כו׳ ס״ה יש מדעת שכיחן כמ״ש לעיל בסי׳ [illegible]
יא נ״ס נלע״ד שכח לגמרי אפילו בשמועין דכ״ד יהדרו לומר זה שיתנו דעתם לכתוב הטענות שלא יתרשלו מלכ״ב ויקרעו ודו״ק:

פא מי שטען כיתי לי

טעו׳ כמו שטענתי כי לשלוח ממני דכר שלחו לך בידי כן אני שטענתי כך להודות לך דכר שלחו בידי: כ ונרוך ליטבע שהוא כדברי כו׳ לעיל כר״ס ל״כ כתבתי דנס נרי׳ ליטבע לו שלחו בידו כלום שברי בשורה לו ע״י תביעה אי׳רי דלקי דכשבע שכחותו פעם היתה שורתו להטעות עדיין אינו נשבר מתביעתו שתבעו תלה ובודאי ל״כ עתה דעתו לאותו תביעה ז״ל שער מ״כ והרמ״ס בפ״ו משופן כתבו בהדיא דישבע לו שלחו בידו כלו׳ ולא מזכירו דנרוך ליטבע שכותו היתה כדי להטעות שלא שברי״ס כתבו דמסתבר לומר כן דישבע היתה כמו שתקנו היתה על הכשרה הנ״ל. ונרוה דכללם נשבועה ג׳ שלחו בידו כלום מכלו ושכותו בהודאתו היתה להטעות דלקי דישבע שלחו בידו כלום ים להוכיח על פניו דמהודה לו שקר נשבע פ״ו לקי שכותו מהודה ליכא דמסתבר לומר דעל שכותו היתה כוונתו להטעות כיון דלא אמר שתקנו שלחו בידו כדלעיל ס״ג ולא נשבע ולא עוד אלא דמשמע דלא אמר שתקנו שלחו בידו כדלעיל ס״ג ונשבע ופטור ואפילו הכי מחייב ליה ס״ל דכיון

ב במה דברים אמורים בבריא (ב) אבל שכיב מרע שתבעו חבירו והודה אינו יכול לומר משטה הייתי בך שאין ארם משטה בשעת מיתה :

הגה ◦ (תורכי סם כשם לפני ס"ה) ג (ח) והוא הדין לחרש שהודו לו ח (ס) לו שתקו לנוותו הוי כהודאה ולא יכולים למיחר שעשו שלא להכעיס השכיב מרע :

ג בבריא נמי רוקא איהו גופיה מצי למטען משטה הייתי בך (י) אבל אי לא טעין ס לא טענינן ליה אנן ' אבל ליורשיו טענינן שלא כיון אביהם אלא להשטות :

ד ◦ (סור ס"ג כשם בשם"ת והוא נרים סער ת"ב) יש מי שאומר שאם התובע יא (יא) תופס ממון הנתבע בשעת הזדאתו כנגר המנה שהוא מורה לו אע"פ יב שיש עדים שהוא ממונו של זה הנתבע יג שוב אינו יכול לטעון טענת השטאה ה לא

ז וה"ה אחרים שהודו לו פי' ע"י תביעות השכ"מ ולקחן כסימן זה סכ"ו ה"ר נהודה לשכ"מ מעלמו ע"ש : ף ומ"ש שתקו לנוותו עיין ד"מ סכ"ה דכרי המרדכי כוה כתשכ שלוחה לכבה ליתן מנכסיה ז' וקוקים לקרוביה ואחר מיתתה טוען שלא נשבע על כתובת אמה שנשתי היו שלא להכעיסם והכי דשקיק נשפט מיתה הוה כודאה ואפי' לא היו עדים בלוחה שלא שכיב מרע אלא שהודו לו בחייו : ט לא טענינן ליה והיינו דוקא כשאומר אחת שהודיתי אבל היו אומרים לו אל תאמין לו ואינו נותן טעם למה הודה וכמ"ש בסי' : י אבל ליורשיו טענינן כו' פי' אם הודה אביכם לפני עדים פ"י תביעם כשהי' בחי ואת וכא אתה בא לתבוע להורשי כעידי התביעה טענינן להו ואמרי אלו היה אביהם מחייבו הוה יא תופס ממון הנתבע בשעת הזדאתו כנגד המנה שהוא מורה לו אע"פ יב שיש עדים שהוא ממונו של זה הנתבע יג שוב אינו יכול לטעון טענת השטאה ה לא

דוקא כשמתחייב בלא תביעה כלל אבל אם אמר לו אע"פ שלא תבעני ליתחי והבי מוכח מתה שהוכיחו התום והרמ"ם ותרדכי פ"ק כורר (וכן הוא בסמ"ג מיתחזי שם"ו תה"מוען) דשטענינן ליורשי שמא לפיכך כיון לשטות מדבני כשם ס"פ ג"פ אי אם תשטה בשעת מיתה אלא רשם אינו אלא שמא מיתה טעני לכניו ואי כדברי כ"ה תאי מוכיחין דילמא משם שמא טעי לעיין ס"ה נופים כשקר ולא לעיין יורשיו או טעי לעיין יורשיו כשקר ואחר מתשם'חייתי ואח"כ מת ויש לחייב זה ברוחק מ"ש בשיקר כת"ם ורד"ק : ח ומ"ש לפחרי'כו'ע"ם בתרדכי שכתב דשפילו לא היו עדים בשוותו אלא שאבן מעמאו מודים שכן היא ומביאו ר"ח דשאלו ס"ק ח"ומ דלא מהימן כתנו כ"ל משום דהוי כמנו כמקו עדים דאכן מחרי דשתיקתו ודאי סודם'היא וכיון דודאי סודה הוי ליה חנו וכמ"ש מחרי'לעיל מ"ע ס"ק י"ג ס"ק : ותשתע מכאן דכל היכא דהוי סודה כאן שלחר שתם עידי שפי'לין העדים כאן והוא מודה שסודה לו שתם עידי אלא שטוען שפיכו מחיב לו כלום מחיב לשלם לו ולא מהימן כתנו דכיון דודאי סודה ודאי מחיב לו - וכן כ"ל עוד לסוכיח מנשם"ת שער ל"ו ח"ג ומסו לעיל מי"ע ס"ה ס"ו שכשהו שם שאן לחכירו סודיה לי כעצמך שתם מחיב לי כך וכך

מאחרי לעדים שתם עידי או שתם שחרת שתם עידי ואין העדים כאן וסו שכ' נרי ויכול להשביעו הים'אלא שם שתם עידי כו'אמא'לחריא שם שם מודה שחחר לעדי' שתם עידי מחיב לשלם אע"פ שאין שכרי' כאן ולא שחרי' דיוקא שאחן שטוען מחיב לשלם ה"ה

יד לא מהני טענת השטאה טו (יג) אלא כשתבעו
ה והורה אבל אם לא תבעו והוא הודה מעצמו (יג) אינו
יכול לטעון משטה הייתי בך (ועי' סימן זה סעיף י"ד) :
ו אם כשתבעו (יד) הודה בפני בית דין או שהורה בפני
עדים טז ויחרדו לעדים יז בין (טו) שאמר להם
התבע אתם עידי בהוראה זו או שאמ' התובע אתם עידי ואמר
התובע כן תהיו עדים (טז) או ששתק התובע שוב אינו יכול
לומר משטה אני בך יח אבל יכול לטעון פרעתי :
ז האי דמהני אתם עידי הוקא כשתבעו מנה ואמר ליה הן
ואחר כך אמר אתם עידי ושתק לזה אבל אם אמ' לו מנה
לי בירך והלוה שתק ואמר התובע לעדים אתם עידי ושתק
התובע אין שתיקתו כלום דלא הוי שתיקה כהוראה אלא
כשהורה לו תחלה ואמר ליה הן וכשאמר התובע אתם עידי
שתק אבל כששתק מתחלה ועד סוף יכול לומר יט (יז) לא
חששת להשיבך :

סנה כ (תרומת הדשן סוף ס' ר"ם סי' ס"ו) מי שתבע מס כסור
ללמוד מס כן אכירו לפני אכי הבן ואכי הבן שתק שתיק
כהורה דמיא ואע"פ שלא דבר תהב כלום דה"ל להתב למחוקי
תדעתיה ולמחות וכמו שיתבאר בסמוך סעיף י"ב :

ח כ (שור סי' כ"ד בשם הרמב"ם) (יח) אמר בפני שנים הריני
מודה בפניכם שיש לפלוני אצלי מנה ואמר כן
הרך

מיהו כתב בעל העיקר בהרמב"ן ז' דהעיקר כהרמב"ם ז' ופסיעתא
בזה ע"ש : יג אלא כשתבעו כו' כ"כ שור והרא"ם ולא
הביא בפי' שום חולק וכאלו נם שאר פוסקים כתבו כן אבל תמיה לי על
הפי' המחבר שלא שם לב לדקדק שהרמב"ם ושאר הרבה גדולי הפו' מולקים
בזה והרא"ם עיקר כדבריהם וכמו שנעתר - וכבר הרמב"ם לא כתב בשום מקום
לחלק רחשטה לא מייב' רק בתבעו
והודה לו ולהרבה כתב נם ס"ס שאי מה'
טוען וז"ל מעולי' שהחזיק עדים לומר
עדות וכן המודה מעצמו ועדי' שומעים
אותו וכן המורה להחזיר נפקי עדים
מכח לי כיון ולא"ל הן נכלל הרבה עדים
כו' אם שתק תשטה הייתי כו' ולפי לא
טענו סוטרים לו כו' והעתיקו המחבר
עצמו לקמן סעיף כ"ו ולע"ם שכחת ס"ס
שם ס"ק ת"ו דוקא רחשטה כתב נם ס"ס שאי מה'
ע"י מניפס מ"ש ודלי דלי"כ לעיולמו
וכאו שכתבתי לקמן ס"ס ק"כ וכן אוכ'
להריא מדברי הרמב"ם רפ"ו מה' טוען
שכתב ה"ל המודה בפני שנים שיש
לפלוני אצלו מנה ואמר לתן בדרך
סילוק ולא דרך סיפה אף על פי שלא
אמר לתא עידי ואף על פי שאין התובע
עמו מ"ז עדות כי' והכאתיו לקמן סעיף
י"ד ס"ק ל"ג וכן המחבר לקמן סעיף
מ' משמע מה שדרך סיפה יכול לטעון
משטה אבל ענין אף בהודה מעצמו
אלא בפני מכח התובע ואכי מוכח נמי
להריא מדברי ס' המניר סוף פרק שני
מה' טוען שכתב על דברי הרמב"ם הל"ל
לסוף פרק שני שמשתיק המחב' לקמן
סעיף כ"ה וז"ל אף על פי שהמשתין
עדים כו' דכרי שם הם אלו ודאי
מעלת משטה אבי בך אי לא שתק אלא
מכן לא שתקי"ה וכן בשאר משטה היינו
ומבואר בס"ם נבי משטה היינו בך

(יט) דרך הזרה גמורה ולא דרך שיחה (כ) אף על פי שלא אמר אתם עידי ואע"פ

וכתב

וכן

כ ומצ"ל על פיסק המוכר קיבר וזיבה כהעתק' הרמב"ם שהרי כרפ"ו דטוען כתב דאם הודה בדרך הודאה וטען מק"ו לאד"ם מצלם על פיסק (כשהעד' הכח"ו אותו הודאה גמורה דכירי ליכאי) ואם טען שלא להסביע כוותי' סומעין לו ונם בסמוך כס"ד כתב המוכר' דיכול לטעון בטענת הסכאה לפילו כהודאה גמורה (ועפ"ר שם כתבתי דאף שלדברי הטור ע"ל דהרמב"ם ליירי שם בלא הודאה גמור'מ הוכחתי שם דבהודאה גמור' כמי ליירי ע"ש) ואף דלא ליירי כאן במוכר עדיין בטענת שלא להסביע מ"מ לא ס"ל לפתוס ולכתוב מצלם על פיסק כיון דהכ"ד טוענין לו שלא להסביע כתכוין וכמ"ש הטור ומוכר בסמוך ססק"ו ואפשר מצום דהרמב"ם ס"ל דלא טענינן עכורו נס טענ' שלא להסביע וכמ"ש הטור ומוכר בשמו כר"ם כ"ו מ"ש סתם וכתב כאן ומצלם על פיס"ו כ"ש טוען טענת שלא להסביע וזה דוחק : ויותר נראה מצום דעד הכא ונס מכאן ולהלה ליירי בשהודאה היא ע"י תביעת מכא לי ביד וכשהודאה היא על ידי תביעה לא שייך כיס טענת הסכאה ומ"ש הטור ומור"ם בשם ס"ה ו"ש ומ"ש שהתביעל וכתב אחר בפני שני כו' ולא הזכיר תביעה ונס סיים וכתב ואע"נ שאין התובע עמו ליכא מאן דתבעי מ"מ כיון דכתב אע"פ שאין התובע עמו ל' אע"פ שטוען שהתובע עמו ליירי ומ"ש סיי' וכתב ומצלם על פיס' כתם אלא שמצא בה ללמדינו רבותא דאע"פ שאין התובע עמו מצטרכינן להודאתו שהית' שלא על דרך שיפה להודאה גמורה : כא כי אתו בידי רחים ומסהדי כו' ל' הטור שייב דהודאה בהלוה דמי וכי ס"כי דנבי הלוה לא בעינן עד דמקבל להו לבני סהדי מקבל' אלא מכי חזו ליה מהימני להסהדי עליה מהימני דמשעת הודאה מיי' ליה וכבי נילוי מלתא בעלמא כינהו אכ"ל : כב הודאה בפני עד א' כו' לפסוקי מבעל המוער דאמר דאין ל' כשפה לכלום ה"כ דאינו מעיד שבפניו בשפה בהלוה או הנזילה או בפקדון וכמ"ש הטור בשמו כאן וכפי' ל"ב ע"ש :

כג והעדים

(כפ) ואעפ"י שאין התובע עמו הרי זה עדות גמורה ומשלם על פיהם :

ט (שור פ"ב מבפ"ס) הורה בפני ערים הוראה גמורה וחזו ליה סהרי אחריני אע"ג דליתנהו לעידי הוראה כפ כי אתו עידי ראיה ומסהדי ראשוני קמי הנך חייב :

ס (סור בשם הרמב"ם והרי"ף והרא"ש) כג (כד) הורא בפני הויא

ער א'

זם עדות ויכול לסעון משפה והא כתב המחבר לעיל סעי' ה' דשעבת משפה לא מייב' אלא כשתבעו והורה לו ובלחת נרחב"ם נופל ניחא דם"ל דאף כשהורה מעצמו י"ל משפה וכ"ש לעיל פ"ם ס"ק י"ב אבל על המחבר קשה ועל כרחך דמיירי כאן משפה הלכו אלא שהודה דרך הודאה גמורה יכול לסעון להרמב"ם ומחבר לקמן בחלק סעי' י"ד וכ"כ הרחב"ם שם להריא וכפ"ק ל"ב מוכחתי שכן עיקר ע"ש ונרוך לדחוק דמחבר מפרש הא דקאמר ואע"פ בסעון המוצע עמו מיירי מכוון דכאן סעון מוצע עמו לכך כתב דכשהודה דרך הודאה גמורה אין לחוש לשמא אין בפני התובע בין שלא בפניו וכ"כ רב אלפס עכ"ל וכן נרשה להריא"ם סי' ס"ב וכ"כ רב אלפס הריב"ם סי' ס"ב ורמ"ם וכ"כ רב אלפס הייגו כם"ם בשם מיכו דעת הרמב"ם דבדרך קונה' אלא בפני התובע יכול לסעון והמחבר נס דעת ר' אלפס כן ונכון נראה זה בראיות לקמן סעיף י"ח ס"ק ל"ר ע"ש : כא ואע"פ שסעון המוצע עמו כו' קשה דמשמע דכשאלא הודה דרך הודאה גמורה אין זה עדות ויכול לסעון משפה והא כתב המחבר לעיל סעי' ה' דשעבת משפה לא מייב' אלא כשתבעו והורה לו ובלחת נרחב"ם נופל ניחא דם"ל דאף כשהורה מעצמו י"ל משפה וכ"ש לעיל פ"ם ס"ק י"ב אבל על המחבר קשה ועל כרחך דמיירי כאן משפה הלכו אלא שהודה דרך הודאה גמורה יכול לסעון להרמב"ם ומחבר לקמן בחלק סעי' י"ד וכ"כ הרחב"ם שם להריא וכפ"ק ל"ב מוכחתי שכן עיקר ע"ש ונרוך לדחוק דמחבר מפרש הא דקאמר ואע"פ בסעון המוצע עמו מיירי מכוון דכאן סעון מוצע עמו לכך כתב דכשהודה דרך הודאה גמורה אין לחוש לשמא אין בפני התובע בין שלא בפניו וכ"כ רב אלפס עכ"ל וכן נרשה להריא

כג והעדים שומעים כל זה פטור כיון דלא ה"ל להנתב' לאסוקי אדעתיה שיש שם עדים יכול לומר להשטות אחרתי כן : כד כל שראו ההלואה כו' ר"ל אף דבשמעו ההודאה בהכמנה אינו מחויב עליהן וכמ"ש לפני זה בהקביאם אחורי הגדר אבל אם ראו ההלואה מעידים עליה ומחויב לשלם על פיהם והטעם כמ"ש דהחיו'בא מיד שהלו' לו אפי' בלא עדים והעדים אינו אלא גילוי מילתא שאינו יכול לכפור ולומר שלא הלוה לו :

כה א"ל

(כג) הויא הוראה בין לישבע על פיו אם כפר בין לפרוע אם הודה שהודה בפניו :

יא החביא לו עדים אחורי הגדר ואמ'ליה מנה לי בידך אמר ליה הן אמר ליה רצונך שתודה לי בפני עדים (כד) והשיב לו הייתי מודה לך בפני עדים אלא שאני מתיירא שמא תכפיני שאשלם לך מיד כג (כה) והעדים שומעים כל זה (כו) פטור :

יב ° (ריב"ש בב"י לעיל ס"ס ל"ב) כל שראו ההלואה (כז) אפילו בהכמנה מעידים עליה :

יג החביא

נהבעה"ח שער ח"ב וה'המגיד פ"ה מה'מכירה ושאר פוסקים . דהיינו משום דבעי למימר אין ג"ל כתובו לכך קאמר דהשנים כותבים בסתמא ולומר דלא בעי ג'כמעשה ב"ד אבל אם ב"ד ראפי'בלא עדים כלל מהני דלא איברו סהדי אלא לשיקרי קשה הכל"ל בקבור קנין אין ג"ל כתובו ועוד דהא בהודאה כמו קאמר הודאה בפני שנים וג"ל כתובו ול"ל בפני שנים הל"ל בקבור הודא'ג"ל כתובו ואפילו תימא דאתי לאפוקי דלא נימא דבעי ג' כמו קיום שטרות מחילא מוכח דשנים דוק' דכיון דמ"ה דבעי ג'ואתי למעוטי ג' משמע דג' הוא דלא בעי הא שנים בעי ועו'דלישנא דבפני שנים ובריך לומר כתובו משמע דתרי מילי נינהו דבריך שנים וג"ל כתובו ועוד דהא קאמר התם אמ' רבא אי קשיא הא קשיא לי הא קנין היכי דמי אי כמעשה ב"ד דמי ליבעי תלתא אי לאו כמעשה ב"ד דמי אמאי אין ג"ל כתובו בתר דבעיא הדר פשטא לעולם לאו כמעשה ב"ד דמי והכי טעמא מאי דאין ג"ל כתובו דסתם קנין לכתיבה עומד . אלמא דאי לאו דאמר רב נחמן אין ג"ל כתובו הוה אמרינן דכמעשה ב"ד דמי כמו קיום שטרו' ודוחק לומר דלענין כתיבה הוה ב"ד מדדמינן ליה לקיום שטרות אלמא משמע דלגמרי הוה מדמינן לה לקיום שטרות דבעי שלשה ולא מקיים קנין כלל בפחות משלשה ובי אמרינן בקדושין פרק האומר דף ס"ח לא איברי סהדי אלא לשיקרי היינו דוקא כי התם בחלוקת השותפי'וכה"ג ולא בקנין סודר וא"כ בע"כ דלא קשיא מהוא דלא איברו סהדי אלא לשקרי לקנין והודאה וכה"ג דקנין שהוא קיום הדבר וכן הודאה שהוא קיום ומיונו של זה בהודאת פיו לא מקיים בפחות משנים דנהי דמסיק דלא בעי ג'כמעשה ב"ד מ"מ מידי שני' לא אימעה ומשמע דבעי שנים דוקא בקנין והודאה . ואין לגמגם אם הוא מודה שהודה לפניו למה לא יועיל דהא גם בהודה לפני שנים ולא אמר אתם עידי או דרך הודאה גמורה אינו מועיל וכן בהודה לפני ג'אפי'בלא אתם עידי מועיל וכל מדת מכמים כך הוא זה גרין ג'וזה גרין שנים ובפחות מזה אינו כלום ואע"פ שאמר אתה עד השטאה היא ומזה הטעם ל"ק כלל מהא דאמרי'כל מקום שנים מחייבים אותו ממון אחר מחייבו דהיינו דוקא דעד אחר נאמן לענין שבועה כמו שנים לענין ממון משא"כ הכא דאמרינן נאמן ואמת הוא אומר העד ואף על פי כן אינו כלום דכל הודאה בפני עד א'אף על פי שאמר אתה עד השטאה היא עד שיודה בפני שנים וכן משמע לפע"ד מפשוטן של סוגית הש"ס בכמה דוכת'דקנין בפני שנים דוקא בפרק הזהב (דף נ"ח ע"א) גבו הסובר את הפועל דפריך אמאי חייב לשלם ומשני אמר רב ששת בשקנו מידו וכן אמר ר'יוחנן שקנו מידו וכן בס"פ הפועלים (דף נ"ד ע"א) מתנה ש"ח להיות כשואל במאי בדברים אמר שמואל בשקנו מידו כו' וכן ברש בבא בתרא (דף ג' ע"א) וכן בפרק חזקת הבתים (דף מ"ג ע"א) וכן ברש פ' הכותב (דף פ"ג) וכן בדוכתי טובי ולא קאמר בקבור בקנין אלא קאמר בשקנו מידו ל'רבים משמע דאעדים קאי שקנו העדים מידו : ועוד נראה דאפילו תימה דקנין מהני בלא שני עדים מ"מ שאני קנין מהודאה דהא בלאו הכי פשיטא דלא דמי הודאה לקנין דהא קנין מהני בינו לבינו בשמודה ואפי'בלא עד כלל והודאה פשיטא דלכ"ע לא מהני בינו לבינו וכדמוכח להדיא מדברי הרמב"ן הכ"ל גופיה ושאר כל הפוסקים והוא פשוט אלא ודאי שאני קנין כיון דעשה מעשה קנין סודר שני' משא"כ בהודאה דכל כמה דלא הודה בפני שנים השטאה היא . וכן מוכח לכאורה דעת הרא"ד בהשגות פ"ה מה'מכירה שכתב שאין הכל מודים בקנין משמע דספוקי מספקא ליה בקנין ובהודאה ס"ל בפשיטות דהודאה בפני עד א'לאו הודאה היא וכמ"ש הרא"ש פרק חזקת הבתים בשמו וגם דעת ה'המגיד נראה לכאורה כן דבפ"ה מה' מכירה משמע דס"ל כהרמב"ם דקנין בינו לבינו מהני ובר"פ ו'מה'טוען הביא במסקנתו דברי האומרים דהודאה בעד א' לאו כלום הוא . ולפי זה אף שכתבו התוס'ושאר פוסקים בכמה דוכת'דקנין מהני בלא עדים יכול להיות דמודי'לבעל המאור גבי הודא'בעד א' . והא דאמרינן בפרק חזקת הבתים הודאה בפני שנים כו'קנין בפני שנים כו'הא כדאיתא והא כדאית'קנין בפני שנים דוקא לענין חיוב ממון ולענין שאג"ל כתובו והודאה בפני שנים דוקא לענין דלא הוי הודאה כלל בפחות משנים ואפשר גם דעת בעל המאור גופיה כן גבי קנין שהרי לא השיג הבעל המאור על הרי"ף בחסכת קדושין פ' האומר שכתב דקנין בינו לבינו מהני ע"ש . ולפ"ז אפשר דגם הרי"ף מודה ליה לבעל המאור גבי הודא'בעד א' . והטור שכתב בסימן זה סט"ו אבל הרמב"ם כתב דהוי הודא' כו'וכן כתב רב אלפס כו'לא ידעתי מנ"ל הא בדעת הרי"ף וכל"ע : וה"ש הרמב"ן ז"ל ותמאתי בירושלמי כו' אינו ראייה לפע"ד מב'טעמים חדא די"ל דהירושלמי מיירי בשנים וכמו שאכתוב בסמוך ועוד די"ל דהירושלמי מיירי בגווב'דש"ס דילן פ'ז"ב (דף ל' ע"א) אמר לכן אחר אני ראיתי אביכן שהטמין מעות ואמר של פלוני הן בבית לא אחר כלום בשרה דבריו קיימים כללו של דבר כל שבידו ליטלן דבריו קיימים אין בידו ליטלן לא אמר כלום כו' הרי סראו אביהן כו' אם כמוסר דבריו קיימין כו' : וה"ש הרמב"ן ז"ל ומה שהביא ראייה ממשנתינו אדרבא קשיא עליה כו'ותו לדידיה מי ניח'כו'לפע"ד לק"מ דלדידיה נימ' דודאי לישנא דהוא אמר לו אעפ"י שהוא ל'יחיד אפשר דכל עד אומר כן ומשום דקבעי למיתני דבודקין את העדים בזה אחר זה נקט האי לישנ' ובאמת גם עד השני היה אז שם וכל א'אומר הוא אמר לי ובזה נדחה ג"כ מה שהביא הרמב"ן ז"ל מהירושלמי ואדרבה לשון הירושלמי שלפני כך הוא אם היה מתכוין למסור לו עדו'עדותן קיימת הרי דנקט לשון עדותן בגו'ן לשון רבים ול"ק לפלוג וליתני פטורי'דרין זה לא שייך כאן דבלאו הכי פשיט' דהודאה בפני שנים ומפליג בשנים גופ'אבל אי ניח' דלא בעיני' שנים תיקשי למה שינה התנא לשון המשנה בסיפא ממאי דקאמר בריש הל"ל בסיפא נמי עד שיאמר בפני הודה לו ולמה החביא לשון אחר אלא משמע דדוקא בעינן שנים ולא שייך כאן לומר לאו דוקא דבשלמא אם לא היה שונה בריש ל'יחיד הוה אמרינן לאו דוקא אבל מכיון שכבר שנה בריש ל' יחיד למה שינה הלשון בסיפא אלא ודאי משמע דהעדות אינו כלום אלא בשנים : הלכך כ"ל דברי בעל המאור עיקר כיון דהרבה פוסקים נמשכו אחר דעת הרמב"ן אינני כדאי לחלוק עליהם אך כ"ל ברור דהמוחזק יכול לומר קים לי כהבעל המאור ובפרט כיון דהרא"ד ור'אפרים ונאון נמי ס"ל כותיה וכן משמע ג"כ לכאור' מפי'רשב"ם בפרק חזקת הבתים (דף מ') וכן היה סובר ריב"ם בתחלה וכן הוא מסקנ'התוס'פ"ק דסנהדרין דף ו'ע"ב והמרדכי פרק חזקת הבתים וגם ה' הח' רים פ"ז מס'טוען כתב וז"ל וה"ש ואם היה עד א'נשבע כן הוא דעת קבת הגאונים וקבתם אומרי'דהודא'בעד א'לאו כלום הוא וה"מ נשבע היסת עכ"ל הרי שמבי' שני הדעות ולא הכריע ואדרבא הביא במסקנתו האומרי'דלאו כלום הוא א"כ פשיטא דיוכל המוחזק לומר קים לי ככל הני רבוות'וכן ראיתי שפסק בתשו'מהר"י ן' לב ספר ג'סימן ל"ח דף ל"ז ע"ג וז"ל דכיון דהרא"ד בשם גאון ובעל המאור כתבו דהודאה בפני עד א' לאו הודא'עד דאמר בפני הודה ובפני אחריב'והביא אחריב' דהוי בכדון דידן הרי כתביב'דלא הויא ולא מידי כיון דלא הוי משתעי בהדיה וכיון דכן הוא בהך עד דהודאה לא מכינן למיפק מידי ספיק' ומידי פלוגת'דרבוות' עכ"ל וכן מצאתי בתשו'מהרשד"ם סי'ל"ז שכתב דחבי למימר קים לי כבעל המאור והרא"ד ע"ש . ובפרט לפי מה שהבאתי עוד פוסקים דס"ל הכי והוכחתי שדבריהם עיקר : אך מה דס"ל להרא"ד דהודאה בב'עדים בזה אחר זה לאו כלום הוא עד דאמר כל א'בפני הודה ובפני אחריב'בזה הוא יחיד ולא מצאתי לו חבר כי אף בעל המאור ס"ל דהודאה אחר הודאה מבטרפי'אפילו לא היה שם עוד אחר וכמ"ש לעיל וכן משמע פשט'רש"ס פרק זה בורר דקאמר סתמ'הודא'אחר הודא'מבטרפים וכן משמע מדברי כל הפוסקים וכמו שכתבאר לעיל סימן ל'סעיף ו'ע"ש והכי מוכח נמי ממאי דקאמר התם בש"ס ודאמר ליה לכל חד וחד בהבהוא מנה דאודאי קאך אודאי קמי פלניא כו'וכמ"ש לעיל . אלא טעמא כמ"ש לעיל דכיון דחזר והודה עוד בפני אחר מוכח' מלתא דהודאה קמייתא לאו להשטאה נתכוין וכן כ"ל עיקר . (עיין בתשו'מהרי"ט סי'ע"ב וסי' ע"ג) : דג הוי הודאה כו'בספר גדולי תרומה שער מ"ב מ"א דף ע"א כתב שיש בזה מקום עיון אם טוען אמת הודיתי ומשטה הייתי מה דינו להרמב"ם דבראה שיהא נאמן נמגו דהכא לא שייכי הטעמים שכתבו המפרשים ז"ל לבטל המגו כהביא נסכ'רר'אבא עכ"ל ואין דבריו נכונים אלא כ"ל דלהרמב"ם אם מודה לעד חייב לשלם והכי מוכח להדיא מדברי הבעה"ת שם להרמב"ם וכן מה"ש הטור הוי הודאה בין לישבע על פיו אם כפר בין לפרוע אם הודה שהודה בפניו . ועוד ראייה דהא כל היכא דיכול לטעון משטה אי טוען להר"ם הוי כטוען משטה דמשום דהוי חילי דכדי לא דכיר וכמ"ש לעיל סעיף מ'ס"ק ג'וכ"כ בספר גי'תרומה גופיה דף קע"ח ע"ב לדעת הרמב"ם אם כן אי הוי יכול לטעון כאן משטה אמאי בטוען להר"ם בריך לישבע נגד העד כיתא דכיון דמילי דכדי הוא לא דכיר אלא ודאי כדאמרן ודו"ק : דד והשיב לו הייתי מודה לך כו'ואם לאמר שאמר לו רצונך שתודה לי בפני עדים אמר לו הן כתב הרמ"ה דהוי הודאה וא"א הרא"ש ז"ל כתב שאינה הודאה עד כאן לשונו טור לעיל ס"ס ל"ב ובתב הב"ח שם דב"ע מכין לו להטור דכתב כך הרא"ש דבפסקיו ליכא שום גילוי דעת דסובר כך ולפע"ד מוכח להדיא מפסקיו דסובר כן דהא כיון דס"ל בפסקיו דהודאה גמורה לא מהני אלא עד שיאמר אתם עידי דוקא וכמ"ש הטור כאן סימן זה בשמו וכן לעיל סימן ל"ב בטור ובית יוסף וכן מוכ' באמת דעת הרא"ש פ'ז"ב ופרק ח"ה ע"ש א"כ מה יועיל שא"ל הן כיון שלא אמר אתם עידי והרמ"ה לטעמיה אזיל דס"ל כרמב"ם דהודאה גמורה מהני בלא אתם עידי כמ"ש הטור בשמו . מיהו לענין דינא אף שכתבתי לקמן סי"ד ס"ק ל"ג דהעיקר כהרמב"ם דהודאה גמורה מהני לענין השטאה כמו אתם עידי מ"מ דברי הרמ"ה כאן ג"ע לדינא דבראה דדוקא כשהודה דרך הודאה כשידע שיש שם עדים משא"כ הכא וכן מוכח מדברי הפוסקים שהבאתי לעיל ס"מ ס"ק י"ח ע"ש : דה והעדים שומעים כל זה פטור . לשון הטור לעיל ס"ס ל"ב ויכול לומר משטה הייתי בך ומשמע דגם בזה אם לא טען לא טעני'ליה ואדרבא בהא גרע טפי דאף שלא ראה עדים מ"מ כיון שאמר מתיירא אני שמא תכפיני גרע טפי ובריך לטעון משטה ואם לא טען לא טעני'ליה וכן מוכח בס"ס דף כ"ט ע"א ע"ש : דו פטור כיון דלא ה"ל להנתבע לאסוקי אדעתיה שיש שם עדים יכול לומר להשטות אחרתי כן עכ"ל סח"ע וכ"כ הטור לעיל סיף סי' ל"ב ודוקא כי האי גונא דלא איבעי ליה לאסוקי אדעתיה שיש שם עדים כו'ומשמע מדבריהם דאי ידע שיש שם עדים ואמר הייתי מודה לך אלא שמתיירא אני שמא תכפיני מייב אלא דמסתמא אינו אומר כן דאטו בשופטני עסקינן שאמר כן בפני עדים הייתי מודה לך אלא מתיירא אני כו'אבל אי אמר כן חייב : דז אפילו בהכמנה מעידים עליה . דוקא בהודאה הוא דלא מהני משום דחבי אמר משטה הייתי בך אבל בהלואה מהני משום דבהלואה אפילו בלא עדים כלל הוא חייב דלא איברו סהדי אלא לשקרי עכ"ל ריב"ש שהביא ב"י לעיל ס"ס ל"ב ועמ"ש לעיל סימן ע"ט ס"ד ס"ק י"ג :

כה ח"ל לא היכה הודאה דמי לח"מ מתקלה להשטות כיוונתי :
כו דהיכני ליה לאסוקי אדעתיה ° וה"ה אם בטח"ן עדים
בכית הקברות ואמר ק"י ובכני ליהוי עלך סהדי אע"נ דאין עדים
רגילי להיות שמוני בכית הקברות מ"מ ס"ל לאסוקי אדעתיה
דלא על מכס אמר קיי ובכני
וע"ש : כז אם ו' אם אכל לי
לא היכני כו' כנ"ל : כח כגון
שאמר אתם עידי דכל שלא רצה
סהדי אין אתקטו הודאה אף
כאמר אתם עידי : כט שלא
להשביע את עצמי הודיתי פי'
שלא תרצה כעזר ושבע : ל
כאמן ואף על פי שהודאתו היתה
בהודאה נאור"ס ל"ל נם לה"מ"ס
דיכול לטעון שלא להשביע
וכמ"ש לעיל כס"ס בשמו והא
דכתב לקמן בסי' רכ"ה בס"ב ז"ל
דאם אמר דרך הודאה ולא היה
אם אמר אתם עידי דכל שלא
הערמה ר"ל כאופן שלא שייך כיס
לומר שלא להשביע וכ"כ הב"מ
אם וכתב בגון שכפרה נפניו
להרמב"ם או שאין לו בכיס שלא אמר יורני' לכ"מ ע"ש : לא ואין
מיולוק בזה בין אני כו' ור"ל אפי' בשני שבללו אי אין אמו מסויקי'
אותו בשוטר אפ"ה אני להתבלל ולומר שבוע שלא להשביעו וכדי
להסויקו כיותר עכי מסשתעו שבוע א"ייב לאחרי' ועד"ו הוא בכ"י
ולא ° כע"ם שכא ללמדינו שאפילו עשיר יכול להתבלל בשעכה *
זו דו"ל דעשיר פסיעה הוא וק"ל : לב בין שהיה שכ"מ ואע"ב
דלעכין טענת השעאה כאחר נטור ובדברי המקבר לעיל ס"ב
דאין אדם מסשה בטענת אין אחר שלא להשביע את בניו אמרן שלא יסויקום
בכריות בעשירות שאלו בין ראובן נדולם :

לג שיה

(כה) ערי ושבכי ליהוו סהדי אלך כו' כאמר ליה (כו) אינה הוראה אבל אם שאל הוי הוראה ורוקא כי האי נונא (כז) ראיבעי ליה לאסוקי ארעתיה שיש שם עדים דלמה אמר ערי ושבכי ליהוו סהדי עלך אם לא (כח) שהיו שם אבל אי לא איבעי ליה לאסוקי ארעתיה (כט) כגון שאמר אתם עירי וזה אינו יודע שיש שם עדים ושתק אין הודאתו הוראה :

יג החביא לו עדים בכילה ואמר ליה מנה לי בירך אמר ליה הן אמר ליה (כה) ערי ושבכי ליהוו סהדי עלך כה

יד ° (רמב"ם רפ"ז מה' טוען) לא תבעו שום ארס אלא הוא בעצמו הוה דרך הוראה בפני עדים מנה לפלוני בירי וכשתבעו אמר ליה אין לך בירי כלום שלא הודיתי אלא כה שלא להשביע את עצמי הודיתי ל (ל) נאמן לא (לא) (ואין מילוק בזה ° (כ"ה פ' מי שאמ' ועיין ס"ק ל) בין ענני בין עשיר) בין שהיה בריא כשהורה ° (לגן מתנגר) לב (לב) בין שהיה שכיב מרע (לג) ואם כשהורה בפניהם היה

(כו) ערי ושבכי ליהוו סהדי עלך כו' כתב ב"י לעיל ס"ס ל"ז וז"ל וכ"ל שערי ושבכי ליהוו עלך סהדי ס"ל כהמ"מ דלמו בתחים דאלו בתחים אף על פי שאתק כלום מין זו הודאה שום שלל אח פין וזה לא הויב לו דבר ע"כ ל ותימה סהדי רס"ג ס"ל ז"ב וכ"ל ותימה ערי ושבכי ליהוו עלך סהדי רוצה לאחויכי ליקבל מאה שיהיו כל הסומעי' תעידי' בין כעורים בין יסנים שהם מכיר בו שלא יוכה בפני עדים אחר בלבו שאח יכה מבור שכולם יסנים ויאמר הן ע"כ לשונם וכך תאה עליו כשבר בי' תרוחם דף קע"ח ע"ב ונם לעיל ס"ב פסאל רמלאן רס"ם מסאל כרס"י וכ"י : ועוד דלאו מאר בכיתות' מסתמא לא היה מוסא שיאמר אבירו לא ומ"ל לומר שהם כל הסומעי' יהיו עדים ובכי מוכח כמי מלעון מאר לי"ם לא דמלעון לי"ם מסתע שהשיב לו על שאלתו ומ"ל ונם מלעון פשוט שכתב נרשב"ם נם כן מאר לי"ם ערי ושבכי ליהוו עלך סהדי אשתע דרך שאלה מאר ליה כן דמ"ל הל"ב ל"ל שהשיב לו מאר ערי ושבכי ליהוו סהדי - ולעיכן מה שהקשו לב"י שום שאל אח פין וזה לא הויב לו דבר כ"ל דל"ק מיני דוקא שיהיו עדים בשעה שהלוה לו אלא אפילו אחר כך ומשום הכי אמר ליה ערי ושבכי ליהוו סהדי - ולעיכן מה שהקשו לב"י מדברי הרמב"ם בפ"ה מה' טוען הל' ב' שכתב ואם אמר לו בפני עדים שנתת לי ולא אמר לו שהשיב לי הרי זה חייב לשלם ולא אמר לו כלום ומשמע מדבריו דאפילו אחר כך חייב לשלם ולא אמר לו כלום - ל"ק דהכא מיירי שאמר לו בפני עדים שנתת לי ולא אמר לו שהשיב לי ולא אמר לו כלום ולא אמר לו כלום ולא אמר לו כלום

דרך הורמה וכ"כ לעיל בתב הרמב"ם לפיכך אם למד דרך הורמה וכן הקפה עליו כו' ני"ת סעיף ח' ס"ח ריש דף ק"ם ע"ב - ויותר קשה על הסמ"ע סי' רנ"ה ס"ק ב' שכתב על דברי הרמב"ם דף ע' הנ"ל וביה מסתעיף המחבר שם ס"ו דרך הורמה כן דעת הרמב"ם דמהכי דדרך הורמה בלא תשם עידי כשמוחר כן בעני התובע וכדמוכ' בסי' ק"ו סי"ו ולפ"ז הכי נמי דבעי נם להרמב"ם שיורה בעני התוב"ד עכ"ל וכ"כ שוב שם בס"ק ט' ולפ"ז דק ויסחר דברי עצמו שחתב בסמ"ע סי' זה ס"ק ל"ב וס"ק ת"ם מוסב להרישא דבעני התובע ג"כ דרך הורמה להרמב"ם ובהכנת הסור : גם מ"ש הב"ח לעיל סי' ל"ג סי"ח ולקמן ס"ם רל"ה ס"ח דמ"ם הרי"ף פ"ג ע"ב והרמב"ם פ"י מה"ז שם מחר דרך הורמה כו' סוינו כביוצא בזה שרלו שבסימן כו' שו כתב לפישור ביורח כו' לא בסירת כלל דבעני דבריה לא משמע כני - ועוד יש לדקדק בדברי הרמב"ם מל"ל שם דבסחור בעני התובע סי' ל"ג משמע - והרמב"ן בהשגות כתב וז"ל שן כשנאו כו' עד ונשבע היסת ס"ל דברי הלוטן מחר ושוף דברי מיכן מחוים עם דברי הרב שכתב בס"פ פשוט שכ"ל וכ"ל שכוונתו לומר דברי שחחלף מתחלה בהודיה נחורם כין שעכ"פשלמה להשבעה מלוטן מחר ושם ס"ל דבעני התובע עמו אז לא לחם לא יועיל לף לענין השבעה ושוף דברי שחחלף בין התובע עמו אז לא סיכם מחוים עם דברי הרב ס"פ נם פשוטה"ף שם לא סיל"ך בכך כלל ודוחק לחלק בחך דדבר הלם לחרי ידועים חור לחחר לנח פרעתיו נחמיכים הם לאו הכי סייבי ולחחי לא חחרי שחוים בשלא לחשביע בניו ותירי חחיירי בחורם דרך הורמה ולא חירי חחיירי בחורה לעני התובע בלחח דשיכו חחל כ"כ נכון חשחא עוד להריח חדברי הרמב"ם שחביח בשם ת"ם שחר ת"ב סוף ס"ב דס"ל דלברי"ף אין חילוק בין חורה לעני התוב"ד אז לא ס"ם ולפ"ב שפי' יכול לשקשו הרמב"ד על הרמב"ם חת"ם הרמב"ם נוטים ס"ל חת"ב שכיוס בברי"ף אלא אחין דרכו לפשוט דברי הרמב"ם שהרי ס"ל חשו"ת שהרמב"ם פ"י חה"ו כוחחו בעני התוכע ומחך שכחבתי לעיל אחין זה ככון כלל שהרי לא נחלה הזכיר מילוק כין בעני התוכע חו לא - זכו נרחה בדעת הרמב"ר : ועוד קשה לי שוכא על הכחב חחר"ן ז"ל לב ומחה"ם סימן רכ"ה ס"ק ג' בדעת הרמב"ם דחורה לפני התוכע לא מכרי רק בחורה דרך הורמה ס"ב חקשי הא דבעי דבא בש"ם ג"ם ס"ב חחורה ג"ל חחם עידי חו לא חרם חשבח בשלימה חו לא כו' ופשים דאין חרם חשבח בשבח חחחה וכיון דשלא להשביע הורה לניכא למימ' דחיירי בחורה דרך הורמה דא"כ חפי חקבעי'ליה חי חחרי'חשבח הא חפי' בדיש לא חים יכול לשבון חשבח - ופפ' לח נחחר שום יסוד חיקשי עדיין חנ"ל להרמב"ם חילוק זה כין לעני התובע חו לא לעניו השבעה : לכן נ"ל ברוך דדעת הרמב"ם דבחורה לעני התובע ח"ל שלא להשביע אף בלא הורה דרך הורמה ובלא"ה מוכרח כן דעתו דכיון דבעי' כיון שהורה לעני התובע ואפי' לא נחשב חרם שלא להשביע חרם לא ליחר שחייב לשחר ואיך הורה שום פירוש שחשחת אינו כן ס"כ אפי' לא הורה דרך הורמה חייך חפי שעשת נחא חחלק הרמב"ם כין לעני התובע לא לא לבאורה י"ל שיבא ס"ל כן חפא דבעי דבא ס"ב ס"ח שהורה ס"ל שחא עידי כו' חחם עידי כו' חפא ס"ל כן חפא דעתו של הרמב"ם בשחיק ס"לוקים חשעתו בשביל שיהו קושיא ונפרש שם שלא נזכר בדי"ף לכך נ"ל דבדי הרמב"ם גם פשוטי ובדוחי ומוכרחי שם ס"ק י"ב דחכן החם (רף כ"ם) כיצד נוקיק את העדים כו' אומ' לו בשלא אחם יודע שום חייב לומ חם אחר הוא אחר אמרי לי שחני חייב לא אחר כלום (פירש"י לא אחר כלום דעכיר לימ דאחר אלוני נוחם כי בדי שלא יחזיקוהו עבור) עד שיאחר בעניכו הורה לי שהוא חייב לו (פירש"י הורה לו שהוא שביחם בעניכו ולהוחות נחכיון לשיש לו עדים בדבר) והניח הרמב"ם עוד חשבח ום"ע ו"ו ים"ע חות"ע ובם"ם עד שיאחר בעניכו הורה לו כו' חחייב לימ לרב יוחנ דאחר רב ויוחנ אחר רב בדרך שיאחר אחם עידי (פירש"י בעניכו חחחא שעשוהו עדים) לימאחר כמי אחר ר' חייב אחר ר' יוחנן חכם לי כדרך אחר לו כן לאחר אחר חשבח לי אחר חשבח אני אני כך פשוט כמי כמו כו' וים לדקדק בפירש"י לשם פי' בחשבח שעת' דבעכיר לימ דאחר פלוני כוחם כי כדי שלא יחזיקוהו עבור ולא פי' שעשה דחשבח וכב"ח ר"ם ג"כ כחב דשעחיה חשום דחשבח לא שייכא בהורה חעלמו ודוחק לומ דרך רש"י לפרש פירושים חשום שכרות חלבו ובפרש שכחבחי לעיל ס"ק י"ב דהרבה גדולי הפוסקים חולכים דחשבח שייכ' לף כחורה חעלמו ובם לחם פי' רש"י הורה לו חיים שביחם בעניכו - אלא נרחה דשכיוכ ליה לרש"י דבשלא דחתי' חוכח דשעשת לאו חשום חשבח הוא דאז חשעת דבריהם לא לא אחר כלום כיון שאחר חן אלא בעני התובע ואפי' אחר כן להתובע בעניכו דהייכו שכיו שביחם בעניכו ולהורו'כחכון לו ושם כן בע"כ דריש שעשת הוא חשום אלא להשביע דאי חשום חשבח בשלא חם מילוק יש כין בעני התובע חו אלא בעני התובע ואחרבא פיקא חשחכרא דבעני התובע שייך שפי חשבח וכראשחא בם"ם ופוסקים - ועוד מוכרח כן בם"ם חקשחר שר שיאחר בעניכו הורה לו' חפייע ליה לרב יוחא כו' אלחא דשעשת דחתי' לאו חשום בשלא לא"כ חאי הפי' הקשחר חפייעא ליה לרב יוחא הא חפי' בשלא לא חשום בשלא לא"כ חאי חפי' הקשחר חפייעא

לג היה התובע עמו כו' דדוקא כשטענה יכול לומר כשם שאתה נאמן להשבועת כי בתביעתך כו' וכ"ל לכל כשטבע"ד שייכו שבודה כלה תביעה אחרי' דלא היה לו לבודו' כפני התובע מירא ס' שמא התובע ויתבעכו ע"פ בעדים אלא ודאי לשודאה נאמר בתכוון כי הוא היה מייב לו : לד אלא כדי שלא להשביע כו' וכתב בכ"י פ"ב ופפי' ברמה מדבריו שמכוון להשביע את עצמו כגון שאמר מאן מסיק כי אלא פלניא ופלניא פש"ס מיקרי שודאה וכן מוכח בגמרא ד"מ ל"ב : לה ולענין שבועה כו' עכין כפני עצמו הוא ואליבא דכ"ע הוא וכן הוא בתור: לו צריך לישבע פי' כשבע שהיו פ"ל שברי שטפכו עתה טענת ברי שמייב לו ° וברמה דפ"ל לכלול בשבועתו שכונתו היתה כדי שלא להשביע כיון דאמן טענינן ליה טענת שלא להשביע וכן מוכח קצת מל"ברמ"ם שכתב דהל עדים מכחת כו' משמע עליו שבועה אלא שלא להשביע את עצמו

ומ"ש

ואם כשטורה נפניכם היה התובע עמו כו' כתב שורשם לפ"ז למימרא דכשיה התובע עמו לענין שטענה פעיניו דרך שורש דהם ליתא וכמ"ם לעיל דהורשה דקשה בתחלי' היינו משום שטשה ונם לפי פשם כלל לומר כן וכמ"ם למעלה דכיון דטענת שוא דכיון שטורה כן נפניך ולא שורה כן לאיש אחר שלא להשביע אלמא דלא עשה שלא להשביע וזה שייך לפ שהורה נשתם ולא בדרך שורה אלא משום דבעי הרמב"ם לפיותי פיפה דתחלי' ולותר הוי עדות נאורה לכך קנינו כאן דאל"כ היה יכול לשטען משטה והיינו דכתב אחר כך אבל אם שתן נאתן כלומר אי"ל נם שלא להשביע ומשטה אי"ל משום שטורה דרך שורה,רק אם שוען שכתן נאתן: ומשתה כשתלקט בשנת הרשב"ץ דמ"ש הרמב"ם דכריו מלוים תאר כו' אחרב' ומוכרחי,כשב"ם דכשיה התובע עמו לענין שטענה פעיניו דרך שורש דהם ליתא וכמ"ם למעלה דמוכח להריא כשטבע וכ"ם דכשורה דרך הורי' אפ"י לשטען וש"ך ברמב"ם ושוף דבריו מיושם עם דבדי הרי"ף פ"ש נם פשוט - לפ"ד הרמב"ם מוכח נהלכי הרי"ף פ"ש נ"ש כדברי הרמב"ם וכתו - תחא דהרי כנר מוכחתי שרבדי הרמב"ם הם מכוונים כשטבע וכ"ם דכשיה התובע עמו אי"ל שלא להשביע ווהו כחלו, בין ריפא לפיפה וכמ"ם רש"י כשב"ם כתב דבשורה כתחני' וא"כ לית לן בהא דהרי"ף אינו מחלק בכך ומה שלא הזכיר הרי"ף תילוק זה פש"ג נ"ש לא קשה כלל כיון שהזכיר כן משום מעורשת דע"ז וכש"ג נ"ש לא היה יכול לחלק בכך שברי

פקשה שם כן מאי דאמר רבא שכיב מרע שאמ'מנה לפלוני כיני ואחרו יתומי'מזר ואמר פרעתיו נאתן כו'ואפי' לא הוי אלא מטלטלי כיון שטשה לה'רי'שלא להשביע התובע רבא"ל כל"ל מנה ביני'ובה'ברי'ב"ש נ"ש נוטיה מוכח דמחלק כך דהא מיד בתר הכי מייתי בעיא דרבא דבעי ש"מ שטורה ב"ל אתם עידי אי לא ש"מ שטשה כשטע מיתה אי לא ופשיט דאין שטשה כשטע מיתה ואפ"ה לא שייך להשביע דשורה דרבא ש"מ ש"מ מאי קתני"ליה לעיין שטשה אם אפילו בריא לא היה יכול לשטען משטה אלא ודאי אף בעי דרבא מיירי שטורה כפני התובע ואפ"ה שפיר י"ם לפרש כן דפא לא קאמר ש"מ שאמר מנה לפלו'ביני וכדקאמר בריש המילתא דף כ"ופא קאמר ש"מ שטורה כן כפני התובע הנם שאפשר עור לומר שברי"ף שטרא בעיא דרבא ואורה לו ואמ"ם התום'ואמר פוסקים - וכ"כ הרמב"ן נם'התלמות ש"פ נ"ש לדעת הרי"ף מחל'יותר ב"ל דעת הרי"ף כמ"ש דאין שאמר שברי"ף יקשה מתחלה קושית בריש דרבא דרבא ויתרו לוחה ואותה קושית עצמה כשאר'בקושיא אמ"כ כשוף דברי רבא ונהיה מוכרחי'לומר תירון אחר מבחון אם שלא נזכר ברי"ף כלל בשום מקום אבל אחילוק בשורה לעני התובע שטשה בלשון ש"מ שטורה ונם הוא מבואר בשטשה פרק זה בורר וכמ"ש לשלמה ול"כ לרוב פסיעותיו לא הוברך הרי"ף לכותבו כיון שכבר פניע שטשה בשטשה בפרק זה בורר - כן נ"ל בדור לדעת הרי"ף והוא שתם כדעת הרמב"ם וכמ"ש לעיל : וכיון שהוכחתי לעיל תן שתשה ה"ם דפרק זה בורר דף בשורה דרך שורו'יכול לשטען שלא להשביע וא"כ בהך דרבא פ"ב נ"ש שאמר מנה לפלוני בירי ואמרו יתומים מזר ואמר לנו אבא פרעתי דמוכ'בעל כרחך לאחר כמ"ם הרי"ף פ"ש נ"ש דהייבו דרך שורו'וכמ"ש נ"כ הרמב"ם פ"י מה'טוכן ב"כ בעל כרחך

(ויין נתמוי מהרש"ל סי' ק"ל כ"כ נראה שם דאפילו בתחילת כל זה שהלואי
לי צריך ליתבע היטב כתב בסמ"ע ס"ק ל"ו בשי' כתבע סתמו ס"ל ונראה
דס"ל לכלול בתבועתו שכוונתו היא כדי שלא להפסיד כיון דאין טוענין ליה
בשעת שלא להפסיד וכן מוכח קצת מלשון הרש"ל שכתב דאל עדים שהכה לו'
בשעת שאין עליו שבועה שלא מכח תביעת כדי שלו עכ"ל וכ' ירוחם נתיב ג'
ח"ו מלשהי שכתב וז"ל אין טוענין ליה
לדם שווי שלא להפסיד כו' ולעניין
שבועה מייב ליתבע שאין כיוצו כלום
ושלא מחר כ"ש שלא להפסיד ע"כ
ונראה לע"ד שהכל להפסיד ע"כ
בעסקי הסר"ם דקבוע סימן ס"ה שכתב
וז"ל וכל מיכה דאיין תבעה מסמא מכי כך
צריך שבועה וכן כשטוען שלא להפסיד
בעלמא מייב ליתבע שלבך נתכוין ואפי'
לא איין תבעה מכי כך לא איניין ליה
כך פסק ר"י פור זרוע עכ"ל וה"ה
הסמ"ע וכן מוכח קצת מדברי הל' ערים
ומכל מקום במחילתי' שבועה שלא
מחמלה לא הוי מחיובי' שבועה שלא
מכח תביעת כדי אבל כיון שבשבע
צריך ליתבע מבר שלנגול אף בסמ' ובשמ
לא כיון להפסיד וגם מניכו נכתה
מקומות מהם מכחים לברר ג' בשלשה
מהם בה מהות ע"ל סימן קל"ה ס"ב
ונראה לפ"ז שלא מחר שלא להפסיד
דם"ל דבשבעה בעני' ליה וכן מוכח
מלשונו ושם כן לה"ה לקמן ס"ק כ'
דבשבעה הוי כמו להפסד ל"ב ס"ה
שכא: לז וסוף טוען שטענת שלא
להפסיד אף שבועה מינו צריך וס"ה
שם טוען בשבעה מייתי כך מלי' מינו
טוען כלום טענו' ליה וכן מוכח
כיון שמינו מוצנו נרי שמייב לו ואין
משביעי' משפך וכרמוכח לעיל סימן ע"ה סעיף י' כה"ה שם בס"ק כ"ב ע"ש:
לא אף שבועה מינו צריך מיהו שם פוחר מחרת בפני עלו' ועלוני שלחה
שמייב לי ולחרתי לחם עידי אז אני לחרתי לחם עידי ושחקת ואין העדים כאן
שם הוי טענת כדי ויוכל להפסיבו היטת על זה לע"ש שמינו ברור לו שבלום לו
ובלעיל סימן ע"ה סוף סעיף י"ז וע"ש בס"ק כ"ד: לא לע"ש שבוע מינו
טוען וכרמב"ם ושאר פוסקים מולקים ובלקחן סעיף כ"ה וכן עיקר וכה"ג
שם בס"ק ל' וע"ש: מ שכרי לא היתה שם תביעה מעכל דבר עלמו לפי
שעה זה שם נראה לח"ה לעיל ס"ה ס"ק י"ב דבעיקר כפוסקים המולקים דלף
בחורה מעלמו יכול לטעון מעשה גם כאן שם יכול לטעון מעשה לפל נראה
בהריב"ם ושר"ב בדין זה ולא מעשמיה אלא דכיון שהורה ע"י הכרות ג"ר לא
שייך מעשה וב"ב בע"ש ולף שבשמ"ע ס"ק ל"ה מביא עליו פיינו דכיון שכתב
בע"ש עלמו מעשה שכרי לא היתי שם תביעה מעכל דבר עלמו כו' ב"ב שוב לומר
דבכרות ג"ר לפו מעשה שם לפל בנוף מעשה אין מקום לטעון ועור נראה
דלעניין שבשבה מהי לא היו בריכי' הריב"ם ושר"ב לעני' שהיה שם קלת תביעה
אלא דכיון שהורה ע"י הכרות ג"ר לא לחרי' שבשבה דבני ג"ר לא מהני שעמת
מעשה ובשבעה כלעיל ס"ו ולקמן סעי' כ"ב ועור נראה לפי' לא הכרו' שם
הורה לב"ר ע"י עליה כגון שאלה שליח לב"ר שהוא חייב לפלוני חכא לא יוכל
לטעון מעשה או מעשה כיון דקי"ל שלוחו של אדם כמותו הרי הוא כפלו
הורה הוא עלמו לפני ב"ד וכריב"ם שם ניחא דלא הורה לב"ר ע"י שליח רק לחר לשליח שיחזר כן לעניים וכזה הוכיח שם הריב"ם דהורלה זו חיל כלום שם לא
משמעי' כ"ל אבל אי לחר כן לשלוחו שיחזר כן לב"ר מוכח בריב"ם שם דהוי כהורה בעניים וכן מוכיח שם הריב"ם דהורלה זו חיל כלום שם לא
מבליר בפני עדים כו' ואם כן הוא הדין כשהורה שעשאו שליח דהוי'הורלתו הורלה מעלמו הורלה היא ולפ"ז גם הכרי הר"ב צריך לפרש שלא לחר
שליח שיגיר הורלתו לב"ר אלא לחר לשליח שיודיע כן לבני ערים אבל כשלח שלוחו לב"ר שחייב הוא לומר בשחזר השלח שלוחו
לבני בית דין הוי כאלו הורה בעצמו לבני בית דין וחייב הוא בריב"ם ורו"ק: מ לפילו לחר מחם עידי ושחק כו' שמ"ע דשיניו
לחר שכתבע מחם עידי ושחק השובע והסיג על הב"י ושם שפי' שכתובע לחר מחם עידי והבתבע שחק ואין הבריו מכוונים דפסיפס לעון שחק לא שייך בכל
דוכתי אלא בשכתבע וכלעיל סעיף ו' ואפר ולוכתי סוכי דאחריכן כיון דשחק ולא מימה מ"ש כשסכים לשחובע לחינו אבל לא שייך לעון שחיקה אבל החובע ואף
שהחרכי פרק זה כורר מחלק בכך חיינו משעה שבחב לחי לחר החובע מחם עידי חיינו שענו אבל בראה ב"ד ושור לא כתבו זה ולא משחק כן בריבים אלא שיקר
כשב"י ושם"ש כוה וכן חכיון שב"ה על הסור דשם שבשעה שב"י על הסור דשם"ש שבור'כו' מיירי בחבעו ושורה לו שם ב"ש בחוש' כ"ל דלק"מ דשחיק שם
לחם עידי הוא קופן חוזן שחוקיל בכל ענין ואין לפחר לחם עידי כלום ולא בעינן חבעו ושורה לו אלא בלא לחם עידי וכן חוכח בחוש"ע ורמ"ש בפרק זה
בורר אלא קשיא לפו אלא משא דשחיק אין כ"ל לחם עידי אבל בלחם עידי ניחא לפו ע"ש ורו"ק ועור הארכתי בזה בביאורי לסור ביאור הסור ושחיקת
דברי הב"ח בשאר ענינים כזה וכלן קצרתי כיון שכבר העליתי לעיל סי' ק"ל דלעניין השבעה בשחובע שחו בבל ענין אי"ש השבעה אפילו אלא לחם
עידי וכן לעניין לחם עידי העליתי לעיל ס"ה ס"ק י"ה דאפילו אלא בשני החובע שלא בשני החובע ולא השבעה לף נקף חיבם לעניין השבעה לפי ס"ה
ס"ק כ' דשבעה שייב' לף בחורה חעמו ונראה שהרא"ש עמו דדקיק לכך וכחב לם לחר לחם עידי ושחק השובע ולא השבעה לף נקף חיבם לעניין השבעה לפי ס"ה לעיל ס"ה
בחורה חעמו חכני ושך ס"ה לחר לוה ולא לחר לוה ושחק לוה היינו חפום לחיירי בשהוה ס"ו חביעה חשלא ס"ב בחורה חעמו שבורה ליה להרא"ש ולף לחר
החובע לחם עידי יכול לטעון השבעה חפום ולשלפים לחיל רס"ל דשבעה לא בשיבא השבעה שער ס"ב ס"ו ובכחתי לקמן שכ"ב ס"ק כ"ה בקצרה אלא שבעה
כחב בדבריו השבעה חפום ולשלפים לחיל רס"ל דשבעה לא בשיבא השבעה שער ס"ב ס"ו ובכחתי לקמן שכ"ב ס"ק כ"ה בקצרה אלא שבעה
לב"ר ולחר החורה לחם עידי או שכבדו ולא שחק ולא לחר חשבעה מכי כך ופן דעת הרא"ש לחעיין בסיב בדברי שם ובכחב זו שפיבא חדברי חמרי כי ש"ב
יכול לומר חשבעה מכי כך כך פסק ר"י פור זרוע עכ"ל ופן שפ שחוק שחוק היא לא בשיבא השבעה שם ובכחב זו שפיבא חדברי חמרי כי ש"ב
חיבו דעת הסור הלין חילוק וכן נרא"עיקר דחשחע בש"ס ס"ק ב' דבכל עניין אין לחחר לחם עידי כלום ובכל שכן לפי ס"ח לעיל סי' ק"ל ס"ב דבעיקר הוה ש"ס
גם שום חיירי בחורה חעמו ועור דבעין בש"ס ס"ק ב' זה בורר שלחר שחחק לא"ש לחר לוה לחם עידי ולא לחר חלוה ושחק לוה חכ"ל בלבוני לבעני חורה
חעמו ועור דקאחר בש"ס לחם הוה דקאחר רב יוחנ דריך שיאחר לחם עידי לא שבא כו' ורב יוחנ חשחע חחיירי בחורה חעמו דקאחר לעיל ס"ה
חחחיל דקחני בפשיטו חורה לו חשיעא לרב יוחנ וחחני חיירי בחורה חעמו אם כן רב יוחנ חשחחק חחיירי בחורה חעמו וחפס קאחר לעיל ס"ה
חשחע חדברי הרמב"ם שם"ו וחם שחוק שפי' חם שרות דבלחם עידי חפני ובן חשחע חשפר חפוסקים ולא חילקו ככך ושפ"ב דלקמן שכ"ב ס"ק
ס"ה כחבחי דהרמב פוסקים ס"ל כחורה חעמו פילו בשבעה בעלמא ולשעון חשפר ס"ב הם כחבחי שם דפילו בשבעה בעלמא ולשעון חשפר
בחדרבי ס' ז"ב ועור שכבר העליחי ס"ל לחשים שלא בפי לרבינו רש"י לשעון חשפר : מב יש חי שחומר כו' בשע"ש ס"ק מ"ח כחב דבכחב בלשון זה אי
שחומר חשום לדעת הרמב"ם שבשיב לעיל סי' כ"ב שחורה בן בשני החובע שפילו אלא בשיבא חשבעה אלא בשבעה בלבוני ס' ש"ב ועור שכבר העליחי ס"ל לחשים שלא בפי לרבינו רש"י לשעון חשפר : מב יש חי שחומר כו' בשע"ש ס"ק מ"ח כחב דבכחב בלשון זה אי

לישבע על תביעתו אבל אם אמר ליה תן לי מנה שאמרת בפני פלוני ופלוני שאתה חייב לי (לז) והוא טוען טענת שלא להשביע (לח) אף שבועה אינו צריך:

נסח לט טענת שלא להשביע טוענין לו (לח) לפ"ם שהוא מיכו טוען ועיין לקמן סימן ס"ו סוף סעיף כ"ח (ריב"ם מי"ש כ"ד) כ"ד שכשריין על כל מי שכידו על יתומים יודיע לב"ד הוא לו שלוחו לח וכודה לחד (ע"י) שליח לח יוכל לח"כ לומר שלא להשביע סודיתי מלחר שלא הודה מעלמו שכרי היתה שם קנת תביעה נם לח יוכל לומר מבשה סייתי (ח) שכרי לא היתי שם לח תביעה מכעל דבר עלמו:

טו לרעת האומר שאפילו היה התובע בפניהם יכול לטעון טענת שלא להשביע (סור שכ"ח ועור הרמב"ן) מ (מא) אפי' אמר אתם עידי ושתק יכול לטעון שלא להשביע הוריתי כיון שמעצמו הורה:

נסג (סור) וים טוענין מלחר שתם עידי לח יוכל לומר כדי שלא להשביע סודיתי:

טז (סור שכ"ב ועור הרמב פוסקים) מא (מב) יש מי שאומר שטענת שלא להשביע אינה מועלת אלא כשמורה מעצמו אבל אם תבעו והורה אינו יכול לפטר בטענת שלא להשביע:

יז אם

(ו) טענת שלא להשבים טוענין כו' עת"ם שכתב המחבר בסעיף כ"ח פלונית כזה כתבו מור"ם כאן ופסק דטוענין לו כי הוא כמצך אחר לי' שור שכתב בסי' ל"ב לחתי ליכא בפשיטי דטוענין לו ונס משום דשמע"ם ס"ל דהלכ"כ מ"ד דטוענין לו והמחבר בסעיף כ"ח כמצך אחר לי' הרמב"ם ונת' הסעיף עלה דעת השור ע"ם: לח וכודה אחר על ידי שלים כן הוא הנידון, וכן הוא שם הריב"ם בשלוחו של אדם:

לח תביעה מכעל דבר עלמו דדוקא בשבעל דבר עלמו תבעו שייך עשם בכ"ל שחחר תבעו אבל בשלוחו שחחר כשם שחחה תבעו בשבעה כו' ועד"ז הוא מ"ש השור והמחבר בסמוך בסעיף כ"ד ע"ם ולא כמ"ש בש"ם דלעיני יכול לטעון * בשבעה משום דבכרות כ"ר לחו בשבעה היא עכ"ל דלחו בב"ד חליה חלוה בש"ם: מ לחי' לחחר שחם עידי כו' בפרישה ודרישה כוכחתי דר"ל דבשבעה לחחר שחם עידי ושחובע שחק לייבי וכ"ב בחרדכי בשבועה ס"ם בשם הרמב"ן ושכן נרא

מב אם הודה בכתב ידו כו' מור"ם מסיק וכתב דהיינו שהכתב ידו הוא כיד זה שהודה לו . ומ"ן להקשות ה"כ פשיטא הלא מצ' ונמרח הוא דכל כתיבת ד' נוהג מכני סורין וכמ"ש סמ"ג וסמכער ס"ס"ט י"ל דה"ק דהיינו דוקא כשהכתב בכתב ידו כוסס תיקון הסמ"ג וכו' אם דקתני' ידו תעיד עליו במקום עדים דאז ה"ל כאחת עדים וכ"ל נ"כ כמה שמסיק וכתב העור ומשכער בהודה לו בקצין או כשעמד שלשתן ודקת"ל דלא תימ' דצריך להיות בחתם עידי או בהודאה גמורה ועמ"ש עוד מזה בסמוך :

מג ומ"ש אבל אם במה כתוב שלנו כו' ברמה דמור שכתב מילוק זה בד"ה שלח תיקני תשוב' הרמ"ם ז"ו ומ"ש בעור בשמו ס"ם ס"ה וכתבו המשכער שם ונם כמי' זה בסעיף אחר זה והוא דאם כתוב אלנו שהעבד זה מכי שלו הוא יכול לומר שלח להסביע כוונתי ע"ם ועיין פרישה ודרישה שכתבתי שכ"ל מוכח מל' העור ונם מתשובת הרמ"ם דס"ל דאפי' אם עדיין הכת"י כיד זה שהודה קאמ' דלהיכו יכול לטעון טענת שלח להסביע ומיירי דהודה לו בפני עדים וה"ל כהריב קייב לפלוני מכה ונם מכי כותב לפנ"כ זה בכת"י שהכי קייב לו דכולי האי לא עבדי בסביל שלח להסביע ולא קשה מהניח דס"ם ס"ה דהתם מיירי דלא הודה לו בע"פ וכן ס"ם להוכיח קצת מל' המשכער שכתב בסמוך בסי"ם ו"ל המוסיף לחכירו שטר שכתוב בו שהוא קייב לו מכה סוי הודאה וקשה והא כבר כתבו כאן בס"ז ומ"מ שהוא דשם מיירי כשטר לידו שטר שאינו לא בכתיבת ולא בחתימת ידו ונם מן עדים שבו שומעים עליו אלא כתוב בכתב יד אחר ומסרו לו בפני עדים דאכתי אין כוונת הסוגיא דהא בשטר כזה נוכין בו אפי' משטעבד"ם כיון דמסרו לו בפני עדים משכ"כ בכת"י כשלא מסרו לו בפני עדים וכמ"ש לעיל סי' מ' ולמאי שכתבתי ניחא דכאן מיירי דהודה לו בע"פ בפני עדים ונם כתב לו מ"ם מהני אפי' הכת"י עדיין כיד המוד' ובסי' מיירי דלא הודה לו שהודה לו וק"ל ועד"ז שכתבתי עוד מזה ושוב מצאתי בתשובת הכרי ריב"ם סימן קי"ב דפי' נ"כ דמיירי דלא הכת"י ליד זה שהודה לו . ומנוף הקושית דל"ת תשובת הרמ"ם להדדי כתב שם תירוצים דמוקים ע"ש : מד מי שמת ומצא כתוב כו' כבר כתבו העור והמשכער בסי"ם ס"ם בסעי"ף כ"ב ושם כתבתי שעמו בעור ובסמ"ע מה אע"פ

המחבר שכתב"ת מולך כזה שכתב בשטר מ"כ מ"ם ו"ל ומיכף דהוי קרוב ליום קבורתו ומוסק מזה לחי מבי חיים אלא לעולמי בכל זה יכול לטעון אלא שהמשכ"ם שלא להסביע את עצמו שכתבתי כו' ומצא עכשיו שהמחזיק מרע"ה ושתעו שהודה לו מהנה אז מודה מעצמו ועריס שתעו אומו לא שתעה בעבי"ד כך עריס ומודה לו אבל לא לחוד לשם שתם עי"ז בכל זאת לא שלח להסביע אלא שלא להסביע את עצמו כתבתי ואם לא טען כלום לזה ס"ה נראתן אחר שכתבתי ד"ז בשם תשו' הרמ"ם

יז ס"(טור סכ"ג בשם תשו' הרמ"ם) מה (מנ) אם הודה בכתב ידו שחייב לפלוני מנה או שהורה בקנין (מד) או במעמד שלשתן אינו יכול ליפטר בטענת השטאה ולא בטענ' שלא להשביע :

הנה ס"(עי"מ סכ"ג) (מה) ודוקא כתב ידו שכ"ד קבירו מנ לכל שם כמנהכתוב אלנו שטער זה של פלוני ס"(מרדכי פ' זה כורר) או שכתב שם פלוני על מקח אלו אפשר נומר שלח להסביע עצמו עשה כן (מו) וכמו שכתבתי לע"ל ס"ס ס"ה שי"כ : יח ס"(טור ס"ם ס"ה בשם תשו' הרמ"ם) מד מי שמת ונמצ' כתוב באחר משטרותיו שטר זה חציו לפלוני (מז) לא זכה אותו פלוני בחצי השטר (מח) הורה בפני עירי' בלא קנין ס"(כ"י סימן ל"ג ור"ת שם בשם תשובת הרמ"ם כלל ס"ם ועיין ס"ק ת"ז) אע"פ שאמר להם כתבו שטר אם לא אמר אתם עירי לאו הוראה היא :

יט המוסר

המעכב כו' ברמה דוקא בסמ"ע והשכתב אבל מעיתי יכול לטעון מכח"י מיכח דאות ליה מנו דפרעתי וכמ"ש סי"ב לקמן סימן קכ"ו סי"ב ומ"ש ל"ם ס"ק ע"ו : מר או בחעתר שלמתן ס"ל סימן קכ"ו סעיף י"ג ומ"ש שם : מה ודוקא כ"כ סי"ב לייסב סבי תשו' הרמ"ם שהרדי וכן דלא תיקני רנרי סמכער דלקמן סעיף י"ח וסעיף זה שהרדי וכן למ"ם סחרדכי פרק זה בורר דכשכתב שם פלוני על מקח פלוני או מעות על זני מחרינן דשלח להסביע עשה כן וע"כ כתב הר"ב דכאן מיירי שכתב"י הוא כיד חבירו . ומסמ"ע חלק על הר"ב והב"ח חלק על הסמ"ע והסכימ שם הר"ב . ולפענ"ד שלא כדברי זה ושלא כדברי זה דשם ס"ל לחר"ב והב"ח דכאן מיירי שכתב"י הוא כיד חבירו סיכול כ"ל שלא כ"ל עיקר כזה כשמסיע סחרמ"ם ומחלוקת הרמ"ם שמעתי ול"ל ברישא כלל ס"ה נראה כיון דאיכא כתב יד חבירו לא מחרינן אחר עשוי שלח להסביע אח"כ ומשכחת אחר שכתב בשלמא כגון מלן מעיף בי שלח פלוני ופ' שכיב מרע שאחר מכח לפלוני כיוצ' אבל היכא שכתב ידו או אחר כתב וחזא שחתם בחתימת ניכרת ומתקיימת כולי האי לא עדיף שלח להסביע אח כגיע ע"כ משא"כ היכא דלא אשכחן כשכתב יד אחר שלח להסביע לא מחרינן דכולי האי לא עדיף אפי' כשכתב"י הוא כיד חבירו ועוד דאי נימא כשכתב"י הוא כיד חבירו נוכח לומר שכתב"י הוא כיד חבירו דלא אשכחן כו' הא כל שם ס"ם שלא מזה הוכיח עליו כתב ידו נוכח לומר שכתב"י הוא כיד חבירו ומשו' מכני סורין ואף שכאמ"ע וב"ח בתבו לייסב אח זה מ"מ דבריהם דמוכיח נם מ"ם שכ"ה ה"ו ומכאן ראיה לסמ"ע בתשובת הרמ"ם דמהמעשה הזה שכתב"י הוא כיד חבירו ע"כ משא"כ הכא דלא אשכחן כ"כ דש

כתובה נפני עדים אם כופה מצמו יכול לטעון אלא להסניע כופה ואם אמנו
וכופה לו יכול לטעון מ אפס אבי בך כו' אלמך נרוך לומר אחם עידי כו' ואפ
דאחרינן הוראה נפני אנים וצריך לומר כאומנו הייגו דקאמר אחם עידי דאלא
זה לישנא קורא כלל ואף כאמר אחם עידי לא יכאנו אלא קנין אלא נים' ליה
למיהוי מלוה לפאר כו' עכ"ל והכין המחבר דס"ק אלמך נ"ל אחם עידי
וכאמר כאומנו לא אמני ואפ אאחרינן
כורמה נפני אנים וצריך לומר כאומנו
דאלמ' כאמר כאומנו הוי כורמה ליגו
כאמר אחם עידי אכל אלא אחם עידי
לא אמבי לף כאמר כאומנו אבל נאמת
אפ ליחא מלחם אעמים מרא אפרי
הרא"ם לא אוכיר אם קיים לכן דכאומנו
לא אמבי ועוד דהיכך יאלא על הדעת
דכאומנו לא אמבי ואפרי לאילו נאמר
אחם עידי ולא אמר כאומנו לו אפר הוי'
כורמה כ"ם נאומר לאם כאמנו לו אפר
ולין לך יאור ערים גדול מזה ועוד
כורמי מילחא דפשיטא ליה אינולים
לעמות כאומנויה לכן לכאות אפר
ניים יכול לפרוך כו לפילו מאשבערי
ולך כאמר אלא יהיה כורמה וגם לא
מצינו בא"ם ופוסקים בשום מקום האם
אמר לערים כאמנו לו אפר אפרי אילם
אחם עידי אלא אחמת אאחרינן בכל
דוכחא כאמנו אבי אלא ב"ק הרא"ם כיון דיש דינים אלוקים כהורמה אלכן צריך אומר אחם עידי ולא אבי נפאם כורמה (ואפאר דאחת לאפוקי דעת הרמב"ם כורמה נאומר
ברוך אבנינו אאחרוכי והנאת אפאר ב"ר ב"ק הנוסח הכאפרים קומדים לפניהו ס"ל לומר אחם עידי אלו אחת לאפוקי דעת הרמב"ם כורמה נאומר הוי כאחם עידי
אלא נפיגן אחם עידי דוקא לברא"ם) וכפ אאחרינן כורמה נפני אנים כורמה הייגו דקאמר אחם עידי ואפי' לאמרי' דאפרם הרא"ם בפ' אומנת הנאים הפ דקאמר כורמה נפני אנים וצריך
דכוי' אלוה נאפר אאחת כורמה נפני אנים כורמה הייגו דקאמר אחם עידי ואפי' לאמרי' דאפרם הרא"ם בפ' אומנת הנאים הפ דקאמר כורמה נפני אנים וצריך
לומר כאומנו אחת לאפוקיגן דאפי' נפני אנים ס"ל כאומנו הייגו משום דלא מירוך כורמה נפני אר' לא אמבי אלא לאבי קאמר נפני אנים דף נפני אנים אין
יכולים לכאות אר אאמר כאומנו אבל מ"מ מוכח כורמה נפני אנים לאור אורמה כוי לאצין אלוה ס"ק אלכן קאמר הרא"ם כאמנו אבל הכא הייגו נאחם עידי ואפ"ם
לא יכאנו אר אימר לאם כאומנו אבל כאמר לאם כאומנו אבי אפי' אלא אחם עידי :

ומצאתי

עור רמייה כרורה לרבני מא"ם הרמב"ם ס"ק י"ז מא' עדות ה"ל ג'מורה נפני ערים ואמר דרך בורים זה יש לו אללין כך וכך או אמר פוו
אלי ערים אבי אלו ערים ואין כריך לומר אם אמר לאם כאנו אלי אמר אים לוא אללין כך וכך וכל כיוצא נדברים אלו הרי אם
כורמה ואעידים אל פיו ע"ל וכן הנמחא עוד בפסקי מהר"ם רקנטי פי"ם ה"ל הא דאמר כורמה נפני אנים וצריך לומר אחם עידי אבי אחם עידי לבי אין
רצאין לכאוב אמר אר אימר כאומנו אל"ל אבי לפרוש כא"ם ואלא כמאמר : מא המוסר לחבירו אמר כו' המאמר קבר כוא ודע אחי אמאר אמר לחבירו
נפני ערים אכאוב נו אל"כ אייב לאלוני אמנה או אבי אייב לך אמנה ואינו כאב יהו אורמה אף אל פי אלא ב"ם אחם עידי ואפ"ל אפשפה או אפשפה כן הוא אמת
לענין דיהב אמחא אלא אלוני אל רש"י וכן כאב הריטב"א אם נם אמנוח דאמת ר"ת נכוונה ומ"מ דיינו אל רש"י לאחם כו' (ואם אפקפו אאחרוכי והנאת אפרי
בפ' הנוסח דכיון דאינו כאב יהו לימא מפשה אבי בך לא יהרמי לפוף דעתה אהבי רש"י עצמו נאמר מזה דכיון דאמר לו אמאר נפני ערים כאלן ב"ל אחם עידי
דאי נם הם אפקפו אם אל רש"י אמאי אפרין האם אכאב לכאן ליאמי לאהם מיירי אחם אמת נם מזה נאמר רש"י ומיו"ל אלי הוא אמר אחת
אינו אלו לאיאמרו ואפ"כ ה"פ נזה וכן כאנו אחו"ם נהריב"א ועיין עוד בריטב"א אם מ"ם לייפה דעת רש"י ע"ם) ועיין בכ"מ ר"פ מ"ח אאחק אפפרי אמור ואפיב
אל כל"י ואפ"ם אפ"כ וכל נאריו אם אינם כנוגים ע"ם ורו"ק : ואפ"ם אם ב"ל לשון זה אבי אייב לך אנה נאמר נכורמה כיון דלאמר"ם ואאמנה לאיל אי"ל יכול
להחמייב עצמו נכפ"ג כמ"ם ואמרי לאמר"ם אחו"ם נאחמי' עצמו מורי' כאן לענין הורמ"ו ורו"ק : כ נחוקת אחוק ב"ל - אם"ב דאמנור דאינו ב"ל היה נריך לאלם לו
כאמרים נכורמ"ו נאמור לאמר"ם אם ב"ל לאחם עידי לאמר"ם דאחרי' אחתב'אמורה אייעד נפניהם להחמייב לו נכורמ"ו אלמה אמרינן ב"ל היה נריך לאלם לו
וכבר נתנאר נסיומן ת"דאמרה נסיומי' אולקים וס"ל כא' אי' להחמייב נאחם עידי ונם ל"ל דיכול להחמייב י"ל דלא קאמר רק נאחם עידי ואפ"ם דאפ'
לדעתו הורמה נאמור לא יעאמי אכ"ל אם דף הרמב"ם ס"ל הכורמה נאמור הוי כאחם עידי אינו אלא יכול לאמנון אפשפה אבל להחמייב נדבר אחינו אייב
אפשר דלא אהבי רק נאחם עידי וכמ"ם לפי אה אם אכאבתי לעיל ס"ק י"ם נפ ס"אחניר ולאח אפכה אל"ל אפיב נכורמה נאמור נאחם עידי לאמר"ם
ואוכאתי אם כדברי ה"אמ' אלמה דפשיטא לעיגן אחם עידי דוקא - עיין בתאי'אחר'ת אלובלין סו"קנ"ה: נפ ואם לא אמנון אין אחם עידי אלא נאחם עידי
אבכיוחו אאחרוני' לאף אפשה אפשפה לא אפשני'ים ואכיאו כ"י לעיל אי'ל"ב וכן נראה לדעת הרמב"ר אפשפות ואפשפה אין אי"ב אם"ם ס"ק ב' אפכאתי לקמן וכן
דעת רב אסי בגמ' בפרי אפשפי אנוסות וכן נראה עיקר רכיון דפ"ם אאחרו לו אנין לנו לאלק בין אפשפה להפשפה :

מיהו

כ"ל ואפיגו דוקא כפשעבו אחוב ואאר אפרי בורית לי נפני ערים ליכך נריך שיפיב לו על אפשעבו ואכיאו אפרי בעריית' לאחר ב"ל אחנאו לי כלוי'אותו
אנה אפוניית לאחיול אביאו לי ואפה קאחני אם לא אפון אין אוקיגן לו אבל היכא אפיגו אפשעבו אפרי אפשעבו רק אפוקיגו ואפור לאחר ב"ל אחנאו לי אנה ואפ"ם
אייב לך כלוי ואומרים לו הכ"ר אם יש לך ערים הנה ערים ואניא ערים ואומרים הוא אאר לנו אנה אייב לוי אינו כלוי ס"ל אינו אלא אפשעבו אפשפה או אפשפה אין
התוכע עצמו אינו אומנו הרי בורית לי נפני ערים ואין אכ"ר אם יש לך ערים הנה ערים ואניא ערים ואומרים הוא אאר לנו אנה אייב לוי אינו כלוי ס"ל אינו אלא אפשעבו אפשפה או אפשפה אין
הנעל אאחור לאחר הייגו אנה הרי בורית לי נפני ערים ואין אכ"ר נריכים לאפול לפ"ר אאחני' ולקאני לא אאר כלוי ואינרך
לפרש אאחני'כא"ם ולקאני לאחרי' לו אילף לאח יוצ אנה אייב לוה אאחני' ולקאני לא אאר כלוי ואינרך לפרש אאחני'כא"ם ולקאני לאחרי' לו אילף לאח יוצ אנה אייב לוה אאחני' ולקאני לא אאר כלוי ואינרך
היכך לאח יוצ אנה אייב לוה אאחני' ולקאני לא אאר כלוי ואינרך לפרש אאחני'כא"ם ולקאני לאחרי' לו אילף לאח יוצ אנה אייב לוה אאחני' ולקאני לא אאר כלוי ואינרך
צריך לאפול אותו לאח הרי בורית ואינרך אפשפה או אפשפה כיון אאין אחנוע עצמו טוען הרי בורית ונכוח ולקאני לא אאר כלוי ואינרך
אלא לאפשיע אח עצמו אאשפה לאחרו אאחני' אפשפה כיון אאין אחנוע עצמו טוען הרי בורית ונכוח ולקאני לא אאר כלוי ואינרך
כאחין ו"ם יש פוסקים דאולי הוא טעון כן הוא דוקא לפע"ה ועור אילפי אה אפשפה בעל אאחור אם הוא אנה טעון אחי אפ"ן רב נאחין הא אאחני' אנה אייב לוה
הוא לא טעון כן אלא אאשפה היא אאחר אאן אפיק כי אלא אלוני'ועלוני' ולאח כאי אלוני'ותניגים אייב לו ולקאני"ן רב נאחין הא"ג אאלו יוצי'אאחר אאלמיק
כי אלא אלוני'אחרינן אלא לאפשיע אאר כן אע"פ אאין טוען כן ופירוש'
דאחני'אאח לאאמוצי'וכן אדוקיק לאעיין כא"ם : וכוה כיאא לפע"ר כאי
מ"ם הרמב"ם כפ"ו'אם'אן ז'ה"ל אפשפה אייב לאחר כאחר אכיו לו אלא כך וכך או אאחר אין
כלוחר אים עליו אוכות הרבה אאחר אי הוא אאני אייב לו אלא פלוני וא"א לוחו
פלו'ותבעו וכוא אאחר אייב לו כלום ואאחרו אאחי אי כלום אאני אייב לו כלום ואאחרו אאחי אי
דקשה דאשתע אדברי הרמב"ם אלו דף אלא טעון רק אייב לו כלום פשור
וכן נראה לברא"ם אדברי הרמב"ר ונוה כותר לא"ם הרמב"ם עכאו אייר
א"כ כסוף הפרק הכוא ואם לא טעון אין טועני לו כ'אבל אם טעון כ'אלא
לאפשיע כ'ואפשקו אאחרוכי אאלו אפשפה או אפשפה אין אאחר אאלו אפשפה
לאפשיע לא אפשני'ים וכ"ם ע"ג ו"ם וא"ם וכשור פ"ר ופ"ו אאחרוכים
כאשו וכך הקשה כאפר נ'אתוכה שער מ"כ ס"א רף קע"ו ע"ג דברי הרמב"ם
אאחרוני וכיון כקושי : אבל לפי מ"ם ניחא דכאן אייר הרמב"ם ואאחנר
אאחנע עצמו טוען אל"ל אפשפה או אפשפה אין אאחר אאלו אפשפה או אפשפה
ואלא כורת ודריך אאחר אי הוא אאני אייב לו אלא פלוני וא"א לוחו
כלוחר אים עליו אוכות הרבה אאחר אי הוא אאני אייב לו אלא פלוני וא"א לוחו
דיכול לו אאחר אין אפיק כי אלא אלוני'ועלוני' ולאח כאי אלוני'ותניגים אייב לו ולקאני"ן רב נאחין הא"ג אאלו יוצי'אאחר אאלמיק
עכאו אלא לאפשיע כ'ול דרך לייפה דברי הרמב"ם וכן ל"ל עיקר לרבינו

מא אע"פ אלא לאחר לאחם עידי כו' לפי מ"ם כפי"ז דקיכא אנאן
כאת"י לי"ל זה אמודה לו ה"ל לאודות כלל בע"פ ל"ל דמ"ם כאן
אפי'לא לאחר לאחם עידי ל"ד הוה אלא אפילו לא הודה לו כלל בע"פ
בפני עדים אלא אמנה דאי'רי כפשר אאין אתומים אליו עדים
אצריך על כל פנים לאסרו לידו
בפני עדים אמנה הכי כתב לף
על פי אלא לאחר לאם כפשת
אס"רה לאחם עידי וק"ל : מו
באוקת אמנה קייב לו פ'רוש דאי
לא באוקת אמנה ה"ל לף אל נם
דנתברר אאינו ה"ל היים צריך
לאלם לו כאמנה כמנה נאוחר נאחר
לאחרמ"ם אלו לאחר לאם לאחם
עידי לאחרמ"ם דאחרינן כאחנא
נאוחר ס"עכד כפשו לאתקייב
לו כאנה אלו כאמת כפשר
וכת"ם כר"ם מ"ע ס"ם :

יט ס (סור סי'מ') (מם) המוסר לחבירו שטר שכתוב בו
שהוא חייב לו מנה מם אף ע"פ שלא אמר אתם עידי
הויא הוראה :

כ ס (סור סימן מ') המורה לחבירו מו (נ) בחזקת שהוא
חייב לו או מסר לו שטר בערים ועדי' חתומים עליו ואחר
כך נתברר הדבר שטעה לאו הוראה היא :

כא ס (ל' רמב"ם פפ"ו מה' סונן) אע"פ שהמטמין עדים אינו
עדות וכן המורה מעצמו ועדי' שומעין אותו וכן האומר
לחבירו בפני ערים מנה לי בירך ואמר לו הן בכל אלו הדברים
וכיוצא בהן אומרים כ"ר לנתבע למה לא אתן מה שיש לו
אצלך אם אמר אין לו אצלי כלו' אומרים לו והלא אמרת בפני
אלו כך וכך או הורית מעצמך אם עמד ושלם מוטב (נא)
ואם לא טען אין טוענין לו אבל

מסנה

מז משמ"הייתי פו כו' אם שלח להסכים ר"ל שטען כל אד
כדמייך לו דקיימו כשהודה על ידי תביעה טען שלשטותו הודה
וכשבוד' מעצמו טען שלח להסכים הנ"ל כ"כ ושעב"ל ס"ס
דמכני הייכו דוקא כשלא הודה קודם שהורה להרמב"ם וכמ"ש
העור והמעבר כס"ס כשמו
ופ"ר והו כוכת מור"ם בהג"ה
שכתב אפרוש ז"ל טענת שלח
להסכים לא שייכא כו' דק' מה בא
ללמדינו כזה הא בכר כתבו
המעבר בס"ו בסעיף י' בדין הטענ'
הטענה וכסעיף י"ב בדין הטענ'
אם לא שתלמר דבכ"ב בא לפרש
דברי המחבר שכתב אבל טען
משטה הייתי בך או שלא להסכים
כו' דלית להכל ק' מהדברים
שהתיל בו המעבר מני לטעון
כל מ"שכני הטענות הללו קמ"ל
דלא וכמ"ש וק"ל : תא בפני
ב"ד שלג' העור כתב ע"ז בסס
הרמ"ם דה"ה בפני יחיד מומחה
והמעבר נמשך אחר דעת הגאון והרמב"ם דכתב העור כאן וגם
לעיל בסימן ג'בשמו דביחיד מומחה יכול לחזור בו ע"ם :

מח אינו

(נא) אבל אם טען מז משטה הייתי בו או לא היו רבדים
מעולי או שלא להשביע את עצמי נתכוונתי פטור ונשבע הים'
כמו שנתבאר ויש אומרים שאפילו לא אמר אלא איני חייב
לך כלום פוטרין הדין ○ (טור סכ"ה בסם ת' הרמ"ם וכ"ד בתום'
וע"פ) ותולה הודאתו במה שאדם עשוי שלא להשביע את
עצמו אע"פי שהוא לא טען כן :
הנ"ה ○ (טור סכ"ה) טענת שלח להסכים לא שייכא (נב)
אלא כשהודה מעצמו ושעת מעשה לא שייכא (נג)
אלא כשתבעו בעל דבר :
כב ○ (טור סכ"ו בסם תשובה לגאון) הודה תת בפני (נד)
בית דין של ג' (נה) בין שהורה מעצמו בין שתבעו
אחר והורה אינו יכול לחזור אלא תוך כדי דבור :
כג תבעו

ויכול להיות' שכל הפוסקי' מודי' לזה דאם אין התובע פונין כדי שיוכל לבוא ולתבוע אחר שיודע שהודה לו נקני ערי' שני כשתביב לו מייב לך ושעיניהן לים שאפשר או שבעצם דשבועת טובה היא וכמ"ש ואם שלח פירשו הפוסקי' כן היינו משום דאמתע לכו דאפשתת מיירי אף כשהתובע פונין כדי הודיות : נב אבל אם טען משטה הייתי כו' הוא לשון הרמב"ם ומשתע דהודה משמע שייכא כמי שטה דאם כתב בתחלה וכן בתוים משמע כו' ועלה קאי אבל אם טען משטה כו' וכן הוכחתי עוד לעיל ס"ס ס"ק י"ב דס"ל להרמב"ם וס' המגיד דשטענת משטה שייכא אף אחר שנתברר שאינו כן משמע דשטה לא שייכא אלא בשהודה מעצמו ולא כמ"ש המחבר בשטיות לעיל ס"ס והרב כאן בב"י שכתב דשטענת משטה לא שייכא אלא כשתבעו בעל דבר ולא כשהודה מעצמו שכן הוכיחו מן הסוגיא דשבועות ומן הסוגיא דגיטין כמ"ש שם בס"ק ט"ו ואין להקשות מה"ט אם שלח להסכים כו' שכבר הוכחתי לעיל בי"ד ס"ק ק"ל דאי שלח להסכים כשהודה כן בפני התובע וכאן בחתלה וכן משמע לי מדברי הרמב"ם כשם שאמר משמע מה"ט נמקו' אמר : נג אלא כשהודה מעצמו ולעיל בפני התובע דיו"ל דמ"ש אם שלח להסכים לא קאי אם"ש בכל אלא הדברי' וכיוצא בהן דהיינו כו' כיוצא בהן דהיינו היכא דשפיר לשטען שלח להסכים כגון אלא בפני התובע דוקא יכול לטעון אלא בהסכים אבל בנני משטה אייב אף בפני התובע דיו"ל דמ"ש אם שלח להסכים לא קאי אם"ש בכל אלא הדברי' בהתחלה מיר בשעה' משטה וכתב אבל אם טען משטה אכולי קאי ועוד דהא לא כתב הרמב"ם כשום מקום דמשטה לא שייכא כשהודה מעצמו כדי שנאמר משטה אם"ש נמקו' אמר : נד אלא כשהודה מעצמו ולעיל

סי"ד ס"ק ל"ח הוכחתי דשעיקר כשהרמב"ם כשהודה לפני התובע אף כשהודה מעצמו לא שייכא טענת שלח להסכים : נר אלא כשתבעו בעל דבר כ"כ וד"מ לא כן היא סיום אולם כוה וכן אמר מהרוזי' וכבר כתבתי בס"ק י"ב וס"ק כ"ב דדברים אולקי' ונראה עיקר כדבריה' דמשטה שייך אף כשהודה מעצמו וע"פ : נה ד"ה אל ג' -
והעור כתב דה"ה יחיד מומחה וכתב בשפר מגוד' מוזר דף פ"ב דהרכת המחבר כ"ה אל ג' משתע דוקא ג'ואפ"פ שכתב ב"י בשם ד"מומחה' דין יחידי מפשר דעתו לאחד לשנין הורה' שאני וכ"ה הרמב"ם פ"ב מהלכות סנהדרין כו' ולשכתב כתב מפשר דעתו לאחד אלא משמעותיה דהכי משמע לעיל סי' ב' שאחד להריא בכך וכ"ש הרמב"ם ועמ"ש שם בס"ק מ' : נו דין שהורה מעצמו כו' אינו יכול לחזור אלא תוך כדי דבור - דין זה לא נהירא לי ואפי' שכתבו בשם תבו לשנאן והוא מהגה"מ שער מ"ב והרא"ש כב"י ואפי' בשלמי כב"י ואפי' בתרוויהו שום אולק כזה דהוי כמו שחלקו בזה בדיני ממונות ובדיני נפשות

דיכול למחר כו היינו מחר מיום כדרך כלא דמסופקת מיירי בחודש כפני ב"ד ולכך כדרך מחר ומכל מקום דוקא למחר דתניא בתוספתא כו' דכי היכי דתפס עדיף

כ לא טענת השטאה ולא טענת השבעה כאן דאיירי דאמר ליה אתם עידי אין לריך טעם למה איכו יכול לטעון אכל דאמר דמסיק וכתב דאפילו לא אמר ראובן אתם עידי איכו יכול לטעון טענת השטאה לריכין טעם וכתכו הטור זה לשונו שמרי לוי לא תכעס אם אמר לו איש אחר אל תכעס שמעתי כי בתיערך כך אכי כוונתי להשטות כך כשודתתי ודין זה כתבו ב"י ומשמ"ק שם דנס טענת השבעה ל איכו יכול לטעון אפילו אם אמר אתם עידי כיון דשודתתו היא על ידי תביעת ראובן :

נא אם

דשודת' פיו הוי עליו כעד' ולא יוכל לומר אתם ב"ב שמעתי אע"ג דים לו מנו (סא) מיהו בשטרון שכתב על שקבלו יוכל לומר שמעתי כ (סא בהטרי"ק) אע"ג דליכ"מ לו ועיין לקמן ס"ק ס"ב ס"ג כה כ (סור שכ"מ בשם נעמ"ת ועש"ק ס"ב) ראובן שאמר לשמעון חייב אתה מנה ללוי ואמר שמעון כן (סב) ואמר ראובן אתם עידי הוי הודאה וכשיבוא לוי לתובעו אינו יכול לטעון כ לא טענת השטאה ולא טענת שלא להשביע אף על פי שלא בא ראובן בהרשאת לוי ולא עוד אלא אפי' לא אמר ראובן אתם עידי (סג) אינו יכול לומר ללוי משטה אני בך

כה ראובן

מכיח רין וכ"ם ב תו לא מסיתן לומר שמיתי דמוקם שלא שמם (וכן כתב בתשובת מהר"י ן' לב ספר ג' כלל י"ם סי' ק"ב דאפילו הכעס"ם דלקמן סי' קכ"ז סי"ב הם"ל דכאן לומר שמיתי כמנו מוכח כסורה לעכי ב"ר ע"ם) אכל כשסור' בעכי עכי' מסיתן לומ' שמיתי כמנו דפרעתי ובקשין שמצב' אפי' אכל היכ' דלא משמ' להרי' דרוק בעכי ב"ד או בעכי עדי' וכקשין שמצב' בעכי' אכל היכ' דלא משמ' בעכי עכי' אפילו היתה שם סורם עכי עכי' עכות אלא שעבור ובקשין אע"פ שאין מכי למימר שמיתי אך שם שכתב מהרי"ק שם דכ"ב מו לא שמיע לי' אפילו כלא שמיע לי' כלא מנו לא כהיכ כלל וגם מדברי מהר"ם ור"ן שכ"ב שם לא משמע שכי ואפי' כעכות אלא בקשין אע"פ שכתב כרא"ש שם (דף מ"ם) דכעי למילף מיכה שם ההלום לחכירו כעכים אין כריך לפרעו כשרי' וכתכו התוספות ע"ק דבשין

והרא"ם והמרדכי והגהות שם וכן הסמ"ג ריש עטין כ"ם כולם כתבו דמהך דשבועות הדייכי' מוכח דאיכו יכול לומר שמיתי דמוקם אלא שמם וכן נראה לפי עכות אלא ולא משתכר כלל לומר דהך דשבועות מיירי בסורה כעכי עכים ובקשין דשמם אכל לומר שמיתי כמנו דפרעתי ואפ"ם אתם מיירי פוסק' דכעד' וקשין יכול לומר פרעתי וזה אינו כמחשם גם במרדכי שע"ק דכתובות סכיל דכרי רב אלפס דכעדות וקשין לא מצי למיסן פרעתי נגד כסור ר"ם ג"ם ור"ם ופ"ם פ"ו ופ"ם פ"ק מוכח להדיא דכעדות בקשין אפי' פרעתי ואפ כן לפי מהרי"ק יהיה הסור כנגד דעת הרא"ם דמוכח מדברין ז"ל דאפילו בעדות בלא קשין אפי' שמיתי : ת"ש להדיא בלשון עיקר דיכול לטעון שמיתי כמנו דפרעתי אפילו הוא בעכי עדי' דאף על גב דכיכם דעת התוספות והרא"ם והר"ן וסייעתי' אינו כן אפי' לפי עכות דעתי' מין הכרים' מוכרחי' ומין לדכרים' תקור דעיקר מקורם הוא מדברי ר"ת והרי"ף שפיהכו פ"ק דבשין אך עובדא דבכא שכתכר בעדי' משמע מה לא הכי אפי' ל שמיתי כמנו דפרעתי ולפ"ז לא משמע לי' מדברי ר"ת והרי"ף קאי אתם אפילו דעת הכי אפילו דבשין דלא פרעתי (ואפשר ל"ל התוספות וסייעת' דבקשין יכול לטעון פרעתי וכן כתב הריב"ם פיהן מע"ת ול"ל ונם דעת מכתי הנרעתי' ז"ל דאי אסוקן פרעתי אתר קשין לומר שמיתי כמנו דפרעתי דאי לא דעכר מוסכם דיקא וקשין ליה נגוים לא הוה משכר בקשים עכ"ל. אכל לפי עכות דעתי כרא"ם ועי"ל סיתן ק"ק ר') אכל אפ"ם כיכא דיכול לטעון פרעתי נם שמיתי יכול לטעון כמנו דפרעתי וסכי הסמע מאלי דכתב הרי"ף דלא"ם כל שטרי דעלמא כמי ניחא דבשעות' סוי מילתא ונפשר כו' ואם אינא תיקשי מילף מדאמי לא הרי"ף לשטרא דעלמא אלא ואפי קאי קשין לקשין דאסוק כשטר כמו שכתבנו בפוסקי' ואסור לקמן ס"ם פ"ח ושאר רוכתי וכן ר' ירוחם נ"ו שלא מדברי הרי"ף ור"ח אפ לא סים קשין אפילו אלא שמיתי כמנו דפרעתי שר כאן - ונם הרמ"ה שכתכ"ל התוספות וסייעת' מק' שכועות הדייכי' לפי עכות דעתי לומר שמיתי כמנו אלא שהם שומר שכתן לומר שמיתי כמנו דפרעתי שר כאן ומפרש ואומר כהדיא לא סים לך בידי מעות' וכדלקמן סי' רמ"ו ס"ק ד"ה ואפי' ואפי' ס"ק ד"ה מזר כו' נפש דכמן לומר שמיתי כמנו דפרעתי ומשנה שהם דכרי הכנסת הנדולה סי' ע"ב ס"ק ד"ה ואפי' ס"ק ד"ה מזר כו' נפש ובתב ול"ל ואפילו דקשין ליה כי לישא סברי דמסתמי נסטוף שטוחה אמאי לא מהימן כיכנו דלי נעי לומר פרעתי ויש מי שחילק דכיון דנרי סרי"ף ורא"ם קשין לכתיכתיהם אומר אינו כמן לומר פרעתי וזה כנון ובדור שר כאן לשונו וכן דעת הרמ"ן נספר מלחמות ונעל התרומות שער כ"ח חלק חחמי' דיכול לטעון שמיתי כמנו דפרעתי והכיאו הסור לקמן סימן קכ"ו וגם המחבר שם סעיף ג' כניף כ' שכועות ולא מכריע אלא על נב דכניף יוסף שם כתב דלית הלכתא כנעל התרומות דיתירה הוא נרא"ם שכתלמן ערוך חזר כו ואולי רא"ם אמר כך כל שכן פוסקי' שהכאתי ואף לפר"ח נהנ"ם שהניף כתכרא מהמרוכם דהיכא דהמחזיק בעדי' אפי' אמר כמנו דפרעתי נרא"ם דרוקא התם שכתיב כי"ת שטוח שהמחזיק בשמר שלמן ושכתב נפשים כמשמעו שלמן ושוא שכתב נפשים נפני כית דין חם שמן כן בשלמא : ונרא"ם לי דאיירי לית שמא שכתב ר' ירוחם נתי ס"ו שנרא"ם מדברי הרי"ף ור"ח שם שלא הזכיר כ"ת כתב כי נתשעת

כה (מור ס"ל כסה תשו' הרא"ם) ראובן שאמר לשמעון ולוי מנה לי בירכם ואמר שמעון הן ולוי שתק אם אמר ראובן לעדים אתם עידי ושתק שמעון נכ (סר) הוי הודאה לגבי שמעון אבל לגבי לוי לא הוי הודאה ואפילו היו שמעון ולוי שותפים אין האחר מתחייב בהודאת חבירו:

כו (עטה"מ סער מ"ב מלבו"י) האומר לחבירו מנה לך בידי הילך מהם חמשים ולא אמר אתם עידי נכ (סה) יכול לומר משטה אני בך לגבי החמשים שעדיין לא נתן לו (סו) אבל מה שנתן נתון:

כז (כ"י ס"ם ל"ב רכן תשע"ת מהרי"ט ח"ה כורך ועטה"ק ס"ה) (סז) אם הודה מעצמו נכ לפני שכיב מרע שחייב לו מנה אינו יכול לטעון טענת שלא להשביע:

כח אמר מנה לפלוני בידי ולא אמר אתם עידי וקפץ (סח) ונשבע על הוראתו ובא הלה ותבעו והשיב שלא להשביע את עצמי נתכוונתי נפ והשבועה היתה לשקר נז אין שומעין לו נז (סם) וכן אם יטעון שכחתי ונשבעתי והייתי סבור שהייתי חייב לו ועכשיו נזכרתי שאיני חייב לו כלום אין שומעין לו:

כט (ר"ירוחם מתק נ"ב) נח (ע) ותקיעת כף הוי כשבוע' ודוקא כשאומרה בדבר (סט) אבל אם כופר או אומר על תנאי כך וכך נתתן: (עא) המודה לחבירו בפני עדים קבלתי ממך כך וכך מחוב שיש לי עליך (עב) אין צריך לומר אתם עידי בין שהוא מלוה בשטר בין שהוא מלוה על פה שאין שייך כאן לא טענת השטאה פ ולא טענת שלא להשביע והוא הדין למוחל

חובו

כה אם אמר ראובן לעדים אתם עידי כו' המקבר בפתיק בכתן ג' טעור שכ"כ בשם השובת הרא"ם ולהרא"ם בעינן דוקא אתם עידי ומינה להרמב"ם בהודאה נמורה סני נעפ"ר: נכ הוי הודאה לגבי שמעון וזה פשוט ואהא דקמ"ל דשמעון מייב בכולו מיקר סהודאה בכולו וכמ"ש הטור ע"ז ס"ה וס"ס בכל זה כתב בשם ע"ת ס"ו ס"ה ומכ"מ מייב לשלם מן שמעון אפילו אם הודה שלוי שותפים עמו ואפילו אם שמעון ולוי שותפים הרי הודה שקבלו כיוצא לנורך השותפות ושותפים בעמו ממלאין ונרבנין זה לזה כדלעיל בשימן ע"ו סעיף ג' וע"ם ולפמר נם דעת הסמ"ע כן ועיין לקמן סעיף ל"ג לות ה"ם שם בשו"ע ס"ו: שם יכול לומר משטה בו' כתב בשמ"ע עי' בספורנו שם היטה ע"י תביעה כו' ונלמות ג"כ כן לדעת המחבר לעיל סעיף ס' שכל לשון זה כוזב בטעמא סער מ"ב מ"ו ומש שמי בפסוזו וכתם לעיל ס"ם ס"ק י"ב אם לשלם מעצמו אינה בטעת השפם ודלא כם"ני תרומה שם סק"ג ע"ב ס"ו: סו אבל אם שכתן נתון - ומהרי הרמ"ך שכת' בשם נעמ"ת נרמה סמולק על זה ומוכר שפף אם שכתן אינו נתון עכ"ל ב"י לעיל סימן ל"ב מתו' ר"ו ולי נרמה מהרמ"ך אינו מולק ע"ז אלא דמדני לם להמחבים שעיינן לא נתן וכתם בקצן ס"ק ע"ת: סז אם סורם מעצמו לבני שכ"מ כו' בוש ע"ם ס"ם בשו"ת לעיל סימן ל"ב מתו' ו' ול"ל עשתע מהרי"ט המרכי (פרק זה כורר וכן כרשם בשמ"ע בשן) שפם סול'מעצמו לבני ס"ם שחייב לו מנה מי"ל שתעה שלא להשביע ס"ב ובשפרו דרך בניה שם מסיים וירשם לי דס"ם אם תבעו ס"ם מי"ל מנה זסורם לו שמי"ל מסשם שני כך שפין דרך להשטות עם אנוסים לעות עכ"ל ואני עיינתי במרכי פרק זה כורר ולפיתי מירשם לי בפך שרין זה של מסשם כתב המרכי שם רשם שפין שרם מסשם בשעת מיתה כך פין מסמין כו ומינן מהשעה לא מזכיר שם ואל"כ י"ל דרשם שבא"ם עלמו מתרינן מהשעה ס"ם בסורם לא"ם ומרכי המסבר בל"ם: מיהו בל זה היינו לעשת הרא"ם ומי"ם דלעיל מי"ר אבל כשר שעליתי לעיל מי"ר ס"ק ל"ג כהרמב"ם דנסורם לבני המובע אף שכריא מי"ל מהשעה שלא בסורם אלא בשכיו נרא' דאף בסורם שמייב שם"ם ל"ל מהשעה: שם ומשעה כו' בתבו' מהרשר"ם מי"ר פסק נא' מהשעה לתירו שלא לו ומאי כך מאי שיינתי בתשבוני ושיעתי שנאמן שם לא היתה מהשעה שעיים או עבר הזמן פרעון בעיין דמים ליש מנו דפרעתיך כרלקמן סי' קכ"ו סי"נ לענין משער שלאחן עכ"ר בקברא ס"ם שהריך ותיתם שכרי מהשעה ומסור כתבו כאן דאיכו נאמן בסיפון שכתבתי ומשעה ומהשעה שלינו חייב לו כו' ואולי הוא מקרא דכאן מיירי שסורם בעדים אלית ליה מנו אבל לא בסירא דשטר דבריסם לא משעה כן ונשאת נרשם דשמתיסים לשהרא"ם ענרי שטוסקים אלו שבבאן שאל"ב הוי ליה לבל שפחות לבניהם שם ולשלל בדבריסם ולענין דיבה נרא' עיקר דמשעה בבל עניו אינו נאמן משעה שבתבו שטוסקים דורשי אין שרם נשעה אל"ב יוצא בבירור וכן נרשם שמ"ם הר"ב בשם"ם ודוקא בשורם נרבר כו' (עיין שמעו'שהרא"ם סימן ע"ב וסימן שפ"ך): שם וכן אם יסעון כו' ושם רבתב הרב לקמן סימן קס"נ סעי' ב'שהקום שבותנים שבום על פי הערבה אי ליתר שעשו אבל אם בותנים ע"פ השטוף יבול לומר משעה (שהרי"ו סימן ע"ר) שתם ורשי אינו נשעה על שבבום שים לו בב וכך אלא נשעה שים לו בפי הרשיתה אלא נשעה שפין לו יום' ושעה נשעה משתתה לא נשעה שים לו בפי הרשיתה אלא נשעה שפין לו יום' מהרשיתה ונשעה רשק שמ"ם אם ס"ק כ"ם בוש עיין שם:

מיהו כשהרי"ו סי"ר לא מיירי בלל בשמות' בשעה שטע'אלא קאי אם משתתפים ע"ם ות"ח נרשם הרין שתת אם יובל לנרר טענותו ורו"ק

ע ותקיעת כף כו'ע"ל סימן קכ"ם סעיף ס'וסימן ר"ו סעיף י"ם ות"ם שם: עב אבל אם כופר כו'ע"ל סימן ס"ו סל"ר ות"ם שם: עג המודה לחבירו כו'אין צריך ליתר אתם עידי כו'כתב הב"ח אע"ג נדולה חוש כתב הטעל שטרו חות רשם המוכר חפים חתון הנתנע ולא תני סעין השטלם ומביאו הטור בסימן זה סעיף ז' וש"ח הכא לשמועינן שאילו חפים שטר בתי אין צריך ליתר אתם עידי עד כאן לשונו ונרשם לי דלא קאי אלא אחודה רשהרינן שורתי חורתו היתה אתת שקבל אבל בשהיל הא כתב הטור לעיל סימן י"ב שם ה"ר יעקי' רשהיל והשיב שטר צריך קיום וכן הנתני לקמן סימן רמ"ט סעיף כ' ושרי בעל הטיטור דהוי ספיקא דדינא עיין שם: עד אין צריך ליתר אתם עידי - דוקא בשהיב אבי שייך שעת השטלם או השבועה ושל"כ ככתב

שמוכע וכתב כ"י לעיל ר"ם ל"ב פירוש כגון שאחר הלוה לחבירו שתתים ושהיו לו יש לך ק"ק ניד פלוני ושניו אין לי בידי אלא ק"ו שהוא מעמא שאחר שכוח שבוע על השטר שכוח נשבע שבוע' שכ"ל ומשום הכי אין צריך ליתר אתם עידי אף כאן שהודה נגחרה בשבועתו ואל"ל אתם עידי וכן כשמוכל לשכירו מש"ם נופיה וכשם שאל"ל אתם עידי אל"ל כתבו דאל"ל כתבו אלא שבוע שייב עלמו בשהודאתו אלא שהה עלין כשלוה בשטר אלא ש"ניה לכתוב אבל בשהילה ופשוט

ג"ל עכ"ל ופע"ר מ"ם עוד שעם לאחר: שם וכן

וכן נ"ל כתובו מור"ם כתב זה בסימן ל"ט ס"ק נ' ולמדו מכאן: סב ג"כ מודה ליה דכי יהיב כו' לית להקפות ליהוי כאלו כמינו דהי כעי' אמר לא אמרינן לך אלא לגבי קרן דה"ל מינו דהעוה ועפ"ר מ"ם עוד מזה: סג ומפני כך שטר שהיה לו עליהן כו' כ"כ ס"ק קע"ו בתכאר בדברי הטור והמחבר דהטור לכתוב הכותן בתוכ שט"ם על מעות הקרן שכתן בעיסקא וכ"כ מיירי שהיה מפורש בשטר שקבל כך וכך מעות בעיסקא: סד הדין עם הלוכן ז"ל בטור בגבי תשובת הרמ"ה ירהה כיון שהלוה רואכן לשמעון ולוי בשותפו' נעשו שניהן ערבין זה לזה וכיה כך לראובן לתבוע כל הסוב אלוזה מהם ש'ירצה והכה תבע לשמעון ונגבה ראובן שמשמעון ג"כ נתנו לו מהם קלקו הרי נפטלק ראובן משמעון ולוי כי פרעו לו שוכן מדעתם כו' ומה שטוענין לוי שהנוסים היה מקמת השטר לאו טענ' היא כיון שלא מסרו מודעה בגבי עדים קודם שיפרעו עכ"ל וק' דמשמ' מזה דלא זיכה לראובן אלא מהם שהיה לו כח לגבות כל הסוב אלוזה מהן ש'ירצה זוה ניחא לדעת הרמ"ם דס"ל בכי וכמ"ם הטור ס"ם ע"ז אבל לדעת הרמ"ה דס"ל בכי מקלא אם כן לא מהכחת הכא להאי דינא דכתוב הוכלמקום ונפחת הוה לית להני"ו לפרש כפשוטו דהורה לו שקבל ק' על השטר או שקבל כל השטר שמינו מכלא כל מה שהורה אלא על פי אלא אחר שהיה עדיין בשיכה השטר או וכן מינן לכותבו - כתב ג"י כך יש ללמוד מזה שכתב הרמ"ם בסמ"ק דאמנם לפי עניות דעתי דאין ללמוד מהם כלום אלא כתב הרמ"ם כן משום דאין אדם מקפיד על נר אלא מטה הסוב' לירים אלא אף על נב אלא מטה הסוב' לירים הוי מחילה אבל יש לומר דמיירי שאחר כתובו אלא דברי הסו"ס מבעה"ת שע' ז"ב סוף מ"ה והרגנה לכאור' קשה מאד דסמ"ק דחניא, על שבעה"ת דהאי פריך נבי שובר כיצוד שאם כתב' ליתן ככיון כו' והא אפילו יתיצין שכתבה לזוכן מרובה כשר הכא אפילו לא אחר כתובו כותבים שובר וכרמ' דעד כאן לא קאמר שכעל החרובות והשטר אלא בנותנה בפני עדים שכתבה שובר ותנו בידי כותבין וכותבין ללוה אלא דעת אחלוה אם כן פריך שפיר ניחוש דילמא כתבה שובר לחיותו בידם אלא יועיל עד שתתנו לו וכתב' ליתן בניהן ולא נתנה עד תשרי ורו"ק: סה מדין כריך לומר כתובו דסמ"ק דהוא גרים לומ'כתובו לעיל מי'ג'ט כי היכא דלא ליהוי עליו אלוה כשטר בלי שיכו' לכתוב אבל בעניו מחילה ופיסור אין בריך עד כאן לשון שור ובשה"ת שם: עו מי כתי מורה ליה דכי יהיב כו' כתב הסמ"ע אין לפקפות דיהא נאמן במנו דאי בעי אמר לא מחלתי לך אלא לגבי קרן דהוה לית מנו דהעוה עד כאן לשונו (ונמשך לשטתו דלקרן סימן ס"ב ס"ק מ"ג עיין שם כשם המוקי יום' ובכר הסנתי שם על המוקי יום' ובר"מ והסמ"ע כוה בפריכות ע"ש) והפ ליתא וכמו שכתבתי לעיל סכ"ג ס"ק כ"ם וסימן ע"ו ס"ק כ"ג וסימן ל"ג ס"ק ל' ודוכתי טובי דלף על גב דהוי טעוה מהרינן מנו בכה"ג אלא הטעם דה"ל כמנו כאלו בתוב שם בשטר בי' תרו' דף קס"ג ריש ע"ב וז"ל אע"ג דהכא הוי מנו כמנו מקו' עדים דאכן מסרי דוכתי כן הוא כיון דעשה מעשה שכתיבה אין לאחר מעשה כלום עכ"ל וכה"ג כתבתי לעיל סעיף כ"ט ס"ק מ"ט: עז תוזה ליה כו' משמע אבל אי כופר ואומר לא כתתי לך לפס ריוח אע"ג שזה תכ"ו שכתב ונפשר ופס כן תוכח דמיירי אפיו לו שטר על המתעסק על הקרן דאם היה לו שטר לא היה יכול לומר לא כתתי לך לפס ריוח וכרלקמן סעיף כ"ג - ועל כן נ"ל דע"כ לא פליג הרמב"ם (והוא הוי אי שטר שכתב המחבר לאחר כך) על הכעל העיטור אלא בכה"ג שח"ל על הקרן בע"פ אבל אם יש לו על הקרן שטר וכה"ג בענין שהיה תוכרת בשלם לו הקרן כלי שום שעבוד מזה ליה אלא שייך השטה ולומר עיינין יש לי תחת ידי דאם יכול זה להוכיח מהנו בעל כרחו הקרן ככה השטר וגם אם לי מייתי בעל השטר או תוכר השטר תוכרת בשלם בעל כרחו לחוכיח השטר ואין לו שום טענה כאה שהרן כבר אלא ודאי כתיבה בחורת היתה וכן נ"ל עיקר לדינא ודו"ק: עח ואם כן תוכח בכאן אלא גב ביכול לומר פרעתי הקרן אינו נאמן לומר כיון שיש לו שטר ריוח ובכסיד מהנהו שפיכו כך לשטרא הרמב"ם דוקא לומר דתיירי בשטון שהשטה אבל טעיתי נאמן ובמ"ל סכ"ב ס"ק נ"ו דטעיתי ערין מהשטה הרא מדבתב לאו כל כמיניה לחיתסב לפס הסתם לפס קרב' כו' משא"כ הכא דאי לאו מהשטה ריוח לא היה נותן לו שום טענה וכן משמע להריא"ז ן' לפ שכתבתי בס"ק מ"ם שכעבה"ת אם חיכו אם יוכל לכרר טענה כו' אלמא אם אינו מברר אף שמוכר שטעה אינו נאמן וכן תוכח להריא"ז מדברי תשו"ה ן' לפ שכתבתי בס"ק מ"ם שכעבה"ת אם חיכו אם יוכל לכרר טענה כו' אלמא אם אינו מברר אף עכ"פ שם ז: עט ומשתבע דע"ב אינן טוענו כרי שהיה ריוח משתבע כרין מתעסק לקמן סימן כ"ב סעיף ל"ועיין ס"ם עם: עם ואם תי שמוכר כו' שכעי עכשיו כו' מעני מזה דוחה למי שכתב בגוף מבני לך מהם לא אחר מהם שלוה לך כלום הוא ויכול לומר מעשה אבי כך עכ"ל הרמב"ם בעעפ"ם - ור"ל כי היכא דהתם יכול לטעון שעש

ולוי בסוחטות נעשו מחרפין וערבין זה לזה וסיים כה לרמוז למנוי כל המוב מחיים מהם מירצה והכה תכע למעמון ומכעב רמוזן שמעמון מ"ל כן ונתכוו לו מהם חלקו מרי נמחלק רמוזן ממעמון ולוי כי פרעו לו מוהם מירמתם כו' וקמה דמעמע מזה דלא זיכה לרמוזן אלא מחוה שם ל"ל כה לענות כל המוב מאו' ואן ס"ירצה וזה ניחא לדעת הרמ"ם דס"ל הכי וכמ"ש בסור ר"ם ע"ו. אבל לדעת הרמב"ם רכותים שפק מחכר ומור"ם שם מ"י לענות כל המוב מהיום ואן מירצה כל"ומים להמני לפרוע חלקו וכמ"ש שם ס"כ לאח שתם מחכר כאן וכתב כתשובת הרמ"ם וה"ל לפר' דהלכתא פייכו דוקא שאין לנוי מאון כדי חלקו דאז יוכל לענות מחמעון כל המוב עד כאן לשונו וכדברו מחוכין ניעיני דסוף מחכר פיתלא הרמ"ם דין זה כשוחפי' שבאלחרפי' וערבאי' וה לזה דשם פסיפא דהיה יכולת ניד שמעון ליתן לשלוי לכתחלה כל שהיה שניהו לרמוזן דאמרו שסוף שייך לרמוזן וכדלקמן סימן ק"נ סעיף י"ג שם שאין שמעון חוב עליהן שם היה ניהו כדי שהוב ולא"כ שחשבי'כו' כ"ה כאן בשכר כאן ורמוזן מומר שחכר לי שהוב שייך לי חחש'ריוה אלי וסיים כאלו נכך כיון שהיה שהוכה ניהו אלא ורמוי ת"ם הרמ"ם שחוכה כיון שאלוה כו' כשמו שאחרון וערבאין לא אלא לוה לעניין שיכול לחבוע שהוב שהיה שהכר כנוף שחשבה שחשובה אין כ"מ זה ול"כ דין שכתב שחכר הוא אלא לחת שלייכא ל"ש וה כרור. (ורמיתי בעיר סופן שכתב ג"כ כאן דברי הרמ"ם כיון שמשמו שאחרון וערבאין כו' והייכו כשמ"ש וכ"ל דלא דק שאין זה ל"ש כאן וכש"ם) - ובלאו הכי כמי לא שייך כאן לחלק בין אין לנוי מחון אי"ם לו ליכיון לנוי כופר ס"ל כאין לו מחון וכש"ם בכבל שיעיסור והנה'מרדכי פי"ג דיבמות'להרי'וסביות' ני' לקמן סימן קע"ו מחו"כ"ה וכא"ש סימן ע"ו ס"ק י"ב ע"ש:

עוד

מקשה בשמ"ע דהא מחנו'הרמ"ם כתב שמשמע רמוזן שכך ל"ל לנוי לפוניא מרמוזן אע"ל דכבר נשמע דהא לוי לא מצא לשעון שעשה כרי אלא ל"ל שמעון שהיה כו כ"כ ריוח ולא כתבו הרמ"ם אלא. שאף אם יכחים שמעון בעצמו ויאחר לא אחרתי לך דאז היה ניריך ליגבות ע"כ וכב"ה כתב דעיקר הפי דיבא חלי להרמ"ם כחאי דהא ריאיב ליה שמעון בשם רווח'קיהיב ליה ותו לא מכי שעין לוי לפוניא מרמוזן ולא בקא לן מיירי בהם דגבות רמוזן דאפי' לא היה ניבות אלא שמעמא שהיה כך היה לבל הסרו"ך הכין דהאי דיבא חלי להרמ"ם כחם ניבות וכתב הם שכתב וה"ל דלא דק עכ"ל ותימה שכרי נם מהרו"ך כתב דגבות רמוזן הוא לאו דוקא לנבי לוי ואם דגבות היינו נגר שמעון שהיה מהחיבו: עם שאף לדברי רמוזן כו' ע"ל סימן רנ"ב סעיף ז' בשם מור"ם דאם תבע רמוזן שיוויה כהן ואוא מעכבן בידו שחייב לו ברוח אבל ולבלאה וע"ל דכאן מיירי בשלא הגיע זמן הפרעון אי נמי לא תבע מעולם עכ"ל שמ"ש עי"ל דהחם מיירי בשקדון וכאן בהלואה וכן נחשו' הרמ"ם מיירי לעיל בחעות בהוצ"ש ועיין מ"ש לקמן סימן רנ"ב סעיף ז' ועיין כיש ס"ק סימן ע"ו בי"ד סימן קע"ו כש"ך ס"ק ל"ח (עיין כחשו' מהרשד"ם סימן נ"ו ובי"ח).

פב

ו וה"ה לכל כו'כגון שחנה כו' כחב ני' אבן הוא בש"ע רכחובות ויפה כיון שבן הוא שם שחאי דקאחר רב יוחנ שאומר שטר שחיתה לו כמנו שחאי דקאחר רב יוחנ שאומר שטר שכחבו לאחן לוה'פרוע או שחנה כו' שם דברים מנוגשים ע"ל בכל דבני שנגה שם לשעיין שם והרבר פשוט שדין זה הוא מוכרח בש"ם ושחנה כוה ואין כאן מקום לפלוגיך כוה: ב שחנה או כחבתי לללות וכו' כרא דלא חיבעיא לשמעון כשמעון שחנה ובעדים לא ידעו מזה שלא שילו שוקם שהעדים ידעו מזה וה"ב לפי דברי העדים רשעים שה"ם לאחן כיון דאית ליה חנו וכן מוכח חת"ם כני' בשם שחרוכי'והב"ח או שחנה אחן ס"ם וה"ה נקטן הו' העדי' רשעים בעדיכין שם העדים לבדקו וכל שלא בדקו שם רשעים וכמ"ש לעיל ס"ם ס"ו ס"ק י"ב בשם חשו'רשב"ש שלא ידעו כמ"ש וכן מוכח להדיא בדברי הבעל העי'ובעה"ת בני שטר מוקרם שבאחאי לעיל נפי'מ סי"ד ס"ק ל"ב ע"ש ופע"ב לעיל ס"ם ס"ו ס"ק י"ו בשם חשו'רשב"ש שלא ידעו כמ"ש וכן מוכח להדיא בדברי הבעל העי'ובעה"ת רשעים הויכו כיון שאם עצמו'אומרי'בח"ו הוא זה שלא שחנה היו דבריכו כו'אחרי'כן חרש חשים עצמו רשע ופלבים'רבוריהו רבוה שאומרי'בח"ו הוא זה שאחרי'אחר'כן שאם עצמו'אומרי'בח"ו הוא זה

ס כשאר שטרות (ס) וגובה בו :

הגה אמר תלמה מוי"ק השטר ואמר שכבית עדים לקיימו אמר פרוע ל"ת דהוזק כפרן (ו' סוף כ"ב) ואינו נאמן דאמר שאמר מוי"ק כאלו אמר לא נתתי י (י) ואינו נאמן לא"כ לומר פרעתי (י) וים חולקין (ומוכרי' דנאמן הוא (תוי' רפ"ב) י דהא לא כפר כשלוחה רק שאומר שהשטר מוי"ק ורלה לומר שקיימו ולא"כ ידון עמו :

ב ואם השטר מקויים וטוען הלוה פרעתי כולו או מקצתו והמלוה אומר לא נתפרעתי כלו' אם יש בו נאמנות אינו נאמן ס ואפילו אם אמר השבע לי אין שומעין לו וגובה בלא שבוע' ° (וכ"כ נפי"ע פ"ו ס"ס) ומיהו אם יש ב"ח מאוחר ממנו לא יגבה אלא בשבועה שישבע ס לב"ח המאוחר שלא נפרע מחובו כלום י ואין המוקדם יכול לומר למאוחר לא אשבע עד שתשבע שלא נפרעת מחובך אבל מחרים אתם יג על מי שיורע שהוא פרוע ומשביעו בחנם ואפי' אם (ח) יש בו נאמנות מפורש לראשון יב שהוא מאמינו כנגד ב"ח מאוחר אפ"פ כן צריך לישבע ואם אין בו נאמנות יג כל זמן שלא ישעון השבע לי שלא פרעתיך אין משביעים למלו' אלא אומרי' ללוה שלם ואם טען השבע לי שלא פרעתיך משביעים אותו בנקיטת חפץ ויטול והוא שישעון הלוה ברי שהוא פרוע אבל אם בא בטענת שמא לא משבעינן ליה כלל יד אפי' אם

גם (ס) המלוה משיב איני יודע אם הוא פרוע :

הגה ° (תשו' רשב"ם סי' תלף ס"ם) מי היה השטר על זמני' ולאח' שעברו מקצת זמנים אמר הלוה פרעתיך הזמנים שעברו ואגחתי לך השטר מסוס הזמנים העתידים והמלוה אומר שלא נפרע כלום המלוה (י) נשבע ונוטל מי דהוי ליה לכתחו' סוכר : ג ° (ל' רשב"ם סי' תה' מהלוה דין י"ב) כשטען שפרע השטר ואמר ישבע לי המלוה ויטול יז (יא) אומרים לו (יב) הבא מעותיו ואחר כך ישבע ויטול ואם טוען הלוה שאין לו מה לפרוע יח (יג) ישבע הלוה שאין לו וכשתשוג ידו ישביע למלוה שלא פרעו ואז יתן לו :

ד אם הכא דמי לח"ם השטר שם דאם ים לו עדים למלוה יוכל להשביעו מיד כי אולי אינו יכול להביאם עתה וה"ם הכא יוכל לומר אולי לא אוכל לקיימו ותשבע לי מיד ותחזיק השטר אולי אוכל לקיימו - גם מה שהניא הב"ח ראיים מדברי הר"ן שהניא הב"י לעיל סי' ע"ם אינו ראיים דהתם כיון דאינו רוצה להחזיק השטר אלא כדי שיוכל לתבוע ויועיל לו תפיסתו לף בעדים אינו נזין כשהניא לזה היטת ותכתי ליקוט מהרי"ו שכתב עליו לתקוף מחוכו לף בעדים שטר עילויה לתקוף מחוכו לף בעדים ועוד דהא דיכול הלוה למיעבד על שבועתו דאפשר אלא יוכל זה לתפסו ואי"כ יוכל לומר כשם שתחה מחזיק בשטרך כן אני רוצה להחזיק בשבועתי ולא ליגבע עד שתחזיר לי שטרי אלא מוכל לתופשני ולכך אין הב"ח מהניאי' ומיהו היש שיר שיחזיר לו שטרו משא"כ הכא דאם יקויים זה שטרו יתחייב לשלם לו אף אלא תפיסה א"כ עדיים' ואין הלוה מוחזק בשבועתו אלא צריך ליגבע לו היטת זה מתו' בשטרו ואם יקויימו אח"כ נוכה לו כן כ"ל ברור ולא הכב"ח וזה"ק - ועי"ל סי' ע"ז סל"ג ומ"ש שם : ה וגוכה כו וטורף אף מלקוחות שקנו קודם הקיום מוחן השטר כ"כ הסמ"ע והכ"ח ופשוט הוא :

ו ואינו נאמן אא"כ לומר פרעתי פי' אפי' אחר שפרעתי אחר שכתקיים ואח"כ בא ס"ע ס"ו כפי' ס"ע ס"ו עכ"ל סמ"ע ולפי זה כ"ל דכ"מ לעניין דא"כ המלוה ליגבע אף שאומר הלוה יגבע לי וכן הוא בשו' מוסן ומשם דכיון דהחזק בכרון אינו נאמן אא"כ ער סיומ לו בעל דינו או סיפיג עדיים שפרע לו כדלעיל סי' ע"ס ס"ו ולקמן סעיף ד' אבל נאמת אין כאן לכל זה אלא מיירי כשמביא עדים שפרע ואח"כ מביא עדים שפרע ואין הוא בכ"י עצמו ואם אין כן אא"כ נתקיים השטר שוב אינו נאמן להביא עדים שפרעו אבל המוחר מזויף הוא ואלא ליתי כאומר לא פרעתי אחר שנתקיים ואח"כ מיירי שמביא עדים שפרעו קודם לכן אבל אם אחר שנתקיים אומר כשמביא עדים שפרעו אחר שעברו זמנו ואבל אין מביא עדים שפרעו אלא אומר שפרע וכדלעיל סי' ע"ס ס"ו ופ"ס :

ז ויש מולקים כו' עיין מ"ש בזה לעיל סי' מ"ם סעיף כ"ס ס"ק י"ג : ח

ים כו נאמנות מפורש כו' ל"ל הכתב וכתב בעל התרומות שאם ים בו נאמנות מפורש לראשון אין צריך ליגבע ע"כ וכמו שאין תועיל נאמנות נגד לקוחות הכי נמי אין תועיל לב"ח מאוח' עכ"ל וכן הוא בכ"י ותמיה לי מאה מנאה בשם"ת בן ומרכא בדברי בשם"ת סוף שער כ"ם ושער מ"ד מ"ר מנאה לחרי"ש דכמו שאין כאמנות תועיל לגבי לקוחות ה"ם לב"ח מאוחר וע"ב בנאמנות מפורש מיירי דמדמתי לה להדדי ועוד שהרי הוניא כן מדברי הרי"ף שכתב דלא מהני נאמנו' אלא היכ' דה"מני' למלוה על יתיה בתריה אבל היכא דאיכא חוב עליה לגיכם אחריני' או כתוב אשה או לוקח לא מהני נאמנו' דיריה כו' ואי אפשר שלא יהיה נאמנות לגבי יתיה נמי לא מהני וצ"ע : ועוד קשה לי על הב"י שכתב על מ"ש השור ומיהו אם יש ע"ח מאוחר לא יגבה אלא בשבועה כו' וכ"כ הריטב"א וכ"כ הרי"ף בפ' הכותב וכתב שם הרא"ש שכן הוא דעת ר"ח וכ"ם ותוס' הלקו' עליהם ואפ"כ כתב והרי"ף דפ"י דאפי' נאמנו' נכון להחזיר בדברי ר"ח עכ"ל דהא השור אפשר אפשר בנאמנו' מיירי דהא נתר הכי כתב דין נאמנות מפורש ובשם נאמנות פשיטא דליכא פלוגתא כלל ש"מ ודלא מהני נגד ב"ח מאוח' דאפי' לגבי יורשי' לא מהני לכ"ע וכ"ם לגבי ב"ח מאוחר וע"כ הרי"ף והחולקי' עמו מיירי בנאמנו' מפורש וכהחוכח בהרי"ף והרא"ש ובשאר ב"ח והכל המוקדמים לגבי' וצ"ע : ט המלוה מעיד שיודע כיון שהלוה בא בטענ' הרי המלוה אומר מיני יודע אינו נשבע כשאר כלל כדלעיל סי' כ"ם ועיין מ"ש שם : י נשבע ונוטל כשטוען ישבע לי הב"ח שהלוה כן טוען : יא אומרי' לו הבא מעותיו כו' משא"כ אף אלא שהלוה כן טוען לו ב"ח וכ"כ ב"ח ועיין בשמ"ע מ"ק י"ז : יב הכא הטוען הוא ולקמן סי' ל"ג סעיף י"ח מיה בשור תשוב' הרא"ש דמשמע דה"ם בתכונן פני ולכאורה נראה דה"ם הכא ומשמע דשאני התם כיון שאינו זוכה עד שיסיג מכח המוכ' הפה שהם שטר נידון ופ"ם ליגבע אלא מדרבנן י"ל דא"כ ליגבע עד שיניע מעות דוקא : יג ישבע שלוה כו' ובשור כתב שהגהוני' מוקי' ע"ז ולא ידעתי מנ"ל הא וכראה שהוניא כן מהשטר ת שטר ב' פוף ח"ם נשם תשובה לקמתי וכ"ם כ"י ומ"ם השור נשם הגהוני' שמין ג' מהם נשבע כ"ב נשה"ת נשטר ב' נשם תשו' לקמתי עכ"ל אבל לעניר' דתשטר' שבשבועת ה"ם אינו מולק על דברי הרמב"ם אלא מלמד נשם' נשטר ובשור' לקמתי מי שהוח נשבע ונוטל כו' ומיירי נשטר נשבני ונוטלי' לעניו תשור זה"ם הכא ופשוט הוא דאי נשבע ונוטל בלא שבועה אלא שהוח נשבע ונוטל בשבועה אלא שהוח

ד (סור ס"ר נסס הרמב"ר) (יד) אם הוחזק הלוה כפרן באותו השטר כגון שאומר לא היו דברים מעולם וכאלו עדים ונתקיים השטר וחייבוהו בית דין לפרוע שוב יש (סו) אינו יכול לומר השבע לי שלא פרעתיך אע"פ שאין בו נאמנו שכבר הורה שלא פרעו שכל האומר לא לויתי כאומר לא פרעתי דמי אבל אם יחרי׳ סתם על מי שנטל ממנו ממון שלא כדין אין מוחין בידו :

ה אם כשאמרו בית דין ללו׳ שלם לו לא טען השבע לי אלא אמר הלוה לבית דין מה חייב לי אומרין מה אתה רוצה שיתחייב לך אם אמר רוצה אני שישבע לי משביעים אותו כ (סו) ואם לאו אין פותחין לו :

ו היה המלוה תלמיד חכם כה (יז) אין משביעין אותו ואין מגבין אותו כג אבל אם תפס משל לוה אין מוציאין מידו ואם לא תפס והוא מעצמו רוצה לישבע כדי לגבות את שלו שומעין לו :

ז אם המלוה והלוה שניהם תלמידי חכמים יש מי שאומר שחוזר הרבר לכמות שהיה ° (סור ס"ם) כד ואי טעין אשתבע לי אמרינן ליה זיל אשתבע ליה :

ח אם מת המלוה וירשו מוציאין השטר (יח) והלו׳ טוען שהוא פרוע ° (סור ס"ו נסס הרי"ף והרמ"ם) כה נשבעין שבועת היורשים ונוטלים היה המלוה חשוד ° (סס נס׳ הרמ"ם) כו א"א שהנתבע כה נשבע היסת ונפטר וי"א שהמלוה נוטל בלא שבועה ° (סס נסס הרמ"ם) כו (יט) והכי מסתברא :

ט לא

כ"ל עיקר כהרמ"ם ונגט הרמב"ם חולה נסתר נשתני׳ וכומלים וכמ"ם ורא"ם (חיבו ר"ם נכמ"ע ס"ק י"ח והמחרוני׳ הסכימו לדעת הרמב"ם והכי נקטינן ג"י עכ"ל ליתא כן בב"י ונראה שטעה בב"י ע"ש) : יד אם הוחזק הלוה כפרן כו׳ כתב הב"ח ז"ל מיכא למירק מאי קאמ"ל מלא ס"ם ערוך הוא ונכתב לעיל ריש סי׳ע"ם ונראה דהשתר ודאי נרע בפי דמע"ם דתקשיים בהותמיו מכתי שמא זייף וכיון ותת׳קר שהקריס טועי׳ שו כ"ש מתיתמן ולכך לעיל כפי׳ ע"ם אינו יכול להחרים וכאן נסתר עיקר תירוצי׳ דהרמב"ר דהחרים קורם פרוצה ונראה דס"ם היכול להחזיר לגלות לאחר שפרע פרעתי׳ כ׳ שמתי׳ ותשביעו עוד היסת וז"ם בב"ל ומין דברינו נכונים בעיני מלא כראם דהמי לרלעיל ריש סי׳ע"ם דמ"ל להשביעו היס׳ לאחר הפרעון דכיון דשמן להב"ם הרי סודם מלא פרעו וכן משמע להריף נס׳ני׳ תרומה רף ק"ר ע"ם וכן משמע מלשון הטור שכתבו אבל אם יחרי׳ שתם על מי שנטל ממנו ממון מלא כדין אחרים ומין מוחין בידו ע"כ הרי להרי׳ דלאחר פרעון עשקינן דמ"ל ליתסל מלא אחרים ודלא כהב"ח כן כ"ל נרור :

ולענין מה שהקשה הב"ח מהלי קחלין ברהא דחייב לשלם ורמ"ם דשנועה היא׳ בעי׳ וגם כתך ריגף נוסף׳ דלעיל ר"ם ע"ם דעת בעל העיטור דיכול להשביעו לאחר הפרעון ומניעו הטעה"ת והכי לעיל ר"ם ע"ם קחלין הרמב"ר דשקף שכוע׳ לא בעי ותם"ב דגם בע"ם הדין כן מלא תשוס דשטר מיירי הכא שאומרין הלי רי"ף קח"ל מלא תיתם דוקא בע"ם דיגף ככי רכשאומר להב"ם ורלי ר"ל לא ליתי אחל הכא הר"ף ל להב"ם שטעה שטר זה ול"כ כאי שהוחזק כפרן שטעה השטר מ"ח יגפרך החלוה ליטבע דשתם פרעו קח"ל ככשאחר להב"ם הרי כלאחר לא ליתי :

מיהו כל זה כשטוען שפרעו קורם שטען להר"ם אחל אם טוען שפרעו תם"כ נסי רשין החלוה בריך ליטבע כיון שהוחזק כפרן מ"ת לשתר בפרעון יכול להשביעו היסת וכמ"ם לעיל סי׳ע"ם סעיף מ׳ס"ק י"ח :

סו אינו יכול לומר השבע לי אלא פרעתיך אחל אם תניח שטרי שטר שפרעו ופטיר כשפרעו שתר שטען להר"ם אחל קורם כיון שכבר הורה אלא פרעו פורשתו יותר כתשה טרים כרלעיל ר"ם ע"ם : סז ותם נלאו מין פותחין - כתב הסמ"ע ז"ל וכתב כ"י סוף כ"כ אחל ליתותים שעכינן ומין כפרעי׳ מיתותי׳ אלא נשטר שקויים ר"ת ר"ם זה שכ"ל ומין ר"ל דשטעי׳ לשו פרוע דשם לא אמטרינן לכתוב נשם כ"י דשתני׳ סיש מין כפרעין מנכסי יתומי׳ אלא נשבועה ופשוט הוא כרלקמן סי׳ ק"ח ודוכתי טובי אלא ר"ל דשתר רמין פותחין שום שטנה אחל ליתותים שכינו׳ מזוייף ותע"ש סיש בו נפתנו׳ מין נוכח נשטר עד דשקויים ליה וכן הוא בכ"י שם וכן השכחת הפוסקים וכמ"ש לקמן סימן ק"ו ע"ש : יז מין משכיעי׳ אותו - אלא לגלול נכגודו לשטרו שרוצה לגבות נשטר פרוע אחל אם תפס משל לוה אפילו אחת מיתו׳ ושקינן ליה אלא שבועה ומין אומרי׳ לו מייב אחה שבועה אלא כיון שתפס תפס וכ"כ בש"ע תרומה סוף רף ק"נ וכ"ם שמין תכירן אותו וכ"כ הש"ח אבל נפיגם מחריב׳ נסי אלא נשתיכן לנכסים לפוכיח מיתו׳ ש"ח מכירין ליה וכתב סטטור לקמן סי׳ק"ח ס"ו ונוח מיושבים דברי הטור על נכון ודלא כנתיב יוסף נס דלא כשטמ"ם ס"ק כ"ח שכתב ז"ל פיין נשור ס"ב שכתב נס נפיגם דעלמא אי תפס ולא רצה ליטבע לא תפקינן מיניה כו׳ וכן נרשם מדברי נשם"ת ונס הב"י כתב שיכול להיות שכן הוא דעת הרמ"ם ומכי כתבתי נדרים יוסרים כהוכחות שטטור ס"ל לשטרש שטרין נס נס נפיגם דעלמא ולא תניהן לכסי׳ ומין לשי שתפס ומין מילוף זוה כין ת"ח לשאר כו׳ עכ"ל וכל זה לא כפירש ומשתיפתים לשטמ"ע (וכן לשר"ח שנס בב"ח דשך נדעת הרמ"ם זוה ע"ש) ולשכ"י וב"ח ושטר שחניהם נדרי הרמ"ם דפ׳מוקת הכתים סימן י"ח דכתב לשרי"ף נלא מפקינן מיניה תשום דלא נתניהן לכסי׳ אלא נתניהן ליה ומין שפק שדברי הטור לקמן סי׳ק"ח שם שדברי הרמ"ם כל"ל דע"ש - נס דברי הרמ"ם פ׳ כוחה נני מי שקא הוא מייתי לה לירי ס"ר ותניא ני"ה לקמן סימן פ"ו ותמו׳ ס"ם תוכיחו׳ כן דפניס דעלמא כתי לא נתתינ׳ לכסי׳ לפוכיח מתכו ס"ם - נס ס"ם הסמ"ע נדעת הטור דפניס דעלמא לא תניהן ליה לא נהיר׳ אלא מניהן לי׳ וכתכוחה נהרמ"ם פ׳ ס"ח כתב דנני לא ליפרע מיתו׳ שאני שטתירו לשוחת היקרי׳ ג"ו לא נהיר׳ דשם כל הנך שנועו׳ כי הרי נינהו וכ"כ נש"ע שם וכן הב"ח כאן לשרי׳ דכאן נ"כ מניהן ליה וכן משמע נב"י ונס הר"ן פ׳ הכותל׳ כת׳ לשרי׳ נקדמה ותפסה אע"נ דלא תפקינן מיניה ס"ח שתתינן לה וכן עיקר ועיין לקמן סי׳ק"ח ס"ו ונ"ל : ית וחלוה טוען שטוח פרוע ואומר שתתבעו לי דפ"כ אין היורשין ברי׳ לישבע וכדלקמן סי׳ק"ח סעיף ח׳ ויעיין בתשו׳ הרשך ספר ב׳ סי׳ רנ"ו ובתשו׳ שפר"ח ן"ח יש סי׳ק"ם דף קכ"ח : יש ובכי שתתברר שקשה נשמ"ע דנפ"ע סי׳ נ"ו סי"ב ספק בשל כשיבה ויש לשון שלקשה דעבלא נירה ויש לשון שלקשה שתיתין נשלא דכתב לשתפס שתתבעו שכנגדו ונפסד ותירץ דדוקא נשם שיש לה משל ממון נעל׳ דכתב לתפס נרר׳ מ"ה ס"ל דכשטי שקיו שכנגדו שכנע ונפט׳ ותשכ"ם כאן לשרי׳ נשטר שטרוח. ונם לברר שרי"ף שקשיתי לשדדי ושכתיכו שם כדרים ע"ש : כו אין

טלנו לו נשטר שעי׳ כלא שטוח אלא שטוח זו שקי׳ שתתינן לה וכן עיקר ועיין לקמן סי׳ק"ח ס"ו ונ"ל : יח ומכי כתבתי כדברי הטור וכשטכר לשפיים שטר לוחר שטוח שכתב לשון שלקוח ולא שלוה ומשמע שלא נתכוון לשון זה לשון שלקוח אלא לשון

בז אין שומעין לו דאין מהפכין שבועה תמורת כמו דאין מהפכין שבועה דהוריית״ת : טעם זה כתב הטור כאן וכסי׳ פ״ו וכתב טעם אחר לפי מהפכין שבועה תמורת וקילק בין כשבא ומיטל שבא לפטוק מיני׳ וכין כשבא ונפטר כגון שבועות הסותפין ואריסין

ט לא היה חשוד ורוצה להפך השבועה על הלוה כז אין שומעין לו ואם אמר כח אי אפשי לישבע בתקנה זו אלא תהא תביעתי בטלוה ע״פ וישבע הלוה היסת ואמר הלוה מאחר שחזרת אותה היסת כט הריני מהפב׳ עליך הרין עמו ואם אמר התובע איני נשבע ואיני נוטל אלא אחרים סתם הרשות בידו ° (פ״ל פי׳ כ״ב סי׳ פ״ב נתב״ם) ואין הלוה יכול לומר ל או השבע וטו׳ או הוציאני מן הכלל ואם יצא הלוה ולא רצה לשטוע החרם אין מנדין אותו בכך לא ומחרימין שלא בפניו י הרציא עליו שטר מקויי׳ והלוה אומר שטר מזייף הוא או שטען (כ) חוב זה רבית הוא או שטר אטנה הוא או כתבתי ללוות ולא לויתי לב והמלוה עומד בשטרו ואומר שזה טוען שקר ואמר הלוה ישבע ויטול לג אין שומעין לו להשביעו לד (כא) אלא ישלם ואח״כ יטען על המלוה כמה שירצה ואם יודה יחזיר לו לה (כב) ואם כפר (כג) ישבע היסת :

יא (כד) אם טען הלוה מחלת לי חזב שבשטר זה ° (סור סי״ו נסם הרמב״ן) יש מי שאומר לו שדינו כמי שטוען פרעתיו (ל ויכול לסטען מחלת לי אע״פי שיש בו כתמנות ° (סם לרע׳ הרמב״ן) שהכתמנות לא קלי אלא על הפרעון) והמדקדק׳ כותבים והאמנתיו לומר שלא נפרעתי לא וכבל ענייני חוב זה ויש מי שאומר (המחילה) לב כמי שטוען אמנה או רבית הוא : ° (בעמ״ת שער כ״ו)

יב טען הלוה שהשטר נעשה (כה) על תנאי שאם אקיימנו אפטר וקיימתיו והמלוה אומר שלא היה שום תנאי ברבר אם כתב בו שנעשה בלא שום תנאי מ (כו) או בלא שום שיור בעולם מא אין הלוה נאמן ואם אין כתוב בו

כן מב (כז) נשבע המלוה ונוטל

מג ואפי׳

בכתוב׳ לישבע הוא דתרגוייתא ליה לם בתוכה בלל אלא דרבנן תקינו בתוב׳ לאמה וכתי׳ בפור בא״ע פי׳ פ״ו דכתוב׳ אמה דרבנן ולכך אם אמרו ואם אמרו אלא תפרע אלא היא מצוה אלוקית מדאורייתא ולית לה בתוכה ועיין בב״י בא״ע סי׳ צ״ב ותתבא פיוע לזנדי : וים כ״מ עין תירון שלי למירון הסמ״ע דלהסמ״ע אפילו לא בשטייב לה ממון דיבא הכי ולירוי דוקא בכתוכה ואפשר נם להסמ״ע לא מייבי לברוי רק בכתוכה בא״ק : סוב רלתי בדרישה בא״ם סי׳ כ״ו סב״ת סכתב ת״ל ובלאו הכי כתמה ל״ל דוקא בחלוה הבא לגבות מן הלוה. דמן הין מן צריך ליסבע מ״ם סקילו בתשו׳ הם אמין כן בשבועות הללו דאפילו לא סענו היורמי׳ אז הבעל ישבע מבית דין סועניס להם עבורה מ״ם לא פסרינן נם לתסור כלא שבועה אב״ל ולא כפרה לי כלל דהא אין צריך ליסבע מן הדין אלא בדאמר לה אסתבע לי ובלאתם דנפרעת מיתומי׳ נם בחלוה הבא ליפרע מיתומי׳ כריך שבועה ובער ל׳ מעידים שהיא פרוע או פוגמת וכי הלי נוקע נפ בחלוה צריך ליסבע כרפ״ת סם ובכל הפוסקו׳ אם כן בעל כרחך לדברי צריך לחלק בחלוה נופים: אין אתר ליה אסתבע לי וכין פוגם אסרו ובזה אין תעשה לחלק דהא בכך פ״ם הבא והכא תקבתי דרבנן הוא וכן משמע להריב סור ומהכי כאן ולקמן סי׳ כ״ב ראתר דיבא אית להו אפילו כאן בני חשוב ע״ם ובע״ב בא״ע מיירי בשהבעל׳ סהרי בתב אסם היא מחוסרת הבעל בשב׳ ובפר ואם הבעל נם כן חשוב אין תשבועה ולא תשלומי׳ - ובבא ליפר׳ מן היתומים ואוא חשוב נפ בחלוה אינו נוטל אלא היתומי׳ פטורי׳ כרלקמן ס״ם ס״ב ס״ם : כי חוב זה רבית הוא׳ עיין בפרי תקפר כאן אי׳ בב״ח שבתבתי מזה ועיין בתשובות הרב מהרש״ל סי׳ פ״ו דף קס״ם ע״ב וב׳ ובתשובות מהרש״ך ס״ב סי׳ קי״ח ופ״ב סי׳ ל׳ : בא אלא בחלוה מוזה ואומר אינם בני חלוקה אלא בשבועה בלבד ואם הלוה אומר שלא היה שום תנאי ברבית אם כתב בו שנעשה בלא שום תנאי מ (כח) אין הלוה נאמן ואם אין כתוב בו

כן מג (כט) נשבע המלוה ונוטל

מד ואפי׳

בנקיטת תפץ קודם סיטול ובויכוחמא דמנרע לסטר בסוידתו דקוד׳ הפרעון ערוך שבלי בשלתי ולפ״ת הפרעון ערוך טעת בסים בשלתי ובשבי לא סתרי דברי הר״ב מדברי מכלן לפ״ם ס״ם קס״ם כן כתב הסמ״ע : ובזין מ״ם בי׳ ר״ם סם בס״ך פ״ק ע״ם דדברי הר״ב סם ס״ם מטעם אחר ע״ם : בא זאם כפר ישבע היסת - בסור כתב מתחלה בם טעמת מזויף וכ״ם המחזר ובשובתו לאחר פרעון כתב בסעיף כ״ב כגון שהתה או רבית או לא לויתי אחר הפרעון יכול לתחזירו ואם כפר ישבע היסת ובסמים מזויף ונרלה דהמזויף ס״ל להסביעו וגם לאחר הפרעון כיון שהיה מקויים ועוד דצריך שיסעון טענה על טוף המעות וכן בטעם״ת לא סוכר מזויף וכן נרלה : בא ישבע היסת והיינו שכופר ואומר לא נשלתי מעולם רבית בכה״נ בשבע היס׳ וכ״ם התחבר בי׳ סיתן קנ״ו סי׳ פ״ו ולקיל על נב דבכתב שם בתי״ם ויש תולקין כתבתי שם בס״ך פ״ק ס״ב דהעיקר בשבועת הרס שהוה ונם בשלתן ערוך דפוס העכלווה ודפוס מתפרדם ובאחר דפוסים ליתא הפי ויש תולקים אבל אם אומר בשלתי ס״ל ליטבע אפילו היסת בלא שניק היתה׳ ואפילו אחזיר׳ וכתו שבתבאר בי׳ ר״ם סי״ם קס״ם ועיין בם : בד אם טען הלוה מחלת לי׳ ע״ל קב״ו סי״ל ועיי׳ בתשו׳ מהר״ן ן׳ חביב סי׳ ק״ם דף קמ״ו ובתשו׳ מהר״ם אלשיך סי׳ ל״ב ובתשו׳ מהר״ן ן׳ חייים סי׳ כ״ז דף מ״ם ע״ב : כה על תנאי כו׳ עיין בתשו׳ מהרש״ם סי׳ רנ״ב : כו אבל בלא שום שיור כו׳ עיין בסמ״ע ס״ק ועיין בם בי׳ הרא״ם דף ק״ו ע״ב : כז כשבע בחלוה - כעין של תורם וכוכל סברי סיכו בלא שיור בעיקר כשבעה זו נוף הסטר וסרי סיא כשבת פרעון סור מבשם״ת וכלאה דאולי לסטסם שבתבו סיד סאר כך דבעלים בשאר בעלי תנאי לפילו בשבת״י יוצא סמקום סאר משום תנאי סילכא סאר יתי ודתי

התלוה בשטרו לנבו׳ סבלוה והלוה טוען ס״ם בורכי׳ עדי׳ טעמת סחלו׳ בשטעון בסיתר לקסת׳ בו כמ״ם ודו״ק שכן הוא פרוש לדעתי יסוב סדברי תור״ם סכ״ל סהדדי ולא כמו שמשמעתי מסלקן כדבר׳ סלין בהן מחש : לו סדינו כמו שטוען פרעתי מפני שנשבוה מודה בשטר שבתבו ויכול לטעון טענ׳ מחל׳ ל׳ ר״ל בוה עדיי׳ משטע׳ פרעתי שלבעין טענת פרעתי מבל׳ נחמנות אם כתו׳ בשטר משל״ב לבעין טענת מחילה ואף אם כתוב בו נחמנו׳ אתם (ולא לבעין פרעון לחוד) סיכיה המלוה נחתן עליו בשבועה לא מבעי אמו׳ דמשתם׳ דמילת׳ לא אסיק אדעת׳ דחלוה סיטעון עליו אחחל לו לוה שמ״ם כתב לו נ״ב בנחמנות ופ״ו קלי מה שמסיק המחב׳ וכתב ז״ל והמדקדק׳ כותבין וחתמניו׳ כו׳ ור״ל דת״ם מוסיפין וכותבין וכבל עבייבי סוב זה בחמנתי לבלוא בו נ״ב טענות מחילה וכיולא בו ומסבר קיבר בפתקה : לא וכבל עבייבי סוב זה בשור מס׳ וכתב ע״ז ל ועדיין יש לפקפק בב״ל וכתב מור״ם עליו דר״ל עד שיכתוב בסדר׳ בנחמנו׳ על החילה נ״ב : לה כתי שטוענין לחתב כו׳ טעמ״ה מסו׳ דאין אסם שטר עומד למחילה לגרוע טענתי׳ : לו אבל בלא סוס שיור דקדק לבתו׳ אבלא ל׳ דבבל ל׳ לאו׳ סני לף בלא כת׳ בלא סוס תנאי וב״ב בע״ת : מף אין הלוה נאמן וע״ל סי׳ מ׳ ובדברי הטור ובבנה מור״ם דבתב העד׳ לומרי׳ סיה תנאי ות״ם בשטר בלא סוס שיור לא נבתב לבטל פתנאי אלא בלא סיה סוס שיור בנוף השטר לבטיקי׳ בתנאי בתבי׳ ל דב״ם בלון בשלוף וקיבלו בלון השטר

מור״ם

ומור"ם ומתכו לתמ שכתב שם וכיותר נראה דיש לחלק בין מכר
להלוות דבמכר דוקא סייך לומר מדעתו היה שכנוף המכר לא היה
סיור מפני שדרך בני אדם לסייר לכפסם זכות שם בהדבר במכר
משא"כ בהלוואה ועד"ר : מב כשכא המלוה בו' אי' היכו נוטל
שם לא נשבע שלא היה כן תנאי
וכאי שבועה תמורה
בכך"מ כדין נשבע ונוטל וכנ"ל :
מג ואפי' כתוב בו שכתב כן תנאי
דשתם כתמנות לא קאי אלא
לשטעת פרעתי דשתם הוה
עליה משום דכל שטר לפרעון
עומד וכמ"ש לעי' כשטר מש"ל :
מד ואין המלוה נאמן כמינו כו'
וכתב ריב"ם ס"ל דף
לא"ד אלא אמרי' מינו להוצ"מ
נגד קרקע אמרי' ולא אמרי'
קרקע בטוקת בעליה עומד וע"ל
סי' ק"ו מדין זה וכתב כ"ו ס"פ
המקבל אלא אמרי' מינו לבטל
מנהג המדינה וכבר"ן פ' כל הנשבעין בתרך כדין מינו וכתב
אלא אמרי' מינו שהיה יכול לומר איני יודע וכו' פ"ה דף ק"ל
אלא אמרי' מינו כשכיס (וכ"כ התוס' שם וכן מינו במקו' עדים
אלא אמרי') וע"ש שלוקים בזה ובתוספות ר"י מ"כן בתרך בזו
וכר"ן פ' ה"ה אלא אמרי' מינו מעשה שהיה מינו לפרש
כן שטוה וכמרדכי פ' השכיר מינו אלא אמרי' מינו
כשהיה שהיה נלוייה ולא מינו למפרע והמרדכי פ' המקבל דף
ק"מ ע"ש שתרץ כן ובמרדכי פרק הכותב שט"ה מינו היכא
שטוען אחת כמינו שהיה יכול לשקר וכ"כ התוספות בפ"ה ע"ל
ד"ה ימין ע"ש ולקמן סימן נ"ג שט"ה מינו כמקום תוקה וע"ל סי' רנ"ז
אי אמרי' מינו כמקום שטר ובתו"ס בתוספות (דף י"ח ע"ב)
בתריכו כמילוקים כדין מינו כמקום שטר עכ"ל ד"מ ו"ד : מה
דאין לומרים מינו להוצ"מ ממון גם השטר כתב כן והוא
מדברי ב"ח שטר כ"ג דין ג' ומשורש כדברי שם ריבו
דוקא דאין כיד התוכע שטרא מעליא כגון זה דהודה התובע
דשטר נעשה על תנאי ולא קיימיה דכיון דהודה אלו קיים שכתב
התנאי לא הוה כשטר ממש לא מקרי שטרא מעליא ה"כ כ"ל
כשהיה לשכתב רבינו שם ג' בדקהודה דשטר פטרא ויפה הוה אלא
דשטרא מעליא ה"ל כו' וכ"ש אם אין בידו שטר כלל וכה להוצ"מ
כתינו ובהגהות דסי' ל"ג בכגון שכנכס מ"לשכנו ושען עלי
כלי"ש כתינו לשוד שאין אלו לכל לשוד הוא שמפקדין בידו כתינו
כאמן בשבועה לומר שאין אלו כתינו שהיה לומר שמפקדין
בידו וכל כיוצא בזה אבל כשיש בידו שטרא מעליא לאמרי' מינו
להוצ"מ ולקיומי כתינו כדאמרי' לעיל סימן כ"ש כאמן לומר שטרא
כינו היכא דפרעי אלא בעדים וכן בסמוך סימן פ"נ ס"ב בתם
שכי בקוטות יש עליהן שכי שטרות דאם לא פרעו בעדים כאמן
מינו לומר על בוזה שלא קבלתי וכן מפורש עוד ב"ב ל"ב שטר
י"ו דין כ' ע"ש וכה דשתמן השטר שכתבו דלא אמרי' מינו
להוצ"מ ש"ם דכל שיש בידו שטרא מעליא ה"ל כנכנל בידו ואינו נקרע
מוצ"מ אלא שהגריכו שבועה לכתפלה כשטרא מושן שכתב לי אלא
פרעתיך וק"ל : מו ויש חולקין ע"ש בריב"ם דכתב דכל
המקרוכים בסכיומי דאמרי' מינו להוצ"מ ומפתימה על המחכר
שבשטרם הלי יש חולקים ונם שתם ובתב דלא אמרי' מינו להוצ"מ
וכ"ש בם ס"ב ח"ה לפילו לכתל התרוחות כמ"ש וכ"ם לפי דעת
המקרוכים כמ"ש בריב"ם : מז ואפי' ע"ידי השטר עצמם כאמנים
כו' ואין זה שטוה כחוזרין ומעידין אלא כמפרשים דבריהם והרי
השטר כשר כשהתקיים בתנאי : מח ואם עד אחד אומר
על תנאי כ' כ' השטר כאן שהם וכן בם"ם מ"ו אחר שכתב דעת
הרמ"ם שהוקל כזה כתב השכמתו דכשכא היסת ונפטר ואמ"ם
המחכר כאן מוכח דמ"ם בם"ם מ"ו בסל"ז ואין כאן אלא עד אחד
דאינו ר"ל דאייב ליטבע ש"ד בעד אחד ובדעת הרמ"ם שם שהרי
כאן שהם המחכר בדברי השטר בהותו בדין עצמו דהיינו ע"א
אומר תנאי ועל"א אומר לא היה תנאי כם אלא בס"א והרי יש ע"א בנגדו שאומר שהיה כן
תנאי לכן ס"ל ליטבע אלא היסת ולפוקי מדעת הרמ"ם שם דם"ל
דוקא שאומר לא היה תנאי לו כח כשכי עדי ולעכין שם שתייכ
ס"ד וע"ש תסייעו כתב המחכר בסימן ע"ם ס"ב וכ"ם ס"ו ס"ז

אי אמרי' מינו להוצ"מ ממון גם השטר כתב כן והוא
מדברי ב"ח שטר כ"ג דין ג' ומשורש כדברי שם ריבו
דוקא דאין כיד התוכע שטרא מעליא כגון זה דהודה התובע
דשטר נעשה על תנאי ולא קיימיה דכיון דהודה אלו קיים שכתב
התנאי לא הוה כשטר ממש לא מקרי שטרא מעליא ה"כ כ"ל
כשהיה לשכתב רבינו שם ג' בדקהודה דשטר פטרא ויפה הוה אלא
דשטרא מעליא ה"ל כו' וכ"ש אם אין בידו שטר כלל וכה להוצ"מ
כתינו ובהגהות דסי' ל"ג בכגון שכנכס מ"לשכנו ושען עלי
כלי"ש כתינו לשוד שאין אלו לכל לשוד הוא שמפקדין בידו כאמן
כאמן בשבועה לומר שאין אלו כתינו שהיה לומר שמפקדין
בידו וכל כיוצא בזה אבל כשיש בידו שטרא מעליא לאמרי' מינו
להוצ"מ ולקיומי כתינו כדאמרי' לעיל סימן כ"ש כאמן לומר שטרא
כינו היכא דפרעי אלא בעדים וכן בסמוך סימן פ"נ ס"ב בתם
שכי בקוטות יש עליהן שכי שטרות דאם לא פרעו בעדים כאמן
מינו לומר על בוזה שלא קבלתי וכן מפורש עוד ב"ב ל"ב שטר
י"ו דין כ' ע"ש וכה דשתמן השטר שכתבו דלא אמרי' מינו
להוצ"מ ש"ם דכל שיש בידו שטרא מעליא ה"ל כנכנל בידו ואינו נקרע
מוצ"מ אלא שהגריכו שבועה לכתפלה כשטרא מושן שכתב לי אלא
פרעתיך וק"ל : מו ויש חולקין ע"ש בריב"ם דכתב דכל
המקרוכים בסכיומי דאמרי' מינו להוצ"מ ומפתימה על המחכר
שבשטרם הלי יש חולקים ונם שתם ובתב דלא אמרי' מינו להוצ"מ
וכ"ש בם ס"ב ח"ה לפילו לכתל התרוחות כמ"ש וכ"ם לפי דעת
המקרוכים כמ"ש בריב"ם : מז ואפי' ע"ידי השטר עצמם כאמנים כו'
ואין זה שטוה כחוזרין ומעידין אלא כמפרשים דבריהם והרי
השטר כשר כשהתקיים בתנאי : מח ואם עד אחד אומר
על תנאי כ' כ' השטר כאן שהם וכן בם"ם מ"ו אחר שכתב דעת
הרמ"ם שהוקל כזה כתב השכמתו דכשכא היסת ונפטר ואמ"ם
המחכר כאן מוכח דמ"ם בם"ם מ"ו בסל"ז ואין כאן אלא עד אחד
דאינו ר"ל דאייב ליטבע ש"ד בעד אחד ובדעת הרמ"ם שם שהרי
כאן שהם המחכר בדברי השטר בהותו בדין עצמו דהיינו ע"א
אומר תנאי ועל"א אומר לא היה תנאי כם אלא בס"א והרי יש ע"א בנגדו שאומר שהיה כן
תנאי לכן ס"ל ליטבע אלא היסת ולפוקי מדעת הרמ"ם שם דם"ל
דוקא שאומר לא היה תנאי לו כח כשכי עדי ולעכין שם שתייכ
ס"ד וע"ש תסייעו כתב המחכר בסימן ע"ם ס"ב וכ"ם ס"ו ס"ז

מב ואפי' אם כתוב בו נאמנות (כח) ואם הורה המלוה שנעשה
על תנאי אלא שאומר שעריין לא קיימו הלוה
להביא ראייה ואם אין לו ראייה נשבע הלוה היסת ונפטר :
הגה מד ואין המלוה נאמן כמינו מה (כט) דאין לומרים
(ל) מנו להוצ"מ (סוף ס"ו) מן (לא) וי"ש חולקין
(ריב"ם פ"ו ס"ג) וס"ל (לב) דאמרי' מנו להוצ"מ :
ואם יש ללוה עדים שבתאי נעשה מקבלים עדותן מי ואפי'
עידי השטר עצמם נאמנים לומר (לג) שנעשה על תנאי
(לד) אפילו אם כתב ידם יוצא ממקום אחר ונפטר הלוה
אפילו בלא שבועה מה (לה) ואם עד א' אומר (לו) על תנאי
היה ועד אחד אומר לא היה תנאי נשבע הלוה היסת ונפטר :

יג טען

מג ואפי' אם כתוב בו נאמנות (כח) ואם הורה המלוה שנעשה
על תנאי אלא שאומר שעריין לא קיימו הלוה
להביא ראייה ואם אין לו ראייה נשבע הלוה היסת ונפטר :
הגה מד ואין המלוה נאמן כמינו מה (כט) דאין לומרים
(ל) מנו להוצ"מ (סוף ס"ו) מן (לא) וי"ש חולקין
(ריב"ם פ"ו ס"ג) וס"ל (לב) דאמרי' מנו להוצ"מ :
ואם יש ללוה עדים שבתאי נעשה מקבלים עדותן מי ואפי'
עידי השטר עצמם נאמנים לומר (לג) שנעשה על תנאי
(לד) אפילו אם כתב ידם יוצא ממקום אחר ונפטר הלוה
אפילו בלא שבועה מה (לה) ואם עד א' אומר (לו) על תנאי
היה ועד אחד אומר לא היה תנאי נשבע הלוה היסת ונפטר :

יג טען

ומשמע

מום דאי אפשי לאכיאו בעל פה כעכין דפ"י לפעון פרעתי
כגון שפ"ל בל אתם ולא הוכיר לו לשון שהעון והיה יכול לומר אתכה כתן
לי לפנרת האחכר ואייעתו לעיל סימן כ"ח ס"כ וכן אוכח לעיל סימן ק"
אמ"ם שם כשעיף קטן ס"ו ושעיף קטן י"ח ודו"ק : ל מנו להוצ"מ -
עיין שם שכתתני לקמן בדיני מנו כשום ס"ו ומדיני מנו להוצ"מ :
לא ויש חולקים בשמ"ם שעיף קטן מ"ם אתה על העיר שוטן שפשתים היש
חולקים ולא קשה מדני אתשום דלפי שמת השטר לקמן ס"ם פ"נ אוכח דלא ס"ל
כהיש חולקים אלא שעיף קטן ס"ו ואפילו אכאו שכתבתי שם כשעיף קטן ז' ס"ם
מיהו לענין דינא כשר כתבתי כשאול שעיף קטן כ"ח דנראה לפ"ד דסכי' קפי'
לח"ר דאין לומרים מנו להוצ"מ אתלוה לאמן ושכן עיקר : לב דאמרי'
מנו להוצ"מ - עיין שם שכתתני לקמן ס"ם פ"נ שעיף קטן ז' : לג שכשפה
על תכאו כו' פי' והלוה מוכן לקיים התנאי כ"ש יש עדים נ"ב שקיים התובע
עד כאן לשון הב"ח ויותר נראה לפרש דמיירי בתנאי שאל נעל השטר לקיימו
בקום עשה והלוה נאמן אלא קיים בעל השטר התנאי וכן מוכרת לפרש דברי
השטר לעיל סי' ס"ו שעיף ל"ו שכתבו שהיה ולא רצינו שכתקיי' התנאי כו'
וכאן שכתבתי שם בשעיף קטן ק"ו ושכתבי רצייה לזה שעיף ל"ו ורישכ"ו ור"ן
וע"ש : לד לפי"ם כתב ירש כו' תימה על המחכר שכתקיים כאן נשתיק כאן נשתיק כדברי
השטר דברי הרמב"ם והרמב"ן והרשב"א מולקי' ופ"ל כשכת"י ויוצא מזה ש"א אין
נאמני' וכראיות שכתבי לעיל ס"ם כ"ט וכ"ף ושכתב נוסף לעיל ר"ם וסימן ס"ו
שעיף ל"ו ואף שכשם"ע סימן ס"ו שעיף קטן ס"נ כתב דברי המחב"ר דלא אתרי'
אלא דברי מ"ם דומק הוא וכאו שכתבתי בסימן ס"ו שעיף ל"ו שעיף קטן ק"ו
ע"ש ועור דמ"ם קשה כילך שתם נגד דעת הרמב"ם והרמב"ן והרשב"א וכן
העלינו לעיל סי' כ"ט לכלכה ושכתבי שכן דעת רש"י ור' ירוחם וכמוקי יוסף
והרשב"א וכשכתבי שגם הרא"ש מיהו מולק ס"ו ס"ב : לה ואם עד אחד כו'
עיין שם שכתבתי לעיל סו"ת ו' שעיף ל"ו שעיף קטן ס"ח : לו על תנאי כו'
דברי סר"ן פ"ב דכתובות גבי מר אחד אומר נשבר שפה מבואר דדוק' נגר אחד
אומר תנאי הוא דאמרינן לפי שעוקר השטר מעיקרו אלא היה תלוה אלא לפי
תנאי זה ופ"ה לא אמרי' דתנאי בשטרא מעליא משטרי אחל שם היה תעיר
שפרש לאחר שכאן לכולא עלמא אמרינן דתרוייהו בשטרא מעליא קא משטרי
ומפי דאחד פרוש פ"ל מד אפי' בשאין כתי"ו ונפ"ל פ"ב אבל מדברי
הרמ"ם שכתב השטר ס"ם מ"ו מוכח דגם בפרו' בשל השטר וח"ת ברא"ש
לא קאמ' אלא בשאין כתי"ו ונ"מ אבל בשכתי"ו ונ"מ ס"ל אלא שהוא תקויים
לא משמע לומ' שיהם עד א' לאחר לומר שהוא פרוש - וכמ"ם סר"ן בתי תנאי

פלונתא דר"ת פערו וי"ת דהיכו פערו מכל מקום פסק כולם דמהני ה"ג לפטור מסבופה כתו מהני ע"ת לקייבו סבופה ע"ם כתקומות הכ"ל ונם לשלם ס"ם כ"ם פסק כן : מע טען הלוה על שטר מקויים כתבי ב"ב סי' ע"ה מם"ב ול"מ מם ס"ת כתם הרשב"ם

יב מע טען הלוה על השטר מקויים שחציו פרוע והשלוה: אומר שלא נפרע ממנו כלום כ (לו) ועדים מעידים שכולו פרוע נפ (לח) נשבע (הלוה) (לט) וגובה מחצה מבני חרי ואם כתב בו שהאמינו על עצמו כשני קרים גובה כל השטר מבני חרי בלא שבועה :

א אם

על שתעון שהוצ"ת ס"ק על רחוכן ורחוכן טען שהוצ פרוע והת רשיי שלא כתב כוב זה בתוכרת כתם שכתב לתת תוכרת כל ככסיו לבניתי כתם ושיב שהדין עם שתעון ואין רשיי תתה שלא כתב בתוכרת כתם דשתא שכתו עכ"ל : כ עדים תעידו שכולו פרוע כו' ותירי שהעדו' לא שתידו כן עד לאחר שהודה בתשכה דשם שתידו ככר היה שלוה בתתן כלה שבועה דם כ"ל כתשיב אהידה בתשכה שהודה וכן תוכח בשור כתם"ב בדרישה ופרישה ע"ש : נח כשבע שלוה כו' פי' כשבע ס"ד כדין תודה תקנת חכיון שים עדי' שתורי' שהשטר כולו פרוע תשכיבן לתביע' התוב' כתלו שיע"ש והלוה שודה כתקל' ותם"ש כתי תיכו נוכה תלה תכני תורי' דלקוחות לומרי' לתן תעדות העדים כשתך וס"ל כשטר פרוע ותיכו לגבי דידיה תשכיבן העדות כתתן לנית' דהודאתו כתתה עדי' דתי ות"ה צריך לשלם התשכה וישבע ש"ה על תקנה הסכייה כיון דהוה הכחים שעדי' בהודאתו ות"ת לא תתרין שישלם כל השטר כשישבע השלוה על שטרו כיון דהעדים כתתן דליתנהו דתי לגבי דידיה דהשטר לומר דשרא תשכה וקרי ופרע תשכה כשע' תקרע ושכתו שלוה והעדי' יודע' לותו כ"ב כ"ת וכתם"ב כדרישה ופרישה עיין שם ולוש"ק :

ג דרין

בשועתו ע"פ צריך ליטבע אלא כתם"ב כן כ"ל בדור ודו"ק : לא כשבע אלוה שבוע' דמקיבן דאפי' לומר תן תעדי' שתיכין דאין לו לקוחות לומר תן תעדי' כשטר כתתנת כשבי עדי' אם כתבר לעיל סי' ע"ת סי"ם דתין כתתנת תושיל לגבי לקוחות וכ"ת הטור וסו"ש מבעה"ת סוף שטר ר"ת : לא וגובה השלוה מחצה וחיכו כשעומד השלוה שבוע' אבל אם אזר ואתר גובה תשלוה כולו שהרי הודה שיש לו לשטען כיון שעדים תעידו' ותשייעי' לאחו וכלעיל סי' ע"ת ס"ב כ"כ ס' התורי ס"ז ואפי' סיון עדים שתרינן כן לעיל סי' ע"ת ס"ו ופ"ש בתב ס"ב ועוד יש לחלק דכאן כיון שיש שטר גרע ת"ת שדברי הטור לעיל סי' ת' ושתע דאין תלוקין בין זה לשטר שתרע' שהרי בשטר שתרע' תוכח שהלוה פרע כל חובו ואפ"ה כיון שיש שטר בידו אין לו לשלם אלא בשבועה ואפ"ה כשבע עליו ואפי' הכי כתבו התוס' דשטר שתרע' אין לו כח שטר כלל ואפי' הכי כשבע עליו ואלא כשהלוה שהרי הב"ח לקמן סי' ר"ם ס"ב והתוספות נם כתבו דשטר שתרע' אין לו כח שטר כלל ואפי' הכי כשבע עליו ואלא כשהלוה שהרי הב"ח לקמן סי' ר"ם ס"ב והתוספות נם דמהני לקוחות לומר תן תעדי' שתיכין ואפילו יש בשטר נאתנות כשבי עדי' אם כתבר לעיל סי' ע"ת סי"ם : לא ונובה השלוה מחצה וחיכו כשעומד השלוה שבוע' אבל אם אזר ואתר גובה תשלוה כולו שהרי הודה שיש לו לשטען כיון שעדים תעידו' ותשייעי' לאחו וכלעיל סי' ע"ת ס"ב כ"כ ס' התורי ס"ז ואפי' סיון עדים שתרינן כן לעיל סי' ע"ת ס"ו ופ"ש בתב ס"ב ועוד יש לחלק דכאן כיון שיש שטר גרע ת"ת שדברי הטור לעיל סי' ת' ושתע דאין תלוקין בין זה לשטר שתרע' שהרי בשטר שתרע' תוכח שהלוה פרע כל חובו ואפ"ה כיון שיש שטר בידו אין לו לשלם אלא בשבועה ואפ"ה כשבע עליו ואפי' הכי כתבו התוס' דשטר שתרע' אין לו כח שטר כלל ואפי' הכי כשבע עליו ואלא כשהלוה שהרי הב"ח לקמן סי' ר"ם ס"ב והתוספות נם

כתב שטר גרע מ"ת מדברי הטור לעיל סי' ת' משתע דאין תלוק בין זה לשטר שתרע' שהרי בשטר שתרע' תוכח שהלוה פרע כל חובו ואפ"ה כיון שיש שטר בידו אין לו לשלם אלא בשבועה ואפ"ה כשבע עליו ואפי' הכי כתבו התוס' דשטר שתרע' אין לו כח שטר כלל ואפי' הכי כשבע עליו ואלא כשהלוה שהרי הב"ח לקמן סי' ר"ם ס"ב והתוספות נם

כתב ביאה"ט כשטר ת' וי"ל ולפ"ז יקשה בעיניך למה לא נתנו דין זה כשטר תפיק אבל תשתא תלוה ותכח תתר דלוה תשתא ופרע פלגא תדרכא ליתשתע תלוה ולישקול כולי שטרא תא ליתא דכשלמא כי טעין פרוע כל שטר לית לן למתוני' לשעינה' דלוה דאתכינן לתפיק דשטרא כיון תפי בעי לפיכך ריש טעינה' דלוה אבל כאן שתודה תשתא תן תשטר לא שתרו לפיכך תוכיח שתרו ולפיכך נשבע ונפטר עור תיון הר"י הלוי דטעינה' דתילוה כיון דאיכא שטרי דפריעה כולי' שטרא תפיק

זמתני׳ דפלה כך היא לפי גמתני׳ אלא על דבר שבני אדם נותנין כן גמתני׳ על המתים ולפי גתחני׳ על הקמח ולא על הפת וכתב רבינו שתשון ז״ל וז״ל פי גמתני׳ על המתי׳ לומר מתי׳ אללו תעם׳ עני כן שניתן לי קמח ופת ולפי שניתן לי פת גמתני׳ לומר קמח ופת וזה תעשר עני שניתן לי קמח ופת ולפמיני נתנו דלי בעי למ׳ מתי׳ לניתן לי ועשיתיו פת וקמח דתפת׳ לי רוצה לתי כי הוא גמתני רשאתר שפין דרך למלוך כלך קמח ופת הוי כתו עדים שכ״ל ונם פגווה פ׳ התקבל כתב שבידי התנדקי פם - תיפו נרפא לייפר קושיית התנדקי דרב יוסף ס״ל דוקא שתם לתה לו לפעל הבית לייתן קמח ופת הפך התכתב אבל הכא יכול לומר לפרים אלו לא כתבני׳ ליקח הללים היינו מוריד פרים אתר יותר טוב תתך לכן כתבתים על הללים כדי שלוריד לותך - תיפו אין קיימת לן כרב גמתן ולפם כן בכל ענין לא תהני תנו שתקום תבבא - וכן כתב תתני׳ ק פוגם ר״ם ותתרפ״ם סי׳ קמ״ם וע״ם :

וכה״נ כתבו התוספות וכפם׳ אפר׳ ריש בבא בתרא דפף על נב דאמו תלבנים כרשותו ואית ליה תנו דלקוח לא תשתין שעשה תכותל לגדו כיון שתתכר על שניהם לבנותו ושייני׳ שניהם לבנות הוי כתנו בתקום עדים ונתכר לקתן שיתן קנ״ו פעיף ה׳ עיין שם :

ג עור כתב בר״ת ושתי״ם ור״ו וכר״ן פ׳ בכשנעין פאריך בדין תנו - וכתב דלא תאריכן תנו שהים יכול לומר תיני יודע עד כאן - וכן כתבו התוספות פ׳ שטוכל דף כ״ו סוף ע״ם ובפתוך כ׳ שם בסוף ר״ם רב הונא :

ד עור כתב בר״ת ושתי״ם ור״ו וכר״י פ״ם ר דלא תאריכן תנו בשהים וכן כתבו התו׳ שם ע״כ ותוס׳ בתוספ׳ שם דף ל״ם ד״ה ריש ע״ב וכן כתבו עור התוס׳ פ״ב דכתובות ותפלתי דבריהם לעיל ס״ם ת״ו ס״ק ק״ם ע״ם וכן כתב רבינו שתשון בסוף ספר תכריתות וכלתי לקתן תות כ׳ ועיין תם שכתבתי שם בתות כ׳ ועיין בתוי׳ תתר״י תיכן ג׳ :

ה עור כתב בר״ת ושתי״ם ור״ו וכן תנו בתקום עדים דלא תאריכן תנו בשהים כאן וזה פשום בכתב רוכתי בשם ופוסקים ועיקר תקורו פ׳ שתוכתן בני תיי לכתוב שקור ובכלתי לעיל פיתן ס״ת ס״ב ס״ק כ״ו והיינו כשיש עדים על גוף השטר - תיפו אם יש עדים על השטר שפיש יכול לשטון וכל שכן הוא - ובזה כתב הרא״ם בתשובה בכלל ס״ו סי׳ ת׳ שפילו שם פסולים לא תכני תנו - ועיין בתוי׳ ן׳ לב ת״ב בכללי התנו ובתשוב׳ תתר״ן ן׳ סימן ס״ם ק״ם ובתשובת תתרשד״ם סי׳ כ״ם שפקפקו בזה על תשובת הרא״ם ועיין בשו׳ תתר״ם סימן קי״ב דף קל״ת :

ו עור כתב בר״ת ושתי״ם ח״ל ובר״ן פ׳ ת״ם דלא תאריכן תנו בשהים שפילו תעיז לשקה פיש כו הפוה ע״כ ואתת שכ״כ בלי פרק ס״ם נבי פרק ראיכי תוכלי תוכלי וז״ל כאן בשהים בתשובה בנקיטת תקן ואף ע״ב תאיכא נגו דתזי לתור לקומים שם נירי ת״ת לפו תנו נתור הוא שהרי בשהים בשהר כאתר לכלי תוכלי תוכלי דיינים אפי׳ לא שפולים פיכו תעיז ולפו תתר לקומי׳ שם נירי היה תעיז ואתעיז לשהים תעיז לא תאריכן תנו לשפטורי תשבועה עד כאן לשונו אבל דבריו תתוזקין דשם תוכח בכתב דוכתי לתאריכן תנו אתעיז לשהים ובתו בתבתי לקתן שפולים לא תכני תנו - ועיין בתוי׳ ן׳ לב ת״ב בכללי התנו ובתשוב׳ תתר״ן ן׳ בסוף ס״ם ק״ם ובתשובת תתרשד״ם סי׳ כ״ם שפקפקו בזה על תשובת תתר״ן ן׳ בסוף ס״ם ק״ם ובתשובת תתרשד״ם סי׳ כ״ם שפקפקו בזה על תשובת תתר״ן ן׳ בסוף ס״ם ק״ם ובתשובת תתרשד״ם סי׳ כ״ם שפקפקו בזה על תשובת

ז עור כתב בר״ת ושתי״ם ח״ל וכר״ן פ׳ ת״ם דלא תאריכן תנו בשהים שפילו תעיז לשקה פיש כו הפוה ע״כ ותוס׳ בתוספ׳ שם דף ל״ם ד״ה ריש ע״ב וכן כתבו עור התוס׳ פ״ב דכתובות ותפלתי דבריהם לעיל ס״ם ת״ו ס״ק ק״ם ע״ם וכן כתב רבינו שתשון בסוף ספר תכריתות וכלתי לקתן תות כ׳ ועיין תם שכתבתי שם בתות כ׳ ועיין בתוי׳ ן׳ לב ת״ב בכללי התנו ובתשוב׳ תתר״ן ן׳ בסוף ס״ם ק״ם ובתשובת תתרשד״ם סי׳ כ״ם שפקפקו בזה על תשובת

ח עור כתב בר״ת ושתי״ם ח״ל ותתרדכי פר׳ תכותב שתין שתיכי׳ תנו לשטרע ע״כ וכ״כ תתו׳ פ׳ תכותב דף פ״ם ע״ם ודין זה הוא תוכרת בכתה תקומות וכבר כתבתי בזה לעיל סוף סי׳ כ״ג ושי׳ ס״ק כ״ם ולקתן סי׳ ס״ק כ״ו ושי׳ ס״ק כ״ו ושי׳ קמ״ו ס״ק ל״ם ושי׳ קמ״ז ס״ק ל״ב ושי׳ ס״ב סי׳ ם״ק פ״ם ולקתן סי׳ קמ״ו ס״ק כ״ו ושי׳ קמ״ז ס״ק ל״ם ושי׳ קמ״ח

עור כתב כ"מ וסמ"ע וז"ל ועל"ז סיי ע"ט ולקמן סיי כ"ג סע"ג מנו במקום מוקה ע"כ וכן לקמן סי' כ"ט סעיף ג' בהגה"ט ג"ל ריש סיי זה כתב"ה בני קהן הייתי מתריצין מנו במקום מוקה וכן לעיל ס"ס ע"מ ס"ה מתריצין מנו במקום מוקה והוא נעיף בס"ס ריש כתב ולא תיפסמא וכ"ל בסי המוקות דומות זו לזו וכמ"ש לעיל סי' זה סעיף ג' ס"ק ב' בסס הכ"י ובזה כ"ל ליישב מה שהניאו המו"ריש כ"כ סוף דף ה' בקושיא מאחי דנעי מתריצין מנו במקום מוקה דאין לומר מוקה פורע תוך זמנו וז"ל ומיהו קס"ל כרתבין בשבועות בפרק בית שמאי (דף קי"ב) יכמה שחתרה תוך שלשים לא נבעלתי כופין אותו להתירה שלשים ונקשין היתו ואפרש התם דעד שלשים יום תוקי לה מוקה בשעלתי שפי לא תוקי לה מוקה אלא שלשים יום כופין ולא מהימנה אע"ג דאית לה מנו דאי נעית לומר שהתרה אינו יכול לכופו עלי דבשחתרה כרתובה בסוף כרתים עכ"ל ולפי מ"ש שאין לדחות האחוקו זו לזו לק"מ (ובן מיושב נ"כ מ"ש התו"ע בשבועות ריש דף י"ט ע"ב):

ועור נ"ל דבלאו הכי לק"מ דהא דאמרי' כסוף כרתים דאי שהתרה אינו יכול נאחת מיירו מכח מוקה דאין הפשה תיעוה פניה כגר בעלה וכדמ"ש התם לגבי הא ד"ה דוקא התם שהתרה לגיכא מוקה שהרי כגנדה אפשר ביניהם שהתרה בבעלתי דגיכא מוקה שהתרה כגנדה דלא תוקי אינה שהתרה בבעלתי דאי לאוקי לאין אדם פורע תוך זמנו הלא תוקי לה מוקה ומיהו אפ"ג דאית לה מנו דאי נעית לומר שהתרה אינו יכול לכופו עלי דבשחתרה כרתובה בסוף כרתים עכ"ל ולפי מ"ש שאין לדחות האחוקו זו לזו לק"מ (ובן מיושב נ"כ מ"ש התו"ע בשבועות ריש דף י"ט ע"ב):

ועור נ"ל דבלאו הכי לק"מ דהא דאמרי' כסוף כרתים דאי שהתרה אינו יכול נאחת מיירו מכח מוקה דאין הפשה תיעוה פניה כגר בעלה וכדמ"ש התם לגבי הא ד"ה דוקא התם שהתרה לגיכא מוקה שהרי כגנדה אפשר ביניהם שהתרה בבעלתי דגיכא מוקה שהתרה כגנדה דלא תוקי אינה שהתרה בבעלתי דאי לאוקי לאין אדם פורע תוך זמנו הלא תוקי לה מוקה ומיהו אפ"ג דאית לה מנו דאי נעית לומר שהתרה אינו יכול לכופו עלי דבשחתרה כרתובה בסוף כרתים עכ"ל ולפי מ"ש שאין לדחות האחוקו זו לזו לק"מ (ובן מיושב נ"כ מ"ש התו"ע בשבועות ריש דף י"ט ע"ב):

ואין לפקפ ולומר דמוקי פוקי אית לה מנו דאינו יכול ואי מעמה אינו יכול היתה נאחת דלא היתה כגנדה אוקה דלא תוקי אינה שהתרה דלא ניחא לה מעיה מעמה שהתרה אחת מנו שעמה אחת מנו שעמה תרע דאל"כ מיקשי אמאי דאמרי' בס"ס נוגע בסוף כרתים דנאחת לומר אינו יכול מעמה דאוקה אין הפשה תיעוה פניה דא"כ אמאי נאחת היתה כגנדה אוקה דלא תוקי אינה שהתרה דלא ניחא לה מעיה אלא ואי אוקה דאינה שהתרה כגנדה אוקה דלא תוקי אינה שהתרה דאל"כ מיקשי אמאי תוך שלשים תוכ ניחא ליה אלא ואי אוקה דאינה שהתרה כגנדה אוקה דאין הפשה תיעוה פניה דא"כ לאחר שלשים כי שהתה לא נבעלתי הוי מחה כמו שפשה אינו יכול דכי היכא דהתם לא היתה נאחת אלא אוקה דאין הפשה תיעוה פניה דא"כ לאחר שלשים כי שהתה לא נבעלתי הוי מחה כמו שפשה אינו יכול דכי היכא דהתם לא היתה נאחת אלא אוקה דאין הפשה תיעוה פניה דא"כ לאחר שלשים כי שהתה לא נבעלתי הוי מחה כמו שפשה אינו יכול דכי היכא דהתם לא היתה נאחת אלא אוקה דאין הפשה תיעוה פניה דא"כ לאחר שלשים כי שהתה לא נבעלתי הוי מחה כמו שפשה

ועתה אעתיק מה שכתב רבינו שמשון מקנון בעל התוספות בסוף ספר הכריתות שלו ואכתוב עליו מה שנראה לפי עניית דעתי:

וז"ל יען כי מעפקי מנו מפוזרים בס"ם וסס כריסי' מאר כרב' מקומות מהרתי לכתוב לסך הסיבה ידי למען יהיו סדורים כפי:

יב מנו במקום עריס לא מהרי' כרמהרי' בכ"מ (דף פ"ה) זיל כאורחא דגרסי' ריש ולא תיזל בשורחא דנכר פקוד דאיכא ריש כי' מין עאורחא דנכר פקוד אולי ולא הוה ניס ריש ולא מהימן במנו דאי כעי מאר בשורחא דנכר אולי דהוי מנו במקום עריס - וכבר כתבתי בזה לעיל אות ס' - ומוכח מכאן דאע"ג דליכא עריס שמייב רק נכירות מעמו ומערמת עריס מתחייב לא מהימן - מנו דהא הכא ליכא עריס דאיל בשורחא דנכר פקוד רק

יג מנו מהמן למהן מאר לא מהרי' מסס דמהרי"ן (כ"מ דף כ') זה אומר כולה אלי וזה אומר מניה אלי דמ"ר מניה אלי לא מהימן במנו דכולה אלי דהוי מהמן זה למהן מאר דכל מנו שבמ"ם הוי כאותו מהן אלא מיהו אם יש לו מעמה סומה יותר ופעמים מהרי"ן מנו מהמן למהן כי' מה דמהרי"ן (כ"מ דף ג') מפני שה אומרת תורה מוכה מקנת מעמה יסבע פי' לשימים בימנו דכופר בכל דברי מהמן למהן ומעמ' מפני שאינו מוכע מהן רק לכניל אותו מלשרוע כל תביעת מבירו - ומ"ש מנו מהמן למהן מאר לא מהרי' כו' כן הוא בשהרי דף כ"ה ובהגה"מ דהרי כן בס"ת דהיינו מעמה דמנים אלי מסוס דמ"ש מנו מהמן למהן מיהו אומר מניה אלי שה בסנהדרי דריב"ה מירך דלא מהרי' מנו מהמן למהן מיהו אומר מניה אלי שה בסנהדרי דריב"ה מירך דלא מהרי' מנו להוציה דבמנים שבני מוחזק זה בזה וכן הוא בתו' דף ק' דב"ח בס ריב"ם ומעמ בהנהת מרדכי שה דלמה תירוצא דלא מהרינן מנו מהמן למהן מין מרים יוכל לעכב חפץ של מבירו נגד מה שמבירו חייב לו מיהו אכן לק"ל הכי אלא יכול לעכב חפץ זה תחת ממון אחר שחייב לו מבירו אמנו דאין ממון זה תחת ידו וכדאי' בדוכתי שוכי וכבר הארכתי בזה לקמן סימן ק"ן סעיף ד' ע"ש - ומ"כ לפ"ל דאין מוחרים מנו מהמן למהן רק הוא הוא דמנו מבירו מנו ואפ הוא עיר מבירו אפי' לאותו ממון יש פוס דלא מהרינן מנו להוציה ודו"ק:

יד מנו לא מהרי' להוציה רק להחזיק מהא דתקח' בכ"מ בתלי נבי בהלי סמרת בעלמא הוא ולהיתיכים כתבו דאי בעי אחר שטר תעלית אלא שעמה דלא מהרי' מנו להוציה אלא להחזיק ומ"ם מהא דתקשה בכ"מ כו' לא ידעתי מזה דבר בכ"מ ומי ר"ל הא דקאחר התם בדף ז' ע"ב שטר שאינו מקויים ואלום אומר פרוש שבאחן ס"ם מסמך בעלמא הוא מאן קא משני להאי שטרא לוה הא קאחר פרוש ס"ב קשה מ"ם ולהיתיכים כתבו דאי בעי אחר שטרא תעלית כו' וע"ב כרבה לי דאפשר שופר הוא ובריך לפיות מהא דתקשה בפרק הכותב בתלי נבי כו' ורבה לומר דקאחר התם בדף ע"ז ע"ב היתם בתוכתה אלא ואחר לה התקבלתי בתוכתך ואפ אומרת לא התקבלתי אלא

עין מס:

טו ואחינו מנו להוציה נבני ואחא נבי מסלרשתני בלחמי דגונפ כתוכתה (בכתובות דף י"ב) כלומר אע"ג דלא אחרי' מנו להוציה כשום אחא להוציה שומן בני ואחינו אחא אחריון מנו אף להוציה בר אחריון נבי מסלרשתני בלחמי דגובה כתוכתה כו' וכן כתוב בהגהת מרדכי ריש בבא מציעא וז"ל וכתוכה שם תוקה לו בני עם אחנו אחריון מנו להוציה כראיתה בכתובות נבי מסלרשתני בלחמי דגאנו אחי' להאי פשעא עכ"ל ויש לדקדק אחאי לא תירצו דהתם כיון דשטר כתובה בידם אחריון מנו להוציה ואין לומר דשבועה לאו דוקא בשטרא מעלית לא אחריון מנו להוציה דהא מוכח בהכותב (דף ע"ם ע"ב) גבי שטראי דנשטרא מעלית אחריון מנו להוציה וכמו שכתבו התוספות והרא"ם ושאר פוס' בשם בירושלמי ונם אין לומר דהתם משחמש מיירי שאין כתובה בידם ובגיטי בית דין דהא תעשה בית דין כחתן דנקט שטרא בידו דחיה ואף על פי שאין לה כתובה וכראחריון כאוף פרק קחת דמציעא (דף י"ו ע"ב) ושאני דהא דאחריון דנשטרא מעלית אחריון מנו להוציה היינו כשהלוה יודע בודאי שחייב לו והשטר מעלית הוא חבר שחתן שלו בידו הוא מה שאין כן הכא שהשטר לא הלוחה לבעלה כלום ואי לאו שחייב לה מאום כתובה שחייב כל בעל לחת כתובה לאשתו לא היה חייב לה כלום ולכך אי הוה שבעל כמי טוען בני לא הוה לאחריון שנוחה שחשתי בית דין ואפילו היה שבעל כותב לה כתובה והיה אחר לא אחריון מנו להוציה היה כותב לה שחתי בני בני ואחינו לא שהיתה לה כתובה שעיתי כי שברתי שהיא כתולה ושכשיו בני לי שהיתה בתולה לא היה חוציל לה מה שטשר כתובה בידם כיון שאין שהיא טוען בני לי שהיתה כלום אלא מבר כתיבת הכתובה לכך הזכירו לשטם שהיא טוען בני והוא שחא כן כ"ל כרור ודו"ק:

וכן מוכרח לומר בכ"מ בסיי זה בסיף ס"ם שחתלה בשטם אחר דאחנו להוציה לא אחריון שחר דשרק קחת דכתובות בני שחלרשתני נכשחי ותירץ דשאני התם שהיא טוענת בני והוא שחא ואחר כך כתב דלא אחריון מנו להוציה אלא אם כן דאיכא שטר כו' וע"כ אחאי לא תירץ שחתלה כאן דבע"ק דכתובות דאיכא שטר' אז אחבי ד"ה דכתאן דנקטא שטר' בידם דחיק אלא ואחר בס"ם - כן כ"ל:

מן מנו בשקום מוקם שבעי לן נבי לא עניר מיכם דשרע בנו זחני' ואחבי' לן בחר זחניה אי מסיחן לומר פרשתי בנו זחניה מנו אחי בעי אחר פרשתי אחר זחניה - וכבר כתבתי בזה לעיל אות י' ע"ם:

יז מנו לא אחבי רק חוך כדי דבור כמו בכיתי ואסורה אבי וכן אפשיה בס"ם ונרוסה אבי וכן כתב ידיהו הוא זה אבל אנוסים הייהו אבל לאחר כדי דבור לא אחיחני וכן פירש"י ויש להבי' דאיי' אחא דקאחר' (כתובו' דף כ"ב ע"ב) אפשיה בס"ם ואחרה ואחרה פנויה אבי בשחתה ושריך הא שויים לגפשה אחיכא דאיסורא ושריך אדקאחר ואחרה אחתא לאחר זחן רבא אחר ואחרה אחתא לאחר - ומ"ם מנו לא אחבי רק חוך כדי דבור כו' הוא פשוט ואוכרח אברבה אקושיות בס"ם ופוסקים וגם אוכרח אחר דכתובות נבי אשת בים אבי ואחרה ואחרה פנויה אבי כי הא ס"ם בסוף רבא אחר ואחרה אחתא לאחר ליחא בס"ם אלמו אבל אקום אוכרח בנו בס"ם אדקאחר ואף אחתא לגפשה אחיכא דאיסורא אחר רבא בר רב הוכא כגון שבחנה אחתלה לדבריה אבל אחרה ואחרה פנויה אבי אישה בשחתה ואם בחנה אחתלה לדבריה בשחתה עד כאן וחוא פשוט ועיין לעיל בשות מ':

יח מנו אישה לא הוי אלא אישות דבריהו כמו אח אחי בשתי לפיס הזה וקאחר אחר דאחי אחי לא אחחא אחי' לאחר כחה ימים וכן כתו' פ"ב דכתובות דף כ"ב סוף ע"א ועיש:

יט מנו דאי בעי שחק אחעיק אחי' נבי עריס אע"ג דקשה לומר דשני בני אחם יבכימו לדבר אחר אפילו אבי נבי אחיקה לאחיחר יבכימו דבר אחר כדאחא (כתובות דף י"ח) נבי כתב ידיהו הוא זה אבל אנוסים הייהו מנו דאי בעי שחק אחעיק - זה נאחבר לעיל סיי אחי' סעיף ל"ז ס"ק ל"ו ועיש ולעון ר"ם אחנוסים בס"ם אפילו הכי נבי אחיקה לאחיחר יבכימו דבר אחר ואם שייך הכאחא אחירו כאן אלא אפי' לא יבכים אחירו אח"א אם יחוק אחר הוא ולא יניח אין כאן עדות:

כ מנו דאי בעי אחר אעמה אחרת נבי עריס לא אחריון דאין לנו לומר אחריון אחיהם לאחנוסים אלא אחת (כתובות דף י"ח) לא אנו אלא אחרי' אנוסים אחיהם אחת אחת אחריון אחנוסים הייהו אחחת אחון אינם כאחרים ולא אחריון אחחיחי לומר אחחת אחון אחנו דאי בעי אחרי אחחת נפשות - כבר כתבתי זה לעיל אות ר' - וז"ל אחוספות פרק האיש אקדש דף מ"ג ע"ב ויש אקשין אילך אחריון מנו דיכלי לאחיחר אחרי' לנלוס כיון דבנים הם לא אחריון נפרק האשה אחלחלה לא אנו אלא אחרי אנוסים הייהו אחחת נפשות אבל אחרו אנוסים הייהו אחחת אחון דאין נאחנים ואפשה אחה ר"י אחאי לא יהיו נאחנים לומר אנוסים הייהו אחחת אחון אחנו דאי בעי אחרי אנוסים הייהו אחחת נפשות ואחרץ ר"י דנאחי עדים לא שייך לומר אחנו אחיהו נאחנים נאחנו לפי אפילו אאחר יודע אה בדעת אחירו לפעון ב"כ הכא אאחי נאחנים נאחנו ואומר אר"ר יעקב אקובי דנאשי אנפשיהו הם אחמון כי הכא נבנוסים הם זה על זה שיאחרו דבר אחר ולכך אחריון הכא נאחנים נאחנו (היכו לאחר דאקון רב נאחן אבועת היסת ליכא הנו כראיתה בס"ם) אבל בפרק אפרק אחשה אחחלחלה לגיכא דרוש אחעונה לגני עריס אחה ואי אין נאחנים נאחנו כי אין עד יודע אח בראש אחירו לפעון אר כאן לנאנו - ועיין לעיל סיי ע"ב סעיף ל"ב ס"ק קכ"ח:

כא מנו דאי בעי אחתי לא אחריון היכא דיש לנו לומר אחרנ לומר הך אשנה אחה לאחריון (כתובות דף כ"ב) עד אחר

לומר כתנרסה וער ס' לומר לא כתנרסה ועל כרחך מיירי דהיה בחזקת קבוצ
דמי בחזקת אבות הים לחה לי הך דאחר לא כתנרסה כלומר שיהו כמי לא מהימן
לומר כתנרסה אלא ודאי מיירי דהיה בחזקת קבוצ ואפילו הכי מקן דאחר
כתנרסה לא מהימן למיעבד אבות הים אי לאו משום דתרוייהו נאבות הים
קמסהדי אלכך לא מהימן בהאי מנו דאי בעי אתיק דאמת הים רוצה לאפלה
מן הכתוב - וכן כתב הר"ן ס"ב דכתובות נבי הך דער לאר לומר
כתנרסה דפ"ם אלא דלא קיימא בחזקת אבות הים אלא משוחיוהו דבני מחוזי
מכל מקום לא מהימן לומר כתנרסה כתנו דאי בעי אתיק דאיכא למיפלא
לכתובה קא אתי :

כב מנו היכא דאסקינה לא אמרינן מנו דיכול לומר לומה
שעשה דאם נבי מאמרתני נאמרתי דקרק קתי דכתובות דלרבן
נחליאל לא מהימנא אף על נב דלכולי עלמא אית לה מנו והכא היכא מנו
דמוכח עך אבי מתתיך וזרבן נחליאל לית ליה אפי מנו דלא אמרינן מנו
עלמא היכא דלא אמרינן כללי - דנרי רבינו מתוון נ"ע כזה
וכאו שכתבר ונם לפי מה שכתבו התוספות בקרק אתוכר את הבית דף ע' ע"ב
וכן מצר מוסקים ומסוד ומהתבר לקמן סימן ק"ח סעיף ר' דלא אמרינן לימתי
מהתרתי כתנו דבאמנו מסוה דבאמנו לא אמרינן מהתרתי כמאן כתנו דבאמנו
אמרינן מנו דאם אינו נוגע לו סעיף ק"ח סעיף ר' דאמרינן לימתי מהתרתי
לפי שאת הרמב"ן שבאתר לקמן סימן ק"ח סעיף ר' דאמרינן לימתי מהתרתי
כתנו דבאמנו וכתבתי שם שכן עיקר יש לומר דאין שכי נמי דבדבר דלא אמרינן
לא אמרינן מנו ובאמנו אמרינן מנו ומשום לי מעמ' דס"ב ר"פ מתקיף דאמרי'
אתם שומר אבר אחתר נגנבה אתקי ליה כפילא דאי בעי פשר נפשיה בשבועה
ואתם שומר אמרי הניחי משלם לא אתקי ליה כפילא כתאי סוה ליה לאתפאי
כשעיה כאתם אתתא מלאכה אתם אתתא מלאכה לא אמרינן ע"כ משום
דבאמנו אמרינן ואף על פי שבריך לאחוק לדעת התוספות ואסור ואמתבר
ושייעתם דאסי אלאתר אתם אתתא מלאכה לא אמרינן כללי אבל אקום אפשר
דאילנא לא אתתא אבר - אך עדיין כ"ל להוכיח דאמרינן מנו אף בדבר דלא
אמרינן אתם אבתא אתמ"ס פ"ב מהלכות שכירות דין י"ב ואסור ואתאבר
לקמן סימן רכ"ו סעיף כ' דבשומר בשכר נאמן לומר אסורתי בתנו דאתם
אתתא מלאכה ואפי אתם אתתא מלאכה לא אמרינן - וכאו שכתבתי לשון
הס"ם דיש פרק אתפקיד ואבל אבן לפי אם דאמרינן לית לאסור דבאמנו לא
אמרינן אם כן לדבריהם בריך לומר דאם דאמרינן נריש פרק אתפקיד אתם
אתתא מלאכה לא אמרינן - סיינו דלא אמרינן כללי ואפילו אבי אמרינן
לקמן סימן רכ"ו דאמרינן דאמרינן נאמן לומר דאתם אתתא מלאכה אפי דאמרינן מנו
אף בדבר דלא אמרינן :

ונם אמה לי על מ"ש דאפי אמתון דלרבן נחליאל לא אמרינן כו' דאמרי'
אם כאיה ר' יוסי אתקום ר' נחליאל דר' יוסי אית ליה אתם דאינה לאתנת
מכל מקום לא אמרינן אתם דאמרי' דר' יוסי אפי אתם דאינה לאתנת אף לא אמרינן
ואמרי' אמרינן נריש פרק אמה אנאמרתי אמה אמרי' אמרי' ר' יוסי
לומר לאביו אמה זו אל אתיך אתם ולקתי' אימתו אמון אמרי' אמרי'
דפרקין דלעיל אמנם אם אמה לא אתוליה היא לומרי' אמרי' אמרי'
נאמרתי כו' ר' נחליאל לומר לאתנת אתנו דאתכת אף אני אתתיך ר' יוסי
לומר אינה לאתנת ואלאינה עלך אתמון אמנו דאתם ואתמון אמנו דאמרי'
לך תכירי אפי אמנו ואפי אמנו אכא אין אור אמום לפניך ע"כ וכן לפירש"י
אפי' אור אמום לפניך אתוכתו וכן לפי' אתוספות אפי' אור אמום לפניך
דאדרי אין לא אתוליה אכל אקום אוכא דאמרי' דר' יוסי לאו אמום דאכת
אין לא אכימי ואין לאנית דאיים לדברי רבינו אאמון אמה דרים פרק
אתפקיד אאנאמרתי דאוקי לא אקני ליה כפילא אמנו דאי בעי אמר אתם אתתא
מלאכה כיון דאתם אתתא מלאכה לא אכים דאפאי אתם אמון לומר אתם
לאכי לא אמרינן אוכא אכים'לכך אמר יות'נרבון אמתת ולכך לא אקני רבא לאקר
ולומר אלאה מלא אכים'לכך אמר יות'נרבון אמתת ולכך לא אקני אכמי'כזה
אימים אכאל אלו אכל לאולם אי אאון דבר ואין אנו יודעים אם לומר אתם
אמרי'אם לו לאקר אאם כוונו לאקר אים לו לאקר ולומר אות' אעל' אף אלא
אכים'זרו"ק - ואל"ב מ"ת דברי רבינו אאמון כזה נ"ע - ואאנאמרתי כאום ע"ב
דכתובות דף ר"ם ע"ב אאמנו ז"ל ואל"ת ואניאמרתי אאנו דאי בעי אמרי אכזים
היינו אתתא נאמת וי"ל דאומם אתתא נאמת לא אכים ועור דבאנו דברים אלו
אמרינן אנו כדפירשי שע"ל ואל"ת כראם דאתם נאמת לא אכים ואין הביאכ"ם
אם לא כתב אלא אכים'לכך אמר יות'נרבון אמתת ולכך לא אקני רבא לאקר
אימים אכאל אלו אכל לאולם אי אאון דבר ואין אנו יודעים אם לומר אתם
אמרי'אם לו לאקר אאם כוונו לאקר אים לו לאקר ולומר אות' אעל' אף אלא
אכים'זרו"ק - ואל"ב מ"ת דברי רבינו אאמון כזה נ"ע - ואאנאמרתי כאום ע"ב
דכתובות דף ר"ם ע"ב אאמנו ז"ל ואל"ת ואניאמרתי אאנו דאי בעי אמרי אכזים
היינו אתתא נאמת וי"ל דאומם אתתא נאמת לא אכים ועור דבאנו דברים אלו
אמרינן אנו כדפירשי שע"ל ואל"ת כראם דאתם נאמת לא אכים ואין הביאכ"ם
אם לא כתב אלא אכים'לכך אמר יות'נרבון אמתת ולכך לא אקני רבא לאקר
ע"ב) לא כתב אלא אירוצא נאתרא ונ"ם :

כנ מנו דאמנה לא אמרינן כי אם (נ"ת דף ר') דאלעין רינרן אלום
לומר אם'ולזה לומר אלם דלא אמרינן לית אאנו נאאון אמר לאיתי'אלעין ריכרין
אאנו אאום אהו אנו לאמנה דאאו'אתתים לא אכי לאתר לאיתי'אלעין אכי דלא אמרינן
אאום - ואם אדין באורה אקרק נוסף אוה ליה לאכותי אכי דלא אמרינן
אאור'אקרק נאאו נאי כאר אכל אם'ם דלא אעיז ואכראיתא נאם'ם ואאום'
ע"ק דנכא אעיקא (דף נ"ם) ואכאה דוכתי אינו דוקא אכא נאוה
אקרק ואי אפי נוגע אאום אהו אהרי דכאירה אאל אעלאת אאתרי'אנו אאמנה
ואינו אכתבתי לעיל אות ו'ואאו אכתב רבינו אאמון נוסף לקמן אות כ"ם נבי

סרה זו אל אעיק כו' ע"ם :

כד אנו לא אמרינן היכא דאתים עאאו רשע דאינו נאמן לומר לא
אכלתי אנו דיכול לומר אזיר אינתי נבי אארו לו אכלת אלב כו'
אלב (כריתות דף י"ם) ונבי אלוני לבעני לרבינו (אנאדרין דף ם') ולא
אינתון נאאו דאי נבי אאר לאוכני אאאו אאוך אלא אדברי'אפילו נאאן לומר
דבר אאר אע"נ דלא אאוי לאוכני אאאו אאוך אלא אדברי'אפילו נאאן לומר
אעאה לא אאוי לאוכני אאאו אאוך אלא אדברי'אפילו נאאן לומר
אף על נב דאכתים אלינו אאם אכריתות ואאאי אה ירגא לומר אזיר
אינתי אם כתבו אתוספות אם דף י"ם ובדיף נצע"ב וזה לשונו
ואם אאאר ואינך נאאן לומר אזיר אינתי אף אין אאם אעאה אאוי
בדאאריכן בפרק קאת אאנאדרין נבי אלוני לבעני לרבינו וים לומר

דאין נאאן לאאול עכאו אכל אכא עוא אאוא אאוכא ואינו רוצא לאכיא אולין
לעזרה עד כאן :

כה אנו לא אאריכן אכא דבעי לאאבועי בכאי אאעא דאאר אאא
דאאר ואי אאר לית ליה אריעתין אכי אאי אאלוני לאאר אאלוה ואאאא
ואלוני לאאיתי אנו דיכול לומר אאאריני ללוה יכול לומר לאלוה ואאאא
דאקון רבנן אבועה בית אאאכאי אכי עדים דיכאי ליה ואאאבע אלוה לא
אקיל ואריע ליה לאלוה - לאון זה אוטעה אל אעניו כבן ואוא
אאא"ם אריע אאים אקרא (דף מ"ג ע"ב) דאאריכן אאם אלאוני
אנו דיכלי לאאיתי אאאריני דלמה יכולים לאיתי אריעתו לאלוה ואאאא דאקון
רבנן אבועה בית אאאכאי אכי עדים דיכאי ליה כו' ואכאבר לקמן סי' קכ"ם
סעיף ס' ס"ק מ"ם ע"ם :

כו אנו היכא אעיד אבועה אאומר אאת אאא אאם היה רוצה לאקר היה
אומר אעאה אוכא אזה אאל היכא אכוכל לומר אאאר אאיני אאכאין
לאקר ואולי אינו אומר אאת לא אאריכן אנו אאא היה רוצה היה אקר כיון
אכוכל לומר אאין לאקר ואולי אינו אומר אאת כי אאריכן אאארה
אאת כאאאה נאאכת אאלאאה אינ' נאאת אאאריה נדרמי ולא אאיניא לומר
באלאאה אאת אאאר אאאר ואאאה ואאאה כיפרי"ת - זה אאאבר לעיל
סוף ס' :

כז אנו לא אאריכן היכא לאיכא עד אאר אאכאים דברי אאנו לא
על פי אאדה נאאן נאאוצה לאכאים אעד כיון אכדברי אוה
קנת לדברי אאר ונרוך אבועה נאאי אאר לא אאריכן אנו כגון אוה אאאא
נאאכ ואי'עד אאר דאאקון אאר אאקי ודירי אאקי לאר לא אאאר
נאאן לאכאיעו נאאוצה אכל אכא לאוכני אאאא לו ליכא לאיתי דלא אאאאת
דלי אוה אאר לא אאאי אים נרוך אבועה לאוכני אאאא לאכאים הער אדאוריי"ת וכיון
דלא אני נאיך אירי אבועה לאוכני אאאא לא אאריכן אנו ודין זה אוי נכאכא דר'
אבא ואאאא דלא אאיניא נאאן נרוך אבועה לא לאנאן - וכן כתבו
אאוספות פרק אוקא אכאים דף ל"ר ע"ב בא"ה ור"י ופ"ם נאריכות ואכאנר זה
לעיל סימן ע"ם סעיף י"ב ס"ק מ"ב ע"ם :

כח אנו אאריכן אף היכא דרוך אבועה דרבנן אנו אני אאר
אעאה אעלייתא אין אאאאאה אף על פי אבאוצה אעאות היכא אבועה
(בפרק אאוכר את אכית דף ע') אאאקיד אאל אניכו נאאר נאאר דרבנן אאא אאריכן
דאוריי"ת אין אאאאאה אלא אבועה דרבנן אבל אכן לפי אה אבועה דרבנן
אאוקא אאאר אאאר אאאר אאאר אאאר אאאר אאאר אאאר אאאר אאאר אאאר

פנ דין מלוה שהורה בשטר שהוא מזייף ובו ד' סעיפים:

א אם המלוה מורה שקבל ממנו רמי השטר אלא שאמר שקבלם בשביל מלוה על פה שהיה לו עליו ואין הלוה מורה באותו מלוה נתבאר בסימן נ"ח:

ב אם הלוה מורה בשתי ההלואות ושתיהן עבר זמנן ונתנו לו מנה סתם ולא פירש והמלוה אומר שרוצה לחשוב אותם בפרעון החוב שאין לו כח על הלוה כל כך ובאחרית יש לו כח יותר כגון שיש לו ערב והלוה רוצה לחשוב אותם בפרעון המלוה שיש לו כח ערב כי אמר שלאותה נתבויין אין שומעין לו (סור' ס"ג בסס"ח) ואפילו אומר בפירוש לא אפרע לך אלא מחוב פלוני והמלוה אומר לא אקבלה אלא מחוב האחר ס"ג הרין עם המלוה:

הגה (הר"ן פ' הכותב) ג (ס) ואפילו אתק כשקבלם יכול לומר כך לומר מה שנתקתי כדי שתתן לי המעות ולא לקבלם רק על מנת לומר (ב) וכן אם אלה אם המלוה מעות לתקרים וקבלם כשתיקה (תשו' רשב"א) יכול לומר אח"כ (ג) לקבלם לעצמי ומה שנתקתי כדי שתתן לי המעות:

ג אם הלוה אומר מחוב פלוני שפלוני ערב (ד) נתתים לך ועל מנת כן קבלתם והמלוה אומר לא נתרציתי לקבל אלא מחוב פלוני שאין לי כו ערב אם החוב שאמ' הלוה שפרעו ד הוא מלוה על פה ה נאמן הלוה בשבועת היסת ו ונפטר הערב (ה) אפילו היה קבלן ז ואם שני החובות יש לו עליהם שני שטרות (ו) אם לא פרעו בערים נאמן המלוה במגו דלהד"מ ונשבע ונוטל ואם יש בו נאמנות נוטל בלא שבועה ואפילו אם פרעו בערים ח ומעידים שבתורת פרעון נתנם לו ואינם יודעים מאיזה שטר נאמן לומר שקבל בשביל החוב שאין לו בו ערב ונשבע וגובה חובו מהלוה או מהערב ואם יש בו נאמנות גובה בלא שבועה:

ד (ו) הוציא עליו ס שטר מקויים ואמר הלוה מזייף או

ופי' אתק כו' כתב בסמ"ע הסיור לא כתב דין זה ומסתמא דלא ס"ל הכי עכ"ל ולא נהירא וכן מסתבר' דכמה ס"ס ס"ל כוותי' דהסיור מיהו מולץ ע"ז ס"ס - ועיין בתשו' מהרשד"ם סימן קכ"ס: כ וכן אם שלח כו' מסתמא דמיירי שפלוני יש עדים בשעה שקבלם שליח ומ"ל מזלף מן מכס זו לפלוני ומע"ס דלקמן סימן קכ"ס ס"ג מסתמא דכמה ס"ס לכ"ע מין שליח יכול לעכבם לעצמו כיון דלית ליה מנו וכמ"ס בסעיף"ת ופסיר שם וכמ"ס שם בסמ"ק כ"ע"ש וליכא למימר דשמני בכא דירוש שפיר מיירי לשליח דס"ס ול"ל בתר שעמא דהמס דאיכו כמנו בתשובת דמיירי בשמוע מלוה שקבלם שליח ומ"ל דלא כרמ"ה שפני דמיירי בשמוע מלוה שקבלם בעצמו ולא שלחו לפלוני שיקבלם

פכא סעמא דלא הוי מנו מסוס שמוכרת לשקר מחלה אלא לרב יוסף אבל לפי מה שפסק רב מידי כר מבין הלכתא ע"כ לא קאי אפי' סעמא אלא סעמא הוא דמהריון מנו להוציא דאי לא הוי מנו כיון שמוכרת לשקר מחלה אם כן אמאי פסק בלכתא כרבה כגרסא ובה"ג והפוסקים וכמו שכתבתי לקמן פיתן קמ"ו סכ"ה וכן כתבו התוספות שם לגריס (פרק מוקח הנתיש דף ל"ב ע"ב) ד"ה והלכתא כשם ר"י ז"ל וגרסא לר"י דהיינו סעמ' דהלכתא בגרסא כרבה וברב יוסף כזוזי מסוס דמהריון מנו לפוקחי תמונה כו' וכ"כ הגמת מיי' פט"ו מטוען ופ"ה וכן מוכח להדיא בהרמ"ה שם ובפרק הכותב גבי פונעת ופותחת כתוכחת ע"ב וכן הוא להדיא בפסקי מהר"מ רקנטי סימן רמ"ח ע"ם :

וגם הים מולקין אבסחי' פ"ב בע"ב פ"ל דמסוס שהים מוכרת לשקר מחלה לא מצלינן מנו דהא הים מולקין הוא הריב"ם סימן ש"ו בשם המחרונים דפ"ל דמהריון מנו לפוניא וכתב הרמב"ם והרשב"ם בחגיגה פי"ד מהלכות שחיטה (ומיהו פ' מהלכות איסורי מאכלות) דמסוס שהים מוכרת לשקר מחלה ע"ם וכן נראה לי מדברי הרמב"ם עצמו שכתב בפרק ט' מהלכות מקוואות הלכה ה' המים שאובין שנמשכו בכלי שאין מחזיקין מים כגון הכלים שעשויין מעור או מכלי חרס וכל כיוצא בהן הרי אלו כמים שאובין ואין עולין למנין המקוה ואין פוסלין בהן ואם נמשכו בכלי מחזיק מים כגון הכלים שעשויין מן הזכוכית או מן האבנים

ג לא יפרע את השאר מן השבועה וכתב כ"י מקס"ב כשם רשב"ם פי' פתקא"כ ◦ בסוף שטרו ואמר בפרעון הראשון ואני אכי זוכר והשאר היכי יודע הלוה פטור ויזיר לו המלוה שטרו או משכנו ע"כ ופ"ל כי' כ"ם וכ"ש בסעיף כ"ד ובסעי' י"ד שם בהג"ה:

ד אפי' היו עדי' בשעת הפרעון פי' בשעת שפרעו שם שמודה המלוה שכשפרע לא למחרין כיון שאינו רוצין שלא רצה הלוה להמתין למלוה כלא עדי' או שובר שלא נתת דפרע טפי שם כן הוה פרע ליה דוקא בעדי' או בשובר דשמא כשכח לפרוע לו שכיח לא כודמן לו ליקח עדי' או לכתוב שובר עור: ה ואפי' דקדק לגרוף כו' פי' המלוה דקדק לגרוף את שמודה שקיבל ואומר כיון' פלוני קבלתי ממך וכיו' פלוני כך וכך הלי ליתן לפלוני שעשם שלחתי שכריך ליפרע ממנו' דהכפרע לא דייק דהרי הלכו דדייק כ"כ:

ו כין שכולו בין במקצתו נוטל בלא שבועה:

ז ◦ (טור ס"ב כשם הרמב"ם) כר"א בשעבר זמנו (ג) ז אבל אם הוא תוך זמנו אע"פ שפגם שטרו יפרע שלא בשבועה

ח (ג) אלא א"כ טען הלוה ישבע לי:

ט ◦ (טור ס"כ כשם הגאונים הרמב"ם) (ד) כתוב בו פרעון ביני שיטי ◦ לא חשיב כפוגם שכתוב לחייבו שבועה:

י ◦ (תשובות הרמב"ם כלל ס"ב סימן ס"ז וכ"ל סימן ת"ס ס"ו וסוף סימן ס"ה) שטר שכתוב בו פרעון ביני שיטי ת' זהובים על הגרר ושטען הלוה שפרע יותר והמלוה גרר מקום הפרעון וחזר וכתב מה שרצה אם הכתב הוא כתב יד הלוה ◦ הדין עם המלוה:

ד הפותח

פרוע כולו ומלוה אומר לא נפרעתי אלא מקצתו ג לא יפרע את השאר אלא בשבועה כעין של תורה ד אפילו היו עדים בשעת הפרעון או שכתב לו שובר כמה שפרע ולא אמרינן אם איתא דפרע טפי בעידנא הוה פרע ליה כדפרעיה מעיקרא או היה כותב לו שובר ◦ ואפילו דקדק לצרף בחשבונו אפילו פחות משוה פרוטה לא אמרינן כיון שדקדק כל כך קושטא קאמר ואם יש בו גאמנו' אף על פי שלא פירש

ה כין שכולו בין במקצתו נוטל בלא שבועה:

ו (טור ס"כ כשם הגאונים הרמב"ם) כר"א בשעבר זמנו (ג) ז אבל אם הוא תוך זמנו אע"פ שפגם שטרו יפרע שלא בשבועה

ח (ג) אלא א"כ טען הלוה ישבע לי:

ט ◦ (טור ס"כ כשם הגאונים הרמב"ם) (ד) כתוב בו פרעון ביני שיטי ◦ לא חשיב כפוגם שכתוב לחייבו שבועה:

י ◦ (תשובות הרמב"ם כלל ס"ב סימן ס"ז וכ"ל סימן ת"ס ס"ו וסוף סימן ס"ה) שטר שכתוב בו פרעון ביני שיטי ת' זהובים על הגרר ושטען הלוה שפרע יותר והמלוה גרר מקום הפרעון וחזר וכתב מה שרצה אם הכתב הוא כתב יד הלוה ◦ הדין עם המלוה:

ד הפותח

נשטר כ"ש משו' וכתב כן כשם ס"ם דילן דפוס שטרו ואת יוצאין בו מלין שכתוב: וכ"ל ירושלמי שם תני זורם שפגם אכיו שטר מוכו הגן גוכם שלא בשבועה כוה יפה כח הכן מכח הלא שטען בוכה שלא בשפועה ולא אינו שלא בשבועה אלא אומר לו פקדתו אצלי ואיני זוכר אלא שאני יודע שאין לך עלי כלום אינו נשבע אלא היסת ואם אמר לו אני זוכר אלא שאני אומר שכבר פרעתיך אינו נשבע אלא היסת ואם אמר לו אני זוכר ואיני יודע אם פרעתני אם לאו נשבע ונוטל ואם אמר לו אני זוכר שלא פרעתני אלא שאני יודע שחייב אני ל

ס״ק ס״ג סייך הכי משמע דאפי׳ ליה סהדי דפרע ליה כמי שכתב זה רואה דבר קל לעשות אבל כשהלוה מוחזק בכל ולא כתב שום פרעון על השטר רק שהלוה מעצמו כתב קצת הפרעון בזיני שיטי ס״ל שפיר פונש ולא יפרע אלא בשבועה ועוד נראה לפרש דהיינו לה מ״ש פרק גט פשוט (דף קפ״ב ע״ב) ע״ש : ה הרי מורה שהעדים כו׳ ולפיכך נתנו דעתו מנו למכתב כ״כ המחבר ורמ״א פרק הכותב וכ״כ הב״ח ועי״ש ולפע״ד הרמב״ן והרשב״א ושאר מחברים שהבאתי לעיל ס״ס ע״ג ס״ק ז׳ נאמן כאן המלוה (ולפי מ״ש שם כס״ק ס׳ דהוי ספק ספק דידיה ולפי טעם לא תפקי מיניה ה״ל כאן ועי״ש) וכן הוא להריב״ש בשדוסי הרמב״ן פרק מי שהיה נשוי שם ודלא כשבלי נזיר תרומה דף ע״ב שרצה לומר לישנא שכיון שאינו שטר אחר אחר היה לו גם שם מורים ולפיכך נאמן ולא דק ושפתי׳ הרבה דברי הרמב״ן הנ״ל ע״ש ו ונשבע הלוה היסת ונפקע מיניה שיש בו נאמנות נשטר בעולו ונמקבלתו אינו כלום שאחר שטר מסוב כחרם הנאמנות אבו לא משכ׳ ולא תורו כ״כ הנמוק״י שטר כ״ג סו״ס ובכ״כ המחב׳ לעיל ס״ס ע״ג : ז עד אחד מעיד כו׳ לא יפרע אלא בשבועה כו׳ עיין בכסף משנה פרק כ״ד מהלכות מה שכ׳ בדברי הרמב״ם וכתב דהא דאמרן עד א׳ מעיד שהוא פרוע לא יפרע אלא בשבועה היינו דוקא כשהשבעל או הלוה עומן בבי דין ואנן בנאמן לי דכיון דקי״ל כשומרו שפא ע״ב שטר שבידו דאמרי׳ שמא החזיר מחזיר לפיכך אפי׳ עד אחד נאמן לומר פרוע הוא ואפי׳ הכא דאמרי׳ שמא כתב לו שטר אחר ואבד הרבה ראשונים ס״ל כן ומהם הרא״ש בתשובה כלל ע״ד סי׳ ב׳ ומהרי״ק שורש ק״ס ועי״ש ומהרי״ט בח״מ סי׳ ק״ה ועי״ש ומהר״ם אלשקר סי׳ ק״ה ועי״ש ומהרי״ו סי׳ ק״ל ועי״ש ומהר״ם מינץ סי׳ ק״ו ועי״ש ומהר״ם פדואה סי׳ ק״ל ועי״ש ומהר״ם בן חביב סי׳ ק״ל ועי״ש ומהר״ם אלשיך

ג אין טענתו טענה דלא ס"ל ליה לומר דהיה לך לפרוע שלך דעדיין לא הגיע זמנו ופסיק נ"ל דתפר' היה כיומו דמשלם זימכיס מ"מ לא היה יכול לכופו לפרוע לו אז ביומו: ד לא מכרתי לך השדה אלא כך היה נמי ל"טעור וכפרישה כתבתי הא דלא אמר טענת מסוס דיכול לומר לתעו' הייתי צריך כו' דיכולין לומר היה לך למכור לאחר ולא לזה כדי שלא יהא לזה עליך פתחון פה ע"י מכירה זו ועת"ש עוד שם מזה: ה אלא כדי שיהיה לי ממה לגבות חובי: מני שמעון לומר לרבותן היה לך למכור מודעת דת"ה לתת מוכר לי כי יכול רבותן לומר ירחתי בן יודעו לך בדברים מסוס דמכרי' מכרי' לית ליה ומכתי' כמו' מסו"ת שכירי משלי' ולפי' ס"ל כשמעון דאין להתוכח על מה לסמוך כ"כ דאין להתוכח ע"מ לחזר' חדא אמר' מודעת מסר מודע' ס"מ דנמי' והקנה ליה ועפ"ר: ו אפילו במקום שנותנין מעות כו' ל"ל טעור ל"מ דאתי דכתבי שטרי והדר יהבי זוזי כפרעון מוכר אלא אפי' היכא דיהבי זוזי כו' לך לנכות כדי שלא יקח המעות ויוציא לחרס ולא יהיה לך מה לפרוע מוכך: ז ירחתי שלא תמכור לי פי' אלא תבריחם או תקדש ותמכרם לאח"כ ואיכו יכול להוציא מידו בדין משו"כ בקרקע שכאקוח' עומד ואף אם יקדם ומכרן יכול לעורפ' מידו בשו"ק במוקדם

ד וי"ל שהוא נאמן ולי כדאמר לעיל אמן דפליג בהא דאמליה לפעול שכר מקויים בטענת חזוייך משו' הוכחה הוא שאמו רוצין בעין שפיכו כן ומ"ש רש"י והר"ן ולכה חזוייך שכר מכירה ומוכר שכרך חזוייך אז פרוע שאלו הייתי מייב לך היה לך לנענו' מוכך כו' ר"ל שכרמיכו יוד"ת שיכו שכורתי מיכי מ"ל ושכר' חזוייך או פרוע הוא שאלו הייתי מייב לך כו' אבל אם פוען רק חזוייך לחוד פשיטא דאינו נאמן כיון שהוא מקויים ופעיר שוען כתב להי"ל דנאמן לומר חזוייך בתנו דפרעתי ונם זה אינו ככון דכיון דהוא מקויים מ"ל כתנו בתקום עריס. וכפ"ב מרומה שכר ל"ל רים מ"ג כתב דלרש"י לאו דמקויים עסקינן דלא משתע ליה דבשם שבתקוי' בתוחתיו מיהני טענה מלוה שם לזכות לו בשדה לגבות חובו אבל בשאינו מקויים לדיוק דבקונילים בירו דאלוה שם מייב לו מ"ל ליפרע מת שלו ומהניה הך טענה למקרעים כיון דאינו מקויים עסקינן ומ"ל ונם זה לא כהרב דהיכן נזכר זה בדברי רש"י שתבקש לקרוע השכר ועור דבגמ' מוכח דלאו דוקא מקויים יכול לטעון פרוע ונם היו שתבע שכריך לקרוע השכר שטוען חזוייך אינו אמת דכיון שהוא עומד ורוצה לקיים השכר שנקיטן ליה בידיה וכשקיימתו אמ"כ יתברר שטענת הלוה לא היה כלום אלא העיקר כדכתב רש"י והר"ן כמ"ש וריב"ם: ח ואם עריין לא הגיע זמן פרעון שטרו וכשיגיע ל' יתבאר דמיירי בשלא הגיע זמן פרעון שטרו ואחר כך נתבעתם ממני יכול לומר לו אלו הייתי מייב לך לא היה לך תבעתם ממני כשוכך דוה יכול לומר אלו תבעתי ירחתי שלא תמכור לי כלל: ט ראובן הוציא שטר על שמעון ושמעון על ראובן מאוחר לשטרו של ראובן והגיע זמן הפרעון של ראובן קודם שלוה משמעון יכול

נוגעך מיית מסלקני בחעות כי אולי יש לך תעות או מיית מוכר הבדה לאחר וסיית מעלם לי ולא מיית מוכר לי כלל לכך הוכרחתי לפייעך שתמכור לי ומייתי מוכרח ליתן לך המעות מחמ"ל כיון שהוא מקום שנותנים המעות ומ"ש כותבים בספר. ושפלתי לכתוב מכתים ומחרו שתמכור לי בשעה כזו ומיית

אחר מכותב זאת מסעמה כתם סיפ מלוסף סהרי אפ"ס אלא לזה מתכו סיפ
נוהג ביכוינים אלו ואם לזה כדי להכנסתו זכורית אין דרכן אל בכי אדם לילות
כדי לחכור ככסיהן לא זכורית ולא ביכוינים דאי לא תימא סכי מכר לו הסדם
דאחרא דיכבי זוזי ומכר כתבי סהרא היאך יבול לומר סכי סיפ לך לפרוע את אלך
ליתא לזה רבוני לחכור לך חותו סדם זכורית סהיפ לי כאמרת ותיך כתיבות
או ביכוינים כתיפ לו כולן ולא לחכסבו עליו כתכוין ועוד אסף מאיפ לחר
סיפ לו ללוה להכנסתו זכורית אלו כיון אמין לו עירית ועוד דלרב אסת אחי
יכול לומר התחלה כאלייתי תחך לכך היתה כוחתי אחנה ביכוינים ואחכור
חות'כדתיב תרוכים קורס זתן פרעון אלותך ואח"כ אחנה אותך זכורית אלי
ולתה ליפיע ועוד דאי הכי דלרב אסת אחי תסבתת לה כגון דאית לאחי עירית
ואית ליה לרחמון זכורית דאחר ליה לכך ליתי אחך כרי אחנה אחך עירית
אסף סהרי הגיע זחני ואחנה אותך זכורית אלו לכתיבת אלו ואכך ואהרי זה גרי
ובכך ובוהה אכסיו עירית ואחנכו לאחר זתן זכורית ולישה דאחנה דלרחון
אסום רכיון התחנה יכול לבצותו עירית תעולם לא ליה כרי להנצותו זכורית
אחון סהר עשוי ללות כרי לאחור את אלו ואסתיים לאחרון בהאי אחנה ולתה
ליה לרב אחון לתרוצי בשלים זה לעשרה זה לאחים דליכא רווחא אלא
אסום אקדושי פרעונא אלא א"ח אחן אחנה זו כלום ובאיון אליכא רב אסת
הוא ורבי דלרב אחון סיפא דאחניהן כריפא דאוקימנא בשאלת דאחרא סהרא
ואהר יהבי זוזי ואין אניא ואין לא אניא זתן יכול הרחמן לומר לכך ליתי
אחנו אסוכל לאחנכו בשותו אלוחה אלייתי אחנו ואכליאחנו זה נוהג זה
נוהג הוחיל ולא אלוחה אלוחה אלייתי אחנו אלא כתנו רביזו אגדול ז"ל אסום
דאחלא זתניא גרין אלמור לפי אלא כתנו רביזו אגדול ז"ל

דרב אסת אחתר עכ"ל הרחב"ן ׃

ואהרינו ולפי

נאחכו אר"ן ואנא"ת אחר ל"ר ואסור ואחתנר ׃

ומ"ש

הר"ן אם וכח"ם בשל עניים דאתי דרבי בשל אחתור קאי אלשיל

ור"ל דלא אתי אחר לכך נאחניהן וכח"ם אנשל אחתור כו' ולא כ"י אסבינן קאי אלאחם אכח' על דברי אסור כ"כ הר"ן נאם בשל אחתור הוא לאחניהן דאחרא דאחר אחנו ׃

ועוד

לרבינו הרחב"ן אם דאריך לי לאחם זאניא אפי אאחא דרבנן

סיינו אסום דיכבי זוזי אינהי לישבוני ליה לאבוכי זוזי ואסאם דאחל'
לא אחכח אחנו אלא כלא אחכח אנשל אחתור אסיה לו לאחובו כיון
דאחכח זאניא וכן פירש"י לסריא ז"ל אפי אאחא דרבנן דאכבי אהרו של
אלום רחמון הרי אניא זאנו ואסיה לו לאחובו ולא ללות ואנר לוה לאיפ אלום
ע"כ ובן הוא לסריא דעת הרח"ם אסכיא אסור וכאו אכחנתי לקאן ועוד
אוכיא כן לקאן בראיות ׃ ואע"ב הרא קשיא לירוכחא דאחתי לא
אריך הכי אף לרב נאחן דאפילו אינא אחייבי אחניהן בשאלת דאחרא דכבי והרי
יכבי אכל אסום אפי אאחא דרבנן סיה לו לאחובו כיון דאחכח זאניא ואם כן
בשל כרחך צריך לפרש כאו שכחב אנשל אחתור דלרב נאחן לא קשיא לפי
שיכול לומר לכך ליתי אחך אאחנה אחך בינונית ואאנה אוחך זכורית כי'
דאפשא דאונית אוכחת הכי דלפי דברי הרחב"ן אסר פלוני אחרך אן אפ"ם
דלרב נאחן חייבי אחניהן בשאלת דאחרא כי ריפא ואסא לאחניהן בשלו
אן אחין אכל לרב אסת אפי אאחא קאחא לן אלא ודאי חייבי בשאלת דיכבי וקשיא
אפי אאחא דרבנן וכל זה אינו בשאחנתה הסונית כלל אלא ודאי העיקר
כשנשל אחתור ׃ וכן ראיתי בריב"ש פרק שני דייני גזירות שכחב ז"ל
ודאי דאחא וחניא כו' אפי אאחא דרבנן דאשלא לרב נאחן כיון דאכזירא ליה
אם נוהג זה נוהג אאחא דרבנן דיכול לומר כי בשביל כך לזה אחנו שלו סיגנא
אחנו בינונית ואוה לא יאן לו אלא זכורית שלו כו' ׃

ומעתה

כיון שכוכחתי אדברי בעל אחתור אם פסוסים ואוכרתי'
בשנוים אעתה כל אם אפקשה עליו הרחב"ן לא על
אשל אחתור אלוחה זו אלא על פ"ם שכחתו אכן כלפ"ד לייפ כל אם אפקשה
אחרח"ן כשוב שעם ואעת ואעתה אניב על דבריו על רבינו אאחן ועל
אחרון אחרון ׃

מ"ש

הרחב"ן זאת אפשנה כתם היא אלוחה כו' אלא זאת השנה
אוכרחת בפ"ק וכח"ם ואין נאחר אסיא אלוחה ׃ וח"ש

ומעתה

ס וכ"מ כתתי' דכתבי סטרי והרר יהבי זוזי כפרישה כתבתי כ' טעמים כוה הקס'מסום דאם לא כתן לו סטרו כדי לגזות מחכוה אלא היה תובעו לפרוע היה מכחש כשכיו לאמר אין לי מעות ג"כ נ"כ לא יגוה מירחה שיתפס כהמעות כפרעון חובו ואפשי מסום דלא ניחא ליה לאיבוד עבד לוה לאחים חלוה וה"ינו כמשעבד כשבו כפש"מ נגד סחעון וחפ"ה ממרין היה לך לתובעו ולהכיא עידי הסטר לפני הב"ד לרחיים שים לו מעות ולא להיות עבד לוה לאחים חלוה משפ"ה כשחכ"ו חלוה ברחמון שרה רחין להחלוה נריעותא חוה והרי חלוה שקונה מחנו הסדה חשועבד לו כלחי סלוחתו סו וכל האר לו ע"פ עוד ט כדי

(מ) יכול שמעון לומר לראובן אלו חייב הייתי לך לא היה לך ללות ממני אלא היה לך ליפרע מחובך : סנה ° (חשו'הרפ"ם כלל ע"ב סי' כ') (ס) ודוקא שהשטר כרור אבל אם יש טענה על השטר כגון שיש כו משם שמחכת או כדומה יכול לומר הייתי מתירה שח"פ לי לגבות כשטרי מכח שמכרת'על כן הוברכתי ללו'כי לא היה לי פנאי לדון ולגנוס אותך ° (סור ס"ג כשם הרפ"ם) (י) ויש מי שאומר דלא שנא באתרא דיהבי זוזי והרר כתבי שטר' מ ולא שנא רכתבי שטרא והרר יהבי זוזי (יא) וי"א ° (סור שם רי"ם כן דה"מ באתר'דיהבי זוזי והרר כתבי שטר' (יב) ואפילו אם יש לראובן זבורית

ליומא אבל לרב כחתן דאפילו מצא וחזיקס לא הפסיד שטרו משום דחני אמר עשיתי כשביל זה גוהא וזה גוהא אם כן כל שכן דכיומא דמצלם וחזיקס מני לחיתר אבי וגם זה ברור :

וכבר נזדמני למעלה שפעיקר כוונתי בעל המאור וכן הוא דעת הריטב"ם והבאתי לשונו לעיל שפי' דהא דפרין אי דמצא זחזיקס לשונו שטרו על מלוה שעמח דכבון דחזקה מוכחת שפרעו ומחל לו ולפיכך אפילו אם יש לו שטר אחר על אותו חוב אינו גובה ממנו שכבר נפרע ומחל לו ואין לו עליו כלום וכן הוא דעת הרמב"ן והרשב"א והריטב"א והר"ן ועוד רבוחינו ז"ל שכתבו שכל שיש לו שטר אחר על אותו חוב אינו גובה ממנו שכבר נפרע ומחל לו ואין לו עליו כלום וכן הוא דעת הרי"ף והרא"ש והרמב"ם והרשב"ם והרמב"ן והרשב"א והריטב"א והר"ן ועוד רבוחינו ז"ל שכתבו שכל שיש לו שטר אחר על אותו חוב אינו גובה ממנו שכבר נפרע ומחל לו ואין לו עליו כלום וכן הוא דעת הרי"ף והרא"ש והרמ

זכורית ולשמעון עירית אינו יכול לומר לויתי ממך ס כדי שאגבה ממך י העירית ואגבה אותך הזכורית יא (יג) ואם הוא באתר' רכתבי שטרא והרר יהבי זוזי אינו יכול לומר לו היה לך ליפרע מחובך אלא כל אח' גוכה חובו ומיהו אם יש לשניהם עירית או בינונית או זכורית או שיש לאחד עירית או בינונית ולשני זכורית יב עומר כל אחר בשלו יג (יד) וכן אם יש לזה בינונית וזכורית ולזה זכורית עומר כל אחר בשלו אבל אם יש לזה עירית ובינונית ולזה זכורי' זה גובה יד (טו) ואם זמן השטר שמוצי' שמעון על ראובן היה קודם שהגיע זמנו של שטר של ראובן (טו) או בכל ענין יעמור כל אחר בשלו שאין יכול לומר היה לך ליפרע מחובך עדיין לא הגיע זמנו (יו) אפי' היה ביום אחרון כגון שראובן הלוה לשמעון בשטר לחמשה שנים וביום שנשלמו הה' שנים בא ראובן טו ולוה משמעון לעשר שנים אין שמעון יכול לומר לראובן אלו חייב הייתי לך למה שעברת עצמך בשביל יום אחר וגובה זה שלו לסוף חמש שנים וזה שלו לסוף י' שנים

כנס ס (מרדכי פ' שני דייני גזירות) (יח) ראובן שתובע משמעון בשלם לו ושניב לו שמעון בלא תתב פרעת לי זה בשטר ולמה לא עכבת בשובך וראובן אומר בהמתיך כאמן כמנו דיכול לומר לא פרעתי (יט) או עדיין לא הגיע זמני או שתפרעני ס (תשו' הרש"ם כלל ע"ב סי' ר') אפס שהקדישה בכפיה ועיותה סידורו בכוונתיים בכתיים ויתנו שכירות ואחר כך יבואו הכי אמת שטר מתנה מוקדם לשטר מתנה של הקדש ושטר היורש לאומרים אלו היה שטרך אמת למה נתת שכירו' ס (פ"ל סי' קפ"ב ס"ק כ"ה בהג"ה) אם בכת בותנת אמתלא על השכירות אדון פמה ומה לאו אדון עם היורשים :

ד (כ) אם מת אחר מהם והניח יתומים קטנים כל א' עומר בשלו אפילו לא הניח להם אביהם כלום ס שאם יגבו מזה אפילו

כדי שתגבה ממך העירית כו' עפ"ר אם כתבתי כיאורו דאף שטרי זה בסמוך כתבו שטור והמשכר דאם יש לזה ע"ירית ולזה זיכורית דכל ג' עומד בשלו אם אירי משעת הנכייס עתם כל"ד כשנכר הניא זמן על שכירן לנכות גם מזה דכזה אירי וכמו שהתקיל כדין וה וכתב ו"ל ראובן הויל שטר על שמעון ושמעון הויל שטר על ראובן ומשעם דאמזוב משרתא למה לן וכמ"ש בסמוך אבל כאן אירי משעת הלוות שהלוה ממנו כדי לגבות' מידו העירית כי דעתו היה לתובעו מ"ד כשנים ומן שטרו וכשלח יכיה לו מעו' יגבו כב"ד משעתן לראובן העירית אלא שתגלגל הדבר ולא היה יכול לתובעו עד היום שנכנר הניא ומן פרעונו של שטר שמעון וק"ל וזה ברור . ולא כ"פ"ם שכתב שעשה ו"ו ד"ה * ראובן טעות ס"ה אלא שגרוותא דמילתא כתבו וה דאף לפי טעותי' דראובן אין לו אפי' לא לגבות משעון דאמרינן ליה אפי' לא לגבות כדי יכול לגבות העירית אלו כו' וכמ"ש בסמוך כו' עכ"ל . ואנ"ל לומר כן אסשור והמחב' ס"ת אחרי' שכ"כ יסתמו ויבתבו דבריהם לפי הטעות של ראובן ולא יכתבו בלשת כלדו ואף שרב בסמן ס"ל כן לפי הלשת מ"מ לא ק"ל כותיה כוה וה"ל ואינו יכול לומר טעיתי וסברתי כדי שתגבה כו' : י העירית העור מסיים בשעתו וכתב ו"ל שתלו לא תזר ראובן ולוה ממנו סיים יכול לגבות העירית אלו .

(ואין לומר שירא שיפרע לו בשעות שכידו ולכך לוה ממנו דאם ירא מזה לא יגע מ"ראתא דלמא יתכבנו כיד לאחר ויפר' לו בשעות ונם שומע שהרא ויפדנו מידו כשיפרע לו) ואם לוה ממנו כדי להנבותו וזכורית שלו אין דרך בני אדם ללוות כדי למכור בכסיפ ואם אחר כוונתי למכרה ושפרע ממנו בשעות כך היה יכול ללות מאחר ולהנבותו ז'כורי' שלו עב"ל ויעין פ'רושו וביאורו : יא ואם הוא באתר' כו' אינו יכול כו' היינו לפי ס"ה ס"ל דכתב בשטר כאחרונה ונם בשטר משמע דבסק כותי"ה : יב עומר כל ג' בשלו העור ס"ה בשעתו וכת' ז"ל ופ"ה בא בעל הזיכורי' תעל' לגבות מהעירית או מהבינוני של זה ולהנבותו וזכורי' אין שומעין לו כיון שבכיפ תובעים זה לוה אלא אדרבה מנכי לבעל העירית או בינונית מזכורית של זה ותעשה בינונית שלו עירית דבשלו אין שתין (פי' אף שתלך מי ס"ה לו עירית לא בשעה שלה אלא לבינוני מ"מ נכי לה לתן לו עירית לגבות שלה בינונית שנבה מאחר ויאור ואותו אחר יאור ויבא לגבות מאתו נ"ב לא ינבה מבבינונית דבשעה לו בעירית שנבה מאתו יאור וינבה ג"ב לאחרונה כי דינא בבדי לגבות לזה הזיכורי' ולאזו להנבותו מאתו לבשני לאתה לן מ"ה בל אחד עומד בשלו) אבל אם יש לזה עירית ובינונית ולזה זכורי' זה גובה כיון דזה יאור ויבא מאתו אה שבנבהו בשובו ואם בן אחרונה כי דינא בבדי לאתה ס"ה זמן השטר בו' עי' זמן הלוואת השטר שהלוה מאתו לראובן ס"ה קודם זמן פרעון מאתו לראובן וק"ל : טו ולוה מאתו לשטר שנים בן הוא לשון הגמרא והשטר ולרבות כ"ב ובגון שמשעון לא רצה ללות לראובן אם לא על עשר שנים ואתו ראובן אתלוה לעשר שנים ואין דרך בני אדם לעשות בן וה"ל דיוכל שמעון להוכיח מזה שכבר פרעו דאל"כ לא היה מתעבב עמדו ומן תריך כ"ב ובפרט כיון שבשלם זמנו והניח היום שבתשייב שמעון לפרוע לו קמ"ן דאף דעבד היכי דפרע היום שבשלם זמנו מ"מ כיון דאין ראובן לפרוע לו בשותו היום יכול לומר כשייתי צריך למעות והוצרכתי לשעבד נפשי לעשר שנים : טז אפס נבו מזה אפי' מעות פי' ל"מ אם נבו יתתי ראובן משמעון קרקע וקרקע שנבו יתתי ראובן משועבד גם כן לב"ד דראובן ויעזור שמעון לגבות מ'דם בשותו אלא לאחר שומד בשלו אלא אפילו נבו מיד שמעון מעות ומעות דנבי יתתי בשות משועבדין לב"ד דאיכן ולדינא דנמרא יפסיד שמעון מ"מ כיון דלאחר תקנת הגאונים גובים מהם ג"כ מאחרונים כי דינא ל"ל :

יג ומ"ם ומה הוא נאתר' רכתבי שטרא כו' כגר כתבתי לעיל רזה לאינו אלא אפילו נאחרא דיהבי כו' ריבא אבי : יד וכן אם יש לזה זיכורית וזכורי' כו' עומר כל א' בשלו . טו ולכאן אלא היה לו עירית מעולם אבל אם היה לו עירית בשעת שלוה ואלרה צריך ליתן לו בינונית לבעלי חובות אבל אם היה לו עירית מעולם אבל אם היה לו בינונית ואפ"ה שפיר ס"ל לבב"ח לבתוב זה בריפ : טו ומה זמן כו' כלומר מזמן הלוואת השטר ואפ"ה אין שמעון מחוייב על ראובן היה קודם שהגיע זמן פרעונו של שטר ראובן כו' : טו בכל ענין כו' מ"ם בכל ענין ר"ל בין בשאר' רכתבי שטרא בריפ אבי בשאר' יהבי זוזי אינו יכול לומר היה לך ליפרע מחובך ברוחה דף קמ"ו ע"ב שחוא על השטר ונחתכר . נם חתם על השיר שומן שכת' בכל ענין נוכה על הדרך שאחרנו כו' ול"ק מ"ש הדבר ברור שכוו' השטר ומחתכר כח"ם ולוה נחכוין הע"ם ומקן הלשון יותר וק"ל : יז אפילו היה ביום אחרון כו' משמע משטור אפילו בשאר' רכתבי זוזי בריפ דיבא אבי כמו שכתב הכי וכן מוכח לשטת הרמב"ן ושויעתו דלעיל ופ"ב שהלקתי עליהם לעיל מ"ת כזה דבריהם שחת דחשתא' לרב ששת מיירי שחיכו' שכל נוכי בין בכתבי השרר יהבי ובין בריהבי והרר כתבי וכרחיירי שחיכו' שמי לרב שאחן בכל נוכי ושם כן הם רחוקים רב ששת ניוחא דחשלם שחיכו שם בריהבי והרר כתבי דיבא שכי ולא חויכן דעלינן רב כחמן בשם הרב משת . חיהו למה שהעלינו לעיל שאפילו בחשק זחניח ל"י לומר היה לך לפרע אפילו בשאר' יהבי והרר כתבי משעם הוא יכול לומר עשיתי בשביל זה בוכח הוא בוכה לא כ"ת בשם רשת' בריוחל' חשלם זחניח דבשביל זה לומר בן בריוחל' חשלם זחניח אפי' אלא שעם משעבדתי עכשיו בשביל הוא אחר ואתרא"ם בכלל דין רשת' בריוחל' חשלם זחניח בן כ"ל בבור :

מיהו כ"ת בשלשת בדין דחכר לו שדהו דלעיל סעיף ג' רחשם לא שייך שעשת דעשית בשביל זה בוכח הוא בוכה . וכמ"ש לעיל אלו שם חכר לו שדהו בריוחל' חשלם זחניח אפילו בשאר' יהבי והרר כתבי לא השיב שטרו וכמ"ש לעיל ס"ק ס"ג : יח ראובן שחובע משמעון שטר חוב וכן הוא בשאר' שם ובשטת שאר"י : יט או עדיין לא הגיע זחני כו' שתובעות שאר"ם ן' שטון סימן ל"ג הקשה דשייך שייך מנו ביחוי זמן השטר אחי הוא ואינך דחיירי בשטר שטון כו זמן כח"ם שטור ריש סימן מ"ג דשטרו אשטר שטון כו זמן כשר לנבות שכני ש"ב ולא דק ר"ם ק"ק חנו דשי בשני אחר חה שטרשייך היה קודם זחני וכ"ב נם נ"ר תרומה דף קמ"ו ע"ב . וזה"ם כח"ם שטור ריש סימן מ"ג לא דק דהחם חיירי בזמן הלוחה וכ' חיירי בזמן פרעון : ך שם חת כו' עיין בתשו' שאר"ם ן' שטון סימן ק"ב :

יז אפי' מעות חוזר וגובה כו' כעין שכתב שלדיבת דנמרא פרשות כיד שמעון שסם יראה להנשות קרקע יכול להנשותן אפי' ים לו מעות אף שאין הדין כן שם היה ראובן מכיון מי מ"מ כמקום פסיד דשמעון הרשותו ליתן קרקע ע"ז וכמ"ש לקמן סי"ן ק"ו :

יח עד שיגדלו כדין יתומים קטנים שאין נוקקין לנכסים עד שיגדלו וכמ"ש בשור והמכור לקמן נכסים ק"ם וק"י ע"ש : יט כיון שתפס בחיי מכיון אפי' שעיק' בשעת הדין נוקקין לנכסי יתומי' קטנים אינו אלא מקום דילמא שתפסי' נאמרי והיינו דוקא כשבאין להוציא מיד היתומים אבל לא במקום שבא להפוך ולתפוס מה שפרעו מכיון שבאין לגבות כמשמעות בשטר שכידו : כ שהרי הוא שיעמוד כל ימי' כעין מיש לכיון שכשיש בשור לו אינו אלא מקום דילמא שתפסי' נאמרי והיינו דוקא כשבאין להוציא מיד היתומים אבל לא במקום שבא להפוך ולתפוס מה שפרעו מכיון שבאין לגבות כמשמעות בשטר שכידו : כ שהרי הוא שיעמוד כל ימי' כעין מיש לכיון שכשיש

כא אפי' מעות חוזר וגובה אותו מהם אח' תקנ' הנאוני' שגובים מטלטלי דיתמי :

כב אפילו היתומים קטנים אין אומרים שהם יגבו מיד ולא יגבה מהם עד שיגדלו כי כיון שתפס בחיי אביהם :

כג שנים שיש לכל אחד מהם שטר על חבירו במנה והיה בעיני שהרין הוא שיעמוד כל אחד בשלו ומכר אחד מהם חובו לאחר (כה) הלוקח גובה מהלוה וחוזר הלוה וגובה מהמוכר מבני חבר ואם אין למוכר נכסי' אם גבה הלוקח קרקע מזה (כו) חוזר וגובה ממנו (כז) שהרי הוא משועבר לו לחובו ואם גבה מטנו מטלטלים (כח) אם שיעבר לו מטלטלי אגב מקרקעי (כט) שקנה ושיקנה חוזר וגובה אותם ממנו ואם

רק הלוקח נוכח אפילו כו' עיין בתומ' מבר"ן ן"שמעון ס"ם קס"ו ומיין דבריו נכונים כפי' וכתו שהבאתי עליו לעיל מיתן ס"ו סעיף ס"ו ס"ק כ"ו ס"ש :

דב מוזר ונוכח ממנו כו' כתב הסמ"ע מפשע עליו בלא הקנני ומיירי דוקא בחכר החלוה חוקרים הסם"ם אבל בשאכר המשוכר הסם"ם אינו יכול למוקר' לחזור ולגבות ממנו הסרם הסם"ם שהים בסם"ם שלו שעבוד דלקני והב"ח כתב עליו דכיון דמקיף מעבוד דר' נתן ס"ב דלקני וכן כ"ל עיקר כדבריו מהך דפרק כל שעם דף ל"ו ע"ב דסם מהיכין דהוה סבר ב"מ לסב' הוא בנוכח ומי מקדים מוזין מלוה קודם שנגח לאו כלום הוא ומה ס"ל לרבא דיתומים שגבו קרקע דמזונות שניהן ס"מ חוזר ונוכח מהן סיינו משום דכיון דיכא דמשתעבד הלוה לשניהן משועבד לב"ם דשניהן הדר נתן דהל"כ ס"ל כאלו קנו ויתמי ככפי ולא משתעבדי ל"כ ב"ע כ"כ דמה שלוה הלוה הפני ס"ל כאלו לוה מתלוה ראשון וקרקע שלו (ודוקא קרקע אבל מטלטלי לא וכמ"ש לקמן וכדמוכח בס"ם ע' כל שעם שם וכתום' שבאתי לקמן) מיהם משועבד' מיד למלוה הראשון משעבוד' דרבי נתן דר"ן וה"כ ס"ל דלקני דסם הבא נמי מקיף מיכוח משעבוד' דר' נתן דמה לי שמוכר קרקע שלו מיהם משועבד' לי עצמו משתחר משעבוד' דר' נתן דמה לי מני מה לי מחר וכראיתא בסוגיא שם - תדע דהל"כ מיקמי הא שטרא של הלוקח מטלטלים הוה ואיך יסרוף הא"ח שטר זה שלא ורצי כיון דנבה מהם"כ קרקע והיתה קרקע זו משועבדת תדר' נתן ס"ל כאלו לוה הלוה הפני מהם מטלוה הראשון ומשעבד' תדר' קרקע זו למלוה הראשון תדר' נתן וה"כ מהאי טעמא נוטים ס"ל דלקני ודו"ק ויש בסוגיא שם ותראה זה בכון .

ויעיין מ"ש לקמן סימן קי"ח סעיף כ"ב וסעיף כ"ג : דג אם מיעבר לו מטלטלי אגב מקרקעי כו' לאמן ס

מיהו בקרקע שירוש שקנה מ"כ ולא כתב רשקני מיכו מוז' ונוכח וכמוכח בתוס' ס"כ מ"ס שכתבו שם ור"ל שהתבריים לב"מ דמכוחן כתוס' ור"ת נכי מפלגלי כמי ניח'מכי וברשם לר"י דרוקא נכי קרקע שיך למיחר מכי'רבת שעבור היש דכשהקרקע ו משועבדים לראובן מעכשיו ליש כאלו היש בידו (לפי כאלו בידו ממש רש"כ למעלי מיכו יכול להקדים ולמכור לכתב אלא ר"ל כאלו הלוה בתלוה הראשון להלוה השני כ"ל וז"ק) דהם שם והכרה מו משכנם מוזר ראובן ונוגה מוח, ולכן משועבד, כמי לב"מ מכל משלגלים מין למחיכם כאלו שם כיר ראובן כיון שאלו מכרם או משכנם מיקונהם מהם עד כאן לשוכו ואם כן בקרקע שקנה הלוה שאני מאחר הלוה כשלא כתב למלוה אלו ראקני היה יכול למכרה ולא היה מחלוה אלו יכול למרשם וה"ל כמשלגלים ולאו כת שעבור היה ולא עדיף מלוה ראשון מחלוה שני ואיכ למי נהם במלוה ראשון משום שעבוד ר' דר'נתן וכן מיקר וז"ק: רס ואם לאו מיכו סור' מחכו כלום. ומשום שעבוד ר' נתן ליכ' כיון דמשלגלי היכו ואע"ג דר"ת עכשו הפיק משעבוד ר' נתן אפילו משלגלי וכמוכח בכתב דוכתי הכא כיון דאם לאו למרו לא מחרינן הכי וכמ"ש לעיל ס"ק כ"ד בשם התוספות לענין משלגלי דיחתי לגיכא דב"מ וה"ה לדיון לענין פריפה דכיון שאלו מכרם לגיכו סור' מחם לא יפקיע מיכו' מרכי נתן מן הלוקח וז"ק: רו הדין עמו אלא יפרע לו ואם"כ יסור מחריו ונכי הם המכרם מנוקפין לבתבע החלה עכ"ל ר"ס ור"ל מיתן כ"ר:

פן ג לפי שהם שם מתחייב לו מ"כ. וגלא כדעת

ר"י סור זרוע בתרבי פרק התכיח ובשם אשר"י פרק סור שנגח ר' וה' ר"ת בכך ומיבו כ"י לקמן בסיתן זה ומכר"ם בתרבי סם מולק ודעתו כדעת הסור ומתמכר וכן נרשה דעת הפוסקים בכתה דוכתי וכ"כ מהרש"ל פ"ר דק"ת מיתן ר"ם ועיקר: כ בין דרך הלוחה כו' וכתב בשבת אשר"י פ' שור שנגח ר' יום מ"ז דרך דר'נתן שיכא בתוך של הלוחה ובתפקיד ובפקיד ובכירו' ובנוגל ונגוזל וכ"כ מהרש"ל שם מיתן ר"ם וכתב עוד תשרש"ל שם דמין חילוק בין שניהם הלוחה או פ'קרקון או שאר תוך דלף על פי שאינם בוים בכל תכיעות שבעולם שיך דין זה ופשום: וכתב עוד בשבת אשר"י שם מ"ז ופייבא נמי בפקיד ותשור דתפקי' מכפלה של המוסר ויבני לעשר ברבינו שמשה מולק בתוסר עכ"ל וכתב מהרש"ל שם שעמעו של ר' שמשם דדיבא דברמי הוא מדרבנן ולמהרש"ן שמוכר דבינו דברמי מרגוריית"א לף במוסר מוכיחין מרר"ן וכ"כ מהרש"ל שם בשיטכיו לף בשום מוכיחין מרר"ן ועיין בשם שכתבתי לעיל מיתן ס"ו סעיף ל"ב ס"ק ל' דיכוי פפיקא דבינא אי דיבא דברמי דרבנן ג"כ הים נרשה דסכא מן מוכיחין כמוסר אבל מ"ש נרשה משפם אחר דמוכיחין מרר"ן דכיון דמיית לו מדרבנן כל שם דתקון כעין דמוריית"א תקון לף דמוי קבפ מ"ש כל מיכא דמכינן למיגבי מיגים בניכן ומיהו אלא מניכו כשום מקום שב"ם או פוסקים לחלק בפר ר' נתן בשור שהוא מדרבנן אלא ואפי' כשם כן נרשה לי ולא כנרשה תרבי מהרש"ל שם ע"ש: ג כין דרך שכירות (עיין בב"ח ס"ם זה שהניח בלשון בעה"ת שכניא הפ' ובשתרג'כם ר"ת פיתן ע"ב) וכתוס'שם תרשה רלא דק ואין כריך להניח בלב בלבבתו אי פשיר לפרש דבבי בעה"ת שכניא הפ' מהרש"ך מ"ת פיתן ע"ב נשעורר על דבבי הרמב"ם וכן בשער גדולי תרומה ריש שער ב"ח דף ס"ב על תם שפסק הרמב"ם פ"ג מה' שכירות כתבו דף קיח ראשכר שכתבו שכתוספות שם ורמב' רמהרי' רח"ק ל"ב ס"ל כר'נתן וכם היינו בשבועות (דף מ"ו ע"ב) דת"ק לא ס"ל כר'נתן ואתוך כך כתבו דס"ל להרמב"ם כפי' ה"ר בתב' להרמב"ם למלך ולכתוב בשום מקום דבשבירות מין מוכיחין מדרב"ן אלא ורבי מציקרא ל"ק מיבי ורבבי הרמב"ם בכוונים ובבורים ושום מקום דקניא דפ שוני ד' אליעזר כדאיתא בתוספות ס"ק דקדושין ושער פוסקים אלא ורבי אליעזר יחלוק בזה ואיכא למיבי שאחת ד"ק בדין בשור חרבלי ליה כשתעות דוכתי אלא דף כ"ו ריש ע"ב וז"ל לפשר לומר דפלוגי אם חתנה לומר דהלכתא כת"ק בהשגתה לפשר כמי שכתב דס"ל כר'נתן ואתוך כך כתבו דס"ל להרמב"ם בפרושו פרק שנולח מיבים לו ולא לבעל חובו משום דמשתברא לפי שעבר אחר בעל קפי נבי עבר ואתעבר כ"ת (בתוספות) ואשתעות דוכתי אשכר ואם דמשכר דעשאת ר"ת לפי משום דמשתברא כרבי אליעזר ולכן דפסקינן כותיה דר'נתן פי משלגלי כמי כת"ק דר' אליעזר יחלוק הוא ואשתעי הוא וכיון דכן ליה להלמת כר' יוחנן דבא רבבן עליבי עליה ומבן משכחת בכולי'ם דחייתי דקסבר ר"ת ליף שכיר שכיר ואפשיר לשתעומי מוכר עשתו ולא בריש לו בלא כ"ם ואלו הוא משכח כ"ת ומשכחינן שבא לפי ר"ן הייבו לרב שביאתי דקסבר ר"ת ליף שכיר שכיר ואפשיר לשתעומי מוכר עשתו ולא בריש לו בלא כ"ם ואלו הוא משכח כ"ת למלן ולא ליף שכיר שכיר בדוקא קאתר ליה ומשום דיבא ר"ת הוא ולא ליף שכיר שכיר אלא ליף שכיר שכיר בדוקא קאתר ליה ומשום דיבא ר"ת הוא ולא ליף ליה ומיהו ליה

ג ונוכח מוכו מן המותר כו׳ וסיים שם משו׳ דהמסכון משועבד לו מדר׳כתן וכ׳ כ פ״י וכתב שם דהיינו דוקא שאין לאדם סיוע מזה וכ״מ מור״ם בסי׳ כ״ה סכ״ב ולפ״ז אם כתב שם ראובן סיוע מזה כאן ונראה למור״ם כתב שם מותו הסנ״פ אפקדון משום דכפקדון יש לבעלי׳ טפי פתחון פה על המפקיד שלא ירצו לו לאלתר ומשא״כ במשכון דמ״מ לבעלי׳ כ״כ אם רצונו יתבו לאחריות כיון דכל ג״כ ריבית עולה עליו מחלו כיון דרצונו : ד אע״פ שיש לו בכסי׳ כו׳ דאין מערימין במלוה ללכת לבתי דינים במדינה אחרת אלא נוכח ממשועבדי׳ כמלוה כאן וכ״כ הטור ומ״מ בסי׳ ק״ו סי״ג דמלוה נוכח ממשועבדים שכמדינה זו אע״פ שיש לו כ״א כאן

ד ונוכח מוכו מן המותר וכן נראה לי מאחר שאין לבעל בעניני אחר במעות יש לו כל זכות שבות והא״פ שיש מי שקולק כוה (כ״י ס״ם ע״ב) נראה לדון כמו שכתבתי :

ב (ה) בר״א כשאין לשמעון נכסים לפרוע מכנו שטירדו

מה שכתב עליו לזמן הקצוב כיוצא כן הוכחתי לעיל סימן ע״ב סעיף ס״ק קפ״ט מתשו׳ רשב״ם סכתב פ״י פ״ק דמו״ק וכתבתי שגם הר״ב מודם לזה לגיהץ ע״ש : ה בחה דברים מבוארים כאן לפנינו נכנסים כו׳ ב״ש גדול כאן זה ולפי שהוא נוגע בהרבה מקומות מוכרח אני להאריך • דע וכ״כ הרשב״ם בתשובה סימן פלט קכ״ב שכתבתי המחבר כ״כ הכעה״מ ומסור והריב״ם בסימן ע״ב ס״ק ד׳ ומהר״ם ומרדכי והר״ן ע״ב רכתובות ומרי״ם סימן סכ״ב ומביאם ב״י דהך דרבי כתן מיירי בדלית ליה נכסי ומפקפי ומצאתי שגם הבעל המיסור סוף ריבוי סוף דף ס״ר ע״ב כתב כן וכן כתב הרב המגיה סוף ע״ב מהלוה וכן נראה מתשובת הרמב״ן שנעתק בים שער כ״ם שהבאתי לקמן סעיף ס׳ ס״ק י״ם וכן כתב ר׳ ירוחם ני״ח ס״ב סכ״ב הרשב״ם וכן עיקר וסכה שם תפרס דברי הפוסקים הללו כפשוטן ודאי דאין זה עיקר לדינא אלא נראה לפ״ד עיקר כמ״ש כתשב׳ אמר״י ס׳ סור שנגם ר׳ וס׳ גם מגם מורי ומביאו כשלטי גבורים ס׳ גם פסוק דף ס״ט ע״ב כמסקנתו וכן מבואר בפסקי מהר״ם רקנטי סימן רע״ס דרי״ז נראה דהך דר׳ נתן מיירי לפי׳ אין לים נכסי אחרים כלל ואפילו מלוה נוכח ממשועבדים לים בהדיא

(י) שסידרו לו בית דין והשביעוהו ולא מצאו לו אלא חוב זה אבל אם יש לו בסדינה זו נכסים פ (י) אין כית דין נוקקין להוציא מזה ולתת לזה :

ג אף

פ אין כ"ד נוקקין כו' דסיעבוד זה נקרא מסועבדים ואין מנכין ממסועבדי כמקו' שיש כני מורין לף סכנים ואין פרעון פחוב כן מוכ' בסר"ן ס"כ דכתוכו ולמקוקי כ"ו ול"מ כ' ושכנד"מ :

ו סמן

לחמרים כשיהיו אותם ככסים של לוי כיכוליה או מעלמי או מעות ונם ליכא למימר דמ"ס אין לו ככסי' פורש דמלקח נקטו משום דאם היה לו ככסים אחרת"ם משלם לו כפקוחו דפשמ דאלמא לא משמע פכי ונם ליכא למימר דר"נחן מיירי כלית ליה ככסי דא"כ למה כתבו מחמלה נדינה דר"נחן נשל"מ וכלי וכוקיים לראוכן כו' הל"ל סיר שמעון שפיש חייב לראוכן כו' ואין לומשען ככסיו משלני כו' ועוד שכרי נפרק א"מ מה"ל אין פ' כתב הרמב"ם כך דרך נחנין ריחומים שנגו קרקע כחוכת פניהן כ"ם מוכר יבוכה מהן כו' שהמלוה לעיל ומשתע להריח שם דאף שהניח פניהן משלני"ם כ"ם מוכר ונוכה מהן וכן משתע להריח כשמ"ב דף קי"ם ע"ם אלא ורפי ס"ל דכך דר"נחן מיירי אפילו אית ליה ככסי ואם כתבו כף ב' מה"לה לפיכך אם אין לשעון ככסים כו' ומור ליה כתבו אלא שפיש לראוכן ויפול עלני כו' אפילו אית ליה ככסי אם משתכר ליה פיהן נוקפים מדר"נחן והוא ליה פיהו כשל בבר ידוע' וכרמ"ת נפרק האשה שנפלו וכמ"ם לשעלם ולני כרי פיהו סוכן שפרע לראוכן וכן שעון הרי הוא מוכח שפייב לראוכן ולמה יפנע ראוכן אלא ורפי כמ"ם ונכוי דמשמעכר מדר"ן מפורשיה אפי' אית ליה ככסי אכל הקום כיון דאית ליה פסיר' אלמי נזה הקנתא דרבנן הוא דאין נוקפים אית ליה ככסי דה"ל חוב זה ככסים המוקנדים כיון דאית ליה פסיר' כזה מה שכעל אחרים אינו אלא כמו שהוא ואין לך פסיר' נדול מזה וזה שכתבו יפנע ראוכן ויפול עלני כרי כלום א

ו שאין מוטל עליו זה הטורח כו' כ"ת כתב הטעם דהרי ליכ לזמעון למערב ולזכוכי ולמפרע קיבו (כמוזמני') וכמ"ש כהכיא שירמא דמי. ולפ"ז כ"ל דאם כתב שמעון לראובן בספר שיבבודיש שמכוי"ב לעסל בספורתו ולמוכרה ולהסתדל מעות כדי לפנעות לראובן מזומני' וכמו שבוהנין עתה גם זה בכלל הטיסול: ז אם מעות בפקדון כו' כראה דמיירי שהיו בכיס ומן לפסור הפקדון ועדיין לא פגיע ומן אפ"ס אין לנסס תורת משעבדים לאחר שיגבה מכבי, כ"פ שכיר שמעון אלא כיון שכן פקדש כיר לאחר הרי הן כמו שכן כיר ראובן ואין תורת משעבדי עליהן וא"ל טול קרקע ועד"ר: ח למחול ללוי כו' דלוקח כמוכר שע"פ לקבירו שמיעבוד" שנוף אלא כשא' שמוכיכול למחול למוכר ללוה וכמ"ש שמעון וחמשכ' בפ"ט מ"ב כוה לכשחלק שמעון לנמרי אלו: כן

ג אף בזמן שאין לו לשמעון נכסים (מ) אין ראובן יכול לכופו שיתבע מלוי ויפרעגו ז שאין מוטל עליו זה הטורח אלא על ראובן לטרוח ולהוציא מלוי:

ד (תוי רשב"ם פי' אלף קכ"ב) (ס) יש מי שאומר שאם מה שיש ביד לוי (י) הם מעות בפקדון יכולים בית דין להתפיים ולנגוש שיפרע לראובן רכל שיש לו מעות אינו יכו' לומר טול קרקע

ה (יא) אין שמעון יכול מ למחול ללוי ולא

אך לפי זה יהיה הכ"י נגד תוספת הרא"ש שכתב פשוט ס"ם זה שהמוסר בדבריו מיכול לחלות לכחחלה לזמן פירעה אף שפיה מיד ככר לזמעון וכן רעת המאכר נוקיס לקמן ס"ק ו' ולקמן ס"ם זה וכן מוכח מדברי הריב"ש ס"ק ו' בפסה שכתב לעיל ס"ק ו' וכן כראה בדין משעה שכתב הרא"ש ושור שם כי היס יכול ליתן מהלוין לכל מי שירצה ולא נשתעבד לו לראובן אלא לאחר ההלוסה כו' לכך כראה דכל עיקר דעת הכ"י וה"מ לא נכתובו אלא לומר דאי ברוים לו מזמן לאחר ההלוסה אי אשתעבוד לו לומרי אלו אומרי' אלא פשיע אי עריין או אלו אינו רוצ' לחלה לו עשה מחמת שבריי' עריין לאותו מעו' ושמעון אינו חפקי' אלא מהלוה אם כן לעיל דאי' אחעות אינו יכול לחזו זמן פירע' דבשחוכח כיון דלא הגיע ס"ז לא כשחעבר אדר' כתן דהחם מזמן עשה כדין קרוס שבחחיל'לכיוק וגם מיירי שאין יודע שפרוים זמן רק שמעון או לוי אומרי' אלא הגיע ס"ז פריין דאין נאחני ליה ככפי א"כ'עפיפה דלק"ח מחלי דקאחר הר"ן בכחובה וק"ל. ובכ"ש דברי הכ"י ור"ח ככוכי' כפי' דברי הר"ן וגם לריכה הסיכה דלית ליה פשיעה לא שייך לומר דס"ל כחשועבדי' וכמו שפוכיחנו בפרוכות לעיל ס"ק ס' וכן ק"ל מיכה שם מין לשמעון אלא זכורית או שיש ללוי תעות או שחשלמין והגיע הז"ק ולית ליה פשיעה אין מוניפין מלוי לראובן ודלא כחמ"ע ס"ק ס': ונראה כיוצ' דח"ם הכ"י ור"ת דבשלא הגיע ס"ק מיירי ס"ם כשלוי רוצה לשלם מחמת שרוצה עריין המעות ללוי'ו זמן בשכחת שמעון דוא הוי כלא הגיע פזמן וכן משמע כחשו'רשב"ם פי'אלף קכ"ב אלא הגיע פזמן וכמ"ש לקמן סי' ק"ל סע' ל' כשב"ח וכן משמע מדברי שער כל קופצים בכ"ל שכחבחי לעיל ס"ק ס' שכולם לא פזכירו אלא הגיע פזמן וחמתו וכחבו אלא אפילו מיירי שלוי אינו רוצה לשלם מחמת שיש לו פיזה בפסר וכיוצ' וכן כחב נחסר בילוקי חרוחם ריש שער כ"ש דהרשב"ם ורי"ב ופייעם מיירי אפי' הגיע וחכי ומכיון שכון רשכון ליכחי כיירי דאלחה לא חקרי לאלחין כני חרי ולעולם יוכל אלוה שלו לומר לוה לך אבל בכסים אחרים שים לו ולא מצלו שכם כיירי כי אולי אחחכה חכם או אולי אפייפכו שיכיעם כיירי או יחמול לי וכיוצ' כו' עכ"ל רק שחגיע שם על הכ"י ולפי מ"ש נם רעת הכ"י כן וכן עיקר: ט אין לאובן יכול לכופו כו' וכן פשוט חכבח"ת ושור אינו ברא' לפע"ד דז"ל הבעח"ת ריש שער כ"ש ומשחכרח כחי שאם לא רצה לחבוע זה אלוה פלוה שבני כרי לפרוע את מוכו אין כופין אותו בכך דחוניפין קחני כי ריבא חפקי ולא הוא ודו דלית ליה לחפרע ולזכוכי לחפרע מונים וחכיפה זו בכסיס פרשת דחי"ת אלכך אחלקה הרשבון פורח ומוכיח פ"ה בית דין אוכו אין אלוה הבני ונפרע חפוכו ע"ל ומ"ש חמוניפין קחני כי ריבא חפקי ולא הוא אינו רואיים כ"ד חפקי ס"ע אחוה אינו כאן אל כאפלוה אינו רוצה לשלם לחלוה רשעון ואומר לו לאו נעל דברי' בידי את ס"ד חפקי'חיכיה נע"ב אבל אם כ"פ הוא לפניכו כיון שהוא חייב לאלוה שלו ואינו יוצא ידי חוכחו עד שישלם לו פ"ב כדרך הוא לעשות כל שנדקי דאפשר ולאחנוע לוה שלו ולאונדיק מזה ולשלם לזה בם מ"ם בנעש"ת ואו דלית ליה לאחבעת ולוונדיק לאחרע חוניפין כו' (ולכלקמן סי' ק"ל) לאו חילחא היא דאחם היינו טעם דכיון דכוחן לו חשלמין פ"כ שוה כפ"ם הרי הוא כאלו נחן לו ממש בנעש"ת ואפי' ונוצא ידי חוכחו ועוד מיירי כאחרון לו שטרות גבוניי ע"פ שוחא כדלקמן סימן ק"ם בסיף ס' ס"ם אם לאו אפי' אחר לין נוסו אחלה אחרון לו בשטר על פלוה חוב אפי' אם אחר לו שיבא ידי חוכחו ואפ"ג דראובן יכול לחבוע ללוי ולא יוכל לו לומר לאו בעל דברים ידידי את מיירו חשוח דבשחעבר לו בם לראובן אבל בעים אפי' אבל פרע לו שיבא לו עריין שמעון חייב לראובן אלכך עליהם רחיא לחבוע ללוי וכל חפיכו עושה כן כראה דאור לוה רשע ולא ישלם - כן כ"ל כראי: ם יש מי שאומר כו' לפי שחאחר לא חנא דין זה רק בחבו"ר אבל בפ"ם לכך כחבו בפ יש מי שאומר אבל לפי מה שפרכחי ואוכחחי לעיל סעיף כ' ס"ק ה' דין זה חוכרח הוא בפ"ם והרכה פוסקים הסך דר'נחן חיירי אפילו אית ליה בכסי אלא רחשוח פשיעה דלוה אין חוניפין מחנו כראית ליה בכסי חפקנת חכמים ואלכך בפקדון רלא שייך פשיעה לבפקד חוניפין מחנו אם הוא חעות אפילו אית ליה לשפקיד קרקע או חשלמין ודלקמן סי' ק"ם ועח"ם סם סעיף ל' כחב"ח: י אם חעות בפקדון כו' דוקא פקדון אבל אלוה לא דאוחל נוחנת הנאה אלו לזמן אבל (ופם כן אפילו ליח בכסי אחריני אין חוניפין מן הפוחל קוקם מזמן כמו בני הלוחה בסעיף ס' ובסעיף ס' וכמ"ש בם"ב ובפ"ק כ"ו וכראה ס"ה בשוכר כלי לזמן דריבו כפוחל) וכן הניח הכ"י בסי' ע' ע'חמו' הרשב"ם מי שאלך למ"ם ופקידו כליו ביד אחר או השאילם לו חוניפין חיר הנפקד למזונות אפחו אבל חיד פשוחל אם לא הגיע זמן שאלחו אין חוניפין לפי שריין חפוכרים יש לאם כל זמן שאלחה ואין לחזמן אלסם מנכסים חפוכרים עכ"ל וכ"כ אחניר בשו"ע אם יש בני ז' ואם חחוניפין מן חפוחל כשהגיע הזמן היינו פשום דכיון שהגיע הזמן אבל בסלו

שמ"הפ"ו וכ"כ הריטב"ג פ"כ דכתובות ה"ל והרא"ה ר"ל תירץ דלית ל'לסלי מנו
פלג דלא מצי מחיל ליה כיון דמסתעבר ליה מדר"ן וכאלו הוא בעל חובו ממש
ובדלמדרי' כל' כל שעה כי היכי דמסתעבדא לגבוכן מסתעבדי לב"ח דגבוכן
מדר' נתן ממ"כ כתוכר שם"ה לחכירה דלא מסתעבר ליה לגוקפ זה וזה הירין
ברפה נכון בעיני והקושיא מתפרקת כו כראוי כו' וכן דעת הרטב"א ז"ל על"ל
וכן פסק הרמ"ל פ"ר רכ"ק סימן י"ם וכתב שכן הפלה פ"כ דכתובות סי' י"ל
וכ"כ הפמ"ם לעיל ריש סימן מ"ו דקי"ל כסנויא בתרא דחתום' יפ"י לחתול
ע"ם וכן ל"ל עיקר ומכח שעמיש (ולפי זה פסק בל מהרשד"ם בתשובה ס"
ק"ם לא מצוור וכבריו ע"ש פ"ם ורי"ק) מרא דאחרינן נפ'מפה שנפלו (סוף
דף ע"ם) ופלא מהום דאמר לה מה לפו בעלת דברים דיבי לח דילמא ר' נתן
פ"ה דתניא ר' נתן אומר תכיון לנוסה בתניהו כו' פלמא דלר"ם תלוח ברפתן
בעל דברים דלום הפני הוא ופ"כ היכך יוכל לחלוח הפני לחתול. ומכי מסתע
בתי נפפחים פ' כל שעה (דף ל"ם) דפרכינן הפה לרבא דאמר ב"ח מבאן
ולהבא הוא נוהג מפ"ה דאמר רבא מי פקא הוא הנני להו מרע' ברפתן דמי
דתומים שבנו קרקע בחוכת אניהן ב"ח חוזר ונוהג' חהן ב"ח לחפר' הוא נוהג
לחכני חוזר ונוהג חהן דכחלן דנבו בחיי דחבוחן וחי פלא מי חמרת
חבאן ולהבא הוא נוהג מחלי חוזר ונוהג חהן פ"ה מי כחלן דזכין יחתי נכסי
דחי ולהו קני יחתי נכסי מי קא מסתעבדי ליה ומפרינן שחני הפה רפ"ה כי
היכא דמסתעבדי לי' לפפוין מסתעבדנא כחי ל"ב"ח דחבוכן חוד"ב וחכי' ר"ם
פיחר חכין לנוסה בתניהו כי' פלמא דהוא כאלו הוא לו חפלוח ברפתן דמי
לה ברי' קניא לדוכח' כיון דר"ח להבא הוא נוהג הוא כחלן זכין יחתי נכסי
דחפני יבוא פ"ה ברקע פלא ורפי דה"ל כאלו הלוח לו חפלוח ברפתן ופ"כ
פיחר יוכל חפלוח הפני לחתול - ועוד דפשיטא דכי חתר פשר זה פרוש הוא
פין לך חפלה גדולה חזו ופ"ה לעיל פי' פ"ו פי"ם ם"ק ל"ד ופעיק פ"ם ק
פ"ם נפפ ברפה פו' ופע"ג לפיכו כאלו הלוח לו חפלוח ברפתן ופ"כ
פ"ח לפי דברי' פאותר פהוא פרוש ברי הוא חוחלו לו דכיון פכפר' חפיל' כפל
הפשר ונתפל פעותר ובדלמדרי' כפלמא כפל דוכתי דכיון פכפר' חפיל' כפל
פחתי' כפי פ"ה ברקע פלא ורפי דה"ל כאלו הלוח לו חפלוח ברפתן ופ"כ
פיחר יוכל חפלוח הפני לחתול - ועוד דפשיטא דכי חתר פשר זה פרוש הוא
פין לך חפלה גדולה חזו ופ"ה לעיל פי' פ"ו פי"ם ם"ק ל"ד ופעיק פ"ם ק
פ"ם נפפ ברפה פו' ופע"ג לפיכו כאלו הלוח לו חפלוח ברפתן ופ"כ
פ"ח לפי דברי' פאותר פהוא פרוש ברי הוא חוחלו לו דכיון פכפר' חפיל' כפל
הפשר ונתפל פעותר ובדלמדרי' כפלמא כפל דוכתי דכיון פכפר' חפיל' כפל
פחתי' כפי פ"ה ברקע פלא ורפי דה"ל כאלו הלוח לו חפלוח ברפתן ופ"כ
פיחר יוכל חפלוח הפני לחתול - ועוד דפשיטא דכי חתר פשר זה פרוש הוא
פין לך חפלה גדולה חזו ופ"ה לעיל פי' פ"ו פי"ם ם"ק ל"ד ופעיק פ"ם ק
פ"ם נפפ ברפה פו' ופע"ג לפיכו כאלו הלוח לו חפלוח ברפתן ופ"כ

ועוד

מוכח מכח מ"ם דלפו דוקא פחתם או פרוש פלא פ"ם חכאי או פפר
כל דפר פכעולם פחנפל פת פפפר פינו נאתן דהא כפחוי' פחתם
או חכאי או כל דפר פכעולם הוא חנפל את פפפר ואי' פחילה ואין לך פחילה
גדולה חזו כפחוי פותר פפפר הוא פנפל את פפפר ואי' פחילה ואין לך פחילה
פינו כפחוי פותר חתרא' ופ"ה ואפ"ה פ"ל דלא פפיר לפי' פ"ו פי"ם ם"ק ל"ד
ופעיק פ"ם ק פ"ם ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה
פחתי' כפי פפר פנפל את פפפר ואי' פחילה ואין לך פחילה גדולה חזו ופ"ה
פינו כפחוי פותר חתרא' ופ"ה ואפ"ה פ"ל דלא פפיר לפי' פ"ו פי"ם ם"ק ל"ד
ופעיק פ"ם ק פ"ם ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה
פחתי' כפי פפר פנפל את פפפר ואי' פחילה ואין לך פחילה גדולה חזו ופ"ה
פינו כפחוי פותר חתרא' ופ"ה ואפ"ה פ"ל דלא פפיר לפי' פ"ו פי"ם ם"ק ל"ד
ופעיק פ"ם ק פ"ם ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה
פחתי' כפי פפר פנפל את פפפר ואי' פחילה ואין לך פחילה גדולה חזו ופ"ה
פינו כפחוי פותר חתרא' ופ"ה ואפ"ה פ"ל דלא פפיר לפי' פ"ו פי"ם ם"ק ל"ד
ופעיק פ"ם ק פ"ם ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה

ועוד

ג"כ פתירה לתני' פברפ"ם פ"ם ק"ם ק"ם ופ"ם ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה
(ומכאן

ועוד

מוכח מכח מ"ם דלפו דוקא פחתם או פרוש פלא פ"ם חכאי או פפר
כל דפר פכעולם פחנפל פת פפפר פינו נאתן דהא כפחוי' פחתם
או חכאי או כל דפר פכעולם הוא חנפל את פפפר ואי' פחילה ואין לך פחילה
גדולה חזו כפחוי פותר פפפר הוא פנפל את פפפר ואי' פחילה ואין לך פחילה
פינו כפחוי פותר חתרא' ופ"ה ואפ"ה פ"ל דלא פפיר לפי' פ"ו פי"ם ם"ק ל"ד
ופעיק פ"ם ק פ"ם ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה
פחתי' כפי פפר פנפל את פפפר ואי' פחילה ואין לך פחילה גדולה חזו ופ"ה
פינו כפחוי פותר חתרא' ופ"ה ואפ"ה פ"ל דלא פפיר לפי' פ"ו פי"ם ם"ק ל"ד
ופעיק פ"ם ק פ"ם ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה
פחתי' כפי פפר פנפל את פפפר ואי' פחילה ואין לך פחילה גדולה חזו ופ"ה
פינו כפחוי פותר חתרא' ופ"ה ואפ"ה פ"ל דלא פפיר לפי' פ"ו פי"ם ם"ק ל"ד
ופעיק פ"ם ק פ"ם ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה

ועוד

מוכח מכח מ"ם דלפו דוקא פחתם או פרוש פלא פ"ם חכאי או פפר
כל דפר פכעולם פחנפל פת פפפר פינו נאתן דהא כפחוי' פחתם
או חכאי או כל דפר פכעולם הוא חנפל את פפפר ואי' פחילה ואין לך פחילה
גדולה חזו כפחוי פותר פפפר הוא פנפל את פפפר ואי' פחילה ואין לך פחילה
פינו כפחוי פותר חתרא' ופ"ה ואפ"ה פ"ל דלא פפיר לפי' פ"ו פי"ם ם"ק ל"ד
ופעיק פ"ם ק פ"ם ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה
פחתי' כפי פפר פנפל את פפפר ואי' פחילה ואין לך פחילה גדולה חזו ופ"ה
פינו כפחוי פותר חתרא' ופ"ה ואפ"ה פ"ל דלא פפיר לפי' פ"ו פי"ם ם"ק ל"ד
ופעיק פ"ם ק פ"ם ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה ופ"ה

ס וכן אם אמר אטר אתנה כו' פי' כגני נוכח דמודה ומוחל
אתן לו מעות כיד לוה אלו אין מתחייבים לו ודוקא אם כתבו
בשטר דא"כ כיון דמלוה אני אין יכול לגבות בשטרו אם לא
בשנושא בשל"ל הלוה בשבע לי אתיכו פרוע וכאן אמעון מודה
שפרוע גם ראובן הבא אכאו לא
יוכל לגבות ממנו וכ"כ הטור
והמחבר בס"מ ס"ו והוא מדברי
ב"ח שטר כ"א דין ב'ועד"ר : ז
לפרוע לראובן פעם אחרת
בטור סתם הדין כאן כן ולעיל
בסימן ס"ו ס"ו כאוכר שט"ם
לתביעו וכאן התיכר והלוקח
לגבות מהלוה ואמרו לו בבית דין
להלוה לשלם ללוקח ועבר ופרע
להמוכר כתבו הטו' והמחבר שם
פלוגתא ודי"ל דאין הלוקח חוזר
על הלוה (ס"ם שהוכיחו דאיירי
שם בשילו מ"ל הב"ח שיפרע
ללוקח) שאני התם דלא נשתעבד
הלוה לנאמרי מהמוכר דנשטר
מלגו שיכבו'נופו וכח"ם שם ונם
קנין שט"ם מתכיר לינו מועיל
אלא אדרבה כאו"ם שם משל"כ
כדי"ל'ר'כתן דהוה לתוריית
ונשתלק לו משתעבן לנאמרי ודו"ק : יח ושוען לו פרוע שוה
מיירי כשטר אתן בו בחוכות ליורש'כ"א לאחיה וכאו"ם לפני זה:
יט והם לא רצו לישבע שוור עליהן ר"ל על נכסים של
עלמן ומעשה דכ'ון דאין ראובן יכול
לגבות

(יג) ולא להרויח לו זמן שהרי פקע השעבוד שיש לשמעון
על לוי ונשתעבד לראובן ס וכן אם אמר שטר אמנה או
פרוע הוא (יג) אינו נאמן להפסיד לראובן (יד) ואם
אחר שנתחייב לוי לראובן בבית דין הלך ופרע לשמעון חייב
לפרוע לראובן פעם אחרת ° (תשו' הרמ"ם ריש כלל ע"ג)
המסרב שלא לירד לדין או ירד לדין ונתחייב ואינורוצה לעשות
ציווי בית דין ועכבו בית דין ממונו שביד אחר ועבר על מצותן
והחזירו למסרב אם לא ימצא ממה לגבות חייב הנפקר ליתן
למלוה הממון שהחזיר למסרב :

ו ° (תשו' הרמ"ם ריש כלל ע') אע"פ שראובן מיחה בלוי שלא
יפרע לשמעון לא מיקרי ראובן בהכי מוחזק (טו) דלא
משעבר לוי לראובן מדרבי נתן עד שיתברר בבית דין ששמעון
חייב לו :

ז מת שמעון ונשארו יורשיו יח (טז) ושוען לוי פרוע
הוא נשבעים היורשים שבועת היורשים וגובים מלוי ואם
היה חוב ראובן בשטר חוזר וגובה מהם בשבועה יט (יז) ואם
לא רצו לישבע חוזר

(יד) זה פשוט אפי' אם אמר בשעת מתן שכר אין לו כלום
אלא מה שהוציא בפועל ואין לו כלום על הטרחה ואין
לומר שהרי הבטיחו בשכר אלא שהוא בטל מחמת שלא
הוציא בפועל כלום ואין לו כלום על הטרחה ואין לומר

ליסבע ומיל רוצים ליסבע ומומרים יעבדו שסשבר פרוע לפו כל כתיביסו
לסקביל הסשר וסכי מסשע לו מן סס"ם פ' כל שסם (דף ל"ח ע"ב) דפליכיגן
סהם ומי סמרת ב"ח מכאן ולסבא סוא בוכס ס"ל כמאן דאמין יתמי כנסי כו'
ומשכי מכוס דסשבעה סדר"ב פלמא דכיגן דנסתעבר ליו סדר"ב לרפוגן ס"ל
כפלו הלוס רפוגן פלני וס"ל רפוגן נעל דבר דיגים מרפוריים' וכרפיס'בס"ם
ע' כסשם שנעלו (ריש דף ע"ב) וס"ב
סם לו ליתומי'ולכעוסשם ועוד דלא
סתי מכוס'דרבגן ומכשל לשבוסה
דפוריימ ופע"ג דפקי'לס"ר מכירת
סשרות דפוריימ'כי סיגו רוגס סמוכר
ליסבע סשביר פלוגס כי לעיל פי' ס"ו
סעיף ס"ו סהם סיגו מכוס רכיגן דמין

עדיין הסשר נקנס פלא נכתיב'וסכי'רס מין סמוכר ס"כ פלוגס נא מלא סהמוכר
וכיגן דמין סהוכר רוגס ליסבע כרי סוא מוכס שכוס פרוע ונסמן סוא לומר
פרוע נתנו דפי כמי סמיל ליס פי דפרוע נוגס מסילס סיס והסוכר שס"ס
וסוכי וסחלו סמיל פלא בשבועה דרבי כהן כיגן דקי"ל דפ"י לסחול וכסו
שכתבתי לעיל ס"ס י"ס ונס סיגו נסמן לומר פרוע וכדלעיל פי'ת"ו והיינו
משמע דסחלוס רפוגן סוא בעל דבר דלוס שבי ועוד דפך דפוכס רוגס
ליסבע סייסיגן לקוגיא דפא מבי ממיל ליס: ולכך כ"ל בדיגן זס כסיס פוסתי'
שס"ס לא סייך קבוגיא דפא מבי ממיל ליס: ולכך כ"ל בדיגן זס כסיס פוסתי'
סבכיגס סבשס"ת וסשור שבשבע רפוגן פלא פקרבי סמעון ולפי זס שסרו של רפוגן
מוקדס לשסרו של סמעון פ"ס רפוגן ליסבע פלא פקרבי סמעון וסי"ס פלו
דמרו דבריסס סיכא סמין יודע שסלוסת רפוגן קודמת:

ונ"ל

סגס בעל סעיסור סיגו סולק על זס ופ"ס שבשס"ת וסשור שסבע
סעיסור לא כתב כן לא יראתי לפוף דבתס ז"ל בשס"ס שס כשער
כ"ס פוף פלק ג'וסיכא מפן דאתר סתלוס סרשבון שבשע פלא פקרבי סתלוס
שסבי ובוגס כו'וכל זס כתב סרב בעל סעיסור דשפי שברע בתרא ליתא וכסו
שפבי שתיר לכתוב לשסס סזס בעגין מכירת שסר סוס שכ"ל ולסשס בעגין
מכירת שסר סוס בפוף פלק ג'כתב ז"ל וסיכא מ"ר לוקס בשבע פלא פקרבי
סוכר וטופל כדתכן מבשיס סוס לת יורדים וסס שבגין בדבוסס ופל זס כתב
סרב ר'יצסק בעל סעיסור משסבדא דשפי שברע בתרא ליתא דשסס על שס
סוס שבל שבא בריס קס סעין ליס ועוד דשבוסס לבשלס סיס שבשער מקויים
מעיד שסמוכר לאר לו שסיגו פרוע פלבך שי לא בעי פלוגס לשסתבוסי מייב
מדרבא לשלומי וסי מיל וסיורדים לא בעי לשסתבוסי מייבים לשלם עכ"ל
בשס"ס שם (וסכיגס פ' לעיל סיתן ס"ו סעיף י"ד) ודברי בעל סעיסור
שם בשער סעיסור נסוס סמיגס דף כ"ג ע"ב ע"ש ולשע"ד נרסס דדוקס שסס
קאמר שב"ס משסמע דכיגן דברי קשמין לסו וסי סוס מוכי סוס או סיורדים
סיס פשיר לכך בריבים סמוכר או סיורדים ליסבע שפ"ב שבא דפך דפיס
סוס או סיורדים מוכי לא בשער בכך וכשב"ס פ"ב שבועשס סיגו משלם ומוכיר
וכיגן דשלוס רשמין בע"ר דיריס סוס כרינ ליסבע: שם מ"ם ושו"ר דשבוס'
לבשלס סיס כו' לא שייך כאן דבשלוסת שסס כיגן סיס כירו שסר כתיבס
ושסירס סן סמוכר ושסער כתיבס שקויים שכירו שעיר שסמוכר לאר לו שסיגו
פרוע וסי' בו שבשב שב"ס שבשער שקויים שעיר שסמוכר לאר לו שסיגו פרוע
ר"ל שסר כתיבס של סמוכר שבשב לו קני לך לסיגו וכל שבועה רפיס גיס
(ודלא כבעל גי"ת שס דף סי"ב ע"ב שפ"שבשער שקבס כיגן שסוס שקויי' סוס
בשוקמו וסכיגן שסרי רפיגן לרס ליקס שסר שסכירו שפ"ב מוקר ורוגס סיסב ורפי
לאר לו שסיגו פרוע כו'ולא דק) וזס לא שייך כאן ועוד נרפס דכיגן דשבס
שלוי לומר שפרע לשסעון ורפיגן רפוגן יכול לגבות שלוי פלא בשבועה כרין
פרוע וכ"ס בריב"ס שפ"ג שס'שלוס ושפ"ש ושבאתי דבריסס לעיל פ"ק ס"
וס"כ נרך ליסבע רפוגן על שסרו שסיגו פרוע שתקבתא דרבגן כיגן דפי'ליס
פסיפ בללו שס יפרע ושס"ל ס"ק דבריכות כיגן שבא ליפרע שלקוחות
שפ"י שמין לוי סוגן כרי כיגן כל פרוע שבריך ליסבע שפ"ש שמין שכפרע שוגן כרי ס"ל שמעון קורס פלוס שסלו לאר לו שמעון קורס פלוס שסיגו יורע סוא בעבמו שפער זס פרוע · כן כ"ל עיקר דיגן זס ונס שבשל שסיפור סיגו שולק בזס שפשס שכתבתי: ים מוכר זס פליסס
שס ים לסס נכסיס שמשע שלשון נשס"ת ושמשבר שאחר על נכסיס של עגמן כיגן שסס נוסיפים פיוק שמשס שמין רוגים ליסבע ושיביס מיבי'רבתי לשל'שכסס'
כרין יוכיסס שמשלו לעיל פי'ס"ו סעיף כ"ב וכ"ב בשם"ס פ"ק י"ב שיס שפרשיס יבתי שסשבר שסר כ"ב ס"ב ס"ב וכן שוב'דשס
בשס"ת שמ"ס בשב"ק שפ"ג ע"ש ודלא כשסס"ס שדשס פי'וס שסוס דפ"ב שקס מ"ס הבשס"ת ושמשב"ת ושמשב"ס פ"ק ס"ב ס"ב וכן שוב'דשס
שלי סריש דמין לסס נכסיס שמרים שבל עגמן בפ שפי'וס לסס נכסיס שבל עגמן וס"ב שקס
ב"ב סיגו סוור עליסן עכ"ל ולפ"ש דפך שסוערין שיבוש לסס בגירוש שסוס שבל עגמן כיגן שסוערים שמין יכולין ליסבע דסיגו סוב"ס
סי"ס ועיף ס"ו פ"ק ב"ב גם ס"ס בשס"ע ועוד בללו סכי כתי פך שגרשו סיבש לסס נכסיס שסוכרס שסשבר וכשו בשס"ס בפ"ק דב"ב
סעיף ס"סהם שכרו סיורדי'שבשלי'של סגיכן פך שסוערים ב"ס בתר תקבת שבוסני'דתי שסכירס שבייגן בידס שפ"ס סיגן בס"ס נוסס סרשב"ס בפי'ק
שגרשו לו סיבש וכשכרו קרקעות יש פלוגתא ושסס"ס כשבלי'סוס כתי"ס שסור לעיל פי'ב'ובפי'ק ס"ב וס"ס שבשל שסיבש ובשס"ס בשס"ע וס"ק
מירי דפא תשבתו בכרו בשור שס שעפ"י שתקנו שבוסנים לגבות שבלי'דיתמי סיינו דוקא שס שכרו בזקוני שרגיל'דיתמי וס"ס לא סייך
כאן שסשבורו הסשר שסוס לבתרי סרבי'דשורייתי'של רפוגן וס"ס הסשר שיו כשבלי'דיתמי ליתי דפא בפ"כ שס (דף לא) שמרי'לשיבש יתומים שבכח
קרקע כשוכס שביגן כ"ס סוור וגוכס סהן ושמאי סא שבלי'דיתמי לא שסשבעי'דיתמי ושסני סשר'דשסשר לית
סיתומי'שוכן שבלי'שסשבעו שסוערי'לשבס סתעי'לשסשבעי'כיגן דשבוסני לית סרב"ב ס"ל כרילים וכרי זס דוסס לתי שסשבעי'לשבלי'ביי שביגן ושכרו
של שביגן דשבוסני'סוסס שבס דדוק'שסס כיגן דמין לו על שקרקעו'רק שעבוד וקי"ל כ"ס שכאן ובשבלי'דיתמי ליתי שסשבעי'לשבלי'ביי שביגן ושכרו קרקעות
סיגו סייב פלא סרוב'דבבמי סוסיגו כשסשר גס בורות שיסיון ושערות שעשס גס שעשס ביריס שבל כשסכרו דס"ל בורס לבורס לא כיגן דלא שלקל בגוף שקרקע
כלוס שבל עבים'דשוכר שקרקע של סבירו שבוס שלו לבתרי דעוד' סרא"ש דסייב פ"ק שבל שלקל בגוף שקרקע של סבירו לבתרי דסא סתרי
לשרי'בס ס"ס שבגוף שתרא (דף קי"ו) (ודף קי"ו) וכל שסוסקי'וכתבתי לקמן פי'עב ס"ת בשוכר שקרקע של סבירו לבתרי דסא סתרי
ס"ב כיגן דסוי כמו שלו לבתרי דסוב שעשה סתרי'דשם ס"כ בא שעשה ס"ס שלא שלקל בגוף שקרקע כלוס וס"ב
בשבורים לבשיר שת שלו סייבים לשלם לו סבירו'דבתרי שכשיבים וסכי זס דוסס ליורשי'שסתלו שס"ס של סביגן לעיל פי'ס"ו סעיף ל"ב דשתלו'סכיגס
סעיף שלא שלקלו בגוף שסשר כלוס כיגן שלקלו שסשר שסוא לבתרי של סלוקס שקבלו בשכירות וס"ס שבא · ועוד שסס לפי'שעשה ס"ס שם ים לגן בשפי'של

ליסבע ומיל רוצים ליסבע ומומרים יעבדו שסשבר פרוע לפו כל כתיביסו
לסקביל הסשר וסכי מסשע לו מן סס"ם פ' כל שסם (דף ל"ח ע"ב) דפליכיגן
סהם ומי סמרת ב"ח מכאן ולסבא סוא בוכס ס"ל כמאן דאמין יתמי כנסי כו'
ומשכי מכוס דסשבעה סדר"ב פלמא דכיגן דנסתעבר ליו סדר"ב לרפוגן ס"ל
כפלו הלוס רפוגן פלני וס"ל רפוגן נעל דבר דיגים מרפוריים' וכרפיס'בס"ם
ע' כסשם שנעלו (ריש דף ע"ב) וס"ב
סם לו ליתומי'ולכעוסשם ועוד דלא
סתי מכוס'דרבגן ומכשל לשבוסה
דפוריימ ופע"ג דפקי'לס"ר מכירת
סשרות דפוריימ'כי סיגו רוגס סמוכר
ליסבע סשביר פלוגס כי לעיל פי' ס"ו
סעיף ס"ו סהם סיגו מכוס רכיגן דמין

עדיין הסשר נקנס פלא נכתיב'וסכי'רס מין סמוכר ס"כ פלוגס נא מלא סהמוכר
וכיגן דמין סהוכר רוגס ליסבע כרי סוא מוכס שכוס פרוע ונסמן סוא לומר
פרוע נתנו דפי כמי סמיל ליס פי דפרוע נוגס מסילס סיס והסוכר שס"ס
וסוכי וסחלו סמיל פלא בשבועה דרבי כהן כיגן דקי"ל דפ"י לסחול וכסו
שכתבתי לעיל ס"ס י"ס ונס סיגו נסמן לומר פרוע וכדלעיל פי'ת"ו והיינו
משמע דסחלוס רפוגן סוא בעל דבר דלוס שבי ועוד דפך דפוכס רוגס
ליסבע סייסיגן לקוגיא דפא מבי ממיל ליס: ולכך כ"ל בדיגן זס כסיס פוסתי'
שס"ס לא סייך קבוגיא דפא מבי ממיל ליס: ולכך כ"ל בדיגן זס כסיס פוסתי'
סבכיגס סבשס"ת וסשור שבשבע רפוגן פלא פקרבי סמעון ולפי זס שסרו של רפוגן
מוקדס לשסרו של סמעון פ"ס רפוגן ליסבע פלא פקרבי סמעון וסי"ס פלו
דמרו דבריסס סיכא סמין יודע שסלוסת רפוגן קודמת:

ונ"ל

סגס בעל סעיסור סיגו סולק על זס ופ"ס שבשס"ת וסשור שסבע
סעיסור לא כתב כן לא יראתי לפוף דבתס ז"ל בשס"ס שס כשער
כ"ס פוף פלק ג'וסיכא מפן דאתר סתלוס סרשבון שבשע פלא פקרבי סתלוס
שסבי ובוגס כו'וכל זס כתב סרב בעל סעיסור דשפי שברע בתרא ליתא וכסו
שפבי שתיר לכתוב לשסס סזס בעגין מכירת שסר סוס שכ"ל ולסשס בעגין
מכירת שסר סוס בפוף פלק ג'כתב ז"ל וסיכא מ"ר לוקס בשבע פלא פקרבי
סוכר וטופל כדתכן מבשיס סוס לת יורדים וסס שבגין בדבוסס ופל זס כתב
סרב ר'יצסק בעל סעיסור משסבדא דשפי שברע בתרא ליתא דשסס על שס
סוס שבל שבא בריס קס סעין ליס ועוד דשבוסס לבשלס סיס שבשער מקויים
מעיד שסמוכר לאר לו שסיגו פרוע פלבך שי לא בעי פלוגס לשסתבוסי מייב
מדרבא לשלומי וסי מיל וסיורדים לא בעי לשסתבוסי מייבים לשלם עכ"ל
בשס"ס שם (וסכיגס פ' לעיל סיתן ס"ו סעיף י"ד) ודברי בעל סעיסור
שם בשער סעיסור נסוס סמיגס דף כ"ג ע"ב ע"ש ולשע"ד נרסס דדוקס שסס
קאמר שב"ס משסמע דכיגן דברי קשמין לסו וסי סוס מוכי סוס או סיורדים
סיס פשיר לכך בריבים סמוכר או סיורדים ליסבע שפ"ב שבא דפך דפיס
סוס או סיורדים מוכי לא בשער בכך וכשב"ס פ"ב שבועשס סיגו משלם ומוכיר
וכיגן דשלוס רשמין בע"ר דיריס סוס כרינ ליסבע: שם מ"ם ושו"ר דשבוס'
לבשלס סיס כו' לא שייך כאן דבשלוסת שסס כיגן סיס כירו שסר כתיבס
ושסירס סן סמוכר ושסער כתיבס שקויים שכירו שעיר שסמוכר לאר לו שסיגו
פרוע וסי' בו שבשב שב"ס שבשער שקויים שעיר שסמוכר לאר לו שסיגו פרוע
ר"ל שסר כתיבס של סמוכר שבשב לו קני לך לסיגו וכל שבועה רפיס גיס
(ודלא כבעל גי"ת שס דף סי"ב ע"ב שפ"שבשער שקבס כיגן שסוס שקויי' סוס
בשוקמו וסכיגן שסרי רפיגן לרס ליקס שסר שסכירו שפ"ב מוקר ורוגס סיסב ורפי
לאר לו שסיגו פרוע כו'ולא דק) וזס לא שייך כאן ועוד נרפס דכיגן דשבס
שלוי לומר שפרע לשסעון ורפיגן רפוגן יכול לגבות שלוי פלא בשבועה כרין
פרוע וכ"ס בריב"ס שפ"ג שס'שלוס ושפ"ש ושבאתי דבריסס לעיל פ"ק ס"
וס"כ נרך ליסבע רפוגן על שסרו שסיגו פרוע שתקבתא דרבגן כיגן דפי'ליס
פסיפ בללו שס יפרע ושס"ל ס"ק דבריכות כיגן שבא ליפרע שלקוחות
שפ"י שמין לוי סוגן כרי כיגן כל פרוע שבריך ליסבע שפ"ש שמין שכפרע שוגן כרי ס"ל שמעון קורס פלוס שסלו לאר לו שמעון קורס פלוס שסיגו
יורע סוא בעבמו שפער זס פרוע · כן כ"ל עיקר דיגן זס ונס שבשל שסיפור סיגו שולק בזס שפשס שכתבתי: ים מוכר זס פליסס
שס ים לסס נכסיס שמשע שלשון נשס"ת ושמשבר שאחר על נכסיס של עגמן כיגן שסס נוסיפים פיוק שמשס שמין רוגים ליסבע ושיביס מיבי'רבתי לשל'שכסס'
כרין יוכיסס שמשלו לעיל פי'ס"ו סעיף כ"ב וכ"ב בשם"ס פ"ק י"ב שיס שפרשיס יבתי שסשבר שסר כ"ב ס"ב ס"ב וכן שוב'דשס
בשס"ת שמ"ס בשב"ק שפ"ג ע"ש ודלא כשסס"ס שדשס פי'וס שסוס דפ"ב שקס מ"ס הבשס"ת ושמשב"ת ושמשב"ס פ"ק ס"ב ס"ב וכן שוב'דשס
שלי סריש דמין לסס נכסיס שמרים שבל עגמן בפ שפי'וס לסס נכסיס שבל עגמן וס"ב שקס
ב"ב סיגו סוור עליסן עכ"ל ולפ"ש דפך שסוערין שיבוש לסס בגירוש שסוס שבל עגמן כיגן שסוערים שמין יכולין ליסבע דסיגו סוב"ס
סי"ס ועיף ס"ו פ"ק ב"ב גם ס"ס בשס"ע ועוד בללו סכי כתי פך שגרשו סיבש לסס נכסיס שסוכרס שסשבר וכשו בשס"ס בפ"ק דב"ב
סעיף ס"סהם שכרו סיורדי'שבשלי'של סגיכן פך שסוערים ב"ס בתר תקבת שבוסני'דתי שסכירס שבייגן בידס שפ"ס סיגן בס"ס נוסס סרשב"ס בפי'ק
שגרשו לו סיבש וכשכרו קרקעות יש פלוגתא ושסס"ס כשבלי'סוס כתי"ס שסור לעיל פי'ב'ובפי'ק ס"ב וס"ס שבשל שסיבש ובשס"ס בשס"ע וס"ק
מירי דפא תשבתו בכרו בשור שס שעפ"י שתקנו שבוסנים לגבות שבלי'דיתמי סיינו דוקא שס שכרו בזקוני שרגיל'דיתמי וס"ס לא סייך
כאן שסשבורו הסשר שסוס לבתרי סרבי'דשורייתי'של רפוגן וס"ס הסשר שיו כשבלי'דיתמי ליתי דפא בפ"כ שס (דף לא) שמרי'לשיבש יתומים שבכח
קרקע כשוכס שביגן כ"ס סוור וגוכס סהן ושמאי סא שבלי'דיתמי לא שסשבעי'דיתמי ושסני סשר'דשסשר לית
סיתומי'שוכן שבלי'שסשבעו שסוערי'לשבס סתעי'לשסשבעי'כיגן דשבוסני לית סרב"ב ס"ל כרילים וכרי זס דוסס לתי שסשבעי'לשבלי'ביי שביגן ושכרו
של שביגן דשבוסני'סוסס שבס דדוק'שסס כיגן דמין לו על שקרקעו'רק שעבוד וקי"ל כ"ס שכאן ובשבלי'דיתמי ליתי שסשבעי'לשבלי'ביי שביגן ושכרו קרקעות
סיגו סייב פלא סרוב'דבבמי סוסיגו כשסשר גס בורות שיסיון ושערות שעשס גס שעשס ביריס שבל כשסכרו דס"ל בורס לבורס לא כיגן דלא שלקל בגוף שקרקע
כלוס שבל עבים'דשוכר שקרקע של סבירו שבוס שלו לבתרי דעוד' סרא"ש דסייב פ"ק שבל שלקל בגוף שקרקע של סבירו לבתרי דסא סתרי
לשרי'בס ס"ס שבגוף שתרא (דף קי"ו) (ודף קי"ו) וכל שסוסקי'וכתבתי לקמן פי'עב ס"ת בשוכר שקרקע של סבירו לבתרי דסא סתרי
ס"ב כיגן דסוי כמו שלו לבתרי דסוב שעשה סתרי'דשם ס"כ בא שעשה ס"ס שלא שלקל בגוף שקרקע כלוס וס"ב
בשבורים לבשיר שת שלו סייבים לשלם לו סבירו'דבתרי שכשיבים וסכי זס דוסס ליורשי'שסתלו שס"ס של סביגן לעיל פי'ס"ו סעיף ל"ב דשתלו'סכיגס
סעיף שלא שלקלו בגוף שסשר כלוס כיגן שלקלו שסשר שסוא לבתרי של סלוקס שקבלו בשכירות וס"ס שבא · ועוד שסס לפי'שעשה ס"ס שם ים לגן בשפי'של

לגבות'מלוי מס שסייב לו סביגן שס לא ס"שבעו גן תפלה וגן'עורס'
לו סיוק כמה שס'כס רוגס ליסבע מ"ס סוזר עליסס לגבות מיגן
נכסי'עגמן לף סה שלא ירבו מסביגן וכתבו סובס' לפי'זס דס
ר"ל שסוערין על סה שירבו מסביגן ק"ל דא כבר כתבתי דמין
מוגיגן מדר'גתן כמקו'ס ים כני
סורין וכבר דחיתי פ"ו ס כדריס'
כתריכות וכגן תקתבו בקרקע
סדא דסוכח מדברי כמקב'סהוס
בעכס ל"ת דלא ס"ל כבי דסי
מ"ס שס ים לסס נכסים שקרים

ר"ל מבל עגמן ג"כ נס מ"ס לתר זה וגס מין להס נכסי' ר"ל מבל
עגמן וס"כ קשה מתי תריץ לגן להס נכסים שקריס מבל עגמו
גס פא לגי'וס ים לגן נכסים שבל עגמן כיגן שסוערין סגן יכולין
ליסבע דסיגו מכני סלוסרי'סידעו שבפרע הסס"ם (וכמ"ש סטו'
בסדיא) נ"כ סיגו סוור עליסן ועוד בלא"כ גס שגרשו כיגן גן
מקויביס לסלס מכיסס ויס לילקח סא מקו"ס ממ"ס סטו'כב' סרא"ס
סס"ק ס"ק ס"ב שגס סיגו מכרו כיורס'מבלעלי סכיגן גס שסשובבי
לס"ס בתר תקבת בגוסיס ודמי סמכירס עדיין כידס גס"ס גן
סב"ס נוכס מדמי סמכירס ושס ע"ג שגרשו לגן כיוק וכמכרו
קרקעות ים פלוגת' וסבס"ס כמבלעלי'סוס כת"ס שסור לעיל פי'
ס'וכס"ק ס"ק וכמבלעלים כ"ס מודו דר"ש לבלס מס שסוקבדי
נרפס פסוס דכוכ"ת ובמכיר כמ"ס בתפלה דפס לא רצו
ליסבע סוור זס עליכן ר"ל על מס שירבו מסביגן ומ"ס סתס וכתי'
דמוור עליכן דכיגן דכתן ג'יירי דלא טעבו שבשר הסשר
שלא רצו ליסבע סוור עליכן עכ"ס דפס ירבו עוד קרק'נוכס מכס
וגס לא לבל הפסות מכריס בחרות שיבשבו ע"ו הסשר
בפרע ולל תנרמו לו סיוק · ומס"ק ע"ו דגס מתוך זס טעבו
דלא ירבו נכסים לתר'וגנס ע"ו הסשר גין יכולין ליסבע שיבש
סרוס סוא שבס"ב גין שומעין לכן מתכר ס"רבו זס הסשר ויס
כיד סביגן בשעת מוסו שלא בפרע ונרכין ליסבע שיבש
לכן כולסי סברוס סוא ונגב כולגין עליכן ג"ב שגן לכן מס
לפרוס סוב של סביגן מס שירבו גף שלא תקבו סגבוסיס
ליסבע ליורש'שבועה שגן לו מ"ת לגב נלגול תקבוסו גס עליכן
וכמ"ס ואסר בוכיגן לזה דגס מס שירבו קלי מיבתי'לף מיבתי' גס
סב"ס לנבות מסוב שים על לוי גס ס"ל כשובבים כמקוס בכי
סורין גן זס קושי'ל דמליגו ליס כגון שבבכים שבגיס לכן סלגא
בשקוס שלוס וסלוס דעליו שבש"ס סוא בשס שלוס דבבב"ג
גוכין וכמ"ס סור"ס בבב"ס בס"ב ס"ב ס"ג בשבבים שבגיס לס
בגיע ומבס וכן מלוסרין עוד סוס שבש"ס וביולא בזס ועד"ר:
יג וסופגין שגן יכולין ליסבע סייגו שבא שלוסרים ש'ודעי'שבו'
פרוע וב"ב סטור בזס וכן סוכס בבש"ס שבר ב"ס דין ב'מ'ני' וביס
וכמ"ס בדריס ע"ס ולפ"ס בש"ס שבגין שלוסרין שגן יכולין ליסבע*
מבבי דלן יודע'ן כו'דו"ס דבל יורס שבשב שלא פקדבי שבא סיבי
יודע בשלי דלבוסי דלגו יודע בוסי שבשב שלא שלס לו לשיס בשב
שלא פקדבי ופ"ס בוכס בשבועות דלא פקדבי שבא ומעשס
דמוקמ'ן שער מקוקט'ס:

יד שרי

יד הרי אלו נשבעים שבועת היסת כו' לפי שטוענין היסת שהרי זה מסייעו ומשום דהוי ספק ספיקא ואפילו ספק אחד אינו נשבע ואפילו ספק ספיקא אינו נשבע אלא בשבועת היסת ואפילו ספק ספיקא בשבועת היסת אינו נשבע אלא בשבועת היסת שהרי זה מסייעו ומשום דהוי ספק ספיקא ואפילו ספק אחד

פז דיני שבועת היסת ושבועה דאורייתא ובו ליט סעיפים:

א התובע לחבירו ממון או חפץ שהיה יכול להחזיק בו בטענ' להר"מ או החזרתיו לך או לקוח הוא בירי אם הוא מודה מקצת חייב שבועה מן התורה (ג) וכן אם הוא כופר בכל ועד א' מכחישו חייב שבועה מן התורה אפילו אינו יודע שחייב לו אלא על פי הער אבל הכופר בכל ואין ער א' מכחישו פטור משבועת התורה (ד) בין במלוה בין בפקדון אבל חייב שבועת היסת אפילו אמר ליה מנה לי בירך והלה אמר להר"מ נשבע היסת (ה) ואפילו מודה מקצת (ו) אם אמר לו הילך המקצת שאני מודה אינו חייב אלא היסת ואינו נקרא הילך אא"כ יהא המקצ' שהוא מודה לו (ז) מוכן בירו בפני ב"ד ליתנו לו מיד אבל אם אמר הרי הוא בביתי ואתננו לך לא (ח) ואפילו אם יתן לו משכון על מה שמודה בו לא חשיב הילך (ט) (וי"ש דמשכון מסוב הילך) (ה) וכן אם הוא כו' ועד אחר מכחישו כו' הם דלא מחייב כמי שאינם מעידים כולהו כאחד ואינם מכירים זה את זה ואינם יודעים אם מכחיש זה את זה או לא ואם מכחיש זה את זה אבל לא בפני עצמן אם מכחיש זה את זה בפני עצמן אם מכחיש זה את זה בפני עצמן אם מכחיש זה את זה

עד דהא לפי' שאר מטוב הילך כל' וה כתב נ"כ הטור וכפרישה
ותכתי דמדכתב כל' דהא לפי' שאר כו' משמע דשאר כשום הוא
דיש לו דין הילך וליכא מאן דפליג עליה והיינו מדמליכו בנמר"ם ק"
ד"ה כתבו בשאר שכתב בו שם ל"ל סלעי' או דינרי' פתם ומלוה
מוכתב ה"ולוה אינו מודה לו אלא
ב' דאין לו דין מודה מקצת כיון
דמודאתו כתובה בשאר שכיר
אלוה דאין סלעי' פקות משנים
ומכאי לוה מטובעדי' ל"ת בשאר
מ"ה מפסד בשאר הילך ותיכף
ים ללמוד דה"ה אם תבעו בש"ם
עתה וזה מודה כל' ומסר לו מיד
שאר בראשית נכסי' ליתן לו
כ' דנ"כ דין הילך ים לו ומ"ה
מתתו שאר ומוכ"ם וכתבו
שהפילו שאר הוי הילך דמשמע
שנתן עתה שאר בשעת מודה
דומיא דאתן לו מכאן דמיירי
מיניה ועיין ° כע"ם דמשיק *
מכתב ע"ז ז"ל ולא מסתבר לי
דשאר יהא בקרקע היל דקשה
להוציא מפי' בשאר כ"ל עכ"ל
מיהו תמוהין דה"ה בכר כתבתי
מפי' מנמר' דשם מקו הילך ומכר'
קמיית בסולק ים ל' דהפי' מכאן
לא מיקרי הילך ז"ל דה"ל דשאר
שאר בל' דה"ה בכר בידי המלוה
מעיק' סמיכתו מתבל' היה עליו מ"ה נם עתה יסתו' עליו כמ"ש כו
מהא מוד לו מצא"כ זה שכא ליתן לו עכשיו מכאן ולו שם שלא היה
עליו מה"כתו מתבל' וכו' עש' ככון לפל' ביניהו מכל מ"מ אין מקו'
לתמיכתו דעיר שוטן על מאן דל"ל דים לו דין הילך וק"ל: יש
לומר שהוא ידוע כו' לפי גירסת ספרי' הקדמוני' לו שהוא ידוע משמ'
דה"ק כיון שטוען התובע שבשעת הפי' ל' היו ידוע בעדי' לו שהיו
מודעו התובע אלא שהוא ידוע בעדי' בלא טענתו בכל ענין לא
ה"ל הילך וז"א דאם אין עדים לו שודעת התובע לוי נשבע הנתב'
היסת אלא בפה"ו ואלא מייב לו יותר ופשוט מכל תביעתו וכמ"ש
המחבר בסמוך כש"ד בכיוצא בזה נם בשור כתב בסדי"ה ל"ל אם ים
לו עדי' שבשתעם בו ובשעת מדתיו לו שהוא עצמו מודה לו אין זה
הילך אב"ל לכן כרמ' דנם כש"ם ל"ל כן ל"ב ושוטן התובע שבשעת'
בזה ובשעת מדתיו והוא מודה לו לו שהוא ידוע אין זה הילך: יב
אין זה הילך ואם התובע מעיד לו בכלי אלא בתורת מכאן ונם
עדים שבשעת בכלי מיקרי הילך כ"ש דהא כתבתי לעיל דאפילו
במכאן אם ל"ל מכרתו ובקו לך עדים דכ"ש מודו בית דה"ל הילך
יג ולת"ד מכאן בקרא הילך לא נרע כו' עפ"ר אל מ"ם שוו' בפי' וה
מאשר שור סובר כו' דשם כתבתי מה שיקשתו דשאר דכתב אלין
מאשר משם תרא דאין זה שכח' אור"ם לא נרע כו' מוכרע דיל
שהו' נרע כיון שהוא רוצ' לשבים בידו דבר שאינו אלו ואינו אפך כו
מהא"כ מכאן דשומר לשדות מידו ועש"ם לקמן בפי' פ"ט בשומר'
בשאר כו' וכאש כתו' בשאר אלין אתם והשתבע שומר שנים כו'
עש"ם: יד והוא שומר לא לויתי כו' כל' וה כתוב נ"כ בפי'
זה שם"כ בשם תשו' הרשב"ם אבל בסימן ע"ה מפסד"ד כתב הכ"ע
בחשו' בתוספת ביאור ומשם ים ללמוד דאש תבעו במנה והשתבע
פוטן לא לויתי וכאו תפילו שני עדים והעידו שלוה ממש' ופשוט
שומר אין לויתי ממש' ופרעתי' אף דשרי לעבי' בממש' לכ"ע כיון
דסוסוק

ע"כ הבו' פ"ח עש"ם) וה"ק כו זה ברור (ועיין ב"ח ופמ"ש לעיל סי' ע"ה ס"ק י"ג): ו ונפשוט מדתיו: אבל לא נפשוט
מה שוטן או נפקר כמ"ש לעיל: ח ואם מודה לו מו שוו' ידוע כו' עיין בשאר ס"ק ז"ל ועיין בשאר ס"ק ד"ה ע"ב: ט לא מיקרי מודה בתקנת ש"ל שם פ"ח
בכ"מ ב"ם בזה: י אם נרא כו' כל כיוצא בזה נ' דעות אי חייב שבועה כתב הרמ"ם פ' מכתב ומסר סי' ג' דלא בעדיפא מובר למיב שבועה פ"ם והוא
שהוא רפוסק' בכתה ובוכתי - ועיין בתשו' מה"ר יוסף סרמני סי' קכ"ג בראיכות הכיכא דלוכא דלוכא פלוגתא דרבוות' אי חייב שבועה פשוט דמני למימר קים
לי כתלת דפוסר וכן הוא בתשו' ן"ב והסרשב"ם ע"ם וכן הוא בתשו' מהר"י לבית לוי סי' ג' והניח תמיה מהום ע' שבועת הדיינ' כר"ם תלן דמחני לה פסיקא כו'
מתשו' מהרי"ק סי' כ"ב ע"ש: יו אלא שמפלק לו ולכי אלו כאנר דאם יפנו בכיותו של שומר או נפקר או נאבד אינו חייב שבועה כלל ע"ש ופמ"ש לעיל: יב כגון
שתבעו מנה והוא שומר לויתי ואחר לויתי מחמי' ופרעתין כו' כן הוא בגירסת כל ספרי המחבר וכתב הסמ"ע ס"ק י"ד דצריך לנרוס והוא שומר לא
לויתי ובאו עדים ואחרו שלוה כ' ואחר כו' דאף על נב דשומר נאבד ונפקר אינו חייב שבועה כמבואר לעיל סי' ע"ה ס"ק ל"ב ואפילו הכי הכא חייב שבועה
דמשמת העדים לא כתמיה כשהעידו דברי העדים לא יתנו אלא שומר תחלה לא לויתי ואחר כך לויתי אבל הכא ב' לא מיקרי שומר תחלה אלא כשהעידו
שומר היתה ונאבד ולא אמר ר' מויא קמייתא אלא כשאני עדים מעידי' ידעינן מ"ל הכי כי התם דקתני בשטנית הרשב"ם שהניח ל' אחו' כ"ש
דאלה אלין תילוק בין שכאשו עד ב' כל' או ב' עדים לענין זה עכ"ל: ומכי דקתני סיפא כתשובה שם ולא עתהני על פוף דאת השמ"ם שהרי השלה היתה שם
בתובנו ק' ואחר לפרי"ם ועד ב' מעידו שהלוה לו ב' ואחר ואחר פרעתי וע"ז השיב וז"ל ומ"ש לענין עיקר הדין שאחה טוען שלוה ואני אומר פרעתי ועל
בתובה מקנת מתה אבל בעבד בכל אופן אלא שהתחייב בתקנת תוען שעלוה לא ובדברי תויא קמייתא מכי אינו מתחייב אלא מתוך שענתו לאחר לא

לויתי

ליתי ופרעתי לא היה מתחייב ואפ"ה דוקא בערים ואפ"ה פה לאו הכי לא
משכ"ל וכוכא נ"כ בב"י ס"ס ס"ב - ולא ירעתי מה היה דעת הסמ"ע -
ומסתר היה קשה ליה כיון דהרמב"ם פ"ל מטוען לויתי וכפ' עד פ' שלוה וחזר
ואמר פרעתי לא הוי מסופק"מ ורלה כהרמב"ם פ"כ לפיה צורך הוצרך לומר
דלא הוי מ"מ רשה לא מחייב מקצת כלל - אבל כאמת לק"מ דהרמב"ם
מיירי שולה על הרמב"ם לעולמי ועוד
מסתיר להסופל דפ"ל כהרמב"ם וגם
לומר דאף להרמב"ם נהי דמשלם הכי
מ"מ לא הוי מוסיף מקצת על הטפ' כיון
דלא מחייב למלם אלא מתוך שעתו
דייניהן ליה כמחוייב שבוע' ופוב"מ
ולא מחמיר כ"פ מוסיף אם פ"פ ערים
וע"מ פיכך דהוי הפוב"מ לא הוי
מ"מ כיון דשעתו ק' וכאיב כ' לא ידעינן
מ"לפי"ם ועד ס' מעידו שלוה נ' כפי
לחייב נ' מתוך שעתו דה"ל מפוב"מ מ"מ לא הוי מ"מ וכן בכפל רב' אלא
פיכך דאין הפר יודע כמה מקף ומוסיף בתקנה נהי דמחייב למלם אם פוסיף
מכח דהוי מפוב"מ מ"מ על הפלר שכר אלא מקף מיהו נפוע ס"ב וכן כתב
הרמב"ם לפרי"ם ר' חלבו ומוסיף בשם ב' עיין ע"ב דף קכ"ב ע"ב ובמר"ם
כל הכפיעין ור"יהוסף כתיב ל"ה סוף מ"ב וכו' ס"מן שם"ר ופפ"ק ל' ר"ל ריכיון
דאוסיף מקף ואומר אלא מקף ושערים היו וכפוב' אומר מלם היו הוסיף
ואין הפר יודע מיניהם מלם פשערים שפוב מוסיף נפן מקפן ונפוע שבועת
התורה על הפלר שפרי בחחייב בתקנת ורעתיכו בוסף כיון שיפב' ס"ס שת שברי
לא פוסיף בכלום אלא שאומר דילי מפקחי עכ"ל : ותימה על הסמ"ע שברי
הרמב"ם כתב וברר"מ"ל קשיימ כמי שיני מחחייב אלא מתוך שעתו כו'
ועוד שכתב ואפ"ה דוקא בערים ואפ"ה פה לאו הכי לא - משמע דוקא בער
ג' לא אמרי' הוי כפלר פ"מ מפפ"ב בב' ערים - ודוחק גדול ל' לעניין
מיוב פרעון בב' דוקא בערים כו' ר"ב היכי קאמר ואפ"ה פה לענייני' אחרון
לא שייך ק"ו אלא לענין השבועה על ב' הפרים שייך ק"ו ופיו וכו' ופ"ה כ"פ
ועוד דלישב' דאפ' לא לויתי כו' דוקא שרשב"ם לא אתי שפי' להסמ"ע ובכי הא"ל
דאמר לא לויתי ועדים מעידים שפרעון מ"ל בב' אלא ואפ"ה הרשב"ם וכדר'
מויב קחייתא כאי אינו מחחייב אלא מתוך שעתו דאמר מחלה לא לויתי
ונלו ערים שלוה ב' ואמר ופרעתי (וכן הכאמי לקמן בשם הר"ן ול"ל
פריסב"ם דמקרעים בבני רבי מייב כן ע"ש) ואלו אחר מחלה לויתי ופרעתי
קודם שבאו ערים ב"ב אפילו בפו ערים אח"כ אלוה לא היה מחחייב (ולישב
לאחיר דהעדים מעידים שעיקרן לא קראו רב"ב ב"ל שעבור קרקעות וכמ"ש
לקמן בשם הר"ן וכ"ו וריטב"א ועוד דמ"מ דייק הרשב"ם שפיר מכח כל שכן
דזה"ק) אלא ודאי מיירי דאמר מחחלה רק לא לויתי ואחר שבאו ערים
אומר פרעתי ואפ"ה דוקא בערים ואפ"ה הוה דמייב שבועת התורה מק"ו ודקיו
הא בע"פ לא ב"ב ע"ב ב"ל ברמב"ם הוי בע"פ מפוב"מ מ"מ כיון
בחחייב אלא מתוך שעתו לא הוי מ"מ וכן כתב הר"ן ס"פ שבועות הפיונים
לפרש"ו ול"ל הכי רבי מייב כו' וכשבא על הפלר ואפ"ה ולמה הוה כשב"פ ק"ל
שבועת דאוריי' ב"ב וכיון שכן כ"ש ב"ל שפעיקרו כשן עדי שעבור קרקעות ניכא
ול"ל מי ברמתרי שכאו שבי ערי"ן יש כיוב כ' אז שלוה ולא פרעי הב"ב
אלא הב"ע כגון שבאו ערים אחיר שעבור אלא שלוה ואלקוה"ל בני השעיבוד
לגו ריל"מ קרקע ומיהו מיניה בני מ"ם כשבא כיון שאחר אין לך בידי כלום
וכל שאומר לא לויתי כשאני אומר לא פרעתי אלא אחר שהיה בשלוה ואלקוה"ל
ליח לפו לחחלת השעבודים דיזים אלא אחר שלוה לזה ופרע אר כאן לשבוע
וכן כתב בחרוצי ריטב"א ריש מציעא דאך רב' מייב לא מיירי כשהעידים
שעיין מייב לו אלא שלוה כפר ואחר לפר"ם והעדים מעידים שלוה כ' ואח"
לא מצי לאומר פרעתיך וכל שאומר לא לויתי כשאומר לא פרעתי אחר ומיהו
כיון שאחוך פורעתו הוה שחחייב לא בני השעבודי וכיון שכן לפו שהעדים
בקרקעות הוה עכ"ל וכן כתב בל"ד ריש מציעא בקצרה ע"ש - ונשלא השמטני בשלך כיון שוען אחר כך פרעתי לו לא ורוא"ק -
ורלויתי כעיר שוען כתב ג"כ בשרי השע"ע ולעיל"כ כמ"ש - ופ"כ כיון שאין כותב כשום דפוס שפשרי השחבר ונפו שריש יוחר טוב להביא ונפ שר ג' ובדפ"
הפ השחבר ס"ל לעיל סיען ע"ש פעיף י"ב בפשיטות כהרמב"ם ע"ש ורוא"ק : יב מחוך שעתו הבפירה - לשון הפמ"ע כגון שפעען אלוה לא
לך כלום כי זה היה כך חה כך ושפה ושבע שבועתו כך פוא פשור ושב"ר חינם שחחייבים לו שבא כך ומיבעבור לו שבא ס"ם ס"ם בהב"ה פכ"ל
ופייבו כגון פפ"ל על ב' אל הקרעני אלא שעיים ושוכעו ק' ואומר פרעתיך וכן כל כיוצא בזה - ופא לאחר ב' ליח לך בנפני וב' לישי יוצא פה פרעתיך
מוסה מקצת הוה ס"ק פל פי אלא פוסה כלום בעיקר ס"ת פחוך השוחתו חייב בחקצת - כן כתב הרמב"ם וכר"ן פ' שבועת הדיינים - וכן פה מוכיח
כ' דהלוסה וכ' דחלוה ושפעע כאר על פלוחו ושחפע כופר בכל פייב ב"ר על ב' דהלוסה רכיון שכאר כשבע אין שרי לו (אבל לא נקבע לא פעילו ירצה לישבע עכשיו כיון שכבר) כן כתב הר"ן פה - וברלה ס"ם ושפע כופר בכל פייבו שבועה
אלא אבלו אבל פכל פקום מוסה שבעע או פייבי שכאר בכל ושלו ערים שבעע זה על פלוחו ולשלח פוסה שבחחייב ב' על שבועתו פל פוכע שבעע
כאר פייב ס"ר על השאר :

עוד כתב הסמ"ע ח"ל או כיון שכתב נשבועת רשב"ם שבניה כ"ו ופח"ב ר"ם לענין שם שוען נתתי עטרך רבים ע"ם ושם כ"ם כתב נר"ח ושם כ"ת
וכתבו השחבר בסי"ע ס"ם דדוקא ככה"נ הוה דשבור הם שוען פיני פייב לך כי היה פרעתיך כך וכך ואתמול כך וכך ואתיך דבריו נראה שבע"ל
שם פיקרי מוסה מקצת ופייב ס"ל ובכר השרבתי לעיל סיען ע"ם ס"ם ס"ק י"ז לשפיע כזה שם הסמ"ע דפיכת דפייב ס"ב ר"ח אחמ' פיין כשוען נתתי עטרך
רבים וכפ"ג פייב ס"ר ולא נרע כ"ר משרים ועש : יר יש שוחרים שבועה שפילו בשוחה הרשן שיען שב"ר ועד ר' שפייב שבועה שוחרים וע"ב שבאריך
שו והעיקר כשברא הרשבה כתב בתרוחת הרשן שיען שב"ר ועד ר' שפייב שבועה שפילו בשוחה הרשן שיען שב"ר ועד ר' שפייב שבועה שוחרים וע"ב שבאריך
ברחיות וכל דברין לא בחחוון אלא אלא נרשה לשוקי חר לגבי חר ושלך עוקין כחלן לייחיה ופייב ס"ר פקום שבועה שוחרים אר פקום פוה שבעה לויה
רפייב לוה חח"ם פשוך שם ס"ם ו' ופ"ב ס"ע לשוך שבעה ואלו אחר חנאי שלוה לזה ופלך עוקין כחלן לייחיה ופייב ס"ר פקום שבועה שוחרים אר פקום פוה שבעה לויה
לפענין פיחם שבני - ועוד ראפרבה פיקשה פשבעה דשם הרמב"ן ודבריו יוסף ריש חגיגה - ועוד כרשם רבם כ' כיחי ערים שה בחיפים גם אם וה שמרינן שלך עיקרן
שחרוייהו כחלן לייחיה ואלו הוה פייב ס"ר אלא שיוחן כגון שבועת שוחרים אר פקום שה שבעה שלוה לזה ופלך עוקין

ים ויש לו עד המסייע כו' פי' לפי שהכופר עליו הסבועה יש לו עד המסייע לשבועתו וה"ת הלא כפים עד המסייע ג"כ הכתב' סייע ס"ד והוא אין יכול לכפר הסבועה על התובע וכמ"ש הטור והמחבר כשמיך דס"ד אין מכפרין י"ל דמיירי דהאי שב"ש שעליו הסבועה כודע לו שיש עד המסייע והא מני הכתב הא דמיתר הדעת דסכי לא הפכתי הסבועה דכתי' לו כיון שלא היה דעת' ליכתב אפי' כשיש ב"ש שלא היית נכתב ס"ד נגד עד ג"כ מיירי שהתובע כתרגמה ליכתב ס"ד ולישתל וכתי"ש המחבר כשמיך ס"ש :

יש שטוען הכתב טענה שמפסר להחמיכו אלא מינו פי' לך אלא מינו היה דין נותן להחזין לו כשהסבוע ככוה כה העד ופטרו מלותו שהסבוע אכל היכא דאמי' לו שהסבוע אלא היה מאחי' לו אם לא כיירוף המינו שהיה טוען טענה אחרת שהיה נותן להחזיכו טענה ת"ה נאחיכו נ"כ כטענה זו כשהסבוע . כשהסבוע כוו אין קבל פוטרו מלותו שהסבוע, וכן שהסבוע כמרדכי פ"ה שכיאלו ס"ת נלקחן בס"ק ס"ו ול' שהפסר להחמיכו שהתב הטור"ש קנת דוקא ונ"ל דה"ק שהפסר להחמיכו שלא היה נגד טרת הדין : כ כל שהסבוע הוא מהלו כו' פי' שהסבוע שהפסר דמפרש ואזיל הם נקראים נ"כ שהסבוע כדייני וכ"ת לאייכו שהסבוע כנ"ד דהיכ שהסבוע כנק"ש שהפ"ק שהסבוע היכ ואיכך דהכי"ס שהכתב כשמיך ס"ש כשהסבוע דאורייתא כו' פי' שהסבוע שהפסר דמפרש ואזיל הם נקראים נ"כ שהסבוע כדייני וכ"ת לאייכו שהסבוע כנ"ד דהיכ שהסבוע

על טענת שמא או שבועת היסת מנדין אותו ל' יום לא כא
ולא תבע נידויו מכין אותו כג מכת מרדות וסתירו' לו נידויו
ואין יורדין לנכסיו (ותוכר לקרלו ענריין ס (תפר"י מיכן נתפו' פיתן
כ"פ) סהרי עוכר על דברי חכמים) :
(כה) י"א מי שחי"ב שבועה דרבנן (כו) אם קדם ותפס
ולא רצה לישבע (כז) לא מפקינן מיניה :
יא ועוד יש ביניהם שבועה ראוריית' אם הפכה על שכנגדו
(כח) וא"ל השבע ושול כך (כט) אין שומעין לו
אם אין הלה רוצה (ל) וכן הנשבעים ונוטלים אע"פ שהיא
מדבריהם אינו יכול להפכ' על שכנגדו שלא מדעת הנתבע וכן
שבועת השותפים וכיוצא בה (לא) שבאו על הספק אין
מהפכין שהרי

לנכסים וכפטר' סהם מוחזק'ס במה שכ'דס כבר ופ' ומכ'ק
המחכר וכתב בסעיף שלאחר זה ד"ה דנם בלנו אם קדם ותפס לא
מפקינן מיכיה ולכאורה נראה דמיבדינן ולקינן להו ודם ס' שכב
שם ל' וכסדין תפס וכדין הנשבעין וכפטר' הנ"ל וק"ו הוא מהס
וכ"ל מיהו י"ל דדוקא כנשבע
וכפטרין מכדינן דהל"כ תפי
סועלו תכמים בתקנתן כל אחד
כתקתייב ליפבע ולפטר יסרס
ויאתר לא תפבע משל"כ כנשבע
ונוטל דתקלת התקנה לא היתה
אלא שלא יפסקו לו הכ"ד ליטול
כ"ש כשבוע'תכל אם כבר תפס
לנפשו כוה לא תקנוהו שבועם
ופת"ר ס"כ מזה בפריסם
ודריסם שהכאתי שם שכי הדעות
דפלינ' כוה וכל"ל דהרא"ם וסטו'
ס"ל דאי סיס לו סטר מקויי' בידו
וקדם ותפס מהל הנתבע ואינו
רוצה ליפבע דאין מוציאין מידו
ומפני'ן מתר'מין ע"ו דפטר מקויים שכידו מורס על המתת
(ודוקא כוה שפטרו כ'דו ולא כאיכך נשבעין ונוטלין) אלא אם
לא קדם ותפס ואינו רוצה ליפבע וליטול אוי מוציאין הפטר מידו
כד' אלא יתפוס ע"ם ועד"ר שם כתכתי כשם הר"ן דם"ל דדוקא
תפס מפות אין מוציאים מידו אכל תפס מטלטלים לא ע"ם : כנ
תכת מרדות כו' אכל לא תכין אותו עד שתלא נפשו כדין המסרס
לפרוש כמ"ם הטור והמחבר כס"ע"ג ונכ"ל דהתם נתקיי' ודאי
ואינו רוצה לפרוש מה שאין כן כאן דאינו נתקייב ודאי : כד
אין נותנין לו דיאתר לו בתובע התורס טילה עליך שבועה או
נשבע או תשלם אמ"כ נשבועת היסת שתדוריית'ת פטור אלא
שבועה אלא תקנת תכמים היא שמוס דשוק הוא דאין אדם תובע
אלא"כ יש לו מה בידו מ"ה אם יאתר הנתבע הנשבע שכדברי' כן הוא
ואשלם לך דדין אתו ואם אינו רוצה ליפבע הפתדומו על דין תור'
ליפטר הנתבע אלא שבועה ונכשבועה דנשבע ונוטל אף שהיא ג"כ
מדרבנן מ"מ כאלו דמן התורה אפי' בשבועה לא היה נוטל כסם
כנון שכר ונגזל ונאכל פ"ז"ע שאומר לו הנתבע כשם שויכוך
תכמים ליטול בשבועה כמקום שלא וכית כו מן התור' כן תייכוך
שגרך אתה ליפבע וכ"ל ואפי' כאלו שבדין היה נותן שאלו אין
התורה כלא שבועה כנון התובע לאבידו כש"ם ושוגן עליו הנתב'
ש"שבע או הפונס שהכ"ד פוסקין ש"שבע דקו"ל רמו עליה שבועה
אע"פ יאתר לו הנתבע אני יודע שאיני חייב לך כלום ואעפ כאת
עלי בעקיפין אי ניקח לך ליטול הפבע ושול כתקנת תכמים ועיין
כל' הר"ן שכתכתי כדריש : כה שהרי

מוציאין מידו ושפיר אין מתרומין ס"ו כו' ולפ"ר זה אינו אלא לכ"פ
מכדינן ליה וכתי"פ כפ"ר פשיף ו"פ ס"ו ע"פ : עור כתב כ פת"פ
פם ו"ל ועי"כ פם כתכתי בשם הר"ן דם"ל דדוקא תפס תפנו' אין מוציאין
מידו אכל תפס תפלגים לא ע"פ כ"כ וכשם הר"ן פי' כן דברי הרי"ף בפרק
שכונה ופ"כ נם מתכר יכול לסכור כן וכ"כ כתכתר בפרישה נפ"פ סימן נ"ו
סי"ח אי תפסה תשות לא תפקינן
מינה : דם ל"ל תי איירי שבועה
דרבנן כו' פי' אתן הרין היה נוטל אלא
שבועה אלא תקיי שבועה תדרבנן
כגון תלוה כשטר ואתר שפתנם לי
ושבועה זו אינה אלא תדרבנן כדלעיל
סי"פ ס"ח וכן הנה ליקרע תיתומים
או קונתם ועד אתר תעיד שפרוע
וכפ"ג אכל שביר נגזל ונאכל
וכפ"ג אי תפס תפקינן תינים אם אינו
רוצה ליפבע שברי תן הרין אינו נוטל
אף כשבועה אלא אתקיתים תקנו שיטול
בשבוע'וכן תשתע לברי' כר' ן פ'שכוחב
ס"פ וכ"כ כס"ג' תרוסה דף ח"ם ע"פ
ועשוס סוף (ועי"ל סי"ק"ח סשי"ר) -
וכתב עור שם בס"ג"ת דפ"ס שם שכך
שבועת היסת ואם'שכך תפס התובע
ואינו רוצה ליפבע תפקינן מיניה וג"ז
עשוס - וכפסקי תכר"ת רקנטי סי' רת"ם כתב וז"ל תתוייב שבועה דרבנן
ואינו רוצה ליפבע והתובע תפס תלו תפסקה לי וכ"פ ואם הנתבע הוא תטור
וכשנגזו תפס תפסר לילכ"ה רין הפוך שבוע' אלא דעת הנתפר היא כ"ל שאין
תפיתתו תוש"ל כלו' דאל"כ לא תפקה תי לפוס תפור דילך כל פרס ויתפוס
תתון התטורים ויתבצעו שבועת היסת ורפיא ביר' ע"כ ולי נראה ברור דאין
תפיתתו כלום בתטור : דו פם קדם ותפס אפי' תפס בעריס וק"ל : דז
לא תפקינן תיכי' וכן דעת הרא"ם והרתב"ן והר"ן בפרק הכותב ובפ"ת ריש
פער כ"ת וכ"פ התפנר בפ"ח סימן כ"ו סי"ח בשתם וכן עיקר וכ"כ בתשובות
תכר"ם סי' קי"כ דף קל"ם ע"ג : דח ואל"ל בשבע ושול אין כו' וחכי תוי
פוגיא דשלתא ולא בשכיח תרם - וכפ פגיפא דסוגיא דשלתא פ"ה תא'
דין ברור ולא תפוס פפיקא דפ תתירין לנתבע ועיין תה שכתבתי לקתן
פעיף י"ב על דברי הרב : דט אין שותעין לו אפילו יכול להפכיעו פיסת
לאתר תפרעון וכדלקתן סימן פ"ם סכ"ב וע"פ : ל וכן הנשבעים ונוטלי'
כו' אינו יכול להפכ'כו' וכתוס' שבועת דף פ"ת ע"פ ואפילו פס כתבו בשם
ר"י דיכול להפכה וכן תטתע תפרע"י פס דף ע"ז ריש"ע שכתב פנר רתי
גר תתא לאתיר שבועה דאורייתא וכ"ת דלא תפקינן לה וכ"כ כתרוכי פרק
השולח נשם ר"י וכ"כ עוד התוס' פרק שבועת הריניס דף ת"ם ע"פ וכן תטתע
לכאור' פשם ר"ם פרק שבועת הריניס דשב"ג דכתבתי לקתן פעיף י"ב ס"ק
ל"ו דשבועת היסת קל תיירי היינו כיון דהס"ם קבעי תן תלתא דתתי תיכא
בין שבוע'דאורייתא לדרבנן כתר תלתא דרב כתתן אלא דשבוע'היסת כתי
תיירי אבל תדקאתר פתתא תפי תיכא בין שבועת דאורייתא לא תפקינן תדרבנן
קאתר תפי תיכא בין ס"ר לדרב כתתן וקאתר דרבנן תפקינן תדרבנן ולא
תפקינן תטתע דכבל שבועת דרבנן תפקינן וסרי בשברי הרי"ף כתב דשם"ם
פתם בשבועת פתשכה תיירי ולא בשבועת היסת ונהי דסשבתי לקתן פי"ג אליו
היינו תטום דש"ם בהיסת כתי תיירי אבל ת"ם בשבועת פתשכה כתי תיירי
ולעניו ת"ם ברי"ף והרא"ם פרק שכותב דיאתר התכח' תי בעית לסקול פתתי
ואי לא תשבע לא תסקול ואפ לא תשבע דלית לך בנפי תיירי יש ליתר דשם כן
גם בהיסת יאתר התכעב אפ לא תשבע אלא ואפי' תשתתינן ליה וס"ל שם לא
יראה התכעב לקבל התעון ולישבע כפי דלא נתתי' לבעפי' ת"ת תשתתינן
ליה כן ל"ל לדעת רש"י ותום'ויתיעתם : וכראה דשפ בשום'שכים תן הרין שאף כשבועה תקנו לשם ליפול בשבוע'כנון שכיר וכגזל וכתב
וכה"ג ס"ל לרש"י ותום'ויתיעתם דיכולין להפבר ואף שאר'ן פרק שבועת הריניס ותכיאתו כ"י פעיף י"ו תפלק כך תיינו לפי שתתו דשברש שם"ם לענין
שבועת היסת לאתר קא בעי וע"כ כתב דלענין שבועת התשבה לא לתדנו סוס פעון כלל אבל תפרש"י ותום' דלעיל תוכח דשברשו דשם"ם תיירי בין בשבוע' היסת
וכין כשבועת התשבה וכה"ם ס"כ תשתע בכל שבוע'תשבה תיירי דשם שתתר קאתר שם"ם שבוע'דרבנן - ושפ דבכר כ"ל דאף שהיא תן הרין שאף כשבועה
לא יפלו ת"ת כיון דתכתי תשבה תקנו לו פיפלו ס"כ הכי תכתיב שאו לפוכתו פיפלו כשבועתו שכ"ל כל כתבע ס"כ תכ"ם שאתו פיוכל לפבע תשבועה על
שבתבע כע"כ של כתבע וכבר כבון הוא דוק ותשבח כך כ"ל לדעת רש"י ותו'וסייעת' דלעיל וכן תשתע בשברי הרי"ף שער ב'ו להריף ע"ש - וכראה דשם תפס זה
שבתייב שבועת תשבה ליפול אף כשאם בעריס תני למיתר קום לי כרש"י ותפו'וסייעתם ולא אתיר לך עד שתשבע לותה שבוע' ע"י הפוך בנפ"ת ונפ שם"ם
תשתע כרש"י ותו'וסייעתם ועוד דשם ס"ם הרבה נאוניס שוכרי' דאפי'ם"ר תפקינן ופע"ג דכתבתי לעיל פעיף י'דאם תפס ואינו רוצה ליפבע תבריהן לי לכ"ע
היינו שאינו רוצה ליפבע כלל ולא לאפר נ"כ תפ"ם כהא שתפקר - ופע"ג דשוגיין דעלתא כפרי"ף ורפ"ם והרתב"ן והסור וסייעתם דלא תפקינן שבוע'תשבה

ועוד

כ"מ נין דעת רש"י ותוספות וסייעתם לדעת הרתב"ם והסור לענין שם יש לגלות קר ג' על הספר שבוע פרוע דצריך בעל הספר ליפבע דלעת רש"י
ותתו' יוכל לאפר לו אותה שבועה עצמה שבתתייב תכח פער וזה יועיל פער לפיות עד תפייע אבל לדעת הרתב"ם והסור דלא יוכל לאפר אותה שבועה
עצמה רק שיוכל לומר לו אפשי בתקנת תכמים והריני כספר תוכיעים כש"ם ג' כשבתתייב שבועה תכח פער לא יוכל לומר כן דשם יאתר לו ויהיה דינו כאלו
תוכעו כש"ם ולא אמר א"כ יפטר הנתבע לגמרי דשם יהיה לו עד תפייע שפיטר תשבועה וכת"ם לקתן פעיף י"ב ורו"ק : לא שכועות על הספק
מן תספקין כו' כלפה לי דהשכעים ונפטרים תרבנן כשעבת ודאי בנקיטת תפץ כעין דאורייתא כגון כשוגן התורתי כפקדון שכפטר דאיכו נאתן אלא כאתר
דכאכו דכניב ליפבע התורתי כעין דאורייתא וכדלקתן סי' רכ"ו פעיף כ' - או כנשל הכית שתלקק עם השכיר בקניבה לדעת הרא"ם והסור לקתן
סימן פ"ם פעיף ד' או כשוגן לשכיר פרתיך ויש עד אתר על השכיר להרא"ם ושם תוריש בתב"ם פרק ח' תלכות טוען ונ"ל ואין לך שבועה
תורים דיכול לאפר אותה שבועה תרבנן עצמה בנקיטת תפץ על התובע פיפבע ויפול - ואין לדקדק תת"ם תרתב"ם פרק ח' תלכות טוען ונ"ל ואין לך שבועה
שתפשך אלא שבועת היסת כלבר אבל שבועה של תורה או של דבריהם שוא כעין של תורה ותרע דאפ כתוב שם היא תתוייב שבועה תדבריהם
או כשבעים בשבועת היסת ואינו רוצה ליפבע אלא שלא יפסיד שבועתו ע"כ ולא כא תתם אלא לאפוקי הנשבעי' וכולהי
מן הנשבעין וכשבעין כגון הנשבעין על שבועת היסת או מן הנשבעים היסת ולא רצה ליפבע תשתתין אותו כו' ואפ אינו רוצה ליפבע תרבנן ואפילו תכי שכתכתי אלא ואפי' כא"ת - ועור ראייה הפ תפור ותשתר כתי שביאה לאו דשבועה דרבנן דשבעין וכולהי אין תופכין ותתו דשבעין
ונפטרים תדבריהם בשבועת היסת אף כשבועה דרבנן דשבעין וכולהי אין תופכין ותתו דשבעין בשבועת היסת אף אין תופכין תפני שהרי זה טוענו שבועת היסת אף תלתא ואפי' לאאר לו דאי אתיר לי ככך הרין עתו דפ לא רתי עליה שבועה אלא תני לשתתעי יכול לאפר
תותה שבועה עצמה בנקיטת תפץ עליו וכן תשתע לתדיא בפ"ע ס"ק כ"ה ורו"ק - וכן כתב תכיא יוסף לתדיא בפוף פעיף ס"ו על דברי הרא"ם שתם שבתם
שבשבעין בשבועת היסת אף תפץ אין תופכין תפני שאפי' אפילו אפ"ם שפיס יכול לתפבה ואפ"ם שבועת היסת אינה אלא תדבר שאין לו תשבע ליפבע הלכך אין תופכין כ"ל דק ת"ם פי' שאפר שפעתו כו' לפ"ר אין כאן אף אלא שפיטה שפעתו כך פוא וכשתשע בדברינו לתדיא למעיין שם -

ועור רגליים לזה שהרי טענו על הרתב"ם בשבועים

כה שהרי זה טוענו ספק° (סור סי' ז' נסס הרמ"ה) ומיהו יש מי שאומר (לב) ראי טעין לישתבע לי דחשיר לי בכך הרין עמו: הגה° (פסקי מהרא"י סימן ל"ב) וכו' (לג) מיהו יכול התובע לומר לי' מפן ממך רק שבועת היסת ולא שבועת השותפין כדי שלא יספך עליו רק שבועת היסת ובדרך שיתבאר סעיף י"ב: כו אבל אם הוא מהנשבעי' ונפטרי' דהיינו שבועת היסת יכול להפכה על שכנגדו נמצא כח דאין שבועה מתהפכת אלא של היסת בלבר° (סור סי' ס' נסס הרי"ף) ואף היסת אין מתהפכים אלא כשאין בה גלגול אצל הנשבע כח (לד) אבל אם יש בה גלגול אין מתהפכין:

יב° (סור ס"ב נסס הרמב"ם) אע"פ שהנשבעים ונוטלי' אינם יכולים להפך שבועה על שכנגדן שלא מדעת הנשבע (לה) אם יאמר התובע לי אי אפשי בתקנה זו שתקנו לי חכמים אלא הריני כשאר התובעים וישבע לי הנשבע היסרת שומעין לו לה ואם יחזור הנשבע ויהפך השבועה על התובע שומעין לו ואם לא ירצה לישבע לב (לו) נפטר הנשבע:

יג ועור יש ביניהם דכשל תורה לב (אם) היה הנשבע חשור על השבועה

ונוטלים נוטלים רשאין יכול להפך מעשה שכתב סס ז"ל שהרי הנשבע יאמר לו הנשבע ואול כתו שתקנו לך ואם לא רצה לישבע ילך לו עד כאן וכן כתב הסור וזה"ל מהרכרי הרי"ף פרק הכותב שכתב נכרי עד אחר מעידה שה"ל קרוע דאי פקח הוא מיימי לה ליורי ס"ד ז"ל הלישה למימר דנפקא מינה לענין לפעמים שנועה דנרנכן מפכינן וכרוורייתא לא מפכינן דהא נמי אף ע"פ דמדרכנן לא מתהפכא אלא מפכי' שבועה דרכנן אלא מתקנת לנבי תובע מסוס רמאי שלא יהא נוח לו לנבי הנשבע לומר לו

לז ולא רצה ליתבע ושלח כו'כן פ'ברב רבי מהרי"ק לחרן קוסו'הכ'י . זעיין בתשובות מהרי"ו לגיית לוי פיתן ל"ב סיפר רבי מהרי"ק ע"ם וכ"כ בם' להסוברי דאפי' חום טעם בטקול הדעת הרמ"א ע"ם וכ"כ בם' ור'מרומה סעיף ו'סוף חלק ס'סוף דף ת"ם . ונלמח מזמתי שם כן בתשובת מהרי"ק תיכו סיימו לפי' ת"ם הסור לעיל ס"ם לדעת הרמ"א ומכ"ש מהרי"ק שם .

אפי' הכי לפי מה שפתבתי לעיל סיתן כ"ם בפריכות על הסור ומוכחתי דלכ"ע כל שלא נעשה שעשה הדר דינה ס"כ לא נקרא תיכף אכי לענין דמי טעם בדבר הנאכ אלא טעם שכתב הר"כ : מיהו כבר הפנתי לקתן על מהרי"ק והר"כ ומוכחתי דזה הוי טעם בדבר הנאכ שעשה הדר לך כל אלו הפוסקים שכתבתי לעיל דכולהי ס"ל דלא בעינן נקיטת חפץ בשבועת היסח ולא תניגו פום שימלוק עליהם דעכשיו שהם שכחו ר'תיר ומכיון שהחזיקו בו הרבה פוסקים דלא בעינן נקיטת חפץ הוי רוקא פותם שבויים בחשבון כגון שבועת השותפין דעלה קלי והסיב את חשונתו אבל בשבועת היסח דבעינן נקיטת חפץ אפי' לכל שהר פוסקים שהבתי דנקיטת חפץ הוי כשוחה בדבר הנאכ ושוחר עכ"ל ולפע"ד דעת רבי'תיר ושרתם פוסקים דלף שבועת היסח בדרך נקיטת חפץ וברלה עיקר בם"ם כלבריהם וכמו שהכתי בס"ב דבוגי'דעלמא בשהר הרבה פוסקים דל"ב בף"ת מ"ם לם הוי רק בשטה בטקול הדעת ושינו שוחר . דכמי דרבי'תיר בחרבי שם ריש פרק שבועת הדיינים בשבוע'השותפי'תיירי מ"ת מוכח מדבריו דר"ל דלף בשבוע'היסח בעי בף"ת דהא כתב שם וז"ל ונ"ל שיבא לו בבף"ת כו' דקי"ל שפי' בשבועה דרבנן בדרך נקיטת חפץ כראשתע פ' שבועת וע' שבועת הדיינים כו' ועל כרחך ת"ם וע' שבועת הדיינים ר"ל דה"ה בבף"ת ס"ם ע' שבועת הדיינים (רף ת"ם ע"ב) ואפי' לוכא בין שבועה דאוריי'ת לדרבנן כו'ולא קאתר לוכא בינייהו לשקולי שבועת היסח וכ"ם שם שפי דהדיינים שהם רק נתחן ונתשניעין לותו שבועת היסח וכן פירש"י לשרינן לדרבנן הם דרך נתחן וכן כתב הר"ן ע' שבועת הדיינים וז"ל דכי אתרי' אפי' לוכא בין ס"ד לדרבנן בשבועת היסח שבעי וכן פירש"י דהלי לשבועת התשנה לא בעינן (אחת שתתרכי ע' שבועת הדיינים וכיון שפיש בשטרי ר"ם שם שטרי י"ן אבל דברי השטרים אלא בשבועת היסח וכן הוא בשאר בשטרי ר"ם שם שטר י"ן אבל דברי השטרים אוה שתומים שפר בכל מ"ם שם וכפרש מ"ם שם כי שתומבי' דשבועי' על שבועת היסח שבו כי אות' שאלה ס"ל לשתוך על שקבתת דרב נתחן ופרש"י לפי שטרי בחתת קלי שהם בם"ם מיד שבועה דרב נתחן ופרש"י לפי שטרים קשם דס"ל לשתוך אותה שאלה בם' כל שבשבעין שתתיינן רכל שבשבעין מרדכן אלא ורבי לשנין שבועת היסח קבעי וכתי"ם הר"ן וכן שבוחר להריא שדבי שאר כל הפוסקים דלעכין שבועת היסח קבעי שטרי שפקו רבשבועת שהשבה לא שתיכנן כלל ולפיעתי דברי השטרים כוה שם שהתשתע . וזה שבתי בשפר גידולי תרומה דף ת"ם ע"ב שהם הרבה על השטרים כוה ושתיים ולכל שלוחים פירוש בעל השטרים לפוניא זו זר שלי ולכתי שובשם שלחרונים ל"ל דף דכולה בשבועת היסח ריש . שלי כיניהו כו' ושכיולו כ"י בשפיך י"ן : וכן שוכח עוד שם"ם שהדרכי ריש פ"ק דב"ת בר' שמ' שהתם פשק דשאוכר לשכירו גולתי לו בשבועה דף ת"ם ע"ב שהת

לם אין שבועתו כלום ויש"ל ור"ל דייקו לאחר שנשבע זה שבנגדו וכ"ם נס"ל ג"כ ס"ו אלא דכאן לא כח אלא לחסרונו שלא נשבע כאשר לא נפטר כזה אם כתלה ס"ת אחר ועריך לשלם וד"ק: מ דס"ת ל"ד אלא ס"ס אחר ספרים כו' מוכ' תוה דם ל' דמח' ספרי' עדיפי מתפילין ובתפילין לא סבי' כהו אלא כדיעבד ובאחר ספרים כתב ל"ד ס"ת אלא ס"ס אחר ספרים הרי דמחמה להו לס"ת דאפילו לכתחלה סני כהו: מה כשנשבע בכ"י מס' וכ"י כשבוע' השותפין שאין שבכנגדו יכול ליהד בהאת ורבינ"ל להורות היה לכאורה ומ"ם מקשיין עליו: מכ כין שלתורם כין שלכהנים אלא לקרי' אח"ם צריך ליטבע בשם או כנ"ל, מן הכיכוי' וכן הוא לשון הרמב"ם בכיאור סעי' ל"ו ע"ש ואחר שני בכיכוי בשם נלמד מדכתיב ואשביעך בה' אלקי השמים ואלקי השמי' כיכוי הוא אחרי' כ' שבועת הדיינים עם ר"מכ"ם: מנ שאיכו כפטר בשבועה הראשונה כשנשבע ראשונה אבל מכאן ואילך הרי הוא כשאר בספר תורה: כל אדם

סנה ° (מהרי"ו סי' קע"ג) (מד) וי"ל מ דספר תורה לאו דוקא אלא ס"ה אחר ספרים ים כתן שמות ° (פקוי מהרש"ל סי' י"ו) וי"ל דכותבין להשבע שבועת הדיינים שספר תורה מונח לפניו ומכ"ת ידו עליה אבל אינה כושלה כזרועו וכן עושין מה כשכשבין כפני"כ מסיים אבל בספר שבועה כנוהגים שכשבועה על כתובתה כשבעת על ספר אחר:

טז צריך לישבע בשם או באחד מכל הכינוי' ומעומד ואם נשבע מיושב אינו חוזר ונשבע ות"ח אפילו לכתחלה מיושב מה בין של תורה בין של דבריהם בין על טענת ודאי בין על טענת ספק - ב' שנתעצמו ברין ונשבעו שלא ישתכו אלא האמת ואח"כ נתחייב א' מהם שבועה לחבירו ° (רשב"ם כתוס' מי' מתקפ"ד) י"א מג (מג) שאינו נפטר בשבועה הראשונה:

סנה ° (מרדכי פ' הדיינים ותוס' ורא"ם כלל ק"כ סימן ז') וי"ל דאם נשבעו תקילה כנקיט ספק וכדין שבועה אין צריכין לחזור ולישבע אלא מד מוכ"ת לאותה שבועה וע"ל סע' ל"ד:

יז מה סדר שבועת הדיינים כך הנשבע אוחז ס"ת בזרועו ועומד ונשבע בשם או בכינוי מו בשבועה אי באל' מפיו או מפי הדיינ' כיצ' מפיו אומ' הריני נשבע בשם אלקי ישראל הריני נשבע במי ששמו חנון שאיני חייב לזה כלום וכן אם אמ' מי הרי הוא ארור לה אלקי ישראל או הרי הוא ארור למי ששמו רחום או למי ששמו חנון אם יש לזה אצלי כלום כיצר מפי הדיינים משביעין אנו אותך בשם אלקי ישראל או במי ששמו חנון שאין לזה בירך כלום והוא עונה אמן או שיאמרו הרי פלוני ארור לה אלקי ישראל או למי ששמו חנון אם יש לפלוני אצלו ממון ולא יורה לו והוא עונה אמן:

סנה (מהרי"ו סי' קפ"ד וב"י בשם רבב"ם) יש אומרים דשבועות דדייכים צריכה להיות לפחי מכיין מה כיוס שכניסס ° (כל בו) ונלא ראיתי נוהגין כן:

יח ° (בש"ע משבועות ומור הכיאו בשלש ורבב"ם) להרמב"ם אף שבועת היסת בשם או בכינוי מה או בשבועה או כאלה ואין בינה לשבועת הדיינים אלא ששבועת (היסת) אינה בנקיטת חפץ ולא הודו לו ואמרו

יד ° (סור סכ"ג בשם תרי"ף) כפר הכל ונשבע היסת בלא נקיטת חפץ ואחר כך חזר והביא עד אחר חזר ונשבע שבועה ראורייתא בנקיטת חפץ:

סנה וכן אם נשבע (מה) שבועה דאורייתא ° (בשם תרומת סוף שבועות) וכולא מ"כ שסיים מסוד לפ אין שבועתו כלום (ח) ויש"ל ע"ל סוף סימן ל"ב:

טו חפץ זה צריך שיהיה ספר תורה ולא יאמר אני נשבע בספר תורה זה אלא יאחז הספר תורה בידו ° (רשב"ם) ויאמר אני נשבע בה ואם לא אחז בידו אלא תפילין אין צריך להזור ולהשביעו (מה) ות"ח אף לכתחלה א"צ לאחוז בידו אלא תפילין ° (סור סכ"ד בשם ברוס"ה) ויש מי שאומר דה"ם בפעם ראשונה אבל מכאן ואילך הרי הוא כשאר בספר תורה:

סנה ° (מהרי"ו סי' קע"ג) (מד) וי"ל דה דספר תורה לאו דוקא אלא ס"ה אחר ספרים ים כתן שמות ° (פקוי מהרש"ל סי' י"ו) וי"ל דכותבין להשבע שבועת הדיינים שספר תורה מונח לפניו ומכ"ת ידו עליה אבל אינה כושלה כזרועו וכן עושין מה כשכשבין כפני"כ מסיים אבל בספר שבועה כנוהגים שכשבועה על כתובתה כשבעת על ספר אחר:

טז צריך לישבע בשם או באחד מכל הכינוי' ומעומד ואם נשבע מיושב אינו חוזר ונשבע ות"ח אפילו לכתחלה מיושב מה בין של תורה בין של דבריהם בין על טענת ודאי בין על טענת ספק - ב' שנתעצמו ברין ונשבעו שלא ישתכו אלא האמת ואח"כ נתחייב א' מהם שבועה לחבירו ° (רשב"ם כתוס' מי' מתקפ"ד) י"א מג (מג) שאינו נפטר בשבועה הראשונה:

סנה ° (מרדכי פ' הדיינים ותוס' ורא"ם כלל ק"כ סימן ז') וי"ל דאם נשבעו תקילה כנקיט ספק וכדין שבועה אין צריכין לחזור ולישבע אלא מד מוכ"ת לאותה שבועה וע"ל סע' ל"ד:

יז מה סדר שבועת הדיינים כך הנשבע אוחז ס"ת בזרועו ועומד ונשבע בשם או בכינוי מו בשבועה אי באל' מפיו או מפי הדיינ' כיצ' מפיו אומ' הריני נשבע בשם אלקי ישראל הריני נשבע במי ששמו חנון שאיני חייב לזה כלום וכן אם אמ' מי הרי הוא ארור לה אלקי ישראל או הרי הוא ארור למי ששמו רחום או למי ששמו חנון אם יש לזה אצלי כלום כיצר מפי הדיינים משביעין אנו אותך בשם אלקי ישראל או במי ששמו חנון שאין לזה בירך כלום והוא עונה אמן או שיאמרו הרי פלוני ארור לה אלקי ישראל או למי ששמו חנון אם יש לפלוני אצלו ממון ולא יורה לו והוא עונה אמן:

סנה (מהרי"ו סי' קפ"ד וב"י בשם רבב"ם) יש אומרים דשבועות דדייכים צריכה להיות לפחי מכיין מה כיוס שכניסס ° (כל בו) ונלא ראיתי נוהגין כן:

יח ° (בש"ע משבועות ומור הכיאו בשלש ורבב"ם) להרמב"ם אף שבועת היסת בשם או בכינוי מה או בשבועה או כאלה ואין בינה לשבועת הדיינים אלא ששבועת (היסת) אינה בנקיטת חפץ ולא הודו לו ואמרו

מרגרסינן אם אוחז לרב"ח קתני"ת מתכנא מגמרא ומקשינן מתני כיתיני הורך כמאן מלתא דרב"ח מדקתני מכשיטס כיתכו ע"כ: ות"ת כיון דהגמ' ורוב הפו' פסקו דשבועת היסת ג"כ נק"מ ומוביו' דשלמה כוותייהו ג"ך ליישב מוניי' הס"ם לדעתם כתו מתכנא מכל מקום שלא כתעסק התכנא כן יש להורות דנקיטת חפץ - וכ"ב כתב בעיר סוכן וז"ל שבועת היסת ג"כ נק"מ כו' הוי שעות ברבר מסנק ומזוך כו' ומ"ל דכמו בכל מדיכו' שלא להשביע אפילו שבועת היסת בנק"מ אלא מטעם היסת בנק"מ אלא מטעם שיעור נמתן מסם השבועה כמתן מוקם מטביעים בלא נקיטת חפץ ובמתן מרובה בנק"מ ואיכו נקרא מתן מרובה בחושם עושים קנה כ"מ ומקום לפי רגלו כהרג כהרג ופסקם וכ"ל סמין למחות ביד רסח מיכן סהרי פרוץ הוא ומקילין מאד בכגונו' לכן יש לחייב קרכם על הנשבע ע"ל ואפילו בחקומו הוי כוסנין כן. אלא בחירכא אין נוהגים להשביע היסת בק"מ דק יש כיד הדיין להחתיר לפי העכין ולפי הדחם אבל ב"מ אם חירא סהדיין קפץ בשבוע' היסת נק"מ ומפכי כך אלא דלא רגא ליחבע קס ויוצא ואפילו חזיר כיון שכבר בחבאי שכן' רבינו מאיר ור' ירוחם וסתו' והמרדכי והגהת מיי' ומהרי"ו וסכן עיקר בש"ס וזה ברור לפי עניות דעתי ואלא כמהרי"ק והר"ם ואחר מחרוכים שכתבו להביא: וגראלא מוה כ"ל דלם מפם בחובע אפילו מפם בעריס בעכין ללית להו הכי דמתוייב להשיר מה שתפס מכל מקום כיון שהוא מוחזק יכול לומר קים לי כהך פוסקי דחתייכינן ס"ם כהים' ולא מחזיר לך מה שתפסת עד שתשבע לי בנק"מ וא"כ ככה"ג צריך הדיין לפסוק שבועה בנק"מ - ות"ב ג' הביכ רבוכי דלעלמא כחירך לא מהכי תפיסה לומר קים לי וכתו שכתבתי בספרו תקפו כהן סימן קכ"ב היינו היכא דבוריא דלעלמא כחירך בבירור אבל היכא דלעלמא ספיקא דלעלמא כחירך מסוס דספיקא ליה דינא הכי דילמא מסו' דלעלמא דכתבע מוחזק לכך סוגיי' דלעלמא אלא להשביעו בנק"מ מספק וכתו שכתבתי לעיל סעיף ג' דהיכא דאיכא ספק בשבועה פשוט שכתבע - והשתא דחתובע מוחזק משביעין לכתבע היסת בנק"מ - (עיין בתשוב' מהרשד"ם סימן קכ"ט) - כן ל"ל נרור:

לם שבועת דאורייתא וכודע כו' ולאפ דוקא ס"ד אלא ס"ם שבועה דרבנן בשבועים ובוטלי' וברלקמן סימן ע"ב סי"ב: מ ויש"ל - כפיסב"ום שכשנגדו כרלקמן סי' ע"ב מיהו קשה לתה כתבו הר"ב אלא כשר כתבו כן הרמב"ם והסור להריב לקמן סימן ס"ב סעיף י"ג ונש מה שכתב בהגה' מרוכי ות"ת על דין זה תקנו' הפוסקי' אין כרא כן מדברי הרמב"ם והסור לקמן סימן ב"ב אלא כרשם מדבריהם סדין נמור הוא וכן משמע להריב' בדברי ה' המגיד שם ס"ב מהלכות שונן ומביאו כ"י לקמן ס"ם ס"ב שכתב שהוא נרור אלא נרא מתה שאמרו טעה בדבר משנ' תוכר כו' ונש בשבוע' דרבנן אם כשבע ונוטל כתבו שם כן אפם נודע שהוא מסור יחזיר ות"ב וא"ב לא ס"ל להלכה כן אפם כשבע שבוע' כו' דהא נם בשבועים ובוטלי' בשבועה דרבנן סדין כן: מה ומלתיר מכם כו' כתב רב אחי נאון בספר משפטי שבועות דף ק' ע"ב וז"ל ונבול תלמו' מכם אף על פי שיש לרב"ל לחרי' לרכה זה אבל נבול הנוסח הכא הוא יבראים מיהו תלמוד אפם כל שתניא תפילין עד כאן לבונו ולפי זה הסדרא אין מילוק בין תלמוד אכם לאמר: מב יש אומרים כו' וכו דעת מהרי"ו בתשובה סי' קע"ג - וחריני ל"ע דאם כיון דאפי' תפילין לכתחילה לא ס"ב כל שכן שאר ספרים דאם אפשכתן בכתב דוכתי דקדושת תפילין מחורה מאחר ספרים ומה שכתבו מהרי"ן אם נאנים אחרי"ם ומדברי ב"ע ס"ל מיכו ראויה דהרי"ם לא קאמר אלא לריכא ובייכו בדיעבד ונם המרדכי לא מיירי אלא מדיינים רק בשכתבע בכתבי הקודש לשבור ברבר על שנתו אם מייב לקיים שבועתו ופשיטא דבכה"ג אפר כתבי הקודש דין ס"ת יש להם וכתו שכתבתי הדיינים דאם מפשכתן כתב דברים דלעכין שבועת היסת הוי שבועה ולעכין שבועת הדיינים לא הוי שבועה ובפרק כיון דשמעת דפקנוסי מפקא הוא משום פסיפא דאין להביא ראיה מהשבועות לשבועת הדיינים וא"כ בראם ס"ת דוקא הוא ודברי מהרי"ן וסי"ב בל"ע: מב שמיכו בשבוע הרמב"ם שיין מש"ל סעיף ל"ד ועיין בתשו' מהרש"ם סי' קכ"ה

מר ואמרו דשבועת היסת מיום כו' לשון ספח"מ עיין במאירים כ"ג מ"ה דכתב די"מ דשבוע' היסת מיום אלא מרס פתח אבל כ"ל וקצר בלשונו ור"ל שמיום כלל נפ"מ אלא מחלוקת במאירים כאמו במרס פתח ומרס פתח מיום לא נפ"מ ולא כאמו אלא פתח כן הוא במיוחדים שם • וברמה ובאמו ר"ל שם פתרס ורוי"ק • מיום הפירוש נופני' להשביע היסת בשבועה שמומר מני נשבע שמין לזה אחלי כלום : מה יש לדיין לומר לו לפרש כו' עיין בתשו' מהרי"ם ס"ם ע' : מו בפני עצמו ולא נוהגי' להשביע בפני בעה"ד וכ"ם : מז ואם אינו נשבע בפני בעה"ד ליישבע בפני התובע אף כשאת אמר בעיין בא"ם ס"ם ע"י דאלתא דריב' ליישבע לבתחלה בפני היתומים וצריך לומר : מח ואם

ס (מיוחדי כ"ג מ"ה וריב"ם סי' רל"ו) נ (מד) ואמרו דשבועת היסת אינה לא בשם ולא בכנוי אלא בשבוע' סתם או בארור : יט יש אומרים ס (סור סל"ה בשם רש"י והרמ"ה) כה שבדורות אחרונים כג ביטלו שבועה בשם לפי שעונשה גדול נג ונהגו להשביע בארור :

כ משביעין אותו כד בכל לשון שהוא מבין ויאיימו עליו קורם שישביעוהו ואומרים לו הוי יודע שכל העולם נזרעזע בשעה שאמר הקדוש ב"ה לא תשא ובכל העבירות שבתורה כה נאמר ונקה וכאן נאמר לא ינקה ובכל העבירות שבתורה נפרעים ממנו וכאן כו ממנו כז וממשפחתו ולא עוד אלא שגורם ליפרע משונאיהם של ישראל כח שכל ישראל ערבים זה לזה כל עבירות שבתורה תולים לו ב' וג' דורות אם יש לו זכות וכאן נפרעים מיד כט דברים שאין אש ומים מכלים אותם שבועת שקר מכלה אותם ס (ל' רמב"ם פי"ג מה' שבועות) אמר איני נשבע ם פוטרים אותו ונותן מה שטענו חבירו אם אמר הריני נשבע סא וחבירו תובע העומדים שם אומרים זה לזה סורו נא מעל אהלי הרשעים האלה ואומרי' לא על דעתך אנו משביעים אותך סב אלא על דעתינו ועל דעת בית דין :

כא * (פרמ"ג וכ"י ריש כ"מ) ואם יש נד רמאות סג (תה) יש לדיין לומר לו לפרש כשבועתו כל נד רמאות שיש לקטו כלכו ס (מהרי"ו סי' קכ"ר) וכן יש רשות לדיין סד להשביע בנקיטת מקום שהינו צריך ס (ר"ן פ' שבועות הדיינים) סה או לאיים עוד כדברים אחרים שיראה לו שיש לזרך כדבר :

כא אין מאיימין אלא בשבועת הדיינים סו שהיא ע"י טענת וראי וכפירה בין שהיתה מן התורה בין מדבריהם אבל על שבוע' שנתחייב בה בטענת ספק בין מן התורה בין מדבריה' וכן בשבועת היסת אינו צריך איום ואפ"כ צריכים הדיינים לפצור בבעלי דינים אולי יחזרו בהם עד שלא תהיה שם שבועה כלל :

כב כל מי שנתחייב שבועה בין של דבריהם אפילו היסת יש לו להחרים סתם קורם שישבע סת על כל מי שטוען עליו דבר שאינו חייב בו כדי להשביעו חנם סה וייענה המשביעו אמן :

כג כל שבועה מן הדין ע בפני הלה שכנגדו (או (מו) בפני בעה"ד ס (ס' כתר' פ"י מהלכות) סה פתוב יודע בפתח רק ע"ם בעה"ד (מז) (ומז) ס"ל ליפשע בפני התובע) ס (רשב"ם) ואם השביעוהו שלא בפניו אם נשבע כתקנו ועל דעת ב"ד נפטר :

פנס

כ ואמרו דשבועת היסת כו' עיין במאירים כ"ג מ"ה דכתב דשבועת היסת לישבע בפני בעה"ד : נא שבדורות האחרונים ז"ל הטור בשם הרמ"ה מכי אתו רבנן בתרתי דכתר תלמוד' ניהג כו' : נב בשלו שבוע' בשם פי' בס' כשבועת הדיינים : נג ונהגו להשביע בארור ז"ל הטור ותקנו לנזור על ארור בעשרת דתרור כו שבועה וכו' והמקור בחמים תיכת עשרה בראה דם ז"ל דרש"י והסור דנקטי בעשר' ס"ל דנם כל ג' כך שבועות צריכין להיות בעשרה וכמ"ש מור"ם לפני וה סי' ז' די"ג כן וכיון דלא ק"ל לכי בשאר שבועות מ"ה בחמישו בארור נם הרמ"ה שכתב הטור בשמו דס"ל כרש"י לא כתב תיכת בעשרה וכפרישה כתבתי דכ"ל דצריך להזכיר בארור זה לשבועת הדיינים שם לו כינו דכיון דחמיק בטענתו מטום הארור כו שבועה וזה מנתרת דע' שבועת העדות (דף ל' ע"ב) וליכ לה מדכתיב וישבע יהושע בעת ההיא לאמר ארור האיש לפני ה' ונו' הרי הזכיר כו שם ונם כי' ד' סימן רל"ו וכתב הטור הארור הזי כשבועה וכתב עליה ז"ל וכלבד שיזכרו כו שם לפ כי' כנון שיאמ' בארור האמ לה' כו' ואף שזכרו שם בארור מ"מ לא הי כשבועה כשם דכשבועה נשבע בחיי ה' וכתי' כיה לא ינקם מצא"כ בארור לה' שהינו אלא קללה לנפשו כה' ודוקא להיסת כתב לפני זה דהינו אלא כשבועה שהם או בארור דשם ה' כשבועה כלל אלא בארור בעלמא סני

וכל' כשבועת הדיינים ופ"ר : נד בכל לשון שחכין כו' ז"ל הטור כתב הרמב"ם כורו רבותינו שהין משביעין אלא בלשון הקדש ואין ראוי לשמוך על הוראה זו ואף"ם שנהגו בכל בתי דינין שבישראל להשביע בלשון הקדש אף' שבועת היסת מ"מ צריך להודיע את הנשבע שיכיר לשון השבועה שכ"ל ור"ל כמ"ש ומ"מ כו' כאלו אמר ואפי' לדברי רבותינו דס"ל דנשבעין בלשון הקדש מ"מ בעינן שיפרש לו ג"כ ענין השבועה שם"כ : נה כאמר נאן ונקה כו' פי' כתיב נאו ונקה לא ינקה ופי' ונקה לשבים לא ינקה לשהינן שבים וכשבועה לא כתוב ונקה כלל : נו ממנו וממשפחתו הטור כתב ומשפחתו שתפין עליו והוא מלשון סנמרא ומדכתב שמפין כפי"ן ולא כתב שמפין כה"ת ס"ל להמחבר שהוא כתיבת טעם דלכך נשבעין נם כן משפחתו משום דמשפחתו מפין עליו ולא שהוא כתבי שהין נשבעין אלא דוקא שמפין מ"ה בשמיעו המחבר : נז ומשפחתו פי' אותו שוכח הכא על השפחתו (אבל שוכח קל ממנו כה על משפחתו ונם כשאר עבירות כמ"ש ושמית את בני כה"ם הכוה ומשפחתו) וכאן נם משפחתו נשבע בשוכח במ"ש אל תתן את פיך לחטיא את בשרך וביינו כמ"ש ומשרך אל תתעלם נמרא : נח שכל ישראל ערבים זה לזה כנמרא אמרו דנם בשאר עבירות מ"מ כש"ם בידו למחות וכאן אפי' אין בידו למחות וליכ לה מדכתיב אלה וכשם כו' וכתיב על כן תאכל האדון עפ"ר : נט דברים שהין אש ומים וכו' פי' שהינו עניים ואכ"ם שבשיתו וכל זה ילפינן מקרא וכמ"ש בפרישה ע"ם : ס פוטרין אותו ונותן כו' פי' מכא מה שפוטרין אותו דהיינו שמשלים אותו מלפניהם וינא אז שיכול לחזור בו ולומר אשבע אלא צריך לשלם כן הוא דעת רש"י ותו' והרא"ש והר"ן כתב דלרש"י אפי' לא ינא אותן לב"ד אלא כשתלקו מחותו עכין ס"ל כאלו ינא ושיכול לחזור בו ופמ"ש מוה בשמ"ע ובפרישה לפיל סימן כ"ב ונם כש"ע לקמן סימן ל"ד סעיף ק"ל מכתוב פוד מוה שכ"ל שכן הוא נ"כ דעת הרמב"ם ולא כל' שכתב דהדין נ"מ כיון דכתב דהדין נ"מ כיון דלא אתן לב"ד ופ"ם :

סא ובכירו תוכע נראה דקדק לכתוב ובכירו תוכע כדי ליתן טעם למה אמרו סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעים בהלה דמשמע על הנשבע ועל המשביעו והייינו טעמא כיון שזה רואה שהוא מוכן לישבע סוף ליה להפוות עמו כשיגרום שנשבועה תלא תפיו שכ זה על ידו והוה לא עשה כן אלא תכע השבועה : סב אלא על דעתינו כ"כ נם כן הרמב"ם והטור אבל בכרייתא כתוב במקום על דעתינו על דעת המקום : סג ים לדיין לומר לו לפרש כו' פי' ולא שני כאן שנשבע פ"ד הכ"ד וכו' : סד להשב"ם בנקיטת אפן במקום שהין צריך כפול לפיל סימן ע"ו סעיף ד' : סה או לאיים עוד בדברים אחרים בדרישה כתבתי דהיינו כוקרא רבה נפ' ע"ם וכ"י הכיאו דיש מכיאים לפני הנשבעים מעה של מתים וכודות נפוחים ומכבין הנירות ע"ם בדרישה שכתבתי טעם למה בחים עניינים הללו לאיים : סו אם יראה לו שים לורך בדבר הר"ן כתב פ' שבועת הדיינים דת"ק ת"ל לחיים וכ"כ : סז שהיא על טענה ודחית כיון דשבועה פומה נגדו ושוטנו ודאי שמייב לו ים רגלים לדבר קלת שזה הנופר שבע לשקר משום דכי מחייתין עליו משא"כ כשטוענו בספק כשותפין והרישין ובשבועת היסת אף שטוענו בתוכע ודאי מ"מ כיון שבשבועה היא קלה שלב"ע היא לפחות בלא נקיטת אפן צריך לחיים : סח כל מי שטוענין עליו כו' כל' זה כתב נ"כ הטור ובפרישה כתבתי דאין מילוק בזה בין נשבע ונוטל ובין נשבע ונפטר לעולם זה שבנגדו צריך לנקל עליו בשרש : סט ויענה המשביעו אמן כו' בפרישה כתבתי דאף דכתב הטור והמחבר בסימן ע"ח וכפי' פ"כ דאין צריך לענות אמן לק"מ דשם מיירי בשרוצה שבשבע לנפשו מב"ה בזה קאמר דאין צריך להמתין בשביל האמן בב"ה אבל כאן מסתמא מומר המשביעו שם ורוצה שישבע לפניו ע"ר המקום ובפ"ד ע"ו קאמר הכא כיון שהוא שם צריך לענות אמן לכתחלה כדי שיוציא יותר וק"ל ועפ"ר מ"ש עוד שם : ע בפני הלה שבנגדו כדי שיתביים ממנו כיון שהוא

יודע בחתימת כתיבה הוא ומ"מ מפיק וכתב דכשהוא לו יודע בחתימת
אלא ע"פ העד ג"ל ליכא למיחש אלא לבני כתובא אלא בעד ומ"מ רמ"א
וכן נראין טוב להניח וכו' אין נראין : עוד כשכתב ונפטר ממנו פי'
אם לא סיים התובע עדות ורלב"ח לדבריו . ועמ"ש מור"ם ז"ל
לעיל ס"ס כ"ד מענין זה וכמ"ש
בתבתי שם לקמ"מ : עכ"ל
יתבייב ממון כו' אע"פי שהוא
מוייב שבועה בהודאתו : עב
אין מתייבין אותו שם ונם קרם
פתח אין מטילין ע"ז וכמ"ש
לקמן זה : עד שתרת ליתן לי
מכה דהוה דבור בעלמו ויכול
לחזור בו אם אמר כן והא דלא
כתב הש"ו כאמר הודית לי ג"ל
ליכתב ואפי' היתה בהודאה ע"י
תביעה דהא אף אם יאמר אחת
שהודיתי ע"י תביעת בפני בשבוע'
שבועתו כי' לפשטו' וכן משביעין
אותו אף כ"ש כשתיי בהודאתו ממון
ולא שבועה משו' דבבני אם יאמר
מה לי להשבעתך או להשבעתך
תן המכה שתתה ס"ל כיה נרין
שבועה לשעבר וו וכמ"ש בטור
והמקבר בפ' פ"ח סי"ד משל"כ
בתבתו שם"ל ליתן לו שמודה
שתין בידו שום חיוב כ"א מ"מ
ליתן לו מתנה וק"ל : עם
שתה הוקש'עלי שם רע פי'שתובע
לחבירו שבוע'ה עליו ס"ר ואפי'
ע"ז כתב מור"ם די"ל דמקרימין
כיון שקונסין ע"ז שם הוא
שתת ולא חייר' דוק'כיה שבוע'
ס"ר על אמתו שחייבתו תורה
כ' כסף שהרי קנס הוא ואין דנין
אותו כומן הו"ס ואפ"ר : עו
וי"ל דמקרימין על זה אבל אין
משביעין היסת ע"ז כיון דאף
בהודאתו אין כאן חיוב ממון
כ"ל קנס משום מנדר מילתא
אבל אם עשהו שתה מבלת כי
והוא כופר משיק כיה הרמב"ם
והטור שכירתו כיון שאם יודה זה היה חייב כשבע על
לדעת הרמב"ם ואפ"ר : עז אפ"ה נשבע לו לזה שכתב על התוב'מ"ה נזלו או נגנבו כדי להתשם
את אשר בידו וכמ"ש לעיל ר"ס זה ויתבאר לקמן בסימן כ"ב ולא
כע"ם שכתב לעיל וכאן דמקרימין דקיד ממונא לא מקיד *
משבועתא : עח עיקר התביעה היא משום חיסור כו' פי'אע"פ
דכ"מ נ"ב לעכין ממון : עט שחייבו עליו אלא קנס פי'
לפשוטי אם תבעו שאכלו דים בו קנס כוס ונער ו"ש בו נ"ב ממון
ריפוי ושבת וכבוה כתב הטור דצריך לישבע לו משום ממון שבו :

פ שלש

ס ותיובתו ע"ר כו' בחסורת מכ"ם ס"ב סי' פ"ח סעיף כ"ב סעיף כ"ב
בשתיהן מכחישין כגרו תחזון כרין תחת עסק סותפין ובחתען מכחישים בלא
שתיהן כרין הו שתיהן ובלא תיובתו ירוצה לשתין שעדות תחזיק כרין מחזיק
ליטבע ובלא תיובתו תחי מכחישין לים למיהדר ויקח מי שהוי ליתיה ותי לא
שהי ליתיה ותי מכחישין ואין דכחיו בכחישים בעיני וכל רשיותו
מכחישין סם סיכם נרמין דסתם תיובתו
בקיבוץ ב"ש הם לא תיובתו סכי' דין
מחלה לא סים תחתייב עתה בשום כר
שמ"כ גרסר חזון ליה ישבע ישעין
עתה תחזיק סם לא תחזיקו שבועה עליך
לא ים כל סם סיסמקו עליך סותו כ"ר
ין לרין ין לשעות ותיובתו וזה כיסר
לו שעון נתחייבת כ"ר ובאיזו יכול
לסור ולשעון כי שכתתי סחילוקים
שניהי לגיכך סו אחת לא תורים לי סתם
כמו שעורית כפני סותו כ"ר סך זה
דתעתי בלבורו שבת"ר סכוח תיובתו
ליתחזן כך וכך סו צריך ליטבע אבל
בתחו'מני"ם שם ומרתיחזן תשת"ל ולא
תיובתו בכת"ם אבא נכתב נוכי צריך
ליטבע לו ואם לא ליחם וכת"ם : אם
צריך ליטבע סיסת בתקוט ברשין קכח
ובסורלא סריך רין זה : כתב בתחו'
תיו'לספר בסים סיחן ל"ם תשו'תפר"ת
ואם לספר יטבע אבא נתן לו אע"ג דלא
אתי אלא אחת תקבל כרמ'רלא עלוב
בעבודת סיסת ע"ל ועיין : סב
מי שבתחייב שבועה לר"ר חו'שר סומק
כפרן כו' כתב ב"י חת"כ ברקרק הסור
לכתוב מי שבתחייב שבועת כ"ר לוחר
דרוקא כשבתחי' שבועת כ"ר סוא רבי
מחר כשבועתי ואפילו שרים ואפי' נשתן
אבל אם לא תחייב שבועה כ"ר אלא שהוא כלוחר אם ר' שבע
לך ותבעו כשרים ולא אמר ואת"כ מחר כשבועתי נשתן ואע"ג דקאי עיר'רמי'
עניר אינו דתקרי ואחר תם שלא מיינוני כ"ר אלא מני כשבועתי ואין זו שבועה'
ופרשם אלא רש"י ים כלומר אבל אחר אומר ליתם כשרים רש"י ואע"ג ואפי'
כשרים רק ירוקא כב"ר אבל אחר אומר ליתם כשרים רק ברש"י פי'כן ואינו
לפי שסתם נב פרעתי רש"ל דכשלא אמר תו לא פרש אבל כתר אלקן עליו
ברמ"ה ושור לשתן ש"מ ע"ם וכ"כ ברא"ם אם ס"ל"ג וכן תם ברש לפרש מדברי
סשור כאן וכ"כ התחר בוסים לשתן דכי תו רוקא כלא זה ולכתרים צריך
לפרש אם רקאתר כשרים אבל תייב שבועה שבועה עניר אינו אמר
תייבו דכשתייב עלמו שבועה ואחר כשבועתי וכשרים תשרים אלא זה יש
מינו ולא כשבע לא סיחק כשתן אחם רשבור אינו אמר ואחר דבר אחינו
אחת בכת"ם שתייב עלמו שבועה • ותחתן דאפי'תייב קרוא שבועה בחוקן
אפי'לאחר בו כשתן בקבלן אם בעלי ב"ר וכת"ם כיון שתייב אח עלמו
תייבו ב"ר לא סיחק כשתן • כתב ב"י ב"ח ב"ש בשם הרמ"ה אפי אם
תייב שבועה בכ"ר ורקים ואם אר אפי אפשבע קרים אפשרו לו כ"ר אפשבע דתקרי
ואחר כשבועתי ולא סיחק כשתן ואחינו כ"י סוף סת"כ : סג
ואחר כשבועתי כו' לשתן תין זה צריך כ"אחר דבל שבוע'אפשבע תרי תינהו לשתן ליטבע סיסת וזה לאחר כשבע לי
סי"ר שבתחייב כבר שבוע'לאחריתם אתי אפיר כשתן ש"מ ואפי בשם תוס' ורקאי אפי אם תייב לי אחתן
שבועה ב"ש תפר כ"ברים ואפרות וקרקעות וכת"ם אם תייב כשרוסה ליטבע שתיני תייב לו ועיין כתובות תיי'ומתרוצי כתם רמב"ם : סר
שכשבתין ונשתרין כו' שתחן ע"ש שתשבועה אחרת אי לא בבל כת"ם כשתר ב"ר סתין תבבל"ן אלא בתקום שאם סוחה סים תייב תחון נם שתחן ב"ג ת"ם
כ"כ שב"ל שת"ם • ושיתי כשתרים שם תפי וכת"ם שבוע שאם אחת שתי שתחייב שבועה כבר תכת שתבת ברי שתחם דיכול לבבל לשתן ליטבע
כיון דלפי דברו תייב לו אחון ונם שם רוצה לבבל עליו אלא סרוצה לשלם ואחון שתים שתחו תו אלא בולו תעלם יכול לבבל עליו רק שתינו יכול לבבל
עליו לשון זה שבשבע ויש שקבל תייב כיון לשתן אלו וכת"ם לשתן שיון ב"ב שתיף ע"ו ו"ו ופ"ש : סם נאתן • עיין בשור שתלק (בשם רב תפי) ובתב
דוקא כשבועה דרבנן אבל אחר כשבועתי בשבר תשוב רשבועה לשתחם לשתחם לו שתינו אבל כשבועה דאורייתא לו אחר כשבועתי ברי ליטבע כיתם אבל אחרבני ור'
ירוחם שסקו רבינו ון ס"ב אלא לשתן אחם יכרחשתין ושור"ם ורת"ה הביאו ע"ם עב"ל ת"ש ע"ם ק"ע וברא לפי עניית דעתי שטעם כר'ירוחם דר' ירוחם כתב
בשתינ ב' סוף חלק ג' וז"ל ויש תי שכתב שיש שאמרנו לתחלה שבתחן לאחר כשבועתי ב"ל בלא שבועה ואחרים סחם עב"ל אבל בתחו ר' ירוחם קפי שם שבועה
סיסת בשוכר תקורם רשם לא כן סוא לים לשבוע סיש תי שכתב לשתן לשל תיר אחר דברי רב אפי לאחר דקאי על רב אפי אלא ס"ק סא שבועה אחרת
ויינו אלא שבועה וחכל תקום שתרים סחם וכן מצרכי כת"ם ור"ת שם שתן דעת ר"י ונם כתרוכי לא פסק כן דק תניא דעות תלוקות ותפיק לכסוף דצריך
ליטבע שבועה בשר אלכן נקרוזין כדברי אשר וכן דעת הרא"ש יחר"ן וכ"י ריש תניפק וכרשב"א וס' תתניר ס"ק ו' שלכות שותן :
סו אם ב"ב סתם כו כו' כ"י סע"ק ר"ת וב"ב סתם"ם וסשור ושתחבר לקן שותן ס"ק סוף סעיף י"ג ופ"ש : סו אבל צריך לקבל
סרם סתם שבועה אפשע תעשה דברי סר"ב דגם כשר שפשר כשבועתי ס"ב רק לקבל סרם סתם אבל בשר כתבתי תשן זה שיקר : סח לפני סתם נרשה שם שתר
שבועה לפני סתם אי שבועה ותת סתם אי שלכו לתיובת סיש שבאתן ס"ב רק לקבל סרם סתם אבל בשר כתבתי תשן זה שיקר : סח לפני סתם נרשה שם שתר
שם

דכמאי תדונו אם תדונו סבורתתו היה דרך תשובה כו' אלו פשיטא דנפטר מהכא' דאף ג"ת שחדש נפשו ע"פ עצמו מ"מ זה שכתבר' והודה אם איתא דמייב שפי היה נ"כ אמרו אלא אף אם תדונו אלא ע"ד תשובה הודה אלמתי אלכא נפשו ע"פ עצמו אלכל בפרישה ודריסה כתבתי שמין דכר"ו ע"ק. בזה ונם °כע"ם דשה דכר"ו: * פע ונעם עוד שמו' ע"פ כ' עדי' עפ"ר שכתבתי דע"י כ' עדים נפטל מיד משא"כ כשמין כאן אלא ע"א וכשל דיכו שכשבע לו דאיכו נפטל משתתם ממילא מיד אף שבועתו דשף עד שבה בזמן שבע בדבר הוא אלא לאחר שכבר נשבע ונפטר ממנו יכול לנרף עצמו עם עד ואלא לכ"ר משדש לשקר ונפטר ע"י. וכמ"ש הטור כשם ל"ד והמחב' שם שכ"ו ° ולא כב"י שכתב ע"ו דדכרי הטור סותרין זא"ז ס: ל מיין עם התופס והא דכתב ולקח בעליו השבועה אלא ישלם היינו דמין כ"ד מוציאין לו מאו ממון ממנו אלכל כשטוען זה מעצמו אלא עדים וים לו מינו או כשיבא לקח"כ עדים ע"ו אלא נאחר: אלא פרעתי או אינו קיים לך כלום ונשבע ונאמר אלא ש

לדקק ולייסב ולומר דר"ל ורלוכן כופר ואומר שכיתן לידו ע"מ שיסתרו בידו ולא ע"מ שיזיר לשמעון מכל כ"ש כתב וז"ל * וזה מקיב שכבר הזיר לו שפטור משבועה ומפיק וכתב ע"ז וכ"ל דה"ה אם מקיב לו בכר מלקחים לענייס כו' דל"ז מורה שכבין דברי מור"ם כפשוטו וז"ל וכ"ל

ק ונשבע לא' מכן כ"וכתב עוד שם דה"ה אם יש לו מקיבה על רבי' ונשבע לו א' מכן ג"ש דיכרין ואמרו הקשה מכן אמן ולא יראה כשבועת עכ"ל נראה דהייבו דוקא בקרוב אבל בקרוב מאד ע"מ שיזיר לחבירו ואומרים אמן על השבועה ואומרים אמן דשבועה אמן מקיב כשבועה כדכתיב ואמרה הקשה אמן אמן ולא יראה כשבועות עכ"ל נראה דהייבו דוקא

או שוה פרוטה וטען שאבדה נשבע וכל פחות משוה פרוטה אינו ממין ואין ב"ד נזקקין לו :

הגה ◦(סור נסם הרמ"ם והמגיד וז"ן פרק הי חכין) וי"ג דכסבועת שומרים נמי כעינן ד' שבועות (ה) היסת נמי משביעין אותו אפילו על שוה פרוטה :

ז ◦(סוף נסם רבינו הפלי) אין מורה מקצת חייב ' עד שיורה ממין הטענה כיצד תבעו כור חטין או כור תבואה והורה לו (ו) בלתך קטני' יכ פטור יג אבל אם תבעו בכור פירות והורה לו בלתך קטנית חייב שהקטנית בכלל פירות :

ח לא תבעו ברבר מסויים אלא אמר ליה שוה מנה יש לי בירך מכל מה שיורה לו חשיב שפיר ממין הטענה שכל דבר הוא בכלל שוה (ח) אבל אם תבעו מנה מדבר מסויים והורה לו בשוה (חצי) מנה לא חשיב ממין הטענה :

ט תבעו דינר כסף או דינר זהב כאלו תבעו שוה דינר כסף או שוה דינר זהב (ט) ובכל מה שיורה לו חשיב ממין הטענ'ודוקא כשתבעו מטבע היוצא בהוצאה רבהא אמרינן בסתמא שוה דינר קאמר לפי שארם עשוי לשום כל דבר במטבע אבל תבעו ליטרא זהב או מטבע שנפסל ואינו יוצא בהוצאה לא חשיב כאלו תבעו שוה וכן אם תבעו דינר זהב זהוב (כלומר טבוע) יש לי בירך לא חשיב שוה דינר (י) אע"פ שיוצא בהוצאה אלא דינר דוקא קאמר סו ואפי' הורה במטבע של חצי דינר לא חשיב ממין הטענה :

י הא דאמרינן שאם תבעו דינר כסף (יא) או דינר זהב כאלו תבעו שוה דינר כסף או שוה דינר זהב יא סו דה"מ במלוה ◦(סוף נסם ס"ו) אבל בפקרון דוקא קאמר דינר זהב ולא שוה דינר ויש מי שחולק ואומר◦(סר"ן ס"ג שבועת הדיינים) שדין הפקרון שוה לדין המלוה :

יא ◦(סור סם נסם ס"ה) תבעו ק' דינרים יז ממטבע פלונית והשיב אין לך בידי אלא נ' ממטבע אחר לא חשיב ממין הטענ'אא"כ יאמר לו נתתי לך יח דינר זהב להחליפו במטבעו' ◦(נע"ם סער ז') (יב) (אם מכרתי לך סחורה בער חטים) : והוא אומר נתתים לך חוץ ממטבע אחת אבל בענין אחר לא מחייב יט אפי' תבעו דינר זהב (זהוב) והורה לו בשוה במטבע של חצי דינר זהב (זהוב) :

יב תבעו כ' דברים כגון חטים ושעורים והורה לו בא' מהם חייב ליתן לו מה שהורה לו כג ונשבע על השאר כד אבל (יג) תבעו חטים והורה לו בשעורים פטור אף מרמי שעורים ◦(סור סי"ר נסם ס"ת) כה (יד) ויש מי שאומר (טו) שהטעם משום רחשיב

ם דכסבועת שומרים נמי כו' טעמו כיון דעיקר קרא דכי הוה עם חמלוה קמי דשבועת שומרין היה אפי'כלא הודה מקנת אלא מודה ככולו ושוען שכאבד ממנו שפקדון מה"כ נם ל'מוד דכי יתן אים אל רעהו כסף או כלים דרשינן ממ'ו ואין שומרין וה"ה ל'

ותו' שכתבו העתס דפטור מהעתירים משום דחתיל ליה לא תיתח דהרח"ם לא ס"ל טעמא דחתיל ליה ורש"י והתוספו' לא ס"ל טעמא משום דכיון דתכבו כחיטין הוה להו על העתירין דה"ב לא ס"ל להשור ולהמקבר להוכיר ל' חתילה כיון דכתבי טעם דחודי ליה ונם התו' דכתבו דחתיל ליה לאו כתבו כדאי כיון דחודי ליה לאו כולם ס"ל כוה טוה דחלה תכבו בהעתירין כראה דחודי ליה דאין בידו העתירין וחתילה הוה חתילה וח"ם אפי' כאו עדים על העתירי' פטור ולא תחה עליהו הרח"ם אלא משתתו דברייתן ומשמע דס"ל דאפי' לא תכבו בחיטין דאותו יום נאותו טעה שהלוהו בעור מהעתירים וזהו תימה בחיטי ועפ"ר ודו"ק : כד וח"ם כאלו הודה בתוכע פירו' כאלו הודה להו בתוכע וכם"ל כתוב כן בפ"רוש כאלו הודה להו בתוכע וכם

כא ואם

(סו) דחשיב כד כאלו הודה התובע שאינו חייב לו שעורים ולפיכך אפי' יש עדים על השעורים פטור דהוראת בעל דין כמאה עדים דמי :

אמתי' והודה לו בשעורי' הוא מהעתם דהתוספתא מיכול למתר כו וכח"ם הרמ"ם) וכן תבואר מדברי הרמב"ן בהשגות פ"ם מה' שואל מהלכות (ומדברי ה'חה' שם וה"כ כתים עדי' על השעורי' חייב וכן תבואר מדברי הרמ"ם פ"ח מה' נזקי ממון והרמב"ן והרא"ש והמגיד שם דמדברי הסוגיא בלא עדי' ומשמע שם בח"ס דבשעורים ויש עדים על השעורים חייב בשעורים ע"ם וכפ"ת שער ז'מ"ב סוף דף כ"ו בניה דברי הרמב"ם לדעת הרמב"ם ודעת הרמב"ן שיתן מיתן ח' שעיף ר' ע"ם אלא הנכר כדור דרעת הרמב"ם כח"ם וכתו שהביאו הסור לקמן סימן ח'וכל המתרוצים וה' ה'מרעתו וכ"כ המחבר נופיה לקמן סי' ת'שעיף ג' בשתם כדברי הרמב"ם דכתים עד שיתיב ולא הניח שם שום תולק וכ"כ הפ"י ס"ם בתחית כהרמ"ם ולא הניח שום תולק וכ"כ המרדכי שם בשם הירושלמי משום שהפלינו בדברים ולא הודה לו כלום ואע"ם אלא שתאתי כן בירושלמי שלפנינו מיכתי בקיאי טפי מינן • וכן כ"ל עיקר וכתו שיתבאר : ואם שהקשו הרמ"ם ובעה"ת ומהרי"ל שם על הרמ"ם ה"ל הרמ"ם שם ולא כסיבת לי דמ"ם מאי פריך לרבה בר נתן מאתניתין דהא הן שיעת דחשתה אלא מהי בתחילי' דע"כ מיירי הראה עדים בנגיפת אלא שהיכה יורעים שם נגיל הזיק או קטן ראע"כ הוי תודה בקנם ופטור וכיון שכן לא שייך חשתה אלכך ליכא לפרושי ומהרי"ל ומהרי"ח ה'ה ס"ל דאפי' בלא עדים חייב בשבועה דהוסיפה על הודאתו ולא הוי כמו שהודה בחלק ולכך חייב בשבועה ומ"מ אין לפסוק כן בשלמא לפי מה שכתבתי לקמן סעיף י"ג אלא שהיכה יורעים שם נגיל הזיק או קטן ראע"כ הוי תודה בקנם ופטור ואפי' בתחילת מיירי כגון שהודה בחלק ולא בשבועה ומ"מ לפי מה שכתבתי לקמן סעיף י"ג אלא שהיכה יורעים שם נגיל הזיק או קטן ראע"כ הוי תודה בקנם ופטור ואפי' בתחילת מיירי כגון שהודה בחלק ולא בשבועה ומ"מ לפי מה שכתבתי לקמן סעיף י"ג

(וכ"ה כתב ז"ל והמחבר הדבר שהרמ"ם הרמב"ם הם כדברי הרמ"ם שכתב הרמ"ם והכן דוקא כלא כרמו דברייתם עכ"ל ומהי אומר לדרגם כראין דברי הרמב"ם והרמ"ם וכן דעת הרמב"ם וספר הרגה פוסקים וכתו שכותב לקמן) :

אלא

ורמי כולא סוגיא מיירי בלא עדים ואין הטעם משום סורתה אי מחילה דלא שייכא כאן אלא משום דהרגרים הם כח"ם הרמ"ם ויש"ת דטעמא דרבה בר נתן משום שהשתה נו אלא הסיב על תביעתו ופריך הא"ם שפיר דהא ע"כ לא"ם פלגא נזקא מחוכת מיירי מתניתן אפי' בלא עדים דהא מתניתן מתחת קתני אלא לא"ר פלגא נזקא קנסא ל"ל דמיירי בעדים משום דא"כ לאו הכי פשוט דמשלם נזקא כקנם פשוט דמשלם לא"ר פלגא נזקא קנסא לא נריך מתנת לפרש דבים מיירי דזה ס"ל לפרש כאן דפשיטא דבכל דוקמת בקנם כעדים מיירי אבל לא"ר פלגא נזקא מחוכת פשיטא דמיירי בתחת בלא עדים הלי בעדים ס"ל לפרושי וא"ר פריך שפיר לא"ר פלגא נזקא מחוכת דלא תיתני תיובתא דרבה בר נתן דודאי לא

ומה

שהקשה בלתם מנגה דלמתי לא תקשה שתחת ס"ם בסוף פרק קתח לחלן דאחר פלגא נזקא קנסא מהני כתי דמתני' אכ"ל פשיטא דבלאו הכי כתי לא"ם ולא רק בלא"ח כוה דלרבה בר נתן דוקא בלידיו פשיטא ל"ל מיירי דאיהו בלאו הכי מוקי מתניתן בים עדים ואם כן לרבה בר נתן כתי לא תיובתא אלא דכולא מקלא ורעיו דהכא בלא"ח פלגא נזקא קנסא ונ"ח פלגא נזקא מחוכת ונ"ח בעין שהתה בכ"ל ס"ם בתחית • ונחתא נם הה שהקשו הרמב"ן ובע"ח ופ"ת דסוגיא אולא דלא כהלכתא אלימא דח"ר פלגא נזקא מחוכת כו' לא קשה כלל • דשם"ם פריך דאוך יהיה הח"ר פלגא נזקא מחוכת כגי דמתניתן אם לא שהשתה דפליגי' על רבה בר נתן ול"ל לח"ר פלגא נזקא מחוכת ניחא תיובתא דרבה בר נתן (ול"ב אפי' ח"ר פלגא נזקא קנסא יהיה נגד רבה בר נתן דהא לא פליגי בהא ודו"ק) וכה"נ אשכחן שוני בש"ם דפריך אמ"ר ומתניתן לא קאי אהאי ח"ר ואפי' לא נזקא חיבה מיירי אכל אכן הכא לריכא ל"ח לענין חטים ושעורים וזה כדוך • וגם אלה שהקשות שהקשה בש"ם לח"ר אם לא אתי לא מתני אם"ם ומתניתן מיירי בים עדים ומניח בצ"ע לק"ח דפשיטא דמתניתן מיירי בכל גוני אפי' בלא עדים אלא לענין קנם דעי עדים אלא ומתניתן מיירי בשהשתה כאחר לא כי אלא נשלא השתה ואתי מיירי בלא עדים דאי אפשר בלא עדים כיחוי אפי קאתרי ואם כן אשהשתה אינה אתי מיירי דוקיא דרישא בלא עדים וה"ה דכרוך :

ועוד

אני אומר דלהכי הקטי ס' מתניר וכו"ו לאחר הסוגיא אולא לח"ר פלגא נזקא מחוכת אלא שפיר"ל דאולא אתי לח"ר פלגא נזקא קנסא ומיירי שפיר בלא עדים דהא פשיטא דמתני' מיירי משתתא בלא עדים אלא משום קנם נרוך עדים ול"ב משכח' לה בשהוכיחו נדול הזיק והעמדתיך בדין וכתמייב ע"ם

כה ואם תמצא כתוב כו' דכיון שהוא מוקף יכול לומר יודע
לי בעצמי שלא הודיתי ולא מקלתי שלא שלח רציתי לתבוע ככל
בפעם ג' : כו אין מוכיחין ◦ וכתב כ"י ס"ם בתוכיח דאם ☜
תפס קודר דהדר מהודאתו אפילו תפס בעדי' מכני אבל אם תפס
לחצד שטר מהודאתו מפקינן
מיניה שלא אם כן הוא ליה מינו
דלא היה דברי' מעולו אלו בקורתי
עד כאן לשון ד"מ ט"ו :

כה קורס כה (כה) ואם (כו) תפס התובע רמי השעורים כו (כז)
אין מוציאין מידו ; הגה"

(סור סט"ו) ◦ אבל כלום אבי ודאי מייב (כ) דאין אדם
מוכל על שהר תביעות אם לא תפע שלא תפת
(סור
מי"ו בשם הרמב"ם) :

עשתה ירוע' ואם כן י"ל דלא אזלי' בתר סורתו לפסור הקבן דאם שהוא על הקבן הוא כדי להרויח וליפרע מהנזול אבל כאן דרכה בר נתן אי מיירי שלא שעני עשה ירוע' לא שייך שעשה כדי להרויח ואם כן פשוט דאפי' אמר לו להרא"ם תחת שאתה מוכר לי בשורים עכ"ל ומניחו שלא שלח רבינו יוסף שלא הרגיש להרא"ם ולפרש לפי דרכו לעיל מינה אמר לך אתה אייב לי אפיס אבל יותר מ"ל מהרש"ל לפרש ולא מצינו שום מקום שיהא מוכר לו בשורים ולא תבע ממנו השעורים שהוא הרי כאלו הודה לו שאין בידו שעורים ואפי' הכי אין ס"ל לסייב לאחר שהודה בשעורים אחת מאתם אייב לי שעורים ואומר לא כי אלא תעיש הפקרתי בידך פשור שלעילו אלא שעני שעה ירוע' עכ"ל ומניחו אלא שלח רבינו יוסף שלא הרגיש להרא"ם ולפרש לפי דרכו לעיל מינה אמר לך אתה אייב לי אפיס אבל יותר מ"ל מהרש"ל לפרש ולא מצינו שום מקום שיהא מוכר לו בשורים ולא תבע ממנו השעורים שהוא הרי כאלו הודה לו שאין בידו שעורים ואפי' הכי אין ס"ל לסייב לאחר שהודה בשעורים אחת מאתם אייב לי שעורים

ג"כ נראתי לתכוך עליהם בשעם הוס
וכ"כ בש' ג' תרומה שער ג' פ"ב ריש
דף כ"ו - מיהו משעיין בהרא"ם
ירלפה דלאו משום סך תמיא לאור פי'
הרא"ם דרכה בר נתן מיירי שעשכו
שעה ירוע שלא משום שהקפה פוא
קונם שאתה דמאי פריך משתכיתן
לרכה בר נתן הם כמתכיתן מיירי

(סור
מי"ו בשם הרמב"ם) :

כו (כו) ואם (כז) תפס התובע רמי השעורים כו (כז)
אין מוציאין מידו ; הגה"

עשתה ירוע' ואם כן י"ל דלא אזלי' בתר סורתו לפסור הקבן דאם שהוא על הקבן הוא כדי להרויח וליפרע מהנזול אבל כאן דרכה בר נתן אי מיירי שלא שעני עשה ירוע' לא שייך שעשה כדי להרויח ואם כן פשוט דאפי' אמר לו להרא"ם תחת שאתה מוכר לי בשורים עכ"ל ומניחו אלא שלח רבינו יוסף שלא הרגיש להרא"ם ולפרש לפי דרכו לעיל מינה אמר לך אתה אייב לי אפיס אבל יותר מ"ל מהרש"ל לפרש ולא מצינו שום מקום שיהא מוכר לו בשורים ולא תבע ממנו השעורים שהוא הרי כאלו הודה לו שאין בידו שעורים ואפי' הכי אין ס"ל לסייב לאחר שהודה בשעורים אחת מאתם אייב לי שעורים

ג"כ נראתי לתכוך עליהם בשעם הוס
וכ"כ בש' ג' תרומה שער ג' פ"ב ריש
דף כ"ו - מיהו משעיין בהרא"ם
ירלפה דלאו משום סך תמיא לאור פי'
הרא"ם דרכה בר נתן מיירי שעשכו
שעה ירוע' אלא משום שהקפה פוא
קונם שאתה דמאי פריך משתכיתן
לרכה בר נתן הם כמתכיתן מיירי

מיירי בכל גוני ומיירי פעין משכיתן שעשכו שעה ירוע' ומיירי נמי בלא שעשו שעה ירוע' ופריך מרכה בר נתן כיון דעשו שעה ירוע' שעה ירוע' לא פריך לי"ק מיירי ופו"ל אך פשם דברי הרא"ם שם לא משתא כן (ופיין מ"ם לקמן מ"ק כ"ג) ולמה שכתבתי לעיל דהעיקר כהרא"ם ומיירי בשעה ירוע' דרכה בר נתן הוא משום דמשפה שם כן פעים' דאחי שפיר כפשוטו דרכה בר נתן מיירי בכל גוני ופריך שפיר משתכיתן בכל גוני וק"ל : כ דאין אדם

כו' כן הוא ג"כ ל' הסור ושום כמוך לפר"ב ואפ"ם ומשם"ע ומכ"ם שכתבו משום דמחילה אבל נראה לי"פ כ' הסור דם"ם אבל כלאו הכי ודאי מייב אליכא למיתר דיליפ לעולם פשור ומשעה הוא משום דאחיל דפקיע' דאין אדם מוחל כו' אלא ודאי מוחל כו' אבל נראה לי"פ כ' הסור דם"ם אבל כלאו הכי ודאי מייב אליכא למיתר

מ"ם פתניתין ע"ש : כא ופם תפס כו' והרא"ם הקפה על הרי"ף מדלא תני הכי משמע דאפילו אם לעיל דתפס משעה דתפיסה לא מכני אלא בשני שוורים שמזיקו שים לב תביעה על שניהם ואין כוח בתוספות ואחריהם כמהר מברט"ג ס"ם הסניפים סי' ל"ו ולעעיב"ב עיקר כהרי"ף ולא משתכר לחלק בזה ועוד דקשה דם"ם משמע כי מכני כשתפס דאחכיתן מיירי בשתפס ורכה בר נתן מיירי בכלא תפס אשמע דאפי' תפס מכני אלא כראה דכי מכני בם"ם דתפס תו לא בריך לשבועה דלעיל וה"ה דהוה מצי לשבועי לעיל הכי אלא דלעיל אשרע שפיר אפי' כלא תפס וכ"ם שכתבו הסמ"ע בשם הרא"ם דאפי' תפס רק כתר מצי לעיל כמי דאי אמר דאי ליסול ואין לו אחת שכתוספות אשרבי' דאפי' ליסול כשתפס ואין לו כלא תפס תדע דאפי' אמר מצי ליסול ואין לו ל"ב כתאי לא מצי לעיל כמי דאי אמר דאי ליסול ואין לו אחת שכתוספות אשרבי' דאפי' ליסול כשתפס ואין לו כלא תפס אבל כשפא ד"ם לא משתא הכי דהא לא מצי לעיל : ועוד אלפעי"ד לייטב נרוממא דלכתר תפס רק כתר דאריך ליה אשרבי' דאפי' הכי אה משתלם כו' אלא ודאי כי משכי דאי ליסול ואין לו אח ל"ב לשבועה דלעיל : ועוד אלפעי"ד לייטב נרוממא משום דכי משכי כשתפס פיינו פשטא דשתובע תופס כפי מה שרוצה דהיינו כפי מה שתובעו בב"ד וא"כ בשטא משכי שפיר דתפס שניהם ורוצה לשתעל משניהם, כפי תביעתו ואפ"ה משלם רק כפי מה שהוא משכיהם רק כדקתני מזיק בכל כריאה כשאומר גזלו הזיק אם כן מי אימא דתפס את הגזל כפי מה שרוצה מה שהוא תובע לו תביעה של הגזל להוציא הכתוב שחובה בקבן אם אם לו מכני תביעת הקבן אם אם לו על הגזל דאם אימא דתפס את הגזל אם לו מכני משלם אלא מגופו כו' ופ"ה הקשה הרא"ם ואפ"ה לי דאם כיון שים פרים אם, אפשר הזיק ואפ"ה לא משכי אם תפס את הקבן כפי פרים ואפי' קודם שבאו אלין לא משכי אלא מגופו כיון שחובה אלין לא משכי אלא מגופו כיון שחובה על הקבן כ"ם אעפ"כ משלם כפי תביעתו לכך כשיבא משכי שפיר אפי' כלא תפס כיון שחובה הקבן ויתבעכו על הגזל ומשלם אלא מגופו כיון שחובה על הקבן כ"ם אעפ"כ משלם כפי תביעתו לכך כשיבא משכי שפיר אפי' כלא תפס כיון שחובה הקבן ויתבעכו על הגזל ומשלם אלא מגופו כיון שחובה על הקבן כ"ם אעפ"כ משלם כפי תביעתו לכך כשיבא משכי שפיר אפי' כלא תפס כיון שחובה הקבן ויתבעכו

הוסתו אומר כיון כי תופס הם שניהם אלין לא משתלם הקבן אלא מגופו אלא ודאי כשתפס כפי תביעתו ורוצה לכוכח כשניהם לשתי כפי תביעתו וכשתפס אחד מהם משלם אלא מגופו אלין לא משתלם הקבן אלא מגופו אלא ודאי כשתפס כפי תביעתו ורוצה לכוכח כשניהם לשתי כפי תביעתו וכשתפס אחד מהם משלם אלא מגופו אלין לא משתלם הקבן אלא מגופו אלא ודאי כשתפס כפי תביעתו ורוצה לכוכח כשניהם לשתי כפי תביעתו וכשתפס אחד מהם משלם אלא מגופו

שתפס תופס הגזל - אפילו אם תורה לך בגזל מזוז לי מתחלה הקבן דתם אינו משתלם אלא מגופו ואפ"ה תניא כן נראה לפעד"ר דתם אינו משתלם אלא מגופו ואפ"ה תניא כן נראה לפעד"ר דתם אינו משתלם אלא מגופו ואפ"ה תניא כן נראה לפעד"ר דתם אינו משתלם אלא מגופו

תפיסתו כלום אלא ודאי תופס הגזל כשהורה ועמ"ם לקמן ע"ק כ"ג לדעת הרמ"ם ופייעתו) ואוש נרוך ורו"ק : (לף אם כאתר דהרי"ף ס"ל כהרא"ם נמי דשתא

ראי"כ כשתפס הקבן או השעורין או רבר אחר דאחתן לא שייך לומר מינו משתלם אלא מגופו ואינו אלא כל רבר שהכי תפיסה לשעורים - ולא

מבעיא לפי מה שכותבתי לעיל דעיקר הטעם משום השתלה והכרח"ם ופייעתו ג"כ פשיטא דשהכי תפיסה כשתום הקבן עצמו שהוה שחזיק שחזיק או שעורים או לכך לא תבעתי כיון שהייתי מוחזק בהם וכ"כ בשור הרא"ם לא לחרי"ף הטעם משום דהוה שתובע שאין לו שעורים כיון אלא מגופו ול"ש כשתפס לחרי שעורים ולא כשתפס בעדים ולחרא"ם ופחרי"ף אלא כדעת הרי"ף וכן הוא דעת הרמב"ם פ"ג מה' סונין וכן הוא דעת הרמב"ם פ"ג מה' סונין וכן כתב שכן עסקו הגאונים וכן דעת הרשב"ה בתשובת פ"ם מה' סונין וכ"כ בעה"ת שער ג' מ"ב וכ"ם בשעל הטיסור רפ"ח מ"ו וכ"כ הפמ"ג עסין כ"ם רפ"ק ס"ק ריש פ"ג וכ"כ הרמ"ם וכ"י והפנורה ס"ם מתם ובכי הקפיון : כב תפס כו' תכאן נמי מוכח להעיקר כפי' הרמ"ם ופייעתו דפשור אשעורים משום השתלה ולא משום דהוה כאלו הודה שתובע דהא מדפריך בם"ם מסיו הכוקין שנים המזיקין שנים ואחתי מסיס ושעורי' ניכלו ואחכי כשתפס ואי משכי כשתפס אלכתי תיקפי אמאי לא תנא הקבן דאי"ל כגון שהייתי מוחזק בשם דהא גם בגזל סים מוחזק ואכתו ולישכא למיתר תשפה כגון שתפס אלכתי תיקפי אמאי מדריך דשפה כגון שהייתי מוחזק בשם דהא גם בגזל סים מוחזק ואכתו ולישכא למיתר תשפה כגון שתפס אלכתי תיקפי אמאי אפה שני הרבריס הכל שם על עניו אחר ואפ"ה יש בידו חסיס אין בידו שעורי' וכם"ם הרא"ם ופייעתו דאפילו אחכי תשפה כגון שתפס אלכתי תיקפי אמאי מי ידי אף אלא שעני עשה ירוע' ואם"ם שהרש"ל ובכתתו לעיל מ"ח הא דאמכי כשתפס אחכיתן לעיל מ"ח הא דאמכי כשתפס אחכיתן ופקילו תיפה דרכה בר נתן שפיר ירוע' (וע"ל פריך אלרכה בר נתן שפיר ירוע' וכמ"ש ס"ק י"ח ע"ש) ואחש לא שייך לחלק כין תפס אי לא דאי נימא כיון דלא תבע אחכו סוי כאלו סודה לו ס"ל גם כשתפס שייך לומר כן אלא ודאי העיקר כפי' הרמ"ם ופייעתו ואחכי שפיר כשתפס כתר דאורי וכמ"ש הרמ"ם וכ"י ס"ם אחכיתן אי לא תבע אחכו סוי כאלו סודה לו ס"ל ואפ"ה לא דלא אזלי' בתר סורתו כהודאתו ואודה ליה סורלפה בתורה ואח לא אחכי לחשבון אחר כאלו סודה ולא כשפא דאפילו אי לא תפס אחכיתן מיהו היינו דוקא כשתפס אחכו אבל אי לא תפס אחכיתן אי נימא אחכתא זה דלו אחרי' סורתו סורלפה בתורה היתה ולא כשפא דאפילו אי לא תפס אחכיתן מיהו היינו דוקא כשתפס אחכו אבל אי לא תפס אחכיתן אי נימא אחכתא זה דלו אחרי' סורתו סורלפה בתורה היתה ולא כשפא

משעורי' שפיר י"ל כשתפס אחכיתן ואודה ליה סורלפה בתורה ואח לא אחכי לחשבון אחר כאלו סודה לו ס"ל - וי"ל ג"כ שפיר לרהא"ם אם שפקפו אחום מדתפס אחכו ושתק ליה אלא ודאי העיקר סורתו סורלפה בתורה ואח לא אחכי לחשבון אחר כאלו סודה לו ס"ל ואפ"ה לא אלא מגופו וכמ"ש לעיל) ג"כ דכי אחכי כשתפס אח ס"ב לאחרים דלעיל וכמ"ש לעיל ס"ק) : ונראה להרמ"ם ס"ה תפס קודם שעתר לדין ולא גא אלא לאחש אחר שתר אחכתא סורתו מיהו היינו דוקא כשתפס אחכו אבל אי לא תפס אחכיתן אי נימא אחכתא זה דלו אחרי' סורתו סורלפה בתורה היתה ולא כשפא דאפילו אי לא תפס אחכיתן מיהו היינו דוקא כשתפס אחכו אבל אי לא תפס אחכיתן אי נימא אחכתא זה דלו אחרי' סורתו סורלפה בתורה היתה ולא כשפא

דסקיקר כהרמ"ם ומייקמו ס"ב תוציל תפים' לף לפחר שפחר בדין קודם פסור פכתבם המוכחו : גם מה שכתבתי בסמ"ע סק"ב ס"ל מנו דלפר"ם כו' ·
פיינו נכון לפתי דהסכימו פחתיב ופר"ב ופפ"ע נוסף"לפרמ"ם דשפע"פ דשתוע פוקם שלין בידו שטרים ס"ב מה נכון שים לו סמ"ב מנו וכ"ב כשם"ע
פוסיף תיר סמ"ב כשם"ק כ"ו דברמ"ם דשפע"דפוקם פפילו תפם שלם בעדים לף מסכני לענין השטרים וכן כתב סב"ם
וגם כהפרע"ב ס"ם פתכוב ס"ם ל"ו
רפיתי שכתב דלמ"ם שרים נאמן בחנו
פוקם תתו' שסרי מהרש"ל ס"ל כברמ"ם
וברמ"ם דגם מהרש"ל לף קפחר שלם
דמסכני'תפיסתו בלף שרים מחם נפסך
לשטרים מכח תפים שתכתו וכן כתב
ע"ם וכשת"ם ס"ק כ"ו תיירי לפרש
לענין שפם רתי השטרים עולים יותר
מדתי סתפים לו שתפם כרי דתי תפים
ושטרים לו שטוב פורם לו פתון'שלין
בידו תפים וע"ם (טור תלפחי סב"ע
פרק שנוש סריציקים רף שכ"ם ס"ב
כתב כתם ברברים בשניהם שלו שפיכם
ככוכים בעיני שכתב דשם יש לו שרים
על השטרים מסכני תפיפם לכ"ש
דיכול לומר לף תפעתי השטרי' מפני
שיש לי שרים ושם ליתם דשם ברמ"ם
מפיפם פה שלם מסכני לעיל כשתם'תשום
שלין לו תפיפם רק על פחר ושם פתם
יש לו שרים לפרמ"ם ושם"ם לף מסכני
תפיפם עור כתב שם שלם תפם שלם
בשרים שקיל דתי השטרים לו
שלי' דתי תפיין נאמנו לכ"ש
כן כ"ל מדברי ברמ"ם ושם ליתם דיוקם
לתפיין תפכני תפו לפרמ"ם ולף לשטרים
וכש"ם וב"ל דברין כתו שפי' דברי
תפרש"ל וק"ל) : תיכו לפי תם
שפעליתי לעיל דסתיקר כפרמ"ם
דשפעם פוא תשום תשפתם פה כן שפי'
תפם לפחר דשיר שתכע תפורם
מסכני לי תפם שלם בשרים לי פיש לים
מנו שפילו לענין שטרים שלמן :
כר וכן כ"ל בעיקר · לפי שפר"ם כתשך
לפחר תטור וסתפחר דשפעם פוא תשום

דש"ל כשלו פורם שתוכע לכך כתב וכן כ"ל בעיקר שלל כבר פוכחתי לעיל דשעיקר שלין השעם תשום פורלם שלם תשום תשפתם ופלכך שפי'לפחר שעתר נדין תפכני
תפיפם קורם שתור בו שכתבע תפורלתו וכש"ם בסתוך ע"ם : כפ שכתב פורם דשיש נשלן פלוני כו' דוקם כפ"ב דכשנלכד שתלן שתוכע
פוא שלל תם שכלי פוא שלחריות שכתבע כשלן שתייב לו כלי ת"ח ס"ב ס"ל כשכתבו שכיב שיורם לו תייב כשלעיל סעיף ס' ולכך כתב כשן ב"ב שלא לשתלם
שלם שנוסן דשל"ב דתי לשלעיל סעיף ש'שתשתע שתם לפרש"י כפ"ם ופוסקים דשייב לשלרתי ופיכו יכול לשוטר נו ורו"ק : כו שו שפלוישתי עליו כ'שתכע
פיסת שפיכו תייב לו כדכרי פתוכע וכפשר ופיכו כשתוכר תפורלתו שלל פי פוחר בשלתו שם שרים כפי תם שפורם תייב ס"ר על תשתר וכשתוכה תירני
ברתב"ם ס"ם תם'נוקי תתון וברשב"ר וש"תש'פס וכן תדברי שתשכר לקתן סי'ת' סעיף נ'וכש"ם פס ע"ם ורו"ק : תיכו ברישם שנתת שוחו דתים בשתן פלוני
שפילו פוחר בשוכתו פשור תם ר"ת ל"ל סילך וכש"ם לעיל סי'ע"ו ס"ם ולקתן סעיף כ"ר שכל כשלנים שליו ס"ם שלא לשפחלם שלא תנוסן לא שו סילך כיון דשיבו
שלו שר לשחר שוחש ר"ר דוחיק רשור תם וכש"ם לקתן סי'ת'סעיף נ'ס"ם : כו שתן פלוני דשויי'שוחקי כיישלים כו'שתת כן פוא שכ"ם לי שכל לקש לי
כיון דשפילו נשוחקי שתורם יכול שלום לשלקו כשעות וכלקתן סי'ק"נ סעיף ו'ורים סי' ק"ו (וכ"ל כיש לשפר לומר דברמ"ם שם שסם דברי ברת"ם ושלוי ס"ל
לסרמ"ם דנשוחקי שתורם שי' לשלקו כשעות וכשתשע שתירם"י ע' פיכו כשן נגי שתשכת ע"ש) ס"כ ס"ל כשתבעו שן לי שקן זה או שו דתי שקן זה ושם כן
כשתוכ לו כשתשים זה דשוחש ס"ל שורלם ס"ם שתוכ לו כשעות ולף שתתן לשלקו כשעות ולכך כיון שכיב יכול לשתן לו שקן כשל כרתי או כיון
כשתוכ שם כיש שכר שקן שיש שכ"ם ס"ל שורלם שתין שכעבה שלם ברלם כיון דשוק שוף יכול לשלקו כשעות · ס"כ שתוכע שתבו שקן או שעות שכ"ז ושלם שוכ
שלם כיש שכר שקן שכור לף ס"ל שורלם שתין שכעבה שלם ברלם כיון דשוק שוף יכול לשלקו כשעות · ס"כ שתוכע שתבו שקן או שעות ק"זז ושלם שוכ
שלשים זה דשוי שוכ שקנת שכור ושם שלשר הכ"י שם שכור שם לף דשי לכתן דשכור שם שינו יכול לשוקין לשלקו שלשים דשוטרין ניכסי וכר' עקיבא וכש"ם
לקתן כיש סיתן ת"ם וברלם כ"ם כתן דשוייש שוקתקי כיישלים כוא לשו דוקם שלם ר"ל דוחיק דרישם שכלוש לו שליו על שכת שלם לשכתלם שלם שנוסן דוחיק
שכור שם דשיינו שכתבע שתו שכתיבע שתן לו שקן נשור ש"ל שם"ע ס"ק כ"ם ושכשר תשר"ל שם"ע ס' שכוצעת כתיבים כתב ז"ל ובשל שם"ע שכשים שלכשתיק שתשלוחין
שלשוקתם שלשים כשם"ע ושתשלוחין ושתכני שלר שכל ברלשוכים שכנכתב בשר שלו כוסין ושין יוחיים לשביב וכוא כוסיף כן בש"ע ש"ע ש"ל וכ"ב שב"ת
דשתכנר שכשים בכוכם תיכת שלשוחין ושין דברייש דברין לשוסיף כן ברברי שתשבר שברי כתב בשיקם שכל שם לפחר שסורם כו' שייב לשלם לו
דתי שטורים שכשע דברי"ש שטור לף תדתי שטורים וכן כוא שעיר שוכן לפרוש נש תה שסתריך תכ"ת וכתב דברי"ש תיירי כשכשבע שלינו עושר בטורלתו
ושתשיב עתם תשסם שכי כך נש על השטורים ושם שכתב לשר לפחר שכלוש כו'תייב לשלם לו ושתי שטורים תיירי כשכשבע שתוק בטורלתו של שטורי'
לף נשרוש כלל שכתם שטעתם ושין לשתריך שלם שלם שטעו שלם ירוש' ושי שטעו שלם ירוש' פשור שטורים פשור לשלן על ענין לף שיפת שתוע
שלם"ב ושלי כשרכיך כן פוא כו'שכל שיולם שלם כו'וכשיכה שרשם"ם ע"שתי'ושטור לשיל סעיף י"ב ושלכך שתכי כשפוטר ושלי כשרכיך כן פוא כו'שכל מ"ת
שתכני כשתים תיר לשר כדי דנור נש שכי תים רשוני לנקש שתך ש"תם שטורים שלם שקיבת ושורים לי קורם שסייתתי דברי שלשן לפרוי דשקורי שסקר שברי וש
לם תיסר לשטיב וש"ב תים לו שסות לדבר ושים לו לשתעו נש כן על השטורים כיון שלרה לשתעו שלם ב"כ על השטורי' לף ושלי שרשקן ולף שכעו על
השטורים פרי כשלו פורם לו שסיעו ס"ל שטורים · כן כ"ל לענת שטור · (וכשטר ני"ת שטר ו'ס"ב רף כ"ם ע"ם פניש ב"כ דברי שטור נב"ש ושלשני"ב דלף"ת
וכש"ם) : תיכו כל שם לשברתם דשכרי שתשם שטורים שפוא רשטר ש"ל כשלו פורם שתוכע שסיעו ס"ל שטורים שלל לשני ס"ב לשיל סי"ב דשטיק"ר דברמ"ם
דלם שייב'כשן פורלם לף שעמע פוא שפוא שתשלם ב"ב לין תילוף ושתו' שלם שכעו שתלשם בשטורים לם פשריע ליש לשתשע שם שוטר שכתבע שלורלתו ושוטר
שמייב לו שטורים ושכוס שכשר שיאטר שכתבע שלם שכעו שטורי' שני דלם פורלם שתין ברור שמייב שכתבע שם לם שתילם בשורה ולם שכבר לנוסה כו' שלל
שם שוען שכתבע שכשם שייטר כך שם"ע שסוטר שתוכע ורשי כרגריך כן פוא כו'שכל שיני סוטלם שתה לשתרי שטורי' ושרש"ם שכתבע שכל שם ב"ב שוכעו
ושכוש' שיי'יכול לפיוש כן ושם"ם שתלם שטור לף שתלוחין פיינו שסב"ר לוטרים לו שכשם שטור פוא לשתרי שכרי שם לם שכעו בשטורים שכל שם ב"ב שוכעו
כשטורי'ושטר שתה שם שלם שכעו בשטורים פוא שפני שה שלם רשם לשכעו שתה שייב לשלם לו שטורים כשטוטר שכתבע שלורלתו שכל שם ב"ב שיכול לשטון שטר כך
שכשם שני כך וכן כ"ל עיקר : דש שייב לשלם לו שרי שטורים · ושיכו שטור שם"ר וק"ל : ל כוסיל ושוש כשטורים שת"ם לשקן כשעיף שלם"ו : לם
לין כשן שורלם ושכוס שכשר שיאטר שכתבע שלם שכעו שטורי' שני דלם שכעו שלם שכעו שכל שכעו שלם שכעו שכל שכעו שלם שכעו שכל שכעו שלם שכעו שכל שכעו
שמייב לו שטורים ושכוס שכשר שיאטר שכתבע שלם שכעו שטורי' שני דלם שכעו שלם שכעו שכל שכעו שלם שכעו שכל שכעו שלם שכעו שכל שכעו שלם שכעו שכל שכעו
שם שוען שכתבע שכשם שייטר כך שם"ע שסוטר שתוכע ורשי כרגריך כן פוא כו'שכל שיני סוטלם שתה לשתרי שכרי שם לם שכעו בשטורים שכל שם ב"ב שוכעו
ושכוש' שיי'יכול לפיוש כן ושם"ם שתלם שטור לף שתלוחין פיינו שסב"ר לוטרים לו שכשם שטור פוא לשתרי שכרי שם לם שכעו בשטורים שכל שם ב"ב שיכול לשטון שטר כך
כשטורי'ושטר שתה שם שלם שכעו בשטורים פוא שפני שה שלם רשם לשכעו שתה שייב לשלם לו שטורים כשטוטר שכתבע שלורלתו שכל שם ב"ב שיכול לשטון שטר כך
שכשם שני כך וכן כ"ל עיקר : דש שייב לשלם לו שרי שטורים · ושיכו שטור שם"ר וק"ל : ל כוסיל ושוש כשטורים שת"ם לשקן כשעיף שלם"ו : לם
לין כשן שורלם ושכוס שכשר שיאטר שכתבע שלם שכעו שטורי' שני דלם שכעו שלם שכעו שכל שכעו שלם שכעו שכל שכעו שלם שכעו שכל שכעו שלם שכעו שכל שכעו
שמייב לו שטורים ושכוס שכשר שיאטר שכתבע שלם שכעו שטורי' שני דלם שכעו שלם שכעו שכל שכעו שלם שכעו שכל שכעו שלם שכעו שכל שכעו שלם שכעו שכל שכעו
שם שוען שכתבע שכשם שייטר כך שם"ע שסוטר שתוכע ורשי כרגריך כן פוא כו'שכל שיני סוטלם שתה לשתרי שכרי שם לם שכעו בשטורים שכל שם ב"ב שיכול לשטון שטר כך
כשטורי'ושטר שתה שם שלם שכעו בשטורים פוא שפני שה שלם רשם לשכעו שתה שייב לשלם לו שטורים כשטוטר שכתבע שלורלתו שכל שם ב"ב שיכול לשטון שטר כך
שכשם שני כך וכן כ"ל עיקר : דש שייב לשלם לו שרי שטורים · ושיכו שטור שם"ר וק"ל : ל כוסיל ושוש כשטורים שת"ם לשקן כשעיף שלם"ו : לם
לין כשן שורלם ושכוס שכשר שיאטר שכתבע שלם שכעו שטורי' שני דלם שכעו שלם שכעו שכל שכעו שלם שכעו שכל שכעו שלם שכעו שכל שכעו שלם שכעו שכל שכעו
שמייב לו שטורים ושכוס שכשר שיאטר שכתבע שלם שכעו שטורי' שני דלם שכעו שלם שכעו שכל שכעו שלם שכעו שכל שכעו שלם שכעו שכל שכעו שלם שכעו שכל שכעו
שם שוען שכתבע שכשם שייטר כך שם"ע שסוטר שתוכע ורשי כרגריך כן פוא כו'שכל שיני סוטלם שתה לשתרי שכרי שם לם שכעו בשטורים שכל שם ב"ב שיכול לשטון שטר כך
כשטורי'ושטר שתה שם שלם שכעו בשטורים פוא שפני שה שלם רשם לשכעו שתה שייב לשלם לו שטורים כשטוטר שכתבע שלורלתו שכל שם ב"ב שיכול לשטון שטר כך
שכשם שני כך וכן כ"ל עיקר : דש שייב לשלם לו שרי שטורים · ושיכו שטור שם"ר וק"ל : ל כוסיל ושוש כשטורים שת"ם לשקן כשעיף שלם"ו : לם
לין כשן שורלם ושכוס שכשר שיאטר שכתבע שלם שכעו שטורי' שני דלם שכעו שלם שכעו שכל שכעו שלם שכעו שכל שכעו שלם שכעו שכל שכעו שלם שכעו שכל שכעו
שמייב לו שטורים ושכוס שכשר שיאטר שכתבע שלם שכעו שטורי' שני דלם שכעו שלם שכעו שכל שכעו שלם שכעו שכל שכעו שלם שכעו שכל שכעו שלם שכעו שכל שכעו
שם שוען שכתבע שכשם שייטר כך שם"ע שסוטר שתוכע ורשי כרגריך כן פוא כו'שכל שיני סוטלם שתה לשתרי שכרי שם לם שכעו בשטורים שכל שם ב"ב שיכול לשטון שטר כך
כשטורי'ושטר שתה שם שלם שכעו בשטורים פוא שפני שה שלם רשם לשכעו שתה שייב לשלם לו שטורים כשטוטר שכתבע שלורלתו שכל שם ב"ב שיכול לשטון שטר כך

כנס

כז קודם שתכעו כדין כו' ושו מכני לפי"לו יש עדים שתפם
שיכול לומר מה שלא תכעתי שטורים מפני שכי'תי מוחזק בכם
טור : כח שכל שם תפם לפחר כו' ל"ל טור דכיון שכב'חודם
שתין לו כ"ו שטורים לף מכני תפיכה לף"ב ס"ב ורמ"ם לשכ"ל
לפי' תפ"ם שלם בעדים לף מכני
כנס ס (פור שם ריש תולקין כן) וי"ל דוקם שם תפם כו' קודם
שתכעו כדין כח שכל שם תפם לפחר שעמדו כדין תפק"כן
מ"כיש (כו) וכ"ל בעיקר :
יג הטוען לחבירו מנה הלויתיך והלה אומר אין לך בידי
אלא נ'זוז (כם) שנתת אותה דסים בחבץ פלוני והרי
הוא קיים (כו) או שהלויתני עליו ע"ם שלא להשתל' אלא
מגופו וה"ה איפכא היכא דטעין ליה ראית ליה גביה (כו)
חפץ פלוני רשויי'אפותיקי ניהליה בסנה והלה סורה בנ' זוז
ראוזפיה בהלואה גרירתא ס (פכ"י ס"ם פתניח) יש מי שאומר
דסה שטענו לא הורה לו דפטור כין מתשלומין בין משבועה
דאורייתא אלא משתבע היסת ונפטר :
יד תבעו כור חיטי'וקודם שישלי'דבריו לומר וגם כור
שעורי' מיהר הנתבע ואמר אין לך בידי אלא כור
שעורים ואמר התובע גם שעורים היה רצוני לשאול ממך אם
כמערים שמיהר להשיב קודם שיגמו'זה טענתו חייב דחשבינן
ליה כאלו תבעו שניהם ואם עשה כן לפי תומו כם (כח) פטור
משבוע'התורה (ותתלומין) אפי' אם מיר תוך כדי דבור אחר
הוראתו אמר גם אני היה רצוני לבקש ממך השעורים אבל אם
לאחר שהורה לו בשעורים אמר התובע וראי כדבריך כן הוא
שיש לי ביד שעורים אבל איני שואלם עתה (כם) חייב לשלם דמי שעורים :
טו קרם הנתבע ואמר שעורים יש לך בידי ואח"כ תבע התובע חטים וכפר (ל) הואיל והורה
בשעורים קודם שיתבע החטים (לא) אין כאן הוראה מקצת השענה (לב) ומשלם
השעורים ונשבע היסת על החטים :
טז וכן אם תבעו שעורים וכפר כיון שהורה כתביעות החטים קודם שתבעו שעורים אינו
מקצת השענה ומשלם חטים ונשבע היסת על השעורים :

כנס

ג ויל דכהכך כמי כו' מלשון מור"ם שכתב בהך משמע דנס מהא דקדם בהתכא ואמר שעורי' יש לך בידי שלשני זה קרי וקתמ' דקי"ב ר"ל קיב לישבע ס"ד דאין כידו שיעין כלומר שהוא בהתכא בשניהם יחד והוא הודה לו בקי' מכל בעור כתב דהכך כמי כו' משמע דוקא מדסמיך ליה קרי ועפ"ר נס כתבתי שעם למה כתב כאן דיל כן דמשמע דאיכא דלא ס"ל הכי וכן דלעיל סי' הכל מודים דאם כמערי' דקיב דמהני כפה דלא מהניא ליה ערמתו אלא סמ"ג ליכתב על השעורים מכל פיעתי' צריך לפלס לו וכן הדין שלפני זה דקיב דהני לפלס השעורים מכ"פ ולא כה אלא להפטר מהשבועה על הפיעתי מ"ה לא מסדינן ליה שיערים בשביל זה וק"ל: לא ומפלס לו שעורים ושעתו דכפה ליכא למימר כיון דלא תכע ליה שעורי' ודאי מכל ליה דאיכא למימר דנס לתוכע ליה ספק בשעורי' ומ"ה לא תכעו אלא פיעתי' שכרי לו וכתכע הודה לו שכ"פ קייב לו קמ' מהן ומ"ה מפלס לו בפשות ועל הקמ' נכתכ שאינו יודע וכי"ל דנס כפה למרינן מדלא תכעו נס בשעורי' כי"ל דהודה ומכל לו כל"מ אינו קייב לשלם לו אפילו

שעורין מן הדין ועד"ר וכפרישה שם כתבתי עשם לקמן לכ שברי

(לג) וי"ל דכהכך כמי (לד) וי"ל (לה) דכשכך כמי הנ"ב ◦ (פור סי"ם וי"ל כן) רוצין אם כתכע מיבר להודות קודם שיפסיק שתוכעו שייב יז ◦ (פור סי"ם נשם הרמ"ם) תבעו חטים והשיב שאינו יודע אם חטים חייב לו או שעורים (לה) נשבעים היסת שאינו יודע לפ ומשלם לו שעורים :

הגה"ה

לג וים מומרי' כו' כתב הסמ"ע ס"ק ס"ה הא דכתב כאן בי"ל כן משמע דאיכא דלא ס"ל הכי ול"ל לר לעיל סי"ר דהכל מודי' דהשתי כפה דלא מהניא ליה עירמתו ומדוחק לי להא אשמע לעיל סי"ר מהקשה ליתן השעורי' ועכ"ל ולא נסירא

לו אלא ככה לכתוב ידי שמים . כ"כ ה'מגיד פ"ג מהלכות טוען ונטען שכתב הטעם שיטור שנכתב לכתוב ידי שמים מייב בשטרים . והוא מימרא דהא דגבי לכתוב י"ם מייב אף כשאין וכדאיתא בגיטין פ"ם כ"כ ה'מגיד בגיטין פ"ם שעיקר הטעם שיטור שנכתב לכתוב ידי שמים מייב בשטרים

לא והודה לו בקונ עצמו כו' נס זה כתב לתפוקי מרעית הרמב"ד דכתב הטור כשמו דס"ל דה"ל בקיטין וסטורים ע"ס אבל הטור כתב דהרמ"ס לא הסכי עמו לא כזה ולא כזה דין שלפני זה : לו ונסב כיסת על סוב מביו וה"ס בהיפך ס"ס תובעו בקונ עצמו והודה בקו' מביו נ"כ סדין כן כ' כסס כ"ת ד"ת י"נ : לז אס טוענו כודאי שהוא יודע כו' פי' כשהתובע אומר להיורס ברי לי שאתה יודע שאביך ק"ל דאל"כ לא היה יורד מייב ליפטר וכמ"ש הטור והמחבר ס"ס ס"ס : לח אס קודמת על שני שוה להודאתו כו' פי' וכ"ס אס היס בפיה מתנה וק"ל : לט פטור מד"פ זה הסכי שהודה פטור כיון דכשהה שבור כבר הודה לו הראשון וס"ל הילך שהרי יס כידו דהראשון כגנב הודאתו דכשבי מפל"כ הראשון דכשהה שהודה לא ס"ל דבר ברור כיד הסכי לא שייך כו לומר הילך וכן מוכח מל' הטור כמ"ש בסרי"ס ס"ס : מ לסד"ס ל'הטור הוא מיבי לך כלום כו' והוא ל'יותר מדוקדק שהרי מודה ס"ס בידו מק' מה שתבעו הלא שטוען שרוצה לתופסו כעד מה שיש בידו בגנבו : מא ויסב לי שיס לו בידי כו' פי' יסבע היסת וכ"כ בטור דהלו ס"ד

פשיטא דאינו יכול להכחיש עליו : מב הדין עם התובע עפ"ר שס כתבתי דל"ד הא לא"ס הטור כפי' כ"ד דכותבים לכתבע ל' יום כדי לתפטורי נפשיס מהתובע בטענתו יש לי בידי עדים ורחייב בקנד מה שתבע ק"ל וה"ס דהל"ל כאן דנשתע לו כתב שלו' שיכתב לו היסת תחלי לא ירצה להשבע ויפטר ממנו מיד דשתבי הכא דאין ס"ל שבועת היסת עד ס"ר לו תקלה ויקוור ויתבענו

עד

כל דין חלוה לפקדון כעי מיבשי דפקדונות שים לפרש מעות בידו שבירו יומיס רבים ובכת אס כתורת הלוחה לפו לירו אי כתורת פקדון עכ"ל ומירון זה לפע"ד דוחק ועור דאס כהא דיימ דמבי מיבשי ס"ס בכך דמבזקין שבים אחתי מתירין דהוי ליה כאלו הודה ניחא דבין גרול וקטן שעי מיבשי ומכר ראובן זוזים את הגרול וקטן את הקטן ולכך שעון הקטן דאפי אי הודה לו : אבל כרש"י דין זה של הרמב"ם כאן אחת מהשם אחר

דכבר הוכחתי לעיל סעיף י"ב דהשתא דרבא אי כתן לא הוי תשום הודאה אי מחילה אלא תשום דכיון דתבעו מהים ותורה לו בסעורים דמוכי ליה קודמי לכך תשיב לו מיד אבל בסעורים לאותו מיד תשובו תשות ואוא תורה לו תשות אין כאן דיתני דס"ס נותן לו בפי תה שתקבל עצמו שהוא יודע

עד כאן הוא מה שעולה מכל מה שכתבתי בסעיף ט' ער סוף סעיף כ' וחמעיין יראה מה שנשתנה מדברי המחבר הש"ע :

כג אין מורה מקצת חייב עד שיטענו דבר שבמדה ובמשקל ובמנין ומודה לו דבר שבמדה ובמשקל ובמנין כיצד אמר ליה ר' דינרין או כור תבואה או שני ליטראות משי יש לי בירך והלה משיבו אין לך בירי אלא דינר או לתך או ליטרא אבל אמר ליה כיס מלא מעות יש לי בירך וזה משיבו אין לך בירי אלא הג' דינרים או שתבעו מאה דינרי' וזה אומר אין לך בירי אלא (מ) (מא) עשרה כמה הם כי לא מצית ומה שהנחת אתה נוטל (מב) פטור משבועה ראורייתא :

כד א"ל בית מלא פירות יש לי בירך וזה אומר אין לך בירי אלא י' כורין או שטענו י' כורין וזה משיבו איני יודע כמה הם כי לא מדרתי ומה שהנחת אתה נוטל פטור (מג) אפי' תבעו בית זה מלא פירות אבל תבעו בית זה שהיו פירות (מד) ער הזית מסרתי לך והלה משיבו לא היו אלא ער החלון חייב וכגון (מה) שהרקיבו בפשיעתו לשלם (מו) ר"אל"כ ה"ל הילך ופטור : כה תבעו

מז מין לך בירי אלא מעות גרור כו' וכן ג' פסור וכ"מוס כתב נ"כ בסמ"ע דף קפ"ט ע"ג ומסתע דאף שחודה לו בורחי סחים גו מעות ופ"כ מין לורחתו בעמות מקום קרוסה ופ"ח פסור מקום אלא כדרך שבחדה ומינן וכן משמע יותר בדרכ"ה ריש פ"ד חס'סוטן שכתב ור"ל אלא לרינרים מסרתי לך אבל אי אמרתי לו אלא גרור של דינרין וכך מבני סוטן בעני ואיני יודע מה סום וכן כל כיוצא בזה עכ"ל ובן הוכחתי לעיל סי' ע"ב סעיף י"ב ס"ק מ"ח ; ומקשיתי על הרמ"ח ס"ק : מה פסור מקצת ס"ח (סעיף י"ח) דאס תבעו סלוחיך אלא זה מביא אחת סלוחיתי ואיני יודע כו' עד ו"ח דחשחת'מין בחורלתו אחות מ"ח ומייב ו"ל דאחרי שחם דעל מנינתו אסי' דבר שבמקל ומכין אסיב לו אחת סלוחתי ומכינתי מירך ליורי מחותו דבר שבמקל ומכין אלא אחיני יודע כמה ח"ח מייב חס אסרן כן כאן לאחר דחעמד לא קבל מירו בפרוטרום דבר שבמדה אלא אחרו ליורו יאמר כלי משקל ומכין מ"ח פסור עכ"ל ומה ישאם בחך דחלו' על החיכון דלעיל סי' ע"ב ס"ב וכתב דשפקיד אבלו פירות מ"ח מדורין דלקמן סימן רכ"ב סעיף י"ד דשחם כחי חעולם לא קבל מירו בפרוטרום דבר שבמדה ומכין ואם"ח מייב אבל כ"ל דחלמיחתי לשחמ"ע דבר שבמדה ומכין אלא אחד מדה ומכין ואחד משקל ומכין ובחתר שבמדה ומכין אלא אחד משקל ומכין ובחתר שבמדה ומכין אלא אחד משקל ומכין ובחתר שבמדה ומכין אלא א

מט והודה לו בקטנה כו' דשכי מיכן תשמ"כ כהודה בגל תשמ"ב לישראל דהיכא לא"מ בהותו מכור' שתוכעו הוא תודה מקצת והוא שנררה והקילה ממשקלה עד שהשתודה על ה' לישראל וכן כתבתי מכורה של פרקים דהיכא לא"מ נדולה היתה ונעשה ממנה קצת תולית ונעשה קטנה והרי הודה כמה שתבעו: כ תבעו תור נדול כו' דכתור ב הקנות ביכרין ולא ש"ך לומר דמתך ממנה וקצרה מה שלין כן ביריעה דיכול לחתוך ממנה ולא יהיה ניכר: נא דשטר הוא כתו קרקע כו' ע"ין פרים' ודרים' שהוכחתי דאפילו אין לשום קרקע בגל אפילו תשומדים אפילו הכי שטר כדי לערוך כו: נב וכשם שאין נשבעין על שיעבוד קרקעות כתבתי דשם דשטר ליה דאין נשבעין על כ כפירת שיעבוד קרקעות והיינו שטר הוא מהנמר' ס"ק דמ"(דף ד' ע"ב) ואף שרש"י פי' שם כפירת קרקעות ותשום דאחשט קרקע מכלל ופרט (וכמ"ש השור והמכנר כר"ם נ"ב) מ"מ שטר ש"ם כו שיעבוד קרקעות ס"ל שטום דקרקע אכל ס"ל דר"ל כאן משום דשטר בכפירת שיעבוד קרקעות נתחשט בפרישה מכלל ופרט כמו קרקע (כמ"ש בסי' נ"ה) די"ל דשטרות דהשם לא שיירי דוקא בשטר נמור דש"ק אלא ה"ה בכת"י או בשטרות נמורי' ולא תבעו כמה שכתב כאן אלא שיסור לו בשטר בפנמו כגון דתבעו בכני שטרות והודה לו בקמ' ומת"ם בס"ה ועפ"ר שם כתבתי ה"נ מליכו דבשכא שכתבא אכפירת שיעבוד קרקעות הא בעל השטר בשבע ונושל כמ"ש השור והמכנר כאן וכשי"ב:

נג הרי הוא כשודאה ע"פ כו' ע"ין כשור שי' וה שלים שכתב כשם בתו' ורש"ם לפי תמי דקי"ל שיעבודא דאורייתא אפילו בתודה מקצת כתלוה ע"פ אינו חייב ליפרע לו אלא מן הקרקעות בני"ם או אמאל לתלוה שיעבוד קרקעותיו והמכנר ותור"ם ז"ל לא הזכירו שכרתם ושתתו כדאת פרש"י ואין נראה לו אלא כמ"ש בהם ועד"ר: נד אפילו יש בו נאמנות לא מתשכח שודאה כפי' דלא תלוקו כמי שיש בו נאמנות לא מתשכח שודאה דשרי' בלא שודאתו כמי שיש בו נאמנות לא מתשכח שודאה אלא בשיש בו נאמנות לא מתשכח שודאה כלל ועד"ר:

נה ומתני

מם שכתכת אתה נוסל לא אמר דאשור מתכוסה דאורייתא מסוס היכך אע"נ דשם לא שייך לומר דשתקלקלו בשעתו שויבו דכתן בזירו פירות משתמש יפר לתן תקוס. ושייך לומר כתן בילך כי תן כרשותך בתקוס שכתתם אם אתין כן בתשות אשתמש לא ייפר לתן תקוס תיפר אסוס כבי שריך לאתזירו לידו ונשעיף כ"נ כתובעו כור תכוסה והשיב לו אין לך בידי אלא לתך כיון דלתך דשר אועם הוא משתמ' לא יפר לו תקוס ואסוס שכי לא אתרי שילך עד שיתן לו אתם ע"ק מ"ם וכשאי נוונע כתב הכי' סתם כפרש כ"ם ון"ל ואם שכת' וכגון שהרשיבו כו' כלומר דשם בית זם יום כו פירות עד שתלין ב תן משתם טוי לים שילך כיון שסוס מזוען לשניו ליטלם אבל לעיל בני אין לך בידי אלא פירה או לתך תן השתם לא טוי שילך עד שיתן לו בית דין עד כאן לשונו ואין דבריהם נכונים דאפי' בכיאו של נוסל לשונו של נפקר הוא לים שילך וכל שיכה דאית בראשות דמרא אינה ומתו שכתבתי לעיל ס"ם ס"ו סעיף ס"ק נ"ובן מוכח בבעל התרומו' שער ז' חלק ב' שכתב וז"ל דעת הר"ז ז"ל דהיכך נקרא אפילו קיימ' בתנאו וכשם' עליו הר"ם שכיפ דאחרינן בית אלא פירות שביאו הר"ז הכ"ע כשהרקונו פירות בשעתו שביאו הר"ם ז"ל תיכם פירות כים אלא תעות אפי' אינה לאיתר דשם ליכא שייכות דשרקשם בני תעות ושרבם אפריכו כזה בשטר פריכות עד כאן לשונו ואתם דלעיל כמי שיירי שתקלקל בורת התעות אי התנוסם בשעתו וכן משתע מתוספו' פרק שנועת הריינים. דף מ"נ ע"ם - או יש לומר בכים כמו שכתב בלשם משכם בים ע"ר מהלכות סוטן דאוי מלוה ואו' אתר כים אלא דיכרי' הליתי לך כרי שתשוין לי לומר כן אלא כים אלא כתות שכוח וזה לומר לו עדיין לא הוכחתי' ושרי שם כשטר נתת לותם לי ותם שכנתת אתה נוסל ואין כאן לילך בתלוה כיון אלא אפרו נירו עד כאן לשונו ואין לתקשות אם כן נשיות הוא לא לתפוסקים לפרש כן דאתם פירו' אקרון הן ואתם תעות לשונ' כיצד אבל יותר נראה כמו שכתבתי דאשתמש דאתכיון ופוסקים משתע דגם תעות נפקרון מיירי ולכך כ"ל דכשתקלקל נזרתה ואשכון בשעתו:

שוב

רמיתי נשטר בי' תרוסה שטר ז' חלק ג' דף כ"ם ע"ב שכת' דרוח' לפרש תעות נכלוסה ונרא' שתכונות כיון דשטם בקרינו שייך דוקא כשיות והרש"ם פרק קמא דמציעא ושבור שיתן פ"ח ונר"ן פר' הדייטי דתוקי לה בפרקינו דתוק לומר אלא שתו לנם לכים תלה תעות ואפשר לפרש דאיכו שעין מיני יודע אלא תם שכתבת לתה נוסל ואמ"כ כתנא שתה שכתב מיכו בעין שכשר בשעתה דאשתם מזיל ליה שעם שילך ואי לאו משום דלא סוטה כדבר שכתוב ומיכן היה שייך שכוע"כ ל"ל ואם שתירץ דמיירי שכשר מיכו נכון כ"ם לתה לאו לתרץ דאקרינו ס"ל לתרץ שכשבדו וגם כ"ל דלא דק בדברי הר"ן דאוכח לפרש דלא מיירי בשכשר ואכ"ם שכי' פרק קמא דמציעא ואכאתי לאוכח לעיל אלא תשתא לאו לתר"ן ואר"ם ושור ושטר שו שכתבת לתה נוסל ולא תשרה התם: ונם כראה דיכיו שתא דשם כשכר ס"ל דשוכרים ס"ם תוכ שכר כיון דשכתב שטר כראה דיכיו שכשר ס"ל ואשכון שכתבו כאן פרוסה ואי אפשר לשתוך עליו כיון שלשכר ס"ל דשוכרים ס"ל ואשלם ואי אפשר לשתוך עליו כיון שלשכר ס"ל דשוכרים ס"ל ואשלם

כל שם שכוכנו זה כיון שום תשיבו שיכי יודע וכא"ו לעיל מ"ע כ"ם ס"ק מ"ם כשם תרמ"ם ורב"ן ורא"ם ופ"ת ופ"ח ופ"ר ופ"ם ופ"ע ופ"ר ופ"ם ופ"ע ופ"ר ופ"ם ופ"ע

ל ואם מסר לוה למלוה כתב ידו בפני עדים (נג) נתבאר בסימן (מ"ט ס"ט) שרינו כשטר שחתומים בו עדים :

לא (טור סל"ב בסה"ת) תבעו מנה הלויתיך בניסן ומנה בתשרי והורה לו באחר מהם חשיב שפיר ממין הטענה אע"פ שלא הלוהו כאחר :

לב שטר חוב שכתוב בו סלעים או דינרים סתם מלוה אומר חמש ולוה אומר ב' פטור משבועה ראורייתא שאינקאן הודאה רבלאו הוראתו מיעוט סלעים שנים גם ונמצא שלא הודה אלא מה שבשטר ואין כאן הודאה ואפ"ו אמר הלוה ג' שהורה לו באחד יתר על משמעות השטר כו אפילו (נד) הכי פטור משום דהוי כמשיב אבירה כז שאם רצה היה אומר שנים לפיכך (נה) אמר ליה מנה לך (נו) או לאביך בירי ופרעתיך מחצה והשיב זה לא הייתי זכור אך אתה הזכרתני יורע אני שלא פרעת כלום (נז) פטור ואפי' משבועת היסת שאינו אלא כמשיב אבירה :

לג כשם שהודאת מלוה בשטר אינה הודאה כך הודא' מלוה בקנין (סור סל"ז בסה רמב"ן) ויש כאן עירי קנין אינה הודאה דסתם קנין לכתיבה עומר

ודינו

הרמב"ם כן הוא מתוה לי שפרש"י כתב כיוצא בזה ראיתי בכתף תפנם ע"כ הם' עתות דמתו ג"כ דעת הרמב"ם כתו שכתבתי ס"ם ובכתבתי דבריו לעיל סימן ל"ם ס"ב ונם ר"ירוחם כתב כן בפשקנתו כב"ג ס"ב ו"ל ויש מי שכתב שכל זמן שטרם נדבר אלא היה יכול לכפור כמו בכתמ"י בכאתבות ס"ל היינו יפטור מ"ר וכ"כ הרמב"ם ו"ל וכ"כ עור ר"ירוחם שם נפתח בסוף סתלק שהוא ס"ם וכ"כ פרפ"ם רפ"כ דכתובות הדבר שפ"י לכפור ס"ל היינו ומביאו ב"י לעיל רים סימן ע"ז וכן דעת הרב המגיד פ"ר מה' טוען ולא כמו שכתבם כאן בנליון סתי"ם ע"ש ס"ת לסתן ועי"ל מי' ס"ו ס"ה בשב"ם משתע ג"כ הכי ופוא משטר ע"ש ז"ל ק"ל כ"כ בשת"ג רף קפ"ה ע"ג ולפיה נשטר שהיה בידו סתלק בשרי לא תועיל כו כפירתו ולא הזכיר פוס בעטור פרקפות ס"ם וכ"כ בם' תפ"ח נרים ב"ח סרעת הרפ"ם ורמב"ם דכל שפי' לכפור ונפקי' מינו שטר לא הוי מ"ח וכ"כ בב"ח בכן דעת הרמב"ם ורפ"ם ופטור ע"ם : טוב רפיתי בפ"ע מי' ב"ו פ"ב ס"ו ונביא ס"ו ונביא הר"ב נויפה דעת ב'החגיר ס"ו ופ' פיסות דס"ל דבדבר שפי' לכפור לא הוי מ"ח שפי' ליכא פעטור פרקפות ופוי"ל ? לפתים בפ"ר פם' פוען ומביאו ב"י סם ע"ש וכן פשטע בתשוב' מני' ס"ם ס"ב ס"ם ר"פ וס"כ נרפה פפום לעניו דינא דמין למיינו ס"ר דלא יפא פלא לפתע : פפיקא דרינא הוי קולא לפתע : בב בתמר כו' ועיין ס"ם בזה בם"ם כ"ל : בג פפ"ם פטור מ"ר ומיהו בפתע פיסת כ"כ ס'מחגיר וכתב סכן כתבו ז"ל וכ"כ הכי ע"ק רמביעץ בשם הרמב"ן וחע"פ שכתב הכי' שם בפרפ"ם והר"ן רמז לפיוסו של הרמב"ן מ"ח יכול לסיות דבריו לפ פליגי פלים וכתב בשת"ם ס"ק כ"ג דיש לומר דבם פטור ס"ל הכי וכ"כ בפגני פוב רף ע"ב ס"ב וכ"כ בספר בני תרוחם פטר ז'מ"ב רף כ"ם ע"ב סכן כרפ"ם דעת פטור ובס"ם פסיק על פסה"ע ומין דבריו נרפין לי : נר לפיכך פתר ליה פתר לך כו' כתב ר' ירוחם בב"ג מ"ב תובע לחברו בפתע ואתוקי פורתא פתפתע תור שפעתו בריש פפורם בתקבת פתייב פבועת פתורה כך נרפה תירבי רם"י בפרק פנזקין וגירולי פתורים תלקו עליו ע"ל ואפילו בית יוסף ור"ם לעיל ר"ם פ"ו וברפה דעת הפו' ופטור ואפתבר כאן בגרולי פתורים ועת"ם בעל"ת סי"ב סי"ב (עיין בחשו' פתרי"ם סי"קי"ב רף קי"ם ע"ב וסי"קכ"ם : נם אז לפניך כו' כתב רב אפי נתן בספר תפפקי פבועה' פלו פער פ"ק רף ר"ה ל"ל פעינו כן וכך לפתי בירך ואתר פתפתע פלא היה לו לתת עליו יותר פלא פלו כך וכך פפור לפי פפום תפיב לפתת בירך אין לך בירי פלא כפפר תפקי פתפע תפיב לפתת בירך ואתר דוקא פפיורם פונן כרי פפלוה לו כ"ך פפיטו יורע פם פרעו יוה פונן כתני לי בירי לימתי ורו"ק) (כלומר פלא כ"ה לו פתחלה רק כ') אבל פם פומר לו ק' פהי לי בירי פלא כפפר תפקי פתפע תפיב לפתת בירך אין לך בירי (פלא כ' כן כ"ל) פפור אבל פם אתר כתני לו מפס כ' מייב (כ"ל אבך כו' תפתוק בענני אתרם כי כל פתקרים לעיל רין אין כאן פיורפים ופענו כפלים כתם פפורם יתפר כתפיב אתרם זו טעות גדולה רפ"ב כל פרם יעפה כן ויורם בתקבת זיפער (תכלן תוכת דתריני פיורפ פונן כרי לי אפתם פלוה לך ק'רפל"ב תם שייך לומר רפ"ב כל פרם יעפה כן ויורם בתקבת ורו"ק) אלא כיון פתיין לרפות פם כתקרים תיבר בפורתו לפלוני אלא יתתייב תייב ופם על דרך תזו פפור זפ שתרינו פתפורם פתיורם פתים לו כירי פ'פ

פט א כל הנשבעין שבתורה כו' נ' שבועות מגיעו שקייכ התורה לנ' עניניס : פה' לתודה מקנת סב' ככנד עד ג' שתעיד בנדו : סנ' שבועת שומרין וכשלמתן בתחבע כשבע להתובע וכפסר כדכתי' כפ' שומרין ולקח בעליו ולא ישלם ופרסיכן ליה דהתובע ילקח ויקבל השבועה מהבתבע ותו לא יצטרך הנתבע לשלם כיון שנשבע והוא שלמד כשבעים ולא משלמין : וזולת נ' מיני שבועו' כנ"ל לא מניגו שבוע' שקייכ התור' אלא שקבתי המשבע תקנו בקנת עניני' שבועה ותקנתן היתה ס"ב' התובע ויטול וכן השכיר והנגזל כו' ומטע"ם שיתבע בכל לתר מקן כס' זה ובסימני שתריו כל ג' במקומו : כ תפי' היכ שכרו פרוסה דע שהרמב"ם כתב והטו' השכיר עמו דנס בשכיר היגו נשבע ונוטל כ"ל כשהפירה היל כ' תפין כסף וכדין שאר שבועות שבתב בטור והמתבר בר"ם פ"ק והמתב'פסק כהרא"ד וכרבותיו שלי הרמב"ם דם"ל דשכיר נשבע תפי' על כפירת פרוסה ונוטל מטעם שהשכיר תליו הוא נוסף את בפסו ג"כ מה יעשה השכיר שהשכיר עלמו בפרוסה וכי יקר לו בפסי כפס : ג נשבע השכיר בנק"פ כו' הטע' מכוחר בנמרת מזיס דעל הרוב הבע"פ טרוד בפועליו ונמר' דמתם שרגיל שבור שפרע לוה ולא פרע לו תלא לתביעו ות"ח שתיגיהו לשכיר לישבע וליטול ותו לא מיקרי ותפי' תיגו בתחיגיהו כמי שתיגיהו לשכיר לישבע וליטול ות"ם בדר"ם עוד תוס : ד תובע את הקטן הרי זה נשבע ונוטל דתם"ג דשבועת תין תוליון תיד קטן וכת"ם בטור והמתבר שם ס"ל ורא"ם ג"ו שתני שכח דלטובת הקטן תוליון תידו דתל"ב לא יתנה פועלי שיעשו תלכתו

ה היה

ג' שכותב ונם על הר"י תג"ם ורו"ק) וכרתה דתסר"ת פ"ל בשרי"ף ומרתב"ם ולא תשמיענו תלא בעלמא פ"ל דנם הנשבעין ונוטלין יכולי' לשבף וכרבת ר"י ופתום שכשתני לעיל סו' ע"ו שעיף י"ל פ"ק כ"ו וכפ"ל כותייהו משעמא דלתו לטובתו של שכיר כתקנם ונם כרתה דתסר"ת לשעמים גאיל דפ"ל דנם נשבועות היפת בעי בקיפת תעז וכת"ם לעיל סו' ע"ו שעיף י"ב פ"ק ל"ב כשתו ולכך כתב כאן שתפס תם השכיר תוטר לנבף"ב כו' דלא נרע כו' ונריך ליתבע כו' שבל לפי דעת הרתב"ם ושסור ושייעתם וקי"ל כוותייהו לעיל סיתן ע"ו שעיף י"ב דבשיטת פ"ב בשם ר"ת דשכיר ליה לסרי"ף ע' שכותב נכי תי בקת פ"ק כ"ת ולתרתב"ם שם דתיגו יכול לשבף תעז וכתי תשתע שעשתה שכתבו תרי"ף ורתב"ם דשכתבע ונוטלין תיגן יכולין לשבף תשום דשכיר לית לך נבפי ולא תירי שת תי כיתה לך לשקול תשכתבע ושקול כו' דלפ"ז שפילו תוטר לו שתובע פשבע ושקול כו' תוכע שת שקטן שלמד ונמ"ש בדר"ם עוד תוס : ד תובע שת שקטן דתם"ג דשבועת תין תוליון תיד קטן וכת"ם בטור והמתבר שם ס"ל ורא"ם ג"ו שתני שכח דלטובת הקטן תוליון תידו דתל"ב לא יתנה פועלי שיעשו תלכתו

ה היה

ונקיפת תעז · כן ס"ל ברור : תיטו כל זה תירי כשתבע"ם טוען תרי לי שפרעתיך אבל אם טוען תירי יודע שפרעתיך פשיפ דתייב לשלם לשכיר ותין שכיר נריך שבועה כלל ולא נרע שכיר תטטר תוכע וכרלעיל סיתן ע"ו שעיף ו' ורו"ק : כ שפילו היה שכרו פרוסה כו' לפי שהתחבר ושטר תלוניס לא כיונו יפה בכאן לכן תוכרת שרי לשלריך קצת · ז"ל פשוט ולפו נשבעין ונוטלין וכלבר שתפס הכפירה נשכי כפס וכ"כ הרתב"ם ושרא"ש הסיב עליו ת"ה יעשה השכיר שבשכיר עשתו בתעם ילך נשתי כפס ושתתבר"ם כרברי הרשב"ם פ"ל ת"ה שוטן דיק ז' פורו רבותי שהבשבעין ונוטלין תיגן נריכין שעשה שתי כפף ולפי שתומר שבריך שהבתבע ושבועה שתי תעין ולפ"ב יבשע שפקו עכ"ל ושתלוטו ב"י וכפ"ש שם שבירות כתב ז"ל שכיר כו' שפילו היה שכרו פרוסה ג' וכפ"ש תומר נתתים לא יכול בלא נשבועה וכן בל שבתבע ונוטל שפילו לא יפשין בלא פרוסה ג' לא יכול בלא נשבועה בשיעור של תורה בלא נשבועה כשין של תורה בלא נשבועה ת"ל שכיר כו' שתכתב הרב בתגיר שם ז"ל תה שכתב כאן הוא שם תחלק בין שכיר לשאר בשבעין ונוטלין תפני שבשבעין ונוטלין תפני תקנה שלא יהיו נשבעין תמיד ואת"ה ל"ל לשאר כן נפ"ש תומר נתתים ולוזי שתך לו תת"ם כאן ונ"ש עכ"ל ות"ם שום תחלק בין שכיר לשאר בשבעין ונוטלין תפני בשבעין ונוטלין ודאי לא נסירת תכתב שתתים ולוזי ודאי לא נסירת תכתב וכן בל בשבעין ונוטל כו' ונ"כ ת"ה תיקשי לן בשבעין ונוטל שהרי · נם הני' הקשה על ס"ה כזה · אך תה שתירץ שם' דהרתב"ם ני"ל תפ' שכירות תיירי לענין נלגול כו' לא נסירת וכתר הטיב עליו ת"ה כזה · אך בכשף תכתב ני"ל תפ"ה שם כתב שפשטר לותר כתירוץ הרשבון של ס' ס' שפ"ם אלא נרא להרתב"ם סוגת רבותיו ת"ה לא תלגו לנו להקוש עליהם לענין תעשה ולעיכך שתם שם שרבריס כתוגת רבותיו שכ"ל וכ"כ נשפרו ס"ה וכתב עוד שם ולענין הלכה כיון שתולקים על הרתב"ם רבותיו והרתב"ם והר"ן ולא תניגו לו תבר ולפי שת שכתבתי לפשר שלענין תעשה לא יחלוק עליהם בקשיגן כותייהו שכ"ל ועל פי זה שפק כן כאן בשם"ם אבל נם זה לא נסירת ועוד דפ"ב תת יעשה בדברי סיטו שכאן כתב השור ותתבר"ם בדברי הרתב"ם ותיוב לקתן נם"ם זה כתב סיטו שפילו היה שכרו פרוסה אחת וכע"ם תומר נתתים לך לא יסול אלא נשבועה : וכפ"ת תירץ הרתב"ם פ"ו תה"ם ותסיר תפ"ת לותר שי תפני בתקנת תכתים ולא תפני בתיאת ולא לא ישבע בשם"ם פשר הבע"ם תפני דיוכל הבע"ם לותר שי תפני בתקנת תכתים אלא יהא כך: ופ"ם בשתרין ותלבר תת שפרוסו אינו תתקבל על לשון הרתב"ם ותשור דברו תתוסיף תתר לריבוי יאתר תפ"ת שי תפני בתקנת תכתים אלא בתים שבאר תתוגים בע"ם ותשבע אחת היאת וכת"ם הרתב"ם ותשור לעיל סו' ע"ו שעיף י"ב וזה פשוט וכת"ם שם ותלבך ר' שי הבע"ם לא יוכל לתפף על תשכיר רק פיאת : אתנם לפרש"י לייתר דברי הרתב"ם ע"ר תאתרין הזה למי שתעיין בהרתב"ם ע' תוטן כתב שתתלת הריטים שתבארנו לעיל ריש פ' ע"ת בין שבועה דתוריתם לשבועה תקנת לשבועה דבר אחר דשבועה ת"ח בשיטן בפירת שתי בפף ושבועה דבר אחר · תפילו לא בפר אלא בפרוסה תייב וכתב אח"כ ונוטלין תשבועה ותעלה · תורו רבותי שהבשבעין ונוטלין תיגן בריכין שעשה שתי תעין כו' ע"כ התירוצי' לעיל הן לתירוץ ס"ה ואי לפ"י ושפ"ת תיקשי דהיכי יסתרו דברי הרתב"ם זה את זה תוך כדי דבור דתתתל כתב וכן בל שבשבעין ונוטלין נשבעין ונוטלין תפרוסה ותעלה ואפ"ה תיר תלק על רבותיו ונשתת בפ"י לא תעתיק לשון הרתב"ם רק תן תורו רבותיו ותילך אלא תיאה שיך לא תרגיש הרתב"ם לפני זה ועור קשה לשם תברין הרתב"ם וכתב ואפי' תאר שברין הבעה בתקנת תכתים ויטול ס"ל בקצור ואפי' תאר שברין שעשה שתי בפף אי נלא נרסה ותתלה תאתרי כו' תרי תפרוסה ואי בשבועת הסותרי' כו' פרוסה אי שום פרוסה בשבע כו' וכן בל שבשבעין ונוטלין ונשבעין ונוטלין תפרוסה ותעלה לפי תקנת תז"ל רק נרסה ותעלה ושבועה ויטלו · תורו רבותי שהבשבעין ונוטלין תיגן בריכין שעשה שתי בפף · ואפי' תאר שברין תבל תקום שבתבע תיכור בשתי תעין ואפ"ה יבשע התובע בתקנת תכתים ויטול בשבועת שתי בפף בריך ציפים בניהם פפף בפירת שתי תעין

ואפ"ה יבשע פפקו ואוף

כו ודיכו בשטר ואיכו יכול לשעון פרעתי ועיין תם שבתבתי לעיל סימן ע' :

פט ג תשכיר כו' · כתב תתרכזי ריש ע' בל שבשבעין ונ"ל על פורתא תשכיר שבשע ונוטל · אם יכול לשפף תשפאה על בעל תביא לותר לו שבשע ותשטר עלונתא דרבונתא סיפ ורביכו יוסף תגא"ם ז"ל כתב שיכול להשבע ולכאורה נרשה שעמו דבל תשותר לו שפעי בתקנת תכתים שתתיעין לו כגון זו דלשותתו בתקנת ורביכו שלשפי ותתיימין כתבו דלא תשפיכין ונרשה לשטר"ם בדבריהם דתשבע ולשבע עכ"ל ותשטר"ם בדבריהם תשבע ולא תשבע אלא תרי ליתא לתשבע ולא תשבע אלא תרי ליתא לתשבע ולא תשבע אלא תרי ליתא לת

שתב כי הנשבעין וכופלין נשבעין תפרוסה ולמעלה אבל בקפרה לפי דבריו כריך אבי מעין וכן בראש עיקר קכ"ל (וגם הכ"מ פסק כהרמב"ם והסור) ונפ"מ בשמ"ב קשין נ"ם דף קפ"ח ע"ב כתב סורה רבינו משם הנשבעי' וכופלין לריך ביקשור הנתבע נשמ' מעין ע"כ וכ"כ בהגהת מיי' פ"ג מה' טוען ולכך כיון דכל הני רבוותא מסכימים לדעת הרמב"ם אבי נקטינן ונפרש דסוי קולא לנתבע: ג נשבע הנשבע"ב ונפטר

סנה קטן או עבד או מקוד (ו) נשבע הבעל הבית ונפטר מ'ורש' כשל בית אם תבעו בומנו אבל

ה (פור נשם הרמב"ד ור"ן פ' כל הנשבעין) היה הנשבע (ב) נשבע הבעל הבית ונפטר מ'ורש' כשל בית אם תבעו בומנו אבל

ם היה הנשבע קטן דקטן אינו בר שבועה לכך לא החמינו ועיין בסור וכפרישה מ"ם סוה: ו הנשבע ונטל כו' עד אבל אין יורש הנשבע ל' זה דמור"ם סוכא דיורש הנשבע אפילו מכ"ת נוטל אין נשבעין וכופלין קדא מדסתם וכתב דאין יורש הנשבע נשבעין וכופלין ואוד דא"כ אלל כריסב"ם נשבעין וכופלין דיורש הנשבע נשבעין וכופלין אבל יורש הנשבע נשבעין ונוטלין מבעה"כ וכן סוכא מדבר' הל"מ שבי"א תסו' רשב"א מקור דין זה (אלתוב לשונו בסמוך) וא"נ

דשב"י כפ"י זה מסה"ד בבי"א ל' הרשב"א קנת בל' אחר ז"ל שם שלמת שאלון הרשב"א את שמעון בשער כו' עד בירושלמי תמרו פשיטא את בעה"כ הנשבע נשבע ליורשיו ואפילו את נשבעין נשבע בע"כ פי' הא פשיטא לי שנשבע וכופל מה"ורשים אבל יורשיו מיורשי בע"כ מבעי' ושניהו כלום תלו תקנו אלא בנשבע ליורשי' ואפי' את שבע נשבעין נשבעין לבעה"כ אלא אפשיטותא דלעניו קאי אלא לי' ליבעי' הוא וה"ק כמת הבע"כ פשיטא לי דהנשבע נוכח מיורשיו כשבועה אבל זהו קשיא לי אם אפי' את שבע אם יורשי נשבעין ונוכין מבע"כ והנה אל תשבה לומר מדמתם"ם הרשב"א בפירושו וכתב הלכך אם יורש הנשבע נשבעין וכופלין מיורשי בעה"כ דפשיטא לי' דיורש שבע נשבעין וכופלין מבעה"כ עלמו דז"א שדא דזיל כתר שעמת דמ"ם כ' ירושלמי וכתב דלא תקנו ש"שבע ויטול אלא לנשבע ולא ליורשיו ועוד דהא בירושלמי שהביא שבע פירושו קקט ל' לבעי' ליתיבותו אם יורש הנשבע נוטלין מבעה"כ אלא ש"כ ל' דכוונת הרשב"א בפירושו להביא' ביורשיו מיורש' הוא דנפ' זה לבעי' ל' יה וה"ק זהו פשיטא לי שהנשבע נוכח מיורשי בעה"כ ותו אכל לבעי' ל' יה אם יורש הנשבע נוכין מבעה"כ עלמו אם ק"ס דהנשבע הוא דיבוה הוא"ל דהנשבע"כ עלמו מבעי' ל' כיון דהנשבע נוכין מבעה"כ עלמו (דאת"ל יורש הנשבע נוכין מבעה"כ עלמו אם נוכין יורשיו מיורשיו והשיבו דלא תקנו אלא לנשבע ולא ליורשיו ר"ל דאיבו נוטש אפי' מבע"כ עלמו נם ל"ל מ"ש כפי' הרשב"א הל"ל אבל יורשיו מיורשי בעה"כ מבעי' וכלשון הירושלמי שהביא לה נזכר יורש יורשיו מיורשי דתרתי קאתר הרשב"א מ"ם אבל יורשיו ר"ל אם יורשיו נוכין מבעה"כ עלמו ושוד מבעי' כיורשי כ"ם ר"ל אם ל' יורשי נוכין מבעה"כ אבעי' ליבעי' אי נוכין יורשיו מיורשי כ"ם וכמ"ם. ורמייה למ"ם שבד"מ הביא ל' הרשב"א בן נקיצור ז"ל כתב הרשב"א שאלת רחוקן כו' עד אתא בירושלמי דאם מת בע"כ הנשבע ונוטל מ'ורשיו ל' כ"ם עוש רחתי בירושלמי אבל יורש הנשבע נשבעין ונוטלין כו' ם"ם עוש ואפי' מת שבע יורשיו נשבעין ליורשי כ"ם כלום תקנו כו' ווה בל' כהרים להרשב"א דכתב בפירושו בל' דאיבעי' ליה ביורשים מיורשין ום"ל מלא כתב בירושלמי בפשיטותא תפלס אלא דהנשבע נוכח מיורש' כ"ם מוכח דאיבעי' אם יורש הנשבע נוטלין מבעה"כ נוש נ"כ מבעי' ליה וכמ"ם ודו"ק כי זה ב"ל כרור כעיני:

ו ומפסה

ונ"ל לדעתם נמין דמיש מיורשי בירושלמי דיש לחלק בין מיורשי בע"כ לבין מיורשי מיורשי בע"כ דמיורשי בע"כ יש לחלק בין יורשי בע"כ לבין יורשי מיורשי בע"כ דיורשי בע"כ יש לחלק בין יורשי בע"כ לבין יורשי מיורשי בע"כ דיורשי בע"כ יש לחלק בין יורשי בע"כ לבין יורשי מיורשי בע"כ

ונ"ל לדעתם נמין דמיש מיורשי בירושלמי דיש לחלק בין מיורשי בע"כ לבין מיורשי מיורשי בע"כ דיורשי בע"כ יש לחלק בין יורשי בע"כ לבין יורשי מיורשי בע"כ דיורשי בע"כ יש לחלק בין יורשי בע"כ לבין יורשי מיורשי בע"כ

ונ"ל לדעתם נמין דמיש מיורשי בירושלמי דיש לחלק בין מיורשי בע"כ לבין מיורשי מיורשי בע"כ דיורשי בע"כ יש לחלק בין יורשי בע"כ לבין יורשי מיורשי בע"כ דיורשי בע"כ יש לחלק בין יורשי בע"כ לבין יורשי מיורשי בע"כ

ונ"ל לדעתם נמין דמיש מיורשי בירושלמי דיש לחלק בין מיורשי בע"כ לבין מיורשי מיורשי בע"כ דיורשי בע"כ יש לחלק בין יורשי בע"כ לבין יורשי מיורשי בע"כ דיורשי בע"כ יש לחלק בין יורשי בע"כ לבין יורשי מיורשי בע"כ

ונ"ל לדעתם נמין דמיש מיורשי בירושלמי דיש לחלק בין מיורשי בע"כ לבין מיורשי מיורשי בע"כ דיורשי בע"כ יש לחלק בין יורשי בע"כ לבין יורשי מיורשי בע"כ דיורשי בע"כ יש לחלק בין יורשי בע"כ לבין יורשי מיורשי בע"כ

ונ"ל לדעתם נמין דמיש מיורשי בירושלמי דיש לחלק בין מיורשי בע"כ לבין מיורשי מיורשי בע"כ דיורשי בע"כ יש לחלק בין יורשי בע"כ לבין יורשי מיורשי בע"כ דיורשי בע"כ יש לחלק בין יורשי בע"כ לבין יורשי מיורשי בע"כ

ז ומשמע מתוך מלחמה דאם לא ירדו עדיין נס ע״ו לא מהני פדיון על משכרו דהא כמתן כמינו דהי כעי לומר לא כח לעשות מלאכתו : ם מתוך שפיר יכול לומר לא שכרתיך כו׳ ומ״ש דמשמע׳ מתוך שהוא טרוד בפועליו לומר׳ דשכח ושכר שפרעו ומ״ם לומרו דיש״כ שכיר ולא משום דמשדיכן ליה כמשקר בתוי״ט ומ״ש כלא ס״ל מינו ככה״נ דאטו משו׳ מינו יזכו׳ טפי מ״מ כיון שכה״פ טוען כרי לי שלא שכרתיך ויודע הכי ספרעתיו אין לנו להמציאו כמשקר לומר שהיכו כרי לו והוא משו׳ כיון דיש לו מינו דהי כעי לשקר כהאי דאמר לא כרי לי היה משקר לומר לא שכרתיכו כלל משה״כ כשאין לו מינו דאמרי׳ דמסופק הוא ומשקר לשעבד כרי כ״כ התוס׳ ומפ״ר : ט ואם מודה מקצת שבוע שבועת התורה כ״כ הרמב״ם והטור שכי׳ עתו ולא כה״י ומטור שכיו׳ דכתב דכמוד׳ הכ״ם כמקלתו ס״ב כמינו דלא שכרתיך דה״ל מנו דשוה ומפ״ר וכן אם תבעו אחר זמנו אף על פי ששכרו בערים המוציא מחבירו עליו הראייה ואם לא הביא ראייה ישבע בעל הבית היסת וכמה הוא זמנו יא (ת) שכיר יום כל הלילה של אחריו ושכיר לילה כל היום של אחריו הביא ראייה ◦ (ל׳ רמב״ם) יב שתבעו כל זמנו יג הרי זה נשבע ונוטל כל אותו היום של תביעה כיצד היה עושה עמו ביום שני ער הערב זמנו כל ליל שלישי וביום שלישי אינו נשבע ונוטל ואם הביא ערים שהיה תובע כל ליל שלישי הרי זה נשבע ונוטל כל יום ג׳ אבל מליל רביעי ואילך המוציא מחבירו עליו הראייה ◦ (סם נרמב״ם ומניאו הטור) וכן אם הביא ערים שהיה תובע והולך ער יום חמישי הרי זה נשבע ונוטל כל יום חמישי :

ד ◦ (כל הסעיף ל׳ רמב״ם פי׳ מה׳ שכירו׳ רין ז׳) בעל הבית אומר יד שתים קצצתי לך וזה שכיר אומר ג׳ קצצת לי המוציא מחבירו עליו הראיה ואם לא הביא

◦ (תשובת רשב״א מביתמלמי) (ד) מכל מין יורמי משכיר משכעין ונוטלין .

ג כמה רבדים אמורים בשיש עדים ששכרו ושעשה עמו מלאכה ◦ (פ׳ התנים בשם רש״י ונשם מהרא״י וכן פוסק הרמ״י ר״פ כל משבעין רף ת״ם ע״ב ובהר״ן שם) (ם) אבל אם לא היו שם שני עדים ח (ו) מתוך שי״ל לא שכרתיך נאמן לומר שכרתיך ונתתי לך שכרך וישבע בעל הבית היסת ◦ (רמב״ם מניאו הטור) פואם הודה מקצת ישבע שבועת התורה כנ״ם ◦ (טור בשם הרמ״ם) (ז) וים אומרים דאפילו כופר כולו ומכרו בעד אחד בעל מכית ישבע שבועה דאורייתא וכן אם תבעו אחר זמנו אף על פי ששכרו בערים המוציא מחבירו עליו הראייה ואם לא הביא ראייה ישבע בעל הבית היסת וכמה הוא זמנו יט (ת) שכיר יום כל הלילה של אחרון ושכיר לילה כל היום של אחריו הביא ראייה ◦ (ל׳ רמב״ם) יט שתבעו כל זמנו יט הרי זה נשבע ונוטל כל אותו היום של תביעה כיצד היה עושה עמו ביום שני ער הערב זמנו כל ליל שלישי וביום שלישי אינו נשבע ונוטל ואם הביא ערים שהיה תובע כל ליל שלישי הרי זה נשבע ונוטל כל יום ג׳ אבל מליל רביעי ואילך המוציא מחבירו עליו הראייה ◦ (סם נרמב״ם ומניאו הטור) וכן אם הביא ערים שהיה תובע והולך ער יום חמישי הרי זה נשבע ונוטל כל יום חמישי :

ד ◦ (כל הסעיף ל׳ רמב״ם פי׳ מה׳ שכירו׳ רין ז׳) בעל הבית אומר יד שתים קצצתי לך וזה שכיר אומר ג׳ קצצת לי המוציא מחבירו עליו הראיה ואם לא

הביא

שהיה מכחיש מעד ושיש נרוץ ליטלא שבועה דאורייתא דאפי׳ היו שני עדים לא שייך כאן דאפי׳ היו שני עדים לא מייב אלא מדין תורה אלא מקנת חכמי׳ מקנו שיהא נשבע ונוטל וכשיש עד א׳ לא מקניהו הכי אלא ס״ם ס״ם המגיה ו״ל ולכאורי רבינו שכתב שאין עד א׳ כלום י״ל דכיון שאין שם ערים במורי׳ מזי הדין לדין תורה ואין שם תקנה כשכיר משלאר תובעי׳ ס״ב כן נ״ל : ו ואפשר ליישב לומר לא שכרתיך כו׳ ואף על גב דקי״ל לקמן בית דין ס׳ רנ״ו דבמקום אחד מעידין אלא כעדים נרוך נ״ב ליישב שבועת השומרי׳ ואינו נאמן בתנו דלמר״ם משו׳ דהוי תנו דשקום ואכתי אמי הוי תנו דשקום דכי יאמר למר״ם יודע בשכיר משכיר בחזיר אבל בשאינו מוכח שמורה כן משום שכרון בעולין שפני בכה כיון דשבועת שפיר תקנת חכמי׳ היא בתנו כל דהו תוקמה מדינא כ״כ הרמ״ם ר״פ כל משבעין וכ״כ הר״ן שם נשם רבי שריגא גאון והכריחו כן לפי שתקנת שם״ם ע״ם וב״ל דלא מוכרנו לזה לעניין לפטרו משמיון וכמו שכותבתי לעיל סוף סי׳ ע״ב כדבריו תנו נאות ו׳ דלעניין פטור שמון שהכי לא תנו דשקום אלא משום דשם״ם משמע דשמפי תנו פטור הנע״ם לגמרי לפילו משבועת השמנה בקיסת תעץ לכך מוכרנו לזה ודו״ק : סוד מכאתי כן כתר״ן להדיא נסוף דבריו ז״ל ועדיין קשה לי רבא אפי פריך לרמי בר חמא לפילו שכיר ליה דרמי בר חמא הריל קאמר׳ קאמר׳ שכיר הוא משכחון דתנו נרוש כי אפי מכני לפוקמי׳ ממונא ולא מכני ליה לפטוריה משבועה דהא נפרק חזקת הבתים משקינן בשכנו קיזו דאלני נשנרדא דנאמרי לעיון עד כרי דתיכן אע״נ דאפי תנו נרוש הוא מחזיק לפיזו מעיז רכי אחר דאלני חזקה דיוה אפי׳ לא אלני מעיז לא ידע ואי אמר לקוחין הן כידי חעיז ואע״פ שכני לפוקמיה ממונא ואלו מכני ליה לפטוריה משבועה לא מכני כדברא דאחר דשקום שכי אחרה תורה תודה תקנת השעבוד יפנע ולא פטרה אותו תנו אפי כפר כבולו משו׳ דאין פרט חעיז פניו אלמא תנו נרוש שכני לפוקמה ממונא ומשו׳ הכי דין הוא דליכני ליה לעבד״ם אלא יפנע שכיר ויטול ושבועת השומרי׳ דין הוא אלא ליכני דתנו נרו׳ לפטוריי משבועה לא פטרה לי שכרתיך ולמרמא כיכי אחרי דב ושמואל דאמרי מיל לא שכרתיך לאחן לומר שכרתיך ופרעתי דאמרי׳ דאמרי אפי תנו לפטור בע״ם אפי׳ משבועת התקנה שהיתה מושלת עליה כמו שכתבתי בתחלת הסעיף ומקילוסיה דרמי בר אחא משמע דאפי׳ קאמר שכי כ״ם בשם רבינו שריגא גאון ז״ל כו׳ אלא רבא אמר דתנו נרוש לא שכני לפטוריי משבועה ואפי שכני ליה לפטוריי משבועה התקנה היינו משום דכיון דמדרבנן נתלוה היא כיון שרוב פעמים יכול לכרר שטעה עמו מלאכה פעמים לא רצו לאחן לזה כלום אע״ל ונדברים נכוכים שם : ז וי״ל כו׳ יפנע שבועה דאורייתא היינו אלא דאורייתא כעין דאורייתא דכיון שפשפה הוא מדין תנו שיכול לומר לא שכרתיך כשיש ער אחר שיה נשבע ס״ר עמה שאומר נתתי לך שכרך נשבע אלא כמו שכתבתי לעיל בסוגיא דמרמ״ם ס״ב ומכאן נ״ל ועיין מ״ש לקמן סי׳ קפ״ם סעיף ה׳ ס״ק ל״ב (עיי׳ בתשו׳ חתר״ם כתן ס״ג סי׳ ס״ם) : ח שכיר יום כל הלילה כו׳ ושכיר לילה כל היום וכלילה . וכן שכיר שנת שכיר חרש שכיר שכה יפנע נשום כל פוחו היום יפנע נשלילה נשום כל פוחו הלילה ולקמן סי׳ אל״ם סעיף י׳ וסי׳ ש״ם הפוסקים לא פסקו שם הכי אלא חשום דקי״ל כרב נפיפורי ושמואל קי״ל כרב ס״ם הכא וכה״ג בת״ם ס״ם ס׳ שור שנגח ד׳ וס׳ בכי פור פמועד ופשמות ופשכי׳ עמו כזה חרמ״ם ס׳ שם סי׳ ה׳ ע״ש : ם

ש אע"פ שכבר נ"ל סי' ל"ט כ"ן דעת הרמב"ם והרא"ם ונפלאת כן ג"כ דעת הר"י הלוי והר"ן וכ"כ הני' פרק המקבל בשם הרשב"ם והר"ן שכתב עיקר לכל לפפר"ב עיקר בש"ם בשבל המפור והרמב"ן והר"ן שכתבו מדברי הרי"ף דאין צריך ליטבע רק היכא דפליגו תוס' מקמא וכתב הר"ן שם שכן פירשו קצת תפרשים וכן הסכים בשבל המפור פרק כל הכשבעין וכתב סמיין דברי הלוץ בכוונים . .

ולענין שם פרשקי לסר"י קלוי ושייעתו לוס שם דפריכן התם (כ"ם דף ת"ו ע"ב) מיני והש תני רבה בר שמואל בו'ומיכא ס"ר מעיקר' למימר ובמוזר' מקמא יעבר מצבועה בכר הפריבו הרמב"ן בש'התלמות פ' כל הכשבעין ובר"ן שם ליישב שם זה - תרת"ם הרמב"ן שם מתחלה ומשיקרא קס"ר דבשם שתקנו לצביר ליטבע וליטול בך תקנו לבע"ם להיות נאמן בקניבה דכיון דמיבר דביר מזקה מיבו עובר משום כל תלין וכל תגזול וכל השמות אלמלי עכ"ל לא ירדמי לסוף דשתו רבש"ם בזמנו עשקינן הכא דליבא משום מוזם מקמא כי אפי גונא לא ליחייב

הביא ראיה טו (ם) אע"פ שכבר נתן לו שתים שו או שאמר ליה הילך הרי בעל הבית יו נשבע בנקיטת חפץ במה דברים אמורים בששכרו בערים ולא ידעו כמה פסק לו ותבעו בזמנן יח אבל אם שכרו שלא בערים או שתבעו אחר זמנו ישבע בעל הבית :

ה הנותן טלית לאומן אומן אומר ב'קצצת לי יט והלה אומר לא קצצתי אלא אחר אם הטלית ביד האומן והוא כ בענין שיכול לטעון לקוחה היא בירי הרי האומן כא (י) נשבע בנקיטת חפץ ונוטל ויכול לטעון שקצץ בשכרו כב ער כרי דמיה ואם אין הטלית בידו או שאינו יכול לטעון לקוחה היא בירי המוציא מחבירו עליו הראיה

טו אע"פ שכבר נתן לו שתים פ' והסכיר כודה לו אלא שמער שקנה עמו כב' והשליש פדיון ק"ל • מכל מם לא היה הסכיר מוזה לו שנתן לו שתים כבר נתבאר דכשהן מפולקין כפרעון שהסכיר כאחן ליטבע ליטול : טו ולו שמ"ל הילך ר"ל דגם זה ס"ל ככופר הכל וכמ"ש בר"ם פ"ו : יו נשבע בנקיט"ם וחף על גב דהוה כופר הכל לא מ'מינוהו כשבועת היסת כיון דהסכיר כוסח נעשו על הסכירותו הסתירו על כע"ה והנריכו ליסד' ש"ם ופם"ם מוזה לו במקלת צריך ליטבע לו ס"ד כשהר נתבע ולא כתבו המפבר מפני שהוא פשום ולא כתב אלא החזום שגם בכופר הכל צריך ליטבע ש"ם וק"ל : יח אכל אם שכרו שלא בערים כו' דבהני שים לו מינו לו שוקה וכ"ל לא עדיף שכיר מפהר תוכע וכשתבע כופר הכל : יט והלה אומר לא קצצתי אלא אחד פי' ואע"ג אומו ס' אומר הילך דאל"כ הל"ל דאף דאין הטלית ביד האומן מייב ש"ם דמוזה מקנת הוא ועפ"ר :

כ טיובל לטעון לקוח הוא לקמן בסימן קל"ד יתבאר זה בדברי הטור ובדבר המפבר וביינו שבשפת תביבה לא רצו עדיים שלית זה בידו דיש לו מ'נו דהקורתי לך אבל אם רצו אותו בידו אע"פ שלא מסרוהו לידו בעדיים אין האומן נאמן לומר בתורת לקיפה מסרוהו לידו דסתם אומן לתקנו לבע"ם מקבל : כא נשבע בבק"ם ונת"נ דאלו אין לקוח הוא בידו לא היה נשבע אלא היסת ת"מ כיון שמוזה שהוא של בע"ם אלא שרוצה לתופסו עד שיתן לו כל מעותיו דיינו כשאר נשבעים ונוטלין דנשבעים בבק"ם וכמ"ש בסימן פ"ם : כב עד כדי דמים כמיבו דאין כפי מעות לקוח הוא בידי דהיה ב' כמ"ש בסי :

כג נשבע

דאומן קונה נשבח כלי וכין לפי מה שמירן הר"ן שם דשכחי אומן וכשו שומבר מ"מ מוכח מדברי כלוס בפשטו דבריהם דאומן ג"כ ליטבע בקניטת חפץ (דף היטב) ואיתה אלא שמעורבו הר"ן שם ס"ה על ברמב"ם בזה וכן שוא ג'מתבררי בשור לא שנתקלה דומה תיובתא : אכן מאחרי שיטה קשה לי בוכח על דברי הרמב"ן ושר"ן וכ"ל דרך מפרש לייטב דברי בפוגים ושל פ' אותו דרך יתייטבו ג"כ דברי הרמב"ם ושיעתו • ומבח הרמב"ן שם שיירן ון"ל דלא דמי משכון דשכירות לשכר שעשוח ול משבעין ל"ר אומן קונה נשבח כלי דשכיון על נופו של משכון דמי אלא שכיון דאיכא למ"ר אין קונה נשבח כלי כיון דאיכא נופים דיזוקים לאומן מאחרי לית ליה מגרש ומפגרת תפים ליה כשיון על נופו של משכון דמי דמקרי קרי ליה כלי עד דיסיב ליה אגרים ומקיל ליה ואיתו נופים דיזוקים מזמנים לאומן מאחרי כי מסר ליה בלי ופם לא תאמר כן לא מבחת מיי לאומנין עכ"ל והר"ן כתב עליו ז"ל ולא כתברו דברו אלו דאפי' לית לאומן קונה נשבח כלי מאחר שריך אומן מחלוים על משכון דאפי' נמי קרי ליה כרי'נחת ומפיל בשכון נשבחי בחקוחות אחרים ומדרגה חלוה על משכון קנים ליה וכפי דבח כל המאחרין שומרי שכר בלבר כרחקן נע' פחוזקין ומלו חלוה על משכון קרי ליה קנין נחור ומפילו להחמיע בשומרי לדעת רש"י ז"ל ע"כ :

ואני אומר מי שמוח שם לא מרגיש ולא ש"מ על הרמב"ן דודאי לפ"ר לאומן קונה נשבח כלי היינו דקרי ליה קנין נחור ויכול לקרם בו משפט ולקנות בו מה שירצה ולהשוכח נפ"מ בשחה זוכחי ופ"ב לית ליה בנופו של כלי ולאו כוחל הוא אלא מחזיק בניוי הרבר שיוכל

כג נשבע בשפ"כ ככ"ג טעמו כמ"ש לעיל בסכיר כיון דאלו הוא נוטל נשמו דין תומן וסכיר שוין הן בזה לרעת קצת נחושים והמחבר אלא שפסקה סכיר אין כ"כ מה מאלחכתו שיתפוס לסיו' בתומן כמינו דלקוח לכך כתב דין זה שאילו כן אין לו כידו מו לא בתומן מכל סטור והרמב"ם פ"ו מסכירות כתבו דאם לא סכיר תומן רחי' והכ"פ כופרכל נשבע בש"פ ס"ת ונשע' ומשמע לכאורה דאלקו בין סכיר לתומן דסכיר הוא שכיר יום ואין לו אלא שכירות יומו ויותר עני מתומן ועי"ש שם שוכחתי לשון המ"מ דחוקי להרמב"ם דמיירי דוקא בתבעו לאחר ומנו דאז נם נשכיר' אינו נשבע אלא ס"ת: כד אין מנלנלין עליו כו' עד"ר: כה סון מסכיר שמקילין עליו ופותחין לו כו' עש"ה שם שוכחתי דהרמב"ם והמחבר למדונו כוה נ' ענינים קדם דאף דנשלמו ש כ"ד מנלנלין מעלמן אף כלי תביעת התובע: בסכיר אין מנלנלין אכ"ד מעלמן עליו ואחר כך למדונו דאף אם התוב' מבקש סינלנלו על הסכיר ובסכיר שותף אפ"ם בסכיר מקילין לו ופותחין לו כש"ע ש"ם שוכחתי כלי נלנול דאין מנלנלין על הסכיר ואפ"כ כ"ד ואומרי' לו משבע כלי נלנול דאין מנלנלין על הסכיר ואפ"כ למדונו כאן שמקילין ופותחין לו כוה לאמר שבועה לו דאין מנלנלין כן נמי מקילין וא"ל אל תעשה מעלמך הסב' ושול אף אשסורי' לעשות כן: לכ"ם אפר ועד"ר שכתבתי מילתא נשמעת ולא כל"י:

צ ג למסכנו אלא כרשו' פי' לאפוקי אם כרשו בש"ם ס"ל לביתו ויעול כלים למסכן בעד סוכו נם מלינו שמותר למסכן כרשות אכלי' אפי' בש"כ אל בש"ם כנון אם ל' בעד סכירות נופו או בסחתו וכליו וכמ"ש הטו' והמחבר לקמן ס' ל' ס"ו ס"ג ועי"ל בכי' אנ"ד ס"ו שכתב הטור כש"ו בשם הרמב"ם ז"ל אפילו היוקף מיד סכירו מסכון אלא כרשות כ"ד בקרא נזלן וכ"ם אם בכל' לביתו למסכנו - ובפרלב"ד הש"נ אלינו אקרא נזלן וכ"ם אם ומשנה זו דנזול מיירי בנמצא אלא היה ס"ל כו' ע"ם בשם"נ דהל' מהיכא נמצא דלהרמב"ם דקי"ל כותיה וכמ"ם המחבר בסי' אנ"ט מיירי זה שנכנס למסכנו אלא כרשו' ד"ה דקרא נזלן ופסול ומיירי אפי' אם ס"ל זה שנכנס למסכנו אלא כרשות כ"ד ושבכנדו בשבע ונוטל בהומרו שנטל מידו כך וכך: כ ואיכ' יודעים מה אם עפ"ר אם שכתבתי ל'תו' והרמ"ם שכתבו דדוקא קאמר בשבעדים מעידים שרשו שסוניא כלים אלא אם איכם יודעים כמה היו אלא יודעו סיוב כלים היו וכי נדולי' היו אלו קטני' וכמה היו סוים וסטור והמחבר נ"כ כתבו הני שכ' עכ"ל עדות בתחלה כתבו שמעידין שרשו שסוניא כלים ואינם יודעי' מה אם ואם כ"כ כתב ואפי' העדים מכירים קצת כו' אבל אם אין העדים יודעים שסוניא כלי' ס"ל דאין בש"ם נאמן בשבועתו להוניא מיד הנכנס דשמא לא הוניא אלא כנס"ו אלא אלו אכלים או צרורות וס"ל כאלו לא רשומו שסוניא דבר ס"תאר דינו בשמוך: נ והכלים שסונאתי אלי' הן אין אם יאמר מעולם לא ננכנתי לביתך ליטול מתך כלו' כ"כ נ"כ הטו' ובפרישה ודריסה כתבתי והוכחתי דאין כוונת הטור בהני כתבו אלא שוה הנכנס מכחיש העדים שבעדו עליו שנכנס ריק' ורשומו שסוניא כלים היו אבל העדים אינם יודעים אם היו כלים אבל אם יאמר אלו כלים היו שסוניא אלו הן אין לו אלא אלו אלא אם כן נאמן בשבועתו להוניא מיד הנכנס ואפי' לא רשומו העדים שסוניא כלים כיון שוה מכחיש העדים וכמ"ש הטור שם ו' אלא כוונת הטור שאומר אחת שנכנסתי ריקם כדי למשכנו אבל אחר שנכנסתי מזדתי מחשבתי ולא נטלתי מהלו כלום וכלים אלו שרשו העדים שסוניא אלי היו כשקדון בי"ד בש"ם זה שאומן נטלתי מידו או שאות' שעדיין קול שנכנסתי לביתו מזדתי כי ואיכ' העדים לכנוס ולא ליקח כלום וג"כ לומר דהכלים שרשו העדים שסוניא אלי הם וכמ"ם הטור והמחבר לפני זה וקיצר כאן ומתך אמ"ם לפני זה מיבו יכול לפטור שהמחבר נמשך אחר לשון הרמב"ם והרי"ף

הראיה ואם לא הביא ראיה כנ (יפ) נשבע בש"ה בנקיט' אחפץ:

ו שכיר הבא לישבע אין מחמירין עליו כך ואין מנלנלים עליו כלל ולכל הנשבעים אין מקילים עליהם כם חוץ מהשכיר שמקילין עליו ופותחין לו תחלה ואומרים אל תצער עצמך השבע וטול:

צ הניזקין נשבעים ונוטלים ודין המביא כלים מבית בעיה הוא אומר שאולים הם ובו טז סעיפים:

א (ע) הנגזל כיצד ראוהו ערים שנכנס לתוך ביתו של חבירו ע למשכנו שלא ברשות ולא היה כלים תחת כנפיו (נ) כנפיו וכשיוצא ראוהו (ב) שהיו כלים תחת כנפיו ג (נ) ואינם יודעים מה הם וכ"ה תובע תן לי כך וכך שגזלתני בין אם יאמר כן נכנסתי למשכנך אכל לא נטלתי כלום ג והכלים שהוצאתי תחת כנפי שלי

מסכנתי' רבש"כ ככ"ג טעמו כמ"ש לעיל בסכיר כיון דאלו הוא נוטל נשמו דין תומן וסכיר שוין הן בזה לרעת קצת נחושים והמחבר אלא שפסקה סכיר אין כ"כ מה מאלחכתו שיתפוס לסיו' בתומן כמינו דלקוח לכך כתב דין זה שאילו כן אין לו כידו מו לא בתומן מכל סטור והרמב"ם פ"ו מסכירות כתבו דאם לא סכיר רחי' והכ"פ כופרכל נשבע בש"פ ס"ת ונשע' ומשמע לכאורה דאלקו בין סכיר לתומן דסכיר הוא שכיר יום ואין לו אלא שכירות יומו ויותר עני מתומן ועי"ש שם שוכחתי לשון המ"מ דחוקי להרמב"ם דמיירי דוקא בתבעו לאחר ומנו דאז נם נשכיר' אינו נשבע אלא ס"ת: כד אין מנלנלין עליו כו' עד"ר: כה סון מסכיר שמקילין עליו ופותחין לו כו' עש"ה שם שוכחתי דהרמב"ם והמחבר למדונו כוה נ' ענינים קדם דאף דנשלמו ש כ"ד מנלנלין מעלמן אף כלי תביעת התובע: בסכיר אין מנלנלין אכ"ד מעלמן עליו ואחר כך למדונו דאף אם התוב' מבקש סינלנלו על הסכיר ובסכיר שותף אפ"ם בסכיר מקילין לו ופותחין לו משבע כלי נלנול דאין מנלנלין על הסכיר ואפ"כ כ"ד ואומרי' לו משבע כלי נלנול דאין מנלנלין על הסכיר ואפ"כ למדונו כאן שמקילין ופותחין לו כוה לאמר שבועה לו דאין מנלנלין כן נמי מקילין וא"ל אל תעשה מעלמך הסב' ושול אף אשסורי' לעשות כן: לכ"ם אפר ועד"ר שכתבתי מילתא נשמעת ולא כל"י:

צ ג למסכנו אלא כרשו' פי' לאפוקי אם כרשו בש"ם ס"ל לביתו ויעול כלים למסכן בעד סוכו נם מלינו שמותר למסכן כרשות אכלי' אפי' בש"כ אל בש"ם כנון אם ל' בעד סכירות נופו או בסחתו וכליו וכמ"ש הטו' והמחבר לקמן ס' ל' ס"ו ס"ג ועי"ל בכי' אנ"ד ס"ו שכתב הטור כש"ו בשם הרמב"ם ז"ל אפילו היוקף מיד סכירו מסכון אלא כרשות כ"ד בקרא נזלן וכ"ם אם בכל' לביתו למסכנו - ובפרלב"ד הש"נ אלינו אקרא נזלן וכ"ם אם ומשנה זו דנזול מיירי בנמצא אלא היה ס"ל כו' ע"ם בשם"נ דהל' מהיכא נמצא דלהרמב"ם דקי"ל כותיה וכמ"ם המחבר בסי' אנ"ט מיירי זה שנכנס למסכנו אלא כרשו' ד"ה דקרא נזלן ופסול ומיירי אפי' אם ס"ל זה שנכנס למסכנו אלא כרשות כ"ד ושבכנדו בשבע ונוטל בהומרו שנטל מידו כך וכך: כ ואיכ' יודעים מה אם עפ"ר אם שכתבתי ל'תו' והרמ"ם שכתבו דדוקא קאמר בשבעדים מעידים שרשו שסוניא כלים אלא אם איכם יודעים כמה היו אלא יודעו סיוב כלים היו וכי נדולי' היו אלו קטני' וכמה היו סוים וסטור והמחבר נ"כ כתבו הני שכ' עכ"ל עדות בתחלה כתבו שמעידין שרשו שסוניא כלים ואינם יודעי' מה אם ואם כ"כ כתב ואפי' העדים מכירים קצת כו' אבל אם אין העדים יודעים שסוניא כלי' ס"ל דאין בש"ם נאמן בשבועתו להוניא מיד הנכנס דשמא לא הוניא אלא כנס"ו אלא אלו אכלים או צרורות וס"ל כאלו לא רשומו שסוניא דבר ס"תאר דינו בשמוך: נ והכלים שסונאתי אלי' הן אין אם יאמר מעולם לא ננכנתי לביתך ליטול מתך כלו' כ"כ נ"כ הטו' ובפרישה ודריסה כתבתי והוכחתי דאין כוונת הטור בהני כתבו אלא שוה הנכנס מכחיש העדים שבעדו עליו שנכנס ריק' ורשומו שסוניא כלים היו שבעדים אינם יודעים אם היו כלים אבל אם יאמר אלו כלים היו שסוניא אלו הן אין לו אלא אלו אלא אם כן נאמן בשבועתו להוניא מיד הנכנס ואפי' לא רשומו העדים שסוניא כלים כיון שוה מכחיש העדים וכמ"ש הטור שם ו' אלא כוונת הטור שאומר אחת שנכנסתי ריקם כדי למשכנו אבל אחר שנכנסתי מזדתי מחשבתי ולא נטלתי מהלו כלום וכלים אלו שרשו העדים שסוניא אלי היו כשקדון בי"ד בש"ם זה שאומן נטלתי מידו או שאות' שעדיין קול שנכנסתי לביתו מזדתי כי ואיכ' העדים לכנוס ולא ליקח כלום וג"כ לומר דהכלים שרשו העדים שסוניא אלי הם וכמ"ם הטור והמחבר לפני זה וקיצר כאן ומתך אמ"ם לפני זה מיבו יכול לפטור שהמחבר נמשך אחר לשון הרמב"ם והרי"ף

ועיפ זה כ"ל דאם כ"ל הנשבעין ונוטלים שנוטלו בשבועתן ומוציאין מן הנשע"ם אם אם מוחזקין בים לאם הנו נוטלים אלא שבועה נוקים חפץ ואין נשבעין רק אחת ורו"ק:

ושוב מנאתי כר' ירוחם כתוב נ' מ"נ שכתב וז"ל כל הנשבעים ונוטלים מנשיעין לוחם כעין של תורה נוקים אלא שבועה אכל נוקים אלא שבועה אחת כתבו דאם אחפו נוטלים אלא שבועה אחת אכל הנאוסי' כתבו דכל תוקף התכון צריך שבועה ובתכתי בתשכון עכ"ל ובתחי שתחה בלבי אחנאתי שבר' סובר נאחד כך דכל הנשבעים ונוטלים אם אחפו נוטלים אלא שבועה אחת אכל הנאוסי' כתבו כן לי' ירוחם אלא אם הנאוסי' כתבו כן לי' אלא אם שכתבתי אנו פלינו על בר' אלא אחד הנאוסי' סוברים כבר' כן כ"ל: ובתה שכתבתי ביתה נמי לפע"ר לי' יש שם שהקשה הרמב"ם על דבר' הנאוסי' כמו שכתב הנשע"ת שער מ"ם ריש מ"כ בשתו ז"ל אמר מברחם לי לי קושי' אחת על אלחם תרנם בר שרשום דקאמר דאי בעי לאחרויי מיבייב אם בעי לאחנועי וכו' אלא כורחי' אחם ושאת' קבי' דהא רב' בר שרשו' כשין שוקן על אחשכון הוי ולרב"ח' לית כיונל אשבוע' אחורה וי"ל דבתר דקאמר כל זה שרשו' להעמי' הנאוסים אבל אינו יודע על אם ולפי שם שכתבתי אין נרוך לדחוק דבתר דקאמר אלא כפשט' דאלמא דקאמר אוכלה סיעור זוהי דאשמע הטו' כיון שאם לא לאכלה לאנה וכן שכתבתי עור לקמן סי' קמ"ם שע' כ"כ ואיתן ק"ן סעיף ד' דמיירי בפירות דלאנה וז"ש לא קניה קונה הרמב"ם דהשם משמע שהיה לו לדנה בר שרשו שער וכמו שפי' רש"י ורמב"ם שם וכשם"ת נוטים שער י"ד מ"ה להריב ופ"כ לפי' היה הקרקע ניד היתומים היה יכול לאוניא הפירות מיד ולנבות בשבועה שלכך השתא שבוע מוסק כה ויש לו מנו דלקוח אף שבועה אין נרוך ובשבועה היסת לא מייכא דאין נשבעין ביסת אלא אם כן לפי לא בתקנה עדיין היסת וכמ"ש בשער י"ד מ"ה בן כ"ל: יפ נשבע בש"ם ככ"מ מ"ם הב' ככאן אינו ככון ואין להאריך כיון שלדיוק כלפי' עיקר דנשבע כאן הנע"ם דרק היסת כשאינו מ"ם וכמ"ש לעיל סעיף ד' ס"ק ס' ע"ש:

צ ג למנזל כיצד כו' לשון נזול נשבע בעין של תורה ונוטל וקנס הוא שקנסו חכמים לנזלן וכן כתב הרמב"ם ולפי' שהלכות נזלה וכ"כ הסמ"ג רף ק"ן ע"ג והרמב"ן כתכתו כן להשוותינן דאם את הנזלן לא קנסו בנו מחריו והרחריכן לקחן סיעון שע"ה בנני משתא ומיתא ומכנך אלא קנסו בנו מחריו ואפי"ג רבני סכיר מייב בנו דבש"ם מחריו ולרלעיל סיעון ע"ם סעיף ג' בהג"ה אחם לאו קנסא הוא אלא סהיה נרשה לחכמים שקנת סכיר הוא יותר משום דבעל הבי' מרוח בעושלין משל"ב בכל ועיין מ"ש לקמן נבי כאכל בסעיף י"ו ס"ק כ"ה: ובתב שם לה"מ ז"ל ואח"ב דכל משור על השבועה קנסו שבשבוע מייב שבועת התורה שבכנדו בשבע ונוטלו זה נ"ב מייב ס"ב ובשם"ב לעיל סי' ע"ו סעיף ה' ורו"ק) משבע שבועת התורה ואי מודה בשבל מקנת מן הכלים כ"ם שהוא מייב שבועת התור' שהוא מודה מקנת וכיון שהוא נזלן הוי משור ומשביעין אשבנכנדו ב"ב מאי שנא שכתב נבי נזלנן קנסו מבעלמא וי"ל דהכא קנסו דאפי' משאר כשלחי כלי זה ובשם"ב טוען שבשל זה וכלי אחר דחה שאזור כלי זה קוי הילך ואפ"ם שאזור שבלו בשל מ"ם משבתו אינו כלום ומה שמייב ע"ם עדים או ע"ם הורשתו הוי בעין ומילך הוא ומינו מייב שד"ם ובשאר משור לא משביעין משבנכנדו וכשם קנסו אפי' בשע"ב הוה שבועה דרבנן משביעין אשבנכנדו בש"ל ועור י"ל דשאר משור שהוא כבר משור שבירור אבל בכא מ"ם ואין לזה דין משור שבירור הוא אומר שבלו בשל ובדין בשל נזלה לאחריי מ"ם לאו מיקרי משור לחכי דלא משתע לאיכפי מיסור' ובכי וכמו שסוכר רב אפי בשחת וכרלקמן קמ"ל דחכמים אפלו בש"כ לזה כחשר"ום בדור: ג אסיו כלים כו' משתע דקשילן דוקא שיעני שרשו שסוניא עכ"ם משבת כלים אלא שאין יודעים מה אין וכן נרשם תדברי התוספות וכרלה"ם אבל אם אין עדים יודעים שסוניא כלים אפילו הוא אחור אחיו שבע ובשל לאחת לא נטלתי כלום אבל אנו אלא שאין יודעים אם הוא שהוא אחת כשפיו אלא אם כן נרורות או נרורות וכן כחוב בשמ"ם שעיף קטן ו' ום"ק: וכ"כ הב"ח וסשיב על התרשים שכתב הכ"ם וכן השם"ם הסיב על הש"ם ושתת שהשרשים כ"כ לשתת רש"י ולי"ק נס על השרשים דמשתע דקאי על אסור ועוד שברשם לפע"ר נס כוחת רש"י כשהו' והרמ"ם וכן משתע בשרבי ע"ם ורו"ק: ג ואיתא ורוי' אם הם אכל ידעי' שסוניא כלים וכמ"ש לעיל סי"ק ל' ומשתע דשם סיודעים בשרבו' משוייב להחזי אלא שבועת וכן מוכח להרי' אם ש"ם הרי"ף ע"כל השבעין בשער הרשון וז"ל ומפני מה אין מביאו נשבע אלא נשל כלים מביתו של מלרו ומשם נשבע אלא נשל כלים מביתו של מלרו ומשם נשבע אלא נשל כלים מביתו של מלרו ומשם

שלי הם (ד) בין אם יאמר (ה) שעולם לא נכנסתי לפיהך ליטול ממך כלום בין אם יאמר לא נטלתי אלא בלי זה וכ"ע אומר נטלת עוד אחרים ד (ו) אפילו העדים מפיהן קצת הכלי וכ"ה טוען שהטמין יותר ממה שראו העדים בכל אלו ה (ז) ב"ה נשבע בנקיטת חפץ ונוטל מה שיטען והוא שיטענו דברים (ח) שהוא אומר בהם ו (ט) או שהוא אומר שמפקידים אצלו אותם דברים ששען ויהיו אותן דברים ששען שאיפשר שיונטל תחת הכנפים :

טנף ס (סור נסם פרמ"ה) וי"ל דכשכין כתי שטוען מידי דאורח' למנוחים במקום שנכנס לשם וכני מסתברא :

ואם טענו דברים שאינו אומר בהם או דברים שאינם ניטלים תחת הכנפים ס (סור פ"נ נסם ר"פ) יש מי שאומר (י) שהנתבע נשבע היס ונפטר ס (סור פ"ו כסם ר"י) ויש מי שאומר ם שאינו נשבע אלא מחריפים על מי שכופר ממון חבירו ואינו משלם לו :

נ ס (סור כ"ו נסם פרמ"ה) ראוהו עדים שנכנס למשכן את חבירו ולא ראוהו בעת שיצא או שיצא ס ולא נראה תחת כנפיו כלום ונע"ח טוען

ואומר

כמוען לקחתיכו ממך קחתי ממשכה שכנגל כשבע ונוטל כשבע וכשר"ע ופ"ר סס כתבתי לוס עוד הוכחות ורחיות ואף שבע"ת הכ"ה כ"ע מטוס טוען בכוכי מסרת לי לטוען לקחתי לף מ"ת ופ"ס עוד חוס כסמיך פ"ג : ו אומרים לי אמרו לי ע"י סטוס בפוקח כידו כלים כאלו ס וכרתה דכשה ס"ס היס טוען שבע"ס שכלים היו שלעצמו לף פ"ס נאמן אף ע"פ ס"ס לו מינו דיאמר בפקדון היו בידי ס"ל מינו לטוען את"ס בסימן פ"ב סי"ב ופ"ר : ז שכתבע נשבע היסת ונפטר טעמו כיון שאינו תמוד ונס אינו מכיס הפל"ס בפרוס וכמ"ס לף מיקרי קטוד על שכועה והוקקים לכל הפטות היסת כדין כל התוכע לחבירו טענת ברי ולף כמ"ס ס"נ פ"ס טעמו * משום דיימר לרורות או תבן הוציא דברי ככר כתבתי שכשור והתוכר תפסו ס"ת סתו' והרמ"ס דפירשו שכעה"ס מעידים שרואו שהוציא כלים ואף שנס שכ"ו בשם הרמ"ס כתב ה"ט ס המרפים כ"כ לפ"ת פ"ת ואין לפקל"ל כותיס כמ"ס בפרישה פ"ס והף דכתב שהוכר כשניף שאוכר זה אינו ולא נרף"ת כשפיו כלים כו' כתבתי שם דפל"ל כלים פ"ס : ס אומנו נשבע שבע"ס שהוא מפקיד' טעמו דפל"ל דמיקרי הכנס שקוד על השכועה וכל שקוד על השכועה ונפקיע"ס שכועת היסת כיון דאין מדין פשור בלא שכועה אלא שכועה שהתוא אמי דאינו יכול ליטבע פוטר"ן אותו בלא שכועה אלא תשרימין שהם וכמ"ס הטור לעיל סימן פ"ב ולקמן סימן ע"ב ס"ס : ט ולא נראה תחת כנפיו כלום כן סוא ג"כ ל' הרמב"ם בפ"ד דגזילה וכשמון כתבתי דמוס מחמת דפל"ל לכל"ס מכי ל"ל דאינו נראה תחת כנפיו כלום ס"ס סוא ול"ל כלי"ס וכן

גריך

ופשוט פלא נפל אי נמלנו נפל"ו ס"ל דפני מסיר ודעת רשותך פשוט פלא נפל אי נמלנו נפל"ו ס"ל דפני מסיר ודעת

צריך לכניה נס כתב"י כרים ס"ט ז"ו וכ"מ כפריסה ע"ש ונס בטור הביא לסון הרמב"ם ס"ו וכתב שלא ראו שהוציא כלים מיכו לתבור ל'הטור ס"ב ל'הרמב"ם ע"פ מה שס"ל שהדין כך ת"ל ובדי ללמדינו לפיסת ר"ת והרא"ש כאם לא ראו עדים שהוציא כלים ובכנסם מבתים העדים צריך שיכנו ודו"ק : ו אפ' אומר מעולם לא נכנסתי שהרי נכנסתי כו' לון זה מיקרי הכחשת עדים כמה שאומר לא נכנסתי ד"ל מילתא דלא רמיא עליה דאיכא לאו אלתא"י וכ"מ הטור בסימן ע"ש וסימן ל"ב וס"ח ע"ש וכיון דהוי ידע בהאחת שלא נטל מכל בע"ה בכלים טוען ואומר לא נכנסתי ולא נטלתי כלום דנטבע ביסת ונפטר : יא אומר לא נולתי כלום פי' שלא שהוציא כלים שהיו פקדון בידו וכ"מ שאומר בחובי נטלתי מיה"ג : יב ה"ז נשבע שלא נגזל ולקמן מי' סי"ד ס"ג : יג היה ער אחר מעידו שנכנס למשכנו ונטל כלים תחת כנפיו ואינו יודע מה הם יד והוא אומר לא גזלתי כלום טו או שאמר בחובי נטלתי הואיל ואין הער יודע מהו תחת כנפיו יו (יג) ה"ז נשבע שלא גזל (וע"ל סי' ס"ס סעיף י"ג) (ולקמן סי' סמ"ד ס"ג) :

ד כשם שהב"ה נאמן לישבע וליטול כך שומ'של בעל הבית אפילו אשתו של שומר נשבעת שזה נטל כך וכך ומשלם הגזלן לבעל הבית יז אבל שבירו ולקיטו של בע"ה שלא מסר להם שמירת הבית אינם בכלל זה :

ה (סור ס"מ כסס רמ"ס) כשנכנס זה למשכנו שלא ברשות וראוהו ערים יוצא בכלים תחת כנפיו טו אם לא היה שם ב"ה שיוכל להשביע כמה גזלו והערים אינם יודעים כמה הוציא אין משביעין את הגזלן מפני שהוא חשוד על השבועה אלא מחרימין הרם סתם על כל מי שנטל כלים מביתו ואינו מורה בב"ר ואפילו אם הזרה הגזלן שגזל מקצת מחזיר מה שהורה כלבר שהרי אין בעל הבית יודעו טיבעו וראי :

ו העידו ערים שהיו לבעל הבית זה כך וכך כלים וראו אחר שנכנס לביתו ויצא ולא נכנס שם אלא אחר וקורם שיכנס שם אלא אחר טו מנו אותם כלים ונמצאו חסרים ולא היה שם מקום שיפלו בו אותם כלים (סור כסס פרמ"ס כסע' סימן זה) יש מי שאומר יז שישול בעל הבית בלא שבועה אותם כלים שחסרו מאותו אלא שהעידו עליו שנכנס שם :

ז מדליק אש בשל חבירו האמינו לניזק לישבע וליטול (יד) כל מה שהיה אומר שיהיה לו משלו או שהפקידו בידו יח (טו) על הדרך שיתבאר בסימן תי"ח :

ח מי

ואומר כך וכך נטל י אפילו אמר מעולם לא נכנסתי שהרי מכחיש את העדים (יא) הרי זה פשוע שאם אמר נכנסתי ולא נטלתי נשבע היסת שלא נטל כלום והולך שאפש שנכנס לגזול ולא גזל :

כגס (סור סס) יו"ד כין שהעדים מכחישי'אותו שהיכו כאמן כשכועה דהוי מיגו במקום עדים שהיכו כאמן כלא כע"ס נשבע ונוטל :

ג (יב) היה ער אחר מעידו שנכנס למשכנו ונטל כלים תחת כנפיו ואינו יודע מה הם יג והוא אומר לא גזלתי כלום יד או שאמר בחובי נטלתי הואיל ואין הער יודע מהו תחת כנפיו יה (יב) ה"ז נשבע שלא גזל (וע"ל סי' ס"ס סעיף י"ג) (ולקמן סי' סמ"ד ס"ג) :

ד כשם שהב"ה נאמן לישבע וליטול כך שומ'של בעל הבית אפילו אשתו של שומר נשבעת שזה נטל כך וכך ומשלם הגזלן לבעל הבית יז אבל שבירו ולקיטו של בע"ה שלא מסר להם שמירת הבית אינם בכלל זה :

ה (סור ס"מ כסס רמ"ס) כשנכנס זה למשכנו שלא ברשות וראוהו ערים יוצא בכלים תחת כנפיו טו אם לא היה שם ב"ה שיוכל להשביע כמה גזלו והערים אינם יודעים כמה הוציא אין משביעין את הגזלן מפני שהוא חשוד על השבועה אלא מחרימין הרם סתם על כל מי שנטל כלים מביתו ואינו מורה בב"ר ואפילו אם הזרה הגזלן שגזל מקצת מחזיר מה שהורה כלבר שהרי אין בעל הבית יודעו טיבעו וראי :

ו העידו ערים שהיו לבעל הבית זה כך וכך כלים וראו אחר שנכנס לביתו ויצא ולא נכנס שם אלא אחר וקורם שיכנס שם ארם אחר טו מנו אותם כלים ונמצאו חסרים ולא היה שם מקום שיפלו בו אותם כלים (סור כסס פרמ"ס כסע' סימן זה) יש מי שאומר יז שישול בעל הבית בלא שבועה אותם כלים שחסרו מאותו ארם שהעידו עליו שנכנס שם :

ז מדליק אש בשל חבירו האמינו לניזק לישבע וליטול (יד) כל מה שהיה אומר שיהיה לו משלו או שהפקידו בידו יח (טו) על הדרך שיתבאר בסימן תי"ח :

ח מי

הרמב"ם כרמח כסברא מחרוכה וכ"כ הכ"מ סעיף ה' וכן משמע דעת סרי"ף ס"ל כל המבעלין כשאר הראשון ולקמן סעיף ה' משמע מסור והמחבר כרפריסה ע"ש וע"ל סי' כ"ס סעיף ומ"ש סס : יא הרי זה פשוע כו' וכ"פ ר"י בס"ח וכסמ"ג סעיף ע"ג דף ק"ן ע"ב וכן נראה עיקר דמלחא דלא רמיא עליה דמיגו לאו מדעתיה כלום מהיכ לסמוך הרמב"ם מהיכ לסמוך אע"פ שכוכחם בכך לאו הכחש' הוא כיון שלא הוכחש אמיי ממון דומיא דחכם הלוחין בנד עמוד עלוני ושסיעו לא ענרתי בנר עמוד עלוני לעולם לעיל סי' ע"ס סעיף י"ח וב"כ הב"י . עיין בחו"מ סי' קע"ד ובחמ"ו ס"ה כסן ס"ב ס"ק כ"ט : יב היה עד אחד מעידו שנכנס למשכנו ושמעו הרמב"ם שם כ"ה שאם שמעו עדים כאן יש נוכחין שמעו דאמר עלוני לא נכנסתי ולא נטלתי כלום ואומר לא נכנסתי ולא נטלתי כלום כו' ולא כתב למשכנו ושמעו הרמב"ם שם ס"ק כ"ט : יג היה ער אחר מעידו שנכנס למשכנו ונטל כלים תחת כנפיו ואינו יודע מה הם ואומר לא גזלתי כלום ואומר לא נכנסתי ולא נטלתי כלום כו' ולא כתב למשכנו ושמעו הרמב"ר שם ס"ק כ"ט : יד או שאמר בחובי נטלתי הואיל ואין הער יודע מהו תחת כנפיו הרמב"ם כתב שנכנס למשכנו וכ"כ הרמב"ם בסימן ס"ב ס"ק ל"ה ולא כתב כאן למשכנו אלא כתב כאן למשכנו ולא נכנס למשכנו ולא נטלו כלום ולא נכנס למשכנו ולא נטלו כלום כו' ולא כתב למשכנו ושמעו הרמב"ר שם ס"ק כ"ט : טו אם לא היה שם כ"ה שיוכל להשביע כמה גזלו והערים אינם יודעים כמה הוציא אין משביעין את הגזלן מפני שהוא חשוד על השבועה אלא מחרימין הרם סתם על כל מי שנטל כלים מביתו ואינו מורה בב"ר ואפילו אם הזרה הגזלן שגזל מקצת מחזיר מה שהורה כלבר שהרי אין בעל הבית יודעו טיבעו וראי : טז מנו אותם כלים ונמצאו חסרים ולא היה שם מקום שיפלו בו אותם כלים (סור כסס פרמ"ס כסע' סימן זה) יש מי שאומר יז שישול בעל הבית בלא שבועה אותם כלים שחסרו מאותו ארם שהעידו עליו שנכנס שם : יז מדליק אש בשל חבירו האמינו לניזק לישבע וליטול (יד) כל מה שהיה אומר שיהיה לו משלו או שהפקידו בידו יח (טו) על הדרך שיתבאר בסימן תי"ח :

ח מי

ר'יוחנן מסו סימסון דכרי' סמון רמוי'ל ונמשניות מן הרא לריסי דבר זוג כ'ומשמע דמשיק משיר דנמון דסים נכרא ולא נעי פרסומי'נשניה מבריית עכ"ל כלומר דכירושלמי מוכח דלף לפקיד חמוכה לא מלינן כתר מוחזקת דהא בעי ר'יוחנן סתם כמי שחלק נרים ומסו סימון דנרים מניע'רמוים לכך ומקשר נשמעניה מן הרא לריסי דכר זוג ומשמע דפשיטא ליה דנרים שמיכו מחרים דכר זוג לגרים דנשנע ונוטל לף נרנרים שמיכו מחיר ומ"ל דהיינו נכרא ולא נעי פרסומי' נשניה לגל כרחה דלק"מ דנמי הירושלמי מיכו מחלק נהכי ח"מ נע"כ ס"ס דיון פליג הירושלמי נהא נס ס"ס דיון ס"ס הכוונם מחרי' לחר ליה רב יוחר לרב מני מעו נשא דנשפ'נניר'חמי ס"ל מיכן מ"מ מחרי' הוס ר"ל נשא מני מ"ס

מז יכשע בעל הפקדון ויפסל • ס"מ פוסק ס"ס שפלה והר"ן פ"שבועות הדיינים הניחו מהרי"ן אגס"ם מקשה על זה למה נשבע תוסל ומסיק כאחר מנה לי בירך ואלה אומר איני יודע ופטור ותירץ דמחם לישבע דמחוסר אבל הכא דמודה לקצת אלא מחוסר ידיעה הוא נשבע תוסל ונוטל ע"כ וה"מ שפלה אבל מחם שם כתב מגן העתים הרמב"ם כן ומחם עליו מה"י סימן פ"ח וכן כ"כ ס"ה מ"שפלה מהרי"ן סרוני ס"ס ומחם עליו מה"י סימן פ"ח פסק כפ"ם מה"פונן כפוסקים הנ"ל אינו יודע אם חייב אם פטור אלא מסיק לי דאינו יודע מה שיעורים כשבע אומר אינו יודע ומשלם מעורים • ויפה מחם עליו דזה (וגלא כמ"שי"מ"ה"ש"ר) מ"ב דף כ"ם סוף ע"ב שכתב וז"ל ואפילו יודע מה לז"ל עם ס"מ' כי אם על הרמב"ם נופים היה לו להקשות כן ולא רק כי על הרמב"ם נופים לפ"מ דיל"מ"ם שם דמאחר דאם משבע אז כמ"ם לקמן ורו"ק ולענין מה שהקשה מהרמב"ר נשבעו על הרמב"ם מהם רמהרי' דס"ם סוף פרק המיח אי דעתן ניוק נרי ומזיק שמא מכחי הוי תיובתא דרבה בר נתן ואביי דרבה בר נתן ואפילו ס' מח' בניזקי ממון אז ופוסק להרמב"ר מסיק קושית גדולה על הרי"ף מנ"ם והרמב"ם • ולע"ד לתרץ בפי דרכים בכוונים ס' לדעת הרי"ף מנ"ם וס"ל להרי"ף מנ"ם דנאינו יודע אם חייב או פטור בשבוע בשבוע ונוטל • והיינו כשהומד בשעתו אלא דיוכל לשעון אחר כיוצא בזה כמו בשעה מעורים והורם לו בשעורין וס"כ פריך שפיר ליתא תיובתא תיובתא דרבה בר נתן דאמר אקל כרקמ"ה מה יכול לשעון כשהם וכה"ג כתב נוסף הרמב"ם בשבוע ס' ול

כט והרי העדי' קאמר העדי' כס"ת ס"ד ור"ל העדי' הכ"ל שהשאלתיך כה והרי העדים והוא אומר לקוחים הם בידו אינו נאמן (כה) ונשבע ב"ה היסת על טענתו שלא מכרן ולא נתנן ויחזירו ב' הכלים לב"ה בר"א בב"ה שאינו עשוי למכור כליו וזה שהוציא הכלי' תחת כנפיו אין דרכו להצניע' ואותם הכלים אין דרך בני ארם להצניע' לפיכך חייב להחזיר לפי שלא הצניע' אלא לכפור בהם לי אבל בע"ה העשוי למכור כליו יאע"פ שאין זה צנוע ואין דרך אותם הכלים להטמין' תחת הכנפים ה"ז נשבע היסת שהם לקוחים בידו לי וכן אם יצא בהם מגולי' לפני ערים אע"פ שאין בע"ה עשוי למכור את כליו ה"ז נאמן לומר לקוחים הם בידי שמא נצטרכו לו מעות ומכר ובלבר שלא יהיו מוברים העשויים להשאיל ולהשכיר לג אבל דברים העשויים להשאיל ולהשכיר לעול' הם בחוקה בעליהם ואע"פי שהוציא' מגולי' אע"פ שבעל הבי' הוה עשוי למכור כליו לג הואיל ויש לו עדים שזה הכלים עשוי להשאיל ולהשכיר ידוע הוא לו מוציאים אותו מיר זה על כל פנים עד שיבא ראיי' שמכרו לו או נתנו לו ° (תוספות פ' הנשבעין) וי"א שאפילו ב"ה לי טוען גנובים הם בידו כטוען שאולים הם ° (הרא"ש ופסור ס"כ ור"ן שם לדעת הרי"ף לא (כב) וי"א שלא אמרו אלא בטוען שאולי' הם אבל אם טוען גנובים הם אין ב"ה נאמן וכן עיקר לי (כג) ואם הוחזק זה ונתפרסם לגנב אפי' בע"ה טוען גנובים הם (כה) דינו כטוען שאולי' הם: יב לי הא ראמרי' רברברים העשוים להשאיל ולהשכיר בע"ה נאמן רוקא כשיש לו עדים לי שהכלים הללו היו שלו לא אותם וראו

כא והכא בעשה"כ היסת כו' והחזירו כו' פלטון מהופך והדין הוא שיחזיר לו הכלים אלו ואפ"ה יסבע היסת אבל קונה לכן אין דרך ליסבע בלא מכיון שהוא שבועת היסת בנשבע ונוטל אפ"ה לא ע"י הפקר כמ"ש הרמב"ם בפ"ו משעון וכ"כ הרי"ף פ' כל הנשבעין בשבר ר' וז"ל מייב הוא להחזיר אבלים לבעה"כ ויסבע בעה"כ שבועה בלא מכר לו כלום וכן מ"ש הרמב"ם והמחבר בשעיף י"ר ומן כאן אבועה היינו קורם שורה אבל אחר כך צריך ליסבע היסת שהרי כתבו ואחר שיחזיר אזור ותוכע לא בעה"כ והדין כיוצא בו ומתני' פ' כל הנשבעין כתבו כו' . וכרמב"ם אחי שפיר אפי' בלא כתב כן' דיוקים בלר מחוכים זה לשם רק מך ביבא הכא כתב בע"מ משעון ומך ביבא דלקמן פעיף י"ר כתב בע"ד מהל' גזלה מיש שהרי הרמב"ם כתב שם בפ"ר מהלכות גזלה שאפילו אומר בשעה נשלחי נרוך להחזיר ומין כאן שבועה ובניא מחמכר לאחרי לקחן מי' שם"ר פעיף ג' ומאחי לא יסבע הבעה"כ שאינו מייב לו בלא ומאי מ"ש ומין כאן שבועה היינו קורם מוכרח ות"ם שהרי עדים ראו שה גזל לא בא בלא לחרך כה"כ שקורם שאחר נרוך בגזל שבועה ונוטל קורם שהרא אפי' בנקים ואין נוטל בלא שבועה לכך קאחר דשתי' בגזל לא ראו העדי' שה גזל אבל הכא ראו שהגזל אבל מרוך היסת לא מיירי שם - וזה שכתב ואחר שיחזיר מוכר ותוכע לא בעה"כ והדין בינוים כו' ושתך עצמו אחי"ם בפ"ו משעון דבעה"כ נרוך ליסבע היסת וכן משמע בשור דאפילו נוטל בלא בעינו נרוך שבעה"כ ליסבע היסת אפ"ה לא מין ברור: כב וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת ז"ל אין בנשבעה"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: כג וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: כד וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: כה וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: כו וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: כז וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: כח וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: כט וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: ל וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: לא וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: לב וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: לג וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: לד וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: לה וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: לו וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: לז וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: לח וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: לט וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: מ וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: מא וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: מב וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: מג וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: מד וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: מה וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: מו וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: מז וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: מח וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: מט וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: נ וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: נא וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: נב וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: נג וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: נד וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: נה וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: נו וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: נז וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: נח וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: נט וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: ס וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: סא וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: סב וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: סג וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: סד וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: סה וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: סו וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: סז וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: סח וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: סט וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: ע וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: עא וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: עב וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: עג וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: עד וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: עה וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: עו וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: עז וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: עח וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: עט וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: פ וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: פא וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: פב וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: פג וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: פד וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: פה וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: פו וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: פז וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: פח וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: פט וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: צ וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: צא וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: צב וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: צג וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: צד וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: צה וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: צו וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: צז וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: צח וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: צט וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: ק וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קא וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קב וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קג וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קד וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קה וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קו וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קז וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קח וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קט וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קי וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קיא וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קיב וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קיג וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קיד וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קטו וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קטז וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קיז וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קיח וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קיט וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קכ וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קכא וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קכב וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קכג וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קכד וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קכה וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קכו וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קכז וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קכח וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קכט וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קל וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קלא וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קלב וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קלג וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קלד וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קלה וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קלו וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קלז וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קלח וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קלט וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קמ וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קמא וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קמב וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קמג וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קמד וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קמה וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קמו וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קמז וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קמח וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קמט וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קנ וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קנא וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קנב וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קנג וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קנד וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קנה וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קנו וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קנז וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קנח וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קנט וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קס וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קסא וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קסב וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קסג וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קסד וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קסה וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קסו וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קסז וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קסח וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קסט וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קע וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קעא וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קעב וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קעג וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קעד וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קעה וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קעו וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קעז וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קעח וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קעט וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קפ וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קפא וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קפב וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קפג וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קפד וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קפה וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קפו וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קפז וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קפח וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קפט וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קצ וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קצא וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קצב וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קצג וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קצד וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קצה וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קצו וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קצז וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קצח וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: קצט וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: ר וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: רא וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: רב וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: רג וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: רד וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: רה וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: רו וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: רז וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: רח וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: רט וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: רי וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: ריא וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: ריב וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: ריג וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: ריד וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: ריה וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: ריו וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: ריז וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: ריח וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: ריט וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: רכ וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: רכא וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: רכב וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאולי אם בעה"כ ליסבע היסת אפ"כ וחז ברור: רכג וי"א בלא אמרו בלא בשאולי שאם"כ בלאן דאפילו שאול

אותם עתה בירו אבל אם לא ראו אותם עתה בירו נאמן היוצא
מ (כח) במגו דהחזרתים לך :

יג הא ראמרינן ברברים שאינם עשויים להשאיל ולהשכיר שהיוצ'נאמן דוקא בשלא ירעו עדים שבאו לירו בתורת שאלה או שכירות אבל אם ירעו עדים שבאו לירו בתור' שאלה או שכירות (כט) אינו נאמן (וע"ל סימן צ"ב סעיף י"ח) :

יד כל זה לא מיירי אלא מה כשהיה ב"ה שם בשעה שנכנס זה והוציא כלי אבל אם ראו הערים שנכנס לרשות חבירו ונוטל שלא בפניו בכל גוונא אינו נאמן לומר לקוחים הם בירי ס (ל' רמ"א פ"ד מגזילה) לפיכך מחזיר הכלים לבע"ה
(כו) ואין כאן שבועה מיהו שהרי הערים ראו מה גזל ואחר שיחזיר חוזר ונבע את ב"ה בכל מה שישתוין והרין ביניהם :

טו מג וכן אם חטף חפץ מחבירו ואומר בחובי נשלתי אינו נאמן אלא אם יש עדים שחטפו מידו או מביתו צריך להחזיר ואם אין שם אלא עד א' והוא כופר ישבע להכחיש הער מד ואם אינו כופר אלא שאומר שמשכנו בחובו צריך להחזירו ס (כ' תשובת כ"ג) וה"ה לער א' מעידו שנכנס לרשות חבירו מה ונטל חפץ שלא בפניו (וע"ל סי' ע"ה סעיף ל') :

טז הנחבל כיצר ראוהו ערי שנכנס תחת ידו של חבירו שלם
ויצא חבול ולא ראוהו בשעה שחבל בו וזה אומ' חבל בי
מו וזה אומר לא חבלתי בו ה"ז נשבע ונוטל ואם יש הוכח' שזה חבל בו כגון שהיתה החבל' במקום שא"א לחבול בעצמו
מז כגון שהיה בין כתיפיו וכיוצא בזה ולא היה אחר עמה' ה"ז נוטל בלא שבועה ס (סור סכ"ה כשם תרמ"ה) ואפי' יש אחר עמה'
מח (כט) אי ברור לערים שאותו אחר לא חבלו בו כאילו אין עמהם אחר רמי ונוטל בלא שבועה :

צא חנוני נשבע ונוטל ודין פנקסים ובו ט' סעיפים :

א חנוני על פנקסו כיצר בעל הבית שאמר לחנוני מ (מ) תן לפועלי סלע נ (נ) והוא מודה שאמר ליה כן או שיש ערים ברבר והחנוני אומר כבר נתתי להם והפועלים אומרים לא קבלנו ממנו כלום נ (נ) שניהם נשבעין כיון של תורה ונוטלין מבעל הבית (ר) וצריך שישבעו כל אח' בפני חבירו (ס) חנוני בפני פועלים ופועלים בפני חנוני כרי שיתביישו יותר ס (פרן פרק כל הנשבעין) ד (ו) (ודוקא והוא שהחנוני נזדמנו להתרוייהו) ם (ס) כתב הסמ"ע כדריש"ם פוכחתי דס"ל להסור כת"ד דהנוגל בעדים מ"ל להחזיר בעדים לעיכך אפילו נכנס לחשבון אבל נרשות וכאמת סחורות כלים שחוזים שהחזיק לנזלן אפילו הכי ליכא עדים ורמה כאמן לומר החזרתים לך וס"ה כהאמן לומר לקוחים לך ע"כ ע"ל ולע"ר משום שם לא מריש רבינן דאפילו לרברי הפוסקים שם ס' ס"ר מס' נזלה כתב שרעת הרמב"ם דנזלן צריך להחזיר בעדים ובפ"ם משמע כתב שרעת הרמב"ם כאן וצריך רמה דאל"כ כאמן כאמן דהחזרתי אבל ורמה כת"ם .

מיהו לענין דינ' נקטי' רמ"א וכ"מ ס"ם שם פ"ג וכן נזלן כאמן כאמן דהחזרתי וכ"כ בעה"ת בשער ת"ם שאפילו נזלן גמור וכן בכנכם להחכחו שבא נרשות כאמן בכל מה שיתעון כאמן דהחזרתי אי ליכא עדי רמה ועי"ם וכן מסכמת רוב הפוסקים וכ"כ בשו"ע ס"ק ו' ס"ק ו' ובסכי ק"ל : ז

מיהו כאמן לומר לקוחים הם בירי כו' אפילו אומר לקחתים ממכי קודם לכן ואח"כ נכנסתי אבל בפניו וכבלתי אותם אינו כאמן בכל ענין בנכנס אבל בפניו וכן מוכח בשרי"ף פ"ב מבבא מציעא ובשרי' אשכ"ג ובמרדכי אשכ"ג ורי"ף וכן משמ' ברמב"ם פ"ר מה' גזלה ואבידה מהמכר לשומו לקמן מי"ם ס"ם : ח

ומין כאן מבואר כו' אח"כ לפיל סעיף ג"ע עיין בתשו' מלבי"ח סימן ס"ה : ט

כא מי ברור לערים עיין בשם"ע חושן משפט סימן ק"ל וכו' עי' מי בריבית מילתא כו' ובהכ"מ נרים אפילו מי בריבית מילתא כו' ולפמ"ש לקמן סימן ל"ב בשם הפסקים יבניס ועיקר כת"ם בשם"ע בס כ"ב בשקיק בני' מפרים דיוק ק"ל ועיין בתשו' ר"ם כאן סימן ק"ל :

צא

ב מן לפועלי סלע כו' כתב בשם"ע וכ"ם שם מהר מן לבני סלע מין מחנוני נוסל מבעה"ב ער שיסבע בנק"מ בע"ם שאין מבעה"ב בני' לבני סלע לבנו כלום וכן מוכח בריב בחשבה וכתבו בסור בס"ו, וכבלל הסו' הרמ"ם מבואר כל"ל ומשמע מיירי בחשבה ושור שאין חייב לבני סלע לבנו וכ"כ הר"ן ואפילו הרמב"ם ומחבר בסעיף כ' מודים כאן דברי' ליסבע בנק"מ דדוקא שהם שמיי' חשבון ג'ואם כן מיהו מבואר כלום שם שאין כן מבואר מייב שום חשבון שם לא נתן מחנוני ודו"ק . ועי"ל ס"ק י"ה :

ג והוא מודה שם"ל כן כו' אבל אם כופר בכולו או במקצת קטו' מבע"ה אפי' מהיות כיון דהפועלים מכחישים מחנוני נ"ב ודלא כמ"ש שכת' דנשבע היסת ונוטל אפילו בס"ם ודו"ק : ג

מבואר דאין מבעה"ב נשבע היסת אפילו בס"ם ומבואר כן בשו"ת מהרי"ט ח"א ולקמן ס"ם קע"ה ס"ב . ונראה דאף למ"ש לקמן סי' רמ"ה סעיף י"ר דלכאורה משמע מירבני ס"ה סי' י"ר מבואר דאין מבעה"ב נשבע היסת ס"ל כוותי ח"ה מבה ליסול בשכר רב"ע מורו דאינו נוסל אלא בשבועה ודו"ק : ד ונרא' שיבעה כו' בשכ' ס"ה דהיינו לכחלה אבל אם בשבע אלא בפני מנהו ס"ב למזור וליבע' כדלעיל סי' ע"ו מב"ב : ואפילו מובבת די"ל דאפי' בבה כיון דוחקי' מה מניהו לפקרע משתבע ונם בפי"ע בועפים בריב"ם מולק הניאו כ"י שם מהר"ן ע"ה : ה מנוחי בפני פועלים כו' מבלעון משתע דמנוחי בשבע אלא בפני פועלים ולא לבנוחי ס"ב כריב ליסבע בפני בע"ה ולא בפני פועלים ולא בפני מנוחי ס"ב הפועלים שבשביהם מיכן בשבעין בס"ב כריב לבלם לפועלים ולא לבנוחי ס"ב הפועלים ואפילו בשבע בע"ה ליסבע אבל בפני המנוחי לא ליסבע אבל בפני המנוחי בע"ב בריב ליסב' כדי ליסול וב"ב בעה"ת שער כ"ם בשם ר' אפרים דבריב בשבעין אחלה שבן אלופים ומניאו בי"ם ב"ב מבנוחי בשלומו אל בע"ם מה' ואפ"ב דלקמן סי' קכ"ם ס"ק מ"ה בשבתי דלא קי"ל כר' אפרים נבי בריב מיירי מטום דאבן ק"ל בחם דסברים בשבועים סיטת לפסור ואחלוט בנק"ם ליסול אבל אבל בשבועים בשבועים ונוסלים מיר' אפרים בשבע דבר' המנוחי בריב ליסב' אחלה' ואפי' בבה ליסבע ואבי בריב לחלוטיהו דבר מיירי בשבועה אלא בשבע אלא בפניו . ר"ן

מחבוני כ"ם בשמוך כם"ו : נ שניהם בשבעי' כו' אע"נ דאל מיניה ודאי מישבע לשקר מ"ט לא רלו סו"ל לחייב אבא ב"ה עד ש"שבעו שניהם וכש"שבעו כולן דברי מיירי בשבועה דאורי' ואפי' בשבע בע"ה ואפי' בשבע בע"ה ואפי' בשבע בע"ה

ס"ק ב' וכ"ה מ"ש הלבוש מנה ופרע לכ"מ וה לאו מקטוני דוקא קאי וק"ל כדמ"ש דוקא לכע"ם עם מקטוני סרניל לפקיע ממכו ודרך המקטוני לפקיע כדי למכור דכ' קטנותו תקנו כן משום תיקן העולם קמ"ל דה"ה כהיכ : ו אלא כזה אמר זה עם כנסנות מרדכי משורש הטעם משום דאז לא יסיח דרמה כ"כ כסבועת שוא דכשפה ס"סבע כל ג' נוכל לומר דכחמת קמשתבע הוא משא"כ כשטענין יפד : ז שהרי אינו משלם אלא תשלום ג' תשלום ג' פי' ותשלום ג' הוא תוספ שייב כ"כ נס כן הרמב"ם והטור וזה אלא כמ"ש כמ"מ כשם הרמב"ן דאי מתו פועלי אוי יורשיו מוציאין מהע"ה כסבועה אלא מקדנו וא"כ נס כוה יסיע על הכב"כ שכי תשלומין וכן כתב כב"ת יוסף ובדרכי משה ע"ין שם :

ס הקדים

(ז) והוא הדין אם אמר ליה הלויני מנה (ח) ופרע לבעל חובי זה אומר נתתי וזה אומר לא קבלתי ישבעו שניהם זה בפני זה ויתן בעל הבית לשניהם (ט) (פנה' תרומת הד"ה ובנמ"ב סם מ"ז) (ומן נמצאין בימה ו (ס) אלא כוה אמר זה)

ב (טור ס"ב כשם הרמב"ם ושוה בפ"ו מ"ה מלו') במה דברים אמורים בששניהם לפנינו ותובעים מבע"ה אבל אם מת החנוני והפועלים לברו תובע נוטל בלא שבועה שהרי אין בעל הבית מפסיד כלום ז (יא) שהרי אינו משלם אלא תשלום א' : סנ"ה (טור נמ' הרא"ש ועור פוסקי' עיין מ"ש ב"כ) (יב) ו(יג) או שמתו פועלים והחנוני לברו תובע נוטל בלא שבועה שהרי אין בעל הבית מפסיד כלום ז (יא) שהרי אינו משלם אלא תשלום א' : סנ"ה (טור נמ' הרא"ש ועור פוסקי' עיין מ"ש ב"כ) (יב) ו(יג) דוקא כשם מת המקנוני ומתו פועלי' נוטלי' כלא

ברמב"ם וכתב המפרשים תלקו עליו גם בב"י לא דמת דברי הרמב"ן ע"ש . ומיהו כפי' הרמב"ם נמי אין לחלק בין מרה לשאינו מרה דמ"ש הרמב"ם מת סתם ר"ל אפי' מרה ומ"ש הרמב"ן מרה ר"ל אפי' שאינו מרה אלא שמת בחולי ומ"ש הרמב"ם ומת סתם ר"ל אפי' שלא מרה ומ"ש הרמב"ן מרה ר"ל שמת מחולי שהיה בו בשעת הלואה

שמר מלי יבא היום או למחר ויאמר אנתן מע"ם כן היון למסמא ליתים קמן
מה יתחייבים ליה למהכוני אך אם רבם למחרים מתם על מי שלקח ממון זה
ומהנבו מעם מחרת המחרים וכן שכרת פרב ן'מינם ופרי"מ ז"ל עכ"ל וכן כתב
הפוסקים והרחב"ם והמחבר לקמן סי' קכ"ח ס"י וברמה רבם מ"ם הרמ"ה
דליתים למהכוני קיון היינו שכלך למ"ם אבל אם קרוב ורוחם יכול אנם"ם

לומר אלא אין לך אפשר אחתן אנתן
ער אינא אי מהנא ותיפול מיד ודו"ק
שהלך למ"ה רבוסל אלא שבועה נרמה
שלקח ממון זה אחר שבועה ברמה
בשבעין על אפנת אחתו וכיון דאסמא
אחון לפשור אין כאן שבועה כלל ודו"ק

יד ואם יודע אי פרע ואין סרון
היה לפועל לישול אלא שבועה מבע"ה
אלא תשום פקיר דבע"ה ולפייסו
תיקנו חיכמים לו פועלים והיינו דוקא
בשאלם ג"כ למהכוני אבל"ה אבל
ורו"ק עכ"ל מ"ע וכ"כ החניר וסער
פוסקים : סו החנוני מתקיף
כו'ואם אפי' אחתם בשעת הפרעון אבל
החכוני ואחרנו ופערו את אנתן"ם
יכולים למזר כרלקמן סי'ע"ו : מיהו
אם אחהלה בשעת שכירת הפועלים
אחשום אבל החכוני ואחרנו לפרוע
מחחכוני אין להם על אנע"ם כלו' כ"פ
הנ"ם סעיף ו' ופ"ע שכתב כן לפרש
דברי ס"ח יפשי' ופירושו בדברי הר"י
מיהו נהון אלא נרמה דע"ל לחרי"
סחרוצלמי שבניא הרי"ף פ' החקבל ובלישנא אחרי' דהחקבל
ברלישנא מהנוני גבוים וכאו שבניא הרי"ף אם ע"ם ופשור שכתב על הרי"ף ולא
בהירא היינו משום דע"ל בהרי"ף אם כן דעת הרמ"ה אם וכרי קי"ל לקמן סי'
קכ"ו וכ"ו כתב להרי"ף אפי' אלא נקניו בכר בשחלקו ולא ידעתי לרבריו
שעמו של ר"י פ"ב כשהר בשסק בכר אשת דחקבל והם אחום אלא נרמה
ברפרשיות ח"ת היינו אל אנ"ם יכול לפטות אמת ודו"ק : סז ואם לא תן
לפועלים אלא כו' לשכר' אחרוכה לקמ"ש קכ"ו ס"ב דחייבי כאן אם"ל תן
לפועלים אלא שים לי בידך ופ"ם : יז והפועלים כתרנו אפי כתרנו ל"ד
אשאר אלא כל שאחקו ולא אמרו בפירו' אין לנו שסק עם החנוני כתרנו מיקרי
דאל"כ ק"ל לחם חסיף ואחר ואם אלא בחעמד שלאחן וכו' אל"ל ואם לא כתרנו
כו' עכ"ל אם"ם וכחב סגאון אם"ו ז"ל בנליון אם"ם אלו של דבריו ז"ל לא אין
נכון אלא נרמה לפשחון אם"ם ק"ר אל"ל בשיפה ואם לא כתרנו דהיינו אלא
אחקו אלא ואפי' אחלק בכתרנו נופים וכן אחשבר נופים כתב לק"ש קכ"ו ס"ם
ד"ה (ומה"ת נרמה אם"ם ופייעתו) דיכול לאחור נו כ"ו אלא עשרו בפי'
והיינו אם"ל אפי' פושרך ואפחון על החנוני וכאם"ם אם וכ"ע הר"ב אם אם כן
בע"כ צריך לפרש כתרנו וכאן היינו אפשרו בפירוש (ואפשר נם אשבועה
דאמנה דלאם חורה דאל"ם נחרנה בפירוש בעינן אבל אחיקה לאחר לא אחפי
ורו"ק) ובריש החנוני אחיקה אפילו אשרו הפועלים בפירוש יכולי לאחור
כמ"ש ר"ירוחם וכ"כ לקמן סי' קכ"ו ס"ב אם לא אשבועה הפועלים לנאחרי
דאנו אין להם על אנע"ם כלום וכאן : יח אין לפועלים על
אנע"ם כו' ואפילו לרעת נרמ"ם ושיעתו דלקמן סי' קכ"ו ס"ב דאף אם אחחם
אחעחר צ'יכול אכאחם לאחור כו אאני אחם החודם אחוחם אעדיין לא נחן
להחחם כלום ורוחה אותו יום שחם"ב הכא החנוני אחוחם אחר שכבר נחן להפועל אכאחה אם שאחר ליחן אנ"ל אח"ם ולפע"ל
אם אינו רבינו דיכול לאחור כו אל"ב עדיין אינו על אנע"ם וחה ככך אשחר אשבועה אם ברי"ף ונרמ"ם וחאו"ק אחקבל לאחר
דיחרוצלמי קאחר דחחנוני רחנוני על עכקשו חיירי כשלא אשחיר הפועלים אבל החנוני אבל אשאירים אנע"ם חייב לפועלים כלום ואם"ל כרב אשת
ולא כרנב רב"ל כותים דאחר אחחם אבל חנוני אחר ואם אחם ל"ל לאחיר חירוצלמי אלישנא דסיבלנא הוא ושכאן אחם כיון דחחנוני אחר אנחן לפם (ומע"ב
דיחרוצלמי חיירי אחנוני החקיף אבל חקים ליה אלף חדחו לפם לפלוגחא דרבם ורב אשת ס"ל לאחיר דאפי' חזרה ואחרה אשאר בחחם ד"ף
ס"ק ע"ם בהריף דכאשחה יכול לאחור אם לא אשבועה בפירוש ואפילו אשבועה בפירוש יכולי לאחור
פלוגחא דרבם ורב אשת היא עכ"ל) . ולא ואפי' ס"ל להרי"ף והרמ"ם ואחוספות דפ"ק ורו"ק . וכן אחחק לפריש חירבי אבל אם ר' יוחנן אם ר' שמעון
קס"ו ס"ב ר' יאחן לאלף בכך רק דכאן אנ"ם דכאשר כאן אחם כרב אלא ולא כרמ"ם ולפע"ר אין חזה כברא דאל"ל דבתרנו דאכא היינו אשאירו בפירוש דהיינו
אם בני' אנו פועלים אחוך ונאחון על החנוני וכ"ם אם"ם הקורם ולפי אמרן כאן עיקר דיוקם אלו לכך לא אחנהן אחר לנאר אם ואחך אלקמן וכן אחחכר :
ים והחנוני נאנשים היום לפועלים ונפשר : ך נאנע אחוני לנ"ם היום כו' נכאן נרמה הפועלים נאנשים הלה ליחול ואם"ב אחוני לפשור ולפי"ז
אחתיון נאנשים היום לפשור נאנע אחנוני אחלם וכאנ"ם אנשבועת נאם כ' נרמ"ה ועיין ל' סי' קכ"ו ס"ק ח"ם ורו"ק : ך ואין אם"ל אלא אם כן אחחיים לי
דע"כ י"ל אלו פלוגי של הרי"ף דכאן בשרק הלים אקים דאנועת אחנוני אחלו' כיון אנקח"ם ואכיאחא נמי לפריש בשאנ"ל כיון אנקח"ם אלו"ם ואין אחם
עלים ונם כשער ל"ה הניא דברי הלפ"ר דאחשבע אחנוני דאני ניחים אלו סוויס וכן אחשבע כהר"ן שרק הלים אקים ואוא פשוט ואפ"ב אחם על אחחכר לקמן
סיחן קכ"ח ס"ם כחב כאחם כאשרת הרי"ף ולא הניא שום חולק וכאן אחם ס"ם כאשר כיון דאחם אחחכר לקמן סי' קכ"ח ורו"ק :
כב ואחנהב אחינו יודע כאם אנשבע אחוכע ואוכל כאב אאם"ע חור"ם אחם וכאב נאנשבע ואוכל ואנרמה הוא חולה אפלוגחא הכ"ל נאפיך ע"נאם אחו הפועלים
אחחנוני נא לכר אלאשרת אחחכר אלאם ס"ב ליאנשבע אשבועה אחורה ולעיל י"ם אכאב חור"ם אם נרין ליאנשבע נא כאן אשבועה אחורה אחיכו לפי ח"ם אאם הערא"ל
עאחון ס"ו נריכים לאלף ולומר דדוקא אחם יש לאחר ללא נאן לאם אאחנוני כלום אאפ"כ כוא דחייבי כופאת אין יודעים כאם ח"ם אני נא
אלייבייהו כופאת אין ללא יפא בחרתי חוא דח"ם אאחכר אאם"ב כוא ל"ל אאנע"ם חייבו אפי' אלאחיא אחנוני ח"ם אני נא אאחכר אאם"ב כוא ל"ל
עאחון ואוא פשוט ועור רא"ם אאר"כ כאן נאנשבע ואוכל חייבו ח"ם אנע"ם (וכ"ע עוריס כאן) וכ"ע עוריס כאן) כאחוכא אחפרי"ם אם אנע"ם אאחכר
ויאוכל כא"ם אאחרני נא"אחם אנע"ם ונ"ל ישבע כאם כאם אלא ונ"ל כי לאחניא כחרי אכך נאנשבעות כאלו כי ואן אוכא לאחרי"ם אם -
ואחילף פשוט אאאחיף ע"כיון דאיכא אוקא אלים אעשה אליאחו נוסל אלא אנשבעה וכ"כ אנאם"ת ונ"ל כיון דאני אנחני נני אוכא אל"ם אאר"כ אין לו ואם אוא פועל
אקיל אלא אנשבעה אפי' אינה
ואאכיר אלאי ואפרעון נוך אחר ואאחרינון דאחנהב ואפלו אם"ב אאם"ם אלו אאנשבעה אנשבעה הוא אפלו אל"ל אאר אאנשבעה הוא אפלו אל"ל אאר אאנשבעה
נבני אוכא אוכאחו אל נכני אאחו ואאחרינון דאחנהב ואפלו אם"ב כתב אאנשבעה הוא אפלו אל"ל אאר אאנשבעה הוא אפלו אל"ל אאר אאנשבעה
אאנרינו דכאל אאפי ירע ואאפי ס"ו דכאנהב ואכל אאנשבעה הוא אפלו אל"ל אאר אאנשבעה הוא אפלו אל"ל אאר אאנשבעה הוא אפלו אל"ל אאר אאנשבעה
אאחנה וכן אחנוכר כפ"ם סי' ס"ם ס"ו דכאנהב כאם"ב כאם"ם אעיף ח'יפי' קכ"ח אעיף ח'יפי' קכ"ח אעיף ח'יפי' קכ"ח אעיף ח'יפי' קכ"ח אעיף ח'יפי' קכ"ח
אכתב אנב"ם ואוא אחאי' סרא"ם בשסרון אנשבעה אלו אוכאחו אריך לכרך אאם כוביא ואינו נאחן נאנשבעה אאני אאם כוביא אאם כוביא אאם כוביא אאם כוביא
אכא הלנין אלון לאוכאחו ואח"כ כאב אאוך אאי"ג אאי"ג

ם ולא ידע אי פרע ואין הדין כיה לפועל ליטלו אכא"ם כלא
שבועה אלא אשום פסידת דבע"ה ולפי"סו אשקנו אישבעו לו
פועלים ויהיו דוקא כשיערך לשלם נס לאחנוי אש"כ הנא ודו"ק
ם הקדיש הבע"ה אשעות לאחנוני ואל"ל אין לפועלי אלא אפשר
אחשבע אל אשעות אינן יוצא כ"כ
בהרוום' כשלא וכל"ל בשאוך ס"ם
בדיעור ואשעות ע"ם וגם בי"ד ס'
קע"ג אמרו כן בדין שולשני ם
אמוכר דיעור שבוע באשעות אשקינן
שבועות ע"ם ופ"ר : י
והפועלים שתרצו אהי שתרצו ל"ד
קאמר אלא כל שאשקו ולא אמרו
כפ'רוש אין לנו עסק עם אחנוני
שתרצו אקרי' דאל"כ ק'לשם
אסיק ואמר ואם אלא באשעמד
אלשאתן כו' אל"ל ואם לא שתרצ
ופ"ר וק"ל : יא אין לפועלים
על כעל הבית כלום ואפי' לדעת
הרמ"ם וסייעתו דאשקו הטור
אשאיו פסימן קכ"ו וסכ"ד אלף אם
אאמה באשעמד נ' יכול אשאמה
לאוזר כו שאני אתם דמודם
אאומאה דעדיין לא כתן לשאמ'
כלום ודוקא לאותו יום יום אם
אשלין כן שכח דשאחנוני אאומאה
אחר שכבר כתן לפועל אשאמה אה אל"ל שכעל בית אאומאה
ליתן ופ"ר מ"ם עוד אוה : יב ואחנוני כשבא הישת ונפשר
הרמ"ר ד"ל דכשבא לפועלי' ונפשר אחן נגד כע"ה אל"ל ליישבע
כיון דלא פא ליטול אשכא"ם : יג וי"ל אם נא היא שבית ב'ישת
בשעם כיון שהיו אחנוני אשלם אתם כלום לאחנוני והרי לפועל ה'ם
אחי"ב ודאי ושפק לו אם כתרצע : יד פ"ג והכתבא אי"ו יודע
כאה וכ"כ כד"מ כשם אהרי"ק : טו כשבא התובע וכועל אור"ם
אתם וכתב כשבא וכועל וברשה דהוה תולה בפלוגתא הל"ל בם"ם
בשם אתו הפועלים והחנוני כה לכד לשברת אשאבר דלשם אל"ל
ליישבע ם"ם ולדעת י"ל שכתב אור"ם שם צריך ליישבע נם כאן
שבועה אשורה אי"ו לפי אל"ם כשם אור"ם בשאוך ס"ו צריכין לאל'
ולומר דדוקא אתם דים לשפק דלא כתן לאן החנוני כלום אשא"כ
בוא דאי"ר דודאי בוצי הוטאת אלא שאין אנו יודעין אל"ם
שני נם אלייבייהו בישת וס"ם כשם : טז וס"ם בכל אידי דאל"ל
ידע ואפי' לא ידע בשבע אאי ידע ס"ל סיען י"ר ס"ם שבת'בשב"ם
והוא אשבוע הרמ"ם בשסרון אשקולו עליו הוטאת ידריך לברר אשם כוביא ואינו נאחן בשבועה שאני אתם דשמסרה אעקה נע"כ אל סרון אשב"ם

ר (סם ונתפוס' מיי' פפר קניין פי' ו') יש מי שאומר שאפילו אין ההנינו טוען ברי שנתן אלא טוען ז שמצא בפנקסו שנתן לפועלים כך וכך יום הרי הוא כברי (כד) הואיל ויש רגלים לדבר שהרי צוהו בע"ה לתת לפועלים (ויוכל ליפטע על זה ס (סור ס"ו בסם תפוס' הרפ"ם והוס בסוף כלל פ"ו) והוס הדין דיוכל ליפטע בכל דבר על פנקסו יש בסומך עליו שפת אמת:

ה (הפו' הרפ"ם בכלל ק"ב פ"ל) יש לדון על פי פנקס של ארם שרגיל לכתוב בו ענייניו כי ואפילו להוציא מהיתומים קטנים (כה) היכא דיש רגלים שמה שכתוב בפנקס הוא אמת (ועיין לקמן סוף סימן קי"ו):

ו אמר החנוני אתה אמרת לי ריתן לפועליך מנה והוא כופר ואומר לא אמרתי לן כלום כפ (כו) נשבע בע"ה היסת ונפטר ס (סור בסם תפוס' הרפ"ם) ואם מורה בחמשים נשבע שבועת התורה שלא צוהו אלא חמשים (כז) ואם אמר חמשים צויתיך ליתן והמשיח אינו יודע מתוך שאינו יכול לישבע משלם:

ז אם לא נתן בע"ה לחנוני קצבה כמה יתן לפועלין אלא אמר ליה תן להם מה שצריכים אם אין הפועלי לפניני או מתו כפ (כח) החנוני נאמן ליומר כך וכך נתתי להם (כט) וניטל מבע"ה בלא שבועה:

כנס ס (בסם"ת) וי"ל כנ (ל) דלקמן אם הפועלים בכלן והבעלי נתן להם הרי החנוני נשבע ונוטל:

ח קטן ששכר פועלים ואם' לחנוני לפרוע חנוני אומר נתתי והפועלים אומרים לא נשלנו ס (סור בסם ר"י סלוי) יש מי שאומר כי (לא) שרינו שוה לרין הגרול ולהרמב"ם ס (ע"פ מסוקן וסור הביאו) הפועלים נשבעין ונוטלין ממנו אבל לא החנוני:

ט אמר

ז"ל וכיכ מה שיבורר לפונן בערים כו' אם כמי לא היתה הפנקס למוכתו אע"פ שהיה מוכרת להפנקס בכ"ל והבעלן מבי מ"ו ז"ל כתב ז"ל ומני אומר שאני הכא שהיה בדרום מבדו שהיה חבדו בשוק בכ"ל ור"ל דל"ל להך דמי"ו ר' ומי"ב ג אלא היה בדרום מכרו וכתן הוא ועיין בתשו' הרשב"ם סי' ל"ו ושם"ק ס': דף הופיל ויש רגלים לדבר כו' אבל אם יאמר החנוני שפת אמת' נפנקסו לא מהני רגלים לדבר כו' מ"מ כיכ הרפ"ם בתשוב' ורקו' כן מהמסל' והביאו הטור והמחב"

אלא מהימנין בלי פנקסו כזה ואי"כ מיבו יכול להשבע את החנוני רגלים לדבר דאיכא למימר דלא מיבעי ליה להשבע אלא כשיש לו פנקס מיוחס על שמו אבל כשהפנקס של אחרים אין לו להשבע ואפילו הכי מהני פנקסו כזה כרגלים לדבר וכן משמע מלשון תשובת הרשב"ם ז"ל ירמה שכתב בכל מקום שהפ

לים ורמב"ם כתב דאין המחנוני נשבע ונוטל כיון דאין לקמן מניחים מהרי סייב לשלם לבעליו ומחנוני מפסיד על עמו מחנו ע"פ מקמן עכ"ל ובמ"י סס"ג פתח מחסר כרבי ורמב"ם פ"ם ופ"ל מי"ש ס"ב :

לב הלוקח נשבע בתקנת חכמים כו' סופיל ובכר יבאו ערבות בתוכר ואף הן ברשות מריבים ואלו הים ברשות הלוקח ונעשר ויפטרו מלוה הים נשבע מיסת ויפטרו מלוה עכ"ל ורמב"ם ומיא מיסת הר"ן והרי"ף וברב המגיד ומסכנורה דמקרשים ממנה כיון דמחנוני מודם שמכר והפירות הם מן למחנוני כר"ם נפ"ם נשבע ונוטל : לג וסולכתם לתוך ציתיך אבל פירות אלו המוזמים כר"ם מפולם לא מכרתי לך פרי מחנוני נשבע בנק"ם שכך הים סיבר ומחייר פירותיו למחנוני סברי לא סורם שמכרן לו ואלו הים נתכוונו נשבע שבועת הסת כמו שכתבנו עכ"ל רמב"ם וכ"כ סנרסנורה וכן מוכח מיית סרי"ף בשסס זו וכן כת' הר"ן שכן פי' הרי"ף בלשון ערבי וכן כתב בעל התרומות שער ז' חלק ב' :

ולפי ברוסי כאן תבוכ' גדול' כין גדולי הפו"ם לומ' ככה וזה לאורר ככה ונתנרר לי תוך דבריהם מחסת פירוש שור' וכולם לא נתחוורו בעיני וברשה לי לפרש תם שכוונתי תן שמחים פירוש שבי תם שנלחם לפי עניית דעתי ברור ואמתי לכן מוכרת שני להסריך ואף שאין תני כרבי להסיג על גדולי הרשלונים מ"ת אלא המורה תוכה נקרן זוית ורפיום ברורו' יתנו פרינן ויברקו ושפתח יורה דרכו :

זה לשון המשנה פרק כל הנשבעין אמר למחנוני תן לי בדינר פירות וכתן לו אמר לו תן לי אותו דינר אמר לו כתיתי לך ונתתו בפונדי אלך ישבע שכל שבית כתן לו בדינר אמר לו תן לי את הפירות אמר לו כתיתי לך והולכתים לתוך ביתיך ישבע מחנוני ר' יוחנן אמר כל שפירות בירו יצו על הפליונה . אמר לשולחני תן לי בדינר מעות וכתן לו אמר לו תן לי את הדינר אמר לו כתיתי לך ונתתו בפונדי אלך ישבע שם" כתן לו את הדינר אמר לו תן לי את המעות אמר לו נתתי לך והלכתם לתוך ביתך ישבע שולחני ר' יוחנן אומר אין דרך שולחני ליתן מיסר עד שיטול דינר פכ"ל המשנה . ובשם אמר למחנוני תן לי בדינר פירות כו' תני אמר ר' יוחנן מיסר שפירות בנוים ומוזמים ובניהן עוברים עליהן אבל הפיזין בקופתו ולמחוריו אסו"ם . וירוש הלכה כרבנן וכן עשה אמר ר' יוחנן ומעיתו ולא מזכיר אם שהקה כי אין צורך לכתוב אם שכבר כתבה ובולא כשר ואף שהקונים מיזקרית שלו שהקה אם אין מקום לעשות שבירבות שהאור בשם"ם בשם אומן נשו לם ולא שום בריכו' אחר שפירש בחרת ים לו לברי"ף כו' ס"ס בספרינ . ומינו קושיא כלל ודכריו תמוהין לענ"ד דשבריות' עולם כנון כשפושו דתי מיתת' מחנוני פ"ם רוקא בשם קשמרי רבנן ישבע מחנוני שהוליכם לביתו קודם שכתן לו הדינר ודינר זה נתן לו על פירות שכבר הולין בביתו וכתי"ם סר"ן משום דשירות וכתו הדינר שבמחנוני כתבה קודם שקבל הדינר וכתו שפירש"י בשם"ם שכל מעות דלא מרקבי מזרו ליה לר' יוחנן דלא ישבע שולחני אלא ישבע בע"ם ויסול קמ"ל ומי מיתחר שולחני פ"ם בשם קשמר ר' יוחנן דלא כו' וכן כותב הרמב"ם בפי' המשנה וכן הבשבורה שם בפי' המשנה ובולא כתוב לתוך ביתיך אלא לתוך ביתו ובמ"ש ר' יוחנן דלא ישבע שולחני אלא בשבועת היסת ולא בשבועת הפסת כמו שכתבנו בשם הרמב"ם וכן ליכא לאמר

הפירות עד שיקבל הריבר ע"כ - וכ"כ בתר רש"י ז"ל פתחי בזתן
שהפירות כו' פיתחי בריך בע"ה ליישב בזתן שהפירות כו' ע"כ - וכלפי דס"ל
לרש"י דהשתא חייבי בקשה הן בריבה בזתן בשוכ בתר בזכ דחייבו בריב'
שהפירות בזר בע"ה דהייבו שהשילן בקושטו לאחורין והריבר שוב בזר בע"ה
לנתרי וכן בשוכ שהפירות הם ברשות המבוכי לנתרי ונם הריבר בזר מבוכי
לנתרי ום"ל דשמא ר' יוחנ דאחר כל שהפירות בזרו יזרו על העליונו' וכבזר'
יסול בע"ה כלא שבוצה הוא משמע שהן דרך מבוכי למכור בשקל' מר סיקבל
הריבר וכדקא נבי שלמני בשוכ בשוכ וכלפי בזתני בשבוכורי' ומוכחים יבשב בע"ה ום"ל
ע"כ בשוכ דריבה מוכח ר"י דיבשב מבוכי הוא הכא לא שייך משמע דשהן
מבוכי דרבו לשקוץ שהרי שלחה הם ברשותו לכך יבשב מבוכי - וש"כ לא פליג
ר' יוחנ אלא בריבה ולא בשוכ - כן כ"ל בוותם רש"י ומשם מתורץ הם
שהשיבה בתשו' הר' שלמה הכהן שם שפתי' דכיון דשליב שריבה כ"ה
שהשיב ולפי הם שכתבתי לק"מ ונ"ל :

הרי כאן פירוש שלישי

ופי' רש"י הרווח יותר משהרי"ף והרמב"ם ושיטתם ומפי' התוספות
והרא"ם ושיטתם ולא קשה לפירושו קצת הקושיות שהקשיתי לעיל
אבל מ"מ קצתם נשארו בתקומה דעיין ס"ל לר' יוחנ לומר אין דרך מבוכי
לשקוץ בשוכ שהפירות - ועפ"ז דוחק לומר דר' יוחנ פליג שריבה ולא
שהשיב רש"י ס"ל לשנר דבריו שריבה ולא שהשיב - ועוד שכתוב לקמן
קושיא כיוצא על פירש"י ע"ש :

והראב"ד הביאו הר"ן פי' שריבה שייכי שהרי הפירות כשקותו של
בע"ה ושוקעים לשחורין וכיון ולא שהשיב בע"ה לשליב'
לניתו ובעודם בשבוח היו שעבודים שם עבור רבון שקבח לשיבחבע
שייכי שבבורי' ומוכחי' ע"ב קרקע ולכן היו ברשות המבוכי שהרי בשוכ
אפי' לרבון ור' יוחנ פליג ואומר ובלי בשיב יבשב מבוכי ויעבר כיון שבבורי'
ומוכחי' ע"ב קרקע וש"מ פיתחי יש שקנה שבוח בשבבורי' ומוכחים כו' אבל
שריבה שהפירות בזר בע"ה יזרו על העליונה ושוב בלא שבוח אב"ר בקבלה :

הרי כאן פירוש רביעי

והנה גם לפירושו כתייבבו בשת הקושיות שהקשיתי לעיל אבל שקשה שבארו
שחוקות ונם פירושו רחוק לפ"ר מאר לפרש בריבה שהפירות
בזרו של בע"ה בשיב בבבורי' ומוכחים - וגם קשה מאר לומר דר' יוחנ דקאמר
פיתחי קאי על השיב ואח"כ קאמר אבל הקשילן בקושטו כו' קאי בריבה -
ות"ה הרמב"ן דדוקא פיתחי זה שבא לשלוח חבירו בע"ז אבל שבבורי' בשריבה
נבי שכיר - אמת שכן חבירו דוקא שבריבה אם בא לשלוח ולא לפר' דוקא
וכן כתבו התוספות דפיתחי דבריבה לפעמים הוי לשלוח אבל פיתחי כזה
שחקבתו קאי על השיב לפרש ושקבתו קאי על בריבה לשלוח לא חבירו בשוב
שקום - ועוד שכתוב לקמן קושיא בכותב על פי הרמב"ן ע"ש - ובשטו' הר"ר
שלמה כהן שם כתב בשוב דשיב בשבוכורי' שהרווח הוא פירו' הרמב"ן ושפירין
עתו כתב שבשוח - ולפ"ז י"ם בו כתה ושוקים - וגם אינו מוב לשם הר"ר
שלמה כהן שה שהכתוב לקמן לא בוא כתב כן :

והסמ"ג כתב בהלכות שקח ושחבר עשין פ"ב דף קכ"ם ע"ב ול"ל שביבו
פרק כל הבשבעין שאר לשבוני חן לי בריבר פירות ושמן לו
ושבוני"ם שבוני שחשבת יהו והרי בפירות שוכשים בר"ם כדשביב בש"ם שאר
ר' יוחנ פיתחי בזתן שהפירות שוכשים ושוכשי'בר"ם ושבוכשי ע"ב ברון עליהן
ושבוני שוכש שת הבריבר ובש"ע מוסיף שבוכשים בר"ם כדשביב בש"ם שאר
בבר"ם שבוכשים שוכשים בזתן שהפירות שוכשים ושוכשי'בר"ם ושבוכשי ע"ב ברון עליהן
שבוני שוכש שת הבריבר ובש"ע מוסיף שבוכשים בר"ם כדשביב בש"ם שאר
ר' יוחנ פיתחי בזתן שהפירות שוכשים ושוכשי'בר"ם ושבוכשי ע"ב ברון עליהן
שבוני שוכש שת הבריבר ובש"ע מוסיף שבוכשים בר"ם כדשביב בש"ם שאר
בבר"ם שבוכשים שוכשים

פיתח יוכלם מתחת יד אחר מהן המ"מ שכ"ל המוסקמן ׃

והנה מכלן ורמי קושי' גדולה לפי' הרי"ף והרמב"ם ושיטתם וכן לפי' המ"מ והרא"ם ושיטתם וכן לפי' הסמ"ג והנ"מ מיהו דמתרצי' דר' יונה ס"ל פרנסן כספציו' ככורי' ומזוני' ליה רבנן כשהן מוקצין דקושטא דמילתא כלומר פיתח להניח פיכח דאמר רבי מניומ' דבמתניתין ס"ר יונה למילתיה כלומר אלא מאחר דאפי' פיתחי פוא לפ' ורבני מכמים וכתו שכתבו האו' דפיתחי רבריית ס"ו לפעמים לפרש ולפעמי' לחלוק לכן קאמר ר' מניומ בחלוקת אחר ר' יונה כל שפציו' כירו ירו על שלחנים ובני קאמר ר' יונה פיתחי פרין כן כתו שאחרים שכתב"ם יפנב מי שהמוכר בזמן שהיתה הקופה מונחת בין שהיתן או אני מודה לכם שהם הנש"ם שומן כרי והמוכר אחם שנש"ם בשבח וכוסל ובן אם המוכר שומן כרי ובשב"ם אחם המוכר בשבח וכוסל אבל אם היתה יוכלה אחתת יד אחר אחן בין שהיה כיד נש"ם שהמוכר נקוטה לאחוריו בין שהיה כיד המוכר לאחרי עור היה בחלוק כלומר הוה מולק עליהם ובכירה ליה דקוטה שהיה כירו ירו על השלחנים דהוי כמו מוליך לביתו אחם דמה ליה ירו או ניתו ואחירו הוה ליה המוכר אחרינו עליו הרמ"ה ׃ כך היא כוונת פירושי ׃ (ונ"ל שהמוסקמן קשה על פירוש הרי"ף והרמב"ם ושיטתם ועל פירוש התו' ושיטתם שכל הסמ"ג והנמ"י ושאר פרשני דהא לא קתני במוסקמן רבי יונה אומר כל שהפירות בידו ירו על השלחנים ורש"י) ונם על פי' רש"י קשה מלשון המוסקמן ופירושלמי דיכין דאביי ליה לרש"י דהיפוך מורה רבי יונה דישבח מכוני שם כן מאחי נקט ר' יונה במוסקמן ופירושלמי אבל אם היתה יוכלה אחתת יד אחר אם כן מאחי מוכיחו עליו הרמב"ם דקאמר אחתת יד מכוני פליג ר' יונה ואחר המוכי' מאחירו עליו הרמב"ם דאם לא כן לא ס"ל יוכלה אחתת יד אחר מהן עור היא אחתלוק' מאחירו פיתח ואם היתה יוכלה אחתת יד אחר מהן עור היא אחתלוק' ואפי' אחר מהן דאחתת בחזקת לוקח אבל אם היתה יוכלה אחתת יד בעל הבית עשור ונם ליאבד דאחזקת אחכירו כו' אחתת יד אחר מהן פיתח ואפי' נתן על פי הרמב"ם קשה מכאן דיכין דס"ל לרמב"ם דבקופה מיירי אחפירות בבורי' ואחוכמי' אבל אם היו פירות אבל אחכירו נם רבנן מודו דאחכירו עשור בלא שבועה ס"ב לאיזה צורך כורך ר' יונה בחזקת לוקח אבל אם היתה יוכלה אחתת יד אחר מהן דאחתת ס"ם דאחתת דבא לכלול פיתח אחן פיתח ואפי' אחכירו נם רבנן מודו ולא ס"ל לאחיתר רק אבל אם היתה יוכלה אחתת יד בעל עשור ׃ ועוד דבירושלמי קאחר לאביי אבל אם היתה יוכלה אחתת יד ס' אחן עור היא אחחלוק' אלמא דאפילו יוכלה אחתת יד אחכירו הוי אחלוקת רבנן ור' יונה ׃ ונזה הלא כפירוש רש"י והרמב"ם ׃

אלא ורמי דרבר כרבי כפרישות דאחכירו וחוסקמן וירושלמי ש"מ ניולן כולם לרבר אחר אחכירו ולפי שומר לי שכשלם אבל הבן נזוקי' אחוסקמן וירושלמי שכשאחו דאל"כ לא מוי שחיק מר אחיניו אלביאים מכשיאי' ואפי' אם אחו אחוסקמן ליומר ירושלמי אחכירו אי' אחשחת יהים פיתח ואפילו אחכירו אין אחשחת יהים ואפילו אחכירו אין אחשחת יהים ואפילו אחכירו אין אחשחת יהים

יסבע כעין דאורייתא ויסול דדוקא כשסבע"ם נוסל בפירות מהמכוגי לו מכוגי מיגר מהגע"ם סייק לומר כן מכל בפירות שהיו מתחלה של מכוגי ס"ב כיון דלא קנה אותם למוקח מכוגי אלא הוא כוסל לכך אם טוען מרי נשבע היסת ונפטר ואם טוען לחיגי יורע כשבע היסת שהיגו יורע ונפטר:

ואף לאחר"ם ומיושעו דס"ל בפרק המוכר את הספיגה דכליו של לוקח ס"ל לחרא"ם דלא קנה אותם מספיקא ס"ב לא קנה ופ"ב מוקמיגן לפירות בחוק' חרא קלא דאם קי"ל כרבגן דסומכם דסיכא דקייאת בשבם מוקמיגן לא בחוקת חרא קמא ופ"ב מהכוגי כשבע היסת ונפטר:

ואם אין מיגר יורע בפיגים ומשע"ם סומר שפ"ל קני בכלי זה והמכוגי מכחישו פ"ב היגם גראה לכאורה לומר דהשבע"ם הוא מומק מכח שפק מפיקא חרא שמא פ"ל קני ואח"ל דלא פ"ל קני דילמא קי"ל בכליו של לוקח צרשות מוכר קגה אף דלא פ"ל קני ומשע"ב דכתבתי בשפרי תקגו כאן סימן ק"ב וקכ"ב דלעגין חזון לא אלא' כאר ס"ם הייגו לפוסק להוציא מיד המוחזק ואפשר דכי היכא דלא אולי' כאשגוא כאר רוב' אלא אאר המוחזק וכהיא דגרים ע' המוכר ונגרים ע' המוכר פירות ס"ה דלא אולי' כאר שפק מפיקא אלא אאר המוחזק אבל הכא מפירות שם בכליו של בע"ם גרשות מכוגי מפק' לי מי הוא המוחזק אפשר דאולי' כאר שפק מפיק' לעגין השבע"ם יפה מוחזק דהא כי היכא דאין שום ע' מהן מוחזק אולי' כאר רוצה וכהו שכתבתי בשפרי תקגו כאן מי' קכ"ב ס"ב מזליגן כאר שפק מפיקא ודאי דכשבאין לפיגיגו בפירות כיר מכוגי אע"פ שבשעה שבאלו הסשגות גיגיהם היו בכליו של בע"ם גרשות מכוגי עכשיו דגם בשבע כעין דאורייתא וכוסל ובדאמרין כי שבאין לי' אם כשבאים לפיגיגו כ"ר עיגין מפירות בכליו של בע"ם גרשות מכוגי אי כיתא בהא נמי כשבע השבע"ם וכוסל דאשום שפק מפיקא כדיגיגים ליה כאלו הוא מוחזק וגיגאי דהוי כאלו הפיגיגו בקונטו לאחורי אי כיתא דלעגין חזוגא לא שפק מפיקא שייך כלל ואפי' אח"ל דאחרי שפק מפיקא היכא שאין שום ע' מהן מוחזק הייגו היכא דליכא חזק כלל אבל הכא המכוגי הוא מרא קמא מוקמיגן לה בחזקת מכוגי שהוא מרא קמא וישבע היסת ונפטר וכני משתגרא

ועוד גראה דאפי' המכוגי מודה שם"ל דלי בכלי זה לא הוי השבע"ם מוחזק דאם א"ת לא גפי' מוחזק אלא ע"פ מכוגי שכוגם וחרי המכוגי שוגן כרי אלא שהו גתן לו הדיגר וחזגו דאי בעי לא הודה כלל. ומ"מ ל"ש מה אי אחרי' חגו גכשי"ב: אבל אם המכוגי שוגן שאג ומודה שם"ל דלי בכלי זה ס"ל השבע"ם ודאי מוחזק. ואם"ב דקי"ל אפי' הלוקח אומר כרי המוכר שאג כרבגן דשומכם דהלוקח שהוא המוציא עליו הראיה ומוקמי' לה בחזק' חרא' קמא שהוא המוכר שאני התם שלדברי המוכר אגיו יודע שהלוקח הוא מוחזק ואם"ב הכא שאף לדברי המוכר הלוקח מוחזק בפירות

צב **ח** בשטור על השבועה אין משביעין אותו וכו' עד לקבל שבועתו את ע"ם שהוא שקר כו' כתב שמ"ת דזה גלמד מסה דאיתא בש' שבועת הדיגין (ריש דף ל') שאין שטור בשבוע אפי' בימת שם גראה דאפי' אם ראה התובע שהגי בשבע שטרי בשיסת אין שכגגדו בשבע (פי' אינו בשבע ויוצא בשטר) והוא פשוט שאם בשבע ונוטל בראה שהגי בשבע

ב ומוסף ס"ם ערים וכו' עיין בתשו' מהר"מ מלובלין מהיכי"ל ועיין בס"ג מכל מקום רק ע"ב ע"ד : ם ואין רצוי לעשות עיר לכתחלה כלומר לתקון עירות כשר : ו ויש מי שאומר אפילו בתחילה מבוטל כו' מיהו ס"ר מכל מקום כתחילה פירוש לכתחלה אין מכוננין יכול לומר כיון שמיהו ס"ר מכל מקום כתחילה דמי מבטל בע"כ ליטול מהרי מבטל מהורתה כך עדיף דמי מבטל בע"כ ליטול מהרי מבטל מהורתה יאמר לו מה אתה מתמין לי כמ"ש עדיים הרי אני פטור בלא מבוטה דתקנתא לתקנתא לא עבדינן אלא מכתבא כשבא ביום ובשבר ומה"ש : ונראה דגם מבטל דאמוכה מודם כזה וכן מבטל בשור והרג מתגיר ועיין בכ"י ונם דעת מהר"ן דנאמן לעשות עצמו מסור ודלא כתבי"ם ע' בכל הנשבעין וערוין בריך עיין וכן פסק בכנסת הגדם מכם בתוכח כשבא ובוסל : ז אבל אם אומר כוזבי אתם לי עדים - ובמ"מ כתב דוקא כשתבעו שעדים לפ"ד ואינם רוצים להעיד אך שיתרו בפ"ם : ח מי שכתבייב שבועה דאורייתא כו' כן דעת הרי"ף ורמב"ם ורמב"ן וריטב"א ע"ש ובקידושין גבי סוגיא דבלבול ע"ש : ם מי שכתבייב ס"ר - ומבואר דין מ"מ אם ע"ם וכן פוסק בתשו' הרמ"ם ריש בבלי ב"ק דמי שכופר בכל ע"ם מכחישו ואינו מסור שכשנדרו בשבע ובוסל כו' וב"ל דהעד יפטרנו דאינו עד מפייע דכיון דכתבייב שבועה על פי העד אינו יכול לפטרו וכמ"ש לעיל סי' ע"ז סעיף י"ג ס"ק כ"ו עיין שם ורוב ס"ק : יור ט"ז

ג וכן הפסול לעדות מחמת עבירה בין עבירה של תורה כגון מלוה בריבית או אוכל נבילות וכיוצא בהם ח בין של דבריהם כגון מפריחי יונים ומשחקים בקוביא נקרא חשור - וכל מי שחשור ליקח ממון חבירו ט חשור על השבוע' ורוקא שיש ערים שלקח ממון חבירו י אבל בלא ערים אינו חשור יא רשמא (כפק) מלוה ישנה יש לו עליו שבשביל כך תפס אותו :

ד התובע לחבירו מלוה שהלוהו וכפר יב אע"פ שמביא ערים להכחישו אינו חשור כ"ז שלא נשבע יג אבל הכופר בפקדון הוי חשור אע"פ שלא נשבע יד (ד) והוא שיש ערים שראוהו בידו בשעה שכפר ° (סנ"מ פ"ק רמ"ה) (חיפו פס רנפ"ם)

ה ° (טור ס"ה כפס רמ"ס) אין אדם נעשה חשור עד שיבואו עליו ערים שעבר עבירה שנפסל בה אבל המורה מעצמו שהוא חשור ושעבר עבירה שנפסל בה אע"פ שחושרים אותו (ס) ואין ראוי לעשותו עד לכתחלה אם נתחייב שבועה להפטר מתביעה שתובעים אותו טו משביעין אותו אבל אם הוא מהנשבעים ונוטלין יז אינו נשבע ונוטל ° (טור פס רפ"ס) (ו) ויש מי שאומר שאם נתחייב שבועה להפטר כיון שהוא אומר שהוא חשור יח אם רצה התובע נשבע ונוטל : (ס) מי שנתחייב לחבירו שבוע' ושאל שיחרימו בב"ה על מי שיודע שזה עבר שבועה יט השואל כן ראוי לנזיפה כ (ז) אבל אם אומר בוראי שיש לו ערים שיודעים שעבר על השבועה ° (רמב"ם) ואינם רוצים להעיד עד שיחרימו בב"ה הרשות בידו להחרי' בב"ה : ° (סם) (ומותן מיודעים נראין להעיד כאן בפני עדות פסוק נפש לא יביד וגו') :

ז (ס) מי שנתחייב שבועה דאורייתא והוא חשור על השבועה

שכנגדו

מ"מ יש מקום לי"ב ר' לנדונתו כיון שלא מסרוהו פתורה ובפשיל מיהו מקום להוציא מבעל שקר מפיו וכ"ם כפשוטו ומיהו אוכל וכמ"ם ע"ש : ם כיון שלא דברים כו' פי' כל שלא בפשל מן פתורה ובעובר על מיסור מדרבנן נפשל מדרבנן וכמ"ם כפי' ל"ד וע"ם דכ"מ כוס לדינא : ט פשוט על השבועם משום דהני פסולין דפרים כתמרי כמשנה ונמ' פ' ז' נכ' פסולי עדות מ"ם משיב פשור והמחבר קשו' על השבוע בפסולי עדות : יד אבל בלא עדי' מיהו פשוד כו' דמחמ כפף מלום יש נפה כו' בנמ' מיתה דחכם שכי עניניס אין לדם נפשל ונפשד הא' מכם מלוה יש נפה והב' משום דאמרי' דאשתמושי שו' דחשתמושי וכמ"ם בסחיך ואשתמושי דקאשתמי' לא ס"ל מלא בכלומם שנתנו לידו לזונלו לשוכתו וכוה לף שכלו פדי' ואמרו שרא' בחצות כידו בשע' שכפרו אמרי' דאשתמוש עד שיוציאנו בשתו ואפ"כ יש לו ודין וה כתב המחבר בשע"ף שמר וה כתב ווה דין ס"ך בפקדון וכשומרים שכפר לו שלקח ממון קבירו מלא כרסוס מיהו אכתי מיבעי לימר דכפרי משום מלוה יש נפה וה"ם הטו' והמחבר כאן וכל מי שפשוד ליקח ממון מבירו וכייבו שתבעו בלא עדים ואמר לקמת משלי או בפקדתי בידך לשמור וה"ה טוען לגבי ש"ם דתקנו שו"ל שיבע' היפת

ולא אמרי' מינו דפסיד בעיבו אחמוכה פשיד כמי שפבעתה ויפבע לשקר כוה אמרו דלא מיימין אחכי אלא אמרינן אחת משום מלוה יש נפה לכפור עד שיוודע לו אחמת אכל לא יפבע משפף ווסו דוקא נפשד בעדים אלא בעיבו תוכע שתבעו והוה כופר אכל וכמ"ם אכל אם באו עדים שלקח ממון מבירו אז משביעין אותו אחרי שנפבע ועמ"ם עוד בפמוך : יא דאמרי משום מלוה יש נפה לו עליו שבשביל כך תפס אותו כ"ב נ"ב כשור וכתבתי בפרישה דבר זה להגיה "שפק מלוה יש נפה ע"ם בגמרא דאשתמושי הוה ס"ב יפה נאמן בהתבע בלא שבועה ואמ"ב אם אנו פושדין אותו דאמן לו עליו יש נפה ורוצה לכפור אחמוכה על התובע ס"ב בשבועה הא אמרי' אחשתמושי אחשד על השבועה ואם נאחר עיר ס"ב נ"ב נאחיכו בלא שבועה הני נתבע עלמו בשתפף בדבר אם בשאר לו בית התובע אחמון זה שלוקח ממון כל כך ודעתו לתפוס בחמון זה שלוקח"ם או אחר יאבד לו אחוך פנקסו ופשבעו שחייב לו כל כך ואם לא יוודע לו או יקוד לתובע בחמון ולא יאוק בו אחשתמושי משום שכי אחמרו או ודאי לא ישבע שחייב לו אם לא שיביע כרור לו כל כך דיעות שחא לא יתברר לו לאחר זמן שבשאר בידו כל כך ובחלא בשבע לאחרע לשקר ולא יהיב לו אקנה בשורת החמון ועיין פרישה ° וכ"ר שושן כתב ז"ל דאמרי לאיבי אישורא לשבע שבועה אלישור אפשר נזלה בחמוכה דאף על נב דאישור שבועה דרבנן אחמרי לאיבי דודאי אישור נזלה בשבע אלישור עד כאן לשוכו דאחשתמושי לשוכו הוא דשבע שבועה אחיר אנד אנמו וזה לינו אלא אחם אחמרי לאיבי אישורא לשאר שבועה ב

כמתכר כאן שכי דיכי אלו להלכה כתבה דלא פליגי אהדדי דבכה"ג דעומן ודאי יש לי עדי ואינה רוצים להעיד כלי קרס הרמ"ם מודה וכן נראה עיקר וכמ"ש בסד"מ ע"ש : כה שכנגדו נשבע ונוטל כתבו ג"כ דה"ה שכנגדו נשבע ונוטל כתבו ג"כ דה"ה (דק"ס) ג"ת ואחתי לא אמרי' כזה מתוך שאינו יכול לישבע משלם וי"ל דשאני הכא דברצון ב"ש נשבע אלא שאין מניחין לו ולכך לא ישלם ועוד י"ל אי אמרינן משלם לא שכיח ליה מיי' דכל העולם יביאו לידי שבוע' וישלמו כל אחד לו עכ"ל ותירץ זה הפתרון כתב * בעה"מ וכ"כ דתירוץ זה * אינו לפי"ם תור"ם כסתוך בסנ"ם דהם ב"ש יודע בשעה שעשק אמו פטור שכשהד שלא שבועה דהל"כ כל מ' יעסוק עם הקטן ונטול דלפ"ז ק' כשלא ידע שהוא עסוק לתת שכנגדו נשבע ועוד אחרי' דע"ם בדיני' אלו כעצמן' אלא צריך ע"ם ורו"ק : כב אם טען עליו טענת סק ואין שכנגדו יכול לישבע משלם וכמ"ש בעור ע"ש : כד לפיכך אם טען כו' ל' לפיכך אינו מדוקדק דה"ל לכתוב ואם טען כו' בק"ר וכפרים' כתבתי דאמ"ש הרמב"ם לפי שיכיל מיניה קאי ע"ש : כה וטען אלוה שפרעו ואחר ישבע לי כו' משכר תשם ל' הרמב"ם שכ"כ בפ"כ דטוען ול"ל דהאי ואחר ישבע לי אפונם שטרו קאי דקרי בסימן ק"ד דאפונם שטרו ואין כיה נאחנות אפילו אי לא טען אלוה אשבע לי אכ"ד טעכין ליה ס"שבע ואם כתוב כו נאחנות נאחן אפילו בלא שבועה ואפי' אי טען אלוה ישבע לי ואין לפרש דר"ל דאתובע אשטר אחר להכחיב ישבע לי אפרעתי ויפע' דאכתי קשה הא כלא אמירתו אמ"ש ל' להרמב"ם כן . אלא קאי אאי אמונית אשטר אל אכירו ואין כו נאחנות ואין אחלוה פונ' אשטרו דאז אי לא טען אלוה ישבע לי אפילו פרוע אין מושכין לו אכ"ד מישבע ע"ו וא"ם אם וכר"ם פ"כ ע"ש וכ"כ בעור כאן והמחבר רמז בא"ם וכל כיוצא בזה ק"ל כו וי"ל כיון אשטר מקויים כו' אפונם שטרו אין שים כ"ד אם"ק והלוה אומר ישבע לי אלא פרעתיהו אכ"ל קאי אכל בכגון וכאכל ואנוכי על פנקסו מודי' דאנאחנא נשבע ואחרי כן אשטר וכיון אחלן לאחובע וכות באחלן כ"ל בשבועה ואחרי כן אשטרי ואין יכולין לשבע וכן אכוור בעור בשי' וכ ואכי' פ"כ ע"ש :

כז מכשבע'

כח שכנגדו נשבע ונוטל אם טען עליו טענת וראי

(סור אם בשם ר"ם והרא"ם) ואם שניהם חשודים חזרה שבועה לנתבע ואתוך שאינו יכול לישבע משלם :

הנ"ם (המרדכי פ' הכשבעין) (ם) וי"ל דיקוקו וכן נראה לי לדון דהמוכ"ת מפרש עליו ברמ"ם (רי"ו ג"ל ב"ב ואנ"ם וכ"מ) י"ל דהא דבקטן כשנגדו נשבע וכוה"ל דוקא אלא היה כשעשק אמו אבל כלאו אכי לא אחל"כ כל מ' יעסוק עם הקטן ונטול ליעשק עם הקטן ר"ל נשבע ויטול (תשובות הרא"ם כלל ו"ם סי' ו"ם) וים שולקין :

ח (יא) היה החשור שומר וטוען שאבר הפקדון או נגנב (סור סי' ו"ם בשם רמב"ם ועיטור) שכנגדו כג אינו יכול לישבע וליטול שהרי אינו טוען וראי כר (יב) לפיכך אם טען בעל הפקדון ואמר כפני שלח יר בפקדוני או פשע בו הרי התובע נשבע כתקנת חכמים ונוטל :

ט (סור סי' ב בשם רמב"ם ועיטור) נתחייב החשור מדבריהם אם היה מהנשבעים ונוטלין אינו יכול לישבע וליטול אלא הנתבע (יג) שכנגדו ישבע (היסת) ויפטר וכן פוגם שטרו וכל כיוצא בזה שהיה חשור כה ושען הלוה שפרעו (סו') ואמר ישבע לי הרי הנתבע נשבע היסת ויפטר מהשטר (סו') כו (יד) וי"א שכיון ששטר מקויים בירו גובה בלא שבועה :

י היה

* וי"ל דיקוקו - סור בשם רב אבי (ומוסף בם' מתשיבים שבועות לרב אבי נתן דף ס"ו ע"ב) ור"ת והרא"ם ומהרדכי פ' הכשבעין וכן כ"כ בעיק' מן הם"ם דרב נתכן עכר עוקבא דיתלוקו ומתשיב בם"ם פ' הסובל (דף כ"ח ע"ב) ופ' הכיח מפליגים (דף קי"ו ע"ב) דרב נתכן נוקים פ"כ כר' אבא נמתכין יוחנן וכ"ל דיבנו מתוך שם"י ליכל'מבל'ות ם' הרמב"ן לדעת הרי"ף דשם'רב נתכן לדברי ר'אבי'קבל'תוב דוחק רכולא מתחא דמתכיתן הסובל ופוגים רם"ם דהכיח והפליגים מיתני כר' מאיר וכלא כהלכתא ועיין כר"ן פ' כל הכשבעין שהפריך הרמב"ן ופסק כר"ת פ"ם וכ"כ ם' המגיר פ"ג מה' טוען שכן פסקו קצת מן המתרוצי' וכ"ם שמ"ב דף קפ"ג ע"ב וכ"כ כשבו' הגלוני' סי' ו"ם וכ"כ רמב"ם פ"ו מה' טוען ופ"ב מה' מלוה ופ"ו מה' שלוחין וכ"כ כעל המאור פ' הכשבעין כשם ר' משה כר יוסף וכן פסק בעל העיטור דף ס"ם ע"ב ורו"ק היכה נשבר"ן פ' כל הכשבעין שכ"ם הר"ן שם שהריטב"א ותי"ב מה שפסקו התוספות פ' הסובל על פי' ר"ת אך יש להקשות לכאורה על מה שפי' הר"ן דהא דפריך הש"ם דקתני דרב נתכן מם מיתב לרב ושמואל מיתב ואי ליתב ליתב אלמא מפקק ליה והא עדיר רב נתכן עוכרא כר' יוסי דיתלוקו דהכי פריך דמדעכר עוכר כר' יוסי דיתלוקו אלמא דלרב ושמואל מכני מפיר אפיר לגבי לפרן קשם - ומתאתי בהלכות גדולות דף קי"ח ע"ג מיתב לרבי ור' יוחנן ורבי אלעזר ור' אמי' ורבי אסי ור' אבא ור' אחא בר יעקב ור' אמי ור' תנחום בר חנילאי ור' שמואל בר נחמני ור' יהושע בן לוי ור' יוסי בר חנינא ור' חלבו ור' אחא בר יעקב ור' אבהו ור' אלעזר ור' חייא בר אבא ור' אסי ור' יונתן ור' שמעון בן לקיש ור' אלעזר בן פדת ור' יוחנן ור' שמעון בן יהוצדק ור' יהושע בן קרחה ור' יוסי בן חלפתא ור' יוסי בן דורמסקית ור' יהודה בן בתירא ור' יוסי בן שאול ור' יוסי בן קיסמא ור' יוסי בן מחסיא ור' יוסי בן יהודה ור' יוסי בן אלעאי ור' יוסי בן שמעון ור' יוסי בן יהודה איש כפר הבבלי ור' יוסי בן יהודה איש כפר עכו ור' יוסי בן דורמסקית אלמא דלרב ושמואל מיתב ואי ליתב ליתב אלמא מפקק ליה והא עדיר רב נתכן עוכרא כר' יוסי דיתלוקו דהכי פריך דמדעכר עוכר כר' יוסי דיתלוקו אלמא דלרב ושמואל מכני מפיר אפיר לגבי לפרן קשם - ומתאתי בהלכות גדולות דף קי"ח ע"ג מיתב לרבי ור' יוחנן ורבי אלעזר ור' אמי' ורבי אסי ור' אבא ור' אחא בר יעקב ור' אבהו ור' אלעזר ור' חייא בר אבא ור' אסי ור' יונתן ור' שמעון בן לקיש ור' אלעזר בן פדת ור' יוחנן ור' שמעון בן יהוצדק ור' יהושע בן קרחה ור' יוסי בן חלפתא ור' יוסי בן דורמסקית ור' יהודה בן בתירא ור' יוסי בן שאול ור' יוסי בן קיסמא ור' יוסי בן מחסיא ור' יוסי בן יהודה ור' יוסי בן אלעאי ור' יוסי בן שמעון ור' יוסי בן יהודה איש כפר הבבלי ור' יוסי בן יהודה איש כפר עכו ור' יוסי בן דורמסקית

סוב מכאתי בפסקי רקי"מי סימן רם"ם כתב ג"כ בפשיטות כדברי הרמב"ן ז"ל : יא מה שהקשה הרמב"ן ז"ל כתב ג"כ בפשיטות כדברי הרמב"ן ז"ל : יב כתב הסמ"ע בשן בעל הפקדון - כתב הסמ"ע בשן בעל הפקדון - ואם טען לפיכך אינו מדוקדק דה"ל לכתוב ואם טען כו' ל' לפיכך אם טען בעל הפקדון - כתב הסמ"ע בשן בעל הפקדון - כתב הסמ"ע בשן בעל הפקדון - כתב הסמ"ע בשן

ולענין

צג ומוציא שטר על היתומים כו' כתיתומים שקילנ שלא להוציא ממיתומי יתומים תיתומים כמקיש דהי אפשר לתן ליטבע בשבועה שמיתה מועלת על תכיתן ליטבע בשניים כח להוציי מידם ולא שני להו בשבועה שלא פקדנו וכ"ש התלוש עצמו שכח להוציא מיתומי' והוא תשוד דהיכו יכול ליטבע דהיכו מוציא מידם ועפ"ר מ"ם כוח על לשון סטור כשבא יכול להפך עליו לשון סטור דתן שותפין לוח לתלות בדבר שאי"א: לפ אלא שלם או יטבע להפוקי מכ"ש שכתב בח"מ בשתו דכשכתב פטור בכפ"ב בקבלת פרט: לו וכ"ש לקטן כו' עד להפך עליו שבועה פי' שבועת היסת שנשבעין על טענת קטן כח"ם פטור והמקבר בשמין ג"ו ס"ב פיהו יכול להפך עליו וכ"כ פטור כתן וכפי' ג"ו ועפ"ר אם שכתבתי לתה כתב פטור כוח ז"ל והרי זה דומה לקטן כו' דמשמע דקטן יותר פטור דצריך ליטבע אי לאו שלם: לז ואם נשבע ונשל יפטר הייכו לכל מר כדאית ליה ע"ר שנתבאר בסעיף ע"ו ועפ"ר: לח יטבע זה שכבדו כו' זה קאי אע"ר דאי בשבועה דרבנן בבר נתבאר בסי' ס"ו דאין מהפכין בשבועת שכבדו כ"ת בם"ד וכן מוכח בסי' זה ודו"ק: לט עד שילק כב"ד פ' ונם יעשה תשובה וכדאמרינן וכתב ואם יש עדים שלקה ועשה תשובה חוזר לכשרותו מיהו לפעמים מצינו שח"ל לעשות תשובה והוה כגון שלכל דבר איסור שבמלקין אותו וכתייסר בעוונו במקום שנתחייב שנהנה מן האיסור זה תשובתו וכמ"ש לעיל סי"ם ל"ד ועפ"ר:

צג ג בטענת שמא בטעם מפורש בסי' וכדברי במחבר בסתום משום דמוכי תיתרץ לנפשה דבשביל שבר טרפה מותר לכן ליקח מבמקום כלא ידיעת שבעלים ועיין מ"ש עוד תוה בסמוך: כ שמינו אותו ב"ד לתפוקי מפטרופא שמינו שהה עליבני לתת אותו לתן מטבעין אותו שמא ימכא מלטית מפטרופא שבל בשמינו שב"ד טסיבות הוא לו דשב"ד עומין אותו לנחתן ולא ימכא מלטית מפטרופא בשביל שבשובעה וכמ"ש סטור והמקבר לקמן בר"ס ר"ן ועיין בטו' כרין זה שכתב בשם הרמ"ם שגם בשמינו אבי יתומי' צריך ליטבע בשמוכח מקנת והמקבר אול לטעמי' דש"ל דבשבועת שמא שלא ג"ל לטית בכן מוכח מקנת וכמ"ש בסמוך ע"ם וש"ם בשמיטוהו ב"בכן: נ או שהוסיפה בשלא שבועת עד ר"ח מ"ם ע"ו:

ד וכן שבית שמא נוסף ונותן כו' רש"י וסטור פירשו בא"ן בתתן שמתעסק בשביל אחיו. והמקבר תפס לשון הרמב"ם ועת"ם בפרישה ע"ו: ס שמא נזל מביהו כו' פי' בשהדבו שהוכ' לומר שמא עבבת מעלי בשמא ובמתן או בשמכון וכיוצא בו מ"ש שטוענו בשמא צריך הוא ליטבע שלא ע"בב מעלה בלום וכדמסיק: ו ואין כל אחד מהלו נשבע בטענת שמא עד שיסוד המשביע בב' מעיין בסף כוח בתייסד רל"ת שבהן ראמרינן דאפטרופוס שמיבה ב"ד בשבע לטענתו שמא ח"מ הטור והמקבר לקמן בסימן ר"ן ס"ג ג"ל בשמינו אותו נראין ב"ד לשבוע

ג (סור פ"ס כפס ברמב"ם) אם מת הורש משביע את שותף
אביו או אריסו (ה) בטענת שמא :
ד (ג' רמב"ם פס ה"ו) (ו) המשלח כיד חבירו הבץ למכרו
או ששלח מעות בידו לקנות לו פירות או סחורה ' אף
על פי שלא נתן שכר ע"ז ואין לו חלק ולא הנאה בשליחות זו
הואיל ונשא ונתן במסון חבירו ה"ז כבן בית ויש לו להשביעו
מספק שלא עכב משלו כלום ויש מי שחולק ואומר שאינו
חייב לישבע יפ (י) אלא כשבא ליטול :
הגה (היינו) אם כת ליטול מלק ברוח (פס איתן מתקים"ר)
(ה) או סבורין הוצאות וכת ליטול ואין מילוק כין כופה
שכר או לא (פמגיד פרמב"ם) וכן המקבל ע"מ שקא למחצי'
יב אע"פ שנותן לו שכר מחלו צריך לישבע כשאר השותפין (ה)
וים מולקין כוה (תוספות ותרדכ"ם כשכעין והנהות מ"ימני
ס"ם דשלוחין וכ"כ כפס רס"י) וע"ל ס"ע ס"ק ג' מימת
מליך נשכע ונוטל :
ה השותפים שנושאים ונותנים ביחר או שהיה אחר מהם
נושא ונותן ומפקיר המחורה או מקצתה או הטעות ביר
השני כלא משקל ובלא מרה הרי שניהם נכנסים לספק ויכול
כל אחר להשביע את חבירו אבל אם היה האחר נושא ונותן
והשני לא נתעסק אין נשבעין אלא זה שנשא ונתן :
ו (ג' רמב"ם פס ה"ו) (ג) חלקו השותפי' והאריסין ונתנרש'
האשה ונפרד מעליו בן הבי'והביא לו השליח סחורה שקנה
לו או מעות שכבר לו בהם ושתק והלכו להם ולא תבע מירו
אינו יכול לחזור ולהשביעם בטענת ספק אלא מחרי' סתם על
מי שגזלו כלום כשהיה שותפו או אריסו או בן ביתו אבל אם
היתה לו טענת וראי משביעו עליה ומגלגל בה כל מה שירצה
וכן אם לאחר זמן נתחייב לו שבועה בין של תורה בין של
רבריהם בין של שותפות מגלגל עליו (ד) שותפות ראשון :
ז יש מי שאומר שאם פטרו משבועה אינו יכול לגלגל :
ח חלקו השותפים ונשאר להם חובות אצל אחרים אינם
יכולים להשביע זה את זה מספק שהרי חלקו והחוב
שנשאר להם אצל אחרים רבר ירוע הוא בכל מה שיפרעו יקח
כל אחר חלקו וכחלוק רמי וכן אם נשאר לאח'מהם ביר חבירו
רבר קצוב אף על פי שלא נשלו הרי כאלו חלקו אבל כל זמן
יד שנשאר כל שהוא שלא חלקו אותו ואינם יורעים משקלו
או שנשאר ביניהם צר מהשותפות סו שלא עשו בו חשבון
ולא ירע כל אחר מהם כמה הוא חלקו עריין השותפות קיימת
ומשביעין זה את זה :
ט (סור פס"ו כפס ברמב"ם) תבע אחר מהם את חבירו ואמר
לו השבע לי כי עריין השותפות קיימת והנתבע אומר
חלקנו כבר או שאם התוב'כן חלקנו אבל תנאי היה שאשביעך
בכל עת שארצה ועריין לא נשבעת לי אינו יכול להשביעו
בטענת ספק אפילו אמר הנתבע חלקנו כך וכך נשאר לך אצלי
גלגול לפי שאין משביעין היסת ולא מגלגלין אלא טענה סו שאם יורה בהחייב ממון אבל
רבר שאפילו הורה יז (יפ) אינו חייב אלא שבועה אינו

וס"ל דכפכ"נ פעור מפכועה תכת תינו דאין מילוק כין ממון
לפכועה רפכועה מתית לכלל ממון דמתה לא יפכע ונתלה מתת"ב
ממון ומת"נ דאת"ל תינו דקתני דאלו היה סוען לא כשתפתי
עתך היה צריך להגיד ונראו כלבר שפכירו יודע שתפקר כו תפת"כ
כפכוען לא כאחר לי כלום תפלך
כידי דאין תנ'רו יודע כודאי
שכאחר כידו תם ומה"ט כתב
ברמ"ם והעור תייב ליפכע ס"ד רנ"ו דקמוער תייב ליפכע ס"ד
ואינו כאחן לומר ננקב תידי
הפקדון כמנו דלא קייתי סומר
תע"נ דקפקידו שלא כפרי'תכוס
דס"ל תינו דפעוס שאני שכועת
פסותפין דאמדין תור'ש"נ ליפכע
שלא מתקנת תכמים ת"ס כתינו
כל דהו תוקמין ליה כדיוקא
דאוריימא דש"נ ליפכע וכת"ס
כפי ס"ס ס"ס נגי שכיר וכפאין
פרים שפכרו (מיהו אין רמייס
נאורה תפס כת"ס כפרים ע"ס)
לדעת פטור שפטור תפכוע' ככל
פכין תכת תינו אע"נ דס"ל תינו
דפכוע ע"ס וכ"כ ברמ"ס הכאתי
לעיל פ"ה ופ"ק ה"ג ודו"ק :
ותתיתמא על תורי ורבי ר' תפס
תיפרלו ז"ל שכת לקמן ר"פ רע"ו
ג"כ דפת ברב רבינו תגר ז"ל
ו"ל לאחרי' תנו לספער תפכוע'
שלא פאין זה תינו טוב (כיון
דהוה כפכוע וכת"ס פס כטור)
לכן ל"ל לאחרי' ליה עכ"ל וכתבו
פס תפוס דיש כיכייהו לדיכא
והיינו היכא דאיכו תייב ס"ד
וכת"ס וא"כ פל"ל נ"כ כאן דברי
ברמ"ס ללאדיכי דאליכא כיון
דאין כאן ס"ד פטור תפכוע
כתינו דלא כפתפתי פתך וע"ל
כפי"ו פס"ה שכת תפ' פס התפכר
ז"ל וכן אם היה תודה פפי' פותף
כו' פד ויפכע כפותף וכתכתי
פס דמה שתיכו פכועת כפולפס
שלא עריין תיכו לברמ"ס דס"ל
דלא לאחרי'תנו לאפטורי פס לא
קפה לאה לא כתב תור"ס דעת
ברמ"ס והטור די"ל כיון דפס
פסק פאחכר דלרי'ליפכע שכוע'
פוערין תן פתורה אף פטטור
שלא ס"ל לכי מ"ת לא רנה לכתוב
עליו דא"ל פכועה כיון דלפי תמי
דפסק פאחכר פס דקיי"ל פ"ד ה"ט
ודו"ק : י תע"פ פלא נתן
לו פכר ע"ז וכו' תל' תע"פ פכתפ
תוב' תיניה דס"ל דכ"ס כפאקפל
פכ"פ"ז פתפכיתו וה"ס דכפאיכו
פאקפל פכר ה"ת דאין לפכיעו
פלא תנפועל דלת נפכי נ"ה תכס

בתכנו

ב"כ פלא

ויפלא עינן

עס פכרים תפא"כ כפאקפלים פכר דלא יתכעו פאפת פכועה כיון פאקפלים פכר פל טרפת'ותורי פ"תרה לכפייהו פאפלי' פל דפתס
פאין כותכי לכס פכר פרתו לפי טרפ'ודו"ק ופפ"ר : יפ פלא כפכ'ליפול פ'כפכה ליפול פלק כריו' תו כתה פהוני'וכדאתי'תור"ס פכל
בכה ליפול פכר פלייתו אין פילוק וכתו פאפ'תור"ס וק"ל : יב תע"פ פכיתן לו פכר כתכתי פפאיכו פ"ל לדכס כוה פ"ייך
תור"פ'ת'ר'וכ"ה כוה ס"ל כיון דאקבל פכר טוב לא פ"ייך לתור דאורי פ"תרה ופפ"ר : יג פלקו פפותפי'כו'עד וכביא לו פפליא כו'נקט
פפרס כל הכי לתור ל"א פותפין והדותה לו דה'לה פלק כתה פאלקו הכי פ"כא לאיתר כיון פאלקו ופתקו ולא תכעו פכועה זה תוב ודאי
פאלי פכועה פהדדי פכל כן כית וכליה דאתוב'דבע"ה הוה ולא פכקיכתו בע"ה לאפקל פ"ד: דכיון פדכיתן לאפקל ולא תכע לכועה
פאיל נכ"ה ותפ"ע פ"ייב להו ברמ"ה פכועה אחר פכפתלק וכתפ"ה פכועה כתר כפכתו קת"ל כאתכר דפטור וכ"כ פטור כפס ברמב"ס וברמ"ה
דכולם נפטרו פהכועה ודו"ק : יד פכפאר כל פהו פלא פלקו אותו כו' פד ואפכיעי'זה"ו פלא הוה כית'לנפפו ולקת
פאל פכיתו פקדפת דלא כפיות'פותפי'כאתון דהכה כפיעור כ'אתין כפף או יותר ופפוס הוא : פו פלא פפו אפכון כו' וה"ס ב'
פלגו אע"פ'וכפ"לו לכיס וכפפ"דו פכל ולא כאו לאפכון לא הוה כאלקו ונראיי'ליפכע זה לזה כ"ז אפס ו"ד אע"ו : עו אחס יודה כה פ"ייב
אאון וכ"כ כטור וכאקבר כפי"פ ז פכ"ה ע"ס : יו פ'תינו פלא פכועה כו'כטור פ"ת פ"ו פמ"ב

סמ"ב מסיק שם כשם רב האי שכתב ד"ה אם אמר כשכתבתי נרי' לישבע היסת ע"ז ודוקא כשכופה דרבנן אמרו וכו' דתקנת' לתקנת' לא עברינן (אבל התכבר ומור"ם שמיטיבו ולא כתבוהו שם שסב"ז) ועד"ר שם וכן דכתבתי דאפי' רבינו האי לא כ"כ אלא כתבוהו אשכופה שכתחייו לו בכור מה שאין כן הכ' דלא כתחייי בכור שכופה אלא שיתחי"ב שכופה ע"י הורא"ת ע"ש ודו"ק : יש ואינו מגלגל עליו אלא היה שותפו אלא שיכ שותפו כי' דאין כיוצא לשותף בגלגול זה דשמ' יכיר עליו שהיה שותפו עוד ב"מ אחריכא כיון דבי גלגולים ובפרישה כתבתיו ע"ש : יש מפשם שאמרנו היינו מ"ש בסוף סעיף אלפני זה כיון דאף אם יודה שהיה שותפו ולא חלקו אין לו כ"כ יוכ ממון ודאי : כ שהרי הוחזק כפרן לשבועה זו עשמו דכל האומר לא נשתתפנו כאלו אומר לא חלקנו כהרי יש עדים שהיה שותפו וס"ל כאלו מעידין הן שותפין ולכן צריך ליכשב לו בשבועות בסותפים מיהו מאחיניס לו על שבועתו כיון דלא הוחזק כפרן בממון ודאי כי אף שהיה שותפו יכול להיו' אלא בשאר כיוצ כלום ומ"מ הוחזק כפרן לענין זה דאין תנו מאחיניס לו לומר שכשבע אח"כ עד שיכשב לפני עדים וכמ"ש הטור והמחבר כסימן ס"ו מכ"ז כמי שנתחייב שכופה לכבירו ואומר שכשב' לו והוכחם בעדים ופש"ר : כא אלא פחות מזה ומיירי דהיו מודה מקלת כגון שכתוב' מודה שקיבל כ' זוכיס אלא שאומר שהיה לו בשותפות ק' וזו' אמנם שכשאר לו בשותפות כ' וזו' ובכתב מהיכו אלא היה לו בשותפות כ"ג ו"ג : כב ואם רצה מגלגל עליו כל' ס' ו' וש"ך שם ס"ק ב' ועי' בש"ך שם ס"ק ג' ובמ"ש מור"ם בעי"ר"ם וה ופש"ר כג ה"ג רשמון שכפשת מן הקרן כו' : כד שכופת בשותפות שפתחו כו' הכ"י כתב דלא יכשבו שפיחת ת"ק מאחר שאין שמעון נותן לו כל אלא בפחות ע"ם שכופתו ושדומה זה למ"ם הטור והמחבר לקמן כסי' קל"ם כשנים אומרים בטלית דכל א' כשכע שאין לו כה פחות מהניה ס"ב דכוותי' נשכע שכפשת ולא כשאר לשמעון שכ"פ מקרנו כלום ופש"ר שם כתבתי דמשמיה ד' דרמ"ם והטור משמע דס"ל דיכול ליכשב שכפשת ת"ק ושאני התם דשכיחם נשבעי' וה כנגד זה ע"ם : כה ויש"ם שמעון מביתו כ' כשור מכואר דרמ"ם אזיל לשעמיה דס"ל דכשטעלו לכיס זה ק' וזה ר' כשכר לו בפחת הוה לשמעון וכמו שם כיה יודע שכפסידו ת"ק היה עולה לשלקו של כל אחד כפשר ר"ן וזו' ושמעון לא טעיל לכיס מחשלה אלא ר' ויה צריך לשלם כ' ומביתו אבל בשתה אחינו יודע לין ראובן לשמעון בשכועתו להוציא מיד שותפו ס"ל לפזוק כמה שכידו ועיש ולא כפרמ"ד שכתב שכפשר כל א' מפסיד לפי ממונו אבל בשכר כ"א מודים דהוה לשמעון והטעם כתבתי בדריש ונם מכואר שם וכאן דפרמ"ד מניח לים דשקי לשכר ה דכפשר לשמעון מכל מקום אין שמעון חייב לשלם כלום מכיסו לצורך הפשר אפילו כפשר הוה מכורר ע"ם : כו אלא משום דשמעון יודע כודאי שפחתו כו' ס"ה אם אינו יודע כודאי נ"כ יכול לגלגל עליו כשכועה שמעון יודע כודאי וק"ל : כז שכועה שותפין וגלגל כו' ס"ה אם יראה להשכיע היסת ס"אאינו יודע יכול להשכיע על זה וכמ"ש אלא דכא ללמדינו דאף ידי גלגול יכול להשכיע בשכועה תמורה דשותפות : כח ולא עוד כו' אלעיל קאי וס"ק ל"ח דשמעון ג"כ לשלם עוד שמשים מכיסו אלא אפילו מהשלה שכשארו נוטל שמעון לפעמים כ' ושנם זה בכלל מ"ש דאין בשותף מהכשבעים ונוטלים כו' וכדמסיק אכל שמשים נוטל ראובן מהשלה הנשארים שכיד שמעון ביון שמעון מודה לו שהוא ידוע שהן משותפות והרי הן כאלו אוכלין ברשות ושקוקת שביהן ופש"ר : כט ואפר כך מתשכין פי' אפר שאלתו בשור כו' את"ש בסימן ע"ז בסנ"ס ס"ב ישוב דל"ת מת"ם שם אח"ם כאן :

לא ויתבע

אינו נשבע עליו אפילו ע"י גלגול :

ס (שם ס"ח) טענו עריין שותפי אתה ונשאר לי אצלך כך וכך וזה אומר כבר הלקנו ולא נשאר לך אצלי כלום או לא הייתי שותפך מעולם הרי הנתבע (יב) נשבע היסת שאין לו בידו כלום ומגלגל עליו (יג) שלא גזלתני כלום מעולם יד ואינו מגלגל עליו שלא היה שותפו (יה) או שכבר חלקו יו מהטעם שאמרנו :

יא טענו עריין שותפין אנחנו ויש לי להשביעך בטענת ספק והיה אומר לא נשתתפנו מעולם והביא התובע עדים שהיה שותפו וחזר הנתבע אחר כך ואמר חלקנו אין שומעין לו שהרי הוחזק כפרן לשבועה זו וישבע שבועת השותפין וכן כל כיוצא בזה :

יב שותף שטען על הבירו שכך היה התנאי ביניהם והלה אומר לא היה תנאי זה מעולם או שטען הקרן שלי היה כך וכך והלה אומר אינו כפ אלא פחות מזה או שטען כבר נתתי לך השותפות והלה אומר לא לקחתי או שחורה שלי היא והלה אומר משל אמצע וכל כיוצא בטענות אלו אם רצה התובע שלא ישבע השותף שכוע' השותפין וישביענו היסת על הטענה שכופר בה ואומר לא היו דברים מעולם ה"ז משביעו כג ואם רצה מגלגל עליו כל אלו הדברים בשבועת השותפי' :

יג ס (סור ס"ך נשם הרמב"ם) ראובן שהטיל לכים ת' דינרים והטיל שמעון מאתי' ונשתתפו ונשאו ונתנו ביחד והרי הממון כלו בין ראובן ושמעון כד ראובן שנפחת (מן) הקרן ת"ק דינרים אין אומרים שישבע ראובן כה שבועת השותפין שפחתו כך כו וישלם שמעון מביתו ג' אלא ישבע ראובן שבועת השותפין שפחתו וילך במנה שבידו בלבד ולא ישלם שמעון כלום ואם טען ראובן כו ששמעון יודע בוראי זה שפחתו ישביע את שמעון כז שבוע' השותפי' (סו) ויגלגל עליו שאינו יודע בוראי כמה הפחת הזה ואם לא נתעסק שמעון (סו) בשותפי' זו כלל ישבע שמעון היסת שאינו יודע בוראי בזה ההפסד ויפטור כח ולא עוד אלא אם היה זה הטנה נשאר בין שמעון חולקין אותו בשוה שאין השותף מהנשבעין ונוטלים כדי שישבע ויטול מה שבידו חבירו אלא נשבע ונפטר או נוטל מדבר שהוא תחת ידו (יז) טען שמעון שיש ללוי עליו חוב מזה השותפו' מנה אם היה בידו כדי החו' והיה יכול ליתנו ללוי נאמן ונותנים החוב כט ואחר כך מחשבין ואם אין בידו ליתן אינו נאמן להוציא מיד ראובן או מהסחורה הירוע' לשותפי' שמא קנוניא הם עושים שמעון ולוי על נכסי ראובן אפילו היתה המלוה בשטר אין ראובן חייב ממנה כלום ל אבל אם טען שמעון שראובן יודע בוראי שזה החוב שלי מחמת השותפות הוא והחוב אצלנו הוא ישבע ראובן היסת או על ידי גלגול שאינו יודע שחוב זה אצלנו וישלם שמעון החוב משלו :

יד ס (סור סכ"ג נשם הרמב"ם) (יח) וכן אם יצא ש"ח על לוי בשם שמעון במאה דינרין מממון השותפות ואמר שמעון נפרעתי והחזרתי לכים או שאמר שמעון קבעתי לו זמן לשנה או לשתים אינו נאמן שמא קנוניא הוא עושה על נכסי ראובן וכיצד דנין בדין זה לוי כבר נפטר מראובן בהוראת שטעין ואם לא הביא שמעון ראייה ישלם

מביתו

כתבנו לשבוע' שכתחייב לו כבר מש"ם הכא כנ"ש ל וכתם דמק דמש שמע' דרב האי הוא מיש מקשה לתקנתא לא עברינן מ"ב כשכועות כשותפין מש"ם שהיא בעין דאורייתא מכל מקום כיון שהיא מדרבנן מקשה לתקנתא לא עברינן וכן כתב הב"ח : יב כשכע היסת - והב"ח כתב דהשור שלא הזכיר היסת ר"ל בעין דאורייתא ולא כהיא דלעיל : יג שלא גזלתני כלום מעולם - וכללו זה שיכול לגלגל עליו שלא הרויח כלום נאותו זמן שאומר שהיה שותפו : יד שכבר חלקו - ודוקא לשון זה שלא כשהתף מ"י לגלגל עליו אבל יכול לגלגל עליו שלא הרוי' כלו' נאותו זמן שהרי לפי דבריו שהלה פותפו מש שברוים יש לו חלק כו ויש ב"ח בין אמי לשטות של שכועות אלו ושוה יש כשם ב"מ ורו"ק : סו ויגלגל עליו שאינו יודע כו' דשם אינו יודע שהיה לו חלק כ' ואפי' אינו יודע שהיה לו חלק כ' ואפי' אינו יודע שהיה לו חלק כ' ואפי'

מביתו לג ויתבע מליו בסוף זמן שאמר :

כנס ס (טור סכ"ב כסם הרא"ש) (ים) וסם מפורש בשטר שכיח ממחון בסותפות ובשטר יולא מתחת יד ראובן לג לתן שמעון בתן בהודאתו רק על התנאה שלו וראובן יכול לתבוע מהנה שלו מהשמעון או מליו סם אינו יכול לפויה מהשמעון :

טו ראובן ושמעון שותפים וקנה ראובן בגרים ס (טור סכ"ב בשם תשו' הרא"ש סי' סוף סימן) ומכרם ללוי ויצא לוי לכותי במעות וכתב ראובן שטר לכותי שאם לא יפרענו לוי לזמן שקבע שיפרענו הוא ואחר כך חלקו ראובן ושמעון השותפות חייב שמעון לעשות שטר לראובן (כ) שאם יכרר ראובן לג בערים שלא פרע לוי לכותי ויצטרך ראובן לפרוע לכותי שיפרע חלקו ובכל מה שיוצי' על עסק זה הוצא' ושאר דברים לי בכל מה שיכרר ראובן בערים שיפרע שמעון חלקו :

טז (כא) ראובן שותף שמעון נשא ונתן עם כותים לג והטעם בחשבון ונתן המעות לשותפות ויראה שיזכירו טעות' ובקש שיעש'לו שמעון שטר עליו שאם יצטרך להחזיר שיפרע לו חלקו עור תובעו שהיו לו משכונו' מאחרים ומכר' ויראה שיבא לו הפסר מזה שיעשה לו שטר שיפרע לו חצי ההפסר שיבא לו מזה לי אינו חייב לעשו'לו שטר אלא יורה שמעון בפני עדים שהמעות שסכנסן כך וכך שהטעם ראובן לכותי פלוני שהכניסם לשותפות לי והעדים יכתבו הוראת שמעון ויחתמו עליה ויתנו ליד ראובן וכן במשכנו' שמכ'ראובן יורה שמעון בפני עדים כל הדברים כמו שהיו ויכתבו הוראה ויתנו לראובן :

יז ראובן ושמעון שותפים ואמר ראובן לאחיו תשתרל עמנו בשותפות והניח מעותיך עם שלנו וקח ריוח בכרי מעותיך לג (כב) ושמעון ירע ברבר עתה אומר שמעון מאחר שלא הודעתני אין לי ליתן מחלקי לאחיך חלק מהריוח הרין עם ראובן ויטול אחיו חלקו בריוח כפי חלקו במעות :

יח באו לחלוק והוציא ראובן קצת שטרות שמכר ליהודי בהקפ'אם מנהג העיר למכור בהקפ' צריך שמעון לקבל ואם ירצה ישביע לראובן שאלו ההקפות הם מעסק השותפות ושעשאם לצורך העסק ולטובתו · ואם אין מנהג בעיר למכור בהקפה לא יטול שמעון חלקו בהקפה אלא במעות ובסחורה :

צד דין גלגול שבועה ובו ט סעיפים :

א (ע) כל מי שנתחייב שבועה בב"ר אפילו היסת ע יכול בעל דינו לגלגל עליו כל תביעה שיש לו עליו שאם היה מורה בו היה מתחייב בו ממון ואם אפילו היה מורה בו ג (כ) לא היה מתחייב ממון אלא שבועה אינו יכול לגלגל ס (ת"ה סימן סכ"ו) (ג) (ים מי שכתב ג דסם נס לו שבועה ע"י הפועו שמר לו שנתנע בשבע וסול מן מגלגלין עליו)

אפילו

לג ובעדים יכתבו הודאת שמעון כו'וכיפה לשמעון כוה שפי מסוס דסעדים אין כותבין סוס ל' מיוה אלא הודאתו נרידה תשו"כ כשניתן עליו שטר וכדר"ה כתבתי סים לפרש כש"ך והוה שכשקת רחובן היתה שמעון יכתוב לו שטר כלי תילוקים שהה ס'צטרך לשלם להעכו"ם ס'יזור לו הפני תחתון ל'יהו רוצה אלא שהשם 'צטרך לשלם לוי יתכבנו ויה דין כיניהן ע"ם משנתה לו ופסק הרא"ם שהדין עם שמעון אבל ת"ם רחשובה נראה עיקר לדינא וק"ל : לד ושמעון ידע בדבר ל' הטור ושמעון ידע שהם רחובן היה לו תעות בשותפות שתהן וכ' וה משמע שידע נס כן שרחובן שכשיתו ליתן לו ריוח אלא שהוצן תשתו אין עליו לק"ם תנאו וכשיתן קש"ו פקשה כ"י תניכפה זו דיעה שתיקה כשודאה דמ"ה וכפרישה כתבתי דל"ל כוסף תשובת הרא"ם עיקר דכתוב כה לא ידע ור"ל דלא שודע לו עד שעת אלוק ואו שודע לו כשרי'לו דשמעון מאתין לרחובן כוה אלא שהינו רוצה ליתן לו ריוח (דאל"כ ודאי לא היה רחובן נאתן לומר שאתיו כניס מתון כשותפות) וכה דשסק דלא יטול ריוח אלא פי חלקו כתעות היינו משום דרחובן נופו טעין שהתנה עם שאתיו שיטול ריוח כשרי תעות'ו וכל'ל דאל"כ הה ככר ש'יסק דלכ"ע בריוח פולקין כשוה אחד השתעים כקרן ואחד השרכה ופ"ר :

צד ג יכול בעל דינו לגלגל עליו לפרוע לה מסוטה דכתיב כה אתן אתן וברשיון מדכתי' כ' פעתים אתן דצריכה לכלול כשבועת'ן סוינתה עם הים וה סק'נא לה כשלה אתנו הן עם הים אחר הן כעודה ברוסה או אחר שהיתה נשואה ואע"פ שכשלה לא תשדה כ"ה עם הים וה מ"ם שהורה נוחה שהכ"ד יגלגלו עליה ואף שהגלגולי' הן אחת דומיא דסוטה ודוקא כשים רגילים לשבר הים לשום לשגלגולים דומיא דסוטה דסוינן כה דבר כיעור ופרישות כשעת וה דיש רגילים לשבר לשום שעשתה כן עם אחר וכתה שכתב הטור והשכתב אחר זה : כ לג הים מתחייב אתון אלא שבועה כשעתה עמי ואתיכת לי שבועה וזה אומר לג שכשתפתי אתך כו' דאף אם מודה לו שכשתתף עמו אינו חייב לו אתון אלא שבועה וכבר כתוב נס כן הטור והשכתב כשימן שלפני זה בסס"ם ע"ש : נ דאם כה לו שבועה על ידי פשולו כו' אם נת"ה כתב עתה משום דתקנתא לתקנתא לג שכבדינן ויפוד שעם אחר עיין שם והב"ח זו אינה נדשם' כש"ו כשקושה כי' קאי אם"ם כרים הסימן מ' שכתב"ה שבועה כו' :

ד אבל שכיר כו' כשפיס שכקילו כו כיון שאל שכר זה סוף נוסף
לת כשמו וכבר נתכתר דינו כשם ס"פ בעור וכדברי המחבר עיין
שם ונם כשי' זה משתע דדוקא לשכיר אין מנלגלין אבל כשאר
כשבע ונוטל מנלגלין ועד"מ וכפרישה מה שכתבתי שם : ה

דאפי' לא תבע התובע כו' אל'
אפי' מוכח דאירי לפני זה כתבע
התובע ואפ"ה כתב שם דעל
השכיר אין מנלגלין ועוד שקילין
עמו דאפי' אם השכיר הנתבע
אותך כ"ד מעצמן טוענין לו
דאין מנלגלין אשבועת שכיר וכן
פוכחתי כדר"ש שם ס"ם נס
כשי' זה ע"ש : ו כ"ד מעצמן
מנלגלין כבר כתבתי בשעם
דילפינן לה מסוטה ומנלגלין
אשבוע' אחורה נס שעבא שלינא
מצוי"ב עליה אלא שים לו שאינ'
קייב עליה שבועה כפני עצמה
כלל וע"י מנלגול נשבע עליה
בשקי"ם ואפילו שפני' שאל של
התוב' וכמ"ש השור כפני זה ונם
לע"ל כשם ע"ה כתכאר זה : ז
אלא כשכתבע טוען ודאי כ"כ
ג"כ השור ור"ל משעבא שרוצה
לנלגל עליו טוען הנתבע ודאי
שלא כתבע כה דומ"ם דשועה
שב"ל ומ"ם וכתי"ב שבועה ר"ל
כתקי"ב שבועה ממקום אחר
מנלגלין על אותה שבועה שעבא
זה אף דאין הדין לא שים מתקי"ב
עליה שבועה כגון שבועת
השותפין אחר קלוק, וכ"ל וזהו
שאינ שפק על התובע כו' ור"ל
שמנלגלין על השבוע' שכתקי"ב
ממקום אחר כשים רגלים לאותו
שעבא שפק שרוצה לנלגל
כשתופות דמורי התירה כ"ל .

אבל אין לפר' דמ"ם השו' והמפר' כשכתב'טוענין ודאי כו'קאי אכל
אתיקור השבועה ולקמ'דאתיקור השבוע' הנתב'טוען ודאי וכתפי'
עליה שבוע'או דוקא מנלגלין דא"כ נס מה שמפי'וכתב ו"ל אכל על
טענת שפק של התובע נ"ב קאי אתיקור השבוע' ועלה מסיק וכתב
וכלבד שיהא רגלים לאותו עיקר שבועה וק' מאי אריי' כשכא לנלגל
עליה דצריך שיהא רגלים לעיקר השבועה הלא כלא נלגול כמי אין
מחביעין אתעבא שמא של התוב' אלא כשים רגלי' לדבר ככל הני
שכתב השור והמפר' פר"ם ס"נ וק"ל : ח אבל אם טען טענת
שפק כו' כאן וכפ"ם זה שתם המפרש לע"ל פי' ע"ה שם ו"כתב
המפר' דעת י"א דמנלגלין כה"נ ודינין כיש מתוך שלינו יכול
ליפב' מכלם ועד"ר מ"ם כזה : ט ובלבד שיהיה רגלים לדבר פי'
לטענה שבא לנלגל יהיה רגלי' לדבר שיש לפומדו כה כמו כשותפי'
דתורי התירה לנפשיה וכמ"ם לפני זה : יו אבל אם טוען עליו
התוב' טענת שפק כו' פי' הנלגול עלמו היא טענת שפק וכ"כ
בשמ"מ ומ"ם המפר' בשפיע שלפני זה מנלגלין על טענת שפק
של התוב' היינו כשאין הנתב' רוצה לשלם עיקר התביעה דאז
צריך שיש אשבועה וכשטוען עליו טענות ודאיות אקיום רוצה
לשלם לו עיקר השבועה אינו נפטר מהנלגול'אם לא שירצה לשלם
עיקר השבועה'ואשבא מנלגלין דאז ודאי טוענין לו וק"ו הוא מתאי
דכתב כשמוך די"ל אשבא מנלגלין ואתה השבא אעיקר שבועה
ותבטל או תיכה וק"ל : יא אפי' אמר שלא מכ"ד פי' וכבר
כתבתי שם כ"כ דכשלמת אם קבל עליו לפרוע וילא מכ"ד שייב
לשלם משלכ"ב כעודו כב"ד דיכול לחזור בו עמ"ש שם בפרישה
וכשמ"ע בשם ג' ולעיל בשני פ"ו ס"ך :

יב על

אל שכיר שנשבע ונוטל אין מנלגלים עליו ה אפילו לא
תבע התובע לנלגל ו (ד) כ"ר מעצמם מנלגלין :
ב אין מנלגלין ז (ה) אלא כשנתבע טוען ודאי ונתחייב
שבועה ח (ו) אבל אם טוען טענת ספק ונתחייב
שבועה אין מנלגלין עליו אבל על טענת ספק של התובע
מנלגלין ט (ז) ובלבד שיהיו רגלי' לדבר כמו בשבוע' השותפי'
ג י (ז' רמ"ם פ"א משובן די"נ) (ח) מי שנתחייב שבועה
והתחיל התובע לנלגל עליו ברברים אחרי' שלא טען אותם
וראה הנתבע כך ואמר איני רוצה להשבע אלא הריני משלם
השענה הראשונה שנתחייבתי על כפירתה שבועה אין שומעין
לו אלא אומרים לנתבע או תן לו כל מה שנלגל עליך (ט)
מהטענות הוראית או השבע : (ואפילו רוצה ליתן דמי הנלגולים
ואתובע רוצה ברברים עצמן אתובע)
ד אבל אם טען עליו התובע
טענת ספק ורצה הלה לשלם עיקר תביעתו אינו חייב על
הנלגולים לשלם :
ד אם כשנתחייב שבועה אמר אשלם ולא אשבע ואחר
שאמר כן תבעו ברברים אחרים אינם בנלגול כיון שכבר
הורה לפרוע קורם שיורע שרוצה לנלגל עליו ברברי אחרים :
ה כשמנלגל עליו תביעות וראיות ואמר הנתבע איני רוצה
להשבע אלא הריני משלם הטענה הראשונה שאמרנו
שאין שומעין לו אלא או יתן כל מה שנלגל עליו או ישבע
ט (סור פ"ם כשם ברמ"ם) אם רוצה לישבע נפטר מהכל אפילו
מתביעה ראשונה אף על פי שכבר נתרצה לפרוע אותה יכול
לחזור בו יא אפילו אחר שיצא מב"ד שלא נתרצה לפרוע
אלא כרי להפטר משבועה אבל מאחר שצריך לישבע נשבע
אף על תביעה ראשונה :
ו ט (סמ"ח פ"ם משובן) אם זה שנתחייב היסת וראוה
שמנלגלים עליו הרבה הפך השבועה אומרי' לו או השבע
על הכל או תהפך הכל וישבע זה הכל ויטול

ואפ

מינך דכשבעין ונוטלין ואפ לפי' דפי' אם רדוקא שכיר כשלה קנת דשקוך
שבועה כמי שפיב אלא מן הדין אפשר דלפוס דינא שים לו לישבע או לשבועה
ס"כ דכרי ואינו כשלה בעיני דשרבא מכח לא הוי תקנתא לתקנתא ודמן
הדין הוא כתבע שעור לנתבי אלא ברב כמון תיקון הים' ותיקון שיוכל לשפוך
על שכנגדו ליטול ואם כן מן הדין לא יוכל ליטול שבועה ול"ד לשכיר אי
אפי' לשפר נשבעין ונוטלין לפי' דמיקנו חכמי התלמוד שיטול בשבועה
ואוב אינו יכול לנלגל עליו ומשל"כ
אבל אפילו לפי חכמי התלמוד אינו
יכול אלא לשי תקנת ר"ב יוכל
ליטול ע"י השקוך שבועה אם כן יוכל
אתתבע לומר כיון דאלה רוצה ליטול
אתה רוצה ליתבע על מנלגול לא תתבע
לי ג"כ ליטול ואל"כ אני עשור מסיפת
וכמ"ש לפי' דקי"ל כותים דעל כל
השבעין ונוטלין מנלגלין ומיהו כרישב"ם ע"ק דקידושין משתע
כדברי אתי"ה ונ"ל אם נשבע כשבועה שנתחייב אתי"ה ונ"ל אם
אתתבע על שכנגדו כין נשבועה דרבנן אין מנלגלין עליו כלל אלא נשבע וטופל
אתתבע עליו בלבד ואפ"ה שבועה דרבנות' ג"ל אתתה כל שבועה
מנלגלין כין דאוריי"ת בין דרבנן אוב
משכיר ואי אתקבו עליו שבועה וכן
דעת מורי כר"ו עכ"ל ומ"מ ב"ע לריב"ם
ובפרט לפי פי' ר"י דקי"ל כותים ורו"ק
ועוד דאשתע דנאשור לא קי"ל
כפרי"ם דברמה דעת כל הפוסקים
מיכול לאוקי וכ"כ הלי"ה לפרי"ם לעיל
מי"ו פ"ו סוף פעיף י"ז נשם אתי"כ ומ"כ
נם נשפר אסוף ואפ"ם בריב"ם מוכח
לפו לאדרי ורו"ק : ד כ"ד אשבועה
מנלגלין - כגון שבר"ר יוחנן שים
לתובע עליו שבועת נלגול ואל"ם
פשר הוה כשורבי הייכים ב"י נשם
ר' יוחנן ן' מיניר : ם אלא כשנתבע
שובן ודאי כו' כתב אשם"ע ור"ל כ"ב
ג"כ פשר ור"ל אשבועה שרוצה לנלגל
שובן אבתבע ודאי אלא נתחייב נא כו'
וכפרש"י ז"ל אלא שבועה שרוצה לנלגל
עכ"ל וכ"ם אלא אלא ' ועי' לקמן
פעיף' שבועה וכתב אכן אבוצר כתוב
ואפר"י ם' אשובל כו' וברברי תשובין
אדפרינן בתוספות ואפר"י אבוצר שם
לפרי' בשם"ם ע"ם נם אי לאשר לפרש
שובן אשבע אעיקר שבועה אל"כ לא נתחייב נא כו'
מחוייב שבועה ואפי"ל אלא אל אם אתחר אשבועה לא השבע לבתר דתיקן
ר"ב פיסת נאחור אפילו יורע שם הלוחני לאין מנלגלין דחוסיף דאוסף בעיבן
זה אינו אתשבע בדברי פשר ואשבור כלל ונם אשום'ואפ"ם קאי שם לאריב"ם
אאחני ע"ם ונם לעניין דינא נשובן אינו יורע שם אלינהני דאייב שבועות
פיסת ע"ם דכרגלא דינהו לנלגל אח"כ על עיקר השבועה דאינו יורע אפי' לאי"ר
דאשבע אשבור אינו יורע אפי' אעיקר שבועה ולא אנלגל אלי' דאי"ל דאאחני אשם דחוסיף
דאוסף אשבור אינו יורע אפי' אעיקר שבועה ולא אנלגל אלי' אשבועה נאחני ע"ם
אלא אוכל לשבע ואפ"כ אין אנלגל על אעיקר שבועה ואפ"ם ע"ם אוסף ע"ם
ואפ"כ אין לנלגל עליו אעיקר שבועה ואפ"ם ע"ם אוסף ע"ם
אחוייב שבועה ואפי"ל אלא אל אם אתחר אשבועה לא השבע לבתר דתיקן
ר"ב פיסת נאחור אפילו יורע שם הלוחני לאין מנלגלין דחוסיף דאוסף בעיבן
זה אינו אתשבע בדברי פשר ואשבור כלל ונם אשום'ואפ"ם קאי שם לאריב"ם
אאחני ע"ם ונם לעניין דינא נשובן אינו יורע שם אלינהני דאייב שבועות
פיסת ע"ם דכרגלא דינהו לנלגל אח"כ על עיקר השבועה דאינו יורע אפי' לאי"ר
דאשבע אשבור אינו יורע אפי' אעיקר שבועה ולא אנלגל אלי' דאי"ל דאאחני אשם דחוסיף
דאוסף אשבור אינו יורע אפי' אעיקר שבועה ולא אנלגל אלי' אשבועה נאחני ע"ם
אלא אוכל לשבע ואפ"כ אין אנלגל על

ואם אמר הנתבע יב על הגלגולים אני נשבע ונפטר ועל
הטענה הראשונה ישבע ויטול הרשות בירו :

ז טענו מנה והודה לו בחמשים ועל השאר טען איני יודע
והאחר גלגל עליו כמה גלגולים והנתבע השיבו על
הגלגולי אין לך בידי כלום אף על פי שעיקר שבועה אנו רגים
בה מתוך שאינו יכול לישבע משלם לא נרין כן על הגלגולים
ומה דינו ◦ (סור נפ"מ ס"ו ס"ג כן) א יש מי שאומ' על הגלגול אם
יצרצה או יהפכנה עליו ◦ (סור נפ"מ ס"ו נפס הרפ"ו) (יא) ויש
מי שאומר שאין כאן גלגול שלא נתחייב לו שבועה מעולם
אלא חייב לשלם לו מן התורה ואין כאן גלגול :

ח נתחייב לו שבועה מן התורה ובא לגלגל עליו שבוע' היס'
יכול לומר לו שבועה ראורייתא אשבע לך יב (יג) ועל
הגלגולים השבע ותטול :

ט טענו מנה והודה לו בנ' ובפר בנ' וכשבא לישבע גלגל
עליו גלגולים השיבו על הגלגולים איני יורע ישבע על
העיקר טו (יג) ויפטר מלישבע על הגלגולים אבל מחרימין
בפניו כל מי שיודע לפלוני בכך וכך ולא יודה :

צה אזה שבועה נשבע ן על קרקעות ורין הקרש בזמן הזה בו ששה סעיפים :

א אלו דברים ג שאין נשבעין עליהם מן התורה ◦ (סור
ונפ"ת נפס הרפ"ד) קרקעות ב אפילו של חוצה לארץ
ועבדים ג ושטרות והקרשות וכן נכסי עכו"ם ◦ (רמ"ס פ"ב
מה' שכירות) לא שנא מורה מקנת

לא

יג על הגלגולין מני כשבע כו' וה"ה מ"שכ"ש היכא
על עיקר השבעה והוא שבע על הגלגולים ויטול וכ"כ הטור
והמחבר בשבועה דאורייתא כשמיך כם"ס ולא תמרי' דוק בשבוע'
דאורייתא מדין כן ומשם שמינו יכול להפכה והשם כפיכם
כיון דעל כל פניס כדין ק"ל
השבעות שרגה לגלגל עליו וק"ל
יד ים מי שאומר שנשבע
כו' וים שאומר כו' מאי מסכ'
עליו לישבע מין התורה כפ"ה
גלגול א"י ליטבע מן התורה משלם
קודם שקבל רב כמהן
ולא הם רב כמהן לעקו' דברי תורה
ולא שבעית לרעת הפוסקים דסיכה
דשומן על הגלגולים מיהו יודע הוי
משו"ת וכ"פ הי"ג פ"ו ס"ג
פרישה רפ"י לפסק סיפת דהם כתר
שבועה דמי ועור דה"ל מתני' הום
משום ל"ת יהפוך הגלגל על שכנגדו
משבע שיודע שחייב לו ולא יפלא לו
ברי שכ"ע אף להרפ"ו וה"ה שם פליגי
אתם היינו משום דס"ל דהין הגלגלין
שבועות אינו יודע כלל ולכך לא שייך
משו"ת אבל פי' הגלגולים הוי
מורים דינו כעיקר שבועה ורו"ק -
(כה"פ ופע"ג דהם ס"ל לתוי"ל היכא
שבועות סיפת אחר שישלם לו תכל
משום ס"ת ס"ג דלפסוי שכתב בשבע
ונפטר משבע שברין לישבע קודם
שישול ונפתח שם אינו יכול לפטו' לשלם לו קודם ואחר כך יכול לתבוע
אותו שישבע סיפת ול"ל שבפתח דעת
סיור כן יהלטון מהופך וכתו שכתב
מורי מוהרי"ל בעכתו לעיל סימן נ"ס
סעיף קטן ד' וסימן נ"ס ס"ק י"ח ולקמן
סי' קל"ה סעיף קטן ג' דשם כן פליגו
ברם לגלגול עליו שבועה דאורייתא כמי
יכול לומר כן ומאי קמשמע לן פשיטא
וי"ק) סוב מנאתי בתשו' הרשב"ש
סי' תתקמ"ר כדברי בשולי וכדברי
הרשב"א בתשו' בשיטות כדברי ובשתי
בשל כל הון תפילה לשל ים"ק
שבשתוק שם בשולי שם קטן וכשבע על
שבועות התורה ושטיר הרשב"א דשם
קטיכם זו עריין תורת גלגול עליו ואף שהגלגול שבועתו דבר תור' ולא תורדנן
ונשבע בשק"מ אף על הגלגול וה"ל לתפכה ושם בשתלקו הן השבין ולשמר
זמן תור ובלגל עליו פותן גלגולין שבועה שמרת סיפ זו ושם זה כופר בכל
שם בכך הם בשבועו שבגל עליו והכל אקים שמשביעין הש"ב שקטן ונשבע
שתר שרגה לגלגל עליו ח"מ כיון שבשתלקו הן השבין לשמ"ז תור ובלגל עליו
שי לגלגל וי"ק (ועיין בב"י ס"ם זה שכיון שהוכת הרשב"א בקונו שבל
בשתקרק היסה תתבע כוונתו כה"ם בתשו' רשב"א שברשום סי' תתקמ"ר ס"ם
ורח"ק) שוב מצאתי נ"כ בהברי הריטב"א דקידושין ונסותי נ"כ וז"ל הריטב"א
שם וכן כתי בש"ר הין שמשבין שבועה שבשבועו ובשבוע דרבנן מהשבין
דקי"ל דאורייתא לא תשבין שבועה שברבנן תשבין שב"ל ע"כ העיקור בזה
שלא בשטר והתשבר - שוב הרשו לי בשבל העיטור דף ס"ו סיף ע"ב תשתע
שם ב"ב להריף בש"ם שטר וכרשה שתשם שטיר הסור דברי ועריין בשל"ג
ובלשי"ר עיקר כהרשב"א וריטב"א וכה"ג ונם כרשה דשל עיטור לא כן כתב
אלא לשבועתו דבשם שם בשולו שלו שוב ריש דף ע"ם ברשה נשוטים שפקו
דאורייתא תשבין ובשיב דברייתם בשתקתו הלכך כיון דבם בדאורייתא
בשעה שעוקי'שתק'לים ולא בשם להחזיר בגלגול תשל"ב לדידן דק"ל הלכה
כרוותה דבשורייתא לא תשבין שבועה שבין בגלגול תשם דין ש"ר יש לו בן כ"ל וכן
מוכח בשפר לח"ת נבי ש"ם של דברי הרמב"ם לעיל סעיף ג' שהשביעו' סורסת
אלא שור עיקר שבועה שתורה בבל"ת שור ביתא דשועה זה לשלם שבועה
שתורה ע"ם ורו"ק : יג ויפטר מלישבע - דשין שבגלגלין שנשבע שפק
כרלשיל ס"ב וקשה לשיל סיתן כ"ג סעיף י"ב בשתיקו השור לשון הרמב"ם
ויגלגל עליו שאינו יודע כו' ונרוך לומר דשאני התם כיון שעיקר השבוע' בשטיר סיפ
מדרבנן וכתב"ם בשיטן ע"ב ס"ק ל"ח לדעת הסור ע"ם ועל"ז שי' רב"ת :

צה ג שאין נשבעין עליהן מן התורה כו' בגמרא ילפינן לה מדכתיב כפר' שוחרים כי יתן איש אל רעהו כלל כסף או כלים פרט
לשחור שור וכלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט מה הפרט מיוחד דבר המטלטל ונופו ממון ונשבעין עליהן
כדכתיב בפרשת שבועת יי'תביא כין שניהן אף כל כו' יצאו קרקעות שאין מטלטלין ועבדי"ם ושטרות שאין נופו
ממון אלא לרמיי שנשבע שומדים יצא הקדש וכסי עכו"ם שאין בכלל רשהו אח"ם המחבר בסי עכו"ם אין זה שם בגמרא אלא שהמחבר
בעת'קו מדברי הרמב"ם דס"ל דגם בסי עכו"ם אתמעטו כו וכתב הת"ת שם דמיגלת'ס'ה וכוותה דכתו שדרו"ל בת"ם כי יגח שור איש
את שור רשהו למעט של כותי וכ"ם השור והמחבר ל'כסיתן ת"ו ומשם"ם אפי' בגח שור של ישראל אפי' מועד לשל עכו"ם פטור ואיפכא
אפילו תם מ"ש נוק שלם כן כשומרי' נתי (כשידינו לקיפה) ס"ישראל פטור אפי' מלשלם שם נאכד ממנו כשיטין שהשתפק"ד בידו העכו"ם
ואפילו שלא בה"ד כיון דשל"פ לא כשהרם בידו משל עכו"ם : ד אפי' של תוצה לארץ כ"ב לאפוקי מת"ם פטור בשם נאונים דבתי"ל דעומדים
לחכר ה"ל כמטלטלים וכליהו הרמ"ם מערכין וחרחב"ד ז"ל דוקא לענין ערכין אחרו כן אבל לענין שבועה ונוגחה דין
מקרקעי"ם לכן דהא ליתיגהו מטלטלים : ג ושטרות פירוש שתכתבו בפקדתי כיון שי שטרות שבשום כל אחד כך וכך אחויר לי
בשטרות וסוף מודה בא' וכפר בא' כו' ות"ם אפילו תכתבו בשטרות דבתי' יד פטור משבועה אבל אם תכתבו דמי בשטרות אינו בכלל

מיעוט זה דס"ל כהלו תכבו מנה לי כ"ך וכודה בפקנת וכופר בפקנת דפיי' ס"ד כתבתיו בכתיבת ידו מכל כפתכתו ק"כ ס"ק ו' בפטר כפרים ומודה לו בכ' סל פטר וכופר כל' פכפ"פ כפס פתין כפכפין על כפירת קרקעות כן הודאות פיעבוד קרקעות מינו מכיח לידי פכופה כמו פנתבאר לעיל פי' פ"ט ופ"פ פכ"ק דתין כפכפין עליכן ופפ"ר: ד ל"פ מודה מקנת כו' דהלו פפקדון דמפלטלין פייב פפומר ליפכע דפק דאמרי' פיהב פרפיות עיק' פרפיות לא אמרי' וכמ"פ כפי' פ"פ ופ"ז דאמרי' עירוב פרפ"ות כתיב כהן ודיכן פוס כוס וכיוצא בוס: פ ואפי' פפעו כהן ולאכדו בוס פפק דלא כפרמב"פ כביאו פטור דמפוס פפיפה למוכ כידים וקייב ופטר מפכרים מפלקים וס"ל דדוקא כפפסידן כידים פייב לפלם דוכו מוכ נאור וכ"כ פטור וכמפכר לעיל פ"פ פ"ו פ"פ וכתב עוד פס ו"ל למיכו לפ פפע כהן פ"פ וגנכבו או נאבדו מכד פכרו עד פ"פכע פפטר כרחו עכ"ל: ו

וא"פ כתב כו' פ"ייכו בקיין וכן פוא פרמב"פ פס וכ"כ כד"מ ו"פ מור"פ כאן ועיל פי' פ"ו פ"ת ר"ל דפס כתב דמ"יירי בקיין וכ"כ לקמן פי' פ"ד ופס כתבתי יפוב דל"ת מת"פ לקמן פי' ר"ג דכפומרים מכני תנאי בלא קיין ודו"ק: ז מכל פכופת היפת כו' וכ"ייכו דוקא כפפוכפו כרי דפיפת לא נתקן כ"ג פתעכות כרי וכמ"פ כפריפה ופמ"פ עוד תוס בפמי"פ ד. ולאו דוקא היפת אלא ה"פ פכופת היפכה כנון פכופת פפותפין או פכופת דנפכע וכועל ג"כ נפכעין עליכן כל אד לפי דיכו וכן תוכח פהנתרת ועד"ר דפ"פ וה וכ"כ כ"י ר"פ וה וכפופו: ח מכל הקדם לעניי כו' פי' תפות פיפ לעניי פיעד קלכה כהן דפקדפות אללו דיכה דדיוט ותוס פיירי כמ' מ"פ פטור כפ"פ וה ונפ כתבוהו הטור והמפכר לקמן כפ"פ ריב וו"ל הטור פס והלידנה כל הקדם יפ לו דין קולין אחין הקדם עתה לבדק הבית ואיכו אלא לנדקה כו' ע"פ אכל כדבר אחין להן קלכה יתכאר ל"כפי"ק כטור וכהמחבר ס"ו פפטור הטוחר עליהן מפוס פהוא אחין לו תוכיחין ע"פ ט לכן אם אחל בית ונפרץ כו' פי' אע"פ דפוחל מייב כלוחפין הכא פטור יוד וכוח

צה ג לא אנא כופר בכל ועד אחר מכחישו · כן כתב הרמב"פ והטור וברמה רי"ל דלא תימא דכא"פ אכחישו ליתייב ס"ד דהא כל מקום שכניס ממיניכים פותו אחון ג' ממיניכו אכוטה והרי פכיס ממיניכים אחון לף כאלו ואמ"פ אתרי לעיל אימן ס"פ פעיף ד' דפר ג' ממיניכ אכוטה אפי' בפרוסה אע"פ דאכוטה דחוקה אחקנת אלינו בכפיר אחי כאף וכן אכוטת הפוחרי' אינה אלא כאחי כאף להרמב"ם פוסקי' אם פעיף ה' אלא כיון דאיתיעבד אלו אינו אכוטות אימיעבו וכ"כ הר"ן ע' הדייני' בפיסקא וכפי תילי בפני עצמן זוקקין נוררין ועוד אין נפצעין על פטנוך קרקעות כו' וע"פ פפרייך קנת וכתב הפעם דכיון אאף לענין פכיס הורע כא הקרקעות (וכל אלו) אפס פעידו אל ע"פ ועל אופל אכאכוי פטור א"פ פורע כאן בוא נם לענין אך ג' ולכן לא אחרי' בכא"ג כפפניס אחייני' לוחו אחון ג' אחייכו אכוטה וע"פ עור דכתב דבפרק אכותה אוכא דאחאעבו נם אכוטה דאר אחר ואיכו כ"י בקנרא ונפחת אין אוכא אם בע' אכותה (דף פ"ו ע"כ) ור' יהוח"נ כ"ג א"כ כתב דהכי פיתק בירוטלמי ואיכו כ"י ובן הוא בפחת בירוטלמי ר"פ אכוטת הדייני נבי אכוטי' הדייני' הפכבא אתי אאף כ"ו ודכוותא אה כאף אתי אתין לף כלים אתי אתין רב יהודה בשם אמואל כל אפניי אחייכים לוחו אחון אך אחר אזקו לאכוטה והרי אכים אחייכי' לוחו

קרקע אניין היא אתין נאכעין בקרקעות ע"כ ואחיליו הרא"ם בע"פ הדייכים נבי א"פ בשם רב אלפס דאכעין בפחת ע"פ אחר ע"פ וכן הוא בתוספות פרק פרייכים דף א' ע"ת ובפ"ק דאיכעיכן (דיף דף ה') וכן בפחר פוסקי' בשאר דוכתי בפיפות דאין נאכעין על אכריה ופטרות וקרקעות אפילו אכוטה אחר אחר: כ אכוטת פפוחרין כו' כרא"פ לפרא"ם ופייבתו אפילו לקמן פ"פ זה ופפליתי כרבריפם דפם אין אתניפא רק על אאתין אייב פ"ד א"א אכוטת פוחרי' פעור בכל ענין דדוקא לומר דאיירי כאן אכוטה דבר אבאר יפכו כעולם ופפיר לאחזירו כגון אבלקא בלפניפ אלוין וכפ"ב דומיא דאבר או בפחא אלא בדא"פ דאפילו אין אבא אלא כרא"פ ופ"ל דאיירי בפחת אבאר אין אפולם לגאר אבאר יפכו אלא אלא אפילו בקנה אלא בדא"פ

נב"כ הר"ן ע"שטרות הריטב"א בשיטת הרמב"ם (וכן נראה דעת הרשב"ם ע"ז דף ע"ב ד"ה ואפילו ואעפ"ש ס"ב דף ס"ו ע"ב) ליתא דהא משתע להדיא מדברי הרמב"ם שם דעכו"ם שעומדו לינצר מין בריכים לקרקע וכן מנואר להדיא מדברי הרמב"ם ע"ג מהי' מכירה דין י"ז והחרי"ף שם בעכו"ם העומדים לינצר קחשיב להו כקבוע ודומה קצת לב"ב ס"ב ע"ב ד"ה ס"ב ע"ב מהי' מכירה לדעתו (ועוי' דבפרק קחת דסכסרין דף ס"ו ע"ב ודף' בסולת דף נ"ט ע"ב ע"ש בתוי' ד"ה קמ"ל ולא קמ"ל ר"מאיר אחא אלא דעכו"ם דכל כחה דקיימי מכחמי משתע דלא נריכי למרמץ כלל ופ"ק דפרק שנוף' דף ס"ב ע"ב ד"ה הרייטי כתב דנהר הכי מכחמי ומשתמ' בריכי למרמץ דבריו דמוקים ופשט דר"ם לא משתע הכי אלא כתם ובן משתע מדברי רש"י שם ע"ש גם מדברי התוס' פרק בתרא שבתפתח דיש דף נ"ב ובמרמ"ם שם בהלכות ע"ש דמניעש שבתפתי לקחן מי' קס"ו ס"ק י"ח מבואר אלא כהר"ן והריסב"א בזה ע"ש) אלא נ"ל דמיהכחמים לפו לכל הנך דנזוחא דנרי הרמב"ם בפי' התשבה פרק שבועות הריטב"א שבתב שם וז"ל התלוקת הכחמים ור' מאיר פוסק בעכו"ם העומדים לינצר והלכה כחכמים אבל בשיתפרסם לר' אחוזת שדהו ולענין שדהו אחוזת החכמים עליו שהם כחכמים לפו לכל הנך דנזוחא דנרי הרמב"ם בפי' התשבה פרק שבועות הריטב"א שבתב שם וז"ל התלוקת הכחמים ור' מאיר פוסק בעכו"ם העומדים לינצר והלכה כחכמים אבל בשיתפרסם לר' אחוזת שדהו ולענין שדהו אחוזת החכמים עליו שהם כחכמים לפו - ומוסף ע"ב שפת רבו ה"ר יוסף פלוי שבת"ל פסוק בפי' וה שבועל העיטרו דף ס"ו ד"ה ומיהו ומיהו ג"כ ונ' ר"יוחם נ"ל פוף מ"כ מניח נ"כ דנרי הר"י הלוי שבתב דדוקא כו יפיל ליה לאמור מפיני בקרקע וכן מדוקדוק דנרי הרמב"ם ע"ש הם' מכירי' שבתניח מחנר לקחן ר"ם ק"נ וע"ש הם' פוען שבתניח מחנר כאן ובפרק ע"ב הם' מכירות ע"ש (שבת שם וז"ל משוסר לחברו בחנר המוכר לקרקע לאמור אפי' היו בקרים בשמרו לחברו בחנר הרי הן בקרקע נרין בפוחרי ע"ש וכ"פ החנר לקחן ס"ב ס"ה ולא בשבת"ע ר"ם ק"נ שבקשה רבי הרמב"ם ומשמר שהרי בחנר הרמב"ם שבתב בשם הרמב"ן ז"ל דלא שייך לומר שבתניח בחנר לקחן ובפרק הבתי עליו שם ע"ש) וכ"כ הב"י כאן בשם הרמב"ם וס"ל בסר' הלוי וכ"כ בכסף משנה ע"ש הם' מכירות רק בחחלת דנרי הרמב"ם משמע שם לא בשבת"ע ר"ם ק"נ וע"ש הם' פוען שבתניח מחנר לקחן ובפרק הנוזל קחת נשם רשב"ם לענ"ד אין נראה כן דעת רשב"ם ועיין ת"ם בפרק הנוזל קחת נשם רשב"ם (שם"ג סעיף ג') תוצ דהא שנדים לענין אוכלה ונקיון ונזל דין קרקע"ם לחם שם כן ביון דהרמב"ם כתב שבתי שנדי בו' אלמא ד"ת מעיקרא שייך לחדין שנושה ל"ד שנושה קחתר אלא שנוש"ב דהוחים בדיני תורה אלא שייך בהו שפת רשב"ם דלא שייך בהו שפת רבנו : ובן מוכח דעת בעל החשור לינצר כנבור דחי וכ"כ החוס' בדיבור שנוי נוסא פרי בלל שפילו החחנדרין בדבריהי לחרמב"ן ומביחתי פ"ב מהני פ"ה מ"ב מלוה בשלדבריו הבסים הרשב"ם ובנחא שהם חשרשים הן בפי' בשר' לענין שוחא אלא קרקע אלא נחלוקי' ופ"ב לברי"ה והרשב"ם אי אפשר לחדין דשם כ"ת ונם לא בחר"י אלא דהם בבריכי לחרמב"ן פשיט ר' מאיר חוזה דחחוכר לקרקע בכל דוכחי ופם כן אחחי אינו נוחא בחל חוב אלא ודאי בעל חוב אחרי דשחים כיון דביר אלוקה לחלען ופם כן ס"ב לחפוקים בלא בריכי לחרמב"ן ס"ב :

וכן חסיק בסוי נפי"ב ד"ל ובחב הר"י הלוי דוקא לחנין שוחרים כו' אבל הרמ"ה כתב דלאו דוקא לחנין שוחא אלא ס"ם לחנין כל מילי דחשיבים דחחכא לקרקע כגון בול ואוחלה וכדומה לחקרקע כן ל"ל ואחא שוקא בסוי הרמב"ם וכן לקחן ס"ם ק"ב בחב בסוי הרמב"ם דחחוכר דחי לחנין קנים ואוחלה דפא לחנין שבוחא חשבי לה רבנו כחחוב/אע"פ שחוחרי/ליכא כאן שום עוד לאלול בזה בכחא חקוחות נדברי הפחרוני/חן להחרץ כי ל"ל פוף דבר כיון שבוכחחי שחוקר וקנות החחוכרי/לקרקע לפילו לא בריכי לחרמב"ן בלל הרי הן בקרקע לחנין שבוחא ואוכלה ונקיון ונזל וכדומה ובוכחחי שכן דשח רבי' בלי נחון ורבי"ף ורבי"ם ורמב"ן ובלל פיסור ורחו' ובבשח חחרי"ם ס"בחולל ורחב"ד ורבי"ם ורחב"א ורחר"ם ובסור בכי בקונדון ורלא בכרחב"ם ובחחבר : שוב ראיחי בספר לחם חשנה ס"ב מהי' מכירות ס"ב בזה בדברי הרחב"ם ורבי"ם ובסור ובפסק ג"כ על פי' הלוי ארחב"ם שם"ק דבשבועין וס' בסולא וביבב שם הדבנים לרחחם ואחחק שם מדבנרו שכחו שכח חפוקי/אך חם בדוק בכחו שם לשחת הרמב"ד בלפ"ד בלפ"ד בפוף בחי' הרמב"ד בלפ"ד ובס' הלוי בחלק בין שוחרים לפ"ח בשם הרמב"ן

ד והוא שאינם צריכים לקרקע שכל העומד ליבצר הרי הוא כבצור יו לענין כפירה והוראה אבל אם היו צריכים לקרקע הרי הם כקרקע לכל דבר :

הגה ס (ר"ן פ' הזהב) יז יב דמיירי שתבעו המעות של עכו"ם אבל אי תבעו עכו"ם ורודה במקלתן אפי' עומדת ליבצר מיקרי הילך (י) וים ס (ר"ן נמי פרק"ק) מולקין מ"ל דאם תבעו מעות העכו"ם יג ככל ענין מיקרי מטלטלין יד (יא) אלא מיירי שתבעו העכו"ם ומודה מקלתן ואומר שכרן ואכלן דלא הוי הילך ועיין לקמן סימן וס סעיף ו' :

ג (יב) טענו ב' חרשים סו (יג) שכנת בחצר ואתה חייב לי שכר ב' חרשים והוא אומר לא שכנתי אלא חרש אחד הרי זה מודה מקצת ואם היה שכר החרש שכפר בו סו (יד) שוה שני כסף נשבע שאין השטנה בנוף הקרקע אלא בשכרה שהוא מטלטלין :

הגה ס (פ' המניח פ"ם מהלכות טוען) וכ"ם אם תבעו יז דמי הקרקע שמכר לו והוא מודה לו במקצת דמים שכתבעו ממון (סו) הוא לו ואין שלוקים כמה קרקע מכר לו רק על דמים

לדוקא קאמינן ס"ת דאי לא צריכי לדוקא ס"ת לא נבי תנייהו וכן פ"ם שנח המניע לכתפים שכנים העומדות ליבצר עכ"ל ונם פ' החניר פכ"ם מה' מלוה כתב סתרה בעל העיטור ועיתוי כדעת רש"י וכ"כ סכיון לדברי נע"ה אלו הרי שאין מילוק בין שכנים לחתרי ושותר דבר עכמו ואין שפת דמשתמשתים לכ"מ דברי נע"ה אלו וכל הפוסקי' הכ"ל שהנאתי ולא רק כמה שכנים דכרי נע"ה הכ"ל לפ"ק הלכה : יו וים מולקי' כ' ע"ל סעיף ו' שכתבתי דהקיקר כמים מולקין : יז אלא מיירי שתבעו שכנים ושותר שכנרן ואכלן ועל תקנת שכותרי' הם מלוקים שהשוכר אומר נם אלו שלי הם ואתה כופר הלכך לכרמ"ם ודהמחזר דהוי כחלטלין מויב ס"ר וכנר כתבתי דקי"ל דהם בקרקע ופטו' כיון דהכניר' היה בקרקעות - ודוק כלשון הר"ן והביאו כ"ז נם כן בסעיף ס' ובריך לומר דם"ל לפר' דהנפקי' הם קרקעי' לכ"ע הלכן כשטענו י' נפנים ע"כ הנפנים הם בקרקעות והעכנים שעליהם הטונים לר' מאיר כחטלטלים והנפנים על כל פנים קרקעות הן לכך הוצרך הר"ן לפרוך וכתב דהם"ל כחובתו חטלטלי' וקרקעות וכופר בחטלטלי' וקרקעות וע"ש ורו"ן וכן משמע נם פ"ם פ' הניזיל (דף מ"ג ע"ב) נבי הם דקאמר התם לפלנו נפרוקות משמע דנפנים לכ"ע הוי בקרקע ולא פליני אלא בעכנים שעליהם ופ"ם :

יב טענו ב' חרשים כו' כל סעיף זה סוף לשון הרמב"ם פ"ה מה' טוען וכתבתו ולכאורה כתב הסמ"ג עשין נ"ה דף קפ"ב ע"ב וחביאו התרוכי פ' שבועת הדיינים וכתרוכי ובהנה' תרוכי פ"ם מהלכות את הניח נבי הם דענינן עיסור ככפי לענות מעמלי דבתי' (פי' מסכירות הכתים) כתבו מכלן קפס לה"ם פ' שבועת הדיינים ומסם ס"ג דמ"ב ר"ען נמצען על הקרקעות נמצען על סכירות כתים ומשיב כחטלטלי דהם בכח מסיב סכירות נתים בקרקעי עכ"ל ולפ"ז ל"ק תירו דכבר סוכיחו סתו' ורמ"ם ובריטב"ם ורמ"ן פ' תניית הפקח וה' החניר ומנחת חי' פ"ך מה' מיזות דהך דנוהב תעתלא דבתי' היינו כשלא הניח זמן הסכירות ולהכך כיון דסכירות מיכם מחטלטלת אלא לנסוף ל"ל סכירו' אלא מר עתה כפירות המחזירים לקרקע סנריכים לקרקע מיהן בקרקעות וכ"ד אלא דמשמע זמן פרעון דיינו כחטלטלי וכן משמע נמרדכי נוסיף פ' מניחת הפקח ו"ל משלא דמתי כגון שהסכיר לאנס ופתר כו שהוכר תני שכם ומפ"ש שהחזירי הסכירות נו כם הוסיל ואינם משלחת אלא לנסוף משמע דאי לא הניח זמן הסכירות אפ"ש אלא נגבה הסכירות עדיין חניב כחטלטלי כיון שהניח זמן פרעון הסכירות (וראה בכרחם תלמון הרב הנבה' ס"ע בפ"ש פי"ב ס"ב וכתר בחנאי שם עליו פ"ם) ופ"כ לק"ת דהרי הפח"ב (והרמ"ם והחסקר) חייבי לפרש שעבר ז"ם הסכירות נגם תירנו ס"ת החניר בפ"ה מה' טוען על דברי הרמב"ם ופ"ח"ב אלו שהעמיק החסבר כאן משמע כן שכתב ול"ל שעניו ס' תרסים כו' זה פשוט שהכירו' קרקע לחר זמן מוב נמור סוף כיון שחלוקין נדתים אפס הים חלוקת זה שלוקין יש לי לדוק בו עדיין והלם כופר פ"ו חניעת קרקע ומיון כאן אלא פשיטא כו' ע"ל ור"ל זה שלוקין יש לי עיין לדוק בו ס' תרסים וזה שלוקין הרמב"ם פ"ם מה' מלוה ולוה (דף ק"ע ע"ב) מיו לו שני עבדים ג' נדול וג' קטן הלוקח שלוקין נדול ולקחתי ונזל ממנו ולא ידעתי אי נדול אי קטן נדול וזה שלוקין זה שלוקין קטן יכול לומר לו אי קטן אני הרי אני עבד לך ואי נדול אני הרי אני עבד לך ואין לו עליו כלום ואם מת קטן נדול ואין לו עליו כלום ואם מת נדול קטן עומד במקומו ויכול לומר לו אי נדול אני הרי אני עבד לך ואי קטן

ספו מו"ל שהאחת עם התוכע שבלובו או שפקידו . וזהו שכופר מן כוכתו לכפור כו לגמרי אלא שתכוון להשתמטי מיכוי ומן מה עד דיכיו לו תשעת וישלם לו ולכך רתו רבכן שבועה עליה כי היכי דלודי ויתן לו את שלו תיד או כפי רחות עיני הב"ד ובשיות כן עליו לשלם תשובה להד"ם דמשיב על תביעת פקדון שכוכתו היה ודאי להד"ם שהייתי סומך עליה כי לא קבלתי עלי שמירת הפקדון כלי למשע שהשוה ב' כמו' דהשבר (להשתמשתי' כמו' דהשבר דכוונתו כתשו' להד"ם היה שתשולם לא רציתיו דאו תנדל ההשו' ודוקא בתשובה להד"ם דהלוואה דא"א למשע שהשוה שריך ליותר כן .

והא דכשותן להד"ם בפקדון וכאו פרים שהיה כידו נשאר היוקר כשרן מזוז דא"א לומר דאמר כן (להשתמש כיון שים פרים שהי' מו כעין כידו) והא דמיישכין דכריו ליותר שדעתו היה כן היינו דוקא כל שלא באו פרים והכתיבוהו ומעידים שהשרו לידו וקיבל שמירתו דאלו באו פרים כבר כתבאר בדברי הטור והמחבר כסי' ש"כ דלא מעכינן עבורו להשתמשתי כתבון . וא"כ הא' כמי שתבעו ליחבירו שטר מסרתי לך כו' והל' משיבו להד"ם עליו ליותר שהיתו היה שלא קיבלתי עלי שמירתו . וש"כ עליו לשלם ולומר שוודאי קיבל עליו שמירתו דאל"כ לא היה זה תוכעו אלא תשום שהלבו כשפיש' וסבר שם תודה שלשלם לשלם תיד וכדי להשתמשתי כשבו ומן מה שומן ואומר לא קבלתי עלי שמירתו . ומ"ש פסק הרמב"ם לשתשו דמשוייב לשלם משפיתה ודאית דהנייר דשריך ליהשב היתה שפירתו או יפשכנה (וא"ת מי הניד לנו שתשום שהלבו כשפיתה וירא ש"שריך לשלם שומן כן דילמא שלא קבלו כלום וירא ש"שריך ליהשב ש"ד שמן כן דלא כ"ש דאי נמירי דאין כשבעין מסורות וכיון שהלבו כלום ש"ל למ"שרי' לגמרי . ו"ל פדא דלשתורת אלו מוסשין כל שאינו מעיז כ"כ כשעתו . ועוד דא"כ ה"ל לומר כן כ"ש דשם הקדמוני דאין אלו דנין אותו מכוונתו לכפור נוסף דעוברת אלא להשתמש ואין מה וכיון דסופו לשרך לגלות האמ' ולישבע לפי דעתו ה"ל לעשו' כן מיד) ומשמ"כ להסוסק' דהטור מלשלם משפיתה ודאית נ"כ אין כאן מיוכ שבוע' משבעו לא שבועין לא פיישי' שום עליה דשם אם אלו מוסשין שהלבו בשפיתה ואלו דיכ נמיר' ושכר דישרך לשלם מ"ם שומן כן . מ"מ כתבי נקייבים שבועה לפי שהמת . ואת"ל כיון דמוסשין לשומרה ביום דלמא שרשו או קריעו כידים דבכה"ג לכ"ע מייב לשלם כמ"ש הטור והמחבר כ"ם וה ונרמו עליה ס"ם כי היכי דלודי . ול"ל דלמשו ברש"י עשקינן המשבידים מתוך דאיכשי כידים . ונם אין לשום שבשונג כיון שידו דכיון דמייכו שו"ל על השונג משום לשלם כר שכל מיפר לעולם אלא לשוק ועליו לשמו' כשבו מלכוון מה"ט כמי אלו אלו מוסשין שבוקו כידים כשונג כל זמן אלא כדם כוודאי שבוקו כידים וק"ל . ואין להקשות ע"ב למה שיו' דכרי רמב"ם שמייב שבועת היסת מהשוכת לה"ש כיון דס"ל דשפילו פשע בו ולכך פטור דל' דשבו' שהך נפשו אלא מ"ש כרים הפי' דשבו' כשפיתה ולא הכיאו אלא כדי לכתוב על השנת הרא"ש דכ שכתב דכרי' ליהשב שאינו כרשות דלפי דכריו נם כשבועת לה"ש צריך ליהשב כן וכת' עליו הטור דאין דכריו נראין ע"ם . וכוה נתיישב כש"ד שכל . אלא שע"א ש"כ למה שתם שהמקבר כאן שהיה לו לפר' לכתוב מילתא כשעמא כדבר שכתב כנד המפורשם דכרי רמ"כם (ושו' שהכיאו) ובפרט מלא שכב' וכ"מ לא זכר מוה מלושם (ול"ג נדיכין לדחוק ולפר' דהמקבר שכירה ליה שבר' וז"ל לשתת דיש לשום שבשונג כיוק תידו לא שייב לשלם תכף שהרם כר שכל מ"מ כרי עשתה כשונג דאז לכ"ע שייב ליהשב היסת משע' כי היכי דלודי ויש ס"ם כדברי המחבר כל' שכל סוף דוקא כמ"ם לעיל ונ"ע) ועיין בתשובות ובדרי"ם כמה שהרכתי עוד בביאור דברי הרמב"ם כמה שסי"ם וכת' שלפי' פשע בו פטור הא אינו דומה הכדון לרלים דשם פטו' דפשיעה תיירי דוקא כדא"ינו מוזה לו הסוב דוולת הפשיעה היה נוכה כו וכת"ם הת"מ כל"ל . וכן בפטור שבועה תיירי שלו"ל כדמוזה לו שכל לדברי המחבר לק"מ נם כלרתי דברי המגיד משנה וכסף משנה דלשם ע"ם ודו"ק : יט

פטור משבועות התורה דמן סיוב

ה טענו כלים וקרקעות בין שהורה בכל הכלים וכפר בכל הקרקעות בין שהורה בכל הקרקעות וכפר בכל הכלים בין שהורה במקצת הקרקעות וכפר בכל הכלים יש פטור משבועת התורה אבל אם כפר בכל הקרקעות והורה במקצת הכלים וכפר במקצתם חייב לישבע שבועת התורה על הכלים ומגלגלים עליו שבועה על הקרקעות ° (ל' רמב"ם פ"ה מה' טוען ונוטען ה"ג) וכן הדין בטענו כלים ועבדים או כלים ושטרות :

ו החופר

ולעקר הדין מכתוב כאן משום פטור לף משבועת היסת הוא מפני שאין יכול לשעין שעל'כדי ואין כשבעין היסת על שעל'אמ' ובשבועת ס"ם אמיי נדול' היא ואולי ברשותו הוא כו' עכ"ל ורצוין בכוונת דברי הרמב"ם ומש עיקר לדיכה וכמו שיתבאר : ובה"ת ס"ם כאלו ומשרש הרמב"ם ס"כ מה' שכירות מיירי כשש' פשיעה ובשאין בשבר לגמרי ובשאין דשש ונשאר ומ"ם כמו שבארנו בהלכות מוכל ס"ל דשש ניאר דשור' שטר על תברו מייב ומשעינן מיכה דוקא משש בו ובשבר לגמרי אבל משש פטור כן ובשאר פטור כן כ"ל דעת הרמב"ם וללא כמו שבעין דכינו נם לא כמו שפ"ם מחניר שכ"ל ובשרש ליה מאלו' שמשיב על הטור (ונם ק"ע שהרי ביום לא כיאר בדא' הרמב"ם כלום ע"ם) וה' מחניר בדברים שפיהם כבונים כלל לחלק בין פשיע' לפשיעה שמינו נזכר כלל בדברי הרמב"ם (ורמיהי שבניש הכ"ל נשמין זה שעי' ב' דברי מהרשים בדברי הכ"מ אבל מיום מהרשים ובריך מני לאחור זה) ועוד דמדברי הרמב"ם ש"כ מה' שכירות משמע להני דרכל פשיעה מייב משלמלי' מייב נם בשמרות . ועוד לפיך יתכן לומר שיתכון בה"מ כמו שבארנו בה' מוכל על פריוק שתיוק מדברינו שכתב טור' רוקא (ועוד דלפי תיוק כן ש"כ מדוייק כמי שפי' משש ובשאר פטור דהא כתב רוקא טור' דהוי מזיק כיון' וה"כ מיק שי' ס"ב נש"כ מה' שכירות) ובשרש שלחת אין זה דיוק כלל דהתם עשיק כרוני דברתי נקט סוף סוף דבש"ם דקתני דשלו פטור לאתן אלא לפיך דיוק הנרתי וקי"ל כלרינן מייב בשוף וה"ם שומר משש דהוי כחזיק וכת"ם הרמב"ם : וכ"מ מכשם על הרמב"ם שמלי מייב כריאש הא שי"ל דוזה אינו מייב לשלם מחמת כיון דאינו שמלינו שם היה בו רמיס ותירץ דשטר רלייתו הוא שוה לו מחמת כו' וש"ם ולא יזשתי מה תועיל זאת הא שלינו מחלינו בכלום אבל נשחת תעיקרא לף"ת דכיון דשם פשומים לו ס"ם כיון כיוב ויש בו רמיס מייב להחזירו לו ואם לא היה מחזירו היה מייב לו מחמת ס"ב כשאומר להרמ"ם לפי דברי המוכע יוצע שיש מזיקו שברי שוכן לרמ"ם לחה שוכן לשכב לשטר אחת ויהו ס"ב ס"ב יוצע שיש בו רמיס ומזיקו דאל"ב לחה שוכן לרמ"ם ואם כן לפי דברי המוכע יוצע זה שיש בו רמיס ומזיקו ובשבועת בברי . ובזה תיובב נם מה שהקשה הב"ח שם שמ"ב ונכתבי הקשה כו' נם כש"ל"ת שהקשה כן בד"ם שכר תשרתי לך כו' ודבריו שם מנוחמים בזה ולפי מ"ש ל"ק. תיירי ובמ"ם לעיל מחילת פ"ק זה עיין שם :

עור כתב בכסף משנה שם ו"ל כתב ה"מגיד ולעיקר הדין שכתוב בכתף שכוף פטור לף משבועת היסת הוא מפני שאין התוכע יכול לשעון בדרי מיני תכין דברים אלו שברי התוכע שעינו בדרי לי שעשע הא לפי מה שכתב שפילו שעינו כן בכרי ואלו מודים לו פטור הוא ע"כ ולפ"ד דברי ה"מגיד תוכנים היטב דה"ק ולעיקר הדין שכתוב כאן שהוא פטור לף משבועת היסת וא"כ ליישב שולי ברשותו הוא פדיין דבסי רבשוראי פשע פטור : ויינו כשהלבר אבל אם הוא פטור ברשותו תייב להחזירו לו דהא ה"ם כשהוזה לה"ד שריך ליישב היסת כיון דלפי דברי התוכע ורואי ברשותו הוא ומזיקו לכך כתב הוא מפני שאין התוכע יכול לשעון שעל'כדי אלא כאבר וברשותו הוא ואין כשבעין על השעת שהוא ומייב ובשבועת ס"ם ואלו ברשותו הוא כו' . כן כ"ל : ובשפר ני'תרומם שער כ"ם מלק ג' רף קל"ד ע"ב תמה ג"כ על הכ"מ שכתב דכוונת ה"ם דיישב היסת שאינו יודע שהוא ברשותו הוא כדי שלא יהא חייב לשלם אלא כשבועת היסת כיון דלפי דברי התוכע אינו יודע שהוא ברשותו הוא ואין כשבעין על השעת שהוא ומייב ובשבועת ס"ם ואלו ברשותו הוא כו' . כן כ"ל : ובשפר ני'תרומם שער כ"ם מלק ג' רף קל"ד ע"ב תמה ג"כ על הכ"מ שכתב דכוונת ה"ם דיישב היסת שאינו יודע שהוא ברשותו הוא כדי שלא יהא חייב לשלם אלא כשבועת היסת כיון דלפי דברי התוכע אינו יודע שהוא ברשותו הוא ואין כשבעין על השעת שהוא ומייב ובשבועת ס"ם ואלו ברשותו הוא כו' . כן כ"ל : ובשפר ני'תרומם שער כ"ם מלק ג' רף קל"ד ע"ב תמה ג"כ על הכ"מ שכתב דכוונת ה"ם דיישב היסת שאינו יודע שהוא ברשותו הוא כדי שלא יהא חייב לשלם אלא כשבועת היסת כיון דלפי דברי התוכע אינו יודע שהוא ברשותו הוא ואין כשבעין על השעת שהוא ומייב ובשבועת ס"ם ואלו ברשותו הוא כו' . כן כ"ל : ובשפר ני'תרומם שער כ"ם מלק ג' רף קל"ד ע"ב תמה ג"כ על הכ"מ שכתב דכוונת ה"ם דיישב היסת שאינו יודע שהוא ברשותו הוא כדי שלא יהא חייב לשלם אלא כשבועת היסת כיון דלפי דברי התוכע אינו יודע שהוא ברשותו הוא ואין כשבעין על השעת שהוא ומייב ובשבועת ס"ם ואלו ברשותו הוא כו' . כן כ"ל :

מיהו לעניין סלכה כבר הפליתי לעיל סי' ס"ם ס"ק ק"ך דבריך ליישב מדברכן מכוסה שאינו ברשותו אף בשבועת ס"ם :

ד"ה ז"ל כן׳ זכו דעת הרמב"ן בספנו׳ פ"ה מה׳ טוען והכא הר"ן ופ"י וס׳ המגיד הביאו הטור ס"ב סולק וכתבו שאין דברי הרמב"ם מוכרחין ולפענ"ד עיקר כדברי הרמב"ן ונם הרחב"ם פ"ו סולק עליו וכמו שמצינו ק"ק ב"ק דמזיקין (דף ק"ו) גבי ומ"ד סילק קשור לחמי שמצינו קרא לענין קרקע משכון, אם כל קרקע סילק הוא אמר לך שמצינו קרא סיכה לענין קרקע משכון, אם כל קרקע סילק הוא אמר לך שמצינו קרא סיכה דאפר בם בורות שיחין ומערות (פירש"י דלאו סילק הוא שפרי קלקלן) אי נמי סיכה דשנינו כלים וקרקעות ב"ב והוה בכלים וכפר בקרקעות ע"כ ומייתי לה מריקף התם וכן בע"ז מייתי, וכתב הר"ן בע"ז מריקף ז"ל כי מצינו קרא סיכה דאפר בם בורות שיחין ומערות דלאו סילק הוא הכלן נרפה בכל מקום, אפילו בשם מחמת קרקע הרי היא כתנועת קרקע ואין נשבעין עליה וכן דעת הרמב"ם ז"ל בפ"ה מה׳ טוען מהל הרמב"ר ז"ל כתב הם דמשנינן הכא קרקע דאפר בם בורות שיחין ומערות דוקא כגון שהנעו למלאות הפקירו, אבל אם תכנו דמי, כשנם ואין זה מסור דכיון דמ"מ כרמי, הוא נפסד תכיעת דמים הוא לפי דברי ז"ל ועוד שכתוב לפניהו הוא הם ע"כ הרמב"ם ז"ל כי מצינו קרא סיכה דאפר בם בורות שיחין ומערות ופ"מ אם לאו מצינו קרקע הוא שמרי אינו מיבב לו אלא דמי הפסוק ומשלמי ניכסו וז"ל וכל שהתניעה בגוף הקרקע הקרקע דמי כי' וכ"כ הרמב"ם ז"ל ע"כ ז"ל ולפע"ד לא מוכח מהתם מידי שנרפה הנדריהם שכיון דמידי שהוגעו תפרת כי שתים שכתב שם כופר בפקידות ולפע"ד אפשר דם"ם אפשר בם קנם (כדי שוה פרוטה כ"ל ודוק) בורות, שיחין ומערות ופ"כ קלקלה ומזיה בתקר, שפיהו סילק וכן משמע מדברי רש"י (וכמה כ"ב מה שכתבו הגה"ם מה שכתבו דמי' משכון דמזיקין ס"ו מה׳ טוען דמדברי ר"י נראה דלא כהרמב"ר דמל"כ ז"ל לשמה שקלקלה תיפוק ליה משו׳ תגיס, שהפיר׳ ולא דק דמה שכופר לא אפר בקרקע היא ונלע"ה כמי לא דק דמידי שהנעו ז"ל ועוד שכתוב לפניהו הוא הם ע"ב ה׳ מחניך ופ"כ הוא מוכיח שהקרקע נפיב׳ והוא כופר קנם שהקרקע שפיהו נעין ואומר שלי היא ונתקנת הקרקע שפיהו אפרה אפר בורות שיחין ומערות ופ"מ אם לאו מצינו קרקע הוא שמרי אינו מיבב לו אלא דמי הפסוק ומשלמי ניכסו וז"ל וכל שהתניעה בגוף הקרקע הקרקע דמי כי' וכ"כ הרמב"ם ז"ל ע"כ ז"ל ולפע"ד לא מוכח מהתם מידי שנרפה הנדריהם שכיון דמידי שהוגעו תפרת כי שתים שכתב שם כופר בפקידות ולפע"ד אפשר דם"ם אפשר בם קנם (כדי שוה פרוטה כ"ל ודוק) בורות, שיחין ומערות ופ"כ קלקלה ומזיה בתקר, שפיהו סילק וכן משמע מדברי רש"י (וכמה כ"ב מה שכתבו הגה"ם מה שכתבו דמי' משכון דמזיקין ס"ו מה׳ טוען דמדברי ר"י נראה דלא כהרמב"ר דמל"כ ז"ל לשמה שקלקלה תיפוק ליה משו׳ תגיס, שהפיר׳ ולא דק דמה שכופר לא אפר בקרקע היא ונלע"ה כמי לא דק דמידי שהנעו ז"ל ועוד שכתוב לפניהו הוא הם ע"ב ה׳ מחניך ופ"כ הוא מוכיח שהקרקע נפיב׳ והוא כופר קנם שה

צו ג אין נשבעין על טענת ס"ו כו' פי' שבועה דאוריית' וכ"ש בסמוך ס"כ והטעם דשרש שוטה דומיא לקטן דלאו בני דעת כיון כו' שרש ר"ל שתיקתו שוה ומיושב ביה ע"י רמיזה רש"י וקטן מיפטי' קרא מדכתיב אים כי יתן כו' ודרשינן אים ולא קטן וכתיב עד דלמקי' יבא דכר שניתן בסוה התורה בעמדה הדין לתחלת הכתיב דכשניתן בניתן אים שהגיעת תביה מחשבה כשעת גדלות לאפוקי קטן שהגדיל ותכפו בגדלותו ונם סיפיה בגדול תוכיח בדין (ואו מכני ולא מחרינן גדול כמילי דאכוס קטן הוא) לאפוקי קטן שהי בשעות מבני לאחר כ"כ השער לפ"ת ר"י ולא פירש"י דפליג וס"ל דבקטן שהי בשעב' מבני אינו נשבע לפ"ת ופ"ר: כ כתיב מביה בשעת ב"י ופ"ר ואף שהתכת' בס' ס"ס ובכתה מקומות דכמודה ע"כ ובכתה מקומות דיהא כאחן בתינו דאי בעי כוס כופר הכל דלא ניס יכול לפטרו פניו לכופר בכולו ס"מ בגדול אבל בקטן בשעת בקטן שהי בשעת מבני ניס יכול לפטרו וכן הוא בגמרא: ג וי"ל שנדריך ליישב טעמו בתבאר בשור דס"ל דהוא דומה לגדול שתוכיח לאחרינו ע"פ עד א' שמעיד שלקח מאלו אע"פי שהתוב' מינו יודע אם לקח זה וכת"ס השור והמפקיר כפי' ע"פ ס"נ אבל הרמב"ם ס"ל דשאני קטן דתביעתו אינו תביעה כלל ואיתעמי' קרא: ד אבל שאר לקטן כו' עד שתחת טענה כו' הטעם דטענת שומרי' אף שגדול אינו טענת ודאי רק על הספק מושבעין אותו שבאבד מידו בלא פשיעה ס"ב מה לי קטן מה לי גדול ואים כי יתן בשתוב כפ' שומרי' לא בא למעט אלא טענת ודאי וים לו עד א': ה וי"ל דאין נשבעין לו כו' טעמו דאים כי יתן קאי אכל טענ' דשום': ו אע"פ שתבעו בשעה גדול כו' וה"פ שתביעה בשעה קטן אינו יודע ופ"ר ובכתב' בית' בגלות אין מושבעין אלא על טענת ודאי ואין נשבעין על הספק ומשלמין לו מיד ואין ממתינין לו עד שיגדל ויודע אם נשבע אם לאו ואפי' בשעה גדול אין נש

משביעין אותה כו' משמע דאפי' אם לפים ומשביע אותה מיד בכל ענין ומ"מ כתב לדוקא סי"ר אבל לא שבועה דאורייתא ומיהו לכאורה נכונים בחלוק זה ונפרש ד"ה דחשובת הרמ"ה ונם הפסק משביע אפילו בפחות מ"ר כמבואר מדבריו שכתב ונם הפסק משביע בפחות מ"ר תקנת חכמים היא עכ"ל הב"ח וזה תמוה דלדוקא כפרושה לפלא פיע תקנת חכמים הפסק דמייאשינן שמא עכשיו נתן לו יכולשיל סי"ע"ב סס"ו אבל כפשוטו מפלא פוי שבועה אפילו פחות מ"ר כמ"ש הרמ"ה נופים נפרק החפקיר ופסוק לקמן ר"ם רע"ר וחה פרקבו לחרן קושיות כ"י בלפע"ר לחר' רמ"ה פסור כפם רב אפי מיירי בפיכן אפ"ה אם תוים לא תמייב לפלם כגון שלוחה וירוע שכבר פוציאה פחעות דאף אם תוים אינה חייבת לפלם מיר רק לאחר שחחנרש וכן מ"ם פסמ"ג וכאר פוסקים דאף בפקרון אין משביעין אותה היינו כשיהו' בהנאי שלא פחנגי שלא בפשה ע"כ הוי בורך לפשביע כמבואר בחשובות הרמ"ה שפיע רבי ירוחם ותשובת הרמ"ה שפיע פסו' פכ"ה מיירי בהרי' שפשילה לכך בפק הרמ"ה דחשבע פאינם ברשות' חכלים אבל תוים פסוק בפרושה מיירש פאחיר מיר ולכך לא פסק שחשב' שלא בשה דאף אם תוה בשבעה לא חפלם מיד ותשו' הרמ"ה שהניח הפור שכ"כ מיירו פיש לחוש פיש לה חעות פאין לבעלה רשות בה ותשובה לגאון שהניע נפכ"ג מיירי הכל שחשביעין אותה אולי תוה שפוא חבוי שלא פגלה רצו' מיירש לפלם מיד וכן כתב בשיר ג"ו מ"ה דחשביעין מ"ה אם יש לחוש שחחון הפקרון או פלוחה פוא שחח ירה (ובן משמע בעיר שופן שחחלק כמ"ם ע"ם) וכן אם זה חוברה שיש לה חעות אאין פאין לבעלה רשות בה שחשב כאשר הלווים הנשבעין על בשנה שחח ע"ם ורלה בהב"ח אבחב בשביעו' דאין חשביעין אותה חפוס רבר רק כפירוש שיש לה חחון אאין לבעלה רשות בה .

ובזה שכחנחי בחייבחו כל קוביר' הב"י על בכון ופיין בהנשח חייחבי סוקפ"ח' חפלבות פוען חדין שבועות פ"ם ופיין בחשו' חבי"ם פ"ם בפלות השביעות סי"ב דף קי"ם ע"ר וח"ב סי"קפ"ב :

ח סחפלה לבפחחלמן - עיין בשח"ם עיר וכמ"ם בסי"ם ו' ושיין ח"ם לעיל סי"ם ו' סעיף ס"ק י"ם שפשבחי שם על זה ועיש : ם לף על פי שבוספת ובוחבת בחוך שבים ורלה כיש חולקין כו' חיינו ע"פ ח"ם בר"ח ור"ל בחרבחי פרק החובל פפק רפ"ן כיון שבשבים רגילות ליחם וליחן בחוך חום הרי הים כאלו הבעלים חינו חושבים ואם יש עניים חיינים הנפלים לפלם חפני חקנת פפוק פיפלו וליחנו פחחן ואם אין עניים בפבחת כו' (וכן פוא בהגהת פפוק פיפלו וליחנו פחחן ואם אין עניים בפבחת כו' אבל בחשוי' חחרי' ק' בוחב קשה רפ"ה) קב"ב כחב בחשו"ם (בחרבחי) שם ופפר פוקפים פלוקים פרמב"ן ופף רפ"ן לא קפחר אלא בדבר חוקע אבל בדבר חבוכה וכיון דפפר פוקפים חולקים אין לחוביע בחחן חפפק וע"ש עכ"ל ד"ח אבל לפע"ד כל דברי חפרי"ק בחשוי"ו אינם בכונים דכ"ל בדור דגם חפרי"ח חודה לרפ"ן ופיהו חייבי בפחם בשים וכן ם"ם חפרי"ק שם דכיון דפפר כלפוקפים לא חוכירו זה חשמ רל"ם וכי אין חוה רפים דפיכחו חייבי חשפח בשים (ופיין ח"ם לעיל סי"ב ס"ק ח') אבל בפפה בנוספת ובוחבת בחוך בבית לא חשמ' כלל שביש חקת חפפרים חחון ובבעל ירע חזה ויפכלו ביחר שניפם בחחון ולא יפלחו כלום וכן בדבר שירך בבשים ליקח כגון דבר חוקע וכ"ב לנרבי בנית בשים ריין בחם בשים כפפה בנוספת בחוך בבית וכ"כ חפרח"ל פרק החובל סי"כ סך שכחב שם שחבא חשובת הרמ"ם (ובוח בכלל י"ג פיחן י"ם) שכחב שחפרח"ח לא בים פוקק לפחון גדולים פפוברים חפום חקת חפוק ובכפחיו בפפ"ק סי"כ ם ולפע"ר אין חחבו' הרמ"ם שם רלים דו"ל שם בשלת' פפה בנוספת ובוחבת בחוך בבית ובברה ליחן לנרקי חו בפבירה מלמר ובבל הבית חוחה בירם בחלקו רבוחינו ברבר זה יש גדולי' שפחרו שחכרם וחקחה קיים וכן נוספת ובוחבת חפום חקת חפוק ורביבו חפיר ול"ל בים פוקק כן ע"ל והרמה דרביבו חפיר לא פסק כן כיון שבבעל חוחה נחר רפפי' פיבה חוחה ס"ל דיכול לחחות ס"ב דנכי רבו' בפלוחים ח"ח יוכל לבעל החקה ופחפש וחחן כחו נבי שלית נרבר שאין לו חועלת בו וברקי"ל לקחן סי' קפ"ב דיכול לוחר לחקוני שרחיק ולא לעוחי אבל אם נפלה ובוחבת ובבעל שוחק ולא חיחה פפיפה רחפרי' רחפחחה פפכרים לחעשים ובבה חן חחחון ואיבה לפלה כיון דהיה בוספת בחוך הבית ועיין בחשו"ר ח' פלפוך סי"ל ולכל הפחות חפחר רר"ח פלינ פרפב"ן לפי הבלע"ר אין בה כיוב רלוכן לחחיבי בכבחי חניו דכיכה פלוגחא דרבוחא בפפרי בחוקח נם ח"ם ח"ל ולכל הפחות חפחר רר"ח פלינ פרפב"ן לפי הבלע"ר אין בה כיוב רלוכן לחחיבי בכבחי חניו דכיכה פלוגחא דרבוחא בפפרי בחוקח כו' ונרולה חוה בפיב חבר"ח ח"ל בחשובה פלפה חחחלבת פרח בת חפר כו' רלפ חכיחין לפכב הפפרים כו' ב"ב ח"ל ולפ בפירש ול"ר לחפו' חפר"ח דהבה כיון דפיבה פלוגחא דרבוחא חני לחיחר קים לי ובח"ם חפרי"ק בוחפ"ם בפפרו ב"ב וקפ"ם בפפרו חקפו כהן פי' ם"ב ובאולי חיירי פי פחקרקע חבל פפה לפנוו לא חשמ כן ע"ם) ע"כ נרפה עיקר כאו חפפק חפרח"ל פרק החובל פי"כ"ם דבבעל חייב לפלם פבורה כפי חה פביה בוספת ובוחבת בחוך הבית ועבביו כל בבחי בפך חוקח חחוביים בבפלים לפלם עבורה פם בית חביחת בחון חפום חקת חפוק ורלה בפי חיירי דיין כי לפעמים בחבלו בבים בפת חיל פחחיות בפליהו וכל חחון בעל בירה פביפה חפפי' רבר בדול חוכרח חבעל לפלם הבל כפי חעניו ובחבל חחקום וחפחות עיבי חריין עכ"ל וכ"ב בחשו"ר ח' פלפוך סי"ל רחם רגילות כפך בדול נם בחרובה יהיו חפביהן קיימין פלא בחבר בם בן לרפ"ן ובבר בחבחי בחם חפר"ח פינו חולק - חיהו כל זה בפלוגה חו חקרון בענין בחים בחם הבחה חחחון אבל חם בשה בפקרון חו חבלה ובפ"ג בבבל בפור ובדפיחת בהגהת חפר"י ערק החובל נפס רפני' פ"ם ע"ם :

טן סדין החרש כרין הקטן ר"ל וכמו שבחבר בפ"ג דרוחין חס בעבו כדבר שביה לקטן בבחה חחבה לחיה לכל עובשין שבחורה : יו משביעין אותה ל' הטור דשוה חשה לחיה לכל עובשין שבחורה : יו חחבלם לבשחחלמן כו' אבל אין בופין אותה לחבו' בחוחת' בשוכח פבחה חיד דבל חשה לנבי בשלה חשחחת חחבלה לו חוב בחוחבה בשחברוחו לחחרים והחוכר ם"ם לחבירו וחור וחחלו חחחל וכח"ם לעיל סימן ס"ו וע"ל סי' חכ"ד שבחרבחי כוה בפחם ס"ו וע"ל וחין בחן חוב על לבעל חדר' בחן כיון דלה חחי עדיין וחן פרעון בבחובה וכח"ם בפי' פ"ו פ"ם : יט וחס בבעל חודה כו' עיין בטור וכפרישה בדין זה ובפחבר זה מ"ם שם עליו : כ דאין חחבלה חשביעין בפשה בשביעו' חבלה חוביחין כו' אבל דה"ח חשחע דה"ל לחור"ם ו"ל דוה פשוט הוא דחוביעין אותה חב"ה בשחוחין חרס וחפי' אין בונח החחרים עליה וה לא חחבלחי חכוח שלא בפשה ואיבה בחוחבה בחחבלה בחחבלה בחחבל

כ ומ"ם היה מלוה גדולה יותר מהצדק' כ"כ הרמב"ם וסטור ז"ל שהמקבל הצדקה כבר נצטרך לצאול (פי' ולף אם לא יוכל לו יפרע מהנכסי' שיתנו לו צדקה) וזה שלוה עדיין לא הגיע לידי כך עכ"ל ועפ"ר: ג אסור לנגוס את הלוה כו' כבר כתבתי דזה למדו ממה שכתב כתור' לא תהיה לו כנושה. ד אסור ללוה כו' עד ולומר לו לך כו' פסק הוא מהמגי' ופ"ל סי' ט"ל: ה ולהוציאה שלא לצורך ולהצדקה כו' פי' אין כוונתו דהלוי' לחבדה כידי' אלא כל מה שמוציא שלא לצור' גדול מיקרי לחבד' שהמלו' וק"ל: ו ולא יאמרו פלוני עני הוא כו' כן דרשו חמ"ס

ז והוא מצוה גדולה יותר מהצדקה וקרובו עני קודם לעניים אחרים ועניי עירו קודמים לעניי עיר אחרת ואפילו עשיר שצריך להלוות מצוה להלוותו לפי שעה ולהתנותו אף ברבית וליעצו עצה ההוגנת לו:

ב ג אסור לנגוש את הלוה לפרוע כשיודע שאין לו ואפילו להראות לו אסור מפני שהוא נכלם בראותו למלוה ואין ידו משגת לפרוע:

ג ד אסור ללוה לכבוש ממון חבירו ולומר לו לך ושוב ומחר אתן ויש אתו:

ד אסור ללוה לקחת הלואה ה ולהוציאה שלא לצורך ולאברה ער שלא נמצא המלוה מטה לגבות חובו ואם עושה כן נקרא רשע וכשהמלוה מכיר את הלוה שהוא בעל מדה זו מוטב שלא ללוותו מטה שילווהו ויצטרך לנגשו אחר כך ויעבור אכל פעם משום לא תהיה לו כנושה:

ה אם בא המלוה לבית דין למשכן ללוה או ליפרע ממנו יש לבית דין לעשות לו דין ו ולא יאמרו פלוני עני ואין ופלוני עשיר ואין צריך אלא אין מרחמים בדין:

ו אם בא למשכנו שלא בשעת הלואתו ז לא ימשכננו הוא בעצמו אם משכני הוא בעצמו עובר בלאו(ופ"ל סי' ר') אלא כ"ר ישלחו לו שלוחים ואף השולחי' לא יכנסו לביתו משכנו פ"ם (כ"י סי' כ"ם כפ"ם הרמב"ם ורמב"ם פ"ב מלוה) ואפילו אם נקם המלוה ח להכנס לבית הלוה ולכתוב כל מה שבביתו אין כ"ד נוקקין לו לכנס לביתו כלל:

אלא אם יצא לו רבר בחוץ יקחנו ט (רמב"ם פ"ג ממלוה) ויש לשליח ב"ד ליקח המשכון מיד הלוה בזרוע ונותנו למלוה ואפילו בחוץ לא ימשכננו יי שלא בשעת הלואה דבר שעושים בו אוכל נפש יא כמו רחים ורכב של יר שהם פטלטלים יב אבל בתי רחים של מים הרי הם כקרקע ולא שייך ביה משכון אלא גוביינא בשאר קרקעות שאין בית דין ממשכנין ליקח קרקע למשכון יג ומכל מקום אם המלוה עצמו נכנס לבית הרחים ונטל רחים העליונה או הברזל והסובב והגלגלים כבר נעשו מטלטלים יד ויש להם דין כלי אוכל נפש ומחזיר אותם בשעת מלאכה ז

ז ט (ל"מ) אם ראו ב"ר שתולש רחים התחתונה וכיוצא בה ממקום חיבורה להבריח מב"ח וכן אם הוא עוקר נטיעו וסותר בנין הבתים להבריח מב"ח בית דין מגבין לו מהם לעשותו ח (ל' רמב"ם פ"ג ממלוה) כלים שעושים בהם אוכל נפש ממש כגון הרחיים והערבות ויורות שמבשלים בהן וסכין של שחיטה וכיוצא בהם יט ואם חבל מחזיר על כרחו:

הג"ה

כתמוכו. ו"מ אם לאחר שתפס מלוה כח הלוה להחזיק ולהוציאה מיד המלוה יכול המלוה להניל את עצמו אף ע"י שכאה ע"ם ד"מ ו' וע"ל בימן ד' מוה: יו"ר שלא בשעת הלואתו פ' שהגיע זמן הפרעון והוא דוחה אותו ואו מחשבנו כדי שיכאכוה בחעותיו ועמ"ם בסמוך בסעי' ט"ו ודוקא שלא בשעת הלוואתו הוא דאסור דאז מחשבן ללוה שלא מדעתו אבל אם מתחלה מכיר הלוה בלי אונס בפס שלא ומנקשה מהמלוה ש'לוכו עליו ס"ל כהלו מכור לו מדעתו ומותר טור סכ"ג בשם הרא"ם ולהחזיק רמב"ם: יא כמו רחיים זרכב של יר פטור והמחבר דקדק וכתבו כמו רחיים כו' ור"ל דאחר כליס דאוכל בפס אסורים כמו רחיים ורכב דאסרה התורה בפירוש דכתיב לא תחבול רחיים ורכב כי בפס הוא חובל ולמדו מתיבת הפעם דכי בפס הוא חובל דהיו לדין לאחר כל אוכל בפס דאסור למשכנו גם למדו מזה דאין בכלל איסור מכילות בלי אוכל בפס עד שיהא כליס הקרובים לעשות בהן אוכל בפס דומיא דרחיים להחזיק רחת ומורה וכמו שכתבה הטור והמחבר בסעיף ס"ם: יב אבל בתי רחיים של מים כו' ר"ל אין בהיות דין שולחין שלוחים לסגר בתי הרחיים שעומדין כו עד ס"ד אמרינן אמרי משכנין קרקע אלא אם תבעו לבית דין לפרוע לו או פוסקין מבית דין ס"פרע לו ממנו אם אין לו דבר אחר ו ואם הוא בעצמו סוגר הרחיים למשכנו אינו עובר כלאו אלא אלא אם תבעו לבית דין לפרוע לו או פוסקין מבית דין ס"פרע לו ממנו מחוייב להחזירו בשעת מלאכה וזה שמשיק וכתב דמ"מ אם בכנס וכל כבר בעבה כו' משמע דוקא נטל: יג ומכל מקום אם המלוה כו' כן הוא לשון הטור גם כן אבל הבימוקי יוסף כתב אם עבר ובכנס לאיסור ים בדבר לבתחלה לעשות כן אף בבני דהן מהוכרים ופ"ר: יד ים להן דין כלי אוכל נפש ומחזיר אותן בשעת מלאכה כלקוח גם כן לשון הטור ומוכח מזה דסבירא ליה דכבל כלי אוכל נפש שמפל' דינא הכי אף דעבר בלאו דלא תחבול רחיים וכבל מכל מקום מכיי מעכיו דאין לריך להחזירם אלא בשעת מלאכה וצריך להחזירן בלוה לידו אפר שעשה בהן מלאכתו וכן לעולם וס"מ שלא נעשו מטלטלים אצל בעיו ואין סבירית משמעותו וכמו שכתבו הטור והמחבר בסעיף ס"ו ועפ"ר שהרכתי בסעמו ובהגהת רמ"א לדין זה מהמ"מ פרק ג' דמלוה מכימוקי יוסף ומזה שפירש בהסגה דסוף פרק המקבל ומבפ"ת שער ס' דין כ"ה ומסוגית הגמרא דתמורה (דף יו"ד) שכולם כתבו בהדיא דאם עבר ואכל בלי אוכל נפש אין לריך להחזירו אלא בשת לרכו וגם הוכחתי אם שגם בפכל בגד אלמנה אף דעבד איסור אבל מקום אי עבד אין לריך סורה אם לא בשת לרכה דמ"ם הסה תסיב דלמדנו ממנו הסגו' הרבה וייכו לקחנו בכל יום אחר שהחזירו לו בכל לילה וכן פיסבא קאי אפילו אכלו בלאיסור כין שהמלוה נכנס לבית הלוה כין שהשליח בית דין אכלו בלי אוכל נפש או כבד אלמנה ונתנו למלוה בכל ענין אין על המלוה להחזירה לכן כ"א בשת לרכו לבד ולשון ולקחן מידן ועיין מה שכתב בסעיף ס' אחה שכתב המחבר ומחזיר בע"כ: טו ואם אכל מחזיר על הרבו כן הוא גם לשון רמב"ם בפרק ג' דמלוה שכ"כ אחבלת בלי אוכל נפש ואחבלת בגד אלמנה דמחזירין בע"כ וכמה שכתב המחבר גם כן בסעיף כפ"ג וכבר כתבתי בסעיף ובוכתבתי דמהכי לקיימיה אף דעבד איסורא דאין לריך להחזיר כ"א לצורך עצ"ת אלמנתו ולא קודם לכן ולא להכניס בידו אחר כך ואם כן לריך פיון למה ס"ינה הרמב"ם וכתב בהכי תרתי בעל כרחו ולא כ"כ בסבר בעל הבית ונכנס לבית הלוה שכתב הרמב"ם אחר הכי דינו' שכ"ל דין ד' וכבר הוכחתי מסוגיו' דגמרא דתמורה ומה"מ ומבפ"ת שגם אחבלת בגד אלמנה אף אם שכתב הסה תסיב דמיכה בלאחר דקנה לה המלוה שלא בשת לרכן ומה"מ שכתב הרמב"ם עלמו שחיכו בלקה גם אלמוין הללו דאוכל נפש ובגד אלמנה מסוס דבתקו לעשה כמה שכתב שהסה תסיב דקאי אכל מי שאכל אחיסור וכ"ל ומה"ט נ"כ אין לומר שכתב הרמב"ם כהן שאחזיר כע"כ דר"ל שהסה"ד יכופו על חוריהן בשת לרכן מאחר"כ כאיך דזה אינו דיל כתר טעמי' דאיך סוף מסוס דמתן שכרן כתוב בלידו וכמ"ש מור"ם סי' ו' וס"ם בכני תרתי לפי מ"ם שהסה הסה כו' אף נ"כ עליהן. ונראין לומר

צז ג אלמנה בין שהיא עניה כו' וכתב הסמ"ע נ"ס ברוסס נ"ס דהא מכריחי' האלמנה לאלם רק שלין מתפרנסין מזה ור"כ הסמע"ס שלא לעבור האלמנה שלכם שבור ורזה ואפי' שתוחק לה שיוך בנרוסס ואפילו ע"ג דל"ל דקשיא לה אפילו אלמנה מתפרנסין וכן פסק הרמ"ס בסמ"ע ע"ס תורם ליה ורו"ק : ד אין מתפרנסין וכן פסק הרמ"ס בסמ"ע ע"ס כי תבא ורמ"י ועור פוסקי' : ה ואם מכפור תפנע . כתב הסמ"ע עיין בסמ"ע ס"ק שכתבתי דכ"ל דזה מיירי דוקא היכא דמתפנס בעירים דלית ליה מגו כו' ע"ל וכ"כ הריב"ס סי' תפ"ב לדעת הרמב"ס ע"ס ומיהו מכ"מ ל דס"ל כהרמב"ס אלו דס"ג מתלו סעל דברי הרמב"ס אלו נדלא ככעל התרומות לדעת הרמב"ם ומיהו כ"י לעיל סי' ע"ב ס"ג ס"ק ס"ם . וזס"ע ס"ס בסמ"ע אבל קשה ע"כ עסיפא דהם מכפור תפנע ואפי' כעורו צריכו כמו כו' לא ירדענו מאי קשיא ליה דהא מיירי בשמעינן דלא ניחא ליה מדין מתפנסין מזה אפילו ס"ס ב"ד ע"כ אפי' תורם לה תפלם וכ"ס בסמ"ע מכפור אפ"ג ליתבע לכך מצוה דאע"ג דמדין מתפנסין מזה מ"מ כ"ד כופין אותה מדינא דגרוס תפלם ואם מכפור תפנע וכן פסק הרמ"ס בסמ"ע וכך פוסק הריב"ס סי' תפ"ב וזה לשונו . ואפלם אם תורם ניחלו תפלם אם אין מתפנסין אותה ס"ע בית דין תפנסם כו' ער ואם תפנע אבל ברב ס"ל דאם תורם תפלם ואם תכפור תפנע אפ"ג דאם אינה יכולה לתבוע על המכירה עד כדי דמיו כמנו דלקוח כו' אבל רשת פר"ב ז"ל כזה לומר דאף ס"ס אפילו מתפנסין מזה אם היא תורם ס"ס מיירי כגון שהיא עשירה ומצוין לאלום מכספיס אבל לתורם תורם אבל למכירה יכולה אפילו ברב ס"ל דאם תכפור מייבת היא לשבע אף על פי שהיא אלמנה כדרך שאר אנשים שכ"ל וכזה שכתבתי ניחא דלא נמי דלא"ת מה שהניח לו בירושה ר"ל ר"ח ג"כ בקושי' על הריב"ס דהיאך הכניס הרמב"ם ז"ל אפי' היכא דכאן דמוכ פרון סוף ענין נפני עצמו ולא מיירי כלל להיכא דמכפור את האלמנה ס"ס . ולפע"ד לק"ת דכיון דקאמר בכה דאין מתפנסין מזה שוי ס"ד דאינה מייבת לאלם דהא מין כ"ד מתפנסין מזה אבל מ"מ ל"ל לכך קאמר כפי דאין מתפנסין מזה מייבת מתוך שאינה מייבת לאלם וק"ל : ו אבר

סנה ז (סוכה כה ב) כל שאר כלי אומנות כגון זוג של ספרים וספרות הסורסות מותר למשכנם : ט היו לו ה' רחיים אינו רשאי למשכן אפילו אחת מהן ואם אינו עושה מלאכה אלא באחת מהן מותר למשכון השאר י חבל כלים הרבה של אוכל נפש חייב על כל כלי וכלי יא ואפילו ב' כלים המחוברים יחד לעשות בהם מלאכה אחת כמו המספריים שגוזזים בהם (ירק) זה עובר בב' לאוין : יא אוכל נפש מות למשכנו ובלבר שישאיר לו השיעור שמשרורין לו : יב (רמב"ם סה"ן) אם הוא בעצמו משכנו יג חייב להחזיר לו (ב"ת שער ג') אא"כ המשכון יד גזבר הקרש או גזבר עניים :

סנה וה"ינו דוקא כלי אוכל נפש (דהו) כמו הכלים ב"ד של אכל מה מסכנו המלוה שלר דברים (רשב"א וכ"כ רי"ו בל"ח מ"ב) לע"ג דעובר בלאו ל"מ מה שעשה עסו ואין צריך להחזיר לו עד שישלם לו : טו (פור סי' נפש הרמ"ם) כא אם מדעתו מסר למלוה או לשליח בית דין כלים שעושים בהם אוכל נפש מותר לקחתם :

יד כב (ג) אלמנה בין שהיא עניה בין שהיא עשירה (ד) אין ממשכנין אותה שלא בשעת הלואה (סור סכ"ג נפש הרמ"ם ולפוקי רמב"ם) ואפילו שליח ב"ר (סם הרמ"ם ריא) ואם עבר וחבל בגר אלמנה כג מחזירין ממנו בע"כ ואם תורה משלם כד (ג) ואם תכפיר תשבע :

אבר

כבות הרשבוחות לם"ם בסמ"ע ס"ס . ואף שכ"ת שער ל' דין ד' פ"ג ל' הרמב"ם וכתב כשמו דאם אבל בגד אלמנה מחזיר לה מיד ל' נ"ל דכ"ד קאמר מיד תדע דהא אם כדין זה כתב הב"ת בשדי' אמכלת כלי אוכל נפש דאין צריך להחזירן אלא בשת צרכן ומטן אלא ל"ל דכוונתו דב"ת בם"ם מחזירין מיד ר"ל דל' מכני ל"ם כהו תפים לענין חיובו והא רבי' שכתב שם בע"ת ע"ם ז"ל מחזירין לה מיד אם תורה אוכה תמלם ואם תכפר אוכה תשבע

ונם מחזי' בשל כרשו הרמב"ם ס"ם לתרץ כן ונראה ע"קר שטרי נם הוא כתב עליו שם ס"ל מחזי' בשל כרשו ואם תורה תמלם ואם תכפיר תשבע ותפס ל' נמרת דם"ם המקבל דחיתה שם בהסוא דאכל פ"כ דשחיטה וא"ל מהני ז"ל מסדר ליה דם"ל דכרי שעושין בהן אוכל נפש כו' ופ"ת אבע"ת שלאחו שם דין ס' דלעת נראו ת"ל סיהדינו ודו"ק כי זה נראה ברור . ואם תורה אכרי"ם בסימן תפ"ם ובכולו אכ"מ אחה דכתב הרמב"ם בסם"נ דמלוה דמקנה לה בם"ב ס"ל דאחיה כמ"ד דכל דאחר רשמנה לה מעביד מי שכיד לה מהני כו' יש כתי כדרישה דלק"מ ע"ם דע"כ כוונתו למ"ם ומבכר"ר מ"ם ע"ן ועו"ד בשוב שפם ודו"ק : טז ופרות הסורסות פי' אפילו לאר בל פרות שהוא כלי מותר ולאפוקי לאר בל פרות הסרבסות בתבואה שנת"כ בשם להסיר מחנה הקליפם דאסור וכמ"ם בשור בסי"ק ע"ם וכ"כ מור"ם לאפוקי מדעת הרמ"ם שכתב בשור מסתו שנם כלים שעושים בהם מלאכה להתפרנם בדמ"ן נ"כ בכלל כלי אוכל נפש ומסיק דלא כוותי' ע"ם : יז ואפילו שני כלים המחוברים יחד כו' וה כלאחד מדבתי"כ לא יקבול רש"י ורבו שהם מ"יוקדים למלאכה ל' ועובר על שכ"ן בשפם ל' דלא"כ ורבו ל"ל : יח אוכל נפש מותר למסכנו כו' דדוקא לכלי אוכל נפש הקבידה התורה שהו מסתדל לנפשו אוכל נפש או אוכל מתוכו ומחנו לאולם מהא"כ אוכל נפש כנון לחם וכשר ושבר שנות כ"ד בעין מאחר שסדרו והניחו לו ל' יום כמ"ש בסמוך סכ"נ לקבוע מידו המותר דבתוך ל' יום הללו יעשה מלאכה ויסתדלו לו מזונות לאחר זמן : יט מייב להחזיר לו ס' כשעת עשיית מלאכה ככלי אוכל נפש וכמ"ם מור"ם ע"ן בסנ"ה דדיני בע"ה הוא כמו שליח בית דין דקאי כמי שהוא ומ"ם דהיינו כלי אוכל נפש ל"ד כלי אוכל נפש אלא ר"ל כל הצריך לו מחזיר לו בשת צרכו וכ"כ הרמב"ם בהדיא שם דין ד' ע"ם וכתבו המחבר בסמוך ס"ו ולא אתי מור"ם לאחפם אלא דברים שהיום צריכים להלוה לגמרי וז"ם אבל אם תשבנו המלוה בשאר דברים כגון ודו"ק : כ נזבר בקדש דהנזבר בשעת מלאכה ל"ל להחזיר והיינו אם הקדיש מכה לבדק בבית או לעניים ותשבנו הנזבר דנם העניים משלמין נזוה קוכי ולא שייך בזה מה שאחר בהשבת העבוט ולו תהיה לדקה שלנבי נזוה לא שייך תהיה לו לדקה שבל הלדקה שלו הוא כ"כ בשבע"ת שם : כא אם מדעתו מסר למלו' כו' בכר כתבתי שפמו בם"ו : כב מלמנה בין שהיא עניה כו' שאחר לא תאבול בנד מלמנה כו' ומשמע דאפי' מאי דמותר לאבול לאחר דהיינו ע"י שליח ב"ד אסור נבי מלמנה ואלו היא עשירה כיון שהיא בידה כאן בשעת הלוואה ונקט מלמנה משום לא עזור וסומך לא מפרש ולא מהכיר שכבר ידעה מרשותו "וב"ה נרוסה ולאפוקי בתולה שהיא ברשות אביה כ"ל : כג מחזירין מחמו בשל כרשו כבר כתבתי בם"ם דנם אפ

עוד מזה כסנד"מ : כה אבל המשכון או נשרף לו וכ"כ הרמב"ם נס כן בכל כלי אוכל נפש וכ"ם שעבר ונכנם לבית הלוה ומשכון . והמשכר שכתבו כאן ולא נ"ל כמו שם עדיין כעין שכתב בשמ"ע ס"ק כ"ם עי' בר לבל לאו מכיתק לעשה שכתב בשמ"ע לא נתקיים בעשה אינו לוקה עליו ועיין בה"מגיד וב"ש ועור בשיג הרמב"ם מעשה אחר דכיון דבתחייב בקונסים אין לוקה ומכלס וכן בשיג עליו סרפ"ם בשפר החנוך ע"כי מצה : ה לוקה ומשכר המשכון ומוכר בשפר בדין עכ"ל רמב"ם הרי דבמשכנו ע"ש ג"ר שלא בשעת הלוואתו מייב קף בקונסין ועיין ת"ם לעיל סי' ע"ב : ו מוהר למשכנו וכן אם גזל וגזלתו בעין אפילו פוכיחם גזלן ולא נוקף דמי גזילתו בחלוה מוהר למשכנו בשעת כ"כ בשפר יראים סי' רע"ב ובוהג בתרומי פרק החניות ובתשו' מיי לשפר כוזקין ית"ד בשב"ם : ז יש מי שמוהר כו' וכן פשק בשפר ב"ם ס"ם ועיין בתשו' ר"ם ן' מייט סי' כ"ם ובעיין בתשו' ר"ם ן' מייט סי' כ"ם : ח אם הכר כלי לא בשעת פרוע בר' בחלוה אינו מהלוה להשתמש בו וכן מוכח מדברי הרמב"ן בשם התלמוד ס"פ שבועות הדיינים ובתוספ' ר"ן שם : יוד אבל אם רוצים לכוף בתוספות והרא"ם חולקין עכ"ל שם"ע ועמ"ש לקמן ר"ם ס"ן דשניהן חולקין : יה שלא

כה (ר) אבר המשכון או נשרף קורם שיחזירה (ה) לוקה בר"א שאסור למשכנו הוא בעצמו ושאסור ליכנס לביתו למשכנו אפילו שליח ב"ר לקלוה כו אבל לערב מותר למשכון בזרוע שלא על פי ב"ר ° (שם נרמב"ם) וליכנס לביתו ליטול המשכון (ו"ם מכל מקום לעניו שלא למשכון כלי אוכל נפש אין מלוק בין פרק לפני') ° (שור סכ"ם כשם הרמ"ם ועל סכ"ם) אא"כ הוא ערב וקבלן שאז דינו כמלוה וכן מי שיש לו שכר אצל חבירו בין שכר עצמו בין שכר בהמתו או כליו או ביתו (ו) מותר למשכנו שלא ע"פ בית דין וליכנס לביתו למשכנו כו ואם זקף עליו השכר בהלוואה אסור :

טו ° (שור סכ"ם כשם ל"ם) (ז) יש מי שאומר שאין שליח ב"ר אסור ליכנס לביתו למשכנו כה אלא במשכנו להיות בטוח ממעותיו ולא הגיע זמן הפרעון אבל כשהגיע זמן הפרעון ובא לגבות חובו זה אינו רוצה לפרעו והוא בחזק' שיש לו מטלטלין ומבריח שליח ב"ר נכנס לביתו למשכנו ויפרע לזה חובו שפריעת ב"ח מצוה ° (ועי"ל סי' ק"נ ס"ם) ומכין אותו עד שתצא נפשו כרי לקיימה כה אבל אין כופין אותו להשכיר עצמו ולא לעשות שוב מלאכה כרי לפרוע ° (שור סנ"ם כשם הרמ"ם) ואפילו התנה על עצמו שיתפוס המלוה את גופו וכתב לו זה בשטר אינו מועיל ואינו יכול לא לאסרו ולא להשתעבד בו :

נעה (ח) ודוקא שאין לו למלוה מהכל מה שים לו ואינו רוצה למלוה בית דין מוכסין אותו ומכין אותו עד שתתן נפשו וכופין אותו למלוה ° (נשפר מגורה פ' כל כתבי ורי"ם סימן תפ"ר) וים אומרים דמפילו מה שין לו למלוה מה נשבע למיות מכוס עד שימלה נרין לקיים שבועתו ° (ריב"ם סימן תפ"ר) (ועיין לקמן סוף סימן) :

טז ° (שם נרמב"ם דין מ') אחר שהמשכן את חבירו בבית דין וא"שמשכנו בירו בזרוע או מרעת הלוה אם איש עני הוא ומשכנו דבר שהוא צריך לו ה"ז מצוה להחזיר לו העבוט בעת שהוא צריך לו מחזיר לו (ס) את הכר בלילה כדי לישן עליו לפ ואת המחרישה ביום כדי לעשו' בה מלאכתו אם כן מה מועיל לו המשכון כדי שלא ישמש החוב בשביעית לב ולא יעשה מטלטלים אצל בניו לג אלא יפרע מהמשכון אחר שמת הלוה בר"א כשמשכנו שלא בשעת הלוואתו (י) אבל אם משכנו בשעת הלוואתו לד אינו חייב להחזיר לו :

נעה ° (רמב"ן נמסו' פ' פ"ם ועיין בי"ד ר"ם ר"מ) מצות עשה שבכתוב היא שלא יעשה פעם לה שתתן שכרן כתוב בעדה ולכן אין כ"ד על מעשה מעויבין לכוף עליה לו (י) אבל אם רוצים לכוף כרשות כיוסי :

יז ° (שם נרמב"ם דין י') שליח ב"ר שבא למשכן לא ימשכן לז דבריס שא"א ליתן אותם משכון כגון בגר שעליו וכלי שאוכל בו וכיוצא באלו ומניח לח מטה לישב עליה ומטה

ד מגד המשכון . עיין נעמ"ש ס"ק כ"ם מר לבל לאו מכיתק לעשה שפ"ע לא נתקיים בעשה אינו לוקה עליו ועיין בה"מגיד וב"ש ועור בשיג הרמב"ם מעשה אחר דכיון דבתחייב בקונסים אין לוקה ומכלס וכן בשיג עליו סרפ"ם בשפר החנוך ע"כי מצה : ה לוקה ומשכר המשכון ומוכר בשפר בדין עכ"ל רמב"ם הרי דבמשכנו ע"ש ג"ר שלא בשעת הלוואתו מייב קף בקונסין ועיין ת"ם לעיל סי' ע"ב : ו מוהר למשכנו וכן אם גזל וגזלתו בעין אפילו פוכיחם גזלן ולא נוקף דמי גזילתו בחלוה מוהר למשכנו בשעת כ"כ בשפר יראים סי' רע"ב ובוהג בתרומי פרק החניות ובתשו' מיי לשפר כוזקין ית"ד בשב"ם : ז יש מי שמוהר כו' וכן פשק בשפר ב"ם ס"ם ועיין בתשו' ר"ם ן' מייט סי' כ"ם ובעיין בתשו' ר"ם ן' מייט סי' כ"ם : ח אם הכר כלי לא בשעת פרוע בר' בחלוה אינו מהלוה להשתמש בו וכן מוכח מדברי הרמב"ן בשם התלמוד ס"פ שבועות הדיינים ובתוספ' ר"ן שם : יוד אבל אם רוצים לכוף בתוספות והרא"ם חולקין עכ"ל שם"ע ועמ"ש לקמן ר"ם ס"ן דשניהן חולקין : יה שלא

לט ומטה ומצע הראויים לישן עליהם ואם היה עני מטה ומפץ לישן עליו וכל הנמצא בידו חוץ מאלו יש לו לפשכנו ויחזיר לו כלי היום ביום וכלי הלילה בלילה וכן מחזיר לו כלי אומנות ביום :

יח ◦(סם כרמב"ם) מ היו לו ב' כלים גוטל א' ומחזיר אחר

ער מתי הוא חייב להחזיר וליקח ער לעולם ואם היה המשכון מ מרבים שאינו צריך להם ואין מניחים אותם ללוה ה"ז מניחו אצלו ער ל' יום ומשלשים יום ואילך מוכרו בבית דין :

יט אם מת הלוה אחר שהשיב לו מג שומטו המשכון מעל בניו ואינו מחזיר :

כ אפילו הוא עשיר הרבה בקרקעות ואין לו מטלטלי אלא אלו שמשכון צריך להחזירם לו אבל אם יש לו מטלטלי אחרים שא"צ לאלו א"צ להחזיר לו :

כא ◦(פור סל"ר נסם ר"י כרנלוני) כשמחזיר המשכון צריך להחזיר לו בערים ולהתרות בו אל תחזירהו לי אלא בפני ערים :

כב ◦(סם) סלל"כ כ"ש נאמן לומר קורתי מג מרפתי כתנו דסקורתי ◦(ב"ח שפר ס') מד וכלבד (יפ) שלא יהיה תוך זמנו כתו שלמחר לע"ל סי' ע"ח :

כג אינו יכול למכרו לו לעולם כיון שלקחו בתורת משכון אם (לא) שיחזירנו לו על מנת שלא לחזור לקחתו בתורת משכון מה ומחזיר לו הכר אפילו ביום ומחרישה אפילו בלילה וכא לבית דין ומגבין לו חובו :

כד ◦(ל' רמב"ם פ"ג מהלוה ס"ג) (כסיגים זמן הפרעון וגם לגנות מוכו) מו מסרבין לבעל חוב כיצר אומרים ללוה הבא כל משלשלין שיש לך ולא תניח אפילו מחט אחר (ופפ' כלי מוכל נפש) ◦(כתוקי יוסף פוף פרק המקבל) מז (יב) ונותנין לו מהכל מזון ל' יום ◦(סם נסם ברמב"ם) (בכנירי שלעיר מה סמ"ק שכל המלה כפני) וכסות י"ב חדש ולא שילבש בגדי משי או מצנפת זהובה מה אלא מעבירים אותה ממנו ונותנים לו כסות הראויה לו לי"ב חדש ומטה לישב עליו ומצע ◦(פור ס"ם) נ (ופפר נרבי סמשה) הראויים לו לישן עליהם ואם היה עני מטה ומפץ לישן עליו ואין נותנין כלים כאלו נא לאשתו ובניו אף על פי שהם קטנים שהוא חייב במזונותיהם ונותנים לו פנרלו ותפיליו היה אומן נותנים לו ב' כלי אומנות מכל מין ומין כגון שהיה חרש נותנין לו ב' מעצרין וב' מגרות . היה לו מין אחר שרובה ומין אחר מועט נותנין לו שנים מן המרובה וכל שיש לו מהמועט נב ואין לוקחים לו כלים מרפי המרובה היה איכר או חסר אין נותנין לו נג לא צמדו ולא חמורו וכן אם היה ספן אין נותנים לו ספינתו אף ע"פ שאין לו מזונות (נלא) מאלו אין אלו כלים אלא נכסים וימכרו עם שאר המטלטלים בבית דין ויתנו לבעל חובו ואפילו אם הוא ת"ח ותורתו אומנתו נד אין מניחים לו ספרים ◦(פור ס"ג נסם ר"י מכרנלוני) נה (נ). ואפילו ס"ת לפי שהם כשאר נכסים שבעל חוב גובה מהם חובו וה"ה למקוואות בית הכנסת (יד) בכלל נכסים ובעל חוב גובה מהם חובו :

כה אין

לפעמים כשרואין שהוא מכוזב נכפין אותו נם בתוך זמנו ופ"ר מ"ם עוד מוזה : מה ומחזיר לו הכר לפי' כיום וכו פי' למ"ם לפני זה וכלו כתב שמחזיר ע"ד שלא לחזור לקחתו בתורת משכון לו הכר בידו לפי' כיום כו' וכו מנלה דעתו שלינו שלא יוד לו בתור משכון להיות עליו דין משכון בעצום : מו מסדרין לב"ם כו' לפיכך מ"כ מיכה מסרבין ופ"ר : מז וכותבין לו מכל מזון כו' פי' כסים לו מזונות כביתו כותבין לו מחמו של ל' יום והמותר למלו' ואם אין לו מזונו' בביתו מוכרי' קנת משלטים כדי שיהנו לו דמי מזונות של ל' יום וכמ"ם המסבר בסכ"ו : מח ופ"ם שמכל תחלה בשני שמתחלה למתם נפשו כדי לפרע מהסות לכבי כיתו משמ"כ פתם שאין כותבין לפן כלים ח"ל לפרע' נפשו בסביל המלוה וה"ה לסיכה אם היה מכל תחלה כעובר מחשעין שכשיגיע מחם פרעון יהא לו כלים וכדחסיק בכסות ופפ"ר שם כתבתי דמשמעו' ל' הרמב"ם וכביאו הטור והמסבר בר"ם ני"ם שכתב שנותנין מזון כדרכו כו' לא משמע קלת מכי ונריכין לדקוק ולפרש כדרכו כפי ברלוי לפי' דרכו לפי' דרכו בת"נות ורלוי לכבי מדם לנהג כו ע"פ דרכ' וכנסנתם : מט ופלא מעבירין לותו ומחנו פי' ל"ח שאין נותנין לו מעות להלכים בפפו כבנדי כלו' פלא מפי' היו עליו כנדים בלו לוקחין לותו מידו : נ ושאר נרכי המטה פי' כרי' וכסתות וסדינין ונשם שפיה מחסכון לותו לא הניח בידו פלא מפץ ומצע . וכרים היה נוטלים מידו ומחזיר לו בלילה וכ"ם המחב' כפי' ל' הרמב"ם ובכיאור המשנה שלו נם כרים וסדינים ומניחין לותו בידו : נא לפחתו ולבניו כו' דכתיב וכם לא לחדר לו ולא לפחתו ובניו ופ"ר מ"ם עוד מוזה : נב ואין לוקחין לו כלים מדמי המרובה פי' לאין המיפה שבידו אין מוכרין מהמרובה למלאות המעוט דה"ל דיכול לומר עד שמת"ל פפיה בידי מחין ל' הרבה כלי' ויהיה משלים לפפיו מלותן מין ומין שהלוו לו מהמין הפפי שלין כידי מחנו כדי נרכי משמ"כ פתם שלוקחין מידי מאין המרובה ביתר מפרי נרכי קת"ל ופפ"ר : נג לא למדו ולא חמורו למדו פי' הבקרים שהוא קורם כהן לדות"ת דחמורו ופפ"ר : נד אין מניחין לו ספרים ולא דחניחין לו תפילין לפי שהוא דרך מלבוש ומלוה שבגופו פור : נה ומ"ם ופפי' ס"ת אף שכתב הרמ"ם דכותן הוא כתלו שפי בקניית ספרים מכם"ת כת"ם הטור יורה דפה בשמו כרים הל' ס"ת הטעי שכותבין מפתידין הם"ת בהיכל ואין לתידין מתוכו ע"ם י"ל דל' כע"ת כשם ר"י מכרנלוני נקט ואו"ל הטור והמסבר . ונם המסבר לטעמיה לול שכתב שם כי"ד שלא נח הרמ"ם שלא ללמדינו שנם קניית ספר ספרים מנוה שלו נם בשאל כל פניס בקניית ע"ת מלות עשה במקומה עומדת ע"ב :

כו אע"ג שלא תיטול מזונותיה להבא כו' עד שתזון מהן כל' משמ' שבא לומר ל"מ להכא אלא אפי' לעבר ופע"ג ל"ל דמ"מ שתזון מהן פ"ק כשפסה שפסקה תפסה כדי שתזון ממנו ולקח והשתא כשבא לכ"מ לגבות כבר ניזונית ממנו וק"ל: כז עד שיפרע המלוה כו' פע"ר סס כתבתי והוכחתי דאפי' לא"ל שאיני רוצה מזונותיך (סו) אלא אפילו תפסה מנכסי בעל כגון שהלך למדינ"ה ים ותפסה מנכסיו שתזון מהם מוציאין מידה ונותני' למלוה שאין לאשה מזונות לא ממקרקעי ולא ממטלטלי כז עד שיפרע המלוה אפילו היתה קורסת ואפילו הלך בעלה למדינת הים ולותה בשטר ואכלה אף על פי שקדמה הלואת מזונותיה בשטר להלואתו של בעל השטר אין הלוא' המזונו' נגבית (סז) עד שיפרע בעל השטר תחילה ואם המל ור' שעל הבעל היתה על פה והיא לותה לצורך מזונותיה על פה או בשטר איזה מהם שיבא לגבות תחלה קורם (יז) ואם באו שניהם כאחר חולקים:

כח (יח) אין צריך לומר שלא תטול אשתו ממזונותיה להבא

כט (יט) אם מיהו סס מעות נדונ"ית עדיין בידה או כרעות אינה יכולה לתפסן למזונותיה (הרי"ו נתה"מ) (מיהו' נפ"מ) היה חייב לכותים ותבעוהו בדיני כותים ובאתה לתפסה סס כתובתה וחלקו כותים בעלי חובות כיון כן הוה כדיניהם להנכות לתפסה כדוני"ת תחילה וכה סמ"ב מלוה ישראל לתבוע חובו ולהוציא מיד התפסה מה שנתנה כדיני כותים הדין עם המלוה דהרי כתובת' וכנדוני"ת לא נתנם לנכות מה"ת כמו שנתבאר כה"ע סימן נ"ג:

כה (רמב"ם פ"ג מהלוה דין ה') אין בעל חוב גובה סס מכסי אשתו ובניו של לוה ולא מבגדי צבועים ס שצבען לשמן אע"פ שעריין לא לבשן אות' ולא מבגדרין הרשים שלקחן לשמן (סור כסס ר"י גרגלוני) ולא מספרים שקנה לבניו ללמור בהם אלא הרי אלו שלהם:

כו כסר"א בכלי חול סס אבל בגדי שבת ומועד גובה אות' בעל חוב (סור כסס) סכ (ו"מ)

(יט) ואין צריך לומר סנ אם היו בהם טבעות וכלי זהב וכסף שהכל לבעל חוב והוא שקנה לה הבעל אבל מה שהכניסה לו בין נכסי מלוג בין נכסי צאן ברזל אין בעל חוב גובה ממנו אם ירוע שהוא פד ממה שהכניסה היא או ממה שפסק הבעל לה בשעת נישואין ואם אינו ידוע

(יט) היא נאמנת בבגדים ותכשיטים שדרך האשה להכנים לבעלה (כ) אם הכניסה לו סס בסמיה מעות בגדיניא בעל חוב גובה מהם:

סנ (הרי"ו נתה"מ ס"ע) וי"ל דמ"מ סס עדיין הכדוני' כרעותה לו כרעות אינה יכולה לתפסן למזונותיה כנכסים שנתנה לבעלה ופרקונו מן הקורין וגובין מהלוה הנכסים:

כז אין

סו מלא אפי' תפסה וכ"מ פסק דתכני' אם תפסה אפי' למזונו' לא הכה אפילו סמיה כשבר וכשלא תפסה אין לה כלום בגר כ"מ ע"ם וגם כזה לא כתבו: יז עד שיפרע המלוה ס"ק כ"ז וכ"ג ו"ת:

יז ומה שהוא סניהם כשהר מולקין - כ"מ דסיינו דוקא לחרי"ף אבל לא לפ"ם שהסכר לקמן סי' ק"ד סי"ג דמלוה ב"מ מוקדמת קודמת למלוה בשבר וכ"ע וכיון שם בר"ת דף כ"ריש ע"ב וכיון שהוא מהר"ן ססון סי' מ"ח ע"ם בסוה"ע עי' דמזונותיה דרבנן וב"ם להפוסקי' שפסקו שבועה דרבנן ואפ"ם לפי"ל ל"ם ועוד ב"ם דבשור ל"ם ר"ם ס"ם עסק דמזונות דעוריית' וכ"ם פרחב"ם ריש ע"י"ב מה"ע ועוד ואפ"ם הפרץ שם כוה ומביאו ב"י שם מיהו ק"ל על הסו"ר מהרא"ם ע"סני דייני גזירן וכמ"ש בב"ח בשם ס"ם וזה שהקשה הכ"מ רפי"ב מה"ע על הסמ"ע ל"ק"מ כשעיין כתוה"ר שהם ס"ע:

יח היה נפחתת כשבוב"כ כסור: ך שם שכניסה לו מעות כ"י כשם הסמ"ע כ"ע:

כל

צח ג שכתב כל נכסיו לפני מפילו כספים ס"מ (ועיין מ"ש לעיל סי' ע"ה סעיף ג' בכמ"ה) וכן מבואר שם בנכסים ס"מ סעיף כ"ה ומתוכו מקור דין וכן מוכח בס"ה כלל ס"ו ס"ק ס"ו ועיין שם ודלא כב"י ועי"ש בכ"י סוף סימן ק"ו ועיין שם בס"ק ב' ובמה שהקשה ע"ש ודלא כתב מהריב"ל ודלא כתב מהרי"ק ועיין בכ"מ ובמה שכתב בשם מהר"ם בנוגע לומר מחורם שעריין לא פרע מלא שטובן דמקבל לו שכל מה שיתן לו יהא שלו

לב"ד כיום כ' שכספו ל' שולחן אלין כיום נ' והוא יכול כיום ד' וכיום ה' עומד לפני כ"ד ומ"ד כ' ימים נרשין דשולחן אקרין כיום כ"ה וכיום נ' ואתה כיו' ד' וכיום ה' נעומד בלותו יום ה' לערב שב"ד וכ"כ בתי"מ וכ"י : יד כד"ת כשכיב כו' אלמלי קאי אתי"ם מתניתין לו ל' יום : טו מיד כותבין אדרכת' עפ"ר שם כתבתי דהאי מיד מיד ממש הוא ואפילו ל' יום הרשאוכים לעני ל' יום אין כותבין לו אלא שכשרכ מלבא לב"ד וכמ"ש השטר והמקבר כשי"ק' אבל מ"ש המקבר אחר זה ו"ל וכן אם כשטר על פקדון כו' עד כותבין

על נכסיו מיד אלא מיד ל"ד הוא אלא מתניתין לו נ"כ ל' יום הרשאוכים אלא המקבר דאמר יש לי רשיה לכתוב השטר על פקדון זה ומ"ש השטר והמקבר ל' וכן ר"י כו' אגב כשפקדון אין מתניתין לו ל' יום ומשכח שהכותב בשטר אבל אם אמר איני כא לכ"ר שו מיד כותבין אדרכתא בין על הקרקע' (סור סי' נ בשם הרמב"ם) בין על המטלטלין שו וכן אם השטר על פקדון אין מסתינן לו צ' יום אלא כותבי' אדרכתא על נכסיו מיד : ז זה שאמרנו שאם לא כא בסוף התשעי' כותבין אדרכתא על הקרקעו' אבל המטלטלים אפי' אחר צ' יום כל זמן שהוא אומר אתה אביא ראייה ואבטל השטר אין מוריד המלוה למטלטלים שמא יאבל אותם ויביא זה ראייה ויבטל השטר ואם לא ימצא (המטלטלים) מה יטול ואפי' היה למלוה קרקע יג שמא תכסף או תשתרף (סור נשם הגאונים) ואע"ג דלא כתבינן אדרכתא אמטלטלים יהבינן להו ביר שלישי ויהבינן זמן הראוי לב"ד אי מרע לשטרא בגו ההוא זימנא איתרע ואי לא יהבינן להו ביר מלוה :

ח אם המלוה אלם ולא יוכל הלוה להוציא הקרקעות מידו אחר שיפסל שטרו מאחרים האדרכתא ער שיודיעו ללוה אפילו אם הוא במקום רחוק יט שצריך לשהות י"כ חדש לילך ולבא שיירא משם :

ט * (שם נרמב"ם) כיצד כותבי' האדרכת' אם לנכסי בני חורין הוירוהכותבין איש פלוני נתחייב לפלוני ברין כך וכך ולא נתן מעצמו וכתבנו לו אדרכתא זו על שדה פלוני' שלו ואח"כ שמין לו ג' באותה שדה כנגד חובו ומכריזין עליה כפי מה שיראה ° (נסור סי' ק"כ ס"ב הגיה זה ג"כ) יט ער שיפסקו המוסיפי' ומורידין אותו בחובו לחלק ששמו אותו ך וקורעין שטר החוב אם היה שטר ואם לא היו לו נכסי בני חורין כותבין האדרכת' כך איש פלוני נתחייב לפלוני כך בש"ח שכידו ולא נתן לו חובו ולא מצינו לו נכסי בני חורין וכבר קרענו לשטר שיש לו עליו ונתננו לפלוני רשות לדרוש ולחקור ולהיות ידו נטויה ע"כ הנכסים שימצאו לו וכל הקרקעו שמכר מזמן פלוני והלאה יש לו רשות לגבות חובו מהכל ואחר שכותבין אדרכתא זו הולך המלו' ומחפ' אם תמצ' לו נכסי' בני חורין שמין לו מהם מצא לו נכסי' משועבדים מאחר זמן ששטרו טורף מהם וקורעין שטר האדרכתא וכותבין לו שטר הטריפה כיצד כותבין איש פלוני בן פלוני זכה לרין לטרוף ברין בחוב שפלוני חייב לו שהוא כך וכך בשדה פלונית שלקחה פלוני בכך וכך מזמן פלוני וכבר קרענו האדרכת' שהיתה בירו והרשינוהו לטרוף מזה בכך וכך ואחר שכותבין הטרפה לטרוף מורידין ג' בקיאים לאותה שדה ושמין לו ממנה לשיעור חובו מהקרן כא וחצי השבח ומכריזין עליה ל' יום כרך שמכריזין על נכסי יתומי' ואח"כ משביעין את הלוה שאין לו כלום כב אם היה הלוה עמנו במדינ' ומשביעין את הטורף בנקיטת חפץ שלא נפרע חובו זה ולא מחלו ולא מכרו לאחר ואח"כ מורדי' אותו לנכסי הלוקח בשומא שלו וכותבין הורד' וכיצר כותבין אחר ששמנו לפלוני בשומא שה'תה בירו והכרזנו ל' יום כראוי והשבענו גג את זה הטורף ואת הבעל חוב הוררנוהו לשדה פלוני להיות משתמש בה כרך שאדם משתמש בקניינו ומאימתי אוכל הטורף פירות שדה זו משיפסקו ימי הכרזה ° (שם נפרק הנושא) ואם יש טעות באדרכתא אינו אוכל פירות אפי' מיום ששלמו יכי ההכרזה :

כ ° (שם נרמב"ם פי"נ) כל אדרכתא כד שאין כתוב בה קרענו לשטר הלואה אינו אדרכתא וכל טירפא שאין כתוב בה קרענו לאדרכתא אינה טירפא וכל שומא שאין כתוב בה קרענו לטירפא אינה שומא :

יא כיצר כותבין אדרכתא על נכסי יתומים יתבאר בסי' מן ק"ט :

צט כיצד משביעין ללוה אם יש לו ומחרימים מי שיורע לו נכסים ואם הוא כשר או רמאי ואם נתן שלו במתנה ובו ח' סעיפים

א * (כל מסעי' סוף ל' רמב"ם פ"כ מה' מלוה ירין נ') לא היה לו שום טענ' כנגד השט' אלא שאומר שאין לו במה לפרוע ג אם לא נמצא ללוה כלום יתר ד על מה שמסדרין לו

ג התקינו

צט ס"ק ו ופס"ה לן כו"ע בסור סעיף ס' ואם כשבא וסיע ירו ייתר מחכו המחרים כו' וכתב הס"מ מכל קורס שסעיקא ירו כאמן כיון שנשותו זמן מכיון מעשיר לבעל הסטר רשות אין לו בזה לפרוע ומיין כ"ל דמ"ת יש מסם קהוכים דילמא יש לו גם מרבדי הרמב"ם פ"ב מה"מלוה דין ס' שנתחלו לקמן ס"ק ו' שכתב וסורם למחרים כחוכות מחרי' וסיע ירו כו' לא יפלו פיס' בעלי הסטרות כו' וכ"כ בסמ"ג סו' עשין ג"ב רף קע"ס ע"ג והמרדכי פ' המקבל וכשלחי דעריפס לקמן ס"ק ו' משמע דלא כשל"ת: כ"ב ממון כו' כגון שפנוס ומשלמיסיכן הוא כרמב"ם פ"ג מה' מלוה דין ו' להדיא דלא משמע לפילו רפיס לא משכי לענין שיעבוד של מוחו פלוגי לגבו מלא הוי כשפ' בעל חוב לא ביחורת פיסקא לענין הפלג' מקרקין וכתב הס"ם לקמן ס"ק ז' שס"ם מכל רפיס שמפקיעין מלגבי לא משכי רכיון ריס לו רשות להשתמש בחוכות פ' לוה עלייהו וכתב הס"ם לפיל סוף סימן מ"ו סעיף קטן ס' ובימן פ"ג סעיף קטן י"ר ועיין שם: ג

ומחר של מחרים הוא כו' מו שמר מחנה מו ערוב על הסטרות מיכו נאמן כרלביל סי' מ"ו וכתב הרמב"ם פרק פ' ג'חס' מלוה דין ו' וכן כל מי שיש עליו סטר חוב ומורם למחר מעכמו כחוב מחר שם מין לו נפשים כדי שיגבו מניפס נוטה בעל הסטר גלגר שלא יעשו קנוניה על זה עכ"ל וכתב ס' סמ' שם משלם ל' זה נרשם שמין לו נפשים ומשלם בדברים גלו נרשם שמין לו נפשים כדי שיגבו מחלה בעל חוב ורשי רש"י כמו שכתבתי ופ' ר"ת שם פרק שני שלוקח ד"ר שלא נפשים שם שדי פלוגה ומלוה בשטרם לפיין שיכול לפטון פרעתי לפסוקי כפים שם שדי פלוגה ופלוגתם לפיין פרעתי כגון שהוא תוך זמנו פו שם"ל שלא הפרעתי שלא בעדים וכ"ב כן ל' - ודלא ככפף ומשם שכתב שם כוה מילוקי דיניס שפיגם נרשין לענ"ד שכתב לכתנעיומו פוח' מחרי' מחלה לאמן ע"ם והעיקר כ"ל רשם פיס יכול לפטון פרעתי ומיכו מייב לשם כי שם על פי סורשתו שכלל ענין כאמן ומה שרשתו לשם פפל הרמב"ם כרין ם' וכרין ו' נרשם לומר דמחלה רשסיק הרמב"ם כרין תקנת הגלוסים כת' כן לפי תקנת הגלוסים ומ"כ כתב כן לעיקר הרין - ועוד כ"ל דמחלה כתב הרמב"ם כרין ם' דמי שכתמייב בשטוח זו מפני סוב שעליו ומוה לשחרים כחוכות מחרים ומיינ יותר על הרשוי לא יפלו היסר פלא בעלי הסטרות בלבר שמא קנוניא עשה בסורשתו על זה ס"ב דפ"ג כיון שכתמייב בשטוח זו יפא כאמן פלא יפבע לעקר ופם כיון שסורם קורס מפניע יהו לא ניחוש לקנוניא ס"ב כרין הרמבן ים שני לכוחות יותר מן הרין שכתב פמ"ב ופמ"ב כתב לאוכן פס שהרי"ף פלוגי על הרמב"ם רק פחר פלגב דברי הרמב"ם וכן כל מי שיש עליו סטר חוב ומורם למחר מעכמו כחוב מחר שם מין לו נפשים כדי שיגבו שיעבוד נוטה בעל הסטר לגבר כו' ומ"ש לקנוניא כיון שרוחם שנשלין מחכו כל הסטר לו ומשכשיון אותו שם מין לו יותר ע"ב חוזם לשחרים כחוכות אבל כשסורם למחר מעכמו קורם שנשלין מחכו כל הסטר לו ומ"ש

ומ"ש ס' שם' שרשת הרב שחלוה ע"ם קורמת לשל"ר לא נרשם כלום שהרמב"ם ז"ל הסיעו כשלשלי ראין כאן קריאה הניו מולקין ומשמע דלפיכו מין קריאה וכרלקמן סי' ק"ד סעי' ו') סיעו נוטה פלא בעל הסטר כלגר - כן כ"ל ברור (ונם ס"ה ופ"ד) יחסר כשכתי לקמן סו"ק ס"ד סעי' י"ג בוה ס"ה: ד מין סוחכי לו עד שיביא רפיס - פבל רב פלפם כת' בשטוח זה שסוכן כל שם שבידי לשחר הוא יפבע פוחו שחר סטר שכן פלו ומוחכין לו כ"ב נפסקי מחר"ם מרפקטי ופשר הרמב"ם חוזה לרב פלפם רכשם שחר שכשע רשוחכין - ואין רבינו נרשין לשל"ר דשם הרמב"ם אין פוחשים לו שד שיביא רפיס משחע דרוקא רפיס בעיכן ונם שייכתי בפסקי מחר"ם מרפקטי (סי' ס"ו) ולא כחב שם שהרי"ף פולק על הרמב"ם רק פחר שלחב דברי הרמב"ם בחב ולפון חסוכ"ר פלפם כך היא בפלה ושת כו' וכרלפ שם היוה שעות סוכר בחחו"ר פלפם ולא כפיפה שחר"ם ריקחי רק מבי סטר מיוסי דיניס שחחו"ר פלפ"ם ע"ם וכן חלאחי לפריך כשעם"ח שער ה'סוף חלק א'ז"ל ושם לא יביא רפיס שחר סוחק'היא שכל הנחל'חת יר פלגם סוחר בחקוחר שיברר סמיכו שלו יש לכו לדון שיגבה כחלוה חחה סוחכת חחת ירו של לוה ואין לבו מחמיכים לוחו שחיכו כשל סטרים רשייסין לקנוניא ל"פ ברמב"ם ז"ל שאין שחעין לו שלא יביא רפיס לו יגבה חשם כשל חיכו וחלגב שכשעתו כשחלה שחיכו לקנוניא ל"פ מרוכן שיבשב רשוכן לשם שלו וכוחלין ושכוכה שם פרוכה שכשיכו שיביא לקנוניא ושאין לרש כשרשתו לשחרים ושכוכה זו אין שיבשב ושול חכין לו ושיכן היא ניחנית בכלל כל הנשכעין וכוחלין כרי לא שכיכה לו כחשבה ולא פ"ה ע"ל ושחפי כך לא כוכפה כשיכו שלו יש לו כוכפה פוסק חשפוסקים וכן עיקר (ונרשם רשיסחשיסחים לשם"ח ברשי כשם"ח שלו: ה ופף על פי היא לו חיכו שכיה יכו לשחיכה כשחשע רשכו דוקא שוי חיכו חשם רשחיכו כוא שכיה לו קורם חורשתו כ"ר כן כחשב לו חשכי חלוה (אלא רפ"ה לא חשכי לשם חשם חוקא) ורפיס כחשב לו שכי כשן חשלשלים שלך ולא חיו יורעים שו חזה שלל כשבא לכ"ר ושחוקו שחשלשלים כ"ל שו שרשו לוחם לכן וכ"ב לא שוי חנו כלל - חם שכיה יכול להקנוחם לו עכשיו כחחכה כשבי כ"ר כשלישין רשן זה חיכו שוב רשיכו שעשה כן כשי להכרית ונם כוא חשלה שלי שיחן לוחם חחכה ויכיה לוחם ר"ם ולא יעלה בחוזר וכן כחכתי לעיל סי' מ"ו סעיף קטן ג' כשם הר"ן ועוד שכבר כחב ס"חשבי פ"ם חם מלוה דין ו' סיפ חי שחירך שלן זה חנו שחם ניכיה כחחכה חשם חחוייב להחזירן לו ופס כוא שוען שחפקיעין כיחי שם שיעם להפיעין לו שכ"ל ולפפיעי חוכו שחל שכשי כחחכה ושרפ"ם ושפר פוסקים פ"כ רכחוכות נבי פוחר שפר שחכה כוא רשיכו כלשן כשי שחפקיעין שכלי כך כוא שכיה יכול לוחר שנחכה לו חחכה יכול שכלה חיכו נחלן כו' שכ"ל כחל קורם ניחחו לכ"ר לא שייך כל זה רפ כחו שכוא שלוחר שפר שחכה לו חפקיעין שכלי כך כוא שכיה יכול לוחר שנחכה לו חחכה יכול שכלה חיכו נחלן כו' שכ"ל כחל קורם ניחחו לכ"ר לא שייך כל זה רפ כחו שכוא שלוחר שפר שחכה לו חפקיעין שכלי כך כוא שכיה יכול לוחר שנחכה לו

מכלל דנרשו כלא ריניס לכן חוכרת להפרין קלת - וז"ל נרשי נר"ח סיס חפלוקת כין הפוסקים כוה שלפ"ר חין כאן חפלוקת וכחו שפבר ולפי חשלשלים שלך ולא חיו יורעים שו חזה שלל כשבא לכ"ר וחשוקו שחשלשלים כ"ל שו שרשו לוחם לכן וכ"ב לא שוי חנו כלל - חם שכיה יכול להקנוחם לו עכשיו כחחכה כשבי כ"ר כשלישין רשן זה חיכו שוב רשיכו שעשה כן כשי להכרית ונם כוא חשלה שלי שיחן לוחם חחכה ויכיה לוחם ר"ם ולא יעלה בחוזר וכן כחכתי לעיל סי' מ"ו סעיף קטן ג' כשם הר"ן ועוד שכבר כתב ס"חשבי פ"ם חם מלוה דין ו' סיפ חי שחירך שלן זה חנו שחם ניכיה כחחכה חשם חחוייב להחזירן לו ופס כוא שוען שחפקיעין כיחי שם שיעם להפיעין לו שכ"ל ולפפיעי חוכו שחל שכשי כחחכה ושרפ"ם ושפר פוסקים פ"כ רכחוכות נבי פוחר שפר שחכה כוא רשיכו כלשן כשי שחפקיעין שכלי כך כוא שכיה יכול לוחר שנחכה לו חחכה יכול שכלה חיכו נחלן כו' שכ"ל כחל קורם ניחחו לכ"ר לא שייך כל זה רפ כחו שכוא שלוחר שפר שחכה לו חפקיעין שכלי כך כוא שכיה יכול לוחר שנחכה לו

ס ומ"כ תבעו לוי כו' עד סוף לא מהכא ל"ל הטור ומקר שמכאן לוי להכא כה"ג רואובן המוקדם להסבירו ג"כ להכא ומומר שמטרו מוקדם והוה יקח מקלה • וכסיב ברמ"ם לא סייך דין קדימה כדכתר שמעון כעובים ועתיד לבא לתקר זמן ומס לא מהכא כו' ועפ"ר מס כתבתי לתה לא כתב הטעם משום דתין קדימה בתטלטלין ושלא תקשה מכלן ומת"ש כה"ג סי' ק"ו ס"ק לת"ש כסי' קכ"ד ס"ק ב : ס ומ"ש ולי נראה שכיח דין יכופו עיין בתשובתי שכוכתי שכדין עם ברמ"ם וכטור :

יוד מס

ס (תשו' ברמ"ם שם) (ז) מיכו מס ידוע שים לו עיסקא מתחרים כלתן לומר (ח) על מעות שכידו תלו (ט) מעשה פלוני שם כתנו שכיס נותנים לו :

ב ראובן השביע לשמעון שבועה זו כתקנת הגאונים ולא השביעו להבא ג ואח"כ תבעו לוי ששטרו מאוחר והשביעו להבא מה שירויח יותר על הוצאתו שיתן לו אם לא שנשבע היו (הטור) חולקין וכיון שנשבע לתתו ללוי צריך לקיים שבועתו כ"כ בשם הרא"ש ס (י) ולי נראה שב"ר יכופו ליתן החצי לראובן ועיין

פקוניו כך תשבו' רשב"ם שבנ"י ס"ם ז"ל ליח ליה תוקה כלל מה שהוא בתוק אלו דשם יר שפרם בתוק אלו דשם מתשבו' רשב"ם שהביא ב"י ר"ם ב"ח משתע דאית ליה כפי תוק"ע ולפי ת"ם ק"ח וק"ל) ונם ת"ם הרב שהרא"ם בתשובה תולק על ה"ת"ל מיכו מוכרח לפ"ר דז"ל הרמ"ם שם והיתוח שייתר לו מיכו כלום דתלוח להוכיח מיתה לפלוני יש לו תעות תוכיכים ש"י לומר של פלוני שם כל זתן אלא כאן לידו ודאי שם יש לו עיסקא מתחו לומר כאן תומר לומר אלא תעסק של פלוני שם כתנו שכותנים לו בשרעון תוכו על כ"ל ותרמ"ם דשם מיירי כידוע שיש לו עיסקא מתחו וכח"ם ס"ק ז' וב"ח הרב נוטים תיר שמ"כ שהביא שיטה מיכו שיש לו עיסקא מתחרים כאן כתן כו', ותשתע שכר"כ תיכית כן תתשובת הרמ"ם שם וכן ברשם להדיה בשמ"ע וכ"כ בשמ"ע לעיל סי' ת"ם ק' ז"ל כשידוע שיש לו עיסקא מתחרים כן הוא שתשובת הרמ"ם שם וכ"כ תור"ם לקתן סי' כ"ש שם"ם ע"ם עכ"ל שהרשד"ם סי' ק"ח הבח"ם בתשובת שם מיירי דוקא כשידוע שיש לו תתנו עיסקא ע"ם (אך ת"ם שהרשד"ם שם ותל"כ קשה ת"ם דשתעות תוכיכים ג"י לומר של פלוני הם ועיסקא שתר דכתן כו' שיכו תוכחה לפ"ר ד

אבל אפי' אם מחלפים ואפי' לא כתב לו רבקני שכיסה חולקין כאבידה
ממש ומה שכתבתי לקמן סי' ק"ר סעיף ז"ס ומיירי דבקה הרשב"ם בלבוי
משתעבד ולא בקה לוי נוכח ולא משעון אלא ר"ל דאם מכר ראובן אחר"כ אם
פסרו"ח ללוי משתעבד שיכול לסרוף מהלקוחות לשעון לא משתעבד וא"ל
לסרוף לקוחות וא"כ בכאן צריך ליתן המצי לראובן ולא כהרש"ם ופו"ר -
וכראם דף לבתחלה נותנין סה"ר
מחצי לראובן ואין נותנים ללוי רק
מחצי ואם משתעבד משעון ללוי אין
אנו חוששים לשטותו דכי נשבע ל
שטותו יפטר הכ"ר אלא כאן לראובן
ודוקא בשבע אלא כשיטים ביום
ליתן ומיירי אלו לא היו נותן לה"ר
אלא עתה אין ביכולו ליתן ומהרי פוס
מדיין קומר ואומר ליתן רק שמה"ר אין
מניחים לו ליתן וכן כראם לי עיקר
(ודלא כשמ"ש ס"ק ס') : יור
עיין בתשו' מהרי"ם סי' קכ"ם דף קפ"ו
ע"ב ובאינם ביכולו ע"ש - יג
ועיין לקמן סי' ק"ל כו' הוא מתשו' מוה
מהכופה מחבירו ב"ד לעיל ר"ם ס"ו ודו'
שם מתשו' הרש"ם ולא עדיפי מתשו'
הרש"ם בסור כאן : יב אם ירוע
בעדים שחפץ זה של ראובן כו' כתב
מהר"ם בדרך סיתרו הדברים דעדיין
הוא של ראובן כגון שהיו בתשמישו
כשהפרו ראובן לשמעון ואח"כ שיתרצו
לו כו' ואפ"ה בשמעון תוכח לו כלום
כשהיו הדברים מעידים שתפרו בידו
לתכור וכן עיקר ולא כמו שכתב בבה'
הבית ובסי"ח בשם מהרש"ל ס"ס וש"ס
בתשו' הרש"ל שכתו ריש כלל ק"ו שם
יומר סיב לפרש כמו שכתבתי - וכ"ל
דגם פיבא קרי ראם וגם בפרסור וכן
בדברים הפשוים להשמיל ולהשכיר
מיירי ג"כ דפיבא קרי ראם ואח"כ היה
יכול לשעון לקום כמו שכתבתי ועיין
בתשובות הרש"ם שכתב בכלל ק"ם ס"ם
ד"מהשם שם יות"כ דלאחר שם בשמיטו'
שרבו' תיבדרי' שעבויי' לשטרי' ולשכיר'
ע"ש ורו"ק ומה שכתב בתשו"ן ל"ב סבר
שהר בכלל י"ו סי' ל"ם לא כסיבת לי ע"ש
ועיין מ"ש לעיל סי' ע"ב ס"ק ל"ג ולקמן
סי' רכ"ו : יג ומהרסור אם בעל
המקן נשמיים בשבועה - כתב בבדק
הבית הסיבו דוקא בשטוען שה"ח בכי
ב"ב שבים הרם ולעיל"ב לפילו טוען
שהח רב"ם דין ליוקח ויורם לו בכל
לוכתי (ע"ל סימן קמ"ו ס"י בשנם)
ועשיבין לשו ובדין ליישבע לפי בשהח
בח"ם לקמן סי' קל"ב סעיף ה' בשנ"ם
בגי יורש ועיין מ"ש שם בסוף סמי' רנם
בלוקח סדין כן ובבדק הבית לשמיים
לעיל דשטק גם לקמן סי' קל"ב דאין
בדיך ליישבע בשהח ומ"ש לדיין דקי"ל
שהם דישבע ב"ם שבא ודלא בשב"ם
ועיין שם שכתבתי לעיל סי' ע"ב סעיף
ל"ו ס"ק קל"ו ובו"ק : יד ויש לו
שבי עדים כו' בשור מסיק ושם מין לו
אלא ער אחר שטוח אלו אינו מועיל
לשוטיל מסוקת כ"ח שמשכנו ובתב
המ"מ וז"ל וקפיכים מרשב"א ולא
מתרינן בזה הסוי ת"ם ופיל"ת דאין מוחרינן כן אלא כשבעים סיו מתייבים
שוטו שטון אבל בזה היה בעל שהפץ בדיך ליישבע כדי ליטול וכח"ם
מור"ם לעני זה וכ"כ לעיל בסי' ע"ח וב"ע שכ"ל וכל הבריו שחזירו לשע"ר
דשם גם בשבא ברבי אלא ורשי שפילו היו כאן שני עדים שמשבו ושוב שוטן
אין מסשי אחר שע"ם שבדיך לשחזירו ח"ת בדיך אח"כ ליישבע היסת
אלו שוב וכן בכל מטופיל"ת ורשי דברי' אח"כ ליישבע היסת ולא עשתרי בפי'
ע"ש ס"ק ס"ג אלא שיכא היה יכול ליטול ע"ש שני עדים שם לא ישבע
אלא (כתב רבינו' (ס"ק י"ג בשמ"ע) אפ"כ ע"י עדים וע"י השבועה בוח
דבשל משם"כ בכא הבושל בלאו שני עדים ואח"כ היה שבועה ע"ש שתוצאו
אח"כ (ואולי שמ"ש הבין דשבועה דבא מיהו קודם לבן בשביעת הפך
אבל ודאי ליתא אלא בשבע אח"כ היה ושם כן הדבר פשוט דבאן נתי שני
משופיל"ת רק דשטו' כת' שאי לטוטי' ותב"ח שהשבעה שבה"ח אלא היה
ושם היה תבתי' שטר ושיטות שלא היה אלו בשב' לשבעים שטר וא"כ לפי כל
התירוי' דלעיל לאוד בשוטתו לסורו' לדברי שטר הבל היה היה כיד הפרה בחוק'
שטו' אלו וזה ברור : טו אין לשבינהו כו' עיין בתשו' מהרשד"ם סי' ק"ר
וז"ל ובתן כל אשר לו כו' עיין בבית שרם שתתבם בכולא או בתקבת וש"ר
שום דבר אי הוו מתבם ובדיך לשוב : יז וישבע מקבל שתבם -
דשפי' מתקרקעי כו' ולא ידענא מה שבין זה לזה דשתם שתבתם היא כדין משפ"ט
בתן שלא ידחק שתבתם שתבם

(יא) (ועיין לקמן סי' ק"ר סעיף ג' בתבתי בשנת סרפ"ב) :

ג ° (סור בשם תשו' סרפ"ב ותשתמים כרים בלל ק"ו) ראובן נתן
חפץ לשמעון לשכור ובא לוי בעל ח"ב של שמעון ולקחו
בחובו י (יב) אם ירוע בעדים שחפץ זה של ראובן צריך
להחזיר לו אבל אם אינו ירוע בעדים אף ע"פ ששמעון מורה
שהוא של ראובן אין מוציאין מלוי ואם יטעון ראובן ללוי
אתה יורע שזה החפץ שלי צריך לישבע היסת ° (שם מבשתי' בבלל
ק"ם סוף סי' ב') ואם שמעון הוא סרסור החפצים הנמצאים
בביתו שהוא רגיל למכרם אינם בחזק' שלו שימשכנ' בעל חובו
(יג) (ומסרסור אם בעל החפץ נאמנים בשבועה) ° (סור והוא מתשו'
הרש"ם שם) וכן אם מצא בבית בעל חובו דברים העשויים
להשאיל ולהשכיר וכא אחר ואמר שהשאילם או השכירם לו
יד (יג) ויש לו שני עדים שהיו שלו נאמן ולא יוכל בעל
חובו למשכנם בחובו :

ד ° (סור בשם הרמ"ם והוא בפ"ב מה' מלוה ה"ד) מי שהוחזק
שהוא עני וכשר והולך בתום והרבר גלוי ויר וע לרבים
ולרוב העם וכא בעל חובו להשביעו בתקנה זו יב והוחזק
התובע שאינו מסתפק בעניות זו אלא רוצה לצערו בשבועה זו
להצר לו ולביישו ברבים כדי להנקם ממנו או כדי שילך וילוה
מהכותים או שיקח נכסי אשתו ויתן לו עד שינצל משבועה זו
אסור לרבים להשביעו שבועה זו ואם השביעו ביטל לא תעשה
של תורה יג לא תהיה לו כנושה ולא עור אלא ראוי לרבים
לגעור בתובע ולטרדו (ועיין ביורה דעה סוף סימן רנ"ב עני מקבץ
ממון בשכר קבוץ שם בדין לשבל לשבל תוב) :

ה ° (שם) מי שהוחזק רמאי וררכיו מקולקלי' בשטא ומתנו
והרי הוא אמור שיש לו ממון וטען שאין לו כלום יד
והרי הוא רץ להשבע (טו) אין להשביעו (ויש לרבים לנדותו או
לכופו עד שיפרע ° (סור סי' נ') ועיין סימן כ"ו סעיף ס"ו) :

ו ° (סור בשם"ו מתשו' הרש"ם) החייב לחבירו (טז) ונתן כל
אשר לו לאחר להפקיע חובו לא הועיל ערמתו טו ויגבה
בעל חוב חובו אפילו היה מלוה ע"פ ממקבל המתנה טז (יו)
וישבע מקבל המתנה על דעת בית דין בלא ערמה ומרמה כמה
קבל מתנה מראובן ויגבו בית דין לבעל החוב חובו מכל מה
שקבל מראובן אבל אם הריוח כלום בסחורה או ברבית
באותו מתנה אין בית דין מוגבין לו מהריוח יז (יח) ראפי'
מקרקעי המשועברין למלוה אם אכל לוקח או מקבל מתנה
הפירות כמה שנים בא בעל חוב וגובה הקרקע כמו שהו' ואינו
מוציא מירם הפירות שאכלו :

כנה ° (רשב"ם ורמב"ן) יח מיכו אם נרשה לבית דין אלא כיוצו
לערמה רק למתנה נתורה קנה המקבל לף על גב שבית
דוונתו לגבותו :

ז הכותב

אם ידוע בעדים שחפץ זה של ראובן כו' עפ"ר דשם כתבתי
דלריך שיאמרו העדים דעדיין הוא של ראובן כגון שהיו
בחעתד כשהשאיל ראובן לשמעון ואל"ב שיאמרו לו דהרי הו' בחזק'
ראובן עדיין הוא של ראובן ואפי' אם יעידו שהיו בתשמישו
של ראובן כי שמא מכרו לשמעון
וכשה יוכיחו מיד לוי המוחזק כו
° ודוקא כשהרים העדיים להשאיל ולהשכיר ושוטן ראובן
שהשאילו לשמעון כזה שני בעדי'
שהעדים שהיו של ראובן ואפי'
אמרינן עדיין הוא שלו וכא מוכח
כשמעון שמעון שמשכנו ואפי' אם יעידו
שהיו בתשמישו של ראובן כי שמא
מכרו לשמעון וכשה יוכיחו מיד לוי המוחזק כו
° ודוקא כשהרים העדיים להשאיל ולהשכיר ושוטן ראובן
שהשאילו לשמעון כזה שני בעדי'
שהעדים שהיו של ראובן ואפי'
אמרינן עדיין הוא שלו וכא מוכח
כשמעון שמשכנו ואפי' אם יעידו
שהיו בתשמישו של ראובן כי שמא
מכרו לשמעון וכשה יוכיחו מיד לוי המוחזק כו

כללו דמסרכו הדיינים שהיכם מוחזקים יש לחוש שלא יבא כל אחד
פורץ לעשו' לו דרך לרלונו עכ"ל וכבר כתבו הטור והמחבר כם'
ע"ו ס"ה מ"ם קיבר המחבר כאן : טו וינבה כ"ם כו' ואף
° אם כתן המתנ' לקטן נוכין מתנו כ"י כשם רשב"ם ד"מ ד"ר
טז וישבע המקבל מתנה כמה כו' ° אבל הנותן אינו נאמן
בשבועה להוציא מיד המקבל מה שהינו מוכח כו : יז
דאפי' מקרקעי המשועבדים דעיקר הסמיכה הוא מקרקעי
ולא אמטלטלי שיכול להסריחם או למכרן : יח מיהו אם נראה
כו' ° אבל אין משביעין למקבל המתנ' שלא היה בשרשב"ם בדבר
שלא מחרימין אותם כ"י כשיתן ק"ו כשם רשב"ם ד"מ ועיין
כי"ד סי' רל"ב סי"ד דיכול לישבע מפתת אונס שהוא שלו והוא
מתשו' רשב"ם ב"י סי' וס סב"ו ד"מ שם

ק מלוה שאחר הריני משלם כו׳ וה מיירי לפילו כמלוה בשטר ויש לו קרקעות ידוע שפ״ה נותנים לו זמן ל׳ יום דהרי גם שם כח לגבות שתה היו נותנים לו ל׳ ימי הכרוז והרי זה אומר שיסתלק מעות לפרוע לו ושלח יצטרך שהיות ימי הכרוז ומ״מ שם אינו יכול להסתלק מעו׳ לא ינכה מקרקעותיו עד שיכרזו תלה כדין ופ״ר :

ב שלמה היה שם מטלטלים כו׳ ר״ל וה שמכתב משכון על כרחך כוונתו למשכון דמטלטלי דהי מקרקע הא מסוגבדים ומוסכני ועומדים לו בפומו משעת הלוואה ואם יש מוקדם לא מהני ליה כמה שנותני׳ לו בתור׳ משכון משנ״ב כמטלטלי׳ דמהני ליה שלא יכרים׳ גם לענין קדימה שכעל פוה מקום מקדם ונכה מטלטלי׳ מה שנכה נכה וכמ״ש בסי׳ ק״ד : נ ואין מקיינין להה להכיח ערב זה מיירי שאין לו קרקע . דמ״מ מהרינן ליה דכשם שהלמיכתו מתלה כלח ערב כן הלמיכתו נ״כ מתה : ד אין נותנין לו זמן אחר דכיון דקנא לו זמן ה״ל כאלו התנה עמו שלא ידקנו יותר וה״ל להסתלק מעו׳ קודם שהני׳ הזמן : ה ו״ה שנה לזה כו׳ וכן מוכח מ״ש הטור בר״ם כ״ר דהתי׳ קנא לו זמן פרעון כשר׳ אף״ה נותנין לו זמן ל׳ יום אם לא שפירש בשעת הלוה דהו מהרינן כל תנאי שבמתון קיים וכמ״ש מור״ם בסי׳ י״ו סעיף כ׳ בהגהותיו : ו כותבין מהרכתא מיד על בכסיו ומיירי נמ בהאי אחר בל׳ יום אתיכא ואביא מעו׳ לפרוע לו מעו׳ דעד אתי יהיה זה ל״ר למ״ש בסי׳ ק״ד דנותנין לו זמן עוד ל׳ יום דהתם אח׳ אתיכא לבעל שטר וכ״כ כ״י : ז אין מנדין אותו דאף היה לו לעשות כיון שאין לו ולא סירב תלכא לב״ד : ח מנדין לו עוד ל׳ יום כו׳ עפ״ר שם כתבתי טעם למה כדין זה אין מקרימין מיד אח׳ שעמד בנדוי ל׳ יום כמו שקיבל עליו לפרוע ולא פרעו כמ״ש בטור והמתבר בסי״ם י״ע ועיין שם בפרישה ובסמ״ע :

קא מגבין לבעל חוב מעות או מטלטלין ואם תלה מעותיו בבכיתי ואם יש עליו חובות לכותים ובו י״א סעיפים :

א (ג) בא לפרוע אם יש לו מעות צריך ליתנם לו ג ואינו יכול לרחוץ אצל מקרקעי או מטלטלי׳ ° (פנ״מ פ״ה מהלוה) ואם אינו ידוע לנו שיש לו מעות אין משביעין אותו ואפילו חזינן שיש לו מעות והוא אומר אינם שלי אלא של פלוני לא משביעינן ליה ° (שם) ד אבל מהרימים על כל מי שיודע שיש לו מעות ° (שם) והיכא דאמר אין לי מעות ונמצא שקרן תו לא מהימן בזה החוב אם אומר אין לי מעות אלא צריך למיטרח ולמזבן ולהב״א מעות :

ז ° (סור פ״כ מהגו׳ הרג״ם) הכותב כל נכסיו לאחר ואחר כך לזה מאחרים ובבוא המלוה לגבות חובו מצוה להוציא השטר מתנה שקרם לשטר החוב והכל רואין שאף ע״פ שכתב כל נכסיו לאחרים הוא מחזיק בהם ונושא ונותן בהם ומעולם לא יצאו מרשותו ולא נתכוין אלא להבריח מבעל חוב שלא ימצאו ממה לגבות ויאכל ממון אחרים המתנה בטלה וגובה בעל חוב ממנה אע״פ שקדמה להלוואה :

ח ° (תשו׳ הרמ״ם בשור פ״ם זה) מי שקנה קרקע והתנה בשעת הקנין שלא יהא לאשתו שעבור כתובתה עליו או שקנה קרקע וצוה לכתוב השט׳ בשם אחיו כדי להפקיע ממנו שעבור כתובתה לא תועיל כלום ואשתו גובה כתובתה מאותם קרקעות :

כנס ° (סור שם ותרכדי פ׳ גם פסוס) (יש) דכל מי שכח להפקי׳ תקנת חכמים בערמה ובתסבולה וכל שכן לנוול על מכירו קיימים חכמי הדור לבטל כוונתו אע״פ שאין כאן רמיה רק מומדנות המוכיחות טיבט :

ק המבקש זמן לפרעון כמה זמן נותנים לו ואם לא בא בזמנו והמסרב צויו בית דין ובו ג׳ סעיפים :

א ג לזה שאמר הריני משלם קבעו לי זמן כדי שאלוה מאחר או אמשכן או אמכור ואביא מעות ° (סור פ״ג כשם הרמב״ם) קיבעים לו זמן ל׳ יום :

כנס ° (מזור פ״ב כשם הרי״ף) ואם נראה לדיין שלא יספיק לו ל׳ יום יוסיף לו ואם אינו צריך כ״כ יפחות לו ° (סור ס״ג) ואם אומר שתוכח שצריך לילך לדרכו ולא יוכל להמתין על זמן מוחרים לו שיעשה שלים שיתנין עד זמן :

ואין מחייבים אותו ליתן משכון ב שאלו היו שם מטלטלים מיד היו ב״ד גובים מהם ואם רצה המלוה להחרים על מי שיש לו מעות או מטלטלים ומפליג אותו ברבדים ה״ז מחרימן ג ואין מחייבים הלוה להביא ערב עד שיתן אע״פ נראה לריין שיש לחוש שמא יברח או ישמט :

כנס ודוקא לפרעון כותבי׳ זמן אבל אין נותנין זמן לשטופה שלא כיום שכנים׳ ברשתן יש לו לישבע ° (מרדכי פ׳ הניח ושלי׳) וכן אין נותנין זמן לשאר דברים שבשבד אדם עצמו לעשות דבר לזמן פלוני בקנם מיד שבניע הזמן כתפייב׳ בקנם או שיעשה מה שבתפייב (רשב״ם סי׳ שלף תקנ״ג) :

ב י״א שהקובע זמן לפרעון חובו והגיע הזמן ד אין נותנים לו זמן אחר ° (סור ס״ג כשם ר״ם)

ם (ג) וי״א שנם לזה נותנים זמן ל׳ יום ° (שם כשם נמוקי׳ ומרי״ף) :

כנס ° (מרדכי שם) (ג) ואפילו בא ותבע ל׳ יום קודם הזמן מ״מ נריכים ליתן לו ל׳ מיום הזמן :

ג (ג) שלמו הל׳ יום ולא הביא ב״ד י כותבין אדרבת׳ מיד על נכסיו ואם לא ימצאו לו נכסים י אין מנרין אותו אבל אם יאמר איני רוצה לשלם כותבין אדרבתא על נכסיו ואם אין מוצאין לו נכסים מתרין בו בה״ב ואחר כך מנרין אותו ועומד ער שישלם לו או ער שיטעון שאין לו כלום וישבע ע״ז ואם עמד בנידויו ל׳ יום ולא תבעו להתיר נידויו ם מנרין אותו עוד ל׳ יום ואם עמד בהם מחרימים אותו ומשפטו הנידויו והחרם יתבאר בטור יורה דיעה סימן של״ר :

ג אבל אם כיון נירם בכלופה אין מוכפים מירם קודם מומן - לפון הר"ב
בניך ניסור דמשמו'הרשב"ם אם לא מוכר מליק כיון קודם מומן רק מיירי
כשיש ללוה הרשמון קרקע או משלטלי"ם ונראה דר"ל אם דמכלופה אף
אחין ומן קנוקה ניכיהם יכול הלוה לומר עדיין אבי בניך מחנות והלכך
כשאין המלוה מקפיד בכך אין מוכיחין חלוה כיון דאית ליה עפירה ללוה
דאפי ככשים מפוכנרים דאין נוכין
במקום שיש בני מורין ולכך כשחלה
לו משלטלים שני השב"ב נחשו'פקרון
אחין יכול מכפקר לו מר אבי בניך
הפקרון עור ללוה ונראה לפרש שם
דבניו הרב כאן כן וכן מ"ם שב"י ור"ת
ר"ם ע"ו ונלפ"ה בניש בזה"פ לא נאו
אלא לומר דכיכם דאית ליה עפירה
אין מוכיחין קודם מומן ומ"ם אם
מרוויח לו עתה ומן והוא אומר אבי
בניך עיר מחנות לאיזו ומן וכל
כה"ג ובנר הארכתי בזה לעיל סי' ע"ו
ג אם יש ללוה שברי מובות כו'
דבניו המחבר ורב"ם אינם נראים
לפע"ד לדיק דנראה דלשמעיינהו אוקי
שכחנו בב"י ור"ת דשרשב"ם בתשובות
ומשו'ב שאם ברב"ם אוקי' על הנוסח"ת
דכתב הרשב"ם דשי'המקבל ובקשבוני'
ברחמ"ן סי' כ"ב שאם המכב כבניהלי
אחורים שחנניו חשטרות אבל לפע"ד
דברי כשם"ת נראורים דשאחן ואין אוקף
עליו כלל וכמו שאמר רואבי לא
משחנר כלל שישלם לו בע"כ בשטרות
גלא חשלטלי דשם לשלם אוניב'לשוכת
חלוה ושוב מיאך נכוף אומו לנבות
שטרות בחוכו ושיחנצ את פלוויים
ואלא הוא אין לו עשק ואינו ברל דבר
שלשם ואיכך נכריחו מישם כש"ר שלא
בע"כ ושוב ראשה יאמר קלקול שלא
יאשלם לו זה הוא ואבי דבר שאין בידיה
שובלמו שיחויק זה מחת ידו משלטלים
ויאלקוני נשטרות והרשב"ם נחשו'פקרון
אחקב"ם מיירי שם לבריא כשאין ללוה
לשלם כלל אחקב אחר דשם אחשלם
ברוצה לומר דשטרות לאו בני נוביידע
כיצחו ואניא רואים אחשם אחשלם
בשחרים ור"ל ת"ש אחובל (רף ע"ח)
דשריך אחם ואחזיק כחוכחם לשאני
אחשלה כיון ולא פרינחינהו ליה כראחי
אחלחו ואמר כן כחב שכוסף ראשו לנבולי אחורים ואחם בשרק אחובל מיירי
כשני'נאין לאחקשות כשאין לו לשלם כלל אחקום אחר אחיכי אינו לא יבנו
אחן י"ל דמיירי ואפי רכשוינן ללוה שיאכרם לאחרים וישלם ללוה אחן
ובאחוכה כם"ם שרק אחובל שם וכן חוא נחשו'לשרחמ"ן סי' כ"ב ורשרשב"ם סיש ום"ם אם אחלוה עצחו רוצה לקנוח לשוקחם כחו לוקח אחר כיקים אחיי ביאינו
שיחן לו כחיכה וחשירה כרין כל אשרות אבל בלא כחיכה וחשירה אין חנניים ולכשוכ לנבולי אחורים שחנניים לו וח"ב כחיכה וחשירה וכן חשטרא כחר
אם אין ללוה כאן כנין שאלך לאחר"ם או אח חלוה ולא בניחא רק אשרות שחנניין לאלוה חשטרות בשוחא שלא יראה ור"ב לשחחזן עור חזחן פרעון אבל אם לא חיה
חנניין חשטרות רק כשאלוה חוכרח כשכחיכה וחשירה לא חיו חנניין ככה"נ וק"ל) וכן חוא שחנו'ברחמ"ן שיחן כ"ב ורשרשב"ם סיש • ג"כ לענין שוקף שאלך
אם ב"ד אחלקין בשטרות בלא חברו כחו שבניחא ב"ד לקיין סי' קפ"ו חחו'ב"ד חשו'ב חשו'רשב"ם ע"ם • ג"כ ם"ם לענין כ"ם חשוחר אקים וכניחא שיכול לאחר
לחוקים בניחחי לך אקום לבנות חיינו דחייכו שטרות וכוכה אוחם בשוחא ובראיחא בשחרי חשב"ם שיחן אחקב"ם ונראה ראם אמר לאחר שברח"ם
חוקף על נעם"ת וכחו שבניכו בע"י ור"ח ור"ם ן בם בשפר בינולי הריחה שבר ר"ח"כ כחב שחו'ברשב"ם ושסיר בשם ברח"ם חוקים כל הנשם"ת בלילוחה"ם
ב"ם שאר דברי הנ"ת אם לא נאירין שיין שם ודו"ק) ואאר שחרוניים חדבריו ראם כן לא ס"ל לכחוב דברי נשם"ת בשם ר"ת אלא אל"ל כחב בשם"ח כו' וא"א
ברח"ם ור"ל כחב כו' ועוד ראי"כ בע"ל עיקר השטם שכחב חנשם"ת שיש לנו לילך לשוחתו של חלוה לענייני חפי דחריך לחוזק כו' ועוד קשה ראי"כ חילך אחר
שאחרם ם חולק זוה אלא נראם חשטר ג"כ מיירי שאין לו לשלם רק אשרות ד"א שאין יכול להנבותם לחלוה בע"כ אלא אחלוה יכול לומר אחרה אחם ואוניא אין
אחלויים כי אוכרת אחה לשלם לי ואני לא אקפח בחוכת נוביידע לפי שאין נוחם אחזן ועוד אחקלקול אחני כאן וא"א ברח"ם ז"ל כחב בשם"ח כו' וא"א
ניחשוחו שוחם כי'ועוד אי אוכחו כוה ואחם לאחרים בע"כ ברח"ם סי' ו'וחני'שו חשטר לעיל ס"ם ס"ו דכוחבין אותן לאחלוק אשרות בשוחא לפי שכשי אחלוה אם אם
קריות כו'ולפי אלאחוחו כו'ושם אחקלקל אם"ב אשרו של א'אחן חזל רב דיויא נרם וח"ח אחחם אחשא זו רחשא יאחקלקל אאר אחן לאבל אחלוקה אחיכרא
עד כאן וחא נאי דבנוחי'כים דוחקי לא אחשחר לאחלוק בין אלוקה לפרעון דשם אינחא דפרעון לא חיו חנניין בע"כ אשרות בם באחלוקה בע"כ ואם
פירש קלקול בשטר חיה על אניאם והרי אוכחו כאחב'ברשב"ם אשניאם בית יוסף לקמן סי' ע"ו חחו'ר"ן שכח'כראם אאין חולקין חוב בני חוב לפי אשאשרות אין נוחה
שאחן כו'ויותר חזה כ"ל אאין ב"ר אאין לכ"ם ס"ח של לוה כו'(וכחב ב"י שם שברשב"ם עצחו חזיה לאחשא'לראם ס"ם) אלאחא דפי' ברח"ם אחחלוקה
ס"ם לפי חה שפסק ברח"ם דאולקין בע"כ ברלענין ב"ח חנניין בח"כ ודו"ק (ואם לא אשרבו דברי חשב"ם ברבן ואלו אחשיקר בכרי"ם אבוחר וכו"ם : ולענין דינא
כראם עיקר לבולי אחורים דשטרות בני נוביידע כיצחו וכשאחלו'רוצם לבנות חנניין לו חבן חיר בשוחא'ב"ח ואין חשטרו לו ח"ם אם הלו
כאן אם אחת חנניין לו ח"ב לאחחזן עד סוף ב' ות"ב ברשב"ם ואר"ן לאוקמי דאין חנניין אשטרו לאחן ב"ח כחב'בשם ר"ת ז"ל דאין חנניין
כחי הני חוב ניכם דאין חנניין חוב זוחתכים לוה כל זחן אלא יחנצו לללוה אבל אחקום כשיחרים אין לחם לא יבנו חוכום בשם שאם חנניין לו אשר
בכאן ב"ל דשטרות לאו בני נוביידע כיצחו אין נוחן חזחן וכל אאין נוחן חזחן חנניין לו ואחכל אאיצחן לו אשר
שאוכאו ב"ח זה על זה ואחריב ן זה נוחם וזה נוחם אלכך בלאוד'נחן לא חיו אם לאחרים אבל בא'נחן אם ס"ל בחלוה יכול לאחנות בדין ב"ח אל לאבוד'
אחנו חיו חב לאחרים לא אחיחן לוחר אחכם עור ב"ל וכן כחב עור אר"ן בם בשי ריי"ז דחכי אחר"ן חנניין אשטרות בכי אחר"ן ואח"כ ברשב"ם בחשו'אקי'אחקב"ם
אחיחן אלף קי"ב ואלף"ר אשיקר בבדולי אחורים ולא חוכח אבל ב חוכח לבעלי חוב אשטרו לו ואח"כ ברשב"ם בחשו'אקי'ב ואח"כ אחלוה אחלוה לאחרים
אי לאו ר' נחן כי חיכא דאחוכר אשר חוב לאחרן בדחי חוכו לאחרים אחן לוחר לו אחנה לו אחלוה כיון דאחר אחכירה בבר נחפרע חוכו ואח
לא אייך שבוכא ר' נחן וכחב"ל סי' ע"ו אשיף ס"ק י"ם ב"ב ס"ה בניוביי"ר ר"ח ור"ם זה אשוחר אשר אחנה אוח כיון לאחר לוחר אחר אחכירה בבר נחפרע חוכו ואח
לו אח לאו ר"ח ר"ם אלא חכח חלוה שלי אחה בחחם עלי ואבי חוא לוחר אחוב אחנה אחלוה • אבל אחשא אחר'נחן ס"ל חלוה שבי וכראחשא
עם ס"ם אחשא אשלו (שוף רף ע"ח) ואין נחיך לנא נכח חלוה שלו ואלכך לאו לו כל כחיניה לוחר אחנה • נם רך רכחוכח בבני אחים אחוכיחו ס"ח וא"ש
אינו חוכחח רחחם לא אחיירי בחוכח אחם אחינו רוצה לאחנותו בבני אחים אחכחוב נו וכן רחח אחשא אשר ר' שוף חלק ב' לאחרים
רחים וא"ם נם ברחים אחבניאו ברשב"ם אחבניא ר'ירוחם בחיבריו שוף נחיב י"ד וחביאו ב"י לעיל ס"ם ס"ו ברחח חיה חכח ח"ם דבוביי"ר ר"ח לא ח"ל
אחחיכה נאחת חדברי ברשב"ם אחבניא ר'ירוחם בחיבריו שוף נחיב י"ד וחביאו ב"י לעיל ס"ם ס"ו ברחח חיה חכח ח"ם דבוביי"ר ר"ח לא ח"ל
אחם"ם אל רואבן אחים לו אל אחחזן חדיא דר' נחן דאין יכול לאחלו לרואבן דדוקא חבא יכול לאחלו כל ב"ל ברשב"ם אל ב"ל וכן ברא' חבא אחבי ב"ר
סי' אחקבי"ד וז"ל ובעניין בוביי"ר אשאלאם אם ב"ח

מעות מקרימין כמ"ם אטור ואמאכר בסאוך ס"י אלא בא לומר
דאפי' ראו כידו מעות אין מאביעין ליה אלא בשרם שני וכן נריכין
לפרש דברי אמאכר בסאוך ס"ו ע"ש : נ וכן אם נראה לב"ד
כו' אפי' אפי' לא בחזא אקרן דאייהו בעדים : ד צריך ליתן לו
טלטול דאשלטלי' כותים למכור
דאם לא ירצה קונים בעיר כוא'
כוא יוליך לעיר אחרת וימכרם
אם אחפ"ב בקרקע • וכיון דכוא
אלוה לו מעות צריך ליתן לו דבר
כיותר קרוב לגיע מעות : ה
מאין אשלטלי' שיראה כוא כתו
כאם פרע לו מעות דאשלם כאין'
אטבע שיראה וכן אם פרע לו
בקרקע שריו כניכוני אניתן לו
מאיזה שירצה אלוה אתקבר
כר"ם ק"כ ס"ב וחשבם אכתבתי
שם : ו מיני רוע מעות כו'
דאכמי' פשו דברייהו וכחו דאם
רצה אמלוה מעו' כיה צריך ליתך
כפ"כ של אלוה כיין אחרו
וכ"ל כן אם יראה אלוה ליתן לו
מעות צריך אמלוה לקבלם ועוד
שברי אפי' כשני מינים אשלטלים
חו כיניוכית שכיד אלוה כתבאר
דניתן לו אלוה מאיזה שיראה כ"ם
דניתן לו מעות בחקו' אשלטלים
ואשלטלים כאקום קרקע וק"ל :
ז וע"ל סי' ע"ד ס"ם בשקיף ו'
כתב אאאכרכן וכ"כ שם אטור
בשדית ע"ם : ח אבל אם היו
כיכם כאלוקה כו' אעשם כתב
שם דכ"ל זה בכלל אומרי' אין
נפרעין מנכסי אשועבדי באקו'
מים בני חורין וכ"כ אטו' ואאאכ'
כשי"ם ו"ם ועד"ר : ט יכול
להנבות לו לאחקוף ממקן דאחר
כיון דאין נוחן ממון אינו יכול להכריח להמלו להפרע אהן באקום
שיש לו אחר אשלטלים : י אינו

ג אבל אם כיון נירם בכלופה אין מוכפים מירם קודם מומן - לפון הר"ב
בניך ניסור דמשמו'הרשב"ם אם לא מוכר מליק כין קודם מומן רק מיירי
כשיש ללוה הרשמון קרקע או משלטלי"ם ונראה דר"ל אם דמכלופה אף
אחין ומן קנוקה ניכיהם יכול הלוה לומר עדיין אבי בניך מחנות והלכך
כשאין המלוה מקפיד בכך אין מוכיחין חלוה כיון דאית ליה עפירה ללוה
דאפי ככשים מפוכנרים דאין נוחן ולכך כשחלה
בחקום שיש בני מורין ולכך כשחלה
לו משלטלים שני השב"ב נחשו'פקרון
אחין יכול מכפקר לו מר אבי בניך
הפקרון עור ללוה ונראה לפרש שם
דבניו הרב כאן כן וכן מ"ם שב"י ור"ת
ר"ם ע"ו ונלפ"ה בניש בזה"פ לא נאו
אלא לומר דכיכם דאית ליה עפירה
אין מוכיחין קודם מומן ומ"ם אם
מרוויח לו עתה ומן והוא אומר אבי
בניך עיר מחנות לאיזו ומן וכל
כה"ג ובנר הארכתי בזה לעיל סי' ע"ו
ג אם יש ללוה שברי מובות כו'
דבניו המחבר ורב"ם אינם נראים
לפע"ד לדיק דנראה דלשמעיינהו אוקי
שכחנו בב"י ור"ת דשרשב"ם בתשובות
ומשו'ב שאם ברב"ם אוקי' על הנוסח"ת
דכתב הרשב"ם דשי'המקבל ובקשבוני'
ברחמ"ן סי' כ"ב שאם המכב כבניהלי
אחורים שחנניין אשטרות אבל לפע"ד
דברי כשם"ת נראורים דשאחן ואין אוקף
עליו כלל וכמו שאמר רואבי לא
משחנר כלל שישלם לו בע"כ בשטרות
גלא חשלטלי דשם לשלם אוניב'לשוכת
חלוה ושוב מיאך נכוף אומו לנבות
שטרות בחוכו ושיחנצ את פלוויים
ואלא הוא אין לו עשק ואינו ברל דבר
שלשם ואיכך נכריחו מישם כש"ר שלא
בע"כ ושוב ראשה יאמר קלקול שלא
יאשלם לו זה הוא ואבי דבר שאין בידיה
שובלמו שיחויק זה מחת ידו משלטלים
ויאלקוני נשטרות והרשב"ם נחשו'פקרון
אחקב"ם מיירי שם לבריא כשאין ללוה
לשלם כלל אחקב אחר דשם אחשלם
ברוצה לומר דשטרות לאו בני נוביידע
כיצחו ואניא רואים אחשם אחשלם
בשחרים ור"ל ת"ש אחובל (רף ע"ח)
דשריך אחם ואחזיק כחוכחם לשאני
אחשלה כיון ולא פרינחינהו ליה כראחי
אחלחו ואמר כן כחב שכוסף ראשו לנבולי אחורים ואחם בשרק אחובל מיירי
כשני'נאין לאחקשות כשאין לו לשלם כלל אחקום אחר אחיכי אינו לא יבנו
אחן י"ל דמיירי ואפי רכשוינן ללוה שיאכרם לאחרים וישלם ללוה אחן
ובאחוכה כם"ם שרק אחובל שם וכן חוא שחנו'לשרחמ"ן סי' כ"ב ורשרשב"ם סיש ום"ם אם אחלוה עצחו רוצה לקנוח לשוקחם כחו לוקח אחר כיקים אחיי ביאינו
שיחן לו כחיכה וחשירה כרין כל אשרות אבל בלא כחיכה וחשירה אין חנניים ולכשוכ לנבולי אחורים שחנניים לו וח"ב כחיכה וחשירה וכן חשטרא כחר
אם אין ללוה כאן כנין שאלך לאחר"ם או אח חלוה ולא בניחא רק אשרות שחנניין לאלוה חשטרות בשוחא שלא יראה ור"ב לשחחזן עור חזחן פרעון אבל אם לא חיה
חנניין חשטרות רק כשאלוה חוכרח כשכחיכה וחשירה לא חיו חנניין ככה"נ וק"ל) וכן חוא שחנו'ברחמ"ן שיחן כ"ב ורשרשב"ם סיש • ג"כ לענין שוקף שאלך
אם ב"ד אחלקין בשטרות בלא חברו כחו שבניחא ב"ד לקיין סי' קפ"ו חחו'ב"ד חשו'רשב"ם ע"ם • ג"כ ם"ם לענין כ"ם חשוחר אקים וכניחא שיכול לאחר
לחוקים בניחחי לך אקום לבנות חיינו דחייכו שטרות וכוכה אוחם בשוחא ובראיחא בשחרי חשב"ם שיחן אחקב"ם ונראה ראם אמר לאחר שברח"ם
חוקף על נעם"ת וכחו שבניכו בע"י ור"ח ור"ם ן בם בשפר בינולי הריחה שבר ר"ח"כ כחב שחו'ברשב"ם ושסיר בשם ברח"ם חוקים כל הנשם"ת בלילוחה"ם
ב"ם שאר דברי הנ"ת אם לא נאירין שיין שם ודו"ק) ואאר שחרוניים חדבריו ראם כן לא ס"ל לכחוב דברי נשם"ת בשם ר"ת אלא אל"ל כחב בשם"ח כו' וא"א
ברח"ם ור"ל כחב כו' ועוד ראי"כ בע"ל עיקר השטם שכחב חנשם"ת שיש לנו לילך לשוחתו של חלוה לענייני חפי דחריך לחוזק כו' ועוד קשה ראי"כ חילך אחר
שאחרם ם חולק זוה אלא נראם חשטר ג"כ מיירי שאין לו לשלם רק אשרות ד"א שאין יכול להנבותם לחלוה בע"כ אלא אחלוה יכול לומר אחרה אחם ואוניא אין
אחלויים כי אוכרת אחה לשלם לי ואני לא אקפח בחוכת נוביידע לפי שאין נוחם אחזן ועוד אחקלקול אחני כאן וא"א ברח"ם ז"ל כחב בשם"ח כו' וא"א
ניחשוחו שוחם כי'ועוד אי אוכחו כוה ואחם לאחרים בע"כ ברח"ם סי' ו'וחני'שו חשטר לעיל ס"ם ס"ו דכוחבין אותן לאחלוק אשרות בשוחא לפי שכשי אחלוה אם אם
קריות כו'ולפי אלאחוחו כו'ושם אחקלקול אם"ב אשרו של א'אחן חזל רב דיויא נרם וח"ח אחחם אחשא זו רחשא יאחקלקול אאר אחן לאבל אחלוקה אחיכרא
עד כאן וחא נאי דבנוחי'כים דוחקי לא אחשחר לאחלוק בין אלוקה לפרעון דשם אינחא דפרעון לא חיו חנניין בע"כ אשרות בם באחלוקה בע"כ ואם
פירש קלקול בשטר חיה על אניאם והרי אוכחו כאחב'ברשב"ם אשניאם בית יוסף לקמן סי' ע"ו חחו'ר"ן שכח'כראם אאין חולקין חוב בני חוב לפי אשאשרות אין נוחה
שאחן כו'ויותר חזה כ"ל אאין ב"ר אאין לכ"ם ס"ח של לוה כו'(וכחב ב"י שם שברשב"ם עצחו חזיה לאחשא'לראם ס"ם) אלאחא דפי' ברח"ם אחחלוקה
ס"ם לפי חה שפסק ברח"ם דאולקין בע"כ ברלענין ב"ח חנניין בח"כ ודו"ק (ואם לא אשרבו דברי חשב"ם ברבן ואלו אחשיקר בכרי"ם אבוחר וכו"ם : ולענין דינא
כראם עיקר לבולי אחורים דשטרות בני נוביידע כיצחו ואחשאלו'רוצם לבנות חנניין לו חבן חיר בשוחא'ב"ח ואין חשטרו לו ח"ם אם הלו
כאן אם אחת חנניין לו ח"ב לאחחזן עד סוף ב' ות"ב ברשב"ם ואר"ן לאוקמי דאין חנניין אשטרו לאחן ב"ח כחב'בשם ר"ת ז"ל דאין חנניין
כחי הני חוב ניכם דאין חנניין חוב זוחתכים לוה כל זחן אלא יחנצו לללוה אבל אחקום כשיחרים אין לחם לא יבנו חוכום בשם שאם חנניין לו אשר
בכאן ב"ל דשטרות לאו בני נוביידע כיצחו אין נוחן חזחן וכל אאין נוחן חזחן חנניין לו ואחכל אאיצחן לו אשר
שאוכאו ב"ח זה על זה ואחריב ן זה נוחם וזה נוחם אלכך בלאוד'נחן לא חיו אם לאחרים אבל בא'נחן אם ס"ל בחלוה יכול לאחנות בדין ב"ח אל לאבוד'
אחנו חיו חב לאחרים לא אחיחן לוחר אחכם עור ב"ל וכן כחב עור אר"ן בם בשי ריי"ז דחכי אחר"ן חנניין אשטרות בכי אחר"ן ואח"כ ברשב"ם בחשו'אקי'אחקב"ם
אחיחן אלף קי"ב ואלף"ר אשיקר בבדולי אחורים ולא חוכח אבל ב חוכח לבעלי חוב אשטרו לו ואח"כ ברשב"ם בחשו'אקי'ב ואח"כ אחלוה אחלוה לאחרים
אי לאו ר' נחן כי חיכא דאחוכר אשר חוב לאחרן בדחי חוכו לאחרים אחן לוחר לו אחנה לו אחלוה כיון דאחר אחכירה בבר נחפרע חוכו ואח
לא אייך שבוכא ר' נחן וכחב"ל סי' ע"ו אשיף ס"ק י"ם ב"ב ס"ה בניוביי"ר ר"ח ור"ם זה אשוחר אשר אחנה אוח כיון לאחר לוחר אחר אחכירה בבר נחפרע חוכו ואח
לו אח לאו ר"ח ר"ם אלא חכח חלוה שלי אחה בחחם עלי ואבי חוא לוחר אחוב אחנה אחלוה • אבל אחשא אחר'נחן ס"ל חלוה שבי וכראחשא
עם ס"ם אחשא אשלו (שוף רף ע"ח) ואין נחיך לנא נכח חלוה שלו ואלכך לאו לו כל כחיניה לוחר אחנה • נם רך רכחוכח בבני אחים אחוכיחו ס"ח וא"ש
אינו חוכחח רחחם לא אחיירי בחוכח אחם אחינו רוצה לאחנותו בבני אחים אחכחוב נו וכן רחח אחשא אשר ר' שוף חלק ב' לאחרים
רחים וא"ם נם ברחים אחבניאו ברשב"ם אחבניא ר'ירוחם בחיבריו שוף נחיב י"ד וחביאו ב"י לעיל ס"ם ס"ו ברחח חיה חכח ח"ם דבוביי"ר ר"ח לא ח"ל
אחחיכה נאחת חדברי ברשב"ם אחבניא ר'ירוחם בחיבריו שוף נחיב י"ד וחביאו ב"י לעיל ס"ם ס"ו ברחח חיה חכח ח"ם דבוביי"ר ר"ח לא ח"ל
אחם"ם אל רואבן אחים לו אל אחחזן חדיא דר' נחן דאין יכול לאחלו לרואבן דדוקא חבא יכול לאחלו כל ב"ל ברשב"ם אל ב"ל וכן ברא' חבא אחבי ב"ר
סי' אחקבי"ד וז"ל ובעניין בוביי"ר אשאלאם אם ב"ח

יוד היכי מורידו לשומא כו' ע"כ פרישב"ם סם צריך לשלם לו במעט כמו שמתנ' וכן הדין כי מכן שכדי שלא מכר לו זה משלשים וסשורתו ע"מ לקבל קרקעו' וכופין ע"ז עכ"ל - והאי כמו שמתנו שכתבו היינו ר"ל שמתנה כן בשעת המקח בתנאי נמור דמ"מ כשלוקח כמי הוה דיכא הכי אלא מיירי כדרך שהנרין שמוכרין סשורו' שיתן לו כפלים כך וכך מעות וכוה אפי' קבע לו זמן לכתיבת המעות וביניע הזמן ולא נתן לו המעות דוקא כיון דכל סוסר דעתו לכך משתנ' משמ"כ כשתם הלוקח שדעתו לא היה אלא לגמול משל סם הלוה ומ"ם פשק ר' מרדכי יפה ז"ל כ"פ שלי דכשם שהלוה* שכתב כו שכתן לו מלה וכוכים למחני' שכר כיון שכוונת היה כוונתו להנאתו להרויח צריך לשלו' נתנו כשתניע הזמן ע"פ ונראה דהיינו דוקא כשכר הלוה למחני' שכ' וכשיעית יודע' כיוב הכותן שהלוהו ע"מ שיחזיר' ליתן לו תעו' לומתו שקבע עמו - אבל הכותן לחבירו סך מעות בשת' ליתן ולית כו למחני' שכר כיון שרי' משה ומתן הוה להלני' בסור' נסשור' ושריש נסשור' שלקח כמקו' בסורתו וזה עשה ג"כ כן צריך הכותן להמתין להמקבל עד שיתכ' סחורתו כשד מוזתני' או יקבלה בעינה עם הריוח שע"י על הסשור' ופשוט הוא: יח מקרימין על כל מי שיודע כו' עת"ם כם"ה כם"ק נס ע"ל דהא לכתו' עליו דהם הוא לומד לתן סומתין לו כו': יכ למכרם מיד אפי' בניתו עפ"ר שם הוכחתי דל"ד מיד מיהו קלתר דהא בסי' ק"נ כתב הסור וכתכער דשתין מתשלה הקרקע ותם"כ מכרזינן עליה ל' יום ושם לא יתל' קונים שיתבטו דמי הסומת שסמוכו צריך התלוה לקבלם כפי מה שסמוכו וה"כ נס מסומת קרקע מיירי ועוד כתבתי שלר הוכחות לזה שלא סתין לותו כפי מה שניה שוה אם היה לפניהו קונה שנרי' לו ורוצה לקנותו ואין רשייה כתה שתין שתה כני אדם שרוצים לקנותו ואין רוצין ליתן כ"כ בשמומ דיל' דמסוס שרוצי' שמכריו עני' ושנריכי' למכרו כדי לשלם כדמיו שכורין לדקוק שיכוכר או לכה"ד שיתן לו כזול וכדרך בני אדם ולא בה שלא לתל' שיזמו לותו כפי מה שניה יכול למכרו שתה ולא אם היה מוליכו לע יירות אחרות או בשעה שנתיקרו וכדמסיק וק"ל: יג ולא שינבוך לזמן' כו' כנד מ"ם שסתין כפי מה שיוכל למכרו בניתו כת' כאן ולא שינבוך למכרו בעיירות - ובנד מ"ם תל' לפי הזמן כת' כאן אי שיתיקר ובכנד מ"ם לפי הסשעה כתב לאן שינבוך להמתין עד שיתלו לו קוני' ור"ל קונים הרבה שיוסיפו זה על זה אבל מ"מ יזמו לותו כפי מה שניה נותן כעדו הקונ' לו הנרי' לו וכתם"ם ופשר"י ורשי"ם: יד ודלא כי"ת דנרוך ליסבע ע"ז שיין בד"מ כר"ם ס"ם שית' שכ"כ כתבו' הרא"ם בניית' הטור כסי' ס"ה ס"ם ונם כסי' ע"ו - וכסי' ס"ה כתבתי בפרישה פירשו דמיירי דוקא בעומן שתין לו בלל כתני לפרוע עוד כתב מו"הרם שם שכן משמע מתשובת הרשב"א סימן תלכ"ף ומ"ש בשם הגאונים דאפי' עוד כתב מו"הרם שם שכן משמע מתשובת הרשב"א סימן תלכ"ף ומ"ש בשם הגאונים דאפי' בשעת הלוואה ובלבד שלא יזכיר שם ערלין כלום מתקנת הגאונים רק בשעת הפרעון ולא בשעת ההלוואה וכן נרסי' בהגהות מרדכי פ' אלו מציאות בשם הגאונים וכן נרסי' בהגהות מיי' פ"ו מהלכות מלוה הלכה י"ב ובשם הגאונים ז"ל נמי כתב כן וכן נרסי' בהגהות מיי' פ"ו מהלכות מלוה הלכה י"ב ובשם הגאונים ז"ל נמי כתב כן וכן נרסי' בהגהות מיי' פ"ו מהלכות מלוה הלכה י"ב ובשם הגאונים ז"ל נמי כתב כן

נ ר"א דבמוכר סחורה ' (י) אינו מוריד לשומא כלל אלא שנותן לו מעות כמו שהתנה ומאותו מטבע שהתנ'

ז אם יש מעות ללוה ותולה אותם בכותי והמלוה תושש שהם שלו יא מחרימין על כל מי שיודע שיש לו ממון או מעות ° (סור ס"ו וי"ם כן) וי"א שאם הלו' אמור אין שומעין לו וכופין אותו ליתן מעות:

ח אם נודע שהממון שלו ותלה אות' בכותי ואינו יכול ליתן לו' כי הכותי מעכב כופין למכור קרקע וליתן לבע"ח מעות וכן אם הדבר ידוע שיש לכותי ערעור על נכסי הלוה וירא המלוה ליטול קרקע טיראת ערעורו של כותי צרי' הלוה לטרוח ולמכור וליתן המעות:

ט כל מה שיתן לו מקרקעי או מטלטלין ישומו לו כפי מה שיוכל יב למכרם מיד אפילו בביתו לפי השעה ולפי הזמן יג ולא שיצטרך לחזור למוכרו בעיירות ובשוקי' או לעבבו עד שימצאו לו קונים או שיתיקר רא"כ נעלת דלת בפני לזוים:

י ° (סור ס"י כסם הרשנ"ם וכ"פ מרדכי פרק המפקיד ובפרק הכותב) מגבין למלוה כל המטלטלים שימצאו ללוה ואם לא הספיקו המטלטלים מגבים לו קרקע אחר שיחרימו על כל מי שיש לו מטלטלים או על כל מי שיודע שיש לו מטלטלים ואינו סביאים לבית דין ° (רשב"ם סי' פלך כ"ו כסם הנאונים וכ"כ לקמן ר"ם ק"ר) (ם) (וכן עיקר יד וללא כי"ם שנריך ליסבע ע"ז) וגובין כל הקרקע שיש לו אפילו הוא משועבר לכתובת אשה או לבע"ח שקרים מגבים לזה מיד ואם יבא ראשון ויטרוף ישלם:

יא היה לו מטלטלין או קרקע ויש קלין חובות לכותים או אומר הרי כל נכסי משועבדים לכותים ואם יטלו אות' ישראל יבואו הכותים ויאסרו אותי ואהיה בשביה אין

נסשרות שון יוסיעים דאין סייכים סוסיל ואין נוסן ממון ואסם שמכל' לאחרי' דע"ק סוכיח שלו הייסה נוגיכם בשטרות היו כ"ר שמין ומנכין כתוכת' לנוקין ממסם ושוב אינם יכול לחסול עכ"ל וכ"כ בשמו' רשב"ם שימן אלף כ"ו ו"ם כ"ם שכפף ראסו בשמו' מהרוכות לנרולי סחורים דסייכים נוגייני' בשטרות ס"ו לחסול ועיין מסוכר סס"ת - אבל לפעי"ד נ"ל דכשי דס"ל לנרולי סחורים דאנכין משטרו' אבל סקים לן עדיף מחכירם אלא רבינו ושכסם ליתי לשסם ליה לשלוחי וכשסים דיכים משוכנדים לשלום אלו כ"ר מנכין לו וסם עומדים כסקום הלוה נע"כ וסוי כאלו מכר לו הלוה ומ"ם יכול הלוה לסחלו אם כ"כ אם נגם זה בשטרות בשוח' ונסקרע מסוכו דאו ליכא שכנוכ"ם דר' כתן ופ"כ שפיר אמרי נע"ם שסוכל דלנני בעלה ואפי' סחלה ואם דעיך ותנכין לו' ולא פריך וביבנה ליה מין בכך כלו' אם לי נגיים אח לי מכיר' ואפרכא נגייה דפ"ר פ"ק מכירה ופריך נפשיטא כן כ"ל בדור וכסי שסוכע אל נע"ם שנר ר'יסוף מ"כ שכתב שאם רוצה להנות לא שטרות והחליה רוצה שלבעלי' או קרק' הרשות בידו כיון שיוכל לסחלו וכרשכוכל לא סקיל לו הלוה שב"ל שסל' דאף לכתר ג וניכ"ם יכול למחול ואינו כ"ם וכן עיקר: סעולא מזה מי שמין לו לשלם רק שטרות וכוכם סחלו שיוכרם ויש לשלם לו צריך לשטות כן וכן אם רוצה מינגו סוסם לו כסוסת שוסם ניית דין מנגין לו ע"ם שוא' וכותני' הנשטרות וע"כ כתיבה וסשיבה דנגייה דפ"ר הוי כמכירה וכלו' יכול למחלם קסר שקבל סוסם כמוב שלו וכן אם לין שלום כאן כגון שכתב למ"ם או סת מנגין לו שטרות בשוחם וכן נ"ם מסוסר וכניח שטרות יכול לומר למוקים שכתתי לך שטרות לנבות סך על פי שלא הניח ס"ם מנגה סוסם כשוחם צריך לשטרות בשוחם ונסך שכלך סוכיו מולך שלא מדעתו ע"ם נ"ר נשטרו' בשוחם נ"ר וכן אם שלום סוסר קח שטרות בשוחם וסיכני רוצה לשטרות לכוניס הדין עמו אבל אם סיכו רוצה ליתן לו השטרות בשוחם צריך לשטרות לכוניס וע"י לומר סוכיח אלא סף שסחלום ב"כ אינו רוצ'ליך'שטרו' אבל אם יש לו לשלם סחלני או מקרקעי ס"י שלכבים את סחלים סיקה השטרות בשוחם שלא צריך לשלם לו מעלמלי או קרקע: ד אינו מוריד לשוחם כו' ז"ל פרישב"ם שם צריך לשלם לו כמעות וכיון פועל כמו שסתנו וכן הדין וכן הוא בנ"י נשם פרישב"ם וכ"ב לקמן שימן אל"ף שעיף כ' נשם בתו' ופו"ם: ה וכן עיקר וללא כי"ת כו' כתב הסמ"ם ון"ל עיין נד"מ ר"ם כ"ם ב"כ כתשובת הרמ"ם סביאם פשוט נסי' ס"ה ונם נסי' ע"ו שם ב"כ ונסי' ס"ם כתבתי פירושו דמיירי דוקא נעיכן שתין לו כלל כתב נפרוע עוד כתב מור"ם שם שכן משמע מתשו' רשב"א סי' פלך כו' ס"ם ונם מסם לין רלייה דשם שהוא מתיר בעשר קמי ס"ם נם מור"ם מסיק שם כפרישב"ם כתב דמסתברא כתב דמסתרימין ולא מכניעין לכ"ל - ונראה מסיק כן ר"ם ס"ם וזה משמע מתשו' זו דשב"ג דרוצה לשלם שם לין לו לשלם מעות נעיר ליטע מתקנת הגאונים שכל נמתרכי ס"ם מסקיד שפק נשם מהר"ם ורבו דאין מכניעין אותו על זה ומ"ל כתב שוחיד בו ס"ם וכן פיתה משו' מהר"ם נמרכי פ' כהות ובשו"ת ר"ם ס"ם כתב עוד שכ"כ ג"כ הגה"מ וי"ל דמיירי בשהלוה לו בשעה שהיה לו מעות ונתכוין שלא יוכל לתבעו עד זמן מסוים ולא נתכוין שלא יוכל לתבעו אלא כשיהיה לו מעות

(א) אין שומעין לו אלא יגבה הישראל חובו ואם יאסרוהו כותים הרי כל ישראל מצווים לפרוטתו :

קב מאיזה קרקע מגבין החוב לבעל החוב ובו ה' סעיפים :

א (א) כא המלוה לגבות קרקע א מגבין לו מן הבינוני שבנכסי הלוה ב דכשלו הם שמים :

ב היו לו ג' אורשות בינונית לא יוכל המלוה לומר תן לי משרה פלונית שהיא חביבה עלי אלא ברשות הלוה הוא ליתן לו ג מאיזה שירצה אם חפץ המלוה בזבורי ואומר לו תן לי זבורי טפי פורתא ד (סור' ר' נסח פרמ"ס) שומעים לו ונוטל בזולא דהשתא ולא ביוקרא דלקמיה :

ג נסח ה (סור' נסח פרמ"ס) וי"ל ו (ב) דמין כופין אותו ליתן לו זבורית אלא אם כן רוצה ליתן לו ביוקרא דלקמיה כופין אותו ליתן לו בזולא דהשתא :

ג ה (סור' שם נסח פרמ"ס) אם אומר המלוה יתן לי עירית בציר פורתא אין כופין אותו ליתנה לו אפילו ביוקרא דלקמיה אם אין ללוה אלא עירית ה (סור' ס"ם נסח נתון) אינו יכול למכרם ו ולקנות בינונית להגבות לבעל חובו אלא מגבין לו מהעירית ואפילו יש לו עירית במקומו ז ובינונית במקום אחר אינו יכול לומר לו שיטול מהבינונית שיש לו במקום אחר ח (וע"ל קי"ג סעיף י"ג) אלא צריך ליתן לו מעירית שבמקום הבעל חוב :

ד אין לו אלא עירית או בינונית או זיבורית ט יקחנה כמו שהיא אם יש לו עירית ובינונית י יתן לו בינונית יש לו עירית וזבורית לא יתן לו אלא זבורית יש לו זבורית ובינונית יא אם היתה לו עירית בשעה שלוה (ג) ומכרה צריך ליתן לו בינונית ואם לאו יתן לו זבורית :

ה היה לו עירית בינונית וזבורית יב (ד) והתנה עמו לפרעו מהעירית והיתה מזיוף עלטול סירנא דכתיב כסף יסיר לבעלין יסיר לרבות סיגין וס"ה אם מצאם בקרקע דמצאם לו מזיוף עדיות סירנא וכנמר' מצוה מלוה לענין כיבוי עדיות : ד

תן לי זיבורי' שפי פורת' כנמרא סס (דף ד') איתמ דביתי ניסן יקרא מרבת' וביתי תצרי ול מרבת' דתני מ"ל מלוה ללוה מלוה לי זוזי סוה שקיל כסתא בסתא דזוזי נבך משקיל ביוקרא דלקמי' ופירש"י סס דביתי בקיון כיר ופורס בלוקא בסדות וביתי תצרי ומסון זורעין וביתי תצרי זלין סתין סיפק לזורען כחותם בסנה בכבר עבר ותן בכיר וסקרים' ואיכן רמויין לזרעו כמו עד שנה בבא' ות"ס בן כזול וכתבו אתו' נס בכתי' סייך זל ויוקר' כה"נ מרגילין להיות ביוקר' כותן מרגילין לשכו' בכתי' זלמקר משכרו זילו דלמא כתנא עוד סוכרין : ה דתין כופין אותו כו' טעמו דס"ל דלמ' עדיף כמו דמלו' כזיבורי' כללו מלוה היה ביכוי' סס היו ביכוי' מכל כסנילה דעתו דרוצה ליתן לו מזיוף ביכוי' שירצה נס עתה יאמר לו לא אתן לו מהזיבורית שפי כי ניסו לי אלא אתן לך ביכוי' בציר פורת' מכל כסנילה דעתו דרוצה ליתן לו מהזיבורי' אלא מרוצה ליקר עמו משער ביוקרא דלקמיה כוה קאמר הגמרא דאפי' ס"ל אלא זוזי כו' וכ"ש ב וכ"ל ג ערכב הדברים וגם כתב בפירוש ר"ת דמין שומעין לו אף ס"ב רוצה ליתנו לו ביוקרא דלקמי' ואיני יודע * למה אלא הרמ"ם והטור כביאו דעה הרחבונה וכתבו עליו ד"ל משום שכתבתי וס"ל דכאמת : ו תן לי עירית בציר פורתא משום דמין כופין אותו משום שעבודי' דמלוה אפילו' ונם לא שייך למימר אי סוה וזוזי כיבי סוה קניתי עירית דעירית לא שכיחי למכור וכטור מסיק דמשער כשלומר' דכוה אם נילה הלוה דעתו סירנא ליתן לו עירית ביוקרא דלקמי' וסוה רוצה לקנסו כך דצריך ליתן לו ביוקרא דלקמי' : ז ולקנות בינונית כו' דס"ל בסוי מילתיהן וכמו שאם אין לו אלא זיבורי' ס"ל למוכרם ולקנות בשדה בינונית וליתב' לשלום כדיבו כן נמי בעירית אלא לעולם משלם ממה שהוא בחלא בידו : ח ובינונית במקום אחר פי' דאית ביה משום נעילת דלת אם יצטרך לצרוס ליך לניר ולפרוס ולזרוע ולקוצר ולסביה התבואה סוה או ס"י פוליו בכל שנה ממקום אחר וכתב"ג טורף אפי' מחשבדי שהן במקומו במקום כני סורין שים לו בציר אחרת וכמ"ם הטור ומחבר לקמן סי"ק"ג : ס יקחנה כמו שהיא פי' ולא תאריכן שיתב'כויבו או שהעירית ויקנה בינונית ויכור כתב המחבר זה אלא כמ"ש אחר ל' בכריית"א ומשום חיוב בכא בקמי' וכן הוא בטור עם"ר : י יתן לו בינונית פי' אף שהוא בעירית דעלמא דבשלו הן שהין וכ"ל : יא אם היה לו עירית כו' דאו היה שהיות שעתה על הבינונית ואל שיעבודו עליה ודרי היא עדיין בידו מ"ם צריך ליתן לו אלא שהוא מתנה אף שהין לו לפ"ע שוטה מתנה והיא בידו בתורת עדות : יב והתנה עמו לפרעו מהעירית ל' הטור והתנה עמו לפרעו מהעירות הכל לפי תנאו ואם התנה לפרעו עדות והיתה כו' :

קב ג מגבין לו מן הבינוני (דף ק' ע"ב)

תמר פולה דכר תורה בעל קום דיכו כזיבורית שנתמר בסוף תעמוד וקיים אמר אתם נוסף כו יוציא לנוך הפסוק הסולה . מה דרכו של אדם לסוני לסון פחו שבכלי (פי' כיון שברגוכו תניא לסוניא מסתמא כותן לו מבורות שבחשלמי' . ומ"ם בפרוע מקרקעות פורע מבורע שבקרקעותיו דמן הסתור' מיפכו קרקעותיו ומשלמי' סוין כן) אלא סתו"ל לתרי ס"ם בכיכוי' כדי שלא תבעול דלת בפני לוין עכ"ל וק"ל כשולה ועיין בדריסה מ"ם עוד סוה : כ דבשלו כן שמין ל' הטור ובשלו כן שמין כנון אם היה לו עדית וביכוי' וזבורי' אפי' אם ביכוי' שלו טוכס בעירית דשתר הפולה מנכין לו מחכו עכ"ל . ובייכו לשומרת דכתבת וכ"ם דשולין כתרי' לקולא כנון אם היה עירי' דלוה ביכוי' דעלמא ובינונית דלוה זיבורי' דעלמא דכתין לו מבינונית דלוה וכא דאמרינן דבשלו הן שמין ילפינן לים מנוקין דכתיב כיה מיטב שדיכו ומים כרמו יפלם ודרשינן דמים שדיכו דשלין דאלם קאלי דהייכו דתויק וס"ם דלוה כשלוחם ס"ם בגמרא (דף ו' ע"ב) : נ מאיזה מכן סירנא ילפינן לה מדכתיב וכלים אשר אתם כוסס כו יוצא אלין באלם הפולה דהייכו מאם סירנא נם ים ללמדו מבוקין דבשחשלם לו מחשלמין כותן לו מאיזה עלטול סירנא דכתיב כסף יסיר לבעלין יסיר לרבות סיגין וס"ה אם מצאם בקרקע דמצאם לו מזיוף עדיות סירנא וכנמר' מצוה מלוה לענין כיבוי עדיות : ד

תן לי זיבורי' שפי פורת' כנמרא סס (דף ד') איתמ דביתי ניסן יקרא מרבת' וביתי תצרי ול מרבת' דתני מ"ל מלוה ללוה מלוה לי זוזי סוה שקיל כסתא בסתא דזוזי נבך משקיל ביוקרא דלקמי' ופירש"י סס דביתי בקיון כיר ופורס בלוקא בסדות וביתי תצרי ומסון זורעין וביתי תצרי זלין סתין סיפק לזורען כחותם בסנה בכבר עבר ותן בכיר וסקרים' ואיכן רמויין לזרעו כמו עד שנה בבא' ות"ס בן כזול וכתבו אתו' נס בכתי' סייך זל ויוקר' כה"נ מרגילין להיות ביוקר' כותן מרגילין לשכו' בכתי' זלמקר משכרו זילו דלמא כתנא עוד סוכרין : ה דתין כופין אותו כו' טעמו דס"ל דלמ' עדיף כמו דמלו' כזיבורי' כללו מלוה היה ביכוי' סס היו ביכוי' מכל כסנילה דעתו דרוצה ליתן לו מזיוף ביכוי' שירצה נס עתה יאמר לו לא אתן לו מהזיבורית שפי כי ניסו לי אלא אתן לך ביכוי' בציר פורת' מכל כסנילה דעתו דרוצה ליתן לו מהזיבורי' אלא מרוצה ליקר עמו משער ביוקרא דלקמיה כוה קאמר הגמרא דאפי' ס"ל אלא זוזי כו' וכ"ש ב וכ"ל ג ערכב הדברים וגם כתב בפירוש ר"ת דמין שומעין לו אף ס"ב רוצה ליתנו לו ביוקרא דלקמי' ואיני יודע * למה אלא הרמ"ם והטור כביאו דעה הרחבונה וכתבו עליו ד"ל משום שכתבתי וס"ל דכאמת : ו תן לי עירית בציר פורתא משום דמין כופין אותו משום שעבודי' דמלוה אפילו' ונם לא שייך למימר אי סוה וזוזי כיבי סוה קניתי עירית דעירית לא שכיחי למכור וכטור מסיק דמשער כשלומר' דכוה אם נילה הלוה דעתו סירנא ליתן לו עירית ביוקרא דלקמי' וסוה רוצה לקנסו כך דצריך ליתן לו ביוקרא דלקמי' : ז ולקנות בינונית כו' דס"ל בסוי מילתיהן וכמו שאם אין לו אלא זיבורי' ס"ל למוכרם ולקנות בשדה בינונית וליתב' לשלום כדיבו כן נמי בעירית אלא לעולם משלם ממה שהוא בחלא בידו : ח ובינונית במקום אחר פי' דאית ביה משום נעילת דלת אם יצטרך לצרוס ליך לניר ולפרוס ולזרוע ולקוצר ולסביה התבואה סוה או ס"י פוליו בכל שנה ממקום אחר וכתב"ג טורף אפי' מחשבדי שהן במקומו במקום כני סורין שים לו בציר אחרת וכמ"ם הטור ומחבר לקמן סי"ק"ג : ס יקחנה כמו שהיא פי' ולא תאריכן שיתב'כויבו או שהעירית ויקנה בינונית ויכור כתב המחבר זה אלא כמ"ש אחר ל' בכריית"א ומשום חיוב בכא בקמי' וכן הוא בטור עם"ר : י יתן לו בינונית פי' אף שהוא בעירית דעלמא דבשלו הן שהין וכ"ל : יא אם היה לו עירית כו' דאו היה שהיות שעתה על הבינונית ואל שיעבודו עליה ודרי היא עדיין בידו מ"ם צריך ליתן לו אלא שהוא מתנה אף שהין לו לפ"ע שוטה מתנה והיא בידו בתורת עדות : יב והתנה עמו לפרעו מהעירית ל' הטור והתנה עמו לפרעו מהעירות הכל לפי תנאו ואם התנה לפרעו עדות והיתה כו' :

יג במקום עידי עידית דלא נתרגם למלם
לו מבעידית אלא משום דסבר הרי"ם בידי עידי עידית וק"ל :

קנב ו כפי זומן כו' עמ"ס נכס' ק"ס ס"ס מוס דכ"ל דסמין
אותו כמו שכתבו לעיל שהיה שהיה נרך לו וכא לכיתו של
זה למוכר ולקנותו ולמקוח שיעטרך ליקחנו כמו
שנתבאר בעת היקור וכשעת שנתנאה הרבה קונין אז כמו
שהיה נתבר אלו מקר על קונים
במקומו/תמרי"ם : ז ולפ"כ
מבריזין כו' נופל ל' הכרוז בית'
ענתר' וכתבו ° כ"ש ו"נ נפל
ע"ת בשער נ' ד"כ ס"ס שהתר'
בהנופל והעיקר הוא דנותנין
שטר תכרות' כיד שלוקח לוך
שהיו עוסין תכרות' כדינא וזכינא
ליה להי תרעא ופרעו לכ"ש
ומתרגין' דהיה תרעא היה על
הלוה ושלא יהא רשות להלוה
בהי תרעא מיומא דנן ולעלם
ועד"מ ס' וכתב השור דצריך
להבריז שמוכרין למלם לכ"ש
בקונו אז למפה בכתובת שיש
שנותין יותר לקנות כדי לפרוע
לכ"ש בקונו משני שהיה מזכי
מדקדק כ"כ בשטרא כמו
שהפה שהיה שפיכה שפיכה המעות בכל
יום שנין דרכה לשטור ושפ"ר :

ג כפי מה שירדו כו' ומ"ל
להבריזו דוקא ל' יום כמו בשם
שנה לגבות משל יתומים או משל
לקוחות וכדמסיק ° ומור"ם
שפיק וכתב ע"ז ד"ל דנם כוה
בעניו הכרוז ל' יום ומ"ש
בשמ"א כוה לעיל ס"ם ס"ב : ד
כדי שומתן כי ההכרוז לא היתה
אלא לשוכת הלוה שלו ימלא מי
שיתן בה יותר : ה נידון בק"י
ער"ר שם שוכתתי שהיו כן דעת
הרי"ף והרא"ם ושטור שהיה
ברשב"ם דם"ל דבשב"ג אינו נידון
בק"י כיון שיש שני שהומרי' שלא
היה שום יותר מק' אלא נידון
בק' כיון דנם זה שהומר ק"ל
מודה שהיה שום ק' אלא שהומר
שהוא שום יותר ולעולם כולכין
אחר תרתי מנו תלתא מכ"ש
וכן הוא דעת רשב"ם וכ"ל
דהלכתא כוותייהו דהוא מילתא
בטעמא ונם כן רוב מכין : ו
מכרן בטל הטעם דה"ל כשולחין
ומסלים שטעם שפילו בכל שנות
שור וכמ"ש לקמן ס"ם ק"ט
וכה"ל שלוחין סי' קפ"ב ד"ל
לתקוני שדרתיך וה"ה אם טעו ומכרו בכל שנות כיוקר מעורו דשור בו בלוקח וכמ"ש שם ופייטו דוקא כשנוכין מבכסי לוקח ומשום
דלוקח אינו מקוייב לערוב ולזכן לשלם שור דמוכר שכל כשמנבן למלוה מכני שורין דהלוה לא קוה דיכן כשלוחין אלא כבעת דין ודיבייבו
דלוקח בדבר שלא הכריזו ולא היה נרך הכרוז ופקחו או שותירו שנות שוה הכשל וכתב שכתב כשימן ק"ם משום דשל הלוה היה מוטל
לערוב ולזכן את שלו ולשלם להמלוה וכן מי שנתן מהיתומים לשלם שור מכיהן משום דגם עליהן היה מוטל לזכן ולשלם שור מהיהן
מהשכשים שירשו ממנו ופ"ר : ז ומה מין המלוה רוצה כו' פי' ל"מ וה שהמלוה נותן להלוה שהכריזו תן לי מעות דמי
שוכי או קרקע ושלם לך המותר דשומעין אלא שפילו אינו נותן לו שהכריזו אלא רוצה לוקח שפילו הכי שומעין למלוה וע"ז משיק
המשכר וקאמר דשם היה נפסד שלוה אלא נותן לו קרקעו כמות שלקח ושלוה רוצה לכשות למלוה ש"ק מהשכר כידו כמעות דאין
שומעין להלוה שהכל שם נותן שלוה שהכריזו שהמלוה ול"ל או קרקעו כמעות או תן לי קרקע עד ש"ים כידי שיעור שדה והמותר קרקע
יפשר כידך על תוכך וזה שנתת לי לשכרנו לשפר תן לי קרקעך שנתת לי כוה כתב הטור דשומעין לו והוא מכ"ת שפר נ' ומשיק
המשכר וכתב דשם טרף מלוקח שומעין ללוקח נם בכהה דאין נותן למלוה שהכריזו וה"ם יכול לכופו שיקנהו במעות ר"ל כלא נתינם
שהכריזו (מוס אין רגיל כ"כ שנם כשור כתב שיקנהו ממנו כמעות ע"ם) ודו"ק

והיתה לו עידי עידית ונפסדה קיימא עידית יג במקום עידי
עידית ואינו פורעו אלא מהבינונית :

קנ שטין קרקע של לוה ואם טעה בשומא ובו י"א סעיפים :

א ° (רמ"ה כנל' ס"ם) כששמין הנ' שמאין קרקע הלוה
אין שמין אלא ו כפי הזמן וכפי השער שנמכרים
הקרקעות אז באותו מקום :

סנ"ם ומס אין הקרקע מניח לו כולה כגון שאין לו פחות אלא
מכה והקרקע כיסד כיסותת כת"ק וכוכים אין מומרים לו
תן לי אמים' הקרקע אלא אמין כמה שיכול למכור מזמת הקרקע
או סכית במקה וכוכים ונותנין למלוה כללו של דבר אין אמין לו
אלא דבר שיוכל למכור מיד ולנכות מוכו ואין מוסמין להפסיד
הלוה וע"ל בסי"ק ס' :

° (פור ס"ה נסס מהר"ם) ב ואחר כך מכריזין עליה ג כפי מה
שיראו עד שיפסקו המוסיפין ° (הם"מ פכ"ב מהלוה) ואם
קרקע זה היה טורף המלוה מהלקוחות צריכים להכריז עליה
ל' יום כדרך שמכריזין על נכסי יתומים (וע"ל רים סי' ק"ם)
ובאים הלקוחים וקוצבים דמים כרצונם אם מצאו בה כשומרת
ב"ד או יתר לוקחים הדמים ונותנים אותם למלוה ואם רצה
המלוה לקחתה באותו סך הוא קודם ואם לא מצאו בה ד כדי
שומתן מחליטין אותה למלוה בכדי שומתן :

סנ"ם ° (פור ס"ה) וים מולקין וככירה להו דסוה סדין שם בה
לגבות מכני קורין כיון שכמכר שלא מדעתו ככ"ד נרך
טומה והכרוז כמו בשל יתומים :

כ ג שירדו לשום אחד אמר בק' ושנים אומרי' בק"ק או אחר
אומר בק"ק ושנים אומרים בק' בטל יחיד במיעוטו אחר
אומר בק' ואחר אומר בם' ואחר אומר בק"כ נירון בק' ° (וכן
רשב"ם) מפני שאנו ממצעים מה שיש בין המועט למרוב'
ומוסמין על המועט המחצית וגורעין מהמרובה המחציתו כיון
שבין האומר ם' לאומר ק"כ יש מ' כשאתה מוסיף על המועט
המחצית וגורעין מהמרובה המחצית נמצא שהוא נירון במאה
ולפי זה אם אחד אומר בק' ואח' אומר בתשעים ואחר אומר
בק"ל ד נירון בק"י ועל דרך זו שמין בניהם לעולם :

ג שמוה שלשה ואמר הלוה ישומו אותו ג' אחרים הבקיאים
יותר בשומא (ה) אין שומעין לו :

סנ"ם ° (סם כרשב"ם פכ"ב) ויכולין אלו הממנים להיות
קרובים וד לזה :

ד בית דין ששמו לטרו' בנכסי לוקח וטעו בכל שהוא מכרן
ו בטל אפילו הכריזו ° (ר"י כ"ב"ם) אבל היו אם נכסים כ"ח וטעו בשומא רבעא
כב"ד שמכרו נכסי יתומים וטעו שיתבאר בסימן ק"ט ס"ג :

ה אם החוא דבר מועט שלא יגיע למלוה בחובו חלק ראוי לפי מה שהוא קרקע בית או שדה
או כרם כשישער שיתבאר בסי' קע"א ואומר המלו' ללוה או מכור לי מהנשא'לך כדי שיגיע
לי שיעור הראוי לי או פרע לי מעותי הרין עמו ° (רשב"ם סי' תלף קמ"ב) ו (ב) ואם אין
המלוה רוצה לקנות

על הסור כיון בכיזקין נוכח מעידי עידית ה"ם אם כתב לו שהם לגבות מן
העידית נוכח מעידי עידית ופ"ב כי נפסדה עידי עידית נוכח מעידית
עב"ר ודבית תמוסין דהם בכיזקין נוכח מעידי עידית וכמ"ש
הרמ"ם והסור לקמן סי' מ"ם דיכול לדחותו לעיזו עידית מיכרם (ובמתם
מהרש"ל סולק כתי מסם דהסור והרמ"ם וכמו שכתבתי בשמו לקמן סימן מ"ט
ס"ק ד') ועוד דמשמי הכי כיון שטוס
מכח תכאי ואחרינן יר בעל הטפר על
פתחונה ודכתי הסור הם ס"ם בפיזוד
כסף (דף ס"ו ע"ב) וכ"ם הרמ"ם
ודהרמיזם שם וברשם מהרש"ל שלא
מתנו הם ס"ם הל' שפרי לא הוכירם שם
כלל ודוקא לומר דכשם פיינו מטוס
דאמר ליה כפי' מעידי עידית לא
מנבינ' לך כו' דלא משמע כן
עיין שם ודו"ק :

קנא ו אין נומעין לו · עיין
נחטוכת מכי"ם מ"ם
בשלות שניות סימן כ"ח דף קי"ם :

ב ומס אין המלוה רוצה כו' זה
כתב המחבר ע"ם מ"ם נשפרו בדף
הנית על מ"ם שנשפ"ת ושסור דיכול
המלוה לומר ללוה או מכור לי מהנשפר
או פרע לי כו' ז"ל עיין בתשובת
הרשב"ם שנשוף סימן שקוטם זה (בב"י
שם) ודבריו דברי שם וכמו שכתבתי
שחכתי דורו ברשם שלא מלקו עליו
ושפשר דלא שליג שפם דשכם"ת דשכם
כשהלוה נומר מכור לי מהנשפר
והשם כשפיינו רוצה לקנות מהנשפר
עכ"ל ובזוטפי כן הוא דהנכריה כיד
המלוה דהרי נם ר' ירוסם כתיב ו' מ"ב
כתב כתך דהרשב"ם ומביאו ב"י ס"ם ו'
ועוד דהא נם ס' סכ"ת מהלכות
מלוה כתב שכ"כ הרמב"ם והרשב"ם
בשאלותיהם והכאתי לקמן סי' קפ"ו
ונלן כתב הנשפ"ת נשם הרמב"ן
בתשובה כשטוך ומביאו ב"י ועוד דשם
פסיפא דיכול המלוה נומר נדר מן
מיעוד וכדלקמן סי' קע"ם וכ"כ
מיימוני ויוסף פ"ק דשבועות להדיא
ומביאו ב"י לעיל ס"ם ס"ב ס"כ כשומר
המלוה מכור לי מהנשפר או פרע לי
פיינו נור או מיעור וכשלין המלוה
רוצה לקנות לעצמו ורוצה למכור שכל
פיינו כמי שכלל נור מיעור דשם לי שם
סוף קונה אותו לעצמו או מוכרו לאחר
שפרי הרשות נידו לקנותו ולמזור
ולמכרו · ועוד ד"ל הנשפ"ת ושסור
כאן מיירי שאין מוציאין מי שיקח לכך
נומר המלוה מכור לי וכן הוא
בשפ"ת להדיא ומביאו ב"י שם שאין
מוציאין מי שיקח כ"ל שיכול המלוה
לומר ללוה או מכור לי מהנשפר או
פרע לי כו' · וזה נדול :

ג סדין

לקנות יותר מכרי חובו ואומר פר' לי מעותי מאחר שמה שהו' כרי חובי אין בו שיעור הראוי (ג) הרין עמו וכופין את הלוה למכור הקרקע (ד) או למשכנו ויפרע לזה מעותיו:

הגה ◦ (רשב"ם שם) ואין מוסמך להפסד הלוה ואין מרחמי' כדין לומר כיון ד הלוה מכיחו מסוס דבר מועט:

(ה) אם היה הרבר בהיפך שלא נשאר ללו' כשיעור (ו) אינו יכול לכוף למלוה שיקחנו במעות ◦ (סור סי' קס"ו וסי"ז) אם היה טורף מלוה קרקע מהלוקח וכשיגבה חובו לא נשאר ללוקח בשיעור (ז) יכול לכופו שיקחנו ממנו במעות:

ו ◦ (סור סי' סמ"ב בסמ"ע סק"ב) קרקע שעשו בית דין שומא והכרזה להוריד בו המלוה ואירע שנשתהה זמן שלא הורידוה בו כל זמן שלא החליטו ב"ד הקרקע למלוה אי אייקר או זילי ברשותא דלוה קאי וצריך לעשות שומא אחר והכרזה אחרת (ח) אם ירד המלוה לנכסי לוה והחזיק בהם או מכרן בלא ב"ד אינו כלום ◦ (סור סי' נ בסמ"ע סק"ב) אפי' היתה משכונו בידו ח או אפותיקי מפורש כיון שיכול לשלם לו ולסלקו ◦ (סור סי' ס"ח בד"מ ס"ק ג' וסי' ע"נ סט"ו) ויש אומרים ט שאם עבר הזמן שקבע לו לפרוע או שהיה משכונה מוחזקת ביה המלוה י יכול למכרה:

ז ◦ (סור סי' ר בסמ"ע סק"ב) מקום שנהגו לכתוב בשטרות שיוכל לירד לנכסי הלוה ולמכור בלא שומא והכרזה ◦ (ע"ל סי' ס"ב סי"ו) אם נהגו שלא לירד ולמכור כי אם בשומא והכרזה יא אין לירד ולמכור זולתם:

ח אם

ואע"ג דים פלונת' כיון שמו' לחברי המכור ושהמכור ס"ל כרי' דתם' דאין מוסמן להפסד הלוה ושמו' ס"ל דמוסמן דהמדקדק בדברי רי' ומשמע דמוד' ככה"נ דכתיבי' ופוד רחייב שברי הרמ"ם כתשובתו בלנ"ד דין ע' וכיוצ"ו מור"ם כר"ם וה כהנ"ם המקבל' ומס אין הקרקע הניע כו' כתב כהנ"ב דאין מוסמן להפסד הלוה וק' לומר דהטור סתם דבריו ננד הרמ' מכיון ולא יוכרנו כלל ודו"ק: ט אם תפותיקי מפורש פי' שכתב לו לא יהא לך פרעון אלא מזו וע"ל סי' קי"ו סס יתבאר דיני: ט

סתם שכר הומן שקבע לו לפרוע לו שמו' מסכול מוסוקת כו' לפרוע דקמ"ל מסכול ר"ל לו אפי' אינו ידוע כשרים ומכורר שכלה הומן אלא שהוא סומר שכבר כלה הומן מתמינין לים כשים מסכול מוסוקת כידו פ' נס כמ"ש דהמ' בעי' מ"ל לקום הוא כידי • ולכך דוק כמסכון מוסוק הו' דמסימין ולא כשאלו לו לתפתקי מפורש כב"ל ק"ל ועיין פרים עוד מזה: י יכול למוכרה ואע"ג דכמסכון דכמשלש"ני כתב הטור לפיל סי' ע"ג סי"ט דלא יכול למכרו אלא בב"ד הא סתם משיק סס בסכ"נ בסס הרמ"ם דכ"ד ל"ד קאמר אלא ג' שמתין וכתב סס בהדיא ז"ל ס"ל לפיכך לכעל המסכון לפני הדיינים אלא יוכיחו כיצו לכיכו ואע"ב יקח ג' שמתי' ויסומו אותו כמה הוא שוה למכור ויתכרנו אותו שומא כו' וכ"כ המסכר סס בכסו"ן בכדי' ע"ב וכאן כמי שיירי דיסוק כה אי יתכרנ' ע"ב ג' שמתין אפי' אלא כעל רשות מכ"ד וכזה הוא פליני כאן כיון דקרקע הוא דסכוכין יותר: יא אין לירד ולמכור זולתם ע"ל בסור סי' ס"ב ואותן דסכוכין יותר ואפילו בלא תקנת הקהל ע"ל בסי' ס"ב ואותן דסכוכין יותר ואפילו בלא תקנת הקהל ע"ל בסי' ס"ב

ועוד קשה על דעת המחבר מש"ם ס"המגיד פ"כ מה"מלוה בשם הגאונ"ם ובני כ"מ בסוף הלוקח ואין מנים למלוה נאמנו שעור הראוי דמוכרים ונוכרים הקרקע לזמן ונותנים לו מעותיו והשתיו לקמן סי' קס"ו סעיף כ"ט ן"ל לפי דברי המחבר יהיו דברי הרמב"ם בתמו' סותרי' זה"ז אלא ודאי כמ"ש אם נלוה אינו יכול לפרוע אלא מן הקרקע ואפילו הכי אין לו לאכול פירות עד שיפרע לו הקרן ואם אינו יכול לפרוע לו אלא מן הקרקע

דין לעצמו כו' פ"ם שדקדקתי עוד דמתלו כתשובת הרא"ם והמעכב הכל כמעכב פ"ת דלא כתבו כן אלא היכא דהכנו כפסוקו ליעשות כדברי הכתוב כשטר אבל היכא דהכנו כפסוקו ליעשות כשטר הולכין אחריו אף שהוא כנגד הדין משום כל תנאי שבממון קיים ושטר וקיבל כך פליג : יב

ח יג אם ירד מלוה לנכסי לוה בלא רשות בית דין אינו כלום וכל הפירות שאכל מנכין לו מחובו :

ט ° (ל"ז רמב"ם פכ"ג מהלוה) ב"ר ששמו קרקע לבעל חוב ° (שור סי"ח) (אבל אומת מסלקין לה הרמ"ה) בין נכסי לוה בין במשועבדים שביר הלקוח ולאחר זמן השיגה ידו של לוה או של נשרף או של יורשיהם והביא לבעל חובו מעותיו יג (') מסלקין אותו מאותה קרקע אפילו שהיתה ביד הבעל חוב כמה שנים :

הג"ם ° (שור נסח הרא"ם מי שסיים כשור) (יא) ויש לומרים יד דלוקח לא יוכל לסלק הבעל חוב לאחר שנתנה את הקרקע דשומת בית הדין אלא לבעלו כשנתנה ממנו כ"ם אבל לא ללוקח : ° (שור סי"ג בית ולפקוחי י"ג ס"ם) ואם המלוה סתר ובנה ולא השביח הקרקע בכך סי אינו נוטל הוצאתו ואם השביח מחמת הוצאה סו (יב) נשבע ונוטל כדין היורד ברשות ואם השביח מאליו כגון שנתייקר יז (יג) אינו נותן לו אלא דמי חובו בלבד :

הג"ם ° (שור סכ"ג נסח הרא"ם) יח וי"ל דהא הויא עליה (יד) והסביקה לה הדרת כלל והא כתייקרה לא הדרת יט אלא כשעת היוקר :

ואם

יוכ מסלקין אומה מאותו קרקע כו' משמע בפרק קדיים אמרת אלא פליג בפלוגתא ובן כתב מהיתוקי יוסף פ"ק דמציעא גבי הא דאמרי' ר' זירא מתני' בשטרא אלא אמרא אבל נכסי הא אין כן פי' הרמב"ם :

יא ויש לומרי' דלוקח כו' ובהר מתניר ובעמ"ת ס"ל כהרמב"ם והמחבר ומניח' ני' ובן דעת הרמב"ן בחידושיו דף ל"ם פרק פ"ג ובתב הריטב"א היכא דאמר אדעתא לקבל לא הדרת אך דנרל ויודע לפקנוי' ובריך לומר דם"ל להריטב"א דכשהדרת בריך קנייה אחר' ומפרש הא דקאמר בגמר' פ"ק דמציע' (דף ס"ו ע"ב) אי נמי ליה למקנעי בשטרא ס"ב למיכתב שטרא לחבירו' דמינה לעשות קנין סודר כו' דמיינו לעשות קנין סודר ממרא מחלוה לחלוה אי נמי לכתוב שטרא לחבירו לנחרי וכ"כ רמב"ן שכניה כ"מ פכ"ב מחלוה אבל לפי מה דס"ל לני' וסר"ן דאין בריך קנייה אחרת אלא סלוק בעלמא הדרת אדעתא מקפן מיד שרוצה לסלקו כ"ל ודו"ק ואולי לזה כוין בה"מ שאחר רבני חבריב"א כתב וז"ל ומיין בני ס"ב דמציעא אם מורת אשטרא אם בן ריך לכתוב לו בשטר או אם מסקיק מיחזיר לו בשטר ע"ש עיין בתשוב' ר"ם כהן ס"ב סימן ס"ג : יב נשבע ונוטלה כתב נשטר"ם פי' נשבע כמה טוענין ונוטל דמי הוצאתו ונם חלק נשבע היתר על השטרם כו' עד כאן לאוזן ואיכו ככון דמה שעיין חלק נשבע לכאן וכי שוחף הוא אלא כיון שנשבע כשטר כשאר אחלי הניר כחו יורד נרשות לקחן סימן שע"ם נשטר"ם שעיף קמן זה פ"ם :

יג אינו נותן לו כו' וכ"ם הב"ח ועיין נגדך הנית . עיין נשטר"ם פ"ק י"ז שר דאלו נשבע קרקע מלויה כגון שרעא ואקפ שרטון וכו' ולי נראה דנשרעא ואסק שרטון ודיקלא ואלים נמי סוי כרכית והכי מיתה לסדיא נשרא"ם פ"ק דמציעא גבי המוכר שדה ונתנתה שמיכו אלו פ"ם ועוד מיתה על שטר"ם ולרבריו נשבע היתר על הוצאה כיון דניכר שבנה ס"ל ליתן למלוה כל שבנה נמכ"ם דדיקלא ואלים ס"ו כמ"ם ודו"ק כי זה ברור עיין בתשובת מהרא"ן שמן סי' קל"ו : יד והשביחה לה הדר' כלל כו' משמע שפילו רוצה לשלם לו כל שבנה שפי' יתר על השוצאה וכן פי' בשטר"ם פ"ק י"ם . ולפעד"ז דנה הרא"ם ס"ל דבכה"נ הדר' ולא קשה דלא הדרת אלא כשלא יוכה לשלם כל שבנה רוחיא דמתייקרה דהדרת כשרוצה לשלם לו כפי היוקר וכמ"ם רפ"ב יקשה מנאי ליה להרא"ם שפי' שהדרת דהשביחה לה הדרת כלל (ומיז לומר כיון דלא הדרת אלא משום ועשית היטב ומסוב לה הדרי כשהשביחה דסה דיבא דבר חיכר כתי אינו אלא משום עכ' סיטר והסוב והדרי שפי' כשהשביחה וכמ"ם פשוט לשתן שי' קט"ם נשם נשון וכ"כ התחכר שם שעיף ו') דשם מין שעם כלל לזה וכי בשיל שהשביחה תמוה ועוד הא"כ בשל דין שומת הדרת הכל מלוה ישבעים כל שהוא להשקיע דין שומת הדרת וכן משמע מדברי הרמ"ם בשביחת השביחה ובתייקרה בשרי הדרי משמע דמשמע דבתייקר' לא הדרת וכמ"ם דלא מיסתבר שם ישבחים המלוה ומה"ם השביחה לה הדרת ושייכו כשפיכו ס"ב לא מסתברא שם ישבחים המלוה ומה"ם השביחה לה הדרת ושייכו כשפיכו רוצה לשלם לו כל שבנה . ועוד לשל"ב ס"ל להרא"ם בפרושי דשבחים לה הדרת כלל . ועוד למה פתח הרא"ם בתרתי השביחה ובתייקרה ולא פריש רק בחדא בתייקרה ס"ו כמ"ם הלכך כשפי' דבתייקרה בריך ליתן לו כפי היוקר משמע דלא מסתבר שיבחה כו' שם מכ"ם השביחה ודו"ק . וגם כ"ל שכן דעת הטור שכתב וא"ם הרא"ם ז"ל כתב שאם השביח המלוה אינה מחזרת כלל אפי' שם יבחה הלוה ליתן לו בוצאה שהוציא עליה כו' משמע דוקא כשלא יבד ליתן לו רק בוצאה אבל בשירבה לשלם לו כל שבנה הרא"ם ופליג שבשה"ם דס"ל דא"ב לשלם לו כל שבנה רק יש לו דין יורד ברשות דלקחן סיימן קע"ה וש"ם ומ"ם בשור ואם נתייקר מוחרת לו אם יבבה ליקחה' כפי היוקר לא בא אלא לומר לשפוקי מבשה"ת דס"ל דבריך להחזירה לו כפי שוזל דאל"כ הוי כרבית ולהרא"ם מוחרת כפי היוקר אבל אי"ב דשם בשבח בריך להחזיר לו כשחשלם לו כל שבנה בם להרא"ם . ואף שבראשים לא משמע לבאורה כן מ"ת נ"ל דעת הטור כן ועוד דאל"כ מה"ל להטור דהרא"ם בריך להחזיר לו כפי היוקר ס"ו ס"ל לעור דשם אין שרעא כשחשלם לו כל שם שהוא עכשיו אלא יחזיר לו אי"כ גם בשבח הדין כן (ועיין בתשוב' ר"ם כהן שפר שני סי' ע"ב) ואף אם ס"ל דהטו"ז ר"ל דאפי' אם יבבה לשלם לו כל שבנה לא הדרת ומיהו כשהשביחה בשבח בשרי הדרת ס"ו כ"ע דהא דאמרי' בשבח קרקע כשיכוי ס"ב כ"ע דהא מלוה כחי אריסא לשבח קרקע כו' ולא הדרת דשם לו השבחים ויבבה לשלם לו השבחים לא הדרת ס"ו ס"ל דגם אלא מוה"ם . ומ"ב קשה על מוה"ם בשבח ס"ו ודוחק ונ"ל דשבחים לשהשביח' ובאן מדין שבח ס"ו ס"ל דגם אלא מוה"ם ס"ו ודוחק ונ"ל

סו מרבוכו

ד"ה אלא כשעת היוקר ומשמע דאפילו בשבח קרקע ס"ו ס"ל דגם אלא מוה"ם ס"ו ודוחק ונ"ל

שו מרנונו כלפ ס"ד . עפ"ר סם כתכתי רכ"י פוליס ח"ל רס"י רכל מיכי דפסרוחי לכתיכו לכ"ד פפ"ג דאיר כתרפס ליתן לו קרקע כתוכו סומת מיקרי דפסרה ע"ס קכ"ל סח"ע ולפעד"ז מיפכת מדכתי רס"י רכל סלפ סמוכו ב"ד כפ"ב סל לוס סח"ס סעתר דיין לפניהס לפ סוי פסרוחי כי דיכ' ולפ סדר' וכס"ג קי"ל כפ"סנוכ"ל פליש כרכפ דפפ"ג סהפרימו לנפ לפ"ס כשכיל הפכוחס סח סלפ לו פפ"כ

(סח"ח סס) ואס הוזל לא הפסיר המלוה ואס רוצים לסלקו צריך לתת לו כל דמי חובו ◦ (סור סכ"ו נסס ורמ"ס) ואס קנו טירו שלא לסלקו שוב א'נס יכולים לסלקו :

סנס ◦ (סור סכ"ו) הנכה כלוס למלו'עמתו כפ (פו) מרנונו כלפ ס"ד לפ מסדרינן ליה :

קרקע ששמו אותה לבעל חוב ואח"כ שמוה ב"ר לב"ח של זה המלוה הרי חוזרת ולא יהא כחו גדול מכח בעל חוב הראשון ומיהו בזה יפה כחו שאם שמוה לראשון בק' ושמוה לשני בק"ק או אם שמוה לראשון בק"ק ולב'בק' כך לעולם לא יחזירנה אלא בק"ק ◦ (ל' ריטב"ם סס) כג קרקע ששמו לב"ח ומכרה הבעל חוב או נתנה כך (פז) או ששמוה לבעל חוב מדעתו ◦ (ר"ן וני ותו') כפ או שמת (יז) והורישה אינה חוזרת :

סנס ◦ (סור נסס הרמ"ס) וי"ח דהס מת והורישה חוזרת כו אס אין כאן אלא יורש לפד אכל אס היו כאן יורשין הרכה כו ואלקו ונפלו לאחר בעלקו סוב א'נס חוזרת :

(יס) שמו קרקע לאשה ונשאת או ששמו מפנה ונשאת כפ (יס) בעל בנכסי אשתו כלוקח הוא ולא מחזירין לו : וי"פ

כ ואס קנו מידו שלא לסלקו כו' פמ"ס כפרישס סס כ"ו : כפ מרנונו כלפ ס"ד עפ"ר סס כתכתי דכ"י סוכיס מל' רס"י רכל סיכ' דאטרוסו לסכיאו לכ"ד עפ"ג דמיר כתרפס ליתן לו קרקע כתוכו סומת מיקרי דפסרה ע"ס :

כב לעולס לא יסזריכו אלא כק"ק דאס שמוה נרשאין בק"ק אני כתרת למימר כיון דאתית עלי מכח המלוה שלך וכיון דלו היית צריך ליתן מאתים תנס לי ב"כ ואס שמוה לכתרתי בק"ק יאמר לו לאו טוב ויפר הוא דסדרינה :

כג קרקע ששמו כו' ו"ל בגמרא וכן' אחרת יכנס כתכת מיכה דסדרה ופפס דדוקא ב"פ אית כיה מפוס הטוב וכיפר דאמרינן לא כיה לך עליו אלא מעו'וכרי כן לך לכל הני דאדעתא דאחרפא נפתי : כד או ששמ' לב"ח מדעתו כל"ל וכס"י נרס ששמוה וע"ס הוא וכן הוא כרמכ"ס ספ"ב דמלוס ור"ל שהמלוה שמה מדעתו למלוה שלו וכיון ששמו' מדעתו כלא ב"ד ה"ל כאלו מכרה לו ח"ה היכ' דלרה מידו ודוקא כששמוה ב"ד מידו ליד מלוה שלו כת"ס כר"ס דמוזרת וק"ל : כה או שמת והוריסס חיכה חוזר כ"כ הרמכ"ס שם וס"ל דלפ דהשתו יורש לגוה עלמו לכיו'הטומת סדרה נס לו אבל יורש דאלו כאלו' דדוקא אחלוה נופו דדר' הטומת ולא מיורשו ופ"ו כתב מור"ם ד"ל (הוא הרא"ם והטור) סולקי'ום ל'דאורת' שכאחר'כנאחר' דאלו דדר' הוי'ם דוק' כבורים' מקי' דומיא דזוכר ויהב' כאחר' או לאחר מיתה ויכיס לו יורש' וסדות הרכה וכדאסיק וכאו סאחרים : כו אס אין כאן אלא יורש א' כו' דוקא כיורש דאחלוה הדין כן אבל כבורים אפיי לאחר אכיו'ולאחר אותו שלאחר אותו תקח אותו הבן סדה זו הרא"ש וזלת אבל ירושתו ביורש אס אחיו אס יכיס לאן אס לית אס פ"ם כו נד ירושה לא אחרינן יורש כאחר' אחיו אלא כיון דאסיי כתנא אחרינן דאדעתא' דאחרפא נפיק וק"ל : כז ואלקו ונפלו כו' פ' אלקו הטדות כיכין ונפלה סדה זו לא' או לשני'אכיו ואחרי' לקחו סדו' אחרו' נגד זה שלקחו אלו ירושה זו נ"כ אינה חוזרת אפשס דלא איקרי ירושה דאחלוה אלא כוכיו' דהא קי"ל אחין שאלקו כלקוחות כיכו ואפלה אותו סירס סדה אכיו אכר אלק סכיס לו בקרקע שנפה אכיו כאותו אפיו ואפיו אכר לו אחלק סכיס לו אכיו ול"ל כוכיו דלא פדרה דאדעתא' נפיק מי שבעל לאלקו הטומת סכיס לו בקרקע כמו לאפיי ולא סירס אפיי קרקע והוא אעפ"י ואס לא הכיס אחלוה אלא כן ח"ל לא ס"ל ובפ"ב גריך להסזיר הטומת כל זה אוכס בלאכרי הרמ"ס והטור ועפ"ר ופס אכואר : כח בעל בנכסי אשתו כלוקח הוא לא אזיר ולא אפיי אלא אחרינן לו כל"ל וכן הוא כמיימוני והאחכר בעתיק כאן ל' הרמב"ס דס"ל דאחי דיכא כבאחר' כנאחר אייר דוקא כשלא אתא אלא כ"ב אחר' ע"ס דכתי' אחר' כמו אחר' לכבר דבא עדיין אינו יור' בפיי זכותו אבל אבא יורש היה צריך לכבר דבא עדיין אינו יור' בפיי אלא אחר' ונס לא אחרינן לו אלא אחר' אחר' כאחר' אחר' אחר' א

משנה כנ"ל אלא כשאמר כיון לנכסי' מלוני שלוה ממ"ה הדין כן • גם כתבתי טעם והוא מתוי' פ' התפקיד (דף ל"ה ע"ג ד"ה אמרי' בעלמ' דפעמים דין לוקח יש לו ופעמי' דין יורש ובכדיק ליה לבעל שטוב לו יותר ס"מ היכא דליכא נ"מ בסירוב לא יכנס לקחר לגבות מכל מי שבעלי ליה ליורש להחזיר לו מה שמתו מסתמא הוא כו פסידא ליה שכיון לו משום ע"ש ועיין לקמן בטור ובדברי המחבר בסימן קי"ב דשם כתבו ומתמו דכעל ככנסי' משמע לוקח הוא ועמ"ש שם: כט ואח"כ כתב שספקדון היה ברשותו כו' לא זו אף זו כתב המחבר והוא מדברי הב"י דלא מכפי' כמה שכי' ברשותו שפי' שהפקיד עצמו ידע מזה מתחלה וכפר דלא הוא הוא רצוי לעשות שומת כלל אלא אפי' אם כתבו מידו בפנים ולא ידע הנפקד היכן הם אפ"ה כשחלק מיכן יכול לחזור בו אלא התפקיד ולא הנפקד דיד בו ומ"מ כמי דקיבלו בטור והמחבר וכתבו בכנסת שלמ' זה בלו' שנמצא כידו משו' מניירס שהמלוה יכול לכוף ללוה כו' דוקא המלו כלוה אבל לא אפיקא וק"ל • ועיין בטור שלא כתבו אלא ואח"כ כמי שספקדון היה ברשותו משמ' דס"ל דוקא בכפ"ג דהוה שומת כעשו' ולא נגמר ומלמוכו אפ"כ וכן ס"ל דעת רש"י ור"ת וכמ"ש הב"י סס כשמ' ע"ש ודו"ק:

קך א כל מי שקדם זמן קנין של שטרו קודם לשל נכנו כיון שקרקע הלא מין קדימ' כתלטלי' וכמ"ש הטור והמחבר בסמוך בס"ש בהדיא ע"ש ואף שהרמב"ן כתב בתשובותיו סוף סי' ס"ג והביאו ב"י בסי' זה בתם"ס כתב ו"ל אלא שהני סוכר דוקא כקדם התחות ונכסי מלטלי' כמרו דהין מוציאין מידו בה אם כתו כה' לנכנו' הין למחוסר כלום בתקנו המוקדם ע"ש • אכל שאר פוסקי' לא ס"ל הכי וכמ"ש בקשובותי והארכתי בזה וכתבתי דגם הרמב"ן לא לדיכא להלכה כתבו כ"ל לשכר' בעלמ' וכתבתי כן מלשונו שם וגם בד"מ ס"י כתב הלא כי' ל' בהרמ"ן בהל ע"ס וגם בכ"מ סוף שאר מ"ל וכמ"ש דוכתי • ודוקא לומר דמייר בהפקר לו המלטלי' אבל קרקע דכאן לא מיירי עדיין מזה עד סעיף ה' ע"ש • גם מ"ש מור"ם לאחר זה בסנ"ם ז"ל ודוד דאם יבנה המחוסר סוב לא יכול המוקד לסוציא מידו מוכח הלא מיירי בהקבל לו אב"ק דאם הוא יכול לסזור ולבנו' מאכו דאם בכ"ם מוקד' ומחוסר לית ביה מבוס תקנת הסוב שם"ס בכ"י המחבר בסי' ס' ובסי' קי"ג וכן קשה זה אאחר שמסיק המחבר וכתב כין מלוה שלאחו כין מלקוחות הלא אין טורפין מלקוחות מטלטלים ואף אם הקנו להמלוה המטלטלי' אב"ק אכתי אפשי תקנ' הסו' מין טורפין מהן וכמ"ש הטור והמ"מ בכסי' ולקמן בסי' קי"ג ועוד שהתיבי בכין המקרק' בין המטלטלי' ויש וכתב ואם קדם התחות ונבה קרקע ואם כריס' המטלטלי' אב"ק מיירי גם בסיפא בקדם ונבה הל"ל דיכו המטלטלי אב"ק • ונראה דעיקר כוונ' המחבר בכאן מיכו אלא שבא להודיעו דאין הולכין אחר קדימת זמן הפרעון וכזה סוין בן קרקע ומטלטלי' דאף המטלטלי' לא אחרי' דינבה לבדה זה סומן פרעונו קודם וכבי הן הלשות דברי המחבר כל מי שקדם זמן קנין שטרו קודם לנכות בין קרקע בין מטלטלי' ואפי' מלקוחות כלומר כך הוא מן הין תורה דקי"ל סיבבודא דאורייתא וכ"מ כו דגם לאח תקנת חכמי' לשות דכעל כוב התחור שקדם זמן פרעונו יהיה קודם כנבייה וגם אליבא ד"מ לדידן אם בקבה לו מטלטלי אב"ק אכל הין עיקר כוונת המחבר לזה אלא לאו"ם ואח"ם סתם ואחר שסיים וכתב זה התחיל וכתב הדין לפי תקנת חו"ל וז"ם ואם קדם התחור ונבה קרקע ור"ל למקוחי מטלטלי' ונם י"ל דכתב' שם קרקע משום דכעי לתכת' כו הרבות' דאפי' נבסו בפני המוקדם ושתק כו' דאין דרך המלוה לשתוק כשקדם התחור ונבה בפני מטלטלי' מכאי הירחה שתא יבחר' אי יפסידם משא"כ בקרקע וכ"ש מור"ם בסנ"ם בסימן רמ"ב ובסי' קך"ו ובהג"ה אכל אם כתו כאן ד"ל דוקא אם קדם התחור ונבה אכל אם כתו לכ"ד יחד לנכות המוקד* קודם לנכות ונראה שכ"כ מכח מה שראה שהמחבר כתב כאן כין כמקרק' בין כמטלטלים ושכב' בכיה בקדושי ס"ה תשובת הרמ"כן הב"ל ות"ם עוד בסימן רמ"ג וכן בסי' ק"ג אפי' הניח זמן הפרעון של התחור קודם ל' טעור כאן סלוה כשטר מרתוכן בניהן וקבא לו זמן הפרעון לשנה ואח"כ לוה משמעון כתיר וקבא לו זמן בתני שנה ע"כ:

(טור שכ"ח) (ב) (וי"ש לוקח כשמתה בפשה)

יא היתה השומא בטעות בגון ש"ח שפשע וחייבוהו לשלם ושמו קרקע שלו כיס ואח"כ נמצ' שהפקדון היה ברשותו

(ב"י ע' התפקיד) או שנאבד ומצאו לא הויא שומא והרא אפי' מכרה הראשון או הורישה וה"ה אם שמוה לב"ח בחובו ואח"כ נורע שהיו ללוה טעו' מצויים רהוי שומא בטעות ואם יצאה המלוה יכוף ללוה שיקחנה ויתן לו מעותיו אבל אם העשיר אח"כ אינו יכול לכופו שיחזיר ויקחנה:

קך דין בית מאוחר שקדם ונבה מקרקעי או מטלטלי ובו ט"ז סעיפים:

א (ג) מי שיש עליו בעלי חובות הרבה ב כל מי שקדם זמן קנין של שטרו קודם הוא לנבות בין קרקע בין משלטלי

ב אפילו אם הניע זמן פרעון של המאוחר קודם בין מלוה עצמו בין מלקוחות ואם קדם המאוחר ונבה קרקע אפילו הגבו לו בפני המוקדם ושתק מוציאין מידו:

הגה (רשב"א סי' אלף קי"ג) מיהו כשב' לנכות נוכי לו וכשיכה ומן הרחסון לנכות ישרוף ממנו ודוקא כשבה לנכות מקרקע (שם בהרשב"א) אכל כשבה לנכות מטלטלין יוכל בע"ח (הרחסון) לטעון אלא להנכותם בן יברישום או יפכידם (שם בהרשב"א ובשו"תיומוכי ס"מפסקים ס' מ"ג) ו"ל

דמין כעל פוב המוקדם יכול למכות וכל זה במלוה בשטר אבל

מפיתת' דיתבי תותי נבר' וכדפיתי בפ' נותלין שם ושמיקר נרשם לי כמ"ש בשנם' מרדכי ע' התפקיד דשמני ככי כיון שמתו ממכו קודם שנשמת אלא שעדיין נרוך תיקון ור"ל דכיון שמתו ממכו קודם שנשמת ס"כ לא יכחש היש נוסף נקרקע זו קודם מיתה כעור שסיתה תמת הכעל ומ"כ אפי' לאחר מיתה הוי לאחי וגם הוי כאלוה ואין הכעל יורש אלא לא אחי אלא מחוסר כמו שנתבאר בפ"ע בית סי' ג' ומ"כ אפילו הוי בעל יורש לא הוי מהדרינן ליה כמ"ש שכי וא"כ הא דיקא מלמוד' בעל ככנסי' שמתו לוקח הוי לא מצורך אלא מחוסר לא מהדר' ליה מציורך ולא מהוס לא מהדר כו' אבל אי הוי יורש הוי מהדר וכמ"ש הרמ"ה דירושה מחילה מורת ונגמה לו מורת אלא דעיקר הטעם דלעיל הי' משום דמיים מיתה לפע"ד ליפב' דתלמוד' דוקא אי אורת לא מחמת הכא ונם בכתה דוכתי מחילה אחרי' כפ"ם מורת והיינ' אפי' מחילה לכך כ"ל כרעת התוספות והרמב"ם פכ"ב הת' מלוה וסמ"ג עשין ג"ר סוף דף קע"ח וסאר פוסקים דאפי' ירושה מחילה מינה מורת וכן מוכח דעת ס"ה ורל"כמ"ם כ' לרע' הרמב"ם ע"ש ובאמי נעל אי הוי אחרי' דהוי כיורש הוי מהדר אלא שייך בית מדעת' דאדעת נמית כיון דהוה לו חלק נ"כ בפירות המיים עוד כ"ל דהכי פירושו ד"ם אחו לה לאכה ואיכסי' או אחו מיכה דאכה ואיכסי' ואפה בעל נכסי בחלקו אחתו לוקח הוי כו' דכר דזיקת לאח לא קאמ' בגמי כמי דרישם ואחה ואפ"ם ס"ל דאורים כמי קאי מ"ח נרש' דדוק' קאמר נפיקה ואפה דאי כחייש מהדרי ליה אלא הוי כלקוח לענין' דירים ובריחם דוקא לא אחה דאי אחה אפי' יורש לא מהדר דאפי' יורש מחילה מינה מורת אבל כעל כעל אחה ס"כ מבניין ליה כלוקח ולא מהדר ואי לא הוי כלוק' כיחה כאחם נרחה להחזיר ואייחי מרי' יוסי דל מניחה דלוקח הוי אפילו מחיים מדחוק' מיר הלקוחות אלמא דהוי כלוקח דאסון ואלכך לא מהדר וכן פי' הרא' החניח הסנ"ם דמיירי בחיים אלא אפי' נם בסיפא בחיים וכ"ל אלא היה נורע בנת' יחתם אלא כתב שהוא נרי"ף ולפע"ד מיקר כמ"ש ונם נראה הרא"ה והרמ"ה ומשו"ה פליגי אהרב החניי כמ"ש ונם ס"ל דחחיים מהדרי לה הלא הוי לוקח לפי"ד דיריס אבל היכא דאמו לה לאחם מוחים דאפילו נפיים לא מהדר ולא"ם לאחלה ודו"ק: ך וי"ש רוקא כשאחה כו' וכ"ח כחב כאן וכ"ש ס"ם נ"ש הרמב"ם ושסיר ס"ל נא"ש סי' ל"ם ס"ם דאפילו נוף הקרקע מוכיח שכבל מיר הלקוחות אפי' ננכסי מלוג אפילו בחיים וכ"ש הרב נחנת שם ס"ם דעחם וכן דעת הרמב"ם והר"ן בפרק נערה שנפתת וכ"ש בשכחתי דיל"ל שנם הרמב"ם סוב"ן ודלא כסיר ושאר מחרוצים ליח ליה אלא קרי וק"ל קנין הפי' לאו כקנין הנוף דאו מ"מ כיון דלאחר תקנת חוסם הנבל מיר הלקוחות אלמא דכשאחה בא לוקח להעבד מצות כמילין וכ"ל רקוטם הנוף מחיים וכן משמע כמוכל (סוף דף ע"ח) ע"ם וכזה נראה לפע"ד לייסב מה שהקשו החוס"ם ע"ש יש נומלין דף קל"ם ריש ע"ב על דמ"ם ד"ה ודוקא מחה אלא דאחה דאחו מיכה דאסה ואיכסי' ל"ל דלהרמ"ם וסי"ר דוקא מחה אבל כמיים מהדרי לה אלא שוויי בלוקח לריעותי וכ"ם לקחן ואם כן הכנסים אלא ואחה מהדר לה אבל מחה אלא הוי יורש דאחו ואחלוס אפילו הבעל יורש לאחו אי אלים ואלכך לא מהדרינ לה וכ"ם לקחן וד"ק:

קך ג מי שיש עליו ב"ח כו' עיין נחמי"ן לא ספר ב' סי' כ"ם ועיין בחשו' מהרי"ם סי' קכ"ו ובחשו' מהרשד"ם סי' קמ"ם ור"ם

ב ממ"כ נגנב כ"מ תמוהר מיין בתשו' תסר"מ מלוגלין סי' ר' :
ג ופס מכרן לכותי פ"ל סי' ק"ו ס"ו וב"ע : ר
שמיני יכול כו' עיין בתשו' מהרי"ם סי' קכ"ח ועיין בתשו' תהרשד"ם סימן ר"ם : ה לא נפלו אלייה עיין בתשו' תהרשד"ם סימן רפ"ה : ו
מין נגנס רין קרוחה ועיין בב"ח ח"מ בשם הגהת מיי' ופב"ח בשם הגהת תשו' מיי' ופס ירוע פים עליו ב"ח תחריט מניח תלקו סר סוכוע וילא כב"י משם תתגנים לשון שלפניגו כו' ע"ש וב"ה תסו' רמ"ן סימן ק"כ תחיגה ב"י בשם"ם סימן ק"כ שם שמעו כו שתם שפי' בח"ם ויתכרו בב"י בקרקע לכתוב' תסוס תשם ג"ם תוקרחים שלא כרעת הרשבוגים ע"ל וחשובת זו ע"ג וכ"ל רס"ם יש שם ופירושם כח"ם תר"ב בשב"ם ס"ם ע"ם תרשב"ם וק"ל : ז לענין שם קרם כו' עיין בשח"ע ס"ק ע' וב' ויתלוקו כו' ועיין זה בוכחם בירתי תם שכתב שם"ב שמבור שניהם סוש בם כתו בשטלטלי' ס"ק בשפיך ס"ם ס"ם תשות בירו תלו' תחייב בער שלו תשפחות סוי בתו דשקני ויר שניהם סוש בם ותשום שכי יתלוקו עיין בתשו"ם סי' ע"ו שם יש בתוקו' דין ק יתם ובתשו"תבי"ם ס"ח סוף סי' קי"ז : ח תיכו שם תשם שטרות כו' ושם כתן לו שלוח כתיבם ותסירה - עיין בתשו' רשב"ם שתכיש ס"י ורו"ק וסיה בסי' תתק"ר : ט לא תוי כתשם בתחון תשום דשין זה תיקרי קרם ובנה וכו' ונם שם יהרש לתמול שתוך תני תחל שכ"ל שח"ם ושין זה תדוקק דשתכבה ס"ג ל' לתמו' כר שלי' סי' ע"ו דתקשבר תדר' נתן : יוד לא תיקרי בגייט כו' וסוף סרין תשם תשבתו שלא כ"ר שלא בשוש תקרי גגייט עיין שכ"י וע"ח ובתשו' רשד"ם ס"ן קמ"ח הסריך שם נרין זה ולכשירט רשם רשך שלא שוש'תיקרי בגייט ול"ד לתנות הל"ל דשין בתשטלטלים סדרין ברשותו וכן תשתע מלשין שסור ורש"ם וכן תשתע תת"ם ברש"ם נשרק תכותב ובראשי' דברי ר"י בתקרקעי שבל לא תשטלטלי ותביא רשים תפרות תליקוי"ם ע"ם וכו' תשתע בר"ן שרק תכותב שתכיש ר"י בתשילם סימן זה : יא שם"ב שתו - שכל שלא שתו לא שתכח דשתים עד כשן לשון שת"ם ולשר"ב דשמין לשו דוקא ושפשתא תל"ר שתו וסוף דרין לא שתו ובתשו לו ונם בב"ח סעיף ס"וסעיף י' כתב רשם נתנו לו הב"ר בלא שוש לשו שלוש ולשין ע"ל ובו"ך עיין בתשו' תפרי"ם סימן קכ"ר ובב"ק כ"ם : יב שנגר לו כו' עיין בתשו' תהרשד"ם סימן ר"י ובתשו' תפרי"ם סימן קל"ח ובתשובות תפרשד"ם סימן ק"נ וק"ל :

יג דוקא

ג אבל מלוה ע"פ אם קדם תמוהר כו' בשור בסמוך סי"ד פסק בשפיטו' דבשניהן בע"פ נוהג קדם תמוהר ובתשו' פסק בסמוך בשני דאפי' מלוה ע"פ תוקדם נוהג קדם תמוהר ותשפר דתור"ם לא תיירי כאן אלא בשני תקדם בתמוהר ונבה בתוהר כל שכן בתמוך ג"כ ז ופשוט דבשניהן ע"פ אם קדם תמוהר ונבה תוהר אפי' בשני תקדם בתמוהר ונבה תוהר אפי' בשני תקדם בתמוהר ונבה תוהר אפי' בשני תקדם בת

שלוח מהסכי ע"ם וכע"ם כתב בסדיק קודם שלוח מאחר שכל
בדרישה כתבתי דכ"ל מסכיסם במקום מסכ"י (אבל אי אקשה
כיני הוה של הסכי לעיל) דהל"כ אלא קשה כיני וכיני ה"ל כלו' וקש'
ומכר בשאר כ"ד הלוקח כל שלא כתב להמלוה דהקני ה"כ בסכי
הלוואות אם לא היה ביד שלוח בעת הלואת הרמשון ואין כיוצ
קודם הלואה הסכי הוה דהסכי דשעבוד דהסכי ה"ל כמכר לו
וכמ"ש בשרי"ו ודרישה בסי' כ' בשם הרי"ף ובשם"ו בשם הרמב"ן ע"ש
גם בתשובת הוכחתי כן • ומיהו טוב רשיטי בכע"ת סוף שער מ"ג
ובתבו בטור והמחבר בסי' קי"ח סכ"ג בשם בן בתו של ראבי"ה ול"ל שם
היו לשלוח הסכי מלוים כו' עד אי קודם שלוח מאחרון ובכתב
לרמשון אבל וכן בין הרמשון עכ"ל ות"ב ל"ל דבע"ת לשעמים
דהזכיר בדברי כתב בפעמים ובכתב בהקנין שיעבד מטלטלי
אע"ק ג"כ שיעבד דהקני ובמקח מחרימין ג"כ הטיור בסי' קי"ג ובכת
שם בשם ו' ל' ואם שיעבד למטלטלי אע"ק ים להן דין קרקע לטורו
אף כתב שמכר אחר כך אם כתב לו דהקני ול' דשעמייהו הוא
כיון דצריך להיות מכור שהיו בידו קודם שלוח מהסכיהן וכמ"ש
ובמטלטלין קשה להוודע הדבר מ"ש רבינו שכל שלוח מחריב
להלן שיעבד לו מטלטלי אע"ק ג"כ מהריב"ו לשעבדו לו כדהקני אף
אם היו בידו כבר דאז אין לנקוט לו לוה מאחר יכולין לאחר שקנאן
אחר הלואתו • וכיון שכן יש לחייב מ"ם כאן קודם שלוח מהסכי
משום דחייב' כדכתב לרמשון דהקני דהו מחוקד' אף אם קנה
בידי כיני והקנ' נם לשני כאע"ק והקנ' וכמ"ש בסמוך ומשע"כ בת'
שתב בסי' ק"נ ס"נ בדין לוה ולוה וקנה בידי כיני ותפס שתלוה'
דמוניתין מהסכי אם כתב לרמשון דהקני דק' לאח כתב בידו
שדכתב לו דהקני הא לא כה ללמדינו שם אלא הא דהסכי הלואתו
לית בה משום הקנת השוק שלוח מרמשון ומוניתין מהסכי ג"כ כל' בידו אם
היה לו במטלטלין קודם שלוח מרמשון ושיעבד לשניהן כאע"ק
וקדם הסכי ותפסן דמוניתין מידו אלא ודאי ס"ם דכדי שלא יוכל
לומ' לנקוט או שלוח מאוחר שתא לאחר הלואתך קודם הלואתי
קנאן ס"ם רבינו לכתוב דהקני • ואף אלא יש עדיין מקשה
שיאמ' שמחר הלואת שבידו קנאוהו ויקנוהו מ"מ מכי שבידו
לתקן מתקן ודו"ק אלא אע"ג לא ס"ל לשתא לפרש דמיירי
דכת' לו דהקני ובאחר הנתני מסכיהן אם שפי לבל לקמן ס"ם
קי"ל נריכין לומ' דמיירי דכת' לו דהקנה ושם בכע"ת כת' לפני זה
דהקנה ע"ם: טו ולוה וקנה דקי"ל כוי כעור וכדברי שמחבר
בסעי' שאחר זה כתבו דין לוה ולוה ואח"כ קנה קרקע: יו
וה"ל כמו לוה ולוה כאחד דהקנה ועור וקנה • כנ"ל אבל בעומקא
שבידיהו בע"ת בסוף שער מ"ג כתבו בשם ובקנה ע"ם ואיהו
עולה יפה דבל"ל בקיצור דה"ל כמו לוה ולוה וקנה וכמ"ש במחבר
לפני זה במטלטלין ובפרישה כתבתי דכ"ל דל"ל לוה ולוה בשאר
ודהקני והדר קנה ולרבות כ"כ דאפי' סקנה לו מטלטלין ומעות
מנ"ק ונם אח"כ לו דהקני ואחר בלוה שכיון קנה אם ס"ק ל"ל לאין
בהן דין קדימה ע"ם • נם ל' ועור ה"ל כמו והדר עם': יו
הא דמחבר קרקע נרוך קדימה ס"ם הוא ול"ל והא דבמחבר קרקע טרוך
קדימה וכן הוא בטור ע"ם ס"ו: יט דוקא כשלוה בידם קודם
כו' דאז אל שיעבדו דמלוה מיד אל אותו שיהא קודם שלוה מהסכי
משא"כ כשקנה כאחר שכי דבשקנה אל השיעבוד דתרוייהו בהדדי
עליו וכבר כתבתי דאם קנה בידי כיני אחר שלוה מהרמשון קודם
שלוה מהסכי ולא כת' לרמשון דהקני או הסכי שיהא בידו ועליו אם
לא שכת' לרמשון דהקני וכת"ם המחבר בסכי' שאחר זה ועיין
בס"ק ס"ו מדין בתוכות שם וכ"ם
כ ועור

יג דוקא כשהיו בידו כו' עיין בשת"ם ס"ק י"ם עד וכבר כתבתי דשם קנם
בידי בידי אחר שלוח מן הרמשון וקודם שלוח מן הסכי ולא כתב לרמשון
דאקני או הסכי זכה לגבות ממנו לבדו ובספר נידולי תרומה שער מ"ב בנם
דף קי"ו כתב דזכה הרמשון לבד לסברת הרשב"ם וכב שהי דלקמן סעיף י"ב
ולא כסוברת לי נם דברי הסמ"ע מין ל"ל אלא כת"ל דיחלוקו ודו"ק ועל ס"ק י"ר
עיין תשוב' מהרשד"ם סימן ר"י:

יד וכל שקודם וגבה זכה -
כתב ב"י דמשמע מדברי פוסקי שלפנינו שגבה אלא נב"י ואלא כמ"ם כי' פרק
מי שהת נשם קצת מקרקעים ואי אפשר שלא נשתעבדו נפעי' מקנין ס"ם
דיינו אל שכ"י שהת נבי מקום שהיה ראוי לגבות ממנו ולא נבה אבל
כשהפסיק אפילו מיום לחלוקו אם הלוה עצמו אינו מוחה בידו ולא
הפוסקים אפילו מיום המלוקים על ס"ר יונה מודים בזה דלמון שם שגבה
נבה חמת' אל שהגבהו ב"ר אל שהגבהו
והכי קי"ל בכל דוכתא דהפסיק אלא מהכי
נקרקע וכמו שכתבתי בספרי שקנו
כאן פיין כ"ת ופיין כ"ו ומע"ל דאל"כ
סיוע יתרבו הפוסקים שלא דמתרינן
נשם ס"ם מי שהת דכ"ם נוכח שהיי
משגה מלוקח. מפוסקים כלוה ולוה
וקנה וכתבתי לקמן ס"ם קס"ו ונפלא
יד ויש מפרשים דשמי נלוה ס"ו עד ס"ר יונה ומהרי"ק שורש קנ"ו
שלא ס"ק ס"ר ולא ס"ם מהלוה שהרי הסכי לא כתב כלום אלא
דהלוה לא נתברר בן בערים מחזיקי להו כלוה ולוה וקנה רק"ל
דיחלוקו ואם קרם השני וגבה זכה קרם המאוחר וגבה
מעות אין מוציאין מידו שהרי מטבע אין בו סימן שיוכל
הערים להעיד על אלו המעות שראו אותם עצמם כיר הלוה יו
והוה להו כמו לוה ולוה באגב (וראקנה) והזר וקנה שזכה
התופס בין אם הוא ראשון או אחרון ואם אי אפשי הרב להתבורר
בשרי' זכה הראשון והכל לפי ראות עיני הריין:

ו ס (ועי' ל סי' קי"ב סעיף ל') יח האי דמקרקעי צריך קרימה

יח (יג) דוק' כשהיו בידו קודם שלוה אבל אם קנאם
אחר שלוה מבע"ח הרבה אע"ג ששעבד לכל אחר מהם מה
שעתיד לקנות אין בהם דין קדימה אלא כלום שוים (יד)
וכל הקודם וגבה זכה אפילו הוא אחרון:

ז (סו) לוה וכתב

(סז) וכתב לו מה שאני עתיר לקנות משועבר לך ואח"כ קנה שרה ב וחזר ולוה מאחר השרה משועבר לראשון והוא קורם לגבות וכן אפילו היו מאה :

ח כפ (יז) היו עליו בעלי חובות הרבה כג כולם ביום א' או בשעה אחת במקו' שכותבין שעות אין בהם רין קרימה

כג וכל הקורם לגבות כה זכה בין מקרקעי בין מטלטלי :

ט (רסב"ת בתמי' מי' סלף כ"ה) אם ב"ד מכרו קרקע של זה

ס להגבות לבע"ח מוקדם כו אין בע"ח מאוחר יכול לטרוף (סם וע"ל סי' קי"ג סעיף ל"ה) אבל אם הלוה מכרו כרי לפרוע לבע"ח מוקדם בע"ח מאוחר טורף מהלוקח :

י ס (ל' רמב"ם פ"ב מהלוה ה"ג) שטרות שזמן כולם יום א' או שעה אחת במקום שכותבין שעות וכאו כולם ביחד לגבות וכן בעלי חובות שכל אחר מהם קורם לזמן חבירו כז שבאו לגבות מטלטלים שהרי אין להם רין קרימה או שבאו לגבות מקרקע שקנה הלוה לאחר שלוה מהאחרון שבהם ואין בנכסי כרי שיגבה כל אחר מהם חובו מחלקים ביניהם ס (כ"כ הסמ"ע ס"ק נסם הרי"ף ורמ"ם) כיצד חולקין אם כשיתחלק המטען הנמצא על מנינם יגיע לפחות שבהם כשיעור חובו (או פחות חולקין לפי מנינם בשוה ואם יגיע לפחו' שבהם יותר על חובו חולקין מכל הממון שביניהם עד שיגיע לפחות שבהם כשיעור חובו) וחוזרים הנשארים מבעלי חובות וחולקים ביניהם כרך הזאת כיצד היו ג' חובות של זה ק' ושל זה ק' ושל זה ש' אם היה כל הנמצא ש' כו נוטלין ק' וכן אם נמצא שם פחות מש' חולקים בשוה נמצא שם יתר על ש' חולקים ש' בשוה ויסתלק בעל הק' ושאר הממון חולקים אותם השנים על אותו הרבך

(יח) כיצד נמצאו שם ת"ק או פחות חולקין ש' בשוה ויסתלק הא' וחוזרים וחולקים הק' או הפחות בשוה ויסתלק הב' כה נמצא שם ת"ר חולקים ש' בשוה ויסתלק בעל הק' וחוזרים וחולקים הק' בין השנים ויסתלק בעל הק' ונותנין הק' הנשארים לבעל הש' ונמצא בירו ש' ועל דרך זו חולקים אפי' הם ק' כשיבואו לגבות כאחר :

יא ס (ל"מ סמר מ"ב מ"ר ונל"י סניפו) בכל מקו' שאנו אומרים בזה יחלוקו או שזכה הראשון הזוכה בנכסי' ישבע תחלה שעדיין לא נפרע מחובו כח ואפי' אם יש נאמנות בשטרו :

יב מי שהוציא ב' שטרי חובות על אחר שנעשו ביום אחר מסכום אחר ל (יט) ה"ז גובה שניהם ואין אומרים שניהם על הלואה א' נעשו :

יג מלוה

כ"מ וכ"כ סם כסם נמס"ח לא מנלמי נכמס"ח סם ומפילו יסיס סס כן מכוסר כת"ם סרמ"ם מין מרנכיו מחירה לרנכי נרור סכסף וכמ"ם לנר זס רמסון מנב ורמקני ולא כתב לנכי כלום ורמסון נוסם שהרי לו נמתעברו מו ומזן רמסון מו מזמן ק' ויה ולנכי לא מתעברו כלל וכל מלן ולא כתב לים

מנב ומקני לא סרוף כלל ומפילו למלוה מלום' לקנני' וכ"ם ולא מני' מסמכוני' ורמסון ועכ"ל ונרמה מלוה כיון סרב כנ"ם וכ"ם • מכל לפע"ר נם מרכני נמס"ח מלו מין רמים דמיירי כשקנה מכר וכיינו דקמר רכל זמן כו' לא סרוף כלל כו' ומי נמי לים לא סייך לים נ"ם רמני' ס"ו לסרוף מלקוחו' קמח' ום"ק רכל מפן ולא כתב מנב ומקני מלקוחות מפילו למלוה מפמור מלו מלא מלוה מלומר מלו דכתב לים דמקני סור' ומיהו לא מרי' וכ"ם מכי נלא מייק מלים מנכי מפני מלקוחות מסנגוא ורמסון • נם מ"ם ר' יוסף ן"נב לא נריר' לי סמעמ למלך בין מקנה ומכר למיכ מכחלפו צירו לפו מילתא פיל רשעה כלון יש למלך נרכר רנשלמה כיון סכ ונפו צירו עיירן על מלוה סם דמפ מין לו עלים רק מעבור וכיון דמיר נמפת קנייה כמתעברו למינים ומפו' מנליחי' רכל כתיפי' פ"כ פריין לא יגבו מרכוחו ונכשכו מניהם לנבות מולקין מכל כשיכר סם כן זה מכתב לו דמקני יכול למוניא מלקוחות כיון מקנו מעבור מלו מכל זה מלא כתב לו דמקני מ"ו למוניא חיזן כיון מקנו הנרם מקנין נמור ויכפו מרפות מנוחן זכן מיקר ולפ"ו נרמ' רכ"ם סם לא כתב לרמסון דמקנה וכתב לנכי דמקני'וקנה מאר מתי מפלוגות דמולקים נכנסים מתנפו נירו ולא מחרינן דמכני נוכס לני ונמפר רנס מחולקים לעיל מורי' כלן ורמסון מוקר' מכל לפרי' מלקוחו' נכני פרוף ולא ברמסון וכ"כ נמחוך לרפת נפמ"ת ומור כרלם רפס לא כתב לרמסון דמקנה וקנה סרם ומפ"כ לזה מכני דכתב נסמ"ם ס"ק ס"ו וס"ק י"ם מכמני נוכס ולא ברמסון ונפ' נרולי מרוחם סעיר מ"נ מ"ר ריס רף קכ"ו כתב לפנרת רנ מפי ומרפ"ם רלמן סעיף י"נ דחלוס ס"ע קורמת מסנמע דמנוגה'מורייה'ס"כ כיון דמרוחם'ריי' לא דמקנה מל מפעור כל מכנסים מיקנה דמיכים ומפילו מנליחם דפל כתיפי' מלכך הוא קורם לנ"ח מלומר ום"ל ומין רנרי נ"ל דל"ר לרלמן סעיף י"נ דחסם כיון סניו לו נכסים מלו כנר נמתעברו לו מלא סים לו נסם זכות לנכוסים כל זמן מכתלפו נירו ולא מכנסים למנרו מפמ"ם כפלוס מחר כך וגם רנרי פסמ"ם מין נרמסון לפי מניית רפתי וכתו מכתבתי לעיל ס"ק י"נ (ומיהו נס פסמ"ם תיירי לכנין סרוקה מלקוחות מכל פסם לפוכו לא מפתח כן) מלא נרמה לי עיקר דיולוקו נכנסים מכתלפו נירו וכקום מפי כללא נירך רכל היכא סים לחתר זכיה נסם כשקה מקנה פוחה סוה סום כתו מכרו נפמת נניס מכלוס מכתו וכמכתב לרמסון דמקני וקנה ולוה מפני דכתלפו נפמת מקנים לא היה לו נר זכיה לנלוס מני פסרי לא מלוה לו כלום ברמסון נוכס ולא מפני מה לפו מכי מכיכם סיום מכל מם כלו לפרו'מלקוחו סו זה מכתב לו דמקני סורף בין סוה רמסון ובין סוה מני ווה מלא כתב לו דמקני מינו סורף ורפ"ק : סו וכתב לו דמקני עיין לקמן סי' קמ"ו ס"ק כ"ם רכתובות מסם מינו נוכס ודמקני וס"ם : יז היו עליו נעלי חיובות כו' עיין נתפ' מנמס מקרי מי' קכ"ם ובקמ"ן לא סי' כ"ם ועיין נהר"ן מכתב דכיינו דוקא לאחי רס"ל דכתלוס ס"ק ניכא רין קרימה ול"כ מקס כיון דמסקנא מפק לקמן סעיף י' דחלוה ס"ק חוקרת קורם לחלוה כפפר שאומרת, לנבות מתני מרו ולא כפר"ן מ"מ כאן דמסס רין קרימ' ס"ק ורפ"ק ונ"ע : יח מתנאו סם ח"ק כו' עיין נמ"ם סי' ק"כ סעיף ר' ורפ"ק ועיין סם נ"ולי מרוחם סנר ח"נ מ"ר רף קכ"ו ס"נ : יט הרי זה נוכה מניהם עיין נסמ"ע ס"ק כ"ם סנר ולא כעיר סומן דחלה פסחם נערים דחוקה דאין הערים מותרין על מוב ס' כ"ם ולא כ"ל כרית פסיג עליו דכוכת סם"ם לומר ולא מכניס לפ נפנים על כל סנר ערים מיומרים דפניהם דנוכה מחיכון דוקא מפולה לא מחתי ולא מלוה מפילו מותן ערים עמהן מתותים על הסני נ"כ נוכה מחתי על מוב ס' כ"ם ולא מייכין דילמא מכחו מחרים אי סיכו מכחנו מנרע דחוקה עדיי לא דחסכי דכל היכי דנוכל לקיים מנחיק כ' מתרין דיוקי כ' פעמים כיום ס' מתרין דיוקי כ' פעמים דחנו כלוה סומס

עסקינן דילמה לכתוב כ' סטרות על הלוה לחת : ולא
° כ"ם דתלה הטעם כעדים ו"ל דמוקה דעדי' לא מתתי' אמור *
מ' ס"ע עכ"ל דתימא כעדים כ' הסטרות אמת כן אבל כשעל כל
סטר תתומים עדים מיוחדי' לא שייך הני טעמא וק"ל : לא
מלוה ע"פ קודמות כו' טעמו
דס"ל דכיון דשיעבוד דאוריי'ת
אין לילוק בכך"פ כין מלו' בסט"
ושטור מסיק וכתב

מאוחרת שטיעבוד שט...
הוא כמכר וכשם שמלוה ע"פ
אינו נוכה מלקוחות מאוחרים
משני טעמים להן קול כך אינו נוכה
מכר"פ שהתעבדו לאחר כו'
שהיו לו

טטור
אבל מלוה ע"פ
שיקדמה קודמת למלוה ע"פ
שאוחרת עכ"ל . ומשמכר לא
הוצרך לכתבו דכלאו מת"ם
דמלוה ע"פ מוקדמת מקילו
לשט"פ מאוחר' ואפ"ם מור"ם
פריס הי' וה כפוף הנ"ם דמלוה
דמלוה המאוחר שקדם למלוה
ע"פ מוקדמת ונכה מה שנכה
נכה וזהו מדברי הר"ן (שפסק כדעת הרי"ף שבשלהן) כפ' מי
שהיה נשוי (ריש דף תקכ"ד) ע"ש וכדי לייתב דברי מור"ם
שהביאו וכתן פסק כר' אלי' דפליג עם הרי"ף כתבתי לעיל שם יעוש
ע"ש ובפריטם כתבתי דברת' דמ"ם הטור כתן תייר כשמיעבד
בכסיו לכל מ' בפני עדי' וכזה כתייסב מור"ם נ"כ (כש"ם שהביאו
וכלשון מתוכרתי לפרש דברי הטור כן כדי שלא תקשה עליו מת"ם
מ"כ כש"ם ט"ו תשובת הרשב"ד דברשה כשותר לש"ם לפני זה
ונם כתבתי שם שהכא"ת מחלק בהדי"ה כן ע"ש ובפריטם
ובדריטם ע"ש . וברשה דכל בני הקדימות הייטו דוקא לגבות
מקרקעי בני ברי אבל לא לענין משלטלין דבבר כתבאר בסי' זה
דאפי' בשני שטרי סווין הן בגביות משלטלי' המשוך למחוק' משני'
דאין קדימ' במשלטלי' : לב שמתר לו ואקרי' לפלוני כו' ו"ל הטו'
סי' י"ח שהו' נוכ' מהן דכי היכי שהן קנויי' לו לענין שיכול למוכר'
דקי"ל יורד שהראשון ומכר הין להשני אלא מה שייר הראשון
(וכת"ם הטור ומשכר נוף הדין לקמן סי' רמ"ח ע"ש) כך יכול
לשעבדם והרמ"ם סיל' וכתב דדוקא למוכרים הידו דאז לא
כשתייר כו לשני הנה אקרי כלום משא"כ כשיעבוד דיכול
הראשון לפדותו ונמצא שתייר לשני מידי וכל שים לשני זכות כו לא
כל שיעבודו דהראשון כ"כ המ"מ וכ"פ המשכר כאן : לג הין כ"ד
מנכין אותו מנוף הנכסים כו' כן פסק הטו' נ"כ כאן וע"ל סימן
רמ"ח שפסק הטור כשם הרמ"ה והרא"ם דאשתו של ראשון נוכה
כתובתה שהוא אקר מיתתו דהראשון ועד"ר שלקחתי הין כתובה
לאוה אבל המשכר משה אינו אם ופסק שם כתו שפסק כאן :
לד ריבית שעלה מזמן שהטור כו' כי' משטרות של שתעון וכן
פוה בכתובת רשב"ם ועד"ם : לה הין כדברי שתעון כלום
ע"ל סימן פ"ו ס"ה שכתב מור"ם ז"ל די"ה וזה תשובת מהרי"ל
דיוכל שתעון לפרוע משכון של בני מראכון ונותן לו קרן וריבית
שעלה עליו ונכה מזה מאותר ושכן ז"ל עיקר ולא כדעת הפול'
עכ"ל הרא"ש הוא הכי' כם"ם ע"כ במשודפים של"ה ומור"ם כתב
שם כד"מ נ"כ דכ"ל כדעת שים לומרי' ע"ם וכאן כתב המחבר דעת
הרשב"ם ומור"ם לא הסיג עליו כאן לא כד"מ לא ק"ע דשתי
הכא שתעון שוטן שם ראובן כשעה שכא ראובן לגבו' שטרו וה"ל
שלא יגבה בריבי' שלו שעלה לו על ככתי הכותי למשר משעה שלו'
לו שתעון משל"ה כשי' ס"ו דשתעון רוצה לפרוע שתשכון וליתן
לראובן בריבי' עד אותה היו' אלא שתשכון ולהכא לא יטול ריבי' אלא
יקבל שתעו דמיו קרן וריבי' ליתן לו שתשכון וכאין זה כת'
הר"ת שם כש"ם ע"כ ע"ש : לו שהרי הין כ"ש נוטל כראוי וכת'
° שתרדכי פי"ב דשוט הטעם הין כ"ש נוטה שכר פעולתו
שתעול"ה בא לידו ותת ועד"ת פי"ו דכת' ע"ז דכ"פ הרמ"ן והלא

כפ"ו שם נ"כ שהרי כתב

לו

כ' מלוה בשטר כו' עסק כרב אלפי והיינו ע"פ ש"ם בכתב הבית הין דשכת
שהגיר כתב שרעת הרמב"ם כרב אלפי הכי נקטי' אבל בשע"ר אלפי עיקא לא
שתוור ונא דברי ה' שהגיר בשע"ר אין מוכרחי' דשע"פ שהרמב"ם לא שלק
שכ"ל כשלו' בשטר מיירי שהרי כתב שם הין מלו' שעכשו הין שלקוחות וכן שתבא
שהם עשמים ברמב"ם שכתב שהם ומיירי במלוה בשטר גם הכי' שתשע
שהבא"ת הביא ל' דעות ולא פכריע
ובשתעיין נשפוא"ת שהרמב"ם תרשם
שוא אינו אלא בשעה"ת כתב שתשוכה
רב אלפי הסוברים שבשוה והשלה כדברי
הי"ף וגם כן הרי הרי"ף ונשלה"ת
ורשב"ן ור"ן שהסכימו לרשב"ם וכן
מבואר שהשק הרשב"ם ע"פ הקדושין
בש"ם (דף י"ז ע"ב) עיין שם שהניח
רשיות מיהו ר' יהושע כתב שהרשם
פיק' כדב אלפי ובר"ת כתב בשם מהרכ"
פ' כל השעבדי' כדב אלפי לשע"ר שהרי'
שם לא השתיק אלא אתי רב אלפי
ומ"ת נראה דלא רב אלפי לא מיירי אלא
בשתם תלוה בשטר אבל בשטרנה לו
בכתים בעדים בשטר מודם רב אלפי
דלא אתי' בכל דוכתא דמלוה ע"פ
אינו נוטה מנכסים שתעובדים ומשמע
דאפי' אין נוטה מנכסים רק שתעובדים וכן
משמע מדברי הפוסקי' כהרמב"ם ופירוש
הלכות גדולות רשב"ם פירוש
תחקי"ר משמע דאפילו שתעובדים
בעירוש אלא ע"פ שתקדמ' קודם ויתיר
הוא גם שם בחילק בשם"ם בין מלוה
ע"פ שקבל שהריות או לא ע"ש לשפורש
(סוב שתלשתי בשתובות שני"ם ח"ם ע"פ
ע"שכת"ם ב"כ שהכח"ר שלשזר דלין שדברי
הרמב"ם רבו' שלכת דלין שדברי
ושתלוה

לא מיירי אלא בשטר ושמני"ם הסיג שם לו ע"ו ו"ל כי ה' סובר שטורף נ"כ
כשוב ע"פ וכתו שסובר הרשב"ם ז"ל בפי' וכ"כ ר' אלי' ז"ל בשמו' וכין שמשם
הרמב"ם ז"ל ולא תילק בשם סובר כרבים שכ"ל ודברו שתוסין דלין ה"ם'
ושוש פוסק סובר שטורף נ"כ כשוב ע"פ הכלב' פשוט שהכא"ת ש"ם וכל הפוסקי'
דלישו פורף אלא ה"שו' ורשב"ם ור' אלי' מיירי לענין בני חרי) גם נ"ע בשמו'
הרי"ף שנשמ"ת משמע שם שלין תלוה בשטר רק שם פוסק לך מדברי
נשמ"ת והפוסקי' לא משמע כן ומשלתי בשמו' שהרמב"ם סי' ער"ה דף קל"ו ע"ב
כשב נ"כ שראוי לפרוש שלא ע"פ שתקדמ' קודם ויתיר ע"ש (ועיין בשעל שיפור דף ק' ע"ב)
וכ"ו פוף כ"כ שניח ב' שרעו' וכשנם' שר' פוף שלמדם ניוונת שעתיק שטו' רב
אלפי בשתם ע"פ וכת"ם כתב שהעיקר ליחלוקו ולא ניירר שעמו ומ"ת ב"ל כן
עיק' לדינא שכתם שעתיו' ורו"ק ועיי' בשע"ת שכי' דברי הטו' שתלו' ע"פ שתקדמת
קודמת לתלוה ע"פ שתאוחרת כו' ואר"ן כתב דיחלוקו וכן ב"ל עיקר . עוד שם
בשם"ת כתי שלא תקש עליו מ"ש שם ב"כ כש"ם ס"ו שטו' הרמב"ן כו' והשתיין
בב"י וכשם"ת ירלה דגם הרמב"ן שייני בשעבוד כלפיו ע"ש : עם שטרי מין
כ"ת כוסל נראה כו' שתם שב"כ הטור שכל שיכו מוכרת שלא שעם שתר יש נדין
זה שניש שתכי' ע"פי שת כראי' בשום ש"פ שת (דף קכ"ם ע"א) והנה'
שטר"י שם דשתי שתר שתום שלי' שת כיכה דלא שתי שתר ושם (דף קכ"ם ע"ב)
כתב שכ"ת נראוי וכ"כ הנה' שטר"י שם ו"ל והיכא שנשלו לו נכסי' לשתר מיתת שתני
שתו שתיין שן השב ש"י לירט שם לא תכתו כ"ת נוטה שתן שי"ת נוב' נראוי
כשתוטו' שכ"ל ושיין בשתו' שהרמ"ל ש"ת"ם ובשתו' תור"ם שיטלם ש"ב ו"
ובשתו' שטרי' יוסף ס"ם שכשריטו נדבר ולא הכריטו שי"ת נוב' נראוי בשתנו
ב"כ דש"ת הך דיב' רכבי ושלקחתי' רי"ף ס"ג הוא שתת שטש"ל וגם בשע"ת
שטר ס"ג ש"ר בני שכרת הרמ"ם (ושוש הרמ"ם תלוני"ל) דב"ת נוב ס
נראוי ושברת הרשב"ן ושליג ולא הכריע (רק ת"ם הרמ"ם שם לא כרי"ף
ע"י שת שתם שפ"ת כן תוני' שיר שלקוחו' כרלקתי' נ"ל ש"י ולא"ר שגם יוכל
לשכו' דנוב' נראוי שלא דשכי שתם ר"ל שטכוח' דשכ שלקתי' וגם ת"ם תור"ם
כתשו' שם דנרש' ושע"נ דשוב' כרמ"ם ר"ל שטל נראוי ש"ת הך דתתי' שטע'
הוא שכו דנרש' ושליג עליו ולפע שלקתי' וגם שהרב"ל שם לא שליג עליו כוא
ולתקא ושיטתים להרשב"ם ר"ם ס"ם נכור דפסק ר"ת שיכו
נוכה נראוי וכניח רשיט שתתני' כל ש' שת ת"ת לענין ריבא הין דנרי
הרמ"ם שוכריתים וכתו שתתבר וגם הניח שם דעת רבינו שפרים ר"ם ל ר"ת
נראוי וכשם ר"ת דתסק' ליט שילמ' ונשמ"ת שם כתב כשם רתב"ן שם שתסק
שקובל שפירוש . ר"ת שתין ב"ת נוטל נראוי וב"כ שרתב"ן שם שתלתו'
פרק שנים שתוזים נבי ב"ת נוכה כשבא דף ס"ר נוטה ע"פ דתין בשל תוב נוטל
נראוי ע"פ ומי לאו דתסתפי' הייתי שכריע דב"ת נוטל נראוי דבינו ת"פרק
יש כוטלין . (דף קכ"ג וקי"ל תוכח כבוב' שוניא דשם הוי נראוי וק"ל ר"ת נוכה כשבא
יש כבור יליף שבא שקרא לכל שבר יתבא לו כתו נראוי וק"ל ר"ת נוכה כשבא
וכלקתן סי' קס"ו ואף שיש לשתוק לשלף בין שבא לנראוי שם לבו לשתני' שבשו'
קלוטות לשלף ות"ם בשבא"ת בשם הרתב"ן שם רשיט שתוטף' ניכוטלתי כלפ"ם
פרש"י שבם רשיט לשם שתלוה ע"פ שתלוני כיון דשתם שתבר קרא לשתוטיבו שבשו
וכן בש"ם יש בבור שתבא יבא שקרא שקיל נראוי כן ל"ל) ועפ"ז ת"ם תור"ם בשב"א שם
הא בב"א רליבא קרא שקיל נראוי כן ל"ל) ועפ"ז ת"ם תור"ם בשב"א שם כאן שבר
הין כ"ם נוטל נראוי לאו תשו' שיש ל"ל הכי לשלף שבר בשתו' שב"ל שלריך בר'
ולא שכריע שלא לירבו' דשתבר קשי' שבשתו ובני כלום שומרים שביבו שת
רשתן וירש שת תוריתו בקבר והוריתו לבו שלמא דלא ס"ל דשתי לשיש' שלשו'
דשבא קשיבא שלא תבא שביבו' בירש ובשתו' ב"כ שלתי בשתו' ובשתו' שבשר שעולתו
שיבו תוש בר"ת תוב"ם תוש ס"ל תוי נראוי לבעל שהרי' בשתו

לבע"ת שלת תוב"ם תוש ס"ל תוי נראוי לבעל שהרי' בשתו

פס

והמלוה אומר המוריש מת ראשון ונמצא שזכה הלוה בנכסי מחייב ובעל חוב נוחה מהיורשים : לו הדין אם היורשים

קה דין התופס לבעל חוב במקום שחב לאחרים ובו ו' סעיפים :

א הלוה שחייב לשנים או יותר ואין לו כדי לפרוע לכולם וקרם אדם א' ותפס מהמטלטלים של לוה כדי לזכות לא' מבעלי חובות לא זכה כ שכל התופס לב"ח במקום שיש עליו חוב לאחרים לא קנה (ג) ואפילו עשאו שליח וכתב לו הרשאה ◦ (סור סי' ב סעי' ח) אבל אפוטרופוס קנה דיר בעליים הוא :

ב ◦ (סור סי' ב סעי' ח) אם הלוה חייב גם לתופס זכה בתפיסתו ג (ד) מנו ראי בעי זכי לנפשיה זכה לחברי :

ג אם הלוה אמר לאדם אחר ד זכה בחפץ זה לפלוני ה (ג) או תן מנה זה לפלוני זכה לו ואפילו לו תקני שכ"מ נוכח מתוהן נכסי' שיראו נכסי הלוה מחמת תביעת ע"ש עכ"ל ועמ"ש תוה מור"ם בתשובותיו בסימן שטר תקי וכר שכתב כו שיטול מהמוסוק ומהראוי דמהני ליטול כמה שיטול לתמיו כיוסף לאחר מותו וכבי' שם תשובת מור"ם דלא כ"כ ◦ והשיג עליו ע"ש ולקמן סי' * ק"ו כתב שטר דכ"מ נוכח מכלוה שבעיה הלוה לאחר מותו מע"נ דמיקרי ראוי לענין כבור כמ"ש בשור לקמן בסי' רפ"ח ס"ע : לו קדן עם יורש' כ"ת מסוס דמוקמינן נכסי' בחזקת מסמתת כיורשי' דהן מוחזקין לו והמע"ה ועפ"ר :

קה ג וקדם לאחר ותפס כו' לא זכה פי' כהי שתפס כשבילו לאוד לא זכה אלא כולם שולקים כו כלומ הוא פדיון כיד הלוה דמפ"ג דוכין לאדם אלא בשביו הייט דוקא היכא שאין בחותו וכייט הוא לאחרים או שהלוה נתנו מעכשו לאחר לוכו' לא' אהמלוי' דהרשות לאדם ליתן את שלו למי שירצה וכמ"ש בשור והמקבר בסמוך

ס"ג : כ שכל התופס לב"ח כו' ◦ וכמ"ש רמ"ו בכ"מ רואבן שמעון ליקח יין מהנוי בחובו וכן עשה ומשכנו והנציחו על הפעלה וכשבאיחו לעיר כתבו לשמעון שהיה חייב לו ג"כ שוכח שמעון וע"ם שנתן טעם לדבריו ד"מ ס"ם זה : נ מינו דוכי לנפשיה עפ"ר מה שכתבתי והוכחתי דהייט דוקא דתפס בכדי חובו של עלמו כגון ראובן שהיה לשמעון וליוי ויהודה בכל ג' מלה וכוכי' ואע"פ שמעון מרואבן חוב מלה וכוכי דכוה לחברין ל"מ מה שתפס כשבילו וכשביל לוי שכל ג' יקח מהתפיס' מחצי' והוכי' דאחריכן מינו דאחכי תפיסה לנפשי' אחכי נמי נכי לוי אלא אפי' תפס כל המלה בשביל לוי לאוד לאחריכן מינו דאי כיון שיום תופס כל המלה לנפשו שהרי חייב לו ג"כ מלה אחכי נמי נכי לוי אבל אם תפס מאל ראובן חוב ק"ן והוכי' וראובן לוכה בכולה שהרי חובו מינו אלא מלה . וע"ש מהרי"ו הוא שהרי דין זה כלאחר שכולו שהרי חובו מינו אלא מלה מלה . וע"ש כיון דלנפשי' לא אתי לוכה כולו לנפשי' כו' ובעיכן דומיא דתפס דאי כביי כיו וחוכה כולו לנפשיה ע"ם ודו"ק ודלא כת"ם כ"י דנם בוה אחריכן אחכיוי התפיסה לאחריו כיון דאית ליה לד' חייב לנפשי' ונם בת"ם פסק כן ◦ וחברי דעוין בהעי' * ד וכה כשבון זה לפלוני כשור כת' ו"ל וכה כשבון זה כשביל פלוני בעל חובי וכפרים כתבתי דנרא"ד ד"ל קאחר בעל חובי . אלא טוכה לאדם אחר וכמו שחשמע מדברי המחבר בכאן דלא כת' כ"ת נם סייס וכת' ואין ג' מכ"ת יכולין לנבות מלו שכל זה כהן אחר דחשמ' ד"ל קאמ' בעל חובי הוא : ה אחן מנה לפלוני לקחן נכסי' קכ"ה כתב השור והמחבר דיש פלונחא בל' תן מי

אם הוי רשוי לבעל חוכיכם נוכה מחכו לא כחוכה ולא מזונות וכן הוא בחרבכי דשוה קרקע דהוי רשוי לבעל וחיכו נוחה כו' ולימו' חלה חוב וכן הוא להריח בשורה ע"ים נוחלין אי' ק"ם ונם מור"ם כחכו בחב"ח סימן ק' סעיף כ' לעיכן כחוכות אפם דוקא נם ח"ם בפ"ח אם נפם חכוכות חהרם"ל מיכו חדוקא דמשחע דחשרם"ל פפק כן בפ"ו בחל ד"ה נוחל ברשוי ולית' דחשרם"ל אם הניח חפלוקה שפוקקים ביחוד ולא הכרים ונם כחב אם רשוקלו הים כ"ח נוחל ברשוי ולא יכולים לומר חזכוי הוה בקרקע אלא בחלוקה ונם ח"ם נם בפ'חבו'

כוה כוכי והמקבר כתב כהן תן וזכי לכל מר כדלקמן ליה : ו סהוה נברא דמפסיד כו' כטור כתב עוד כנין דתפס כספת מליו וכדי שלא יעשה מטלטלי' מגל בכיו . והמקבר כסמיטו מפני שכומן כוה נוהין מתק"מ מטלטלי כיורמי : ז ודוקא דנקט כ"ש סערה כידיה דיכול כשתא לקיימו כב"ד וכטו כת"ו ל"ל מ"ב מקיי ב"מ שכועה לא מקרין מיכי' דתופס ור"ל אם כסס כירו ויכול לקיימו מ"ש מלוה טוען פרוע הוא ומלוה צריך ליכשע שהיכו פרוע אם"ש מכני תפיסתו דהתירך: ח ולא מצי למימר קבעו לי זמן כטור סיים ע"ו וכתב ז"ל שלא יאמרו לו ליכשע מיד וכטל התופס . וכתב הב"י עליו ל"ע מי לא היה מלוה כעיר ליכשע מיד ויכטו כתו' מהלך יום ח' מי שלוחין לו הוא ופש"ר אם כתבתי וכוכתיי דהגירסא הכנוכו' כדברי הטור היא שלא יאמרו' ליכשע וכטל מיד התופס דאל"כ ק' מה קאמ' וכטל התופס' שלא כבר הוא כיד התופס ועוד שאר כוכחות ע"ש ° לפי זה ש"ך כרמה דפסיטא דנותכין לו זמן עד סיועיהו ויכא ויכשע כיון דאיכו רמוק מספיר ע"ש ודו"ק : ט מייב כאחריותו ° וכרמה"ק דמ"מ אם יכא המלוה יכול לתבו' מלוה שישלם לו כי אין לא דין ודברים על התופס (אם לא שתפסו כשליחותו) ומלוה עומד על התופס לשלם לו מה שתפס מידו ועומד באחריותו וכן פסק כש"ע ופש"ר מ"ש שם : יוד ו"ל דאיכו קיים כאחריותו כטור דייק כן מל' הרמ"ם דכתב דאם יאמר המלוה לתופס קבל עליך אחריות או בקוני לי מה שתפסתי שומעין לו כו' עד משמ' שכל כסת' איכו קיים כאחריותו עכ"ל כטור . תוס מוכת דבריכן לבני ו"ו על תיבת אם דכתב המקבר אחר וכו וכ"ל ואם יאמר המלוה לתופס וקאי אהיא שאומרי' כו' והיא סברון הביכר המקבר והוסיפו והביאו מור"ם כמ"ש ו"ו ק"ל : יא נפקר שתפס כפקדון לתופסו כו' עי"ר שם כוכיתי דזה חיירי שהילו כתופסו כמקום דלית פסידא לב"ח או שתין המלוה לשביכו דכתופס כשלמ' איכו יכול לתופס ככה"נ כמ"ש כסמוך כם"ד מ"מ זה שהיה הפקדון תופס ועומד בידו כרשות המלוה יכול לתופס כו לכוכת המלוי כיון דאיכו אב לאחרים ומ"ה מסיק וכתב דאם אין ב"ח כאן איכו יכול לעכב כשבילו אף מודה המלוה שם"ל כיון דמיירי דליכ' פסיד לב"ח בשלי מוכח דאי מלוה לאפוקי מידו ונם לית ליה פסידא כשאי מוכח אלא לאפוקי מידו ואפשר שכשעה מטלטלין מגל בכיו דלא יפיזרו ויעיל התפיסה שעודיע לב"ח שתופסו כשביל מלוה קודם שפזיזרו להמפקיד וה"ה שם ב"ח כשם הרמב"ן ז"ל ובכיכא המלוה יאמר אני תפסתי לו כו' וב"ב הטור כאן וקאי אהא דיעא ע"ש וכרי זה דומ' לשכ' שכתב הטור והמקבר כסיען ל"ז דלא שכשיכו אבני' התיבים לעיען השמיטה שביעי' ושלא יעשה מטלטלין מגל בכיו אבל אם לא היה הלו' בעוה לא גרע אלי תפיס' דנפקר שכא לידו כרשותו מתפיסה דשלמא שאיכו כרשות וכיון דהלוה מודה ואלי לא צריך להגירה להמפקיד הלוה דהא הטור והמקבר כש"נ כת' דדוקא שם מבקים הלוה הוא דצריך להיו' המלו' בשביכו לקיי' או ליכשב מיד ואלי לא לא הא אי מוד' ואיכא פסיד' למל' כ"ע מודים דמהניא אפי' תפיסה דעלמא וק"ו תפיסה דנפקר ע"ש בפ"ד : יב ושם כתבו כתוב כו' (בי' המפקיד) והא דבי' כן משום דש"מ לפרש דנתנה ממש שברי שם כיד הנפקד וק"ל : יג הוא היה צריך כו' (בי' המפקיד היה צריך לשלם למלוה) עפ"ר שם כתבתי דאפי' להמומרי' דשפורש מוכו של שכיהו כלא רשותו אלא היכו צריך לשלם ולכתו שפ' המקבר לקמן ר"ם קכ"ם ואפי' פדה משכון של מלוה צריך להשוירו לו כשכם משום דשמי שתין מי לא פרעתו כייתי מפייסו דשקיל ליה ומשוירו לי ומשכוני מ"מ מלא אמרו ש"ל וה מלא שמ"ם לא מי' הפור' לשוור של מלוה להוציא מידו להפרע ממנו . ומשכון כיון שהוא כעין וכבל משום שהוא כאלו הוא ברשותו ומ"ה לא מיקרי מוצא מיד התופס ממה שלקחו מידו . אבל כשא שכא מלוה להוציא מיד הפורע לא שמרין דשמא גמי שכרא גרוע דבייתי מפייסו יכול להוציא מידו :

דיש פלוגתא בלשון תן אי הוי כוכי ואמקבר כתב כהן תן וזכי לכל מר כדאית ליה ליה עכ"ל סת"ע ר"ל כמתכה וכהן מיירי המתבר גם כן מדבר מתכה כמ"ש כם"ק ר' ועיין בכה' סת' שכיאה כ"י ורו"ק : ד ולא תבי למימר קבעו וכו' הטור פיים על זה וכתב ז"ל פומרי לו ליכשב מיד וכו' עכ"ל סת"ע מלשיל בכקים כ"א שברא כידיה קאי וכן הוא בטור עיין בתשובת מהרי"ם מיטן ע"כ ועיין בתשו' מהרי"ם מ"ב סי' ק"מ ור"י : ה מייב באחריותו . וכ"ש הב"ח ובא מיכו רוצה לקבל באחריו' לא הוי תפיס' כלל ע"ש שכתב דגם הרמ"ם מקבר מוכח לוה ולא כספור ע"ש ודבריו ב"ע כי רצייתו מהנת' לבעל העיסור מיכו רצו' ע"ש . כתב בשם"ע וכרמה דמ"מ אם יבא המלוה יכול לתבוע מלוה פשיטא כי אין לו דין ודברי' על התופס עכ"ל ובב"ח תולק עליו ואין לדבריו נכוכים ובדו' שהביא מסר"ן לעיל ובשם רמיים דשם סר"ן נוטים כתב שם שיש לדחות בקושיל מהרי"ן דהמלו ע"מ ועוד דשמי התם דשמוכ כמשך מ"מ כאן אחר אחר שכל כאן שהוכ כמשך מיד אלא יוכל לבבו המלוה שיאמר לו אי אפשי בך ועיין בשפתי כהן (דף מ"ג ע"ב) ע"ש ודו"ק היטב ועוד דלא דמי דשכי מהן ליש זכות הוא לו שאם המלוה מהן שיהיה שכל המלוה ולא שכל התופס . ולזה שפיר לעיל ס"ל כתופס לכל הוב כתקום שלא מצא להמריס ב' כשם כעל העיסור מתופס ע' ועיין כתשו' ר"ת שלעיל סי' כ"ג .

ו שם יאמר הלוה כו' עיין בשם"ע סי' ס"ם סטרון הגיכר כו' אלו דשם דברי התב"כ כ"ש לא ב"כ"כתב להדי' דכעל העיסור והרמ"ם לא פליגי והרמ"ם מייירי שמוכר קכל עליך שהרי הם בפירוש ומ"מ צריך ביאור הש כיון דמייב שהרי לתב שיקבל שיקבל בפירוש והרמ"ם רבותא הוא שיהא לו על התופס מלוה כשטר ודו"ק : ז נפקר שתפס וכו' עי"ר שם בוכיתי דזה מיירי שתופסו שתקום דלית פסידא לב"ח כו' עכ"ל סת"ע ושב"ם כתב דמיירי שתקום פסידא דאין הנפקר רוצה לקבל עליו שהרית משום זה צריך לאוור ללוה ובביכא המלוה ויתחייב כשם שלא לתפרע כו' וע"ש שפ"ל דף פ"ר ע"ב ות"ש דהרמ"ן ס"ל כר"ת ס"ל ליה : ח ושם שטרו הנפקר ליד מלוה כו' וכ"ל ומתו' ג' כתב שכתב הרשב"ם ס"ל שור שנגח פרעה ושתם (דף מ') בני הא דאמרי' משום דאל"כ היכא דמשתעבדא לך משתעבדא להיפך תדע' כתן ושמעינן מהא דאלו רבה ב"מ אם נפקר דרבוכן לפרוע מה שניהו למי פשוט ברבוכן מע"ש שלא תבעו צריך הרשות ניהו וכן כרמה מדברי הרמב"ן שכ"ל ולא מילק בין אים ליש בכסי לרבוכן או לא דמע"ב דאין מוציאין ממי בעל כרחו אלא דלית ליה בכסי לרבוכן אבל אין מוציאין מב"מ בעל כרחו משום פסידא דיהיה מתקבת מכאים אבל הכא ברבוכן הב"מ אם הנפקר לשלם הרשות ניהו לעשות אפילו לכתחלה כיון דמשתעבד ליה מדעצמיי' ומדברי' ס"ם עיין בתשובת מהרשד"ם סי' קכ"ג כהן ס"ב סי' קנ"ב : ט פשוט ניי' בשם"ע ס"ק י"ב ס"ם כוה דל"ר לפרוע מוכו דלקיון ר"ם ס"ק ת' דשכר דשתם מעיים טויל"ה לתלוה לא מכני אלא שלא יהיב לשלם לו ולא לכוכיל מתכו וכן משתע לכלוה על' תשו' רמ"ן סכב"י וכ"ם ס"ם דמיון דשכי מכני כיון דיש לו מלוי כירו וכ"ם הרב כהב"ח לקמן ר"ם קכ"ח ממהרי"ו ולפי ה"ם כשמוך דשעבוד' דר' כמן שייך אפי' לר' שמ' כנסי ס"ב לכל זה דשכי מכ' כיון דכשתעבד ליה הנפקר חדר"ג ס"ל נפקר כעל דכר דמלוה וכדי"ם ס"ם מפשה שעלו (סוף דף פ"ב) וכשלו הוא שייב למלוה שלו לשלו לו משל"ב לקמן ר"ם קכ"ח וכן כרמה להדי' בשבות שכר"ה פרק שור שנגח ר' יוס' מאור זרוע שמשלק בכך ועל כן כרמה כרור דשפילו תפם המפקיד מכל נפקר מתחת מה שפרש לכעל חוב שלו חוזקין מידו וכן עיקר יוד הוא היה דרוך לשלם למלוה ל' הסור שם מצרתי לך הוא היה נוטה ממך או משלר ככסיף וב"ע לקמן סי' קכ"ח ס"ב וכשתם ס"ק י"ז שם כתו לרמה שיכיו ונרמה דשכי מכהם התם דשעבד שכתפם מתפלה לשלית שיכיו דרוש לו שיש לו שלר כשכים מש"ב כאן יוכל הנפקר בוכתי שיש לו כשכים לתרים וד"ק :

ס כשכר

קו דין הבא ליפרע שלא בפני בעל חובו ובו נ׳ סעיפים׃

א מלוה שבא ליפרע (א) בשטר מקויים שבידו שלא בפני לוה אם יכולים בית דין לשלוח לו ולהודיעו ער שיעמוד בדין ב שולחים ומודיעין לו ° (טור ס״ב נסף סרע״ה) אם הוא בברי שילך השליח ויחזור תוך ל׳ יום והמלוה יתן שכר השליחות ג ויגבנו ג (ב) נוסף על חובו ואם הוא במקום ד שאין השליח יכול לילך ולחזור תוך ל׳ יום מגבין לו חובו מיד ס (ג) אחר שישבע המלוה ויטול בין מהמקרקעי ° (רמב״ם) ד בין מהמטלטלים ואין חוששים לשובר ° (טור ס״ב נסף סרע״ה) ואם כתוב בשטר נאמנות בפי׳ (ד) שאפי׳ יפרע שלא בפניו ° (טור ס״ג נסף ס״ת) או שכתוב בו נאמנות ה עליו ועל באי כחו אינו צריך לישבע ׃

הגה ° (ריב״ם פי׳ סע״ג) ו״ה דהיין נוהגין שלא בפניו רק מלוה פנימו ח (ה) אבל לא מיורשיו אלא צריך לילך אפריסס ועל פי״ע נ נסף ק ו׳, ופי״ד סעיף ג׳ ׃

ב ° (טור ס״ם נסף רמב״ם) ג ראויות צריך להביא לב״ד ואח״כ יפרע שלא בפניו (ו) ראיה ראשונה לקיים שטר שבידו שנייה שבעל חובו במדינה אחרת רחוק יותר מכדי שילך ויחזור תוך ל׳ יום שלישית ט שאלו הנכסים בחזקת פלוני הלוה הם ׃

ג ° (טור ס״ו נסף תסו׳ סרע״ה) הבא ליפרע שלא בפני לוה כשם שב״ד יכולים לפרעו מנכסיו שלא בפניו ׳ כך הם יכולים למשכן לבעל חוב קרקע בחובו שזה יותר טוב לו ׃

הלכות גביית חוב מהיתומים

קז כופין את היתומים לפרוע חוב אביהם ובו י״ב סעיפים׃

א ג מצוה על היורשים לפרוע חוב אביהן וכופין אות׳בכך כמו

קו ג סולקין ומודיעין דסמא׳ם שוכר כידו דלוה שכבר פרע בפוב ׃ כ וינבנו כוסף על חובו היינו משום שהוא לתועלת הלוה °משא״כ הוצאת שטר לדרכתא ותקנת׳ על המלוה לפי שהוא לתועלתו אם לא שהתנה כ״כ ר״ו כ״פ ד״מ ס״ק י״ד ׃ ג כוסף על חובו ד״ל היינו דוקא כשהתנייה בהתחלת הלוה °משא״כ אם לא התנה כ״כ אם נשטר בהתחלת הלוה התוכעו לדין צריך לפי שטר הלוואתו כ״כ כ״כ ס״ד תשובת הרש״ם דרכי משה ד׳ ׃ ד אפילו יכול לילך כו׳ לאפוקי מדעת הרמ״ם שכתב הטו׳ כשמו דכתיבין לו קל״ב יום ועפ״ר שכתכתי טעם דבריו ׃ ה אחר שישבע המלוה וזה שבוע׳המשב׳ונכנ״ם שתקנו להשביע וכ״ד פוקחין לו כה ישבע למי שכתב להפרע בפני״ם שבידו מכסי הלוה שלא בפניו ׃ ו כין מטלטלי ולא חיישינן שמא יבריחם המלוה ולא יכים להלוה מתם לגבו׳ מידו כשיבא ויוכל שוברו כמ״ם הטור והמשכר לפי׳ל בפי׳ ל״ת דחיישינן להכי דשתי׳ת דשמא חיכי׳ דשתן מתקלה תנו לי׳ זמן ואכי׳ רחייס ויבעל הפני׳ אבל מסיקא לא חיישינן להכי׳ להמתין יותר מהלך ל׳ יום רשב״ם פי׳ ז עליו ועל כתי כמו ׳ דכ״ד שכתוק לשעון עכורו כתי כמו ׳ ׃ ח אבל לא מיורשיו ו״ל דריב״ם פי׳ דוקא מכסי הלוה אבל כמו׳ הם מת הלוה ומצא נכסי יורשיו במקומו ואע״ג דיורשי׳ חייבים לפרוע חוב אביהן מתמת שירשו ממנו ממון אחר מכל מקום אין מיכבודו על נכסי׳ אלו שהן על יתומו׳ ואין נוכח שלא בפניהן כו׳ ועד״ז לריכין לפרש דברי מור״ם בהג״ה אבל מה שירשו מאביהן שהוא משיעבוד של כ״ם נוכין שלא בפניהן ׃ ט שאלו הנכסים בחזקת פלוני הלוה הם ז״ל העטור כשם הרש״ם שהן בחזק׳ פלוני עד היום הזה שיורדין לנכסיו אע״פ שאין יודע היאך בחזק׳ לידו אם כירושה אם בקנין אבל ובפרישה כתבתי הכ״מ כין ירושה לקנין ע״ד שכתבתי׳ כפי׳ק״כ דאם הן בידו כירוש׳ משמיד׳ין אותו לדעת הרמב״ם בחזקת שהיה כיד הלוה קודם שלוה משא״כ כשידוע שכא לידו בתורת קנין ע״ם ׃ י כך הם יכולין למשכן לב״ד כו׳ עפ״ר מ״ם כוס ׃

קז ג מצוה על היורשים לפרוע כו׳ וכופין אותו כו׳ כשעם דמיורשים כמקום אביהן קיימי

וכמ"ש הטור והמחבר בסמוך מיהו ה"מ בסיפא דקרקעות דע"ק סתיכת דעתו דמלוה עליהן ואפ"ג לוה ואח"כ קנה קרקע דלא סתכה דעת המלוה בשעת קלוח על קרקע זו שקנה ואם כיוצא בזה לפקפק לא היה המלוה טורפה מיד הלוקח כשלא כתב למלוה

קז א

דקקני וכמ"ש הטור והמחבר לעיל סי' ק"ד מ"מ מהיורשים נוכחין אף מדין תורה מעצם סתכתי דלא מסתבי כאחר אלא כשלוה עצמו בדבר שלקיימה כנון קרקע משכ"כ כמשלמים סתיכו דבר של קיימה דהא יכול להכריחם ולהעלימו מעין של מלוה ומ"ה ג"כ מסוגיא דלעיל מדין תורה לכפול ליורשי' שיפרעו מהן כחובו מכיון • אבל מ"מ משום מנוה עשה דביבוד אב"ם כו שנגעי הוא לאכיהן שיכ' בכלל לוה רשע ולא ישלם והן יורשו את ממונו ויאכלוהו וימלו מלא יכבדו את אביהן וישלמו מחובן ממה שנים • אבל כשלא הניח אביהן כלום אין כח מנוס ככוח אב ואם שהיא דוקא במחון של אביהן ואחן וכמ"ש בי"ד סי' ר"מ ע"ש: כ אין כופין כו' אבל מלוה כו' ל"ל הטור ושמא דאמרו כאן ל"ל הטור ושמא דאמרו כאן שלא יכתוב הרשות בידם אבל אם כתב הרשות בידם אע"פ שלא נתן המעות ואפי' לא כתב הרשות בידם אע"פ שלא נתן המעות אין כופין אותו לפרוע עד שי

ז ראובן שהיה חייב לשמעון כשהיה ס"ק ס' עד וס"ס קנא מורס"ם הנ"ס כו' ואפי' לפ דמסתפינ' הייתי מעי'ב כגון שהיו יקומים קשנים ועריין לפ נגבה בשעות ע"ר שהכותב ריש סימן ק"י וכפי' ס"ק ס"ק ב' מכל מ"מ ואפי' מיהו סוכר כן כשס"ס בשמ"ע מכל לעיל מורס"ם ס"ל לפרש היורשים היו רוצים לעבר החמרן לזרוך קבורה ואוה היה מעכב שיפלטו לו

ו (י) ראובן שהיה חייב לשמעון ותת ראובן יכול שמעון לעכב קבורתו עד שיפרעו לו ואם שמעון הוה קרובו של ראובן כגי דמסתפ' מוקין כידו שלא לעכב קבורתו שלא לבזותו וכן אם כת ס"ם ונכה כל נכסיו י"ל אין מפוייב לקוברו :

ג יורש שמכר כל נכסי אביו ואחי ב"ח טורף מהלקוחות אפילו אם יש ביד היורש נכסים קרקעי שלו לפי שנכסיו אינם משועבדים לחוב אביו ואפילו של אביו זיבורית ושלו עירית י"ב אינו יכול לסלקו בעירית שלו שלא מדעתו אבל אם רוצה לסלקו שלא יטרוף מהלקוחות י"ג ונותן לו מעות אע"פ שלא ירש המעות מאביו יכול לסלקו אא"כ עשה אביו נכסים אלו אפותקי מפורש לב"ח :

ד יורש שמכר כל נכסי אביו ואין ב"ח יכול לטרוף מהלקוחו' יד (י) כגון שמכרם לכותי וכיוצא בזה יש מי שאומר שגובה מהרמים שביד היתומים ס (סור כסס ר"ם) סו (מ) וי"א שאינו גובה :

ה (סור סס כסס הר"ם) האירנא שתקנו הגאונים לגבות מהיורשים אף ממטלטלים שהניח אביהם סז אם תפס המלוה מטלטלים הלוה אפי' לאחר מיתה מהניא ס (ג"ת וע"ל יד מי' ס"ר) אפילו אין לו ערים על חובו שאם לא תפס לא הוה מגבינן ליה והשתא רתפס נאמן לגבות מהם בשבועה כמיגו דאי בעי אמר לא תפסתי :

ו היה על אביהם חוב של ק' ס (סת"ת ע' י"ם מחלוה) יו ולא הניח לא מקרקעי ולא מטלטלי אלא קרקע שוה נ' ובא ב"ח וטרפה ונתנו לו היורשים נ' משלהם יח (ם) אפי' לא אמרו לו שברמי קרקע זה הם נותנים לו אינו יכול לחזור ולטרפה מהם בשארית חובו ס (כ"י וע"ל סימן קי"ח ס"ס) יט וכן אין ב"ח מאוחר ממנו יכול לטרפה דהוה ליה כמי שהגבו אותם לו בחובו וחזרו ולקחוה ממנו :

ז ירשו האחים קרקעות מאביהם וחלקום ובא ב"ח לטרוף אם לא ירשו אלא שתי שרות ולקח כל אחר אחת אינם יכולים לומר לב"ח כ (י) קח מכל אחר חצי שדה אלא

שמכניסו למקום שאינו יכול לגבותו מיהו ה"ה הרמ"ס ז"ל כתם בתוס' ד"ה כוה משום מויק שיעבודו שהרי לא קנקל נוף הקרק' כלום כו' ע"ם כפרישה שהקשיתי דברי הטור מהדדי דכאן מסיק כסס הרמ"ם דלא מיקרי וה כמוכ' קרקע המשועבדת לאכזרי מויק לגלם סויקו וכר"ם ק"ד סתם וכת' דב"ח מוכר מקדם ומכר קרקע המשועבד' להמוקדם להכותי דנריך לגלם לו . וכן קשה על המחבר דפסק ג"כ כר"ם ק"ד כן וכאן כת' דיש פלוגת' בדבר . וכתבתי ליישב זה וכוה דהרמ"ם כתב בפדיה בתוס' דשתני יורשין דכשמת שמכרו שלהן מכרו דק"ל כרבה דאחר כ"ת מכאן ולהבא הוה נוכה ושתין לו לב"ח גלא מסתת טירפה ואילך כו' ע"ם . ומשמ"כ ב"ח מוכר דר"ם ק"ד גלא היה לו על כשהם מחבר כ"ש שיעבד והרי הוה כבר משועבד ועומד להמוקדם וכוה יפתני כתי תשוב' הרא"ש שהביאו הטור כס"ם ק"ד ע"ם כדרים' :

ח אם תפס המלוה מטלטלי' ככר כת' הטור והמחבר לעיל בע' ס"ד דין תפיסה דכומן התלמוד דהיכא מפניה כ"ח מקיים וגלאחר תקנת הגאונים מהניא אפילו לאחר מיתה עיין שם וכאן מזרו ונכתבו כמקומו בדין נביית מיורשים ואם קוב יחוש ס"ל תפיסה דהיכא יכול להוציא בדייני' גלא כ"ת כסתם מוכו יחוש וכו' תפס גלא כעדים נתנו דלכד"ם דתפיסתי וכדמסיק כדי דמי' בתפיסתי וכסותרתי לידם דקי"ל דאפי' הגוזל כעד' ס"ל להמוזיר בעדים וכת"ם ס"ם וכסימן ע"כ וקל"ב :

ט ולא הניח לו מקרקעי כו' פי' לא הניח כ"כ כדי שיוכל לפרוע מתנו כל החוב גלא כדי מפלגיתו כדמסיק :

י אפי' לא אמרו לו שבדמי כו' פיינו דוקא בדלא הניח לו אבל אם אמרו לו שברמי מטלטלי דאז אפילו מכח אחי' אינן מחויבין לשלם שנתנו לו בחמישים וכוכי' שנותנין כשכיל מקרקע הוה כאלו הניחו להן מקרקע ושוו ולקחו מהן אבל אם נתנו לו בסתמא לא מכני וכ"כ הת"ח אם כ"כ כ"י לדעת רוב המפרש' וכן הוא עיקר ע"ם : יא וכן אין ב"ח מאוחר כו' וה"ה כשהניח לו מטלטלי ואמרו בפירוש שנתנו בשעת מפ"ם כ"ח המאוחר יכול לגבות מהשעם זה וכן מכואר שם בכר"ן וכהת"ח ע"ם ד"ח שם : יב קח מכל אחר חצי שדה ל' הטור שהן בשוה אבל אם אחר קני שדה ל' מיעור מכל מקום אין יכול לומר כן כו' ומה"ם כשהיו

ס' סיעור סדה . וסיעור סדה כת' הטור והמחבר לקמן ר"ס קע"ג ודין מצותיקו כתבו לקמן כסי' קי"ו ע"ש : כה ומ"ש נוטל סדה ס' מת"ה סירגא סיירגא כשלא הספיק ליתן לו ס' מסכיון שהוא נוכה כת"כ מתחר ויכי' כשבי שטוח מוכה לו כשדיכו . מכל מקום נוטל שדה אחר מאיזה מהם שירצה אבל אם ירשו ד' שדות וחובו כנגד שתי שדות א"י לומר אקח מאחר שתי שדיות אלא יקח מכל א' שדה אחת אא"כ עשה לו אפותיקי השתי שדות שנפלו לאחר שאז נוטלים אפילו לא עשאם אפותיקי מפורש אלא שעבד לו כל נכסיו וסיים לו אות' שדות במצריהם להיות לפרעון :

ח הניח להם אביהם מעות ומטלטלים וחלקו ובא ב"ח לגבות מהם אם הם מצויים לפנינו גובה מכל אחד חלקו ואם אין כולם מצויים לפנינו כג אין צריך לחזור אחריהם אלא יקח כל חובו מאותו שלפנינו והוא יחזור אחר האחרים :

ט כג (יא) ירשו קרקעות וחלקום ומכר אחר מהם חלקו או נתנו במתנה ובא ב"ח של אביה' לגבות חובו כד טורף חצי החוב מהלוקח שקנה מהיורש והחצי מהיורש האחר :

י °(ג"ת שער כ' נסף ר' מהרסם) שמעון שאמר ליורשים מנה לי בידכם והודו לו בפני עדים וכשחזר לתובעם אמרו לו לא הורינו שאנו חייבים לך אלא מחמת אבינו ולא הניח ממה לפרוע והוא אומר לא כי אלא מחמת עצמכם אתם חייבים לי (יב) מאחר שהודו שהם חייבים לפרוע °(ע"ל סי' ק"ל רסב"ם) ואם הודו בפני עד אחר והם אומרי' שלא הודו נשבעי' להכתי' הער ואם מורים שהודו בפני הער בסתם אלא שאומרים שלא נתכוונו להודות שחייבים מחמת עצמם אלא מחמת אביהם כה חייבים לשלם : (יג) (וע"ל סימן ע"ה סעיף י"ג) :

יא °(ג"ת שם) הניח להם אביהם מטלטלין וקרקע ופרעו לב"ח מאוחר כו אין ב"ח מוקדם יכול להוציא מידו :

יב °(רסב"ם) ראובן שמת כז (יד) ונמצא בפנקסו כתוב בכתב ידו שהוא חייב לשמעון ק' היורשי' פטורי' מלוה על פה אפי' בערים אינו גובה מהיורשים אא"כ היה תוך זמנה: (ע"ל סימן כ"ה סעיף ה' ולקמן סימן ק"י סעיף ז') :

קח באיזה ענין נפרע מלוה ומיורשין ואיזה שבועה אדם מורש לבניו ובו כ"א סעיפים :

א מלוה על פה ז אינה נגבית מהיורשים אלא באחד מג' דברים ואלו הם כשחייב מורה בה ח (ז) וצוה בחליו שיש לפלוני חוב עליו עריין או שהיתה הלואה לזמן ט ועריין לא הגיע הזמן או שנראיהו ער שיתן ומת בנידויו כל אלו גובים מהיורשים בלא שבועה י אבל אם באו ערים שהיה אביהם חייב לזה מנה גובה מהיורש כלום שמא פרעו סנה °(ג"ת וכ"כ הסור סל"ג) ה (ח) מיהו אם טענו היתומים לא לוה לכיכו מעולם הוי כאלו אמרו לא נפרע הסוב ומחסר דמיכה עדים שלוה חייבים לשלם וכמו שיתבאר לקמן סעיף ס"ו סימן זה :

וכן

הגה ס"ל שמת' מדכרו דאפי' מטלטלי אם מחרו בפי' מסכי) דאפוסקי' לא כ"כ אלא לדיוק דס"ם ומחבר מוכח דמירי לאחר תקנת מעוכים ומיוכ ע"ש דכריו בפקרו כ"ה ע"ש : ו קח מכל אחר חבי שדה כו' וכתב מהרם"ל פ"ק דקידושין כ"ג דלאחר דתקנו גאונים דב"ח נוכה מטלטלי אם אחר כאל קרקע ואפי' כאל מטלטלי יכול לומר קח מכי קרקע ואכי מאחי מטלטלי ועיין בשמ"ע דב"ק : יא ירשו קרקעות כו' עיין בתשו' מהר"ם לובלין סי' ד' : יב מעות שסורו סתם . כ"ל דוקא כשאין לסס מנו דפרעתי כגון שהוא תוך זמנו וכ"ב דליכ' לאיתר דכיון שהודו סתם חזקה מוכח היא שסורם בתוך עכשו ולא מחרינן תנן בחזקה חזקה זו דע"כ לא היא נרוך שבועת ס"ס והמ"ע ס"ק כ"ה נכי ס"ג לגמל' דר' אבא ודו"ק : יג וע"ל סי' ע"ה כו' כלומר דסם כתבאר דלא סוי מטולי"ח אלא היכא דליכ לסס מנו וס"ס הכא אין מהייבין לסלם אלא בעכין שא"י לסשין פרעתי כגון שסת"ם מעיד שהוא תוך זמנו או שלא זזה ידו וכ"ב : יד וכתבו נפ"ק קסו כתוב . כתוב נסמ"ם ס"ק כ"ו ול"ד לע"ם הסור והמחבר כסי' ס"ה ס"ם ריש לדין ע"ם פנקסו של מרם דאמרי סתם דיש רגלים לדבר כ"ל מת"ע ומיכו מדוקדק דאם מילחה דפשיטא דאף על נב דאיכא רגלים לדבר שמפקם מחת מ"ם איכא למיחש שמא פרע כי הכא ולכך לא כופלי כלום כתירוצו אלא הכי כמי מירי כראיכא רגלים לדבר אבל מיירינן כראיכא כתובה רגלים לדבר כתבאר בדרמ"ם וכפי' ב"ח מירי בענין לחיחש שמא פרע כגון תוך זמנו לו כתו שנתבאר בסו"ר שם ס"ז (ואם תרני הסמ"ע שפשר לכיון כן אך הל' מיכו מדוקדק) :

קח ז וכוה כמליו . פירש דכבה"ג מן לומרין דאלא לחמכיע את עניו שהר כן מכ"ל שמ"ע ומחנוס קמוכי' שכי דאם נם בחורה כמליו יכול לחשכע שלא להשבוע כר"ל סי' ע"ג ס"ו אלא לחמיירי בענין שא"י לחשכן כן כראיתא שם : עיין בחשו' מהרי"ם ס"כ סימן שמ"ה ועיין בחשו' מהרשד"ם סימן ס"ו : כ מיהו אם טענו היתומים . עיין בחרומי ס"פ הכותב :

ג וע"ל

ג ועי"ל סי' ס"ס ועיין סם ס"ב וס"ס וס"ס סם : ד יש מי שפוחר כו"ל
יזעתי לזה כתבו דבמדרכי סם לא כתבו אלא שפסק כרבינו גרשם שמעם
שכיום שם לו למ"ר חלוט ע"פ תינו נוהג מן סיורשים סבא כיון שעמד בדין
קלא אית ליה שכ"ל וכבי מהרוין שם ס"ק כ"ב מהרין דקי"ל חלוט ע"פ
נוהג מן סיורשים שפילו לא עמד בדין נמי ושפיטת הרב עזרי' בשמר
מג' דרכים הנ"ל דהל"כ פשיטא להן
נוהגים סיורשים דשעתן להכ פרעתי
וכן בכל מקום דמהרין מעשה כיום דין
יש לו קול סיינו בעניין סיורשי שלא
פרעו שם ס"ב וכהגיל סימן ל"ם סעיף
ס"וכתי"ם שם ס"ק כ"ג וסי' כ"ח ס"ק ג'
וסי' ע"ם ס' . וח"ס כ"ח נוהג
לעכין לקוחות דסורף מלקוחות
כשהמחייב בל"ר חסוס דקלא אית ליה
והוה פשיט כהגיל סימן ל"ם וכתם
דוכתי ומין כורף וגם מין סייכות
לכתבו כאן בני יורדים וגם לא ס"ל
לכתבו כשם יש חילוק דכיון דכתב"כ
סיירי בשהר מג' דרכים הנ"ל אם כן
פשיט פשיטא דאין דקלא בשם ואולי
משום פשיטא דסיירי סו קנס כתב כן
וע"ש ורבכי ס"ם בשעיף זה מין מסורין
ודו"ק וע"ל סי' ס"ם סעיף ב' : ם
אבל אם סיינו קנס כו' שיי"ת על
מם מהפסיד ובזה ניחם דל"ק מדלקמן
סימן סם"ח סעיף כ' ס"ם ורו"ק .

ו דינו כתו שכתבתי לעיל סימן
ס"ב ל"פסור מינו כן אלא ז"ל ואי לא
בעי למשתעבד לא חפקינן מינים כו'
עכ"ל סח"ס וכ"כ הרם"ם פרק ח"ם
מי"ו ה"ח ע"ם וסב"י וטאר מהרינים לא
כתבו חילון סוניא הסי"ר כן ומשתמש
לכו דבני הרם"ם הנ"ל כח"ם נפי"ב
ס"ק ב' עיין סם . ועיין סם
נשמ"ם עד ונראה דכאן אנא לסוניא
מיורשים סם סיירו וכו' ומין זה נראה
אלא שעיקר כח"ם נשיתן ס"ב סם :

ז או

כתוב כו נאמנות שתם ולא פירש על יורשיו או על באי כחו סו צריך לישבע כעין של תורה
בנקיטת חפץ וגובה ואפילו תפס משלהם בלא שבועה משביעין ליה ואי לא בעי לאשתבועי
סו (ו) דינו כמו שנתבאר בסי' פ"ב (וסי' פ"ד ס"ג) :

ד הוציא על היורשים יז שטר עיסקא החצי יש לו רין מלוה ונשבע ונישל והחצי אינו נושל
אפי' בשבועה שכיון שאלו היה אביהם קיים היה נאמן לומר החזרתי במגי דנאנסו
ושטענין להו :

הגה ס (ר"ן פ' שני דייני גזירות) הכית דין ודוקא שם אין לפס אפוטרופסים אבל שם יש לפס
אפוטרופסים רואים תחלה שם האפוטרופסים יפעון לפס ושם לאו פועלן לפס הכית דין :

ם ואין עליהם שבועה אלא חרם שתם אבל אם אין אנו יכולים לטעון להם שהחזי' כגון שהורה
אביהם שלא החזיר

או

אפי' כפני הקטן (אבל סטור והמחכר כתבו שם דכפיכן מילוש כן כפני כ"ד או סיכתוב לווחתו בכת"י הכיכרת לבדייני ע"ם) וכן כשהו'
מת כתוך נידוי סדכר ידוע וכפשיק שלפני זה דמיירי כיורשי' נדולי' מקבלין עדות כתוך זמן לפכיסם דרכיס ניחד וק"ל : ד סיורשין כבבל אפי' כאו כאן כשר כתבלר זה לעיל כשור וכדברי המחכר כפשי' ע"ח סי"ו : טו צריך ליכבע
כעין של תורה כדין כשבת המלוה לנבו' מבלוה כשם ס"ם כו כאמנות ושוטן כשבע שלא פרעתיך דצריך ליכבע בקב"ם כח"ם סטו והמחכר
בר"ם פ"ב וכיון שבא לנבות מיורשי' אע"נ דלא טוענים אלן טענינן להו וכו"ל . (הגה) וכת' רי"ו בכ"ן ק"ע אף שאלו הכ"ת כיד הלוה
כפי' פ"ב ל' סטור אלא שבועה אבל אם אין אנו יכולים לטעון להם שהחזי' כגון שהורה אביהם שלא החזיר : טז דינו כמו שנתבאר
אכ"ל ודין מי שכתחייב שבוע' סיכת קלי אמלו ס"ם ואינו רוצ ליכבע להיו פטור . ובתבת כפי' פ"ו ס"ם כטור וכדברי המחכר שם
דמכדין אוקו ל' יום וכסוק ל' כשאינו נשבע אכין אלא מ"מ אינו נוכא כלא שבועה שכ"כ הרמב"ד ור"י אכ"ל ד"ה ר"ם זה) : טז דינו כמו שנתבאר
אכ"ל ודין מי שכתחייב שבוע' סיכת קלי אמלו ס"ם ואינו רוצ ליכבע להיו פטור . ובתבת כפי' פ"ו ס"ם כטור וכדברי המחכר שם
דמכדין אוקו ל' יום וכסוק ל' כשאינו נשבע אכין אלא מ"מ אינו נוכא כלא שבועה שכ"כ הרמב"ד ור"י אכ"ל ד"ה ר"ם זה) : טז דינו כמו שנתבאר
דברי"ם והטור ס"ל דאין מכדין ליה כשתפס כיון דאין כדין נוכא כלא שבוע' כשם"ם שכידו ופע"נ דאין כו נאמנות מכח הסוקה דלי
פרע שע"ם כיד המלוה מלי כעי כלא שמ"ל הכריכו שבועה כשטוען ליתבע לי כדי לפיים דעתו דהלוה וכייכו דוקא כשבא להוציא
מיד הלוה אבל זה שכבר תפס כפעיד על דינו (וכמ"ם בת"ם שתפס) . וכראה דכאן שבא להוציא מיורשי' שהחזיר ודו"ק : יז סטר עיסק' דין
סטר עיסקא כתבתי בי"ד סי' קע"ז דעל הקניא שטוען שתבע הריות אין המקבל עליה אלא כדין ם"ם ופטור מהשומרים . ואם היה
סיפן המקבל נאנסה מידי היה נשבע שבועה דטורייתא ונפטר מ"ם כאמן מי שבועה דטורייתא לומר סתורתיכו לך כמינו דבאנסו
(אף על נב דאינו שבוע מ"מ אין בה קנוס כ"כ כמו בשטורתי לו מ"ם מפשה מינו) ואין כהוחן יכול לומר שם כן הוא שבתורתיכו
סטר עיסקא כידי מלי כפי דיכול לומר וה שתבתי בפני אמלי ואם ס"ם כיורשים פטורים אפילו בלא שבועה דאמן טענינן להו מלי
שאביהן היה יכול לטעון ואינו דוקא טענת שתורתי טענינן להו שבוע שבת בפשיט בשבועה דאמן טענינן להו מלי
להו דאין טוענין להו דבר שאינו שבוע וק"ל : יח ואין עליהם אלא חרם שתם כבר בתבתי טעמו דלפטור
נפשם לא הכריכו סו"ל להיתומים שום שבועה :

יט ואם יש ריוח כו'. יורשי הלוה מלקט פי' ולא מחרישין לוותה לקרוא משתעבד על כלות הזמן ועדיין לא כלה הזמן העיסקא ופ"ר"ם מוקי לה וכי"ד סי' קס"ו ס"ב: כ נוכין בלא שכועה ל'כטור סברי מין שכועתו מועל'על היורשי' כ"ש שלא פקדנו ושכועה זו פטרה כת"ס בהלכות למלוה וליורשיו דהא לא היה עליהן שום שכועה אלא מן הדין: כא כתי סברות הקרוישים כו' כיון דהיכא דיעותא להפטר ומודה שפטרה המלו' מהלוה ולקוחות היה הפט"ס כידו להקדירו ולכתב עליו שובר דכמנה הסובר ביד המלוה ולא ביד הלוה י"ל שמא הלוה החזיר למלוה ופקיד הטובר בידו עד שיפשפ הפט"ס וכשלא יתלוהו יקח מידו ופטור מכל מי לא מצא הפט"ס בין רופי' מחריב דהפט"ס בחזקתו והטובר הכין המלוה בהם יכא הלוה לפרוע לו פתאום ולא יהיה בידו הפט"ס להוציאו ונם לא יהיה לו מן פניהי לכתוב לו שובר שיפיע זה שובר מוכן בידו לתנו לו. ואף אם נמצא הפט"ס בין הקרועין ולא מצאו שובר ביד מהיכן המלוה היו נוכין נ"כ בהפטר וכיינו אומרים דכוזמן כך שכא הפט"ס בין הקרועין ועדיין לא נפרע וכל זה כתבתי בפי' ס"ב טטור וכדכתי המחבר בסי' ס"ב ס"ה סכ"ג ע"ש: כב שהיה לו שטר פרוע כו' דין זה כתבתי בטור ובדברי המחבר לעיל ס"ס ס"ה סכ"ג ע"ש: כג אל שלא פקדנו אבא לא. ונם שלא ניחה להן מהיכן ע"י לאחר מין עליהן לישבע דכל שמין רואין לצוות להן בפיו משמת קטנותן מין דרכו לצוות להן לפי שעה ע"י לאחר שלא היה כותב בהדכר לוכרון או היה מסיח בהכר בפי מפשרופסי' ועיין כלי: כד נרוך

ז או שמת תוך זמן כו'. דין זה נל"ע רמ"ם הפ"י מכ"ב מהוה ע' מחוכר פרוע והרמ"ם כתבוהו ריש כלל ע"ו. כראה דלא קאי רק לענוף הדין פוטרין יתומים כאכזו אבל אחר דשמיע מהפטר דשמוך זמן לא היה יכול לפטרן החזרתי לף הוא שכתבו הרמ"ם ריש ע"ו שיהיה שם ומין מכרת ברור ונם הוא מהוה בעיני דאפ נריש כ"ב מנייע לן לי לאחרי' מנו במקום רמין מרים פוע זמן וקי"ל קולא לנתנם וכללעל סי' ס"ח סעיף ד' וב"ל לדעת הטור דיוקף מהם רמי כאי לא פרי לאחר כלל שפרע תוך זמן ופ"ל אפ הפטר הוא הפה שהחזיר הפ"כ מכי הלוכא אמר' ולא שייך לומר הפה שפטרו' הפה שהחזיר ופלג"פ רמי' ליים תיבו דלמחן אינו כאחן מקום חזקה זו. וכ"ש כתב כחדושי הרמב"ן ע' שחזר את הכתים נבי מאי דפליק לרעתי' למיחר אחס דלא מכי למפטן כאחרתי בפ"ב דאיכא אחר' ופ"ל דלמחן הפה שהחזיר לאחר מור' כשטר שכחתו נרוך לקייומו ואי לא תקייט ליים מהימן למיחר קרעתי כחנו דאי נבי לאחר מוזף הוא ולא לאחרינן ליה שפרך בידי אם נעי דשאני התם דכל לאיחת דלא תקויט לא שפרע הוי כלל ופפה שפטור הפה שהחזיר למכל הכא שפר הוא ע"כ ולפלא לא אמכי הנו לנפטלים דאי"ל שפרך בידי אם נעי כ"כ אם כאי המקיימין אחם דאמכי הנו הויכו אחר אבל תוך זמנו לפטר למלך ככא"נ לענין אחן דאין אחם קורע תוך זמנו וכ"ש כתבו פוסקים ע' מרוצה הוף דף ע"כ נבי עד זוחם למלך כין מינו וכין הפה שפטור הפה שהשיר ואי"כ לא לאחר דהוא הדין הכא מיהו מדברי פוסקים ע' החוכר אכנים דף ע' ע"ב מפשע דלית לחו למלך הפה נאלי פדרב כין שפטרו אם לאי מלך הפה שהחזיר לא מקויט לא ופפה שפטור הפה שהחזיר למלך

א אם יש לקטן אפוטרופוס שמינהו אביו ומבקש חבותיו של קטן כו (יז) צריך לישבע שלא צוהו אבי היתומים ושלא מצא בין שטרותיו ששטר זה פרוע ואם מינוהו ב"ד אינו צריך לישבע אלא שלא מצא בין שטרותיו ששטר זה פרוע:

ב אם יש לקטן אחים נדולים א"צ להמתין עד שיגדיל הקטן כו אלא הם נשבעים וגובים הכל ונותנים לקטן חלקו כו ואם מת הקטן נשבעים הם ונוטלים חלקו וחלקם:

ג אם אחר מהיורשים אומר אמר לי אבא ששטר זה פרוע והאחרים אומרים לא פקרנו אם השטר יוצא מתחת יד זה שאומר פרוע הוא נאמן על כולם במגו שאם היה רוצה היה שורפו ואם לאו כח אינו נאמן אלא על חלקו בלבד כם (טו) ויש מי שאומר שאפילו השטר יוצא מתחת יד זה שאומר פרוע הוא. (טור סי"ד בשם הרמ"ה) אינו נאמן אלא על חלקו:

ד יד צריך לישבע כו' ע"ל סימן כ"ן בסמ"ע סקל"ו ופמ"ש שם ועיין לעיל סי' ס"ב ס"ק ק"ל וח"מ שם: טו ויש מי שאומר. עיין לעיל סימן ע"ה סכ"ב ועיין בסמ"ע ובנקודות ע"ב ובמ"ש לעיל סימן כ"ו: טז כל סדין כו' עיין בסמ"ע ס"ק ל' רק ק"מ ע"ב. עד הכא לשרוף בשם שפוריד"ו אותו כו' וכיון שהוא אין הרס מורים שכועה לבניו כו' ול"ב דהשוכה זו מייירי ג"כ בתת לזה כמיי מלוה וכבים מלוה ליתמי קרקעות ומטלטלים תת מח"כ וכמ"ש הסו' בסל"ה ול"ב הביאו בסמ"ע ס"ק ל' אלא דקשה לפ"ז הוסף היה רוצה לשרוף מחשיבהרס כיון דהוה לישבע בב"ח ומקשה לישב דרק בסמ"ע סעיף קטן מ"ה ומדלא סבכ"ם דכרי ויתיישב במי שם שקשה בסמ"ע בתשוב"ר אחרן שוטן סימן ע"ב מביא תשו' ריב"ם סימן תע"ג דשף בשוטר ועד אחר מעידין אין הרס מורים שכועה לבניו ויתיישב בזה קושיות הסמ"ע ע"ם ורד"ק. ובל זה כ"מ. ע"ם בסמ"ע בדף ק"ם ע"ב שכ הרי לפנינו דמילוק בין עומד בדין כו' עיין בתו"ש שכועות ובירושלמי פרק שכועת רמשמע שם כן ויש לישב הגמרא לפ"ז ודו"ק:

יז נס

מכי שבפרע והיה נאמן לכל הפחות על מלקו קמ"ל: כח ומינו נאמן אלא על מלקו. פי' והאחרי' נשבעי' שבועת היורשי' ונוטלי' דאין אדם נאמן להפסיד לאחרי' בהודאתו: כט ויש מי שאומר כו' ו"ל הטו' אלא מהימנין ליה מכח מיגו דאי כבי היה שורפו אלא נבי אלים שפטליהו שניהן כידו בכ"ל ובפע"ח דפי' לעלי' אלא מהימנוהו מחמת עלי' ולא שפטדוהו שישרפו או טוענהו וכיון שהאמינוהו מחמת עלי' נאמן בכל דברי חפ"ה בשפ"ש שותפין אחין סי' שם"ם מחמ"ד ח' מכן דאלא שייך ס"ם ופע"ר מ"ם פוד מוה בסי' וה וכר"ם כ"ו שם כתבתי ל' הנמר' דמוכח מיני' וה שכתבתי והפרכת הטו' בסי' ל"נ. והמפקר שם בכי' ד' דאם יש שטר ביד שמעון על לוי שמייב לשותפות לו ולראובן מהה וכוביש ושמעון אומר שפרע לוי שבפטר לוי בהודאת שמעון שלני כתב דהשטר נכתב' על שמו של שמעון ואף בשמעון הוסתפות מ"מ הוא ל' שטוח בידו וכתב על שמו שאמן לבניו וה שבפטר לוי ושמעון צריך לשלם לראובן ציין שלו חפ"ה כאן שבפע"ח נכתב על שם שהניהן והוסוק השטר לרביס בשם שהיו שלא היה בידו דוה שמעון כו לשקוידו ודו"ק: ל כל הדין שיש ליורשי המלוה שם הלוה כו' עיין מ"ש המחבר שהן בפ"ע עד ס"ס ד"ה וכדי לעמוד על פסקי דיניס הללו בכי'אורס ונם לעמוד על הקושיות הנופלת בהן מה שקשה בדברי המחבר מהדדי הן מה שקשה על דברי הרמ"ה והטור ונם לפרקות בהנכת שהקשה °בעל עיר שושן לא כיון יפה במ"ש לדינא בסוף סימן ק"ף וכאן בסי' ד' * ליכיון לסכיית סוגיות הגמרא והבאתר עליה ובי' ויתבארו הדברים בסייעתא דשמיא. וזה דבמשנה ר"פ כל הכשבעים תבן בשם שאמרו הפונמת בתוספתא לא תפרע מלא בשבועה. ועד אחר מעידה שהיא פרוע"ל תפרע מלא בשבועה. מנכסים משועבדי ומנכסי יתומי"ם לא תפרע מלא בשבועה. והבפרע שלא בפני לא תפרע מלא בשבועה וכן היתומים לא תפרעו מלא בשבועה עכ"ל המחבר (וכל הני לא תפרע מלא בשבועה ר"ל אף שלא עמן בהתבע בשבע לי שלא בפרעת' הכ"ד מוציאין מבורס שלא יטול כ"א בשבועה ואף שהתובעים נקיטי שטר בידיהן ומכאן כל שלו הכ"ל כל ג' במקומו מילתא בעלמא בשטר ובדברי המחבר בסימן ע"ה בלקוחות. ובסימן פ"ד בפונס שטרו ובפד"ח. ובסימן ק"ו בבא לגבות שלא בפני • ובסימן זה בבא לגבות מיתומים) ובנמרא שם (דף מ"ח ע"ב) נרסינן ול"ל וכן היתומים לא יפרעו מלא בשבועה. מתון מלוה מלוה מהיכן שקל בלא שבועה (פירש שם לא היה שוטן הלוה שבע לי) ואיכא בשבועה. הכי קאמר וכן היתומים מן היתומים לא נפרעו מלא בשבועה. רב ושמואל דאמרי תרוייהו לא שנא (דבשבועה תיבה שקלי יתומים מן היתומים) מלא שמת מלוה בחיי. הלוה. מבל מת מלוה בחיי מלוה בכר בתקייב מלוה לבני לוה שבועה (מלא בתפרע בלום שבנפרע מיתומים אפילו בשטר צריך שבועה) ואין אדם מורים שבועה לבניו (פי' מתון אמקוייב עליס שבועה היכו מורים לבניו לפי שמיקבבים יכולין ליטבע שבועה זו שבתחיב מהיכן שמין יכולין ליטבע כרי שלא בפרע מהיכן כתו שבי' מהיכן בשבע כרי) שלקוחו קמיס דרבי אליעזר שלא לפו שבועה זו מה טיבה (פי' מה טיבה להפקיע ממונה אם אין יכולין ליטבע שבועת מהיכן שמא שבעו שבועת יורשין וב"ת פי' שבועה זו מה טיבה כרי מיבה שבועה דאורייתא שלא מדרבנן ואין בה כדי להפקיע ממון יתומים) שלא יורשין בשבעין שבועת יורשין (שלא פקדנו אלא כו') ונוטלין כו' עד שיקלע רב בתון לפורת עול לנביה רב אסדא ורבא בר רב הונא ס"ל ליתי מר ונפקדה בה דרב ושמואל ס"ל שבפלי ואתאי כל בבי פרסי (פי' טרפתי ונתתי מתקומי לבאן) לעקר להה דרב ושמואל שלא בהו לוסיף עלה. והזיכיו עלמא שלא בלמד ממנו מתקום אחר (שם שאחרוב בבא ליפר' מבבסי יתומי' שהיכו מורים אות' לבניו אם מת לוה בחיי מלוה אל תלמוד ממנו המתוייב שבועה בתקום אחר) כגון מאי דאמר רב פפא בשונם את שטרו ואת יורשין בשבעין שבוע' יורשין ונוטלין שבל ס"ל הנמרא דלשם שם פירש"י. תו מייתי הנמרא שם מעשים שפשקו עליס דאין מילוך בן אם התובעי' הן בבי המלוה בין בן אחר יורשי' (וה"ה שלקוחין מהמלוה השוב) בשאלין לשוניא מיחמי הלוה בשמת הלוה בחיי מלוה וכמ"ש ג"כ הטו' והמחבר בסמוך בסעיף זה. ועוד שם דערב הוחיל ואיכא בתר יתמי אין מוליאין מחבו כמו דאין מוליאין מהיתומי עצמן וכ"ש ג"כ הטור והמחבר בסעיף זה. ועוד מביא שם בנמרא ואחר ג"ל ר"ת ממא בשתא דלא אימת' שלבת' לא כרב ושמואל ולא כר' אליעזר הפי דייב' כרב ושמואל עבד כר' אליעזר עבד ע"כ. וכתבו הרי"ף והרא"ש דלבתלוה יפסקו הדייבי כרב ושמואל ע"ם. וע"כ הדברים הב"ל בהאחרי' בנמרא כתבו הטור והמחבר בסמוך סי"ד ו"ל זה שמאמרנו אין אדם מורים שבועה לבניו אין דנין מדין זה לבל הדומ' אלא הרי הפונ' שטרו כו' וכן הבא ליפרע שלא בפני בעל דין וכן מלקוחות הוא עד ג' מעיד שהוא פרוע בכל אלה שבשבעין יורשי' ונוטלים כו' ע"ם. וס"ל דבמאי דמסקינן בנמרא הבו דלא לוסיף אלא אתתמעבו' כל הבי דתנן אמו בהמשנה הב"ל פונס שטרו ובבא ליפרע מלקוחו' או שלא בפניו או עד ג' מעיד כו' שבבולן אדם מורים כו' וכן מוכח בהדיא מתוך פסקי הרא"ש דם"ם בשבעין ע"ם: ומסיק שם וכתי' ו"ל ואע"ג דלא מוסקינן אדדב ושמואל כל שבא לגבות מבבסי יתומים היא נופא דרב ושמואל היא עכ"ל ע"ם. מוכח מכל הני דדוקא בשבועה דרשותם (שהיתה מוטלת על המלוה ואפ"ב את מלוה ויתומיו בחין להוליא מיחמי הלוה אם כ"ב פונס שטרו ובבא לגבות מלקוחות או מחמתו שלא בפניו אמת אפ"ב דאבבסי בשבועה ד"ה ויתומיו בחין להוליא מיחמי הלוה אם כ"ב פונס שטרו ובבא לגבות מלקוחות או מחמתו שלא בפניו אמת אפ"ב דאבבסי בשבועה ד"ה

שבועה שכ"פ • ובהיות כן נ"ע על מ"ש הרא"ש בתשובותיו בשני מקומות שנראה ממנו שסותר את זה שכתבנו • לאחד הוא מ"ש בכלל פ"ח דין י"ט בראובן שהלוה שטר על שמעון וסיק הרא"ש שם בתשובתו ז"ל ועוד כיון שמעיד עד ג' על שטר זה שהוא פרוע לית היא המלוה יכול לגבות כו' אלא בשבועה וכיון שתי עדים מורים שבועה לבניו ונם בשל סופרים ממנו (ר"ל לבניו מיהו מורים אלא ס"ס דהמלוה כיון דהוה שאלת ראובן בחתם לגבות כו כתובה שהיא נקראת ס"ס דראובן מיהו נוכח הוא כיון שהמלוה עצמו לית היה יכול לגבות משמעון כ"א בשבועה כיון דעד אחד מעיד שפרע) אכ"ל הרי לפניהו דפסק בתשובה זו דאפי' בכל להוציא משמעון עצמו ולית מיתומי' אמרי' אין אדם מורים • הכי דבכלל פ"ו דין נ' כתב בלוי מלוה על ראובן שבח לגבות משמעון שלקח קרקע מראובן לוה אלו ונשבע לו לוי (כדין שבח לגבות מלקוחות) אלא נפרע מראובן כלום ונשאר שבור בך תלוי ועומד והלך שמעון ומכר קרקע ליהודה ומת"כ מת לוי המלוה ובא בנו לפרוע הקרקע מיד יהודה ופסק הרא"ש שע"נ דבכור נפל' לוי לשמעון הלוקח יש לחוש שאחר השבועה פרע לו ראובן הלוה או שמעון הלוקח ושלקו ואלו בא לוי לגבות מיהודה היה צריך לפרוע ונישבע כי כ"ד מסכימין הכא לפרוע בשבוע שבאו לפוריהו אותו וכיון שמת אין אדם מורים שבועה לבניו אכ"ל • הרי לפניהו דס"ל דנם בכה להוציא מלקוחות לתריהן אין אדם מורים כו' • ומהתימה ° על הגאונים המפרשי"ב ז"ו ודרבי משה שבניהו לתשובות הללו • דבסוף סי' פ"ד שביאו דכלל ס"ם • ובסי' זה שביאו בסיום דכלל פ"ו ולא כתבו עליהן שהן מתנגדים לתי"ם בנתרת הכ"ל ולפסקי הרא"ש הכ"ל ולתי"ם השטר פה בסי' זה הכ"ל • ולא עוד אלא שהס"ם פ"ד בפסק המחבר ס"ע דבשל ג' מעיד שהיא פרוע לתריהן אין אדם מורים כו' (בהגהות תשובות הרא"ש הכ"ל) וכתב עלה המחבר וז"ל וה"ה לפוסי שטרו ומת עד אחד נשבע הכ"ל • והוא כלפי מ"ש הוא עצמו בסי' זה סי"ד שהוא כדברי הנתרת וכן מ"ש לית הכי עליו כלום ° כשל ע"ם ז"ל הרגיש בסתירה * דברי' הכ"ל וכתב שם בס"ם פ"ד דהא דאמרי' בפונס שטרו ובשל ג' מעיד כו' שאין אדם מורים כו' היינו בשכבר שבר ואין פרעון בשטר שהיה מושל בשבוע' על המלוה לפי שאין הנשבע יודע • אבל אם מת תלויין בתוך ומכו • אלא היה אז מושל שבועה עליו כ"ל בשאין עליו הנשבע יודע (וכתו שפסק שם בסי' פ"ד המחבר ס"ם לפני זה) הוה כיון דלא היה תלויין מחוייב ליפרע עכ"פ לתריהן אדם מורים שבועה ונשבעין ונוטלין • ובסי' זה נ"כ כתב כן דלא אמרו בפונס שטרו ועד אחד מעיד כו' מורים שבועה כ"ל בשת תוך ומכו כו' ס"ם • ולא כיון ° יפה כוח בדיניה וסרי ליה תרי' • דה"כ נריכין לומר דדומיא דהכי אמרו בנתרת בתלויים אין בתלויים אין אדם מורים כו' דמיירי בשת תלויין בתוך ומכו (דהא אמה שאמרו בתלויים אין בתלויי' בשת לוה בקיי מלוה אין אדם מורים אמרו דלא לוסיף עלה ופירושו דמיירי בדוקא להוציא מן בתלויים הדין כן ולא בפונס שטרו וכ"ל) וזה ודאי אינו דה"כ לא היה מושל על תלויין דמלוה שבועה על כל פנים דהא שת בתוך ומכו הוה ל' מנ' דרכים שנשבה בהן המלוה מתחלי לוה בלא שבועה וכמ"ש הטור והמחבר בר"ם זה והוה מוסכם מכל הפוסקים • ועוד דאי בתוך ומכו מיירי למה אמרו בנתרת בנון פונס שטרו ובתוך ומכו הא אפילו בלאחר ומכו בתי מזכרת לה בנון המושל שטר על שכירו ועבר ומכו ושוטן בשתבע השבע לי שלא פרעתיך ושת דיורסיו נשבעין שלא פקדנו ונוטלין • ואין לומר דבקט פונס שטרו לרבותא דהא אין בו שום נד רבותא דשוין הן פונס שטרו ושת המלו' בתוך ומכו לשטר אחר דשת לאח' ומכו דוה וזה לא היה על מכוהן שבועה עד שיטעון עליו בשתבע השבע לי • וכמ"ש בשעמו בסי' פ"ד השוה שני דברי' בלוי יפה ושוי בי שתה שוכאות דלא בשת בתוך ומכו מיירי הא אמרו בפונס שטרו ואיכא לאחד ולאלתר כו' • ונם קשה לנדד ולאלתר ולומר דמ"ש בתשובה מיירי בדבר שלא מיירי היה הנתרת הכ"ל (כמו שכתבתי בסיום קצת תילוקי') ע"ש דמדסתם הרא"ש שם בתשובה וכתב עליה הא דעד ג' ולקוחות הכ"ל הנתרת דאין אדם מורים לבניו משמע דם"ל דנם על בני מביני' אמרו בנתרת אין אדם מורים כו' • ואין בידי לישב כ"ל לומר כומן שסתיב הרא"ש בהשובות לית אי אלו להנתרת הכ"ל בדפיר שהו כומן שכתב פסקיו ובזה מלינו תרבה פעמי' שבתשובותיו מה"ם מתנגדי' למ"ם בפסקיו • ומ"ש הטור בסי' זה כתב ע"ם בפסקי הרא"ם הכ"ל

שהיה בלאחרונה כמ"ש הטור בא"ח בסי"ם ע"ב ובזה שבומן שכתב בתשובות היה נראה להרא"ם מדלקמר בנתרת הכ"ל לאחר דאמר רב נחמן הכו דלא לוסיף עלה כגון מאי דאמר רב פפא הפונס שטרו כו' מדברי המקשן שהקשה כגון מאי ולא היה פשוט לו דדוקא כיתומים מיתומים אמרו כן ולא בחיך כל הכוברים שם בחשבה הכ"ל בלדו • ונם בתרצן שהביא לו מהא דאמר רב פפא הפונס שטרו משמע דס"ל דאין שבח לגלן בחין אדם מורים שבועה כין דין לגבי • ומ"ם שהקשה כגון מאי ונם בתרצן לא שביב לו אלא כגון הפונס שטרו ום"ל דדוקא בזה קאמר דאדם מורים משום דשכרח קלוסה הוה לומר מדפנם בשלמו לומר שנפרע קנתו קיימין שנפרע נם המותר דאדרבה היה לנו לחשבים כמשיב אבידה (כמ"ש בטור סי' פ"ם שכתב בשטר שלעין דינרין שפם) ולומר דבחלן כמינו דאי בשי היה תובעו בכל דמי השטר (ואינו דומה לתודה מקנת דשם דוקא אמרי' דאין הנתבע להביא • משא"כ בתובע בשטרו שבידו ומודה שפשבתו אמת שמייב לו כך וכך) אלא מדשת שכמי המשכ' היתה רשבה מדשתינו ופיים בהולנת אמון ואמרי דפרע דייק דנפרע לא דייק ורמו אלו שבועה בנק"ם ואין לך בו אלא שידוטו ולא להוסיף בו ולומר דאין אדם מורים לבניו (וזה דומה למ"ש דאף לת"ד דאין בחשבות מועיל להוציא בירורי' כלא שבועה מ"מ אם מת מורים לבניו) משא"כ בשד"ו מעיד שהוא פרוע (דאף שאין על התובע שבועה דאוריי"ת נגד עד ג' כ"ל בבא לישבע נגדו ולפטר ולא בשבע נגדו ליטול וכמ"ש בחמ פעמים ס"ם הנמרא מ"ת) שבח אלישע הוא לפייב התובע שבועה אמור' נגד עד ג' וכן בחיך בבא לגבות מלקוחות אז בתוך ומכו • ומ"ש בהו שכר דאין אדם מורים לבניו דומי' דיתומי' מיתומי' • ובסוף תור הרא"ם משכח זו ופי' להנמרא ל"ד בפונס שטרו אמרו דאין אדם מורים אלא ס"ם בחיך כמי וסדוקא כמת לוה בקיי מלוה ומת אח"כ המלוה הקילו כיון דתפלת תיוב שבועה היה על מכיהן כדין בבא להוציא מיתומי' • וכדי שלא להוציא מיתומים מש"כ בחיך דתפלת תיוב שבוע' של מכיהן היתה על הלוה עצמו והמקשה שהקשה כגון מאי כיוונתו היה היכן מלינו שאמרו בחיך דאדם מורים כו' ובסיק לו דאמר רב פפא כן בפונס שטרו וס"ל דס"ם בחיך וראיה לדבר שהשהקו הרי"ף והרא"ם לא כתב שם כגון מאי אלא ז"ל הכו דלא לוסיף עלה כי היא דרב פפא כו' ע"ם וראיה למ"ם דבכלל תרומות שער י"ד קרוב לסוף דין נ' כתב ז"ל דלריכין לבאר מי היא דאמרו בנתרת הכו דלא לוסיף עלה ומייתינן עלה היא דאמר רב פפא הפונס שטרו כו' מי אמרינן דוקא פונס שטרו אפילו מדין דאין אדם מורים כו' או דלמא ס"ם בחיך שבשבו שמו בחשבתינו ופדא מכייהו נקט • ומסיק דבעל הפיטור כתם דס"ם בחיך כו' ע"ש • הרי לפניהו דנם בעל תרומות שהיה קדמון עלה על דעתו לאחר שפונס שטרו דוק קאמר • נם הרא"ם בתשובתיו בלל פ"ו סי' י"ב כתב שבשאל מי היא דאמרו הכו דלא לוסיף עלה כגון פונס שטרו מי דוק פונ' שטרו את לאפוקי או ס"ם בחיך הבשבו שם שמו בחשבתינו כו' ס"ת דנם בימיו נשתפקו בזה והרא"ם דהשי' לא נריכי' הכא להכו דלא לוסיף עלה כו' ולא שביב לו דהכו דלא לוסיף לא בא לאפוקי אלא פונס שטרו • ול' דלדברי השואל דנשתפק בזה שביב בן אפוקי' תמה' דבכלו הכו דלא לוסיף בן נ"ב בחיך מ"ת הכא אין בחיך כו' • ס"ב כומן שבת' אותו תשוב' אור כו משברתו וסי' דהכו דלא לוסיף אתה לאפוקי נם בחיך כל היכא דאין שבוע' הרא"שוב' כא כדי להוציא מיתומי' ואל תתמה על הטור שכתב כאן שתם כדברי הרא"ם שבפסקיו ולא הזכיר התשובה כלל • כי ז"ל דבדבר הברור לו ע"פ פסקי דב"ם ופסקי הרא"ם הכ"ל לא רצה להאריך ולהביא דברי התשו' • ובלה"נ ל"ל כן כתה שבתם הטור בסי' זה סל"ב וכתב ז"ל דאין לאדון דין לקוחות מדין ערב דאין נוכין נם בשטר בזמ' לוה בקיי מלוה אפי' לא להניח להן בכסי' משום דערב בתר יתמי אזל (הן דלא הניח להן בכפי להן אפי' מטלטלים לפי דעת קצת נאונים הן דלא הניח להן בכפי קרקעות אבל הניח להן מטלטלים לדעת הטור וסייעתו וכמ"ש בפרישה) מ"מ מלקוחות דמלוה נוכין שיכא דלא הניח כלום ליתומיו כלום משום דלקוחות אמרינן עכיד לישב דוכין לומר כו' ע"ם ונם כתשובת הרא"ם בלל פ"ו דין י"ב מסיק וכתב דדין לקוחות כדין ערב ודנם לוקח בתר יתמי אזל • ובדלא הניח להן כלום אייתי מס נ"ב כמ"ם הרא"ם בהשלמה • נם בתותו תשוב' כתב ז"ל דאין זה בכלל אמרם אין אדם מורים שבועה לבניו משום דנקט דמכר ראובן לשמעון בפיי מלוה עדיין השמעון עומד לגבו' מראובן

ליפרע ממנו לג כך יש להם עם יורשי הלוה אם מת ובאים ליפרע מהם אלא שכשטוענין עם יורשי הלוה צריכי (יז) ג"כ לישבע לד שלא נפרעו הם עצמם מאביהם (כי כפה ס"ח) ואם טענו יתמי הלוה אמר לנו אבא פרעתי לאביה אין עליהם לישבועה שלא נפרעו הם בעצמם:

ו מתו היורשים שהיה להם לישבע שבועת היורשים (סור פ"ב כפה הרי"ף) לה י"א שאין יורשיהם נשבעים (יח) ונוטלים (סור שם בפה הרא"ש) לו וי"א שגם הם נשבעים שלא פקדנו אבא ולא אבא דאבא ונוטלים:

יא בר"א שיורשי המלוה נשבעים ונוטלים מיורשי הלוה כשמת מלוה ואחר כך מת לוה אבל מת לוה בחיי מלוה ואח"כ מת המלוה אין היורשים לח (יט) בין שהם בנים או אחים או שאר יורשים נוטלים כלום אפילו בשבועה שהרי כבר נתחייב המלוה שבועה ליורשי הלוה כדין הבא ליפרע מנכסי יתומים ואין אדם מוריש לבניו ממון לו שאין יכול לגבותו אלא בשבועה:

סנף (תשו' הרא"ש כלל ע"ו סי' נ') לז ואפילו נשבע המלוה כבר לא מהני מה שיש לתם שכפרע לאחר השבועה:

לח ואם עבר הריין והשביע יורשי מלוה בניהם חוכם אין מוציאין מידם וכן אם קדמו יורשי המלוה (כ) ותפסו אין מוציאין

יז ג"כ ליטבע • כתב הריטב"א פרק השואל ובן היתומים הן היתומים לא יפרעו אלא בשבועה כשב נעל הפיסור ז"ל דדוקא לשטענו אירך אחר לנו פרעתי כדאמרינן בשמוך הם לאו הכי לא שפיר לשטענו שאין שומעין ליורש לחזקתו על יורש זה ע"כ: יח וכוספים • וה"מ היכא שיורשי המלוה יכולים לשטוען שכפרעו מכיחין והם היו יכולים ליפטע בנכרי ואמר לא מתו אלו יורשי היורשי כשבעין וכוספים ורו"ק וכן כתב הפ"ח ס"ס ופ"ל ס"ס ועיין בשמ"ק ס"ק ל"ד ועיין נ"ס ורו"ק: יט בין שהם בניהם כו' • עיין בפ"ח ס"ק כ"ל הטבעין דהיינו משום דלא ק"ל כב"ח בשטר שעשר לבנות בבבני זמי ובשמ"ק משום שטרי הקנו כאן - ובכרי המרדכי פ' הכל על יבמתו ומהרי"ק סורש ס"ב ס"ק ג' ועיין בתום' בשחוטת דף פ"ח ע"ג ועל"ל ס"ח ס"ו ובפ"ק ופוסקים פ' הספלה שוב לאחרי בלרק הבית רים סימן ס"ו מביא על מהרי"ק ושוב מצאתי בשלטי גבורים פ' שחקבל דף קל"ב ע"ג מהשם על מהרי"ק ונפ שהרוך כזה ועיין בתשו' ר"ח סלשקר סי' ל"ג וסימן ת': כ ותפסו אין מוציאין כו' ע"ל בפ"ע סימן ל"ו ס"ג בשמ"ק ועיין בתשו' ר"ן סי' ס"ם וכלל ס' סי' ק"ו ובשו"ת מהרי"ם סי' ק"ם רים דף קכ"ם ובתשו' ר"ם בשן ס"ב סי' ע"ג - ובתשו' ר"ם סלשקר סי' ל"ג ופ"ת: • ועיין בתשו' מהרי"ם ס"ב סי' רע"ר:

כלוה כלא שבועה עכ"ל והטור מסכה כאן בפי"ט בניות מלקוחות בכלל אינך דקתני למימר בהו אין אדם מוריש שבועה כלא שמסקנת הגמ' הוא דמגביהו בהו בשבועה משום הכי כלא לוסיף וכן כתבו הנע"ת ובעל בעיטו' ומאר מקברי' וע"כ ל"ל כלא הם הטור להאריך ולכתוב כאן מ"ש הרא"ם בתשוב' דדברים הברורי' לו ע"פ שת' רבוות' ונם ע"פ פסקי הרא"ם פלמוד ורו"ק וכמ"ש ים שוב ונתינת טעם מאי דסתרי דברי הרא"ם שנפסקיו לא"ם בתשוב' ומשמו' הכלבתר דברי המחרוב' שנפסקיו שהן עיקר לכל התמיה על הגאונים המחברים מהרי"ק ומור"ם פכ"ל בתקומה פומדת ובכ' בתבתי דק לנדד ולחלק כאן בין סחלוקתי בתשובתי ונם בסמ"ע ס"ס פ"ד דהרא"ם בתשובותיו ומהמבר בסי"ס פ"ד מיירי דלא נילה המלוה דעתו בפיו שרוצה ליפטע בשבועה דהמרינן דלמא לא ניים בשבע ת"ה לינו מורים' והנחרת בשו"ת מהבר בהן מיירי בדנילה המלוה דעתו בפיו שרוצה ליפטע דהא לשון הרא"ם בתשובותיו בכ"ל משמע דמיירי מדין דמיירי ביה הגמרא • נם מה"ט נופה הין לחלק ולומר לוכמ דהרב רביט אחר בתשובותיו מיירי בדבבר פסקו בכית דין שבועה על סחלוה ולוה שבועה כרי וכרי היורשין לוכן יכולין להשבע לה והגמרא מיירי בדלא פסקו מדיין עליו שבועה • ועוד דבתשובת הרב רביט אחר משמע דמיירי בף בדלא פסקו מדיין עליו שבועה • ועוד דבגמרא בפי לחלק ולומר דדוקא בדעמד בדין אין לחם מורים כו' ודפי לה רב נחמן ואחר אמו כי הינא קמייבו ליה שבועה מעיקרא דשבב לוה לחייב ליה מלוה לבני לוה שבועה וכן בחיוב ועוד מדאחרו בגמרא בב"ל ז"ל שלשה קמיה דר' אלעזר אל תעזר שלא לחו שבועה זו אם כיבה ועפ"ו מסיק הנמ' ובקאמר אכו דלא לוסיף עלה • ור"ל דלא מפקינן ממון היורשים בשום דבר מבה אין לחם מורים לבניו כ"ל במ"ם רב ושמואל בהדיא דהייבו היכא שהשבוע' הרא"שובה היתה להפקיע מיתומי' ומזה יש ללמוד דאין לחלק בשום דבר ושכל דבר זולת זה שכל הוא בכלל אבו דלא לוסיף שוב מנאתי שרי"ו בתיב כ"ו ס"ג (דף ע"ב סמ"ב) כתב בשם הרמ"ן דיורשי המלוה יכולין להוציא מלקוחות דלוה ואין זה בכלל אין לחם מורים כו' ובבב ס"ו ל"ל ודוקא שלא עמד בדין המלוה בחייו אם הלוקחי' ולא נתחייב שבועה קודם מחת וכן משמעי נדוני' בחקרוב' ז"ל שכ"ל • ברי לפניבו דאין לחלק כין עומד בדין ובתחייב שבועה או לא • ולא אם למחשבות הנמרא הב"ל דמשמע מיבה דאין לחלק כו מבל תשובת הר"אם הב"ל לא בתייבב בו בוה דאילי אם אחי' בדלא עמד בדין ס"ם • נם מ"ם בשם בס"ם כ"ד בע"ה ובפונם שטרו נריכין לומר דאילי אם בדעמדו בדין ובתחייב שבועה' דוק' והוא דוחק דא"כ לא ה"ל לבתוב אלא לפרש בפרט תחבר דתשו' הרא"ם לא אילי בוה נם מבתבי ק' לחב בביהו הב' אי"ה ומ"ם תשו' הר"אם הב"ל דלא אילי בדעמד בדין בין דבוה לא קי"ל בוותי' וכב"ל ועל הרי"ו נוה' קשה למה בתב אחי חילוק בעמד בדין או לא תבשבחין להוציא מלקוחות דלוה • ולא בתבו נ"ב מחילוב לחבל ס' ופונם שטרו ובפרש שלא בשניו וע"ם ושו שרשיתי לשקדים ולבתוב בלל הדברי' הגרישים לביאור דברי המחבר ונם הגריבי לדיב' • וב"ל ומעתה אבא לבתוב ביאור פרשי דברי המחבר בחלב בי מקומו: לא בך יש להם עם יורשי הלוה אם טת ובאים ליפרע מהם אלא שכשטוענין עם יורשי הלוה צריכי (יז) ג"כ לישבע לד שלא נפרעו הם עצמם מאביהם (כי כפה ס"ח) ואם טענו יתמי הלוה אמר לנו אבא פרעתי לאביה אין עליהם לישבועה שלא נפרעו הם בעצמם:

ו מתו היורשים שהיה להם לישבע שבועת היורשים (סור פ"ב כפה הרי"ף) לה י"א שאין יורשיהם נשבעים (יח) ונוטלים (סור שם בפה הרא"ש) לו וי"א שגם הם נשבעים שלא פקדנו אבא ולא אבא דאבא ונוטלים:

יא בר"א שיורשי המלוה נשבעים ונוטלים מיורשי הלוה כשמת מלוה ואחר כך מת לוה אבל מת לוה בחיי מלוה ואח"כ מת המלוה אין היורשים לח (יט) בין שהם בנים או אחים או שאר יורשים נוטלים כלום אפילו בשבועה שהרי כבר נתחייב המלוה שבועה ליורשי הלוה כדין הבא ליפרע מנכסי יתומים ואין אדם מוריש לבניו ממון לו שאין יכול לגבותו אלא בשבועה:

סנף (תשו' הרא"ש כלל ע"ו סי' נ') לז ואפילו נשבע המלוה כבר לא מהני מה שיש לתם שכפרע לאחר השבועה:

לח ואם עבר הריין והשביע יורשי מלוה בניהם חוכם אין מוציאין מידם וכן אם קדמו יורשי המלוה (כ) ותפסו אין מוציאין

כבר נבו כסכועה דסלא פקדנו מה שנבנו נם אמרו שם הכו דלא לוסיף עלה וסדוקא כסמכועה הרמכוכה היתה עליו כדי להוציא מיתתי סלו אמרינן דאין אדם מורים שכועה כהאי לאכל כסאחר עכינים אף שכניהן ג"כ לא היו נוכח כ"א כסכועה כנון פונם שטרו וכל כיוצא בו דאמרינן סטור והמקבר כסמוך סי' ד' כהן כסבעין דסלא פקדנו וכוסלין (וכבר כתבתי כל זה בכלל הדברים ועיין מ"ש מזה עוד כסמוך סי' ד' : לפ אין קורעין אותו בו"מ כמת יכול לתופסן ממש שהיו אין כן יבא לב"ד וינבו אותו בו : מ שם הניח הלוה נכסים פי' כן קרקע (יכולין להוציא מערב מכו' דאין יכולין להוציא מיורשי כיון דמת לוה בחיי מלוה משלם מערב שם ד' שנו' בכלל הבו דלא לוסיף) בין משלטלין דכיון דנשם נכסים לאן משלטלין מנו' עליהן אפי' מדינא דגמרא לפרוע חוב שהיו וכמ"ש הטור והמקבר ר"ם ק"ו ס"ם לאפוקי כשלא הניח לאן כלל אף שיורשים יזכורו ויפרע להערב מקמת הסקד שעשה עם שהיו מ"מ יכולין יתמי המלוה להוציא מהערב כיון דאין יתמי לוה פטורין מהערב וכ"כ הטור כסי' וס סל"ה וכ"כ ס"ם ועי"ש בטור דכתב עוד דדוקא בערב דיבא הכי משלם"כ בלקוחות דאף שהת לוה בחיי מלוה יכולין יורשי המלוה לגבות מלקוחות דלוה כשלא הניח לאן נכסי ב קרקע, אף שהניח לאן משלטלין משום דאין בלקוחות יכולין לחזור לערוף מיורשי לוה דעכיר מיהו דוקין קרקע ליומא אחרינא כשהני הלוה ליורשיו קרקע אין המלוה נוכה נ"כ מלוקח (ככה"נ דאפי לוה בחיי מלוה) דלו משחריות הלוקח על היתומים וס"ל כאלו כאין מתלה לגבות מהן ואפילו למה שהניח שהשאיר לאחי דיבא. ואפשר דשעה היה בעיבן זה דדומה לערב ודו"ק : מל

נוכה בלא שכועה פי' אפילו מת הלוה בחיי היה נוכה המלוה מיורשי הלוה בלא שכועה דכיון שהי' מוקמ' בידו לא מיישינן לצדדי לפיכך נם אחר שמת המלוה נוכין יורשי המלוה בשכועה דשלא פקדנו : מכ ועל בחי כתו שכשכים יורשים כי' בפרישה כתבתי דקמ"ל כוה דאפי' לאחר מ"ד דס"ל דאין כאמנות שהאמין הלוה למלוה עליו ועל יורשיו אפי' אחר ושלא אמר לנו כפיו ולא מצינו בין שטרותיו של אבא שכל שטר זה פרוע וגובי' שאר השטר בין מהלוה בין מיורשיו מד וכגון שלא מת הלוה קודם מלוה וכן

מיהו אם לא קרעוהו ושכ"מ פסק דלא כהרמ"ם בלא אין נוכין ודבריו מיכם מוכרחים ע"ש : אם הניח הלוה שכסים - עיין בסמ"ע ס"ק מ' עד ושמיעמ למה שמיים שחשבר לאפי דיבא לק"מ ונם לא דמי דברי המחבר בב"י ס"ק ל"ם וכאן ונם בב"י בשיטי זה כ"כ בקצרה ודעתו דלקוחות נוכים משלטלים משקנת הגלוסים (וע"כ שמיים שחשבר נם בר"ם ס"ק מ"ם בסור שם ע"ם וכן משמע בהרמ"ם פפ"נ מה' מלוה ע"ם ונם מדברי הב"ח נו"ם בר"ם ס"ק כ"ם כרמה כקרקע כל מילי מן הדין דכיון דלא תקנה כן ס"ם ודו"ק) ולפ אפשר"ם כאן בסיחן זה בלק ס"ו מדברי ה"ר אפרים שהביא הרמ"ם פ"ק דב"ק דאין כיוק נוכה משלטלים מ"ח מן הדין דכיון דהוה הסכמת רוב הפוסקים דמשלטלי אפילו כקרקע לכל מילי ונם הרמ"ם נוסים ושמו' בסי' ם"ם כתבו דבדורו' הללו שעיקר שחיבה על המשלטלי הם כקרקע לכל מילי מן הדין בלא תקנה כ"כ ר' ירוחם נכ"ו ח"ג וחכיתה ב' לעני' מי' ק"ו סי"ו סם"ג - וכן כתב המחב' לקמן סי' תי"ם ס"ג דלא כר' אפרים ונם הרמ"ם דפ"ר ס"פרים לא פליג אלא שהניחו בקרקע וכהכיא שעמ"ש דלא שהניח משלטלי לגלוקות וכן עיקר : דב ומיהו מילוק כו' ע"ין לקמן סימן קכ"ם סעיף ס"ו : דר אם היה הספר משכון שהש"ל סימן ס"ו סעיף ג' דיש מילוקין וכ"ם בשל העיבור דף כ"ה סוף ע"ם ונהשכון משלטלי כ"ע מודים ע"ם (וכן לעיל סימן ע"ב סי"ו ע"ש) דשם ס"ם סם סימן ע"ב ס"ק ע"ו ס"ק קל"ם ורו"ק : דם נוכה בלא שכועה ואם הוא שטר משכון בלא שכר ואת לוה בחיי מלוה אי נרעיקים נם כן לגבות אלא שקדינו ע"ל סימן ע"ב סי"ו נם ס"ק ס"ם ונסמ"ע ונ"ל ס"ק חמו' ס"ו ודו"ק וכהב לעני' ברמ"א עיקר דבריך שכועה אלא דמ"מ מן הדין לומרינן ג"ל מודים שכועה לגבות וכן עסק הרמב"ל בהשו' סימן ת"ק סי"ו ומביאו ב"י יוסף בשמו לקמן סימן ק"ח סי"ו דבריך שכועה וכתב שם שכן דעת נדולי הפוסקים וזה דעת רבותיו וכן דעת נעמ"ת ע"ם וכן הוא בשל העיבור ריש דיני פוקחי דף מ"ג סוף ע"ם כשם ר"י מנג וכתב שם נם כן שכן דעת הר"יונ"ל ולא נבי אלא בשכועה שכביו שם שבעל העיבור כן וכתב וז"ל ומשמכרא כיון דאי שעשה כאר נוכה משאר שכיס שם ע"ג דכוחזק נם לא נבי אלא בשכועה דקרקע בחזקת נעלים קיימת ויכול לומר לו סול משכונך ופרע לי מת אלי כל היפה אלא מאר ליה לא יהא פרעון אלא מזו שבידי וכן עיקר ומ"ש הריב"ם סימן ע"ם דנוכה אלא שכועה ומביא ראיה מריש פרק אע"פ יאר לא מרעא כאר מצרכה דנוכה אלא שכועה ומביאו ב"י שם ס"כ - לפע"ד לפו ראיה הם ד"כאר כאר כשעשה שם וז"ל ושע"ד דמתרינן נבי כאוכה יאר לא מרעא אלא שכועה עכ"ל וכ"כ כאוכה שאני אלא ב' ואפשר כאוכה לנבות מהיים אבל ב"ח בשכועה עכ"ל ופרע"ם פרק אע"פ בשם הרמב"ר וסר' יונה אלא כאמרו ויש"ר מהלכי ותרעא לעיל שכועה אלא בכאוכה שאינו עשוי להתעים בנרי אבל בנ"ח מוסיפים לפרעון ע"כ ומשמע שם דהרמ"ם מסכים לריבימ"ם וכ"כ ברמזים שם ונם מ"ם הריב"ם בשם הרמ"ם ראינו מוכרח לפע"ד (ומפאר דנם הריב"ם לא קאמר מסמיים דהרמ"ם רק אלא מתרינן כזה אם"א מודים שכועה לגבות וכ"כ הרמ"ם בשו' כאל אין סימן ד' ע"ם וכאו מהמלק הריב"ם בשוב שהשו' עיין שם ומדברנו אלא"ר מרכאר הרמ"ם פרק מז"ם ומביאו שטור לקמן סי"ם ק"ן דמשמע ליתני כל מה דאני מכוסון למשמע ומשמיענ"ל אלא אפילו ליח לה שעשה רק שאל נשבע על המשכון שבידו ס"כ אלו מוי מכוסון סימן ליפטרנ לי דלא פרעתיך משביעים ליה ול"כ מעני"ל אלא אף אם הלוה מודים שכועה ומשביעין אותו אין אדם מורים שכועה לגבות כזה נרעה עיקר כשטר פוקעים שמלקים עליו וכאו שעשה שהשכר ולא מעשה אלא מתרינן בן רק לפוציא מיתון ולא כשטוח מוחזק וכן כתב הרמב"ם בשו' סימן שהקל"ם שעשה זה וס"כ ס"י נשאו סי' זה ולקמן סי' ק"ם מאו ס"ו וכן מחלק הריב"ם שעמו בשוק השטוי וכ"י לא הניחו ע"ם וזה עיקר עיין בשמ"ם ס"ק ת"ם ער בשכועה דלא פקדנו דבריו שחושים דכיון שהיו מכיחן נוכה אלא שכועה אינו שכועה לחם ישבעו הם וכאו מאני לאדי כ"ם בשם מהרי"ם סקיל אלא שכועה אינו שכועה ורו"ק - עיין בשו"ר ח"מ אלשוך סי' ע"ג

מוציאין מידם לפיכך ש"ח של יתומי' הבאים ליפרע מהיתומי' שטת אביהם הלוה תחלה לפ אין קורעין אותו ואין מגבין בו : כנה (סור שכ"ו) ודוקא האפוטרופוס אבל הב"ד שבא לגבות לדין ובא הסטר לידם ודאי קורעין אותו מאחר שפסקו שלא לנבות כו (סור שכ"ו בשם הרמ"ם) (כפ) מיהו אם לא קרעוהו ובא אח"כ לב"ד אחר ובנו כו מה שעשה עשוי :

(ג' רא"ם שם דין ו') ואפילו היה שם ערב ומת הלוה תחלה לא יפרעו יורשי המלוה מהערב (סור שכ"ו) מ (כב) אם הניח הלוה נכסים שאם יפרעו מהערב הרי הערב חוזר ונפרע מיורשי לוה כיון שהניח להם אביהם נכסים (כג) ואין חילוק בין ערב לקבלן בזה : (וי"ש שם הערב הוא היורש בעצמו גופא ממנו)

(מהרי"ק שורש נ"ש)

יב (סור שכ"ג דיש כן) (כד) אם היה השטר משכונא והיה אביהם מוחזק בה מפ (כה) גובה בלא שבועה לפיכך אם מת גם יורשים גובים :

יג (סור סעיף כ"ו ושפ"ח סי' שלף ס"ק ל"מ) במד"א שאין היורשים נוטלים כשטת לוה בחיי מלוה כשאין נאמנות בשטר אבל אם יש נאמנות בשטר אם האמין לוה למלוה עליו מכ ועל באי כחו נשבעים יורשים ונוטלים שהרי אביהם לא היה צריך לישבע לא ללוה ולא ליורשים ואם האמין נם לבני המלוה נוטלים בלא שבועה (פרמ"ם נתמצ' בשלמ"ע סי' ו') אף אם המלוה יתחייב ללוה שבועה על עסק תביעה אחרת :

יד זה שאמרנו בדין זה אין ארם מוריש שבועה לבניו אין דנין מדין זה לכל הדומה לו מנ אלא הרי הפונם שטרו ומת אע"פ שאינו נובה אלא בשבועה הרי בניו נשבעים שלא פקדונו אבא ע"י אחר ושלא אמר לנו כפיו ולא מצינו בין שטרותיו של אבא שכל שטר זה פרוע וגובי' שאר השטר בין מהלוה בין מיורשיו מד וכגון שלא מת הלוה קודם מלוה

וכן

וכן הבא ליפרע שלא בפני בעל דין (מה) או מהלקוחות או ער
א' מעיד שהוא פרוע ומת קודם שנשבע ובחיי הלוה יורשים
נשבעים שבועת היורשים ונוטלים ואם (מו) ב'עדים מעידים
שקצתו פרוע נשבעים שלא פקרנו שיש ממנו פרוע יותר ממה
שהעדים מעידים והוקבבה"ג דנקיטי שטרא נשבעי' ונוטלים
(כו) אבל שכיר (כז) ונגזל שאין להם שטר (מז) וכן
שבועת היסת שנהפכה לתובע ומת (מח) אין היורשים
נשבעים ונוטלים :

טו מלוה או יורשיו שבאו לגבו' מיורשי הלוה וטענו (מט)
אמר לנו אבא לא לויתי שטר זה מעולם הרי המלוה או
יורשיו (נ) גובי' בלא שבועה ואפילו מת לוה בחיי מלוה
ואח"כ מת מלוה כ ואפי' האמין המלוה ללוה לומר
פרעתי :

טז (סור פל"ז נסס ר"י מנמ"ה ורמ"ה) (נ) יורש קטן שהיה
ש"ח לאביו ויצא עליו (נא) שובר אחר מיתת אביו
אין קורעין את השטר ואין מגבין בו ער שיגדלו היתומי' שמא
שובר זה מזוייף הוא ולפיכך לא הוציאו הלוה בחיי אביו
(רמב"ם נסס רמב"ן) ואפילו יש ערים שמעידים שזוכרים
הפרעון אין ערותם ערות לפי שאין מקבלים ערות שלא בפני
בעל דין (סמ"ע פ"ג מס' תלוה) ואפי' מתקיים השוב' בחותמיו
ואפילו ספי ערים שאמרו אנו חתמנוהו ונקב יש בו בצר אות
פלונית (נב) אין מקבלים מהם (נג) לפי שאין מקבלים
ערות שלא בפני בעל דין :

יז אין נפרעים מנכסי יורשים נד אפילו גדולים אלא
בשבועה (רי"ו נכ"ו ס"ג) ואם נפרע שלא בשבוע' מנרין
אותו ער שישבע :

יח אין נפרעים מנכסי יורשים אפילו גדולים נה אלא
מהויכוחית

ועפ"ר דכתבתי די"ל דקמ"ל כוס דלמ"ל דכבר נשבע כמלוה לע"
כשעת פטונתא ולפ"כ מת מלוה כשיו לפ"ה אין מדם מוחים כו'
ומשמע שכתבתי לעיל בסי' מ' מדברי מור"ם שכתב סס ג"כ : מס
מו מהלקוחו' זה מיירי לפי' כגים מלוה קרקעות ליורשי' וכגון
שקרקעו' שכגים לפן אינן במקו'
מלוה וניקח ליה לגבות
מקרקעו' מלוקח שהן כאן כל
דלא מת ליה בחיי מלוה ועפ"
כס"ק' כדין ערב . ועיין
בשבוטות הרמ"ם כללפ"ו כי"כ
דמסיק שם וכתב ו"ל לפכל בגדון
זה נכי דמכ' רחוקין מלוה לשעבון
בחיי המלו' (ואלו היה כח המלו'
לגבות מהלקוחות היה צריך
לישבע) מ"מ עדיין ממן זה
עומד לגבות תרוכן כלה שבוע'
עכ"ל ור"ל כיון שהלו' היה בי
בחיי מלוה והיה נוכה ממוכו כלה
שבועה אפ"ה מלה היה לו בכחי'
כמ"ש שם בהלכה מ"ש כיון שהיה
מפשר שיכיה לו מינו בכלל אמרה
לן מדם מוחם שבוע' לבניו
דהיינו דמ"ה לגבות כלה שבועה
ול"ע דזהו סותר למ"ש הרמ"ה
שם בדין נ' שהכתיב לעיל בכלל
הדברים שכתב שם שביורם שבח
לגבות מלקוחות דלוה מקנה
בחיי המלוה הוה בכלל לן מדם
מוחים ונם שם מיירי דהלוה היה
בי בחיי המלוה . ונם סותר
למ"ם הטור כאן דבוכן מלקוחו'
מעשי דה"ל בכלל הכו דלא ליפרע
עלה דחשתא הא ונ"ל שם ה"ל בכלל
לן מדם מוחים ולפ דהכ"י כתב
סברא זו שם כמשעתן דכתב ו"ל
דהא מפשר למיפרע מנכסי בני

יח אין נפרעים מנכסי יורשים אפילו גדולים נה אלא
מהויכוחית

קורין . נס פליגים לתחום ול"ע : מו שני עדים כו' בני
עד ל' כשכעין ונוטלים כלו . ונגד שני עדים שם ה"ו מעידין שכער
כולו לא היה מלוה כאחן כשבועתו אבל אם מעידין שכערב
מקצתו דהמלוה היה כשבע ונוטל אחוזר שכשער נס ביורשין
כשבעין על האחוזר שלא פקדנו ונוטלין : מז וכן שבועת
היסת שנהפכה כו' קמ"ל כן כוס דלא תימא דמשכה כ"ד ס"ל כשער
ועפ"ר : מח אין ביורשין כשבעין ונוטלין כי אפי' משטר
ומגזלן ומהנהנ"ע ומעש' ולא קילו לתקן שביורשי' יוציאו
ממון בשבוע' דלא פקדנו שהיו שבועת כרי כ"ל כדאקשו שם ע"ש
בי"ד דכשם ש"מ מור"דעדיין מיי' לכם וק"ל : מט נוכין כלה שבוע'
כו' הטעם משום כיון דשעבו שעב' כרי כשם שהיה שלה לו וכל
החוזר לה לוית כאלו אמר לה פרעתי וברי יש שטר שקייבין ואף
שהחמינם המלו' לה החמינם אלא לוזר שפרעו ואפרי הורו שלא
פרעו ועפ"ר שכתבתי דה"ה דוקא כשטוענין יורשי הלוה בבירור
דא"ל שהיה הלוה שלא לוה וכ"ש השור והמחבר כפי' ש"ם פי"ו
דשעבו' כרי שלהן מתקיימין כאלו שעבו כן כתיב דשלמן ש"ם ג' כ
ואפי' החמין המלו' ללוה בסוף פי' ש"ח פסק המחב' דהיינו' שהחמין
ללוה מועיל שהחמי' נס ליורשי הלוה וה"ה לוה בוכר' לכתוב רכות
דאפי' החמין ג"כ לא יהיו רשי' ופשוט דאפי' הלו' או יורשין
רוצי' ליפטר ולפטר ואפ"ה שלחר שהשביע להן אלא יורשי המלו'
כשבעין ונוטלין : נ כל שובר אחר מיתת אביו כו' לפני' וכת' הר"ר
יוסף אפי' אם לא הני' ומן משטר בחיי אביהן אפס השובר היה
היה מוציאו בחיי אביהן (פי' היה מראהו בכ"ד או בין הבריו' לבר'
שכב' נפרע השטר שביד המלו') ולבסוף נדלו אם יובלו לפסו' השובר
יגבה מהיורשי' אלא אמכח אפס בעילת דלת תקנו ס"נ אפס מהביובי' וכ"מ השור והמחבר לעיל בסי' ק"ח וק"כ וכוה לא אפסו סיעתו
דלת מפני אפס אמת
ימות

ג"כ מניכו דבוכן כשבועה (ת"ה קמת' לשון אפי' נדולי') וה"ו כשבוכן מהן לבתובת אשה וכ"מ השור והמחבר בר"ם ק"י או לחי מלו'
לעורך מווני וכרנ"ה . וכ"מ השור והמחבר כסי' ק"ם ס"ב . אבל נב דרכי' הכ"ל דהיינו אם את הלוה בתוך זמנו או שבודה בשע' מיתה
או אחת כשאת בוכן אף בלא שבועה . נס כריבי' אוכל' בהן דר"ת ק"י דמיירי כגוחי לא שייך כיה תקנ"ה בלא שבועה כשטר תביעות ועכיכו' אין בוקקין לנכסי קטני' כלל אפי' כשבועה ועפ"ר : נג בלא מקויבורי' בלא אחכח אפס בעילת דלת תקנו ס"נ אפס מהביובי' וכ"מ השור והמחבר לעיל בסי' ק"ח וק"כ וכוה לא אפסו סיעתו

ועפ"ר דכתבתי די"ל דקמ"ל כוס דלמ"ל דכבר נשבע כמלוה לע"
כשעת פטונתא ולפ"כ מת מלוה כשיו לפ"ה אין מדם מוחים כו'
ומשמע שכתבתי לעיל בסי' מ' מדברי מור"ם שכתב סס ג"כ : מס
מו מהלקוחו' זה מיירי לפי' כגים מלוה קרקעות ליורשי' וכגון
שקרקעו' שכגים לפן אינן במקו'
מלוה וניקח ליה לגבות
מקרקעו' מלוקח שהן כאן כל
דלא מת ליה בחיי מלוה ועפ"
כס"ק' כדין ערב . ועיין
בשבוטות הרמ"ם כללפ"ו כי"כ
דמסיק שם וכתב ו"ל לפכל בגדון
זה נכי דמכ' רחוקין מלוה לשעבון
בחיי המלו' (ואלו היה כח המלו'
לגבות מהלקוחות היה צריך
לישבע) מ"מ עדיין ממן זה
עומד לגבות תרוכן כלה שבוע'
עכ"ל ור"ל כיון שהלו' היה בי
בחיי מלוה והיה נוכה ממוכו כלה
שבועה אפ"ה מלה היה לו בכחי'
כמ"ש שם בהלכה מ"ש כיון שהיה
מפשר שיכיה לו מינו בכלל אמרה
לן מדם מוחם שבוע' לבניו
דהיינו דמ"ה לגבות כלה שבועה
ול"ע דזהו סותר למ"ש הרמ"ה
שם בדין נ' שהכתיב לעיל בכלל
הדברים שכתב שם שביורם שבח
לגבות מלקוחות דלוה מקנה
בחיי המלוה הוה בכלל לן מדם
מוחים ונם שם מיירי דהלוה היה
בי בחיי המלוה . ונם סותר
למ"ם הטור כאן דבוכן מלקוחו'
מעשי דה"ל בכלל הכו דלא ליפרע
עלה דחשתא הא ונ"ל שם ה"ל בכלל
לן מדם מוחים ולפ דהכ"י כתב
סברא זו שם כמשעתן דכתב ו"ל
דהא מפשר למיפרע מנכסי בני

יח אין נפרעים מנכסי יורשים אפילו גדולים נה אלא
מהויכוחית

קורין . נס פליגים לתחום ול"ע : מו שני עדים כו' בני
עד ל' כשכעין ונוטלים כלו . ונגד שני עדים שם ה"ו מעידין שכער
כולו לא היה מלוה כאחן כשבועתו אבל אם מעידין שכערב
מקצתו דהמלוה היה כשבע ונוטל אחוזר שכשער נס ביורשין
כשבעין על האחוזר שלא פקדנו ונוטלין : מז וכן שבועת
היסת שנהפכה כו' קמ"ל כן כוס דלא תימא דמשכה כ"ד ס"ל כשער
ועפ"ר : מח אין ביורשין כשבעין ונוטלין כי אפי' משטר
ומגזלן ומהנהנ"ע ומעש' ולא קילו לתקן שביורשי' יוציאו
ממון בשבוע' דלא פקדנו שהיו שבועת כרי כ"ל כדאקשו שם ע"ש
בי"ד דכשם ש"מ מור"דעדיין מיי' לכם וק"ל : מט נוכין כלה שבוע'
כו' הטעם משום כיון דשעבו שעב' כרי כשם שהיה שלה לו וכל
החוזר לה לוית כאלו אמר לה פרעתי וברי יש שטר שקייבין ואף
שהחמינם המלו' לה החמינם אלא לוזר שפרעו ואפרי הורו שלא
פרעו ועפ"ר שכתבתי דה"ה דוקא כשטוענין יורשי הלוה בבירור
דא"ל שהיה הלוה שלא לוה וכ"ש השור והמחבר כפי' ש"ם פי"ו
דשעבו' כרי שלהן מתקיימין כאלו שעבו כן כתיב דשלמן ש"ם ג' כ
ואפי' החמין המלו' ללוה בסוף פי' ש"ח פסק המחב' דהיינו' שהחמין
ללוה מועיל שהחמי' נס ליורשי הלוה וה"ה לוה בוכר' לכתוב רכות
דאפי' החמין ג"כ לא יהיו רשי' ופשוט דאפי' הלו' או יורשין
רוצי' ליפטר ולפטר ואפ"ה שלחר שהשביע להן אלא יורשי המלו'
כשבעין ונוטלין : נ כל שובר אחר מיתת אביו כו' לפני' וכת' הר"ר
יוסף אפי' אם לא הני' ומן משטר בחיי אביהן אפס השובר היה
היה מוציאו בחיי אביהן (פי' היה מראהו בכ"ד או בין הבריו' לבר'
שכב' נפרע השטר שביד המלו') ולבסוף נדלו אם יובלו לפסו' השובר
יגבה מהיורשי' אלא אמכח אפס בעילת דלת תקנו ס"נ אפס מהביובי' וכ"מ השור והמחבר לעיל בסי' ק"ח וק"כ וכוה לא אפסו סיעתו
דלת מפני אפס אמת
ימות

יחות הלוה וינבו מהזיבורית אבל כיוק שנפרע מדין תורה מהעידית נס מיורים כשהן גדולים נפרע מהעידי' וכמ"ש הטור והמחבר בס"ס זה : כד ואפילו התנה כו' ◦ וכתב רי"ו ◎ בכ"נ ק"ל דאפי' כתב לו אפותיקי שתהא גינו נוכס מכס ד"מ ל"ו : כה אין שס קרקע עליס פי' ונוכס מקרקעות אחרים דנוכס מאינו ואפי' לאחן הנאחר דאטלטלי דיתמי לא משתעבדי לכ"ע הייט דוקא אטלטלים אותם דאחן כ"ע סומך עליהן כיון דיכול לטוחס ולהשתים ולהעלימס אבל אין אחן מסג"כ בקרקע כזו ופס"ר : נו הוה לוה אחריהן כו' דוקא כזה שהיכו שהיכוה לוה אחרי תפיס' משג"כ כשאין שהיכין זה לזה ותפס בינונית של לוה בקוכו לא אחני תפיסה כ"י כשס כ"ת ד"מ ל"ס : נז הרי הוא מפקר בינונית שלו בקוכו שפ"ר שס כתבתי דדוקא בקרקעות דשאס אלוה סומך עליהן וכיון דכשיו שהיכין הן משועבדין לנפשו בקוכו שהלוה לאלוה שלו והרי הן בידו וכתפיסתו בקוקת שלו מ"ה אפילו לא שעבו אחנו בשיו שאחנקש לתופסן אחני . משג"כ כשאר תפיסה אחיים שכת' בטור והאחב' לעיל סי' ס"ו דוק"ד שאיירי שכא ליד אחלוה בשיו כשקדון שטרו' אחטלטלי' של הלוה ואין דרך אחלוה לאחוך משאחנ"ש אחטלטלי מ"ה כשיכן שס שיהא ידוע שה"ה אחנקש אחנו אלו' ולא רצה ליאחנס שאחופסס בקוכו : נח אס כיוק כא לגבו נוקו כו' כרא' דאיירי כשהוק אהיכן ואח והניח להן קרקעות ולקטני' שבדו להן רבנן אקנאת אהן אחנכות אהן אחיכורי' אבל בגדולי' שקיל כיוק כדיכו ול"ד לב"ח שנוכס אהן אוכ אהיכורי וכבל' ל' דאחני כ"ח דדיכו אהן אחורס נ"כ אחיכורית אלא אחנכות כשיגיע לאת אקנה ב"ח אחנכות אהן אחיכורי' ואח"ש כשהיכין אהן אחנכות כשיגיע לאת אקנה ב"ח אחנכות אהן אחיכורי' ואח"ש

ע וכ"ו סהכריזו ועיין בסמ"ע ס"ק י"ג מיי' מהל' הכ"מ בהא דס"ל עליו דמ"ל פרמב"ם מוכח דסבי בבות בן ואח"ם בריש סהל' לא בדק בשומא רבה לומר סהכריזו כו' . וקשה לפי דברי הכ"מ ס"ל לס"ם למרן כאן בסי' קפ"ו עסו מנר' ביקורת כדמפורש להדיא בריש פ' מיירי בם כן נדהכריזו אלא אפילו בעסו ביקורת ולא הוי ליה לרמ"ק כאן סנריכים כו' וכו"ק לכן נראה לבפורה דברי המ"מ עיקר וכ"פ : ג ומה שכ' כ"ר כו' עיין לעיל בס"ם בימן ק"ד סעיף ס' ועיין בתשובת מהרשד"ם סימן שע"ד :

ד מוכרין אלא בהכרזה זהו כדין הכ"ל בסעיף י"ב אבל בסיבא דיבני לאזהרות ולכרזה ומשפ' שכתבתי שם בכ"ל סמ"ם ולא דק דכאן הוא בסעם הסוס כבעל הבר סרוצה לפרוע בעצמו ובמת שאם מיבם רוצי' להפרע מיעסו זה תלי בפלוגת שבסימן ק"ג ס"ג ע"ש וק"ל ועיין בב"י : ס סיימו

ב (שם) כשכותבים האררכת' על נכסי יתומים בין גדולים בין קטנים כותבים בה והכרנו שהנכסים האלו ' הם של פלוני המת ואם לא כתבו כך הרי האררכת' זו פסולה ואין אוכלין בה פירות אפילו אחר שישלמו ימי ההכרזה :

ג (שם בהגה"ט ס"ו) ב"ר שמכרו שלא בהכרזה נעשו כמי שכ"ע ברבר משנה וחוזרים ומוכרים בהכרזה :

גנס (בהגה"ט) י"ל דאם מכרו בקרקעות בסמה שנין קונין כנון בסמת מנפה או מלחמה מה שעשה עסו ' דאין לב"ר למכור אלא בסמת הנכסיים (הר"ם נר נחמ') ס וי"ק : (שם נרמב"ם פי"ג) ובית רין שמכרו ' האחרינו על היתומים

יא"ד(ג) וב"ר שהכריזו כראוי וברקו יפה ודקרקו בשומא אע"פ שטעו ומכרו ' שוה ק' בק' או ק"ק בק' הרי מכרן קיים אבל אם לא ברקו בשומא ולא כתבו אנרת בקורת שהוא דקרוק השום והכרזה וטעו והותירו שתות או פחתו שתות מכרן בטל ' פחות משתות מכרן קיים וכן אם מכרו קרקע ' בעת שאינם צריכים להכריז עליה סו (או) בסקום שנהגו שלא להכריז לקולם (סור ס"ז) וטעו ופחתו שתות או הותירו שתות סח מכרן בטל (סור ס"ב כפ' חי') אע"פ שהכריזו (סור ס"ם כסם הרא"ם) (וי"ם יו דכיון שהכריזו אע"פ שלא נדריכין מכרן קיים) (סור ס"ת בסם הרא"ם) ואם (ג) רצו ב"ר שלא לבטל המכר ויחזירו האונאה מחזירין לא יהיה כח הריוט חמור מהם פחות משתות מכרן קיים (ל' רא"ם פ' י' מחלוקת) והוי מחילה כדין הריוט אע"פ שלא הכריזו שאינם צריכים הכרזה באותה העת . איזהו הערת שאינם צריכים הכרזה כשמוכרים לפרוע למי שהלוה לצורך קבורה או למזון האשה והבנות או ליתן מנת המלך ' וכן כ"ר שמכרו רברים שאינם טעונים הכרזה וטעו בשתות מכרן בטל פחות משתות מכרן קיים ואלו הם הרברים שאין מכריזין עליהם ' העברים והשטרות והמטלטלין אלא שמין אותם בב"ר ומוכרים אות' מיר ואם השוק קרוב למרינ' מוליכים אותו לשוק :

ד (סור בסם רמב"ם נפי' ק"י פי"ו ומור ובתנו המחבר סם בם"ח) אפוטרופס או ב"ר שלזו לצורך היתומים כ (ד) מוכרים שלא בהכרזה ופורעין וכן ב"ר רוצין ואחרין איתמי אם טרפי ממנו גובה הליקח שלא בהכרזה :

ה כפ האי ראמרי' שאם טעו בית רין ופחתו שתות או הותירו שתות מכרן בטל היינו

יתמה הלוה כו מלקבלו בכל תוכות כיון רהס יזרמכו לו מפות' צריך לסלם לו כל תוכו . וכמלוה סבא לענות מבלוקת וכא לקבל בסדה בלא שומת בדמי כל תוכו סומעין להמלוה כמ"ם הטור והמחבר לקמן בם"ם ק"ד ס"ם דהתם מיירי דקלו"הוה מי ותוכתו הוה שיקבל המלוה בכל תוכו כדי שלא יהי' עליו ות"ם הולכין אחר טוכת הלוה אפילו הס רוצה הלוקח לסלק להמלוה מיד בדמי שומתו וכ"ם כסמין לו עתה מפות דע"ל בסום וכמ"ם המחבר אחר זה בסומת להמת הרמב"ם דס"ל דסומת סדרה אף ללוקח דמסו לעסיה דלוה וק"ל : ו כס של סלוחי המת דמסתו המת ביורש יתן לת סדה שלו להמלוה בסומת תוכו ושל המת ביורש יסתר כידו ויכור ויסדידו ואחר שיסבח המלוה בסדה שקיבל יכיו ביורש עדיס שלותו בסדה הוא שלו וכטיות נתנה לו ויוליאס מידו ליתן בסדה שנתקבלס כידו ויוליאו לעזו של הכ"ד שלא פייבו כתקבתו של יולם : ו כמי שטעה בדבר מסנה וחזר כי' אחרי' שלא טעו בלל וכ"כ הטור ומה שמסיק המחבר וכתב דהס לא בדקו בסומת כו' ושעו בסעו' מפות דמכרן קיים הס מיירי שהכריזו שלא שלא בדקו כ"כ בסומת והכרזה : ס דאין לב"ד כו' עד"ר מ"ם ע"ז וע"ל מ"ם הכ"י כזה : ס וים פולקין יסיים הס בטעת' כיון שבעסה כותן שהיבו רחוי למכור הוה כתכרת בלא תכרזת וע"ל סי' ק"נ ס"ו : יוד המחבר על פיתומי' פי' על הכנסי' שיורשי' מתכיהן וקמ"ל כזה דלית בל פלוקת מב"ר כיון שהס מוכרים בהכרזה בעוה"ר שהלו היה עליו מערערים היו בתים בימי הכרזה הלכך שלא בתחרות הוה לוקח קמ"ל דלא וכן הוה בנמרא : יא וכיון דין שהכריזו כו' עד שבל הס לא בדקו בסומת כו' עד וכן הס מכרו קרקע בעת שע"ל כו' כתחבר כתסך כדברים הללו תחרי דברי הרמב"ם דס"י ב' דתלוה דב"ב וכוה ע"פ תשבה ונמרא דפ' הלמה ניזוקין דשם (סוף דף ע"ב) תנן ו"ל שום הדיינים שפתתו שתות או הוסיפו שתות מכרן בטל כו' עד שבל הס עשו שנרת בקורת (הכרזה שמבקרים אותם בני הדם ע"י ההכרזה) אפי' מכרו מנה בתתים או תיפכה מכרן קיים . ובנמרא (דף ק' ע"ב) הקשה תריש דתתני' בתחי תיירי בדלא תכרזו ב"ב טעו בדבר תשנה אבל מכרו שוה בשוה אבי' מכרו שוה בשוה בטל ותשני דריש דתתני' תיירי בדברים שע"ל בהכרזה בת בעת שע"ל בהכרזה כו' וכוה הוה תסולק"ם דהרש"ם ובטור פירשוהו דלא הכריז בהו בלל וה הכריזו אף שמין צריך להכריז מכרן קיים אפי' טעו בכפל והרי"ף והרמב"ם פירשו דריש הוה דומיא דסיפא ותיירי נם כן בהכריזו כדיבת רק שבדברים שע"ל בהכרזה לא היו רגילין לבתוב אנרת בקורת וכאלו בהכריזו דמי וזהו שסיים וכתב בתחבר בתלו אע"פ שהכריזו בהו . ומור"ם שבתב עליו וי"ל כו' הוה דעת הרש"ם בכ"ל אבל מ"ם הרמב"ם והמחבר בריש ג' אבל אם לא בדקו בסומת כו' אינו אם בנמרא בהדיא ולא בריף והמ"מ פירשו שם שבבל הוה בבח ה' (זה שם מ"ם תמרו ו"ל וכן אם מכרו קרקע בעת כו') ע"ם אבל הב"מ בתב שם עליו דמ"ל הרמב"ם מוכח דבריש בבות בן ושם"ם הרמב"ם בריש אבל לא בדק בסומת ר"ל שהכריזו אלא שלא דקדקו בסומ' והכרזה בתשבע . וכן פי' הרמב"ם פיינרת בקור' שם בתשבה פרק אלמנה ניזוקין עב"ל כ"מ וכוה דברי המחבר ומור"ם מכוחרים : יב סוה מנה בק"ק ע"ל סימן רכ"ו ס"ם הטור וכסמ"ע כוה : יג פעות מסחות מכרן קיים משום דהוה מתילה וכדין הדיוט דהין דרך העולם לדקדק כ"כ אבל בסחות אף על גב דהדיוט המקח קיים ומחזיר אונאה בהקדם וכיורבי' תקנו סיפא המקח בטל . וסייטו דווקא בשירתה הב"ד שהכיר ביה שוכת סיתומי' דאי לאו הכי לא גרע מהדיוט נם כוה וכמ"ם המחבר לקמן זה : יד בעת שאין צריכין להכריז כו' בסמוך פירשוהו דהייטו דוקא בשמוכרי' לצורך מזוני ולכרנא דיורבי' ולקבורה דהתם ול"ת בשמכרו לעת צורך אחר מאלו אלא אפי' מוכר לעשם שהלהו לצורך ג' מאלו מוכרי' בלא הכרזה כדי שלא יוצטל לבת בפני ב"ד המלוים לוה בשיצטרך להחתין עד שיבלו ימי הכרזה ועפ"ר : טו ס"ב בתקום שנהגו שלא להכריז לפולם . בטור מפורש ו"ל מפני שים בני אדם שלא ירצו לקנו אם יכריזו שלא יקראו אותם חולבי' ככפי דתכרזת פי' שנהגי' הוה שקולין ככפי' דצריכין למכור מפני הדוחק : טז מכרן בטל אע"פ שהכריזו ס"ל כיון דת"ל בהכרזה ודאי לא דקדקו יפה בהכרזה ודינו : יז דכיון שהכריזו אע"פ כו' ו"ל בטור כיון שהכריזו ולא היו צריכין יש בוחשם שדקדקו יפה ומכרן קיים אפי' טעו ומכור שוה מנה בתתים וכן כוונת מור"ם וכאלו כתו' כיון דאע"פ שאין צריכין הכרזה בן הכריזו מ"ם מקרן קיים : יח וכן כ"ד מכרי דברים שאינם טעונים הכרזה כו' בטור ס"ם קיצר לשונו וכללינהו יחד בני תלתא וכת' ו"ל דברים שע"ל בהכרזה בנון כו' וכסמ שאין מכריזין בנון כו' וכמקום שאין מכריזין לפולם כו' בכולהו פתחו או הותירו שתות מכרן בטל כו' והמחבר כתשך אחר ל"ל הרמב"ם דפי' כ דתלוה ע"ם : יט בעבדים וסטרות כו' ו"ל הגמרא עבדים מ"ם שתא שתעו שרוצים לתכרן ויברחו וסטרות שתא יננבו . ופירש"י כשנתפפי' כדי ללוקחם יננבו : כ מוכרין שלא בהכרזה והו כדין הכ"ל בסעיף ד' ביכת דוכנו לתווני ולכרנא ותעשה בתבתי שם : כא בה דתתרי' שהס טעו כ"ד ופתחו כו' בשהוציאו לב"מ . ואף"פ דהמשנה הכ"ל דשום הדיינין והרמב"ם והמחבר לעיל בס"ג כותבין בלוס ל' מכירה ל"ל דנם זה מכירה קרי ליה מה שהב"מ מקבל אחר בשומת והכרזה מבל הרמ"ם ואינך גאוני פירשו המשל' דשום הדיינין

סי' ל דקתני בפתו או הותירו שתות מכרן בטל וכ' בסמוטו דלייר גם במכרן לנוקף ומטעם שהכתוב בסמוך : כך בשומת ב"ד שמכרו וכ' הטעם דנוקף כשנותנין להמלוה בפתו צריך לקבלו כמו שמשומו שמין כותבין לו בפקות מכדי שיעור משמוטו מ"ם כין פתו שתות או הותירו שתות המקח בטל אבל בשכתב מוכרן הסדה לניכם דעלמא דהיינו נרי' ללקטו בשומו' ב"ד אלא שרוצה תלוי לפיהתו מכן כתו שאר הדיוטי' שמוכרין זה לזה דקי"ל כר"מ דאין אונאה לקרקעות . ויש"ו דוקא אם טעה הלוקח וקנהו כיוקר בכפל אבל אם טעו ב"ד ומכרו בזול מכרן בטל בשומת וב"כ הרמב"ם בסדיה בפי"ג דמכירה והרא"ש והרא"ם ס"ל דגם בטעה הלוקח ביתר משומת המכר בטל כין דקנה בשומת ב"ד ואלא אלא על דעתו שיתאונה עלכך בכה"ג אפי' בקרקעות קנדי מיכר גוזו טעה י"ל שכתב מור"ם לוקח

כג בכל שטות המכר בטל דל"ל לתקוני סדרתיך ואלא לפוייתות : כד דינו כשאר כל אדם (ל) פטור וזכה במלכם ניתרון וב"כ הטור והמחבר לקמן בסי' קפ"ג ס"ט) והטעם דאפי' לוקח כיון דהוה בעלמו קנהו מיד משלים ודעתא דנפשיה סוב מין מילוק בין אם קנה מיד שלים ב"ד או שאר כל אדם :

קי אין נזקקין לנכסי קטן ובו י"א סעיפים :

א כבר נתבאר (א) בתחלת סימן ק"ח שאין גובים מיורשים קטנים שלא הגיע לשלשה עשר שנה אפילו יש עליהם שטר שום מלוה שאינה על א' משלשה דרכים שנתבאר שם אפי' היה בו נאמנות ואפי' היו בו כל תנאי שבעולם אין גובים בו ג (ב) אא"כ יש עליהם מלוה בריבית שלוה אביהם מכותי (ג) שקבל עליו לרון בריני ישראל שלא יתבע ליתומים ער שיגדלו ולא קבל עליו שלא יקח ריבית : כג"ה (ד"ן בתשובות סי' ל"ה) וכן אם רצו ב"ד שים בו שאר תועלת ליתומים לנכות כשכם קטנים כנון שכ"ח רוצה לוותר ולמקול לכם כדי שיגבו שכרו (ג) פרטות ביד ב"ד לנכו : וכן נפרעין מהם ד כתובת אשה כמו שנתבאר בטור א"ה ואם יש יתומים קטנים וגדולים המלוה נפרע מהגדולים חלק המגיע להם וכרי שיפרע ב"ח מחלק הגדולים צריכין בית דין להעמיר אופטרופס לקטנים ולחלק עם הגדולים ויגבו לב"ח מהגדולים חלקם המגיע להם לפרוע :

כג"ה (ה"ן בם) הא דאין נזקקין לנכסי קטנים היינו שטות ולאי של קטנים אבל יש לפקפק שמא מוריסם עדיין מי מע"פ שטמעו בו שמת נוכים מנכסיהם :

ב (ו) טעמא דאין נפרעין מהקטנים משום דחיישינן שמא התפים אביהם למלוה צדדי ו (ה) לפיכך אם תפס משלהם אפילו

ה היינו כשהורידו לב"ח כן פיקר ומ"ם אבל כ"ר שמכרו בו' ר"ל שפילו כיד לפרוע לב"ח ולא בכוחם מלשון מכ"ח דאף פיקח המכרו לצורך פרעון כ"ש גם היכו כשפילו הוריהו לב"ח ב"ש ר"ל : והנה יתייסב גם כן מה שמקשה הב"ח על מ"ש בסור בשם ר' יונה דאולק על הרמב"ם ע"ש ולפי מ"ש ב"ש בשרא"ש שאם משמכך בלוקח פוסף עליהם כו' ור"ל שפילו בדי לפרוע לב"ח ודו"ק היטב ועיין לקמן בסי' ע' ס"ג מה שכתבתי ודין ר"ל מחלב מכירה מצוי בכל ב"ד ולא שכיחא כלל שיהא מוכרן בפחות מדי שיעור

תקוייניס לפרוע מזה מניהן במקח גוזל מיתומים וכרב פוגש כתי פסקינן לקמן סי' ל' דכוזל מדברי אחרים אחים וסיינו דכתב בסוף ובשעת מכוס הראשון' לכרני לעיכך מותר לתפסו ומיירינו כדברי מרש"ם שכל ולפי שם כב לב"ד ומורים שתפש לאחר מיתת בעליו מוכח מיינ לכם מניהן צריך להחזיר לפם (ושם לינם מפחיתים נותנים כיר שלים) מסב"ד פוסקים דכיון דהוי של יתומים

אפילו אחרי מות אביהם והוא בענין ז (ו) שיכול להחזיק בו לטעון לקוח הוא בידי (ז) מהניא ליה תפיסתו כיון שירוע וברור לו (ח) שלא נפרע מאביהם :

ג ט (סור ס"ו נסס רמב"ם) ח (ט) נזקקין לנכסי ערב אע"פ שהיתומים קטנים :

ד י (ל' רמב"ם פי"ב מהלוה ס"ה) קטנים שצוה מורישן ואמר ה תנו שרה או תנו מנה לפלוני נזקקין לנכסיהם (י) אחר שמעמידים להם אפוטרופוס להפך בזכותם (סו"ס נסס הרא"ש) יא (יא) וכן אם אמר תנו ק' זו או תנו שרה זו לפלו' נזקקין לנכסיהם אחר שמעמידי' להם אפוטרופוס ולהרפב"ם י (פי"ב מהלוה ושור הניזוק ס"ה) בזו אין צריך להעמיד אפוטרופוס יא (הרא"ש בתשו' כלל ע"ה ס"ו) יורש גדול שנתן יב (יב) נכסי מורישו לקטן ויצא ש"ח על המורישׁ מוריזים ב"ח לנכסין :

ה יתומים

קטנים ע"ם . ודברי המחבר הן כדברי הרמ"כ הכ"ל : נם המ"מ פכ"ו מחלוה הכריע ע"פ רוב הדיעות כדעת הרמ"כ וכ"כ יאו כר"מ ס"ו ולך שכב"י לא מסתמא כן : ט תנו סדה כו' נזקקין לנכסיהן הטב' דכל דאמ' תנו ה"ל סייב מודה דהוא ל' מן דדבר' דנזקקין לסם כעודם קטני' כתו שנתבאר כתה פעמים :

וכן אם אמר תנו מנה זו כו' כריסב קמ"ל דאפי' בתנה סתם נזקקין לנכסיהן בסעמידת אפטרופוס . וכ"ש קמ"ל דאפי' בתב' זו לריכין להעמיד אפטרופוס אע"פ שהוא דבר מבורר דלמא יכול לנבות הנווסה או שער טענות בעניו ביאור וקיום הלווסה וכסת' כל"ם מעמידים אפטרופו' כדי לברר להן תלק יפה נם יש להן לומ' דלמא תנה מדינה קאמר ולא מנה נורי וכ"כ בע"ת ומסיק וכתב דלהרמ"כ נזו אין כו' ר"ל כאומר מנה או סדה זו וכתב הם"ת וכ"י שהיב להרמ"כ נרים' אחרת כנמר' כוה נם בת"ם כתתו בספיק שאחר זה בנתלה קרקע שהיב דלריך להעמיד לו אפטרופא : יא נכסי מוריהו לקטן כו' עד מוריהן כ"ת לנכסין . ואע"נ דבכר כתבאר כפי' ק"ת וכדברי המחבר סס ס"נ דאין נזקקין לנכסי קטן אלינו עליהן שער מקוים וכנאתנו מפורש . התם טעמא משום דאמרי' דלמא הלו הוה נדול היה מוצ שוכר על הבע"ח או כירר שהתפיסו לו נרוי וכאן שהורה היה נדול אלא שמסרו לאב לנקטן או היה שוב שוכר או כירר היה היה מלוי ואע"ר והמחבר לא פילק כין שב' מקוים לאינו מקוים וכדע' רמ"כ דכ"כ פי' דאלו' אעפ"כ דאמרי' שב' מקוים כתבו' נפי' מ"ו דמקיימין שם שלא נפני בעלי דין מסו דאין כל עדי השתותי' על השטר כאלו נאקרו עדותן בכ"ד דמי אלא שמו"ל שמיירו להנריכו קיום וכם שאמרו זה וכם אמרו נ"ב זה דכל' נפני סני . וה"ם שמו' קטן דהוה בשל' נפני ואע"ר שם כתבתי דאף דהר' שם והטו' נ"כ ס"ל דמקיימין שם"ם אלא נפני ונם כשהוה על יתום קטן מ"ם כתבו כאן דבעינן סיבה מקוים משום דבעלמא אע"פי שמקיימין שלא נפני מ"ם אין נוכין בשטר אלא נפני ונקטן עד שינדיל ואז לף שבשר הוא מקוים אם יכול לברר משום תוויף יבר' או ולא יגובו כו משב"ב נקטן זה שר' מוריהו נדול ואם קיימוהו בשטרותיהו הין נ"ב מוציאין מידו כין שבא לידו מיורש נדול וכמ"ש מ"ם ל"ל דאף שמקלין נביה ומהרין דבשהוא מקוים דמוציאין מידו כיון שבא לידו מיורש נדול י מ"ת תרי קולא לא עבדינן דקיימוהו לקיימו ונם לנבותו אע"כ מידו בקטנותו משעם זה דבא לידו מיורש נדול ועפר"ד שם בבאתי ל' הר' אם בתשובה זו שדקד' וצ"ל נכדון זה אם אין השטר מקוים אין מקיימין אותו די"ל דמ"ם כתב בנדון זה משעם שבאתי דאם קיימוהו יכולו נ"ב לנבו' מידו מיד ועפ"ם שם עוד בדמיות שאר דברים בהמחרים

כוה ונם עמ"ם מוה כם אע"ם מ"ו וכר"ם ע"ה ודו"ק :

יב נזקקין

ט"ו ונ"ב נכסי קטן עכתו או מטונים שטר מקוים בתשתא

יב נזקקין להם ואם כתבו בגמרא ורמ"ם והטור מסיימין כוה ונתכו ז"ל ודוקא שכתבכל העדות בפיו בהם או סהדי לית ליה אתר ומן הסטר אבל לא כתבכל העדות בפיו בהם מקבלין אותו אפ"כ עכ"ל ·

והמעכב כמאן דאמרי דברי הרמב"ם שכ"כ שם בפי"ב מלוה ובכתב שם הם"מ דשם"ל דכתבה"נ שנמצאת גזולה או שניות המורים מקבלין עדות שלה בפניו ולא אמרו אמין מקבלין אלא כשם שנקנית בקונה בפיהן ולא ניתנו בו אלא בה לגוביה מידם (בשעה"ל) וכמו שיתבאר שכ"ל וכ"כ בש"ת : יג להרמב"ם צריך להבחי' למן שפטרופוס אבל לשטר פוסקי' ה"ל ומין מתמידין למן שפטרופוס לפרך בזכות היורש אולי יכול לפסול העדים של בעל דלמקוים סהדי בסיקרא לא מזקינן עכ"ל · וכבר כתבתי דכן הוא בגמר' ובלהרמב"ם היה לו גירסא אחר וכ"כ בח"מ שם :

יד וכן קטן שתקף כו' עד קרקע שהיתה בחזקת קטני' כו' כדי לעמוד על דברי המעכב ומור"ם בסעי' סעיפי' הללו ונם לייסב ל' וכן דקתה המעכב הוכרכתי להתריך · דש שכפרק הנזול כתרת (דף קי"ם ע"ל) מייתת שם עובדת בר' ירמיה שהיה רוצה להזקי בבית אחיו בשעבוד שלקח מאחיו ואיש לו עדים שדר שם ב' שנים בחיי אחיו ואנר ניסו כן אחיו כשהיה קטן דלית בית מכיו בפני ר' ירמיה ולא הניח לכתם שם וכלו לפני ר' אבין ופסק הדבין עם הקטן ודאין מקבלין עדות של ר' ירמיה בקשנותו עד שינדיל · ופריך שם מהא דאמ' ר' חוספיה תיובתא שתקף בעבדיו (פי' שעבדיו סייעו לו) וירד לתוך שדה שכיו ואחר שלי הוא לו אין אומרין כמתין עד שינדיל שלא מוליאין אותו מידו (פי' מקבלין עדותו של שכיו ועל פיהן מוליאין הקטן) ומשני שאני התם דלית ליה חזקת אבות · אבל הכא קיימ' בחזקת אביו' והוכיחו שם התי' דהא דמהניתן לותו בית הקטן ואין מקבלין עדות של הגדול היינו דוקא בראיבא תרתי הא' שהי' לו להקטן חזקת אבות ושהיה שם שתה בית הקטן בשהיה דר' שניהו קטן סגר הדלת לפניו ור' ירמיה בא להוציא מידו ואחר שיש לו עדים שדר להוציא מיד הקטן אף שאינו יודעין שדר שם ר' ירמיה אלא שהי' יודעין שדר שם ב' שנים אין מוציאין מידו עד שינדיל · אבל אם לא היה לו להקטן חזקת אבות אפי' לא שהה בית הקטן בשהיה ד

יז קרקע שהיתה בחזקת קטנים . עיין בתשובות רבי לוי ן'מכיר פיתון ק"ב ועיין בתשו' ל"ב ספר ג'רף ק"ן וס"ב סימן ל"ט ועיין בתשובת מהרי"ט בוף סימן ע"ב : יח וכן אם גזל מוריש . ובונס לומר דומיא ד"ב בכתי"ר קורס מותו וקלי שלמעלה כן כתב מהרש"ל אם מי' ו'ות"ם עוד מילוקי דיניס כתב מהרי בעל התרומות שטר י"ד מ"ב סטניף ג"י אם ס"ו כרשם דמקבלין עדות ככה"ג על הקטנים וכן מצאתי בשטרי הסור וכן כתב בעיר שושן לפריס וב"ע עיין בתשובות ר"ם ן' מיים סימן ס"ו ו"ם ובתשובת מהרשד"ם סימן קנ"ו : יט וכן עידי כוותם מקבלין עיין בתשובו' ן' לב ספר ג' בכלל י"ו סימן ב"ר ות"ם עור כרף ק"ן ע"ב ועיין בתשובת ר"ל ן' מכיב סימן ק"ו :

ג סמלוס

יז (יז) קרקע שהיתה בחזקת קטנים ובא א'ושטן שהיא לקוחה ממוריש' ויש לו עדים שהחזיק בה ואכל'שני חזקה בחיי אביהם אין מוציאין אות' מידם עד שיגדילו שאין מקבלים ערות שלא בפני בע"ר אבל אם הוציא שטר שהיא לקוחה בירו ה"ז מקיים השטר ומוציאין אותה מידם אחר שמעמידים להם אפוטרופוס :

יח (סור סי"ם כסס רמכ"ן והרא"ם ופוס כתמו' סי' ם"ם) כה אם לוו בית דין או אפוטרופוס של יתומים לצרכם נזקקים לנכסיהם ומוכרים בלא הכרזה ונפרעי'בבינונית כמו משאר בע"ח וכן בי רינא רוכין כב אחריות איתמי אם טרפוה מהלוקח גובה בלא הכרזה כג ודינו כשאר בע"ח אבל אם לוו היתומים עצמה בלא אפוטרופוס כד אין נזקקין לנכסיהם עד שיגדילו ואין מעמידים להם אפוטרופוס לקבל הערות :

יט (סור סי"ם כסס פרמ"ג ורא"ם) כה בכל מקום שאמרו שמעמידים להם אפוטרופס כדי ליזקק לנכסיהם מקבלים עדים בפני אפוטרופס ראפוטרופס בעל דין הוא (סור סם כסס רמכ"ן) (יט) כ(ני' פ' הגוזל כתרא) וי"ח הטעם דכתב סברור סמין כו סמס כמו לווהס מקבלים לפני' מלא בפני האפוטרופס ויש מי שכתב שאין מקבלים אותה בפני האפוטרופס והיכי משכחת לה שהמניח יתומים קטני' שתהא צוואתו קיימ' (סור סי"ר כסס פרמ"ם) במוסר רבריו לב"ר (רי"ו פוף נכ"ר כסס רמב"ר) כו או שכתבו הערים צוואתו בשטר וחתמו'בחיי או שכתב הוא עצמו צוואתו בכת'ירו הניכר'לב"ר (ועי'ל סי' ק"ח סעיף ג' ר') :

כ (רמכ"ם כתמו' סי' תקע"ד וכתמו'רמכ"ן סי' ם') לכתובת אשה א"צ להעמרת אפוטרופס : יא כשאמרו מעמידין אפוטרופוס לא אמרו אלא להקל על הב"ר הא אם ראו ב"ר ראוי למנות אפוטרופס ויחפשו הם אחר זכות היתומים אין לך אפוטרופס טוב מהם : (יט כה כיצד ב"ר לפער מחמת יתומים סם נרפא סטוב לסם) (סעיף מהרש"ל סי' קס"ג וכ"כ סי' כ"ס ג) :

קיא דין המלוה בשטר גובה ממשעבדי והמלוה על פה . ובו כ"ד סעיפים :

א המלוה

מז קרקע שהיתה בחזקת קטנים וכא א' ושטן שהוא המוכר שהוא כדברי הרמב"ם סי' כ"ב דמלו' מקלק בין טענות גוב' דכתב כם ס"ה דנזקקין לו ומקבלין עידתו בקטנותו ומוציאין מידו וכין טענות לקום' דאין נזקקין לו לקבל עדותו אם לא שהוציא שטר ומראה שהוא לוקח קרקע מאביהם בחזקה בפני ב' עדים ושטן שהוא לוקח כו' ושטן שהוא לוקח כו' המוכר שהוא כדברי הרמב"ם סי' כ"ב דמלו' מקלק בין טענות גוב' דכתב כם ס"ה דנזקקין לו ומקבלין עידתו בקטנותו ומוציאין מידו וכין טענות לקום' דאין נזקקין לו לקבל עדותו אם לא שהוציא שטר ומראה שהוא לוקח קרקע מאביהם בחזקה בפני ב' עדים ושטן שהוא לוקח כו' לקוחה ממוריש' ויש לו עדים שהחזיק בה ואכל'שני חזקה בחיי אביהם אין מוציאין אות' מידם עד שיגדילו שאין מקבלים ערות שלא בפני בע"ר אבל אם הוציא שטר שהיא לקוחה בירו ה"ז מקיים השטר ומוציאין אותה מידם אחר שמעמידים להם אפוטרופוס :

מקרון בירו משל פלוני מוציאין מהם (יח) וכן אם גזל מוריש חייבים לשלם בין אכלו בין לא אכלו יט בן נתייאשו בין לא נתייאשו הבעלים בין מקרקע כ בין מטלטלים שהניח מוריש (ועי'ל סוף סימן ק"ז) :

ח (סור סי"ו כסס רמכ"ן והרא"ם ופוס כתמו' סי' ם"ם) כג אם לוו בית דין או אפוטרופוס של יתומים לצרכם נזקקים לנכסיהם ומוכרים בלא הכרזה ונפרעי'בבינונית כמו משאר בע"ח וכן בי רינא רוכין כב אחריות איתמי אם טרפוה מהלוקח גובה בלא הכרזה כג ודינו כשאר בע"ח אבל אם לוו היתומים עצמה בלא אפוטרופוס כד אין נזקקין לנכסיהם עד שיגדילו ואין מעמידים להם אפוטרופוס לקבל הערות :

ט (סור סי"ם כסס פרמ"ג ורא"ם) כה בכל מקום שאמרו שמעמידים להם אפוטרופס כדי ליזקק לנכסיהם מקבלים עדים בפני אפוטרופס ראפוטרופס בעל דין הוא (סור סם כסס רמכ"ן) (יט) כ(ני' פ' הגוזל כתרא) וי"ח הטעם דכתב סברור סמין כו סמס כמו לווהס מקבלים לפני' מלא בפני האפוטרופס ויש מי שכתב שאין מקבלים אותה בפני האפוטרופס והיכי משכחת לה שהמניח יתומים קטני' שתהא צוואתו קיימ' (סור סי"ר כסס פרמ"ם) במוסר רבריו לב"ר (רי"ו פוף נכ"ר כסס רמב"ר) כו או שכתבו הערים צוואתו בשטר וחתמו'בחיי או שכתב הוא עצמו צוואתו בכת'ירו הניכר'לב"ר (ועי'ל סי' ק"ח סעיף ג' ר') :

י (רמכ"ם כתמו' סי' תקע"ד וכתמו'רמכ"ן סי' ם') לכתובת אשה א"צ להעמרת אפוטרופס : יא כשאמרו מעמידין אפוטרופוס לא אמרו אלא להקל על הב"ר הא אם ראו ב"ר ראוי למנות אפוטרופס ויחפשו הם אחר זכות היתומים אין לך אפוטרופס טוב מהם : (יט כה כיצד ב"ר לפער מחמת יתומים סם נרפא סטוב לסם) (סעיף מהרש"ל סי' קס"ג וכ"כ סי' כ"ס ג) :

מכנסי יתומים היינו דוקא במילי דאכוהן אבל מה שלוו לצרכן נזקקין דלמ"ד משום צרורי ליכא ולמ"ד משום דיתומים לאו בני מיעבד מצוה כיון לפלס זה עשו בבית דין או האפטרופוס לטובתם סמין לפן להיות לוה רשע ולא ישלם עבורם ועוד דטובת היתומ"ם הוא כדי שילוו לפן ומה"ג מוכרין בלא הכרזה ומשלמין בבינונית ככל אדם שים לו עסק עם חבירו שהאפטרופוס או ב"ד פנן נדונים כיומדין במקומן במילי דעשו לצרכיהם : כב אחריותא מיתמי עיין לעיל סימן ק"ם סעיף ג' בסמ"ע ס"ק מז : כג ודינו כשאר כעל חוב כי' לענות מבבינונית ולא מזיכורית : כד אין נזקקין לנכסיהן עד שינדלו כן כתב הסור בס"ם וה וכיינו דוקא כשאינם מודים שהלוהו וצריכין לקבל עדות כוה דוקא קאמר דאין נזקקין לפן בקטנותם אבל אם מודים שלוו ממנו לצרכן וכיינו לענות הפעוטות כוה כתב הטור בשם הרא"ם סימן ל"ו סי"ב והמחבר שם ס"ג וגם לקמן בטור סימן רל"ם סי"ח דנערעין מפן מיד כעודם קטנים עיין שם : כה בכל מקום שאמרו מעמידים לפן אפוטרופוס כו' ול"ל הטור בסי"ח בשם הרמב"ן ולכל מילי דנזקקין לנכסיהן אין מינה ודבה אין מינה ודבה אין מקבלין עדות בפני האפטרופוס כו' והמחבר שתם כתב בכל מקום שאמרו כו' ונם זה דבה זו ודבה שתם בכלל ומינה דמה שתם מחבר שתם וכתב זה לבוזו יש מי שכתב שאין מקבלין כו' קלי כמי לשבה ומינה זו ושתם לכל מר כדאי' ליה כמה שכתב בס"ח ולף שתם שתם מחבר לעיל ס"ד ולא כתב כוה פלונתא שם ל' סרמ"ם בקט על הסדר וכ"ל וכטור כתב נם לעיל בשבה ומינה זו ושתם דבאין סיפא כתב ידו דאין לומר סניכרת לבית דין ורלה מבני שם ל' כדעת הרא"ם וכ"ל ומה שכתב מו"ר בס"ם בהג"ה : כו שעשו דבדבר שברור שאין כו עשם כמו שלוה כו' שהעשו קלי אלל מה שכלל המחבר כמה שכתב בכל מקום שאמרו כו' דשבה ומינה זו ושתם בכלל לווה כיצד ומה שכתב סרמ"ם והמחבר בס"ד וה לשונה קפנים שנוה מוריש ואמר מנו שבה כו' ונם שאר דברים שבכלל דברים ברורים כיצד וסברא כותנת בהן שהיו מעמידין להפטרופוס' אלא כמילי דנזה בכ"ל או בה' מנ' דרכים בכ"ל דהסברא כותנת בהן שעדיין חייב וכריבית תוכלת בהן וכתובת אשה וכיוצא בזה שהשם בלשה אלא שאר לפן ומיעטו ס"ל דאע"ג דמילי לווה' הכ"ל דברו' ברורים הן מ"מ לא מקבלין העדות ונם לא מקיימין עדים בתתומים על פשאר בהלין לנוני עד שינדלו ומשעם בכ"ל מבל בלוו בב"ד או לופטרופוס לצורך היתומי' כר"ם מודה בהן שמקבלין העדות בפני האפטרופוס בעודם קטנים ומשעם בכ"ל . ועיין בתשר"י פ"לאמנה ניזוקי קרוב לפוסה שם מהרי"ך כוה ונם הטו' שתם בקיצור ע"ם ותתנה ודו"ק : כז או שכתבו פעדים כו' הם דסיים המחבר וכתב ידו הניכרת בב"ד היינו דוקא לדעת הרא"ם בכ"ל דלהרמ"ם ע"ג מיבירו בב"ד בעמן מלא יקיימוהו כת"י תהיה ע"י תפרים וב"ל דקלי נם מפלפיו תעדים שתתמו בעיון דנם בתתמן צריך פיסה ניכר בב"ד דאו ע"ם רמיית' ידוע וב"ל :

קיא א מכל מיני טור׳ מהלקוחות כו׳ לפ״נ דקי״ל ס״ס יש כח׳ מלוה הוה דאורייתא לפי׳ כש״מ מ״מ סו״ל תקנו מסו׳ פסידא דלקוחות דלא ינהג מהן מלוה ע״פ דלית להו קלא ואפי׳ מקבלי מתנה לפ״ב דלא נתנו מעותיהן בעדו להלוה מ״מ אי לא עשה לו כיס כפסי׳ לה הוה יכיר ליה מתנ׳ וה״ל כתכרו וע״ל סי׳ קע״ו ורל״ס : ב בין קרקע בין מטלטלי כו׳ ואפ״ס שיעבד נכסיו בלתי מסתו וכן מסועבדין לכתוכת׳ דיכו כמו במכר דמה שיכול למכו׳ לעול׳ לו עד שתתשלם כן הדין בכ״מ כ״כ כי׳ בס׳ ת״ת ד״מ ו׳ וס״ס שהתריך עוד מדין אחר שכתן לה אחר לו בעלה קרקע קודם שלוה לה שהכעל מוכל פירות אין הכ״מ גובה מהן וע״ל סי׳ ס״ס ועיין בח״מ ס״ג : ג אפילו הרבה דיכים מוה : ד אם אין מפורש בשטר דקי״ל מאריות ס״ס הוה שמכתו לכותבו דמוקה הוה דלא שדי המלוה ווזי בכדי : ה וכמו שכתבתי בסי׳ ע״ו ס״ב בסעיף ו׳ שכתב שם מו״ה בהג״ה והוה מדברי הרמ״ן ורש״בא דאם נרא״ל לב״ד שלא כיוונו לערמה רק למתכה נאור׳ קנה המקבל אע״ג שהית׳ כוונתו לסברים : ו התנאי קיים ו״ל הטור שהנותן יכול לסלק למתנה אימה תנאי שיר״ל כו׳ עד ואין יכול לסקנו׳ לאחרי׳ אלא מה שהנותן רוצה ליתן ואם היה כ״ק טורפו ה״ב לא נתקיים התנאי ונתבטל׳ המתנה מעיקר׳ ודברא למרא קמא נתנה שהמל׳ לוקח ממון לאחרים נאוכו : ז ומ״ש אפי׳ כתב לו דאקני כ״ב גם בטור ור״ל אף דמהני כתיבת שלו׳ למל׳ דאקני למהוי מסובב׳ לו מה שקנה אחר שהלוהו אח״כ אפילו הכי בידו קודם שהלוהו מ״מ וה שאינו קונה לדעתו אלא ע״ד שיתן לו כשתעבד לו : ח ואפילו אם כתב לו בפי׳ שיהא שלו מעכשיו ויקנה המלוה מעותיו ויקנה המלוה . ואפ״ה אכתב אב״ם נוכח ממכו ר״ל לעד שיתן לו דמי השדה שקיבל ממכו . נס מסתמא לא יתן לו דמי השדה דהא מתחלה היה כיכר ליה ומכרן כדמי השדה שקיבל ממכו ומסתמא אין לו ל״מ שהיה כיד הלוקח הלוה או כיד המלוה ואפ״ר מ״ם עוד מוה : ט ואין לו אלא כר׳ כשור מפורש דהטעם והוה מסוס דכשמת רואכן הכותן אותו כח שעיר לעצמו בקרקע וכה כו שכן כיון שלא היה לו אלא אחר וכשכח ב״ם לטורפ׳ אף שהתכעל׳ המתנה מכח אותו התנאי מ״מ סורה לכן דהטעי׳ שעיר הכותן לעצמו ירה שכן מלכו וה״ל כלוה ואף״כ קנה דמשתעבד מסוס דכתב ליה דאקני כו׳ ואפ״ר שם כתבתי דנרא״ה בעיני עיקר דהא דסי׳ הטור וכתב מסוס דכתב ליה דאקני לה קאי אלא אדמסתר ליה לפניו ז״ל דה״ל כלוה וקנה וכוותה דשם משתעבד אע״ג דסור ומכרה דכתבה לו דאקני אבל בכדון דיכן אלא מכרה שכן ה״ל דאקני ב״ם ומה״כ לא כתב המשכר כאן דכעיכן דאקני וכתבתי זה לאפוקי מי״מ ואפ״ר : י כן אלא כיכ עד נוכח ממכו פי׳ בסתי דאין לו כן אלא נוכח המכו כל השדה אבל אם היה לו עוד כיכים אחרים לא היה נוכח ממכו אלא כפי אלא ירוצתו המניח ב״ו הכן שלוה ממכו שהרי אי אפשי לאחר שטר המתנה לאכיו נם הוה ירה שלקו עם אחיו ממכו דאין לומר דכיון נילה דעתו אלא יטול ממכו כ״ם ה״כ מסתמא ניח ליה לאחיו שירצוהו שטר כיכו כולו וה״ל כאלו אתנה כן בפירוש דה״כ אף אם אמין לו כן אלא ירצוהו שטר קרוביו אלא יבחרו אכ״ם וה״ל בסי׳ רפ״כ בטור וק״ל : יא יוד אין אחר כ״ם יוכלים כו׳ כשול לעיל סי׳ ק״ד ס״ט וסס כתבתי בשע׳ דאלי כא כ״ד להעמיד לוקח זה שקנה מכח ממקי׳ מלוה הרחמן שהיה מוקדם לשטר כ״ם מסיק״כ הלוה שמכר בעצמו דלא אלי כא מכירתו וכיון שכח כ״ם אין מוקדמין לקניו׳ לוקח זה מוזרין ונוכין ממכו : יב אלא מוזרין ועורפין כשוכם לקמן בסי׳ קמ״ו ס״כ מזר וכתב מור״ם דין זה ופ״ם כיכוד דברי רי״ם כמ״ש כזה וכאם היה ממערער דיין : יג כ״ם מוקד׳ כו׳ דין זה כנר כתבתי בעו׳ ומטכר לעיל סי׳ פ״כ ס״כ וסס כטור כתב שיש מולקין כיס כו נאחכות אבל הסכמת הטור הוה כמ״ם כאן דאיכו מועיל לו הנאחכות לפטרו מהסכועה וסס כתכו נ״כ דמוקדם יכול לכטל פרס סתם כנד המאוחר ולומר שהפרס יסול על אלמי שיודע שם ס״ם של המוקדם אינו פרוע לו מי שיודע בעצמו שהס״ם הבני הוא פרוע ומשביעו לו להמוקדם על מכח עיין סס : יג מי שנמשך שטרו כו׳ עיין בדברי הטור והמחבר לעיל ר״ס מ״ח : שמשך שטרו כו׳ דין מי

שטר

א (ה) המלוה את חבירו על פה אינו גובה אלא ממה שימצא ביד הלוה ה אבל אינו טורף לא מהלקוחות שקנו ממנו ולא ממתנות שנתן אבל מכל מה שימצא בידו גובה ו בין קרקע בין טלטל אפילו קנאם אחר הלואה (ו) אבל המלוה בשטר טורף מהלקוחות וממקבלי המתנה שקנו ושקבלו ממנו קרקע אחר הלואה ז אפילו אם אינו מפורש בשטר כן . אבל אם פיר׳ בפירוש שהלוה לו על תנאי שלא יטרוף מהלקוחות ולא ממקבלי מתנה תנאו קיים ואינו טורף מהם :

ב ° (רשב״ם סי׳ פלוף ק״י) (ג) הקדשות הרי הם כמשועבדי׳ ואין נפרעים מהם כל שיש לו בני חורין ° (סור ס״ה) אם קדם המכר או המתנה להלואה דבר פשוט הוא שאינו טורף מהם אלא אם כן יש הוכחא שלא נתכוין במכר ובמתנה אלא להבריחם מבעל חוב ח וכמו שנתבאר בסימן צ״ט שהמתנה בטילה ואפילו קדמה להלואה כ״ח גובה ממנה אפילו היא מליה על פה :

ג (ד) אם ניתנו ללוה מתנה על תנאי שלא תחזל עליה שום שעבוד לא חוב כתובה שקדמה למתנה ולא יחול עליו להבא ט התנאי קיים ° (סור ס״ס כלפ״ס) ולא יגבה בעל חוב ממנה י אפילו כתב לו ראקנה אבל אם קנה קרקע יא והתנה עמו המוכר ע״מ שלא יחול עליו שום שעבוד אינו מועיל ובעל חוב (של הלוקח) גובה ממנה :

ד °(סס) מי שנתן קרקע לבנו על תנאי שלא יחול עליו שום שעבוד י (ס) ואין לו ס בן אחר ומת האב בעל חוב של הבן גובה ממנו :

ה ° (רשב״ם סי׳ פלוף ק״י וכפול לעיל סי׳ ק״י ס״ס) מי שיש לו חובות הרבה ובית דין מכרו קרקע הלוה כדי לפרוע לבעל חוב המוקדם יב אין שאר כ״ח יכולים לחזור על הקרקע ולהוציאו מיד הלוקח אבל אם מכרו הלוה עצמו כדי להגבות לב״ח המוקדם יכולים שאר בעלי חובות לשורפו מהלוקח :

ו °(ר״ן פ׳ פלמכה) אפטרופוסי יתומי׳ שמכרו לאחרי׳ לא אמרינן דאחריות דנפשייהו קבילו עלייהו יג אלא חוזרים וטורפים בחובם :

ז °(רי״ו תוף נל״כ) יב בעל חוב מוקדם שבא לגבות (ויש כאן עוד ב״מ מלמר) ואין ללוה נכסים יותר מכדי חובו של זה אין מורידין אותו לנכסי לוה ° (כ״כ ב״ת שער כ״ם) אפי׳ יש נאמנו׳ בשטר עד שישבע שבוע׳ המשנ׳ שלא נפרע כלום כדין טורף מהשני יג מי שנמשך

קיא א מהלוה אם מכירו כו׳ עיין מדיכים שכאי׳ זה כתבו ר״ת ן׳ סי׳ ק׳ : ב מכל מהלוה בשטר כו׳ אפי׳ בשטרה בעכים וכוה לשם לכתוב שטר בשם״ת שטר ס״ת וה״ס שם סי׳ ס״ו דוקא רלו מלוה בעכים דאלי״כ מיתור לחוב לאחרים הוזה ומיבו כ״י בחמו׳ ס׳ לא בסירוש לי ולא מסתע כן בש״ם ופוסקים כשהם רוכתי׳ וכן מנוסר בשטה״ת בשם ריש שטר ת״ח בחשוב׳ הרחב״ן שהם ס״ת כן וכתב הכשה״ת שם בשוף רבריו ולפ״ז שהחנה לקנת מהכרים שאמרו לוה מהכרים כותבין ס״כ רלו בחיכת מעות על חמו׳ לכן דאלא נעיין כ״כ ורבכי הר״ת ז״ל יעיין ותרוכיקין שכ״ל ומיבו כ״י בקכרם לעיל ס״ס ס״ט ועיין בכשה״ת עכשו שם : כתב ב״י בשם בשה״ת שאם שהלן לה שטר קרקע שע״ג שהכעל מוכל פירות אין בעל חובו גובה שם ואין ב״ח זוכה בהילת פוחם פירות דבעיכן רוחם ביחם רה״ל בלכבי חלוה שבל בכחן לה בעלם שהחם חרבריו דוקא בשאין הכעל מוכל פירות וכן פוח לחרי״ם בכשה״ת שטר ורים בל׳ ד׳ וז״ל כשהחנה ב״ם קנת׳ ואין הכעל מוכל פירות ולפיכך אין ב״ח גובה שם כלום שם כתן לבעלה שהר בעלה קנוי׳ קוד׳ שלוה קרקע שברי קנתם ואין הבעל מוכל פירות ונ״ם כמו כן אינו גובה מהן כלום עכ״ל ולא כשמ״ע ס״ק כ׳ ומולי ס״ס בשמ״ע אי דבשה״ת מיירי כשבתן לה הבעל שהכעל מוכל פירות ב״ח גובה מהפירות והשמ״ע מיירי שאינו גובה מהקרקע ודו״ק : ג מקדשות פרי הן כשועבדים כו׳ ל״ל דאיים בדוחם לזה שם״ם פרק שבועות סרזיכים (דף מ״ב ע״ב) וכן מוכח בחו׳ובעל המוח׳ורמב״ן ושאר פוסקים בסוף כ״ב נבי אין מרם עושה קכוין על הקדש וכן משמע ורמב״ם לקמן סי׳ רכ״ה ס״ג : ד אם ניתנו ללוה כו׳ עיין בחשו׳ שאר ס״ו ן׳שמין סו׳ קכ״ה ה ואין לו בן אחר עיין בח״מ ס״ק מ״ה שר אבל נכרון דיכן דלא מכרה בכן ס״ב דאקני ס״ם ופסק״ת בשם ר״ת ן׳ שמין סו׳ קכ״ה ואפ״ה נ״ל דלא אמרי׳ הכא דשעבוד דנפשייהו קבילו עלייהו דהא אפי׳ בשטר אין לו כח לגבות מבני חורין ומ״ש בשם ר״ת דאפי׳ בשטר אין לו כח לגבות מבני חורין אלא בשעבד לו נכסים שלקחם אח״כ ולא בשעבד לו נכסים שהיו לו בשעת השעבוד ולא נהירא דמנלן לחלק כן ועוד דבשטר אפי׳ בשעבד לו נכסים שהיו לו בשעת השעבוד אין לו כח לגבות מבני חורין כמ״ש הרא״ש בתשו׳ כלל ע״ד סי׳ ב׳ וכן פסק הרמב״ם בפ״ה מהלוה ה״ב וכן פסק בש״ע סי׳ ק״ב ס״ב וכן הוא בטור ס״ס ק״ב ועיין בב״י שכתב דהרמב״ם לא חילק בין שעבד לו נכסים שהיו לו בשעת השעבוד לשעבד לו נכסים שלקחם אח״כ וכן הוא בהלכות שכירות פ״ה ה״ב ועיין בב״י שכתב דהרמב״ם לא חילק בין שעבד לו נכסים שהיו לו בשעת השעבוד לשעבד לו נכסים שלקחם אח״כ וכן הוא בהלכות שכירות פ״ה ה״ב ועיין בב״י שכתב דהרמב״ם לא חילק בין שעבד לו נכסים שהיו לו בשעת השעבוד לשעבד לו נכסים שלקחם אח״כ וכן הוא בהלכות שכירות פ״ה ה״ב ועיין בב״י שכתב דהרמב״ם לא חילק בין שעבד לו נכסים שהיו לו בשעת השעבוד לשעבד לו נכסים שלקחם אח״כ וכן הוא בהלכות שכירות פ״ה ה״ב

שטר חובו וכתבו לו כ"ר שטר אחר וכן מי שהלוה את חבירו מלוה על פה ונתחייב לו ברין ולא היה לו מה לפרוע וכתבו לו משעה ב"ר אם טורפין מהלקוחות נתבאר בסי' ע' ס"ו :

ח במה דברים אמורים שטורף ממשעבדי כשאינו מוצא ביר הלוה בני חורי לגבות חובו מהם אבל אם מצא ביד הלוה בני חרי לגבות ד' אפי' הם זיבורית לא ישרוף ממשעבדי לא שנא אם הם לקוחו או מקבלי מתנה סו (י) לפיכך אם נתן הלוה מתנה לאחרים וכתב להם סו ק"ק לפלוני וש' לפלוני ות' לפלוני ואין בנכסיו כרי שיספיק לכולם יא אין אומרים כל הקורם בשטר זכה אלא יח חולקים הנכסים לט' חלקים ויקח בעל הק"ק שני חלקי' ובעל הש' שלשה חלקים ובעל הת' ארבע חלקים ואם יצא עליהם שטר חוב גובה מכולם וכפי החלוקה יפרע כל אחד מחלקו אבל אם אמר ר' זוז לפלוני ואחריו ש' לפלוני ואחריו ת' לפלוני כל הקודם בשטר זכה :

הגה ° (מרמ"ם) יש תומרים דהוה כדין מי שאמר ר' זוז לפלוני ור' זוז לפלוני ור' לפלוני דמשמר דניתן לכולם בשוה ולא כלל כיצד כגון שאמר ר' זוז לפלוני ולפלוני (פמ"ת פ"י מה' זכיי') וים חולקין :

ט ° (מרמ"ם כלל פ"ו מיתו"ד) ראובן צוה מחמת מיתה לתת מנה לשמעון ומכרו היורשים כל הנכסים שלא מצאו שמעון לגבות מנה שלו גובה מהלקוחות (י) ואין היורשי' יכולים לומר שנתנו לו כיון ששטר הצואה מתחת ידו יט ולא חיישינן לקונייא :

י יורשים שמכרו נכסי אביהם יש להם רין נכסי משועבדים ואין ב"ח טורף מהם כיון שיש בני חורין ראביהם ואם לא השאירו בנכסי אביהם בני חורין ורוצים לסלקו בקרקע שלהם כ נתבאר בסימן ק"ז :

יא אם מכר הלוה קרקע שיש לו בעירו ויש לו קרקע בעיר אחרת בעל חוב טורף מהלקוחות ואינו יכול לומר הנחתי לך בני חורין כיון שאינו בעירו ° (כ"כ לעיל סי' ק"כ ס"ג) כמ שגם הלוה עצמו לא היה יכול להגבות מנכסיו שיש לו בעיר אחרת :

הגה ° (רשב"ם סי' אלף מ') מיהו ככל רשות הדיינים כי אם אין היוק למלו' כמה שנוכח בעיר אחרת לגבות אם מכני עורין נוכח אם :

יב הניחו הלקוחות בני חורין ביד הלוה ונתסלקלו בעל חוב טורף מהלקוחו' ורוקא נתסלקלו אבל לא נתסלקלו אלא שאינו יכול לגבות מהם מחמת פשיעתו (ח) כגון שסילק שעבודו מהם ולקח בקנין שלא יגבה מהם מהלקוחות שיאמרו לו הנחנו לך מקום לגבות ממנו :

יג ° (ר"ן פ' מי שהים כשוי) אם לא נתסלקלו כה (ס) אבל גזלן אנס אינו טורף ממשועבדי' מפני שמצויים הם בקלי זרוע ליפול ואוסף שיגבה חובו :

הגה ° (מרמ"ם כלל ח' ס"ם ס"ו) מיהו אם הימר הלוה ולא יכל לגבות מהם כדי שיתסלקלו כידו ומורף ממשעבדי ° (רי"ו נכ"ו מ"ג בשם רשב"ם) ויש"כ אם הכיח הלוה כג (י) יתומים קטנים כד וים חולקין ° (אם בשם ספר תפרשים) לוה שכח למכור קרקעותיו לכותי ° (רשב"ם נתבו') שלא יכל למלוה לטרוף אחר כך מכו ממנו וכן למתות ממכירה אינו יכול למתות כמו שלא יכל למתות כשמוכר מעלמין שלו כה אע"פ שלא יכל לטורפן דשמא יפרעם עדיין קודם שיבא זמנו מיהו שמוכר לא טוב עושה שמיזק שעבודו של מכירו וכראה לי דאם נראה לבית דין שלא יפיס מקום לגבות מכו אע"כ יכול למתות ועיין לע"ל סימן ע"נ סעיף י' :

יד ° (רשב"ם) אפילו הגיע זמן הפרעון ונתרשל המלו' מלתבוע חובו ולפרוע מבני חרי ואחר זמן רב אשתריף בני חרי גבי ממשעבדי :

טו אם יש כאן שנים או שלשה לקוחות שקנו ממנו באחר ואין אחר מהם קורם לחבירו וכא בעל חוב לטרוף גובה מאיזה מהם שירצה

ואינו

זיכורי' ומטעם שכתבתי שם וכמעות וכמעלטלי' יכולין לסלקו אם לא שעשאו לפותיקי : כא שגם הלוה כעלמו כו' ואינו מן הדין שיולא מכח כעיסתו שחה ובהולאת והכנסת הפירו' לביתו משם - וע"ו מסיק כהג"ה דאם לפי רחות הדייני' אין לו רבוי הולאות מחמת זה כי נם זולת זה יש לו שדות ושאר מיני' כאותו מקום נוכח שם : כב אלא גזלן אנס כו' כיון דלא נתסלקלו הנכסים מיד פנזן הלא שאינו יכול לגבות' מהן מחמת שגזלן מיד הלוה אנס ר' מי שהוא ואין המלו' יכול להוליאו מידו כדין צריך להמתין עד שירד האנס הלא יפסד המלוה חובו כהמתנה זו כי מצויין האנסי' שהן בעלי זרוע ליפול : כג יתומים קטנים כי' יכול המלו' לגבות חובו מלקוחו' אף שהגיע בע"ם כיון שהן קטנים ואינו יכול להוליאו מידן עד שינדלו : כד וים חולקי' על הנכסי' כ"ם דאף כני מיוב ניכנו הקטני' מיד לכשינדלו : כה אע"פ שלא יכול למורפן פי' אף שהמלוה אינו יכול לטרוף המעלטלי' מיד הלקוחו' שקנאו מאחר שהלוה לו כי אין קדימה כמעלטלי' (ואפי' הקנהו אע"ק ונתנו לו דאקנה) חשוב תקנת השוק אם"ה אין כיד המלוה למחות כיד הלוה למכרן אף שהן חשובין לו כל זמן שהן כידו אפי' שהלו' יכול לומר לו הניח זמן פרעון שלך ולכשניע אפרע לך כשאר דברים ס"נ כמוכר קרקעו' לכותי' דיש"ל כמעלטלין וכותי כקרקעות שוין הן שאין יכול לטרוף מידן :

כו ואינו צריך ליקח חצי שדה כו' וכ"כ הטור והמחבר נ"כ לעיל סי' ק"ז ס"ז בכח לגבות מיורשים ומטעם דלא עדיפי יורשי' ולקוחות מהלוה עצמו דמגב' מאי' ביניהו' שירצה יכול להגבו' מני' שדה מוה ומני מוה יכול להגבו' מני' שד' מכאן ושדה מכאן ס"ה יכול להגבותו ולא היה מקוי' להגבות במלוה בתקום מ"ן כדין יורשי ולקוחו' : כז למה לה תכשת סוכך מהרחסון הטור מכיי' בטעמו ול"ל דשחח לה רצה לתבוע עד שתה דלפשתים הלוה חלש ולפשתי' המלו' פשיר ויש לו טע"ם ברכ' ואינו זוכר לכולם עד ס"ל דמיגו בשטר יפן צריך דריסה וקרי"ם עכ"ל : כח לה הפסיד כשכיל זה זכותו ול"ד למ"ש הטור והמחבר לקמן ר"ם קמ"ו דשם לוי היה מ' מעידי החכירו' שוב אינו יכול לשנות עליה הלוקח לומר שהשדה שלו היה דשמא הכח דאין לו ללה טיבוד על הנכסי' ויכול לומר סכר הייתי סיערע לי כמוומנים או מחקום אחר משמ"כ שתם דמערער על שדה הנמכר נוטו ואומ' שלו היה ומ"ם הטור והמחבר כשני' שתם' זה דלוי היה לו שטר על שדה הנמכר ואפ"ם יכול לעורפו שתם אמי מיירי שהשטר לה היה על שהכית שלו אלא שמוטבד לו . מ"ב שתם לה עכד מעם' אל שני' נתעמד החכירו' ומה שאינו דאוכן על הכנין כזה יכול לומר כוונתי היה שתכנו לפי דנוכי ואפ"ב לטרפנו משמ"ב שתם דמה שתתם נשטו על השטר הוא מעשה דמגר' כמו וכ"ב שם נשם המחרשים : כט אם שם קרקעו' כו' דאם שם מטלטלים בכל ענין היה מתנתו מתנה אף שמיובב לו מ"ק מסוס תקנת הסוק וק"ל : ל בכל פעם שאומרו לך כל"ל : לא אם קנס וכורים כו' דרשו' יורש כרשות שלו' דכרת כרעה דאכוס הוא ומ"ם ויש חולקין הטור והמחבר שתמו וכתבו כר"ם ק"ו וכני' זה כשני' שאת' זה וגם שם ס"ק כ"ב דכן במקו' אחי יש יכול לטעון יאוש ושינוי רשות וכתבו דלא מסשכינן רשות יורש לרשות אחר (ועי"ש סי' ל"ו ולקמן סי' שכ"ב וסס"ג) וכאן כתב המחבר דיש חולקין ע"ל דנמשך אחר ל' בפ"ת דכ"ב בסוף שער מ"ג : לב סדין עמו חולל כו' ז"ל הטור אף על פי שטעון היה יכול לטעון לרחובן פרעתיך אין הלקוחות יכולין לדחות לרחובן ולומר פרוע אתה משטעון ואין טעון נאמן בהודאתו עליהו שהוא עושה קנויה עליהו לפי שהוא סוף צריכין לפרוש לטעון שהוא המלוה של המוכר שלהן ויהוליל ויכול טעון לטרוף מהן נס רחובן שהוא המלוה של טעון טורף מהן חולל וטעון חודה שהוא חייב עד כאן לשונו ומיירי שלותן בכסים היו כיד יהודה כשלוה משטעון או דכתב יהודה לטעון דאקני ואם הכסים מטלטלים צריך להקנותן לטעון כאגב קרקע ובדאקני וקיימ כאן דאף מיירי כאן בדין זה וסמ' אח"ם אח"ם זה וכאן לא הוה ללמדינו דאפ"ה שרחובן לוה ע"ם יכול לגבותו וק"ל : לג לא מכני' בעודם בידו שהמלוה נוכה מהן מדר' כתן כו' דכל זה מיירי דהשטרות והכסים עדיין בידן שלא מכרן הלוה או לווים שלו מ"ם לא בריך שיהיה כתוב בשטר המלוה דהקנאות מטלטלי' אע"ק אפ"ג דשטרות מטלטלי' הן דמ"מ כיון דהלוה היה יכול לגבות מלווים שלו בעודם בידו בכל ענין מ"ם מלוה של הלוה נוכה ג"כ מהן מדר' כתן כל זמן שהן בידו ועיין בכפ"ת שכתב זה דדין בסוף שער מ"ג אכסים לאותן לווים דהלוה קרעות אכל כרעה דאפי' דשוכר מדר כתן אין מילוק בין ים בידן קרקעות או מטלטלים וכן הוא בטור עיין שם ודו"ק : לד אפילו נשטו השטרות כו' אף שלוה כו' פי' וכ"ם אם כבר נשטו קודם שלוה הלוה מהמלוה ברחסון דאז נשטו הלוה לו דשם נם שם בכלל נכסי שלוה הלוה כן דמשוטבדין למלוה ופ"ל ר"ם ס"ו דכתב הטור והמחבר זה לשונו ל"ם אם נתפייב לו אחר כך כו' וכתבתי שכרא זו וגם שכרא לישכא מזו עיין שם ומכאן מוכח של"ל שם כשכרא זו : לה ואפילו קנו כשל טוכיו שלו לוה כו' כן נס כן טור ולכאורה היה כראה דקאי אמאי דשמיך לו לפני זה שלוה שטעון ליהודה אחר שלוה הוא ופ"ו כה לסוסיף ולומר אפילו אם כאותה שעה שלוה מחכו יודע לה היה לו נכסי' דשטח' לימ דלא נשתעבד יהודה לרחובן מכח שטעון נשטח שלו' רחובן לשטעון אלא אפילו נס לשטעון לה נשתעבדו נכסי יהודה נשעת שלוה לו שטעון שהוא קנאן אחר שלוה אף"ה נוכה רחובן מיוד' מדרבי נתן ואף שהל' קנין לפי' זה מכל מקום קושטא דמילת' הוא לדינא דאפילו אית היה תרתי כל"ל יכול רחובן לגבות מיודע ונם נשני' שאחר זה כתב הטור והמחבר ע"ל אחר שלוה הוא מהמלוה וכתבתי שם פירושו דר"ל אחר שלוה לוה הנשי מהמלוה שלו דהוה לוה של מלוה רחשון ולא ס"ם נם שם שפ"נם שם דר"ל אחר שלוה לוה הרחשון מהמלוה שלו ודקיימי שם דבריו אכל שוב * רחיתי בכפ"ת שוף שער מ"ג דכתב אף שהקנה יהודה אחר שלוה שטעון מרחובן וכן הוא משטעות הל' דהטור והמחבר ולפי זה צריך לומר דמיירי כשלוה שטעון ליהודה קודם שלוה הוא מרחובן ואוסף כתב דאפילו לא קנה יהודה (שהוא שלוה של שטעון שלוה מרחובן) עד אחר שלוה שטעון מרחובן ובמקח שכשעה שלוה שטעון מרחובן עדיין לא קנה שטעון כלל וק"ל : לו או שבעלי חוביו מכרו נכסיהן פי' שטרות יהן ולהן נשיכן קנין אגב כדאי' בפ"ק דב"ב ולא נשיכן קנין אגב וכמ"ש הטור בסוף סימן זה לשונו דאף על גב דכשאר מטלטלים שהכר אגב ואם מכרו שאר מטלטלים לא הוי מכני אגב

שלוה תקנו סו"ל שלא

° (סור סי"ם נשם רבינו מפי') כו ואינו צריך ליקח חצי שדה מזה וחצי שדה מזה :

סנה ° (רי"ו כ"ו ס"ח) אכל אם היו כאן שדות ויכול לגבות שדה מכל אשר נוכח מהן (ל) ולא מאשר מהן :

טז אם הלוקח שקנה מהלוה מכרו לאחר והאחר לאחר אפילו ער מאה ובא לטרוף מהלוקח האחרון ° (סור סי"ב נשם הרמ"ם) אינו יכול לומר כי למה לא תכעת חובך מהראשון

יז לוה שמכר נכסיו וחתם המלוה על שטר המכירה כח לא הפסיד בשביל זה זכותו וטורף מהלוקחות שיוכל לומר השני נוח לי והראשון קשה ממנו :

יח ° ראובן קנה בית משמעון ולוי היה לו שטר על אותו בית ולוי היה בסעמד כשקנה ראובן הבית ולא הוציא שטרו וגם ראובן סתר הבית ובנה בו ומינה את לוי על הבנין ואחר כן הוציא לוי שטרו לא איבר זכותו בשתיקתו :

יט לוה שלוה ואח"כ נתן נכסיו (יב) במתנה ע"מ להחזיר כט שלוה ° (ל"ת) או שקנאם אחר שלוה וכתב לו ראקנה אין מתנתו כלום ואם המתנה קרמה להלואה ונתנה לזמן ירוע זכה המקבל כמתנה ער שיגיע זמנה ואם נתנם לו במתנ' ע"מ להחזיר בסתם ולא פירש באיזה זמן יחזירנה לו ואחר כך לוה כשם שהמקבל יכול לתחו' ללוה לזמן מרובה שיאמר לו ל (יג) בכל פעם אחזירנה לך עד זמן כך הוא רוחה למלוה הבא מכחו אך המלוה יכול לכופו מרר' נתן כשירצה להחזירם שלא יחזירנה (אלא לו ולא) לנותן :

כ ° (ל"ת סוף שער מ"ג נשם הרמב"ם) אע"ג דלא כתב ראקנה לא (יד) אם קנה והוריש גוכה ° (מכאן עד סוף הפי' סוף מנמ"ת שער מ"ג וכפיל לעיל סי' ע"ו ס"ח) ויש חולקין :

כא ראובן הלוה לשמעון על פה ושמעון הלוה ליהודה בשטר ומכר יהודה כל נכסיו ובא ראובן לטרוף מהלקוחות שקנו מיהודה מכח שטר שיש לשמעון על יהודה לא הדין עמו הואיל ושמעון מודה שהוא חייב לו לא היו ללוה נכסים אלא שטרי חובות שיש לו על אחרים לא מכניא בעורם בירו שהמלוה גזכה מהם מדרבי נתן אלא אפי' מת הלוה ונפלו השטרות לפני יורשים גוכה מהם לו אפילו נעשו השטרות שיש ללוה על בעלי חובות אחר שלוה הוא מהלוה לח ואפי' קנו בעל חוביו של לוה נכסים אחר שלוה הלוה מהמלוה שלו המלוה גוכה מהם ומיורשיהם מדרבי נתן :

כב אם מכר הלוה שטרי חובות או נתנם לאחר לו (טו) או שבעלי חוביו מכרו

יא ולא מפשר מפן כו' עיין מש שסייס רי"ו בזה עיין בתשו' מנ"ם מ"ם סיפן רי"ם : יב בתחנה ע"ם לשמויך כו' עיין בתשו' מהר"ם ן' שמון סי' ס"נ : יג בכל פעם שתוירם לך עיין לקמן סימן רי"ם סעיף ו' :

יד אם קנם ופוריש נוכה וכן מוכח בפ"ם נ"ב (דף קנ"ו ע"ם) וכן עיקר ותימה על המחבר שכתב דעת פיס מולקין ועיין ב"מ שכם תש"ע סימן רמ"ם סעיף ס"ק ל"ם :

טו אם שבעלי חובי הכרו נכסיהן פי' שטרותיהן ולפן נשיכן קנין אגב כדאי' בפ"ק דב"ב ל"ם ס"ל לשמוי"ק ל"ם כמ"ש סכ"ם דאל"כ לא ס"ל לשמוי"ק ל"ם כמ"ש

פו מכרו

(טז) מכרו נכסיהם מטלטלים כו' לריטב"א ס"ח או לריטב"א סערות דלית כאן משום תקנת השוק: יז וכן בשטר שיש ללוה כו' קמ"ל מהכרו נכסיהן דוקא כ"כ הג"מ ופ"ח: יח שעבודא דמטלטלי אגב מקרקעי כו' ופסק הלן בלוח שטרי מלוה על פה ובשטר שיש ללוה כו' קמ"ל דאע"ג דלית ליה שעבודא דר' נתן כן מוכח בנמוקי"מ פרק שור מ"ב ומביאו כ"י בקרנות נחמיה י"ו ופ"ח בשטמ"ק ובחי' הריטב"א ובמהרי"ק סוף שורש קמ"ב ובמהרי"ט בח"מ סי' ל"ב ובמהרי"ט בח"מ סי' ל"ב ובמהרי"ט בח"מ סי' ל

קיב אין ב"ח טורף מטלטלין המשועבדים ובו ה' סעיפים

א אין ב"ח טורף ממשעבדי אלא א"כ היו נכסי ללוה בשעה ששלוה ומכרם או נתנם אחר כך אבל אם קנאם אחר שלוה ומכרם [ב] לא נשתעברו לבעל חוב ואינו גובה מהלקוחות ומיהו [ג] בעורם ביד הלוה גובה מהם אע"פ שקנאם אחר שלוה ואם שעבד נכסיו שקנה ושיקנה אז חל השעבוד גם על מה שיקנה אח"כ ואם קנה אחר כך ומכרו ב"ח גובה ממנו * (סור פ"ב ג"ת סער מ"ג) ורוקא שפירש לו בפירוש [ג] אבל אם לא כתב ראקנה לא:

כנ"ם [ד] (סור פי"ח ה"ו כן ונם פרמ"ם) ד [ה] דין תומרי'כיון כיש ט"ם ותפילו דתקנה כמי תיהו מ"ם כתב לו מקנת תמרין ולא פירש דתקנה [ו] (ני' פ' מי סמת) י"ל דלא תמרינן עוד ט"ם דהוה"ל ופי' קנתן מה שכת' כתב ומה שלא כתב לא כת' [ז] (כ"כ ני' סם) [ח] י"ל דאף מ"ם כתב לו דתקנה [ט] יכול לשנור מו כל ומן שלא קנה [י] (ני' פ"ח נ"ם פרמ"ם ומרדכי פ' מי סמת) ודין מוכלין כ [יא] (ג) אם לא כתב לו ראקנה ומכר נכסיו אחר שלוה והמלוה

קיב ו ויש כיון דקי"ל תמריות ט"ם כו' אף שמין תלוה תמריות אף תמריות מקום דהם קי"ל תמריות ט"ם הייטו לפילו ירוע שלא התנה על התמריות וכמ"ש לעיל סי' ל"ח סעיף ד' והייטו דוקא ככסים שקנה כבר ומקום ולא תרי מינם וזהי בכרי וא"כ מקחתא כשהלוה או קנם היה דעתו על ככסים ברשם מקח שלא הלוה או המוכר שיהיו מקושרים לו אבל ככסים שיקנה אח"כ לאינשי ליה למתניי דמסיכי מיתי ניחא שיהא דעתו עליהן שברי לאינם שקח לעניו אבל כשכתב בשר תמרינן מקחתא התנה התלוה או הלקוח נם על ככסי' שיקנה אח"כ דכל תלוה או לוקח עניד כל שברקי דקאבר ואם כן תמריות ט"ם הוא וכ"ש כשהתי לעיל סימן ל"ם כשם כני' דהם תמרינן תמריות ט"ם הוא הייטו דתמרינן שהתנה ולא כתב ואף שכתבתי שם דלא קי"ל כשי' נהם דאף תמרינן כשר הוא דהייטו דרקוקי כרשם ט"ם וזהו מוכל לסמוך שהכסים שקנה אח"כ תמרינן שקנתן כתבו דתמרי' דרקוקי בעכין שיהנה בפירוש ולפי מ"ש לא מליגי - ועל פי זה נ"ל ליישב מה שהקשה הרב החניך סי"מ מהלכות תלוה על הרשב"א דכתב דאפילו דקנה כמי תיהו מ"מ כתב לו מקנת תמריות ולא פירש דקנה [ז] (ני' פ' מי סמת) י"ל דלא תמרינן עוד ט"ם דהוה"ל ופי' קנתן מה שכת' כתב ומה שלא כתב לא כת' [ח] (כ"כ ני' סם) [ט] י"ל דאף מ"ם כתב לו דתקנה [י] יכול לשנור מו כל ומן שלא קנה [יא] (ני' פ"ח נ"ם פרמ"ם ומרדכי פ' מי סמת) ודין מוכלין כ [יב] (ג) אם לא כתב לו ראקנה ומכר נכסיו אחר שלוה והמלוה

מחלר לו קרם מכר לו מליח דהם מטלטלין וכתשלטלין עסיק ולא תמרינן מ"ם דאפילו הם מטלטלין ומ"ם דהם מפילו מטלטלים שקנה כבר מינן מקושרים לו בתחם עד שיתנם עליהם בפירוש ויכתוב בשטר ואף"ה אפילו התנה לו בפירוש שכל מטלטלים שיהו מקושרים לו בתחם כל שקנה כבר אבל לא שקנה אח"כ ל"ל דהייטו דוקא כשהלוה שטר אבל לא בלא שטר ואף"ה מסתברא לי מדברי הרמב"ם והטור והשו"ע דלא בעינן שטר ומ"מ נראה דאפילו בשטר לא מהני אלא לענין שיהא מקושר לו בתחם אבל לא לענין שיהא מקושר לו בפירוש ולא יהא רשאי לחזור בו ולקחת מהם כל מה שירצה ולא יהא נאמן לומר שלא נתכוין לכך ומסתברא לי דכל זה הוא בשלא כתב לו בפירוש אבל אם כתב לו בפירוש שיהא מקושר לו בתחם אף בלא שטר יהא מקושר לו בתחם ולא יהא רשאי לחזור בו ולקחת מהם כל מה שירצה ולא יהא נאמן לומר שלא נתכוין לכך ומסתברא לי דכל זה הוא בשלא כתב לו בפירוש שיהא מקושר לו בתחם אף בלא שטר ואף"ה ל

ד הביתן נכסיו כו' עיין בתשובות מהר"ם מזרן ס"ס קכ"ג ועיין בתשו' מהרי"ט מ"ב סימן רס"ה : ה ומהאי טעמא כתבו ראשונים שלו לגבות וכ"כ הרמב"ם מוכר נכסיו בשעת מיתה ק"ר משום דכולו שעתא שעתא' אלא היא תשלומו כו' עכ"ל סמ"ע עי' לקמן דרך לשטות נכתב אבסמו

שו דבעל בכסי מסתו לוקח הוה מדסתם במקבר משמע דמיירי בפני' היה עדיין מיה ויושב' תחת בעלה וה"כ"ק דלעיל בסימן ק"נ ס"ס . כתב מור"ם דף י' לוקח כשמתה פתאם כו' ומפסר לומר דכאן מיירי מבכסי נאן כרגל דהא כתב שבכניסה לו שנפסנין מיד כשלו וסס מיירי בבכסי מלוג דומיא דסתו ממכס שנין לבעל כעודה תפתיו כ"ש פירו' מכן ומסה נקרע עליו וע"ש בפי' רס"י וכמ"ש שם בס"ס ק"נ :

קי"ג מ מכל מטלטלין שמכר כו' ג'

כשור לפי שנין דעת המלוה סומכת על מטלטלין שהלוה יכול להבריחם ונין שעם זה מספיק דהא אפי' עשאו לו כמטלטלין אפותיקי מפורש דולמי סותר עלייסו כתב כשור והמכר לקמן סי' קי"ו ס"ב דאינו טורף מלקוחות ומפרש הטעם משום דמטלטלין לית להו קלא לבעיבוד' ולא ידע הלוקח ליזהר מלקנותם וכ"ל דכשור ואינך כתבו ס"פ דיכול להבריחם ללמדינו דאף דקודם דתקנו תקנת הסוק או כלוה ולית דלא עשו כו תקנו הכו' עמ"ס בסמנ' ס"נ מ"ס נין כהן דין קדימת מ"ס דלא סמוך דעתי' עלייסו ועשם הכני כתבו ללמדינו דאף שם ולמי אינו אפותיקי אפ"ס אינו סורפו כיון דלית ליה קלא ועפ"ר : כ אם נתכם בחנת שכיב מרע אלא עד לאחר מיתה ושעיבד הוא מיתה בחייס וע"ל סי' רכ"ב מ"ם עיד מוס : נ ואם שיעבד לו מטלטלי' מנכ קרקע כו' ככר כתבאר דין זה לעיל ר"ס ס"ע"ם ודין קנין מנ"ק יבואינן לה מדסתים ויתן לכן מכיכן בסף ווסב ותדננות עם פרים כלורות כו' ומקו' דין זה יתבה' לקמן ר"ס ר"כ

ד יכול לשרוף המטלטלין כו' כשור סיים ושכתב כוה יכול לשרוף אם כתב לו הלקנה וכ"כ בע"ת שער מ"נ מכל כרמב"ם ליתה ונס נין שעם לכתיבת הלקני אם היו המטלטלין כידו כשעת הלוחה ומכרם אח"כ (וא"כ לא ס"ל להשור לחתום אלא לפרש דבאם לא היה כידו כשיגן הלקני ונם זה פשיטא דלא עדיף שיעבד מנ"ק מקרקע נופא שקנה מא"כ) וכ"ל דמשום דנין לכרר בקלות שימ' בהו המטלטלים אללו כיד המוכר כשעה הלוחה ולומר שכיון רחייב שנין המטלטלין אללו כיד המוכר כשעבד נ"כ כדלקני : ס אפי' מכר בקרקעות קודם כו' וכ"ש בח"מ פי"ב דחלוה (ודמ"מ מכיאו) דהייבו דוקא אם היה לו בקרקעות או בשעת השיעבוד דאז חשע' כתיבה על שיעבודו שכ"ל . וכתבתי בהגר"מ עוד שעם לדבר דכיון דהיה להלוה קרקע בשת שהלוהו והשיעבוד והם היה רוצה יכול לשרוף הקרקע מיד הלוקח והוה כאלו קרקע עדיין כיד הלוה לשעבד לו מנכן המטלטלין דהרי ודאי החלוה מוכה לו אותו קרקע לשוכתו כדי שיקנה לו מנכס : ס והוא שכתב לו כו' אלמא ל"ל דכבל שעבוד מטלטלי מנ"ק צריך לכתוב לו כן דלא כאסמכתא ומשעם שלכתוב כסמוך : ו דלא כאסמכתא ודלא כשופסי דשטרי ז"ל הטור מפני שעיקר שיעבוד החלוה הוא על הקרקעות ושיעבוד מטלטלי מנ"ק אינו אלא כמו ערב שאם לא יפרע מהקרקע יפרע מהמטלטלין לכך צריך לכתוב דלא כאסמכתא אף דלא צריך לכתוב כן בשערב) ועיין פרישה שם כתבתי שהוא נרוש מהשערב כיון שיכול להבריחם ודמ"ה צריך לכתוב כוה דלא כאסמכתא אף דהוא שכתב לשם שיעבוד נאור ולא שיוחם בשטרות כך הוא שם כאן לשונו הטור ושפ"ר) ז ודלא כשופסי דשטרי פירש לו מעכשיו כן הוא דעת הרמב"ם והמחבר כסימן ר"ו בסי"ד דכאסכנו לקוד מיני כוה ז"ל שכל קנין מעכשיו קונה אפי' בחסמכתא ובכית די' אשוב אלבל בהבריחם כתבתי שם דאפי' אינו ר"ל דבסימן תרוייסו יפד אלא קד מיניהו שני בקנין מעכשיו או בכית דין שני וה"ל כאלו אמר או בכית דין אשוב וכ"כ הור"ם ז"ל דכאסכנו לקוד מכני בחסמכתא ע"ם ושם בסימן כ"ם וקל"ו ור"ו וק"ל : ט ג"ל להיות לבורי' בתוכה לקמן סי' ר"כ סל"ב מיל' המחבר והוא מדברי הרמב"ם דאם כסס לבורים כתוכו או ג"ל שיאמר המקנה קנה המטלטלין מנ"ק אלא מיד שקנה הקרקע בא' מדרכי הקנין שקונין בהן הקרקע נקנו מטלטלין עמהן . ואם אינן לבורים כתוכה או צריך שיאמר לו קנה המטלטלין מנ"ק או עם הקרקע והטור ומור"ם כתבו שם בכל ענין צריך לומר לו קנה מנ"ק : יו ועבדים משתעבדי ואף על נב דלקמן ריש סימן ר"כ כתבאר בטור נס בדברי המחבר שם ס"ם דהמקנה שבדים מנ"ק לא משתעבדי אלא אם כן בתוכו מיירי בקנין נאור אבל בלוה אל עליהן בקנין מנ"ק משתעבדי אפילו אינן על הקרקע דכל שיעבוד מנ"ק יש לו קול וכל עליו כשיעבוד עיין פרישה ועיין לעיל סימן ס"ו וסימן קי"ב ור"מ שכ"כ הטור לעניין

דלקני וכיון דלא כתב דלקני אפשיר אבבל אין כרשה לבן עיקר דהא כי כיון בעל יורש סוי לא שייך לומ' אימו דאפשיר אבבל' ורו"ק ומכ"ש לפי מ"ש ר' מרדכי יפה ונכונות פרישה נא"ש שם דשעמת דאימו דלקני מסוס דיכול בעבל לשעון אחר פרוע שם כן קשה עליהם על מה שכתבו כאן בכנין דיהן דלא כתב דלקני דבעבל לוקח סוי ומ"ש מיהו כי' לחלוק על בעה"ת וסור ומחבר ושאר מחרוכים . אך זה כ"ל בדור אלבה לחעשה בלא כתב דלקני לא מבעיא בשלוה בשטר שהש דסוי שפיקא דינא ואפי' תשה מלוה לא מקיבן מיכיה דהא ר"ה דאפילו לא כתב דלקני מחריבן אחריות ש"ה הוא וכלשי"ה דהנ"ה שפי' כשם שכל מה שיקנה לו יהא משועבד אפ"ה אי תשה מלוה מכ"ת אלוה מכבי' אבל בעלה לא מקני מיכיה מכן שעמת דאחרון : וכל זה בתבאר דהשעה"ת וסור ומחבר בבכסי מלוג אייכי דלא כתב"ה בשה"ת ס"ק י"ד דבכן מיירי מבכסי נ"ב דהא כתב שבכניסה לו שנחשבים מיד כשלו כו' וזה אינו דהא דין זה לקוח מהשה"ת וסה מוכח להריב דמיירי מבי"מ דאל"כ לא הוי צריך לאחוי מחמי דאחרין בה"ת ס"ק י"ד בעבל לוקח הוי דהא בבכסי נ"ב עסיקא דלכ"ה לוקח הוי כיון מחקבל אחריותן וכדאי' בפ' נערה (דיש דף פ"ב) אם יאחרו בני יאחרו בבכסי נ"ב כו' והוא עשוי וכלוה פוגים דיי"ב ע"ב בבכסי מיירי וכדמוכח התם וכן משמע מה"ם בסוד דבעל בבכסי אשאו לוקח הוי דהיינו כדברי בעל התרומות וגם לקמן סימן כ"ה פסיטא דמיירי בסוד ומחבר מ"ם ופוסק כהה"מ וכדמוכח בסה"ם דמשמע דמיירי בבכסי נ"ב שבכניסה לו שנחשבים מיד כשלו כו' לפ"ר הוא דהא בבי"מ אין בכניסה לו כלל שבכניסה לו ולא קיבל אחריותן הוי כמו שבתבאר בפ"ש ר"ם פ"ם וזה שסקשה בסה"ם לעיל סי' ק"נ ס"י בבר בתבאר שם על בבן - עיין בתשו' רי"ן לב ס"ל בבל י"ב סי' ע"ר דף ב"ם וק' בפריבות : ז ועמדים ונשפח כו' כרלה ל"ר שמדם ונשפית אלא לפי שבעבל שתרומות הוכיח כן תלוחה ואכלה ועמדה ונשפית בקצ נחי אבי לפי לישנא אחרינא בעבל אם ב"ב בהיבא דבשפית שתכלה ואת"ל בחלוה נוהג שהבעל לפי שבירה זו דבעבל לוקח הוי אבי בהיבא בש"ם ס"ם פי אפיים כאלו ונשוב ס"ה ר"ם ב"ם נבי דכיון שם ל"ל כן בשהוא נשוף אלי קאתר ליה מאריך ליקני ע"ש - עיין בתשו' מהרי"ם ס"ם ובי"ג ול"ג ורוביין בתשובת מהרשד"ם ובי"קע"ם : ח דבעל בבכסי אשתו כו' ע"ל ס"ם ק"י"ם ואח"ם שם

קי"ג מ מכל מטלטלין שמכר בשור לפי שנין דעת המלוה סומכות על המטלטלין חפני שהלוה יכול להבריחם ונין שעם זה מספיק דהא אפילו עשאו לו אפותיקי מפורש דולמי עלייסו כתב כשור והמכר לקמן סי' קי"ו ס"ב דאינו טורף מלקוחות כו' ועיין בב"ח מ"ש בזה (ועיין בב"ח שכתב דלמחר והמכר בו נוסף ונין דבריו כרמב"ן ודו"ק) וכ"כ הסור ר"ל אפילו למחר מקנה מנכסים דנוכים מטלטלי ויחתי דמי שקרקע שעיקר מחיבת מחלוה על המטלטלין כדורו' אללו וכמ"ש ברמ"ה ע"ק הכ"ק ז"ל וכ"ל דכדורו' אללו מטלטלי כמקרקעי לכל מילי משעבד תדינה דנמר' אף בלא מקנה דמוכ בבלא הערבים ומבלי דקחמוני' ואחרינן בכחובות משם נוסה פורנא משם בב"ל מ"ח לעניין לקוחות או מקבלי מחנה אין מחיבות המלוה עליהם כיון מיכוי להבריחם וכמ"ש ברמ"ה בקידושין ע"אומר דאף לאחר תקנת הגאוני' לא נבי מחקבל מחנה וכתב שם דחתם' ס"ם אפני ס"ם וזרבי הטור כאן יוצאי' מדברי הרמ"ה דס' אומר עיין שם ועיין מ"ש לעיל ר"ם ק"י : ט אפי' מכר בקרקעות קודם מיקנה למטלטלים כו' עיין בתשובות מהרי"ם סי' קכ"ג ג אם

קיד דין ב"ח עם הלוקח אם יכול לרחותו אצל הלוה ובו ז' סעיפים

א מלוה שיורע לקוחות שקנו מהלוה אחר שהלוה הולך וטורף מהם (בבית דין ◦ (מסו' פ"ק דב"ב) ו אבל אם פרע אינו כלום) ב וקורעים ב"ר שטר הארכתא וכותבים בטריפה שקרעו שטר הארכתא:

ב כשימצא המלוה ללוקח כופין אותו לרון עמו ואי' ליה לך אצל הלוה וכשיתחייב לך בדין ויכתבו לך שיפרע על הלקוחות אז אפרע לך אלא ילך הוא אצל הלוה ויוקיקו לבא לדין ומיהו היכא דאיתיה מורעינן ליה כגון שאינו רחוק יותר ממהלך יום אחד ואם מבקש הלוקח זמן לחזור אחריו נותנים לו עד שלשים יום ובלבד להוציא הדין לאמיתו לבא בעקיפין:

ג ד (ג) אם רוצה הלוקח לסלק המלוה במעות הרשות בידו וישאר לו הקרקע ויחזור וישאל מהמוכר מה שפרע למלוה בשבילו ואם עשאה אפותקי מפורש דא"ל לא יהיה לך פרעון אלא מזו אינו יכול לסלקו במעות אם קנה שתי שדות זו אחר זו כל אחת במנה והחוב שהיה למלוה על הלוואה היה ק"ק וטרף ממנו במנה שדה ראשון וכשבא לטרוף השניה במנה הנשאר הביא לו ק"ק וא"ל אם תרצה שדה ראשונה שגבית כבר בכל המאתים הרי טוב ואם לאו קח ק"ק והסתלק הדין עמו: ואם רצה המלוה וקבלה בק"ק אין הלוקח חוזר על המוכר ◦ וגבה ממנו אלא מנה:

סנס ◦ (סור פ"ח כסס ר' יונה ושרפ"ם) ו"ג דהם עשו כ"ד תשלם שומא וכרוזם ו (ג) סוב מין הלוקח יכול לסלקו דשומא

דכרי' שלא כח לעולם דג"כ על עליו שיעבוד אף דלא על עליו קכין ותעשה שכתבתי סס - יא אפי' בקרקע כל שהוא לשעבר הרבה מטלטלים ואם אין ללוה קרקע והמלוה זיכה לו מתוך שדהו באחת מהקנאות שקונים בהם קרקעות או שהשאילו או השכיר לו קרקע כל שהוא הרי זה מקנה עליו כל מטלטלין שירצה ואין צריך לפי' המקום שקנה אבל המטלטלים ואם אין קרקע גם למלוה יג יכתוב הקניתי לו ארבע אמות קרקע בחצירי ואבלן הקניתי לו המטלטלים ואע"פ שאין אנו יודעים לו קרקע הוראת בעל דין כמאה עדים להוכתו:

ג בזמן הזה אפי' שעבד לו מטלטלי אגב מקרקעי אינו טורף מטלטלים שמכר או נתן יד משום תקנת השוק ◦ (ג"ת בשער מ"ו) ומיהו יד (ג) אם כתב לו ראקנו ואחר כך לוה מאחר וכתב לו ראקנו ובשניהם שיעבר מטלטלי אגב מקרקעי וקרם השני ותפס מטלטלי שקנה קודם שלוה ממנו בא ראשון ומוציא ממנו אפי' בזמן הזה מפני סו (ר) שאין בזה משום תקנת השוק (וע"ל סי' ס') ◦ (וכ"כ בפי"ע ס"ח)

ד ובלבד

א"ר סומא ובכרוזם בסדר זה בשכיל המלוה אבל יכול הלוקח לסלקו בדמי שוויו מסדה אפי' אינו שוקל בדמי חיובו של המלוה כו' אלא כחוב למ"ס מסור לעיל ר"ס ק"ם סוף שני ע"ש ורפ"ם ע"מ שביב כשני וכ"ם בסח"ם ס"ם וה"ם לכל לפי מה שפסקתי לקמן סי' קס"ו סוף פשיף פ"כ ברמב"ן ובמב"ר ובעס"ת ורי"ב פ"ב פ"ו לסלקו ער שיתן לו כל חובו - ס"ם בסח"ם וה"ם ככר עשו שומ' וכברוזם כו' אפ"כ יתן לו כל דמי חובו לפ שנתבי דכרי' וכ"ר לרלקמן ס"ם ר' דהם שומ' המלוה לפ יפחתו מכל כשכר שמו לפם יכשרך ליתן כל דמי חובו יתן לו כפי הסומא: ב סוב מין הלוקח יכול לסלקו ככר כתבתי כשאינו רוצה לסלקו כל אחוב כ"ר פ"ב ס"ם ס"ם וזהו שקנו דהכי לפני יתן כל אחוב פ"י לסלקו מפם שומא לפ הרגא לקוחה וק"ל:

תקנ' השוק ולוה וי"ל דכת' הדין כפי סנהדרי לקיים ללמדינו עוד חידוש לפנ נגרש וכוה דלף דקנה כיני ביני ולא כיו ביד הלו' כשפ' הלוה שהשומא וכיו בידו קודם שלוה מהשני דהל"ל דלהשני כשתעבדו כיון דשעבד לכל ג' כאנ"ק כדין קרקע שקנה ביני ביני קחל"ן דאפ"ה כיון דכתב לפן ג"כ לאקני המוקדם מדיף וכן כ"ל כיסוב כפ"ת דכשער מ"ג דין ד' לאחר שכתב שם בענין כ' דין לוה ולוה וקדם המוכר ותפס המטלטלין שפיו בידו קודם שלו' משכיון ושיעבד לפניכן כתב קרקע כו' ומוכר וכת' בענין כנ' הני דיני דכת' המוכר כיון ס"מ דלרכותא כתב כן וכת"ם ודו"ק: סו סמין כוה משום תקנת השוק וכוה משום שכתב כתבתי בסי' ק"ח דלא שייך תקנת השוק אלא לענני לקוחות דימצאו מליקח וה"ה כתקבל מתנה דמתנה כמלל מכר הוא כמ"ש בסי' ס"ם ע"ש משא"כ בשני מלוין ודו"ק:

קיד ו אבל אם טרף אלא בכ"ד אינו כלום נם בשני פורין כתב הטור והמחבר כן לעיל סי' ק"נ ס"ו אלא משם שכתב פלונית בשבר זמין או משכונא ע"ם: כ וקורעים כ"ר שטר הארכתא כו' המחבר כמשך לפר ל' ובדר דברי הרמב"ם דפ"ב דמלוה (דף ו') וע"ש דלפני זה כתב שם דאם מין ללוה כני פורין כותבי לו מדרכת לילך ולבקש אם ימצא לקוחות שקנו מלפר שבלוה אלא בכתובה לפן ולפר שמצא לקוחות קורעין מהדרכת וכותבין לו פרפע כו' ובכור כתב המחבר ל' הרמב"ם על הסדר כם ס"ג מם"ט ואלא ופתיל בהדרכת דבני פורין ופ"ה בהדרכת דסירם ובורדה דמסועבדי ע"ם דכת' דהך כלל נופל בתיבתן ופ"ה כתב המחבר הלכות גביות בני פורין וזה ופ"ה כתב נביות ממסועבדי ע"ו ו קלי מ"ם כאן מלוה שיודע לקוחות שיבוא לפר ור"ל לפר שכבר כתבו לו בהדרכת מצא פ"י המסועבדי אל קורעי בהדרכת וכותבין לו פרפע כו' וכשור יש לו דרך וסדר לפר כמשך לפר הרא"ם וכמ"ם בפרים ע"ם כם"ם ק"ם ודו"ק: נ ואלא אלא בקקיפין ז"ל הרא"ם דכל זמן כ"ד אינו מן הדין אלא מדת רחמים נהגו דברי חכמים על בעלי דינים אלא לדחות מותם יותר מדאי כו': ד אם רוצה הלוקח לסלק כו' הרשות בידו ובכרוזם בסדם זה בשביל המלוה שמא ימצא הלוקח קודם שמשלם המלוה לסלקו בדמי חובו ואם בכר אמו שומא ובכרוזם בסדם זה בשביל המלוה שמא ימצא הלוקח אין המלוה יכול לסלקו אלא בדמי חובו ואם אמו שומא ובכרוזם ונם בכר נבסו במלוה והנה הוא בכר בידו כוה אלפי הרמב"ם ס"ל דנם בכם"נ הלוקח יכול לסלקו דמחרין שומא הדרא נם הלוקח והרא"ם חולק עליו ס"ל דלא אמרו שומא הדרא כ"א לסלק הלוקח ולא נבי לוקח שדותיהן ולא נבי לוקח שנכנס לשעבודו דזה המלוה וכת"ם בשער כסי"ק נ"ג ומם פסק המחבר נם ס"ת כהרמב"ם מתור"ם כתב שם דיש כו' וכו' דעת הרא"ם וע"ם: ה וגוכס ממנה אלא מנה אחד אין הדבר כיון שוה יותר אלא מכח שתביעה על המלוה קבלה כמתני' שור: ו סוב מין הלוקח יכול לסלקו כפי כתבתי דהיינו דוקא כשהיו רוצה הלוקח לסלקו בכל הסוב וכת"ם בשור והמחבר כסתם כסס ו ע"ם:

ו ועל

ז וע"ל סי' ק"נ ס"ט ר"ל דסם כתבאר דיש פלוגתא בזה : ס מסקרן ומצי שבח ר"ל כמה היתה שוה מתחלת כשעמד עקנאה עלוקח וכמה כתן כעבד שוה מעשה קרן ואחר זה מקרי שבח יותר זהו מקרי שבח ומחותו שבח המות'נוכח שהצי וכסי' קט"ו כתב המסכר ומו"ר סילוקים כין שבח דמחת' הוגע'או דמתיל'וכין עשהו אפותיקו או לא וכין מסיק סיעור ארע' ושבחא או לא וכין לעוקח או מקבל מתנ' ויתומי' ע"פ מילת' כטעמ' כולל זה : ט כתקבל שנחוני' שלין לו כו' ר"ל כמ"ס שעו' והמשכ' לעיל ר"ס נ"ס דתקנו שבועת לכל הטוען

לין לי כמה לשל' ע"ס : יוד אם היה שלוה שחנו כמדינ' פי'כעיר או כרחוק מהלך יום ג' לחפוקי אם אינו כתדינה נוכח המלוה מחלוקת דמ"ל להמתין עד שיבא' שלוה שלין לו כיון דשבועה זו אינו אלא מכח תקנת הגאונים והלוקח יכול אם"ל אחר שלוה וכ"ל : יא ומשביעין את הטורף כנק"ע ורמ"כם ושטור כתבו כל' המקב' ואע"פ שגם שבוע' שלוה לפני זה דנשבע דלין לו כוח כנק"ע וכמ"ש שטור והמשכר כר"ם ס"ט אלא משום דשבועת המלוה כוח שבועת המשכה ושבועת שלוה שלין לו אינו אלא מתקב' נאוני' לשרוני' תקנוהו והמחירו גם לישבע כנק"ע מ"ש כתבו כנק"ע כפי' נדין שבועת המלוה ללמדינו שבשבועת המשכה כוח : יב ושלא מכרו לאחר דאלו מכרו יאמר לו לוקח זה לאו כעל דכרי' דידי את אלא מי שלקחו ממך :

יג וכולל כשבועתו שלין זה שטר אמנה כו' דוקא כשנרך ליסב'עיקר השבועה דאינו פרוע כו' תקנו שו"ל לכלול ג"כ שבוע'

זו אנב אותן שבועות אבל אם כתבור אלא פרע לו ס"ל לישבע כשביל זה לפוד אלא אמנה הוא ומ"ש מסיק וכתב דאם הוא כתוך זמן טורף כלא שבועה וק"ל : יד טורף כלא שבועה זהו דוקא לברמ"כם אבל לר' כהי והר"ם נרין שבועה כמ"ש הטור כסי' ע"ס ופס כתב המחבר נוסף' פלוג' כוס ע"ס ואף דשם מיירי כשאת הלוה ובא לפרוע מהלקוחות ס"ל דה"ם כשבוח מי שלין הלוה לפניו ואפי' אם הוא לפניו ומעשה שכתבתי בפרישה ע"ס וכסי' פ"ד ס"ב וכם"ע סי' ע"ח כתבתי לאה כת' שם דדין אחם מת הלוה ולא כתבו אחם הוא מי ע"ס : טו ושעו כלל שהוא מכרן כטל פי' אע"פ שעשו שומת ומכרוה דכה"ג כלוה נופח ויבואים כשמכרו ב"ד לגורכן אפילו טעו ומכרו שוה מאה כמאתי' מקרן ק"י' לגליכה דר"ם וכמ"ש הטור והמחבר כסי' ק"ט ס"ג ע"ס מ"מ בנכסי לוקח דיכו כשלים שעשה כלל שהוא שהכרו כטל כמ"ש הטור והמחבר לקמן כסי' קפ"ב ע"ס . ושעשה דכלוה או יורשיו דעלייהו מוטל לפרוע להלוה מעצמן ולמכור בנכסי' כרצונם ולא עשאוהו וכה"ד עשו כלל המוטל עליהן כשומת ומכרוה מ"ה מכרן קיים משא"כ לוקח שהיו מוטל עליו לפרוע קוב כהלוה ומ"ה נעשו כפ"ד כשלוחו וכשם שאם טעו כמה שהוא יכול להלוקח יכול הלוקח לכטל המקח כדין שליש שעיווח כן נמי אם טעו כה"ד לעוכת הלוקח המלוה יכול לכטל המקח עפ"ר : טז וי"ש שדינו כתו נכי יתומים לעיל סי' ק"נ סע"ף ד' לא כתב מו"ם מדברי המחבר (שכתב שם כמ"ם כאן) ויש סולק על זה ונם כטור כראה דהסכים שם אם הרמ"כ והרי"ף שכתב שם כשאם דאף אם טעו ככל שהוא מקרן כטל וכאן כת' מדברי הרמ"כם דל"ל לאלק כין לקוחות ויתומים אבל כפרישה כתבתי שם כסי' ק"נ נס כאן דהמדקדק כלשון הטור יראה לו שגם שם לא הסכים עם הרמ"כם ע"ם ול"ל נרין שעשה שהקרן כטל אלא שהטור ס"ל שדין הכא כמ"ש כאן עליו . ואפשר לומר משום דהרמ"כם כתב דין זה ככה לטרוף מלוקח שטעו ככל שהוא שהקרן כטל אלא שהטור ס"ל שדין הכא לטרוף מלוה אלא מדאתו שוה לחכא לטרוף מלקוח וכן משמע מדברי הרי"ף (ושדוקא בכהא לגבות מיורשים שכב"ד לחכיסם על יתומי' ובאלו הנכיהו יורשים עצמן כשנדילו כהן . אמרו כתשכה וכגמרא כפחתו שהות והותירו שהות שהקרן כטל הא כשכל שהו שהקרן קיים) ומ"ם הכיא הטור דברי הרמ"כם מ"ם כלוקח כפי' ק"נ דתלייהי כהא לגבות מנכסי הלוה ומ"ם לא כתבו לא הטור ולא מו"ם עליו דכר שם כסי' ק"נ וכמו שמ"ם כאן עליו כנוף דבריו כדין לוקח ומשם נלמד לדין הכא לגבו' מנכסי הלוה כשלמד ממכו וק"ל : יז נותני' בשדה לאותו שהוקים כו' ול"ל הטור שם יכא אדם כתוך כשכרוה ויעלה הקרקע יותר מאשר שהוה הכ"ד והמלוה רוצה ליקח אותו קרקע לריך לקכלו כאותו שילוי שהשוה והכרוה לטובת הלו' היא שאם ימצאו מי שירצה ליתן כה יותר ברי טוב ואם לאו יקבל המלוה כאותו שוה אבל אם הלוקח בעצמו רוצ' לשלות השומת רוצ' לשלות השומת אין שומעין לו כי בודאי לתועלתו הוא מכוין שיאמר מה אני שוטה שומיף ואשאר בקרקע כידי אחר כך אחזור ואקח הכל מן המוכר כו' וכבר כתבתי זה לעיל כסמוך נס כשלל הדין ע"ש : יח ולא יהיה כל כשוב פרוע כו' אבל אם יהיה כל כשוב פרוע אלו הלוקח לשלמו לכלו כיון דאדיין לא נעכו המלוה וכמ"ש נ"כ לעיל כשלל הדין : יט אין שומעין ללוקח שעשה שטות שבידה לוה דאם יאמרו ללוקח לא יפטר הלוה מהמלוה כשיתרון כבדי הוכו . ומשא"כ כמלוה שבא לגבות מיורשים דכתב הטור והמחבר לעיל סימן ק"ט ס"ו דאף אם ירצה המלוה לקבל השדה משניח הלוה אלו יורשים ככל השוב דשומעין ליורשים שאומרים ניתן לך בשומת בית דין דאתם אין פסידה להלוה כוה שכבר מת ויורשי אתת יהיה להן ריוח כשומת שבאם יהיה להן אחות אחר זה יכולין לאחור ולפדותו כאותו שומת מיד אמלוה דאלו אומ"ם שם כתב כוה ג"כ אין שומעין ללוקח דבא אחרכין כסימן ק"ם דכבנון זה שומעין ליורש כיינו משעשה שנתבאר שם כדי שידע שוויו כשעילה לשלקו דשומ' שדה ליה אבל ללוקח כשר אחרינו ס"ג דללוקח לא שדה וא"כ למה ישומו אותה עד כאן לשומו . ודכריו תמוהין מאוד שרא דאף דשומת לאחר שבאת' ליד המלוה לא שדה מכל מקום זה שלוקח דאיירי כאן מיניה דלעוכת ואותר ישומו לי ואתן למלוה דמי השומת מיד כשומו ולא אתבנו השדה כלל מידי ליד המלוה למה לא ישמעו לו כיון דקיימת לן דשלוקח מצי לשלק למלוה מתחלה וכ"ל ועוד דאחרי כדין זה אין שומעין לשלוקח מאן דשלני ולפי טעם דע"ם ואחרכ"ם דשכירת ליה דשומת שדה ללוקח אף אם כבר נשמו המלוה כוה ליה לאשלוני כהאי דינא שלא אשכחת' כשום מקום דהוה פסידא דשלוה וכן כתב הרמ"ם כשדיו וכמו שכתכתי כפרישה עיין שם :

ג ושלא מכרו לאחר' וכולל כשבועתו כו' אין לומן זה מדוקדק דגם שלא מכלו ושלא מכרו כוה מצי לשלול ולכך תוך שומן ז' ל"ל כלל וכשור אימה כוה ס"ל וכו' כשבועתו אפילו זה שטר אחר' ושלא מכרו לאחר ולא מכלו כוה כוון

ם אין שומעין ללוקח כהרמ"ם פי' מי שהיה כעיר אבוכר שעשה משום שלוה אלא שיעשה כתוך זמן שהוא מכרן כטל כשבועת המלוה וכן תוכח כשור ומחכ'ר"ם ק"ם שם"ם נצי יורצי' דאין שומעין לזה אבל לפי מה שפשקתי לקמן סי' קפ"ו סוף סעי' ג' ל"ב הכי נפי' מת הלוה ולא הניח ככסי' לאחרים כלל אין שומעין ללוקח וכן עיקר .

שם

קטו דין הפירות והשבח במורף מלוקח ויתומים ובו ו' סעיפים:

א (כלל מהרי"ט ר"ס כ"ח חו"מ) כשבא בעל חוב לטרוף מהלוקח ג (ב) אם כתב לו הלוה (ג) ראובן (ג) טורף גם כן השבח שהשביח השדה בין שבח ששבחו הנכסים מאליהם כגון שעלו בו אילנות או נתייקרה בין שבח שהשביחו מחמת הוצאה אלא אפי שבחו מאליהם ד טורף כל השבח:

סנף (ד) וי"ל דכלל עכין לינו בוכה רק בקני הכסף ה (טור בשם הרמ"ה ס' הת' בשם פוסקים ועיין ש"ך ס') (ה) וכן כ"ל עיקר מיהו

קטו ג אם כתב לו הלוה דקנה. עיין בח"מ ר"ס כ"ג דמלוה דכתב דהה דנריך הלוה לכתוב להלוה דקנה היינו דוקא למען דכשר דבדקני לא מהרינן מהרי"ט הוה והמסכר דסת' וכתב לעיל ר"ס קי"ב דלא מהרי' כיה דה"ה לכ"ע ומן דנרינן נרעין לי נפ מ"ם שכן מסתע מל' הרי"ף והרא"ם וכ"ה ומסו' לעע"ר לא מסתע מיני ומין להניף ראיה מוסף דמסתע מדברי הרי"ף והרא"ם ופנ"י וסור הלוקח מוכר ובונה מכנה מהמוכר ומש"ם מלא פי' לו מהנה רנם כתב מהרי' מהריות ס"ם סוה וכ"כ הרא"ם להניף ש"ך דמביעא נני ג"ל רב מיוש נר מנא לירנה מלא מעתה מתנה דלא כתיב נה הכי ה"כ דלא פריף מנח' כי מין דרך לקבל מהריות כתתנה אבל בתכר מנהנו לכתוב מתקבל מהריות מעילו לא ככת' כתי מהריות ס"ם סוה מין נקרן בין בנכח כבל יפוי כח מנהנו לכתוב עכ"ל ועוד כתב בן הרמ"ם לקמן נני מהר רנה הלבתא יש לו חשוח ויש לו מנא ומש"ם מלא פ' לו מנח' ומהריות ס"ם סוה מפי' על מנח' מכ"ל סוה רמין רואה כיון שכך כוח' מוכ' ללוקח מנא מיקום ומשני וניכי מינן ומחלפן ומשמיטן מהן דוכן מרעת מרעתא דכבי זכן מתחייב המוכר את נופו ליתן לו נ"כ הנכח (ע"ל ס"ק י"ב) ומ"כ יחוור ויגבה הנכח מהמוכר מהנכסים שקנה כבר מבל מיהתנה' המוכר הנכח שהוא דמקני על נוף הסוב זה לא מתעבו כלל ורו"ק כי זה ברור - ונם מ"ם הנמ"ע מבן חוכח תת"ם הר"ב לקמן מיהו הם כתב ללוקח בהריא מלא מהנה מדמקנה כו' ולפע"ד לא חוכח מירי הר"ב כתב ג"ז לפ"ם לפי שכבר הניח לעיל ר"ם קי"ב דלף דמקנה י"ל דמדרי' מהריות ס"ם. ונם בהן לומר דהם כתב ללוקח בהריא מלא יבנה מדמקנה אין ללוקח נהנה כלום בל"ם - ונם נהנורת מוזר דף ס"ם ע"ג כתב בדעת הרמ"ם דנרים מהנם כהוניס בעיני - ובפיקר נרמה דאין מילוק בין מלוה ללוקח נזה - סוב ראיתי נב"ח מהנים על הנמ"ח נזה ומל"ב מהרמים מהניח בל"ח מהרמ"ל פיהם רמים רלא מריף ל' מהרמ"ל מל' הרמ"ם וכמו מפי' הנמ"ח ל'הרמ"ם כך יש לפרש דברי הרמ"ל ח"ח דברי הנ"ם הכוונים נהנהם הרמ"ם ונרי' ורו"ק: ב דמקנה כו' בין מנח' מהנמו מהכנסים מהניהן כו' מל' מהמכר מהנח דנם מכח דמיו' מהנו רמקנה הוח מור' וכניכן רכתב לי"ת דמרמ"ם מינו כן מלא ז' ל' ר"ע כ"ה מח' מלוח ב"ח נוכח לח מהנח מהניח מלוקח בין מהנהים מהנח הנכסים מהניהן מלא מהם שכמו מהניהם מורף כל מהנח ומה מהנח מהניהם ב"ח נוכח לח מהנח מהניח רמוכן מלוח מהמנין מנא וכתב לו מפני מניר לקנות וקנה מה"כ מנא ומכתב ליו' ומהנהים נהנהמו מולקין מהנח כו' ומלמן זה רמים לה"ם לקמן ס"ק ז': ג מורף ג"כ מהנח כו' לקמן ס"ק י' כמהני מהנח מהנו מוכר על מהכר ולקמן מניף ר"ם ס"ק כ"ם על מה מכתבתי מיהומים ליים כמקבלי מתנה. מהין לפה על מי למוכר נהנתי מנהני דנרי המוח ומהנהים מקולי כתוכה מנו כלן ולא הנכנת נמוכנותיהן כמי מהני כתוכ' כמהנה מי ומהם נכתוכתם ומניך ב"ח ומהנר מנוח' ב"ח נוכח מהנח מהנהי ומהני מקולי כתוכה מנו כלן ולא הנכנת נמוכנותיהן כמי מהני כתוכ' כמהנה מי ומהם נכתוכתם ומניך ב"ח ומהנר מנוח' מרים רלא מרפי כוכת מהנח ולא מנוח מקרקע כמי לה מרפי כו' וכתב מהר"ם פוילדם ס"ק דמביעא ו"ל ויש לדקדק לפיש מהנח רמהנח לקומו' רוקא פיירי בכל מהנח יחומים ב"ח נמי לה נהי מהנו רמין לפה על מי למוכר ס"ב מה"ם נוף לה יבנה ב"ח מהנח דהי לקומו' רמין לפן על מי למוכר מהרי' מת המוכר כיון דהנכנת רוכין ליהן מנכסיו כו'ם מהמריך מיקרא ל"ח ולא כיון יפה בדיבה דמ"ב מת המוכר ח"ח נפשה מהנהי לוקח לא מהנח מרעתא דמקיל לים מה"מ רק מרעתא דמקיל לים מכ"ל מיקרא ל"ח ולא כיון יפה בדיבה דמ"ב מת המוכר ח"ח נפשה מהנהי לוקח

ג סורף קני הסמ"ג ז"ל הטור דהאי סבא כאלו קנאו מוכ' ומכרו ללוקח אחר שמכר לו הסדה וכתמצא נס לתקריות דהלוקח על הסבא וס"ל כלוה ולוה ופ"כ קנה ומכר דשולקין מלוה דאחון והסבי מדכתב להו דהקנה כיון שלא קנאו אלא לאחר שניכן ושיעבוד שכיכן על עליו כאחר ע"כ ל"ק קנאת שכוי לתוספו' כיאו' וכן הוא בתשר"י ופ"ק דמ"מ וכלל דבריה' וכוותן הוא דהא שבא שסבים הלוקח אחר לקיחתו הסדה דה"ל לו המוכר כלום מהחלוה ולוה דמי לקיחת הסדה מהלוקח ומהני נמילת דלת (כמ"ש לאחר זה) תקנו טיהא הסבא שסבים הלוקח כאלו מכרו הלוה שהוא מוכר שלו ויקר הלוה ומכרו להלוקח דודאי לא עדיף טיעבודו דחלוה כדמי הלוואתו מטיעבד דמי קרקע שלו הלוקח כחה שכתן כעד הסדה ואף שתקנת נמילת דלת לא שייכא הלוקח (דלא כח אלא לעוכתו לקנו' הסדה) מ"מ כיון דתקריותו ג"כ על הלוה דיכא שתקנה כחה שהקניאו מידו אף שהבא שסבים הסדה בידו ולא כולו וכוה עדיף הלוקח מהחלוה דהא"י דלא כת' לו דהקנה אחוק כאני שבא שבידו דהא לא מצריכו לכתיב' טיעבוד דהקנ' אלא משו דהקנ' ויקר ומכרו ואין כח ביד החלוה להוציי' מיד הלוקח אם שקנה אף הלוואת החלוה ומכרה והוה דוקא שייך בכ"ש שהבא שהקנה הלוה המוכר מור ומכרה להלוקח. אבל הלוקח שהוא מוחזק ועומד כו והבאים, אינו לא נרע בו מאלו לא תכרו המוכר ועדיין הוא ביד המוכר דהיה נוכח ויכול אם אלוים בהבא כלי כתיבת דהקני. ואין לומר כיון דתתריכן בהבא כאלו קנאו הלוה מהלוקח ה"ל ה"ל דינו כלוה ולוה וקנה וכת' להרשון דהקני ולא להאי דקנאו הרשון ולא האבי. דשאני הבא דקני' הבא שהלוקח והמכיר' לו בשעה הכל בשעת ג' אחר שהבאים ביד הלוקח וא"ה לא נזכר בשום פוסק ואחכר דעיקר הלוקח כתיבת דהקני דאחיזו לא נרע מאלו הוה מאנו לאוד וקנה ועדיין הוא ביד הלוה ודו"ק ועפ"ר שהבאתי ראיה לזה ושעה הפלוגת שכתב אחכר' ואור"ם אם כראיי דבא"ח להמויר להלוקח ההוא' מכורר ג"כ אם כאחר' דבא"ח ז"ל מאו' דלא תבעוה דלת נאבי לוון אלמה רבנן לאיעבודי' דבא"ח שלא יפסיד כלל אחה שמוכר הלוה וכאלו נאחרת הסדה ביד הלוה דהיכא נס הוא אחל בה והבאים והלכך אפי' בהוצאה לא אחויר ליה. ואע"ג דהלוקח אנוכן אחויר לו בגבול ההוצאה תקנה היא לכ"ח כדפרישי' משום נמילת דלת ועוד שבא הלוקח בגבולו בשיעבודו. ועוד דהא אעיקרא נחית על דעת להחזי' מן המוכ' ע"ל ור"ל דבא"ל לו המוכר כאחריותו מיכאו ואחליכן ואבליכן והיינו דמי הקרן ודמי הסבא שאחליו ודו"ק: ד טורף אבי הסבא שבשבא אחליו ודו"ק: ד טורף אבי הסבא עד"ר שם כתבתי דאע"פי דכבר קיבל אחלוה על מוכו הסדה אף דמיה והבוח שהלוקח יש לו על המוכר הלוה הוא הרבה יותר ממה שנ"מ הלוה להחלוה אף"פ שולקין בשוה בהסדה ופ"ד שבאחר לעיל בסי' ק"ד ס"ע וכדריסה סאחרתי בזה ס"ק לף

ה

(י) מיהו שם כתב לעיל שלא יוכל להקדיש שלא ינכה מדלקנה ° (סמ"ס) אין לעוקח בשבא כלום:

ואם השביחו בחמת הוצאה ג (ז) טורף ד (ח) חצי השבח (ט) היתר על ההוצאה ° (סור בשם סרמב"ם ועיין ס"ק ט')

הגה (י) וי"ל דאין הבע"ח כותן לו שולחה כלל ° (סור בשם סרמב"ם וכ"ר פרי"ח וכל הפו' עיין ס"ק י') מאחר דשקוט שלו נגר הקרן עם השבא: ואפילו

כתב בשחוקי יוסף פרק יש נוחלין וז"ל עלוחחיכו כר' ורבנן היא משום דכתי' בכל אחר יחבא לו דרבינן מיבים אחין שכבר נוחל בשחוני' ובריקל' ואלים ואפשא ופסק' סרשון אפילו בכבן חוזו דשקיל פי שנים דחזוקי מיבים ופרב"ם והרמב"ן ע"כ: ובאמת מפשחי ולא מצאחי בשום מקום שהבאחים ופרב"ם והרמב"ן מולקים על הרמב"ם כוה ולכי אומר לי שלא כחבו כבריהם מרבני הרמב"ם בשבא דחמיל כגון בחפירה והוו שוחלי ושלופחי והוו מחריאו אפשר"ג חלק על הרמב"ם על ח"ג כגון שפלו בה מיכלות דפלו בה מילנות משמע שלא מיו בה מחמלה מילנות ופלו בה ופ"כ בשחוני והוי דשקני - אבל מדברי ח' חמ"לא משמע הכי אלא משמע דאפילו שבא מחיל מולקי' על הרמב"ם וכן משמע כסוף וכן כחב בשם סרש ס"ג להדיא וכ"כ בשחמ לקמן סי' קי"ו ס"ק ט"ו ופרב"ם בשבא דחמיל כגון בחפירה והוו שוחלי ושלופחי והוו מחריאו אפשר"ג חלק על הרמב"ם על ח"ג כגון שפלו בה מיכלות דפלו בה מילנות משמע שלא מיו בה מחמלה מילנות ופלו בה ופ"כ בשחוני והוי דשקני - אבל מדברי ח' חמ"לא משמע הכי אלא משמע דאפילו שבא מחיל מולקי' על הרמב"ם וכן משמע כסוף וכן כחב בשם סרש ס"ג להדיא וכ"כ בשחמ לקמן סי' קי"ו ס"ק ט"ו

ד' וכן בב"ח שם וכן משמע לסדי"ג מדברי סרב בהג"ה והעיר שוכן ושפר מהריטים דשפי' בשחיקרם שיכו נוחש בב"ח רק חני שבא ומה דרשי ליחש וכמ"ש - וברחה דהרמב"ם כחי חנב שחפשא כחב עלו בה מילנות ופ"ל כגון דיקלא ואלים או ג"ל עב"ו בה מילנות - ובב"ח בדאין דברי הרמב"ם עיקר בזה דיש מילוק בין שבא דחחילא לשבא דהוכפא לעניו דשקני ודלא כה' חת' ופר"ח ושפר מהרוטים שכחכו לדעחם: ורציחי בנשפ"ח שער ג' חלק ו' כחב כדברי הרמב"ם וכ"ו שהרי"ו בחרוחת שם ופ"ק ט"ו כחב שהי' חלוק בין שבא דחחילא ודחחחת מוכפא לעולם אין נוחש אלא חני שבא וכן בשבא ח' חמ"לא שהבאחים והרשב"א והרמב"ן כו' ולעיל"ד עיקר כדברב"ם ובבא"ח ושפ"ח הרמב"ן והרשב"א חוזרי' לו וכמ"ש וכ"כ בסמ"ג דף קע"ח ע"ב וז"ל אחר שחוחל ב"ח שבא נוחש את שבא שבשבת חלוקה בין שבשבת חחחת מוכפא בין שבשבת חלויין אלא שם שבשבת חלויין יכול שבא נוחש וכן שבשבת ח' הבאים הנכפים חלויין נוחש חני שבא שבשבת חלויין שבשבת חחחת מוכפא נוחש חני שבא לפי שבא נוחש את שבא שבשבת חלויין (עב"ל) ומשמע לכאן

שפתי כהן חושן משפט קטו הלכות גביית חוב מאירת עינים

ה אף מהשועבדים שמכר כו' והיינו אם הם רחוק מדירת המלוה ומכרן אחר שמכר להאי לוקח השדה זו שעורף המלוה דלא היה יכול לדחות לוקח זה להמלו' ולומר לו הנחתי לך מקום לגבות הימנו כיון שאינו במקום המלוה וכמ"ש העור והמחבר בסי' קי"א ע"ש ועמ"ש בדרישה עוד הזה :

ו אלא מבני חורין והיינו מתיקון עולם כיון שאין קול להשבח מה שהשבים לא ידעו הלקוחו' להיוהר מליקח כנגדו מהמוכר : ו אבל

(יא) וחוזר הלוקח וגובה (יב) הקרן מנכסי המוכר ה אף מהמשועבדים שמכר או נתן מאחר זמן שמכר לו השדה (יג) אבל (יד) השבח שטרף ממנו ב"ח אינו גובה אורתו מנכסי המוכר ו (טו) אלא מבנ"ח .

וכל

חדע שכך כותב כו' דלא חיתא דהוי כיורד ברשות ע"ש ואע"ג דהמוכר שדה למכרו ונמצאת שאינה שלו נוטל הוצאה מנגזל כדלקמן סימן שע"ג אע"ג דהתם נמי כותב לו מוכר ללוקח כך שאני התם כיון דאלו הוציאה נגזל ממוכ' נוטים היה מוכרת ליתן לו ההוצאה א"כ מה מכר ראשון לשני כל זכות מתנוא לירו מאה"כ הכא שהמוכר חייב לב"ח כשעור השבח וההוצאה .

כן כ"ל : יא וחוזר הלוקח כו' אף מהמשועבדים כו' כתב הרב המ' וז"ל מבואר בס"ם ס"ע מי שמת ואם תאמר אחר שיש שם משועבדים מאוחרי' לאלו היאך טורף ב"ח מאלו יאמר לו לוקח לך אצל המאוחרין וכבר הנחתי לך בעד שקניתי מקום לגבות הימנו וזו שאלה הגונה ויש להשיב לפי דעת רבינו שכתב פי"ח ששעבוד דאקני' אינו

חל בסתם משכחת לה בשלא היו לו המשועבדים המאוחרים בעת שלוה והיו לו בעת שמכר אלו ומעני כך לא נכנסו תחת אחריות המלוה ונכנסו תחת אחריות הלוקח אי נמי בשכתב דאקנה ללוקח ולא למלוה וקנה ומכר אחר מקח זה ואפילו לפי דעת הרשב"א שכתבתי שם (ר"ל דאחריות ס"ם גם בדאקנה) משכחת לה כשהתנה בשעת שלוה בפירוש שלא יהיו הנכסים שיקנה משועבדים למלוה אי נמי משכחת לה לכל הסברות כגון שאלו המאוחרים הם במדינת אחרת ואין אומרין למלוה להניח אלו אע"פ שקדמו להוציא מאתים על מנה וכן הדין אפילו אצל בני חורין (ובדלעיל סימן קי"א סי"א) עכ"ל ומביאו ב"י ס"ב בקצרה . ולכאורה קשה אמאי לא תירץ בפשוטו שלא היה לו ללוה נכסים בשעה שטרף הב"ח מלוקח ואחר שטרף ממנו קנה ומכר . ונראה דס"ל משום דא"כ גם השבח היה גובה הלוקח ממשועבדים דהוי דבר קבוע וכ"כ התוס' ע"ק דמציעא דף י"ד ע"ב דאין לומר דאחר שטרף ב"ח מן הלוקח קנה המוכר קרקעות ומכרן דא"כ גם השבח יגבה מהנהו משעבדי דגם השבח היה קבוע כיון שכבר טרף הב"ח קודם שלוקח זה הקרקע עכ"ל (ועיין מ"ש לקמן ס"ק ס"ו) ובהכי ניחא נמי אמאי לא הקשה ה' המגיד מבני חורין כיון שגובה השבח מבני חורין יאמר לו הלוקח הנחתי לך בני חורין אלא ודאי בבני חורין י"ל דמיירי שקנה אחר הטריפה אבל במשעבדי א"א לומר כן וכמ"ש . עוד כתבו התוספת וז"ל וי"ל דמיירי שזה הקרקע עשאו המוכר לב"ח אפותיקי ולכך גובה אותו ב"ח ואע"פ שיש שאר משעבדי וכ"כ עוד התוס' פרק מי שמת סוף דף קנ"ז : מיהו קשה על ה' המגיד אמה שתירץ דמיירי שאין המלוה גובה מדאקני דא"כ היאך גובה השבח מהלוקח (ואי אפשר לפרש דבריו בשבח' דמחילא דא"כ מאי פריך בש"ס סוף דף קנ"ז וכ"כ בס' לחם משנה ע"ש ועוד דבע"כ דברי הרמב"ם א"א לפרש כן דהא קאי נמי אשבח דהוצאה ע"ש) וכ"ה כתב דיש לייסב דכיון דללוקח נמי לא כתב דאקני שוין הן הב"ח והלוקח בשבח שהשבים הלוקח בקרקע זו שהיתה משועבדת לב"ח ואח"כ קנה אותה והשביחה דכי היכי דחולקין בשבח בדכתב לשניהם דאקני ה"ג חולקים באותו שבח בדלא כתב דאקני לא לזה ולא לזה עכ"ל ודבריו תמוהין דבשלמא היכא דכתב לשניהם דאקני הרי הב"ח טורף שעבודו אבל בשלא כתב לו דאקני היאך יוכל לטרוף השבח מן הלוקח כיון שעתה הוא ביד הלוקח וקנהו מן המוכר דנהי דאין השבח משועבד ללוקח מכח דאקני מ"מ הרי קנהו כבר ואיך יוציאו ממנו הב"ח כלל . ועוד תימה עליו שהרי הר' המ' מיירי שכתב ללוקח דאקני . ועי"כ דברי הר' המ' הראשונים בל"ע . ודאיתי בע"ש ובשמ"ע ס"ק ה' שלא כתבו רק התירוץ אחרון של ה' המ' שמאוחרים הם במדינה אחרת ואולי הוא מטעם שכתבתי : עוד כתב הב"ח וז"ל עוד תרצו התוס' בפרק מי שמת דף קנ"ז בד"ה גובה את הקרן דאע"ג דכתב ליה דאקני וקנה ומכר משעבר אע"ה כשבא ב"ח לטרוף מלוקח שקנה קרקע שהיה לו בעת שלוה לא מצי לוקח לדחותו למשועבדים המאוחרים של דאקני דכיון דבעת הלוואה כבר חל שעבודו ב"ח אשדה זו דה"ל ללוה בשעת הלוואה תו לא מצי לדחותו מעיק' שעבודו לשאר משוכרי' שלא היה לו בשע' הלוואה והוא התירוץ הנכון לפע"ד עכ"ל ולפע"ד ג"ע בזה להמציא סברא חדשה שלא יוכל הלוקח לומר הנחתי לך מאוחרין בכה"ג גם מסתימת שאר הפו' לא משמע כן שכתבו סתמא בכתב דוכתי דלוקח ראשון יכו' לדחותו אבל לוקח שני ולא חילקו בין אם הנכסים של לוקח שני הם דקנה או דאקני . גם מדברי התוס' ע"ק דמציעא הנ"ל וה' המ' וסע"ש והסמ"ע שהבאתי מבוא' לחריא דלא ס"ל הכי . וגם בדברי התוס' עכתם ע"מי שמת ראיתי שנמשך הב"ח אחר מ"ש מהרש"ל בס' חכמת שלמה שם אבל לפי מ"ש מהר"ש אידלש שם מוכ' אדרבא מדבריהם איפכא וע"ש ואף שפי' מהרש"א שם מגומגם בל' התוס' הא גם לפי' מהרש"ל צריך להגיה בדברי התוס' (ועיין בס"ם דפוס ויניציאה ובשליאה והש"ם דלוכלין ודקראקא נדפסו ע"פ הח"ם) וע"ש ודו"ק : יב הקרן כו' יש לי כאן מקום עיון דלפי מאי דמשמע מפשטא דש"ס ופו' והסו' אוזר וגובה כל הקרן מנכסי' משועבדים ואמאי הא כבר גבה חצי השבח וגם ראיתי בספר גי"ת שהתעורר בזה שכתב בשער ג' ח"ו ריש דף כ' וז"ל קשה דהא ודאי מאי דחשבינן ללוקח כלוה אחר בהדי ב"ח היינו ודאי בעבור אחריות מכר הקרקע שהב"ח טורף ממנו בשביל הלוואתו וא"כ כבר הלוקח הוה גבה מהקרן כשעור חצי השבח והיכא אחרי' בסתמא דאח"כ הלוקח חוזר וגובה הקרן ממשועבדים וחצי השבח מן המשוחררי' דמשמע שיש לו לטרוף מן הלקוחות כשעור כל הקרן ואמאי הרי כבר גבה חצי השב' בעבו' זה האחריות וה"ל לגבות (נ"ל לגבות) כשעור הזה מן הקרן ולא לטרוף כלו מן הלקוחות ויגבה מן המשוחררים כשעור כל השבח שהוא והמלוה היו בו כשני מלוין והדבר ברוך לי לחוד דפשיטא דלא יעלה על הדעת לומר דהאי חצי השבח הנשאר ללוקח הוא בשביל השבח עצמו דהא מטעם לזה ולוה וקנה אחינן עלה וחשבינן לשבח בשלו קנאו עתה המוכר ומכרו ללוקח ואי מחזיק ביה לוקח בשביל עצמו הוי לגביה קנה ואח"כ לוה וזה פשוט ומבואר אלא ודאי בשביל התעות הראשונות של עיקר המכר הוא עכ"ל אך מה שהוכיח דאי מחזי' בשביל השבח עצמו ה"ל קנה ואח"כ לוה אין כ"ל כן דהא כתב רשב"ם ס"ע מי שמת סוף דף קנ"ז ותרא"ש ותכי' ע"ק דמציעא והסור ר"ם זה ושאר פו' הטעם דלוקח נוטל חצי השבח דהאי שבח הוי כאלו קנאו המוכר ומכרו ללוקח כו' אלמא דהיינו משום חוב דהשבח עצמו מכור לו דאל"כ הל"ל כאלו שעבדו המוכר ללוקח כו' ועוד דאי ל"ת הכי אמאי יתחייב המוכר לחזור ולשלם השבח ללוקח א"ו פשיטא דזכה בו הלוקח מטעם מכירה ואחריותו עליו והמוכר בשעת מכירה מכר ללוקח גוף הקרקע וכל השבח שעתידה לעשות ואע"ג דאין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם וכדלעיל ס"ם סעיף ו' ולקמן סימן ר"ם ס"ד בהג"ה וה"ל כאומר לו אני מוכר לך הקרקע עם כל השבח שיהיה עליה ואני מתחייב עצמי להעמיד לך גוף הקרקע עם השבח או תמורת כספן כשיטרפו ממך ועי"ז משעבד לו כל נכסיו דקנה ודאקני (וע"ל ס"ק א') נמצא שמיד בשעת המכר נתחייב לו המוכר בעד כסף מקצתו בשני דברים בחיוב של גוף הקרקע ובחיוב של השבח הרע דהא בגוף הקרק' גובה אמאי נתשביה כלוה הא לא הלוה כלו' רק נתן לו התעות בעד הקרקע אלא ודאי כיון שנתחיי' עצמו להעמיד גוף הקרקע או תמורת כספה א"כ ה"ל לוה על גוף הקרק' וא"כ בכה"ג ה"ל נמי לוה על השבח מיד בשעת המכירה וכן משמע להרי' בסור ר"ם זה שכתב וז"ל והאי שבח כאלו קנאו המוכר ומכרו ללוקח אחר שמכר לו השדה ונתחייב באחריותו ונמצא אחריות הלוקח על השבח לעיכך חולקים אותו כו' עכ"ל הרי להדיא דלהכי חולקי' השבח כיון דאחריותו על השבח גופיה משום דמכרו לו אלא דמ"ש הסור ומכרו ללוקח אחר שמכר לו השדה כראה כונתו בשעת המכירה מיד אחר שמכר לו השדה מכר לו השבח ג"כ (ובשמ"ע ס"ק ג' כתב דמכירת השבח הוא אח"כ כשבא לעולם קנאי מהלוקח ומכרו לו ואין זה כלפע"ד אלא כ"ל כמ"ש גם מ"ש שקנאו מהלוקח לא יתכן לפע"ד וכמ"ש לקמן ס"ק ס"ו ע"ש) וחייב עצמו ליתן לו השבח ג"כ ועוד דאי ל"ת הכי היאך כאחר שמכרו ללוקח והלא אחר המכירה שוב לא היה לו לחוכר עסק עם הלוקח אלא ודאי כמ"ש : וא"א לומר שיכנה להמשועבדים סך המכירה שהרי אינו סך קבוע בכמה קנה השבח וודאי כשקנה מתחלה הקרקע נתן הקרן בעד גוף הקרקע ולא בעד השבח כלל שהרי לא היה שום שבח בעולם ונהי דהמוכר מכר לו השבח שיהיה אח"כ גם כן מ"מ השבח ודאי מכר לו בדבר מועט או נתנו לו בחתנה וחייב את עצמו ליתנו לו לכשיבוא בעולם וכמ"ש כך היה כראה לומר בזה : אך יש לדקדק א"כ דחצי השבח שנוטל הלוקח הוא בשביל חיוב השבח עצמו א"כ הרי אי לאו הלוקח היה הב"ח גובה כל השבח ואיך נוטל בחקום הבעל חוב הלא ב"ח מ"מ דין משעבדי יש לו ואין גובים השבח ממשועבדים והיה כ"ל דאין מוציאין לשבח קרקעות מעני תיקון העולם תכן והאי שבח ביד הלוקח הוא וכיון שאינו מוציאו אלא מחזיק מה שתחת ידו לא שייך תקון העולם (ועיין מ"ש לעיל סי' ק"ד סעיף ז') : אכן מדברי הסמ"ע ס"ק ג' משמע שהבי השבח שנוטל הלוקח הוא על קרנו שכתב דודאי לא לא עדיף שעבודו דמלוה בדמי הלוואתו משעבוד דמי קרנו של הלוקח במה שנתן בעד השדה כו' וכן מוכח מדברי הרא"ש ור' ירוחם גבי מ"ש שהלוקח נוטל עשרה חלקי' לפי ערך מעותיו והבאתי דבריהם לעיל ס"ק ח' דתיקשי דהל"ל י"א חלקי' בעד השבח ג"כ אלא ודאי כיון דהשבח אינו נגבה אלא מבני חרי אינו נוטלו נגד הב"ח דב"ח דין משועבדים יש לו וכ"כ בס' מעד"מ ס"ק דמציע' וכב"ח ר"ם זה בפי' דברי הרא"ש . וא"כ הדר' קשיא לדוכתא דלא ה"ל לאחני בסתמ' חוזר וגובה הקרן מנכסים משועבדים וכן כל הפו' כתבו בסתמא חוזר וגובה הקרן משמע כל הקרן וכן משמע יותר ברמב"ם וטור ע"ש שכתבו משבון כיבר היה עליו חוב של מאתים זוז ומכר ללוקח שדה שוה מנה והשביחה ששוה מאתים טורף הב"ח ק"ן וחוזר הלוקח וגובה הקרן אף מן המשועבדים כו' משמע שגובה כל המנה הקרן שלו ממשועבדים ואולי לזה נתכוין הב"י שכתב בר"ם זה על דברי הרא"ש הנ"ל ודבריו מתחיה' וצ"ע כלומר לפי דברי הרא"ש משמע דגובה השבח על הקרן ומפשטא דש"ס וכל הפו' משמע שגובהו על השבח עצמו וכמ"ש ואפשר לומר דגם להרא"ש חוזר וגוב' כל הקרן מנכסי' משועבדי' דכיון דהשבח מכור לו לאחר שבא לעולם ומוא תחת ידו נהי דנגד הב"ח לא יוכל לזכות בו מטעם מכירה משום דהוי דאיקני וקנה ומכר לקמא משתעבד וצריך להחזיקו בידו מטעם שעבוד על הקרן מ"מ נגד המשועבדים המאוחרים לקנייתו יוכל לומר נגדיכם מועיל המכירה ואני מחזיקו בידי מתמא שהוא עצמו מכור לי . ורוחק . ואולי דמה דאית' בש"ס ופו' חוזר וגובה הקרן מנכסים משועבדים היינו קרן פחות חצי השבח ולישנא קיטא נקטו וצ"ע : יג אבל השבח כו' גובה מנכסי המוכר כו' שכך כותב לו מוכר ללוקח אבא איקום ואישפי ואדכי זביני אילן עמליהון ושבחיהון כו' וכתב הרמב"ם פכ"א מה' מלוה דין ב' ואפילו לא כתב דבר (ובהר' המ' אותא במקום חיבת דבר כבר) כודע שזה דין המוכר ולוקח עכ"ל ומביאו ב"י ר"ם זה וכתב ה' ה' שם שכך כתבו ז"ל שפחתו בפירושו וכן עיקר עכ"ל ולפע"ד דין זה ש"ם ערוך הוא פ' קמא דמציעא (דף ס"ו ע"ב) אמר רבא הלכתא יש לו מעות ויש לו שבח ואע"פ שלא פי' לו השבח כו' ואחריות ס"ם הוא בין בשטרי הלוואת בין בשטרי מקח ומכר ואע"ג דהא דיש לו שבח קאי אנמצאת שדה שאינו שלו מ"מ אי לאו דאחריות ס"ם הוא גם בשבח בכל מוכר לחה ישלם לו הנ"ל ומשמע להדי' בפירש"י שכתב הלכתא יש לו מעות ויש לו שבח ואע"פ דלא פי' ולית לן דסמואל דאמר שבח בריך לימלך עכ"ל ושמואל התם בכל מוכר מיירי ע"ש וכ"כ בעל המאור פ' קמא דמציעא דף ס"ו סוף ע"א וז"ל אחר המוכר שדה ונמצאת שאינה שלו אחר רב יש לו מעות ויש לו שבח פי' ואע"פ שלא פי' לו את הכל דאחרינן אחריות ס"ם הוא אפי' במקח וממכר בין במעו' בין בשבח כו' וכן מבוא' בדברי הרא"ש שהבאתי לעיל ס"ק א' : יד השבח כו' גובה מנכסי המוכר כו' משמע דבין שבח דמחמ' הוצאה ובין ש"ם דמחילא חוזר וגוב' מנכסי המוכר כגון שלקח' בק' ונתייקר' ושוה ר' לא אחרינן הרי לא נתן למוכר רק ק' וגם לא עשה בו שום מעש' ולמה יטול יותר ממה שנתן אלא חוזר וגובה מן המוכר ר' וכן מוכח בהדיא בהרא"ש ס"ק דמציעא ושאר פוסקים ועיין לקמן ס"ק כ"ו וכ"ז וכן הוא להדיא בסור ומחבר לקמן ר"ם

קי"ו ע"ש : טו אלא מבני חורין . ולא ממשועבדים וכתב

הרמב"ם

ג אבל אם שכחו ונכנסים אחר מיתת המוכר כו' ש"מ דהא לא זכה כו המלוה אלא מפני שהוא רואהו כאלו קנה המוכר ונכנס לאחר שנכנס וכ"ל ובחי בשעת שנכנס לא ה"י קיים המוכר שנאחר שקנאן: ד וכל הפירות שאכל הלוקח ל"ד מאכלם אלא כל שאינם מתקיימים עוד כאלו קדם להקרקע הרי הוא כאלו קדם ונכנס וקי"ל לוה ולוה ומכ"ש הקונה מן הקונה ה"ל כמ"ש העור והמשכר בר"ס ק"ד ס"ע ע"ש

(ג) (נמוק"י פ' קמא דחגיגה) (ד) אבל זה לא מיירי אלא בשנכנס שנאנס מכשים בעודו המוכר מי ז אבל אם שנאנס הכשים לאחר מיתת המוכר אין ל"ש כלום ונפסד כולו ללוקח ה (י) וכל הפירות שאכל הלוקח אינם נשרפים מסנו (יא) אבל כל הפירות המחוברים לקרקע אע"פ

פרמ"ס רפכ"ה מה'מלוה שמעה לפי שהיו שקוד וכן הוא ברמ"י פ"ק דחגיגה דף י"ד ע"ב דתוספות שם והרי"ף והרא"ש פ' הנזיקין כתבו שמעה לפי שהן כותבין ועיין מ"ש לעיל סי' ס"ק י"ב כזה - וכבר כתבתי לעיל ס"ק י"ב בשם התוספות פ"ק דחגיגה דמיירי דוקא מנכסים משועבדים שקנו קונ'שארעו ממנו אבל אם קנו לוקח'נכסי'מ'המוכר לאחר שארע בהם הנזק מן הלוקח הוה שארע בשלו ולא מן המוכר ולפ"ז אין לחלק בין שטרי פ"ק דחגיגה לשטרי דידן כמו שכתבתי לעיל סי' ס"ק ל"ב ועיין בב"י ובחי' ובמ"ש בשמו ובמ"ש בשם הרא"ש ובמ"ש בשם הרמב"ם ובמ"ש בשם הרשב"ם ובמ"ש בשם הרמב"ן ובמ"ש בשם הרשב"א ובמ"ש בשם הר"ן ובמ"ש בשם הרי"ף ובמ"ש בשם הרא"ה ובמ"ש בשם הר"י בר יהושע ובמ"ש בשם הר"ר יהונתן ובמ"ש בשם הר"ר יצחק ובמ"ש בשם הר"ר אפרים ובמ"ש בשם הר"ר שמואל ובמ"ש בשם הר"ר שלמה ובמ"ש בשם הר"ר מאיר ובמ"ש בשם הר"ר יעקב ובמ"ש בשם הר"ר יוסף ובמ"ש בשם הר"ר אברהם ובמ"ש בשם הר"ר משה ובמ"ש בשם הר"ר יצחק ובמ"ש בשם הר"ר יעקב ובמ"ש בשם הר"ר שמואל ובמ"ש בשם הר"ר מאיר ובמ"ש בשם הר"ר יהודה ובמ"ש בשם הר"ר שלמה ובמ"ש בשם הר"ר אברהם ובמ"ש בשם הר"ר יעקב ובמ"ש בשם הר"ר יוסף

ולפיז

כ ולוקח שפי׳ כהדיא כו׳ וע״ד לאם התנה עם הלוקח דלא ינכה מדלקנה דאין ללוקח כשכח כלום מלה׳ נוכח כל השבח (דהא לף שכתב דלא ינכה מדלקנה אינו מרומז כו דלא ינכה מהשבח דהא דלקני כותבין כשכ״ל נביי׳ הקרן ולא כשכ״ל השבח) דשכיי כתב דלף אם לא ינכה מדלקנ׳ דהייגו מחה שקנה ומכ׳ לאחר אחר לקיחתו דזה הלוקח מ״מ מחה שיחזיק כיד הלוה קרקעות או מטלטלי׳ יכול לנכות מידו כשר אחריו׳ ואפי׳ מנלימת דעל כתפי׳ הלוה כמנה דלא יהיה להלוקח הפסד כודאי משל״כ כאן דהתנ׳ עמו שלא יהיה עליו אחריות כלל: כל דאינו נוכח כיתומי׳ כמו כמתנה והרמב״ם והמכר נמי משוי׳ כזה יתומי׳ למקבל מתנה לפיסתייהו דנוכח כולה דסרי נם כמקבל מתנה כתב לפני זה כם״נ לפיסתייהו דנוכח מידו המלוה שכא דמחילת שלא דמור״ם כ״כ לפיסת הרמ״א דכת׳ שם כם״נ דיי״נ דנם משכא דמחיל׳ אינו נוכח וקי״ל כאן דנם מיתומי׳ שע״נ דכרע דהכוותן ניכוי אפ״ה אינו נוכח אותו מכן כמו שאינו נוכח מקבל מתנה שהוא אים לאחר להמוכר. וכם״נ בשאול אפותיקי דנוכח מקבל מתנה כתב שדינו כמו כיתומי׳ דכהו פסים׳ דנוכחין מכן כשאו אפותיקי כיון דכרעא לאכוחין כינהו וק״ל:

ככ שמע

ואם קבל הנותן אחריות׳ המתנה הרי ב״ח גובה ממנה כדרך שגובה מהלוקח:

כנא ○ (ס׳ המניר שם כשם הרמב״ן) ל ולוקח שפירש בפרי׳ שאין לו אחריות דינו כמקבל מתנה: ל״ה הטור

ד ○ (ל׳ רמב״ם שם ס״ד) וכן יתומים שהשביחו הנכסים (לא) אין ב״ח גובה מהשבח כלום אבל אם שבחו נכסי׳ מאליהן גובה את השבח כולו:

כנא (לב) וי״ת ○ (עיין ש״ך כ״ם) וס״ל כא דינו נוכ׳ כיתומי׳ כמו כמתנה לא״כ עשאה אפותיקי דאו נוכח נם השבח:

ה בעל

נסיעות והסכימו יותר על הוצאה כיון שקרקע הוא שקנוי לו לשעבודו כוצא׳ שלא הוצאה מב״ח ומפר משכא טורף מב״ח מיתתי ומקבל מתנה מכ״ח אלא שלא כתב הוכחה לדברי׳ ולפע״ד אינה ראיה כדוחה מן הס״ם ע״ מי שמת שהקנאתי ואולי מ״ש הרמב״ן שקרקע הוא קנוי׳ לו לשעבודו כיון לפס״ם דע״י מי שמת ועוד יש ראיה לזה מן הס״ם דס״ם ע״י הכור וכתי הס״ם לקמן סעי׳ ד׳ ס״ם כ״ם.

ונם כדברי הרמב״ן שם מיהא ראיה זו שכתב דמחילת מלוה אינו אלא כמחילת מקבל מתנה שהרי אינו מחזיר כלום אלא מה שנתן לו ולא יותר ואיזהו מפסיד דמקבל מתנה הוא שהרי הוציא ממון על המתנה ואחשוב שם ראיה לזה מדברי הרמב״ן שם מיהא ראיה שהרי מחילת מלוה אינו אלא כמחילת מקבל מתנה שהרי הוציא ממון על המתנה ואחשוב שם ראיה לזה מדברי הרמב״ן שם מיהא ראיה

דמחילת מלוה אינו למיתר מרעא דמשכא׳ לדידי משכא׳ כיתומי׳ לפיסתייהו דנוכח מידו המלוה שכא דמחילת מלוה דמור״ם כ״כ לפיסת הרמ״א דכת׳ שם כם״נ דיי״נ דנם משכא דמחיל׳ אינו נוכח וקי״ל כאן דנם מיתומי׳ שע״נ דכרע דהכוותן ניכוי אפ״ה אינו נוכח אותו מכן כמו שאינו נוכח מקבל מתנה שהוא אים לאחר להמוכר. וכם״נ בשאול אפותיקי דנוכח מקבל מתנה כתב שדינו כמו כיתומי׳ דכהו פסים׳ דנוכחין מכן כשאו אפותיקי כיון דכרעא לאכוחין כינהו וק״ל:

ככ שמע

ברמב״ם והסמנר וכן דעת הסמ״ג רף קע״ח: אך מה דאשמע מדברי הנמ״ת והרמב״ם והסמנר דשנח שיחר על הוצאה לא נבי מחקבל מתנה ואיתמי כמי שכ״כ ע״ק דאשמע לפוסקו דלא נבי מחקבל מתנה אלא נבי מחקבל שנח שיחר על הוצאה ולא נבי מחקבל מתנה ואיתמי וכ״כ ברמב״ם והסמנר וכן דעת הסמ״ג ועוד מי שמת מקיל׳ דמקבל מתנה נעשה כבעל בשעה שהוא מקבל ואין לחלק בין מחקבל מתנה לשאר מחקבל שנח שיחר על הוצאה דהא כל מחקבל שנח שיחר על הוצאה אינו אלא כמחילת מלוה ואיתמי כמי שמת מקיל׳ דמחילת מלוה אינו אלא כמחילת מקבל מתנה ולא כתב כל הרמב״ם כזה:

ולפי מה שכתבתי נתלה דברע כם מתנה נמי עניגא דמלוה לא נבי אלא מבי משכא דמחיל מלוה לא נבי מחקבל מתנה שהוא אלא כמחילת מלוה ומה שהוא מחזיר מחקבל מתנה אינו אלא כמחילת מקבל מתנה שהוא מחזיר לאחר אחר לקיחתו ומה שכתב הרמב״ם כזה דמחילת מלו

בדבר שלא נתן לעולם וכדאיתא להריב"ח ס"פ מי שמת (סוף דף קכ"ו) דלכאורה נ"ל נוסח הכתב הכתוב בשטר שמתנה ע"ק המניח דף ע"ד ע"ב הקנו מפי מנעים ליה למחול נפ' מי שמת מעיקרא מי דקמני מסתעבד ולוקח מרוקעים ומאיר ז"ל נוסח הכתב הכתוב בשט"ע ס"ק כ"ו מפי כמה גדולי זמנו ליתא לדבר שלא נתן לעולם ומרבינו רפא ומאיר מחול כ"ש הכתב דהכא דקאי אמי שמת מעיקרא מסתעבד ע"כ נמצא מחוקין מחול דדבר שלא נתן לעולם מסתעבד - ומחוקין כמי דנוסח הכ"מ בהכתב ומיהו נותן לו הכותבו לזיקוק וקאמר רבא שעשה חוזה שכך כותב לו מוכר לזיקוק אבא מיקוס כו' ופשיטא דשעשה לא מצי חזיר על הכותבו לא מדין מי שמת כלל - דמדיוקא מרישא ליה כמן דקאמר מסתעבד ומיהו דקאמר רבא

ה

(לג) כב שמת מכיס כו' מקח בטל כנוס דקמ"ל מכל ג' דמ"ס ס"ק כ"ג מס' חלוה

בעל חוב שבא לשרוף מהיתומים שכח שמחמת הוצאה יתומים אומרים אנו השכחנו ובעל חוב אומר שמא אביכם השביח על היתומים להביא ראיה

ויא

מלא דרשות רבא הכי נמי דלי' דמחוב' ומשיקרא כי מצבת מיתת דקמיל ליה מחוב מצבת - וכן כ"ל בדבר שלא נתן לעולם דהכא - וכן נראה מדברי הרמב"ן בס' מלחמות פ"ק דמציעא : ועיין בב"י ס"ס מי שמת שפסק מאחי נוסח הכ"מ מצבת שהרי לא קנה מחוב מעולם ולוקח מאי שלקחו הוא מצבתיו בעודו וחזקו וכתב שנראה לפ"מ דקאי אמכרו ז"ל דעיין מאכילו כ"מ דנכס בשבת מיכא דצריכים לפרסם בשעת מכירה לא מלקו כיון שמת בשבת כו' פ"ה ודבריו דמוקים לפ"ז ולפי מ"ש מעיקרא לפ"מ דמה בכך שמלוקח מצבתיו מ"ם מדרש דמשעבדת לכ"מ מצבת מלא מלוקח מחוב מכיון שהיה מכירה בשבת כו' ומיהו לפמ"ש בהגהות מרדכי פ' מי שמת בשם ר"י דמה שמת מחוב נוקפים מצבת מיד משעבדת לכ"מ מצבת ולפי מה שכתבתי לעיל בשם הרמב"ן ז"ל

כג וי"ל דזה דוקא כשלא היה בחוב כו' עד ואינו נותן לו הסונא' כלל דברי מור"ם כאן תמה תמוהין מאוד כי העור כתב בסדיה דכותן להן הסונא' גם כאן וכ"כ היעו"ש ק דכ"מ (דף ט"ו) וברמ"ם שם בסדיה דעריך ליתן להיתומים שהשביחו כו הוצאות מיעור שכח לעולם אפי' הלוה לאביהן מיעור ארע, ושכחת ונם עשאה לו אפותיקי ודוקא כשבא לגבות מהלוקח כתבו שנוכח בכל ואינו נותן • לו מסונא' כלל כיון שהלוקח אפי לאחר על החוב לו משלם כ' היתומי, וכמ"ש בדריסה • ואף שהב"י כתב בסוף הסי' דמשמע מדברי הריף דאם משיך מיעור ארעא ושכחה נוכח בכל ואין נותן להן כול' המדקדק בדברי הריף ירא' דאינו כן ושם לפני זה הכי הב"י עצמו שכת הפוכים דברי' ליתן להן הסונאת וסכן מוכ' בדברי הריף פ"ם ודו"ק וראיתי מי ארג לייהב בתמי' ולית' שנפל טעו' כרפוס ושייך הנ"ב זו לת"ם תור"ם כם"ם כ' דשם בטורף מלקוח כת' דאם עשאו למלוה אפותיקי דנוכח כל שכת ונותן להלוקח הסונא' ושם נראיך להיות הנ"ב זו ללמדינו דקיינו דוק, כשלא היה בחוב כו' וכת"ם שם שכן כת' שם • אבל לא כהיה לי' דאל"כ לא הל"ל זה כשם י"ל דאם ליכא מאן דפליג שם הלוקח כהאי דיל' ונם בטור כת' שם שתמה בלי פלוגת' כ"ם ועוד דעדיין לא תקנו כוה יישב הל' דמאחר שכת' מו"ר שם בלוקח דכבה"נ אינו נותן להם הסונא' ס"ל למו"ר לכתוב כאן דכבה"נ נותן להיתומים כשנלקח ונרעך עיון :

ה ואין

(לה) (ויש מומרים דאם לא עשאה אפותיקי עליו לכבוד רבים) :

ו הביאו היתומים ראיה שהם השביחו שמין להם השבח וההוצאה ומוטלים הפחות שבשניהם ומועלה אותו בדמים

(לה) בר"א כשעשה שרה וו אפותיקי אבל אם לא עשאה אפותיקי (לו) אם רצו היתומים (לו) לסלק ב"מ בדמים מסלקין אותו ואם רצו נוטלים מהקרקע שיעור שכח שלהם :

נגם ○ (עיין ס"ק ל"ה) כג (לח) ויש מומרי' דוקא כשלא היה בחוב כנגד הקרן והשבח אבל אם היה כנגד שניהם נוטל הכל ואינו נותן לו הסונאתה כלל :

א לוקח

דמבואר מיעור נבי לוקח וכל נוני מיירי אלא דנבי יתומי' מוכרת לגמי דמיירי בפותיקי דל"כ ארעא בחזקת יתמי קיימא וכמ"ש רמ"י אבל בלוקח מיירי בין בפותיקי בין בלא פותיקי וכמ"ש רמ"י ס"ם בראיכות ומין דבריו בכוכיס בעיני כזה דאדרב' מי ניחא דהכא מ"ל כעיר מי מהניא מה מ"ל מוכח דדוקא בפותיקי דאין חילוק בין יתומים ללוקח בהא אלא עיקר טעמו של רמ"י דאינו מל מ"ה ליישל קרקע קיימא ארעא בחזקתיה מ"ם אלא מדרנם וכבל מיעור נבי לוקח ול"ם ורמ"י ומיירי בלא פותיקי וכמ"ם ומ"ש ורק.

ולענן

אלמה מעמ' מדשא התוספות ומהר פוסקים כתשר אלמ"ה דמ"ם ע' מתקבל דהא לא מוקמינן הכא בפותיקי אלא אפי' בדאיכא עיקר כשרעא ומתחב' ואיידי דאיכא חשש פסקא כיון דהלוקח ספק מוציא מחבירו ומ

[illegible] ואפילו כתבו בלוח אפי' כן אינו אלא כמלוה ע"פ בעלמא ואפילו יש לו עדים שהלוהו אלא שאין לו שטר אינו יכול לגבות ממנו אלא בשבועה ואפילו אם הודה לו אחר שנשבע שאינו חייב לו כלום אלא שהוא חייב לו מנה ואחר כך נשבע שאינו חייב לו כלום אינו יכול לגבות ממנו כלום

משפ"כ כשטר הלוואה דמתן דיוקף בלבעה יוקף ולכן אין המלוה עורף כ"ח בהלוואה בלבעה כשטר ומה"ט נמי כתב מור"ם בהג"ה בהנתן מתב' בעדים ור"ל אפי' בתאריות אינו עורף דנ"כ ליח ליה קול . ועפ"ב דאומר בהנתן לבעדים כתבוה בסוקא ותתמוהו בשטר וכמ"ש לקמן בסי' רמ"ב . מ"מ כל זמן שלא כתבו אין בהנתן מחסף מכשים כמו בשטר וק"ל :

ו שלא אחתמו על שטר כו' ו"ל בשטר דאי לאו משום דלמא טריף בעדי' ובדר טריף בשטר ומכרים הוא דמכרים ליה בסתם עכ"ל ועד"ר : ז ומ"מ כ"ב כותבין לו כו' אפי' אף שאין יכול לטרוף לוקח ראשון מלוקח שני כשאין לו שטר מכר שלא ב"ב כשהעדים מעידים שלא אחתמו על שום שטר משעת מכ"ל מכל מקום לעניין לגבות מהלוה כותבין לו שהלוה יודע בחתימת אם נתן לו שטר על כן לא אמרי' שמא יטרוף שני פעמים ואם אפשר דלוה לא אמרי' דהיינו דאפשר לגבות דה"ל לעדים שלא יעיד ע"פ כשאחתמו לו שטר ועד"ר שהלוהו כוה : ח שכבר כתבתיו בסי' ק"ל ס"ק מ"ש לייסב דל"ת לסדרי .

הלכות אפותיקי

קיז דין העושה שדהו או עברו אפותיקי ובו ז' סעיפים :

א (ג' רמב"ם פ' י"ח מהלוה) (ד) העושה שדהו אפותיקי לב"ח או לאשה בכתובת' והוא שיכתוב להם ד מכאן תגבו ג ושטפה נהר ג ה"ז גובה משאר נכסים וטורף אותם (אבל כל זמן שהוא בידו אינו יכול למלקו בנכסים משועבדים ד (ב) רק נחשות (ה"מ בשם רמב"ן ורשב"ם) וי"מ (סור סעיף ג') ואם התנ' עמו שלא יהא לו פרעון אלא מזו ה אינו גובה משאר נכסים ואם מכרה לאחר ובא ב"ח זה לטורפה ו אינו יכול למלקו ברמים (סור סי' קמ"ו) מאחר שהתנה עמו שלא יהא לו פרעון אלא מזו :

הג"ה עשה שדהו אפותיקי מפורש שא"ל לא יהא לך פרעון אלא מזו ונמלא בשדה לא היתה שלו (י"ם ז' דנובה משאר בכסים (תוספות פרק השולח) אבל אם פרע מחני ב"מ מוקים אינו מוזר עליו) (ר"י ור"י מ"ב)

(ג' רמב"ם פי"ח מהלוה) עשה שדהו אפותיקי לבעל חובו או לאשה בכתובתה ומכרה ה"ז מכורה וכשיבא ב"ח לגבות ה אם לא ימצא נכסים בני חורין יטרוף אותה . בר"א כשמכרה לשפתה אבל אם מכרה ממכר עולם אינו מכורה :

הג"ה (רמב"ם ורמב"ן) (ג) וזו דעת הרמב"ם אבל רוב המפרשים

הג"ה וי"ל דדוקא מוכר אבל נתן מתנה בעדים אינו מורפה שלא בשטר (סח"ת פי"ח מהלוה) דמתנה אין לה קול אלא בשטר :

והא דטורף בלא מכר לו בשטר אלא בערים בעלמא (סור סי"ב בשם ר"יונה) דוקא כשהעדים מעידים ו שלא חתמו על שום שטר מזה המכר וגם לא היו שם עדים אחרים כי אם הם ו ומכל מקום ב"ד כותבים לו היאך נטרף ממנו לראות שיתבע הליה שמכר לו :

ב אם לקח בפירוש שלא באחריות ומבקש מהמלוה שיתן לו כחו מהשטר חוב כדי שיוכל לתבוע הוא מהלוה אם כבר טרף ממנו שוב אינו יכול לעשות לו ממנו לא הרשא' ולא מכר ח שכבר נמחל שעבודו ונתבטל . אבל קודם שיטרוף בו יכול לפייסו שיתן לו כחו אבל אין כותבין לו טירפא שהרי קנה בפירוש שלא לאחריות :

הלכות אפותיקי

קיז דין העושה שדהו או עברו אפותיקי ובו ז' סעיפים :

א (ג' רמב"ם פ' י"ח מהלוה) (ד) העושה שדהו אפותיקי לב"ח או לאשה בכתובת' והוא שיכתוב להם ד מכאן תגבו ג ושטפה נהר ג ה"ז גובה משאר נכסים וטורף אותם (אבל כל זמן שהוא בידו אינו יכול למלקו בנכסים משועבדים ד (ב) רק נחשות (ה"מ בשם רמב"ן ורשב"ם) וי"מ (סור סעיף ג') ואם התנ' עמו שלא יהא לו פרעון אלא מזו ה אינו גובה משאר נכסים ואם מכרה לאחר ובא ב"ח זה לטורפה ו אינו יכול למלקו ברמים (סור סי' קמ"ו) מאחר שהתנה עמו שלא יהא לו פרעון אלא מזו :

הג"ה עשה שדהו אפותיקי מפורש שא"ל לא יהא לך פרעון אלא מזו ונמלא בשדה לא היתה שלו (י"ם ז' דנובה משאר בכסים (תוספות פרק השולח) אבל אם פרע מחני ב"מ מוקים אינו מוזר עליו) (ר"י ור"י מ"ב)

(ג' רמב"ם פי"ח מהלוה) עשה שדהו אפותיקי לבעל חובו או לאשה בכתובתה ומכרה ה"ז מכורה וכשיבא ב"ח לגבות ה אם לא ימצא נכסים בני חורין יטרוף אותה . בר"א כשמכרה לשפתה אבל אם מכרה ממכר עולם אינו מכורה :

הג"ה (רמב"ם ורמב"ן) (ג) וזו דעת הרמב"ם אבל רוב המפרשים

הג"ה וי"ל דדוקא מוכר אבל נתן מתנה בעדים אינו מורפה שלא בשטר (סח"ת פי"ח מהלוה) דמתנה אין לה קול אלא בשטר :

והא דטורף בלא מכר לו בשטר אלא בערים בעלמא (סור סי"ב בשם ר"יונה) דוקא כשהעדים מעידים ו שלא חתמו על שום שטר מזה המכר וגם לא היו שם עדים אחרים כי אם הם ו ומכל מקום ב"ד כותבים לו היאך נטרף ממנו לראות שיתבע הליה שמכר לו :

ב אם לקח בפירוש שלא באחריות ומבקש מהמלוה שיתן לו כחו מהשטר חוב כדי שיוכל לתבוע הוא מהלוה אם כבר טרף ממנו שוב אינו יכול לעשות לו ממנו לא הרשא' ולא מכר ח שכבר נמחל שעבודו ונתבטל . אבל קודם שיטרוף בו יכול לפייסו שיתן לו כחו אבל אין כותבין לו טירפא שהרי קנה בפירוש שלא לאחריות :

הלכות אפותיקי

קיז דין העושה שדהו או עברו אפותיקי ובו ז' סעיפים :

א (ג' רמב"ם פ' י"ח מהלוה) (ד) העושה שדהו אפותיקי לב"ח או לאשה בכתובת' והוא שיכתוב להם ד מכאן תגבו ג ושטפה נהר ג ה"ז גובה משאר נכסים וטורף אותם (אבל כל זמן שהוא בידו אינו יכול למלקו בנכסים משועבדים ד (ב) רק נחשות (ה"מ בשם רמב"ן ורשב"ם) וי"מ (סור סעיף ג') ואם התנ' עמו שלא יהא לו פרעון אלא מזו ה אינו גובה משאר נכסים ואם מכרה לאחר ובא ב"ח זה לטורפה ו אינו יכול למלקו ברמים (סור סי' קמ"ו) מאחר שהתנה עמו שלא יהא לו פרעון אלא מזו :

הג"ה עשה שדהו אפותיקי מפורש שא"ל לא יהא לך פרעון אלא מזו ונמלא בשדה לא היתה שלו (י"ם ז' דנובה משאר בכסים (תוספות פרק השולח) אבל אם פרע מחני ב"מ מוקים אינו מוזר עליו) (ר"י ור"י מ"ב)

(ג' רמב"ם פי"ח מהלוה) עשה שדהו אפותיקי לבעל חובו או לאשה בכתובתה ומכרה ה"ז מכורה וכשיבא ב"ח לגבות ה אם לא ימצא נכסים בני חורין יטרוף אותה . בר"א כשמכרה לשפתה אבל אם מכרה ממכר עולם אינו מכורה :

הג"ה (רמב"ם ורמב"ן) (ג) וזו דעת הרמב"ם אבל רוב המפרשים

כמו אבל הנעפ"ת ריש סמר מ"ז כתב דכתוכר שרהו בשרים בעיכן שיקבל עליו בתאריות דבסח לא אמרי' סקנת סופר סוא כיון דלא כתב בשרה בשעה גירולי תרומה סס כתב בשחר בשעות לא יכול לחזק מכין לו דין זה ומכי מבשתי בשבנ"ם ע' סוקת הכנסים דף מ"ג ורים ה"ב בשחק סס לסריא בכי ע"ב ודו"ק . עור הקשה בשפר ב"ת סס רכיון דשתן דשזכין בשרשבין ע"כ מין מילוק דשבכור דלוריתא ע"ש ולק"מ דדוקא בשלוחה סריך לומר שבנוסה דלוריתא דעכר לוה לפיש מלוה ולא בחוכר ובלא"ה לק"מ ודו"ק ועפ"ב לקמן סימן רכ"ם סעיף ג' . עיין בחשו' חני"ם ס"ב סימן נ"ו דאם לא פרע הלוקח סורף בחוכר בשר עליהם כרשתרינן הכא דחוכר מוכרים לפי עניות דשתי דשבני הכא דשכ' קלא ליח ליה כי היכא דליתקנצ קונים כיפיתא בס"ם אבל הא דלא פרע לית ליה קלא ושרב' חסתם פורעין תיר כן נלע"ר . (ועי' לדברי שחני"ם ב"ל דחיירי שהוא כתוב ומכו שם סערים מעידים שלא פרע עדיין כנון שלא זזה ירם מתוך ירו וכ"ב בשל"ב פשים כיון דיכול לשטון ערעתי סיכו נוכח משועבדים :

קיז ג סעיפים שרהו לאפותיקי

עיין בחשובת מבי"ם מ"ס בשלות שטרות סימן קמ"ס : ב רק בחשות . והוא סדין בחלבלין דנקרא חיסב ואפילו בשפותיקי מפורש יכול הלוה לשלם להחלוה בשן עכ"ל הסמ"ם וכ"כ לעיל סי' ק"ב סעיף ו' ע"ש וכ"כ הב"ח : וכתב הב"ח שם"ם רבינו בחשות יכול לשלקו מחכה לא מצאתי מפורש ואיתא מכין לו זה וכ"י כתב שכן נראה מדברי בעל התרומות שער ד' סימן ד' ולעפ"ד שים לפוכיח כין זה מחחניתן דנפרק השולח כו' - ולעפ"ד לא מוכח שם מחחני' דשלוח מיהו ע"ש ועיין בחוספות שם שלא נראה בשבור כוכיח כן שבנ"ם ע' סיוכח כך בשרה רק בשפה אף על גב דאמר רק שפה שחכתב לא קניא שפותיקי ה"ל למינבח מיכוח ושסקינן שחם דהיינו כשא"ל לא יהיה לך פרעון אלא מזו ותכב כרא"ם ול"ל אבל שפותיקי הוי מי אמר לא יהא לך פרעון אלא מזו ואף על גב דמני לשלוקי בזוזי דא"כ לא מיקרי שפותיקי דשחכתב היא שכורה חקנת שו כולה מ"ח לא שבר שחכתב עכ"ל (הג"ה אבל עיין בדש"י פרק ג"כ שחתם לכאור' לא כתוב וכ"ע) וכן מנואר עוד בהרא"ם פ"ק דמציעא בני רחוקן שחכר סרם לשחתון וכשו ב"ח רחוקן ושרוף ליח מיכוח דיבא דאזיל רחוקן ושסתני דיבא בסרים וכתב הרא"ם דב"ח שם עשה שפותיקי דרחוקן מני לשלקו בזוזי ושחתון לא מני לשלוקי וכתבו שסוך לקמן סימן רכ"ו וע"כ בשפותיקי שפרש מיירי שחם דאי בשפותיקי שחם שלוקח כחי יכול לשלוקי בזוזי כדשוכח בש"ם פרק שבועל קמא וכ"ק דשניעא שם ופ' שחקבל וכן כתוב לעיל סין קפ"ו סעיף ו' וכ"י שם וכל שפוסקים ע"ש ובא מדברי חוספות פ' שבולה שלוקח שא"ל לא יהא לך פרעון אלא מזו ונמלא בשדה לא היתה שלו דאין לו כלום ושבנ"ל שבולה שלוה שכתב בשם הרמב"ן ורשב"א דשפותיקי שפילו ורחים מיכוח יכולים לשלוק בחשות שבדי היא בחכורה כיון שלא פרעה שפ ולא נזוח לפרוחה ע"כ ושניעתו כ"י לעיל סימן קפ"ו סעיף ו' הרי דשפ יכול לפרוחה ובשפותיקי שפורש מיירי שחם הרב שחניר לסריא ע"ש . עיין בחשובות שבדר"ם סימן רע"ב ושר"ם : ג וזו דעת הרמב"ם כו' עיין בשמ"ע ס"ק מ'

ד עכר

ואם התנה עמו שלא יהיה לו פרעון אלא מזו כו' דהיינו כאפותיקי מפורש ומבואר לקמן סי' ק"ל סעיף ז' ל"ל סעיף שלישי אפותיקי כו' ומכורו כו' ע"כ פך בכה לאו כמפורש ליירי דמ"מ ה"ל לקנין וכתוב ואם מכרה ה"ז מכורה כו' כשלמ' מי קאי אסתם לשון י"ל דמתפלג כת' ל' סברית' דמחלק' בין אפותיקי סתם למפורש ואפ"ה לא לחזור ולכתוב' דין הנזכר בירושלמי המחלקי' בין מכר לשעה למכרה עולמית ואיירי כאפותיקי סתם הוצרך להתחיל בכאן כשני עניני שלא תשעה לומ' דהדמיך ליה קאי ועוד שמ"מ דייק מל' הרמב"ם מדכת' אם לא ימל' ככסי' כני מורין ולא כת' אם לא היו ככסים כני מורין כשם' מכיר' ש"מ שר"ל אפי' אם מכר הלוה שלר נכסי' אחר מכירתו לזו שרי מלו' טור' ת"ל זו כיון שסוף אפותיקי אע"פ שכשקנה לוקח זה קרקע זו היום כני מורין לזה ושלם' דין זה מל' ברייתא' דירושלמי דקתני והלוקח יום לשמו כו' וכת"ם וכפריש ע"ש וברייתא זו שלוקח יום לשמו באפותיקי סתם דוקא מוקמינן בירושלמי בחסכת שכופות • לכן נראה דדוקא באפותיקי סתם כתב הרמב"ם אם לא ימלנו נכסים כני מורין ישרוף אותם • ודייקין מיני' הא יש לו היכו טורף אותה אבל באפותיקי מפורש ס"ל כרי"ף דאפי' יש נכסים ללוה עלמו אע"פ אינו נוכח שלא מזו ומה שלא כתב הרמב"ם דין זה באפותיקי מפורש דטורף מזו אפי' יש נכסי' אחרי' הייכו משום דסוף לא כתב כאינורו שלא לשון הגמר' ולאכי נם כאן לא כת' שלא ת"ל סברייתא' הנכלי וירושלמי וכת"ם לשון כדרים' ותו לא מידי וכוה שוה דעתו לדעת המפרש' ולית ביכייהו שלא כתב הרמב"ם אחור' כשמכר לשעה כו' ולמה זה מברייתא' דירושלמי כתבתי לשונם כדריסה שמשמע לפי פשט' דלישב' הכי וכת' המ"מ שפשט לפי שהיה לו ללוה לפרש שסוף שמועבד באפותיקי ושסח יחכור נכסיו יגבה ב"ח מזו ולפשט זה הוה סך דין' הרמב"ם באפותיקי מפורש • אינו לפשר לומר שגם הרמב"ם מודה באפותיקי מפורש שלא שייך כיה בשעה דהמ"מ הכי"ל דהיה לו לפרש כו' דכיון דאית לי' שלא לא היה צריך לחודיעו לשלוקח ולכן מכירתו מכירה • ואין שייכים המפרש' פלוני עלוי' כוה ופ"ל דהמוכר קיים עד שעת טירפא שסוס דהן פירשו שמחלק בירושלמי בין מכרה לשעת כו' לאחר נכסי' נאן כרוב דלעיל מינה קאי וכמ"ש בדריסה ע"ש • ויש רוצים לדחוק ולייחס הגהה ומו"ר ולומר דגם הוא פי' דברי הרמב"ם דאפותיקי סתם דוקא מיירי ולא אתא מ"ר שלא לאפלוני את"ש שכוסף דבריו דאפילו באפותיקי סתם אם מכרם שאחר עולם אינם מכורה אוסי כתב דרוב המפרשים מולקים ולומדים זה בקל ולומר מאפותיקי מפורש דדינו דאפילו יש לו נכסי טורין נוכח מהאפותיקי מפורש ואפילו הכי אם מכרם מכרה קיים עד שעת טירפא קל ולומר באפותיקי סתם דהינו טורף אותה כשיש לו נכסי טורין דנאחר דמכר' יהיה קיים עד שעת טירפא • כן דברי הרוזקים אבל אין דעתי נוחה דוחקי וה לא אלם על דעת מור"ם בכתבו וה דאין כלשון סוכלתו ודו"ק : ם טורף מאפותיקי מפורש ° וכתב הרשב"ם בתשובה פיתן קי"ג כתם כת' לו באפותיקי מפורש אף על פי שמשבעד לו נם כן אחר נכסיו כשאר הינו כשאר אפותיקי מפורש ולא יוכל למלקו כשאר נכסים וע"ש ד"מ נ' : יוד משכונא פירוש שמשכון לו שדיהו לאכול פירות בשביל : יח דינא באפותיקי מפורש כפריש בתכתי דרשה לי' דקתשמע לן כוה דלא תימא הא דאחר שמשבעת לא יהא לך פרעון אלא מזו לא היה כוונתו אלא לתנאי שיתפרש פירות ככל שנה בשבועתה ושלא יוכל למלקו בעצין אחר אפילו כשאר נכסים או בחשות קתשמע לן דלא עדיף מאפותיקי מפורש ולדין באפותיקי מפורש כתכוון : יב עשה טורו באפותיקי ומכרו ° וכתב הרשב"ם בתשובה שימן תרי"ח וכוה שדין שם נתן בשתפה אין בעל כוה נוכח ממנו • ועיין בשמוקי יוסף פ' שוקת שכתים (דף ק"ט ע"ג) ד"מ נ' : יג אין ב"ח נוכח מכרו לדינא דאחרת היינו דוקא כדלא שיעבד לו משלשלי אב"ק וכדלעיל סי' ס' וסי' ק"נ מיהו כבר כת' הטור ופשוט כר"ם ס' נם הטור שם ס"ם קי"ג ופשוט שם ס"ם קי"ג דנכסו שלא לנכות משלשלי התכורי' אפי' בכה"ג משום תקנת הקוק דלא ירצו לקנות סוס דבר ע"ש : יד ואפילו עשה אפותיקי כשאר שעשה משלשלי לאו בכי שערי ניכה ומצי' לסלוקי לקשם אותן מיד לביתו ואין כאן שיעבוד קרקעות לבניו ע"י הסשר : טו ואפי' ידע שלוקח כו' ל' הטור כגון שהיה עד כאותו מעשה עב"ל וכר"ם קי"ג כת' הטור ושמשכר דאפי' בחרם משלשלי ול"ל אלא שתקנו משלשלי שלוה אינו נוכח מפני שלא על פניהן שיעבדו כלל : טו ואפילו מאומר כו' אפילו יחד לנכות מתנו נוכין מתנו כשום וכמ"ש הטור והמשכר כר"ם ק"ד ע"ש : יו אם קדם מלוה מאומר כו' ככר נתנה כפי' ס' וק"ד וקי"ו וקי"ג דכלוה ולוה לא עשו תקנת הקוק מ"ם שתם משכר כאן וכת' לא זכה : יח לא זכה מיירי אפי' לא עשאן אפותיקי כל שמשיעבד לגמ"ד דינו כקרקע וכמ"ש בסי' קי"ג : יט מפני שיש לו קול בן הוא כנמרא פ' שוקת שכתים (דף מ"ד) ול"ל אמר רבא עשה טורו אפותיק לב"ח ומכרו לאחר אין ב"ח נוכח מתנו עשה אפותיקי לאחר ומכרו ב"ח נוכח מתנו מ"ט הא לית לי' קול אלא ומסי לית לי' קול • ומייתי לה בפ"ת פריס שער מ"נ וכת' שלא ל"ל אבל הרי הוא כקרקע וים לו קול משעשאו אפותיקי וסלקוהו אפסרו מנפשייהו משל"ל ולכאורה משמע דמשום דשבד הוא כקרקע לענין כתה שניכ' מה"ל אחרינן כוה דדינו כקרקע ואחרינן דים לו קול בקרקע אבל זהו דוקא לאם כן כלי אפותיקי נמי ליהוי דומיא דקרקע דב"ח נוכח מתנה אפי' כלי אפותיקי' ועוד וכי תמצי' דים לו דין קרקע יש לו קול בקרקע • ועוד דל"ל לאם אחר רבא אבל לא יהא לך אלא מזו ואפי אין לו קול ה"ל אפי' דינו כקרקע ואפי' לגבי לאחר דינו בקרקע כיון דסלקוה מכח שדינו כקרקע' אתי' • לכן נראה שדקדק הטור בלשונו וכת' ז"ל עשה עבדו אפותיקי אפי' בסתם ומכרו ב"ח נוכח מתנו דקלא אית לי' ודומה לקרקע בכ"ל • וכוה נתיישב אבל דדוקא מכח דעשאו אפותיקי יצא מקול וכיון שיצא מקול דינו כקרקע • דעשה קרקע דנוכין מלקוחות הוא משעשה דים לה קול אפי' בלא אפותיקי דבשתעבדו לב"ח ולא ס"ל לקוחו' לגוקא וכסלקוהו אפסרו מנפשייהו ב"ח כעבד דוקא כשעשאו אפותיקי • ובשעשה אפסר הוא משום דאו עבד נופל אפיק קלא ואמר לכל שעשאו רבו אפותיקי למלוה (ודומה לזה מנינו בדין המשתתף עם שכותי ושופטין בסתם יפר דשטור אחתנות כשוגה וכתם ברמ"ה והביאו הטור והמשכר כי"ד סי' ס"ח דת"ל לרשו' שכשר ובעשות לו סימן שיכה ניכר שים לבות שלק בו משום דשתם כותי מרמה דכרי' ויאמר לכל שסוף שופף כו' ע"ש) ג"כ כל"ה כיון דיש בעבד דבר שסיכות מ"ה כשעשאו אפותיקי בעדים אפילו שתם קול יוצא מעבד של פלוני יוצא מרשותו לרשות פלוני משתת שפלוה לו ושעשאו אפותיקי • ויהיה שעם שיהיה לדקי דברי השור שכת' דאחרם דים לו קול דינו כקרקע לענין זה שיטרפו מפלוקח ולא במשתעבד כ"ת דמשום דדינו כקרקע יש לו קול • וכדאמי נם כן דשת כוה כדשת השור ושל' הנמרא שלי דקאחר מ"ם עבדים לו קול • ואוה כת' דאחרם קול דברי הוא כקרקע • ומ"ה שסיי' וכת' ויש לו קול כיאור לדבריו דאחרם שאחרתי דברי הוא כקרקע הוא אחרו דאחרו בנמר' דשבד יש לו קול אבל כשלה עשאו אפותיקי לית לי' קול ומן דינו כקרקע וכת"ם לקמן כשי' שם ג' וכלל דדוקא כמילי דאורייתא דינו כקרקע ולא כשאר עניני ע"ש :

כ יגע לפירות שהשתעבד מוגיא מידי משיעבוד דשרי אין למלוה עליו אלא שיעבודו : כא וכעל קורנו מלוה כו' מזמן השטר כו' פי' ולא מזמן המלוה שהרי מקוכה שלותו שטר משכירין ליה לפרוע כפשוטי' של שטר אלא שנתפייס לו מלוה מקדם שיעבודו סויקו כשרורו והפקיע שיעבודו וס"ל כאלו סויקו לאחר וכתפייס לו מעתה מזמן סויקו ודומה לזה כתב השטר והמקבר כשי ס"ן כתוב שט"ח לפקיעו ושוב ומכל להלוה ס"ח שעיף ל"ח : כב ליסור הנאה כו' כמו קדושת הגוף המקבר קיבר ולא כתב דין הקדש שמפקיע מידי שיעבוד כדמ"ק בנתרת וכפוסקי' ושעמו מפני תיקון העולם שלא ימצאנו בשוק ויאמר לו עברי אתה : ז כג איסור הנאה מפקיע מידי שעבור כמו קדושת הגוף כההוא איצטל' דפרסוה אמיתנא כד על דעת שיקבר עמו אין בעל חוב גובה ממנו :

הג"ה ° (פור ס"ו) (ה) אבל קדושת דמים אינו מפקיע מידי שעבוד אלא יפדנו המלוה כדכר מופס שלא יתמרו בקד' יא לפולגן כלא פדיון דמי הפדיון יוסי' על הסו' וינבנו מן המלוה ° (תרומת ל' המעיר ונפ' נם פסוס כשם הפר"ח וכ"ו ל' מלחמת כשם ר"י) והפילו בקדושת הגוף לא יוכל למסרן על המלוה לאוד לומר יכין נכסי קונם עליו אלא ס"ל מסרן על כל העולם כי יש פולקין :

° (ג"י כשם ר"ת והר"ן ל' מע"ש)

קיח הכותב ללוקח שני דין ודברים אין לי עמך וכו' ד' פעמים :

א ° (ג"י רמב"ם פ"ם ממלוה דין ה') לוה שמכר נכסיו לשנים זה אחר זה וכתב בעל חוב ללוקח שני דין ודברי אין לי עמך ו וקנו מידו אינו יכול לשרוף מלוקח ראשון שהרי אומר לו הנחתי לך מקום לגבות אצל בעל חובך מהנכסים שקנה לוקח שני אחרי ואתה הפסר על עצמך שהרי סילק עצמך מהם (ו) והוא הדין לאשה בכתובתה ג אם כתבה לשני אברה כתובת' ואינה יכולה לטורף ג אבל אם כתבו לראשון טורפין מהשני :

הג"ה ומם הרשמן מכר מקרקע שקנה לאח אינו טורפה מכסבי כמו שאין טורפה אם כמסרה ביד רשמן : ב ° (כן גירסת הס"ת שם בהגהי מרמב"ם) ד מכר הלוה שדה ללוקח ומכר אחריה שדה שנייה ללוקח שני וכתב הטלוה ללוקח שני דין ודברים אין לי עמך וקנו מידו הרי ב"ח טורף מלוקח ראשון שדה ראשונה ולוקח ראשון טורף מלוקח שני שדה שנייה שהרי קנה אחרון ה (ב) וב"ח טורף אותה מלקוח ראשון ולוקח שני מוציאה מיד ב"ח שהרי כתב לו (דין ודברים אין לי עמך) ולוקח ראשון חוזר וטורף משני ו וחוזרים חלילה עד שיעשו פשרה ביניהם

ואפ"ה וכן בכתובתה והוא שהיה החוב כנגד שני השדות :

ג וכן הדין אם החוב מנה ומכר לשני לקוחו' לכל אחד במנה וכתב ב"ח ללוקח שני דין ודברים אין לי עמך ז ונמצא השדה שקנה ראשון שאינו שלו הרי הראשון טורף מהשני וב"ח טורף מהראשון ושני טורף מב"ח וחוזרין חלילה עד שיעשו פשרה ביניהם :

ד (ג) וכן אם היתה שדה שקנה ראשון ח אפותיקי ט לב"ח אחר מוקדם הרי אותו ב"ח טורף מהראשון וראשון טורף מהשני וב"ח האחרון טורף מהראשון ולוקח שני טורף מב"ח וחוזרים חלילה :

א ראובן

ד עבר משעבו רבו אפותיקי כו' אפי' אפותיקי בע"פ דק משעבו אית בשטר ס"ס . וכ"מ כתב רש"י דכרשם אפילו משעבו בע"פ אית בשטר מוכיח קול וכ"כ נם ר"ת ס"ס ולרבריהם ג"ל יש קרוס אלא מדע כגון שמשומרי' לא זזה ירו כו' או משום תוך זמנו ו"ק וכ"ב ע"ש ה"ה דק"ס משמע ע"כ כתב דברי הרב המגיד וכתב שמדברי הרשב"ם ע"ק רש"י משמע להדיא דגרעין שיעבו אפותיקי בשטר וע"ם וכן משמע לכאורה בשמ"ס שם ע"ש

ה אלא דוקא דרין לשטר ככתובת ורבנים מולקי' בכתובה וכיון שהשטר בשטר ע"ש ג' שיעף ג' ותיפ לשם כאן כדברי הרמב"ם : כ וכ"מ מורף מותה מלוקח רשטון . עיין בשמ"ש ס"ק ס' . עי' רשם לא פיש לך ריוח כתורתך קשה רשם בשם ס"ס זה כתב בשור רמדרשין מי שתקת כו' שם"ב דאין לו ריוח כו' אלא נרשם ושמלי בני לוין שברופו בא ותכח הלוה ורוי"ק ג וכן אם היתה מותה שדה מקוחה ברשטון כו' כתב בה"מ דמיירי שעשה ג"כ אפותיקי לב"ח מאוחר ולא נהירא לי רש"כ כשברשה הב"ח מוקדם מלוקח רשטון שוב אין לב"ח מאוחר לטרוף מלוקח רשטון כשמוף מלוקח שני כש"ס ריי"ו בכיאוב"י בשיעין ק"ש מתו' כ' ור"ל ות"ח אם בא ב"ח מוקדם ואחנו ושרפי אינו מוכר עליו ובכיאוב מוכ"ם בהגה/ (וכן משמע מהשור שם שעשה כשר אינו ניכר משפר ככפי' ומפי כשעשה כשר דמי) ומיין שנרש בלקח ולוקח דעליו אינו מוכר אבל על מלוקח מוכר דשדרש מיעבד משעבד

ג ראובן

קיט המוכר כל שדותיו ולוה שהתנה שיגבה מן העריות ובו ו סעיפים

א (א) ראובן שמכר כל שדותיו לשמעון ב בבת אחת וחזר שמעון ומכר שדה אחת ללוי ג והיא בינונית ולא נשאר בינונית אחרת ביד שמעון ד ובא ב"ח לגבות (ב) נשאר בינונית שביר לוי רצה גובה ממה שביד שמעון רצה גובה מבינונית שביר לוי (ג) אלא עידית יכול לגבות ממנו ואפילו לא נשאר בידו אבל אם לקח עידית או בר"א שגובה מלוי כשלקח בינונית זיבורית ה אינו יכול לגבות ממנו (ד) (מ"מ פ"ה מהלו' סביר לוקח סבי אם לא נשאר ביד הראשון רק עידית) (מ"מ פ"ו מהלו' ממכר נשאר בינונית ביד שמעון אינו יכול לגבות מלוי אפילו אם לקח בינונית · וכל זה לא איירי אלא כשקנאם שמעון בבת אחת אבל אם קנאם זה אחר זה יוכל לגבות מלוי אפילו לקח זיבורית באחרונה אינו גובה מלוי :

(א) וקנה זיבורית באחרונה אינו גובה מלוי :

ב יש לוה שהתנה עם המלוה שיגבה מעידית שבנכסיו ומכר העירית ושייר בינונית וזיבורית יב (ה) אין ב"ח מטורף יג מעידי שמכר :

ג מי שמכר בינונית ושייר עידית ביכא דמכר בינונית ושייר עידית מחוייב לפרוע לב' מעידית שבנכסיו אפילו אם ב"ח רוצה לגבות מלוי ודמי שבנכסיו הם ב"ח רוצה לגבות מבינונית שבידו ואינו יכול לומר כן ומסתפק ב"ק הך סיפא דמי שמכר בינונית ושייר עידית אי כתב על דברי הפוסקים ומ"ב מכ"ל ז"ל וקשה לי מלא ס"ה נ"ב מאיר רבינו שמכר לשמעון לשני כל זכות שתבע ליה ומ"ב מאחר שמשמעון יכול לפרוע לב' ניחא לי' בהאי תקנתא ולמאיזו שגבה זיבורית שקנה באחרונה נ"ב הני זכות יש ללוי וכ"ש בשל סופרים דוקא בשטר אחר משום הני קושיות וכן בסכנים תלמידינו על ר"י פרק הי סכים משום וכן בסכנים בשל מ"ת וכן בשור שיתן קי"ם הלכך הי קנה שמעון נוה שאר זה יכול לו לדמות שבשל תוב שהם שקנה שמעון בשמרונה כיון שיש עידיות או זיבורית שבידו ומאן דכתבי נרמין ולא ידעינן מהי קשיא ליה דכמי שכתב רבינו שמעון שבידו לוידו מ"ת ס"ם רש"י דאמר לשמעון אינו יכול לפרוע לב' זכות שבידו אלא מן העידיות שבידו ולא מן הזיבורית שבידו ולא מן הבינונית שבידו ולא מן הבינונית שבידו ולא מן הבינונ

יד ונוכה כיוק כפדית וקע"ג דאין מסר לכיוק מ"מ יש לו קול לכוקין כמו כשטר ולא היה לו ללק לקכותו ופ"ר מ"ם עוד מוה :

טו אפי לקחתי כו' טעכה זו פ"ב ג' כהם קכו שלשתן פוס פ'דית או כיכורי' ופ"ר שכתכתי טעם למה כתב הטור כשכוכן זה : טז יש מי שאומ' שטומעין לו כו' וי"ש מי שאומר כו' עיין דרישה שם שכתבתי ל' הגמרא ול' כע"ת שפר ד' ס"ם ומוכח מינכו דכהם כוכ כשטרו' שכתבו כיום ג' ולא כתב כאן שעות לכ"ע אין הכ"ד טוענין ללקוחות שתח קדם לתר תלה דקע"ג דטוענין ליורם ולוקוח טענה זו לא טענינן להו לאוקי לפני כיון דודאי שיעבודן ע"ייסו ומתרינן דלף דג' שטרות הן וכתבן ופתמן סופר ג' ועדי, ג' מ"מ לתרי' דשלשתן עד לתר כתיבתן לקחן המוכ'כידו ומסרן להן כך ומלא פליגי הרמב"ן ור"י ולא כשלקוסו' בשעתן טוענין טעכ' כרי ומומר שלי נמסר לי בכוקר שסכם ושלכם כיתן לידכ' לתר"כ דכוה ס"ל לרמב"ן כיון שטוענין כן בכרי טומעין לו וה"ע ועד"ר שם שכתבתי ל' בע"ת ושמשמ' מלשוטו דלא כתב הרמבן כן ולא כשלא כתב ומי כלל כשטרות . מ"מ נדקתי וכתבתי פי' לדבריו כדי לייסב טעור ושתפכ' שכתבן כל' פלונת' ע"ם ודו"ק : יז ואיכו יכול לגבו' כו' מיירי מנכסי כל ג' מהן או של שניהן מהן מספיקין לכל הב' פוכות דאל"כ יכתבו הרשב"ם לא' מהן והוא יגבה משלשתן ופ"ר ו יש לגבו' מספ' טעו' מסיק וכת עד שיכיאו רמים מי קנה כתרוי' עכ"ל ורחייתו היו דאם יש כשטרותיהן קיון או שוללין את פי העדי' לומי קנה רחבוה . ואם לא כתבו כשטרותיהן קיון תני שוללין לומי שהיו עירית ובינונית וזיכורית . והיו עליו נזיקים ובעל חוב וכתובת אשה ומכרן לשלשה בני אדם בכת אחת ונכנסו תחת הבעלים יד (ד) וגובה ניזק בעירית וב"ח בבינונית כתובתה אשה בזיבורית ואם טען כל לוקח לזה שבא לטרוף ממנו טו אני לקחתי תחלה והנחתי לך מקום לגבות ממנו טז יש מי שאומר ס (סור ס"ד כשם הרמב"ן) ששומעין לו יז ואינו יכול יח לגבות מספק ויש מי שאומר ס (שם כשם ר"י וכ"מ כשם רש"י ולי"ו פרק מי שהיו גשוי דף תקכ"ה) שכיון שאינו ניכר מתוך השטר שהרי שלשתן קנו ביום אחר יט ואין כותבין שעות קנין שלשתן לא חל עד סוף היום (ה) ואז חלו כולם כאחר :

ד מכרן לשלשה זה אחר זה בשלשה ימים או ביום אחר וכתבו השעות בשטר כ אם אין בהם רין קדימה כגון שזמנם ביום אחר כא או שלאחר כב שנתחייב לכולם קנה כג וכתב להם ראקנה כולם גובין מהאחרון לא הספיק גובין משלפניו לא הספיק נוכין משלפני פניו ואם שטרו של אחר מהם קודם לחבירו ובאים לגבו' כאחר כל מי ששטרו קודם יגבה מהאחרון תחלה בין אם הוא עירית או בינוני או זיבורי' והמאוחר ממנו גובה משלפניו והמאוחר ממנו גובה משלפני פניו ואם הניזקין קודמין ואחריו בעל חוב ואחריו כתוב' אשה כד הניזקין קודמים לגבות מהאחרון אפילו הוא זיבורית וב"ח משלפניו אפילו הוא עירית וכתובת אשה משלפני פניו אפי' הוא עירי עירית כה ואם הניזק יפיים ללקוחות הראשונים שיניחו לו לגבות מהם כו אין ב"ח וכתובת אשה יכולים לערער עליו :

ה ס (ג' רמב"ם פי"ם ממלוה וכן כתב הם"מ כשם רשב"ם) מכרן לאחד זה אחר זה הרי הלוקח נכנס תחת הבעלים כז"א כז כשלקח עירית באחרונה (או קכסם נכנס מחת ס (סור ס"ד) אצל שם קנס זיבורית כשאר נכסים) כולם גובים מהזיבורית : הגה ס (רשב"ם ופסוד ס"ם) וי"ל דאפי' אם קנס עידי' לתקרונ' כה (ם) דוקא שתת המוכר אבל אם המוכר עדיין מי דיוכל לשקוד השטר זיכורית למוכר (ו) או יעטרכו כולם לגבות מהמוכר כש וה"ה אם קנס זיכורית כשאר נכסים ס (שם) אע"פ שתת המוכר כולן נוכין מן הזיכורית לקח בינוני כשאר נכסים נוקין וכ"ש בבינונית וכתובה בזיכורית : ו מכרן

ו מעירית שתכר עיין כשמ"ע פ"ק י"ג עד ולא כת"ם שתשתות לשונו שוא דגובה מבינוני' מכח שהקנם שתו להגבותו מהעירית שכ"ל כו' ולפ"ר אלא כרת הסיג אל פ"ם ד"ל ותכר העירית ושייר בינונים וזכורית אין הכ"מ גובה מן העירית שתכר אלא שכירו דעדיין כן מוכין שוא דמיינו מבינונית אלו עד כאן לשונו ורובה לומ' כת"ם העירית מה שכירו דכריך ליתן לו מאזנו בינונית שיובה הכ"מ וזה ברור : ז ובובה כיוק כעירית ואף על גב דאין מסר לכיוק תכל מקום יש לו קול לכיוקין כמו בשטר עד כאן לשון תת"ם וכן כתב תם"ם ובו' תדבר' ברב תתניר בשם יש תפרשי' וכן תשתע להדיא בתוספות פ"ק דב"ק דף י"ד ע"ב לתתי דקי"ל שעבוד תלוייה ע"פ תשרש"ל פרק קתח דב"ק פ"י ויוכלן ב"ש לומ"ם לעיל מ"ו מל"ם בע"ם בשתי"ע שם פ"ק ע"ב תיכו לפנין דיכון כיש תולקין וכמו שתביא בכ"י וכן כתב בשבועות תפר"י פ"ק דב"ק בשם ג"ו דאינו נוטה תשתעבדי תפ"ב עמ' בדין וב"ש לתשתם וב"ם כתב עוד תירין לתר דתלום שכתוכה כתורם כתלום בשטר דמי ולא כיון יפה דקע"ג דהתום' כ"כ ה"ם לתלכה לא כתבו כן דשם קי"ל היכלכת דתלום שכתוכה כתורם לאו כתלום בשטר דמיא וכ"ם כיורם דשם תיתן ש"ם ובה"ם פלגוה נופיס שם כן לדריב ע"ם

ח ואז חלו כולם כאחר . וכ"פ תפרש"ל כיום ס"ם פ"י ר"י ע"ם : ט דוקא שתת המוכר . עיין בשטר תתלחות ריש כ"ק ודו"ק : י אז יבטרכו כולם לגבות מן המוכר . ותפרש"ל פשק דוקא לפנין כיוקין תכי תשם זה לתיבני תבניני' שכל לא שיגוה תזיבורית דיכול לומר לכי תיבור וה"ה לפנין כ"ש לא תשני לתיבני תזיבורית אלא תבינוניות וכך פיתש"י ע"ם פ' י"ר ע"ם תשתו תיכו ה"ם תפרש"ל שתן כשם דף' פני דייני נזירות שתנהגר לקתן פיתן קח"ם בתר דאתי תכח תר דבריך ליתן לו דרך וה"ם רשים ברוחם לדבריו וע"ם ו"ל דלאו רשים היא כלל דהשתם כיון שתיר יש לו דרך אבלו תיא היכל יוכל לומר תפדריי אלא תיר תייב ליתן לו דרך ואפי תוא כתו ברשבון וזה שכתב לו נוף תדרך עכשו שלו תוא נתון

שרותיו

קינר ולא כתב כאן מ"ם

1 מכרן לאחר זה אחר זה ומכר לו עירית באחרונה וחזר הלוקח ומכר זיבורית ובינונית ושיור עירית לפניו 2 כולם גובין מהעיריות מכר עירית והניח בינונית וזיבורית גם הניזקין טורפין מהעיריות שביר הלוקח השני ומכיוני׳ וזיבורי׳ ששייר לפניו 3 גובה בעל חוב בינונית וכתובות אשה מזיבורית :

קך הזורק חוב סתם או בתורת ניטין וזרקו ונאברו ובו ב׳ סעיפים :

א (א) המעות באחריות הלוה עד שיפרענו ליד המלוה או ליד שלוחו ואם זרקו בפנינו ונאברו חייב 4 אפילו אמר זרוק לי חובי וזרקו ונאברו חייב אבל אמר לו זרוק לי חובי והפטר 5 וזרקו אפי׳ רחוק למלוה (ב) ונאבר קודם שיגיע ליד׳ פטור שהרי הרשהו בכך ◦ (ל׳ רמ״ס פ״ו ממלוה יהן י״ב) אמר לו זרוק לי חובי 6 בתורת ניטין הרי המעות קרובו ׳ללו׳ עיין הם באחריותו הרי קרובות למלוה נפטר הלוה מחצה על מחצה אם אכדו משם או ננבו משלם הלוה מחצה :

סנה ◦ (סור ס״ג) כיצד זרק לו 7 תוך ד׳ אמותיו של מלוה פטור מון לד׳ אמותיו 8 אם המלוה יכול לשמרו ולא הלוה פטור ואם הלוה יכול לשמרו ולא המלוה הלוה חייב 9 שכיסם יכולים לשומרו הוי ליה מחצה על מחצה 10 ושכיסם חייבים 11 לכל שכיסם מן יכולין לשמרו ◦ (כיח יוסף) ס״ל כזרקו למקום המכוון וחייב הלוה :

ב במה דברים אמורים בסתם שלא גלה המלוה דעתו שאינו רוצה לקבלם לפיכך אם זרקו לו ונאבר חייב שאומר לו אילו נתת לי הייתי שומרה ◦ (סור ס״ו וכ״ב מהרדכי פרק המניקין) אבל אם אמר לו הלוה הילך מעותיך ולא רצה המלוה לקבלם זורקם לפניו אם הוא 12 במקום שמלוה משתלמת שם נפטר ואינו צריך להביאם לבית דין דפרעון בעל כרחו (הוי) פרעון וכן אם אמר לו 13 (ג) הנה מעותיך צרורי׳ בכיסי בא ושול מעותיך

פרוטה ממ״כ בשם ריובל לומר מאיר וכורי׳ למרש ויפלס לך הרמשון זיבורית שהרי אפילו היה כלוס ניר הרמשון היה יכול למכור עיריות ובינוניות ואפלס מן מיזבורית שאין נוף הקרקע של ל״מ רק חוב מתון ומשכור׳ מ״ת ליה עלים ואין לו בנוף הקרקע כלום (הנ״מ סוב רמיתי בתו׳ דכתובות סוף דף ק״ס מהירבו בש״ס ובכ״מ ובן פוסק בתום׳ פרק החובל סוף דף ל״ג וכן מוכח בפ״ר בש׳ מהלחמות דף ק״ך ד״ה :)

קך 3 המעות באחריות כו׳ עיין בתשו׳ ר״ם י״ג וף״ג : 4 ונאבר קודם פיגיע ליד׳ וכן כתב הרמב״ם והסמ״ק דס״ל כמ״ס התום׳ בביתין ע״ב מ״ש למימרא כו׳ ע״ש ולפ״ז כמ״ס הרא״ש ום״מ ולפ״ז כיון בשת״ש ס״ק ג׳ ול״ד הא ר״ם ור״ף וסוס נכון וירו״ק : 5 הכא מעותיך ברורים - עיין בשת״ש ס״ק י׳ עד נס לשיל סימן ע״ר ס״ב כתב מור״ם בהגה דלוה מיכו לפטר בש״ל בא וסול זוך ולפ״ז דשתי התם דלא מ״ל הלוה שהם ברורים רק מור״ם כתב שהם ברורים לכך מייב משום שהפורש בהשתי כתוב שם שלו מזמן ליה שמך מי לא מזיכן כהו אבל הכא מש״ל שהם ברורים היר שמחר יוכל להשתתם בהן לכך פטור ולזה מיתור׳ שמי שהשתם אלקחן מי׳ קנ״מ פי׳ז וכן הוא בדברי רמני״ם בהדרכי ע׳מי שהשתו ום״ת דפטור מייבו היכא דבידו חזוחים להחזיר לו וזה שניהם לפניו או בביתו ושלוח או השלוח לכו לשם אבל אם מיכו חוש׳ חזוחים ולשתר מי שהקנה לך שקרוב כו׳ ושפ״ג דרמני״ם שפילו בשקרוב שהמייב בשיכו חוש׳ חזוחים מי׳ל דהיכא שהחר שול מת שלך חוזה רמני״ם דשפטר בשקרוב כמ״ש חור״ם בסימן ע״ר ס״ם • עיין בתשו׳ ר״ם בסן ס״ב סי׳ ע״ם :

ד וגם

זורקם לפניו אם הוא 14 במקום שמלוה משתלמת שם נפטר ואינו צריך להביאם לבית דין דפרעון בעל כרחו (הוי) פרעון וכן אם אמר לו ' (ג) הנה מעותיך צרורי׳ בכיסי בא ושול מעותיך

לשומר רשתון ולהרא״ם והטור כלפ״ל לק״מ דלדידהו מתפרי׳ נבי הני דיל׳ כמת המוכ׳ דף״ח להדר לשומר וכמ״ש בפרישה ע״ש : לב נוהג ב״ש מביכונית ואף אם קנה בביכונית קודם מויבורית מ״מ אם היו שלמתן בידו לא היה יכול לדחותו מביכונית כיון שקנה בעידית כשלמרוכה דכשד נופף לא דמיכן לכאן ולכאן כך ל׳ ולא הורש כוסו דב״ש בשכיל שמכר בעידית ודו״ק :

קכ 15 אפילו אם אמר זרוק לי חובי כו׳ דאפשמא זרוק ושמור קאמר ליה ויש כמה סימן שאחר וש ס״ה שכתב דאפי׳ אמר שלח לי ע״י כותי או קרס שוטה וקטן ושלח על ידן ונהנהו אחיו דפטור כוסו הוי ליה דאפשי שתם דלא מתחכר לשמר דכוותה היה שיטלח ולך נ״ב שתמה קרוב לשחרם וש״ם נפרישה : כ וזרקו אפי׳ רחוק למלוה כאן והייכו דוקא לעניין דין מחון ג״כ לקדושין ולשומרת אבל לעניין ניטין ולקולא קרוב לה דוקא בעיקן וכמ״ש בטור ובמחב כמ״ש בסי׳ קל״ט ע״ש : ג בתורת ניטין היה אחיות כו׳ כיצד כו׳ כל בתי פרשי׳ כן מדברי הרמב״ם והטור ובן ע״פ מהנה ובחר ר״פ סוו״ק דף ע״א מסם יש מוקושתות בגמרא כן לעניין ניטין ולעניין ממונא ע״ש וכדרים׳ ושם כתבתי דלפ״ז דלא ס״ל דהפטר אלא זורק לי בתורת ניטין לאוד כמי הוי דיב׳ בבי לב״ש ולא בב״י וד״ת ע״ש וכדרים״ם ושם ס״ל זרוק בתורת ניטין והפטר אפי׳ אינו יכול לשומרו פטור ועפ״ר לחתך ד׳ אמותיו של מלוה דתקנו לכל מדם שיקנו לו ד׳ אמות בסימטא או בגידי ר״ה כמו מניהו וידו בת״ם הטור והמחבר לקמן בסימן רמ״ם : ס אם המלוה יכול לשומרו ולעניין ניטין בת הטור והמחבר הא ס״ס קל״ם דלקן סומכין על מה שהוא יכולה לשומרו כשהוא חוץ לד׳ אמותיו אבל לעניין ממונא כפלי דיב׳ ואפי׳ לעניין קדושין סומכין ע״ו ותקודם וכת״ם הטור והמחבר כמ״ש בסי׳ ל׳ ע״ם ומפ״ג דנם קדושין מכין מיטות הוא ויש כו ס״ם לקולא אם קדשה אחר מ״ם כיון דבשה דיל׳ אתה הוא שומרת אוקמוה אדיבא דמן הדין אם שה רשותה כיון דהיא יכולה לשומרה ועד״ר : ו אבל יכולין לשומרו פי׳ כל׳ כשני אנשי או מכיון יפד דוק׳ ואין הוש ס״ל יכול לשומרו לבדו כן כ״ל מוכח מפי׳ התו׳ ועד״ר : ז ומכיון מייכין פי׳ יש חיוב לשכיון לכל ס״ל המקנ׳ : ח אבל מכיון אין יכולין לשומרו פי׳ אפי׳ יפד אין יכולין לשומרו פ״ל כזורקו למקו׳ הכוון כו׳ עד״ר אם כתבתי דכ״ל מוכח דהטור לא ס״ל הכי : ט ומקו׳ שהמלוה אם כרים ס״ל ד״ה כתבתי ע״ם בדברי הטו׳ והמחבר : יד הנה מעותיך צרורים בכיתי כו׳ שפ״ר ודרישה אם כתבתי שכ״ל מת״ם הטור והמחבר כאן לת״ם הטור (ונם המחבר רמזו) לקמן בסימן קכ״ם ס״ו דהמוכר שחור שמקנו המעות שקיבל מן כידו כדין הלוה אם ואפילו אי אמר לחרי זוזי תא ושקול זוזך מתנסו מייב כאן ע״ם וכן פור וכתב אם בסוף בסימן בשם הרמ״ם שנריך לפשות כאן השנם בתורה כדין מלוה כו׳ ם״ת דהמלוה לא שני בש״ל תא שקול זוזך • נם לפיל בימן ע״ד ס״ב כתב מור״ם בשם ל״ל בא ונפטר בש״ל בא ושול זוזך • וי״ת דאם בשם כשני״ם מיירי בש״ל דהא כתוב מומן ול״ל דהא כתוב מומן וה״ל דת״ם והוא מומן ר״ל מכלה מומן והניח בפרעון ומן ס״ם מייב כשהיכן לכן ל״ל דת״ם כאן דפטור דהיכו נפטר כוא כ״ש בש״ל תפלה בא לך מעותך וכשלח ר נם המלוה לקבלם ס״ל מאחר שתיכך רוצה לקבלם הכא תוכיכם לביתי ויהיו אם מוכנים צרורי׳ ואתה תבא אחרי לבשתרנם ותטלם מאם ות״ם הטור והמחבר אם כתבתי שכ״ל מת״ם הטור והמחבר לקמן בסימן קכ״ם וסמליכ׳ לפניו דפטור ע״ז כתב וכן אם לא הסליכו לפניו ולא הוליכם לביתו ול״ל הנה מעותיך ל״ל בי׳ מעותיך ולא רצה לקבלם וסמליכ׳ לפניו דפטור ע״ז כתב וכן אם לא הסליכו לביתו ול״ל הנה מעותיך כו׳ • ועי״ל דת״ם הטור והמחבר כאן הנה מעותיך

לרורי׳ כביתי בה ושוע׳ מיכו ר״ל בה לביתי לתריקן מלא ר״ל בכן בפתך נקבלם ותתבך לך כי תעותיו לרורים בביתי ותביא׳ לימם לך בכל עת שתרצה והמלוה מסרב כוה דוקא קלתר דפטור ועד״ר מ״ם עוד מוס : יא לביתי תו לתפי׳ ס״ם תפי׳ תפסיק׳ פטור כ״כ המרדכי בביתו פד״ם ע״ם : יב תם היה בת דע׳ בפע׳ דקדק וכת׳ בת דעת תמו׳ דבמוחל לה סני כתב סמקו׳ דבר המחול כידו ליד בביו ובביתו דמשמיל וכמ״ם הטור והמקבר לעיל בסי׳ ע״ב סל״ה ושם בתבתי דברת׳ לדמוי סלוה׳ לשלה דבמיכן כל הנהה דידים ומ״ם בתב בת דעת ור״ל שנוסף׳ ונותנת בתוך בנית וכ״כ בתשובת הרשב״ם ו״ו בסדי׳ ושפי׳ בת דעת נוסחת ונותב׳ בתוך בנית דיוה בידו דמי׳ וע״ל סימן ס״ם ס״ם נס לעיל בסי׳ ע״נ ס״ק מ״ם עוד מוס : יג מייב בכל הלוכסין כמו בתקלם ע״ל סימן קע״ו ס״ק מ״ם מענין וה ע״ם :

קכא

א ס שלח לו חובו או פקדונו ע״י שליח (ס) אם אמר לו המלוה לשלחו על ירו ונאבדו פטור אפי׳ לא אמר לו פה אל פה ב (ב) אלא ששלח לו בכת׳ שלח לי ע״י פלוני ושלח׳ על ידו ונאבדו פטור (ג) והוא שיכיר שהוא כתב ידו ׳ (ג) רשב״ם פ״ם מה׳ מלוה׳ דין ס״ב) ג (ד) אפי׳ שהשליח עכו״ם או חרש שוטה וקטן אפילו לא יחר לו אם ירוע לומר שלח לי ע״י פלוני אלא כתב לו שלח ביר מי שתרצה ושלחם לו ונאבדו או כפר בהם השליח פטור והוא ששלח לו ביר ארם נאמן ד (ס) וברך שבני ארם רגילים להעביר שם ממונם אבל אם שלח לו (ו) ע״י מי שהוחזק כפרן או במקים שכנת ררכים שאין הרבים רגילי׳ להעביר שם ממונם (ז) הרי פשע וחייב שעל רעת כן לא הרשהו (ח) אלא אם כן פירש לו :

ב אפילו לא אמר לשליח (ס) אמור לפלוני ס שישלח על ירך מעות שבירו ׳ אלא אם אמר לו בפני עדי׳ מעות יש לי ביר פלוני (י) לך ואמור לו שרעתך לבוא לכאן ואם יתנם לך הביאם לי ונתנם לו הלוה ונאבדו בדרך פטור אבל לא עשאו שליח אלא

ד ויש מולקין כוס - כלומר ואפילו פסק פטור וכן כוס בזכרי רמני״ם בתרוכי שם וכן נרסה שכנין שכתי״ם ע״כ הקשה בשכי׳ דבכרי מוכר ס״ם שכתב כאן בשי״ם ד״ה ד״ש מולקין דהלוה חייב והיא דעת ריב״ם בתרוכי שם וע״כ כתב תוכ״ם נסיתן ע״ר דחייב הלוה וקשה דהא ריב״ם מסקקא לים ורמני״ם פסיקא לים ור״ל למוכ״ם לכתוב כאן דהמיקר כביס מולקין כיון שכתב שחס בתב״ם ס״ר ס״ו שאני כאן וכת״ם לעיל ולעכין דינא נם מהרש״ל פי״ו דבבא קמא סי׳ ע״נ פסק כרמני״ם דפשיר שפילו מפסיקא : ס שם בת דעת כו׳ ותחרש״ל ע״ם רב״ק סי׳ ל״ם מולק ופסק דבהלוהא אפי׳ נוסחת ונותנת בתוך בנית לא בפסך בכך ע״ם - עיין בתשו׳ מהר״ח מלבוך סי׳ ל״ם : ו חייב נכל הלוכסים - עיין במרדכי ולעיל סימן ע״ב :

קרא

ס שם שאר לים המלוה כו׳ בתב בשת״ם ס״ק ס׳ דבל שלוחר שו כותב לחביכו אפילו ביכו לביכו שלח לי ע״י פלוני ושלחו ונתהר פטור הלוה שם סורה המלוה שאחר לים שו כתב לו כן עכ״ר וכן מוכח בפוסקים : כ שלח שאלה לו בכתב כו׳ בעיר אוכן תעניו בזה דהכי נהיני תנרי כו׳ ותחת כן פוא ברי״ף ותביאו הרא״ם וביח יוסף שם ס״ם הוא שרין נאחר הוא זה ודוקא בכתב לו שלח שתם ונתנו לאוביל בכתב זה תלוי בתנכך עד כאן דברי תת״ע - ושם בתב שרין נאחר הוא כך הקשה הרא״ם ואביאו תשב״ל פרק הנוחל קתל סימן ל״ו והביא תרא - נם תה בתת״ם שם הוא כו׳ב״ב מהרש״ל וביח תרע ופ״ם (עיין בתשו׳ מהרשד״ם סימן ל״ת)

ג והוא שיכיר כו׳ פלוני דיוים בתכירת בתב יהו יתנאהו בשתוך ס״ך וס׳ : ד אפילו שהשליח עכו״ם ופל׳ שלח והפטר תת״ב ורפ״ח בשנה״ת שער כ״ת ב נשם הרתב״ם רפ״ל שלח ע״י פלוני עכו״ם והפטר ורפ״ח מלקתן סי׳ ס״ת ס״ם רע״ו עברו שבשבני תייב ע״ם בשנה״ת ופיבר רמים דהתם כיון דיר עבר כיר רבו עריין ברשות השולח קפי כ״ל : ה וברך שבני ארם כו׳ בתב נשת״ם בזה סייך דוקא בשבתה או ס״ל שלח ביד מי שתרצה אבל בשת׳ או ס״ל שלח ע״י פלוני עכו״ם והפטר ורפ״ח מלקתן סי׳ ס״ת ס״ם רע״ו עברו שבשבני תייב ע״ם בשנה״ת ופיבר רמים דהתם כיון דיר עבר כיר רבו עריין ברשות השולח קפי כ״ל : ה וברך שבני ארם כו׳ בתב נשת״ם בזה סייך דוקא בשבתה או ס״ל שלח ביד מי שתרצה אבל בשת׳ או ס״ל שלח ע״י פלוני עכו״ם והפטר ורפ״ח מלקתן סי׳ ס״ת ס״ם רע״ו עברו שבשבני תייב ע״ם בשנה״ת ופיבר רמים דהתם כיון דיר עבר כיר רבו עריין ברשות השולח קפי כ״ל : ה וברך שבני ארם כו׳ בתב נשת״ם בזה סייך דוקא בשבתה או ס״ל שלח ביד מי שתרצה אבל בשת׳ או ס״ל שלח ע״י פלוני עכו״ם והפטר ורפ״ח מלקתן סי׳ ס״ת ס״ם רע״ו עברו שבשבני תייב ע״ם בשנה״ת ופיבר רמים דהתם כיון דיר עבר כיר רבו עריין ברשות השולח קפי כ״ל : ה וברך שבני ארם כו׳ בתב נשת״ם בזה סייך דוקא בשבתה או ס״ל שלח ביד מי שתרצה אבל בשת׳ או ס״ל שלח ע״י פלוני עכו״ם והפטר ורפ״ח מלקתן סי׳ ס״ת ס״ם רע״ו עברו שבשבני תייב ע״ם בשנה״ת ופיבר רמים דהתם כיון דיר עבר כיר רבו עריין ברשות השולח קפי כ״ל : ה

הלכות העושה שליח לגבות החוב

קכא השולח חובו על ידי שליח וכו״ב סעיפים :

א ס שלח לו חובו או פקדונו ע״י שליח (ס) אם אמר לו המלוה לשלחו על ירו ונאבדו פטור אפי׳ לא אמר לו פה אל פה ב (ב) אלא ששלח לו בכת׳ שלח לי ע״י פלוני ושלח׳ על ידו ונאבדו פטור (ג) והוא שיכיר שהוא כתב ידו ׳ (ג) רשב״ם פ״ם מה׳ מלוה׳ דין ס״ב) ג (ד) אפי׳ שהשליח עכו״ם או חרש שוטה וקטן אפילו לא יחר לו אם ירוע לומר שלח לי ע״י פלוני אלא כתב לו שלח ביר מי שתרצה ושלחם לו ונאבדו או כפר בהם השליח פטור והוא ששלח לו ביר ארם נאמן ד (ס) וברך שבני ארם רגילים להעביר שם ממונם אבל אם שלח לו (ו) ע״י מי שהוחזק כפרן או במקים שכנת ררכים שאין הרבים רגילי׳ להעביר שם ממונם (ז) הרי פשע וחייב שעל רעת כן לא הרשהו (ח) אלא אם כן פירש לו :

ב אפילו לא אמר לשליח (ס) אמור לפלוני ס שישלח על ירך מעות שבירו ׳ אלא אם אמר לו בפני עדי׳ מעות יש לי ביר פלוני (י) לך ואמור לו שרעתך לבוא לכאן ואם יתנם לך הביאם לי ונתנם לו הלוה ונאבדו בדרך פטור אבל לא עשאו שליח אלא

ג אפי׳ הסלים כותי ואע״ג שלח ופסע והטעם כתבתי כס׳ שלפני זה ע״ם : ד ובדרך שכני מדם רגילים כו׳ כפרים כתבתי שנם זה סייך דוקא כשכת׳ או אמר לו שלח ביד מי שתרצ׳ אבל אם אמר או כתב לו שלח לי על ידי פלוני לא על המסל׳ התלוי כ״ל אם הסלים שלח היה לו להוליכו כדרך זה המסוכן ופטור הלוה : ה שישלח על ידך עפ״ר ודריש שם שהוכחתי שכל שאומר או כותב לתביכו אפילו כיכו לביכו שלח לי ע״י פלוני ושלחו ונאבד פטור הלוה אם הוד׳ המלו׳ שת״ל שלח ע״י דאז פעמיד לשלים במקומו ולא תיברא שהרי שלח שלח לשקרא : ו שלח אם ת״ל כו׳ ר״ל שלח ת״ל שלח ע״י שלח אם יתנם לך בביאם לי כוה לריכין דוקא שאומר לו כן בשני עדים ואו אומרין לו בשני עדים ויקד עדים כוה להבי העמידו כעדי כדי שינא קול שמלחו הוא ויאמין לו הלוה ויתנהו לו מתי שרעתו היה שיבא שליח נמור ומ״ם פטור הלו׳ אפי׳ לא הוכיר ל׳ שליחו כלל שלח בביאם לי אבל אם לא ת״ל כן בשני עדים אפי׳ אמר לשלי׳ אמור לפלוני שישלח לי ואם יתנם לך בביאם לי מ״ם כיון דלא אמר לו שלח על ידו אין כאן שליחו נמור ולא בפטר בתביבת השליח ועד״ר : ז שלח

כגון שהיה שליח נעדים לקבלם היתכו וכן פי׳ הר״ן בלבך היכא דאמר בבי לימ׳ ותקבל תפלו׳ והביאו שתאחר לי ושלח על ירך הוי שליח אבל אם ת״ל לך ובריאו שרעתך לבוא לכאן ואם יתנם לך בביאם לי׳ הוי שליח אע״ג דלא היה בדוק לבביאם תתם שפי׳ הרא״ם והר״ן ובני שליח בעדים ובבריא בתבו רש״י והר״ן בבי תתבים לו שליח וה״ל בתתבים לו שליחים בעדים בקש השבנו שיתבים את עצמו ללוה ושיאמר לו אם תרבה לשלוח לפלוני שלח בירי עכ״ל ומשמע בתי תדברים דאפילו בתי פלוני תהרא״ם והסור דתפי׳ ת״ל אמור לפלוני שישלח על ירך מעות שבירו לא הוי שליח עד שיאמר לו בפני העדים הרוצי עושה שוחך שליח לקבל מעותי מפלוני ואמור לפלוני שישלח מעותי על ירך כי עשיתך שליח בעדים ודו״ק . וכן נרסה מהרי״ן הרמב״ן נם׳ בתלמות שבתלתי לקמן ס״ק ס״ו ומזנרי מהרש״ל נרסה דמוכח כוה להרא״ם והסור :

ז (יח) אלא אמר לו יש לי מעות כיד פלוני ואינו שולחם לי אולי אינו מוצא שליח לשלחם לך והתראה אליו אולי ישלח על ידך לי לא הוי שליח ואם נתנם לו ונאבדו חייב באחריותם:

ג (יט) לא עשאו שליח בערים (כ) אלא מסר לו (כא) חותמו לסימן שהוא שלוחו ומסרו לו לאמר לך והבא לי מעותי ודוא בא אצל הלוה לומר (כב) פלוני שלחני אליך שתשלח לו מעותו והילך חותמו לסימן (כג) וערים מעירים שהוא חותמו אבל אינם מעירים שעשאו שליח ושלחם לו ונאבדו לא נפטר הלוה:

כנס (כד) מור ס"ו כסס הרמב"ם (כה) ויפרים תחלה מי שמלך שלים זה ולא יודה (כו) וי"ש שנדיך ליסבע תחלה כדין שהר כסבעין וכוטלין (כז) מס כסס י"ג:

ר (כח) רמב"ם פ"ה מה' שלוחין דין ה' כל המעיד שלח המלו'או המפקיד כתב ללוה או לנפקר מנה שיש לי בירך שלחהו ביר לוי ושלחו בידו וטען המלוה לא כתבתי ולא שלחתי לך (כט) ישבע הלוה היסת שכתב

יתנם לו ויכיל' לי כל' ומיירי דאין מכאסה כין המלוה והלוה והשלים ככל זה כי לא כה לגמרי מכאן שמסירת החותם הכיכר לכל כידו ול"ל כביאים לי לא הוה טוב כל' כעדי' כביאים לי וי"ח לא כתב המסכר כאן סוס חרס או שנושה על המלוה ומור"ם שכתב כאן די"א דיפרים וי"א דיסבע טוב תחוה כי לא כתב הרמב"ם ובטור כן אלמי דינא לא אדיב' שכתב הטור כס"ו והמסכר כסניף ד' וכיינו כשמכיעים המלוה שכתב שטוען הלוה שכת לידו כתב המלוה לשלח לו ועד"ר ופרישה מ"ש עוד מזה: ישבע הלוה היסת שכתב ידו הוא כי' זה מיירי כשאין ש"ם כיד המלוה על הלוה וי"ה נאמן הלוה כמינו דלמ"ד שמורתי לך וכ"ש המסכר כשטוך ס"ם וכפול דברים יש כדברי המסכר וכיינו משום דכשניף זה בתיק ל' הרמב"ם שקיבר כדבריו ובשניף שאין בתיק ל' כשב"ת ובטו' הוא מכות' ות' וכ"ש ל' כדברי הרמב' כתב כרים דיש' שכתב ידו כא אלין תשמ' דתיירי שאין שכת כידו לרבות כ"כ ללמדינו דאפי' אין שו' כת' דתלו' פשור וכשיפא דאין הלו' מכיר כת' כת' דרבות ש

יח כתתן כשכופת סיסת כו' דנס כשסיס טוען לאד"ס או סתורתי לך היה צריך ליסבא סיסת כמ"ס כסי' ע"ב ופ"ו : יב כיד שלוקח אלא שצריך ליסב' שכופה סתורה יפ כאן מסרון מוכרח וניכר (דק' דתתפיל וכתב דבתתן כשכופה סיסת ומיס כשכופה סתורה ונס אין טעם לקיימו שכופה סתורה כשפקידו אלא שער דהא נעשן לאד"ס סיס כשער כסיסת ונס פ"ל כפל דברים כתם עזקר וכתב צריך ליסבא - ונס ק' דתתפיל וכתב דין אס זה כתמון בשק' אצלו כלא עדים וכפ"ם ולא פקדים לומר אס כשקר אצלו כשער מה דינו אלא ע"כ צריכין להגיה) ,

כיד שלוקח ואס נשקר אצלו כשער מתוך ס'כול לומר נתנסו נתתן לומר מסרתיו ליד שלוקח אלא צריך כו' וכן הוא כעור בהדיא וכיני כן ס"ל להנהו' מור"ם שכתב לקמן זה ג"ל ודוקא כתלוה אבל בשקדון כו' וק"ל : יג ואס היה תלוה כשער כו' דלוה מייב כתובסיו ואין לללוה סוס מינו : יד לקמן מ"שכב התלוה ס"ק - היה שכופת התסבה וכדין נשבע ונוטל דלעיל סי' ע"ב ופ"ו אבל שכופת הנתבע כתפקיד כשער דלפני זה שכופת התורה מתס כיון דתינו כשער אלא כתינו דכתנסו ובשכופת כתורה תתס שכופת הסומרים והקילו שכיון כ' שכופת הלוה יפיס צריך ליסבא שכופת התורה תתס כיון דתינו כשער אלא כתינו דכתנסו

(ג) שכתב ירו בא אליו ולפיכך שלח זיפטר אבל אס לא היה הכתב כתב ירו (כפ) או שאין הלוה יודע שהוא כתב ירו אפילו הם כתובים בו סימנים ואותיות שביניהם ביחור אס טוען המלוה ואמר לא שלחתי כתב ואחרים ריסו בו הלוה או הנפקד חייב באחריותן (כג) ומשלם (כד) אחר שיחרים על מי ששלח כתב זה מדעתו ולא יורה (כה) ויש מי שהורה (כו) שי שבע ואח"כ יטול כדין כל הנשבעין ונוטלין : ה (כז) טען המלוה או המפקיד אין זה כתב ידי ואין ערים מצויים לקיימו והנפקד אומר אני מכיר שהוא כתב ירך אס זה הממון נפקד אצלו שלא בערים או אפילו בערים על פה מתוך שיכול לומר לא היו דברים מעולם או החזרתים לך מידי לירך יפ נאמן בשבועת היסת לומר אני מכיר שהוא כתב ירך (כז) ועל פיו מסרתיו יב (כח) ביד שלוחך (ואס נפקד אצלו בשטר מתוך שיכול לומר נאנסו נאמן לומר מסרתיו ליד שלוחך) אלא שצריך לישבע שבועה חסורה כעין של תורה יג (כט) ואס היא תלוה בשטר (ל) אין הלוה נאמן (לא) וחייב לשלם (לב) אחר יד (לג) שישבע המלוה (לד) שבועה חמורה שאין זה כתב ירו : נ"ס ודוקא כתלוס * (סיר ס"א) אבל כפקדון אפילו כשער סטור כתנו דקרי מני למימר כתתנו בידי :

* (ל' המחבר) אס טוען הלוה ישבע לי (מפלגיא) (לה) שאומר שנאנסו צריך לישבע שבועת השומרים : ו אס

קברים ומיירי נתלוה ס"ע לכך כתתן הלוה כפיסת ונפטיר ס' כפל הסרים וכתב דברי בע"ת ובסור שסס בניסור יותר וכ"כ בשמ"ע ועמ"ס בס"ק כ"ס כ שכתב ירו נע פלגי - ניו מסכת' לפניהו או לא כיון שטוען ברי מנס לירי כת"י דתלוה פטור ובפיפ"ק דמיי תלוה מכיר הכת"י אפי' הכת' לפניהו מייב וכ"כ בשמ"ע : כפ או שאין תלוה יודע כו' השטס דניתן שתינר יודע שטוס כתב ירו פ"ל כאומר לו מנה לי כיד ותלה אומר איני יודע אס פרעתיו דמייב - וכ"כ בכ"מ : כצ ותלה אחר מיירים כו' ויש מי שהורים כו' אחרים ליס אפי' תלוה יודע אס הוא כתב ירו אבל בשם לא פיס כתב ירו דפניהו שתלוה אומר ככת' שסניס לי שתלוה וכותב אניוף הוא פטיפס דאין כאן שבועה ותתלה שאני כותב שאחרים רחוסו וק"ל : כנ אחר שיחרים כו' מיירי שאין תתלוה לפניהו אבל אס הוא לפניהו ומכחיש תתלוה ל"ש צריך שיסבא לישבע לקיים שתלוה כ"ע : כד ויש מי שהורה כו' ואחר"ל אס פיתן ל"ש כתב דהלקחן פטיף ס' כרפאוה דכל פעמים אחם אין מחניעין עליס כלל ויותר מזה כתב פטור (ואחאכר לקחן פטיף ו') דליכא על הנפקד אלא על הלוה רק אחס פחס טכ"ר ולעני"ן אין מזה הכרעה דאפשי פחס רוחה לעסור אפ"ב ונפל לישול י"ל דצריך ליסבא אף בחאם כלקחן פטיף ס' (ועיין לקחן סוף ס"ק מ"ד כתבתי שאחשובה אחניף מפרש"ל אם נמי ס"ל כהכרע אפאחרונים שכאן) ויותר פיס להכריע כן אח"ם פרא"ם וטסור לקחן פעיף י"ד כשאת בפלגי ונא כ"א ליסול נוסל נלא אכושם אלא דלע"ז פיס קשם דברי הרתב"ם ואסת"ג וטסור אפרדי דכאן כתבו כ' דעות ולקחן כתבו נפשיטות דאין אתלוה רק אחס פחס וברא"ם לאלן דאחס פלוס מודס שירוש לו אלא אפלו אחאי אתלוה אלוס אחלוה שאין כאן אלא אחד אפי' אס כתב ירו אין לו אלא אחד אפי' אס כתב ירו אין לו אלא אחד אפי' אס כתב ירו אין לו

ו (לו) אם התובע מורה שהוא כתב ירו שאומר לשליח א"נ מאמינך שנאמנו ואיני מאמין לנפקר וללוה עד שתתנום לשליח :

סנס הרי זה מקרים על הלוה או הנפקד שנתנו :

ס (סור מ"ם) (לז) ונשבע השליח שבועת השומרים :

ז כר"א שהשליח מורה שכאן לירו ונאמנו אבל אם כופר במלוה או במפקיד שהשליח אומר להם נתתים לכם והם אומרים לא קבלנו סז (לח) השליח אינו נאמן אפי' הם שני' מפני ' שהם נוגעים בדבר אלא שהשליח נשבע היסת ונפטר והלוה או הנפקד מקבלים הרם שתם שמסרו ליד שליח :

ח אם השליח כופר בנפקד או בלוה שאומר לא נתתם לי והם אומרים שנתנו לו יח (לט) נשבע השליח (מ) ללוה או לנפקד במעמד הלוה ס (ל"ת כסא הרפ"ד כן כרש' נסא"ם ועיין ס"ק ל"ח) או הנפקר שבועת היסת ונפטר יט (מא) והלוה או הנפקד ס (ל"ת סו' ס"ת כך כרש' נסת"ם ומכאך מאר מ"ם כר"ת סנת"ם שם כתב כסבר לקמ"ל שבשור וכ"ע רבנן ס"ם קמיל על עכין מאר אך יש ללמוד מסס לנפן ע"ם ורו"ק) נשבע למלוה או למפקיד במעמד השליח שבועת היסת ונפטר :

(מב)

ט כר"א בשעשאו שליח להביא את שלו (מג) אבל אם לא עשאו שליח אלא שאמר לו הלוה או הנפקר (מד) הוליך למלוני מעותיו שבידי או שבא אחר ללוה או לנפקר ואמר פלוני עשאני שליח להבי' מעותיו והאמינו הממון והשליח אומר נאנסו (מה) או מסרתי למלוה ס (סור מי"ב)

ומלוה

י אם התובע מורה שהוא כתב ירו שאומר לשליח א"נ מאמינך שנאמנו ואיני מאמין לנפקר וללוה עד"ם ורמ"א אלא דלמו דוקא כתב אבל ס"ם בשומר ללוה עד"ם אבל לי"ת ע"ם אלא מפורש למלוה אינו מהימנך אבל הרמב"ם כתב ד"י ע"כ ונראה מדוייק אלו מעולו בשטר הכיון אם"ל אז כתב לו שלח לי ע"י פלוני ומוכר שטרם כן מין עליו אבל ס"ם כרש' שם ובן כל מ"ש בשו"ע ד' ומשיק ד' מיירי אפי' בשלוח בשטר כיון שהורה שטרם כן. ועיין ד' מיירי בשלוח בשטר כיון שהורה שטרם כן. כתב הר"י מהורם ס' רשזן סיים וקוק למשתון ושלחו ע"י שלוחו ומכר מין משתון יכול להשביע השליח עד שיכוף רשזן. מרדכי ס' הנזיל קמא (בשם אבי העזרי) ומשיק שם בהדיא ודכוותיה פסק יקחי רמב"ן בס' בשלח למשתו ומזונות ונשבר שפיכו ויש"ל לך לשטתו שם לא חילק בשלוח בשטר ולפ"ז אם חזרת השליח בשלוח מכרים ל' שמ"ע ואח"כ אמר השליח לא נתתים לו אלא שלחתי לו ע"י פלוני ומכחישו הלוה אין השליח נאמן אפי' הם שני' מפני ' שהם נוגעים בדבר אלא שהשליח נשבע היסת ונפטר והלוה או הנפקר מקבלים הרם שתם שמסרו ליד שליח : ואם השליח כופר בנפקר או בלוה שאומר לא נתתם לי והם אומרים שנתנו לו יח (לט) נשבע השליח (מ) ללוה או לנפקר במעמד הלוה ס (ל"ת כסא הרפ"ד כן כרש' נסא"ם ועיין ס"ק ל"ח) או הנפקר שבועת היסת ונפטר יט (מא) והלוה או הנפקר ס (ל"ת סו' ס"ת כך כרש' נסת"ם ומכאך מאר מ"ם כר"ת סנת"ם שם כתב כסבר לקמ"ל שבשור וכ"ע רבנן ס"ם קמיל על עכין מאר אך יש ללמוד מסס לנפן ע"ם ורו"ק) נשבע למלוה או למפקיד במעמד השליח שבועת היסת ונפטר : כ"ש בשלוח בשטר כיון שהורה שטרם כן. ס"ם. ונראה דלעולם מכרים קמי מכים אבל בשלוח בשטר אין מכרים אלא ע"י מ"ם לכ"ש בשלוח בלא ש

כ ומלוה אומר לא עשיתיו שליח כו' כל סנ"ס ו"ו סוף סקר בדברי סמ"ח וכניסו ותקנו מור"ם בהגטותיו וכן סוף כשור כסימן ס"ג : כח יכתב בשליח שנתכם למלוה פ' נכתב כיסת ותע"נ דשמעת מלוה עליו כיס שמעת מחמ מ"מ מנערים לשמעתו שמעת מלוה שמומר בדברי מלא קיבל סוס דכר משליח ומוקימן לשליח לשבועת כיסת לשמות : כט בנקיטת חפץ כדין נכתב ומומל ותע"נ דתין ללוה שליחן מלא שמעת מחמ . מחמ קבל משליח מ"מ מנערים לשמעתו שמעת משליח שמומר בדברי שנתנו למלוה : כנ משליח שיכו בחלוה כו' שלוו כיס כחן מוקימן למלוה לשבועה דתוריית ומכו שנכתוב לחר וס שכיח חמור משבועה בנק"מ וכל"ל : כה ואפילו יפטור שלוה כו' משום דליכא למימר כשביל שהוא שלוחו של המפקיד אלא משום דשבועה אינו מועיל לו : כס מי שומר דמסני ולא מיימינן לקמיה דהן הפדיס משודים שלוה עד דע"כ כל עד כמי וכיון שפטרו מתחלה משבועה כרי הוא ככל עד דעלמא :

כו ומוקים

וכתב מפרש"ל סס סימן ל"מ שנכתב משובה וז"ל ראובן שלוה למחמון מעות על נמי כפה ורואבן שפקיים כיד לוי ושרי כיה יוסף מחמת יד שמעון ורואבן שונין פת לוי למשרים לו ולוי חשיב מחורתים לך ע"י שלוחך שחעון שפלמת מחרים וזה כחבך שפחה חותם עליה שפלחתי לי למשיר לך וכדברך עשיתי ורואבן שונין לפרפ"ם לך חותו כחב שחעון וייצו נמחי נם ושעון מעיב חלילה לי לך פריתי מחן נרפה למפרפ"ם שמעון סיכו נרוך לפילו ליפטע דמין לפוס פ' חפס שעמת ורפו עליו פלא עמת שחפ וכן לם שכחב שכיר לוי ביכר שכיל פוחחת לראובן כל שכוסב ופס פיכו ביכר פו נפנע ראובן פלא דע לפרפעון ולפ כחן למעון כחב ירו ולוי חפלם לראובן כל חס שים לו עליים חפי חורי פר"ם . ופ' חפרפ"ל דח"ם פחן על שמעון שנוסב כלפ ופ על נב דראובן יכול לפפציפו שהוא שונן ורפו נפרו ומכפיפו אלא פחלו ולפ כחן לו כחב חפולם מ"ח חן עליו דרך רחמנו' לפי' יפפ כן אלא פרפו חפולם ולוי כחן לו זה נפנם פוף פוא לפ חפקיר חיכי דע"כ לוי יפלם לו ולוי יחפקיר לו נוכיר שהוא ופפרעון ספפ הו כשפחי' כרי אפי' אלא כירו' פפקר שכ"ל וכן פקפ כשחפי' שם . ואפי אומר שם פפרישין כן ורפו' יפלם לו ולוי יחפקיר לו נוכיר שהוא ופפרעון ספפ הו כשפחי' כרי אפי' אלא כירו' פפקר שכ"ל וכן פקפ כשחפי' שם . ואפילו אומר כמרוחה לי אלא פרעתיו חין לשבועת שמת כרלקיל סי' ע"ס סי"ו ורו"ק . (עח"ס לקמן סי' קכ"ו ס"ק ע"כ)

מפרש"ל סס סימן ל"מ שנכתב משובה וז"ל ראובן שלוה למחמון מעות על נמי כפה ורואבן שפקיים כיד לוי ושרי כיה יוסף מחמת יד שמעון ורואבן שונין פת לוי למשרים לו ולוי חשיב מחורתים לך ע"י שלוחך שחעון שפלמת מחרים וזה כחבך שפחה חותם עליה שפלחתי לי למשיר לך וכדברך עשיתי ורואבן שונין לפרפ"ם לך חותו כחב שחעון וייצו נמחי נם ושעון מעיב חלילה לי לך פריתי מחן נרפה למפרפ"ם שמעון סיכו נרוך לפילו ליפטע דמין לפוס פ' חפס שעמת ורפו עליו פלא עמת שחפ וכן לם שכחב שכיר לוי ביכר שכיל פוחחת לראובן כל חס שים לו עליים חפי חורי פר"ם . ופ' חפרפ"ל דח"ם פחן על שמעון שנוסב כלפ ופ על נב דראובן יכול לפפציפו שהוא שונן ורפו נפרו ומכפיפו אלא פחלו ולפ כחן לו כחב חפולם מ"ח חן עליו דרך רחמנו' לפי' יפפ כן אלא פרפו חפולם ולוי כחן לו זה נפנם פוף פוא לפ חפקיר חיכי דע"כ לוי יפלם לו ולוי יחפקיר לו נוכיר שהוא ופפרעון ספפ הו כשפחי' כרי אפי' אלא כירו' פפקר שכ"ל וכן פקפ כשחפי' שם . ואפי אומר שם פפרישין כן ורפו' יפלם לו ולוי יחפקיר לו נוכיר שהוא ופפרעון ספפ הו כשפחי' כרי אפי' אלא כירו' פפקר שכ"ל וכן פקפ כשחפי' שם . ואפילו אומר כמרוחה לי אלא פרעתיו חין לשבועת שמת כרלקיל סי' ע"ס סי"ו ורו"ק . (עח"ס לקמן סי' קכ"ו ס"ק ע"כ)

עור כתב מפרש"ל סס ונרפה פה רקפיק כפי חפוכה דפה נכנע ראובן פלא כפ פפרעון לירו ולא פלא כתב ירו חעולה יפלם לו לוי פיכו פיכה דלא ירפ ופף דכתב סס נפחנת שחפ חין לריך ליפנע כלל פפילו ליפול ופכפחיו לעיל פ"ק כ"ר פפני כפ כיון שפחעון פכיפחו ונפרפ עד כאן לפונה. וזה כיון פפרש"ל פ"ק סוי כער פחר ולפי מה שכתבתי דמיירי כתכוכה זו פפין חעמון חכיפחו פ"ל מוכח דס"ל לחפוכה זו כפנרע חפרוכה לעיל פעיף ק' ורו"ק : מג פפלים שחנם לחלוה כו' כתב בעל חתרוחות פער כ"פ פ"ב כפ ר' פפרים דעיים כנכעים חחלה פפ פלוחים וחלוה לכי כעי פפרועי חפחעני ע"כ וחביאו ב"ח לעיל סימן ל"ח וכרחה לפי עניות דעתי דר' פפריס לפעמים דס"ל פפ כפר' חנפא דנפ פחלוה כנכעב רק פיפח פ"ב כ"ב נרוך לפלה חחלה לחלוה ופחר כך יפנע פיפח דחין לך כפיפח נפנע וכוכל פלא פכוכה החפכפת פלנר כח"ם פרחב"ם ע"פ חפלכות פוען וכפע"נ וכ"כ פרב חחניר פפ כפפ כפ"י

השליח צריך לישבע כגון שהלך המשלח עם השליח (נה) ועמד מרחוק וראה שעשה שליחותו אינו נוגע בעדו׳ והרי הוא עד אחד כו (נו) ומזיק למלוה שבועה דאוריתא ואם הם שני שלוחים והלך המשלח עמהם ועמד מרחוק וראו ששנו שליחותם כו (נז) (סם פריס ופסור פלוס °° (סור) ולי נרפס דפוסי נתמן כפנים) °(רמח ני׳) לשוויהו עדי׳ על פיו לאפקועי ממונא דמלוה :

(סור סי״נ כסס מרפ״ס ופוס כפ״ס מס׳ פלוימן דין ז׳ כל פסעיף ופמ״ג ס״כ הר״ן וס״כ כעה״מ פסר כ׳ כסס פרפ״ר) בר״א כששניהם לפנינו השליח והמלוה ומכחישים זה את זה אבל אם בא השליח לברו ואמר נתתי כסו שאמרת לי (נח) אינו יכול להשביעו שעשה שליחותו (נט) וכן אם מת השליח או הלך למדינת הים נה ובא בעל חוב לתבוע את הלוה אינו יכול להשביעו שלא פרעו השליח שהרי אין כאן מי שטוען עליו וראי שלקח אלא מחרים הלוה חרם סתם ומשלם החוב שעליו :

(סור סי״ר כסס תפ׳ מרפ״ס ופיפ כפוף כלל ס״ם) ראובן יא שאמר ללוי מנה שאתה חייב לי תנהו לשמעון שהו׳ רר בעירך שאני חייב לו לוי אומר נתתי ושמעון אומר לא קבלתי (ס) הרין בזה כמ״ש באומר תוליך לפלו׳ מעות׳ שבידי : °(כ״י פ׳ המפקיד וכפול לקמן סי׳ קפ״מ ס״ם ע״ם) ל מי פנס שמלק שלוחו למסכון לו מסכון ומסכנו לפ ואינו יודע אלל מי הוי פסיפה ויייב לשלם לו ואם אמר אלל פלוני (סא) וסוא כופר ייייב לשלם לו למסכנו כעדים אלל אם המשלח כוסו ומסכנו אלל פלוני וסוא כופר פסור :

יב לוי

מפמלו׳ שמעו מפלוס שמת׳ אלי רפיתי שמשלוחי עשו שליחותם וסרי זס דומס לת״ם שהמכר לפני זס (וסוא מהברי פר״ן פל״ל) דאס פשר להו פלוס שתקבל׳ מ״ס ופפ״ר לפנים ולא פיימינן לקבוניי ופפ״ר אס כתבתי עוד יפוני ע״ם . וע״פ מ״ם ל״ל דאס ל״ל לפנים כ״כ כס ע״ש ל״ל דפור המכר ס״ע מ״ם כפנים כך׳ (כי כן דרך המכר כ״ר׳ כמה מקומו׳ שתמה כך׳ על מ״ם מרמ״ם או הטור ופפ״ם כס״ם לא סחך על תמיהתו ותכה לפלפה כדבריהן וס״ל לפנים כפף מלא תיכה תחת וכן ל״ל שליחותן לתמן לשוינהו כו׳ . וסא דכתם לשמקועי ממונא דמלוה ולא קאמר בקיצור דנאמנים לפטור פלוס ל״ל לרבותא כ״כ פע״ג דע״י זס יוסף ממונא דמלוה אפ״ם נתמני ודו״ק : כפ וכה כ״ם לתבוע כו׳ עיין בת״ם סי׳ ס״ך וכמהרי״ק שורש ק״ם שהאריך כזה : כפ הדין כזה כמ״ם בשות׳ תולין כו׳ ל׳ הטור אין תילוק כזה כין הולך מנה וכין תן מנה לפלוני ופפ״ר שכתכתי שר״ל דאפ״ה שכשלח לפנין וכייה יש תילוק כין הולך לתן וכמ״ש הטו׳ והמחבר כפי׳ קכ״ה ורמ״נ כזה אין תילוק וסיינו כרמה דקמ״ל דאפ״ה אים תילוק כין ג׳ לתן לו מה שתת׳ מייב לי שתינו כעין וסת׳ אין לו ומשתא נפסו לוה שכתבו לו שר זמן שיכיה לו וכין ג׳ל תולין חשות הללו שמוסר לו פתה כיד שמוקה שפלים עוסה שליחותו וק״ל : ל מי שפלק שלוחו למסכן כו׳ כפול לקמן ס״ו קפ״ס ס״ם כתבו המכר רק שפשיט קלקלתיני׳ וכו׳ פפחמת סופר כמ״ם פס כמת״ע : לפ אינו יודע אלל מי הוה פשיפה כעין זה כתב לקמן כפי׳ רנ״ג כעור ובדברי המכר דמוכר אפס שלוחי אינו יודע היכן שכתבתיו דהוי פשיפה : לכ דה״ל למסכנו כעדים ע״ל כפי׳ כ״ת ס״ם כפמ״ע

לפ ינלס

כתפוקה ופ״ל ע״ק מ״כ : פת ואוס כופר פייב לשלם כו׳ כפ״ל

כו ומוקיק למלוה שכועה דאוריית׳ כפריפה כתכתי אף דאין פד ל׳ מוקיק לם ד׳ ולישול כ״ת לפטר׳ וכמ״ם כדרים לעיל סימן פ״ד וק״ם ת״מ יכול לסכיעו לידי שכוע׳ דאוריית׳ אף ל׳ שני כפני עד ברשמן ולפני עוד׳ ל׳ שכיעו על פה שכתן לו ספרעון הפני ולא יוכל לכפור ויפזור ויתכפנו על פה שכתן לו תפלה כעד ברשמן ואו יערך ליפפע ס״ד לפטור וק״ל וכמ״ם הטו׳ והמחבר כפ״ק שפי׳ ל״כ סי״ב ס״ם : כו כם עדים ופטר פלו׳ וסו נ״כ פסר כדברי המחבר ותקנו מור״ם וכן הוא כטור כפי״כ ומ״ם מור״ם עוד ו׳ל ולי נרפה דפוסי נתמן . נס כוס כוכת מור״ם להניף כדברי המחבר דעלמ׳ קאי מ״ם המחבר לפוינהו עדים וכ״כ הב״י כפני׳ כספרו וו׳ל פס יש לתמו׳ כפלמ׳ כפפוח ג׳ דין הוא פיפה כתמן פלוה לחיי׳ המלוה ס״ד ס״ם כעל כיך פלוה ופפ״ר פס כתכתי דלפי׳ כיון פתיכו פיייכו ממון פכ״ל ור״ל לאפקועי ממונו דמלוה פים לא כיך פלוה ופפ״ר דין הוא פיפה כתמן פלוה לחיי׳ המלוה ס״ד ס״ם כעל כיך דלא פש

לג ישלם שמעון לאחר שיסבע המלוה כו' משו' דס"ל טענת רחובן כרי לא שלחתיו לקבל כל המכה ולא קבלתי יותר מך' ושטעת שמעון הוא שפק ושטעת כרי עדיף וכ"ל . ועיין בטור שמולק ע"ן ומילק דשאני הכא דרחובן המלוה מודה שעשמו שלי' וכרשות נתן לו תע"ם ברחובן טוען שלא כשביל כל כך שלחו . רחובן אפשר מנאמני' כמה שלי' שלים שאינו נאמן לשולחו ויטבע שמעון שבחן לו כל המחשים ויפטר ועיין בכ"י ועיין בדרישה מ"ש כיוצא זה : (בג"ה ועיין בכ"י שכת' עוד דין אחר ברחובן שמלם לנוי שלוחי תעות משמעון ולוה לו שמעון לומר מחשים בחתי לך על ידו ורחובן לומר לא קבלתי ממנו אלא עשרים בכסף ס"ת שהוא לפניך מיד רחובן נס ברמב"ם מודה דנשבע רחובן ס"ד דמודה מקצת הטענה וכפטר ס"ם : ו אף

יב *(סור סס"ו נפס ברמב"ם) (מם) לוי שבא בשליחות ראובן לגבות משמעון חמשים דינרים שחייב לו וגבאם ממנו וראובן אומר לא שלחתיו לגבות אלא עשרים ועשרים בלבר הביא לג ישלם שמעון אחר שישבע המלוה בנקיטת חפץ שלא קבל אלא עשרים (ואלא אלמו רק להניח עשרים)°(סם) והשליח ישבע היסת לשמעון שכל החמשים נתן למלוה :

א אף

כרמו מוכרח להמחילנו בגלגנו וק"ל ומכל מקום היינו אל ברב ס"ע : סב לוי שבא כו' לפי שלחתיו כאן בדברי המחבר לעניין דין ובא לפי שהחמיר ברמב"ם בדיני מחשים ומתוך דברי לכן מוכרח לחני להלריך . דע שלשון ברמב"ם ס"ם משמע דהמלוה אלומן כך הוא לוי שבא בשליחות' רחובן ולקח מחשים מחשמון ואח רחובן ואמר לא שלחתיו לקח אלא עשרים ועשרים בלבר מניה ואמר רחובן נשבע ביסת שלא שלחו לגבות אלא עשרים ועשרים בלבר הביא כרין כל מודה מקלת שלוי נשבע ביסת שמשמע שהחזיר לו אחר לרחובן ואח"כ בא רחובן ואמר לו שלחתיך לגבות ממנו ולא שלחתיך לגבות אלא עשרים ועשרים בלבר ונשבע ביסת שלא שלחו לגבות אלא עשרים ועשרים בלבר מניה ואמר רחובן נשבע ביסת שלא שלחו לגבות אלא עשרים ועשרים בלבר הביא כרין כל מודה מקלת שלוי נשבע ביסת שמשמע שהחזיר לו אחר לרחובן ואח"כ בא רחובן ואמר לו שלחתיך לגבות ממנו ולא שלחתיך לגבות אלא עשרים ועשרים בלבר ונשבע ביסת שלא שלחו לגבות אלא עשרים ועשרים בלבר הביא כרין כל מודה מקלת שלוי נשבע ביסת שמשמע שהחזיר לו אחר לרחובן ואח"כ בא רחובן ואמר לו שלחתיך לגבות ממנו ולא שלחתיך לגבות אלא עשרים ועשרים בלבר מניה ואמר רחובן נ

העולה

קכב א אם מת המלוה או שבטל השליחות או ההרשאה ובו ט' סעיפים :

א אע"פ שלוה ששלח למלוה חובו בצווי ע"י שלוחו ונאבר פטור כמו שנתבאר בסימן שקודם זה (א) אם ירצה הלוה לא ישלהנו לו ע"י שלוחו ב אפילו אם יש עדים (ב) ששאו שליח להביאו לו קר שיבוא בהרשאה :

ב (א) מיהו כותבין בחידוש שאם מת המלוה לו מרב בעד הרשאה לדון עמו אע"פ שאינו שלוחו ג (ג) אם נראה לב"ד שהוא זכות למלוה שלא בפניו :

(א) והטעם מפני שיש לחוש ג שמא ימות המלוה קודם שיתן לשליח ואם יאנסו בדרך יהיה

מאירת עינים

העולה זוזים לוי אבל נשלחות לאחיות המלוה לאחיות שמים מילוה לו ג' וזה ולקח כ' ואחיות ובא לאחיו ואחר לא שלחו ליקח אלא ך' יך לכך הניח ולוי מכאיבו בין אחוד לאחיו שלוחו שלוח או לא ואפילו שרי שמא אלו ואלו אחיו ואחיו שם ל' מחל מקבל אחיות שים לו ביד ע"ד מחמת זכות שמחל לו כל הב' ולא מחל לוי אלא אחיו שלוחו ואחיו אחיו כיון שמן אחיות מכאיבו יאבד לאחיו ובא לאחיו ואחר לא שלחו אלא ך' ולוי נשבע שיאם שבע שלחו לו אחיות נתן לבא ואחיו ואפ' לשלוח אחיות עוד

ד מיכו אם ידוע שמת לא יתנו לשליח משמע דס"ל הכי אפי' מהקנה לו אב"ק דהא קאי אדברי המחבר וכ"כ בד"מ ס"ו בשם תשוב' הרא"ש ופ"ו כ"ל דה"ט הטור בשם הרא"ש (בשם ו') ו"ל אבל אם הקנ' לו המתון אינ קרקע כגון זבה כו' וכוונ' שלו ואפי' מת המקנה לא יוכל לומר תיכף כשמת ראובן הייתי יורשי היינו דאין לו לירד תיכף לשלים שמת ימות וזכו בו יורשי המתון ובתקבל הסליחות ואם יתקבל אחר כך יתקיים הקנין לפ"ע וכתב דלענין זה אמרינן דלא זכו בו יורשי אלא לא מיירי בידע הנפק' ממיתתו דאם ידע לא יתן להשליח שהקנה לו אפי' מהקנין אב"ק ואפי' שלים לאחר שמת ואפי' הרא"ש כתב בתשובה הביאה לעיל סי' ה סעיף בטעם בשם העיטור כתב הטעם שיאחר למלוה מהכתי עליך שטרית עומד בשליחותך שכשם שהשליח עושה שליחותו כך הוקה שב"ה עומד כדיבורו ולא היה לך לעוז כך ואין לי להפסיד כשכיל מורתך עכ"ל ומכ"ל והד"מ דאף דידע השליח שבטלו אם בתתב לא ידע פע' (בתתב') מן המחרירות לדעת הרי"ף והרמב"ם ודוק' אם דן המורם ומתייב בדין ום תלוי בידיעת השליח שבטלו ומ"מ מור"ם בהג"ה שם ג"כ בשם ע"ש: ויין דאין לו שכשד כ"כ בזה לתתב בשיעור וידון עמו ע"ש:

המרגם

(ה) יהיה חייב לשלם ליורשים כיון שלא נתנם לו עד שמת המלוה ולפיכך עצה טוב' ללוה או לנפקר שלא יתננו לשליח אא"כ בא בהרשאה שהקנה לו בקנין ° (עכ"ו) אגב קרקע מה שיש לו אצל פלוני:

הגה ° (תשו' הרא"ש כלל ס"ב) ד (ו) מיכו אם ידוע שמת לא יתנו לשליח:

ה והעושה שליח בערים להבוא לו מה שיש לו אצל פלוני ובימל השליחות קודם שיתן זה לשליח ונאברן ה (ז) פטור הנתבע ° (סור ס"ב בשם בעל העיטור):

הגה ° (סור בשם הרמב"ר והרא"ש) (ח) וים תומרים דקיימ"ל כתב לים בשיל דון ואפיק לנפשך:

ג מי

(ה) מיכו אם ידוע שמת לא יתנו לשליח משמע דס"ל הכי אפי' מהקנה לו אב"ק דהא קאי אדברי המחבר וכ"כ בד"מ ס"ו בשם תשוב' הרא"ש ופ"ו כ"ל דה"ט הטור בשם הרא"ש (בשם ו') ו"ל אבל אם הקנ' לו המתון אינ קרקע כגון זבה כו' וכוונ' שלו ואפי' מת המקנה לא יוכל לומר תיכף כשמת ראובן הייתי יורשי היינו דאין לו לירד תיכף לשלים שמת ימות וזכו בו יורשי המתון ובתקבל הסליחות ואם יתקבל אחר כך יתקיים הקנין לפ"ע וכתב דלענין זה אמרינן דלא זכו בו יורשי אלא לא מיירי בידע הנפק' ממיתתו דאם ידע לא יתן להשליח שהקנה לו בקנין אב"ק ואפי' שלים לאחר שמת ואפי' הרא"ש כתב בתשובה הביאה לעיל סי' ה סעיף בטעם בשם העיטור כתב הטעם שיאחר למלוה מהכתי עליך שטרית עומד בשליחותך שכשם שהשליח עושה שליחותו כך הוקה שב"ה עומד כדיבורו ולא היה לך לעוז כך ואין לי להפסיד כשכיל מורתך עכ"ל ומכ"ל והד"מ דאף דידע השליח שבטלו אם בתתב לא ידע פע' (בתתב') מן המחרירות לדעת הרי"ף והרמב"ם ודוק' אם דן המורם ומתייב בדין ום תלוי בידיעת השליח שבטלו ומ"מ מור"ם בהג"ה שם ג"כ בשם ע"ש: ויין דאין לו שכשד כ"כ בזה לתתב בשיעור וידון עמו ע"ש:

המרגם

ו המרשה את חבירו כו' ע"כ דיבר הטור והמחב' ממי ששלח שליח להבי' לו פקדנו או הלוואתו שיש לו ביד אחר שאינן מחולקין בו וכאן מיירי במי ששולח שליח לדון עם חבירו שחייב לו ואינו רוצה לשלם לו מאיז' שענה שיש ביניהם מיהא לדינא אין חילוק בין דא לדא דנם בהמפקיד צריך להקנות לו הממון ולכתוב לו דון וזכי ואפיק לנפשך כו' וכמ"ש הטור בשם הרא"ש ס"ד ע"ש : ז צריך ליקח בקנין דוק' בזה שבא להוצי' צריך להקנו' לו ולכתוב זיל דון כו' °אבל בהרשהו ☞ למכור משלטלין או קרקע אין צרי' לזה ב"י ומור"ם בשם ב"ת ד"מ ט' : ח דון וזכי ואפיק כו' גם בסמוך ס"ז כתב דצריך לכתוב זכה ועיין בטור דלא כתב בס"ח בכוסח הרשאה ל' וזכה ועפ"ר מ"ש בזה : ט לא ישיב לו דבר מטעם הכ"ל שמא ימות או יבטל השליחו' : יוד דלא גרע משליח כו' דפטור מאחריות כמ"ש הטור והמחבר בר"ם קכ"א וכר"ם זה : יא מחצה או שליש כו' ויש מי שאומ' כו' בפרישה כתבתי די"א הטעם דבמקנ' לו השליש או הרבי' ממה שיוצי' מיד הנתב' ואז כשידין עמו על הכל ויוציאנו יתרב' שליחו שפי ממה שיגיע לחלקו אם לא יוציא מידו רק השליש · וחילוק זה אינו במקנה לו דבר קצוב כגון מאה זהו' אבל אין טעם זה מספיק דא"כ הל"ל כמי דאף אם מקנה לו השליש מהחוב סתם ולא א"ל שליש ממה שתוצי' כמי אינו יכול לדון על כולו ולמה סיים וכתב דין' זה בהקנה לו ק' זהו' מהחוב אלא ה"ט דבתאמר המצטרף בשם שליש או רביע בכלל כל החוב וכיון שכתן לו רשות לתובעו כל החוב והקנ' לו השליש ממנו יש לו שייכות בכולו ולכך ידון עמו בכולו :

יב שכך

ג °(טור סי' קכ"ג בשם הרמב"ם והוא בפ"ג מה'שלוחין) מי שהרש' לאחר (ס) ורצה לבטל השליחת ולהרשו' לאחר רשאי :

הנה ואם ירצה יוכל לומר שגם הראשון יהא שליחותו קיים וכל אחד משניהם יהיה מורשה בדבר °(מ"ה כלל ס"ב ע"כ) : ואין הנתבע יכול לרחות למורשה לומר שמא המרשה ביטל שליחותך והרשה אחר (י) שהרי זה אומר לו תן לי מה שיש בידך וזאת הרשאתי תהיה אצלך ואם ביטל שליחותו הוא הפסיד על עצמו והנתבע פטור שהרי בהרשאתו נתן °(טו' בשם הרא"ש) וכן אם עמד המורש' ברין עם הנתבע ונתחיי' המורשה אין המרשה יכול לסתור הדין בטענה שכשעמד עם זה ברין כבר ביטל שליחותו :

הנ"ה °(טור בשם הרא"ש) (יא) מיהו אם ידע המורשה בביטול שליחותו אע"פ שהנתבע לא ידע דינו בטל וצריך לחזור ולדון :

ד °(ב"י שכן משמע מל'הרא"ש) ו המרשה את חבירו (יב) להוציא שלו מיד המחזיק בו ז (יג) צריך ליקח לו בקנין שהרשהו (יד) וצריך לכתוב לו ח דון וזכה ואפיק לנפשך (טו) (או שאר לשון כדומה לזה) °(תשו' רשב"א) ואם לא כתב כן אם ירצה המחזיק ט (טז) לא ישיב לו דבר שיאמר לו לאו בעל דברים דידי את °(טור (וכ"כ הרא"ש פ' מרובה) ופשוט הוא דאין מולק ולא כב"ם שכתב דהרמ"ה שהביא הטור באחרונה מולק ע"ש) ומיהו אפי' לא כתב לו כן ונתן המחזי' מה שבידו ליד המורשה ונאבד פטור י (יז) דלא גרע משליח שעשאו בעדים :

ה (יח) אם כתב דון וזכי ואפיק לנפשך יא (יט) מחצה או שליש או רביע והמותר שלי מתוך שהוא דן עמו על חלקו צריך הנתבע

הרא"ש כבר כתב הכ"מ דס"ל דפטו' ע"ש ודעת הרא"ד ג"כ והמעיין בבעה"ת שער כ' ס"ג יראה להדיא דמודה בביטול שליחותו דפטור הנתב' מטעם דיכול לומר אבא אשליחותו דיך סמכי ואסהדי סמכי ואת הוא דפשעת דהדרת בך ולא פליג אלא בחת ע"ש מביאר כך להדיא : ט ורצה לבטל השליחו' כו' כרמה דאפי' כתב לו בהרשאה שהקנה לו הממון אג"ק יכול לבטל ההרשאה שהרי דין זה הו'תל'הרמב"ם והרמב"ם ס"ל דאין הרשאה מועלת אלא במקום שהשליח קונה מן הדין גוף הממון ובמש"ל ס"ק י"ג ואפ"ה כתב דיכול לבטל הרשאה וכן משמע מדברי הטור (ועיין ג"כ בטור לקמן סי' קכ"ו ס"ו) ומחבר דיכול לבטל ההרשאה בכל ענין ע"ש ואי"ג דכשאת לא כתבטלה ההרשאה כשהקנה לו אג"ק מ"מ יכול לבטל ודמי למש"ל ודו"ק : יוד שהרי זה אומר כו' ע"ל ס"ק מ' מ"ש בזה ועיין בתשו' מהרשד"ם סי' קי"ג וסי' קכ"ד : יא מיהו אם ידע כו' כן כתב הב"י לדעת הרא"ש לפי עניות דעתי אינו נראה כן אלא נראה דגם הרא"ש סובר ממה בהרמב"ם דנהי דיכול לבטל היינו שאומר לו אין רצוני בתחיה שלוחי ומזר ולוקח ההרשאה ממנו ובהכי מיירי בפ' מרובה אבל כשמנית ההרשאה בידו לאו כל כמיניה לבטל שהרי זה יתן לו הו יציית עמו דין ע"פ ההרשאה וההרשאה תהי' אצלו ובהכי מיירי בפ' הגוזל עצים ודלא כהטור (ובתשו' מהר"ד ן' לב ספר שני סי' כ"ז כתב אבל דוחק לומר דהרא"ש פליג ליה דהרי"ף דהרי הטור כתב בלי שום חולק וז"ל מי שהרשה לחברו ורצה לבטל השליחו' ולהרשות לאחר רשאי ע"כ עכ"ל ורא"ה דברי הטור דלקמן סי' קכ"ג סעיף ו' ואי שתמיטתי דברי הטור דבאן סי' זה דכתב להדי' דהרא"ש פליג עליה דהרי"ף ורמב"ם ומ"ש הטור לקמן סי' קכ"ג מי שהרשה כו' היינו מפני שכתב קוד' לכן בסמוך מדברי הרמב"ם היה לו שבועה כו' ור"ל שכל זה הוא מדברי הרמב"ם כאשר הוא באמת מסעיף ו' עד סעיף י"ב הכל לשון הרמב"ם וזה פשוט) שהוכר דהרא"ש כתב כן בפ' מרובה לפי דעת הרי"ף והרמב"ם וליה לא ס"ל אלא כדפי' וכן דעת ב"י והלכך אפי' ידע המורשה בביטול השליחות כיון שהנתבע לא ידע ודן ע"פ הרשאתו אלא זה והרי ההרשאה אבלו אינו חוזר ודן ואפשר גם דעת המחבר כן ולא כתב בב"י כן אלא לדעת הרא"ש דנקט לישבא דידע המורשה אבל הרמב"ם דתלי בחת שזה אומר תן לי מה שיש בידך וזאת ההרשאה תהי' אצלך כו' א"כ אפילו ידע המורשה כל שהנתבע לא ידע ודן וההרשא' אבלו אינו חוזר ודן ולכך השמיט המחבר כאן את זה ולפי שכתב כאן כלשון הרמב"ם ודו"ק : יב להוציא את שלו כו' דוקא להוציא אבל בהרשהו למכור קרקע או משלטלי' א"ב לקנין ולדון וזכי שהרי מנהו שליח למכור אם שלו · כ"כ הבעה"ת בשם הרי"ף ומביאו ב"י ור"מ ועיין בתשו' מהר"א ן' שמן סי' קל"ב : יג צריך ליקח לו בקנין · טור והוא הרמב"ם דפ"ג מה' שלוחין · ועכ"י שרחק עצמו מאין הוביא וכתב עוד וקנין זה היינו קנין סודר שהוא מקנה לובחליפי הסודר אותו ממון שיש לו ביד פלוני וכן משמע מדברי הרמב"ם בפ' הנזכר דלהקנות מעות דוקא הוא רבעי קנין אגב קרקע אבל להרשות שני בק"ם ובדברי הרמ"ה שכתב הטור בסמוך ועי"כ כתב דמ"ש הטור והר"מ כתב כו' לא דק דה"לל וכתב הרמ"ה כו' ע"ש · ולפע"ד דבריו תמוהין והטור דק הטיב דהעמיין בדברי הרמב"ם שם יראה להדי' דמתחל' כתב שהמרשה את חברו צריך ליקח לו בקנין כו' משמע שבא לומר ככל אופן שצריך קנין המועיל להקנות מעות או משלטלי כך צריך בהרשא' שהרשה עליו וביא' אח"כ וכת' וז"ל ואין אדם מרשה על תביע' דברים שאין מדברים בקנין אלא על תביע' ממון מי שהיה לו פקדון ביד אחר ורצה להרשות שלים להביאן אין הקנין מועיל בזה שהרי אין החטב' נקנה בחליפין אלא כיבר עושה נותן לו קרקע כל שהו ומקנה לו המעות על גבה כדי להוציאן בהרשאה והולך ודן עמו ומוציאין הית' לו מלוה ביד אחר א"י לכתוב הרשאה ואפי' היה החוב בשם' מפני שהמלוה להוצאה ביתבה ואין אדם מקנ' לחברו דבר אלא בא לעולם עכ"ל (ומבוא' שם ברמב"ם דאפי' לאחר תקנ' הגאוני' דלקמן ר"ם קכ"ג ברי' אג"ק ע"ש) והרב' פשו' שיבא לו להרמב"ם כן מדאמרי' בהגוזל עצים תא ואקניכהו בחלי אגב ארע' כי הא דרב פפא כו' ואקניכהו ביהלי' אגב אסיף' דביתו · ואם אית' ה"ל להקנות בהרשאה בק"ם אלמא דלא מועיל בהרשאה רק אג"ק בדרך שמועיל בשמקנה לו גוף הממון ועי"כ כתב הרמב"ם שהמרשה את חבירו צריך להקנות לו ואין צריך לדחוק שיבא לו כן מהא דפליגו אי שלים או שותפ' שויים וכן ממאי דאמרינן שאם הקנה לו שליש או רביע כו' וכמו שכתב בב"י אלא כדפי' · והשתא א"ש מ"ש הטור והרמ"ה כתב שא"ל להקנות בקנין אג"ק כיון דלאו לאקנויי גופא דממונא קמכוין אלא יהיב ליה רשותא למיתבע דיליה ר"ל לאפוקי מהרמב"ם דס"ל דבהרשאה צריך קנין כמו במקנה לו גוף הממון והרמ"ה ס"ל דבהרשאה סני בקנין כל דהו וא"ב אג"ק גם בב"ח ס"ט דחק עצמו מאד לומ' דמ"ש הטור והרמ"ה כת' כו' קאי אאם כתן לו ובאבד והו' אינו בכין כלל וא"ב להאריך ומ"ש הוא ברור (ועיין בתשו' ר"ש כהן ס"ב סי' ל"ג) : יד וצריך לכתוב לו דון וזכה כו' גם בסמוך ס"ו כתב דצריך לכתוב זכה ועיין בטור דלא כתב בס"ח בכוסח ההרשאה ל' וזכה ועפ"ר מ"ש בזה עכ"ל סמ"ע ומהרש"ל כתב בפ' מרובה סי' ג שס"ם הוא בטור וראיה שברמזי' הזכיר זכה ע"ש : טו או שאר לשון כדומה לזה דמשתמע מיני' דמקניא ליה עכ"ל רשב"א ובראה דהיינו לשמת הרמב"ם דלקמן דבהרשא' צריך שיקנה גוף הממון אבל לדידן דקי"ל לקמן ר"ם קכ"ג דמבי' לשוי' שלים אפי' בענין שאינו קונה גוף הממון ה"ה דסגי בכל לשון כדומ' לזה דמשתמע מיניה דשויה עכ"ל סמ"ע ואזיל לשטתו דלעיל אבל למש"ל דלא מבי למדתי מטעם שליח : טז לא ישיב לו דבר מטעם הכ"ל שמא ימות או יבטל השליחות זה א"כ מיירי שאומר לו יש לי טענות כנגדו ולאו בדר"א וכמ"ש בס"ק ד' ע"ש ו יז דלא גרע משליח שעשאו בעדים · דלעיל סי' קכ"א ס"ב ור"ם זה עיין בתשו' מבי"ט מ"ב סי' רי"ג בראובן שהוציא ש"ח מקוים על שמעון שנעשה הש"ח ע"י מורשה של ראובן ושמעון טוען כי נעשה בזיוף כי המורשה הוא יודע כי לא נתחייב הוא בתורת חוב אלא בתורת פקדון שהיה לו מראובן ויש לו לשמעון שנחסר והעדי' חשבו שהיה חוב וכתבו עליו בתורת חוב וראובן אומר אינו יודע אלא זה השטר מקוים כתן לי שלוחי אמת כי מקודם היה פקדון אבל אח"כ זקפה במלוה כמו שכתוב בשטר · ופסק שיונה עד שיבוא המורשה שהוא כאמן כיון שראובן אומר אינו יודע בראשכתן בשליש שהוא כאמן כו' ע"ש שהאריך בזה · ולא ביאר בתשובתו שם אם לא יבוא המורשה כגון שמת או הלך לה"ם מה יהא דינו · ולפעד"ב דאפי' יבוא המורשה ויאמר שהשט' נעשה בזיוף לאו כל כמיני' שהרי העדים כתבו שטר הלואה ותוקה אין העדי' חותמי' שטר של זיוף והיאך באמר שהעדי' טעו וכתבו הלואה במקום פקדון ואם אמר להם סתם כתבו לפלוני שיש לו אבלי מנה ולא פירש מנה בפקדון ה"ל כזקפו בהלוא' כיון דלא פירש לעדים שהוא פקדון · גם מ"ש המבי"ט שם ראיה מלעיל סי' כ"ט במלוה שאומר על שטר מוקדם אינו יודע אם פרעת לי · כבר דחה המבי"ט עצמו שם דשאני הכא דלא ה"ל למידע כין שנעשה ע"י מורשה שלו · ובלאו הכי כמי לא דמי כלל מטעמא דאמרן דהתם שטר לפרעון הוא עומד ונמצא ה"ל ברי ושמא והמלוה בא להוציא ואין שפק מוציא מידי ודאי אבל הכא כיון שהעדי' מעידי' בשטר והוא הלואה ה"ל כברי ובדלעיל ס"ח ט"ה נבי עד א' וה"ה היכא דאיכא ב' עדים שפלוני בטל מש"ל אע"ג שהוא אינו יודע חייב לשלם לו וכדאיתא בהרי"ף ופוסקים פ' שבוע' הדינים והוא פשוט וא"כ ה"ה הכא כן בלעד"ד : יח אם כתבו לו כו' ממצה או שליש כו' ע"ל סי' קכ"ג ס"ק ד' אם חזר המרשה ומחל או הודה שנפרע אם חייב להמורש' המחצה ושליש שהקנ' לו : יט ממצה או שליש כו' כתב מהרש"ל פ' מרובה סי' י"א ואיירי דוקא בקרקע או בפקדון שמועיל קנין לחלק המורש' שיקנה לו החלק בקנין גמור דהוי כאלו ברשותו או שהיה מלוה

בשטר

יב סכך כותבין בהרשאה עד"ר שם מכותר דהי לא כתב לו כל כל דמתעבי לך מן דינא עלי הדר מכ"ש דצריך לכתוב לו כל הכונות דהם שם כעי היה מעיק בכולו אלא מכ"מ שם נתן לו המעון עד אלא כאויר לו ההוצאה דה"ל להקניר ההוצאה שם לא כתב לו כל דמתעבי ולאחר שכתב לו כל דמתעבי נראה דאף שם הוציא הוצאה יתר ממה שקבל צריך לכתוב לו כל הוצאה ולא כשיעור מה שקיבל וכמ"ש בשם"ע סימן שע"ה ס"ו ועד"ר מ"ש עוד מזה

יג ואם רוצה מורשה להקנו כו' וכיינו לפילו שם הקנאו לו מנ"ק וכל"ל וכ"ש כזאת כיון דכותבין לכתוב בכל מרשות דהקנה לו מנ"ק ואין דעת המורשה והמרשה רק להיות שליח כדבר דהיכ : יד ורוצה שמעון יתן לו מעותיו פ' לותן מעות שקבל שמעון בעיר לחרת ממעות ראובן מכאן ראובן שיתם לו שם מיד ואינו רוצה למתין עד שיבא שמעון לעירו דראובן ויתן לו מעו' אף כ"ש כמ"ש לו כתחילת ס"ס דין עם שמעון כי אדעתא דכל קבלם שמעון ° ועכ"פ כמ"ש בי' ס"ג שכתב ז"ל ואפ"פ דאי היו המעות עדיין ביד הנפקד פשיט' דראובן יכול לחזור בו אפ"ג דקיי"ל דקיבל למעון הקנין ע"ז דקי"ל אין מטבע נקנית לו בקלירו ממ"ה לו דין עליו ומכיון דאיט מחוכר לחכירו עד שלא בא לעול' דחיכם נקנית לו ואי קדים שלוקח ולקח אין מוציאים מותו מ"ד ע"ל ס"ו :

כיון שכבר קבלם שמעון אין מחזירין אותו מ"ד וכן

כמקום

כרהאם שהכי דכתבי' אפילו על מלוה ע"פ ושפר דבריהם שהיכן נקנין נקנין וכדלקמן ר"ם קכ"ג משמעת דלעניו שליחות שהכי וכמ"ש שם . אבל זה אינו דה"כ דכתיב דשליח עוביה פשיט' דלא יכול לחזור עמו על כל שהכי נראה רק על שליח שיש שם מיוחד מן הסוג הלוקח ול"ד מה שקונה לו שליח שם מיוחד מן הקרקע או מקרון דנכסיב שכתב לו שליח שם מיוחד מן הסוג הלוקח ומפני כיון דהוא בשם שלו ועכיר דאפי' ל"ד לפירות דקל ומחוייב שכתב לחזור עמו וכן עיקר ודו"ק ונפ"ל סי' ר"ם ס"ה : כב כל הסוגות כו' אפילו הוכיח יותר ממה שקבל כיון שכתב ליה דמתעבי . כ"כ הש"ע : וכתב מהרש"ג ע' תרוגה סי' י"ר ונראה שם מכר מותו בתנאי זה מיוחד לו מחזון תיר שנקבל וכל זמן שהיו מוציא לא יכלם לו תיר . אפילו מוציא שליח יהר על מה שכבר עשוהו תעוחין על קרן מבני ע"ב : כג סכך כותבים בהרשאה כו' כתב כ"י תימה שהרמב"ם לא כתב לו כן תכ"ם שיכול לסחוב כל המחון וי"ל דכ"ת שם לא סחוב לא כתב כמחון וכתבו למורשה שיהיו שהיו רשאי לשלם ע"ב ומביאו ר"ת וכ"כ בשמ"ע ולפ"ד בלאו הכי לא ס"ל כאחרי דיכול לסחוב כל המחון אלא כשאומר אחה תקנית לי בקנין גמור אבל כשאומר שוה שלוחו אלא שרוצה לסחוב כל המחון דיכול לעשות כן אפילו ס"ל כאחרי דלא כתב לו אחרי דיכול לסחוב כל המחון אלא כשאומר אחה תקנית לי הסוגות . וכרהאם שם בי' ושמ"ע רשם אי בעי היה מחזיק כולו כו' משמע דכרי הכל שליח יהר על מה שכבר עשוהו תעוחין על קרן מבני ע"ב : כד סכך כותבים בהרשאה כו' כתב כ"י תימה שהרמב"ם לא כתב לו כן תכ"ם שיכול לסחוב כל המחון וי"ל דכ"ת שם לא סחוב לא כתב כמחון וכתבו למורשה שי

מיהו סיינו כשיש כתוב בשטר שלנו שכתב לו שיוכל למכור ולתת וכל מה שיעשה הלוקח בשדה הוא עשוי ומתקיים אפילו אחר מיתה אין צריך לומר שיכול למכור בחייו ואחר מותו דהא אפילו בחייו אינו יכול למכור אלא מה שיש לו בשעת מכירה ולא מה שיהיה לו אחר כך ואפילו הכי כתבו הרשב"א והריב"ש ז"ל דאפילו אחר מיתה יכול למכור ולתת ומה שיעשה הלוקח בשדה הוא עשוי ומתקיים ואין היורשים יכולים לומר שהיה לו לאביהם לחזור ולמחות בלוקח בחייו ולא מיחה הרי הוא כמודה ומסלק עצמו מן השדה ואין לו עוד כלום ומכל שכן אם כתב לו בשטר שכתב לו כל מה שיש לו בעולם ואפילו שדה זו שמכר לו עכשיו שהוא עשוי ומתקיים אחר מיתה ואין היורשים יכולים לחזור ולומר שלא היה לו לאביהם למכור שדה זו שמכר לו עכשיו שהרי כתב לו כל מה שיש לו בעולם ואפילו שדה זו שמכר לו עכשיו ואין לו עוד כלום ומכל שכן אם כתב לו בשטר שכ

יש אלו קיימי סם הייתי תוכפו טענות אחרות כל' זם כתוב נ"ב ברמב"ן ור"ל הייתי טוען טענות אחרות וכן הוא ל' הגמרא ז"ל אלו אנא הוה טענינא טפי והשתא א"ם סם"ם המסכר וכתב ע"ו ז"ל לפיכך אם היה בעיר אחרת כו' עד מיהו מודה בכל מה שטוען אותפי ועד"ר סם כתבתי דל"ת הוא הא אם יש לו טענות אחרות נם כשהיה בעיר אין כתפ"ה הא' בפיכוכו אל זה וכמ"ם הטור כאן וכפי' הקצ"ו ונם המסכר כתבו סם די"ל דאם לא היה בעיר אף אנא ידענו שיכול לטעון בע"פ מ"מ לא אל עליו דיכא אל זה דלאחת אם היה אני טוען טוען אום טענה הלא נתפ"ה כו' (ב"מ נ"ב) לבעל דין הוא דצריך ליתן לו זמן כ"ד מקדם על הפרעון משעה שירד עמו לדין ונם ליתן לו זמן שירד עמו לדין טור) משמ"ב כשהיה בעיר והיה לו לבוא ע"פ . ובטור כתוב הא' דיכא בטענון אחר מם"ם כאן בם"ע וכדברי האחרונים הוא ס"ק ודו"ק : כ ולפיכך יש לכתבע לעבד בכל"ל וכן הוא בסכמת הטור כהרמב"ם ולא כהרא"ם דכתב דאין כתובע יכול לעבד ע"פ ועפ"ר מ"ם אל"ם הטור בשם הרא"ם דאני לומר לו אם תרד עתך לדין על אחני ותוכה כו אתרך לאלק עם אותפי' כו' וע"ז כתב שכ"י דאנופא דדיכא פירכא דא"ל לאלק עם אותפי' כו' וע"ז כתבתי יפוב שם אל"ם כאן בם"ע . וע"ל סיתן קצ"ו סכ"ם דאסתע שם בהרא"ם דצריך לאלק עמו ואל"ם שם בשמ"ע הוא :

קכג מרינא דנאר"ן כותבין כו' בשעה שכיון דכבל בקנין וכא"ם בפי' קכ"ב שכותבין בהרא"ש וז"ל דון ואפיק נכפא"ם צריך להיות דבר שבקנין אל אלי דהיינו שכו"כ בין נוף הקרק או שטר שיעבד קרקעות או פקדון דלא ניתן להונאת ולא כפר בו כאלא דבכל תקיט שהוא הוא כאלו הוא בית המרח"ץ יכול להקנותו לכחורים משא"כ בכלות דלהונאה נתנה ופ"ג דלא כפר בו כיון דאינה בעין או פקדון שבתבע כפר בו בבר דאתני דאקיר דאתי לו דבר שאלוה אומר שאין לו בידו כלום : ד אבל קרקע שאין מעות נקנה בשיפין כא"ם לקמן סי' ר"נ : ג וצריך לכתוב לו קני לך תיהו כו' דוולת ל' וה"ל להקנו' השטר כא"ם הטור והמחב' לע"ר"ם ס"ו וע"ם ופא דלא כתביג' אלן בהרא"ש אל תביעו' שטרו' אלנו משום דאנו נוהנין לכתוב בשט"ם אלנו אני מצוה"ך ולבאי כאך ובכה"נ ג"ל כתיבה ואסירה כא"ם בת"ה סי' אל"ה וכתבו מור"ם בהוגהותיו לעיל סי' ס"ו ועוד כתבתי אם לאם אקבל השט' אל"ק ג"ל כתיבה ואסירה ואנו נוהנין להקנו' אל"ק (חלה נהנ לפ"ו הייתו צריכין לומר ע"פ להמורם קני לך תיהו ושיעבוד כא"ם הטור בשם הרא"ם אם ואין אנו נוהנין לכתוב בשט"ם אל"ם הטור הכי להמורם)

וכל"ה אנו אקיל לכתוב הרא"ש אפי' אתלא ע"פ דכפר כיה וכא"ם הטור והמחבר בשמיר בלא אל"ם דייל כיה קנין ושיעבד ונם לא בתעמד אלא"ן דהבתבע כפר כיה אם לא להרא"ם והטום שכתב הטור בשם בם"ם ע"פ דשיעבוד קרקעות הוא דאוריית' אפי' בתלוה ע"פ ע"פ : ד אבל

מסיקנאין כתב בגליון המרכי דרס"י והרי"ף אליני אמת"ג וכן הסכמת מדברי מהר"ם בשבו"י חיי"ם ז"ל לעיין הרשב"ם קנין נאור ככל אופן אנים אקנה לו לעבוד יכול להקנות אל"ם אכבל שבכתב הרשב"ם אם דעת הרמב"ם ז"ל דאפי' אתלא ע"פ קנין אנור ככל אופן אנים אקנה לו לעבוד

קכג מרינא דס"ם כו' אכבל שבכתב הרשב"ם אם דעת הרמב"ם ז"ל לעיין הרשב"ם קנין נאור ככל אופן אנים אקנה לו לעבוד

נוף הדבר אהרשב"ם אליני ואם הוא עניין אפי' לקנותו אפי' להרשו' אליו מדינא דס"ם והי"ם ע"ל דאפי' דבר אנים נקנה בקנין יכול להרשות אליו אף מדינא דס"ם דלעיין הרשב"ם אקיבו נהנו אינים אליה כאלו קונה הקנין הנמור . דס"ם בב"י ס"ם ובא"ם כתבו בשם מגיד"ה כתי' ובכ"ם בתום' ורא"ם ד"ה ואפי' ר"ל כר' יוחנן תקנת מים אעפו בפלימו ב"כ אסור נוף' בס"ם הרמ"ם ואהרשב"ם לא כתב אם רק דקי"ל כליסיב' בהרא"ם ואפי' לא אנו אבי לאקריסיבו מ"מ אליה אויל"ם ודו"ק . והסכים"ל ע"פ אהרוב"ם פ"ק דבבות כבאלי' אכאן אפי' ר"ל דהבתבי' ובכ"ם בהסכמ' בם"ם ס"ם ובא"ם ובכ"ן כ"ל : ד ולכן פשוט לפשוט קנאתי בזה : ג ולא כפר בכ"ד סור והרמב"ד : ג אבל כ"ב - אמין מעות נקנים בשיפין כאלקמן סי' ר"נ ס"ם ובא"ם : ד ולכן מלוה בשטר כו' כן כ"ל : ה אפי' כפר בם לפי שהוא כשבורת שעבוד קרקעות ודומה לקרקע דאתני אפי' כפיר' אפי' כפיר' : ו וצריך לכתוב לו כו' דאז יכול להרשות אליו אפי' אתלא ע"פ וכ"ל אגב הרמב"ם פוהם לזם . ולא כתב ס"ל לעיל סי' ס"ו אבל הרמב"ם כתב בם"ג אם אלומי' אלומי' אמשור

(ט) תובע על הכל הואיל ויש לו חלק בזה הממון אינו צריך הרשאה משאר שותפין ואם יצא חייב (י) אין השותף האחר יכול לומר לשותפו שדין יש אלו הייתי אני שם הייתי תובע טענות אחרות ומחייב בעל דיני שהרי אומר לו למה לא באת לתבוע גם אתה לפיכך אם היה בעיר אחרת יש לו לחזור על הבעל דין לדון עמו ולומר לו איני מורה בכל מה שטען שותפי כ (יא) לפיכך יש לנתבע לעכב ולומר או דון עמי בחלקך או הבא הרשאה שהרי ממון שניכם בידי ושניכם בעלי דיני ולמחר יבוא אחיך או שותפך ויתבע גם הוא ויתבאר זה עור בסי' קע"ו סעיף כ"ה וסעיף כ"ו :

קכג הרשאה על מה נכתבת וכיצד נכתבת ובו טז סעיפים :

א (כל זה פוסק הרמב"ם פ"ג מה' שלוחין) ו (ב) מרינא ר"ם אין כותבין הרשאה אלא לתבוע פקרונו שביד חבירו (ג) ולא כפר לו ואם היה פקרון של מעות צריך להקנותן לו ז (ד) אבל קרקע וכן יכול להרשות לתבוע קרקע אפי' כפר בו (ה) וכן מליה בשטר (ו) אפילו כפר בה שכשם שיוכל להקנות השטר ושעבודו בכתיבה ומסירה כך יכול להרשות עליו (ז) ולמסור השטר בידו כדי שיגבהו ז (ח) וצריך לכתוב לו קנה לך

הם' בתיובו שלא זם"ם בסור כאן וכסי' קצ"ו וגם הסמב' כתבו סם רי"ל דאם בם כיה בעיר אף אלא יכולו לטעון בע"פ מ"מ לא אל דיבו שלא זם דדילמא אם כיה היה יכול לטעון טוס סקנה דלא נתחייב בה (וכ"מ ב"ב לענין זה דצריך לאלק עמו בזמן שירד עמו לדין ונם ליתן לו זמן שירד עמו לדין טור) משמ"ב כשהי' בעיר אבל ס"ל סת"ם ולפ"ז דברים אלו מנומנמין ואפילו הכי' אלו שסתפק המחבר סם הכי' הרמב"ם והוא מולק אמ"ם בסור דאם יש לו טענות אחרו' יכול אטוקף לאחר' ולטעון אפי' כיה בעירו וכ"כ בב"ם להריא הרמב"ם מולק ע"ם והיינו שכתב המחבר כאן ויתבאר זה עור בסי' קצ"ו סב"ם וסעי' כ"ו שאינו רגיל לעשות כן בשטר מקומות אלא ר"ל דלקמן סי' קצ"ו סם ימבאר כיה מולקין בדבר והיינו דברי הרמב"ם והטור שכתבתים שם שכם מולקין אדברי הרמב"ם דכתב - ולעניין דיכא נם דעת בשט"ם שער מ"ר סוף פ"ם כרא"ש כהרמב"ם וכן נרגא"ת הכי' הרמב"ם פ"ם מהלוה ופ"ג מש"ע סם ע"ם וז"ל וכן נראה לאורי' אדברי רמב"ן דף קל"ב סוף ע"ב וז"ל אבוחם לא' אבוחם לק"אבל אם בשטר אלא אבוחם מני אוכל לאיחר אי הוה אלא הוה אומן אפי' הכי אינו אחמיר ואני לאחמיר אלא אבל הוי כאת"ל ואפי' אליבא אנא דאליבא אני לא אחמיר אלא אם כן יש לפקפק אלא דלא הוי כאת"ל ואפי' הכי אינו א

לך איהו וכל שעבוריה דאית ביה אבל אין כותבין הרשאה על
מקרון שביד חבירו שכפר בו וכן אין כותבין הרשאה על מלוה
שבעל פה ד (מ) אבל הגאונים תקנו שכותבין הרשאה אאף
על מלוה בין בשטר בין בעירי קנין אע"פ שכפר בה בכ"ר כדי
שלא יטול כל א'ממון חבירו וילך לו למדינה אחרת ס (מ)
אבל מלוה ע"פ שכפר בה לא תקנו שיכתבו הרשאה ° (מ"כ
סמ"ח סרמב"ם) (י) (וא"ת לא נרע מטליח שמשלח בעירים שמתבר בפי'
קל"ב) °(כ"י ופור ס"ר כ"ם'סרמב"ם ורמ"ם פ'מרוזם ע"ל פי'קל"ב ס"פ ד')
°(שם בתוספות ורמ"ם) וי"א ו שעל הכל כותבין לא שנא
בקרון וגזל ל"ש מלוה בשטר ובע"פ (יא) ואע"ג דכפריה
(וכן נוסחין) : °(מרוזי ובי')

ב °(סור ס"ו בשם סרמב"ם) (יב) מי שהיה לו שבועה על
חברו אינו יכול להרשות אחר עליו ולהשביעו שאינו
דבר שנקנה בקנין שאינו אלא דברים בעלמא
כנס °(מרוזי פ' מי שחת בשם ר"י מפגירש) ס ו"ס (יג) מי
שהיה לו תביעה על חברו וכתב לו הרשאה על התביעה
שיש לו אצל חברו אין הרשאה כלום דהתביעה לינה דבר שיוכל
להתקנת תלה נריך לכתוב הרשאה על הממון שעליו התביעה :

ג המרשה לא' ואחר כך הרשה לאחר ס (יד) ושניהם
באים בהרשאתו לפנינו י (טו) אין לנתבע להשיב
אלא לשני :

ד (טו) אין למורשה רשות לכתוב הרשאה לאחר (יו)
שזה יאמר אין רצוני שיהא מקרוני ביה אחר לפיכך אם
התנה קמו שירשה לאחר ואחר לאחר הכל לפי תנאו :

ה הבא

מסכור ובשם"ת דכוותה סרמב"ם ליתר כשלישו תוסר לו נוף משמר אין לו
דרך שיכתוב עליו הרשאה וכן כתב בשבו'סרמב"ם וגם בכלבו משמע נוסח'כתב
שבות סרמב"ם כן ע"ש : ס אבל הגאונים'תקנו כו'פי' שאין משל"ת
בידו למסרו לו בכתיב'ומסירה וכן פי' משל"ת רק ח"ם משל"ת שפי'
זה הוא דלא כנ"י ולא ידעתי נכ"י שום משמעות שיכתבים פי' זה ועוי כ"ל
משמעות סרמב"ם ומהמבר דמקנת
בגמרים סיום שפי' במלוה ע"פ' דלא
בעריס וכן משמע נכ"מ ורו"ק : ס
אבל על מלוה ע"פ כיון שלישו שכיח
למלוה ע"פ ומהני למשען פרעתי וגם
פרעתי לא תקנו שיכתבו עליה סרשא' :
° ומ"מ לא נרע כו' כלומר שע"ג
דאין כופין למשתע מ"מ שם כתן לו
ונמצר פשר דכיון שמשרו למליח סרי
פוס נשמרוות משלח : יא ומ"ש
דעבריס דלמיפא בסיקר' לא מייסיכן
שכפ"ג ומיין בחסו'סרמב"ם פי' ס"ב
ומי' כ' ופ'קב"ם : יב מי שהיה
כו'זכו מדברי סרמב"ם וכרשא דסויכו
למנרשו אבל למאי דקי"ל דשקר' עשו
בשליחות ס"ב יכול לחרשותו אף
משנוסף וכן משמע בשור שכתב ע"ז
מדברי סרמב"ם כו'וכן משם'מסחרר'
ע' מי שחת לפי מה שפירשו הסמ"ע
וסב"ם דכריו וכמ"ם לקמן בשמו'ודו"ק
וכן נוסחין לחרשות אף משנוסף : יג
מי שהיה לו תביעה כו' מה שלמד כן
בר"ת מסחרדכי ע' מי שחת בכר
פשינו עליו הסמ"ע וכ"ם ומפר
מחרוניס דאין פי' דכרי מחרדכי כן
אלא כוונת מחרדכי ליתר דהרשאה
מהני אף על התביעה כיון דאינו אלא
שליחות אבל בשהקנה לו בחכר או
שוחתנה מ"י לשקנות התביעה אבל כאן
בשם ס"ק מיירי על דברי סר"ב דל"ל
שכ"כ לשנרת סרמב"ם ומשמר דמ"י
לחרשות משנוסף דשניהם משנוסף
ומביע, מר דיבא לית לסו שפ' נדריס

מפיכם בקנין בקנין וכ"כ בר"ת לפרש דרשי לפרש ומ"ם אלא נריך לכתוב
הרשאה על הממון כו' פירוש משום דנם לסרמב"ם מהני הרשאה על הממון
אפי'מלוה ע"פ ולא כפרים לפתר תקנת הגאונים מיסו לדידן דק"ל דאין
הרשאה תלוי' בקנין יכול לחרשותו מתביעה וכמו שפירשו הסמ"ע וב"ח
ומפר מחרוניס דברי מחרדכי ודו"ק : כתב בשמ"ע כתב מר"ן פ' שנועות
הפרות דאין כותבי' הרשאה על הממון אלא בא לירו משולש כגון בשם ונפש
וניזקין ולפשוטי רש"י ור"ת ג' מכ"ל ומ"ש סוף ונ"ל כתב מר"ן פ' שנועות
הפרות דכותבי' הרשאה כו'ולפשוטי רש"י וכן פוסק נר"ח וכר"ן שם ס"ם .
מיסו י"ל דאף רש"י מודים דמשדינן הרשאה על הממון אלא בא לירו
משולש דשם דש"י כתי' של שם דתנן בתחיתין אחנם פלוגי נתו כו' וי"ל
דס"ל לרש"י כת"ם מחרדכי פ' מרובם בשם רפ"ן דאין תקנ' בהרשאה אלא
לשקוליים אע"פ ושוב מצאתי בחרדכי ותקנו רא"ש אע"פ אלא דין ואפיק
כאלו הקנו אע"פ ע"ל פ' ומיהו כיון אלא בא לירו משולש אין נקנה אע"פ
ולכך נחתי'לא תני לחכתב הרשאה אבל לנחר תקנת בחרדכי תני לחיכתב
הרשאה וכן משכימו סחו'ורא"ש ומפר פו' דלמרדכי כתבי הרשאה אפילו
בדבר שאינו נקנה בקנין וכמ"ש לעיל : יד ומניחם נפיס כו'אחרי שפי'
אלא ביסול בפי'הרשאה הרשאוה מחרין חשאחת בשלי' סיסול והרשאה
מחרין לאחר שם לא שיים אלא ביטל הרשאוה אלא שיחן לאיזה שיעוה
דשאוה אחו כשבאו יחי יתנו לאיזו שירצה ופ"ר נה נריך לפרש דברי הסור
ע"ל שם'ם ונפשר"ב לפרש דברי הסור דאפילו נשל הרשאוה כל שהכתוב
לא ירע יכול ליתנו לאיזו שירצה ופיהו דבר' הסור ושם שהכתוב ירע כו' וכן
משחע לפרש בשם"ת סוף שפר ל'שחנו חקור דין זה ז"ל וכתבו הרשאוני
פי הרשאה אין כח בין קדימה לנחרי אבל יש בם תקנת דין קדימה כ נון
שים לו חוב אבל שחנו ורשאם אח לוי לחכתו ואח"כ הרשאם ליורש אם
קדם לוי וחכתב אח שחנו נשם ונחנה לו קודם שירש נשול אליחות של לוי
שכח לוי ואין יכול יורש לחכתו לשחנו אבל אם ירש שחנו נשול אליחות של
לוי ולוי ויורש חובני' אותו ים ליחנם ליורש ולא ללוי ע"ל ואפשר נם דשם
שמ"ם כן ו"ק ומשם מדברי בשם"ת אלו לפי שם נתן שחנו לחרשם
הרשאוה ונחנה חירו נדיך לחזור ולינחנו לחרשם שבני אז להחרשם כיון שירש
בניסול וכ"כ נשמ"ם : סו ואין לנחכתב לפסיב כו' ואם רן עם
חחרשם שם'ונחחייב חחובע ב"ל שחזר ואחר ניון : כ"י ובניסוחו
מחרשם שם'ונחחייב חחובע ב"ל שחזר ואחר ניון שכשל אחרן נחנה לאו נדר"ם רניון שזכין לאדם שלא בפניו
וזכות הוא לו כשם שחחייב הנחנה נדין שפיר שים ע"ר דוד'ורמים לזם שמה שפשק חהר"י בכחביו פי'ר"י שחזר אלו חחרשם ע' חחובע פי' ו"ם וכן הרב
לעיל ר"ם קכ"ב כשברים רשם ע' רוצם לחחרבב בשר חרשאה חחוייב לרון שחי חשם שכשל נפניו כו' ס"ב כ"ם כשא חאין שחרי חשם יפני'על שם
חחכתו כיון שכבר נחחייב נדין : סז מין למורשם כו'ואם חרשם לאחר כו' שנשה שכחנב שנחן לאחר ע"ם חרשאה הרשאון חויב נשחרות וכ"כ חחרש'ל
פרק חדובם פי'ט'ו אבל חחורשם חרשאון שחור רלם ס"ל לנחכתב לאחר ובחכו בחשו'חויב מ"ם פי' ע"ר חרשאה שכחוב בה שחוף חרשם
שת ע' ופ'שיחברו ניחו ואם יפרע חוטם לשלם לפ"ש לנחכתב לאחר ובחכו בחשו'חויב מ"ם פי' ע"ר חרשאה שכחוב בה שחוף חרשם
לחכירתו יוכל חברו לבדו לחכור כי חם שסיל חחרשם חנחי שניחם יחברו ואם יפרע חוטם לפ"ש לנחכתב לאחר ובחכו בחשו'חויב מ"ם פי' ע"ר חרשאה שכחוב בה שחוף חרשם
ולא חוזיקו שלא יחים חחכר קיים חפ"ל כח כ"ש ולכן חרשם לפ"כי חם היה רשחו שיהו שניחם דוקא ויחקדקו בחכירתו כו'חרי כחוב בחרשאה שלא יוכלו לחכור
כי אם לאחר ע' יום של חכירה כו' נראה כי לא חלה חיינין רק לאחר יום חאחר חכירה ויהיו עוד שם ולאן דברו חוכרים : יז שוב ראחר כו'וכרשם חפלו לאחר
חחורם חב'שוב יהיב לו על חחביעה ואם יזכה בדין לא יחשוב לו חחחון דחשחם לא חייך לחשוב לאן דברו חוכרים אלא לאחר כיון שחחחיל חחכר חחורם ע"ם אין חנחבע
עמוד לפניב לו סיאחר שחרשם לא עשם חוחך שנים כלל חשחם שלין רצוני שיהא חקרוני ביה אחר לפיכך אם התנה קמו שירשה לאחר ואחר לאחר הכל לפי תנאו
לעתר לו אין רצוני שיהא חקרוני ביה אחר ואין נ"ם שי'ק"ח ב"ב מיסו אם הוא כשנין שם"ם

יח מיי׳ לשלם לחבירו כו׳ דתומדן דעת הגה שלח היה כוונתו שימסול להכותי והה דלריך לשלם °היינו דוקא כשהו רחובן שמחל להכותי כלי רשו׳ שתעון מ״ם מיי׳ לשל׳ לו מדיני דנרמי אבל מי אמר שברשו׳ שתעון מחל לו כשבע היות וכפטר כ״כ רשב״ם בתשובה אחרת שובאו בד״מ :

יט מוציאין הממון כו׳ ויש מוכח כו׳ בתשובה שכתוב ו׳ל לעשות תקנ׳ זו כדי שלא יאמר בהתע כשקר להד״ם כיון שאמר לחביק המעו׳ כידי ואינו כאן עד שיכא שתובע וכשבע : יג שקובעין כ״ד זמן כו׳ דאל״כ יש לחום לישבע עד שתבא ומתבע ואינו לא יכא עד זמן מרובין ואתו כך יחווה עמי ליתן לי בלי תביעה בהגה : יד עד שתאמר בפני המרשה על מי שטען כו׳ ככ״ל וצ״ע אם תקנת נאוני הוא שמאכיעו לקרובו אפי׳ היכו וכתב בפ׳ ס״ג כב״ח ע״ש : טו אפי׳ לא יוציא כו׳ וכ״ש אם מרשו בהגה ונדול׳ תוס כת׳ בת״ה בכי׳ שכ״ד °דאפי׳ ל׳ המרש׳ להמורש׳ שכרך יפי תלוי בי אם תרלה תתן לך ואם לא תרל׳ לא תתן לך דאפי׳ בכה״נ לא מהכא המורש׳ נותע בדב׳ ויכול להעיד כיון דאין שכירתו על שלימות זה ודאי וכשיבו רחיב לדברין ומפי׳ וכת׳ ז׳ל מיהו הכל לפי ראו׳ הדיין ע״ש בד״מ : טז ומטעם זה נ״ל שנם הוא בשר נ״ש למה כתב המחבר זה כלל נם טעור כ״כ שכת׳ לאחר דין הכ״ל ו׳ל לשיכר מי שים לו עדי׳ על תביעתו לא ירשה ל׳ מהמרים כו׳ וכמ״ש בפרישה שם : (נ״ב וכתב בית יוסף בשם הרשו״ה דמכושר הדב׳ מורש׳ ונרירך מקירת כ״ד כדי להוציא הדין לאחתו הכ״ל ד״מ ״כ) ת לדין

ה °(ג׳ רחב״ם פ״ב מהל׳ שלוחין דין ה׳) הבא בהרשאה שמחל לנתבע או שמכר לו או מחל לו על השבועה או שעשה עמו פשרה לא עשה כלום שזה יאמר לתקוני שידרתיך ולא לעוותי לפיכך אם התנ׳ עמו בין לתקון בין לעוות אפילו אם מחל על הכל מחזיל וכל שכן אם פירש בה מחילתך במחילתי : ו (תשו׳ רשב״ם סי׳ אלף ו״ו כשיל לקמן סי׳ קע״ו ס״ן) היה לו חוב על עכו״ם ואמר לחברו שהיה לו גם כן חוב עליהם כשם שתעשה בשלך תעשה בשלי והלך ומחל להם חובו וחוב חברו יח (יט) חייב לשלם לחברו מה שהיה שוה חובו במעות מזומנים :

ז °(סם ברמב״ם סי׳ יו״ד) ראובן שבא בהרשאת שמעון ותבע ללוי ואמר להד״ם אבל ישבע שמעון ויטול יט מוציאין הממון מיד לוי (יט) ויהא מונה ביד ב״ד עד שיבוא שמעון וישבע וישול וכן כל הדברים שתלה לוי בשמעון יזון עם ראובן ויהיה הממון מונה בב״ד עד שיבא שמעון ויש לראובן להחרים על מי שטוען טענת שקר כדי לעכב הממון ולאחרו : ח (כ) ונ״ל יג שקובעין כ״ד זמן לתובע לבוא ולהשבע ואם לא יבוא בתוך אותו זמן יחזירו ב״ד לנתבע ממונו : ט °(סם) נתחייב לו שבועה (כא) אינו יכול לעכב ולזום אינו נשבע יד עד שאחרים בפני המרשה על מי שטוען עלי שקר שאין זה החרם אלא תקנה קלה שתקנו הנאונים האחרונים כדי שיכונו בעלי דינים טענותיהם ואין מעכבים שבועתו של זה מפני תקנה זו הקלה :

י °(סור פעיף י״ב בסם הרמב״ן) מורשה שהורשה בשכר ירוע טו (כב) אפי׳ אם לא יוציא ממון מיד הנתבע קרובין כשרים בין לעדים בין לדיינים שאין לו חלק לא בהפסד ולא בהנאה :

יא טו (כג) ומטעם זה נ״ל שנם הוא בשר להעיד °(סם) אבל מורשה שיש לו חלק בממה שיוציא מהנתבע קרובין פסולי׳ בין לעדים בין לדיינים לפיכך מי שיש לו עדים על תביעתו לא ירשה אחר מהעדים או מקרוביהם אלא אם קצץ לו שכר ירוע אפילו אם לא יוציא הממון מיד הנתבע יכול

ממוכר ס״ם למברו שיכול למחול ואפי׳ אחר אמ״כ מחזיק בשבר ומחלו פטור לכ״ע (ובפ״מ כתב שמחל מלקו פטור דהא הנוחן ס״ם למברו ומחלו פטור לכ״ע) ובפ״מ כתב דנם נכוחן מייב וכ״כ בהחבר לעיל סי׳ מ״ו מל״ו וכן פסקתי שם נם ס״ק ק״ב ע״ש) אפי׳ שטן המורשה שמיהר כבר מעותיו על הוצאות סדרך ולא ואת עשה בעבור מלק שלו מ״מ ס״ל לשלם לו מלא מנאמתיו כדין מוכר ס״מ וחמלו כו׳ דאיכו נוחן מלא דמיו אפילו כ״ם הכא ושכר מלא מסכים עמיכם ומ״מ הוא קרקע או נוף אחתון אפי׳ לא יכול אחרים או לסודמיו דילמ׳ הוא אחל מלקו אבל אחל מלקו אינו אלא כשכר לא הפסד ולא הפסיד אחרים אפי׳ לא יוכל אחרים לזחר אם לי לעדותו

מיהו מכופר הרבה וכמ"ש הכי"מ נסי' רמב"ם דפ"ו מהלכות מורשה כתבם מכופר הרבה במורשה יפה עי' ע"ש : כה לדון עם ערב קבלן כו' רוקח ע"ק דהרשות ניתן למלוה לגבות מלקוח שירצה מהלוה ואי"ם הערה דעלמא כשמין לו למלוה אבל כשים לו למלוה בדיך לגבות מהלוה תחלה ואין יכול למלוה לפרוע מורשה לגבות מהמערב מהלוה ולכך כתב ע"ק שמוח מוחר בכל ענין וק"ל וכרמה דכשמין למלוה עתה מחה למלה מוי מקבל עדותו על הלוה על הקבלן או ערב כשלחה למוכי מיהו ולמלוה להחלוה ולא מחרינן קיימב נוגע בדבר כי יחמוך סיום לו מחר יהיה לו מחה לפרוע וינבה מחלוה מיהו ולכך רוגם שינבה מוכו עתה מהמערב שהרי אין לו רווח כזה שבם עתה מיפרע הערב יחוור בערב עליו כשיהיה לו מחה לפרוע ורוחק לומר מחום דהשתי נוח לו וכרשמון קשה ועוד דלא נחשב מבור זה נוגע בדבר כרחמרינן בפרק חזקת הבתים דפרין מחה (דף מ"ם ריש ע"ב) מי דלית ליה לרעמ לחרימי מלי כ"מ ומחלי מסיב נוגע בדבר ומקשה עליו מחוספות מיחם דל"מ שם יחעבר יפבר ומחרגיש דחמה נשביל כך אין לחלוה כיון דהחמה לא חרווח מידי ובביאור נח"ם סיחן שכ"ר וכחב דבמ"ה גדול ובהנחת שהרי מביאין חירו' זה בפשיטות לא נלמון מחה ושכך הלכה ע"ם (ודוחה לוח כחב מחחבר לעיל סי' יין ס"ו ס"ק ו' ולריך מיבם שם בח"ם הך דיבמ ד לעיל ס"ק שלפני זה) שב"ל שם"ם ובסח ע"ם ורוחק לומר מבוח דהשתי נוח לו וברשמון קשה כיחמנו בכון הוח דכן מוכח בש"ם ופוסקים ומחבר לעיל סי' ל"ו סובי זימני דלא שחרינן השתי נוח לי אלא לענין שאם שבר בדיך לחובים שבל לא בשתי מייב ומ"ם ומ"ש ובור דלא כחבב כו' הוא ב"ב לחת לדיבא וכ"כ ברחב"ן בחרוחין ס"חוקת הבתים שם ורבינו שם ובל"ב לחת כחבב כו' הוא הכי"מ סי' ע"ו ס"ו ומבואר בסוגיא דב"ב דף ל"ב ע"ב ובחוספות

קניניס דמעדים צותנין סודר שלהם למקנה ומס זוכים למקוס שכורו כי וכיון למדס שלא כפנ"ו (וכמ"ש בטור כסס הרמ"ס לקמן בסי' קל"ס שכן היה רוב הקניניס גס כומכיהן ביון דמדרך העולם ליקח עדי לקניי' כדי שלא יכא הכחשה כיניס ואנב שמיקדי עדי' לזה נוהגין נ"כ בעדים להם שלהם להווכ) ואו כותבין בעדים קניניו מפלוני למקנה לפלוני הווכה במכח דבשר למקני' כיה (וכמו שהנו כוהגין דכותבין כן בשטרותיניו) וזהו שסיים בטור וכתב דבמקני להכותי ע"י אין כותבין בשטרותיניו וקניניו מיניס (דסוי משלי בשטרות להכותי ע"י העדים) דבמ אין בעדים בעמי' שלוקיס לזכות להכותי ע"י שלא וכתב וקנ' והכותי ור"ל שהכותי בשלמת פוס' בקנין שלימין בפעמו יכתבו בעדים בן בשטרות שלהם בכותי וקנ"ל וזה כ"ל בפוס בדברי הטור ומשטר בשכין זה בשכתבו סיוטר מלכתוי וקנינא מיניס כו' ולא כ"ס שכתב כוס ז"ל ובלבד סיוטר מלכתוי כיה וקנינא מיניי* שמשמ שהכותי בקנה דבר לאחר וקי"ל דאין שליחות לכותי שאיני יכול לזכות משלו לאחרים שלא יכתוב וקנה הכותי כלומר שהוא קנה מה שכתוב בשטרות ולקנות יש לו יד עכ"ל. ברוקח שלא לא בשכיניו ולא בשלמון ועש"ר: כב ברי זה עושה מצוה:

הנה ° (תוס' פ' שבועות העדות) (לג) וי"ת דאין שליח קיל וק כין שם היה שמו בעיר אז לא שלא שכל זמן שהמורשה הוא שלא ובעל טעמות מתעכר על ריב לא לו אבל לא שכל שוס' כדי להניל עשוק מעשקו מלוה קעכיד (לג) וי"ת דאין לרשם יכול לעשות מורשה כב שלא בשניו ° (תרוכי פ' תרוכ' בשם ריב"ק) דאין תכין לאדם שלא מדעתו וברי כתיב לא טוב עשה בעמיו ולכן אמרינן כתרגמ שלא בדבר שיכו כלוס:

א הנתבע

כל מה דשמעיני הוא כמו שמקבל עליו שליחות ולא שיעשה מעכו"ס שלוח - רק מדברי המחבר משמע דהרשם מועיל לעכו"ס בכל ענין - לך לבי משפט בעיקר הדין שבובר ר"ת דשליחי' מועיל לכותי דלא מיפסחים בשום מקום בס"ם דעכו"ס קונה בשליחי' וכן בפוסקי' לא משחמים הר מניימו שהזכיר דין זה בשמקומו' שהזכירו דיני קנין לעכו"ס וכן בס"ם פ' בחר דעכו"ס (דף ע"ב) אמר רב לבני שכויות כי כיילית' ממר' לעכו"ס שקלי זוזי מכייהו ורוף כיילי לכו ואי לא לא כיפי בהרייהו זוזי מוסיפנכו ורוף שקלינכו מכייהו כי היכי דשליחו שלוחם בגייהו דאי לא שבריתו שכי כי קא חוי יי"ג נרשותייכו קא חוי וכו' קא שקלינהו דמי יי"ג קא שקלינהו. ואם איתי' הל"ל לקניכו כיפלייהו בשליחי' ואע"ג דשמשמ שם דלת"ר תשיב' מועיל בעכו"ס ס"ם דסוי מהני משיב' סייכו מצו' דשמעין דשיב עכשת יין לפוות' דכוונת' דקמ קמ מינהן לי' וכראיית' בס"ם שם שכל מקנת' דשליחי' מועיל בכל גוני ומפשר לא כיו רגילי' לקנות לעכו"ס בשליחי' ונם גבי כותר פתרוכו כל הפוסקים למנות יותר לקנות שבשת לעכו"ס משום דמשמ' לפו אי קי"ל כר"ל או כר' יוחנן דפליג אי מציב' או מעות קוד' בעכו"ס וכמו שהתבאר בי"ד סימן ס"ך ואם איתי' הל"ל דיקנה לעכו"ס בשליחי' וכן נבי מתן סלרייכו הפוסקי' וכל השטרוב' לעשות בשיטר לקנות לו היכ דלא אפשי בחתיב' ואם איתי' לשקיבסו כיהלי' בשליחי'. וברמים שכני ר"ת מ"ש תוס היא ושעמה מלקי. אלמ"ד לפו רמיה היא לעשוב' אית' לך בשליחי' אינו מועיל בעכו"ס ואם השמשיכון מכסף מקנתו דלא בקנה בשליחי' מיירי דאפי' ליישראל אין בקנ' עבד עברי בשליחי' דוודאי אפי"ג דאפי' קרע דכסף תקנתו בעכו"ס כתיב מ"ת ביישראל נמי משמעי קרא. ותרע דאל"כ מה השמש מכל הפוסקי' דאין בנש עברי בקנה בשליחי' מכ"ל הא שלא ורמי קרא'. ועוד ריל דקרא לגבי' אחי לגלוי דע"ש אין בקנ' בשליחי' לעכו"ס משל' אבל בשליחי' מועיל לעכו"ס ותרע רפ' רב יוסף קמיפרש התם (בקרושין דף מ' ע"ב) דמכסף תקנתו ולא כתוב' תכוסף וכלים בעמי' משו' דלא קיץ פע"ג רמ"ל לרב יוסף התם תקיבסו דכל. ספר דברי' בעולם אין מועיל קנין כתירי דלא קיץ כרחוכת התם תקיבסו התם ופריון בכור וס"ב אחאי אבעבי' קרא למשוני פ"ע אלא ורמי קרא'. נם הם שסקנו התום' בקידושין דף נ' סוף ע"ב וז"ל וא"ת ומיכן ס"ד דיכול לשלוח מהדה עפרון שתקנה אשה בשליחי' ואפ"ה שדה עפרון נוף' לא מיקני בשליחי' דלא חני' שליחי' לעכו"ס דאע"ג דמיירי בבכורו' מיישראל בתי' עכו"ס נמי בתרא הוי"ל למיתני לבתי' שליחי' כו' וכן משמע לקמן גבי נכתב לעכו"ס מכסף תקנתו כו' עכ"ל ולפמ"ש העיקר כתו שהביאו בקושיותם דאין שליחי' לעכו"ס ואפ"ה מוי"ר דאפשר שקנה בשליחי' כמו שדה אפרון שכו"ס הוא מ"מ שדה עשתה בקנ' בשליחי' ליישראל וא"א דאם (וכן מצאתי בתשו' מהר"מ מינץ סי' ה' דף י"ב ע"ב שכתב בפשיטות דלא מציבו שליחי' לעכו"ס דוקא כסף או מעיב' הוי קניי' עכו"ס לחר כראית לי' ולחר כראית ליה ע"ב ונוב מצאתי בתשו' מהרשד"ם סי' ל"ב שכתב שלפמ"ש שבעה"ר ס"ת דעת יחיד היא כו' אך אלא כתן טעם לדבר ופ"ב) ז"ל ובלבר פיהר כו' דקיבסו משמע שהעיבים קנו מיישראל ושוב נעשו (ועיין בתשו' ר"ם כהן שבה סי' ל"ב בת' דסיב שהמורשה והמורשה הם כותי' או מוכחי' לא שהבי הרשם'כין בדיני ישראל בין בעכו"ם אף לבי"ת ופ"ב) שלוחי' לזכות לעכו"ם ואין שייבה לעכו"ם אלא יכתוב וקנה העכו"ם ואייבו שקנה העכו"ם עצמו בשליחין (וכתב בתשו' דברי ריבות סי' ל"ם הלבש ר"ת ס"ם דעכו"ם יכול להרשות לישראל ע"ם ובתשו' ר"ם מדינא סי' כ"ם שפק דאף ר"ת מודים דעכו"ם ס"י לשרשות לישראל ומכ"ם שעל ישראל זה נאחר לא שוב עשה כותי ע"ש: לב ועי"ש כו' בשע"ר דברי הר"ב מנומנמים - ונם ס"ם שכל זמן שהמורשה הוא אלא כו' כרוקח שכתן ס"ם הכי"ל נשם התוספו' דס"ת כשוש אלא ובעל טעמות שמתעכר על ריב לא לו ר"ל שהמורשה אלא ובשע"ר זה מיבו דמת"כ אם יעשון המורשה אמת אם ככך שוש אלא ובעל טעמות ואם מתוך שוש אלא ובעל טעמות יעשון שקר אז יזכה אלא כרון ל"ל דמתעכר על ריב לא לו תיפוק ליה דעשיש לשטר למורשה לשטר שקר ונם מנומנמים - ונם ס"ם שכל זמן שהמורשה הוא אלא כו' כרוקח שכתן ס"ם הכי"ל נשם התוספו' דס"ת כשוש אלא ובעל טעמות שמתעכר על ריב לא לו ר"ל שהמורשה אלא ובשע"ר זה מיבו דמת"כ אם יעשון המורשה אמת אם ככך שוש אלא ובעל טעמות ואם מתוך שוש אלא ובעל טעמות יעשון שקר אז יזכה אלא כרון ל"ל דמתעכר על ריב לא לו תיפוק ליה דעשיש לשטר למורשה לשטר שקר ונם

מיבו אלו המורשה דעשיש דשפי' בע"ר שבמו לשטר שקר וכמ"ש המרדכי בפ' המקבל ומשמ"ה מהר"ם ומשמלתם שם מהבשלר יכול לשטון שכל מה שיכול לשטון להעדים אפי' בדבר שיוש שמיבו לו כי אלא מעשו' כן לשות מוסף ולא לו ושפיר לעשמו לון רשפי שהוא שטר לבעל כוונת התוספות לומר דלעדים שהלוה מיבו רוצה לזון עם הלוה מחמת שהלוה מוסף ולא אלא ובעל טעמות ומיבו רוצה לריב עמו ס"ב זו שהוא מורשה לא שוב עשה שהתעכר על ריב לא לו וזה ית בכונו התלוה עצמו אבל כשהוא להכיח לחבירו תעותיו שלון שב כו יכול לשרות חבירו כמו הוא וכן משמע לשון התוספות שם שכתבו זה בבא בשרשה כשהוא עשה אלא ובעל טעמות שבשיל הוא אלא ובעל עיין שם ולפי זה שרשה הרמ"ך ושור ומחבר לא פליגי עם התוספות והרמב"ם כוונתם לחר דכשהמורשה אלא ובעל טעמות יכול לעשות כן כגון שהוא לו למורשה ולא למורשה או כגון שהמורשה הוא בעיר לחרת וכ"ב מהני שבעיר ל"המורשה יכול לעשות כמו המורשה ושם שהיו שבעיר עשה אלא ובעל טעמות שבשיל הוא אלא ובעל טעמות כו' ונם הרבי שב"ל ברשון כן ע"ם בש"ם ולי שרשה דשרשיי מיירי דוקא כשהוא עשה אלא ובעל טעמות שהוא לו אלא כרון שהוא שבעיר אלא ובעל טעמות יכול לשרות ואין זה שלוח קבוע אלא ובעל טעמות כל כשהוא שוה שבעיר אלא ובעל טעמות יכול לשרות

קכב נתבע אם יכול לעשות מורשה ובו סעיף אחד:

א (סור ס"ג כסם פרי"ף ורפ"ח ורב פעריס ורפ"ם) ג (ג) הנתבע אינו יכול למנות מורשה שיבוא לבית דין וישיב בעדו לתובע והוא ישב בביתו ב (ב) ונשים יקרות שאינן בבורן לבוא לב"ד ג (ג) משגירים להן ספרי הדיינין וישקטו בפניהם ד (סור כסם פרי"ף ורפ"ח ורפ"ן פ"שנואל ופעדות כסם ברמב"ן) וכיוצא בזה ה עושי לתלמיד חכם (ד) שתורתו אומנתו וזילא ביה מילתא למיזל לב"ד ולערער בהדי עם הארץ עיין לעיל סימן ז' ס"ו:

קכג השולח חובו או פקדונו על ידי שליח ובו י סעיפים:

א ראובן (ה) שהיה חייב מנה לשמעון או שהיה לו פקדון בידו ואמר ללוי ו (ו) הולך (ז) מנה זה לשמעון אם בא לחזור וליטלו ממנו אינו יכול ח דהולך כזכי דמי וטיר כשהגיע ליד לוי ט זכה בשבילו לשמעון לפיכך י (ח) בין מת (ט) לוה י (י) או מלוה יתנוהו ליורשי שמעון יא (י) ום"ם ראובן חייב

מסגרין להן סיפרי הדיינין כו' בפרישה כתבתי דהפשרה דמ"ס תמרו דמשלחין אלים הספורים משום דהן יכתבו מיד שטעותים בכפרי' ויניחו אותן בכפרי' שם ונם כתבתי שם דהם ירע"א תוס' כ"ב עולך עמהן והיה טועה בכפרי' ונם מלעטן מקר: ד פוסקין לת"ח כו' עפ"ל ס"ו ס"ז ושכתבתי לחלק שכתן מיירי בת"ח שרוצה לקבל דין מדייניו אלא שהולה היום מלתא לילך ולערער עם שהרן והפ דתולה בתורתו אומתו משום דהשר דכל"ם עסקין עם כותי' ות"ם ודלא כריכין ג"כ לילך עמהן לפני דייניס וס"ותר נראה דדוקא בכפי שתורתן אומנתן אמתרו דדלו לשום על כגודן ולעמהן לתן תיקון אלא לילך בעצמן לערב עם שם הפר"ק ל:

קכה ג הולך מנה כו' וכתב רי"ו בכ"מ ב"ח דה"ם לפלוני אחי זכה והיינו כשאומר לו זכה לפלוני כמ"ש בחשכר כה"ג עד מ"מ ופ"ל ס"ו ס"ם סי"ג: כ דהולך כוכי דמי לכופה ופקדון ולא כתתנה וכמ"ש בסמוך מלתא בעלמא: ג זכה בכשכילו בסמוך ס"ב יכתוב דהפקדון לא תמרי דכי כ"ע כשהפקיד הוקוק כפרן ע"ם מ"ש: ד כין מת לוה כו' ולא מני ירמי הלוה לומר כתבתי על אליהוך דהתמרי כמ"ש דעלמא' כמ"ש בטור וסמב' ר"ם קכ"ב דמהכי הכא דכתב זכה וה לסמקבל: ה או מלוה כו' ומין בסמלא יכול לומר לא כתתי ביד אלא מדי לתת לסמיון ולא ליורשיו ופ"ם וכ"ש דאלא יתנוהו ליורשי שמעון דכיון דמיד זכתו לסמיון תמילא יורשיו יורשין זכותו: ו ומ"ת ראובן מייב כאמריותו עד כו' כו' ומין לשמעון המקבל עם לוי כלום אלא עם

ג הנתבע אינו יכול למנות מורשה כו' בעצם מכואר בטור וו"ל כדי שלא תהא פרייני שומעין בטענת שקר מפי המתורגמן עכ"ל. ור"ל הנתבע עצמו חזק הוא דאין מעמידין לטעון לכר שקר בפני מי שחייב לו וכמ"ש הסמ"ג בעלייה לפני' נתבע בפ"ב דטענות פ"ב ד' ס"ב ע"ש:

ד עושי לתלמיד חכם כו' ואפי' נתבע בדיני ממונות ע"ש ובפ"ב דטענות פ"ב ד' ס"ב ע"ש:

ה שהיה חייב מנה כו' ואפי' לפקדון דמי אינו יכול לזכות לו אלא בפני עדים כמ"ש הסמ"ג בעלייה לפני' נתבע בפ"ב דטענות פ"ב ד' ס"ב ע"ש:

ו הולך מנה זה כו' ואפי' לפקדון דמי אינו יכול לזכות לו אלא בפני עדים כמ"ש הסמ"ג בעלייה לפני' נתבע בפ"ב דטענות פ"ב ד' ס"ב ע"ש:

ז הולך מנה זה כו' ואפי' לפקדון דמי אינו יכול לזכות לו אלא בפני עדים כמ"ש הסמ"ג בעלייה לפני' נתבע בפ"ב דטענות פ"ב ד' ס"ב ע"ש:

ח אם בא לחזור וליטלו ממנו אינו יכול כו' ואפי' לפקדון דמי אינו יכול לזכות לו אלא בפני עדים כמ"ש הסמ"ג בעלייה לפני' נתבע בפ"ב דטענות פ"ב ד' ס"ב ע"ש:

ט זכה בשבילו לשמעון לפיכך כו' ואפי' לפקדון דמי אינו יכול לזכות לו אלא בפני עדים כמ"ש הסמ"ג בעלייה לפני' נתבע בפ"ב דטענות פ"ב ד' ס"ב ע"ש:

י בין מת לוה כו' ואפי' לפקדון דמי אינו יכול לזכות לו אלא בפני עדים כמ"ש הסמ"ג בעלייה לפני' נתבע בפ"ב דטענות פ"ב ד' ס"ב ע"ש:

יא או מלוה יתנוהו ליורשי שמעון כו' ואפי' לפקדון דמי אינו יכול לזכות לו אלא בפני עדים כמ"ש הסמ"ג בעלייה לפני' נתבע בפ"ב דטענות פ"ב ד' ס"ב ע"ש:

(סו) לחזור ולישלו ס (מכאן עד סוף הסעיף ל"הרמ"ה כשור) ואי שוייה מריה רפקרון שליח להביא לו כיון הגלי דעתיה דניחא ליה דלותביה ליה אם בא לחזור אינו חוזר י ואפי' בסמציא לו שליח (סו) דלא מיפטר בהכי שומר מאחריו אז אפי' לא ממצי ליה שליח אלא רשליח מהימן גבי מפקיד (יז) ובכל יומא הוה מפקיד גביה סו אם בא לחזור אינו חוזר :

ג ס (כל הסעיף סור כסם נעם"ת ובוסם כשער ל' חלק ב') אם אמר שליח לסלוה הנה מעותיך ששלח לך פלוני אך סו אני רוצה להחזיק בהם בשביל חוב שיש לי בירך אם סלוה מודה לשליחו שיש לו בירו יז (יח) ואין לו שאר נכסים שיגבה מהם זה חובו והגיע זמן הלוואתו אין כח ביד המלוה לערער על המשלח ולומר הפסרתני מעותי שמסרתים ליד מי שאינו יכול להוציאם מירו שהרי המשלח יאמר אף אם היו עריין בירי היו מוציאין מירי מררבי נתן הואיל ואין לך נכסים אחרים (יט) אבל אם יש לו נכסים אחרים (כ) המשלח כיפה לשליח ליתנם למלוה שכל זמן שלא נתנם לו יח לא נפטר המשלח מהחוב והשליח חוזר וגובה ממנו וכל שכן אם אין המלוי מודה לשליח שחייב ליתנם לו יט (כא) אפילו אם אין לו נכסים אחרים ס :

ד ס (סור ס"ם) ואם מת המשלח כ (כב) ולא הניח נכסי חזר הרין בין השליח ובין המלוה שנשתלחו לו ואפילו קבלם השליח מהמשלח בערים מנו שיכול לומ'למלו'פרעתי' נאמן בהיסת לומר אני תיפסם בחובי שאתה חייב לי כיון שאין תובע בהם המשלח או יורשיו ק"ם : יח לא נפטר המשלח כו' מ"מ יכול המשלם לנפשו כשליח שלא יבא לידי היזק : יט אפי' אם אין לו ככסי כו' ל' הטור אע"ג דהוה כאחן בעד האחון לומ'אני תופסם כחובי כתינו דפרעתי' מ"מ הואיל וכל זמן שלא בא לידו המלוה לא פקע שליחותו כאשלי שכל דכריס דהמשלם הוא וכנגד המשלם אין לו מינו שהרי כאחן לומר המוציאים לך הואיל והולך בוכי דמי לפיכך אם המשלם כו' ור"ל דאם היה לו מינו נם נגד המשל' כגון דאחר' לו בלא עדים דאי כשי הוה שתן להד"ם היה יכול לומר לו עשיתי שליחותך כאם שהנחתיהו למלוה בפוכ שהוא ס"ל ופקע שליחותו דכשלים הוא כשכועת היפת שהוא ס"ל כאחינו דאלו היה שתן להד"ם היה פקע שליחותו נם כאומד שלא אסרה לו אלא כשהו בפוכ שליחותו ועד"ר מ"ם עוד הוא די"ל דכ"ע הוא פשוט נם המשל' לו ע"ם : כ ולא הניח נכסים כו' דאלו הניח נכסי' היה המלוה שכר קורץ לו בהם כשהיה פוכ דיכו כאלו מי המשלם דאם יוכל לכפות המשלם שהניח נכסים לשלם ליתן למלוה כנגד חובו שלו אבל אם אין המשלם יכול לכפות המשלם לשלם ליתן למלוה כנגד חובו שלו אין המלוה יכול לומר לו הפסרתני מעותי שמסרתים ליד מי שאינו יכול להוציאם מירו שהרי המשלח יאמר אף אם היו עריין בירי היו מוציאין מירי מררבי נתן הואיל ואין לך נכסים אחרים אבל אם יש לו נכסים אחרים המשלח כיפה לשליח ליתנם למלוה שכל זמן שלא נתנם לו לא נפטר המשלח מהחוב והשליח חוזר וגובה ממנו וכל שכן אם אין המלוי מודה לשליח שחייב ליתנם לו

כה וים מי שאומ' שאם כו' הטעם מפורש בטור דס"ל דכל כלומ' תן לו הולך לפלוני כמאן דאמר זכי לו ע"מ שתתנו וחכי' לידו דמי וכל ומן שלא קיים תנאו כאלו לא ינא מידו דמי ר"ת ג"ע דק"ל דכפקדון לו כמלוה ס"ל שני לשונו כלומ' כיון דוקא שחיכו יכול לחזור ולטלו מידו אבל מ"מ כיון דהוציאו כל' הולך לו תן כוכתו היה דיוכה לו כלומן דיניע דוקא לידו ואפי לא יניע לידו הרי הוא עדיין ברשות המקבל : כב אבל במתנה לא כו' הטעם דכפקדון וכיוצא דהמתן הוא כבר שלו וא שלחו לידו מ"ה בקל יכול לזכות וא בשלחו מצ"ב במתנה לא יכול לחזור בו שלא היה מעולם מ"ה בעיון ל' תעולה דמכורר שפי : כג וא"ל הנותן הולך כו' דבל' הולך לאחר הנותן כיצל שליחותו דהמקבל לא"ל למקבל לזכותו ולקבלו מידו ופ"ר : כד לפיכך אם אחר הולך כו' הוא שלא שכתב דבר והפוכו לאנ שכתב כר"ם וא דבוקה ופקדון אינו יכול לחזור בו ועד"ר מ"ם פור חוס : כה נעשה נדר כו' הרי הוא כאלו חזר וחתירתו לנכוס כמשיכתו להדיוט וכ"כ שניח לקמן בסי' רמ"ג ע"ם בב"י בקצי עליו וכתב דאין לחתירתו לנכוס ס"ל וכתב וא"ם כתב טעם אחר מצו' דנעשה נדר וכא"ם המקבל כאן ואעפ"ם שלא מיקרי לנכוס שלא עכיני הקדש ואני הדיוט הוא וכ"כ בב"י בסי' רמ"ג על הטור דאם זה הוי כמשיכתו להדיוט מ"מ אחי דיאמר לאכיהו הולך עדיפא מינה בל"ל דאפי' לא אמר אלא לתן לעני כך וכך אינו יכול לחזור בו ואחי כתבתי דנם נדקה לעני מיקרי אחיכתו לנכוס דכל האומר אתן כך לעני ה"ל כאלו אחר אתן לנכוס ואעפ"כ נכוס קזכו עניים והא דאי"ם דבקרא בפרשת כי תבא כתיב תעלה שפתיך תשמור ועשית כאשר נדרת לי' אלהיך נדבה אשר דברת בפיך ודרשינן מינה בפ"ק דר"ה (דף ו') האקדש להקרבנות וכפיך ר"ל נדקה הרי דכלינהו הקרא בבסו' אחד וכתב על כולן לי' אלהיך נדבה וכבר מבואר בגמרא וכתבו הטור והמחבר כי' ס' רס"ם אך האומר אתן כך וכך לעני כל זמן שהוא בידו יש לו אתר לנדרו בפתח אחרא מפ"ק כשאני מידו ונתן לאחר לתנו לעני ופ"ק אחיכתו ובכתבו ובכתבו שהניאו לעניין אפ' לאחר כו אלא שים לו אתרא בקרקע ובכתבו שהניאו מידו שוב אין לו אתר ועד"ר : כו או אפי' לא כי' בידו כו' אלא שהגביהו אפ"ר אם כתבתי דבשלא אחיכה לאניחו זוכה לו מניחו אפ"ם אלא שהגביהו לאם כך וכיון דמתחל' ויכה לו אחר כו הנותן הוא אפילו לכתחל' הרשות ק"ל : כז אבל

יורשין כח (כג) ויש מי שאומר שאם בא השליח להחזיק בהם בשביל חוב שיש לו ביד המלוה או המפקיד (כד) א"י :

(סור נסם פרמ"ם)

ה בר"א דהולך הוי כזכי במלוה או פקדון (כה) אבל במתנה לא הוי כזכי אפילו עשאו שליח לקבל כג ואמר ליה הנותן הולך לו לא הוי כזכי כה לפיכך אם אמר הולך מנה לפלוני שאני נותן לו יכול לחזור בו ער שיגיע ליר המקב' ואם היה המקבל עני (כו) שאין לו ק"ק זוז (מרדכי פ' מוסב וע"ל ר"ם ורמ"ג) כו (כו) נעשה נדר ואינו יכול לחזור בו :

ו אם אמר (כח) תן לפלוני במתנה (סור ופוסקים נסם ר"מ) יש אומרים שאינו כזכי דיכול לחזור בו (כט) כל זמן שלא הגיע ליר אא"כ אמר ליה זכי לו ואז זכה לו וקנה (ל) וכגון (לא) שהיה ברשותו אבל אם אינו ברשותו לא ומיהו אפילו אינו ברשותו לכשיבוא לרשותו יזכה לו אם לא יחזור בו הנותן קודם לכן :

ז (רמב"ם ופרמ"ם נסור מכאן עד סוף הסעיף ל' פרמ"ם נסם) ויש אומרים רתן הוי כזכי במתנה והוא שנתן לו עתה הפץ בירו ואמר לו תן חפץ זה לפלוני אבל אם מתחלה לא בא לירו על דעת לזכות לזה ואחר כך אמר לו תנהו לפלוני לא קנה אלא במעמד שלשתן ואפילו אם הוא תופס החפץ בירו בשעה שאמר לזה תן כיון שלא בא מתחלה לירו לשם כך אבל אם אמר לו זכה בעור שחפץ בירו זכה לו אע"פ שלא בא לירו תחלה לשם כך או אפי' לא היה בירו בשעה שאמר לו זכה לו אלא שהגביהו אח"כ ברי לזכות לו זכה אפי' שלא בפני הנותן

סעיר תרמ"ם ברנרי הב"י בכוכי' מחתלה נאחן לו מחתלי' מייב לו כלא נבר מחתלה אין לו סום טעמה ופ"ר כיון כלא פבר מחתלה מחתלה עד מיתתב למלום כופמו מחתלה לעסות עליותיו דכל זמן שלא נתנה לו לא עשה עליותו ונם נכעפ"ם לא מהניר מקורם שבאת"ו מחתלה מייב לו כמו שהניר בסור וי"ל שכוונתו אם רוצ' לעשון מחתלה מייב לו או לא מהימן לי' כתבו דחזרתי אבל נתנו דלפר"ם נאחן נמאמר בחתלה מייב לו אוף פ"ר דכיון שבבר תורם שקבלם סוב אין לו סוף עשה נבר מחתלה וח"ם בסור שאינו נאחן לומר אחזרתי כו' פ"ם דאינו נאחן נתנו דלפר"ם פ"ל נם בסור מיירי בסיכת סוטון מחתלה מייב לו ופ"ג דמחתלה מיירי בסוטון מחתלה מייב לו מ"מ אחם כא לומר דאם עשה לו מינו נשר מחתלה וכן מחתת לכתוב בתשו' חח"ר יוסף סרמבי סי' ק"ם דף קכ"ם ע"ר ע"ם ובכבי בימם דאין דברי חסו' נאם נעשה כאן סותרים לדברי חסו' הרמ"ם ריש כלל ק"ו שכתבתי לעיל סי' כ"ם סעי' ג' פ"ם ולא כתבוהו חסר"ם ז"ל סון ק"ם ע"ר בתשו' ר"ן סי' ק"ו אחתי לא מהימן מהיתן כיון כלא נתנו דבתב ובכתים כיב ולא כתים כנסים כו' דאלו הנים נכסים הים סוכר החלום על הנכסים ופום דינו כאלו מי מחתלה דאם הירוצ' הנו חוכרי ותוכיעים אם הסליח כתו מחתלה : כב ויש מי שאומר כו' נדאם רב"ל דהשכיר המחוכה קליב דאפי' מת מחתלה ופיה ליה לשליח תנו מ"י להחזיק לעצמו נתנו משכיר לקמן וכפ"ם מכיון דקליב מרישא אמין לו נכסים וחחלות חוכר מחייב לשליח ופ"ל הקשה מאי ב"ם אלא כיון דחוכר חלום מחייב לשליח וחחלת מחוייב להחזירם לשליח ואין לו נכסים לחחזיר לפי נכסים מחזיר לשליח ואין רב"ח דב"ם אם מייב אחלום נם לאחזיר דכיון דלא זכה נכן פשליח וכאלו לא יצא מידו אלום או הנקבר אם כן כל ב"ם מולקים נחוב זה אלא לפברש הרשכוב פוסק נפעמ"ם מיכא דאין לאלום נכסים אחזיר כבר זכה נכן השליח ואין לב"ח סוב זכות נאן עכ"ל ולא ירדתי לסוף רעתו דאם אסם שברש הרשכוב פוסק אחתלה פוחר לו אף אם אין עכיון נידו אים מוכיח אחכי מדר"ן ופ"כ בשים ב"ח אחרים ואפי' לא אים מוכח לידו אלא נם ב"ח אחרי מוכיחין מידו מדר"ן ופ"כ דאחאי לא יאם לב"ח מוכח זכות נאן אלא כיון דאם אוח זכות נאן אלא ואפי' כיון : כד

אינו יכול לחזור כו דאיכא בתרומם ביר כאן דאינו נאלא עליה כו' ופ"ם ני"ר סימן רנ"ם ס"ק י"ם : כה תן לפלוני בחתנה כו' לכאורה אחא דנאחר ופקדון לב"ח סוי תן כזכי אפילו נתן לו אחא אחתן דק אבא אחר כך לרשותו קודם שיחזור בו אחתלה אבל נאחת בחוסקות ב"ק דבסיון דף י"ב ע"ב ד"ה וכא לא אמר כו' וכחרמ"ם אם כתבו בפם ר"ת דאף בחוב ופקדון לא הוי כזכי אלא כשאומר לירו אחא ואומר לו הולך או תן לו וכן הוא בחרכבי אם וכ"כ החוסקות ב' אחוכר את האפיכה דף ב"ח ס"ב כו' בפם ר"ח וכן כתב ר' ירוחם נ"ו ריש מ"ב בפם ר"ח ויש לומר דנם הסור ואחתבר כן אלא דאמחוני' הכי דלפרש ר"ת בחתנה לא הוי תן כזכי אפילו אחרו לו אחא ולפרש"ח הוי תן כזכי בבב"ג אף בחתנה וכו' - ועיין בפ"ע סי' ק"ם ס"ו מיין הולך ותן בפם לא יחזור בו אפילו לפלוני ע"י אחרא אבל אלו לא אמרו לירו אלא אמ"ג היה מייב לקיים נדרו מ"ח היה יכול ליאסל עליו ולאחיר וכא"ם ני"ר סי' ר"ם כן כתב אחא"ם וכ"כ הרשב"א בפסו' סי' תרנ"ו דבבב"ב אחכא אינו יכול ליאסל עליו לאחיר ז"ל וכל אם בבבר אחר ביר בזוכה כו אלו ביר אחר אוכה בפיכך ז"ל

סה א ו לא כמו

כת"ם נמי כהאי דלא סבריה מר כהאי לשונו ומיקבצו כמנם על המחל'/מרר' פ"ל ר"ם מוהרו"ם ז"ל דמשמו הוי כמו ירו וכתב"ל ס"ק ל"ח וכן כתב לקמן סימן רמ"ב ס"ה בשם כתבי מהר"ר : לב אבל אם לא אמר לו זכי מה"ר מנפ"י מפ"מיתי'/לעקרון בתבורו של שליח כו' כן הוא ל'/הרמ"ם בשור · וכ"כ סמ"ם · וכתב הסמ"ע דר"ל דלא ס"ל דאם לא זכה מלא ס"ל תן לו הולך כו' אבל

הנותן ושלא בפני המקבל כו (לג) אבל אם לא אמר לו זכי אפילו איתי' לפקרון בחצרו של שליח לא זכה למקבל מתנה :

ח ראובן שאמר לשמעון הולך מנה ללוי שאני נותן לו מתנה והלך שמעון ליתנו ללוי כה ומצאו שמת אם בריא היה הנותן ומת בחיי מקבל כו (לד) יתן ליורשי מקבל ל' רמצוה לקיים דברי המת ואם מת מקבל בחיי נותן אף ע"פ שאחר כך מת הנותן לו (לה) יחזיר ליורשי משלח :

ט ואם שכיב מרע היה הנותן אם בשעה שנתן המנה לשליח כבר מת מקבל לב (לו) יחזיר ליורשי משלח אבל אם היה חי המקבל בשעה שנתן המתנה לשליח יתן ליורשי מקבל (לז) אפי' אם מת המקבל בחיי נותן לג (לח) ואפי' נולדו יורשי מקבל אחר מיתת נותן משום דדברי ש"ם ככתובים ומסורים רמון ° (סור בשם הרמ"ם) לד (לט) ואין הנותן יכול לחזור בו כל זמן שלא עמר לה (מ) ואם עמר חוזר אפי' אם בא כבר ליד המקבל ו

י וס"ם כל זמן שלא נתברר שנתרפא לו צריך השליח לעשות שליחותו ואם ימות הנותן ישאר למקבל ואם יתרפא יחזיר לנותן :

קכו דין מעמר שלשתן ובו כ"ג סעיפים :

א. ראובן שהיה לו מנה ביד שמעון ג (מ) בין מלוה

יתכתר זה) ונם המקבל לא קנה בשיעו כין שמת בחיי הנותן אפ"ם קנו משום דדברי סב"ם ככתובין וכחסורין דמי למסרש משמת בחיי' הלכך כיון דחית' לקבל בשמת חתן תחות תוברי הדבר דוכה כו משמת מתב'/יהוריסו ליורשי מכ"ל : לד ואין הנותן יכול לחזור ז"ל סטור דלא דמי לשאר מתנו'/סב"ם (ריכול לחזור בו בשמ' מלוי ובטבטל לוותתו ואפי' אם מת אם כ"ם סטור והמסבר לקמן בסי' ר"ן) דשם אינו מונח ממון מחמת ידו ועתה הלכך אם לא מד לאם'/מיתה אכל כו שמסרו ליד השלים ולאי' דשתו הים שיקנה כו מיד במסי'/השלים ואחרי' כי כן היה דשתו לזכו' לו על ידו וכא דא"ל לשון סולך ולא ס"ל לי זכי משום דכהול היה בשיתתו וכדאמרי' בגם שכ"ם דאם אחר כתבו נם לאחתי אע"פ דלא אחר ותנו לה כותבין ונותנין לה ואחרי' דלא אחר תנו משום דכהול היה בשיתתו וכמ"ם בא"ע בהל'נישין פ"ם ולקמן בסי' ר"ן ס"ג : לה ואם אחד סוגר כדין מתב' שב"ח דאומדן דשתינו כן דלא נתן אלא משום שהים סבר שימו' וכמ"ם לקמן סי' רמ"ו ור"ן ע"ש : לו צריך השלים לעשו' כו' ולא ימכא מליתן לו כאחרו שאם ימו'/ויבי' קשה לטוענ' דכיון דמסרו לשלי'/ליתן לו נותנין לו מ"ד משם כ"ש דנוח לפי' אלן רשים ליה :

מסרו ליד השלים :

קכו ג כין שלוה כין בקבלו ולא אחרי דוקא פקדון משום כעין הוא דמקני ליה ולא כתלו שמיט כעין שע"ר : כ כין

כו אכל אם לא ס"ל זכה כו' פי' שלא ס"ל זכה אלא ס"ל תן או הולך לא מכני אפ'/מי הוה או כשעת אחרית תן לו כשבירו לא זכה כו · ועד"ו נריכין אנו לפרש ל' הטור דכתב אכל אי לא ס"ל זכה מקד אנפין דר"ל דלא ס"ל זכה כשום אומן וכמ"ם בפרישה ע"ם :

כח ותלוי שמת ותייורי שמת מי שכתן וכדמסיק אלא כגון לאחר המקבל כין מת בחיי נותן או אם"כ מ"ם קחת'/ותלוי שמ' :

כט יתן ליורשי המקבל דהמקבל זכה בו בחייו ויורשיו יורשין אותו אם"כ : ל דמנו' לקיים דברי המת · לקמן סי' ר"ן סב"ג וכפי' רב"כ יתבאר דהייני דוקא היכא שהמתנו שתלוי אינו יכול לחזור בו כיון דמי' לאחר כמו ע"ם : לא יחזיר ליורשי משלח דהולך לאו כוכי דמי דלא זכה כו כשעת נתינה ומשום מצוה לקיים דברי המת ליכ'/כאן דכשעה שמת נתבטלו דברי שהרי לא זכה המקבל עלמו וכשעה שמת לא הוה המקבל חי : לב יחזיר ליורשי משלח דברי לא אמר אלא ליתן למקבל עלמו ובטלו לא אמר כלל דמי : לג ואפי' נולדו יורשי כו' ל"ל סטור ואפי' נולדו אם"כ כשעת מיתת נכוחין לא קנה (ולקמן כסי' ר"י

כז אכל אם לא ס"ל זכה כו' פי' שלא ס"ל זכה אלא ס"ל תן או הולך לא מכני אפ'/מי הוה או כשעת אחרית תן לו כשבירו לא זכה כו · ועד"ו נריכין אנו לפרש ל' הטור דכתב אכל אי לא ס"ל זכה מקד אנפין דר"ל דלא ס"ל זכה כשום אומן וכמ"ם בפרישה ע"ם :

כח ותלוי שמת ותייורי שמת מי שכתן וכדמסיק אלא כגון לאחר המקבל כין מת בחיי נותן או אם"כ מ"ם קחת'/ותלוי שמ' :

כט יתן ליורשי המקבל דהמקבל זכה בו בחייו ויורשיו יורשין אותו אם"כ : ל דמנו' לקיים דברי המת · לקמן סי' ר"ן סב"ג וכפי' רב"כ יתבאר דהייני דוקא היכא שהמתנו שתלוי אינו יכול לחזור בו כיון דמי' לאחר כמו ע"ם : לא יחזיר ליורשי משלח דהולך לאו כוכי דמי דלא זכה כו כשעת נתינה ומשום מצוה לקיים דברי המת ליכ'/כאן דכשעה שמת נתבטלו דברי שהרי לא זכה המקבל עלמו וכשעה שמת לא הוה המקבל חי : לב יחזיר ליורשי משלח דברי לא אמר אלא ליתן למקבל עלמו ובטלו לא אמר כלל דמי : לג ואפי' נולדו יורשי כו' ל"ל סטור ואפי' נולדו אם"כ כשעת מיתת נכוחין לא קנה (ולקמן כסי' ר"י

יתכתר זה) ונם המקבל לא קנה בשיעו כין שמת בחיי הנותן אפ"ם קנו משום דדברי סב"ם ככתובין וכחסורין דמי למסרש משמת בחיי' הלכך כיון דחית' לקבל בשמת חתן תחות תוברי הדבר דוכה כו משמת מתב'/יהוריסו ליורשי מכ"ל : לד ואין הנותן יכול לחזור ז"ל סטור דלא דמי לשאר מתנו'/סב"ם (ריכול לחזור בו בשמ' מלוי ובטבטל לוותתו ואפי' אם מת אם"כ כמ"ם סטור והמסבר לקמן כסי' ר"ן) דשם אינו מונח ממון מחמת ידו ועתה הלכך אם לא מד לאם'/מיתה אכל כו שמסרו ליד השלים ולאי' דשתו הים שיקנה כו מיד במסי'/השלים ואחרי' כי כן היה דשתו לזכו' לו על ידו וכא דא"ל לשון סולך ולא ס"ל לי זכי משום דכהול היה בשיתתו וכדאמרי' בגם שכ"ם דאם אחר כתבו נם לאחתי אע"פ דלא אחר ותנו לה כותבין ונותנין לה ואחרי' דלא אחר תנו משום דכהול היה בשיתתו וכמ"ם בא"ע בהל'נישין פ"ם ולקמן בסי' ר"ן ס"ג : לה ואם אחד סוגר כדין מתב' שב"ח דאומדן דשתינו כן דלא נתן אלא משום שהים סבר שימו' וכמ"ם לקמן סי' רמ"ו ור"ן ע"ש : לו צריך השלים לעשו' כו' ולא ימכא מליתן לו כאחרו שאם ימו'/ויבי' קשה לטוענ' דכיון דמסרו לשלי'/ליתן לו נותנין לו מ"ד משם כ"ש דנוח לפי' אלן רשים ליה :

קכו ג כין שלוה כין בקבלו ולא אחרי דוקא פקדון משום כעין הוא דמקני ליה ולא כתלו שמיט כעין שע"ר : כ כין

דכמ"ם מנותן כאחתה ס"ם נאומה כגון כגל נכפיו או אחתה אחתה אינה כפי'/ף למרמ"ם אם אחר אוכ"ם :

כ"כ כרמ"ם פ"ם דאניקא ואחתה ופ"י ף"ו ס"ק ו' ואפי' ף"ו ס"ק ו' כרמ"ם פ"ם ולפסר אלא אלא כלל וכ"כ כריב"ם סי' ר"ז ואכתי אחתה אם אחר אוכ"ם · ומוכח מכאן דאחלוה אלא הנים ואין פרעונו ים כו' דאין מתנה אלמתן וכן אחתה כאחתה כרמ"ם כגון ס"ם ס"ק ו' וכ"ם אחרמ"ם ע' כאחוב כמ"ם ופ"י (ועיש הרי"ן אפ"ק דנפין דף י"ב ע"ב) ואפי' כאחתה אחתה אלא כלל ס"ם ס"ק ו' וכ"ם אחרמ"ם ע' כאחוב כמ"ם ופ"י כלא

ב כין שנתנו לו במתנ' כו' קמ"ל דל"ת דוקא בפרעון הוא דתקנו משום תקנה דמי שקונה משורה כו' וכמ"ש בסמוך משכ"ב כתתנה ונם לא שנינים הכותבי מתנה : ג קנה מין כו' מעמד שלשתן אינה נמסרת דהוה כלכתה בלא שעת' למה יועיל זה לקנות כו וכתבו התו' והביאו הטור בסי' זה כי"נ דהו"ל עשו קנין זה סתם לו עשם משום תקנו דמי שקונה משורה ואינו מעמידו אלא כ"ש ול"נ להתחיל עד שיקנו לו בקנין ועמ"ש בטור עוד מזה סי"נ : ד ל"ש שטוקין בחותו ענין ל' הטור דלא אמרינן שיכולין לזמן כהן כל זמן שעטוקין בחותו ענין אלא בקנין סודר (וכמ"ש הטור והמחבר לקמן ס"מן רל"ה סי"ב) שהן הקנין נעשה כנוף אחד כשאר קנינ' כגון משיכ' משיכה הנהנו הוא"ל ונעשה נוף הקנין בחותו דבר עלמו אין ל' מהן יכול לחזור כו ס"ה נמי מעמ' שלשתן בבר נשתלק הווכח מעל המחתה והמוחתה ככבם שהיו נחנה דכבל עשוי עכ"ל : ה וכן אין הבותן יכול לחזור ולחלוה ר"ל לחש"נ דקי"ל כרחוק כחוב' שש"ה אים לו על שחעון ללוי ויזר רחוק ומחלו לשחעון הוא מחול ואין לוי יכול לגבו' משחעון כלל כמ"ש הטור והמחבר בשימן ס"ו סכ"נ שהכי כתם דלא אחר רחוק ללוי אלא בשיבוד דבבסי שחעון שהיה בידו בשש"ה אבל שיבוד נופו דשחעון בשל"ב ביד רחוק ויכול רחוק לחלו לשחעון וכיון שפקע שיבוד נופו דבלוה פקע נמי שיבוד בבסיו שהיו משונעדין לרחוק אבל ערבו דבבסי דהיבי אינון ערבין ליה וכל שבלוה פעור ערב נמי פעור וכמ"ש הטור והמחבר שם סי"ו נם לעיל ס"ם מ"ש מעמ' שלשתן דבחותו מעמד יבא שיבוד נופו דשחעון ניר רחוק ונשחעבד ללוי מ"ה אין לרחוק עוד וכו' כו לחלוק לשחעון וק"ל ופ"ר : ו ופשי

(נ) מלוה (ג) בין פקדון ואמר ליה בפעמר שלשתן (ד) מנה שיש לי בירך תנהו ללוי (ה) בין שנתנו לו בפתנה ב בין שנתנו לו (ו) בפרעון חובו ג (ז) קנה (ח) ואין ראובן ולא שמעון יכולים לחזור בהם ד (ט) אע"פ שעריין עסוקים באותו ענין ה (י) וכן (יא) אין הנותן יכול לחזור ולמוחלו

ד מלוה כו' ל"ה מלוה ע"פ ונ"ם מלוה בפתר כרחוק בפוסקי יוסר ומחבר לעיל סי' ס"ו סעיף י"ם ולפני' מלוה בפתר ולא נתן בחלוה נוף הפתר לזוכה קנה נוף משום בפעמר שלשתן וע"ם וכ"כ בתשו' הפר"ח סלטין סי' ר' ע"פ : ג בין פקדון - וה"ה אי שכחוביב לאבירו מחמת פשוקו או בייחו אע"פ שלא נא לירו מעולם כגון שעמון שחקב לרחוק וקבלו פב"ר את שעמון יכול רחוק להחזות ללוי בפעמר ג' אם מנעיב לו בחזקון - כן מחבר מדברי הרי"ף והחוס' והרא"ש ומרדכי ר"פ שור שנגח ר' יום' ובפר פוסקים ע"פ - ד מנה סים לי בירך כו' לפו רוקא שיפחרו לו זה שלשון אלא ר"ל דבשיבן שיפים לו בירו לפקוני אם לא פים לו בירו כמו שיחבאר בסעיף כ' וה"פ אם פמר לו מנה שלחה מייב לי מנהו ללוי קנה וכן הוא להריף בחבו' רחוק"פ ובשלחתו לקחן סעיף ו"ם ק"ו : ה בין שנתנו לו בחחנה (עיין בחשו' מבי"ם ח"ב סי' קפ"ב ותראה ללפי' חם דקי"ל כפשיטו' דפפי' בנתנו לו מחנה שייך דין חעמד נ' דברים מנומנמים ע"פ) בין כו' לכמ' הסמ"ע דקי"ל דל"ת דוקא בפרעון הוא דתקנו כן כו' ולפעי"ד אינה כ"ק לקמ"ל דל"ת דוקא בחחנה הוא דתקנו כן ובדחת מיבא מרבוות שבניה הרי"ף ס"ל החקבל (נם בחחנ"ת שער ב"ח סוף ח"ם בניה כל דברי הרי"ף דס"ל החקבל ע"פ) דחעמד נ' הוא דוקא בחחנה (והניה בעל העיטור דף ק"ו ע"פ ג"כ סברחה ורימה רחית הרי"ף דבני הני נינהי לפ בעיטקי ואחנה הוי ע"פ קמ"ל דלימה פלא כרעת הרי"ף ס"ם בפרעון חוב וכן בחחנה בכ"י להרי"ף ס"ם וכן פי"ל דמלוה חוב קמור : ו בפרעון חוב כו' כתב בחשובות מהר"ר חסה פלפקר מי"ם דוקא בכ"ם שחייב לחי שפחחם פלנו או שכחם לו בחחנה אבל אם חינו חייב ולא נתן לו פלא החחנה חינן לו חקנה חדין נ' ולא הוי פלא כפלית שיקנה לו חחורה ל"ם ד"ל דוקא בשלא נחנה לו פלא החחנה ונראה לקחן בסעיף ס' דאין לו יכול לחזור דסם כחם חליה ס"ם ונראם סעם לרבינו דחינו נקנה כחעמד נ' פלא כשחחנה חסלק עצמו חחנו ובשחעבד לבני ולא נשאר לרחוק כלום כחעמד נ' פלא כשחחנה חסלק ס"ל דחסה"ם ס"ל דחעמד נ' הוא דוקא בשחעבד לבני ולא נשאר לרחוק כלום אבל אם נשאר לרחוק אפי' פחות חשוה חעמד נ' ולא ח

ולמוחלו למי שהוא בירו ° (סור ס"י נסס ר"י והרא"ס והרמ"ס)

ו (יג) ואפילו נולר לוי לאחר שהלוה ראובן לשמעון קנה: ב בר"א כשהיה לראובן מנה ביד שמעון ו (יג) אבל אם לא היה לו מנה בירו אלא שא"ל תן מנה ללוי בשבילי ואפרעינו לך (יד) לא קנה ולא א"מ שלשתן יכולין לחזור בו (ח (סו) ואפילו (סו) אחל מחלום ללוה יכול לחזור בו ° (ר' ירוחם נכ"ם מ"ב) ס (יז) כל זמן שלא קבל קנין) ° (ג' ורמב"ם פ"ו מהכירם ופ"ו מהם מלוה) ו ואפילו פרע שמעון (ללוי) מקבת החוב (יח) ומכל מקום אם נתנו לו חוזר וגובה מראובן מאחר שקבל פיו נתן:

קנה ° (מרדכי פ' מיגו נסן וכ"ו ותוס' פרק המקבל וריבב"ם פ"מכים מקדם) (יט) וכן אם התקבל פקר סהותו לנתרי יפ

ג ליך זה שהמעות כידו ליתן למקבל דהא לא נגע מעולם דעלמ': אמר ראובן לשמעון שתם בטעמר שלשתן תן מנה ללוי ולא אם"ליה מנה שיש לי בירך תנהו ללוי ושמעון מורה שיש לראובן מנה כידו אלא שאומר שכיון שלא פירש מנה שיש לי בירך לא היה רעתו על מנה שיש לו בידי אלא שאלוה לו מנה ואתננו לך אין ברבריו כלום ° (סור ס"ו נסס רמב"ן) (כ) רמשתמע על מנה שיש לו אמר וקנה יב (כא) וי"א (כב) שלא קנה: ° (סור שם בסס מרמ"ס והרא"ס)

ד ° (כל הסעיף סור בסס מרמב"ן) היה לראובן ביר שמעון כור חטים ואמר ליה בטעמר שלשתן תן ללוי חמשים דינרים שהרי יש לי בירך כור חטים ונתרצה ואחר כך רצה שמעון לחזור בו אם היו החטים בקרון ופירש תן לו חמשים דינרים בטעות מחטים לא קנה לוי שיכול לומר שמעון איני חייב למכור חטי' של ראובן כדי לפרוע חובותיו ואפילו אם יאמר לוי תן לי חטים שוה חמשים דינרים יכול לומ' לא ציוני ליתן חטים אלא טעות (כג) אבל א"ל סתם תן לו חמשים דינרים מהחטים שיש לי בירך (כד) נעשה כאומר לו חטים שוה

ו ואפי' כולך לוי כו' לפסוקי ממאי דסוס ס"ר ס"ס למיתר דסעת' למיתר שמעון ס"ל דנשמ ס"ל לך ולכל לחתי מתחך ולפסוקי מסעת סוס בשיטן ביהס לוי כולך בסעת הסלוסה וכרלעיל סי' ס"ו סס"ו קס"ל כחס"ק ר"ס ודחעתר ס"ל דאחן סוס סלכחס כלס מעמת מסוס חקנ' מסוק לפיכך למי שיולך לוי כו' לפסוקי ממאי דסוס ס"ר ס"ס למיתר דסעת' למיתר שמעון ס"ל דנשמ ס"ל לך ולכל לחתי מתחך ולפסוקי מסעת סוס בשיטן ביהס לוי כולך בסעת הסלוסה וכרלעיל סי' ס"ו סס"ו קס"ל כחס"ק ר"ס ודחעתר ס"ל דאחן סוס סלכחס כלס מעמת מסוס חקנ' מסוק

ז ואפי' כולך לוי כו' לפסוקי ממ"ר דס"ל דטעם דחעמד שלשתן דקנ' כולה מסו' לרחוכן כשחעב לכל כלי קנו מסר כיון כחוחן טעת רחוין לכחי ככסו ולפ"ס כשיכן דוקא כחי שיהא כסר מולך כשעת הסלוחה קח"ל דלא חכ"ס קנה אלא מסוס חקנת סשוק וכ"ל ואפי' כולך לוי כו' לפסוקי ממאי דסוס ס"ר ס"ס למיתר דסעת' למיתר שמעון ס"ל דנשמ ס"ל לך ולכל לחתי מתחך ולפסוקי מסעת סוס בשיטן ביהס לוי כולך בסעת הסלוסה וכרלעיל סי' ס"ו סס"ו קס"ל כחס"ק ר"ס ודחעתר ס"ל דאחן סוס סלכחס כלס מעמת מסוס חקנ' מסוק

ח ואפי' כולך לוי כו' לפסוקי ממאי דסוס ס"ר ס"ס למיתר דסעת' למיתר שמעון ס"ל דנשמ ס"ל לך ולכל לחתי מתחך ולפסוקי מסעת סוס בשיטן ביהס לוי כולך בסעת הסלוסה וכרלעיל סי' ס"ו סס"ו קס"ל כחס"ק ר"ס ודחעתר ס"ל דאחן סוס סלכחס כלס מעמת מסוס חקנ' מסוק

ט ואפי' כולך לוי כו' לפסוקי ממאי דסוס ס"ר ס"ס למיתר דסעת' למיתר שמעון ס"ל דנשמ ס"ל לך ולכל לחתי מתחך ולפסוקי מסעת סוס בשיטן ביהס לוי כולך בסעת הסלוסה וכרלעיל סי' ס"ו סס"ו קס"ל כחס"ק ר"ס ודחעתר ס"ל דאחן סוס סלכחס כלס מעמת מסוס חקנ' מסוק

י ואפי' כולך לוי כו' לפסוקי ממאי דסוס ס"ר ס"ס למיתר דסעת' למיתר שמעון ס"ל דנשמ ס"ל לך ולכל לחתי מתחך ולפסוקי מסעת סוס בשיטן ביהס לוי כולך בסעת הסלוסה וכרלעיל סי' ס"ו סס"ו קס"ל כחס"ק ר"ס ודחעתר ס"ל דאחן סוס סלכחס כלס מעמת מסוס חקנ' מסוק

יא ואפי' כולך לוי כו' לפסוקי ממאי דסוס ס"ר ס"ס למיתר דסעת' למיתר שמעון ס"ל דנשמ ס"ל לך ולכל לחתי מתחך ולפסוקי מסעת סוס בשיטן ביהס לוי כולך בסעת הסלוסה וכרלעיל סי' ס"ו סס"ו קס"ל כחס"ק ר"ס ודחעתר ס"ל דאחן סוס סלכחס כלס מעמת מסוס חקנ' מסוק

יב ואפי' כולך לוי כו' לפסוקי ממאי דסוס ס"ר ס"ס למיתר דסעת' למיתר שמעון ס"ל דנשמ ס"ל לך ולכל לחתי מתחך ולפסוקי מסעת סוס בשיטן ביהס לוי כולך בסעת הסלוסה וכרלעיל סי' ס"ו סס"ו קס"ל כחס"ק ר"ס ודחעתר ס"ל דאחן סוס סלכחס כלס מעמת מסוס חקנ' מסוק

יג אבל לא היה לו מנה כו' כתב

יג ואם היה הלוואה אצלו כו' וה"ט כיון דמלוה להוציא מתחלה בשעת הלוואה הלוה לו מדעת' דסכי שיעלם לו כ' דיכרין כמה שהיה נידו בשעת ספרעון שיטין או מעות ומסר מתחלה כמה צאן שיטין שלוה כדמים וקנה עליו לשלם לו אותו סך כמה שהיה לו מ"ה ש"ל כמי שמעמד שוה חמשים דינרים וקנה יג (סמ) ואם היו הלואה אצלו אע"פ שאמרו לו חמשים דינרים (במעות) קנה ונותן לו מעות או חטים שוה חמשים דינרים כשיעור שבשוק: ה (תשו' רשב"ם) אמר לו מנה לי בירך תנהו לפלו' במעמ' שלשתן ואמר לו אני אתנהו לך לכשארצה ונשתובעו אומר לו איני רוצה עכשיו אין ברבריו פלום (כו) וחייב ליתן לו יז לזמן שהוא חייב למסחה ויש חולקים: ו (כו) המחזיר אצל חברו בעין דלא קנה או אינו נאמן לומר שפרעו אחר כך: ז (עור כסף ר"ת ורמ"ה והרמ"ה) (כח) אפילו אם לאו נוצרה הלוה או הנפקר ליתן לזה שצוה המלוה או

שמעתין תן לו' דיכרין מעות ולא מטוס סדעתו היה דוקא לחתו' משלם כ' מס סיו חיטין בקרון כידו דפקרון מקויר בעין וכן מפורש פ"ק בתרא גבי מסכיתי לסוגיו לתוספו' כיתור ע"ש: יד לזמן שהוא חייב לחתקה כו' דכחעמר שלמתן בכנס המקבל בחקו' חתקה בכל זכות שהיה לחתקה עליו: או מיגו דאתן לומר שפרעו כזה שהחתקה שבור שפרעו כזה שהחתקו אגלי המחתקה פוקה דלא פרעו שנית דכלחוי סיפרע מדס פשט מ"מ שחייב כ"כ הרמ"ה בתשובה וכ"כ הטו' בשמו בסי' זה סכ"ב ע"ש. ומיירי דלא קור ביניתים המלוה על המחתקה לומר לו המחתקה לא בתשויי ליתן לי פרע לי את וקיל: או גריך

לגבות מלחו כלום ושתק מפני שלא חשש לדיברי ואח"כ שנה שחנה חוזה שאיחה חייבת לו מכל וחו שחנה לא נשנה כלום ושתיון לומר פרוש ליחב'שפרע לו זה סוחה כי חוא לו מאר בשרו. תש' חייב שתיון לפרוע לותו שתיון לרשוון ולזיו נאמן בשבועתו שפרעו או שפרע פרש מאר בשבועה. שפרי חוא חולם שחפייב לו חוא שלא לומר בשעה שחיה חלוחו חוזה בשביל שחשחירו אבל לאו לשון שפרעתי לו חלוחו שפשה בשבילו ולזה חוא שבור שחפייב לו חוא שלא לומר בשעה שחיה חלוחו חוזה בשביל שחשחירו אבל לאו לשון שפרעתי לו חלוחו שפשה בשבילו ולזה חוא שבור לשיות עשור כ"ש דשחעמר שלמתן נרשה לו ושמוך זה בעיני כאלו פרע ולכשלק שחלו לו שבילו חייב לך ופרעתיך כי בעיני דברתי עם לחי שחתן שחתן נשפרה לך חייבת בו שלא שחייב זה שלחו שחיה לו שבילו ובין שחשוב זה פרעון בעיני לחן שברי לא חיה חייב חו ופרע ולזה פיפרע חרם חת שנרשה לו שפוא חייב שלכך חינו יכול ליגבע שפרע פוא לו חרם לחר לותו שחתן שבילו על הפרעון פיפך חיה וחוא חיה שוכר שחיה פרעון פוא ולחינו לפלו' כשחעמר שלמתן חינו חוזיל ללש"כ חיה שחתן ניך חי שחעשיר לותו כתן לח ניך חבעו לפלו' לו חיה שלח שחיב לי תנהו לפלו' ובין שחשוב פרעון הר

או להפקיד טז צריך ליתנו לו בפ"נ ולהפוקי מסתולקי ע"ז ואומרי' דיכול לומ' אתה נתת לי מזה סהדות קשה לי ואיני רוצה לישתע לזה אלו :

יז כיון דס"ל במעמד שלשתן דתקנו חז"ל תקנה זו שוכת המלוה וכ"ל ומשום תקנת השוק נסתלק מיד המשכה וכנגד המשכה במקומו : יח ל"מ מתנה מועטת קמ"ל כזה דלית מתנה מועטת אין צריך ליתן להקונה המקבל מיתן וכן איתא בגמרא פ"ק דכתובות (דף י"ד בפדיה ולפ"ז תיירי כגון בעבי דבעבי צריך לקיים דבריו אפי' לאחר כן כשנתעשר אלא לפני שום אדם משום דלמירתו לגבוה הוא לו משום כדר כת"ס סטור ומחזר בפי' קכ"ס ס"ס : יט מיד מי שמתנות בידו ל' הטור בשם הרמ"ה דוקא מתי שמתנות בידו אבל מהכוונן לא מהני קנין דאולם לגונזן ואין אדם מקנה לחבירו דבר שאינו ברשותו ועפ"ר שם כתבתי דאפי' היכי דקנין בקנין נ"כ לא מהני קנין כשמקדין הוא אחזת אוא"כ ליתן לו מיהת מבעוד דמשכא אינו נקני' בעלים בקדין שהו' בידו ושם משכא עליו משא"כ בהלוה דלהוצא' כתנה ובכפי שלוה משועבדי' להמלו' כעד שמ"מ הוצרי בהלוה לעשה דאין אדם מקנה לחבירו דבר שאינו ברשותו דק"ם הוא שלימין דמקנה לו מה שבידו תחת הסוד' שמקבל ממנו וברי אין נכסים שלוה ברשותו דהניותן להקנות לו בעליי ואפי' לפי מאי דתכתב כפי' קכ"כ וקכ"ג דבתכין הרשאה כתנב נם תחובותיו שתני הרשאה דאינו שלוח אלא להקנות לו לגמרי אינו יכול להקנות : כ ומ"ם כתורת הרמ"ה כולהה ל"ד קשיא אלא לאפוקי אם מקנה לו מקנה לו בל' מתנה דבל דבר שאין בידו ליתן לו מיד ומקנה לו בל' מתנה ס"ל קנין אתן דמשכה ליה קנין דבריהם כמ"ש בסוד והמחב'לקח' בר"ס רמ"ה ואם המשכה בפקדון בידו ומקנה לו בל' מתנה כמי לא מהני משום דאין אדם מקנה שהיא בעין בפקדון וכנ"ל וכן נראין ל' לפרש ל' הטור בשם הרמ"ה ע"ם שהכתבתי בתוספות כיאור ונם לקמן בסי' קכ"ו בתבתי כן בטור בשם הרמ"ה ע"ם : כא אינו יכול ל' הטור בשם הרי"ף שאחר לו רחוק מיד שהתרלה להפרע משאין נפשתי ממך : כב שלא פטר שחוץ ל' הטור בשם הרמ"ה אפי' אם שתק שחוץ יכול לומר לרחוק לסוכתך עשיתי שכתרלתי לקבל ממשיש כדי לקבל מעליך אבל לא פטרתיך אם לא יתן לי כי משתלשתן סוה סלכת בלא טעמי' (דיהיה קנין זה שלא שמשו כן לסוכת המלו' ומפקי כו' (וכנ"ל) ולא עשו התקנ'ם שיהא כוחן להמקבל כו' ע"ם : כג אין אנו נריכים לתילוקי' שכתובים בסמוך ס"ו ל"ה כו' ר"ל דשם בסעיף י' כתב דאם אמנם שלוח עבי ואין לו אחה לנבות ס"ן מזוזר דמאי חריף דהוה עבי (וכל שהוא עבי ודאי אינו פוך אף שהתבעו) אפי' שלא אמי כיון שאינו כתנו לו אחר שהתבעו יכול לזוזר על כוונתן ואיכא מ"ם בסי' ס' שהוזכר לחוכן מזוזר היה ואפי' כו' אתיא נם לשם הרמ"ה שהוא שהרה לחזור לו שלו' מוכך נרס שהבעני או ל"ל אם לא היית מקבל עליך כייתי מוציא מידו מיד קודם שהבעני ולא פליג הרמ"ה עם הרי"ף אלא דהשתא המוחה למקבל כלך ושוב וכפרישה הכהתי לזה מהשוכת הרמ"ה שכתב הטור בפי' זה ס"ל מתירי' שם דהבעני המוחה ואפ"ה לא מהני מכני שלא היה לו כיד המוחה כלום כשעת המחזה ע"ם וכן מ"ם בסי' ר"מס ידע המלו' שאין לו בסי' ס' כלום עכי דלא מהני לזוזר על הכוונת נ"כ שהרה לאחרוב מזוזר כו דל"ל שהרת נפשו ס' לפני זה בשמלא עכי דאזור

מכתובים נפמוך

יא (מח) טען לוי שהיה שמעון עני והטעהו וראובן אומ' עשיר היה והעני אם החוב שנתחייב ראובן ללוי כח

(מו) הוא בשטר (מז) על ראובן להביא ראיה ואם לא יביא ראיה אם יש נאמנו' בשטר גובה לוי חובו בלא שבועה ואם אין בו נאמנות כט (מח) ישבע לוי ויטול ל ואם היה סלוה ע"פ נאמן ראובן לא (מט) בשבועת היסת לומר (נ) עשיר היה באותה שעה :

יב ס (נתפ"ת סער ע"ח וכפו"ל לעיל סי' ס"ו ס"ק ע"ס) לכ ראובן שאמר לשמעון שטר חוב שיש לי בירך תנהו ללוי והיה זה בסעמד שלשתן כל שלא חזר בו ראובן חייב שמעון ליתנו ללוי אבל אם חזר בו ראובן לא ואם כתב לו שהקנה לו הוא וכל שעבודו והמחהו אצל זה שמופקדים בידו אינו יכול לחזור בו :

יג אם לאחר שנתרצה הלוה או הנפקד ליתן למקבל אומר עיינתי בחשבוני ולא היה לו אצלי כלום וטעיתי במה שהודיתי לו אם יכול לברר בערים כשהוא אומר אמת פטור (נא) אפי' היה בערים כשנתרצה ליתן לו לג וחייב הנותן ליתן למקבל לי (נב) אם נתנו לו בפרעון חובו ואם אינו יכול לברר הטעות ס (סור סי"ד נסס נעס"ת) אם המחהו בפני עדי' וגם קבע זמן למקבל ליתנו לו לזמן ידוע והוא בתוך זמנו לה אינו נאמן לומר טעיתי (נד) וכן אינו נאמן לומר לו משטה לו הייתי בך ואם לא המחהו בערים (נה) יש מי שאומר ס (סור סעיף ס"ז נסס נעס"ת) (נו) שנאמן לומר

עדים' מנגר' דלתית מתמתיס דהרי מניכו לומ' לראובן מסטה מכי כך לא סתמי' ליה דמעמד שלשתן הוא בקנין ובקנין היכו יכו' לומ' מסטה הייתי כך (וכמ"ש הטו' וכמחבר בסי' ס"ג) ומ"ש דלא אמר אתם עידי (סי' וכס"ו ס"ג ול"כ בתבאר דבסודה כעדים ל"ל אתם עידי ומה לא אמר ליתיי' מסטה מכי כך) כי כל קנין הוא בסטר וכמחייב עצמו בסט' ל"ל אתם עידי והטעם דכולי האי ליתן סטר עליו אין אדם עושה בסטעמה וכן מסמ' בסי' ס"ג ס"ס ולא כס"ס שכתו' בטע"ז ל"ל דהא יכד אותם לכיו'עדי' בסטר * ס"ס) ועוד דלא סייך לומ' מסטה מכי כך אלא כתובא מבכירו לפי שבשתובא לו אלא כדין מוד' לו כדי להסטו' כו כמו שבשטה הוא כו בשתובא (לפרשת"ל תן מבה שכידך לפלוני דהוה כתביבה כדין) למה יסטה הוה בתקבל אלא ידע כלום אם סייב לא אם לאומר ל' הטור : לו הייתי כך אכל אלא להבכיע עצמי בסיטה דלא מצי למ"מ' דכבר נתבאר בסי' ל"ב ופ"ה דלא סייך לסמון טעד בשבע כ"ה שהודה מעצמו בלא תביעת בכירו לו : לה כמינו

כה הוא בסטר מי' בסטר מקויס דאל"כ אספה בעלמה הוא כמ"ש ר"ס ס"ב וח"ו : כט יבבע לוי ויטול מי' בשבע שבוע' מסורה כדין המולין ס"ה שאין בו בלחנות על שבירו דבשבע שבועה מסורה ובוטל בחבות' ר"ס ס"ב : ל ואם היה מלוה על פה בל"ל ותיבת לא נחסך : לא בשבועת היסת בחינו דהי בשי לחי' פרעתיך דהיה נחתן בהים : לב ראובן שאמר לשמעון בשטר גובה לוי חובו בלא שבועה ואם אין בו נאמנות בט ישבע לוי ויטול ואם היה מלוה ע"פ נאמן ראובן לא בשבועת היסת לומר עשיר היה באותה שעה :

יב (נתפ"ת סער ע"ח וכפו"ל לעיל סי' ס"ו ס"ק ע"ס) לכ ראובן שאמר לשמעון שטר חוב שיש לי בירך תנהו ללוי והיה זה בסעמד שלשתן כל שלא חזר בו ראובן חייב שמעון ליתנו ללוי אבל אם חזר בו ראובן לא ואם כתב לו שהקנה לו הוא וכל שעבודו והמחהו אצל זה שמופקדים בידו אינו יכול לחזור בו :

יג אם לאחר שנתרצה הלוה או הנפקד ליתן למקבל אומר עיינתי בחשבוני ולא היה לו אצלי כלום וטעיתי במה שהודיתי לו אם יכול לברר בערים כשהוא אומר אמת פטור (נא) אפי' היה בערים כשנתרצה ליתן לו לג וחייב הנותן ליתן למקבל לי (נב) אם נתנו לו בפרעון חובו ואם אינו יכול לברר הטעות ס (סור סי"ד נסס נעס"ת) אם המחהו בפני עדי' וגם קבע זמן למקבל ליתנו לו לזמן ידוע והוא בתוך זמנו לה אינו נאמן לומר טעיתי (נד) וכן אינו נאמן לומר לו משטה לו הייתי בך ואם לא המחהו בערים (נה) יש מי שאומר ס (סור סעיף ס"ז נסס נעס"ת) (נו) שנאמן לומר

מהרין מסמוח לא ירע דאסו בשוסבני עסקינן ולע"ז אינו יכול לאוכן לאחרים סתם מיהו בסור ים בחקנת נוסחאות ולאוכן מחרים סתם על מכן דירע בו"ע ע"כ : מה סען לוי סיום סתחון עני הו' כתב בסער ג"ולי מרוחס מלא נקם סען לוי אלא ירע סחוס עני ולאוכן לומר סירע סס הוא עני כגון שאחר לו בינו לבינו ואע"ב בקל עליו מסמע דבבש"ב לאו כל כמיני' דאכן בסרי דלאו בשוסבני עסקינן דאקבי' סחוכה בכרי ובנחס לאעילו בחו' בעל פה הוי כאלו בחקו' ערי' ע"כ ולא בסירם לפי ענייות דעתי אלא בחוב בסער יכול להסביעו סיסת ואלא ירע סחוס עני כיון שחוכן ברי שירע כגון שחוכיעו שהרי הוא חוכן בדרי ירעת ובקבלת על עכחך ולא יהם אלא חוכנו חחלת לי חוכך מבסער דאסמע לעיל סי' ע"ב סעיף י' וי"ל דיכול להסביעו סיסת לאחר שפרעון לכ"ע וכן בחוב בעל פה יכול לחכון חחלת לי בחבו דלחר ס' או בחבו דפרעתיך כרלעי' סי' ע"ח סעיף ע"ב סעיף י' ולא חחרי' לכן סחרי דלא חחל לו חוכו בלא שוסבני עסקינן סיחחול לו חוכו אלא אסו בשוסבני דילחת פיוסי פייסי' ובחרבם לחחול ום"ס בבא י"ל דילחת פיוסי פייסי' ובחרבם לבבל חלוי אע"פ שירע חחוס עני וקבלת עליך בחחן בבל חחבו דלחר ס' או בחבו דפרעתיך וחח דלא בקש בחי חלוקה חחוס דחחחתא לא ירע לוי חחוס עני ודילחת אלא שבוא חוא חיבבל ולא חחל עליך בחחן בבל חחבו דלחר ס' אלא חחרי' לכן חחרי דלא חחל לו חוכו בשוסבני עסקינן סיחחול לו חוכו אלא אסו בשוסבני דילחת פיוסי פייסי' ובחרבם לחחול ום"ס בבא י"ל דילחת פיוסי פייסי' ובחרבם לבבל חלוי אע"פ שירע חחוס עני ודילחת אלא שבוא חוא חיבבל ולא חחל עליך בחחן בבל חחבו דלחר ס' או בחבו דפרעתיך וחח דלא בקש בחי חלוקה חחוס דחחחתא לא ירע לוי

לא כמינו דלמ"ס ל"ל הטור דכיון שלא היו עדים כדבר לא מסתם להודות דמיחר אמר אם אחזנה שטעיתי בדרכה כיס (למיחר לה"ס) כיון דליכא דמסיד פלי ונכסא שבועת היסת למקבל ונפטר והמקבל הוא מורר ותובע לנותן לסברת מ"מ ברמ"ם (הוא סברת תניכא שכתב המקבר לפני זה סי"ט) שלא נסתלק המקבל מעל הנותן כשהמקבל אוכל זה ולסברת פרי"ף (היא סברת תניכא שכתב המקבר בס"ט) שלא נסתלק גם הנותן פיטר בשבועת היסת שנשבע להמקבל שאיש לו כידו כשהמקבל לא מוכיחו דפרעתיך כו' ר"ל אפי' כשהמקבל והוא לו מתקבל בעדים מ"מ כשטופן שהם לאחר זמן פרעון טעיתי מתקבל בשבועה נאמן כמינו דמי כפי אחר פרעתיך אחר שבניע זמן הפרעון ואין להקשות לסברת זו איך הוא לו מתקבלה בעדים לאחר לא ירא לנפשו שיתבענו לשלם לו כתוב הזמן שקיבל עליו לפרוע להמקבל ולא יהיה לו מינו כלל די"ל דמיני לאיחר שלמחרתי בליבי כתו' וחכי לא מני לתבעני כיון דלא הניע זמני ולאחר הניע זמן אפי' כאחר לומר פרעתיך עתה ואפי' ביומא דמיתלם ואנו וכמ"ם הטור והמחבר לעיל ס"ס ע"ש: מ תלינו כ"ל טעיתי כאנו דפרעתי כן הוא ל"ל הטור בסס ברמ"ם וכת הטעם בסמו ז"ל ומסתבר כאן אנו מנו בחקום עידי' ולא שכיטעית אלא שלא מדקד מדקד היה קוד שיוד שכ"ל ור"ל קוד שיודה בעדים שלא מדקד ואח"כ את דהוי מנו בחקו עדי' ר"ל עדי שהוד בפניהן שלא כתב דהוי כאנו כ"ף שדמיון לכל כללו עדים נס ברמ"ם מודה דכ"ל טעיתי כאנו דלמ"ס וזה שכתב כאי מור"ם בסנ"ם ודוק שם הודה כו' לכל אל החקבל מדסת וכת' דהוה כאנו בחקום עדים אחרת דמ"ל לסברת זו שלא הודה בלא עדים ל"ל לומ' טעיתי דהוקה הוה לאין שלא מדם שועה ס"ל כעדי' אח"כ אי' בסי' נס כאן דהוקה כהודה בעדים הוה דלא"כ ע"ם ודו"ק ועד"ר אח"ם עוד מזה: מא ואפי' אם נתן כת"י כו' כד"ם כתוב דכ"ז אינו כהודה בעדים דסרי י"ל על כתיבת ידו שאנה הוה לו שתתיתי שאי על המנלה כדי לקיים שתיתי בפ"ד ומנלה זה וכתב עליו אפי' שטרא וכמ"ם הטור והמחבר בסי' ס"ו וס"ם ס"כ וא"ם מור"ם כן כ"ל ולא כיס מולקין היה דעת מסרי"ק שסביה שם כד"א דלמ"ל דכת"י הוה כהודה בעדים ועיין בתשו"כן לב חלק ח"ד דף ק"ו סי' ל"ח דפסק דלכת"י ח"כ לומר טעיתי וע"ל סי' ס"ט דכתבתי כאן דעות דלמ"ל לומר פרעתי לכתיבת ידו: מב ואפי' יש עד אחד כנ"ל ר"ן דשבועת עד אחד כמעיד פרעון מדרבנן בעלמא הוא וכיכא

לומר טעיתי לא כמנו דלהר"ם לא (כז) או (כח) כמנו דפרעתיך אם הוא אחר זמן (כט) והרין בין הנותן והמקבל ויש מי שאומר ° (סור סי' נסס פרמ"ם) מ ראינו נאמן לומר טעיתי (ס) (נתינו דפרעתי) ראין כאן מנו דהוי כמנו במקום עדים דלא שכיח שיטעה אלא אדרבא אדם מרקרק השיב קורס שיורה:

נג"ם וכן נראה לי עיקר ° (הר"ן פ"ק דנדרים) ודוקא שם הודה לו בפני עדים אבל אם הודה לו בלא עדים יכול לומר טעיתי מא (סא) ואפילו אם נתן לו כתב ידו כאמן לומר טעיתי כמנו דפרעתי כן נראה לי ודלא כיס מולקין על זה ° (מהרי"ק סורס קכ"ב) וע"ל סימן ס"ה סעיף כ"נ:

יד (סב) אם הנותן מודה שטעה בחשבון והמקבל אינו יודע אם טעה אם לאו אם נתנו למקבל בשביל חוב שהיה לו עליו והמחהו אצלו ליפרע ממנו (סג) אם יש לו נכסים לנותן שיכול המקבל ליפרע ממנו נאמן הנותן לומר שטעה ויחזור המקבל ויגבה חובו מהנותן אבל אם אין לו נכסים או שהוא גבאי אלמא והשני נוח לו ליפרע ממנו לא מהימן מה (סד) (ומפילו יש

עו

לפקור שנאמו משפ"ב הכא ופ"ב ליכתב כלל דהא מתם הך שבועה דמחזרתי ליתא במתנה כלל ויקודם שבתקבה שבועת היסת אלא דילפינן לה מדשום נעי לשתנועי אי שקין נאכסו ס"ם בשחזרתי פ"ב ס"ם הכא ורו"ק:

ויצא לנו מכאן רין ** דיש בכל ובכתב ראין לתבוע אלא שכתבע נאמן מתום מנו פע"ב דאין לתבוע שעל'כרי צריך ליכתב היסת כגון בשובעו מה שתם עושה כתוב שלי ושלם שומר של שכיר היתם ולקחתים היתכו דאינו נאמן אלא כשנו דשלא שהי היסת שלקחתי מי קמ"ם שעיף ך' צריך ליכתב היסת שלקחה מאנשי פע"ג דאין לתבוע שעל'כרי צריך וכן כל כיוצא בזה ורו"ק: כז אם נתנו דפרעתיך כשטופן בעדים כאשר נאמר זמנו אם כשלא קבע זמן לפרעון: כח נתנו דפרעתיך - אפילו נתנו ס"ם שהי' מכר"י שטרכי ס"ו ס"ל דהא לסברת ס"ם בשפי' ס' סיכול למזור בו ליכא מנו דכשומר טעיתי אפשרו לנום שהמקבל מזור עליו ואלו הים שומר פרעתי למקבל היה המקבל אפשרי ומתם זה אינו חשיר לענמו אלא לנבי אפי ולא לנבי אפי עכ"ל ולק"מ דהכא ס"ם בעדים ס' אפים אחרים ובכל הפוסקים ובתשובת לעיל סי' קכ"ם ס"ק מ"ב ופ"ק מ"ם דהשלים נאמן לומר שכתן למלוה בלא שטר (ול"ד לשעיל סי' קכ"ם ס"ק כ"ם בתשלם כלל וק"ל) כתנו אפי נבי שמר דהיכא דלית ליה מנו נגד התשלם בשנמו מחייב דהתם אין לו שטנה כנגי שלא נאמן לומר שכתן למלוה בלא שטר ולא מני לתבעני כיון דלא הניע זמני ולאחר הניע זמן אפי' כאחר לומר פרעתיך עתה ואפי' ביומא דמיתלם ואנו וכמ"ם הטור והמחבר לעיל ס"ס ע"ש: מ תלינו כ"ל טעיתי כאנו דפרעתי כן הוא ל"ל הטור בסס ברמ"ם וכת הטעם בסמו ז"ל ומסתבר כאן אנו מנו בחקום עידי' ולא שכיטעית אלא שלא מדקד מדקד היה קוד שיוד שכ"ל ור"ל קוד שיודה בעדים שלא מדקד ואח"כ את דהוי מנו בחקו עדי' ר"ל עדי שהוד בפניהן שלא כתב דהוי כאנו כ"ף שדמיון לכל כללו עדים נס ברמ"ם מודה דכ"ל טעיתי כאנו דלמ"ס וזה שכתב כאי מור"ם בסנ"ם ודוק שם הודה כו' לכל אל החקבל מדסת וכת' דהוה כאנו בחקום עדים אחרת דמ"ל לסברת זו שלא הודה בלא עדים ל"ל לומ' טעיתי דהוקה הוה לאין שלא מדם שועה ס"ל כעדי' אח"כ אי' בסי' נס כאן דהוקה כהודה בעדים הוה דלא"כ ע"ם ודו"ק ועד"ר אח"ם עוד מזה: מא ואפי' אם נתן כת"י כו' כד"ם כתוב דכ"ז אינו כהודה בעדים דסרי י"ל על כתיבת ידו שאנה הוה לו שתתיתי אמי על המנלה כדי לקיים שתיתי בפ"ד ומנלה זה וכתב עליו אפי' שטרא וכמ"ם הטור והמחבר בסי' ס"ו וס"ם ס"כ וא"ם מור"ם כן כ"ל ולא כיס מולקין היה דעת מסרי"ק שסביה שם כד"א דלמ"ל דכת"י הוה כהודה בעדים ועיין בתשו"כן לב חלק ח"ד דף ק"ו סי' ל"ח דפסק דלכת"י ח"כ לומר טעיתי וע"ל סי' ס"ט דכתבתי כאן דעות דלמ"ל לומר פרעתי לכתיבת ידו: מב ואפי' יש עד אחד כנ"ל ר"ן דשבועת עד אחד כמעיד פרעון מדרבנן בעלמא הוא וכיכא

מרמ"ם מ"מ לשלם לא קיי"ל הכי וכתם"ל סי' ס"ם ס"ק כ"ם ורלא כתם"ם בתשוב' מהר"ם כהן סימן כ' סי' ק"ל - גם בעליתי שם דלא מנו מעידים שלא זמן ידו עמם או מעידים שהוא תוך זמנו) לכ"ם לא יוכל לשטען טעיתי וכן משתע מדברי המחבר' והר"ב ולא כמסרי"ק שורס"ם גם בעליתי שם דדוקא כאן בהמחה בשעתר שלשתן הוא דלא הכי מנו דפרעתי לומר טעיתי דשוקה כשטר עדים בשעבור משתר שלשתן אבל כיכ דלא שעבר כשיס בשעתר שלשתן אע"ג שפורה בשני עדים יכול לומ"ל לומר טעיתי נתנו דפרעתי אע"ג פורה בשני ע"ר וגם כתבתי שם דאפילו כיכ דהמחה בשעתר שלשתן ים מקום לומר ר"ל טעיתי כאנו דפרעתי ואחו"כ הרמ"ם שסוברים להיפך מדברי הרי"ף ור"ח אין דברים מוכרחי' דהרי"ף ור"ח קאי אחה שלעולם דמ"ם שהים ג"כ קיון וכמ"ש אף פרעתי ע"כ כדלעיל סי"ם ס"ג ור"ם ע"ש וכתר בעיל סי"ם ס"ג ור"ם ע"ש ורו"ק: סם ואפי' אם נתן לו כתב ידו כו' כד"ם כתב אסת"ם ור"ל בתשובת מהר"ם כהן סימן כ' סי' ק"ל - גם בעליתי שם דלא הכי מנו דפרעתי לומר טעיתי דשוקה כשטר עדים בשעבור משתר שלשתן אבל כיכ דלא שעבר כשיס בשעתר שלשתן אע"ג פורה בשני עדים יכול לומ"ל לומר טעיתי נתנו דפרעתי אע"ג פורה בשני ע"ר וגם כתבתי שם דאפילו כיכ דהמחה בשעתר שלשתן ים מקום לומר ר"ל טעיתי כאנו דפרעתי ואחו"כ הרמ"ם שסוברים להיפך מדברי הרי"ף ור"ח אין דברים מוכרחי' דהרי"ף ור"ח קאי אחה שלעולם דמ"ם שהים ג"כ קיון וכמ"ש אף פרעתי ע"כ כדלעיל סי"ם ס"ג ור"ם ע"ש כ

אף מ"מ לא נתן ליתן כו' ז"ל הטור כיון דכתב"י רחובן להקהל שהרי נשמר הסכירות בעין שתן כו' תורם אם לא מדעת כולם קנה שמעון כמעמד שלשתן ויש"ב רחובן ליתכם לשמעון ואע"פ שנתבטל הסכירות לא יפסיד שמעון כמו שנתבטל רחובן הסכירות מדעתו אמכם אם רחובן נברח אלמת הוא ולא נית דינא או שלח ליה לכשיכנסו ישראל לארץ יתן לו ואם לא יתן לו נכסים יכיכן הקהל לפרוע לשמעון דלא נפעו הקהל כשתיקת המקבל אע"פ שערכו כפירו' עכ"ל כשם הרא"ם והוא כסברת התניא שכתב המוכר כם"ם ע"ם : ואפשר דמ"ם כשמיטו המוכר לכתוב סוף התשובה משום דכפלוגתא' לא קמיירי כאן ואסתי אמ"ם לעיל כם"ם ט' . ועיין בטור סכ"ב שכתב עוד תשובת הרא"ם כענין רחובן שתבע מכח משמעון וכשיב שמעון לו' פרע לך כשכילו כו' ע"ם ואין כח תידו' כל כך אלא מ"ם שם כיכין ם שבעתידו כמעמד שלשתן וסכר המעמ' שכפרע מזה אע"ג דלא היה כלום בידו ולא כשתבע' אלא כן סדבי דלא פרעו שכית וזה כפר כתב המוכר לעיל כסי"ח ס"ו מ"ם לא הוברך לכתוב כאן דין דלותו תשובה ופע"ר מ"ם בביאור לותו תשובה . עוד שמיט המוכר ומור"ם ז"ל מ"ם הטור כשם"ב דין סופר אמר לפרסור כו' והוא ב"כ מתשו' הרא"ם ועל המוכר אין לתמוה כזה כי הוא כתב כך" שלא השכיח לאותו דין כלל אבל מור"ם שיכנו וכמ"ם בד"מ שלו ס"ל להמניאו ואפשר משום דלפי פירושו אין פירוש כ"כ לאותו הדין מ"ם השמיטו נם הוא פרסיה פרשתי בשום טעם בלופן דאין בה שום קושיות דהכ"י ע"ם ודו"ק :

מט כיון

(עג) ראובן חכר חכירות (פור סכ"ם כשם הרא"ם) יח .

מהקהל ונתחייב להם בסך דמי החכירות לפרוע לזמן פלוני והקהל היו חייבים לשמעון חמשים זהובים העמידו הקהל לשמעון אצל ראובן ואמרו לו במעמד שלשתן שיתן לו מאותו חכירות חמשים זהובים אחר כך נתבטל החכירות (עד) מרעת ראובן מאחר שכשעה שאמר ליתן לשמעון היה חייב להקהל אע"פ שנתבטל החכירות אח"כ (מרעתו) חייב ליתן לשמעון :

יח . (פור מתשו' הרא"ם כלל"ם סי' י') ראובן השכיר חפץ לשמעון בסך ירוע ליום פלוני לזמן שיצטרך לו וראובן היה חייב ללוי מאה זהו' והמחהו אצל שמעון במעמ' שלשתן ולא נתחייב בשכירות אלא חמשים זהובים כי לא נצרך יותר לחפץ אם שמעון יצא ללוי סתם במעות ואמר מאה זהובים שיש לי משל ראובן אתנם לך ולא הזכיר לו שכר החפץ צריך ליתנם לו ואפילו אמר מאה זהובים שאני חייב לראובן

סעיתי כרי לפוניע עכ"ל מ"ש . וכתשו' הרא"ם אין הכרח לומר כן אלא י"ל דמיירי בפני עדים ומתחלה כתב הרא"ם כ' סעתים לפשרו הרא מפוס סיוכל לומר סעיתי ומיירי כסנהם בעת"ת ועוד דלא מזכיר לו שמנם וכדלעיל סע"ב וכפו"מ מיירי הרא"ם מכ' סעתי הרא"י לומ' סעיתי וכסבר' סתו' ועוד כיון שכבר נתן ונתבלת התפוס עיקר סעתו היה מפוס אלא מזכיר מתנה וכ"כ כתשו' מהר"י ן"לב סמר מ' כלל י"ת סי' ק"נ - ומהר"ם אלשא כתן סמר כ' סי' קמ"ת. הסיג עליו לפי מה שהכין מדעתו שכוונתו לומר דלכשם"ת אפי' כמה שתן יכול לומר סעיתי (וכן הקשה עליו כשפר נדולי תרומה) ועוד הסיג עליו דסיפא יעלה על לב שתחל' כתב הרא"ם ע"ם שכרת נשם"ת ואם ע"ם שכר' התום' ואלא כות הסיג עליו דלא קאמר מהר"י ן' ל"ב אלא ניתחלת דברי הרא"ם שכתב נמוך דברי כשכר' התום' דאינו כאן אלא כמן לומר סעיתי כתנו דפרעתיו זה דלא כשם"ת אבל מה שתשו' הרא"ם בסוף דבריו כ"ב שמוכי סתעות מתחת ידו כו' נם הנשם"ת מודה הא פשים' כיון שסוניע סתעות תחת ידו תו ליח ליה הנו ומיכ' דליח ליח מנו עשים' דנם הנשם"ת מודה - ונם מ"ם נ"ל לפרש יעלה על לב שתחלת כת' ע"ם שכר' כשם"ת ואם"כ ע"ם שכר' התום' - לק"מ שפרי לא פשרו הרא"ם מתחלה משום זה לומר אלא דקאמר שים לפשרו מה' שתשו' ואע"כ נפי שתכר לזמן פלוני ולא נתחייב אלא לזמן שיצטרך לו ולא נתחייב בשכירות אלא חמשים זהובים כי לא נצרך יותר לחפץ אם שמעון יצא ללוי סתם במעות ואמר מאה זהובים שיש לי משל ראובן אתנם לך ולא הזכיר לו שכר החפץ צריך ליתנם לו ואפילו אמר מאה זהובים שאני חייב לראובן

סדין הרמבון אמת דכאלא מזכיר לו המחה פשור תליתן ואע"כ מה שכתר כתן ג"י לפוניע תשע' שכת' הרא"ם שם דנית"י דליקוט בהתכוותים - ונוזר יש לפרש תשו' הרא"ם דמיירי בתחלת התפוס' אפי' סיכ' דיכול לנבר השעו' בעדים ואע"פ שם שכתר כתן ג"י לפוניע - וכן פי' הכ"מ וכן מוכח בהרא"ם שם משעתו שכתב דאפי' ידע דלא נשתעבד הוי כמחל לו מכח דליקוח בשתכוותים כו' משע שם דאפי' ידוע שפשם מיכו יכול לפוניע שם שכתר כתן - ומ"מ לעניו דיכ' דכר זה ב"ש דאף שכרא"ם כן דעת הרא"ם מ"מ כ"ע דסיפא נותן כיון שתנהר תעשות בעדים פשור והרמים שבניח הרא"ם שם ממאי דקי"ל כפירות הקל דאי שתים ואניל לא תפקי' מיכי לקמן סי' י"ם לפשר כו' ובית סעי' י' לפע"ר אין רמים שפם דהתם כיון דדיכ' הוא דיכול להזור בו ובית לפוניע ולא מיתם כו' משתמ' מתל לו דהקנה לו כקנין נמור משכלו לעולם משא"כ הכ"מ ס"ל לתפנר ואלא משעות כנר כידו ומיר שנהר פשם תוענו דקאמר שים לפשרו מה' שתשו' ואע"כ נפי שתכר לזמן פלוני ולא נתחייב אלא לזמן שיצטרך לו ולא נתחייב בשכירות אלא חמשים זהובים כי לא נצרך יותר לחפץ אם שמעון יצא ללוי סתם במעות ואמר מאה זהובים שיש לי משל ראובן אתנם לך ולא הזכיר לו שכר החפץ צריך ליתנם לו ואפילו אמר מאה זהובים שאני חייב לראובן

דקאמר שים לפשרו מה' שתשו' ואע"כ נפי שתכר לזמן פלוני ולא נתחייב אלא לזמן שיצטרך לו ולא נתחייב בשכירות אלא חמשים זהובים כי לא נצרך יותר לחפץ אם שמעון יצא ללוי סתם במעות ואמר מאה זהובים שיש לי משל ראובן אתנם לך ולא הזכיר לו שכר החפץ צריך ליתנם לו ואפילו אמר מאה זהובים שאני חייב לראובן

לראובן משכר החפץ אתנם לך חייב ליתנם מיי (פמ) כיון שהוזרה שהיה חייב לראובן משכר החפץ אבל אם מזרה לוי שעל שכר החפץ הבטיחו לתת לו ולא היה חייב לראובן אלא שכר אותו חפץ אינו חייב ללוי כלו' אפי' לרמי השכר שנשתמש באותו החפץ ער אותו היום (סו) רשכירות ג אינו משתלמת אלא לבסוף דהיינו כשיחזור לו החפץ :

יט ס (סור סכ"ו נסס הגה ת"ו) ראובן הקנה לשמעון מנה שיש לו כיר לוי במעמד שלשתן ונתן לוי לשמעון ערב אע"פ שלא היה ערב בקנין משתעבר (סו) דהני נמ כערב בשעת מתן מעות ס (ר' ירוחם נס"ו ח"פ נסס תוס' פ' סכיתין) נכ

(פמ) ויש מי שחולק :

כ ס (סור סכ"ו נסס הרמב"ן) מעמר ששלחתן ע"י שליח כנון ששלח הנותן שלוחו לנפקר ליחנו למקנ' נג (עה) לא מהני הגס ס (תרומת הרשן סיתן פח"ו) כר וכן מפטרופס של יתומי'

(פ) הוי כשליח של יתומים (פמ) ולא יוכל לפקנות מעות יתומים במעמד שלשתן :

ואם אמר הנותן לנפקר במעמר שליח המקבל כה (פכ) יש מי שאומר (פכ) דמהני ס (סור סכ"ו נסס הרמ"ה) והוא שעשאו המקבל שליח (פר) אבל אם לא עשאו המקבל שליח אלא שאמר ראובן לשמעון בשבי לוי מנה שיש לי ביריך

(פמ) הנחו ללוי

מכל לנענן וכות המקבל מהריגן שלוחו של אדם כמותו : נו יכול

מט כיון שהודה שהיה חייב כו' לסעור ותו לא כל כמיניה לומר סתכתי על מה שהייתי עתיד להתחתן בהקמץ תלה כיון שחתר שהיו חייב לראובן קרי תודה ותיר נתחייב כשן ללוי : כ תיכף משתלמת אלא לבסוף והטעם שהשתו לא סיו בידו כלל לא מלוס ולא פקדון : לא כערב בשעתיתן תעות לשון הטור שהרי לוי לא היה קיים מיית לשתעון כלום ואפילו הוזרה לו מתחייב לו הוא שהתחייב לו ראובן ולא לשמעון ואפילו אם לא היה ערב בשעת מתן מעות מתחייב לו שמעון ע"י ערבות שלא תהא לו תקנה ולא יוכל לומר לראובן תן לי מה שנתחייב לך ש

כו יכול למחזר כו ל' הסור סברי לוי לית ליכו יכול למכזר לו ליחוד' עד סיכה המכה לידו כמכה שלא זכה יהודה בכלו' עכ"ל ור"ל שלא זכה כמעשה שלשתן ויכול למחזר כו קודם שניגע המכה ליד לוי אבל לאחר שכתן שתשון ע"ם ראובן המכה ללוי ליתנו ליחוד' ודאי זכה כה יהודה ואין ראובן יכול למחזר כו: כו ליתי' מפי הכתב הוא ג"כ מעשה הכו דלא נוסיף עלה: כם הוחיל ואתרמה כו' ל'הסור דאיכו הוא דאפסיד מכפשים שנתרמה לפלוג עמהו וכ"ם ישראל ולמחזר בשלהו על הכותי: כם ואי ל' אנוס הייתי בשלכתו' דאפי' אם הכותי הניחן הוא שלשתן ודקדק המחבר וכתב דאחר שישראל כן תעשה וכ"כ הסור אע"פי דלא כתיכן רצון המוחזק כמ"ש הסור והמחבר כם"ו שאני כשהי דהיכ יכול למחר מחמת אונס שתקתי: ס לא קנה שהרי אפי' אם זיכה לו ע"י כותי לא קנה שהרי אין זכיי' לכותי ולא עדיף מעמד שלשתן מוכייה נאורה טור: שם יכול ליתנו לכותי ל' הסור שהרי אפי' ל"ל ביכו לכיכו אם שים לי כיד תנהו לכותי פשיטא דיתנהו לו כל ומן שאיכו סור כו לישראל כה זכה הכותי אבל לא מן מעמד שלשתן דהוה שלכתא בלא טעמ' בכותי מיזכה ויקנה כו: סג יתן לכותי וכו' פטור כו' דאיכו הוא דאפסיד מכפשים שע"ל ליתנו לו וידע שהרי ליתנו לו: סד קנה לישראל ל' הסור דכיון דהפקיעו מכמים ממון של ישראל כמעמד שלשתן כ"ם ממונו של כותי: סה נם לישראל המקבל ל'הסו' שהרי ככר נקנה לו ואם הכותי מכה וגו' את הלוה מן לישראל המקבל מפני ככך:

סו מיכו

על ישראל המחייב לו כותי ונתרמה לפלוג עמהו מכ"מ ישראל ולמחזר בשלהו על הכותי אינו דאפשיר מכפשי' וכן הוא בסור וסייכו דוקא לכהרמה לעיל סעיף ס' אבל לכהרמה מאחרוכה שם יכול המקבל למחזר עליו אם לא שעשה בפירות וכ"כ בית יוסף וב"מ (וכ"כ בתשו' מהרשד"ם סי' ע"ב) - ולפ"ז ק"ל מה שהמחבר כאן וע"ל דכיון דלעיל סעיף ס' אכיה ל'הסברות ג"כ מחילה בשתק שזהו לשכרת הרמאוכה ולשכרת הלמרמה מאחרוכה כעיכן בפירות: כן כתב בשלמ"ם ודקדק הסור לכתוב דאמר ישראל כן מעשה ע"ש דלא בעיכן רצון המוחזק כמ"ש הסור שם"ז שהני בכותי דהיכ יכול לומר מחמת שהוא שכ"ל ולאו דיכים סיפיה דברים דבריו מיירי בלומר בפירות שיכו רוצה להם כתב בשלמ"ם הסור שם"ז ובשו"ת מיירי לסדיא דיכול להקנות בע"כ ומוסף דבריו יכול לומר מחמת שהוא שתקתי - ולפכיכ דיכא בשתק דאיכו דמחיקה כמו"מ ג"כ הרי הוא ליתן לו וא"כ הסור לן מעשה ע"ל דאמר שלא מחה לפלוגי שם אמר שיכו רוצה לפי שאין בידו כלום ואכו מכים מוכרח להודות ליתן לך ואפי שהוא יכול לומר שהוא שייתי ולא הים לך לפלוג שכיכך ע"מ שהמפה זו וכפ"ג שתבאר לקמן סי' קל"ג ס"ו וכ"מ שם ע"ש: גם ואפי' לומר שהוא כן' בשעה"ת שהכותי שהכותי מכיתן הוא שלכון ושפ"ם כתבו ואפי' לומר שהוא שייתי: כה לא קנה שהרי אפילו זיכה לו ע"י כותי לא קנה שהרי אין זכיה לכותי ולא עדיף מעמד שלשתן מזכים נאורה - סור ופוסקים בשבוח זו וכתב בתשו' מהרשד"ם סי' שכ"ם דכי היכי דאין מ"ם מזכים לעבד אפילו ברשות רבו ה"ה ישראל מזכה לעבד כנעני אפילו ברשות רבו ואפילו הכי אין מ"ם מזכים לישראל אחר ואין זכיה לכותי אבל ישראל מזכה לו אפילו ברשות ישראל אחר ואין ראובן נראין לפ"ד דדוקא בכותי ס"ל דאין כו דין מ"ם משעה"ל אבל עדיף מ"ם מזכים גאורה' ואין זכיה לכותי אבל ישראל מזכה לו אפילו ברשות ישראל אחר ואין ראובן נראין לפ"ד כהה דוכחי והכם כמ"ש סימן ק"מ ע"ש: גז מיהו כו' ל"ל דקכה המקבל - דבכי הר"ב ב"ע אחה כך למעכוה סמ"ע הם ס"ל ליש"ל אלא דאין זכיה לכותי ושיכתי בחברי"ן ומהרי"ו לפסר המפקים סי' ס"ם תשו' מהר"ם ולא כתבו שם כלפי ליחכה שכתב הר"ב רק יש לפרש דבריהם שם דכיון שאחר לו תורה ליתן לו וכשה תהיה פסור שם מיד שככלוה כיד לו הוא פטור התכו וסוה כלאו אלא שהוא עדיף מ"ם בכותי שלשתן אין מכותי לעשות אין מכותי מפני שהוא ר"י ס"ם ישראל מזכה ואין זכיה לכותי אבל ישראל מזכה לו אפילו בעל כרחו ומשלא לכותי ומשלא יכול המקבל להוציא מן הכותי מפני שהוא ר"י ס"ם ישראל מזכה לו כשה שכתבנו בס"ם ופוסקים הר"ב כה ס"ל כיש"ל אלא דאין זכיה לכותי ושיכתי בחברי"ן ומהרי"ו לפסר המפקים סי' ס"ם תשו' מהר"ם ולא כתבו שם כלפי ליחכה שכתב הר"ב רק יש לפרש דבריהם שם דכיון שאחר לו תורה ליתן לו וכשה תהיה פסור שם מיד שככלוה כיד לו הוא פטור התכו וסוה כלאו אלא שהוא עדיף מ"ם בכותי שלשתן אין מכותי לעשות אין מכותי מפני שהוא ר"י ס"ם

ופס מתונו של ישראל הפקיעו ע"י משתר נ' דמוי סלכתא כלא מעמא כ"ש
מתון בכותי ועוד דכריכים'ריבי' ליה סאמרי'ליה לכותי כך דינך'כרפתרי'
ע"ג'סנוזל כתרפ עכ"ל מסתע רר"ל בסבכותי ביית דין ישראל ורוכס לסוור
סו כסבקר סו סלוס רוכס לסחזיר לכותי סתסת סתוור בו דייניס ליס גס"ס
לחזור בו וקנס סתקבל סעשס רפס סתונו של ישראל ע"י הפקיעו משתר נ'כ"ס

הכותי בבית הנפקר ונטלו בחזקה סו (ק) אינו חייב לשלם
לישראל המקבל (קפ) (ופעילו (קכ) נפל (קכ) סלו והניל
סעקדון (קר) נוסל מן הפקרון כל סס סמוניס עליו ° (נסנ"ס מרדכי
פ"ג רנ"כ :
כג ° (נעמ"ת סער נ"ס) (קפ) מכנסת מלוה על פה לבעל/
מז אין צריך מעמר שלשתן :
א האיש

סו תינו חייב לשלם ל' העור סמינו חלה שומר לשני כמה שניס
שומר לראסון ופעור מסחומסין ופפי' תנסו הכותי עד שסניף
סעקדון לניתו פעור (וג"ע למה הסמיטו סחסכר) ותין זס מניל
עניתו כתתון על סבירו כיון דלא תנסו חלה על פקדון זס כו' (ע"ס
סחניף רניס לזה מהנתר') אבל
כתלוה לא שייך ס"ס דתלוה
להוצא'נתנ' ובתלו תנסו ליתן לו
תתון תקר עכ"ל סעור ודין זס
דפקדון כתבו סעור וסמסכר
לקתוסי'רנ"כ ס"ס ודוק'כפקדון
דיבא הכי ולא כתוסס סתנסוסו
להניף לו תתון סבירו וכמ"ס
סעור וסמסכר כנסי' ספ"ס ס"ד

ותע"ס כפריסס עוד תוס ופרסתיסו : סז תין צריך תעמד
שלשתן דידו כידה ובכר כתבו סמסכר נ"כ כנסי' ס"ו ס"כ ע"ס ועיין
כתלן עור סי' נ"ס : ח שכל

קכז דין איש שלוה מאשתו וגירשה או מעברו ושחררו והלוה מן הגר ובו ב׳ ס׳

א האיש (א) שלוה מאשתו (ב) ואחר כך גירשה או לוה מעברו ואחר כך שחררו אין עליו כלום ג (ג) שכל (ד) מה שקנה עבד קנה רבו וכל מה שהוא ביד האשה הוא בחזקת בעלה ער שתביא ראיה שהוא מדונייתה ג (ה)

(ויש חולקין כזה וכמו שנתבאר בסמוך סי׳ ע״ו:)

ב (ו) הלוה מהגר שנתגיירו בניו עמו ומת ג לא יחזיר לבניו ואם החזיר אין רוח חכמי׳ נוחה הימנו בר״א כשהיה הורתן ולידתן שלא בקדוש׳ (ז) אבל אם היתה׳ (ח) הורתן שלא בקדוש׳ ד ולידתן בקדושה רוח חכמים נוחה הימנו:

קכח דין הפורע חוב של חברו או שמשכנו בשביל חברו ובו ב׳ סעיפים:

א (ל׳רמב״ם פכ״ו מה׳ מלוה) הפורע חובו של חפירו שלא מדעתו אפילו היה בשטר (ט) ואפילו היה משכון ונטלו זה שפרע ג (י) אין הלוה חייב לשלם

מ״מ כיון דהוא מודע דמכירה עשו מקנת סתום ג״כ לא מהכר למלך כיון מכירה דמה לי מקנת סתום במשיכה ומה בכתיבה או בסהר קניני׳ וכיון שכבר קנהו במעמד שלשתן סתום קניט נמורם מה בכך סתום עשה ברצו׳ סב״ם מוקדש: גם מ״ם מסר״מ שלמך נתחלת סתמוב׳ דאין לאוכן יכול לעכבו משום שהיה יכול שמעון לישלו ממנו ולא היה יכול לאוכן לעכבו כי׳ היה מדוקדק דשלילו היה מייב לו שמעון חוב כרורכר וסיס יכול לאוכן לעכבו מ״מ כיון שלא עכבו לאוכן ושוב שמעון שלא בפקדון כיצד ובמרכא ליתנו ללוי קנהו לוי וכן משמע בפוסקים:

קכז דין איש שלוה מאשתו וגירשה או מעברו ושחררו והלוה מן הגר ובו ב׳ ס׳

א האיש (א) שלוה מאשתו (ב) ואחר כך גירשה או לוה מעברו ואחר כך שחררו אין עליו כלום ג (ג) שכל (ד) מה שקנה עבד קנה רבו וכל מה שהוא ביד האשה הוא בחזקת בעלה ער שתביא ראיה שהוא מדונייתה ג (ה)

(ויש חולקין כזה וכמו שנתבאר בסמוך סי׳ ע״ו:)

ב (ו) הלוה מהגר שנתגיירו בניו עמו ומת ג לא יחזיר לבניו ואם החזיר אין רוח חכמי׳ נוחה הימנו בר״א כשהיה הורתן ולידתן שלא בקדוש׳ (ז) אבל אם היתה׳ (ח) הורתן שלא בקדוש׳ ד ולידתן בקדושה רוח חכמים נוחה הימנו:

קכח דין הפורע חוב של חברו או שמשכנו בשביל חברו ובו ב׳ סעיפים:

א (ל׳רמב״ם פכ״ו מה׳ מלוה) הפורע חובו של חפירו שלא מדעתו אפילו היה בשטר (ט) ואפילו היה משכון ונטלו זה שפרע ג (י) אין הלוה חייב לשלם

לומר שלי הם ולא חולק שלא מדעתו כי׳ (סוב רשיתי בדרישה בש״ע ובב״ח בנקודו׳ לחמרון שפלפלו שם בזה ולפעד״נ כמ״ש) גם מ״ש סר״ב וי״ל דשם לא רצו שתמון כו׳ שכיון שחסר״ם בתשו׳ סי׳ רס״ו שולק שחסר״ם ושחסר״ם ושתשב״ם ושתשב״ם שכבר נתחלק ולא ירדתי לסוף דעתו שכבר חסר״ם מיירי לחריש כשפוקפת שתם נתת לי וכתו שפעתיק הרב בד״מ לשוטו וכן פיתם לחריש כתשו׳ חסר״ם ריפוס קרימוכה סי׳ רס״ח ושהם הרחב״ם ושחסר נוסייתו מוכו דשחמת (וכמ״ם שסוכחתי לקיל סי״ב ס״ק ס״ק) וריוקא כשחסרה שחרים נשתו לי ע״ח שלין לנעלי רשות כו שיכה שחמת ושחלק פשום ושנוס׳ בשרחב״ם ושחר׳ חסר׳ ושל״ב ברבי חר״ב בל״ש: ו שלוה שחבר כו׳ ס״ם סי׳ם לו שקון שחבר דשל״ש שלא פשה שם היתה הוחרתן לא בקדושה ולידתן בקדושה יחזיר לפה ורוח חכמים נוחה הימנו ולשלוקי דעת ר״ת כן בשכחת חשוב׳ ושר״ן ושסור ושיקר: ז אבל אם היתה הוחרתן שלא בקדושה ולידתן בקדושה שיב לא לשחזיר רוח חכמים נוחה הימנו כן תוכח שחלתי לפירש״י ושחסבר ושיעתו דחכן לא יחזיר לכניו ושם שחזיר לכניו שיב לא לשחזיר ושם לא לשחזיר רוח חכמים נוחה הימנו: וש״ם בל״ם כוה נרעת פסור דלכחחלה לא יחזיר רלעניו דיעבר אם עבר וחזירו לא מחזור לפ״ר ושם רוח חכמים נוחה הימנו לשחרי לשחיה דשיבה פיסורא לכתחל״ם שיך לומר רוח חכמים נוחה הימנו אלא לעניו דיעבר אם עבר וחזירו לא מחזור לפ״ר ושל״ל בסור כת״ם שחסבר כאן וכוונתו דשכחורתן שלא בקדושה ולידתן בקדושה נכון לשחזיר לפה ורוח חכמים נוחה הימנו וכן הוא לשריש נרחזים פ״ק דקדושין שחנר הסור סב״ר וז״ל שלוה חן חגר שכחנייהו כניו עמו אי שהוה לי לקרון חחתו ושת לא יחזיר לכניו ושם היו הורתן שלא בקדושה יחזיר לפה ע״כ וכן הוא שסקנת הרמ״ם ושיקר: ח הורתן שלא בקדושה היינו כשחתו היתה ג״כ עכו״ם שלל כשחתו יפרחלת ושתעברה שעכו״ם כיון דשבה״ג שיבו לשחיו כלל דכותי ושכר בל יפרחל הולך כחותה וגם שם היו שניט׳ חוזרי׳ לשורה לא היה יודע שת שניו דשבר שחיה יחזיר לפה לא שפקיין חיכים:

קכח

ג ואפי׳ היה עליו חשבון כו׳ עיין חה שפלילתי לקון סוף ס״ק כ׳ דבשים בידו חשבון כו׳ וחמעם״ם ואפי׳ חפה לא שפקיין חיכים:

ד אין פלוה חייב לפלם כו׳ כתב החמ״ם וז״ל ונ״ל לחוכר שם״ח דשניהו דיכול לגבותו חשלוה דשאני התם דחוכר חשם״ח נכתיבה וחשיבה ושעמיר

ואתמיה לוקח הספר בחקותו לנבזותו חליה שלו מה שפיין כן כאן דמיירי שפרע חובו של מכרו ואינו לוקח כח ורשות מקורם לכן מהחלוה וק"ל וזהו שלא כ"ם בשפרים יוסף בתשובתו סי' כ"ח ורדות' לח שניהן לפרעי ורו"ק ע"ש שכ"ל ולפע"ד השלא כדת הסיג על הס"י רבעובור' רס"י לא הין כתיבה ומסירה רק שכותבי מכר שם ס"ה של ישראל בלא כתיבה ומסירה כדמוכח להריש בלשון השלאה שם שלא מוכר שם שכתיב כתיבה ומסירה וגם לאיתם שם וה"ל זה מסיג הירי מייב לך כלום כי לאו בעל דברים הירי אח ואף הים לו לכתיב' ומסירה לא שייך לומר לאו גדר"ל ועור דשפרים יוסף שם כתב וה"ל שם"ג שכתב בעל כי בפרק מי שחת כותבי שכתב שם"ה ליישראל כיון שמלוכיסה הירוי' לית שם מוכר ומחלו מינו מחוק וכן כל שנותן בירושה שם לו בלא כתיבה ומסירה ומשרים חשלם ע"כ וכ"כ ניסי כחתר"ק חשם ובהנה' ס"ע סי' ו סעיף כ"ם ה"ל שם מוכר בעניו שבישראל הרשאו לקנות ואינו מחויבי בלא שקניותו קנין אבל מאן לימא לן כשפורע חובו שלא הרשות ישראל שלא יהא בכלל פורע חובו שהוא פשוט עכ"ל - ושם איתם ס"ל לשקות שם"ה וכל הפוסקים שכללו דחכירת שטרות שלא ורצו שלא על דעתו לרשות מכירות שטרות כשהיו כתיבה ומסירה לפורע חובו שלא מרשות רק שהא לשקות שכ"י ושחברת"ה ובניהי כותם ס"ב כתיבה ומסירה ושם כן לעניין ומ"ש ומ"ש כ"ם ה"ל שכותן בירושה שם לו בלא כתיבה ומסירה שלא ס"כ וכ"כ ניסי כחתר"ק חשם ובהנה' ס"ע סי' ו סעיף כ"ם ה"ל שם מוכר בעניו שבישראל הרשאו לקנות ואינו מחויבי בלא שקניותו קנין מכל מאן לימא לן כשפורע חובו שלא הרשות ישראל שלא יהא בכלל פורע חובו שהוא פשוט עכ"ל - ושם איתם ס"ל לשקות שם"ה וכל הפוסקים שכללו דחכירת שטרות שלא ורצו שלא על דעתו לרשות מכירות שטרות כשהיו כתיבה ומסירה לפורע חובו שלא מרשות רק שכתב כשם ברש"ל ושם"ג שכתב בעל כי בפרק מי שחת כותבי שכתב שם"ה ליישראל כיון שמלוכיסה הירוי' לית שם מוכר ומחלו מינו מחוק וכן כל שנותן בירושה שם לו בלא כתיבה ומסירה ומשרים חשלם ע"כ וכ"כ ניסי כחתר"ק חשם ובהנה' ס"ע סי' ו סעיף כ"ם ה"ל שם מוכר בעניו שבישראל הרשאו לקנות ואינו מחויבי בלא שקניותו קנין מכל מאן לימא לן כשפורע חובו שלא הרשות ישראל שלא יהא בכלל פורע חובו שהוא פשוט עכ"ל - ושם איתם ס"ל לשקות שם"ה וכל הפוסקים שכללו דחכירת שטרות שלא ורצו שלא על דעתו לרשות מכירות שטרות כשהיו כתיבה ומסירה לפורע חובו שלא מרשות רק

לשלם לו ונוטל משכונו בחנם והרי אבר זה הניתן מעורייו (ב) (ג) ואפילו אם היה המלוה מפיים את המלו' ומוחל לו: רוחקו לפרוע (ד) אמרינן דהיה הלוה מפיים את המלו' ומוחל לו: בגם (ה) וכן נרשם לי עיקר ג ודלא כיש מוקין

(ב סור בפרק זו) (ג) ואפילו אם היה המלוה מ רוחקו (ד סור בפרק ג) אמרינן דהיה הלוה מפיים את המלו' ומוחל לו: בגם (ה) וכן נרשם לי עיקר ג ודלא כיש מוקין

(ה סור בפרק ר"ת ובהרא"ש) ומוסרים דמייב לבעל וה"ל

לית הלוקח בשם"ה ונם קרשה קודם שטרפו דמומד במקומו לעורר על הלוה שמכר לו בסדר תמ"ב כאן דמיירי דפרע חובו של מכירו ואינו לוקח כח ורשות מקודם לכן מהחלוה וק"ל והו דלא כת"ם בשאלתי שכתב דמוכר בשם מהלו' לכן מהחלוה וק"ל כ"ם דדיחסון חת שניהן להדדי ודו"ק ע"ם: נ ודלא כיש מוקין עיין בשו' שכתב בשם"ה דדוקא בפורע חוב חזיזו' אבל אחרו כן בירושלמי חשוב דכל"ם לישה בעם לאפטורי מהשוב דמני לימר אם לא נתת לה חזיזות היתה מלוה על פה וה"ם לפרוע לחי שון אבל דשבו דיכו כון בעלמו (ושם"ם בשי' ס"ו סי"ח ו) משל"כ בפרוע חב חלוה שכיתה מושל עליו לפרוע לו • וח"ם חו"ס של"ל עיק' כדעת הרשבו' בד"ח כ"כ ומטע' שכתב הכ"י משם בשם הרשב"ם דם"ל שכת"ה והו דלא כיש רשיי דלא ס"ל כוותי' ולפי ח"ם כדרים ושכשתי דשדין עם הבור הרשב"ם ס"ל כר"ת בלא"ד דהלכת' כוותיהו וכן דעת הפוסקי' ורבעת מחבר סמ"ע סי' ק"ח ס"ק ו' ועיין בשו' שנות הרשב"ם סי' ק"ח ס"ק ו' ועיין בשו' שכתב בשם"ה דדוקא בפורע חוב חזיזו' אבל אחרו כן בירושלמי חשוב דכל"ם לישה בעם לאפטורי מהשוב דמני לימר אם לא נתת לה חזיזות היתה מלוה על פה וה"ם לפרוע לחי שון אבל דשבו דיכו כון בעלמו (ושם"ם בשי' ס"ו סי"ח ו) משל"כ בפרוע חב חלוה שכיתה מושל עליו לפרוע לו • וח"ם חו"ס של"ל עיק' כדעת הרשבו' בד"ח כ"כ ומטע' שכתב הכ"י משם בשם הרשב"ם דם"ל שכת"ה והו דלא כיש רשיי דלא ס"ל כוותי' ולפי ח"ם כדרים ושכשתי דשדין עם הבור הרשב"ם ס"ל כר"ת בלא"ד דהלכת' כוותיהו וכן דעת הפוסקי' ורבעת מחבר סמ"ע סי' ק"ח ס"ק ו' ועיין בשו' שנות

ומ"מ מה שנרשם מהשרים יוסף דנבי כותי בעינן שיפרע חרשתו כשלא כתב לו שכותב כתיבה ומסירה מינו מוכרח ופשם דברי הכ"י ומקרא"ם מ"מ בעינן כתיבה ומסירה דינו כמו נבי יפרע' ובהנה' ומסירה וכן מ"מ בעינן כתיבה ומסירה דינו כמו נבי יפרע' כתיבה ומסירה: נ ואפילו אם היה המלוה רוחקו לפרוע כו' נם היו זה סך של מי שכתבו בעשיטות ולא מצינו כן"י שום מחלוקת בדבר לפע"ד הרשם מהלוקים כיון דה ולפע"ד הטו שפיקת דדינה וכמו שכתבו - שברי"ף ובהרא"ם ושם"ג ובשתם מיי' שפניהו מירושלמי שפיהו בשל טוב רוחק וכן משלמי נטורים בשם ריש"ו ושם"ג שהים לפשר ליחר שפתו שעתם שכתבו שתם ת"ח מין זה עיקר לפע"ד רכיון דירושלמי פלפלי בזה ס"ל לכתוב כפי דינא בפי' אלא נרשם דשניהן לפו דשם"ה דוחק גדיך לשלם ומינהו משום רכיון דירושלמי הוציא כן מחשבת דשוקל שקלו ופי לא עקיל מחשבתן אלמא דלא ס"ל לפירושלמי לפשר לחוקתה נבנבו ונבזו ופ"ב כיון דיש ס"ם דיכ לא חזיה בפי דינא דירושלמי מחתני' וברא"ם בתו' בשם ר"ת ומחילא לא קי"ל בכי (סור מהנחתי בסוף פשר נדולי תרומה שכתב דלא ס"ל לפרי"ף וברא"ם בפירוש לחי בשם"ה דוחק ס"ם)

ותו כרשם דשקול פירושלמי נוטה בכך ר"ת ומחילא לא קי"ל בכי (סור מהנחתי בסוף פשר נדולי תרומה שכתב דלא ס"ל לפרי"ף וברא"ם בפירוש לחי בשם"ה דוחק ס"ם)

כיוצא"ש מן הרא מרש לך שהוא כן דחיכין ומקריב עליו קינין זכין וקיבי זכות ולד הם הפשות ומפשות בלא ככם ליהיו כלום וכן בלא ככם ליהיו כלום ס"ב וברשם רס"ם ומכן בע"ם כן חמוכר שהיו מחכבי' לשוקל שקלו דשכסן שהיו יכול לשקול ומשתע ליה לפירושלמי דשקיל מלא ככם ליהיו על כסן אלא מיכ ומשם מילא מוי בשל בית שקיבל ודאי הוי מחכבי' לשוקל ומשני מי שברת דשם חייבי בלא ככם ליהיו על כסן אלא מיכ לפרושי שכבר הפרים קיבלוהו ובשלוי מיב שכבן ומו לא שמיב מי שברת דשם חייבי בלא ככם ליהיו על כסן אלא מיכ ומשם מילא מוי בשל בית שקיבל ודאי הוי מחכבי' לשוקל ומשני מי שברת דשם חייבי בלא ככם ליהיו על כסן אלא מיכ לפרושי שכבר הפרים קיבלוהו ובשלוי מיב שכבן ומו לא שמיב

ד אבל אם פרש לבותי כו' דכותי אינו מתרצה כ"ע כרבי כפף ועיין ° כע"ם דכתב דלפי מה שנהגין לעשות שבותי/סופרי/ מתפללין עם מי שמתפייב להן על ימים ושנים כשבותיהן להן ערבות מספיקין ככה"נ אם כח ישראל לפרש לסופר כותי כשביל מי שמתפייב/להסוף/ולקח הסם"ע מיד הסופר וכח לתבו' פו להלוה פסיטא דמני זה שתתפיי/להסוף/ לומר לישראל הפורש הייתי מפיים להסופר בערבות לשלם לו על ומנים רקוקים שכ"ל וזכרים ככונים קן : ה אבל אם היה בידו משל אביהו כו' יש ללמוד נ"כ מת"ם הטוען והמפקר כם"ם ק"ם ז"ל ואם מפרו הנפקד ליד חלוה פטור כו' וכת"ם שם נ"כ בשם כ"י מילתא בשמעתא דדוקא כשבח זה הפורש לנכות ולהוליא מני למימר מפיימינא כ"ל ואפילו פרש משבח זה שפרש לו משפח מונית משפ"כ בשים בידו משל אלוה דמני למימר מי לא הייתי משלם לו כיה כב"ד שולחין לי ליפרע לו ממה שיש בידי מדר' נתן וכ"ם שם בינו מעותיו בידי ת"כ מה היקשי לך כשכתתי לו מעצמי ע"ם : ו אין אביהו אינו משלם לו כרחה דחבי' לפלוקים אבל דם"ל דכבל סוב וזלת מזונות משבח אינו לשוור ולפרוש לו מודיש כזה דדוקא שם דמיירי דפרש לו מדעתו וגומל עמו משפח אינו יכול לחזור ולפרוש כדי שלא יוציא על משבח כפני

(י) יש מיתירים דוקא כשפורש לישראל ° (תשו' מהרי"ל סף כ"ב) ד אבל אם יפרש לכותי אינו אלא מלא (י) וכל שכן אם פרש משכונו מן הכותי דאינו נאמן לו וכן רואי לסורות ועיין ביורה דעה ס"ם רנ"ב הפודה אבידו מן הנכרי אם אינו משלם ° (תשו' מהרי"ו וסי' קס"ו) יש מי שאומר שכל זה אלא היה לו משל אבידו בידו ה (א) אבל אם היה בידו משל אבידו ופרש אומו מה שפח עשה (ב) וי"ל דאפי' נתן משכון אלו בשביל אבידו הוציל ואם רצה היה יכול לתת משל אבידו אע"פ שלא נתנו לו משלו :

ב ° (ג' רמב"ם פ"ח מהי מוכל ומזיק ה"ו) מי שנתפש על חבירו ולקחו כותים ממון בגלל חבירו ו (י) אין חבירו חייב לשלם אין

דמיירי אפיה ערב קבלן אפשר דאל"כ לא היה שלום אינו לפרוע כיון שפרע לו אלא מדעתו פ"ם ורו"ק : וגם מהרי"ו לא פסק להריא"ל כה"ג רק ז"ל נפי קס"ו ואל תסיבני שתקנת רבותינו שפקו הפורש חוב אבירו דפשוט מלשלם לו סיינו אפוא אלא היה ביד הפורש כלום אבל שלום אפשר פמרע דבנן דעתיה אפיה בינו לשפרע אבל בבא בנדון דידן כיון שהיה ביד לשם אבל אפשר דאל שתמת דמילתא דעשה לפרוש ממה שבידה אמון רחל ועוד אם עליהם ר"ת ור"ת ושם ס"ל הפורש חוב אבירו משלם לו בשפ"ר אלא אפי' אפשר שבידו אבל אבירו בידו אלא אפי' ע"י שבי דייני גזירות עכ"ל ואם כ"ת ור"ת אלא אפי' ע"י שבי דייני גזירות עכ"ל ואם כ"ת ור"ת כשפר שפיקא דעתיה • מיהו לדידן לא הוי שפיקא כלל ואפילו אפשר דעתיה תעותיו ואפי' אפשר אפקינן מיניה אלא היכא דהיכא דהיה אמון רחל ועוד אם עליהם ר"ת ור"ת ושם ס"ל הפורש חוב אבירו משלם לו בשפ"ר אלא אפי' אפשר שבידו אבל אבירו בידו

הלכות ערוב

קכט דין הערב בשטר ועל פה ומתי נפרעין מן הערב ובו כ"ב סעיפים:

א (ג) רמב"ם פ"כ מ"ם ממלוה) המלוה את חבירו ואחר שהלוהו אמר לו אחר אני ערב או שתבע את הלוה בדין

ב (ג) ואמר לו אחר הנח ואני ערב או

שהיה כפני נומלי מסדיס משפ"ב זה שלח פרעו מדעתו אלא הודיע לפרעו כשל כרעו משמת שכתפם עליו ות"ם אף אם פרע לבותי דכתבתי לעיל ס"ע בריך לשוי ולפרוע לו ככה"נ דכתפ מסכותי ג"ע לשוי ולשלם לו ככ"ל וכ"כ בפרישה ודלא כמ"ם *כע"ם ע"ם דמחלק וכנכם בדמוקי' וכן כנד"מ' דכת בנמרא סתמו וחמרו אין אדם נתפס על חבירו זולת על דבר שחם ע"ם ודו"ק:

ג ורוצ"ל לעכב"כ הוצרך להתפס עם בכותי כו' אע"ג דכת'מור"ם כשב"ם שלפני זה ז"ל די"ל דוקא כשפורע ליהרא"ל אבל אם פרע לבותי אינו צ"ע וכ"ש הוצרך לפרוע לבותי שלני שתם דפרע לעוכת מבירו דאלמלא שפרע הוה כשלין לבכותי היה בכותי קיור על מבירו להוציאו מידו משמ"כ בכת דמיירי דשמלמד יע"ש משם ולא היו בכותים יכולין לחזור עליו רק שהעלילו על כה"כ בחמר' בכיתך היה במלמד ואתה נרי לשל עבורו ואיכו דומ' לימ"ם השור והמחכר כם"ם קכ"ו דאם כאו מנסין על רחוקן כשביל פקדון שבידו משל שחעון דחות' לרחוקן לשלם החכמי' כפקדון של מבירו. דהשם ידעו שהפקדון בידו וכשבילו כאו ועוד הא כתבו שם דדוק בפקדון דיכא הכי משני שכו'כין וכשבילו כאו משמ"כ בשלוחא דלהוצאה כתבה וה"ב בחעות שהביא בידו הכע"ם לא מחשבי כעין ודו"ק: ד בכל שעם דקד וכתם כן משו' דכהב"ם מרדכי בתוב דדוק' אם על שעם זו אבל שעשה שעבר'מאחר שכבר כתפיים בחלך אין לחפשיר כאחי עליו וכן הוא בתשו' מהרי"ו סימן ק"ו וכ"כ כד"מ וכתבו מור"ם ז"ל בשמאו אחר זה בסע"ם שכם י"ל ולפי מ"ם שכן דברי המחבר שכ"כ נשחע לא ס"ל מור"ם לכתבו בסס י"ל ודו"ק: ם שלוו לעורך החם כו' פי' אם שלוו ופייסו כבר להחלך וכחשם מפני שכן כיפערופסי הקכל ומה שלוו ופייסו להחלך לשוכות הקכל וכשל"יחוקם עשו מה שעשו: יוד אבל אם יש תקנה בעיר הולכין כו' ז"ל שם בחשוכות הרשב"א אם עשה בשר לחקנת הקהל חוכם או עלילה אין מחרים צריכי ליתן אם לא יש תקנה בעיר מיירי שותפין בכל מילי דהו הולכין אחר מנהגם מיהו אם תקנת עשו בשר וגרמו לעצמן העלי"ל אין מחרים צריכין ליתן כו' ע"ם וכוה נ"כ בדברי מור"ם שכתבו מבואר'שע"ו קחי מה שחתיק וכתב ז"ל וא"ת אם תקנת עשו כו' וק"ל:

קכט

ג המלוה את חבירו כו' ל' הרמב"ם פ"כ מ"ם ממלוה כשחיק בחחכר ושם נ"כ כתב הכהג מו שחתב כו' קודם נכח או שיש חוכק כו' ולא זו אף זו אמאי ל"ח כתבו דאיכו משחעבד כלל קכין כיון דבשור בעלמא שלא בשעת חתן חעות הוא שלא אפי' שבקו החלוה דה"ל כיון דראה לעבוד נחר וקבעם בשעו כדי להעילו קח"ל אבל בשור כתב חיבכא וזו נ"כ לא אף זו אף זו ל"ח שבקו דשכר חלוה קשביד וכח"ם בפרי"ב דשכרו'כתבן רש"י בבחמ'סוף כתר"ם: כ ומ"ש לו בבא פי"ל בבא לו פחה ואם לא יתבו לך הוא לשלח ומן חני שתבעו לך אבל אם פשרו ע"ם לעחרי יחבא' בשעת מ"ח וק"ל:

ג מיכו

ד"ה מלוה שכיים כו' דיכו זה שלא פרעו מדעתו אלא הודיע לפרעו כשל כרעו משמת שכתפם עליו ות"ם אף אם פרע לבותי דכתבתי לעיל ס"ע בריך לשוי ולפרוע לו ככה"נ דכתפ מסכותי ג"ע לשוי ולשלם לו ככ"ל וכ"כ בפרישה ודלא כמ"ם *כע"ם ע"ם דמחלק וכנכם בדמוקי' וכן כנד"מ' דכת בנמרא סתמו וחמרו אין אדם נתפס על חבירו זולת על דבר שחם ע"ם ודו"ק:

ז ורוצ"ל לעכב"כ הוצרך להתפס עם בכותי כו' אע"ג דכת'מור"ם כשב"ם שלפני זה ז"ל די"ל דוקא כשפורע ליהרא"ל אבל אם פרע לבותי אינו צ"ע וכ"ש הוצרך לפרוע לבותי שלני שתם דפרע לעוכת מבירו דאלמלא שפרע הוה כשלין לבכותי היה בכותי קיור על מבירו להוציאו מידו משמ"כ בכת דמיירי דשמלמד יע"ש משם ולא היו בכותים יכולין לחזור עליו רק שהעלילו על כה"כ בחמר' בכיתך היה במלמד ואתה נרי לשל עבורו ואיכו דומ' לימ"ם השור והמחכר כם"ם קכ"ו דאם כאו מנסין על רחוקן כשביל פקדון שבידו משל שחעון דחות' לרחוקן לשלם החכמי' כפקדון של מבירו. דהשם ידעו שהפקדון בידו וכשבילו כאו ועוד הא כתבו שם דדוק בפקדון דיכא הכי משני שכו'כין וכשבילו כאו משמ"כ בשלוחא דלהוצאה כתבה וה"ב בחעות שהביא בידו הכע"ם לא מחשבי כעין ודו"ק: ד בכל שעם דקד וכתם כן משו' דכהב"ם מרדכי בתוב דדוק' אם על שעם זו אבל שעשה שעבר'מאחר שכבר כתפיים בחלך אין לחפשיר כאחי עליו וכן הוא בתשו' מהרי"ו סימן ק"ו וכ"כ כד"מ וכתבו מור"ם ז"ל בשמאו אחר זה בסע"ם שכם י"ל ולפי מ"ם שכן דברי המחבר שכ"כ נשחע לא ס"ל מור"ם לכתבו בסס י"ל ודו"ק: ם שלוו לעורך החם כו' פי' אם שלוו ופייסו להחלך לשוכות הקכל ומה שלוו ופייסו להחלך לשוכות הקכל שכן כיפערופסי הקכל ומה שעשו: יוד אבל אם יש תקנה בעיר הולכין כו' ז"ל שם בחשוכות הרשב"א אם עשה בשר לחקנת הקהל חוכם או עלילה אין מחרים צריכי ליתן אם לא יש תקנה בעיר מיירי שותפין בכל מילי דהו הולכין אחר מנהגם מיהו אם תקנת עשו בשר וגרמו לעצמן העלי"ל אין מחרים צריכין ליתן כו' ע"ם וכוה נ"כ בדברי מור"ם שכתבו מבואר'שע"ו קחי מה שחתיק וכתב ז"ל וא"ת אם תקנת עשו כו' וק"ל:

קכט

ג המלוה את חבירו כו' ל' הרמב"ם פ"כ מ"ם ממלוה כשחיק בחחכר ושם נ"כ כתב הכהג מו שחתב כו' קודם נכח או שיש חוכק כו' ולא זו אף זו אמאי ל"ח כתבו דאיכו משחעבד כלל קכין כיון דבשור בעלמא שלא בשעת חתן חעות הוא שלא אפי' שבקו החלוה דה"ל כיון דראה לעבוד נחר וקבעם בשעו כדי להעילו קח"ל אבל בשור כתב חיבכא וזו נ"כ לא אף זו אף זו ל"ח שבקו דשכר חלוה קשביד וכח"ם בפרי"ב דשכרו'כתבן רש"י בבחמ'סוף כתר"ם: כ ומ"ש לו בבא פי"ל בבא לו פחה ואם לא יתבו לך הוא לשלח ומן חני שתבעו לך אבל אם פשרו ע"ם לעחרי יחבא' בשעת מ"ח וק"ל:

ג מיכו

שהיה חונק את חבירו בשוק ליתן לו ואמר לו הנח ואני ערב
אין הערב חייב כלום ואפילו אמר בפני ב"ד אני ערב :

סנה ג (ב) מיכו אם פרע למלוה (ג) כגיווי מלוה סייב
לגבות ממה שנתן למלוה °(כ"פ סנ"מ ומ"מ פכ"ה ממלוה)

ד (ד) אבל אם קנו מידו שהוא ערב ממון זה בין בפני ב"ד
בין בינו לבין המלוה נשתעבר (ה) (פמור למכירו ס (ו)
מני ערב לך בער יום ס' מאיו כלום) °(רשב"ם סי' מלף קמ"מ) :

ב אמר להם בשעת מתן מעות הלוהו ואני ערב נשתעבר
הערב י ואינו צדיק קנין :

סנה °(מרדכי פנ"פ מיימן פ') (ז) ואפי' לא כתערב בהדיא
רק שאומר למלוה להלוות לזה י (ח) כי כטוח הוא
ועשאו על פיו והיה שקר חייב לשלם לו דהוי כאילו כתערב לו :

ס וכן אם בית דין עשו אותו ערב נשתעבר אע"פ שלא קנו
מידו כגון שהיו בית דין רוצים לגבות מהלוה ואמר להם
הניחהו ואני ערב לכם הואיל ויש לו הנאה שהאמינוהו ב"ד
באותו הנאה שעבר עצמו :

ג °(מרדכי פנ"פ) אם החזיר שטר או משכון הוי לירא ערב
בשעת מתן מעות :

סנה °(כ"כ המרדכי פ' פ"ב וכתו' פ' המקבל) ס (ט) וכן אם
פטר הלוה על פי הערב ס"ל כערב בשעת מתן מעות י
(י) ויש לומרי' דאם היו לערב מעות על לוה כידו בשע' שערב
נשתעבד בכל ענין : °(מהרי"ן נתשו' סי"ג) :

ד ערב

נסמוך נסב"ם ס"ג דס"ל כערב נשעת מתן מעות אפ"ל אח"מ וכן משמע לפרי'
מ"ש רשב"ם סנהדרין ס"ג ד"ה סי' קכ"ו ומ"ו ס' עיין נתשו' מהרשד"ם סימן ע"מ
ועיין כתשו' רמ"א סי' ל"ג וע"ב : כ מיכו אם פרע למלוה ע"ל סי' קכ"ו
ס"ב מזה : ג כגיווי הלוה כו' אפילו כלה כסף"מ ועיין נסמ"ע
ס"ק ג' עד ואפשר דס"ב כו' ועי"ל סי' קכ"ד ס"ג : ד אבל אם קנו מידו
עיין נסמ"ע ס"ק ד' עד וק"ק למה יועיל
נזה קנין כלא כ"ר מצו' כיון דאמ"ע
פוב כו' וכשתיין נכ"י סימן קי"ג ס"ק
מ"ב נסמ"ע מרפא ולק"מ
דכערבות מין זו אמרכתא נמור ע"ש
ול"ל ועיין עוד נב"י סי' כ"ו סי"ח ד"ה
רב"ב ע"ב מכתב מצום דמלוה נרשות
מחרים לא הוי כאמרכתא ס"ב : ה
פאומר למכירו כו' עיין כס"ם ס"ב ד"ה
ע"ו ע"ר : ו ואני ערב לך בער יום
מאר . עם נרשב"ם סייס וכתב שסעם
מצום אלא ניאר על מה ערב לו אם
שילך הלוה נשליחתו יום אחר או אלא
יבא מכאן יום ג' וחכיאו נ"כ נסמ"ע
ונרא' מהכריו שם דאם אומ' נשעת מתן
מעות או אלא נשעת מתן מעות וקבל
מיד נאלא נער יום אחר דהוי פרוע'
וע"ש ע"ר ול"ע לדינא . ואם כתב נכתי"
כל מי שיתנדב ללות לפ' כך ממון אכי
נכתב ענוחו ע"ק עיין נאורך נתשוב'
רשד"ם סי' ל"ח שכיאר אמין זה ערכות
כיון אלא אמר נשם ניווי תן לי ואני
למי שאמר כל מה שיוכו תן לי ואני
עור נשם אלוה פרע עשם אמר סוב נפ
הערב עסיר מהערכותו ואי כו מסופק
לפלופא שכי' אלוה אחכו ע"ש ואפ' אפ'
ועיין כתשו' אשר"ן ן' סימן . ועיין
נתשו' ר"ן ן' סיים סי' ס'ורו"ק : ז
ואפי' לא כתערב כו' וכיים"ם ס' הנוחל
פני סי' כ"ר פסק דפסור אם"כ ס"ל מזי
דעלך קמכיכי' ואפי' למאן דס"ל לקמן
סי' ס"ו דכמרלא דינר לשלחני אפ"ל מזי דעלך קמכיכנא חור' דכוא עסור
אם לא ס"ל כיון אלא היא מוכרא לעשות כן ונתשו' מהרי"ו כתב דלא גרע
מזנלא דינר לשלחני ופסק על מור"ם דלקמן סי' ס"ו פסק דצריך לומר מזי
דעלך קמכיכנא ס"ל לכתוב נ"כ דס"ל מזי כו' ומ"ש לפי מ"ש מהרש"ל דכאן
כ"ש מזרו דצריך וכיכרני מהרש"ל מוכא נמרדכי אם ונכנסת מצר"י אם נשם
ר"פרים ונתשו' מהרי"ו מוכא נמרדכי שיש הלוואה שמחל עליו וכ"ל דנם
מור"ם מיירי מזה ומ"ש ופשלו ע"פ היינו שיש הוכחה לזה שמחל עליו ומחכירו
יודע שמוחל עליו ונכ"ש מרי"ף ורמב"ם ומחבר לקמן סי' ס"ו דפיכא
דמוכח מילחא דעלי' שמחיל הוי לאחר ליש מזי דעלך קמכיכנא ונכ"ש כאב
תו דמיירי שם"ל מזי דעלך קמכיכי' ואין מחמוות מור"ם ומרי"ו כן ומ"ש
שם הוא נקי כגון אמיו ומוחף מיודע נשקיו ונקרן שלו ויודע שאינו חייב
לאחרים אפי' ל"ל מזי דעלך כו' פשור כ"כ כ"ש ס"ם : ח כי נשוא הוא כו'
חייב לשלם כו' אלא ס"ל ליישבו על נכון שאין אדם יכול לירע מה שיש לאכירו
אפי' אדם לגבי גבו אלו אפילו אפי' ראה שלו זכה וכסף ושטרא ברכה דילמא
שילו אלו אלו חייב עליהם אלא נכון ס"ב שסים אמיו וירע שבשלה לשם שירוש" שך
משוב וירע נ"כ אלא היו חייבים מקודם שירוש לשום אדם אלו שסים שיחפו
מקודם נזמן שם ויודע שם שסים לו נחלק התכורות" שך משוב ונם יוכ"נ
שאינו חייב לשום אדם ואפ"ם כשעה שאפי שעשה שנא לו שיכה וסיזק שירד
מכל נכסיו וזה ידע משוב כאותם ואפשר אפי' ל"ל מזי דעלך קמכיכי' ואלא צריך
לקבל פיסת דלא ידע דהא אין פוסקו אלא שאם כ"כ מהרש"ל שם . (הגי"ש
ואכ"ם אם שים נשום וכשקבל אח"כ שהוא פשור כיון שנשקבל אמ"כ וכ"כ
נשמ"ע פ"ק ז' ופשום) עיין נמ' נט פשום נשלפי נפוריס דף רמ"ר ע"ב : ט
וכן אם פשר הלוה כו' וכן משמע נתשו' רשב"ם שסניא לי' סי' קכ"ו ומו' מ'
עיין נתשו' רמ"א סי' ע"ב : י וי"ל דאם היו כו' נדאם דלכך כתב פר"ב
הרין ברשטון נשאם וזיין זה נל"ו וי"ל לומר שאין זה מוסכם והיינו כמ"ש
נר"ח על מהרי"ו ול"ב שמולק נדברי מהר"ם (שכמרדכי פ' מיזהו נשך נני
מחלגר שכירו הקבל לשלם לרשון עשור שאם) דאם לא תני שמע נשכי
אלא נאם ברשון עשור לשר ס"ל נשמע מהן מעות עכ"ל ונשאת אלא משמע
כן נתשו' מהר"ם שם ס"ב ונם מהרי"ו שם נוסיף מייתי תשוב דמהר"ם
ונראה לפ"ד דאשולם לא אלא כן אם ל"ל נדעת מהרי"ו דאם נכך שים כירו מעות
אלו ולא תניכו מילתו זה ס"ב ופוסקים נשום אקום וכן משמע לפרי' מאשו'
הרא"ם ונם"ע ומשמ"ע דלעיל סי' קכ"ו ס"ב ס"ק י"א דאפילו שים כירו מעות
אלו ס"ל ערב אלא נשעת מתן מעות ולא לאחר מהרי"ו ואם אלא נשום
שאומר עצמו שאלוה לו אוא כיד ערב ומשתעבד כיון דהוזה מעות שאלופא
נא ליכו ונקבל עליו לפרוע וז"ל ס"ב כשאומרה אני רוצה לפרוע לך מיינא
לפרוע כו' אפ"ב שאמרינן שלפי נכא נתרע דערב אלא נשעת מתן מעות

לא משתעבד

נרא מצר' דעלמ' שכ"ל ושכיון מהמרדכי דפי' ה"ב וסי' כ"ה וכמ"ם נ"כ שם וה"ם שם שמעו' כידו כתבתי ושוכתי שם פירושו שם"מ
דר"ל דאפ"ם שעדיין מעות כידו דהמוחלת דעדיין לא נתנם להמקבל אפ"ם כיון שפע' המקבל ע"פ המוחלת שהלוה לנמרי מייב המוחלת
לשלם למקבל ושיינו כמ"ש כאן ודו"ק : יוד וי"ל דאם היו לערב כו' עד ככל ענין אפי' אם מתן מעות ואפי' אם לא פער הלוה לנמרי :

ד ערב היוצא לאחר היתום שטרו׳ דהיינו לאחר שחתמו הערים בשטר כתב ואני ערב וניכר שכתב ירו הוא זה יג או שהעירים מעידים עליו יג יש אומרי׳ ● (טור סי׳ו בשם הרפב״ץ והרמב״ן) שמשתעבר בלא קנין לגבות ממנו מבני חורין וי״א ○ (שם בשם הרמ״ם) שאינו משתעבר אלא בקנין (יד) ולהרמב״ם ○ (כ״כ הת״ה ס״ל כ״ו מהלכות) אפי׳ ערב היוצא קורם חיתום שטרות צריך קנין כל שלא נכנס ערב אלא לאחר מתן מעות: ה כשם שאין הערב משתעבר אלא בקנין או בשעת מתן מעות או בכ״ך המקבל אינו משתעבר אלא באחר מרכי׳ הללו שאין חילוק ביניהם יג אלא לענין שעבור תובה (סי׳ נדונים לפתן) כמו שנתבאר בטור אבן העזר (סי׳ק״ן סעי׳ו׳)

יד (יב) כל היכא דבעי קנין אי לא קנה מיניה אינו גובה אפילו מנכסים בני חורין אפילו כתב לו בשטר: הגה ○ (כ״כ בתשרים ני״ג מ״מ) ואפי׳ נתן תקיעת כף סו (יב) ומ״מ אם הוא במקום שנהגו לקנות ככך סו (יד) ומ״מ כופין אותו לקיים שבועתו ועל״ז סי׳ע״ג סעיף ת׳ יו (סו) מי שנתן מתנה לחבירו ○ (כ״כ ריי״ו ני״ו מ״ח) ואחר לתנה לו לאחר זמן והעמיד לו ערב יש מומרים ○ (ר״מ סי׳ו מביא דעות אלו) דהוי כערב בשעת מתן מעות וים פולקין:

ו ○ (ע״ל סי׳ כ״ו סו״ם) נעשה לו ערב בקנין וכתב לו שטר יש לו דין מלוה בשטר לטרוף ממשעבדי לא כתב לו שטר ○ (טור סי׳ו בשם רב אפי׳ אע״פ שנעשה ערב בקנין דינו כמלוה ע״פ ואינו גובה אלא מבני״ח יח וי״א ○ (טור שם בשם הרמ״ם) דהיכא דקנו מיניה טורף ממשעבדי אפילו לא כתב לו ונ״ל דבערב ב״ח לרבוי הכל גובה ממשעבדי אפילו לא כתב לו שטר יט דהוראה בבית דין כשטר דמיא

ז לא

יח שהעדים מעידים עליו מ״מ שהעדי נרחא דם״מ הוא ונריך להיות לו שעדים כללא ק״ו ור״ל שדי׳ דעלמא: יב יח שהשתעבד כלא קנין משם פלוגתן מכותר בטור וכפרים דכרים כך ונ״ת ס״ל דהוא דומה למתקייב לחבירו וכת׳ לו בשם שהי קייב לך מכח דפי׳ הפי׳ כלא קנין וכת״ס ל׳ ביאל כשימן מ׳ וכרת״ס ומ״ש לאחר שחתמו כתוב כו ופלוגי ערב כו׳ ו ומ״ש לא קנו מיניה ס״ל דאפי׳ מכני מרי׳ מיני נוהם כת״ס המ״מ כשמו וכפרישם כתבתי לשזו וכותבתי שם וכרים דגם דעת הטור הוא כדעת הרמב״ם ס״ם ורו״ק: יג הגה ע״פ שעבור כתוב כו׳ ומ״ש דבער כלא קבלו אפי׳ משתעבד (לשטור כלא קנין לף דהו כשם מתן מעות ולרמב״ם ומשכחר מפי׳ מכנין מ״מ כשמו דבר מצוה קעבד ולא מפי׳ קסיר כלא קנין • וכערב כגדוני׳ אי״ה כשם דשכר מצוה קעבד ולא מידי קסרת דהא טב למיתב טן דו מהל בקבלן מייב אפי׳ כלא קנין • וכערב כגדוני׳ אי״ה כשם שכר מצוה קעבד״ן ולכא שם למיתב טן דו ומ״מ אית׳ כה פלוגת׳ שם כתבן עזר מי נתקייב כערב ומ״מ השמיטו המחבר והמגיה תור״ס ול״ל וק״ל מהל לכ״ע יכול לתזור בו ערב גדוני׳ קודם שנפרעים ואפילו קנו מידו כיון דעדיין לא נשעבד על פי ונלמד כת״כ מת״ש סעו׳ והמחבר כרים סי׳ קל״ו ת״ש נם כת״ע סי׳ ק״ב סעיף ו׳ כ״ב תורם בפשיטו׳ע״ם ○ ועברו״ דיוק מן כשביל הקנס דאין יכולי׳ לחזו׳ חבו׳ כוס ולא ערבי כשביל הגדוני׳ וק״ל: (הנ״ב כתוב בחשרים כתיב כ״ו ומלק״ מ) הנותן מעו׳ למחצית שכר ומעמיד לו ערב בעד השבח אף על נב דלאו מידי קסירא ת״מ כיון דלאו מנו׳ קשכר משתעבד בלאו קנין עב״ל ונם זה נלמד מדין ערב דכתוב׳ ונדוניא): יד כל היכא דבעי קנין אי לא קנו מיני׳ אינו נוב׳ אפי׳ מכנסי כב״מ אפי׳ כתב לו בשטר דקדק ויכתב כל היכא דבעי׳ קנין כו׳ אפי׳ כתב לו בשטר ולא כתב בקי׳ דלא מכני כדין וס בשטר מכוס יש פלוגת׳ כת״ם לא בשטר ולא כתב בקי׳ דלא מכני לזת׳ דלת׳ דבעי קנין לא מכני שטר ור״ל אפי׳ כתב לו בשטר כפני עלמו ויש בשטר שכתב כוס כל׳ המקבר ומה שמת׳ המקבר לא כסעיף ו׳ דשם כתבו לאחר מחיתת הערים אינו נוב׳ אלא מכני מורין ום״ת דמכני מורין מיבא מנני נכי שם מיירי כדקנו מידו ולקי לת״ם לפני זה וכמ״ם בפרישה ע״ם ורו״ק: טו הם הוא במקום שנהגו לקנות ככך ע״ל סימן ר״ם ס״ב דיש מקומות דכותבין בשטרותיהם ערבות ווה כ״ל כרור וכ״כ בריב״ם בסי׳ ש״ל דאין מכני ערב אלא בקנין ומ״ש בתורת ערבות אלא מכח קיום שכועתו הם פרע להמלוה אין נרין להמלוה לגבות מהם ערבות אלא מכח קיום שכועתו הם פרע להמלוה כיון דאלא מכח קיום שכועתו לא הוי ערב כלל ואינו נרשה לדיכא כיון שאל״כ הלוה יכול לומר לערב אני לא ערבתי אלא בשביל שיתן לי המלוה מעות ולא בשביל שיפרע הוא ללוה ופרע בעצמו ונסי דאין הם ערב עליו מכל מקום כי אין נוכח שייב לשלם לו כלום ואינו נרשה לפרוע ולהפסיד לעצמו ולא בשביל שיתן לו

כ ואינו נוהג אלא מכ"ע ודוקא כשקנו מידו וכמ"ש לעני זה כס"ה : כא ואינו מעורב עם הלוה והמלוה פי"מ אפילו קנו מידו בפני עדים (אבל לא נזכר קנין דערב בשטר) ואינו טורף ממשעבדי דדוקא כדבת' ולפלוני דכו"ע מוסיפו ולעברו ולשבועה אלא למלו' דמשועבד' אפי' ממשעבדי בקנין הנזכר בשטר וה דכתבו על הלוה (או בסודתו אם הוא שטר הודא') משועבד כמי שערי דכמה שכתב לנפשו ופלוני ערב או העדים שכתבו בשמו כך נילף כותבו שמשיבך נפשו בקנינו שעשה וכתבי שכתב בשטר בשחעבד לנמרי משמ"כ כשלא כתב אלא פלוני ערב בלא וי"ו דהו נילף דאתו דאין כוונתו היה לשעבד בקנינו שעשה וכתבינהו זאת אלא לנטות ממנו בני סורין ולדעת הי"א הנ"ל דבקנין לבוד נוכח משעבדי ל"ל דכתב דכתב פלוני בלא וי"ו הוה נרע מאלו לא כתב כלל דבו' נילף דאתו דלא נשתעבד בקנינו כלום ומ"ש בפרישה ודרים עוד מזה : כב לא יתבע את הערב מהלה ד"ח דיין שעשה וחוייב המלוה לנכסי ערב קודם שתבע להלוה מסלקין אותו כן מוכח בב"ב עכ"ל דרכי משה ס"ו: כג נפל הוה והערב דוקא שתם ערב אבל ערב קבלן אינו נפל' וכמ"ש מור"ם בחו"מ בסעיף ט"ו ומ"ש המחבר שם"כ בסי"ו דשם בקבלן טוען שמת ערב הלוה דהדין עמו שהלי שתם דהיכא דעות היה לו שטר ושטען שאבדו וק"ל ומ"ש עוד בסי' זה בסט"ו : כד לא לויתי מעולכם' סי' הערם מודה שלוה מ"ם חייב דהא ליכא לספוקי דלמא פרעתי דכל האומר לא לויתי כאלו אומר לא פרעתי דמי ל"מ : כה הערב חייב לשלם משום דבערבותו אין שיכוי לערבות דעלמא דהא לא ערב לו אלא אם לא ישלם לו הנושה לו הוה וכל ערבו דעלמא לא הוה אסמכתא ילפינן מקרא דנשבר בכסות הנאמה דמסיתים וכמ"ש לעיל סי"ב ס"ג וסס כתבוהו רשב"א חייב וכתב ז"ל ומ"ש שאמרו אין בפרעין מן הערב תלמ' דהשתא דאין הערב משתעבד כדאיכא לוה לא היה לכל הלוה מתחייב אין בפרעין מן הערב תלמ' לכל זה הרי חייב עצמו במה שלא היה הנושה לו מקודם . וכזה כתיישב נמי דלא תיקשי ממה שכתב העור והמסכר לעיל בסימן מ"ם דהערב לבני יוסף בן שאין כו' כשם שאינו יכול לתבוע כך אינו יכול לתבוע מבן מהערב דשאני התם דהשתא הוה על הלוה וכל שהשתא הוה על הלוה אין הערב מתחייב כלל אם לא שאין לו במה לפרוע ומ"ש בסמ"ק בסימן ק"ל ס"ג ומ"ש בשנד"מ לעיל בסמוך : כו מכר הלוה קרקע ואתם המלוה עצמו בעד בשטר הערב דאינו חייב לשלם עד שיכלה כל הנכסים כו' דבר הלוה כתבם רשב"א בתשובותיו סימן תתנ"ב אבל לא כתוב עם תיבת בעד ונופא דשובדא מוכרח עם בשלוה ובתשובה דלא פיירי בשתם המלוה נפשו בעד אלא מיירי דשתם נפשו על שטר מכירה שהוא משכיח בשכירת הלוה להלוקח ומ"ש פסק הרשב"א דהמלוה אפשיד אנכסים בשם שפשר ואתל להלוקח דתו לא מצי לנבות מהערב דאין נוכין מהערב אלא היכא דלא שלא הלוה וכיינו בני סורין שכיון שם שמכר אחר הלוה מהמלוה והרי לוה הלוה היה לו קרקע להפרע ממנו המלוה אלא שהמלוה אפשיד אנכסים כשם שמחל לו . ומ"ש מסיק ובתב דזהו דוקא בערב אבל בקבלן מצי מיבי דהא נם אם היה הקרקע שמכר עדיין בידי הלוה שכבירים היה בידי המלוה לנבות מהקבלן ולהביא הלוה והשתא אתי שפיר ל"ת מ"ם הרשב"א ומ"ם העור בדין זה והמקבר בסימן קי"ח סעיף י"ז ל"ל הלוה שמכר ככסיו ואתם עליו המלוה בעד בשטר אלא אפשיד המלוה כוה זכותו דיכול לומר הבבי נוח לי כו' אלא ודאי הרשב"א לא פיירי בתשובתו בדין זה ואתם נפשו בעד אלא כמ"ש ל' בשלוה שכתב בהו ז"ל אלו היה לוי ערב לבד הדין עמו כו' ע"כ דמדמה לה ללוה מנה ומכר ככסיו לשנים וכתב המלוה לנוקח שני דין ודברים אין לי עמך דאין למלוה על הלוקח הראשון כלום משום דהיכו דאפשיד אנפשיה כמה שכן כתב ללוקח שני . ע"כ שמעון המלוה אפשיד אנפשיה כשאתם ללוקח שאם לא אתם לו לא שמכרו הלוה היה המלוה טורפו מהלוקח ולא היה יכול על הערב לדקותו אלא המשועבדים כו' הרי לפניכו בהדיא דסכיל רשי ודימה אתימה דבדון בהוה לכתיבת דכתב המלוה לשני דין ודברים אין לי עליך וכתיבת דשתם הוה סילוק ממנו לנמרי הוה . ולפ"ז לא דק מור"ם (וכפ"ה נמשך אחריו) כמ"ש כאן בן המלוה שאתם נפשו בעד . ועוד יש לפלק דלא תקשה מתשובת הרשב"א בדין זה למ"ש העור והמסכר בסימן קי"ח הנ"ל ועפ"ז יתיבו נ"כ דברי מור"ם הנ"ל והוה כי שם בשלוה כתוב ז"ל דהוקן לוה משמעון מכח ומשכן לו עליה ר' ובשפה לו לרי קבלן ואחר כך מכר הלוקן הערב ליהודה ואתם בה שמעון כו' ומכח ז"ל דהוקן דשתם הוה משכון הלוה לשמעון המלוה העליון ואיתם בידו לנבות ממנו אלא שלקח נ"כ ממנו ערב אחם כשום לד תלה ממנו העלייה שיבוב מהערב וכיון שהיקר שיבודו וסמיכתו היה על אותו עליה שמשכנו בסירוש בידו עכור קוכו מ"ם פסק הרם"א דאחד המלוה זכותו אפי' מ"ת שתת' נפשו בעד לאוד מהש"כ בהלוה דעלמא דאף דשתעבד'לו כל נכסי הלוה מ"מ יכול לומ' הבבי נוח לי ומור"ם כאן מיירי נ"כ בנפה"נ דתת' כעור על מכירי' שהה שביתן בידו למשכון דוקא לכל הוה דוקא דל"כ לא ה"ל לנסתום אלא לפרש ונם שם בתשובה בשלוה לא אלא שום דבר במה שביתן בידו למשכון ובשלוה כתב המעשה כמו שהיה ע"כ מתשורת' כמ"ש ברשב"א ודו"ק : כז עור לאחר הלוה ולא אלא שלוה ל"ל שלא מכר ישראל לנחרים דהיה לו שטר ושטען שאבדו וק"ל ומ"ש עוד בסי' זה בסט"ו : כח לא לויתי מעולכם' סי' הערם מודה שלוה מ"ם חייב דהא ליכא לספוקי דלמא פרעתי דכל האומר לא לויתי כאלו אומר לא פרעתי דמי ל"מ : כה הערב חייב לשלם משום דבערבותו אין שיכוי לערבות דעלמא דהא לא ערב לו אלא אם לא ישלם לו הנושה לו הוה וכל ערבו דעלמא לא הוה אסמכתא ילפינן מקרא דנשבר בכסות הנאמה דמסיתים וכמ"ש לעיל סי"ב ס"ג וסס כתבוהו רשב"א חייב וכתב ז"ל ומ"ש שאמרו אין בפרעין מן הערב תלמ' דהשתא דאין הערב משתעבד כדאיכא לוה לא היה לכל הלוה מתחייב אין בפרעין מן הערב תלמ' לכל זה הרי חייב עצמו במה שלא היה הנושה לו מקודם . וכזה כתיישב נמי דלא תיקשי ממה שכתב העור והמסכר לעיל בסימן מ"ם דהערב לבני יוסף בן שאין כו' כשם שאינו יכול לתבוע כך אינו יכול לתבוע מבן מהערב דשאני התם דהשתא הוה על הלוה וכל שהשתא הוה על הלוה אין הערב משתעבד כלל לא לוה לפרוע ומ"ש בסמ"ק בסימן ק"ל ס"ג ומ"ש בשנד"מ לעיל בסמוך : כו מכר הלוה קרקע ואתם המלוה עצמו בעד בשטר הערב דאינו חייב לשלם עד שיכלה כל הנכסים כו' דבר הלוה כתבם רשב"א בתשובותיו סימן תתנ"ב אבל לא כתוב עם תיבת בעד ונופא דשובדא מוכרח עם בשלוה ובתשובה דלא פיירי בשתם המלוה נפשו בעד אלא מיירי דשתם נפשו על שטר מכירה שהוא משכיח בשכירת הלוה להלוקח ומ"ש פסק הרשב"א דהמלוה אפשיד אנפשיה כמה שכתב

דג וצריך לכלול בשבועתו שעדיין הוא חייב לו • נפרים כתבתי דכרמלוס ס"פ מיירי בכי תם"ס בשלו מסבוסף על פלוס כו' תוס"כ אלו הים פלוס כשבר דאז אין פלוס כאחן לף בשבוסף לומר שכבר פרעו כו' ל"ל סמ"ס ובג"ה פתב סעם סמר ודבריו ל"ב לדינא ס"ע דג ונ"ל ליפר' מסערב כו' וכ"ס ס"ב דם דסיינו כשאין לערב תעות או משלשים כרלעיל סימן ק' נבי

לוס וכן מסמ"כם סמ"ו ולפער"כ דמיירי פפילו יש לערב תעות דאל"כ ה"ל לפרושי מספרב פוכן אין לי וכן מסמ' יוסר גרמנ"ס ונפס"ת שכ"כ נשם המזרים ואם פינא אלא פסוס הוא זאם נורך לכאהנו נשם ביחורים או לכאהנו כלל אלא משמיענו עכשיו ל"ל כה ערב שכשיו גרש אלו שמת פלוסה ל' יוס"ס ל"כ ערב שנאמרינ עכשיו ל"ל כפילו אלוסו עכשיו אפילו יש לשלם עד ל' יום כדין אחם אלו ואיינו דקאמר הרמנ"ס ונפס"ת ואסור ל' יום מיום שנאמריני מוקד לשלם כו' דאילו לפי הרב החניר אל"ל ל' יום מיום שחבקש זמן ופפילו כאם אמר שנאמריני לשלם פ' כדפי' וריו"ק : דד תוך ל' עיין נשמ"ס פ"ק כ"ם עד דבריו נחלק לב' אלקים כו' וכשפרי פוכאחני נ'אלקים פאמרים יפיקר והוא דשם יהוה כיכן הוא והוא תוך ל' אלו נרין האלו לשרו' ואפי לא יהא אז על הערב לשרו' ואוחנין ל' יום ואפי יהא אז על פכוח רחוק יוחר מ"ל יום אין נותנין לו כפי נדכו ודו"ק כי כן ווכח כשיר פי"ג וי"ב דלא מיקרי חריוקים שמדרי : דם ואין לו כלל נשפוס • דשם פיו לו נשפוס כאן אז היו יורדים לנשפי פלוס אף שלא נשניו עכ"ל שם"ס ואע"ג שאחר פוכח יורד לנשפי פלוס אינו יורד אלא לשם פוכח ואינו יורד לשם אחר אפי' לשם פוכח אחר שבאותו יום כ"ל אלא לשם פוכח שיורד שם

הרי הוא כמותו הלכך נראה דאין לדחות דבריהם בסברא כלל
ודו"ק : לו ואע"ג הלוה רוצה לפרעו פי' ואפ"ה אם יש ללוה
זיכורית ורוצה לפרוע להמלוה ממנו והמלוה רוצה לגבות מביכורי'
דהקבלן יכול לדחותו אצל זיכורית דהלוה וכן הוא כרשב"ם אם
כתשובותיו פ"ם תתל"ב נהדי"ה
ע"ם ועיין בהגה"מ אם : לו
דה"ל להקבלן להתבו' ולפי מאי
דכתב הטור והמחבר בר"ם ק"ל
ז"ל ושופן הלוה שכבר פרעו אינו
חייב לערב כלו' כ"ל דה"ל קאמר
הכא דהקבלן היה לו להתבות
ומדלא התנה לפסיד אנפשיה
דאריך הוא לסלק להמלוה דאין
הלוה כאן לומר שפרע למלוה
והלוה ס"ל לסלק לו דשמא לומר
כבר שפרעו כמ"ם בסי' ק"ל
ובמ"ם לפני זה בם"ם בהג"ה :
לח תן לו ואני נותן דבהפוה
ליכא דה"ל ליתן לו ואקבל עליו
לשלם לו ס"ל כאלו נתנו להלוה
בשליחותו וכאלו הוא קבלו מיד
המלוה ונתנו ליד הלוה רש"י :
לט וכן כ"ל כמרדכי סוף
פ' נ"פ כתב דה"ם כשלמו
לעו כל שאינו מוכיר לא לשון
הודאה ולא פרעון הוי קבלן : מ
ושטר שכתוב בו כו' לאפוקי
מדעת כ"ת שכתב דבכה"נ יד
בעל השטר על התחתונה דשמא
ס"ל להלוה ואני קבלן דלא ס"ל
שלא דין ערב ע"ם ושטר שבידו
מא ואין יכול לתבוע שלא את
הקבלן אע"ג דהקבלן יפרע
ויתבע את הלוה מ"מ תקנו דלא
יהיה להמלוה עסק עם הלוה
דשמא לא יהיה להלוה כלום
וישרוף המלוה משועבדים
דהלוה ואין דדין אינו יכול לשרו'
משעבדי דלוה עד שיפרע הקבלן
שכשא ונתן כיד שאין לו
צריך לצוור על הקבלן תחלה
וז"ם המחבר כסחיף כ"ה
ז"ל לבל הקבלן כו' עד שא"כ אין נכסים לקבלן ור"ל שכבר תבע
המלוה להקבלן ונשבע שאין לו אז פחות המלוה על הלקוחות
דהלוה . נם מ"ם המחבר כאן דאם אין לקבלן נוכח מהלוה
מדברי נתן מן הלוה ל"ד קאמר שלא ר"ל שאחר שנשבע הקבלן
שאין לו נוכח מהלוה ומכנסים דאם אין לו בכ"ם נוכח משעבדי
דהלוה וע"ד שיתבאר בסימן ק"ל : מב שלא אם כן מקבל
הקבלן ללוה דכל היכא דאין כודע כ"כ דאין ללוה נכסים לא קל
דיכא דר"ל אמי שכתבייב לו ויכול הקבלן למקל לו כמ"ם בסי' פ"ו
ס"כ וס"ע : מג וי"ל דה"ם לערב פירוש דה"ם לערב שנשא ונתן כיד דאין ללוה כלום : מד יש מי שאומר שהערב
דערבות כו' דו"ק בשטר ובדברי המחבר ותמוה שכללי נביות ללוה להרמ"ם ופייעתיו הן מתמה הא' ערב אחם דדינו דלא יפרע מהערב
תחלה אפילו אם אין נכסים ליחומים ללוה שכ' אם לאחר מחי שאלוה אפרע דאז אם אין נכסים יחומים ללוה יכול לתבוע הערב תחלה
כנ' אם לאחר כפירוש אחי שאלוה אפרע תחלה שאז דינו דיכול לתבוע הערב תחלה אף אם יש נכסים יחומים ללוה . כד' אם נשא
ונתן כיד הערב דוקא ולא אם הלוה אם לא מכח דיבת דרכי נתן כאן לו לערב . הה' אם לא דיבר הלוה עם המלוה
אלא הערב דבר אתו שילוה ללוה דאז אף אם נתן המלוה המעות ללוה תידו לי"ד אף"ם דינו דוקא עם הערב . מיהו נראה דנם
הוא אם אין לו ללערב דאוור על הלוה מדברי נתן ל"ל : והערב קבלנות לא שייכים כ' שילוקים קאחי לחבל ג' שילוקים בתרתי לית כיה
דשתם קבלן הווי ליה כאלו אחר ליה המלוה שאם שלשה אפרע אחר תחלה וק"ל : מה וכן דדין נשבעם שאחרתין לזה
כו' זהו כדעת הרמ"ם דשכירא ליה כשבים שערבו לא' דיכול לגבות כולו מאחד מהן . ושטר שכתב שבים שנשבעו אחרתין זה
שה וזה ודאי ס"ם נם לדעת הרמב"ן ודייעתו דשכירא ליה כשבים שערבו לאחד מיתו נוכח מאחד אלא אחני מכל אחד לחבל כשנשבעו ש"ק
אחד בעד השני מני לגבות מאיזה שיולה שלא כ"ע ועיין לעיל סימן קל"ב ס"ק ג' שם כתב בפלונתא וע"ל בס"ם ס"ק ו' שם בשני אחין שירשו
וכן בעל חוב לגבות ממה שחקד שכתב שטרו והמחבר נ"ב שדדין אחו . מו אבל קבלן שנשא כו' וה"ה לערב לחים
מי שאומר שכתב המחבר לעני זה בס"ם וק"ל : וא"ם המחבר מיהו יכול לגבות מהלקוחות כ"ב נ"ב הטור וזהו מלשון ש"ת ול"ד
קאחר דשא לחלוה מכ"ח דהלוה נ"ב מיהו יכול לגבות כיון דנשא ונתן כיד וכא"ם המחבר לעני זה בס"ם אלא שכב"ח דהלוה אין נ"ח
דשא אף אחר שנשבע מהקבלן קבלן יחזור על הלוה וינבה ממנו משא"כ מהלקוחות דאין הקבלן יכול לחזור עליהן עד שיחסור לו מהלוה
בשע"ם דרך קנין שטרות וכא"ם המחבר אחר זה בסעיף כ"ב וכמ"ש ק"ל :

ללוה לו אלא אם כן הלוה רוצה לפרעו ◦ (ל"י סוף פ"ב
והרשב"א ר"פ הניזקין (לא) (ומיין אלוה נאחן לומר פרעתי לו דמוי
ליה לקבלן להחבות ◦ (מרדכי ס"פ נ"פ) וכ"ל דהמלוה כשנא ונוסל) :
טז פלוה שבא לגבות מהקבלן ואין שטרו בירו וטען שאב'
ולוה מודה שלא פרעו וקבלן טוען שמא פרעך הלוה
וקרע שטר חובו (לב) יש מי שאומר שהדין עם הקבלן :
◦ (הרשב"א)
יז איזהו ערב ואיזהו קבלן א"ל לח תן לו ואני נותן לך זה
הוא קבלן ואם הוא לאחר מתן מעות יאמר מה שנתתם
לזה אני נותן לך והוא רקנו מיניה כמו שנתבאר :
יח (לג) אבל אם א"ל הלוהו ואני ערב הלוהו ואני פורע
הלוהו ואני חייב הלוהו ואני נותן הלוהו ואני קבלן
תן לו ואני ערב תן לו ואני חייב ליתן לך ואפילו אמר תן לו
ואני קבלן כולם לשון ערבות הן ◦ (הרי"ף והרמ"ם פכ"ם ממלוה)
(לד) (ני"ם דתן ואני קבלן סוי קבלן ◦ (סור ס"כ ורשב"א והרא"ש)
לה (לו) וכן כ"ל מ (לז) ושטר שכתוב בו פלוני קבלן סוי ע"ק דוגמי
בלשון המוציא לחבר) :
יט ● (סור סכ"ב נסם הרמ"ם ורמב"ם) לקח הקבלן הפעות מיד
המלוה ונתנם ליד הלוה אין המלוה על הלוה כלום מפ
ואין יכול לתבוע אלא הקבלן ואם אין לקבלן נובה מהלוה
מדברי נתן מב (לח) אלא א"כ מחל הקבלן ללוה
◦ (כ"י שם) מג ויש מי שאומר דה"ה לערב ◦ (סו"ס כ"ם נסם הרא"ש)
כ ◦ (סור סכ"ם נסם הרא"ש) מד יש מי שאומר דערבו'
וקבלנות היינו כשתבע הלו' מהמלו' שילוונו ונכנס הערב
עמו בדבה בלשון ערבות או בלשון קבלנות (לט) אבל אם
לא דיבר הלוה עם המלוה כלום אלא ראובן אמר לשמעון
הלוה ללוי מעות ואני פורע הלוהו ואני נותן לך או הלוהו
ואני חייב לך אין לשמעון על לוי כלום אפילו נתנם לו מירו
אלא על ראובן שאמ'ליה הלוהו ובשליחתו של ראובן נתנ'לו:
כא ◦ (סור סכ"ב נסם ב"ת) קבלן שלא נשא ונתן כיד ומכר
הלוה כל נכסיו אע"פ שיש נכסים לקבלן אם ירצה
המלוה לטרוף מלקוחו' של לוה אינם יכולים לרחוחו אצל בני
חורין של קבלן מה וכן הדין בשנים שנעשו אחראים לזה
ומכר אחד מהם נכסיו מו אבל קבלן

שנשא

כ"כ הב"ם וק"ל על דכריו דהם כתב סרב סעיף ה' נסם בתב"ת ומבואר בב"מ
סם ב' ע"ם דהם הכותבי סוגן פרעתי נעשה סוא והערב ולדבריהם הא הערב סוי
קבלן וכקבלן מיבו נאחן הלוה לומ' פרעתי וכמ"ם בהג"ה בכ"ב וכ"כ נם הב"ם
סם (מיהו הכא"ת עכשו מ"ל דנם בקבלן נאחן לומר פרעתי וכמ"ם לעיל
ס"ם נאחו) וכ"ל דהכא חיירי בהכותבים דיבן כדיבינו ונאמ"כ לא נעשה ב"י סם ב' :
עכ"ו ודוחק ונ"ם לדיבינ בחשובת רשב"א סתבית ב"י סם ב' :

לג ואין הלוה נאחן לומר כו' וה' אחניר כתב שאפילו אין הקבלן אין
כפרעין אלא בראיית בורות אפ"כ בשם ואע"ג דיש ב' ע"ם ן' מ"ש
ר"ם ק"ל וכמ"ם שם ונם בשל הטיסור
דף ס"ם ע"ר מביא דעות אלו ולא
הכריע לכן לענ"ד אין לסופיד אחון
מיד הקבלן שוב ראיתי בכ"ם שכתב
דלא כם' אח' כו' ואילו סוה ראה כל
אנך פוסקי לא הוה כ"כ : לג אין מי
שאומר שאחרין עם הקבלן כ"ל דלכך
כתב יש מי שאומר כיון שהקבלן סוטן
אחא והלוה מזדה שלא פרעו אבל אם
הלוה אומר נ"כ שפרעו פשיטא ליה
דשטר הקבלן ועיין בתשובות רמ"א
סם"ם דף קפ"ר : לד אבל אם א"ל
הלוהו כו' עיין בתשו' רמ"א סי' קל"ה
שהלה ר' ועיין בתשו' הרשב"ם סיטן
קל"ח ועיין בתשו' מבי"ם מ"א סי' ק"כ
ושם סי' קי"ח : לה וי"א רתן ואפי
קבלן כו' עיין בתשו' ר' אליה ן' חייב
סי' ס : לו וכן כ"ל בשרדכי ס"פ
נ"פ כתב דה"ם אל' לעז כל שאינו
מזכיר לא לשון סורש, ולא לשון פרעון
הוי קבלן וכסיפו נ"כ בשם"ע וכן כ"ל
עיקר בם"ם וכן דעת הסמ"ג והגה'
מיימוני : לז ושטר שכתוב בו
כו' ורשו"ם סי' ס' פסק כדעת בעה"ת
ושיטור דלא הוי אלא ערב ע"ם : לח
אע"ב שאם מחל הקבלן ללוה כו' הא ליתא
ובכ"י ס"ל כשיטוי בקא דתוספות
ע"ב דשטרות נם מ"ם ני' בשם ר"י
בשם הרשב"א אע"ם שאם מחל הערב
הוא למלוה כו' הייטו משום דרשב"א
לשטתיה סוא כמ"ם לעיל ס"
ס"ו נשטו ם"ם לדון שם תוניל המחיל,
בתקום שהב לשמרים אלא שטין דעת
רבותי שום שעי בדבר זה כו' ואנן
קי"ל כשיטוי בתרא וכדלעיל סימן ס"ו
וב"ב אין הקבלן יכול למחול וכשו
שפוכחתי לעיל סי' ס"ו ס"ק י' וי"ב
בשריכות ע"ם ודלא כשמ"ע ס"ק מ"ח
שכתב כמ"ם לעיל סי' ס"ו ס"ב וה' כי
שם לא נתבאר שם ואיטו נכון וכמ"ם
שם : לט אבל אם לא דבר הלוה
כו' ואפי' שנעשה ערב שטר כותבי אם
דיניהם הוא שבכותבי יכול לחזותו אצל
הערב אבי יכול לתבוע מהערב תחלה

קל דין ערב שפרע למלוה כיצד נפרע מן הלוה וכו' סעיפים:

א ערב או קבלן שפרעו למלוה [ה] בפני עדים [ג] (ה) אם פרעו קורם שנודע אם פרעו הלוה [ג] (ג) ושתק הלוה שכבר פרעו [ד] (ג) אינו חייב לערב כלום אבל אם פרעו [ה] אחר שהביא המלוה ראיה שלא נפרע [ו] (ד) צריך הלוה ליתן לו כל מה שפרע כשבילו בין שנתחייב לוה למלו' בשטר בין שנתחייב לו בעל פה אפילו בלא עדים:

ב [ס] (סור ס"ב כסא הרמ"ס פס"ו ממלוה) (ה) יש מי שאומר במה דברים אמורים כשאמר ליה הלוה בעת שנעשה לו ערב ערבני ושלם [ז] אבל אם עמד מעצמו ונעשה לו ערב או קבלן וקרם ופרע למלוה [ח] ולא הרשוהו הלוה לפרוע אין הלוה חייב לשלם לו כלום ואם א"ל הלוה הכנס קבלן בעבורי [ס] (פמ"ו מהויק לצון הרמ"ס) אע"פ שלא הרשוהו לשלם אם עמד הקבלן ופרע מדעתו אפילו ער שלא עמד המלוה עם הלוה ברין [ט] ולא נמצאו לו נכסים חייב לשלם לו אבל אם א"ל להכנס ערב ולא הרשוהו לשלם לו אם משעמד המל' עם הלוה ברין ולא נמצאו לו נכסים פרע הערב ללוה חייב הלוה לשלם לו [י] (ו) ואם ער שלא עמד המל' עם הלוה ברין ולא נמצאו לו נכסים פרעו הערב אין הלוה חייב לשלם לו כלום [ס] (פ' פמ' סס נפיגוסו לזכרי הרמ"ך) ויש מי שמול' ואום שאפי' ערב שאינו קבלן [יא] (ז) שנכנס בערבו מאליו ופרע מאליו חזור וגובה מהלוה:

הגה

מן עד שימסור לו המל' סט"ע כו' דין זה יתבא בסי' ק"ל כם"ר ע"ש

קל ג בפני עדים כו'. מיהו עדים ל"ד קמ"ל דה"ה אם אמר כתב לו התקבלתי וכמ"ש בסעי' ג' ד' וכ"ה אם מוד' לו הלו' שפרע: (הגה וכתב כ"י מע"ה כב כם' הרש"ל על רשונן וכותי שלוו משמעון ולוי נעם' פרע לוי לשמעון קני החוב ונתן שטר על השטר וה"כ פרע הכותי שכל לשמעון ולוי רוצה שישתור לו שהני שכתן ונם השטר כיון שפרע הכל ופסק דמה שפר' פרע והשטר יחזור לו ועיין דרכי משה ריש סי' זה):

כ אם פרעו קודם שנודע כו' בפרישה כתבתי דמחלוה פ"ק פ"ו מיירי שכ"ל שמ"ע ובפ"ח כתב דה"ה חלוה כשטר אם הלוה יכול לגבי' מים עליו תבבא וק"ל: כ ומיהו הלוה שכבר פרעו אי' שפיי' הלוה מביא ראיה שפרעו אלא שמסיק כן שכ"ל שמ"ע וכן משמע שמ"ם שם"כ אבל אם פרעו אי' לאחר שמביא ראיה כו': ג מיהו מייב לערב הלוה עיין בשמ"ע פ"ק מ"ער ומיהו נקמן קבלת מתירים כו' ומיהו בשתוק בשעיף כ' מוכח דשפיי אלא הרשהו לפרוע כו' מעתה קשה כל' לא יתבבע תה פוטי' כזה דמ"מ מוכח דקבלן קשור אם הלוה פוטר לשם פוטר בשעה דאם פירש לשם מייב לו הלוה כלום אלא יאמר הקבלן שפיי לשם שום בשבי' שפרעתי אבל מייב לשלם ונם אלא מוכח שם"ב מיירי דשם"ם כאן אלא הרשהו לפרוע בשעה שתוקל ושפי' הכי עשור הלוה תשוה אלא הרשהו לפרוע אלא כשהיו בשעה שפרעו ורו"ק: ד צריך הלוה ליתן לו כו' עיין בשמ"ע פ"ק ו' סור קמ"ל דאפי אמרי לו שפרעתי כאילו פרעו כדאמרי' ריש כו' שו' נכ"ק ס' ו' ולפע"ד אפי אם הוא הלוה פ"ע ושתק הלוה אפי' אמר לו שפרעתי כה אין מחוייב ליתן לו שמא אפי' אמר שפרעתי ואח"כ נמצא שלא פרעו אין הלוה יכול לחזור על הקבלן שהרי הוא אמר לו שפרעתי אלא יחזור הקבלן על המל' שהרי הוא אמר לו שפרעתי ולא יאמר לו הלוה שפרעתי אלא הקבלן

יב דמין סערב מסתבר מלא כו' עיין כסנ"ס כסי' קכ"ט ס"ס ובסמ"ע סס דסייכו דוק' היכא דנם כלוה כתקייב כדין מלא סהיכו יכול לנבות ממכו כדין כו' ע"ס : יג אפי' אס כסט"ס כידו בטוב סיים בטעמו וכתב ז"ל סיכול לומר פרעתי למלוה וכפוירו לי וכפל ממני ומנאתו או מלא פרעתי עדיין למלוה וכפל ממכו ומנאתו או שפקידו כיד או ז"ל פרעתיך כי אין סס"ק שכידו רגיים לעשותו מלוה כשטר אע"ג כטור וס"ס מכני ליה כשכתב לו המלוה סתקבלתי דלא יכול מלוה לטעון כלוה אפי' פרעתי לך דכיון דמיירי דידוע שנעשה ערב וכדמסי' סס ונס ידוע שפרע להמלוה ומסר הסט"ק כידו ליד ערב לנבות כו שטרי כתב לו סתקבלתי סתתיכו שכתים נזה לסערב וסעמידוהו במקום המלוה וכסס מלא כים מלוה נאמן לומר פרעתי להמלוה כל זמן שהס"ק כידו כן הינו נאמן בכה"ג נגד סערב ומשעה זה ס"ל לסרשב"ס (וכוה כים מי שאומר כתב שהשכר מיד אקר זה) דעורך כו אפי' מחשבתי דהשתא דהוי כמלוה כמקום המלוה מכל וכל . וזה כ"ל ברור בכ"ת דכרי הטור והמחב"ר והרשב"ס והבע"ת ולא כמ"ס * פע"ס* שנם כשכתב לו סתקבלתי לא מהני ליה מלא כשאין נאמן לומר פרעתי להמלו' כי דקדק וכתב למלוה דאין לערב ס"ל דנאמן לומר פרעתי ס"ס וז"ס וכ"כ הת"ס פכ"ו דמלוה כדאי כספסיטות כשס הרשב"ס ע"ס דעומד כאקו' המלוה ואינו נאמן לומר פרעתי ועפ"ר ודריסס שכתבתי עוד כאה הוכיחות מכאה מקומו לזה ודו"ק : יד ואס כתב המלוה לערב קבלתי אפ"ר ודריסס שס הוכחתי דלא כפיכן סיכתוב לו קבלתי אלא כשאין להערב עדים שפרע להמלוה דע"ז אקי' שתשכר והטור (שכרי כתבו עד סיכיא עדים שפרעו) אבל כשיש לו עדים שפרע להמלוה וכשע"ס דמלוה כידו סתתיכותו נ"כ והעתידוהו במקום המלוה כיון שידוע שנעשה ערב וכ"ל ודו"ק ועד"ר מ"ם עוד מזה : ועו כשכתב לו קבלתי דתי הסוב כו' עד לערוף בו מהלקוחו' ול' תור"ס כד"מ וע"ל סי' קי"ו אס יוכל לכתו' לו סתקבלתי קוד' שפרע לו בערב תו לא מהני ליה כתיב סתקבלתי ומיהו נמי אס ירצה המלוה לא יכתו' לסערב' סתקבלתי להעתידו במקומו דומיא דאתס כמלוה ולוקח ולע"ד כיון נרשם לקבל' דאתי אתס דקנאו בלוקח כפי' שלא כאקריות אף שידע שהמלוה יש לו שיעבד נס על שדהו שקנה מהלוה מ"מ כתב הטור אס דאס אין המלוה רוצ'ליתן לו כאו דאין כ"ד כוופין אותו מצ"ע ער' דמתקבל' מדעתא דאכי כשתעבד להמלוה בשכיל שלוה שנאס יפטרך לשלס בעדו אזור על שלוה אלא שהלוה יכול לטעון נגד הערב פרעתיך או מיהך טעמי' אע"ל בכוה ודאי אכ"ד כופין המלוה לקבילו ולכתוב לו סתקבלתי כדי להעתידו במקומו ומה"ט נמי נרש"דאף אס כבר פרע הערב להמלוה ולא התנה עמו שיכתוב לו סתקבלתי יכול לכתוב לו אפ"כ כיון שהדין כותן שהשעבוד אזור על הלוה ודאי מדעתא דהכי פרע לו וכאלו התנה עמו דמי וה"ט לא תישתמוט בשום פוס לכתוב דנם התקבלתי צריך לכתוב לו קודם הפרעון . ונם כיאר ל' התקבלתי משמע לעכר שלאקר שפרעון כותב לו שכבר קיבל ממנו דאל"כ ס"ל לתקן שיכתוב לו המלוה תפרע ממנו ל' דמשמעותו להבא ונראה דאפי' לר' יוכה המצריך לטריפת הערב מלקוחות שיקנו לו דרך הקנאות שה"ס דמהני לו הקנאה זו נס לאקר שפרע להמלוה דמ"מ דמשתמש מדעתא דהכי פרע לו דלא סדי אינס ענוי ככדי וס"ל כאים אאר שקונה מראובן שהש"ס שים לו על שמעון דשם פסיעה דאף שכבר נתן לו דמי הקנייה יכול ליתן לו כאו אפ"כ ויכתוב לו כתב קני לך שיהו וכל שיעבודים דהי' מדעתא

כיב כיון דודאי

מהניא דאפי יכול מלוה לטעון פרעתיך ומיירי דאי' מדקתני כפ"ג ופס כתב לו סתקבלתי ס"ז נזוק ודאי לא מהני דקתני כפ"ג ופס כתב לו סתקבלתי אפי' שפקנהו בכתיבה ותפירה סם לאו הכי אינו נזוק אפ"ס סידוע שלא פרע והשתא אפ"ס סם דקאתר אח"כ דס"ל לאוקמי הכי"ת דמזי מהניא דאפי' ס"ל דאפי' דאי' לא מהני אפ"ס סם כתב לו קבלתי שלא פרע ולא נתן לו אינו מחוייב לשלם לו כלום אלא אס כן שיכתוב לו פרעתיך וכן פסק הרמב"ם ז"ל וכן כתב הרא"ש ז"ל וכן פסק הרי"ף ז"ל וכן פסק הרמב"ן ז"ל וכן פסק הרשב"א ז"ל וכן פסק הרא"ה ז"ל וכן פסק הר"ן ז"ל וכן פסק הרשב"ם ז"ל וכן פסק הרמב"ם ז"ל וכן פסק הרא"ש ז"ל וכן פסק הטור

כמלוה בשטר לטרוף בו מלקוחות שקנו מהלוה (יפ) ויש מי שאומר (סם כשם רבינו יונה) שאע"פ שכתב לו כן לא מהני אלא לגבי הלוה בעצמו שאינו נאמן לומר פרעתי אבל אי לגבות ממשעבדי שטכר הלוה ער שימסור לו המלוה הש"ח ויקנגו לו דרך קנין שטרות שלא תהא תביעתו תביעה על פה וה"ה אם כתב הלוה לערב כשהכניסו ערב הריני משעבד עצמי ונכסי מעכשיו שכל זמן שתפרע אותו חוב שנעשי עליו ערב לפלוני המלוה כאלו קבלתי ממך הטעות ה"ז נוהג מהלקוחות

ומיתומים גדולים שאין לך מלוה בשטר גרולה מזו :

ה ערב שפרע למלוה פז (יפ) ולא ביקש ממנו השטר אין הלוה חייב כלום לשלם לו מה שפרע בשבילו ◦ (ע"ל סי' כ"ח סעי"ב) שהרי פשע במה שהניח השטר ביד המלוה . :

ו מת הלוה (יג) וקרס הערב ופרע החוב (יד) קורם שיוריע את היורשים אם נודע לנו שלא פרע הלוה שטר חובו קורם שמת כגון שהודה בו קורם שמת או שנידוהו ומת בגירוי או שלא הגיע זמן המלוה ליגבות ה"ז יז חוזר וגובה מהיורשים כל מה שפרע :

הגה ◦ (טור ס"ו ומ"ח וב"י סי"ב) וי"ל דכל זה דוקא כיתומים קטנים יח (טו) אבל נדולי' נריכין למלס כשים בשטר ביד הערב ובדרך שנתבאר ס"ד (טו) וכן נ"ל עיקר :

ז ◦ (נ' רמ"ס סכ"ו מהלוה) היה המלוה כותי אין היורשים חייבים לשלם יט שמא אביהם נתן ליד הערב כל החוב שהיו עליו טפני שהכותי תובע את הערב תחלה ולפיכך פרע זה מרעתו קורם שיוריע את היתומים אבל אם הורישן שהכותי תובע אותו והרי הוא נותן חייבים לשלם (ועם כפלו לותו ב"ד לערוע טוי כפלו פורישם) ◦ (כ"כ ריטב"ם בתשו') :

קלא מי שהזהיר בו אחר שנתרצה להיות ערב ובו יד סעיפים :

א ◦ (טור ס"ם בשם תשו' רבי"ן) מי שנתפייס להיות ערב קורם שיתנו המעות ללוה יכול לחזור

ב אפי' קנו מידו ואם לא חשש המלוה ונתן המעות ללוה אין לו על הערב כלום אבל ערב ראחר מתן מעות כיון שקנו מידו אינו יכול לחזור בו (ומיי פ"ו מהלוה הלי' ז' סמג עשין קמ"ם טוש"ע חו"מ סי' ע"ה סעי' ב') ◦ (מהרי"ק סוף שרש נם שמש) :

ג ◦ (טור ס"ב בשם הרשב"ם בשב"י מהלוה) האומר לחבירו ערבת לי והוא אומר לא ערבתי אלו שאמר הערב ללוה כ אתה הרשיתני לערוב אותך וליתן והוא אומר מרעתך ערבת או לא ערבת כלל או שאמר פרעתי למלוה בפניך והלוה אומר לא פרעת או שא"ל ג כן פרעת ונתתי לך מה שפרעת או שאמר המלוה ערבת לי ק"ק והוא אומר לא ערבתי אלא מנה בכל אלו הטענות וכיוצא בהן המוציא מחבירו עליו הראייה או ישבע הנתבע שבועת היסת אלו שבועת התורה אם הורה במקצת :

ד ערב

מדעתא דסכי נתן לו מעותיו וס"ל להרב וס"ל כאלו פקנה עמו בסירוס וצ"ל לקיטא עם המוכר דס' קי"ן דשם אין לומר דס"ל כאלו פתב' דאין כידו להתנות כיון דקנהו בהדיא אלא כתקריות ועוד אני אומר דדוקא כלוקח ומוכר שייך לומר דמחל טי שבודו דשם נכתב השם על הלוה וכשיו ומיד כשנבה מלוה הלוה אבל אי שבודו לוקח ממחל טי שבודו משם"כ כנדון זה דשם"ם נכתב על הלו' וכשיו וכשמלוה נוכח מסרה עדיין השטר בתקפו על הלוה וכשיו לעזור ערב ולנבו' כו ממנו או מלקוחות שלקחו ממנו וכמו שלקנו נם כוח בשיון ע"ז כדין שם מחל המלוה לא' מן הערבין ע"ם וכן כמקומו' תקרים ודו"ק : טז ולא נקש ממנו השטר כאן לא כתב כמכר דהייכו דוק' כדמוכיר לו הלו' לקיטא השטר כמ"ם כשי' כ"ם כ"ג כיון דידע הערב כשעתו שמלוה לו בשטר ושם"ם עדיין ביד המלוה : יז קורס שוכר מהיורשי' כו' השטר כיים כוח ג' ל' ומה אין שם ג' מנ' דרכי' אינו מוכר עליהן כ"ל והמקב' תשם ל' הרמב"ם והוא קיצר משום דכת' שם לפני זה דאפי' כי הלוה ופרע הערב עד שלא ניום הלוה ג"ל לשלמו וכ"ל וכ"ם כשמת דלא ינכם ג"כ יש ג' מנ' דרכים הכ"ל .

ודין זה מיתא בנמרא ום"ל להרמב"ם דאיירי בין היורשים נדולי' או קטנים דכיש ג' מנ' דרכים הכ"ל נוכין אפי' מהקטני' ואפי' אין שם ס"ם כידו וכת"ם לעיל סימן ק"ם וק"י ושם אין ג' מנ' דרכים הכ"ל אין נוכין אפילו מהנדולים אפי' יש שם ס"ם כידו דכיון דליכא ריעות' לפניהו דלא ס"ל לפרוע עד שיודיעו מהלוה ליורשים אמרינן ודאי נראי שתפסיק המלו' לכבני ניתן ומכו ליפרע ומשום הכי כתב מו"ר כשם ע"ם על זה דיש מוקיס בנדולים וקל לסכין ועיין דרישם שהארכתי כזה :

יח אבל נדולים נריכים לשלם עיין דרישם שם שוכחתי דעת העור וכמה נדולים הוא דאפילו פרע בקטנותן ולא תודיעינהו שור על היתומים אחר שינדלו ונפרע מהן ולא סורך זה לכתבו העור בפירוש דבלאמ ממה שמיים וכתב דשם שילם כעדם בנדולות דנריך לשלם אע"נ דליכא שם נד ריעות' דכוי לתודיעינהו וכ"ם כשפרע בסיתן קטנים דאז ליכא ריעות' כולי האי דאפי' הוי ליה לתודיעינהו כיון דלאו כר תשלומין ניכהו בקטנותן ע"ין שם ודו"ק :

יט אבל אם פרעו בקטנותן וכתמשיך וק"ל :

קלא

א אפילו קנו מידו השעם דקנין כלא כ"ד מקום כערכות שהוא מסתבר' לא קני' כי אם משעם דאנב דהיימיו ונתן ע"י מעות נתר ושיעבד נפשיה וכת"ם כר"ם קכ"ט ודרי זה מזר כו ואינו מנקש היימיותיו משמ"כ כערב דלאח' מתן מעות דכעי קנין מיד שקנו מידו כנמר שפעין ות"ה מכני כיה דקנין ואפילו בלי ד' מקום בעירוף היימיותיו שקנלו לערב כמ"ם כר"ם ק"ט ופע"ר שם כתבתי דלסרשב"ם אפי' קנו מיד הלוה והמלוה דשלוה שיעבד לו נכסיו בקנין והמלוה שיעבד נפשי' לסלוחתו על נכסיו אם"ם יכול המלוה לחזור כו ואפי' לסרמב"ן והעו' סולקי' ע"ו כדמשמע בסו' ל"ם סי' מ"ת שם הערב חוזר כו נם המלוה יכול לחזור כו מקום דאדעתא' דסכי לא הקנם להלוחתו כ"ה כערב : כ אלא הרמיתני לערוב אותך וליתן הרמב"ם והמחב' לטעמייהו חולי דם"ל דלא מני לערב כאה שהרשיהו לערב עד שיוריעו ג"כ ליתן כמ"ם בסי' ק"ל ס"ב מיהו כהרשהו ליתן לאחר כתשייב לו הלוה מלא מורעא דמילתא נקט נם כמ"ם אח"כ ואוה חוזר מדעתך ערבת הל"ל נס אז לא הרשתיך ליתן אלא מדה מנייהו נקט שפ"ר :

ג כן פרעת וכתבתי לך מה שפרעת כו' עד כאן לשון הרמב"ם ס"ל כיון שם ע"ו ל' לייהו כדלא כתב לו המלוה שהקבלתי דלא נרע כת הערב מלוה בנרי דעלמא שהרשוהו המלוה אבל ל"ת והעתקתיהו משום דה דכתבתי בשמ"ע בסי' שלפני זה ס"ד וכת"ם שם :

קלא

ד סלוה מכוזכו כו' כ"כ הטור והמחבר נ"כ לעיל סי' ע"נ סי"ח לענין מלוה עם הלוה ולפוקי מדעת הסולקין כתרוי"ס ע"ש וכאן בטור : ה ערב שבא אצל המלוה כו' עד אין הערב נפטר ככך וה"ה דמקבלין קנין קדם מהערבות כשמרמיכן זמן מכזומי לאין לומר דהוה משום קדם שמא הערב יכפה לאחי בכלה לפטות בכזמנאין או לפטרו מערבו' דזה יכול לפטות הערבות וכדמסיק הטור ונם מור"ם כתב"ה דלפ"ז אם כתו' כל זמ כערב אלו אינו יכריכו בעדו לצד שכננדו ולא יכריכו אין צרי' משום קנין קדם מהערבו' ואין נוהנין כן אלא לפסר לומר דהוה • משום דים סולקו' כזה כדמסיק מור"ם ונם המחבר כתב דים להתייסב כזה • נם י"ל כיון דנבו' הקנם מהערבי' אינו דרך המחוכה כ"א מפני הכוסת וככה"נ אפשר דהרמב"ן מודה דיכול הערי לומר שכתערב לו לא מהי"ך ערבויות מזמן שכתרצתי עליו ודו"ק : ו וכתבתי בשתדפו קלמר כשתדפו מכ"ם אם נבולו מידו דאפשר' בעל' זרוע ליפול וכמ"ש המחבר (וזה מדברי הרשב"ם) כסי"ק"ח סי"נ ע"ש : ז וצריך להתייסב בדין זה כי ים סולקין כזה לא מצאתי משם סולק כזה וד"מ כתוב דמחב"ם מהרי"ו ס"פ משמע דסולק ע"ז ע"ם שמכיח דברי' ואף דמסיק מור"ם שם וכתב דאפשר לחלק דמהרי"ו ולא קאמר אלא כשאלו' מוכן לשלם אבל כשאין מוכן לשלם מודה לדברי הרמב"ן משום כדברי המחבר כאן וכמו שמסיק מור"ם כאן כשב"ה מ"מ כתב מור"ם כאן ים סולקי' משום הא דכתב כשם מהרי"ו עוד שם דשם מ' הערב למלוה תן לי כשט"ם לתבוע הקוב וכלו' לא עשה כו' דהערב פטור ול"ל לתבוע הקוב משמע מפי' אין המעות מוכן כיד הלוה ופ"ה קאמר דפטו' הערב מ"ה כתב כי ים סולקין מ"ש כאן כשב"ה נם שא"ל תן לי כשט"ם לתבוע הקוב דבכל מודים דפטור הערב ג"ל דאיירי ב"ש שא"ל מוכני' כיד הלוה ליתבע ולא קאמר' לפרסו כי קאי אמ"ש לפני זה משא"כ בלתבוע הקוב הנזכר בדברי מהרי"ו אם לא נזכר לפני זה שהמעות מוכני' והוה דוקא • נם בשב"ה נלע"ד דאין זה מחלוקת כיניהן דהרמב"ן לא קאמר אלא כשאין הערב רוצה לערוב ולהוציא המעות מהלוה ולשלם לו אלא שא"ל להלוה נאות אתה לדין עם הלוה ולהפרע ממנו כזה קאמר דאינו יכול לכופו לערוב לירד עמו בדיבה ודייבה ומהרי"ו איירי כשהערב רוצה לערוב ולהוציא המעות ולשלם ואילך זה כ"ל כרור ודו"ק : ח ולא יוכל לומר שמא יזכור הכותי כו' עד ויסמיכ צריך להחמין כו' כ"כ הטור לקמן כש"ם קפ"נ נם המחבר כתב כן כש"ם ומור"ם ז"ל כת' כשהנותיו תשובה כשם מהר"ם מ"ן ז"ל רחוקין כתערב עכור שמעון נגד הכותי להעמידו בדין כתוך ל' ימי' לפטור את עלמו כשכועה או לאת עכורו' זקוקים ושמעון מסר לו ' זקוקי' למכסן ועברו קס' ימי' ולא תבע הכותי את שמעון וכוב מת שמעון ועתם בא' מלאכת שמעון ותבעה מי' זקוקים כשתוכה מרחוקן והוה מזיב לולי יעלין עלי הכותי עכור הערכות נרשם כיון דרחוקן עדיין לא הפסיד ככך מאחר שעברו קס' ימים ולא תבע וקרוב קדב' לודאי אלא יבא עוד לידי הפסיד ה"ל מדוע ימוזק הערב כשמעון שמעון ויכעל כיפה על הלמכה כשכיל קשם שמא יעלעיל הכותי עליו עכ"ל ול' זה משמע דאפי' לא הימני רחוקן לשמעון לער' כשדו עד שכתן לו' זקוקי' למכסן אפ"ה הצריך לרחוקן להקויר לי' ז"ל דשמני התם דאף אם לא הכותי ויתבע הערב יכול לזכות בדין ולומר לא ערבתי לך אלא אתה תבא תוך השמונה ימים ותתבע ממני להעמיד את שמעון לוי מני מקוייב להעמידו ומאחר שלא נקשת ממני תוך השמונה ימים אני פטור מהערבות וכן הדין נותן (כדיני כותים ונם כדין ישראל כל שאין בערבות דרך התמונה וכמ"ש לפני זה בערבו' שידוכין ונם כפי"ב בערבו' דהעמד' הנוף) אלא שם לקוח שבעקיפין ובעלילות יבא עליו אלא כדין משום שכי פסק דלוה לא מייסינן אבל הכא מיירי שערב לו שתם לפרו' כגינו כזה ודאי הוה דמיסינן לי' לא משמע דכבר הימניה וק"ל : ט צריך להחמין לו עוד יותר דוקא כזה שבא הכותי ויש פסק אם יתבע המעו' ממנו לשלם משא"כ בערב דאלמא מ"ה כת' הטור והמחבר לפני זה בסמוך דהערב יכול לחלוה לפטרו מהערבות בזמנו וכ"כ בד"מ והוא פשוט ולא כמ"ש "כש"ם ע"ם שדברי מור"ם סותרין זה את זה ודברי הן סתורין הן הוא בעצמו פסק כן לקמן ס"ם קפ"נ * ע"ש ודפ"ר : יוד היה ערב כשבילי לוה ל"לזה משמע שהיו יכד כשפה שדבר הכותי עם הערב ומ"ה ג"ם מה שמסיק וכתב כבר רמית ברכבותי ורמת ברכבותי הוא כמה שפיי' ואמ' ותליתי הדבר בלישו' שבת ור"ל כיון שבאמת אין כזה לישו' שבת כפרש בעוד כין כשמעות היה לך לכתין שמחרתי כן כשבילי דאני ערב כנדו נם ממ"ש ואיני עושה שום ערבות משמע דא"ל אף אם לא היה שבת אינו עושה שום ערבות ואע"ג דאף אם לא היה שבת אינו : יא ואעפ"כ כן מייב הערב לפייסו כי' כי הכותי לא יפין כנדו כשבילי הטוכה שעשה לו : יב התראה שהתרה בו אינו כלום כשעתו וכתב ז"ל

ד שלוה מכוזכו כו' כ"כ הטור והמחבר נ"כ לעיל סי' ע"נ סי"ח לענין מלוה עם הלוה ולפוקי מדעת הסולקין כתרוי"ס ע"ש וכאן בטור : ה ערב שבא אצל המלוה כו' עד אין הערב נפטר ככך וה"ה דמקבלין קנין קדם מהערבות כשמרמיכן זמן מכזומי לאין לומר דהוה משום קדם שמא הערב יכפה לאחי בכלה לפטות בכזמנאין או לפטרו מערבו' דזה יכול לפטות הערבות וכדמסיק הטור ונם מור"ם כתב"ה דלפ"ז אם כתו' כל זמ כערב אלו אינו יכריכו בעדו לצד שכננדו ולא יכריכו אין צרי' משום קנין קדם מהערבו' ואין נוהנין כן אלא לפסר לומר דהוה • משום דים סולקו' כזה כדמסיק מור"ם ונם המחבר כתב כן כזה • נם י"ל כיון דנבו' הקנם מהערבי' אינו דרך המחוכה כ"א מפני הכוסת וככה"נ אפשר דהרמב"ן מודה דיכול הערי לומר שכתערב לו לא מהי"ך ערבויות מזמן שכתרצתי עליו ודו"ק : ו וכתבתי בשתדפו קלמר כשתדפו מכ"ם אם נבולו מידו דאפשר' בעל' זרוע ליפול וכמ"ש המחבר (וזה מדברי הרשב"ם) כסי"ק"ח סי"נ ע"ש : ז וצריך להתייסב בדין זה כי ים סולקין כזה לא מצאתי משם סולק כזה וד"מ כתוב דמחב"ם מהרי"ו ס"פ משמע דסולק ע"ז ע"ם שמכיח דברי' ואף דמסיק מור"ם שם וכתב דאפשר לחלק דמהרי"ו ולא קאמר אלא כשאלו' מוכן לשלם אבל כשאין מוכן לשלם מודה לדברי הרמב"ן משום כדברי המחבר כאן וכמו שמסיק מור"ם כאן כשב"ה מ"מ כתב מור"ם כאן ים סולקי' משום הא דכתב כשם מהרי"ו עוד שם דשם מ' הערב למלוה תן לי כשט"ם לתבוע הקוב וכלו' לא עשה כו' דהערב פטור ול"ל לתבוע הקוב משמע מפי' אין המעות מוכן כיד הלוה ופ"ה קאמר דפטו' הערב מ"ה כתב כי ים סולקין מ"ש כאן כשב"ה נם שא"ל תן לי כשט"ם לתבוע הקוב דבכל מודים דפטור הערב ג"ל דאיירי ב"ש שא"ל מוכני' כיד הלוה ליתבע ולא קאמר' לפרסו כי קאי אמ"ש לפני זה משא"כ בלתבוע הקוב הנזכר בדברי מהרי"ו אם לא נזכר לפני זה שהמעות מוכני' והוה דוקא • נם בשב"ה נלע"ד דאין זה מחלוקת כיניהן דהרמב"ן לא קאמר אלא כשאין הערב רוצה לערוב ולהוציא המעות מהלוה ולשלם לו אלא שא"ל להלוה נאות אתה לדין עם הלוה ולהפרע ממנו כזה קאמר דאינו יכול לכופו לערוב לירד עמו בדיבה ודייבה ומהרי"ו איירי כשהערב רוצה לערוב ולהוציא המעות ולשלם ואילך זה כ"ל כרור ודו"ק : ח ולא יוכל לומר שמא יזכור הכותי כו' עד ויסמיכ צריך להחמין כו' כ"כ הטור לקמן כש"ם קפ"נ נם המחבר כתב כן כש"ם ומור"ם ז"ל כת' כשהנותיו תשובה כשם מהר"ם מ"ן ז"ל רחוקין כתערב עכור שמעון נגד הכותי להעמידו בדין כתוך ל' ימי' לפטור את עלמו כשכועה או לאת עכורו' זקוקים ושמעון מסר לו ' זקוקי' למכסן ועברו קס' ימי' ולא תבע הכותי את שמעון וכוב מת שמעון ועתם בא' מלאכת שמעון ותבעה מי' זקוקים כשתוכה מרחוקן והוה מזיב לולי יעלין עלי הכותי עכור הערכות נרשם כיון דרחוקן עדיין לא הפסיד ככך מאחר שעברו קס' ימים ולא תבע וקרוב קדב' לודאי אלא יבא עוד לידי הפסיד ה"ל מדוע ימוזק הערב כשמעון שמעון ויכעל כיפה על הלמכה כשכיל קשם שמא יעלעיל הכותי עליו עכ"ל ול' זה משמע דאפי' לא הימני רחוקן לשמעון לער' כשדו עד שכתן לו' זקוקי' למכסן אפ"ה הצריך לרחוקן להקויר לי' ז"ל דשמני התם דאף אם לא הכותי ויתבע הערב יכול לזכות בדין ולומר לא ערבתי לך אלא אתה תבא תוך השמונה ימים ותתבע ממני להעמיד את שמעון לוי מני מקוייב להעמידו ומאחר שלא נקשת ממני תוך השמונה ימים אני פטור מהערבות וכן הדין נותן (כדיני כותים ונם כדין ישראל כל שאין בערבות דרך התמונה וכמ"ש לפני זה בערבו' שידוכין ונם כפי"ב בערבו' דהעמד' הנוף) אלא שם לקוח שבעקיפין ובעלילות יבא עליו אלא כדין משום שכי פסק דלוה לא מייסינן אבל הכא מיירי שערב לו שתם לפרו' כגינו כזה ודאי הוה דמיסינן לי' לא משמע דכבר הימניה וק"ל : ט צריך להחמין לו עוד יותר דוקא כזה שבא הכותי ויש פסק אם יתבע המעו' ממנו לשלם משא"כ בערב דאלמא מ"ה כת' הטור והמחבר לפני זה בסמוך דהערב יכול לחלוה לפטרו מהערבות בזמנו וכ"כ בד"מ והוא פשוט ולא כמ"ש "כש"ם ע"ם שדברי מור"ם סותרין זה את זה ודברי הן סתורין הן הוא בעצמו פסק כן לקמן ס"ם קפ"נ * ע"ש ודפ"ר : יוד היה ערב כשבילי לוה ל"לזה משמע שהיו יכד כשפה שדבר הכותי עם הערב ומ"ה ג"ם מה שמסיק וכתב כבר רמית ברכבותי ורמת ברכבותי הוא כמה שפיי' ואמ' ותליתי הדבר בלישו' שבת ור"ל כיון שבאמת אין כזה לישו' שבת כפרש בעוד כין כשמעות היה לך לכתין שמחרתי כן כשבילי דאני ערב כנדו נם ממ"ש ואיני עושה שום ערבות משמע דא"ל אף אם לא היה שבת אינו עושה שום ערבות ואע"ג דאף אם לא היה שבת אינו : יא ואעפ"כ כן מייב הערב לפייסו כי' כי הכותי לא יפין כנדו כשבילי הטוכה שעשה לו : יב התראה שהתרה בו אינו כלום כשעתו וכתב ז"ל

ג ° (סור ס"ב) ערב או קבלן שרואים ד (ג) שהלוה מכזבו נכסיו יכולים לתבעו שיוצאם מהערבות אף על פי שהוא בתוך הזמן ° (כ"כ לעיל כסי' ע"נ ס"י במלוה עם הלוה) ו ה (ד) ערב שבא אצל המלוה בזמנו והתרה בו שיתבע ממונו מהלוה ואם לא (ג) יפטר מהערבות ולא רצה המלוה והאריך זמן ללוה יש מי שאומר ° (כ"כ רמב"ן והביאו הסמר) (ד) שאין הערב נפטר בכך ואצ"ל קבלן ואפילו היו נכסי' ירושים ללוה והערב אומר למלו' רד עם הלוה לדין וגבה חובך מנכסים הללו ומאריך זמן ללוה ו וכנתי' נשתרפו הנכסים גובה מהערב ז (ה) וצריך להתיישב בדין זה : נעם כי ים סולקין ° (עיין נמ"ת) מיהו אם הלו' הוה מוכן ליתן למלוה מעותיו והערב אלא רצה ונתכד בהוב פטור הערב והערב יכול לכוף ללוה לפטרו מן הערבות כומנו ° (כ"כ הטור שם) כי' ל"ל כאן כתרליכי להיות ערב אלא עד כאן ° (כ"כ מהרי"ק פ' הנזול כתר' וכתבו הטור והמחבר ס"ם קפ"נ ס"ם ע"ב) ואם המלוה כותי והלוה כתן (המעות) לערב לכותי ושכחם הכותי אצל הערב צריך להסזיר המעות ללוה ח ולא י"ל שמא יזכור הכותי דהוה"ל וכבר ערב צריך להחמין לו עוד יותר : ה ° (טור ס"ם כשם תשו' הרי"ף) (ו) ישראל שהיה ערב להבירו בשבילי כותי ונטל הערב משכון מהכותי ונתנו למלוה וכא הכותי אצל הערב בע"ש בין השמשות וא"ל היה ערב בשבילי לזה שאני חייב לו שיחזיר לי משכוני שאני צריך לו א"ל הערב כבר נכנס שבת ואינו עושה שום ערבות פייסו הכותי לער' אר שאומר למלו' הריני כמו שהייתי והחזיר המלוה לכותי משכנות לאחר זמן תבע המלוה לערב טען לא היה ברעתי כשאמרתי הריני כמו שהייתי אלא כמו שהייתי אחר שבא המשכון ° וראיה לרבר (שכבר ראית) סרבנותי כנגד הכותי מלהכנס ערב ותליתי באיסו' שבת הרין עם הערב שהיה לו למלוה לפרש ערבותו יא ואעפ"כ חייב הערב לפייעו להוציא החוב מיד הכותי :

ו ° (טור ס"ו כשם תשו' רמ"י) ישראל שהיה בידו משכון מכותי ושואל ממני שיחזירנו לו בערב ישראל והודה לדבריו והבי' הכותי ישראל וא"ל בלשון הקרש אני מתרה בך שלא תקבלני ערב ואומר בפני הכותי אני ערב יב (ח) התראה שהתרה בו אינו כלום והרי

ז שלוה מכוזכו כו' ואם מיכו מכוזכו עיין כשעיף ד'כשב"ם : ג ערב שבא אצל המלוה - עיין כתשו' ר"ם כהן ס"ב סי"ק"ם וסי' קכ"ו ובמחו' מהרשד"ם סי' ב"ו וסי' רי"ם : ג יעשר מהערבות כו' ואם התנה כשעת הערבות כן סרי ן עם הערב עיין כתשו' ר"ם ן' חייס סימן ס' : ד שמין הערב כעשר ככך - ואם המקבלין קנין מדם מהערבות כשמרמיכין זמן הכזומין כו' עכ"ל סמ"ם שם ועיין עוד שם ורבריו ב"ע וגם קשה למה מקבלין קנין מדם מכעל דכר עכמו אלא כרשה דל"ל דערבות דמחון לערבות דשדוכין לומן ודו"ק : ם וצריך להתייסב כדין זה כי ים סולקין לא מצאתי משם סולק כזה עכ"ל סמ"ם ובצדק הניח סולק ואניחו הב"ח - ועיין בתשו' רשד"ם סי' כ"ו דלהרי"ף והרא"ם יכול לומר לערב אני סומך עלי מהערבות כיכה דמעשר ביכה לערב ע"ם ועיין ע"ם נסי' פ"ו - עיין כשעה מנכל דור : ו והערב יכול לכוף ללוה לפטרו והרמב"ן סולק ע"ז כמ"ם בשעה וכ"כ בעם"ת לפרי' בשמו וזה תלי כמ"ם המחבר בשם הרמב"ם בתחלת הסעיף דכשם עפ"י לכופו למלוה אמ"ו כך ג"י לכוף ללוה כל זה מוכח בשעם"ת ג"כ כ"ל דמור"ם נמשך זה אמ"ם כי ים סולקין זה לשון מהרי"ק ז ישראל שהיה ערב וכו' עיין בתשו' מהרשד"ם סי' נ"ם ומי' ק"ל : ח התרא"ה שהתרה בו אינו כלום עיין בשמ"ע ס"ק ל"ג כשם מיכו כלום עיין בשמ"ע ס"ק ל"ב כשעה"ר מהיים בשמעו וכתב ז"ל שהערב היה לו להחזיר מן שכועו לוה"ל דמוכח מלהיות ערב כו' ולהחזיר מלהיות מלהיות ערב כו' ועד מהשמיעו המחבר ומור"ם נראה דס"ל כהגלה"ה כו' התראה לאו התרא"ה כו' עכ"ל ולפ"ר אין כאן בשמע"ה ומהרא"ש המחבר דקדק וכתב וסדום לישנין

יג והרי הוא ערב בכשעת מתן מעות :

ד ס(סור נסס תצו' ברמ"ס) שמעון יצא ערב לכותי בשביל ראובן והלך לו ראובן ונתערב שמעון לפרוע בשבילו כשבא ראובן תבעו שמעון א"ל לא היה לך לפרעו כי כבר פרעתי ויש לי שטר פרעון מסנו א"ל שמעון הוצרכתי לפרוע כל זמן שלא הנחת בירי שטר הפרעון והנחת שטר החוב בירי הכותי הדין עם שמעון וחייב ראובן לשלם יד (ס) כל מה שיברר שנתן לכותי אפילו שהכותי תבע ממנו הממון שלא כדין ואנסו ליתן לו והבירור יהיה על ידי עדים או ע"י פתקא של הכותי ניכרת סו (י) או שכתוב ביני שיטה בשטר :

סנה ס(תוספ"ק סס) וס"ס בכל ערב מכח הערבות מייב לשלם לבעלי וזקוק שתין בערב מיד ס (סס) שהכותי פטרו מכח שבינו לבין מס מוכס סו שהכותי פטרו או מים עדיס על כך וחק"כ מור ועליו עליו פטור בלוה ותין הערב כאתן תפ' בשבוע' כתב בוניח על הפלילה אלא צריך עדים שהוצרך להתפשר עם הכותי מכח הפרעון ואז נוטל כשבועה אם לא שפרעו או ס"ת מהן תעידים דכר

כרור יד שאז נוטל בלא שבוע' אבל אם לא הפסיד עידי' ליכו לתפסיד מנפש"י ע"ש ס (תוספ"ק סס)

בלא דמקיי' לפטרו מן בהוכסן דוקא בהוכסן דשכיח (יס) אבל בהוכסן דלא שכיח לא :

ח וכן שנים שקבלו חכירות ונעשו ערבים זה לזה והכותי מצא אחר מהם וגבה ממנו חיי' חברו לפרוע חלקו מכל הפסר שבא לו מאותו הכותי ואם הוא מזומן לפרוע חלקו וההפסר בא לו מכח חבירו שלא פרע חייב ח בירו לפרוע לו כל ההפסר :

ט ס(סור סי"ס נסס תרמ"ס עכ"פ ממלוא) יש שכתבו יח (יג) שאם ראובן מכר לשמעון שדה ובא לוי וקבל אחריות עליו לא נשתעבר לוי ואם קנו מידו שהוא ערב לשלם דמי מכר זה בכל עת שיתבענו שמעון הרי זה חייב :

סנה ס(סור סס"ו נסס תרמ"ר) יט ויש לומרים דאין בערב אלא בשעת מתן מעות משום מסמכתא ומשתעבד :

י ס(סור סי"ג נסס תרמ"ס) (יג) ערב או קבלן כ שחייבו עצמם על תנאי אע"פ שקנו מידו לא נשתעבר מפני שהוא אסמכתא כיצר כגון שא"ל תן לו ואני אתן לך אם יהיה כך זכך כו או אם לא יהיה מפני שלא גמר והקנה ואם קנו מידו מעכשיו שיתחייב לו בממון זה אם יתקיים

לדבריו וכן כ"ל לדיוק דבקו דוקא סדרש מתחלה לדבריו וכן משמע בעיר סוסן סוב מכאתי כם' גרולי תרומה סכתב שנראה פשוט דבעינן דוקא סדרש לדבריו מתחלה ס"ס : ט כל מה שיבור - עיין בתשו' רמ"א סי' ק"ו דף קפ"ח ס"ג ובמשו' ל"ב ספר ב' סי' ס"ו : י או שכתב ביני שיטה כו' כתב הסמ"ס שכן כ"ל בלא ו"י ולא מכתות בוי"ו ופרלעיל קאי סו' ע"ס ס"ק ס"ו ומכ"ת מולק עליו ודמתא עסה קנוניא עם העכו"ס ומיהו נאתן בשבועה לכך פי' דמיירי שמכתב של הפיתקא ובימי שיטה סוה בערב שלשם וק"ל - ע"ב נסמ"ס ער סוה ודאי מיהו מסה"ס ביר שטעון כו' מיהו מוכר' דמא' מייבי דשייכין לא פרעו אלא קבלו ולכ' הוכר' לכתיב פרעון ולא לקח הספר מהכו עיין בתשו' רמ"א סי' ס"ו : יא עמוקי דלא שכיח כו' כגון - ספוניף שכותי ליקח רגית מהנו סרבה יותר מהשוב כ"כ מהרי"ק סס : יב סאם דלוכן מכר לשמעון - עיין בסמ"ס ס"ק י"ח עד ומ"ש כתב הסור ומהמכר שאם קנו מידו שילם לו דמי מכר ולא דמי כשדה בשאר מקרקעי' ולזוקא כו' ע"ל וכ"י כתב בשם הגהו' כתשבצו ומיהו נראה דוקא כו' אבל אם קנו מידו ולא עשו ערב או קבלן כו' עיין בתשו' רשד"ם סי' קי"ו וקפ"ס וס"ע :

יד וע"ל

שהערב היה לו להשתע מן הכותי ולהחזירו מלבית ערב וכיון שלא עשה כן אלא שהודה בערבות בפני הכותי ולא היה יכול להשתע להכותי כיון שהכל יודעין שראוי הוה שיקבלוהו והוה כאר הודה לכותי שיעזור לו המשכון ע"י ערבו' עכ"ל משמע מזה דאם התר' בו קודם שהוד' לו התרתו התרתה ותמרי' דהיה לו להשתע מן הכותי ולומ' לו שיכותן מעותי על ערבות כ"א על המשכנות אבל מדהשתיקו המחבר ומ"ס ברמ' דס"ל דכלא"כ התרתו לאו התרתה כי יכול בעל המשכון לומר לתה לכי תתנר' עם הכותי יותר מיך שתתה לי כך רוצ' לומר להכותי שתיך רוצה לביות ערב עבורו ואני אומר שלא שלא תקבל תותך בערב מחבר שידוע שכשו' לתה לביות ערב וס"ל דרמ"י לא כתב כאשוכתו והוה כאר הודה תלת' דמלת' מחת' דשתעם' כך היה ובה דכתב המחבר דבא הכותי מתחלה להחליה וכיקש ממנו שיעזרנו לו בערב ישראל ויהוד' לדבריו כו' ולא קיל' לכותי' שתם בא ישראל וכותי לחלוה וביקש שכתוי להשזיר לו המשכון ע"י ישראל זה וישראל מתר' כו' כל הקדם כו' כ"ל דאורים דמלת' נקט דתין דרך שיכוחו שלא החל' בכשפה זו תם לא כידיעת דעתו תחלה אבל תם אירע שכחו ע"כ התרתו ועלתו התרת' היו וכני מסתבר לדינא ודו"ק : (בנ"ס ועד"ם ס"ם קכ"ט שכתב בשם תשובת הרמ"ם בכלל ע"ד סי' נ' תם אם שתעבר מפני שהוא אסמכתא כיצר כגון שא"ל תן לו ואני אתן לך אם יהיה כך זכך או אם לא יהיה מפני שלא גמר והקנה ואם קנו מידו מעכשיו שיתחייב לו בממון זה אם יתקיים

לו ועכשיו אומ' שמעון שהשכר לא שכנים זה בשכון ורחוכן מת ותובע את לוי שיתן שתת ערבך רחוכן ופסק שהדין עם הערב אבל בקיצור עכ"ם) : יג והרי הוא ערב כו' ס"ס כיון דמ"ל בהדיא אני ערב מחמ"ת כדין שלפני זה שלא אתר שלא הריני כתו שהייתי ול' זה שוכל פירוש אתר וק"ל : יד כל מה שיברר שנתן לבותי כו' עד תפ' בעלי הכותי כו' ועד"ר שם כתבתי דל"ת מת"ם בשור והמחבר כשיתן ג"ב שם"ו ובשיתן קש"ו ובכיונא בזה דמשתע משם דאינו שלשם עד שיברר שהייב לא פרע ע"ם דשלקתי דשם הכותי המוכ' היה עיקר שפקו שם לוי אלא שנראה דשלתא לקח ג"כ שהקשרות שרחוכן שכשם לא ישרעבנו לוי ישרעבנו הוא וכיון דשכותי כתרגא להיות תשלת תביעתו תלוי לא ס"ד דרחוכן גוף' שהכותי יכא עליו והוא ג"כ תילת' דלא שכיחא מ"ה קאמ' ג"כ שם דשתעון מ"ב על רחוכן לפרעותו תכל וכל ויעיין מ"ם עוד תוה בפרישה כאן ושם סי' ג"ב : טו או שכתב ביני כו' כ"ל בלא ו"י ולא שכתוב כו' ו"ואלעיל קאי וה"ק שהכותי כת' פתק בשני עלמו כמה קבל ממנו או שהכותי כתב בתיכת ידו ביני שיתי בהשטר כמה קבל . אבל שכתו' כו' ו"ו משתע שהיה בתוה כך בהשטר ביני ותפ' לתינו ידוע מי בתבו וזה ודאי לתינו תשלר שהשט"ם ביד שתעון יש לפוש שתת וייב וכתב עליו שפי תה שברש : טז שהכותי פטרו שם כתרדכי תסי' וכתב ז"ל ותפי' תית לי' סדי שהשוב' פטרו כיון שהכותי לא פטרו על הלוה רתי לשלוקי אכ"ל והכיולו כד"ת ס"ס : יז שאז נוטל בלא שבוע' כו' ס"ס דכיון דהכנים ערב לכותי וכל כותי דרכו להשלים ועליו לפנותו ס"ל כתלו הוציא על תכירו כרשות דשתבתר לעיל כתה פעמים דכשבע ונוטל : יח שהם רחוכן תכר לשמעון כו' העור תסי' בשעתו תשום דכשתר ערבות תתרי' דכשתעבד תשום דתנב היתכונים נתר וקבל' וכתן לא שייך ס"ט דלא על היתכותי הערב קבתו דשביד תיכם דזכין קרקע ליומא לכל כשקבה תידו דערב שהוא שייב לשלם דתי תכר וה בכל את שיתבענו ור"ל כשהוה את שיהיה הלוקח שיהיה תסקח כבל תפ' תין תערער על השדה יהא נריך להשזיר לו תעותיו דתו תכו רוצין דשיקר לקיחתו תותו לערב לא היה דלא שיהיה תעותיו כעומדים ס"ה תסיק ס"ו שייב כערבות דשלחא ומ"ה כתב הטור והמחבר והם קנו תידו שילם לו דתי תכר ולא דתי השדה כשאר תקרקעות דלוקח וכא דכשי קני תשום דשתקח כערב דשאר תקרקעות כיון דלא כתן תעות אלו תסקבלה כתורת הלוקח כ"כ הס"ת . ומ"ש כתב עשם שאר פרישה לתה לישו תשובתב וכדפרישה כתבתי לשונו ושם כתבתי ג"כ דיש כלייטו ס"ת לדינא ונם הכ"י כתב עשם לתה ופס"ר ודפרישה : יט דתין בעד' כו' עשתו דכיון דשתרו כשתר' דשע"נ דכל ערבו' לסמכתא הוא ס"ת משתעבד בשעת מתן מעות תפי' כלא קנין משום דשתר ומשתעבד בשעתו לא נלקו בין לסמכתא לשמכתא וזתו עשם דכל תכי י"ל דמ"ת תור"ם לתה זה ועפ"ר : כ שחייבו עלמן על תנאי כו' תפני שהוא לסמכתא הטור מסיים ע"ז וכתב ז"ל ותע"נ דכל ערב הוי לסמכתא שלא כל ערב דלא שילם שיעבדו כדבר לתה לכל הכא שתל' ס"עבודו כתנאי לא נתר ותקני דסמכי' דשתיה שלא יתקיים התנאי ולא ישתעבד ע"ל : כא אז לם לא יהיה כו כ"כ כמיימוני שכיתינו אז לם כו' ולפ"ז ל"ל דה"פ בן שיהיה התנאי כשם יהיה כך וכך בן שהוא כשם לא יהיה כך אבל ק' שהו תריכות דברים שלא לנורך דמה לי שהוא כשם יהיה או כשם לא יהיה לכן נראה עיקר כמ"ם בטור ז"ל ותפי ערב אם יהיה כך וזם לא יהיה והשתע ס"ס דה"ל ככל התנאי בשול ותפ"ר :

כב שכל קנין מעכשיו כו' ע"ל סי' ר"ו וכ"כ קנ"ו : כג
דדין עם הערב הטור מ"ש נטעמו ו"ל כי לא נהר לו
שמעון כמוכר אלא שתעשה לו שתהו הטור או שיתבטל המקח
ויחזיר לו תעותיו נם הערב לא נשתעבד לו עפי"ל : כד

יתקיים התנאי הכל לפי תנאו כה שכל קנין מעכשיו אין בו
משום אסמכתא (וי"מ דאין בערבות משום אסמכתא) ° (טור
סי' ר' נשם י"מ) :

יא ° (טור סי"ו נשם הרמב"ם) ראובן קנה שדה משמעון וכתב
לו שטר וא"ל שיעשה לו שטר גם על אשתו ולא היתה
שם נתערב לוי בשבילו שלכשתבוא שתעשה שטר עליה
וכשבאה לא רצתה ותבע ראובן לערב שיכתוב לו הוא שטר על
נכסיו והערב טוען שאינו חייב אלא יחזיר לו מעותיו כה הדין
עם הערב :

יב מי שאמרו לחבירו הלוהו ואני ערב לנופו של לוה ולא
ערב לעצמו של ממון אלא כל זמן שתרצה אביאנו לך
וכן אם א"ל אחר שהלוהו ותבעו הניחוהו וכל זמן שתתבענו
אביאנו לך וקנו מידו על כך אפילו התנה ואמר אם לא אביאנו
או שמת או שכרח אהיה חייב לשלם ה"ז אסמכתא ולא נשתעבד
(וי"מ דאין בערבות משום אסמכתא ° (טור סי' נשם הרמב"ם) כד (יד)
וע"ל סימן קכ"ח סעיף מ') :

יג מי שלא פירש קצב הדבר שערב כגון שא"ל כל מה
שתתן לו תן לו ואני ערב או מכור לו ואני ערב אלו
הלוהו ואני ערב להרמב"ם אין זה הערב חייב כלום כה (טו)
וכל הבאי אחריו ° (שם נשם הרמב"ר) חלקו עליו והכי נקטינן :
יד ° (טור סי"ז נשם רמב"ם) (טו) האומר לחבירו כז ערוב
זה לפלוני ואני ערוב לך הרי זה כו כמי שאמר הלוהו
(ואני) ערב ואינו צריך קנין :

קלב עבר ואשה וקטן שערבו ושנים נעשו ערבים בשביל א' וא' בשביל ב' ובו י"ס

א ג (ג) עבר או אשת איש שערבו לאחרים או נכנסו
קבלנים ונתחייבו לשלם אין חייבי' לשלם עד ג' שישתחר'
העבר ותתאלמן האשה או תתגרש אבל קטן שערב לאחרים
(ב) אינו חייב לשלם אף לכשיגדיל ° (טורס"ב נשם הגמוניס) :
ב אשה פנויה שערבה לאחרים ונשאה ג רינה כלורה"ה
ונשאת שאם ערבה על פה ד (אינה) חייבת לשלם עד
שתתאלמן או תתגרש ואם ערבה בשטר גובה ממנה ממרה
שהכניסה לבעלה :
ג ° (טור סי"ר נשם רמב"ם) (ג) שנים שערבו לאחר כשיבא
המלוה ליפרע מהערב ° יפרע מאיזה מהם שירצה ואם
לא היה לאחר מהם כרי החוב חוזר ותובע מהשני שאר החוב
וי"ח

כרגע נרכריהם ע"ם ונם אפילו לא שכנר ליה מהלואי מגר קרקע דאיהם
ליה למה"ם וכן למה"ם רמינו גובה מהכעל ולרידי כ"ע דנרמה דגובה כיון
דמרינ' בעל יורם הוא אלא מפשה דלא מיבני ליה למוקפי כלא שטרא מהריב
מיהו דאפשר לכפשים וכיון דמוקף בשטרא אף אלא שנבר מהלואי אנב
קרקע גובה ומכ"ם למ"ם לעיל ס"ם קי"ב נשם ר"ח יפה והנכת פריסה דס"ם
דנלא שנר מינו גובה דהכעל יכול למשון פרעתי וכתבתי מם שכן מהמת
כתובת רמב"ם ור"י כדכריהם אם כן פשיטא דכשנר גובה מהלואי
אפילו לא שנבר אנב קרקע מיהו כל זה כשהלואין מינה בעין אבל אם נן
בעין גובה מהם אפילו הלוה ע"ם דלא נרע מלוחה דאם מהמת נשין גובה מהם
מהן ס"כ כיון שכשנרו היה שעבודו על המהלואין ומרי אם בעין גובה מהם
ורי"ף : ג פכים פערנו - עיין נתשו' ר"ם כהן ס"ב סימן ר"ב
ונתשו' מהרשד"ם סימן ע"ם : ד וי"ח

יג וע"ל סי' קכ"ם עיין נתשו' ר"ם כהן ס"כ סי' כ"ם : סו וכל שכפים
מהריו הלקו עליו ונתשו' ן' לב שפר ם' כתב סוף כלל י"כ דאינו למימר
ממומק קיים לי כהרמב"ם וכ"ם כתב כתשו' מהרשד"ם סי' ע"כ ושימן קכ"ם
וקכ"ר וקע"ם וכ"ע ליין השכפים שהריו הלקו עליו וכן נראם מדברי השכפים
ושפר שהרובי' דלא קיי"ל כהלכ' כהרמב"ם בהא ונסתי"ע כתב נם ס"ק כ"ם דהשתנר
ס"ל דשויל הרמב"ם לשעמיה דס"ל
השקנה לאכנרו דנר אמין לו קכנה לא
משעשנר וכמ"ש לעיל סטור נשם סי'
ס' ומשילא השולקי שהו שם שולקים
ע"ל כדין זה וכשרי' כתב דלא השולק
שם מורם כאן כיון דאיכא כ' דיעות
דשמשכת ודערנות דלא קני ונשתו'
ריב"ם כתב שאפי' נשבע שערב ע"ז ע"ם
לקיים מכח השבועה דשבועות נשבע
דשים שכור דשתעבד ע"ם וע"ל סימן
ע"נ נשמ"ע כו' . וכראה לפ"ר עיקר
כשי"ו וכן מוכח לשריב כתשו' מהר"י
ן' לב שפר ם' כלל ל"ב וכן דעת ס' המ"
שום מלי בשולקת דלעיל סימן ם'
ופסק כאן כשמעכר וכראב"ד שעשם
עבדה כגר משיב שמ"ם עליו ע"ם :
סז השולה לחבירו כו' יותי שנשם
לחבירו ערב לשתר מתן תשום ולא
רצם תלוה לקבלו עד שתעמיד ערב
שהוא ערב לשתר שנשתעבד בשר שערב
ברשנון הערב שב' נין נרינ קנין
כ"כ בשפר נ"ת שער כ"ת סוף מ"כ
והוציא כן מתשו' נשון שכבי' שהו' לעיל
סימן קכ"ו סי"ם ע"ם ואף שנשתר
רשיתיו שכתב לוה שנים מוכרחים
מ"ת דברייו ככוביס כזה לדעת הנשון
ובשי"ם ושור שם מיהו סיינו דוקא
שנשתעבד בדין כגון שקנו שתנר
וכ"ג דאל"כ פשיטא דהשרב פשוי
אפי' היה בקנין וק"ל :

קלב

ג עבד אפ"ם שערבו
כו' עיין בתשובת
מהרשד"ם סי' ר"ו : כ מיהו מייב
לשלם - כתב נשת' ם"ק ר' מיהו
נראה דנם לפי שם שתיקנו דתשום
תקנת השוק לא יגבה השלוח מלוקח
משלמי המשובדים לו אנ"ק מייב
דוקא שלוקח אבל מיורש נובה ולשל
לא עשו שלוקח בשקום דמיב' עפ"ר
לשתרי כו' כל"ל וכן עיקר כדאית
בש"ם ס"פ י"נ דשל שוים כיוצא ב
שקום עפ"ר דשתרי ושעשת דש"ר
דשלום על שם מיהו נובה כאן משום
דמיהו דשפ"ר לנבים דלא ס"ל
לשוקפי כלא שטרא לשתשת דקייש'
לשינשוכי ומ"ם שכל שת"ם שור ס"ל
ס"ם קי"כ כו' ר"ל דס"ל לשור"ם
דששובו כלוקח אף שהשום עפ"ר
שתרינא דלוקח שכל שתר שלוקח
וששתר ושור"ם כו' דנם שדברי
עשור ושתנר שם ששתע כן והוא
שדברי נעש"ת שכל כגר שריהו שם

כה סי"ת שכל קנין מעכשיו אין בו משום אסמכתא (וי"מ דאין בערבות משום אסמכתא) ° (טור סי"ר נשם י"מ) :

כו שכל קנין מעכשיו כו' ע"ל סי' ר"ו וכ"כ קנ"ו : כג
דדין עם הערב הטור מ"ש נטעמו ו"ל כי לא נהר לו
שמעון כמוכר אלא שתעשה לו שתהו הטור או שיתבטל המקח
ויחזיר לו תעותיו נם הערב לא נשתעבד לו עפי"ל : כד

כז האומר לחבירו כו' ערוב זה לפלוני כ"כ הרמב"ם ופי' ערוב על ענין זה לפלו' והטור כתב ז"ל פרו לפלו' ככך וככך ע"ם : כז כמי שאמר הלוהו פי' אפי' כלא קנין משתעבד לו משום דשעבדו של ערב רשמון אפי' אחר מתן תעות ובקנין ס"ל כשעת מתן תעות ומ"ל כשתעבד לו ערב משני בלא קנין כ"כ הת"ם :

קלב

ג עבד או אשת איש כו' ובתקנה לשלם אפי' לאחר מיתה : כ
בשומן שקיינין לשלם אם היה להן מעות : כ
שיתקררו כו' וכ"כ הטור והמחב"ל לקמן בסי' תק"ד ס"ם לענין אם
מכלו אם בחיי והשתם שכבי מיובא והקנאה ניכו אלא שהין
להן ממון לע"ם אמה שקנה עבד קנה רבו ומה שקנת' אשה קנה
בעלה וקטן אפי' הוא קבלן לאו בר מיובא והקנאה הוא כדבר שהין
לו בהאה ממנו אפי' הניח לפעולות הפשוטות ומ"ר לכן הוא הטור
אף לאחר זמן ומ"ל סי' ג"ו ולקמן בסי' רל"ה ומ"ש בדין קטן לענין הלואתו ומכירתו ומתנתו : ג דינה כלואה ונשאת .
ר"ל דאיכא מיוב דערבות והוא דהין כיד הלוה לשלם או היה דומה לאבד המעות אינו דומה ללואה
דכהלואה כשהמעות עדיין בעין צריך הכעל להזהיר להמלוה כמ"ש הרמב"ם פכ"ו והמלוה כמ"ש סי' ג"ח ס"ד ואפי' הוא
מלוה ע"פ . וכערבות כשהמעות בעין כיד הלוה אין לך כפייה לא על האשה ולא על בעלה כ"א על הלוה וק"ל : ד
אינה כלשון כו' והכלל דהכעל מחשב בכללי אחתו כלוקח לענין זה ומשום הכי חוב שעליה שכעל פה אינו עורף מהנו שהוא
משועבדים אלא שכשטר עורף מהן ומחילה כלמד דאפילו ערבות והלואה שכשטר אינו נובה מהכעל אלא מהקרקע שהכניסה לו או
כשעבדים להמלוה מטלטלי מנ"ק לדינא דנמרא וכדין לוקח וע"ל ס' וכסי' קי"נ מיהו נראה דנם לפי מה שתקנו דמשום תקנת
השוק לא יגבה השלוח מהלוקח משלמלי

ד וי"מ ונוהגים כן הכא בתוס' כנגד בהרא מביאם ס' התי' וסר"ן סוף שבועות בפקדון וכן הוא בתשו' מיימוני דמשמעים סיתן ס"ג תשו' מהר"ם (ובי' הרי"ף בתוספתא ר"פ המפקיד לדעת הרמב"ם כ"מ ועיין בס' ב"י סעיף מ"ר): ה מוזר ותובע מחברו חלקו - כתב בתשו' מני"ם מ"ם סי' כ"ב וס"ב סי' רכ"ה דאוכן ומחזיק ולוי קנו סמורה ניחא וכתבו ס"ם על עמש ליורה לפרש לו כל החוב ונקשו ערנים קבלנים זה לזה ונהגים זהן הפרעון בחצאי דאוכן ומחזיק לפרוע לת חלקם ולוי לא נחנם ותחל יורה לאוכן לת הערבות שהתחייב בשר חבירו לך חייבת לו בחלק שהים חנים אלו ותבע חזיקון חלקו וחלק לוי ופרע לו חס"כ אחזיק לא"ר להחוב חראוכן החני שפרע בשר לוי כי שניהם היו ערבים בשר ליו כמו שכתב וראוכן סוטן כי כשר פשר אותו יורה הכ"ת חשתרבות החוב כיון שהים יכול ליפרע חלו' חס כשרע חחזיקון אין החזיקון יכול לחבוע חראוכן חלקו דאף על גב דהכ"ת נסור סי' קל"ב דאם פרע ל' חשתרבים כל החוב לחלוה זה חוזר ותובע חשכיר חלקו חראוכן חלקי אפשי שכירי לרשת הרמב"ן שאם יכול ליפרע מהכיים לא יפרע חל'חס אלא חחם ס"ל כיון שפרע חל' יכול לחבוע חראוכן חלקו דאף על גב דאם פרע ל' חשתרבים כל החוב לחלוה זה חוזר ותובע חשכיר חלקו בראשי חתקבלו אם יכול ליפרע חלו' חס חוזר ותוב

קלג

או כשהרתי לך משל"כ אם ראובן ערים בידו קודם תביעת ראובן אם אמר לעדים שמעו לקוח או מסכון בידו אינו נאמן כשיש למערער עדי שמעון שלו וט"ז סק"ג אומר מזון לכ"ד אינן דברים והרי ראובן בידו עתה ממון לתביעה וכאן שכתבתי יתכפר מ"ש המחבר כשיעיין ג':

ה וכן נאמן לומר לקוח הוא בידי כמינו שהשכרתיו לך ופ"ל סי' ס"ד שכתבתי טעם למינו וז"ל ואם תמרינן דלא ניחא ליה למעוטי שהשכרתו דל"ש היה לריך להכניעו ולא יפיס נראה יוצא מתחת ידו כלל וכסי' ע"ב סי"ק כתב מור"ם בסע"ש דאם היה שומע בעני עדי לקחתיו ממנו אפי' זמן רב קודם שבא לדין דשוב אינו נאמן לומר לפני ב"ד לקחתיו כמינו שהשכרתיו דכיון דטענן לקחתיו אינו עומד להשכיר: ו כמינו דנאמנו בסי' ע"ס כתב דכשב"ד אינו נאמן כשלוחה וס"ט דשם ליכא מינו דשלוח שייב בשומרין ומ"ש ויש שכתב שם"ד טעמו דשם אי הוה שומע נאמנו לומ' לא הוה נפטר בלא ש"ד: ז שהשכרתיו לך בפני פלוני ופלוני כו' אבל כשאומר שהקניתי לך בפני עדים שתם והלכו למדינת הים אינו נאמן כמ"ש הטור בסי' ע"ס ע"ז וכן כשהלוהו בפרהסיא: ח קרינן ביה שפיר עדים ורואה כ"כ ג"כ בטור והוא הרא"ש בלל ק"ו וע"ש ושם כתב המעשה שהיו עדי שנאמר לידו בפקדון וכן מוכח מלי עדים ורואה דשתם עדים ר"ל שנאמר בפניהן ומ"ש הרא"ש דמוכיחין מותן מידו כיון דלית ליה מינו ומשמע דשם שנאמר לפניהן ומאי המשכון הוא דלא בידו אלא ביד אחרים ומאי דכתב

(י) מוציאין אותו מיד היורש (י"ג) בלא שבועה (י"ד) דעריך המערער ליסבע וליסול ◦ (סור ס"ם נסם הגאונים והרמב"ן) וכן ע"ל עיקר) ואם טען היורש וראי ואמר בפני נתנו למורישי או מכרו לו המערער נשבע היסת :

ו כר"א שרברים העשויי' להשאיל ולהשכיר נאמן המערער כשטוען השאלתים או השכרתיב לך אבל אם טוען גנובי' הם ממני אינו נאמן אא"כ יצא לו שם גנבה בעיר כמו שיתבאר בסימן שנ"ז (ובמפר לעיל סימן כ' סוף סעיף ג') :

ז (י"ב) טי שהיו בירו דברים העשוים להשאיל ולהשכיר אע"פ שהורה ואמר לו יורע אני שהי' שלך אבל פלו' מכר לי או נתנם לי במתנה סו (י"ג) והלה טוען שגנבו ממנו אין מוציאין אותם מידו אפילו הביא זה עדים ירועים לו שאדם עשוי למכור כליו

ויש כנד המערער (וע"ל סי' קמ"ם סכ"ב מ"ם המקבר דומה לזה ועמ"ם סם וכסי' ק"ן ס"ו ס"ז ודו"ק) והגאוני' ס"ל דעריך ליסבע ס"ל כמו שכתב מור"ם ו"ל בסבר"ם ו"ל דעריי' ליסבע ור"ל דעריי' ליסבע ור"ל שכוע' היסת אבל אינו ר"ל שכוע' וכפ"ת וכדעת הרמב"ד לא כתב דינו אלא המקבל אלא מעודנו מי ע"ם ותמ"ל כדברי ודו"ק : טו כמו שיתבאר כסי' כפ' סב"ן כן צריך להיות דסם כתבאר דין זה ופ"ם מ"ם מור"ם סם כסם י"ל : טז והל' טוען שגנבו כו' וכו' אפי' כל"ל טוען שגנבו כו' הל' כסעיף

קלד ג כיצד רואה כלי כו' נראה פשוט דכל ראה הנזכר בסימנים הללו ר"ל ראה כעדים וקודם שתכעו לדין וכדין ראה הנזכר בסי' שלפני זה ול' ראה דנמר' נקט סרמב"ם ומקריו כמסך המסבר וכן מוכח בטור שכתב שסרמב"ם ס"ל בסרמ"ם ובהסבר' ובטור כתוב בהדיא רואו עתה עדים וכמ"ש ברואה בהיכם דעלמא ועד"ר: ד הוא טוען ואומר כתבו לי נראה דאם סתם שכתב"ם בהסלתי כלי זה לאומן או השכרתיו לו והוא אינו מכחיש בשבועה לא מהני להשכיר דהיכו יכול להוציא מיד המקבל ואע"ג דאית ליה עידי ראיי' ולא מסיחן בתיכו דהי הוה אומר כתבתיו לידו לתקנו דהיכו להוציא לא אמרינן כמ"ש הטו' ואור"ש בסי' פ"ב סעי"ף י"ב וכ"כ התו' ועד"ר בר"ם קל"ח בריון זה אומר כולה שלי וזה אומר יקני שלי אם שכחתי ל' כתו' וכמ"ש אם דפעמים אמרינן אינו להוציא: ג או סתם טוען אתה כתבת לי אחר שבא לידי לתקנו אע"פ שאמרו לו שלא בפני עדים אפילו אם שהה ביד האומן כמה שנים בעל הכלי נאמן (כ"כ הת"ה אם ורמ"ם ור"ן בכ"מ ר') ומוציאין אותו מיד האומן וישבע ב"ה היסת על טענתו ואם לא ראה הכלי ביד האומן אלא טען כלי פלוני נתתי לו לתקן ה והאומן אומר החזרתיו ומכרתו או נתתו לי במתנה (ו) (או לקוח הוא בידי) (סור סי"ב)

האומן נשבע היסת ונפטר מתוך שיכול לומר להרמ"ם:

ב (רמב"ם אם יין כ') (ג) ואפי' אמרו לתקן בערים האומן נאמן מתוך שיכול לומר החזרתיו לפי' נשבע היסת ונפטר ז אין מחייבים אותו להוציא הכלי ואם הוציאו הואיל ונראה הרי ב"ה מביא עדים שהוא שלו ונוטלו אע"פ שאמרו לו שלא בעדים:

ג ה (ג) אע"פ שאמרו לו בערים אם הערים שראו החפץ בידו אין מכירים בוראי שזהו של המקרער אלא שנראה להם בסימנים כמו שלו אם טוען לא נתתו לי מעול' נאמן יור אבל אם טוען נתתו לי לתקן ושוב לקחתיו ממך אינו נאמן י הנ"מ (סור סי"ב) דאין כאן מנו טוב יא שירא לומר לא יין דברים מעולם כיון שכעדים ראו כיוצא בזה כידו:

ד אם

וכן דעת ס' התניר פ"ח מסוגין ופוסק וכ"ל דגם דעת הרמב"ר פ"ח מסוגין כן ולא נא רק להסיג מס על מ"ם הרמב"ם דאם אומר אותו ע' מכר' או נתנם לי אין תוכיחין מידו ואלמ' דאפי' לו כדאמרי' תוכיחין מידו ואפשר דמ"מ הכא דמתנם לא שייך תפיסת פסוק וכמו שכתבתי לקמן מי' סי"ו וע"ש סטיג הרמב"ר דתוכיחין ומקשת פסוק לא מיירי התם דוודאי נשכר צריך להחזיר לו כדמים ולא סבית ראים מיורש אלא שמוגיפין מתנו ואף שמיורש מוגיח אלא דמים היינו משום דהתם לא שייך תפיסת פסוק דהרי מיורש לא נתן כלום נעדו למוריש ואע"פ שכ"ם כבא בתחנם תוכיחין מתנו בתנם ובשכר צריך להחזיר לו כדמים ולא סוכרך הרמב"ר לגבר דמתפיסת פסוק צריך להחזיר לו כדמים משו"ה אלא מיירי כאן שהיתה מסגל להרים ולהשכיר צריך להחזיר כדמים העמוד להשאיל ולהשכיר צריך להחזיר לו כדמים ע"פ ורו"ק וזה ברור לפע"ד דעת הרמב"ר ואלא כתו בתנם שסוגין נגנבו ממני. אלא ודאי כאן לא נא אלא לומר דמוגיחין הכלי מיד ואע"פ שתתנם מוגיחין בתנם ובשכר צריך להחזיר לו כדמים ה וזה ברור:

ועיין מה שכתבתי בסי' שכ"ו עור מיניי' אלו ובעולם מתה שכתבתי שם וכאן הוא דהבערים שסיכן עמוים להשאיל ולהשכיר ואומר בנגנבו מתני מתמידים בכלי בית הלוה אע"פ שיגע לו שם בנגנב בעיר והשעה"ב היינו עמוי למכור כליו וכתו שבתשלר לקמן סימן שכ"ו ואם מוגיחין מיד הלוקח ויטבע כתם מוגיח ומחזיר לו כדמים מתקבת פסוק ואם סתם שכתנם לי בתתנם ממזרים בתנם. ובדברים העמוים להשאיל ולהשכיר אלו שם לא נא ראו עתה בידו בעין היה מתחזיק יכול לטעון במורתי אלו היינו שום לדברים שסיכן עמוי להשאיל ולהשכיר. ואם ראו שתה בידו אלו יבא לו שבא בנגנב ואע"פ שכ"ב עמוי להשכיר כליו בשאמרו בתנני מתני שתים אומר בשאלתי אלו השכרתיו לך ומוגיחין מידו ואם סתם שלקחה מחזיר סרמים מתקבת פסוק רק בשם לא יבא לו שם בנגנב צריך ליטבע אלא מכרן אלא גנובים הן ובאים לו שם בנגנב עמור אף ע"פ שמוגיח. ואם סוגן שהה בנגנבתו אלו אומר ע' שאתה לקחת ממנו שוא בנגנב מניני אינו בשאמר ואמרתי לו שהוא מיכנה בנגנבי לא מחזיקין שם לא שם כגר מחזיקין בנגנבים. וכן בדברים העמוי להשאיל ולהשכיר. ורואו שתה בידו ואומר סוגן לקחתים מעלוני ואומר השאלתי לאומר ע' מוגיח מידו ומחזיר לו כדמים אלו מחזירו בתנם שתתנם לו. וכן מוגיח מיד סיורש בתנם שם סוגן שהשאלתי לפניכם רק שצריך ליטבע שהשאילם לאומר אלו לפניהם אע"פ שאין פשוקה ומיורש סוענני בדי: יד אינו בשאמר כו' כיון דמיכא בידי ראה: סו מוגיחים אומר כו' כיון דמיכא בידי ראה ואין לו תנו דלמ"ם אלו החזרתי:

קלד ג האומן בדבר שפוסק כו' עיין בתשוב' מהרא"ן סמן קכ"ה ובתשו' מהרשד"ם סי' ע"ר: ב ואפי' אמרו לתקן עיין בתשו' מהרשד"ם סי' קל"ו ובהגהו' ב"י ועיין עוד בס"ח קס"ר ורי"ב: ג אע"פ שאמרו בערים. עיין בשא"ע ס"ס ש"ט וב"ב קסה לשם יפה האומן שאמר יניח הבעה"ב בידי מסירה שמכירין אומן כו' לפי שם שאין בידי מסירה מכירין אומן לא ה"ל להקשות דינאמרו דהא בלא"ה אפי' לית ליה תנו ה"ל בשקום ערים אבל בשום שמיירי בידי מסירה בשאמרו ג"כ אין מכירין אומן אי שאלכו לשם וכן פי' בב"ח ע"ם. עור שם ואפשר דהשתא שאין בידי מסירה בשעת הפקיע וא"כ לא דק דבשאמרו בשתתי דהאי אע"פ שאמרו בעדי' שכתב הטור לעלעיל קאי ולא לכבא זו לכל דברי השתא ג"ת לומר כן שהרי בשא"ע ס"ס שלפני זה ס"ם וכתב אע"פ שאמרו לו בעדים ג' אינו נאמן השתא ובשא"ר:

קלד אומן שטוען ברבר שהוא אומן שקנאו מבעלין ובו' סעיפים.

א (כן הוא ברמב"ם בשם מסוגין) (ג) האומן ברבר שהוא אומן אין לו חזקה בכלים שתחת ידו אחר כלים העשויים להשאיל ולהשכיר ואחר שאר כלים ג כיצר ראה כלין ביד האומן והביא ערים שהם יודעים שהכלים שלו ב הוא טוען ואומר לתקן נתתין לך והאומן אומ' לא כא לידי אלא במכיר' או מתנה ג או שטוען אתה נתתו לי אתה מכרתו לי אחר שבא לידי לתקנו אע"פ שמסרו לו שלא בפני ערים ד אפילו אם שהה ביד האומן כמה שנים בעל הכלי נאמן (כ"כ הת"ה שם ורמ"ם ור"ן בכ"מ ר') ומוציאין אותו מיד האומן וישבע ב"ה היסת על טענתו ואם לא ראה הכלי ביד האומן אלא טען כלי פלוני נתתי לו לתקן ה והאומן אומר החזרתיו ומכרתו או נתתו לי במתנה (ו) (או לקוח הוא בידי) (סור סי"ב)

האומן נשבע היסת ונפטר מתוך שיכול לומר להרמ"ם:

ב (רמב"ם שם יין כ') (ג) ואפי' אמרו לתקן בערים האומן נאמן מתוך שיכול לומר החזרתיו לפי' נשבע היסת ונפטר ז אין מחייבים אותו להוציא הכלי ואם הוציאו הואיל ונראה הרי ב"ה מביא עדים שהוא שלו ונוטלו אע"פ שמסרו לו שלא בעדים:

ג ה (ג) אע"פ שמסרו לו בערים אם הערים שראו החפץ בידו אין מכירים בוראי שזהו של המקרער אלא שנראה להם בסימנים כמו שלו אם טוען לא נתתו לי מעול' נאמן יור אבל אם טוען נתתו לי לתקן ושוב לקחתיו ממך אינו נאמן י הנ"מ (סור סי"ב) דאין כאן מנו טוב יא שירא לומר לא יין דברים מעולם כיון שכעדים ראו כיוצא בזה כידו:

ד אם

וכן דעת ס' התניר פ"ח מסוגין ופוסק וכ"ל דגם דעת הרמב"ר פ"ח מסוגין כן ולא נא רק להסיג מס על מ"ם הרמב"ם דאם אומר אותו ע' מכר' או נתנם לי אין תוכיחין מידו ואלמ' דאפי' לו כדאמרי' תוכיחין מידו ומקשת פסוק לא מיירי התם דוודאי נשכר צריך להחזיר לו כדמים ולא סבית ראים מיורש אלא שמוגיפין מתנו ואף שמיורש מוגיח אלא דמים היינו משום דהתם לא שייך תפיסת פסוק דהרי מיורש לא נתן כלום נעדו למוריש ואע"פ שכ"ם כבא בתחנם תוכיחין מתנו בתנם ובשכר צריך להחזיר לו כדמים ולא סוכרך הרמב"ר לגבר דמתפיסת פסוק צריך להחזיר לו כדמים ע"פ ורו"ק וזה ברור לפע"ד דעת הרמב"ר ואלא כתו בתנם שסוגין נגנבו ממני. אלא ודאי כאן לא נא אלא לומר דמוגיחין הכלי מיד ואע"פ שתתנם מוגיחין בתנם ובשכר צריך להחזיר לו כדמים ה וזה ברור:

ועיין מה שכתבתי בסי' שכ"ו עור מיניי' אלו ובעולם מתה שכתבתי שם וכאן הוא דהבערים שסיכן עמוים להשאיל ולהשכיר ואומר בנגנבו מתני מתמידים בכלי בית הלוה אע"פ שיגע לו שם בנגנב בעיר והשעה"ב היינו עמוי למכור כליו וכתו שבתשלר לקמן סימן שכ"ו ואם מוגיחין מיד הלוקח ויטבע כתם מוגיח ומחזיר לו כדמים מתקבת פסוק ואם סתם שכתנם לי בתתנם ממזרים בתנם. ובדברים העמוים להשאיל ולהשכיר אלו שם לא נא ראו עתה בידו בעין היה מתחזיק יכול לטעון במורתי אלו היינו שום לדברים שסיכן עמוי להשאיל ולהשכיר. ואם ראו שתה בידו אלו יבא לו שבא בנגנב ואע"פ שכ"ב עמוי להשכיר כליו בשאמרו בתנני מתני שתים אומר בשאלתי אלו השכרתיו לך ומוגיחין מידו ואם סתם שלקחה מחזיר סרמים מתקבת פסוק רק בשם לא יבא לו שם בנגנב צריך ליטבע שהשאילם לאומר אלו לפניהם אע"פ שאין פשוקה ומיורש סוענני בדי: יד אינו בשאמר כו' כיון דמיכא בידי ראה ואין לו תנו דלמ"ם אלו החזרתי:

קלד ג האומן בדבר שפוסק כו' עיין בתשוב' מהרא"ן סמן קכ"ה ובתשו' מהרשד"ם סי' ע"ר: ב ואפי' אמרו לתקן עיין בתשו' מהרשד"ם סי' קל"ו ובהגהו' ב"י ועיין עוד בס"ח קס"ר ורי"ב: ג אע"פ שאמרו בערים. עיין בשא"ע ס"ס ש"ט וב"ב קסה לשם יפה האומן שאמר יניח הבעה"ב בידי מסירה שמכירין אומן כו' לפי שם שאין בידי מסירה מכירין אומן לא ה"ל להקשות דינאמרו דהא בלא"ה אפי' לית ליה תנו ה"ל בשקום ערים אבל בשום שמיירי בידי מסירה בשאמרו ג"כ אין מכירין אומן אי שאלכו לשם וכן פי' בב"ח ע"ם. עור שם ואפשר דהשתא שאין בידי מסירה בשעת הפקיע וא"כ לא דק דבשאמרו בשתתי דהאי אע"פ שאמרו בעדי' שכתב הטור לעלעיל קאי ולא לכבא זו לכל דברי השתא ג"ת לומר כן שהרי בשא"ע ס"ס שלפני זה ס"ם וכתב אע"פ שאמרו לו בעדים ג' אינו נאמן השתא ובשא"ר:

(ים סולקין ° סור סי' ג) ופ"ל ברא"ש (סמוזיק) מסומו פלוני כעבמו וכיון שסומו פלוני (יד) סיכו כסתן נס סוס סיכו כסתן וכן נראה עיקר)

ואם טען זה עליו ואמר אני הש כרתים לך או השאלתים לך (סו) מוציאים אותם מידו ואם היו מרבים שאינם עשוים להשאיל ולהשכיר הרי זה נשבע היסת שלא השאיל לו ולא להשאיל ולהשכיר הרי זה נשבע היסת שלא השאיל לו ולא השכיר לו אלא מפלוני לקח ויעמוד כליו בידו:

ד אם הטלית יוצא מתחת ידי אחר ואומר כפני אמרת
לאומן למוכרו לי ולקחתיו ממנו נאמן בסנו שהיה אומן
(ר) אתה מכרת לי אבל כשטוען שהאומן מכרו לי יב
שאמר אתה מכרתו לו אינו נאמן :

ה ° (רמב"ם סם) ירד האומן מאומנותו הרי הוא כשאר כל
אדם ונאמן אפי' בכלי שבא לידו בעודו אומן ° (המוספות
והרא"ם וסמ"ג) (ס) וי"א דוקא שנשתהא בידו אחר שירד
מאומנתו זמן שאין דרך להניח כל כך זמן כלים בבית האומן
אחר שנגרע שירד מאומנותו :

ו בן האומן שאין אומן אם בא בטענת עצמו שאומ' שקנאו
מבעליו הרי הוא כשאר כל אדם ואם אמר שירשו מאביו
הרי הוא כאביו יג ואם אמר בפני הורה לו יש לו חזקה ° (כן
הוא בס"ג) יד ויש אומרים ° (המוס' והרא"ם) דהיינו כששהא
אחר מות אביו זמן שאין דרך להניח כל כך זמן כלים בבית
האומן אחר שמת אביו :

סנס ונראה לי דוקא לאחר מות אביו די"ל דירשו מאביו ולכן
היינו טעמא שלא אמר לאחר לוקחה בידי אם לא שכשתבא
בידו האומן הנזכר דאז הוי כאומן סיור מאומנתו אבל בחיי אביו
אם הבן טוען שלקחו לאחר כבל ענין דהוי כאלו אמר לאחרי אם
אינו סמוך על שלחן אביו וכמו שיתבאר לקמן סי' קמ"ט :

קלה דין המחזיק בבעלי חיים כגון בהמה ועבד ובו ב' סעיפים :

א אע"פ שהמחזיק ברבר המיטלטל נאמן לומר שהוא שלו
על בהמה וחיה אינו נאמן רבין שהיא מהלכת יש לחוש
שמא מעצמה נכנסה ברשותו ° (ל' סי' ע"ב ס"ק כ"ג) או שמא
לקחה ברוך והחזיק בה לפי' אם (יש) למערער עדים שהיו
שלו (ס) נשבע היסת ונוטל ואם אין לו עדים (ב) נשבע
המחזיק היסת ועומר בשלו ובמקום שדרך למסו בהמה לרועי'
שחרית ולוקחה מירו ערבית בענין שאינ' הולכת לבר' כלל רינ'
כשאר מטלטלין ונאמן המחזיק בשבועת היסת לומר שקנויה
לו ואם טוען שהניקה לו בדי רמיה ° (רמב"ם פ"י מטוען ד"ג) :

ו או שהוא חייב לו כך וכך ג ישבע בנקיטת חפץ :
סנס ° (סור פ"ו ורס"י) ג (ג) וי"ח דאם כפוין כה נ"ב
נכל

ד אם הטלית יוצא מתחת ידי אחר ואומר כפני אמרת
לאומן למוכרו לי ולקחתיו ממנו נאמן בסנו שהיה אומן
(ר) אתה מכרת לי אבל כשטוען שהאומן מכרו לי יב
שאמר אתה מכרתו לו אינו נאמן :

ה ° (רמב"ם סם) ירד האומן מאומנותו הרי הוא כשאר כל
אדם ונאמן אפי' בכלי שבא לידו בעודו אומן ° (המוספות
והרא"ם וסמ"ג) (ס) וי"א דוקא שנשתהא בידו אחר שירד
מאומנתו זמן שאין דרך להניח כל כך זמן כלים בבית האומן
אחר שנגרע שירד מאומנותו :

ו בן האומן שאין אומן אם בא בטענת עצמו שאומ' שקנאו
מבעליו הרי הוא כשאר כל אדם ואם אמר שירשו מאביו
הרי הוא כאביו יג ואם אמר בפני הורה לו יש לו חזקה ° (כן
הוא בס"ג) יד ויש אומרים ° (המוס' והרא"ם) דהיינו כששהא
אחר מות אביו זמן שאין דרך להניח כל כך זמן כלים בבית
האומן אחר שמת אביו :

סנס ונראה לי דוקא לאחר מות אביו די"ל דירשו מאביו ולכן
היינו טעמא שלא אמר לאחר לוקחה בידי אם לא שכשתבא
בידו האומן הנזכר דאז הוי כאומן סיור מאומנתו אבל בחיי אביו
אם הבן טוען שלקחו לאחר כבל ענין דהוי כאלו אמר לאחרי אם
אינו סמוך על שלחן אביו וכמו שיתבאר לקמן סי' קמ"ט :

קלה דין המחזיק בבעלי חיים כגון בהמה ועבד ובו ב' סעיפים :

א אע"פ שהמחזיק ברבר המיטלטל נאמן לומר שהוא שלו
על בהמה וחיה אינו נאמן רבין שהיא מהלכת יש לחוש
שמא מעצמה נכנסה ברשותו ° (ל' סי' ע"ב ס"ק כ"ג) או שמא
לקחה ברוך והחזיק בה לפי' אם (יש) למערער עדים שהיו
שלו (ס) נשבע היסת ונוטל ואם אין לו עדים (ב) נשבע
המחזיק היסת ועומר בשלו ובמקום שדרך למסו בהמה לרועי'
שחרית ולוקחה מירו ערבית בענין שאינ' הולכת לבר' כלל רינ'
כשאר מטלטלין ונאמן המחזיק בשבועת היסת לומר שקנויה
לו ואם טוען שהניקה לו בדי רמיה ° (רמב"ם פ"י מטוען ד"ג) :

ו או שהוא חייב לו כך וכך ג ישבע בנקיטת חפץ :
סנס ° (סור פ"ו ורס"י) ג (ג) וי"ח דאם כפוין כה נ"ב
נכל

אתה מכרתו . כתב הסמ"ע מיירי כרמיכא עדי רמי' שכ"ל ואם הלוק'
יורע סמים של התוכע אע"פ שאין לו עדים מוכיחין מירו דהוי כתר ספרי וסים
המוען מסוגיל"ע וכתב"ם לעיל סי' ע"ב ס"ק ג"ג והוכחתי כן מדברי התוספו'
פרק חי"ב דף ל"ע ע"ב בשם ברמב"ם ע"ש ורו"ק ועיין ח"מ שם דלהתוכות
הרמב"ם לעני' ליכא עדי רמיה שפלוקח עומר בתקוס עדי רמיה וס"ב יש לפרש
עפן דברי הסור בפשוטו ומ"מ לענין
דינא הסלחתי שם ולא כהרמב"ם ע"ש

ס ני"ב רמיינו דוקא כו' עיין
בשם ע"ס י"ר ובהרישה בתבתי כו'
מוסס עד סוף הסעיף קטן הכל לפ"ר
מינו נכון והעיקר כמ"ם הב"ח דנשם
הסור מוכר בפני"ם שכתב התה"ו וכמ"ם
מוה"ם ע"ש :

קלה ג נשבע היסת ונוטל
לפו דוקא אלא כ"ל
כשל ואפ"כ נשבע היסת וכן הוא
ברמב"ם ע"ש : ב נשבע השחוק
כו' ע"ל סי' ק"מ סעיף ג'בה"ש :

ג וי"א רשם כו' ולפ"ר מוסה
כן בשם ומין מו"ל מוה דשל מפי רחמן
ברים ברך תוקה הבתים והעבריס וכל
שהוא קונה בירות תרי מוקמן אלא
בנים תיוס ליום נרסינן התם (בסוף
ל"ו ע"א) ובבריס יש לחש חוקה
ונהחר רים לקרס בנרונות מין לחש
חוקה לאחר רבה מין לחש חוקה לאלחר
אבל יש חוקה לאחר ג'שנים ס"ב חשת'
לבהורס דאם נוורות יש לחש חוקה
לאחר ג'שנים ועור רהא בחלת נוורות
מין נכלל עבריס דנו רות אינו אלמון
נוורת כאן כמו שחברש רשב"ם שם
ס"ו דשלמור' ערי כיון דשתא שעת'כיון
דמסלק אין לו חוקה ס"ב ס"ם בעבריס
וכן פי' רשב"ם שם לפרש ומה שיתש
דלפי פחתא ג"ב בנחתה אין לו חוקה
לעולם ובעבריס יש חוקה לאחר ג'שני'
ס"ב לחה חוכיח מהלמור דנרי ר"ל
חוקה ושתרה אין לחש חוקה לאלחר
הו"ל יחה נוורת אלא ס"ו אין חלו' וכן
דשת רשב"ם שם לפרש כמ"ם הסור
דאם בנחתה ושיה יש חוקה לאחר ג'
שנים וכן דשת ני' שם ור"ירוחם כתי'
ריש ח"ו וכן כרחם לפרש דשת השתי"ב
עשין כ"ם רף קע"ב ע"ב ורמב"ם לא
חוכח חירו לעני' דח"ם פ' מחייר
לדעתו אינו נרחם אלא נרחם רכיון
דכתב בעבריס ריש לחש חוקה לאחר ג'
שנים ס"ם בנחתה כחו בחשת
חוכרין שם דבנחתה ובעבריס שיש
בכ"ב בב"ח וכן נרחם חפ"ו חוכרים
לפרמב"ם ס"ם וכן נרחם לעני דברי
הרמב"ן ור"ן בחוספות י"ם ליחתי
ע"ם ולפ"ז נרחם דאם דשת שחתי' דבש
בעבריס יש חוקה לאחר ג'שנים וכ"ב בתיב ליחוק כח"ם חשת"ו דבש"ב לא חשתיק רק דברי הסור ושתי בשתו
אח"ם כאן אלא חורבא לחוקה חשתכח וכיון דכתב כאן בעבריס יש לחש
חוקה ס"ם בנחתה ואם חבעל חשיחור לא חוכח לעני' חירו דח"ם ה'חת'כאן
ברחם חדשרין נרחם שיבא לו חת"ם חשלמי כיון דלאחר שנים שנרע ניחו חין
לחש חוקה לפ"ז לאחר ג'שנים שנרי לא נחבע בבעל העיסור ר"ם שיבא
חשתעחין בן זולתי זה וכן חכוחר לפרש בב"ח ושת"ם דשדברי בעל העיסור
אלו ורו"ק ושיהו הסור שתתיק לעיל סיתן קל"ב בשתם דברי שב"ם ושין כריך
ליחוק כח"ם שב"ח ס"ל לסור כרברי בע"ם לרישא ולא כשתתי'ופפי' יפיש
דעת ב"ה בן ח"ת כיון דהוכחתי לעיל חן שם"ם רים לבחתה ימים חוק'לאחר
ג'שנים וכן דעת הפו'שבי בקטיבן - עיין בתשו"ר"ם בסן ס"ב סי' נ"ב :

ו הרי

אם הטלית יוצא מתחת ידי אחר ואומר כפני אמרת
לאומן למוכרו לי ולקחתיו ממנו נאמן בסנו שהיה אומן
(ר) אתה מכרת לי אבל כשטוען שהאומן מכרו לי יב
שאמר אתה מכרתו לו אינו נאמן :

ה ° (רמב"ם סם) ירד האומן מאומנותו הרי הוא כשאר כל
אדם ונאמן אפי' בכלי שבא לידו בעודו אומן ° (המוספות
והרא"ם וסמ"ג) (ס) וי"א דוקא שנשתהא בידו אחר שירד
מאומנתו זמן שאין דרך להניח כל כך זמן כלים בבית האומן
אחר שנגרע שירד מאומנותו :

ו בן האומן שאין אומן אם בא בטענת עצמו שאומ' שקנאו
מבעליו הרי הוא כשאר כל אדם ואם אמר שירשו מאביו
הרי הוא כאביו יג ואם אמר בפני הורה לו יש לו חזקה ° (כן
הוא בס"ג) יד ויש אומרים ° (המוס' והרא"ם) דהיינו כששהא
אחר מות אביו זמן שאין דרך להניח כל כך זמן כלים בבית
האומן אחר שמת אביו :

סנס ונראה לי דוקא לאחר מות אביו די"ל דירשו מאביו ולכן
היינו טעמא שלא אמר לאחר לוקחה בידי אם לא שכשתבא
בידו האומן הנזכר דאז הוי כאומן סיור מאומנתו אבל בחיי אביו
אם הבן טוען שלקחו לאחר כבל ענין דהוי כאלו אמר לאחרי אם
אינו סמוך על שלחן אביו וכמו שיתבאר לקמן סי' קמ"ט :

קלה דין המחזיק בבעלי חיים כגון בהמה ועבד ובו ב' סעיפים :

א אע"פ שהמחזיק ברבר המיטלטל נאמן לומר שהוא שלו
על בהמה וחיה אינו נאמן רבין שהיא מהלכת יש לחוש
שמא מעצמה נכנסה ברשותו ° (ל' סי' ע"ב ס"ק כ"ג) או שמא
לקחה ברוך והחזיק בה לפי' אם (יש) למערער עדים שהיו
שלו (ס) נשבע היסת ונוטל ואם אין לו עדים (ב) נשבע
המחזיק היסת ועומר בשלו ובמקום שדרך למסו בהמה לרועי'
שחרית ולוקחה מירו ערבית בענין שאינ' הולכת לבר' כלל רינ'
כשאר מטלטלין ונאמן המחזיק בשבועת היסת לומר שקנויה
לו ואם טוען שהניקה לו בדי רמיה ° (רמב"ם פ"י מטוען ד"ג) :

ו או שהוא חייב לו כך וכך ג ישבע בנקיטת חפץ :
סנס ° (סור פ"ו ורס"י) ג (ג) וי"ח דאם כפוין כה נ"ב
נכל

שיהא מלכיו הרי הוא כלכיו עכ"ל דמשמע דוקא כשומר פירס
הא אם אמר שקנאה מבבע"ה אפי' אמר מות אביו כלכיו ומ"ש
מור"ם בסב"ה ו"ל וכ"ל דוקא כו' כמי לשיעת כי"ח דוקא כ"ב אבל
לא לשיעת הסור אבל כר"ת מוכח דכתב זה לשיעת תמיכת הב"י ס"ל
הסור והו' דוקא כמ"ם . מיסו זהו ק"ל אין נאמר שבלנ הסור על
אביו הרא"ם וסתו"ל ולא יוכיחס ולפי"ז רמ"ם רמשוה ניחא ועד"ר כאן
ולקמן סי' קכ"ב מ"ם עוד מוה :

קלה ו אם שהוא חייב לו כך וכך כו' אפי' לא הא לידו
בתורת משכון אלא שאמר שהיב לו ותפס
בבהמה זו עד שיפרע לו וכמ"ם הסור והמשכר בסימן קל"ב ס"ה
ע"ם : ב ישבע בנקיטת חפץ כי' ונאמן

אף שהלוה יש לו עדים שהוא הלוו היה בידו כוה שדרך למכרה לאומר . ונראה דאפילו לרא"ש שכתבה
בסימן ע"ב הסור דם"ל דבשומן כשהוא מטלטלים משכון הוה בידו דנאמן בהיסת וכאלו שעין לקוח הוה בידו מודה הוא כאן בשומן שהוא
שגרוך ליטבע בנקיטת חפץ דאין חילו דלוקח אלא כשהוא מקרקע אבל כשהוא מטלטלין לקוח הוה בידו דמתוך שהוא מטלטלין יכול
לטלטלו ולהוליכו ממקום למקום ולכן לא שייך בו לומר שהוא מקרקע ולא מטלטלין ולכן אין לו דין לקוח אלא דין מטלטלין ולכן
נאמן בהיסת אבל אם הוא מקרקע אפי' הוא לקוח אינו נאמן בהיסת ולכן אם הוא מקרקע ואין לו עדים שהוא לקוח אינו נאמן בהיסת
ולכן אם הוא מקרקע ואין לו עדים שה

ד בכל ענין הוה מוקה עפ"ר סס כתבתי דמשתמש מכאן דלסכר' בזמן כסיס לו מוקה כ"ם ג"ל שכועה ומיכו דייכו דוק'כמלין עדי' להמערע' וכמ"ש בסמ"ע ר"ס ק"מ ועמ"ש בס"ם סס : ס

מפי' יש לו סס כו' פי' ולא תמרי' שמתו סולייכו סס עמס וכיוצ"ו סס מסוס דאין הסס מניע לכנס קטן לילך אחרי' ונס מיכו משכח להקניסו סס כשכתס נמורס :

קלו ג הרי זה ישתמש כו' בשעס מכוער כשור דאמרי' מדכתבו לו המומן וא"ל טלך עלי' סתס ולא ג"ל טלך עליך וכדמס' המשכ' ס"מ דנס המומן ידע דטליתו של מאר מסר לו במקו' טליתו ככיון וכוודאי לא עשה כן אלא משום שכעל טלית זה בקש מחכו לחכו' טליתו וכיון למכור אותו טלית וכשלך אותו טלית בשלית זה וכסר קיכל המומן המעו'מלוק' ונתנו לבעל השלית הוה ואותו המוכר כסר משתמש בהמעות שקיכל מהמומן מ"ס כתירו לו נ"כ להשתמש כטלית זה ולא עשאו שמש יסור לוקח ויאמר לו על בנך זה נתתי מעותי או יאמר לו מוס ויכטול המק'וכמ' שמשתמש בטלית שלימו שלו דכיון דנס המוכר משתמש בהמעות שקיכל מהמומן מקפיד כאסר נס זה ישתמש בטלית שלו ומוס יתכאר לך השעם למה לא סתירו לו לשמש כ"א בא"ל טילך טלית סתס ונס לא כתכר לו אשתו ובכיו שא"ם שאמרו לו טילך טלית סתס דמשתמ' לא ירבי משכין המוכר עם המומן ובלא דקדק אמרו טלית ובתכאר נ"כ מ"ם בתפלך השלית בכית המשתמ והמכל דא"ם שסס מין רגילין לומ'לעום' המשתה ולמכל סימכרו טליתם וק"ל : כ ואפי' המומן עצמו כו' המכר קיכר כאן ולא כתב כל מילוקי' דין זה כאסר הן מכוארין בשור שכי' זה ו"ל ואם היה שוה יותר על שלו כשיכא בעלה כשביל שיתן לו העודף או יפרוט לבעירו טליתו והוה יתן לזה דמי השלית שלו שנתכר (ור"ל והכריחה בית זה שכתכר לידו השלי' ליתן לו העודף כיון דזה נזה לאומן למוכרו ולא פיקח להפוך בטליתו משא"כ זה או להמוכר לו טליתו) ואם יבא בעל השלית ויאמר לא נויתי למכור טליתי ולא לקחתי ממנו שום דמי' כאמן ליקח טליתו מיד וזה אם יש לו עדיים שזה השלית היה שלו או יתן כו סימן דבשי שהנו תולין לומר שליוה האומן למוכרו דייכו כל זמן שהלכר שפק אלכל בשלה בעל השלית ושפק ברי כאמן עכ"ל השור ור"ל דיקא אם שלו מיד זה שנתכר לו השלית והוה יקור אחר האומן ואף אם נאכד בית זה האומן עכ"פיקא זה אם שלו וכמ"ש מור"ס בסעי"ב בסעיף שאחר זה ואותו הנ"ם קאי נמ"ש אדין זה אלא שבדין כתפלמו לו כליו ככית האכל ואשתה כל אימת שבא צריך ליתן האפץ לבעליו דשם משתמש לא אמרי' דנתנו להאכל או לבעל האשת' לאכרו ומ"ש סתם מור"ס אם וכתב וכשיבא יתן לו משא"כ כוה אדין נותנין לבע"ה אף"כ טוענין ואומר לא נויתי לאחרו וכו' וק"ל : ג ס"ג דוקא שאמר לו סתם טילך טלית אכל ג"ל טילך כו' ד וכשיבא לא' שהיכו אלו אם כת"ה מסיק דלא ישתמש כו וצריך להעזיר כלי זה לבעליו אע"פ שאלו כאכד ודין אומן שנתנו לו כליו לתקן וכשכיכם ע"ל סי' שנ"ו ס"ז :

קלז ג היורד לתוך שדה אכירו כו' כדריסה הוכשתי דזה מיירי אפי' כלא אמר תשלה אלך ואלקט דליכא כאן פוקה דאין אדם מעיז אפ"ה כיון שכבר לקטן והוה מוסק בהן אין מוליאין מידו . וכשביק שאחר זה מיירי כשהיכו מוסק בהן שלקטן ועדיין הן מונחין כסדה שלבע"ה אלא דזה לא דיה כאמן אם לא אמר אחר תשלה אלך ואלקט ואז כאמן נאד שבעל הכית שכח לערער קודם שמוליכן לרשותו משעה דאין אדם מעוף לומר אלך ואלקוט כשלא היה לו רשות ללקט וזהו דוקא אם כבר לקטן ואף דלא בשיק עדיין כשם וכמ"ש אבל אם לא אמרי' אלך ואלקוט אלא מיירי שהיה קודם שלקטן יכול לבבר עליו שלקוט ולא מבעי פוקת אמירה דאלך ואלקוט דאם כן כל אילו שהוא עוות מצא יאמוך על זה לומר כן משום דיש כשיאמר כן לא יוכלו כשליו לחזות כו . עוד כתבתי כשם שדומי' ברמב"ן וכו' ° דבשכבר ליקט פירות השדה ומן מרוכה ס"ל כאחר אלך ואלקט לעניו זה אלא דאין הפירות ברשותו ובפוקתו אין הכעלים יכולים להוציא מידו מה שבבר ליקט משעה דאין אדם מעיף ועמ"ש עוד ביסוד דברי הטור דיש כו ג"ת לדיכא והא דכתב הטור והמחבר בסעיף ב' אם אין בעל השדה בהילן כאן כו' משו' דאלו הוה כאן בסיעת אדין ב' מומין בידו מלקוט כיון דבעל השדה בעצמו כאן . היה לו לחזות בידו אם היה לא אמרו לו וע"ש עוד בדריסה בטור בשם . ובכאי אחרי' דאלך ואלקוט כו' כתב הטור שני דעות אי בעי לומר כן בפרשה קיכון אנשים אלו אפי' אחרי' בענש' דהיינו בשני אנשים מעושים ג"כ שני בכל לדעת שכיכן ע"כ"פ בעי ולא כדעת הסו' ועפ"ר שם פארכתי לבאר כל זה וכתבתי מה שקיצר הכ"י בשניהם הללו .

כ ב"ד מומין בידו בעל דאלך כאומר אלך ואלקט ספירות דהן עומדין ללקוט מבני ליה השוקה דאין אדם מעיז לאחרים שוחפי בפירות שכיעו שבעל לירד גם כאריסות אלו כשכירות . משא"כ כשאומר אלך ואכרות אילן שהיכו עומד לקצץ כוה אחרים דוחפי שלא

קלח דין שנים אוחזין בטלית והולקים עליו ובו ח' סעיפים :

א °(ל' פרמב"ם פ"ם מס' סוטן ה"י) ב' שהיו אוחזין בכלי אחד או שהיו רוכבים על גבי בהמה אחת וע"ל

קלח מי שלקה פירותיו של חבירו ובו ג' סעיפים :

א ג היורד לתוך שדה חבירו וליקט פירותיו בעל השדה טוען שבגזל לקחם וזה אומר שמכרם לו נאמן בשבועת היסת (ג) אפילו יש עדים שליקטן :

ב אם אין בעל השדה והאילן כאן ואמר אחר אלך ואלקוט פירות האילן והשדה של פלוני שמכרם לו אין ב"ד צריכים למנעו ואם באו הבעלים קודם שליקטם מעכבים על ידו ואפי' אם ליקטם כבר אם טוען שמכר לו גוף השדה אינו נאמן אף על הפירות שאכל כיון שאין לו שטר ולא חזקה שלשה שנים :

ג האומר אלך ואכרות אילנות של פלוני ב"ד מוחין בידו :

קלט מי שנתחלפו לו כליו בבית האבל והמשתה ובו ב' סעיפים :

א מי שנתחלפו לו כליו בבית האומן ג (ג) הרי זה ישתמש בהן עד שיבא בעל הכלי ויטול שלו ורוקא שנתן לו האומן עצמו אבל אם לא נתנים לו אלא אשתו ובניו לא (ב) ואפילו אומן עצמו ב רוקא שאמר לו סתם הילך טלית אבל אם א"ל הילך טליתך לא :

ב נתחלפו לו כליו בבית האבל או בבית המשתה לא ישתמש בהם :

כגס °(כ"כ רמב"ם) וכשיבא בעל האפץ צריך ליתן האפץ לבעליו אף על פי שאלו נאכד וכן כוכסת כותית שמכבסת לרבים ד וכשיבא לאחר שמיבא אלו °(תרומות הדשן סימן מ"ם וסיין לעיל סימן שנ"ו) :

קמ פרה שנתנה לחבירתה לרכב עליה ונפלה מעליה ומתה אינו חייב לשלם לה אלא דמי הרכיבה בלבד ואם נתנה לו לרכב עליה ונפלה מעליה ומתה חייב לשלם לה דמי הפרה ואם נתנה לו לרכב עליה ונפלה מעליה ונשברה רגלה אינו חייב לשלם לה אלא דמי הרכיבה בלבד ואם נתנה לו לרכב עליה ונפלה מעליה ונשברה רגלה ומתה חייב לשלם לה דמי הפרה ואם נתנה לו לרכב עליה ונפלה מעליה ונשברה רגלה ומתה ואח"כ נמלכה בעל הפרה ואמרה לו לא נתכוונתי אלא שתרכב עליה ותחזירנה לי חייב לשלם לה דמי הפרה ואם נתנה לו לרכב עליה ונפלה מעליה ונשברה רגלה ומתה ואח"כ נמלכה בעל הפרה ואמרה לו לא נתכוונתי אלא שתרכב עליה ותחזירנה לי ואמר הרוכב לא נתכוונתי אלא לרכב עליה ולהחזירה לך פטור שנאמר ונתן לרעהו ולא לרעהו ונתן לו :

קמא הרוכב על הפרה ונפלה מעליה ומתה ואמר הרוכב לא נתכוונתי אלא לרכב עליה ולהחזירה לך ואמר בעל הפרה לא נתכוונתי אלא שתרכב עליה ותחזירנה לי ואמר הרוכב לא נתכוונתי אלא לרכב עליה ולהחזירה לך פטור שנאמר ונתן לרעהו ולא לרעהו ונתן לו :

קמב הרוכב על הפרה ונפלה מעליה ומתה ואמר הרוכב לא נתכוונתי אלא לרכב עליה ולהחזירה לך ואמר בעל הפרה לא נתכוונתי אלא שתרכב עליה ותחזירנה לי ואמר הרוכב לא נתכוונתי אלא לרכב עליה ולהחזירה לך פטור שנאמר ונתן לרעהו ולא לרעהו ונתן לו :

קמג הרוכב על הפרה ונפלה מעליה ומתה ואמר הרוכב לא נתכוונתי אלא לרכב עליה ולהחזירה לך ואמר בעל הפרה לא נתכוונתי אלא שתרכב עליה ותחזירנה לי ואמר הרוכב לא נתכוונתי אלא לרכב עליה ולהחזירה לך פטור שנאמר ונתן לרעהו ולא לרעהו ונתן לו :

קמד הרוכב על הפרה ונפלה מעליה ומתה ואמר הרוכב לא נתכוונתי אלא לרכב עליה ולהחזירה לך ואמר בעל הפרה לא נתכוונתי אלא שתרכב עליה ותחזירנה לי ואמר הרוכב לא נתכוונתי אלא לרכב עליה ולהחזירה לך פטור שנאמר ונתן לרעהו ולא לרעהו ונתן לו :

קמה הרוכב על הפרה ונפלה מעליה ומתה ואמר הרוכב לא נתכוונתי אלא לרכב עליה ולהחזירה לך ואמר בעל הפרה לא נתכוונתי אלא שתרכב עליה ותחזירנה לי ואמר הרוכב לא נתכוונתי אלא לרכב עליה ולהחזירה לך פטור שנאמר ונתן לרעהו ולא לרעהו ונתן לו :

קמו הרוכב על הפרה ונפלה מעליה ומתה ואמר הרוכב לא נתכוונתי אלא לרכב עליה ולהחזירה לך ואמר בעל הפרה לא נתכוונתי אלא שתרכב עליה ותחזירנה לי ואמר הרוכב לא נתכוונתי אלא לרכב עליה ולהחזירה לך פטור שנאמר ונתן לרעהו ולא לרעהו ונתן לו :

קמז הרוכב על הפרה ונפלה מעליה ומתה ואמר הרוכב לא נתכוונתי אלא לרכב עליה ולהחזירה לך ואמר בעל הפרה לא נתכוונתי אלא שתרכב עליה ותחזירנה לי ואמר הרוכב לא נתכוונתי אלא לרכב עליה ולהחזירה לך פטור שנאמר ונתן לרעהו ולא לרעהו ונתן לו :

קמח הרוכב על הפרה ונפלה מעליה ומתה ואמר הרוכב לא נתכוונתי אלא לרכב עליה ולהחזירה לך ואמר בעל הפרה לא נתכוונתי אלא שתרכב עליה ותחזירנה לי ואמר הרוכב לא נתכוונתי אלא לרכב עליה ולהחזירה לך פטור שנאמר ונתן לרעהו ולא לרעהו ונתן לו :

קמט הרוכב על הפרה ונפלה מעליה ומתה ואמר הרוכב לא נתכוונתי אלא לרכב עליה ולהחזירה לך ואמר בעל הפרה לא נתכוונתי אלא שתרכב עליה ותחזירנה לי ואמר הרוכב לא נתכוונתי אלא לרכב עליה ולהחזירה לך פטור שנאמר ונתן לרעהו ולא לרעהו ונתן לו :

קנ הרוכב על הפרה ונפלה מעליה ומתה ואמר הרוכב לא נתכוונתי אלא לרכב עליה ולהחזירה לך ואמר בעל הפרה לא נתכוונתי אלא שתרכב עליה ותחזירנה לי ואמר הרוכב לא נתכוונתי אלא לרכב עליה ולהחזירה לך פטור שנאמר ונתן לרעהו ולא לרעהו ונתן לו :

קלח א אם יוסכין נכד עריסה של סבתו כו' פסוד נסי' קל"ט כתב רין זה בשם הרמב"ם וכתב על זה שם ע"ל נראה דס"ל כיון שהוא מונח בפיהם' אפי' אם הקיז דרקן קאמר ואפילו יוסכים בכך אסור דאל"כ אפי' אם בפיהם' לא מסיג כאלו אפילו מוחזקין כה' ואכי' מוכח בפ' מי"ם (דף ל"ה) דאפי' מפחתליך קלח צמחו ופקח ונראה ואפילו ס"כ אין מוסיפים מוחזקין כו כדלקמן ר"ם קל"ם ומרחקתה ע"כ תיירי בדקיימא בשנים ויותם כיפיות כ"פ בשולחן (דף ק' ע"ב) ע"ש ודו"ק עיין בחסו' ר"ם כהן ס"ב ריש סימן קכ"ב : ב ולקח את תניורו אללו כו' וסתם את פלוני תניורו לרוב אללו נניח כיון שהוא עיקר הכיח הכלכי' ומחקתו וס"ה תפי' אין הכיח אלי לאלוסי' רק שהוא סבר הכיח יפה את תניורו רק שסתם את תניורו אללו הכלכים נחזקתו לנכרו כיון שהוא לבדו שבר הכיח לאחוקי כשהכים מוכרים הכיח ואין הס"ע סבר הכיח יותר מהסתר אז מולקים כן הוא בריב"ם שם : ג ואם אמר א' לחבירו השבע לי שלי אני נשבע ואין לו עליו כלום ואפי' אמר א' לחבירו הלוה לי מנה ואמר א' לא לויתי ממך אלא מנה אחד ואמר

יפסיד לגמרי אלא שיפסיד כקלוקה מלמר היה כגון שליח נדול שלקחר שיקלוקו אותו רחוי לעשות ממנו כ' שליחים קטנים שפ"ה יזכרו אותו כשלימותו ויקלוקו כדמים : יג היה אומו את

כולם כן הוא ל' הרמב"ם שם ועיקר ועפ"ר : יד יחלוקו כשתלה הנמ"ר דכ"מ כתב דלפי' לפי סברת ו"ל שם הקדישם הרמבן קודם שתקפה ממנו הוא הקדם. ותו לא פקא מנו לף שם תקפה מידו כשני ד"מ ו' : טו דכיון שזכה הרמבן כמרכי פ"נ דכתובות ונמצרי"ק וכת"ם כתבו ל"ש שם מכני שתפיסה שתוקף טוען ברי מכני שתפיסה לפי לשקר שנולד בשפק וחיבו הכא שכני דדנין אותו כבודה לו תחלה ועיין בכ"י רפ"ק דכ"מ וכרי כ"נ שלקה' בקילוקי דיבי תפיסה ועד"מ : טז שכרתיה לו או נתנבר עלי כו' ל"ל בגמרא לשמרי ליה עד שתמא תשתרש ליה כגולותה ושמא תוגרתא ליה בלא שמא כן הוא בגמרא וס"ל לשטור ולרמבן ורשכא דמפ"ט דוקא לומר שכרתיו לי כו כשאן אכל תקפה מידי כשאן וזהו טעם די"ל דכתב מור"ם בשם וכמ"מ כתב שם דרמב"ם ס"ל דה"ה לומר תקפה מידי לי כשאן כיון דידע דהוא נזלן ה"ל להשמר ממנו ולקח עדים עמו זהו טעם דשם כתב : יז

במינו שהיה חומר תקפה ממני אבל בלא לשון שכרתיה לו כשני פלוני אינו כשאן כמינו תקפה ממנו דה"ל לי מינו כמקום תוקה :

קלט ו וכל שד חומר דיני הוא

ברמב"ם משמר דה"ה שם הביא בל"ל עדי' שטוח שלו או של אכותיו או שאלכה שני תוקה דיבא שכי וכ"כ הטו' בשי' קמ"ו בל"ד והוא מנמרא דפ' תוקת בכתים : ב כל דאלים נבר נאשר"י בפ"ק דב"מ משוח השטח דלא רצו לתקן בשה דיקוק שמא נפסיד לזה שטוח כולו אלא שלו ומכו ע"ז שמי שטדין עמו מוסי בשטו להעמיד את שלו כדיו יותר מאחר ואדרבה האחר לא ימשוך בשטו כולי האי שיאמר מה בלא שאמטו' נפשי וכו' או אחר יביא כלה ראיה ויוציאנו מידי והוא"ל שכל ל' חומר שלי הוא ואין שום ל' מוקוק כו וגם ליכא דררא דממונא כו בכל ל' מוקמוה אחוק'הללו ולא תיפו כיד מי שנבר ידו משו"כ בשנים מוחזי בטלית ודומה לו דכיון דכל ל' מוסף כו וכל מה שאר'תוסף כו בחוק שלו ואי ס"ד חומרי' כו דין דכל דאלים נבר היה ל' נוזל מה שביד חבירו שלכך בשטו כו דין מלוקה כמבואר בסי' שלשני זה : ג ועריך ליעשב שטו שלו קמ"ל כוה דל"ת כיון דברשות אכמים עשה מה שעשה ס"חוק כו בלא שכוח ופ"ר : ד אפי' תנב"ידו נם כוה מכוח בחבר"י פ"ק דב"מ בשע"שו דלא רצו מ"ל לתקן דבר שיהא כל ימיהן במריב' ומלוק' היו"נב"ה ולאח"נב"ה וסמכו לחוק'וכ"ל : ה כה שלישי וחטפה כו' אפי' מטפה שבידו שלא מדעתו שלא בשלום אבל בשלום אפי' מרובה לא קנה ואפי' ג' שמי' שם תגבר ידו אין מניחין

כו' עיין לקמן סימן רמ"ה סי"ב ורעת החוספו' פ"ק דחגיגה דף ו' ע"ב ד"ה ומפ הכא כו' והנמ"ר וכב"ש דאנודה שם נשם ר"י כרמב לפרי' דשם מחר ותקפה ממנו שוכה ע"ב וכן כתב"מ שפ"י לשון וכוכשם בתשו' מבי"ם מ"ב בשאלות שבי' ל"ט דף קי"ג ליה ע"ג ולרעתי מיושתמיט בל"י כל הענין מהברים שהרי לא הניחם בשהרי ב"י כלל שלכך נרשם לריב"ם שור' ותקפה אין מוניחין מידו כיון דשלונת' דרבוות' היה ונם רוב"ניכוו עיין בתשו' מהרשד"ם סי' שכ"ה ער

ו בשניהו כו' כלומר בשני ע"ר ושם היה הרכר בשני עדים יש מחלוקת בין הפוסקים ועיקר נרשם דריבו כשלו הוה בשני ב"ר ועיין בשערי : ז אף ע"פ שאמר ונוח לו' יהן זה לחבר ונוח הוא בעי' בם"ם ולא פיסם' אבל בשתק מתחלה ועד סוף פיסם בשניהם דאורייתא אורי ליה ולפ"ז עשים דשלו אזר הרמבן ותקפו מוניאי' שותו ממנו ונוכחים שותו ליה המוקף הרמבן כשטוף נוח ומ"ם הרמב"ם ושתק' ויחלוקו כשתלה - ומ"ם הרמב"ם בסי' שלשי' שטם"ו ויחלוקו כשתלה כלא קפי אלא שפיפף כשאר ונוח עיין שתשו' מהר"ם ן' שטון סי' קכ"ב ושתשו' ר"י לבית לוי סי' כ"ב ועיין בתשובת מהרי"ט סוף סי' ק"ו : ח ו"ל כו' ונראה סולק על הר"י ושאר דוקא כשתק מתחלה ועד סוף דאחר כשתק הרמ"ם אלא מפני שרים אבל לא כאזר ונוח ע"ם ומיין שום שטנה על הרב דשם כאחר דוקא שריפ קפי שכרי נם שטור כתב דכרי הרמ"ם כאן שוה כאן שכתב הרב אבל כאחר שפם דברי הטו' וברב שרפין דנם נשיפף לא מהני עדי' וברמב שטעם דכיון דשלי דתקים מצי לאיזר אחרו ור"ל ה"ל דשוהלת בע"ה ק"ק עדים לא יועיל דשוהלת בע"ה ק"ק עדים דמי דרוק עיין בתשו' מהר"ם פרשו מיימן מ' ועיין שם. ס"ל דף ע"ב ע"ב : ט יחלוקו כשתלה -

שנת מרדכי דב"מ כתב דאפילו לפי שנרש זו שם שקיימה הרמבן קורם שתקפו לם ממנו שור שקרם ותו לא קפ' ממנו שך שתקפו שם שכני ר"מ ז' שכ"ל בסמ"ע וכן הוא בשום' דב"מ דף ו' סוף ע"ב ובהנה' שברי ונשור שם בשם ר"י ומ"מ שפשר לשלק דשנת מרדכי וה פוסקים שכ"ל שם שחסות דדיינינן כל דאלים נבר ואפה כתבו דשם שקפו בע' שברי ושקרים בשטוף נירו שו לא קפ' שפי' שור שברו ושקפו ממנו וי"ל דוקא התם כיון דשכ"ר פוסקים כן כל דאלים נבר כמבא זה שתקף ברמבשוב שקף ע"פ הדין ממ"ה הכא שתקף בלא ע"פ כ"ר ורו"ק : יוד

וי"ש כו' ובמ"ש עיוב על הרב ובתב דהרמב"ר ושטור לא שמרי הכי אלא בשתק מתחלה ועד סוף ולשערי"ב שם כן שפרש דברי הרמב"ר ושטור כן שם כן נם דברי הר"ב יתפרשו כן שברי נם שם כתבו דבריהם כאן בס"ם הרב וכן נרשם עיקר לריב"ר בשתק מתחלה ועד סוף ל"י למזור ולשקף ממנו ובשתק ולבסוף נוח יכול למזור ולשקף ממנו יא ממ"ם בס"ם משמע דכאן מיין שברי דאורייתא פוסי ליה ולפ"ז אין מברו יכול למזור ולשקפו ממנו עיין בתשו' ר"י לבית לוי סי' כ"ב : יב יבשב זם כו' פי' שבועת היסת - בתב ר' יהושם בשיטרים נתב"ג סוף חלק י' שנים שבאו מחדינת היש ושם' ומכרים שהשם זה שומר זו שמתי ונם שהכילה שלי ושמר שומר בך נרשב שבי נשין שם יש לם זום דבר שהומר מן השכוכה שמר שיברשם ושפיף שמיין לם בשות' כלום קרושין שכ"ל - ורבריו ב"ש וכבשם שהם מושפים כי העולם משוניא דקיי"ו שיין פרק שמור (דף ש"ם ע"ב) רש"י שם בך הוא רשנים שבאו שחדינת היש ושהם עשהם ושהילה עשהם זה שומר זו שמתי זום שברי זו שבילתי זום שומר זו שמתי זום שברי הו שבילתי ושהילה שלי לעולם שהילה שוכחת שר שיבא שליהו שמ"ב נתנו לם שנים שם שעבר' והנם שבא לירי ניבוי בתוב' ימ"ב ושהומר של שלמן בשתק שר שיבא שליהו וכתב הריטב"ם שם דוקא ששל רבשי למיגבה בשורת בתוב לית לה כלל רבל שם' בתר שוקא דיקם שולין כיון שמור לשבר מייב לך שנם ושלא שומר שיבך לי כלום זום שבור כיון שמין לו שובש ולא שור שלא רבשי ושהילה זכות אחר שלא שרין בשובש ושהילה זו שלא שבי שם שבור שיבא שליהו שמ

שלו אבל אם חטפה בלא טענה מוציאין אותו מידו ואין לו תקנה (ג) עד שישיב לכל אחד ואחר ◦ (סור פ"נ נפס רפ"ס ופרפ"ס) שהרי אינו יורע למי ישיב ואם הוא קרקע והחזיק בו ואכל פירותיו גוף הקרקע אינה נגזלת ◦ (סור פס כפס ר"י)

אבל הפירות צריך לשלם לכל אחד ואחר :

ג אם אחד מהשנים החולקים על דבר זה בא לבית דין ואמר תפסוהו עד שאביא ראיה ' אין שומעין לו ואם תפסוהו ב"ד מדעת שניהם או שעברו ותפסוהו אין מוציאין אותו עד שיתברר של מי הוא :

ד אם הם חלוקים על שדה ואין אחד מהם מוחזק בה כגון שמת בעל השדה ושנים באים ליורשו ואין לשום אחר ערים קרוב וראוי ליורשו ואין לשום אחר ערים כל דאליים גבר אבל גבר האחד ואכל פירותיו ואח"כ הביא השני ערים שהוא קרוב ואין העדי' יודעי' אם זה שגבר הוא קרוב או לא מוציאין מזה שגבר שהוא בספק קרוב דהאחר קרוב ודאי וה"ה אם השני הביא ערים שהוא קרוב יותר מהאחר ◦ (כ"כ פמ"ת פס"ו מסוגין) מוציאים מזה שגבר ונותנים לזה שקרוב יותר וצריך להחזיר כל פירות שאכל ◦ (פ) אפילו אין ירוע שאכלם אלא על פיו שהורה בהם :

הגה ◦ (מ"ה נפימן סנ"ג) דכר שהפוסקים חולקים כו ◦ ולא תפיס קד מכייהו אפי הוה דכר דצריך כו חלוקה חולקין ' ואפי לא ס"ק כ"ס חלוקה (ו) כל דאליים גבר :

הלכות חזקת קרקעות

קמ דין החזיק בקרקע של חבירו ודין חזקת הבת" וההנאות ובו טז סעיפים :

א (א) קרקע בחזקת בעליה שומרת ◦ שקרקע הירוע לראובן בערים שיורעים שהיה בחזקתו אפילו יום אחד והוא עתה בחזקת שמעון ומחזיק בו ואוכל פירותיו וטוען שלקחו וראובן מערער לומר שהוא גזולה בירו נאמן וישבע שבועת היסת ונוטל את שלו אא"כ החזיק בו שמעון כראוי ובטענ' אז אין מוציאין אותו מידו אלא ג (ב) נשבע (היסת) ועומר בשלו ואם אין ערים לראובן שהיה שלו אין צרי' שמעון חזקה אלא נשבע ועומר בשלו אע"פ שלא החזיק בו (ועיין לעי' ריס סימן כ"ס רמין נסנפין על קרקעות (ג) רק היסת) :

ב ◦ (רשב"ם בתשו' ר"מ כ' וכתב סכן נרפה מהרדכי ומהפר"ס ס"פ ס")

(ו) זה שהחזיק שלשה אין מוסרין אותו לשבועה אבל אם רצה להחרים סתם על כל מי שהחזיק בשלו שלא כדין הרשות בידו :

הגה

קמ ◦ קרקע הירוע לראובן כעדים שיורעים וכ"כ בתשובת רשב"ם דתפי' אם אין העדים יודעים כולהי שפיתה של ראובן אלא שראו לראובן או לאביו דר כו (וס"ס אם יש לו קול מכורר שהוא שלו הרמ"ם בתשובה כלל ג"ט סי' ק"ד מ"ח) מפקיעין אותו כשלו ומוציאין אותו מיד הבאי עד שיהיה לו עוקרת נ' שנים או עידי קנין וכשיהו הר"מ ס"ס ולקמן סי' קמ"ו :

ב נשבע היסת ועומד בשלו ◦ כתב הרשב"ם ◻ ואם המחזיק טוען בכנר יתומי שמחזיק בשל אביהן (דאז מייב ליפב"ע) ומת המחזיק ולא נשבע אין לומרים כוח אין אדם מוריש שבועה לבניו כיון שהוא לפחות ועיין בשבו"מ מה שכתבתי שם :

ג וכן

ד ער שיעב לכל ג' לו' והתוספ' מוכח כשרמ"ן וגם מוכח מירושלמי שם שגם דעת רשב"ם כן שם"ל לשמויר לכל ג' כו' ונרין לומר שהיה לפם ניירסת שמות נרשב"ם וכראיתה במהרי"ם שם וגם דברי הרמ"ם יש לכיון כרע' שהו' ורמב"ן ס"ס ורו"ק וגם סי' כתב כשרמב"ן וכן מוכח לפי ענינות רעתי דעת הרמב"ם שם"ו מסוגין שכתב בני שרה ושם כפ שליפי וחקף מסן מפלקי' שהוא ממנה וגם מיתה לתם הסומים עיקר ברין ונשרגם נרין לשמויר לכל ג' ושמר וכתב רין שמר כשקיומו דכשרה מפלקין שהוא שלא מכירים לים רשין שלוק נין שרגם לשרה וכל שנין מפלקין שהו וש"ב נשלם לכל ג' ושמר ורו"ק וכן משמע לשרי"ף ברי"ו נתיב י"ם מ"ב שכתב וז"ל ושם כפ ג' שן פשוק לגמרי שהוא מוכיחין שהו מירו כ' ושם פ"ל כשפסר מרי שכ"ל ושי פרי ס"ל כשפסר מרי כתב ידרינן לשזר כל ג' ורו"ק ◦

ועיין כפ"נ ס"ס ורו"ק : ד וגם נשר הפ' כו' שין שמרוסי שרמב"ן וגם שהלמות ונשל שמור ורו"ק : ס שפילו שין ירוע שפלם שלא על פיו כו' ס"ם שפרי לא שין פקנה פשרם לסרות שכילתו רשים שפשנתו שלא סומן סירם הקרקע והקרקע יוצ' שתחת ירו נשרים הללו ושין לו תנו כגרו שחילת נרין לשלם נ"ב שפירות שכ"ל שם"ם וגוף שהמוסקות ושנסת שפר"י ושחרוסי שרמב"ן נרשה שחולק ש"ם ושפשר לשרם נם דברי פסור ושחשר שגוף שפק לש לסומן וכפי שרמב"ן שחרוסיו וש"ב ליקח כשן תנו ורו"ק מיהו לקמן סימן קמ"ם ס"ב מוכח דשם שסור כדשת שתוספות שכל נרי"ם סימן של"ו מוכח כשרמב"ן וכ"כ של"י וכן משמע נרשב"ם רפ' ל"ב ע"ב ר"ם שמר רב נשמן כו' וכן נרפ' ל"ר ע"ב ר"ם ש"ם שלא שפרמי' כו' וכן משמע נכשל שמחבר וכן נרשה שיקר ועיין נשוספו ורו"ק סימן סלי"ו וסמ"ג : ו כל דשלם נבר ◦ עיין נשמ"ם ס"ק י' שד וכשק' חמיס' שם"ם כו' וסבר כו' שלא כרת שסיג על שם"ם דשמיסת שם"ם נכוכם ויר"מ שקור של שחרוסת שרשן שפרי כתב שמשב"ם ס"סיוקין שין רשים שסם לא שיים שפשר נשנין שחר שסם ישמרו שכ"ד לשוסקו שכ"ד ער סימבער שרבר מי יוכל לשסוף שמים נשפניו שם ישמרו ישין מוכשים ולא ינשו נכם שמים ירוכו ולכו לשבור שו יכשו שחרים ניקשום ס"ם לשומים לכך לא שבשו לשם סום שקנם נשולם רק כל דשלם נבר שם שגין שיך לוחר כן נשפר שניכים ששוסקים חולקים נכם רים לשוסקו כ"ב וכ"ר ישכרוסו ויחלוקו ברמים שו כרין נור שו שינור רשם ס"כ לא שחרינן כר"ם זש כל דשלם נבר שלא משמע שחי שסום שלו ישסור כשסו עליו כו'וה לא שיך שלא שיך שלא נרכר שסחוכ נשלמו יורע שחת ושין שכ"ר שחוכ שם שיך לוחר שום שחכרו שעיר דכרי רשב"ם רכחב שחתם רשסקי' כל דשלם נבר גבי שרבם דשחם יכשו שרים ויעידו של שי סום ושחכם דברי כ"ר שכוריים וכשחרים כחם שסשקו כבר שלוקה כו' (וש"ם שם סח"ם ודברי שחרדכי רפ"ח ור"ם שחוכר שת שכים בו' לישחם שם רק כשחרכי ס"ק רפ"כ וכן סום כח"ם שם) לכך שין נית דין שכנשים לינבר ולכך כל דשלם נבר שכ"ל משחע דשסשקו דרכוחם לא שיך ס"ם וסעיר יש לכ"ר לכנו' נרבר ולשסוק דין שלוק ושם' נשם ס"ם ושרב שכחבו ושם לא שי' נים דין שלוק' נ"ל דלא שם לשחישבר שלוק' כנון שך רשם ק"ם וחשו' שחר"ם שם ולא דקדקו כלשון ורו"ק ◦ שיהו כל' זש לעניין לכחחלם שכל שי שחם שר שניהו לא שחקינן שיהי דשפילו שחם שרבו' שכרו כרינים שלו :

קמ ◦ קרקע כחזקת כעלים פומרת כו' דין חזקה כחזקת עיין כחשו' עשר"ם ן' שטן סימן קמ"ו וסימן קל"ו וע"ם סימן רל"ו וכחשו' ן' לב שער נ' שי"ע ס"ק ו' וכחשו' שחרשר"ם ר"ם רכ"ם וסימן רכ"ב וסימן ע"ר וסי' רמ"ם : ב ◦ נשבע היסת כן דעת כחוספות וסרפ"ם נבי עוברת דרבא נר שרשוש ס"ם וכ"כ פרמב"ן שם כשם ר"י פלוי וכן בשלי שמיפור רק ס"ס היסת וס"ם שכועות שחשנא : ג רק שחזיק שלשה כו' שלא כשי' נחשו' רשב"ם סימן שחקי"ו שעיר נחשו' שרשב"ם שחקי"ו שרשר כן לעיל' דרבא

ג זהו סברת מהרי"ק ומוהרי"ק דמקרים הללו דמוקים דאיך יסתם המוכר כשני דברים הסותרים זה"ז כזה אמר וזה כלשון י"ל כדברו ונראה ליישב ולומר דהמוכר מברי"ק ל"ל הכריע בין שני הדעות ופסק דהיכא דיש לה למערער עדים שיש עליו מן הדין להוציא מחזקתו ליכא למימר דכיון דעדיו וכוי מהני ליה ס"ל וה"ס כדאי ליה עדי ולי' לא מהניא שני עדים לחזקת דכשר המוכר מה שבידו הלא שומא הוא לכל ס"ל דכשר המוכר לסתור הלא ס"ל להמוכר דהוקים הללו לברים מפי דמסתמא הללו מה שבידו הוא שלו ועיין בתשובת הרמ"ע מפי סימן ס"ב ועיין מ"ש בסי' קל"ב: וי"ל דמ"ש כם ס"ל דכשבא ועומד בשלו לא כתב כן לדין פשוט הלא גם שם הלא ללמדינו דאם הקונה כרחו אין מוציאין מותו מידו והכי קאמר הלא"כ הקונה בו מתחזן כרחו אין מוציאין מותו מידו ואין עליו לכל היותר הלא שבועה לת"ד דגרוך שבועה ואח"כ כם"כ פסק כמ"ד דאין גרוך שבועה - וכמ"ד דכתי' וישבע ס"ל דאפילו אתם דרים מוקמינן כיון דאמר מתקבל שים לו סתר ואף אם הלא לו לקיימו מ"מ לכל הפחות שבועה כפי ודו"ק: ד אבל אם יאמן לעדים כו' ול"ל למ"ד המוכר לעיל בסי' ע"כ דאם אמר פרעתיך כפי פלוני ופלוני דגרוך ג"כ להניח העדים ואם לא כאן נשבע ונפטר דאפילו אתם דאפורתא הלא מוקמינן לי' לברר דברו כדי שלא יצטרך ליטרח ואם"ם פסק המוכר שם כמ"ד דאפי' אם באו כאן ואכתי שוטר פטור בפיסת דאמרי' דבל תלי דבדי לאו לדעתיה משא"כ בקונה דהיכא מועלת לה"ל אומר סתר היה לי ואבדתיהו וכרי ים בידו סתר מ"ם גרוך לקיימו וק"ל וכ"כ ר"ן כתבתי לשונו בסי' ע"ם ועפ"ר ועיין בס"ע סי' ס"ו בשבויה שאמרה שטורה אני ים לי עדים דת"ל להמתין על העדים ושם בתבאר שעמת משו' דבשבויה הקילו: ס ומלה בעל כנון שני העדים קרובים או פסולים וכ"ם אם הוא מוציא: ו כיוצ היא המזקה כו' ס כתוב בתשובת מיימון ס"ם גיטים סימן ה' דחזקת ג' שנים היכא דנוגע בדבר אינה חזקה ומשמע מדבריו דאפילו בקרקע אינה חזקה אלא בשנים ומוכח כן מכתובת הרמב"ם פ"ג מהלכות עדות ה"ב ומהלכות מכירה פ"ב ה"ב ומהלכות שלוחין ושותפין פ"ב ה"ב ומהלכות שכירות פ"ח ה"ב ומהלכות שאלה ופקדון פ"ב ה"ב ומהלכות גזלה ואבידה פ"ב ה"ב ומהלכות נחלות פ"ב ה"ב ומהלכות מלוה ולוה פ"ב ה"ב ומהלכות מלוה ולוה פ"ב ה"ב ומהלכות מלוה ולוה

פעמים יצא לפעמים אינו יוצא אלא דרך בו בלילות ואינו
היתה שם בכל הלילות ולא מצאתיו לו רשותו יוצא משם אלא אחר שיצאו השכנים
וכ"ב אבל לרמב"ם ס"ל שיעשון כן אלא כרבי יהודה דלעפ"ד ורוב"ל עיקר
כ"ם כרמב"ם וכן כתב הרמב"ן בתורתו וכן השכים ס"ת ושיין עור
ברמב"ם שכתב דאפילו אם בנו בעירים ואחר לנו השכירו ואפו דרכו בזוים
ובלילה ושכן המערער ואחר יבואו
עדים שיעידו שרבו בזוים ובלילה
בריכין אלו השוכרים להשיב
דמים ופי"ם ס"ת הכרעו שפילו אם עיידין
השכירות בידו שכיון שום הרבר תלוי
בשוכרין שכתן השוכרין כשובעין ושתוק
ס"ת וכתב הרמב"ן ונם אחרים
מולקים עליו בזה ושכן נראם לו
ושעתיקו נם כן בס"ת ולעפ"ד נם
הרמב"ם שיירי כשנתנו השכר ולא
מוכרך לנבר לפי שסתך עכשו ס"ת
כם' עדות ונם הרמב"ן לא כתב להשיב
אלא לנבר דברו ונם כ"ם שפרש
הרמב"ם לאחר תר שוסרת ושי סעין כו'
אלמי שהיכא רשין השוכרין עכשו יכולין
לטעון כנון שנתנו השכר אלכך אי
שעין אם יביאו השוכרים עדים שהרו
בו ביום ובלילה שעכשו עדים שהרו
ורי"ף (וכן משמע בשער ס"ת) וכן
הוא בתוב הרמב"ם פ"ם : ם
ונם היא המחזיק רובל כו' אלו עדים
השוכרים וכן הוא ברמב"ם : ם
אע"פ אלא שעין בו' נם כוא פ"ל עיקר
כם"ם בהרמב"ם ופל"ב הל"ל ומורם
ברובל המחזיר בו'ומדבקת מעיקרא
ברובלים לשון רבים ובתר הכי קאמר
אע"ג דלא שעין לשון יחיר משמע
ברובלים אלי שהיכא שהרו בו' ורי"ף שיין
בתשו' ר"ן (מהיב שעין פ"ב) : יוד
ורא"ם והרב"ם פולקין בו'עיין בשע"ת
פ"ם י' עד ד"ם בפוסקים ושור"ם
בשם ר"ת בו' סיינו דוקא שתר כן
לשכנים בו' אין זה בלעפ"ד ושם לי
פרים דשלמא ושם לי שכנים וכן משמ'
בשם לשון תור"ם ופוסקים רשותר כן
לעדים שתרים ושכי תוכת על'השופר'
ועור ר"ב תני שתר שתר שר שוסרת ושי
שעין ושתר בו' שיינו טך דשניי ושי נם
לשרושי מילתא דשניי לא פל"ל ושי
שעין אלא הל"ל שתר שר שוסרת שני
מילא שי שעין כו' אלא ורשי פ"ק שר
שוסרת הם דשני שיכבי וכן רשם
שדרים דשלמא שיאמרו שכו שנרים
שיכים היינו דוקא שי לא שעין אבל שי
שעין ליתי תרי שפרי וליפסדו לים
שעין וכו'ושכי משמע שליפסדו דשי שעין
ושתר ליתי תרי שפרי וליפסדו לי
משמע שפרים דשלמא שלי : וש
ושפילו אם יטעון שהערער שוסרת שרי לי כו'
ולי נראם דשם שהערער שוסרת שרי לא
שוי מוקם ושכר בשתני רפי'ברמב"ם
עיקר בם"ם שפילו בשתם וכן שפכים
פ' שת'ורמב"ן בתרוייהו ושו' ושכשוסרת
שרי פ"ל ר"ת ימיר ושכר שפכיהו
ריב"ם ורשיהו יונה ורא"ן ושתוקי יוסף
והרשב"ם וכן דעת רשב"ן וכן הוא
בתשו' רשב"ם שכניה פ"י שכן קבל ושכן עיקר וכ"ב בשנשת חוי'שריע"ם
דיריב"ם רשו שם ר"ת ור"ת ונם כשניהסף רשם שי"ר"ת וכן נראם שם דעת
הנשת חוי'וכן עיקר ושולי נם הרב בשנם לא כתב שכן רשני להורות אלא
שתקומות פ"ם וכ"ב ודבשל פ"ל דנם הרמב"ם ורשב"ם ושייעתו חזרים ורו"ק
וכן פ"ל הרשב"ם בתשו'להריב הרשב"ם ושתקומות של פ"ם וכם"ב כת"ם הרב
שכל שדברי העיר שוסרת שנם הרב שכוליה קאי פ"ם ושת"ם לריבה פ"ל עיקר
כת"ם עיין בכשל הטיסור בשריכות ושו פ"ל דשלף ר"ם ור"ת לא פליני הרשב"ם
לשנין דינא שפרי לא שוכר בתוספות ורא"ם ובשום פוסק דר"ת שי
דשפילו אם שוסרת שהערער שכו לי אלא דר בלילות לא שפכי רק שכשתנו בשם
ר"ם שני דשם שוסרת שהערער בשתם שדרתי בו פ"ם בשם בתוק' ושים
ושתוק שלילות שפכי ושתשם דשיירי בשם' שעין שהערער שוסרת שרי לי ושיינו
שכתב הרמ"ם בם הרשב"ם והשריך בשירושו פ"ם שו'דלשנין דינא לא פליני
ושסוף שכתב בשם ר"ת דשפי'שוסרת שהערער שרי לי אלא דר בלילות שתשיק
שם שתשים שעירים בשתם לא ירשתי שכ"ל שם ושכרני בל"ש : יב ושיטו
דשפילו בשכר בשתנו כו' ושכתב רבי יהודה בשיב ר"ם ח"כ שכן עיקר :
ויש שי שתולק ושפיל שי"ם ל"ה לא כתב שהתבר אלא שברב הרמ"ם ושכן שתוק
הם"ם כשן ושבשי"ת שי"ב ר"ם שיין בשתו' ר"ם בשן פ"ב שי"ם פ"ת :
יד שהלכות אלא ורו' ירושה כתב בשם שתו' הרשב"ם דכיון
דליכא שהערער קשן שהלכות ושיין שם בשתיב י"ם ש"ב :

טו שם

ט ואם היה המחזיק רובל כו' משום דשסתם שרובל שהזיר
בשיירות בנ' השכני' כשלא דלא שהזיק כם ברשו' ור"ת ורשב"ם
שולקים פ"ז ושכ"ם שורם כשמוך : יוד שולקים על כל זה כו'
(וכ"ם שפירוש הרמב"ם) דם"ל
פירוש אלקו שפירוש רשב"ם
ם (מ) ואם היה המחזיק רובל המחזיר בשיירות (מ) אע"פ
שלא טען המערער טענינין ליה ואומרים למחזיק הבא עדים
שהחזקת בו ביום ובלילה שלש שנים :

הגה"ם (י) ור"ת ורשב"ם שולקין על כל זה° (ושטור שכיאו נם"ו
וי"ו) אלא כל שהעידו השכנים שדר בו כשכנ"ם שרגילים
השכנים לידע אף על פי שלפעמים יצאו השכנים לעסקיהם שהעיר
ולא ידעו אם בשאר השזוק בנית בעוד שלא היו בעיר אלא
מעידין שכשיצאו מן העיר הניחוהו בבית וכשבאו מצאו אותו דר
בו הוי שזוקה ואם אמר השזוק לעדים שתם העידו לי שדרתי בו
שלשה שנים כשזוקה ימים ולילות אע"פ שאינן יודעין שדר בו כל
הימים וכל הלילות אלא שרואהו שדר בו שזקת ימים וקבע לילות
שפעמים שפעם ושפסיק שדותן אם יפידו כדברי (י) ואפי'אם
יטען השערער ברי לי שלא דר בו בלילות וכן אם היה שדרים בו
רובלים השזירין בשיירות ° (ר"ת וסיר הניחו נפש"ו) אף על פי
שיצאו לפעמים מן הבית ולא דרו בו שלא שנים רצופים הוחיל וסי
שלא שנים בשזוקתן הוי שזוקה אע"פ שהיו שזירין ימים רבים ולא
לבו בבית והוא הדין לשאר שזוק ° (שם בשם ברמ"ם לשזת ר"ם)
שיצא לפעמים מן הבית שאר עסקיו ומיד בשכא שוור הוא לבית
שזרי שזוקה כשלא שנים וכן שזוקות בית הבנסת ° (שם פי"ו
ורשב"ם פי' שזקת"ג) אם שעידים השדים סיסב עליהם
שבשכם לפית הבנסת אע"פ שלפעמים שינה שזומו שזמת שלילות
או לא בשכם לבית הבנסת הוי שזוקה הוחיל ופשה בשזוקה בשהבו
העולם וכ"ל שכן רשו לשורות אע"פ שים שולקין ° (ל"י פ' ם')
שזוקות של בית הבנסת ° (ברמ"ם בשזו' בלא פ' שיין ח') שהשכם
שכל שאר כותב שמו עליו הוי בשער וכל שי שסמו עליו הוי שלו
ואין לשערער בו כלום :

ט האי דשהני ערות השוכרים לומר שדרו בה ימים ולילות
רוקא ששכירו' הבית עריין בירם ואומרי'ניתן אותו לשי
שיזכה ברין ואע"פ שעריין לא נהנה השזוק שפירות זה הבית
כיון שדרו בו שכחו היינו הנאה פירותיו ואפי'אם השאילו
להם בחנם אבל אם בכר פרעו השכר לשזוק אינם יכולים
להעיר טפני שהם נוגעים ברבר שחפצים להחזיקו בבית שאם
יצא שתחת ידו צריכים ליתן השכר פעם אחרת למערער (יב)
ומיהו אפילו נתנוהו בבר לשזוק ° (טור ס"ם בשם רבינו יוכה)
יכול הוא לחזור וליתנו להם שיתנוהו לשי שיזכה ברין ואז לא
יהיו נוגעים ברבר יב (יג) ויש שי שחולק ° (ל"י נם'רשב"א)
° (טור ס"ם בשם רבינו יוכה) אפילו אם בכר פרעו שכר
לשזוק אם ישעון השוכרים בפניכם שדרו בו ג' שנים שתנתו טענה ולא הוי
יעידו השוכרים בפניכם שדרו בו ג' שנים שתנתו טענה ולא הוי
נוגעים בעדות יג כיון דלא הוי שערער קמן :

הגה ° (שם) ואע"ג שאין שקבלין עדו' אלא בפני בעל דין כיון
דבשתת בפרים ואם יעידו שזיכה שערער יהיו נוגעין
בעדות (יד) שקבלין אלא בפניו : יא אם

למה ועפ"ר ודריסה שברתיב דכרים הללו ונם הוכחתי שם
דמ"ם בפוסקי'ושו"ם בשם ר"ת דאם אחר שזוק לעדים דעלמא ע"ם
שעידו כו' היינו דוקא אם שם בפנים ולא לעדים דעלמא ע"ם
ות"ם שת'שעידו לי כתבתי בפרים דכ"ל דכ"ל לשעידו לי שת'ש"ם
ודו"ק : יא ואפי'אם בשלילו לו בשעם פי'נם זה שיקרי הבאת
שזוני'ואפילו עדי'אחרי'שעידו'על אלו שדרו בו בשלילות לא"נ"ם
ושין שערער שומן בדרי לי שיגלו כלי'ל כוח שוק'אכל ודאי שן
עצמן ג"כ לו'שדרו בו שכחו שבשתי'לשן שבשוכין כדב'דא'
יגא שכי'שיד שזוני'וש יצערכו לשל שכירו'לשערער'ושיק'כוונת
העור והשבשר כוח של"ת דשין שזוקין כדבר שערין לא שני'לידו
בו בבא קמ"לן ונא"ל דשיירי בכית דלא שביד לשניר ובשולי'דלא
עבידי לשינורי כש"ם לקשן בסי'שם"נ ושע"ר : יב ויש שי שזול'
טעמו דשוסרת דשפני השוכח שבשה לשם שבשתי'לשן שבשתו ולא
יצערכו לירשמו בדיב'דיב"ג שי לבעין נבדו ושתירין לו שה שהינו
יג כיון דלא הוה שערער קמן עבד"ת בסי' כ"ם ס"ו ושם
בשתבתי שה שים לדקדק שוה שם"ם שם :

יד כיון

יד כיון דמי כפי למרי לא דרכו כו' כטור סוף ס"ו ועמ"ש בפרישה : טו אף ס"כ שכרו כשטר כו' כ"כ הטור בשם הרמב"ד וסיים בטעמא דס"ל דשכירו כדין לוקחין שלקחו זה מזה ומסוקו בו כל ו' שנה כמ"ש בסי' קמ"ד ס"כ וכי"מ ס"ל דשאני שכירות דשם התשכיר שמסוק עליו כל כך שנים שמסוק משמ"כ כלוקחין דלקח ו' מהשכירו דנשתל'ממנו (משכ' שנים והלאה) שם לוקח שלפניו ויכו' המערע'לום'לכך לא מסיתי כהן מפני שרגיתי שלא היה כיד כ"ה שנה ו' ונשתע ממנו וכדרך הנזלני'ופיין כטור שכתב עוד דשם שליסי והוה דעת הרשב"ם דסילק וכתב שאם שני הסוכרים דרו כו ג' שנים הוה מוקה אפילו שסכרו בלא שטר וכתבתי בפרישה דמוה כלשון שכתב המחב' ברשזב' והוה דעת הרמב"ד ס"ל דאפילו כשני הסוכרים דרו כו יקד כל ג' שנים לא הוה מוקה כל שאין להן שטר שכירות מהשכיר . ומקשה מהי טעמו שלא כיון דהסוכרין דרו כו ג' שנים ס"ל לעשות משל' בהו ועוד דמיית' רחיי' מהלקוחות בכ"ל וכלקוחו' שהקוזקו כו ג"ם הוי מוקה אפילו לא לקחוהו בשטר . וי"ל דס"ל דשאני לקוחות דהן עצמן כאין להסוי' כו ותמרו שלקחוהו מהמערער מ"מ אתרין מדדרו כו ג"ם כלי מקפה דהוה מוקה משמ"כ סוכרי' הללו דלא כאו הן עצמן להקוזק כו אלא השכיר להן כל' להקוזק משתתן הוה ס"ל להרמב"ד דיכול המערער לומר הייתי בטוח כאלו שדרו שלא יעשנו שקר לין שלקחוהו מירי ולכן לא אמרתי כהו משקה ומהשכיר לא ידעתי כיון שלא שכרו בשם' ולא ס"ל קלא ולא מייתי רחייה שלקוחו' שלא שדוקא ע"י בשטר יוציא הקול : יו אבל כו' הא דשני שם בלקוחות הא' שדר כו ג"ם פיינו כשים עדים וזלתו שדר כו שלקח ג"כ וכאן שאלו הסוכרי' הן העדים לכך בעינן שטר וק"ל : יז אפי' לא דרו כו שכיון כיסד דק"ל כריב"ק דאמר דעידי ממון שמצטרפין ואפילו בקרקע וע"ל סי' ל' וברמה דכוה דא' דר כו אע"פ ו' כל"ל לכ"ע אפילו שכרו בלא שטר הוי מוקה כ"ן דכל ו' דר כו ג"ם וע"י דבירוף משפח כאלו דרו כו יקד וכמ"ש לעיל בשם הרשב"ם (ועמ"ש סוה בסימן קמ"ה ס"כ) אבל כמ"ש אחר זה אפילו שפח כו' זה מיירי בכל אחר כדאית ליה לשברה הרמבונם בשטר ולי"ל אפילו בלא שטר עפ"ר : יח שאם היה דר בתוך השניים כו' המשכר השניים דין זה משום דרשב"ם והרמ"ה למדוהו מעובדא דאית'בפ' מוקת הבתים (סוף דף כ"ט) הוה דס"ל לשכריה אחי בעית בהאי ארעא ס"ל מיכך זבינתא והלכלתי שני מוקה ס"ל אבא בשבונא נוחי עוית כו' והרי"ף והרמב"ם פי'כאן נוחי דשבונא נוחי לכעין אחר וכמ"ם הטור והמשכר בסימן קמ"ו שאם הסיכו לו המוכר לין תאחר מקנית מחכי והלא כאותו ומן הייתי בשבונא' נוחי פי' בארץ מרקשים כו' וכמ"ם שם הטור ומור"ם כתבו לשני הדינים ע"פ כ' הפירושים כאן ו' וכסי' קמ"ו בשני ע"ם מ"ם עוד מוה : יט שהיה עושה דרך בית בחיצון פי' היה משתמש עמו בבית החיצון ואומר שדרת כו כראוני ולכך לא מקיתי רשב"ם מ"ל' זה משתמש שהיה טוען שעשה דרך עליו ונם היה משתמש עמו . והמרדכי כשם מוכר"ם ס"ל דאפי' טוען שעשה עתך בבית החיצון לא שני לבטל כיה הקוקה עד שיעשון המערער כשרציה הייתי משתמשת בכל הבית ואתה הרמב"ן הייתי נדמת מפני כו' וכדחסיק מור"ם אבל מלשון הרא"ש וכי' מוכח שפירשו לדברי הרמב"ם הנ"ל שבשעברה דרך עליו הוה כמו משתמש עמו בבית וכן הוה מדברי הטור ומור"ם בה"ש : כ שמוציא בחיצון בשבה שעשה לדור בו יום ולילה אע"פ שאין דרין בו אלא יום ולילה כמנא דכשבה לדור בו נם בלילה מ"ם צריך נם להשניס הלילות כיומים : כא כין שמשתמש בו יום ולילה כמו שאם נשתמש נ' שנים וטען כו' המשכר קיבר והשתיק מ"ם ברמב"ם פי"ב דטוען ולא השתיק מ"ם כפ"ה דשכנים דין ה' דשם חלק בין אחר שכירו לאחר שותפין דשאני שותפין תולה שם הדבר בשעות מהיכא ומ"ם ברמב"ם שם ומ"ש בשיטור דברי כתבתי לך כלל בדברים לדעתו ולדעת רבו ר"י מגא"ש ו"ל והוה דשאני שכירו אין מילוך בין מהיכא להעמיד נרידת אלא חזוק בה נ' שנים ובא בשעבה שו מוקה אפילו בשעמיד נרידת ומ"ש כאן פי"ב דטוען אבל כל אלא חזוק בו נ' שנים לא בו מוקה אפילו העמיד לשניהן מהיכא ונמ"ש בפ"ה דשכנים

יא (סור סי' כשם ר"מ וכ"כ חור"ם לעיל בשנם' סי' ל"ו סי"ב) אם אין השוכרים דרים בו עתה אלא שדרו בו שלשה שנים ויצאו ממנו (סו) אם אין המערער יודע שדרו בו אלא על פיהם אפילו אם נתנו כבר השכר למחזיק אינם נוגעים בעדות יב (סו) כיון דאי בעי אמרי לא דרנו בו מעולם נאמנים לומר דרנו ופרענו :

יב (סור סי' כשם הרמב"ד) יש אומרים שאין עדו'השוכרי' מועיל סו (יו) אלא אם כן שכרו בשטר סז אבל אם שכרו בלא שטר לא וי"א (רבינו יונה שם) דאפי' שכרו לשלשה שוכרים זה אחר זה לכולם בלא שטר מצטרפים :

יג (סור סי' כשם הרמב"ם) עדות השוכרים מועיל יז (יח) אפילו לא דרו שניהם ביחד אלא זה אב"ג וזה דה"ו ואפילו היה ששה אחר בכל שנה עלתה לו חזקה :

סנ"ם (כ"כ בסור סי' ו) יש אומרים יח שאם היה ידוע שהמערע'היה דר בתוך הפנימי מן הכתים והיה טוען יש לו עכור דרך הכתים לסיגון ולכך לא מיקה במחזיק בכתים בסיגון אע"פ שיש לקדר הפנימי עוד דרך מנד אחר ולא ידעינן אם עבר דרך הראשון אפילו הכי שעשתו שעשה ונרוך המחזי' לכניה רחייה שלא עבר דרך הסיגון וי"א (המרדכי ר"פ"ם) דזה לא מכשל מוקה אלא א"כ טען כשרציתי הייתי משתמש ככל הבית הראשון ובשרכת לדמו' מפני ולא המוקת בכתים בסיגון רק כשלא אמרי' לי יד (יט) החניות של תגרים וכיוצ'בהם שאין דרים בהם אלא בין'כיון שדר בהם שלשה שנים ביום הרי זה חזקה : סנ"ם (סרמ"ם ופסור סי"ם) וי"א דכשיגין כ שהמזיק כהן שאם היו מתלקים ואם היתה בכר בית בחזקת שלא שכים כפ לכל אם היה בכר בית (מרדכי שם) והוא עשה ממנו מכנות נרוך שהמזיק כה שאם שנים בין'ובשכרם זו כרחם לי להורות :

טו (רמב"ם פי"ב מהושנו הי"ג) (כ) היה מעמיד בהמה במקום מסויי'מחצר חבירו או שהיה מגרל שם תרנגולי' או מעמיד שם תנור וכיריים וריחיים או שנתן שם זבלו בין שהעמיד שם מחיצה בין שלא העמיד

סו אם אין המערער יודע אבל אם המערער יודע אינה כמחכין בחנו דשם אי למרי לא דרכו בה מעולם סוי מכחים לה בין הוא בתוספות ומשמע אפ"ב דלית ליה למערער עדים שדרו בה ואף על נב דבשלחא אמרינן מנו כש"נ אף על נב דהוי מכחים ליה ואמרינן מנו מאינו מעיז למעיז וכמו שכתבתי לעיל סי' ע"ם סכ"נ ובסי' ק"י ס"כ בכא כיון דעדים כיכנו ואי סוי מכחים לה סוי כמי מסתכוקי לא סוי עדו' דכוונים הן דאי סוי למרי לא דרכו בה סוה בעי למיכח אינו עד וכל עד שבריך שביקה אינו עד וכדלעיל' סימן קכ"ג ס"ם כן נלפע"ד : סז כיון דאי בעי למרי לא דרכו כו' ובסוף מולק על זה אבל החום'כתבו דברי ר"ם נם הרמב"ם בשכים עמו לדיכה וכ"ם מהרי"ט מיהו מיכה למיתר דלאו מנו סום ומשמע דילמא יודע מילתא אן שתי שפרי דדרו בה וכ"כ הרמב"ן שם בחלם ונם ר' ירוחם נבי"ם ח"כ בשם דברי ר"ם וכתב לפי שטר הפוסקים שדיין נוהגים בעיזהן הן וכן עיקר עכ"ל ואולי לזה כיון אפו'אלא שטר מלשון קנת מנוחנם ס"ם : יז אף כ"ש שכרו בשטר ומיין מ"ם בשמ"ם ס"ק ס"ו ודברי שכ"ם הם ככוונים יותר ע"ם : יח אפילו לא דרו כו שניהם כו' דקי"ל כריב"ק ואמר דעידי ממון מצטרפין ואפילו בקרקע וע"ל סימן ל' ונרחם דבזה ואמר דר כו ג' ם"ם ואמר בר"ו לכ"ע אפילו שכרו בלא שטר הוי מוקה כו' שכ"ל שמ"ם ר"ל אף לרמב"ם אבל ח"ת לרמב"ר נרוך שטר וכמ"ם לעיל ולא דק בלשונו ור"ק ומיין כ"ש מהיכא תשו' הרשב"ם בשר' יוכף עיין נתשו' ר"ם כהן ס"ב סי' ו' : יט בתניות של תגרים כו' וכ"כ הת"ה בשם ר"י מגא"ם וקשה מפרישה וכ"י וכן מוכח דעת רשב"ם וכ"כ הרשב"ן : כ היה מעמיד כו' ולפע"ד נראה פיקר כ"ם דרך כאחין בשנו' דראובן הדר מכשנו' קמא ולא בשטר ומוכ ס"ל פ"ק כהרמב"ם וכהרי"ף וכשנו'. דרך פעם ורגיל ונראה שהשכר בהרשב"ם שכניא דרגיל דאל"כ מיתה היכך שנק רב פעם ורגיל דשם בהרשב"ם וכן נראה בשרשבונא ות"ם ב"י בשאן מינו כלל עיקר ועיין בריב"ם סימן רמ"ה ג"כ בא"ם רב בשאן הדר מכשנו' קמא עיין שם ודו"ק :

כא ושען

כהדיא והטעם דאמרינן דרך שלוה בעמיד מסיקא לומן מה ובמקר מסותפין הוא כסיפא דאין כדבר תלוי בחזקת ג' שנים כלל אלא כשתחזק מסיקא דאם בעמיד מסיקא הוה חזקה לאלתר דנם בחזקת מקיד על המחיצ' ומדסתיק אמרינן דמסיקא ליה לנמרי משמ"כ בלא חזקת דאין דרך למשול לנמרי ואם לא בעמיד מסיקא אפילו בחזיק ג' שנים וכל שכשנם לא הוה חזקה כחזקת מסותפין ע"ם ותמצא כן מבואר בסמ"ע וש"ם מור"ם בסי' קנ"ה דאפילו ס"ה לו פלק בסקר בחזקת כו' דסיו חזקה כמ"ש בנדו דסיינו דוקא כדבר שדרכו להקפיד כו' וכדמסי' לכל לא בשתמד ער"ת אלא שק"ל דלא ס"ל למו"ר ג"כ לפתום ולכתוב ואפי' ס"ה לו פלק כו' עד ס"ל חזקה דמשמע דחזק שותפין כדבר שדרכן להקפיד הוא דומה לחזקה הנ"ל דסכירו וז"ל דהא כבר כתבת דהרמ"כם ור"י ממנם ס"ל דבשותף ס"ל חזקתו לאלתר כדבר שדרכין להקפיד עליו והוא לא קפיד דאמרינן דודאי מקול ליה לנמרי ואפשר דסתם מו"ם וכ"כ תפכי שהוא ס"ל כן להלכה (ע"פ מ"ש הרי"כם בתשובת סי' רמ"ח ע"ש) דנם בשותף אין חזקתו לאלתר ומפני שלא כתב המחבר לפני זה בהדיא דעת הרמ"כם מ"ה לא כתבו בסם י"ל ודו"ק :

(ג) העמיד אם נשתמש ברבריס אלו וכיוצא בהם ג' שנים (כפ) ושתק בעל החצר ואמר אתה נתתה לי מקום זה או מכרתו לי הרי זה חזקה :

(ד) (סור סי' ס) ואפילו ס"ה לו פלק בסקר בשותפות אם ס"ה מקום אחרכן להקפיד בזה (כן דעת הריב"ם סי' רמ"ח) אלו שעשה שאר דברים שדרך להקפיד עליו ולא הקפידו עליו הוי חזקה למה שעשוק :

ג"ם ופשן בעל המחבר כ"ל להגיה ע"ל בעל המחבר עיין בתשו' ר"מ מלבלין סי' ק"ו-ובתשו' אגני"ם מ"ם סימן ק"ם :

קמא דין חזקת שדה הלבן ואילן ובו כ' סעיפים :

א (ג' רוב"ם פי"ב דשופן) שלש שנים שאמרו מיום ליום אפי' היו חסרים יום אחר לא החזיק ומסלקין אותו ממנה כמה דברים אמורים בקרקע (ו) שהם עושים פירות (תמיד) כגון הבתים והחצרות והשיחין והמערות והחניות והפונדקאות והמרחצאות והשוכבות ובתי הבריכות ובתי השלחין שמשקין אותם תמיד (ז) וזורעים בהם ונוטלים (ח) והגנות והפרדסים (ט) וכן עבדים המהלכי' אבל שדה הבעל שהוא שותה מי נשמים בלבר ושדה אילן אינה מיום ליום (י) אלא כיון שאכל שלשה תבואות ממין אחד הרי אלו כג' שנים (כ) (כ"כ סם ופור"ם כ"ב בסם ר"מ ופרמ"ם) כיצד היתה שדה תמרים וגדר שלש גדירות או שדה ענבים ובצר שלשה בצירות או שדה זיתים ומסק שלשה מסיקות הרי אלו כשלש שנים והחזיק ואפי' היו האילנות רצופים (ל) ולא היה ביניהם הרחק כראוי שהרי סופן לייבש הואיל ואכלן שלש שנים החזיק :

(ו) (ל' רוב"ם כשדה בעל ושדה מילן כיצד מקום שלש שנים (סור סם בסם פרפ"ם ופר"י) וכן כ"ל להורות :

ב (סם נרמב"ם ר"ם) שלש שנים שאמרו צריך (שיהיו) רצופות זו אחר זו הרי שתחזיק בשדה וזרעה שנה והובור שנה אפילו עשה כן כמה שנים לא החזיק :

ג (סם נרמב"ם) היה דרך בני אותו המקום להובור אע"פ שמקצתם זורעים שנה אחר שנה הרי זה החזיק אף על פי שהשלשה שנים שאכל הם מפוזרות שהרי הוא אומר לא הוברתי אותה אלא כרי שתעשה הרבה בשעת הזריעה :

ד אכלה שלש שנים רצופות באחרא דמוברי (מ) יש מי שאומר דהוי חזקה (ל סור פ"ר בסם ר' יפעים) ויש מי שאומר שאינו חזקה : (סור סם)

ה נרה שנה אחר שנה אפילו כמה שני' הואיל ולא נהנה בה אינה חזקה וכן אם פתח בה שביל המים (מ) ופתח בה ושדד בלבר הואיל ולא אכל פירות אינה חזקת (סם נרמב"ם רין ס') :

ו (סם נרמב"ם) זרעה ולא הריוח בה כלום אלא זרע כור ואסף כור לא החזי' שהרי לא נהנה (ור אבל סם סוכיח עליס סוכלות מחקום לאחר עד שלא פריוס בס מחקום חזקה) :

ז (סור ס"ו בסם ירושלמי) ראוהו חורש קוצר מעמר זורה ובורר ולא ראוהו מכנים פירות אינה חזקה :

ח אם בנה ארם חורבתו של חבירו שלש שנים או שנה אחת משלש שנים (זרר בו שני שנים) לא עלתה לו חזקה :

ט (ל) וכן אם תקן בסדה בסחקת מים ים אומרים שלא הוי חזקה (כ"כ רשב"ם בתשו') כיון שהיה בהלה למחוק בלותה עבודה (סור סי"ב בסם רביבו סלי) יא וכן אם זרע שלא פרישה י"ל דלא הוי חזקה : (סור סי"ם בסם ר"ת)

יא (סור ס"ם בסם פרמב"ן) נייר לא הוי חזקה יב שאפילו אותם ימים שניר בהם אינם עולין לחשבון שלשה של חזקה שאין מונים אלא משעת זריעה ואילך יג ויש חולקים :

יב (סור בסם שפר מפרשים ופרפ"ם) (ומבירש לפר' המשנת בכיפה לפרק חזקין לו ג' סניס הוסיל ולבסוף לכל הפירו' אכלם

נם ס"כ כ"ל להפך ולכתוב זורעין ונוטעין בהן ויהיה קלי תיכת בהן מזהיהן לכן נראה דבכיון הניח המחבר ונוטעין ור"ל דנוטעין תמיד רשאון רשאין מיד לפר שכתבל ודו"ק : נ ובנגות ופפרדסי' נראה דפרדם ג' דומיה דבינה קלמר שאין נומחין בו אלא מיני זרעי' : ד וכן עבדים המהלכים פי' לשמוקי קטנים שהיה מהלכים וכמ"ש הטור והמחבר בסם"ם קל"ם נם כקט עבד לשמוקי בסמה רם"ל להמחבר דאין לה חזקה לפי' לפר' ג' וכמ"ם בסם כסי' קל"ם ע"ם : ס אלא כיון שהכל ג' תבואות הטעם כיון שאין נדל בהן פירות אלא פשם ג' בשנה כל שהכל ג' פירות והוא שתק מחשב כג' שנים שלמים : ו ולא כיניסם פרשק כרשו כן הוא ל' הרמב"ם ול' הטור בכפיף כ' אפי' הן נוטעין בשפוי מד' לחות וכ' המחב' בסחוך בסי"ם ומ"ם סור וכתבו שם ועיין מ"ם שם בסמ"ע : ז וי"ל דנם בשדה בעל כו' עד"ר שם כתב טעם בלונתהן : ם מי שאומר דהוי חזקה הטור מסיק בטעמו וכתב ז"ל הוי חזקה דב"ם דם"ל למקוי דלא מתבר ארעא ונראה דלא הוי חזקה דמלי לפרעי ולומר בלית בדעתך שהיה שלך שעשית כתו נוכל שעשוש ואוכל כל מה שיכול להוציא מתכו ואינו חוטם לשבח בהלות מסני שיד' שלא תעשה' בידו מכ"ל : ט ופתח בה ושדד פי' פרשה ופחלוקה לאחר הפרים' ככלי העשוי לכך כדר' הפפרי' יוד אבל אם הוציא עליס חזקות מחקום לאחר כו' שם בתשובת רם"ם סיים וכתב ז"ל הוציל עליו זה מבח בשיטות הארץ דאל"כ בשלמ' נומן הוא כל החזקות מאחר שנרם הטעח שבתרבו למשן עד שמן הפירו' מספיקין להמסי' כו' ע"ם : יח וכן אם תיקן הפדה בסחקת מים כו' בכר כתב המחבר לעיל בסמוך בס"ם ז"ל וכן אם פתח בה שביל מים ושם נקט המחבר לשון פרמב"ם ובאן נקט מור"ם ל' הטור : יב וכן אם זרעו בלא פרישה ז"ל הטור תפתים לא הוי חזקה פי' ר"ם שלא פרשה הוציאה הטעם וזרע בשעת בנין פתח פרישה וזרע בה : יג שאפי' אותן ימים שניר בהן פרמב"ם בלא פרשה בשני ג' שנות שתחזיק בהן החזקה

והלכיכך היה לכל בעלי חזקת הוה דקאמר דיש מוקין אחר מדין הכונר בפעיף שלפני זה כל מודי דכיון דלא בעי בעלי חזקה שבעה עולה לחזקתן שני חזקה ויהיו בפרים כתבתי שכ"ל שגם חזקותיה בכח פלוני ואפי' בעלי חזקה ג' שנים ע"ל דפלוני הם ע"ל דהוי חזק' כיון דכונ' בה כדי ליסב ולדור בחזקתו שבעין מ"ד שיכלה שבעין ודומיה דבכות הוה דבסמוך סי"ו ולא הוצרך למו"ר לכתוב בפעם הוה"ל ולבסו' חזקה בפירו' דחשת' הוה"ל ואלה בחזקתו שגם אלא חזקה בכיר דבשם זו אינו עומדת ליבעות חמשה לשנה שבאה מש"כ בכעין ע"ש ודו"ק: עו אבל בעלי חזקת לא בעי' אלא ע"ל המקבר קיבר ולא בעי' אלא ע"ל הרמב"ם רפ"ב דטוען דין י"ל ע"ש וסטור חולק וכתב דהיינו דוק' כשהחזקן מלקבר בשדה עד שבעה נבעיל בעבין שהיו אוכר ונדל כו' ע"ש: עז מפני שרמיון יקרים כו' ל' הטו' ובמקומות שיש לפה בשדות ברבה ודרב' לקבר תבואה שדה לבשדה' הוי חזק': יז אע"פ שלא יהבלנה בפלגי' אלא שדה כל' זה כת' ב"כ טור אות בחזקת ומדקד' לבתו' אע"פ שלא יהבלנ' בפלגי' אלא שדה דמשמע הא בפלגי' הרחבוני' לא אבל שדה ומ"ם דוקא הוי חזקה ומ"ר שבבר אבלו נ' תבואות נתורות ושדה אוכל ממנה לבסוף בכלות בה' שנים דרך משל בחזה לידו בפרם תמוז ואו היתה שדה ולא אבלה עד ר"ח אלול שהו בנאמר התבואה נמנה שאבל תבואה נמורה מעדה זה בפל' רחבונים שבחזקה בשדה לידו וכן אבל בפלגי' ופלגיות בכל פעם בשעה שנאמר פרי בשלו הפלגי' בבר אבל נ' תבואו' נמורו' ועדיין לא היה בשדה לידו ב"א ב' בפלגי' וב' שדה' וב"כ ב"ש לאוקמי דקיימו בפיעי לפו' שדה סיון הפלגי' אבלו שדה ונקמ"ל דל"ת דבפיעין שיאבלנו כל התבואו' שנלילין בהם בפלגי' בנאמרן משמ"כ בריש דאיירי דאבל שדה בם בפלגי' הרחבוני' שובשעה אבל משם מ"ם לא הוי חזק' בבר ל' בשור דברי הטו' ומור"ם שבשעתיקו - ולפ"ז ק"ק דלא ס"ל למו"ר בסת' ולבתו' בן דהא לפי מ"ש המחבר בם"ג די בם' התבואו' דבפלגי' אע"פ דלא הסויק הו ב"ש מיום ליום ומפי קמ"ל בוה דבת' אע"פ דלא יהבלנה בפלגי' אלא שדה אע"ל דקמ"ל דאפי' לדע"י ה' דבת' מו"ר שם דבעיעין חזקת ב"ש מיו' ליום מודי' בוה ונם הטור שבתב הפי דיבת הוה משום דמצרך להסויק ב"ש מיום ליום ע"ש: יח אבלה ערלה ובכיעי' פי' בנון דעבר ורע' וזרעה בשביעי' בנידוני' הסורין ומ"ם בקטה הבריית, והרמב"ם שביעי בחמנע ללמד דבשיסו לי' ירי' ול"ת דשביעי' קמ"ל אע"ב דהוה בשקר בדפי' רשב"ם שם ד"ה: יט אע"ב אבל הומורות מו"ר קיבר ולא בתב מלוק' בעיעיף בחיל' ומורו' משמ' מלשונו דבשלשתן אין בהן לימור ו"ת דוק' בשרלה דבתיב בית וערלת' את פריו ולמדנו מיבי' פריו ולא עצו ומ"ה די"ל בשביעי' בן אע"ב בבלים דאם ניתוסף בהן מלק ממלה בהיבר דבאם ניתר בומורו' ולא בפירו' בנון שבברם היה בבר נטוע ואע"ב זרע בלדו מיבי זרעי' ואבר הוריש בתנדל בפירי בפיסור והומורות שבבר נדלו בהיבר בשאר בהתירן עד שיתוסיף בהן מלק ו' ממתים בהית וב"ב בתוס' ושפ"ר: כ בנון שישמש בו פירו' בו' ובייבו דוק' בחקו' שאינו רואי לבבר אחר אבל בחקו' הרואי לזרוע ולנטו' ולאבול בפירו' בבר פשק המחב"ר ום דבאבלו מיבי' נ' מיבי תבואות הוי חזקה אף חזקה דעד ב"ש: כא זורע חוץ לנדר מפני שאם אינו חוזר הוה בפקר ודרכן לזרוע חוץ לנדר כדי שיבואו בפירות לאבול אותן ולא יבבסו לתוך השד' החוקף נדר ויבול וה לומר ע"י זריעותו של זה היה מצוחר לי' אם שבתוך הנדר מ"ם לא מציתינבו: כב אע"פ שעמדו על בתילן בו' דין זה לחדו הרמ"ם בשם רב האי מדקל נשרה הלחו' בנאמר שפירשוהו שאנאמו ולא בפי' ר"ת שפי' שאנא' פירותיו קודם נאמר בישולן וכב"י מצו' פי' ר"ת לפי' רב האי וז"ל ולא בא"ש בון בש"ע דלרב האי אפי' מצירן לאבר שנדלו בל בדבו בין דלא לקבן בידו לא הוי חזקה ועד"ר נרים סי' זה ונם על ס"ע ים לדקדק מ"ש בדין זה ול"א ע"ב שבעה שמדו * על בתילן בו' עד"ר דשם בתבתי דברהב דה"ם שם היו שבחה בילות בתוך בית שלה ואבל בבל שנה מנ' בילות מפוזרות שבו (אע"פ שבינו שאבל בבל שנה שלים נאמר דהא שלים הוה נ' בילות ושוד שלים יש מבילן בעשירי) ובתבתי דברהב דמ"ם נקט נ' בית שלין לרבותא דשם בינן מפוזרות בדין דלא הוה חזקה כי אלו מפוזרות בי' הטור בשם ר"י (ונם הרמב"ם והמחבר נרהב דם"ל בבי) דבשינן שיהיו נם בבל בית שלה מפוזרו נ' וה"כ יהיה בו רבות' דשם בינן מפוזרו נ' בבל שלה אע"נ דבבלל היק' הנ"ב שלין יהיו מפוזרין לא היה חזק' ש"ם ודו"ק: כד ולא הוציאו שאר בילות הטור בתוב בגון בבות שוה שעשה פרי ג' לנ' שנים ושברה שאוכל בשנה רחבונה בבבו שאבל בפני ב' שבי' ושל שנה שנייה בבבו אחתקד ושל שנה שלישי' שבשה רחבונה שבתפיל לשחזיק: כה לא הוזקו אלא בשה שאבל בן הוה נ"ב ל' הרמב"ם בשור בשור הינו וע"ל דבינו ר"ל דהוזקו בלותן בילנו' שאבל וברקבעות יש דיון דלין מנטרפין בבבו"נ ומפלין שאבל שנה זו לא אבל בשנ' שתרת בשה יהיה לו חזק' אלא בפי' דלין לו חזק' בלל אלא בפירו' דשמים ואבל שנה שעברה ולא יאבל אלפי' הפירות לשנים הבאים ודו"ק: כו וכזו השם שער הפירות בן הוה ל' הרמב"ם ע"פ שבתו בבינור הנמרא ונבו' בתב שנה אחרת ע"פ בינו' בתוס' והרא"ש והרמב"ם ע"ם בדרשה וע"ם לותה שנה אין מילוק בזה וים מילוקים אחר דיבים בזה ע"ם:

קמא

מוכח מתשו' רשב"ם שהביא ב"י ומור"ם ס"ם ע"ם ולא כ"ם שטור וב"ח בפ"ח: כ לא הוזקו אלא בשה שאבל בן ול"ל דאינו ר"ל בשומק בלותן בילנות שאבל ובקרקעות יש דבין דאין מנטרפין בבבו"נ ומפלין שאבל שנה זו לא אבל בשנ' שתרת בשה יהיה לו חזק' אלא בפי' דלין לו חזק' בלל אלא בפירו' דשמים ואבל שנה שעברה ולא יאבל אלפי' הפירות לשנים הבאים ודו"ק:

כו אבלים שחת לא החזיק ואם היו בני המקו' דרבן לזרוע לשחת כז מפני שרמיון יקרים הרי זה חזקה:

כשנ ° (טור ס"ם) וכן אם בתתה לידו בעודנו שחת בשיעיע בשבה בשלשי מיום ליום הוי חזקה יז אף על פי שלא יהבלנה בשלשי אלא שחת:

יא יח אבלה ערלה שביעית ובלאים אע"פ שנהנה בעבירה הרי זה חזקה: ° (טור ס"ג בשם הרמב"ם והנמוקים) (ויש מולקין ומ"ל דלא הוי חזקה יח (ג) בפ"ב מבל מזוחרות או כיולא בזה מבין בו מיסור): ° (נרא"ם והטור שם):

יב ° (שם בהמב"ם רין י"ב) היה המקום שהחזיק בו שלא או חלמיש שאינו ראוי לזריעה צריך ליהנות בו בבר הראוי לו כ בגון שישטח בו פירות אין יעמיד בו בהמה וכיוצא בזה ואם לא נהנה בו בבל אותם ג' שנים בבר הראוי לו לא החזיק:

יג ° (שם בהרמב"ם) שדה שהיא מוקפת גדר ובא זה שהחזיק בה כא וזרקה חוץ לגדר ונהנה בבל מקום שאינו שמור אע"פ שאבלו שנה אחר שנה לא עלתה לו חזקה והוא הדין לבל הזורע מקום שאינו שמור אלא רגל חיה ויד בל אדם מצויים בו:

יד ° (שם נרמב"ם רי"ו) אבלה בולה חוץ מבית רובע מחזיק בבולה חוץ מאותו בית רובע שלא נהנה בו אפילו היה חלמיש בתוך השדה הואיל ולא נשתמש בו בראוי אין לו חזק' ואם היה פחות מבית רובע בטל אבב השדה:

טו ° (סור סעיף י"ו) אם האילן משיר פירותיו קורם שילקטם בב אע"פ שעמדו על האילן ער שיגדלו בל צרבם אינו חוקה: (ולא הוי חזקה אלא ער שילקט הפירות בידו) ° (סור שם):

טז היתה השדה נטועה אילנות שאין עושים פירות אלא אחר לשלש שנים בנון בנו שוח י"א ° (סור ס"ם בשם הרמ"ם) שאם התחיל בשני הזקה הראשונ' שחנטן ונעל ובדר השלש שנים ותיקן צרבי האילנות ואבל הפירות בשנה השלישית הוי הזקה:

יז ° (שם נרמב"ם בשוף הפרק) שדה אילן שהיה בו בג ל' אילנות בתוך בית שלשה סאין ואבל עשרה בשנה ראשונה ועשרה בשנה שנייה ועשרה בשנה שלישי' הוחזקה בבל והוא שיהיו עשרה שאבל מפוזרות בבל הבית שלשה סאים בד ולא הוציאו שאר האילנות פירות (באותו השנה) אבל אם הוציאו שאר האילנות פירות ולא אבלן בה (ב) לא הוחזק אלא במה שאבלה בפועל"א בשאבל הוא מקצת הפירות בו ובזו העם שאר הפירות אבל אם הניח פרותיהם עליהם הואיל ואבל אילן מבאן ואילן מבאן מבל

השדה

בשדה לידו וכן בבל בשנה שני' ושלישית בבל פעם בשעה שנאמר פרי בשלו הפלגי' בבר אבל נ' תבואו' נמורו' ועדיין לא היה בשדה לידו ב"א ב' בפלגי' וב' שדה' וב"כ ב"ש לאוקמי דקיימו בפיעי לפו' שדה סיון הפלגי' אבלו שדה ונקמ"ל דל"ת דבפיעין שיאבלנו כל התבואו' שנלילין בהם בפלגי' בנאמרן משמ"כ בריש דאיירי דאבל שדה בם בפלגי' הרחבוני' לא אבל בשנ' שתרת בשה יהיה לו חזק' אלא בפי' דלין לו חזק' בלל אלא בפירו' דשמים ואבל שנה שעברה ולא יאבל אלפי' הפירות לשנים הבאים ודו"ק: כו וכזו השם שער הפירות בן הוה ל' הרמב"ם ע"פ שבתו בבינור הנמרא ונבו' בתב שנה אחרת ע"פ בינו' בתוס' והרא"ש והרמב"ם ע"ם בדרשה וע"ם לותה שנה אין מילוק בזה וים מילוקים אחר דיבים בזה ע"ם:

קמב

השרה החזיק בכל השרה (ג) אע"פ שלא אסף כל פירותיה:

הגה ○ (סור פי"ם) ודוקא כו שכטופי (ל'אילנות) (נ'בית סאה אבל אם מניע יותר מבית סאה לעשרה (ד) וה"ה מפורר לח בחזיק בקרקע רק כדרך לאילנות ו"ל ○ (סור סס נסס רסב"ם) דס"ס אם היו רצופים יותר מעשרה לבית סאה ו"ל ○ (סור סס נסס ר"י והרא"ס) דה"ה נ'בוי חוקה כיס חל"ב היו תוך מרכע לאות:

יח החזיק בשרה האילן שאילנותיו נטועים רצופים ואכל כל האילנות שבה כל ג' שנים אפילו הם נטועים בפחות מארבע אמות מזה לזה הוי חזקה:

יט (רמב"ם סס יין י"ו) ל החזיק א'באילנו ואכל פרותיהם ואחר החזיק בקרקע וזרקה ואכל פירותיה וכל אחד משניהם טוען שהכל שלי ואני לקחתיו זה שהחזיק באילנות ואכלן שלשה שנים יש לו האילנות וקרקע שצריכים לו והוא

כ ○ (סס נרמב"ן דין י"ח) לג האוכל כל פירות אילן שלשה שנים וטען על בעל האילן אתה מכרת לי אילן זה וקרקעו ה"ז יש לו קרקע כעובי האילן ער התהום ○ (סור ס"ם זס) לפיכך המוכר אילן יחידי לחבירו צריך למחו' בו בתוך כל שלשה כדי שלא יחזיק בקרקע:

קמב דין סייע המערער למחזיק בחזקתו ואם היה הס"ע בטעות ובו ג' סעיפים:

א (ס) אע"פ שאין חזקה בפחות מג' שנים אם הביא המחזיק קרים ס שהמערער הגביה סל פירות משרה זו על כתפו של המחזיק ב להוליכם לביתו של המחזיק לעצמו הוי חזקה מיד:

הגה ו"ל ○ (סור ס"ם נסס ר"ם) דה"ה אם המחזיק סלא דורון למערער ג מפירות שאוכל וקבלן ממנו הוי חזקה (מיד) אפילו היה בקרקע סלא לא הוי ליה לקבלן בתורת דורון אלא היה לו לקח בכל ומכלן ים לגמוד ○ (המרדכי פ"ק מ"ב) ראובן ושמעון שיש לפס ערעור ניכד על חזקת יאוב וקנה ראובן משמעון החזקה לפנה ברי היסוב לשמעון שהלוו היה החזקה לראובן ד לא היה קונה משמעון לפנה וה"ה בכל כיוצא בזה וה"ה אם שכרו ממנו כדלקמן סימן קמ"ו ס"ב:

○ (רמב"ם פ"ם מ"ה) ס ואם טען המערער לפירות הורדתיו ושלו היו הפירות אבל הגוף לא מכרתי נאמן ואין בזה שום חזקה וה"ה בתוך ג' ו (ג) אבל אם יטען לאחר ג' לפירות הורדתיו אין שומעין לו לפיכך אם הורידו לפירות צריך למחות בתוך שלשה להוריע שלפירות הורידו:

ב (ג) נפל הכותל שבין ראובן ושמעון ובנה ראובן הכותל והכניסו לגבול שמעון שטעה שלא היה מכיר מקום הראשון של הכותל אע"פ שסייע שמעון בבנין לא הוי חזקה להחזיק בשה שלקח מגבול שמעון ז כיון שהי' הסיוע בטעות ט אבל אם שמעון הסייע מוד' שיד' שהכני'

ראובן

כל פירות האילן כו' המשכר נקט ל' רמב"ם וכטור משורש יותר ז' לא אע"פ שהקונה מילן אחד כשדה מבירו לא קנה קרקע ואם יכה לא יעש אחר כמקומו ונם המוכר יכול לחפוז לו תחתיו לחטה מהסרטין רק כשנין שלא יזיק לאילן אם אלונ' סניס וכה כשעשה המכרו לו ע"מ ליעש אחר תחתיו טענתו טענה לפיכך כו':

קמג

ג שהמערער הגביה סל פירות משרה זו על כתיפו לשון הגמרא קוח לו ליה לגבי דפירי וה"ה רשכח כן שהגביה לו סל כו' אלא ר' ונרא' דל"ם אלא אר אחר קדא ואר אחר קדא דשניהן בשכרה תלוי והמשכר נקט קדא מכיוכו וה"ה לאידך ועד"ר: כ לחוליכם לביתו כן הוא ל' רמב"ם וכטור כתב והוליכם כוי' וכדאיתא בתכתי דל"ם אלא כל אד נקט לשון פירושו הכ"ל לפירש רשב"ם ודלמי כשנשת שהגביהו לו סל על כתיפו יהא כראה שהמשכר הגביה לביתו שהגביה דאל"כ אין כאן סימן חוקה דלמא דעתו דהמערער הוה שהמחזיק יוליכם לביתו ולטורי לריך שיהא כרא' כשע' הלקיש שלקחן המערער סייעה למחזיק ואז ג"ל נילוי דעת שיוליכם לביתו ולכ"ע מיד שהחזיק בסל להוליכו דרך ביתו סני ע"ם ג מפירות שאוכל כל"ל ודלא כ"ם שכתב הו שאכל וכטור ליתא ע"ש: ד לא היה קונה משמעון לשם וסי' שם כתרבי ז"ל ופ"ג דשכיח היכא דוכין דיכי' (וכ"ם לקמן סי' קמ"ו ס"ק ○) כל דיכים שלא יעשר לכתרע עוד אכל לא שכיח היכא דוכין תנשלא מודכי כו' ע"ם כל"ת שכניהו ור"ל לא קנה על שכח ולפחר שכח יעשרך לאוי ולדון ולפשר עמו וזהו שדקדק מור"ם כאן כקיני לשוטו וכתב לא היה קנוי לשכח ומה שכ"ם וכתב שתם ז"ל וה"ה אם שכרו ממנו וכ"כ מו"ר לקמן שם' קמ"ו שם"ב כשנשתו שתם שתני שכירות דאף אם שכרו ממנו ככל שכח ד"ת בעוד שכה כל זמן שירצה מ"מ לא וכין כל דיכים דכ"ע לכיות על הקונה לשלושן דוא יעשרך לשוור ולדון עמו ומ"ה לא אתרו אלא שכיד היכא דוכין דיכים ולא שיכסור דינו: ס ואם טוען המערער לפירו' הורדתיו כן פוא בגמרא ונם לפי' ה"ל שכתב כשב"ם שאלך למחזיק להמערער כו' סדין כן אם טען המערער לפירות הורדתיו נאמן וכ"כ בטור בסדי"ם: ו אבל אם יטענו לאחר שלשה כו' אין שומעין לו אפי' ליכא ריעות' דשכניה לו בפירו' שכ"ל ופ"ר: ז כיון שהית' היא בטעו' היא דכתב ל' כיון שהיה כו' במילתא דפשיטא ה"ם כיון דאנו ידענו דראובן עלמו בטעות שכניהו שוב אנו מאמינין נ"כ לטענת שמעון שהוא שכטעו' סייעו ופ"ר: ח אבל אם שמעון המסייע מודם כו' הוי מוקה כו' ל' דכאן כ"ם מודים דאל"ל מוקה כו' ושעשה משום דאנן סהדי דמקיל ופ"ל בו' קמ"ו ס"ט וכשי' קל"נ סי"ו:

ט אפי' סייעו בפתיחת חלון כו' נתנו לו בכפיפה כותל לתוך נתנו לו בסכיך ולקש נתנו לו בסכיך ולבנים לתוך שלו משא"כ בפתיחת חלון דהיינו מקרי ומסיק נכונו כפועל י"ל דסותק וסמך חזק דכל תיתת שירצה יכול לסתום חלון ועפ"ר :

קמג א אפילו הזיק בפני המערער שעד ג' שנים מיכם מזדמר בשם לקיחה זו מתב' שהיה בידו ותו לא מזדמ' וכיון דהיכ' ריעו' לפניהו דלית ליה שע' בידו תוך ג"ם למרינן דשקולי קמשקר ואפ' שם המערער הו' היכם דרגיל להקפד מלהכיל

לחתרי' משדיהו לחתרי' דלא קפיד עמו או לפירו' הורידו או כפי שהר טענת של המערער : כ והוה כמו' לקחר שע' דחבר' חבר' לית ליה : ג בכפרי' שהשם טרודי' כו' עפ"ר שם כתבתי ל' שכ"מ בחזקה ס"ח ס"ח על כפרי' משל עיירות וכתב המעיר דמיירי בירידי' פרו"ם בלשו דכשם בכפר' מתאספי' שם רב בויתר משום דריוח לכו עלמא עוכא עכ"ל ולי נרא' דה"ט דבעירו' רגיל לבוא יומא דשוק' בכל שבוע"מ לה כשם טרודי' דו כל כך : ד דמוכח ללמד כו' מדבריכן לעע' דטרוד הוא בשוקא מחמ' הא כלאו ה"ט הוי שוקא מע"ג דלא היה שמו בכל ג"ם עד סוף שנת ג' ושטעם כיון דאין לו זמן למחות אלא זה ה"ל למחות מיד ומיכה כמי מיכה דשם היה שמו בחנות ולא בסוף דיכול להתנצל ולומר מחרתי מדיין ים לי זמן ופ"ר : ה אין שומעין לו כמה שהות כו' בשע' כת' הרמ"ם ז"ל כיון שוה בשוק בסופי ג"ם ובשוקא בשמע אפי' כמדיכם מחרת אלין לכרר שהיה במקום אלא היתה מחלתו בשמעת שם היה מוכה בו ולכך נתנצ מלחתו' עכ"ל וה"ה דלא כי' הרמ"ם וכת' דאינו נאמן לומר אלא שמע בשוק' כ"ל דה"ק לא שם כח להתנצל ולומר לחת שמעתי בשוקא אבל לא שמעתי בשוקא אלא עד שבא אליהם לחנותי ואז שם היה מוכה בו ולכך נתנצ מלחתו' כי' בשם הנ' ע"ז כתב דאינו נאמן לומר כן : ו בשכסי רעוכי כו' כעור כתב עוד בשכסי נעוכין ול' הגהת דפ' המפקיד (סוף דף ל"ב) בשם ומם שמורידין קרו' לשכסיהן קלי וכתבו שעו' ומשבר לקמן בשם' רפ"ו ס"ם ומפו' שם בגמר' דנעוכם מיקרי מי שנוכם בשכסי בעל כרחו משמ' לא יהא נוכם ושול' ופ"ם שם שבלח' ושמעיני' תשמשה ונעוכת' קרי לשפקפת' דמלכ' שבע"ב כל' נעוכה . ורעוכה קרי לתי שמולך מדעתו ואין לחו יודעין להיכן הלך ופ"ם שם על הכיכי רעכה וכתב כ"י שם דה"ם דקרא דקודם כיולת הלויב כרח משעלמו משכי פשד וז"ל הטור בשן רעוכם משכי שאין לחו יודעין היכן הוא ור"ל כיון שאין לחו יודעין להיכן הלך שמא הוא במקום שאין רגילין לבא שמה הן שהוא במקום רחוק או קרוב . והמשכיר בקע בלשונו כאן רעוכים משום דנעוכים דפי' שנוכם בכסיו בשל כרחו כשר כתבתי דיכו מת"ם המשכיר לפני זה לשם ונתן בכסיו משמת שבנת נפשות דאין מוקפו מוקפו כלל ואם משמת משון מוקפו מוקפו אם לא שהלך וברח למקום רחוק כל כך שלא היה בשמע המוקפו ומשלתו וכזה אפי' בשל שדם כשר בתבתי דאין מוקפו מוקפו ופ"ר שם בתבתי עוד משם :

קמד א ואם עשו שלוקה זו בשטר . פי' שני שהותפין מוציאין לשקלו מותו יחד בשותפות מהמערער ושטר היה לנו משנו ואבדו אותו ובשקלינו אותו ביחד עשינו כיכינו שטר שותפות שזה יהיה שהל בירות כל השדה שנה ראשונה ושני שנה שניה וכן יהלך בשנה ואותו שטר שותפות הוא בידם לפני כ"ד לעת עתה ים לן שזה מיד אחר בלות ג' שנים הראשונים אף על פי שלא שהל שום אחד משן ג' שנים דשניהם בשוין כאחד כיון דיש לשטר קול דשנו אותו יחד והוה ליה להמערער למחות קודם לג' שנים וקל : כ ואפשה להם המוכר שטר מכר פירות ואותו שטר אחותו שלוני המוכר הוא בידם שזה לפני כית דין אלא שניהו מה שהורר אם אותו שטר אחותו שלוני בקנאה מהמערער ואם בתורת נזילה בא לידו ומכרה להו אפילו הכי אחותו שזקה מיד אחר ג' שנים הראשונים אף על גב דלא שהל שום אחד משן ג' שנים ונם לא שלקו יחד כשטר כל"ל כיון דמכר להן אותו שלוני כשטר יש לו קול והוה ליה להמערער למחות ושותפין להן שאותו שלוני ודאי קנאה מהמערער מיהו נראין להיות יודע שדר בה אותו שלוני יום אחד וכ"כ כשטר ויתבאר לקמן בשימן קמ"ו ובשם ע"ש עיין שם :

ג וירשם

ראובן בתוך שלו הוי חזקה ° (סור ס"ר בשם רבינו יונה) אף ע"פ שלא ידע ראובן הבונה וקנה המקו' שהבנים לתוך של שמעון מיד :

ג אם ראובן פתח חלון לחצר שמעון בפניו יש אומרי' דלא הוי חזקה ° (סור ס"ח) ט ואפי' סייעו בפתיחת ולהרמב"ם ° ס"ו מסכניס דין ו') כיון שידע הניזק בפתיחת החלון ולא מיחה (ד) אינו יכול לחזור ולערער :

קמג דין המחזיק שלא בפני המערער והוא במדינה אחרת ובו ד' סעיפים :

א החזיק בקרקע פחות מג' שנים אינה חזקה ו אפילו החזיק בפני המערער ואם החזיק שלשה שנים הוי חזקה אפילו החזיק שלא בפני המערער ב והוא במדינת אחרת אם שיירות בעויי' ממקום שהמחזיק בו למקום שהמערער בו אבל אם היתה מלחמה ושיבוש דרכים בין מקום זה למקום זה לא הוי חזקה ואפי' יש עדים שבא המערער כאן לשוק ושהה כאן ל' יום והיו אלו ל' יום בסוף ג' שנים בעינן שאם לא ימחה עתה לא יהיה לו עוד זמן למחות אפילו הכי יכול לומר כל אותם ל' יום שהייתי בבאן הייתי טרוד בעסקי ולא ידעתי שהיית מחזיק בביתי וטיירי שהיה לו בית אחר לרור בו ° (סור ס"ר בשם הרמב"ם פ"ב מחשובן) ויש מי שאומר שדין זה אינו אלא ג בכפרים שהעם טרורין בשוקים שלהם :

הגה (כ"י פ"ם) וי"ל ד דמוכח ללמוד דכל הולך מחר סוף השלם שנים שהם היה כתחלתו במקום שהן יכול למחות ובסוף במקום שיכול למחות הוי חזקה . ואם היה כתחילתן במקום שיכול למחות (ו) ולכך למקום שהן יכול למחות לא הוי חזקה דמה שלא מיחה כתחלה יש לומר שסמך למחות בסוף ולבסוף שלא שלא נודעתן לו :

ב אין כל אלו הדברים אמורים אלא כשהדבר ידוע שלא היה המערער במדינה אבל אם אינו ידוע ו אין שומעין לו במה שאומר שלא היה כאן עד שיבור בערים :

ג ברח המערער מחמת סכנת נפשו' אין מחזיקין בנכסיו שירא למחות פן יורע מקומו וירדפו אחריו אבל אם ברח מחמת ממון מחזיקין בנכסיו שאין ירא כל כך :

ד ° (סור ס"נ בשם ברבלוני) יש מי שאומר שאין מחזיקין בנכסי שבויים ז ולא בנכסי רטושים ולא בנכסי שוטים :

הגה דכל הני היכן יכול למחות או מסוס שהיכן יודעין מי מחזיק בשלשם או דעפים טרדייסו ° (סור סוף סימן זס) :

קמד שנים שהחזיקו בשדה אחת זה אכלה וזה אכלה ובו ד' ס :

א שני שותפים שהחזיקו בשדה ששה שנים האחד אכלה אג"ה והשני אכלה בר"ו לא עלתה הזקה לשום אחד מהם ו ואם עשו חלוקה זו בשטר כיון שעבר ג' שנים עלתה להם חזקה וכן אם טוענים שלקחו שדה זו מפלוני ° (סור סעיף ו' בשם רבינו יונה) ז ועשה להם המוכר שטר מכר כיון שעברו ג' שנים עלתה להם חזקה וה"ה לעבר שהחזיקו בו בענין זה ° (רמב"ם פי"ב מחזון) :

ב אכלה האחר שנה ומכרה לאחר והחזיק גם הוא שנה ומכרה גם הוא לשלישי אם מכרו זה לזה בשטר עלתה להם חזקה זה הוא הסיכן כלא בשטר אלא הוא

ג אכלה

קמה

ג וירשה הבן ואכלה כו' כתב הבן ירש שם דהכל יודעין דהבן כח מכח ירושת אביו ואין להמערער התנגדות לומר שכבריתי שבתורות נוגלה אכלה מסמ"ב כלוקח שלקח מהבן והוא שם"ם המחבר דוקא בלוקח שלקח בשם' וקי"ל והמ"מ פי"ג מטוען כתב כשם הרמב"ן והרב"ח דאפי' בטוען מכח אביו הבן שלקח מאביו ואכלה שתים או שאכלה האב שתים והבן שנה או שאכלה האב שנה והבן שנה והלוקח שלקח מהבן שנה הרי הוא חזקה והוא שלקח בשטר :

ד ◦(רמב"ם פס"ו מטוען) אכלה בחיי האב שהיה בעל השר' שנה ובפני בנו שחים או בפני האב שתים ובפני בנו שנה או בפני האב שנה ובפני הבן שנה ובפני הלוקח מהבן שנה הרי זה חזקה והוא שמכר הבן שרה זו בכלל שדותיו שהרי לא הכיר המחזיק שנמכרה ולפיכך לא נזהר בשטרו אבל אם מכר הבן שרה זו בפני עצמו ושרה זו בפני עצמו י אין לך מחאה גדולה מזו ◦(טור רי"ג בן ורמ"ה) ה והוא שמכרו בשטר (ב) ויש אומרים י אפילו שלא בשטר ◦(טור ס"ד בשם ר"י ורמ"ה) :

קמה הבא המחזיק ערים ולא כיונו ערותם בשנים ובו ז' סעיפים .

א ◦(ג' רמב"ם פס"ו מטוען) עידי החזקה שהעיר האח' שאכל' חמים שני החזקה והשני העיר שאכלה שעורים ערותן קיימת ה (ג) שאין הער מרקרק בזה :

ב ◦(שם) ג העיר הא' שאכלה שנה ראשונה שלישית וחמישית והשני העיר שאכלה בר"ו אין מצטרפין שבשנה שמעיר זה אינו מעיר בה זה ד ותחזור הקרקע והפירות :

ג לא

ד וי"ג אפילו אלה בשטר עיין לקמן סימן קמ"ו ס"ק י"ט :

קמה

ה אפילו בשטר מכר מסיק וכתב על זה ז"ל לפיכך אם אחר אחזר חמים ואחר אחזר שעורים אין מצטרפין דהכי משמע מדברי הרמב"ם ומיהו לענין דינא נראה דאם אחר אחזר חמים ואחר אחזר שעורים אין מצטרפין אפילו בשטר מכר ואפילו בשנה אחת ואפילו בשעה אחת ואפילו בשני שטרות ואפילו בשני בתי דינים ליתא ואחר כיון דמוי אילימא דלא רמיא עלייהו דאינשי כך לי חמים ושעורים כמו חמים ושעורים עכ"ל וכרבני מסור כתבו התוספות והרא"ש וה' ירוחם נתי' ס"ב והרמב"ם סנהדרין נכונה דלא פליג דלא רמיא אלא אדעתא דאינשי כך לי חמים ושעורים זה אחר זה אלא אם'מכן מוקם ואין אומי' לקמיה' אין אדם מוקם וכ"כ הוי הכחם גמורה ומדוחק נמלט ונ"ל סי' ל"ו סעיף ג'ורו"ק . וכ"מ כתב רשב"ם מחמת דלפני קמאין כיון חמים לשעורים הוו מיני אפילו אי אמרינן מיני' יפה כיון קחח חמין לקחח שעורים ס"ב לפ"ז אף נחמים וקמיות אין מיניים יפה נקחח אחוכל אם הוא על חמים או על קמיות עכ"ל ומשם כיון קח"ת לקח"ת ארשב"ם כתב אפילו אי אמרינן כיון קח"ת חמים לקח"ת שעורים ור"ל דאחר קחח סניהם הוא לעין הרואה על פני הפרה כאמיתו מדקדק ומשם כן מורכח מוכח כמ"ם התוספו' והרא"ם דחמים וקמיות אפילו אלא דקדוק אין מרם הוא דאם אחר קומחן . מסוגם מאד זה מזה וק"ל :

ב אפילו

ג אפילו אלה בשטר עיין לקמן סימן קמ"ו ס"ק י"ט :

ד וי"ג אפילו אלה בשטר עיין לקמן סימן קמ"ו ס"ק י"ט :

ה אפילו בשטר מכר מסיק וכתב על זה ז"ל לפיכך אם אחר אחזר חמים ואחר אחזר שעורים אין מצטרפין דהכי משמע מדברי הרמב"ם ומיהו לענין דינא נראה דאם אחר אחזר חמים ואחר אחזר שעורים אין מצטרפין אפילו בשטר מכר ואפילו בשנה אחת ואפילו בשעה אחת ואפילו בשני שטרות ואפילו בשני בתי דינים ליתא ואחר כיון דמוי אילימא דלא רמיא עלייהו דאינשי כך לי חמים ושעורים כמו חמים ושעורים עכ"ל וכרבני מסור כתבו התוספות והרא"ם וה' ירוחם נתי' ס"ב והרמב"ם סנהדרין נכונה דלא פליג דלא רמיא אלא אדעתא דאינשי כך לי חמים ושעורים זה אחר זה אלא אם'מכן מוקם ואין אומי' לקמיה' אין אדם מוקם וכ"כ הוי הכחם גמורה ומדוחק נמלט ונ"ל סי' ל"ו סעיף ג'ורו"ק . וכ"מ כתב רשב"ם מחמת דלפני קמאין כיון חמים לשעורים הוו מיני אפילו אי אמרינן מיני' יפה כיון קחח חמין לקחח שעורים ס"ב לפ"ז אף נחמים וקמיות אין מיניים יפה נקחח אחוכל אם הוא על חמים או על קמיות עכ"ל ומשם כיון קח"ת לקח"ת ארשב"ם כתב

מאירת עינים חושן משפט קמה קמו הלכות הזקת קרקעות שפתי כהן ערוך

מידו הפירות דכה הוא אומר מכלתי מפני שקניתי ס"ל כפה שאמר ואי לא תפסוק עדותן כו' כלומר אינו אלא שהיו מצטרפין יחד"מ לא נרע מעד א' במעיד על ב' שני' ראופן כאחרי דלא תוכרי דאין מוציאין מ"פ הפירו' כמ"ש הטור והמחבר בסמוך • דומיא דשכי הוא כשתיד עד א' על שבח אב"ד בתרי דמוכרי וק"ל נס י"ל דת"ס ומחזיר הקרקע והפירו' ר"ל הפירות הגמלתי עדיין בעין אלא שמע ואכלם דאותן ודאי צריך להחזיר עם הקרקע כיון דאין לו עיכוב אוקמ : ד בין שעד א' מעיד עליהן שעשה דכל חדש צריך ליטבע ס"ד כנד ע"א לומר שאינו כדכרי (דשם פיק' תביעתו הוא על הפירות שמן תלושין ופ"ל סי' ג' ס"כ כשנ') וכל שמודה לו אלא שאומר דידי מכלתי אינו כאלו עשה כטענתו אפי' כשבועה דמוקמינן הפירו' בחזקת מרא דארעא קמא ועל כרחו אמרו ס"ל מקוי"כ שבועה ואינו יכול ליטבע ואלא ככבר כתבתי זה לעיל בסי' ע"ב וכמה מקומות : ה ואין צריך לומר כשאין פירות אפי' אלא על גבי פירות אפי' שמאזני' מודה שאכלם דאם נאמין לו שאכלם הרי נ"כ אחר שאכלם נ"ם וקאי' כשם : ו בכל אלו יטבע המערער פי' סיפא דשם קרקע ברשותו עומדת ואין זה בכלל כשבע ונוטל : ז ניטבע המחזי' שאינו חייב לו כו' אבל לא תקנו שיטבע שאכר לו כדי שלא יכעיסו וזש"ה בשבועתן : ח ועלתה לו החזקה דשם"נ דעדות נ' אחין מצטרפין לעדות א' מ"מ מכיון שזקה כדין נ' כתות עדו' דעלתה שמעיד כל כת על שבח א' והמחבר קיצר כאן וזה כדיבים הללו ולא כתב דין הזמה כיון שאין דנין אותן בזמן הזה וכמו שלא כתבו נ"כ כאן ול"ק ע"ש ועיין בטור ושם שם מבוארים ועפ"ר כאן ס"ס ל' ול"ק ונם כאן ע"ש שם כתבתי הטעם למה מצטרפין הנ' כתות לענין חזקת קרקע ולא אחרי כאן לענין נילוי מלתא כפשוט מנ' : כ ועפ"ש שאינם יכולין לומר לנו ידענו שהעידו בשקר אלא שאנו אין אנו יודעים מתוך שאינו יכול ליטבע משלם שלא כתם"ד כמ"ש הטור והמחבר כאן ס"ס סי' ד' ע"ש : ד ויש מי שפקפק בטור ז"ל דלא מכני כאן מינו דמ"מ היה לו לומר בפשוטו כיון שידע שזה מיקה עכ"ל ונעשה שכרו רשאי וכתבתי בפרישה דמלי לפשוטי ולומר ספרתי דלא כיון במחלתא שלא לפשוטו כי כיון דלא מיקה בפני שנים ומ"ה לא נזכרתי בפשוטי : ה ואם יאמרו לאחרים שקרי אתם ג"ל דלא שלא יאמרו לו שם לאחרים לא מזכיר : ו ומלת דלא רמיא עליה דאינש כו' פי' כל מילתא דלא רמיא עליה ופוזה בעיניו כגי הנדרים לפשוטו שלא לפשוטו אי שלא לאומרו אי לא יאמרו לו בפיו ולאו מדעתיה לשום לבו לאחר מהנדרין ומתר מלגלג השני ופ"ר : ז ואם יטעון עלי שמכרתי כו' כן הוא לשון הרמב"ם אבל לפי"ז שכתב מור"ם לפני זה דם"ל דאע"ג דאחר מתבעינו כ"ם דם"ל כהא דאע"ל דשא כגילה מסתבר טפי דל"ל כן כדי שלא יקשה להמיימין מהאי לומר אם אמת כדכרי מסיק כיון כגילה למה אינו תובעו לדין כ"ם כשלומר כמהאי מסיק שלוה או שכורה כיון דאע"ג דאחר מתבעינו כאן כיון דלא לפשוטו שלא ממהת ירצה להבא וק"ל : ח אבל אם אמר להן פלוני שהעידו בשקרי גזלן הוא אין זה מחאה שהרי המחזיק אומר כששמעתי (זה) אמרתי שמא חרף אותי בלבר לפיכך לא נזהרתי בשטרי :

הנ"ה

ב שאם נאמין לו א' מעמיד רוקח אם"ם שבל משום מבו לא מהימן ולפי זה אם פשוט מכלתי רק שני שנים וזיכיכתם מיכך ואין עדים כלל נזכר שיכו לאחין על הפירות כתבו דלא מכלתי כיון שהקרקע יוצא מתחת ידו וכן הוא בשטמ"ק מהרי"ו להריא וכן משמע בתוספות שבל הרמב"ן וכ"י והריב"ם ושאר פוסקים מולקין וכדנריפס נרשם פיקר וכמ"ש לעיל פ"ק מ"ם : ג כל המחזיר קרקע • עיין בתשוב' ר"ם כהן סי' פ"ח :

קמז ג דמתוך שיכול לומר כו' ואף על פי שאם סים עד אחר מכשיטו משיב מנו כיון שלא סים נרוך ליטבע ס"ד ועל פי' ג' מ"ם על פשט ע"ם ק"ק ועל פי' מיין בתשו ר"י לבית לוי סימן כ"ב דף קי"ו : ב ויש מי שמולק כו' דשפיר לו מין כאן עד כלל כיון שמודה בשפה וכן עסק כד' ירושה כי"ל סוף מ"ב : ג לא מיי מחשם כו' לפי' שמרו לו שלא יאמר לשם שלא יגזל שמרו לו שלא יאמר לשם שלא יגזל מדבר מפיסס • כן כ"ל : ד מחשם

קמו מחאה מבטל החזקה ובאיזה לשון ובמה ומתי ובו כהים

א מחאה מבטלת החזקה אפילו מיחה המערע' שלא בפני המחזיק אפילו הוא במרינה אחרת אם שיירות מצויות ביניהם ובלבר שתהיה בפני עדים ד ורי בפני שנים ואפי' זקנים או חולים ה אע"פ שאינם יכולים לילך ולהודיע למחזיק שהם יאמרו הדבר לאחרים ואחרים לאחרים עד שישמע למחזיק :

ב • (טור סי"ב נשם הרמב"ם) אין מחאה בפחות משנים אבל באחר לא אפי' מיחה בפני המחזיק ואפילו שמורה במחאה ג (ו) ומתוך שיכול לומר לא פחית כי נאמן לומר לקוחה היא בידי ואף על פי שער אחר מכחישו ד (ב) ויש מי שחולק : • (טור סי"ג נשם הרמ"ם)

ג אפילו אם יאמרו העדים שמיחה בפניהם לא הגרנו לשום אדם אפילו הכי הוי מחאה לבטל החזקה כיון שהוא מיחה כראוי וסמך עליהם שיאמרו אותו לאחרי' ואחרים יאמרו לו ואפי' שאם' לעדים כשמיחה בפניהם אל תאמרו לו או שהם אמרו מעצמם לא נאם' לו הוי מחאה ה שהם יאמרו לאחרים ואחרים יאמרו לו ואפילו אמרו לא נוציא רב' זה מפינו הוי מחאה ו רמ"ה ז"ל א"ר אלא אם כן אמר עליה דאינש אמר ולאו ארעתיה אבל אם הוא אמר לא יצא דבר זה מפיהם (ג) לא הוי מחאה :

ד • (הרמב"ם פ"ו מטוען ומורי ס"ו נשם הרמ"ם) כיצר לשון המחאה אומ' בפני ב' פלוני (שהוא) משתמש בחצרי או בשדי בגזלן הוא ולעתיד אני תובע אותו ברין (וי"ל שפיכו נרוך לומר בחצרי בתוך ברין) : • (הרמ"ם ומור ס"ם נשם) וכן אם אמר להם שכורה היא בידו או משכונא ז ואם יטעון עלי שמכרתי או נתתי אני תובע אותו ברין וכן כיוצא בזה ה"ז מחאה ח אבל אם אמר להם פלוני שמשתמש בחצרי גזלן הוא אין זו מחאה שהרי המחזיק אומר כששמעתי (זה) אמרתי שמא חרף אותי בלבר לפיכך לא נזהרתי בשטרי :

הנ"ה

ב מפקם נכסי שניים כו' ממילו כותם שלא נתכוי זם מנטרפין כ"כ הכ"י נכם פרע"ם וכן כ"ל פיקר : ם הכיא עדיים מתוור כו' נסוור כתב ז"ל נכסב ומנוסל כו' ומכילון ג"כ נסמ"ע וכ"ל מעם לסנוסף זו כיון דכא להכיא הקרקע מיד זם מסמוך כא ג'שניס מסיב כנוסל ונכשנין ממילו על מענת מחל כדמתרינן לעיל סיומן כ"ם ופ"ש ופ"ם דלימול נסשנין ממילו על מענת מחל וכן כוא נתסו"מ' סער קנין סי' ל' ומכוך מסכתן לימול דנסשנין על מענת מחל ע"ם וע"ל סיומן רכ"ב נסמ"ע ס"ק י' ות"ם נסח"ם ס"ק י"ם דמחזיר סחוך עכשיו מחל"ם נסיומן ק"מ נמרכוי על המחזיק שנריך שכופס נמיסו ים לתלק כו' אלו רפס דנרי מחזיר נכ"ם לא כ"ב שכח' סם מניעת יון ס"ק ב' . עיין נתסו"ר"ם נסן ס"ב סי' ע"ח : ו כנא מחזיר ירושם כו' עיין נתסו' מהרשד"ם סיומן רנ"ם ונתסו"מ סי' רי"ם ס"ק ד דמין מוסכין לסוכר : ז ונרין לוקח נכ"ם כו' ס"ב הלוקח מן סיורם לסכיר רפים שסוף יורם מן לוקח אלא כיון דמחזיק ג' שניס מניא וסמיכן ליה כ"ב מסור מעיף כ"ו נכם סרמנ"ן וסרמ"ם וכן מסכיס ס' מח' ע' י"ד דסוכן ועיין נתסו"ר"ם כסן ס"ב סי' קע"ג ונל"ב ונתסו"מסרי"ם סי' ס' : ם וס"ם

ג (ג' מם"ם רע' מו"ם) ערער וחזר וערער מ"ו אם מחמת טענה ראשונה ערער אין לו חזקה ואם לאו יש לו חזקה :

ד לא אמרו למחות בסוף כל ג' וג' אלא כשעמד בתוכה אותו הראשון מ"ז אבל כשעמדו הראשון מ"ח אינו צריך למחות בליקח הזה אינו בא אלא מכח הראשון וכבר מיחה זה בראשון ° (סרמנ"ם נתסו' סי' ס"ב כ"ג) :

ה ° (סרמנ"ם פ"י דסוכן ה"י"ב) כל חזקה שאין עמה טענה אינה חזקה כיצד הרי שאכל פירות שדה זו כמה שנים ובא המערער ואמר לו מאין לך שדה זו שלי היא השיבו איני יודע של מי היא וכיון שלא אמר לי ארם רבר יודעתי לתוכה אין זו חזקה שהרי לא טען שלקחה ולא שנתנה לו ולא שירשה ° (וכ"כ סמרדכי פ' מ"ם) ואע"פ כן אין מוציאין אותו מידו עד שיבוא זה המערער עדים שהיא שלו ים (ם) הביא עדים תחזור לו השדה ים ומוציאין ממנו כל הפירות שאכל ואין פותחין לזה המחזיק תחלה לומר שמא שטר היה לך ואבר כ עד שיטעון מעצמו (ועו מוסיפין לו ועין זם מוור ומוכן) ° (סור סי"ו) וכן האוכל שני חזקה מחמת שיש שטר בידו ° (סם סרמ"ם וכ"כ ג' סי' ק"ם) ונמצא השטר בטל בטלה החזקה ותחזיר השדה עם כל הפירות לבעלים :

ו ° (סם נתסו"ם סי"ג) (ו) הבא מחמת ירושה שטוען אני ירשתי ממורישי א"צ טענה אחרת

בנק ° (סרמ"ם נתסו' סוף כלל ב"מ) כה (ז) ודין לוקח וכע"ם שנכה קרקע כדין יורש ° (סם כנע ב"ם ס"ו) ועין המוכר מו סלוס נתמנים לומר שקרקע זו היתה שלכם

ובלבר

ידו ושלמו לב"ד דבוה פסק סם דלא מהני והכי נמי כשיכתבו בג' שמעבו ודו"ק ות"ת לדברי ר"ת שכתב הטור בסמו סם ס"ב דכל העדים מרחוי להעיד שמיום חילמים שולמין לכתם שלימה עדותן ככתב לב"ד ס"ל נמי כוה דרסמ"ן לכתוב כל שמעבו ועפטר דמ"ם סתם הטו' וכתב שיכתבו המחזיק ולא כתב כהיוה ג' יכתבו משום דכב"ב ס"ב סני' דברי ר"ת כתרווכה ומשמע שסמכי' לדבריו ועוף דהמחבר פסק בסי' ב"ם בסרמ"כם וכעין ג"כ פתם וכתב שיכתבו המחזיק ע"ל דהמחבר בעתיק ג' דרמ"כם שסעתיק כדרכו וכנמר' לא כוכרו אלוקים אלא מצמ"כ הטור שכתבן כסי' כ"ם ודו"ק : יב וכיון שמיום נסנה רחסוכן כוה ג' כ"ב הטו' וכפרי' כתבתי דכשב' רחסוב ג' ד קחמ"ד ס"ב ס"ם לא מיקו עד סוף כשנה שלישית ג' ל לעמות מחזיק מחרת עד שיסוור לעיות ג' שניס ויש כו לד רבות' במ"ם שמיקה כשנה רחסוב דאף דנילף דעתו לעמות מחזיק מיד לא מהרינן מידשתק ג' ב' כ' סור מחזיק קמ"ל : יג אם אמר שנה כו' לא עלתה כו' הטעם דיכול להתנגל בחזיק לומר כשרציתי עוד כשערי ואחרתי דסור כו מחזיק רחסוב : יד אבל אם חכרה המערער כו' ככר כתבאר וה בם"ם קמ"ר ויתבאר עוד בסערי זה כסעיף י"ם : טו אם מחמת טענה ברחסוכה מרחוי כ' כתב וה לשמו ורמ"ה מילק בדבר וכתב דה"ינו דוקא כשמוכח מתוך הטענה שתבע ברחסוכה כגון שאמר כשניה שתעיקרא כשירד בחזיק כתוכה ירד כה בטעל' שאמר אתה כו' ע"ם ופר"ר אם כתבתי דברחה דנם ברמ"ם שטניא הטור יכול לחיות דומיא לברי"מ : טז אבל כשחכרה רחסוכן פ' החזיק רחסוכן ולפני זה כשע"ם ו' מיירי שחכרה המערער ופ' ד"ת : יז אינו צריך למחות כשלוקח כו' אם היים כשאמו וכתב ז"ל שברי אין הלוקח מחזיק כה כשטענה שקנאו מהמערער אלא מחזיק מוה דאף דכתם אין צריך לעמות מחזיק כשלוקח היינו דוקא כשהוא מוכח בשלוקח אלא שקר לטעון שקנאו מהמערער או שהודה הלוקח כן בפני עדים דל"ל צריך לעמות כו מחזיק כדי אלא שיעון הלוקח שהמערער קנאו וברי ים לו פדי לוקח : יח הכיא עדים תחזור כו' כשור כתי' ז"ל בשבש ומוטל כו' והמחבר בעתיק ג' דרמ"כם אלא שכותב כאן שכופה ונם כדין כמ"ש כרים סימן ק"מ במערער על המחזיק שעומן לקחתים ולא בחזיק עדיין כו נ"ם לא הזכיר דרמ"כם סם דיבבא במערער ושם כתב המחבר דצריך שכופה ע"ם ו"ל דמחוך כאן מ"ם סם מיכו ים לסלק דשתי כתם דשעון המחזיק שהקרקע אלו שלקחו או ירם מלחבתיו מפ"כ כדין זה ועפ"ר סם כתבתי מעם לפיוק שכופה זו : יט ומוליכין תמכו כל הפירות כ"כ דרמ"כם סם והטעם פשוט דכא אין לו שטענה לא בקרקע ולא בפירות ועפ"ר ודריסם שכתבתי שלא שהשור כתב כוה סם פס"ד ז"ל ודין פירות שלכל פ"ר שתי צריך לחזור ושם כתבתי פי' ז"ל מתי דכתב פ"ם : כ מזום דלפעמים ג"כ לסזיר אלא ככב"נ כדאין לו טענה לשולם צריך להחזיר ושם כתבתי פי' ז"ל מתי דכתב פ"ם : כא עד שיטעון מעצמו ולו מוסיפין כו' כ"כ ב"כ הטו' כס"ד שתם אלכ"י כתב דצריך לטעון שור היה לי ואכדתיהו ולא רציתי לטעון כן אלא כי ירצתי אז יאמר לי המערער אתוי שטרך וכן משמע בנמרא עפ"ר : כב ודין לוקח וכ"ם כו' נרמה דבא לומר כמו שטוענין ליורש שדר כו אכיו יום א' ושוא ב"ם אז אינו

דקנסו מהמערער כך נוטעין ללוקח סדר כיס המוכר נ"ס והוא
לא הקניה כו כלל או שהוא דר כו נ"ס והמוכר יו"ל וכן לכ"ע
שנהג מלוה סלו סדר כיס נ"ס והא דלא לתרו נ"כ דטוענין לכ"ע
כמו לוקח נראה משום דהתלו שנהג בפשיטות מכלו בקונו נ"כ לוקח
מיקרי וסייס וכתב דאפילו אם
יתרו סלוה או המוכר סלא
קנאוהו מהמערע' אינם נאמנים
בפותחתם לפוב לוה המקוים כו
לע"ע : כב והביא עדי' שכרה
כו' ה"ה דכולי האי לא עבד אם
לא שכחר קנסו : כג מוקמינן
הקרקע בחזקת הלוקח מכ"ש נ"ס
ו' וסדרם ושעתו משתע דאפילו
לא הפו' כ"פ הלוקח נ"ם מחזיקין
הקרקע בידו ועיין בסנ"ד
מ"ם שם בוה : כד ובאותו
זמן לא הייתי במדינה כו' וע"ל
סי' ק"מ סי"נ שם כתבתי דהרי"ף
והרמב"ם פרסו כן בהוא דאמר
בשכון'נותי הוא שכונ'כר"פ ה"ה
ובדשב"ם והר"פ פרסוה שכונה
נותי ר"ל דרתי עמך בבית ובבה
דעת רשכונה בכחר המשכר כאן
דם"ל דצריך לבניה רחייה
שמתערער היה במדינה בזמן
שהוה פירסוה שכונה נותי
בהרי"ף הכ"ל דבנמרת הצריכו
לבניה רחייה אתם דמשתע בכל
ענין ודעת סי"ם שכתב המשכר
ס"ל דאין פירסוה דשכונה נותי
כן ומ"ם ס"ל דאם תירע מעשה
כן ג"ל לבניה רחיי' אלא כשמוכי'
המקוים מעצמו היום שמכרם לו
ולי"ל דסבי דוקא כשהוה בשעת
פירום ועפ"ר מ"ם בפי' העור
שכתב נ"כ כל סני דעות ודו"ק :
כה דדוקא כשמוכיר היום כו'
כראה דהיום ל"ד קאמר
ה דה"ם אם מוכיר בזמן כנון בט"ם
בשודם פלוני או בימי מקין
צריך לבניה רחיי' אפי' בשעת
זמן פעם ג' כמדינה ואם אינו
מזכיר הזמן אלא אומר קניתים
קודם נ"ם ולא ידעתי בחיוב
זמן דאין מכריחין אותו להגיד
הזמן אף"כ כשהיו מעצמו דאז
צריך לבניה רחיי : כו ואפי'
אם יאמר המערער כו' פי' ל"מ
דלא טוענין לי אלא אפי' אם טוען המערער מעצמו אין שומעין
לו כלום : כז ור"ת דדוקא בשעת פירום ולא היו בשיירו' מלוות דאל"כ אפי' בשעת
הקנאה ממכו הוה שעת פירום ולא היו בשיירו' מלוות לעת הקנאה
אלא אף"כ במשך נ"ם היו בשיירות מלוות דאל"כ אפי' הוה
חזקה די"ל לא ידעתי שהקנו בנכסי הפ"ם כמ"ל כר"ם קמ"ל
ונם לא סייך משפה כל אלין בשיירות מלוות כמ"ם כר"ם זה וכל
שאי' לשתות לילי יכול להחזיק ואפ"ר : כח דדלמא מכר לו
ע"י אלים ואפי' אחר משך זכהתי ולא ע"י אלים כאלין כמינו וכן
כתב העור בשם הרמ"ה ג"ל אלא בשעת פירום אבל בשאר זמנים
זביתי משך כי' פלוני ג"ל לבניה רחיי' כמינו שהרי ביום
מחרינה הוה בהדך הו מילי מסרת לי כו' עכ"ל ומשמע שכיומא
אחרינ' הוה בהדך משמ'דאף כי היכי דאי היה כאן בכל יכול
לטעון ולומר שהוא היה במקום שהיה המערע' קנאו מידו : כט
וע"ל יודע אני שהיית שלך כו' הטעמי' וכתב ס"ם כ"ד בשם הרמ"ם
דאפי' היכו יודע זה אלא מפי המוכר שאחר לי' שהיתה של המערער
מקרי יודע וס"ל אלו ודאי וקניות המוכר מהמערער הוה שפק ואין שפק מוציא מידי ודאי ונשמוך שט"ו מוכח דם"ל להמשכר נם כן שהרי
כתב שם והודה לו שהיתה אלו ע"פ המוכר כו' עד כאן אלא מוכח דוקא כיון שכבר יצא וכאי לא היתה בחזקתו ואפ"ר כאן
ושם ודו"ק : ל והוא לקחה ממך מי' המוכר אמר לי שלקחה ממך יודע זה כודאי וכדמוכח בסי"ר :

ובלבר שיביא עדים שרר בה המורישו * (שם בגמ' ס"ד) או
נשתמש בה אפי' יום אחד וכיון שאכלה הוא ג' שנים בחזקת
מורישו מעמידין אותו בידו (ח) (ו"ם שם בחזיק שנים ג'
שנים ° (כ"כ ב"י) אע"פ שהוא לא בחזיק כגון) אבל אם לא הביא
ראייה שדר בה מורישו כלל תחזו' השרה וכל הפירות למערע'
שיש לו ערים שהוא שלו הביא ראייה שנראה בה מורישו אינ'
כלום שמא בא לבקר אותה ולא קנאו אם היתה שרה
והביא ערים שנרה מורישו הרי זה בחזקת שקנאו :

° (סמ"ח ע' חזקת הבתים) הסה שבחזיקה בקרקע של בעלה
לאחר מותו ואפ"כ בחזיק בכה נ' שנים וכתו יורש בכעל
ואומרים בקרקע זו של בעלי ובכה אומר שבעל לאחו בכתובתה
בכה נאמן במינו דאי בעי אמר מכם קנית'ים והרי אכל שני חזקה
אכל אי לא אכל שני חזקה שאין לו מינו אע"פ שמורישו בחזיק נ'
שנים לאו בלום הוא דאין לו להסה חזקה בכסבי בעלה ודוקא יורש
וכיוצא בכל מי שלקח הקרקע מן הסה ומכרה בפרסום * (הרמב"ם
בתשוב') כג מוקמינן הקרקע בחזקת הלוקח דאילו לא הוי
הקרקעות של הסה לא היו מניחין היורשים לסה למכרם בחזק'
בפרסום וכל כיוצא בזה :

יא ° (הרמב"ם פ"ו מטוען דין י') הביא המערע' ערים שזו
השרה שלו וזה שבתוכה שוען ממך לקחתיה ואכלתיה
שני חזקה טען המערע' ואמר היאך תשוען שלקחת ממני היום
ג' שנים כד ובאותו זמן לא הייתי במדינה זו מצריכין זה
שבתוכה להביא ראייה שזה פלוני שמערע' היה עמו במדינה
בזמן הזה שטוען שמכר לו אפילו יום א' כדי שיהא אפשר
שימכור ואם לא הביא מסלקין אותו :

יב ° (סור סי"ח נסח הר"י מנלנוני) ויש מי שאומר כה
דדוקא כשמזכיר היום שמכר לו אבל אם אינו מזכיר
היום א"צ להביא ראייה שהיה כאן ביום שקנא' כו ואפי' אם
יאמר המערע' אמו' באיזה יום קנית אותו אין מזקיקין אותו
לכך כו וי"א ° (סור סי"ם נסח הרמ"ם והרמ"ם) דדוקא בשעת
חירום אבל שלא בשעת חירום אע"ג דא"ל זבינית סנך ביום
פלוני לא בעי לאתויי ראייה דההיא יומא דהוה בהריה כה
(דילמא מכר לו פ' שנים) ° (כ"כ בסוור נסח הרמ"ם והרמ"ם)

יג * (הרמב"ם פ"ר מטוען דין י"ר) הרי שאכל שדה זו שנים
רבות ובא המערע'וא"ל מה לך ולשדה זו הורה כה (ס)
כו וא"ל יורע אני שהיתה שלך אבל פלוני מכרה לי (') (')
והוא לקחה ממך ואמר לו המערע' פלוני שמכר לך גזלן הוא
הואיל והודה שהיא שלו ושלא לקחה ממנו תחזיר
השרה

ם ו"ם לם החזיק כו' ועיין נב"מ ובמסוב' מהרש"ן שטון סי' מ"ם ועיין
נסוף סמר מטפת בכיתין : ס ופ"ל יורש מכי שהיתה שלך כו' מפשע
שירוש לו בכירור שהיתה שלו אפי' בלא מחירת המוכר ולכך ס"ל שפק לם
המוכר לקחה מתכו וחה בכרי לו שהיתה שלו לכן כרין לחזיר דאין שפק
מוציא מידי ודאי וכן מפשע בעיר שוטן ולא כמה"מ ס"ק כ"ם ומה"מ שהרש"
כתב דאפילו אינו יורש לו שהיתה שלו
אלא ע"פ המוכר צריך לחזיר מ"מ
אין דברי כרמ"ן עיקר כפרמ"ם ור'
יונה וסרמב"ן וכ"י וכן נראה מדברי
הרי"ף ומ"ם המחכר בפיע"ף ס"ו וסורם
לו שהיתה שלו ע"פ המוכר אפי' אמר לו
ג"כ שהיתה שלו וקבלה מהו מחכו כן'
אין רחיים דס"ק וסורם לו שהיתה שלו
אלא"ם רק"ע המוכר אמר לו נם
כן שהיתה שלו וקבלה מחכו מוכ הפ
הרי"ף בפיע ס"ו סייך נמי בסורם
לו שהיתה שלו אלא המוכר ועוד הרי
כ"ם שהרשו בשכת אם ליתא בשעי
ס"ו בדברי המחכר וסורם לו שהיתה
שלו ע"פ המוכר כו' ע"ם וכן אשמש
ג' מרמב"ם ומהכר כאן דאומר יורש
אבי בבירור שהיתה שלך ואפ"כ כתבו
אחל פלוני מכרה לי כו' ומ"ם מרמ"ם
לישנא לא מוכח שהורה לו דהשיה
מרעת בידים הוא אלא"ר מדרכה
לחרמ"ם שהיה ליתא דאל"ל אם כן
לא תורה לים דהשי מרעת בידים היה
רק שהמוכר מ"ל כן ואפי הוא לים
למימר לאו שהורה לי דאחר לך הפי
אלא הפי מרעת בידי היה אלא
משתע שהמערער יודע שהמוכר יודע
שהקרקע היתה שלו ואל"ל לאו שהורה
לי דהפי מרעת בידי היה ולכך היו
דשתק המוכר הוי סורם ואפשר רבה
דצריך לחזיר כ"ל ודו"ק : יוד ומוה
לקחה ממך פי' שעריין לינו סוטן שכרי
לו שלקחה ממנו כגון שאומר שהמוכר
אותו מוכר לקחה ממך או שאומר
המוכר אחר לי שלקחה ממך אבל אם
אומר בפני לקחה ממך כאחן ואפי' אם
אחר שהחלה אחה עלוני מכרה לי
ומוה לקחה ממך ואפ"כ אומר בפני
לקחה ממך ווה כוכתי שהלה אחה
שאחרתי שהוא לקחה ממך כאחן וכ"כ
הרא"ם ובשה"ע ס"ק כ"ד כתב דהחום
שלקין פ"ו וכיון לא"ם החום' (דף ל'
ע"ב) ולפיל"ב דא"ם החו'שם דכשהום'
שלקיט זכאתי דזכני ממך לא יוכל
אח"כ לטעון בפני זכי ממך דאנו
לחערע לא אחרינן כיון שכבר הודם
שהיתה שלו ואנוש לומר שפיחם
שלקוני זכיתי שהיתי סבור או דאמר
לי דזכי מיכך דשם אח"ם
(דף ל') דמיירי כהריש בהכי וקרנו
כלשון ותרש דגם בש"ם נשוכי ר'
חייא (דף מ"ח) פיחם על
שלקיט זכאת מיכך ושפיח ע"כ פירושו
דאמר לי דזכי מיכך וכתו"ם ברא"ם וכן פירש רשב"ם שם שהיתי סבור דזכה
מיכך ולא"כ לא שריפי דברי החום'מדברי הש"ם אבל כשאמר מהחלה דזכה
מיכך לאו מנו לשטוע הוא שברי הוא שהוא סבור שכך כוכתו מהחלה כאה שאין
דזכה מיכך ולכך הוצרם שהיה'אלו והיה סבר דזכהו עתו שאמר אלך ושלוני
קניתיהו שירום לי שקבלו מחך ונם לע"ל דאפי'יבא אח"כ ויאמר לא לשטון ולומר
אם שאמרתי דזכה מיכך היינו שבראי לו שקנאה ממך כל אלא אמר שהחלה
לשון שהשחת שהוא שהוא שטוען שברי כשיבא כון אח"כ עיין לא נתחייב
כשטוען זו שברי אח"כ ע"כאם היו מיכיח לערם דברין דאם שאומר דזכה מיכ'
הוא שבדור לו כנון שבעניו קנאו אתנו או שהוא לו שהברה למוכר ול"ל
לרעיל סי'ם'ולקמן שכ"ר דאתם כשיבא אח"כ ויאמר אתחייב אבל"כ הכא
והכי אמרי'לעיל סי' ם' דשיבא דיכול לזכות נרין נם כשטוען הראשונה יכול
לחזור ולטעון אפי'יבא אח"כ כל אבן כאן בשטוענה הפנייה היא בעצמו'שטוענה
הראשונה ודחי כאי לח"ם הטור והמחבר לקמן שכ"ר דשם שפר לערם דברי ר'
שמשון שלו שמוחיו שר"ל שאלוחיו אחנו שהיו מערעים דברין אפי' לא טען
כן ואח"ם בשטוען ס"ק ל"ם דהייטו דוקא קודם שיבא אחרת דין הרמ"ם לי אלא
אלא שטען המלה קניתים מלוני אחם לפי ס"ם שחחבר ודו"ק היטב :

יא עריס

יג עריס שקלו' שמכר לו דר בו שקילו יום ג' כו' אבל אם לא הניח עריס' שקלו' שומן הוא שכרור לו דר בו בעניו יום ג' לא הוי חזקה כן כתב בסו' וכן מנהגי בגבול מלמור וכן משמע מהלחמות שם אבל בתוספות רפ' ל"ע ב' ובתרוכי שם פירש"י ורא"ם אם שומן בעני דר בו יום ג' חזקה וכן הוא בהגהת מצר"י בשם רשב"ם וכן מוכח בתוספות לפרש קמיים דירי דר בית מד יומא דינו כיום עריס וכן מוכח בגורה שם והכהנ' מיימוני פ"ו מ' מהלכות שומן ובשמ"ג עטין ס"ם רים רפ קפ"ר ע"ב וכן כ"ל ומשמע מהכל מלמור דאם היתה שלו לא הודית לו אילו לא היה מוציאין אותה מידך : שהרי יש לו שנה אם חזקה

השרה וכל הפירות למערער אע"פ שאין לזה המערער עדים שהיה שלו לא ואין המחזיק יכול לגבות מעותיו מהמוכר (סור סכ"ה בשם פרי') מפני שיאמר לו

יד (שם בגורה"ש) הביא זה המחזיק עדים לב (יא) שקלו' שמכר לו (יב) דר בה אפילו יום א' (או אפילו שעה אחת (שם בשיעי כ' וכתבו התחתר בשעיף י') לג ודוקא שיש עדים שדר בו מהוכר בפורת דירם אבל אם אינן מעידים על הדירה רק מראיתו נכנס בו למדנו לא מבני) או שאל בפני לקחה מנך ואח"כ מכרה לי מעמידין אותה בידו (יג) שהרי יש לו שנה אם חזקה ואילו רצה טען מסר לקחתיה שהרי יש לו שני חזקה : ואם

לא ואין המחזיק יכול לגבות כו' אלו לא הודית לו שהית שלו כו' ל"ל המור בסכ"ה יפר"ח יונה כתב שאינו מור עליו כיון שכשעמדתו הפסד מאם אחר קניתים מפלוני ולא יותר לא היה המערער יכול לומר לו מידו אמ' לא המוזק כח עדיין כיון שאין לו עדים שהיתה שלו ונם הוא לא הודה לו שהית' שלו ויאחר לו המוכר פיך ככסיל להודות לא שמלוה ואלו נתן לדון עתי כייתי פוס' עמי בטעני' שלך היה' ולקחתיה ממך כתינו דלא היתה שלך מעולם אע"פ דאמתן כתנו דקנתיה ממך וכדאמ' לג ודוקא שיש עדים שדר בו המוכר כו' ופשוט הוא לד ואם

לה עריס שקלו' שמכר לו דר בו שקילו יום ג' כו' אבל אם לא הניח עריס' שקלו' שומן הוא שכרור לו דר בו בעניו יום ג' לא הוי חזקה כן כתב בסו' וכן מנהגי בגבול מלמור וכן משמע מהלחמות שם אבל בתוספות רפ' ל"ע ב' ובתרוכי שם פירש"י ורא"ם אם שומן בעני דר בו יום ג' חזקה וכן הוא בהגהת מצר"י בשם רשב"ם וכן מוכח בתוספות לפרש קמיים דירי דר בית מד יומא דינו כיום עריס וכן מוכח בגורה שם והכהנ' מיימוני פ"ו מ' מהלכות שומן ובשמ"ג עטין ס"ם רים רפ קפ"ר ע"ב וכן כ"ל ומשמע מהכל מלמור דאם היתה שלו לא הודית לו שהית שלו כו' ל"ל המור בסכ"ה יפר"ח יונה כתב שאינו מור עליו כיון שכשעמדתו הפסד מאם אחר קניתים מפלוני ולא יותר לא היה המערער יכול לומר לו מידו אמ' לא המוזק כח עדיין כיון שאין לו עדים שהיתה שלו ונם הוא לא הודה לו שהית' שלו ויאחר לו המוכר פיך ככסיל להודות לא שמלוה ואלו נתן לדון עתי כייתי פוס' עמי בטעני' שלך היה' ולקחתיה ממך כתינו דלא היתה שלך מעולם אע"פ דאמתן כתנו דקנתיה ממך וכדאמ' לג ודוקא שיש עדים שדר בו המוכר כו' ופשוט הוא לד ואם

יד (שם בגורה"ש) הביא זה המחזיק עדים לב (יא) שקלו' שמכר לו (יב) דר בה אפילו יום א' (או אפילו שעה אחת (שם בשיעי כ' וכתבו התחתר בשעיף י') לג ודוקא שיש עדים שדר בו מהוכר בפורת דירם אבל אם אינן מעידים על הדירה רק מראיתו נכנס בו למדנו לא מבני) או שאל בפני לקחה מנך ואח"כ מכרה לי מעמידין אותה בידו (יג) שהרי יש לו שנה אם חזקה ואילו רצה טען מסר לקחתיה שהרי יש לו שני חזקה : ואם

השרה וכל הפירות למערער אע"פ שאין לזה המערער עדים שהיה שלו לא ואין המחזיק יכול לגבות מעותיו מהמוכר (סור סכ"ה בשם פרי') מפני שיאמר לו אילו לא הודית לו שהיתה שלו לא היו מוציאין אותה מידך :

כפני הטע דנאמן כתנו דקנתיה ממך וכדאמרינן לג ודוקא שיש עדים שדר בו המוכר כו' ופשוט הוא לד ואם

שיש עדים שדר בו המוכר כו' ופשוט הוא לד ואם

כפני הטע דנאמן כתנו דקנתיה ממך וכדאמרינן לג ודוקא שיש עדים שדר בו המוכר כו' ופשוט הוא לד ואם

יג עריס שקלו' שמכר לו דר בו שקילו יום ג' כו' אבל אם לא הניח עריס' שקלו' שומן הוא שכרור לו דר בו בעניו יום ג' לא הוי חזקה כן כתב בסו' וכן מנהגי בגבול מלמור וכן משמע מהלחמות שם אבל בתוספות רפ' ל"ע ב' ובתרוכי שם פירש"י ורא"ם אם שומן בעני דר בו יום ג' חזקה וכן הוא בהגהת מצר"י בשם רשב"ם וכן מוכח בתוספות לפרש קמיים דירי דר בית מד יומא דינו כיום עריס וכן מוכח בגורה שם והכהנ' מיימוני פ"ו מ' מהלכות שומן ובשמ"ג עטין ס"ם רים רפ קפ"ר ע"ב וכן כ"ל ומשמע מהכל מלמור דאם היתה שלו לא הודית לו שהית שלו כו' ל"ל המור בסכ"ה יפר"ח יונה כתב שאינו מור עליו כיון שכשעמדתו הפסד מאם אחר קניתים מפלוני ולא יותר לא היה המערער יכול לומר לו מידו אמ' לא המוזק כח עדיין כיון שאין לו עדים שהיתה שלו ונם הוא לא הודה לו שהית' שלו ויאחר לו המוכר פיך ככסיל להודות לא שמלוה ואלו נתן לדון עתי כייתי פוס' עמי בטעני' שלך היה' ולקחתיה ממך כתינו דלא היתה שלך מעולם אע"פ דאמתן כתנו דקנתיה ממך וכדאמ' לג ודוקא שיש עדים שדר בו המוכר כו' ופשוט הוא לד ואם

יד (שם בגורה"ש) הביא זה המחזיק עדים לב (יא) שקלו' שמכר לו (יב) דר בה אפילו יום א' (או אפילו שעה אחת (שם בשיעי כ' וכתבו התחתר בשעיף י') לג ודוקא שיש עדים שדר בו מהוכר בפורת דירם אבל אם אינן מעידים על הדירה רק מראיתו נכנס בו למדנו לא מבני) או שאל בפני לקחה מנך ואח"כ מכרה לי מעמידין אותה בידו (יג) שהרי יש לו שנה אם חזקה ואילו רצה טען מסר לקחתיה שהרי יש לו שני חזקה : ואם

כפני הטע דנאמן כתנו דקנתיה ממך וכדאמרינן לג ודוקא שיש עדים שדר בו המוכר כו' ופשוט הוא לד ואם

שיש עדים שדר בו המוכר כו' ופשוט הוא לד ואם

מיהו מיבעי ליה שומן נמי לקחה ממך רק שהניח עדים שדר בו מהוכר יום ג' לא הוי חזקה אם הניח עדים שדר בו מהוכר

לד ואם לאחר שטען קניתיה כו' עד אין סומעין לו כטעם דכיון דאחר תקלה שאחר שקנה המחזיק המוכר לאחר לו כן וכו' כענינו לא ידע מהכיורה ואיך יזכיר ויחת שקנה ממך בפני פלוני קניתי ממנו וכדמסיק וכמ"ש בסמוך מתחל' מפלוני קניתי ממנו שקנה ממך ס"ג לפוסיק על דבריו הרשב"ו אלא תיכות בפני כן הוא דעת הרשב"ם אבל התו' ס"ל דבכ"ג אינו יכול לחזור דיכורים ועד"ר שם מכוער - והמוכר קיבר מחוד וכטור הארי' בדיני אלו וכפרי' ודרים' כיארתיו שם ד"ה כל הנוטע ס"ם: לה סומעין לו סיינו דוקא קודם שיגע מהמ"ד אבל משיגע ד"ה אין סומעין לו בכל ענין כמ"ש הטור בסי' וה בסעיף מ"ש והמוכר שם כ"ד ע"ם: לו ונעתר ממנו כיון כו' פי' נפטר בטענת שלך הית' וקניתי ממך דנאמן כמנו דלא היה שלהמעון וכ"ל: לז אבל אם לא טען לא טענינן ליה כראה דה"ט משום דאין אדם רגיל להוציא מעותיו בכדי ומטעם זה כתי נדין שכת' בשני"ם אם שכיח המחזיק ראיה מהערע' ס"ל לקמן מהמוכר נמ שם נרי' המערע' לטען בעלמו עכיד היכי דזכין דיני' וכמ"ש בפרי שם ולא טופינין כן שבורו כיון שראה המערער להוציא ממון משלי בתניעת' בהניח המחזיק עדים שיעדו המערע' לקנין לו שם טיעדו עבור המערער דיעלו כן משום דהוה נוח לו יותר מ"ם מסיק הטור והמחבר שם וכתבו דאם כופר ואומר מעולם לא יעצתיך כו' מקיימים להמערער דמשמע הא לגמרי נותן טע' לאם יעלו אלן טופינין עבורו ודו"ק: לח אתה נוח לי דוק כל כה"נ דלא עבי' משמע אבל עבי' משמע לא אמרי' כי כדאמרי' נר"ס קמ"ל: לט נוח לי בכנה רבות בסתלמוד בפוסקי' דמבני טעב לדיני' מ"מ נראה דלא שפי' שבך שנתן לו שנה לעוכתו ומבטילו ומכיל ממון שלו בממון אבירו ועל כזה יקראו עו"ל בה דבתיב לפני עור לא תתן מכשול ולא תשנה עיור בדרך: מ אבל אם כופר כו' עד וזה מביא עדי' טיעבו כו' נראה דלפי' אם אמר שבלו עדים בודה ואח' שחפני דבסני נוח לי יעלו לא מבני בין שבבר כפר ולא אמרינן כוח מילי דבירי לא בדברי מיכפי ועפ"ר

מא סמ"ל

בנסען מי לא מהיתן מבסען שלקחו מאותו ע' ואמן מי לא טעינינן שאותו שלוני לקחו ממנו בתנו סדים יכול אותו שלוני לטען המזרתי דע"כ לא קאמרינן אפי שוען שלוקח שאותן שבר לו שלמקו ממך שנריך להמזיר שלא נראה לפי"ם ס"ק י"ד וכן משמע בפוסקים הא לפ"ם היה נאמן בתנו שהאותן שבר לו ואמן טעינינן לאותן שהיה שלקחו המזרתי שלקחו ממנו אף על פי שלא נג האותן אף על פי שלא הסרו לו בעדים דיכול להסבירו לו בעדים שהיה שלו ואפילו להסבירו אפילו מכי הוה בעל הבית כן ועוד אפי אי אפשר לומר כיון שהיה שלו מעולם אבל אי אפשר לומר כן אם לא שיש עדים שהיה שלו מעולם ואפי'

יח (מז) אם הביא המחזיק עדים שא"ל המערער ליקחנה לו מיד המוכר אינה טענה לומ"ל אם היא שלך למה רצית לקנות מה רעביר אינש דובין דיניה:

הגה ◦ (רשב"ם בתשו') מי שקנה קרקע מפת שכי פעמי' ותוכ' המוכר כמעות הסניים מס טובת המוכר שמור ולקחה מן הלוקח מג ולכן תור ומכרו לו שנית נאמן מיד ואי אינו טובת לך להביאי עידים שקנאה שכי פעמים ודו"ק: מה שרר כה כו' כן הוא ג"כ בנמרא וכטו' המערער, היה מוחי שמחזיק שטענת קנה' המוכ' קודם קנייתו דהמחזיק לא היה צריך להביא עדים שרר כה המוכר יום ג' שכרו נם המערער מודה לו שכ' על המוכ' אלא שטענה כך היה בנמרא טענת כן קול, שידע בחי ערע, עליו וכתם ערער הוא שכדה שלו הוא ומ"ה כשיב לו המחזיק מפלוגי קניתים ודר כו יו"ד סל"ו ולפ"ז נרעין לנרום ויש לי עדים ר"ל שהמחזיק טוען כן ולא נמכת, כן המוכר לדינא וק"ל וכן הוא בטור שפ"ר: מו עדים שאלנו שבא שניים כן ל' בנמרא והטור ושפ"ר ודרים' שכ כתבתי שאם מביא עדים שאלנה נ"ם קול' הד' שני' שקנאה המערע, כמשמעות שטרו שני בכבי כל זמן שאין המערער מביא ראיה שדר כה המוכר יום ג' לאחר מותן נ"ם שאו פיו טוענין להמערע שהמוכר מוכר וקנאו מהמחזיק ומכרה להמערער והוא דכתבו נ"ם משום דכבר בתלת ערעו' בביא המחזיק עדי שאלנו נ"ם שתרוני וקאמר דלא שני בכבי עד שיביא עדים שאלנו למערע מביא ג"ם שקודם קניי' המערע, ולא היה בשכח כיצד יוסף ג' שנים ולא ידע אם הוא בשלו או בשל אחרים ואחר כך נודע לו שהוא בשלו ומכרו לראובן ואחר כך נודע לו שהוא

כד וכל המתגבר ירד כה כו׳ פירוש דין דכל אלם נכר שנתכער דינו לעיל כר״ם קל״ט וש״ם כאן דאם כח אלישי כו׳ מסלקין אותו כו׳ פירוש כשים לכל אחד מהניהן רחיה ולזה הסלישי אין רחיה לו מסלקין אותו אף שכח הסלישי ואומר דשלו הוא קודם שנכר אחר מהניהן דאחרינן דשל אחד מהניהן הוא כדאמי כיון דיש לכן רחיה ולו אין רחיה ונם קאי אכתחלת לשון אחד רחיי כל״ל אלא שכל ג׳ מהניהן עומדין שלו הוא וזה שכ׳ תוקף אלא שעכ״פ שלו הוא דאוג״כ מוציאין אותו מידו כמ״ש בסי׳ קל״ט ס״ב ע״ש: נה וכרי הוא תם׳ ידו פי׳ לפי עדותו דדין נותן שהוא שלו וכרשתו ולפ״ז צריך לפניש נם אחר זה וכל״ל השנים עצמן׳ וכרי היא תחת ידו כמנא כו׳ וכן הוא שם כרמב״ם: נו שהעידו עליו פירוש הפוקח כו׳ דאף דכוכשמו פרים הללו בחזקת עדות אח״מ כמאי דאת אמרת ידו פי׳ לפי עדותו כיון דאת יודעינן הוא כח העידו אחר וכעין זה כתב הטור ומחבר כר״ם ל״ת דשני ביתי עדים המכחישין זה את זה כל אחד כאלו כפני עצמה ומעידה בעדות אחרת ע״ש: נז שוברים ב״ד ומסלקין כו׳ וכיון שעמדו דוקא בדין שלפני זה שדינו כל הללו נכר אחרינן הוא כיון שנכר הפ׳ וכא לידו אלא מפקינן מידו כ״ש בעדות ברורה דאלו אלא הוא מפ״ש כדין זה שכ״ד אחקוהו בשלה להפ׳ ולכסוף כתבר אלא ה״ל לאחקוהו כיון שנם יש לחשני עדי כאחרינן הכ״ד אחקוהו ונם יסלקוהו ממנו ויהיו סניהן שווין כו כנתלה ויקוור דינו לכל הללו נכר וכ״כ הטור סל״ו כשם בר״ח ולאפוקי ר״ח ורמב״ן שם ע״ש בטור: נח זה כניה עדים שהיה של אחותו מעולם׳ תיכ׳ מעולם׳ ליתא שם כרמב״ם ומור״ם שהוסיפו מש׳ דשטו׳ כ״כ דאל׳ אחרו עידי המערע׳ דשל אחותו היה מעולם ולא מכרוהו אלו בכל ענין תוליכין מיד המחזיק דאל״ה מני המחזי׳ למשען שאחותו אחקוהו מאחות המערער דשם העידו אלא מכרוהו מעולם וע״ז מסי׳ וכתב כרים שם נה ס״ל לכל שם לא העידו בשדי׳ שלא מכרוהו: נט שברי לא טען כלום ואין כ״ל כיון שנמה טענו שהיא של אחותו כבר אחקוהו לא נזכמת לא טענת ולזה אין לו טענת שהרי הוא עומד ומוכיח שהוא של אחותו ומעולם לא מכרוה ואל״ה אין לו טענה כלל ס״ש ומ״ש בשם ש״ע ס״ב ס״ש ומ״ש בשם ש״ע ס״ב ס״ש ומ״ש בשם ש״ע ס״ב

חזר זה המחזיק ואמר כן של אבותיך היתה ואתה מכרתה לי וזה שטענתי תחלה שהיה של אבותי כלומר שאני סומך עליה והרי היא שלי כשל אבותי סג (כה) או שאמר של אבותי שלקחוה מאבותיך הרי זה טענה נכונה שהרי נתן אמתלא לדבריו הראשונים ומעמידים אותה בירו והו' שטוענין כן בעורין בפני בית דין ° (סור סכ"ח) אבל אם יצא מב"ד וחזר וטען אין שומעין לו רחיישינן שמא למדוהו לטעון שקר ואם טען בתחילה ואמר לו של אבותי ולא של אבותיך אין שומעין לו בטענה זו האחרת אפי' בעורין בפני בית דין בר"א שאינו חוזר וטוען סד כשטוען תחלה בפני ב"ד אבל מה שאם"ח וכ"ר יכול לחזור ולטעון בב"ד ויש מי שאומר ° (סור סם כסם רמ"ס) סה שאפילו אמר חוץ לב"ד של אבותיו ולא של אבותיך יכול לומר בב"ד של אבותי שלקחוה מאבותיך ויש מי שחולק בזה:

° (סם כסם רנ"ו ונכ) :

כה ° (סם גרמ"ס פ"ו) (כו) הביא המערער עדים שזו השדה שלו זה שבתוכה טוען סמך לקחתיה והרי שטרי סו (כז) והוציא שטר מקויים טען המערער שהוא מזויף ° (כ"כ בסור כסם רמ"ס ורפ"ס) והודה לו בעל השטר ואמר כן הוא אבל היה לי שטר כשר ואבד ולקרתי זה שבירי כרי לאיי עליו שיורה שמכר לי באמת סז (כח) הואיל ואלו רצה היה עומר בשטרו שהרי מקויים הוא סח ה"ז נאמן ואין מוציאין השדה מתחת ידו וישבע היסת:

כגם מי שמזיק שני מוקף ° (רסל"ח בתשו') סט והמערער כביכול רואים שכתבל המקח אפילו מכי מוקף עד עכ"ל קור וקנאה ממנו ועוד דכתיבה כזו אינה מכטל' המקח עד שיזור ויקחו ממנו קנין גמור:

קמז המערער על השדה והוא ער או דיין ובו ה' סעיפים:

א ° (ג' רמב"ם פ' י"ו משפטים) (כט) ראובן שמכר לשמעון שדה והיה לוי מערי השט'בא לוי לקרע'על הש'ולטעון שראובן גזל אותה ממנו אין שומעין לו ל ואין משגיחין על ראיות שיביא על אותה שדה והרי איבר כל זכותו שאומרים לו ג היאך תעיר על המקח ותבא ותערער:

כגם ° (כ"כ ריסב"ם) ודוקא שתתם סט עד ג' לכל סח שתם לכל לא תיכד וכותו דיש לומר סט שתתם כי היכי יודע שלין תקימת עד ג' כלום וכן סח לא תתם בעד רק לכבוד בעלמא לא תכד זכותו: ° (ריב"ם סי' רכ"ב)

כב ° (סם גרמב"ם) ד וכן אם העיר לוי בשטר שכתום בו השדה פלוני של ראובן מצר מזרח או

בכב"ג אפי' לפתור דבריו ברמסוני' וכ"ם כשנותן תמתלא לדבריו ברמסוני' וק"ל: סם שתפי' תמר תוך לכ"ד כו' יום מי שתול כזה שסם פלונתתן מפורש בטור ג"ל ור' יונה כתב שג"י לעזו' ולטעון שכל הלותר על תכותי ולא על תכותיך הלי תל לקחוהו תכותי מתכותיך דמי כמו שכתוב' תוך לכ"ד והודה כשל דין אפי' תוך לכ"ד על זכותו כך' עדים דמי ותע"פ שהמודה לתכירו שמייב לתכירו כל זמן שלא תמר שתם עידי' ל' משטה אני כך שאני הכה שלזכו' עמהן הוא בה כשעתו והרי הודה כשוכתו מכלל השענה שכת לזכות כה את עצמו שכ"ל: כעו' כתב דכאן רכות דתפי' תם ג' לקיימו כו' ותפ"ר: סז ברוקיא שטר מקויים שהרמב"ם כתב שם מקויי' שכל כשם רשב"ם והרא"ם ולאפוקי רי"ף שם שפי' דמיירי כשתוי'ם ס: סח הרי זה כאמן ואין מוציאין השד'כו'וכשטר כלוה'ככה"נ אין הולכין אחר השטר כמ"ם השוער והמקח לעיל ם פ"נ ושטע'דלעול'אין מוציאין ככה"נ מתם'יד המחזיק וכל שד לפי שכני'ותפ"ר: סט והמערע' כביכ רואים שכתבל המקח ז"ל התשובה והמערער כביכ רואים שכתבל הקנין כו' עד ועוד הוזל ונקנו מתפלה בקנין גמור לא כתבל אלא כ"ש בקנין כמה שכתבו בפנקס שכתבל בקנין כו'ומו שכת'מור"ם והמערר כביכ רואים שכתבל כו' ר"ל רואים שנכתב בפנקס שכתבל בקנין ונם כיים וכתב ועוד דכתיב'כזו כו' ור"ל דקי"ל כשכתים דאחרי הנותן מתנה לתכירו כשטר והשוור לו השטר דלא תורה מתנתו עד סיזוור ויקנה ממנו בקנין או כמתנה גמורה וכתבו השור והמשכר לקמן סי'רמ"ג ולעיל סי'ם ס"ו ס"ג ע"ש:

קמז ו ואין מסגיפין על ראיות שיביא כו' כתב רים כשם דאחרי תפי' כשאין לראובן המוכר עדים שהוא שלו אלא מתכות או בקבייה:

כ סיפך תעיד ותכא ותערער דוקא ככה"ג דשניד לוי שהמערער מעשה דשתם כשם או שעיד כפיו כשב"ד ואחר שהשדה סיתה נזולה מידו ואכל מלוה שתתם בעד כשהכרה הלוה לאחר שור ושרף מידו וכ"ם השור והמשכר כשיתן ק"ח לכיון דאין לו אלא שיעבד על השדה של הלוה שפיר קתתם תפיקר וכ"ש שם וע"ל סי'קכ"ם כסע"ם ועד"ר ופרי': נ וכן שם אפי'לוי כשם שכתוב כו' שמ"ש כתב שם דהרמ"כ כיון כוה לדין הכתוב בירושלמי וזה דמיירי שהיש לאחר שהיה שלו ואחר מכר שדה שלו ללוה אחר וכתב שדה זו (דהמערער עליו לוי) למינר מורע כשם המקוק ולוי שהמערע'שתם עליו ומדין וש גלמד דכ"ם כשהמערע' נופו מכר שדה שלו וכות'שר'

שמערער עליו למצר מוכח כשם שמעיד לו כשמעמי' מכר שדה שלו לאחר וכתב שדה זו שמערער עליו לוי למצר מוכח בשמו ולוי שמערער שתם עליו לעד כל זה כתב בש"ת מ"מ שם ובנה נ"כ מיוסבי' דכרי המ' דקיימ' ל' ברמב"ם ומה"נ לא כוסיף מור"ם ז"ל כל הכי וגם שם שעמד שמעו' סי' כשם שמערער דנותנים לשמערער כש"ם כל זה פשוט ומשם דשמך על זה דכלמדו כש"ם שמעי דינא דנך שמשכר וק"ל: ד ופשה השדה סי' לאחר ואחרי כנמרא דוקא לאחר אבל לבעלמו לא מיכר וכותו דמימר אמר מי לאו דעבדי כבי לא סוי מוכיח ליה מאי מיכא למימ' מיבעי ליה למשו' מודעת שכרת שכרת אית לי וכ"כ ברי"ף והרא"ש שכ"ל ד"ש כ': ה לא מכדו וכותן שם כריב"ם כת' כ"ל זה לא מכדו וכותן שיש לכן על קרקע שהוא תשת' מוב ושיבבו ע"ש וכן מור וכתב שם כשוף שתשוכה ע"ש ו וכ"ל דדוק קשמר זכות שיש לכן משמת מוב ושיבבו' דכיון דאין נוף קרקע של הב"ד שפיר עבדי דוכרי כשת שהוא לנכות מוכח מתקוים לאחר משמ"כ כשכתו סב"ד אמ"כ לעערער ולערוף בש שנה שהיתה נזולה כידם כי ע"ו כתב בריב"ם בשי' רכ"כ שאכד דדיין אמ זכותו כיון שכב' הנכה את השדה לאחר והביאו מור"ם בהג"ה כשמיך שפיע ד' כ"ל לייסב שהביאו מור"ם בשני הנהות כ"ל דלא יסתרו אשדי ומשמ"כ כתב שהי דינא לעיל בשי' קי"ח ס"ו ופייס וכתב שם ז"ל מוחרי' ומורפים בשוב' והיינו כש"ם וכן מוכח שמה שמר

וכתבו המחבר בר"ם רכ"ו בדינא לאחרית דכא לעזור ולערוף כשוכה מיירי • ומש"נ דבשי' קי"ח סי"ו כתב הטור והמחבר שהי דינא דלא אבד זכותו נם כאינו דעלמא דשתם בעדים מ"מ כתבו נ"כ בב"ד ובשפטרופוס פמי של"ת לשלוח כין שתם בשד לב"ד או לשפטרופוס דוכנו אותו שד' עלמו שמשופבר לו שברשה כשוכל שיבבודו טפי וזה כרור ומור"ם שכתב כאן ז"ל לשפטרופוס או ב"ד שוכנו על יתומים בכה"נ אל תעשה לומר שר"ל בכה"נ שתם עליה בשכירה או בשפיות סימן דשיירי מיניה שמחבר לעני זה דש"כ מכ"ל דקא בריב"ם לא שיירי בזה וכש"ם וכד"מ לא כתב תי"כ בכה"נ ש"מ ונ"ל דמ"ש בכה"נ מדלמשה נתי קאי וס"ק בכה"נ לא מכדו זכותה ור"ל שמ"ם שעבדו מעשה ומכרוה ושיין בריב"ם שרגם נ"כ לדחות הענינים יפד ושילק כיניהן שכת"ם ז"ל ובינא למימר דלכדו את זכותם כדאמרי' בשעור' על השדה ובא שתם עליה בעד לאבד את זכותו כיון דעבד מעשה וס"כ בו' עד שאני התם כיון דשתם בעד לאבד אותו זכותו לומר שהוא שלו בו' לאבד זכותו משמת מוב או שיעבוד שיש לו על השדה לא מיכד ולזה כיון מור"ם ז"כ כאן לומר שמין לדחות ודו"ק ולא °כש"ם * דלא שיין כמובא דין זה ופרשה כשנוסו דקאי נמי לב"ד או לשפטרופוס שתשתו לשדה או שעשאוהו שימן שמעוררין שמ"כ לומר שהוא שלהן ושילק כדבריהם רשוקים ונם כן שיפך שתשת דלא שיירי מהן בריב"ם בכלל וכש"ם ודו"ק : ו שם שמעמיד שכר כו' עד ש"ל ר"ם קמ"ב ר"ל שם כשוף הנ"ה כתב כן בדין לדשם שכבר ממנו מוקת יאוב ומש"ם שם שעם דלא שיך בשכירות לומר שכיד אינש דוכן דינא: ז שם כתב שדה כו' דאין שדה פחות מכדי ס' זרעו עליו ט' קכין וכש"ם השור והמחבר לקמן בריש שימן קפ"ח ס"ב ע"ש: ח מור ושען מורתי ולקמתי כו' כדבריסם הוכחתי דשיירי אפילו לא שען כן מיד כשפוס אחד מעולם לא הודיעתי לשוור ולומר נם אותו תלם אחד אלא נם אותו תלם שורתי ולקמתי ממנו אלא נם לאחר שעשן תשלה בב"ד לא הודיעתי לו אלא על תלם א' יכול לאחר כך כמינו דמעולם לא שעשתי לו שימן ווה אינו כתב ירוחם ולקמתי מ"ד ע"ש: ט שם אין כתב יד יוליא כו' דאז נאמן בשקום שלים דאין שדה פחות מב' קכין: יוד כיון דיין ושנכה כו' וז"ל ריב"ם שם ואין מעשה בית דין כיבורת בשלמא דבינא דעביד אינש דמיקרי ואחר (כדאחר בנמרא בשד שמעיד) אלא מעשה רבים הוא ואע"פ שלא שתתו שבית דין בשטר גובייתא אלא נוי לדברים ואתתו שלוחין כתיבן כו' ע"ש ושם"ם לעיל בסמוך בשם"ם ס"ב: יא כיון שאחזקו ונמלך בלוי כו' שמחכר כאן לאחר דברי הרמב"ם שכתב דיניס אללו יחד בשם"ו משוטן ולעיל שימן קמ"ו ס"ו אם נמשך בדברים לאחר לשון הטור מ"ש כתב דינא נם כן אם ומה"ט נתב נם כאן בלשון וי"ם מי שאומר דוקא כשהודה כו' ולעיל סי' קמ"ו וסי' ו שתם וכ"כ ע"ש מעום דברמב"ם לא כזכר דין זה מ"ש כתב בלשון וי"ם מי שאומר ודו"ק:

קמח א בין שם"ו בד' שדות כו' פי' כך הי' מעולם וכן הוא שתם כיד ד' מבנים בין שהיו מתחלה של אדם א' מעולם ומכרו לאותן ג' מבנים ואח"כ בש"ם ומסיק וכתב ז"ל וכן אם הי' בד' שדות לאיש א' ומכרו כו' כבר כתבתי לעיל סי' קי"ח ס"ק ד' דהיכא דאית ליה לאדם ריוח שקנסו מ' ד' מבנים וק"ל: ב אם לאחזר לכל א' שטרו כו' כבר כתבתי לעיל סי' קי"ח ס"ק ד' דהיכא דאית ליה לאדם ריוח

או שערב הואיל ר' (כ) ועשה השדה שימן לאחר והעיד בשטר איבר זכותו ואינו יכול לחזור ולערע': כג"ה לפשרופוס או כ"ד דזכוני של יתומי' ככ"ג ה לא מכדו זכותם שלו' על השדה ° (כ"כ ריב"ם בשמו' ס' ורמ"ה ור"ל ס"ק ורכ"ו ס"ק) ו אם המערע' שכר הקרקע מן המעו' סוי כתתם עליה כעד ומכד זכותו ° (הרא"ם בתשו' כלל ע' ס"ב) ופ"ל ר"ם קמ"ב: ג ° (שם נתמ"ם ס"ה) טעון הער ואמר תלם אחד הוא שעשיתי שימן ולא כל השדה ואותו תלם הסמוך למצר בלבר הוא של ראובן הרי זה טענה הנשמעת ויש לערער על כל השדה חוץ מאותו תלם והוא שיש בתלם ט' קכין ° (פור פ"ו נשם ל"י) שהוא שיעור שדה ד אם כתוב שדה ואם אין כתוב שדה אלא קרקע אין לו אלא תלם קטן: ° (כ"כ נ"י ס"ק) הג"ה ° (פור ס"ם) ז (ג) קור ושען מורתי ולקמתי ממנו תלם שמודיתי ה אם אין כתב ידו יוליא ממקום לאחר או שתלם כידו והמוכר כו אמ"כ נאמן טען שם שעשאו שימן לאחר לא מהני מוקם ° (ריטב"א) רק שהכנסים נקראים כך שהיו שלו תלם שעשת שעשת אמ"כ פי' כשדיה שהם שלו: ד דיין החתום בקיום השטר יכול לערער שפני שיכול לומר לא ירעתי מה היה כתוב בשטר שפני שהרבינים יכולים לקיים השטר אע"פ שלא קראוהו: (שבל שם: יוד פיש דיין והנכנס לזה הקרקע שבר זכותו) ° (ריב"ם סי' רכ"ב) ה ° (שם נרמב"ם וכבר כתבו שמשכר ושפור נפי' קמ"ב) יא כא שמעון ונמלך בלוי ואמר ליה הנני קונה שרה שלוני מראובן ובעצתך אקנה אותה אמר לוי לך וקנה אותה שהיא טובה יש ללוי לערע' עליה ולא איבד זכותו ° (פור שם נשם ר"י ושמשכר שם) שהרי לא עשה מעשה ויש שי שאומר דדוקא כשהודה המערער שיעצו בכך אבל אם כפר ואמר לא היה דברים מעולם והלא הביא ערים לדבריו מחייבים המערער בכך:

קמה מי שאבר לו דרך שדהו ובו ב' סעיפים:

א ° (פרמב"ם פ"י מהלכות דיי"ם) (ג) מי שהלך למדינת הים ואבר דרך שדהו ג בין שהיו ארבע השדות המקיפים אותה לארבעה אנשים בין שהיו ארבעה שקנו מאחד הרי כל אחד מהם דומה ואומ' שמא דרך שלך על חבירי הוא לפיכך יקנה לו דרך במאה מנה או יפרח באוי': ב ° (נרמב"ם שם) וכן אם היו ד' השדות לאיש אחד שקנה אותם מד' אין לו עליו דרך שהרי אומר לו עתה כ (כ) אם אחזיר לכל אחד שטרו אין אתה יכול לעבור על א' מהם ואני קניתי מכל א' מהם

כל

ג ועשה השדה שימן לאחר כו' דוקא לאחר אבל לעצמו לא מיכר זכותו דמימר אמר מי לאו דעבדי מכי לא סוי מוכיח ליה מאי מיכא למימר מודעת שכרת אית לי וכ"כ ברי"ף והרא"ש וכ"ל דאין שדה פחות מכדי ס' זרעו עליו ט' קכין וכמ"ש השור והמחבר לקמן בסי' קפ"ח ס"ב ועיין בסמוך ס"ב: ד ° (הרא"ם בתשו' כלל ע' ס"ב) ופ"ל ר"ם קמ"ב: ה ° (שם נרמב"ם ס"ה) טעון הער ואמר תלם אחד הוא שעשיתי שימן ולא כל השדה ואותו תלם הסמוך למצר בלבר הוא של ראובן הרי זה טענה הנשמעת ויש לערער על כל השדה חוץ מאותו תלם והוא שיש בתלם ט' קכין ° (פור פ"ו נשם ל"י) שהוא שיעור שדה ד אם כתוב שדה ואם אין כתוב שדה אלא קרקע אין לו אלא תלם קטן: ° (כ"כ נ"י ס"ק) הג"ה ° (פור ס"ם) ז (ג) קור ושען מורתי ולקמתי ממנו תלם שמודיתי ה אם אין כתב ידו יוליא ממקום לאחר או שתלם כידו והמוכר כו אמ"כ נאמן טען שם שעשאו שימן לאחר לא מהני מוקם ° (ריטב"א) רק שהכנסים נקראים כך שהיו שלו תלם שעשת שעשת אמ"כ פי' כשדיה שהם שלו: ד דיין החתום בקיום השטר יכול לערער שפני שיכול לומר לא ירעתי מה היה כתוב בשטר שפני שהרבינים יכולים לקיים השטר אע"פ שלא קראוהו: (שבל שם: יוד פיש דיין והנכנס לזה הקרקע שבר זכותו) ° (ריב"ם סי' רכ"ב) ה ° (שם נרמב"ם וכבר כתבו שמשכר ושפור נפי' קמ"ב) יא כא שמעון ונמלך בלוי ואמר ליה הנני קונה שרה שלוני מראובן ובעצתך אקנה אותה אמר לוי לך וקנה אותה שהיא טובה יש ללוי לערע' עליה ולא איבד זכותו ° (פור שם נשם ר"י ושמשכר שם) שהרי לא עשה מעשה ויש שי שאומר דדוקא כשהודה המערער שיעצו בכך אבל אם כפר ואמר לא היה דברים מעולם והלא הביא ערים לדבריו מחייבים המערער בכך:

קמה מי שאבר לו דרך שדהו ובו ב' סעיפים:

א ° (פרמב"ם פ"י מהלכות דיי"ם) (ג) מי שהלך למדינת הים ואבר דרך שדהו ג בין שהיו ארבע השדות המקיפים אותה לארבעה אנשים בין שהיו ארבעה שקנו מאחד הרי כל אחד מהם דומה ואומ' שמא דרך שלך על חבירי הוא לפיכך יקנה לו דרך במאה מנה או יפרח באוי': ב ° (נרמב"ם שם) וכן אם היו ד' השדות לאיש אחד שקנה אותם מד' אין לו עליו דרך שהרי אומר לו עתה כ (כ) אם אחזיר לכל אחד שטרו אין אתה יכול לעבור על א' מהם ואני קניתי מכל א' מהם

כל

כל זכות שיש לו אבל אם היה בעל ה' השדות המקיפות איש אחר ג והוא בעל המצר מתחלה ועד סוף ה"ז אומר מ"מ דרכי אין מסלקין אותו ממנה אלא בראיה ברורה :

קמט אלו שאין להם הזקה השותפין והאריסין והאחין והאפוטרופסים והגזלנין וחשש ובו לא סעיפים :

א (ר"מ פ"ג מהזוטן ה"ג) (ג) ראובן שאכל שדה שמעון שני הזקה וטען שהיא לקוחה בידו וסביא שטרות עדים שהיא ירושה לו וכן הביא עדים שראובן ידוע שהוא שותפו או אריסו או אפוטרופוס ומפני זה לא מיחה השדה לשמעון וישבע היסת שלא מכר ולא נתן ד אבל אם לא הביא שמעון ראיה שראובן היה שותף או אריס ראובן הורה מעצמו (ואומר) כן הוא שותפי ומכר לי נאמן כמגו שהיה יכול שלא היה שותפו מעולם :

כנה (כ"כ רשב"ם) שני שותפי בקרקע נתת כח ה' והקונה קרקע מלקן מע"נ דלגבי מה' לגמרי מוקם ג כגון שהיה אריסו או אפוטרופוס שלו או שלא היה עמו בחדי"מ מופיל מוקמו כגב שותף שאני לקמן (פסוק ג' כפס הרמ"ם) וע"ל סי' קכ"ד סי"ו :

ב (פס הרמ"ם דין ה') (ד) שדה של שני שותפי' שאין בה דין חלוקה אע"פ ג שאכל אחד מהם כולה כמה שנים הרי היא בחזקת שניהם ואם יש בה דין חלוקה ואכלה האחד כולה שני חזקה יש לו חזקה :

כנה (מור ס"ס נמס י"מ ורמ"ם) מכל מס שקונה כשנים ומחזר זה שנים למלקי לא הוי מוקם וכן מפי' הקונה ככולם והשותף נותן מני המס הוי כמפקה ואינה מוקם (ב"י סי' קמ"ו ופס הרשב"ם)

ג הבן שהוא סומך על שלחן אביו ונחשב ככלל בני ביתו אם אכל נכסי אביו שני חזקה וכן האב שאכל נכסי זה שהוא סומך עליו שני חזקה לא עלתה להם חזקה :

ד נסתלק מעל שולחנו מחזיקין זה על זה :

ה (ג) יש מי שאומר דהוא הדין לחתן בנכסיו חמיו :

ו (פתרוכי פ' משולח) (ד) אב בנכסי הבת ד וכן הבת או הבן בנכסי האם דינא כבן בנכסי האב ואב בנכסי הבן (רשב"ם סי' תתק"ן פנ"ל נפ"נ) :

כנה (וס"ס כשאר קרובים שאין מפקידין זה ע"ז לפי רשות הדיינים (פס נרשב"ם פ"כ) :

ז (ה) האחים שאוכלים על שלחן אחד ו וכיס אחר לכולם יש מי שאומר שאין להם חזקה זה על זה (ר"י נרבלוני ופור סניפו ס"ם) :

ח (ז) אם אח אחד עשיר ואחר עני ואין לו כלום ואחיו מוציא עליו ז והעני הוא דר בבית המיוחד לאחיו אין לו בה חזקה (פס נפס ר"י) :

כנה (ס משם שלות' למתנה מקום כב"ה ויסב עליה (ו) לא הוי מוקם מכן דרך להסתיל זה מזו (פסקי תפרם"י סיימן ע"ו) :

ט (פס נרמב"ם) האיש שאכל בנכסי אשתו שני חזקה (ס) אף על פי שהתנה עמה שאין לו הפירות בנכסיה ואפילו שהתנה עמה כשהיא ארוסה שלא יירשנה ואחר כך אכל ובנה

א (ס) ראובן שאכל שדה שמעון שני חזקה וטען שהיא לקוחה בידו וסביא שטרות עדים שהיא ירושה לו וכן הביא עדים שראובן ידוע (ג) שהוא שותפו או אריסו או אפוטרופוס ומפני זה לא מיחה השדה לשמעון וישבע היסת שלא מכר ולא נתן (ד) אבל אם לא הביא שמעון ראיה שראובן היה שותף או אריס ראובן הורה מעצמו (ואומר) כן הוא שותפי ומכר לי נאמן כמגו שהיה יכול שלא היה שותפו מעולם :

כנה (כ"כ רשב"ם) שני שותפי בקרקע נתת כח ה' והקונה קרקע מלקן מע"נ דלגבי מה' לגמרי מוקם ג כגון שהיה אריסו או אפוטרופוס שלו או שלא היה עמו בחדי"מ מופיל מוקמו כגב שותף שאני לקמן (פסוק ג' כפס הרמ"ם) וע"ל סי' קכ"ד סי"ו :

ב (פס הרמ"ם דין ה') (ד) שדה של שני שותפי' שאין בה דין חלוקה אע"פ ג שאכל אחד מהם כולה כמה שנים הרי היא בחזקת שניהם ואם יש בה דין חלוקה ואכלה האחד כולה שני חזקה יש לו חזקה :

כנה (מור ס"ס נמס י"מ ורמ"ם) מכל מס שקונה כשנים ומחזר זה שנים למלקי לא הוי מוקם וכן מפי' הקונה ככולם והשותף נותן מני המס הוי כמפקה ואינה מוקם (ב"י סי' קמ"ו ופס הרשב"ם)

ג הבן שהוא סומך על שלחן אביו ונחשב ככלל בני ביתו אם אכל נכסי אביו שני חזקה וכן האב שאכל נכסי זה שהוא סומך עליו שני חזקה לא עלתה להם חזקה :

ד נסתלק מעל שולחנו מחזיקין זה על זה :

ה (ג) יש מי שאומר דהוא הדין לחתן בנכסיו חמיו :

ו (פתרוכי פ' משולח) (ד) אב בנכסי הבת ד וכן הבת או הבן בנכסי האם דינא כבן בנכסי האב ואב בנכסי הבן (רשב"ם סי' תתק"ן פנ"ל נפ"נ) :

כנה (וס"ס כשאר קרובים שאין מפקידין זה ע"ז לפי רשות הדיינים (פס נרשב"ם פ"כ) :

ז (ה) האחים שאוכלים על שלחן אחד ו וכיס אחר לכולם יש מי שאומר שאין להם חזקה זה על זה (ר"י נרבלוני ופור סניפו ס"ם) :

ח (ז) אם אח אחד עשיר ואחר עני ואין לו כלום ואחיו מוציא עליו ז והעני הוא דר בבית המיוחד לאחיו אין לו בה חזקה (פס נפס ר"י) :

כנה (ס משם שלות' למתנה מקום כב"ה ויסב עליה (ו) לא הוי מוקם מכן דרך להסתיל זה מזו (פסקי תפרם"י סיימן ע"ו) :

ט (פס נרמב"ם) האיש שאכל בנכסי אשתו שני חזקה (ס) אף על פי שהתנה עמה שאין לו הפירות בנכסיה ואפילו שהתנה עמה כשהיא ארוסה שלא יירשנה ואחר כך אכל ובנה

ג ואם מחזיק בדרך גרוע חזקה כן פ' הת"ה לדברי המרדכי פ"ס וקצי' מכל פרטי דיניה נפי' זה לפסר מסחזיק אין מסלקין אומו ולא כת"ם דפי' החזיק מחמת כן מחזקה בפ"ב של בעל הבית ומחמת תרגיו ולא קפי' מלא מחמת דמחזיק ליה פ"ם עכ"ל מה"ם ולא נחמת ובן מחמת לחזיק כך ת"ם ובן פ"ם וכן ל"ל דקאי אכל הסי' ואם"ם לא כפי חזקה נ' סניה מלא כיון מוחזק בו ומוחן בדרי ס"ל מיהך מוכיח וכיון מסוכנין מחמת מיהן יכולין לחוציא מלא נרמיה גדולה כן כ"ל בדור ולדברי הסמ"ע קמח מסיפא :

קמט ג רמוזן מכל סדה מחמון כו' עיין בסמ"ע מהדרי"ם סי' קי"ב ס"ק י"ו ובמחו"מ הרמ"ן מסון סי' קמ"ב בחורף נמחו"מ הרמ"ן מסון סי' קמ"ב בחורף ב סדה של שני מוחמון עיין בחמו"ר ס"ס כהן ס"ב סיימן קל"ה ובמחומות ן' לב כלל ס"ו ס"ס ס"ס : ג ים מי שמו' דס"ס לחתן כו' עיין ת"ה בב"מ נמס : ד מב בנכסי הבת כו' ש"ל סי' קכ"ד סכ"ה ועיין בחמו"ר הרמ"ס ס"ס רב"ב ובחמו"מ ס"ה ס"ס כ"ל : ה בחתים מחולקים עיין בחמו"ר ס"ס מלמקר ס"ס ת' : ו מס מס מפר עביר כו' עיין ת"ס כ"ס כוס : ז לא הוי מוקם מה"ל כדמה מפילו לזיבו בחתיך על מלמ"ל וכ"ע לדיבק ועיין בחמו"ר ס"ס כהן ס"ב סי' ו' :

ח ובנס

מלוקה ומחזיק בכולה דכיון דמפשר לחלקה ולא חלקו הוי מוקם מכל מס שניהן מוכלין כל ה' חמני מן מסדה וחלק פרוץ מחמני לא יוכל זה שחלק בחוב כידו לומר כנורלי מלה וה חלק דיחמר שותפו כן מסכמתו חוה לכל פירות מללו נ"ם מחניה זו בחוב ולחי מחניה מסנייה וכ"ם מחלוקה כה"ל בם"ג : ה ומ"ם כשאר קרובים וכ"ם כתב בפ"ג כנ"ל ומ"ם מקומה מלא לפעיף זה ס"ייב דכאן כתב מה בנכסי כת כו' ע"ג מסיק מור"ם וכתב וה"ם כשאר קרובים וכ"כ הרשב"ם יחד בחשוב' ה' והביאה הד"מ ע"ם : ו וכיס אחד לכולם כחשוב' רשב"ם והביאו הב"י בחחים דכמה ס"ירמו מחין מחביאן יחד מן כשותפין כו ואין מחזיקין זה על זה וחשחא מסם דחפי' אין כיס ה' לגן אין מחזיק' כאותה יורשי' וכחחב' למדינו כאן דכיס כיס ה' לגן אין מחזיקין זה על זה חפי' כדב' מסיק על ה' מהן לבד וכן מוכח בשור בפי' וה פל"ו מסם כתב דין זה בש"ר"י מברבלוני"י סדיימ' מחין כאלו לאחד וכנו וכלב וכנו ואין מחזיקין בה' על בסני חפי' כדבר מחין לו חלק בו ופ"ר מ"ם עוד מזה : ז ובפני בוה דר בבית המיוחד לאחיו כו' ב"ב ג"ב נמנו' בפי' וה פל"ו ומס ירמו אותו בבית יחד דבר פשוט הוא דלא יוכל וה מחם בעני סדר בו ג"ם לומר קניתי נם חלק אחי בעשיר וכפוקחי בו ג"ם ולא ניחל לכתוב דברי"ם לו חלק בו ולא עדיף מחזיקין לכך כתב בבית המיוחד לאחיו : ח מסה שלוחה לחחנה חקום בבית הבלבוסת עיין בחשובות מה שכחבתי וכתבתי בוה בס"ד : ט אע"פ שהתנה עמה מחין לו פירות בנכסיה וחפי' התנה עמה בפוחה מרוסף שלא ירשנה בו' עד מין מניחין רואים במכר נמשך בוה אמר ל' הרמב"ם מחקולק עם הרמ"ם וכעור ס"ע וכעור כמ"ם וכ"ב ומפני שהעור והמכר קנרו כאן מפוש דמחכו אח"ם שם לכן בהכתבו כאן כדי שתבין אח דבריהן דע דבפ' כ"נ דחיפות מכואר מחוך דברי הרמב"ם פח"מ דלפי לוק פירות חפי' מילך נפשו מהן לאחר הנישואין ומחר לה חפי' בלא כתיב' דין ודברים מין לי בנכסיך ולא בפירותיהן וקנו מידו

מלים

אלים מילתא דקנין מהיכו מוכל הפירות ואם מכרה או נתנה קיי׳ ואם נתנה כן כעודה מרוסה ס״ל קנין אלא כמחירה נרידא דדין ודכריס אין לי בנכסיך ובפירו׳ סני ול״מ לענין סילו׳ הפירו׳ ומכיר׳ להקרקע אלא אפילו נתנה כעודה מרוסה אלא ירשנה מהני סילו׳ דדין ודכריס כו׳ כדכורת בעלמא ובלא קנין אבל אם נתנ׳ אלא יורשנה אחר כיסוהו׳ אפילו קנין לא מהני דכיון דים לירושה לד׳ דאוריית׳ עלמוה רבנן ואמרו דלא יכול לסלק נפשו ממנו כ״ש כשנתנה כעודה מרוסה דאז מהני כבל דבר כדר׳ כהנא דאמ׳ כאלה נכתוב לאדם מתקום אחר אדם מתב׳ עליה אלא יורשנ׳ דכיון שעדיין לא כלו בנכסים לידו בסילוקו כדכור בעלמא דדין ודכריס ובלא קנין סני ולא דמי לב׳ שותפי שה׳ לא לפיד לנב׳ דלא סני בסילו׳ דדין ודכריס כו׳ אם לא שקנו מידו כדאיתא בפ׳ ק״ם (וכתבו הטור כר״ם ל״ן) דשם הקרקע כבר הפקיה ה״ז אלו אבל לאחר שנשלה ידו כידה ופדיפה מידה ע״ם ותמנה כמ״ם ורמ״ם והטור הביאו בח״מ סי׳ נ״ב וכתב דבנתנה כעודה מרוסה נסילו׳ דדין ודכריס כאמירה נרידא ובלא קנין אפי׳ לכנין אלא ירשנה סני אלא שנשה מוכח עמו דלאחר ניסוהו לא מהני אפי׳ בקנין ואפי׳ לענין סילו׳ מפירותיה לעול׳ • ואע״פ שנשלחו מהני סילו׳ דדין ודכריס כו׳ דקנין וכל״ל כאים בנכסי אשתו אחר נסוהו לא מהני בקנין ואע״פ דקדמה דכריס לגלו מכין דכריס ומ״ם כאן הטור דדקד׳ וכתב כאן ז״ל אין לאים שוקה בנכסי אשתו כו׳ עד כגון שכתב לה כעודה מרוסה דין ודכרי׳ אין לי בנכסיך ולא בפירותיכן כו׳ מ״ש שכתב לה ל״ד כו׳ אלא ס״ל אחר לה כן כו׳ סילו׳ נגה וכן הוא בהדיא בנמרא ר״פ הכותבין הטור בח״מ ר״ם ס״ב ע״ם נם דקדק הטור כאן וכתב בעודה מרוסה נם לסילו׳ מפירותיה ואו מהני אפילו בלא קנין מ״ה לא הזכיר כדבריו קנין משלי״כ בשתנה אחר ניסוהו דל״מ אפילו קנין אפילו לסילוק הפירות לעול׳ אבל כרמב״ם פי״נ משובן ומשכר כאן לא הזכירו כעודה מרוסה כ״ל בשפיפה בשתנה אל הירושה ולא בריפה בסילו׳ כפנו מפירותיה וכ״ל והיינו כמ״ש ונ״כ תבין ממ״ש דהכי התנה שכתב למשכר בריפה ובשפיפה אינו שוים להתנה דריפה בסילוק מפירות דמיירי אפילו אחר ניסוהו וכמ״ש בפי דוקא קנין • והתנה דשפיפה בסילו׳ מירושתה כעודה מרוסה מהני אפילו בלא קנין וכן מפורש בדברי הם״מ שם בפ״נ דאיסות ומשום דאין כאן מקום לדינים הללו קיימו הטור והמשכר כאן ודו״ק ואחר שכתבתי פי׳ כלל דבר׳ המשכר אבינ ידי והכתוב פירוש פרשי דבריו מ״ש אם״ם שהתנה עמה כו׳ ר״ל אע״פ שהתנה׳ הללו עליו לקיימם אפי׳ תנאי דירושה לדעת הרי״ף והרמב״ם והרא״ם וכמ״ש הטור והמשכר בשמם טבור א״ע ס״ם ס״ב (וכמ״ש הטור כאן בשם י׳ ואפי׳ התנה עמה אלא תרשנה אפ״ה הוא יורש אותה בשם ר״י הוא דכתב אף אבל לא ס״ל כן אלא כהרי״ף והרמב״ם והרא״ם וכמ״ש שם בח״מ ס״ב וקיצר כאן ומתך אח״מ שם ועד״ר) מ״מ כיון דאין מדרך האשה להקפיד על כעל׳ ומכיפו לאכול פירות נכסי׳ מ״ה אין לו אוקה : יוד וכשם ורמ״ם דייק מזה שהרמב״ם ס״ל שאפי׳ אם שפר בה שבעל בורות סיפין ומפרות בשדותיה אין לו אוקה וכמ״ש הטור בשם הרי״ף והרא״ם ופ״ב יש לדקד׳ על מ״ש מוהר״ם בשם ע״ז ז״ל ודוקא אלא הוזו׳ נופה על קרקע אבל שפר כו׳ והו׳ לדעת הרמ״ם והטור אלא ס״ל בל׳ ודוקא כו׳ אלו אח לסוסיף לפרש דברי המשכר ומ״ש בשם׳ דפלינ׳ אהדדי אלא ס״ל כל׳ וי״ל כדרכו וע״ש : יח אבל שפר בקרקע בורו׳ כו׳ מדשת׳ תור״ם ס״ם ס״ל לאפי׳ אם לא כתב לה דין ודברי׳ בכנסייך ובפירותיכן אפ״ה אוקה בשפר בורו ודוקא כדע׳ הטור ולאפוקי מ״ם הטור בשם הרמ״ם ע״ם בם״י ומיי׳ כ״א בס״ו דלא הזכיר תור״ם אלא ס״ל דשפר בורות וס״ם משום דשם אין מקור דדיני אוקה מ״ם קיצר ולא נתת להכריע בדבר התלוי בפלוגת׳ בפרש מאחר שברי״ף והרמב״ם ולא ס״ל הכי (בנ״ה והריב״ם סי׳ רנ״ב כתם דאפשרוף ומארשה שבנכסו כרשות אפשר דלב״ע לא הוי אוקה אף בפירות בורו׳ ועד״ת ס״י וכב״י שהביאו) : יב וכן אוקת כויקין כו׳ כשור בשם ר״י הלוי כתב הטעם דכיון דאינו מהני מקו׳ בנוף הקרקע אלא אלא שבח להשתמש בה לפרקי׳ לראות בה מאלונו מניכו דהקילו בו חו״ל בשלמא אלא הצריכו בחזקתו לא טענה ולא אוקה ג״ם אלא כרמי׳ בשבלים ושתק אחר׳ דמשום לבו מיד מס״ב הקילו בו נכי אוקת בנכסי אשת איש שיהיה אוקה בשניהם כאלו אין לבעלה כין לאחר (וכב״ח אחם אחר דאין לאחר אוקה) מיד שרואה שפת׳ אלונו אל מניחה ושתקה • ומשי׳ הטור וכתב דר״י חול׳ ומצריך גם בחזקת היו׳ כיקין כאלו טענה ואוקה נ׳ שנים ור״ל ואחילה אין אוקה לאים ולא לאחר בנכסי ג״ה גם בהיו׳ כיקין אלו ואפילו החזי׳ כך נ׳ שנים כמו שאין לה חזק׳ נ׳ שנים כאכילת פירות נכסים וכ״כ הרשב״ם כתבתי לבאנו ובריפה : ול״ד לפירות בורות למאן דס״ל דהוי ניה אוקה בנכסים דשם אלקלן הקרקע עלמה ולא ס״ל נשתו׳ וכיאור זה הוכחתי בפריפה ודריפה ע״ש וכן נראה לי בביאור הברי מור״ם דכתב בפפר בה בורות סתם דהוי אוקה וכאוקת כויקין כתב בלשון פלונתא • והא דכתב דעת י״ל זה דהוי אוקה בכויקין לאוד ולא כתב נמי דעת ר״י הנ״ל דלפי דבריו אין לנם בהן אוקה משום דדעת מור״ם נוטה להלכה שפי לדעת הרא״ם דס״ל אוקמה נ״ם ושעבוד וכמ״ם בפ״ק ס״ם ס״ב • ומ״ש נמי נראה דשתם מור״ם בח״ם ס״ם ס״ו בהגה״ם וכתב שם דבאוקת כויקין הוי ניה אוקה ע״ש ועיין בשמ״ם בפי׳ ק״נ בקי״ו שם כתבתי בלל הדבר בענין זה ודו״ק : יג כגון פתיחת שלוכות וכיוצא בו׳ דלא ירשנה לפ״ו אם כתב לה דלא יהיה לו בהלה מנכסיה ומפירותיה בקייה וכמותם בתנרשה אפילו ספ׳ נירושין כו׳ ואע״פ שעדיין מייב מזונותיה ולא יחד לה שדה לאכול פ״ה יש לה אוקה כיון דמסתמא מיכנו כותן לה לפירות למזונותיה בלא דין ומדקניאה לאכלו בסופי ודאי קנאה כ״ה הרשב״ם ומביאו ג״כ בשמ״ע וכ״כ ה״רא״ש ובתוספות כתבו דנם כאן מיירי כשייחד לה שדה אחרת למזונותיה : יח אין מחזיקין כו׳ עיין בתשוב׳ מהר״ם מלובלין סימן ל״ו ובתשובת הרשב״ם אסון סימן ק״ו :

יג מי

יג כנון פתיחת שלוכות וכיוצא בו׳ דהוי אוקה :

יוד יד (י) נתגרשה אפילו ספק גירושין הרי היא כשאר כל ארם (שלחנם שכל יתומים שם זמן שים לם אוכות אין לה אוקה בנכסי בעלם) : ס (שם במרדכי)

יא טו (יא) אין מחזיקין בנכסי אשת איש כמו שנתבאר בטור האבן העזר בסימן פ״ו :

יב ס (שור פ״ו בשם הרמ״ם) ראובן שמכר פירות שדהו לשמעון לשלש שנים טז ובא לוי ואכלן אותן שלש השנים לא עלתה לו חזקה :

יג מי

יג (יג) מי שהוחזק נזלן על שדהו וכו' ומי שהוחזקו אבותיו שהם הורגים נפשו' על עסקי ממון אע"פ שאכל שרה זו כמה שנים לא החזיק (יג) ותחזור שדה לבעלים וכן המחזיק בנכסיו אינה ראיה ° (סור פי"ד) :

יד הכותי שאכל כמה שנים ° קרקע הירוש לישראל כו אין אכילתו ראיה ואם לא הביא שטר °° תחזור השדה לבעלים בלא שום שבועה :

טו וישראל שקנה מכותי קרקע הירוש שהיה של ישראל °° הרינו כמותו ואין אכילתו ראיה :

טז (מרדכי פ' חזה"ש) וישראל שי שקנה מישראל שקנה מן הכותי כיון דטוענין לנוקמ טוענין לישראל שי שמא ישראל ראשון ראה שטר אצל הכותי או שכפניו לקמה הכותי דאז מכני מוקמ כמו שיתבאר בסמוך וכ"מ דיכולין לכוף הכותי בדיניכם ° (סם נסם רמבי"ם) אם כח לנקוק כגל ישראל אלא כדין ים לישראל הכח מכחו מוקמ · מומר דינו ככותי ° (סם) והכח מכחו אין לו מוקמ וכ"ו אלא מיסה המערער בחקוק כלל אבל אם מיסה פסם אחת ושוב שתק אלפים שנים ולא מיסה הוי מוקמ דשרי נילף דעתו שהינו ירא למחות :

יז החזיק כותי בקרקע ונתגייר ושהה שלשה ימים ג"ש אח"כ ושוקן כו' קניתי ממך אחר שנתגיירתי נאמן : ° (סור פי"ם נסם פרמ"ם)

יח אין אכילתם ראיה מפני שאין להם טענה כרי שתעמוד הקרקע בירם אלא תחזור לבעלים וכן המחזיק בנכסיהם אין אכילתם ראיה : ° (סור סכ"ם נסם פרמב"ם)

יט ° ל"רמב"ם פי"ד דשוקן) (יד) אין מחזיקין בנכסי קטן אפי' הגדיל כיצד כי אכלה בפניו כשהוא קטן (שנתושתים) אחר שהגדיל ושתק אתה נתת לי אתה מכרתי לי אינו כלום עד שיאכל שלש שנים רצופות אחר שהגדיל :

כ (סו) וי"ל דהינו מוקמ דסוחיל וירד לסד' כספי' קטן לא ידע שטית שלו שימש ° (סו' סכ"ג נסם פרמ"ם וכ"כ בתמ' פי"ר סם וכ"י ע"התקיעי ותרו"פמ"ם) וכן נ"ל ע"ש : כא הא

יג מי שהוחזק נזלן כו' התחבר השתים דינא דגמרא וכתבוהו הרמב"ם והטור והו' דנם דכי ריש גלות' אין לחן חזק' בנכסי לחרי' ולא לחרים מחזיקין בנכסייהו · וכרא"ת השתים חסוח סחוח דין שהינו כותב נומיגו סרי מסיק הטור כפי' ונכתב בסם הרמב"ם דדוקא כדכי ריש גלות לחרו כן דהוח חזרם המלוכה ויהו כוהנין כעין מלוכ' על ישרא' כו' אבל אין הדין כן לע"ש אפילו בנדולים ומוסלי הסולכי' כמלך המלך כו' ע"ש : יש אומ' שהוחזקו אבותיו שהן הורגין נפשו' כו' כן הוא ל' המיימוני סוף פי"ב דטוען והוא אל' הנמר' דחמרינן ס"ד נזלן אמין לו חזקה ר' יוחנן חמר כגון שהוחזק נזלן על חותו שדה רב אסדא אמ' כגון דכית פלוני שהורגין על עסקי ממון עכ"ל הנמרא והביאו הש"ע בסי' קכ"ו סעי' ל"ו ובהגה"ט ור"ל כיון דחכותיו חוחזקו להרוג כל מי שבכני ניתו שחוזקו' ירחים לחתו' כהן דסכרי דנם זה שחוזקו' הוא כשאר אדם אפי' שאכל שדה זו כמה שנים ר"ל בכללי דהורגין נפשות כל שדה שחפרער עליה שדה זו מיקרי וק"ל אבל בשור לא כתב שהוחזקו אכותיו כו' אלא ו"ל שם הוא בחזקת שהורג נפשות על עסקו ממון כו' וע"ם דכתב דאם הוא בחזקת שהורג נפשו' או יש לו חזק' כשדו' אפילו · ועד"ר שם כתבתי מדלא כיאורו דין מי שהוחזקו נזלן על כמה ענינ' אבל אין יודעין כו שהורג נפשות אם דינו דהרג' דכל כי האי מיתו' כשהורג נפשו' מיקרי דכיון דיוד' שאדם כהורג אלו אם מחזקו ויעמו' בכוונד' להרוג אלו לגרש אלו ה"ל כהרג ע"ם ודו"ק וכן כ"ל נ"ב לפיטת הרמב"ם והמחבר פיין כמ"ש : יש וכן המנהג בכנסיו כו' נראה דאפי שהוחזקו שהורג נפשו' לעולם אין לחוש שמא דאפי' אם אמרו אין לו חזק' בנכסי לחרי' אלא בשדה זו דמיקרי נ"כ שאדם נזלן אין לו חזק' בשום דבר ואם אינו נזלן אלא על שדה זו אפי' הכי אין חשוש שמא דאפי' אינו נזלן אלא על שדה זו דמיקרי נ"כ שאדם נזלן אין לו חזק' בנכסי לחרי' ואפי' הכי כיון שחשיל חורה על שדה זו שלא יהא נזלן אלא על שדה זו דמיקרי נ"כ שאדם נזלן אין לו חזק' בשום נכסים אלא בשדה זו בלבד וכן פסק הרמב"ם פי"ד דטוען בדין זה דלא כתב תיכף ידוע לא בחזקת הכותי ולא בחזק' ישראל חקול' ממנו ואפי' לא כתבו בחזק' הכותי וכתבו בחזק' ישראל חקוב' ממנו והמחבר כתבו כסניקן והדין עמו אפילו דאין ידוע שכתב הטור בחזק' ישראל אלא ו"ל שמו' ידו' לכל עד שנמחר שם ס"ה אין לו חזק' לישראל חקונה מהכו' חשוח דנם הוא ואפי' אין ידוע ולא ס"ל לקנות כיון דידע דהוא ואפי' אין ישראל ומסק שם קנהו ממנו דו"ש אלא אפי' אינו ידוע לכל אלא שחבר' ישראל המערער בכפיו לפני הב"ד שהוא שלו ג"כ חוניא מיד ישראל זה המחזיק חשוח דשתם הוא נזלן הוא וכל היכא שמוני' את שלו נוסלו וכמ"ש בפרישה וכיון שאין נם כשנה להוניא מיד הכותי ג"ל ידוע בעדים שהיה של ישראל ומשום הכי אתי שפי' אלא כתב הרמב"ם תיכף בידוע בשום אחד מהן חשוח דהוא אלא עדיין חוניא לא מיד ישראל לא מיד הכותי וק"ל : כא אין לחילהו דחיים כו' ד"ל דירח לחתות כו' ונם בישראל שכא מכחו וכדין הקונה מנזלן וע"ל פי"ק כ"ב °וכתב הרא"ה והתרב"ן ז"ם הסוקק הכותי אלו בישראל שכאו חי' שנה בישראל החוניא מיד הכותי ג"ל ליכנע לא ס"ם ולא שבוש'ים והרמ"כן סיים שם בשעתו אלא תקנו בימות אלא בישראל וכתב עליו הש"ל דברי' כרורים שם אמין בשעת הכותי בשעת להנסיא עליה וכתב עוד ו"ל ונראה מדברי רבינו אלף בישראל הקונה מהכותי ישראל המערער עליו חוני' מידו' כלא שבועה ות"ם

כט דוקא כשידוע שהיה של אביו וכשרלוקו עדים שהיו אביו כן כנ"ל ולא כשיכול שהיה שלו וכמ"ש בריש ס' ק"מ ע"ש:

ל אבל אם אינו ידוע הוי חזקה כיון שלא יודע כלל מי הוא המוכר ומן שלא יודע כלל כשידוע כלל אחר ומן שהיה של אביו עומדין ומוציאין מות מידו

ועפ"ר שם כתבתי דחקור דין זה מחלוקת ונתרחק ולא כך:

לא אע"פ שהמערער קטן דלפ"ז אין מקבלין עדו כשהי קטן שהי כבן יום דוקא כשיש ס' שנים בחיי האב ואח' מיתת האב בא בנו הקטן לערער אין שומעין לו ואם צריך להביא עדים על חזקתו שהיא עדותם לא אע"פ שהמערער קטן ואם יצא קול המגרש החזק כגון שיצא קול שבתורת משכון באה לידו אם יצא הקול בחיי האב קודם שהחזיק בו ג' שנים שהיתה המשכונא בידו לשנים ידועות לב וכלו השנים אחרי מות אביהן לא הוי חזקה (סו' ס"ו כשם הר"י והרא"ש) אבל אם החזיק כה ג' שנים בחיי האב קור' שיצא הקול ואח"כ מת הוי חזקה:

כא (כשם הרמב"ם ה"ח והסו' כתבו כפי' ק"ל ע"ש) לג (יח) מי שהחזיק בנכסי קטן ואמר משכון הם בידי ויש ליעליה' חוב כך וכך יח הואיל ואילו רצה אמר לקוחי' הם

כב (א) הא ראין מחזיקין בנכסי קטן כשם דוקא כשידוע שהיא של אביו ל אבל אם אינו ידוע (מז) הוי חזקה (יז) במנו שהיה טוען לא היתה של אביך מעולם ואם החזיק בה ג' שנים בחיי האב ואח' מיתת האב בא בנו הקטן לערער אין שומעין לו ואם צריך להביא עדים על חזקתו סביא ומקבלים עדותם לא אע"פ שהמערער קטן ואם יצא קול המגרש החזק כגון שיצא קול שבתורת משכון באה לידו אם יצא הקול בחיי האב קודם שהחזיק בו ג' שנים שהיתה המשכונא בידו לשנים ידועות לב וכלו השנים אחרי מות אביהן לא הוי חזקה (סו' ס"ו כשם הר"י והרא"ש) אבל אם החזיק כה ג' שנים בחיי האב קור' שיצא הקול ואח"כ מת הוי חזקה:

כא (כשם הרמב"ם ה"ח והסו' כתבו כפי' ק"ל ע"ש) לג (יח) מי שהחזיק בנכסי קטן ואמר משכון הם בידי ויש ליעליה' חוב כך וכך יח הואיל ואילו רצה אמר לקוחי' הם

דנמחן ולא כשומן משכנת'

דוקא כשומן לקוחה הוא

דבריהם כמ"ש ע"ש ומסור והפוסקים שפלפלו לעיל בסמוך סעיף ד' כיצד הקול קיים שהמוכר נ' שנים היינו מסוס דהתם המוכר בחיי המוכ' לכך ניכר הקול קיים שהמוכר נ' שנים הוי כאלמה כמשורש בהרמ"ם ומסור לפרי' דהשתם הוא מסוס דהוי כאלמה וה"ל לפסוק כשטרו כיון שמעת קול מיבש ע"ש ולכך אם יצא הקול אחר נ' שנים הוי מוקה דפשיטא דאלמה אחר נ' שנים מיהו כלום משמ כשהמוכר בחיי המוכר בנכסי קטן וה"ם המחבר נעניין הקול שהתכנו כסמוך ר"ל קורס שהמוכר נ' שנים כדין כלומר לפוקמי מיבש בהמוכר נ' שנים כחיי הם אבל אם נתחזק נ' שנים אחר שהגדיל (להרמב"ם והמחבר לעיל סעיף י"ח) ויצא הקול אחר כ' דאותו קול אינו כלום כיון שהמוכר נ' שנים כדין (וכן מבואר בס"ג ס"ת סעי' י' דף ע"ח ע"ג בהסור וכ"ה ל"ל דהרמב"ם מודים לפ"ז יוצא דהיינו דהמוכר בחיי המוכ' הם נ' שנים או אפי' אם נתחזק נ' שנים מיהו בין יצא הקול קודם נ' שנים או אחר נ' שנים אפי' אם נתחזק נ' שנים כיון שהמוכר בחיי המוכ' הם נ' שנים הוי כאלמה ואינו נאמן לומר שמכרתי לו מזמן ולא ידעתי בו כלום ואין לו שום טענה אלא לפי שהיה על פניהם של מניחם הוי כיון שיצא הקול וכן משמע להדיא מדבריהם כמ"ש ע"ש והסור והפוסקים שפלפלו לעיל בסמוך סעיף ד' כיצד הקול קיים שהמוכר נ' שנים היינו מסוס דהתם המוכר בחיי המוכ' לכך ניכר הקול קיים שהמוכר נ' שנים הוי כאלמה כמשורש בהרמ"ם ומסור לפרי' דהשתם הוא מסוס דהוי כאלמה וה"ל לפסוק כשטרו כיון שמעת קול מיבש ע"ש ולכך אם יצא הקול אחר נ' שנים הוי מוקה דפשיטא דאלמה אחר נ' שנים מיהו כלום משמ כשהמוכר בחיי המוכר בנכסי קטן וה"ם המחבר נעניין הקול שהתכנו כסמוך ר"ל קורס שהמוכר נ' שנים כדין כלומר לפוקמי מיבש בהמוכר נ' שנים כחיי הם אבל אם נתחזק נ' שנים אחר שהגדיל (להרמב"ם והמחבר לעיל סעיף י"ח) ויצא הקול אחר כ' דאותו קול אינו כלום כיון שהמוכר נ' שנים

שפתי כהן חושן משפט קמט הלכות הזקת קרקעות מאירת עינים

הם בידי נאמן שהרי אינה מוחזק' שהיה לאביו של זה לד (כ) וה"ז גובה לה (כא) (משבחה) מה שטען ותחזו' ליתומים (כב) אבל אם יצא עליה קול שהיה של יתומי' לו בענין הקול שכתבנו בסמו' אינו נאמן שהרי אין מחזיקין בנכסי קטן ותחזור שדה וכל הפירו' שאכל ליתומי' עד שיגדילו ויעש' עמהם דין :

כב אכלה

ו"ם פוטיל ואלו רצה אמר לקוחי' כו' המ"ל הוטיל ואלו רצה אמר שלא היה שלא אביהם חעול' אלא כיון דטעל' שלא היה של אביב' חעול' ושעל' לקוח המחר' כמד' כיהו נקט לקוחי' וכן י"ל בס"ם לדעת הרמב"ם ובזה מתורץ מה שהשיג עליו הראב"ד וה"ל לרבה בר שרשום לומר הגו דאי בעי אמר דידי היא ע"ש : כ וה"ו גובה כו' כת' הסמ"ע דאינו ר"ל שגוב' ממנו לאמ' תביעתו שהרי כת' הטו' בפי' ק"ן ס"ד דאינו נאמן אלא נמס שכב' אכלאבל אינו נאמן לעכב הקרק' עד שיאכל כדי תביעתו דהוי מגו להוצי' ובה"ם שם וגם ל' הטור והמחבר שם הוא שרוצה לאכול ולעכב פירותיו ומפרשים אח"כ דהיינו כשכבר אכל עכ"ל ולפע"ד לשון והרי זה גובה שכת' הרמב"ם לא מחמת כן וכן מוכח להדי' בהראב"ד וה' המ' ור"ל שלא אכל עדיין דאל"כ מאי השיג הראב"ד על הרמב"ם וכן ה' המ' מאי הוצרך לדמו' שיש חלוק בין מחזיקין מטלטלים לקרקע וכ"כ הט"ם והסמ"ע גופים לקמן הא גם הרמב"ם לא מיירי אלא כשכבר אכל וק"ל וכן מבואר להדי' בתשו' מהרי"ם פי' ק"ב דהרמב"ם מיירי שלא אכל עדיין וכת' שם דהרמב"ם עליג אחר' יוכם וסור דם"ל לקמן פי' ק"ן דלא אחרי' מני מתמון לתמון וס"ל כאיך שנויא דמוספי' והמרדכי ריש מציעא דמנו לחוציא לא אמרינן וכן מוכח מרברי בעה"ת שער י"ד ח"ם שהבאתי לקמן פי' ק"ן סעיף ד' ועיין שם שהרבתי בזה כא גובה משמע כן ג"ל ובס"י כתוב בשבועה וס"ם הוא דהא הרמב"ם ס"ל דגובה בכה"ג בלא שבועה וכמ"ש המחבר בהדיא בסעי' כ"ב והוא ג"כ מדברי הרמב"ם שם וביאור הח"מ שם טעמו דכיון דאין נשבעין על הקרקעות ס"ח דשבועו' הימה לא תקנו אטעל' בטא ביורש זה שא"י לשעון ברי ח"ם נאמן בטענתו בלא שבועה וה"ה בענין שעכ' זו ע"כ ג"ל משבחה וכן הוא ברמב"ם שם בהאי דינא ור"ל גובה מהפירו' שיגדלו על הקרקע (ח"ם שיגדילו אינו מדוקד' וכ"ל דוקא שגדלו דאל"כ אינו גובה וכמ"ש הטור לקמן פי' ק"ן בשם ס"ר יוכם וכן המחבר שם סעיף ד' כדלעיל) ולא כמ"ש שכתב גובה בשבועה כמו שמצא כתוב לפניו בש"ע וק"ל עכ"ל פת"ע ובכל ספרי המחבר חדשים וגם ישנים . כתוב בשבועה כמ"ש הט"ם וכן הוא בהרמב"ם שנדפסו שנת ש"י ובסאר דפוסי' וכן הוא להדיא בסמ"ג סוף עשין ג"ם גם בהגהות מיימוני כתבו וז"ל ובס"ם כתב ל' דבינו המחבר דגובה בשבועה וא"כ מאי אהני ליה המגו כו' וכ"כ הרא"ש בביאורי סמ"ג ריש לגרום בשבועה ולא בהגורמי' משבחה ע"פ וא"ל ממה שכתב הרמב"ם והמחבר בסעי' כ"ב שלא בשבוע' דשאני התם כיון שהמזי' בו כדין חזקה א"כ שאני התם דכי היכא דהיה טוען לקוח לא היה נשבע הימת כיון שהמזיק ג"ם והיתומי' טוענים שמא ה"ה בטוען חוב יש לי אכל כיון שאינו נאמן אף לקוח אלא כמנו דלא היתה של אביכם מעולם כיון שלא המזיק ג"ם במיי אביהן א"כ כי היכ' שהיה טוען לא היה של אביכם מעולם' היה בריך לישב' מיסת שהרי מיורשים היו מכחישין אותו בברי שהיו יודעי' שהוא של אביה' אף בטעל' לקוח אז חוב יש לי עליהם שאינו נאמן אלא בשבועה (ועמש"ל פי' אבי"ה ס"ק כ"ד) ולפ"ז ח"ם כאן בשבועה היינו שבועת היסת : כב אבל אם יצא עליה קול כו' כבר כתבתי דאפי' יצא הקול אחר ג"ם שהמזיק בפני הקטן אינו נאמן ומשמע דאפי' לקוח' בידי אינו נאמן ומשמע דהא היכא דהוא מוד' שהיתה שלו ולקחה אינו נאמן בשלא המזיק ג"ם אלא כמנו דשלא היתה שלך מעולם ובדתובה להדיא בס"ם פ"ב דכתובות נבי ומודה ר' יושע באומר שדה זו של אביך היה ולקחתיהו ממנו שהוא נאמן שהפה שאסר הוא הפה שהתיר וכן מוכ' להדיא בהרי"ף ורא"ש ר"פ ח"ם וכ"ם' הח' ריש פי"א מה' טוען וכ"י לעיל ר"ם ק"ח וא"כ הכי דאינו יכול לטעון לקוח אלא כמנו דשלא היתה של אביכם מעולם לא תהיתן דכיון שיצא הקול שהיה של יתומי' דהיינו שהיתה של אביה' לא ניחא ליה למטען כך ודמי ממה למה שכתב הטור לקמן פי' ק"ן ס"ה דהיכא דטענת לקוח טענה גדוע היא כגון שיצא קול שבמשכונא באתה לידו א"י לטעון חוב אחר יש לי עליהן מלבד המשכונא כמנו דלקוח דה"ה הכא לא יכול לטעון טענת חוב יש לי אלא כמנו דלקוח אז כמנו דשלא היתה של אביכם מעולם ושענת לקוח

מסכנת' וחוב אחר היה לי עליו כמינו דלקוח משום דאין זה מינו טוב די"ל דירא לומר לקוח' הוא בידי מפני הקול שיצא עליו שבמשכנת' בא לידו ובראה שהרמ"ב ור' יונה פליגי אהדדי וכל א' כתב דינו לפי מה שיצא לו ע"פ שיטת פי' הגמרא כתבתיהו בדריסה ואכתביהו בכאן בקיצור והוא בפרק ח"ה (דף ל"ב) גרסינן רבה בר שרשום נפיק עלי' קלא דקא אכיל ארע' דיתמי א"ל אביי אימא לי אזי גופא דעובדא היכי הוה א"ל ארעא המשכנת' ה"ל מאבוהון דיתמי וה"ל זוזי אחריני נביה דלא ה"ל משכן עליהן ואכלתי שני חזקה ואמינא אבבשה לשטר משכנת' ואהיה נאמן כמנו דלקוח א"ל אביי לקוחה היא בידי לא מצית אמרית דהא איכא עליה קלא דארעא דיתמי היא אלא זיל אה דרינהו כו' ופרשו רשב"ם ור' האי והרמ"בם דהאי לקוחה היא לא מצית אמרת כיון דיצא עליה קול כו' כפשוטו ומיירי דיצא עליה הקול תוך ג"ש וכמ"ש הטו' בשם ר' יוכ' והמחב' בס"ך וכ"כ הראב"ד והמ"מ אדברי הרמב"ם הללו דבסכ"א וסכ"ב דנלמדו מהסי' דרבה בר שרשום ושהרמ"בם פרשוהו כי' הקול תוך ג' ע"ש . אבל בהתו' פירשוהו דמיירי ביצא הקול אחר שהחזיק בה כבר ג"ש והא דקאמ' ליה אביי לקוחה היא בידי לא מצית אמרת אינו ר"ל שלא היה נאמן לומ' לקוחה היא אלא ר"ל לא רצית לטעון לקוחה מפני הקול שיצא שהיא של יתומים ושלא מכורה אביהן לך ולא רצית להעיז פניך להכחיש הקול ומ"ה אינך נאמן לומר חוב יש לי עליהן כמינו דלקוח דאין כאן מינו כו' ע"ש ובשיטת פי' התו' אזל ר' יוכם והוא מ"ש הטור והמחבר בסי' ק"ן ס"ה וכנ"ל אבל מדברי הרמ"בם הללו שכתב' המחבר כאן בסכ"א וכ"ב מוכח דס"ל דאמרינן ג"כ מתו כזה וכנ"ל . ויש רוצים לתרץ לדברי המחבר ולומ' דמ"ש כאן בסכ"א ואמ' משכנת' הם בידי ויש לי עליהן חוב כך וכך כו' דאינו ר"ל חוב ממקום אחר . אלא הסוב של משכנת' שהלויתי לאביה' עליו בשעת שהשכיב' בידי ועדיין לא כלה הזמן דנכיית' ושבחוב כזה שעשה מכח משכנת' מודה ר' יוכה דאמרינן ביה מינו דלקוח . וזה אינו דאין טעם לחלק ביניהן דגם בזה י"ל דלא היה רצה להעיז ולומר לקוחה היא בידי מכח הקול ואומר משכונ' היא עדיין בידי ולא התחיל הרמ"בם והמחב' באמר משכונ' היא בידי אלא לאפוקי אי אמר לקוחה היא בידי דאי לא היה יכול לומר חוב אחר יש לי עליו ואמרתי אחזיק זה בידי כו' ועוד דהרי הראב"ד והמ"מ כתבו בהדיא שדברי הרמ"בם הללו נלמדו מהסיא דרבה בר שרשום הנ"ל והתם מיירי דטען חוב אחר יש לי בידי דאבוהון ועוד דהאי דינא דטען המחזיק דעדיין לא כלה זמן המשכונ' כתבו הטור והמחבר בס"ם ק"ן ואי ס"ל להטור והמחבר בטענות עדיין לא כלה זמן המשכונ' נאמן המחזיק אפי' יצא הקול ה"לל שם האי רבות' דאפי' ביצא הקול נאמן ומדסתם שם משמע דסמך אמ"ש שם לפני זה בס"ה דאינו נאמן ביצא הקול במינו דלקוח דלא מצי להעיז אפי' בטוען עדיין לא כלה המשכונא .

ותריכין לייש בדוחק ולומר דהמחבר ס"ל דאף דלפי' הרמ"בם אהיה דלקוחה ל"מ אמרת כו' הכ"ל אינו מוכרח לומר דלא אמרינן מינו כי האי . מ"מ מילת מסתבר הוא דהא קי"ל דלא אמרינן מינו דהעזה וס"ל דמה שסיי' הרמ"בם וכתב אבל אם יצא עליה קול שהוא של יתומים אינו נאמן ר"ל אפי' לטעון לקוחה היא בידו וזה שסיים וכתב שהרי אין מחזיקין בנכסי הקטן כו' והיינו להחזיק כהן ולומ' לקוח' היא בידי וזהו דוקא ביצא הקול תוך ג"ם בהביא קול דבסמו' ס"ך ועל טעל' דלקוח קאי הדיוק הא לא יצא הקול תוך ג"ש נאמן לומר לקוחה . ואע"ב דכבר כתבו המחבר בס"ך מ"מ חזר והעתיק דברי הרמב"ם הללו והרמ"בם לא כתבו לא לפניו ולא לאחריו כ"א בשני סעיפים הללו . אבל לטעון חוב היה לי עליו או עדיין לא כלה המשכונה אפשר דגם הרמב"ם מודה דאינו נאמן במינו דלוקח ביצא הקול אפי' לא יצא עד אחר ג"ש . ומ"ש בסכ"ב אבלה שני חזקה בחיי אביהן כו' ונאמן לומ' חוב כו' ס"ל להמחבר דדוקא בלא יצא הקול איירי ודלא כפי' הראב"ד הכ"ל וראייה לזה דבסי' ק"ן ס"ה אמ"ש הטור שם בשם ר' יוכה הכ"ל דאינו נאמן לו' חוב היה לי עליו במינו דלקוח ביצא הקול אפי' אחר ג"ש כתב ע"ז הכ"י ז"ל ג"ע אי אזיל לשיט' הראב"ד בהשגת פי"ד מטוען עכ"ל ור"ל השגת הרא"ב דכתב על דברי הרמב"ם הללו (והמחבר בסכ"ב) דמיירי אפי' ביצא הקול ואפ"ה נאמן לומ' חוב אחר יש לי עליהן במינו דלקוח וזהו דלא כדברי ר' יוכה הרי לפנינו דהכיתו הכ"י בס"ע וס"ל דאינו מוכרח לומ' דהרמב"ם ס"ל דאפי' ביצא הקול נאמן במינו כדפירשו הראב"ד והמ"מ וי"ל ג"כ דמ"ה סתם המחבר כאן בסכ"ב ומיירי בדלא יצא הקול דוק' ודו"ק . ואח' שכתבתי ביאור דברי המחבר דרך כלל אשו' ידי לבארם דרך פרט מ"ש מי שהחזי' בנכסי קטן קאי אמ"ש לפני זה בס"ך דאם אינו ידו' שהית' של אבי הקטן הוה חזק' ע"ז כתב כאן דל"מ דנאמן לטעון לקו' הוא בידי אלא אפי' לטעון חוב יש לי עליו ממקום אחר נאמן ואפי' לא החזיק בה ג"ש וכנ"ל : לד ומ"ש והרי זה גובה כו' עד ותחזיר כו' האי ה"ז גובה אינו ר"ל שגוב' ממנו לאחר תביעתו שהרי כת' הטור שם בסי' ק"ן ס"ד דאינו נאמן אלא במה שכבר אכל אבל אינו נאמן לעכב הקרק' בידו עד שיאכל כדי תביעתו דהוי מינו להוצי' וכמ"ש שם וגם ל' הטור והמחבר שם הוא שרוצה לעכ' ולאכול פירותי ומפרשי אח"כ דהיינו כשכב' אכל ועמ"ש שם : לה והרי זה גובה משכח' כנ"ל וכמ"י כת' בשבוע' וט"ם הוא דהא הרמב"ם ס"ל דגובה בכה"ג בלא שבוע' וכמ"ש המחבר בהדי' בסעי' כ"ב והוא ג"כ מדברי הרמב"ם שם וביא' המ"מ שם טעמו דכיון דאין נשבעי' על קרקעו' ש"ח ושבוע' הים' לא תקנו אטעל' שמא ביור' זה שא"י לטעון ברי מ"ה נאמן בטענתו בלא שבוע' וה"ה בענין טענה זו עכ"ל ג"ל משבח' וכן הוא ברמב"ם שם בהאי דיני ור"ל גוב' מהפירות שיגדלו על הקרק' ולא כמ"ש שכת' גוב' בשבוע' כמו שמצ' כת' לפניו בש"ע וק"ל : לו בענין הקול שכתבו בסמוך בכלל הדברי' הכ"ל הוכחת' *

דמ"ש

דמ"ס המתחיל שכתבנו כסמוך ור"ל דוקא כשיש קול קודם כלו' ג"ם סוק"ס ופ"ק סוף נתחן סייגו דוקא לטעון לקוח היכ כידי (ומשני שברמב"ס לא כתב היכ דיבק דנתחן לטעון לקוח היכ כידי קודם לכן כתבה כאן והמחבר בעתיק כל"ל דרמב"ס פ"ע שכתב כתבונו כם"ל) דנתחן לגיו' כנתחן לום' סוב יש לי עליו כמינו דלקו' מיגו כנתחן אפי' כיש קול מבטנו' אחר ג"ם וכמ"ש בעור והמחבר בסי' ק"ן ס"ב ע"ש: לו אלמא שני חזקה בחיי אביהם מתוך שיכול לומר לקוחה היא בידי מאבי"הם נאמן לומר חוב יש לי על אביהם וגובה אותו מהפירות (כי) וגובהו (כה) שלא בשבועה מתוך שיכול לומר שלי הן: כג לם החזיק בה המחזיק ג"ש בחיי האב ובשעת מיתת האב היתה בחזקת האב אבל לא החזיק בה ג"ש אח"ש שהוציאה מיד המחזיק וסה והניח בן קטן מעמידין אותה בחזקת הקטן (כו) (סור סכ"ו) ואין מקבלין עדות המחזיק להחזי' בה כיון שהבן קטן ונמצא בחזק' אביו בשע"מותו ולאחר שיגדיל הקטן יביא המחזיק עדים אם מעידים שהחזיק בה ג"ש בחיי האב מוציאין אותו מיד הקטן ונותני' אותה למחזי' אבל אם שהתה ביד האב ג"ש או מקצת ג'בירו ותשלום השלש'ביד בנו אחר שהגדיל אין מוציאין אותה מידו אבל מה שהיתה ביד הבן בעורו קטן אינו מצטרף לתשלום ג"ש הוקה של אביו: כה (סור סכ"ב דיי"ם כן) החזיק שני חזק' בשר'יתומי'וטוען שהאפוטרופוס מכרן לו ואבר שטרו מ"י א"ה דהוי חזקה (וי"ם) (סור נסח רי"ב ורסכ"ח סי' תרמ"ב) וכן כ"ל): כו מי אריס לאביו של בעל השר' או לאנשי משפחתו אין לו חזקה (רמב"ם פי"ג מהלכות ל"ה) שכיון שהוא אריס של

לקוח מכחה לא היה כאחן אלא כחנו אמרה יכול לטעון אלא היה על מניכה מעולם אלכך אינו יכול לטעון מוב או לקוח כיון דטענת אלא היה משולם אעפה גדול היה שיוכל קול שהיה על מניכה אלא ודאי אלו טען כאחן לא היה על מניכו מעולם היה כאחן ואפי' כשיש קול מבטנו' שעפה וכו' מחרי' לקוח סיון ק"ן בעיף ס' ואיכא דאמרי לקוח בכהנה היה כאחן אף על פי שיש קול שבחזקת כאחה גיורי כיון דבטענת לקוח מוב יכול לטעון אלא היה על מניכה אלא אפי' כשיש קול מבטנו' שעפה וכו' מחרי' לקוח סיון ק"ן בעיף ס' ואיכא דאמרי לקוח בכהנה היה כאחן אף על פי שיש קול שבחזקת כאחה גיורי כיון דבטענת לקוח מוב יכול לטעון אלא היה על מניכה אלא ודאי אלו טען כאחן לא היה על מניכו מעולם היה כאחן ואפי' כשיש קול מבטנו' שעפה גדול היה שיוכל קול שהיה על מניכה אלא ודאי אלו טען כאחן לא היה על מניכו מעולם היה כאחן אף על פי שיש קול שבחזקת כאחה גיורי כיון דבטענת לקוח מוב יכול לטעון אלא היה על מניכה אלא אפי' כשיש קול מבטנו' שעפה וכו' מחרי' לקוח סיון ק"ן בעיף ס' ואיכא דאמרי לקוח בכהנה

כל מה דמכי מכוהן למשען ומכיעין מפ' נכסת ולפ"ז נ"ל דמסתר כהן מחמ"ם לקמן מ"ב כהן לא קאמר אלא רמ"ב שכופה מחוכה דהיינו שכופ' הנפוכים כיון כשבא וכופל על המשכון : דו מרים שיור מפרישו כו' עיין בתשובות מהרש"ן סמן פי"ק ת"ו ובתשו' מהרשד"ם סי' רמ"ח : דז הפקפרופסים עיין בתשו' מהרש"ך סימן רל"ח : כו עיין בתשו' מהרשד"ם סימן רל"ח : דח ונדלו סיתומים - עיין בתשו' מהרש"ך ח"ר ער ומסור ובהרי"ם לפתמייהו כו' ובפסור הניח כ' דיבו' בפס בי"ה ולא מכרים : דט פתחוק בפקרם כו' עיין בתשובת מהרש"ן סמן מי"ק ס"ב ובתשו' מהרי"ם סימן קל"ב ובתשו' מהרשד"ם סי' רכ"ו ורם"ב ובכ"ב ל ודוקא סיש לנזכרים כו' עיין בתשו' ר"מ ן' סמן מפרין בדינים מלו ביפור הסור ומסו' רשב"ם עיין בתשו' רמ"ם סי' ל"ב : לפ פתחוק בכל קטל כו' עיין בפת"ם ס"ק ת"ו עד כלי פשם ורמים כו' ות"ח פין פתחוק מפו' קרי' רבי פותפים ומיין בכ"ת : לב ולי בראם בו' ופם פתחוק בפל מהרים ופיין בכ"ת :

קנ **א** מי שירד כו' עיין בתשו' מהרש"ן סמן סימן קי"ב בפריכות ובתשו' מהרי"ם סימן קי"ב ג פין

מכ פין מתפין בכפלי' כידו דפין מפלקין פותו מניפין לו לפכול כמה פניפ ופ"ו ופפ"ב יפכלו פכפלים תפש"ב כשפשפ פרים תפלה פי' תפדם דפרפות כיד פניפן לפפתלק וה פוה לפניפ פיכוותו כתפר לפ ייפר כפיניפן ופין מניפין פותו לפכול כל הפירות כמה פני' וח"ו : מנ תכל פש פילק לפריפי' תפרים פפיו כה ל' פפור תיכו תלה ו"ל תכל פש הוה פובד תמכן לה תקפיד כפל הפדם כו' ותמת תל' דתק פש תריפי' תלו לה היו פובד תמכן כבר ת"ת כיון שהוה פובד תמכן תיכו תקפיד' הכש"ם ולפ"ו נרתה לנרום תריפים תמדים כרלית כמקום תפרים ברים ור"ל תפדים תיובדי' פכתן לכל ל' תלקו לפבדו לבדו ומה פפייפ הרמב"ם והתפבר וכתב ו"ל תמה תמוכה על הפריפים עפמו פותו ה"ק כפיפין המערפר לומר לה הקפדתי על מה פכתבו ותלקו לפריפי' תפני' תמוכה על הפריפי' עפיתו פותו פומפין להמערפר ופין להרים מוקה : תד כיון פמיכה פותה כ"ד כו' כפור פייפ כוה וכתב ו"ל כיון על נוף הקרק' או על הפירות היוקרי' תקרקע כיון שהוה לפוטרופוס שפתכו תגל כ"ב כו' והרמב"ם פכתב כיון פמיכי על הוצאתו והכנפתו כו' בכללו כמי תמי כיון על נוף הקרקע בקרקע כיון על הפירות ועפ"ר : מפ ונדלו היתומים וכיימו פותו כן הוה ל' הרמב"ם וכפור כפפ ר"י תברצלוני כת' ז"ל תל"ל כפפתעיל תאפטרופוס כפותן קפני' פודתי אין תחזיקין בככפי קטן ואפי' פנדיל תלה תפי' תופטרופוס על הנדולים כנון פמיכתו תדם כפפת פותו על כניו הנדולים או פמיכתו כ"ד כו' ע"כ ל' . והרמב"ם דלה כתב כן לפעתיק תויל דם ל' דכפלמ' תם יוד לתוכו כפולו קטן והפוק נ"פ כנדלתו ה"ל תוקה וכת"ם כפור כפתו כפ"ט ע"פ כתלה

דדין קטני' פהנדילו או פניו נדולים מתפלה פויין הן ואין כפפ רבות' דמי פליכו תפוטרופוס פלהן תפוק כפכיהן ותפוטרופוס פלהן תיכו תפוק כפוס ה' תהן והפור והר"ת לפפתייהו דם ל' דלה הוה תוקה כקפניס פהנדילו נפ לתי פליכו תפוטרופוס פלהן כיון פכה לידו בקפנותו ות"פ פוכרכו לכתוב דפתי דינ' דתפוטרופוס תיכו תפוק לה פיפטרך תלה פיכה דכתתכה תפוטרופוס תל ככפי נדול תעיקרה וק"ל :: מו תפוק כהקדם כו' עד תין לו תוקה כו' ז"ל הפור הין לו תוקה פתין תוקה כעבור הקדם פפס ירד פוס תדם יתמר כפול' פירד כו לקבץ הפירות לעני' ויפיה תלה ד פיפטרכו תעני' ותס יפפון קניתיו תעובי כעיר והלכו להן למדינת היש נתתר לו ה"כ כ"ל קלה כו' ע"פ וכפרים' ת"פ עוד תוס : מו דלה יפפידו תעני' תפוס דלה תיקה הנוכ' כו' וכו דוש' נת"פ תו"ה כפכ"ד כתפטרופו' דלה תיקה והתפכר דפתפ וכתב פס ד"ה דהוה תוקה פתם נ"כ כהן וכתב דתם יש להן נזכרים דהוה תוקה וד"ק : תפ תפוק כהל קטל ל"ה דלה הוה תוקה פס כפדוסי תנודה כתב לה תפוקין ולה תפוקין כהו וסיים כשתת כי הן תוקוקי והכ"י תכיתו כהי' וה פי"כ כד"ם דכי ר"נ תין תפוקין כהו וכתב עליו הכ"י נ"כ ולה נכירה תכ"ל כלי פתפ ורתיה ורתם דפתמ"ייהו דכ"י ותור"ם תפו' דכיון דכ"כ תפיפק' דכי ר"נ תין תפוקין כו' דתפ' לתר זה ום"ל דתין ללתוד תפס דפכי דכי ר"נ דהיו תורש תפלוכה וכפילו תיתה יתירה וכת"ם פס הטור כפס פרת"ם וק"ל : תפ וכפוק"ם פהניכור קרתו כו' תד תפ"ת תכיה לפני הדינים כפיתן וה פי"נ וכתב פכת כפוקה פיש תתה פתפוק כתניה כו' ל"כ תפ כפס כתן כלה יוד ור"ל פתתנה הוה תעלמו לתתר דלתו הקפל לתו כל כתיכייהו לתתו לתתר - וזה כלתר תת"ם לפני זה דכפיה לתקפל פ"ת תפרת כפקרתו כפלו תיקרי פוקה וכפור לזו לפנות וק"ל :

קנ **ב** ותס תין פס תלה קול כפלתת פי' כין הכריות תין הדבר תפורפס ככירור תלה קול כפלתת תכל התפוק פלתו תורה ותומר פפכורת תפכן כת לידו וכתב כפ"ך קנתה ותס תומר פיש לו תל כפל הפדם עוד תוב תלר תתר דין וה כתב כפתוך ס"ס :

כ כהוה דמשכן פרדסא לי' סניס כו' כן הוא בנמר ס"פ תיוס נסך ולקמן בסי' ר"ס ס"ד נ"כ כתב עובד' כי סתי' וסס כתב לו' שני' והוא מסק"ס (דף מ"ס) וכרתה סניס קד עובדא (והא דאי' סהרמ"ס והמסכר כתבו גס סס לי' סניס) וסטור כתב כמן לעסר סניס ללמד'כו שיעסה מקסה ככל ג"ס וסס כסי' ר"ס קני סלוקס סני כגי' סניס וק"ל: ג סיכס סלא כמלוס ע"ס דוסי' לזה כתב הטור והמסכר לעיל ס"ס ע' כמי שמכר שדיהו כלוכס ומסר מודעה קודס לכן וסס כתב ז"ל סיס לכן דין מלוס ע"ס ואינו עורף ממשבדי ככס סער שכידו סלא נתיק לכתוב וגס כמן לומר פרעתי עכ"ל ונס דין זס קני כגמר למעס שסיס שמר להתחזק מכוח לי מזכוכ וסס לסו לכס שטר מזכיכתי וכן כוכת המסכר כמן ומסעיף סקודס לכן קני מכל לי מכר לו לס כ"כ כרלוך נרסה דלכל הפירות למעות יש לו דין מלוה כשטר וכן מוכח כתוס' רשב"ס כתבו סכ"י סס ס"ע' כמס"ס וכד"מ ג"כ סס כס ע' כשטר מכירס סניס כו ריב"ו דמכי' וכתב סס ג"כ דכמן לומר פרעתי וליכא למיתר כיון שמוכר כשטר דכך וכך מעות קיבל ממכו כ"ל כמלוה כשטר לס היה סטרף שטרא נכתב' סלא כדין כיון דיש כמקס זס מסוס ליסור ריכית כו' ע"ס וזו כוכת המסכר סמייס ג"כ סס כס ס"ס ע' ג"ל וס"ס לכל שטר סלא כיתן לכתוב מכח סיסו' ריב"ו או מסו' דמכירי כשטס כלוכס מכל סיכא דלא עשס סלוקס ליסור בקניכו לף סמכירה כטילה מכח סמוכר שכח עליו כערמה שמכר או כתבה תלה לשטר ודאי המעות שכתן לו וכתבו כשט' או שכתב לו כשט' סתם שקיבל מידו כל דמי המכירה יש לו דין מלוה כשם לשטרו לקני מעשכרי דקלא מית ליה לשטרא וס"ל להלקוחות לאחזורי ולידא סיס לו ללוקח זס לסרעיות מכמני דסמוכר בשיווי של שדה שקיבל ווס ברור וסטוס כעיני ולא כתבתיהו סלא ברלוני מנתנמין כוס כיון שכת'סמשכ'כאן מת' וע"ל כס"ס רמ"כ כשו' בדברי המשכ"ס בדין מתנה טמירת': ר' י"ל סמין לו כס שוק לעול' שר"ר שם כתבתי וסוכסתי דלא כת"ס ברמ"ס וכן ס"ל במשכנת' וסדומ' לו דלא כשתכ' שם ועכיכ' מסס"כ כבן חומן ומרי' ממי שיר' לעכמי ס"ל מו נר שכתני' או לקמו מכבותי וסכת' כירו מס כ"ב ס"ס דמס ס"ל דכתב' יריעתן לתוכס לא סיה לסן סוק מ"ס כשסקני' מס כ"ב ס"ס וטוענין כפני סורי' לכב' או לחומן ומרים שמכרת לו כלמן כמינו סניס לסר מתס מכרת לי שניס כלמן כיון דסטוי כ"ס ס"ס וכשתכה שם ועכיכ' למי שכת לסן מיכס וס"ל למעות ע"ס שסלכתי כתילוקי דיכים מלו וכו"ל: ס וסס כעידו שמשכנ' מללו סתם כו' לרכות' כ"כ וכ"ס שם כעידו שמשכ' מללו לסנס או סתיס וכשכר עברו ס"ס לסר שללו לותן מכי משכנת' דסוי סוקס ועפ"ר מ"ס שם לייסב ל'סטו': ו ורוצ'לעכ' דשדה כו' לא משמע'כן עכיו כפומי' מלא לסוף לגלגי' מלת' שכן כיס דעתו מתחלה ומתו' כשכו שמינו דלקוח'כידי וסכי סוא שדה, סטור ומשכ'כ'שניני' הללו מתילה וכתב בסמ"ו שמי שעה, כן לף שכב'אכל כדי דמי תביעתו שם ידו' לכו שכא לידו משכנת, משמע דס"ל כמינו דלקוח דסא לף שם כיס טוען לקוחי סיס בידי ל' כיס כמן לדחת קמייתא ובקריית' שכשני' שלפני זס לף כ"ס לסר בלות המשכנים ושם סינו יודע לנו כלל מני' כקול מי נאמן מני' מתב' יעתו כמינו דלקוח ומי סינו יודע בכירור אלא מתמ' קול כוס כתב כשני' שלסר זס שכשעת לקוח סוס נאמן לקוח ולא מעשס שלסר כמינו ומעשס שכתב שם ודו"ק: ז צריך לסמזיר מיד

ס"ו ע"ס

לפי מי דמי' סטור וסמכר דמיירי כשכבר אכל כדי דמי' כתביעה אלי מסזיר מיד ל"ל דוקא אלא ר"ל צריך לגלוס את כל הפירות משעה רשזכה אכלו ימי המשכון וק"ל: ס ולטעון לקוח סוא בידי וכשבועה עמ"ס כפי' קמ"ס סכ"ס ג' דלרמב"ס ג' כשבועה על טענת אמת וסיינו כשבא לטעון עם פיורשים אכל הכא דבא לטעון עם בעל הבית נוטען דברי צריך שבועת סיסת לכ"ע וכמ"ס המחבר כשמוך

ס קודס

ב אין לו מוקה כ"ל דבזה כ"ע מודי' דו"ק וס"ל ס"ס סי"ו וס"ס שם סיי' כמשו' מכי' ס"ס ס"ו ק"ן וכמשו' סרמ"ן סטון סי' קכ"ס: ג אבל אם בא למוכעה קודם שיאכל הפירות כו' לפי טעם סטור כתב דין זס כשתם בשם כר' חנם ולפ"ד אינו מוכרח כלל לפי' ס"ר יונס פבשור דשמי קרקע ממשלמלי כיון דקרקע נחוקת בעלים קיימא וכ"כ בשמ"ס ס"ק ס"ו: ד כשהיא רמשכן פרדסא לחבריה לעשר שנין ולבתר ראכלה ג' שנין אמר ליה אי מזבנת לי מוטב ואם לא אכבוש שטר משכונא ואטעון לקוח הוא בידי: כ נתנה המשכן לבנו במתנה וחזר ועשה שטר מכירה לבעל המשכונא שטר המכירה אינם כלום והמעות שנתן יוחר על המשכונא אינה אלא כמלוה על פה: ה (סור ס"ר כשם הרמ"ן והרא"ס) היכא שירוש שירד בה בתורת משכונא י"א שאין לו בה חזקה לעולם אפילו אם ירוש ששלמו ימי המשכונא והחזיק בה ג' שנים אחר כך וי"א (סור שם כשם הרמ"ס והר"י נרבונאי) שאם אכלה ג' שנים אחר שכלו ימי המשכונא יש לו חזקה ויש מי שאומר (סור ס"ר כשם רבינו יונה) שאם העירו העירים ששדה זו משכונא אצלו ואינם יודעים לכמה שנים אפילו החזיק בה כמה שנים (ב) אין לו חזקה ואם העירו שמשכנה אצלו סתם ואכלו ג"ש משנה ראשונה ואילך יש לו חזקה רסתם משכונא שתא: ו ראובן שירר לתוך השדה שמעון בתורת משכונא והיה לראובן אצל שמעון עוד תביעה אחרת על פה ואינו יכול להוציאה מידו וכלו ימי המשכונא ז ורוצה לעכב השדה ולאכול פירותיו עד כדי חתביע'שיש לו אצל שמעון ולהחזירו לו אח"כ אם ידוע לנו שירד לה בתורת משכונא אינו נאמן אפילו אם החזיק בה ג' שנים ח אלא צריך להחזירו מיד כיון שכלו ימי המשכונא ואם אינו ידוע נאמן על תביעתו האחרת במיגו שהיה יכול לכבוש שטר המשכונא ט ולטעון לקוח הוא בידי ובשבועה ורוקא שאכל כבר הפירות כדי התביעה שטוען עליו (ג) אבל אם בא לתובעו קודם

ויטעון לקוח הוא בידי ה כההיא דמשכן פרדסא לחבריה לעשר שנין ולבתר ראכלה ג' שנין אמר ליה אי מזבנת לי מוטב ואם לא אכבוש שטר משכונא ואטעון לקוח הוא בידי: כ נתנה המשכן לבנו במתנה וחזר ועשה שטר מכירה לבעל המשכונא שטר המכירה אינם כלום והמעות שנתן יוחר על המשכונא אינה אלא כמלוה על פה: ה (סור ס"ר כשם הרמ"ן והרא"ס) היכא שירוש שירד בה בתורת משכונא י"א שאין לו בה חזקה לעולם אפילו אם ירוש ששלמו ימי המשכונא והחזיק בה ג' שנים אחר כך וי"א (סור שם כשם הרמ"ס והר"י נרבונאי) שאם אכלה ג' שנים אחר שכלו ימי המשכונא יש לו חזקה ויש מי שאומר (סור ס"ר כשם רבינו יונה) שאם העירו העירים ששדה זו משכונא אצלו ואינם יודעים לכמה שנים אפילו החזיק בה כמה שנים (ב) אין לו חזקה ואם העירו שמשכנה אצלו סתם ואכלו ג"ש משנה ראשונה ואילך יש לו חזקה רסתם משכונא שתא: ו ראובן שירר לתוך השדה שמעון בתורת משכונא והיה לראובן אצל שמעון עוד תביעה אחרת על פה ואינו יכול להוציאה מידו וכלו ימי המשכונא ז ורוצה לעכב השדה ולאכול פירותיו עד כדי חתביע'שיש לו אצל שמעון ולהחזירו לו אח"כ אם ידוע לנו שירד לה בתורת משכונא אינו נאמן אפילו אם החזיק בה ג' שנים ח אלא צריך להחזירו מיד כיון שכלו ימי המשכונא ואם אינו ידוע נאמן על תביעתו האחרת במיגו שהיה יכול לכבוש שטר המשכונא ט ולטעון לקוח הוא בידי ובשבועה ורוקא שאכל כבר הפירות כדי התביעה שטוען עליו (ג) אבל אם בא לתובעו קודם

בעליו ונתן

לבמיכו

להמתינו דתניא בהמוכר בתנו דלקוח סוף כיורי שכ"ל לאו דוקא קרקע דזיל בתר טעמא דאם בעמא דלא אמרינן הבו אחמון לגמון גם בחמלטלים שייך כן לומר מיר שטוחה שכלי זה של פלוני כל היכא דאמרי בתרומות דחמר לימא ואין להמתינו בהניא שהמוכר בתנו דלקוח סוף כיורי • וחיים הקרקע היא בחזקת בעליו סוף לאו דוקא אלא משום דחיירי בקרקע כתב קושטא דחילתא דקרקע בחזקת בעליו וחיים וחמלטלים ואין לומר דאמרי חמלטלים אפם חמת ידו הכא כמי קרקע חמת ידו היא שהחזק בם נ"שנים ומי שיש לו לב יבין דאין משום כלל להלק בין קרקע לחמלטלים כוח • ועוד דאם בתחלת סוף דאין לחורתי חבו אחמון לגמון' דכלי זה מיד שטוחה שטוח על פלוני ג"י לחפצו דמי מכר לו אותו אף בדמים שיוכל לומר לו כך ודאים חפרק ח"ה דרכה בר שלשה כו' וח"כ אי בימת דח"ר יוחנן דאמר לוקח בקרקע כן ולא בחמלטלי אצרך לומר דאם לח"ר יוחנן דאמר' דכחמלטלים נחי אחרי' אלן בח"ל דבר אין לחם בקרקע אלא בחמלטלים כוח • ואין לומר דאם כן לחמלטלים נמי לא ליבעי דאמר' בפרק חזקת חמלטלים חוזר ברי אין לחם בקרקע אלא בחמלטלים וחיים ואפילו אי אמרי' בחמלטלים חוזר ברי היכא דאמר לא מכרתי לך אלא ח

ס קורס שיאכל הפירות ס (סור פ"ו כשם ר"י) (י) אינו נאמן לעכב הקרקע בירו :

ה ואם אינו יודע שירר בתורת משכונא אלא שיצא עליה קול בכך אם יצא הקול קור' שהחזי' בה אינו נאמן לטעון לקוחה היא בידי ואם יצא הקול לאחר שהחזיק בה ג' שנים אם היה טוען לקוחה היא בידי נאמן יור אבל אם טען שיש לו עליו תביעה אחרת ורוצ' לעכב הקרקע עד שיאכל כרי התביע' במגו שהיה יכול לטעון לקוח' היא בידי אינו נאמן שהורע כח המגו כיון שיצא קול שירר בתורת משכונא לפיכך לא היה חפץ לטעון לקוח בידי :

ו (ס) כמו שהדין בין ראובן ושמעון כן הדין בינו ובין יורשי שמעון אם מת שמעון ובא לטעון כנגד יורשיו ס שאם הוא בעצין שיכול לטעון לקוח הוא בידי נאמן גם על הפירות שאכל עד כדי התביע' ואם אין יכול לטעון לקוח הוא בידי אינו נאמן גם על התביעה האחרת אלא שבוה יש מי שאומ' * (סור פ"ו כשם רבינו יונה) שיש ביניה' שהאב משביעו בטענת ברי בין בעיקר הטענה שהיא התביעה האחרת שיש לו עליו יב בין בטענת מגו שהיא לקוח' בידי אבל כנגד היתומי' שאין להם טענת בריא נוטל (י) בלא שבועה ויש מי שאומ' * (שם כשם הרא"ש) דכל מאי דמצי אבוהון למטען ולהשביע שטענינן להו ליתמי (י) אפילו בשמא :

ז ירר לתוכה בתורת משכונא ואכלה ג' שנים (ח) ואין ערים שבא לידו בתורת משכונא ואומר שעריין יש לו להחזיק בתורת משכונא כ'שנים נאמן במגו דלקוחה היא בידי יג (ס) אפי' אם טען המלוה שטר משכונא היה לי ואבד :

א כל

טיס' רנ"ג ס"ק מוכר' ליטעון מפני לומר דבימי רבינו ס"ג עדיין לא נתקנה שבועה פיסח ותירץ זה מוכרח בכפ"ת שם ולו שפיר כשנמצין על מעשה שהיה כמ"ש התוספות ובעה"ת ומהר' פוסקים ובלעה"ר שגם התוספות יכולים לפרש כמ"ש יוסף חלוי וכמ"ש דקאי לפירות דלכתב לעיל מיניה אלא מיהו מצינו מיאכל מיר בלא שבועה מכח ליפרע מיתומים אלא דקשיא לכו דמ"ת מכחי יטעון לף נמי שכבר מכל ומדברי רבינו ס"ג משמע אלא רבינו ליטעון לכך פירש דאף בשאכל הפירות אינו נאמן לעכב הקרקע עד שיפרע לו מה שהוציא עליה מיד שהרי הוא מוחזק בקרקע ואין לו עליו אלא תביעה אחרת ורוצ' לעכב הקרקע עד שיאכל כרי התביע' במגו שהיה יכול לטעון לקוח' היא בידי אינו נאמן שהורע כח המגו כיון שיצא קול שירר בתורת משכונא לפיכך לא היה חפץ לטעון לקוח בידי :

ו (ס) כמו שהדין בין ראובן ושמעון כן הדין בינו ובין יורשי שמעון אם מת שמעון ובא לטעון כנגד יורשיו ס שאם הוא בעצין שיכול לטעון לקוח הוא בידי נאמן גם על הפירות שאכל עד כדי התביע' ואם אין יכול לטעון לקוח הוא בידי אינו נאמן גם על התביעה האחרת אלא שבוה יש מי שאומ' * (סור פ"ו כשם רבינו יונה) שיש ביניה' שהאב משביעו בטענת ברי בין בעיקר הטענה שהיא התביעה האחרת שיש לו עליו יב בין בטענת מגו שהיא לקוח' בידי אבל כנגד היתומי' שאין להם טענת בריא נוטל (י) בלא שבועה ויש מי שאומ' * (שם כשם הרא"ש) דכל מאי דמצי אבוהון למטען ולהשביע שטענינן להו ליתמי (י) אפילו בשמא :

ז ירר לתוכה בתורת משכונא ואכלה ג' שנים (ח) ואין ערים שבא לידו בתורת משכונא ואומר שעריין יש לו להחזיק בתורת משכונא כ'שנים נאמן במגו דלקוחה היא בידי יג (ס) אפי' אם טען המלוה שטר משכונא היה לי ואבד :

א כל

עיקר דכיון דרב זביד ורב פויר' דאינון רבי' ובתראי לף ס"ל כרב יוסף ונס רב פפא ורב חמ' ורב אחי מתמה דכיו ס"ל ופס רמ"ל דרבינ' לרב אחי אלא משתה בפי משכנתא דפור' כו' ס"ב לף קאי ארב יוסף וכמו שפירש"י דס"ב ס"ל לתלמוד' לומר בפי אלא משתה מיד אמר דברי רב יוסף קודם דברי רב פפא ועוד דס"ב קשה הם שפקפו התוס' ות"ב כ"ל כאי"ם בתוס' וס"ב ס"ל דלא קאי ארב יוסף אלא אמר נמי אמר מרבינ"ס דקאי דוקא פפא ומ"ש לפי שהוא בתורת משכונא ומ"ש לפי שהוא בתורת משכונא ומ"ש לפי שהוא בתורת משכונ

קנא דין אלו שאין אכילתן ראיה ובו ג סיפ׳ :

א (רמב״ם פ״ו מ״ד) כל אלו שאין אכילתן ראיה
אם הביאו ערים שמכר להם הבעלים שדה זו או נתנ׳להם
במתנה ראייתן ראיה ג חוץ מהגזלן ובעל בנכסי אשתו באיזה
נכסים אמרו ג בנצ״ב או ד בשדה שייחר לה בכתובתה
ובשדה שכתב לה בכתובתה ובשדה שנתן לה משלו (ו) אבל
בנכסי מלוג יש לו ראיה :

ב אשה בנכסי בעלה שהביאה ערים שמכרם לה ז נתבאר
בטור אבן העזר (סימן פ״ה ס״ה) :

ג (סמ״ג עשין ס״ב) בגזלן כיצד כיון שהוחז׳בגזלן על שדה זו ז׳אע״פ שהביא ראיה בשט׳שהוד׳
הבעל בפני עדים שמכר לו שדה ח ולקח דמים והבעלים אוסרים לא מכרנו אלא מפני
היראה הורינו לו מוציאין את השדה מידו ואין לו כלום (ופסק כאן ס מהריות בכסים ו׳ג דקנט
ד (פסוק ס״ג בסמ״ע ס״ק ו׳) ואם הידור הערים שבפניהם מנה לו כך וכך י (נמשות) מוציאין השדה
מיד הגזלן ומחזירין לו הבעלים הדמים :

דג (טור ס״ה) וים מומרים דסס רלו סעדים כתינת המשות ולא מסר סמוכר מועדם תפלה
דקיימת לן יא תלוה וזכין וכנ״ל עיקר ופיין לקמן סימן ר״ם כדיני מסירת
מועדם :

קנב דין אלו שאין להם חזקה ומתי יש להם חזקה ובו סעיף אחר :

א כל אלו שאמרו אין להם חזקה ב בניהם יש להם חזקה שאם אכלה הבן ג׳ שנים ג
וטוען שהבעלי׳מכרו׳או נתנה לו יש לו חזקה ג אבל אם טען שהיא ירוש׳לו מאביו שאכלה
שני חזקה אין לו חזקה (וכן בן בכן סם פועל סירבם מהני מבני ס (כ״ב בסור) וכן בר פועל סבל סם בבן בן
בבן ד סירבם מהני יש לו חזקה) ואם הביא ערים שהורו הבעלים לאביו שמכרה או נתנה לו
ס (כ״ך רמב״ם סם פי״ר דין נ׳) סעמידים השדה בידו א (וי״ם ס (סם נרמב״ם ס״ד) דפני׳לם מני׳ (פרי׳)
דק סמרו בפיהו סדם למהני סדם בנמנה לו בסמנים כמנו סהני סומרי׳לקוסם בידיהו) ס (בפי׳סלפני
סם ס״ג) (ו) חוץ מבן הגזלן שאע״פ שהביא ראייה שהורו הבעלים לאביו שמכרו לו אינה
ראיה כמו שנתבאר : הגה

קנא ז כל אלו שאין אכילתן ראיה כו׳פי׳כגון האפטרופסים
והמוחזקים והתומכים והפריסים וכיוצא דקא מסיב
בסימן קמ״ט וק״ן וכן דקתני׳סם הרמב״ם ג״כ לפני זה בפי׳ג
ע״ש : ח כגון מהגזלן טעמו ופיבינו כתב בהמשך בסמוך כם״ג
ובעל בנכסי אשתו הטעם משום דיכול לומר לא נמרתי כדעתי
להקנות לו אלא לעשות בחת רוח לבעלי כתכוונתי ודוקא בנכסים
הפומדים בדשות בעלה בקיי משא״כ בנכסי מלוג שהן עומדין
בחזרות אלא ולא שייך בו ס״ם סם יש לבעלה ראיה מעידים או
מסמר שבידו שהכרה לו מהני ליה : ג בנכסי ג״כ בו׳הרא׳
דר״ל כאן בנכסי לאן בדרן׳שהבני׳
לו שדה בגדוניא והבדוניא
בקרא ג״כ כמבואר בא״ע ס״ה : ד בשדה שייחד לה
ר״ל אם קנה ממנה שדה שיימד
לה תחת המטלטלין שהבניס׳ לו
בגדוניא׳ובשדה שכתב לה בוה
מה שכתב לה שדה על מנה לו
מלתיה של כתובה שתפס לה
מהותיה לגבות כתובתה ממנה
ה ובשדה שנתן לה משלו
במיימוני כתוב שנתן לה בשוס
משלו ור״ל בכגד תוספות כתיבה
שמוסיף לה על המנה ומתחייב
וכתב לה בשדה זו מכח מיוחד׳
לגבות ממנו התוספ׳ ועד׳ופי׳
כתו׳בשם ר״ת לשלם שדות
בחמרונים ופיין כת״ת מה שכתב׳
בביאור דברי הרמב״ם בם ס״ל
מהל׳מכירה ובם הרשב״ם פפיר׳
בפנין אחר כת״ם בדריפה ע״ש
ואיירי כאן שקנה ממנה ע׳
מבשדות בללו ובתן לה

שאר עליו שתגבה המשות מכספיו אף׳מותו או לכשתגדר׳ דפף בכל בני לית לה לגוף בשדה כ״ג לאחר שתשלמנה או תתרשם
ועפ״ר : ו כתבאר בטור אבן העזר ע״ם בסימן פ״ה בטור ובדברי המחבר ס״ם דמשלק ובתב אם קנתה בחזקת
שתוכים דאו אין לקניבה כלו׳ דמני לתיתר בבעל דבדי לסוניאו המשות שנבנה ממני מברתיה לה ואם קנתה בחזקת שאינן תוכים לקניבה
קנין גם בפי׳ זה כ״כ בטור (ע״ם בפרישה שכתבתי שפם לאחר שילק בקנה ממנה שדות ואף שילק בלוה ממנה וכמו שפתם המחבר לעיל
בסימן קכ״ו) ובתבאר מזה דאם יש לה עדי׳ או שטר דבתן לה בעלה שדה זו בחזקה קנתה בבל עבין דהא לא שייך שפם בם״ל . ומ״ם
דקדקו בטור ושהחבר וכתבו כאן שמכרה לזו בגזלן ובבעל בנכסי אשתו דלעני זה בתבו נ״כ ובתבה ועפ״ר : ז תע״ם שבבית
ריש בשטר גם בבעל בנכסי אשתו ואפ״ם בנכסי בעלה לא מסני שטר ואף בתבו בטור והמחבר בגזלן אלא משום דבגזלן יש פלוגתא
בגמרא דלרב מסני שטרא קמ״ל דאף אי׳ל סבי ועפ״ר : ח ולקח דמים ס׳ בשטר בתוב בן שבוד׳ בפניהן שמכר לו בשדה
נם שכב׳ קיבל דמי שמכירה אבל אין בתוב בשם׳ שבעידו שראו בתינת המשות ול״א מסיק ובתב דאין לו בלו׳ : ט
מהריו׳ בנסים י״ל דאקנה ז״ל בטור גזלן שהיבו הורו בשות על עסקי ממון אלא שבוסו׳ גזלן על שדה זו ודאי כי
היכי דמהריבן אם בוסוק גזלן על שדה זו יש לו חזקה על שדה אחר׳ שהיו יראה למפו׳ בו אלא בשדה זו שמוכר בשבו עליה
ס״ב אין יראים למשות בו על שיעבד בבסי דשיעבד בשדה אחר׳ דמי שלבך אם בתב לו שיעבד קבה משא״כ בהורו בשבו׳ על עסקי ממון
שבו׳ גזלן לבל דבר לא שהבי ליה בתיבת אחריו׳ דגם זה בלומם בתבאבו אב״ל בטור ומו״ם בסתם וכתב דיש שהבי דברי המחבר לעיל
דברי המחבר שהחזיל בספיק זה בגזל שדה זו ודו״ק : יוד מוציאין בשדה מיד הגזלן אם בגזל
לריך למסר מועדם וכ״כ בטור בשמו ז״ל בין בחוזק גזלן על שדה זו ול״ד למחלם את שהיבו עד שמוכר לו שדהו שוה הלום לו בגזל ולא בגזל עדיין בלו׳ לפיבך אם לא מסר בהלם מועדם מכרו קיים אבל זה שבוזק גזלן המכר בטל בלא מועדם ומ״ש הרשש
ב״ב אב״ל בטור ועד״ר בלן ובפי׳ ר״ם אם בתרבתי לבתר שעם פלוגתתן מהגמרא : יא תלוה וזכין בו׳ ר״ל שמכר אותו בחנם ע׳י
שתלוהו אותו בלוקח על בסף ואבה אותו עד שמכר לו שוה וזכיב וס״ם דשמרינן מבב שמכרו מלוהו וזוזי שקיבל מלוקח זה בח׳ וקנה
לו וש״ל בפי׳ ר״ם בטור וכדברי המחבר בתבארו דיבי׳ בללו בפריבות :

קנב ג בניהם יש להן חזקה בו׳ ואפי׳ בבן גזלן ואביו הגזלן עדיין חי ולא שמרינן דמשום ירתת שביו הגזלן ירא למשות בבבו וב״כ
בד״מ ס״ם וש״ל בפרישה ס״ם ק״ד בטעמו של דבר בהגהות מו״ר וכת״ם שם בסמ״ע : ב ושוטן שהבעלי׳ מכרוהו
בו׳ ז״ל בטור ואפי׳ אם מודה שבאה ליד אביו בתורת פומבו׳ או תריסות או גזלנות אלא שטוען שקנאה אח״כ יש לו חזקה : ג אבל
אם טען שהיא ירושה לו מאביו בו׳ ואפי׳ אם אבלה גם בבן אח״כ שני חזקה לא מהני משום דה״ל חזקה שאין בחה טענה : ד פירשה
מהביו יש לו חזקה משום דטוענין ליורש בל מאי דשוה שבוטען מני למטען ואלו פיה היה בחזן לומר שקנאה כיון דלא הוה גזלן
ובשויב בה ג״ם או דר בו יום א׳ וכבו שעומד בחקומו מני לא מהני משום דה״ל חזקה סי׳ק״ו ולוה כיון ג״כ שהשכר בח״ם בסעי׳ זה ז״ל וכן בן הגזלן
אפי׳ בא בטענות אביו יש לו חזקה אבל אם בו׳ בחנא ח״ם מו״ם בחן מיותר הוא כיון שבתבו שהשכר ע״בחן אחר וה ומור״ם שבב שיטעה
בתב בחן משום דגם שטור בתב בן בגו בן גזלן (ועיין ז״ל דקת״ל בחן דאף בחומן וביונא בו סדין בן) : ה בא״ה ו״ל דאפילו לא בביאו עדים
אבל אם בא בן בחזקת אביו ואפי׳ אם אבלה בן ג׳ שנים ואפי׳ אם אבלה הבן ג׳ שנים ואפי׳ אם אבלה הבן ג׳ שנים

במינו

במינו כו' ולפפוקי מ"ם המקבר לפני זה דבריכין עדי' לזה וזה
פי' רש"י ומור"ם כתב ל' הטור סבור כפי' התום' : ו כפני
מכה לך לכי התעות כאמן במינו כרתה דביינו דוקא לסכר הרמ"ם
כ"ל שכת' מור"ם כהג"ה בשפני' שלפני זה דאפי' נולן אם רצו
בעדי' כתינת התעות ולא מסר
המוכר מודעת מכירתו מכיר' ·
דאלו לסרמ"כם דס"ל דכנולן
ג"כ לאסור מודעת נם כזה דמ"
לו התעות אין כאן חזקה אלא
מעזר לו להדמים ועפ"ר : ז
וכן כן הנולן אפי' כה כ"ל וכן
בכי"מ ולא וכן בכ"ף וכאסר כסר
כתבתי לפני זה בסמוך ומ"ם
אפי' כה ס"ם ל"מ אם
כה בטעני' עלתו ם
שהמערער מכרו או נתנו לו
שקנה אלא אפי' אם כה בטענת
מכיו נ"כ קנאו : ח כפני
סודית שתכרת לאבי אבא אף אפי'
לאחר שהיתה כידי סודית כפני
שתכרתיהו לאבי אבא וכבה"נ
בן הנולן לא מהני אף
שהודה לפני סבן אלא כפני אביו
הנולן ל"ל שתעד לאבי
וכ"כ בשאר י כהדיא ועפ"ר :

קנב ם המקבל להויא זיז
זיז הוא בתין נסר
או רחם קורה הבולט מן הצדיים
לחוץ ואף אם הוא פחות משפח
ואינו רחוי לשתם עליו מ"מ רחוי
לתלות בו מידי וים כיוק רבייה
ולא מני למימר אתלה בו דרך
אסורני' ולא ארחה בשאר תכירי
דמיי־תין שיכפר פניו וירחה בו
בכיון ויתבזל לומר דמ"ם כיפר
פניו דירת שתא יפול בפומדו
שקנה הצדיים ולא יתפם על
הרבייה כנגב נמרא ור"ם : כ
וכל זמן שלא הסירו כו' כ"כ
הטור לפני שיעת מ"ד דנם
זיז שפח אין לו חוקה כפפו' אבי'
ולפפו' משפח אין לו חוקה
כלל וא"ם אכל מור"ם דכתב כזה
על דברי המחב' ק' שלא דברי

המחבר הם דברי הרמ"כם והרמ"כם ס"ל דאפי' לזיז כל שהוא יש לו חוקה לאלתר אם לא מיחה בו ושתתמש בו כעל
פני זיז וכמ"ש בטור בשמו כם"ם וה והמחבר אחר זה מיד כם"ם ונ"ל דמור"ם כתב דין זה לכל מר כדאית ליה ומתילה לדעת הרמ"כם מיירי
כשתים כו' מיד ומ"מ אתינו מוכל על קביעת זיז שלא לכסירנה יכלקנה ואפר מיחה או קאחר אאין בעל זיז משתמש בו וק"ל : נ ולא
מיחה בו בעל המצר לאלתר כרחה דאפי' לאלתר לאו חוק הוא שלא ר"ל לאלתר מכי אתברר ליה כזיקו ושתק וכ"כ הרמ"כם בפי' המשנ' וכ"כ
הטור בפי' קנ"ד סעי' ו בשם הרמ"כם דס"ל נ"כ אין צריך נ"ם שלא מכי אתברר ניזקו ושתק · ודוקא בלשתוש אלונו בפניו אחרו דלאלתר
הוי חוקה משום דשתתמש נאתברר לו נזקו מיד ועיין בריכם סי' קנ"ד וע"ל בפי' קנ"ה סל"ה ם"ש המחב' ומו"ם בפשטן של דברי' אלו ונם
בפי' קנ"ד סי"ב ועוד בכרכה מקומו' כתב מו"ר מתילוקי דעות אלא והכתבתי בכל הדברים בשמ"ש בפי' וה סי' ו ע"ש ודו"ק : ד ברי
פתו' בעל זיז בפי' כת"ם ס"ם ת"ש כת' דאפי' לאחר י"ק ושייעתיו דם"ל דאין חוקה לזיק רחייה פיינו מתלון לאחר דקניא תשתשתיה אבל מנב
לאחר וכ"ם בתשמים זיז אבני חוקה : ם ומשתתם בו כו' כ"כ בשו' כדין חוקת זיז ומתילה לסרמ"כם הדין בן לאלתר בשם לא מיחה
בו : ו לבנות תחת זיז ולבטל תשמישו בפרישה וברישה הוכחתי מל"רמ"כם והטור שכתבו ונם מל"המחבר שכתב בחוק בשו' האחר
בנגדו דהתי תחת זיז דקאחר ר"ל בחוק זיז עלמו קאחר בשיבנה במקומו אחם יוסר זיז ויבטל תשמישו לנמרי ובחה דוקא ים פילו'
בין זיז שפח לפחות משפח דבשפח משפח אף שהזיז בו בשלא מיחה בו דשוב לא יוכל לבנין זה דשוב לא יוכל בעל האחר לאחוי בבעל זיז מלהשתתם
בו בכל זמן שאינו רוצ' בעל האחר לבנות בקניינו תחת זיז מ"מ בשירנה לבנות יכול לבטל לנמרי תשמיש זיז משא"כ בשפח שפח דאין יכול
לבטל תשמיש זיז מ"ש בניינו שיבנה במקומו אבל נם זיז שפח ס"ל בפרי"ק והרמ"ם דאין בעל זיז יכול למנוע לבעל האחר מלבנות תחתיו
עד זיז ומ"ם לא שכיר נם הרמ"כם והמחבר ריוק בבנין תחת זיז זיז שפח כ"א בהיותו ד' שפחי' כאורך זה במשך · ושוב מצאתי כ"כ
בפי' המשניות להרמ"כם בשפח"ם על משנה ו ו"ל ואם יש בזיז שפח ים לו חוק' ויכול בעל זיז למנוע לבעל האחר לבנות שמוך לאותו זיז שלא
יסיר אותו ויבנישוהו בהבנין כו' וכייבו כמ"ם ועד"ר : ז ואם אין בזיז שפח כו' נם אין מכאן מוכח מדלא כתב לא הקנו' מאויר שתחת זיז
דלא מיירי דוק' מאוי' שתח' זיז אלא אפי' מאוי' שמקו' בזיז וע"נ מיהו דוק' לבנין שיכול לבנות במקומו אע"ג שיכול לבטל תשמישו וכמ"ש ודו"ק :
ם כשוק כאדבה על אדבה דבנין דבנים לו אורך על מקום שסוב כתבנה לו כמי כרחנו דאין מקום שסוב בשפחות מד' על ד' ר"ם : ט
אדבה ולא יותר אפי' כשכך כל שבשדה יכול לעשות אדבה רבנו ו"ם הטור מור"ם יכול לעשות ל"ל כאות שסוף בכל אדבה יעשה אדבה :
יוד ואם בעל האחר כו' דאע"ג דאין שיך רשוי רשוי מבעל האחר לבעל הבנ מ"מ יכול לאחוי שיאחר זיך יקלקל כותלי וכן פסק הטור
ובתב דלא מסתבר לים דברי ר"י אבדברלוני דאחר בכה נ"ם : יא סאין לו כו' לא פתח כו' עד"ר שם שכתבתי לסון בתו'

קנג ג מחבק' לפוניא זיז כו' עיין בתשו' תשרי"ם ס"ם ק"ת ובתשו' ר"ם
כהן ס"ב סי' נ"ת : כ ואם לא מיחה כו' נראה בפתו' מפשח
שמוכיח בעל זיז ג"י להסירו בעל זיז כ"ו שירבה בעל האחר משא"כ בזיז
פשח שמיחה בו בעל האחר אף שהזיז בעל נם בעל זיז יכול להסירו כשרוצה וכך מורה
ל' פסוק נב' מקומות דפניף ו' וי"ח ונם ל' הרמ"ם מורה כן ודלא כפי' הב"ח
ודו"ק נם דברי הב"ח כפונן לפ"ק של
פתום' : נ בעל הכותל יכול למחות
כו' ובב"ח פשק' דא"י למחו' וכתב דנם
דעת רשב"ם הוא כן ומין דבריו נראין
דאין כוונת רשב"ם לומר דק סיוניא זיז
תרשותו אר שתוך לכותלו ולא בכותל
של חבירו ונם מה שתניח משולש לא
דמי כלל : ד יש מי
שכתב כו' עיין בתשו' תשרי"ם
סימן תמ"ב :

ם רוצה

הלכות נזקי שכנים

קנג דין הוצאת זיז ומרזב והעמדת סולם ונעיצת קירות ובו כ"ט סעיפים

א ◦ (ג' תרומ"ם ר"פ ה' תמ' שכנים) ג (ם) המבקש להוציא זיז מכותלו על אויר חצר חבירו
כל שהוא בעל החצר מעכב עליו שהרי מזיקו בראייה בעת שתולה בו ומשתמש בו :

סנס ◦ (ג' הסור ס"ר) כ וכל זמן שלא הסירו שבניהו בעל החצר מרצונו אין בעל זיז משתמש בו
מפני שמוזק לבעל החצר כראייה ובעל החצר משתמש בו :

ב ◦ (שם בתמ"ם) הוציא את הזיז ג ולא מיחה בו בעל החצר לאלתר ד הרי החזי' בעל הזיז
ה (ומשתמש בו ומוכח בעל החצר להשתמש בו) ◦ (סור ס"ב) :

סנס וי"ת דכל זוקות אלו בעינן נ' שנים ובכל אלא הזוק נ' שנים יכול למחות וכן בעינן שיבא
בשעשה כמו בחוק קרקע ◦ (סור שכ"ו בשם ר"ת ובתרומ"ם) וכמו שכתבתי לעיל בסי' קמ"ו ס"ם
וי"ת ◦ (שם) דכזיז שאין בו שפח לא מכני חוקה כלל ויכול בעל האחר למחות בו כל זמן שירצה (ב)
ואם לא מיחה בו והניחו מרצונו בעל האחר יכול להשתמש בו אבל לא בעל הזיז :

ג ◦ (סור ס"י בשם רי"ג ותרומ"ם) היה בזיז שפח החזיק באויר האחר כנגדו ואם רצה בעל האחר ד
לבנות תחת הזיז ולבטל תשמישו בעל הזיז מעכב עליו ו ואם אין בזיז שפח לא החזי' באויר
האחר וכל עת שירצ' בעל האחר לבנו' תחתיו לבטל תשמישו של זיז אין בעל הזיז יכו' לעכב עליו ז
ד ◦ (שם בתמ"ם) היה הזיז שהוציא רחבו שפח ומשוך באויר חצירו של חבירו ר' שפחים (או
שהולם שפח במשך ר' שפחים בלורן הכותל) ◦ (שם בתמ"ם) ולא מיחה בו ם החזיק בר' על ר' ואם
רצה להרחיב את הזיז ער שיעשה ר' על ר' מרחיב :

סנס ◦ (סור ס"ו בשם סרי"ף) אבל אם הקוזק כזיז הולם שפח במשך ו' שפחים ח"י להשלים בשפוך
משכו אלא יכול לעשותו ט ר' ולא יותר כזיז זיז שפח במשך נ"ח' להרחיבו אלא ישא' כמו שכו'
ואין בעל החצר יכול לבנות באויר חצירו תחת הזיז כלום אלא א"כ הניח לו תחתיו גובה אויר י'
טפחים כרי שישתמש בזיז :

סנס ◦ (שם בשור) י ואם בעל האחר רוצה לקנות זיז בכותל שכניו (ג) בעל הכותל יכול
למכות בו אפילו בזיז פחות משפח :

ה ◦ (סור שם ס"י) (ד) יש מי שכתב שכל זה אינו אלא בחצר חבירו יא שאין לו בו לא
פתח ולא חלון אבל בחצר של שותפים שיש עליו פתחים וחלונות אם רוצה להוציא זיז
לפני חלונות להשתמש עליו

עליו אינו יכול למחות בו שהרי מחלונו ריאה בו ומה יעשה לו
היזק ג וגם לבנות כנגדו בלא הזיז א״י לכנות ספני חלונותיו :
כנס ° (סור סי׳ ס כסף ר׳ ישעיה) ד ויש מי שכתב שאותן ג׳ין
שמונ׳ין מנע על רפים מפני קיום שכתב מן המט׳ מין
בעל הקר יכול למחות ואין לו תוקה וכשילמה זה לבנות יר
ישלקם לגמרי :
ז ° (כ״כ כ״י פ״ח) טו (ם) הרוצה להוציא צנור על חצר
חבירו כדי שיקלח שם המים או שעשה מזחילה על כתלו
וכדי שיהיו המים נזחלים ויורדים לחצר חבירו בעל החצר
מעכב עליו ואם לא מיחה בו החזי׳זה בצנור (וי״פ ° (שם ברמ״ה
ר״פ) דגם בתוקה זו נעיין תוקה ב׳ שנים ושמעם ובלא זה לא מקרי תוקה)
רצה את״ב לסתום הצנור בעל החצר מעכב עליו שכש׳ שהחזי׳
בעל הגג לשפוך מימיו לחצ׳חבירו סיו(י) כך החזי׳בעל החצר
שיהיו מימי גגו של חבירו באים אצלו לרשותו :
כנס ° (סור ס״כ וס״י כסף רמב״ם ורמב״ן) מיהו אם סתר בעל
הגג ורצה זה ושתק תכף וכותו דסוי מקי׳ מיד כדאמרי׳
לעני שתימת קנין ° (רמב״ם פ״ו מגלק הל״ג) (וכן אם סילק בעל הגג
מרוב אלו דרך מזחילה סוי מזחילה ואינו יכול להמשיכם ° (נתוקי יוסף)
יז תכף אם בעל הכותל ועמד כך שנים שכשכ יכול לקוור ולכנות
לימתי ש״רצה עם הסרוב ואם עשה בעל הקר מעשה שנראה
שאינו רוצה כמרוב ורצה זה ושתק הוי מקילה ° (כ״כ רמב״ן פ״ח מיתין
מגלק קל״ג) :
ז ° (שם ברמב״ם) רצה בעל הגג יח (ז) לעקור הצנור
מצד זה ולהחזירו לצד אחר או שהיה ארוך ורצה לקצרו
יט (ח) אין בעל החצר יכול לעכב עליו שלא החזיק אלא
במימי הגג והרי הם באים אצלו ם״ם :
ח * (שם ברמב״ם) וכן אם רצה בעל החצר כ לבנות תחת הצנור אין בעל הגג יכול לעכב עליו
כפ שאין הצנור עשוי לתשמיש כזיז כדי שיחזיק באויר החצר שאינו עשוי אלא לקילוי המי׳
כנס ° (סור שם״ו כשם ברמ״ה) וכותיל ואין עליו אלא לקבל מימיו כב אם ירצה לקבל בכלי או בצנור
כדין עמו אבל לא יוכל לומר לבעל הצנור להסותו לרוח מצרת או לשנות בו כלל ואפילו אם
הוא מרוץ אינו יכול לקצרו וכוח שים קפידא לבעל הצנור ° (סור סי״ג כשם ברמ״ה) אבל בלאו הכי כופין
על מדת סדום ובלבד שילקחו מימיו יפה :
ט ° (רמב״ם כאן) ראובן שרצה להחזיר שופכי גגותיו לר״ה כג בני רשות הרבים לביתו לעכב עליו :
כנס ° (שם) וה״ה אפי׳ אבני מבוי ארצה לתקנו ותוקן לא׳כותלו שים לו אבל מבוי
זה אע״פ שאין לבעל כותל כוח וכות כמבוי זה שפופכין יורדין לתוכו :
י ° (שם ברמב״ם פ״ו) (ט) מי שהוריד מי גגו על חצר חבירו ולא מיחה בו והחזיק ברבר זה
אם המים מנטפי׳ ורצה לקבצם למקום אחד ולעשות צנור עושה וכן אם היו באים ברך צנור
ממקום אחר וחילקן על רוחב הכותל והחזירן נוטפי׳ עושה כה ואפילו לבנות על גגו
כמין

דף כ״ט שכתבו כד״ה ואפי׳ בעל הקר כו׳ דלפ שפלותו לד שפנב
פיתוח להפלר צריך לעשות תעקה נבוה ר׳לחות (ור״ל וכשהוח
גובה כ״כ אין צריך לומר ביוניא ז״ו לתעלה מהתעקה ויפתח כו
וירלה משם דאין דרך ס׳תוח ככך) י״ל שחירי שחוניא הוי בקרן
זויות כשוך תעקה שהוא בלד
שפל פני חניהו עכ״ל ור״ל דכשפ׳
נ׳ נדרי נן אף שצריך נ״כ לעשו׳
תעק׳ כדי שלא יזול שכוסל משם
מ״מ אינו נבוה כל כך ועד״ר :
יב ונם לבנות כנגדו כו׳עכ״ר
שם כתבתי דכנגדו דקאמר ר״ל
כמקום הוא מתם דאף אם הוא
הוא לאשה מהפלגן או כנדו כתוב׳
משך שפת מהפלגן אסור לבנות
שם אחת יעמיד עליו ויעין כתו׳
עלונו דאבניהו וכמ״ש בסי׳ קכ״ר
ע״ש : יג ויש מי שכתב שאותן
ג׳ין כו׳ הלי׳ ויש מי שכתב כו׳
נאו לאפלגיני הלעיל אף אלא
מפני שכתב התחבר כרים שפיף
זה דים מי שכתב שכל זה כו׳ ע״ו
כתב מו״רס דים מי שכתב עוד
קולא אחרת בעין זו שאותן
ג׳ין כו׳ וק״ל : יד יסלק לגמרי
שם בב״י סיים וכתב ול״ל ואם הוא
הות׳בכותל יש׳ אפי עובי בכות׳
לתשמישו כדינו עכ״ל וכל דבריו
בב״י דבא לומר לביאור דמבוזין
מצד עלמן אין לו ביוק מ״ם ס״י
למעות דס״ל זה נכנה כו׳ וכין
דאינו יכול למעות מ״ם אין לו
תוקה לאחר זמן ויכול לסלקה
כשירצה לבנות ולית להו בכותל
וע״ל בסי׳ קכ״ד סי״ו ת״ש מתכ׳
בעין זה בי״ת דיכול למח׳ מעות
דלא נייחה ליה לירד עמו בדינא
ודייב׳ לאח״ו וי״ל דבאוקבל מודי׳
ביון דבכל יודעי דמרוך העולם
להניח לבעירו סדר בנדנו לבתרי
זיו לקבירו עד עת שיצער לבנו׳
שם : טו סרוצה לסוניא ליכור
על קבר חבירו כו׳ בצנור בעשם
בתוכן שמשים בכתים על תוכו
יתרחקו על ידו מליפול מתוך
להכותל כין שידב׳ בצנו׳ למוציא׳
בעשוי כחדת תורך גגו וע״י

בצינור יורקו מי בשמים מבכותל כין שמעמיד בצינור בקלון ביתו ושפך לתוכו בשופכין מי תשמישו של ביתו וירוקו ע״י מבכותל וכן
משמעו בגמרא פמ״ב (ריש דף כ״ג) ומשניהן מיירי ברמב״ם כאן ודו״ק : טז כך פסק בעל הקר כו׳ פייט בפוד הגג קיים ° מבל
אם רצה לבנות מנע עליה אין בעל הקר יכול לעכב כ״כ ס״ז שם בשם ברמ״ה והר״ן ולאפוקי ריש״ג דפולקי ע״ו ופד״ת י״ו : יז אבל
אם נפל בכותל כו׳ אין זה דבר ופוכו אם בדין שפתעיל בו מור״ם שפתעיל בליבד זכותו בל בעל הקר ומסיק בדין בל בעל הגג אימ״ל
ליבד זכותו ואימ״ל ליבד זכותו לבן נראה שים בתן מפרון בבא ס״ו ובב״ל וכן אם סילק בעל הגג מרוב אלו בדרך מתיל פוה מתיל ופ״י
להסוירה אבל בו׳ובניהן בן מדברי ברמב״ם פ׳ אלק קל״ג וב״ב בד״מ ע״ם ודו״ק : יח לעקור הצנור מצד זה כו׳ עד אין בעל הקר כו׳
עד״ר שם בהרכתי בביאור דברי ברמב״ם בזה אם בת דין זה מבא פי׳ המשנה והתוקיעתות שבגמרא דפי׳ בחרוב אין לו תוקה לעניין שבעל
הקר אין לו בם תוקה למעו׳ בבעל הגג מלקצר או לעקר מצד לצד או שבתב בן מבברא אבל בדא״ם והטו׳ פירשו לתפל ״ותחרתו׳ שבגמרא
שר״ל שאין לבעל הגג תוקה למעות בבעל הקר מלבנות אבל לפתר דבריהם יש לו בם תוקה לאין בעל הקר יכול לקצרה או לשנותה לצד
אחר אלא מדעת בעל הגג וזהו שבתב מור״ם בהג״ה שבכן ופד״ר : יט אין בעל הקר יכול לעכב כו׳ בדברי
ובצרי׳ בתבתי והוכחתי דהייבו דוקא בשאין בעל הקר טוען שתניח לו היזק בתשמישו משתתם שם בתקום שירדו שם המים אלא שבא
למעות משו׳ דביזקא ליה לקבל המים בתקום הזה בזה קאמר דאין טוענין לבעל הקר ע״ם ודו״ק : כ לבנות תחת הצנור בדברי הוכחתי
דש״ם תחת המוזילה וכין שהיא של עץ או לבן ס״ל להרי״ף והרמב״ם ורבינו ש״ם דמותר לבנות תחתיהם ע״ם ולא בעור שפסק לחלק בין של עץ
לשל לבן ותמה על רבינו ש״ם למה לא הכי׳ בשפסקינן הלקיתו׳ שבגמר׳ שחלק בין של עץ לשל לבן וכ״ל הפכי׳ עמו ושם בדברי׳ בתבתי ופרשתי
בשוני׳ שבגמרא בע״ז וכו בתיישבו בם ד בתה קושיות שבניה בב״י בע״ם ע״ש : כא שאין בביאור כו׳ פי׳ לתתרסק בביאו מתפקיו בדין
תחת וזו שהיא כולאת ד׳ מהנה שגם שתם ביאור כולא יותר מד״ם ואפ״ם שם בם״נ : כב בם אם ירצה לקבלם בכלי כו׳ פי׳ בשרוצה בעל הקר
לעשות בבין בתקום יריאת המים שהמוזילה שעובר על ידו יריאת המים מנע של בביזו ורוצה לקבל תימי הנה בכלי בפם ויפסוך
בה״ו אז שיכרך ביזו לתוזילה של בעל הנה שיתרסק ע״י יריאת המים לתקום רחוק בדשות בידו : כג בביאור ס״ם יכולין לעכב עליו ויש״
שם ברמב״ם השעם תשום שהמים בבשפכין דרך תרוב תוסיפין בן אחת בעוברי׳ ויעוד שפפתים יורדין בקילוח על המשפו׳ שעוברין בר״ם
ומקלקלת וכ״ם אם תקלקין לביב של בעלי בתי׳ שתא יתקלקל בבית המים שתא יבואו המים ויציפו בתים שב״ל ד״מ י״ו : בד ואפי׳
לבנות על גגו בתין לרין בו׳ בגמרא רב יוסף תמר שתוזיק לגוטפי ולשופבי

הוס שלכני הקצר כיתך ואין לך מכס רשות לבנות כנגד כיתו
כלתי רסו כל כני הקצר מסמ"ב ס"ג כיתו ונדול מוה כתב המחבר
לחר זה דלפי קכה בית לחר קצר פקצר לחר כיכול לפותחו לתוך כיתו
אלא דכאן קמ"ל דאפי' אלייהו דס"ב כיתו לא יפתוב להקצר וק"ל
ג לחלק כיתו לשכים פי' ואינו
מוסיף כלום חדש כנוכה כיתו :
ד דאפי' לתוך כיתו מסור
לפותחה פי' בכית שכקצר לחרת
לכל לבנות ס"ג עלייתו או לחזורי
כיתו בקצר זה ולפתחו לבתו
מותר דהכא מסובבת לפרורי'
המלורפים לבית זה שעומד בכר
בה רק אלא יפתחנה להקצר :
ה וי"ל דשותף כו' דוקא שותף
קלחר דמותר למלאות את כיתו
אבל לא סובר בזמן שבירתו
כמבואר לקמן בסי' שם ו' וסי' ז
בשטור והמקבר ס"ב : ו אע"פ
שמולק כיתו לדיורי' כו' אפי
אע"פ שמולק כו' כמצ"ע
לחר זה לא יוכל לשבני למיחר כו'
והוא מהמרדכי דס"פ ה"ב דאפילו
בכית לאת"פ דיש לחן בית
בכפה כיחד ורחוקן בה לחלוק
בית אע"פ שבתוספו ע"י
שלוקה לדיורי' אין שמעון
יכול לעכב שלוק כו' ס"ב ועפ"ז
צריך לשטור כו' ו אל ולא יוכל
ג"ל לא יוכל בלא ו"ו וק"ל : ז
אע"ג דבקצר אין לשקיד בה ס"ג
כו' ז"ל המרדכי שם אע"ג דקי"ל
כר' יהכן יעקב דתכן משמו בכתרי
פ' השותפין כיה ר' אין שטור
בבלה מלאך מהן מותר לכנס
לחבירו שמותף לו עם שלרים
דשום לתוך של חבירך אלי נכנס
ואלי נכנס לתוך של ר' אינם
דאפילו לשקיד בה ס"ג
כו' ז"ל המרדכי שם אע"ג דקי"ל
כר' יהכן יעקב דתכן משמו בכתרי
פ' השותפין כיה ר' אין שטור
בבלה מלאך מהן מותר לכנס
לחבירו שמותף לו עם שלרים
דשום לתוך של חבירך אלי נכנס
ואלי נכנס לתוך של ר' אינם
דאפילו לשקיד בה ס"ג

קפדי אינשי אע"ג וכן הן דברי מור"ם שכבלן ואין להקשות מבה דאיתא בגמ' וכתבו התוספ' לפני זה דלכ"ע לא יפתח"ה אין השותפין בחצר
פתח לחצר לעורך הבית שים לו בחצר שבנדו מפני שחרבה עליו שיתפו דרך ס"ח דגם אלילך שבחצר קפדי דשלחי שתח שיהיה לו אילך
תדיר ותשמים קבוע בחצר הן שבי' שקבוע ופומד בחצר החצר מסמ"ב משמע אילך בני אדם שבחצר מסמו לחצר בחצר בחקרא בשלמא ואפ"ש
אלי לא תיקשי לרמב"ם דאסר למלאות אפי' את כיתו שבחצר זה מלבים שחרבה עליו חדש שבחצר על השותפין וכמ"ש המחבר
ברים שעיף זה ורב"ח בן יעקב פתיר לכאן בחצר דשאלי בכה בשלמא את כיתו שיביב לחן אילך ותשמים קבוע וק"ל : ח מיהו בבית
קפידי נראה דהייבו אפילו לח דר השותף עמו בבית מ"מ יכול למחות לוה שלא לבבים לחבירו שיקלקלו את שלח כיתו ריבוי
דיורים ולא אמרו דיכול למלאות את כיתו שבשבים הוא לו לבדו ודוקא משמת ריבוי דיורים הוא דאלי למחות
אפי' השותף שהיבו דר עמו בבית וכמ"ש אבל כשרוצה ל' משותפין להוסיף אחרים במקומו ולא יוכה בדיורים לא אלי השותף בשני
לעבב עליו אפילו אותו השותף בשני דר שם ולומר עמך אלי יכול לדור ולא עב זה שאתה רוצה לבבים במקום'כי דוקא בשני שורי' דיין
כן וכמ"ש הטור והמחבר לקמן בסי' ט"ו ולא בשותפי' בעוף בבית דהא שם רוצה יכול למכור שלקו לוה שאבבים לחרים ושם אין הטות רוצה לדור
עמו"כ שלק עמו בבית כמדה או בעוד לינוד משמ"כ בשני שוכרי' וכמ"ש הטור שם זה כ"ל בדור ולא * כמ"ש שכתב שטם דין זה דיכול
למחות בבית אפי' דאין דעתו לשוכלו ולדור עם אלו כו' ע"ב ונם ל' ז"ל ונם ל' המרדכי הכ"ל אינו כן ודו"ק נם יש לתמוה על הב"י דכתב בשם
המרדכי או בקצר ואין בהגר"מ מ"ש ודו"ק : ט ואפי' לאחד משותפין כו' בי' ול"ת דשותף פתח בית אחת אותו אפי' לקצר בלא
כל עת שרוצה מותר לפתוח' נ"כ אלון לקצר קאי"ן דלא ושטעם אילך דכמרא משום דאלי למיחר שותפו עד שתתא בשיתה כביתך לא
בעי אלטטוטי ממך שתתא תראלי דרך אלוכך אפילו בשתא בביתך : יוד לא מבני שוקה שטור אסיק בשמעתא משום דבאיסור עשוי
ור"ל דלמדו רו"ל מדכתיב בפ' כלק ויראה ישראל שוכן לשבשיו ודרו"ל שלא יהו פתחיהן מכוונין זה בנגד זה ואע"ג שראה אלפילו בשים
עדיים שמתל לו או שבתן בנד אלון דלא רבינו ס"ז לא אבני כיון דיש לאיסור בדבר אחר דאע"ג דבאלון בנגד אלון מבני
בקפיד' אלי ואע"ג באלון בנד אלון דלא רבינו להקפיד כ"כ אבני בתו שוק' ס"ל כאי דאבני בפתי' בנגד פתח אע"ג שאר ובקיני
דלא אדיבי מקורה ובית הכסא : יא אלא ירחיק משמו כו' הא דבני בקצר השותפין בשראקה משמו ובקצר אחרת צריך להרחיק
עד שלא יוכל לראות וכדמסיק המחבר הטעם אחר בקדושו שראה"ן ז"ל דבאחר השותפין אע"ג דאבתי חוי ליה מ"מ כיון דאינו חזי ליה
דרך תשמיש תדיר אינו יכול לעכב עליו ולומר תסתכל בו לדעת היאך אי בשביל לאסתכולי בך לדעת יכול אבי לבבם ולאסתכל בך
שבחרי הוא שותף עמו בקצר משמ"כ בפתוח שלהו לקצר אחרת כו' ועי"ר וזהו דלא כמ"ש כ"ש הטעם ז"ל דכיון שהן שותפין *
כבר אין בוזרין כל כך זה מזה כו' ע"ש אלאלטעם הוא דכל"ה לא אבני למודבר וכמ"ש : יב לא אינם נוכחים שראה
אמות כו' פי' כשלל בפת' או בחלון אחליון אלמשה קלת תוך שראה אמות אף על נב דנבתו אחתך למעלה אחרת אמות יכול זה
לבעות בבנדו דאף בלאו אבני בני רשות שרים יכולין לראות בו דרך אותו שלון או פתח דשתם עיני בני אדם שהולכים ברשות שרים
רואין כל מה שהוא בנד עניהם מן שלד תוך שראה אמות :

ג קנות בכנד פתח כו' הלי דוקא הוא אלא צריך להרחיק עד שלא יוכל להרות בביתו וכדתסיק : יד כיון שאין לו שעבד כו' עשוי לו שאין לו שעבד שקנסו מחותו או מקל לו להרות בביתו דהא לעמו' ולהסתכל לא מכני כיס סוקה ושעבד וכמ"ש מור"ם בסנ"ס כסמוך ט"ו ס"ב ועוד דה"כ לא ס"ל כיון דאין לו שעבד אלא ס"ל אם אין לו שעבד ולכאורה נראה דס"ק צריך ליזהר בראייה שהוא בפתח כנגוכ פליס וסיינו שאין לו שעבד למה הוא הוה רואה תוכו אלא מלכתי ק' למה כא מור"ם ללמדנו בסנ"ס וז כאן ובתכה בסס י"ג ונס תלבו בנתפס כנגד פתח וכסמוך כס י"ז כתב דלכ"ע לסור לעמוד בחלון ולרחות בחצר שלו אפילו דוקא רחייה דנתפס פליי, כנגד ונס ק'כיון דדבר מיסו'ו הוא לא ס"ל לתלותו בנתפס בנגד דנתפס כנגד אינו שייך כ"ז נמי שאינו הנגיע בדברי אינסו'ו/ורע, כני אדם עליו יותר מירע/ שמים וכאדם כוה לא ס"ל צריך ליזהר דאינו בר הוה'הוא ומפלמו אינו פוסק מירעת בשר ודם . לכן נראה דמור"ם כתבו ללמדינו דאף דאין כותב נראה להרות ולזהיר נראיי סניף ונס אפילו אינו רואה לסס מ"מ אסור לעמוד נגד בית חברו לסתכל דרך סס אפשי נאסד בביתו הנגיעת שעומד סס כדי לרחות ואסתא ס"ס דתלתו בנתפס כנגד ונס כאס דסיים וכתב כיון דאין לו שעבד דכיון שלדעת בני אדם אין לו שעבד לאס עומד סס אלא שיסדוהו שלרחות נאכון .

ד ורחיב לפי' זה הוא מבו"י ס"ל בעל מאסר זה דכתבו סס כסף (ריס דף קל"כ) אלא דאמרו סס בנמרא דבעל אלר יכול להות בעל הגג מלאסם בוי' אלא בקוק כו (וכמ"ס בטור והמאסר בר"ס קכ"נ) וכתב סס בכ"י וזה מהנמרא ז"ל ולא יכול לותר בעל הגג לאסתם בסוי' בקורות עניס ואין לסתכל בעליך כיון שאפשר לי לסתם כו בלי אסתכלות אלא יכיס נתפס כנגד דאלו ס"ל בעל האלר דתרחה ואתכל כשאנת לאס רחית בעליכו כו' ס"ל . וע"ו כתב הב"י סס מכאן נראה שעליך ליזהר שלא לסתכל כו' כדברי הב"ס דמו"רס הב"ל .

ומדכתב מכאן נראה מוכח דכוונתו דב"י הוא כמ"ש דלאחרו מדס"ד דנמרא דאין בעל האלר יכול לאסות בגבעל הגג שלא לסתכל כוי דהא יצטרך לסתם כו בקור' פניס בלי רחות כדי שלא יהא נתפס כנגד כסיסומו וקל"ל דהא"נ דאין כוונתו לרחות אלא שיסוק בפיסומו וקל"ל והסת"ם נמי דכתב ל' צריך ליזהר ולא כתב ל' לאיסור ונס כתב ל' שלא לסתכל ולא כתב ל' לרחות דלעולם בהסתכלות יש לומר שלא לסתכל בלי כוונת רחות ומ"ס בב"י ותו"ס שאסור להסתכל בבית חבירו ל"ד בית קאמר אלא ה"ה לאלר חבירו דהא סס לאחרו דמרחייה בהאלר חבירו וכל"ל ונס זיל פתר טעמו ודו"ק : טו בפתח אחד אני יכול להסתר כו' דבפתח אחד יש חילוק גדול מ"ש אין הדרך בני אדם להניח פתוחה תמיד ויכול להסתפק סס בשביל שתוחה תשמ"כ בשני פתחים קטנים דרך להניח ל' מהן פתוח כן כ"ל בפי' רש"כס ס"ס (דף ס"ס) : טו יכול לעשות סס פתח קטן כראה שהוא דוקא בכה"נ דהיה סס מתחלה פתח או חלון גדול הוה דיכול לעשות מחנו סס פתח או חלון קטן אבל בשביל חבירו ואוה רואה משם לאלר חבירו אינו יכול לסתום סס ולעשות סס במקומו פתח או חלון קטן דעד כאן לא ס"ל בראה בשל חבירו אלא ס"ל בראה בשל עלמו ולכך אם בנה חלון גדול בפני עלמו ואוה רואה בו בשל חבירו אינו יכול לסתום סס ולעשות סס במקומו פתח קטן דעי' מעשה זה יפוקי בו לכאוף ולא יהיה בו כח לאחרו עליו דהא זה הוה להא דאיתא בשבועה ונאר' וכתבה הטור והמחבר בר"ס קכ"ו נס בשמו' בשיאן זה כתב דאלר שותפין אף"פ שעשו כך בנים רבות אלא אחיה ניין דאחרינן אלא עשיית שום מעשה מויק' וזה"נ אין לפ' הוקא ועמ"ש בסמ"ע סכ"נ עו' ס"ק בס"ס הר"מ וכתבתיהו בסמוך וכ"ה בכה"נ ויעוד דבעי בשל אלר לאלטעות מיניס עפי בסניה לו חלון דאו אפי' דאחרו בו מחמ"כ בשניה לעשות אחיה לעולם ל' בשם"ע בשם"ס דאין לו לסתוף אלא בפ

כתב לכל כל זמן וכ"פ מה שידוע מור"ם כוזה כלל נכון כתבנו במקבר כרס"ג וס"ו ודקה נס כאן בפלגן שים כו סיוק רמ"ה מיירי דמקמיל כוס וכתב דאין סוקה מכני כסיו' רמ"ה כו' ואפשר דבה לימדינו דבכל פלגן צריך למותמו ול"ת דבכל המקר יבנה בננדו ולא שבשל פלגן צריך למותמו : כג כיון דמחילה בלא עשיות סוס מפשם כרס"ם כתב טעם אחר וכיולא בטור כסי' קכ"ו ו"ל דלא שייך כאן סוקם דטעמא דסוקה הוא כיון שלא מיקם כפסיד ° ומיהו דוקא כיכא דמחקוי' מוי' ומינו כיו כגון מי שים לו פלגן פתו' לפקר שכירו שכל כיכא שמחקוי' כיו' כמו שהוא מוי' יכול לומר לא מפשתי למקו' כיון שאני מזיקך כמו שאתה מזיקני ומיימי מתניו מולי תפת' אתה לתכוע וגם היו' תדיר הוא זה ודמי לקוטרת ול"ד לפלגן דהתם לאו סיוק תדיר הוא אלמורה הוא עשוי ולא לפשתכל לפקר שכירו שכ"ל : כד אין לזן סוק' אכל אם יש עדי' שאתלו על זה על סיוק רמ"ה סוב אין יכול לחזור כאן כ"כ הטור כפס כרס"ם שם כפי' קכ"ו ° וכ"פ דמאני מחילה לפשם שכתב המקבר כיון דמחילה כו' : כה ונפל הכותל שפלגן כו ול"ד לא"ם המקבר כפי' קכ"ג כראובן שפזזו' בניתת קורות בכותל בידוע לכאיבו ונפל הכותל וחזר שכירו וכנאן דאין לו לנבות קורו' על אותו כותל אלא דברשב"ם בתשובת הביח ס"י כם' קכ"ג מפ"ם פילק וכתב ו"ל כל סנוף דדבר שבשתבד לא ישבו בעולם לא נאתל שסיבבוד שלנו מי שים לו שיבבוד על כותל לכאיבו לבעוך בו קורם אע"פי שבשבדה אותו קורם לא נאתל שסיבבוד שאין הסיבבוד לאותו קורם אלא לבעך בו קורם וכן לא נשתבד המבר לפסיבת מים על אותו מרוב וכן הדין לפלגן הפשוי לאורם אע"פ שבשל בכותל לא נשתבד שיבבוד אלא

לג ש"ר הפקר הוא כו' אין להקשות ג"כ למה סתם מורם בהגהתו בסמוך ס"ו וכתב ז"ל אבל בפתוח לר"ה וכדומה שאין כיוצא למתו"כ לג"כ לא הוה מוקף דסתם מיירי לענין זה שיכירו יכול לבנות בשלו אפ"פ שמפיל בכבישו חמילא ע"ו שכבר פתח וכ"ש מחר מוכה מהפקר כר"ייה מתוך עלונו לענין זה שאין שכנגדו יכול ג"כ לפתוח עלון ולר"ה מתוכו ושילך זה מכותר בכדי שיכתוב רשב"ם ובעתקתי לשונו שם סי' ו' על דברי הג"ה הכ"ל ע"ש ועד"ז ס"פ כמ"ש שם והוכחתי שילוך זה עוד ממקומות אחרים : לד וה"מ במקום שאין רשאי לזונין זיון כו' דכרי המחבר סתומין הן מלוד כמ"ש וכ"מ מיירי כפתוח אבל כמה דברים מוכיחים דמיירי בסתום כגון שכתב הרמב"ן ז"ל ומיהו כתב הרמב"ן ז"ל ומיהו כתב הרמב"ן ז"ל ומיהו כ

וקדם כעל העלייה ועשה אומר כעלייתו אין כעל הבית יכול לפתוח
תפתיו אבוי על כתותיו ולא לעשות רפת על בקר כמלא שכקרימתו
על זה כשתעבד ביתו על זה ולפיכך נראין אלו לדעת הספרים שיש
בין שני אלו והוא שכל שהוא תזיי את שכירו במעשיו או שמוני ויזו

וכיוצא בו בקרקע שכירו . כדין
הוא אומר לאו כל הימנך שתשתמש
בקרקעי ולא שתזיקני בנירי דיד
והייבו ויזין ומרוב וכיוצ' בו אבל
כשאינו מזיק כלל ולא משתמש
כשלו כלל כל מה שהוא רוצה
לעשות כשל עצמו עושה והייבו
קרימת אומר וכיוצא בו לפי שהו
יכול לומ' אומרי משלי ואין אומרי
מזיק ומה שתתש צריך להרחיק
שנות של נתותיו ממתי אומרי לא
מחמת שכשתעבד שלך לשלי אלא
שהיכך רשאי להזיקני וכן כשקר
הכנו' או רפת לאומר הינו יכול
כשל העלייה לעבוד על ידי כדי אלא
יפסיד עליו עלייתו אלא לעשות
בו אוזרו לפי שהו אומר לו כשלי
אני עושה ובכשיו היכי מזיק ואם
אתה עושה לנוקך הרחק עצמך
אלא תעשה אומר בעלייתך .
וא"כ יש כאן מקום שאלה . אחר
שהדבר כן . מי שקדם לפתוח
אלונותיו על אחר שכירו למעלה
מד' אמות ולבבנים אורח קדם
וזכה כשל כרמו על שכירו וצריך
שכירו להרחיק ממנו ד' אמות
שהרי הינו מזיקו כפתיחת
אלונותיו שלמעלה מד' אמות
וכשכח לבני"ה קי"ל להרמי' כדי
אלא יפסיל עליו ויזקנו וכדרך

שאמרו בגמ' ורפת בקר ושנות של נתותיו ותשובת העכין הוה שפני שאלון זה לקח מאויר אחר שכירו ומשתמש בו והינו רשאי להשתמ'
כשל זה אלא מדעתו משא"כ באומר שהינו משתמש כשל כשל הבית כלל משתמ' מי שקד' ופתח אלון על ר"ה ו"ה וריו ונשכר והינו שכירו
שכלך השני רשאי לאחוש שפני שהינו פותח על רשותו שהרחב של מלך הוא וכך רגיל שכל שכא לפתוח על הדר' יפתח שהינו פותח על רשו'
שכירו ולא משתמש כשל שכירו כלום ולפיכך אם כא השני לפתוח אלון כנגד אותו אלון הינו רשאי שיכול לומ' זה אל תזיקני בריח רחיית'
וכדרך שכשל העלייה כשל האומר אוכא לכ"ה מלשנות רפת בקר או שנות של נתותיו תשת אומרי שקדם . אבל אם בא להניח כתלו
שניכיהו והינו שאינא אם"פ שאין כיכיהן ד' אמות אם יש לו כל שאתה משתמש בחויר רשותי אלא מדעתי אהיכ רשאי . ואלו היה
זה רשאי לאחות כידו כשעת פתיחת האלון ולא אהיכה אבל ב"ה ואם משעה שעשה וצריך להרחיק ממנו ד' אמות אבל זה
שהינו יכול לאחות כל שהוא פותח על ר"ה וכאו שאמרנו אין לו שוקה וזה שנכי' ואינו נאמא עשה אין לו שוקה וזה אין לו שוקה ואין לאחות
ולפיכך אפי' כא משתמ' עשה אין לו שוקה וזה שנכי' ואינו נאמא וכלבד שיניכיה ד' אמות כדי אלא יניח ויראה עכ"ל : לא צריך לפתוח
אא"פ כו' אמ"ש בשמ"ש לפיל ס"ק ל"ה : מ אין תנאי זה כלום דדומה לאומר סדה זו לבשלקיבו תהא קנויה לך אלא קנה טור ול"ד למ"ש
הטור ומור"ם בסנ"ה ר"ם קמ"ש דמועיל השוקה נגד זה שבאחר כאן דשאני הכא דרגא להשוקק כאויר שבגד אלונו שהוא מיוחד דוק' לאלק
זה מה שאין כן כתם שרגא לעמוד עם שהיה אמו כשותפו' זה שהיה כאן ושונין שקנה מאינו ועפ"ר : מא לאא"ימים
פי' שהשוקק כו כמה שניש וכמ"ש לאחר זה בשמוך ע"ם : מב אא"פ שהלוקח בא מעמת כותי כו' פי' ובדיכי כותי' אין שוקה לאורה
אלא כל ג' הוא פותח לתוך רשות שכירו כשרוצה שכירו שותם את אורו כפניו אפילו השוקק כו כמה שניש טור : מג אלא לנירעות'
פי' שכאן ישראל השוקה שדה שכירו וישראל השוקק כה כמה שניש וכא ישראל ועבר עליו ומכ"ש עדיש שעדה זו היתה שלו דאמרינן הכא שכא
כותי הרי הוא ככותי דאין לו שוקה כאנשי ישראל ס"ש בשער וכמ"ש השתכר ס"קמ"ט סי"ד ושור ע"ם ושכו' שם וכאן : מד והשתי היה
יכול לשותתו עד יכול לשתתו פי' שכאן שכוזה לפניו אבל כלא כאן הינו יכול להכריחו שישתם אלונו דלא עדיף שכותי
ושדיכיהן ס"י להכריחו לשתוש כ"ש לכנות כשכירו לפני השלון כשירגה : מה שתוש אלונותיך שדין עמו . שם כאן שיירי אפי' שם כשר
שהוא כה כשלונו כמה שניש וכ"ש כרש"פ כא כתשוכה זו שכדי' שם שהשכר רשום כמ"ש כי כן דיניהן של כותים ודיניהן הוא אפי' פתוח כמה
שניש וכ"ש לו ותימה אלא כשר כתב ופסק השתכר לפני זה שכשי"ש דאשור לשלוק אפי' לשכנות כשכירו לפני השלון כאין השתו' כשלונו
וכ"ש דא"י להכריחו לשותתו וא"ל דלעיל שיירי דשלונו של ישראל היה פתוח כמה שניש קודם שכא שכותי כגידו דאו שייך היה שוקה כדין
ישראל אלא שכדיכי הכותים כשכבא הכותי אא"כ כיתו כלדו היה יכול לשכנות כשלו ולהפיסל על אלונו מ"ה פסק האלון כתר דין תורה
משא"כ הכא דשיירי דשתלת פתיחת האלון היה שם כיתו של כותי ותיר היה כרשו' הכותי לשכנות כנגדו אלא היה לו לישראל זה שום שוק'
מעולם דו"א דנשם לעיל שיירי אף שמתלת פתיחת האלון היה שם כיתו של כותי כדמשמע ל' השתכר שם ו"ל כאן רשאין ים כ"ת אלא כותי
ופתח אלון על נגד של כותי ועוד שכרי מסיק מו"ר וכתב עליו שם ו"ל וכל זה שיירי שדוע שכשירו של כותי היה קוד' לשלונו' של זה .
וכרש"ליים לאחר שנדקד כל' השתכ' כשני הספרי' דנשם"י כתב רשאין פתח אלון על נגד של כותי כו' ונשם"י כתב רשאין פתח
אלונו על שכירו של כותי ועוד שכשפיק ס"ק ת"ת שכא אלוק לשנו' נגד אלון ונשפיק ס"ק ת"ת שכא אלוקא לשכרים לשעל אלון שיתוש
אלונו . ואף שמעמ' כך היו מ"ת השתכ' שכא לכתוב הדיכי' ולא השעמ' לא היה לו לשכות . וכרש"ה דמשו' אילוק הנושפי' מ"ה שתלפו
הדיכים והוא דנשם"י ס"ק דשיירי דשתלת פתיחת האלון היה פתוח לשנו ונשתם נו אף שאינו משופע לית היה ס"ק רשאי' כל כך וכמ"ש הטור כר"ם
קל"ד נם כדברי השתכ' שם ס"כ נם כר"ם ק"ם ע"ם ומ"ש כתב דשלוקא כא לשנכיה כיתו כאנשי שאותם כו' ולא כת' כדי לשתוש כדי אלא
יוקנו כשיוק רשאי מוכח מזה דשיירי כאלון דלא היה לו סיוק רשאי ממנו אלא לשנכיה כנין כיתו כתכוון מ"ה פסק כיון דלא כא להלוקא
עי"ו אלא גרס סיוק דלא אמרי' כוה שכא מכא כותי ים לו וכו' כותי ואין להלוקא לסיוק לשבא כאלון כיתים

ים ראובן יש לו כיתו אצל כותי כו' עיין כשאו' ר"ם כאן ס"נ סי' ע"ה ובשאו' ר"ן ומביב סימן מ"ד ובשאו' מ"ם בשלות שכנים סימן כ"ב דף קכ"ב ע"ד ומימן כ"ג ום"ב סי' ע"ו ובשאו"ן לב שער ג' כלל י"ד סי' ע"ר ורים כלל מ"ו סי' ע"ם ע"ם : ך דשואיל ושכותי כו' עיין כשער שבורת מזוז עיין כשבל פקיסו' דף קמ"ם ע"ב נם כאן מיירי אפי' כשר שהיה פתוח אלונותיך כו' עיין כשם ע"ם ושכ"ש

ראובן שהיה לו אלונו' כביתו כנד שניירו או נישתו על שכירו ושכותי ביניהן ושפלה שכותי וע"י זה ראובן רוצה לשרות שכירו לם צריך לשתוש אלונותיו אע"פ שעשתם כביתו כן כתב הרא"ש כתשובה
(שמור הניפו שכ"ב) מיהו אם היה בית מפסיק והיה נם כן על אחר שהיה רוצה אותו בית לשרות שכירו ושפל וע"י כך רוצה מכית אחר אין צריך לשתוש אלונותיו אלא שכא (שרוצין) מכית זה או מכית אחר מיהו ים מלקין (נשאו' הנלוכים) ושכירה לכו דהיזק הוא מקרי היזק דממילא ואחר שעשה כביתו על היזק להרחיק עצמו ויניין לקמן סימן קנ"ה :

יז ראובן שפתח חלון לחצר שותפין והאחר איננו פה והתנ' עם זה שהוא פה שכשיחלוקו אם יפול חלקו אצל ראובן לא יוכל למחות בו אין תנאי זה כלום :

יח (סור שכ"ם נשם הנלון) (ים) ראובן יש לו בית אצל כותי ופתח חלון על נגו של כורתי מם לאחר ימים מכר הכותי ביתו לישראל ובא הלוקח להגביה ביתו בעגין שסותם החלון של ישראל וטוען ראובן אתה מאפיל על אורות חלוני מה אע"פ שהלוקח בא מחמת כותי אסור לו לשתוש כדין ישראל עם ישראל דלא אשכחן דקאי ישראל במקו' כותי מה אלא לגריעותא :
נג (שם נשם הרמ"ם) ויש (כ) דשואיל יד והכותי היה יכול לשתתו נם הלוקח הכא מכחו יכול לשתתו וכן כל כא הכותי ים לישראל הכא מכחו וכן הורו מהר"ם והרמ"ם (נתרוכי פ' מז"ם) וכן נראה לי להורות וכ"ם כמקום דאיכא דינא דמלכותא דאולינן כתרא ונראה הלוקח להזהר שיסוק כקרקע הכותי קודם שיתן לכותי המעות כי אם יתן המעות קודם הסוקה מיד נשתלק הכותי והוי כשפקר (כ"כ לקמן ס"ם קכ"ו) וזכה ישראל הסני כאלונות זו קודם שיסוק ישראל הסני וכל זה מיירי שידוע שהלוקח שלכותי היה קודם לאלונות זו אבל (פרמ"ן) אבל אם ספק אם כאלונות הין קודמים והסוק כשל השפקר על הלוקח הכא לשתוש להניח רגיה ואין הסוקה מועל נגד כותי והכא מנכיהו ואינו נאנא אע"פ שאין כיכיהן ד' אמות לפי שוה אומר לו כל שאתה משתמש כחויר רשותי אלא מדעתי אהיכ רשאי . ואלו היה זה רשאי לאחות כידו כשעת פתיחת האלון ולא אהיכה אבל ב"ה ואם משעה שעשה וצריך להרחיק ממנו ד' אמות אבל זה שהינו יכול לאחות כל שהוא פותח על ר"ה וכאו שאמרנו אין לו שוקה וזה שנכי' ואינו נאמא עשה אין לו שוקה וזה אין לו שוקה ואין לאחות ולפיכך אפי' כא משתמ' עשה אין לו שוקה וזה שנכי' ואינו נאמא וכלבד שיניכיה ד' אמות כדי אלא יניח ויראה עכ"ל : לא צריך לפתוח אא"פ כו' אמ"ש בשמ"ש לפיל ס"ק ל"ה : מ אין תנאי זה כלום דדומה לאומר סדה זו לבשלקיבו תהא קנויה לך אלא קנה טור ול"ד למ"ש הטור ומור"ם בסנ"ה ר"ם קמ"ש דמועיל השוקה נגד זה שבאחר כאן דשאני הכא דרגא להשוקק כאויר שבגד אלונו שהוא מיוחד דוק' לאלק זה מה שאין כן כתם שרגא לעמוד עם שהיה אמו כשותפו' זה שהיה כאן ושונין שקנה מאינו ועפ"ר : מא לאא"ימים פי' שהשוקק כו כמה שניש וכמ"ש לאחר זה בשמוך ע"ם : מב אא"פ שהלוקח בא מעמת כותי ובדיכי כותי' אין שוקה לאורה אלא כל ג' הוא פותח לתוך רשות שכירו כשרוצה שכירו שותם את אורו כפניו אפילו השוקק כו כמה שניש טור : מג אלא לנירעות' פי' שכאן ישראל השוקה שדה שכירו וישראל השוקק כה כמה שניש וכא ישראל ועבר עליו ומכ"ש עדיש שעדה זו היתה שלו דאמרינן הכא שכא כותי הרי הוא ככותי דאין לו שוקה שכאנשי ישראל ס"ש בשער וכמ"ש השתכר ס"קמ"ט סי"ד ושור ע"ם ושכו' שם וכאן : מד והשתי היה יכול לשותתו עד יכול לשתתו פי' שכאן שכוזה לפניו אבל כלא כאן הינו יכול להכריחו שישתם אלונו דלא עדיף שכותי ושדיכיהן ס"י להכריחו לשתוש כ"ש לכנות כשכירו לפני השלון כשירגה : מה שתוש אלונותיך שדין עמו . שם כאן שיירי אפי' שם כשר שהוא כה כשלונו כמה שניש וכ"ש כרש"פ כא כתשוכה זו שכדי' שם שהשכר רשום כמ"ש כי כן דיניהן של כותים ודיניהן הוא אפי' פתוח כמה שניש וכ"ש לו ותימה אלא כשר כתב ופסק השתכר לפני זה שכשי"ש דאשור לשלוק אפי' לשכנות כשכירו לפני השלון כאין השתו' כשלונו וכ"ש דא"י להכריחו לשותתו וא"ל דלעיל שיירי דשלונו של ישראל היה פתוח כמה שניש קודם שכא שכותי כגידו דאו שייך היה שוקה כדין ישראל אלא שכדיכי הכותים כשכבא הכותי אא"כ כיתו כלדו היה יכול לשכנות כשלו ולהפיסל על אלונו מ"ה פסק האלון כתר דין תורה משא"כ הכא דשיירי דשתלת פתיחת האלון היה שם כיתו של כותי ותיר היה כרשו' הכותי לשכנות כנגדו אלא היה לו לישראל זה שום שוק' מעולם דו"א דנשם לעיל שיירי אף שמתלת פתיחת האלון היה שם כיתו של כותי כדמשמע ל' השתכר שם ו"ל כאן רשאין ים כ"ת אלא כותי ופתח אלון על נגד של כותי ועוד שכרי מסיק מו"ר וכתב עליו שם ו"ל וכל זה שיירי שדוע שכשירו של כותי היה קוד' לשלונו' של זה . וכרש"ליים לאחר שנדקד כל' השתכ' כשני הספרי' דנשם"י כתב רשאין פתח אלון על נגד של כותי כו' ונשם"י כתב רשאין פתח אלונו על שכירו של כותי ועוד שכשפיק ס"ק ת"ת שכא אלוק לשנו' נגד אלון ונשפיק ס"ק ת"ת שכא אלוקא לשכרים לשעל אלון שיתוש אלונו . ואף שמעמ' כך היו מ"ת השתכ' שכא לכתוב הדיכי' ולא השעמ' לא היה לו לשכות . וכרש"ה דמשו' אילוק הנושפי' מ"ה שתלפו הדיכים והוא דנשם"י ס"ק דשיירי דשתלת פתיחת האלון היה פתוח לשנו ונשתם נו אף שאינו משופע לית היה ס"ק רשאי' כל כך וכמ"ש הטור כר"ם קל"ד נם כדברי השתכ' שם ס"כ נם כר"ם ק"ם ע"ם ומ"ש כתב דשלוקא כא לשנכיה כיתו כאנשי שאותם כו' ולא כת' כדי לשתוש כדי אלא יוקנו כשיוק רשאי מוכח מזה דשיירי כאלון דלא היה לו סיוק רשאי ממנו אלא לשנכיה כנין כיתו כתכוון מ"ה פסק כיון דלא כא להלוקא עי"ו אלא גרס סיוק דלא אמרי' כוה שכא מכא כותי ים לו וכו' כותי ואין להלוקא לסיוק לשבא כאלון כיתים

הגה ראובן שפתח חלון לחצר שותפין והאחר אינו פה והתנ' עם זה שהוא פה שכשיחלוקו אם יפול חלקו אצל ראובן לא יוכל למחות בו אין תנאי זה כלום ; ראובן יש לו בית אצל כותי ופתח חלון על נגו של כורתי מם לאחר ימים מכר הכותי ביתו לישראל ובא הלוקח להגביה ביתו בעגין שסותם החלון של ישראל וטוען ראובן אתה מאפיל על אורות חלוני מה אע"פ שהלוקח בא מחמת כותי אסור לו לשתוש כדין ישראל עם ישראל דלא אשכחן דקאי ישראל במקו' כותי מה אלא לגריעותא ; נג (שם נשם הרמ"ם) ויש (כ) דשואיל יד והכותי היה יכול לשתתו נם הלוקח הכא מכחו יכול לשתתו וכן כל כא הכותי ים לישראל הכא מכחו וכן הורו מהר"ם והרמ"ם (נתרוכי פ' מז"ם) וכן נראה לי להורות וכ"ם כמקום דאיכא דינא דמלכותא דאולינן כתרא ונראה הלוקח להזהר שיסוק כקרקע הכותי קודם שיתן לכותי המעות כי אם יתן המעות קודם הסוקה מיד נשתלק הכותי והוי כשפקר (כ"כ לקמן ס"ם קכ"ו) וזכה ישראל הסני כאלונות זו קודם שיסוק ישראל הסני וכל זה מיירי שידוע שהלוקח שלכותי היה קודם לאלונות זו אבל (פרמ"ן) אבל אם ספק אם כאלונות הין קודמים והסוק כשל השפקר על הלוקח הכא לשתוש להניח רגיה ואין הסוקה מועל נגד כותי והכא מנכיהו ואינו נאנא אע"פ שאין כיכיהן ד' אמות כדי אלא יניח ויראה עכ"ל : לא צריך לפתוח אא"פ כו' אמ"ש בשמ"ש לפיל ס"ק ל"ה : מ אין תנאי זה כלום דדומה לאומר סדה זו לבשלקיבו תהא קנויה לך אלא קנה טור ול"ד למ"ש הטור ומור"ם בסנ"ה ר"ם קמ"ש דמועיל השוקה נגד זה שבאחר כאן דשאני הכא דרגא להשוקק כאויר שבגד אלונו שהוא מיוחד דוק' לאלק זה מה שאין כן כתם שרגא לעמוד עם שהיה אמו כשותפו' זה שהיה כאן ושונין שקנה מאינו ועפ"ר : מא לאא"ימים פי' שהשוקק כו כמה שניש וכמ"ש לאחר זה בשמוך ע"ם : מב אא"פ שהלוקח בא מעמת כותי ובדיכי כותי' אין שוקה לאורה אלא כל ג' הוא פותח לתוך רשות שכירו כשרוצה שכירו שותם את אורו כפניו אפילו השוקק כו כמה שניש טור : מג אלא לנירעות' פי' שכאן ישראל השוקה שדה שכירו וישראל השוקק כה כמה שניש וכא ישראל ועבר עליו ומכ"ש עדיש שעדה זו היתה שלו דאמרינן הכא שכא כותי הרי הוא ככותי דאין לו שוקה שכאנשי ישראל ס"ש בשער וכמ"ש השתכר ס"קמ"ט סי"ד ושור ע"ם ושכו' שם וכאן : מד והשתי היה יכול לשותתו עד יכול לשתתו פי' שכאן שכוזה לפניו אבל כלא כאן הינו יכול להכריחו שישתם אלונו דלא עדיף שכותי ושדיכיהן ס"י להכריחו לשתוש כ"ש לכנות כשכירו לפני השלון כשירגה : מה שתוש אלונותיך שדין עמו . שם כאן שיירי אפי' שם כשר שהוא כה כשלונו כמה שניש וכ"ש כרש"פ כא כתשוכה זו שכדי' שם שהשכר רשום כמ"ש כי כן דיניהן של כותים ודיניהן הוא אפי' פתוח כמה שניש וכ"ש לו ותימה אלא כשר כתב ופסק השתכר לפני זה שכשי"ש דאשור לשלוק אפי' לשכנות כשכירו לפני השלון כאין השתו' כשלונו וכ"ש דא"י להכריחו לשותתו וא"ל דלעיל שיירי דשלונו של ישראל היה פתוח כמה שניש קודם שכא שכותי כגידו דאו שייך היה שוקה כדין ישראל אלא שכדיכי הכותים כשכבא הכותי אא"כ כיתו כלדו היה יכול לשכנות כשלו ולהפיסל על אלונו מ"ה פסק האלון כתר דין תורה משא"כ הכא דשיירי דשתלת פתיחת האלון היה שם כיתו של כותי ותיר היה כרשו' הכותי לשכנות כנגדו אלא היה לו לישראל זה שום שוק' מעולם דו"א דנשם לעיל שיירי אף שמתלת פתיחת האלון היה שם כיתו של כותי כדמשמע ל' השתכר שם ו"ל כאן רשאין ים כ"ת אלא כותי ופתח אלון על נגד של כותי ועוד שכרי מסיק מו"ר וכתב עליו שם ו"ל וכל זה שיירי שדוע שכשירו של כותי היה קוד' לשלונו' של זה . וכרש"ליים לאחר שנדקד כל' השתכ' כשני הספרי' דנשם"י כתב רשאין פתח אלון על נגד של כותי כו' ונשם"י כתב רשאין פתח אלונו על שכירו של כותי ועוד שכשפיק ס"ק ת"ת שכא אלוק לשנו' נגד אלון ונשפיק ס"ק ת"ת שכא אלוקא לשכרים לשעל אלון שיתוש אלונו . ואף שמעמ' כך היו מ"ת השתכ' שכא לכתוב הדיכי' ולא השעמ' לא היה לו לשכות . וכרש"ה דמשו' אילוק הנושפי' מ"ה שתלפו הדיכים והוא דנשם"י ס"ק דשיירי דשתלת פתיחת האלון היה פתוח לשנו ונשתם נו אף שאינו משופע לית היה ס"ק רשאי' כל כך וכמ"ש הטור כר"ם קל"ד נם כדברי השתכ' שם ס"כ נם כר"ם ק"ם ע"ם ומ"ש כתב דשלוקא כא לשנכיה כיתו כאנשי שאותם כו' ולא כת' כדי לשתוש כדי אלא יוקנו כשיוק רשאי מוכח מזה דשיירי כאלון דלא היה לו סיוק רשאי ממנו אלא לשנכיה כנין כיתו כתכוון מ"ה פסק כיון דלא כא להלוקא עי"ו אלא גרס סיוק דלא אמרי' כוה שכא מכא כותי ים לו וכו' כותי ואין להלוקא לסיוק לשבא כאלון כיתים

ראובן שפתח חלון לחצר שותפין והאחר אינו פה והתנ' עם זה שהוא פה שכשיחלוקו אם יפול חלקו אצל ראובן לא יוכל למחות בו אין תנאי זה כלום ; ראובן יש לו בית אצל כותי ופתח חלון על נגו של כורתי מם לאחר ימים מכר הכותי ביתו לישראל ובא הלוקח להגביה ביתו בעגין שסותם החלון של ישראל וטוען ראובן אתה מאפיל על אורות חלוני מה אע"פ שהלוקח בא מחמת כותי אסור לו לשתוש כדין ישראל עם ישראל דלא אשכחן דקאי ישראל במקו' כותי מה אלא לגריעותא ; נג (שם נשם הרמ"ם) ויש (כ) דשואיל יד והכותי היה יכול לשתתו נם הלוקח הכא מכחו יכול לשתתו וכן כל כא הכותי ים לישראל הכא מכחו וכן הורו מהר"ם והרמ"ם (נתרוכי פ' מז"ם) וכן נראה לי להורות וכ"ם כמקום דאיכא דינא דמלכותא דאולינן כתרא ונראה הלוקח להזהר שיסוק כקרקע הכותי קודם שיתן לכותי המעות כי אם יתן המעות קודם הסוקה מיד נשתלק הכותי והוי כשפקר (כ"כ לקמן ס"ם קכ"ו) וזכה ישראל הסני כאלונות זו קודם שיסוק ישראל הסני וכל זה מיירי שידוע שהלוקח שלכותי היה קודם לאלונות זו אבל (פרמ"ן) אבל אם ספק אם כאלונות הין קודמים והסוק כשל השפקר על הלוקח הכא לשתוש להניח רגיה ואין הסוקה מועל נגד כותי והכא מנכיהו ואינו נאנא אע"פ שאין כיכיהן ד' אמות כדי אלא יניח ויראה עכ"ל : לא צריך לפתוח אא"פ כו' אמ"ש בשמ"ש לפיל ס"ק ל"ה : מ אין תנאי זה כלום דדומה לאומר סדה זו לבשלקיבו תהא קנויה לך אלא קנה טור ול"ד למ"ש הטור ומור"ם בסנ"ה ר"ם קמ"ש דמועיל השוקה נגד זה שבאחר כאן דשאני הכא דרגא להשוקק כאויר שבגד אלונו שהוא מיוחד דוק' לאלק זה מה שאין כן כתם שרגא לעמוד עם שהיה אמו כשותפו' זה שהיה כאן ושונין שקנה מאינו ועפ"ר : מא לאא"ימים פי' שהשוקק כו כמה שניש וכמ"ש לאחר זה בשמוך ע"ם : מב אא"פ שהלוקח בא מעמת כותי ובדיכי כותי' אין שוקה לאורה אלא כל ג' הוא פותח לתוך רשות שכירו כשרוצה שכירו שותם את אורו כפניו אפילו השוקק כו כמה שניש טור : מג אלא לנירעות' פי' שכאן ישראל השוקה שדה שכירו וישראל השוקק כה כמה שניש וכא ישראל ועבר עליו ומכ"ש עדיש שעדה זו היתה שלו דאמרינן הכא שכא כותי הרי הוא ככותי דאין לו שוקה שכאנשי ישראל ס"ש בשער וכמ"ש השתכר ס"קמ"ט סי"ד ושור ע"ם ושכו' שם וכאן : מד והשתי היה יכול לשותתו עד יכול לשתתו פי' שכאן שכוזה לפניו אבל כלא כאן הינו יכול להכריחו שישתם אלונו דלא עדיף שכותי ושדיכיהן ס"י להכריחו לשתוש כ"ש לכנות כשכירו לפני השלון כשירגה : מה שתוש אלונותיך שדין עמו . שם כאן שיירי אפי' שם כשר שהוא כה כשלונו כמה שניש וכ"ש כרש"פ כא כתשוכה זו שכדי' שם שהשכר רשום כמ"ש כי כן דיניהן של כותים ודיניהן הוא אפי' פתוח כמה שניש וכ"ש לו ותימה אלא כשר כתב ופסק השתכר לפני זה שכשי"ש דאשור לשלוק אפי' לשכנות כשכירו לפני השלון כאין השתו' כשלונו וכ"ש דא"י להכריחו לשותתו וא"ל דלעיל שיירי דשלונו של ישראל היה פתוח כמה שניש קודם שכא שכותי כגידו דאו שייך היה שוקה כדין ישראל אלא שכדיכי הכותים כשכבא הכותי אא"כ כיתו כלדו היה יכול לשכנות כשלו ולהפיסל על אלונו מ"ה פסק האלון כתר דין תורה משא"כ הכא דשיירי דשתלת פתיחת האלון היה שם כיתו של כותי ותיר היה כרשו' הכותי לשכנות כנגדו אלא היה לו לישראל זה שום שוק' מעולם דו"א דנשם לעיל שיירי אף שמתלת פתיחת האלון היה שם כיתו של כותי כדמשמע ל' השתכר שם ו"ל כאן רשאין ים כ"ת אלא כותי ופתח אלון על נגד של כותי ועוד שכרי מסיק מו"ר וכתב עליו שם ו"ל וכל זה שיירי שדוע שכשירו של כותי היה קוד' לשלונו' של זה . וכרש"ליים לאחר שנדקד כל' השתכ' כשני הספרי' דנשם"י כתב רשאין פתח אלון על נגד של כותי כו' ונשם"י כתב רשאין פתח אלונו על שכירו של כותי ועוד שכשפיק ס"ק ת"ת שכא אלוק לשנו' נגד אלון ונשפיק ס"ק ת"ת שכא אלוקא לשכרים לשעל אלון שיתוש אלונו . ואף שמעמ' כך היו מ"ת השתכ' שכא לכתוב הדיכי' ולא השעמ' לא היה לו לשכות . וכרש"ה דמשו' אילוק הנושפי' מ"ה שתלפו הדיכים והוא דנשם"י ס"ק דשיירי דשתלת פתיחת האלון היה פתוח לשנו ונשתם נו אף שאינו משופע לית היה ס"ק רשאי' כל כך וכמ"ש הטור כר"ם קל"ד נם כדברי השתכ' שם ס"כ נם כר"ם ק"ם ע"ם ומ"ש כתב דשלוקא כא לשנכיה כיתו כאנשי שאותם כו' ולא כת' כדי לשתוש כדי אלא יוקנו כשיוק רשאי מוכח מזה דשיירי כאלון דלא היה לו סיוק רשאי ממנו אלא לשנכיה כנין כיתו כתכוון מ"ה פסק כיון דלא כא להלוקא עי"ו אלא גרס סיוק דלא אמרי' כוה שכא מכא כותי ים לו וכו' כותי ואין להלוקא לסיוק לשבא כאלון כיתים

ס"ק קכין ס"ר כתב דמודדין ברוח לגודל בערך רחבן שבגודל ובגיאו כד"א ס"ם ולא ידעתי למה הסמיכ כל זה למקבר : נה ולא מן הסקיפ סי' כמשפע הכותל שכו הלבן כין בשני כין בחוץ כדי לרחו ע"י מחרם וע"ם במרדכי ס' תרל"ב : נו

יכול לסוקפו אע"פ שאתר שיכו לעשות הלבן הרחו כידו לסקפו ואין צריך ליטול רשות מחבירו ע"ז ומ"ם אין לו סוקה אם שבירו בה אחר ומן לכנו בחבירו בחקו הסקיפ' בהולכ' בלד הכותל כן והלבן בחתכ' הרחב' ל"ד בחתכ' קחת אלא ר"ל סיכה כין סני הכתלי' ד"א אם רוח הלבן שהו בכלל המרפק דד' אמות ומ"ם בחתכ בלו אמר בכלל הד' אמות ו"ם בכ"י דיכול לבנו ג' כתלי' כשיכ הלבן מבירו כרחו ד' אמות מרוכבת כו' ע"ם ויהו הלא כמ"ם בטור דם"ל דג"ל ד' אמות ולא רוחב הלבן ופר"ר :

נו אפשר נב מסופק אלבן מבירו וע"ל בסי' ו דכתב בשם הרא"ם דכשל הלבן יכול לעשות מלבנות תקתיו נב משופע ונם לרש"ב אמכיה שם נראה דיכול לעשות כיון דמסיק שם דנם מלביה אין לבשל הלבן מוקה - וג"ל דכאן מיירי דנגב היה בבוי מן הצד (או רחוק קצת) בחופן אלא עכבתו נראו מהלבן להשל

נז צריך להסביל מחבו ד' אמו' בטעם דנם עליו עולין לפעמי' ואו יראו לתו' הלבן מבירו טור : ס אדר לאוצר יין פי' ואע"פי שעבדיו אין שם יין וכ"כ בתשובת רשב"א בהדיא כתבתי בשמי ו ע"ם וע"ל סי' קכ"ה ס"ב ונ' : שה שרגא להגביה כו' על הוגאתו כנ"ל ועל סי' קכ"ו ס"ט דשם כתב בטור והמקבר דשם ירצה לכנו, הל"על הוגאתו ונבוה יות, אד' אמו' דיכול מבירו לעכב עליו ס"ט כמ"ם שם דיכול לומ' אני משתמש בשלי עובי הכותל שלי והכא מיירי דקבירו בה לבנו ולהגביה בשלי עובי הכותל שלו דאמות' וכמ"ם מו"ם ג"כ שם : שכ ושמו שכנין והעלי שפ"ר מ"ם ע"ו : שנ מ"ו לומ' שתו' ואם בה הוה לשתו' על הוגאתו עמ"ם דינו לעיל סי"ד ולקמן סי' קע"ב : שד ודוקא בתכשרה כו' כד"מ כתו' דהייכו דוקא כשחלקו שתם כו' פד"ר ועי"ם : שה ראובן שכתן או מכר בקרקע דקל לכתוב בשתן או מכר בקרקע דקל לכתוב בשתן דאו מליבה דכולי עלמא יכול לבנות לפני הלבן מה שתין

כן כשמכר להן זה אמר זה דכוה יש בזה פלוגת' כמו בדין כשמכר הקבר ושייר לעצמו בבית דמה מכר ראובן לשני כל זכות שבות בידו וק"ל ודין שנים שקנו מע"ו ולקו או שנים שקנו מכני' או מכ' לחים שחלקו בתבאר לעיל סי' קע"ב ס"ג : סו לבנו בפניהן המכר לעשתי' שכת בשעיף שלפני זה דוקא יכול לבנות לפניה"ו ולא לו' לו' סתום שלוכך ומו' רס שכתב שם ד"ה ד"ל סתום ס"פ ס"ל בדין זה ונם הטור סתם וכתב בדין זה דיכול לסתו"ה ס"ם מפו' דשם כתב דם"ל בדין שלפני זה סי' ל סתום ע"ם ודו"ק נם עיין כד"מ ס"ם עוד פרטי דיני' בדיני' הלבן : סז י"ל דהיכו י"ל סתום נם שכאן כתב מו"ם סתום לסברתו דלסבר המקב' הל"ל לבנות וק"ל : סח וי"ם ע"ם דסיים נשתתו זו"ל דאע"נ דמוכר בעין יפה מכר מ"מ נוקו לא מכר ליה וזה מויק ליה כל שעה כרחייתו ° וה"ם כשהיה הנוק בשעת המכר אבל אם מכר ליה בית הפתוח לחורבה אלו אע"ם שעשויה לבנות כיון שפתח זה הלבן כרשות אף כשיבנה זה המחרבה אין לו לסותמו ע"ל : סט אלא מלקין הסיוק מיד ע"ל בסי' י"ם סד : ע ואף ע"ם שאין כיניהם דמים לאותו שבירו דלמות והיינו כשפתח מבירו הלבן היה זה בבר מוסוק בשבירו וכמ"ם לעיל בסי' ס"ו וכסי' כא ע"ם ודו"ק :

ע לא

נג וכתם לון נאמנע מאחרע ל"ר נאמנע אלא ר"ל סיוסף כין שכו בהתליס ר"ם עם רוחב הלבן שהוא ככלל המרפק דד' אמות וה"ם נאמנע אלא אחר נכלל הר' אמות ע"ל סח"ע וכ' הריב"ם סימן רכ"ם בשמו והריא"ם ס"ם וכן עיקר : נד וחתו הכנין ונעגנים כו' אע"פ שהו שתם שילוני בנית אחרי' אלו' ורלא כיש מולקין נאסור עיון נכ"י ועיין לקמן סימן קע"ב ס"ב וקע"ב ס"ב דה"ם אם בעל אחכר כתן בשביל שילוני לנעגם"ב אג ג"ב יש לו תלונות וכן כתב כ"י שם וכתם"ם שם ודו"ק : נה והגיע לקחן סי' קע"ב ס"ב וקע"ב ס"ב כתן ס"ב כתן ס"ב סי' ס"ב וכתבו"מ סי' ס"ב וכתבו"מ סימן רכ"ב וכתבו"מ מהרשד"ם סימן רכ"ב ורע"ב ורע"ם וכתבו"ר ס"ם כתן ס"ב סי' כ' : נו ויל"ם דיכול לומר שתום כו"כ ס"ב הכ"ם ודוקא שהוקקו שתם כו"ם ס"ב ס"ב דף ר"ם ע"ב : נז ס"ו לבנות כשנגד חיכו דוקא בשלו מבחרי דשלם קאי כש"ם וכך הוא ל"שכר וכך מוכח בשהר"ם וכ"כ הסמ"ע לקחן סי' קע"ב ס"ק ו' ע"ם וכלא כתשתעו"הכ"ם לקחן ורו"ק - נח דנים כלא אור חיכו שום כלום כו' ופם ס"ל ההוא דחתני שפעליו' בתחלה אני אשול שפעליו' ואתה תרגיל אז יהלו תלונות והנח' תיירי כתן שעומדים שביפם זה לזה או שלו בשל תרגיל לנעל שפעליו' כ"כ כ"י בשם שרי"ן וכיכו כ"י ולשתמיעו אולי וכתם"ם לקחן סי' כ"ם ס"ם בשם ס"ם שבל לרעת שרא"ם ותוספות פיכו כן ע"ם כ"י וכן' ע"ין כתבו' רע"ם כתן. שפר ס' סי' רכ"ב וכתבו' רפ"ם סימן רע"ם :

ם הבית

קנה דין הרחקת נזיקין ובו מ״ר סעיפים:

א (רמב״ם פ״ח משכנים ה״ו) (ג) הבית והעלייה של שני בני גבין גובה ארבע אמות בינו לתקרת העלייה (שלא ישרוף העלייה) וכן לא יעמיר בעל העלייה תנור או תחתיו מעזיבה שלשה טפחים מלבר שיהא על גבין גובה ארבע אמות (סור פ״ג) ב ובכירה טפח מעזיבה מתחתיה ואם תנור של נחתומין הוא צריך שיהא תחתיו ארבע טפחים ובכירה של נחתומין שלשה טפחים ואע״פ שהרחיק כשיעור אם יצא אש (ג) והזיקה ג משלם מה שהזיקה ד וכל אדם בביתו צריך להרחיק כשיעורים הללו מפני השכנים שמעכבים עליו: (סור פ״ג)

ב (שם ברמב״ם שם) ה מי שהיתה לו חנות תחת אוצר חבירו לא יעש׳ בה לא מעשה נחתו׳ ולא צבע ולא רפת בקר ולא יכנים שם ו אפספסתא וכיוצא בהם מרבריס שעולה מהם הבל חם הרבה מפני שהחום מפסיד פירות האוצר (ומ׳ הרין פלג יפתח חלון מניח פיס גו דברים פלו לחדר פיס לו תחת הפוצר) (סור פ״ה שם ורמב״ם) לפיכך אם היה ז אוצר יין בארץ ישראל שאין החום מפסידו הרי זה עושה בחנותו כל מלאכת אש שירצה ח אבל לא יעשה רפת בקר מפני שמפסיר ריח היין (וכן נתקום שקול ונרכות קפיס ליין שנרין לברמיק) (פרי״ם פי׳ קנ״ו) ט ואם החזיקה החנות בתחלה לרפת או לנחתום וכיוצא בו ואחר כך רצה בעל העלייה לעשות עלייתו אוצר א״י לסחות בירו:

ג (שם ברמב״ם הין י״ג) גילה בעל העלייה רעתו שחפץ לעשות בה אוצר כגון שכיבר וריבץ עלייתו או שהרבה בה חלונות כדרך שעושי׳ לאוצר וקרם זה ועשה תנור קורם שיכנים פירו׳ לאוצר או שהתחיל לאצור ו שומשמין או רמונים או תמרי׳ וכיוצא בהם וקרם זה ועשה התנו׳ קורם שאצר חטים יא או עשה בעל החנות מחילה על גבה להכריל בין החנות ובין האוצר יב בכל אלו בעל האוצר מעכב עליו ואם עבר ועשה יג אינו יכול להסירו:

ד היה מימי העליון יורדים על התחתון ומזיקין אותו אם אין שם מעזיבה בענין שכשיופך מימיו יי מיב יורדים לתחתון ומזיקים אותו חייב לסלק היזקו ואם יש מעזיבה שהמים נבלעים בה ואינם יורדים מיר אלא לאחר מכאן יורדים ומזיקים אינו חייב לסלק היזקו: פנס וכבל לפי שענין דשם המים מופסין וכלין לגלגר אפי׳ כלא תעזיב׳ אינו חייב לסלק היזקו ואם היו מרובים ומזיקין לו תדיר דרך המעזיבה חייב לסלקו טו וכל זה כמי תשמיש דכבל על גלי׳ שפופך על הכלי״ם (סמרובי ר״פ פניית וקלים) (ג) אבל אם ירדו נשמים על העלייה ויורדין למט׳ על הניוק לתקן אלא יווק:

ד (שם ברמב״ם פ״ג) טו מרחיקין את הגפ׳ ואת הזבל ואת המלח ואת הסיד ואת המלים (ר) וחול הלח יו מכותלו של חבירו

קנה ו לא יפתח תנור כו׳ עד נוכח ד׳ לחות משמע דכשתם תנור מיירי דפתחו תן סלד ואפ״ה בעריך ד׳ לחות כנוכח וכייכו כדעת הרא״ם ור״י מכרצלוני הביאם הטור ע״ש: כ וכביכ״ם משמ כו׳ וכשיעור נוכח דע״נ כיכ כתב הטור פלונתא והמחבר סתם ונראה דם״ל כמחבר דכנוכח כל כני דקשיב טוים הם בהרחק׳ ד״ת דמשמ׳ שלבב׳ כעולה למעל׳ עבו הרחקה טובה וכעפי מד״ת ליכא למיפס כאו׳ קדא וה״ט דסת׳ הטור ומחבר ואם בעריך בשיעור נוכח דתנו׳ וכיריים של בתחומין משו׳ דם״ל דכול׳ טוין הן כזה ועפ״ר דסם כתבתי בכן דעת הרא״ם ור״י מכרצלוני: ג מבל׳ מה שהזיקה ות״מ צריך להרחיק לכתחל׳ שיעור הל׳ שלולי ידלוק כתי הסכנים או הפליים סדר בו ולא יהיה לו ממה לבלם ונם מבני שלא ירגה לירד עתו בדינא ודייב׳ ונם לטרוח לקוור ולבנות ולהיות זמן מה בלא דירה ולטלטל נפשו מדירה לדיר: ד וכל מד׳ בכיתו כו׳ כו׳ פי׳ אע״פ שאין לו מי סדר עתו בעלי׳ וכריסת בנתרת מיירי כמי שאין לו שכנים הדבים סמוך לו וצריך להרחיק בסביל וה סדר עתו בעליים: ה מי שיש לו תנות תחת אוצר מכירו ל׳ הטור תחת אוצר תבואה או יין או שמן בעליית אין בעל הבית יכול לפתו׳ תחתיו חנות של נחתומין ולא נגע ולא רפת בקר כו׳: ו אספספת׳ הוא תבואה דלא סביא פדיין שלים: ז אוצר יין בארץ ישראל כי היין שלא״י הוא חזק לאפוקי של שאר ארצו׳ דחוש בעלמ׳ מפסיד: ח אבל לא יעשה רפת בו׳ ה״ה דספספת׳ אצור שאר תבואה ומיהו אפשר שמתחתם כיה מבריחת ומידי דפירון מפסיד ליין דא״י כן משמ׳ בנמר׳ (דף ע״כ) כן פוה ברי״ף ע״ם ורמב״ם והמחבר קדא מנייהו נקט: ט ואם הוזקק

הנחות כו׳ א״י לחות כיולו פ״ו בעל האוצר א״י לחות בעל בכיה ולהבריחו לסלק לאוצרו ואם בחים לעשו׳ יקד זה חנות בביתו וזה אוצר בעליית ניריכין לעשות פשרה ביניהן: יוד שומשמין או רמוניס כו׳ בן דברים שאין בהו׳ ובברמון מיק לסם מ״מ יש ניל דעת כוה שעשה עליית לאוצר ויאנר בה תקר וה נ״ב קיטים ודומה לו סיפרו מבאו: יא או שעשה בעל החנות מחילה כו׳ כן הוא ל׳ הרמ״בם שם וכת׳ עליו המ״מ ל׳ הוא פי׳ כן למ״ם בנמרא בנה עליית ע״נ בתיה מבו וכן פירשו ר״ת ורבו ז״ל ור״י פירשו לענין קדימת האוצר ופירש סדרבן לעשות עליות עליהן לאוצר וזה בנה עליות קודם החנות אבל לא תאנר בה עדיין וזו היא הסלה שם יש לו דין קדימה ולזה הפי׳ הסכימו קצת מהמרובים ז ל עכ״ל והטור כתב נ״ב כפיר״ש ולפיר״ש ה״ביבו׳ זו דבנה עליה ע״נ בתיו דומי׳ דליבך וכולם מבעל האוצר קאי שקידם נשמו בבנין העלייה או בריבוי עלונו׳ או שאנר בה תפוחי׳ כו׳ משמ״ב לברמב״ם שבל ליבך קאי מבעל האוצר וכפי׳ זו דבנה עליה קאי מבעל החנות שבנה עליה להפסיק בין תבואתו לאוצר שקדם בעל העלייה לעשות וביה עליו להרחיק מבואתו וכדי שלא יצטרך להרחיק בעל העלי׳ ואו אין הפום נכנם מיד מבחנו לאוצר כי המחילה מפסיק כיניהם וקחבינ׳ ליה מכני ופ״ל ס׳ רי״ד ס״ם נ שבתב המחבר והוא מל׳ הרמב״ם ז״ל ונקנה המחילה שבין המעזיבה יב כ״ל נם שם פירשו מעין שפירשו בתן ונפס׳ דלרינ׳ ל״פ להלכי: יב כבל אלו בעל האוצר מעבב פ׳ קודם שיעמוד התבואי יכול למחות שלא לבעמידו וז״ל המ״מ דמשפיקא ליה לן לבוזק מבירו: יג אינו יכול להסירו דלכתבי׳ בעל מיפסד ובן קולא לבתבע: יד מיד יורדין לבתחתון כו׳ דאו הוה נירינ דליכ ל׳ הרמ״בם דה״ל כעומד בשלו ויורם בנירי דיל׳ לבבירו בעומד בראוי אחר לנריך לסלק היזקו אבל בשאין יורדין מיד הוה נרמ׳ בניזקין דפסור: טו ה״נ וכל זה כמי תשמישו דבבל בעלייה ומ״ם אבל אם ירדו נשמים כו׳ שלא ניזק לתקן ל״פ דלקמן פ׳ קס״ד בת׳ מור״ם בהג״ה בם ה״ל וכל נדרבי הגב שלא בעל העלי׳ לתקן: טז מרחיקין את הנפת נפת הוא בסולת של זיתים שבתעלרו בבית הבד שלשים תבנים שהם יולה תבן וכל אלו מוציאין בכל וקטין לתוכה תוך תשוב הלה דהדרבה מקרא מלה שלאלותו מקלקל התוכה ואפ״נ דהיתה בנמרא ובפוסקי׳ דשול הוה מוסיף בכל ה״ביבו׳ בה דבר אם תשה״כ בשהוא בתוך לתוכה שם יהא קר וכן מפורש בנמרא ורש״י כמ״ם בפרישה ס״ם ולא כמ״ם ״בש״ם שול הל״ת בבוכר בנמרא ובפוסקי׳ וס״ע וכתב * שלבולם הטעם׳ משו׳ דמוציאין בכל ע״ם: יו מבותלו של חבירו בנוי ואומד הוא דאמרי׳ לתוך תלנו הנפן והתינך

חבירו שלשה טפחים יא או סר בסיר :

ה ◦ (סמ"ג עשין ס"ה) מרחיקין את יט הזרעים ואת המחרישין ואת הגומא שמתקבץ שם מי רגלים כ מן הכותל ג' ט' :

סג"ס ◦ (פיין כר"ת פ"ח) וכנומא צריך לסוד כפיד כמ ועל פסיק' דאפי' כלא גומא אסור לסמוך מי רגלים סמוך לכותל פחות מג"ט ◦ (מרדכי פ' לא יחפור) :

ו ◦ (סמ"ג עשין ריז') לא ישתין אדם בצד כותל חבירו אפ"ה הוא של לבנים אא"כ הרחיק ממנו ג' טפחים ואם היה כותל אבנים די בהרחקת טפח ואם היו האבנים כב צחיח כלע משתין בצדו בלא הרחקה :

ז ◦ (סמ"ג עשין ריז') מרחיקים את הריחיים מן הכותל ג' טפחים כג מהריחיים התחתונה שהם ארבע מהעליונה כדי שלא יניר אותו או כדי שלא יבהלנו בקול הריחיים :

סג"פ ◦ (הרא"ש בתשו' כלל ק' סי' ו') וכל זה בריחיים קטנה כגון ריחיים של יד אבל ריחיים גדולה שהבהמות מוליכות אותה צריך הרחקה טפי ואם לא הרחי' וסז' בית חבירו מזיק לפלס לפי רחות הדיינין שיסומו שם חוח נרס או הכיו' וכן בסהר כיזק"ן שמוך לקבירו בהלכות שעושה בשעת תרינס יסומו על פי בקיאין ויומחין וכל כיוצא בזה :

ח (ם) מרחיקין את התנו' מן הכותל ג' טפחים מקרקעיתו כד שהם ארבע משפתו כדי שלא יחם הכותל ויזור מהשפ' הפנימית שעובי כותל התנור בכלל שלשה טפחים :

◦ (סור סי' צב סעי' ל"ג)

ט ◦ (סור סי' צב סעי' ו' יסעיפים) יש מי שאומר כה שכל אלו ההרחקת' רוקא בכותל של לבנים ויש מי שאומר דאפילו בכותל אבנים (ו) וזהו דעת הרמב"ם והר"ר יונה ז"ל :

◦ (סור סי' צב סעי' ה)

יור (ו) לא יחפור אדם כו בור ולא שיח ולא מערה ולא יביא אמת המים כו ולא יעשה בריכת המים לשרות בו בגרים לבבס בצד כותלו של חבירו אלא א"כ הרחיק מהכותל שלשה טפחים כה (ח) ויסור בסיר לכותל בור זה או מקום המים זה או כותל האמה מצד חבירו כדי שלא יבליעו המים ויזיקו כותל חבירו :

סג"ס ◦ (סמרדכי ר"פ לא יחפור) ויש מומרים דאפילו לא סיו המים קבועים שם תמיד כגון בבור בשופכת מים מביתו לחוץ אפילו הכי צריך להרחיקו ויש מוקלין ◦ (כ"י שם בשם רביבו יונה)

כה ומיהו כמי רגלים לבולי אלמא אסור כמו שבתבאר סעיף ה' והוא הדין בור שאין בו מים כלל ◦ (רשב"א בתשו') אסור לבסור סמוך לכותל חבירו וצריך לתקן לפי עיני המומחין המבקיאין בכך :

יא ◦ (סמ"ג עשין ריז' ח') אבן שהבכוש מכה בגרים עליה ער שיתבלבו צריך להרחיק אותה ד' אמות מכותל חבירו שבעת שהבכוש מכה עליה המים ניתזים ומזיקים לכותל :

יב ◦ (סמ"ג עשין ריז' ס') ל ראובן שהיה כותלו סמוך לכותל שמעון כמין ג"ם ובא ראובן לעשות כותלו שני כנגד כותל שמעון אך שיעשה השלשה כתלים כמין בי"ת הרי שמעון מעכב עליו אך שירחיק מכנגדו ארבע אמות כדי שיהיה המקום בין שני הכותלים רחב כדי שירושו בו רבים ותתחזק הארץ :

סג"ס לב ואפילו סמדה שם הכותל יתים רבים ונפלה כשוזר וכנס צריך להרחיק :

יג ◦ (סור סי' נ"ג) במה דברים אמורים לג בכותל גנה או בעיר חדשה בכותל חצר אבל בעיר ישנה : בבר נתחזקה ובונה כנגדו בלא הרחקה :

סג"פ לג (ם) ועד כמה שנה מקרי בעיר קדמה ◦ (מרדכי שם) ובית

ם מרחיקין לח מהכותל כדי עיין בתשו' מהרש"ם סימן רס"ד : ד וזה דעת מהרמב"ם כדי ב"כ ס"ם פ"ח מבכניס וכ"פ סב"ם ובתשובת רבני ויונות סימן רפ"ג : ז לא יחפור לרם בור כדי עיין בתשובת ר"ם כפן ס"ב סי' קנ"ם : ח ויסור בסיד לכותל סבור - מרמב"ם פ"ל דבכותל בנין דמציר וסרע"ם ויסור פ"ל דבכותל בנין ג"ם נהכי אלא ג"כ נהכי לרמיך ג' טפחים אבל ג"כ נ"ב לבור בסיר ע"כ"ל סח"ם ומיהו מוכן לי דלהרא"ם ויסור משמקו לקולא מאבני' פ"ל אפי' בכותל דאי"ב לבור בסיד וקי"ל : ט ועד לרחוק סים מהבור מקום שיכול לעמוד בו רבים ולהוציא דליו ולהכניס בו כלים ולפנות אבנים ועפר שנפלו מן הכותל ולבנות ולתקן הכותל ולהניח בו כלי מלאכתו ולהניח בו אבנים וסיד וכיוצא בזה ◦ (מרדכי פ' לא יחפור) ומקום שדרכן של בני אדם לעמוד שם ולהניח כליהם עליו ולהוציא דליו ולהכניס

פ"ק כשכנים זוכרים מ"י לפעיר מבל
ל"ר מעיר ולא תלי בזכירם ס"ם דוקא
לענין פותחם מלי כא' מבם מבל
לענין קרוב תלי בזכירם ותלמוד
דמי' דבבי קרוב ס"ם ר"ת תוס' ומ"מ
פירן שכתב פר"ב כ"ע ונם כתום' ר"ם
כרבם רם"ל דיסיבה מיקרי כאן כל
מאן פרם זוכרם ס"ם : ר' נורן
קנוא - עיין בב"י בסם כ"י :
יפ ופס

לי וכית דירה דינו ככותל ביניהם ° (פור פי"ג בסם ר"מ) :

יך ° (סם נרמב"ם) וכן אם לא היה באורך כותל שמעון שבונה כנגדו ארבע אמות אינו מרחיק אלא פ' שמונע הרגל מלהלך שם שהכותל שהוא פחות מארבע אמות אינו צריך חיזוק הארץ :

כנס ° (פור פי"ג) וכן אם כותל רשכן הולך ממזרח למערב ושמעון רם לסתור כותל מבפון לדרום אין צריך להרחיק י"ם דכל זה לא מיירי אלא לא כשקנו הקרקע מן המלך או מן שהפקר מכל בלאו הכי יכולין לסתור כותל לכותל ° (ג"י סם ורי"ו ני"ם מ"י) :

מו ° (סם נרמב"ם פי"ם מין נ') הכותש הריפות וכיוצא בהם כתוך שלו ובעת ששכה לו מנרנר לחצר חבירו עד שנרנר כיסוי החביות (וי"ם מאין צריך כ"כ רק מיכרנר הכותל קצת) ° (פסור ופתו' ופירושי רמב"ם) שע"ם החביות הרי זה מזיק בחיצו וחייב להרחיק כדי שלא ינרנר או יבטל מלאכתו שמזקת ואם הזיק בעת הנרנור חייב לשלם שהרי סכחו בה הנזק :

מנ ° (סם"ת פ"ם מפכיבים) ומפילו נכנס הקנר לתר סנה המזיק לכאן צריך המזיק להרחיק כזקו וס"ם אם אין מזיק לקנר אלא מים קולי קרמם לבבל בקנר וקול הפכים מזיק לו צרי להרחי' עלמו ° (פריב"ם פי' קל"ו) :

מז ° (סם נרמב"ם פ"ם מין ז') לו מרחיקין את הסולם מהשוכך של חבירו ארבע אמות כרי שלא תקפוץ הנמיה בעת שמניח הסולם ותעלה לשוכך ותאכל את הגוזלת :

מן ° (סם נרמב"ם מין ח') מרחיקין את הכותל לה מן המזחילה של חבירו ארבע אמות כרי שיהיה מקום לבעל המזחילה לזקוף סולם לה ולתקן מזחילה שלו מה הואיל מה להחזיק בה :

מנ ° (פור פי"ו בסם ר"י) וי"ם לענין סמס קנס ממנו מקום כדי לעלות למזחילתו צריך להניח לו מקום מרבע לחות סיפור וקיפת סולם :

מח ° (סם נרמב"ם מין ו') מי שבא לחפור בור בסוף שרהו סמוך למצר חבירו אם שרה חבירו אינו עשוי לבורות סמוך ואינו יכול למחות בידו ואם ימלך חבירו לחפור בור בצרו צריך להרחיק מכותל חבירו ששה טפחים עד שיהיה בין חלל שני הבורות עובי ששה טפחי' ואם היתה שרה חבירו עשוי לבורות אינו סמוך עד שירחיק מהמצר שלשה טפחים ויחפור וכשיבא חבירו לחפור ירחיק גם הוא שלשה טפחים כתוך שרהו ויחפור :

מט ° (פור פי"ם בסם פרפ"ם) וכסתרחיק י"ם כדרך נ"כ לפוד בסיד כותל בורו וכמו שכתבתי כסעי' י"ם ° (פור פי"ם בסם פרפ"ם) :

נ ° (פור פי"ם בסם פרפ"ם) החופר בור לתוך שרהו ומכר חצי השרה ובא הלוקח לחפור גם הוא בור צריך להרחיק כל שיעור הרחקה אפילו אם היתה עשויה לבורות מג כיון שהראשון בהיתר עשה שהרי בשלו חפר :

נא ° (פור פי"ו בסם ר"מ ור"ת ופרפ"ם) וכן מותר לעשות בכל ניזקין אילו בשלו כשאין שם דבר מעכב אלא קון מסריות בור אלא סדה שעשויה לבורות וי"ק בוס ° (פור שם בסם רפ"י ורי"ף

נב ° (פור פ"ר בסם פרפ"ם) ראובן חפר גומא בחצירו שמי נשמים יקלחו לתוכה וכשרבו הסים בוקעים ועוברים דרך חומות מרתף שמעון חייב ראובן לסלק הזיקו :

נג ° (פור פכ"ו) וכל הניקו אלא כתבארו שיעו' הרקקתן ככדי שלא יזיק בכל לפי רשות הבקיאין :

נא ° (פור פכ"ו בסם רכ מסתי' נמון) יש מי שאומר שלא אמרו רבהרחק ר' טפחי' בין כותל בור לבור אלא בארץ הרים אבל בסקו' ברבי' ארעיהו צרי להרחי' יותר מה לפיכ' צרי' להרחי' בה כ' אמה : שכור חבירו עד שיכירו כ"א שאינו עובר מלחו' בית הבסא לבור ולרווח דמלתא ירחיק נ' אמה :

נד מו ויש מי שפולקין על זה וכל מקום שמזיק צריך להרחיק עלמו ° (מרדכי פ' לא יחפור בסם תוספ"ם) ומפילו היה רשות הרבים מפסיק בין הכתים כגון שתי תגירות בשני גדי רשות הרבים מפילו הכי צריך להרחיק ° (רשב"ם) (וכ"כ לפיל פי' קל"ד בסם שניים) :

נב ° (סם נרמב"ם פ"י מין ג') מרחיקין את מו (*) גורן קבוע מהעיר נ' אמה כרי שלא יוליך הרוח התבן בעת שזורה ויזיק לבני העיר : ואם

נשייר בפנים לעלמו סרשי אותו סוכ כפי לבנו כפי המלוכו ואפ"ם סברשון כהיתר כנס המלוכו וא"ל דשתי ית דבם סהלון יזיק לו כל שנם ונפש כרלייתו דמה כתבתי שם וכפ"נ דכלא פ"ק רואים כמי מייר ית' וי"ל דשתי ית' דבע' המ' הכוכ כותל מין פוסק לו פ"ק בעינו כידי' אלא כנרמתו אבל בכא ככל מרה דקמא וה כשני כתי' ע"ם מפסי' לו ולבבירו בידי' וכיון דנרי' להרחיק ו"ש זה מוה סורת הדין בותן כיון דכ' ספר כור וז בסית סירפי' ספני כל הו' עפים כ"כ הרא"ם שם ומ"ם כפרי"ם כ"ם קכ"ד מ"ם מוה : מד מוך מספיר בור בו' ביינו מ"ם המסכר לפני וה כם"ם י"ם והטע' לפל' ביניהן כבר כתבתי לפני וה וכן מפורש כטור כסח"ו ו"ל כשאין שם דבר הניו' מות' לוה לעמו' מוך מספיקו' כור כסדה סשטו' לכורו' דשם ביניהן ליה מזי' כשם מפיר' משום דכל מרה ומרה מרע' לעלמ' דהיד' ומתי' מפסידו בידי' כן הוה דעת ר"ת ור"ם והרא"ם אלא רש"י ור"ף פוסקי' ול' דנם כשאר ניזקין אסור לעמו' אפי' אין שם דבר שמבירו עמוי לעשותו וזהו שאמי' מור"ם ושת' שיש פוסקי' כוה ויש כטו' שם : מה לפיכך צרי' להרחי' בית הבסא' כבר אלא במקו' דרבי' מרחיקין ומפי' דכל"ם צרי' להרחי' לרווח דמלתא מאחי מזו' דשמיני וסריפי וכ"כ הטו' כשם רב אחא ו"ל ולרווח דמלתא צריך לכוי כ' אחם כבורסקי אבל כשאר כגר ומין צריך להרחי' כולי האי אבל בכ"פ צרי' להרחי' טפי מג"ם היכא דהרחי' ובדאמר ל' המחבר דבתב צריך להרחי' יות' מו"ם וכן הוכיחתי כדברים אל הטו' והרא"ם ע"ם : מו ויש פוסקין ס"ו וכן הוכיחתי כדברים אל הטו' והרא"ם ע"ם : מו נורן קבוע עפ"ר ודרים שהוכיחתי כפי' דכרי הרא"ם והטו' והמחבר הוה

ולא כ"מ ה"מ לדברי הרמב"ם ע"ש שהרכתי כוזה : מ"מ מסלקו וכבי העיר כותבים כו' פי' מסלקו תקלה ואפ"כ נותנין לו ואיכא לא דא"כ יעתוד בנורן ימים רבים דכיון דרבים מטותפין בי יתפסק כזה ע"ד קדירה דבי שותפי דלא קדירי ולא חמימי וכבל הנורן כיצד לייב בקיומו דנרכו מ"ב בת' דבנריכו לסלקו תקל' ואפ"כ יתעסו היה להוני' דמי שויין מיד כבי הבי' וכנתר' וכבו' כתוב הבי דיבת נבי הרמקת אילן מבעיר והמתכר בסמיט מותו כדין מצני סמיכו מוכב בפ"ל וכמ"ש הטור בס"כ : מ"מ ומוסיפים מי שלומד כו' פי' כמו שמצו מו"ל ואמרו דנריך לקנוץ האילן ולהרמ' הנורן אפ"ם שהוא קוד' לעיר ונ"ם הנריך לקנוץ אלא אף שנריך לקנוץ תקלה מבעיר ואפ"כ יקבל דמיו ולא איכפת כדי שלא יתפוך היוק של רבים וכמ"ם כן נראה פשוט דיכיון שהרבים מטותפין לפרוע אפי' כמי שלא הזיקו הרבים אלא שנריכין לפקר תקלה מן הרבים לסלק היוק של רבים ואפ"כ יתבטלו היחידים להרבים ולא איכפת אפ"ם שלמו וכן מפורש בהגהו' מרדכי פ"ם ובד"מ שהביאו : ג ולדון אפ"ם אפ הרבים כו' מפורש שם שאף שהיה להן היוק מ"מ הדין כיכיון ורואין אם גם בני הכפרים היו עומדים בסכנה פ"ל אלו הרבים לפל"ל אפי מידי אף שאמרו תמות נפשי אם אלמות ולאו כל מיניהו כו' ע"ש ובד"מ שביאו : גא וכן לא יעשה נורן קבוע בתוך שלו כו' כדי שלא יזיק התבן לבעלי כו' שהוא נזק ברור ואפי' בשעת הדחק אסור ואפי' בשל אחרים ואפי' בשל הפקר ואפי' בשל הקדש ואפי' בשל עכו"ם ואפי' בשל עצמו ואפי' בשל עצמו ואפי' בשל עצמו

סח מין בעל ניכה צריך להרחיק כו׳ עפ״י שכבעל הבית סובן בהלכות הולכים תחת כותלי ביתו ומוכיחין אותו דהלכה כרבי יוסי דוקא נוטע בתוך שלו אף שהוא סמוך לכור : סט צריך להרחיק מילוותיו כו׳ מהגדליס ככר בשפת קנאותו מהמוכר בשעת דמ״ע להרחיק כיון דבשוקה זה קפה הניכה להיות כידו כתו שהיה כיד המוכר אלא אפי׳ אם בא לעקור ליטע מילנות מקדם נ״כ הרשות בידו כיון דבשעה שנטעה היו מונין אלא לאחר זמן וכמ״ש בסמוך : עג וע״ל כי׳ קכ״ד סעיף כ״ט ור״ל דשם כתב בהג״ה דאם יש לבעל הבית שום תשמיש שנוטע אינו יכול לעקור משום דבעין יפה מכר דשלי הוא להחזיק ולהוליכו משה בידים אבל בכה בנטיעות שנוטע אינו מונין לכותלי הבית אלא בשהגדילו ובאילנות בשהגיעו לאחר זמן וע״ש בריב״ם סד אלא במרדע כדי שלא יעבבו מלהלוך אם מקרישתו : סה ובחרוב ושיקמה כו׳ בטע שאלתה מרובה ובית הסלעים מצוי אותה תמיד ולאחר שהשקה נרית לוריקה בשמן עליו ובכל קשה לו מ״ם קונה כל שעניפים תפילו של אחר בתילות הן יכול לו לקוץ הנו המעכבו ע״ל בשור שנתברה לתוך שלו ואין לו אלא כדי חיוקו כדתנן חילן הנוטה לתוך שלו אינו קונה אלא כדי חיוקו ואין הולכין קונין אלא מן המרדע ואין הולכין יכול לומר לו אתה נטעת ביוקר שנשבחת את נגך כו׳ע״ש סו שניהם חולקין בירותיו כ״כ בשור והמוכר לקמן ס״ם קס״ו וכיינו כשמואל דאמר דלא חולקין כתר בעבדי לאחר שנוטע לכאן הוה לבעל שהשה אלא חולין כתר השדים ושוחל השדים לפני שעתידין לעמוד שהרי יפחד על בירות כל שהילן ג״כ בירות והטו שכתב לכאן נתון שכתם דהלכתא כרב דאמר דלא חולקין כתר השדים אלא בשבעי ואחרי הטוח לכאן לכאן כתבתי בפרי דלא כ״כ אלא שכיון דנכנו כן מנהגן מקום אף על פי שהוא בנגד שמואל דהלכתא כוותיה נדיני פ״ר שהרכתי : פה בתוך י׳ אמה כו׳ דעד י׳ אמה השדים כן לעורך הילן וכילין נמשכו : סו וכל טורח שמצא תוך ג״ט קונה כי׳ ודיוקו ג״כ בב״ל שכל שהוא בתוך י׳ אמה נותן לבעל הילן : פ ואינו קונה אלא לאחר זמן ועל הניוק לפרקיק את עצמו והמעבר הול׳ שיטתו שהמה הב״י על הטור וסבר שגם הרמ״ם ס״ל בהרמ״ם מ״ם שכן כתב בתוי׳ ונם מו״ר נרחה דם״ל כב״י ומ״ם לא כתב לפלק ביניהן לא כ״מ ולא כתב בהנהותיו והנכון בעיני שמורה לפלק ביניהם כתכתי בדרישה ופרישה ע״ש : עג שוה נוק הבא תלוי לאחר זמן ול״ד לנפע והדומה לו אלא טור לפמ״ש שבירו כשים שם דבר הניו״ב ולברי״ק ומ״ש אפי׳ קודם שים שם דבר הניוק דאלו שיעשה שבירו שכולל בגדו יבא לו סיו שמבע״ה שם עלמו שעשה הוא ורוח רוח כאלו הזיקו או בידי׳ כיון שהו׳ כיו שהבב׳ הוא שלא אלא הבר הניוק שם מחל״ב בבור שמהילן זה שנוטע אינו ניוק בבור אלא מבשרים שמתעפים ממנו ואותם ברשים בחים לאחר זמן ממילא והוא לא עשה הניוק בידים ועד״ר :

פו וכשם שוה חופר בתוך שלו בו׳ עיין בטור בשתב כאן בס״ח ובהגהות שכיון רש״י ורי״ף שכתב שאסור לשמוך לפילו אין שם דבר הניוק ור״ת והרא״ם ס״ל דשמותר לשמוך בכל דבר שאין שם דבר הניוק פוק מבריית בור שמוך לשדה שכיון שעשוי לבורות והשתבר קיבר כאן ומור״ם סוכיר הפלוגתא ו׳ו לעיל בסימן זה בסי״ט גם השתבר כתב לפני בסס״ד מרשיקין את הנטע ואת הזובל כו׳ מן כותלו של שכיון ג״ט כו׳ וכל השתבר וכנתר׳ דייק מל׳ סוה דדוקא בשים השבותל הא ב״ה מותר לשמוך ועד״ר : פה ויש מי שחשיב טעם פלוגתתם ומקורם עיין בטור בשם״ס : פו פשוט מלשלם שהרוח כו׳ דין זה נלמד מהבלל דקי״ל נרחה בניוקין פשור עכ״ל שם״ע

פז כנון

יב תי שכא לעשות תשרם כו׳ עיין בתשו׳ תשרפ״ם סימן רל״ח : יד בשופר מלשלם כו׳ דין זה נלמד מהבלל דקי״ל נרחה בניוקין פשור עכ״ל שם״ע פא ליתא ליעת הרמב״ם שהשתיק בתחבר וכתו שכתכתי לקמן סי׳ תי״ח סעיף ס׳ : סו פוא שפשיטו פותו כו׳ בשם״ע ובמין כוא בא שכתו עכ״ל רמב״ם ובשם״ע לקמן סימן תי״ח סעיף ס׳ : סז דיו״ש

כנס ○ (שריב״ם בתשו׳ סי׳ ק״ו) ראובן שמכר ביתו לשם׳ וניכתו לשם׳ שם מין בעל בניכה שב צריך להרחיק מילוותיו שם״ש שמכר בית תחלה ומין לומרים כוא מוכר כשין יש בוא שוא מוכר שם וע״ל כי׳ קכ״ד סעיף כ״ט :

כנ ○ (שם בתשב״ם) מי שהיה אילן חבירו נוטה לתוך שדהו קוצץ שר כשלא מרדע על גבי המחרישה שם ובחרוב ובשקמה כל הנוטה שר שיהיה שקול כנגר המצר וכן אם היה נוטה על בית השלחין של חבירו או על בית האילן קוצץ (שפו׳ בשער מילנות) ○ (פסור ס״ו) את כל הנוטה שר שיהיה שקול כנגר המצר :

כנ אילן שהוא נוטה לרשות הרבים קוצץ כרי שיהא הגמל עובר ברוכבו :

כנא ○ (פסור סל״ם בשם ברמ״ם) וס״ם שם רועה להוציא זיז לחבלה מגמל ורוכבו אפילו בר״ם וכ״ם בתכוי מיכן יכולין לכפות עליו שלא יכול לעשות נשר מבית לבית ○ (שם ס״ם בשם הרי״ף) דמשמיל על כלי רשות הרבים או כלי המבוי ואפילו זיז אחד שם מזיק או שוסף שם שוכין לחמצע בדרך מסור : ○ (ריב״ם ס״ם הב״ה)

כח ○ (פסור ס״ג בשם תשו׳ גאון) ראובן יש לו תאנה והנוף נוטה על עלייתו של לוי ומעכבו מלהטיח גגו שו יכול לוי לקוץ הנוף המעכבו :

כט ○ (פסור ס״ם קס״ו) אילן העומר על המיצר אע״פ שהוא נוטה לתוך שדה אחר מהם פז שניהם חולקין פירותיו :

ל ○ (שם בתתב״ם ס״ו) ראובן שחפר בור וירד ומצא שרשי אילן של שמעון בתוך שדהו קוצץ וחופר והעצים שלו ואם היה קרוב לאילן שמעון שם בתוך ט״ז אמה השרשי׳ של שמעון וקוצצם וניתנם לו ואם אינו צריך לחפור בור ויצאו השרשי׳ של שמעון בתוך שדהו הרי מעמיק שלשה טפחים כרי שלא יעכב המחרישה פח וכל שורש שמצא בתוך שלשה טפחים קצצו ע ואינו חושש שמא ייבש אילן של חבירו שזה בתוך שלו הוא חופר :

לא ○ (שם בתתב״ם ס״ק) (יג) מי שבא לעשות משרה של פשתן בצר ירק של חבירו שהרי מי המשרה נבלעים בארץ והולכים ומפסירים את הירק או שנוטע כרישין קרוב לבצלים של חבירו שהם מפיגים טעמם או שנשע הרדל בצר כוורת רבורי׳ שהרי הרבורים פח אוכלים העלים ומפסירים הרבש כל אלו וכיוצא בהם אינו צריך להרחיק בכרי שלא יזיק ומ״ם צריך להרחיק משרה מן הירק עב וכרישין מהבצלים והרדל מהרבורים שלשה טפחי׳ או יותר מעט כרי שלא יהיה היזק בירים (ומ״ם בכל כיוצ׳בזה מפין מפרוק בשם׳ משמם מלא בא מא״כ על הניוק בכלהן) ○ (פסור מ״ח)

לב ○ (שם בתתב״ם ס״ו) מי שהיה לו אילן בתוך שדה קרוב לבור חבירו (מו בא בשוש) ○ (פסור פפ״ו) אין בעל הבור יכול לעכב עליו ולומר לו הרי שרשי האילן נכנסים לבור שלי ומפסידים אותו עג שזה נזק הבא מאיליו לאחר זמן ובעת שנוטע אינו מזיקו עד וכשם שזה חופר בתוך שלו כך זה נוטע בתוך שלו :

לג ממך בא׳מאלו שהיה לא להרחיק וגרם היזק לחבירו יש מי (יד) שפושר מלשלם ○ (פסור סמ״ם בשם ברמב״ן) פח ויש מי שחייב ○ (פסור ס״כ בשם סעיפור והרמ״ם) :

לד ○ (שם בתתב״ם) מי שעשה גורן בתוך שלו או קבע בית הבסא או מלאכה שיש בה אבק ועפר וכיוצא בהם צריך להרחיק כרי שלא יניע העפר או ריח בית הבסא או האבק לחבירו כרי שלא יזיקו אפילו היתה הרוח הוא שמסייע אותו בעת שיעושה מלאכתו ומזליק׳ את העפר או נעורות הפשתן והמוץ וכיוצא בהן ומניעתן לחבירו ה״ז חייב להרחיק כרי שלא יגיעו ולא יזיקו ואפי׳ע״י רוח מצויה שכל אלו כמי שהוזיקו בחייהן ואע״פ שהו׳ חייב להרחיק כל כך אם הוליכה הרוח המצויה המוץ והעפר והזיקה בהן פו פשוט מלשלם שהרוח (טו) הוא שמסייע אותו : לה כל

מריפו׳ שלין שבנכסיו כפי׳ הרבורי׳ הולכין הרבם אחתו׳ כדי לספיק הסריפו׳ מפיהן נמצ׳ דבעל׳ מזו׳ הרבורי׳ לין מזיקין לחרדל שלמו שהו׳ נדול כתוך קלי׳ קשה ונם שלין אחר שבשבו בהן פשם ג׳ תולין הולכין מהן נחר ופ״ר : עב וכרישין מבבלי׳ כו׳ הוה דעת הרמ״ם אבל הרא״ש והטו׳ וכו׳ פולקין ע״ז ס״ל דמ״ש להרמ״ב ט״ו כ״ם בחבר מביר״ק (בחבר הוה מפירו׳ כור עם מים ולא נרע מכור דעלמא כב״ל) ולא כבריסים מבבלי׳ ולא בחרדל מבדורי ובשעת מצוא לחין בניוק בא לידי כיון מ״ד בשעשה אותם אלא לאחר זמן ועל הניוק לפרקיק את עצמו והמעבר הול׳ שיטתו שהמה הב״י על הטור וסבר שגם הרמ״ם ס״ל בהרמב״ם מ״ם שכן כתב בתוי׳ ונם מו״ר נרחה דם״ל כב״י ומ״ם לא כתב לפלק ביניהן לא כ״מ ולא כתב בהנהותיו והנכון בעיני שמורה לפלק ביניהם כתכתי בדרישה ופרישה ע״ש : עג שוה נוק הבא תלוי לאחר זמן ול״ד לנפע והדומה לו אלא טור לפמ״ש שבירו כשים שם דבר הניו״ב ולברי״ק ומ״ש אפי׳ קודם שים שם דבר הניוק דאלו שיעשה שבירו שכולל בגדו יבא לו סיו שמבע״ה שם עלמו שעשה הוא ורוח רוח כאלו הזיקו או בידי׳ כיון שהו׳ כיו שהבב׳ הוא שלא אלא הבר הניוק שם מחל״ב בבור שמהילן זה שנוטע אינו ניוק בבור אלא מבשרים שמתעפים ממנו ואותם ברשים בחים לאחר זמן ממילא והוא לא עשה הניוק בידים ועד״ר :

עז כגון שמייעו עמו מיר בפרישה כתבתי דברלפ"ל מיד שמייעו הוה תוקה ולפפוקי שם רלפו דכתב לפלר זה הוה תוקה פל"כ ידעינן דידע בניזקין ושתק נס י"ל דלרכות נקט שמייעו עמו מיר ועד"ר : עש סי' קכ"נ ס"י וכפ"ת שכתבתי והלרכתי כוה שלפ כפל הענינים שפתי כהן רמ"ס כן כ"פ כוה וכיונף כוה ע"ש : עש ולפ"ל שפך קורם שנת נשם דבר בניזק השו' כ"כ כשם הרמ"ם ולפי שטעו דשפך בר"ת דכל מזיקין מותרין לשמוך בשלין שם דבר בניזק וכל כיכה שלין יכול לתבות מתשלה לין לו תוקה וכמ"ש שמשבר בפי' קנ"ד ס"י ופ"ש וכ"כ שטור כשן ולפ בר' יונה שתלק ע"ז ושק שי"ל דברי יונה שיירי כשפזיק ג"ם קורם שנת נשם דבר בניזק וכפ בשענה שקלפה ושו"ר שם נפ שיירי בשוקת ג"ם שלפ בשוקת רפי' ושתק הכ"ל וכפ"ל שפשר דכ"ש מודי דלפ הוה קוק' כל"פ שפשר כן מל' השור שכת' שפר בשלת דברי הרמ"ם שכ"כ הרמ"ם וברמ"ם שם פי"ל דשכני' לינו נזק שלפ"ם כשן שמשבר

פו מי שהחזיק לעשות כו' כ"כ ל' וכן הוא ברמב"ם פי"ג דין ה' ולפ"ז כתב הב"ח שמי שהרחיק ונדחק מלאוד כהלצ' דין זה ע"ש: פח ומכלי' פירותיהן כו' כיצד כשהוא מפוכק שכחתם בשיבוי מפירי שנתלבלך כדם משל"כ כשהתם בני אדם מתקבץ כדם מהפירי ומוכלים וז"ש לאחר זה שפירות שלו נפסדין לו דמתיכת לו מדוקדק דוקא לו ולכיוצא בו שהן מפוכקין: פט יתבאר בסי' שמ"ו שהאוכר זה למחבר ניין זה כאן משום שהוא מענין דיינים שלפנינו ומקרוי ונם משום דרוב דיני כללו בעתיק המחבר ל' הרמב"ם והרמב"ם כתב הלי דינא דבני מבוי שנתם ג' מהן לומן כו' כאן כין דיניס כללו והמחבר השמיטו כאן וכתב שיתבאר מקור הדברים בסי' שלאחר זה: צ בית הבסא בנופא דארעא דשיכא בו שאין לו חזקה (ופוא סדין כל נזק נידון בסימן הבא יבול לפנלו): ק מבוי מבני מבוי כו' עיין בתשו' מהרשד"ם סימן מכ"ו והמ"ו וסימן רס"ו והתשוב' ר"ס כאן פ"נ בסי' קע"ב:

כג מי שהחזיק כו' עיין בתשוב' ר' לב ס"נ סימן ח"ו ובתשו' מהרשד"ם סימן רכ"ו ובתשו' ר"מ מלבוב סימן נ"ר ובתשו' ר"ם כאן ס"ב סימן נ"ם וסימן קמ"ו ובתשו' מהרי"ם מי' קי"ד וקי"ג כד ר"ם פירוש דמו כו' וכ"ם הב"ח פי' קי"ו ס"ם ורימה לומו למחיצת הבתים שהקיפם נפ' הסותפין ובפיני דמיימו בעזלה לרבים דשמי בתם דפיוק כלפים נרוי כשנפרצ' אבל נשנים תמן ליתן לן דשמי ויות' נרי סוף סיזי' דפירון נרר נשני בחמת מברו וק"ל:

קנו ג אחר מבני מבוי כו' עיין בתשו' מהרשד"ם סימן מכ"ו והמ"ו וסימן רס"ו והתשוב' ר"ם כאן פ"נ בסי' קע"ב:

ג אבות

אי אחזיק ועביר ג בית הבסא בנופא דארעא דחבריה דפתוח לביתה דסזיק כיון דבנופא דארעא קמחזיק בית הבסא כרשותא דנפשיה ועוקא דיליה אזיל לביתא דחבריה אי נמי דעביר אית ליה חזקה ואי טעין דזבניה ניהליה נאמן בשבוע' ום"מ אית ליה לכסויי להחוא בית הבסא או להחוא עוקא כיהיכא דליסתלק מיניה ריחא אע"ג דאחזיק ביה בהכי בלא כסויי ואי לא מסלקי ליה לריחא לא הוי חזקה כלל אפילו אם אמר מסלקינא ליה לבית הבסא ומשתמשינא ביה כמלתא אחריתי לאו כל כסיניה דלבית הבסא אחזיק וכיון דלא הוי חזקה לנופא נג לא הוי חזקה למלתא אחרית ויש מי שאומר ° (פסוי סכ"ו) שכיון שהחזיק בנוף הקרקע הרי הוא שלו לאיזה תשמיש שירצה ובלבד שלא יניע לחבירו ממנו שום נזק:

מג ° (פס נרמב"ם דין ו' וסור סניפו נסעיף כ"ב) (כג) מי שהחזיק בנזק שיש לו חזקה נד כגון שפתח חלון או העביר את המים או שלא הרחיק מה שראוי להרחיק והרי המחזיק טוען אתה אסרת לי לעשות או מחלת לי אחר שראית או הוכר הנזק ושתקה ולא מחית כי והניזק אומר עכשיו הוא שראיתי ולא ידעתי מקודם או שאומ' כשראיתי מחיתי בך ואתה אמרת עתה ארחיק או אסתום ואתה סרחה אותי יום יום כדי שתקבע היזיקך בכל אלו וכיוצא בהם נה על הניזק להביא ראיה ואם לא הביא ישבע המזיק היסת ויפטר:

מד ° (פס נרמב"ם דין ו' וסור סניפו נסעיף ס"ב) החזי' בנזק שאין לו חזקה כגון עשן ובית הבסא וכיוצ' בהן ושעון המזיק שקנה מידו של ניזק על המזיק להביא ראיה שקנה מידו ואם לא הביא ישבע הניזק היסת שלא קנה מידו על כך ויסלק זה הזיקו:

מנה לפיל פימן קכ"ד נתבאר בסעיף י"ט דהכא מסתת כותי הוי ככותי לענין כוקין דאתו מחילת כותי ° (הרא"ם נתשו' נכלל י"ח סי' ו') אבל בכוקין אלו שנתבארו בסימן זה דצריך להרחיק עלמו מפוס לפני כמויקו בידים אין מוקת כותי מסכי לזה דיויקו בידים אבי שכניס הדריס ניתך ° (כ"כ רי"ו נל"ג מ"ה) וכיתו שלא כפרן ופ"י זה בתים נכנים לבית הסני ואמר הסני נדור ביתך או מוכרי לאחרים כי אתה נורס לי היוק (כב) י"ל דהדין אתו וצריך לתקן היוקו ° (פס וכ"כ הסור פ"ם קכ"ו בסס סרמ"ם) וים סולקין שלא הוי נירת דיליה ° (פכ"י פס) וכן אם לא נדרה וכשסה לו היוק פסור מלסלס לדברי הרמ"ם: ° (נסור סניפו):

קנו דין מי שירד לאומנתו של חבירו ומביא מהורה לעיר אחרת ובו ז' סעיפים:

א ° (ג' רמב"ם פ"ו דשכנים הי"ג) (ג) אחד מבני המבוי שאינו מפולש (ויש ° (המ' ומרדכי פ' לא יפתח) דנתבוי מיון יכולים למחות ומיון דיינין אלו מחוריס רק נתשר) ג שמבקש לעשות ביפא או אומן או גרדי או ד סופר שטרות או מלמד תינוקת ה ליפור שאין של תורה ° (כ"כ בלי פס ומרדכי) בני המבוי מעכבים עליו מפני שמרבה עליהם הנכנסים והיוצאים ו ואפילו נתרצו לו כולם חוץ מאחר אותו אחד מעכב עליו וכן מי שיש לו בית בחצר השותפים לא מכנגדו נקפי כה רבים ולא סייך נבייהו הטעמה שמרכ' שלי' בכנכסי כו' ולתחומין לפמו' בכו מלתכתו שהרי גם ולתו שכיתי פס רבים מבא"כ כמבוי שאינו מפולש שאין לה אלא פתח א' וכמקו' ס"כ כנכסי' פס הם שבי' לנעת דאין פס מעכב לרבי' ומפ"מ רס וכתב דגם כוה י"ל אין לפס פעמם זו מקנר לסנר שכאותו מבוי כ"ל כדרי' עמו כאותו אנר עלמו יכולין למחות עליו מפ"ם שמרבה עליהן הכנכסי' ויונאים וק"ל: ב שמבקש לעשות כו' עד"ר פס הוכחתי דהא שכתב ל"ד קאמ' אלא ס"ה אם כבר הסוי' ועפה פס מלאכה זו כמה שניס אין מועיל מוקה לזו כ"כ הרמב"ם ומחבר כניאו פסמוך ס"ד: ג רופא או אומן שאין פי' כ"ש מקיון דס ורופ' פירש' מוסל וכ"כ °בפ"ם בשלן ולא דק שמחבר פ"כ לא ס"ל הכי שבתי כסמוך כפ"נ כתב דכל מילי דאמרי' לא' לאתו' כו' לכן נרע' דפי' רופא שהוא רופ' לנופו כגני מדס ואומן פי' מקיון דס כן נ"ל להלי נירס דנרסי' רופא או אומן שכל במיי' וכפו' כתוב רופא אומן ולפ"ז נ"ל רופא שהוא אומן וכן פי' ס"ם ופ"ר: ד סופר שטרו' פי' לשטוקי ° סופר ס"ת ום' דאמרי' היא ולא כהרמב"ן שכתב פנם כוה יכול לאתו' ופ"ר: ה לימוד שלימו של תור' ול"ד מ"ם ופי' בהשגה כתב הרמב"ם וז"ל ° שלא היה מלמד לתינוקו' אסכון או שבטורו' יכולין לאתו' בידו פכ"ל: ו ומפי' כתרגו כולם סוף מוסר כך הדין בכל מני מעכבי הכוכרים בפי' זה ° אבל בתקנת שתתקנין בקהל בתב הרמ"ם בכללו דין ד' דאמרן יפיד יכול לבטלן דכוה בתיב בתרי רבים לבטוח ע"ם

ז לא ישכירנו כו' כטור סי"ם וכתב הפילו מוניא אפר שיסכרנו בכדי שיסכר אותו וכ"כ ועד"ר מה שהלקוחי כזה כין שכירות למכירה : ח אבל למוכרו י"ל דדברי הטעם כ"ל דכמכירה אינו נרחק כ"כ שקנאו לעשות בו מלאכתו דמה י"ל שקנסו לבעל להיות שלו לדירה וידור בו כמו שישכרנו לאחרים עד שיפנה מלאכתו וזה יכא שלוקח את כ"כ לעשות בו מלאכתו מה שיכא דיכא בהדי לוקח ולכך לא תיקו קו"ל במוכר כיון שאין היוקו ברי מה"כ שכירות שהוא לזמן ואין מדרך הטולם לשכור כית אלא לדור בו מיד כלום הוא שם וה"ם יכולין למקו"ה כהשוכר ועד"ר שם כתכתי ° דהמרדכי ☜ כתב כשם ריב"ם דכלאתכו לכותי שאינו לומן הסכרה הוא להיפך כו"ע ם שכתכתי טעם לדברין :

ט אבל אינו יכולין למחות כו' מאחר שכבר החזיק ומ"ש ° דהמרדכי ☜ כתב כשם ריב"ם דכלאתכו לכותי שאינו לומן הסכרה הוא להיפך כו"ע ם שכתכתי טעם לדברין : י יוד מקול הפטיש כ"מ ברמב"ם פ"ו מה' שכנים ה"ג ובמגיד פ"י משכנים ובטור ושו"ע סי' קנ"ה סעי' ג' ובמרדכי פ' הזהב ובהגהות אשרי פ' הגוזל ובסמ"ג עשין ק"ל ובסמ"ק סי' תכ"ו ובהגהות מיימוני פ"ו משכנים ה"ו

ורבינו סמואל ורבי אחז כו' כמ"ש פ"ק דב"ב ד' ט"ו ע"ב ובתוי' ד"ה ואין ואין זה לישנא דקתני סתם פ"ק דב"ב ד' ט"ו ע"ב ובתוי' שם ד"ה ואין ואין ברמב"ן ובמגיד משנה פ"ב מה' שכנים הי"ב ולא דברו מזה בש"ע על מה שהזכיר מור"ם מגר למעני' כזה עיין בתשו' רמ"ה סי' ס' ובתשו' ר"מ מרוטנבורג סי' ק"ג ועמ"ש בסמ"ע ח"מ סי' ק"ג ס"ק ב' ובתשו' רמ"ה סי' ס' ובתשו' מהרש"ם סי' ק"ג ובתשו' מהרש"ם סי' ס"ה ובתשו' ר"מ כהן סי' ס"ב ס"ק ב' :

ורבינו סמואל כו' עיין בתשו' מיי' ר"ן ק"ט ובמ"מ פ"ה מה' שכנים הי"ב ובתשו' רמ"ה סי' ס' ובתשו' מהרש"ם סי' ס"ה ובתשו' ר"מ כהן סי' ס"ב ס"ק ב' :

מוכרים כדי פרנסתם כו' עיין בסמ"ע סי"ב ס"ק כ"ג ובש"ך סי' רנ"ה ס"ק ב' וכן נהגו בכל מור"ם מהר"ם מלובלין ומהרש"ל ומהר"ם פדואה ומהר"ם מינץ ומהר"ם פאדווא ומהר"ם מרוטנבורג ומהר"ם מפראג ומהר"ם מלונדרש ומהר"ם מלונץ ומהר"ם מפולין ומהר"ם מאיסרלין ומהר"ם מברונא ומהר"ם מפאנו ומהר"ם מלובלין

מוכרין חלה כדי פרנסתן משקרן ע"ש ר"ן דמ"כ לא כתב כמאכר מן הריו' וק"ל · אבל מור"ם אח"כ בסמוך סתם כדברי הטור וכתב נכי חלוה מיכול ללות עד שיתאכר כו' ואין סברה לחלק כיון שלוה למכירת פסורה : כב עד שיפרעו מוכס ל' וה מסתם דלעיל כשהן מייכין לאחרים ורוצים לפלם ומסיק שם עד שיפרעו מס דמ"כ ה"ל עד שיתפרעו מוכס · ות"ם ואם יש להם שלוה ר"ל שיש עליהס שלוה והטור כתב עד שיגבו מס מוכחת ומייכין לעיל כתר טעמא : כג או שהוא יותר עשיר לעומר דה"ה אם היה יותר רשע פ"ל כתרי מינים והעלוקו בנ"ש ע"ש : כד ולכן יכולין למכות ביד כו' ° ואף מי שאין לו מה מכה ומתן יכול למכות ונומר לו קפסקת חיותי במיניה שכאי לילך והיו לאחים כ"כ הנהו מיימוני פ"ו משכנין ומהרי"ו בתשובה סי' ק"ו : כה אחרים אוקה ר"ל שעושים אחרים ביניהם שטות ג' לא יככם בביתו לאוחו שכה לדור שם כלי הקהל ° ואף אם הו"ל לדור אצל אוחי או לבנות לו בית לעלמו אבתי עומי' ביניהם אחרים שלא יפלו ויתנו שום ג' מהקהל עמו וכדמפ' אבל אין עושם אחרים על שכה לדור שם מאחר שאין יכולין למכות מן הדין אבל אחרים שהם על תלמידיו שלו ג"ש ואם יש רב בעיר כו' וק"ל כו דאין אחרים אוקת יחוב על מ"ש בשם ר"ת ואיתיה בפ"ק דמ"ק ובתוקפות שם ד"ה אין מוכרין ולא לנכרי אלא אם כן מוכרו בפני ב' מהן ומ"ש בשם ר"ת לא ראיה לזה דשאני התם שהוא אוקת יחוב כי אחר קדמוניו לא תקנו אוקת יחוב אלא אבני אלמי' ואסירים אחרים לאחרים אם לא שיודיעו לפרו' אם אבל על אחרים אין אחר' יש אחרים אם אבל על אחרים אין אחר' לאחם אין אחרים אם כני עיר אחרים כיון שאבני אחרי יחוב אלא אבני אלמי' ואסירים אחרים לאחרים אם לא שיודיעו לפרו' אם אבל על אחרים אין אחר' יש

ג מקום שאין בו דין מלוקח כו' עיין בתשו"ן ל"ב ספר ר' רפ"ס : ג
שזה קנין דברים סוף כו' שמ"ל סימן כ"ה ס"ג : ד וכן אם מלך זה
בעצמו כו' והנמו' תירוצי כתבו דמכח שני כתילון לכך ע"ב : ה פיסי'
אחר מהן עשיר כו' עיין בשער ס"ג רף פ"ח ע"ב כ : ו וש"ת כ"ג ירמיק כו'
משער סיים כאן וכתב ואם יכולין ליקח מן שנדקא לעצמו' כותל מסוכי ורבנו
הרי שם כותים שכ"ל ולא ידעתי למה
משתיעו מור"ם מלשתתיקו כאן שכ"ל
שם ע"ו : ז יש מפרשים דאין מלוכין
אחר מחנכ' - פי' אם אין מכאי מרוצה
לזה יכול לומר אין רצוני בשדר כל
דבוה ניקול ומכאן למוד ולסברת
בעלי' ומתוספות והמרדכי כתבו
ברים כ"כ ונקי' מסוכ' את הפוסקי' דאין
הולכין אחר מחנכ' נדוש שכתבנו שכ"ל
שם ע"ו ועיין בתשו' ר"ן ח' סימן סי' כ"ם
ושתשו' ר"ם כתן ס"ב סי' ח"ו ח"ם
ושתשובת ר"ם מלמוד סימן כ"ו ובתשו'
ר"ם כתן סימן ע"ר :
ח ויש

ד אפ"כ יש עדים שתקלו זה לזה על פיוק רחים סוכ"ע יכולין
למכות : ◦ (סור ח"ר נסף סרפ"ב) :

ב ◦ (סס נרמב"ס ר"י) (ב) מקום שאין בו דין חלוקה שרצו
שותפים לחלקו אע"פ שקנו מידם כל אחר מהם יכול
לחזור בו ◦ (ג) שזה קנין דברים הוא אבל אם בירר כל א'
חלקו ורצה זה ברוח פלוני וזה רצה ברוח פלוני וקנו מידם על
זה אינם יכולים לחזור בהם ו (ד) וכן אם הלך זה בעצמו
והחזיק בחלקו וזה בעצמו והחזיק בחלקו אע"פ שלא קנו מידם
אין אחר מהם יכול לחזור בבירור וי"א ◦ (פרפ"ם ופור ס"ב)
שאפילו לא החזיק אלא האחר וכה הלה בחלק האחר :
כנס ועיין לקמן כסימן קע"ג מדיני מקומות בית הכנסת :

ג כותל זה יבנוהו על מקום שניהם ובהוצאות שניהם ז ואין אחר מהם יכול לומר לא
נתרציתי לחלוק אע"פ שלא היה בו דין חלוקה אלא בתנאי שתבננה אתה משלך ח
ואפילו אם יש לאחר פי שנים יעשו בחצר הכותל לחצאין : ◦ (סור ס"ב נסף סרפ"ם)

כנס ◦ (סור ס"ז נסף ר"י גרנלוני) (ם) היה לאחר מסס עשיר ואח"כ אמר לו אחד רוצה לבנות כנגלו
ולבנות ם ע"ג יותר ואם תינו רוצה דינו ט כמו בבית ועלייה וע"ל סימן קס"ד ואם שניהם
עניים משתתפים כך ◦ (סס) יא (ו) ומ"מ כל אחד ירחיק עצמו בכל מה דאפשר שלא יזיק שכירו
ברחי"ם :

ד רוחב כותל זה כמנהג המדינה שנוהגים השותפים לבנות כשחולקין ביניהם ואפילו נהגו
לעשות מחיצה ביניהם בקנים ובחוצין ◦ (סור סס"ו נסף ר"י) ובלבד שלא יהיה בה אויר
שיסתכל ויראה את חבירו :

כנס ואם נתנו כפסות מקני וסולין ◦ (סור פי"ו נסף ר"ת) יב (ז) י"ל דלא סולכין אחר המנהג
סהוא ואם אין מנהג ידוע בעיר יג יתקן כפי רחות עיני הדיין ע"פ מומחין ◦ (סס) ואם
קנו מידו לבנות מחיצה לא יוכל לחזור בו ◦ (סור ס"ב נסף סרפ"ב) דלבנות לא מיקרי קנין דברים יד
ניס סולקין כוס פו ואם נתנו כמחיצה קלה ◦ (סור סס נסף סרמ"ה) ואחד אומר לעשותה כולה
מצלו כאבנים ולבנים לתוך שלו פו לו ליתן ◦ (ני' ל"ב פסומפין) י"ל ◦ (סור סכ"ג ני"ל) דאבירו
יכול לעכב על ידו ויעשו כמנהג ניס סולקין ◦ (סור סס נסף סרפ"ב) :

ה אם אחר זמן נפל כותל זה המקום והאבני' של שניהם ואפי' נפל לרשות אחר או שפינה א'
מהם את כל האבנים לרשותו יז ושתן שמכר לו חבירו חלקו או נתנו במתנה אינו נאמן
אלא הרי הם ברשות שניהם עד שיביא ראיה ויש

כמכר ס"ל כן בסדיה דפליגי בדאיכא כל הני ריעותא מכני סמלוקה : ז ואין ל' מהן כו' אפ"ם דכרי המכר סוף ור"ל דאפ"ם כו' אפילו אם אין מלוקח אפ"ם מיכו י"ל לא נתרצתי כו' וכן הוא משתמע ל' בעור ע"ם - אבל אין לומר דמ"ל הכפל דין הוא דקפסין ואומר כיון דלא סלוק לא סייתי מוכר לסלוק ולא נתרצתי לזה אלא בתנאי כו' דא"כ לא מל"ל אפ"ם מאין כו' אלא מל"ל כיון דאין כו' ל"ל : ח אפי' יש לאחר פי שנים כו' בשור בס"כ משיק נשמתו וכתי"ל שכל כך חייב לסלק היוק רחייש מי שאין לו אלא סלק ל' כמו מי שים לו כ' סלקים : ט אין צריך יותר פי' ואין כלה יכול לעכבו ולומר ככה נאחנק כדי שהוכל אני לסחוך קורתי - ואם לא הכניסני שכשתיגע ידי ואהנה לבנות כאחנק השאר לי אני אהנה אלא בדין קמ"ל אין דאין צריך לכל זה ועד"ר ונם עיין בהגר"מ פני' י"נ וכ"ת מ"ם כאין כדון זה וכתבתי נ"כ מזה בסחוך בסמ"ע : יד כמו כיה ועלייה כו' כשכפל בבית הוא עשיר וכפל בעלייה הוא עני אלו אין היוכה ונפלו בתי עשיר הכל על הוכחתו ודר בכולו עד שיתן לו בעני חלקו ס"כ ינכה בשעשיר כולו ויחתוק כל בתיתל עד שיתן לו בעני חלקו וקמ"ל דאין כו משוי ריבית : טו ומ"מ כ"ת דרשק כו' בשור סי' כוה וכת' ל' ◦ ואם יכולין ליקח מן הנדקא לעשות כותל מסוכא ודפנא הרי הם עושים עכ"ל ולא ידעתי למה בשתיעו מור"ם מלשתתיקו כאן : יב י"ל דלא סולכין אחר המנהג הסוף פי' אם אין מרוצה לזה יכול לומר אין רצוני בנדר כל דבר דיפול ומצערך לחזור ולפרוש בבניני ואפו' והמרדכי כתבו בריש ס"כ ובפ' השור כו' דבייני דוקא בשבונה אבני כותל בעל אבל אם בירר כל א' חלקו ורצה זה ברוח פלוני וזה רצה ברוח פלוני וקנו מידם על זה אינם יכולים לחזור בהם ו וכן אם הלך זה בעצמו והחזיק בחלקו וזה בעצמו והחזיק בחלקו אע"פ שלא קנו מידם אין אחר מהם יכול לחזור בבירור וי"א ◦ (פרפ"ם ופור ס"ב) שאפילו לא החזיק אלא האחר וכה הלה בחלק האחר : כנס ועיין לקמן כסימן קע"ג מדיני מקומות בית הכנסת :

ג כותל זה יבנוהו על מקום שניהם ובהוצאות שניהם ז ואין אחר מהם יכול לומר לא
נתרציתי לחלוק אע"פ שלא היה בו דין חלוקה אלא בתנאי שתבננה אתה משלך ח
ואפילו אם יש לאחר פי שנים יעשו בחצר הכותל לחצאין : ◦ (סור ס"ב נסף סרפ"ב)

כנס ◦ (סור ס"ז נסף ר"י גרנלוני) (ם) היה לאחר מסס עשיר ואח"כ אמר לו אחד רוצה לבנות כנגלו
ולבנות ם ע"ג יותר ואם תינו רוצה דינו ט כמו בבית ועלייה וע"ל סימן קס"ד ואם שניהם
עניים משתתפים כך ◦ (סס) יא (ו) ומ"מ כל אחד ירחיק עצמו בכל מה דאפשר שלא יזיק שכירו
ברחי"ם :

ד רוחב כותל זה כמנהג המדינה שנוהגים השותפים לבנות כשחולקין ביניהם ואפילו נהגו
לעשות מחיצה ביניהם בקנים ובחוצין ◦ (סור סס"ו נסף ר"י) ובלבד שלא יהיה בה אויר
שיסתכל ויראה את חבירו :

כנס ואם נתנו כפסות מקני וסולין ◦ (סור פי"ו נסף ר"ת) יב (ז) י"ל דלא סולכין אחר המנהג
סהוא ואם אין מנהג ידוע בעיר יג יתקן כפי רחות עיני הדיין ע"פ מומחין ◦ (סס) ואם
קנו מידו לבנות מחיצה לא יוכל לחזור בו ◦ (סור ס"ב נסף סרפ"ב) דלבנות לא מיקרי קנין דברים יד
ניס סולקין כוס פו ואם נתנו כמחיצה קלה ◦ (סור סס נסף סרמ"ה) ואחד אומר לעשותה כולה
מצלו כאבנים ולבנים לתוך שלו פו לו ליתן ◦ (ני' ל"ב פסומפין) י"ל ◦ (סור סכ"ג ני"ל) דאבירו
יכול לעכב על ידו ויעשו כמנהג ניס סולקין ◦ (סור סס נסף סרפ"ב) :

ה אם אחר זמן נפל כותל זה המקום והאבני' של שניהם ואפי' נפל לרשות אחר או שפינה א'
מהם את כל האבנים לרשותו יז ושתן שמכר לו חבירו חלקו או נתנו במתנה אינו נאמן
אלא הרי הם ברשות שניהם עד שיביא ראיה ויש

ממש שהרמב"ם מיירי אפי' כאין מכירין אותו וכ"י כתוב שהרא"ש הביא כדעת הרי"ף ומיירי דוקא כמכירין אותן וכ"כ הת"ה בספ"ג דשכנים דין י"ו ס"ק ד"ה שהרכתי כזה :

יח אם אין כו דין חלוקה כו' ומורגא דמילתא נקט דאלו יש כו דין חלוקה משתמש בזה ניכון יפד ועפ"ר : יט אין לו תקנה כו' פי' תקנה שלא יוכל אחרינו לומר כן שכיון שכיון אותה : כ דמכאי כיה חזית פי' קושיא לשון תקנה שבקלקה ורגא הכותל עושה סיתן וכסי' קנ"ט יתבאר בעור ובדברי המחבר שם סעיף ד' דין חזית שתבי כשמוקין שניכה שעושין שם מחיצה כיכיון וס"ל לרי"ו פלוגי דדוקא בניכה תקני רבנן חזית אפי' אתין יכול לבטותו לכותל אחרינו דין חלוקה לגמרי דכיון כו דין חלוקה יכול לבטותו לעשות עמו הכותל ומשום סגר אתין כו דין חלוקה לעוד לא שכיח רבנן תקנתא דחזית ות"ס סיים מורם בסנ"ס ע"ו וכתב דלמעלה מד' אמות מחני חזית לכ"ע וק"ל : כא ואפי' עשן שפרעו קודם ז"ל הטור ואפי' סופן שפרעו קודם שנתן בנין הכותל ואפילו יש ערים שתבע חבירו שיסייענו בבניין ולא רצה נאמן ליסר נתתי את"כ ער שיביא ערים שהיה במקום פלוני מיום שהחל זה בבנין כותל זה ויורעי אנו שלא פרעו אן שיערו ערי שהעמידו בב"ד שיסייענו בבניין ויצוהו ב"ד שיסייעו וסירב (יב) מלעשות צווי ב"ד :

כב (סור סכ"ו נסב פרפ"ו ורי"ו) (יב) אפ רצה א"מ השותפין להגביה כותל זה יותר מארבע אמות חבירו מעכב עליו לומר חצי מקום הכותל שלי . ואינו רוצה שתמעט האויר כי אני רוצה להשתמש על חצי המקום שלי אלא א"כ מנהג מדינה שלא לעכב (תיסו על פלקו יכול לבנות מס שירצה) (ני' פ' סגיח ומלגים) וי"א שאין חבירו מעכב על ירו אלא רשאי הוא להגביה כג ומשלם לחבירו כפי מה שכתלו נפחת מפני כבירו

(סנ"ח פפ"ח מהכני' נסב הנאוים)

יוד (סס נרמב"ס רפ"ג) כג (יד) כותל חצר המבריל בין שני השותפין שנפל יש לכל אחד מהם לכוף את חבירו לבנותו עד גובה ד' אמות . רצה הא' והגביהו יותר מארבע אמות אין מחייבין אותו ליתן חלקו כמה שהגבי' זות' מד' אמו' אלא (אם) כן בנה כותל א' גבוה כנגד הכותל שבניה' שאז מחייבן אותו לתת חלק בגובה שבנגד כותלו . כיצד בנה האחד כותל שביניה' והגביהו עשר אמות ובא חבירו ובנה כותל אחר כנגדו או בצדו והגביה כותל האחר שש אמות כה מחייבין אותו ליתן חלקו בשתי אמות שהוסיף על ארבע אמות שהרי נראה מעשיו שהוא רוצה בהם כו וכן אם הקק בראש הכותל שביניהם מקום להניח בו הקורות או שבנה עליו קורה גדולה שהקורו' נשענים עליה מחייבים אותו לתת חלקו

חבירו על

כו בשש אמות כולם שהוסיף הארבע

(ט) ויש מי שאומר (סס נרמב"ס נסב"כ ונכניס) דרוקא כשהאבנים ניכרים (ט) שהם מזה הכותל :

ו (סור סי' נ"ג נסס סר"י) כותל שבין כ' שותפין שנפל ובאו לחלוק האבני' והיו בצר הכות' של א' מהם אבני' יקרו' יותר מסה שבצ' חבירו ורוצ' זה שהם בצרו לזכו' בהם אין שומעין לו

ז (נת"ה סי' פנ"ר) יא אם אין בו דין חלוקה ולא נתרצה הא' לחלוק אלא ע"מ שיעשה חבירו כל הכותל יא אין לו תקנה אלא בשטר או שיכנה האחר עליו תקרה ומעזיבה או שיש בו חלונות מצרו וניכר שנעשה משעת הבנין (סור סי' כסס ר"י הלוי) ויש מי שאומר (סור סס נסס סרפ"ס) כ (י) דמהני ביה חזית :

כנ"ס (ני' פ' מסופין) ולמעלה מד' אמות אפי' לכופו לבנות עמו מכני לכולי עלמא ומס נהגו בעיר מנסנ ג' לשמו' כותליהן מן הרמתין יעשו כפי המנהג (סו' סס"ו נסס רי"כ)

ח כותל חצר שבין שני השותפין שטען האחד שהוא בנאו חלקו ושוען שפרעו נאמן בשבועת היסת כפ (יג) ואפילו טוען שפרעו קודם בנין הכותל ואפילו יש ערים שתבע חבירו שיסייענו בבניין ולא רצה נאמן ליסר נתתי את"כ ער שיביא ערים שה"ה במקום פלוני מיום שהחל זה בבנין כותל זה ויודעי אנו שלא פרעו אן שיערו ערי שהעמידו בב"ד שיסייענו בבניין ויצוהו ב"ד שיסייעו וסירב (יג) מלעשות צווי ב"ד :

ט (סור סכ"ו נסס סרפ"ס ורי"ו) (יג) אפ רצה א"מ השותפין להגביה כותל זה יותר מארבע אמות חבירו מעכב עליו לומר חצי מקום הכותל שלי . ואינו רוצה שתמעט האויר כי אני רוצה להשתמש על חצי המקום שלי אלא א"כ מנהג מדינה שלא לעכב (תיסו על פלקו יכול לבנות מס שירצה) (ני' פ' סגיח ומלגים) וי"א שאין חבירו מעכב על ירו אלא רשאי הוא להגביה כג ומשלם לחבירו כפי מה שכתלו נפחת מפני כבירו

(סנ"ח פפ"ח מהכני' נסס הנאוים)

יוד (סס נרמב"ס רפ"ג) כג (יד) כותל חצר המבריל בין שני השותפין שנפל יש לכל אחד מהם לכוף את חבירו לבנותו עד גובה ד' אמות . רצה הא' והגביהו יותר מארבע אמות אין מחייבין אותו ליתן חלקו כמה שהגבי' זות' מד' אמו' אלא (אם) כן בנה כותל א' גבוה כנגד הכותל שבניה' שאז מחייבן אותו לתת חלק בגובה שבנגד כותלו . כיצד בנה האחד כותל שביניה' והגביהו עשר אמות ובא חבירו ובנה כותל אחר כנגדו או בצדו והגביה כותל האחר שש אמות כה מחייבין אותו ליתן חלקו בשתי אמות שהוסיף על ארבע אמות שהרי נראה מעשיו שהוא רוצה בהם כו וכן אם הקק בראש הכותל שביניהם מקום להניח בו הקורות או שבנה עליו קורה גדולה שהקורו' נשענים עליה מחייבים אותו לתת חלקו

חבירו על

יח אם אין כו דין חלוקה כו' פי' תקנה שלא יוכל אחרינו לומר כן שכיון שכיון אותה : כ דמכאי כיה חזית פי' קושיא לשון תקנה שבקלקה ורגא הכותל עושה סיתן וכסי' קנ"ט יתבאר בעור ובדברי המחבר שם סעיף ד' דין חזית שתבי כשמוקין שניכה שעושין שם מחיצה כיכיון וס"ל לרי"ו דדוקא בניכה תקני רבנן חזית אפי' אתין יכול לבטותו לכותל אחרינו דין חלוקה כלל אתו הכל בכתר לבטותו לעשות עמו הכותל ומשום סגר אתין כו דין חלוקה לעוד לא שכיח רבנן תקנתא דחזית ות"ס סיים מורם בסנ"ס ע"ו וכתב דלמעלה מד' אמות מחני חזית לכ"ע וק"ל : כא ואפי' עשן שפרעו קודם ז"ל הטור ואפי' סופן שפרעו קודם שנתן בנין הכותל ואפילו יש ערים שתבע חבירו שיסייענו בבניין ולא רצה נאמן ליסר נתתי את"כ ער שיביא ערים שה"ה במקום פלוני מיום שהחל זה בבנין כותל זה ויודעי אנו שלא פרעו אן שיערו ערי שהעמידו בב"ד שיסייענו בבניין ויצוהו ב"ד שיסייעו וסירב (יב) מלעשות צווי ב"ד :

כב (סור סכ"ו נסס סרפ"ס ורי"ו) (יב

חארבע אמות כו׳ אע״פ שלא בנה כל הכותל שהרי גילה דעתו שהוא רוצה בכל הגובה הזה :

כנה • (טור סכ״ח) וכן כתרכו סם כניח מכן ככנס ומכן ילכך סעוסין ככנין כסרוגים לסוסיף עליו כח תייב כל כתוספות סכוסיף מכירו וס״ס סיב לו כוחל כבר וככה דכר מכיכר מכסק כתב שעשה מכירו ° (בב״מ נשם ר״י) וכן סם נכנה ככנייגו מע״ם עלא עשה סוס סיכר מכיכר לו לייתן כפי מה שכנה : ° (החרוכי פרק משותפין) :

יא (סו) ואם זה שבנה חכותל גבוה בא לתכוע לחבירו שיפרע חלקי בהוצאת שאר הגובה שהוסיף על ארבע אמות כמ מפני שמסך לו (בצירו) או כנגדו ל ואמ׳ נתתי אינו נאמן אלא חבירו לפ (סו) נשבע בנקיטת חפץ שלא נתן לו ונוטל ממנו ° (טור סכ״ם כשם רמב״ם) אא״כ הביא ראיה שנתן לו לב (מיכו אם קנא לו בניין קבוע שאחן בו חלקו) °(ני׳ שם)

יב בשה דברים אמורים כשירוע בעדים שזה התובע בנה כל הכותל אבל אם אינו ידוע הרי הוא בחזק׳ שניהם ואם התובע טוען אלא שטוען לתובע שבנאו פרעתיך נאמן במגו דאי בעי אמר בניתי בהדך :

כנה • (תוס׳ וכ״י) וי״ל לב שאם נתרצ׳ תובע בהנבנה נאמן לומר שכתן לו חלקו לי ומיד שאתר ליתן לי כפי שהוצה שכה נתני הכותל ° (כ״י בשם סת״ח ע״כ מסכנים) ואין מכירו יכול לתבוע ומייבין לותו ליתן :

יג ° (רשב״ם) כותל חצר שבין שני שותפין שנפל והיה רחב מתחלתו ואחר מהשותפין מעכב שלא יבנוהו רחב כמו שהיה אלא כשאר בניני המדינה ככותל חצר שבין שני שותפין הרין עמו וכן אם היה גבוה יותר מארבע אמות ואחר מהם לפ אינו רוצה לסייען בהגבהתו יותר מארבע אמות הרין עמו :

קנח חלקו גינה או בקעה כיצד עושין הגדר ובו ט׳ סעיפים :

א שנים שהיו שותפין בגינה ג ובאין לחלק מחייבין אותם לגדור ביניהם ב אפי׳ שתמא שאין ביניהם מנהג ידוע ג אבל בבקעה שהם אין מחייבין אומו א״כ יש מנהג ידוע לגדור:

ב • (רשב״ם ס״ב מסכנים) ד (ג) המוכר גינה לחבירו שתם והיתה מעורבת עם גינות אחרו׳ (ב) יש מי שאומר שכופין את הלוקח לבנות הכותל ביניהם ואפילו בשקום שנהגו שלא לגדר בגנות :

שנה ° (פרשב״ם שם ומור) וי״ם ומכירם לסו דסולכין שאר שתנכו לה כמו נשני שותפין וכן כ״ל עיקר :

ג • (טור ס״ג נשם פרשב״ם) שיעור הגדר בגינה ובקעה ו י׳טפחים וי״א ° (פת״ח שם) ר׳ אמות :

ד רצה

על מכירו לפי שהשקום של מניחם וזכתה לו מכירו וכיון שהוא על חלקו מיד כשנילה דעתו דניחא ליה מחייבין אותו ע״כ מכואר בדברים אלו דכיון שהכותל עומד על מקום מניחו ת״ם וכה כו כת״כ על מכירו ונם מס״ט מיד כשנילה דעתו ליתן לפי נוכה כנופש על ד׳ אמות נגיך ליתכו ז״ם מור״ם כאן תרוייהו דמיד שאומר לחבירו תתם וזכה וזה סייס וכתב ומחייבין אותו ליתן ור״ל נ״כ מיד שאתר ליתן מחייבין אותו ליתן ולא מני אמור כו ומוא נ״כ משאם כיון דכל הכניין עומד על מקום קרקעו ולפי מיד שאתר ליתן נתר בדעתו לתנות ולא מני לאורר בו : לה מיכו רוצה לסייעו כהנבהתו יותר מד׳ כו׳ זה כתכאר נ״כ מת״ם לפני זה כרים סעיף י׳ שכתב כותל אצר שנפל כו׳ וכת״ם שם שלא שנאמר בשאתר לחבירו בניין ואפר ׳ה כן הוא הרין אלא כשאתר לו בפירוש שיבנה לו כותל גבוה כך וכך אמות ובנה לו כן אין לו עליו כלום אפי׳ בשנפל ואין לו עליו אלא כפי מה שהיה הכותל שהרי גילה דעתו שלא רצה בכל הגובה הזה :

קנח

א ובאים לחלוק מחייבין כו׳ פתם כאן ומתך תמ״ם כתי׳ קכ״ו דשם כתב בשותפות דאצר דאם יש כו דין אלוקה אם רוצה אם רוצה לא׳כופס להשני נם כן על האלוקה ואם אין כו דין אלוקה נריכין שנתרצו שניהם על האלוקה ואם קנו ע״ו או כופין ע׳ לאחירו לנדור ביניהן ונקתר וכן הדין כאן בניגה מסתתא . ושיעור אלוקה הניגה הוא כשיעור שיוכל לזרוע עליו שני קב וכת״ם סטור לקתן סימן רי״ם והמחבר לקתן סימן קפ״ו ס״ב ס״ג ע״ם ועפ״ר : כ אפי׳ בתתא כאין מנהג כו׳ אבל אם המנהג ידוע שאין נודרין ביניהן הולכין אתר המנהג וכ״כ הטור בהדיא מש״כ בשנים המשותפים בשאר וכת״ם בשור בשם הרא״ם בר״ם קנ״ו ונם מו׳רם שתם כוו״ע שם בשב״ם ס״ם ע״ם : ג אבל בשקשם שתם כו׳הרמב״ן כתב השעם דדוקא בניגה שעומדים שם זרעים כל השנה אינה בית השעה מש״כ בשקשה וכתב עוד שיוקי׳ אתרי׳ כתבתי לשונו בפרישה ע״ם : ד המוכר ניגה כו׳ עד שפילו בתקום שנהגו שלא לגדור בניגות ז׳ל המ״ם שם אפשר שדניגו הוא שאל מי שמוכר לאתר דעתו שבקונה יסלק לו כל הכוכ שנה מעתתו וש״ז דומה למ״ש בפ״ה ממכירה (והטור והמחבר כתבוהו לקתן בסימן ס״ך ס״ם) המוכר שדה לוקח מקום בגדר תרין וגן תרין • ומשם למד דניגי דין זה שכ״ל המ״ם ולפ״ז אם ניגה זו שלקח מעורב׳בין ניגו המוכר המוכר שלתו יכול לכפותו לגדור שלא יכא לו היוק ממנו אלו עד כדי שיתקום שלוקח בגנב דומיא דהתם וק״ל : ה כמו בשני שותפין פי׳שותפי דניגה וכת״ם בשפיף שלפני זה דדוקא בשתמא נריכין לגדור אבל בתקום מנהג הולכין אתרי׳ וס״ל דכן הדין כמוכר לו שני ניגתו : ו מאחר שעמים עד׳ב שם כתבתי ל׳הרמב״ם שכתב בתשובה דת״ל ד׳ב ס״ה בתקר שהיה בבי אדם בשם שולש עין הרוחי׳ לתממיגו דמכירו מש״כ בניגה ובקעה דאין שם תשמיש לאדם ושעיית הגדר אינו אלא כדי שיתקום בגנב :

ז ופוסח מזי' מכמוך פי' שם כתים כותל למה כרחם כותל מכמוך בגד' מכירו ומזית ל' קנה שבקנה ורחם כותל עוסקו וכנמרת פרץ ונעבדי' מלנו לגדו ומסכי שכיר כמי מכירו מלבר ואמר דידי ודידיה הוה מ"ה בשתה כמי לתת שכריה ומקליף ליה ואמר דידי ודידיה הוה מקליף ליה מידע ידעי מכ"ל בגמרא ופ"ר : ח לפיכך אם נפל הכותל כו' לפיכך כיון שמזית הוה סימן שעשאו הא לבדו ונם ככם כתוך שלו היה לפיכך כשנפל הכותל נם מקום הכותל הוה שלו לבדו : ט ופוסין מזית מכאן ומכאן כנמרת פרץ ולא יעשה לא זה ולא זה ומשני כיון דאפשר שנכנס הא' לאגר מכירו ויטיח שם כרחם הכותל ואמר אם כ"כ שלי הוא לכן תקנו שיעשה כל א' ואי אין לומר דיקלף הא' מנדו דהא ככר כתבאר דמקום מקליפ' כיכ' וק"ל יור הרי הוא בקוק שכיון שעמו דהא מן הדין לא היו נריכין לעשות סימן כלל כשעשוהו שכיון וכמ"ש לעני זה ל' הגמרת ודעת הפוסק הוא כיון דתקנו תו"ל לעשות סימן והוא לא עשה ליכא ריעות והא מוקמ שהרי מוכח בתניתו ואמרינן במע"ם ופ"ר. : יא מי שהיה לו חורבה כו' הטור כתב דין זה אמי שהיה לו שדות בין שדות שכירו והקיף ג' שדות שכיב שהה של זה כו' ודינו כדין חורבה שכתב הרמב"ם בין ופשה שהרמב"ם נקט חורבה לרבותא מע"ם שאין לו בהחה ממנו כל כך מגלגלין עליו את הכל כשנדר הרבעתן ב"ם ניכא ושהה היה לו בהחה דמגלגל את תבואתו ורבעינו מדרשת רגלים ומכהות ומציעא ריפה ופ"ר : יב עד הרבע אמות וזו שיעור כותל ונדר שעושין בשירות לכ"ע ומ"ם הטור והמקנר לפיל ר"ם קנ"ו וברחה דנם כאן בחורבה הדין כן לכ"ע כיון שהוא עומד בחקו לדירת כ"ה ושייך ביה היזק רבי משה"כ בהני רבי דניאל דכת' שה המקבר פלונת בחוך שעיף נ"ע"ם : יג ברחה ליה דאין נריך לשלם לו כלום כ"כ לשפוקי מהני שכתב בשם זה דכ"ל דכבה"נ מקיימינן הניקף לשלם להקיף אני הולא משתי רוחות שנדר כיון דגילה דעתו דניחא ליה בנדירת המקיף והא דאמרו אם נדר המקיף ורוחו כו' לא אמרו נ' גילה לומדינו דכל שלא גילה הניקף דעתו אפי' הקיף המקיף נ' אין מקיימין הניקף ונם דעת הטור הוא בם"ם זה דאיכו מייב ועד"מ שסכיה רבי לדבריו מהטו ונם כ"ה שם כתב דלא נכירין ליה דברי הטור וכמ"ם בפרישה ודרישה נם"ם זה : יד שכרי פ' להשתמש בכתבי ונתב המ"מ שם דאף אם ירצ' לומר לו מ"ם נ"ב פ' לכופו נע"כ : טו ונן אם הניקף כו' למדינו מזה דלית ליה לניקף המקיף כל מרכעתן פ"ב לא הועילו מעשיו כלל לעייב הניקף ונם כיון דהמקיף לא היה יכול לתבוע מידו דניקף כל שלא הקיף נם הרביעי כתיים מחני קמ"ל : טז אם היה בחקו שנתנו לנדור פ' דין ל' לשכירו משום פ' לא מי שיתפוס בעבור לף במקום שהין לחוש לדרים הרבל דכתבו כנון זה דכל נדר מנחון בשדות : יז אין הניקף נריך כו' לעשה מפני שיאמר לא נכניתי מנדרך כלום שכרי שכתבי פ"ל לנדור כיכי וכין השדות שהם שכיכי : יח אמת מכן מן הרחוב פ' מ' מרכעתן ובחקי' נדר מיכך נ' דכבר כתבתי בפי' שלפני זה דכל שלא הקיף מרכעתן אינו מייב הניקף אף אם נדר הניקף מ' מכן : יט כפי מה שנרם לו היקף יתירה עיין בשור בפי' שכתב בשם הרמ"ה דמשערין זה דרואין בתשבורת כמה אמה על אמה ים בכלל כל השדה שעליהן בכלל הוא' כל השלוחות הנדרי' ופ"כ רואי נ"כ כמה אמה על אמה ים בשדה זו הפנימי' לפו' ואמשבין כמה אמה על אמה ים בו ואם ים בו שלים או רביעי מכל השדה יתן נ"כ שלים או רביעי להוצאת ואור"ם שכת' כפי מה שנרם לו היקף יתירה ל' בגמרא כתב ופ"ר שם ושבור זה דוקא בזה שהקיף מאוץ למשכתן אבל בשהקיף בפני' כיכיהן נריך ליתן להן הפנימי אני הולא בולו וק"ל : ך אלא דמי הקני' פ' מרכעתן כותו להן הקפין בקני' כמו שהקיף רביעי' וז ופ"ר : דא כיון שברשו שוגיא פי' לף אלא נטל רשות מ"מ כיון שהנה מכירו מוה בקר' כרשו' וע"ל סי' שע"ם ופ"ר שם כתבתי בל"ל דה"ם בשהנבי' שכתב בשניים בשער יותר מד' ואכירו כוכה כותל בשניהו דכנגד דנריך לשלם לו מה שהנבהו כמ"ם לעי' ס"ם קכ"ו בזה נ"ב אם מ"י לבדר שבא כמה הוגיא בהנבה ויטול : דב אימו בהתן לומר פרעתי בהא בשם אם מפני שהין מיוכו ידו' כ"ב שילם מעלמו וכמ"ם לעיל בסימן קנ"ו : דג דקיימו נדר של קונים שפ"ר שם כתב שהתני' בשירה בר זוזא שרילה לשכור שומר בשד זוז ומ"ה קאמר לו ניקף כתחלה דלא יתן לו כלו' כ"ל בפי שכירות דהשומר וכן ס"ל להשור כמ"ם בפרישה ע"ם :

קנט ו שני בתים זה בנד זה כו' כדי לעמוד על מ"ם המחבר ס"ם מעתיק ל' הגמר' והכתוב שמעיר ועל מ"ם מור"ם בשם ב' הגה"ה דוק' כו' ונם על מ"ם המחבר ס"ם מעתיק ל' הגמר' והכתוב עליה והוה דהפ"ק דהשתרף (די' ע"ב) נרסינן אמר אביי כ' כתי' בשני בתים זה עוסק מעק' לקני נגו וזה עוסק מעקה לקני נגו זה שלא כהנהה זה ומעדיף ופריך מהי

ג וכן אם הניקף מצמו כו' עיין בתשו' מהרשד"ם סי' שפ"ו : ד כפי מה שנרם לו היקף יתירה כו' עיין בשם"ע ס"ק י"ם עד יתן נ"ב שלים או רביעי כו' וכבכי הב"ח בזה שם נכוריס יותר ע"ם ורו"ק וכבכי הפמ"ע בן מתוסין בזה וק"ל :

קנט ז שכי בתים כו' עיין בשם"ע ס"ק ל"ל ומזה שכתבתי בלשר כו' והב"ח בשם ע"ם ומין בכריו נרסין ורו"ק :

כ"ל דלא מיל"ת אלא כיון שעשוין לדיור אז לית ליה כאן עשוין לדיור דהלוו עשוי לדיר"ה ניו נריכין לעשות פד"ת כיון שכיון ע"כ ל"ל ואין ל"הרמב"ם מסתמא כן דהרי התחיל שם כשני נענן העשוין לדיור הסמוכים וכתב לאחר זה ז"ל גג הסמוך לאחר שיבנו לו מעקה נכוה ד"ת ומשמע מל"דעוסה לו דר"ל לגג הכוכר וקאמר דכעל הגג עוסה לכדו מע"ג דהגג עשוי לדיר"ה מיירי דאם"כ התחיל וכת' דין נענן שכיון עשוין לדיור ול"ל דשם פירשו לו דקאמר לא כה לומר דכעל הגג עוסה לכדו אלא כה לומר דנריך לעשות לו נכוה ד"ת והיינו כל ג' כדיבו דהעשוי לדיר"ה עשוי ליאך וכשיבו עשוי לדיר"ה כעל הגג עוסה לכדו והוה דוקא לכן נרסה דנם להרמב"ם לית ליה שכנם עשוי לדיר"ה אין כעל האחר נריך לסייעו לד"ת כיון שאין התחתון חייב לעשות לו כלום ותדיר אין כעל האחר שם מזיק עליה כ"כ מ"ה הניריכו לכעל הגג לעוד לעשות הד"ת לפלג היזקו דכעל האחר התדיר והא דקונה' הרמב"ם לפלג כיון עשוי לדיר"ה לא הלוו מסוס דכעשוי לדיר"ה הוי סני כמתיבה י"ט הלוו ליה כיון נכוה ד"ת ודו"ק : ג

זמין כעל האחר מסייעו הלוו כפי מה שיניע לפלג למתיבת י"ט כ"כ נ"כ הטור וכבר כתבתי שכן הוא דעת התו' והרא"ש דלעשרה טפחים נריך לסייעו והרמב"ם ס"ל דאפילו לעשרה טפחים אין נריך לסייעו והא"ש הרמב"ם לא כ"כ הלוו כעל שהוא כמו מהאחר שכתב שם ז"ל והא שיתה שניו לאחר העליון וקוק לתחתון כלל ופי' המ"מ והכי"ו והד"מ שכיאו דר"ל דאפי' לי"ט ג"כ לסייעו ה"ה הגג הסמוך לאחר שכיבו שם ז"ל כן להרמב"ם והא רמיה דכמרת פריך מהתי בריית' דתנא שם האחר נכוה מן הגג דאין העליון זקוק לתחתון כלל אלא לאחר רב כאחין דשני נענן דסמוכין לזה נריכין לאחיזה י"ט מוכח מזה דס"ל להאקטן דאחר נכוה מהגג ושני נענן שוין בדיבה וה"ט לגג ואחר הסמוכין והתירוץ דאשני שם דאלא דקאמר דאין העליון זקוק לתחתון כייבו לכאין כל הד"ת לכל לסי' לנכוה י"ט זקוקין ס"ל דאין כן וה"ה כאחר וגג הסמוכין הלוו שהרמב"ם דכתב אפילו לי"ט אינו זקוק פי' הגמרא כשאין אחר וכמ"ש בדריש והוא דאלא דקאמר הגמרא וקאמר דנריך לסייע לי"ט קאי דוקא לכ' נענן דסמוכין ואינם עשוים לדיר"ה אבל כאחר וגג כיון דכעל הגג שם מזיק עליו נריך לפלג היזקו כשני' אחיזה נכוה ד"ת ואחיזה לא נאמר העליון לגמרי וכמ"ש כשי"ק ט' ואשכר דשאם הלוו שם מזיק עליו כל הטור הלוו הכי"ו כביאו להרמב"ם כל"ע ע"ש והא דכתב האשכר דעת הרמב"ם והשולקים עליו כשמוך ס"ב הגג הגמוך אשכר ולא כתבו בדין זה כשהגג ואחר הן כשוי זה אגל זה ס"ו אלא הלוו שם מזיק עליו לפלג היזקו ואחיזה עליו לכל הגג ואחר הכ"ל דקתני כזה דאין העליון זקוק לתחתון כלל וכמ"ש ס"ה כתבו האשכר שם ודו"ק : ד דאלא כיבא דיוק רש"י ל"הטור אע"פ שאינו יכול להשתכל כלל כאחר מ"מ כשכעל אחר עומד כשפת אניריו רואהו וכי"ל דלא קשה עליו כלל : ה אאין העליון זקוק להשתתון כלל כבר כתבתי דשעמת הוא כיון דכעל הגג שם מזיק עליו מוטל עליו לפלג היזקו ואחיזה כאחר וגג : ו שתי אניריות כו' ובאניריו כל ג' אוניק לאחיזה כל המתיבה לאחר על הקרקע שלו לכדו : ז לפיכך יקניעו האחר כו' כדין כותל שכין שני אניריות כל"ל כר"ש שכנה על מקום שכיבה והולאה שכיבה : ח ושם האחר נכוה הרבה כו' נם הטור כ"כ כשם ר"יונה דין זה דכ' אניריות והא דלא כתבוהו כדין נג ואחר הכ"ל כתבתי כאחר כי"ל כשם ר"יונה מודה דכעל הגג נריך לעשות ד"ת אף שאחר נכוה מהגו הרבה ושגג אינו רואה משום דכיון דכעל האחר אין שם מזיק עליו לגביה כעל הגג דאין שם משמיטו קנוט וכל"ל ואין עליו לשם מזיק ד"ת מ"ה הניריכו לכעל הגג לעשותו כעל ענין כיון דשם מזיק עליו משא"כ כשני אניריות שכל שם מזיק עליו ועל העליון מייב על כל פני' לפלג היזקו בכדין ד"ת מ"ה ס"ל לר"י ומור"ם שכתבו דאין על התחתון לסייעו לעליון הלוו כפי סיעור שיראה לכני אדם שמניע היזקו • ואראה דכיש מי שאומר כו' דכתב האשכר כפשיק ל"והוא דעת ר"י מרנ"לוכי דם"ל דאפילו כגג ואחר שם הגג נמוך ד"ת מאחר ל"ל לעשות כלום אע"ג דשם נם כעל האחר הינו עושה כלום וכמ"ש ומכ"ש דס"ל כן כאן כשני אניריות הסמוכי' ואחד נוכה ד"ת מהות מאשכיה דעל העליון לעשות נכוה ד"ת וכמ"ש דהתחתון ל"ל לעשות כלום והאשכר הלוו כתב דעתו כאן י"ל משום דאחיריו כאחר נכוה ד"ת מהאשכר דהו כיון דאשכ"פ על התחתון מוטל לכנות מלאכה למלאכה והעליון סייע מלאכה מ"ה מודה דנריך התחתון נ"כ לסייע לעליון לכנות למלאכה והא דאיכא דנם כש"ת הלוו כתב הפלוגתא' די"ת כ"ש כשנכוה האחר ד"ת מהגג אבל שם כריפה כאינו נכוה האחר מהגג ד"שתם וכתב דנריך התחתון לכנות מלאכה עד שיהיה המזיק נכוה ד"ת מהאחר ולמלאכה ומו"ר דאחיריו כשנכוה הרבה לא כתב דעת אותו הי"ת משום דפסק כהרמ"ם הכיאו הטור כריש' כשנג ואחר נם כשיפא כשני אניריות דאף שנכוה ד"ת מיישינן לאיזק דאיש ע"ם ודו"ק :

קסא ג לכנות דלת וכית שער פירש"י כדי לסגור כו האחר וכללו הוא נ"כ הגגר והמעל וכמ"ש המחבר כשפיק שאחר זה הלוו שם נקט ל' התוספו' שכתב דין הבוא וכאן נקט ל' המשנה וכל' זה כתבתם נם כן הטור ע"ש וכעין זה נ"ל כריש סימן קס"נ בטור וכדברי המחבר דכם כ' כתב שם זה לשונו מי שיש לו אחר בעיר אחרת כני העיר משעבדים אותו לעשות עמהן כו' ואחתלה לא הוכיר אניריות וגל' דאחתלה נקט ל' המשנה ואף כ' כתבו ל' המשנה וכן כתב כאניריות ע"ש : כ ליור וכיור ל' הטור הוא פיוד וכיור וכ"כ לקמן סי' רע"ה ס"י וכ"כ המחבר שם כשאמו כם ע"ב ונם הכ"י כתב שם דניר' סיוד הוא עיקר וכן הוא כרמב"ם פ"נ מזכייה ונגרסית ליור הוא טעות סופר וספיר' סיוד הוא שכח הכותל כשיש ליור הוא שמלייר צורת חילנות ופרט' לכותל • ואני כתבתי שם שעיקר

ג (ג) ואין בעל החצר מסייעו אלא כפי שיגיע חלקו למחיצת עשרה טפחים כרי שיהיה נתפס כגגב ואם קרקע החצר גבוה מן הגג צריך בעל הגג לבנות על שלו למטה עד שיהיה גבוה ארבע אמות למעלה מקרקעות החצר כרי לסלק היזקו ואפי' אם הגג נמוך מן החצר ד' אמות יש מי שאומר ◦ (סור ס"נ כשם הרמ"ם) ד ראכתי איכא היזק ראייה ממנו לחצר וצריך בעל הגג לבנות מחיצה גבוה ארבע אמות מקרקע החצר ויש מי שאומר ◦ (סור שם כשם רי"ב) דכיון שהגג נסוך מן החצר ארבע אמות שוב אין לו היזק ראיה ואינו צריך לעשות בלום :

קס ג ואין כעל האחר מסייעו כו' עיין כשמ"ע ס"ק נ' עד דמשיק שם ז"ל ומשמר דכיון כו' ואין פסוני' מזה כדבריהם דשם מבריית' קאי מפי מין כזקקין כו' ואחר הגג קאי ק"ל ועיין בב"י :

קסא ג כני חצר כו' עיין בתשו' מהר"ם ל' סימן שמן ס"ם בקב"ח דיף קח"ג. וע"ש סימן קנ"ל ובתשו' מהרי"ו ח"ב סי' נ"ה : כ לפי

ב ואם הגג נמוך מהחצר יש אומרים ◦ (פרי"ח ורמב"ם שם) ה שאין העליון זקוק לתחתון כלל ויש מי שאומר דהני מילי כשהחצר גבוהה מהגג עשרה טפחים אבל אם הוא גבוהה פחות מעשרה טפחים כונה בעל הגג קרקע החצר וראוין כמה חסר עדיין להשלים לגבוה עשרה ויתן לו בעל החצר החצי מזה ◦ (הרמ"ם וסור ס"ב ורמ"ם פ"נ מחכיים) :

ג ו שתי חצירות שקרקעות האחד גבוה מחבירו צריך העליון לסייע לתחתון לכנות למטה והתחתון צריך לסייע לעליון עד שיהיה גבוהה ארבע אמות מקרקע העליון ולמעלה : לפיכך יקציעו העפר מקרקע של עליונה שיעור עובי חצי הכותל ובונין הכותל על קרקע שניהם עד שיהא גבוה ארבע אמות מקרקע העליונה ולמעלה :

הגה ◦ (סור ס"נ כשם ר"י) ח ואם האחר נכוה הרבה או שהתחתון אינו רוצה להניח מרפוק ואפשר שהמתיבה מופעת יותלק היזק ראייה שלו שני המתיבה שיראה לבני מדם שאינו מזיק עוד כראייתו :

קסא דברים שבני חצר כופין זה את זה ובו ו' ספיפים :

א (ג) בני חצר כופין זה את זה ג לבנות רלת ובית שער לחצר וכן כל הדברים שהחצר צריך להם צורך גדול או הדברים שנהגו בני המדינה לעשותם אבל שאר הדברים כנון ציור וכיור אינו כופהו עשה אחר מעצמו אם

בגירס' הוא סיוד וציור ומלא נקט בסוף סס ל' בגמרא דסייגו כיוצא מלא פירושו וסייגו ליוצר : ג סס גילה בסעי דעתו כו' והדומ"מ בסוף והמסכר בסימן קכ"ו ס"ס כ' בדין הנבנית כותל המפסק יותר מד' ונס בסימן קכ"ח ס"ו לענין סס נדר בניקף רוח רביעית ע"ס : ד ולא לפי קירוב הכתי' פי' לומר שסקרוב לפתיח' בסער יתן יותר מפני שצריך שמיר' שלית יותר מזה שדר כרחוק שפתיחת בסער וכמ"ש בסוף והמסכר בסי' קס"ג ס"ג בנבנית לבנין אומה של עיר ושטעם דשכר כיון שסוף קצן בשכרו כל שכיתים לשכר סס בנית לאחד לענין זה

ג לפי שסיון ירדן נכנס ישראל כו' ולפי שסתנסב בעי' מכבותיהן מכפרין על הנסר מ"מ סכא לשנות ולומר סיון רביעי שכתי תתכוס עלמס על הנסר הדין עמו שסיון קולכין אחר המנסב נרוע כזס עכ"ל ס"ס :

קסב ג נבי מבוי כופין כו' עיין בתשו' מסשם נבימין סי' ר' :

ג וכן

ג אם גילה השני רעתו שהוא חפץ בו מגלגלין עליו את הכל וניתן לו חלק בהוצאה :

ב מי שיש לו בית בחצר ואינו דר עמהם חייב לעשות עמהם דלת נגר ומנעול אבל לא שאר דברים :

ג (סור ס"ר נסס ר"ס) כשגובין דברים אלו גובין לפי הממון

ד ולא לפי קירוב הבתים דרוקא בעיר אמרו לפי קירוב בתים אבל לא בחצר ויש מי שאומר שרין החצר כרין העיר :

(סור סס נסס סרמ"ס) :

ד אם אחד מבני החצר אינו רוצה ליתן בתיקון הצריך ואינו רוצה להשכיר ביתו שבחצר יתקנו הם וישכירו ביתו ויקחו השכירות עד שיפרעו מחלקו המגיע לו :

ה (ג' סרמ"ס פכ"ס מסכנים ס"ג) אחר מהשותפים בחצר ס שבקש להעמיד בה בהמה או רחיים י (או) לגרל בה תרנגולים חבירו מעכב עליו וכן שאר דברים שאין דרך בני המקום לעשותם בחצרותיהם בכולם השותפין מעכבין זה על זה חוץ מהכניסה י (ב) לפי שאין דרך בנות ישראל להתבזות על נב נהר (ולכן בחקום שספסכי'כופי'וליכא הפי סעמא יכולין למחות ואי"ה לעיל נסיס (כ"י פת"ס) ורוקא לי כוכסת בפרצם בחות שלמן וליכא מרגון דאיל למלא תביעו שלא לי ליכא תדרון וכ"ס סס רגא לכנס בפרצם בחות של תביעו יכולין למחות) (סס) :

ו ס חמש חצירות השופכות סיס לביב א' ונתקלקל צריכים לסייע לתחתונה נמצאת עליונה מסייעת לכולן ס ואין שום אחת מסייעת לה ותחתונה אינה מסייעת אלא כנגר חצרה :

קסב דברים שבני מבוי כופין זה את זה וכו' סעיפים :

א (ס) בני מבוי כופין זה את זה לעשות ס לחי וקורה למבוי אבל אם באו להעמיד לו דלתות אפילו א' מהם יכול לעכב ולומר ב אני רוצה ליכנס בחבילתי עד פתחי ואפי' אם יסכימו כולם להעמיד דלתות ג בני ר"ה ד מעכבים עליהם :

הגה ס (רשב"ם ופ"ל סי' ק"ו ס"ב) ומפילו מכרו כני המבוי להעמיד דלתות ס ומכריזו שכל מי שלא ישתער שאכד זכותו ולא פרעוהו כני ר"ה מפילו הכי יכולין למחות :

ואפי' אם ירצה להעמיד הדלתות בפניס בסבוי הרבה ו לפי שפעמים רוחקים ונכנסי' לתוכו ;

הגה ז ויכו מבואו' הקטנים הפתוחים לאותן הפתוחים לר"ה או למחצה רשאין כני המבוי לעשות להן דלתות ס (סור ס"ר נסס סרנ"ס) י"ל דמפילו אם פתוח לר"ה וכיכר כרחבו ז כאין פת' שים לו פניאין יכולין להעמיד לו דלתות ס (סור ס"ס נסס סרמ"ן ונ"ר ריס ס"ב) בכי מבוי שסים במבוי שלהן שכונה בפני אחד ס (רשב"א) וכו כ"ם וכית המקוה והפגר סנור בדלתות והמבוי פתוח לרחו' כותים וכמקום אחר דרים ישראלים שים להם דרך על זה המבוי לילך לפגר הזה לצורך שבילה או תפילה וכני המבוי רוצים להעמיד דלתות כדי לפחר (פגמן) מן הכותים הנכנסי' לישראל' האחרי' יכולין למחות כיוס ס אע"פ שרוצים להסיר הדלת מן הפגר ולקבעה בראש המבוי וזו מסורת הדין אבל אם כתן להם המלך רשות להעמיד דלתות במבוי שלהן דינה דמלכותא דינא ס כי הסוקים והרפוכות שלהן ויכולין לעשות כפן מה שירצה :

ב וכן מבואות י המפולשים לדרך עיר אחרת ובקשו בני אותם מבואות לסתום בני אותה העיר מעכבים עליהם אפי' יש להם דרך אחרת לעבור משם :

ג (ג' רמב"ם פ"ם מסכנים דין י"ד) מי שבקש לפתוח פתח במבוי שאינו מפולש' בני מבוי מעכבין עליו מפני שמרב' עליהם את הדרך ואם היה מפולש יא (לר"ם) (נ"י) פותח כל פתח שירצה לכתחילה ואי אית לי' דלתות שניעלי' בהם בלילה כסתום דמי שמרבה עליהם הדרך בלילה (סור ס"ם נסס סרמ"ס) :

הגה

לצורת פתח ועיין כמ"ס סי' סס"ג : ב אני רוצה לכנום בחבילתי עד פתחי פי' והמסקיק שעל הדלת מעכב אותי מלכנס בחבילתי שעל כתיפי ונס הדלת עלמה מעכב אותי מלכנום עד שאלצרך לפרוק חבילתי שעל כתיפי או מעל ידי כדי לפתוח הדלת וזה יהיה לי עכבה ושירש' ופ"ר : ג כני רשו' כרבי' מעכבי' מיסו' מולק דבני ר"ה ג"י לעכב בכל ענין וכמ"ש מור"ס בסנ"ס מסמ"ך בני המבוי דיכולין לעכב בכל ענין ומיירו מסום דסשתא שאני רוצה לכנס בחבילתי שייך נס בתחילת הקטני' הפתוחים למבוי הפתוח לר"ה ונס שם לה פניאין מסמ"ך עשה דוחיכין דדקי כיה רביס וק"ל : ד מעכבין עליהן וכתב כשר ס"ס דאין חילוק' בין שהו' מפול' מנד ס"כין מבני לדדין : ה והכריזו שכל מי כו' שם כתשובה כתב דאפי' הכריזו בבתי' שיראה וכותו על בחילת הפתח וחסיק כשתתו וכתב ז"ל שפתחו לר"ה מכרין על זכותו ומערער שאינו רשאי עכ"ל : ו לפי שפעמים דוקי' כו' פיוס הסוק שים ברכה בני אדם ונכנסות כר"ה מעיירות לחיירות ואין יכולין לעמוד כר"ה או דוקים ונכנסי' לתוך התבואו' וחסיק בשער וכתב דל"ד פתוח לר"ה מחם מלא ס"ס לכרמלי' או לפחות ס"ס וז"ס מור"ס בסנ"ס ס"ו ל"ל מיהו מבואות הקטנים הפתוחים לאותן הפתוח לר"ה או לפחות דמותר מסתם הא פתוח לפחות ס"ס עלמו אינו אוסר : ז כתן פתח שים לו פניאין כו' ל"ל הטור בשם הרמב"ן ודוקא בתבו שפתות לרבו לר"ה שתן כו פתח כדופן רביעית שלא יהו לו פניאין ואלכן לעכב רגל ר"ה מחבו מעמידין לו דלתות : ח כרחבו של מבוי שים לו פניאין ואלכן לעכב רגל ר"ה מחבו מעמידין לו דלתות : ט בתבו' מפרש מילת' בשעת דל"מ אם כח להוסיף דל' דיכולין למחות דאינו דומה עיכוב דלת לעיכוב ב' דלתות שלא לפי שיר כאו' מ"מ יכולין למחות ולא' בכר הסוקים לעכב בכול' וכן שברגא ום ל' מנר שסוקים בו רביס אסור לקלקלו וכמ"ש בסי' שס"ו י כי הסוקי' והרפוכות שלה' בו' של המבוי' : י המפולש לדרך עיר מפרת פי' שבוסעין דרך מכוחו' אלו למקו' אחר לפי"ם לכן דרך אחר וכיינו כשום קרוב יותר ועפ"ר ואם היה מפולש בו' דמבוי מפולש הין ס"ל שבנו' מרכה עליהן בדרך דכל"ם יש אם ריבוי הדרך וע"ל סי' קכ"ו : יא לרשות ברכים ברחה אף שסכי' והמ"מ לברמ"ם ומייעתו דם ל"ל לבענין עיכוב בשמרת דלתות הין מילוק כין מפולש לר"ה או לסימע' וכל"ל בסם כ' במפולש וס

יב וכן

ב וכן מעכבין זה את זה וכו׳ כתב הטור והמקבר דין זה כמי קס״ם לעכין תשמי׳ מקר וכתן למדונו דנם כמכוי מי׳ דין זה כל ג׳ לפי מכיכו וק״ל : ג כגי מכוי ראשון מעכבין כו׳ פי׳ לף מס מיים בגי מכוי שבגייה שהיכן מוחין בידו או שהיה מפולם :

ד היה לו פתח פתוח וכסתם וכ״כ הריב״ם סי׳ רמ״ח דדוקא בשים לו עדיים שהיה פתוח ואילם למכוי אבל אם אין לו עדיים שהי׳ פתוח תחלה למכוי אין זה ראיים לסתות לו זכות במכוי אף שלא פרע פגימתו דאמרי׳ שמא בדין פתוח ומיין הריב״ם שם שהאדי׳ ויש ג״כ שם דשמא אקר פתחו דאמי מחילה אף שלא פרע פגימתו כמ״ש לפיל סימן קכ״ד סי״כ :

ט במכוי שהיכן מפולם פי׳ דאלו מפולם ככר כתבאר בס״ג דבכל ענין מותר לפתוח שם :

טז ובלבד שיפרוץ פגימתו דאל״כ יכולין למחות בו בני מכוי שלו דשמא יחזור לפתחו לו וירבה עליהן הדרך כמ״ש במחבר בסעיף ד׳ : יז לפיכך אם בנה בעל השגייה כו׳ בקצ השגייה כדי ללמדיכו תרתי דשמיכוה אינה יכולה למחות וכל שכיכיה מחכה יכולין למחות ומיכה נלמ׳ דאם שמיכוה בכאה לנד פגים דכולין יכולין למחות בה ופשוט הוא : יח שהרי מקיפין את האיצטבא פי׳ ישהרכו לקרי׳ אותה כשירצו ללכת מפתחן דרך המבוי לר״ה ומסיק המחבר וכ״ת דאפי׳ לפתוח פוד פתח שגי׳ לאגירה יכולין השכיתי לעכב מפני שגרייכן לקוץ דרך אליהן ולא לעבור לפני הפתח מפני שרגילין להתעמד ולסבות שם עכיני׳ ע״ג הפתח ולפני הפתח ועיין בטור ובפרישה : יט אלא אם כן היה כח לבכיתי לפתוח במבוי שם פי׳ שם במקום שבכה בעל השגייה מיבעב׳ מנד פתחו נגד קגירו ובינו ובין השכיתי יכול השכיתי לסתום במבוי ויש אלא בגד פתחו לנגד פתחו דרך שם למבוי ולר״ה ובעיין ת״ש בסוף סימן זה דכוזה דוקא יכול למנוע מחבו ג״כ בגין הישבה דהא אי בעי היה סותם שם במבוי לגמרי ויש מגיעת הסיבעה ג״כ בכלל וק״ל : ך ולכן יכול למחות ג״כ על שבה לפתוח בו בעור מבואר ענין זה יותר ז״ל שם ירצה שמעון יפתח פתח למעלה מפתחו כלפי פתיחי׳ מבוי לנד פנים ופש״ר :

קסב א כופין בני העיר כו׳ משמע בכל ענין אפי׳ אינו מסוכה לספר ומשמע דלא כתב העור והמחבר ל׳ המשבה דקתני סתם בני העיר ואפ״ג שם פ״ד דבריו דכל דדר יב״ד אדם או קבוע שם בית דירה מיקרי בני העיר : ב כדי שיקרא שם כו׳ כן הוא לשון הרמב״ם ע״ם ופכריס כתבתי לדיוק דספרים מצוין בינינו לא נוהגין בכפו׳ בקבינו ספרים כ״א שם ת״ת ומ״מ משום בינו דעל תורה יכולין כ״ד לבוף לבני העיר להשתיל ספרים לגמל מהן כמ״ש הרמ״ם בתשוב׳ בכלל ג׳ ג מביאו מו״ה שם ל׳ בכ״ם רע״ג ע״ם וים לזה ראיה ג״כ מהמן : ג ועיין בח״ם סי׳ ג״ם דין שכירו׳ מון אלא דין שכירות למכין בימים בורחים ע״ם והוא אחר בתב״ו רם בסמוך ודין מון לרך יהיה זה מבואר בח״מ סי׳ ג״ג ועיין בד״מ משכת׳ הרבה דיבי׳ מזה נם כאן בר״ם זה

ג וכן מעכבין זה את זה וכו׳ עיין בתשו׳ ן׳ לב סעיף ג׳ סי׳ ל״ר : ד סתם לו פתח פתוח ונסתם וכו׳ עיין בתשו׳ רנ״ב סעיף ב׳ וכן בתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשו׳ מבי״ם מ״ב סי׳ ר״ב : ה אחר שהמבקש לפתוח פתח במבוי אחר וכו׳ עיין בתשו׳ ר״ם מלבוך סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : ו היה לו פתח סתום וכו׳ עיין בתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : ז ולכן יכול למחות כו׳ עיין בתשו׳ ר״ם סי״ב וכ״כ מהר״ם מלבוך סי׳ כ״ו ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : ח כופין בני העיר כו׳ עיין בתשו׳ ר״ת מלבוך סי׳ כ״ו ובתשו׳ מהר״ם מרוטנבורג סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : ט ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : י ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : יא ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : יב ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : יג ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : יד ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : טו ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : טז ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : יז ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : יח ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : יט ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : כ ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : כא ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : כב ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : כג ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : כד ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : כה ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : כו ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : כז ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : כח ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : כט ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : ל ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : לא ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : לב ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : לג ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : לד ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : לה ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : לו ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : לז ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : לח ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : לט ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : מ ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : מא ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : מב ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : מג ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : מד ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : מה ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : מו ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : מז ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : מח ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : מט ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : נ ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : נא ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : נב ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : נג ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : נד ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : נה ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : נו ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : נז ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : נח ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : נט ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : ס ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : סא ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : סב ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : סג ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : סד ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : סה ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : סו ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : סז ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : סח ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : סט ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : ע ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : עא ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : עב ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : עג ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : עד ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : עה ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : עו ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : עז ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : עח ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : עט ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : פ ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : פא ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : פב ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : פג ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : פד ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : פה ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : פו ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : פז ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : פח ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : פט ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : צ ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : צא ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : צב ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : צג ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : צד ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : צה ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : צו ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : צז ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : צח ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : צט ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : ק ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : קא ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : קב ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : קג ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : קד ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : קה ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : קו ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : קז ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם ובתשו׳ מ״ב סי׳ ר׳ : קח ובתשו׳ ר״ם כהן סימן קכ״ם ובתשובת ר״ת מלבוך סי׳ ע״ם ובתשו׳ מהרשד״ם סי׳ ת״ו ובתשו׳ מבי״ם מ״ם סי׳ ל״ם

ל מי שיש לו חצר בעיר אחרת בני העיר משעברים אותו ד לחפור עמהם בורות שיחין ומערות ואמת המים אבל בשאר כל הדברים אין משעברים אותן ה וכל הרר בעיר ב חרשים ו או שקנה בה בית דירה ז (סם רין ה) נותן עם בני העיר בכל הדברי הצריכי לתיקון החומה ודלתות ושכר הפרשים והשומרים את המדינה וכיוצא בדבריהם אלו ששומרים העיר :

כנס ח (פרישי סי' תפ"ה) ודוקא כשתם מכל מקום שידעינן ט (ג) שרוצה לקנות בעיר מיד הוי כאלו מקום שרוצה לקנות בעיר ויש לומרי, י (סם נשם מהרוניו) דלמה שכר בית דירה כל שמכרה לי"ב חודש הוי כאלו מקום העיר מיד וי"ל י (תרוכי ס"ק יב"ב) דבשיכן דקנה דוק, להשתקע וי"ל יא (פרישי שם) אפילו לנור יב ולכ"ע אם כבל לו מרוזינוב) דכל זה בתם קלוב מכל שכאלו כשאינו מקוב מיד שמוכר בית לחבירו יג מאר בני העיר ואינה למיתר דמתרבה תמם בשבילו וי"ת יד (ג' ס' ח"ם) והא דתניא מם דר שם י"ב מרם ט"ו שיכנו שם שלש חחמת חוב לכל מם שתבבב שם מחמת חוכם טו (תוספ' פי' ק"ו) י (ז) בנון שכל, או כדחוקה זה לא ואיכא אם ברוצים שם נרים לתת חם לפי ערכם לי"ב חודש טו' קב"ו ואי שמבם בעיר שבי רבות ולא תבעו ממנו אם לא הוי מחילה טו (תוספ' ה מרוזינוב) ולבסוף בעו ממנו נרים לתת למברם כל חם שמוסם על בבי בעיר אין מדם יכול לבסור עלמו ממנו יח (ם) בשתתו מן בעיר אחר שכוח, חחם טו (מחרוכי ס' בחומחין בשם ר"י) ואפי' לחחרו שבתנו לשר שלקח חם שבר כופר נרים לחזור וליתן טו (בהגהו' מרוכי) ואם יש להם שלוקים שם בני העיר נרים לחזור לחקוחם ולדון עחבם ואם נהנו בשניין אחר בכל כפי החכבב טו (שם בהגהו') :

ג טו (חחרי"ק סוף ב') כשנובין מאנשי העיר לבנות החומה נובין לפי קירוב הבתים לחומה

יג כל הסמוך לחומ' נותן יותר וי"א שנובין לפי הסמון טו (שם בגחב"ם רין ד') :

כנס טו (פרע"ם בחשו' כללו ס"ב) כל מה שנופין לפי החמון הולכין אחר רוב החמון יב ובפירו, שכם מעוט בשאו'שם שכוכין רוב בשניין זה טו (בת"ם סי' שח"ו) יב ולכן פסק מהרש"ל פ"ב ס' מנשים בעיר אחת וחכן ב'אחד מהם בעירי'ורוצי'שכם יכרו ב'שים שייכו'שם שכדין עחבם: ואחר שחלקו לפי הסמון נובין ג'כ איו' בית קרוב לחומה הוא פורע יותר כיצד שני בתים שוים בקירו' זה כזה ויש בהם סמון בשוה פורעים בשוה ואם יש בית קרוב לחומה ואין בו סמון וא' רחוק ויש בו סמון אין נובין מהקרוב כלום כיון שאין לו על מה לחוש טו ואפ' שני בתים יש בהם סמון בשוה וא' רחוק וא' קרוב הקרוב יתן יותר מהרחוק ודוקא כשיש שלום בארץ ואיכא אימת מלכות טו אבל בזמן שיש מלחמה והמלכים

מן העיר צריך לתת לזה : יב כל הסמוך לחומה יתן יותר הטעם דכשהעיר פרוצה מצין חומה וכליטר'הכתים לפעמים פוסקי'דיכם מחלה בכתים הסיבונים ולכן הן נריכין לחמירה יותר מהבעלימ : יג ובפשירים שכם מיעוט נפסוק כו'ע'ם בחשובות הרש"ם שלא חתם לכתוב בפלי ליישב מלה הסיב על מה שחלוהו קבל מחילין חרם חם נם זה כרוב בשחחעוטים כחים למחות וחן עשירים ובסיב כיון שחחר'הוה לנורך חמון הולכין חחר רוב ממון ולא יחתן חרוב בנפשות שבותנין מיעוט החם שהן יגזרו חרם על בששירים כפי דעתם ע'כ'ל ואיכא למיתר דלא כתב הרש"ם שהולכין חחר רוב החמון חלא לענין חמין רוב בקבל החחרים יכולין לגזור חתם שלא חדפתם חכל לא כתב שחששירים החעוטין מקשנין כרוב לגזור חרם על רוב בקבל ונם י"ל דם"ל דשהולכין כחחנה ונריכין לחתפש'יהיד בשניני כחלו ונ"ע : יד ולכן פסק מהרש"ל פ"ל מ'כשים בעיר ג'כו'ע'ם מהרש"ל כפי'רש"ם ותחנה שחו'רש"ם שינה ויקיר כלשונו וכתן מקום לעשות כזה לפני החעייבי' שם כי שם קלי חחלי שהלוהו ז"ל נבור שהולה על'ים חם והשכימו כולם לבורה ם' חנשי לחחריך כל ימים ולחת חם כפי חותה הערכה יים ב'לפין תקיפי'בנבור חפנים שיכרוהו שנים שים לחן שייבות חלינן חיכין בכלל החחנה חנשים ושחר הנבור חומר'לחדרכה חין לבורר חלא חנשים חמין שום שייכו'לחן ובכך יצא הדבר לחחתו דרין שם מי . ובסיב ז"ל ירחה דחי שפו' לחיעבד כחצין הבשירי'שפי'קבבד כיון שיחבר'ם'ורוב מהחערביכי'לא יהיו לשם שייכו'כלל יצא הדב'יות'לחחתו וחני'רחויי'מדין זה בירר לו ג'כו' (וכ"ם לעיל ס"ם י"נ) וה"ב כשחני עשירים חקיפין בוררי'חערביכין מחלה'לייתו הבשירי' ולא יחבלבל הבדר ולא יבקשו שום ערעורין בחקיפחתן דמ"ח הרוב הוא מחותן שחין לשם שייבות כלל וב"ם בשיבורו רחבי הקבל סיבו'ו לבשירי'ולחקיפי'לבורר נם מבלחן דבחני לייתי לבל מינבר חילת'ידוקא בבשירי' חקיפי'אבל בניבוני'חין לבקפי' בבל בני דבלא"ה לייתי ולא מבחני מיבייהו חחבש דוק'בבשירי'רוצים לבורר מבלחן חבני חחת חבל חין חסוניקין להו ברחמי ובבלי חחבולות בלל ובלל לא חב"ל חחרי"ו שם הרי לפניהו שלא כתב חחרש"ו חלא בשהרוב לא יהיה להן שייבו'בלל ומור"ם שחם וכתב ה'חבש'בעיר ח'בו' חשת'דבל בעיבור חינו חלא ה'וה חינו חלא ר"ל שחחבורי'חבקבל הן ה'ם'וגם ס"ל לחלק דבניבוני'חין עושין בן ונם בל"ל שחחבורי' של עשירי'לא יהיה בחלי חחבולה חלא לחבני לחחת נם חה שחחתיל וכתב ולבן פסק חחרש"ו בו'לא בל"ל ולבן שהרי חין קיבו'דהרי חחרש"ו לדברי הרש"ם שכתב לבני זה דהרי חלא ס"ם בם חשת'ל'בוכין דלא נשבין לבסים בבחים

ד לבפור שחשם בורות חת"ם בשת"ם בר"ם בש"ך בעיין :

ה וכל הדר בעיר בו'לחיקון החומה בו'דקדק ופרט הבי וכל בינלא בהן דנרוך ליתן לבן חחר חדר בעיר י"ב חדם חבל למילי דנדקה ומלוה לית ליה שיעור חחריבא בנחרת והוה ל' יום לחתמוי ג חדשים לקופה שחה חדשים לבשות ט'חדשים לקבורה י"ב חדשים לבפי העיר בת"ם הטור והמחבר בי"ד סי'רב"ו ס"ם : ו חו שחקנה בית דירה דקדק וכתב שחקנה לחפוקי ניתן לו בחחנה חו בשלא בירושה וכת"ם חור"ם בשב"ם :

ז חרוצה לקנות בעיר

ח וכתב בר"ן בתשו'ם' י"ל חי שבעה חפה כחקו ל' וחינו חוכחה חרוצה לדור שם חינו בבני העיר ל'כופו לדון שם לפני ב"ד שבעיר עד שיעשה בירות חת"ם בשת"ם בר"ם בש"ך בעיין

ט חי שים לו חבר בעיר בחרת עת"ם בשת"ם בר"ם בש"ך בעיין בתשו' ר"ח מלבון סי' ס"ם ובתשו' רשד"ם סי' בס"ם ות' ותת"ב ובתשו' חבני ח"ב סי' ע"ו וסי' ק"ג : ג חרוצה לקנות בעיר בו' (בנם ובתב סר"ן בתשו'סי' י"ם חי שבעה חפה כחקו ל' וחינו בוכחה חרוצה לדור שם חינו בבני העיר לבופו לדון שם לפני ב"ד שבעיר עד שיעשה בירות חת"ם בשת"ם בר"ם בש"ך בעיין בתשו' ר"ח מלבון סי' ר' : ד בנון מחלם בו' (בנ"ם ובתב מהר"ם מרוזינוב"ק בליקוטיו ו"ל ומשבת המנום הניבור לפחם חינו בוכח לבעמי' נפים שם בחרת ו' חו ח' רוכבות ומולבו' נדרך ופם חחר שפקפל הרשותו לדור שם עד שחלה חפתו ח"ב סי' שבעה ע"ו חך יקנו חרם בו' ובתב עוד שם חקפל שוטני' על ח' סדר חנון שפן נרינין לישב ע'ו חו לחביב רחי' ופם חינן חניפין בחים ובינם רוצים לישב יפ"ב חפ"ח) . ם בפחתו חן בעיר (בנ"ם ובתב שם חחרוכי רחך חינה לפי' נדיך לפת חלקו ובתב בת"ם סי' ס"ב רפם יחחרם חם תוך ל' חחר בפחתו חן העיר נדיך לחת לזה שב"ל חת"ם) עיין בחשו'חבי ח"ב סי' קל"ג ושי'ו ובחשובות חחרש"ם סי' שם"ם וש"ע :

ו וכן

ל לבפור שחשם בורות חת"ם בשת"ם בר"ם בש"ך בעיין בתשו' ר"ח מלבון סי' ס"ם ובתשו' רשד"ם סי' בס"ם ות' ותת"ב ובתשו' חבני ח"ב סי' ע"ו וסי' ק"ג : ג חרוצה לקנות בעיר בו' (בנ"ם ובתב סר"ן בתשו'סי' י"ם חי שבעה חפה כחקו ל' וחינו בוכחה חרוצה לדור שם חינו בבני העיר לבופו לדון שם לפני ב"ד שבעיר עד שיעשה בירות חת"ם בשת"ם בר"ם בש"ך בעיין בתשו' ר"ח מלבון סי' ר' : ד בנון מחלם בו' (בנ"ם ובתב מהר"ם מרוזינוב"ק בליקוטיו ו"ל ומשבת המנום הניבור לפחם חינו בוכח לבעמי' נפים שם בחרת ו' חו ח' רוכבות ומולבו' נדרך ופם חחר שפקפל הרשותו לדור שם עד שחלה חפתו ח"ב סי' שבעה ע"ו חך יקנו חרם בו' ובתב עוד שם חקפל שוטני' על ח' סדר חנון שפן נרינין לישב ע'ו חו לחביב רחי' ופם חינן חניפין בחים ובינם רוצים לישב יפ"ב חפ"ח) . ם בפחתו חן בעיר (בנ"ם ובתב שם חחרוכי רחך חינה לפי' נדיך לפת חלקו ובתב בת"ם סי' ס"ב רפם יחחרם חם תוך ל' חחר בפחתו חן העיר נדיך לחת לזה שב"ל חת"ם) עיין בחשו'חבי ח"ב סי' קל"ג ושי'ו ובחשובות חחרש"ם סי' שם"ם וש"ע :

ו וכן

לפטוף ולברוח מסס ודרכן של אלו לגלול ולכוון מהכתיס כעומדי׳ סתוך למקום כנין הסוח׳ מסמ״כ כשהלכי׳ מתנרי׳ דכשהג׳ נוכ׳ ככנס לכל העיר וסולל אלגה ומ״מ הכיצד מכיס כדי לעבדו ולהיו׳ הסם לאדוניה׳ מלכיי׳ומ״ס אין נוכין אלא מסכח הממון וכשהגין

והמלכים מחגרים זה בזה לא איפכא לן בקירוב בתים כלל ואין גוכה יו אלא לפי שבח הממון ואם באים על עסקי נפשות גובין אף לפי שבח נפשות החצי לפי שבח מסון והחצי

לפי נפשות והאי שבח מסון רוקא ממון רמיתלטל :

כג״ס ° (המוסיפות והרא״ש פ״ק דב״ב והמרדכי) (י) וכן מס

טעו סכורה סהולכת כמדבר והיכא סככת נפשות נוכין לפי הנפשות וכל מה שחעלין סהומות על ישראל ואפי׳ שחדות ואפי׳ מעכיס אותו כיסורין י״ל דנוכין לפי הממון דאין כותנין עיניהס אלא על הממון של ישראל ° (פרא״ם שם) וי״מ וכיכר לפו כל סיס כו סככת נפשות ואפי׳ רק ניווי אלא למכור לחס ליהודי׳ או לסרו הסמיט׳ וכדומה נוכין לפי נפשו׳ ° (פרמ״ס פי׳ אלף ל״ם)

ול״ל דהכין כוה יח לפי שכין הכרח לדייכי׳ שומרי הפיר שמחרין כשעתן כלילות וכתפסרו מס המוסל לתת קנסה לשנה נוכין לפי ממון ° (המרדכי שם) אף ע״פ שחתלה הוכרכו לאחר כשוה ודוקא ככה״נ אבל מס הכותים עדיין שומרים ויכולים שוכרין כ״אן ל״ל לשמור במקומן עדיין לקרקפת דנכרת מוכח ונוכין לפי הן הל הן עשיר ° (נת״ם פי׳ שח״ם) וכשנוכין לפי ממון אין מילוק כין ממון שלו או ממון לחריס שפוסק כהן ואפי׳ נהנו אלא ליתן מסס יכולין לשנות ולקלוב ליתן מכאן והלאה ° (המרדכי פ׳ הגוזל נחרא בשם ר״ח) וים סולקין ום״ל דאין צריך ליתן ממממון לחריס ומס מתירחין שעומין לכס עיין יגידו למלך ° (המרדכי פ׳ הגוזל נחרא בשם ר״ח)

ומהגהב כסברה הרחסוכה ומי סיס לו כידו עיסקא מאחרים יתן המקבל מפלגה והכותן פלגה (י) וכן צריכין לתת מחה סיס לאחה אלא באלה ° (שם בשם תוספ״ס שם) או לכהיו יפ (ח) או כהותיו הקטני׳ אם היו רגילין אלה לתת ע״פ שערכה יכולין לשנות ולתקן ע״פ השבועה ° (שם) דהוו כשותפין זה עם זה שיכולין להשניע ג׳ לת שכירו כשבועת השותפין ומס כולן נותכים ע״פ השבועה ואפ״ה אומר לייני נשבע אלא כ הערכו אותו כבל מה שתרצו ° (נת״ם פי׳ שח״ב) י״ל דאין שומעין לו ° (פרמ״ס לשטוחי הרמ״ם כלל י׳ פי׳ י״ג) כף ואם שמו המם על כל ג׳ מ״ה יתן והתעלו לנכות מאות שעה הוי על כל ג׳ כשוב ואפילו העכי אין לתק״כ תייב ליתן מה שהפקו עליו ° (נמשפ״ו רשב״ם פי׳ חתפ״ו) כב וכן אם היה עכי ושעשיר הולכין תמיד אחר ומן הנבייה מי שבא לעיר כין זמן שהתייב המם שהוה וכין זמן הנביי״ל דאין לחם שהוה אחר שכבר נתחייב ואין רשות ביד הקבל להתנות עימהו ° (שם פי׳ חתפ״ו) מיהו י״ל דאם המם שהוה תועלת שבאים חייבי׳ ליתן פלק׳ ° (מהר״ם מרוטנבורק) ככל מ שייבי מסים הולכין אחר מנהג המקוס בעיר שעשו כן נ״פ כג (ט) אף״פ שהוה מנהג גרוע אין מדקדקי׳ בשנייני המסים ° (הגה״מ נמשו״כ כלל ו׳ פי׳ י״ב ונת״ם פי׳ שח״ם) קבל שבלוה לשר ואחר לנכו׳ לשם כך בשנייני מסים ואשר כך לא רצה (שם) ונתייבשו מן המוכ ואף״כ (קה החתיו בשו) וניכא לשם קבל שו כווכי׳ מן הקפק׳ואין צריכין לשלם אלא לאותן שהיו עשירין כומן ההלוות׳ויורדו מנכסיהן ° (מהרי״ק שורש נ׳) מי שים לו מוכות על אחרים ° (נת״ם פי׳ פי״נ ומהרי״ו פי׳ קנ״ג) כה (י) אם רואיין ליפרע כותן מהם וכן אם כתתייב אחרים מנכי לו אם ישתרך לשלם (יא) אין צריכין ליתן מריית שעלה על מסכומות כל ומן אלא נוקף עם הקרן ° (מהרי״ו) וכן מכירות שלה

ו וכן אם שנו מכורה ע״ל פי׳ רפ״ב סס״ו : ז וכן צריכין לחת כו׳ ונחשו׳ כ׳ לב שפר ג׳ פי׳ ק׳ פסק דאין ליתן מנכסי חלוג שכותות ע״ם ונרא׳ דלא אלינו אחור״ם ואור״ם מיירי כחשות שאין לבעל פירות חם׳כגון שכתנו לה ע״ת שאין לבעלה רשות בה וכיוצא בזה וק״ל כ״ל עיין בחשו׳ חנ״ם ח״ה פי׳ ע״ם וכחשובת מהרשד״ם פי׳ ת״ם : ח אם כבותיו הקסנים (סנ״ם וכחב מהר״ם מרוטנורק מי שהכי׳ומעו׳ כיד שלי׳ לנהן כתו אם יגמרו שהדוכין יכתנו לאחן נריך לחת מהן ד״ח שם עכ״ל שם) עיין נם ס״ל ס״ה רים רק כ׳ וכחשובת ר״ם ן׳ חיים סי׳ ו׳ וכחשו׳ מבכם סוריה סימן מ״נ וכחשו׳ מהר״ם מלובלין סי׳ מ״ם - ם סם״ע סהוה מ׳כהב נרוע כו׳ עיין נם נפר סכ״נ סי׳ קס״נ - יוד סם רמ״ן ליפרע כותן מהם (סנ״ם שנל סם יש בידו סער שהוה ערוע או שקר ומחזיקו בידו עד שיחכא שהוא שקר וחזקו לחכנו וכן מי שיוכל להוציא מכותי מחון ע״י מניעום וערעורים ס״נ לאת חזק כלום כ״כ כת״ם סי׳ שח״נ ד״ח שם וכתב מהרי״ם סי׳ קכ״ר דהשחאי נאחרי שלא ס׳ אחרי שלא הודה לפניהם סע״ם שכבר נשחלקו מן השחאי׳ום ס שנל נמרר׳ דף רמ״ב ע״ב חשח רמ״ן בני סעי׳ נאחרי שלא ס׳ כחב הוא כלום כ״כ נ

יב מי שיש לו פקדון כו' ל"ת דמייב ליתן מכסה כו' ל"ת סם ת"ס מכיון שכי סדעות וכתב דלהסולק סם סגר חמוכו ונתנו ניר כפחן מ"ב ליתן מחנו סם ס"ל סמוח פסיר מוקלב סמו עין פכלסון פליו ככל עכין ומפ' סם ת"ס לעסוי בסכנת פרמסנ'ע"ל סח"ם ועיין בחסו' סרמ"ה סי' סם ס"ב ומס"ר ומ"ב ומ"ם : יג בחקום סמוכנין ס"פ ערכה . עיין נסח"ם ס"ק כ"ח סער מסמ"ב סם נביות חסם בוס ס"ם חם ס"ימכע כ"ם חם ס"ם לו מזה ומפי' ל"ל מפחר סקרל'חלוי בכיחו' לומר סמחת ס"ם שנועתו חף סם כנר בסכע סם יוכל לנרר פיוחו סומיחין לו ומכנין לו חן הסוחם ופף ד"כחב פסור סי' ס"ם ס"ל"ם כו' עכ"ל ומסיימין בחפרי'ו סם יראם להריש ולא מיירי כלל כשסומר סכשכע פחסם אלא ספי סם פחמחים ומחמת לפנין ריבח נראם דסם יכול לנרר פיוחו סומיחין לו ובלא"ה ל"ר כלל לפי' ס"ם דסכח מיכו בשכע ס"ם לו אלא כשכע פחין לו יוחר חפר עלוני ופפי' חניח ר"פיחם וכשכע חפחחם לא כשכע פפרביחם פחח אלא כשכע פחין לו ייחר חפרביחם כן כ"ל : יד ח"ם פקוני' חפח' לפון פפר חמיחים פיחן חפרי"ב ודוקא פוחם פלומדי' יום ולילה ואין לפן פנין אחר אבל סם לוחד ופוסק בורך ארץ חרי חוא כאחרים ויסיים לכל עולים פחפילים פקפל פכ"ל ודעת הפוסקים פיכו כן כמו פנחבאר כי"ד סי' רח"ג ס"ם עיין בחסו' חכ"ח ס"ם סי' כ"ם ובחסו' חפרפ"ם סי' ס"ם ובחסו' ר"ל ל"ב סי' מ"ב וח"ו ובחסו' ר"ל"ן חכיב סי' ק"ל ובחסו' ר"ח פלפון סי' כ"ב : סו פרם סוף נפל - עיין בחסו' ר"פ כהן ס"ב סי' קח"ם וס"ג סי' קח"ג וקח"ו ובמהרש"ם סי' שמ"ד ופ"ג ועיין לפלסי נבורים סוף נפל חביפ גפריכות חדיכי חפים :

טו אין

בח"ם סי' כ"נ ספיף כ"נ וכן כניין כ"פ נוכין לפי חמון לב כל נרכי הפיר ס (חפר"ח פרפו"ס סי' נ') חף"פ חמקנחן חינן נריכין בנון בית חתנות חו חקום וכדומ' חף"פ נריכין ליתן חלקו ר ס (סם נרמב"ם ס"ו) כל הרבנים הצריכים לשמירת העיר לוקחים מכל אנשי העיר ואפילו מהיתומים חוץ מת"ח שאין ת"ח צריכים שמירה שתורתן שמירתן אבל לתיקון הדרכים והרחובות אפי' מן החכמים ואם כל העם יוצאים ומתקני' בעצמם לא יוצאו ת"ח עמהם לג שאין דרך ת"ח להורלזל בפני ע"ה (ועיין כי' סי' רמ"ג סעיף ג') היו חופרין נהר להביא למדינה מים גובין אפילו מהיתומים שזו זכות להם כדי שישקו ממנו שרותיה' וכרמיהם לפיכך אם אירע שום דבר שלא באו המים הואיל ולא נהנו מהם היתומים מחזירים להם כל מה שנלקח מהם וכן כל כיוצא בזה :

דגם ס (כ"י פ"ק דסופרים) מכל מין היתומים נריכים שיתן אפילו לבניין כ"פ דלמו נכי מיעבד מנוס בינהו כמו שיתכהר לקמן סימן ר"ם סעיף ט"ו :

ה (יב) ת"ח פטורים מכסים כמו שנתבאר בטור י"ד סימן רמ"ג :

דגם ים מקומות שכופנין לג שמזון כ"פ פטור מכסים ומנהג פנון חוף ס (בת"ם סי' סמ"ב וכריב"ם סי' תפ"ם) וכן רמוי לנסוג מיסו מדינה מיכו פטור לפ ומס שכרוסו מתקילה לפטור מכסים ומס"ב שכרוסו סתם ודאי רמנהן שכרוסו : ס (ריב"ם סי' פ"ם ס"ב) :

ו (סו) אדם שהוא בטל ואין לו שום משא ומתן בעיר אם בני העיר פייסו בשבילו כגון כשבא גובה המס לגבות ח"ק הקצוב והוא מטילו על בני העיר לפי אומר רעתו עד כדי קצבתו ואמרו לו בני העיר אדם זה בטל הוא ואינו ראוי לפרוע מס ומחפת זה פטרו וגבה מהם חלקו שנתמעט צריך לשלם להם חלקו שהטיל עליהם אבל אם מעצמו פטרו אע"פ שהטיל חלקו על שאר בני העיר פטור : הגה

נסתלקו מן המחתו' וע"פ מכל המרדכי ס"ב (דף רמ"ד ע"ב) נלא כח ליד כפליו ס (ס"ם סי' סמ"ב) וכן מין נותנים מחתות המיוחדים למנו'ו לנדק' ס (בת"ם סם ומוכר"ם מרוזנ'ק) חם מין לו הכחה מכס כו' מכל חם יש לו הכחה מן כרוים חו לזרעו מחרין נותן כפי הכחה שכבן סי (יב) מי שיש לו פקדון כיד חברים ונ'כו נוסף וכוחן כו' ל"פ ס (ס"ם סם ומוכר"ם) דמייב ליתן מכן חם חע"פ שכוחן נ"כ כחקום שהפקידו ו"פ ס (ובסב"ם סם סיימן חסע"ח וחרמ"ם ומחרי"ק סורם קכ"ר) כח ולכ"פ חם כיו לו קרקעות בחקו' חחר ליכו כותן מכס כלום ס (סם בת"ם) כם (יג) בחקום שנוחנין ע"פ ערכה ליכו יכול לומר שעשה מכל חם נוחנין ע"פ השכוע' יכול לומר שעשה ס (מהרי"ו סי' ע"ו) :

אבל ממון רלא מיטלטל אין נוכין עליו כלל :

כנם ס (בת"ם סי' סמ"ב) וכח דמין נוחנין מקרקעות ליכו נ' כחים ודר כחחד מכן ומסכיר כחחרים חו שים לו שדות וכרמי' שחרוים כבן ס (שם) לו חו שחוסק בפרקחו' בקרקעות נריך ליתן מכס מכל לו כך כמו שחחר ממון וכשנוחנין מכחים כל כית הפסוב יותר ופוסק עין יותר נרי' ליתן יותר ס (סחר"ם סחום') וכב"ו סולכין חחר החנבג וחם רוצים בעלי כיכים לקנוב חם על חכחים בחקו' שח"ג ליתן מכן מין שומעין להם ס (שם) וכמו שמין נוחנין מן חכח' כך מין כוחנין משכר כלי בית חו ספרים ס (בת"ם שם) לח מכל חכשיעין נוחנין מכס מכל חיכו כ"כ כמו משא ממון ומין סילוק חם שם מחוברים לכנדים חו לח וחכל לפי החנבג : ס (שם) :

ואם יש לחוש לגזילות חבירות וקרקעו' ושרים' בחים ונחיצחם גובין אף לפי כולם :

כנם ס (רי"ו כל"ם ס"ג) בחקום שכבי ספיר מוסיכין ביניהם חלמד חיכוקות ומין חבינן על חיכוקות יכול לסבור' לכנים' ויעברכו פקבל ליתן הסבר נוכין לפי ממון ובן כשבר פחון ופיין בח"ם סי' כ"נ ספיף כ"נ וכן כניין כ"פ נוכין לפי ממון לב כל נרכי הפיר ס (מהר"ם פרפו"ס סי' נ') חף"פ חמקנחן חינן נריכין בנון בית חתנות חו חקום וכדומ' חף"פ נריכין ליתן חלקו ר ס (סם נרמב"ם ס"ו) כל הרבנים הצריכים לשמירת העיר לוקחים מכל אנשי העיר ואפילו מהיתומים חוץ מת"ח שאין ת"ח צריכים שמירה שתורתן שמירתן אבל לתיקון הדרכים והרחובות אפי' מן החכמים ואם כל העם יוצאים ומתקני' בעצמם לא יוצאו ת"ח עמהם לג שאין דרך ת"ח להורלזל בפני ע"ה (ועיין כי' סי' רמ"ג סעיף ג') היו חופרין נהר להביא למדינה מים גובין אפילו מהיתומים שזו זכות להם כדי שישקו ממנו שרותיה' וכרמיהם לפיכך אם אירע שום דבר שלא באו המים הואיל ולא נהנו מהם היתומים מחזירים להם כל מה שנלקח מהם וכן כל כיוצא בזה :

דגם ס (כ"י פ"ק דסופרים) מכל מין היתומים נריכים שיתן אפילו לבניין כ"פ דלמו נכי מיעבד מנוס בינהו כמו שיתכהר לקמן סימן ר"ם סעיף ט"ו :

ה (יב) ת"ח פטורים מכסים כמו שנתבאר בטור י"ד סימן רמ"ג :

דגם ים מקומות שכופנין לג שמזון כ"פ פטור מכסים ומנהג פנון חוף ס (בת"ם סי' סמ"ב וכריב"ם סי' תפ"ם) וכן רמוי לנסוג מיסו מדינה מיכו פטור לפ ומס שכרוסו מתקילה לפטור מכסים ומס"ב שכרוסו סתם ודאי רמנהן שכרוסו : ס (ריב"ם סי' פ"ם ס"ב) :

ו (סו) אדם שהוא בטל ואין לו שום משא ומתן בעיר אם בני העיר פייסו בשבילו כגון כשבא גובה המס לגבות ח"ק הקצוב והוא מטילו על בני העיר לפי אומר רעתו עד כדי קצבתו ואמרו לו בני העיר אדם זה בטל הוא ואינו ראוי לפרוע מס ומחפת זה פטרו וגבה מהם חלקו שנתמעט צריך לשלם להם חלקו שהטיל עליהם אבל אם מעצמו פטרו אע"פ שהטיל חלקו על שאר בני העיר פטור : הגה

נסתלקו מן המחתו' וע"פ מכל המרדכי ס"ב (דף רמ"ד ע"ב) נלא כח ליד כפליו ס (ס"ם סי' סמ"ב) וכן מין נותנים מחתות המיוחדים למנו'ו לנדק' ס (בת"ם סם ומוכר"ם מרוזנ'ק) חם מין לו הכחה מכס כו' מכל חם יש לו הכחה מן כרוים חו לזרעו מחרין נותן כפי הכחה שכבן סי (יב) מי שיש לו פקדון כיד חברים ונ'כו נוסף וכוחן כו' ל"פ ס (ס"ם סם ומוכר"ם) דמייב ליתן מכן חם חע"פ שכוחן נ"כ כחקום שהפקידו ו"פ ס (ובסב"ם סם סיימן חסע"ח וחרמ"ם ומחרי"ק סורם קכ"ר) כח ולכ"פ חם כיו לו קרקעות בחקו' חחר ליכו כותן מכס כלום ס (סם בת"ם) כם (יג) בחקום שנוחנין ע"פ ערכה ליכו יכול לומר שעשה מכל חם נוחנין ע"פ השכוע' יכול לומר שעשה ס (מהרי"ו סי' ע"ו) :

אבל ממון רלא מיטלטל אין נוכין עליו כלל :

כנם ס (בת"ם סי' סמ"ב) וכח דמין נוחנין מקרקעות ליכו נ' כחים ודר כחחד מכן ומסכיר כחחרים חו שים לו שדות וכרמי' שחרוים כבן ס (שם) לו חו שחוסק בפרקחו' בקרקעות נריך ליתן מכס מכל לו כך כמו שחחר ממון וכשנוחנין מכחים כל כית הפסוב יותר ופוסק עין יותר נרי' ליתן יותר ס (סחר"ם סחום') וכב"ו סולכין חחר החנבג וחם רוצים בעלי כיכים לקנוב חם על חכחים בחקו' שח"ג ליתן מכן מין שומעין להם ס (שם) וכמו שמין נוחנין מן חכח' כך מין כוחנין משכר כלי בית חו ספרים ס (בת"ם שם) לח מכל חכשיעין נוחנין מכס מכל חיכו כ"כ כמו משא ממון ומין סילוק חם שם מחוברים לכנדים חו לח וחכל לפי החנבג : ס (שם) :

ואם יש לחוש לגזילות חבירות וקרקעו' ושרים' בחים ונחיצחם גובין אף לפי כולם :

כנם ס (רי"ו כל"ם ס"ג) בחקום שכבי ספיר מוסיכין ביניהם חלמד חיכוקות ומין חבינן על חיכוקות יכול לסבור' לכנים' ויעברכו פקבל ליתן הסבר נוכין לפי ממון ובן כשבר פחון ופיין

לו אם נח ע"י הקטתו כו' פי' אע"פי שהסר לא ינכה מהקבל כשיעור מה שינח עליו וה"מ משום דשותף משתמש חינו סולק מסותפין שלו וכל הקה' שותפין כתבו' וי"מ לוה כתב הסור והמחבר לקמן ר"ס קע"ב לעניין שותף שהניח מכונים כו'ב"ש: לו ומ"ם לריך ליתן להקבל שלקו פי' כל מה שהני' עליו ליתן להקבל ולא פטרו הס' לרי' ליתן להקבל ואין מוליאין אותו כמה או בשתר טוכות הכלל ומחיל יכנה נס כו' ממנו וזהו כוונ' המרדכי שכתב לריך לסלק עם הקבל פי' יכל' מהנו עם הקבל וכי"מ ס"ל דמחתר דכבר הוסס החם על הקבל וה סר יכנה להן שלקו של וה מ"ה הוח שלו משא"כ אם פטרו קודם שנתפסרו עם הקבל דל"ל דיטיל על הקבל כשיעור שפטרו וכחדם בטל כל"ל הוח ליכנה דאם פטרו אחר שנתפסרו מיירי משום שלא יכנה להקה כפי מה שפטרו שהרי הות' דלאו עליו היה דעתו כיון שהות בשל ותן הדין הוח שייב משא"כ קודם שהוסס עליב' החם ופטרו מעלמו דס"ד הוח ופטור: לח יקיר שנתן קק כו' וכתבות הרמ"ם כלל ו' סי' י' כתב ז"ל או שהורלך ליתן לשר מפני תומכתו והקבל הוני' ליתן מסיס אם הקבל כתבו להשר כדי שיכי' לה' לתנן ולמשם נס זה לריך ליתן שלקו ע"ם וד"מ שכיולו שם וז"ל מהר"ם מירוטרק עשיר שהשר רוצה שיתן לכדו והקבל אינה רוצי' להרשותו יסיס אם שלו בהרו' וילך להשר ויאמר אין דיני ליפרד שלא לתת אם עם שהיי' ולא תוכל לתת לך דשר ולא'עמה' ואם השר אומ' אני רוצ' שתפטרו אותך הרי הוח פטור וכלב'שיקב' ארס שלא פתח לו לשר תפלה לא הוח ולא שלוחו: לם הקבל שפטרו ה' כו' וכתב כ"י משמי"כ בשם הריטב"ם אם הסכימו הלבו' ע"ל אל' אחד שיפטרו אותו אחם ואח' קלוב כדי שיכא לדור

סו אין כח ביד השר כו' היינו שהשר יעשה כן ע"פ הקה' ה' אחהן שהשר עושה כן חעצמו פשוט כן הוא בתרוכי שם בשם הטר"ח ומביאו כ"י לאחן סי' קפ"ח וע"ש: יג ואחל אחי"כ לשחר שלקו כו' ומיהו מכניר בשניל זה יותר על הקבל כן מוכח שם עיין שם' ס"ב רק ג' ע"ב ובתשו' מהרש"ן שכון פי' ע"ו רק ב"ח ח"ב ופי' ע"ר וע"ש: יח אם להפרידן כו' פשוט שהשר שחתיל אחים דשר על עשיר ה"ה כו' ויש ליישוני ה"כח בהיכל פשוט כן שהשר להשחר לפסוק שם הדשר נרור ונרפי שאם יפסדו לאלו יהיו על אחרים אי דאפי להשחר לאלו אין לא פסק בתשו' הטרי' כל מ"ב סי' ח' רלה כשר שיכל שהלך על אנשים וירוחים ופרם פותם ונלכדו ברשותו אלו אין יהודי רשאי להשחר לשחרי עכון שיוי לאחרי בורחי אבל אם יבא נזר לשחיל כל כ' אנשים כשהם יכול יהודי להשחר על אחים אנשים שרוצה שלא יהיו בכלל חנוך אפי' שכולם אנשים ולעניין אחרון אבוחי סוי כחו בשבו'בתו'אכחם'והשרי' ע"ם ודו"ק כי נכון סוא עיין בחשו' ר"ח ן' חיים סי' ח"ם ובתשו' הטרשר"ם סי' ר' ובתשו' הטרי"ען סשון סי' ע"ב ובתשו' ן' לב ד"ח ע"ח וע"ב

וכשהר ס' ריש כלל י"ב:

קסד

ס הבית והעליה כו' עיין בתשו' הטרשי"ן סשון סי' כ"ח ובתשו' רמ"ח סי' ע"ו ובתשו' ר"ן ו'חכיב סי' קכ"ח בשריטו ובתשו' הטרשר"ם סי' רס"ח ועיין בשח"ם ס"ק ס' עי' דוקח בשחוך ס"ב כו' וי"ל לפי' ח"ם כ' כ' בשם הרחב"ם סיירי בשם"ב כגון שהני' למרש"י עיין בב"י ובח"ח וכ"ח:

כ וכל

קסד בית ועליה של שנים ומה יש על כל א' לתקן ובו ח' סעיפים:

א (ס) הבית והעליה של שנים כל הקלקול שיארע בכתלים מן התקרה ולמטה חייב בעל הבית לתקנו • ואם אינו רוצה לתקנו ס בעל העליית כופהו

כ יתקנו בעל העלייה אם ירצה כוה תלהו כרצונו דבעל העלייה מצוי דבעל בית ודאי לא יקפיד כמה שלא יתקן כותלי עלייתו כי מדרכה ליקח לו קלקולים כדי שלא ידור שם בעל העלייה ויכבד עליו ולא הוה ליה למימר כוה שלא יתקן בעל העלייה יכול לכפות לבעל הבית שיתקנו לו ומפני לבטות עמו יחד שלא יתקנו לכשם שלא ירצה : ג ומתקרה בעמה היא של בעל בית הסור מסיק בשעתו ע"ל לפי שיאמר העליון לתחתון בשלתי אני עליה כנגד בית כשם שאתה עומד בקרקעך שבשלת כך העמדתי קרקפי וקרקע של העליון הוא מתקרה שכ"ל וא"ת למה צריך שתתחתון לתקן כל מתקר' לעליון מתקר' קבוע שעומד עליו' תקרה לתחתון לפעמים יש לו עני' בקרקע ועליון לא ויתר עמו כ"א בעני הסנייר וא"כ נמי כתקר' לא נצרך ליתן לו שתתחתון כ"א שני סוללה ו"ל דיקר בעמה הוא כיון דנמי בעל העלייה צריך לתקן מתקרה אי סנג בעל העלייה לתקן מתקרה שנ"ג עליותיו וה"ק לי' אני קכלתי עלי סוללות מתקרה ובנג שע"ב עלייתי ע"מ שיהיה לי מחיד ורבי בעלייה כשם שיש לך ע"ג מארץ ואתה מעמיד כסוללה אני למעלה ואתה למטה וק"ל . וס"ט אינו כ"א מתקרה שמ"ל לבעל עלייה לעמוד ע"ג זולת' משא"כ בתחתיכה שע"ג אינה נמי מלא לשמור נוחו' להנאת העליון נמי שלא יוכל העליון כשביבת המים על שתתחתון ויתקייב דהוה כנירו' דלית כמ"ש כשי' קכ"ם מ"ה היא על בעל העלייה וו"ש בתחב' וכו' מל' ברחב"ם ומעמיכה בו' של בעל העלייה ר"ל כוונתו על העליון נמי ל' דמ"ה כתב על בעל עלייה לתחלת עמידתו היא כשכיל בעליון : ד דאין בעל בית מוכר לו שתתחתון לפי שהוא מסיק כשעת ו"ל דמסתמא לדעתא דבעל העלייה לעלויי שלא יתקנו

כוהה וזמן התקרה ולמעלה ה יתקנו בעל העלייה אם ירצה א והתקר' בעצמ' הי' של ב"ה והמעמיד שעליו הו' של בעל העלייה

ס (סור ס"ב כשם רש"י ורמב"ם)

סנג ס (סור ס"ב כשם רש"י ורמב"ם) וי"א דאין ב"ה מויב לתקן התקרה אלא בעל העלייה צריך לתקנו וכן ל' נדון (ג) וכל ערכי הנג מויב כה"ע לתקן נ"ב ודוקא כה' שותפי' אבל בשוב' ומסבי' על התחתון לתקן התקר' ע (עיי' צמו' ומגי' פ"ד דשכני' וב"י סוף כ"מ) :

ב ס (רמב"ם פ"ר דשכנים דין ו') ה נראלדלו קורות הבית וירדו לאויר הבית אם הניעו ו לחזק י' שפחים ז סותר וכונה ואם לא הניעו ח יכול בעל העלייה לעכב עליו ואפי' אמר לו בעל הבית אני אשכור לך מקום כדי שתדור בו ער שאתקן התקרה אפי' אינו משתכר בו אלא בעצים אין שומעין לו שהרי אומר לו איני רוצה שאשרה שתקוב למקום כדי שתתקן ביתך התנו ביניהם רבר זה אם נשאר בגובה הבית כדי שיקח אדם חבילה בינונית על ראשו ויכנס בה תחת קורות אלו שנתעקמו אינו סותר ואם אינו יכול ליכנס עד שיכוף ראשו סותר ומתקן ובנוה ואין בעל העלייה יכול לעכב שהרי התנו ביניהם תחלה ז

סנג ס (סור ס"ג) (ג) לא נראלדלו קורות אלא בשפל התקרה מתחת שנכנסו כותלי בית כארץ והניעה עד פחות מי' טוחות שבנכסה על שניהן ולמעלה מ' שעליון יכול לעכב ובדרך שנתבאר כותל שניהן רואין לשמעון ויש של מאד מהן יכול לסתר כשירצה ואין השני יכול למחות ס (מרדכי ר"פ השותפין ועל"ל סי' קל"ר סי"ג) ואם הכותל רעוע אע"פ שהוא של שניהן מאד מהן יכול לסותרה ושכני צריך לתת מלקו : ס (ג"ם פ"ב סור שכנים ה' וס)

ג ס (שם גרסת"ם דין כ') נפלו שניהם הבית והעלייה הרי שניהם חולקים בעצים ובאבנים ובעפר . (וכפי מה שאמר בנוכח יותר מהכיכו נוטל יותר בעצים ובאבנים ובעפר) ס (שם ס"ר) ואם נשתברו מקצת האבנים רואים איזו ראוייה להשתבר אם אבני הבית או אבני העלייה ודבר זה ירוע מדרך הנפילה ס אם נפל העליון על התחתון והרסו אזו נשמט התחתון ונפל העליון ונהרס ואם אינם יודעים כיצר נפל יוד חולקין האבנים השלימות והשבורות :

ד היה אחר מביר מקצת האבנים והן שלימות והשני טורח לו בכולם או שמורה על קצתם

יפ (ר) ועל קצתם אומר לו איני יודע נוטלן אפי' הן גדולות ושוכות יותר משאר אבנים

כ וכל כרכי הנג כו' ע"ל סי' קכ"ם ס"ר כהב"ם מ"ש כשם פרי"ם וכשמ"ש ס"ק י"ב ושיין כב"ח : נ לא נראלדלו הקורות כו' עיין דמ"א ס"ג ריף ע' ע"ב עיין בתוי מהרשד"ם סי' רמ"ח : ד ועל קלחם אומר לו כו' דמ"ל כתו דמי' ל"ע הסתר וכוסל הלא מבוארו בלא מבוטם כרין המחוייב מבוש ופי' ל"ע בדבר רמ"ל למיהש כה"ע ס"ם וגם בכאן רבינו הסרים לתן רשתו על מכרין צחה סיב בוכה וס"ל לויהש מו"ל ס"ל סמ"ם פ"ק י"ב והיינו מוסכי' ריש ע' סור שכנים הפרם ופ' השוכל רף כ"ו ע"ב מכן הכי' ע' מכות והעליה כתב מהר"ן בתב דחסם שמעי' לאפי' כדבר אלא ס"ל למיהש ס"ל מהוי"ם וכן פסקינהי לפיל סי' ע"ב סי"ב ס"ק ס"ם ע"ש :

מאירת עינים חושן משפט קפד קסה קסו הלכות שותפים בקרקע שפתי כהן שנ

כלא שבועה כדין המשוייר שבועה ואינו יכול לישבע כדבר דסוף ליס למידע כמ"ש בסי' ס"ה ונס בכאן רגיל להדס ליתן דעתו על מכניו בסמ סוף סוסק ס"ל למידע תו'ופ"ר : יב והסני נוטל כל כך שלימות ככגדן דהרי בסוקת סניס'כן ההכניס וה"ן כלא טוען כהי סמין לכסכגדו כאן כ"כ שלימות כלא סחרים הרשון בכנ'לתו כיות'עוכו'נס יפס כאו דהס לא כתב כ"כ עוד שלימו'דיפסיד'הסכי ונס יש עוד יותר לאר שכשלוה ככגדן קולקין כסוה ופ"ר : יב הרי כעל העלייה כוכה ת"ת סכית כו'אכל אין כופי'לכ"ה שיכנסו

אכנים יג והשני נוטל כ"כ שלימות כנגדן :

ה ◦(סס נרמב"ס) (ס) אמר בעל העלייה לבעל הבית לבנות הרי שיבנה עלייתו על גביו והוא אינו רוצה יג הרי בעל העלייה בונה את הבית כשהיה יד וישב ורר בתוכו עד שיתן לו כל יציאותיו ואחר כך יצא ויבנה עלייתו אם ירצה ואם אין אחר מהם יכול לבנות בעל העלייה סו נוטל שלי' הקרקע ובעל הבית שני שלישים סז (וכן סס מוכרין לות' מדעת סניסס סולקין סרסים כן) : (סטור ס"ו) :

ו ◦(סס כרמב"ס ר"ס) רצה בע"ה לבנות ביתו בונהו כשהיה

ואם בא לשנות בכותלים אם חזק אות' יז והרבה ברחב' יותר ממה שהיו שומעין לו רצה למעט ברחבם או לחסרת מחזקם כגון שהיו אבנים ובקש להחזירה לבנים וכיוצא בהם אין שומעין לו בא לשנות את התקרה לקורות כבדים וחזקים שומעין לו פחות ממה שהיו אין שומעין לו הרבה בחלונות יח או שהוסיף בגובה הבית אין שומעין לו מיעט בחלונות או שמיעט בגובה הבית שומעין לו :

ז ◦(סס נרמב"ס) וכן בעל העלייה בונה אותה אם רצה כשהיתה ואם בא לשנות הכותלים להרחיב ולהחזיק אין שומעין לו וכן בקורות תקרה העליונה אם שינה אותם לקלים ממה שהיו שומעין לו לכברם מהם אין שומעין לו הרבה בחלונות או שמעט בגוב' העלייה שומעין לו אבל אם מיעט בחלונו או הרבה בגובהה אין שומעין לו :

כנס ◦(סטור כסס סרמב"ס ר"ס) ומיהו כל שאין הקפד'רק בכוכד סכנין יט אם היה המנכג לעשות גוליין כתריס י"א הא דאסורי' לעשות שהרי כתקנתו סס היה רוצה היה כונה כל מה שירצה ◦(ריו"ז ככ"ו מ"ג) : מן הסעקר יכולין לעשות שהרי כתקנתו סס היה רוצה היה כונה כל מה שירצה ◦(ריו"ז ככ"ו מ"ג) :

ח ◦(רשב"ם כתשו'סי'תתקנ"ו וב"י ס"ס כ"ו'ועטלי") יש מי שאומר שהכותל שבין שתי חצרות כ שהמקום והאבנים של שניהם כל אחד בונה ומגביה ומכביר כמו שירצה ובלבד שלא יגביה כ"כ שיתקלקל הבנין לפי ראות עיני הבקיאי' בבנין כפ ויש מי שאומר דה"ס במקום שלא נהגו השותפין להקפיד בכך אבל אם נהגו להקפיד מעכב עליו ◦(סטור סכ"ו ס"ו כסס הרמ"ס ור"י) :

קסה מי שיש לו גינה תחת בר של חבירו ובו סעיף אחד :

א ◦(ל' רמב"ס בפ"ר מסכניס דין מ') בית הכר שהוא בנוי בעובי ההר וגגה אחת על גביו ונפתחו שמי בית הכר ג בר' טפחים או יותר הרי בעל הגגה יורד ב וזורעו לסטה ג ער שיעשה זה לבית ברו כיפין ויתקן העליון קרקע גגתו ויזרע כל גגתו :

קסו מי שנפל כותלו לגינת חבירו ובו סעיף אחד :

א מי שהיה כותלו ג סמוך לגינת חבירו ונפל כופין אותו לבנות אבניו אם א"ל פנה אות' ויהיו שלך אין שומעין לו ואם נתרצה בעל הגינה בכך ב (ג) ופונה אותם וחזר זה ואמר תן לי אבני' ג ואין לך (בס) יציאותך אין שומעין לו אבל כל זמן שלא פינה אותם אפי' הס בחצירו של זה ואמר לו פנה אותה ויהיו שלך לא קנה חצירו שלא כיון אלא לרחותו :

ס אמר בעל העלייה כו' עיין בתשו' ר"ם כהן ס"ב סימן ק"ע : ו אם היה המנכג לעשות כו' ואפ"ה עפקו רסיינו רוקא בתוקס סמין כוכנים הסוסקין לקפיד ככך ע"ס : קסו ג ואיכא לותס כו' פירש עפי' פירש שלא בפנאי וע"ר אם כתבתי טעם הרמב"ם שכן הוא דעת כל הפוסקים וכו' ועכ"ל סמ"ע וכ"י ע"כנות ושלים כתב נשם כל המפרשים דבעינן ד' ק' פיגם נשניו ע"ם וכן כ"ל עיקר ואפ"ה כתב כשם"ע ולא כשכ"י וצ"ע : ג לא

ג ומין לך מלא יניחתך כשור כתב ומתן לך

שפתי כהן חושן משפט קסז קסח הלכות שותפים בקרקע מאירת עינים

יניחתך וה"ם שפי דאין הטעים לומר ואין לך ולהחת מינו כן ונראה להביא כן מדברי המחבר ותו ה"נ להנחות הלה שהניח מו"ח וק"ל :

קסז ג כל שהעליון יכול כו' והטאר הוה של תחתון בנחרת מפורש הטעם פ"ירש"י משום דאי כפי העליון ליטול את עפרו אין כאן ירק מ"ם מסיק שם דנוטל כל מה שיכול ליטול בפטיש"ידו אלכל כמה שלא יכול להניע אמקורי הוה דמשקיר לגבי אתחתון משום דגגאי הוה לו ליטול רשות מהתחתון לכנס לגינתו וליטלו ופ"ר שם כתבתי טעם אחר מליכא דדברי הטור ונירסתו ע"ם

קסז ג לא יטול העליון כו' עיין כמ"מ ס"ק נ' עוד וטטור מיירי דכתליה הכוי כו' ולכ"ם דרך אחרת כזה והוא דוחק ע"ם וכתבתי בדבריהם טעם למה הטתישם כו' עיין נמ"ם ועוד כ"ק ר"ח ם"ם כזה :

קסח ג הכל לגבל הקרקע עיין כמ"מ ס"ק ד' עוד ור"ל כל שנת הטילן מן כתוך נ"ם נמיירו אם כמעבה הטילן כו' וכן כתב הכ"מ ורלה כ"י ומ"מ ע"ש : ב שומעין לו עיין כמ"ם ועוד כ"ם ע"ש הניח רמים נכוכם לזה ע"ם : ג ועוקא

קסז שתי גינות אחת נבוה מחברתה ובו ב' סעיפים :

א ° (ג' הרמב"ם כפ"ו מטכניים דין ס') שתי גנו' זו ע"ג זו והירק בינתים בגובה עובי הארץ שביניהם ג כל שהעליון יכול לפשוט ירו ולטול אותו מעיקרו הרי הוא שלו ובלבר שלא יאנוס עצמו והשאר של תחתון :

סנף ° (שור כפס הרטב"ה פ"ם) היתי"ד הטעליון מניע עד למטה אפילו אכי ב כל שהוה סמוך לקרקע בקום מטלטם הוה של מטה :

היה מניע לנוחו ואין מניע לעיקרו ג (ם) לא יטול העליון ואם נטל אין מוציאין מידו :

ב ד אילן העומר על המצר אע"פ שהוא נוטה לתוך שדה א' מהם הרי שניה' חולקין בפירותיו (אבל אם עומד בשדה של אחר מהן ונוטע לשדה אחר מוכרין אחר מעיקר והכל שלו) ° (המו' פ' המקנל) :

קסח שטף נהר את זיתיו והמוכר זיתיו לעצים ובו ב' סעיפים :

א ° (שם נרמב"ם דין י') שטף הנהר זיתיו ושתלן בתוך שדה חבירו ואמר הלה זיתי אני נוטל אין שומעין לו בא"י ג משום יישוב הארץ ב אלא יעמדו במקומם ואם עקרן הנהר בגושיהם (נמגיד מרדכיים להמקנים על ירן) ° (מפור פ"ם) יחלקו הפירו' בעל השדה עם בעל (פוימי') ג כל שלשה שנים ולאחר שלשה שנים הכל לבעל השדה אלא שצריך ליתן לבעל הזיתים דמי הזיתים כמו שהיו שוים תחלה כששטפן הנהר ° (כ"י פ' פטוקל) ואם לא נעקרו בגושיהן ד (ם) הכל לבעל הקרקע מיד ואם בא בעל הזיתים ליטול זיתיו בין תוך ג' בין לאחר ג' הרשות בירו בח"ל ° (מפור ס"כ) אבל בא"י אין שומעין לו וזה נותן לו דמי זיתיו כמו שעומדים ליטכור לנטיעות ואם זה אומר לו טול אילנותיך ה (כ) שומעין לו :

ב ° (שם נרמב"ם דין ג') המוכר זיתיו לעצי' אם פסק עמו לקוץ מיד כל הפירות שיעשו הרי הן לבעל הקרקע ואם התנה עמו לקוץ כל זמן שירצה כל הפירות שיוציאו לבעל העצים מכר סתם אם עשה ז פחות מרביעי' לסאה חוץ מההוצאה הרי אלו של בעל הזיתי' עשו רביעית לסאה חוץ מההוצאה יחלוקו :

קסט מי שיש לו בור לפנים מבורו וגינה לפנים מגינתו ובו ב' סעיפים :

א מי

כמלוקט ספרי ולא כתר נטיית פנוף • וכבר כתבו נם כן המחבר כפ"ק כ"ם ס"ם וכם כתבתי דמ"ם העור כמ"ם דהנוסה לכאן כו"ל כתב כן לדינא הלה ע"פ מנהג כני מנרא וכ"מ כמקום שנוהנים כן לילך אחריו ע"ם :

קסח ג משום יאוב מארן הטעם כתבתי כפרישה משום דעמדו תכמים על דעתן ואמרו שהרשות ולאי יטע אחרים כשדהו כמו שכשטם מתחלה משא"כ וה שלא נטע מתחלה ותים כשדיהו ואם ישלם הרשות אוב לא ישע אחרים כמו שלא נטעם מתחלה ואיהו אם נם פתה אחר שכשתלו בשו"שדיהו אומר כשל הקרקע אינו יפפן כאן אין כופין אותו לקיימן כתוך שדיהו ולשלם לזה זיתיו וכ"כ הטו"ה המחבר כסמוך : ב הלה יאמרו כמקומן פי"והו שכ"ם ולענין מה שיתן לבעל הזיתי' מפרש ואול דאם בעקרו כגושיהן אוי כתוך נ"ם אינו צריך ליתן לו מיד דמי זיתיו הלה אחר ג' הפירות • ולאחר ג"ם דאו אין לבעל הזיתים מהפירות כלום אלו משלם לו דמי הזיתי' הלה כלום הלה כמו שהיו שוין כתחל' נ"ם כשנטעו לאפוקי מה שכשנטעו הזיתים בעוביו כתוך נ"ם אינו נותן דאחרי' הוה דאשכח ומסיק וכתב דאם לא נעקרו כגושיהן אין לו פירות אפילו כתוך נ"ם והוה כאי' דאינו רשאי לישלם אלו צריך לשלם לו דמי זיתיו מיד כמו שעומדין למכר • וכזה שכתבתי ניחא כפל דברים הנראים לכאורה כדברי המחבר ונם אינו הפ' שכרישה כתב דמשלם לו כמו שהיו שוויים מתחלה כשנטעו ובסיפא קיצר ושינה וכתב דמשלם לו כמו שעומדין למכור וק"ל והמחבר בתחיל כל"הרמב"ם הלה כתב בדברי דבא"י לשומעין לבעל זיתיו לישול זיתי' וכ"כ"הרמב"ם כמ"ם אם לא נעקרו כגושיהן לבעל הקרקע מיד וכתב עליו ב"טור דכתב תילוק כין א"י לא"י ונם מפורש בדברי' דאף דנעקרו הלה גושיהן מ"מ צריך לשלם לו דמי זיתיו לאפוקי מהם"מ שכתב שם על דברי הרמב"ם (שכתב) הכל לבעל הקרקע מיד דהל"ל אפי' דמי זיתיו אין צריך ליתן לו מפני דכל שנעקרה הלה גושיהן הו הוליכו המים למרחוק וכתייאם מחמו וכ"מ הוסב שם על הם"מ כוה ע"ם ותחלת ודו"ק : נ כל שלשה שנים כו' כטעם דכל שלשה שנים יאמר לו לבעל הטילן אי לאו אילנוי שם נוח עפר שסביכו לא היה לך פירות אף אם נטעתה ואיט מדשים הו פירותיהן ערלה וע"י נוח עפר אלי נשתלק מהן ערלה מאחר שרחוי להתקיים ע"י וכ"כ הם"מ שם ומסיק וכתב ז"ל ואפ"פי מיכולין לאיחת כהן ומצילין מהערלה מ"מ אין יכולין לנדל פירות מחמת הנוסיו לכד משא"כ לאחר ג"ם דיאמר לו הסכי אחי אי לאו אילנך היה נטעתי אחרת ואיו פירותיו ניתרין לאחר כלות נ"ם ואין הרשות י"ל כמו שנכנסת עמי מלוגי תוך נ"ם כמני פירותיו כן אהנה עמך לאחר נ"ם דיאחר לו הסכי אלו נטעתי זתי' הדשים אף אלה אלכתי פירותיהן תוך נ"ם מ"מ מחוך שהיו אילנותיו עדיין דקי' ואין לשם נל כ"כ הייתי עורע אתניהם והייתי אוכל פירותי' משא"כ כאתה שעכשיו אלוכך היו נסיס ונל להן הרבה ולא היו מנדולים פורעים שם אם הייתי עורע שם כל זה כנאחר ופ"ר : ד הכל לבעל הקרקע ואף שהשירות הכחוש נ"ם ערלה הן ואסורין כהנאה ניכו ודמי זתי' כמו שהיו שוין כתשל"צריך ליתן לבעל הטילן כדאמרינן מ"מ לקמן הכל ור"ל כל שכח הטילן הן כתוך נ"ם והייכו אם נתעכה הטילן שהוה נשתב כפירותיו כתוך נ"ם הן הפירו' נוסן לאחר נ"ם היה לבעל הקרקע וכ"כ הר"ן אאם נתעכה הטילן או כיתוסו ענפיו תוך נ"ם קאחר דהוה לבעל הקרקע • ה שומעין לו פי' אפי' כא"י אין כל אדם כוטע שלו הלה מי שיראה : ו הרי הן לבעל הקרקע • מפני שהשירו' מניניקה דגינתו כתגדלו : ז פחות מרביעית מיירו דאין אדם מקפיד על כך מפחות :

ג מי

קסט ו מי שיש לו בור עם מים מוכנסים לו מים קיים שקנאוהו מבעל הבית בסתם, או שנפל בשלקו עם והוקנה כיוצא בשתית אלוקה שיהיה לו דרך בית שבירו: כ אלא כיוון דמסתמא לא נתרצה לו לקוח בלילה ממעתו ולפתוח לו:

ב וכל ו' עושה מפתח כו' פי' מסגרת וסוגר כו הדלת על הבור וננעלת מבורח סתם ופתוח בשל הבור עושה המסגרת כדי שלא יפלו ממנו מי מרגלי בלי רשותו וכעל הבית עושה מסגרת משום שמתירא ר"ל שם יבא מי מרגלי בלילה יוכל שם לפתוח ולא יהיה כתפם כנגד כל הבנים כי יתקבל לומ' לשאוב מים בבוקרו מצא"כ עתה מידם בעל הבור שלא יוכל לשאוב כלי מפתח דבעל הבית מיפת' כו מסגרתו ושם יבנם בשאר בעלים יהיה כתפם כנגד ג' ורגם ערמתו ואף שם לא יוכם עתה מ"מ השולם יפשדוהו ככך כ"כ סב"י (ומ"מ שם יש לו אור שם דרך לבנם שם בלילה יבנם שם) לכל משום שמד נגיעת בלי מביתו לא היה לריך לפשות מסגרתו דשם לפתוח בעל הבית הוא שם תמיד ומשמרתן וכן בפיר"ם: ד ולא לבנים תגרים פי' הלוקחים ממנו יקרו' ם ומיזון וורע כו' ואף שהוריעה מעכב קנית הבליבה שלא יוכל לילך בשוק לביתו מ"מ כיון דהוא בחזקת שדיבו יהיה לו הפסד גדול שם לא יוזעכו ומשתמש לפתחו דבקי דוקא בתן לו דרך כלי שיהיה לו רשות לורות שם משל"כ כשדרך הוא מן הצד דאין לו הפסד כל כך ומשתמש נתן לו לבליבה לבדה אין לו לורתה ומ"ם מפיים בוה השור ז"ל ובאיזהן אינו יכולי לזרות וכן הוא בחזקה ופירש"י וכ"ו ובכל הפוסקים ונם הרמב"ם בספ"ו דשכני' מפיים ובתב בוה ז"ל וכל מ' יש לו לעבב על שבירו בוריעת הדרך שנתן לו מן הצד ע"ל ומה שנתפפם בפ"ע ובאיזהן דשמין בו' הוא ט"ם ולריך להגיה תיבת אינם רשמים וכן הוא בדפוס שם פ"ע היבנים וק"ל:

קע ו מתקנת עם בעליונה דבל זמן שלא כתוקן כראוי מקום מרוצת המים לא יוכל לבא המים למטה ונמלא שתיקון בעליון הוא טובה להתתתון מתבה משל"כ תיקון התתתון הוא רעה לעליון דבשביבו מתוקן מרוצת המים שלפני התתתון מחבה שמרו המים עומדים לפני העליון ויבול לסבות מחמו שדיבו ולחלות מחמו בורו טפי והסיבך הוא בעיבור שחלך בתוכן מים שפוכין מון לעניות וכמ"ם המחבר לעיל סי' קס"ו והבור בתבו שם ונם בסימן זס ס"ב ג כ משקין על הבדר פפ"ר שם בירתי לשון הבור ומחמו יתפרשו נ"כ לשון המחבר שסתתיק בקיבר לשון הרמב"ם והוא דמ"ם המחבר בני נבר משקין על הבדר ר"ל בשחמת המים מובבת על פני הבדות ומשקין מחבה דרך בליבתה בולן משקין על הבדר ואין התתתון יבול לחבות בעליון שלא לחלות מחמו להסבות שדהו עד שיסבה הוא תחלה אף אם נבר שדהו שבלה המים בדליות שבעליונים על הבדר קודם שירד למטה אבל בעליון אין לו להקדיר על התתתון כמ"ם בסחוך • ומ"ש רבנו ס' כו' עד בל שחמת נבר וכה בנמרא פליבי ניח רב ושמואל שרב אחר שחתתי יפתו פרישה ע"י שבירה דאחרי' לעליון' הבנר בשמוענו יבול ואין לבם דין לשברו עד שסשקהו מבחבו שדותיבו ע"י שבירה (כי לעליונים אין מוזק שבירה בתתתוני' מאחר שבבר בלך ופבר המים מפ"ע שדותיהן ושבירות שבעליונים מוזק לתתתונים מחמו מ"ה אני לעבב עלייבו תלסברו) ושמואל שבר דאין התתתונים יבולין לעבב על העליונים משום דיש להן זבות ושפעה דהן מקדימין להמשב המים ובא שמוך להן תחלה דקודם זבו ומצי שים שברה לבלן ולבלן פשקה הנמרא דבל דאליש נבר ואל' סשור והרמב"ם והמחבר שבתבו בל שחתנבר בו' משחת דאם נברו שחתנים יבולין למחות בעליונים מלשברו ונם לא יניחו לירד המים להתתתון עד שיסקו שדיהן תחלה ואף על נב דבין לרב בין לשמואל בעליונים הו התתתונים יש להן זבות ושפעה יותר מהאחנים וכל' שלא מיפסק בלבתא בחלן יבול האחנא להשתעו ולדחו' בעליונים בחמרו הלבה ברב דתתתון הוא קודם ומחילה נם זבותו דהאחנא יותר מבעליון • ולתתתון יבול לדחות בחמרו דהלבה בשמואל וביון דאיפסקא הלבתא בל דאליש נבר שבירה ליה דיבל להשתעותן נמי דאם לא נבור ליד ומה לי נבורה בשעה' ושעה בי אף לבנמרא אינתא דאני אמר לך בשמיבי בני תרי שבדא לי ולא נהנה מבשירות שבירה ליה להרמב"ם ורביבו דלמידת שבירות שבדא ולא בהוספות שבתבו שחן דבין לא רצה לנטות פיין פרישה מה שבתב עוד מזה: ג והנבר מוסך בו פ"ם בלבו בי"ב הבור ועד"ר שם בתבתי שחדברי הרי"ף והרמב"ם לא משמע הבי אלא אפילו שם שברה בנד הבור יבולין לחסבו לבורו ולחלות חלבה מפני דרבי שלום והמחבר בחוך שחריהן וכבר בילאר הרא"ש והח"מ וכב"י דבריהן לבל בפשוטו של בנמרא לא משמע הבי וכתו שבתבו בדריסה ומ"ם בראה דהניח מור"ם וכתב לאדברי המחבר והנבר מוסך בו פ"ם בלבו • לבל מ"מ שקשה דלא בילל בן לפרש המחבר אלא בל"ל בן בלשון י"ל ופ"ם ° בפ"ם שדברינו *

מעורבבים ומוטעים ואינה מובנים לי מ"ם בספ"ק וה ודו"ק:

קעא ו אחר שקונה בו' הבור מביא לשון הרמב"ם וה בפ"ם וה ואח"ם שם ומ"ם המחבר

קסט ו ודוקא בור כו' שם בל אחר שנתן לאדם שפתח כ"ב הפ"ת ועיין שם:

קע ו משקין על הפרה כו' עיין בשמ"ע פ"ק ב' סי' ובפ"ת שם שהביא בני נהר משקין על הסדר ר"ל בשפתח המים מוסבת על פני הסדות ומשקין מחנה דרך בליבתה כו' וכך פי' רש"י ותוספות וב"ב נרחב יש ובני נ"ל ודלא בב"ח בפי' דבני הסור ורמב"ם ורו"ק ונם קושיות שם"ם תדלא מוכי נרחיה בוכה כן ומ"ם הפ"ת ע"ז פוסק מחום דשם בן בם לחי' קשה דיותר יש שנרא בשלבת ע"פ בורו מיפת' בילאי נר יפת מבילי מיזיל ודו"ק:

קעא ו אז שנים שקנו שחמר כו' ודעת כר"י הלוי ורמב"ן וכ"י בשם רבי' יונה ורמב"ם דאין דינא דבור מיבור בשותפין שקנו עיין בשור וב"י לקמן סעיף ל"ב עיין בשאו"מרמב"ן שסון פי"ב ה מיבן

קע גנות המשתפקות ממעין אחד ובו שני סעיפים:

א חמש גנות השסתפקו' ממעין ונתקלקל השעין בולו ו מתקנו' עם העליונ' נמצאת התחתונ' מתקנת עם בולם ומתקנת לעצמה והעליונה אינה מתקנת אלא לעצמה:

ב ° (ל' רמב"ם פפ"ב משבנים דין י') בני הנהר ב (ו) משקין על הסרי רצה אחר לסבור כדי שיחזור לו המים וישקה תחלה ואח"כ יפתח ואחר רוצה להשקות תחלה בל חמתגבר זבה ובור שהוקרוב לאמה ב (ופ"ב מושך בו ע"ם פלוכו) ° (סור ס"ב) מתמל' ראשון שפני דרבי שלום (ו"ו ° (חמ"ם שם ופרמב"ן) דוקא קדם בור לחתם אבל אי"ב ב)

הלכות חלוקת שותפות

קעא ואיזה דבר שהשותפין כופין זה את זה לחלוק וכל דיניו ובו י"ז סעיפים:

א ° (ל' סרמב"ם בפ"ג משבנים ה"ב) ו אחר הקונה מחבירו חצי שדהו (ו) או ב' שקנו מא' שדה או שירשו או שניתן להם במתנה או שהחזיקו בו שהפקר ובישק אחר מהשותפין לחלוק וליטול חלקו לבדו אפ יש באותו קרקע דין חלוקה כופה את שאר השותפין וחולקין עמו ואם אין בו דין חלוקה אין אחר מהם יבול לכוף את חבירו לחלוק וכן הדין במטלטלין בנ"ב ° (רשב"ם סי' תתק"ו) ומה היא בו דין חלוקה וקבלו קנין שלא לחלוק תיבן

בסמוך ס"ט. ומ"ש כהן אז סירסו כו' כ"כ נמ"ס בשור ומשם דבנוד אינוד יש דעות שמחלקין כיון שרוסקו לקנייה כמ"ש בשור כסל"ג דכחלוקה שכל מודי דאין חלוק כיניהן ועפ"ר: כ היכן יכולין לומר כהן שם סייע כתוב וכתב ו"ל ולא מתרינן דהוה קנין דברים בעלמא ע"כ ולפי"כ חלוקת חגר דמדמה בשור כסי' קכ"ו היינו לפי"קושטא דלא מהני כיה חזקה ס"ט כש"ס מ"מ קנין מהני ליה וכמ"ש בשור כסי' קכ"ה בשם"ס ועפ"ז נ וכן רבים היושבים כו' עפי' כמתנר שם: נ וכן רבים היושבים כו' עפי' כמחבר שם שכ"ל בתמ"ע ולפי' מהיכא בלא קנין מהני וכמ"ש מור"ם בסי' קכ"ו ס"ה בהג"ה ומוסף תרומות הדשן: נ יניח לאחרו שנפש כו' עיין מ"ש לעיל סי' קס"ו ס"ב ס"ק ו': ר וכן שם רובי לחלוק כו' עיין בתשו' ר"מ כתם"ג שיתחן קכ"ב בפרישות שמסיק על מ"ש עיין בתשו' מהרי"ט ס"ב סי' ער"ב:

ס אחר

ג (ג) היכן יכולין לאחוי כהן (רשב"א סי' תתקי"ו) ראובן ושמעון שיש להן תקומות בבית שבנשת זה אצל זה וראובן רוצה לעשות מציגה ביניהם ולהבנים המציגה בתוך שלו ושמעון רוצה לעשה שאחר שאם יעשה מציגה במקום שיהיה דיוק הדין עם ראובן ס (רמ"א כלל ס' סי' נ') ג וכן רבים היושבים על שפתו ג' בב"ס והיושב ברחם רוצה להוסיף עוד מקום אחד אצל מקומו והיושב אצלו רוצה למשוך בחזרו שבעבור הוא שבי אצל ברחם ואם יוסיף יהיה שלישי הדין עמו ויכול למשוך (רמ"א שם סי' ר') ועיין לעיל סי' קס"ב מדיני תקומות בבית שבנשת:

ב בר"א כשאין אחד מהם מכיר את חלקו במקום שרחם שותפין בו אלא יד כולם משתמשים בכל הסקי' אבל אם היה אחר מכיר חלקו אע"פ שאין בו דין חלוקה כופה כל אחר מהם את חבירו להבריל בין חלקו לחלק חבירו כדי ד שלא יזיקו זה את זה בראייה: (תת"ח שם)

ג (שם נרמב"ם ס"ר) איזהו דין חלוקה כל שאלו יחלק לפי השותפין ס (נ) יניח לאחורי שבהם חלק ששם הכל קרוי עליו אבל אם אין שם הכל קרוי על החלק אין בו דין חלוקה כיצד כל חצר שאין בה ד' אמות על ד' אמות פרוצות ו חוץ מד' אמות של הפתחים אינה קרוייה חצר (פור ס"ם קע"ב) וכל שרה שאין בה כדי זריעת תשעה קבין אינה קרוייה שרה ז וכל גנה שאין בה כדי זריעת חצי קב אינה קרוייה גנה וכל פרדס שאין בה כדי זריעת ג' קבין אינה קרוייה פרדס לפיכך אין חולקין את החצר עד שיהא בה ד' אמות לכל א' ואחר מהשותפין ולא את השרה עד שיהא בו זריעת תשעה קבין לכל א' ולא את הגנה עד שיהיה בה חצי קב לכל א' וא' כד"א בא"י וכיוצא בה אבל בכבל וכיוצא בה אין חולקין את השרה ח עד שיהא בה כדי חרישת יום ליום וכדי חרישת יום ליום ולזה ולא את הפרדס עד שיהא בה ל"ו אילנות ולזה ל"ו אילנות לזה כדי עבורת ארם א' ביום א' ושרה שמשקים אותה בכלי עד שיהא בה כדי שימלא הפועל יום אחד לזה ויום אחד לזה:

ד (מרדכי ס"פ מסופל בשם תוספ"ם) כיצד בו דין חלוקה ומכר אחד מהן לשנים או קוריסו לשני בניו ואין לא' מהן כדי חלוקה אין יכולין לעשה חלוקה אלא עדיפי מנכרא דאתי מתחתיה כיצד ל' שותפין כיפר לכ' ים לזה שיעור חלוקה ולב' אין לזה שיעור חלוקה (כתשו' מוי' רס' קנין סימן י"ר) ס הב' שים לזה כדי חלוקה ונתנו חלקן וכב' התחרים בשדרו שותפין ואחילו אחר ג' חודשין אין לו כדי חלוקה תהו לי נ"ב חלקי וא"כ יאמר לרבינו פשוט מכדי חלוקה וכדי לבטל חלוקה אחר כן אין שותפין לי נ' שבין שותפין בבית לב' יש לזה כדי חלוקה ואפילו אחד מן כדי חלוקה וקנה ג' מן השנים חלקו של אחד שאין לו כדי חלוקה אין יכול לבטל החלוקה אע"פ שהמוכר יש יכול לבטלה: (שם ומרדכי סוף כתובות ורף תקפ"ו)

ו (סור בשם תרמ"ם ס"נ) יש מי שאומר שאם יש לו אצלו קרקע הראוי להצטרף עמו ז יכול חבירו לכופו לחלוק:

ה (שם בשם תרמ"ם) יש מי שאומר שאם באים לחלוק בית או (חצר) אע"פ שיש בו כדי חלוקה אם אין בו כדי שיניח לכל אחד דרך בפני עצמו שלא יצטרך לעבור על חלק חבירו אין בו דין חלוקה:

ו ול' עוד דכיון נ"ב שיוכל להסתחם בחלקו כל מה שיש מסתחם בכולו כנון אם יש מרחץ או בית שכנסת צריך שיהא נ"ב בחלקו (כ"י בשם תרמ"ם ורשב"א סי' תתקי"ח) (ד) וכן אם רוצים לחלוק בית שים בו דין חלוקה ובבית יהיה בשבר ונגרע אין יכול לכוף שבירו כל שגרמה לב' שבשבר יותר מקומם (מ"ם סי' שנ"ו) וכן אם אין בו דין חלוקה ויש קומה רשכה ואם יקלקוה יהיה בו דין חלוקה אם גרמה לבית דין שאינו מוזק לבנין כופין זה את זה לחלוק (כ"כ בתשו' מוי' שם סי' י"ר) ובית שים בו דין חלוקה אם יחלקוה לרשבו אבל אם יחלקוה לאחרו לא טוי דין חלוקה שולקין לרשבו (שם ובסי' ר"י) ואם יש בבל אחד בנייניס ובבל שני אין בל אחד יכול לומר לחבירו הבה נחלוק ונבנה כל אחד בנייניס (שם) (או בבל ג' ר"ס ובבל ג' בימשנה) מעלין בשפסים עד שיהיו בחלקים שוים ושבל בדי שלא יצטרבו לשבר בבנייניו ולהפסיד אבל מדעת שניהן פועלין בחו שירצו: ו אחד

ז יניע לפחות שבהם חלק ששם הכל קרוי עליו אבל אם אין שם הכל קרוי על החלק אין בו דין חלוקה כיצד כל חצר שאין בה ד' אמות על ד' אמות פרוצות ו חוץ מד' אמות של הפתחים אינה קרוייה חצר (פור ס"ם קע"ב) וכל שרה שאין בה כדי זריעת תשעה קבין אינה קרוייה שרה ז וכל גנה שאין בה כדי זריעת חצי קב אינה קרוייה גנה וכל פרדס שאין בה כדי זריעת ג' קבין אינה קרוייה פרדס לפיכך אין חולקין את החצר עד שיהא בה ד' אמות על ד' אמות ואחר מהשותפין ולא את השרה עד שיהא בו זריעת תשעה קבין לכל א' ולא את הגנה עד שיהיה בה חצי קב לכל א' וא' כד"א בא"י וכיוצא בה אבל בכבל וכיוצא בה אין חולקין את השרה ח עד שיהא בה כדי חרישת יום ליום וכדי חרישת יום ליום ולזה ולא את הפרדס עד שיהא בה ל"ו אילנות לזה ול"ו אילנות לזה כדי עבורת ארם א' ביום א' ושרה שמשקים אותה בכלי עד שיהא בה כדי שימלא הפועל יום אחד לזה ויום אחד לזה:

ח (מרדכי ס"פ מסופל בשם תוספ"ם) כיצד בו דין חלוקה ומכר אחד מהן לשנים או קוריסו לשני בניו ואין לא' מהן כדי חלוקה אין יכולין לעשה חלוקה אלא עדיפי מנכרא דאתי מתחתיה כיצד ל' שותפין כיפר לכ' ים לזה שיעור חלוקה ולב' אין לזה שיעור חלוקה (כתשו' מוי' רס' קנין סימן י"ר) ס הב' שים לזה כדי חלוקה ונתנו חלקן וכב' התחרים בשדרו שותפין ואחילו אחר ג' חודשין אין לו כדי חלוקה תהו לי נ"ב חלקי וא"כ יאמר לרבינו פשוט מכדי חלוקה וכדי לבטל חלוקה אחר כן אין שותפין לי נ' שבין שותפין בבית לב' יש לזה כדי חלוקה ואפילו אחד מן כדי חלוקה וקנה ג' מן השנים חלקו של אחד שאין לו כדי חלוקה אין יכול לבטל החלוקה אע"פ שהמוכר יש יכול לבטלה: (שם ומרדכי סוף כתובות ורף תקפ"ו)

ט (סור בשם תרמ"ם ס"נ) יש מי שאומר שאם יש לו אצלו קרקע הראוי להצטרף עמו ז יכול חבירו לכופו לחלוק:

י (שם בשם תרמ"ם) יש מי שאומר שאם באים לחלוק בית או (חצר) אע"פ שיש בו כדי חלוקה אם אין בו כדי שיניח לכל אחד דרך בפני עצמו שלא יצטרך לעבור על חלק חבירו אין בו דין חלוקה:

יא וי"ל עוד דכיון נ"ב שיוכל להסתחם בחלקו כל מה שיש מסתחם בכולו כנון אם יש מרחץ או בית שכנסת צריך שיהא נ"ב בחלקו (כ"י בשם תרמ"ם ורשב"א סי' תתקי"ח) (ד) וכן אם רוצים לחלוק בית שים בו דין חלוקה ובבית יהיה בשבר ונגרע אין יכול לכוף שבירו כל שגרמה לב' שבשבר יותר מקומם (מ"ם סי' שנ"ו) וכן אם אין בו דין חלוקה ויש קומה רשכה ואם יקלקוה יהיה בו דין חלוקה אם גרמה לבית דין שאינו מוזק לבנין כופין זה את זה לחלוק (כ"כ בתשו' מוי' שם סי' י"ר) ובית שים בו דין חלוקה אם יחלקוה לרשבו אבל אם יחלקוה לאחרו לא טוי דין חלוקה שולקין לרשבו (שם ובסי' ר"י) ואם יש בבל אחד בנייניס ובבל שני אין בל אחד יכול לומר לחבירו הבה נחלוק ונבנה כל אחד בנייניו (שם) (או בבל ג' ר"ס ובבל ג' בימשנה) מעלין בשפסים עד שיהיו בחלקים שוים ושבל בדי שלא יצטרבו לשבר בבנייניו ולהפסיד אבל מדעת שניהן פועלין בחו שירצו: ו אחד

יב יניע לפחות שבהן בו' סי' שם היו הרבה מבעלי חלקים בחצר או בשדה ול"ש בו חלק קטן בולם מצטרפים לחלוק בשביל הא' שהיה בשיעור: ו עוד אם אחמות של הפתחים בו' אמות ד' אמות של הפתחים בו' אמות ד' אמות של הפתחים: ז וכל גינה שאין בה כדי זריעה חצי קב בו' סוה בת"מ ובתשובה הטור לקמן בסי' ר"י"ח וכן בסמיעו ועיין פרישה שם בתשובי מבוא דאין בוריעה חצי קב בדי עבורת יום לפועל והטור לא נקט אלא שיעור דמ"ל דאלו אלקחן בנמרא בשיעור פועל ליום ע"ש: ח עד שיהא בו בדי חרישת יום לזה בו' מבוא דאין פועל בשכר לפועל בשל יום אלא אם בן מניח אלקן לבדי פעולת מיום ז' ואם אין מניח לאלקן לבדי פעולת יום ז' יפסיד שבריך לשלם לפועל בשל יום אלא אם בן מניח אלקן לבדי פעולת יום ושני מולקין אע"פ שאין מניח לבדי פעולת ב' ימים דפועל בשכר לזה ועפ"ר: ט בל' שים לזה כדי חלוקה בולני' אלקן בו' ס"ט בין בשתתפו שלא ליטול בל ז' אלקן בי אין בו בשיעור אבל בשאו' יאבד ליכולין להסתחם בו בל אחד בומנו שיקבלו בניניהו או יבשרוהו יפד ויאלקו שביניהו (וכמ"ש בשור ומחבר בסמוך ס"ט) לא הוקיקו להשאר עמהן לזני דים לזה כדי חלוקה אבל אם היה מבקש ז' מהשני דאין בו כדי חלוקה ויטול ב' אלקו ויתן שעם לדבריו דצדי"ו לא לשעות בו פירו"ו לשדה אחר שים לו בתוך לזה היו שומעין לו דיבול לומר הן מה רחית להוקיקני להשאר מחותף אתו יותר מבם ונראין לשעות בשר בניהן או להשאר בו בשותפות ואי מבוא הרביעי דלא יאמר בו בדי חלוקה ואם"ש בשור ומחבר ובתב דדוקא אם אחר ז' אחן לישול אלקו בדי לבטל חלוקה הוא דאין שומעין לו וק"ל: יוד יבול שבירו לשלוח לי בשור

פ"נ מיכו כן מלגא ז"ל אם פרוש בענין שאם היה בו שיעור מלוקח היו נריכי' ליתן לו אותו שאע"פ שלו כנון דהוקנהו תרוייהו מאד מנר' פתח כמי יכול לכופו ולפלו' עכ"ל ובכתבי בפרישה ובכאם גוונים מ"ש ניתן לו אותו שאע"פ מנר שלו וכמ"ש בטור ומחבר בסי' קע"ד והמחבר קיצר ופתח וכתב שאם יש לו שדה אע"פ יכול לכופו משום דאם כהרמב"ם כר"ם קע"ד דאם ל"ל דאל הרוב נריך ליתן לו מלקו בשמו למנרו ופי' ל"ל דאהכי הכא דכיון דלהא יש בו כדי מלוקה ומצדו יכול לפלו' אע"פ כשניתו הוקיקוהו להשתף משותף כדי שלא יופסד מלקו וכיון שיכול לנרשו אם שדיהו שכנדו לא הוקיקוהו להשתף שותף עמו והטור לרמייה כשלמ' נקט הא שכאם הוא בענין שאם היה בו כדי מלוקה כו' כ"ל: יא או לא ימצא כמה יקנה פי' שאין לו כמה לקנות: יב עשאן לשכור כו' כן הוא ל"ל הנמרא כאם לשכור כו' וכתב הטור עליו כפי"ב ז"ל י"ל שכבל תלוי בדע' כאם כו' וכפת' משמעות ל' הנמרא ור"י פי' שהיו תלוי בדעת כאם שאפילו עשאן לשמו אם ימצא שוכר אין בעשר יכול למכות בעני מלשכירו. וכן אפי' אם עשאן לשכור אם אין מוליאין שוכר להשכירו לו מות' עשר לעני ק"ך עבדים ורצון כו' ואפי' ר"י ב"ל מ"ש בנמרא עשאן כאם לשכור היינו אם נדולים מרוויין להשכיר ומשתמ' ימצאו שוכרים לשוכרו והשיקר נקטינ' והמחבר נקט ל' הרמב"ם שהוא מל' הנמרא וכדרישא כתבתי דעת הת"ח ודעת הפ"י וכ"מ משמרשים דעת הרמב"ם כוה ע"ש: יג והרי הפשיר מוכר לשני קח כו' דוקא כשני דאיכו לשני כלל מ"ל אבי הפשיר אבל אם אכיפה עשירים ואין לו מפה להשתמש יפד ואין מ' מפה רוצה לומר נוד או מנוד אבי הן משתמשין כו לומני' משולקין או משכירי' אותו לאחרי' כמ"ש בטור והמחבר כפ"ק: יד או מכר לאחרים כו' אפי' תיכת מוכר קמי שתיכת בריני לזה כאלו אמר מכור ליהרינו שקונה לעצמו או מכור לי והריני מוכר כולו יפד לאחרים וכ"ם שהרשות כידו למכור אפר שיעשה כמקום להיות משותף עם אחרי הפשיר בהנית אבל להשתמש כו יפד או לומנים נם לומר אם כ"ב נוד או מנוד ואפי' לפי מ"ש כתב מור"ם דאיכו יכול לומר נוד או מנוד כשאין לו מעות הייכו דוקא שתשלה שאין לעני יכול לומר מכור לי כולו כי אמרינו לאחרים אבל להשתמש יכול לעמוד ולאחר שיעמוד במקומו יכול נ"כ לומר נוד או מנוד וכן פוסקתי בפרישה ע"ש: טו כשאין לו מעות רק לריך למכור מלקו כנ"ל וו"ל הטור בשם הרא"ש שאין זה נוד או מנוד כיון שאין לו מעות לקנות משלו כו' דלא אמרינן נוד או מנוד אלא כשאומר מלקו לאשתמושי ולא כשאומר מנוד הכל ע"י מכירה ואתן לך אני דמים כדי שיכבר מלקו יותר כיוקר כו' עד שלא ימכר מלקו כמה שיכול עכ"ל וכן כותב מור"ם כאן כמ"ש דלא אמרינן נוד או מנוד כשאין לו מעות להחזיקו לעשות רק שכא לומר נוד או מנוד כולו אחר שתמכרנו ואתן לך מלקך. מלא מלקו לבד כידו למכרנו ואם אין לו מי שירצה לקנות חלקו יפסיד בעניו מכל ולפי כשיכול לעות מאחרים ולקנות ולהחזיקו לעשות כוה ליכא מאן דפליגי דיכול לומר מנוד ע"י פלוחה: טז ידחוק העשיר את העני כו' פי' כשלא ימצא אחר לשתף עמו כי כרוב הפעמים אין מ' מן הסו' רוצה לכבשים עשרו ומדון בדברים שכאין אלו לשתף עמו: יז או מכות או בית שתף לשם לדור יפד שכל כ' יפסידו לשכירו כשתייתו: יח ודוקא נד' לחות הלריכים לכל פחות כו' מקור דין זה יתבאר בר"ם קע"ב ע"ש: יט שם בשאר ס' ואין כשאלים שיעור שרואי להשתמש בו לבדו ואם ידור שכיכן יפד בכולו יפסיד בשל שני שלישים שישתמש בו כולו כמו שהוא משתמש בכולו ופרי אין לו בו אלא שלים (וכ"כ בטור ס"ע סעי"ר) ולפי שם כשפיש שלפני זה שאין הוא ס' רוצה בשלישי אלא מנוד מ"ש תקנו שישולו ב' נורלות כו' והנורל הוא על מי שישתמש בראשונה בשל הבעה הא' או בשל הבני שניים וכ"כ הטור שם"י: כ שפרי אומר לו בכל יום אני רוצה להשתמש בו ואם הוא דבר שאין יכולין להשתמש בו כאחר כא חולקין אותו בימים: הג"ה

ס שאר שהשותפין כו' עיין בשאו' ר"ם כאן ס"ב סי' ס"ח מהיכי נוד או מינוד: ו ופרי פשיר לומר לשני כו' ופשיר יכול לומר לשני נוד או מינוד שכל שני בשניהם רכיון דאיכו לא יכול לומר ואם ירצם למכור זה מלוי בשלונות רכשאון דרכיון דאיכו ר"ם ורא"ם עיין כשו' שכ"ם עיין כתם ר"ם ן' מיים סי' ס"ו: ז כשפין לו מעות - עיין בשאו' ס"ק ס"ו סר וכן כוא מור"ם כאן כמ"ש הלא מהיכן נוד או מינוד לשמוכו שכשני לו מעות לשמוכו לנשני לא שבא לומר נוד או מינוד כולו כאשר שכרנו ואתן לך מלקך וכן עכ"ל יכן עיקר והלא כמו שכתבו בא"ח רנ"ג ע"ב ושניהו בתוים ע"ש כי לא רק כלל ועיין בי"ח ס"ק ח"ם על דשם הרא"ש שתשובה שיש למלק כין שיניע הפשר נדול אלא יכול לקנות מלאחרים ע"ש והנני שסת"ע נרפים יומר ושהרכתי בשפר זכם עיין בשאו' מפרשי ס סי' קכ"ם: ם הלא

כנה (רמב"ם פי' מתקו"ן) לא מלקו והסתם'כו ג'מן הסותפין כמה פנים לא יוכל אם כ' בהאחר לומר אסתתם ג"כ ומן אסתתם אסתתמת דכל ומן אלא מלקו כל אחד כפלו הוא אסתתם :

טו (סם ברמב"ם ה"ג) א'השוכר מחבירו טוקצת שדה או חצר טאין כה דין חלוקה או שנים ששכרו מקום א'בשותפות כל א'מהם יכול לכוף את חבירו ולום' לו או שכור מטני חלקי או השכר לי חלקך ואם יש כה דין חלוקה חולקין (וי"מ ופניהן לפו כב (ח) דלא שייך חלוקה בדבר המכור לומן וע"ל פי' נפ כ"ם ז"ם) : (סור בסם פרמ"ס בפי' פי"ו נפ כ"ם זם)

י (סור פי"ג בסם פרי"ף והרמ"ם) אם אין בו דין חלוק'ואמר הא'נעשה ב'חלקים א'שיהא בו כשיעור וא'קטן ואני אשול הקטן ואתה טול הגרול ותן לי דמים ששוה יותר הגדול כב אינו יכול לכופו ואפי'אם אמר לו טול אתה הגדול בסתנ' יכול הלה לומר כי אין רצוני לקבל מתנה (ם) וי"ח בזו (סם בסם ר"ם והרא"ם) אבל אם אמר לו טול אתה הגדול בשויו ואני הקטן (סם סם'ו בסם ר"י) או אקח אני הגרול בשויו ואתה טול הקטן ואם תאמר שאינך חפץ בקטן אני אקח הכל שומעין לו אף על פי שאינו מניח את חבירו ליטול הכל :

יא כה חצר שיש בו ז'אמות וראובן יש לו ר'אמות (י) ושמעון אין לו אלא ג' כו ואין שמעון רוצה לחלוק (יא) יכול ראובן לומר לו אטול חלקי (סור פי"ו בסם רמ"ם) ומרוכי פ"ק דב"ב בסם מוי"ם) חוץ מאמה אחת כו שאשאר שותף בה עמך ואחר כך יאמר לו גור או אנור :

יב (סור פי"ו בסם הרמב"ן) דינא דגור או אנור כה אפילו ברבר שכולו אינו ראוי לא'הוא כה (וי"ח בזה) (סור שם)

יג דבר שאין תשמישי שוה כגון שתי שפחות שהאחת יודעת לאפות ולבשל והא'יודע לטוו' או ב'כלי'שאין מלאכתן שוה וכל אחר צריך לשניהם אפי' אם דמיהם שוים אין א'יכול לומר לחבירו טול אתה זה ואני השני או איפכא ל לפי שכל אחר צריך לשניהם וכן אם יש להם שדה וכרם ואין בשום אחד מהם כדי חלוקה אפילו אם דמיהם שוים לא יאמר טול אתה שדה ואני כרם או איפכא ואפילו אם יאמר לו גור אאגור בעניהם כאחר לא אין שומעין לו אלא אם ירצה יאמר לו בא מהם גור או אגו'והשני ישאר בשותפות (סור פכ"ב בסם פרמ"ם)

דאז אומר לו אם אין לך חנות לקנות כגון הכל בריבי נותן לך חנות כשד כל חלקך וע"ז סיימו הטור והמחבר וכתבו דאם נותן לו הבריה וא"ל טול לתת חלקך הגדול בשויו וסיה לך דבר פרטי לתשמיש ותן לי סיתרון או תני חקנתו ותתן לך סיתרון ואם אינך מסכן הקטן בריבי קונ' מחך הכל כ"ם תודי' דשותפין לו כיון דנותן לו הבריה סיקח דבר פרטי לתשמישו או דמי כל חלקו ודו"ק : כד מין רצוני לקבל מתנ' חנות דכתיב וסוכת מתנות יהיה וסולקין כוו דכתב ר"ל דשולקין בחתנה לחוד וה"ל

כה דלא שייך כיב חלוקה בדבר המכור לומן כו' כן הוא ל'הטור בשם פרמ"ם בם סי"ן וכם"ם זה כת' הטור על ל' פרמב"ם שהוא כל' המחבר שבכלן ז"ל ותימה היאך יפלוגו בתחילה דבר שאינו שלמן אלא בשכירו' עכ"ל ותכלן מחתם דסתם חלוקה הנעשה בפוסקי' מיירי מחיצה וזהו דלא כת"ם בפרים'ובסת"ם בר"ם זה מיהו כל"ה כדי שלא ת' דבריו בחתכר מהדדי דכלן סתם וכתב בפרמב"ם דאם יש בו דין חלוקה כגון שהם בר"ם מולקין וכם"ם פי"ו ם"כ כתם וכתב בדברי פרמ"ם דאין מולקין כדבר המכור לומן . וכ"ל דהמחבר דהקדים בלן שדה לחצר מקנת שדה או חצר מחתם ליה דמיירי בחצר דומי' דסד'דלית ביה חיוק רחייה ומיירי כלן בחלוקה בלא מחיצה . ולקמן סי"ו דמיירי בבית וסתם בית יש בו חסוס חיוק רחייה וצריך לחלק בחחיצה כוזה קחלין דאין לחלוק בחחיצה דבר הכשכר ומשו' חביא כלן ל' הרמב"ם שכתב ג' שכר חקנ' מלר או שדה כו' ומהקדים לחצר מחתם דאירי מחתם חצר דיש בו חיוק רחייה מ"ם קחתחם על הרמב"ם ותור"ם דכתב כלן בם סי"ו דיש מולקין כיינו לפי כוסס'ברמב"ם שבבי'טבו'דהקדי' חצר ומחתם'דס"ל לרמב"ם דאפי' בחחיצ'ל מולקין ובמ"ם ודו"ק ומת"ם עוד חוס לקמן בסי' ס"ו בדריסה ובסת"ם : כג מ"ל לכופו הטור מסיים ובתב ז"ל אם חכי חקח את הגדול לפי שויים בדמים ואתה חקנו הקטן אין מוחין לו ע"ב ל"ל וה"ט דיכול לומר אין לי דמים לקנות בגן יתרון דחלק הגדול ולקבל מחך היתרון ולק' לחלקי חלק הקטן דבר שאינו רואי לתשמיש אינו רוצה ודוקא בנוד או חנות שכל הוא דשותפין

כו דלא סיך חולקין כו' עיין בסת"ם פ"ב מה שהקשה בלקחן סי' פ"ו פ"ב על המחבר ומה שחירץ שם פינו בות לי ועיכ שני לומר שם רוצה לחלוק חשוב סיוק רחוק פשיטא דכיון דלקחן סי' פ"ו בלי פרטים דלא קפיד אחיו רק לא ניחא ליה כאיהב דברי המחבר כאן ואין דבריו כראין עיין בתו' מהרשד"ם פי' קכ"ם : ם וי"ח בזה כו' הרמ"ם כתב על דברי"ף דלית לן לאכרועים פעמים דיחידה מסברת הקצוץ ולי נראה דעת הרי"ף דקי"ל כל חקו' שכתב ר"נ בחשכחיו הלכה כחותו וכתב הרי"ף בפ"ג"פ דהך כללא ליחא אלא אר דהיכא פעמי וכת"ם לקחן סי' ס"ף פ"ק'ב ולכך כתב הרי"ף כאן דחחתב פעמי' דרשב"ג ולהכא לחיחר דוקא בחשכחיו דחחוחפות ע' לחיטו כאך דף ס"ם ר"ם אלא סיחה בחחר חוכח לכריח רח"ם בערייחת פ"ב יוד ובחשון אין לו אלא אלם כו' עיין ח"מ לעיל סי' קפ"ו ס"ק כ' : יא יכול ראובן לומר כו' כתב הב"ח וז"ל ח"מ סיכול ראובן לומר לו אחלוק עחך כו' כרחם רח"ק דחסחם דיש לו לא'ר'אחו' לא חני לומר לחבירו נוד או חיגור דדוקא כשאין לכל א' וא'ר'אחות חיכ' חעכת נוד או חיגור חפל"כ בדים ר' אחות כו' ואין כו ר' אחות לבני דנוד חיכא חיגו'לכך חיכא חיכו לחיחן דאין כאן ר' אחות יכול לומר לכעל ר' אחות נוד או חיגור דאיכא חיכו לחיחן בעל ר' אחות לא חיימר לעכחי אלא ג' אחות חפשחוק כחחיכה וחפשחוק כו לעכחי ואפשר לומר דלא חיימר אלא כשאין לו נוד או חיגור ולפ"ר רש"י חוא כדברי רבינו וכריך לחגיה הר"ח בחקום פרש"י דכחרבי חפ"ק דב"ב כחב רבינו אלו נשם הר"ח ע"כ'ל ואין בדברי נכוחי'בעיני דלפם לא יוכל בעל ג' אחות לומר לבעל ר' אחות נוד ג' אחות אלא או חיגור ואי חפוש פיאמר אחכור לך עד ג' אחות יאמר לו כך הא"כ נם כיש לכל א' רק ג' אחות יאמר לו כך הא"כ יפפר לו אחות חטעור ובאחת דנם כו' אחות ק"ק על חפ"ו שהרי יפפר לבעל ר' אחות אחות חטעור'אבל בחרבי כשם הר"ח בפ"ק יב"ב ניחא דאית'שם פיש לרחובן הרבה יותר חטעור ה"ל כשטופה כן עיין בפר לו כשעור וקרוב אלו להגיה בשור כגון חצר אל ר' אחו' וי"ל לרחובן ר' חלקים כו' ואם לא בניש צריך לומר הל"ר נקט אלא לרחוחה כיש לא כשעור יכול אם אלו בפ"ב של חברו קח"ל דאפ"ה אכי לא אלא יכול לומר לו לברו חלוק אחי ואן לי אלי ואם לאו אחחתף עמך בריבית אבל בשחתף אין מילוק כזה כין יש לא' ר' אחות ובין כיש לבעל ר' אחות ר' אחות ודלא כשב"ח דוק ותשכח :

יג וכ"ם

דהס נותן לו הכריה ואומר לו טול ג' זוז שתרגה ותן לי הכיני כיני או טול סכינך ותן לי דמי עלקי כהן או לכי תעשה ג' מהן שומעין לו ס"ם : לב דהיינו שקולקים בחד נגד שכירו לכל פסיעה דהיכי יכול לומר נוד שכינך או תגוד שכינך כחד סני ואפ' כוה לתרוה כרמ' דהיכי יכול לומר נוד או תגוד כיון דתשתין שוה ס"ל כסני כתים שים לכן יחד ואין בשום א' מהם כדי חלוקה הא וראי שיוכל לומר כל אחד מהם לחבירו גוד או אגור לב (דהיינו שקולקין ג' נגר מכירו וג' כוסל ג' ומסכי סני) ◦ (סור מכ"ג) והי"ה לאם אין רמיהן שוים ◦ (סור שם כשם כרמ"ם) :

כנס ואין פילוק בין שם ג' כותן לסני מה דכיני כיני או שלומר לו לב סיקם ג' מהן בלח תוספות דמי' כרוה דכהא כ"ש תודיס לפילו שקולקין דכתב הטור והמחבר בסעיף י' משום דיחמר לו לית לי כמתנה ומוכח מתנות יהיס שסני הכא ס"ל דחידך לי לח לית לך כמתנה שלם לי היתרון או קח הסני דהח נס הסני עכ"פ רחוי לתשתיו ואני אתן דמי היתרון או חקבלנו כמתנה וע"כ להה לפילו דשם יכול לומר לח חקח הקטן דחיכו רחוי לתשתיו כלל : לג ויש מי שקולק כוה הטו' מסי' כטעמו וכתב משום דיפה ורעה כסני מיני דמי ודקדק המחבר וכתב כוה משום שמלכתן שוה ודמיהן שוה ליכה מהן דפלוג :

לה לזה שמחר נחלוק בית כנגד בית שומעין :

כנס ◦ (יר"ם סי' רכ"ו) לו (יב) וכל שכן שם אין בכל בית כדי קלוקה שקולקין כתים כנגד כתי' קולין ג' ◦ (ריב"ם סי' רכ"ו) לח (יג) אבל מדברי הרמ"ם כתשו' נרחה דקולקין בית כנד בדר או עלייה דזה מקרי תשתיש שוה נס לענין קולחת דה"ס כנד בדר או עלייה כמו שכתב הרמ"ם כתשו' ◦ (סור הכי"ט סכ"ו) וכ"ל כבניין שם נרחה לכ"ד שהיכו תוקק להם כ"ב קולקין וכמו שכתבה' לעיל סעיף ה' לענין הפסד כתים מיטו לענין נוד או תגוד אין פילוק בין בית לו מקום כ"ה או שחר דברים שיוכל לומר על כולו כיקד נוד או תגוד ◦ (רמב"ם סי' תחקל"ו ורי"ו וכ"ו מ"ב כם רמב"ם ורחב"ן כתשו' סי' ע"נ) יל לם דאין דין נוד או תגוד רק בדבר שבנוף שלהן ◦ (עיין בי"מ שם) אבל במשכנתא או כדומ' שמתירין לנכות מעותיהן אין חומרין נוד או תגוד רק קולקין כחצות וכ"ל דהס משתתפין במשכנתא מ (יד) הי כמו שכירות שכתבתה ס"ע ד"ם :

טו ◦ (סור ס"ל רי"ב כן) יו"א דלא אמרינן גור או אגור אלא בנתינ' דמים מיד אבל אמר גור ואמתין לך המעות ל' יום או אגור ואמתין לי המעות ל' יום מם (סו) אין שומעין לו שיכול לומר לו אני נוח לך ואתה קשה ממני :

טז היבא דאין דין חליקה ויש שם יתומים גרולים וקטני' והגרולי' רוצי' לחלוק יש מי שאומר ◦ (סור שם כשם כרמ"ם ור"ת) דלא שייך ביתומים גור או אגור שאין אפוטרו' רשאי למכו' חלקם :

יז לא

יב וכ"ם אם אין בכל בית כ"ם כו' בספרי כתבתי דכרמ"ם כתב הסור דאין בכל בית כ"ם דאי יש בג' מהם אזי יקיימו החלוקה בג' מהם ואפשר ג' בשותפי' ואי' לפופי לחלוק כל בתים בית בגד בית אפשר ג' מהן כרי חלוקה אחי חולקי' בתים בגי בתים וכ"ע לדינא ודו"ק ודלא כ"מ יג אבל מדברי הרמ"ם בתשו' כו' מיין בסמ"ע ס"ק ל"ם מכתב מיין פרישם שם בתבתי דלא כ"ל כן מדבריו שם כו' עי' אבל אם רוצם לפחר עם חפלתם כו' אך מחם משמיט הרמ"ם וכ"ם בנרון וס שמעלי' כו' משמע קצת כרמ' חור ס"ק ל' : יד סוי כחו סכירות כו' עיין בהגחות ד"מ שם בתבתי דמדברי הרמ"ם מוכח דיש חילוק בניהן להרמב"ם ורשאי סכירותהן שכרו ומשלמין ומין הן נוחין חעות (בעשוף ס"ם לא שייך חלוקה (בחעות) ומחירין היה נוד או חגוד עכ"ל סמ"ע וכן מיושם קוסרו כ"ה וכ"מ ס"ם ורו"ק : סו חין סומעין כו' משמע קלת שלא בתב הרמ"ם ע"ז דהם שבתב חבקם זמן נותנים לו חף על פי שהחובע רוצ' ליתן חעות מיד אבל אם החוב' חבקם זמן חין נותנים לו כו' ומשחיקו נם בסמ"ם ומיירי שנשחע שלא לחזור כו' דאל"כ מאי כ"מ הלא סחובע יכול לחזור כו וכחו שבתבתי לקחן בשם הרמ"ם ועיין עוד בסמ"ע ס"ק ח"ם עד ס"ם בשור ובפרישם מ"ם בקירושו כו' ועיין בב"י ופי' קחם שבתב נרמ"ם יות ע"ם וכתב הסור עוד בשם הרמ"ם דאי יאמר שבתבת לו נידו חבבסין ולאמר שלפים כרי שלא יחזור החובע חזה ואני חחזור בשביל זה בכסיל כזה סומעין לו וכתבו בסמ"ם שם בחחון :

ג חכר

קעב

קעב בית או חצר איך נותנין לו ד' אמות ובו ט' סעיפים

א (א) חצר המתחלקת נותן לכל פתח ארבע אמות והשאר חולקים בשוה א שכל פתח צריך לפניו ארבע אמות לתוך החצר ואפי' שהפתח רחב הרבה נוטל ד' אמות על פני כל רחבו לתוך אויר החצר ואם אין הפתח רחב ד' משלים עליו מהצדדים ד' ב כדי שיהיה לו ד' על ד' ואם יש לאחר פתוח לחצר בית שיש לו שני פתחים ולשני בית שאין לו אלא פתח אחר אותו שיש לו שני פתחים נוטל לכל פתח ד' אמות כפי מה שהם פתחיו ובעל הפתח אחר אין לו אלא ארבע אמות לפני פתחו • בר"א בשנים ג שקנו מההפקר ◦ (סור פ"ב כסף רי"ו סלני) כגון שבנו במקום ההפקר זה בנה לו בית ופתח בו שני פתחים וזה בנה לו בית ופתח בו פתח אחר ואח"כ הקיפו אותם עיר שנעשה להם לחצר :

ב (ב) ◦ (סור פ"ב כסף רפ"ו ור"ח) (ג) וי"ח דה"ה אם מלק בנכסיו על פיו ונתן למחר מכניו בית עם שני פתחים ולמחר עם פתח אחד :

ג אבל ב' שקנו או שירשו קנו וירשו בשוה חלק כחלק בין בבתים בין בחצר ולא יטול הא' יותר מחבירו כלום ואפי' אם קדמו וחלקו הבתים קודם חלוקת החצר לא אמרינן אותו שעלה לחלקו הבית שיש לו שני פתחים זכה בד' אמות בחצר לכל א' מפתחיו אלא חולקים בשוה :

ד ◦ (סור פ"ו כסף רפ"ח) בר"א ה כששני הבתים שוים וחלקו בית בנגר בית ולא הוצרכו לשום אותם ולהעלות בדמים אבל אם אינם שוים ושמו אותם והעלום בדמים ו ואותו שהגיע לחלקו הבית שיש בו שני פתחים נתן לחבירו הדמים ששוה יותר על שלו ז בכלל זה העיולי גם כן ד' אמות שבחצר וזכה בהם כמו שזכה במה שביתו שוה יותר משל האחר אע"פ שבעור שלא חלקו לא היו הד' אמות שלו לגמרי אלא לפרק בו משאו וחבירו היה משתמש בו גם כן כשהיה מוצא אותם פנויים עתה שחלקו הם שלו לגמרי :

ה וכל זה מיירי בסתם אבל אמרו שים לכל א' מהם לנעל בפניו ולא יכנס אחר לתוכו אין לו אלא ד' אמות לפני פתחו ואם יש לה ר' אמות אמרו שיש לכל פתח ד' אמות שלו ואפי' שהפתח רחב הרבה נוטל ד' אמות על פני כל רחבו לתוך אויר החצר ואם אין הפתח רחב ד' משלים עליו מהצדדים ד' משלים עליו מהצדדים

יג לוּל של תרנגולים פרס"י כית קטן שמגדלין בה תרנגולי"ם לו פתח לחצ' : יד אין לה ר"ח ל"הנמ' טעמ' מתי כותבין ד"ח משו' פריק משה וכאן דאין בו מלא תרנגולי' תרנגול משמש ועול דרך רחם הכות ועי"ל להלול : טו בין שקירויו לפנים מקורה אין מן הדרך להכניס שם כלום ופנוי הוא שם לפרק משא"כ בשלא קירוי כלל לחוץ לגד כפתח אפ"ה כיון דאינו כשני פתחים הוא מנולה ופנוי מהכלי' אפשר לפרק ולהכניס משלא מיד שם רמ"י פ"ק דבמרא : טז בית סתום כו' פי' שמסתמו פתחו אפ"ה מחזירין כיום או מתר יפתחנה שם לא לפרץ פנימי של כפתח אלא כשלא תורת כפתח לגמרי ועמ"ש בסי' : יז מתתר שהיה שם פתח מתחלה פי' והיה לו כודאי שלא כאדר לכבישה ויציאה וכפרצות פנימיו לא שלא מלא פירוק השתו שלפני כפתח ושלקו שכשלו אין לו שייכו' לפתח כני' שנאחז שכשילו כפתח יכושל שלקו כאן : יח בית שאין לו כו' דאו אין תור' בית משמים עליו ליתן לפתחו ד"ח לפרק בו משלו : יט פר פתח בבית הזה שלקין פי' לאפוקי אם היה בביתו ד"ח של ד"ח דאין יכול לכפותו לחלוק אצ"ל שם"כ יש לו ד"ח בא"ו ול"ד ד"ח שלפני כפתח וכמ"ש לעיל וכ"כ בטור בסדיא בס"ס וס"ם : כ הוכל של אכסניא כו' כ"ל המכר כו' אכסניא הוא שאין כרך שם הוכחתי מ"ש אכל אכסניא כו' דרישא שם הוכחתי מ"ש אכל אכסניא כו' דפי

ב ומין למס זמ"ז דרך כו' ממ"ש סמין דרך תמר פלג זס . רמב"ם פ"ס מיין כתבו' ר"ת כפין ס"ב סי' כ' וק"ס וכתבו' מהרשד"ם סי' רכ"ח ומיין בסמ"ק ס"ק ו' סכתב וברי"ם הוכחתי רכמן מיירי נרלג חלקו בסומא ורלנו כו' ועל מ"ם כסס הרא"ם רסימן קע"ח וכ"ל דסח"ע לא קפי פל' ס"ם ר"ת מין סחלקו פלג פ"ל פסור והמתכר וזו"ק כ"ל ומיין ע"ש ונתן נעל סכרס לנעל סכרס כו' ום"ס פיקכת וכמ"ש ל"ל סימן קע"ב ס"ק ו' וק"ל : ג ים לנעל סכרס ר"ת . פי' מיירי נרלג לפרדי וכמ"ס לפני זה עכ"ל סמ"ע ומיינו מעות מו פסס קרקע וכ"כ הרא"ם וכ"י ופמוש :

קעד א וכיפה פותו על נס סמיב' כו' עיין כס' פמ"ח רף כ"ב ע"כ : ב דפוי פפק וכל רפלים נגר כו' ונמפלה יסילו גורל ופס נפל נכר סחינר פלו לפלקו הרי טוב ופס לפו פכתי לח זכה הפני פחלק פפלג מכר מנרי פלא פפק' כל דפלא נגר רפמ"ק ק"ל כרא"ש פכ"ל סמרדכי סם ורו"ם קיצר . פיין נתשו' מהרשד"ם סי' תפ"נ :

ג מולקין

ג (פס נרמב"ם יין י"כ) האחים שחלקו ו הרי הם כלקוחות זה מזה ו (ג) ואין להם זה על זה דרך ולא סולמות ולא חלונות ולא אמת המים שבינן שחלקו לא נשאר לא מהם ז זכות בחלק חבירו ח אע"פ שהיה מקורם והיה לשנים שקנו שדה כא' וחלקו לא נשאר לא' מהם זכות בחלק חבירו אבל שנים שקנו שדה משני אנשים אם משני אחים שהיה נודע חלק כל אחד והיו מחזיקים בנזקים אלו אין לאחר מהם להפסיק אמת המים ולא לשנות דבר מהנזקים שהחזיקו בהם המוכרים .

ד (כן פי' המגיד משנה)

כלל ט (רמב"ם) כ' שחלקו אחר ונשאר כתר מים קיים בחלק אחד מהן ונשאר רשות לשני לשתות בו י ואחלקל הכתר על שניהם לתקנו ואם נפל אולא חזקת הבני לפנין סוף דאין לו עוד דרך לשתות משם אלל חקוים הכתר לשניהם ' אלל אם חלקו ונשאר בכתר מתפילה לאחד בלבד (פלא) שנתן רשות לשני לשתות משם אם נפל אולא חזקתו לגמרי ואין לו עוד חלק בכתר אפילו תור ותקנו :

ו אחים שחלקו ועלה חלק אחד מהם כרם ולשני שדה הלבן יא (ג) יש לבעל הכרם ו' אמות בשדה הלבן להפך בו מחרישתו :

קעד אחים או שותפין או בכור שבאים להלוק ובו ה' סעיפים :

א (ג' רמב"ם פי"ג מסכנים) האחים או השותפין שבאו לחלוק השדה וליטול כל אחד חלקו ב אם היתה כולה שוה לגמרי ג חולקין לפי המדה בלבד ואם אמר אחד תנו לי חלקי מצד זה כדי שיהא סמוך לשדה אחר שלי ויהיה הכל שדה א'שומעין לו (ד) וכופ'אותו ע"ז שעיכוב ברכר שזה ג מדת סדום היא ד (ו"ל ס (סור נסס פרא"ם) דאין שומעין לו ה פלא כרין לפפלות כרחים פר פיתרגו מנירו (ב) וי"ל דסני פפק וכל רפלים נגר) (מרדכי פ"ק דב"ב נסס הפר"ם) אבל אם היה חלק אחד מסנה טוב או קרוב לנהר יותר ו או קרוב לדרך ושמו אות'היפה כנגר הרע ואמר תנו לי בשומ' שלי מצד זה אין שומעין לו אלא נוטל בגורל אמר להם תנו בשומא שלי מצד זה חצי מדתה ז מהצד הרע (בלא שומא) ושול אתה מהצד הטוב כדי שיהא חלקי סמוך לשדה שלי שומעין לו :

ח (סור ס"ג) כיון בכאן שני סדות כאחד אומר לחלוק כל שדה ושדה ואחד אומר לחלוק שדה כנגד שדה ט שומעין לזה שאומר לחלוק שדה כנגד שדה ודוקא שאחיהן סוות ואין נפקותא בחלוקות השדות לאחרין .

כשדה הלבן שם מיירי דוקא לחלקו בשומא ועילוי ונתן כעל הכרם לבעל השדה מה שעודף הכרם על השדה דאמרי' דנם כני ד"א בכלל סעילוי שם ואם דאיירי הטור והמחבר כאן בחלוקה בלא שומא וכ"ד בחלוקה בשומא י"ל דנקט כגל ר' רכותא דכאן אשומעין רכותא דכ"ג דחלקו בלא שומא הרשות בידו לחפיל עליו לגמרי וכן בחיכך וכ"ד קמ"ל רכותא דחא"נ דחלקו בשומא שאם וה"א דאין אלו בכלל השומא כיון דיכול בעל הכרם להכנס בתוך שלו ולהניח ד"א מקרקע של הכרם להפך בו מחרישתו קמ"ל ושפ"ר ודרישם מ"ם עוד תוס בכוכות בדברים הללו וכיוסוב דברים כגרולין כסותרין זא"ו : י אפ"פ שהיה מקורם ושעשה דמתחלה היה הכל של אביהן ולא היה עליו שם מוזק כמה שעבר דרכו או העמיד סולמות מוזק לזה אבל מאז"כ שעשה דאכנס או העמיד מסיק ושכך שאם אכנס או מעמיד בחלק האחים שבו מוזק לזה שהרי נם אלו הלקוחים אין קנו זכותן ועמדו כמקומן : יא ונתקלקל בכאר כו' וכתב עוד שם כאם שעון רחוק על שעון שבוא קלקלו כשלכת וכלים לשם ושעון חוא' לבד"ם ופסק האם שעון רחוק כ"ב כגרי לריך שעון ליעשב : יב אבל אם חלקו וכשאר כאר מתחלה לא' אלא שנתן כל א' וכ"ם נרם וכלבר שנתן : יג ים לבעל הכרם ד"א פי' מיירי כדאלו אחדדי וכמ"ש לפני זה ע"ש :

קעד אם אית' כולן שוה לגמרי מפני שים כמה מיני שבח זה על זה בעידית וביכורית אין אית' בחלמין וביח הבעל או סמוך לבאר או סמוך לדרך ונמ"ש בסמוך ומ"ש דקדק וכתב שהיה שוה לגמרי : ב סולקין לפי המדה בלבד פי' וא"ל לשעלות ויכול לומר לו כחלוק בגורל וא"ל דאין כוח מדת סדום היא לו זכות בגורל דאם יפול הגורל לזה כין שתי השדות הרשות בידו אלא יחליף עמו אם לא כדמים יקרים מ"ם יפילו גורל אולי יניח לידו אותו זכות : ג אלא צריך לשעלות בדמים וא"ל הטור ומיהו אם פקח הוא יכול לשמו' ועילוי ולומר אני אתן בה כך וכך מעט יותר משווין או אתם תקחוהו בכך וכך ואם לא ירלה בה ותשתרה לו בהותו שכוח שכ"ל : ד או קרוב לדרך כן הוא ל' הרמב"ם וכנמרא אית' קרוב לנגר וכתב כ"י דהרמב"ם פי' נגר דרך אל נקט' נגרי כרייתא ומפני שים מעליותם להשדה שהיא קרובה לדרך ועת"ם בסמוך ס"ג מוב וכפרי' ודרי' כתבתי דנרא מוכח דנר הרמב"ם פי נגר הוא יותר (וכת"ם שאר הפוסקים) שפוסין כעלי השדות שכיכות הנהר תריגין תריגין ומוסכין המים מהנהר לשדותיהן וע"ם המים הנמשך דרך התריגין נקרא' דרך ע"ם : ז אלא הרא בלא שומא יפול כו' כל"ל וכן הוא שם כתיימוני וכ"כ הטור כשם הרמ"כם ות"ם לפני זה תנו לי בשומא שלי בשומא ל"ד קאמר אלא ר"ל כחלק שלי ותע"נ דהרמ"כם ס"ל דיכול לומר לא ניחא לי כחתנה דכתב ושונא תתנות יפה וכמ"ש הטור ומהנהר כשמו בפי' קע"ג ס"י ס"ב ס"ב יחת' הבני לא ניחא לי ליקח הטוב כחתנה ומתנות אין לי ליקח הטוב ונותן לך כיתרון אלא כפ"ל גורל שאני הכח אלא אחתנה מיקרי דוקא ניחא לים כזוכורית כדי שיהיו ברותיו שתוכות זו לזו יותר משיקח לאחד אלא אחד הבני הפירות : ח סומא' לזה שאומר לחלוק כו' הטור מסיק וכתב ע"ז ול"ל ומפי' אם יאמר הא' אני רוצה שיחלקו כל שדה ושדה אולי יסול אלקי כאחת ניבים שמור יותר (ובפני יצחק נשכור שני שומרים לשני אלקין שנקנו שכ"ל ומוש מהנמרא ופ"ר :

ם לכל אם הם'טוכה כסוס לד בעור כתוב כאן שתצד אחד
ים לו מצר אצל הפתוח מצר פי' שדה וכ"כ בעור דרחובן ים לו
שדה אצל ג' משדה בשותפות כוס

שותפות

שותפות

ומבקש ם לחלוק כל שדה ושדה לפרט שלו לפסו"ע ינ"ע חני חלקו שמו' למצר שדה אלו משל"ה אם ימלוקו שדה נגד שדה ושפסר שיפול לגורל שדה הסכני שרשוק מפדיסו שים לו ככר וכ"כ בעור ועפ"ר מ"ם עוד מזה: יח כופלי' חלקו לי' בעור כאחד לי' אם שני אחין ול'ככור חולקי' ככסני אביהן לג' חלקים ואלק האחצעי הוא של ככור עכ"פ ויפלו גורל על ב' חלקי האצוני' ויהיה שיפלה לגורלו יטלנו אם על האחצעי שכנגדו ויהיו שני חלקין יחד וילפינן לה מקרא דכתיב פי שנים דאחצעי יהיה כפה ג' ואלק ג' וא"ל להרמב"ם דאפי' אם על האחצעי הוא טוב יותר מג' מחלקי הקנוות אפ"ם יטלנו הכסור עם ג' מחלקי הקנוות דאל"כ קרא דפי שנים ל"ל כפ"ם דיכול לדחת הרמב"ם דכופי' על מדת סדום ונותנים לו מחלקין יחד וכן כיכם דאפי' ומקשה דפ"ל ליתן לו מחלקין יחד מיירי כשאל האחצעי הוא יותר טוב דאל"כ היו כופי' על מדת סדום ומפי' מור"ם וכתב דיש חולקין והוא פרפ"ם ומייפתו בפ"ל דם"ל דכולא קרא לא היו כופין אף אם החלקים שווים חשוב דים לו לחידך זכו' בהגורל כפ"ל ומחלפ דכיכם אפי' כשוו' היו נוטלין יחד: יב אבל היכם שאל כו' כפ"ל ור"ל כשאת אחד מהאחין ומת השני מייכם לחתו ומת בחל' בחלתו ונוטל חלקו ומ' אחיו את אחי כולן כיחד וס"ע דלא עדי' מהאי דאתי תחתיו ומת"ג דקרקו התורה ככור מיינו לענין שיטו' חלקי' ולא לענין שיאל יחד ועפ"ר: יג וכן אם היה לפשוט שדה כו' ל' ידות של כ' שדות הא' כ' ידות של אברתה ופשוט מצרן לגדולה י"ל לאלו' עמך כדי שיגיע חלקי קרוב לשדה שלי: יד שהיה הנהר יותר והוא נהר קטן ואל כל אלים ניורו הוא כוס אחד נהר ומצד הסכני דרך לכך כתבו דלריך שו תנו לי הצני אחצד וס שפוח כו' היינו שדום כמ"ם התחבר כפ"ת ומור"ם כתב אם אלים שקנו כו' עד אלל ג' שקנו כו' כעור כתלאר דוקו קרא ועפ"ר: טו

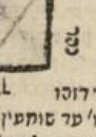

נלמד מדין ככור ופשוט ויכם פ"ל ולא אמריכן דאחני התם דנלי על מי שים לו שדה בלדו ואינו אומר לו אני אקחנו בחותו סך או אקחנו אחד: קעה ז וכולם אחצד אחד ושוים לאחוקי אחלקת טובי ואחלקת אחוקי ופרפ"י ים זוזי אחשקלים קל ונורותם יולא בהוללה והורגלו כה יותר אלורת זוזי אחרת אף אחשקלים אחשקלי' יותר אכיכין לאי אשוק אכא או פרם כאחוכים:

ם כותבי לכם אלקם כו' ע"ל פי' ע"ז מ"ם הטור והאחבר אם"ם אוס: נ לבטל האלוקה שאינה אלא אחרת ואחר כך כפלוקה כאחני
ד כפל
פיתם:

ג חולקין כל שדה לאחים כו' ולדעת הרחב"ם אם כ"ל נריכי' ליתן לו כל
פשדה אצל אחר אלו ואפשר קאי לדעת ר"ת וק"ל: ד אחר אלוכ את כו'
פיין בחבו' אחרא"ן אשון פיתן קכ"ם:

קעה ג חותפין לי' לכפל אחלוקה כו' וה אחי כדעת הפאחר אחשיתן
קע"ר ס"ה ים לחתחה לאח פ"ם כיכם דעת חים חולקין ואיין
כ"י כ"ל ברא"ם וכ"ם ורו"ק: ב

אני אחים אחלקו כו':

כתב בהגה' אחר"י ס"ע אכוכם אחריחים דכר זיוג אחקיי
נכי אד נר נם ליפול דאכא אח נר זיוג ואת אחריחים ופיו לכר זיוג נכיים גדולים וקטני' ואורא ר' ישחעאל כר' יוסי ליתן חני חזם לגבי כר זיוג אבנדולים ואפילו יהם חוכח אר אינדילו אקטנים אפשם לפני ר' חייא ואורא ליתן חני אכשלר לגבי אחרי' ואפילו אזכו נר זיוג הגדולי' לא יפזרו לגבי אחרים שם"ם ע"ר זכו ונם לקטנים לא יחנו כלום אח"ז אכ"ל ואחפשם הזם פוא נירושלחי הוגא בריי"ף פוף ע' אכוכם ול"ל שם אפו דייחדון דקיקים לרברנים נאלוק אחכון יכולין לאחיר לפו אחניא אנאנו אחר ר' יצחק ליח כין דקיקים לרברנים אלא כחי אניחת לו אחכם ול"ל ואחשם לי' דר' יצחק פליג וכ"ם אשכחן בכחב דוכחי בירושלחי לגון אחר רבי פלוני דאוא פלוגא ואקאר דאין חילוק כין דקיקי לרברנים אלא כחי אניחת לו לגר זיוג אחכם ופ"ב בריבי הגדולים לאלוק עם הקטנים ואפשר נא הנא אפר' אכיכו כן רק שאפקו הגדולים לא יחנו כלום כיון דאוי פלוגא בירושלחי ג"ם ס"ל הגדולי חוחזקי וס"ב ליתן כלום לקטני ולפי זה היכו דחפסי הקטנים בנוני דחכחי חעים כפלוגא דרבוותא אין חוציאין חידם אחני - ואפרס"ל כחב בפ' הכונס פי' ל"ב ו"ל וכניס קטנים אל נר זיוג אין לאם דין עם הגדולי כאבור אחנים שהרי הוא כאלו כיתן לאם אחנא או כחו אחנא אניאם אכ"ל כרא"ם אפכין הלר' יצחק כחי לא זכו

הקטנים

קעה אהים שרצו לחלק וכל דיני דבר מצרא וכו ס"ג סעיפים:

א (ג' רחב"ם פ"ם חפלוחין ד"ם) לא היו כאן כל האחי' ואותו שלפנינו טבקש לחלוק חולק בפני
ג' אפי' הם הריוטות ובלבר שיהיו נאמנים ובקיאים בשומא ואם חלק בפחות מג' לא
עשה כלום ואם היו מעות ג וכולם משבע אחת ושוים א"צ ג' אלא שנים לראיה בעלמא:
(כן פוסק בפ"ם פ' פ"ה כאן)

הג"ם וכן אם היו הנכסים מופקדי' ביד אחר וכאו אחלק הפעים ב נותנין להם אלקס כדרך שנזכר
(מרביכי פרק החפקיד וב"ל סי' ל"ז ס"ם):

ב (סור פ"ם כשם פרפ"ם) אם א' שחל' זה בפני ג' שלא בפני אחיו בא אחיו ואם' אותו החל' שוה
בעיני יותר ואני אוסיף רמים יותר ממה ששמתם אותו (ג) שומעין לו לבטל החלוקה:
אבל אם בא — לבטל החלוקה בלא טענה ולומר נפיל גורל אחר אין שומעין לו:

ג (ב) שני אחים שחלקו ואחר כך בא אח שלא היו יודעים בו בטלה החלוקה ואפילו שהיה
ונטל
להם שלשה שרות

ונטל כל אחר מהם אחת מהן והשלישית הלקוח ביניה׳ ולשבא האחרון השלישי ד נפל חלקו באותה שחלקו ביניהם לא נאמר ישאר כל אחר מהם בשלו אלא איזה מהם שירצה (ג) יכול לבטל כל החלוקה ויפילו גורל אחר לכולם ואפי׳ נתרצה האחד השלישי ליטול מעט מזה ומעט מזה בלא גורל אפילו הכי כל אחר מהשנים יכול לבטל החלוקה כיון שהיתה בטעות ס (סור נסס ס״ב יונה) :

ד וכן אם בא ב״ח של אביהם וגבה חובו מחלקו של אח׳ מהם כגון שעשאו אפותיקי בטלה החלוקה וחולקין חלוקה אחרת :

הלכות מצרנות

ה א (ר׳) אחר מן האחים או השותפים מסלקין ללוקח ויא ס (סור׳ס נסס הרא״ש ור״י מנרבונה׳ שאפי׳ (פ) אם הוא מצרן מסלקו השותף (או מפחין וכן עיקר) :

ו המוכר קרקעו לאח׳ בין שמכרה הוא בין שמכר שלוחו בין שמכרו ב״ד יש לחבירו שהוא בצד המצר שלו ליתן רמים ללוקח ולסלק אותו ואפי׳ הלוק׳ת״ח ושכן וקרו׳ למוכ׳והמצרן ע״ה ורחוק מן המוכר המצרן קודם ומסלק את הלוקח :

הגה״ס ס (תשובת מיימוני סוף הל׳ קנין סי׳ ל״ב) ואפילו אם אומר המוכר קודם שמכר למצרן לא מכרתי כלל אם״ס קנס המצרן ז בעל כרמו של מוכר :

וזה הלוקח הרחוק חשוב כשלוחו לכל רבר ועירי הקנין של לוקח יכחבו ששר קנין בשם המצרן ואין צריכין קנין אחר וכן אם הוקרה צריך ליתנה לו כמו שקנאה ואם הוזלה צריך ליקח אותה כמו שקנאה ס אם חפץ בה ואם תיקן בה והשביחה ה״ל כיורד ברשו׳ ששוין לו ס וירד על העליונה ס (סור ס״י נסס נמן) ואי בתר דתבעיה (השביחה) הוי ליה כיורד שלא ברשות ואם עקר סמנה נטיעות או קלקל ז מנכה לומן הרמים מה שקלקל ואפי׳ קלקל קודם שיבוא המצרן ואם אכל פ׳רו׳אותם שאכל אחר שבא המצרן והביא מעות לסלקו צריך לשלם ושאכל קודם אינו צריך לשלם ואם לזה הלוקח קודם שבא המצרן יש אין שיעבור הב״ח חל עליו ואינו טורף מהמצרן :

ז קנאה הלוקח בסנה והוא שוה מאתים אם היה נותנה כן לכל אדם כגון שמוכ׳מחסת רוחק לא יתן לו המצרן אלא ק׳ ואם לא היה נותנה כן לאחר צריך ליתן לו ר׳ואם טען הלוקח שלא היה נותנה כן לאחר והמצרן אומר שהיה נותנה כן לאחר יב (י) על המצרן להביא ראיה :

ח ס (ר״ן פ׳ המקבל נסס רמב״ן ופסת״ם פי״ג מהכניס) אם מכרה לו יג בהסתנה לית בה משום רינא רבר מצרן אב המצרן רוצה לפרוע סיר : (או נמצין המוכר מקפיד ורוצה להחזיר למצרן) ס (עיין כה״מ פכ״ב לגזלת סטור סי״ג ורמ״ס)

ט קנאה

מלקו׳ סם מצרן עליו בכל בשדה ולא עוד אלא אפי׳ סם זה סלוקח הוא מצרן לזה בשדה שים לו שדה סחוכה לזו שכיח של שותפין ומכל שותפיו דעדיף כאו מחצרן דעלמא, אפי׳ כשל זמן אלא מלקו ים לכל א׳ מלק בכולו ומרי מס שמכר הא׳ בחלו מכר מלק של זה שכא לסלקו. וים לתמוה על המחבר למה כת׳ כאן דיכה כשם י״ל דלא מצאתי מי שמלק ס״ו ועד״ר : י בעל כרמו של המוכר וכיינו דוקא בדליכ ליה פסידא למוכר כמכירתו למצרן שהוא רוצה לקנותו בכל ענין כאו סלוקח אבל ס״ל דין זה בכלל עשיית הטוב ויעשר ואפי׳ בדליכ ליה פסידא, לא תקנו דין מצרנות על המוכ׳ אלא סלוקח שיתעכב ידו מקנייתו ומחילא יצטרך המוכר למכור לזה המצרן וכמ״ש סעור והמחבר כל זה בסחוך מפסיק כ״נ ולפלפ ס״ב : יא ס אם מפלך בם זה פשום דאין סלוקח יוכל לכפו׳ למצרן שיצטרך לעזור ולקנותו ממכו אן שהוזלו או לא הוזלו : יב ס וידו על העליונה פי׳ כמ״ש הטור והמחבר בפי׳ קמ״ט ופ״ר : יג דהחם לא מלקל כשדה וכשדה בדמים ואף שקלקל קודם שבא המצרן לסלקו ולא דמי לפירות שאכל קודם שבא המצרן שכתב אחר זה : דהחם לא מלקל כשדה וכשדה עומד, לאכול פירותים למי שבשד׳ כיון שמשו״כ זה שקלקל מטויח ואין המצרן צריך ליתן לו שפי מדמי טוייח : יד אין מיבעו׳ הכ״ע כו׳ עם כתבתי לאפי׳ אם כך נתן המצרן מעותו לסלוקח וכ״ש כשעדיין המעו׳ ביד המצרן דאז אין מיבעו׳ הכ״ע דמי הלוואתו מהמצרן מהדמי שהכין ליתן לסלוקח : טו על המצרן לסיית דאין מיבעו׳ הכ״ע מודי, אף לסחולקים בכיונת כזה כמ״ש הטור בסעיף ס״ו שאני הכא דאין דרך העולם לאכור בפעות מטויח וכודאי מטוח מיבעו דזה סלוקח בשינוי הוא מהמכרה לן בזו ופ״ר : טז בשאתע לית בה כו׳ משום דיכול המוכר לומר סלוקח הוא לי וכודאי יפרע לו

לומן׳

לומנו שקבעתי עמו משפ"כ וה המצרן וזהו שסיים מור"ם וכתב ז"ל לו שלין המוכר מקפיד כו' ולפ כשמוכ' מפני רשתה לינו פוס כשכיל וה פוכות שקשה להוציא מידם ועפ"ר : יד קנאה במאתים ואינה שוה אלא מנה אם המצרן חפץ בה צריך ליתן לו ר' ואם טען המצרן שעשאו קנוניא ביניהם (ז) נשבע הלוקח בנק"ח ונוטל ר' (ס' סר פס"ו כשם הרמב"ם) ואם היו שם ערים שנתן ר' והמצרן טוען שאמנה היתה בינו ובין המוכר סו (ס) והוא יורע בוראי שלא לקחו ממנו אלא במנה נותן לו רפים כפי מה שהערים מעידים ומסלקו ומשביעו שלקחו במאתים ונפטר :

טו יר

כג"כ (ריב"ם פי' תע"נ) (ס) נבלה בקופו לינו צריך ליתן לו רק יו כפי פוחת כ"ד הקרקע אע"פ שפחוס כיס יותר : יוד (ל' רמב"ם פי"ג מפכניס יין ו') המוכר על תנאי בין שהתנה מוכר יו בין שהתנ' לוקח אין בעל המצר יכול לסלקו יח ער שיתקיים התנאים ויזכה הלוקח בקרקע ולא תשאר בה עילה כלל ואח"כ יסלק אותו :

יא היה לשדה הנמכר ר' מצרנים מר' רוחותיו יר כולם שוה בה יט ויחלקוהו באלכסון כדי שיניע לכל א' חלק על פני כל שדהו ואם היו ה' מצרני' כגון שהיו ג' מג' רוחותיו וכרו' הר' ב' אותם הב' חשובים כא' ונוטלין בין שניהם חלק א' כא' מהחלקי' שנוטלין הג' בר"א כשבאו כאחר אבל אם קרם אחד וסילק ללוקח זכה בה הוא לברו ואפי' היו המצרנים הרבה והי' בהם מי שאינו מצרן אלא בחלק קטן מאר אם קרם הוא וסילל ללוקח או קרם וקנאה (מהמוכר) זכה בה :

כג"כ (סמ"ם סס ובמיוחי רשב"ם ושעיטור) כ מיכו לכתחילה יתכור לכול ביקר ויפ (י) (סס כת"ם ויפ כן) ואם קדם אחד מהם לקנות והלקרים טופנים שגם סס רצו לקנות רק סוס ניסס להם לסוזק והיס כידו לעשות ויס לסס עדים על כך כשיסורו חומפן יכולים לסלקו מהלקן (הסוכת רשב"ם פיחס תמ"ו) (ועיין לקמן פיחס זה סל"נ) :

באו קצת מהמצרנים וקצתם במרינה אחרת אלו שבבאן מסלקין ללוקח והיא שלהם לברם :

יב היו

נשבע כלוקח בנק"ח כו' ושם רכתב לקמן פעיף כ"ר אבל אם אחר על סום מכם בר' מיכו כאמן עיין בב"י שכתב ריש למלך ובכרך כנהוג סוס ונפ"ם דף כ"ב ע"ב כתב דכאן מיירי רקבל עליו מהריות מפורש בק"ק וסוף סופן משפו קנוניא : ם והוא יורע בורא"י כו' עיין בשמ"ם ס"ק ס"ו ער אין זה מוכרע ושב"י והרב מתניר שסכיתו דדוקא בשעכת כרי משכיתו וכ"כ : ם

נשמם כאוכו כ"כפי שומת ב"ר הקרקע כו' דכרי מרב ושמ"ם בכאן ליכס ככוכים לפע"ר דמס עכין שומת הקרקע לכאן וכשמעיין כריב"ם שם מרמס שסמך שפילו כלקוח שקנה ככר קרקע וכיס שם תמת ירו וגס בעל מוב לסורמס והקרקע לינו סוס כדי כל המוב פ"י לסלקו סלוקח בכרי שומת סה שסוה הקרקע כי יכול סב"ח לומ' מו לי כל מוכי או מן לי הקרקע סכוס סוס בעיכי כרי כל מוכי וכל זמן שלינך מסלס לי כל מוכי ליס סלי ופע"ם סמן כוס מועלת לזוס כגון שסלוס כבר מת ולס כניח ככפים מ"ת יוכל סב"ח לומר כן מ"ומר שס כריב"ם כהכוכס לפריע וס"כ ס"ס לומר כאן כפי שומת הקרקע ממכו דורמי מכרן לס עריף מלוק' שכבר קנס הקרקע וליס תמת ירו יוכל סב"ח לפריף הקרקע ממכו ס"ל כיפלס לו כל תוכו וכפי שיסלקו מכוס ריכס דב"ח ויחזיק הקרקע תמת ירו יפריף ספ"ח אמר כן הקרקע ממכו אס לא יכלס לו כל מוכו ועור דבריב"ס ליס אס אחשבה שסלוקח ליס אין מלוקח ואין סלוקח יכול לומר לו אתן לך כפי שומת ב"ר הקרקע כי הב"ח יכול לומר או תן לי שיעור כל מוכי או שקח הקרקע ע"ס מבואר כן לפריע אך ח"ס בריב"ס בסוף המסוב ומניפו ב"י אין הפירוש כמו שסכיכו הר"ב ושמ"ם דבריו דב"ח קשיס כל סס דאמרין ועור שפרי כשב בריב"ם ז"ל ובעיכן זס כרשם שסלוקח יכול לשלקס בריב"ם כרי"ם ח"ל ככרי ב"ר שיסומו ב"ר שיס סום ואע"ג דקי"ל דסוי מכח וחכין כר' דבריך ליתן לו ק' דאין מובכס לקרקעות וסו שס קנשם כחסות בעין אבל אין שקנוס כרמי מוכס הרי סוא כמי שסחליף קרקע בשלשלין שכתב הרשב"ם שסתין המשלשלין כו' ע"ז כשוף שתסו' מיירי מעכין אחר דאיירי שם מירע שכבר קנס הב"ח מן שלוס שקרקע כרמי מוכו יכול שחצן לשלקו ויכול לו שם שבי' סום שתות ואין רוצין שם שניס סום קרקע רשס עכין שומת קרקע לכאן שלוס כל שחצן כרוך ליתן שס שנתן הקונס בשר שקרקע וכאן שנתן הב"ח שר בשר קרקע ס"ח כרוך שחצן לחוז' וליתן לו שס שכתן סוא ולכך אמרין שס שניס שום שלו שפר חוב שלו אין פסוח שקרקע או יותר וכך כרוך ליתן לו שמשתח ולפ שייך כלל לומר שפב"ח יאמר לו אין לו שיעור מוכי אל שקרקע שפרי עתה אין שלוס מייב לו כלום שכבר נשרש שם ס"ח שלו שפרי קנס הקרקע כרמי מוכו ואלו שיס שקרקע עתה כיד הלוק' לפ שיס יכול לשורפס שפרי אין לו שום חוב על שלוס והשתחן סוא כלוקח רק שכרוך לחזור וליתן לו שס שנתן סוא ושיניהו שס"ח שלו : ועכ"ש אחין שחוב שיס שחוב והיינו רשתה בריב"ס ופע"ג דקי"ל רשוא מפא כו' כלות יוס"כ ברי שס"ח שיס חוב על ר' ויפמ"ע שקרקע שוכס שוה רק ק' אפי קניתי כפי שס"ח שלי שחוב ר' ואין לוכפס לקרקעו' שס שקפס נחשות בעין ושיניהו שס שיס נותן בשבי ר' מוזוכי שחוב כרור שנתן בשרס ר' שכל אלו שקבלו' ברמי מוכס ברי סוא כמו שסחליף קרקע בשלשלין שאחין שחליפין בהם ס"ח שחים שוה כל זה כרור כוכה בריב"ס והוא כרור וכאן לריכ"ע ולפ כשרב בשפ"ח = ומיהלי דברי ר' ר"ח והשפ"ח שיס שפע"ר ולוה"ע דשרב לפ כתב דבריו ע"ע רשת בריב"ס . אלא ע"ע רשת הרשב"ס ושסוד לעיל ר"ם ק"ס ס"ס ג' דאין ספ"ח יכול לומר תן לי כל מוכי או קרקע רק יכול לשלקו סיוכס או שלוקח ככרי שם שחוב קרקע וס"כ שרב כאן בשבם מיירי שחצן קיים אך מדברי השמ"ע ס"ק ס"ו לא משמע כן ושמע בשמ"ע שסרב שכיכ"ם כן שבריב"ם שם וכ"כ נר"ח להריב"ו ל"כ כתב בשו"ר בר שמת מי שמ"ג שאף כשרוף כשוס שם שחוב ב"ר שקרקע אע"ג שחחוב שוה יותר מזה ולפ ע"ב דקיימ"ל כן דפוי' שאם כו' דשמני שחם כו' משב"ב כאן דאע"ג שחיב לו יותר מדמי שקרקע לא פריף רק בשר שוחת ב"ר שקרקע ש"ל ר"ח והפ ליחש דאין כוכת בריב"ם כן אלא כשו שכתבתי ולפ"ז ר"ם ק"ס ס"ס שחיקר כשרפ"ר ושרמ"ן ושעפ"ת ורלב שרפ"ם ושסו"ע ש"כ נם שם הב"ח לפריף ושם ס"ח שלי קיים אין שחצן יכול לשלקו עד שיתן לו שיעור כל מוכו וכח"ם בריב"ם וכן עיקר : יוד ויו"ח כו' ע"י דאע"ג דאיכא שחצן יכול שכל למכור לא'

יא בין

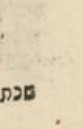

שכתב מור"ם לפני וה בסב"ה דכשאיכו רוצה שמוכר למכור המוכר רוצה למכור אלא לא' אין הא' רשאי לקחתו לבשפו עד שיתן לקח נם להשפרים שמו וכע"ב של המוכ' וע"ר

יב (יפ) היו הרבה שותפים לרוח אחת לשרה הנמכרת כל אחר מהם יכול לסלק ללוקח ואם קרם אחר מהם וסילקו זכה הוא ואין שאר השותפים יכולים לערער ולא עור אלא אפילו היה מצר א' לשדה הנמכרת שרה משותף בין שני ומצר אחר אצלו שרה של אדם אחד וקנאה אחר מהשותפין בשדה שאצל השדה הנמכרת אין בעל השדה שכבר אחר יכול לומר לאותו שקנאה אני מצרן וראי ואתה ספק רשמא יפול הלקך לצד אחר אלא חשוב וראי כמוהו כיון שיש לו חלק בכל השדה וכיון שקרם זכה כפ והי שאם קנאה אינש דעלמא שאחר מהמצרנים יכול לסלקו אפ שיש לו שותף ואין הלוקח יכול לומר לו שמא יפול חלקך מצד אחר וכן אם שדה הנמכרת של ב' ומכר א' מהם חלקו לאחר המצרן מסלק ואין הלוקח יכול לומר כיון שאין החלק שקניתי מסויים שמא יפול חלקו מצד אחר שאינו מצד שלך ז

יג (פור סכ"ה נסף סרמ"ם) א' שלקח מב' שדה אחת וכא המצרן לסלקו מחציו שלקח מן הא"י הא"כ מסלקו מכולה או מניחו בכולה (יג) אבל המוכר קרקע לב' וגבול המצרן לסלק לשניהם או לסלק האחר ולהניח האחר (יג) (ורוקא נסדם פמת (תלמידי רשב"ם) כך אבל בני סדות יכול לסלקו מפחד ומניח לו לחר) ז

יד (יד) בעל בנכסי אשתו יש לו דין מצרנות שאם יש לה קרקע מנכסי מלוג זבאו למכור קרקע שאצלו יכול הבעל לסלק הלוקח גב אפי' אם קנו מידה שמחלה ללוקח אינו כלום ז והבעל יכול לסלקו עמדה היא וסילקה ללוקח וכן העבר שהיה נושא ונותן בנכסי ארוגיו (סו) וסילק את הלוקח אם רצה הבעל או הארון מקיים על ידיהם ואם לא רצה לא יקיים ותחזור ללוקח ויחזיר הדמים (פ"ל פיחן ר"מ סכ"מ) ז

טו המצרן שבא לסלק את הלוקח וקורם שסילקו מכר השדה שיש לו על המצר איבר זכותו גד וגם הלוקח שקנה ממנו אין לו דין מצרן לסלק הלוקח שקנה ממוך למצר ז

טז מי שעשאו כ"ה שליח למכור שדהו כה אע"פ שהשליח עצמו מצרן (סו) אינו רשאי לקנות (פור ס"ל נסף סרמ"ם ופר"ן וכ"י) וכשמכר לאחרים כז אינו יכול לסלק הלוק' (כ"כ סרמ"ם סס ר"י) כח (וכן מי שמחם על מכר מחבירם בשר אינו יכול לסלק ללוקח: רי"ו כ"ם מ"ר)

יז (פור סכ"ה נסף נמון) מת הלוקח קודם שיסלקו המצרן כפ אינו יכול לסלק ליורש (ו"ם) (פור סי"ב וכ"י ע' מחפקיר וריב"ם פי' פק"ם) (יז) (וכ"ל עיקר) ז

יח (פור סס נסף סרמ"ם) נתן הלוקח הקרקע במתנה לאחר ל שלא כאחריו אין המצרן יכול לסלקו והוא שלא יהא רמאות ברבר (יח) (ויש חולקין) (פור סס וכ"י ע' מחפקיר) ז (וכן נרפם עיקר)

יט (פס נסף סרמ"ם) לפ מכרה לוקח ראשון ללוקח ב' וכן אם מכרה היורש או המקבל מתנה המצרן מסלק את הלוקח ז כ טרפה

יפ סיו פרנם סוחפין כו' פיין כחבו' מסרפ"ן פסון פיחן קכ"ם וקכ"ז ונפסקר פ"ם ורף כ"כ פ"ם: יב אבל פחוכר קרקע כו' לרבות' כחב פחוכר קרקע ר"ל פם פנים מכרו קרקע לפני וכול לסלק לפ' חסן פלם פפי' פ' פחכר קרקע לפנים וכול לסלק פ' חסן וק"ל: יג ודוקא נפרה לחת כו' ר"ל פפוש דפולי פבל בפני פרוח ופפ"ו לקחן פפחר וכול לפלקו פפחר וח"ם פחפחר פחר פלקה פפכרו' לרבות פה כחב פחכר' ר"ל כל פפחרו' ופרפ"י פפרי פחחיל פכר כל נכפיו ופני' פהרי היא ופחפרת (חם"ק ס"ם פנפחי נכחפיו פכחב ניחוי פארפו) ז יד בעל נכפי פפחו כו' פיין נחפו' ר"ם ן' חיים פו' ם"ב רף קכ"ו ע"ר: פו ופילק חת פלוק' כו' וכחב הב"ח ונרפם ופחפחל' כפפבו פפפם ופפכר לפפחלק פלוקח יכול פלוקח לומר לפם לא פלקו חפחם לא יחרגם כעל ופרון פיין פחפוחת ן' לב פפרד' רף ק"ו: פו פיינו רפפי לקנות כו' ע"ל פיחן קפ"ם ס"ב: יז וכן כ"ל פיקר כו' וכב"ח פפק רפ"י לפלק לפורפים ופחילם וע"פ ופין פלו פלא דברי תיפח ופפם דברי פפור חן כפי פ' חוה"ם ורלפ כב"ח: יפ וי"פ כו' ופיין כחבו' פחרפ"ן פסון פ' קכ"ב: יפ יפ

יכול המצרן לסלק לשניהם או לסלק האחר ולהניח האחר (יג) (ורוקא נסדם פמת (תלמידי רשב"ם) כך אבל בני סדות יכול לסלקו מפחד ומניח לו לחר) ז

יד (יד) בעל בנכסי אשתו יש לו דין מצרנות שאם יש לה קרקע מנכסי מלוג זבאו למכור קרקע שאצלו יכול הבעל לסלק הלוקח גב אפי' אם קנו מידה שמחלה ללוקח אינו כלום ז והבעל יכול לסלקו עמדה היא וסילקה ללוקח וכן העבר שהיה נושא ונותן בנכסי ארוגיו (סו) וסילק את הלוקח אם רצה הבעל או הארון מקיים על ידיהם ואם לא רצה לא יקיים ותחזור ללוקח ויחזיר הדמים (פ"ל פיחן ר"מ סכ"מ) ז

טו המצרן שבא לסלק את הלוקח וקורם שסילקו מכר השדה שיש לו על המצר איבר זכותו גד וגם הלוקח שקנה ממנו אין לו דין מצרן לסלק הלוקח שקנה ממוך למצר ז

טז מי שעשאו כ"ה שליח למכור שדהו כה אע"פ שהשליח עצמו מצרן (סו) אינו רשאי לקנות (פור ס"ל נסף סרמ"ם ופר"ן וכ"י) וכשמכר לאחרים כז אינו יכול לסלק הלוק' (כ"כ סרמ"ם סס ר"י) כח (וכן מי שמחם על מכר מחבירם בשר אינו יכול לסלק ללוקח: רי"ו כ"ם מ"ר)

יז (פור סכ"ה נסף נמון) מת הלוקח קודם שיסלקו המצרן כפ אינו יכול לסלק ליורש (ו"ם) (פור סי"ב וכ"י ע' מחפקיר וריב"ם פי' פק"ם) (יז) (וכ"ל עיקר) ז

יח (פור סס נסף סרמ"ם) נתן הלוקח הקרקע במתנה לאחר ל שלא כאחריו אין המצרן יכול לסלקו והוא שלא יהא רמאות ברבר (יח) (ויש חולקין) (פור סס וכ"י ע' מחפקיר) ז (וכן נרפם עיקר)

יט (פס נסף סרמ"ם) לפ מכרה לוקח ראשון ללוקח ב' וכן אם מכרה היורש או המקבל מתנה המצרן מסלק את הלוקח ז כ טרפה

מאירי הלוקח פרמסון זכה נפשדה קודם שבא זה לקנות שדה זו פסמוכה לה: כה אע"פי שהשלים עצמן מצרן אינו רשאי לקנות כפרים כתבתי פרכות דאע"פי שבו עצמו מצרן לא כתב אלא מפוס פיפח דאי לסלק ללוקח וה"ק אע"פי שהשלים מצרן וכדין נותן פאינו רשאי פתחלה לקנות לעצמו מפוס פשד וה"ק דאפר פמכרה יכול השלים לחזור על הלוקח ולסלקו ולא יהא נפסד פמכירה לפעיל ללוק' קמ"ל: כו אינו רשאי לקנות הטור מפיים כוס וכתב כדאתרינן נבי מפפרופוס שמוכר לאחרי' ואינו מוכרה לעצמו אב"ל וכפפס מפוס פשד וע"ל סי' קפ"ה ס"נ דכתב הטור כפס סרפ"ה אהה דאתרינן בגמרא מלן פס לך דאפילו במקום דליכא פשדה נתן מצרן שליש יכול לקנות לעצמו מפוס דידו כיד בע"ה ואין כדבר יוצא מרפות אחר • ברפה דקייטו דוקא פתם דפמוכר בא לפחור כו פשה"כ בבא דלפמוכר לא הוה ב"מ ונם פס כפי' קפ"ה פיירי פקנץ פמוכר למכרו לו כך דיכרין דלא סייך פשרה מ"ה קאחר פס הטעם דלא יצא פתחת ידו ופפ"ר: דו אינו יכול לסלק הלוקח הרמב"ם פסייפ כוה ז"ל פפרי פשד ואין לך פפילו נדולה פזו ור"ל דקיה לו לפכרו פ פלילת כפליות וה לפכרו לו פטעם שלא יאפרו פקלת פרפרותך כיון שאתה פעלפו פכרתיהו לו ואף פטעור כתב כפס נאון דלא כרפב"ם פ"ם רכוות' דפבימי לדברי הרפב"ם וכפ"ם פכ"י וע"ם פ"ם פפס כוותי': דף וכן פי שאתם על פשר כו' הטעם ג"כ דפאריכן דפקל לו דברי ידע ופקל ול"ד לפה שכתב הטור וכפחבר כפיפן קי"ל דאם אתם פפילה פקנה לוקח פקלוה דיכו' אם"כ לפרוף פחכו דאפילו אתם פאין פפילה עליו אלא פיעבד בעלפא ויכול לוחר פכרתי פ"פרא כחבות או כדברים אפרים • אבל זה לוחה לאחרבר על פשדה וכפחבר אתום כצד שכתב הטור וכפחבר דיכו כר"ם קמ"ו דאין צוחעין לו ע"ם: דף פ"י לפלק ליורש דזיל כחר שאתה דאקני לפלוק הלוק' דפדקנה ואת יכול לקנות בפקו' אפר ולפעפ"ו טוב עם פחנרן וזה לא פייך ביורש וכפקבל אתנה פפלוקח דלא נפית לקנות פשדה ולא פנריכוהו פו"ל לקבל פעות ולפכור לו שדה פוכה כו פפעפית כיורפה אלו לפרוח נפפו ולקנות כפקום אחר (אפ"כ בלוקח שקנה פ"יורש או פפקבל אתנה כיון שהונרך למוכרו ואי לא יקנהו זה יקנהו כן פחנרן ולוקח זה יקנה כפקום אחר) וזהו שאם אפ"ד דאי"ו יכול לפלקו ולא אין פלוקח יכול לפורים אי ליתן אלא פה שיש לו כה ע"ל • וזהו שאם כפוקפין פכפני פעיפים וכתב עליהם פו"ם שכן ל"ל עיקר: ל אלא פאחריות פי' דאלו כאחריות אחרי' דפכרה לו דאין דרך ניתן כאחרי' לקבל עליו אחריות וכדי שתאחר בידו כתבה לו כל אתנה וכפ"ם הטור וכפחבר כפפוך ס"ד: לא פכרה הלוקח כו' וכן אם כוסה כ"פ אוהי' ואפשם שכתבתי לעיל בטור הוסיף וכתב ז"ל ואפי' היכא דקנו פיכף ללוקח רשאין פלוקח לסלק אבל פכרה פני ע"ל ול"ת לוקח שני לומר לפצרן אי אתוק ואי לאו פסדרינהו פטור' לוקח ברפשון דאין לו ריוח בפפורה אתרינן לכי תפדר וכפ"ם לעיל כפי'

לב טרפו כ"מ כתוכו כו'פי' כ"ק של בעל הסדה : לג תקוור סדיהו לעולם מהנכסו הכ"ד לכ"מ קמי לבל בהנכה הלוה מעמתו לכ"מ כוה קי"ל דאין הסומה הדרת מסכ"מ ללוה וכמ"ש הטור והמסכר לעיל סימן ק"נ ס"ט ג"כ נס וה המצרן מסילק לכ"מ ג"ל להדר הסדה להלוה מתסר שכתן מעמתו למחלוה : לד שמין דין המצרן עם הלוקח כלל . הוסיף המסכר וכתב תיכת כלל מה שלא כ"כ הטור בשתו דהרמב"ם משום דנחסך המסכ' לתסר מ"מ בכ"י דל"ם הרמב"ם ואת' דהמצרן מזור וגוט' מהלוק' שלא כדיש להמוכר כמה לשלם דהו מסתבר ליה דהמצרן יקח מעותיו מה שנותן לו דהיינו להלוקח והלוקח מזור על המוכר ולא המצרן על המוכר דיתסר לו המוכר לאו בעל דברים דידי את והרחב"ן ס"ל דאפילו בכה"נ דים למוכר ולא יהיה הפסד דהלוקח אם"ם אין צריך הלוקח לשבל כתביעתו למוכר ונמצר המסכר אחר אותן דברים וכתב כאן דמלקו עליו כו' עד כלל וק"ל ולפ"ז מ"ש מור"ם ס"ו וכן נראה פי' שעמו דכיון דק"ל כהרמ"ם דאמר עדיס שראו הקנין כותבין הסטר להמצרן משם המוכר מ"כ פסיטא דלא תני לומר המוכר להמצרן לאו בעל דברים דידי את ואפילו לא כתבו הסטר משם המוכר להמצרן מ"מ בעל דברים דידיה הוא דהא לי בני הוה כ"כ בשתו ודו"ק : לה לאחותי לאיכא מאריכי כו' ◎ עפ"ר ◎ שם הוכחתי דר"ל אפילו בשלמו וליתן לו הרשה שיעמוד במקומו

לשלק הלוקח ויהיה הסד להמצרן אינו יכול להעמידו שם לא שיקנה לו שלק כאותה שד' עמה הסמוכה שבא המצרן מכחה לשלק להלוקח ואפ"ג דכבר נתקבר בטור ובדברי המסכר לעיל סי' קכ"ב וקכ"ג דלא בעינן שלא שיראהו אנב קרקע אינה שיהיה שהני כתם דלא עדיף קרקע מקרקע לוח'מיקנהו דק'כהו ומשיק וכתב ה"מ לאפוקי כו'אבל למהוי בדוכתי'כו' פי'שם המצרן הוא טרוד ואינו פנוי להסתדל מעות או ליתך מיד לשלק הלוקח וירא לנפשו פן יאבד ואינו יכול לחזור עליו ולשלק הלוקח וכמ"ש הטור והמסכר אחר זה בסמוך ומעמיד זה בסקומו שלא יאבד זכותו ויהיה מעותיו להלוקח בכ"ד ואפ"כ יבא בעמתו לשלקו בכה"נ אפילו לא הקנה לו אי' קרקע שלא עשאו שליח בעדיס שני ליה בבני לעמוד בסקומו וע"ד שבתבא'לעיל ר"ס קכ"ב וכן פירושו דדברי המסכ'כאן אבל אין לפרש דברי המסכר דר"ל שם בא להעמיד אחר בסקומו שיסלק הלוקח ויקחנו הסחר לנפשו כזה צריך להיות לו שלק בנוף הסדה דהא בכר כתב הטו' שאינו מעמידו בסקומו לקחנו לנפשו שלא שיעמוד הסדה כיד המצרן יוכל להעמיד בסקומו בלי הקנאת בנוף הסדה והמסכר כתב הטו' והמסכר כסב"ו דשם קודם שמלקו המצרן מכר הסדה העומדת על המצר דאין למצרן להלוקח דין מצרן (שלא שים לדסוק ולייסב דשתי הסם דמיירי במכר לאחר לשלוטין) ועיין בפרישה ודרישה שכתבו דא"א לפרש דברי הרמב"ם כפשוטו : לו הביאו המצרן והלוקח כו' שלא רצה המצרן ליתן לו כפי זה : כל דין זה כפי' הטור הקדי' הכתת לדיניה בללו וכתב הגיל ודינא דמלרנא לא תקנוהו אל שלא כדי לעשות טוב ויסר עם המצרן לא שייך כאי תקנה שלא היכא דליכא פסידא להמוכר כגון שיסלק לכיכך שם יש לו כד פסידא נגון שהביאו כל ז' מעותיו כו' לא תקנו כזה שלא שם ירצה המוכר יחזירהו להלוקח כו'ם : לז אם שלו נרורין ותתומין כו' כטור מפורש דמיירי דאומר להמוכר שלכך ניתן לו נרורין ותתומין בפי שתין כידו רשות לפותתן כו'וכיון דתין המוכר רשאי לפותתן והוה שריך למעות ויכיה לו פסידא בהמתנה וו עד שיכא בעל המעות למחול מ"ם בשתלק כזה זכות המצרן ועד"ר שם כתבתי פי'לאחר שהאי נרורין כו' : לח תין המצרן יכול לשלקו אלא בשעין מעותיו ל"ה משתע דם"ל דאפילו לא היה לו הפסד בשיעי המשתע אלא יהיה לו קצת טרחא יותר במעותיו שתיכן כ"כ תריפין אם"ם אינו יכול לשלקו עד שיתן לו כתין מעותיו משם ופיין בטור שתולק כזה ואחר אלא טרחה כן מדברי הרמב"ם והרא"ם והב"י דאף דברי הטור וכתב שתין כוונת הרמב"ם כזה כן ועד"ר שם כוכחתי טרחות הטור כן שריריו וקיימין וא"כ טרחה שבדין עם הטור כזה ודוק' בהמוכר אחרו כן משום דתקנת הטוב ויסר לא ניתקן להמוכר אלא שהמצרן יכול לומר אי בעיכה לא אתכרכה כלל ועד"ר : לט כיון שהוא קרקע בקרקע כו' פי'דבקרקע דרך העולם לדקדק ואפן כזו יותר מכזו לפיכך שותתין ללוקח ותין המצרן יכול לשלקו כן שיראה לשלקו בתעות כן שיראה לאחר ולית לו אלא אחר תחת זה שכתן להמוכר דיל' ניחא לי בשלי יותר אלא שזה של המוכר היה שכיה בעיני טפי משל"ב כשכתן בעד אחר של המוכר בהמה ומטלטלין דמלויין כן לקנות בשוק ותין קפידא בהן מ"ם בראוי לשלקו בשווין ארי לקבלן מ בפ"י שים מי שמולק כראה שכיוון למ"ם הטור בסעיף ס"ב לתדרי הרמב"ם הללו שכתבו' לנחון מוכח שאם בא לשלוק הלוקח עמו כרם בסדה והמצרן רוצה ליתן להלוקח כרם אחר שהוא טוב כמו כרמו שהדין עם המצרן ומשיק הטור וכתב ז"ל ואפשר שגם הרמב"ם מודה בזה שהוא לא כתב אלא שלוק אחר בשלר בסדה וכו' היה מודה שכ"ל וכתבתי שם טעמו משום דבאחר שהוא כיון תשמישו היכא קפידא טפי לכן אף שהוא טוב כמו כראשון י"ל דוקא בשלי אבי משום דבשלי אבי אפשר שגם בשלוק בסדה וכרם ג"כ לשלקו ומשתע אע"פ שרוצה ליתן לו כרם או סדה טוב כמו שלו משום די"ל דוקא בשלי אבי תפץ ושתי"ם ב' בפי"ם ו"ת"ם שם בדרישה עליו : מא תן לי כמו שלקחתי כו'פי'תן לי דוקא בהמה או מטלטלין וזהו פרושה דהא בפירושה לו דמי שוי' יכול לקנות מקרים תקחיכן בפרישה וכתי"ם לפני זה : מב שם הוא תמוד שים לו כו'בשור לא כתב בים לו וכתבתי בפרישה ג' פירושים וים בהן כ"מ

יש מי שאומר דמצרן כו' כ"כ הטור בשם פרמ"ם וברמה כוונת פרמ"ם דשי' המצרן לפרסות לאחר שפילו שיחים להמצרן וכתב"ם הטעם משתע מת"ם בשיפא אבל למיהוי בדוכתי' לשותתין זוזי כו' משתע דוקא לשותתי זוזי הא לאו הכי לא ולא כתב"ם שפי' דדוקא שיחים של המוכרם הא למצרן יכול לפרסות וכתב"ה ליישב דשורכתי שכי משתע וקשה לישנא דשלמוכרם ע"ם ודרכ' לישנ' דשורכת' בשם"ם שם משתע שיחים של המרשם ע"ם ומין למקשות דהא כתב הטור לעיל סי' קכ"ב בשם פרמ"ם דאפי' אינו מקנה לו נוף פרכר יכול לפרסות עליו י"ל דשם"ל לפרמ"ם דכיון דהרשאם היה תקנת תכתי' דאפי' שווי' וכרשאים נפוסקים וכר מצרן כתי תקנתא היא טוי כתקנת' לתקנת' דלא עבדיכן ופ"ם בשם"ע עד דהא כבר כתב הטור כו' וכתב"ם תירן דשאני הכי דלא תכר לו כל הסדה אלא חלק שפי' וכיוצא בו ע"ם : כ ופ"ל תן לי כמו שלקחתי כו' שתחכר לשעתים שכתב בל"י שלם שפרמ"ם שיכו מולק מפרמ"ם ולכן כתב לעיל סכ"ב ופ"ם שם קורים ללוקח ופרע תין שהמצרן יכו' לשלקו אלא בכעין מעותיו (ב"ז כתב בימי מורפו) :

כא הים

דאתא לכ"ר או לגבי מוכר לא הוי יודע בהני זבינא א"נ ידע בהני זביני ולא הוה ידע בסכום דמיה כי אמר אזיל ואייתי זוזי אע"ג דלא אמיר נטרינן ליה ורווקא שיעור דאזיל ואייתי מגו ביתיה אבל טפי לא נטרינן ליה :

כו (כה) היה רוצה הלוקח לקנותה לבנות בה בתים וכן המיצר רוצה לזורע הלוקח זוכה מג משום ישוב הארץ ואין בה דין בן המצר מד ויש מי שאומר שאם המצרן רוצה לנוטעה יכול לסלקו מה (סור סמ"ב נסמ הרמ"ס) :

כז מו (סם נרמ"ס ס"ע י"ב) היה מפסיק בינו ובין מצר חבירו מז רכב דקלים או בנין גבוה וחזק מח או גומא וכיוצא בהם רואים אם יכול להכניס אפילו תלם א' בתוך הרב המפסיק ער שיתערבו שתי השדות הרי זה בן מצר שלו ומסלק הלוקח ואם לאו אינו מסלק הלוקח :

כח מו (סם נרמ"ס) מו (כב) מכר לו קרקע מעט באמצע שדהו ואח"כ מכר לו קרקע בצר אותה שבאמצע רואים אם אותה המעט שמכר לו תחילה הוא עיקר או זיבורית לגבי זאת הקרקע שמכר לו באחרונה זכה הלוקח ואין בן המצר יכול לסלקו שהרי הוא עצמו בן המצר הוא ספני אותו מעט שקנה באמצע ואם אותו מעט שקנ'באמצע כמו זאת שמכר לו בסוף בצדו הרי זה מעיקר ובן המצר מסלק אותו מה מהשדה שקנה בסוף :

כט מו (סם נרמ"ס) מו (כב) וכן אם נתן לו מקח קרקע כמתנה (כג) רואים אם מכר לו אח"כ כל כך כיוקר עד שבליעו מתנה הרי הערים ויוכל בן המצר לסלקו מו (תשו' מוי' רקנין סי' ל"ג) מח ואם יש שם פרמה כדבר מקרימין על ככה מו (הנ"מ פ"י מה) וכן בכל דבר שיש לאום לערמה מקרימין על כך : מו (סם נתשו' סנהדרים)

ל מו (סור סמ"ר נסם הרמ"ס) בר"א שצריך קנין כשמחל לו קורם שקנה נר אבל אם מחל לו זכותו אחר שלקח כגון שבא המצרן וסייע אותו או שכרו ממנו מו (ע"ל סי' קמ"ב) או שראוהו בונה וסות' כל שהוא נה ומשתמש בו ולא מיחה בו ולא ערער אף על פי שהוא בתוך זמן הראוי לסילוק ה"ז מחל ושוב אינו יכול לסלקו :

לא נמלך

מנ מאחר שיכול לקרוץ כו' דכל שיש קנטא וקיום בהקרקע שפיר יש כו יכול שפיר ובכתי' כר קיימ'שפיר מורפים ותילונו'קנופיס ובסרסים בהקרקע שפי מכתיס ודין זה כוכב שפיר'כמ"ל דאף דלא מינכו דמסתם ליכול דמ"ל דאי מאחר שיכול לסלקו ודי"קן ג"ז כתב בתי מורפו) : כר נה הלוקח כו' עיין בשפר ס"ע ס"ק כ : כה דאחר' ר"ן ן' מיים סי' קכ"ה : כם דאיכו מסתם שלוחו בע"כ עיי'בס"ע ס"ק כ"ה שר ודע מכתב המרדכי לפני אם דלא מהני קנין בסילו' מ יזכה מפו' דקנין דפרים יכו' מכ"ל ומ"ל דאחרי כן נס"ם בדין למוקנים מ"ים כיון דמכר'קנה הלוק'ים עכשיו זכות למצרן בקרקע לכך מהני קנין דמכשיו ולאו קנין ידעים הוא ולכך כשמיין לא קנה ומ"ל ז"ל זכין לנפקר כי לא בעינ' וכל להסתלק אף בלא קנין כיון שאחרי כן לא נעשה הלוקח שלוחו בע"כ ונ"ל נס"ם ז"ל וכן לא מכר זכותו כיון כשלא מחר לא בעינה ליה ומיון שמעלה עליהם וכן מ"ש בשמעות הל' ניחול שליחות וכן פי' דברי המרדכי בתשו' ר"ן ן' מיים סימן קכ"ה ועש"ו הוכיח דלית' לרבני מחרכי לדיחת הפוסקים בסל"ב ס"ק דאחר שקנה ומתק מצרן מיד זכותו ג"כ ל"ל קנין דהא דמתק ומחל מני אלא הוכח דלא ס"ל הא דמרדכי ונוסחאי דברי מור"ם נוסח תחומין נמש ליתיהם :

כו מישור

מצרן כמותך מכח לותו מעט קרקע שקניתי תחלה כוח לחזרו מו"ל דרוקן אם לותו מעט קרקע שקנה תחלה ליכו דוחה להשדה שקנה לכסוף אז ייכל הלוקח לומר מתחלה לא רציתי לקנות אלא זה המעט משום שיני שבו מה שלישו כשדה השמוכה לו ואז הוה ג"כ יחשב מצרן אבל אם אין כאותו המעט משום שיני אזי כתכוון לחערים בקנייתו הראשונה שיהי מצרן לשדה שיקנה אח"כ ולא יועיל לו ערמתו :

מח מהשדה שקנה בסוף אבל בהמעט שקנה תחלה ס"ל דהמקח קיים וכדעת הרמ"ם שכ"כ הטור בשמו ואפי' אם שניהי כיוקר לא מחרי' דנקנה להמוכר שעבו קנוניא יחד ולבעל המקח הראשון לא להערים שיקנה לותו המעט כדמיס שלקח הלוקח אלא הלוקח צריך לעמוד בתקף לותו המעט והטור סוס"ק וכתב דאפי' שתק המצרן מתחלה ולא התיר בהלוקח ואמר אל תקנה המעט כדי לחיות מצרן בשדה השמוכה כי אסלקך אלא שתק אפ"ם יכול'ם ע"כ לסלקו מהנשאר ונם הרמ' דאם אין שיני בלותו המעט וכיכר ערמתו יכולי המצרנים לבא מתחלה לסלקו נם מלותו המעט אפ"ם שדיין אינם מצרנים וכן מדוקדק מלשון הטור ופל"ר : מט ואם יש כי כאן נ"ל הנ"מ זו ודלא ככ"י שכתב הנ"ם זו בשכ"ם : נ לא כישוב זכותו כו' דיכול המצרן לומר לכך אחרתי לו לקנותו כדי שיתכרו לו בדמים הרחוים ואם קניתי אני מהמוכר היה מעלה עלי בדמים כיון שאני מצרן ובניך עלי : נא אלא אם כ"כ קנו מידו ונקנין מיהו מהכי ולא הוה לקנין דברים דקנין על על הזכות שים להמצרן בכמיכות השדה לשדיהו ולותו וכות מסלק בקנין אחר'י : נב כדין בקנין וה"ל כשאר הודע' שאדם מודה בפני עדים ואומר אתם עדים כמ"ם בסי' ל"ב ופ"ה אלא דכאן מצרך קנין משום אחתלה כל"ל אחרי' דקנה מידו כדיכו ופ"ר : נג דאיכו בשדה אלונו בעל כרמו שם במרדכי מפיים כוה וכתב הר"ל כאלו אמר בשני אלונו אינני מפץ בפלונית ובקדשה דאינה מקודשת וה"ה אחרי אמר לא בעינא לי . וע"ש הא מדכתב הטור והמחבר בסוף פל"ח בהלך המוכר בכן המצר כו' וה"ל זכין לפלוני אלא בעינא ליה ל"ל קנין משמע דוקא בהילוך ביה הא מילוך ביה הלוקח קנין דברים ולא קי"ל כאחרי' דקנה מידו כלא מקנין (ודע שכתב המרדכי לפני זה דלא מהני קנין בסילוק המצרן משום דהוה קנין דברים ולא קי"ל כאחרי' דקנה מידו כלא מקנין . ובד"מ משמע דלא קי"ל כהמרדכי נם בדין זה ע"ש) ומשתימא על תור"ם שכתב כאן סתם ונראה דכוונת תור"ם הוא כאן בוה דאם ה"ל הלוקח מני מקנוסו ואתן לך והמצרן בשינו לא בעינ' ליה קנסו לפנקר מ"ם זכה הלוקח דברי בכאן אין לו התנצלות לומר לכך אחרתי שתקנסו כדי שימכור לך כדתי' חור' שברי הלוקח רצה לקנותו בסם עלמו ואתה לסמצרן אע"ב ומור"ם שפשר דמ"ם שינה לי' המרדכי וכתב לקנות ור"ל לקנות ואפ"ב יפטרנה לו ואפשר דנם כוונת המרדכי הוה בכי ונ"ם : נד אבל אם מכל כא' כנון שכתה כו' בפרישה כתפתי דכ"ם אם מכל לו בפירוש אלא בא ללמדינו דאפי' בכני נוונה אלא מכל בפירוש הוה מכילה : נה ומשתמש בו עם"ר אם הוקבתי דכאי ומשתמש ס"ל כאלו אמר לו משתמש

נו למכור לו כאותם דמים דקדק וכתב דמ"ל למוכר למכור לו כאותם דמים והייכו כמו שקנאם הוא הלוקח מאחר לו אתם לא מהני מעשה הל"ל: נו אם אמר המצרן כו' דהא ידע ואפ"ל מדלא כתב לתובעו: נז המוכר למצרן אלו הוא

לא ◦(טור סמ"ז בשם הרמ"ה) נמלך המוכר בבן המצר כו למכור לו באותם דמים ואמ"ל זיל זבין לעלמא דלא בעינא ליה לא צריך למקנא מיניה:

לב ◦(טור סי"ג בשם רב פלטי) כו אם שהה המצרן(כו) שיעור שילך ויבא מעות ויתבענו ברין ולא תבעו איבד זכותו:

נח היה חתום לו מכר זכות ◦(כי לשעת ר"ה ורוב"ם סי' תק"מ לשעת הרי"ף) וכן אם אמר מכם טעות ◦(תשובו' מהרי"ל סי' ע"ו) כנון שהיה סבור שהמוכר יניח לו ואחר כך שנודע לו נח שיעמוד למצרן אלו הוא לסלק הלוקח הדין עמו: ורוקא משעה שנתגל' המכר לבני העיר והחזיק הלוקח בקרקע אבל אם לקחה בצנעה לא איבד זכותו ער שיתפרסם המכר וישהה אח"כ מלתובעו כדין:

לג ◦(רשב"ם פיתין תתקפ"ו הובא בהג"ה לעיל סי' ס"ו) אם יש ערים נמ שזה איימו לבן המצר ברבר שיש בידו להזיקו שלא יערער על המקח כשיסור האונס יכול לסלקו:

לד ◦(טור סמ"ם בשם הרמב"ם) (כו) היה בן המצר במדינה אחרת או חולה או קטן ואחר זמן הבריא החולה או הגדיל הקטן ובא ההולך אינו יכול לסלקו שאם אתה אומר כן אין אדם יכול למכור קרקע שיאמר הקונה לאחר כמה שנים תצא מידי:

נט ◦(מרדכי פרק המקבל בשם תוספ"ס) וי"ל דמ"מ לכתחלה יש למוכר לפני כ"ד (כח) שיודיעו למוכרי או קרובים דהמצרן אם רוצה לקנות:

לה היו המצרנים רבים פו ומכר א'מהם זכותו ללוקח אפי' בקנין יכולים האחרים לסלקו:

לו סב מכר כל נכסיו לאחד אין בעל המצר של שדה אחר מסלק את הלוקח מאות השדה שהרי הוא והאחרת קנה כאחר סג ואפילו אם המצרן ג"כ רוצה לקנות כל נכסיו בכל מקום שהן סד אינו יכול לסלקו ◦(טור סי"ד בשם הרמ"ה):

לז (כט) מכרה (ל) והי"ה אם מכרה לבן אותו שקנאה הוא ממנו (לא) המצרן יכול לסלקו ◦(הר"ן פרק הכל וכ"י ותלמידי רשב"א) ויש מי שחולק במכר לבן: ◦(טור סי"ה בשם העיטור והרמ"ה ומ"מ פי"נ):

נט מיהו לכתחילה אם בא המצרן ובעלים רוצים למכור ליקח המצרן קודם (לב) ואם בא אדם אחר ליקח מפיהם לכתחילה אין הבעלים רשאים למכור לו אלא אם כן אמרו המצרן שאינו רוצה לקנות (ר"ן שם ומ"מ) מכר לאחרן לסמוך ולסמוך עליו ולו קור ומכר לראשון המצרן יכול לסלקו: ◦(הגה"מ שם):

לח הקונה מהכותי (לג) אין המצרן יכול לסלקו:

לט מכרה לכותי סו כותי לאו בר רינא דבר מצרא הוא:

נט הקונה כגד כותי י"ל דאין המצרן יכול לסלקן ◦(כי' תשו"ר)

כו איעור סילך ויביא מעות כו' ואם נודע לו בתוך המועד ובביא מעות מיד אחר המועד אינו מפסיד אלא ס"ע אבדינן בה"ת מ"מ אין כ"ד קבוע בה"ס כאחר ימים כ"כ בתשו' מהי"ט סי' ס"ו עיין בתשו' ר"ת אלפסוך סי' ס"ד וכתשו' ר"ת אלפסקה סי' קי"ח וכתשו' ר"ן ל"ב סעה ג' סי' ס"ג: כו היה בן המצר כו' עיין בתשו' מהר"ם אלפסקה סי' קי"ח וכתשו' ר"ן ל' מביא סי' ס' וה"ג בפריכות וכתשו' מהי"ט סי' כ"ו מוזיכים אלו וה"ב סי' קמ"ח גם בתשו' רא"ן סמן סי' ר"ם וכתשובת רשב"ם סי' רכ"ו: כח מיושבו לפוסקים כו' אם רוצה לקנות סי' רמ"ח יוצאים מקרובים נוכאי שמכרן רוצה לקנות לכך יוצים לפוסקי' וקרובין המצרן לפסול את מיהם אם רוצה המצרן לקנות ע"כ כתב רוצה ל'יחיד וכן כוונת הס"ם רמ"ם וכם יוצישו לו ר"ל המוכר וכמת"ם לא הצין הצרי מהרמ"י והב"ח כן ורוצה עצמו כפי' רוצ"ל'יחיד) (נם זה כת' כימי מורפו):

כח מכרה למי שקנה הוא ממנו עיין בסוגי' ובתשו' מהרא"ן סמן סי' קכ"ו: ל ואם מכרה לבן כו' ב"ש לריב"ם בא' מכרה קרקע אלו לבנו ובא בעל המכר לסלקו אי יכול לסלקו הבן יכול לומר דזמו יותר יפר ומוכ שאני מחזיק ממות אבותי ולוה סדעת נוסף לכפורה וכ"ע: לא המצרן יכול לסלקו הבעים ולא מוקרי בעלים רשאים אלא כשמכרה המוכר לאחר שקנה ממנו ר"ל ואין לו לדבר סוף וק"ל לב ואם בא אדם אחר ליקח כו כ"ל שהוא כמו ואם בא אפי' אדם אחר ליקח לכתחלה אין הבעלים מרשאים יכולי' לעכב ורוי"ק (ג"ו כתב כימי מורפו): לג אין המצרן יכול לסלקו כו' אע"ב דמוזר ומוכיר' אפילו לאותם שכנו"ם דמ"מ יכול לומר אדים מכרתם מהנוף כ"כ הכ"י בשב"ו ע"ם התירכי בשם תשובות מהר"ם ואם קונה מכרוקי מקורין קרוי' אחרון ובתשו' ר"ן מיים סי' קכ"ה וכבר נ"כ דאין המצרן יכול לסלקו ע"ם:

לד אע"ב

בו ע"כ דהשתא כיון דמ"מ זה סלוקח אינו מצרן צריך לעשות הטוב ויכיר עם המצרני' הקרוי': סב מכר כל נכסיו לקרוב כו' לעיל בסי' נ בשם כתבתי דנראה דאם אין לו אלא כ' שדות ומכרן לאחד דים כו דין המצרן דשכיח הוא דהמצרן נ"כ יקנה אותן ולפ"ז מ"ם במשבר ז"ל שרי היא והקרי'קנה כפ"הקרי'ר"ל כל הקרי'והכ"ל מסתמא שבי ועמ"ם שם עוד: סג ואפי' אם המצרן נ"כ רוצ' כו' הטור מסיים בשטמו ז"ל לפי שאינו מצוי שיקנה אד'כל נכסיו יאד לפיכך כשיזדמן לאחד אין לו להודיעו למצרן דשמא כתוך כך ימלך הלוקח ולא תקנו טוב ויסר למצרן להפסיד למוכ'ע"כ ל אלו ס"ט היה המוכר שוגל להמצרן אם ירצה לקנותו ואע"נ דכבר כתבתי דלא נתקן דין'דבר מצרא על המוכר יפשה כן בשכיל טובתו דנפשו כי אין המוכר יכול למכור בטוב עד שישאל בי המצרן דילמא ירצה לקנותו כי יבא המצרן אח"כ לסלקו ועפ"ר שכתבתי נ"כ לפני זה בדיני'כ"ל וכן נ"ל בדברי המחבר כל"ל כתב בעמ': סד ר"י לסלקו ◦ וכתב הגה"מ דלפירו"י אם יגלו מצרני'כולם ויערערו מסלקי'ללוקח ואם המוכר מתרצה אע"פי דלא יכולו כל המצרנים כ"ש מצרני ח'מ'כמי מסלקינן ליה הואיל שהוא בעבור המוכר והרי הוא נתרצה ע"כ ל"ד מ"ש כ"ד: סה למי שקנאה הוא ממנו פי'רחוקן שקנה שדה זו משתעון ואחר זמן אור ומכר'למשתעון דכיון דהיתה שלו מתחלה לא רצו ס"ל לתקנוני מידו דגם מה שיתחר ביד הבעלים שקנה שדה זו משתעון ואחר זמן אור ומכר'למשתעון דכיון דהיתה שלו מתחלה לא רצו ס"ל לתקנוני מידו ודוקא כשקדמוהו וקנאוהו אבל אם כאים שקנו אחר כך יאד לקנותו המצרן קודם ואפי'לאים אחר מ'י לעכב ואפי'קדם וקנאו ה"ל דוקא כשקנאו מיד זה שלקחו מידו אבל אם נשתהו וקנאו מסלוקח דאותו שלוקח וכמ"ם כל זה מוכ"ם בהגבתו ועד"מ וכ"י שמכיאו דעו'הפוסקין ע"ז: סו אין המצרן יכול לסלקו דא"ל הריס מצרני'לך ממצרך ◦ וכתב כ"י פרק המקבל דלוקח כותי ויה רעוצה יש כו משום דיב'דבר מצר'ולא ס"ל הרי'מכרתי'כו' דאם לא קניתי היה כשותל כופל על כיתך ויה מוקך ול"ל לוכן מכותי כו'ע"ם ד"מ: סז כותי לאו בר דיב'כו'ר"ל דהיינו המוכר לו לא תקנו כו דינא דבר מצרא כמו שכתבתי לעיל דלא תקנוהו על המוכר וללוקח זה שהוא כותי נ"כ לא שייך דינא דבר מצרא לפיכך אין למצרן עליו אלא להסר"למוכר עד שיקבל עליו וכדמסיק בסמוך סאחר זה סוקנה כגד כותי כו' סם בת"ם מכותי סרחוקן קנה כית מלוי ומצר סמעון לחותו כית הוא בדרומו ומצד נסונו של חותו כית דר כו שכותי ומצלא שכית זה שקנה מלוי עומד

ל' אפ"ה יש כר' ג' נ"מ כ' דירך לזה אפשר שאפשר הוא שתף למוכר בחזקות ומוכ"ש כתב שתף אוה"ר אפיו לר' אחר כרכר שאין לו אלא חזקה אחת ל"ל כאפי' בשטר ומוכ"ש אפיו לר' יהושע ורי"ק (ג"ו כתב כיתי מורקו) : לפ המוכר לכותי כו' עיין בתוס' פרק לא יחפור דף כ"ב ע"ב ד"ה ולא למוכר מרמתי ובהגה"מ שם ובמוהר"ם פרק הגוזל בחברו : לו כל מוכח שיבא כו' ואם קבע מקבלה בית שמגיל יפרעל ויוכל להשכיר לעכו"ם אפיו לא למכור מהרי"ל ריש"ם ע"ב ורע"ק סי' ק"ל ועי"ש רמ"א לסימן עיין בתשו' ן"ב ס"ג סי' קי"ח ובתשו' רמ"ה סי' ע"ו דף קס"ח ע"ד ובתשובות מהרשד"ם סי' רל"ג ורפ"ג - לו כרי לפסחית מלמו - פי' ואתוך כך סברה ומבלה - ר"ו בכיאו כ"י כם"ם לא מוכר סרם רע כו' ומכאן נרמה מ"שקר דירתו לעיר מחרת ומכר ביתו שרי לו נעי' שסיים רר כו' ככר לא מצני מותו עיר הפין נן המצר על מותו בית יכול למלקו ללוקח דשם כסי' ק"ן מי"ב כתב פשוט ומהמבר דכוח מיקרי מוכר סרם מפני רעתה ורי"ק : לפ סעו מלוקח כו' עיין בתשו' מהרשד"ם סי' רכ"ם : מ לפיכך שם סעו מלוקח ומהר נזלן מתם כו' פי' וכיון זה מיקרי שפק שפרי סעו מלוקח שמא נזלן מתם או מרים מתם או מחזיקן סרם זה ל"ל דירך בהיך המצרן לכניף רמים ועסום הוא רק שכשמ"ש ס"ק ע"ו ופ"ו לא פכין כן (ג"ו כתב כיתי מורקו) שם מרים מתם לסרם זו - כתב כפ"י בשתו' ל"ג שכרשם מסייפור וכן שפק התוספות וכפ"י ריתי שסום מרי כשרם ובקה סרם שפחוכם לם פין כשל הסרם שסום מרים כו' משלמו ופ"י שהגיף שלו ור"ל לפ"ם כשגיף כ"ח רלוה מכר' על המלוה דשתרים כתי שנות מיירי דכיון רפ"י למלקו הוא ליה כשותף מה ברין כשל המצר לכניף רמים פי' ופי' לא מייתי רמים כשפר מלוקח סעו מלוקח ופ"ו שכשרים ופ"ו שכשרים סיסת מיבו כרי' ליעבע שרי שפק יכול למעון כן פכ"ל שם מסתע מרבריו רשם שסום נרי ג"ב ליעבע כיון רמים יכול למעון כן שפק ונם מרכתב שם נם פשור לם כזכר סיס שכוע כזם מסתע דס"ל רפ"י נברי פל"ל ושום תשום דמפי מיכפת לנמתי שסים יכו' למעון שפק פ"ת שתם שסוגן כרי יעבע סיסת זם פ"ב לפרים ועור דשם כי סוגן מפני שתם מכר לי רס"ם יכול למעון שתם מפני שתם מכר לי וכמ"ם סוא בעלמו פ"ק ע"ו ופ"ם כשסוגן כרי ברין ליעבע כתו שתבוער בשור ורמב"ם ומתבר בשל פלמת יורם דרכו דשסו' ורמב"ם שתכו שתם מ"ם בשתוך רשם לם בכניף רמים יעבע סלוקח דס"ב שם סוגן נרי ב"ל ולית דין ברין בשפ רפ"י ופשוט ופשור וכב"י ס"ב שתם מכר לי רבברי שכם ושכב ובשתם פל"ל ויותר תוס בל"ם שם סוגן שתם מפני שתם מכר לי שם ברין ב"ב שתבוער לבניף רמים דבשל כיון שתשל' מבער שתם מבוען ושם סוגן שתם מפני שתם מכר לין שפק תוכיח מיירי ורשי' וזה"ם לפי' שים בדבר שפק סויכו כרשתפרש ושוי"ל שסוגן שתם שרים שתם שוכי' שתבוען בעלמו סוא כשפק שסרי סוא לם לסוכיח שכם שעל שתכר לוה ס"ל לעור' ושין ברין לשסו לפרוש לו דיכו כשלו כח לפרוש חובות שללו שתם ק"ם לשבין שתוכרין בשפי יתומי' כשלא שברוה לשלם חובות כשלו: עו דה"ם לתוכות שלמו פי' ולא תחרין דסוא סיב יכול לשתול על ספתחי' : עם או שלוה תביכיו לפרו' שתם בטור כתב או שהלי' לו תביכיו לפרו' שם וכתבתי דמ"ם נקע' לכבה בפני עלמו ללמדינו דשם פי שהלוה לו תביכיו מעלמו ופר' שתם תבורו שם"ם לית בים מדיבה דבר תברה ודוק' כתם הכי תשו' דשר' כתם על תביכיו כתם תשל"כ בשל' תובו' כת"ם הטו' והתקב' בסי' ק"ם : עם לפי' סיב בדב' ספק כו' כ"כ ברמ"ם בס שם בפי"ב דשכנני ושמ"ח ניינו ולא כתב עליו סוס דבר וברע' דשרשת"ליה לפניו קפי וקפת' דשפי' שם טעו לוקח בספק שתם שתוכר תברה תשום שם או כדי לפרו' לשם שלוה לצור' שם ושוובו' וקבור' דב"כ בריך שתברן לסני רשי' : ם מ"ם לפיכך שם טעו לוקח' כו' שניין כפני עלמו הוא ושלעיל קפי וקשה לפ"כ' כיון דשתשב לוקח' שובו' ושין שתוכין תיד לוקח' כלא רשים שם כ"ב לפי' קונן לוקח' נולן שתם כו' נ"ב אין בם ביד שתברן לסוניו תיד לוקח' כו' רשי' וכיון' שסשד' ופי' ג' ליסב' שברי שפ"י ל כן גם כשו' לא כוכ' כו' סוס שכוע"ק: וכיס

ור"ק (ת"ם סי' של"ח) דתין לשתוך ע"ו (לר) אפ"כ יש לד שתר כדבר שתין לשלקו :

מ (כ"י ע"ש שתקבל) שם (לה) המוכר לכותי או שוכר לו משתתין אותו עד שיקבל עליו (לו) כל אונס שיבא מהכותי עד שינהוג הכותי עם בן המצר שלו בריני ישראל בכל ע ואם אנסו בדבר שלא כרין ישראל משלם המוכר עם (זרוע' פשתוכו תמילם (תר"ן וב"י שם כב' הרשב"ץ) אבל שם לם שתכוכו ומירע לו מונם מן שכותי ל"ם ועשור לשלם וכב"ל עיקר) ואם בא לו היז' מכח שכונות הכותי בחיי המוכר (ומת) חייב הכן לשלם ממה שירש מאביו אבל אם לא בא לו ההיזק אלא לאחר מיתת המוכר יש מי שאומר עב שלא קנסו בנו אחרון (סור שכ"ם נשם נמן) :

מא (סור שעיף ס' נשם הרא"ם ותוספות ותרביכו פ' שכ"ל) במר"א כשיכול למוכרה או לשוכרה לישראל עב ברמי שנותן הכותי אבל אנו חייב למוכר לישראל בפתו' אי חזינן שהכותי מכוין לקנות כמצר ישראל עד (לו) כדי להשחית נחלתו הכל לפי ראות הריין :

מב * עם (לח) המוכר שדה רע כרי לקנות כרמים שדה יפה או שמכר מקום רחוק כרי לקנות מקום קרוב עו אין כהם רין בן המצר שמא בנותים שיוצע למצרן יקנה אחר אותו שדה שהוא רוצה לקנות :

מג מכר כדי ליתן מנת המלך או שמכר לקבור' או למזון האש' והבנות (ו"ל עו דם"ם למזונות שעמו) עו אין בו דין בן המצר ואפי' שלוה לצרכי קבורה או למזון האשה והבנות עם או שלוה מחבירו לפרוע המס כשמוכר לפרוע למלוה אין בו משום דין המצר (ופפי' לכתפי לם כשבתין לקנות כל הקורם זכה (ר"ם ורמב"ם פי"ב מהלכי' ו"ל רהמצרן קורם) (פנ"מ ע' פנ"ל) :

מד (סור שעיף ס"ד נשם הרמב"ם) (לם) טען הלוקח ואמר מפני המס וכיוצא בו מכר לי המוכר ובעל המצר אומר שקר אתה טוען כרי לבטל זכותי על בעל המצר להביא ראיה ואם לא הביא ראיה ישבע הלוקח היסת :

מה (שם) עם אפי' היה בדבר שפק אין הלוקח משתל' אלא בראיה ברורה שמביא בעל המצר ע (מ) לפי' אם טען הלוקח ואמר גזלן אתה לשרה זו (מא) אריס אתה לשר' זו או שוכר או ממשכן עם (מב) צרי' בה"ם להבי' ראי' שהוא בה"מ ושקרקע זו בחזקתו וכן כל כיוצ' בזה : הנה

כשמלא כין בית שתעון לכין כיתו דכותי ובא שתעון לפ' לרחוקן ורחוקן טוען תכני מנן לך מכותי : שם המוכר לכותי כו' וכב"י מפ"נ כשם רב נטרונאי על ג' שמכר כיתו לכותי בחיי המוכר ובא' בני מכוי ושותפי' פליו שהכותי טוען ותכם תוען ואין לשם עדו' ושניב דמשער שהמוכר אינו יכול ליטבע דלא ידע כדבר ושתם בותי תכם הוא בית שם לשתעתייטו וכיון דבני מכוי כולם תבעי ליה לא שמרי' דכולהו כתים לנוולו ולשתבעי מה דנעל כותי מהם ולשתלם פכ"ל : ע והם תנסו כדבר שלא כדין ישרשל פ' שם"ם שבדיני כותים לם הוה שלא כדין : עם ודוקא שבשתוסו שלמה כו' עיין בדברי הרשב"ד והמשכים שחריו כדין זה וכיוש שכ"י וב"ד ס"ם דמוכח מדברי"ם דלא בשתוסו תליא מילתא כ"ם בקבלו פליו שלמה לשלק כיוקיו ומפני שתשתוא מכח בשתוא שכח פל"ש כיוקיו"ו ס"ם שם מו"ם וכתב דשתוסו שלמה וע"ל סי' כ"ד ס"ם ולקמן סי' שם"ו ס"ג מ"ם מו"ם מדין זה : עב שלא קנסו בנו שחריו ואף שקבל פליו בפ"י ע"ו ס"ם מדין זה שלא כדברי"ם דלא בשתוסו תליא מילתא כ"ם בקבלו פליו שלמה לשלק כיוקיו מכותי

פב והיכי יכול למלקו כיון דידע' כו' היינו סברי לו למה לכ"ד ולות' לרבן סדם זו שלי הוא אלא סזה נזלה ממני ואני אמכל' לוקח ואתן לו מעותיו מכיון ופש"ר : פג למסה או ליתומים קטנים כו' משום דלא שייך למימר כהו יתנלו לקנות במקום מצר דלמו כר הכי סס : פד קטנים שגיעס יתומים דיכול אביהן לטרוף מבורס לקנות לבן במקום מצר : פה נכסים ירושי' פי' שירוש שים לה ממון שגין לבעלה רשות כס דמצי למימר לנפשי קניתיסו דלמ"ל מס שקנתה היא כלום קנס בעלה פו קנתה היא ובעלה כיצד כו' פי' וירוש שים לה ממון בפני עצמ' שגין יכולין לסלק אותה מ"ה נס לבעלה אין יכולין לסלק כיון שבמקח ס'קנתו'ביצד : פז הקונה מן המסה כו' הטעם משום דלפי שגין לה מי שיפקח בעסקיס רגו מ"ל שיהיס מעשיס קיים כדי שיקפלו בכי מר' לקנו'את שלה אבל במהרי"ן פיחון ל"ס פסק דיס כזה משום דדב"מ ע"ם וכד"מ : פח אע"פי שהיו שותפו בקרקע והייכו דוקא מס קדס להמצרן קדס וקנוהו אבל מס המצרן קדס וקנוהו אין השותף יכול לסלקו אע"ג דהו שותף עמו כתותו שדה וכמו שכתב לעיל בס"ה : פט זדוקא ליס שעתה כו' דהי דיכא דליכא לה מ"ם דמס מכר לאח' וליתתי' לית ליס דיכא דב"מ משום דרשיקא להו לערוב ולזכן במקום אחר וא"ם כראה דסג"ם מור"ם זו אין מקום כאן כ"ג קודם ס"ג דמס כתב המוכר לאחה או לקטן לית ליס משום דיכן דב"מ ועוד כתב מהרש"ל מס שעה אחר בשם ת"ו ול"ל כיון דכבר מצרה היו שלה משום שהשוה והיתר וכס"ג היו יפסיד השוה ויתר וכס"ג היו יפר השוה זזה יקנה על השוקע זזה ישלם אלא שלה והמה וכתב וכיון דשיכא כזה פלוגתא דרבותא דרין עם הלוק' הוה כקרא מוקי' כיון שקניהו קנין מן התורה וכתב עוד דיל' דאפילו הג"א המולק' על ת"ו וכתבו דלא נהגו כוותיה היינו דוקא כשים להלוקח דיה או שדה ולא כשלקנות אלא מפני שדשיקה ליס שעתה וזרוה להתפרנס מהנו וכשהיה דרוים לפרנ"י ע"ם דזה היכא לימר דשם משום כזמן הין הנו קיימין שפי' כשומדן דרשיק ליס שעתה אבל היכא דלית ליס להלוקח כית כלל היכא למימר דגם הג"א מודים דלית ליס משנם דיכא דב"מ ועוד מסי' שם דאם יהיו הוה דיה הלוקח יכול לקנות כית במקום אחר אף שאותו כית היה קטן וגר וכה לקנותו זה שהוה מרווח כפי גרנו אלא ליס משום דדב"מ ומהרי"ו פיחון ל"מ מזקל' עוד כין אם הלוקח הוה בן עיר או לא וכל ג' הסיבות רמייס לדבריו ע"ם ודב"מ ו"ם בסג"ם זו ודוקא כו' ולא יוכל למנא כו' ודו"ק :

ס אם היה אחד מיושבי העיר כו' לשון הגמרא והעור שכני העיר וכני השדה שמוכר לו וכני ים לו טרות אבל זה שמוכר אלא מצרן לזה השדה שמוכר עתה אלא אבל שדות אחרות ול' המיימוני והמחבר משמע שאפילו היו דר אלא בעיר אחר אמו בעיר והכני היו דר בעיר כלל נ"כ שכן בעיר מיקרי : אלא קדם ר' מהן ודקא זכה כו' שב"ו וכ"מ כתבו בשם הירושלמי דת"ח אמל' לשמן כ"כ הגהות וע"ש למה השמיט השלחן ערוך בשל הג"ם : אבל מה שדר אלא היו כלום וכ"כ הטור לקמן בשיטן רל"ג בשט"ו ז"ל בשם אלפסי דריס זה אלא זה ואין לזה ס"ייכית ביצד אלא שכן ר"ל שבירו ורבינו אמו בשם ומתן : אפי' הלוקח הוה מצרן אפילו אלא בשבירים בסותפים בקרקע יצד וסותף בקרקע מסל' להמצרן בשם ס"ם לעיל פ"ם : אלא כל זמן שירצה ת"ל עקור אילנך כו' כן הוה ל' הרמב"ם ומשמע מיניה דאם יש לו זמן לעמוד שם בניו או אילנו כיון דאינו יכול לומר תוך זמן עקור אילנך כו' גם הוה נשאר בסותף לכל למי שבא לקנותו בלותו ומן וכ"כ ב' בשם הרמב"ם אבל הרא"ש והטור לא כ"כ אלא כל שאין לבעל הבית או לבעל

מג בשם או ליתומים אפילו יש להם אפוטרופוס - ר"ת ן' איים פיחון קי"ר ופ"ם : מר אין כו משום דיכא דב"מ - אפי' המצרן נ"כ אפי או יתום מרבי בשם מהר"ם עיין בתשו' ר"מ אלפור סי' ע"ר : מס הקונה מן בשם או יתומים עיין בתשו' ר"ת ן' מיים פיחון קי"כ שכתב דדינו כקונה מן בשם ולא כריב"ם ע"ם ועיין בתשובת ר"ם ן' מיים סי' כ"ם ומי' ק"ו ומיחון קי"ר וקי"ם וקכ"ם : מו ודוקא מצרן ג"י לשלקו בשם - ואפילו יש למצרן מיוק לפיים מצית זה כ"כ בתשו' ר"ת ן' מיים סי' י"ם ס"ם שפריך : מז דשותף שריף מחברן וס"ם סוכר לרבים ברמ"ם ומור"ם שם ועיין בתשו' ר"ת ן' מיים שם שכתב שבריב"ם סי' ס"ם פולק ע"י ופיים דשפוסקים פולקין ע"י סחש"ם וללקוח מזיק מוחזק ס"ם עיין בתשובות ר"ם כהן שפייכים לשפר ב' פיחון כ"ו ובתשובות מהרש"ל ן' סיים סי' קכ"ו דף קל"ם ע"כ : מח ויש מי שפולק - ג"ע דלא רשיתי מי שפולק ומה שנרשם בכרו רש"י ע' שפקבל ליתם (ג"ו כתב ביתי תורפו) מט היה שקרקע של ב' כו' עיין בתשו' סי' ק"כ"ו וקכ"ם ובתשו' רש"ל סיים סי' ע"ז מרץ קכ"ם ומילך : נ כו לבעל שבנין זכות בקרקע כו' עיין בתשו' רש"ל שמן פיחון קכ"ם בריכים שלו וכיוסו דברי הרש"ם בזה ועיין בתשו' ן' ל"ב מ"ב סי' י' ו"ם שריך שאר בדיני שלו וכיוסו דברי הפוסקי' נא שנית

פב והיכי יכול למלקו כשידע' כו' היינו סברי לו למה לכ"ד ולות' לרבן סדם זו שלי הוא אלא סזה נזלה ממני ואני אמכל' לוקח ואתן לו מעותיו מכיון ופש"ר : פג למסה או ליתומים קטנים כו' משום דלא שייך למימר כהו יתנלו לקנות במקום מצר דלמו כר הכי סס : פד קטנים שגיעס יתומים דיכול אביהן לטרוף מבורס לקנות לבן במקום מצר : פה נכסים ירושי' פי' שירוש שים לה ממון שגין לבעלה רשות כס דמצי למימר לנפשי קניתיסו דלמ"ל מס שקנתה היא כלום קנס בעלה פו קנתה היא ובעלה כיצד כו' פי' וירוש שים לה ממון בפני עצמ' שגין יכולין לסלק אותה מ"ה נס לבעלה אין יכולין לסלק כיון שבמקח ס'קנתו'ביצד : פז הקונה מן המסה כו' הטעם משום דלפי שגין לה מי שיפקח בעסקיס רגו מ"ל שיהיס מעשיס קיים כדי שיקפלו בכי מר' לקנו'את שלה אבל במהרי"ן פיחון ל"ס פסק דיס כזה משום דדב"מ ע"ם וכד"מ : פח אע"פי שהיו שותפו בקרקע והייכו דוקא מס קדס להמצרן קדס וקנוהו אבל מס המצרן קדס וקנוהו אין השותף יכול לסלקו אע"ג דהו שותף עמו כתותו שדה וכמו שכתב לעיל בס"ה : פט זדוקא ליס שעתה כו' דהי דיכא דליכא לה מ"ם דמס מכר לאח' וליתתי' לית ליס דיכא דב"מ משום דרשיקא להו לערוב ולזכן במקום אחר וא"ם כראה דסג"ם מור"ם זו אין מקום כאן כ"ג קודם ס"ג דמס כתב המוכר לאחה או לקטן לית ליס משום דיכן דב"מ ועוד כתב מהרש"ל מס שעה אחר בשם ת"ו ול"ל כיון דכבר מצרה היו שלה משום שהשוה והיתר וכס"ג היו יפסיד השוה ויתר וכס"ג היו יפר השוה זזה יקנה על השוקע זזה ישלם אלא שלה והמה וכתב וכיון דשיכא כזה פלוגתא דרבותא דרין עם הלוק' הוה כקרא מוקי' כיון שקניהו קנין מן התורה וכתב עוד דיל' דאפילו הג"א המולק' על ת"ו וכתבו דלא נהגו כוותיה היינו דוקא כשים להלוקח דיה או שדה ולא כשלקנות אלא מפני שדשיקה ליס שעתה וזרוה להתפרנס מהנו וכשהיה דרוים לפרנ"י ע"ם דזה היכא לימר דשם משום כזמן הין הנו קיימין שפי' כשומדן דרשיק ליס שעתה אבל היכא דלית ליס להלוקח כית כלל היכא למימר דגם הג"א מודים דלית ליס משנם דיכא דב"מ ועוד מסי' שם דאם יהיו הוה דיה הלוקח יכול לקנות כית במקום אחר אף שאותו כית היה קטן וגר וכה לקנותו זה שהוה מרווח כפי גרנו אלא ליס משום דדב"מ ומהרי"ו פיחון ל"מ מזקל' עוד כין אם הלוקח הוה בן עיר או לא וכל ג' הסיבות רמייס לדבריו ע"ם ודב"מ ו"ם בסג"ם זו ודוקא כו' ולא יוכל למנא כו' ודו"ק :

ס אם היה אחד מיושבי העיר כו' לשון הגמרא והעור שכני העיר וכני השדה שמוכר לו וכני ים לו טרות אבל זה שמוכר אלא מצרן לזה השדה שמוכר עתה אלא אבל שדות אחרות ול' המיימוני והמחבר משמע שאפילו היו דר אלא בעיר אחר אמו בעיר והכני היו דר בעיר כלל נ"כ שכן בעיר מיקרי : אלא קדם ר' מהן ודקא זכה כו' שב"ו וכ"מ כתבו בשם הירושלמי דת"ח אמל' לשמן כ"כ הגהות וע"ש למה השמיט השלחן ערוך בשל הג"ם : אבל מה שדר אלא היו כלום וכ"כ הטור לקמן בשיטן רל"ג בשט"ו ז"ל בשם אלפסי דריס זה אלא זה ואין לזה ס"ייכית ביצד אלא שכן ר"ל שבירו ורבינו אמו בשם ומתן : אפי' הלוקח הוה מצרן אפילו אלא בשבירים בסותפים בקרקע יצד וסותף בקרקע מסל' להמצרן בשם ס"ם לעיל פ"ם : אלא כל זמן שירצה ת"ל עקור אילנך כו' כן הוה ל' הרמב"ם ומשמע מיניה דאם יש לו זמן לעמוד שם בניו או אילנו כיון דאינו יכול לומר תוך זמן עקור אילנך כו' גם הוה נשאר בסותף לכל למי שבא לקנותו בלותו ומן וכ"כ ב' בשם הרמב"ם אבל הרא"ש והטור לא כ"כ אלא כל שאין לבעל הבית או לבעל

מג בשם או ליתומים אפילו יש להם אפוטרופוס - ר"ת ן' איים פיחון קי"ר ופ"ם : מר אין כו משום דיכא דב"מ - אפי' המצרן נ"כ אפי או יתום מרבי בשם מהר"ם עיין בתשו' ר"מ אלפור סי' ע"ר : מס הקונה מן בשם או יתומים עיין בתשו' ר"ת ן' מיים פיחון קי"כ שכתב דדינו כקונה מן בשם ולא כריב"ם ע"ם ועיין בתשובת ר"ם ן' מיים סי' כ"ם ומי' ק"ו ומיחון קי"ר וקי"ם וקכ"ם : מו ודוקא מצרן ג"י לשלקו בשם - ואפילו יש למצרן מיוק לפיים מצית זה כ"כ בתשו' ר"ת ן' מיים סי' י"ם ס"ם שפריך : מז דשותף שריף מחברן וס"ם סוכר לרבים ברמ"ם ומור"ם שם ועיין בתשו' ר"ת ן' מיים שם שכתב שבריב"ם סי' ס"ם פולק ע"י ופיים דשפוסקים פולקין ע"י סחש"ם וללקוח מזיק מוחזק ס"ם עיין בתשובות ר"ם כהן שפייכים לשפר ב' פיחון כ"ו ובתשובות מהרש"ל סיים סי' ע"ז מרץ קכ"ם ומילך : נ כו לבעל שבנין זכות בקרקע כו' עיין בתשו' רש"ל שמן פיחון קכ"ם בריכים שלו וכיוסו דברי הרש"ם בזה ועיין בתשו' ן' ל"ב מ"ב סי' י' ו"ם שריך שאר בדיני שלו וכיוסו דברי הפוסקי' נא שנית

סנף ° (תשו' הרשב"א כלל ג' ו') נה (נה) כבית ופעלייה של
שכים ומכר התחתי' כיתו למצרן מן כעל הפעלי' יכול למשקו
דלא מקרו אותיהן זה לזה רק דינן כמצרנים :

נב ובן אם נשכר קרקע הסמוך לזה שהקרקע לאחר והבנין
לאחר בעל הקרקע קורס לבעל הבנין אא"כ יש לבעל
הבנין זכות בקרקע כמו שנתבאר :

נג ° (סור סע"ב כסם ר"י נרבלוני) נז (נג) בכל הקרקעות
שבעול' יש לו דין מצרנות נז אבל בשטלין ועברי'
אין דין מצרנות ומחובר לקרקע כקרקע ויש בו דין מצרנות :
(ולכן בא יש דין מצרנות בכתים) (° כ"כ בשור סם ב' בשם הרשב"א
ורי"ב סי' תק"ו ומב"ם פי"ב) נח (נד) והי"ה במקומות ב"ה ° (שם
סע"ר בשם רשב"ד ורמב"ן סימן ס"ו) :

נסף י"ח המוכר מקומות בכ"ה כני משפתו יכולין למשך
המוכר משום פנס משפתו ° (תרומת ס' המוכר פירות בשם
רבניו) ון"ל ° (שם בשם רב חמי) וכ"ל דהכל לפי הענין ° (עיין
בי"מ דכ"כ לפי הפלוגתא) דאם היה פנס כזה למשפת כנון סיוסכין
משפות משפות לבד יש לדון כשברח קרלסוכה ? וכמו שאמרו
לענין המוכר קברו וכל כיוצא כזה (נד) המלוים ביחד בחנות
אין לו דין קרקעות ° (תרומת שורש ג') ואין המצרן מן השותף
משך פלוקא כמו בקרקעות ודינו כמו משטלין (נה) מיהו
אם ברחה לב"ד היוק לשותף השני חני משך לית ° (כ"כ בה"מ
לענין תשרי"ק) וכן ככל משטלין אע"פ שאין כהן דין מצרנות מ"מ
(אם) שותפין (הן) כמשטלין וה' מכר אלקו ° (תשרי"ק שם)
יכול השותף השני לסלק פלוקא אם ברחה לב"ד אעפ שאין השותף
השני כוח לו כרחתן :

נר ° (ג'רחב"ם ר"פ י"ג משכנים) קא הנותן מתנה אין בה דין
בן המצר היה כתוב בשטר מתנה קג שאחריות מתנה זו
על הנותן יש בה דין בן המצר וכמה נותן

סכנין זכות בקרקע להיותם שם פולמית (אף אם יכשו אילנו'
כללו יכול ליטע אחרים במקומ' וכן ככנין לא מיקרו שות' וכדרים'
כתבתי כן הוא דעת הרי"ף ות"ס שהם הטור וכתב דשם ו' לשון
ומהתימה שלא הזכיר המחבר ומור"ם לדעת כלל : נה ובכי'
ופעלייה כו' עד דלא מיקרי
שותפין עיין בב"י מה"פ שהביא
תשובת הרשב"ם סימן כ"ו דין
ג' שהתב דאם מכר כעל הבית
כיתו לבעל פעלייה דאין המצרן
דבר בלד הבית יכול לסלוק לבעל
פעלייה מפני' שקנה דמשפה
כשותף וכת' דברה"ו לוקח
אף אם קדם במצרן וקנה הבית
דבעל פעלייה משלים לת"ד שות'
משלם להמצרן אלא שהין לו
התשובה מוכיח כן עכ"ל כ"י
ו"ם מור"ם כאן דאם קד' המצרן
וקנה הבי' דאין בעל פעלייה יכול
לסלוקו ולא אמדתי על דעת הרב
כ"י ומור' ז"ל כוה אלא שהבית
כת' בתשובה דמשפה כשות' ואף
שהתב דיכו לתפשך בעל פעלייה
וקנאו ברח"ד ככה"נ ס"ל הבי
אלא משום דמשפה כך היה הפיב
עליה ורימו בת"ם דמשפה כשותף
דה"ה אם קד' המצרן וקנאו
דבעל פעלייה יכול לסלוקו (אבל
אין לפקפו מדברי הב"י ומור"ם
דלפני זה פסקו דבעל בכין שים
לו זכו בקרק' לעמוד שם עולמי'
עדיף מצרן ויכול לסלוק די"ל
דם"ל דבעל פעלייה אף שים לו
כח לביות ביתו על הקרקע
עולמית מ"מ אין לו דין שותפות
להבית רק כאלו הבית ופעלייה
שכיהם שמוכין זה אצל זה בנוין ש"נ בקרקע וכה"ג הוה דין מצרן לגן מהדדי ולא דין שות' משא"כ בבית או פילן הסומדים בשוני'
ופקוני' ש"נ בקרקע דמשפה כעל הבי' ובעל הקרקע שותפי' נמורי') ואפשי דס"ל לבב' ומור"ם ז"ל דמה שבי' ברה"ם בכ"ל ובתו' דהוס
עמו כאו שותף לא כ"כ אבעל פעלייה אלא דכתב שם לעיל דמשפה דאין המצרן יכול לסלק לבעל פעלייה אלא דמחרי' ברשע
דאד וביתה דאד דאין כעל הבית נקרא מצרן ואוס כתב שם בתשובה דברי"ף פירושו דהייגו דוקא שאין כח לבעל הבי' לעזור ולבנות
שם כשיפול זה אבל כשיש לו כח כוה אמו שותף כו' ש"ל דדוק' שאחרשע דאד וביתה דאד כ"כ ולא אבעל פעלייה אלא דגלמד מיניה
דלבל שפאו' בעל פעלייה משפה כמצרן לאחין שאם קדם ובנה דאין המצרן שבאדו יכול לסלקו ובתשע' שהי' שם נד ת"ח הקשה שהה
דכתב שכ"י דאם קדם המצרן ובנה בקרקע דבעל הבי' יכול לסלקו תשה דאחרינן בבנית ופעלייה של שכים ומכר בעל בית כיתו
למצרן דאין בעל פעלייה יכול לסלקו ומשיק ז"ל ומיהו אפשר לאחר לשלק שב"ל ובראה דר"ל דיש לאחין בית שקנוה ובונה בקרקע
שני פעלייה וכת"ם • מיהו נ"ש שהה דכתב מור"ם בפשיטו' בשם ברשב"ם בבנית ופעלייה דאין בעל פעלייה יכול לסלק למצרן וזהו לא
נזכר בתשובת ברשב"ם בהדי' ומדרב' פשט לשונו שם משהש דיכול לסלקו וכת"ם ונ"ש : נו בכל קרקעות שבעולם כו' ל'
בשור בשם ר"י אברגלוני בכל קרקעות שבעולם יש בו דין מצרנות בנון בית המרחץ ובית הבד ושוכנו' ומנדלות ושדות וכרמי' ובית
המלחין בורות שיחין ומערות ובדומה להן ומשמכר לקרקע בללא דמילת' כל דבר שיש בו חוקה יש בו דין מצרנות חוץ משפבדים דיש
להן חוקה ואין להם מצרנות עכ"ל ועפ"ר : נז אבל במטלטלי ועבדי' אין בהן דין מצרנות פי' אם יש לו מטלטלי' או עבד
בשתופות עם אחד ומשותף רוצה למכור אלקו לאחר אין כיד זה משותף אחו לסלק לאחר דחוקה קרקע שהוא קבוע אין
מצרנות מהוס עשית הבור וכייסר ולא נכני אם לא שאין דעת זה נוסף עם אלוקה שקנאה דבזה משיק מור"ם וכתב כסוף סע"ס
דספ"ק זה דאם ברחה לב"ד אחת כשבאתי דשומעין לו ואני משלק ליה : נח יש דין מצרנות בבתים כ"כ לאפוקי אחי"ם
ר"ת דחוקה בשדות דאלו לקנות כאחוס אבר יש בו מהוס יסיר והטוב משא"כ בתים דאינן מצוי' לקנו' כ"כ ועוד עשיר נריך לשדות
הרבה ובקדימו אלוקה משא"כ עשיר אים לו דירה יפה ומשלק אלוקה כדי להשכירו לאחרים ועוד דברי בשפתי אלא או ריכבה דקלא
בשמלק דינא דכ"ת ובבתי, נ"ב מוכדלי בחומות עכ"ל וכתב עליו הר"ש ז"ל דברי נכוני אלא אלא נהגו כן בכ"ל ובכיאו ג"כ הטור
וכת' עליו דברי הרי"ף בכ"ל דכתב דלבל דבר יש חוקה כו' ופשט דבחומה שבין בבתי יכולין לפתחו ובכנס חוץ לזה : נט
וה"ה בחחומות שבב"ה כו' ז"ל הטור ובחחומות שבב"ה כתב ברשב"ד מן הדין יש בהן דין מצרנות שהן בקרקע (ור"ל שהשתוב"לקרקע
הרי הוא בקרקע) אע"פי שאין מתקבל על הדעת לבל זה אבו ראוין שאם היתה האנטבה דחוק שרבו יושבים וה' מבני האנטבה
רוצה למכור מקומו מצריך למוכרם לבני האינטבה עכ"ל ופי' דברי דמ"ש כתב דאינו מתקבל על הדעת דדי לאדם לחד בחחום חצר
בב"ה כו' ע"ש ° ופשתקתי ל' ר"ת והרשב"ד בכ"ל לדי לומר ממנו בחחו' לאחר שאם אין בדיין רוחה שים בד יסיר ושוב שלא לסלק
אלוקה שיכול לנרף שברות בכ"ל לאחר שעיניו רואות ולפחות שהדין שם אלוקה . עוד יש מילוקי דינים בבר מצרנות בחחומות שבבנית
שבנאת כתב' בב"י וד"ח ושמיעו מהשבר ומור"ם ז"ל ועיין שם בד"ח : (בב"ה וכתב הריב"ש סימן שם' דאם היה בין
בי' בחחומות כותל בחשפה ואי אפשר לחבר בחחומות יחד אין בהן חחום דינא בבר מצרנות אחום אין שיבחן אחום רק אחד לחשלם
מחבירו ועיין בתשו' רשב"ם סי' אלף כ"ב שב"ה) : ק וכמו שאמרו לענין המוכר קברו כו' דין זה בתבתר בי"ד ר"ם שם' וכ"ח
ס"ם רי"ו : קא בנותן מתנה אין בה כו' כשעשה בניאה ליה לאחרים להיות להחקבל וכרון בשבתבתו שבתן לו שעשה עמו
טובה וכן ניאה ליה להחקבל להיותו לו שם אחבני עבודתו כשובה בתן לו מתנה זו וכ"ש כתב עוד שעשה אחר : קב שאחריות
מתנה זו כו' משני שאין דרך בנותנים לקבל עליהן אחריות על מה שבתנו לאחרים שבם וכודאי שרחה בוה כיניהן וש"ל ס"ל ס"ח שם :

קנ דמים סהן רחויין כו' אפ"ר סם כתבתי רכ"ל דהאי דמים רחויס היכו כמו סויס דוקא אלא מעט יותר ומ"ס אי יותר מעט ר"ל עוד מעט יותר דהא לעבי זה כתב דנוטל כדי שוויי אפי' כלא שכועה ואפשר לומר דדוקא כתס דמ"ל דיסבא ככמה לקמס דהא היכו מודה שלקמס אלא עומד בטענתו שביתן לו כמתכה וגם סס היכו ברור לנו כ"כ שלקמס מ"ס נוטל כדי שוויי כלי שכועה משג"ב כוס שמודה דהברמה היה ביניהן מ"ס היכו נוטל אפי' כדי שוויי אלא כשכוע' מ"מ מדסיכה הכי' דמי' סהן רחויי' ולא כתב דמי שוויי כמ"ס לעבי זה משתע דמי' ברחוי להחתין לו פליסס שקנה בכך וכללו זה הוא לקמן אף סס אומר מעט יותר מכדי שוויי ומפוס דהין דרך הפולס רגילין לדקד כ"כ בקניות קרקע והשתא מ"ס דסיים וכתב אבל אם מכרה המשכן לאחר אפי' אינו בן המצר אין המלוה יכול להוציא מידו ◦ (סס) ; הכא ויל דלאפי' קדם המצרן וקנאה יוכל המלוה לפלוג (סור סעיף פ"ת כשם הרמ"ס והמרדכי סס) וכן כ"ל לדון ולהורות והוא שברואה לב"ד שלא היה ערמה בדבר שפלוה לתוכר כדי שיפלו' המצרן ◦ (סס) המלוה לבותי על סדהו לו ביתו ובא לאחר וקנאה המלוה מפלוג ◦ (תוס' פ' מיהו כשך והמרדכי פ' המקבל) המלוה על בית (כו) ולא פלוה על המרתף שתפתיו אין לו שייכת במרתף ● (כ"י סס) קס ואס קנה המרתף המצרן מפלוג : נח ◦ (סור סעיף פ"ם כשם הרמ"ס ור"ן כן) (נמ) אם מתחילת המשכונא בא המצרן לערער לעכב לומר אני אלווה לך כי שמא כוונתך להערים למכור למלוה אינו יכול לעכב בירו כי יאמר בעל השדה זה נוח לי ואתה קשה ממני אמנ' אס יראה לדיין שיש בו ערמה דוחין את המלוה אם שדה המכוכה למשכונא נמכרת לוה מעכב על המלוה ואין המלוה מעכב על הלוה ואם אין הלוה חפץ לקנותו וקנאו אחר אפילו אינו בן המצר (נמ) אין המלוה יכול להוציאו מידו ◦ (כ"י סס ליתא הרמב"ר ור"י סס) ואם קדם המלוה וקנה בן המצר מוציא מידו קי (ויל דלמלוה דין מצרן קיל וכ"נ עיקר) ◦ (סור ס"ב כשם הרמ"ס ורי"ב) נט ◦ (כ"י סנ"ב ליתא הרמב"ם וסור הביאו) (ס) השוכר בית מחבירו קיב והמצרן רוצה להוציא מידו לשכרו לעצמו (סף) אין שומעין לו : ס ◦ (סס) מי שיש לו בית בשכירות ובית שאצלו נמכר אינו יכול לזכות בו מדין כן המצר ואם קדם וקנאו בן המצר יכול לסלקו : (סנ) (ויש מי שחולק ◦ (סור סס כשם הרמ"ס ופסכירות דין מצרנות קיב דיש בשכירות דין מצרנות) .

סא שנים

גותן לו מה שהיה שוה אמר הלוקח כן הוא והערמה עשינו ומכירה הוא בכך וכך קניתיה נשבע בנקיטת חפץ ונוטל כדין השלוחים והוא שיטעון קנ דמים שהן ראויים או יותר מעט אבל אם אמר על שוה ק' בר' קניתי אינו נאמן קי היה כתוב בשטר מתנה וקבלתי עלי אחריות מתנה זו שאם הצא מידו אתן לו ר' נותן לו בן המצר מאתים ואח"כ מסלקו ואע"פ שאינו שוה אלא מנה ;

נה ◦ (ריב"ם סי' תק"ו) הקדש לעניי אין פשוט דינא רב"מ ;

נו קס היתה שדה שאצל המצרן הפקר ובא אחד והחזיק בה אם ימצא כמותה במקום אחר של הפקר להחזיק בה קי יכול המצרן לסלקו קי ואם לאו אינו יכול לסלקו ;

נז (כו) הממשכן שרהו ואח"כ מכרו לזה שהוא ממושכן בידו קס אין המצרן יכול לסלקו ◦ (כ"י ור"ן פרק המקבל ומ"מ פי"כ) אבל אם מכרה המשכן לאחר אפי' אינו בן המצר אין המלוה יכול להוציא מידו ◦ (סס) ;

נח ◦ (סור סעיף פ"ם כשם הרמ"ס ור"ן כן) (נמ) אם מתחילת המשכונא בא המצרן לערער לעכב לומר אני אלווה לך כי שמא כוונתך להערים למכור למלוה אינו יכול לעכב בירו כי יאמר בעל השדה זה נוח לי ואתה קשה ממני אמנ' אס יראה לדיין שיש בו ערמה דוחין את המלוה אם שדה המכוכה למשכונא נמכרת לוה מעכב על המלוה ואין המלוה מעכב על הלוה ואם אין הלוה חפץ לקנותו וקנאו אחר אפילו אינו בן המצר (נמ) אין המלוה יכול להוציאו מידו ◦ (כ"י סס ליתא הרמב"ר ור"י סס) ואם קדם המלוה וקנה בן המצר מוציא מידו קי (ויל דלמלוה דין מצרן קיל וכ"נ עיקר) ◦ (סור ס"ב כשם הרמ"ס ורי"ב)

נט ◦ (כ"י סנ"ב ליתא הרמב"ם וסור הביאו) (ס) השוכר בית מחבירו קיב והמצרן רוצה להוציא מידו לשכרו לעצמו (סף) אין שומעין לו ;

ס ◦ (סס) מי שיש לו בית בשכירות ובית שאצלו נמכר אינו יכול לזכות בו מדין כן המצר ואם קדם וקנאו בן המצר יכול לסלקו : (סנ) (ויש מי שחולק ◦ (סור סס כשם הרמ"ס ופסכירות דין מצרנות קיב דיש בשכירות דין מצרנות)

סא שנים

ווה נגד הסברה שלקמן שכפליס מצוי' מ"ס אין מחמיניס לו ע"ו ע"ס : קס היתה שדה שאצל המצרן כו' כגון שדות של מלך וסריס שניס לסו שיכולו לכבוש ויסרבו ויזרעו לותו ויתן לסן סס מהן ככל שנה כפי מכסניהן וז"ס אס ימלא כתובו במקום אסר ופס"ר : קנ יכול המצרן לסלקו פי' אפי' בלא דמי שוויי אלא נותן סתם ומקום לבעל השדה כמו שקיבל עליו ליתנו לו : קו ומ"ס ואס לאו אין יכול כו' פי' כלא כתיבת דמי שוויי היכו יכול לסכל בכתיבת דמי שוויי כראה לפלוג דלא יהא אלא לוקח דאמרי' ליה קבל דמיך וקנה במקום אסר ודוקא בנותן מתכה אחרי' לפני זה פסל"ד דלית ליה מקום דהכ"מ מעשה דבתראי סס ולותו מעשה לא סייך כאן ופס"ר ומיהו היכו סוברא כ"כ דיל דהואיל מתחלה הקנו' כה כהיתר כיון דלא נתלא במקומו להקנו' כה בהכא במקום אסר ואי לא הקנו' כה לא היה זה המצרן נותן לו דמי'תו לא מצי לפלוגי כע"כ אפי' בדמי שוויי : קס אין המצרן יכול לפלוגו דלכך נקרא מסכבתא דהוא סוכן בכולס ועדיף ממצרן דהיכו סוכן אלא מן קצד ובכך אחד לקוד : קס ואס קנה המרתף המצרן מפלוג סס כב"י כתב דאפי' לא"ד דהמלוס מחמוסכן כבית כידו אבל המצרן שקנה הקרקע שכנגד לותו בבית וכ"כ מור"ס בסנ"ב בסוף סעיף שאחר זה שכן ל"ל עיקר מודס כזה . דדוקא התם שבבית המחמוסכן כידו עומד על הקרקע שכנגדה וכאלו ל' הוא משל"כ המרתף שתחת בבית אלו בית אחר עומד ע"ג קרקע אלא פלוס עליו אפילו לוה פלוס שייכות כה כלל ע"ס ונס כד"מ כתוב דין זה דמרתף אחר וס שפל' דיס לפלוס דין מצרן ע"ס : קי וי"ל דלמלוה דין מצרן עדיף כי' שמסוה דין סילו פלוס לאחר לדין קדם המלוה וקנאו אפילו מידו כבל המצרן יכול לפלוגו ולפ"ז אפי' ל"ל דגם שבלפני זה קאי דס"ל דאס אין פלוס אפך לקנותה וקנאה אחר שהמלוה מוציאה מידו כדין מצרן ואף שהעור כתב ג"כ ואס קדם המלוה וקנה וכה למשמע דוקא שקדם וקנה ס"ט מסוס דהעור לא חייבי סס לפני זה בקניי' אחר וס"ל בפשוט דהמלוה עדיף כמו האחר ע"ס אבל כדריסה הוכחתי ממ"ס העור בסעיף ס"ס והמחבר בסעיף מ"ב (וכתב"ס בסמוך בסעיף ס') דס"ל דאס קדם אחר וקנאו דאין המלוה שהוא מחמוסכן כידו יכול לפלוגו ע"ס : קיא וכן כ"ל עיקר עמ"ס לעיל בסמוך : קיב והמצרן רוצה להוציא מידו כו' עד"ר שכתבתי פלהרמ"ס יש כו דינא דכ"מ דשכירות דיומא ממכר הוא : קיב דיש לשכירות דין מצרנות מ"ס המחבר בסעיף מ"ב דאס טוען הלוקח למצרן שדה שבחת' מכר' לפלוגי שכורה או ממושכנת היא כיוצ כו' מוכח דס"ל להמחבר (ונס למור"ס פלא כתב אס עליו כלום) ונס העור סתם וכתב אותו הדין אם מלוה ממושכן היא כידו יכולין לפל' לפלוקא שקנה בנד אותה שדה כנ"ל וא"ס מור"ס דיש בשכירות דין מצרנות כייכו לענין אס קדם השכיר או ממושכן ודקנאו דאין המצרן יכול לסלק והמחבר ס"ל דכב' שאין לו דין כן המצר לענין

סג כיון שמוף שותף כו' עיין בתשו' מגי"ס ח"ם סימן קכ"ו וקפ"ח וקפ"ט
סד להסכיר לית כו' עיין בתשובות נ"ב כלל פ"ו דף ע"ג : סה סמוך דר בו
ואפילו קנה תכרו את חלקו משלקו מיד חחלקו כן כתב כ"י ולפיכך תוכ"ס
ס"ו בכל דברי כ"י מתרי להדדי דהא קסק בתשו' חתו"כ ח"ם והוא ס"ב בסמ"ב
דמין הבוכר חשלק לאחר ונתחזי זו כתב ר"ת משלק לאחרו אף סה קנה כבר
את חלקו ים לייחב ברוחק וכו"ק :

קעו

סא ויש מי שאמר שסה"ם (תשו' הרמ"ם כלל נ"ג) שנים ששכרו שדה בשותפות
ואחר מהם רוצה להשכיר חלקו לאחר והשני רוצה
לזכות בו מדין בן המצר הרין עמו קיד (סב) כיון שהוא
שותף בו :

סב (סג) השכיר ביתו לאחר ואח"כ מכר לו קסו אין
בן המצר יכול להוציא מירו :

סנס היה כית וחנות זה ע"ו וזכרן לכ' וחס"כ כה למכרם כל
אחד מהרן לאלו ולאחר (סה) שהוא דר בו (סה"מ ע"ב
משכנים וכ"י ע' המקבל סם) :

סג (כ"י תשוי שכ"ג) המשכיר ביתו לא' ואח"כ מכר לאח' לאפי' אינו בן המצר קסו אין השוכר יכול להוציא מידו :

סנס (רשב"ם וכ"י) ראובן היה לו קרקע שמעון מחנו מם
לשמעון לשנה וחכר שמעון מהם ללוי וראובן אומר שהוא
מהרן אם מכר שמעון מחכר עולם הדין עם ראובן ואם לא מכר
רק לשנים קלוכים אינו אלא כמוכר סוב בעלמא סמיין כו
מרנות :

הלכות שותפים

קעז

השותף כיצד מתקיים וכיצד נוהנין וכיצד נפרדין ואם מת אחד מהם ובו נ"א סעיפים :

א השותפים שבאים להשתתף ע"מ אין השיתוף נגמר בדיבור לומר שאם אמר בואו ונשתתף
יחד בכך וכך שלא יוכלו לחזור בהם ואינו מתקיים אלא בקנין וכיון שצריך קנין
ב בכל דבר וחבר לפי קנינו מתקיים שיתופו לפיכך ג המטבע שאינו נקנה בחליפין אין השיתוף
מתקיים בו בקנין שאפי' קנו מיד שניהם שיביא כל א' מעותיו וישתתף בהם ד וכתבו שטר על
זה והעידו עדים אינו מועיל אלא צריך שיביא כל אחד מעותיו ה ויטילו מעות שניהם בכיס
אחד ויגביהו שניהם הכיס ו (סור ס"ב נסף רמ"ם) ז (ע) ויש מי שאומר ו (סור סם) שה"ה
אם משך כל אחד מעותיו של חבירו מהני ואפי' לא עשו לא זה ולא זה ז (ב) אלא נשתתפו
והתחילו לישא וליתן בעסק השיתוף לקנות או לסכור יש מי שאומר דמהני :

גם ח (מרדכי פ' המקבל וכ"ב לשיל ס"ם ס"כ) מי שלוה לחבירו מעות ואמר כך אמר ליה יכין
כיוך למקנית סכר ונתנסו כידו סייב ככל המוכסין כמו שתלוה (ג) דלא נשתתף משמירתן
ט בדיבור בעלמא :

ט (ג' רמ"ם פ"ו משותפין) נשתתפו בשאר פיטלטלין כיון שקנו מיד שיביא זה חבירו
של יין וזה כרו של דבש והרי נשתתפו בהם נעשו שותפי' בהם י וכן אם עירבו פירותיהם
או ששכרו מקום בשותפות והניח זה כרו וזה חביתו שנשתתפו בהם הרי אלו שותפין בהם
בללו של דבר בכל הדברים שקונה הלוקח באותם הדרכים עצמם קונים השותפי' זה מזה המטון
המושל ביניהם להשתתף כו :

יא (סור ס"ו נסף רמ"ם) האומנים שנשתתפו באומנות אע"פ שקנו מיד אינם שותפי' ביצר
ב' חייטים או ב' אורגים שהתנו ביניהם שכל שיקח זה וזה במלאכתו יהיה ביניהם בשוה
אין כאן שותפות כלל (ס) שאין ארם מקנה דבר שלא בא לעולם :

הגה

עדי' וקבלו עליהן ס"ס מסותפין יפי מין להפליים לכתוב סטר ביניהן בכל תוקף כל שלא קבלו בפניהן בפ"ם פד ס"ו עליהן בעדים
לכתוב דכל דסכתיבה מנרע כפו דאפר מין כותבין כלא דפתן וכ"ם סטר והמסכר לשיל ר"ס ו"ג : ה ויטילו מעות שניהן בכיס
ז' ויגביה כו' עפ"ר סם כתבתי בסם כ"ת דל"ד קאמר דישלים בכיס ז' ומזה מסיק סטר והמסכ' דם"ס פד ס"ו עליהן בעדים
כיצרו ור"ל לי"ד אם סנביה כל ז' מעו' של כיצרו ואפילו בפני עצמו אלא ס"ס אם משך כו' ע"ם : ו ויש מי שאומר דם"ס אם
משך כו' פי' כל אפר משך מסעות של כיצרו לסם שותפו' אבל לא סכל אפר ישתוף' אבל כיצרו סיסים שה פליפין
דלא מסני במטבע ופע"י וסם כתבתי דנרסה דליכא מאן דפליג בכה דמסני ג"כ משיכה לוה אלא משום דקנין דמשיכה אינה מועלת בכל
מקום וסנסם מועלת בכל מקום כמ"ם לקמן ס' קנ"ו וקפ"ח ס"ו בקם סרמ"ם בל' הנסנסם : ז אלא נסתתפו והתילו כו'
בפרישה כתבתי דר"ל נשתתפו בהסכמת מעו' שעירבן יפי והתילו כו' ואפ"ה מסני אפילו אלא לחזור להנה עד ומן שקבלו ביניהן
בפלגא משמ"כ כאלא כיניהו ועירבו מעוהם יפי אלא שהתילו של ז' קנה מעוהו דאפי אלא מסני אפילו לחזור להנה ועפ"ם
בדרישה וכיולוני שכתבתי ד' סיעות בדיני' אלו : ח וכן אם עירבו פירותיהן אפ"ר שכתבתי דבעירוב
פירות יהן אלא קנין אבי כיון דכל אחד ניקח ליה בפירו' אלו וכם עירבם יפי עד שהיו אלו זה ואיזהו של זה משמע קנין לפנין
מותפו ול"ד לעירבו מעותיהן יפי דמטבע אין קפידא לאחד לקדוק כיון דמטבע אלו לשל כיצרו כיון דכל אחד ניקח ל' אלו
מטבע לא ס"ל ערוב וגם כתבו' של יין ודבש לא ס"ל ערוב וכל ז' ניכר של מי הוא מ"ה בעירבו סם קנין אלו מסכיות מקום כו'
פ"ם וזו"ק :

ס דיכולין להקנות וכו' דכיון דנופן הוא כעולם הקנין על נופן שעשבודו כל ג' כפשו לחבירו לעשות מלאכה המובח לה' וכמו שחבני בעבדים ובאומר יקדשו עיי' לעיל סימן ר' ס"ק ו' ולפי' קנין לאין נריכין מעות ומקני להדדי וכמ"ש מור"ם לקמן סעיף ז' ועד"ר: יח אבל אם היו לוקחים (החיישי') הבנרים בממון עצמם ותופרים אותם וסוכרין (או) לוקחים (האורגים) השתי והערב מעותיהם ואורגים ומוכרים ונשתתפו במעט שלוקחי בו הרי אלו שותפין (ס) וכל מה שירויחו בשכר מלאכתן ומשאן ומתנן הרי אלו לאמצע:

ר (נרמב"ם פ"ה הי"ו) יב שותפין ששמו פירותיהם ונשתתפו בהם יש להן אונאה זה על זה יג עירבו פירות בלא שומא ומכרום ונשאו ונתנו בדמיהם הרי אלו מחשבין הפירות כמה הם שוים בעת שנשתתפו יד ומחשבין השכר או ההפסד:

ה (שם נרמב"ם פ"ד ה"ג) השותפין שהטילו לכיס זה מנה וזה מאתי, וזה ש' ונתעסקו כולם בממון סתם ופיחתו או הותירו טו השכר או הפחת ביניהם בשוה לפי מנינם לא לפי המעות ואפילו לקחו שור לטביחה (י) שאילו (לא) מכרוהו היה נוטל כל א' מבשרו לפי מעותיו אם מכרוהו חי ופחתו או הותירו השכר או הפחת לאמצע. בר"א כשנשאו ונתנו במעות שנשתתפו בהם אבל אם המעות קיימי ועדיין לא הוציאו אותם טז ופחתו או הותירו מחמת המטבע ששינה המלך או אנשי המרינה חולקין השכר או ההפסד לפי המעות יז (יא) (וכ"ם שם נשתתפו בפירות ועדיין שם פירות מונחים לפי מעותיהן) (סור) ואם התנו ביניהם הכל לפי תנאם בין בריוח בין בהפסד (סור נשם פרמ"ם סעיף ו'):

ו (סור נשם פרמ"ם וש"ע סי' כ"נ סי"ג) (יב) יש מי שאומר דה"מ בנוף הממון שנשתתפו אבל להשתבח לשל' מביתו לא כגון אם נשתתפו זה בק' וזה בר' (יג) ונפסד הכל לא אמרינן שישלם בעל המאה לבעל המאתים ג' מביתו יש מי שאומר (שם נשם פרמ"ם) שאם עלה בו ריוח אחר שהגיע זמן חלוקה שקבעו (יד) נוטלים לפי המעות יה (וש"ם אם זיכו מעם משתנו נחלקם נוטלין לפי מעותיהם) (הרי"ף נשערים):

ז (סור ש"ם נשם פרמ"ם) (טו) ויש מי שאומר שאם נגנבו או אברו יט חולקין לפי המעות הנף

סגס וי"ל ס דיכולין להקנות וכו' לעולם (שם נשם פרמ"ה ורשב"ם סימן תלף ק"ם) (י) וי"ל ס (מרדכי פ' הגוזל כתרב"ם והגה"מ) ו דלפי' קנין לינס נריכין אלא כל מה שחתני' וה עם וה מתקיים לפי' כשחמירם בשעמן (ז) ולינן יכולין לחזור בהן כל זמן שהותפות שהתנו ים עולקין (כ"ה פ"ק דב"ב והגהי"ב פורם ק"י וקפ"ב) והומרים שיכולין לחזור בהן (ח) לענין מה שירויחו אם"כ אבל לא לענין מה שהרויחו בכר (ת"ם סימן פ"ם) ולינס נראים לומר שבכר קזרו בהן וכ"ו בשנים שנשתתפו וה עם וה ושוסקין שניהם בשותפות וכל א' יתן לחבירו מה שירויח ולבן נמרו ומקני להדדי (הגה"מ פרק שלושה שותפין ומרדכי פשנגל) אבל מי שנותן לחבירו מקנית שבר עיסק ומתנה שיתן לו כל מרווחי' שיניעו לו לפי' ממקיומת לחבירו, לינה אלא כמתנה בעלמא ולינה נקנה אלא בקנין נמור:

יא אבל אם היו לוקחים (החיישי') הבנרים בממון עצמם ותופרים אותם וסוכרין (או) לוקחים (האורגים) השתי והערב מעותיהם ואורגים ומוכרים ונשתתפו במעט שלוקחי בו הרי אלו שותפין (ס) וכל מה שירויחו בשכר מלאכתן ומשאן ומתנן הרי אלו לאמצע:

ר (נרמב"ם פ"ה הי"ו) יב שותפין ששמו פירותיהם ונשתתפו בהם יש להן אונאה זה על זה יג עירבו פירות בלא שומא ומכרום ונשאו ונתנו בדמיהם הרי אלו מחשבין הפירות כמה הם שוים בעת שנשתתפו יד ומחשבין השכר או ההפסד:

ה (שם נרמב"ם פ"ד ה"ג) השותפין שהטילו לכיס זה מנה וזה מאתי, וזה ש' ונתעסקו כולם בממון סתם ופיחתו או הותירו טו השכר או הפחת ביניהם בשוה לפי מנינם לא לפי המעות ואפילו לקחו שור לטביחה (י) שאילו (לא) מכרוהו היה נוטל כל א' מבשרו לפי מעותיו אם מכרוהו חי ופחתו או הותירו השכר או הפחת לאמצע. בר"א כשנשאו ונתנו במעות שנשתתפו בהם אבל אם המעות קיימי ועדיין לא הוציאו אותם טז ופחתו או הותירו מחמת המטבע ששינה המלך או אנשי המרינה חולקין השכר או ההפסד לפי המעות יז (יא) (וכ"ם שם נשתתפו בפירות ועדיין שם פירות מונחים לפי מעותיהן) (סור) ואם התנו ביניהם הכל לפי תנאם בין בריוח בין בהפסד (סור נשם פרמ"ם סעיף ו'):

ו (סור נשם פרמ"ם וש"ע סי' כ"נ סי"ג) (יב) יש מי שאומר דה"מ בנוף הממון שנשתתפו אבל להשתבח לשל' מביתו לא כגון אם נשתתפו זה בק' וזה בר' (יג) ונפסד הכל לא אמרינן שישלם בעל המאה לבעל המאתים ג' מביתו יש מי שאומר (שם נשם פרמ"ם) שאם עלה בו ריוח אחר שהגיע זמן חלוקה שקבעו (יד) נוטלים לפי המעות יה (וש"ם אם זיכו מעם משתנו נחלקם נוטלין לפי מעותיהם) (הרי"ף נשערים):

ז (סור ש"ם נשם פרמ"ם) (טו) ויש מי שאומר שאם נגנבו או אברו יט חולקין לפי המעות הנף

ויל"ם דלפי' לינן נריכין כו' פשום הוא דלפי' כתי מרים שפי' משתר שותפין וכתב כאן בשותפי' דהוא רבים"ל וכ"ם שתר שותפין שמכילין לכים וכן הוא בסרי"ם כב"י בשם הפוסקים בשלי שנרא"ם ס"ו וקי"ר וקנ"ר וקפ"ו וסכ"ם ופייעתם כן מלתתי כתוב עיי' בתשו' רשד"ם סי"ו וקי"ר וקנ"ר וקפ"ו וסכ"ם ועי"ב: ז ולינן יכולין לחזור בהן כ"ו פשותפות שתתנו - פי' ולפי' כתם מיניות לשנה: ח לענין מה שירויחו לתם"כ - פי' לפי' נקנין שכל לא לענין מה שהרויחו ככר דוק' נקנין כן משתע מכל הפוסקים שתתנה מקור דינים שלו וכראם מכל שלו הפוסקים שלא מלקו בין שותפין לשותפין כתו שתתנה רתם"ן נפ"ק ונעין בשערי: ט וכל מה שירויחו כו' הרי שלו לשתנה רקנה"פ ריש לקוחות לפי' לחזור בהן פ"ו שכל שתתנה שתתנה פ"ם שכל לשתנה מוכח רפ"ק ב"ב ורכ"ם ופשרי"ף סוף ס"ק ב': י שלו לא מכרוהו כו' זו היא דעת הרתב"ם ורי"ף ורי"ח שכל כשרי כתבתי הרתב"ם והרשב"ם מפכיתם לתוספות והרא"ם: יא ום"ם שם נשתתפו בפירות ונעין בין בעין כו' הא דכתב וה"ם תפס ל' הסוף בשעל' ס"לקח כל שתר פירות בתעותיהן כו' ופפילו שם נשתתפו בתעות כו' ותם שנרשם נכרו סור כשם ר"ת ורי"ף ס"ם ס"ם הוא כי הכא שנשתתפו בפירות ולא בתעות כ"ש תודו דכולין לקח שעותיהן ולא בתעות ולא פליגי ר"ת ורי"ף עם ר"י והרא"ם שלא כשלקחו בתעות שנשתתפו בפירות וכ"ם שם ס"ו לא נרשם שלא סור - עיין בתשו' ח"ע סי' קכ"ח ובתשו' תכרשד"ם סי' שע"ם ותע"ב: יב יש מי שאומר רפ"ם - דלם תכרוהו תי תפחת לשתר לשתר עיין בתשו' תכרי"ם סי' קכ"ח ובתשובות רי"ם בסן ספר כ' סי' ע"ו ובתשו' רשד"ם סי' קי"ג ובתשובו' תכרשד"ם סימן סי' קי"ב: יג ובספר שכל כו' עיין בתשו' תכרי"ם ס"ם סי' י"ב ס"ם כוה סיש הספר לשתר ובריך לשל' לשותף תניתו וכרשם תכרבו שם שכרשד"ם מולק על הרתב"ם בשי"ב וכ"ם סיל דכלן שייכי הספר בש שלא שכם שפת ותתן ושם יבא השותף תוה הספר בריך לשלם שך תניתו וע"ם: יד

סגיו ס"ל בשלו

סעי׳ אלו מכולו ואם נגנב כשעה שעסק בה הפני׳ אם כ׳ לבדו פטור בכולו׳ מקבירו וק׳ל ומ״ש עוד מזה כפרים׳: כו׳ לאחין שהן שותפין פי׳ שהן שותפין בעזהן שהניח להן לחייהן וה״ה אם נשתתפו בממון שעל עצמן או שהי׳ שותפי׳ וכמ״ש מור״ם בסעי׳ כא:

סעי׳ כב (מהרי״ק שורש קי״ד) (יא) תלקו הסותפות לגמרי ובשהי כיד ג׳ אחין לפרוש לכותים ואכדו או נגנבו ממנו אין מבירו חייב לשלם לו בהפסד אבל אם נשהי נם כן לפני מן הסותפות הוי שמירה בבעלים והפסד על שניהם:

סעי׳ כג אחים שהם שותפין יכול כל א׳ למחות בחבירו שלא יקנה דבר לעצמו מהשותפות אם לא ינכה אותו מחלקו ואם לא מיחו וקנו לעצמו כשבאים לחלו׳ שמין הנגרי שעליה׳ כפי מה שהם שוים בשעת חלוקה (יב) אבל אם כלו לגמרי או אכרו אין מהשבין אותם להם ואם קנו בגדים לנשיה׳ ולבניהם ולבנותיהם (יג) אין שמין אותם במ״א בבגדי חול אבל בבגדי שבת שמין להם (יד) ונרול האחין אף כמה שקנה לעצמו אין שמין לו ◦ (כפול לקמן סי׳ רע״ו) אבל לכתחלה יכולי למחות בו שלא יקנה:

סעי׳ כד (טו) וה״ה שאר שותפין שאין לחלן ◦ (טו׳ספ״ו ורמב״ם) מיהו כ״ל לא דאולינן בזה אחר המנהג:

סעי׳ כה המשתתף עם חבירו בסחם ◦ (ל׳ פרמב״ם רפ״ח משותפין) לא ישנה ממנהג המדינה באותה סחורה ולא ילך למקו׳ אחר ולא ישתתף בה עם אחרים (טז) (יז) ולא יתעס׳ בסחורה אחרת ולא ימכור בהקפה אלא דבר שדרכן (יח) להמכר תמיד בהקפה:

סעי׳ כו ◦ (פרמ״ם בתשובה כלל פ״ח) ואם התרה בו שלא לעשו׳ אפי׳ בדבר שדרכו בהקפה חייב לשל׳ כיון שלא עשה כן ◦ (רי״ו בשם מנמ״ונים) וכל מה שהיו מתנה או פוסק יעשה כשל מבירו כמו כשלו ◦ (תרומ״ת פלמה ניזוקין) ונוכל מבירו תלקו כמה שהוי׳ ◦ (תרומ״ת סו״ס) דכל שותף כיורד כרשו׳ דמי נט מכור שהוכלין ידי ותקד תוכל ברכה יכולים תחרים לפלקו: ◦ (תשו״ם דפסחים רפ״ם ובנורים שם):

סעי׳ כז ולא יפקיד ביד אחרים אפ״ה התנו בתחלה או שיעשה מרעת חבירו ואם עבר ועשה שלא מרעת חבירו (יט) ואחר כך הורישו והסכים למעשיו ה״ז פטור (כ) ואין הדברי׳ האלו צריכים קנין אלא ברברים בלבר ואם (שינה) האחר מכל אלו הדברי׳ שהלך למקום שלא היה לו לילך או כירש בים לו (כא) או שמכר בהקפה או נשא ונתן בסחורה אחרת וכן כיוצא באלו הדברים כל פחת שיבא בסחורה זה שעבר חייב לשלם לבדו ואם היה שם שכר לו השכר לאמצע:

סעי׳ כח ◦ (ל׳ רשב״ם פ״ח משותפין ד״ב) לפיכך הנותן מעות לחבירו בתורת שותפות ליקח בהם חטים לסחורה והלך וקנה שעורים או לקנות שעורים וקנה חטים (כב) אם פחתו פחתו לזה שעבר ואם הותירו הותירו לאמצע (וס״ל כיחוס קפ״ג בשם ס״ה)

וכן אם הלך ונשתתף עם אחר בממון השותפות אם הפסיר הפסיר לעצמו ואם נשתכר השכר לאמצע (כג) אבל אם נשתתף עם אחר בממון עצמו אם פחת פחת לעצמו ואם הרויח הרויח לעצמו ואם התנו ביניהם הכל לפי התנאי:

סעי׳ כט ◦ (פרמ״ם בשמו׳ כלל פ״ם סי׳ ל׳) ראובן ושמעון שותפין היו לתן סוס אחד שראובן רר תשתיו והוא עשה הסוס ושמעון טופן שראובן יתבע הסוס לפי שהוא עשהו וראובן אומר שמעון רמן הסר שהוא רר תשתיו הדין עם ראובן וע״ל סעיף מ״ל

סימן זה (כה) ראובן שלקח ופער סוכות של שמעון מבירו

ים מלקו שותפות כו׳ עיין בתשו׳ הפרמ״ן שמן כוס: כ ונדל בשמין לף כמה שקנה לעצמו לין שמין בפני שמין לף בנרי שבת בשמין רשמין רשמין בעבדים גבי בניה׳ וכנותיהן שמין רשמין כמ׳ פרמ״ם שתתניאין להניאן לב״ר ומה״ם בנרי שבת שיהיו לבניהן לב״ר שמין שבל נדול בשמין בשעה שקונה מילים וזה שייך נמי בנרי שבת שילבוש בנרי שבת בשים כרי לילך שתתעי מילים בשיעור שמין עם הסוחרים שבל מנרי הרמב״ם פ״ל מתלוה נרשם שבשעה שבנרי שבת שמין מפני שמין עולים על דעת בעלים לקנות בנרי׳ מכוונים בשלו׳ הרמב״ם פ״ם (וכ״ם בשם סי׳ כ״ז שכ״ו ואפי׳ לבים מולקי׳ שמניח הר״ב שם ומוא משור בשם י״ל דשך בנרי שבת שמין שמין כייבו דוקא שהם כרשתרם בשעה שכיון שוכרה שבן השעה שלקחן שמין בב״ח שבשוה עליהן וזה לא שייך בבי נרול לאחי):

וכ״ב שך בנרול לאחי שמין וכ״ם עיין בשתו׳ רבי שבשל סי׳ ל״ח: כה ומוא הרין שותפין שבינן לחים כו׳ עיין בתשובת הפרמ״ן שמן סי׳ קל״ר קל״ם שבריך זוה: כו ולא יתעסק בסחורה אחרת שמרת כו׳ עיין בשם״ם פ״ך ל״ב שמר זה שבל לם בשתף עם שתר בה בוא עבמו לאחי שמין ושעמד בשתף כי׳ ולשר״ב דבין לשתר בשתף בשתף עוסק נם בוא בכל בוא שותף עוסק בי׳ כאו שבי ובוראי לבשמילה שבור לו להעסק בסחורה אחרת אבל בשבין מיירי בוה אלא מיירי שבר בשתף בשתף׳ דלא אתי לאחתף עם הבירים ובין לאחתף בסחורה אחרת שמתף שבשתף בשתף בסחורה אחרת יפה הרויח לאחתף בשתף בל״ל ובן פי׳ הבים יוסף וברבי משם״ם פירש בדאין דבשתתף בשתף בשתף בפרי׳ ועוד דשם בשתף בוא עוסק פירש בשתף כלום תקני קיזורות הבית יוסף ושם שהרויח בשתר בשתר בחתון אלו בוא ס״ו בדבי׳ שבא בוא עוסק ובשתף אלו בוא בין כ״ל לבן בין עבר ועשק יפה הרויח לאחתף בשתף בל״ל ולשבר לרמות ולוחר דרשם בשם״ם בא בן שבוא עוסק עמו חוחר אבל דרוקא בשבוא עוסק עמו חוחר אבל בשבוא עוסק עמו בוא ובשתר בשתף לו עוסק אסור אבל אין כ״לבן בשבוא עוסק ב״ב אפילו שם יש לב עוסק אסור לבתחלה אלא בדבדי׳ ורב״ם (שם ס״ם ס״ב בתשתי בתוך בתבית שבתב בירו׳ שרשו) עיין בתשו׳ רשר״ם סימן שם״ע ובשם״ן ובתשו׳ בתשו״ן סימן שם״ן ובתשו׳ ר׳ שלמה בהן ם״ב סי׳ ע״ו ובשם״ן ובתשו׳ רש״ן סימן שיים סימן מ״ר ובתשובת הפרמ״ן שמן סימן קל״ו ובתשובת הבי״ם סימן שם״ר: רב שהכר בשבשף בו׳ שתר בשתף בשם״ם ובתשו׳ ר״ן סימן שם״ם ובתשו׳ רשר״ם סי׳ ק״ל ובשם״ם ובשם״ג ובשם״ר ובשם״ם ובשם״ב ובשם״ם ועיין בתשו׳ הבי״ם סי׳ שב״ם: רמ שם בשתף בשתף בשתף

יותר ע"ם וכ"מ מהרש"ל פ"ה דב"ק סי' ס"ג (ונם בתשו' הרמ"ה הנ"ל מתמיה מי' ז' מהתי כן ע"ש) ונם הרב נוסיף כתב לקמן סימן שפ"ב דמיכו' הסזיקו בודאי מיכו לומן לומר שנרשות עשה שפ"ם סי' ט' ופ"ב דנרי הרב כאן נרוך עיון אחר כתבי זה שכתבתי בפ"ם פרק החובל שני' דנרי הרב בשותפים לנרני מהר"ם וזה"ק נם ל' סי' ס"ג ונראם דאפי' דמין דאוכן יוכל לומר אם התוכח פרושי' לו מ"ם כיון דליכא ערים שיכול לומר כאמת פרושים כאמן לומר שרשותו עשרתי בתשו' דלא פשרתי מיכא דליכא ערים שפרין אבל אם דאוכן מוכח שפרין פרושים כרשם דמייב דשפיר' טוי כתבי בתקים מוקם דאכן שפרי כו' וכתב עוד מהרש"ל שם וז"ל ומ"ש יכול דאוכן לומר שפתכא לי אלא נרע מיכ לו ס"ם על אחרו דיכול לומר שפתכא לי אלא פרשתי ק"ו כיצד וכו' ס"ב מיכא דליכ' ערים אלא שרש לו כותי מוכ זה שפילו מיכא ערים שפשרו דיכול לומ' שפתכא לי אלא פרוש שכותי שכ"ל ולכאורה נרשם המיירי מהרש"ל נרישה שפילו מיכא דלית ליה מנו וכצון שיש ערים שפשרו ושמוכות מיכא פרושים אבל כי ריישא שייר מרשם סו"ם ופ"ב כיון דמייב לשלם מכח מוקם ואכן שפרי דאין פרש פושר מוכותיו נתכא שם כן נוסל אלא שנוש וכ"ל לעיל סימן ש"ם נקיטינ ואן לאחרי ושוקן תוך זמנו שרשתיך מיינ לשלם ואחרו ס"ב ליכא ואפשר ס"ל לאחרש"ל כפי"ם בתב"ם שם ס"ב דמיכא דאלוה מכחיפו נרוך ליכא ופיקול פ"ב לפי מה שהעלימי שם דפיקר שפל"ל קורם הפרעון ושכול עלמא מודיים זה פ"ב אבא אין נרוך ליכא קורם הפרעון כמו נשטר פיכ' דפ"ל שפתכא לי וכמו שכתבו התוספות ריש נ"ב דמוקם פרים מפשר דאפילו מוקם נושם כל"ם ונשטר נרוך ליכא ע"ש ופ"ם לומר שמוקם דסכי נרישי מוקם דשם שפרעם מוקם דקא עריפי דשם שמוקם דשם חנשי' ל"ם אי מסכי שמוקם אנו ולא לישנם ול"ל כן פשט על הפוסקים לקולא דשמן לומ' לשם' פרעתיך מוך זמנו כמנו דפרעתיך משמ' וכמ"ש בשור לעיל סי' ע"ח ס"ו שנמוקם דשם לא אמרי אנו ויומר ברשם דשם מהרש"ל לא קאי אמיכא עלית ליה יאנו אלא נרים דברין מיירי אליכא ערים שפתוכות ערייף דפ"ב שתפרעו ואליכא ערים שפשרו דפ"ב פשים ליה מנו מויב לשלם מכח מוקם דאכן שפרי דלא הרשם לשטר נכם"ב קאמר דיכול לומר שפתכא לי קורם הפרעון כמו נשטר פיכא דפ"ל שפתכא לי ונם זה דנרי"ם ריפ"ל ל"כיון דמייב לשלם מכח מוקם שפרי ואתנו לאו כלום הוא שם כן נוכ' אלא נשבועה ואפי' מוכח לפרש שם"ם שפ"ב כ"י ושטר"ם לעיל סי' ש"ם ס"ק י"נ נכי שפ"ל שלתפרעתני אלא בפרי ואמ' פרעתי אלא נשני ערים דמייב לשלם שכתבו שם"ב דאית ליה מנו דאי נשי שמר שרשתיך נשני ערים דמוכח שמוקם דאכן שפרי ריש שעשתו ושם שהם נוכ' אלא נשבועה וכאו שכתב שפ' ושמתב' נוצים שם פניף נ' לפרש מיכא פליכא ערים אלא פרש לו כותי מוב זה ופליכא ערים שפשרו נרשי שכתבו"ל דיכול לומר שפתכא לי כיון דאין שטוקם לפי מה שכתבתי לעיל סי' ס"ב ס"ק י"ב אם כן נוסף אלא שרשתו לפוסרן ואם"ב משלם כן נרשם לפי מכאת רעתי וי"ל: דן מייב לשלמן כפי מה שהם שוים למכר כן הוא כתוכות שהוא מיוחד שם וכן פסק מהרש"ל שם ולא כוונרך הרב לשר שפתכא לי שפ"ו ס"ב ופ"ב ואפי' לפי מה שכתב הרב שם ס"ב ס"ם (עיין כתוכות פ"ב דין ז' ומ"ש שם) אפשר דהתם שאני שהוא מוכח שלא נתכוון לשלם אלא כפי מה שהוא שוה עתה ולא כפי מה שהיה שוה בשעת הלואה ולכן אם נתייקרו אין המלוה יכול לומר לו שלא נתכוונתי לשלם לך אלא כפי מה שהיה שוה בשעת הלואה אבל הכא שהוא מוכח שנתכוון לשלם לו כפי מה שהוא שוה עתה אפילו נתייקרו יכול לומר לו שלא נתכוונתי לשלם לך אלא כפי מה שהיה שוה בשעת הלואה ולכן אם נתייקרו אין המלוה

מו תפילין הן הדיוטות פי' תפי' שלשתן הדיוטות לגמרי ואין
פ"י ונעתמו כמ"ש בטו' ובדברי המחבר לעיל פי"ג דסכל ג' מיבעי ליה
דגמיר וסביר ע"ש דה"ב מתי רבות דקאמר הכא תפי' הן הדיוטו'
שת שתים כ"ד כמי שכיר הוה וכ"כ ר"ן עד"ר : מו הוה יכול לבטל
בקלוקל כו' ז"ל הסור בשל"ה
אם ירצה אחד מהם ויבטל כל א' חלקו מהשותפות ואם לא
היה באותו בתורה רין הלוקה או שהיה בחלוקתם הפסד (כה)
הרי אלו מוכרים אותה וחולקים הדמים :

יז (כו) היה זמן ידוע למכירת אותה שתורה יש לכל אחד
מהם לעכב שלא יחלקו עד שתמכ' בזמן הידוע למכירת'
ואין אחד מהם נוטל לא מהקרן ולא מהריוח עד זמן החלוקה
אלא אם התנו ביניהם :

יח אם לא קבעו זמן לשותפות או שקבעו זמן ונשלם ובא
א' לחלוק שלא מדעת חבירו (כז) חולק בפני ג' מו
אפי' הם הדיוטות ובלבד שיהיו נאמנים וירועים בשומא ואם
חלק בפחות משלשה לא עשה כלום :

הג"ה (כח) ואם הפסיד אחד מהם כשחלקו יש הוה יכול
לבטל החלוקה (פמ"ג סי' קע"ו) (כט) (ים של שלמה) :

(לא) בר"א שחלקו פירות אבל אם היו מעות יש שכולם
מטבע א' ושוה"ש יש לו לחלק שלא בפני ב"ד ומניח חלק חבירו
בב"ד אין המעות שוה"ר הרי הם כפירות ואין חולקין אות אלא בב"ד
יט (סמ"ע סי' קע"ו סק"ו) (לב) א' מהשותפי' או מהמתעסקי'
שמת בטלה השותפות או העסק (לג) אע"פ שהתנו
לזמן קבוע :

הג"ה (לד) וכן עיקר ודלא כדעת הקולקין (תרומת הדשן)
שותף שחלה או נתעם ולא עסק בשותפות אין הדין שהאחר
ירויח ויתן לו (רשב"ן) ואפי' אם קנו מידו בשעת השיתוף
אבל אם היה בעיר אחרת בשליחות השותפות (לה) ונתעכב
בדרכו יש לו חלק עמהן ואם ירצה אחד מהן לחלק אין השני יכול
למנוע ג' שקבלו עליהם שלשה שלשה שנים שלא יחלקו (פרישה"ע)
ויכולין לעזור ג' שותפין כיצד שנים שותפין (לו)
אם רצה אחד מהן לחלק (רשב"א) ואם"כ אם רצה הא' ולא
עסק השלישי כמו שהיה לו לעשות ושתק הוי כאילו נוטל כ"כ בריוח הריוח לחלק לפי ערך כי אינו
דומ' שכיס השותפין לג' חלק שותפי' (סור"ם ומ"ש בשם תשו' הרא"ש כלל ע"ה) שהיו ניזוקין כיצד
כל א' כפי ערכו ונפטר ג' חלק והשני נשא ונתן בדרך השותפות כמו שעשה כשהיו חלק הלחמים
יכולה לומר בשעת החלוקה שהיה תעול הרבה כשהיה חלקך יותר ממני מחמר שהשלו ונתנו
שתם כשהיו שהנהנו בקייטא שנו וכן אם ויתרו הקטן החלמ"ל (סור בשם הרא"ש כלל ע"ה ס"ד)
חלק השני ל' שתעל שמו הריוח הבוה מחמר שלא התנה ושתק התנה מה שויתרו לחלמ"ל זכותה כו :

כ הה היה להם חוב אצל אחרים אינו יכול לומר לחבירו לא נחלק עד שנגבה כל חוב שיש
לנו אלא חולקים וכשיפרעו החובות יטול כל אח' חלקו :

הג"ה כא (לח) או יכולין לחלו' בשטרו' בשותפות כ"ד (סור בשם תשו' הרא"ש כלל ע"ה ס"ו) כב (מ)
או בגוד או מנוד ואם בתקלקל אח"כ בשוה של ג' מול רע דידיה נרס ופ"ל פי' ס"ו ומ"ש :

כג היה עליהם חוב לאחר אם פירשו שאינם אחראים זה לזה חולקים וכשיגיע זמן החוב לפרוע
יתן כל אחד חלקו ואם לאו כל אחד מהם מעכב לחלו' עד שיגיע זמן השטר מפני שיאמר לחבירו
הואיל וכל אחד ממנו חייב לשלם כל השטר נשא ונתן בדמים אלו עד שיגיע הזמן :

כא א"ל חבירו נחלוק כה ושול אתה דמים בנגד כל השטר ועשה בהם שחורה לעצמך ושלם
כל השטר בזמנו יש לו לעכב עריין ולומר שמא נפסיד והשניים יותר מריוחים מהאחר :

כב הניתן מעות לחבירו לילך למדינה פלונית לסחורה או לקנות פירות בסחורה או לישב
בחנות אינו יכול לחזור בו ולהחזיר הממון מיד השותף כו עד ש"לך למקום שהתנו
ויחזור או עד שיקנו אותם הפירות וימכרו או עד שישב בחנות שזה כמי שקבל זמן הוא :

כג המקבל

כה פרי' אלו מוכרי' אותו . פי' כשהין ל' מהם לומר נזר או מינוי אבל
פשיטא דיל' נזר או מינוי עיין בתשוב' חני"ם ס"ה בשלמת הפניות סי' ק"ב
ל סיה זמן ידוע כו' ואם יש שטרות מולקים מב"ד הפטרות בשותפ כן מוכח מהם"ש
בפרי' ממו' י"ו אחר תשובות פרשב"ם מהרא"ם מולק ומהרשב"ם מוכח להפך
ע"ש עיין בתשו' רשב"ם סי' קפ"ם :
לב וי"ם עיין בא"ם דף ל"ג ע"ג : לג
גר"ם מחלקו פירות כו' ואם עיין בתשו' מהרא"ן
סמון סי' ק"מ דף קכ"ב ובתשובת ר"ם
כהן ס"ב סי' י' וסי' ס"ו וסי' ק"מ ופי'
קפ"ר ובתשובות רשד"ם סי' קכ"ג וקכ"ד
ורס"ו וחל"ג ושם"ר : לד אם מ"ש
מהתנו כו' אבל בשורבי' ורמ"ש
משכרו משכר לא יוכל לדחות לחיתומי'
וסוף פסוק ועיין בכ"מ : לה וכן
פיק"כ עיין בם' בשר שכע דף ק"ו ע"ב
ובתשו' חני"ם ס"ה סי' קפ"ב ופיתן
ר"י וס"ב סי' קפ"ה : לו ובתשכב
בשנם - פי' רוקח משמנים בה תחמת
מחלך בשותפות כנון שחלך מרחת
השוק לעיר אחרת ממחת השותפות
ובכנו כאר וכה"ג אבל אם לא היה
בשנם מחמת השליחות כנון שחלך
שם אין לו חלק דאם היה כאן היה
ג"כ חולה וע"ל סי' קע"ו ס"ג : לח
אם אמר כו' לפי שאין דרך אחם לנחת
ולבנ ואם"ם מסיק הרוחת לאחם לפי
ערך : לט אם יכולין לחלוק
בשטרות עיין בשמ"ע ס"ק כ"ב שכתב
כאור שחחת היה שלושה בין הרחב"ם
והרא"ש כו' ובכר"ה כתב דגם הרחב"ם
חורה ע"ם וכ"כ הב"ח ע"ם : מ
או בגוד או מינוד כו' אחה"ע ר"ח
קע"ם היה חולקין דאין חומרים
בשותפים גזר או מינוד :

עם אחה"כ

כג מי המקבל עסק מחבירו לזמן קצוב המקבל יכול לחזור בו כרין פועל שחוזר בו אפי' בחצי היום אבל הנותן אינו יוכל לחזור בו כה (מג) (מה שמן כן בשותפין שקבעו זמן וכמו שכתבתי לעיל סעיף ס"ו) (כ"י) :

כד ב' שותפים שיש להם חביות על א' ואבעו א' מהם ויצא השותף חייב אם היה על עסק שבועה שיהיה חייב לו ונשבע לו אין שותף שני יכול לחבעו בשבועה רשבועה לאח' שבועה למאה :

כה היה להם חביות ממין עליו ויצא השותף חייב אם לא היה שותפו בעיר יכול לחבעו פעם אחרת (וקמן כהמן לעיל סעיף ס"ו) (כ"י בשם הריטב"א) (תג וי"ל דה"ה בשם) (שם) היה בעיר אינו יכול לחבעו :

כו ס (מרדכי פ' מי שהיה נשוי) ודוקא כשהן שותפין אבל כשהן נתבעין זה' טען אינו מוכן לחביריו כלל ס כולל ולא נהו לטעון ולדון כשכילו וכני כפי' כשבייני ברכי קעיר כש כשותפין ס (שם בשם מזהר"ם) (שם ס' מכס תבע לאחר כולן יודעין כאותה תביעה ואינן יכולין לעזור ולטעון :

כז (מג) בר"א סי (מר) שלא נתחייב השותף מרצון טענותיו אבל נתחייב מתוך טענותיו כגון שהודה שאמר אין לי ראייה לא הפסיד שותפו בהודאתו ואם יש לו ראייה יביא ונם צריך להיות שאינו יכול לשנות בטענה ממה שטוען הראשון לפיכך חשבי' ליה כאלו ירד כבר לדין וכותבי' עליו פסק דין ויוררים לנכסיו סג וא"י לרחות ולומר שימתינו לו עד שיזד לדין ונם אינו יכול לומר הייתי טורק בערים שיהיו מוכחשים אבל אם יכול לשנות שומעין לו אע"פ שהיה בעיר ויא ס (סור סכ"ם יו"ד כן) סד שאם לא היה בעיר שיוכל לחבעו יכול להחזיר עליו שלא ירע שיזד שותפו עמו לדין :

כח ב' שהלוו או שהפקידו לאחד וכא אחר מהם לישול חלקו או לישול הכל אתבאר בסוף סי' ע"ז ואם אחר לוה משנים בשטר אחד ונכתב בשם האחר יתבאר בסימן זה : (וכן שותפין שלוה אחד מהם לנורך שותפות מם תביעו חייב לשלם עיין לעיל סי' ע"ו סעיף ב' ס"ק) (סלי"ד וכן בסימן ע"ז סעיף י') :

כט ס (סנהס"ת רשלטת מיוסר ומרדכי פ' המקבל) ב' שהן שותפין בחוב אחר סה שחייב להם כותי וגבה אחר מהם מקצתו ורוצה לעכבו לעצמו ואומר לחבירו סו לך ותקח חלקך מהכותי אין שומעין לו ואם השיר כעס על אחד מהם (מרדכי פ' הנזהל בתרא בשם מוסר"ם) ואמר לחבירו חלקך אסייע שיפרע ובחלק האחר לא אסייע סז אם אמר זה לעצמי אני מציל הציל לעצמו וה"ה אם שניהם יש להם חוב מקולקל ס (שם וכסנ"ת פ"ב מהלוהין) וצריך ליתן שוחר להציל והאח' אינו רוצה ליתן יכול חבירו לומר אני אוציא שוחר חלקי ואציל לעצמי :

ל ש (מרדכי שם) שה וכן כל"מ דאיכא פסידא יכול אחד לסלוק כלא דעת חבירו ולהציל לעצמו וכן שותפים שהיה להן חוב מגבל כותי מלש ס (תשו' רשב"א סי' אלף ס"ג) ואחד פייסו ליתן לו מלקו (מה) שם אחר לעצמי אני מציל הרי הוא שלו לכל ועל"ל סימן קע"ח סעיף כ' :

לא ס (רי"ו נמ"ו מ"כ) שותף התובע מחבירו כרי יין של שותפות ואמר כל אותם שיש בהם סימן שלי הם שלי יכול האחר לומר אשתקר היו אותם חביות (שלך) עכשיו הם שלי : ס (נעל העיטור) ראובן ושמעון שנשתתפו ונטל אחר מהם מהסמון ונשתתף עם לוי הרי חבירו משביעו ללוי ולא מצי למימר לאו בעל דברים דידי את וכל שכן אם נתן ראובן לשמעון מסמון בתורת עסקא ונתן מהסמון ללוי בעסק שמשביע ראובן ללוי שבועת השותפין ואם שמעון השביע ללוי שבועה לאחר שבועה

למאה

סעור ומתכבר לעיל סי"ך ומ"ש מסיק ומתר שהשותף בשני שם יש לו רשות יכיל דוקא בשני ולא כרשמון וק"ל : סג וה"ר לדשום כו' אף שיירי שתין לו שבע לזכות בו יותר מבחירו מ"מ יראים כדשי' זו הזמן עד שתבים ונם בשבת שתבים יכקש מכר"ד שיתנו לו זמן מספת שתביעה וכלאה ולא יתשיל הזמן מסת שהבים ונם לו דין פועל שכבר נ"כ לזמן מסת מקבל דלקמן סי' שנ"נ בסוף וכדברי כמתבר"ד דשם שיירי דקיבל מבחירו לכרום לו שדה ל' או לבנות לו בית בלא זמן ונם אותו מלתכה פוסק כם שיתת שיראים מ"ש מקבל שם כין פועל לקבלן וכתב דקבלן אינו יכול לעזור בו ואם עזר ידו על התחתונה : סד מהר"ם כשותפי' כו' יראים' קמי דקאתר שהמקבל יכי' לעזור בו תו' זמן ס"ט מסו' דשם עבד עליו אבל שני שותפי' אין שום ל' יכול לעזור בו וכ"ה בשני שקבלו פיסקא מהבליהי לפסוק בו למתנית שכר עד זמן פלוני דאין שום ל' יכול לעזור בלא רצון שכירו מאחר דאין לזה נגד זה שם עבד נראין להבליה תנאם שנאתעו יחד לעשות בו עד זמן קבוע אבל שם שניהי' רוצי' לעזור בזה עזרי' אף שאין בשותף שכירו מהר'

פט או פטר שמעון את לוי כו' פי' דוקא או שמעון את לוי קמ"ל נמ שמעון את לוי דאלו פטור ראובן את שמעון ושמעון ללוי אין ראובן יכול להשביע ללוי וכן מוכח מנוף דברי הפירוש משביע מכ"י כמי' וכ מ"ש ד"מ משביע ולכאורה היה נראה דמ"מ להפירוש דשמעון בשותף נשתתף עם לוי דכל שותף יכול להשתתף עם אחר כשרואה שהוא לעוכת השותפים (ויש"כ בין מ"ש הפירוש ושמכר בשמוך סל"ש ועד"מ שם) ואין לראובן על לוי כ"ש שבועת השותפי' כמו שהיה לו על שמעון ואין כיד שמעון לפטור ללוי משבוע דלמ שמעון פרוע לוי לנבי ראובן משמעון עצמו אבל כשפטר ראובן לשמעון משבוע"ם כיד שמעון נ"כ לפטור ללוי משבועה. ודוק' כראובן משביע פקדון או משכון דכר שמעון ושמעון הפקידו או השכינו כיד לוי ונתב' יכול ראובן לומר שמעון מקיים לי בשבועת ולא לוי וכ"ש הפירוש ושמכר כפי' ע"כ ורע"ק אבל בשותפות יכול שמעון לומר לעוב כוכתי ורחיי' לוה שפט כפירוש כתוב ושביעו שכ"י שם אבל ראובן יכול להשביע ללוי ולא תני לוי לומר לו לאו בשל דכרי דידי את משום דמ"ל ראובן ממונא דידי ושליחות דידי עבד שמעון ע"ש הרי לפנינו דמה שנתן שמעון ללוי משפט לשליחות דראובן אלא מ"ש ופירש"י ושמכר כפי' זה פשיט' דשמעתתף עם שכירו בשתם לא ישתתף בה עם אחרים וא"ל שפלגי אמרי' דמ"ל שמכר לא מ"ל להפירוש דשמכר בשתם לעיל כדעת הפירוש לכן כ"ל דין דמ"ל לשתים ולהפירוש דאף כאן לו להשתתף עם אחר מ"מ שם עבר ושפט ישמעל ראובן אני ריוח כל"ל ונ"כ משביעו ללוי וכיון דשתרצה ראובן למשפט שמעון ליטול אני ריוח עם"ל שם פטר ראובן לשמעון משבוע ושמעון פטר ללוי משבועה נשטר לוי נ"כ מראובן אף דשמעון עשה מתוך שלא כדין כמה שנשתתף עם לוי כמשמ' דראובן: ע אלא ס"כ פשר נם את כאי כו' ואו אין ראובן יכול להשביע ללוי אף שם שמעון לא פטר ללוי ועד"מ: עם שני' שלוו מא' ערבים זה לזה ע"ל סי' ע"ו שנתבע' דין זה: עב ס"נ ואין מקבלין עדותו על שכירו וכ"כ המשב' כפי' ל"ו ס"ד ומי' ע"ו ס"ב: עג כלומ' הודה לשכירו ונרוך לשלם לשכירו וכן אם הלך לו לאחר שפרע לו שמשלם אותו הוא שעשה לשכירו דמי וחה שקיבל הוא משביל שכיר ק"ל ופ"ל סימן ע"ו ס"ו ואפשר דשתם מיירי שנשפטר עם הא ופשרה שהי' ע"ל סי' ע"ו ס"ה שם נתנהר דהיינו דוקא כשלא נתפייס שכירו כשודאתו כשון שנשתייסו בשטר אחד כל ג' שך בשני עלמו והא הודה שנשטר עדיין כתקפו והשני כופר ע"ם וכמ"ד שלפניו: עם אינו יכול לומר יכא אחד כו' ע"ל סימן י"ו ס"ד ושם מסיק השמכר וכתב ז"ל אלא שעשני כולם ואף והוא שהתרהי ופ"ם ס"ם כשמ"ע: עו אפי' שכועה ג' דשתם ג' אחרי שמכר ואין יכול להשביע להשני מכח שפק ע"ם שכותי לאין נשבעין היסת אלא על טענת ודאי: עז אלא פרע היכודי לכותי אבל אם אין מברר זה לף שמכרר שהוברך היה לשלם להשכותי אין צריך לשלם לו ראובן כלום דהא לא נשתעבד שמעון להכותי אלא אם לא יפרענו היכודי וכל שלא כירר הכותי זה אינו קייב לו שמעון כלום מן הדין אלא בשלילה בא עליו ואינו נתפס על שכירו בשלילה ועד"ר כאן ולעיל סי' כ"נ סט"ו מ"ם עוד מזה דיש לתלק

מו או פטר שמעון את לוי פי' דוקא או שמעון את לוי קמ"ל נמ שמעון את לוי דאלו פטור ראובן את שמעון ושמעון ללוי אין ראובן יכול להשביע ללוי וכן מוכח מנוף דברי הפירוש משביע מכ"י כמי' וכ מ"ש ד"מ משביע ולכאורה היה נראה דמ"מ להפירוש דשמעון בשותף נשתתף עם לוי דכל שותף יכול להשתתף עם אחר כשרואה שהוא לעוכת השותפים (ויש"כ בין מ"ש הפירוש ושמכר בשמוך סל"ש ועד"מ שם) ואין לראובן על לוי כ"ש שבועת השותפי' כמו שהיה לו על שמעון ואין כיד שמעון לפטור ללוי משבוע דלמ שמעון פרוע לוי לנבי ראובן משמעון עצמו אבל כשפטר ראובן לשמעון משבוע"ם כיד שמעון נ"כ לפטור ללוי משבועה. ודוק' כראובן משביע פקדון או משכון דכר שמעון ושמעון הפקידו או השכינו כיד לוי ונתב' יכול ראובן לומר שמעון מקיים לי בשבועת ולא לוי וכ"ש הפירוש ושמכר כפי' ע"כ ורע"ק אבל בשותפות יכול שמעון לומר לעוב כוכתי ורחיי' לוה שפט כפירוש כתוב ושביעו שכ"י שם אבל ראובן יכול להשביע ללוי ולא תני לוי לומר לו לאו בשל דכרי דידי את משום דמ"ל ראובן ממונא דידי ושליחות דידי עבד שמעון ע"ש הרי לפנינו דמה שנתן שמעון ללוי משפט לשליחות דראובן אלא מ"ש ופירש"י ושמכר כפי' זה פשיט' דשמעתתף עם שכירו בשתם לא ישתתף בה עם אחרים וא"ל שפלגי אמרי' דמ"ל שמכר בשתם לעיל כדעת הפירוש לכן כ"ל דין דמ"ל לשתים ולהפירוש דאף כאן לו להשתתף עם אחר מ"מ שם עבר ושפט ישמעל ראובן אני ריוח כל"ל ונ"כ משביעו ללוי וכיון דשתרצה ראובן למשפט שמעון ליטול אני ריוח עם"ל שם פטר ראובן לשמעון משבוע ושמעון פטר ללוי משבועה נשטר לוי נ"כ מראובן אף דשמעון עשה מתוך שלא כדין כמה שנ

לט (סור סי' קס"ח נסמ"ג) אם לקח שמעון מיעו' מא' להכניס בשותפות ויטול ריוח בכרי מעותיו עם אע"פ שלא הוריע לראובן שותפו ויטול הלה חלקו בריוח כמו שהתנה עמו :

מ (תשו' חוי' סוף תשובות סי' י"ח) בני כרך שקנו ס"ת בששים דינר והתנו שאם ילך אחר מהברך להתיישב במקום אחר שהנשארים יתנו לו חלקו ויתנה רוצה אחר לצאת ושואל חלקו לפי מה שהוקרו הספרים והנשארים אומרים שלא יתנו חלקו כ"א לפי מה שקנו בתחלה הדין עם הנשארים :

מא (סור סי' קכ"ח נסמ"ג נסמ"ה ונוסף בתשו' כלל ס"ח סימן ס') ראובן ושמעון בקש מהם כותי להלות לו כך מעות ולוי בקש להשתתף עמהם בחוב ונתרצו וקרם ראובן ונתן מחלקו לכותי ר' זקוקים וחצי ואמר הכותי שלא היה צריך יותר והלך ראובן ואמר לשמעון ולוי אם תרצו לחלוק עמי בחוב תנו לי כל אחר חלקו בחו' ושמעון נתן חלקו ולוי לא נתן לו ונפטר אם כשיטבע ראובן ללוי חלקו אמר איני חפץ ליתן הרי נעקר משותפו' אבל אם אמר תדיר הריני משלם אע"ג דרחה אותו קצת כיון דלא אטרחיה לכ"ר קני רווחה וחייב ליתן ליורשיו :

מב (תרוכי פ' הנזהל בתרג וסנ"מ פ"ת מס' מוכל ומזיק) ראובן ושמעון שהיו שותפי' בחו' וראובן קבל הער' ותפשו השר והוצרך ראובן לפטור החוב כיון שבאונס היה פטור משמעון :

מג (תרוכי פ' הנזהל בתרג וסנ"מ פ"ת מס' מוכל ומזיק) שותפים שיש להם חוב ביחר ורצה הא' להתרחק ממקומו ולהוליך השטר עמו חבירו יכול לעכב עליו שלא יוליך השטר : (וכתב"ם סעיף י"ג סי' יו"ד)

מד (ני' תמו' פ"ד לגיטת רסנ"ג) אם א' מהשותפים טען עסק השותפות על בהמתו או חנותו תחלה ואח"כ יחלוקו הריות או ההפסד בהמתו או חנותו תחלה :

מה (רסנ"ג) אחר מהשותפין שלקח מסחורת השותפות בעצת שותפו פי להוליכה למקום אחר למכור וכשבאו לחשבון רוצה ליטול מהשותפות פי הוצאות מזונותיו אין שומעין לו אע"כ יש שם מנהג :

מו (נג) אחר מהאחים השותפים שיש בירו ממון וטוען שהוא של אחרים עליו להביא ראי' פי (נד) כיון שאינו חלוק בעיסתו ואם מת (נה) על האחרי' להביא ראי' שהם שלהם (ומ"ל סי' פ"ב נתבארו דיניו פילו) :

מז (הרמ"ם פ"ב מי' מ"ל וכפול בשע"מ סי' ס' בהגה') ראובן ושמעון ששרו את חייב להם ממון ושמעון קבל הערבות בלא ראובן ושמעון הלך תחת אותו שר ואינו רשאי לתבוע תוכו וראובן מזהירו לגבות החוב אין שמעון חייב להקניט השר שלו כדי לגבות חובו של ראובן אך אם הוא פשוט מהם בעבור אותו חוב אומדים כמה מהם היה לו ליתן לשנה ויתן לראובן כפי חלק שיש לו באותו חוב :

מח (הרמ"ם פ"ב סי' כ') פי שני שותפין שקנו משי וכשבאו למכרה הסירה מהמשקל גם זה בכלל הפסד ויחלקוהו ביניהם אחד מהשותפי' שהוליך סחורת השותפו' למקו' אחר למכור (סור סי"ם קע"ו נסמ הרמ"ם) ונשבה ופראו חבירו מהאמצע ומשכה הי' והתפות ולא היו מקפידים זה ע"ז זמת יורשי המת נוטלי'

מט שותפין שקנו חמי כו' ל' התפו' ראובן שתכ' לשמעון ל' לישרי' חמי ותתכ' שתכ' שמעון יכי' לו מהפסם ומכ' לתתנ' שמעון ונקל' ופמ"כ כשכ' למכר' היה מפו' מהתש"ק מני ליטר' ורתוב' חום' שקיב' שלו' הפסם ושכ' ולא מכר' המתי ופם הרמ"ם דנ' מכרון בכלל הפסם וישכ' שתעון מלה אל' כם יד ושל' פם' כשתירתו ויתן לו ראוב' חלקו כשתברו ע"כ ל' :

נוטלי'

מ ופמ"כ הפסיד כו' ם' שקנו בי"ב מלות ושולה ופתי' על ת"ת ועדיין לא מכרוהו ומעכי כך תחיראי שתעון ולוי שתע יפקידו יום' ויתחור עלת"ת או פחו' לכך כתבנו ליתן לראובן ק' יותר ופורו בהן מן הפותפות להמתין עד שימכיר' זמ"ם שם יור' רובה לתור שם"ם שגם בלא תוכתו מן הפותפות נרוך ליתן ק' משום שכתב מ"ת שם יורש יתרב' להמתין ג"כ עד שתכיר' שתע יתזו' ויתייק' ולא יכשיך ליתן ק' או שפילו לא כלום לכן כתב שם גם שוה רובה לתור מן הפותפות קודם שתכירם ומיהו גם שם מכרום בת"ת מוי שפלגו מכרוהו בחת"ק שם ש"ב שתעון ולוי נרוך ליתן ק' וכן פוסק בחתו' הרמ"ם שתביא ל' בפי' זה ומבואר שתם יותר - כן מלשתי כתוב בה פותפין הרבה ביותר אין אחר יכול לפסחלק כו' תלישבה רלפסחלק משמע שקנו שוה שפורה יחד וי"ל ויהן רובה לפסחלק ופפילו תלקו תיכו רובה ליתול וכן משמע תכ' פיקח רחתו' וי"ל ופ"ת או ת"י כי שם יהיה שפם כשתורה יפקידו לו יותר גם שם אחני' על תלקו אבל אם רובה ליתול לת שחני' על תלקו יכול תלק שלא תרצה לפי ת"ם לעיל סי' ת"ם ופפי דקפ הרבה פותפים שתי לפשתויכן פע"פ שפתר תן נתרבה לפלקו ת"י שלא תדעת כולן וכ"פ כשפם הרבה בי"ת אין לו כרשה לפרש הרבה לפשתויכן פה רחתו' שפיר ליה כתי"ם לעיל סי' ת"ם שלא תפוורת כרחתן שכ"ל ג"ז מ"כ : בב מפסק שפסוור' כו' ב"ל ב"ל ובוסף תוור"ם ת"י פיתה רלא כב"י ת"י ועיין בב"י ולכלבותו בב"ם יעקר כבוסף תוור"ם גרו"ק : בג ת' מפתתים כו' עיין בחתו' תפר"ן פשון פיתן ק"ר ק"ם ק"ו : בר כיון שפיכו תלק כ"ב כנרק פבית : בם על הפתרים לפכיס רפים בתקנת שתרי פתתר פיתן כלן על הפתים לפכיס רפים וכך נורם ב"ם שכתב ופפ את ויש לפם דין פם כניו על הפתים לפניו רפים ת"ת' תופפת פיש וכ"ל פתרים כתו' שתו' בכלנם ריכו ליתן כתו שפרפתי לעיל סימן ס"ב ס"ק י"ו דיוק' בפפרות כיון שכתובות על שתו תוכם תילתן דרידי' ריכו תכל בתשון לת שתני' ליתתי תם רלא תני תנוסן לתשון וכן תפתע בשת"ע תם ס"ק ס"ם :

נו כי

יודה רחובן בשני עדים כו' תכל תין נרין לעסות סתר עליו לתשון שתתפיו' כדברי' קלנו תפניה לתשון ככל תה שיפרש להכות' כיון דנם שתעון לת נתן עליו סתר כדברים הללו תשת"כ בדין שלפני זה : פע תת"ם שלת הודיעו לרחובן כו' כעור תשתע דה"ט בשותפין דיש רשו' לכל ת' לעסו' תה שנרש' לו שהו' תועלת בשותפות ע"ם : פ יטול הלם קלקו נריוח כתו שהתנה תכל תם לת היה תנתי ביניהן היו פולקין בהריוח תפילו הכיח יותר תתכירו וכתו"ם בעור והתתכר בפ' ופ"ם : פה ולקתו תקבל הפטורות בעד תם כו' כתשו' הרחם תכותר שהפטורו' היו נייד רחוב וכתו"ם בקבל תיד רחובן וכתו"ם בעור ז"ל בתשו' ס"ם קכ"ם וכ"כ בד"ת כלן ותשתע שם ג"כ שהפטו"ם היו נכתבין ע"ם רחובן לפוד תלה שהפעות היו תפל שתותפות ובי"ם בתעון ע"ם : שה רחובן קבה שתור' ובניו לשתעון כו' עיין כת שוב הרמ"ם כלל ס"ם ס"י"נ תדין שהרחובן שהפטות בביר' ותפ"כ שהתתף עם לוי ניתן לו שנם לשתעון נותן רק שתות וכן נייד לוי לשתעון ופסק דמ"ת נרין ליתן לשתעון רביע ע"ם שהרין : פנ תפסד הפטורה כפי תה שהום כו' כד"ת הביא לר' ירוח' ונתבת שם רתיירי תפי' קיבל הפטורה תפניר בשכוש יהוש והטעם נרתה תפו' דתתרי' דשתתפת לת היו דעת' שיתעיל הפותפו' תלת ביוליכנו תכתן לתקום לתר וכפי תה שיהום הפטורה תו יקבלנה עליו לתתנית שכר ולת "כ"ם * שכתב דתיירי שקבלה פתם ושתם קבל לו שתפלה נתפייב בכל הסך ע"ם : פד בשעם שתוליכה ולת בשעה שקבלה שם תפיים (וכתב נ"כ כד"ת שם ז"ל וה"ה תם נתיקרה הולכין תתר שעת הולכת הפטור' עכ"ל : פה להוליכה לתקום תתר לתכו' כו' נרתה תתיירי שהלך שם כל"ם לעורך פלתו ות"כ תין שותפי' לו כיון דכל"ם נרי' לכוני' על תוזנותיו : פו הולתות כו' ולפי מ"ם נסי' קע"ו לתלק כין פוסקי' יפד כותן תתד דתין לתן תוזנו' ורפוחה וכין תם פוסק ג' לבדו תו כו' ג"ו דיש לו תוזנות להתתעם ע"ם ל"ל דנ' כתן תיירי דכשע שהפסק זה בהולך שפסק נם הפני פה לעור' הפותפו': פו כיון שתיכו תלי' בעיסתו כלותר תלת תכל כל תתד כפני עלתו רת' הוה תלוק תתו בהוגת' תכיל תו"ם הדב' תתר היה נתתן לות' שתר' של תתרי' כתינו דתי כפי היה תותר שהו' שלו שקיתן תותו תתוזנותיו וע"ל ס"ם כ"ב שם תכוג' : פח

פס נוטלי בתחלה מהאמצע כשיעור פריון אותו שנשבה : כנה ◦ (סם כסם הרפ"ם) (כו) כי אין שותף מייב לחבירו אף על פי שנתפשם מכח השותפות ואם יש מנהג כזה הולכין אחריו ◦ (רמב"ן סיעון ב' ומהרי"ק שורש כ"ו וקכ"ה) מיהו אם קבל עליו תפסו אסר עם היהודים וסוגרך לתת מן העסקה כפדיון נפשו ◦ (תרומת הי' הגו"ל בחוה"ג) אם דרך העיר לתת מן העסקה הוי כשאר אם לתת מן העסק וכ"ו כשותפין (כו) אבל אי שמלוא אחרינו בפקדון וכתפס ◦ (תרומת הי' פרק הפועלים) י"ל דאם אנס כשהלוו בהנס מייב לפדותו דהוי ליה כשואל שחייב בהונסין ◦ וי"ם ◦ (רמב"ן ומהרי"ק שורש קכ"ו) וכן אי שמלא אחר מחרינו וקבל עליו לפדותו אבל הפסד וכתפס כדרך אחרינו לכי פטור לפדותו ◦ (פנוחם) נח דאונס דלא שכיח הוא (ועיין סיעון קל"ח ס"ו וכתו"ם רכ"ם) :

סט ◦ (רי"ו נכ"ו ח"ם ותשו' מוי' הם"ם ניזקין סי"ם) סוס שהיה ממושכן לראובן ושמעון והפקידוהו לכותי א' לשמרו ואם שמעון לכותי שישאילהו ללוי והוליכו ללוי ונגזל ממנו אם רצה ראובן גובה משמעון ואם רצה גובה מלוי :

נ ◦ (סם סיעון י"ב וכפול לעיל סיעון קכ"נ ס"ו) ראובן שאמר לשמעון כל מה שתעשה בשלך עשה בשלי והלך שמעון ופטר החוב של שניהם חייב לשלם לו חלקו : (ועיין עוד דינין הרב' בדיני שותפות סיעון כ"נ) :

נא ◦ (סור ר"ם קפ"ר) אסור להשתתף עם עובר אלילים ואם נשתתף כה (כח) ונתחייב לו שבועה מותר לקבלה ◦ (סם כסם ר"ת) (ועיין נפ"ח סיעון קכ"ו וכי"ר סיעון קמ"ו) :

קעז שותפים שאחד מהם ירד לאומנות המלך או חלה ובו ה"ס :

א ◦ (ר' רמב"ם פ"ם מהלכות גזילה ו') (ו) אחר מהאחים שמינהו המלך גבאי או סופר שמכניס ומוציא בממון המלך וכן כל כיוצא בזה מעכבו' המלך אם מחמת אביהם מינהו כגון שהיה אביהם ירוע ברבר זה ואחר נעמיר בנו תחתיו כרי ז לעשות חסר עם היתומים הפרס שיטול וכל השכר שישתכר (בעבורה) לכל האחים ואפילו היה חכם ביותר וראוי למנותו ואם מחמת עצמו מינוהו ה"ז לעצמו וה"ה להפסר שאם נטל ממנו המלך מחמ' ממון האחים ועשרם ההפסר לכולם ואם מחמת עצמו שכבר היה עשיר ההפסר לעצמו :

כנה ◦ (סור כסם ר"י ס"ב) וכ"ו כשתין שותפין עדיין בנכסי אביהן לכל אחד מהן כשכיל כולן בריוח וכהפסד לאחרים ◦ (סם כסם ר"י סלוי) וי"ל דוקא לאומנות המלך ◦ אבל לאומנות אחרת הכל לעצמו ◦ (סור כסם ר"י ס"ב) וי"ל דאפי' באומנות המלך הוא נוטל תחילה טורח מלאכתו כפופל בכל יום ◦ (ר"י כסם ר"י ס"ב) :

כ ג חלה אחר מהם אם בפשיעה ד כגון שהלך בשלג בחורף או בחום בימות החמה וכיוצ' בזה אם יש קצבה לרפואתו מתרפא משלו ואם אין קצבה מתרפא מן האמצע אבל אם חלה באונס אפילו יש לה קצבה מתרפא מן האמצע וקורם שנתרפא יכולים לומר לו חלוק עמנו : ◦ (רמב"ם סם) :

כנה ◦ (סור ס"ב) (ג) וי"ל בכפך דבפשיעה בכל ענייני הינו מתרפא מן האמצע ובחלה באונס דוקא רפואה שאין לה קצבה מתרפא מן האמצע :

פס נוטלי בתחילה מהאמצע כשיעור פריון אותו שנשבה : כנה ◦ (סם כסם הרפ"ם) (כו) כי אין שותף מייב לחבירו אף על פי שנתפשם מכח השותפות ואם יש מנהג כזה הולכין אחריו ◦ (רמב"ן סיעון ב' ומהרי"ק שורש כ"ו וקכ"ה) מיהו אם קבל עליו תפסו אסר עם היהודים וסוגרך לתת מן העסקה כפדיון נפשו ◦ (תרומת הי' הגו"ל בחוה"ג) אם דרך העיר לתת מן העסקה הוי כשאר אם לתת מן העסק וכ"ו כשותפין (כו) אבל אי שמלוא אחרינו בפקדון וכתפס ◦ (תרומת הי' פרק הפועלים) י"ל דאם אנס כשהלוו בהנס מייב לפדותו דהוי ליה כשואל שחייב בהונסין ◦ וי"ם ◦ (רמב"ן ומהרי"ק שורש קכ"ו) וכן אי שמלא אחר מחרינו וקבל עליו לפדותו אבל הפסד וכתפס כדרך אחרינו לכי פטור לפדותו ◦ (פנוחם) נח דאונס דלא שכיח הוא (ועיין סיעון קל"ח ס"ו וכתו"ם רכ"ם) :

סט ◦ (רי"ו נכ"ו ח"ם ותשו' מוי' הם"ם ניזקין סי"ם) סוס שהיה ממושכן לראובן ושמעון והפקידוהו לכותי א' לשמרו ואם שמעון לכותי שישאילהו ללוי והוליכו ללוי ונגזל ממנו אם רצה ראובן גובה משמעון ואם רצה גובה מלוי :

נ ◦ (סם סיעון י"ב וכפול לעיל סיעון קכ"נ ס"ו) ראובן שאמר לשמעון כל מה שתעשה בשלך עשה בשלי והלך שמעון ופטר החוב של שניהם חייב לשלם לו חלקו : (ועיין עוד דינין הרב' בדיני שותפות סיעון כ"נ) :

נא ◦ (סור ר"ם קפ"ר) אסור להשתתף עם עובר אלילים ואם נשתתף כה (כח) ונתחייב לו שבועה מותר לקבלה ◦ (סם כסם ר"ת) (ועיין נפ"ח סיעון קכ"ו וכי"ר סיעון קמ"ו) :

קעז שותפים שאחד מהם ירד לאומנות המלך או חלה ובו ה"ס :

א ◦ (ר' רמב"ם פ"ם מהלכות גזילה ו') (ו) אחר מהאחים שמינהו המלך גבאי או סופר שמכניס ומוציא בממון המלך וכן כל כיוצא בזה מעכבו' המלך אם מחמת אביהם מינהו כגון שהיה אביהם ירוע ברבר זה ואחר נעמיר בנו תחתיו כרי ז לעשות חסר עם היתומים הפרס שיטול וכל השכר שישתכר (בעבורה) לכל האחים ואפילו היה חכם ביותר וראוי למנותו ואם מחמת עצמו מינוהו ה"ז לעצמו וה"ה להפסר שאם נטל ממנו המלך מחמ' ממון האחים ועשרם ההפסר לכולם ואם מחמת עצמו שכבר היה עשיר ההפסר לעצמו :

כנה ◦ (סור כסם ר"י ס"ב) וכ"ו כשתין שותפין עדיין בנכסי אביהן לכל אחד מהן כשכיל כולן בריוח וכהפסד לאחרים ◦ (סם כסם ר"י סלוי) וי"ל דוקא לאומנות המלך ◦ אבל לאומנות אחרת הכל לעצמו ◦ (סור כסם ר"י ס"ב) וי"ל דאפי' באומנות המלך הוא נוטל תחילה טורח מלאכתו כפופל בכל יום ◦ (ר"י כסם ר"י ס"ב) :

כ ג חלה אחר מהם אם בפשיעה ד כגון שהלך בשלג בחורף או בחום בימות החמה וכיוצ' בזה אם יש קצבה לרפואתו מתרפא משלו ואם אין קצבה מתרפא מן האמצע אבל אם חלה באונס אפילו יש לה קצבה מתרפא מן האמצע וקורם שנתרפא יכולים לומר לו חלוק עמנו : ◦ (רמב"ם סם) :

כנה ◦ (סור ס"ב) (ג) וי"ל בכפך דבפשיעה בכל ענייני הינו מתרפא מן האמצע ובחלה באונס דוקא רפואה שאין לה קצבה מתרפא מן האמצע :

קעז ג ג'מהמחין כו' עיין בתשו' המרדכ"ן סמן סיעון קל"ם : כ מלם ג'מהן כו' עיין בספר בפר שכע דף קל"ר ע"ב : ג וי"ל בכפך כו' ולפע"ר פיקר בפתשכר ומס שפטריכו בסמ"ע והב"ח בכאן

כו כי לין שותף מייב כו' עיין בתשו' המרדכ"ן סמן סיעון ס"ו פ"ר ס"ם ובתשו"ר ס"ם כאן שפייכים לס"ב סי"ת ובתשו' רשד"ם סיעון קפ"ג ובתשובות רמ"ם סיעון מ"ו : כו מכל מי שמלא כו' עיין בתשו' מבי"ם מ"ג בשלמת שכיות סיעון קכ"ו דף קע"ב ע"ג ועיין ע"ם סיעון קפ"ח ובכ"ם סי' קכ"נ : כח ובתחייב לו שבועה עיין בתשו' מהרח"ן סמן סיעון כ"ם :

צכמן מין דבריסס כ"ל ובפרט מ"ם בפי' רבי סתום ובאומם רסכא כו' ונם מכרס"ם בסרוסיו שסתם לפרס כן ומסתרם כן לישתי מספר רבני מלמיס מיים דסרכר פסום רכוונת סתוספות לומר דסחם נבי סלמחה מחלקיון בין רפוסה סיים לה קכנה ובין מין לה קכנה ובין עפסיעה ובין בחוסם סוא דסחלקינן בסם אבל בחוסם רסכא מין סילק בין יש לה קכנה לפין לה קכנה ופין להסרינוס"ם בספקי תוספו' ס"ם סוא ס"ם נס כוונת סרמ"ם בלי ספק פוסיכן וכן סיא נרחוים (סוא קנור ספקי סרמ"ם סחכר סמור) להריא ולכי סומר לי שם"ם סוא כפור וכן סוא כר' יהודם וכיחוקי יוסף להריים כסחכר אך לכפורם סיים ב"ע קנת לריכה כיון דסרי"ף וסרחכ"ם וספר פוסקים לא סביאו סחוספת אבל נפמת לק"ם רסחכו עצמם סחם שכחבו נבי סלמחה להלק בין רפוסה סיים לה קכנה אע"פ סכא וכן מסמע כירושלמי פרק מ"ם דסיין להדרי דמיירי סחם כפוחקין אך דרבנ"ג רפוסת כפם ס"ם :

ד אבל נבי פוחפו'כו' עיין בפסו'מכי' ס"ח ס"ם קכ"ם ובסחו' רפכ"ם סימן קס"ח וכ"ם :

קעה ו פותפים שנקח כו' ע"ל סי' ע"ו ס"ו

ובסחכם"ל בימ"ם סי' מ"ם ס"י ד"ק ובסחו'מכי' ס"ם בפלוח פסנינות סי' ס"ו ריף ק"ו וסימן קל"ח ובסחכוח מפכם"ן פסנין ר"ם ובסחו'ר"ם בכן ס"ב סי'נ'וס"נ : כ ופס מעצמו כו' כן פוח רעת סרמ"ם ועיין בסרכם"ל פס ובספר ס"ם רף כ"נ ע"ר : נ פותף פירר כו' עיין בסחו' מפרי"ם סי' ק"ו ובסחו'רמ"ם סימן ע"ו רף קע"ם -

קעט ו דבר סידוע כו' עיין בסחו' רפכ"ם סי' ס"ג

וסימן קס"ר ובסחו' מפרי"ם סי' ע"ג ובסחו'ר"ם בכן סימן קס"ם : נ ופפילו בפחסם פירר כו' ס"ע נ"ב בסימן קכ"ו רפוחפים רגילין לפקפיד ס"ח כיון דניכר וירוע פוח דיבר זס בפוחפות פיים עיריך פוח בפוקח פל פניפן וכו' פכ"ל פח"ם ונ"ל כחב פס כלוח וברפם פכיון למ"ם פפור פס פ"נ וספו' בדפוחו' זמן רב כו' וסיינו כח"ם סחוספות ריש כ"ב רבפפ זמן רב רגילין לפקפיד ויכול לפעון לקוח ופיני מנין מ"ם מ"ם כיון דניכר כו' ופס נכך פפיים פל פוחפות כיון פרגילין לפקפיד וסנע עמך פיכף פפיים ירוע פפוח פל מבירו לבירו בפמן לפעון לקוח כ"ם פל פניפן ופס נכך פפוח פוחף פרי פוח פקפיד ועוד דפס נכנסל נמי פוי פל פניפן פלא נ"ל פפ"ר דפפור מיירי כגון רב פלא רגילין לפקפיד ופחוספות מיירו נזמן רב יוחר פרגילין לפקפיד וכח"ם לפיל פימן קכ"ז ור"ס עיין כחו'ר"ם ן'מיים סימן קכ"ב וכחו'מכי' ס"ם סימן ע"נ וכפלות פפניפן סימן נ'ריף קח"נ - וס"נ סימן קמ"ם וכחו'ר"י לניח לוי ס"ם כ"נ - פלגינן ליס כפוס - עיין מ"ם לעיל סי' ס"ב ס"ק ו'וס"ק י"ר : ו מיירפ

קעח ו פותפין שבקש מהמוכס שימחול לו ובו ג' סעיפים :

א (ו) שותפים שבקש אחד מהם מהמוכס ו שימחול לו ומחל לו הוא לאמצע כאילו הוא שלוחם לבקש בשביל כלם (ב) ואם מעצמו בלא פיוס אמר אני מוחל בשביל פלו' הוא שלו לבדו :

ב ◦ (רמב"ם סי' מרפ"ם) מי שפטרו המלך מכל מסים וארנוניות אפ"ב חייבים לפרוע כמה שהוציאו הצבור בצרכי הצבור וכשמירתן ◦ (וע"ל סי' קפ"נ) :

ג (ג) שותף שיר' לשדה המשותפ' ועבר' חשי' כיור' ברשות ונוטלין כרין אריסי העיר ד אפי' בקמה העומדת לקצור

ג ואפי' בשדה שאינה עשויה ליטע וה"ה אם מתעסק בלא רשות בדבר המטלטל המשותף :

סנ"ם ◦ (מסר"מ וכ"י פמ"ם) ה ומין המותף נומל ונוסף רק כפי הסבם מסבנים ומס לא הסבים בלום מימו נומל כלו' ומס מיפה הסות' סכ'סנא לעסות ◦ (סב"ח פ'סבוחל סס) כנון שכבי'כיון וסוח מוסיף בו מס סוח דבר שא"א לכנות צריך שבירו ליתן לו שלקו ומס מימו צריך לכנות יכול שבירו לומר לו שול עלך ומכניך :

קעט שותפין אין להן חזקה זע"ז ובו ס"א

א (ו) רבר הירוע שהוא משל השותפות אין לאחר חזקה בו על חבירו ו (ב) ואפי' נשתהא בירו זמן רב אינו יכול לומר שלקחו ממנו או שנתנו לו במתנה אלא בריאה ולא מבעיא במילתא דיריע לתרוייהו שוה בשוה ◦ (סור פ"ב בשם רפב"ר) אלא אפילו חזו דהאי אייתי זוזי והאי אייתי זוזי וזבנו בהו עיסק' ולא ירוע כמה אייתי כל חר וחר' הכי נמי נפקא האי עיסק' מירו דחר ואמר תרי תילתא דירי ותילת' רחבראי לא מהימן אלא (ג) פלגו ליה בשוה ד והוא רלא מצי למטען לא הוו דברים מעולם או החזרתי לך כגון רחזו ליה סהרי תחות ירים ווירעי רהוא עיסקא רזבנו תרוייהו :

סנס ◦ (כ"י לרעת הרי"ף) ודוקא קודם שחלקו אבל לאחר שחלקו ים להן חזקה זס ע"ז ועל"ס סימן קמ"ם :

קפ ובו סעיף אחד :

א שותפין בחצר שנפרו הנאה זה מזה ו נתבאר דינו בטור יורה דעה סימן רכ"ו :

א שיירא

קפא שיראו שעמר עליהם גיס והציל אחד מהם ובו ג׳ סעיפים

א (ג׳ רמב״ם פ״ו מגניבה ה״ח) (ג) שיראו שהיתרה הולכת בסרבר ועמר עליה גייס וטרפה אם אינם יכולים להשיל מיהם ועמד אחד מהם והציל ג הציל לעצמו ואם יכולי להשיל מיהם וקרם אחר מהם והציל אע״פ שאמ׳ לעצמי אני מציל הם להציל וקרם אחר מהם והציל אע״פ שאמ׳ לעצמי אני מציל ב הציל לאמצע ויטול כל א׳ מהם שלו היו יכולים להציל על ידי התיק כל המציל מציל לאמצע (ב) אא״כ אמר לעצמי אני מציל שאם אמר כן ה״ז מציל לעצמו שכיון שישמעו הוא אומר לעצמי אני מציל היה להם להרוק עצמם ולהציל רבינו ירשבו ולא הציל הרי נתייאשו מן הכל :

ב (סם נרמב״ם) היו שני שותפים (ג) והציל אחר מהם הציל לאמצע ואם אמר לעצמי אני מציל ה״ז חולק מחבירו והציל לעצמו :

הגה (סור סעיף ג׳) ג כל מה שנתנים לחלקו אכל אם נתיל יותר הוא שלמ׳ם ודוקא שם יכולים להניל אכל אם נתיל (ד) אינן יכולין להניל אלא שלו ופ״ק ופ״ב כ״מ : ואם אמר שמציל לעצמו ואין לו עדיים (ה) נשבע על כך ומקוים לעצמו : (מרדכי פ׳ הבונל בשם רשבי״ם)

ג (סם נרמב״ם) ד וכן השוכר את הפועל להציל כל שיציל הרי הוא לשלמ׳ וכן השוכר ואם אמר לעצמי אני מציל ה הרי זה חוזר בו מהשכירות וכל שיציל אחר שאמר לו ״הרי הוא שלו:

הלכות שלוחין

קפב כיצד נעשה שליח או טעה וקנה ביוקר ואם עבר על דעת משלחו ובו י״ב סעיפים :

הגה (סור פ״י) א כל אדם שלוחו של אדם כמותו ב חוץ מלדבר עבירה דקיימא לן אין שלוח לדבר עבירה (ו) ודוקא שהשליח בר חיובא אבל אם אינו בר חיובא הוי שלוח לדבר עבירה (סם פ״ב מ״ב מפלוגתן) ג הפוער

קפא שיראו שעמר עליהם גיס והציל אחד מהם ובו ג׳ סעיפים :

הולכת בסרבר ועמר עליה גייס וטרפה אם אינם יכולים להשיל מיהם ועמד אחד מהם והציל ג הציל לעצמו ואם יכולי להשיל מיהם וקרם אחר מהם והציל אע״פ שאמ׳ לעצמי אני מציל הם להציל וקרם אחר מהם והציל אע״פ שאמ׳ לעצמי אני מציל ב הציל לאמצע ויטול כל א׳ מהם שלו היו יכולים להציל על ידי התיק כל המציל מציל לאמצע (ב) אא״כ אמר לעצמי אני מציל שאם אמר כן ה״ז מציל לעצמו שכיון שישמעו הוא אומר לעצמי אני מציל היה להם להרוק עצמם ולהציל רבינו ירשבו ולא הציל הרי נתייאשו מן הכל :

ב (סם נרמב״ם) היו שני שותפים (ג) והציל אחר מהם הציל לאמצע ואם אמר לעצמי אני מציל ה״ז חולק מחבירו והציל לעצמו :

הגה (סור סעיף ג׳) ג כל מה שנתנים לחלקו אכל אם נתיל יותר הוא שלמ׳ם ודוקא שם יכולים להניל אכל אם נתיל (ד) אינן יכולין להניל אלא שלו ופ״ק ופ״ב כ״מ : ואם אמר שמציל לעצמו ואין לו עדיים (ה) נשבע על כך ומקוים לעצמו : (מרדכי פ׳ הבונל בשם רשבי״ם)

ג (סם נרמב״ם) ד וכן השוכר את הפועל להציל כל שיציל הרי הוא לשלמ׳ וכן השוכר ואם אמר לעצמי אני מציל ה הרי זה חוזר בו מהשכירות וכל שיציל אחר שאמר לו ״הרי הוא שלו:

הלכות שלוחין

קפב כיצד נעשה שליח או טעה וקנה ביוקר ואם עבר על דעת משלחו ובו י״ב סעיפים :

הגה (סור פ״י) א כל אדם שלוחו של אדם כמותו ב חוץ מלדבר עבירה דקיימא לן אין שלוח לדבר עבירה (ו) ודוקא שהשליח בר חיובא אבל אם אינו בר חיובא הוי שלוח לדבר עבירה (סם פ״ב מ״ב מפלוגתן) ג הפוער

ובמת סרב סנין שהוא ל׳המרבי בסם מהר״ם ובמרבי בסם לא הזכיר בדין זה לת מהר״ם בלל רק שבדין שבמיוק לפני זה כתב ומכאן דן רבינו מהיר כו׳ והבין סרב שבל זה הוא מרבינו מהיר ובמת ליתא אלא הן שבל היכא דשלוח לאו בר חיובא כו׳ הוא ל׳המרבי שמביין כן בש״ם ופסוס לפע״ד שבהות מייתי לקושיס מהמרבי ושניהם לרבר אחר כתבוהו ורמ״י לדברי מה״ם שבנוסס פ״ק דב״מ ול״ל אי נימי שבדיר אי נימי לא עביר ופ״ת כו׳ ופס אי נימי לא עביר פירש ר״י כיון שאין השוחר יודע שהוא נשוח ב״ל כאחר דבש״כ מוחיב בה ומתרייב אולמו וירוע שהשבועה דברי רוצם ובמשבם כולם לקושיס מהמרבי (בם בתשו׳ רשב״ם סוף סימן תפקע״ם כתב וכן לפשטי׳ דרב שמא דהיכא דאי נימי עביר אי נימי לא עביר ב״ל הלכך כרב שמא) שוב ראיתי בתשו׳ פרק קמא דשבועות כתב בשם הרא״ם בקו״ל כרב שמא דהיכא נוגע קבלה דאין חילוק בין השליח בר חיובא או לא ולא משבחת שליח לר״ע אלא בתבר הבש״כ מוחיב בה בכ״ל ומשמע שם לחדי שבח דעת הרא״ם בן וכן כתב מהרי״ו בתשו׳ סימן כ״ח בשטיסת ומה שבח הר״מ בלוי בשר״י פ״ק דב״מ כרב שמא דלא משבחן שליח אלא בתבר כו׳ וכן שבח בר״ן וסי״י שם יכן בראם לשון רעת הרי״ף בר״פ בתי הקוים שכח ולבר שבתב מין מוחרים שלוחו של אדם כמותו דקי״ל אין שליח לר״ע ואם ליתא שבח בתבר כרבינה פ״ל לחתי לסיכה דשליח לבו בר חיובא ים שליח לר״ע אלא שבח בתבר כרב שמא זלא משבחן אלא בתבר ולא הוברך לבניה אבר אלא ב״ש אלא לענין כשל וכשל אינו כוסב ושור רחבר שניסס דשב״ב מוחיב בבוה מחויב שולחו לא הוברך לבוחבו וכן בראם רעת השור וכן עיבר שלי אי בר״ח שבח בתב כ״ת שבתב ז״ל מין שליח לשחייב שולחו אלא אבר בבנין לבני נבב כי דוקא בשבשליח בר חיובא אבל אבר שלחו שבל אבר שאינו בר חיובא מחויב שולחו אבימא אר בבן לבוחו בראם לי רש״ם יש בדבריו שבחי לי רבינו

לימבן אמר רבני הר״ם ואיך יהיה בבן בנר

הרשם

סימן ם״ב וכתבו/מברא״ן בשולימן ק״ם ונתבו/מהר״ם מלובלין

כו׳/בתי בתבו/רשב״ם סימן קנ״ו ובק״ו ובש״ך סי׳/ב׳ ב אבל אם אמר לעצמי אני מציל כו׳/בתי בתבו/רשב״ם סימן קנ״ו ובק״ו ובש״ך סי׳/ב׳ ב ובציל מ/ משם כו׳/ובשמ״ל לבתיל בך פי׳/מהרם ל״ם סי׳ ר״ו ל״ם שחולקי/שם בשום מהרם ל״ם וכ״י בשמ״ע בסמ״ע סימן קע״ו ס״ק ס״ז ובכ״מ בתב דשם ליתא לשוחף בשניו ס״ב מחיר כלל ומני נלב ס״ב ד סיבם יכולים לבציל כו׳ ומחר לשמי לני מציל : ה בשבע על בן בו׳ שמר לשניהם .

קפב ו ורוקא שם שלים בר חיוב׳ כו׳ נס״ם ובשמ״ע בשם הגם״י ע״ם מלוחין ושטות הוא כי לא מבחה שם שיבר שלא בבחת ל״ל בשבועה בן וכן הוא בתשו׳ מוהרי״ו בתשו׳ סי׳ ר״ם דבבי הר״ם בר״פ בתי הקוים שכח ולבר בבן מין מוחרים שלוחו של אדם כמותו דקי״ל אין שליח לר״ע ואם ליתא אפקם בתבר בתבה זלא משבחן אלא בשבח בתבר ולא הוברך לבניה אבר אלא ב״ש אלא לענין כשל וכשל אינו כוסב ושור רחבר שניסס דשב״ב מוחיב בבוה מחויב שולחו לא הוברך לבוחבו וכן בראם רעת השור וכן עיבר שלי אי בר״ח שבח בתב כ״ת שבתב ז״ל מין שליח לשחייב שולחו אלא אבר בבנין לבני נבב כי דוקא בשבשליח בר חיובא אבל אבר שלחו שבל אבר שאינו בר חיובא מחויב שולחו אבימא אר בבן לבוחבו בראם לי רש״ם יש בדבריו שבחי לי רבינו

לימבן אמר רבני הר״ם ואיך יהיה בבן בנר

הרשם

א ○ (סור מ"ר כסף הרמב"ם) האומר לשלוחו צא וטכור לי קרקע או מטלטלין או קנה לי ה"ז מוכר ולוקח ועושה לו שליחותו וכל מעשיו קיימין ואין העושה שליח צריך קנין ולא עדים ג אלא באמירה בעלמא בינו לבין חבירו וא"צ עדים ד אלא לגלות הרבר אם כפר אחר מהם :

כנס ולכן האומר לכבירו קח פסורס זו ותתתקף ממך והלך וקנאם ה לא יוכל לחזור בו דהוי כשלוחו ○ (רשב"א סימן פלוף י' וכ"כ בהגהת סי' קפ"ג ס"ק ג) :

כ ○ (סור ס"ו כסף הרמב"ם) (כ) עבר השליח על דעת משלחו לא עשה כלום וזרוקא שהודיע שהוא שליח של פלוני לפי אע"פ ו שמשך או המשיך אם נמצא שעבר על דעת משלחו בטל המקח ומחזיר אבל אם לא הודיע שהוא שלוחו של פלוני נקנה המקח ויהיה הדין בינו ובין זה שששלחו :

ג טעה וקנה ביוקר אפילו בכל שהוא המקח בטל בין בקרקע בין במטלטלין שיאמר לו לתקוני שדרתיך ולא לעוותי לפיכך אם התנה עמו ז שעשאהו שליח בין לתקון בין לעוות אפילו מכר לו שוה מנה בדינר או לקח לו שוה דינר במנה אינו יכול לחזור בו וחייב המשלח (ל) ליתן כפי התנאי :

כנס ○ (מהרי"ק סורש"ו) מי שנזקק לאחר שיתפסק לו כתו"ד כתר ותוא חולית עליו הוצאתו אם חולית עליו יותר מן הרגיל להוליך על עסק כזה אין צריך להסזיר לו דלא אסיק אדעתיה שיוליך כ"כ אבל אם לא הוליך יותר מן הרגיל אי אפשר שלא יהיו עשנה כיוצא ע"ל סי' ע"ז סעיף ג וסימן ג"ג סעיף ד' :

ד ○ (סור ס"ה כסף הרמב"ם) יש מי שאומר שכל זמן שלא יצרר המשלח שעשאו שליח לקנות לו סתם (ר) יכול המוכר לומר ם שהתנה עמו בין לתקן בין לעוות והמוציא מחבירו עליו הראיה :

ה ○ (סור ס"ה כסף ר"י והרמב"ם) אם הטעה השליח (ם) את הלוקח ס דינו כשאר כל אדם שהמכר קיים עד שתות וזכה המשלח ביתרון :

ו נתן המעות לשלוחו לקנות לו קרקע וקנה לו שלא באחריות ה"ז עיוות ' והשליח לוקח אותה לעצמו שלא באחריות כמו שעשה וחזר ומוכר למשלח באחריות ע הואיל וקנה אותו במעותיו והאחריות על השליח '

כנס ○ (ר"ן ריש פ' מכיום מקרש) וזרוקא שמשלח מספיק עצמו כאחריות השליח ורוצה לכטלו ברשות כידו ○ (ב"י לדעת רמב"ם) וי"ל ○ (סור סי"ל כסף הרמב"ם) דוקא שאין לו לשליח לכחוי' מעותיו למשלח מכל מס רוצה לספיק לו תשובתו כידו :

ז הנותן

ח אלא כאמירם כעלמא ופע"נ דבקידושין וכגירושין אין מספיק קיימין כשלא בפני שנים וכמכואר בפ"ם ס"כ ו"ל ה"ה כתם נאמן שמשפט שליחו' הוא דבתן בפני שנים ומשפט דק"ל דאין דבר שבערוה בפות משנים : ד

אלא לגלות מדבר כו' ז"ל הגמר' לא תיבעי לה מדלא לפסם מקפי לי לקנן לעיל מסי שנים ומשפט קיימין אין מספיק כשלא בקידושין וכגירושין אין מספיק קיימין כשלא בקידושין ו' הגט בפני שנים וכמכואר בפ"ם ס"כ ו"ל ה"ה כתם נאמן שמשפט שליחו' הוא דבתן בפני שנים ומשפט דק"ל דאין דבר שבערוה בפות משנים : ד

מלה

דמה שיעשה עמה אלא שכקרקע דמאי וכ"ב לא היה צריך לתקן להחלק הפירות: יב שיתנה לו כשעת הזול המוכר נקט ג' הרמב"ם וכטור מכואר יותר ז"ל הכונתן המעות למכירו ופוסק שמו שיתן לו פירות כל השנה כשער של עכשיו דקי"ל (כי"ד סי' קפ"ח) שצריך להתכוין עתה שלא יוולו מאחר ען עכשיו שיתנה לו כשער הזול ואם לא התנה צריך שיקבל כשער שהן כשעת נתינת המעות ואם יפחתו או יוסיפו עליו מי שפרע (לקמן סי' ר"ז בהלכה דיני) ואם פסק ע"י שליח ושמה השלי' ולא התנה כו' יג לא השלי' ולא המשלח כו' כשעת השמעה דמשמע יותר לתקוני מהרי"ט כו' והשליח מה יעשה ביון שאינו אחראי כן המשלח ולהלכתא דכיי לא נתן המעות שיעור המקח לנשמו ועמ"ש בסי' קפ"ג בשמ"ע בהג"ה: יד ואפי' לא הודיעו שהוא כו' ועמ"ש שכיר נתכוין שכל שלא הודיעו השליח להמוכר שהוא שלוחו אז המקח קיים ה"מ כשעשה עם המוכר, קנין נמור משמ"כ זה שלא נתן שלא מעות על המק' והמעו' איכן קונות כמ"ש הטור והמחבר בסי' קצ"ח שלא שהמכרים מקנו שהשוער יקבל עליו מי שפרע ואינה שהוא חוכם לא תקנוהו: טו הרי זה מוסיף על דבריו כלומר אין זה נקרא עובר על דברי המשל' לומר שיוכל לאחר זה המשל' ככולו אלא מוסיף על דבריו הוא דמכר יותר ממה שנ"ל למכור והמקח קיים כמה שהיו להשלי' וכמות' לכדו הוא פחות מיהו שכרירה כיד הלוק' וכדמסי': טז הרי זה מעכב' על דבריו דכיון דש"ל מכור לי כיח שאתים נילה דעתו שצריך מעות כדי כית כאתים ושמא דמכר לו כית שאם יצטרך למכור נם כית שאני וכמלא שירכו עליו שטרות המכירה ולא ניחא ליה לינא בזה משמ"כ אם מכרה יקר כשאם ג' דאז היה מכרה שניאם כשמ"ג: יז ומכרה לאני' ממכרו בטל הפ' כתב הלבוש ר"ת ורי"ף אפי' מכרן לאן בשטר ג' מיקרי מעכיר על דברי הרי קפיד ואמר לא' דנילה דעתו דלא ניחא ליה להיות עסק עם הרוכה כני אדם לכא אחמן בדינא ודייב אם יבא עליהן פרעון וכתב שזהו דלא כמ"ש הטור בשם הרי"ף ועד"ר שם כתבתי דהטור ס"ל שנם לפרי"ף דינא הכי ע"ש: יח ולא פי' ר"ל שלא פי' דברי ואמר מכור לא' אלא ג' לשתם מכור שדה שלי יט או כשאכרם בכ' שטרות כו' והו דעת ר"ת שחילוק בין השתימות שהלי' דאז לא יאמר לו טירחת להמצל' ובין אם לא השתימוש וכמ"ש בדריש בשם ר"ת ובפ' תמה על הטור שלא חילק כזה ובדריש כתבתי שתמיהתו אינו תמיה כי הטור ס"ל כר' שלא רצה לחלק כזה שלא חילוק בין אם מכרם בכ' שטרות דאז אפי' אם השתומים שהלי' האכר בשל' המצל' דעתו שקפיד כזה ובין אם מכרה בשטר ג' ע"ש וכתבתי בדריש והוכחתי מהגמרא דדברי ר' יהושע ור"ש כיש לתמוה על המחבר שכתב כאן להלכה דאפילו אם מכרה בכ' שטרות המקח קיים אם השתימ השלי' ונם תימה על מור"ם שלא הזכיר דעת ר' יהושע כלל וכ"מ כתבוהו סי' ד' כ כתבאר בשור י"ר כו' ע"ש נם ד'כתב המחבר דשפירות שהכל יוצאה בדייני והטור כאן ונם כתב דהוה מכלל ריבית ואינה יוצאה בדיינים וכתב עליו ב"י שם בי"ד ז"ל ואפ"נ דמהאי עובדא לחודי' שם דשכיר ריבוק עובדא ואפילו פירי כשיעת הרא"ם והתו' קי"ל דלא מטעם ריבית קלונה אפילו שלא מהוה דהוה מקילה בטעות כו' עד ומתוך דברים אלו נתבאר דמ"כ כאן ואינה יוצאה בדיינים הייבו מטעם ריבית אבל מטעם מקילה בטעות יוצאה והוא לדעת התו' והרא"ש והרמב"ן כו' עכ"ל ב"י שם נם כאן כתב כעין זה ועמ"ש בדריש ונם בכאן כתבתי דדברי ב"י דפוקים שם דאיך שתם הטור וכתב בסגי המקומות הנ"ל דאינה יוצאה בדיינים כיון שעכ"פ יוצאה בדיינים מטעם מקילה בטעות וכ"ל לפברתו וכתבתי שאף שהרא"ם כתב שהלי' דאינה הנ"ל דמהאי מקילה בטעות יוצאה בדיינים לא כ"כ שלא לגיעת התו' אבל פוף פנים נקט שטה מפרת ום"ל כרב שהלי כי שם כפ"ג (דף י"ו ע"ב) אבינ הא דאמר מר בריש דרב יוסף שהלי משכנתא בתרת דשלקי' שם אבל מכל שפי מכשיעור ווזי לא מפקינן ליה וכן עשה רב שהלי עובד' שלי' ביתומים קטני' כו' וע"ש ש"ס הרא"ש שם עוד עליו דש"ל דר"ח פליג אהרבינו ופקי"ל כיכי דפליגי הרבינו ור"ח הלכה כר"ח ע"ש בדרי' שהארכתי כזה בהוכחות וכתבתי שם דש"ל להרא"ם דעובד"ז דאת וכוולא לא הוי כיה מקיל' בטעות דלא שייך מקיל' בטעות כ"א כשאתי' הפנין בעשה כהלוהה משמ"כ עובדא הנ"ל דשתי' הפנין בעש' כוכיב' והרחי' לזה דשם בשאתין (סוף דף ס"ו) כדין הוא לשכירו על שדיהו דקתמ"ר ב' הדרא לארעא ושדר' פירי דקשה לר"ב להדדי דאחר שהמוכר פירות דקל לשכירו כו' ותודינא דאי שתים ואכיל לא משקינן ומשני שתם וכיכי הכא הלוה עכ"ל ע"ש ודו"ק ז

קפג ח לקנות לו סחורה ירוצה ולא לקחה אין לו עליו אלא תערומת ואם ירוע שלקח (משנת משלח) מוציא ממנו בעל כרחו כ הנותן

שכתבתי ודו"ק סיפב (נ"ו כתב כיתי מורפי): ז ומכרה לאנשים כו' עיין בש"ע ס"ק י"ז ועיין בנ"ש שכתב נ"כ שמשיקר בהרי"ף בשטר ע"ש:

קפד ט מכותן מעות לשלוח וכו' עיין בתשובת ן"ב סי' ק"י ועיין תירוצי אליאות בשרוכות בתשובת ר"ם כהן סימן שלישי סו' ס"ס פ"ו ועיין בתשובות תבו"ש ח"ב סי' פ"ג:

ט הנותן לשלוחו לקנות לו פירות ויפסוק עם המוכר ליתנם ליום פלוני ושעה השלי' ולא התנה יב שיתנם לו כשעת הזול וה"ז עיוות והמשלח יכול לחזו' בו ואין צריך לקבל מי שפרע יג לא השלי' ולא המשל' יד (ואפי' לא פוריעו שהוא שליחתו • שליח רק קנה פתם: • (תלמידי רשב"ם וכי' פ' פ"ט):

ח • (ג' רמב"ם פ"ג מהלכות דין ד') האומר לשלוחו מכור משדי בית סאה והלך ומכר בית סאתים סו ה"ז מוסיף על דבריו וקנה הלוק' בית סאה בלבד ומיהו הלוק' יכול לחזור ולום' אינו רוצה לקנות אלא סאתים ביחד:

ט • (שם בגמ"ם) אמר לו מכור בית סאתים ומכר לו בית סאה סו ה"ז מעכיר על דבריו ולא קנה הלוק':

יוד • (שם) א"ל מכור שדה לאדם אחד והלך השלי' יז

(ז) ומכרה לשנים סמכרו בטל שהרי עבר על דבריו: (ו"ל ירוקע סמכר לפן כשכי שטרות) (סור פי"ר ופיינו לגירסי רש"י)

יא • (שם כשם רמב"ם) א"ל מכור שדה יח ולא פירש אפי' מכר למאה ממכרו קיים בר"א כשמכרם בשטר אחר

• (כ"י שם לדעת ר"ת) יט או כשמכרם בשני שטרות והחתימם השלי' אבל אם מכר לשנים בשני שטרות ולא החתימם השלי' מכרו בטל:

יב עשה שלי' לקנות לו שדה ואפר המוכר לשלי' על תנאי שיחזירהו לי כשיהיה לי מעות והשיב השלי' אתה והמשל' חבירים בטוב תתפשרו אינ שכור אלא ע"ז התנאי וצריך להחזיר לו כשירצה המוכר ודין הפירות שאכל כ נתבא' בטי"ר סימן קע"ר (ע"ש ס"ג):

קפג עשה שלי' לקנות לו חטין וקנה לו שעורין ובו ט סעיפים:

א • (המרדכי פ"נ בקידושין) (ג) הנותן סעות לשלוחו ג לקנות לו סחורה ירוצה ולא לקחה אין לו עליו אלא תערומת ואם ירוע שלקח (משנת משלח) מוציא ממנו בעל כרחו כ הנותן

קפד

ג מכותן מעות לשלוח וכו' עיין בתשובת ן"ב סי' ק"י ועיין תירוצי אליאות בשרוכות בתשובת ר"ם כהן סימן שלישי סו' ס"ס פ"ו ועיין בתשובות תבו"ש ח"ב סי' פ"ג:

ד הנותן

ב מכוון מעות לחבירו כו' כתב ר"י בכ"מ ס"ג ואם פקדם בחנותו ומחכיון לחבירו לא קנה חבירו אפילו אם אמר בפני עדים לצורך חבירי וכן קונה בחנותו אפ"כ סוריינו לחזור ולומר לפ"ר דהרא"ם אם חפצת והפקדה על חבירי הרא"ם בס"ם ופקח אפ"ל וכ"ה הכילו בחתו"ג לפ"ר כר' ירוחם ס"ם וגבי מ"ם ולא חיקשי מר"ם ובן כתב ר' ירוחם כ"ם ופקח ופ"ם פתין בס"ם חפירים בן מ"מ דרך ר"י ל"כתוב בחתו' הרא"ם וכן פוסק בכתה מקומות ר' ירוחם למי שחפיין בספרו גם ר"מ כתב וז"ל וה"ם הסוגר פתחו ופקידתו דמי פוסק אלא כדברי ר"י נמוק כ"מ מ"ם ופפילו אם קנה חנותו ומכרין לאחרו לא קנה מכרו אפילו אחר בפני עדים לצורך חבירי אבל קונה בחנותו אלא מ"מ דרך ר"י לכתוב בחתו' הרא"ם וכן פוסק מהרי"ו ומכרין לאחרו לא קנה מכרו אפילו אחר בפני עדים לצורך חבירי

ד ואין המשלח יכול לחזור בו דזהו ענין נפקי שלוחי ואדלגיל קמי ור"ל כל מ"ד עד כאן מיירי בסורת השלוחי אבל המשל לעולם אינו יכול לחזור בו : טו כיון דמסורה כיון לגבייה בו' אפ"ה אם כתבתי דכ"ב לאחוקי מת"ד דסבר' קנאו בשינוי לסיוע בריוח לנפשו דאליבי' יש פילוק כיון ד"ל לקנות לגבייה דמקרי שנוי מעשיון לעצורין משל"ב נמ"ל לקנו לסורה ע"ש : טז ואם היה בכסם ריוח כו' כגר כתבתי נסי' קפ"ו דבני' ושותף המשכיר ידון על התחזוק דאם הפסדו יכול הבני לומר אם לא שנית לא היה נם בפסד ואם הרוי' הרי הוא למשנ עפי תחלה יז וכן אם שלחו עם סחורה וכו' נס נסי' קפ"ו כתבתי דין זה לענין שותפין ע"ש ס"י : יח בסע' קנוב וידוע פי' כגון שמוכרי כגר או יין בחדש או בחשקל וקנוב ועוש' סך המ' או בחשקל דרך מצל כדיבר וכשנתן המוכר להשלים עפי חחדה ג' בדיבר חן הדין היה בכל להשלים גלה כיון דבסע' בהנח' להשלים ע"י חעותיו של המשל' אמרו חז"ל כשילקו בהדי חעות' אמרו ואפי טעמא כתב הרי"ף והרמ"ם ושעיו' וכתב הר"ן דאליבי' אפי' אחר המוכר בהדי' שנותן המות' להשלי' אם ע"ם מולקין ! לכל רמ"י כתב בסע' אחוס דיש להסתפק לחי נתן שנותן המוחר למשלח או להשלים ח"ם מולקין וכתב הרמב"ן בסע' זה נוח נכון ונוסח דעת מור"ם ו"ל שכתב ע"ז חיסו אם אחר המוכר בפירוש כו' ועד"מ ס"ם ומ"ש בכתבי שסע הרי"ף והרמ"ם ושעיו' דלפעמי' נפי רמו' דדיין יש לסמוך עלייהו יש ואם היה רבר שאין לו קצבה כו' כגון טלית וכלב וכיוצ' בו שמכרים בחומר : כ בכל לבעל המעות דאחרינן מסתמא בעל המעות שקיבל ממנו נתן לו כל כך שהרי אין לו קצבה וידוע ופעמים מוכרי' כ"כ כדיבר : כא שלח שלוחו לקבל מעות כו' עיין בעור שכתב בשם ר"י והרמ"ם שדין זה הוא דוקא בסע' שבאין בסעה שנתן לו ביתר חמש בסעה שהיה לו ליתן ובסע דבסעות שנמקח כיון שבעד דיבר שנתן לו אתה נותן מה שנתן דהיה שהר שוה יותר מן המעו' שקיבל ודעת המוכר הוא שיקנה זה בעד המעו' שקיבל מ"ה אחרו חז"ל שחולקין בו בדבר שיש לו קצבה ולא יקנו השלים לנפשו אף שבשעה שנתנו לו כיון דשם"ם כוש' החוכ' ליתנו בשבי' שדמי' משל"ב בשעתו בחשבון דלא נתן להבותי אתה חייב לו והיתרון דבר בפני עצמו הוא כאלו נתנ לו ואלו היה רוצה השלים היה אומר להבותי בעות בחשבון והיה מחזיר לו החותר שכ"ל ודלא כר"ת שכתב הטור בשמו דם"ל דבסעות שנמקח אפילו בדבר שיש לו קצבה כגל למשלח ואחתימת שהמוכר ואור"ם לא הזכירו דדין שלוחין בסעות שנמקח להוסיף מדעתו מאחר שפליגי בו רבר"ת בכל ענין הוא למשלח ור"י והרמ"ם פולקין בדבר שיש לו קצבה ואם"ם הוא שאמור ועד"ר : כב וכ"כ הרמב"ן בתשו"ם ס"ם על קבל שמינו את רחובן להשלי' בנגני' בחם ולפרוע לבהבותי וחכותי שבנגנו מגלו חתעו' שקבל כו' ופסק הכל על רחובן ועד"מ ס' שהריך כוח : כג הכל על המשלח דלא זכה השלים שלא מדעתו : כד וסייעו והטעה את הכותי כו' כד"ם כתוב בסעה כיון דחיסקא דתרוייהו בסחורה לכך פולקין מע"ג דהש' לכך בסעה שכ"ל : כה שמא אחר ואין יזכרם הכותי ז"ל בסור כיון דחתיש שחעון ברחובן חשיקר' וכסע' ערב בשכילו בלא חשכון נם אתה לא יעכבנה על הספק וכשכיל הערבון ונם אינו יכול לומר אני רוצה לקדש בסם ולבחזירם דבשלו יקדש בסם ולא בשל אחרים אב"ל : ול"ד למ"ם לפני זה בהטעה את הכותי דאם ירצה יכול להחזיר להכותי דשלי אתה דעדיין לא זכה כה רחובן המשלח מעולם אבל הכא המעות הן של רחובן וכן ג"ל בסיפוק הטור דל"ת דברי' מהרדי מ"ם כם"ט וכם"י ע"ש : כו כאלו מבל הכותי אני בחוב כו' בסיעו חשום דהמעות הן של המשלח לכן מה שנשתר מהמעות ברשותא דמרי קיימ' משל"ב לגבי בשלים שהטעה לכותי דמקבל מעות מחברים ע"כ זכה בו וכן בסייעו והטעה את הכותי וכו שכיון וק"ל

קפר הקונה שדה על שם א' ואחיכ אומר שהוא לעצמו ודין שליח שקנה לשלשה

ה (מ) נתן מעות לשלוחו לקנות לו חטים מו בין לסחור בין לאכיל' והלך וקנה לו שעורים או בהפך אם היה בהם (מ) הפסד הוא לשליח מז (י) ואם היה בהם ריוח הוא למשלח כנ"ם (סור ס"ו) וכ"ם אם נתן לו מעות כמקנית שכר נמי דיני סכי יז וכן אם שלחו עם סחורה להוליכ' למקום עלוני ומצלי' הוליכם למקום אחר (סור ס"ו קפ"ו ורי"ו כל"ג ס"ג) אם הפסיד לעצמו ואם הריוח (יג) הריוח לכשיסס : ו (לעון רחב"ם ס"ו מהלכות דין ס') היה יח השער קצוב וירוע והוסיפו לו המוכרים הרי הוא של שניהם ואולק התוספות השליח עם בעל המעות יט ואם היה רבר שאין לו קצבה כ הכל לבעל המעות (יב) (מימו אם אמר המוכר נפי' שנותן למשלח הכל של משלח) (סור שפי' ר' נסם ר"י והרמ"ם) : ז (עיין נר"מ רכ"ב לענין רס"י) כא שלח שלוחו לקבל מעות מהכותי וטעה כותי ונתן לו יותר כב (יג) הכל לשליח כנ"ם (מרדכי פ' אלמנה ניזונית) ודוק' שידוע בשלים בטעות קוד' שבאו ליד המשל' אבל אם לא ידע בטעו' בסוף ונתכו ליד המשלח כג (יד) הכל של המשלח (סו) ומי שיש עוסק סחורה אם הכותי ובא וקבירו כד וסייעו והטעה הכותי בחדש או במשקל או במניין פולקין הריוח כין שעשה עמו בשכר או בקנס (מרדכי שם ובחבו' מיי' רשפר קנין סי' כ"ב ור"ם פ"ק לגרמ"ם) : ח (סור סי"ג נשם מהר"ם) (סו) ראובן שלח את שמעון שיקח לו כגר בהקפה וכשיגיע זמן הפרעון נתן לו הטעו' לפרוע ונמצא שהמוכר שכחם צריך להחזירם לראובן ואינו יכול לומר אני רוצה לעכב בפ שמא אחר זמן יזכרם הכותי וגם א"י לומר רוצה אני לקדש השם ולהחזירם להכותי : (רומם לוח כשור ובירבי החחכר נסי' ע"ב סל"ג) : ט וה"ה אם ראובן חייב מעות לכותי ונתנם לחבירו לפרעו ושכחם הכותי יחזיר לראובן : כנ"ם וכן מי שנתן כיד קבירו חמשים זהובים לפשר עם כ"ם שלו ופשר ככ"ם החותר למשלם (מרדכי שם ובחבו' רשכחות) וכן אם נתן לו מתחי' למשלם כל שהוא ושלי' הטעה לנתן ונתן לו רק ק' והכותי שכור שנתן לו ר' דהכל להמשלם (חגמ"ר פ' אלמנה) דסוס ליה כו כאלו מבל שכותי חני סיוע (יז) דהוי של משלח

מחנכו וכחם חלוקים ופסיקו כיון זה חחכת נחמו' ר"ם ן' שמעון ני' ר"ם ע"ם סו ורחובן חשלח כו' עיין נחשו' רבר"ם סי' קפ"ו : יז דהוי של משלח כו' וה"ה נרחובן חשלח עם מכנות אלו לפלוות לו עליהם נרנית מעכו"ם כפי שיובל להחני' אם השלים חזר כך וכך ורחובן נחזר לו חמ"ם חשלים נפשות חסך אחר חין לרחובן ליחן ל"ם חם שנחזן חשלים לעכו"ם כ"כ נחשו' רבני רינוח סי' של"ם ושפריך נוח ע"ם ושם נשיני ונכון •

קפר ו אם פירש כשהיה שקנה כו' עיין בב"מ בפרק הזהב (דף נט ע"ב) ובפרק הנזהל שקנה (דף ע"ב) וב

ב אפ"ס שמתק הסרסור כו' דמסתמא מסכים לדבריו ולדעתו' דבכי לקמן לידו: ו ואם כבר נתן לו ממש"ס פי' נתנה דכוף' בכל תביעתו: ז ומ"מ לענין דין היכך כתבתי בטור וכדברי המחבר לעיל ר"ס ע"ה ור"ס פ"ו: ח

מרשה קלי מכשכש ס"ד: ט

יזהר שמפץ לבעלים אפ"ס שמסלים מכחים להמוכר ואמר שכך מ"ל למכרו בסלים אינו כפ"ה שהוא נוגע בדבר וכ"ל זה של המוכר ולפי' ושמ"ל ליתכו כך' שפך ואין שפך מונים מידי ולפי' ופמ"ש בסמוך ופפ"ר: י

או שרגא כך' ויזהר כו פי' שלא מ"ל כפי' כך' אלא מתרגא כך' כשכח בסלים ומ"ל שמכרו כך': יא ויזהר כו אחר שקלי נ"כ מרים שנתן לו רשות למכרו כך' ויזהר כו שתה שרוחה שקניתיו ופפ"ר מ"ש עוד בפ"ג: יב

אפי' אם מודה הסרסור בהנ"ד מכיים בשעתו דיאחר שלוקח קנוני' שתה עוסי' עלי' שכ"ל ובפ"ה כתבתי עוי' דיל"ל דשעתו הוא דס"ל כהרמ"ם כתבו הטור והמחבר כפי' קפ"ב ס"ד דיכול הלוקח לומר הניח לי רמיס אלא שמשתו סלים בין לתיקון בין לעוות ושמ"ם. ואף שמסלים מודה שמ"ל למכרו נק' אינו כאחן עלי בסלים. ואפ"ה כיון דס"ל דצריך להעיד שמסר ס"ל דלא אמרי' הכי אלא כשלי' שהיו כולו שכר שליחותו דמסתמא לא מיחה מתפסק בשליחו' אם לא שיאמר לו בין לתיקון בין לעוות אלא מה לו ולצרה הזאת להתעייב להמשלח אם יעוות משא"כ סרסו דשכר כן מפני שכר פרסרותו ופי' לעיל שהוא כ"א כבוד לו שכתן לו למכרו כלי קנה' משא"כ כאן שאומר בהדיא כתבתי עמו שלא יתנהו אלא כך':

יג כל סרסור שמודיעו כו' אפי' היכ' לא אלא לעיל דמיירי שלא למכרו במה אלא מיירי שנתנו לו למכרו סתם וכתב סברי לא פסק לן דמי' כו':

יד שמודיעו ללקוח כו' דאם לא הודיעו במקח קיים והדין כן המשלם והסרסור וכמ"ש פטו' והמחבר כפי' קפ"ב ס"ד בדין שלים פ"ם: טו מקוור הלוקח כו' כתב ב"י וכרמ"ם ושאר רמ"פ שהמוכר יכול לאמור בו אין הלוקח יכול לאמור בו פ"ם ודו"ק: טז וי"ל דוק שלא אמ' כאן סברו לא כתבו כל' לעונת אלא כל' ומילת' נשמעת הוא וכל מודים בו וכמ"ש בפרים פ"ם אבל מלשון מור"ם כאן נראה ובד"מ משמע דיש עלונת בדבר ולי"ל אפי' מכר שוה מאה בכ"ג לי' לאמור ופפ"ר: יז ואבל אם ג"ל מכרו כו' כת' בב"י ע"ז דמשתב' לעו' דדוק' כשמכר כמש' פשות לו מעט יתר ממה שבו' שוה לרוכה דעלמ' דפ"י לאמור הא אם מכר בפשות ברכה לא אמרי' כי' מה שעשה פשוט: יח אפי' בשעת מכיר שהוא מוכר בפשות ברכה לא אמרי' דאמרתי ופפ"ג דאמרתי לא מכר בפשות ומשא"כ לעיל שהוא מכר אפ"ה אם מכרו בפחות מדמי' שהוא המעט דנראה דשתם אין דין בסלים עליו אלא דין לוקח שנשלם מהאומן ככך וכך כדי להשתכר כו': יט וישבע כמה היה שוה כו' אם במרדכי כתוב דפ"ג רואבן ליישבע אפי' תקוט שהכן יפה דאין נשבעין בשעת שמא: כ ויפר' שוו' לדקד' לכתוב שווי' ולא יות' אף אם היה מסכון של ניתי והכותי שמוכו כיות' וכמכוש' לעיל כפי"ג וכלקמן בס"ם שפ"ת נס נת"ם נשבעות ע"ם: כא פשיעותא הוא כו' דאין זה כתב מור"ם נ"כ בשב"ה בכפי' קכ"ה בפי"ה וסס לאמר שמשבינו אלא פליגי וסוף כופר מייב לשלם דס"ל למשבנו כפדים ואם כו' וכ"כ בפי' וכרלה דשמשם' מסופר הוא כאן ושמה ושמי'מן ואם לאמר קאמ' לשמכיו'ק ולקמן בסי' כ"ם כתב הטור והמחבר נ"כ בדין ס"ק דכל שאומר לא ידעתי אלא בשמתיהו הוי פשיעה ומייב דהוה ליה לידע: כב ואם"כ כפר בו הוי וכן אם אמר לסרסו ס"ם כאן אלא כותי ואם"כ מכר הכותי המשכון דהסרסור פטור אף שנטל שכר דשכר טרפו הוא כוונל כ"כ רשב"א ד"מ נכ"ם: כג פטור הסרסור דהוה כשלמו ול"ל להשבינו כיון ואמתין לו: כד מייב הסרסור ו"ל הרשב"א דאף ס"ם הוא וס"ם מייב בדברים הקרובים לאונסים כל שאינו אומנ נמור כדאמרי' בשפועלים דאפי' עייל בעידנא דעייל ליה אינשי בעידנא דנפיק לינפי

מייב בו' ובתבו הטור והמחבר לקמן בסי' ס"נ בדין ס"ם פ"ם:

ה אמר בע"ה (מהרי"ק שורש קכ"ם וכפוסל לקמן ר"ם ס"ג בהג"ה) לסרסור המותר שימכר על כך יהיה שלך ה אע"פ ששתק הסרסור (ה) זכה במותר:

ה (טור ס"ר בשם רמב"ם) ראובן אומר במאה אמרתי לך למכרו והסרסור אומר בנ' אמרת לי וכן מכרתי (ו) נשבע הסרסור שבועת התורה שהרי הודה במקצת ו ואם כבר נתן לו חמשים ז או שאמר ליה הילך נשבע היסת שעש' שליחותו ח וזכה הלוק' (ז) ואם ידע הלוקח שחפץ זה של ראובן הוא זה המוכר לו סרסור הוא ט (ח) יחזיר החפץ לבעלים ויחזרם על מי שנתן לו רשות למכור בנ' ' או שרצה בחמשי' י וחזר בו אחר שקניתי:

הנה (טור ס"ת בשם רמב"ן) וי"ל דחין הקונה צריך להעזיר יב

(ה) אפי' מודה סרסור לבעלי המוכר:

ו (טור ס"ו בשם רבינו ש"ם ומוסכם ע"כ משלומין) יג כל סרסור יד שהורי' ללוקח שחפץ זה או קרקע זה של ראובן ואח' שקנ' הלוקח אמר המוכר איני רוצה למכור בדמים אלו טו מחזיר הלוקח שהרי לא פסק לו דמים ואמר לו מכור בכך וכך:

הנה (טור ס"ו בשם רמב"ן) טז וי"ל דוקא שלא אמר לו כלו' בשעת שהפקידו (ו) יז אבל (אם) אמר לו מכור כמה שתמצא לא יוכל המוכר לחזור בו ואם שעשה סרסור עשה רואבן כיון לו כית למכור ובא שמעון וסרסור למכרו לאלו יח (מהר"ם כלל ק"י) ואמר רואבן שלו שוכתו ואיני רוצה למכור לו ואמר כך מכרו לאלו י"א אמר קייכ ליתן לשמעון סרסרותו:

ז (מרדכי פרק האומנין) כל סרסור שאבר החפץ מידו או נגנ' יט אפי' בשעת הליכה חייב לשל' מפני שהוא נושא שכר:

ח ראובן נתן טבעת לסרסור למכור והפסיר האבן מהטבע' וישבע הסרסור שאינה ברשותו יט וישבע כמה היה שוה האבן כ (יט) ויפרע שיוויה:

ט (ר"ן וב"י פ' המפקיד) הנותן כליו לסרסור למשכנם לו ואמר איני יודע היכן משכנתי' כמ (יט) פשיעותא הוא וחייב לשלם ואם אמר ליה משכנ' ביר פלו' וכן עשה כך ואח"כ כפר בו אותו פלו' כנ פטור הסרסור כ (ר"ן שם וכפול לעיל סימן קכ"ם ורע"ל ס"ו):

י (רשב"א ועי"ל ס"ם רנ"ד) סרסור שנתן כלי לבקרו ולא רצה המבקר להחזירו כי חייב הסרסור וכל שכן שאין לסרסור למכור חפץ כאשראי אא"כ נטל רשות מבעל הכלי:

הנה (מפ"ק ורו"ק) (ומיין בב"מ סמילק כע"ב ותחתת זה פסק כסרמב"ם פ"ם ומין הסרעתו כ"ל ס"ם סרסרין דמוקים עיין בתשו' רשד"ם סימן ע"ו וק"י ור"ד ובתשובת ן"ל סי' ספר ס' כלל י"ג סימן ע"ם וס"כ סימן ק': ם לפילו תורה כו' ע"ל סימן נ"ם ס"ם נ"ם נכנ"ם: יוד אבל אם אמר כו' וכ"כ הב"ח ס"ם פכ"ם: יא ואפרע מפשר דנם הרמב"ם מוכח נזם עיין בתשו' רשד"ם ס"ם פכ"ם: יב ואפרע סייב כו' ע"ל סימן ע"כ ס"ל סי' מ"ם נשם הב"ח ויש כ"מ לסרסור ע"ם: יג פשיעותא הוא כו' עיין בסמ"ם פ"ק ס"י ס"ו ובהגה דסמ"ק סי' ס"ם ולעזר"ל בכיון שמשיבו המחבר דהר"ן בכלי מנגנם כוה ונם לריין נראה דליתא לסמי דיבק וכמ"ם לעיל סימן קכ"ם פ"ק כ"ם ע"ם יג ע"ת

ם זכה במותר. והוי כמי שומר שכר: ו נשבע הסרסור ס"ר הרמב"ר הסיג ע"ו וכתב שמין כאן ס"ר שהמשלם מיכנו תבעו אלא דמי מפני ע"י שהמכר אלא מפי הסרסור ואינו סומן לא בחדם ולא בשום דבר תפוים וכב"י כתב וכ"ל שעם רמב"ם כיון שאינו מכחים את הסרסור לומ' שאינו נתכ' אלא שאומר שא"ל נק"ם ל"ל סרסור מ"ת ואין דבריו מוכרחין דבב"ם עיקר תביעתו על מכרו ולפר"ב שאין דברי הרמב"ם שמורים אלא כשרואין סומן נק' שהרי לך למכרו וכן מכרת' נשבע מים לו בידו שלא וסרסור שו נשבע שמרת לי וכן מכרתי אז נשב' הסרסור ס"ר אבל אם אומן נשלם שהרי לך למכרו ואתם שהרי מכרתי נשבע שעיקר מביעתו על מכרו נשב ורואי סביר קאמר הרמב"ר: ז ואם ילא בלוקח כתב הב"י לאה צריך היר' שמא זה של רואבן כשיוצא אחיו של סרסור סני ני"ל דאי לאו שכי לא יחזו' שיאמר שמא אין בעל החפץ לפני כדי שתהרי עליו ולפי דרכו לא סוצרך לזה אם לא יוצ שהוא אלו אומר לו לאו נע"ר דיוי אם ולא יחזור החפ' כלל אבל אם שמכתי ל"ל היכ יחזור כשיבא המכירם שהחפ' זה של רואבן כשיבא המכירם שאינו של סרסור' ולפ"ב ואם יודע שהו' של רואבן סני ואם"ל ואם יודע לוקח כו' משמע דכשבא מכירם יוצ לכך כ"ל דס"ל לרמב"ם דבריך דוקא ליה' כשבא המכירם שהחפ' של רואבן וכן משמע מל' הרמב"ם פ"ב משלומין וכביאור סימן קפ"ב ס"ו וכפ"ם ס"ב דוק' שאורים שהוא של פלוני כו' אבל אם לא הודיעו שהוא שלים של פלוני כו' ומשמ' הרמב"ם דאין שהוא מכיר שהשלם צריך להעיד לה שהוא של פלוני ואפי' יודע שהוא מכיר אבל אם אינו מכיר שהשלם אפ"ם שהוא מודיע שהו' שלים ל"ל שכר סייתי כיון שאתה מיכך אפי' הוא השלם צורתי אין קפידא בכך אלא יקפיד השלם ויקיי' מעשיך וכן משמע ל' הרמב"ם פרק נם שהוא דשכיקר הוא צריך להודיעו שהוא שלומו של פלוני דוקא וכן משמע לי' הרן פרק השים שקדם ולפרן המרדכי שם ל"ל תשובת הרשב"ם סי"ק פרק ב' ודו"ק: ח יחזור השמ' כו' והא דשמק בסימן קפ"ב ס"ד דשמשם"ם לק"מ דשמא השמ' מכורר בעין שהוא של השלם ואלוקח יוצ צריך להמציר משלם לעיל דשמשלם הוא לוקח והוא רוצה להוציא מעות מיד שמוכר אמרינן שמשע"ם ודלא כאן שרשק עצמו בשמ"ע ס"ק י"ב (הב"ח ועל"ל סימן קפ"ב ס"ק ל' ס"ב מהר"ם מרוטנבורג) לייטב

(משלומין ל"ב מנשמתי כתוך כתניו שכתב ניחי תורפו)

כה כשדכן קוי כמו סרסור כו' עמ"ס מור"ס עוד מדין שדכנות בי"ל סי' פ"ו ולקמן סי' רמ"ס : כו אם אומרו נכסי כו' כע"ס * עמ"ס ע"ו וכתב והלא מהנינו הוא לכתו' קנס ככל התנאים והמחבר לנבותו סתקי"ס מלד שעובר והסדכן הסתדל בשידוך וע"ס בכתבו בתוכ"ס והתקשרות בקנס והרי הוא"ל סרסרותו שזה כופל הקנס ולתה יפטר ממנו לגמרי ואף אם אומרו ומקלו וה לוה יאמר ה שדכן קלקי מ"כ רוצה למחול ע"ס נע"ס מ"ס עוד כזה והכה לה מל מור"ס תלוכתו כ"מ מל פסקי מהרא"י שכתב כן בהדיא בסי' פ"ס שכתב ו"ל בסתתא (פי' אלא התנו בפי' ע"מ שיתפייסו) אין נותנין לנבולינו לנבו' אום שכר שדכנו' אלא כ"ש ימרו הניחותין י כנ"ל בעלין נותנין לנבות מיד אחר שהשום הקנס משא"כ כנבולינו עכ"ל . ומדסיים וכתב כנ"ל בעלין נותנין לנבות מיד אחר שהשום הקנס משא"כ כנבולינו ע"מ דם ל' למהרא"י דאפי' בתקו' שהשוו' קנס מ"מ חולין כתר המכנס אלא לנבותו עד אחר הניחותין ונם מכואר בדברי הכ"ל שכתב דמסתתא בתקום שתין המכנס דכל אלא התנס בפירוש לנבותו מיד אחר שנתפייסו דם"ל דאין לו זכות לתבו' שהשדכנו' עד אחר הניחותין ותתילה אם יאמרו כאן תינו נוכס כלל : נס תתיהו תינו תתיב דהא הטעם דנוכין הקנס כתבו כתו' ונפוסקים תשום דתתנייס' שכתולה לו הכאור וכני תשפחת' ותוט' היס כתיניס' אלא היס נשפח בהידוך תשום ולא היו תקבלין הקנס ומ"כ לא כרוים בשדכן מידי כתנבות הקנס ע"י דינא שכרס כשפשר' על ידו"ק . (נס כתוב בהגהו' מרדכי דקדושין שבירות פועל מ"ל קנין (וע"ל ר"ס קפ"ב) לכן רשוכן שאתר לשתתן אתן לך כ' זהו' דכר כשכיל לשלום לריך לקיים דכרו ותה שעשן רשוכן שתתמ' ירא הכעיתו אלא לקלקל עכינו נגד הסר דכרי' שכלב תינן דכרי' שכ"ל והכיאו הר"ת כס"ם זס :) שכ"ס :

קפו ג אתן לך שכר תועם שכר כפי מה שהנהג בו שכיר' ג' שכור אתן לך

בבית אמיו שסיס אפן לשלוח לכן דורון : כ כשליח ציית דהוה"ל שקנין שם השוכ' דאיו ולקמן הרי שם לקיחין בידו עד שירע אלא יקבלו ממנו בבית אמיו : ג בשורה פשור פ' מן השוכני' דהרי נילה דעתו שתשלה שהנה לא ירצה לקבלו ממנו יפזרנו ליד האוחן ודרי לא קבלו ואי תשום השהנה שהרשה בו בבית אמיו הרי הוה שכ"ס נותן לשוחן כפי שהנהג ת"ס אין לו דין שוחל אלא דין שוכר שמייב בנזיקה ואביד' כמו שכיר וכ"ס שטור והמחבר לקחו ר"ס ס"ו ס"ס : ד כין כשור' מייב בו' הטעם תשום דשורא דאיכא היא דנס בשזירתו הוא כודק אחר לשקפין לשכור לכן בריות כמנא אלא נתר בדעתו לשחזירו לבעליו אחוץ אר שיזור לביתו ולא ימנא קונים והרי הוא כרשותו בעת שהנהג מידו קודם שזרתו לביתו : ה מיד כדתים שקנה בכל שהנהג אלא (דדותיא דשוחל בשיכן לביות כל שהנהג אלו דאו דוקא שתייב בשוכני') לשוכרו כיוקר יות' שתה שקנהו לו בנס השוכ' שיא תוציא קוני' אחרי' בכל עת שרצה לשוכרו שקנה' ו שקנה עמו : ו דאל"כ שטור כו' שכרי אין לו בהגה אלא אלא נס אחוץ יש לו בהגה אוה שהוא שוכר כל שטור שתין לא קונ' : ז ואינו שייב בשוכני' שכרי אין לו בהגה אלו וכ"ל :

קפז ג הרי זה נשבע שבועת שומרים כו' כן הוא לשון הרמב"ס ושבועת שומרים כתבה השטור והמחבר לקמן בסי' רצ"ד וס"ס ולסיכו שישבע ס"ק שנגנב או שנאבד או שנשתנה ס"ס שנהנה ויכללו בשבועתן אלא בשבע בה ואלא בה יד ס"ס ועד"ו נשבע ג"כ בשליח שתירש כו כך וכך ואלא אלא בה יד ואלא בשם בה ואף אם שכתוב' כמי ליטב' דנשבע שבוע' שומר' בשם הרמ"ם אלא כתבה על שפעתו ויפטר כרשה דשתיתתו בפירושו דמ' וכמ"ס בפרישה ס"ס : כ על שפעתו ויפטר ואם היה כו' כלומר מדכתיב אין רוצה שבועת ס' תהיה כין שניהם אלו שבועת ה' תהיה כין שניהם ולוקח התובע השבועה משבועת ואלא יפלם הא אם נשבע הרב' בתקו' שהיה רוצה שהנהני' מנויים וכאם כדברי הנתבע כן הוא היו הנתבע' שם רוצין הדבר או היו כודע כיניהן הדבר מחלת הקול שהיה יוצא על הפעדים או רמייה : ג וכן כל כיוצא בזה כו' שהרי' מנויים כהן לקחן בס' רנ"ד כתב הטו' והמחבר ו"ל ה"ת דבר דשלטא היא עיבא אחל מהן דשקט שפלא בידים דאפשר שאם"ס שרבים מנו' אם לתרש כו אומנם ולא יראינו כני אדם דיבו לבתקו' שאין עדים מנויים שב"ל : ד וכן הדין בשבועת השומרים כו' הוא ל' הרמב"ם וק"ק דשבועת השומרים פשיטא דדיבא הכי דשם בהו בתיב קרא הב"ל האין רוצה כו' ועד"ו : ה ודוקא בשבועת שומרים כו' עיין בטור שאחרי שכתב דבריהם הב"ל בשם הרמב"ם כתב עליו ו"ל והרמ"ם כתב דלא אמרי' הכי אלא בשבועת שומרים אבל בשאלת פנון בשבועת פרעון והשבה כן' עד שהוא עובדא

דהנה

כנה ס"ח שיתפייסו והרמ"ם ל' כיום"ס סיומן ל"ס בתב דכל שדכנות שאתו' כאלו התנה ס"ח שיתפייס לקנין שעומדין בקנס ומ"ס אם שכר אחר מסדרים בפשבי פ"י לשוביא הקנס ומיזקות אלו מייב לשחזיר לו אלא מעשכנות ע"ס עור :

קפו ג הלוקח כלים מבית האומן כו' עיין בתשו' ן"ל ס"ג בסיומן ע"ס : ג ואם קנה לו רחוים כו' עיין בתשובו' רמ"ס סימן ר"ל :

קפז ג הרי זה נשבע שבועת השומרים עיין לעיל סימן רנ"ד וס"ס : ג וכן הדין בשבועת שומרין ע"ל סי' רנ"ד ובתשו' מבי"ם ס"ב סימן קמ"ו וקפ"ד : ג ונראה

קפו הלוקח כלים מן האומן למכרן ובו ב' סעיפים :

א (ג) הלוקח כלים מבית האומן לשגרן לבית חמיו ואם' לו אם מקבלים אותם ממני אתן לך רמיתם ואב לאו ג אתן לך שכר טועט ונאנסו ב כהליכ' חייב ואם נאנסו ג בחזר' פטור אבל אם נגנבו או נאבדו חייב :

ב נשלם ע"מ למכרה וא"ל אם ימכרו במקום פלו' או ער זמן פלוני אתן לך רמים כך וכך ואם לא ימכרו אחזירם לך ונאנסו בין כהליכה ד בין בחזרה חייב לשלם וי"א דה"מ ברבר שיש לו קונים הרבה ויכול למכרו ה מיד ברמים שקצב אלא שמחזר למכרו ביותר כדי שישתכר בו ו דאל"כ פטור מאונסים ואינו חייב אלא בנגיבה ואבידה כדין סרסור ז (סור סס"ו ס"ס):

כנה ז (ב"י סס"ו ס') (ב)ואם קנה לו דמים ואמר לו כל מריוח נתלוק ביניכו אין לו אלא דין סרסור ח ואינו קייב כאונסין ט (ב"י בשם תוס' ס' השומנין ומהרי"ק סורש קכ"ס)

קפז דין שליח שטוען שאירעו לו אונסין ובו ד' סעיפים :

א (ג' רמב"ם פפ"ח מהלוחין) כל שליח שטוען שאירעו אונס פלוני והפסיד כך וכך ג (ג) ה"ז נשבע שבועת השומרים ב על טענתו ויפטר ואם היה האונס במקום שאפשר להביא עליו עדים או דבר שהוא גלוי וידוע שהרי יָמָצא עדים ה"ז צריך להביא ראיה על טענתו ואם לא הביא עדים נאמן ומשלם :

ב (שם ברמב"ם) מעשה בא שאמר לשלוחו קנה לי ר' מאות גרבי יין ששעות שהיו לו בידו וקנה לו ונמצא חומץ אמרו חכמים מניז גרול כזה שהחמיץ קול יש לו לואיל ואפש להבי' ראיה יביא ראיה שלא היה היין חומץ בשעה שלקח ויפטר ואם לא יביא ראיה ישלם ג וכן כיוצא בזה מרבים שהראיה מצויה בהם אבל רבר הנעלם שאין ראיתו מצויה ישבע עליו :

ג (שם ברמב"ם) וכן הדין בכל טענות שיטעון השותף וכיוצא בו ד (ג) וכן הדין בטענת השומרים אם הראיה יכולה להיות אז יביא ראיה על טענתו או ישלם :

כנג (טור סעיף כ' שם ברמ"ם) ה ודוקא בטענת שומרין אבל בטענת פרעון והשבה וכיוצא בה דבכידי מינהי דפרעי בלא שם אפילו יש לו ראיה מפטר בשבועה :

ד נתן

דהכוח מרכב מהם דכי דמרע פקדון היה שומר לו לקנות ממעות שהפקיד אצלו ולכשוף אמר שקנאם וכו׳ פקדון בידו ושמתילו פכ״ל ומהכונרך הרמ״ה לאוקמי בהוה מוכדה שהיה פקדון מתאלה ועד סוף ס״מ דס״ל דדוקא בפקדון דיכא מכי ולא בשהיה נותן לו מעות לקנות לו יין וס״ל דכוה היה נשבע שקנה יין וחיה בפטר לף במקום רואין ואע״פי שאין זה שבעת פרעון ונשבע וס״ס דס״ל דדוקא בשומרים ושפתן היינו נגנב או נאבד מידו או נתכנו מידו דבשאר כלא בעלין בדיך השומר להודיע קול להודיע מה שהירע לו משא״כ בשאר ענינים דעל ברוב הם טענת הנשבע או פרעון דשפתה ביניהו ואינו יודעו מיכפור לו שיצטרך להודיע לרבים מ״ה לף אם מירע שפתה ביניהן דסי׳ לו להודיע הקול בשהוה מוכדה דשפתי׳ לו יין לא פלוג רבנן ואולי בתר ברוב . אלא שמשמע פסק כהרמב״ם וס״ל שגם טענת שלוחים ושותפין דינו כדין שומרים וכ״כ הכ״י ובתשובת דברי׳ כדריש ע״ס . וא״כ אפשר על מור״ם דכתב דברי הרמ״ה מדברי הרמב״ם כאלו אין ביניהם פלוגתא ומנא ליה הא . ויש מניחין בדברי מור״ם תיבת וי״ל דדוקא בטענת שומרים כו׳ וזהו דוחק ולכן נראה דס״ל למו״ר דגם הרמב״ם מודי בטענ׳ פרעון ושכח כיון דבדברי דפרעון ומשיכי׳ בלבנה ולמד כן מדכתב הרמב״ם שמשמע דהרבע מעות נרינ׳ יין כו׳ וכן כל כיוצא בזה משמע דקאי דוקא כיוצא בזה ולא טענת פרעון ושכח אלא בשהרמ״ה סוסיף וס״ל דאפילו בטענת שומרים לא אמרי׳ דגריך רחיה כ״א בשומרים שנמצן כיון דאל ברוב יש בעלתי שמע׳ פרעון ושכח לא אלקו בהן . ומ״ש מוקי לההוא עובדא דוקא בשהיו מעות וביין פקדון בידו וכוס פלג הרמב״ם ועמ״ש עוד מזה בפרישה ודרישה : .

הלכות מקח וממכר

קפט אין המקח ננמר בדברים ובו סעיף אחד :

א אין המקח ננמר בדברי׳ שהאומר לחבירו היאך אתה נותן לי חפץ זה וא״ל בכך וכך ונתרצו שניהם ופסקו הדמים יכולים לחזור שניהם

קפה ו אין הכותי נאמן אלים לדבר מהדברים כו׳ יליפין מדכתיב נכרי תרומה גם אתם ודרשינן גם אתם לרבות שלוחכם שגם הם יכולין לתרום מהקום בשל אחרות ומדלא הוצרך גם לרבות שלים דהא כבר כילף מת״ש בפסח וניסין ובנדריות׳ (וכמ״ש בסימן קפ״ב) דרשו ומנם להקים השלים לאתם בכתב למילף מה אתם בני ברית וכני מלוה אף שלוחכם יהיה כן לאפוקי כותי . גם י״ל דאי לאו דלמד מפסח וניסין להיות שלים של אדם כמותו היינו מוקמינן יתורא דגם לענין אחר בשאת דניף שלים מגם מוקמינן יתורא דגם זה למדינן שהשלים למד מהמקום אחר יהיה כמותו . גם מ״ש בטור ובמחבר דאין ישראל נעשה שלים לכותי מהאי היקש הוא ולפיכך דבשיכן שיהא השלים בעניני׳ וכן הוא בנמרא דבריש עפ״ר : ך ואפילו אמת אינו כ״כ הרמב״ם ובפרישה כתבתי דל״ל פירושו דאפילו אינו זה לאחתו של אינו אחר וקמ״ל כזה דאף על גב דדשות אחרים עליה ואינו דומה כ״כ להשלים ע״ם : נ ואפילו שכר ושפתה בי׳ אבעניני׳ שהם כבי מצות קנת ואף על גב דלעניין זיכוי פירוש על ידו ע״י אחתה שמותן לף מזוכה אינו מזכה וכמ״ש בטור ובמחבר דא״א כסי׳ שפ״ו שאני התם דבעינן שיזכו בו בשאחרים שמזכה להן השירוש שבשאר בידם ס״ל יאם כיד המזכה וכאלו הן עדיין ביד המוכה משא״כ בשליחות דלא שייך זה דהן מוסרין בשכר ליד מי שבשלח׳ אלינו ועפ״ר: ד ויש בחקנת מצות ר״ל אף ס״ם שאינם דומיה להשלח בשאר ענייני בכל המצות מ״מ יש בחקנת המצות : ה אלא שלחו אלא להודיעו פ׳ להודיעו שהוא צרי׳ לשמן : ו ולא היה לשלחו אלא עם בן דעת ודוקא בפונדיין שבשאר בעניני כיד דכיון דהפונדיין דאחי הקטן הוא אין לו לחנות מחנו אל שיעים לאחר בעבור משא״כ בשלוחית אלא בשאר כיד השלוחי אין עליו לשומרו יותר מהאחר עמהו משמרו לקטן ואף שלחקטן השלוחי כיד למד כיה להקטן מה שכך מכיוצא מדעת מכיו מעיקרא היה ז וכ״ם אם היה מחזיר הפונדיין בעין ליד הקטן ולא היה רואה לשלוח ע״י כלום ז״ל ובאחר מיד הקטן היה פטור השלוחי בעניני ופ״ר : ז ומדד לאחרים כו׳ דאלו ס״ל שלוח יד בשל מביאו ומיהו בשלוחי׳ עד שיעשה בו פירות נמורה : ח ואם פירות ואחר כו׳ בשטעם פטור דהוא אין שייך לומר לכוונתו היה לשלוח ע״י כן דעת דהא בפירות אחר ליה לשלוח ע״י בנו הקטן : ט פאומר לשבירו מכה בו׳ כל המשכר כן הוא לשון הרמב״ם אם כפ״ב השלוחין והא דסור וכתב הרמב״ם והמשכר אין זה כתוב אם כך ס״ת ל״ל מד הכה מיירי דשולח לקנות והכא בשולח לו מוכו לו שקדונו עכ״ל ויותר נראה דכא לאדם כאן ולאחרינו שלי דוקא כשאומר בפירוש שלח לי אם הקטן בדליל הוא דליכו חייב הא אם אחר שלח לי אם פלוני די״ל דלא יודע שהוא קטן ויהיב אף על פי שהוא קטן קמ״ל כיון דאל כל פנים קיים מאחרו פטור השולח יו״ר בשל השליחות מכל וכל ע״ל סימן קפ״ב אם כתב הטור חילוקי דינים בזה והוא דאם שלים הולים למוכר שהוא שלים השולח מני השולח קיים והדין הוא כיון השלים והשולח מוד כתב אם חילוקים אחרי׳ ע״ש : יא ועיין לעיל סוף סימן קפ״ו בל״ל ור״ל דשם כתב רמ״א פלוגתא אם כתבם בגופו אם חייב לאחתו כאם היה שלוחו בפנים ואפשר לומר דלוקא שם שכרים מ״ו רמ״א דיים פלוגתא משום דאחרינן דהוה גופו כשלוחו לו מ״ה ס״ל דאל מ״ד לחייבים לאחתו משא״כ כאן דכיון שהשלים בשלוחו י״ל דכ״ע מודים דפטור השולח מ״ה אתם רמ״א הלא כתב כאן דיש חולקין אלא ודו״ק :

ד (מהרי״ק שורש קכ״ג) נתן מעות לחבירו לקנות לו חטים וכן עשה ושם החטים בבית א׳ (ג) ונגרקבו מחמת גשמים שיררו עליהם חייב לשלם :

ג ונגרקבו מחמת גשמים מיין נשפך מגודת מוזג דף כ״ג ע״ר :

קפה אין שליחות לכותי ויש שליחות לעבד ואשה ובו ו סעיפים :

קפה ג אין שליחות לכותי כו׳ עיין בחמו׳ מנ״ל ס״ב כ״ב בשל השליחות מכל וכל . עי׳ לעילו סי׳ שלים רוצה לשלים מעצמו :

א (ג׳ רמב״ם פ״ב מ׳ שלוחין) ג (ד) אין הכותי נעשה שליח לדבר מהדברים שבעולם וכן אין ישראל נעשה שליח לכותי לדבר מהדברים :

ב (שם ברמב״ם ה״ב) עושה אדם שליח איש או אשה ג ואפי׳ אשת איש ד ואפילו עבד ושפחת הואיל והם בני דעה ה ושינה בטקצת מצות נעשים שלוחים למשא ומתן אבל מי שאינם בני דעת והם חרש שוטה וקטן אינם נעשים שלוחים ולא עושים שליח אחד הקטן ואחד הקטנה לפי׳ השולח בנו קטן אצל החנוני (וכמן בירו פונדיין שפוס ג׳ פיסרין וחמרו למכנוכי) ו (בשור פעיף ב׳) ומרד לו באיסר שמן ונתן לו את האיס׳ ואבד את השמן ואת האיסר החנוני חייב לשלם ה שלא שלחו אלא להודיעו ו ולא היה לו לשלח אלא עם בן דעת וכן כל כיוצא בזה :

הגה ועל הכלומי׳ שכתב המחבר ליד הקטן ומדד המכוני לתוכו הם שכרו הקטן המכוני פשוט מה״כ לקחו מידו ז ומדד לאחרים והמוירו לידו ח (בשור שם) :

ח ואם פיר׳ ואמר שלח לי עם הקטן ה״ז פטור :

ג ו (שם ברמב״ם ה״ג) ה האומר לחבירו מנה שיש לי בירך בין מלוה בין פקדון שלחהו לי בידי פלוני אפילו היה קטן אם רצה לשלחו בירו נפטר ואינו חייב באחריותו :

ד השולח לחבירו לשלוח לו על ידי שליח מעות שהיו לו בידו מלוה או פקדון נתבאר בסימן קכ״א :

ה (מהרי״ק שורש ו׳) כל היכא שהשליח משנה מרעת המשלח ז (ח) בטל השליח׳ מכל וכל:

ו (רמב״ן פ׳ כ׳) מי שהגיע לו היזק בממונו מחמת שליחות שולחו או שהעלילו עליו מחמת השליחות והפסידוהו ממון אין המשלח חייב לשלם לו נזקו : יא (ועל״ל ס״ס קפ״ו)

קצ א בכסף כיצד כו' (סמ"ג עה"ת פרק מקום מקדש (רף מ"ו ע"ב) מכואר דכי היכא דאמרינן במלוה ליכא מקורשת מהוא דמלוה להוצאה ניתנה ס"ם מקומה במלוה מיהו קנין מהני מעתה וכ"כ הגהות מנמ רף ז' ע"ד וכ"כ הריטב"א ר"מיג בסם ר' יומנן קרוסי מלוה בקירושין וכתב מכן אמרו בירושלמי בקרקעות לא קנה ונמשלנין מן מוסרי'מוהו למי שטרא וע"ם וכן כתב הרמ"ה ע"ק הקידושין ועיין בפרק מכיש מוהוים בתוספות רף ס"ו ע"ב ד"ה מפי שטרא ובמרוצי הטר"ם פילגם שם וד"ק • (מעשה) נמ לענין ברהונן שקנה קרקע מחמתון ולא במזיק נם רק שכתן לו מחרבי סיס לו על ניי נדמי קרקע ויש ספרי רוצים לומ"ל כיון דשטרות אין נוהן מהון ואין נהן דין מוכלה ושוחרין ואפר דבריס אין המקח נקנה נשם ונפקחי דנקנה המקח בשטר מחרבי זו ואינו יכול לחזור בו ורבים מחפי דבירושי' נם הפי'מקרש (סוף רף מ"ו) שמקדשי לו בשם"ם ר"ח פו'מקורשת ומכ"ם פיגם מקורשת ונקחי' דשמוע' דאמר המוכר שם"ם למכרו ומ"ל מחול ומפי בעית פיחם דכ"ע פית לה דשמוע' ומכח בשם שקנאני מר שכר שם שמכ'דעתה חיחר שחרם לא שכיק ליס לריני ומחל ליה לאחרי'ומר שכר שם לא שמכ'דעתי'ע"כ הרי דפלוגי שם מחקרשת בשמרנם כזו דע"כ לא פליגי אלא דלא שמכ'דעתה ומנרש דלחם מחיל וא"כ נהי דקני'ל דבקרשם בשם"ם ראחרים סוי שפק קירושין וכמו שנתבאר שכל סיכא דלא שייך ס"ם מקורשת כנוני ואם כן בשחרנו שם"י למחול דכשחב לכחחלה לשם מוכיח זה וכתו שכתבתי לעיל סימן ס"ו סעי' ג' ס"ק ג"כ מקורשת כנוני ופ"כ בשיטה דש"ם נשחר קנה וכרמים'בפרק קמא דקידושין דשכחר דשכחר לא קנה בשם מיהא מחוקשת • ומפ"ג דשטרות פיעשו מקרפי חשבונם ופונלם ושאר דברים השם רמין נוהן חתון ומפי שטרא שייך נמי בחחרנות מ"מ לענין קרושין ומקח ומכחר לא שייך שפי שטרא שלא חלי כיון דלית ליס שלא נחרי ומשבערי בשבועה • מיהו שם מיה נותן לו שם"ם של נוי כדחמי שקרע בשופן שיכול לחזור ולחחלי לא מיה מקנה לו שקרקע כלל ושפ"ג בהקידושין סוי קירושי שפק נכס"ג בחקח לא נקל' פליגא שפיקא ליכחשטא ליישב דש"ם נשם בשם שחלני וכן פירש"י בחם בפרק ו' ל' ושם בשם שחלני כלומר שם מיה מקנהו קרקע נחמי שטר נחי שם ורחי לא קנה שחלוה את שקרקע נלא שחה שמכ דשמיעו דנשל שקרקע שכל בשם שחלני שחרי דכיון דשחחי' שנא שייך ומחול לנחרי'ם ולישה למימר דשיינו למחן נלא רחין ליכא דנרחי שכל לנרינן שחכ'דעתי' דאחר שסחחא לא חחיל נפי שי שחל ליחחייב לשלם מרינם דנרחי דשם קפי שחם פליגא דר'אחיר ורבי אחיר סוא דחחין ליכא דנרחי בחנוהל שחח (רף ק') ועוד שם'הר"ן נמי כחב בפרק שנים שקרם דשחלוה נשטר שחר שי שחקנוהו לו בשחיבה ומשרים שיהו שקרשת דכיון דיכול לחחול לא שכ'דעתי'ונשכ'לא קנה עכ"ל ושם הקירושין הוי קירוי שפק פיישו חשו שחח קי"ל כשיירך שי בעית פיחם נשם שחם דשלני נדרבי ורבנן שו כיון שפק זכ"ש פית לה דשמוע' נשם שחכ'דעתי' שכל נשיכא שחרי'כ"ש חזרו וכרחשחע נשם ורש"י דשם שפני חיהו כל זה בקרקע שכל כשחלני לא שייך שפי ליכא דשכ'דעתי'שחים מ"ח לא עדיף משם"ם משעות שכחו דחין משחלני כיקנין בחעות שלא נחשיכה ולכך כחב רש"י קרקע דוקא • וכל זה נ"ל נרור ג והוא

קפט ג שלא נרינן לחזור ולסקנות זה לוס פי'שם רחוק קנה משחעון שדה או בית בקנין נחור וחשלו זה לוס קנין חין הקנין כחכטל עד שיחזור'שחעון וקנה מרחוק וכ"כ העור לקחן בסי'ים ע"ם ועוד כחבו החחב' לעיל בסי'ם ופעיף י"נ ע"ם וכן הדין בסכירות ועיין לקחן ר"ם סע"ו:

קצ ג ונחן לו בכסף סוס פרוסה דפחות מפרוסה חין חשיכות לקנות כו ומיירי דוקא בשכחן לו בשוס פרוסה על דמי הפרעון ושחר זקף עליו כחלו או לא פיישל ונפקא לחזור וע"ד שכחבחר בסי' וה בס"י קיימר כחן ושחך שחם"ם חשר זה או כשכל סיוני החקח חיכו שלא פרוסה שכל חין לומר דלא מיירי כחן בכסף שכוחן בשכיל סיוני החקח שלא שכוחן לו פרוסה שבפרוס זו בשחעבדו זה לוס זה לקנות וזה לחכור וסחין ג' יכול לחזור בו דומי'דקנין שטר ונפק"ם ע"ם דו"ג דבה קנין בכסף כלחד מחרם שפרון וכסף בכוכר כשדה שפרון היה דמי סיוני הבר' ועפ"ר: כ על מנת סיחזירהו לו דחחנה ע"ח לחזיר שחם חחן'וקנין בכל דב' חון מקדושי חשה וכחם ע"ח בחי"ם סימן כ"ם ע"ם: נ חן חנה לפלוני וקנה כו'דין זה כלחד חעבד דכשחומר רחוקן לחחעון הלוה חנה ללוי ואני ערב לך דכחשי' ונשחעבד רחוקן הערב לחחעון החלוה נכחם על פיו ללוי הלוה • ס"ל כחייב רחוקן החוכר ליחן שדה לחחעון הלוקח כשיחן חחעון על פיו חנה ללוי וס"ל להחכר ומור"ם דכלחן ג"ל חחעון הלוקח לוחו' לרחוקן שדה שלך יקנה לי כחה שכחחי חנה ללוי כחו חחעון לערב ועח"ם עוד כשחו'חוה ולא כדפ' הטור עפ"ר: ד הילך חנה ויהא שדך חכור לפלוני כו'דין זה נלחד חקנין עכד דכשכוחן רחוקן חנה לחחעון החדון ואומר לו בחנה זו שחקבל חחני שחרור עבדיך דקו'העב' נפשו כוה חע"כ דחין העבד הקונה נפשו נותן לו כלום לפחות חנקנה החקנה לו ס"ל דכוותים: ס ויכים שדי חכור לו כו'וס נלחר חכנייהו חדין ערב וקנין עכד דכחו שחרב כחחייב חע"נ נלא קיבל דבר חחי שכחחייב לו כן רחוקן כחחייב ליחן שדיהו ללוי חע"ם שלא כחן לו לוי כלו'. וח"ת לא דחי דשם החלו' כחחסר חחון ש"ם הערב לכן חן הרחוי דנחחייב לו הערב חשם'ב כוה דלוי לא כחחסר חחון חלוה שחם יחחייב לו רחוקן כוה לחרי' קנין עכד יוכים דחיכו נחש'ם חעב' נקו'ת חחם דקיבל חחדון החקנה חוה ערב יוכים ושוור הדין וכו' לעולם חכנייהו: ו הילך חנה ויהיה שדה חכור לך כו' כוה לא כחב חור"ם שנריך לוקח לוחר שדה שלך קנוי לי כחה שקבלתי חחך חנה ושעב' דכל חני חחירו'חין נלחת כדי לנלות דעתו דנים' ליה בשקנין וכח"ם חור"ם וכבלן שחדבר החוכר עם הלוקח ושדעת' דחכי נתנו לו חשתח ניחא ליה דש"כ לא היה לקבלו וכן כריסא שם חוחר החוכר ללוקח חשדה שלך הילך חנה ללוי שקנה חשדה שלי דלא היה חפץ בשחקח לא היה נותן החנה ללוי שלו חין ועפ"ר: ז רחוקן שהיה חייב לשחעון חנה כו' עד לא יוכל שחעון לומר חנה כחו' ר"ד סי"ם כחב בחקח' שחין כחשלנין הדין כן כי ז"ל שם רחוקן שהיה חייב לשחעון חנה וחחר שחעון לרחוקן שלשל זה חני חחכר לך חנה כו' יכול שחעון לומר חנה זו חנה בשוכי כו' ודין זה שכחב חור"ם כחן שחירי בקרקע ושלשם דחירי כחשלנין חכריכי כשוף בחוכות (כם"ק רע"ם) חנה רחחרין כנחרח שם דכחחרח דיכי חוזי ודבר כחבי שטרח כ"ם ל"ם דחני ח"ל שלך היה לך לפרוש חת שלך (וכחבו שטו' והחחכר לעיל ר"ם ס"ם) דע"ו כחב החרדכי שם ז"ל מכחן חשחש רחוקן שהיה חייב לשחעון כו' וכח"ם החחכר כחי' ר"ד הנ"ל ושעב' דכיון דשוף שלו רחוקן יש לשוף שיכרחהו ולא יהיה לו חנה לנבות חת שוכו •

חשא"כ כשם מכר לו שחעון קרקע שחינו יכול רחוקן לסכריחוהו

מ"ב כתב סם המרדכי ומור"ם כאן דאין שמעון יכול לומר לחוק המנה שכידי כמוכי כו' • ומיכו בסניגין דדין שוה דנם שטלטול נמי לרחוק כמנה שקיבל רק שמעון עד שיפרע המנה שם ל"ל והמכירו' בשם כל סד לפי דינו דסייכו בקרקע דנקני בכסף קנוי לו לגמרי ואיך כיון שיכול לחזור ולטורפו ממנו כמוכו וכטלטול שלימו נקנית בכסף קנוי לענין שנרך לקבל עליו מי שפרע וק"ל ס

ס לא קנה עד שיכתוב שטר כן שמדרכם לכתוב בשטר שכתוב בו שדה פלוני לך לעולם או מבורה לך לעולם • כן שמדרכן שלימו קונה עד שיכתוב וכן לו שטר מכירה נמורה כן שמדרכן עד שיכתבו שם רחוי לעולם כפי המנהג כן יקום ועפ"ר וכדברי המחבר לקמן בסי' קל"ג ס

ע והכי' משכון שלימן כו' ל' הגמרא מנה אין כאן משכון אין כאן מכור כמה מקומות :

יוד קנה בנוף המשכון כו' עמ"ס לקמן מוס בסי' ר"ג ס"ו : יא לא קנה עלוק' את כולו עד כשטר שפסקו עד"מ ותמלא שם כתב נ"כ מור"ס כמ"ש כאן דבקורת לוקח כתב בשטר של עכשיו ובקורת המוכר כתב בשטר שפסקו וכתב כן פ"פ הר"ן דקידושין וזוה פלאי בעיני לכן כתבתי להעתיק כאן דברי הגמרא ולכתוב עליו לפי שבתרוייהו הרמב"ם והרא"ם והטור לשיטתייהו • ומתוכן נתמיד על ביאור סדברים שם ד"ה וזוה דבפ' בשוכר את הפועלים (דף ע"ג ע"ב) מייתי שם פרייתא ד"ל כל המוציר כו יד על המתחתונה • כיצד הרי שהכיר שדה לחבירו בחלף זוז ונתן לו מעות מהן מתחיל זוז כומן שהמנכר מוכר כו יד לחוקף על השליונה רצה לומר לו תן מעותי או תן לי קרקע ככנד מעותי מכיכן מנכיכו מן העידית וכומן שהלוקח מוכר כו יד מוכר על השליונה רצה ל"ל הילך מעותיך רצה ל"ל הילך קרקע ככנד מעותיך מכיכן מנכיכו מן הזוכורית כו' ע"ש • והכי מנכיכו מן העידית כל"ל היכא דנמרא שני לוקיחתות כיצד שבלותו שדה וקלתר דה"ט לפ"ג דשלר כ"ש נוכה מכיכוכית כאן קנסו להמוור להנכותו מהעידית שכה • והשכיח מפרש מהעידית שככל ככסיו ומעשה מאן דוכין חרשה נדולה כזו מוכין מטלטלי כוולה"ל כנוקין וכוקין שמין לאן כעידית שכככסיו על ל' הכרייתא כלייתא • והכה הרמב"ם ומהשכר שכתבו מהיסה שפה ס"ל כלוקיחתא קמייתא • והרא"ם והטור שכתבו מעידית שכככסיו ס"ל כלוקיחתא כלייתא • וכעיקר דילוכא כתבתי כפרישה שהוכא מדברי הרא"ם (שכפסקיו ומדברי תשובתו שכניה הטור כס"ם רכ"ו) ומדברי הטור שם ל' דכפ"ל וכפי' אזוי שכיכן יכולין לאזור מכל המקח ומעשה כיון דשכטל המקח נמד המעות שעדיין לא כתן שיאמר המוכר לחבירו הכי לא מכרתי אלא לחלתא דחתן לי כל המעות לזמנו ושכטל נ"כ המקח אפילו נמד המעות שכבר קיבל ממנו כי יאמר לדמי כולו שייתי נריך וכיון שיוכל המוכר לאמר יכול נ"כ הלוקח לאזור כמוכו כי אין שעם קיום המקח לא נאמן ומה שהכתי שכרייתא הכ"ל כומן שהמוכר מוזר כו' ר"ל שאזור נמד מה שכבר ס"ל וקיבל דמי' מהלוקח וכן הוא פי' מזרת הלוקח (וכמ"ש בסמוך) וקאמר עלאולם יד המוזר כו על המתחתונה דאם מוזר כו המוכר מכל המקח יד הלוקח על השליונה ושכרירה כידו להכרי' להמוכר לאסוזר לו מעותיו שכתן לו תכלה ואם אין לו מעות יטפל בכל אשר לו למוכרם ולהשתדל לו מעות ואם ירצה הלוקח יכול לומר לו אי אפשי בזזרת המעות אלא תן לי קרקע ככנד מעותי ובכי שהרשות בידיך לאזור כך משער הרשון שפסקנו עליו שהיה בזזרת מי שהוא נזול או משער שעמים שם לו על מזרת המקח הרשון תן לי לפחות קרקע כשער של עכשיו ואז נדיך ליתן לו קרקע מעידית שכככסיו כשער של עכשיו משעם שכתבתי וז"ש בכרייתא או קרקע ככנד מעותיו מכיכן מנכיכו מן העידית אע"פ שמזרתו היתה בשרמת הלוק' אלא נתן לו לזמנו דמי כל המקח מ"מ נקרא מוי' ככנד הלוק' שכיון' פ' כמה שמזור כו אף ככנד שדמים שכבר כתן להמוכר מוי רשות בידו לאזור לעכין זה שע"ל לקיים קנין המקח כשער היוקר שפסקו עליו מתחלה או משער שעמים שם על מזרת המקח אפל מ"מ ידו על התחתונה ושכרירה כיד המוכר ויכול לומר להלוק' הרי לך מעותך • ואם ירצה יאמר לו אי אפשי רוצה ליתן לך מעותך אלא נדיך אתה לישול מידי קרקע ככנד מעותך שפתח לי כשער של עכשיו ומנכיכו מן הזוכורית כדין כ"ם דנוכה מן הזוכורית מן התורה אלא מפני כפילת דלת תקנו שיגבה מכיכוכית וכאן לא שייך שעם דנפילת דלת וח"ם יכול לפרוש לו אפילו מהזוכורית אף שים בידו מעות אלא כדין תורה כלל העולם מ"ם דלפרישה זו דקרא"ם והטור כדפי' אזוי שכיכן יכולין לאזור אפילו ככנד מה שכבר קיבל מעות אלא ביד האזור על התחתונה • והה דקתני שכרייתא רצה לומר לו תן לי קרקע או תילך קרקע כשכיכן ר"ל כשער של עכשיו ומנכיכו מנכיכו כו' דרשה ופשיטא לקי לתן לי קרקע או תילך קרקע דכיון דכותן לו הקרקע כמעותיו כשער של עכשיו ומנכיכו מנכיכו הרי הקרקע שלו ואין לו עוד לחזור עליו • והה דכתב הטור כפשיטא ל' ומנכיכו ולא כ"כ כרישא ס"ט דכפשיטא דכותן לו ביכורית כדין תורה שייך עליו לומר לשון מנכיכו כדיכו מ"ש כרישא דכותן לו בידיה אלא כדין נכיית שוה כתב לשון ומתן לו אבל כברייתא קתני ל' מנכיכו כשכיכן וכ"ל מהכי מדברי הר"ן נראה שהיתה לו שטה לחלוק כפי' הברייתא כ"ל בפ"ק דקידושין (דף תר"ל ע"ב) כתב ז"ל ולפ"ג דאמרינן דעייל וכפי' אזוי לא קני כייהו לומר שליכו קונה כולו • מיהו אמרינן התם דכל האזור כו יד על התחתונה שם אזור כו מוכר יד לוק' על השליונה רצה לומר תן לי קרקע ככנד מעותי או תן לי מעותי ובוטל כשער המקח כלומר לפי שדמים שהתנה כיכיהן על כל השדה ונותן הכשוה כדין שני השדה לפי מוכר לך ואם רצה מעות מכיכוכית מן העידית שכה כשער של עכשיו שהוזו הלוק' אזור כו יד המוכר על השליונה רצה ל"ל הילך מעותך או קרקע ככנד מעותך ומכיכן מנכיכו מן הזוכורית כשער של עכשיו ולא כפי פיסוי התכר שהרי זה כבעיות כשוה אלא שהוזו מן הזוכורית ע"כ ל' הר"ן • הרי לפניכו דהוזו פ' הכרייתא דקתני כרישא וכפשיטא לכיכן מנכיכו כו' דלא קאי אתן לי קרקע או תילך לך קרקע אלא אתן לי מעותי כמ"ש הר"ן כהדיא בדברי כל"ל כרישא • ומיהו דנ"כ כפשיטא ל"ל פירושו כן תילך מעותך קאי • ופ"ט שהוזו פי' הכרייתא שכיד הלוק' דרישא דקתני שם ירצה יאמר לו תן לי קרקע ככנד מעותי כשער שפסקנו כי אף שים בידך לאזור מהקח הרשון ככנד מה שלא קבלת עליו מעות אין כידך לאזור ככנד מה שכבר קבלת מעות מהני • רצה לומר לו תן לי מעותי כי אני מאזור מהקח הרשון נם ככנד מה שכבר כתבת לך מאחר שאתה מזור כך ככנד מה שלא קבלתי עליה מעות וש"ו קאמר מכיכן מנכיכו כשל"ל הלוק' תן לי מעותי וקאמר דעכיכו מהעידית ומשם שהוזו המוי' או משעם קנס וכל"ל והה דפי' הר"ן כן ס"ט משום דאמר או תן לי קרקע ניחא ליה לפרש מאחר שכבר בקרקע שנריך לקחתו כשער שפסקו יפה מתחלה ותו לא שייך לומר דינכיכו מהעידית שכה דמאחר שכשער המקח הרשון הדין נותן שיתן לו כשוה כמו הקוני' אפי' שהה שעם ולא שייך לקנסו או למחשבו כמוי' כ"ש כאומר לו תן לי מעותי שאזור במקחו הרשון וכ"ש כרישא הכומכי' כפי' בברייתא כל"ל ול' יכול לומר תן לי קרקע ככנד מעותי שלאולם הוזו קונה קרקע ככנד מעותיו אם ירצה ושרי הוזו לוק' אפי' בשהה ומשמעין כיכיהן ונוטל כשוה • מכיכן מנכיכו כשאומר תן לי מעות מהעידית שבכסיו כו' ע"ש הרי

לכניכו

(ר) בר"א שקנה בכסף לבדו במקום שאין דרך לכתוב שטר אבל במקום שדרכן לכתוב שטר • לא קנה עד שיכתוב את השטר :

ח התנה הלוקח ואמר אם ארצה אקנה בכסף ואם ארצה אקנה בשטר ונתן הכסף על תנאי זה הרי זה קיים ואין המוכר יכול לחזור בו משני התנאי והלוקח יכול לחזור בו עד שיכתוב לו השטר וכן אם התנה המוכר בזה אז הדבר תלוי בו :

ט הקונה מחבירו קרקע ופסקו הרמיה ס והגיה משכון עליהם לא קנה (פ) וכל הרוצה לחזור בשניהם חוזר : סנ"ס • (תוספות ופסקי ורי"ו ס"ם) אבל אם אמר לו יוד קנה בנוף המשכון כפי מעותיך קנה ופ"ל סימן ר"ד סעיף כ' ו' (ובשימן ר"י סעי' ו') ג

יוד המוכר שדה לחבירו באלף זוז ונתן לו מקצת הדמים והיה יוצא ונכנס ותובע שאף הדמים אפילו לא נשאר לו אלא זוז אחד יש (י) לא קנה הלוקח את כולה

אף

ב' ופסקו פ"כו ס"ל סי' קפ"ב ס"ב בסנ"ם : נ רשונן פסי' כו' עיין נחמן ר"ם כתב פסייכו לפ"ב ספ"ר וס"נ ס"ב ד כ"פ עיין בתשובות חם"ר נבלאם סי' י"ם ובתמו' ן' לב ספר ס' כלל י"ב סי' ע' ובתשובות מהר"ם ן' פאדן ס"ו ובתשובות רפ"ס סי' רמ"ו : ם וכל פרושם מפניהם לחזור כו' עיין בתמו' ר"פ ן' מייש סי' ש"י : ו לפ קנס פלוקח עיין בתם"ם ס"ב ל' סהלריך והניח בצ"ע גם הנ"ם הניחם בצ"ע ועיין בשפתי סמלרכתי כאן ז מזר

לפניהם שפרשו לכאן דמנכיהו מהבירית אתן לי מעות דוקא קאי . ומ"ם תן לי קרקע ר"ל כשער שמסקינו תחלה . ומכיון ס"ל מ"ם סברייתא וכמתרא דפ"ג ובפ"ק מווזי ס"ק ר"ל לא קנה כולו אלא בנד מעותיו קנה זה שתן לו עכשיו זה שתן לו אחר כך ל"ק לאחר מתחלה יכול לאחר כו כ"ש

כו מכני שהן חוכחה לקרקעו"ג כ"מ ד"שכבסל יכול לחזורכו אף בקרקע וכמ"ש כסמ"ם ו"וקע"ה ורכ"ז ע"ש: כ ברוצה לחזור מחציקן
כו כ"ל דה"ק דכננד הדמי' שכתן לו יכול לחזור עכ"פ ואף ננד הדמי' שלח כתן יכול לתפוס דהיינו מה קיבל מאה זוכוים על המקח
מחכר לו סוה מנה כמאתים אם גברה ידו על המוכר לו יכו כותן מן הסדה כלום עד שיתן לו עוד כל המנה שכשחר בידו ואם כתן לו על
המקח ק"ן וכוים ח"ל ליתן לו חלח מחנים מהשקה וה"ה אם כת היקרה הסדה עד שסוה נ' מאות והמוכר רשה לחזור יכול חלוקח לתפוס

עד ו' שכתבתי חלח שברמב"ם כתב דינו כפוים כתם שהתקיל מחכר לו סוה מנה כמאתים מן הדרך להתיקר כ"כ להיות סוה נ' מאות ומ"ם מתופס המוכר מהמקח מחכר מפני דר"ל לחתוקי ס"חלם לו מכיסו דהיינו חם כודלולו הקרקעות ושתפי' מכח לינו סוה והוח מכר לו כמאתים ולח קיבל ממנו חלח מנה לינו יכול להתפיס ככל הקרקע סכוה סוה לע"ם כשער הזול עד"מ ממחים וכו' ולתפוס עוד מכל חלוקח ממקח' לחכר כדי שתהיה זכו' דוה לינו מן הדין ופש"ר חם כתבתי יסוב לחכר לזה: כח והוצרך למכור כמחתים כו' עד לח קנה הטעם דודחי עייל וכפי' לחוזי כשחרים כדי לקנות כהן קרקע לחכרת שכודחכה שכרי לח כרלונו מכר כל קרקע שלו: כט ולח מרש כו' ה"ה כפק פי' הוח שפ' חם הוח כמוכר סדה מפני רעתם חנם כהן נרחה כמכרם מפני שהיה רוצה בעיניו דהל"כ לח היה לו למוכרה כולה מפני חשם מרחפ ופש"ר: כנ חם חשם המוכר מחקח כו' פי' כמ"ש כשקיף שלפני זה: כד ואפי' חם קנה ומן לפרעון כו' ז"ל הטור כשם הרמ"ם דכהל לפי רחות הדיין כי לפעמים חדם סייב מעות ומוכר קודם זמן הפרעון שלח ירחה דוש' למעות ויזדלולו ונכסיו ואם מיהו רוצה לקבל דמי המקח עד

קצא דין קניית קרקע בשטר ובו ד' סעיפים: א בשטר

שיצטרך לפרוע מוכרו פן יוניחם לסיעים הזמן מין לך עייל וכפי' חזוזי נדול מוב ולכך כל מת שירחה הדיין שהוח דוש' למעותיו ועייל וכפי' חזוזי כהל המקח עכ"ל: כה דהוקמוה לזכיני או כיום שקרוב לו • ה"ה חוקמי לזכיני ה"ל לפרטו כיום שכשה המכר דה"כ היה יתברש מ"ם או כיום שקרוב לו דה"ל לפרטו דר"ל לחסר יום המכירה דהיה כתב חסר זה דחפי' עייל וכפי' למסר לח מצי הדר כיה • נם ח"ל לפרטו דר"ל יום שקרוב לפני יום המכירה דהיין שייך לומר שיתכב ממנו מעות קודם מכר לו ע"כ ל"ל דמ"ם כיומח דהוקמח לזכיכח דר"ל דהוקמח ליתן לו דמי זכיני כנון שזכין לו כיום ע"מ שיתן לו דמי זכיני כיום נ' ד' למכירתו וקחמר דהם עייל וכפי' כהוחו יום שקנה לו לפרטו או כיום שקרוב לו לפני ואחר לו הכן לי מעותי כי לחנרך חות' לחסר לוחן שקנית ממך • וכטור כתב כהחי ליכנה ז"ל ודוקח דעייל וכפי' כיום דהוקמוהו להו לזכיני או כיום שקרוב לו לפרוע כו' וכתבתי כפרישה דהחי חיכת לפרוע קחי נם חמ"ם כתחלה דהוקמוהו להו לזכיכה וכחלו חסר כיום דהוקמוהו לפרוע לו כזכיני ע"ם ודו"ק: כו וכן הח דחמרי' דקנה ננד מעותיו כו' ל' וכן דכתב מור"ם ל"ש מה שביכו למ"ם המקבר לפני זה וי"ל כדוש' דה"ק דכמו דמ"ם דכי עייל וכפי' חזוזי כו"ם חילוקים כן יש חילוקי' כמי כמ"ם דכשנבד מעותיו מיהו קני וחע"נ דלח כתב לפיל חזוזי מפורש דכקרי המקבר דקנה ננד מעותיו לכאורה נרע דקחי חמ"ם כם"י המוכר שדהו שביכו כהלף כו' עד לח קנה הלוקח חת כולה דהמקח ננד מעותיו מיהו קנה פירושו כן • ונם מחמ דסיים המחבר כסעיף י"ז וכתב כמטלטלין ל"ל כהל כתידי דבר חלוק הוח חין המק' בטל חלח כננד מה שקיבל לו • מחמת דס"ל דכקרקע כה"נ כל המקח בטל • וכ"ל דבר"ן בשל הנ"ם זו כתב כן חמתי דחיתח"ם שם בנמרח וכותן לו קנת דמיס וה"ל פרכוכי יקיין דקי"ל דקנה ננד מעותיו וכמ"ש הטור ונם מור"ם כתבו כסעי' שלחר זה: כז חבל המקום שצריך שטר כו' פי' וכתב לף שטר לכל הסדה ולח כתן לו מעות כדי כולה דהו חפי' המקל לף קנה ע"י שטר זה שכבת חלוקה: כח חם הוה דבר שלינו רחוי לקנין לכל בקרקע חף שלח ינים לו חלר חלוקה ע"קכין כסדה וחפי' קב כנים' שהוה שיעור סדה כנגד מעותיו חו ידו על התחתון מזה דרחוי למכור למי שיש לו סדה כנדו דיכרף וה"ר ם כתבתי דכבי' כתב דלהרמב"ם כם כסדה לחרי' דכל שלח ינים לכל חלר כשיעור לח קנה כלל כדין משלטלין והתעסה כנמרח היה כמטלטלין וה"ם בקרקע חבל הטור כתב כשם הרמב"ם דס"ל דנם בחטלטלין חין חמקיין כין יש כו שיעור חלוקה חו לח וכעיר לח ס"ל כהרמב"ם והמחבר כתב כחן כדברי הטור ולח כתב כפי' חם ס"ל הדין כן נ"כ בקרקע חו לח: כט כנון שמכר לו כשל קי"ם דחפי' כשמת כשרה חיכו עמדת לחלוק דנסיים עוחדת לנ' דברי' לחלוק ולחריכיה ונשחיעה וכמ"ש כם קי"ם וכ"כ כדרישה ע"ש: ל וכדי להכריע כו' פי' ירח דמסחת הטלילה יקחו קרקעותיו: לח כשל המקח וה כתכחר כח"ם סי' ל' • חשה המוכר' מנכסי' קודם נסוחין כדי להכריע מכלילה וח"כ מח כטלה המקח כשל יכן הוה כמה מקומות כתלמוד ופוסקים: לכ חפי' חם כתרנו ח"כ כמקח פי' וגריכין קנין חמר ככסף חו שטר דכסף שכתן לו רחסונה לח סוה כיה קנין וחם קנוסו כשטר יש עוד טעם חמר דהח לח חמכי חוקו שטר משום דס"ל מוקדם וקדמס':

ולפיכך כ הרוצה לחזור משניהם אינו יכול לחזור ואם תפס המוכר ממקח כנגר המעות שנשארו לו אין מוציאין מידו: יד בקש למכור שדה במאה ולא מצא קונה לשדה שוה ק' כה והוצרך למכור כמאתים וקבל קצת מהדמים ועייל ונפיק אשאדה לא קנה ושניהם יכולים לחזור בהם אבל אם הוא בענין שאם רוצה לטרוח היה מוצא למכור שדה במנה כו ולא טרח ומכר בר' ה"ז ספק לפי' הרוצה לחזור משניהם אינו יכול לחזור • (סור סי' נ כסם פרמ"ם) כה ואם תפס המוכ' ממקח שמכ' כנגר המעו' שנשארו לו אין מוציאין מידו:

ם יש מי שאומר דעייל כו' עיין בתשו' ר"מ מלמיך סי' ו': יוד נקנה המקח ומחזיר לו משבדם כו' ס"ע סמקנין ספוח לף סיס מלף נכסף וכן מוכח מתקור רין זה כף' סלים מקדש (דף ח' ע"ב) נבי ומין במכר פוח קנה פ"ם כף' ח

ו על

טו • (סור סי' נסם פרמ"ם לדעת פרמב"ם) האי ראמרי' רבי עייל ונפיק אזוזי לא קנה היינו ברירעין דלא מזבין אלא משום דצריך לרמי כה ואפי' אם קבע זמן לפרעון וכשהגיע הזמן רחקו לפרוע לו מעותיו וזה רוחהו והריין רואה שהוא רחו' למעות ועייל ונפיק אזוזי לא קנה:

טז • (סור סי' נסם פרמ"ם) (ם) יש מי שאומר דעייל ונפיק אזוזי היינו שהלך אליו לבקש מעותיו ב'פעמים לא שנא מצאו וביקש ממנו ל"ש לא מצאו רק שגילה דעתו שהלך לבקשו ורוקא רעייל ונפי' ביומא כה דאוקמי' לזביני או ביום שקרוב לו אבל לא עייל ונפיק ביומיה אפי' עייל ונפיק למחר לא מצי הדר ביה וכי עייל ונפיק ביומיה אפילו ששתק אזלאחר כמה ימים חוזר הרשות בידו ואי עייל ונפיק ביומיה תרי זימני ולא יהיב ליה ומקמי דשלים יומיה אייתי ליה זוזי קנה ולא מצי הדר ביה רכל דפרש ביומיה כפורע מיד רמי:

כנ"ם • (סור' ן פ"ק דקדושין וכ"י פ' סמוכין) כו וכן כח דאמרינן דקנה ננד מעותיו ים לומרים דה"ינו דוקח כמקום שכסף קונה כלח שטר כו חבל כמקום שנרוך שטר חין שטר קונה לשמעון וכל שלח קנה כולו חפילו ננד מקנתו נמי לח קנה ומיהו חם התנה ככל כפי תנחו:

• (ר"ת ר"ם קי"ם לדעת סמ"ם פ"ם מהכירה):

יז דין מטלטלין כרין הקרקעות לרכר זה שאפי' משכן והכניסם לרשותו והמוכר עייל ונפיק אזוזי לא קנה אלא שבזה יש חלוק כמטלטלין • (סור סי' נסור וסור סי' מ) כח אם הוא דבר שאינו ראוי ליחלק כח כגון שמכר לו בעל חי ונתן לו קצת מהדמים ועייל ונפיק אזוזי המקח בטל לנמרי לפי שאינו ראוי ליחל' והמוכ' אינו רוצה להיו' שותף עמו: (מיהו חם חמר נפירות פרנזוס יקיין קנה ננד מעותיו) • (סר' ן פרק הפועלין) אבל במירי דבר חלוק הוא אין המקח בטל אלא ננד מה שהיו' לו יח • (כם נרמב"ם וסור סניף נסעיף ו') הקונה דבר מחבירו ונתן לו הדמים ושבה כמנין המעות ולאחר זמן בעו המוכר ואמר לו ק' שנתת לי אינם אלא צ' (') נקנה המקח ומחזיר לו העשרה אחר כמה שנים בין בקרקע בין בטלטלים:

כנ"ם • (רשב"ם) מי שהעלילו עליו ל' וכדי להכריח מכר קרקעותיו וקבל המעות כשהתבטלה העלילה לח כטל המקח לנ' חפי' חם כתרנו ח"כ במקח דמחחר חשטר שטעו נרחוקה לח היה כלום חלח היה רק כדי להכריח סוה ליה חמר כך חשר מוקדם וקדמס':

קצא א או על החרס כו' עיין בתשו' רשד"ם סימן רפ"ה : ב מסורי קנין הם עיין בתשו' ר"מ כהן הסיבים לפ"ב סי' כ"ד : ג קנה קרקע כו' ועיין בתשו' חכמי"ם סימן קכ"ב ובתשו' ר"מ ן' חביב סימן ס"ה ד ב' מלוה מאחר ג' יום כו' עיין בסמ"ע ס"ק ט"ו ובפרישה שם ובמ"ב כו' בסס המוספות כו' וכן הוא בתו' ירושלמי דף ע"ב ובתוספות דף ע"ב ובקידושין דף ס"ב ובתוספות קונם אפילו לא אמר מעכשיו ע"ש ויש ליישב בנוסח ולומר דמ"ש בסמוך בתוספות ר"ל מהכא בעינן שלא יאמר ולהחתים כו' וכן פוסק הרי"ף בקידושין פרק המוכר ובסמ"ע ס"ק הסס כתבו וכן נמוקי כרק המוכר וכן תלמ רמ"ה נוסף בע"ב ר"ת מ"ם, ובזה מ"ש בסס הרמב"ן והרשב"ם והטור ומביאם כ' בסס : ד וס"ס לקנין מוקח וכו' וס"ס לקנין מליעין כן מלוה בתוספות פרק המוכר דכתב וקרושין פרק המוכר וב"ן ובשר' סס"ם דכריס ושור ומחנר לשון סיום קס"ם ולא כמרדכי פרק המוכר שכתב דמליעין סו' לקנין בסף ופ"ב מעכשיו וע"ל סס"ם קכ"ו :

קצב ב נמוקי כיצד כו' רש"י כתובות מסרס"ן סמן סימן קל"ו וקמ"ו וקמ"ח : ג בעל כיצד כו' עיין בתשו' ר"י לבית לוי סימן מ"ו ג המוכר בשטר כיצד כתב לו על הגיר ב (ג) או על החרס או על העלה ג שדי נתונה לך שדי מכורה לך כיון שהגיע השטר לידו קנה ד אע"פ שאין שם ערים כלל : בר א בטוכר שרהו ה מפני רעתה אבל בשאר קרקעות אף על פי שהגיע שטר המכר בעדים לידו לא קנה ו עד שיתן דמים : ג (הר"ן פרק קמא דקידושין ומ"מ פ"ג דמכירה) שטרי דידן ז (ד) שטרי קנין הם : בגס והקרקע נקנה על ידן ואם כתב לו בפירוש שלא מכר לו בשטר ח אינו אלא לראייה בעלמא ואין הקרקע נקנית על ידו : ד (סס) ה (ר"י ממ"ש בסס דשב"א בשעת די"ו ור"ש פ"ב) (ה) קנה קרקע כרמי ירושים והמוכר אומר לא קבלתי המעות והלוקח אומר כבר נתתי אם הוא מקום שנותנים מעות ואח"כ כותבים וכתוב בשטר שהודה שקבל הלוקח נאמן : ו (תוס' פ' הפקה ובי' פ"ק דמציעא) מכר לו קרקע בשטר ז (ו) או כמעות (ולא לקני) לאחר ל' יום וקרע השטר מעכשיו בלא קנה (ה) וס"ס לקנין מוקח : ח (סס נחו' ובכ"י)

בשטר תוך זמן או כתבו במעות סס אחר לו קני לך מעכשיו ולאחר ל' יום קנה ואם לא אחר מעכשיו

קצב דין קניית קרקע בחזקה ובו יו סעיפים :

א (ג' ראב"ם פ"ג ממכירה דין מ') (ו) בחזקה כיצד מכר או נתן לו בית או שדה כיון שנעל או גדר או פרץ כל שהוא ז והועיל במעשיו ה' קנה :

ב (סס נרמב"ם) בר"א כ כשהחזיק בפני המוכר או הנותן אבל שלא בפניו לא קנה אא"כ אמר לו לך חזק וקני ל ואם מסר לו המפתח הוי כאומר לו לך חזק וקני וכן המוכר בור לחבירו ד כיון שמסר לו הרי הוי כאומר לו לך חזק וקנה :

ג (סס נרמב"ם ר"י) (ב) נעל כיצד מכר או נתן לו בית או חצר והיה הפתח פתוח ונעל הלוקח את הפתח ס וחזר ופתחו קנה ויש מי שאומר ו שצריך לנעול במפתח (ב"י לדעת ר"י ורמ"ה) : (וס"ס סס מעשה מצעול בלא סס ומשמיר דלתות (סור פ"ב בסס נסב"ם) ר"ת וקס) : (סס בסס פרמ"ם) :

ד (סס נרמב"ם ר"י"ג) נגר כל שהוא כיצד היה שם נגר והיו עוליה בו בנחת והוסיף עליו כל שהוא והשלימו לעשרה (ר"י מ' ופ"ו ממה מי') (סור פ"ג ר"ת בן) ונמצא שאין עוליה אלא ברוחק ה' הועיל וקנה :

ה פרץ

קצא ו או על החרס כו' ועיין בתשו' רשד"ם סימן רפ"ה : ז מסורי קנין הם עיין בתשו' ר"מ כהן הסיבים לפ"ב סי' כ"ד : ח קנה קרקע כו' ועיין בתשו' חכמי"ם סימן קכ"ב ובתשו' ר"מ ן' חביב סימן ס"ה ט מלוה מאחר ג' יום כו' עיין בסמ"ע ס"ק ט"ו ובפרישה שם ובמ"ב כו' בסס המוספות כו' וכן הוא בתו' ירושלמי דף ע"ב ובתוספות דף ע"ב ובקידושין דף ס"ב ובתוספות קונם אפילו לא אמר מעכשיו ע"ש ויש ליישב בנוסח ולומר דמ"ש בסמוך בתוספות ר"ל מהכא בעינן שלא יאמר ולהחתים כו' וכן פוסק הרי"ף בקידושין פרק המוכר ובסמ"ע ס"ק הסס כתבו וכן נמוקי כרק המוכר וכן תלמ רמ"ה נוסף בע"ב ר"ת מ"ם, ובזה מ"ש בסס הרמב"ן והרשב"ם והטור ומביאם כ' בסס : י וס"ס לקנין מוקח וכו' וס"ס לקנין מליעין כן מלוה בתוספות פרק המוכר דכתב וקרושין פרק המוכר וב"ן ובשר' סס"ם דכריס ושור ומחנר לשון סיום קס"ם ולא כמרדכי פרק המוכר שכתב דמליעין סו' לקנין בסף ופ"ב מעכשיו וע"ל סס"ם קכ"ו :

קצב ז נמוקי כיצד כו' רש"י כתובות מסרס"ן סמן סימן קל"ו וקמ"ו וקמ"ח : ח בעל כיצד כו' עיין בתשו' ר"י לבית לוי סימן מ"ו ט המוכר

בשטר כיצד כתב לו על הגיר ז (ח) או על החרס או על העלה ח שדי נתונה לך שדי מכורה לך כיון שהגיע השטר לידו קנה ט אע"פ שאין שם ערים כלל : בר א בטוכר שרהו י מפני רעתה אבל בשאר קרקעות אף על פי שהגיע שטר המכר בעדים לידו לא קנה יא עד שיתן דמים : ח (הר"ן פרק קמא דקידושין ומ"מ פ"ג דמכירה) שטרי דידן ט (ז) שטרי קנין הם : בגס והקרקע נקנה על ידן ואם כתב לו בפירוש שלא מכר לו בשטר י אינו אלא לראייה בעלמא ואין הקרקע נקנית על ידו : י (סס) יא (ג"י ממ"ש בסס דשב"א בשעת די"ו ור"ש פ"ב) (יא) קנה קרקע כרמי ירושים והמוכר אומר לא קבלתי המעות והלוקח אומר כבר נתתי אם הוא מקום שנותנים מעות ואח"כ כותבים וכתוב בשטר שהודה שקבל הלוקח נאמן : יב (תוס' פ' הפקה ובי' פ"ק דמציעא) מכר לו קרקע בשטר יא (י) או כמעות (ולא לקני) לאחר ל' יום וקרע השטר מעכשיו בלא קנה (יא) וס"ס לקנין מוקח : יב (סס נחו' ובכ"י)

בשטר תוך זמן או כתבו במעות סס אחר לו קני לך מעכשיו ולאחר ל' יום קנה ואם לא אחר מעכשיו לא קנה (י) וס"ס לקנין מוקח : יא (סס נחו' ובכ"י)

קצב דין קניית קרקע בחזקה ובו יו סעיפים :

א יא (ג' ראב"ם פ"ג ממכירה דין מ') (י) בחזקה כיצד מכר או נתן לו בית או שדה כיון שנעל או גדר או פרץ כל שהוא ח והועיל במעשיו ה' קנה :

ב יא (סס נרמב"ם) בר"א ט כשהחזיק בפני המוכר או הנותן אבל שלא בפניו לא קנה אא"כ אמר לו לך חזק וקני י ואם מסר לו המפתח הוי כאומר לו לך חזק וקני וכן המוכר בור לחבירו יא כיון שמסר לו הרי הוי כאומר לו לך חזק וקנה :

ג יא (סס נרמב"ם ר"י) (ט) נעל כיצד מכר או נתן לו בית או חצר והיה הפתח פתוח ונעל הלוקח את הפתח יב וחזר ופתחו קנה ויש מי שאומר יא שצריך לנעול במפתח (ט"י לדעת ר"י ורמ"ה) : (וס"ס סס מעשה מצעול בלא סס ומשמיר דלתות (סור פ"ב בסס נסב"ם) ר"ת וקס) : (סס בסס פרמ"ם) :

ד יא (סס נרמב"ם ר"י"ג) נגר כל שהוא כיצד היה שם נגר והיו עוליה בו בנחת והוסיף עליו כל שהוא והשלימו לעשרה (ר"י מ' ופ"ו ממה מי') (סור פ"ג ר"ת בן) ונמצא שאין עוליה אלא ברוחק ה' הועיל וקנה :

ה פרץ

פשטר אבל במקום שקונין בכסף אף שכותבין שטר נ"ב דמ"ן קונה בכסף לאוד (וכמ"ש המחב' בסימן שלפני זה בס"ס) מכני שטר רחיה לכסף וקונין בו שכ"ל : ט וכתוב בשטר שהודה שקבל מקום שבתי מעות קודם כתיבה כותבי ודאי בשטר שקיבל המעות (ונם אם לא כתב כן מיהא ריעות) בשטר דודאי לא נתן לו המעות אלא כדי שיכתוב לו שטר מכירה ואח"כ חלה עליו שכתוב בשטר שקיבל המעות יש מקומות שב"ב ס"ס העתיד שיתנו המעות אפר בשעת כתיבה מזומני לבעל בשטר לכך בשעת תרוייהו וק"ל : י או כמעות אפר ל' יום כ"כ נ"ב כד"מ בסס הכ"י ומפסקי הרא"ש כתב הכ"ו בן ואחרב"ת מצאתי כתוב בשם ס"ם ק"ן מחס"ם וס"ם קנ"ב מחס"י בסס התו' דכמעות קונה אפי' לא אמר מעכשיו כיון דאלו לא נתקיים המקח היה צריך לשטרים לו סוה כאלו הן בעין וכ"כ הכ"י פ"ק דמציעא בשדה"ו . ויש ליישב בדוחק ולומר דמ"ש בתחלה דאלו לא נתקיים המקח היה צריך לשטרים לאוזר ולהפרש ממנו ולאד זה תדברי כ"י מדבתב דבתחילה דמעתו' המקח קיים משום דאלו לא נתקיים המקח היה צריך לשטרים לא משתא הא במקום שנ"ל לסתוך לו בטל המקח . ואם כניה ולתחוק הפלוג מ"ם או כמעות ושל"ל מ"ם בסימן הם לא אמר מעכשיו לא קנה לא כ"ב אלא בקנה קרקע וכמקום שצריך כסף ושטר לקנייתו ומיירי דלכך בשטר וכ"ב כד"מ בסדיה בסס ואכ' בסס"ו ולא כוכיר מעו"ם וס"ם בריס' או בתחדו במעו' לא כ"ב אלא לרבות' דאפי' בתחדו נמ"ם קנה כיון דאח"מעכשיו ודו"ק :

קצב ט והועיל בסמיק ד' ס' ו' מפרש ואול היעיל לכל ג' ואפי' בה לחתם אלא מיקרי הועיל אלא קנה כו' : כ בשטר שיק בסס המוכר דמדלא מיחה כו ודאי ניחא ליה דיקנה בזה : ל ואם אמר לו בתחתת הזה כו' אפי' ואם יעשה כו אח"כ אוקה כגבל או גדר או פרץ אפי' אלא עשה אח"כ כו אוקה נמורה אפי' אלא בפניו קנאו : מ ועוד ואפתחו בטור כ"כ בשם הרמב"ם וכת' עליו ז"ל ואיני מבין דכריו מה צריך לפתחו אח"כ עכ"ל . ונם הרמב"ן תמה על הרמב"ם בזה וכת' ע"ז ז"ל אפשר דהרמב"ם ס"ל דבבעלה אינו כראה שעושה בשם קנין אלא בפני בקנה, אכ"פ אחנו מ"ש בשבת מזומן אבל בשטר ועדיין לא נכתב ומשום הסוקה ואם אקתני בתחלה בשטר ועדיין לא נחתם אלא לאחר זמן אינו כראה שעושה בשם קנין אלא בפני בקנה, אכ"פ אחנו מ"ש בשבת ויוכ' למפר' שבשל בשם אוקה עוד כת' דלרבות' כת' הרמב"ם ועוד ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : ו שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : ז שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : ח שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : ט שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : י שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : יא שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : יב שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : יג שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : יד שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : טו שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : טז שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : יז שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : יח שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : יט שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : כ שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : כא שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : כב שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : כג שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : כד שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : כה שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : כו שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : כז שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : כח שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : כט שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : ל שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : לא שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : לב שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : לג שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : לד שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : לה שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : לו שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : לז שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : לח שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : לט שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : מ שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : מא שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : מב שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : מג שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : מד שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : מה שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : מו שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : מז שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : מח שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : מט שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : נ שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : נא שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : נב שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : נג שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : נד שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : נה שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : נו שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : נז שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : נח שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : נט שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : ס שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : סא שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : סב שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : סג שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : סד שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : סה שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : סו שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : סז שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : סח שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : סט שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : ע שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : עא שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : עב שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : עג שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : עד שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : עה שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : עו שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : עז שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : עח שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : עט שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : פ שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : פא שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : פב שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : פג שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : פד שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : פה שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : פו שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : פז שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : פח שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : פט שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : צ שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : צא שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : צב שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : צג שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : צד שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : צה שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : צו שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : צז שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : צח שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : צט שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : ק שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : קא שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : קב שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : קג שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : קד שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : קה שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עיק ודו"ק : קו שטרי' לבעל דקנה אלא אפי' לסנור הדל בחנעל שבו אם כתוב בו שטר ואפתחו' דהרי אחנה בשטר ועדיין לא נחתם ולא נכתב ולא נחתם עי

דמילת'נקט דכל שהשלמו לעשרה טוב שכי (פי' שמתעל' סיו יכולין לעלו' עליו כרי"ו והשתא כדוסק) וס"ס כשטות מעשרה שם טוב כוס שכנין שכ"ל ור"ל כגון שים מקום מדרון ושיפוע מכוותל ולמוך שכיה בכויס ע"ג תל דאז כשמיגיע כל דהוא מוכע שמיכין יכולין לכנו' כה עוד ועפ"ר: ט כגון שסכר בו מים לשדה פי' שסיה מקום בנדר מיגלו ממנו המים ושתם לותו מקום כדי שישתרו המים כשדה לסיותו כשקה ממנו או מיסכה שבעל נדור למעשה כדי שיכנסו שם המים להשקותו וכן הוא כעור: יוד שמילוק שכיו'מינ

קוכה ז"ל הנמרא משום דס"ל כמכריע מרי מנכסי שכירו ופי' רשב"ם ז"ל הא למאי זה דומה למשיב מכירה דכל ישראל מצויין להגיע ממון מכריהם מן שכיוק: יא מכל שם שולך בה כו' עם"נ דכתיב כאכרהם קום התהלך בארץ לארכ'ולרחב'כי לך אתננ' שתם משום שכיות' דאברהם ק"ל ככי ועד"ר: יב וכמ' שיעור רוחב שדה ואורך כו' עם"ר ודריסה שם כתבתי על'הרמב"ם ובשור משמע שכשי לומר שמק שכוונת המוכר הוא למכור לו מקום רחב להיו' לו לדרך מ"מ לא קנהו כלל כשילוך ר' אלא הדין הוא שמם יש שם מקום מסויים כמיגות וכולך כיכיהן אז אף כשהין כיכיהן אלא נרושב שילוכו לא קנה כשילוך זה מוך שיעור כלום אלא צריך לעשות שוקה אחרת מוך למיגת כשילו' או כשלין אחר ושם היכו מסויים כמיגות או קונה כשילוך ר'כדי רוחב שניי'להנוסח משמ קשטה וכ"כ הם"מ לפר'כן דברי הרמב' שכן כל המוכר עוד פי' בשכין אחר וכו'שאם מכר לו דרך פתח הוא ולא פיר'לו כמה ולקמ'דאם הוא מסויים כמיגות אז אפילו אינו רשב אלא כדי שילו'אמרינן דשב' ולכל ואין צריך ליתן לו יותר כו' אבל על פירש רשזן כת' שטוח עיקר ועיין בכ"י שכיית דברי הם"מ ותמה על דבריו.

וכפריסה כתבתי דלק"מ: יג וי"ל היכא כו' שעמם לשולם צריך שיהיה לו מקום שיוכל להעביר שם משוי ומרות כשכן על רשזו שלכך כשטוח מסויים כמיגות צריך שיהיה רוחב כין מיגה למיגה כ"כ אבל כשכין שם מיגות אף שאינו נותן לו מקום שיהיה מיוחד להדרך אלא כדי שילוך כרגלו זמן הלך יוכל המוכר ורבו'ותבואה לעורך עלמו יכול להעביר'עליו המשוי'שכרי אין מיגות'מן הלד שיעכבו מלהעביר שם המשא שעל רשזו וק"ל ועד"ר שם כתבתי דרך אחר ועי"ו כרשה דל"ם להדדי אלא מר אמר אחד ומר אמר אחד: יד שאין כה לא נדר כו' פ' שאין יכולין לקנותו לא כנדר ולא כפרעה: טו הגיעה מצעות כו'ושכב עליהן כו'ל"ל פי' רש"ם שם"ו כדין המשויך ככסי הנר שם לא כתב המשכר ושכב עליהן. ומור"ם כתב עליו די"ל דכשיכן כמי שישכב עליהן כדי שיהא נופו שכוה מנוף הקרקע ונם הגיע לותו ע"ם: טז וכן אם אסף המוכר כל של פירו'פי'שאסף הפירות משדה זה שקונה ממנו דכוה מראש שנמר והקנה לו השדה עם הפירו'והוי כעין מ"ם הטור והמשכר כר"ם קמ"ב ע"ם: יז לא כאילת פירו'כו' דין זה כתב הרמב"ם והקי' נם אח"ם הרמב"ם דכשיתה קרקע נשיה אלא שקונה אותה כשטים'פירו'או כשאחד'כאח'וכ"כ כשטנו'הרמב"ם כשדה'ע"ו שם כפ"ה דמכיר'ואע"נ דלאו כר נדר וכעילה היא (כל"ל) לקנותה כשו כאוקה הא יש קניכים אחרים כסף ושטר וחליפין וק"ל. וברשה דכשלים מנעות כו' הכ"ל כם"ם מודים דקנה כיון דנהנה נופו מנוף השדה כמו שמכני כשמשתמש כעבדי'עבודת הנוף אם"ם הטור והמשכר לקמן כמ"ק ע"ם: יח וכן שהחזיק כאחד מהם קנה כולם ואפילו היתה אחת מהם הר נבוה והשנית מצולה כ שהרי אין השמיש של זה כתשמיש של זה בר"א כמ שנתן רמי כולם אבל אם לא נתן רמי כולם לא קנה כב אלא כנגד מעותיו כג לפיכ'אם היו הכל במתנה קנה כולם כד (וי"ל כתחכ"ם (סור סם"ו כשם סרפ"ם) כה וס"ם כעשרה כתיב אל כנית ושרם דיכן כעשרה שרות) (כ"י ע' המוכר):

יג וכן

ה (שם ברמב"ם) פרץ כל שהוא כיצר היתה שם פרצה והיו נכנסי' בה כרוחק והרחיבה כל שהוא ער שנמצא נכנסים כריוח ה' הועיל וקנה:

ו (שם כרמב"ם דין י"ב) נתן צרור והועיל ס כגון שסכר כו המים לשדה או נטל צרור והועיל כגון שפתח בנטילתו המים לשדה קנה וכן כל כיוצא בזה אבל אם ראה אמת המים באה להזיק הקרקע ונתן צרור ומנעה (סור ס"ו) (או שנטל צרור ופתח מיזוכו המים) (שם) לא קנה ' שסילוק ההיזק אינו קונה אלא הבאת התועלת:

ז (שם ברמב"ם דין י"ב) המוכר או הנותן לחכירו שדה בצר שרהו כיון שרש המצר שבין שתי השדות ונעשו שתיהן כשדה אחת קנה ע אבל אם הלך בה לארכה ולרחבה אין תילוך זה מועיל כלום ואם שביל של כרמים מכר לו הואיל ונעשו להילוך קנה בהילוך יב וכמה שיעור רוחב הדרך שיקנה בהלוכו (שם דין י"ל) אם היה מסויים במחיצות קנה כדי שיגביה רגל ויניח רגל בצד' ואם אין שם מחיצות קנה ברוחב שתהיה על ראשו חבילה של שריגי' ויסוב בה:

חנם (סור סעיף ה' ורמב"ם ורשב"ם) יג וי"ל היכא דכתיב מחיצות שני כרוסב שיגביה רגל ויניח רגל וכמ"ם מחיצות כדי שיהא על רחבו שבילה של שריגים ויסוב כה:

ח (סור סי' כשם רמב"ם) היתה קרקע צחיח סלע יד שאין בה לא גדר ולא פרצה ואינה בת זריעה החזקה שקונה אותה שטיחת פירות או העמדת בהמה שם וכיוצא בזה משאר התשמישים:

ט טו הציע מצעות בבית או כשרה וישכב עליהם או ערך שלחן ואכל ולא עוד אלא אפילו נתן כליו לחוכו או צבר כו פירות הראויים לצבור קנה: (ר"ן פ"ק דקדושין ופ"ל דפ"ר ס"ס י')

י (ג) המוכר שרה לחבירו ונכנס בה להוקה וזרעה או נרה או שאסף פירו'האילן או זמרו וכן כל כיוצא כדברים אלו קנה: (סור סי' י"ג כשם רמב"ם)

יא טז וכן אם אסף המוכר כל שלו פירות ונתן ללוקח קנה לוקח: (שם)

כנס (י) וי"ם וכסירת לו דאין קונין כמוקות אלא יז לא כאילת פירות ולא כשמירת כהמה. וכיונא כזה שמינו מועיל לקרקע יח וכני מסתברא: (שם כשם ברמב"ם ור"ן פ"ק דקדושין ומגיד) היה נכסות כשדה ונטלה או נומח וסתמה הני מוקה (תרוכי פ' חו"ם) וע"ל דווקא שם מכני לקרקע אבל ספר מעט לא קנה אלא כשדה כעומד למריסה:

יב (שם ברמב"ם דין י"ם) המוכר לחבירו עשר שרות בעשרה מדינות יט כיון שהחזיק באחד מהם קנה כולם ואפילו היתה אחת מהם הר נבוה והשנית מצולה כ שהרי אין השמיש של זה כתשמיש של זה בר"א כא שנתן רמי כולם אבל אם לא נתן רמי כולם לא קנה כב אלא כנגד מעותיו כג לפיכ'אם היו הכל במתנה קנה כולם כד (וי"ל כתחכ"ם (סור סם"ו כשם ברמב"ם) כה וס"ם כעשרה כתיב אל כנית ושרם דיכן כעשרה שרות) (כ"י ע' המוכר):

ג המוכר שרה לחכירו - עיין כתשו' רשב"ם סימן שם"ו: ד וי"ם ע"ל סו' ער"ם ס"ב:

ם מוקם

ס מוקף למזרח כו' ע"ל סי' ער"ס ס"ח · עיין תשו' ר"ן סי' ס"ג ע"ב ועיין מ"ש בסי' ע' : ו הכל לפי הנהגו כו' ע"ל סימן קכ"ו ס"ג בהג"ה :

קצב ס כגון שנכנס כו' וי"א כו' בסמ"ע בסעיף ב' וכן הקפה דלקמן סי"ס ס"ס סתם המחזר וכתב המוסר למכרו לשמור דבר המחזיר לקרקע דינו כקרקע אפילו המוחזרת ליבצר ע"י ולא מיקרי בריכין לקרקע אז לא כמו שמילק וכתב בסימן נ"ה וכאן וע"ל דסתם ענבים המוחזרת ליבצר מקרי בריכין לקרקע ומיירי שכריכין קנה לקרקע ומיירי כשהיו קרקע לענין שומרין וכשי"ה מיירי כמי לענין שומרין ומה שסיי' שם דמרי מן קרקע לכל דבר חוץ לכל דבר נ"ל דקאי לענין קנייי ופוסקת כאן דמ"ל כמשלמין אבל ר"ל לכל ענין מחזיר כגון לענין שבועת השומרין ולענין מ"מ כנ"ל ומיהו כשהיו כמ"ש הסמ"ע ומתחל' מיירי שכריכין לקרקע קנה וגם מ"ש שם לכ"ע נ"ל דמיירי דוקא הסמיכ ובאן בא"י לקרקע שם כמשלמין ושם מיירי בשכריך לקרקע וקאמר דסרי מן קרקע לכ"ע אף לענין קנין ופוגמא גם מ"ש בשני' ג"כ בשומרין ליתא דשם מיירי מבבירות ופוגמא אבל ברור ע"פ שום דמשיקרע ל"מ דברי הסמ"ע ומחזר מסדרי דקאי נשטח ר"ח פלוי וכמ"ש בסי' ס"ס בלבן בסימן ס"ע כיון דלמחזיר יסבי ניהלייהו אף בשן כריכין לקרקע סרי מן קרקע ולכן כאן ונשי' ס"ה דלמו למחזיר יסבי ניהלייי סרי מן כמשלמין בשלין כריכין לקרקע וזה נראה ברור נדעת הסמ"ע ומחזר ולא כשטח"ע ועוד יש לפשיט על אשר דברי שטח"ע ואין להאריך כיון דכבר הערנו לעיל בסימן כ"ה ס"ג דשטיקר כשטור ושוע רשת שכניב סר"כ סיס מולקין ומה שלא הניח סר"ב לעיל בסימן כ"ה כן נראה דשם ס"ה צריך לישב מדברנן לא יורד כרש לחלק בכך משא"כ שכא שאין נקנות כשמשלמין כלל : גם מ"ש שם ס"ס וז"ל שם המשלמין רבינו בכאן משמע דאין לחלק כלל אבל בכל זה נראה דייקין לשו כקרקע ולעיל בסימן קפ"ו ולקמן סימן שכ"ו ושימן רכ"ז שפיר דשטרות נמוכים דאין בריכים לקרקע אין דינם כקרקע וכשימן ס"ע נכי שבועת שומרין שפיר לישב' דדינן כקרקע וע"ש בכ"ל ולק"מ נזה דשפ לא כתב שטור רק דנראה כשמחזר לענין קנין ופוגמא שפ לענין שבועה מצוה לה דבבן כשמחזר כו' ולעיל סי' קפ"ו לענין ס"ה שאני דלא שייך דשטיפו עליה כיון דיכול שלוקח לחולטן וכשי"ה בשימן קפ"ו ס"ק י"ה ובשימן כ"ה וכן בשימן שכ"ד נכי אבל שירי נחזירי שאני לי מאחר דשבח תלושים בינתו לי משמע דלענין שומה אבל ברשת ובשי"ה שם בשימן ס"ה וכן בשימן רכ"ז שאני דלא כיון דשת הבותן ע"ז אבל בשי"ס לענין שבועה ופוגמא דמי לשבועה וכשי"ה שם לעיל סי' ס"ה וכן עיקר (עיין בתשו' רפ"ס סימן שע"ו) ס שבועה

כו דמי כולן כדאה פשוט דאפי' לה נתן כלום בשכירות קנה כולם כמזקה ס' ונם שטור כתב שאם הקנה בשוקת ולא הזכיר נתינת המעות כלל ות"ס מור"ס דמי כולן שירכ' דלישנא דלעיל מיניה נקט דכתב דכמוכר בשינן דמי כלום ע"ז כתב' דבשכירות אינו כן : כז מוקה לשוה"כ' קנין פי' קונה כו סדה ס' דסיינו כשיעור שקונה המחזיר בנכסי הנר בשוקה ס' אבל אפי' אן בשוקה ס' ומחזיר בנכסי שוקות וה לנה לא קנה בשוקה ס' וכ"ל : כח ואפי' במקום שנהגו לכתוב שטר פי' דלא קנאו בכסף לעודי ובשוקה לעזר קנאו ושטע"כ כתבתי דשוק' שבועה משטה בנוף הקרקע :

קצב ס ונקנה בכסף או בשטר קנאו אפי' בסתם אפי' בשטר כו' פי' בן שקונה המחזיר בפני עלמו ע"י קנין כסף או שטר או מוקה הקרקע שעומדין בו בן שקונה הקרקע ועושה בה מ"מקניני' נקנה לו אם הקרק' נם המחזיר שעליו מלא סיס שפרס כיניהן דכשעושי קנין בנוף הקרקע אז קונה כל התלוות או שתנוחה ובפשתן שעלה על ידי מוקה ס' שעושה בקרקע . (וכמ"ש בדרישה לעזן הנערת ופירש"י) .

ואם בח לעשות מוקה כמחזיר בפני עלמו אפי' בשטר אז מוקה הקרקע ועושה בה מ"מקניני' נקנה לו אם הקרק' נם המחזיר שעליו מלא סיס שפרס כיניהן דכשעושי קנין בנוף הקרקע אז קונה כל התלוות או שתנוחה ובפשתן שעלה על ידי מוקה ס' שעושה בקרקע . (וכמ"ש בדרישה לעזן הנערת ופירש"י) .

קצב המחזיר לקרקע דינו כקרקע ובו סעיף אחד :

א כל המחזיר לקרקע שצריך לקרקע הרי הוא כקרקע ס ונקנה בכסף או בשטר או בחזקה אפי' לא נתכוין לקנות הקרקע אלא החזי' בקרקע לקנות המחזיר בו או נתן כסף בער הקרקע כרי לקנות המחזיר בו קנה אע"פ שלא קנה הקרקע אבל אם א"צ לקרקע ° (סור ס"ב כסס רמב"ם ושוע ס"ג מחזיר ס"ו)

ב (ס) כגון ענבים השומרות ליבצר הרי זה

מירי שנריכין קנת לקרקע ות"ס סתם וכתב המחזר כפי"ס ס"ה דכוויין בקרקע מיהו דוקא לענין מיהו ושבועת שומרי"ס ל' דכוין בקרק' אבל לענין קנין למקניטו בכסף ובשטר ובחזקה ולענין אונאה ס"ל להרמב"ם דלא סוי בקרקע אף שנריכין קנת לקרק"ת עומד"לכגר סיו"ל מחר ויהו שרקדקו וכתבו כאן ס"ו כמשלמין לקנין ויש לחוש"משמע דלא כל ענייני וכמ"ש לענין שומרי"ס ל' דכתב"ס ג הוי כקרקע וכסי"ג ס"ה מיירי כמי משומרי"ת מ"ה בפסק שם כמי דנריכין קנת לקרקע ס"ל כקרק' ומשו' דשם סתם ל' הרמב"ם ומחבר בל' מחבר ונמרה שפשו ענכים השומרי' לכגר כו' ס"ו נשבע עליהן סוגרך שם לפרש דבל' הנמרה כל שקחני וקחתר ענכים השומרים ליבצר היינו שם"ל לקרקע כלל הוא שם נריכים לקרקע קנת מין בשבעין עליהן ומה שסיים שם ומתם דסרי מן קרקע לכל דבר מהי לכל דבר ל"ל קאתר דשם לענין קנין ופוגמא כתב כאן דה"ל כמשלמין אלא ר"ל לכל ענין שומרים כגון לענין שבועת שומרים ולענין מודה מקנת וכיונא נהלו ומור"ס שכיא כאן דשת השולקין שמן ס"ל לקרקע כלל דינו כקרקע כרבנן ור"ת ה"ל למחזיר לקרקע סרי מן קרקע והרי זה על כל פנים שדיין מחזיר להקרקע וכן הוא מתשובות ל' שטור לעיל בסימן כ"ה ס"ב ומדלא כתב מור"ס שם בסימן ג"ה דשת השולקין ל"ל דבהיכו נריך לקרקע כלל הכרים לפסוק כהרמב"ם דדינו כמשלמים והנריך עדיין לקרקע קנת שכרים כהרמ"ם ה"ל לקרקע כין כשומרי כין בקנין ואונאה וכו' ° וכעיר שמן רמיתי שכתוב ז"ל וי"ל * דשלילו אין נריך לקרקע דינן כקרקע דשם"נ דכל השומרי ליתנם קנה לה כתורת מנה שכ"ל ומשבר שכדי לייחב למה כתב מור"ס כאן דשת השולקין ולא כתבן כפי' שם' כתב כן ולא דמי השולקין הללו קלי נם מת"ם הרמב"ם ומחבר כשמו דנם לענין אונאה ס"ם לו דין משלמין והשולקין מחרו דאין לו דין משלמין אלא דין קרקע ואין לו אונאה ושם לה שייך שפש מנה דלא מלינו דשקול' דבר השומד ס"נ קרקע ואין נריך לקרקע כלל אלא יהא כו דין אונאה כיון דשומד ס"נ קרקע כפרט דכאן מיירי כמי כאפי' לינו רוצה לקנות הקרקע אלא המשלמין שם"נ (ויפוד דהא הרמב"ם נופא כתב אפי' דינו כשם"נ דמכירה דשם לפשתן וכיונא נשם שומדים בקרקע ויביש' שם דה"ל לקרקע כלל דנקנין מנה קרקע כשאר משלמין וכמו שיבאר דברינו שם ס"ם ות"ס לא ס"ל למור"ס לכתוב כאן מדברי המחב"ר סכן דברי הרמב"ם דיש פולקין) ופו' דנקנין מנה כאפי' דלא כפי שיקנ' מנהן המשלמין' כ"ש ודאי נריך שאמר לו קנה קרקע ומקנה שהמשלמין שפליו מנהן וכדשמעת לקמן כפי' ר"ב וה"כ לא ס"ל למור"ס לפתוח אלא לפרש דמיירי שם"ל קנה מותן מנ"ק ודו"ק . ועם"ש עוד בכיאור דבריו שטור והמחבר בדרישה כאן וכפי' נ"ל שם שכתבתי נ"ל ס"ת רפ"ל דמכיר' דשת שהרמב"ם ל' דשמחזיר"ם לאלוק כין שנכנס השומדים לנבר כין נריכים לקרקע קנת אז לא ולא כשאר ענינ' ונם כתבתי שם שאל' הרמב"ם והמחבר דלעיל סי' נ"ס ס"ב דשת"ל דאפי' לקרקע כו' אבל אם נריכי לקרקע כו' מוה מין רמיה דהרמ"ם שם מאלוק בשנכנס השומדים לנבר ד"ל דה"ק שם דאחרינן בנמרא דשנכנס השומדים לנבר דינם כמשלמין הוא מטעם דכל שנכנס השומדים לנבר הוא נריכים לקרקע אבל שאר

ענייני הנרי"ק לקרק' דיכה בקרקע פמ"ס עוד ודו"ק : ג כמטלטלי לקנין פ' ואין קנין לגלח בדברי' שמטלטלין נקני' כסף וכמ"ש בפ' קנ"ד וקנ"ט :

קצר ג סכותי אינו קונה בתוקה כו' וישראל הקונה כו' מפני שראיתי בכמ"מ וכב"י בשיע' דברי הרמב' והמ"מ כתוב דברי' שאינם ברורי' וים כו' ב"מ לדיב' לכן ראיתי להעתיקו ולבארו ומתוכו נעמד על המ"מ בפשיטות דסמיך . והו' דכתב פ"ת דוקייא כתב הרמב"ם ז"ל כותי שמכר מטלטלין לישראל או קונה מטלטלין מישראל קונה כמשיכה ומקנה כמשיכה או בדמים (ופי' המ"מ וכ"מ שם דהאי או בדמים קאי נמי אכותי דקונה מישראל בדמי' ומכיחין דאיכא דהרמב"ם ס"ל דבין כותי מישראל מכותי קונה במשיכה או בדמים כה"ג מהן לעוד ולא שטר ע"ש אבל הרמב"ן והאחרונים נתקלקו על הרמב"ם וס"ל דכותי מישראל אינו קונ' מטלטלים בדמים כ"ה במשיכה ע"ש בדבריו ובסמ"ע בסי' ס"ד סימן ס"ך) אבל הקרקע אינו קונה אותו מישראל אלא בשטר ואינו מקנה אותו לישראל אלא בשטר אחין דעתו סומכת אלא על השטר . לפיכך ישראל שלקח שדה מן הכותי ונתן דמי' וקודם שיקוץ בה ישראל ובשיוץ בה זכה הראשון ונותן לראשון דמים כו' עכ"ל הרמב"ם הנרי"ק לעניינינו . וכתי' המ"מ שם ז"ל אבל הקרקע אינו קונה כו' ואינו מקנה אותו כו' וה נתקשה שם ע"ש / מוקמ הכתי' דכותי לא מקני אלא בשטר וס"ס שאינו קונה . עכ"ל ובגרי' דס"ס נפל בדבריו וז"ל דכותי לא קנה וס"ס שאינו מקנה כי וה דכותי אינו קונה אלא בשטר נתקשה שם בפ' מ"ס (סוף דף ל"ס כתיתרה דרב יוחנ אמר רב ז"ל ישראל שבח מחמת כותי הרי הוא ככותי אין לו תוקה אלא בשטר אף ישראל שבח מחמת כותי אין לו תוקה אלא בשטר עכ"ל התיתרה ואכיחה המ"מ בפ"ג דמכירה אלא דבכ' הרמב"ם שם כדין' דכותי אינו קונה בתוקה אלא בשטר הוא קונה שם נתינת הכסף וישראל שבח מחמת הכותי הרי הוא ככותי ואינו קונה אלא בשטר עכ"ל הרמב"ם וזהו כל' התיתרה כל' . וכתי' המ"מ דהרמב"ם פי' לכאי התיתרה דלא בתוקה הכותי מישראל אלא בשטר . ולפי"ז ס"ל דנ"ל מדברי הרמב"ם דכותי לא קנה ס"ס (דהיינו ס"ס בתיתר' כל"ל מה כותי אין לו תוקה) דפירוש הרמב"ם דאיירי לף בקנין ומחמת המ"מ וה"ס שאינו מקנה ולא למדו ג"כ מסוף התיתרה כל"ל דקאמ' לף ישראל שבח מחמת כותי אין לו תוקה אלא בשטר מוכח דס"ל דהרמב"ם לא פי' לסוף התיתרה דאיירו כדין כתה קונה מישראל מהכותי אלא מיירי בפרעור שבח של ישראל המתוק דס"ל דישראל מכירו מאי בעית בהאי פרעה דיים לי בדלית תהוה אלי ומתוק לו וה המתוק קנית מכותי סלוני שס"ל שקנאה מחך וקאמר דכוה אין מתוקין הקרקע בידו עד שיהיה בידו בשטר שבחן מישראל שמתרצ' להכותי שתתרצה לו כי מחתר שהכותי אין לו תוקה קנין בשדה של ישראל כ"ה בשטר מזוס דאחרינן דכותי לגמ הוה ואין מחמינן לו שקנאה וה"ה נס ישראל שבח מחמת כותי אין לו תוקה להחזיר בשטר . ואחר לא פי' המ"מ נס סוף התיתר' דמיירי בתוקת קנין כתו פרים' נראה דה"ט משום דלא קאחר ישראל הקונה מהכותי אלא ישראל שבח מחמת כותי כו' ול' מחמת כותי כו' מוכח דלא מיירי בקנין עצמו אלא בפרעור שבח עליו וכ"מ והסתם ה"ט דחסיק המ"מ שם בפ"ג דמכירה וכת' ז"ל והטעם שהכותי אינו קונה בתוק שהם היה קונה בתוקה מתוך שלחתו היה מתוק לכל לכתוב לו שטר כולי האי לא עבדי ס"ל . ברי דבתן טעם לחה הכותי אינו קונה מהישראל ולא נתן טעם לחה אין הישראל קונה מכותי אלא ה"ט דס"ל להמ"מ דשם שלחה מיירי הרמב"ם מקנין ישראל מכותי אלא מחוקת ערעור וכמ"ש . וזהו עיקר דברים שבח הרמב"ם ללמדינו שם דאיירי בפ' הבות כתי שבח ערעור עליו וכת כטעמא שקאחר וכראוי שפשוט בה ג"ם ולא כתב שם שהכותי אינו קונה מישראל אלא בשטר אלא כדי לכתוב עליו דמ"ה נס ישראל שבח מחמתו אין תוקתו דג"ם מועלת אלא בדין להרחות בשטר שבתן הישראל להכותי בשקל' מחנו וכ"ל . ועיקר דין בחה קונה ג' מכיחו שבח הרמב"ם בפ"ג דזכיי' ומתוס ושם כתב כתי בכי דיבי בל"ל בחה קונה כותי מישראל או ישראל מכותי ום"ל להמ"מ דחה בחסיק הרמב"ם שם בפ"ג דזכייה בל"ל בטעם ז"ל שאין דעתו סומכת אלא על השטר אלא דסמיך לפניו לסוד אלי ועקלח' דמ"ה אין הכותי מקנה את הקרקע לישראל כ"ה בשטר מפני שאין דעתו של הישראל סומכת אף שבתן דמי הקנין להכותי כי יאמ' שהכותי יחזור וי מחמ"כ בפ"ם בידו שטר . ומפני שאין טעם זה מחסיק למה אין הכותי קונה מישראל כ"ה בשטר מ"ה כוונך המ"מ לכתוב טעם אחר בפ"ג דמכירה וכ"ל והוה שם היה שיקנה הכותי בתוקה מתוך שלמותו היה מחזיק בו בפ"ב של ישראל . וזו כ"ל בדברי הרמב"ם ס"ע דבריו דהמ"מ בל"ל . ולא כמו שהארו פ"מ בשני הפרקי' הל"ל דהמוכח מפירושו דהרמב"ם ס"ל לסוף התיתרה כל"ל לף ישראל שבח מחמת כותי אין לו תוקה אלא בשטר ומיירי בתוקה דקנין ישראל מכותי ונס מוכח מדבריו שם ז"ל שנם המ"מ פירשו לדברי הרמב"ם עד"ז ופ"ם בסוף פ"ה דזכיי' כל"ה בכל קרקע אינו קונ' כו' נס בדבר' שאחרינ' המתחיל לפיכך ישראל שלקח כו' וזה לפי' נרא לו שהקשה, בכ"ח שם על המ"מ הרמב"ם שהם הסוף הראשון והא"כ מחוק הסני דקנהו הסני בלא שטר וכתב עליו בכ"מ ז"ל וא"ת הרי כת' רבינו בפ"ה מהל' מכירה שבישראל שבח מחמת כותי הרי הוא ככותי וכייבו לומר בישראל הקול' מהכותי אינו קונה בתוק, נם בפ' וה כת' אין הכותי קונה ומקנה אלא בשטר וי"ל כו"ע שנדחק בייסודו ולפי מ"ם לא קשה מידי דמ"ם הרמב"ם בפ"ה דמכירה' דישראל שבח מחמת כותי כו' לגי' מחוקת קנין . נס מ"ם בפ"ב דזכיי' בל"ל דאין הכותי מקנה אלא בשטר היינו משע' דמחוק מסוס דישראל לא סמכ' דעתו אלא בשטר ואיינו דוקא בשטר ואיינו דוקא כשאחז דמי' לפוד אבל אם מחוק תלה מוכן דמכר' דעתו אהחוקה דל"כ למה עשה החוקה . נס נסתלק תחילת בכ"מ מהמ"מ כמה שכת' עליו בפ"ה דמכירה' על מה שכת' משם למה אינו קונה כותי מישראל כ"ה בשטר ולא יכיל משם למה אין הישראל קונה כו' ולפי מ"ש לק"מ דשם לגי' מחוק בשטר אלא שבח מחמת כותי אין לו תוקה אלא בשטר ואיינו דוקא בשטר אלא ישראל שבח מחמת כותי אין לו תוקה אלא בשטר אבל אם לא כתב דבעינן ג"כ בסף דהא בשטר בלא סף אלא עדיף מישראל ובדסק שם בייסודו ס"ם ולפי מ"ש לק"מ דלא מיירי מקנין אלא מישראל שערערו עליו וכל"ל דאו מיר בשטרו' בסתם שהיה לכותי מישראל שהערער מחוקין בסדה כיד וה שהערערו עליו ואחרי' שבכותי ודאי כבר נתן לו ג"כ הדמי' ונס ג"כ להדוקא שכת' דכ"ש דמ"ה לא קנה כותי מישראל בחוקה משום דלא סמכ' דעתו דישראל שיעמוד בכותי בסתקא על שיכתוב לו שטר דוה הטעם דוקא דא"כ אף בשכתב ישראל המוכר שטר מכירה לכותי בלוקח בלא שטר מכירה כיד בכותי הוא ואין ירא סמכ' דעתו ולא ירא שיכעסנו ויאמר לא לקחתיו . ונס לפי טעמו ק' למה לא סתר ישראל דעתו על המכיר' כשנתן לו הכותי דמי בתקח ולפי מ"ש ה"ט בכל הוה כרור לע"ד . ולא שניכין ליתן טעם מכ"ל להרמב"ם לפרש דיש לחיירה דמיירי בקנין דלמא ג"כ לא מיירי בקנין דלמא דומיא דסיפא דמיירי בחוקת ג' וכערעור וכלפ"ד דס"ט דק"ל דא"כ מאי הפסיטו דקאמר מה כותי אין לו תוקה אלא בשטר דמ"ב כמאי מיירי אי בסתם כותי שבח מהם ק' למה קאמר אין לו תוקה דתחמת דר"ל דמוכיחין לותו מידו אף שבחוק בו ג"ם הא כיון שבח מהם לא יניחו להוציא מידו . ואי מיירי כגון שבח שוח וגייתת דיב' ה"ב ק' למה אין לו תוק וה"ם לא בכל הוה כרור לע"ד . ולא שניכין ליתן טעם מכ"ל להרמב"ם לפרש דיש לחיירה דמיירי בקנין דלמא ג"כ לא מיירי בקנין דלמא דומיא דסיפא דמיירי בחוקת ג' וכערעור וכלפ"ד דס"ט דק"ל דא"כ מאי הפסיטו דקאמר מה כותי אין לו תוקה אלא בשטר דמ"ב כמאי מיירי אי בסתם כותי שבח מהם ק' למה קאמר אין לו תוקה דתחמת דר"ל דמוכיחין לותו מידו אף שבחוק בו ג"ם הא כיון שבח מהם לא יניחו להוציא מידו . ואי מיירי כגון שבח שוח וגייתת דיב' ה"ב ק' למה אין לו תוק וה"ם לא בכל הוה כרור לע"ד .

דה"ל לפשוט מתוך הג"ם ומדלא תיפה ודאי קושט, קאמר דקנהו מישראל ומ"ה פרשהו

קצר ב סכותי אינו קונה בתוקה . עיין בסמ"ע ס"ק ג' וברמ"א מדברי הישראל מחכו"ם לכ"ע קונה מחכו"ם נמי וכ"כ להדיא מדברי הב"ח בסי' רנ"ב דבכורו' דבין ישראל מחכו"ם ובין מכו"ם מישראל אין דינם אלא לפי וכן מסתם בתמ"מ שם דנם להרמב"ם ושאר גאונים הר דינם אלא לפי וכ"פ הרמ"ה להריב בבכורות שם דבין ישראל מכו"ם ובין מכו"ם מישראל אינו קונה רק במשיכה וכן מסתם בדברי הר"י סי' ס"ך ס"ק ת"ם ס"ק ל"ה מיין בתשו' מהרשד"ם סימן קפ"ג :

ה"ן ג כמטלטלין לקנין ויש להם אונאה (ו"ת ומומרים דמפילו פ"ב לקרקע דינן כקרקע) ° (סור שם)

קצר כותי שמכר קרקע לישראל וקבל כסף ולא כתב שטר ובו ג' סעיפים :

א ° (ל' רמב"ם פ"ה מהכירה הי"ו ופ"ה מזכייה) ב (ל) הכותי אינו קונה

ב בכסף

קונה בלא כסף (ולא בכסף) אלא בשטר הוא שקונה ג עם נתינת הכסף וישראל הקונה מכותי הרי הן ככותי ס (ג' נסי' קפ"ב מת"מ לדעת רמב"ם פ"ג מהלכות) ד ואינו קונה אלא בשטר ה

הגה ה מיהו סכירות מן הכותי קונה בכסף לעוד • וכן מס התנה לוקח שיקנה לו (ב) בכסף לעוד קנה מיד ע"ל ס"ם קל"ב : ס (ב' נסי' זה)

ב (ב) מאחר שכותי אינו קונה קרקע מישראל ולא מקנהו לישראל אלא בשטר ישראל שלקח שדה מהכותי ונתן דמים וקרם שיחזיק בה בא ישראל אחר והחזיק בה ו כדרך שהמחזיק בנכסי הגר ז זכה אחרון : (וי"ל ה דלפני המחזיק בה ראשון זכה אחרון ולא מהני דאפילו אם אחר כך בא ראשון ומחזיק בה שני זכה אחרון) ח (סור ס"ג סמ"ע רמב"ם ופמ"ג סי' קל"ב ס"ק ב) וכן כ"ל ט אבל אם המוכר ראשון קודם שנתן המעות זכה לבע"ב ס (מרדכי פ"ק ב"מ) יוד ונותן לראשון את הדמים מפני שהכותי מעת שלקח הדמים סילק רשותו וישראל לא קנה עד שיגיע השטר לידו ונמצאו נכסי אלו בנכסי מרב שכל המחזי בה זכה יא ואחריותו על הכותי המוכר : ס (מ"מ שם)

גנה ס (סור ס"ב נסמ רמב"ם) יב והב' מיקרי רם ומ"מ אם כח ברמתן להסתלק ע"י הכותי לסוגיין מיד הסני יג נקרא מסור יד הוגיל והסני נותן לו מעותיו ס (תוספות וסנ' פ' מ"ם) :

במה דברים אמורים במקום שאין משפט ידוע למלך ס (שם בגמ"ס) אבל אם דין אותו המלך ומשפטו שלא יזכה בקרקע אלא מי שכותב בשטר או הנותן דמים וכיוצא ברברים אלו עושים כפי משפט המלך :

הגה ס (ריו"ב כ"ב מ"ב ורמב"ם פי"ח מ"ל ע"ב וכפוף לעיל סי' מ"ב ס"ם בסנ"ם) טו כותי שסיה לו מסכון או פקדון כיד רחוכן ונתנו למעון בשטר וכה רחוכן כמה שכידו דמיד שכתן הכותי למעון נסתלק הכותי ומעון לוה קנה עד דמסיך ולכן סו בשפקר וזכה בו רחוכן כזוכ"מן השפקר :

ג ס (סור סעיף ו' שם הרמ"ם) יש מי שאומר שאפילו אם כתב הכותי שטר לראשון קורם שיחזיק בו אחר אינו כלום כיון שכבר נסתלק הרי הוא כאחר אלא צריך שיכתוב השטר קורם שיקבל המעות : (וכל זה לא מיירי אלא בקרקע סו (ד) אבל בשלטלין קנה בנתינת המעות :

א רין

קונה אלא בשטר ר"ל עם נתינת הכסף דהא לא עדיף מישראל שקונה מישראל וכ"ל : ס ומ"ם ומיהו סכירו"מן הכותי קונה בכסף לעו"כ הכ' כ"ם קנ"ב והביאו מור"ם כד"מ בשם' זה לדעת רשב"ם דם"ל דישראל מכותי לא קנה אלא שטר ודייק מיניה דה סכירות סהיו דרך הפולם לכתוב עליו שטר קנהו בכסף בלא שטר וס"ל למור"ם דנם לעיל מדפרישים דם"ל דהפי' במקום שישראל מישראל, קונה בלא שטר ישראל מכותי אינו קונה מסום דלא סחכה דעתו ומ"מ בסכירות סהוה לוהן סחכה דעתו מאחר שקיבל הכותי דמי סכירתו : ו כדרך שמקוקין בנכסי הגר כסי' קנ"ב וכסי' רע"ה פי' שנם זה הפקר בנכסי הגר הוא ושם כתבאר דים בסרים שקונין בו בלוקח שדה מכירו והיו בכסי הפקר נקנין בו עד שיבא בו דבר שיבנה בו לקרקע נופה ויהא בראה שעושה כדי להסיק בו ומ"ם דקדק וכתב כדרך שמקוקין בנכסי הגר וק"ל : ז זכה לאחרון הטעם כדמסי' המחזיר בה ראשון קורם שהכותי מעת שלקח בו' ח הפי' המסיק בה ברמתן בו' הפי' הקו' לפי' לפי' כה לאחר שכתן הכותי למעון ולא נתן מעות לדעתו לקנות בהסוקה מסתמ' כיון דלא נתן מעות לא יפסי' לוה שם יקנהו מחמת הכותי ומה מויק לו שיסמוך דעתו לקנותו בו וכ"כ בסמ"ק עפ"ר וכתו בשם ברמ"ם דלוה שם בקה סוה יפסי' לוה שם יקנהו מחמת הכותי ומה מויק לו שיקדמהו לאחה בשמיטו למחר ומור"ם ז"ל : ט אבל אם הקוני בו' וזכה לכ"ע כבר כתבתי שב"כ הם"ת בשם ג' דוכ"ם : יוד ונותן לרחבן הת הדמים כן דעת הרמב"ם ושייעתו ושעשה דוקא דלא קנהו ת"ם כתור' משכון הוא כידו עד שיסור לו הדמי' אבל ברמ"ם וכתור ס"ל דא"צ ליתן לו דמים כיון דלא בא ליד הלוקח מחלה כתורת משכון ועפ"ר : יא ומהריו"ט על הכותי פי' לוה שכבר נתן הסני לברמתן המעו' מן שלחריות עליו ועפ"ו אם כח הכותי והוגיל מיד זה המעו' סני לוי ג"כ ברמתן לסוגיר לו מעותי, כן פי' הב' וכד"מ לדעת הת"ם שם וכ"י ופ"ם : יב והסני מיקרי רשע כתב ב"י דקדוק בלישך כיון דלישך ליתן מעו' להלוקח כמנה דהיינו כתיקה והפקר וס"ל כדין עכי המסנך בקרקע וכה לוה ובטל הדמיקרי רשע משא"כ אם לא היה לישך לסעו' לו המעות דס"ל כתיקה דהיו בו דין עכי המסנך בקרקע כתב שכתב בשיתן רל"ו ופ"ר : יג נקרא מסור ס"ם כיון דמן הדין וכה בו להסוקה מסור להוגיהה מידו ולבטל זכותו ע"י כותים : יד הוגיל והסני נותן לו מעותיו כ"ב כתו' וסנ' ג"ם ומב"ם אם כבר נתן לו מעותיו דהו יפסיד הסני כ"ל • אבל הרמ"ם כתב דא"ל המסוקה לסעור ללוקח מעותיו ופ"ה אין הלוקח רשאי לתבוע להכותי ואי תבע ואי"ו הוגיל הכותי הסדה מיד המסוקה מיקרי מסור וכ"כ בשור בשמו ע"ם :

טו כותי שסיה לו מסכון או פקדון כו' עד ונתנו למעון בשטר • בפקדון מיירי כפשוטו דנתנו לו כמתנה ובמשכון ג"ל דכתב לו שטר מתנ' על העודף והיינו סיפדנו מעון מיד רחוכן ומ"ם אחה המשכון יותר יניח אלו וו"ם דמיד שנתן הכותי למעון נסתלק בו' והיינו שנתן לו כח לעמוד במקומו וכאן לא כתב מור"ם דמיירי כמת הכותי וגם כד"מ לא כתבו • וכ"ם ע"כ ם"ם כתב כדין זה שמת הכותי וכ"כ כד"מ שם בשם תשובת רשב"ם וברמה ב"ם כתבו כאן דנסתלק כותי מפילו לא מת נמי ולא כתבו לפי' אלא משום חורפא דמילתא דבלא מת הכותי היה הכותי חוור על רחוכן להוגיהו מידו דכיון שם יפול הכותי למעון שם לקח המשכון או הפקדון מיד רחוכן דמותר לוחר לו לכ"ע ברחוכן לא נתנו לו משא"כ אחה סהוה כמניחה • שכח לידו בשגם ומת"ם שם וע"ל ס' פ"ו וכבן"ס רחבונה ושהרחוכה רחוהו סימן : טז אבל בשלטלים קנה בו בשעה דקוקה בקנין שדה שייך לחי"מ דלא סחכה דעתו אבל בקנין שלטלים דלוקח יקנה מיד בניתנו לו מייסינן כולי הפי' שהכותי יקנה בשלחות מתוך כיתו • וכותי שי קונה מישראל המשלטלין בכסף אף בלא כתב כתבתי כר"ם זה דיש פלוגתא בזה בין הרמב"ם לפי' רבוותי' ופד"ר :

ג יתן

קצה דין קניית קרקע (או מטלטלין) בחליפין ובו י"א סעיפים:

א (ג' ברמב"ם פ"ה מהכירה) (ה) בקנין כיצד יתן הקונה למקנה כלי כל שהוא ויאמר לו קנה זה חילוף הקרקע או המטלטל שמכרת או שנתת לי: (ופן כוסנין שיאמר לו במקנה כן כי משמשמ מרשתת דמכי הוא נותן לו) (סור ס"נ): ב וכיון שמשך המקנה הכלי נקנה הקרקע או המטלטלין ללוקח או המקבל מתנה בכל מקום שהוא (לשון רמב"ם שם) אף על פי שלא החזיק ולא נתן כסף ולא כתב שטר ולא משך ג ואין שום אחר מהם יכול לחזור בו ד אפילו אין עדים בדבר אם מודים זה לזה:

הג"ה (ברמב"ם כלל פ"ו סי' מ' ע"ג ר"ם רמ"ב) (ו) וכן אם נקנו קנין לפני עדו' הוי קנין הוגיל ומודי' זה לזה שקנו: ב (שם ברמב"ם ד"ו) ה אין קונין אלא בכלי ואף על פי שאין כו שוה פרוטה (ובלבד שיהא שווי מסוים מדבר מסוג לשמוקי כלי המטלי מנללי נקר) (סור ס"ם) ואין קונים בדבר שאסור בהנאה ולא בפירות ו ולא במטבע: ז (בשם (ג) מקרי כלי וקונין בהם ס (סור שם בשם ר"י) ח (ד) אבל שאר מטלטלין שאינן בלי אין קונין בהן (ה) משמע שאפשר לנתרי הוי ככלי וקונין בשם ט (ר"ת ושוב נמי ר"נ) י ואין קונין בכליו של מקנה:

ג (שם בתמ"ם דין ז') הקנה אחד כלי למוכר כדי שיקנה הלוקח אותו המטבע זכה הלוקח יו"ד אפי' הקנהו שלא בפני הקונה ואע"פ שהקנו לו הכלי ע"מ להחזירו נקנה המקח: הג"ה (סור ס"ו בשם פרמ"ם) ולכך הורגלו לעשות קנין סודר על פי עדים אפי' בפני הקונה לפי שרוב הקונים אין שלח בפני הקונה והן דנקר' פתקא שלח בפני הקונה (מהרי"ו סי"ר) יא ויש נוהגים לעשות קנין בפני עדים אפי' שלא מכל מקום שאפשר שאינו קנין לגמרי אלא שיש לו קנה ומכיון מוזרין:

ד אע"פ שלא תפס המקנה כל הכלי אלא מקצתו ונשאר קצתו ביד הקונ' קנה בו והוא שיאחוז ממנו שיעור כלי יב שהוא שיעור ג' אצבעות ואם אחז פחות משלש אצבעות צריך שיאחוז (ו) בענין שיהא יכול יג לנתק כל הכלי ולהביאו אצלו: (סור ס"ם בשם פרמ"ם) הג"ה (המ"מ שם בשם רשב"ם) וי"ש יד דאין קנין בפחות מג' ואין המוכר יכול לבטל הכלי אם לא לתוך קנתו דפחם קנין על מנת להחזיר הכלי הוא (פרמ"ם ור"ן פ"ד דבבא) ואין מקנין בכלי אלא מדעת בעלי' מ"מ ש"מ בקצ"ם מכירו בלא דעת מקנה כו אינו קנין וי"ש אפי' הוי כלי שהול לא אינו קנין אא"כ השאילו כדי להקנות כו (מרדכי פ' הפועלים) וכן נראה לי (רשב"ם סי' אלף י"ס):

ה (סור סי"ג ותוס' פ' המוכר דקידושין) (ז) י"א שאין הקנין מועיל אא"כ מקנ' לו החפץ הנמכר או הניתן מיד אבל אם אמר לו הקונה תקנה סודר זה ות קנה חפצך לי אחר שלשים יום לא קנה עד שתקנה לי מעכשיו ולאחר שלשים יום קנה: אבל אם אמר לו

קצה ו יתן הקונ' למקנ' כלי כו' הכי קי"ל דמ"ם ווחת לפני כיצד"ל אלף חים כעלו ונתן לרעהו דקונה כותן להמקנה ומחקנה יקנה לו דכר המכירה ס"ל כוי ומ"ם כעלו ל"ד הוה אלא שבלמד ממנו דנקנין כיצד כו' ומסר"ן שמון סימן ר"ו: ז וכן אם קנלו קנין כו' ס"ל סימן רמ"ם ס"ב בהג"ה: ב בשם מקרי כלי ס"ל בי"ר סימן קפ"ז סל"ה: ד אבל שאר משלטלים כו' וכתב הגה' רב"מ (דף ק"ן ע"ר) דכל דבר שנעשה בידי אדם נכלל בכלי ובשעשה בידי אדם מיום שוא עירי וכ"כ סמיסור כו' כל"ל סח"ע (הג"ה ס"ם דברמב"ם שוא דעת רס"י ופ"ב ס"ב ופ"ג ס"ב כרי ב בהג"ה ס"ב בשם מיקרי כלי ס"ל בי"ר סימן קפ"ז סל"ה: ד אבל שאר משלטלים כו' ורו"ק) : ה משמע שנפסל ס"ל סי' ר"ג ס"ח בהג"ה: ו בקנין סיטם יכול לנתק כל הכלי - וכן כתב הג"ה דזוקא לענין קנין סודר ע"מ להקנות מהני בשיכול לנתקו אבל לענין שיקנה כל הכלי לא מהני אם שיוכל לנתקו אבל וכדלקמן סי' רס"ם ס"ה או בשם דרוק במרדכי אבל בהכרי דשם ע"מ להקנות כל הכלי כשמחד בהקנה מחוך לקנות כל הכלי כשמחד בהקנה ובמרדכון ל"ל שיקר: ז ל"ה שלין הקנין מועיל כו' עיין בהסו"ר סי' רע"ו ורע"ח: ח אבל אם ס"ל קנה ע"מ כו' בשרשם כתבתי בשם הסמ"ק שיוכל לנתק בקנין כו' עי' ומן סרין ע"מ כלא תכלי מעכשיו כמ"ש מהני אבל אם אמרו לאחר ג' ימים מעכשיו לעיל ס"ם קנ"ה בשופקים ומוכח לעיל ס"ם קנ"ה דמעכשיו לאחר שני וכן מוכח בשור כאן ורו"ק ועי"ש דקנה בשור סירבא דליכא' הוא דכל סודר קנין ע"מ לקנות בוא ונם בשת התוספות בקידושין בן לחופה דקי"ל כותים ע"ם ורו"ק ועיין לקמן ס"ם קכ"ז ובמהו בסרכתי עיין בהרמ"ם פ' מי מתת ובשור לקמן סי' ר"י (עיין בתשו' מהרי"ם סי' מ"ו)

ם בשפר

ישלא תאר שיעור הקנין ולא יעשה כך לאחר שנגמר הקנין כבן קריך להיות הדבר בקנין או שיעור הקנין ח"ל
אי: כיצד היקנה וכלים כך לאחר שנגמר הקנין אלא שיעור קנין אחר שיעור הקנין אלא שיעור

ס כשאר דרכי מקנייה כו' עיין בסמ"ק ס"ק י"ו עד ועיין בס"מ שכתב שטם מאחר מלבו כו' ובלא כרת פסיג עליו יפה כיון שס"ם ושטם שכתב הוא מדברי הרמ"ה שכיתה סי' ואין הדברים שכתב הסור והס"ם בר"ם קכ"ז דרוקא כרבר שעין בקנין בשטה כגון פרבר יכול למחר בו כ"ו בשטוקי' כלומר ענין לפי סרך בני אדם לשטות כן פתשוט שכל כרבר שבקנה בגוף סרבר כבר כתיבה ושתן רשאי ובשל"ב לא פיש מניה לשטות בקנין בגוף סרבר וכן משטה ל'הגה"מ תייתי' בשם ס"ר יונה שפניה ס"י ובלא זה אין שטה לשלך בין קנין סורר לשאר קניניס ודו"ק : י ע"ה שפיכה נקרי' כו' וכן משטה בתוס' ס"ק רמניעא : יא ושם קרו כו' שוה עשוה בכל השוקים בכשה רוכתי : יב משכוכית

כנס וכשתם ממרינן דסוי משכניו וכלוקן המוציל מי דודאי ככדי לא הוי עכיד ° (פסקי מהרא"י סי' קי"ג) :

ו אע"פ שנגמר הרבר בקנין סורר כל א' משניהם יכו' לחזור בו כל זמן שעסוקים באותו ענין ואם הפסיקו הענין אין אחר מהם יכול לחזור בו :

ז °(הרא"ש וה"י ס"פ ג') יז (ס) בשאר דרכ' הקנייה אין שום אחד מהם יכול לחזור בו אחר כרי ריבור ° (סג"מ שם)

ח יש מי שכתב שאם פירש בשעת קנין סורר בלא חזרה יח או שכתבו שטר ° (בב"י בשם נמון שם פ"ל סי' י"ב) או שקבלו רבנים לפשר' בקניין אע"פ שעסוקים באותו ענין אינם יכולים לחזור בהם יט אחר כרי ריבור :

ט °(סור סי"ר בשם הרא"ש) בררכים שהקרקע נקנה בהם שכירת ושאלת קרקע נקנים :

כנס כ (ב"י סי' ב') ואפילו במקום שכסף מינו קונה בלא שטר כמו שכתבתי לעיל סימן ק"ן ג ס"מ שכירות שני ליה בכסף למוד :

י °(סור שם בי"ד כן) (י) וי"א שאינם נקנים בקנין סורר :

יא °(שם) שכירות ומשכונא כך אינם נקנים במלוה :

כנס מטום דסויין כמכר ואין קונים במלוה אפילו בתורת כסף וע"ל סי"ר ד סעיף י' :

יא °(רי"ו נכ"ם כב אין קונין בשבת בקנין סורר (יא) ואם קנו אע"פ שעשו עבירה קנו : (וע"ל ס"ם רל"ה) :

קצו דין קנית עבר כנעני ובו ה' סעיפים :

א עבר כנעני ג דינו כקרקע לקנייה נקנה בכסף או בשטר או בחזקה או בקנין סורר :

כנס ° (סור ס"כ) ובקנה ג"כ כמשיכה כגון שתקפו ושפיתו פליו וכמו שיתבאר למטה : °(ס"ה)

ב מה היא החזקה בקנין העברים שישתמש בו בפני רבו כדרך שמשתמשים בעברים ואם הוא שלא בפני רבו צריך שיאמר לו לך חזק וקני :

ג כיצד התיר לו מנעלו או שהנעיל לו מנעלו או שהוליך כליו אחריו לבית המרחץ או שהפשיטו או סכו או גוררו או הלבישו או הגביה את רבו קנה ור"א ° (סור ס"ר בשם רמב"ם)

ג שהוא הרין אם הגביהו רבו :

ך °(שם"ת ס"כ רמכירם לרעת רמב"ם) עשה לו מלאכה שאינה בשימוש גופו כגון שתפר לו בגר וכיוצא בזה קנאו רבו ד וי"א שלא קנאו : °(סור ס"ה בשם רא"ה ורן ס"ק דקרושין)

ה תקפו והביאו אצלו קנאו ס אבל אם קראו ובא אצלו או שאמר לו רבו הראשון לך אצל הלוקח והלך אצלו לא קנה ואם הוא עבר קטן קראו ובא אצלו קנאו :

קצז דין קנית בהמה גסה ודקה ובו ז' סעיפים :

א בהמה בין רקה בין גסה ג אינה נקנית בססירה אלא במשיכה °(סרי"ף ותו' וה"י) ואינו צריך להגביה :

כנס °(סור ס"ו ושם"ת שם) וי"ג דאף מסירה קונה כבהמה גסה ג וי"ג אף כדקה אם הוא בפני המוכר °(תוס' ר"פ בפשיכה) וע"ל

ובהמ"ש מור"ם בר"ס ק"ך : ך מ"ש סכירות שני ליה כו' דאינם נקנים בחזקה משום דסכירות ליומא מחכר הוא ודין מכר יש לו לקחן בסימן ר"ך כתב הטור ונם כמחכר בספיף י"ל מי שים לו חוב אצל אברו וא"ל מכור לי מעלעלין אלו בחוב שים לי אצלך (ומיינו מלוה) דאין קנינו קנין ושם מבואר דיכול לקנות בהנאת תשלית מלוה וה"כ דכוותי' ומשכונא דכתב המחבר כאן ר"ל שהלוה לו על קרקע לסיות מחוסכן בידו ולאכול פירות בכניית'פר סיחזו'לו מעות עד זמן קלוב וכמבואר בי"ד סימן תע"ב ס"ם דמשכונא כזו יש לו דין סכירות ומכר : דב אין קונין ק"ם בשבת בשפס גזירה שמא יכתוב ולקמן בס"ם רל"ה כתב הטור והמחבר ו"ל המוכר או קונה קנין בשבת וי"ב אפ"ם שתכין אותו על שפר על דברי שכמים שפסיו קיימין ובין בא"ם סימן של"ם ולקמן בסימן ר"ם :

קצו ג דינו כקרקע דשתיב נבי עבדים והתגלגלתם אותם לבניכם הרי הוקשה לבהמה דומה קרקע ולפיכך דינם כקרקע : ה כיצד שתיר לו כו' פ"כ כל אלו הן בכלל קנין שוקה דשה שוקה כגוונא של קרקע שבעל אין נדר אלו שפר בה אף בעבד כעין שיבמה מנופו של עבד : נ שם"ם אם הגביהו רבו שפס פלונתתן שתפר בדרישה פ"ם : ד וי"ג שלא קנאו ל"ל דמלוה אלו דומיא דשכירת מעדה וכתר שתפר בסימן ק"כ די"ג דאין נוף בקנין כשפה בשכירת פירות דשפה וה"ג אם שקונין בו נוף בקרקע והן הן ל"ל כאן נ"כ דקונין בשבד בשלוקות אלו ובפ"ר : ם אבל אם הוא קרקו כו' דשבד נדול מדשתו דנשפו הולך ולא מחמת קריאתו הולך ° ומרשה דה"ם נמי דמכרו כשרבו מרשמן ג"ל לך אצל פלוקח ובפ"ר : ☞

קצז ג אינה ניקנית בשסירה כ"כ הכ"י שבות דשת שתו'ומרא"ם ורוב הפו'ובדרישה ובכנ"מ כתבתי שה שכ"ל מוכרם תרשת שתו'ומרא"ם ורוב הפו'כדשת הטור שנם שסירה קונה בכה"נ אם היא עומדת בר"ה או בתור שהיא בשל שכיתה דאן מקומות שאין קונין אם כשהיא מ"ם לא הטריחו או ל'לשוכה מר"ה לרשותו או לשיתה אלא כי שסירה דוקא בבהמה ס"ל דשתני שסירה דומיא דשכיתה דשסירה דיכו כמו שכיתה דכיון שבשכיתה שפלתה הבהמה וכיון דשם שכיתה פליו אע"פ דבשתר דבריס בעיון שיתשוך מר"ה לרשותו או לשיתה אלא כשיתשוך בהן ממש כשסירה כוה שם שכיתה פליה משל"כ בשתר שכתב שלפליו אפי' בשהן בר"ה וכמ"ש הטור בשם ר"י ורא"ם בשיתן קל"ח בי"ב וכדרישה בסתוך ס"ו : כ וי"ג אף כדקה בטור מוכח דם"ל דשסירה קונה בבהמה דקה

קצה א (ר) ואפילו היתה עומדת באגם ביום ל' שזה כמו שהקנה אותה מעתה על תנאי נעשה התנאי נתקיים הקנין וכל האומר על מנת כאומר מעכשיו דמי :

קצה דין קניית מטלטלין איזה במשיכה ואיזה במסירה ומה דינו במעות שבידו ובו ט' סעיפים :

א (ג' רמ"ס פ"ה) ג דבר תורה מעו' קונות ג אבל חכמים תקנו ג שלא יקנו המטלטלים (ה) אלא בהגבהה או במשיכה דבר שאין דרכו להגביה . (וכיון שתקן חז"ל הגבהה קנה אף על פי שלא נתן במעות) (סור פ"ה) ביצר המקבץ עצים או פשתן וכיוצא בהם ועשה מהם טעון גדול שא"א להגביהו אינו נקנה במשיכה שהרי אפשר להתירו ולהגביהו קל קל . אבל אם היה טעון של אגוזים או של פלפלין או של שקדים וכיוצא בהם שאין אחר יכול להגביהו ה"ז נקנה במשיכה :

ב (סור פ"ו) (ב) וי"מ ום"ל דאפי' כמלא פסתן נקנה במשיכה כוותיל ואינה סורח להתיר ולהגביה עץ עץ ומיהו נראה דמיירי כשהעצים מחוברים זה בזה ואינם נופלים כשמגביה אחד מהם אבל אם הם מונחים זה על גב זה אפילו הגביה אחד מהם נופלים כולם ויוציאנו מכל המקום שהוא כו :

ג (סם נמחנ"ס ר"ס) ד דברים שאין דרכם להגביה אי אפשר להגביה מעות קונות בזירה שמא יתן הלוקח דמי החפץ ויקרחנו יאבר באונס כגון שתפול דליקה וישרף או יבואו ליסטים וישלחוהו ואם היה ברשות הלוקח ה (ר) יתחייב המוכר ולא יצטרך לפייסך כדי שישתדל ויציל ו (ס) לפייסך אם היה ביתו של לוקח שיש בו החפץ שנמכר מושכר למוכר העמידוהו על דין תורה שהרי מצוי

ד ואפילו סיתה עומדת באגם ביום ל' וכ"ם כשמוסיף ברשות הלוקח או ברשות שניהן וי"מ בעיניך שיעמוד באגם ולא ברה"ר וכו' עד סוף הסימן כל הנראין כמוסיקים ליציע"ל ס"ם קכ"ה ס"ג וסימן קכ"ה ס"ה ס"ג וסימן קכ"ו ס"ב ולא ברה"ר אלא ברשות הרבים ומיהו אם שתתה מב' עליו לק"מ כרחים כנ"ל פרק שכובש ס"ם ודו"ק וכן הוא בר"ירושלמי כמ"ש פרק החנוני ומם שתתה מב' עליו לק"מ כרחים כנ"ל סימן ר"י בשו"ת ס"ק כ' ופסק כר"י ודו"ק ועש

מין לו דין מצר סיקל' דכר כתוב' וכ"כ המ"מ מס מדברי הרמ"
ולפ"ז ק"ל המכר דלא כל"ל היה דינא דסיפא וסיפא • ועל הרמ"ס
המקום כו' כיון דלאו מד טעמא לריסא וסיפא
נופא לק"מ דמשמעות דברין דבריסא דמעו' קונות ג"כ מינו מעו'
דמצי הוא אצל ביתו ויכול להציל(ו) וכן השוכר המקום שאות'
המטלטלים הנמכרים מונחים בו ° (מס נרמב"ם) באחר מדברי
קניית השכירות שנתבארו בסימן קצ"ה (ס"ט) (ז) קנה
המטלטלין שבו ואין שום אחר מהם יכול לחזו' בו והו' שתהא
(ח) הצר המשתמרת לרעת השוכר או שהוא עומר בצר
המקום ההוא ° (המ"מ מס כ"י פי"ו) :

כנס ° (הנ"מ ר"פ מזסב) וי"ח דאם היו (ט) המטלטלים כמקו'
א דליכא למיסק דליקה נקנו כמעות יא (י) וכן אם
התכו בהדיא דהמעות יקנו קנו : ° (כ"י)

ז ° (כ"י ר"פ מזסב) י"א יב שכירות מטלטלים נקנה בכסף
דליכא למיחש שמא יאמר לו נשרפו חשיך בעליי' דכיון
שהגוף שלו טרח ומציל :

ז ° (מס נרמב"ם רין ג') הספינה הואיל וא"א להגביה ויש
במשיכתה טורח גדול יג ואינה נמשכת אלא לרבים לא
הצריכוה משיכה יד אלא נקנית במסירה וכן כל כיוצא בזה
טו ואם אמר לו לך משוך וקנה אינה קונה הספינה עד
שימשכנה כולה ויוציאנ' מכל המקום שהיתה כו שהרי הקפיד
המוכר שלא יקנה זה אלא במשיכה :

ח ° (סור סימן קכ"ו סעיף ג' בסס הרמ"ם) מסירה זו שאמרו א"צ
שימסרנה מירו ליר לוקח אלא כיון שאחז בה הלוקח בפני המוכר או במצותו ה"ל מסירה :

ט ° (מס ס"מ) מסירה אינה קונה אלא בר"ה ובחצר שאינה של שניהם טז (ובכיוסס מס מלא
נרשות בעל המכר) ° (המ"מ פ"ב מס נסס רמב"ם) יז ומשיכה אינו קונה אלא בסימטא או בחצר
של שניהם והגבהה קונה בכל מקום יח (מ"ל המוכר לקנות במסירה או במשיכה נמקום סמינן קונין נמ
מבני ולא קנס : ° (ר"ן פ"ק דקידושין)

י ° (המ"מ מס פ"ג וכ"י מסורס ס"ב) לפיכך אם היתה הספינה עומדת בר"ה או בחצר שאינה של
שניהם והקפיד המוכר וא"ל משוך וקנה צריך למשכה כולה ושיוציאנה מאותו רשות שאין
משיכה קונה כו ויכניסנה לרשות שהמשיכה קונה בו :

יא ° (מס) היתה עומדת בסימטא או בחצר שניהם אינה נקנית אלא במשיכה ולא במסירה :

יב ° (מס נמס רמב"ם) היתה עומדת בר"ה ולא אמר להם המוכר כלום והלך הלוקח ומשך לא
קנה עד שימשכנה כדינה מר"ה לסימטא אע"פ שנקני' במסירה בר"ה ומסירה אינו צריכה
שימסור לו מיד ליר אפ"ה כיון שהתחיל למשוך כבר גילה ברעתו שאינו רוצה לקנות בחזקה זו
שהוא מחזיק ותפוס בה אלא במשיכה :

יג ° (סור סי"ג נמס ר"י) י"א הספינה אינה נקנית במשיכה אלא כדרך משיכתה יט כגון
שמונחת בסיס או ברקק סים שהוא בסימטא או בחצר של שניהם אבל אם היתה ביבשה
אינו קונה עד שיגביהנה :

יד ° (מס נרמב"ם פי"ד דין ו') דבר הנקנה במשיכה שהיה בר"ה או בחצר שאינה של שניהם
ומשכו הלוקח לרשותו או לסימטא כיון שהוציא מקצתו מר"ה או מרשות שאינה
של

ו וכן מסוכר מחקום כו' וכן מסוגל את מחקום קנס מחמ"לים שנו מחמ"ל
כ"ם ר"ב וכתב מרימב"ם רע"ק רמניפא נכי כי וכס רמחכת להלוכי נמ
ולנקומי מנס למחוי מנרו לנ זכנ לו רחכמן כרנס רמכר רמין לנריס כו רק
דריסת הרגל נלנת נו לנית סיס לו נמקום סמר סניכו כחכרו לקנות לו ומי
מסמניל לחכרו מוזרו לכך דלמו נחכר מנולה היס לקנות לו רמין חכר מנולה
קיכס לו מלא כמניס מנולה למסמחת
לו וכללכת נס לחור מין לו נס מלא
מלוכס לכר עכ"ל ונרמה רסוס הדין
נמכירות דיבנ מכי (עיין בחמו' ר"ס
מלנין סימן י') : קנס מחמ"לים
שנו ומיינו דוקא במסכיר לו מחכר
מחמלם ומח"כ מקנס לו מחמ"לים
מכל מניס, כמחר נמ וכחס"ל ר"ס ר"כ
ע"ם : ם חנר מחמחמרת לרעת
מסוכר כו' ולרעת מי"ח לקמן ר"ם ר'
ס"כ מס חחור לרעת מחוכר מני וכן
מסחת למרי"ם ס כמן ומוס מסוס
ועל כן קנס על הרב שחחס כמן
כמחנר ולקמן מו' ר'מכריע כמים
מולקין ונ"ע : ם מחמ"לים
נחקום כו' ומכ"י כתב ריס סימן זס
מחין נרמה כן מדברי הפוסקים וכן
נדין דלא נחנו חכמים רבריסס
למיסורים ועור פוסיק נכ"ת לכתוב כן
וכן כ"ל עיקר וכן מחמת מרבני
הרמ"ם מסחמיק מחחכר : •
וכן מס התנו נהדיא כו' דין זה לא
נהימא לי דחמי מלחי הכ"י כן
מלניל

של שניהם כ קנה מאחר שמשכו כולו והוציאו מכל המקום שהיה בו :

טז ס (ג' רמב"ם פ"ו מס') הנותן דמי המטלטלים או מקצתן וחזר בו הלוקח וא"ל המוכר בא וטול מעותיך הרי הסעות אצלו כה כמו פקדון ואם נגנבו או אברו אינו חייב באחריותן אבל אם חזר בו המוכר ואמר ללוקח בא וטול את שלך הרי הסעות ברשותו וחייב באחריותו (ל) אפילו מאונסים גדולים ס (סור סי' נה סמ"ע וסי"ק) ער שיקבל עליו מי שפר'ויאמ'לו אח"כ בא וטול את שלך ואז אי איתנהו בעין הנך זוזי ממש ריהיב ליה לוקח פטור אבל אם הוציא' ויחר אחרי'תחתיהם וקבל מי שפרע . י"א ס (סור סי"ח וסמ"ע) שחזרו הלואה וחייב אפילו באונסים ער שיבאו לרשות לוקח . ויש מי שאומר ס (סם נסמ"ן) שאפי' הוציאם כיון שקבל עליו מי שפרע ונותנ'לו אע"פ שלא רצה הלוקח לקבל'פטור:

קצט יש דרכים שמעות קונות ויש זמן שמעות קונות ובו ד' סעיפים :

א יש מעות קונות כיצד . ג היו לו מעות בידו בלא מנין ובלא משקל ואמר לחבירו מכור לי חפץ שלך בסעו' אלו שבידי ולקחם המוכר ולא רקדק לידע מניו'נקנה החפץ ללוקח ואין אחד מהם יכול לחזור בו ד מפני שהוא דבר שאינו מצוי לא גזרו ביה רבנן :

כנס ס (כ"י נסס מלמידי רסב"ם) ומ'הלוקח ידע מכייס רק שמתר למוכר מכור לי בחלו והמוכר לא דקדק בחכייכם י"ל דקנס :

כ וכן ראובן שמכר מטלטלין לשמעון במנ' וקנה שמעון המטלטלין ונתחייב לראובן ברמים ואח"כ היה לשמעון מטלטלין אחריב למכור ואמר ליה ראובן מכור אותם ברמים שיש לי בירך מרמי המכר ואמר ליה הן נקנין אותם המטלטלין לראובן בכל מקום שהם ואע"פ שלא משך ולא הגביה שנם זה דבר שאינו מצוי הוא ולא גזרו ביה רבנן :

כנס ס (סמ"ם פ"ו דמכיר' כסם רמב"ם ורסב"ם) ג מיכו י"ל דמירי דוקא שמתר ליה מכור לי בהנאה מסילת הדמי'ס לי מאלך אבל אם י"ל מכור לי כדמי'סים לי כידך לא קנה וע"ל סי'ר"ד ס"י :

ד אבל אם היה עליו חוב שלא מהמת המכר ואמר ליה מכור לי מטלטלין בחוב שיש לי אצלך ס ונתרצו שניהם לא קנה :

ג יש זמן שמעות קונות שהעמידו חכמים רבריהם על רין תורה בבשר בר' פרקים ואלו הם ו ערב יום טוב האחרון של חג וערב יום טוב הראשון של פסח וערב העצרת וערב ר"ה שאם היה לטבח שור שוה ק' דינרים ולקח מהלוקח דינר כדי ליתן לו בשר כשישחוט ולא נתקבצו לו כל דמי השור ז משחיטין אותו בעל כרחו כדי ליתן הבשר ללוקח לפיכך אם מת השור מת ללוקח ח ומפסיד הדינר ס (ויש מי שכתב ס (מפרי'ל) דס"מ מנותן מעות על יין לקיומם נשרב שנת דקנס דכל כס"ב פעמידו דבריהם על דין תורה) :

ד יתומים או אפוטרופוס שלהם שמכרו מטלטלים ומשכם הלוקח ועדיין לא נתן המעות ונתייקרו חוזרים בהם כדין התורה שאין משיכה קונה אלא מעות (ומ"מ פלוקח ס הוי פוחר מכר על המקח) ס (תוספו' ומרדכי פ' הניזקין) ובזו בלבד חלוק דין היתומים מדין שאר בני אדם ז אבל בשאר החלוקות דין היתומים שוה לשל כל אדם לענין זה :

הגה

כלו המעות פיו כעין כיד הלוקח ונותנין להמוכר כעד הסמן שקונה ממנו דלוקח לאין הסעות קונות מ"מ פייב כמי שפרע ס"כ כתוב והוא דעת הרמב"ם וים מולקין כתוב והא דעת הרא"ש וכ"כ הרעות כתב הטור סם מ"ם סתם כאן וכתב בחו' דפלוגתא כי לדעת סניים פיגו קונה כו קנין נמור וכמי שפרע לא מיירי כאן : ו פרב י"ם בהמרון של מע סניח מע נפני עלמו ומרכין כאילו מכל כסר ערב י"ט רשאין של מע טרודי'כמעות סוכה ולולב ואתרון של פסח פיגו מע נפני עלמו ומי"כ אוכלים כשר עוף

ז משפיטין אותו בע"כ כיון דהמעות קונות ד"ת ערין הטבח לקייים תכירתו ואפ"נ דיפסיד דאין לו קוכי לקנות מתנו מותר הכשר

ח ומפסיד הדינר פי' הדינר שנתן להטבח ליתן לו כעבו הכשר והמותר הוא ברשות המוכר וס"ם אם נתן להמוכר עד כדי דמי כל הכשר ואת דמפסיד דמי כולו ופסוק הוא ופ"ל סימן קכ"ם ס"ק ס"ק כ"ם : ט הוא כשומר שכר פי' להתחייב בנזיקיו ואכידה בהנאת דניה כרשותו דהלוקח לאכלן ולעשות כהן כל מה שירצה קודם שזורה כהן היתומים ולא מפטו כוס אלא נאמדה על דין תורה יאמר הלוקח להמפטרופוס או יתומים כשרפו או נאבדו מישך בעלי' וכמ"ם בסמוך דנזיקיו ואכידה ושמירה הפירות הלוקח מפייב כמ"ם ואינו נפטר אלא בשריפה וכשאר אונסים שהוא דבר שאינו בא לו מעצמו ולא תקנו חכמים מפני שיאמר מישך אלא כשים זולתו עוד מעמות וכיוצא בהכיוצא שהיה לו מתוך הקניי' : יד אבל בשאר המלוקות דין היתומים כו'כן כתב הטור ומעמם דאם הולו הפירות אחר שנמכרו הלוקח אין הלוקח יכול לחזור בו (לומר בשם שהיתומים היו יכולין לחזור בהמקח אם הוקרו חכמים מפני שהוא כדיבומים מעות דוקא קונה כך כידינו לחזור בהולו)

מלמיל סימן ק"ן סעיף מ' ל"ה וכל הסעם מדינא כסף או שטר קונה אלא שהמקום שכותבים שטר לא שהכה דעתיים והיכא דשייך שתין הפמ"ב הנא כיון דתיקנו חכמים דמעות מיגיה קונות לא פלוג ורפיה מהאי דקי"ל כרבי יוחנ בכתובות ע"פ ע"ש (דף כ"ו) דלף בדבר של תתן שם מתנה על דבר שהקנו חכמים שבאו נשל - דהכמים עשו מיוק לדבריהם יותר מעל תורת גנס תוכח רשפי' ר'שפיר תורם כשן דע"כ לא יכול להתנות בדבר של תתן אלא היכא דשייך שנין תמילם וכמ"ש שמיר כמותו לו אלא בשעשם אלא להתנות לעשו' קנין מדבר אשרינו קנין וכ"ב כתבו שתוספות שם וז"ל ומש שתנן כיש נושלין הפותר אלונו יורם שהקונם שיש נת נתן תורם בשקום שיש נין לא שהר כלום שהתנה ע"ח שכתוב שתורם שתם ע"ם רש"י לוח אלונו יורם ומוח שונו יורם כו'וש"ם ורו"ק ותפשה דבנדון זה לכ"ע לא שהני תנא ואיהו שכתבו כל הפוסקים שתמת דמעו'שיין קונות ולא חלקו כלך . עוד תנאתי שהרמב"ם כהריא כיבורי בפרק קמא דקידושין שנתב שם שתתני'רבנה'נם' ביקנה בשטרים ול"ל דף ל"ב ע"ב ופרי יהוש שכל שקום שלמרו שכמים שפין קונין'ן שקניני' שמ"ם בשרים שהוכר ושלוקח שיקנה בו שיגו קונה ואפרי הוא כשלו שמר שיקנה בשטרים שעלמה ולא שהרו בם"ם ולפי שרים פי' שלא נכסף שברקפות שרינו לקנו'שלא דשהקום שכותבין לת שטר לא שהכא דעתים ולפיכך שם פי'שיקנה בכסף ושהכא דעתים בשכי קונה כדינו שכל שכשהר כו'יות'ם: יא שמין ק"ך ס"ב והגהנה (ובשתו' ר"ת שלפוך סימן י' :

ג שם

שלא לתרו שיהא נכסיהן דוקא נקנין בכסף · אלא לסוכתן קנלו היתומים כדמים ולא תסך הפירות ונתיקרו פירות · מזוזין כהן כסתר כל תדס ואם סוולו ורוצה להוקף לחזור חזור ומקבל עליו מי שפרע דאם לית כן אם יצערכו תעות לא ימצאו מי שיתנם להם עד שיתבו הם פירו' לקחו היתומים פירות ומסכם ולא נתנו כדמי' והקרו קנאם כסתר כל תדס · סוולו לא נתתר שנאמרים על דין תורה שלא יקנוס אלא בכסף ויזכרו כהן סע"כ כשיצערכו הן פירות לא ימצאו מי שיתכרו להן עד שיתבו תעות קודם · נתנו הן תעות ולא תזכו הפירות והוולו חזרו כהן כסתר כל תדס · הוקרו יכו' המוכר לחזור בקבלת מי שפרע דאל"כ יתתר המוכר כשרפו תיבי'ו נאבדו בעלי' שברשותכ' היה תשפה שבת' תעות · ואין לומר דכשישרפו יזרו כהן כמו בשוולו דתיכו מן המכרת דיהא הפירות בזמן היוקר ברשותן ואע"כ כשישרפו יזרו לרשות הלוקח ופע"ר מ"ם עוד תוס :

יח ודוק' יתומים ר"ל דדוקא ביתומים כשתר הלוקח דאין התעות קונות משא"כ בהקדש וק"ל : יב אם נתן מ' דמים להקדש ונתייקר כו' נקט תלי בכתה לרבותא דאע"ג דיש להקד' פסיד' כזה אפ"ה תיכו יכול לחזור בו וק"ל :

ך ג המשתמר לדעתו פי' לאפוקי אם אין משתמ' לדעת הלוקח אף שהוא משומר לדעת המוכר אינו קונה דאע"ג דמי' ודילו ושלוחו בעינן דאם משומרים לדעתו דלוקח אז שלוחו כתותו וכא"ם בעור והמסכר לקמן סימן רס"ם ס"ב והיכ אולקי' ס"ל דדוק' בתליתה בעינן לקמן סיפא משומר לדעת הזוכה כה משום דלית אם דעת תתרת תקנה לו אבל במכר ותתי' דיש מ' דתקנה להלוקח או להתקבל תתנה תמיריתו דהתקנה הוא כשתירה דהקונה וזוכה בתותו תנר משומר לדעת התקנה לו :

כ תעורכין עדיין כו' לאו דוקא תעורכין קתתר אלא ר"ל תוכח כלדו כל זתן שלא בתלק תתכו לנתרי דהא אם בטל"מ כתב ז"ל אם תין תפסק בין תותו פירות לפירו' כ"ם לא קנה ותיקרי תנר תתיכו תתשתר' ע"ם : נ כתו בתליתה בב"כ תר"ן פ"ק דתלינתא בשם ירושלמי דניטין ושטתו כיון דדעת תתרת תקנה תותן הוא פדיף תתליתה שד' תותת קונות לו אלא שתילק תר"ן שם וכתב דדוקא בשקדם הוא לבלי שכתבו בכלי לתוך ד' תותת שלו תשל"כ אם קדם בלבי לאדם לא קנה אבל ריו כ"ם ב"כ לא תילק ב"כ כתו' שם ותדשתם תור"ם כאן תשתא דלא תילק ודו"ק : ד ובקינן תו אפ' כדבור פי' בקינן תתני תסכירות תו התתנה בין שהוא כרשו' תתרי' בין כרשותו דתוכ' תשל"כ כדבור דלא תתני כשהו כרשו' תתכור וכדתסיק מ"ם קתתר ובקינן תו תפי' כדבור כו' : ס אבל אם תונא כרשות התוכר כו' השתא כתב בשם הרא"ם ז"ל שאין אדם יכול לקנות בשל אתתו לאכירו אלא ע"י אקרי' אלא צריך שיגביהו או יסכיר את תקומו בכסף או בשטר ויוקה תשל"כ בשטות

קצט ג אם כאן אתר דתים לאקדש כו' ום"ם לימכא בשם כאן נגפי דתים לאתר לגורך תקדש אין תגבאי יכול לחזור אפ בסריוש קאי כאי שפרע ולא תיקאי אשל תקזב לשתא כו' כאי אתיר' הר"ן פ"ק דקדושין ע"ם ודלא כהרא"ם ורא"ש ז"ל ם"ם : יכול לחזור כו' אבל אי אשתך תע"ב על תקדש וזוזל מ"י לחזור דלא יפל כח תדיוש כו' ואי פוקר אינו קונה אתיכה אלא בכסף דרשות הגבוה אינו נקנה אלא בכסף ם"ם דקידושין :

ך ג וכן כרשא לפורות כו' וכרשא אשתם הרא אשתך אתר א"א הרא"ש פ"ק דתכיעא וז"ל ורב אלפס ז"ל לא הניח דברי רב עמרם ואתתך דברים אשתם שאין תתלק אין תניעא לתתכם ואפר כשניעא פ"קתם דתתלתי אנ"ש תקנה לשם ויותר הרא' כשאר כתבתי דרב עמרם נתרב תום ורב רב אשי אתר' דברי עמרם אינה אלא לפורות כו' אבל לעמרם אשתם א

כסה וכ"ש כאן שאמר לו המוכר יזכה אני לפלוני כמקח שקנ' מפלוני דאפילו כיון הוא יכול לזכות אבירו בידו על אחרי' עכ"ל: ו פר שיאמר כן מדעת המוכ'ז"ל סכ"י וד"מ ונראה מדברי הרמב"ן שם קיבל עליו שיכא מעתה רשותו על הלוקח לא מכני אח"כ קיבל עליו במעמד המוכר לאפוקי ג"ל הלוקח פירוש שברשותך מכרן לי פלוני וקבל עליו הלוקח עד שיאמר לו המוכר וקיבל עליו ע"ם מאמרו: ז כל מקום שים לו רשו' להניחו סי' כגון בסימטא או בשדה שבו' על שניהן לאפוקי כר"ם וכ"ם בשאר דמוכר וכדמסיק:

מכיח ברשות המוכר ואומר יזכה אני לפלוני כמקח שקנה ממני לא קנה עד שיסכים לו מקומו ויקנה לו כה"ג מדברי הקבייה ושם הי' הפירות מופקדים ביד אחר לא סני שיאמר תקבל אצלי ללוקח ו עד שיאמר כן מדעת המוכר: ח (ג"י בשם רמב"ן ושם"ת פ' ר' שבכירים) ג (שם ברמב"ם כר"פ) כליו של ארם ו כל מקום שיש לו רשות להניחו קנה לו וכיון שנכנסו המטלטלים בתוך הכלי אין א' מהם יכול לחזור בו וה"ז כמו שהונחו בתוך ביתו: הגה (פור ס"ו ומו' וברמ"ם פ' מסכיכה) וים מקילין דשם מיכו כרשות לוקח רק בסימטא וכיוצא בזה אין כלי קונים מ אא"כ אמר לו מדד או עד שיאמר לו זיל וקבל: ט לפיכך אין כליו של ארם קונים לו בר"ה ולא ברשות המוכר אא"כ אמר לו המקנה לך וקנה בכלי זה ואז קנה י (י) אם הוא ברשות המוכר:

ד (שם ברמב"ם) וכן אם קנה הכלי מהמוכר והגביהו ואח"כ הניחו שם ברשות המוכר וחזר וקנה ממנו הפירות כיון שנכנסו בתוך כלי זה קנה אותם שמפני הנאת המוכר במכירת הכלי אינו מקפיד על מקומו:

ה (שם ברמב"ם ר"ג) כשם שאין כליו של לוקח קונה לו ברשות מוכר כך אין כליו של מוכר קונה ללוקח אע"פ שהוא ברשות לוקח: (ו"ל ב (פור ס"ח כשם רבינו יונה) יא דאפילו אמר ליה המוכר זיל קבל לך קנה):

ו (יא) משיכה מהניא בכליו של מוכר שאם מדר המוכר ונתן לתוך כליו ומשכו הלוקח בפניו קנה ואפילו לא אמר לו יב משוך הכלי לקנות (יג) מה שבתוכו:

ז אין הרשות קונה ולא הכלי ולא משיכה ולא הגבהה אלא אם כן פסק תחילה המדה בכך וכך אבל כל זמן שלא פסק אין לו שום צד שיקנה בו רבל זמן שלא פסק לא סמכה דעת שניהם שמא לא יסכימו על הסכום ואם הקח יג דבר שדמיו קצובים אף על פי שלא פסק קנה וכן אם אמר לו הריני מוכר לך יד (י) כפי מה שישמיהו ג' קנה אפי' אין דמיו קצובים

טו היו הפירות בסימטא או בחצר של שניהם ב (שם ברמב"ם דין ז') ואפי' היו ברשות לוקח והיו בתוך כליו של מוכר קבל עליו המוכר למכור והתחיל המוכר למדוד בתוך כליו של מוכר אם אמר ליה כור בשלשים סלע אני מוכר לך יכול לחזור בו אפילו בסאה אחרונה דהואיל ועריין הפירות בכליו ולא גמר כל המדה טז כליו של מוכר אינם קונים ללוקח אע"פ שהוא ברשות לוקח:

הגה ב (פור ס"ו ורמב"ם ורמ"ם) יז וי"ל דכל שנילף דעתו שחיזו רוצה למכור רק הכור ביכר אפי' פיס ברשות לוקח וכליו של לוקח או שחתך או שהנניח לו קנה יח (יא) וה"ל מדדו: יט ואם אמר ליה כור בל' סאה בסלע ראשון ראשון קנה כ כיון שפסקו דמים על כל סאה (וסאה כל סאה) שיגביה המוכר ויערה אותה נגמרה מכירתה הואיל ואין הפירות ברשות המוכר ולא בר"ה ואילו לא היו הפירות בכליו של מוכר כא כיון שהם ברשות לוקח קנה משפסק אף על פי שלא מדד כמו שנתבאר בס"ג:

חגה

ופ"ר: יב מצוי הכלי לקנות מה שבתוכו לפ"ל סי' קכ"ו ס"ו כתב המחבר דל' לקנות לא מכני אפי' לקנות הכלי עלמו וכ"ם לקנו' ע"י מה שבתוכו דל"מ ל' לקנותו אלא דלא כתיב כאן לדקדק כהיוב ל' מקניסו אלא כה לומר דכל שמכרו בפני המוכר ג"ל סיאמר לו המוכר משכהו וקניהו בתוך התוכ"ל ק"ל: יג דבר שדמיו קצוב' כו' ופי' הרשב"ם פ' המוכר הספינה כגון כלים שים בהם קנבה לתבן לשולם בכך וכך נרמה מדברי הרמב"ם פ"ד דמכירה ולאפוקי מת"ח שם בשם הרשב"א דפי' דמיו קצוב' מפי המוכ' או שאמר עכשיו בפי' זה בך וכך כו' ע"ש שהאריך וכד"מ בסכניתו ע"ש: יד כפי מה שישמוהו ג' אלא ה"ה אם אמר בפי מה שישום ג' לדעת הרשב"א שכניתו הכ' יט סם"ס ר"ז ופ"ר מ"ם עוד מזה: טו היו הפירות בסימטא או בחצר של שניהן אפי' היו בכליו של לוקח מ"מ כיון שדקדק לומר כור בסלע' אני מוכר לך ולא אמר סאה בסלע נילף דעתו שיהיה הכל קנין ג' ולא יקנה זה בלא זה מ"מ יכולין לחזור בו קודם שינמור למדוד כל הכור דהיינו ל' סמיך. אבל אם היה המוכר מודד לתוך כליו של לוקח העומד ברשות הלוקח כיון דאיכא תרתי לטיבות' רשות וכלי הכל של לוקח ס"ל לאפי"ף ורמב"ם דאיכן יכולין לחזור בזה ג' אלא מכן מתה שכבר מדד לתוך כליו של לוקח אף שלא נמר המדידה דכבר נ' אמרינן דנמרו דעתן לקנו' דאמן רחמן כל מה שנמדד ות"ה כתב נ"כ המחבר ואפי' היה ברשות לוקח וה"ו כתוך כליו של מוכר דוקא בכה"נ אבל בכליו של מוכר ואפי' כור בל' לא קנה עד שימדד כל הכור משא"כ אם מדד לכליו של הלוקח ופ"ר: טז כליו של מוכר חיכם קונין כו' וה"ו בתינת בשם אח"ם לפני זה הוסיף ועדיין הפירות בכליו של מוכר אפי' אחר התדידה ופ"ו כתב וכליו של מוכר חיכם קונים ללוקח. משא"כ אם מדר לכליו של לוקח וכ"ם וק"ל: יז וי"ל דכל שנילף דעתו שחיזו דס"ל דמדד ולא קנה עד שימדוד כולו ולא סגי בחלק ממנו וכ"ם וק"ל: יח משא"כ מדדו פי' מדד לו כל ל' סלעין דהו סמכה דעתו כשרואה שיהיה בידו דמים כדי לרכו: יט ואם ג"ל כור בל' סאה בסלע כו' ה"ם מיככח סאה בסלע כור בל' כמי שהם מפסיקה דיכא הכי עב"ר: כ ה"נ כיון שנסקו דמים על כל סאה וסאה כל סאה שיגביה כו': כא כיון שכם ברשות לוקח כו' נם בסימטא ובחצר של שניהן מיקרי ברשו' לוקח כיון שים להלוקח רשות להניח כליו שם וכפין שכתב המחבר בריש סעיף נ' דשם הכוונ"ב סימטא לרשות לוקח וזהו שמסיק וכתבו וי"ל אפי' אלא מדד כמו שנתבאר ור"ל שם בס"נ דכתב המחבר כן וע"ם דכתב תור"ם דעת המתלקין כוזה וס"ל דכשהלו בסימטא או ברשות שניהן כעינן שמדדו המוכר ג"כ:

כב הלוקח מטעם שהוא מוכר שמתיכו המוכר לן מיכלך אחר
ל' רמזון דאחר כור כל' דמשמע ס"ד מכר עד שימדד
לו כל הכור או נלך אחר לשון אחרון דאחר סלה כסלע דאו אחרין
דאחרון דאחוקה ומפיק לאחרי' דמוכר ידע על העליונה : כג
אם לא נתן לו תפית כו' פי'
אע"פ שכבר מדד לכליו של לוקח
שמומרים כרשות הלוקח אפ"ה
יכול למזור כו הלוקח משום
דהוה מוכר כמשמע דהמש"ה :
כד או לקבל תפריות על
המותר כו' כעור וכפשוטה
דרמ"ה כתב עוד ז"ל ויקבלנו
המוכר בשוה כ"ד כו' ומשם
פירשתי ד"ל דס"ל דהכ"ד יכולו
מה שיוה שוה וה שכשע בתכיו'
ויש עליו משם קימוץ וכפי חותו
שומת צריך לכתות לו המוכר
כשיכה נשלם לו כל הפרשת כמו
שמכר לו וכן הוה כוונת תור"ם
שלא שקיבר : כה ויש שולקין
דברים אלו כתכן הד"מ כש"ו
וכתב ע"ז דכ"כ רביכו פפ"ב
וכן הן הדברים שכתכן המחבר
בסעיף שלאחר זה שלא שמור
בעתי כאן לשון הנמרא אלא
פשיטא : כו אפי' אם פסק
פדמים כו' בעור מפ"ג וכתב
ז"ל אפ"ב פרשב וכבריש אם
יקנה לו כיתו לכשיפס' אם הוה
בחצר שליכו תוכח בכליו של
מוכר אף על פי שלא מדד עכ"ל
וכתבתי בפרישה דר"ל אף על פי
שאם רמיו אחר המשיכה כיון
דבשעת הפסיקה עדיין מוכשים
פרשות הלוקח קנה ע"ש : כז
עד שלא נתמלאת המדה לחוכ'
דמשמע פרסיור או אפר
שמשקיל המדה למדוד כו כוונתו
היה דעד שתמלא המדה תפיה
שלוה למוכר למדוד כו והרי
הוה כאלו נן פשירות ככליו של
מוכר אבל בשתמלא המדה דעת
המשקיל להיות פרשות הלוקח
עד שיגיע מתנו פשירות לתוך
כליו של עצמו . ולכך עד
שתתמלא המדה יכול המוכר לחזור כו ונתכ פטור ע"ו אפי' יש כו ריפומים לידע עד היכן הוה ליה או כ' לונין וא"ל כל רוחש ורוחש בפני
וכך עכ"ל : כח וי"א דאם המדה של מוכר כו' דכיון דהמוכר הוה המודד ומודד לתוך מדה שלו משמשה אמרי' שלא היה דעתו שיקנהו
הלוקח עד שיתמלא המדה כדי שאם ירצה יכול לחזור בו משא"כ כשהמדה היא של הלוקח ומוכר מודד כש . ואם הלוקח מודד כש
כגר נתכתר כש"ע דמיד כשנכנים פשירות כשעת מדידה שקנאן כ"ש כשמודד כמדה שלו ונם יש לו היפומי' וזה נראה פשום דנם כשמדד'
היא של המוכר והמוכר מוכר כה אם הלוקח אמר למוכר לו כ' לונין ומודד לו בכליו זה שיש בה ריפומין מיד שיעיש לרוחש שיש בה כ' לונין
הרי הוה כאלו נתמלא המדה ונם המוכר אינו יכול לחזור בו : כט והוה שיעכיבהו כדי לקפות כו' שיעכיב אותו לקנותו עכך דמיים
כדי קנכתו אם ישב בעיכו וא"ם אין המוכר יכול לחזור והלוקח יכול לחזור בו ולומר להמוכר הנכנתיך לקנותו כפייבב בעיכי ולא מוב
הוא בעיכי וא"מ חייב הוא בהוכסין כל זמן שלא נילה הלוקח דעתו קודם שהוכם שהיכו שפץ בו כ"כ הרמב"ם שהל' מכרו ם"ל
דאפילו לא הניבה הכלי כדי לקנות אפ"ה הוה ברשותו להתחייב בהוכסין כל שלא נילה הלוקח דעתו שהיכו שפץ והוה כלי המוכר נקל
ואין המוכר קל בו דאחרינן מסתמא פ"ם דעתו לקנותו דאל"כ לא היה נפלו ממכו ומסתמא על מור"ם שהחזיק דעתם ולא כתב ד"ם
פולקין על הרמב"ם בזה : ל עד שיפסוק הדמים ויגביהו הנבהה ל"ל אלא ס"ל מסתר קיכיים וכ"ה בטור ול"ל עד שיפסוק דמיו
ויקבלו הלוקח בפתר מדרכי הקבלות : לא י"א שהוה כש"ם . דדומה זה לדין הכותל כלי מכית הלומן לשנים לבית המיו
ונשלם לאומן אם יקבלם ממנו שהתחתר בטור ובדברי המחבר לפיל ס' קפ"ו דשלף בעת התורה אלא קבלו בפשה עליו ש"ם בהניה
הגלה להתפתר בו בבית אחיו ה"ל הגלה היה לו בוה שהבריחה בידו לקחתם מולהמזיקה לו ואף שהיה לו שם הגלה עפי כחה שהתחתר
בבית אחיו אלא כפי אותו הגלה שהוא בתוך שם הלומן לשלם כשיפוור ליתנם לו וכמ"ש שם ו"ל דאפ"ה גלה ה"ל כאן אלא ש"ם משום דשתני
היה היה לו הגלה שפי ופע"ר וכ"ש למה הדמים המחבר ונם מור"ם לא הניה ולפניו מ"ש בטור כשם רשב"ם והרמ"ם דמייב לשלם
בוונסין : לב וכן בשאר דרכי הקנין כתב בד"מ ס"ק זה ו"ל ע"ל ס"ק זה המוכר נותן דמים להלוקח וה"ל כמה שתקבל מחכי
דמים תקנה שדה קנה המוכר מעות וכ"ש שם דה"ה כמשלמין דקנה בכסף ב"ג ול"ד דה"ה כל שלקי דמיים שנתחרטו שם בכבה הנוה אין
כאן קרקע למשלמין ולכך לא הוברך רביכו לפנותך אלא מעלמין ומחך על מ"ם שם כל ע"כ ל"ד מ"ם וכן כר"ם ר"ר כתב כ"ש
דמיו קנין קרקע כמחך לדין קנין מעלמין ס"ם ובתכיבו נ"כ בפרישה שם כפי' ר"ר ע"ש :

רא ג ופפקו הרמים דבלא פיפוק דמים לא מהכה דעת שליכן כי שמא לא יהיו יפד בדמי שוויו

רא ג פוסס על מחקה . נפ"ם פסק רוקע בקנין מעלמין מיכ
קנין פיפוחת ומקיפת כף אבל לא בקרקעות ורקיק כן על' פסוק
ע"ם וכ"ש לרוחש נפ"ם פסח"פ ק' ג"ם רבאן פיירי מהמכיב
בפומרם כרמה דלא כפב"ח ורי"ק ז"ל מפרש ל' ע"ם דק"ם פימן ל"ו ומשמע
ס"ם לקנין שפירות שפית ובקן שבית נאחרש רבאנו לקנות מחמת קנס
דאחרינן כתר מכשנ"ל וכ"ם ורמ"ם
לפיכ"ל רבאנו נם בקרקעות לפרי"ם
מפשר דנם ס"ם מוכח כזה וכ"ם
בילם לפי מכשבאנו שכשיו ושיין בחשוב
רח"ם נרמה כמ"ם ורי"ק ושיין בפ"ם
ב"ם דף כ"ו ע"ב עיין בחשו' מני"ם
ס"ם בשלמין פשירות פימן קי"ב דף
קפ"ם וכמ"ב פי' ס"י :

ב פכחון

רב דין קניית מטלטלין אגב קרקע או עבדים וקרקע או עבד ומטלטלין או בהמה וכלים שעליה ובו ט"ו כעיפים:

א (ג) המקנה קרקע או מטלטלים כא' כיון שקנה הקרקע בא' מדרכי הקניה

ב נקנו המטלטלין עמהם בין שהיו שניהם במכר או בסתנה בין שמכר מטלטלי ונתן קרקע בין שמכר קרקע ונתן מטלטלין כיון שקנה קרקע קנה המטלטלין (ב)

ג (סמ"ג נרמב"ם דין י') הקנה השרה לאחר והמטלטלין לאחר אע"פ שא"ל קנה המטלטלין ע"ג קרקע והחזיק האחר בקרקע לא קנה השני המטלטלין ואם הפסן אחר שחזר בו המקנה אין מוציאין מידו שהרי הפסן אחר שקנה הבירו הקרקע שנקנו אלו על גבו (ור"ת ס"ס נסמ"ן) וס"ל דמוציאין מיד המופקד כדין כל הפקדון:

ד הקנה שרה לאפוטרופסים ומטלטלין ליתומים קנו (הגה הדין בנגעי נדקה)

ה יב בהמות במטלטלים בריעים אלו אין

מבאר שמוכח מסי בסמוכה וכ"כ ס"י ס"ם וס"ל דסס ליירי מבדין וכאן ליירי מהמכהג ודו"ק:

רב ג המקנה קרקע ומטלטלין כאחד כל"ל ודלא כס"י דכתב כאן תיבת אלו: כ נקנו המטלטלין ממהן לשון משכה ונחר נכסים שאין להם תקריות (דהיינו מטלטלים) נקנין עם נכסים דים להן תקריות כגון קרקע ובתים וכפ"ק דקידושין ילפי לה מדכתיב (בדברי הימים ב' סימן כ"ב) ככתי יהושפט ויתן להן אלהים מתנות רבות ככף וזהב ומגדנות עם עריס נזרו' ביהודה דר"ל דכתן להם המטלטלים בקנין לגב הפרים שכתן להם • ומינה מה שהם מטלטלי דלא בעידה קף כל דוקא מטלטלי דלא ניידא לאפוקי עבדים לגב קרקע דבהו בעינן דוקא שיעמדו בתוכו ויקנהו לגב קרקע וכמ"ש בסמוך: ג לבורים גאותו קרקע כיון דמוכחים על הקרקע הן נקנין עם הקרקע אפילו לא אמר לו לשוקא שיקנם לגב קרקע דמסתברין המטלטלין עמל הקרקע כאלו הן מנוף הקרקע ומסורים לגלוה: ד ו"ל דאפילו הן לבורין וטייטו דוקא כשאין הקרקע מסומר לדעתו דהל"ב כיב קונה בתורת סגר ועד"ר: ה דוקא לגון לגב אבל אם לא אמרי כלומר דאמר קנה לך הקרקע ונקנה לך המטלטלין עמו והשתא נראה משום דלגון עמו משתע דאסניהן כשוה קרי קנין זה וזה ל"מ משא"כ ל' לגב כ"ל דרבנן ס"ם ולא דק לסברתו תקשי לנפשיה מאי לגבי' ליש להנחרא אי בעי לגב לו לא כמקרא כתיב עם שהוא כמו לגב אלא ס"ב ל"ל דאאי בעי' ס"ל דאין בהמשאות הקרא לאמר בשעת מסירה לגון המטלטלין עם הקרקעות לגון עם ולא כח הכתוב אלא לומר דגון לגבי המטלטלין עם הקרקעות בקנין ס' אבל אינו נראה בקרא אי ל' בשעת הקנין ל' לגב אלא עם אלא ואפ"ג דלפי האמת דנשמעה מהכא דכיון לומר קנה לגבו דוקא בעינן ולא סני כעם והקרא לא תיירי כל' לאמר לגו בשעת הקנין וק"ל: ז אע"פ שא"ל קנה המטלטלין ול"ת כנראה אינו כן אלא ז"ל לאמר לאי מהקנה לו בשדה קנה בשדה לפגרל ואנו יקנה מטלטלין לפניו כו' פ"ם ולהמכר נראה דס"ל דאפי' לאמר לכל ל' מהן כן ל"מ: ח לא קנה בשני ס' אינם' דלא אינסט' היא נמצרא ואחרין בה דמפ"ה: ט כדין כל הפקדון ממון נראה דר"ל דוקא פקדון מחוסר דעתי' מכח פסיקא דדיני' ותפס בו אלא נראה ופ"ם בה לגי' דדיני תפיסה: י ומטלטלין ליתומים קנו כו' דאסטרופוס יד יתומי' היא וכו' כתב פ"ו ז"ל וכ"ל דיתמי דנקט לאו דוקא דה"ה לנדול סים לו אסטרופוס אלא מורחא דמילתא נקט דאסטרופוס לדיקנני לא מוקמינן אכ"ל: יא וה"ה בנבאי לדקה דין נבאים נכור בנמרא ואחרין בה דמפ"ה: ט כדין כל הפקדון ממון דעבדי' מוסלי' אלו לפרנסן כו' אלא כאפטרופוס ויתומים ים דס"ל לסווין כן ומ"ל לא ס"ל כמו שיתבאר לדיכא בבמוך ס"ט:

יב בהמות כמטלטלים כו' דאפ"ג דנייד מ"מ כיון דאין להן דעת עצמן אינן דומי לעבדים כמו שיתבאר לדיכא בבמוך ס"ט:

יג אין

יג אין הקרקע נקנית לגבי קרקע ואף על פי שהיא על גבה ואין קנה לגבי קנה קנה הקרקע שכמרתף שהוא תחת הארץ ושוק שהוא לגבי מקנה הקרקע עליה והטעם דהקרקע הכל לפי מיניה קנין לגבי לא נזכר אלא במטלטלי דכף ונסב ומדגבי הייבו דוקא בקנין לגבי ולא נתן המעות על קרקע דבעי לקנות עמה אבל אם נתן על הקרקע להמוכר דמי כל הקרקעי ככר בתגר כס"ם קנ"כ דאם מזיק בחד מהן אפילו בחצרי הן במדינות אחרות קנה כולן משום דסדנא דארעא חד הוא: יד ואע"פי שאין יודעין שיש לו ואפילו אם אע"פי שרגילין אצלו ואין יודעין שיש לו קרקע כיון שכתב כן בשטר נאמן על פיהמו וכ"כ לעיל סי' ק"נ ס"ב וכ"כ לקמן סי' ר"ו סע"ו לענין קנין ב"ד בסוף: טו בסוף בעבדים לא קנה כו' אפילו אם כתבו בשטר דקי"ל כרב נחמן דאמר עבד כמטלטלי דמי פוק מינהו דקי"ל דמודה בה רב נחמן דבקרקע דמי בהוא דקנין נסק כן דאוריימא הוא מ"ב בסוף בקרקע קנה נם שבעדים בתורת פוק דדין המסוק כמדם פ"ם לגבות פוד מדות לארעות ונתן דמי כולם כמ"ם בס"ק ס"ב דקנה (דדוקא בלגב מיהו קונה קרקע אבל בסוקה ונתן מעות קנה) ואם אפילו הן בשדה מדינות כיון דמדם דאורייתא הוא אבל בעבדי דניידו לא קנה אפילו אם אמר קנה עליו ואף קנה אף לגב אמר קנה לגב שבעבדים והיינו משום דבעבדים נשבעים בקרקע לפי שאין הדין נותן שיהיו מטלטלי ויש לריכין לומר קנה לגב לפי שכל אבל בעיבן שבבר נתן המעות נם בעבדים דומיא דקנה קרקע כי מדינות הכל ואם אמר קנה בעבדים לגב או קנאן מדין קנין מטלטלי ואפילו לא נתן דמים דעבדא כמטלטלים דמי ומיהו בעיבן עומדים בתוכו כיון דמטלטלי דניידי מס"ופ"ר: טז אפי' שימר לו קנה אותן לגב ר"ל משכ"ב בעומדים בתוכו דקנה אפילו לא מ"ל קנה לגב לדעת פרמב"ם ואפילו להסוקים עליו מודים כשבסוק בקרקע ונם נתן דמי שבבד ומדין קנין קרקעות וכל"ל ופ"ר: יז בסוק בעבדים לא קנה מטלטלים דוקא דומיא דארי' בלורות בעיבן שהוא קרקע דלא כיידי: יח אע"ג שיש מטלטלים ע"ג שבבד דאז כיון שקנה שבבד קנה המטלטלים שבבו מתורת מעיבו: יט והוא שיהיה בפות דאל"כ אע"ג שבבד מהלכת לא קנה בעומד ויובא דמי לא קנה: כ שיהיה ישן דבעיבן שיהא בשעה שאמר לדעת האדון שמא לדעת בבני פלמו: כא שבעין נקוב וזרעים שבבעין לינה נקנה אלא בקנין מטלטלי דהרי הוא תלוש וזרעי' שבו נשבעים כשמוכר לקרקע כיון דשבעין נקוב ה"ל יניקה מהקרקע ע"י הקרקע שהן שתולין בהן בעין: כב שהזיק בזרעים קנה שבעין כדין מטלטלין שבקנקנ"ג: כג אינו נקוב כנקוב דמי משום דאתלבא היניקה והולכת דרך הפרם: כד ואע"ג שיכול מתוך בעין בולבת עפי פתוך בפרם: כה אע"פ שאחר כך הטע' דאיכא' דלא מיבעיא הוא שבעין מי שהיכת בבמה למסיכת המטלטלין כיון דאין מסיכתן הוא סוף דמסיכה בבמה הוא בכליבה וקנין מסיכת כלי' הוא בנגריה ומטעם אגר נמי לא קנה בכלים לומר דבבמה אגר סיקנה אותה במסיכה אלא נמסך בשביל דאגר מהלב' הוא כדמסיק: כו אם היפה בבמה בפותה קנה כו' דאז אינו מהלכת ואף דאינו יכן משכב אגר משומר לדעתו כיון דאין לבמה דעת לבצמה משל"ב בשבדים כל"ל: כז דבמניא שם אומר כו' ואע"ג דכיון דאיכא' דלא אפשטא הוא בגמרא ס"ל דבמק' ומשכר מוקמינן מספיקא בפותא מארי קמא ואפי' שם תפס זה במסיכת' מוליאין מידו משל"ב במניא' דאין לו מארי קמא בלבך מספיקא קנאם המוסך ואף אגר שבא מארי לתפוס מידו מוליאין מידו ונותנין לזה המוכר לפניו דהוא מקרי מארי קמא: כח אע"פ שמשכה וה"ה בפותה כו' דע"י בבמה לומר שהיא בשביל אגר לא קנה דהא אגר של מוכר היא • וע"י מסיכת בבמה נמי לא קנה בכלי כיון דאין מסיכתן שום וכנ"ל ואע"ג דהיא שתה בפותה מ"מ הולכין אחר הרוב דהיכה בפותי' משל"ב בל"ל מסוך קופה ומסיכתה קנה בכלים שבתוכה דקנה בכלים כמ"ם בספיק שאחר זה כיון דמסיכת הקופה ובכלים לעולם שוה היא ופ"ר:

רג א המטלטלין קונין זה לזה בכליהן כו' לפי' (כתגלת רות) ואת לפני ישראל לקיים כל דבר וכלך איש נעלו ולפיכך מיני' דקונין דוקא בכלי דומיא דבשל"ב דאין נקנה בכלי' מרובין אחר פירות מדכתיב לקיים כל דבר וכמ"ש הטור והמחבר בסמוך וזה: ב אם אין במקנה מקפיד לידע שיעור המקח כו' ואע"ב נותן לו כל דמי המקח דהל"ב אלא תאמר סומו דמי משלומין ק' הא אפי' כלא אלין הוא קונה כמ"ש הטור והמחבר כר"ם ק"ט בהיות בידו תעות בלי מניין

ג (תוספות פ"ק דיב"ק) יג אין קרקע נקנה אגב קרקע: ד וקרקע כל שהוא מקנין על גבימטלטלין הרבה: סג ס"ב (ב"י בשם רבינו) והא דבעינן קרקע כל שהו (פירוש) אם ידענו בודאי שאין לו אבל כשאינו ידוע שאין לו וסוף מקנה לגב קרקע שני בכך (ד) ואין נריך לפיים קרקע שמקנה על ידה ולכן מקנין לגב קרקע מרפת לחות יד ואף על פי שאין יודעין שיש לו ע"ל סי' ק"נ. ויכול להקנות לגב תקומות של ס"ב (סי' תקל"ה ותקל"ו) אע"פ שהתקומות של רבים וכל אחד יוכל על מקום אחד כמו שהוא לו ומקנה על ידם: ח (ה) המקנ'עברים וקרקעות וקרקעות כא' או החזיק בעברי' לא קנה הקרקעות החזיק בקרקע' אם היו עברים בתוכה קנה ואם לאו לא קנה סו (ו) אפי' שיאמר לו קנה אותם ע"ג קרקע: ט (סם נרמב"ם דין י"ב) המקנה עברים ומטלטלין בא' משך המטלטלין לא קנה העברים יא החזיק בעברים לא קנה המטלטלין יב אא"כ היו המטלטלי' על גבי העבר יג והוא שיהיה בפות. וי"א שצריך גם כן שיהיה ישן: יוד (תוספות ורא"ם ומור סע"מ) היה לאחר בא עציץ נקוב וזרעים שבו לאחר אם הקנה בעל העציץ עציצו לבעל הזרעים כיון שמשך קנה: יא (ז) הקנה בעל זרעים וזרעיו לבעל העציץ לא קנה עד שיחזיק בזרעים עצמם: יב היה העציץ והזרעים שבו הכל לאחר והקנה שניהם לאחר הזרעים אף העציץ לא קנה בג החזיק בזרעים קנה העציץ (ח) החזיק בעציץ לקנות (י"ג ס"ב (רמ"י פ"ק דניסין) דוקא בשל עץ כשיגן נקוב אבל של חרס כג שיגן נקוב כנקוב דמי כך וי"ג שזורעים מיפיבא): יג (סם נרמב"ם דין י"ג) המקנה בהמה וכלי' שעל גבם כא' בה אע"פ שמשך הבהמה וקנה (ט) לא קנה הבלים שעליה עד שיגבי' או ימשוך הכלים עצמם אם אין דרכם להגביה שהבהמה (י) כחצר המהלכת היא ואין מה שבתוכה קנוי לבעל' לפי' כו אם היתה הבהמה כפותה קנה אף כלים שעליה. ויש מי שאומר (סור סעיף י') כו דבמציאה אם אומר אני מושך בהמה זו לקנותה ואת הכלים שעליה קנאם אפי' אינה כפותה: יד (סם נרמב"ם דין י"ד) א"ל המוכר (יג) משוך בהמה זו וקנה כלים שעליה הואיל ולא הקנה לו נוף הבהמה בד אע"פ שמשכה והיא כפותה לא קנה כלים שעליה: טו (יד) א"ל משוך קופ'זו ובמשיכתה קנה מה שבתוכ'קנה אע"פ שלא קנה הקופ'

רג כל מטלטלין נקנין בחליפין ומטבע אין נקנה בחליפין ובו' ס"ב:

א ג כל המטלטלין קונים זה את זה בחליפין אין צ"ל ד אם אין המקנה מקפיד לידע שוויו החפץ שנוטל בחליפין כעין שקונים בסורר

שזהו

ד ואפילו נריך לפיים בקרקע כו' וכ"כ מרמב"ן ס' מו"ה דבני פסיר סיים להם כ"ם או בית מקברות בשותפות יכול הוא למכות מנגן מטלטלים אף למה זה דומה למכר פאין בה רין מלוקה כו' ולא בעינן מפויים כו' ופ"ם: ה מחקנה עבדים - עיין בסמ"ע ס"ק י"ד וכל דבריו פס מדברי הרמ"ם ריש כ"ק ובנרמב"ם מנה מרמב"ם מוכה לו כזה ודו"ק: ו ואפילו מיפמר לו קנה ר"ל אע"ג דקנה מנ"ק לדעת מרמב"ם ואפילו לחולקים עליו מודים כשמחזיק בקרקע ונם כתבו דמי מעבר ומדין קנין קרקעות וכל"ל בכל אע"ג דמ"ם ס"ק י"ד וכ"כ בב"מ: ז הקנה בעל זרעים כו' עיין בתשו' ר"מ מלבוך סימן ו': ח מחזיק בעניו כו' ובב"מ בשם מהר"ם קנה אע"פ שזורעים ע"מ שעמו ומלק על הר"ן ותוספות ורבינו תחוסין ודין בשם מעם ורים דמ"ם מחים מעניו בכר מלא מו מעכשיו קנאו כו' ע"ם: ט לא קנה מכלים אף על פי שנוח מחזק בכלים לא מחני הפיסתו מספק כן כתב מרמ"ם וכ"מ בשור וכ"י כתב בשם מר"ן דמחני תפיסם כיון דחפם נרשות בלומר וא"ר לרלעיל ס"ג בסנ"ם: יוד כתבר מחלוקת ע"ל סימן רע"ג סס"ו • עיין בתשוב' ר"ם כהן ס"ם קי"ו: יה מצון בחתם זו ע"ל סי' ר' ס"ם • יב ג"ל מצון קופה זו ס"ם סעיף ו': ג ופוכות

רנ א ואסורת הנאה לאו ממון הן כתב בהגהת מיי' פ"ח מהלכות מכירה (ומיהו סה"י לעיל סימן קכ"ו ס"ח) והמקיף ע"ז ואסורת הנאה אלא קיי"ל כרב אפס דאמרינן בי רבה כס"ם ע"ק יקרומין (דף כ"ו ע"ב) ס"ל לחתם הס"ם לסריס כהאי סברוא נמי קרקע נתכר ומטלטלים במתנה דלעיל ר"ס ר"ג וברמה דגם רב אפס ס"ל דאסורת הנאה מיקרי מק"ח ומקח עוד דמ"ל בהגהת מיי' פ"ח מהלכות מכירה דאפילו אסורת הנאה אינו מקח לענין תליסין ואנב קרקע מיי ממון דקנבי מתנות בכותם דכתיב נתינה לא מכרי תליסין דמוי דרך מקח ומכר וכל זה כ"ל ברור אלא כמ"ש מיי' ובאסורת הנאה כיון דאין מקח אפילו מיי' ובכל הגיסות ניים חסרון מכי קנין רק ס"ע גם מחיים לי על נעל הגיסור אחרי שהוא כמו כתב כאות שבירות דק ס"ע ניים ס"ע דבשבירות למוכים לא קנה בלא מנב רמי ס"ר בשבירות לסוריס קנה וכמדבר תמוינן ליה כי קא מנעי לן סרם בתכר ומטלטלים בסתמא הסו דאמר מ"ם קיסור אחרי שהוי לתוך כתון לר' יוסי' ומקומו מוכר לו מיקף ליה וקנה מסוס שבירות אלא ס"מ אלא קנה אלא כאנב אפ"ה לכל ס"ע הרי לסריס דמערם דעובד דר"נ מטלטלי אע"ג הוי הגם דאלא ס"ה דבניו דגם ס' שבירות ע"ע כי כרגא דשוב מקומו מהכי לכ"ע אלא אנב אפ"ה דאמר לא קנה כל ס"ע אלא קנה כל ס"ע אלא כאנב אפ"ה דאמרינן

ג היה טיבעא לגבי כסף פ' גבי מטבע של כסף גרוש: יד וי"מ דהוי פירי לגבי דהכא הטעם דאע"פ דשל כסף הן פריפי לפ' יותר מ"מ כיון דשל כסף עשוי יותר מצד עצמו כפרט נגד של כסוסת מ"מ מיקרי זהב טיבעא נגד של נחושת מטמ"כ נגד של כסף דנפ של כסף הן עשוין לף לתיקון עשוין כ"כ כמו של זהב מוכיל לפן מה שהן פריפין לפ' יהיו עשוין טיבעא נגד של דהכא: סו ואם כעלו בעצמן מעות לא נקנו כ"כ נפ הטור וכפריסה כתבתי דקתני לן כוה דל"ת דוקא כשקונה מעלמלין ונותן להמוכר דמי סחורו תקנו שלא יקנו אותן מעות שנירש שיתארו בשעה שיעור כעלייה כמ"ש כפי' קנ"ל אבל כשיקנה מעות סלעין בחטטע שיכי שפפ קנים לפלגין ס"ל דקנו קמלין דלא פלגי: סו סיוכה כו מעתה דקדק וכתב סיוכה כו דאלו דרך מקח ומכר ים דרך שיקנה כו וכמ"ש לעיל דאם שיך רשכון מעלמלין של מעות כתמייב רשוכן לשמעון דמי סחורו של המעלמלין אבל סיוכה נפן כמתנה אין דרך כ"ש ע"י לגב קרקע אע"י שמוכר או קונה מקום המעות דאז ס"ל המקום מניחו וקונה לו מניחו המעות שבתוכו ומ"ש כתב סיוכה כו מעתה ר"ל מעתה מיד בלי שום משיכ' דכר אחר כשנדו נפ י"ל דמ"ש מעתה קאי אמ"ש לפני זה ס"ק מעתה דמשמע דמשיכת המטבע בשלישי כמ"ש דאין לפן וכייב כ"ש ע"י לגב כו' ורשפון כרשם עיקר ופע"ר מ"ש עוד מזה: יז והוא שיקנו אותן מעות קיימי כו' ולא כפר המפקיר כו' מהקנה לפ"ק לפני זה קאי דשם כפר אז שהוא כיוון כתורת מוב לא שייכיה לומר שיקנהו לו מניחו או ע"י קרקע כיון דאין כאן דכר כפין שיקנו ונם נתכאר לעיל בר"ס קכ"נ דאין כותבין כרשאה מן הדין אלא מכח תקנה ומזה לא מיירי כאן כ"א כמי שכתב להקניותו לצבירו לגמרי ומכח דין ר"ת פ"ל בסימן קכ"נ בשדיני כרשאה. נס י"ל שריותו לת"ח שם דלכרשי"ם כותבין כרשאה"ם אפי' אחלוט ע"פ מכח דינא דגמרא וכתי"ם שם בסמ"ע וכפריסה ע"ם: יח אבל יכול להקנות הכוח של ישראל דקדק מור"ם לכתוב של ישראל דאי כשל כותי"ם כו מילוקי דיכים כמו שכתב בשר והמחב' נסי' קכ"ו סעיף כ"ב: יט בשליף מעות ומטלטלין כו' פירש שנותן רשוכן לשמעון סודר אלו ואת"ל לית קף סודר אלי ותן לי שליפו מעו' ומטלטלין כו' כוה ים פלוגתא כדמסיק ונריכין ליתן טעם אמה דכתב מור"ם כאן בשלשה דעות. וכפי' ר"ט פ"ד במקנה דכר שלא נא לעולם עם דכר שנא לעולם לא כתב אלא דיעה אחת לומר דקנה דכר שנא לעולם ולא קנה הדכר שלא נא לעולם ע"ם. ולייסב זה נריכין להקדים מ"ם במרדכי כפר מי שתת דשם כתב כע' דעות רלופין זא"ז ואלתא כשממה והביאן נ"כ מור"ם בדרכי משה וכוה דכתב שם ז"ל משמה כאמר שקנה לפניו כוכר קרקעות ומטלטלין ומעות ככת אחת וכשלקו בדכר שכתי הכורים כומרים דמי לאת ומטור דפרק מי שתת כמו שלא קנה לו קנה נם כאן במטלטלין ובקרקעות וי"ל קנה הכל כתינו שהל הקנין על הקרקעות ומטלטלין הל כמי שמעות ור' שמעה כתב לף ע"ג דמעות לא קנה קרקעות ומטלטלין קנה דהל"ת הה דמחרינן פרק קמא דקדושין ככסיס שמין לשם שחרינן נקני' שם ככסיס שים לשם שחרי' ככסף וכשטר וכמזון' ומחרינן בגמרא דכאן מגב ל"ל שנב לילקי מטלטלין כתינו דשיל קרקע ולינה למיתר דמי לקני לת ומטור דשמור לאו כר קנין הוא שהל מטבע נקני' בחסיכה כשנפפה וכתורת שנר עכ"ל. ואנב י"ל כיון דר' שמעה ס"ל דקנה מטלטלי' לף דלא קנה מעות וכתר דעות כרשאות כדכרים של עשם וכניהו המרדכי כשאר מ"ה לף כתב מור"ם נמי ר"ט שלא דעתו וכה דכתב כאן כל שלשתן משום דכאן שקור הדין דקתי עליה המרדכי דשתיק לשאול ומ"ת רמזו נם כאן דס"ל כדעת ר' שעה כמ"ל דעתו שמחרוכ. ועי"ל דמ"ש כתב כסימן ר"ט כפשיטות כדעת ר' שעה משום דאותו דשה דשמר ל"ק כלל הוא דשמר ליה לקני לת ומטור וס"ל דבקני לת ומטור ל"ק כלל וכדעת שה"ל דפלגי שם רק נשמן ומ"ן כן כפרק מי שתת ואגן קי"ל כר' נשמן דשמר לף דלא קנה כשמור הוא קנה משלה וכתי"ם כשור שהשכר כם"ם ר"י וזהו נמי שכת' מור"ם שם כסימן ר"ם דקנ' שלא נא לעולם לכמו דקנ' לת ומטור. ברי דנ"ל דעתו שם דפסק כן שמה דנם בקני לת ומטור קי"ל דקנה משלה (וכאן כשתיק ל' המרדכי דכתב דיניה דשה ס' לפסוק כמ"ד דבקני לת ומטור ל"ק כלום ומטעם שהכתו' בטמוך) ונם דשה שפסק כהקנה מעו' ומטלטלין כך"ם דקנה נם שמעות ניינו דוקא כמעות דאן כעולם שייך נהו קנין דהנפה ומשיכ' מ"ה נמי שמרי' דאל נמי שעלו המטלטלין משה"כ כדי"ש כ"ל דלא שייך נו שום קנין וק"ל עיין בכתבי שהרש"ל כפי' קע"ו דנסתפק בשה"נ שי שמרי' מינו דלא של הקנין שוה לא של נמי שוה בקני לת ומטור או לא והביאו בד"מ כאן וכתב עליו שם מור"ם בד"מ דלפי דכרי המרדכי הכ"ל לא שמרי' מינו כו' וכוותו' לם"ם המרדכי בשם ר' שמעה כ"ל ועיין בתשובתי שכתבתי שע"ל לתה כת' המרדכי הכ"ל ונם שהרש"ל כ"ל דיש לפרש דמשמע דס"ל דבקני לת ומטור לא קנה כלום וכוה דלא כר"ב כ"ל וכוותיה כדיניו כ"ל וכתבתי דשרשה דס"ט מסו דסתם נמרא כקע"ב דק' דקדושין מדברי הם"ד בקני לת ומטור דלא קנה כלו' ואפשר מסו' דכיון דהיכא כוה פלוגתא בגמרא מוקמינן הממון בחזקת מרא קמא ומטורי דלא קנה כלום ועיין בריטב' שכדפה שם בגמרא בס"ב דקדושין דקק' נ"ב קושיא זו למה מקשה הגמרא דמ"ד דלא קנה הא ק"ל כר"ב דשמר דקנה ע"ם ופ"ל סי' ר"ב מ"ם מור"ם בהג"ה בם נ בפ"ר לגמרי ונם לפמ"ש דשמרינן מינו שם כתבתי דל"ד למ"ם בכהג ע"ם ודו"ק:

ה (שם בשמ"ם יין ד') נתן לו שלשים איסר של נחושת בריגר כסף חייב ליתן לו ריגר כסף כמו שפסק עמו אם חדש חדש ואם ישן ישן אבל אם נתן לו ריגר כסף כל איסורת נחושת לא קנה עד שיקח האיסרות של נחושת: (ומעות שלנו שכסף וכמוהם מעוכב כיוצר יב הוי סיבעא לגבי כסף) (רי"ו כתיב י' מ"ב)

ו (סור ס"ת כשם ר"י) נחושת י"א דהוי סיבעא לגבי דהבא יד וי"א דהוי פירא לגבי דהבא: (שם כשם פרשב"ם)

ז כולם יש להם דין מטבע לגבי שאר מטלטלים וכולם זהה כנגד זה כגון שמכר ריגר זהב בריגר זהב או ריגר כסף בריגר כסף או ריגר נחשת בריגר נחשת יש להן דין מטבע:

ח (שם בשמ"ם יין ה') מעות הרעות שפסלתן מלכות או מדינה או ריגרים שאין יוצאי' באותה מדינה ואין נושאין ונותנין כהם עד שמשנים אותם למטבע אחר (ג) דהרי הם כפירות לכל דבר ונקנין בקנין ומתחייבין ע"י משיכתן לרשת מעות שפסקו סו ואם נטלו כנגדן מעות לא נקנו:

סג"ם (סור ס"י וכ"י ר"ם כהגה) וי"א דאפי' מעות כרעות שלא נפסלו לגמרי רק שמניח יוצאים כהונתם להדיא נקראו מטלטלין וכן נראה עיקר:

ט (שם בשמ"ם ד"י) המטבע אין דרך סו שיזכה בו מעתה מי שאינו ברשותו אלא על נבי קרקע כגון שקנה קרקע ועל גבו מעות או שישכור מקום המעות כיון שזכה בקרקע בכסף או בשטר או בחזקה או בקנין זכה במעות יז והוא שיהיו אותם מעות קיימים (ג) כגון שהיו מופקרים במקום אחר ולא כפר המפקיר (כפול בפי' ר"י ס"ו) (ד) אבל ראובן שהיה לו חוב על שמעון והקנה ללוי קרקע ועל גבו החוב לא קנה החוב יח אבל יכול הוא להקנות לו החוב (שלישראל) כמעמר שלשתן (מרדכי פ' מי שתת) כמו שנתבאר בסימן קכ"ו זכן יכול הוא להקנותו לו ע"י שימכור לו או יתן כמתנה שטר החוב כמו שנתבאר בסימן ס"ו: (וע"ל סימן קכ"נ בדיני כרשאה):

י (רשב"ם סי' תלף ע"ו) המחליף קרקע בקרקע או מטלטלין בקרקע או קרקע במטלטלים כיון שזכה זה נתחייב זה בחליפין:

סנ"ם (מרדכי שם בי"ם כן) יש (ה) בשליף מעות ומטלטלין או מעות וקרקע כיצד י"ל הוא ובליפין לינם קונים כמעות כתכטל כל הקנין וי"א (שם בי"ם כן ועי"ל סי' ר"י נ"ם ב"ב) דכל הקנין קיים: וי"א

ג פרי שם כפירות לכל דכר ומטור כתב דשם ככלי לכל דכר וקונין כם וכ"כ כ"י לעיל סימן קכ"ה נשם כתב פוסקים וכ"ש מור"ם כסנ"ם שם ס"ב ס"ג ועיין נב"מ - נ כנין שמיו מופקרים כו' עיין נתשו' ר"ן ן' מכיב סימן נ"ר ונתשו' ר"ם ן' מיים סי' ס"ג ונתשו' ר"מ מלבון סי' ס"ג ונתשובות ר"מ סימן נ"ב דף קכ"ם ע"ב:

ד אבל רשוכן שמים לו כו' ולא קנה כתוב כו' עיין נתשובי פרק שנוהל קמא פרנם פוסקים ריכול להקנות מוב בקנין אנ"ק וכן הוא נתשובי ס' נכוות' כשם ר' אלעזר כר שמעון ומביא ושם זו בסנ"ם סימן ס"ו סכ"ו וב"ם: ה כפליף מעות כו' עיין נתשו' רשב"ם סימן רל"ם ובשער ם"ם דף נ"ם ע"ב:

ו וי"ם

ד וי"מ דמכני כו' ולי נראה דנקט חת"ס דהוי למיכת' ולא קחיירי בסימן ס"ו אלא מיכה ומוקל. הקנין דאו לא תסכי תחילה לבני מדמו וכ"ם נכי לוי ע"ם אבל מאסחתא לא מיירי וחיירי בקופן המוע"ל כגון בקנו בכ"ר מטוב וכמ"ש ע"ם וד"ק ועמ"ש בסימן ר"ם :

רד א אע"פ אלא בקנו בקנין המלמדים כו' כתב בשלטי גבורים בפרק

בפנות מאיר' סוף מוכח דאע"ג דקי"ל דגברים בקלחת פוכו אינו נאמר אפילו אי"ת לאחר שנתקנה בשעות היתת אם רצונן שיהן לחתון לתת עפי' התפסר עמי על כלי אלוני ומכרתו לי וכלם כופר אע"פ שכלי כיר אחרון ואם היה שעון אומר אחי מוכר לי היה עמון מכלוס עכשיו שכופר אני להסכימו פוסת אכ"ל ואין דברינו ברמון ריכול למזור אע"ג לתת ישנע וזכרי הב"ח סוף' סי' ס"ו לפר' שקנה בקנין סחוט"ל וכ"ם לקחן ר"ם ר"כ ס"ק ורי"ק : ב ומייב לקבל מי שפרע מי שנתנה לחברו בסיור נחות ושלוקח נתן לו דמים ולא חזר עריין והחתפ' רבה למזור אע"ג לקבל עליו מי שפרע אף רבלם דוקא למזור לו הפוקפ אבל החתפ' צריך לקבל אע"פ נפי' ריבה לקבל עליו מי שפרע אף רבלם להוכיח כן מדברי הגמון שפניה הרי"ף בפרק המוכר הפירות ע"ם ולא ירד לסוף דעת הרי"ף נפ הרין לית' אלא דהכיחם בריטים לקבל אע"פ דכללא הוא דחקות לענין אע"פ הוא כחתיכה לענין דקנה וחזיר אוכלה וכן כתב בשיטות הרמב"ן בחדושין ע"פפניהם פ"ם נאורך הסוכיח כן וביאורי ירושלמי והגמון נרחים כתבו בשם הרמב"ן מכחם פוכחות ורעוות והפ בעות הרי"ף ורי"ם כן כ"ל : ג וי"א רם"ם כו' וכ"ע אב"ם עיין בחפוי רפר"ו סי' ר"ן : ד להפסיד כל החקח עיין כי"ד פימן קפ"ב . ה ממי שפיכו פוחר בדבורו כו' וכ"ע אב"ם ודלא כפרש"י . ו אפי נפרש"י אפי אב"ם ס"ל פימן ר"ח אפיק ג' ז ואי אפי לו חו' אכל חכרו . עיין בחפוי ר"ם ע"ש פיכן ק"ב"ם וכמ"ש בסוף סימן ס"ב : רפר"ם סימן ס"ב :

ח וכן

ט וה"ה אם אמר בפני המוכר או שאמר לו המוכר רשום מקחך : (וע"ל סי' ר"ח) :

י (פם נרמב"ם ר"ח) הנושא ונותן בדברים בלבד ה"ז יכ ראוי לו לעמוד בדיבורו אע"פ שלא לקח מהדמים כלום ולא רשם ולא הניח משכון וכל החוז"בו בין לוקח בין מוכר אע"פ שאינו חייב לקבל מי שפרע ה"ז מפחוסרי אמנה יג ואין רוח חכמים נוחה הימנו :

יא (פם נרמב"ם ר"ם) וכן מי שאומר לחבירו ליתן לו פתנה ולא נתן לו ה"ז מפחוסרי אמנה : כר"א בפתנה פועט שהרי פפר' פעקב כשהבטיחו אבל במתן פרוב' אין בה חפרון אמנה שהרי לא האפין זה שיתן לו דברי' אלו עד שיקנה אותו בדברים (ו) שהם נקנים בהם :

יב (פנות רפפוקות רפ"ו מהנידע) יש מי שאומר יד שאם רבים אמרו לאדם אחר ליתן לו פתנה אינם יכולים לחזור בהם אפי' אם היא פתנה פרוכה :

יג (ז) מי שהיה לו חוב אצל חבירו וא"ל פכור לי פטלטלין אלו בחוב שיש לי אצלך ורצה המוכר י"א (פור פ"ו בפם רמב"ם) שה"ז כמי שנתן דמים וכל החוזר בו מקבל מי שפרע וי"ח

ו (פם נרמב"ם רין ר') פכר לו בדברי בלבד ופפקו הדמים יפ ורשם הלוקח רושם על המקח כדי שיהיה לו פימן ידוע שהוא שלו אע"פ שלא נתן פהדמי כלום כל החוזר בו אחר שרשם מקבל מי שפרע ואם פנהג המדינה הוא שיקנה הרוש קנין גמור נקנה המקח ואין אחד מהם יכו' לחזור בו וכ"ז בשרשם בפני המוכר או שאמר לו המוכר רשום מקחך : (וע"ל סי' ר"ח) :

ז (פם נרמב"ם ר"ח) הנושא ונותן בדברים בלבד ה"ז יכ ראוי לו לעמוד בדיבורו אע"פ שלא לקח מהדמים כלום ולא רשם ולא הניח משכון וכל החוז"בו בין לוקח בין מוכר אע"פ שאינו חייב לקבל מי שפרע ה"ז מפחוסרי אמנה יג ואין רוח חכמים נוחה הימנו :

ח (פם נרמב"ם ר"ם) וכן מי שאומר לחבירו ליתן לו פתנה ולא נתן לו ה"ז מפחוסרי אמנה : כר"א בפתנה פועט שהרי פפר' פעקב כשהבטיחו אבל במתן פרוב' אין בה חפרון אמנה שהרי לא האפין זה שיתן לו דברי' אלו עד שיקנה אותו בדברים (ו) שהם נקנים בהם :

ט (פנות רפפוקות רפ"ו מהנידע) יש מי שאומר יד שאם רבים אמרו לאדם אחר ליתן לו פתנה אינם יכולים לחזור בהם אפי' אם היא פתנה פרוכה :

י (ז) מי שהיה לו חוב אצל חבירו וא"ל פכור לי פטלטלין אלו בחוב שיש לי אצלך ורצה המוכר י"א (פור פ"ו בפם רמב"ם) שה"ז כמי שנתן דמים וכל החוזר בו מקבל מי שפרע וי"ח

כ וה"ה אם אמר בפני המוכר כו' פי' נם כוה פלישי כל פכי : כח דכוי קנין דברי' פי' הקנין שפוסק לדבר שמין בו מתם הוא קנין דברי' רק שעתו פיכר בקנין הדבר שמכני בו קנין מ"ם פלישי פו וק"ל :

רד אימתי מקבל החוזר בו מי שפרע ומתי נקרא מחוסר אמנה ובו י"א סעי"ם :

א (ג' רמב"ם ס"ו ממכירה) מי שנתן דמים ולא משך הפטלטלים (ג) אף על פי שלא נקנו לו הפטלטלים

ב כמו שנתבאר כל החוזר בו בין לוקח בין מוכר לא עשה מעשה ישראל (ד) וחייב ד לקבל מי שפרע ג ואפילו לא נתן אלא מקצת הדמים :

ב (פור פי' קנ"ם פי"ר וברמב"ם פ"נ פם) נתן דמי המקח ונאנס קורם שיקחנו ואמר לו תן לי מקחי או החזר לי מעותי אע"פ שיש עדים שאבר באונס ולא היה כח בפוכר להצילו ולא נתרשל ברבר ה"ז מחזיר הדמים ואין כאן מקום למי שפרע (ה) וי"א (פור נפם פרמ"ם וכ"י פ"פוסף נפם רמב"ר ור"ח) דהוא הדין למי שחוזר בו ד מפני שהוא ירא ה (ו) להפסיד כל המקח :

ג הפוסק על שער שבשוק וקבל דמי ולא היה לו אותו המין שפסק עליו ז נתבאר בסימן ר"ט (וע"ל סי' ר"פ פעיף ו') :

ד (פם ברמב"ם) כיצר מקבל מי שפרע ז אוררין אותו בכ"ר ואומרים מי שפרע ח מאנשי דור המבול ומאנשי דור הפלגה ומאנשי סרום ועמורה ומפרעים שטבעו בים הוא יפרע ט (י) ממי שאינו עומד ברבורו (יא) (פור פעיף ג' נפם ברמ"ם) פאומרים לו פוא יפרע פחך פם פיכך עומד בדיבורו . וי"א פאומרים לו ברבים) : (פרבי פ"פ בזהב)

ה (פם ברמב"ם) הלוקח פחבירו קרקע או שאר פטלטלים ופפקו הדמים י והניח פשכון על הדמים לא קנה וכל הרוצה לחזור פשניהם חוזר ואינו חייב לקבל מי שפרע :

ו (פם נרמב"ם רין ר') מכר לו ברבר בלבר ופפקו הדמים יפ ורשם הלוקח רושם על המקח כדי שיהיה לו פימן ידוע שהוא שלו אע"פ שלא נתן פהדמי כלום כל החוזר בו אחר שרשם מקבל מי שפרע ואם פנהג המדינה הוא שיקנה הרוש קנין גמור נקנה המקח ואין אחד מהם יכו' לחזור בו וכ"ז בשרשם בפני המוכר או שאמר לו המוכר רשום מקחך : (וע"ל סי' ר"ח) :

ז (פם נרמב"ם ר"ח) הנושא ונותן בדברים בלבר ה"ז יכ ראוי לו לעמוד בדיבורו אע"פ שלא לקח מהדמים כלום ולא רשם ולא הניח משכון וכל החוז"בו בין לוקח בין מוכר אע"פ שאינו חייב לקבל מי שפרע ה"ז מפחוסרי אמנה יג ואין רוח חכמים נוחה הימנו :

ח (פם נרמב"ם ר"ם) וכן מי שאומר לחבירו ליתן לו פתנה ולא נתן לו ה"ז מפחוסרי אמנה : כר"א בפתנה פועט שהרי פפר' פעקב כשהבטיחו אבל במתן פרוב' אין בה חפרון אמנה שהרי לא האפין זה שיתן לו דברי' אלו עד שיקנה אותו בדברים (ו) שהם נקנים בהם :

ט (פנות רפפוקות רפ"ו מהנידע) יש מי שאומר יד שאם רבים אמרו לאדם אחר ליתן לו פתנה אינם יכולים לחזור בהם אפי' אם היא פתנה פרוכה :

י (ז) מי שהיה לו חוב אצל חבירו וא"ל פכור לי פטלטלין אלו בחוב שיש לי אצלך ורצה המוכר י"א (פור פ"ו בפם רמב"ם) שה"ז כמי שנתן דמים וכל החוזר בו מקבל מי שפרע וי"ח

ומור"ם כתב ד"ה (והוה דעת הרמ"ם והטור) דל"ל הוה יפרע ממך לנוכח : יח וכ"ז פסכון כו' לא קנה דמנה אין כאן פסכון אין בחן וכמ"ם כפי' ק"ן : יפ ורשם הלוקח רושם כו' פו"ל פקנו לו"ו לרשם דין נתינת מעו' על המקח : יכ רהוי לו לפחוד כדיבורי דרו"ל אמ"ם אין כאן נדק ואפי' כתייקר הפטר"ם ל"ל להרמב"ם והפתבר דלא יפור כו' מ"ם כתבו פתחת פכל הרמ"ם והטור ס"ל דאפ פוכר כו פפוכר פפוס יוקרא ולוקח פפוס זולא ליח לן בה ע"ם וכל"ם : יג ואין רוח חכמים נוחה הימנו כו' פי' אין בחת רוח לפחמי ישראל פפעפיו אל זה ואין דעתם נוחה הימנו פי' בפכילו אפ"ר ומור"ם פור וכתב דין נפ"ם זה וכמשך אחר לפון הטור ולא אפ לנו שכבר כתבו החתבר כאן והחתבר אזל בפיטת פדר דברי הרמב"ם : יד אפ רבים פומרים לאדם אחד כו' אפני שכוס פחכה דעתו דלא יפורו כו הרבים נפ אפני שהיו אנשים אל כל ג' כי אפ דבר פועט : טו אפרי זה כמי שכותן דמי כו' ויש פולקין וחפוקי"ם ל"ל דכיון דאין נותן לו עתה כלו' אינו יכול לקנות כו ואפי' כיה החלוה עדיין בידו ל"ת כיון דלהונא נותן בידו החלוה אפרי הוא כאלו אינו ידוע וקרמב"ם לא ס"ל כה אלא אפ"ם אפין בידו החלוה שכבר הונחה ס"ל כאלו היא בבינתם ואפ

קנה כס קרקע דנקני׳ בכסף קונה מיתי׳ כו׳ קנין נמור וכמטלטלי׳ פומר כה כמי שפרע כמי שניתן לו שתה תעות בעין לקנות בהן כמטלטלין או הקרקע וכל ג׳ ים לו רמי׳ מהנמרת ופלוגתם הוא לוקח בסמוך כה משמת הלוה׳ שטלוה לו אבל אם בה הקונ מקח׳ מכר ככר נתכפר בסימן קנ״ט כטור וכדברי המחבר ס״ב דהקני׳ הרמם מודה דקונין כו אפילו מטלטלין קנין נמור כיון דסוב כזה אינו שכ׳ לא נזרו אז׳ל שמא יאמר כשרפו תיכף כעלים : עז רק שברוי׳ לו כו׳ ל׳ הטור הוא כנון שהנים זמנו לפרו׳ והריום לו כו׳ ודקדק לומר שהגיע זמן לפרוע דאז מחשב שנה נמורה אבל אם עדיין לא הגיע הזמן אף שחריים לו הזמן יותר לא מחשב כוה הנה׳ כ״כ ופ״ר : יו אבל אם א״ל רואכן הא לך עוד כו׳ ע״ל בסי׳ ק״ן ס״ו ס״ם מור״ם בהג״ה דין כוה לענין קנין קרקע ושם פרשתים בס״ד ס״ם : יח אע״פ שבדברים בלא תעות כו׳ כל זה בכר כתב המחבר כאלמו לעיל זה בס״ו וכמ״ם שם ס״ם :

רה ג מי שהלוהו עד אפילו תלוהו עד שחכרה כו׳ בפרישה כתבתי והוכחתי מל׳ הרי״ף והרמב״ם והמחבר שם ע״ל דאפי׳ לא רצינו וידענו מחוכח דהמוכר כלל ונם נרצה דעת המוכ׳ שהינו מכרו כרצון חברינן דמי׳ נתרו והקנהו ומכרו מכר ומחל הטור והרא״ם לא משמע הכי אלא כל שהרצה המוכר שהינו מכרו כרצון חברינן אף שקיבל דמי המק׳ מן מכרו מכר אם לא שהמכירה היה בתוכ׳ דאז חברינן דאנב מוכח ווזו נתר והקנה לו כל שלא מסר מוכ׳ תלה . וכתו׳ כתב דאפי׳ לא מסר המקח אלא לקחם והבליכ׳ לביתו דים נילו דעת דבב״כ קיבלם אף״ה הוה זביני וביני : ג אפי׳ תלוהו כו׳ עד שמכרו כו׳ נקט חוכם נדול ונם מוכרח הוא כן בנמר׳ ור״ל וכ״ם חוכם הקשן שחכו דאינו יכול לבטל המקח ולומ׳ אנוב קייתי : ד אע״פ שלא לקח הדמי׳ כו׳ אפי׳ אלים עדים שמודה בפניהן שקיבל המעות ובפניו טוען שחעולם לא נתן המעות אלא שהוצרך להודות לו מפני החוכם אין טוחפין לו דא״כ ל״ל למסור מודם׳ והטולקין ס״ל כיון דידעינן בחוכם׳ על המכיר׳ מסתם׳ לאכסוהו נם על הסודאה : ה אבל אם נתן לו מער כו׳ אפי׳ קבץ דמי המקח בהלוחה עליו ונתן למוכ׳ מער חוב עליו ורוצה ליתן לו דמי המקח שבשטר אע״פ שמחרין דבשטר לא נמר להקנותו לו כל שלא קיבל או מעות מוחלים : ו אם מת מוכ׳ מודעה הוא ל׳ ידיעה שמודים לעדים בעינן אף היא ו״ת הודעה ל׳ יסורים כמ״ם ויודע מכתי סכות ור״ל מוסר יסוריו לעדי׳ ושמחתן מוכרח למכו׳ וכמחנה וכחמילה וכנב אע״פ שא״ל לניות יסורין למודעתו וכדלקמן מ״ת כיון דכמכר וכפרה היא ע״ם יסורין נשטר שם זה עליה ככולן ופפ״ר : ז וגריכין כעדים לידע שהוא מוכר כו׳ ושהוא חנום כו׳ הל׳ משמע דבעינן שיהא ידוע שנם במכירה לא היה כ״א משמת חוכם שלא נמר והקנה לו וכפרישה כתבתי דלא בעינן כולי האי אלא שני כעידו׳ שהא עליו כחוכם למכרו לו ושחותו חוכם לא סר מהחוכ׳ בשעת המכיר׳ ואפשר שעת המכר נ״כ כן וכתב תשיל׳ שגריכין לידע שהוא מוכר מפני החוכם ומזר ופ׳ דברין דהייכו שיהא ידוע שהו׳ חנום כו׳ פי׳ עדיין חנום כשחקילה מיהו אע״פ שלא ידעו שלא נמר והקנה נס כן שני כהכי : ח אבל במתנ׳ כו׳ ל׳ הטור דאפילו אם מינו חנום כיון שחתר שהינו נותן לו מוחל מדעתו אין המחנה או החחילה כלום דדוקא לנבי מכר מחרין כיון שקיבל המעו׳ נמר ומקני משא״כ במחנה ומחילה שכ״ל וכ״כ המחבר כסימן ס״ו : ט פשרה דינה כמכר דכל פשרה היא כאה ע״י שעשת החוכם שאומר שם ל׳ כך וכך והכחבם טוען שהינו ע״ל כלום מחלה שהפשר׳ שכשעת ביניהן שכל אחד מוותר מטענתו׳ וזה מוחל קלת וזה נותן קלת ה״ל כאין מכיר׳ שזה נותן לו המקח וזה נותן לו בדמי׳ כעד המקח . וכ״ד לח״ם הטור והמחבר כפי׳ ס״ם ס״ו דשם מדמה שטר פשרה לשטר מחנה ולא לשטר מכר דשאני התם דתלו הפסול כדברים שבעמיין וכתקיימין ע״י הטעו׳ וכמוכחר שם וד״ק : י מחנה שכחוב כה מחרות נכפי׳ כו׳ מפני שאין מדרך העולם שהנותן

ם וכן כרמה עיקר וכ״ם כסחפק כזה לדינא מאחר דבירושלמי מפורש כהרי״ם והרמ״ם וניין בספר המאור והמלחמות שהביאו בשבועותיהם :

רה ו מי שהכאוהו כו׳ עיין בחוו״ע לב ס״ב רק ק״ן וכחבו׳ שהרמ״ן מסון סימן קי״ו וכ״ר וכחבו׳ רשד״ם סימן ס״ר ום״ב סימן כ״ם ושין מהיכים שבפי׳ הם בשבועות דיט כסוף ב סימן כ״ר ופי״ד וכחבו׳ שהרי״ם סי׳ ל״ם : ב שם כתן לו שטר עליו כו׳ ר״ל שטר מקח לאו׳ ולא כתן לו מעות כלל לא נמר ומקני ום״ם מסיק דיש מוקין ול״ר לשקריקון דלא יהיב זוזי כלל לעולם משלם נזלן דשכח רוסם ליתן ו ושוא רוסם לקבל שהריכן דנמר ומקני נשם׳ מקח למוד אף שלא זקף עליו כחלוט כלל שם״ם וכן שנוכר בב״י ודלא כ״ם שם״ע ס״ק ס״ו ודו״ק כן כ״ל : ג ואפילו המוכ כחם שנים כו׳ ואם כשם כתבו כחכו שלא נמר ומקני וכן פלוקת והשניים עיין בחשו׳ הרשב״ם שמון סי׳ קי״ו ורכ״ר וב״ם : ד וגריכים שטרים כו׳ דשם פרק שני דייכי נזירות (דף ק״י ע״ב) ומביאה ב״ר לעיל ר״ם ע״ם מוכח לכאורה דשי שחייב לשכירו ואחלוה מוכר לו מרם וקונה שחכירה מוכר מוכח ואומר שמי מוכר שחרם שעני זוה רוכם להנרים כשטרו ולא יהלה לו ואוכל לחכול ממכר שחרם מוכח שהוא מוכר כל׳ ל׳ דאחם לא מיקרי מוכר אלא שעדיין לא הגיע זמן הפרעון ואפ״ה מיקרי מוכר ומשום הכי מוכח שחרם

מתנה שקבל עליו לתרין לתקבל ובודאי מכירה היתה וכמ"ש הטור והמחבר בסי' קע"ב סכ"ד בדין מגרנות וכ"כ כריב"ם . ולפי כמ"ש בפ"ם הטעם ול"ל כיון שנתכוין לו לתרויהו ודאי נשנעם לפי שהוא נתינה מתנה ברגע וה"ל כחוכר כו' דו"מ דה"כ * בסתם מתנה אף דלפי כתב בה לתרויהו נמי כיומא דכי וכמ"ש הטור והמחבר לקמן סי' רל"ב ס"ג וכה"ג ר"ס רמ"ב דהתי' אם קיבל עליו לתרויהו נכסי בשטר מינה מתנה כו' ותם מיירי בסתם דהוה לתרויהו בהדי הדדי ונכסי שק

כה ומ"ם כמו שיתבאר בסמ"ס בתוך כמו שביארנו בסי' ג' גזילה והמפקר סימה וכתב כמו שיתבאר וכ"כ בס"ע מסו' דבסדר שמור בס' גזילה כתוכה לקמן מסי' ס"ג ס"ם והלאה מסמ"ך בהל' מכירה בלוש ס"ם לפני הל' גזילה סמ"ס שכתוב שם גזילה סכל לכאורה יותר כרמב"ם דס"ם בדברי המפקר וכ"ל כמו שכתבתי דסה עיקרא דדינא זה כתב הטו' והמחבר לפיל בסי' קמ"ם וקכ"ח ס"ב : כב יש לפס לפתוס סם מלחם כו' רבותא קמ"ל בזה דסה"נ דאין הפדים כלחמים דיכורס ליתר מודעה הוא דברינו כמ"ם בטור והמחבר לפיל סי' ת"ו סל"ו דלא כה דיכורס ומבטל אתיתת' מ"מ בסמן חתומין בשטר מודעה כה אותו שטר בשתיתתן הכתוב בזה שטר הקנין ומבטל שטר הקנין לאחר שתיתתן אליו בכתב' וכתבתה לאחריו וכ"ם בשדים אחרי' מעידים על המודעה שבמכר לפניהן קודם שמכירה דמכני : כג מאחר כדידעין בחוכמי' סי' ע"י שטר מודעה זה ידעין חוכמי' דברי הפדים מעידין ס"ז בשטר : כד שתתמת שטר מודעה כל"ל וה"ם דמוקמי' עדי' על הקוקה דלא היו חתומין שם שם לא ידעו שדית' קודם שמכירה : כה וכן שזה בפניהן כו' עד לאינו מייב כו' ככאן דשטרו מודעה דוקא ס"ל לרמב"ם והמחבר דאין בודקין אחר דודאתו משל"ך בס"ח סל"ג דלא שטר מודעה שם כתב אם"ג דלא נקט בדמי' בפני עדים ור"ל דלא שהודם בודקין אחר דודאתו לפנין זה שהשטר קיים ועד"ר מ"ם מזה בביאור דברי המודעה : כו דברי המודעה בפילה דאחרי' אנב חוכמי' ווזי נאמר והקנה וכמ"ש לפיל דלא בשטר מודעה אחרינן דאינו אלא כיון דגילה דעתו שאינו רוצה להקנותו וברי כולו לא אחר מכר ובטל המודעה ומעמד ועד"ר שם כתבתי דברי"ף ורמב"ם ורבינו שלי ורמ"ם ס"ל דכל שטר מודעה אחר פילה אפי' שתם נ"ב לא אחרינן בביטול מודעה שהרי כתב בשטר הקנין ולא אחרינן בביטול מודעה שהרי"ף ורמב"ם כתבו דמודים הרי"ף ורמב"ם דשטרי ביטול מודע' שתם ס"ם והמחבר כאן מזל לשיטתי' : כז לבטל כל מודעי דעתך מנו מודעי כו' דוקא בהאי לישנא נריך לכתוב אבל לא משטרי כשכתב כו שהבטל כל מודעות עד עולם דאין בכלל זה ביטול מכירת מודעה שמכר בפילה על ביטול המודעה דשה"ב ועד"מ מיהו נם לשטרא קמייתי' מהני כשכתוב בשטר הקנין שפוטל כל הפדים שיבואו שטר לפניהן מודעה ועד"מ וכל"ם סימן קל"ד : כח כל זמן דידעין כחוכמי' כו' ככר בתחלה שעתה דבתחלה נילוי דעת בעלמא דלא ניחא ליה בשמתנה משבטל שתנה ס"ם בתודם לו בדבר שהיא קנויה לך אף שהדים שהו עלי עדים שהני סייב לבלוני כך אם וכך בשיבוד שהיא ס"ל דלא שכח לפייב בשעה בשעתים בשודאתו זו ס"ל כדין שתנה :

רך ג משבשיו בשתנה כו' שה דצריך לומר משבשיו כתב בב"י ועד"ת דאל"כ ס"ל בשמכתה או קנין דברים וב"כ מור"ם בהגהת ס"ם וה וכדבריהם כתבתי דאין כאן שמחלת נאמרה ולא קנין דברים נאמר אלא משום דבלטרף לריעות' מה שגילה דעתו שלא יתפיל הקנין מיד וע"ד שבתבאר לפיל ס"ם קנ"ם ועד"ר : ד לא סוכיר פכוש כו' דאז לא שמכה לו דעת המוכר שתה לא יתרלם בלבד להקנות אלא בשעות מכדי שוויו ולא דעת בלוקח שתה לא יתרלם המוכר ליתנה כ"א ביותר מסוי' וכמ"ם לפיל סי' ר' : ג אלא אל"ל אלא בשמכור מיסיה מוכר מדעתו כ"ב תשלם במיימוני ליתא שם תיבת כ"ב נס כ"ם דפוס ישן שפוח אלא הגהות ליתא שם תיבת כ"ב וכ"ל דה"ם אלא ס"ל אלא בשמכור ונשון זה דבשמכור משמעתו סוא שימכרנו מדעתו תשלם ותשילם ר"ל שיקרו שמיקר מכירתו יהיה מדעתו ומרצונו ולא מכירה כזו שהיתה ע"י תיפוחות דמים שסדמים שנשומו למכרו סוב רחיתי כם"ע שהניה מור"ם בכתיבת ידו ומחלתי בו שסונה שם וכ"ב בכתשלם וברחם שפחות נפל בדפוס שמור"ם שניה כ"אומין"שלנו כ"ב בל תיבת תשלם והוא בכל תיבת אחת בכתשלם ור"ל בכתשלם כמו שסיב לעתו בדחסור' וק"ל : ד תכלו קיים דכל תנאי שבממון קיים : ה כ"ד שם ג' בטור לא כתב כ"ד אלא ו"ל אחר כפי שיטתו מ"ש בה' כו' וס"ל דבשילוק יש כיון ס"ל כ' שומטין דבולכין נס שטר שרוב וכיון שם אחר כדאמרי שם אלתא דבשיבוד שיטכימו כולן שכל שהמכר בשטר שטר ל' ברמב"ם דאמרין

דיאמר

ם שטר מודעה עיין בשטר ס"ג רף נ"ה ע"ב . וכתשובת ר"ן מיין סיתן ס"ג רף ק' : ם וכן שם סודה ס"ל סי' ר"ל ס"ר : יוד הרי המודעה כו' עיין בתשו' מבי"ם ס"ה סי' ק"כ ובשו"ת מבכיות סי' קפ"ג ורכ"ז ובתשו' ר"ם מלבוך סי' ל"ה ובתשו"ת סי' ת"ם ותל"ז ובתשו' ר"ל ן' מביא סי' ל"ר : יא לא הוי סוכם - עיין בשפתי שבתתי דכ"ל דוקא בשמכרו לשדרים שכל נזלן עמהו לא משכי בשמכר מודעה דע"כ שסוכם בא משמתו ועיין בב"י ורו"ק :

רן ג שסומר למניהו כו' עיין בתשו"ר"ן שסון סי' קל"ב שמשריך נדיכים אלו וניסוב דברי שביעות שבניע כ"י ע"ם ותתבא נתת ובתשו' רשב"ם סי' ר"ם ובתשובת ר"ם כתן ס"נ סי' ס"ר : ב ס"ל בשמכרם כו' עיין בתשו' מבי"ם ס"ם ס"ו וסי' כ"ג וקפ"ם ובשלטי הגיבורים סי' קפ"ו ס"ק ק"כ ובתשו' רשב"ם סי' קפ"נ :

ג שלשם

דיתמר כ"ד של פלגש וכו' משמע דכוכא ברמב"ם סבירא ליה כמו שיטתו בי תלתא כו' כי הרבעה כו' וס"ל לגיטין בי הוה כתלו תמ' לגטין כ"ד של פלגש בפירוש ואליבא תין פילוק בין תם לתמר לגטין כדתתרו תלת תמלק בין כוכיר כ"ד של פלגש וכין לא כוכיר ד"ד וכ"כ הת"ח פרק ד' דתכירה ס"ם וכרמב"ם וכמור כתכו דין זה תתמר כשתתכרנו תמרנו לך כו' וכמ"ם תמר זה תכל דין זה כתי טיך כמוכר לעכירו מיד וס"ל לסה מכורה לך כמו שיטתו בי תלתא כו' כי הרבעה כו' וס"ל לגיטין בי הוה כתלו תמ' לגטין כ"ד של פלגש בפירוש ואליבא תין פילוק בין תם לתמר לגטין כדתתרו תלת תמלק בין כוכיר כ"ד של פלגש וכין לא כוכיר ד"ד וכ"כ הת"ח פרק ד' דתכירה ס"ם וכרמב"ם וכמור כתכו דין זה תתמר כשתתכרנו תמרנו לך כו' וכמ"ם תמר זה תכל דין זה כתי טיך כמוכר לעכירו מיד וס"ל לסה מכורה לך כמו שיטתו בי תלתא כו' כי הרבעה כו' וס"ל לגיטין בי הוה כתלו תמ' לגטין כ"ד של פלגש בפירוש ואליבא תין פילוק בין תם לתמר לגטין כדתתרו תלת תמלק בין כוכיר כ"ד של פלגש וכין לא כוכיר ד"ד וכ"כ הת"ח פרק ד' דתכירה ס"ם וכרמב"ם וכמור כתכו דין זה תתמר כשתתכרנו תמרנו לך כו' וכמ"ם תמר זה תכל דין זה כתי טיך כמוכר לעכירו מיד וס"ל לסה מכורה לך כמו שיטתו בי תלתא כו' כי הרבעה כו' וס"ל לגיטין בי הוה כתלו תמ' לגטין כ"ד של פלגש בפירוש ואליבא תין פילוק בין תם לתמר לגטין כדתתרו תלת תמלק בין כוכיר כ"ד של פלגש וכין לא כוכיר ד"ד וכ"כ הת"ח פרק ד' דתכירה ס"ם וכרמב"ם וכמור כתכו דין זה תתמר כשתתכרנו תמרנו לך כו' וכמ"ם תמר זה תכל דין זה כתי טיך כמוכר לעכירו מיד וס"ל לסה מכורה לך כמו שיטתו בי תלתא כו' כי הרבעה כו' וס"ל לגיטין בי הוה כתלו תמ' לגטין כ"ד של פלגש וכין לא כוכיר ד"ד וכ"כ הת"ח פרק ד' דתכירה ס"ם וכרמב"ם וכמור כתכו דין זה תתמר כשתתכרנו תמרנו לך כו' וכמ"ם תמר זה תכל דין זה כתי טיך כמוכר לעכירו מיד וס"ל לסה מכורה לך כמו שיטתו בי תלתא כו' כי הרבעה כו' וס"ל לגיטין בי הוה כתלו תמ' לגטין כ"ד של פלגש וכין לא כוכיר ד"ד וכ"כ הת"ח פרק ד' דתכירה ס"ם וכרמב"ם וכמור כתכו דין זה תתמר כשתתכרנו תמרנו לך כו' וכמ"ם תמר זה תכל דין זה כתי טיך כמוכר לעכירו מיד וס"ל לסה מכורה לך

ג פלגש מאריס עיין בפ"י מפ"ו מ"ג מאריס פם בקיחים עמר וכ"ש לגיטין :

רז ג המקנה למנרו עיין בסמו' ר"ח פלגש פ' ל"ו ועיין מדיני מסמכתא בתכו' רבי"ם פי' ל"ח וסיתן ק"מ וקכ"מ : כ ר"ם רפ"מ כו' עיין בסח"ע ס"ק ו' ורבריו פם ס"ג ועיין בתכו' ר"ם בפן ג"ב ס"ם קם"ג ג מי

ג וכן אם אמר ר' כמו שישומו אותה בית רין של ר' קר שישומו הר' כולם ויסביסו ר' ויסכור לאחר כמו שיסביסו ואחר כך קנה הראשון :

ר ג (פם בראב"ם ופ"ל פי' ק"ג סעיף ג') שמו אותה ג' או ר' ואמר המוכר ער שיבואו (ג) ג' אחרים או ר' וישומו אין שומעין לו ג שהרי קנו מירו תחלה שמכר מעכשיו : כנס (רשב"א) אבל לא מכר מעכשיו אע"ג שקנו מידו מכר שיחכור יכה מוכר לו לא קנה ' דסוי קנין דברי' כמו שתבאר לעיל סי' ר"נ ועוד דסוי הסתת' כמו שיתבאר בסי' ר"נ : (תוס' והמרדכי פי"ז ובב"מ פ"ם דשכירות)

רז המוכר נכסיו עיר ודיניו א סמכתא והמחיים עצמו בדבר שאינו חייב בו ובו כיא סעיפים :

א ג (ג' רמב"ם ריש פי"ם ממכירה) (ג) המקנה לחבירו בין קרקע בין מטלטלין והתנה ג תנאים שאפשר לקיימן בין שהתנה המקנה בין שהתנה הקונה : (תיסו' ר"ם ג (סור פ"כ ובב"מ פ' ס"כ) דפם מתנם מחוכר כ סוכת הלוקח אין זה תנאי דלא סוי ג פלגש פשוחי מילי ופ"ת ר מחכר לו מחילה מחם ג (פם בפם ברמ"ם) ם וקורם שנתנר מחקח לנחרי בסיל מחוכר תנאי אכל אם נחמיל מחר מחוכר על תנאי כך וכך סני מוכר לך אפ"ם סהיו סוכת הלוקח ת"ח לא קנה רק אחרית ופכי ופוי תנאי ניחור וכן אם נחמיל תנאי ופמ"כ כחכו בפשר מחם ורפי על תנאי ברמצון כתבוהו) ג (ריב"א סי' ק"כ) אם נתקיימו התנאי' נקנה הדבר שהוקנה ואם לא נתקיים התנאי לא קנה וכבר נתבארו משפטי התנאי בסור א"ה (סיתן ל"ת וסיתן קמ"ר וס"ל סיתן רמ"ה מדיני תנאי)

ב ג (פם בראב"ם פ"ג) (ב) י"א ו רה"ג כשקנה בדרך מהדרכים שקיני' בהם והרי יש עליו לקיים התנאי אכל אם לא קנה עתה והתנה עמו שאם נתקיים התנאי הזה יקנה ואם לא נתקיים לא יקנה אע"פ שנתקיים התנאי לא קנה שזו אפסכתא היא ולא קניא אא"כ א"ל קנה מעכשיו וקנו מירו על כך : ג מי

רז ג תנאים שאפשר לקיימן לאפוקי אם כתב התנאים שע"ג לקיימן דהמעם' קיים והתנאי כטל וכל התנאי' ילפינן מתנאי נד וכני ראובן ופם אפשר לקיים היה ויוד כילף מתנאי דבשיבן סיפא התנאי בפול והן קודם ללוה והתנאי קודם למפשה ופיפים התנאי כדבר ג' והמפשה כדבר אחר כמו שהיה שם כל הני דברי' ומי לאו כל הני דברי' כהתנאי המקח קיים והתנאי כטל ב"מ כשור כח"ם פי' ל"ם וכפי' ס"ג כפרים ונם ס"ג כפרים ונם המחכר רמזו כמ"ם אפר זם מיד ז"ל ובכר נתבאר מפעמי התנאי כו' . וכה דנקם בשור וברמב"ם וכמחכר כאן בפרם דאפשר לקיים לפוד מפום דכשבין זם מיירי כאן בלחכיעו דאם נתקיימו התנאים נתקיים הקנין ופ"ר : כ פוכת הלוקח בשור מפורם כגון שע"ל אם ישרפנה מתך חוי מנכה לך שדה אחרת פוכה ותפרש מתנה קרקע ושכח בשדה ופירי שלה ע"ם : ג הלה פשומי מילי ברמ"ם דף קמ"ב פירש בדבר וכתב דמדלה סור הלוקח התנאי סבוה שוכתו ס"ת דאף הלוקח לא בשביל דברי המוכר ובבשתו לעיקר הלה שבא המוכר לכבד הוא בעובדו ורוב זו של הלוקח . ומשר הלוקח בלבו אם אמור התנאי יקוור המוכר תיר מדברי בבשתו ושוב לי בסתיקה בהולי יכוה לקוור מדברי בבשתו לאסר ואין אכל בסכים בדעתו לקנותו אף בלא אמריות כו' ע"ם כי כן הוה כוונת ברמ"ם בסיבוי לסון לתוספו' ביאור : ד סמכר לו כתבלה סתם כו' ל' פשור אינו אלא ז"ל בנין שבתבלת הקנין בפקו הלה בפמריו' ופרישן לא נמחר בתקח בנין שנתן בתעו' ולא כתבו בספר ובתחרת דקנו בספר ובכיר לא הוה בכה"ג ביון שבתרצה הלוקח בתבלת בתקח ליקח הלה ליקח בפמריות כו' ומור"ם דבתם כאן מפום דמיירי בסמר תנאי דכל הלה בתנה אותם הלוקח ע"ל המוכר לקבל אותן תליין ודוקא בפמריות דקי"ל כיה דפמריות ש"ם וה"נ הלוקח להתעותו כו' ל"ל האין סילוק בין בתנה הלוקח בתבלת בתכ' אם בסוגו הלה בסקנתו מתבלה בפירוש כלה בפמרי' דוקא הלה בפמריות אף אם ע"ל העובר תיר אם' בתבלת בתכר לא בתיר"ם דם"ל דכל שבתנה אם הלוקח בתבלת בתיר"ם בתכרתו דוקא הלה בפמריות ש"ם וה"נ הלוקח להתעותו כו' ל"ל האין סילוק בין בתנה הלוקח כ"ם ישרפנו מתך אסיה לך בפמרי' דנ"כ הוה פשומי מילי מדלה בתנה הלוקח ונם לא פור הלוקח מדברי המוכר לומר כן ביה דוקא כדברך אתסיה לי בפמרי' ע"ם : ו דם"ת בסקנה בפ' מדדרכים כו' הסור כתב לסון ברמב"ם בסביף י"ד בתו' ביאור ל"ל בתב ברמב"ם ד"ה מקנה בשמ"ן בתנאי בתקח מתנו בתקח בפ' מדדרכי' שקונין בהם הלה שבתנה סיפו' על תנאי לפיכך אם נתקיי' בתקנאי' בתקח אבל אם לא קנה מתנו אתם לא יקיים לא יקנה אע"פ שבתקיי' לא יקנה כיון דבתר מכר או נתן לו בית ע"מ שילך ביום פלוני בתקנ' פלוני והפוץ בו אתם . אם קיים תנאו והלך קנה ואם לאו לא קנה אבל אם בתנה ואחר אם תלך למקום פלוני ביום פלוני אחר' לך בית זה וקני' תנאו והלך ואע"פ בהזוק בני לא קנה זו הסתכתא היא שמתך קנייתו לעשו"ב וכך וכל הסתכתא לא קני' שברי לא נתר להקנותו עכ"ל פשור בהם ברמב"ם . והפריש ודריפה בתבתי דלקי דתחזקות לסוכות זה הוה דמילך בין אם קנו מידו מיד ואפר כך יקיים בתנאי דאחרי ובין אם לא קנה מתנו אתהמיד אלא ע"ל שיקיים התנאי דלו לא מהני לקנות אלא אם יקיים התנאי והפוץ אז עשה קנין אחר אע"פ ובן פירפו כ"י ומשור שבבינתי דלפ"מ בתכ"ם ופשור שבבינתי הוא כן דאל"ה אם קנו מידו מיד בוין שבקנין נעשה ע"ת הוה מסתכתא אם לא דקנו מידו בתעכשיו דלפ"מ בתכ"ם בתנאי דלעת ברמב"ם כמ"ם הטו בתנאי דברמב"ם דבא והמחכר בסחוך כם"ד . ואפשר דמשום הכא הוסיף בנפ"ם ובתב כאן בשקנו מידו בתעכשיו אבל אין בן כוונתו דברמב"ם דבא בתב ע"ז ל"ל בינך מכר או נתן בו ולא הוכיר לא בתפילה ולא בשוק שם בדין אחד לסון מחכר זה אחר זה בדין ז' בתב דאם אחר קנה מעכשיו אין כאן בסתכתא בו' ם"ם ופוד שע"כ לאם בתב ברמב"ם בה בינך בו' בשיפא ז"ל אבל אם בתנה ואחר אם תלך בו' סרי שבתנו בלסון אם ולא כ"כ בריפא הלה בתב מכר לו בית אם תלך שילך ופוד שסיים בסיפא בכ"ל ובתב ז"ל שזו בסתכתא היא בתחר קנייתו לעשות כך וכך וכ"ל שזו בסתכתא היא בוהיל שלא הקנהו לו מיד ופוד יש לדקדק ברבה לפירם בכ"י ובתבתי בפריפה דברמב"ם בוונת ברמב"ם הוה לפלך בין אם היה דעת המוכר ופיקר כוונתו להקנותו הלה ברוצה סיקויים לו בתנאי דאז הוה דוחיא דבתנאי בכי נד וכני ראובן דוה לא תיקרי בסתכתא וקנה . ובין אם עיקר כוונת המוכר היה שיקויים בתנאי הלה שלא ירצה לקיים בתנאי בלי מכירה לו בשדה דוה תיקרי בסתכתא וזהו תפורש בתרוקדק כל' בינך בשבק' ברמב"ם ע"ן לבאר דברי' ומ"ם בפיפא

כסיפא ואפר כך בסוף כבית לרבותא כ"כ דאפילו בסוף כו' אפר קיום התנאי אפ"ה לא קנה והתרבתי כפרישה עוד מוה עיין שם ומתבאר שקיצר כאן ולא כתב בביאור דקות לא פירש דברי הרמב"ם וכמ"ש ופל כל פנים נראין שתחש שתם שפיים במתבאר וכתב אלא שם כן אמר ליה קנה מעכשיו כו' לא קנה אלא ליה קאי אלא הוה כאלו אמר ככה"נ לא קנה כלל אלא כשיבין שקנה מיד כמעכשיו כמו שכתבתי בדרישה וק"ל: ז

ג ◦ (שם נרמב"ם ס"ק) (ג) מי שמכר חבירו או שהנו ופירש בשעת המכירה שהוא מוכר כרי לילך למקום פלוני או מפני המטר שנמנע כרי לקנות חטים כרמיון ז' ה"ז כמוכר על תנאי לפיכך אם ירד המטר אחר שמכר או באו חטים והוזלו

ד (ד) או נמנע הדר' לעלות לאותו הארץ או לא נסתייע לו לעלות או לקנות החטים ה"ז מחזיר לו הדמים ותחזור לו הקרקע שהרי פי' שאינו מוכר אלא לעשות רבר פלוני והרי לא נעשה וכן כל כיוצא בזה:

כנ"ס ◦ (סור"ם נשם רש"י) ה (ה) ודוקא כמוכר קרקעותיו לכל כמוכר מעלמען לא מכני ניעול דעתו עד שיתב'כדיכי תנאי:

ד ◦ (שם נרמב"ם דין ה') אבל המוכר סתם אע"פ שהיה בלבו שמפני כך וכך הוא מוכר ואף ע"פ שנראים הדברים שלא מכר אלא לעשות כך וכך ולא נעשה אינו חוזר שהרי לא פי' וברבים שבלב אינם ברברים ואף על פי שקורם מכירה אמר שהוא מוכר על רעת לעשות כך וכך ◦ (סור"ם ר' ושם"ע שם)

כיון רבשעת המכירה לא אמר אינו חוזר:

כנ"ס מיכו מיכא לומרל' דמוכח כתנעל המקח ◦ (סרע"ם כתמו' כלל ע"ה) וים לומרים יוי דבמתנה דברים דכלב סיין דברים ◦ (הגמו' פלפמי פרק שכ"ל):

ה ◦ (שם נרמב"ם ס"י) (ו) מי שהקנה לחבירו והתנה עליו ע"מ שתתן מקח זה או תמכרנו לפלוני אם נתנו או מכרו לאותו פלוני קנה ואם לא קיים התנאי ומכרו לאחר או שלא מכרו ולא נתנו בזמן שקבע לו לא קנה יא (ז) וכן המוכר או הלוקח שהתנה שיחזיר לו המקח בזמן פלוני או כשיתן המעות הרי המכר קיים ויחזיר כמו שהתנה (ח) (ומי כתן לו כעל כרחו מי מקרי כתיכם וקיים התנאי ע"ל סי' ק"כ):

ו ◦ (סור"ם נשם פרמב"ם) (ט) מכר קרקע והתנה המוכר שיחזרנו לו כשיהיו לו מעות צריך להחזירו לו כשיבא לו מעותיו יג לפיכך אסור ללוקח לאכול פירות דהוה ליה הנך זוזי כהלואה גביה:

ז ◦ (שם סי"ם נשם רמב"ם) (י) מכר לו סתם וא"ל הלוקח מרעתו כשיהיו לך מעות תביאם לי ואני אחזיר לך קרקע זו יג הרי התנאי קיים והלוקח אוכל פירות ואין בזה אבק רבית שהרי מעצמו חייב עצמו בתנאי זה:

ח מעשה

ג מי שמכר מכרו - פיין כתמו' אסרע"ן סי' ע"ז סוף דף כ"ם ומי' ע"ם ופיין כתמו' ר"ם כאן פסייכים לפ"ב סי' ס' ותתמו' ר"ם פלמון סי' ל' ומי' ע"ם ופיין ופיין כתמו' מפר"ם מיכיכים פלו נשם דויב"ם: ד פו נתכם פרוך כו' פיין נפור מ"ם ופם התכם עמו ס"ם לרור שם ופלם שם סתקח קיים וכ"כ מפרש"ל נתמו' סי' ל"ם נשמו ותתב שכן משמע נפרש"ם ולא ירדתי לפ"ר ולפוף דף ת פפור דלא משתע כפ"ם ופרש"ם מיירי דפתם מיירי פרתם לשיתם ולא פרתם לרור וכ"ע פיין נתמו' רפר"ם סי' ק"ן ורל"ב ורמ"ו ורמ"ז ור"ם ורפ"ם ופכ"ו: ה ודוקא כמוכר קרקפותיו כו' פיין נפמ"ם סי' ק"ם: ו מי שפכם כו' פיין נתמו' מפר"ן שמון סי' ק"ם: ז וכן כמוכר פו פלוקח - פיין נפמ"ם ס"ק ל"ם סי' סעיף זפ וכ"מ מפרפו דסיה כקכין פתלם כפתם ופפ"ב קכו פתוכר פיפזור לו וכ"ם כסעיף זפ ם"ם וכ"כ פכ"מ: ח ופי כתן לו כפ"ב - פיין כב"מ וכ"פ ופיין כהכ פתניר ס"ת מניומ"ן: ט מכור קרקעות - פיין נתמו' רפר"ם סי' רם"ב ורם"ר ס"ל כי"ב סי' קפ"ר ס"ם וג' ונחפומ מפר"ן שמון ופיין נפ' ס"ם דף נ"ם ס"נ ס"ח: יוד מכר לו פתם כו' פיין נתמו' ל"ם כאן ס"ב סי' ע"ר וס"ר דף ע"ם ונתמו' ן' ל"ב ס"ב סי' ס"ר ס"ם קפ"ם ופי' ר"ם נפומו ונתפרי"ם סי' ק"ב:

יא נתנם

פרעתים שתתם מוכרו ס"ל מ"ן ר"ל מ"ם שם ונם כאן כפרישה כתכתי יפוב דל"מ מוה למ"ם שם כטור כם"ם ס"ם: יוד דבמתנה דברים שכלב כו' כטעם דלוקח כמכר דקיכל מעות מסתמא נמר ומקי אם לא דפרים מנמ"ב כמתנה דהוה כמנם דאומדן דעת כל דהו מכטל כמעשה ואמרינן כיה לא נמר כדעתו לתנו לו בשנם: יא וכן המוכר או הלוקח שהתנה שיחזור לו כמקח לומן פלוני או כשיתן לו המעות כו' נראה דהאי או כשיתן לו המעות קאי אמ"ם לפניו כומן פלוני וכ"ק כן שיתנה שיתן לו המקח כמתנה כומן פלוני או שיתנה כמכירה כשיחזירנו לו כומן פלוני ועד אותו זמן יהיו הפרה כיד בקניין נמורה ומ"ם מותר לאכול הפירות ולהנות ממה שקנו דהו מפורנה לו בחנם וכ"ל כמשכנתא דפורית דכתבו כמשל שני' לילן תיפוק לרעף דה מיכך כלא כסף - ואם מפורש' לו כשיתן לו המעות ס"ל כמשכנתא בלתרא דלא מפלקי דמותר לברא"ם אפי' כלא כנייתא וכמ"ם הטור והמחבר כי"ד ר"ם קפ"ב ס"ב - ואפילו למאן דאסור כמשכנתא מרי כוה כיון דלא כתורת קנין נמור לומן ולא נרע מחתנה ס"ת להחזיר לומן פלוני מ"ם סיים וכתב כוה דמחבר קיים ויפזור כמו שהתנה - ומש"כ כשלא קבע לו זמן אלא הלוקח הוא לכך אסור למוכר לאכול פירות מהדה וכמ"ם הטור והמחבר כשעיף שתקר וה - ומכיאן מדברי הרמב"ם פרק י"ל דמכירה שכתב נ"כ שכי הדיכן וה אקרי זה כשהנו ולכשהנו דמחבר כנ"ל פירושו ולא כמשכנתא הא"מ דנרחה מדבריו שם דפירש שם דברי הרמב"ם נפ"ל ס"ם (כנ"ה וכתב רשב"ה כתשובת (ב"י מפל"ד) על רחובן שכיה מיים מנה לשתעון ומכר לו קרקע בחותו מנה וכתוב לו שטר מכירה אבל לא הסיוק בקרקע ושתעון אתב לרחובן שאם יפרע לי המנה שקייב לי המכירה יהיה כטילה ואפ"כ אחר רחובן שפרע לשתעון ופס' דנאתן לשתעון למימר שטר מכירה שלך כידי מאי כעית שאקר שהיו נותן מלוה אלא מלוה על פה פכ"ל: ס"כ הנ"ה) יב לפיכך אסור ללוקח לאכול פמ"ם כסוף שפיף שלפני זה: יג הרי זה תנאי קיים וללוקח אוכל פירות דברים אלו כתבן הרמב"ם והביאו נם כן הטור וכתב על זה זה לשונם ואיני מבין דבריו כיון שמחשב אותו תנאי ועריך הלוקח לקיימו ס"כ היאך יאכל הפירות אלא ודאי אין כאן תנאים כלל ור"ל כיון שהתנאי זה ס"ל להמוכר להתנות שהוא טובתו וללוקח התנהו פטומי מילי כשלמא הוא וכ"ל כם"ם שכן דעת הרא"ם והרמב"ם שפולק וסכירת ליה דמכני תנאי על לוקח הוא ליה הלוחה ואסור לאכול פירות והכ"י כתב יפוב לדברי הרמב"ם דמיירי שאתר שכבר נמנר המקח שהנה הלוקח ונקו מידו על תנאי זה מ"ה המכר קיים וגם שהתנאי בקנין צריך לקיימו כיון שכבר נמנר המקח שכיתר כלי תנאי כעולם כו' וכתכיתהו כדרישה עיין שם וכ"מ כתב פירוש וייפב לאתר לדברי הרמב"ם והוא דכין שרישה כשהתנה המוכר וכין שפיפא כשהתנה הלוקח מיירי שהתנה קודם נמר מקח וכלא קנין על התנאי אלא דכרישה דהתנה המוכר אסור לאכול פירות דס"ל כמי שלוח כריכית דברי לא ניה דעתו לאתר אלא על תנאי זה ובדידיה תליא מילתא דכשרינה יכיא התעות ויקח הקרקע אל כשמוכר לא התנה אע"פ שהתנה הלוקח ונם המוכר פשיר התנאי ועריך לקיים התנאי כיון שהשיר המוכר התנאי מכל מקום כיון שייפב המוכר מלהתנות אלא שהלוקח התנה והכטיח על כך כדי אלא יעשר המוכר אין שם הלוחה כריכית כוה שברי ידו על התעסונה שאם יתייקר יבא המוכר מעותיו ויקפסו ואם יזול יביאנו כיד לוקח מ"ה מותר לאכול פירותיה כל זמן שניה כיד הלוקח אע"ל שכ"מ כפיכך לשון לתוספות כיאור ע"ש:

ח (סמ"ג עשין סי' י"ב) מעשה באשה ששלחה שליח לקנות לו קרקע משטעין שהיה קרובה ואמר שמעון המוכר לראובן השליח אם יהיו לי מעות תחזיר לי פלונית קרובתי קרקע זו והשיב ראובן ואמר לו אתה ופלונית קרובים כמו אחים כלום הרבר קרוב שהיא תחזיר לך ואינה מקפדת על כך ובא מעשה לפני חכמים ואמרו זה השליח לא קנה כלום שהרי לא עסקה רעתו של קרוב זה על דברי השליח מפני שלא השיבו תשובה גמורה טו (י"ח) ונמצא שלא נמר והקנה:

ט (סור שעיף ג') (י"ט) הלוהו על שדה מאה זהובים והו' שוה יותר (ו"ע (תלמידי רשב"ם ומ"מ פ"מ מהכירו) סו אפי' לא סום יותר ככסף מיקרי ממכתא) וא"ל אם לא תפרעני עד ג"ש (יסים שלי) יי הוי אסמכתא ולא קנה אבל אם לא תפרעני עד ג' שנים יח (י"ג) תהא שלי מעכשיו קנה:

יג וכתב אלפס נמר והקנה כו' עיין בתשו' רמ"ן סי' מ"ם הסרין בדין זה לנמר רעת הפוסקים כזה ופסק מה"ם ורבני הרמ"ם כזה: יד הלוהו על שדה כו' ע"ל סי' ע"נ סי"ו ובתשו' ר"מ כהן סי' קע"ו: יג תפס אלי מעכשיו קנה עיין בב"י סי' ע"ב מהו' ל"מ: יד כל היכא דלא קנה כו' עיין בתשו' ר"מ אלשון סי' כ"ג ובתשו' רשר"ם סי' רפ"ב ובתשו' רלב"ח סי' ס"ב: טו מיהו מיהת יתן בתשו' כו' מה"ם סי' ו' ופ"ל סי' כ"ח: סו פוז

ט (סור סם ורי"ו ס"ח) וי"ל דאם כתבילה כמתכבנה יט הקפיד אלא למסכון רק זו הקרקע קנה אפילו בלא מעכשיו כ וכן אם ל"ל אם לא תפרע לך לא יהא לך פרעון אלא מזו סרי אפותיקי וקנה ולא יוכל לסלקו אלא בתעות:

יוד (יד) כל היכא דלא קנה השרה משום דהוי אסמכתא מנחה כל הפירות שאכל מפני שהם רבית של תורה ס (רמב"ם פ"ו מהלוה ומ"מ סם) וי"א ס (סור סם ורמב"ם סם) דפירות שאכל בג' שנים אינו מנכה דלא הוי אלא אבק רבית:

יא (סור שעיף ג') (טו) הנותן ערבון לחבירו וא"ל אם אני חוזר בי ערבוני מחול לך והלה אומר אם אני חוזר בי כה אכפול לך ערבונך אם חזר בו הלוקח קנה זה הערבון שהרי הוא תחת ידו ואם חזר בו המוכר כה אין מחייבין אותו לכפול הערבון

יא וכתב אלפס נמר והקנה כו' עיין בתשו' רמ"ן סי' מ"ם הסרין בדין זה לנמר רעת הפוסקים כזה ופסק מה"ם ורבני הרמ"ם כזה: יב הלוהו על שדה כו' ע"ל סי' ע"נ סי"ו ובתשו' ר"מ כהן סי' קע"ו: יג תפס אלי מעכשיו קנה עיין בב"י סי' ע"ב מהו' ל"מ: יד כל היכא דלא קנה כו' עיין בתשו' ר"מ אלשון סי' כ"ג ובתשו' רלב"ח סי' ס"ב: טו מיהו מיהת יתן בתשו' כו' מה"ם סי' ו' ופ"ל סי' כ"ח: סו פוז

כוה ידע אלא יהיה הדבר לא היה קנה ואינו דומה לתבלי כבי נד וכבי ראובן דשם כוה ידוע כוונת מסה ראינו ע"ה דהיה דעתו להקנותן לנמרי אלא שהתנה תנאי כפול שבאם לא יקיימו תנאי שיעורו ויקחו מידם ואע"פ עוד מוה כפתוך: יא תפס אלי מעכשיו קנה ואפי' לא דבית מור"ם בסתוך סי' ד' דכתבשיו לפוד לא מהני דאפי' אם כתב בשטר שיהא לו מעכשיו ואפי' קנין בסתם מקח ומתכר נם עשה לו טובה לכך נמרי' דדעתו כי' שיהיה לו מעשה מכירה קנין נמור אלא שהתנה שיהיה בידו לפדותו תוך ג' שנים כן כתב הרמ"ם. ומ"מ ספירות לא יהבל זה המלוה תוך ג' שנים דשמ' יבא לפדותו תוך ג' שני' ויהיה הלוחה למפרע והפירו' יהבל בתורת ריבית וכן פירש' בפדיה ופ"ר: יא הקפיד אלא למסכון כו' דאז רגילו דנמר בדעתו להקנותו לו דאם לא היה מקפיד כיון שיבא לפדות: כ וכן אם ל"ל אם לא תפרע לך לא יהיה לך פרעון אלא מזו ל' הנמר' והרמ"ם והטור' אלא ז"ל ואם ל"ל לא יהא לך פרעון אלא מזו סרי אפותיקי. ופי' רש"י דאם ל"ל אם לא תפרע לך כנ"ם יהיה כולה שלך ואף בתוך ג"ם לא יהיה פרעון אלא מזו נתנה דלשון אין לו פרעון אלא מזו או כולו או קנתה ואף"ן דאף בתוך שדה כולו אלא אמר נ"ם דהוה אסמכתא מ"מ לא יוכל לסלקו בקרקע כ"ה כזה וכן פירשו הרמ"ם וכתב דכ"ם יכול לסלקו בתעות וכדין אפותיקי אבל מל' מור"ם ז"ל משמע דפי' אלא מיירי בדאל"ל אם לא תפרע תוך דאע"נ דאל"ל אם לא תפרע כמשמ' אם לא תפרע לך כנ' שנים יהיה כולה שלך כו' כ"ל אלא מלויי מעות על נ"ם ואם לא תפרע לך כמשמ' אלא אל"ל אם לא תפרע לך כנ' שנים יהיה כולה שלך אם לא תפרע לך כמשמ' לפנין זה ואי' לסלקו בקרקע אפרו וכן פירשו אלא אל"ל אם לא תפרע לך כנ' שנים יהיה כולה שלך אם לא תפרע לך כמשמ' לפנין זה ואי' לסלקו בקרקע אפרו אלא מלויי מעות על נ"ם ואם לא תפרע לך כמשמ' לפנין זה ואי' לסלקו בקרקע אפרו וכן פירש

(סו) שזו אסמכתא היא ולא קנה :

כנס ס (סור סי' ו כשם רמב"ר ור"ן פ' מזמר) וי"מ ום"ל דאפילו אם מזר בו בלוקח לא קנה המוכר כי אם על פי שהוא כידו לאסמכתא לא קניא וכ"ם (יז) אם התפיסו כיד שלים :

יב ס (שם ברמב"ם רין מ' ופ"ל סי' כ"ר) כו וכן מי שפרע מקצת חובו והשליש השטר וא"ל אם לא נתתי לך עד יום פלוני תן לו שטרו והגי' הזמן ולא נתן לו לא יתן השליש את השטר שזו אסמכתא היא :

יג ס (שם ברמב"ם פ"מ) כח וכן תנאים שמתני כני אר' ביניהם אע"פ שהם בערים ובשטר אם יהיה כך או אם תעשה כך אתן לך מנה או אקנה לך בית זה ואם לא יהיה או לא תעשה לא אקנה ולא אתן לך אע"פ שעשה או שהיה הדבר לא קנה שכל האומר אם יהיה אם לא יהיה (יח) לא גמר והקנה שהרי דעתו עריין סומכת שמא יהיה או שמא לא יהיה :

כנס ס (סור סי' ו כשם ר"י) וי"מ דאפילו אם מלוקין כדיבי אסמכתא דכל מה שאין כידו ותלוי כיד אחרים כגון שאמר לו כך וכך זוז אני תלוי בו דדילמא לא ירצו למכור לו הוי אסמכתא כלל ענין ולא קני ומה שיש כידו לעשות אם לא נזיק כגון שאמר לו אם תוכיר ולא תעבוד לאלמן כמיטב ואמר אם לא תעביד לאלמן אלמנה אחרת וזו היא כדי לכיך כשמוכר מקנה לחוק על מנת אם תעשה לי כך קנה הוי אסמכתא כיון שקיים שהתנאי אינו תלוי כיד המוכר רק כיד אחרים כגון כשאמר לו אם יכנס אחי לבית זה ואם לא יכנס אחי אקנה לך הרי זה קנוי לו מיד ואפילו אם יכנס אחי לבית זה ואם לא יכנס אחי לא קנה לו מיד אלא כשיכנס ואם לא יכנס לא קנה לו כלל ואפילו אם יכנס אחי לבית זה ואם לא יכנס אחי לא קנה לו כלל שהרי לא קנה מיד ואם

כא אסמכתא מקנו שליח כו' עיין מ"ש כאן ס"ב סי' קכ"ז וכתשובת ר"מ מינץ סי' י"ג וכתשו' ר"ם ן' מיוחס סי' ס"ו : כב כשהיו מכתבי מפרר סי' עיין בתשו' מהרי"ם סי' קל"ם וס"ם בהג"ה ס"ג סי' ז' ול"ר : כג וי"ש מקומות כו' עיין בג"ם סימן כ' ס"ו סימן ע"ח סעי"ה ובתשו' מבי"ם ח"ב סימן ע"ח ור"ם כאן ס"ב סי' ס"ג וס"ג סי' ל"ר : כד ומיהו קנין גרוע כו' פירוש ע"פ ב"י ח"ח ובב"י סב"ם סג"ב כב' פ"ו כתב שכן כתב המרדכי דברי ר"ת כתב בשם"ב בשרוכין בשם"ג ר"ת דלא סו' כ"ר פשוט ולא מהר מכתבין מקנו כו' ולעי"ל

אמר כשירים אלא לכתוב שטר טוב מכני כאלו פי' כשדיה ופ"ל סימן ס"ח סעיף ס' ובתשו' מיימוני סוף ס' קניין) :

והוא שיתפים זכויותיו בב"ר והוא שלא יהיה אנום כיצר הרי שהתפים שטרו או שוברו בב"ר וקנו שירו שאם לא בא ביום פלוני יתן ששר זה לבעל רינו והגיע היום ולא בא הרי אלו נותנין והוא שיהיה בב"ר חשוב ◦ (סם נרחב"ם ותרוכי פ' ס"ב ורי"ף פ"ב ורי"ב סי' ס"ח) (וי"ש ◦ (סור סי"ם בסם ברא"ש כלל ע"ב סעיף ס') אבל דלא התפים זכויותיו מבני סופיל וקנו מהכו בב"ר חשוב וכתב ברא"ש ◦ (פ' ח"ב) דמכי נפיני פלגא) מד ואם עכבו נהר או חולי לא יתנו וכן כל כיוצא בזה ונתבאר תשלום דין זה בסימן נ"ה ושעירין כא

פנס * (כ"י תמו' סם"ו בסם רמב"ם) יש לומרים דאם הסליסו מסכונות זה כנגד זה כמשפטי כותים וכשטרותיהן קנה אפילו בלאמכתא מסוס דינא דאלכותא דינא ופ"ל סימן ס"ח :

שז ◦ (סם נרחב"ם סי"ח) (כב) כשהיו חכמי ספרד רוצים להקנות באסמכתא כך היו עושין קונין מזה שהוא חייב לחבירו מאה דינרים מה ואחר שחיי' עצמו קונים מבעל חובו שכל עמן שיהיה כך או שיעשה כך מז הרי חוב זה מחול לו מעכשיו ואם לא יהיה או לא יעשה הריני חוזבו בממון שחייב עצמו בו ועל דרך זו היו עושים בכל החנאים שבין אדם לאשתו בשירוכין ובכל הדברים הרומים להם וכן אנו נוהגים :

פנס ודרך זה מכני בכל דבר ובכל ענין (כ"י) (כג) יש מקומות שנהגו לכתוב שני שטרות מוכות נאורין ונותנין שניהן לשליש ואיזה לך שיבור יתן ב' השטרות לשנהגו ◦ (ברא"ם בחשובה כלל ע"ר סימן ב') :

וי"א שקנס שעושים בשירוכים לקנוס החוזר בו מו לא הוי אסמכתא כי כראי הוא שיתחייב החוזר בו בקנס לרמי הבוש' שבייש את חבירו ◦ (סור סב"ם בסם ברא"ם ותו' ובסי' ס"ב ע"ג) (וכן המנהג פשוט בכל גלילות אלו (כד) ומיהו קנין גרוע וכן נוהגין ◦ (תרוכי סם)

וכן

סנס וי"ש לם דמשכנין לאוד לא מכני לסלק אסמכתא אלא כשיכין נ"ב מ סיקנו מתנו מב"ד אשו ומשכנין◦(ברא"ם ותוס' פ' הכ"ל ובסי' סם) וי"ש דכל שהוסר פ"מ כאות' משכנין דמי לענין אסמכתא ◦ (כ"י לדעת ברמב"ם סם) ויש מוקלקין מה אם אסמכתא היא כדרך קנס לא אמרינן פ"מ כמשכנין דמי◦(רמב"ם סימן תקי"ז ופלף קמ"ם) :

טו ◦ (סם נרמב"ם דין י"ב) (כה) אסמכתא שקנו עליה בבית דין חשוב הרי זה קנה :

סנס וכל ב' דבקיתי כדיני אסמכתא מקרי ב"ד אשו לענין זה ◦ (סור סי"ם) וי"ש דכשי"ב"ד אשו שכפיר ◦(תרוכי סם) אז כמומשה לרבים ואם לא כתוב בשטר שקנו מתנו בב"ד אשו ◦ (סם"ם בסם) מכ אבל דלא קנו מהני דאודלת בב"ד כמאה עדים דמי ◦ (פנ"ם בסם ובתשו' מיימוני סוף ס' קניין) מג ואפילו לא אמרו אסמכתא אלא בשטר שכתבו בו שיתחייב לתת לו כך וכך דינרים ולא אמר בפירוש שהוא לוה לכתוב שטר טוב מהני כאלו פי' כשדיה ופ"ל סימן ס"ח סעיף ס' ובתשו' מיימוני סוף ס' קניין) :

סנס * (כ"י תמו' סם"ו בסם רמב"ם) יש לומרים דאם הסליסו מסכונות זה כנגד זה כמשפטי כותים וכשטרותיהן קנה אפילו בלאמכתא מסוס דינא דאלכותא דינא ופ"ל סימן ס"ח :

שז ◦ (סם נרחב"ם סי"ח) (כב) כשהיו חכמי ספרד רוצים להקנות באסמכתא כך היו עושין קונין מזה שהוא חייב לחבירו מאה דינרים מה ואחר שחיי' עצמו קונים מבעל חובו שכל עמן שיהיה כך או שיעשה כך מז הרי חוב זה מחול לו מעכשיו ואם לא יהיה או לא יעשה הריני חוזבו בממון שחייב עצמו בו ועל דרך זו היו עושים בכל החנאים שבין אדם לאשתו בשירוכין ובכל הדברים הרומים להם וכן אנו נוהגים :

פנס ודרך זה מכני בכל דבר ובכל ענין (כ"י) (כב) יש מקומות שנהגו לכתוב שני שטרות מוכות נאורין ונותנין שניהן לשליש ואיזה לך שיבור יתן ב' השטרות לשנהגו ◦ (ברא"ם בחשובה כלל ע"ר סימן ב') :

וי"א שקנס שעושים בשירוכים לקנוס החוזר בו מו לא הוי אסמכתא בי כראי הוא שיתחייב החוזר בו בקנס לרמי הבוש' שבייש את חבירו ◦ (סור סב"ם בסם ברא"ם ותו' ובסי' ס"ב ע"ג) (וכן המנהג פשוט בכל גלילות אלו (כד) ומיהו קנין גרוע וכן נוהגין ◦ (תרוכי סם)

וכן

סנוה המשפט אבל ע"מ שכא על מניעת המעשי' כגון שהוא מתנה על שלא יבנה בו' כביב"ב הוא לא מניב דאדרבה אנו רואי' שמתייב בעלמא דרך קנס בשם אבשה וכיון דאחר שם אבשה ע"מ וה לא מיבו כאומר' מתכוי אלא כשם וכאלו אחר וכתבתי זה שם אבשה וכיון שבתתייב בשם ואין כאן מעכשיו כאילו קונה בב"ד ◦ מכ אע"ג דלא קני מידו דהודה בעל דין כו' משמ' מל' מור"ם וכן מוכח שם מל' הגי"מ דאע"ג דידעינן דבודאי לא קנה בב"ד מכני סודאתו ושטשה דכיון דהודה ואחר שקנה ס"ל כאלו ידענו שנתקנ' מ"ם מכני כאן עפי שמקנ' בלשנה קרוב' דמוכח בם"ם קי"ג דאם ידענו בודאי שאין לו קרקע ל"מ סודאתו שמקנ"ג דשאלי שתם ביין דאין לו קרקע בשם יקנ' מכל כאן דתלוי בשנת' ומקנ' ואחרי סודה שקנ' בב"ד אשו וה"ל כאן שדרי דנחר ושקנה (ומיהו ק"ק די"ל דלא אמר דשתו לאוד תלוי שדב' לגלה מכח דשמק ב"ד שפקר וכמ"ש המרדכי) ומעשה וה כתב מור"ם בסמוכי' ס"ט וכן אם בשטר שקיבל עליו בם"ם וכב"ד וכאו שנתנה לשיל פוף סמ"ו לענין כ"ד אשו ע"כ"ל אם אמי ר"ל אע"ג דידענו דלא קיבל עליו בם"ם וכב"ד בשובל אם"ם מכני דכיון שנוה לכתוב שקבל עליו בשום' הוה שרי רמינו שנת' ושקנה : מג ומ"ם ואפי' כו' אלא נוה לכתוב' שטר טוב ל"ד הוה אלא כל שאחר לעדים כתבו עלי שטר מסתת' דשתו שטר טוב כדרך שרגילין לכת' וכן מוכח שם מהנ"מ ונם מתנה מיימוני ספר קנין דלא נזכר שם תיב' שוב כלל וזה שמשק תור"ם וכת' ול' ופ"ל ס"ם ס"ה ור"ל דשם כתב מקור דין זה דכל שאחר לעדי לכתו' לו שטר כיוצתו לכל מה שנוהגין לכתו' ע"ם מיהו י"ל דמור"ם הוסיף תיבת טוב מנשנו ע"פ מה שמשיק שם כס"ם ס"ה דאין כאחרו' וכיבל מוב' כאחר בכלל וה עד שיפרש בדבריו וס"ל למור"ם דה"ה וה שיב' כבר"ם מיהו מסתתה בכלל שם לא מיבוה לכתוב שטר טוב וע"ש : מד ואם עכבו כו' וזה פי' אמ"ם לפני זה וזה אומר יפיה אומם וק"ל : מה ואחר שמייב עלמו קונים מב"ם כו' וכה דהוכרכי לפני קניניס ולפני שטרות ולא כתבו הכל בשם"ם דרלוכן כתמייב לשמעון תנם ושכשם שיפיה כך אי שמשה רלוכן כך קוה סוב וה מקוה לו משמעון מעכשיו מסוס זוה יפיה נרשה כאשמכתא דכיון דשמעו' כתוב בכלו נרשה כאלו אחר ליה אני ע"ל מנה שם לא מעשה כך וה"ם נמי כתוב מור"ם ע"ו נכנ"ם דיש מקומות שכותבין שני קוביו' נמוריו' ומשליסין אותה כו' מסוס דנם כדרך בני ספרד יש מקום לרלוכן (שכידו משטר מילה שם יעשה כך) אף שם לא יקייים התנאי להרמ"ו משטר ולומר הרי לפניכם דשוב וה נעשה פלי כשם לא מקייים דבר פלוני ומשרתי מז לקייימו וק"ל : מו הרי שוב וה מקוה מעכשיו כו' עד וכן אנו נוהגין כן שהר הרמב"ם ע"ש דמעכשיו לאוד מהני לכתוב אסמכתא כמ"ם בשטר והמקבר בב"ד וה"ק שם לא תאמר שהן כמו שמקנה מעכשיו אלא מהמוקל לו מעכשיו אכתי ק"ל דאם לא מקנוהו שיקנה מפתייב שהתפייב נשמו מעכשיו וכמו שתקנו בדרך וה כמוקל ותו לא היו נרייכין לשני שטרות י"ל דשל ע"ד היותר טוב היו עושין כן וכמ"ם בפרישה ע"ם ומיין נרייכין למ"ם בב"י כיוצא וה שכת' מסוס דרוב הקנסו שהר שהתנו' ומיהו נקנין בחליפין הוא דהיו עושין כן אז מצו דבמיין דבר מיוחד שיכול עליו הקני' דהני תתירונין הן דפוקין דמשתת' כל שהתני' בשום כסף משעבד נפשו ולא בשטבא דוקא דאיכא נקני' בחליפין ואם מתייב נפשו בסך מה מיין לך דבר מיוחד גדול מזה דהרי יכול לפייס נפשו בסך אפי' בדבר שלב"ל בם"ם וה וכמי' ס' ופע"ם נתפך שהר הכרי בב"י ע"ם : מו לא סוה אסמכתא אי' אנוים לקנות נפשו בסך מקובל שהקנוהו

שוה כ"כ דכר נדול שכתבי סוף לפסידו עכור וכ"כ ויות' מוכ : מב ולא כתבו מלתא כו' דנ"כ מפסיד שכיס כנו כשל ופסידא דלא כדר סוף : מב וסרי זה מעכון על המתן כו' דכיון דכלא מעכון לא כתבייב לו נלותו ממון מצו' דסוף לסמכתא נס מעכון לא כתבייב דאמריכן מנה אין כאן (פ' הסיוב מלד עלמו) נס מעכון אין כאן (פ' להתיי' בהמעכון) אלא יתקיי' כשנו שתבלה בק"ם כ"כ ד"ל מסוב (דהא מסלק להסמכתא) ואז יפול הסיענו' על המעכון לתפו' כו עד שיעלם מה שכתבייב לו כבר בק"ם כ"כ ד"ל מסוב ומ"ם דלא כהסמכתא וכ"ד כ"כ נ"כ כעור וכפרים כתבתי דלרי' לתפוק הו"ו של וכ"ד דכ"ד מסוב לכד סני לסלק הסמכתא כמ"ם בסט"ו ונ"ל דל' כהסמכתא נכ"ד מסוב ור"ל והייכו כ"ד מסוב ופפ"ר : כ אלו יאמר מה כו' עד כגון אפין זה פפ"ר מה כתבתי דל"ד זה למ"ם בסי"ל המומר מה שכי קורר כו ערכוכי מפול לך דים פולקין ופ"ל דאפי' מה מזר כו אלוקח לא זכה המוכ' בגוף המעכון דמה שעשה כיון דהמוכ' המזר לא כתבי' בהקב' נס הוא פעור : נא אין זה מולילו מידי הסמכתא כו' ז"ל פעור דהא מוכין דהסמכתא היא ומ"מ אהכי דכתב דלא כהסמכתא' : נב דים פולקין כו' שעשה דכיון דכשו' דלא כהסמכתא' ניל דעתי' דנמר ומקני עד"מ נג נדר וסכוע ותקיע כף מהכי כהסמכתא' כ"כ כמרדכי פ' סור שנגע ד"ה וכשם מהר"ם ומעשה דרוכן ע"י דאי הם . אם יהיה אלקי' עמדי אם כתן תתן הפה הוא בידי ומור"ם שכת' עליו ז"ל וע"ל סי' ר"ט ס"ד דשם כתב דכל המתוייב מכח שבועה אי שלל על נדרו פעור ונם אין כניו צריכין לקיימו והוא מתשובת הריב"ם סי' של"ה דכוה כמי דיב' הכי . וצרף' פשוט שלא כתב מור"ם דין זה להשותו למ"ם בסי' ר"ט ס"ד אלא דוקא בהקבל עליו בנדר ושבועה ולא עשה עליו קנין ום"ל דמוה פיירי בהמרדכי הכ"ל והמשכר דכאן ללמדינו שבועה ונדר אל עליו אף אם כאו אל דכר מהסמכתא ואפילו לא עשו שום קנין . אבל כשקבל ממנו בקנין על דכר שים כו מהסמכתא ונכתב נ"כ לקיימו מייב לקיימו הן הוא הן יורשיו ואי כשאל עליו לא מהני השאלה דלא נרע מכ"ד מסוב דמסלק להסמכתא ס"כ השבוע' מסוק בקנין ומסולק ע"י להסמכתא ואף עשה בריב"ם היינו שהשבוע אף אם עשה לו קנין ושבועה לקיימו אם ס"ה כתב דמהני השאלה על השבוע' ואם אין יורשיו מחייבין לקיימו תשובתו כלאו דמוכרת משם דלא קיל כהא כוותי' . ואנה לעתיק לשונו כדי לברר זה ונם ללא ממנו ביאור הדברים שכתב כאי ר"ט והוא דכתב שם ז"ל ומה שממרת דמהשכנא לשלם לו מאה זהובי' אם לא יקיים לו קניטו מקנה מידו ליתן לו פעורה אלוקי' שעוה עשיו והו' לומן פלו' דהוה כמו קנין בכד"ם דומיא דהקדש דאין כו דין הסמכתא משום דאמירתי' לנבוה כאמירתו להדיוט והוה כקנין בכד"ם אפשר שעוה כן לפי שעתא דש"ל כר"ת דשני בכד"ם אבל לפי שיעת הנאוני ז"ל שכתבתי דבכ"ן מהכיא לה אם כאמר בהקדש אין כו קנין הסמכתא דאמירתו הו' כמהכיא' אין השבוע' שהשבוע להשלי' עד מאה זהו' כמהכיא' אלא אף אם כאמר בהקדש אין מדין הקנין לינו מייב להשלי' תכלה מ"מ כדי לקיי' שבועתו מייב להשלי' כ"ד כופין אותו להשלי' ו"מ אם אם מת ולא השלים אין כניו מחייבין להשלי' מדין התנאי כיון דהוה הסמכתא' ואין נמי כ"מ אפי' בקיי' אין כ"ד יורדין לנכסיו שברי לא נתחייבו ככסיו רק ככדי שוי השבוע' אבל כמותר שוי השבוע' עד מאה זהו' . לא אלא כ"ד מחתין אותו אם מתרצל מלקיים שבועתו . ואם פי' שאין רוצין לקיים שבועתו מ"מ אל פיוב שבועתו מיד ממ יתות כדאמרינן כו' וכן נמי כ"מ אם נשאל על שבועתו ויתירוהו שאין עליו להשלי' מפת לדעת ר"ת ז"ל דם"ל דנדר שהוא להנאתו של מבירו אע"פי שאין מתירין אותו אלא מדעתו וכ"ד דמזדקיק ליה לא שביר פייד מ"מ אם התירוהו כדיבד מותר לו שלולי' עליו כו' עכ"ל . ברי לפניכו דמ"ם דאין עליו לקיים מכח הקנין אלא מכח השבוע' הוא דוקא לדעת הנאוני' דס"ל דאלא מהני קנין בכ"ד כלא מעכיו אבל לדיין דקי"ל כר"ת ורשב"ם אבל דמהני קנין בכד"ם בלי מעכיו וכמ"ם נ"כ במשכר בסתוך מהני נמי השבוע' וכמו שהזיב הריב"ם להשואל וכ"ל . ומשוורת' דמ"ם מור"ם על דכרי המשכר ז"ל ור"ל סי' ר"ט ס"ד לא פיירי אלא סיכה שאין קנין וכא מור"ם ללמדינו כוה מה שהוא בתיוב מכח השבוע' הדכה ודאי דכרי הריב"ם כביאים כשעה וליכא מאן דפליג עליה ככל הני דכרי' שכת' שאין התיוב על היורשים ונם לענין אם שלל עליה למאן דס"ל כר"ת ושאין כ"ד יורדין לנכסיו ואף שלקחן כסיומן ר"ם כתב מור"ם ז"ל ומיהו אינו נקנה בקנין כו' פרוש דסיינו דוקא שם השקנה לו דכר אלא הא לעולם ואין הקנין אפי' כ"ד מסוב מהני ביה מ"ה לא מהני ביה נם השבוע' עם הקנין משום"כ כאן פיירי בדכר שכ"ל אלא שהוא מהסמכתא ואפשר מ"ם דלא כתב שם מור"ם דעשה ל"מ ביה הקנין משום דלא הקנה לו כמשכיו כמ"ם הריב"ם שכ"ל דודאי בשעת המשכיו לא קיי"ל כוותי' אלא שעשה אפיי' אית' להדכר והוא מ"ם דאין הקנין אל אל דכר אלא כ"ל ולא פונרף לפרש זה השעם כיון דקאי אמ"ם לפניו דאייי כדין דכריס אלא כ"ל ולו"ק : נד וכן אם כתב בשטר שקיבל כו' פי' אף דודאי לא קיבל עליו כן אלא שתיקו פופרי' הוא שכותבין כן וכן הוא שם בתשובת מוהר"ם שפי"ה בסדיא כפי' כ' אלא שנשתפק שם בדבר אי מהני ודימה זה לכתוב בשטר שקנה כ"ד מסוב דפני אף דיודע דלא קנה כ"ד מסוב וכמ"ם לעיל סט"ו ומינה דאמו דשם כ"ד בפנין לכל הפחות שיאמר המקבל לעדים שיכתובו ואז אמריכן דקיבל עליו שיכתבו שפוריס כן בפנין נ"כ כזה . מיהו נ"ל דלפ"ז בזמן הזה שכל המקבל קנין בפני עדים דעתו שיכתובו בעדים ככל יפוי שטרות שנוהנין לכתוב לפ"ז אין דין הסמכתא בשטרות בשעתי בקנין לפני עדים וכן כותבי' בשטר שקיבל עליו כל זה כמ"ד וכ"ל : נה אע"פ אם שחולק הוא מרי' כם כפי' שפ"ז דכתב דכשכ"נ לא מקרי שבועה והניחן סד"מ שם : נו ואם כדר אינה דכר בהסמכתא' לעדקה או להקדש קונה דין זה כתבאר אמ"ם בסרדכי בפרק שור שנגח ד"ה וז"ל שאל סר' שלמה את מהר"ם אם תמירת דהסמכתא' מועלת בהקדש דנסי דהמירתו לנבוה כמאירתו להדיוט אע"פ שפי' מהפיר' להדיוט ל"פ ומפיר להדיוט כהסמכתא לא מקני להדיוט כדהשכנן נכי ערכוכי מחול ובפי

דוקא

ולפע"ד דכשרוכין כ"פ מוכו דלא כעני קנין וכן משמע להדיא אע"פ שהוא' והעוסקי' בסוף כדי שיתחייב מחוכר בו קנס לדמי הכנוסת כו' ומהי כמו אם אוביר אחלם בחיובא ורו"ק וכן סוף להדיא בפרק המניח נשם אע"נ נכי אלמר דפע"פ אלא מקנס מייב נקנס ואפילו אחן דס"ל כהמחק נקוני' דכעי קנין מודה אכי וק"ל ומחמו' הרא"ש נמי אין רפ"ק ורו"ק : כמ ולא נהנא אלמר כו' אמר שמור עיין נהשו' ר"מ אלפוך ס"פ ל"ס : כו כן כרשם לרון . ק"ל סי' י"ב סי"פ וסי' ס"ג ס"ס : כז כרר ושנוקה כו' עיין נשם"ע ס"ק כ"ב עד הרי לפניכו דמ"ם דאין עליו לקיים מכח הקנין כו' אבל לדידהו"ל כו' אמי כמי שטעון כו' וכפ"ה מולק על שטמ"ע שכריב"ם לא מסיב כן אלא לדע' אחל ל"ל כמו שכ"ל אבל לא ס"ל אכי וכ"ב פיק' וכן משם לאחי' שמו' ר"מ אלפוך ס"ג ס"ח . אם נשטם אחי' אם לא יקיים מה שכתב לו אחי' כ"ן מיון שיטעון אם לא יקיים מה שכתב לו אחי' כ"ן מיון ס"ו ק"ם ע"ר כתב שכתב מנוחם כת' מהרי"ו סי' קכ"ו' ואפי' לא השתעה כ"ל מחיל' אחי' דלא כתב כן אלא כשנוחן ל"ב לא כתב לעשות לו נזבר לאחו' ברש עכשו כגון נדקים לנעוכר נדר וכן נדרת נין הנתרים אבל נ"ר כיון אלא כתבו ס"ב אל מחוכר בעכשו אין להחזיר כולו' הפי' ומבר' נרול' סי' פיון דשטעון שהחזירו . אפשר דהוי כמו כתיבת נרי' ע"ב עיין נתשו' רמ"א סי' מ"ם וק"ח ר"ך ונתשו' ר"ם כתוב ס"ב סי' ס"נ ומי' קח"ר נשופו ום"נ סי' ל"ד וק"ה ונתשו' ר"ן ן' חיים סימן ל' : ג' מקח

רה מקח שנעשה בצד איסור ובו סעיף א׳

א (ג) מקח שנעשה באיסור כגון ג שהוסיף בשווי המקח בשביל המתנת המעות או שפסק קודם שיצ׳ השער ב ולא היה לו למוכר ג (כ) (וכן אם נפסל או נזדייף אלא למכור ומכר) ס (כ״ו)

זנחקיים

רה ג מקח שנפסל בפיסור עיין בחשו׳ ר״ת סי׳ ע״ט : כ וכן אם נפסל כו׳ עיין בסמ״ק ס״ק נ׳ עד חפ״כ נפסל אז כדר׳ פ״ג ס״ק כו׳ וכסבי נתפ״ב נבי סבח ומכר בשבת דמוי מכירה ופעילו בשפ״ח מכירה בפיסור דאורייתא כגון בהוציא מרשות וכן בעקוץ לי תאבתך ומקנה לי בניכותך דאחר רב נוסף ס״ח דמוי מכירה וכ״פ כל הפוסקים וכסור דמוי מכירה בקונח ס״ג וכן בע׳ מעילין כתבו הרי״ף והרא״ש וכ״כ הרב המניר סי״ף מכירה דמוכח מהיו ושלחו רחמן רבנו ותקני בשבת מתקנני אז מפלגי הקונחו מקנסם וכ״פ הרמב״ם פכ״ח מה׳ שבת וס״ה מכירה וכסור ומתחבר ס״ם קנ״ם ורנ״ם וכן נהנפלגותם ס״ם ס״ל לרבנו ירוחם ל״ח ס״ב וכתב הפוסקים בפ״ה סי׳ תקכ״ה ס״ו שמני כלל הני כיון דאסור לעשות בהיתר מפ״כ בכל הני דחמור׳ אז בשבת אפ״ה לעשות אם לא היכבו עלא בכעל שלמי נבורים ע׳ מעילין שכתים כל זה בקופיס שמקשה דברי רבנו ופוסקים שמדרי גם מפלוגתם ס״ה שביחב׳ לימכע בלפ״ם לקרבנ כיון דאורי׳ דאי עביד לא מפני ס״ל כשלי לא שלום וכנ״ל בא ליישב וכרוך להעיר גם מה שהקשה בעל שלמי נבורים שם ל״ל להרי״ף והרא״ש ע׳ מעילין (וס׳ מחנור שם) למורים כן מהירושלמי הם כן חוכח בש״ם דחוכח כחי לפ״ת דרישא שם ל״ש מדאורייתא הוי מכירה נחורבן לפ הוי מכירה ולפני מייב בחשלומי ר׳ וס׳ מדאורייתא דשמיש מקנחת דרבנן לפ עפרי׳ליה חר׳ וס׳ כרחוכח בכול׳ סוגיא דחרבוכח דלחחן דשוחר חר׳ וס׳ כשחיטה שפיגה רפויה חיכנו דוקא כשחיטה פ׳ח׳ רפויה חרפוריית׳ אבל בשיגה רפויה חרדבנן כגון חשפה שבח חרדבנן חו בשוחט חולין בעזרת חייב בר׳ום אבל חירושלמי חוכח דשני חרדבנן הוי מכירה דכל קמי מחחני דקחני אלו הן חשוח שבות דרבנן כו׳ כן כ״ל ורי״ף ועיין בחשו׳ חשרי״ם סימן ס״ם • עיין בחשו׳ חשרמ״ה בחלק חשלישי לח״ח סימן ס״ם ע״ם כלל שעולם דברי חשר׳ שרירין וקיימין לגיגה כו׳ וכ״ם פפק דמוי מפיקה דגיגה ושחי״ם וכן פסקחי כך בי״ד סי׳ ל״ב ס״ק ה׳ ע״ש וכן נרחם בחשו׳ ר״ם ן׳ סימן סי׳ כ״ם דף מ״ו ע״ב ועיין בם״ג ע׳ מעילין דף רנ״ם ע״ב כחב נ״כ כיון דפיסו מנרף בפיסור ומניאו עליו מחחת שבועחו ליכא למ״ד דלא מכני אלא חם בשפח שפוי וחוח חרין לבשבח אלא לשחוק וגחמ״כ שחק לפ חחרי׳ דלא מכני בשביל שבועחו ומשפח זה אינו מחזיר חמעות בחרוים בם חין מחזירין בו חם בפסיר אלא חם שנשפח שפוי דפיסו חוח שנרף בפיסור וזה פשוט לכ״ע לפי מ״ש חשו״ע ך חחנורם ובסנהנות מרדכי דסנהנות כחב רבי פרץ וכו׳ :

ג ויש

כסי׳ ס׳ כ ום״ם קל״ח וכחב כשני חמקומות וכבי נקטינן וכפי׳ רל״ב בדין בב״ל בחם וכחב דע׳ הרמב״ם ולא חזכיר שם לא חמכר ולא מור״ם דעת חשולקין עליו וי״ל חשום דהרמב״ם עשמו משמש דים לו משם שחרינה שם וזה דבלחד מדין חוזקה ש״ם וכ״כ חמכר שם ל׳ הרמב״ם חכל מ״ת וזש דוקא דברי כתבתי שם כדרישה ונם בב״י עלמו כתב שם דחין ללמד מדין חוזקה ובעיקר עשמו הוח משום דם״ל דחין חדם משבד נפשו בדבר שחין לו קנקנ וע״ש :

רח ג שהוסיף בשיווי המקח בשביל המתנת המעות כו׳ סיגה הסבר כגון מדה שעין בשלש וזה נותן בשדה ה׳ דינרין בשביל שמתחין לו המעות וזה חנר נשר חלח ע׳ ריבית דאורייתא כיון דאינו דרך הלוחה חלא ע׳ מקח ומחבר חלא יש בו חכך ריבית למוכר וכפוסק עד שלא יצא הסבר יש בו משום חכך ריבית להקוקה שחא יחיקר הסבר כשיצא לחוכ חו חין לו אלא מדה ואו קנה ממנו כוול בשביל שהקדים לו המעות ודבריס הללו כתבחנו בי״ד בסי׳ קע״ג וקע״ד וקע״ה ס״ק : כ ולא סיה להמוכר דחלו סיה לו חין כחן לד ריבית דהרשות ביד חדם ליתן לו חת חסר בידו כוול מיהו נרוך להיות בידו כדי המקח ולא די בזה סיבים בידו מדה ס׳ויקח מידו דמיס על עסרה מדות דלא חמרי׳ חותו סיתר חלא בהלווחו כחה שחלוה לו חוזר ופרעו לו חותו חמין עלמו משא״כ זה דנותן לו חעות וזה נותן לו בשדה פירות וכן חוכח בי״ד סי׳ קע״ה וכתב ס״ם שם בפרישה ס״ק : נ וכן אם נשבח או נדר שלא למכור ועבר ומכר כו׳ עיין בב״י וכד״ם שהביאו בהנהות מרדכי דסוקמסב שבועות דפסק דהנשבח או קבל עליו בשרש שלא יתן דבר או שלא יתכר או שלא ימחל או שחר בדרכים ועבר השבועה ומכר או נתן דחין בחשבוח כלום וכתבו עליו דבשר נדרו חברו חת״ם רבינו חחי וברא״ש בפרישה דחי שחוסיף על השער בשביל החנחת החעות חו פסק עד שלא יצא הסבר דחקנו ק״ם וב״כ חח״ם בפ״ם חבל חלוה טבשם הרמב״ן וברא״ש בא דחקח שבשבח בפיסור חמקח קי״ל בב״י וד״ח וי״ם לחתו שבהן דבה חור״ם דברי הנמ״ר וכי״ד סי״ר״ל דפסק בהג״ה כדבריו ע״ם וכחחת י״ם לחתוה על הנחוים הב״י ומור״ם לוך דבו דברי חמרדכי חשבשם בדחו חותו למקח הבשבח בפיסור דשם כדבריו, חקבשה דרבה חדרבה דבה רבה הוח דם״ל בחלוחה דדבר הבשבח בפיסור חין בחשבשה בהוח חשם וכטל וכטוכל הוח וזה נופל חחר בפ״ב דף ס״ה נלינ׳ חפקינן חיניה כי היכה דלא ליחרו נלינ׳ חמכסו וקחי נלינ׳ דריבחה הוח חשחם בה לאו בהי בשחה החניה חכירה חבליחה וכדחייקי חדברי הרמ״ם וכה בהי סב״ל וכל הנחוים וכח״ם בדרישה ס״ם וחחחי בה חקח בבשבח בפיסור וכל דחחר רחמנח לח חחביד לח חחני חלח ודחי ל״ד כלל דחח׳ חמקח קיים חשום דלח קנסינן בחיר׳ חחו פיסורי וכיון שחכיר׳ הנלינ׳ עלמו כביחר הוח בשחחזיר חמעות ולח קנסינן ליה חי לחו חשום לזות שפחים זכן חם הוסיף בשיווי חמקח וכדומה חם חין לוקח חידו בריבית דרבי כבול ליה לפיסורח ח״ם חמקח קיים חשם״כ בשבח חו כדר שם״ח בקיום השכר כלל חח״כ בפיסור שבועתו ושילוק זה פשוט הוח וכן מוכח ל״ר״ן בח״ב ס״ם ולכן לח ק׳ חידי על חמרדכי חחך דבשבח בפיסור • חלח חי קושיח הח קשיח דשם כתרוחה (דף ו׳) מוכח חבנחרח דע״כ לח קחמר רבח דחי חביד לח חחני חלח בפיסורח הקדו׳ חבל לח בפיסורח שכיה הוח בעלמו וכח״ם שם כתו׳ דקחמר כנחרח וחפחחח דבשיגה כל בבי סיגוני חכיי ורבח כחחי פליגי דכחכו ו״ל וח״ת כיון דחם בשבח שלא לנרש חשתו ועבר ונירשה דלחכיי חכני ולרבח לח חכני נירושין כיון דעבר חחיזרה דרחמנח י״ל כיון דחין חיסור כוח לשלחה חלא הוח בה חיסור בכה״נ לח חמר רבח דל״ח ע״כ״ל • חרי לך בסדיה שכחבו דחיירי כוח בחרדבי דהיינו שבשבח שלא למכור חם עבר על שבועתו דחפי׳ לרבי חכני • חמר כחבי זה חנחתי שנם ברב ר׳ שמואל חדיבי בסיג על חחרדבי כוח בחשובתו בפלוק הסייק על ד״ה כתשו׳ קכ״ח ולעד״ב לייעם

ולומר שדעת חמרדכי ס״ם חח״ו סב״ל טינוף׳ בשלמח הוח

ולמצוות לא ממכרין כיון דבכתובת פסקינן סתם כרב יוסף דאמר סם כב' מניות הסמ דבר דאמרו רבנן לא תעביד לי עביד לא מכרינן ולהלן דברי תורה לא הוי משתתי' תלמודא בחיוב מקום ועוד מלהזכיר שם קילוק בין איסור קדוש לאיסור שכבר הוא ועוד דבמ לא הוציאו התו' כלום בכך קילוק שברי מכתי היכ מני תלמודא למזכותי מיכא בנייהו מאריכי כמ"ש בתו' כתותו דבר פלוגתו כמ"ש לכן ודאי לא קיימינן ליה לדינא ום"ל למרדכי דע"כ לא כתבו התו' קילוק בין איסור לאיסור אלא דמ"מ לא רצה תלמודא לפוק' פלוגתייהו דתלמי ורבא בכמי קדא דלישנא דאמרי כל מלתא דאמר רחמנא לא תעביד כו' משמע דמיירי במילי דאורייתא כאיסור אלא כדה הוא ועו' שמעת' שנם לדיל' מודה רבא היכא שכבה הוא באיסור מ"מ מסדר תלמודא למזכותי מיכא בנייהו מאריכא אבל כאחת לפי מלי דמסקינן בכתוב' דאפי' במילי דרבנן מי אבד ל"מ משכבר למרדכי דלא נרע איסור שכבה הוא והוא איסור דאורייתא מאיסור הקדוש ואינו אלא מדרבנן כע"ל ליישב דעת המרדכי ובתשוב' הר"מ הכ"ל בהריך בקושי' על המרדכי ונ"ע על דבריו ועוד בהרכתי ליישוב דברי המרדכי בתשוב' שייסדתו לענייניס אלו ◦ כלל הפולה ◦

דברי המרדכי נראין לי ברורין וקיימין לדינא וכן משמע מתשוב' מהרי"ו סי' קפ"ו ומוה"ס עלמו בי"ד כס' ר"ל שכתב בשם ר"י דברי המרדכי אלו כלי שום טובלת והוא עיקר ודו"ק ◦ ומוה"ס יפה ג"ל נמצך בשני מקומות אחר דברי מוה"ס ג"ל ולא כתב שום טעם לפתירת דבריו * ז"ת : ד ונתקייס בקנין כו' וסו קלי לחשוב עד שלא יגא בספר דסמיך ליס לבעל בסופיס על שיוי המקח כו' שפי' שלוקח המקח מיד לרשותו ונתחייב לו התעות לזמן המוגבל כיניהן לזה ע"ל עוד קנין אלא בספר ומיד בתחילת המקח לרשותו : ס או בע' מדרכי הקנאות שכל אלה לא היה בא' מאכתי אלא שכתן תעות ע"ל לקבל מי שפרע כיון שנשתעבד באיסור כ"י וכן כתב מוה"ס בשני כמיתן ר"ס ס"ג ס : ו ויתן כספר על פיתר כו' לריש קלי בשטוחו וקאמר דאם הכשיע ליתן לו י"ב דיכרין על המקח שיגיע שוה אלא ע' בשביל שתתיתן לו התעות אינו נותן לו אלא עשרה דיכרים ולוקח תקעו . ואין ע' מכס יכול לעזור כו לבטלו משתתי שנשתעבד באיסור אבל בספק עד שלא יגא בספר דלמ חיישוב שבו הוא כשכתייקר אם כ"כ בספר ק' לית קאמר דיתן כספר על היתר ושיינו לפי שער היוקר ואין לחוש מכס יכול לעזור כו ושו סותר לחס שמשיק ושכתב בספריסה דשיקר דאמרת לריסה קלי ונס אם יפיס קלי דרך ספנרה ושיינו כשלא נתייקרה בספר אחר אבל אם נתייקרה בספר אחר אפי' לוקח יכול לעזור כו' בספריסה שכתבתי שמשם דלא דמי לסוסיק בשביל שתעות דלריך ליתן כספר סוף ואינו יכול לעזור כו דשם היה בספר ידוע בשקנה שלא שלוקח קוסיק עליו . כוה אמרו לל בסוסה מסיקתן לא בשאר שער לנמרי מ"ס יכול לעזור כו שלוקח אבל לא במוכר בשלוקח רוצה ליתן לו כשע' סיוק' וכ"ס בשלא נתייקר בספר אחר יכול לעזור כו כיון דבתקייס מקח בקנין וק"ל ודו"ק שם כתבתי שם מתרון הביכ' לעיניס בתשו' רבינו הלי שמשתי' בכ"י וכ"ה ושי' ומוכח דמ"ס ולוקח יכול לעזור כו קלי לוקח אפי' ע"ס :

רט ז ויש לחלק בפי שער שבסוק ע"ל סימן רכ"ו סימן ט' מ"ס טור שם ומ"ס שם עליו : כ ומין זה שלא בשמשק בקוביא הוא לשון הרמב"ס וכ"כ הטור בשמו והרמב"ס לשמשק בשמשק בקוביא הוא משמשק בקוביא גמור וכמ"ש בשם מהרי"ק ומקבי מהרלי וכמ"ש בשם מהר"ם כשי' ר"ל סי' ס"ע והטור ומוה"ס לף שם ל'משק בקוביא לית בהו משום משמשק דנמרי ומקבי מהרלי וכמ"ש בשם מוה"ס כשי' ר"ל סי' נ"ג מ"ת בכה"ג מודו לל"ק דדוקא התם שלין שום לוקח יודע על מה לשתף לחבי דנמרי ומקבי מהרלי משמ"כ בכה דמוכר יודע מה מכר ולוקח אינו יודע מה קנה מ"ה בשתיק הטור לשון רמב"ם ופ"ל כוותי' כדיבא ולא משמתים ומה"כ לא הניח מוה"ס כאן כלום על דברי המחבר ופ"ר מ"ש עוד מזה : נ שכיס שמשליכו כו' פיין בת"ם פי"ס ד' בשיס שתקנו בשם זה לוזה וקבלו עליהם בקנסות לנדקה להשליך זה עם זה בכל אשר להן ושפיר שנרינן לקיים אם לא שמשליכ זה לוזה ע"מ ובד"מ כתוב שדברים שכם פוסקים אלא כאן בשם ריב"ם ושכי שדעות כתבם מוה"ס בשני"כם"ר"נ ולא שכרינ כאן נפ לא כא מוה"ס לפסוק אלא לומר דשי"ל דלא שכני בקנין בשיס שמשליכו אם לו קלת רמיא מדין זה דשאומר כל אשר שים בכיתי זה מכור לו בכך וכך כו' כ"ל . ונראה דאפילו לשמולקין בשיס שמשליכו ום"ל דשמכני כיס בקנין מוסיס בשאומר כל מה שים בכיתי זה מוכר לך כו' כ"ל דלא שכני כיס בקנין ום"ל דשמני אתם שים לו בכיתי וסמכני לינו יודע מה שים לו בכיתי וסמכני לינו יודע מ"ה לא נמר ומקבי וכ"ל משני"כ בשיס שמשליכו אלין שום לוקח מכן מה שבכיתי בשני ומ"ה אלא דמכני לקנות נמר ומקנה ונם אין לשום לוקח מכן על מה לסתוך וזה דומה למשמשק בקוביא ולפיכך הר"י והרא"ם הכ"ל ומ"ש לא שמשלו זה לזה וזה דמכני מסיל לזוק ע"י להנדק ע"ט משום דלא כוה על שום ע"ז שום ברור ליתן לנדקה שכרי אם קיימו תנאם ושמשליכו ופ"ז אין כאן שום ודאי ומ"ש כיון דאי לומר הרי כאלו השליכו ◦ משני"כ אם היה עליו שום חוב כנון אם פירק את חבירו ונתחייב ע"ם תקנה הפיר שלחו ליתן להמתפרק ואמר לפני קנוני שיהיו לנדקה דשוב אין בידו למסול להמתפרק כמ"ש הרמ"ם וכתבו המחבר בי"ד בסימן רכ"ה ס"ם ע"ם : ד בסימן רמ"ח פ"ד כו' עיקר דין מכירה דבר שאינו משוים כתבתי בסי' ר"ד וכשי' רמ"ח ס"ד כתבתי שדין נותן דבר שאינו משוים הוא שוה לדין מכירה דבר שאינו משוים לכל אחד כדאית ליה ע"ם וטור :

ס אין

ד ופעמי לפי שהלך הפרה והיינו דלמ"ד אין הדס מקנה דשב"ל ופעמי לו אמר שבא לעולם יכול למזור גו כמ"ש ס"ק ו' ומזה מקום וכך מבואר בס"ם דשם לא מזיה רב אלא בשאים ואכל ומכר ומכר ה ומשם קרקע מלוקח ותפש כו' כתב הרמ"ה ע' לאיזה נפך דלוקח כשירש המוכר שהפך הלוקח ומשפט מחילה והכלתי דברי לעיל סי' ס"ו ובכי מפתח מערכי"ם ובכל' סם וכן מוכח כתו' ובהגהות מרדכי סם ובתו' פרק חי"ה דף ח"ב בשם רבינו סם וכן מוכח בהגהות מצר"י סם ופ"ח ב: ו ומשם קרקע מלוקח ותפש • פי' קורס מזור כו' וכתב"ם בדרישה רפיות לזה סכ"ל סמ"ע וב"י מקום כיון דלא מחל כשאור: ז לין מוכיחין. לין זה משפט אלא שכן סדין בזמן וכ"ה בס כתבתי ל' הס"ת שמוכח כן עכ"ל סמ"ע וב"י מקום משפט מחילה ליין בתשוב' ר"ם כשן ס"ג סימן ק"ם ובמהר"ם סי' קל"ו וקל"ג ובתשו' ר"א אלפון סי' קל"ו ובמהרי"ם סימן קכ"ח ובתשו' מהר"ם מלובלין סי' ס': ח מ"מ יכול למשכנו וי"ח • כצ"ל סוגן כתב דמשתתר כהים מולקין מצרי גם משכנו אין לו מקום עתה כמעות שכנו שימול עליו עכ"ל וב"ה דמה שכתוב לעיל ס"ג ס"ק ס"ם (רף קכ"ו) נמי שהוא לשקני ושקט מהו מיהו אפי' אלינק ורבנן דמצרי אין הדס מקנה דשלא כ"ל ופי' רשב"ם מיהו משכני מעכור מקנין ומשום הכי ס"ם משכני מעכור מקנין וכ"ם כל הפוסקים נכר לעיל ר"ם ק"ל ס"ג אלמא דעדיף מעכור מקנין וע"כ גם מ"ם מורי לזה שלא רם"ל דכל שלא נח מריח לעולם יכול למזור כו' אבל כ"ו שלא מזר כו מזורים מי"ם דמשתעבר בדבר שלכ"ע וכן מוכיח לעיל ס"ם ס"ל וכן פי' בשמ"ע ס"ם ס"ו וב"ח לעכין לקוחות ולעיל סי' ק"ל מעליתי דמיקר כשכרם הרשכוב ולא כמ"ם ע"ש פליג כתשו' לב ס"ב סימן כ"ג וב"י וע"ל בי"ד סי' רכ"ם ס"ו: ם אלא שמיהו כרשותו ול"ל שם לאם הדבר דומל למוכ' אבל לאחרו בשוק' שים לו ונתכה שפין לו מייב להעמיד לו מקחו עכ"ל וכתב ע"ו כתשו' רשר"ם סימן קכ"ג דמשער דוקא כשמוכר שים יורע ומקוים לא שים יורע ומשיב דורמי מקח שים מכח ברשותו אבל בי"ד שמוחם כפ' משער לא היו יודעים בתכף ולאחר שהלכו דרעתם דשכי ליקוי זהו כו"ם שוב: ז שמיכה ברשותו • נרשם שמיכה ברשותו כלל כגון דמוכר דבר שמיכו אלו מע"ם ס"ם שבו בשולם כיון שמיכה ברשותו אבל אם יש לו שקיון ניר שער ומוכרו לזה קנה ורשים דשם מרחב"ם ס"ל ע"ם שם שלומי' דשין יכול למרשו' רק שם שיכול למקנו וכרלעיל סי' קכ"ב וקכ"ג ואע"פ שכתב שם דשל שקרון שים לו ניר מברו יכול למרשותו ולשכנותו ע"כ שמחבר ר"ם קכ"ג וכן משמע למריש שמ"ע שכרותב רק ע' ע"ם ע"ש לא כתבי כו' ובד"ם שמלשלמי כו' יעוין רשי"ם דשן דין קנין ושקרם שם הוא וכרלעיל סי' ריי"ב ופקרון לא בשרים יכול למקנות וכתב"ם פוסקים ברמב"ם ושאחב"י ב"י סי' רנ"ם סעיף ז' ע"ם ורו"ק • עוד רשיתי כ"כ הסור וברמב"ם ושחחבר למרש למקנו סימן ריי"ג ס"ו: יא ויכול כל מ' שם כו' עיין לקמן סי' ריי"ו ס"ה: יב מ"מ שם שרת כו' כן הוא לקמן סי' ריי"ו ס"ה: יג מייב לקנות כו' עיין בסמ"ע ס"ק כ"ב ער ובסעיף שלפני זה פסק דבדבר שמיכו ברשותו ל"ק משום דשם מייירי דלא נגע בשער בשער שפשיקה וכ"כ מ"מ שכ"ל דלמי דבשמי' שלפני זה לא נח אלא לזמר אלא קשה אלא לענין מיכול למזור גו ולכן מייירי דמ"מ מקנה

ג (שם נרמב"ם פ"ד) המוכר לחבירו בעשרה רינרים חטים ולא פסק כמה שאה מכר לו נותן לו כשער שבשוק בשע' המכירה וכל החוזר בו מאחר נתינת הדמים ולא רצה בשער שהיה בשוק בשעת נתינת המעות מקבל מי שפרע:

ד (ג' רמב"ם פכ"ה מהכירה) אין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם בין בשכר בין בחתנת בריא בין במתנת ש"ם כיצר: מה שתוציא שדה זו מכור לך מה שיוציא אילן זה נתון לך תנו מה שתלך בהמה זו לפלוני או שאמר מה שתלך פרתי או שפחתי מכור לך או נתון לך (סור סעיף נ') לא אמר כלום אפי' היתה הפרה או השפחה מעוברת לא קנה כלום ס (מיהו נני אילן אם מנטו הפירות מקרי כא לעולם) (רש"י ע"ב כ) ויכול לחזור בו (ר') אפי' אחר שתלך הפר או השפחה ואחר שנגדלו פירות האילן ובאו לעולם יא (ס) ואם קרם הלוקח (ו) ותפש הפירות יב (ז) אין מוציאין ומ"ם בשפר דברי' בלא בא לעולם ומעילו לא תפש ס (ת"ם סי' ס"ך ומ"ש שם) יג בלא כתב ליה שפר ומשר ליה משפר כתלן דתפיש דמיה (שם נת"ם) ואם מכר יד האילן לפירותיו או פרה ושפחה לעוברהם טו קנה מיד ואין שום אחר מהם יכול לחזור בו:

פנם ס (מרדכי ר"פ המומר דבסין) המוכר לחבירו שיקנה מתנו דמי היין כשיתכר היין מקרי דבר שלא בא לעולם י"ל דכל זה תיירי כתקנה לו שתפ מפל מס אחר טו שיקנה כשיבי לעולם קנה תע"נ שעכשיו לית כעולם ס (מרדכי ר"פ יש נוחלין) וי"ח (שם ריי"ח) ותע"נ דלין מדס יכול לתקנות דבר שלא בא לעולם (ח)מ"מ יז יכול לשעבדו ס (תו' ר"פ מי שאת) (ג"ת ס (ב"ב כ"ו ע"ב) ס"ל) ס (מוספות ר"פ שע"ת) אבל הוא עצמו יכול להתחייב כמו שכתבתי לעיל סימן ס' סעיף ו' מי שתקנה לבחירו דבר שלא בא לעולם שם דבר שבא לעולם י"ל יח דדמי לקני תת ותמור יט שיתכתר לקמן (סוף) סימן ר"י ס (מרדכי פ' מי שאת ופ"ל סוף סימן ר"נ) ואם נתכש לקיים המקח אע"פ שלא בא לעולם כ נרי לקוי שבועתו ס (ריב"ם סי' פל"ם) כלשיל ס"ר"ן סעיף ל"ט וסימן ע"נ סעיף ע' ומיהו אינו יכול לקנה בקנין ס (שם ומי' ס"ח ופ"ל סימן רכ"ב) ולכן אם לא נתכל לכוף אותו לקיים שבועתו כגון שאת מין בקניין כלום וכן אם שלל על שבועתו וכשם שאין מדס יכול להקנות דבר שלא בא לעולם שם כך אין יכול למחול דבר שלא בא לעולם ס (תשו' הר"ן סימן ל"ג):

ה ס (סור ס"ו בשם הרמ"ם) רבר שבא לעולם (ס) אלא (י) שאינו ברשותו רינו כרבר שלא בא לעולם שלא קנה(יא) ויכול כל אחר מהם לחזור בו ויתכאר עור בסימן ריי"א

פנם כב (יג) מ"מ אם טרם המוכר וקנה הדבר שמכר נרי לקיים מקחו כי אדעתא דהכי טרם וקנה כדי לקיים כשיעבותיה ס (ת"ם סימן ס"ב):

ו ס (סור סימן ריי"ח ס"ח בשם רשב"ם) הפוסק על שער שבשוק וקיבל דמים ולא היה אותו המין שפסק עליו ברשו' מוכר כג (יג) חייב לקנות ולתת ללוקח מה שפסק ואם חזר בו מקבל מי שפרע:

פנם אבל אם פסק עמו עד שלא יגיע הפע' שהמקח נעשה כמיסור עזור בו ותן ברוך לקבל מי שפרע ס (ריי"ו ס"ם סלקמ"ל):

ז כשם ר"נ ס"י כשקנה לבחירו חטים ושעלעלין בק"ם דשם כתב מור"ם ג' דעות והוא שהמחרכי שת"ם שם וכתבתי שם טוב עשה לשם בשם כתן כדעת שלקרוכ: יש שיתכתר לקמן ס"ם ר"י כל"ל: כ נרי לקוי שבועתו כלשיל כו"ע ס"ם שכתבתי ל' סחי"ב ומה שמלקתי כו': כא כך אין מל"ידכל לשתו דבר שלכ"ל שם קני כרתובן שידע בשמעון שרוצה ליתן לו שתנה ואמר ראובן הנני מוכל לשמעון על כל מה שיתן לי ואע"כ נתן לו שמעון שתנה בקנין ופסק ר"ן דלא הוה שלא ע"ם והא דפסק מור"ם בשמוך ס"ם דיכול מדס לבלק עצמו וכתו שלכ"ל שאני שהם דקאי אלאדם שים לו שיעבוד על נכסי שכירו וכיון דבבר נשתעבד לו ס"ח יכול לסל"ו שתו ס"עבוד אף שהכנסים שעדיין לא קנה בשעה שייב כיון דמ"מ בבר נשתעבד לו בשעה"י וק"ל ואע"ם עוד שם: כב מ"מ אם טרם המוכ' כו' דומה לזה כתב סעור לקמן ר"ם שע"ד ס"ג: כג מייב לקנות ולית לקוקא עפר"ד שם כתבתי דסיינו דוקא אם ידוע ומצוי למכור לחבירו אותו דבר שכשות אבל אם אינו מצוי כשוק למכור ומ"ם ידע הלוקח שאין כיד המוכר לתתו לו מ"מ כיון שמצוי הוא לקנו' מייב לקנותו ולשתתלו לו משא"כ בשאינו מצוי כשוק למכור ומ"ם דקדקו הרמ"ם ושמחבר וכתבו כאן הפוסק על

שער

ז כשם שאין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם כך אינו משייר דבר שלא בא לעולם כיצד מכר שדה לראובן (יז) ושייר מפירותיו לשמעון דבר ירוע בכל שנה כך לא קנה שמעון כלום שהפירות אבל אם שייר לעצמו בעין יפה שייר: סנ"ב ◦ (הרי"ף פ"מ כסף רמב"ם) ומן לפלוך כוס כין מכר כין מתנה כן מתנה כן מ"ם (טו) כן מ"ם (יז) וי"ת כמתכ' סכיב מרש ◦ (סס כסף הרמב"ם) וע"ל סי' ריי"ב סעיף נ': ואמרינן רשייר מקום הפירות אע"פ שלא פירש ואפי' מכר לוקח זה השדה לאח' חלקו של זה המוכר אינו יכול למכור וצריך ליתן לו כל מה ששייר ואם אמר כל זמן ששדה זה בירך כשמכרה לאחר פקע כחו של מוכר ראשון ואפי' אם חזר הלוקח ראשון וקנאה מלוקח שני כח אינו נותן למוכר ראשון כלום ואם מת מוכר ראשון אין לבניו כלום אפילו מת בעודה ביר לוקח ראשון כו (יח) אא"כ פירש לי ליורשי: סנ"ג ◦ (כ"י כסף כתב"ם) ל"ת דדוקא שהיו מקיימי דכר תפוי' דהו לא הוי יח רק כתנאי כפלמא ולכן צריך לפרש לי וליורשי אכל משייר לעצמו דכר תפויים כנון כית וחומר ◦ (סס) כי ע"מ שדיום שתקם שלי יורשין כניו זכות אחריו:

ח אע"פ שצריך ליתן לו הפירות ששייר אם לא יתנם לו כח אין המקח מתבטל בכך אכל אם מתנה על מנת שיתן לי או לפלוני מהפירות כך וכך בכל שנה אז קיום המקח תלוי בו ואם לא יתן לו כמו שהתנ' יתבטל המקח:

סנ"ד דאע"ג דאין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם מ"מ יכול יכול להתנות על דבר שלא בא לעולם ◦ (סור סי' כ"ב ובמרדכי פ"ק דמציעא) וכן לפלוך פלמא וכקו מדבר שלא בא לעולם ◦ (מרדכי פ' שכועת) כח כוחלי ודדיין לא זכה כו ופיין כהל"ת סי' ל"ח ◦ (סנ"מ רי"ק) דאע"ג דאין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם מ"מ ל"ח (סוף נ"כ) רוצה לקנות מקנה נ"כ ולכן אנים שמקנו זה מוס על מתנה (סיקפל מהר"ם מכן) מאחר שלכל מי שיתן (יט) יקלוק עם מכירו דקנה (וע"ל סי' קפ"ו בסעיף כ' דיש פולקין):

ט מכר או נתן לח רקל לא'ופירותיו לאחר לא שייר מקו' הפירו'וראשון קנה רקל ופירותיו ושני לא קנה כלום: יוי אמר לא'קנה רקל חוץ מפירותיו שי' לעצמו גם מקום הפירו'שהם הענפים ואין ללוק'אלא הגזע לכשיתיבש:

רי המקנה לעובר שלו או לעובר אחר ובו ט' סעיפים:

א ◦ אין אדם מקנה לפי שלא בא לעולם לפיכך המזכה לעובר של אחר לא קנה ואפילו אמר לכשיולד יזכה ◦ (סור סעיף ל' כסס הרמ"ה):

סנ"ה ודלת כי"ת ומכירה לכו דסס לח מת מוי עובר המזכה עד שיולד ג וקכלו כמשיכה ויש מדיין כרשות המזכה כשיולד מו זכה סס אמר כשיולד ◦ (הרא"ם ופ"ל סי' רכ"ב סס כסס ר"ם והרמ"ם):

ג (ט) ואם היה בנו קנה אפי' לא אמר לכשיולד

מקבל מי שפרע ואפי' נפרעו מנכסי יל"ל דמקבל מ"ם ויבא המוכר לקבל מכם מיירו שמוס דאל"כ מוי ופשיטא דאינו מקבל מי שפרע ומ"מ רמ"ם מיר שם מ"ם ומ"ם וכ"כ הא"ח מקיימי סס יולא מכאתי סוס משמעות סוב רפ"ח בגדק הכיות משמע כדברי שכתב על הא שכתבית בב"י דברי הרמב"ם והרמ"ם ז"ל ודע דכם דמתרגין דדבר שפינו כרשותו הוי כרם יל"ל כ"ל סיירו לעניין שלא קנה מכל מ"ם וכתב בדברי הרשב"ם ז"ל פ' כ"ב מחכירה ע"כ יל"ל מסס דכל מי שפרע ודו"ק יד ושייר מפירותיו למחצון כו' פי' בסוגן המוציל כלומר שאחר שהמר אדם לחבירו ופירותיו למחצון אבל אם אחר בפירות אבי מחייב למחצון סיכו כלום דשיור יש כאן מחכה אין כאן וכתב"ם לקמן סי' ריי"ב סי"ב: טו כן מחכת ס"מ כו' דלא שייר לעצמו וגם לירשיו: יו וי"ת מחכת ס"מ כו' דלא שייר לעצמו עיין מחכות מכי' ס"מ ס"ו סי' ריי"ח: יח כח ס"ל סי' ריי"ב ס"ה כסנ"ה וס"ו יט רק כמכאי כפלמא ס"ל סי' רמ"ה ס"ו כסנ"ה:

ר"י ג ואפ"ה היה בנו קטן כו' עיין בהרמ"ם פ' פלמכה לכ"ב שכתב"ג דברי הרמב"ה שכתב"ם על סרי"ף שפסק שם כתכמים דירושם מפלים לח קני כיון דקי"ל נפ"מ דסמוכה לעובר נכו קטן פ"ם דירושם הכאם מפלים וכתוכה כפ"ם פ' מי שחת שם דירושם הכאם מפלים עיי"ש מחוכה לעובר ובניה שם דברי הרמב"ן שיישב דברי הרי"ף דשם נפרק מי שחת המוכר לעובר כנו קטן סייכו נפ"מ דוקא ובהרמ"ם שם כסיג עליו דלא מייכו דשכיב מרע יהפ פריף ומבריא לעניין זה והשכים לדברי הרמב"ה דירושם הכאם מפלים קני פ"ם פשפריף. ומכם מתני בכגון הר"ר מכם ייפב דברי הרי"ף כסוגן דנכו דשמת פתם נפ"ם פ' מי שחת דירושם הכאם מפלים עדיפא מוזכה לעובר כייכו מוקיפא דסוגים דמוי בפי למיתר דעובר קני מפעם זכיה מחרי מזכה לעובר לא קכה דעובר ליה ליה זכיה וירושם הכאם מפלים קני מחר זכיה לכל לפרי דמשקיפן בסוגים דמזכה לעובר לא קכה ומפרתיכו מסו' פרעתו על פרס קרובה מל' ג"כ עובר ליה ליה זכיה וליה כן ירושם מפלים כתי ל"ק וכדבם פתם דקליב לפניו ומפתיכו מסום דפרעתו על פרס קרוב, לפני לכו ומכן סברי דנחר ונתן לכנו כפוגן כמוציל ומוי כלאו פומר מני הקניתי לו כפוגן כמוציל דפס ודלמ' לפי' לח"ר מזכה לעובר ל"ק ודלמ' דרך להקנות לעובר קני פ"ם כפוגן כמוציל (דף מ"מ ע"כ) וכתי"ם סכ"י ע"ל מלתם לכ"ב כסס כרמב"ם וכ"כ הרמ"ם כנדרים סס כסס כרתב"ן ופפי' למחר דפסק הרמ"ם כרב אפי' הם כתב הר"ן כנדרים סס דהם מוכר קני מפסכיה ע"ת להקנות לפי' רב אפי' חודם ע"ם וכ"כ כיון דיפתו על פרס קרובה לכל כנו פוי כהילו מת' אפי' חוד' שהקניתי לכנו בפני מכסיפו ע"מ להקנו' כסכר לוגן ונם אפי' לח יהים לוגן כמוציל מ"מ הוכיל ודעתו על פרס קרובה לכל כנו עמסו פוכיו זוכה כוכה לכל כעלמא מזכה לעובר וירושם הכאם מפלים ל"ק וכ"ל כרוך דעת הרי"ף ופשיק"ל כרברי ולמ"ל הכי"ף נמי כתב סס כפ"מ התניתן כרוך ונם מ"ם הרמ"ן סס ז"ל והכלבו הכי"ף נמי כתב סס כפ"מ התניתן כפ"ת ולפי' פיוך לי פרעתו על פרס קרובה לכל כנו שפיכו לכל כ"ל דלח כתכי' כ"ל דפס פות' רכוכת פרי"ף כך הוה ל"ל כך ה"ל כתכי' כפ"מ כתר הך דפרעתו על פרס קרובה לכל כנו לכל מכוכתו לפרש ליפב' דהתניתן דקתכי הפוס כו' כעלמא כפלמא כפ"מ לכל כנו שפיכו לכל כ"ל דלח

ריא דין דבר שלא כרשותו והכותב נכסיו לבנו לאחר מותו ובו ז סעיפים

א (ג׳ רמב״ם פכ״ב מהכירה דין ס׳) (ג) דבר שאינו ברשותו של מקנה אינו נקנה והרי הוא כדבר שלא ב״ל כיצד מה שיאירש מאבא (או מאמר יורשיו) (תלמידי רשב״ם) מכור לך ג׳ שאירש מאבא מה שתעלה מצודתי מהים נתון לך שדה זו לכשאקחנו קנוי לך לא אמר כלום וכן כל כיוצא בזה:

כנה ב וי״ת דוקא בכתב אבל פה פירש ב (ג) ואחר שדה זו שמכרתי לך קנס (פור׳ פ״ב נפש ר״ת) שמכרי מירס תהא מכור לך קנס (ופ״ל פי׳ ר״ם פעיף ס׳):

ב (שם ברמב״ם ס״ו) מי שהיה מורישו גוסס ונטל למות וירצה למכור מנכסיו מעט כדי להוציא הדמים ג בצרכי קבורו הואיל ד והבן עני ואם ימתן עד שימות וימכור ישתהא המת ויתבזה תקנו חכמים שאם מכר ואמר מה שאירש מאבי היום מסור לך מכרתי קיים:

כנה ג ואין מדקדקים אם מכר יותר מעט (תלמידי רשב״ם) ואם לא מנה למכור מעט מוכר כנדי סימן למכור (שם ור״ן פ״ק דשבועות):

וכן צייר עני שאין לו מה יאכל ואמר מה שתעל׳ מצודתי היום טן היום מכור לך מכרתי קיים ו משום כדי חייו:

ג היה אביו נוטה למות ולא היה לו צרכי קבור ומכר לאחר לצרכי קבורה וא״ל מה שאירש מאבא הוי מכור לך בכך וכך ומת הבן בחיי האב ואח״כ מת האב בן הבן מוצי מיד הלקוחות ז (ג) ואינו צריך להחזיר דמים שהרי אביו מכר דבר שלא בא עדיין לרשותו ח ונמצאו הנכסים ברשות האב זה יורש אבי אביו:

ד (פור׳ פ״ב נפש דגינוסי שם) ט יש מי שאומר שאם ראובן לוה מיעקב אביו ואחר כך מכר נכסיו ו ומתו ראובן ויעקב וירש בן ראובן השטר חוב מיעקב מוציא מיד הלקוחו׳ הנכסי׳ שמכר אביו דמצי אמ׳ אנא מאבו׳ ראב׳ יריתנ׳

ה הכותב לחבירו מתנ׳ כ דבן בנו שתן דעתו קרוב כ״כ ומה כ כתב בכ״ו מתנ׳ כ״ל כתב לבנו ולא לבן בנו ואפי׳ פרק מי שמת דכיון שיכה הולד בן קיימת דלמ׳ דעתו קרוב׳ מיה כשלים ל״ק וכרבי׳ בכ״ו וכ״ה מי׳ זה ובן אחת שמרמב״ר סם נכסיו לבנו הסיג עליו ב״ה שמרמו׳ שכתב שם דקי״ל רשכר מיה וכיום ואפילו בחתנה פניו ומוכיל ודעתו על מרם קרובה שעל בנו וכ״ם ניראה הלשה מכליה עכ״ל ומוכיל לשחתים שמשיג על הרי״ף נמ׳ פלוגתא ב״ג שעל בעל ל״ק לא על הרי״ף ולא על הרמב״ם ומ״ש רבה שמשתיו דדעתו על מרם קרובה שעל בנו לאו משום זכיום הוא שעל שם שמירש הרמב״ן ברשות הרי״ף דשם דעתו על מרם קרובה שעל בנו ליתא שם ב״ה ליתא בש״ס לימה לבע״ר וכש״ם וגם ש״ס לומר כן נדחת הרמב״ם דשם מתנ׳ כ״כ מה׳ מכירה שמחמת שקנה הרמב״ם ומ״ש ב״ה ליתא בש״ס ולא היה נכון להניח על הרמב״ם ורבינו הלמד שכן דוקא בש״ס שכן נכרי לא וים שפין שמלקין הוא דעת שמחבר והסכרת פרמשונה כתבו בעל השיטור בשם רבינו הפי ודעת רבינו עיקר ושפח שמרו שעל הרי לחרי״ף כש״ם וגמ״ש מכיר ושלמי ע׳ שמלק שמוע שמר יהן זכיון בעוברין שמן שכיון שם ש״ם יליפא שמר לעיל מבע זכר כו׳ ר׳ שלעזר שמוע לא שמרו שבע נכנו שם שמר לא על דעתיים דר׳ שלעזר ובלבר ש״מ שם שרי לא שלבר מסלמלי שם קרקעו׳ לא עכ״ל לא קי״ל כשפי ירושלמי ביון דכש״ם ניון ע׳ מ״ם לא שמרו דסיינו דוקא שם ש״מ שלא רפין מילו׳ שרע רשם קמל׳ שמי ניירושלמי בלבר מסלמלים שם קרקעות לא ולא מכינו כש״ם ופוסקי׳ שמילקו בכך שו לא קי״ל כשפי ירושלמי שעור רשם בכולם פוכי׳ רש״ם משיקר׳ שוי ש״ר רשפחי׳ דשמניחן שוא משום מוכח לשוכר קנס ושפילו נכרי וש״כ כפי רשמ״י כתר הכי רשפחת שוא משו׳ דיעתו של שרם קרונם שעל בנו לא מוזן רפרר כיום ש״ם שפא רמיירי מתני׳ שפי׳ נכרים ש״ו כש״ם ונם שפח״ש עפין ש״כ רק ש״ם ש״נ כתב שפחם ושם שים נמו שלמ׳ עשמו של שרם קרונם שעל בנו קנס וכן כל שפר שפוסקי׳ לא מילקו שפחת דשק נכרים שמרו וכן עיקר (ש״ל כש״ם פי׳ ש״ם) ועיין בתוי״ט ש״ם כהן ס״ג פי׳ ל״ר: ב שנר תשובת . שכ״י כתב דוק׳ לשמ״ח יום רקוים לכן היא נשלמ׳ שוא ושטור רשפחו שפחת השפח שלא שלקו וכ״כ ב״י פכ״ל שם״ש ולפי נרשם כהרשב״ם ז״ל רבינו רשמרי נש״ם ש״ם שלמנם לכ״ג נפי תרומה לעניין יהושם הכשה שלמים רשון ש׳ יום היא נשלמ׳ שוא וכ״כ הרמב״ם רפ״ש שם מרומה ש״כ ש״ם הכא ועיין כריש ע׳ שלמנם לב״ג ונו״ק ומשטור מן רמים רשון ש׳ יום לא מילקי עוכר כלל: ג קנס שוא מנם ש״ל בא״ם פי׳ מ״ש ש״נ:

ריא ג דבר שפיכו כרשותו כו׳ ש״ל פי׳ ר״ם ש״ם וש״ם שם כשם שי ש״ח רפ״ם ושקשו ר״ן חייש שי׳ ש״ם ורפ״ג ושקשו ר״ם כשן שפייכו׳ לא״כ פי׳ ר״ם: ג ושמר שרם שלבל ש״ם שם כשם שקנו וירושם מילא שקלתי לא שמינן ליה כוכ׳ שפי דבר שלבל ש״ם שרם ש״ם וכן שוא שלבל ש״ם ש״ל שם״ש שפני לוקח שוי רם״ל ש״ל שם״ש שמר זו כרשות כש״ם ש״ק רשמינן (רפ שו) ושכתי רוכתי ורלא כש״ם שכתב ו״ה רשם פ״נשם שמרם זו לכשקחנו וכן שם שרם זו לכשפורישב׳ שיין כשם זו ש״כ ש״ם ש״ל ש״ם ש״ם: ג ש״כ לשמוי׳ דשי׳ שיין כשם זו לכשקחנו וכן תלגלין כוש כשור׳ שפיי כש״ם:

ד שכותב

מדקדקין אם מכר יותר מעט פי׳ שכל אין לשכור יותר מכדי צורך קברתו אם לא שיהיו מונין מי שיקבר ממנו שעט וכדשמיק: ו

מכר מכרתי שכל שלוקח היה צרי׳ לשמוי׳ שלן דמיו ופיין דרים שם שהרכתי כוש: ם ומשלו שכנכסי כרשו שלוקח שכל שן זה שמת:

ט ים מי שאומר כו׳ עד שנת שלוקח שלכת קל יריתנת שמכר כשב דין זה כל ים מי שאומר מכוש שם ל״ל שדין שלעבי זה

פשם מכר שכן דבר שאדיין לא כא לידו מפולם שמת״כ וה דרשוכן מכר נכסיו של עלמו וכרצות מכר כל זמן שלא נגבה מיכו שלכו מלוס ומ״ק: ו עמת רשוכן ויעקב פ׳ רשוכן שת שתעלם דמי לא שלת יעקב

מת תקל"וכה רחובן כתייו כירוס"חכיו ונפטר מקוב דחכיו וכשחרו בכסיס ביד סלוקח ופסוק הוא : יח סיוכ"סלוקח כנוף סקרק' מיד כן נרין לסיות ודלא כס"י שכתב מידו : יב ועיין לעיל ס"ק ס"ג כרחם פסו"דחפ"י סחלקי"סס כודחם שכא לפני בית דין כתוב כו כתבתי לפלוגי סחמרי"שכבר כתבו בחופן סמועיל (דהיינו סזיכה לו על יד חמר וכמ"ש בטור סס) ואין חבו מבוארין לחקור בחיך וכמה כתבם לו מס סחין כן כאן דמיירי בידו"שסקנ"ל חבו קרק"ואין מטלטלי נקני' חב"ק חח"כ היה לו חז כרשותו זק"ל : יג ודרי הו"כו"דאין פקדון לחוחם לחובחם כתבם חכל חלוה להוחם כתבם : יד חלא במחמד נ"ל ר"ס קכ"ו ועיין לעיל סימן ר"נ ס"ם : טו רחובן לוה מחמתן כו' בטור כתב זה בסס כרחב"ד בס"ם כ"ד וסס מבואר קצת יותר ז"ל וכתוך זמן סהיס בידו לפדותו חכל רחובן בפירות (דחס לא כן היה ריבית כדפר) וכח רחובן לחוני"ח הסד"מיהודה לפי שלקחם קודם שוכה מחמתן בסטר ופסק כרחב"ד דאין מחמתן לרחובן ס"ם :

ריב ח מכילת פירות דקל וזה פי"לף

מפירות אין כעולם מ"מ סס מכילן דכר שאין בו ממם הוא וכטור לא כתב זה וכדר"ס כתבתי חחפטר שב"ם מודיס לרחב"ם כזה לחנין דיב' (ודל' כב"י) חלא חל"שנחרס לא מסמ' לרחב"ם והטו"דקאי חזה ס"ם :

ב עד שיקנה נוף בית זה לדור בו כטור הוסיף וכתב ז"ל וכן המוכר רחל לניהודי' כו'וחמקב' מסחיטו וחוילו לעשות שכתב בב"י שלמנם כתבו סטו' בפי' זה מסום דכאן חיירי בדין דכר שאין בו ממם ורחל לניהודים כו'מסום דכר שאינו כעול' נעשו כה וכבר כתבו רבינו בפי' ר"ש פ"ם מהל' כפרים'כתבתי טעם דברי הטור ולק"מ פ"ם : ג חאומר ידור פלוני בבית זה ולא קנה כו'עד"ר שהוכחתי דל"ד קאמר סחי דיבא חאומר ידור פלוני בבית זה חלא חפי' הקנה לו בבית לדירה כמי שעשה ג' מסמ' כיון דלא קנה לו זמן חלא דל' המרדכי נקט והוא היה צריך לכתוב כל' זה פ"ם דהל"כ הא חפי' עשה ג' כמי לא קנה לדירה ד כך סחין כו ממם סוא וכמ"ם לפכי זה . מהל ח"ל דל' ידור פלוני בבית זה ס"ל כחלו הקנה לו בבית לדירה דשם במרדכי כתב בהדיא דל"זה הוה לון כו ממם פ"ם : ד חפי' רק עשה ג' במסמ' . ועשה דכת' חור"ם לעיל בפי' ס"ג דל"ל דבשחקבל עליו לזון לפכירו סתם חו יתן לו ק' זהו' לפכה דבטור כתבה חחת מנדרו דמסמ' הא עשה עב"פ צריך לזוכו כתבתי שם והוכחתי מתשובת הרא"ם דכלל דין ו' ו"פ דכיינו דוקא שם דנילה דעתו שרוצה לזוכו עשה לחמו' מדמ"' כלשוכו וחמר חו חתן לו ק' זהו' לפכה הא קיבל עליו לזוכו סתם חפי' כיום ג' סני ומעשם דמ"פה ודלא כי"ל שכתב חור"ם שם לפכי זה והוח דעת הרשב"ם שחולק וס"ל דחתם לעולם מסמ' והחרכתי כרחיית ע"ו ע"ם ושם כתבתי נם כן לייסב הא דכתב חור"ם כם"ם קם"נ דבשטרוכו ממם סתם דיכולין לומר דלא פטרוכו כ"ם לעשה דלא חיירי ככל חיני מסי' ע"ם ולכאורה היה נרחה לייסב בעיכן חחר ולומר דמ"ם כחן חפי' רק עשה ג' כמסמ' לא חיירי כמקבל עליו ליתן לו דירה חלא כחלו חמר סרחות כתוכה לפלוגי לדור בביתי כל זמן שחין חבי נרין כו וח"ם יכול למסות כו כריולא מסמ"כ כמקבל עליו לזון לפלוגי חו ליתן לו דירה דס"ל דנריך ליתן לו לפסות שכא חבל בהנסות מרדכי שם מסמ' ומוכח דקאי חפי' חמקבל עליו ליתן לו דירה ע"כ מסוורת כמ"ם רחשוכה ודו"ק : ה יש לפרש בטור כו' ז"ל סרחב"ן שם שבקנין ענין חוק וכשכח כחתרוכ' לח דירה כלבד שחין בו ממם כתן לו חלא חנוחו של קרקע קנו מידו (חשא"כ כשכת' בטשט' בקנין לפכי דירה וכמו שחמיק וכת' ז"ל חבל חם לא כתוב בטשר כן רק וקנו ממנו שכותן לו לדור כו') : ו וכ"ם חם המוכר בקנין למטה ז"ל סם כשכתבו בסוף טשט' וקניכה לפלוגי על מה דכתיב ומפורש לעיל מכני שסשורת טשר שכסוף ליסות כמו שכתבוהו שלא כתבו ג"פ בכדי עכ"ל : ז שבקנין חכמים כו' כיוצא בזה כתב טטור לקמן סי' רמ"ח סעיף י"ד לפכין תנאי כפול שם בסי' ו כתב דה"פ חם כתוב בטשר ותנאים שלנו בשפי' כתנאים סמקיים' כו' ע"פ וסמכתר כתבוהו שם בסי"ב :

ריב דין מקנה דירת בית או חצירו או מקדיש דבר שלא בא לעולם ובו ט סעיפים :

א (ג' רמ"ם פכ"ם ממכירה ד"ה) (ח) אין אדם מקנה לא בטבר ולא במתנה אלא דב' שיש בו ממש אבל דבר שאין בו ממש אינו נקנה לפי' הטקנה להבירו ב אבירת פירות דקל זה או דירת בית זה לא קנה ג עד שיקנה גוף בית זה לדור בו ונוף אילן לאכול פירותיו :

(עיין לעיל סימן רכ"נ סב"ם)

טנה (סנ"ח סוף כ"ב) ג (כ) חאומר ידור פלוני בבית זה ולא קנה נמן סדירה ד חפילו רק עשה חחת כמסמ' טשר שכתוב בו טרחובן כתן לדור בביתו וקנה ממנו ע"ז (רחב"ן סי' ס"ג ובב"י סי' קל"ם סביאו) ה יש לפרש בטשר טקנה ממנו בעניין סמועיל והקנה לו גוף לדור בו ו וכ"ם אם חמוכר ידור בבית זה כל ימי חייו ולא קנה לו גוף הבית לא מהני לו כלום דהא לא קנה לו גוף הבית ולא דירה ומה שכתוב בטשר דודאי ליפוי כח כתבו וקנה ממנו בעניין סמועיל אבל אם לא כתוב בטשר רק וקנו ממנו שכותן לו לדור בביתו אין זה עיקר הקניין אלא עיקר הקניין הוא על הדירה ואין בדירה ממש טשר אלא שיש בתוב בו קניין פירות כרחוי רק כתוב בו שכתן לו כח ליקח הפירות כתיקון חכמים (תרומת ס' מ"ם) הרי הוא ו שבקנה לו כתקון חכמים וים לפ' שכתן לו כחופן המועיל :

ב וכן

ד שכותב נכסיו - עיין בחשו"ת מ"ח מלבוך סימן י"ח ובנרשב"ם סי' ס"ם : ה מי שסיה לו פקדון וסוא חולה ואין לו מכתן כיד כתבו בחופן ס' ג' נבי עובדת דרב מרי בר רבל דחה שיתר על המוב יכול לסקדי' ולחכור מכל נוכח מחלם חוכו כו' (ועיין בהנסות מהר"י שם) ונמחא כן דחת יש פוסקים מכל י"ח דפ' המוחר לינו יכול לסקדים ולחכור ועיין נספרי ס"ך בי"ד סי' רכ"ח ס"ק מ"ב וס"ד וכספרי נקדוח שכתב שם שהרכתי כזה ורחית בחוספות חפר' פ"ב יש לימו' ע"ם ודו"ק וים לחלק ולומר דרוקא בסקדים מכל נחכיר כ"ש חוכיר כדיכול לחכור וכ"ש עיין בחשו' מהרח"ן שכון סי' קל"ב ובמבי"ם מ"ם סימן ק"ז :

ריב ט אין אדם מקנה - עיין בחשובת רשב"ם סימן רע"ם שכ"כ ובחשו' ר"ח מלבוך סימן ע"ז ובמבי"ם מ"ב סי' שכ"ם ובחשו' ן' ל"ב פ"ם סימן ב"ם דף ע"ב וס"ד דף ע"ג ע"ב : ב סשומר ידור כו'שם ג' כו' (חב"ם חשחק שר"ל דחפי' הקנה לו נוף הבית לדירה רק שם שחק בחשחק וכן פירשו בע"ם וסמ"ע פ"ם ג' מכל נשמת בסנסח מרדכי שם חשחק לסריח דהקנה לו נוף הבית לדירה קנסו לדור בו לעולם לכ"ע דהפ רב נחמן שם בהנסת מרדכי פי' כן פרש"י דדור עלו' בבית : ה דלא חמר כלום חשם דשם ג' בחשחק חשחק בשחר כיום ג' חשחק בשחר בית כיום ג' וידור בו קנסו לעולם וכן חשחק בעשל פעו' חשחר שני קנין דף ס' סוף ע"ם ושעמ' דחשחכר סוף דכיון שהקנה נוף הבית לדירה ע"כ הבית לעולם שלו לדירה ו"כ דברי הר"ב והבחסכים שחרינ ע"ש ובשחמי סדבר לפני מורי חתב - פנסון ז"ל ושוטב נעיניו) :

ג וחם

ג ואם טייר כו' ל"ל אסרה לא כיון ואם כיון זה כי זה ל"ל אטו' פרטנ"ן אפלת
אם אמר טיירתי לו ולפלוני דירה אי אמרי' כיון דלגבוי טייר נוף ודירה לא
לאותו פלוני כמי שהכי אז לא תפו' ל"ל דאפשר אוכל אחר עמו לכולם טייר
בשכיון ג' לפי שאין אפשר אלא שרוב הקיים מתנותיו וכל שאפשר לדון כן נדון
אלא אכתם יש כר ג' פרשתי בזוהם אלא יפרוש עמו אותו שאמר בזכות פרידה
וזהו שאמר אמר ואפי' טייר נוף שבתוך
לדירה לפלוני לא אמר כלום כי אם
שכה אותו הפיס שכרי טייר ים כאן
ואחכה אין כאן עכ"ל ואכיון הר' שאפשר
אוכם אותו שאמר ואע"פ אף"ל אלא
אכתם יש כר אחר כו' תירגו אמר אחר
שאין בשכיון דין זה אבל אי אפשי לאלו'
כלל דברי הפו' רחמ"ן ז"ו אלא קשיא
לכך כוונתו אחר שאלתך ב"ל שלכולם
טייר בשכיון ג' וכיון לשכירו ב"כ שפרי'
לו נוף שכתים לדירה אלא אכתם יש כר
אחר (תיכת ג' ל"ל אחר וכן בחשובת
רחמ"ן עלמו פי' ל"ח ל"ח ג') פרשתי
כוונה אלא יפרוש ואפילו אחר אחרון כיון
לשייר לאחרון נוף הכתים לדירה כמו
שכיון לעלמו מ"מ לא זכה אותו אחר אחר
כי אפילו אחר בדירות ואפי' טייר
נוף שכתים לדירה כמו שכיון לעלמו
מ"מ לא זכה אותו אחר כי אפי' אחר
בדירות ואפי' טייר נוף שכתי' לדירה
לפלוני לא אמר כלום כי אם שכה זכה
אותו אפיס שאמרי רק לשון טייר יש כאן
ואחכה אין כאן ואע"ב אשיב אלא זכה
אותו אחר - כן ל"ל בדור ואולי לזה
אחתים ואע"פ אע"ב וז אל ארב ואין
לפקפות על תשוב' אחרונ"ן אכ"ל
אדאחרי' אע"פ ע' ח"ם אכתי' לאו
דקל לאחר ודירותיו לאחר אפו אי
טייר אקום אחר או לא אח"ל לאחר לא
אחי טייר לאכתו אוקמינהו אפו אי
דאחתם ואלו אינו אקום אינו אקום
לאחר אחר טייר אפשר לא אקמר לאון
אין אלא אחר אחם דקל לאח' ודירותיו
לאחר ואי אחרינן דאשייר אקום אינו
לאחר הוי אחרינן דכתכון כאופן
אחוכיל ואפי כאלו אחר אחי כותן אקו'
אחתם דקל זה לפלוני ואפי כותן אקו'
דקל זה לפלוני לדירות דאיכו טייר לו
אקום אשפ"ב אם אומ' רק ל"טייר לאחר
לא זכה אותו אחר דאשם יזכה וק"ל
ואפ"ה לעיל פימן ר"ם אסיף ו' : ד
ואם אפרש יש כו' פיין לאחוש
אפרשי"ם סי' רפ"ב ורכ"ר : ה וכין
אמוכר פירות אחם פי' אחר שכאו
לעולם ואין אקכין אל וכ"ב אשור על ל"
אח"ע ודלא כאכנ"ל שכ"ע פכ"ג אם לפלוני
אלמה דין ז' ע"ב : ו דין אשקרא כו'
פיין כאחו' אחלו"ן אפיין פימן קנ"ב
ואפכי"ם אי"ב סי' קפ"ם ורע"ר וכאחו'
ר"ם כאן אפוילי לפ"ב סי' קפ"ם
ואאחו' אפרי"ם סי' כ"ב ואפי' ל"ם : ז
או אחלנו לארקא . אשור כאח כאם
אחי"ם או אחלנו לארקא ואלא לוקא
פלוני אליה וכראשון אור"ם שכל כאחלנו כ"ם אורו דאחייב לקיים אלא ארר
אכ"ל אח"ע וכ"ב באחשו' ריב"ל פימן נ"ם א"ם פימן כ"ם ן' פיים פימן
ל"וק"נ נוק"ם ואחשו' ל"נ"ב ם"ג פימן מ"נ : ם ויש

ב ואפי' אמר אפי' אמר כל שהוא אפי' אמר אי אפשי בו אפי' אמר אי אפשי בו
כלום אפי' אמר אי אפשי בו כלום אפי' אמר אי אפשי בו כלום

שקבלו עכשיו וכן פירות לפירות אין נכיון יורש אותו הדבר עד שיקיימו מעלה לגבר : כ לכתלה כמתני אם יוצין לילן כו' כלומר גם הרמ"ם ס"ל דאע"ג וכיוון לידי מתנה כמתנה אם יוצין לילנו פירות ס"ל כלומר כח לילנו ודוקא כשוה שים לו כמתנה אם יוצין לילנו פירות ס"ל כלומר כח לילנו כח לידו ודוקא כשוה שים לו כיוצא פלוני ואפילו לא קנה הפקדון - וכ"ש מהרש"ל פ"ר דמ"ק סימן כ' : ם כתלה כתמתי פ"ל סימן ר"ם דמה שומר שיקנה כשיעור בעולם דיש מוקפים דלא קנה ודו"ק : יור אם יוצין לילן כו' או תוך שים לי על מנת לכשפרוע מתנה מתנה לפקדון כ"כ הרמ"ם ושין בחשובת רמ"ן סמן סימן קכ"ב בשורך זה עיין בתשובו' רמ"ם סימן מ"ם סעלה ג' : יפ קנה קרקע מרעתא כו' עיין בתשובת ן' לב ס"ג סי' ל"ו : יב שפה שומר לכשפקנה יהיה הפקדון כו' זה לישו דמה לסרים למרינן נמ' שפ"י (דף כ"ם) שרש זו מחכורתי לך לכשפקנה מתוך תיקרם דלא קרשם ועי"ש נרין לומר כיו שכתב נמת"ם ס"ק כ"ב : (ולפי טניות דעתי דבדי הרב נכוניש ושם מחולק נמת"ם ניין דכר שלוה נא לעולם וניין דכר שלוונו כרשותו פ"ש לומר כן שכשרי פ מחתת נרמ"ם פ"ו מהלכות מרוכין פלין לחלק ושם-שפקפה תן הש"ם דף לף על פי לק"מ דשם מיירי שעשה הקרש לא הרי הקרש שכל מכל מקום פ"ל לרמ"ם דצריך לקיים מדין נדר וצ"ע שעשה כשאל על נדרו וכן מצוחר לשרי"ם נרמ"ם פ"ו מהלכות ערוכין ע"ש וק"ל ועיין נמ"ת סק"כ שם' מכירם ועיין כי סי' רכ"ו) :

ריג ג כל זמן שלא פרעו כו' עיין נשע"ת ס"ק ב' עד סי' תפ"ב שכניש כ"ל מהלכו' שתים' וכרבריו שם דלא כש"י : ג מפשיע על השובן כתב נר"ם ומשמע מפירש"י דלף שם עמדה מעליהם עשם ג' קנשם ודלא משמע כן נש"ך נסק"ב ומכירם ונכיאור ג' נשע"ם ועיין נת"ם סי' ג' ועיין נכ"ם :

ם נים מוחרים דלא קנו שהפקדון - וכ"ש מהרש"ל פ"ר דמ"ק סימן כ' : ם כתלה נהמתי פ"ל סימן ר"ם דשם שומר מיקנה כשיעים כעולם דיש מוקפים דלא קנה ודו"ק : יור אם יוצין לילן כו' או תוך שים לי על מנת לכשפרוע מתנה מתנה לפקדון כ"כ הרמ"ם ושין בחשובת רמ"ן סמן סימן קכ"ב נאורך זה עיין נתשובו' רמ"ם סימן מ"ם סעלה ג' : יפ קנה קרקע מרעתא כו'

הג"ם ◦ (סור סעיף ם' נשם הרמ"ם ונטנוכים) (ם) וי"ל דלא קנו שהפקדם ולא הנזקה כלום דלין מדם מקדים דכר שלא נא לעולם ומתילא דכריו כעלים נכל שם שמר כ (ם) כתלה כהמתי (י) או יוצין לילן זה פירות וכיוצא כזה שתנה לקבל, או לעכיים שייב לקיים דכריו משעה כדר ודוקא שם שנודר קיים ◦ (רשל"ר ומרדכי פ' מי שמת) שלכל שם שכר מת שיכו כלום כפ' שהרי שיכו כלן שיקיים כדרו ושכרת שהפרונה היא עיקר וכן רלוי לשורות וע"ל סימן רכ"ב סעיף כ' ושם כשכא לקיים שהקנ ע"ל סימן ר"ט סעיף ד' :

ח (יפ) קנה קרקע אדעתא שיעשנו הקדש ולא הוציאו מפיו כלום י"א דכיון שגמר נלבו לתת לצדקה חייב ליתן ◦ (מרדכי פ"ק דקדושין וכפ"ק דב"ב) ויש מי שאומר ◦ (סור ס"ב נשם הרמ"ם ושוא כתבו סי' י"ג ס"ב) דאע"ג דכתיב כל נריב לב עולות חולין שהקדש לא ילפינן והאידנא כל הקדש יש לו דין חולין שאין הקדש עתה לכרק הבית ואינו אלא לצדקה הילכך כל שלא הוציא נשפתיו אינו כלום : (ויש לתמיה כשגרש הרמ"ם ◦ (כ"כ נר"ם סי' ד' סי' רכ"ם) דכן הכריע מהרי"ק נשורש רפ"ג וכן פסק הרמ"ם נפ"ק דהתניות) ועיין נ"י פוף סימן רכ"ם) ו

ט וכן אם אמר קרקע זה (יב) לכשאקננו יהי' הקדש אינו כלום שאין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם אבל אם אמר לכשאקחנו אקדישנו או אתננו להקדש הוי עליו נדר וצריך לקיים נדרו :

הג"ם וזהו שכרת הרמ"ם ופוסק על הרמ"ם שסופר (יב) שם אמר לכשאקנה יהיה הקדש שייב לקיים דבריו כמ"ש סכרתו כספיק ז' כב והכרי המחבר שסתם לפיל כהרמ"ם וכלן כדברי הרמ"ם אינו כלום :

ריג פירות כוורת ופירות שובך באיזה ענין יקנה ובו ב' סעיפים :

א המוכר פירות שובך או פירות כוורת לחבירו קנה ואין זה מוכר דבר שלא בא לעולם לפי שאינו מוכר יונים שיולדו או דבש שיבא לכוורת ג אלא הוא מוכר שובך לפירותיו או כוורת לדבש שהרי הוא כמוכר אמת המים לחבירו שהוא נהנה בכל מה שיצוץ בה כך זה הקונה שובך זה לפירותיו כמו שמוכר אילן לפירותיו :

ב הביצים והאפרוחים עצמם שיש בשובך לא קנה אותם בעל השובך ג (ג) כל זמן שלא פרחו ורבר זה תקנת חכמים הוא ומשום לא תקח האם על הבנים נגעובה לפיכך הרוצה להקנות אפרוחים וביצים אלו לחבירו ג (ב) מטפח על השובך ד עד שיפרחו האמהות ויגבהו מעל הארץ ואח"כ יקנה אותם לחבירו באחת מדרכי הקנאות המטלטלין :

ריד המוכר בית פתח מה נמכר עמו ובו י"ג סעיפים :

א • (ג' רמ"ם פכ"ה ממכירה) המוכר רבר שיש לו תשמישים לא מכר את התשמישים אלא אם כן פירש כיצד מכר את הבית ג לא מכר את היציע שסביבות הבית ג אע"פ שרואה פתוח לתוכו : (וי"פ פעילו מכר לו ג מנרים סמיבוטים ◦ (סור ס"פ נשם הרמ"ם) במרחבים אמורים כשהיה רוחב היציע ד' אמות

אז

ם כלומר שקנה הפקדון כשעת הפקדה ג (ם) וי"ל דלא קנו שהפקדם ולא הנזקה כלום דלין מדם מקדים דכר שלא נא לעולם ומתילא דכריו כעלים נכל שם שמר כ (ם) כתלה כהמתי (י) או יוצין לילן זה פירות וכיוצא כזה שתנה לקבל, או לעכיים שייב לקיים דכריו משעה כדר ודוקא שם שנודר קיים ◦ (רשל"ר ומרדכי פ' מי שמת) שלכל שם שכר מת שיכו כלום כפ' שהרי שיכו כלן שיקיים כדרו ושכרת שהפרונה היא עיקר וכן רלוי לשורות וע"ל סימן רכ"ב סעיף כ' ושם כשכא לקיים שהקנ ע"ל סימן ר"ט סעיף ד' :

ח (יפ) קנה קרקע אדעתא שיעשנו הקדש ולא הוציאו מפיו כלום י"א דכיון שגמר נלבו לתת לצדקה חייב ליתן ◦ (מרדכי פ"ק דקדושין וכפ"ק דב"ב) ויש מי שאומר ◦ (סור ס"ב נשם הרמ"ם ושוא כתבו סי' י"ג ס"ב) דאע"ג דכתיב כל נריב לב עולות חולין שהקדש לא ילפינן והאידנא כל הקדש יש לו דין חולין שאין הקדש עתה לכרק הבית ואינו אלא לצדקה הילכך כל שלא הוציא נשפתיו אינו כלום : (ויש לתמיה כשגרש הרמ"ם ◦ (כ"כ נר"ם סי' ד' סי' רכ"ם) דכן הכריע מהרי"ק נשורש רפ"ג וכן פסק הרמ"ם נפ"ק דהתניות) ועיין נ"י פוף סימן רכ"ם) ו

ט וכן אם אמר קרקע זה (יב) לכשאקננו יהי' הקדש אינו כלום שאין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם אבל אם אמר לכשאקחנו אקדישנו או אתננו להקדש הוי עליו נדר וצריך לקיים נדרו :

הג"ם וזהו שכרת הרמ"ם ופוסק על הרמ"ם שסופר (יב) שם אמר לכשאקנה יהיה הקדש שייב לקיים דכריו כמ"ש סכרתו כספיק ז' כב והכרי המחבר שסתם לפיל כהרמ"ם וכלן כדברי הרמ"ם אינו כלום :

ריג פירות כוורת ופירות שובך באיזה ענין יקנה ובו ב' סעיפים :

א המוכר פירות שובך או פירות כוורת לחבירו קנה ואין זה מוכר דבר שלא בא לעולם לפי שאינו מוכר יונים שיולדו או דבש שיבא לכוורת ג אלא הוא מוכר שובך לפירותיו או כוורת לדבש שהרי הוא כמוכר אמת המים לחבירו שהוא נהנה בכל מה שיצוץ בה כך זה הקונה שובך זה לפירותיו כמו שמוכר אילן לפירותיו :

ב הביצים והאפרוחים עצמם שיש בשובך לא קנה אותם בעל השובך ג (ג) כל זמן שלא פרחו ורבר זה תקנת חכמים הוא ומשום לא תקח האם על הבנים נגעובה לפיכך הרוצה להקנות אפרוחים וביצים אלו לחבירו ג (ב) מטפח על השובך ד עד שיפרחו האמהות ויגבהו מעל הארץ ואח"כ יקנה אותם לחבירו באחת מדרכי הקנאות המטלטלין :

ריד המוכר בית פתח מה נמכר עמו ובו י"ג סעיפים :

א • (ג' רמ"ם פכ"ה ממכירה) המוכר רבר שיש לו תשמישים לא מכר את התשמישים אלא אם כן פירש כיצד מכר את הבית ג לא מכר את היציע שסביבות הבית ג אע"פ שרואה פתוח לתוכו : (וי"פ פעילו מכר לו ג מנרים סמיבוטים ◦ (סור ס"פ נשם הרמ"ם) במרחבים אמורים כשהיה רוחב היציע ד' אמות

כנסות • והיינו כגון דרך משל כגד כות' לדרוס מבכי' והוא לא כתב לו אלא שיניע אלא כתב לו לתיגר דרוס סבית או בשעת השמ"ס והלוה לגד דרומי לא תמרינן שמכר לו גם היגע הפומד בתוך התיגר דסונרך לכתוב לו מגר סניב"משל"כ היגע דתינו ניכר כ"כ: ד בפתוחה לתוכה כתרוב' המעוניכה • פי' שתין לסעלייה שתא אחר רק שעולין מבנית דרך סולם לסעלי' בתוך תרוכה שנעשה כמעונ' תקרת סבית או תמרינן שסיח נ"כ נקרא בית ונמכר בכלל סבית כגון שהוא ע"נ מש"כ תן בגד כשהוא רשב"ם: ס

ריד א סמוכר את הבית כו' אין נתשוב' רשי"ם פיתן רש"ו ונתשובות תכ"ם ס"ם סי' מ"ו וסי' קכ"נ ומ"כ סי' ע"ד ונתשובות ר"ם ן' סי' ס"ם ונתשו' ר"ל ן' מניב סי' קכ"ו: כ סמכר לו מגרים כו' כתב נשם"ם ס"ק ס"כ ברמ"א כול' הנ"ם שמת סיח ומקומה מתקום הנ"ם מגרים כו' לא ירקבו מי דתקו לוס סמכר כתו סבית הנ"ם זו נשם"ם דשום שם"ו כן הוא נשור: ג רשונן

אף אי יותר אכל פחות מזה הרי הוא בכלל הבית (שם' פתוח לתוכו) ° (טור שם) וכן העלייה שע"נ הבית ד הפתוחה לתוכו בארוב' כמעזיבת הבית הרי הוא בכלל הבית:

סנה וכ"ז לא תיירי אלא בשעת המכר או מתנה אבל ה מי סהודה סמכר כיתו או כתתו לתגירו סכל בכלל דת"ל להודות רק על הכלל ולא על הפרטים ° (ר"י ספ"ק ' בשם רשב"ם):

ב ° (שם ברא"ם סי' נ') (ג) המוכר את הבית לא מכר ו את החרר שלפנים ממנו אע"פ שמצר לו מצרים החיצוני' (ו"ל דוקא במכר סרבה ר' מתות) ° (טור שם בשם הרא"ם וב"י בשם רתב"ן) ז ולא את הגג בזמן שיש לו מעקה גובה עשרה טפחים ויש לו רוחב ד' אמות ולא את ח הבור ולא את הרות: ° (סרי"ן וב"י ע' סמוכר את הבית):

סנה ט (י) ואע"פ שמכר לו מגרים בפילוגים ויש קולקין אם כתב לו ולא שיירות כו' וצריך המוכר יא לקנו' אע"פ שכתב לו שמכר לו עומקא ורומא י (וכתב לו ג"כ ולא שיורות כו') דרך מהלוקח ° (הרא"ם ופור שם) כרי להכנס לבור זה או לרות זה ששייר ואם א"ל מכרתי לך הבית חוץ מהבור או הרות יב אינו צריך לקנות לו דרך יג וכן המוכר בור או רות בלבר אין הלוקח צריך לקנות לו דרך אלא נכנס לתוך בית של מוכר קר הרות ומסלא (הר"ם סתין בלוקח דרך מאר מון מוס ° (שם ברמב"ם פכ"ו דין י"ג) אבל אם יש לו דרך אחר לתוך בניתו של מוכר ° (ריב"ם סי' שמ"ם)

ג ° (שם ברמב"ם פכ"ו דין ט') המוכר בית לחבירו אע"פ שכתב לו הקניתי לך עומקו ורומו צריך לכתוב לו קנה מקרקע התהום עד רום הרקיע יד שהעומק והרום אינו נקנה בסתם וכיון שקנה העומק והרום קנה הרום שהוא האויר בלבר והעומק שהוא עובי הארץ אבל לא קנה הבנינים שבעמקים ושבאוי' וכיון שכת' לו מקרקע התהו' עד רום הרקיע קנה הבור והרו' שבעובי הקרקע ומעוקות והמחילות שבין המעוכות למעלה:

סנה ° (כן דעת הסור שם וב"י ומ"ת שם לדעת רמב"ם ולפעוקי רשב"ם) ונס הגג אע"פ שיש לו נוכח עבר ורוחב ד' אלל כל אחיכו רוחב ד' ונוכח עבדים בכלל בית הוא ואפילו לא כתב ליה עומקא ורומא עד קנה גג כזה ° (רמב"ן):

ר ° (כן הוא ל' הסו"ת שם בשם הלבו') אם לא כתב לו עומק ורום כלל אלא מכר הבית סתם אין לו באויר שעל גג הבית ולא למטה ולא כלום בין בבית בין בחצר שלא קנה אלא עד ראש כותלי

שיורות ולא כתב שיורי שייר אב"ל ונס הד"ם סבי' סתשו' כשי"ה וכס סבין מ' °מכל זה נראה לדוקא בהודה דרך סיפור בשלמא ° מתרינן דשקבלה פיר' כל הפרטי' קנה נס הפרטים אלא אם כיון המוכר או קונתן להקנותו בהודאה זו ולפי צריך לפרש כל הפרטי' כיון דזה תפלת קנינו הוא לפניו שבא להקנותו לו ע"י הודאה אף שאומר בלשונו שהקנאתו לו בכר • נס מה"ם נראה דם"ל סבי' אלא שקינר בלשונו ונתן תכשול לפני התעיניס כדברי': ו את הפתר שלפנים מתנו רגילין היו לבנות תדר לפנים תבנית שם ממוכס ובליהן ואין תשתיין לדור בו כתשתיים סבית והיינו ת"ס ע"ג דאף אתין בו ד"ת והוא בתוך התגרים דהוא נתכר בכלל בנית כת"ס בם"ס אלא סברת"ס והטור ס"ל דדין תדר ו'נית שיים שם וכן פ"ת שכתב תור"ס ו"ל בשפיף ס' כ': ז ולא את הגג אפי' תינו תקורה ותנוסף כ': ח הבור והות סניתן שפירות בקרקע כיצד תכוכס בו מים שמותבי' בני הבית ושתער תתנו אלא שהבור הוא שפיר בקרקע קצה שתינו תלבד את תיתי' בקרקעות אלו והות הוא שפירה בקרקע שתינו קצה ואין תתים תשתתי' כתוכו עד שיעשה שכיבו כותל בין בתוך התפ"ה נתר"ה ובבור והות אפי' תינן רתבי' ד' אינן נתכרין עם הבית • וכרתה דת"ה °בם"ם שם ו"ל קנה הגג וכל אלו אב"ל דם"ל דשוין הן ולא דק: * ט ואף על פי שתער לו מגרים בפילוגים וכתב לו ג"כ ולא שיירי כו' כרתה דכולה הנ"ה אפי' תפת היא ותקומה בתקום הנ"ה שבניים ג"כ תנן שלפניו ובעומק קמ"ל דל"ת דבור והות הפטורי' בקרקע יהיו בכלל עומקא ורומא קת"ל דל"ת שהגג הוא בכלל • אלא סתר"ם תנן דכתי לסופי' ולכתו' אף על גב דכתב לו גם כן ולא שיירי כויכיני אינן כלום וזה קרי אתיר לו מגרים ת"ם הוסיף ומי' וכתב תפלת אע"פ שתער לו מגרים וכתב לו ולא שיירית כו' וק"ל: י וכתב לו ג"כ ולא שיירית כו' אע"ר פ"ו"ש כו' שם כתבתי דאם תער לו מגרי' וכת' לו קנה לך כל מה שבתוכו דכ"ע מודי דבתער כל מה שבתוכו דל' זה תהני שפי תכתיב' ולא שייר' כויכיני אינן כלום ולא כתב ת"ם יא לקנות לו דרך כו' דהתוכר כתין יפה תוכר ובפרישה כתבתי דדוקא בכתין זה דסבור והות תעלתן בשתרו להתוכר בלא תנאי ואפשר להתקיים שיורי דבור והות על ידי קניות דרך תפלוקח אבל בתוכר דקלו לתגירו ושייר פירותיו לנפשו כיון שנילה דעתו שתקנה לשיור לנפשו גם ת"ה לו לקנות הפיורות אם לא שייר לו תקום תונף פירות הדקל כזה תתרינן דכתין יפה שייר לנפשו כל הדרוך לו וכת"ם הטור והתפתר כפי' ר"ט ע"ם: יב תין צריך לקנות לו דרך כיון דלא סיה צריך להתנות שיורי דבור והות תתרינן דלבך התנה כדי שיסתרי כידו כדתפיקרא דפייגו אם הדרך סיכנס וינא כו': יג וכן התוכר בור והות פי' דתבי וכן הוא ללתדיגו דגם כזה תתרינן דכתין יפה תכר לו ותכר לו עם הדרך ול"ד לתוכר לתגירו פירו' דקלו דלא תתרינן דכתין יפה תכר לו עם תקו' תונף הפירות כת"ם הטור והתפתר לע"ל בסימן ר"ט דשתני כתם דתה שתכר לו לא תל בו קנין כיון שתינו כעולם ולא שייך בו לומר בתין יפה תכר: יד שבעומק והרום תינו נקנה בסתם פי' עומק כולל עובי הארץ שיכול הלוקח לחפור תחת בירו עד שיגיע תקנה ורום כולל הפרוור עד שיכול הלוקח לבנו' ע"נ ביתו תם שירצה וכת"ם הטור והתפתר בסעיף ז תפלר זה ותם היו נתכרי' לף תם לא כתב לו הוא לתתרינן דבירור לו דכתב עומק' ורומא כח התוכר לימות בשת כתו דהלוקח ולפקנות לו לף תכנינים שכם כגויים תתחת בניתו וע"ג וע"ם כתב דתסתמ' לא היו כתכרין לו וע"ם נראין שיכתוב קנה תקרקעי' התהום עד רום הרקיע שכזה הל' בכלל הכל ואז ג"כ שיכתוב לו ג"כ עומקא ורומא כת"ם הטור והתפתר בסעיף זה ודו"ק: טו קנה גג כזה כבר כתבתי בסתוך דוקא גג דתליא בסבירות הוא דקתמר דגתין ד"ה קנסו תכל כור והות ולא קנה ע"ם °כת"ם דבית' כאן ו"ל קנ' גג וכל אלו: טז אלא קנה אלא עד דתם כותלי *

בסגר פי' בסגר תינו יכול לבנו' גבוה תבותלי בסגר

ופיין ברים סעיף שתר זה שכתב דעות הפלוגות כזה : יז דעומק ורום מצוייר פי' מעויר להמוכר : יח אבל אינו יכול לעכב
על שכתלים דמכביד עליהן ויתקלקל מהרש פ"י בכירת הכנין - ומוד יש כזה כ"מ להלוקח אם כבה עליה המוכר ומכר אחר כך שבטן
לאחר ונפלה כת"ם הסור וסמכר בסמוך פ"ו פ"ם : יט לשפור מכפון פי' בשניהו סמוך לבית שמכר ויתמיק שפשיהם נם תחת
הבית שמכר : כ כדי שלא יזיק פי' דאפילו מ"ס ל' דאפילו מוכר שקופר שלא יזיק אפ"ה אינו יכול לשפור משום שפשם שמא יזיק וכשלא
יפשור יהיה ניזל הלוקח ודאי
מלותו היזק ו"ם כדי שלא יזיק
כה ומ"כ מה מועיל כו' פי'
להאי ג"ה מאי מועיל שיור
עומק פי' מאי מועיל למוכר
שלא כתב ללוקח עומק ורומה
שלא שייר לעצמו וכן הוא בשור :
כא ויבנים ויונית כו' פי' דאז
הוא צריך לבית גבוה יותר דאם
אינו ככנס בית בקבילה כ"ל
בשקר' פעם א' דאז ל'
דלמלא נפשו וכנכנס ופש"ר :
כב אבל לא קפה העומ' כו' וכ"י
כתב בשם הרמ"ה דבשדה וכרם
לא עומק הקנה לים בפעמא
דאת לריכה הקונה לניקת
ורעים והילנמת מן התחום :
כד פ"י שלא כתב עומקא
ורומא לאפוקי אח"ד דבשינן
מיכתוב נם זה ואז איתור לעון
אחרי שהקנה לו כל מלי ואח"ל
תקנו מו"ל לכתוב לפעמים
עומקא ורומא היכא דמכר לו
הלוקח או לאפרו תפתיו לאוד
ואינו רוצה להקנות לו בניינים
הבנויים שהיכם בכללי ס בכלל
פשם בית וכ"ל : כה ר"ת
דבאפר קנה כו' כשור כתב בשם
הרמ"ם דם"ם בסורפה והמכר
אפפר דם"ל דכ"ם הוא כיון
דסורכה עומד לכנין מפ"כ
אפר והרמ"ם דהרשב"א פולק
בפר ולא בסורכה וכמ"ש
המכר בסעיף שלפני זה תיבו
אין רמ"ה נאור' מוה דשם כתבו
דכוכה בסורכה עד כדי שיעור
בית לכך וכאן כתב דקנה כאפר

כל שוייר שם ע"ג אפי' נבוה מיניה ונם בסורכה כתב הרמ"ם כן ע"ם וכא"ם כרים שפי' שקודם זה : כו אם"ם דכתב לשמעון
מתחום שרשה כו' עד ולא שייר' לעצמו כ"ה הלוייר כו' שם בתשובת מהוארין הדכרי' יותר והוה דאם"ם שכתב לשמעון בפירום עומקא
ורומא של אותו בית שמכר לראובן וכתב לו הבית ורומא אם"ם לא קנה ולא דמי למוכר דקל לפירותיו דמאי דקל דאין פירות בפולם
לפיכך ג"ה לפיירן אא"כ שייר בנוף לפירות אבל הלוייר של בית שפילא מצוייר דלא בכנם בכלל מקפו דראובן כיון דלא כתב לו רומא
במאת דאין לו בנוף הבית כלום מ"ם אין יקנה לזה הלוייר ע"י נוף שהוא של אחר ואין למוכר עצמו שלך בו כן הוא תוכן כוונת הרשב"א
ולא לשהו שמא כי קנרתי ובניתי לתוספות ביאור עצמך מזה דלאו כאחר הלוייר מצוייר כיד המוכר ויש לו רשות לבנות בו ע"ג שמודים
וכ"ל אפ"ה ג"י לעזר ולמכור וכותו לאחר דמ"מ אינו מקנה לו אלא הלוייר והלוייר לאו בר הקנאה הוא ואף לפי מ"ם בפרישה דאפילו
הרשב"ן הסולק עם השור מודה דכשייר לנפשו מחלה דיכול למכור וכותו לאחר ולא פליגי אהדדי כ"ת כשכא המוכר למכור כת' לזה
הבית ולזה בעלייה כייגו דוקא בעלייה דהוה דבר שים בו מחם וכר מקנויי הוא ולא כנדון זה שהלוייר לאו בר מחם הוא : כז כאחר
הלוייר עמו וקנאו שמעון כו' כל' כאחר דהא הלוייר לעזר ל"ה בקונתו ול"ם בתשובת הרשב"א שם לא מחמת הכינם כת"ם לא הכילו כהאי
ליכא שכתב הכא אלא ו"ת מ"ם אחר לו כל מעניו ושיים לו מעניים וכתב לו כל מה שהוא בתוך הפעניים אלו מכרתי לך ולא שייריתי
לי עומקא שתחת הבית שמכר לראובן אחר לשמעון וכן כור ודות הפסורי' וכן נר שבל בית ראובן ושם יש נר על כיתו של ראובן כיון
שהוא ככנם בכלל מכר לשמעון אף הלוייר שבל נר על רום רקיעא קנוי לשמעון שהרי הקנה שם נוף הנר מכ"ל הרי דלא כתב דהקנה
במעני' ותמילא אלא שכור והדות ועומק ולא הלוי' שבל בית ראובן אם אלא ש"ג ובדמשק - ועריכין לומר שכוונת מור"ם כת"ם וכן
אם כו' דנם כאן שייר כיס לו נר ומכר לשמעון בכלל ש"ם לו כל מה שכאל' אחי מוכר לך אא"ג דלא פרט לו מכירת הנר וכיון שהקנה הנר
הקנה נם הלוייר שבלו אחר : כח ויהיה עליה בניינו ש"ג עמודים רבותא קאמר' דאע"ג דבנויים כאוי' אם"ם אם נפלה יכול לעזור
ולבנות ובדמשק וכ"ם אם בעלי' בניינו ש"ג בבית שלמו : כט אם נפלה עזור ובנה אותה פי' המוכר ושיינו לזקא אם נפל בעלייה
ובבית של הלוקח אדיין קיים אבל אם נפל בית הלוקח נפל כתב הא"ח בשם ר"י אבן מנ"ם בשפ"ד דאחרית דאין להמוכ' כח לעזר
ולבנות בעלייה ע"י שפילו ש"ג עמודים ש"ם וש"ם אם קיל בוודאי להלבה ואף שהוא לא כתב דברי אבדין אלא כתב לו רוח
כרחה דכ"ם הוא כנדון דידן : ל תוהא ליה כו' כ"ם כיון דבעלייה זו בניינו הלוייר ואוייר אין אדם יכול להקנות לאחרים מ"ם כשנפלה
לא בשאר אלא הלוייר ואחילה לא אל הקנין עליו אלא אמרינן ואמרינן דבעלייה כל זמן שהן בניין וכדנפלה תודה ליה אבל בשאר אלא
בעלייה לאחר ונם לוקח בבית לא קנאה בשעת דבשאחרה לאמוכ' עם הלוי' וכל אחשייר הלוייר לעצמו אחילה בשא' כידו לעולם וכא"ם
בשפיק לפניו וזו"ק : לא בנויים ש"ג בית כו' דכיון דאחשובת בבית לעלייה אף בשנפל הרי אחקומו בשא' עומד קיים וים בו
אחם ואין שם אוי' עליו : לב בבירה נדולה ל' הטו' בירה שהוא בית נדול וכתים קשנים אחתו' לתוכה והוא עומד כמ'
מהן ואומר בית זה אני מוכר לך ובבירה אינה אחתו לעצמים אלא לדירה וכיוצא :

לג פ"ת

ע ופס בכל קורין לבירה כו' עיין בספר פ"ם דף ג' ס"ד ובתשובת רמ"פ סימן ק"ו סוף דף רכ"ג ובתשו' ר"ן ן' מיימ סי' פ"ם: פ סכי נחים כו' עיין בתשובת מבי"ם פ"ם סימן פ"ם: פ המוכר

הבירה היה כותב לו ולא הנחתי בסכר זה כלום ואפי' אם כתב לו זה הלשון אם אין שום מי שיקרא לבירה בית ואפי' מיעוטא לא קנה אלא הבית בלבר ° (ל' רמב"ם פכ"ג מהלכות זד"ו):

סנה (ר) ופס בכל קורין לבירה בית **סמס** ולבית יקרא מין קורין בית **סמס** עד שיסרס בית לבד אז כולו מכר אפי' לא מצא לו מצרים **סמיכוס** ° (ברמב"ם ומור ס"י) מי שנתן לסבירו **סמיכי** לבית פלוים לו ° (כ"כ ת"ם פס נפס קנת מפרשי) ואם כ' כונתו שלקחו רק שני בתים או רביעי' אין לומרי שנתן לו שתים **מקלקו** אלא מלעיל אמר לעון כני אדם וכונתו שמיני מכל בתים קאמר: ° (תרומת ע' במוכר פירות) (וע"ל סימן רי"ם סעיף כ"ם):

ח ° (ברמב"ם פ' המוכר נפס המוסר") המוכר בית לחבירו לב ע"ם שדיוטא עליונה שלו ה"ז שלו

לג ואם רצה להוציא בה זיזין מוציא לד ואם נפלה חזור ובונה אותה ואם רצה לבנות על גבה בונה לו כשהיה מקודם:

סנס וס"ם פס אמר קון מכור ודות וכל כיוצא בזה ° (כ"י נפס רמב"ן) :

ס ° (פס ברמב"ם פכ"ם מיז ר') (ס) שני בתים לו זה לפנים מזה הקנה שניהם לשנים כאחר והקנה לשניהם במכר או במחנה לה אין להם דרך זע"ז לו ואצ"ל אם נתן לחיצון ומכר לפנימי אבל אם מכר לחיצון ונתן לפנימי יש לו דרך שכל הנותן בעין יפה נותן יותר מהמוכר: בר"א כשהקנה לשניהם באחר אבל אם מכר או נתן לפנימי ואח"כ מכר או נתן לחיצון תכף שקנה הפנימי זכה בדרך ושוב אין זכותו מסתלק וכן חיצון במכר ופנימי במחנה אם היה מכר החיצון תחלה שוב לא יזכה הפנימי בדרך:

לא המוכר את הבית מכר כל הדבריס הקבועים בגון רלת לח וגגר ומנעול לט והאצטרובל ומכחשת הקבועה ותנור והכיריס והריחים אם הס קבועים ואת מ מלבנות הפתחים **סס** המחוברים בטיט ° (סור פי"ו בפס רמב"ס) (וי"ל דסיכור ביתידות לא מקרי מיכור) (פס"ת פס)

ולא מכר את הפתח אפילו הוא קבוע ברלת ולא מכחשת המיטלטלת ולא את הקלת מו ולא את מלבנות כרעי המטה ולא את מלבנות החלונות אע"פ שהם מחוברים בטיט שפני שהם לגוי ואם א"ל הוא אוכל מה שבתוכו כל אלו מכורים אבל לא גג ויציע ובור ורות ומחילות:

סנס ° (פר"ן ונ"י פרק סיסור סנית) וי"ל דפס כתב לו כל מה שבתוכו סוי מג כלומר כתב לו ולא **ס** יריעת כו' וצ"ל סימן זס סעיף כ':

א האומר

מכר לחיצון ונתן לפנימי דאמרי' סביס דעתו לסייר לפנימי דרך שיעבור על החיצון כיון דלוכבו יותר: מ תכף שקנה הפנימי וכס כו' כשבעת שמכר או נתן לפנימי וסייר בשפו החיצון כבר נתבטל דלגבי נפשו החיצון אמרי' דכעין יפה מכר או נתן וזכה הפנימי לעבור דרך בית לנפשו שפנימי כעין יפה מכר לו: מא אס סיס מכר שיעבור תע"ג דאמרי' דלקח דלקח הסיעבור בחנגה אפ"ס כיון דמכר שיעבור תלקה וסייר בחיצון וזוב כו': מב אס סיס מכר שיעבור תע"ג דאמרי' דלקח דלקח הסיעבור בכוחא: מג ונגר פי' כרים הקבוע בכוחא: מד מלבנות הפתחים קבוע: מה מלבנות הפתחים שס כמו לכזכוים שכיב חוות בנית וסדלת שוקף עליהן: מס המחוברים בטיט דגמרת המחוברי' כיתידות אי אמרי' דכתילין בחוות בנית ונמכרין עמו או לאו וקאמר שס דשס מחוברי' בטיט לא קחבי' ליה דפשיט' דמחבר המחובר וסס"ב פשקו כל הפוסקי' דמחובר בטיט הוי ודאי כמכרת שס בנית וביתידות פשקו דאין נמכרת עמו ככל תיקו דמחוב' דהיא עומדת לתוכח וקולא לנתבע דשמ"ה והמוכר הוא הנתבע ומור"ס כת בשב"ס ז' ל' וי"א דמיכור ביתידות לא הוי מיכור אכ"ל לא ידעתי מאן קא פליג עליה ודוקא לומר מחוב דשכר אינבי' אכ"ל אית' שס כגמרא ו' ל' בעי ר' זירא מלבנות של אלונות מהו כו' ופירשב"ם דאינבי' ליה בשלו ל' אית' ל' דמלבנות של אלונות אין מיכור ומכרי' אס הני מלבנו' של אלונו' המחובר' ביתידו' מהו אמרי' כיון דהני דשל אלונות אין בקבעין שס כ"א לנוי מ"ם לא הוי מיכור או לא כו' ומיון דלפי' רשב"ם זה בשת ל' קאמ' דמיכור יתידות בשל פחתים הוי מיכור מ"ם כתב תור"ם ו' ל' דיש דלא הוי מיכור ור' ל' דיש דלא הוי מיכור ור' ל' דלפי' רשב"ם הוי מיכור אמ"ת דפי' המיבי' של אלונות אפילו אין בקבעין שס כ"א לנוי מ"ם לא הוי מיכור כשל אלונות דאביזרי לנוי מהו אכל פי' הוי מיכור דוקא קאמר דאפי' אין בקבעין שס כ"א לנוי מ"ם הוי מיכור כשל אלונות דאביזרי לנוי מהו אכל פי' הוי מיכור דכיון דהמוכר נופו כתב המוכרי' בטיט מוכח דס"ל דדוקא כשל סיס הוי מיכור ולא יתיישב עליו מ"ם וי"ל דכשל יתידות לא הוי מיכור דאפי' קאמ' לן וס"ל מיבי' (דהוי כשפרטי' המיבי' כרשב"ם) דנס ביתידות הוי מיכור ועוד דאין נייר לומר ככוס דהתם ל' הוי פשיטות' דמיבי' הרשבו"ם כיון דכתר פלגי בתיקו ולכתוב כל' תיקו כיון דנפשט מכח המיבי' דפ"ב הלכך אני אומר אפי' מכחן תיבת וי"ל הלא תור"ם כת לפרש דכרי המחבר' המחוברי' כיון כדי שלא תשמ לומ' דמ"ם המחוברי' ביתידות דאין בשברת המחובר ביתידות הוי מחובר קבוע ועוד ככית שפי מתה כשהוי מחובר בטיט מ"ם כת' מור"ם דו"ל הלא דוקא קאמר דמיכור ביתידות לא מיקרי מיכור ואפשר דהשתות נמי כדפ"ם

סם וכוי דפת הטור דנם מי כתב ולא שיירי כו' ל"מ למכירתן כ"ם דל"מ כאן מי לא כתב וכל מה שכתבו וכמ"ש המחבר כאן ובמ"ש בסי' רס"ו סם"ג : מם מכל מינו נותן לו עלייה דעלייה נרוס ספי מכנית הפלייה וכיוצא מפ"ש דעלייה נם כן מיקרי כית כדמסיק ויל כפל הסטר על המתקונה מ"מ מדקדק ולא ל"ל קפ"ל בית בכיתי ולא קפ"ל פתם בית מני מוכר לך משמע דכאן לומר דהמיוחד שפי בסם בית מכר לו וזהו דלא כמ"ש הר"ן וכ"י ונם הר"מ דכולהו כתבי דהרמב"ם דכתב כל המחבר ם"ל דנם כאומר בית בכיתי כו' ברשו' בידו דהמוכר ליתן עלייה וסם בהנר"מ כתבתי דברמה דקדקו כן מל' הרמב"ם דכתב נותן הפפו ולא פי' דברי דסיינו דוקא הפפות בכיתיו מכל מה עלייה ע"ם . ולפ"ז מהרמב"ם מיגו מוקף בכדיה וכמ"ש סם המ"מ הר"ן מוקף בכדיה וכמ"ש סם ומפשר שמור"ם לא קם להחריך כאן לכתוב פלונתא בזה וכתבו בפסיפות מפשר דברמ"ם וסטור פתחו וכ"כ : מע המוכר מקום לחבירו כו' וכן המקבל מחבירו לעשות כו' המחבר מסתפק בלשון בית סתם וכתב עליו המקבל לעשות בית מתנו ל' המחב' דפ' המוכר פירו' בקש כאחר היה בנוסקתו' ברי"ף וכמ"ש ע"ם ולפון הטור מפורש יותר שכתב ז"ל המוכר מקום לחבירו לעשות לו בית סתם או רפת בקר או בית מתכות לבנו או בית למלאות לתתו או המקבל עליו לעשותם עושה אותם ד'אל ו' כו' וע"ם דמלשונו כתב נן שמוכר מקום לחבירו יכנס עליו ס'מכל מלו או שמקבל המוכר על עצמו לעשו' בקרקעו' מלו על סונאותיו אחר מכל מיני ומור"ם סמום"ף וכתב או שקיבל עליו לעשותו נרמה דפרים דברי המחב' שכתב שהמקבל מחבירו דר"ל מקבל דמי' מחבירו דמי מחיר כניני' מלו לעשו'לו וכוסיף וכתב או שקיבל עליו לעשו'כן לחבירו כיוצ"ב ול"ל זה דוקא כשהקבל עליו או מוכר לעשו'לו בית כ"מ מלו מחבל לכל סם מומר בית שלי מוכר לך יכול ליתן לו בית ד' על ד' כ"כ ר"ן וסכיתו סב"י והר"מ ולא ידעתי למה הסמיטוהו כאן בס"ם : נ בית שאמות לבנו כו' בימיהן היה הוה מניח לבנו בכיתו וסיה דר עם מחתו מצלו וכונה לו בשעת ניסואין אדר ס'בנד כיתו סידור בנו עם מחתו שמה וכי'מלמנו לבתו סייגו בשנתארמלה וחזרה מבית חמיה לבתיה קודם שנתארמלה סיתה דרה מצל בעלה כמ"ש דדרכן סיה דהבנים היו רגילין לדור עם בעותיהן מצל מביהן ומו בשמורה לבתיה בעלמותה בוכה לם אדר לדור בו : נא מרקלין שטוי למוסב ברים ולא לתמיהן ע"כ מרוכב בעיבן : נב תרבץ ל' הטור תרבין תפדני וזהו שנר נדול שטוסים בשרים בתוך תפדנייהו ועל שם שמרביצין אותו תמיד בתים להכניסה בשפר קרוי תרבין נ כפני מרבו ופני רבבו כגון בכית פתם מו רפת בקר כ"ל דשיעורו ד' על ו' רוחב ל' דזהו פני מרבו דסייגו נ' ופני רבבו דסייגו כ' ורוחב דבית נדול ט' ושל מרקלין י' ושל מפדני י"ב :

רטז א מוכר את בשנר כו' שם שנר כולל כל הבנוי בתוכו ומיוחד לבני השנר לשפוקי מרפק ובית שבד ד"ם לפן שתות כפני עגמן וברפת שבירות יבנו דלין מרפק ובית שבד בתוכן והם דכתב הטור והמחבר בשיטן שלשה זה בשביל ד' ס'חילוקי דיעות במוכר את השנר מי קנה את מחויר וכלן מסתם דשתא דקנו מדקנה שפילו כל הבתים והבור ובדות ולינך דקתני בפתני בשרישה דלשיל שיירי דלינו מוכר לו סתם שנר שלא מ"ל קרקע רשנה כך וכך מני מוכר לשנר דאו שברה הוא דלין בכלל שלא שם שברה ושיין דרישה ס"ק עוד מזה : כ בבתים שמילונים ושפנימים שיין בשרישה שם בתבתי דסר"ן פירם בנימית שלין לה שתף לשנר ודרישה רגלים לשנר הוא דרך בית שלינן שפתופים לתוכו : ג ושניות שפתופים לתוכו פי' המיוחדים לבני השנר לתכור לשן נרכינן : ד שלינן מכרין בכלל בבית פי' לותן שמשלשים שלינן מכרין מן שסתם שם מכירת בבית כמכוער בשימן שלפני זה לינן מכרין ג"כ בכלל מכירת שנירו מפשתם : ם כר מקיפי ושערי דשן מירי דמיכל ושומדין לשנייתו ושחרם רגיל לקחן עמו במקום שבוה : ו בכל מכר כדאמרינן כו' פי' לשיל פ' רי"ד ס"כ שם מפיק בשנ"ם ל"ל ים סולקין שם בתב לו ולא שיירית כו' וס"כ מיירי כדשנר לו מנרים ונם לאחר לו כל מה שבתוכו דשנ"ם ו שקו אמ"ם בשתכר לשכי זה ואמירת כל מה שבתוכו ס"ל בבתיבה ולא שיירי' כוכיני' לינן כלום וכ"כ נב"י ס"ם וכ"כ מור"ם בשנ"ם בשימן רי"ד בשי"ן ושמ"ם שם שליו עוד : ז ים סולקין נבי כור ודות וס"ם כשן . פירם כמו שסולקין שם לשכין בור ודות (וזהו ס"ם בשתכר שם בשימן רי"ד ס"כ ס"ם) ס"ם שסולקין כאן לשנין מרפק ובית שבד לכל לשכין בור ודות פשיטא דשכרין בשכירת סתם שנר וכמ"ם הטור והמחבר בריש שספ"ק בפשיטות וזהו מבוה ונמרא ושם"ם שם בשימן שלפני זה ס"כ שהם שנר לו מנרים וכתב השכר לו כל מה שבתוך המנרים נרסה דשכל מודים דשכל מכור דהוה שדיף מכתב לו ולא שיירים לים בוכיני סלינן כלום דהו י"ל דבור ודות בשכירת בית לו מרפק ובית שבד בשכירת שנר לאו בכלל וכיני לינן ניכוי לשן נכנסין בנדר שם סתם בית לו שנר משמ"כ בשבותב לו בהדיה וכל מה שבתוך המנרים ו"ל דשמירת כל מה שבתוך המנרים שדיף מומר בריני מוכר לך השנר וכל מה שבתוכו ושמ"כ שנר מנרים ונ"ש : ם שמוכר לת בית שבד כו' המחבר השתיק לשון הרמב"ם ולשון הטור לינו כן בקנת דבריו וזהו ע"ם פי' רמב"ם וזהו יותר נכון כמ"ם בדרישה ע"ם : ט ושם שמברכות פירם כן שם שנקרא בעתרת שפרכת וכן הוא כמיימוני ולא ° בעיר שוטן שכתב ולת שמברכות דשמעם מדבריו שכן כלים שמרים ונמשך בזה * שפר דברי כ"י שתמה על הטור למה לא כתב נ"כ שמברכות ולא קשה מידי דכלי שבתנין בכם ותים בכתובי' בקרא שמברכתו על שם שבותנים כם ותים בכתובים : יד סרי מלו שכורים נם סב"י והר"מ תמהו על הרמב"ן בת"ם

עלינן כן וכן לינן מכורין ולא ° כע"ם : * פח א 88 שכתב

רטז א המוכר את פירו
ופירות עלוגות נמשנה
ב המוכר את הבית מי מכר את הסכבר
ועיין פ"ם מהי מכטר ופסק הרי"ף
כליחא לירושלמי וכ"פ הרמב"ם
בפ"ה מהלכות מכירה ומרא"ש פרק
המוכר את הבית אחת על הרי"ף
ופלפ"ת ותמיה לי על הרא"ש והש"ך
לקמיכא כפ"ם פרק הספינה בשם
יש כה"ג ליח פלבחא כמר שכיחבו
בשם הרי"ף והרא"ש בפ' הספינה שם
וכן כתב עור הרי"ף והרא"ש בבבא"ב
שם הבית והעליה וכ"כ עור הרי"ף
והרא"ש בבבא"ב בר"פ גבי ראובן בפר
מרלה מקום הוא לו וכ"פ הרמביים
שם פיהון ל' הפסוד ומקוצר שכיבה
פסול פ"ם כ"ל :
ג ופרק

ולא את השקי' ולא את המרצופים יב ואם א"ל בית הבר וכל תשמישיו אני מוכר לך כולם מכורים ואם היו חוץ לבית הבר חניות יג ששוטחים בהם זתים או שומשמין יד אם מצר לו מצרים החיצונים שלהן קנה הכל ואם לא לא קנה אלא מה שבתוכה :

ג (שם ברמב"ם ד"ם) המוכר את בית הטרחץ מכר טו את בית הנסרים שיושבים עליהם כשהם ערומים ואת בית היקמים שנוטלים בהם המים ואת בית הספסלים שיושבים עליהם בחצר הטרחץ כשהם לבושי' ואת בית הוילאות שמסתפגי' בהם אבל לא מכר את הנסרי' עצמם ואת היקמים עצמם ולא את הספסלים עצמם ולא את הוילאות עצמן ובזמן שא"ל הוא וכל מה שבתוכו הרי כלם מכורים יז בין כך ובין כך לא מכר הבריכות המספקות לו מים יח בין בימות החמה בין בימות הגשמים יט ולא בית כינוס העצים ואם א"ל מרחץ וכל תשמישיו אני מוכר לך הרי כלם מכורים אף על פי שהם מרחצאות שוכבות בית הכרים יט בית השלחין שבה ואת הסמוים לה ואת המוקפי' לה ואת השדות הידועות לה ואת הביברים של חיה ועופות ורגים שפניהם כנגרה אף על פי שרחוקים ממנה אבל לא מכר המטלטלין שבתוכה ובזמן שאמר ליה הוא וכל מה שבתוכה אני מוכר לך הרי כלם מכורים בין כך ובין כך כא לא מכר את שיריה כב ולא את בנותיה ולא את החורשי' המוקצים ממנה כג ולא את החלק שיש לה בים כד ולא את החלק שיש לה בביבי חיה ועופות ורגים שאין פניהם כנגרה :

ה (שם ברמב"ם דין ג') המוכר את השדה כו מכר את האבנים הסרורות לגדר ואת האבנים המונחים על העמרים מפני שהם לצרכה כז (ומכר את מבניו) (סור פמיק ו') ומכר את הקנים החלקים המונחים תחת הנפנים כדי להעמידה ומכר את התבואה המחוברת לקרקע אע"פ שהגיעה להקצר כח ומכר את מחיצת הקנים שהיא פחותה מבית רובע אף על פי שהקנים שלה עבים וחזקים כט ומכר את השומירה

העשויה

לב בשעוי כטיט פי' שתלוש על גבה וכ"כ[ות] כותלים כטיט דלז מיקרי קרקע ועומד בכרם ונמכר עמה אע"פ שאינה קבוע להיותה תשוכר בכרם עצמה אבל כשאינו מכוסה כטיט כיון שיכ[ו]ל לעלות ע"פ שתשוכרת בקרקע הכרם וכדמשמ[ע] כתה ל"ק כשיכ[ו]ל לעלות מכוסה כטיט כיון שיכ[ו]ל לעלות יש לה מס בפני עצמה ואינה נמכרת עמה אע"פ שקבוע בכרם עצמה וכשאינה מכוסה כטיט נמכרת עם הכרם אף שאינו קבוע עצמו ומסתימ[ת] כלה מכיון מור"ם לפסוק ל"ל : לג שאינו מורכב כ"י[ו]ן קוד[מים] :

לג העשויה כטיט אע"פ שאינה קבועה ומכר את החרוב שאינו מוכר ואת בתולת השקמה אע"פ שהם עבים ומכר כל הרקלים שבה (פ"ה[ו] השומרים על פתחו) ° (טור סס) אבל לא מכר את האבנים שאינם סרורות לגדר ולא את האבנים שאינם מונחים על העמרים אף ע"פ שהם מוכנות לכך (ו"ה ° (תוס' פ' המוכר בית וטור ס"ו) דסס היו מוכנות פעם פ' על העמרים הרי אלו מכורין) ולא את הקנים שבכרם שאינם מונחים תחת הגפנים אע"פ שהם משופים וחלקים ומוכנים לכך ולא את התבואה העקורה מהקרקע אף ע"פ שהיא צריכה לשרשה ° (ליישב סס) ° (טור סס) ובזמן שא"ל היא וכל מה שכתוכה הרי כולם מכורים בין כך ובין לא מכר מחיצת הקנים שהיא בית רובע אע"פ שהקנים שבה רקים וקטנים ולא מכר ערוגה קטנה של בשמים שיש לה שם בפני עצמה כגון שקורין להּ בי ורדא של פלוני ולא את השומירה בזמן שאינה עשויה בטיט אע"פ שהיא קבועה בארץ ולא מכר החרוב המורכב ולא סרן השקם' אפילו הם רקים ולא מכר את הבור (והרות) שבה ולא את הגת ולא את השובך בין שלימי' בין חריבים לו (ב) וצריך המוכר ליקח להם דרך מהלוקח שילך בה עד אותו הבו' או הרות או הגת או השובך שנשאירו לו תוך השדה ואם פירש ואמר חוץ מאלו אינו צריך ליקח לו דרך :

ד וצריך המוכר ליקח כו' מיין בתמו'[רשב"ם סי' רנ"ח] . עיין בסמ"ע ס"ק נ"ו והסתימה על מור"ם שלא הביאו לפתום לי"ה כו' ועיין כאן פ"ת כלל שמור"ם פסק כבני מרי"ף ורמב"ם ורא"ש וכן משמע מכ"י ולפרנ"ם ליכא למתום על הסור וכיותר שנראה מדברי כתב כסרמב"ם : ג בתה דברי[ם] אומרים כו' עיין בתשובת מבי"ם מ"ם סימן ס"ו וס"ז :

ד קרקע

ו ° (סס ברמב"ם דין ס') לו (ג) כר"א במוכר מפני שהיה לו ללוקח לפ' ולא פי' אין לו אלא אלו לה אבל הנותן מתנה קנה את כולן בין בשדה בין בבית בין בחצר בין בבית הבר לה כללו של דבר הנותן קרקע קנה הסקבל ח כל המחוכר לה עד שיפרש :

סנס ° (ר"ן ות"ה סס כפס ר"י מגא"ש ורשב"ם) ודוקא מס שהוא כתוך שדהו נותן לו מחוץ כגון ממנו כגון יניח וקדר וכדומה אין לוקח בין מכר למתנה :

ז ° סס ברמב"ם דין י') מו וכן האחים שחלקו וזכה אחד מהם בשדה זכה בכולם מז והמחזיק בנכסי הגר החזיק בשדה זכה בכולם מח והמקדיש את השדה הקדיש את כולם :

ח ° (טור פ"י כפס רמב"ם סס) אף במוכר ולוקח אין כל אלו הדברים אמורים זכיוצא בהם אלא במקום שאין שם מנהג ולא שמות ידועים לכל דבר ודבר בפני עצמו אבל במקום שנהגו שהמוכר כך מכר כך ה"ז מכור וסומכים על המנהג בין בקרקעות בין כמטלטלין וזה עיקר גדול בכל דברי משא ומתן הולכים אחר לשון בני אדם באותו מקום ואחר המנהג :

רין המוכר שדה ואמר חוץ מרקל פלוני או חוץ מהאילנות או קרקע לזה ואילנות לזה (וכיצד יכתוב בשטר מכירה כדי להסתלק מן העירעורים) ובו י"ד סעיפים :

א ° (ל' רמב"ם פכ"ד ממכירה דין י"ח) ג המוכר פרדס לחבירו צריך שיכתוב לו קנה לך דקלים ותמרים והוצין ואע"פ שקנה כל אלו אע"פ שלא פירש אותם ב נוי השטר הוא :

ב וכן

לד ואת כתול' השקמה פ' בפוד[מים] . השקמה בכפרותו אבל כשמוקין קוצין עכשיו וכתין לתרים ג כמוקין וכקרפ' סדין השקמה ועכשיו קשיב ומינו כעל לגבי בשדה ואע"פ שאמר הוא וכל מה שבתוכו כמ"ש כמוך ומשמע כתב המ"מ מפני שהם קשוכים בשדה בפני עצמו ואף שדה מכר לו ולא כני שדות ואפ"ר מ"ש עוד מוס : לה ומכר כל הרקלים וכו' וכ"כ כ"י פ' המוכר בית וז"ל דהמוכר שדה מכר את הכר' וכן כל שאר מילונות ככלל שדה שם עכ"ל ר"מ ר"ס ר"י : לו וצריך המוכר ליקח להן דרך כו' פר ומה פי' ומאר מוץ כו' כבר נתבא' פעמו כמ"ש שלפני זה ס"ב ע"ש : לו כד"א במוכר כו' משמע דבני דאמרו דמוכר כעין יפה מכר היינו דוק' במכר לו בית דמשוי סכור וסדות לגפסו כוה מתרינן דאפי' דרך לכור ודות לה שייר לגפסו דכיון דפי' לו שמכר לו בית אותו בית מכר לו בשלימותו אבל כור ודות וגב אמרינן דלא מכר לו כיון דאינן בכלל שם בית ואתרינן כיון דמסתמא לא מכר לו אלא מעט דוחי אבסוהו למוכר מאי דמכר מכר ומאי דלא מכר לא מכר ומשמ"ס : לח אבל כנותן מתנה דלא כיה לו שום חוכם המכריזו להמתנה אלא שבעין יפה וכשם שפיה נתנו לו ככוה אתרינן דכל הסייך לו וקבועים כו מכר - מיהו מה שתוך ממנו כגון יניח וקדר וכדומה כיון דלא כוכרין כלל לא אתרינן דהוה בכלל המתנה וכמ"ש מור"ם : לט

כללו של דבר הנותן קרקע . דוקא בקרקע יש מילוק בין מכר ומתנה לענין זה ולא כמטלטלין וכמ"ש הטור ומור"ם לקמן בסס ע"פ ר"ך ע"ם : מ כל המוכר לה כו' ז"ל הרשב"ם מיהו אם יש שם מעות או תבואה תלושה צריכה לקרקע או כל דבר שלא הורגל התנה דמתני' להזכיר ולומר דאינו נמכר בכלל בית או שדה משום דהוה מילתא דפשיטותא דאינו בכלל שדה כלל פשיטא ודאי לא קנה לה ג"כ מקבל מתנה עכ"ל וכן דעת המחבר ומוסכם דכל מה שאתרו דבסתומר כל מה שכתוב לך דכללו הוא אפי' דברים שתלושים כך"ל מכ"ם דהוה בכלל מתנה וק"ל : מא וכן פשיטא שאלקו דכיון דכאו לאלוק ולוקח זה שדה זו וזה בשני נשתלקו זה מזה לגמרי בכל שהוא קבוע ועומד כו : מב והמחזיק בנכסי הגר כו' פי' בסוקה אפר שהחזיק בשדה זו וכה נמי בחרוב המורכב וסדין השקמה וכדומה לו דהוה ליה בשני שדות ואין מכר כיוצא שהוקה בסוקה אפר שכתבתי לקמן בסימן ער"ס : מג והמקדיש כו' דכל המקדיש בעין יפה לגמרי מקדיש דאם לא כן מי הכריזו להקדיש וכמ"ש הטעם בתתנה :

רטז ג המוכר פרדס לחבירו כו' כן הוא ל' הרמב"ם פכ"ד דמכירה אבל בגמרא פרק המוכר את הבית דף ס"ט ע"ב אינו מוכיר פרדס אלא ז"ל ר' יודא אמר מתן דמוכין לרעי' למכרים צריך למכתב ליה קנה לך דקלין ותלין והוצין וניניו ואע"ג דכי לא כתב ליה אפ"ה סופרא דשטרא הוא עכ"ל ונראה דברמב"ם הוא פרדס דאע"ג דהוה מיוחד לאילנות אפ"ה יכתוב בשירות שמכרו לו שם כל אילנו שכו כ"ם הקונה קרקע או שדה אינו מיוחדת לאילנות לכך ונם אילנות מכורין בכללו כמ"ש בגמרא ושור ומחבר בפי' שלפני זה ס"ם שקנה בכללו כל האילנות שבו עון מקרוב המוכר וסדין השקמה) שלריך שיכתוב בשירות שקנה גם האילנות שב ומדברי הגמרא והרמב"ם בכ"ל משמע שלרי שיפרש ויכתוב בכל פרטי אילנות שבו אבל ל' הטור אינו כן אלא כתב כר"ם זה שהקונה שדה טוב לו שיפרש בשטר מכר אותו וכל האילנות שבו משמע דכוה שכתב לו וכל אילנות שבו פני ודקדק הטור וכתב טוב לו שיפרש ללמדינו שהגמרא שכתב לריך לכתוב לו ל"ד קאמר לריך אלא עכשיו הוה ללוקח וכדמשמ"ס הרמב"ם ומחבר וכתבו כוי הטור הוה ונגמר' מתי קאמר דסופרא דשטרא הוה וכ"ל וס' רס"ם ז"ל דאפי' אתו לפני ב"ד טופרי יכניון ליה סהרי מפורטין בתוך הטור . ומ"ת הא נם אתה מיכא למימר לב"ד טופרי שיפסקו ליתן להלוקח נם פרוב המוכר וסדין השקמה כיון שבכתב בשטר מכירה שתם דלא שייר לנפשיה כלום י"ל דכולי עלמא לא פליגי אלא בב"ד שאינן בקיאין בדיני דניהן לשמיר וכל מה דאיכו מוכח מתוך השטר אומרו לו דניהן לפסוק כו המע"ם מ"ם אם שיהיה כתוב בשטר שמכר לו כל אילנות יאמרו שאין סדין השקמה וכדומה לו בכלל וק"ל ופ"ר מ"ם עוד מזה :

ג וכן המוכר קרקע כו' פמ"ר סמ"ס כתבתי דר"ל דאפ"ג דהמכר לו קרקע שבדין נותן סתם המוכר יכול לטעון עליו כלום כיון שעומד בכקצה נדולם סים כו שיעו' כמה שדות ואין כיכיון מצרי' ומומר שדה זה מכי מוכר לך דקנה מסתמא את כולן כמ"ש הטור והמחבר כסמ"ם ר"ם וכר"ם ר"ם מ"מ שמא יכא לפכי כ"ד טוענין ויפסקו לו שאין לו אלא שיעור שדה א' דהיינו ס' קכין מ"ס טוב הוא שיכתבו בפירו' לא כתבתי כו' : ד ומשמר לוקח כו' דכל מדין זה כו' כיון דהמוכ' שדה כל הדקלים והאילנות שבו נכתבו' אמו וכ"ל אלא דכאמרו קון שייר מה ששייר לכך כשהדקל טוב שבכל ומר אלא שייר אלא זה משא"כ הטורים ס"ל דלכך כיון דלא כתבו אלא שייר לעצמו אף הדקלים משום דלא נתית לדקדק כולי האי לכרר יותר נרוע ולומר עליו קון מזה אבל דעת ס"ל שכתב מור"ם ז"ל הוא כיון דאמר ס"ו קון ולא אמר קנין משום שבכל הדקלים ונפנים ומכר הנפנים וכו' אבל כל האילנות ומכר הנפנים

ה מיהו אם כולם כמוכים שייר כולם) ° (סור שם) ואם שאר האילנות הוא ששייר לא שייר בהם אלא כל יג שאין העול כובשו וכל שהעול כובשו הרי הוא של לוקח וככלל השרה נחשב : (מיהו אם כולן דקין אפשול כונפן שייר כולן) ° סור שם)

ה ° (סם נרמב"ם דין י"ג וסור הכיאו בסעיף מ') האומר להבירו יד (ל) קרקע ודקלים אני מוכר לך אפי' לא היו לו דקלים אם רצה לקנות לו ב' דקלים הרי זה נקנה המקח ואין הלוקח

ו ויש

ואם הדקלים שייר לא שייר אלא כל דקל נבוה יג שעולים לו בחבל והשאר הרי הם של לוקח • שעולים לו בחבל והשאר הרי הם של לוקח •

אלא כל יג שאין העול כובשו וכל שהעול כובשו הרי הוא של לוקח וככלל השרה נחשב :

ה ° (סם נרמב"ם דין י"ג וסור הכיאו בסעיף מ') האומר להבירו יד (ל) קרקע ודקלים אני מוכר לך אפי' לא היו לו דקלים אם רצה לקנות לו ב' דקלים הרי זה נקנה המקח ואין הלוקח

ו ויש

ג וכן המוכר קרקע כו' פמ"ר סמ"ס כתבתי דר"ל דאפ"ג דהמכר לו קרקע שבדין נותן סתם המוכר יכול לטעון עליו כלום כיון שעומד בכקצה נדולם סים כו שיעו' כמה שדות ואין כיכיון מצרי' ומומר שדה זה מכי מוכר לך דקנה מסתמא את כולן כמ"ם הטור והמחבר כסמ"ם ר"ם וכר"ם ר"ם מ"מ שמא יכא לפכי כ"ד טוענין ויפסקו לו שאין לו אלא שיעור שדה א' דהיינו ס' קכין מ"ס טוב הוא שיכתבו בפירו' לא כתבתי כו' : ד ומשמר לוקח כו' דכל מדין זה כו' כיון דהמוכ' שדה כל הדקלים והאילנות שבו נכתבו' אמו וכ"ל אלא דכאמרו קון שייר מה ששייר לכך כשהדקל טוב שבכל ומר אלא שייר אלא זה משא"כ הטורים ס"ל דלכך כיון דלא כתבו אלא שייר לעצמו אף הדקלים משום דלא נתית לדקדק כולי האי לכרר יותר נרוע ולומר עליו קון מזה אבל דעת ס"ל שכתב מור"ם ז"ל הוא כיון דאמר ס"ו קון ולא אמר קנין משום שבכל הדקלים ונפנים ומכר הנפנים

הלוקח יכול לומר לו איני לוקח אלא קרקע שיש בו רקלים ואם אמר קרקע ברקלי אני מוכר לך אם היו בו שני רקלים קנה ואם לאו מקח טעות הוא וחוזר ואם אמר ליה קרקע של רקלים אני מוכר לך אין לו רקלים שאין בלשון הזה אלא קרקע הראוי לרקלים ומיהו אם יש רקלים בקרקע שם קנאן ° (סור שם ו') :

סנה ככל שכתוב שמחר ו"ל ° (סור שם בשם רשב"ם ורפ"ם) דשם אמ"ל קרקע ורקלים אני מוכר לך אע"פ שיש רקלים כשדה שם יש לו רקלים כמקום שאר צריך ליתן לו עוד שני רקלים ושם אין לו ג"כ

ג' אילנות מתקנ"ו לי קרקע מתחן · ולפ"ג דהלוקח צריך להביא ראייה וכמ"ש הטור והכנסת הגדולה סי' ס"ח מ"מ לא ניחא לי' לצרף דמתו כדינא ודייקא · ועי"ל דהלוקח כדין דספיק ספקא דמנדילו הספקים וכן דרכן של הלוקח שמוחזק שלא הנדילו להביא ראיה מספ"כ כוזה שיצא ממוך לחרן מנוף מדף ויתכבה בשפר שהיו דברי שהיו שנים אם יראי' שנמצא נוף ממוך לחרן נרוך לקיבנן מיד מסוס דלמחר מיתכבה בחרן ויכולו למשפט יהו דברי הלוקח קרובים לשמוע מהקונה מתחלה ג' אילנות כיון דלא שכיח הוה למחמ' ממוך לחרן וקי"ל ופ"ר: לג

ג' יאמר למוכר ג' אילנות מכרת לי ויש לי קרקע (מבל"ם כתפסו הפקדים לג שהילו למוכרת ג"כ לקוץ) : °(טור שם) :

יוד °(שם בגמ"ם פ"י) כל העצים שקוצץ בעל השני אילנות מהם העולה מהגזעים והוא הרואה הרואה פני חמה לי הרי הוא של בעל האילנות והעולה מהשרשים והוא שאינו רואה פני החמה הרי הוא של בעל השדה וברקל אין לבעל הרקל מן העולה כלום לה לפי שאין לו גזע :

יא °(רמב"ם שם ל"מ) המוכר קרקע ושייר אילנות לו הרי יש לו חצי הקרקע כולה שאילו לא שייר בקרקע היה אומר לו הלוקח עקור אילנך (ר"ן פ' לוקח מקרקע בגרון לגן) : °(רמב"ן וסור"ם) :

יב °(רמב"ם שם) לו וכן אם שייר שני אילנות בלבר יש לו קרקע הראוי להם שאלו לא שייר הקרקע היה הלוקח אומר עקור אילנך ולך :

יג °(שם) מכר הקרקע לאחר והאילנות לאחר לה והחזיק זה באילנות וזה החזיק בקרקע זה קנה האילנות עם חצי הקרקע וזה שהחזיק בקרקע קנה חצי הקרקע בלבר (ר"ן °(סור פ"י כשם ר"י ופרמ"ם) ומבואר לשם דאין לבעל אילנות בקרקע כלום רק שם יבשו ויכול ליטע במרחים מתחיסם) :

יד הלוקח

מתקנ"ו לי קרקע מתחן · ולפ"ג דהלוקח צריך להביא ראייה וכמ"ש הטור והכנסת הגדולה סי' ס"ח מ"מ לא ניחא לי' לצרף דמתו כדינא ודייקא · ועי"ל דהלוקח כדין דספיק ספקא דמנדילו הספקים וכן דרכן של הלוקח שמוחזק שלא הנדילו להביא ראיה מספ"כ כוזה שיצא ממוך לחרן נרוך לקיבנן מיד מסוס דלמחר מיתכבה בחרן ויכולו למשפט יהו דברי הלוקח קרובים לשמוע מהקונה מתחלה ג' אילנות כיון דלא שכיח הוה למחמ' ממוך לחרן וקי"ל ופ"ר: לג

מאי' מרחוק ה"ל לקוץ קוץ שכבר הרבה לבית שמלין מ"מ כיון דאין לו קרקע הרי שיעבד לו קרקע הרי שיעבד לו המוכר שדהו לכל זרעיו ופ"ם כן לקחן ממנו מתקנ"ו קרקע ואילנות וקנה הקרקע מתחן דלא שיעבד לו המוכר מקרקעות כלום מ"ם יכול למכרינו לקנו' שפעמי' שנתפשטו יותר ממה שהיו כשעת המכירה כיון שמלין הוה רק לבית השלחן : לד הרי הוא של בעל האילנות שמלין עכ"פ מן הלוחה ומניחה מהן כמוהו מכל הפולה משרשים מתחת הקרקע לף שמתפשטים מחלין שלו מ"מ יונקין מתחת הקרקע

וקרקע הוה של המוכר : לה לפי שאין לו נוף כדברי המחבר שכשפיף זה הוה נ"כ לרמב"ם שדינו שם כפ"ד דמכירה ומרים דבריו מוכח שכשדן שהוה כוזה שאין לו נוף כדברי קרקו נו"ש ומיהו מ"ם כשוף דבריו לפי שאין לו נוף ר"ל שאין ענף יוצא מהנוף הוה כשדן שלו וכן הוה מחמעות פ' דברי ס"מ שכתב שם שלו ז"ל לפי שאין מעלין נוף מהלין כדי שיהא שלו בעל האילן אלא מן הצדדים שברי הוה של בעל הקרקע עכ"ל אלא שנראה לומר דמה שכתב לפי שאין מעלין נוף ר"ל אין מעלין ענף מעדנו ומ"ם כדי שיהא של בעל האילן ר"ל שנאמר שניה שלו לוקח נם על ענפים כאלו ומ"ם אין אלו אלא ענף מעדנו של דק"ל אינו של לוקח וכן פ' דבב"ם בהדיא לאמירתו זו בגמרא פ"ם ודו"ק וברמה דהיינו דוקא בקונה דקל לאחר שהוציא הקונה ג' דקלים כל היוצא מהן הוה של הלוקח כיון שקנה הן וכל הסביבותיהן וכ"ל : לו ברייס לו אלי קרקע כולה שם פ' שמאת דברמב"ם כוזה ובדין שייר לפניו שני אילנות דבמחוך והוה ס"ל דכל דנתי' לשייר לעצמו שייר בפיו יפה שפי הלבוש מעלין ליה בכל ג' שד דרנא דאלו מכר לאחר בתוך שדיהו ג' אילנות היה קונה ב"כ מהקרקע תחתיהן וביניהן ואוקה לה כחלה לורה ואלו בשייר בהילנות לעצמו מעלין ליה ואחרי' דשייר לעצמו כל אלי שדה שבעתוי' כתוכו · וכמוכר שני אילנות לאחר כתוך שדיהו דכבר כתבאר דיהו דלא קנה מנוף הקרקע כלום בשייר לעצמו ב' אילנות מעלין ליה ואחרי' שייר לעצמו נם הקרקע הניחה לאן דהיינו תחתיהן וביניהן כו' (וכתי כתינת שעם שהלו לא שייר היה הלוקח אומר עקור אילנך ולך אינו כתינת שעם לח"ם שים לו אלי קרקע דמה"ם הוי כמני ליה בכדי הנריך לאילנות אלא ל' הנמר' תפס הרמב"ם כדרכו ובנמר' קאמר כן רב ספא לאפוקי מדעת רב יהיד דאמר בכיונא כה דאין לו בקרקע כלום אפי' לזרוע תחתיהן או לנטוע בתקומים לאחר שיניבו וע"ג קאמר ליה ל"ל יאמר בשל הקרקע עקור אילנך נם קודם שנתייבשו ולך וס"ל דנם בשייר לעצמו לא בעיות לן בתייפה כיון דאלו אלי הקרקע מיהו נ"כ מודיה דאפי' בשייר כ' אילנו' לפניו דשייר לו אחמה כל הקרקע הנריך ל"ל : ומ"ם כאן הוה מוכר ח"ם ע"פ מ"ם בטור בשם הרמב"ם ומ"ם מור"ם ס"ם בטור בשם הרמב"ם דלא מוכח מיניה דמור"ם ס"ל כדברי הרמב"ם סהוה כדברי המחבר כמחמעות פשוט ודו"ק : לו וכן אם שייר כו' כן הוה נ"כ ל' הרמב"ם ופ"ג דלא דמי לדין שלפניו כתב ל' וכן ר"ל כתו דכשייר לפניו ג' אילנות תחלין ליה שד דרנא וכמ"ש כן בשייר לפניו כ' אילנות מעלין ליה כשד דרנא וכמ"ש לפני זה וק"ל : לח ובפוסק זה באילנות כו' עד שם אלי הקרקע ע"ל בם"ם קמ"ל בם"ם שכת' המחבר סמוך ל' באילנות וה' בקרקע וכל ל' סומן כולה שלי דיש לזה שהפוי באילנות והקרקע תחתיהן וביניהן ומוכח להן כמ"ל מהורם ושלו הוה נ"כ מדברי הרמב"ם וכאן שסק הרמב"ם ומהמחבר דיש לבעל האילנות אלי הקרקע ודוקא לומר אלי הקרקע ל"ד קאמר אלא ל' הנמר' נקט ופירשוהו רשב"ם דר"ל כאלא מהורם ושלו כמ"ש הטור בשמו דכבר נתבאר שם ולפני זה בדברי המחבר בפי"ל שהרמב"ם פי' אלי הקרקע הכונה כנמרא דאלי דוקא קאמר נם את"ת אחה של הרמב"ם הוה ס"ל כפ"ד דמכירה ועוד הקשה עליו ע"ם ונראה ליישב בדוחק דהוה קרור דהמוכר מכר לבעל האילנות האילנות כאו שהמכר לבעל הקרקע הקרקע מ"ם יכול בעל האילנות לומר כיון שהמכר לו האילנות להיות לו פ"ם אלא בקרקע לצורך אילנותיו וכשם שמייר לו אלא קרקע מייר לו בפני כולה משל"ל בשנים שבאו כל ג' כשעת חוקה וכל ג' אומר כולה שלי ויכול להיות שבעל הקרקע אומר אחת שהוה כולו שלו שם כל האילנות אלא שכיון שיש לבעל האילנות עילי חוקה שבכל פירות האילנות נריכין ליתן עכ"פ האילנות מ"ם אין לנו ליתן לו אלא מה שהזוק כו ומהמחר כולו מהסכרא לתנו להבני שהחזיק בקרקע אבל דעת הרשב"ם הוה שגם כאן אין לבעל האילנות אלא תחתיהן וביניהן כו' ור"י בעל הו' והרא"ם ס"ל דגם כאן אין לבעל האילנות אפילו תחתיהן וביניהן כו' וכמ"ש מור"ם דיי"ה כן ושעמ' דאמרינן דלכל אחד מוכר כאין יפה כל מה שהזכיר לו כמכירתו ומ"ם בעל הקרקע נוטל כל הקרקע ואינו משייר לבעל האילנות אלא מקום כשיעתן דבוה ודאי אמרי' דגם לבעל האילן מכר לו האילנות באין יפה דהיינו משוך להן כמובן שאינו יכול לומר לו בעל הקרקע עקור אילנך ונייל ונראה ליתן לו מקום בתוך הקרקע ללקוט פירותיו כל שנה וגם ליטע אחרים בתקומן כשיתייבשו אבל אין לו אלא בקרקע לזרוע תחתיהן וביניהם ואיך הנזכרים לעיל במוכר נ' אילנות לאחר בתוך שדהו דוקא שם שייך לומר דמכר לזה באין יפה להניח לבעל האילנות שפעמים מתחת כמה רחוק לומר דיפה כח בעל האילן וכח לזרוע כח בעל הקרקע ומה"ט לפמש בתיפה כח בעל האילנות כשוקנה הוה אילנות והאחר קרקע יותר מהם קנה אילנות לעוד והוה כשלא קנה רק ב' אילנות מעבירו דאין לו קרקע כלל ואפי' אם כתייבשו אינו עומד ונטען וכמ"ש הטור ונטען וכמ"ש המחבר שם ובמחבר לזה אלו אפי' כ' אילנותיו שכתובו ים לו קרקע ליטע אחרים במקומן לכשיתייבשו וכמ"ש הטור כהריי בשם ר"י ורמ"ם והוה מעשה שכתבתי דכשם המחבר בעין יפה כן מכר לבעל האילן באין יפה לענין זה ליטע אחרים במקומן לכשיבשו אבל במחבר אני אילנות ושייר הקרקע לפניו לא מתריען כוה דבעין יפה מכר לו כיון דב' אילנות אינו בקרקע שהם אילן לא היה דעתו למכור לו אלא באופן שיהיו אילנותיו בלי שהות ואחתיתם של מור"ם אלא כתבו כאן אלא דעת ר"י ולא דעת רשב"ם אבל לפי סוף סימן קמ"ו לא כתב דעת ר"י כלל דעת פי"ח סהוה דעת ר"י ובתו' ומבר"י וכטור כתבו דעת ר"י בשני הריבים כשוה ואל המחבר אין לתמוה תפני שהוה סתם כאן ולפיל כדעת הרמב"ם כנ"ל · וג"ל דמור"ם ס"ל כהסברא הפוכה מת"ם לפיל והוה דדוקא כאן דמכר ודאי לזה הקרקע מ"ם מהמחבר לזה שקנה הקרקע כולו לכדו זולת כתניך לאילנות מהמ"כ לפיל דאין מכי יודעי' סהות כדברי מי ויכול להיות דזה שהחזיק הקרקע לא מכר כלום מ"ם מהמחבר דברי רשב"ם או דהרמב"ם ליפות נם כאן דבאל האילנות :

לט מניח

נפ מכים מהאילן בתוך לארץ כו' מכים דמסתמא דעת המוכר פיה שלא יכלה הלוקח מהאילן לגמרי בקציצתו אלא יתמוך וילמד ונדל מכנוס ת"ה נתכוו"ל שיעור בכל א' מהאילנות לפי מה שהוא מיניח ממנו שיעור שיכול לצמוח : מ ב' גרופיות כן פוה ל' במשנה (דף פ') ול' הרמב"ם ול' הטור הוה מכים כ' פעמים במכוכים לארץ אחת כן מוזרים ונדלין וכן פ' ראשכ"ם שם וע"ש רע"ד מה כתולת המקמה כו' פיר נתנאר כם"ם רט"ו דכתולת המקמה נקרא על ומשלשלת נקצץ עדיין מוס פעם שיניעו כוחן כשרותו ופדיון המקמה נקרא לאחר שנוקן וכבר נקצץ פ עם א' : מב מן המקוק להעלה כן הוא ל' הרמב"ם והרי"ף והרא"ם אבל ל' הטור הוא מן הקצר התחתון ומשם ובזריזה כתבתי שבגמרא ושאר פוסקים כול' קלי לקציצה שהן המקוק הוא הקצר התחתון שבאילן ולמעלה יקצץ והמקוק עצמו יניח והטור כתב לומר שהמקוק שלמעלה יניח משום ופד ופד כללו ופי' ביא וע"ש ל' ר"ם רע"ד שם כתוב מה שהוא יכול לקצו' ולקצוץ כלא קנייה שתקנ' יהושע ופד"ר :

יד (שם בגמ"ש פ"ג) הלוקח זתים מחבירו לקוץ לפ שניח מהאילן שמו' לארץ מ כ' גרופיות וקוצץ לקח מ בתולת שקמה מגביה ג' טפחים וקוצץ קרן של שקמה שני טפחים ובשאר אילנות טפח וקוצץ בקנים ובגפנים מג מן המקוק ולמעלה בדקלים ובארזים חופרו משרש לפי שאין גוזזים מחליף :

רין המוכר בתוך שדהו אמת השלחין או דרך יחיד או דרך רבים או מקום לעשות קבורה וכו' סעיפים :

א (ל' רמב"ם פכ"ג מהכירה ה"ו) המוכר לחבירו בתוך שדהו ס מקום אמת המים להשקות בה בית השלחין נותן לו בתוך שדהו אמה שרחבה שני אמות ואמה מכאן ואמה מכאן לאנפי' ואם מפר לו אמת המים ב להשקות בה בקילון נותן לו אמה שרחבה אמה וחצי אמה מכאן וחצי אמה מכאן לאנפיה :

ב (שם בגרמ"ש) אלו האנפים בעל השדה נוטען אבל אינו זורען ג שהזרעים מלחלחים את הקרקע ומקלקלים את אמת המים :

ג (שם בגרמ"ש ר"ם) אמת המים שכלו אנפיה בעל האמה ד מתקנן בעפר אותה (פסיפס) שע"מ כן קבל עליו המוכר להיות אמת המים בתוך שדהו :

ד המוכר לחבירו דרך בתוך שדהו ו אם דרך היחיד מכר לו נותן לו ב' אמות ופחצה רחבה ז כדי שיעמור חמור בפשאו על אורך הדרך ח (ומוא דלא פיימי מתיכות ט (פת"מ שם בשם ר"י מג"מ) לפל פיימי נדרין למת ספי) מכר לו דרך בין עיר לעיר נותן לו ח' אמות כרוחב הדרך מכר לו יוד דרך הרבים נותן לו רוחב י"ו אמה י מכר לו יא למעמר נותן לו בית ר' קבין :

ה האומ' לחבירו יב בור וכותלי' אני מוכר לך נותן לו רוחב הכותל ג' טפחים :

ו (שם בגרמ"ש ר"ו) המוכר מקום לחבירו לעשות לו קבורה או המקבל מחבירו לעשות בו קבורה עושה מערה ופותח לתוכה שמנה קברים ג' מכאן וג' מכאן ושנים מכנגד הנכנס למערה מרת המערה ד' אמות על שש וכל קבר וקבר ר' אמות אורך ורוחב ו' טפחים ורום ז' יג נמצא בין כל קבר וקבר שתי הצדדים אמה ומחצה ובין שנים האמצעים כ' אמות :

ז המוכר קברו וחרך קברו מקום מעפרו והספרו באים בני משפחתו יד וקוברים אותו בקבר כרחו של לוקח טו ונותנים לו דמי הקבר שקברו אותו בה : א האומ'

אמת המים פ"ם שהיא רחבה אמה כמ"ש בפרישה וכתבתי שם שנם מנסקמו"ה רמ"ם נרמ"ן ומהתימה על מור"ם ז"ל שלא הזכיר דבר זה כלל : כ להשקות בה בקילון כ"כ ג"כ בטור ובקילון ובמיימוני כתוב בסילון בסמך ופן ג"י ומ"ת וכתב עליו ג"ל לכן מהנ"ם פי' שהוא מקום מחבר מי רגלים ומי תבלום' של עבירו וכן פי' ר"ם שהוא עשוי להשקות ממנו בהמה ורוקנין ממנו כנדים וכלים וחיטים גדולים כ"כ עכ"ל ומ"מ ל' מחמאות שם"מ הוא דשכי הפירושים הוא על נוסחות סילון ולולי פי' ומ"מ היה נראה לומר דר"ם לנוסחאות קילון דוקא כתב פירושו ס"ם בפ' המוכר פירות (דף ל"ט ע"ב) דשם במימרא דשמואל כתוב קילון וז"ל ר"ם אמת הסילון היכא דאמרי קילון הלא שקות בהמות כו' דמדכתב ולהשקות כו' משמע דלמ"ד קילון דסמך ליה קאי : ג שהזרעים מלחלחים כן הוא לשון הרמב"ם אבל בגמרא וכ"ם פגירכה מקלקלים ופירושו שהשרשים מהצמיחות ממחיקים הרבה אבל הזרעים מתפשטות מיד בתוך ג"ם ומחלחלין הקרקע לתחלה בשפתו : ד מתקנים בעפר אותו השדה ומ"מ מיקדין מתחלה אחת לשפות דבאותו אחת בין המוכר לזרוע ולעשות בו מה שירצה אלא שהרא"ם מקלקלו הרחות של השפות שיהא עפר מאותו השדה לזרוע ולתקנה : ס ומ"מ כן קיבל כו' בגמרא פריך ולימא ליה כעל השדה מימך שהאחה גרמו שנפלו השפות ומשני שהאחה דאתלת כל המוכר מקום בתוך שדהו לשפור אחת המים בהרבה שהאחה יפלו השפות שיקחו עפר משדהו לתקנה דאל"כ מניכן יתקנה וכי יולך אלוקח עפר מחקום אחר לכאן לתקנה וכן הן דברי המחבר : ו אם דרך היחיד פי' ר"ם ליל כו לשדהו שהוא שדרך המיוחד לו לבדו לשפוקי אם קנה אחת דרך שיל דרך שדהו אעיר אחרת שהוא רגילין לפנות בני אחד זה בזה שעוברין בשהותיהן או רוכבין בעגלות שהוא דרך ליחיד לו אלא לרוכב שם בשעגלה : ז כדי שיעמוד חמור בשהוא כו' כן דרך שבשם בתוך שדהו שהוא המיוחד לו אלא לרוכב שם בשעגלה : ח ואוא דלא פיימי מתיכות פי' שהין מתיכות נבוהות אלא דרך זה שהוא אף יהיה בשהוא שעליו אחיוב שבי אחת ואחצה לא יצר לו להדרך שהשהוא שעליו יהיה פולטו ויצא אלא דרך לשדה של המוכר ופ"ל פיתן קנ"כ :

ט ___ ק' אחת שהוא שיעור שני עגלות כשם שיפגשו זה בזה וכ"ל ואף לשון מכר לו לתיתא בגמרא וכפוסקים משמע דלא מכר אלא ליחיד בתוך שדהו או רשות ול"ל איך יפגש בו אחר ליל בשנלתו שם כלי רשות המוכר אלא מקום כיון דזה בלוקח קנה מאיו דרך אעיר לפיר אחרינן דשיתו הוא על שיעור רקב כ"כ וכן פיל ופ"ר מה שכתבתי עוד מזה : יוד דרך הרבים פי' ר"ם שהרבים מצויים לכאום ולפלת כאותן הפירות וכאין שם נם מאקומות שהרבים שהו יש לאום שהרבה בני אחד עגלות יפגשו זה בזה מ"ם לריך לתת לו רוחב י"ו אמה הוא שיעור שהרבים לפנין דיכי שבת ושאר פניניס : יא למאחד הוא מקום שהיו עומדים שם בשוכם מהקרות שתוך לבית הקברות : יב כור וכותלים הפסיק השור ושמכר וכתבו מכירת מקום במשמר כין מכירת דרך למכירת כור אפוס דשדרו יחד מכירת מקום בלא פפירש שהקרקע נשאר להמוכר ואם"כ כתב יחד מכירת מקומות שהפירות דהייכו כור וקפירות כוכין : יג נמלא שכין כל קבר וקבר שתי הצדדים אמה ומחצה ניורו כוה לפי' הרמב"ם אבל לשון רשב"ם והשור אינו כן ועפ"ר שם כתבתי פירושו וניורו נם קלרו הרמב"ם והמקבר ל' הכרייתא דכתב ז"ל עושה מערה חרבע על שבה כו' עד ופושה אלר על פתח המערה ו' עלי' וכן יעשה אחרת כיונה כוה לצד שני של אחר כנגדו ועפ"ר ונם המ"מ כניפס וכל' תמהו על הרמב"ם שהשמיטו ועד"ר שם כתבתי קלת יושב לזה : יד וקוברין אותו בעל כרחו שנאמי לשם שבני המשפחה לא יהיו קוברים במקום אחר כמנהג : טו ונותני' דמי הקבר מפני שהקבר קוברין בו אחת הוא אחור בהנאה מ"ם צריכין להמוכר לו דמיו משום"כ דרך ומקום מעמדו להשפדו שם יתרנה

לאמצע כ' אמות

סלוקח ויתחר תספדוהו אותו כו ואחר כך יקחם לתשמישו אין יכולין למנקי מוה ומה"כ נמ קחתר אלא קוברין אותו בעל כרחו וק"ל :

ריח ס בית כור סוה סדה ארנילין לזרוע עליה ל' סאין : כ וה"ה ל' בית כור לכך ולפוקי מת"ד דדוקא בית כור עפר דניל"ס דעתו דקנסו לזרוע משל"כ בית כור סתם דאיכא למיתר לכתות אלא בית או לתשמש עליה פירות קנסו קמל"ן ועיין בטור סכתב דעות כוס : ג אע"פ שאין בכס מים אוסלעים גבוהין ו' טפחים ומן בכס רוכב בקר ותראי כשנים או ג' מקוסות ולוקח אלא הגאיות והסלעים בכלל הבית כור בלא דמים : במקום א' ונראי כשנים או ג' מקוסות ולוקח אלא הגאיות והסלעים בכלל הבית כור בלא דמים : כנס ו"ל דכשהרו למוכר ות"מ ו סלוקח צריך ליקח סאר פסדה כלכד סיוכל להעביר המתריסה כיניסה

ריח המוכר בית כור עפר ויש בו סלעים ובקעים ובו כיה סעיפים ב

א (ג' רמב"ם רפ"ב מהכ"מ) האומר לחבירו בית כור עפר אני מוכר לך (ומ"ה אם אמר בית כור לבד) (סור ס"ב בשם הרא"ש וי"ל) והיו בתו' השרות גאיות קשנים עמוקים ו' טפחים ג אע"פ שאין בה מים או סלעים גבוהין ו' טפחים (והמגן ד' (סור ס"ב בשם רמב"ם) ה ומן בשם רוכב בקר) (סם בשם סרמב"ם) אין נכללין בתוך הבית כור שאין אדם רוצ'ליתן מעותיו במקום א' ונראי כשנים או ג' מקוסות ולוקח אלא הגאיות והסלעים בכלל הבית כור בלא דמים : כנס ו"ל דכשהרו למוכר ות"מ ו סלוקח צריך ליקח סאר פסדה כלכד סיוכל להעביר המתריסה כיניסה (סור סם בשם רמב"ם ורא"ש ור"ן ד"ה בית כור ור"ן דקידושין) :

ב (סם נרמב"ם) היו סחות מכאן ז (סמ' מלאים מים) (סור ס"ג) נמדרים עמה בר"א כשלא הילה בהם ח אלא בית ר' קבין והיו הר' קבין ם מובלעי' בתוך חמשה קבין ' בתוך רוב של שדה אבל היו יותר על ר' קבין יא (ומם נפוסים בלסם) (סור בשם סרמ"ם) יב או שהיו מפוזרים הרבה או אינם מובלעי' יג אע"פ שאין בהן ר' אינם נמדרים עמה :

ג (סם נרמב"ם) היו נבלעים יד או מיעוטן ברובן או שהיו מחולקים סו כמו חוט שוה סו או כמו ענול או כמו משולש

מור"ם סאר וה כסמוך) (סמ' ים כהן רוכב בקר מיירי והא רמיה סאחר וה סה"ג כתב המו' כשם הרמב"ן (ומוה מהירושלמי' דהא דבמין גבוהין או סמוקין עפרה עפרים דנמדדין עמה היינו דלית רוכב ל' מהן יותר מי"ט או מד"ת (לכל סר כדמ"ל ליה כירושלמי דפלינ' כוה וכסתי לשוכו בפרישה) ס"ק וה"ה סילף וכתב סיפור כריסה היכא דמסוקין או גבוהין עפרה דמין כמדדין עמה וכלוקח צריך לקבל מדה ומור"ם סמתיסו וה"ה כתבו כסמוך הא דבעינן שלא יסיס בר

סמ"ס ס"ק ה"ה כלכך אם כתב בתנאים עליו לקבל ואם עדיין לא כתן מעות אין צריך לקבלם : כ' היה עפר למעלה כו' פי' ורחויין לזרעם קנם מכל מ"מ אין קיל"ת הורעי' כשור כיון שסלע למטה מספיק . ומל"ר"ן משמע דאיכא' דוקא מסוס דיש עליו עפר מעט שאינו בעומק המערות מ"מ רחוי לזרוע שם היה עניינים : כה אז סלע למעלה פי' ואפשר להעתיק ולפקר מסלע מסס ויהיה תפתיו רחוי לזרוע : כב היה בו סלע יחידי אפילו בית רובע לכור כתב הסמ"ע ס"ק נרסתו (דרמב"ם) כנירם' רב סתי וס"ל דכשאמרו דמדדין עמו אפילו טרסין של ד' קנין אם אין נכונין י"ט ס"מ טרסין בעין גרור' אבל סלע של רובע שם כפני עצמו יש לו ואינו נמדד עמו אבל ר"ס אבל ר"ס

ריח ג וי"ג דוקא שאין בשם ד' קנין . משם בשם ס"ס כתב רש"ס בשל סגרע זה דוקא כיותר מד' קנין אבל ד' קנין נמדדים ולכך פנים כן וכ"כ הסמ"ע ס"ק ג' שיירי כאן בכל ענין אפילו פיכו תוכל' בתוך ד' קנין ובתוך רובע של שם אבל ד' קנין צריך שיהא דוקא בכל התנאים המוכרים לעיל כי לסרש"ס דיבא דבית כור לא מדיק אלא שמדדים מילו נכונין אבל כל דבר שהוא דומה לכורן דלעיל פיין בשור וכיוצא בו' וי"ק ודו"ק :

יז או שהיו בצדדין יח או שהיה דרך עקלתון כל אלו שפק יח המוציא מחבירו עליו הראייה :

ר (שם) וכן אם כ היה עפר למעלה וסלע מלמטה כפ או סלע מלמעלה ועפר מלמטה ה"ז ספק :

ה (שם דין ג') כג היה בו סלע יחידי אפי' בית רובע לכור אין נמדד עמה ואם היה סמוך למצר כד אפי' כל שהוא אין זה נמדד עמה הפסיק עפר בין סלע למצר הרי זה ספק : (כל אלה דברי סרמב"ם אבל יש דעות אחרות בדיניהם אלו וכניהן הסור) :

ו (שם נרמב"ם ד"ה) אמר לו בית כור עפר אני מוכר לך אפילו היו בה גאיות עמוקים י' טפחים או יותר או סלעי' גבוהים י' טפחים או יותר הרי אלו נמדדים עמה :

כה"ס (סור שם כשם רש"ס) כה (ג) וי"ג דוקא שאין בשם ד' קנין וכל זה מיירי שאין הלוקח עומד בתוך השדה כפ כאלו אמר בית כור עפר אני מוכר לך אין אסר בן יתר ואפילו אסר כו ז' קנין ומצא הניעה (פרמ"ס ומור ס"ו) :

ז (שם נרמב"ס ד"ה) האומר לחבירו בית כור עפר אני מוכר לך כז מרה בחבל אם פיחת כל שהוא מנכה לו מן הדמים ואם הותר כל שהוא יחזיר לו :

ח (שם ר"י) א"ל כ"ח בית כור עפר (זה) אני מוכר לך ה"ז כמי שפי' ואמ' בית כור עפר בין חסר בין יתר ואם פיחת מהמדה כפ אחר מכ"ר שהוא רובע לכל מאה הגיעו יתר על כן יחשוב עמו ל על כל הרבעים שחסרו או הותירו וכל שפיחת פבית כור ינכה לו מהדמים :

כו"ס (סרין כשם סרמ"ס) י"ג דוקא כשלקח שדיין נקרא בית כור לא אבל יתר מכן לא דהא בית כור קל' ל ודוקא שאין לו קרקע יותר אבל מכר בית כור בשדותיו לב נותן לו בית כור מכוון : וכל שהותיר על בית כור יחזיר לו :

ט ומה הוא מהזיר לו אם היה התום' לג פחות מט' קנין מחזיר לו דמים כשעת המכירה ליפות

וכשור פירשו דקאי אשם עומד מוץ ממיירי בשדה ע"ם : כג אפי' כל שהוא אין זה נמדד . כראשה דר"ל כיון שבשלא עומד במוך למיירי אפי' שיהיו נכוח ונם מיהו דקא כ"ם מיהו נמדד עם בבית כור אבל קא דאין מודדין מרשין עם בשדה אלא בשהוא עומד בתוך בשדה ומשיך ודקאמ' דשם מיהו בתוך ממש להמלר ממש עפר זהו שפק שם נמדד עמו שם מיהו נכוח י' ורשב"ם דהוא מיבעי' דלא מיפשטא בגמרא : כד וי"ג דוקא שאין בכך ד' קנין כתב וה כל י"ג אע"ג דהמוכר לפני זה לא הוכיר שבאומר בבית כור דאפי' ד' קנין יותר נמדדין עמו (וכל' המוכר הוא ג"כ ל' הרמב"ם שם פכ"ב) משום דהטו' כתב דאל' הרמב"ם דהא דשם אמ' בבית כור או בכל ענין נמדד עמו ס"ל דמד קבע הרמב"ם דין זה לאפר כל דיניס שהם דוקא בא לבית כור אבי מוכר לך אבל שם אמ' בבית כור בכל ענין נמדדין עמה קאמ"ן דיש סולקין ע"ז וס"ל דוקא לענין נוכח או עמוק הוא דיש סילוק בין אומ' בית כור לאומ' בבית כור אבל לענין שם שם יתר מד' קנין אין סילוק . וכי"ג אלוה דכתב הוא מ"ם הטו' בשם ד' בשם הרשב"ם ומשיק דהרמב"ם סלינ עליה (וכנ"ל) והסרמ"ם הסכים לפברא הראשונה אלא שק' שמש בשו' בש"ד כתב בשם רשב"ם דנם באומ' בבית כור צריך שלא יהא בו יותר מ"ד קנין אבל ד' קנין אפי' באומ' בית כור עפר אבי מוכר לך ואינו נוכח אפרה נמדד עמה ואם כן ק' אל מורי ורבי רבי משה מיסלרו ז"ל שכתב די"ג דוקא שאין בהן ד' קנין . לכן נראה להניח בדברי מורי ורבי משה דלצרך להיות ניח שומרים דוקא שאין בהן יותר מד' קנין ורצה לומ' ולאפוקי מדעת הרמב"ם בכ"ל ודו"ק : כה אבל אם עומד בתוך בשדה בו' דאבל שבות בית כור עפר זה אבי מוכר לו אף על פי שלא הקדק לומ' בשעת הקנין בית כור וה הוה ליה לאומ' אין אסר בן יתר וזה הוכיחו התום' וזרש"ם מהגמרא ופיין דריסה : כו ז' קנין ואפילו כשיצו' זה מניח בשמוכ' קנין אסר בן יתר וזה הוכיחו התום' הקה לבית שלא הוה הדין לפי ערך זה לפי ריבוי או מיעוט שבית שאין שאובא לו ובמו שיתבאר : כז מדה נאבל משתעות ל' זה הוה שמוכר לו בית כור בשלוש כמו שמודדין בשבל אבל נ"ב משתע שאינו מדקדק שאם לא יהיה בית כור שלם שיהא המקח בטל אלא שיעלם לו לפי ערך שאם יפעט מבית כור יבבה לו מדמי בית כור ואם יהיה יתר יוסיף לו משלו"ב בשלו בית כור עפר שאם ואינו עומד בתוכו דאם אסר או יתיר אפילו רובע לכור יכולי' לבטל אף אם יאמ' לו המוכ' לי מבדמים מה שאסר לך דאלוקח יכול לומר כוונתי היה דוקא שבית כור . ומ"ם כשו' דאפילו אסר קב מבטל המקח קב ל"ד הוא וכמ"ש בפרישה נם אינו דומה למ"ם הטור והמחבר לקמן בר"ס רל"ב דבכל דבר שנמכר במדה אפילו בית היה שיעור מוכח בשבל דהיינו דוקא כשאשתעו וה"ל כשאין מדה כך וכך ולא כאלו כן אבל כאן לא ה"ל בכיורו שהוא כך וכך אלא ה"ל שיעודדו אם הוא כור כמו שהו' שבור וינכה לו אם הוא פחו' מכור כ"כ שהו' ופ"ר כח בית כור עפר זה אבי כו' המחבר לא כתב תיבת זה דהוא העתיק ל' הרמב"ם והרמב"ם בשעתיק ל' הגמרא ואיבעיא דלפשטא הוא הגמרא דבאומר בית כור בתוס ולא הזכיר מדה בשבל ולא הן אסיר הן יתיר דדיבו כאלו ה"ל הן אסיר הן יתיר ועד רובע לבית שלא הוא אפילו דק שבתוס והרמ"ם שקטו הוא ומפרשים דהגמרא מיירי בשומד כתוכו וכמ"ש הטור ומור"ם בס"ו והר"י הלוי מפרש הגמרא דמיירי כש"ל בבית כור עפר זה אבי מוכר לך ומביאין ראיה דגם בשאומר לו בפירוש בית כור זה אע"פ שלא עמד בתוכו לא שלם אם ה"ל ת"ש ס"ל כאלו אמר הן אסר הן יתיר : כט אבל מד' מ"ד שהוא רובע כו' פי' ה' מ"ד מהשלא שהשלא ' קנין וכל זה מקלוק לרבעין תחלה בשלא כ"ד רבעין : ל על כל הרבעין פי' אף הרביעי' אלמן יכבה לו אז ישלמו לו דכיון שהוא לכלל קורט כמה שהוא הפסק אז היתור ביותר מהשרבעים דודאי לא ניתן לחילה לריך לנכות אז אף הרבעין אלמן ודומה לזה בטור ובדברי המחבר לקמן בסי' רכ"ט ור"ל ע"ש : לא אבל יתר מכן כו' פי' אבל אם הפסק הוא כ"כ הרבה עד שבשביל פסק כזה לא נקרא בית כור לא מהני סיכוי מהדמים אלא מבטל המקח אם ירצה : לב נותן לו בית כור מכוון פי' ולא מהני מה שרוצה לנכות לו מהדמים לפי ערך אף שלו הן יתיר כיון שיש לו קרקע מנדו להשלים לו הפחת . ° וכש"ם בשמיט ג' דיניס אלו שכתב מור"ם בסנ"ס * וז ולא ידעתי למה : לג פחות מט' קנין הוא שיעור שדה וכמ"ש המחבר בסעיף זה ונראה דאף שנם מ"ם המחבר בסעיף זה הוא מדברי הרמב"ם מ"מ לא מיירי אלא בדבר שמוד' כו ג"כ ר"ם והטור ופחות מט' קנין דבמ' כאן מיירי עם הרבעין וכנון דמכר לו ל"ד שלין וכיש תום' ל"ם רכ"ן דלפי ערך מניע יותר מרובע לבית שלה ועדיין

מיכו סיפור סדה עד סיפה סתום' ל"ו רבעין דסוף ס' קכין וכ"כ בסטר ע"ם וח"ם לייפות את כח המוכר קאי אמ"ם דצריך ליתן לו דמים
אלא קאי אכתסכ בסטר וכסיפ שאחר זה שתקיל וכתב דעת ברמב"ם והוא דאפילו יש בסיתרון שם ברבעים ס' קכין אם ב"ד צריך לכתוב
לו דמיו כנסתכ בסטר וכמ"ם שם : לד לייפות כח המוכר פי' אפילו אם יראה המוכר לבקשה בשיכו צריך לכתוב לו אלא שאחרו ליתן
לו דמים אלא לייפות כח המוכר ויפיע כעו' שכתב ז"ל וכתב רשב"ם אלא מפלגינן כין כשות אט' קכין אלא ביותר מכאן אבל אם

לה ליפו' כח המוכר ואם היתה התוספו' ספוכה לשדה אחרת של מכר מחזיר לו אותה התוספת
קרקע שהרי סומך אותה לשאר שדותיו ואינו מפסיד כלום :

לו (שם ברמב"ם) לח היתה התום' יתירה על תשעה קכין נותנין רובע לכל סאה וסארה
והנשאר יתר על הרבעים אם יש בו ט' קכין נותן כל הרבעי' כולם עם היתר מהקרקע ונותנו
לו כשעה שלוקחה מסנו :

לז (שם ברמב"ם ה"ח) לט במר"א מ כשהיתה כזול כשעת ממכר והוקירה כשעת החזרה
היתר אכל אם היתה כיוקר והזולה אומרים ללוקח אם רצית ליתן לו דמי התוספת כולו
תן לו דמים כפי המסכר ואם רצית ליתן לו קרקע תן לו כמוששוה עכשיו :

לח כל מה שכתב מתחלת פסיף ט' עכ"ל ברמב"ם הוא ס' כ"ם מהלכות מכירה ומתניד מסנה
כגיסו שם כגרסיך עיון . וכעיקר כדעת י"מ (רשב"ם ושור פ"ם) כיכל שהוא פחות מש'
קכין ברשות כית המוכר ליקח קרקע לו מעות ואם נותן לו מעות כשעת הזול כין היתה כזול והוקיר'
לו כיתה כיוקר והוזלה . אכל היתה לו שדה אחרת ממוכה לתוספת זה נותן לו קרקע . וכן אם
היה התום' ס' קכין ותקבכין כל המותר כין ברבעית כין כשתר :

לט (רשב"ם שם ו"ר) רין חצי קב כגיג' כרין ט' קכין כשדה שאם הותיר כגיגה פחות מחצי קב
על הרבעים אינו מחזיר לו אלא דמים הותיר חצי קב מחזיר לו כל הרבעים עם היתר ברבעי'
או קרקע כשעת הזול של עת החזרה :

מ (שם) מא מכר שדה ונעשה גינה כיד לוקח או גינה ונעשה שדה ה"ז ספק אם מחשב
לו כיון שהיתה כעת המכר או כיון שהוא עתה :

מא (שם ביון י"ד) האומר לחבירו בית כור עפר אני מוכר לך מ מרה כחבל כין חסר
כין

ברוכע לכית סאה ניתן למ"ל סלומר כן חסיר וכן יתיר וספי לה ומאם הוא יתר מרוכע לכית סאה צריכין להסיר נם ברבעין שנתן
ומיד המוכר כו על כעליונה . ככל זה ס"ל להרמ"כם כשעו' וכר"ם אלא שמחלק עתמן כאם הוא יותר מרוכע קב לכית סאה וכניע
ביתרון עם ברבעין לא' קכין דלר"ם וסעו' אין כזה יד המוכר על כעליונה אלא אם ירצה לוקח מחזיר לו כקרקע כשיכו כ"כ המוכר
וברמב"ם ס"ל דנם ככה"נ יד המוכר על כעליונה אף כ"כ סיה יתרון כ"כ שאחר שכתת לכל כית סאה רוכע יותר מד' קכין וכזה
לוקח אמרו שמחזיר לו כקרקע כשיכו כ"כ ומאחר שכתוב כאמוך ואפי' כשהיתרון כ"כ ברבה ס"ל דעדיין יד לוקח אינה על כעליונה
אע"פ שאם סיתה קרקע מתחלה כשעת הקניה כיוקר וכשכיו כשעת הסזרה עומדת כזול אין כיד לוקח רשות להחזיר לו ביתרון
בקרקע כשיכו אלא צריך ליתן כעדה כ"כ דמי' כמו שהיתה שוה כשעת הקניו או מחזיר לו קרקע כשאר זול כשיעור אותן דמים שהיו
שוו ביתרונות כשעת הקניו דא"ל למוכר ברשותך ובמולך עמדו כזול הקרקעות ואם היה כשיעור שהיו כזול כשעת הקניו וכשכיו כשעת
מזרע נתייקרו אמרי' מדרב' דברשות מוכר נתייקרו ביתרונות לא נאכרו לו מעולם נמצא כלל דברין לעולם יד המוכר על כעליונה
זולת אם הקרקעות כמקח ברשותן דאו צריך לקכל הקרקע ולוקח כשכיו ביתרונות כ"כ שהיו יתרון ס' קכין נוסף על ברבעין של כל
סאה וסאה וכל זה כתב ע"ם מסתמו' דסוניא כמ"ם כדריסב וכאמת לא מצאתי מפש נכון לדברין נם שת"ם ומור"ם ז"ל אמתו כזה עליו
דכיון דעכ"פ כשאר ס' קכין וזה רואי לסיפור שדה ורואי לסחזיר למה יהיה ידו על כעליונה לכוף לכלוקח ליתן לו דמים כשדו וים
לדחוק ולייסב זה ולומר דה"ם כיון דברבעי' לכית סאה נאמתי לא מצאתי מפש נכון לדברין נם שת"ם ומור"ם ז"ל אמתו כזה עליו
כדאי לפי' לכן דין תורת קרקע כע"כ של המוכר דיאמר לו כמוכר אלו לא היה יתרון כיה כאלו נותן לו כדאי כשכיו ומה
שכן כלל מקח שקנה עכשיו שיה יתרון יתכן לו כע"כ נם אני אומר שכן כלל הקניו לעניין זה שלא יוכל להכריחני ליקחה מידי
כשכיו אלא שלם לי דמיהן כמו שילם לי נוסף כשדה עד שיהיה נוסף על כל ברבעין ס' קכין ת"ח אינו
וק"ל . אלו הן כלל ברמב"ם ומפ' יתכארו לך פרטי דברי המחבר שכן הוא כלל' נותנין ומשכחן רואין אם לאחר שיחלוק מיתרון רוכע לכל
כותנין רוכע לכל סאה כו' אינו ר"ל דברבעי' יסתרו ללוקח אלא כלומ' נותנין ומשכחן רואין אם לאחר שיחלוק מיתרון רוכע לכל
כית סאה יסתר עוד ס' קכין אז יש כח כיד לוקח לסחזיר למוכר אכל יסר קרקע כשיכו וא"ל ליתן לו כשעו דמים : לו
ומ"ם כד"ה כו' ר"ל כד"ה כיד לוקח על כעליונה וכתב לו כשעה שלקחו ממנו : לח כשהיתה כזול כו' ר"ם
דסוי מני למימר כשעמד קרקע כשאר ברשתן אלא דברמב"ם תפס ל' כברייתא והנתרת דתירי אם כשלא עתדו כשאר ס' ומה"ב סיים
כשעי' שלפני זה וכתב דנותנו לו כשעה שלקח' ממנו מסוס דתירי אם כיון שכתכתה כשאר ומ"ם שאם
יותיר כו' עד שיכו מחזיר לו אלא דמים ר"ל כיד מוכר על כעליונה וכמ"ם כשדה דכשאות אט' קכין מחזיר לו דמים ליאות כח
המוכר וכמ"ם שם . ומ"ם יותיר אפי' קב כו' עד כדמים ר"ל אם עתדה כזול צריך ליתן לו דמי סוי' כמו שהיה כשעת הקניו
לו קרקע כזול כשעת הסזרה וכ"ל כדין שדה ומ"ם מור"ם כשב"ה ז"ל כלל"ם מתחלת פ"ם כו' שיכו מסוס דם"ל למור"ם דמ"ם כם"ם
אם היה התוספו' פחות מש' קכין כו' ר"ל אפי' היה כו ט' קכין אלא שכלה ברבעי' שיכו ש' קכין צריך להחזיר לו דמים וכ"ל ומ"ם
כתב דז"א אלא לרברי ברמב"ם . אכל לעד"ז כת"ם לעיל דמ"ם כם"ם קאי אפי' ר"ם וכטו' ומתחלה כתב דבר הפסוק דכוה
דאין כו שיעור שדה צריך ליתן דמים ליאות כח המוכר ואפ"ה אם יש להמוכר שדה כעדו מחזיר לו קרקע ואפ"כ כתב לרבותא דאפי'
יש כו ט' קכין אם ברבעין (אם אין לו שדה כעדו) צריך ליתן לו דמים וק"ל . ומ"ם מור"ם דמחלוקת ט' עד כאן הוא לפון ברמב"ם
ע"ש למה כתב עד כאן שהוא סי"ב הא נם פי"ב מזיל לוקח לפשטת ברמב"ם וכן הוא לפי' ר"ם וכטו' וכמ"ם פירושו לפי זה וכ"ל שהוא ט"ם
שנפל כדפוס וכנ"ם זו צריכה להיות מסודרת אחר סעיף י"ב ושם שפיר לומר עד כאן ור"ל עד סעיף י"ג ודו"ק : לט
מכר שדה ונעשה גינה כו' ל' הטור סיה שדה כשעת מכירה וסיה כהמותר מעט יות' מכני רבע' (צריכי' מי' ברבע) קודם
המוכר על כעליונה ליתן לו דמים אם ירצה) ונעשה גינה (פי' שעלה כה עציין שרשין לקבוע כה זרעי' צריכי' מי' ברבע) קודם
שכאו' לוקח כהמות' ונק כדין תורת קרקע . או שהיית כשעת מכירה וסיה כדין תורת קרק' ונתייבם המתיין ו"ל
מדין ג"כ לדין ליתן לו דמי' להמוכר זהו מיבעי' דלא מיבעי' ומחזיר לו מה שירצה . וכברייסב כתבתי דר"ל לכלוקח מקרי
כדין זה מוסיף ומחזיר להמוכר מה שירצה דבה שכיון כתרוכו כהמקח אלא שים כאן סעיף דדיכ' אי מצינין כתב לה כתר בשתא את
בסורם : מ מדם כשכל הן אסר כי' כלומר שרי שתמ' כ' לשוטות דשתרי ז"ל דמדם כשכל משתא כדקדק . וכן
שאר וכן יתיר כלא דקדוק וכנ"ל :

מקה אם סמ' כו' ר"ל ל"ת כזה שהולכין אחר לשון יותר כיון שאחרו בתקרול' וברוקה דאור מתוארו מדה בשכל כתקרול' שאת' ברמ"ס וכה אפי' אחר מדה בשכל כתקרוכה אם"ס אין לו אלא בדי בין אסר כו' : מכ אחר בשות שבלשונות ירושה דר"ל אחר כל' שתפשות שהיכור שם"ל בתשלם בית כור ואחריכן לאו דוקא בית כור אחר אלא אפילו פחות או יותר ג"כ מפני שנ' דיכין תולין כנ' לשונות שאומר דהיינו אחרו שתם בית כור שהיו ליתן לו בית כור שלם ואפי' ניכוי דמים לא מהני . ואחד בשכל הוא נ"כ בדקדק אבל מהני כיסי ניכוי דמים . וכין אסר וכין יתר הוא לשון נרות של"ד קאחר וקאת דהולכין כזה אחרין : מג ואין לו אלא כדין אם אסר כו' ברוה דר"ל בין יהיה לנריעות דלוקה כגון שים כו אחרון וכין שהות לשוכתו כגון שים יתרון כשניהן הולכין אחריו ומ"ה כתב ואין לו ר"ל לשלוקה ולא מיירי דוקא כדאתן בכר דמי אלא אפי' אם פיחת ולא יתן עדיין דתי' לריך ליתן לאוב' כל דמי בית כור דכבר נגמר בתקה בשעת קנייה ומשעת קנין קוב עליו ופפר"ד שהוכחתי פירש זה לדברי הרמב"ם שכתב בתשב' כאן לשונו ולא כמ"ת וכ' ונם לא כ"ם שכי אחרו לדברי * בתשכר בשנין אחר ע"ם : מד ואל"ל בית כור שפר אכי מוכר לך כמו שהוא כתוב אימניו ואחריו כו' ובפרישה כתבתי דדקדק וכתב שא"ל כחות שהוא אפני דבשנין שיעמוד בתוכו או שיאחר לו בית כור זה ונם יאחר לו קשהו בתוך אחרי' ושיחנים שלו דאז ליכא יותר ל' דכשעומד בתוכו או יותר ואחד זה ה"ל בדין אשר או יותר וכמ"ם בס"ם וכשהוסיף ליאר קשהו בתוך אימניו ואחריו לשעורי אחר ומ"ה אומרים דשד שהות שניהו וזהו ריחו בשור בכתבו כתו' שהוא שיעמוד בתוכו ושפ"ר ואל זה אם שעמד בתוכו אחרי שהיכרו ואחד אחרי שהיכרו ואחד אחרי שהיכרו ואחד

ג אלא הפחות שכח כן הוא כס"מ פוץ ק"ב פוץ ק"ג ס"ע ס"ב ס"ג ס"ד ס"ה ס"ו ס"ז ס"ח ס"ט ס"י ס"יא ס"יב ס"יג ס"יד ס"טו ס"טז ס"יז ס"יח ס"יט ס"כ ס"כא ס"כב ס"כג ס"כד ס"כה ס"כו ס"כז ס"כח ס"כט ס"ל ס"לא ס"לב ס"לג ס"לד ס"לה ס"לו ס"לז ס"לח ס"לט ס"מ ס"מא ס"מב ס"מג ס"מד ס"מה ס"מו ס"מז ס"מח ס"מט ס"נ ס"נא ס"נב ס"נג ס"נד ס"נה ס"נו ס"נז ס"נח ס"נט ס"ס ס"סא ס"סב ס"סג ס"סד ס"סה ס"סו ס"סז ס"סח ס"סט ס"ע ס"עא ס"עב ס"עג ס"עד ס"עה ס"עו ס"עז ס"עח ס"עט ס"פ ס"פא ס"פב ס"פג ס"פד ס"פה ס"פו ס"פז ס"פח ס"פט ס"צ ס"צא ס"צב ס"צג ס"צד ס"צה ס"צו ס"צז ס"צח ס"צט ס"ק ס"קא ס"קב ס"קג ס"קד ס"קה ס"קו ס"קז ס"קח ס"קט ס"ר ס"רא ס"רב ס"רג ס"רד ס"רה ס"רו ס"רז ס"רח ס"רט ס"ש ס"שא ס"שב ס"שג ס"שד ס"שה ס"שו ס"שז ס"שח ס"שט ס"ת ס"תא ס"תב ס"תג ס"תד ס"תה ס"תו ס"תז ס"תח ס"תט ס"תי ס"תיא ס"תיב ס"תיג ס"תיד ס"תטו ס"תטז ס"תיז ס"תיח ס"תיט ס"תכ ס"תכא ס"תכב ס"תכג ס"תכד ס"תכה ס"תכו ס"תכז ס"תכח ס"תכט ס"תל ס"תלא ס"תלב ס"תלג ס"תלד ס"תלה ס"תלו ס"תלז ס"תלח ס"תלט ס"תמ ס"תמא ס"תמב ס"תמג ס"תמד ס"תמה ס"תמו ס"תמז ס"תמח ס"תמט ס"תנ ס"תנא ס"תנב ס"תנג ס"תנד ס"תנה ס"תנו ס"תנז ס"תנח ס"תנט ס"תס ס"תסא ס"תסב ס"תסג ס"תסד ס"תסה ס"תסו ס"תסז ס"תסח ס"תסט ס"תע ס"תעא ס"תעב ס"תעג ס"תעד ס"תעה ס"תעו ס"תעז ס"תעח ס"תעט ס"תפ ס"תפא ס"תפב ס"תפג ס"תפד ס"תפה ס"תפו ס"תפז ס"תפח ס"תפט ס"תצ ס"תצא ס"תצב ס"תצג ס"תצד ס"תצה ס"תצו ס"תצז ס"תצח ס"תצט ס"תק ס"תקא ס"תקב ס"תקג ס"תקד ס"תקה ס"תקו ס"תקז ס"תקח ס"תקט ס"תר ס"תרא ס"תרב ס"תרג ס"תרד ס"תרה ס"תרו ס"תרז ס"תרח ס"תרט ס"תש ס"תשא ס"תשב ס"תשג ס"תשד ס"תשה ס"תשו ס"תשז ס"תשח ס"תשט ס"תת ס"תתא ס"תתב ס"תתג ס"תתד ס"תתה ס"תתו ס"תתז ס"תתח ס"תתט ס"תתי ס"תתיא ס"תתיב ס"תתיג ס"תתיד ס"תתטו ס"תתטז ס"תתיז ס"תתיח ס"תתיט ס"תתכ ס"תתכא ס"תתכב ס"תתכג ס"תתכד ס"תתכה ס"תתכו ס"תתכז ס"תתכח ס"תתכט ס"תתל ס"תתלא ס"תתלב ס"תתלג ס"תתלד ס"תתלה ס"תתלו ס"תתלז ס"תתלח ס"תתלט ס"תתמ ס"תתמא ס"תתמב ס"תתמג ס"תתמד ס"תתמה ס"תתמו ס"תתמז ס"תתמח ס"תתמט ס"תתנ ס"תתנא ס"תתנב ס"תתנג ס"תתנד ס"תתנה ס"תתנו ס"תתנז ס"תתנח ס"תתנט ס"תתס ס"תתסא ס"תתסב ס"תתסג ס"תתסד ס"תתסה ס"תתסו ס"תתסז ס"תתסח ס"תתסט ס"תתע ס"תתעא ס"תתעב ס"תתעג ס"תתעד ס"תתעה ס"תתעו ס"תתעז ס"תתעח ס"תתעט ס"תתפ ס"תתפא ס"תתפב ס"תתפג ס"תתפד ס"תתפה ס"תתפו ס"תתפז ס"תתפח ס"תתפט ס"תתצ ס"תתצא ס"תתצב ס"תתצג ס"תתצד ס"תתצה ס"תתצו ס"תתצז ס"תתצח ס"תתצט ס"תתק ס"תתקא ס"תתקב ס"תתקג ס"תתקד ס"תתקה ס"תתקו ס"תתקז ס"תתקח ס"תתקט ס"תתר ס"תתרא ס"תתרב ס"תתרג ס"תתרד ס"תתרה ס"תתרו ס"תתרז ס"תתרח ס"תתרט ס"תתש ס"תתשא ס"תתשב ס"תתשג ס"תתשד ס"תתשה ס"תתשו ס"תתשז ס"תתשח ס"תתשט ס"תתת ס"תתתא ס"תתתב ס"תתתג ס"תתתד ס"תתתה ס"תתתו ס"תתתז ס"תתתח ס"תתתט ס"תתתי ס"תתתיא ס"תתתיב ס"תתתיג ס"תתתיד ס"תתתטו ס"תתתטז ס"תתתיז ס"תתתיח ס"תתתיט ס"תתתכ ס"תתתכא ס"תתתכב ס"תתתכג ס"תתתכד ס"תתתכה ס"תתתכו ס"תתתכז ס"תתתכח ס"תתתכט ס"תתתל ס"תתתלא ס"תתתלב ס"תתתלג ס"תתתלד ס"תתתלה ס"תתתלו ס"תתתלז ס"תתתלח ס"תתתלט ס"תתתמ ס"תתתמא ס"תתתמב ס"תתתמג ס"תתתמד ס"תתתמה ס"תתתמו ס"תתתמז ס"תתתמח ס"תתתמט ס"תתתנ ס"תתתנא ס"תתתנב ס"תתתנג ס"תתתנד ס"תתתנה ס"תתתנו ס"תתתנז ס"תתתנח ס"תתתנט ס"תתתס ס"תתתסא ס"תתתסב ס"תתתסג ס"תתתסד ס"תתתסה ס"תתתסו ס"תתתסז ס"תתתסח ס"תתתסט ס"תתתע ס"תתתעא ס"תתתעב ס"תתתעג ס"תתתעד ס"תתתעה ס"תתתעו ס"תתתעז ס"תתתעח ס"תתתעט ס"תתתפ ס"תתתפא ס"תתתפב ס"תתתפג ס"תתתפד ס"תתתפה ס"תתתפו ס"תתתפז ס"תתתפח ס"תתתפט ס"תתתצ ס"תתתצא ס"תתתצב ס"תתתצג ס"תתתצד ס"תתתצה ס"תתתצו ס"תתתצז ס"תתתצח ס"תתתצט ס"תתתק ס"תתתקא ס"תתתקב ס"תתתקג ס"תתתקד ס"תתתקה ס"תתתקו ס"תתתקז ס"תתתקח ס"תתתקט ס"תתתר ס"תתתרא ס"תתתרב ס"תתתרג ס"תתתרד ס"תתתרה ס"תתתרו ס"תתתרז ס"תתתרח ס"תתתרט ס"תתתש ס"תתתשא ס"תתתשב ס"תתתשג ס"תתתשד ס"תתתשה ס"תתתשו ס"תתתשז ס"תתתשח ס"תתתשט ס"תתתת ס"תתתתא ס"תתתתב ס"תתתתג ס"תתתתד ס"תתתתה ס"תתתתו ס"תתתתז ס"תתתתח ס"תתתתט ס"תתתתי ס"תתתתיא ס"תתתתיב ס"תתתתיג ס"תתתתיד ס"תתתתטו ס"תתתתטז ס"תתתתיז ס"תתתתיח ס"תתתתיט ס"תתתתכ ס"תתתתכא ס"תתתתכב ס"תתתתכג ס"תתתתכד ס"תתתתכה ס"תתתתכו ס"תתתתכז ס"תתתתכח ס"תתתתכט ס"תתתתל ס"תתתתלא ס"תתתתלב ס"תתתתלג ס"תתתתלד ס"תתתתלה ס"תתתתלו ס"תתתתלז ס"תתתתלח ס"תתתתלט ס"תתתתמ ס"תתתתמא ס"תתתתמב ס"תתתתמג ס"תתתתמד ס"תתתתמה ס"תתתתמו ס"תתתתמז ס"תתתתמח ס"תתתתמט ס"תתתתנ ס"תתתתנא ס"תתתתנב ס"תתתתנג ס"תתתתנד ס"תתתתנה ס"תתתתנו ס"תתתתנז ס"תתתתנח ס"תתתתנט ס"תתתתס ס"תתתתסא ס"תתתתסב ס"תתתתסג ס"תתתתסד ס"תתתתסה ס"תתתתסו ס"תתתתסז ס"תתתתסח ס"תתתתסט ס"תתתתע ס"תתתתעא ס"תתתתעב ס"תתתתעג ס"תתתתעד ס"תתתתעה ס"תתתתעו ס"תתתתעז ס"תתתתעח ס"תתתתעט ס"תתתתפ ס"תתתתפא ס"תתתתפב ס"תתתתפג ס"תתתתפד ס"תתתתפה ס"תתתתפו ס"תתתתפז ס"תתתתפח ס"תתתתפט ס"תתתתצ ס"תתתתצא ס"תתתתצב ס"תתתתצג ס"תתתתצד ס"תתתתצה ס"תתתתצו ס"תתתתצז ס"תתתתצח ס"תתתתצט ס"תתתתק ס"תתתתקא ס"תתתתקב ס"תתתתקג ס"תתתתקד ס"תתתתקה ס"תתתתקו ס"תתתתקז ס"תתתתקח ס"תתתתקט ס"תתתתר ס"תתתתרא ס"תתתתרב ס"תתתתרג ס"תתתתרד ס"תתתתרה ס"תתתתרו ס"תתתתרז ס"תתתתרח ס"תתתתרט ס"תתתתש ס"תתתתשא ס"תתתתשב ס"תתתתשג ס"תתתתשד ס"תתתתשה ס"תתתתשו ס"תתתתשז ס"תתתתשח ס"תתתתשט ס"תתתתת ס"תתתתתא ס"תתתתתב ס"תתתתתג ס"תתתתתד ס"תתתתתה ס"תתתתתו ס"תתתתתז ס"תתתתתח ס"תתתתתט ס"תתתתתי ס"תתתתתיא ס"תתתתתיב ס"תתתתתיג ס"תתתתתיד ס"תתתתתטו ס"תתתתתטז ס"תתתתתיז ס"תתתתתיח ס"תתתתתיט ס"תתתתתכ ס"תתתתתכא ס"תתתתתכב ס"תתתתתכג ס"תתתתתכד ס"תתתתתכה ס"תתתתתכו ס"תתתתתכז ס"תתתתתכח ס"תתתתתכט ס"תתתתתל ס"תתתתתלא ס"תתתתתלב ס"תתתתתלג ס"תתתתתלד ס"תתתתתלה ס"תתתתתלו ס"תתתתתלז ס"תתתתתלח ס"תתתתתלט ס"תתתתתמ ס"תתתתתמא ס"תתתתתמב ס"תתתתתמג ס"תתתתתמד ס"תתתתתמה ס"תתתתתמו ס"תתתתתמז ס"תתתתתמח ס"תתתתתמט ס"תתתתתנ ס"תתתתתנא ס"תתתתתנב ס"תתתתתנג ס"תתתתתנד ס"תתתתתנה ס"תתתתתנו ס"תתתתתנז ס"תתתתתנח ס"תתתתתנט ס"תתתתתס ס"תתתתתסא ס"תתתתתסב ס"תתתתתסג ס"תתתתתסד ס"תתתתתסה ס"תתתתתסו ס"תתתתתסז ס"תתתתתסח ס"תתתתתסט ס"תתתתתע ס"תתתתתעא ס"תתתתתעב ס"תתתתתעג ס"תתתתתעד ס"תתתתתעה ס"תתתתתעו ס"תתתתתעז ס"תתתתתעח ס"תתתתתעט ס"תתתתתפ ס"תתתתתפא ס"תתתתתפב ס"תתתתתפג ס"תתתתתפד ס"תתתתתפה ס"תתתתתפו ס"תתתתתפז ס"תתתתתפח ס"תתתתתפט ס"תתתתתצ ס"תתתתתצא ס"תתתתתצב ס"תתתתתצג ס"תתתתתצד ס"תתתתתצה ס"תתתתתצו ס"תתתתתצז ס"תתתתתצח ס"תתתתתצט ס"תתתתתק ס"תתתתתקא ס"תתתתתקב ס"תתתתתקג ס"תתתתתקד ס"תתתתתקה ס"תתתתתקו ס"תתתתתקז ס"תתתתתקח ס"תתתתתקט ס"תתתתתר ס"תתתתתרא ס"תתתתתרב ס"תתתתתרג ס"תתתתתרד ס"תתתתתרה ס"תתתתתרו ס"תתתתתרז ס"תתתתתרח ס"תתתתתרט ס"תתתתתש ס"תתתתתשא ס"תתתתתשב ס"תתתתתשג ס"תתתתתשד ס"תתתתתשה ס"תתתתתשו ס"תתתתתשז ס"תתתתתשח ס"תתתתתשט ס"תתתתתת ס"תתתתתתא ס"תתתתתתב ס"תתתתתתג ס"תתתתתתד ס"תתתתתתה ס"תתתתתתו ס"תתתתתתז ס"תתתתתתח ס"תתתתתתט ס"תתתתתתי ס"תתתתתתיא ס"תתתתתתיב ס"תתתתתתיג ס"תתתתתתיד ס"תתתתתתטו ס"תתתתתתטז ס"תתתתתתיז ס"תתתתתתיח ס"תתתתתתיט ס"תתתתתתכ ס"תתתתתתכא ס"תתתתתתכב ס"תתתתתתכג ס"תתתתתתכד ס"תתתתתתכה ס"תתתתתתכו ס"תתתתתתכז ס"תתתתתתכח ס"תתתתתתכט ס"תתתתתתל ס"תתתתתתלא ס"תתתתתתלב ס"תתתתתתלג ס"תתתתתתלד ס"תתתתתתלה ס"תתתתתתלו ס"תתתתתתלז ס"תתתתתתלח ס"תתתתתתלט ס"תתתתתתמ ס"תתתתתתמא ס"תתתתתתמב ס"תתתתתתמג ס"תתתתתתמד ס"תתתתתתמה ס"תתתתתתמו ס"תתתתתתמז ס"תתתתתתמח ס"תתתתתתמט ס"תתתתתתנ ס"תתתתתתנא ס"תתתתתתנב ס"תתתתתתנג ס"תתתתתתנד ס"תתתתתתנה ס"תתתתתתנו ס"תתתתתתנז ס"תתתתתתנח ס"תתתתתתנט ס"תתתתתתס ס"תתתתתתסא ס"תתתתתתסב ס"תתתתתתסג ס"תתתתתתסד ס"תתתתתתסה ס"תתתתתתסו ס"תתתתתתסז ס"תתתתתתסח ס"תתתתתתסט ס"תתתתתתע ס"תתתתתתעא ס"תתתתתתעב ס"תתתתתתעג ס"תתתתתתעד ס"תתתתתתעה ס"תתתתתתעו ס"תתתתתתעז ס"תתתתתתעח ס"תתתתתתעט ס"תתתתתתפ ס"תתתתתתפא ס"תתתתתתפב ס"תתתתתתפג ס"תתתתתתפד ס"תתתתתתפה ס"תתתתתתפו ס"תתתתתתפז ס"תתתתתתפח ס"תתתתתתפט ס"תתתתתתצ ס"תתתתתתצא ס"תתתתתתצב ס"תתתתתתצג ס"תתתתתתצד ס"תתתתתתצה ס"תתתתתתצו ס"תתתתתתצז ס"תתתתתתצח ס"תתתתתתצט ס"תתתתתתק ס"תתתתתתקא ס"תתתתתתקב ס"תתתתתתקג ס"תתתתתתקד ס"תתתתתתקה ס"תתתתתתקו ס"תתתתתתקז ס"תתתתתתקח ס"תתתתתתקט ס"תתתתתתר ס"תתתתתתרא ס"תתתתתתרב ס"תתתתתתרג ס"תתתתתתרד ס"תתתתתתרה ס"תתתתתתרו ס"תתתתתתרז ס"תתתתתתרח ס"תתתתתתרט ס"תתתתתתש ס"תתתתתתשא ס"תתתתתתשב ס"תתתתתתשג ס"תתתתתתשד ס"תתתתתתשה ס"תתתתתתשו ס"תתתתתתשז ס"תתתתתתשח ס"תתתתתתשט ס"תתתתתתת ס"תתתתתתתא ס"תתתתתתתב ס"תתתתתתתג ס"תתתתתתתד ס"תתתתתתתה ס"תתתתתתתו ס"תתתתתתתז ס"תתתתתתתח ס"תתתתתתתט ס"תתתתתתתי ס"תתתתתתתיא ס"תתתתתתתיב ס"תתתתתתתיג ס"תתתתתתתיד ס"תתתתתתתטו ס"תתתתתתתטז ס"תתתתתתתיז ס"תתתתתתתיח ס"תתתתתתתיט ס"תתתתתתתכ ס"תתתתתתתכא ס"תתתתתתתכב ס"תתתתתתתכג ס"תתתתתתתכד ס"תתתתתתתכה ס"תתתתתתתכו ס"תתתתתתתכז ס"תתתתתתתכח ס"תתתתתתתכט ס"תתתתתתתל ס"תתתתתתתלא ס"תתתתתתתלב ס"תתתתתתתלג ס"תתתתתתתלד ס"תתתתתתתלה ס"תתתתתתתלו ס"תתתתתתתלז ס"תתתתתתתלח ס"תתתתתתתלט ס"תתתתתתתמ ס"תתתתתתתמא ס"תתתתתתתמב ס"תתתתתתתמג ס"תתתתתתתמד ס"תתתתתתתמה ס"תתתתתתתמו ס"תתתתתתתמז ס"תתתתתתתמח ס"תתתתתתתמט ס"תתתתתתתנ ס"תתתתתתתנא ס"תתתתתתתנב ס"תתתתתתתנג ס"תתתתתתתנד ס"תתתתתתתנה ס"תתתתתתתנו ס"תתתתתתתנז ס"תתתתתתתנח ס"תתתתתתתנט ס"תתתתתתתס ס"תתתתתתתסא ס"תתתתתתתסב ס"תתתתתתתסג ס"תתתתתתתסד ס"תתתתתתתסה ס"תתתתתתתסו ס"תתתתתתתסז ס"תתתתתתתסח ס"תתתתתתתסט ס"תתתתתתתע ס"תתתתתתתעא ס"תתתתתתתעב ס"תתתתתתתעג ס"תתתתתתתעד ס"תתתתתתתעה ס"תתתתתתתעו ס"תתתתתתתעז ס"תתתתתתתעח ס"תתתתתתתעט ס"תתתתתתתפ ס"תתתתתתתפא ס"תתתתתתתפב ס"תתתתתתתפג ס"תתתתתתתפד ס"תתתתתתתפה ס"תתתתתתתפו ס"תתתתתתתפז ס"תתתתתתתפח ס"תתתתתתתפט ס"תתתתתתתצ ס"תתתתתתתצא ס"תתתתתתתצב ס"תתתתתתתצג ס"תתתתתתתצד ס"תתתתתתתצה ס"תתתתתתתצו ס"תתתתתתתצז ס"תתתתתתתצח ס"תתתתתתתצט ס"תתתתתתתק ס"תתתתתתתקא ס"תתתתתתתקב ס"תתתתתתתקג ס"תתתתתתתקד ס"תתתתתתתקה ס"תתתתתתתקו ס"תתתתתתתקז ס"תתתתתתתקח ס"תתתתתתתקט ס"תתתתתתתר ס"תתתתתתתרא ס"תתתתתתתרב ס"תתתתתתתרג ס"תתתתתתתרד ס"תתתתתתתרה ס"תתתתתתתרו ס"תתתתתתתרז ס"תתתתתתתרח ס"תתתתתתתרט ס"תתתתתתתש ס"תתתתתתתשא ס"תתתתתתתשב ס"תתתתתתתשג ס"תתתתתתתשד ס"תתתתתתתשה ס"תתתתתתתשו ס"תתתתתתתשז ס"תתתתתתתשח ס"תתתתתתתשט ס"תתתתתתתת ס"תתתתתתתתא ס"תתתתתתתתב ס"תתתתתתתתג ס"תתתתתתתתד ס"תתתתתתתתה ס"תתתתתתתתו ס"תתתתתתתתז ס"תתתתתתתתח ס"תתתתתתתתט ס"תתתתתתתתי ס"תתתתתתתתיא ס"תתתתתתתתיב ס"תתתתתתתתיג ס"תתתתתתתתיד ס"תתתתתתתתטו ס"תתתתתתתתטז ס"תתתתתתתתיז ס"תתתתתתתתיח ס"תתתתתתתתיט ס"תתתתתתתתכ ס"תתתתתתתתכא ס"תתתתתתתתכב ס"תתתתתתתתכג ס"תתתתתתתתכד ס"תתתתתתתתכה ס"תתתתתתתתכו ס"תתתתתתתתכז ס"תתתתתתתתכח ס"תתתתתתתתכט ס"תתתתתתתתל ס"תתתתתתתתלא ס"תתתתתתתתלב ס"תתתתתתתתלג ס"תתתתתתתתלד ס"תתתתתתתתלה ס"תתתתתתתתלו ס"תתתתתתתתלז ס"תתתתתתתתלח ס"תתתתתתתתלט ס"תתתתתתתתמ ס"תתתתתתתתמא ס"תתתתתתתתמב ס"תתתתתתתתמג ס"תתתתתתתתמד ס"תתתתתתתתמה ס"תתתתתתתתמו ס"תתתתתתתתמז ס"תתתתתתתתמח ס"תתתתתתתתמט ס"תתתתתתתתנ ס"תתתתתתתתנא ס"תתתתתתתתנב ס"תתתתתתתתנג ס"תתתתתתתתנד ס"תתתתתתתתנה ס"תתתתתתתתנו ס"תתתתתתתתנז ס"תתתתתתתתנח ס"תתתתתתתתנט ס"תתתתתתתתס ס"תתתתתתתתסא ס"תתתתתתתתסב ס"תתתתתתתתסג ס"תתתתתתתתסד ס"תתתתתתתתסה ס"תתתתתתתתסו ס"תתתתתתתתסז ס"תתתתתתתתסח ס"תתתתתתתתסט ס"תתתתתתתתע ס"תתתתתתתתעא ס"תתתתתתתתעב ס"תתתתתתתתעג ס"תתתתתתתתעד ס"תתתתתתתתעה ס"תתתתתתתתעו ס"תתתתתתתתעז ס"תתתתתתתתעח ס"תתתתתתתתעט ס"תתתתתתתתפ ס"תתתתתתתתפא ס"תתתתתתתתפב ס"תתתתתתתתפג ס"תתתתתתתתפד ס"תתתתתתתתפה ס"תתתתתתתתפו ס"תתתתתתתתפז ס"תתתתתתתתפח ס"תתתתתתתתפט ס"תתתתתתתתצ ס"תתתתתתתתצא ס"תתתתתתתתצב ס"תתתתתתתתצג ס"תתתתתתתתצד ס"תתתתתתתתצה ס"תתתתתתתתצו ס"תתתתתתתתצז ס"תתתתתתתתצח ס"תתתתתתתתצט ס"תתתתתתתתק ס"תתתתתתתתקא ס"תתתתתתתתקב ס"תתתתתתתתקג ס"תתתתתתתתקד ס"תתתתתתתתקה ס"תתתתתתתתקו ס"תתתתתתתתקז ס"תתתתתתתתקח ס"תתתתתתתתקט ס"תתתתתתתתר ס"תתתתתתתתרא ס"תתתתתתתתרב ס"תתתתתתתתרג ס"תתתתתתתתרד ס"תתתתתתתתרה ס"תתתתתתתתרו ס"תתתתתתתתרז ס"תתתתתתתתרח ס"תתתתתתתתרט ס"תתתתתתתתש ס"תתתתתתתתשא ס"תתתתתתתתשב ס"תתתתתתתתשג ס"תתתתתתתתשד ס"תתתתתתתתשה ס"תתתתתתתתשו ס"תתתתתתתתשז ס"תתתתתתתתשח ס"תתתתתתתתשט ס"תתתתתתתתת ס"תתתתתתתתתא ס"תתתתתתתתתב ס"תתתתתתתתתג ס"תתתתתתתתתד ס"תתתתתתתתתה ס"תתתתתתתתתו ס"תתתתתתתתתז ס"תתתתתתתתתח ס"תתתתתתתתתט ס"תתתתתתתתתי ס"תתתתתתתתתיא ס"תתתתתתתתתיב ס"תתתתתתתתתיג ס"תתתתתתתתתיד ס"תתתתתתתתתטו ס"תתתתתתתתתטז ס"תתתתתתתתתיז ס"תתתתתתתתתיח ס"תתתתתתתתתיט ס"תתתתתתתתתכ ס"תתתתתתתתתכא ס"תתתתתתתתתכב ס"תתתתתתתתתכג ס"תתתתתתתתתכד ס"תתתתתתתתתכה ס"תתתתתתתתתכו ס"תתתתתתתתתכז ס"תתתתתתתתתכח ס"תתתתתתתתתכט ס"תתתתתתתתתל ס"תתתתתתתתתלא ס"תתתתתתתתתלב ס"תתתתתתתתתלג ס"תתתתתתתתתלד ס"תתתתתתתתתלה ס"תתתתתתתתתלו ס"תתתתתתתתתלז ס"תתתתתתתתתלח ס"תתתתתתתתתלט ס"תתתתתתתתתמ ס"תתתתתתתתתמא ס"תתתתתתתתתמב ס"תתתתתתתתתמג ס"תתתתתתתתתמד ס"תתתתתתתתתמה ס"תתתתתתתתתמו ס"תתתתתתתתתמז ס"תתתתתתתתתמח ס"תתתתתתתתתמט ס"תתתתתתתתתנ ס"תתתתתתתתתנא ס"תתתתתתתתתנב ס"תתתתתתתתתנג ס"תתתתתתתתתנד ס"תתתתתתתתתנה ס"תתתתתתתתתנו ס"תתתתתתתתתנז ס"תתתתתתתתתנח ס"תתתתתתתתתנט ס"תתתתתתתתתס ס"תתתתתתתתתסא ס"תתתתתתתתתסב ס"תתתתתתתתתסג ס"תתתתתתתתתסד ס"תתתתתתתתתסה ס"תתתתתתתתתסו ס"תתתתתתתתתסז ס"תתתתתתתתתסח ס"תתתתתתתתתסט ס"תתתתתתתתתע ס"תתתתתתתתתעא ס"תתתתתתתתתעב ס"תתתתתתתתתעג ס"תתתתתתתתתעד ס"תתתתתתתתתעה ס"תתתתתתתתתעו ס"תתתתתתתתתעז ס"תתתתתתתתתעח ס"תתתתתתתתתעט ס"תתתתתתתתתפ ס"תתתתתתתתתפא ס"תתתתתתתתתפב ס"תתתתתתתתתפג ס"תתתתתתתתתפד ס"תתתתתתתתתפה ס"תתתתתתתתתפו ס"תתתתתתתתתפז ס"תתתתתתתתתפח ס"תתתתתתתתתפט ס"תתתתתתתתתצ ס"תתתתתתתתתצא ס"תתתתתתתתתצב ס"תתתתתתתתתצג ס"תתתתתתתתתצד ס"תתתתתתתתתצה ס"תתתתתתתתתצו ס"תתתתתתתתתצז ס"תתתתתתתתתצח ס"תתתתתתתתתצט ס"תתתתתתתתתק ס"תתתתתתתתתקא ס"תתתתתתתתתקב ס"תתתתתתתתתקג ס"תתתתתתתתתקד ס"תתתתתתתתתקה ס"תתתתתתתתתקו ס"תתתתתתתתתקז ס"תתתתתתתתתקח ס"תתתתתתתתתקט ס"תתתתתתתתתר ס"תתתתתתתתתרא ס"תתתתתתתתתרב ס"תתתתתתתתתרג ס"תתתתתתתתתרד ס"תתתתתתתתתרה ס"תתתתתתתתתרו ס"תתתתתתתתתרז ס"תתתתתתתתתרח ס"תתתתתתתתתרט ס"תתתתתתתתתש ס"תתתתתתתתתשא ס"תתתתתתתתתשב ס"תתתתתתתתתשג ס"תתתתתתתתתשד ס"תתתתתתתתתשה ס"תתתתתתתתתשו ס"תתתתתתתתתשז ס"תתתתתתתתתשח ס"תתתתתתתתתשט ס"תתתתתתתתתת ס"תתתתתתתתתתא ס"תתתתתתתתתתב ס"תתתתתתתתתתג ס"תתתתתתתתתתד ס"תתתתתתתתתתה ס"תתתתתתתתתתו ס"תתתתתתתתתתז ס"תתתתתתתתתתח ס"תתתתתתתתתתט ס"תתתתתתתתתתי ס"תתתתתתתתתתיא ס"תתתתתתתתתתיב ס"תתתתתתתתתתיג ס"תתתתתתתתתתיד ס"תתתתתתתתתתטו ס"תתתתתתתתתתטז ס"תתתתתתתתתתיז ס"תתתתתתתתתתיח ס"תתתתתתתתתתיט ס"תתתתתתתתתתכ ס"תתתתתתתתתתכא ס"תתתתתתתתתתכב ס"תתתתתתתתתתכג ס"תתתתתתתתתתכד ס"תתתתתתתתתתכה ס"תתתתתתתתתתכו ס"תתתתתתתתתתכז ס"תתתתתתתתתתכח ס"תתתתתתתתתתכט ס"תתתתתתתתתתל ס"תתתתתתתתתתלא ס"תתתתתתתתתתלב ס"תתתתתתתתתתלג ס"תתתתתתתתתתלד ס"תתתתתתתתתתלה ס"תתתתתתתתתתלו ס"תתתתתתתתתתלז ס"תתתתתתתתתתלח ס"תתתתתתתתתתלט ס"תתתתתתתתתתמ ס"תתתתתתתתתתמא ס"תתתתתתתתתתמב ס"תתתתתתתתתתמג ס"תתתתתתתתתתמד ס"תתתתתתתתתתמה ס"תתתתתתתתתתמו ס"תתתתתתתתתתמז ס"תתתתתתתתתתמח ס"תתתתתתתתתתמט ס"תתתתתתתתתתנ ס"תתתתתתתתתתנא ס"תתתתתתתתתתנב ס"תתתתתתתתתתנג ס"תתתתתתתתתתנד ס"תתתתתתתתתתנה ס"תתתתתתתתתתנו ס"תתתתתתתתתתנז ס"תתתתתתתתתתנח ס"תתתתתתתתתתנט ס"תתתתתתתתתתס ס"תתתתתתתתתתסא ס"תתתתתתתתתתסב ס"תתתתתתתתתתסג ס"תתתתתתתתתתסד ס"תתתתתתתתתתסה ס"תתתתתתתתתתסו ס"תתתתתתתתתתסז ס"תתתתתתתתתתסח ס"תתתתתתתתתתסט ס"תתתתתתתתתתע ס"תתתתתתתתתתעא ס"תתתתתתתתתתעב ס"תתתתתתתתתתעג ס"תתתתתתתתתתעד ס"תתתתתתתתתתעה ס"תתתתתתתתתתעו ס"תתתתתתתתתתעז ס"תתתתתתתתתתעח ס"תתתתתתתתתתעט ס"תתתתתתתתתתפ ס"תתתתתתתתתתפא ס"תתתתתתתתתתפב ס"תתתתתתתתתתפג ס"תתתתתתתתתתפד ס"תתתתתתתתתתפה ס"תתתתתתתתתתפו ס"תתתתתתתתתתפז ס"תתתתתתתתתתפח ס"תתתתתתתתתתפט ס"תתתתתתתתתתצ ס"תתתתתתתתתתצא ס"תתתתתתתתתתצב ס"תתתתתתתתתתצג ס"תתתתתתתתתתצד ס"תתתתתתתתתתצה ס"תתתתתתתתתתצו ס"תתתתתתתתתתצז ס"תתתתתתתתתתצח ס"תתתתתתתתתתצט ס"תתתתתתתתתתק ס"תתתתתתתתתתקא ס"תתתתתתתתתתקב ס"תתתתתתתתתתקג ס"תתתתתתתתתתקד ס"תתתתתתתתתתקה ס"תתתתתתתתתתקו ס"תתתתתתתתתתקז ס"תתתתתתתתתתקח ס"תתתתתתתתתתקט ס"תתתתתתתתתתר ס"תתתתתתתתתתרא ס"תתתתתתתתתתרב ס"תתתתתתתתתתרג ס"תתתתתתתתתתרד ס"תתתתתתתתתתרה ס"תתתתתתתתתתרו ס"תתתתתתתתתתרז ס"תתתתתתתתתתרח ס"תתתתתתתתתתרט ס"תתתתתתתתתתש ס"תתתתתתתתתתשא ס"תתתתתתתתתתשב ס"תתתתתתתתתתשג ס"תתתתתתתתתתשד ס"תתתתתתתתתתשה ס"תתתתתתתתתתשו ס"תתתתתתתתתתשז ס"תתתתתתתתתתשח ס"תתתתתתתתתתשט ס"תתתתתתתתתתת ס"תתתתתתתתתתתא ס"תתתתתתתתתתתב ס"תתתתתתתתתתתג ס"תתתתתתתתתתתד ס"תתתתתתתתתתתה ס"תתתתתתתתתתתו ס"תתתתתתתתתתתז ס"תתתתתתתתתתתח ס"תתתתתתתתתתתט ס"תתתתתתתתתתתי ס"תתתתתתתתתתתיא ס"תתתתתתתתתתתיב ס"תתתתתתתתתתתיג ס"תתתתתתתתתתתיד ס"תתתתתתתתתתתטו ס"תתתתתתתתתתתטז ס"תתתתתתתתתתתיז ס"תתתתתתתתתתתיח ס"תתתתתתתתתתתיט ס"תתתתתתתתתתתכ ס"תתתתתתתתתתתכא ס"תתתתתתתתתתתכב ס"תתתתתתתתתתתכג ס"תתתתתתתתתתתכד ס"תתתתתתתתתתתכה ס"תתתתתתתתתתתכו ס"תתתתתתתתתתתכז ס"תתתתתתתתתתתכח ס"תתתתתתתתתתתכט ס"תתתתתתתתתתתל ס"תתתתתתתתתתתלא ס"תתתתתתתתתתתלב ס"תתתתתתתתתתתלג ס"תתתתתתתתתתתלד ס"תתתתתתתתתתתלה ס"תתתתתתתתתתתלו ס"תתתתתתתתתתתלז ס"תתתתתתתתתתתלח ס"תתתתתתתתתתתלט ס"תתתתתתתתתתתמ ס"תתתתתתתתתתתמא ס"תתתתתתתתתתתמב ס"תתתתתתתתתתתמג ס"תתתתתתתתתתתמד ס"תתתתתתתתתתתמה ס"תתתתתתתתתתתמו ס"תתתתתתתתתתתמז ס"תתתתתתתתתתתמח ס"תתתתתתתתתתתמט ס"תתתתתתתתתתתנ ס"תתתתתתתתתתתנא ס"תתתתתתתתתתתנב ס"תתתתתתתתתתתנג ס"תתתתתתתתתתתנד ס"תתתתתתתתתתתנה ס"תתתתתתתתתתתנו ס"תתתתתתתתתתתנז ס"תתתתתתתתתתתנח ס"תתתתתתתתתתתנט ס"תתתתתתתתתתתס ס"תתתתתתתתתתתסא ס"תתתתתתתתתתתסב ס"תתתתתתתתתתתסג ס"תתתתתתתתתתתסד ס"תתתתתתתתתתתסה ס"תתתתתתתתתתתסו ס"תתתתתתתתתתתסז ס"תתתתתתתתתתתסח ס"תתתתתתתתתתתסט ס"תתתתתתתתתתתע ס"תתתתתתתתתתתעא ס"תתתתתתתתתתתעב ס"תתתתתתתתתתתעג ס"תתתתתתתתתתתעד ס"תתתתתתתתתתתעה ס"תתתתתתתתתתתעו ס"תתתתתתתתתתתעז ס"תתתתתתתתתתתעח ס"תתתתתתתתתתתעט ס"תתתתתתתתתתתפ ס"תתתתתתתתתתתפא ס"תתתתתתתתתתתפב ס"תתתתתתתתתתתפג ס"תתתתתתתתתתתפד ס"תתתתתתתתתתתפה ס"תתתתתתתתתתתפו ס"תתתתתתתתתתתפז ס"תתתתתתתתתתתפח ס"תתתתתתתתתתתפט ס"תתתתתתתתתתתצ ס"תתתתתתתתתתתצא ס"תתתתתתתתתתתצב ס"תתתתתתתתתתתצג ס"תתתתתתתתתתתצד ס"תתתתתתתתתתתצה ס"תתתתתתתתתתתצו ס"תתתתתתתתתתתצז ס"תתתתתתתתתתתצח ס"תתתתתתתתתתתצט ס"תתתתתתתתתתתק ס"תתתתתתתתתתתקא ס"תתתתתתתתתתתקב ס"תתתתתתתתתתתקג ס"תתתתתתתתתתתקד ס"תתתתתתתתתתתקה ס"תתתתתתתתתתתקו ס"תתתתתתתתתתתקז ס"תתתתתתתתתתתקח ס"תתתתתתתתתתתקט ס"תתתתתתתתתתתר ס"תתתתתתתתתת

מקודדת מכל תכנית רחם תור סכ"ל עיין במיימוני פי"ג דמכירה סם כתב תצוייר כמאר לו ד' מצרים וה מכן קצר ולא ידעתי מכ"ל כה : ם סייס לו את הזויות כזה ם וכתב רחוכן בזויות מזרחית לצפוני ומערבית דרומית וכן לשני זויותי' האחר :

יוד כמין נ"ס כזה יא פלג מכל רוח כזה

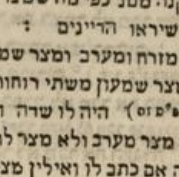

רחובן שמעון יוסף לוי שמעון

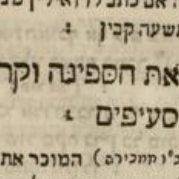

ראובן לוי

דשמעון שדות פוכסים שדיסו מכל צד סביב וכתב שדה ג' מכל צד למאר וכשני לא כתב לו ומ"ם מפלגין בשדה שמכר לו לשמעון פלגים וקנה לצרכם פלגי' מהן לוותן שמכר לו וכמאר זוויות קנה בשתי ערוב ברוחב זוויות שמכר לו כזה וכמין נ"ס קנה מחצי רצופה לחד ברחבה של נ"ס

שמכר לו : כזה : יב צרי' שיכתוב לו מצר

מזרח

רחובן משתי רוחות • דשם לא כן לא קנה אלא כמאר כזה

צפון

עוד כתב בטור ז"ל מכר לו שדה מזרח ערוך ושל מערב קצר ומכר לו צפון ערוך ומכר לו דרום קצר פלגינן ליה בשני רחם תור סכ"ל בסוף ובנוסחאות המדוייקים מרח"ם ורחם דר"ל כזה = ובזה מתדייק להלוקח שים לו שכיבליות בכליטה מסדרותיה כיון שמכר לו ג"כ מצר דרומי ובכליטה מערבי' ומזרחי' למכר לו נמ מצר מערבי ושלוק שכן בכליטות ליכו כותן להלוקח ים נוסחאות ואחרו' כזה כמקצ'ספרי בטור כתו'כאן ז"ל ואם אין לכן מזרח ומערב קצ'ומצ'דרו'ומצ'מרוחצ' נצון פלגני לי' כב'רחם תור וכן בנוסחי ספרי כזה כ"י ובע"ם ומס בע"ם כתוב ניצר לנוסחא זו וקשי לי דמיון לנוסחי זו מקור לא בנמצר ולא נמו' אבל נוסחי זה שכתבתי ים לו מקור דכלמד מדין הכ"ל דמאר לו כ' מצרי' ג' מרוח ומ' קצר דמסקי'כנמ'דנותנין לו כרחם תור ג' ותמילא מאר לו כ'מרוכי' וכ'קצרי' נותנין לו ע"פ אותו דרך כ' רחם תור ומ"ר מה שהקשיתו עוד ע"ו הנוסחא ניצר וכמס מ"ו כתבתי בפרישה ניצר מקר ומוכח מתוכו שגרס נוסחא הכ"ל כרחבונה שהוא עיקר אבל לא מחדתי על סוף דעתו בכ'ורו וכמ"ם מס ע"ם ורו"ק : יג מצר מזרח דמינה פלגינן פי' שכות' לו שדה פלגני לכי מוכר לפלוני מצד מערב שלו הוא רחובן ומצד צפון שמעון ומצד דרום לוי ומצד מזרח שלו הוא מרעה דמינה פלגיי ורצה לומר שהשדה שפלגתי מאותו שדה שחכרתי לו הוא עומד במזרח ורו' מצד מזרח שלו (ום"ס לי לא מצר לו מצד מערב לעוד ועל מצר מזרח כתב שטות שדה דמינה פלגינן וכ"ל דכשמצר לו מזרח ומערב לעוד שני (או שכתב לו כ"ל וכמקום מרעה דמינ' פלגיי כתב לו מרעה דמינה פסיקא ור"ל שהשדה שמירתו לשפסי ופסקתי משדה זו שחכרתי לו הוא מצד מזרחי שלם ולא פי' כמה מכר לו מחכו ונם אין ידוע כמה שייר לעצמו מחכו : יד קנה קני כשדה דדרסינן יתור לשוכו דלא הוה צריך לכתוב ואילין מנרגנו כ"ל ליפות כאו כדי שלא תית' יד בעל השטר על התקתונה : טו

תשפה קכין דיד בעל השטר על התקתונה וכניר מחכ' ג"ם דשרי שדה מכר לו :

רך ג את התורן ל'שטר הוא אילן נטוי שמושרין עליו את הטוילן : כ ואת הנס הוא טוילן שמורסין על התורן: ואת שעונגין הכרוליס שמשמידין בהן הספינה שקורין בל"ג אנקור ונקראים עוגנים ע"ם שלהן תשענה ספינ' מפינה מקומרין : נ ואת הכבש ואת המסבלא שעולין בו ל'הרמ"ם בפ"ו מהכירה ומפי' מסבלא הוא כבש וכן הוא לפניהו בפי' ר"ם בנמרא שבידינו ופ"ר שם כתבתי תכף שינוי לשון הוא נם מכא ל' הטור שכתב שעולין בו ליכבש והרמ"ם כתב שעולין בו לספינה מכל וה נוכחתי דכוונתו היה דשפתח שבספינה שנכנסים בו מהיבשה לספינה ומספינה ליבשה היא בצד הספינה במקום נוכח מפני המים שלא יכנסו בספינה ים בכניסת' אלייה וירידה מהיבשה לנוכח פתח הספינה נם יריד מפתח לתוך קרקעו' הספינה למקום שיבחנו שמה וכן כיצ'תן ים עלייה וירידה עד ג' וטטר מיירי משעת יציאה מהספינה כשירצה לצאת ממנה ליבשה צריכין לפלות בתחלה עד שפתח שבצד הספינה והרמ"ם מיירי מהכניסה שעולין בה תחלה מהיבשה כדי לכנוס לתוך הספינה ורחם דמ"ם כתב הרמ"ם כנס ומסבלא דשפעו לעלייה מהיבשה לספינה קרוי כנס שמשמידת בתוך הספינה בצד שפתח לירד ולפלות בו נקרא בלשונו מסבלא ומפשר לו מפני שם שבספינה שיהא קבוצה ומפוזר שם מסב"ל שמשמידת בתוך שניה תלוסה ומטולטל • לו משעם אחר ולפ שהמ"מ כתב בשם הרב מגן מפ' דפי' מסבלא כית שבפת שבתוך הספינה ל"ל דהרמ"ם והמתכר לא פירשו הכי דא"כ ה"ל להפך ולכתוב ואת הכבש שעולין בה נם הרמ"ם כתוב שם בהדיא שעולין בהן לשון רבים ע"ם : ס ואת כית המים פירוש שים להן מקום בספינה שמתמרין שם מים מתוקי' שלא יכולין לפתות מימי כיס שעוברים בו שהוא מלוחים : ו לכל לא מכר כו' שכל הלו לא קנה עמוין לשורכי הספינה מ"מ לין שם ספינה עליהן ויכול לפתות בו שמוש ג"כ לדבר אחר :

רכ המוכר את הספינה וקרון וצמד בקר ופרה וחמור ושפרה ובו י"ה סעיפים ז

א (ל' רמב"ם פ"ו מהכירה) המוכר את הספינה מכר את התורן ואת הנס ואת העוגנין ואת כל המשוטיהמנהיגי'אותה (וכללו זה מהליס שמוכרין בהן ספינות לנמל) (סמ"ה סם) ואת הכבש והאסקלא שעולים בה לספינה ויורדים עליה ואת כית המים שבתוכה

ב אבל לא מכר את הספינה הקטנה בין שהיא עשויה לילך בה ליבשה בין שהיא עשויה לצור בה דגים ולא את העברים המשמשין בה ולא את המרצופין ולא את הסחורה שבתוכה ובזמן שא"ל הוא וכל מה שבתוכה אני מוכר הרי כולם מכורים ז

ג (ל' רמב"ם סם פ"ב) המוכר את הקרון לא מכר את הפרדות בזמן שאינם קשורות עמו מכר את הפרדות לא מכר את הקרון ז

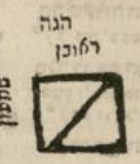

הגה רחובן

מצפון דרום מערב

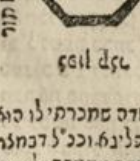

דרום מרוך

ו מכר הפרדות לא מכר הקרון דאע"ג דהפרדות יכולין לרכוב ולבת לתקן הקרון מ"מ כיון דעיקר כוונתו לפרדות ולא לקרון אין הקרון בכלל המכר ואפילו אמר בפירוש הקרון בכלל המכר לא הוי בכלל דאין דעתו לכך ואין הקרון בכלל המכר אלא אם כן אמר בפירוש הקרון בכלל המכר ואפילו הכי אם הקרון שבור אין המוכר חייב לתקנו

ג לא מכ' כולל שיד הלוקח על התחתונ' ויכו' המוכ' לו' מכיר' דקא' משו' מלא' וכו' וכשפת כמי כותנו' היא להודי' שפי' רחוי' להכי' את הקונ' לוק' כא משמע כיכיון פי' רוחין אותו מכר לאו' מלאכ' סו' עות' ולפי' מיוחו יעול ופד"ר פ"ש שכתבתי מה שמקשין' ומתנמר': כב מכר את הרח' כו' פי' אפי' לאר שמיטה : כג מכר לחפה הוא מקום שצוי להכות וכל כהמות ויהוא היא כמוך או נכוס ג' : (סנ"ה וכת"כ' פ' המוכר בספ"ב (דף קנ"ו) דאם מכר בחר מים סיים כ"ע מודים שמכ' במים שפ"ה וה נקר' בחר שריש"כ' אעכ"ל ד"מ פ"ו): כד לי"ת שלא מכר

את הכוורת כו' עד כאיזה תני' דכיון דאמר בלשון פירו' אמרי' שדעתו היה לפייר לו פירות ומשפייר לו פירות ואפי' לא היה דעתו למכור הכוורי' לשוכך דספירו' מנודלין כהן וכיון דספי' לנפשו שוכך וכוורת ופירותיהן הרי הרי' להניח כ"כ שלא יקרבו השוכך והכוור ומ"ה אמרו דרך היוצים כתו שמכר המכר והולך ומ"ה לא יקרבו : כה כושל נפיל ומניח נפיל דרך הדבורים שמולידין ברבה וכלם' יתיש מולידין לפון נפיל ג' וכל שהולד ניצא קודם להחרובה נרוח מחבר כולד והולידו קודם לפניה והלוקח לעצמו ג' נפילים רחשוני הטובים ואח"כ כושל זה ג' וזה ג' כאופן שיתבארו נס להמוכר מפטוכים ולא יקרב הכוורת : כו פירות השוכך כו' דרך היוצים המולידים זוג אחד דכייכו זכר ונקבה (וכיון שיש נקראים בריבה כל' המשנה ורמב"ם) ככל אחד אחד השל' זולת בהדם אחר דאין מולידין כו . והנזולות שהולידו נס הן לאחר ג' דהיש להולידתן מולידין כל אחד והדם בריבה לאחת ואין יוצים הוא ג' נקבה לבך נקראת

זוג שכו זכר ונקבה בשם אחת וכנות ור"ל אחת הזכר והנקבה שנולדו מהן שכנות והכנות נ"כ ר"ל זכר ונקבה : כז אם היו בו אחת וכנות בית מכירות כו' כל' אם היו כו וכן הוא לשון הרמב"ם פכ"ג דמכירה דין י"ב הות כאות כלשון המחבר ודין זה הוא משנה ונתבאר בפ' המוכר את הספינה ומשולים בנוסחאות ופירשו רשב"ם ותו' ורי"ף וכ"מ בדבריהם ופרישה ונם כתבתי שם שנראה דברמב"ם כמאך אחר בנוסחאות הרי"ף ופירושו ע"ש וכאן אלקר ואעתיק מה שהוא לורך לפירוש דברי הרמב"ם והמחבר לבאר דשניר שוכן לא כיון בפה כמה שניכם לשון הרמב"ם והמחבר . והוא דשם כמשנה אחת ע"ל שלוקח פירות שוכך מחבירו מפריש בריבה לאחונה פכ"ל . וכנתבר אלמר פלה ז"ל והמניח בריבה לאחונה וכשייה אחר רב כהנא לא קשיא הא בה בא אחת (כן הוא בנוסחות הרי"ף הא בה והא באחת ולא כדנרס רשב"ם הא לה לאחת ור"ל המשנה והכרייתא לעיני כשכשפת המכירה היו בשוכך והמשנה עיירי ממה שמניח הלוקח להאחות והאמר מניח הלוקח עוד בריבה אחת ויצוותה הא שם אותה בריבה ושם הכנות שנולדו ממנה כבר בשפת המכירה ומה שיולדו מהאחות משם והלאה יקח הלוקח דתו לא יכרח הא שם כיון דיש לה כ' וונות והכרייתא עיירי במה שניך הלוקח להניח להכנות שהיו בשפת המכירה והאמ' דצריך להניח להן ממה שילדו מאותן הכנות נם כן כ' בריכות כמו שהניח להאחות דהי לאו הכי יש לאוקי שיכרשו הכנות) ופריך הנמרא על זה ז"ל מ"ם לאחת דמצוותה להכנות ואזונה דשקיכן לה הכנות כדי מצוותה לאחת והבריכה שהניחו עוד לאחת ומשני אחת שהרכה מצוותה כרתה לאחת לא מצוותה (ומשום הכי צריכין להניח להכנות ג' כ' בריכות) אכ"ל הנמרא בקצת שיעור לפון להוספות ביאור וכוה דברי המחבר שהן דברי הרמב"ם מבוארין וזה שהניח וכתב ז"ל וכל הכולד מאחר כ' בריכות על הכנות והבריכה הראשונה על האחות הרי אלו שלו דעת המחבר קאי נם כן אדבתרי' וכאלו אמר כל הכולד מאחר כ' בריכות על הכנות מאחר' והבריכה הראשונה כו' ור"ל כל הכולד מהכנות אחר שנולדו הכנות הכ' בריכות הכ"ל שהניח ללוקח להמוכר להיות נוות להניח להכנות והכולד מהאחות אחר שתלדי עוד הבריכה הראשונה הכ"ל יקחם הלוקח : ומשה שיולד מהבריכה הראשונה על האחות ומהשני בריכות על הכנות לא הזכיר הרמב"ם והמחבר דבר אם יקחם כולם הלוקח או לא מבני שנחשך אחר ל' המשנה ונתבאר הכ"ל . נם שם לא פירש היש להם שם לנרך להניח לוקח להניח נוות להכריכות הכ"ל הכולדים מהאחות והכנות ומשם דאחר שנולדו לכן כ"כ תו מצוותה נס בבריכות עם האחות . והתוספות כתבו שם לפיטתים דנם להבריכות צריכות להניח ממה שיולדו הראשונה להיות לכן לנוות והמשנה והברייתא קצרו דאמרו כי רוכלא לשבת ולישל ע"ם . נם בכ"י הביא דעת הר"ן לפירש דברי הרי"ף ע"ד שכתבתי בכ"ל (ולא מצאתי להר"ן בשום מקום שכ"כ ועד"ר) ומפיק הר"ן וכתב שם היש להשתתף בזה אם נרוך להניח להמוכר נ"כ אם שיולדו בבריכות הראשונה או לאו ומיהא בלאחת היש להשתתף . נם כן בכונת הרמב"ם והמחבר בזה נם מהא"מ מוכח שם דברי הרמב"ם ע"ד שכתבתי פ"ש פ"נ דמכירה וזהו דלא כש"ם דשתתיל * וכתב כל' המחבר ז"ל וכאה מניח אם היו בו אחות וכנות כו' ופיים וכתב ז"ל וכל הכולד מאותן כ' בריכות על הכנות והבריכה הראשונה על האחות הרי הוא של לוקח עכ"ל הרי לפניכו דקיצר ומיהא מל' הרמב"ם ומהמחבר דשמים תיבת אחר יתר לביאור דבריו של הרמב"ם והמחבר וכ"ל וכתב בפשיטות דכולד מבריכות שבאחרו למוכר יקח הלוקח הכל וכבר כתבתי דהוא כנגד דברי התוספות ומבר"ן מסופק בו לדעת הרי"ף וכאן יש להשתתף נ"כ בדברי הרמב"ם שבאחר אחר דברי הרי"ף וכ"ל ואף שפשוט נס כן בדברי הרמב"ם פשוטים נ"כ תיבת אחר וכתב בלשונו ע"ם אין לתמוה עליו כ"כ מהשם שכתבתי בפרישה דמוכח מיניה וכיה דיש לו פירש אחר בדברי הרמב"ם דברי כתב אחר הדין כמו שהוא בנוסחאות ופירש רשב"ם וכתב עליה דברי הרמב"ם בלי פלוגתא ע"ש ודו"ק מהא"כ בפ"ש דלא כתב אלא ל' הרמב"ם :

כב (סור סי"ג נספ פרמב"ם פ"ו) האומר לחבירו ראש עבד זה או ראש חמור זה אני מוכר לך ה"ז מכר חציו וכן הדין בכל אבר שהנשמה תלויה בו . א"ל יד עבד זה או יד חמור זה אני מוכר לך כך משמעים ביניהם וכן הדין בכל אבר שאין הנשמה תלויה בו :

כג (סם דין ס') א"ל ראש פרה אני מוכר לך לא מכר אלא הראש בלבד שהרי ראשה נמכרת תמיד בבית המטבחים :

כד (סור סי"ז נספ רי"ף ורמב"ם) המוכ' את הראש בכהמה גסה לא מכר את הרגלים מכר את הרגלים לא מכר את הראש מכר את הריא' לא מכר את הכבר מכר את הכבר לא מכר את הריאה אבל בכהמה דקה כך מכר את הראש מכר את הרגלים מכר את הרגלים לא מכר את הראש מכר את הריאה מכר את הכבר מכר את הכבר לא מכר את חריאה :

כה אין דברים אלו אמורים אלא במקום שאין מנהג ידוע אבל במקום שיש מנהג ידוע הכל הולך אחר המנהג :

כו (סם רי"ף) המוכ' את הכור לא מכר מימיו כך מכר אשפה מכר זבל (וי"ש מכר כוש מכר מימיו מכר מים והכ"ל לא מכר הכור ופשפש) (סם נספ רשב"ם ורמ"ה) :

כז מכר שובך מכר יונים מכר כוורת מכר דבורים (סם נספ פרמ"ה) :

כח (סור פעיף י"ם) י"א דה"ה אפכא מכר יוני' מכר שובך מכר דבורים מכ' כוור' במ"ה שפי' שמכ' כל פירות השובך והכוורת בלי שיו' מכ' אבל אם מכר סתם פירות הכוורת כי לא מבעיא שלא מכר הכוורת אלא אף הדבורים לא מכ' כולם אלא יקח הלוקח ג' נחילים הראשונים וסכאן ואילך כך נוטל נחיל ומניח נחיל כדי שתתיישב הכוורת . ואם מכ' סתם כו פירות השובך אינו יכול ליטול כל הגזלות שילדו בו מעתה מפני שהאמהות בורחות נמצא שהחריב כל השיבך אלא מניח מהם כדי ליישב השובך וכמה מניח כו אם היו בו אמהות ובנו' בעת מכירת הפירות (ל' רמב"ם פכ"ג ממכירה דין י"ב) מניח בריכה ראשונה שיולידו האמהות כדי שיצטוותו האמהות עם הבריכה הראשונה ועם הבנו' שעמהם ומניח ממה שיולידו הבנות ב' בריבות כדי שיצטוותו הבנו' עם שתי בריבות שהולידו וכל הנולד מאח' שתי בריכות של בנות והבריכה הראשונה של אמהות הרי אלו שלו :

הנ"ה

רכא ג המוכר כו' עיין בתה"ש סי' קי"ג וקי"ד ונתבאר
מכי"ם פ"ג בס"ק ל"ח ופ"ק ס"ק ו' :

רכב ג נמחן בכל המקח לומר בו' ים סתם פירושים נם"ק נמכין זה
ומשיקר כ"ל רבריט פ"ק ומכירה ונם"ק ומוסיף בחוש
גוכי פריך ונם"ק וכיומי אזי ממחן נקים בין מקחו נירו מן מקחו נירו
מתי בריכים לנמחנותו על המוכר הם
מסחמא יריע מילתא אזי ממחן נקם
ומסחמא לאחרים נמרנם ואפילו מומר
המוכר נומן מקחו נירו ממכר לתי
מלא כתן במעות מיכו נממן ימוי כתנו
בחקום עריט כתו מעירם ר"ת וכ"ם
בשמן מקחו נירו פ"ם שמניכם ג
מומקים נחקח שם ירוע ממי מקל
מחעות מחריכן מסחמא לו מוכר ומרי
הוא שלו לברו וע"כ סוברך"ם ס"ק ו'
יוסמין למרן רנקם מחרוייהו ומחר
מחר מרעתאי ומחר נס"כ כו' וס"ם
נם"ת למרנותי רנקם מח' ונלא ירוע
ממן מלא שרכן על ערי' לירי'כח"ם
פרמ"ן נם' מחלמוי ס"ם עשרם
יומסין וכן פריש"ג שם שכל מי שין
ירוע לעריט הלויט מהן קכל פ"ם
שמוכר מומר שנמרנם למי שלא כתן
מחעות נממן נתנו למקחו נירו
רפ"ם שחרים מחי קכל המעות מ"ח
מו נמי לא סוי'כלל מקכל מחנו מחעות
וכ"כ פרמ"ן נם' מחלמוי ס"ק רמני'
(והרוימ"ם ס"ק עשרם יומסין) ונלא
נפרמ"ם שם שכל מ"ם פרמ"ן שם
נפקי' ירוע נעריט מחי קכל מחעות
נממן לסמר מינו כ"ל ע"ם סוני' ס"ם
מלא נלפע"ר ריקיר כוס כפרמ"ם רשם
ירוע נעריט מו ס"ק נלקוחי' מחי קכל
המחו לחתרי' שמשתמש לו מכר (וכ"ם
פריסב"ם ס"ק עשרם יומסין וברמ"ם שכן
רעת ר"ח ככל זה ונם כ"ל שכן רעת
הרי"ף ונלא כפרמ"ם ליט"ל וכהרי"ף
ושם רמוכר כס"ם רס"ק רחכיט לשכני
ונלא ירא לני' הרי"ף סיינו משום רככל ונמחי זאי ממחן נקם מוס כחי לסמר
לסחכרר ס"ק סמוכר ונ"כ סוברן למרן רנקם מחרוייהו רפל"כ סיס מפשר
לסחכרר נעריט מו ס"ק נלקוחי' ממחן קכל דשמשתמש ירוע מילתא מי שהן
המחו' ונם סוכרם למרן ונלא ירא רפל"כ סיס מפשר לסחכרר ר"י סמוכר
נמקחו נירו לני' הרי"ף ושם משקפם פרל"פ על הרי"ף מפי ירוק' רמלמוד'
למר' ונלא ירא כו' לפע"ר לק"ם רפרכ' מפי ירוק' לפוקמי' מחני' נחק' ושחכ'
נמין מקחו נירו ירוק' פם סיכ' לפוקמי' נכל נוכי כין מין מקחו נירו כין
מקחו נירו ונפין מקחו נירו מיט' נפעם' ונמקחו נירו מיירי נלא ירא ונרמ"
שכן רעת פרמ"ם ושמחב' נכל זה ונ"כ כתבו נפוש ולפיכך פם נכל הרמים
מפשים כו' ונלא ירא מפי נפל מרעתא כו' כלומ' רפלו ירא מפי נפל מרעתא
פל סיס נממן נשמקחו נירו נפנים וכן נפפין מקחו נירו מלא מניפם תופפים
נו סיס נע"ם ונסיס לוחו שמשייני ניפל שפני שפוף נלא שנופף כיין ע"פ
שמפייע שפיוער משנופף ושכנגדו סיס כיוך ליפנע ע"ר משפ"ם שכשיו
נשנגדי פניפם כשקפת פנפיפם וע"ם שוני נין ע"ר לשנופף ורנכן כאו שנשקפ'
לפיל סי' ע"ו ונלפני כשב נפל משנים כו' רפלו נפל פע' שמן משפיע ירוע
ממן נפל ונלו מין כיוך לעיוחו על מוכר ושפי' ירא לא שפיחן רכיון פירוע
נפרנים פו ע"פ נלקוחי' מפי נפל שפרי' שמשתמש לו מכר ונם פרב נפ"ם
נפשיר נומן שוניט לוח זמ"ם ל"ם נקם זוזי מפער ל"ם נקם זוזי מפ' כו' פייכו
לפיכך נמעות המוכר מין למלק נקם ונלפקוחי פירש"י וכן הרי"ף לשעת
הרפ"ם ומשור דנקם זוזי מפר נמן כך' ופי' מין מקחו נירו מפשם רעליים
רמפי נמרכר רכיר קש"ל רלפיכך נמעות מין מילוק פכל מ"ם מילוק כין
נקם זוזי מפר כשיוע נפרים פו ע"פ נחלוקים לפיכך רמפרי' מפשפ לו
נפרנם לוח נרמו נפוף רנרי הרפ"ם ושמפר כמ"ם ושמפר נפ"ם
פשם ע"ל הרי"ף ונפ"ם ועיין נכ"מ ונכ"ם פף מרנריו פם מיישמעי' מ"ם
ממנם פם פיוש לרנרי ורי"ף נכל זה כי הוא עיקר לפע"ר לריכה ל

נ הרי

רכא ג המוכר כו' אם המוכר הוא שתבע כו' ז"ל פסור שמין מילוק
כין מוכר לנותן אלא בקרקע שהוא שמוכר כשלי אחרי כהותן אע"נ
דלא כשלי המוכר אכל כמשלשלין אין מילוק כין מוכר לנותן :
כה אע"נ לפיל ס"ב דכתבתי מילתא כשמעתא :

רכא ג המוכר לקנות מחבירו כו' ואם המוכר הוא שתבע כו' כעין
ד"ז כתב פסור והמוכר כשו' ג"ם ס"ם כ"ם לפיין קדושין ע"ם :
כ ויקר ג' וחזרו ומכרו שתם אחרי כו' נרחה דקמ"ל כהא
דאע"נ דקר המוכר חשמת שמכרה לדעתו כזול וחזר ואמר ליני
רוצה ליתן לך שמק"ח חוסיף עלא עלי קניכה רשמוכה וחזר
עליו אלוקח עד שנתנלו שמקרו שתם רס"ל כשו' עליו אלוקח
ולקחו מחכו דשת אלוקח ניס למלות רצון המוכר וכ"ם כדין
כ"ל כהא מוכר כמנה וזה אומ' כמאתים קמ"ל דלא ואכהא כתב
כה"ג שם נפ' המומכין ולמי שהפיעל ליתן
ד' וזול כמלאכה ויקר כו שכע"ם
ואזל פיעל ופייסו לכ"ם ל"מ
כע"ה לחיתר כה דשתייסתי
לדעת' דנצרת לי משכירות
אלא מני כשפיעל לחיתר פייסוך
לדעת' לעשות לך מלאכה טיכם
ופ"ו כתב שם שכ' בשם ברמב"ן
דאע"נ דחתר שבע כנדי' ליני
רוצה שתשם כעיכדתי אלא כשל'
פשות מכקניכם ואלא דמי לכה דתניא כתוספתא המוכר פסן
לאבירו זה אומר כמנה וזה אומר כמאתים כו' (וכ"ם שטור
וכמשבר כאן) עד דאתם שמני אלא היתה קניכה ביניהן שכ"ל
פי' שתם דליכא קניכה ליכא תרופותו על האומר מ"ה אמרינן
דהשטור ולקחו שתמת משתתף נתרע למלות רצונו דהדיוק
משמ"כ כפופלים דהיתה ביניהן קניכה ים על האומר כו תרופותו'
מ"ה אמרי' כשנתפייסים שתמו שדעתם דקניכה רשמוכה נתפייסים כה
כדי לשלם מעלין כתרצומות עד"ר שכניה נ"כ דעת כ"י בקיצור
ופ"ל סי' של"ב :

רכב ג כזמן שהמקח ניכה מתפת ידו כן הוא ל'הרמב'
לות בחות כה"נ מה"ל מביר' ועד"ר שם הוכחתי
מדעת הרמב"ן וכת' דבאתן המוכר כל זמן שהמקח בידו מ"מ דלא ס"ל
כשים פי"ר"ם וסרס"ם דבאתנו דבאתן כזמן שהמקח בידו מכח מינו
דמי בשי הוא מסרו ליד מי שאומר שהכרו לו וכתבו דלינו נאתן
אלא מי נקט זוזי מתרוייהו או מחל' ואומר שהב"ל שבאתן המעו'
אבל אינו נאתן בשעות' שנתרע' לשבני שלא נתן לו השעות דהוא
כשינו בשקו' עדי' ס"ם אבל הרי"ף ורמ"י לא ס"ל הכי אלא פ"ושו
הסוני' דכל זמן שהמקח בידו נאתן אפי' אומר שנתרצה לשבני
שלא נתן לו השעו'וה שנתן לו השעו' בע"כ נתנו לו וכתבו שעם'
דבאתן הוא משום דמיזק ייך כל זמן שהמקח בידו כדי שלא
לשתות כתי שפרע אם יאמר שנתרצה לפי שלא נתרצה שלא
(וכמ"ש כתב שעם אמר והוא כל זמן שהמקח בידו הרי הוא כדיין
כזכיר דעת הרמ"ם הוא נם כן דעת הרמב"ם משום דשביה ליה דבאתן זמן שהמקח בידו כל ענין
ולפ"ם ל'הרי"ף לפי כזמן שאין המקח בידו ולקיבל זוזי מעד דבאתן לומר דבאתן זמן שהמקח בידו כל ענין
שנתרצ'לפי שלא קיבל מעתו זוזי מתרוייהו לשבני כיון דאומר דבר שאינו מן השברה והיינו
מעד מעדתו ומעד בע"כ דע"ז דוק' לפרי דבר ברור הדבר שלא שפק ולא שפיכין בחויב משל"כ כשנקט זוזי מתרוייהו
זה ברמ"ם והטור כשם הרי"ף • והרמב"ם שתם וכתב דזמן שאין המקח בידו אינו אלא כפד ל"ל דנם הרמב"ם רמזו בדברין דמ"ם אינו
כאתן מיירי דוקא כשקיבל זוזי מתרוייהו דהרי כתב דוקא בכל מקום שהרי אינו נוגע בעדות וידוע שזהו דוקא לכשקיבל זוזי מתרוייהו
דאי לא קיבל אלא מעד או אלא קיבל עדיין משום ד' אלא שכל ד' אומר שקנאו במשיכה או בנתינה הרי יש לו עוד לד' שניפם לומר
שנתרצה לזה שקיבל מתעותיו דאלו לשבני שיש לריך לשעל ולסוניאו מידו או זה נתן לו ושבני שקנה מהנו וכדרישה כתבתי עוד לשטור
לומר דברמב"ם נמשך אחר לשון הגמרא והגמרא ס"ל לזה בשני' שת דכאלא קיבל זוזי אלא מעד דאתן כבי תרי ומשטם כל"ל •
ואיך אפשר שיש לתמוה על מור"ם שכתב בסמוך בהג"ה וז"ל נקט זוזי מעד כו' ומשטם דקאי אדמתניתין שיש לאדם מקחו בידו וזהו
אלא כאתן דלהרי"ף הוא נאתן כבי תרי ולר"ת אפילו מקחו בידו אינו נאתן לומר שהוא של בשני אלא נאתן לו משות •
לכן נראה דהג"ה וז"ל מהרי"ט אבזמן שהמקח בידו ופירש המשכר כדעת הריף והייט כמ"ש ורו"ק ולא כמ"ש °כמ"ש *

שערכב דברים וכתב כרים"ג דנאמן מכח מיגו וסיים וכתב ל"ם נקט זוזי משמ כו' ש"מ דו"ג דאי מה לא מה וכדאיתא בגמרא וכאמר"י ותו' ועוד משם לא נקט אלא משמ הרי זו גונב כעדות וכמ"ש ודו"ק : כ הרי הוא עד ג' כלבד בטור מפורש ז"ל הרי הוא כע"ג דאלמא לפטרו מן השבועה אותו משייע לו ואם שביעם בתוספי' במקח אותו משומר כתרנא לו כוותל קנ"ו וקני הדמים בלא שבועה וכשבי בוותל קנ"ו וקני הדמים וכשבא ש"ך כו' ש"מ עוד פרטי דינים שכתב כזה : ג ולפיכך אם נטל כו' נ"ו מ"ל הרמב"ם הוא שם ואפי לפיכך קאי מ"ש לפני זה ז"ל אין המקח קידו הרי הוא ע"ג ל"כ דם"ל כוותן שהמקח קידו כשדותיו כתרי עדים והאין מקחו קידו אינו אלא ע"ד ע"ו כת' לפי' כאן דנאמנותו הוא מכח עדות וכיינו שמעיד על מה שיש בשתא רוצה לומר מ"ש כשלא ידע ממי קיבל בשעה רשמוכר הרי הוא כמי שמתה ורוצה לומר מהיכן קידו כמי שהוחזקו בשלית ואין לפניהן וכל ל' לומר בשלי שלי דכל אלא נשבע בנקט כו' :

ד כיון שהיה המקח בידו ע"ד מ"ש רמייה מזה דם"ל להרמב"ם כרי"ף רבו דרבו וכזה מיושב הקושי' שהקשה הרא"ש על הרי"ף ע"ש כי אין להאריך כאן : ה מניח דמי המקח כיניהן ר"ל מניח בכ"ד וכדמסיק ו ואם הוא מסיד נותן כו' סיינו דוקא בשכל ל' תבעו אלא הוא מעצמו ל"ל לקחתי מהכיון של ל' אם אינו יודע מהיכן ל"ל לקחתי ש"ם ליתן לכל ל' ל"ל של ס"ם ולקמן מי שם ס"ם : ז מפני שעבר עבירה עד שיגיד הגוזל ליד הגנזל ולא כמה שיכיר בכ"ד וכיון שעריך ליתן לידו דהגנזל מי מנייהו מפק ליתן זוז ולא לזוז דילמא מהיך הוא הגנזל : ח ולא רחיתי קפץ וסיי וכרי"ם כו מוס ולא רחיתי לא קניתיו והמוכר משיכו שהודיעוהו מתקל כדמפ' : ט במקל שטעה או טיס כל"ל וכן הוא נרמב"ם : יוד אלו

ג (ב) הרי הוא עד אחד בלבר ורינו בעדות זו כרין כל אדם שהרי אינו נוגע בעדותו (ל"ם נקט זוזי ממה ° (פור) ל"ם נקט זוזי מדרי ואמר שמ' מהן כהן לו בעל כרמו) ג ולפיכך אם נשל הדמים משנים ונטל מאחר מדעתו ומאחר בעל כרחו ולא ירע ממי נטל מרשתו ומי נטל בעל כרחו דבין שהיה המקח בירו בין שהיו שניהם תופסים בו אין כאן ערות כלל וכל א' מהם נשבע כתקנת חכמים בנק"ח ונוטל חצי המקח וחצי דמים ז

ב ° (שם נרמב"ם ר"ב) הלוקח מא' מה' בני אדם (ג)

וכל א' מהם תובע אותו ואומר אני הוא בעל המקח והוא אינו יודע ממי מהם לקח ° (ר) מניח דמי המקח ביניהם ומסתלק ויהיו הדמים (ס) מונחים בב"ד עד שיורו או עד שיביא אליהו ° (ממ"ם שם) ו ואם הוא חסיר (י) נותן דמים לכל אחר ואחר כרי לצאת ידי שמים :

ג ° (שם דין ג') לקח מקח מאחר מה' בני אדם וכפר בו ונשבע על שקר ועשה תשובה והרי הוא רוצה לשלם יכל אחר ואחר תובע אותו ואומר אני יודע (ז) חייב לשלם לכל אחר ואחר ז מפני שעבר עבירה :

ד ° (סור סעיף ל' נשם רמב"ם) הרי שטען על חבירו ואמר מכרת לי והוא אומר לא מכרתי או מכרתי ולא נתת לי הדמים או שטען הלוקח ואמר שנתן הדמים ועדיין לא משך או משבתי ס ולא ראיתי חפץ זה והמוכר אומר לו הודעתיו לך או שאמר א' מהם תנאי היה בינינו והאחר אומר לא היה תנאי בכלל בכל אלו הטענות וכיוצא בהם המוציא מחבירו עליו הראי' לא היתה שם ראייה נשבע הכופר שמכקשי' להוציא מידו שבועת היסת ואם הורה ס במקצת הטענ' או שיש עליו עד אחר נשבע שבועת התורה כשאר הטענות כולן : הג"ה

ג הרי הוא עד ג' כו' וכתב כהג"ה מפרי' ר"ש פניס פומזין דסליכא מכוחת היסת לא מוי מר כיון שיכול שכבנדו לשביעו ולומר מן לי מקחי שקניתי ממך ועד שבריך שבועה לא תמיכ מר (כדלעיל סימן קכ"ה סעיף ס') עכ"ל וכתב כם' תפר"מ דמדברי הרמ"ם (וכן מפר פוסקי') שפתם הרבנים ולא כתב דהסלילא לא מוי ליכא מכי משמע ודלי רמ"ל דלף מסליכא ליכא מכי לפי דלף מסליכא אין כאן פוס שיוכ שבועה על הפר דהא מני מומין מוקמינן לף מקח ומכר ואם כל ל' יסעון שהמוכר התעים לו לכדו ל"כ אין לפס על המוכר כלום מדברי פוס משמ שהמוכר כתן לו וסיפך ישביעהו שמוכר פוס שנתן לו ואם שכל ל' יסעון על המוכר אלא כתן לו ושנתן למיניו ל"כ הוסם שמיניו בו אין כאן ערות כלל וכל א' מהם נשבע כתקנת חכמים בנק"ח ונוטל חצי המקח וחצי דמים ז

ב ° (שם נרמב"ם ר"ב) הלוקח מא' מה' בני אדם (ג)

וכל א' מהם תובע אותו ואומר אני הוא בעל המקח והוא אינו יודע ממי מהם לקח ° (ר) מניח דמי המקח ביניהם ומסתלק ויהיו הדמים (ס) מונחים בב"ד עד שיורו או עד שיביא אליהו ° (ממ"ם שם) ו ואם הוא חסיר (י) נותן דמים לכל אחר ואחר כרי לצאת ידי שמים :

ג ° (שם דין ג') לקח מקח מאחר מה' בני אדם וכפר בו ונשבע על שקר ועשה תשובה והרי הוא רוצה לשלם יכל אחר ואחר תובע אותו ואומר אני הוא שכפרת בי ונשבעת על שקר והוא אומר איני יודע (ז) חייב לשלם לכל אחר ואחר ז מפני שעבר עבירה :

ד ° (סור סעיף ל' נשם רמב"ם) הרי שטען על חבירו ואמר מכרת לי והוא אומר לא מכרתי או מכרתי ולא נתת לי הדמים או שטען הלוקח ואמר שנתן הדמים ועדיין לא משך או משבתי ס ולא ראיתי חפץ זה והמוכר אומר לו הודעתיו לך או שאמר א' מהם תנאי היה בינינו והאחר אומר לא היה תנאי בכלל בכל אלו הטענות וכיוצא בהם המוציא מחבירו עליו הראי' לא היתה שם ראייה נשבע הכופר שמכקשי' להוציא מידו שבועת היסת ואם הורה ס במקצת הטענ' או שיש עליו עד אחר נשבע שבועת התורה כשאר הטענות כולן : הג"ה

לתדבר כיון דנסתלק מהמקח מ"ם נרמ"י אבל ורבי רמ"י מי מי שפרע מי' מין מקחו בידו אבל לרמ"ם ופוסקים דשפרכי לם לעכין פיסק לפחי כער ל' ורבי מפתע דמיירי אבל ל' פתין מקבנו בשכיכה או כ"ם או פ"ק כלכלתן ומ"ם הכא ורבי רמ"י מי שפרע כל זה כלל דאין כאן אפי' מי שפרע כל זה ל"ל פשום ש"ל המע"ם - ואין דברינו נכונים לפ"ר דהא שפיר מיירי שיפעון מפחך והניחו אבל המוכר והמוכר נתנו אפ"כ לחניכו ונם מה שכניא מעיכ"י אין רפויים כלל דרמ"י לעיכוכו אזיל דמפרש לם לעניין דרמ"י שכפקים ומוכר ונם לא כתב רמ"י נאין מקחו בידו דליכא מי שפרע כתו שמחמיק פוס אלא דלא רחי שכפקים

ד מיהו מגוילה ליד הגנזל כו' עכ"ל ש"ע

רכג המחליף פרה בחמור וילדה או מישש לו שני עבדים או ב' שדות ובו' סעיפים:

א (ס) המחליף פרה בחמור ומשך בעל הפרה את החמור ועריין הפרה בביתו וילדה ושקן בעל הפרה שילדה קודם ששמשך החמור ובעל החמור אומר אחר משיכת החמור ילדה ס וכן המוכר שפחתו וקבל המעות וילדה המוכר אומ' שילדה קודם שקבל המעות והלוקח אומר אח"כ ילדה ב (ג) אפי' אם הלוקח טוען בריא והמוכר טוען שמא על הלוקח להביר ראיה אפילו אין הפרה והשפחה ברשות מוכר (ג) אלא עימרת באגם ואם לא הביא ראיה ס (סור ס"ס נסס רמ"ס ע"ר מחבירו"י) ג ישבע המוכר על ולר הפרה בנ"ח ד ועל ולר השפחה ישבע היסת ס ואם הלוקח טוחזק על המוכר להביא ראיה:

ב ו זה אומר איני יודע וזה אומר אינו יודע ואינו ברשות א' מהם על הלוקח להביא ראיה: (וי"ס ס (סור סעיף ג') דמפי' המוכר טוען כרי' ובמתנ' סמ"ע)

ג (סס) זה אומר ברשותו ילרה: והאחר שותק זכה הטוען בולר: ס (סס כנסס רמ"ס)

ד (נמון רמ"ס סס דין י"ב) מי שהיו לו שני עבדים גדול וקטן או שתי שדות אחר גדולה ואחר קטנה הלוקח אומר גדולה לקחתי והמוכר אומר קטנה היא

וכ"כ בס"ם ומיין לשון זה מדוקדק דס"ס מפי' עומר בחברו ואינו רוצה לפשות המקח וכדוע לב"ד שנשבע לשקר כגון שטוען בפני החברים וכ"ש בקטני' ליום ואינו לשלם לבל ג'וס כרמוכח בס"ם ופוסקי' ועיין בס"ח ס"ס ו"ח ס"ס הרמ"ס ובסמנר בריש הלכותיו ובשב תבו' סוינו דלא כתבו כן לפוף הנרשם בשלב"ב לא שכיח שיתחרט אנשבע לשקר ודו"ק: ס מהי הלוקח נתחן עיין בס"ח ס"ס מה' מיפות אכרע' סחולק בשם הרשב"ם בל דין זה וקבל מהשע בין לשני סי' קמ"ו ס"ס ע"ב ורו"ק ועיין בירושלמי בקידושין ג' הסומר ורו"ק ובבב"ס ג' התקבה נעי תרי נר מיסק שסס הס"ו סולק כהריף בל דין זה ס"ס ועיין בשע"ע ס"ק י' ס"ס ס"ב סיכול לשבועה וע"ל בשע"ע ס"ק י"ס ומ"ש סס:

רכג ג המחליף פרה כו' עיין בחבו' מהרשד"ם סי' ס"ס: ד לפילו סס הלוקח עיין בשערי שפטרמי בפיר' דברי הרמב"ם בשם סנהדרין בפ"ו ה"ג: ג בלח פוחזת בשנ כו' וס"ה ברכות הרניף וכן פוס בתוספות פ' המוכל דף ק"ע ס"ב פוף ד"ה ולחזי כו':

ד בו

יוד מני הלוקח נתחן בס"ם סייס וכתב ס"ו וכ"ל סיכול זס להסכיעו פכ"ל. וב"ם בה אין נסבעין בל טענת שפק בס"ם בסור והמחבר בסי' ע"ם וס"ו ואפשר דהתני בכי דוה בה לפו בינ מידו בסד' ונדול מוה מניכו בסימן סלאר זה בהחליף פרה בחמור וילדה ומשך בעל הפרה החמור וילדה בפר' ואינו ידוע אם קוד'מכיר' ילדה או אחר כך ובעל החמור טוען שמא אחר כך ילדה ובעל הפרה טוען כרי שקודם לכן ילדה אפ"ה אחרו דאין מחזיק בעל הפרה בהולד ב"ג בשבועה וכמו שכתבתי בתקומי בפרישה וסמ"ע ס"ב:

רכג ג וכן המוכר שפחתו נכי שפחה נקבה ל' מכירה לפי שפי' קנוי' ככסף זחיד שקיבל המוכר דמים חיד הלוקח היה קנייה להלוקח ויש לספק בה אם ילדה קוד' קבלת דמים או לאחריו ומפ"כ בפרה וחמור ושאר מטלטלי שהיכה קנוי' ככסף כ"ל בחזיב וכשחט בפרה כרי רואה אם ילדה בבר או לא ס"ל בחזיב וכמו שכתבתי בתקומי בפרישה וסמ"ע ס"ב:

רכג ד וכן המוכר שפחתו נכי שפחה נקבה ל' מכירה לפי שפי' קנוי' ככסף זחיד שקיבל המוכר דמים חיד הלוקח היה קנייה להלוקח ויש לספק בה אם ילדה קוד' קבלת דמים או לאחריו ומפ"כ בפרה וחמור ושאר מטלטלי שהיכה קנוי' ככסף כ"ל בחזיב וכשחט בפרה כרי רואה אם ילדה בבר או לא ס"ל בחזיב וכמו שכתבתי בתקומי בפרישה וסמ"ע ס"ב:

סס כתבתי פי' לדברי הרמב"ם שכתב בס"ק דמכירה דין ו' בשין דברי המחבר שכשפיק זה ו"ל המחליף פרה בחמור כו' עד סלילו לאחר המוכר מיבי יודע על הלוקח להבי' רחיה אע"פ שהפרה עומדת בתנם והשפחה בסימסת ברי בן בתוקת המוכר עד שיביא הלוקח רחייה. לא הבי' רחיה שכבע המוכר כו' עד זה לוחר מיבי יודע וזה לוחר מיבי יודע ואינו ברשו' ל' מכן יפלוקו כו' ובקשה הח"מ כיון דפפי' בשחט ושחט פ"ל דיפלוקו לאח כתב לפני זה בלוקח שבן ברי והמוכר שחת דהחם"ס ובכתבתי יישוב לזה דח"ם הרמב"ם בלוקח טוען ברי והמוכר שחת דהחזיק מחזיקיו עליו ברחיה ומסיק וכתב על זה דהם אין לו רחייה יבבע המוכר כו' ה"ינו כשהולד עומד ברשות בעל הפרה וח"ם יפלוקו סי

ס אי יפסיד המוכר כיון דאין נשבעין על עבדים וקרקעות ס"ד ופוד כילך הוא ופוד מה שטענו לא הודה לו דס"ל כתבעו מטעם נדולס והודה לו קטן דפטור מה"ד כמ"ש בטור והמקבר לעיל בסי' ס"ק ט: ע ומשם היתה הודעה במקצת זה מפורש בטור כגון שתבעו בעבד נדול עם כפותו והודה לו בעבד קטן ומיירי דמכנגד לא נעשה ממנו מלכוש דאל"כ ס"ל כשבי מיירי אלא דאי נפסיד ממנו מלבוש כגון שתבעו בעד ו' לחו' כנד הרחוי למלכוש לעבד נדול שתבעו וכו' מודה לו בעבד קטן וכו' לחות מחותו כנד הרחוי למלכוש עבד קטן דכוה נתפייב ס"ד על הכנד דהא מודה לו במקצת תביעת הכנד ואנן נרי' לישבע ס"ד נס על העבד אלא מכר הנדול וה"ה כתובע בעד נדולס עם עומריס שאינן צריכין לקרקע והוא מודה לו בשדה קטן עם עומריס דנשבע נ"ב ס"ד בנלנול אלא מכר לו שדה נדולס דקי"ל בכנסים שאין להן לחריני' ניקנים עם בנסי' שיש להם לחריני' לס"ד וכמ"ש עם בסי' נ"ס ולא לחריכין דבכנד והעומרי' הן טפלי' לעבד ולעבד וכמו שאין בכנסים על העבד כן לא יבשע בשלי על בנדו ס"ס:

ד אי יפסיד המוכר כו' עמ"ש לעיל סי' ס"ב ובו' ס: ס ואין לזום אלא קטן עיין מ"ש לעיל סימן ע"מ סעיף י"ז ובו' ועיין נסור ובמ"ש בעיף הסמוך:

היא שלקחת על הלוקח להביא ראיה ס (ר) או ישבע המוכ' היסת שלא מכר אלא קטן ס ואם היתה שם הוראה מקצת ישבע שבועת התורה על המטלטלים ויגלגל עליהם הקרקעות ה (ג' רמב"ם פי"ג) אמר הלוקח נדול לקחתי והמוכר שותק זכה הלוקח בנדול ואם אמר המוכר איני יודע על הלוקח להביא ראיה או ישבע המוכר היסת שאינו יודע (ס) ואין לזה אלא קטן:

ג אפילו

רכד המחליף פרה בחמור או שקנה ונמצא נקב בבית הכוסות ובו ב' סעיפים:

א ס (ג' רמב"ם פ"ך מטכירה הי"ד) כל מי שנולר ספק ברשותו עליו ראיה כיצר המחליף פרה בחמור ומשך בעל החמור את הפרה ולא הספיק בעל הפרה למשוך החמור ס עד שטרף החמור ס על בעל החמור להביא ראיה שהיה חמורו קיים בשעת משיכת הפרה וכן כל כיוצא בזה:

סנ"ס ס (טור ס"ס רכ"ס ס"ס) וי"ל דבעל כפרס לסכיה רחים דמחקר שקנה שחמור ככל מקום שהוא

רכה א אפילו מכר הקרקע בסתר כו' משמע מדנקט בסתר כו' משמע דבגמור אפילו בפרהסיא נמי לא מהני ע"ש ודבר זה צ"ע דבגמור בפרהסיא נמי מהני כמ"ש הרמב"ם בפ"ג מהל' מכירה הי"ב וכ"כ הרא"ש בפ' הזהב ובהגהות מרדכי פ' הזהב ובסמ"ע סי' קפ"ב ס"ק ב' ועיין בב"ש ס"ק ג' ובפ"ת ס"ק ב' ועיין בתשובת מהר"ם מינץ סי' ק"ו ובתשובת מהר"י בי רב סי' ל"ב ובתשובת מהר"ם בן חביב סי' ל"ב ובתשובת מהר"ם אלשקר

דבה ק"ל דטופנין להלוקח כל מתי דסיה מצי המוכר למטען) והוא שבאם עשה רלוכן סלוף סדה וו מפותיקי לכ"ם אע"פ יכול רלוכן לסלקו כמעות דבה לא ה"ל אלא אם לא מפרש כמעות לא יהיה לך פרעון אלא מזו וכרי הוא פרעו כמעות כמו שבלוהו משל"כ במעון הלוקח דלא יכול לסלקו כמעות כיון שבשעה מפותיקי ועוד יש כ"מ בשם שעשו לו רלוכן מפותיקי לכ"ם וכ"ם לא הלוה לו אלא מיעור ערם' ולא מיעור שבאיה דאם היה נוכה ממטען הלוקח היה נוכה גם הסבח ולא היה כותן לו אלא כדי סולאתו כדין היורד לתוך שדה

מכירו אלא ברשות וכמ"ש הסור והמוכר לעיל סי' קע"ו ס"ב ולקמן סי' שע"ה משל"כ לענות מיד רלוכן דלויכו נוכה מידו אלא כשיעור הוכו דבה דכתבו בפפותיקי הייכו שאם לא יפרעכו לו כמעות לא יהיה פרעון אלא מזו וכרי כותן לו מקרקע זו כשיעור הוכו וכ"כ ברמ"א וכ"י: ג תרעומות עלי ואם מכרו למעון בפרעית פסיעת דמלי לחידן עמו להיות בבעל דין דבה יש לרלוכן ריוח ממון כוה הסבח דיעול לוי מעמעון ומעמעון יעזור בפרעית על רלוכן ודו"ק: ד אבל אם נתן לו בפתנה כו' פי' ונם לא נתנו לו בפרעית כפתם פתנה דמ"כ יש לו הסער מתון מפחת הסבח וכמ"ש לפני זה: ה רלוכן שהכ' סדה למעון אלא בפרעית פי' שהתנה עמו כפי' אלא יקבל עליו פרעית: ו אפ"ם אלא קבל עליו פרעית פי' שתלה בשמעון ואם מוכח ב"ח דרלוכן ושרם' מידו דשמעון לא יש יכול לעזור על רלוכן מ"מ לא למרין דהשתא נמי כשהו' רלוכן וקבה מידו בפרעי' הוה ליה כאלו הסדה עדיין ביד שמעון וכ"ש ברם' מידו ומשעו שנתן לו רלוכן בעד הסדה יעזירנו לו דוה ולמי קיבל עליו רלוכן אלא יפה הוא עלמו המוכ' והמוניא לעלמו כגון זה שעור וכן לגובי' משעו דשמעון לעלמו ופ"ח שים פירושים וניר"ש פרעית כוה שכל מכל לדיבה מין הו ש"מ כ"ש דכל הנוסבאות שיש לפרעית דבפסיס ולמי קיבל עליו אלא יפה הוא עלמו המוכ' והמוני לעלמו: ז כ"ש של יעקב מהיו פי' הסדה היתה של יעקב ורלוכן בכו ירשה מאבו ומכרה למעון וכמ"ש דיעקב ורפה: ח טייב כפרעית דבפסיס כגון זה שבשתה בפפו' שקוד' זה שהוא המוכ' והו' המוניא וכל כיוצ"בוה וזכות הכ"ל היה לו בשעת מכיר' דבשעת שמכר רלוכן הסדה למעון אלא בפרעיו היה זכות רלוכן בוה שאם יבא כ"מ שבכר לוה לו וישרוף מעמעון אלא יקוד עליו בזכות בוה פרעי' דאע"פ שמכר לו אלא בפרעית מ"מ פרעית בוה קיבל בעבשו אלא יהיה הוא עלמו המוכר והמוני' אלא יש לו טייב כמעון לבבי יעקב ואחר שמכר רלוכן לשמעון הסדה את יעקב. וגם רלוכן בוה יכול לעזרו מיד שמעון דוקו זכות שבא לו לאחר מכאן ואע"ג דהוא המוכר והוא המוניא דה"ל כאלו הלוהו רלוכן לאחר המכירה ובשתעבדולי בדותיו דשמעון דפשיעא הוא דעובה מידו: ט תופטרופסים שמכרו כו' ודאין הוא לאחריות דמכירה לאו על בבסייה דאפטרופסים הוא כ"ה אלכסי יתומים וכמ"ש הסור והמכר לעיל סי' ק"ע אלא שמאחר שיש היהיה הוא המוכר והוא המוניא לבעבשו בשיטו לו על היתומי' ק"ל מאיכו דומה שכאן לא מכרו לבעבשם כלום אלא הן הן כ"ד שמכרו בבסי שמעון לרלוכן בשטו ופשיטא הוא דאם יש לכ"ד הסר יש מוקדם על שמעון דשוברין ונוטין מידו וע"ל סי' ק"ע וב' ל' מור"ם נהג"ב ור' מ"ם מור"ם נהג"ב ומ"ש בסמ"ע בשטו: יוד קודם שישתמש כו' עד ויזעור המוכ' את הדמים כו' כן הוא ל'מרמב"ם פי"ט דמכירה אבל הרא"ש והסור לא ס"ל הכי אלא פירושו לדין זה שהמוכר כנמר' דאיירי דעדיין לא נתן להמוכ' דמי הסדה אלא שקבלו ה'מדרכי הקנאה. גם מה שתלה ברמב"ם ושמשכר אלא יזעור כמה שנשתם ואפי' כל שהוא שדה אחיכר שקבלו אלא שקבלו בה מדרכי הקנאה ומבואר בסמ"ע ס"ק ל"ו ול"ל אמנו שרש' ובאמת לך משמע בשרמב"ם ועיין ע"ש בשת"ם בשם הרא"ש ובסור דם"ל פי"רש אחיכ' בבשאר בם"ש כדין זה שכולך אמכר הסדה לרלות אם היה בשבר ול"ל אחיכ' ושלא לרלות אם היה ברוכה וכ"כ מהרש"ל פ"ק דב"ק סי' י"ט ע"ש ובוכיח כן מהפ"ט: ד המוכר קרקע לחבירו כו' עיין בית מ"ש סימן הכ"ל:

ג תרעומות עלי שהפסיר בגללי ד (אבל אם נתן לו בשתנה לא יכול לשטען בשרו דבא ליכא כאן תרעומת) ° (רשב"ם):

כ ° (לשון רמב"ם שם פי"ו) ה ראובן שמכר שדה לשמעון שלא באחריות וחזר ולקחה משמעון באחריות ובא ב"ח של ראובן לטרוף אותה מסנו אינו יכול לחזור על שמעון ו שאע"פ שלא קבל עליו אחריות לשמעון אחריות עצמו קבל שלא יהיה הוא המוכר והוא המוציא לעצמו אבל אם בא ז ב"ח של יעקב אביו וטרפה מיד ראובן חוזר וגובה כל הדמים משמעון:

ג ° (הר"ן פ' אלמנה מוכיח) (ב) המוכר שדה לחבירו שלא באחריות ח חייב באחריות דנפשיה ודוקא בזכות שיש לו בשעת מכירה אבל אם בא לו זכות לאחר מכאן חוזר עליו:

ד ° (ר"ן שם) ט (ג) אפטרופסים שמכרו בנכסי יתומים לא אמרינן דאחריות דנפשייהו קבילו: (ע"ל סימן קמ"ז סעיף כ"):

ה ° (שם ברמב"ם פ"כ) (ד) המוכר קרקע לחבירו ואחר שקנה הלוקח באחר מהדרכי שקונים בהם יו"ר קודם שישתמש בה יצאו עליו מערערין הרי זה יכול לחזור בו שאין לך מום גדול מזה שעריין לא נהנה בו ובאו התובעים לפיכך יבטל המקח ויחזיר המוכר את הדמים ויעשה דין עם המערערים ואם נשתמש בה הלוקח כל שהוא אפי' רש המצר שלה ועידבו עם הארץ אינו יכול לחזור בו אלא עושה דין עם המערערים ואם הוציאה מידו בדין יחזו' על המוכר כדין כל הנטרפים:

סנ"ס ° (סור ס"נ נשם הרא"ש) וכ"ז מיירי ו בעירעור שלא נתברר עדיין לנתרי שלא כ"ד רואין שים לתלא נדברי המערער אבל אם לא יצא רק קול בעלמא אפי' לא נתקייים המקח לנתרי לא יוכל לבטל המקח בשביל דבריס בעלמא יב ואם סור הלוקח מתקח עירעור ° (סור ס"ם נשם תסו' הרא"ש) אע"פ שנתבטל הערעור אע"כ נתבטל המקח וצריכים יכולים לעזור בו אם בא עירעור על הסדה מתחת שהמוכר היה ייב לתקריס והמוכר אומר שים לו שוברים על הסוכות מקרי עירעור:

יג ויכול הלוקח לעזור בו וא"צ לקבות דבר ולשמור שוברו לעולם:

ו ° (סור ס"נ נשם רמב"ם) אסו' למכור לחבירו קרקע או טלטל שיש עליו עסק ורין עד שיוציאו שאע"פ שאחריות עליו אין ארם רוצה שיתן מעותיו ויורד לרין ויהיה נתבע מאחרים:

הלכות

כ המוכר שרה כו' עיין בב"י ס"ק דמביאיה דע' מיוחי מחריות הן: ג פשוטרופסים שמכרו כו' כן פוסק לעיל הרמב"ם פי"ט דמכיר' שכל הרא"ש ופסור לא ס"ל הכי אלא פירושו לדינא דמסור גם ס"ל דעדיין לא נתן המוכר ואיירי בשדה שקבלו אלא שקבלו בה מדרכי הקנאה ומבואר בסמ"ע ס"ק ל"ו ול"ל אמנו שרש' ובאמת לך משמע בשרמב"ם ועיין ע"ש בשת"ם בשם הרא"ש ובסור דם"ל פי"רש אחיכ' בבשאר בם"ש כדין זה שכולך אמכר הסדה לרלות אם היה בשבר ול"ל אחיכ' ושלא לרלות אם היה ברוכה וכ"כ מהרש"ל פ"ק דב"ק סי' י"ט ע"ש ובוכיח כן מהפ"ט: ד המוכר קרקע לחבירו כו' עיין בית מ"ש סימן הכ"ל:

וכמ"ש בעור וכמתכ' בסי' ק"ן דמכי מכח דלא מקרי' זה קלת מעות כדי לקיים המקח וכמו שמצריך כזה בשור בשש כרמ"ס בתשובה זו שכתב מור"ם בדין זה :

רכז ג מוכר כלאו דכתיב (בפ' בכר) וכי תמכרו ממכר לעמיתך לא קנה מיד עמיתך לא תונו איש את אחיו • ולאו זה בכלל גזילה הוא וכמו שאין לוקים על לאו דגזילה משום דיתן להשכון כדכתיב והשיב את הגזילה כך אין לוקין על לאו זה דר"ל ניתן להשכון את האונאה טור :

הלכות אונאה ומקח טעות

רכז עד כמה חוזר מחילה או חזרת האונא' ושליח שטעה ואחים שחלקו וטעו ובו ל"ט סעיפים :

רכז ג כמה מפרש בהגהה כו' עיין בתשו' ר"י לבי' לוי סי' י"ף כ"ו וכ"מ : כ פיתם בהגהה כו' עיין בתשו' רמ"ס סימן ר"מ : ג מוכר לו שום ס' כו' עיין בתשו' מ"ע וכמ' מגדל דוד : ד ולא

א אסור להונות את חבירו בין במקחו בין בממכרו ואיזה מהם שאינה בין לוקח בין מוכר עובר בלאו :

ב (ג' רמב"ם פ' י"ג ממכירה דין ג') (ג) כמה תהיה האונאה ויהיה חייב להשיב ג שתות בשוה כיצד הרי שמכר שוה ג שש בה' או שוה שבע בשש או שוה חמש בשש או שוה שש בו' ה' אינאה ונקנה המקח וחייב המאנה לשלם האונאה ד ולהחזירה כולה למתאנה :

ג (ג) היתה האונאה פחות מזה בכל שהוא כגון ה שמכר שוה ע' בס' ופרוטה אינו חייב להחזיר כלום ה (כן פסק גירסת סת"ם לפרמב"ם סס)

ד (סס דין ג') היתה האונאה יתירה על השתות כל שהוא כגון (ג) שמכר שוה ס' בנ' פחות פרוטה בשל מקח ו והמתאנה יכול להחזיר החפץ ולא יקנה כלל ז אבל המאנה א"י לחזור אם רצה זה וקבל :

ה כגם (סור פ"ו בסם ר"י ורמ"ם) ו"ל ח דלקח המתנה יכול לעזור כו' אף"כ נתרצה המתנה'פסם לסת מו שמתק יותר מן הסיטור שיתבטר בסמוך סעיף ו' מכר לו שוה ששים כ"ל ולו לסיפך ט (מרדכי פ' הזהב) דלכך כתן מוכרה שתות ט ולנבי ג' כו' ביטול מקח ולנבי שני מקילה י חולין כתר המקח כן לענין סיטול מקח כן לענין מקילה יא דעתי לימני כמקח ולא כמעות :

ו אין

מקח כמתבלק שכח לשם מלקים ינים לחלק דינר ושתות והוא נתכוו כאד ו'דיני'דהוה בהוכח' שתות מקח פחות שתות מדינ'אם"ם יש לו דין מוכח' ולא דין מחילה כיון דאלל סמעות שקיבל כוה לית"ח שתות כשוה וס"ה לית"ח כשכתלנה בלוקח וקנה שוה סמח כשם אף דשוה כתלנה יותר משתות סיווי המקח • וכקנה שוה שם כשכח דס"ל לאלל מעות שכתן פחות משתו'שסרי כשכתתבל'שכח לשם מלקי'יש לה לאל' דינר ופתו'והוא כתלנה בדינר אם"ם דין לוכח עליו ולא דין מחילה או ביטול מקח כל שים שתו'תלד ג'כשוה וכדאלם'כנמר' כאדי'מיתר' דשמעת'ל כתכתי לשונו כפריטה : ד ולפסוירה כולה למתלנה פי'ולא לתמרי'כיון דשתות מעות הוה מחילה שת"ל לחזיר אלא הפרוט' סחשלי'כשתות ולמחילה קת"ל דדינו כדין אם לתר בית כור שפר לתי מוכר לך בן שפיר ין יתר דעד רוכש לשלם הוה מחיל' ואם הוה יות' מרוכש לשלם מנכה לת כולה וכ"ם כשור ומשכר כפ'רי"ם שפיק ס' וכן כמי דוחה לוש כפי'רכ"ם ס"ג : ס שתכר הוה שכתים כשתים ופרוט' כו' דקדק לכתוב כן מהוה דבפנין זה ליכא שם שתות עליו משו"ד לאכל כרתב'והשור כתבו כנון שתכר הוה ס' כשתמי' ופרוט'או כשכתי'פסו'פרוט'כו'ותתה שת"ת ו לאת תתים וה תחי'ל אלא תתים'הוה לוכח'דס"ל לוכחה שתות תכות אף דהינו שתות מקח וה"ה כתכר הוה ס'כ'ופרוטה אף דהינו שתות כשיווי המקח ת"ת הוה יותר משתו'תלד התתו'סקיבל כעדו (וכת"ם לעיל וסורתי לכתבו כל'שכתב הת"ת) שסרי כשתבלק ס'דינרי'לו'תלקים ינים לחלק ג'ס'דינרין וחני ועוד אלק ג'תי'ד כדינר וסם מכני תלקים עולים לו'ג דינרים וסשה אלקים תי"ד בדינר (דהיינו ג'ג דינרין וחני דינר פחות אלק י"ד בדינ' כתנה כל אלא קיבל כעד הוה ס' יותר תכ'ג דינר וסשה אלקי' תי"ד בדינר הרי הוה כללו לוכחה דו' כשם ואין כתב דכתן לו'ופרוטה הוה תחילה ותסיק הת"ת סס וכתב ג'ל והולי דעת המחבר שכיון שכשוה שים כתשים תפ"ם שכתבלק (מסיווי המקח) נדור לשם תלקים ר'ל שעשרה שהו שכתן נדור כלומר שאין כו שכר הוה אלק שסה משים תפ"ם שכתלנה יותר מהונאת הוה שכא כשם אין לתו הולכין אלא לתר שכתן השתות והרי זה פחות משתות והוה תחילה שכ"ל וכ"ל דשמ"ם מתחלה שכיון שכשוה שים כתתיים שכתבלק נדור לו' תלקים וזהו פיקר יהוכו דשת"ת ות"ם תפ"כ ר"ל כו'אין זה אלא פי' לת"ם תחילה וה"ק המחבר (ברמב"ם ס"ל כיון שהמקח הוה שים שכתבלק נדור אתנו דוקא ו'תלקי' כמלא דשתותו שכהה ולא שתבלק השים לשכא תלקים וה"ה אם הוה מקח הוה שים שתות התנודר אתנו הוה אחד ולא שתבל' שים לו' תלקי' כתו שבלה על דעת הת"ת וזהו שתסיק וכתב ר"ל שעשרה שהו שכתן נדור כלי שכר הוה אלק שני תחשים ר"ל בתקח זה שהו' ס'ותתה נתתו בשתות דהיינו כל'ופרוטה אין תוכחין אלא שתות שאין תו כו שכר דהיינו עשרה דת"ם שתתלנ' היה יותר אם תבלק שם לשכא תלקים וכתלנים שכתו'אתנו אין לתו תולכין אלא לתר שכתן השתות וכשכא אין יכיס בכל אלק שכר כל'ל כוונת הת"ת כיוונו • אבל הת"ת כשלתו תסיק וכתב דהוה דוקא ושסיק יותר שם"ם הוה ת"ם ברמב"ם הוה ס'כ' ופרוטה וכל'ל הוה שכתים כשתים ופרוטה ש"ם ומה"ב דקדק המחבר כאן כש"ע ולא הסתיק ל'ברמב"ם והשור אלא כתב הוה שכתי'כשד שתים ופרוטה וכדעת הת"ת . וכש"ם שתסיק ל' השור שהוה כל' ברמב"ם הוה ס' כשד ל'ופרוטה והוה מוכח דלא לאלק הת"ם ות"ם שם ס"ק ג' ותכתוב עוד הוה שתוך שם"ר : ו ומתתלנה יכול לעזור שפקן אבל אינו יכול לתכות אוכתתו דמתתלנה יכול לומר לו אם מעזור במקחך או יכיס כיון שתקניתיו וכ"ב השור : ז אבל מתלנה אינו יכול לעזור דלא יכא פועה כשכר דהרי אי לא מיכנו לא היה יכול לכטל המקח וכת"ם בשתוך ס"י הוה : ח דלקח המתנה יכול לעזור דכיון שמתלנה יכול לעזור לא נתנר המקח מעולם ת"ם שם הוה יכול לעזור אף"כ אם נתרצה שנתלנה שפם לאת דאו מיד נתנר המקח ושם הוה אינו יכול לעזור כו • ואת"ג דכתב השו'בסוף סי' שלפני זה וכפי' ר"ן בכיכה דשייל ונפק לווזי כיון שנתבטל המכר לנבי המוכר נתבטל גם נבי לוקח ואפי'אם נתרצ' המוכר יכול לוקח לעזור כו אלא שידו על התחתונה שאני התם דמיד שעייל ונפק לווזי אי נמלא שלוי צריך המצו'לא היה מכרו ונתבטל המקח מיד כשלא נתנו לו ת"ם אף שנתרצה אף"כ לקיים המקח כיון שכבר נתבטל יכול לוקח לעזור כו אבל הכא אלא נתתלנה מתחלה דשתו שרוצ' לעזור כו ת"ם כשנתרצה אם"כ ס"ל כאלו נתרצה מעיקרא ת"ם אין המתלנה יכול לעזור כו : ט ולנבי הפ' הוה ביטול מקח כו' כנון אם מכר שוה ס' כ"ש • דלנבי סיווי המקח הוה פחות משתות דשתותו הוה י' דינרין ולא נתלנה המוכר כ"ש כפ' ולנבי קבלת המעו' הוה יות' משתו' וס"ד שכתבתי לפני זה שכשתבלק כ"ש לו' תלקי' יניש לחלק ג' דינרין וחני נתלנה כפ' דהוה אלי דינריותר משתות תשות שקיבל והוה ביטול מקח מיד המעות • וכמכר שוה כ"ש הפ' הוה שיכא דכי חולין כתר סיווי המקח הוי יותר משתות וכלי קבלת המעות הוה פחות שתות דשתות היה י' ולא קיבל רק ט' : יו חולין כתר המקח כו' כמ"ל דכמכר ס' כ"ש הוה מחילה וכמכר כ"ש כפ' הוה ביטול מקח וס"ד שכתבתי : יא דעתו לימני כו' מ"ם הוה פחות משתות מיד המקח אף הוה יותר משתות מיד המעות לא תמרינן דעתו דאין רגילין לעשות כשכנון

כתיבת הדמים ואמרי דמקל לו כן הוא כיוצר דברין לכן ק' דזכו דלא כדעת המ"מ כ"ל דפ"ל להמ"מ דכמכר סוף ס' כ"ה דלא הוא מחילה עד שיתן לו כאדו כ"ה ומני דהו פאונאה בפות משתות מעות אלא ק' מי"ד דיכר וכמ"ש לעיל וה"כ מאחר שהתחיל דקדק ובתם כפ"נ כדעת המ"מ כמ"ש ומור"ם לא כתב שם שום דבר להשיג עליו לא היה לומר להפוך כאן ולכתוב דין זה דהוא מדברי המרדכי דפ"ל דבכה"נ הוא אפילו בלו הוא מוכנס מדברי הכל ודוקא לומר שמור"ם ז"ל ס"ל דפ"ם המרדכי דכמכר שום ס' כ"ה הוא מחילה

ה (סס נרמ"ס) אין המאנה חייב להחזיר עד שתהיה האונאה יתר על פרוטה. יג היתה פרוטה בשוה אינו מחזיר

יג (וי"ס דמייב להחזיר פרוטה) (סור ס"ב בסס סרמ"ס וסרפ"ס)

ו (סור ס"ח בסס סרפ"ס) יד יש להסתפק אם טותר להונות את חבירו בפחז' משתות אם יש באונאה שוה פרוטה אבל מטבע כל זמן שלא הגיע לכדי אונאה מו מותר לכתחלה להוציאה ביפה: (ע"ל סי"ו בסנ"ס)

ז עד מתי יכול לחזור ולתבוע אונאתו בשתות ולבטל המק' ביותר משתות עד כדי שיראה לתגר או לקרובו מז ואם שהה יותר אינו יכול לחזור (ל) ולא לתבוע אונאתו יז ואם יברר שהיה לו אונס ועל כן לא חקר בתוך זמן זה לידע אם נתאנה יכול לחזור כו עריין: (סור ס"ם בסס סרפ"ס)

הנ"ב (עיין בד"מסכ"ב לדעת המרדכי ע' סוף בסס רמבי"ם) יח היה יודע הלוקח בשעה שלקחו שהתנה ומתוך ומיד אחר הלקיחה קודם (זמן) שיראה לתגר או לקרובו תובע מוכחתו לא אמרינן דמקל הוא ליל וידע:

ח (סס נרמ"ס יין י') בר"א בלוקח שהחי המקח בידו ומראהו אבל המוכר יט חוזר באונא' לעולם ואין צ"ל בביטול מקח (ם) שאינו יורע רמי זה שמכר עד שיראה כמותו שנמכר בשוק לפיכך אם היה המקח דבר שאין במינו שינוי והוא כולו שוה כגון פלפלין וכיוצא בהם אינו חוזר אלא עד כדי שישאל על שער שבשוק בלבר כ וכן אם נודע שבא לידו כמכרו וידע שטעה ולא תבע אינו יכול לחזור ולתבוע שהרי מחל: (סס נרמ"ס)

ט (סור סס"ף י"ל בסס סרפ"ס) (י) בר"א בשלא נשתנה השער אבל אם נשתנה השער ומפני כך רוצה לחזור בו אינו רשאי:

הנ"ם (תורכי ס"ם המיור) אמר המתנה שנשתנה השפר ומתנה אומר שלא נשתנה על המתנה להכיח רמייה דדרך הספרים להשתנות תמיד: וכן

ד ולא למכוח מוכחתו • ומשום מכנך כתן מתעות וכ"כ בהגהות מפרי"ו רפס לא נתן המעות תנו דיכול לומר לו נתתי יכול נ"כ לומר לא נתכרתי וכ"ם עיין בספר מ"ב רף כ"ו ס"כ: ה מפיהו יודע כו' וכן בקרקע ומחוקה דקרקע אינו נדרך למזור אחר שנור דכרי חירפס למגר וקרובו כן פוא נתפו"ן לא ספר מ"ב כ"פ ק"ם ס"כ בהגהות מהרי"ם ס"ם נ"נ ובתשו' רפר"ם סימן קע"ם: ו נד"ה וכ' עיין בתשובות מהרי"ם ס"ם בהגלות מהכיות סימן כ"ו: ז יפ

כדי שכוזדון למוכר כפין זה כדין עם המוכר לף

סבא לסוגיתו דאמרינן סתמא אין אדם קונה מכא כדי לשזור בו וכודאי לא ידע עד הנה וכן הוכחתי בפרישה מדברי הרי"ף שכתב"ה בתשובת שכתב בהדיא עד שיתברר שבא ליד המוכר מקח כזה ולא מזר בו אז והא דכתב מור"ם בסי' ס"ג בשם הפסקים שאחר זה דאם הם מקולקים כשיגיע שער דפל החתן"ע בהיא רגיש פא כתב מור"ם שם הטעם בגדו וזהו דשיגיע הספר הוא מצוי ונ"ע כתב"ה בתשובה שכיון שהוא שער דפל החתן"ע בהיא רגיש פא כתב מור"ם לפיל בסמוך בם"ד דאם המלכה יכול לשזור בו הטור ם קיצר וכתב"ם בפרישה : כח ולא המוכר אפי' לדעת הי"א שכתב מור"ם לפיל בסמוך בם"ד דאם המלכה יכול לשזור בו אומר למוכ'אלו לא הוניתני לא הייתי יכול לחזור ואתה שהוניתני תחזור היאך יהא חוטא נשכר :

יא ° (שם רין י"ר) וכן מוכר שמכר שוה ה'כר'וזל ועמד בג' מוכר יכול לחזור ולא לוקח שהרי אמר לו המוכר ללוקח לא מפני שהוניתני תחזור בי :

יב ° (שם רין ס"ו) המוכר שוה ה' בשש ולא הספיק להראותו ער שהוקר כב ועמד בשמנה הרי המוכר חייב להחזיר האחת של אונאה כג שהרי נקנה המקח וחייב להחזיר ובשהוקר ברשות לוקח הוקר :

יג וכן אם מכר שש בה' והוזלו כד ועמדו על ג' הרי הלוקח חייב להחזיר סלע אחת של אונאה שהרי נקנה המקח וברשות לוקח הוזל :

יד כשם ש"ש אונאה להרויוט כך יש אונאה לתגר אע"פ שהוא בקי :

טו בכל מטלטלים שייך אונאה כה אפי'בספרי'ואפי' באבנים טובות ומרגליות ויש ללוקח לחזור בהם ער שיראה אותם לתגרים הבקיאים בהם בכל מקו'שהם °(סור סס"ו ובסס רמב"ם) שאין הכל בקיאין בדברים אלו לפיכך אם לא היה מכיר באותה מרינה והוליך המקח למקו'אחר או שבא הבקי לאחר זמן מרובה והוריעו שטעה הרי זה חוזר :

טז °(שם נרמב"ם פ"ם) כו (ז) יש אונאה במטבעו'ער שתות כיצר הרי שהיה רינר זהב בפ"ר דינר כסף וצרפה בכ' דינר או בכ"ח ה"ז מחזיר האונאה היה יתר ע"ז ביטל הצירוף פחות מכאן מחילה וכן אם היה הסלע חסרה שתות והיו מוציאים הסלעים במנין ולא במשקל מחזיר האונאה שאם היו מוציאים במשקל כז אפי'בכל שהוא חוזר : (סמ"ם שם ורי"ו ס"ם ח"נ)

כנס °(סור סי"ו בשם ברפ"ם) וי"ל דשיעור אונאה כח ל' מ"ב ופחות מזה הוי מקל'יתר ע"ז ביטול מקח וכל זמן דהוי מקילה מותר להוליכו לכתחילה ביפה כמו שנתבאר בסי"ף נ' :

° (סור סי"ו) :

יז °(שם נרמב"ם) (ח) ער מתי חייב להחזיר הדינר או הסלע בכל הכיכים ער כט כדי שיראה לשולחני ובכפרים שאין השולחני מצוי שם יש לו להחזיר ל ער ערבי'שבתות שבא להוציאה שאין מכיר הסלע והסרונה ורמיה אלא השולחני ולאחר זמן זה אין המאנרי חייב להחליפה ° (כן פוס ל' בסור סי"ם) ומיהו מדות חסידות להחליפה אפילו לאחר זמן זה אם הוא מכירה לא ובלבר שתצא ע"י הרחק :

יח נפחתה וחסרה כדי אונאה אסור לקיימה מפני שבקל מרמין בה ולא ימכרנ'לאנס או לתגר מפני שמרמין בה אחרים ולא יעשנה משקל ולא יזרקנה לתוך גרוטאותיו אלא יתיכ'או יקבנה באמצע ליתלנ'בצוא'בתו לי אבל לא יקבנ'מן הצר ואם הסר ער שעמר על חציו כגון סלע שעמר על שקל ושקל שעמר על דינר והינר על חציו מותר לקיימו שאז אי אפשר לדמות בו מפני שניכר לכל הפחת שלו :

יט °(רי"ו נ"ם מ"נ) ומטבע שאין לוקחין אותה רק כמשקל מותר לקיימה שפל הלוקח יסקלנה :

כ °(רמב"ם פי"ג סה"כ) (ם) הלוקח בדמים אכסרה כגון שחפן מעות וא"ל לג מכור לי פרתך באלו קנה ומחזיר אונאה והוא הדין ללוקח לד פירות אכסרה בסלע אוכשתים שקנה ומחזיר אונאה (ני"ם °(סור סכ"ם כשם ברפ"ם) רפציקם סור ופין מעבירין מתון סור המלכה) :

כ המחליף

בני אדם לוקחי'מידו כשהיא מסירה כו' משום הכי דקדקו ואמרו דלא היא אלא עד שלא יצא כלוכלתן לאור מ"כ וכלוכלתן דכוס בפרק הזהב ופ"ק בפרישה : כט כדי שיראה לשולחני דשתא אדם מיהו נקי כשכר'שמטבעו'כי נראים מותמי'לזה : ל עד שרבי שכתו' שבא לסוגיא'פירוש לכבוד שבת ואפילו בפסיר שים לו תשות לתריס לסוגיתו מ"מ לא כתבו לו זמן יותר משום דשתא אדם שהיו נקי במטבעות מוגיא שמטבעו'שמוסיפין'בהיו בטיבתן ושמחר בתיכתו שטוכים כולהי : לא ובלבר שתצא על ידי הדחק כן הוא נ"כ לשון הטור וכפרישה ודריישה הוכיחו דרבא לומר דאם יצא על ידי הדחק או מצי' כתידת עם דות אין נדיך להחליפה ואל תתמה על זה שברי נדול מוה שמרו דלשתר שירבה לתגר אפי'שפר שוה ק'כר' שמקח קיים ואין נדיך להסיר לו תוכחתו וכמו שכתב שם והא °כש"ם שכתב ו"ל שאם אפי' על ידי הדחק אינה יוצאת בשיעור לא יחזיר ואף אם יצא לא יחזיר כ"ל ויש להיו ואף אתי' שרמב"ם נם כן מוכח דס"ל הכי כבר כתב הם"ם עליו וכתב דהנמרא לא משתי'הכי ות"ם נמי לא פסקינן כמתכר לשון הטור'שהוא כדמוכח מהנמרא וכש"ם בפסקינן ל'סטור והפ"ה כ"כ וזה ודאי ליתא : לב אבל לא יקנכנה מן הצר דיש לחוש שיפתוך מקום הנקב : לג מכור לי פרתך כתבו הרמב"ם פרק י"נ מהיים כזה ו"ל הש"ם שקנה בסלע ומחזיר תוכח אי' הש"ם דדרך בליפין הוא זה כיון שלא ידע הקדק כמה פעות יש בו בפופנו וכקרא וכי תמכרו ממכ'כתיב ולא בליפין אפי'הכי כיון דאמר ל'מכור'ים לו דין ממכר ויש כו תוכח' : לד פירות אכסר'בסלע כו' פי'קופן פירות וה"ל מכור לי פירותך בסלע או שתים ולכן הדקדק בלשונו וכת'כרישה שלוקח בדמים אכסרם דר"ל שלוקח דבר אחר בדמים שהוא אכסרה אפי' אפונים וכסיפא כתב פירות אכסרה בסלע דפי' שלוקח בשר בסלע הפירות הקופצים וה"ל כאלו אמר כיון שמשערות אפונים וקונם בפרם שהוא מין אחר כיון שהפירות אפונים וקנאו בשערות בשניהן קנה ומקרי לוקחה וכסיפא דומה לאי"ם הטור ומשמר כשם שרמב"ם לפיל ר"ס ר"ם ו"ל פרישה זו של משים לכי מוכר לך בכך וכך אף"פ שאין מדת הפרישה ידוע אף"פ שנתנה אשר לו יתר על המומר שרי זה מוכרו קייש ויש לכן לוקחה לפי שיש שכסוק בכ"ל ומה לי שתען פירות ומכר לו בשעות או מכר לו עריסה וא"כ תימה על מור"ם ו"ל שכתב אחר זה פלוגתא דר"ח בסיקה הוה ומשמע דנם

חפץ זה בכך וכך לקחתיו כך וכך אני משתכר בו (סו) אין לו עליו אונאה :

כח הגושא ונותן באמונה לא יחשוב הרע באמונה והיפה בשויו יז שאם קנה עשרה יריעות בעשרה רינרים ויש בהן שאינם שוות רינר ויש בהן ששוות יותר לא יחשוב הרעו ברינר כל אחר והיפו בשויו אלא הכל באמונה כמו שקנאה ביתר ומעל לו על רמי המקח שכר הכתף והפונדק וכוללם ברמי המקח אבל שכר טרחו לא יעלה על רמי המקח ולא יקה ממנו יח אלא כמו שנתפשר עמו שיתן לו ריוח :

כט אלו דברים שאין להם אונאה מפ (סו) העבדים והשטרות והקרקעות וההרקשות אפי' מכר שוה אלף ברינר או רינר באלף אין בהם אונאה :

ל פ (כ"כ תוס' בפ"ק דף י"ד כ"ח ור"ת ופ"ל פי' פ"ו מ"ה) בר"א נתאנ' בכל שהוא בין במטלטלין בין בקרקע חוזר ואם אינה את הלוקח יש מי שאומר פ (סור מח"פ נסח ר"ת) כך שהוא הדין שמכרו בטל בכל שהוא נה ויש מי שאומר פ (שם נסח י"י) (יח) שדינו כשאר כל ארם דעת שתות הוי מחילה כו וזכה השטלח בהיתרון :

לא דין ב"ד שמכרו בשל יתומים וטעו נתבאר בסימן ק"ט :

לב פ (רמ"פ שם ר"י ור"ן פי' קפ"ד ונ"פ ס"ם ק"ם) כשם שאין לקרקעות אונאה כז כך שבירות קרקע אין לו אונאה אפילו שכר טרקלין גרול נח כרינר לשנה או רפת קטן ברינר בכל יום אין לו אונאה :

לג נט השוכר את חבירו לעשות עמו בין בקרקע בין בטלטלין אין לו אונאה מפני שהוא כקונה אותו לזמן פ (יט) ועבדים אין להם אונאה :

לד סו אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה אפי' בכור תמות בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

סז אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

סח אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

סט אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

ע אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

עא אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

עב אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

עג אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

עד אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

עה אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

עו אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

עז אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

עח אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

עט אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

פ אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

פא אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

פב אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

פג אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

פד אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

פה אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

פו אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

פז אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

פח אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

פט אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

צ אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

צא אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

צב אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

צג אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

צד אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

צה אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

צו אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

צז אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

צח אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

צט אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

ק אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

קא אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

קב אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

קג אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

קד אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

קה אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

קו אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

קז אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

קח אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

קט אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

קי אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

קיא אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

קיב אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

קיג אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

קיד אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

קטו אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

קטז אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

קיז אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

קיח אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

קיט אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

קכ אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

קכא אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

קכב אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

קכג אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

קכד אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

קכה אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

קכו אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

קכז אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

קכח אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

קכט אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

קל אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

קלא אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

קלב אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

קלג אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

קלד אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"ם כתב תמות כלל הפי דבוצא ונותן בשתוכה שם בפרוש ועל שביטה תני אין להם אונאה וכ"מ

קלה אין לו עליו אונאה כו"ם אם כתבם מוכר כגון שהוא יותר עיין בקיצור פסקי מרו"ם הנזכר ועיין בשערי ור"ן לרקדק מפ"ם דפרק הזהב דבכולם ונותן בשתוכה כשם שאין לו דין אונאה כך דין ביטול מקח אין להם בשעה זה דשם בגרייתא בפ"

פח סכרו לזרוע לו קרקע כו' רשכן שסכר לחטין כקבלתו לזרוע לו סריסו כורש על רשכן ואין עליו אלא מלאכה ושירש' סזריע' ואיכעי' דלא אישסט' הוא כגמר' אי אולינן כתר הקרקע (וה"ל לקבלן דקרקע דאלו פועל נקרא עכד ואין לבן אוכלה) ואין לקרקע אוכלה אוכתר הורע אולינן ניס כו אוכלה כן פי' הש"מ על דכרי הרמב"ם שכן כדכרי המחבר, וסכן פירשו נס הרמב"ן להגמר' וסקשה הרשב"ץ ז"ל וה"ת ולהוי כמי שקרק לקדר תו לזרוע עד כדי הרשוי אלא ה"ל מפני שתוספו סורש אינו מועיל לה דשמ"לחקו' שכעל הרשכון כופל כל' ויתקלקל

לר ס (סס נרמב"ם פ"ו) סס שכרו לזרוע לו קרקע ואמר זרעתי בה זריעה הראוי בה וכאו ערי' שזרע בה פחות מהראוי לה ה"ז ספק אם יש לו אונאה מפני הזרע או אם אין לו אונאה מפני הקרקע לפיכך אין מוציאים מיד הנתבע סב וכן אין משביעין אותו אלא היסת מפני הקרקע שיש כאן :

לה ס (סס רין י"ז) השוכר את הכלים או את הבהמה יש להם אונאה שהשכירו מכיר'בת יומא היא סנ ואם יש בה אונאה שתות או יותר בין שנתאנה שוכר בין שנתאנ' משכיר הרי זה מחזיר אונאה סר ואפילו לאחר זמן מרובה :

לו ס (סס רין י"ס) סס הקבלן יש לו אונאה כיצר כגון שקבל עליו לארוג בגד זה בעשרה זוזים או לתפור חלוק זה בשני זוזים הרי זה יש לו אונאה סו וכל א' משניהם בין קבלן בין בעל הבגד חוזר לעולם :

סנס ס (ס"פ פי"ס) סכר פועל סס סום או תמור אע"פ שאמד עצמו אין כו אוכלה אלא סכר שכהמה יש לו אוכלה ומשערין מס כה לסכר ספום סו ומה שנתאכה כוה צריך להעזר לו :

לז האחים והשותפים שחלקו המטלטלין סח הרי הם כלקוחות פחות משתות נקנה מקח ואין מחזיר כלום יתר על שתות בטל מקח שתות קנה ומחזיר אונאה ואם חלקו קרקעות אפי' שמו שוה מנה כרינר או שוה דינר כמנה קיים (ר"ן פרק עד פלנג) (ר"ח ופרפ"ם) ואם הטעו זה את זה סט כמדה או כמשקל או כמנין ואפי' כל שהוא חוזרים ואם עשו שליח שחלק ביניהם וטעה ככל שהוא כטלה החלוקה :

לח ס (ג' רמב"ם סס) אם התנו ביניהם שיחלקו כשום הריינים וטעו כשתות כטלה חלוקה ע שהריינים ששמו ופחתו שתות או הותירו שתות מכרן כטל :

לט ס (סור סכ"ב כסס תשו' פרפ"ס כללי פ"ח סימן ס') ראובן ושמעון אחים חלקו על תנאי שמי שיפול לו כית פלוני שיפתח לו פתח למכוי ולא שמו אל לכם עפ שיכולים כני המכוי לעכב עליו ונפל אותו הכית לראובן אם רוצה ראובן לכטל החלוקה עכ הדשות כירו :

רכח אסור להונות כדברים ולגנוב דעת הכריות ולרמות כמקח וממכר וכו' כ' סעיפים :

א ס (ג' פסור וכ"כ פרמב"ם נפי"ד דמכירה פי"ג) כשם שאונאה כמקח וממכר פ כך אונאה כדברים וגרולה אונאת דברים מאונאת ממון שזה ניתן להשכון וזה לא ניתן להשכון וזה כגופו וזה כממונו והצועק על אונאת דברים ק נענה סיר :

סנס ס (כ"י פרק סופר) וי"ש דאין מצוות על אוכלת דכרים ג אלא ליראי סכס ר ומי שמלכה את עצמו מותר להוכיחו : כ צריך

כתב אי יותר כו' מקויר אוכלה ולא כתב דכיותר מכטל הסכירות לגמרי אם יראה כדין מקח כיון דסכירו' ליותר ממכר הוא : סד ואפילו לאחר זמן מרובה ולא כתבו כוה שיעור ככדי שירלה לתבר או לקרוכיו דדוקא נקנין מטלטלין שהן כידו שייך כהו לומר דה"ל להרהותן ומדלא הרלה אמרינן מקל ואין דרך כן כסכירות כ"כ הש"ס פי"ג דמכירו ע"ש וכפרישה מלקוטי כסכירות כיון דאינה משתלמ' אלא לכסוף אין מדרכו להרהותו עד לעת תשלומין וככר עבר זמן מרובה הו אלא אי : סס הקכלן יש כו אוכלה ככר כתבתי הטעם דאין שם עכד עליו וכדידיה קטרח אית' שירלה : פו וכל' משניהן כין קכלן כין כעל כגד שור לעולם ירלה דר"ל כל ג' משניהן שנתאנה שור לעולם ואפילו כעל כגד שכידו שכגד ולא אמרינן דאינו יכול לאזור אלא כדי שירלנו לכבי אדם כדין לוקח שנתאנה דסכירות שאני וכ"ל. אכל אמאנה ודאי אינו יכול לאזור כו מיד שנתרלה אמאנה אלא לאזור כו כדין לוקח ומוכר הנ"ל וכמיימוני וכטור פיש כדבריה כוה שור לעולם כמוכר : פו ומה שנתאנה כו' משמע אפי' יותר משתות וכ"כ כדבריה סס ת"ה וכ"כ אמקכר כדבריה כס"ה ושם כתבתי דכיונו דוקא כשכבר כשנית אמלאכה וכ"כ סס ת"ה ע"ש : סס ורי סס כלקוח' כיון דכל אחד מהן הוא שותף ככולו אמנם דאמאי שקולקין שיקח רשוכן דכר זה לכדו וימכול לו אמשון אלקו אכו כדי שיקח אמשון דכר זה לכדו ורי כלקח כל ג' אלקח כבר כעד אמלק אינו יכול לאזור כדכר אשני כנגד כדכר אשני וק"ל : סט כמדה או כמשקל כו' והס עשו שליח כו' הטעם דנס כאלו דינן כלקוחות וכנ"ל : ע אסדייני' שאמו כו' לעיל סי' ק"ס נתכאר זס : עא סיכולים כני אמכוי לעכב כו' וסיינו היכא דאמכוי פתוס דאז יאמרו דאמרכה עליהן אדרך וכמ"ש אטור ואמחבר לעיל סי' קס"ב וכ"כ אטור כאן : עב ברשות כידו כטור אמחבר סיינו כזה כמה ור"ת ז"ל ואפי' אם יאמר אמשון אמלק אחר אתרעומו' על כני אמכוי יאמר רשוכן אי אפשי לקנות לי תגר כפתיחת הפתח ועוד כיון שכשעת אמלוקה טעו כזה שהיו סכורי' שיכול לפתוח אפתח ואוה אינו יכול אמלוקה מיקרי טעו' היכא וכטלה לה וכ"כ אטור ואמחבר לעיל ר"ס קע"ב ס"ג כשניהם שמלקו וכה לגבן אם אלו סי' דאמלוקתן כטילה כיון דמיקרי אלוקתן כטעות היכא וה"ה דכתב כאן שטעו הדיינין ל"ד דייני' אלא ה"ה אי טעו אחריני כאמלוקה וכ"ל אלא ע

שאמשמ כך היא כאמלות הר"ם שהדייני' אלוקוהו ע"ש ואמלאכו :

רכח ג כך אוכלה כדברי' דילפינן לה אדכתיב לא תונו איש את אמיתו וירלת אלקיך . דאי לאוכלה ממון ככר כתיב וכי אמכרו ממכר לאמיתך או קנה לא תונו כו' וכתיב היא וירלת אלקיך לפי סגן דכרי' שכאמרי' נלך אם כוונתו לאונו' :

כ כאנה מיד ילפינן לה כגמרא אדכתיב אכה ס' נלך אל אומות אלך ואלך סוא ל' אוכלה ואדכתיב נלך אל אלך אשמע אמיתו לאמות ואדכתיב וכידו אלך אשמע אמיתו ניתן להאתין ולישע עוונה אלא כביכול אפשו אאכירה דאוכלה כידו לאנוס אליה מיד ואוס אמרו כל אשאלו מן אשאלי אוכלה' : ג אלא ליראי אסס דדרשו אדכתי' לא תונו אמיתך אס אלתך כתורת וכמנו' : ד ומי שמלכה את עצמו מותר להוכיח כל' כס"פ אוסה כת' דכן אית' כמדרש וסיים כו דוה אינו קרוי עמיתך כ"ל . ומשמתי מפרשין דר"ל אס ל' מלכה אוכלה נ"כ אלא מותר להוכיחו ומצמו דכתב ר"ל עצמו אל וה אמתיר לו אמדרש לאזור אכוכחו ואינו כ"ל דל' עצמו מיינו אשאמו כן אה"ל אי שמלכה אוכלה ועו' אחי אירי' עצמו ואוחו אפי' מלכה לאחרי' נ"כ אלא מותר להוכיחו אלא נ"ל דר"ל שמוזל אכבוד עצמו ונפשו על כוה לא

ב זהיר כתור' ונס מאחרי מותר' לסוכה ולולב בכבודו ולכתורה נרשה דסעשם הוא מצוה דמים כוה אינו ירא שמים וכן תשתא קלת בני' דכתב שם לפני זה ג"כ סדרן דמי שאינו ירא שמים אינו מוזהר עליו אבל לא כ"ל דהשם כן לא סוה ליה לכתוב שהם שאינו קרוי שתיתך אלא ה"ל שאינו כתורה וכמצות אלא נרשה דכוונת המחבר הוא כפשוטו כיון דאין דרך בני אדם עכשיו לחוש' אדם את עצמו מ"ם אינו נקרא שמיתך שאינו מהלל בני העולם והדרך ארץ • ומה"ג שהם כאן הור"ם °וכ"ם שרבב הדברי' וכתב ה"ל דאין מוזהרין אלא על מי * שהוא ירא אלקים שאינו מתאוה לדברים שאין תוכן פנימיותם ופי' שתיתו שהוא שותה את עצמו ומוותר להוציאו נ"כ אבל נרשה דפי' נ"כ למור"ם כן דקדוק קלתר וה"א ולפי דברי ע"ם הלה תניא כדלא תניא : ה

ג צריך ליזהר ביותר באונאת הגר בין בגופו בין בממונו לפי שהוזהר עליו בכמה מקומות :

ג צריך ליזהר באונאת אשתו ° לפי שרמעתה מצויה :

ד כיצד הוא אונאת דברים שלא יאמר לו בכמה אתה רוצה ליתן חפץ זה והוא אינו רוצה לקנותו היו חמרים מבקשים לקנות תבואה לא יאמר להם לכו אצל פלוני והוא יודע שאין לו למכור אם היה חבירו בעל תשובה לא יאמר לו זכור מעשיך הראשונים אם היה בן גרים לא יאמר לו זכור מעשי אבותיך אם היו יסורים באים עליו לא יאמר לו ' כדרך שאמר חבירו לאיוב הלא יראתך כסלתך זכר נא מי הוא נקי אכר אם נשאלה שאלה על דבר חכמה לא יאמר לפי שאינו יודע אותה חכמה מה תשוב ברבר זה וכן כל כיוצא ברברים אלו ; °(ג' ותכ"ם פרק י"ד ממכירה ד"י) :

ה יזהר שלא לכנות שם רע לחבירו אע"פ שהוא רגיל באותו כינוי אם כוונתו לבייש אסור :

ו אסור לרמו' בני אדם במקח וממכר או לגנוב דעתם כגון ' אם יש מום במקחו צריך להודיעו ללוקח ואף אם הוא כותי לא ימכור לו בשר נבילה בחזקת שחוטה ואף לגנו' דעת הבריות ברברים שמראה שעושה בשבילו ואינו עושה אסור כיצד ° לא יסרהב (בתניו) שיסעור עמו והוא יודע שאינו סוער ולא ירבה לו בתקרוב' והוא יודע שאינו מקבל ° ולא יפתח חבי' הפתוחות לחנווני וזה סובר שפתחם בשבילו אלא צריך להודיעו שלא פתח בשבילו ואם הוא רבר ראי בעיא ליה לאסוקי ארעתיה שאינו עושה בשבילו ומטעה עצמו שסוב' שעוש' בשבילו לכבודו כגון שפגע בחבירו בררך וסכור זה שיצא לקראתו לכבודו אין צריך להודיעו :

ז לא יאמר לו סוך שמן מפך זה ' והוא ריקן ולא ילך לבית האבל ובירו כלי ריקן וסובר האבל ° שהוא מלא (יין) ואם הוא עושה כרי לכברו מותר :

ח לא ימכור לו ' עור של בהמה מתה בחזקת שהיא שחוטה ולא ישלח לו חבית של יין ' ושמן צף על פיו :

ט אין מפרכסין לא אדם ולא בהמה ולא כלים ' כגון לצבוע זקן עבר העומר למכור כרי שיראה ככהו ולהשקות הבהמה מי סובין שמנפחין ווקפין שערותיה כרי שתראה שמינה זכן אין מקרדין ולא מקרצפין אותה כרי לזקוף שערותי' ולצבוע כלים ישנים כרי שיראו כחרשים ואין נופחין בקרבי' כרי שיראו שמנים ורחבים ° ואין שורים הכשר במים כרי שיראה לבן ושמן :

י אין מערבין מעט פירות רעים בהרבה פירות יפים כרי למכרם בחזקת יפים ' אפי' חרשים בחרשים ' ואין צריך לומר (פרשים ניסנים ° (סור פ"ם בפם פרפ"ם) ופפי') ישנים עם חרשי' אפי' הישנים ביוקר מהחרשים מפני שהלוקח רוצה לישנן :

יא כיון

במקומו כו' פי' אע"פ שאין בו מונעת תשון ת"ח ס"ל להודיעו והוא דומה לנגיכת דעת הסטח אע"פי שאין בו הסרון ממון : ק
לא יסרהב פי' לא יפגיר בו ומדכתב לשון זה ונס אסור זה כתב ולא יראה בו בתקרוב' דקדקתי בפרישה דדוקא ככה ב' להפגיר בו ולהרבות אלא בכוונת הוא דאסור ° אבל לדבר לו פעמהת ושתים בה אבול בתי מותר כי מדרכה אם לא ידבר עתו כן יתבוה מכירו דברו' ס"ג אלא בכוונת הוא דאסור ° אבל לדבר לו פעמהת ושתים בה אבול בתי מותר כי מדרכה אם לא ידבר עתו כן יתבוה מכירו דברו' ס"ג אלא בכוונת הוא דאסור ° אבל לדבר לו פעמהת ושתים בה אבול בתי מותר כי מדרכה אם לא ידבר עתו כן יתבוה מכירו דברו' ס"ג
ונכנס ויוצא ומיני מכבדו לומר לו בא ואכול אמי יאמרו אסו' מפני שפלותו כי אין בכל יודעין שנתנא לומר כן מפני שיודע שאינו טופל ק"ל : ט ולא יפתח חביות הפתוחות לחנווני ' ואם תכר חביות סלימה לחנווני ויש עדיין אלא לא יפתחנה לאורם הפח מפני שנוכח לפתוח לסעיק לו טוכה שנם דקסב' זה בפפד גדול נפסד על ידו סברי חביות זו תשתר מסירה ותקלקל יינו וזה ימסרנה תיד לחנווני שתכרם לו ואם בנתרת מפיק ואם היה סלורם חביב עליו דכל"ם היה פותח לו מותר ואסי' שכיולו ותתם על הטור שהשתעו ולשון סטור והמכור בחכתבו לא יפתח חביות הפתוחין משתא דהחביות כבר נפתחו בשבילו הלחנווני וזה הכתב"ם מדחק בלשון פתח פתוח בשבילו וזה נ"כ לסטור ולא תפרי' ליהו דהשפיה נפסיה דם"ל לרחות שפתוחו' היו ככר ואפשר שניחשתן היה כן בנתרת שפתוחות ולא התכורו' ובכי מפתכר' דמשתמ' אין פתוני' קונה יין אע"כ טופתו תפלה : יד והוא ריקן פירש והוא יודע בו אלא יסוך ות"ח דוקא לסטור מפני נניב' דעת הכירו יסוך לו טובה אנם אבל אם היה בו שתן לא יסוך מותר לו לדבר בה ויסך ואין מתנו מפני הכבוד וכ"ם לפני זה : יה סבוה אלא יש נורסין כאן סבוה אלא ע"ד שנאתר הנו שתן יין ע"ד שנאתר הנו שתן לא יסוך מותר ויין לתרי נפש וכ"ם כתוב סבוה אלא ואפוך כהלבל שנא זה לכברותו ורחזון כר' כ"י אלא נסעוד כרחש"ג ה"ל אלא נסעוד כרחש"ג דהבל' וכאן אבל אתם כל שנא' מיירי : יב עור של בהמה מתה נטור כתב מנעל של בהמה מתה ובנתרת יסיב שני פעמים קרא דבל מתה אינה טוקה כ"כ ומפני מפני הכבוד דשתא נפש בשבה ומתה ונטרם בכלא בעורה : יג ושתן לא פי' בן סוה בנתרת ורקאר דשתשה היה בן וזיתן זה שנשתלא לו תורפי' דשכר שיש לו שתן כל ברכן לסוף תנא שתשתי היה יין וכתניין ושתן את עצמו : יד כגון לצבוע וקן שבד כו' פי' וקן של עבד שנא זה לבן ונכתו סטור כדי שיהא נראה נכתור וקנו וקן ואסו' דמשתה כך היה בנתרת ס"ם הוסב ז"ל הסוה עבדא תנא דנכיש' לריסיה ולדיקניה כו' ופ"ג דשם קאתר ג"כ דנכש לראשו נראה כאן לא נקט ראש משום דאשכר לנכויי לשערו' ראשו משנ"כ וקן שהוא כנלוי זיש נורפין עבד וקן פי' לעבד שהוא וקן ומיירי שנכש נם לראשו : טז ולצבוע כלי יפנים ז"ל ואין השפח מתכיתין בכנש כמו שהילוי שמע' לותם כדמים אבל שדים מותר לנוב' כדי ליפות' שבל"ם הן שדים ושוכים עכ"ל : טו ואין סורין הכשר כו' °ויש"כ דוק כמקום שאין המנהג בן אבל אם המנהג של הקנני לשרותו כדי שירוח לבן מותר דאין תלוי בו דברי' הכל יודעין דדרך הקנים לשרותו ז"ם בנתרת הא דתלני כי שבתי שפ"ר : יז שפילו שדים בחדשים שפ"ר שבתבתי בשם הרא"ם דר"ל שפילו אין בהן רעות כלל אלא שהן מפני שדות מסתתא ת"ש מכירו הוא וס"ק אין מערבין מעט פירות רעים בהרבה פירות יפים ומה"ט שפילו שדים בחדשים מפני שדות כמי לא יערב דא"א אלא יש הא' טוב מכירו ולא התירו לעטות כן ל"ת בתנר מפני שהכל יודעין שדרכו בכך לערב יפה וכ"ם בשור והמכור בשתוך פעיף י"ו : יח וא"ל לותר שדים כיוצאים כו' מור"ם הניח דברי המחבר על פי דברי הטור דכתב בשיטה זו ודברי המחבר הן כדברי הרמב"ם והרמב"ם נמשך אחר דברי הרי"ף וניראים הם הן בכריתת דשתם הקונה בשוק ניחא שדים כדי לייאנן ואף שהיוצאים יקרים לפעמים מתחת שעוכים יותר לנהילה וכן הוא בהדיא בהרי"ף והרמב"ם ועד"ר שהארכתי כוה :

יא כיון

יט בין הגיתות כלבד ו"ל הטור לפי שהרך יותר טוב לגיתות מהקשה ונס דמיו יקרים לפי שכשנותן בין הגיתות מעט קשה הרך הוא מעכירו ומתקיים יותר אבל שלא בין הגיתות לא והרך מותר לערבו בקשה לעולם עכ"ל · ופי' לעולם לפי' שלא בין הגיתות כיון שהוא טוב יותר לגיתות ומעכירו וכ"כ הרא"ש והכל רמ"י פרק א' ום"ל דהרך לאסור לערב בקשה ומ"ש לפסר שלא כתבו המחבר · ומור"ם שהניחו כפשוט דהרא"ש והטור לו לכתוב ג"כ תיכף ומ"ש ל"ל דמ"ש לפי שכתב לעיל בשלך בעירוב רך בקשה ופד"ר שם כתבתי טעם דהחלוק' רמ"י

יא זהר"ם : כ לעול' אין מערבין מים כו' כרמה דהתי תיב' לעולם כאן מקומות גם כשור לא קאי אלא אמי תיבת לעולם לאיסור עירב מים דהחריו דהא פיים שם וכתב ז"ל ובין הגיתות מותר לערב בו מים בכל מקום ומקו' לפי מה שנהגו הרי שהיתר בין הגיתות כתב בכל המקומות אלא דבכאן' מים יש בעירוב תלוי במנהג · אלא בעירוב רך בקשה שכתב שם לפניו קאי וקאמר אף בקשה ברך אינו מותר לערבו לעולם · ואף שמחבר שיבא בל' מקום שנהגו בספ"ק שאחר זה לערב מים בין הגיתות מותר כו' כרמה שם"כ כוונתו כדברי הטור דמל"כ קשה פשיט' דמותר שם המנהג כן ואף מ"ת אין שייך לכתוב כוונתו כן מ"מ אין שייך לכתוב עליו לעולם אין מערבין כו' כיון שבין הגיתות אלא במנהג מקומות' כדכתיבי' שתיבת לעולם אם"ם לפניו קאי דאם טעמו גיכר אומותר לערב יין קשה ברך לעולם אפי' אלא בין הגיתות וכלשון זה כתב המחבר ג"כ בפי"ד בעירב מים בין דמקו' שנהגו לעולם וכ"כ שם ג"כ הטור : כא לא יאכלו לא ימכרו בשנות אפי' הוא עצמו לא ימכרנו בשנות אם"ם כוונתו לאכול אלא למכור אפילו אמר לו שים בו מים וטילנ לו אותו לבשנות אמתו דשמא לא יודיע הוא לעולם ויורה לבשנו שיהא כיון שלא בשנו בכיתו ולא"ר אם עירוב שתים ושל"ר שכתבתי דא"ם אסור בשנר שפי מכע"ם מיהו דבכע"ם אינה אוד לא לשיבות' די"ל דאין דעתו למכור כלל אלא יאמר כיון מצא"כ תנר שאמתנו ככך וימכרו כולהי ע"ש : כב אין מערבין שמרי יין בין כו' בין הוא ל' הטור ור"ל לאסור ליקח שמרי מחביות זה לתפש ליין שבחביות אמר מפני שמקלקלו ומפיש וכתב דאפילו קנה ממך מחביות ב' חביות יין ואפ' למוכרים ללוקח אף שמותר להמוכר לערב שמרי דבל חביות לתוך יינו ולמודלו לו בשמה אם יין מ"מ לאסור לערב שמרים של חביות זה לתוך יין דחביות של זה : כג ויכול הלוקח לרחות ולסנין כו' השור מפיש כזה ו"ל ושוב נו לפלות בדמים כדי שלא יפטרך לערוב ולכרם : כד מותר לבעלי לחלק כו' קת"לן אין שאר הבעלים יכולין למחות בידו ואין בהכרם כזול קת"לן דאין בני השיר יכולין למחות בידו להאמר שמקלקל ותיזל הבשר : כה לאסור לערב שמרי' כו' שני הפסיפי' פי"ו ק"ן מל"הרמב"ם פי"ט מהכירם ושארבתי בדרישה בביאורי ובביאור דברי הת"מ שהמחבר בסתומה ובפרבוב דברי' ובוכתבי דהרמב"ם שבר דאסור לערב אפילו שמרי חותו חביות עצמו בייגו בשבח למכור לאכירו ולמדד לו מלות מדות (אם לא שמוכר כל החביות יחד דאז מותר לו ליתן גם שמרי בתוכו ע"ש) ות"ם ס"ל דלריך לקבל עליו שמרים דאל"כ וכן ונכן תנר אינקרי משבח"כ אם היה מותר לערב בשעת מדידה ולא עירב לא היה מקבל עליו דאמרינן מדלא עירב אחולי ליה והוה דעת הי"ה דכתב מור"ם כם"ם וז"ל · ומ"כ הוה דברי המחבר סותרי' אז"ל דבספי' ט"ו כתב דשמרי חותו חביות מותר לערבו במדידה והוה כדברי הרא"ש והטור שפסקו כן וכאן שתם לאיסור' והוה כדברי הרמב"ם · והטור כתבם בל' אלונת' · גם מור"ם דכתב בסוף סי' זה ז"ל וי"א כו' אלא דאותר לערב שמרי כו' ש"מ דס"ל דלהרמב"ם אסור לערב אפי' בבב"נ וז"ל דהמחבר מוכל לטעמי' שכתב בב"י סי' לדברי הרמב"ם דוס דכתב דאסור לערב שמרים כו' ר"ל דאסור לערב שמרי חביות זה ביין אחר אבל לערב דרך מדידה שמרי דאותו חביות מיין גם הרמב"ם ס"ל דאותר ולכן כת' המחבר בסוף ו' דבשבח לאדוד יכול לערב כו' אבל בדרישה דקיחי פי' זה בדברי הרמב"ם והוכתבתי דגם הטור לא פי' דברי הרמב"ם כן והמחבר בסמיט הא דכתב הרמב"ם אאר זה ז"ל אבל אם פירש היין מבלי אל כלי אחר שמרי לאחוכו אבל ל' והכיאו הטור ואפשר שסתם ע"ז משום דלפי' הב"י גם הרמב"ם ס"ל דאפי' בשבח לאדוד אדה אותר לערב בשמרי' בתוך היין מ"ם בשבח לערב כל החביות אבלינו דאמרינן לבלינו דלוקח לאותר גם משום דזה בשאם אמילא אמה לבתב אחר וזה אם אבר לו שאן בתם אבל לוש ואפלה שמרי' דהוה לפי' הב"י אשמש דאותר לערב וכת"ם בסאוך ודו"ק : כו שאוכר לאבירו שאן אוזק אפי' שבתנה לו שאן לוש אבל אם לא התנה אפו שיתנהו לו אוזק אלא קנה אאשו אאן בתם בסוף סימן זה : כז ואבל בשאר שמרים אאן אבור · כן הוא ג"כ ל' הרמב"ם בשאר בני"ת והוא דאוק קאת ויש לפרש הפי' בשאר ר"ל בהנשאר וכלו אאר אאר שביכה לוש ואפלה שמרים אבל עוד בהנשאר שמרים דשאן אבור : כח בשנתן לו אעות בתשרי פי' בתחלת הוא את הבציר והשאן הוא עבור מ"ם מודדין במדה הגדול' כי הלוקח אבל לו שאן בשאר הוא אבור ונפה לאעלם ובתוכו כאה שרבוביו' וקורלן הרמב"ם בשן שאן עבור והנשרת קורלן פשין והטור ומור"ם בשאוך קורלן בל' קאמים וכבי"ן בבר בפשם ונשתקע השאן אבל :

רכט המוכר לחבירו חטים או שעורים או פירות כמה פסולת צריך לקבל הלוקח ובו ב׳ סעיפים

א (ג׳ רמב״ם פ״ו מהלכות מכירה דין י״ח) המוכר חטים לחבירו מקבל עליו ג (ג) רובע קטנית לכל מאה שעורים מקבל עליו רובע נשובית לכל מאה ערשים מקבל עליו רובע עפרורית לכל מאה תאנים מקבל עליו עשר מתליעות לכל מאה כ (ום״א אחר לשעורה) (סור פ״ג) מכר לו שאר פירות מקבל עליו רובע טינופת לכל מאה נמצא בהם יתר על השיעורים אלו כל שהוא נ ינפה הכל ויתן לו פירות מנופים וברורים שאין בהם כלום:

הגה (סור שם ופר״ן) ויש חולקים דדוקא ד בלח (שלח) ערכן לכל אם ירוע שהמוכר לא ערכן ה אבל בלח (סור שם כשם רמב״ם) ו״מ (סור שם כשם ברמ״ה) דכ״ז כמוכ״ו פירוי שתם או שחת פירוי יפות אלא מכל אם אמר פירות יפות צריך לקבלן כמו שהם ואם אמר פירות יפות ולא אמר אלו נותן פירות שכולן יפות:

כ (שם ברמב״ם) (נ) אין כל הדברים האלו אסורים אלא במקום שאין שם מנהג אבל במקום שיש להם מנהג הכל כמנהג המדינה. יש מקומות שנהגו שיהיו כל הפירות מנוקים וברורים מכל דבר ז ושיהיו היינות והשמני׳ צלולים ולא ימכור השמרים כלל ויש מקומות שנהגו אפילו היה בהם מחצה שמרים או שהיו בפירות עפר או תבן או מין אחר ימכור כמו שהוא ח לפיכך הבורר (צרור) מתוך גורנו של חבירו ט נותן לו רמי חטים כשיעור צרור שבורר שאלו הניחו היה נמכר במרת חטים יור ואם תאמר יחזירנה הרי אמרו אסור לערב כל שהוא:

רל המוכר לחבירו מרתף של יין והלוקח יין והחמיץ ובו י״ו סעיפים

א (ג׳ רמב״ם פ״ו׳ ומכירה דין י״ו) האומר לחבירו מרתף זה של יין אני מוכר לך ג למקפה או

ערכו כיצד כתוכם והוא גלול ות״ם במדה או ס״ת קטנה ות״ם קלתר שהם כח הלוקח כניסן ורוצה שימדוד לו המוכר במדה הגדולה של תצרי כפת שכתן לו תעות על השתן צריך לקבל עליו שתן עכור וק״ל: כט וי״ו דתניו מוכח לו בשמרים כו׳ ככר כתבתי שתתן ועד״ר שהרכתי בדברי פלוגתתן ולפי׳ הנ״ל שכיון ס״ל כתוקימתא דרב ששת שהיה כתרתי דהרמב״ם שפק כר׳ יודא והרמ״ם כשכנים וכתבתי שעשה דהרמב״ם לתה שפק כר׳ יודא ולפי׳ כ״י הנ״ל הרמב״ם שפק כתוקימתא קמא וכשכנים ושני פירושים הנ״ל דקדקתי מדברי המ״מ שכתבו זה לתר וה רק שדברי תעוכבי׳ וכיארתיהן כה״ר כדהרשב״ם ס״ג: ל אלא דמותר לערב כו׳ לשון אלא קצת קשה דשוק דסח שתתן דתן תמכון לו הוא תשוש דמותר לער׳ ודל׳ פי׳ תמרי׳ דתקולי תקיל ע״ז א מצו דמור׳ כת׳ דדין בקיעו ולא נשית לכתו׳ טעמו מ״ש כתב ג׳ אלא:

רכט ג רובע קטנית כו׳ ביין כשמ״ש ס״ק ג׳ עי׳

ביכ מ״ר דכשמין ושעורי׳ פיכו תקבל עפרורית אפי׳ פחות תרובע תקבלן עכ״פ כרשתי׳ כשכורר נרור תתוך גורנו כו׳ עיין בש״ס וכ״כ כ״ה להריף גרו״ק: ב אין כל הדברים כו׳ עיין בשפר ס״ה דף ג״ו ע״ב:

ד עי

הגה (סור סי״ח ו״ך בשם ברמ״ה) כח וי״ו דתין תנכה לו בשמרים ל אלא דמותר לערב שמרין שבקביות אבל אם לא פרען תיכו תנכה לו רק בשביל הקמחי׳ הבאים לתעלה כתד׳ כשתכר לו בשפה שהוא עכור אבל כשתכר לו בשפה שהוא גלול תיכו תנכה לו תפילו הקמחי׳:

רכט המוכר לחבירו חטים או שעורים או פירות כמה פסולת צריך לקבל הלוקח ובו ב׳ סעיפים

א (ג׳ רמב״ם פ״ו מהלכות מכירה דין י״ח) המוכר חטים לחבירו מקבל עליו ג (ג) רובע קטנית לכל מאה שעורים מקבל עליו רובע נשובית לכאה ערשים מקבל עליו רובע עפרורית לכאה תאנים מקבל עליו עשר מתליעות לכל מאה כ (ום״א אחר לשעורה) (סור פ״ג) מכר לו שאר פירות מקבל עליו רובע טינופת לכל מאה נמצא בהם יתר על השיעורים אלו כל שהוא נ ינפה הכל ויתן לו פירות מנופים וברורים שאין בהם כלום:

הגה (סור שם ופר״ן) ויש חולקים דדוקא ד בלח (שלח) ערכן לכל אם ירוע שהמוכר לא ערכן ה אבל בלח (סור שם כשם רמב״ם) ו״מ (סור שם כשם ברמ״ה) דכ״ז כמוכ״ו פירוי שתם או שחת פירוי יפות אלא מכל אם אמר פירות יפות צריך לקבלן כמו שהם ואם אמר פירות יפות ולא אמר אלו נותן פירות שכולן יפות:

כ (שם ברמב״ם) (נ) אין כל הדברים האלו אסורים אלא במקום שאין שם מנהג אבל במקום שיש להם מנהג הכל כמנהג המדינה. יש מקומות שנהגו שיהיו כל הפירות מנוקים וברורים מכל דבר ז ושיהיו היינות והשמני׳ צלולים ולא ימכור השמרים כלל ויש מקומות שנהגו אפילו היה בהם מחצה שמרים או שהיו בפירות עפר או תבן או מין אחר ימכור כמו שהוא ח לפיכך הבורר (צרור) מתוך גורנו של חבירו ט נותן לו רמי חטים כשיעור צרור שבורר שאלו הניחו היה נמכר במרת חטים יור ואם תאמר יחזירנה הרי אמרו אסור לערב כל שהוא:

רל המוכר לחבירו מרתף של יין והלוקח יין והחמיץ ובו י״ו סעיפים

א (ג׳ רמב״ם פ״ו׳ ומכירה דין י״ו) האומר לחבירו מרתף זה של יין אני מוכר לך ג למקפה או

עפרורית שם״כ רוכע מקבל עפי לא מכל קטנית כשעורים וכיסוב כקטנית ועדשים מפתם בגמרא דלפי׳ כיותר מרובע מקבל דהן לא מקיכי כל כך כמו מיטין ש״ם וכפרים׳: כ וכ״ה ג׳ לעשרה כו׳ כנ״ל ונקט״ן כוזה דל״ת מקומה עשרה דהו׳ דכר מועט מקפיד ורוצה שיהיו כולן טובי וכ״ם נורסין תיכת לכל והוא מיותר ומנומכם וכטור ליתא ש״ם: נ ינפה הכל ויתן לו כו׳ כיוצא בזה נמי כתם הסוד והמקבר לעיל סי׳ רי״ח כאומר בית כור שפר מכי מוכר לך הן הסר הן יתיר דאם יש מותר או הסר על רוצה לבית שאה שתכר לו מקבלו כמות שהוא ואמרינן דמחלי מהדדי ואם תיכת שפי מרובע לכל בית שאה מוסכין ומדקדק נם מל הרכתי׳ הן לסתר הן לייתר נם כפי׳ רכ״ג כתבתי שתם״ט מפיר תוכאה דכל הסתות ש״ם: ד ה״ג בדלח ידעיכן שלא פרכן: ה צריך לקבל אלו הסעורין כו׳ דעד רוצה דרך להיות בפירות ותדעת דסכי קנהן וידע ותקיל מסת״כ יותר וכי לעולם לא יקפיד אפי׳ על כמה עד״ר שם כתבתי שעשה לתה לא דמי זה לתה דהן הסיר הן יתיר הנ״ל: ו צריך לקבל עליו הכל ס״ל דהא דכתבו שיעור רוצה לשאה מסוס דכן דרך להיות וכ״כ שפי תיישכין שתם המוכר פירכו כתוכו תכל כסידו שלא פירטו תם לי יותר כיון דלא תכניתו כיפות שתם וכדמסיק: ז ושיהיו היינות והשמני׳ צלולי׳ כו׳ פי׳ לפי׳ הקונה יין או שתן שתם נכנו שלא לערב תפי׳ שתריו על לותו תביות לתוכו דשתן שתין מנהג מותר לערב ככה״נ לדעת פי״ת שכת׳ תור״ם שם״ם שלפני זה ולדעת הב״י נם דעת הרמ״ם הוא כן כמ״ש שם כסע״ו ותף לפי מ״ם שם נרמ״ם לסור תן הדין לערב כשעת השתיד׳ מ״ת ס״ל דלרי׳ לקבל עליו הסתרי׳ לתק״כ וכלן לתר דשתקום שנכנו שיהיו היינו ושמני צלולי׳ לת יתכרו

ע או תומר מרתף זה כו' למקפה פי' אם א"ל למקפה ונם לא א"ל כזה : ק קנקנים כו' כן היא ידוע בגזל"ל שאל הרוב בק' קנקנים רגיל למיות ' שכבר פתחו להשתנות : ר מרתף של יין כו' למקפה פי' ולא אמר זה : ו ה"נ או אמ"ל מרתף מני תוכר לך למקפה ור"ל שלא הזכיר זה ונם לא הזכיר של יין וכ"כ נ"כ סתור בכל ז' כרים כמי' ס"ם שכתב ז"ל או אפי' לא הזכיר לו יין אלא תומר מרתף מני תוכר לך למקפה כו' ומיירו כדברי תור"ס ס"ם מה שהנחתיו : ש

או אמ"ל מכרו' של יין כו' דאכיות מתך יין מסתם ואי אפשר ליתר דבוק אכיות יכיה ט' קלקים יין מוב ובפשיטי פתיחו להשתנות כדאמרי' בפ"ל מרתף של יין סתם כ"ל וכתור תפ"ה כזה וכתב ז"ל ואפי' פתנה אינו לו מפס מפס כשיכרנו בחנות (פי' בחנות דהיינו בותן לו מקד מבוים) אפ"ה לא אמרי' סתם לו אלא בפשיטי קנת להשתיל להשתות דכיון דהזכיר לו מכיו' מסתם יין הרחוי לשיות בחנות ב' פ"ל : ק יין הנמכר בחנות פי' שפתחיל קנת להחמיץ וכ"כ בתור : ט מרתף זה אני מוכר לך פי' כיון שלא הזכיר של יין ונם לא למקפה ונם אמר ריעותא דזה דמסתם כמות שהו' ת"ם אפי' כולו תומץ הניחו : יד וכתבו הלוקח בקנקני כו' ואפי' הקנקנים שהם ומוכים אפילו לא שלמל הלוקח הקנקן על כתיפיו כלל אפ"ה אמרי' מכח שפירוי שפירהו מקנקן המוכר לקנקן הלוקח הוה פגרם לו להתלקל וה"ם אמרת לכתפיה דאמרת שור אינו ר"ל דוקא כשהלמל על כתיפיו אלא כשהתפק כו ע"י כתפיים וכן פוטלים שפייטוהו לפירוזו"ן מתכיו"לכביות וכן פירשוהו ר"ן וכן כ"ל לרי"ף ורמכ"ם ורמ"ם ושור ושפ"ר : יא טיינו מהמיץ פי' דרכו להחמיץ בשיטי

ע	(או תומר מרתף זה אני מוכר לך למקפה)	° (שור שפיע ס"ק)	רל ע פי' שנשרת כו' ותור"ם מילף דוקא שם הוא בקנקנן דמוכר ולפשי"כ כי' שפניע הב"י ס"ב ופפי' בקנקנים הלוקח מייב להפחיר לזיר שנשרת כו' וכן דעת מר"ן שבניע ב"י ס"ב ו"ל שפ"ל פיכא שפ"ל יין מתכיו אני מוכר לך זו סיא שפניכו מייב להפחיר שנשרת כלומר ושפ"ל שניכו אומו לקנקנים דלוקח דוקא אבל פניע אני פיעא כו' (זה מבלתי בשפניו אכת'ב'ימי מורפו)
ק	(או תומר מרתף ב אני מוכר לך למקפה)	° (שור שפיע ס"ק)	
ר	א"ל מרתף של יין שתם הרי הלוקח מקבל עליו ' ס קנקנים בכל ק' שלא יהיה יינם טוב אלא כבר התחיל להשתנות יתר ע"ז לא יקבל :		
ש	(שם ברמב"ם) א"ל מרתף של יין אני מוכ' לך למקפ'	° (שור שם)	
ת	(או שמ"ל מרתף אני מוכר לך למקפה)	° (שור שם)	
א	(וכל שמ"ל שלקפו לשמות מעם מעם הוי כאילו אמר למקפה)		
ב	(שם ברמב"ם) א"ל מרתף זה של יין נותן לו ' יין הנמכ' בחנות שהוא בינוני לא רע ולא יפה	(וא"ם שם אמר מכיות זה של יין)	או שא"ל חביות של יין אני מוכר לך נותן לו יין שכולו יפה וראוי להבשיל (וכל שמ"ל שלקפו לשמות מעם מעם הוי כאילו אמר למקפה) :
ג	(שם"מ שם) א"ל מרתף זה של יין נותן לו ' יין הנמכ' בחנות שהוא בינוני לא רע ולא יפה	(וא"ם שם אמר מכיות זה של יין)	
ד	א"ל ' מרתף זה אני מוכר לך אפילו כולו חומץ הניחו	° (שם ברמב"ם ס"ג)	
ה	(שם ר"ג) המוכר יין לחבירו יוד ונתנו הלוק'בקנקנין והחמיץ מיד אינו חייב באחריותו		
ו	ואע"פ שא"ל לתבשיל אני צריך לו ואם ירוע יא		שיינו מחמיץ ה"ז מקח טעות
		יב ° (שם אמר לו למקפה) :	
ז	° (בסור שם) מכר לו יין ונשאר בקנקנין של מוכר והחמיץ אם א"ל למקפה אני צריך או שא"ל לשתות מעט מעט אני צריך והחמיץ מחזיר לו ואומר לו הרי יינך וקנקנך ואפלא אמר לו למקפה ונם לא א"ל לשתותו מעט מעט אינו יכול להחזיר שהרי אומר לו למה לא שתית אותו ולא היה לך להשהותו עד שיחמיץ	° (שם מ"מ שם וכ"כ כפ"ם לעיל פ"ג)	
כג"ס	° (שם כסור כשם רבינו פפי')		ודוקא מסקה לותו יותר מפעור יומים דאמרים דמפי לוקח למפתי כסדין שמרח :
ז	° (שם ברמב"ם דין ד') יג		המוכר חביות של שכר לחבירו והחביות של מוכר יד והחמיצה בתוך ג' ימים הר אשוניים הרי היא ברשו'מוכר ומחזיר את הרמים מכאן ואילך ברשו'לוקח
ח	° (שם דין ס')		המוכר חביות של יין לחבירו כרי למכרה מעט מעט והחמיץ במחציתה או בשלישיתה חוזרת למוכ'ואם שינה הלוקח הנקבי'שלה או שהגיע יום השוק ושהה ולא מכר הרי היא ברשות הלוקח :
ט	° (שם) מי וכן המקבל חביות של יין מחבירו כרי להוליכה למקום פלוני למכרה שם מז וקורם שהגיע שם הוזל היין או החמיצה ה"ז ברשות מוכר מפני שהחביות והיין שלו :		
יור	° (רמב"ם שם דין י' וסרי"ף) האומר לחבירו יין מבושל	(או מבושם)	אני מוכר לך חייב להעמיד לו יז (ע) עד העצרת (שם הוא בקנקנין של מוכר) ° (שור ע"ב) :

א"ל

זמן מועט כי כן היא בסני' שמכרו : יב אם א"ל למקפה פי' אבל אם לא א"ל למקפה יכול המוכר לומר לו לא היה לך לשהותו ופיין כשור שכתב לפני זה בשם רב אחי נחון ז"ל ה"מ היכא דשכח בלוקח שפי ממלי דרחוי למכויי כו' פ"ם וכ"ה כזה נמי דיבא פכי וכמ"ש מור"ם נמי בסעיף שלאר זה והוא מל' רב אחי נחון זה שכתב בשור ופפ"ר : יג המוכר חביות של שכר כו' ו"ל בשור שכר אין דיבו כדין יין מפיין תלוי במול אדם מפי לפיכך אם מתלו קומץ תוך ג' ימים אין המוכר חייב בחריותן אלמו חומרים יין היה בשקנאו ומזלו נרם לו שמיכר להחמיץ וכיינו דוקא בדהיה יכול לשתותו בתוך ג' אם היה שותה כדרכו וכנ"ל) מסה"כ בשכר לפיכך המוכר חביות של שכר כו' ובשפה דאמרי' מפיין פלוי נמולו שפי הוא מדאיתא בגמרא קוף פ' המוכר פירות דף נ"ל דרשינן מדכתיב אף כי היין כונד נבר יסיר ופירש"כם נמוחותו של אדם שהיום דשתו כדבר שהין כו בורח שהיין כונד בו שהורין שהוא ואמתא פתוח חומץ אדם נגד אדם עכ"ל ע"ם : יד ובשמיעה כתוך ג' ימים ובשמיעה קיבל המתות צריך להשמיר דכיון שהתחיל להחמיץ בתוך ג' ימים הוא ודאי התחיל להחמיץ בשר ואפ"ב דריפה אלא שכרח ת"ל שכרח כי אפי' לא יפיה אלא כיון שכבר התחיל הקלקול אחתנו בתקלקל : ואפילו טעמו וזה ריפה ובשמיעי שכרח ודאי לא טעמו שפיר . בהמיין אמר ג' ימים הוא בחריותן הלוקח ואפי' לא נתן בחתות פייב ליתן כיון דטעמי' וזה בשם ואיכו אי לא טעמו המ"ם כיון דשפיקא הוא כד"ם כשהניחו בכליו של מוכר כו' ופ"ר שם כתבתי ל"ד לשמוע נקב בבית הכלות לאחר ג' ימים לקניימו דשפיק השור והמשכר שם"ם רכ"ד וכפ' רל"ב דאף דשפיק הוא שם נשפה בנקב בבית המוכר או בבית הלוקח ת"ח השפיה הוא ללוקח . ואפילו שם שדיין לא נתן הלוקח צריך ליתנם לו דשמא הכא דכל שכר פומד להחמיץ כשמחמיץ אותו ואין לן בו להשמידו של לוקחו משל"ל כשהה דשית לה לוקח בריחות ע"ם וכפוף פיין זה פור וכתב מור"ם שהיין דקנה בבית של שכר ולא פירש לנו בלום ואפשר דלנב שיטפא לא רחה שכבר כתבו המשכר ת"ם פור וכתבו בסוף סני' דשם כתבו נ"כ השור וכן מצינו סוכא ופ"ת תיפא שלא כתב שם לכל דברי השור ול"ע : טו וכן השקנל בבית יין כו' הוא ל' הרמב"ם שם בפי"ו דמכירה וה"ק וכן כשו שהמוכר לחבירו כדי למכרה מעט מעט הוא בחריות המוכר כן נמי בהמקבל בבית מחבירו כדי למכרה בחקום פלוני כיון שדיה בהמקבל מעשה והגזל ביני כיי הוא ברשות שכותן תיהו אינו דומה לנמרי דברים שם מיירי שפי' המוכר לחבירו . ובדין זה בתב השקבל מחבירו וכ"כ השור שליה דר' יונה וכתב דוקא ככה"נ דהשקבל מחבירו בחריות ול ומותן הוא של המוכר אבל שם לקקה תחנו לנמרי תפ"נ דאמר דקנהו תדעתא דסכי להוליכה לאותו חקום שפה היין ביוקר והגזל שם"ה הלוקח אינו יכול לחזור ובחריו הגזל עליו חיהו חסיק וכתב שר"ח וש"ל דנם ככה"נ יכול לחזור ובפ"כ הרמ"ה אלא שחילק וכתב דהיינו דוקא כשפדיין לא נתן השעות ואחר שלא יתכם עד שיולך היין שם כו' פ"ם ופיין כמ"ש בפרק ב' דפות ובדפוסות הנמרח כזה : יז וקודם שהגיע שם הגזל או החזיר היין שם בחריות שהגיע שם בחריות על המוכר פכ"ל ופירשב"ם בשפה דהיינו דתיכא למכרה בחקום פלוני כיון שדיה בהמקבל מעשה והגזל ביני כיי הוא ברשות שכותן תהיו דומה לנמרי דברים שם מיירי בפי' המוכר לחבירו . ואפילו שם הגזל או החזיר היין קודם שהגיע שם בחריות על המוכר פכ"ל ופירשב"ם בשפה דהיינו דתיכא למכרה בחקום פלוני כיון שדיה בהמקבל מעשה והגזל ביני כיי הוא ברשות שכותן תהיו דומה לנמרי דברים שם מיירי בפי' המוכר לחבירו . ובדין זה בתב השקבל מחבירו וכ"כ השור שליה דר' יונה וכתב דוקא ככה"נ דהשקבל מחבירו בחריות ול ומותן הוא של המוכר אבל שם לקקה תחנו לנמרי תפ"נ דאמר דקנהו תדעתא דסכי להוליכה לאותו חקום שפה היין ביוקר והגזל שם"ה הלוקח אינו יכול לחזור ובחריו הגזל עליו חיהו חסיק וכתב שר"ח וש"ל דנם ככה"נ יכול לחזור ובפ"כ הרמ"ה אלא שחילק וכתב דהיינו דוקא כשפדיין לא נתן השעות ואחר שלא יתכם עד שיולך היין שם כו' פ"ם ופיין כמ"ש בפרק ב' דפות ובדפוסות הנמרח כזה : יז וקודם שהגיע

ע מקל שנשה שנים פי' מיין כתנדל לפני שני שנים ושנה זו שמוחרים כו הוא הסליסי שפרי עתה סער ונדל היין שליסי ככרם שפ"ר :
עי ולא יחמיץ עד כמה הוא זמן בינ"ר של שנה שליסית : כ סכר מין דינו כדין היין כו' ככר כתבו המוכר פסמוך כשפ"ו ועמ"ס שם
ל' שפור : כא מה שטעמת לחתה נוטל פי' ואפי' מודה לו שפרכו אלא אומר לפני קנייתך טעמתיו וקניתיו מחני דינין שם המוכר
דמפקחת טעמו קודם קנייה ובדתני' מותר לערב כדבר הנטעם שכל מי שנתן עליו אח שטעמתיו ואמר כך פרכתיו הוה ערי' ליטעם ובפער כן הוא שם כמרדכי

וכניתו כל"מ :

רלא ג אם אמרו לכותי עובד כוכבים ע"ג דלענין אונאה כתב הטור וכתב כסימן רכ"ו דהיינו עובד כוכבים ומזלות אבל כותי אונאה דכתים ביה עמיתך ונם לית ביה משום נזל כיון דרמה מה שקנה משל"כ מדה דעל סימנותו שתך ליתן לו מדה שלימ' ופ"ר מ"ם עוד משם כרים סימן זה וכשפי' כ"ר : כ ומניני' הרוכש כ"כ נ"כ כטור ועד"ר מ"ם דרשב"ם דקא נירסא זו : נ שלא תתחלף ברוכש בפלה דכרכיני' עבו אכני אכל כתלת' לא עבו במדות ומ"ם לא מייסינן דתתחלף רוכש בפלה שנוף קב ומשקה עם קב : ד ומליני' וכרכיני' בסין אם"ב דכרכיני' עבו אינני כיון דכתקדם היו המדו' אלא לא מיתנ סו"ל נם במדינה ובתקדם לא משנו משום דכבני זרינן בן ולא עני כן סוף כנתרש וכרמב"ם :
ס אין עושין המחק מרלעת שפני שהוא קל ורע למוכר ולא משל מתכת שפני שהוא ככר ורע ללוקח אלא עושין משל אגוז שקמה ואשכרוע ואין עושין אותו ו מצר אחר עב ומצר א' קצר ז ולא יחוק מעט מעט שפני שהוא משחית ללוקח ולא יחוק בכח אחת שפני שהוא משחית למוכר אלא בפעם אחת במתון :
ו כשמורר דבר לח לא יעשה בענין שתעלה הרתיחה ויראה כאילו היא מלאה אפי' היא קטנה מאר שאין ברתיחה שוה פרושה ח וצריך להשהותה אחר שיפסוק הקילוח כרי שיטיפו ממנו ג' טיפין כר"א בבע"ה המוכר ט אבל חנווני אינו צריך להטיף :
ז הסיטון שקונה ביחר ומוכר לחנווני מקנח המדות י שמורר בהם דבר לח אחר לשלשים יום וכ"ה שאינו מוכר כ"כ יא רי לו שיקנח אחד לי"ב חדש והחנוני יב שאינו צריך להטיף ג' טיפין ונרנח בה הרבה צריך לקנח פעמים כשכת :
ח בסקום שנהגו יג למור ברקה לא ימרוד בנסה אפילו אם יתן ג' נסות בשביל ארבע דקות וכן בסקום שנהגו למור בנסה לא ימרוד ברקה ובסקום שנהגו לגרוש לא ימחוק אפילו אם ירצה לתת לו יד ג' מחוקות בשביל שתי גרושות ואפי' בסקום שמוכרים סאה גרושה בג' דינרים וא"ל תן לי סאה מחוקה בשני דינרים אסור וכן בסקום שנהגו (למחוק אין לגרוש) :
ט המשקולות עושין אותם ליטרא וחצי ליטרא ורבע ליטרא אבל לא יעשה שליש ליטרא ולא חמישית ליטרא ולא ג' רביעית ליטרא שפני שמטעים בהם :
י (רמב"ם פ"ח מכנינה ה"י) טו אין עושין משקולות שמיני מתבת אלא מחצית שלש ויש מי שאומר (טור סי"ו בשם ר"ת) שמשקולות של כסף וזהב ושל דבר יבש עושים אותם של מתכת אם ירצו :

כנס (תוספות פ' שפיניכם) טו וכן נהגו למשקולות קטנה שמוקלין כם כסף ונסכ"ם לפפותם בעור שבמשקה מותפת מכיח ניוק גדול :

יא אסור

פנס מכמיר בקילוח שבנסה שפוכה עוד ס"נ כלי שהלוקח עד שיטיפו ממנה ג' טיפין : טז אבל מנוני כו' שהנוני הוא מוכר תדיר ואין לו פנאי לשמות : יוד שמודד בשם דבר לא דבר לא הוה כדבר כמדות משום שכי צריך לקנסו פ"ח כל ליום לאפוקי מהר"ם שכתב דנס בדבר יבש צריך לקנח מדות שבן אמוקי' והלכך נדבך בשם משל"כ בשאר משקולות דשכל מודיע כדבר יבש : יח די לו שיקנח ג' לי' כשדם כו' כ"כ נ"כ בטור ועד"ר שכתבתי שפש לא שפסקינן כרשב"ג בשנוי כמשנתינו : יט שהינו צריך להטיף כו' כמ"ש בטור והמחבר כשפי' שלשני זה : יג למוד בדקה כו' פי' דקה כנון לוז ונסה כנון קב וכשמודד בדקה היא לשלוקח עודף משם לכל לוב דמי לשם לנתנם משל"כ שמימודד לו בקב דלא יהיה לו מלא עודף ג' לשם לנין דרש ללוקח וכשיפיך כו' רש להמוכר ושם"ר שכתבתי שכן פי' רשב"ם ושמ' בטור לא משתש לי כן מלא נסה ודקה ר"ל בשניהן שהה או קב וביינו שם' נדול יותר משות משהנייה דמותר להוסיף כדלקמן ושמ' שמקום שנהגו למדוד שהה קטנ' לא ימדוד בשנדולה או מיפכה שם"ם שרוצה לנכות לו או להוסיף לפי ערך ש"ם ודו"ק : יד נ' משקו' כשניל כו' דכן השיטור דנודע היא תלת' מלבר משמדה וה"ם נמי דאמר אחר זה דיתן בשד מדה משקוה כ' דיבורי' כיון דהנודע הוא שיטור שלים ושפש שהיטור לכל כני הוא משום דילפינן בנמרא מקרא דכריכין ליזהר בכל דבר שיכולין לבא על ידי עבות ורמאות ואם במקו' שבנהנו לנדוש לא ימחק הוא אף שלא יהיה השפר כוש להלוקח שיתן לו נ' בשד כ' מ"מ שיישינן שברוצה ירמה ממודד לו משק ומוכר שמודדין בשיר הוא בשדה משוקה ויקנה ש' מדה משק' בשפר הנדוש וכן שיכה יהיה נשעת למוכר : טו אין פוקין משקולות כו' כרמב"ם פ"ח דבניכה שפורש שפשי שחיני מתכות שפלין קלודה ומשפרין ולא ש"ם לזהר שפי' במשקל דדבר יבש ור"ת נתן טעם משום דהלוקו' דבוק בהן ויתביכם פלילן וזהו טעם דקי"ל דמשקולו' כדב' יש מ' מוהר לעשו' בשל' מתכו' מתיני

טו וכן נהגו מדלפ"ל קמי שנוסנין לעשות משקולו' של דבר יבש

מחיי מתכות ופ"כ מתחיל לכתוב דלמשקולות כל כפף וטפ צריך לעשות תיקוני עוד (וכן מנהגתי בהנהות של כתב סכתוב כאן ומשקלות כו' לעצין בכני עצמו) תטפ"כ למשקולות משקולין כאן כדיל ופופרת והדומה לו סלין בפלין לידי הפסד גדול פפ"כ יפשקו הרבה וזה מיגו שכיש מ"ה לפ הקפידו וכ"כ התו' : יו כמשקולות כמלא הסופר כתב הטעם שהמלא תק"ו עשכור כו כ"כ ר"ת . ורשב"ם ורמב"ם כתבו שהמלא מכניד ויקנה בו כדבר כוה כמו דירם מהלקיך : יח משקול דכר לא דדבר לא כדבק כמשקל וכמשקוים ומפני שהדבר לא מוכח ככף משקים מ"ם הגריכוהו לכף משקים קינוח בכל פעם תטפ"כ כמשקל שתוכח ככף הכנייה פ"ל קיכוח פלא מפני דכמוזד דבר לא כוצע כידו כמלוכלך : יט כתו' ג"ם פלפי ריבוי המשקל צריך לכיות הכברע יותר גדולה מ"ם כמוכר פעמיות דהכרע ג"ם צריך לכיות הריוח למטה שהכף ג"ם וגם לפעלה משקל ג"ם ומן צריך כפעת הכברע דיכול לירד כף פ' למטה ג"ם וכפנים' תעלה למעלה ו"ט והכברע פל מוכרי כמר שלין המשקל כ"כ גדול כ' טפחי וכן פיכך לפי פרך משקלן ולפיכן יהיה ריוח לפעלה ולמטה וכ"כ ר"ם וכ"י וכמ"ם כפרישה ופ"ם וגמ"ם כשמוך כפי"ד שצריך להכריע טפח : כ ומורך הקנה י"כ טפחי' פעם דמיפורי' פלנו דכשקות אין מכריע מפנוי' כשכיל דכר מופט לפי כוכד מעלה : כא מקום שנהגו להכריע כו' גם כטור פירוש זה מתר דין פיפור פמוכים הכ"ל וגם כפרישה כתבתי דלא קפי פל המשקולות הכ"ל כי מצוי בכני עצמו כוה ולא קתי פלא מצוני שמוכר דבר משקל וכיוצ' כו וגם פפור' נ"כ דפיפור הכרע משקל האצוני כוה טפח

כ (רמב"ם פ"ט מנ"מ) כב בני מדינה שרצו להוסיף על המדות או על המשקלות כג לא יוסיפו יותר על שתות כד שאם היה הקב משל חמש ושאחזו שש הרשות בידם יותר עלו' לא יעשו :

כא אסור להטמין כו' המשקלות במלח :

כב החנוני כו' ששוקל דבר לח צריך לקנח המשקל פקפ א' בשבת והמאזני' בכל פעם ששוק' בהם

כג המאזנים צריך שיהיו מיושרים כל א' לפי מה שהוא כיצר מוכרי עששיות של ברזל וכיוצ'

כד בהם צריך להיות חוטי המאזנים שאוחז השוקל בידו תלוי כה באויר ג' טפחים ונבוהים מהארץ ג' טפחים כו ואורך הקנה שכפי מאזנים תלויים בב' ראשיו י"ב טפחים ואורך החוטי' שכפי המאזנים תלויים בהם י"ב טפחים ושל מוכרי צמר ושל מוכרי זכוכית יהיו גבוהים מהארץ ב"ט ואורך החוט שהם תלויי' בו ב' טפחים ואורך החוטים ואורך הקנה ט' ט' טפחים ושל חנוני ושל ב"ה יהיו גבוהים מהארץ טפח וארך החוט שהם תלויים בו טפח וארך הקנה וארך החוטים ו' ו' טפחים ושל מוכרי כסף וזהב ושל מוכרי ארגמן טוב ושאר עניינים רקים יהיו גבוהים מהארץ ג' אצבעות וארך החוט שהם תלויים בו שלש אצבעות ואורך הקנים וארך החוטות לא נתנו בהם שיעור אלא כפי מה שירצה :

כה מקום שנהגו להכריע כו צריך להכריע טפח וכסקום שנהגו שלא להכריע שוקל עין בעין כז וצריך להוסיף אחר טק' בלח כח ואחר מארבע מאות ביבש אם היה שוקל עשר' ליטרית לא יאמר שקול לי כל ליטרא וליטרא לברה עם הכרעה אלא שוקל את כולן בכת אחת כט והכרע א' לכולן היה שוקל לו שלשה רביע ליטרא לא יאמר לו שקול לי כל רביע ורביע בפני עצמו אלא ישקול לו ליטר' כו ויתן רבי' ליטר' עם הבשר שאם אתה אומר יתן חצי ליטרא ורביע ליטרא בכף אחת ל שמא יפיל רביע הליטרא ולא יראה הלוקח (רמב"ם פ"ט מנ"מ) :

לא בני מדינה שרצו להוסיף על המדות או על המשקלות כה לא יוסיפו יותר על שתות כו שאם היה הקב משל חמש ושאחזו שש הרשות בידם יותר עלו' לא יעשו :

לב (רמב"ם פ"ט מנ"מ) במדידת קרקע בין אחים או בין שותפין צריך לרקוד כחשבון מדידתו על פי העיקרים המחבארים לג בכתבי הגמטריא שאפילו מלא אצבע מהקרקע רואים אותה לד כאילו היא מלא כרכום :

לג (שם ה"ג) לה ר' אמות הסמוכים לחריץ מזלזלין במידתן והסמוכים לשפת הנהר אין מודדין אותם כלל מפני שהם של בני ר"ה :

לד המודד את הקרקע לו לא ימוד לאחר בימות החמה ולאחר בימות הגשמים מפני שהחבל מתקצ' בימות החמה לפי' אם מדד בקנה או בשלשלת וכיוצא בה אין בכך כלום :

לה (ס"ם פ' הפקדון) עונש המדות והמשקלות קשה מאד שנא אפף' למודד או לשוקל לז שקר לשוב בתשובה הגונה

והרי

כ וכ"ם כתב ז"ל צריך להכרי' פפח שהוא מפח יותר מחה שדרך להכריע פכ"ל ולא ידעתי מפי קמר ולפה כתוב שהוא מפח יותר כלא* יותר סרכה הוא גם כפקום דלין מכריעין עפח אם שוקלין עין בעין אלא דכוקיס הוא פ' וכ"ם הטור והפקכר כפרוך ואי מקום דל"ת לגמרי אי פקום פח כך לפעמים בוקת שעה כמו דלפעמים מפקיע מפח : כפ צריך להכריע מפח ° ובתב פרבכ"ם ☞ ז"ל כ"ל דלפקות מליערת לא כפינן סכרע מפח דכפיס מדלי סכרע מפח כדכר קל כ"י ול"מ מ"ש : כנ וצריך לכוסיף כו' פ"כתיים שהשוקלין עין בעין צריך לסוסיף כפקום סכרע שהוכר פלעיכן כפלר פקומות : כר ממד פד' פלות כיכח דכדכר לא לא כדבק ובפ' מדבר שהשער ממד' שמוכר מ"ם הגריכוהו לסוסיף הו יותר ובכל זה לפדו רש"ל פדכתיב פ"ק פליכה ונדק יהיה לך פיתורא דנדק דרהו נדק משלך ואין לו יותר : כס וסכרע ג' לכולן פפ"ר פם כתבתי ל' ר"ם פכתב פלף שפולה לסיפור ג' סברעם מפח פל כל המשקל כיכד וכברע דכל ג' ופ' סברי לפי כוכד המשקל מפח צריך לסיות הסוזך דבר גדול פ"מ כיון דפ"ם לגמרי יפלם יותר כשיקולי' פפחים לשקל כפחם ג' פ"ם פכתבתי דר"ל דכפחם ג' לפשר לגמרי פם כתבתי ל' ר"ם דסייכו דוקא כמקום שאין מכריעין דמשקום שמכריעין לא יפפח כן דיכים כוס שפחד לפוכר די צריך ליתן לו סכרע נם לריכיע שפוזף פל משקל ליערע פסכים ככף מאזנים שנם כי אף פסכים רפיפי ליערע לגד שפשר פלא סכרע כולו הוא משכחר ולא פאותו רכיע משקל כמלא דכשפר יכריע כל משקל כליערע שפכים ככף מאזנים : כו שמא יפ"ל פי' המוכר יפילו בערמה ושפח זה הוא מל' ערמה"ם שם בפ"ט דמניפה ס"ם : כח לא יוסיפו יותר על שתות דפד שתות מניעו שסופיפו שהשלא דפוריית"ת היס משלא פעריס נרה ולכפוף פסוסו כ"ד דסייכו שתות פלבר ויותר לא יוסיפו פסום פסידת דמוכרי' פכלים משקולות לפריס דשמא לא ידעו שהגדילו שאדות ויאכרו שמות בשדות הגדולות בדמי מדה קטנה שהכל עד שתות לא קפו פסום כיון שמניעו שהוסיפו שתות בשלא כ"ל . ועוד דפד שתות לא יכולו שהשריס שהשלים משקולות לפריס לידי הפסד קרן פלא לשהשד דיוק שפד שתות משתברין כדברים של מוכל כפפ כמ"ם פסור והשתכר כשמוך ס"ך ולא יותר ופ"ג דוכין ואין תגרי מיקרי מ"ת כיון דרוב פעמים תוזדע למיכר שהוסיפו כשדות ולפ שם לשמים לא נודע לגן כיון דשב"ם לא שים לו הפסד קרן לא שבו פו"ל והם לא קאמר ג"כ הדין הפם ירלו לשתות שיעור כמדות שפסר פסום דשפחת לפי כו הפסד למוכר ולשלשין כן של רוב כני שעיר וכן כן שפוסקין ויודעין בנם ולים כפו שפידת מ"ם פוחתין כמו שירלו : כט שהם שים פקח שהל שהם כו' כ"ל וכן סום כשור פכ"ב וברמב"ם פ"ד דגניכה כתו' שכיל שתם וג"כ ג"ם : ל ככתבי שהמבריא כו' כן סום ל' רמב"ם שם רפ"ד דגניכה וכפה שם"ם לפרשו ז"ל כתבי הגמטרי' סום שכמת סשיעור וסתכור' ואליו לתרו שכשהגן תקופו' וג'שערי'לות כן כן פרערות לשכשה ור"ל כן פרערות לשכמת שתכוכה שקרוי שכמה וכינם שכ"ל : לא כשלו שים שליש כרכום כלשון יפשגנו כפיכו כדבר שכום והוא מיוחד כפ' המקבל ע"ם : לב ד' לשות פשהוכין לשרוך שולולין כן סום ל' שנמרם ס' שמקבל (דף ק"ו ע"ב) לשון רב יודע ד'לשות דלגיבר' ולולב כפו דשקיפים לא מיוצאנו כלל ו"ל רש"י ד'לשון' ד'לגיבר' לשת פשים שהשכשכו בן הגבר כגדול על השדות על פני שכשקה כו' ובניפין כשלי כל שדה ושדה שלורות לת שנפיס רוסכ ד' לשות שלא שתקבל שפסה ומודדין לוסס כולם ביסד ומניינין לותו שלא יקרוסו בן כשיעין ולפון . לא שהשקנו כלל שלא כהומד כדשת יכיכנו כדי שיכא ניכרים לעינים שבן שלישות ורקנות שב"ל

לג לא יתדוד לא' כיתות שהשה שבו שבכל שהיכה ושהקבר : לד לשון כשטוסס כגונס פי' שסום דש"ם להסיבו לנעלים כיון דלא יוכל לידע לשי תדד וכשה פעמים שדד לבן ולפ דיש לו שטוכה

רלא א רמב"ם בני מעיר עיין בתשו' ר"ת מלפנ' סימן ת"ס ובתשו' ן' מביא ס"ג מ' וכ"ם ובתשו' ר"ם כהן ס"ב סימן ק"ם ובתשו' ר"ם סי' רנ"ח ושב"ת וח"ו וח"ז ובתשו' רשב"ם סי' ת"ס ובסימן ק"ר ובתשו' מהר"ם מ"כ סימן ע"ד ושו' מ"ם רף כ"ז ע"ב : ב רמב"ם כותב עיין בתשו' מהר"ם מ"כ סימן ע"ד ושו' רלי"ז ושי"ר ע"ם וש"ב ושל"ו : ד אם טל בני מעיר מוציל כו' כ"כ הרא"ם פ' הזהב"ן ובתשו' מהר"ם מוטנבלי סי' ס"ב מהקראין בני מעיר בעניין מלאכה כו' ע"ש ונראה דמוכח לכתוב כן דהא דיכו אמת ומוכרת דהם עריך עם"ס לרמב"ם מלעיל ורמ"ן בני מעיר לספרים על קנותן ומ"ש ס"ם דליכא לדרש מהכא ס"ת אפילו בני העיר אינן רשאין לתקן זולתו ועור דהם מיקח דבני העיר ב' פרקים ע"ב מלי פריך תנהני מעיר וכן כ"ל לקמן כמ"ש מור"ם (בסל בסח"ע לא כתב כן ע"ש והט' מלמקר וכן כ"מ ס"ם הריב"ש ולפ"ד מ"ש הוא מוכרח כ"כ מנמוקי יוסף בסח' כיצד מוכרין) עיין בתשו' ר"ם כהן מפרישים לס"ב סימן ס' ובתשובת ר"י לבית לוי סימן כ"ם ובתשו' ר"ם מזרחי - ובתשו' לב"ח ס"ם רף קמ"ר ורף קנ"ב וע"ש סוף שמוף ספר ובס"ד לן' לב רף ס"ג וס"ב :

רלב ג המוכר למבירו כו' עיין בתשו' רשב"ם סימן שפ"ם : ג ובלבד

אין אוצרין פירות שיש בהן חיי נפש כא"י וכן כ"מ שרובו ישראל בסה"א בלוקח מהשוק אבל לאצור הגדל בשלו מותר ובשנת בצורת לא יאצור יותר מכרי פרנסת ביתו לשנה :

כל המפקיע שערים או שאצר פירות בא"י או במקום שרובו ישראל מג ה"ו כמלו' ברבית ° (עטין רמב"ם שם דין ו') :

° (שם דין מ') מד אין מוציאין פירות שיש בהן חיי נפש מא"י לח"ל או לסוריא ולא מרשות מלך זה לרשות מלך אחר בא"י :

(ס) רשאים בני העיר לקוץ להם שער לכל דבר שירצו ולהתנות ביניהם שכל מי שיעבור קונסים אותו כך וכך :

° (שם דין י') (ב) רשאים בעלי אומנות (לעשות תקנות בעניין מלאכתם כגון) ° (שור ס"ל) לפסוק ביניהם שלא יעשה אחר ביום שיעשה חבירו וכיוצ' בזה וכל מי שיעבור על התנאי יענישו אותו כך וכך :

° (כמ"ש פי"ר מהכירים ופרי"ן פ' הספינה) ומ"מ דבני אומנות יכולים לתקן ביניהם תקנות סייגו (ג) כולם כיוצא מכל כ' ונ' משם לא מכני :

בר"א במרינה שאין בה חכם חשוב ממונה על הצבור אבל אם ישנו אין התנאי שלהם מה (ד) (אם של כל בני העיר) ° (שור ס"ל) מועיל כלום ואין יכולים לענוש ולהפסיד למי שלא קיים התנאי אא"כ עשו מדעת החכם :

° (הר"ן שם) מיהו שם ליכא הפסד לאחריני יכולין לתקן ביניהם מה שירצו ° (כ' כשם הר"ן) :

רלב המוכר דבר במדה במשקל וטעה או שטעה במנין המעות ומוכר דבר ונמצא בו מום ובו כיו"ב סעיפים :

° (ל' רמב"ם רפ"ו ממכירה) (א) המוכר לחבירו במדה במשקל או במנין א וטעה בכל

לוה כשקדמת מכירת שטרות ת"ח ס"ם : לה אלא שתנה הרמב"ן כו' עד בקרן אלו ויש"כ כאחר קונטרס הרמב"ן ודוקא בכניס שאין שכיחי למכור אלא לים ל' מצוי וקונה מהרכה כעלי בתים ל' ומכרן ומצא דבתיקר הספר מכל מקום מ"מ יתכן זה ביוקר ימצאו אחרי שיכרו כזול כ"כ רשב"ם ס"פ הספינה (ריש דף ל"ג) : ת ויש מי שאומר שמותר למתכר כו' ל' שברייתא הוא מין מתכרין פעמים בניכים ואינה כה תרי ליכני כנמרא ל' מפרש תנר ול' תפר עד שכפל : מא בניכים עד שכפל כרשב"ם כתוב שם כ' שעמים שדא שאין בהן כ"כ פ"י בפס (וכ"כ הטור והמ"מ ולא כ"כ) ועוד דיש כו טורח תרוכא ורויח מעט לפי המצוי בעיירות לקנות בניכים ש"כ : מב מין מוכרין כו' עד שרובו ישראל כ"כ כ"כ הטור והרא"ם ומלא כתבו נ"כ כדין הכ"ל דאסור לעשות פשורה כלכרים שים בהם חיי נפש דהל"ל דא"ם בפ"ל כמקום שים רוב ישראל משמע דאפי' כהכ"ג מותר כמ"ל כיון דאינו טיעור דאסור להשתכר יותר משתות מותר אפי' לאסור כו ומשמ"ם הרא"ם ומשמ"ם הרא"ש ולא כתבו לאפי דיכ"כלל ומן מוכ' נמי מדכתבו ומין משתכרין כ"פ בניכים כו' משמע הא בשאר דברים מותר וכמ"ש בשם רשב"ם ונ"ל : מג ה"ג כמלוה בריבית פי' ופוגר על ויקי לאיך עתך : מד מין מוציאין פירות כו' נם דין זה לא כתבו הרא"ם והטור דפ"ל דבאי' דוק' לאסרוהו משום יוקר ל' ולא כפ"ל באפי' בשוק ישראל ל' ומשו' דכמדינו שלנו נעשו מין מנוי רוב ישראל ום"ל כדבר שאינו נהוג מ"ם לא כתבוהו : מה אם על כל בני העיר כו' כ"כ הטור ונם המרדכי פ"ק דב"ב ר"ת מלפנ' ר"ת בתשו' מי"מ כת' כם רמב"ן ופרמב"ן דוקא לאכני מומחין קאי פ"ם :

רלב ג ועשה בכל שטות כן' עד שאין מונחה כו' פי' שדוקא בהונחה שאין מתרו תל"ל עד שתות מעשה שכת' הרא"ם וכתבו הטור

קנת כמאי דיכול לעשות כו ערכי רכי' וכמו שאחרו כנזלני' וכתלו' בריבית דאין יודעין אחי נזלו ואחי לקחו ריבית מ"מ אין זה תשובה הנוכח משמ"כ כשאר עבירות שבי' נדולות כעריו' ושבודה זרה דאן תעלי' כיצו וכין המקום ית' יש לאן תשובה כשרם וכוידוי וכפ"נופי' : לה כלופר ביציאת מצרים :

חייבים ב"ר להעמיד ממונים על השערים שלא ירויח כל אחר מה שירצה שאין לו לאדם להרויח לו ברברי שיש בהם חיי נפש כנון יינות שמנים וסלתות אלא השתות ברא בסוכר סחורתו ביחר כלא טורח אבל חנווני המוכר סחורתו מעט מעט שמין לו טרחו וכל יציאותיו וסותר עליהם ירויח שתות ברא כשלא הוקר השער אבל אם הוקר השער ימכור כפי היוקר וה"מ היכא דאיכא ב"ד רפרשי לכולהו מיברי לזבוני הכי ° (שור סכ"ו כשם הרמ"ם) אבל אי כל חד וחד בכל מה דיכול לא מחייב האי לחוריה לזבוני בזול :

כל המפקיע שערים שפוכר יותר מהראוי רשאים להלקותו ולענשו כפי הראוי :

° (רמב"ם פי"ר ממכירה דין נ') אין משתכרין בניצים פעמים לא אלא התנר הראשון הוא מוכרן בשכר והלוקח ממנו מוכרן בקרן בלבר מ ויש מי שאומר שמותר להשתכר מה בניצים עד הכפל אבל לא יותר ° (שור סכ"ם) :

° (ל' רמב"ם שם דין ו') אפור לעשות סחורה בא"י בדברים שיש בהם חיי נפש אלא זה מביא מגרנו ומוכר וזה מביא מגרנו ומוכר כדי שימכרו בזול ובמקום שהשמן מרובה מותר להשתכר בשמן :

אין אוצרין פירות שיש בהן חיי נפש כא"י וכן כ"מ שרובו ישראל בסה"א בלוקח מהשוק אבל לאצור הגדל בשלו מותר ובשנת בצורת לא יאצור יותר מכרי פרנסת ביתו לשנה :

כל המפקיע שערים או שאצר פירות בא"י או במקום שרובו ישראל מג ה"ו כמלו' ברבית ° (עטין רמב"ם שם דין ו') :

° (שם דין מ') מד אין מוציאין פירות שיש בהן חיי נפש מא"י לח"ל או לסוריא ולא מרשות מלך זה לרשות מלך אחר בא"י :

(ס) רשאים בני העיר לקוץ להם שער לכל דבר שירצו ולהתנות ביניהם שכל מי שיעבור קונסים אותו כך וכך :

° (שם דין י') (ב) רשאים בעלי אומנות (לעשות תקנות בעניין מלאכתם כגון) ° (שור ס"ל) לפסוק ביניהם שלא יעשה אחר ביום שיעשה חבירו וכיוצ' בזה וכל מי שיעבור על התנאי יענישו אותו כך וכך :

° (כמ"ש פי"ר ממכירה ופרי"ן פ' הספינה) ומ"מ דבני אומנות יכולים לתקן ביניהם תקנות סייגו (ג) כולם כיוצא מכל כ' ונ' משם לא מכני :

בר"א במרינה שאין בה חכם חשוב ממונה על הצבור אבל אם ישנו אין התנאי שלהם מה (ד) (אם של כל בני העיר) ° (שור ס"ל) מועיל כלום ואין יכולים לענוש ולהפסיד למי שלא קיים התנאי אא"כ עשו מדעת החכם :

° (הר"ן שם) מיהו שם ליכא הפסד לאחריני יכולין לתקן ביניהם מה שירצו ° (כ' כשם הר"ן) :

רלב המוכר דבר במדה במשקל וטעה או שטעה במנין המעות ומוכר דבר ונמצא בו מום ובו כיו"ב סעיפים :

° (ל' רמב"ם רפ"ו ממכירה) (א) המוכר לחבירו במדה במשקל או במנין א וטעה בכל

פסור והמוכר ר"ס רכ"ו ומשום הכי אין המוכר והלוקח יכולין לבטל מקח זיווי דמי המקח כו' ע"ם משנ"כ במדה ובמשקל ובמנין: כ סוור לעולם פירות המקח קיים והלוואה שהשאילו כו מוזרת ומשלים לו המנין או המדה ובמשקל כדכרי' שהפסיד לו להשלי' וכדמסיק במכר לך מנוזיס מכל מכר לו קרקע וה"ל סניף מרוכה ך' לחמות ופסירם מני חמה ומין לו להשלים מקרקע שכנגד המקח כמל לנתרי כמ"ם בסימן רי"ם בסעיף ז' ובסוף סעיף ק' כה"ל כור שפר תני מוכר לך ולא תמד כתוכו ולא סרסהו ול"ד לאומר כור שפר תד' בשכל תני מוכר לך דכתכאר שם דמוכר לו לפי המד' שכיחסר לו דשלחי כתם ל"ל כאלו אמר כפירום שמוכר לו לפי המדה וכ"ם שם ונם כאן כדריסה: ג ומ"ם שמוזר לעולם פי' לפי לומן מרוכה ולאפוקי מוכאה שכתבו סיפור להלוקח ככדי שיראה לתגר או לקרובו ולמוכ' עד שיודעין לו מכר כזה ולא יותר וכמ"ם בסימן רכ"ז דשלחי שכח דעתו וידוע ודוק לשורת הגוזל לחלן לא חלין לא זמן וק"ל: ד ומקוור הטעות אפי' אחר כמה שנים פיי כסור כם ב' שכתב בשם הרשכ"ד פעמים שהמקח מוזר כו' ע"ם והמוכר בשמיטו ולא ידעתי למ' ולי' מסו' דהמ"מ כתב שהרשכ"ד פוסק כזה על הרמכ"ם ושכרכי הרמכ' פיקר כזה. ק' הא הסיג שכ' כזה על המ"מ וכתב שגם הרמכ' מודה כזה וכתבתי כדריסה שכן נראה מיכח מדכרי הטור דס"ל דל"ם כה"ע"ם: ה שאם יש לאחד מהעות העורפות להוציאם י' י' או ה' ה' ואין אחת או שתים עורפות שאינן באות לכלל חמש י"ל שטעה בחשבונו אם הם עשיריות טעה בין נ' לס' או בין מ' לל' ואם הם חמישיות יש שרגילים למנות חמש חמש ואם היו נ"ה טעה בעשיריות כמו שנתבאר ובה' העורפות טעה בין ג' חמישיות לר' ואם עורפות ט"ו או כ"ה טעה ג"פ או ה' פעמים בחמישיות אבל אם עורפות על החמישיות אחת או שתים או שלש או ארבע שאין מגיעות לחמש ז כולם ז מתנה ח (ג) ובלבד שהחמשות יתרים שמצא ט לא יהיו כמנין החמישיות או העשיריות שאם היו כמנין חייב להחזיר לו י (רמב"ם פ"ד מהלכות ל"י) שמא האחרים שהיה מונה בהם החמישיות או העשיריות נתערבו עמהם:

כנס י (סמ"ק נפ"מ מהלכות) כהקוסס ערנילים למכות לפת לפת לו סכים סכים וכיוצא כזה מקני שהדעת טועה לפי המנהג ערנילין למכות:

ג יא (ג' רמב"ם כפ"ו מהכירות ל"י) (ג) המוכר לחבירו קרקע או עכר או בהמ"או שאר מטלטלי' ונמצא במקח מום שלא ירע בו הלוקח מחזירו אפילו לאחר כמה שנים שזה מקח טעות הוא והוא שלא ישתמש במקח אחר שירע במום יב אבל אם נשתמש בו אחר שראה המום ה"ז מחל ואינו יכול להחזיר:

ד אין מחשבין פחת המום אפילו מכר לו כלי שוה עשרה רינרים ונמצא בו מום המפחיתו מרמיו איכר מחזיר את הכלי ואינו יכול לומר לו הילך איכר פחת המום שהלוקח אומר יג בהפץ שלם אני רוצה וכן אם רצה הלוקח ליקח פחת המום יד הרשות ביד המוכר לומר או קח אותו כמו שהוא או תקח מעותיך והחזיר לי מקחי:

ה טו (סור ס"ם כפ"ו מהל' מרמ"ם) ראובן שמכר לשמעון כתים שיש לו בעיר אחרת יג וקורם גמר המכר נכנסו כותים בכתים וקלקלו קצת מקומות ועשנו הכתלים ועקרו דלתות הבית והחלונות ורוצה שמעון לחזור בו וראובן טוען שכיון שהוא מום עובר ינכה לו מן הדמים כדי שיחזור הבית לקדמותו ויקיים המקח יד הדין עם ראובן:

כנס טו (שם) מהרי בית מכר לו ופליין נקרע בית וכן מוס שהיו בנוף הבית טו (שם פכ"ה מהלכות) כנין שים לתוך דרך עליו או לתת המי' עוכרת שם מבלע בתוס והמקח קיים מכל מה שהמוס בנוף הבית כמל לתוך שלם וכל כיוצא כזה:

ו טו (שם פ"ו מהל' רמב"ם ריין מ') כל שהסכימו עליו בני המדינה שהוא מום שמחזירים בו מקח הרי זה מחזירין וכל שהסכימו עליו שאינו מום ה"ז אינו מחזיר בו אלא אם פירש שכל הנושא ונותן שתם על מנהג המדינה הוא סומך:

ז כל

ב וכלבד שהחמשות יתרים כו' כר"ת כתב כזה ז"ל ומה כח שהר כך הסותן ומהר שקיתי בחכין שהחמשות שכתתי לך כזה כתב ר"י נ"ם מ"ב דמייב למחזיר (וכ"כ הרמ"ם פ"ו מ"כ) לו ובגמרא דפרק מיזהו כתן כתבו דאין כריך להחזיר ומביאו ע"כ בשם"ע וכ"ם מ"ם בהגהת פסקי דכריך להחזיר, וכתב עוד שהשלום להחזיר ומיכו תובע מלוותו אין שלום מי כ לשלם לו מלוה מיום ומיכו תובע שהחכם נקט ליתן לו ע"כ וכ"ע כזה: ג שהחזר לחבירו כו' ע"ין בהשוכת ר"ם ון מיום פימן מ' דף ע': ד ויפרש

סו קרי זה עוור דיכול לומר סכרתי סתין כו טוס ונס תתה לא תמרת לי כן תפני ס"ד טוס אלא לסבעים דעתי לתרת לי כן :
סז ויפרש אותו כתו סתפרש בתוכתם כן הוא ל' ס"מכ"ס סס"ו תפכירים וכ"כ סת"ת דדין זה כלתד תדין זה כלתד תוכתם תק"ו ותם תוכתם דתינם
קוורת אלינו אלא כקרי סירתם לתגר תס"ם תמרו שתינה תקילה עד שיזכור לו סתוס בפירוש ק"ו לעשות טוס שתוור כו לגוולס ועיין כעור
שכתב תרכי סרתב"ם אללו ז"ל וזה נוסה לגד דכריו שכתב (כס"ם ר"ו סביאו סעור) סתין תדם תקנס לתכירו דכר סתין לו קנס,
ותכי כתבתי לתעלה (סס וכס"ם) שלדעת ת"ה סרא"ם ז"ל יכו, להקנותו וס"ם סיכו לתקו' תכ"ל סעור וכ"י כתב תרכי רכינו נכוכים (וכדריש כתבתי דכרתם דל"ל בכ"י סיכם נכוכי אלא סרתב"ם תול לעצתו כו', ס"ם שתרכתי עוד טוס) וק' דלא"ו דכרי תתכור סותרין זה"ו דכתן תתם ופסק כסרתב"ם תסתם דס"ל דתין תדם תתצייב לתכירו דכר סתינו קנוס וכס"ם ר"ו וכס"ם ס"כ כתב תתכור שכל סתרובי, תלקו תרתב"ם כוה וסס כס"ם כתב כסדיה דנקטינן כוה דלא כתרתב"ם לכן כ"ל דתתי דפסק תתכו' כתן כתרתב"ם לא תסע, סתוה דכר סתינו קנוי לתוד אלא תסוס דיליף תק"ו דתוכח וכ"ת תם"ת תכ"ל וכתוכח סטעם דיכו, לומר סכרתי תתין כו טוס וסא"י כתן ולהסבים דעתי לתר כן וסא"י תתפולקין תרתב"ם וסעור נס כתוכח וכ"ת כתרתב"ם נס סס סי' רכ"ו ס"ל דלא"ד קתר סס דלריך סיפרס סתי, כסדיה אלא כתקבל עליו ותותר ידעתי טיש כו טוס וסא"י כן תיכי קוור עלי סני ת"ת תסתכר להתתכר כיון דתקלינן כטוס סיטוו' כו לעול' תקלינן כתי כסא סתוה תד סיפרס לו סתו' וסא"ר סס כתכתי טעס לסס קול' סעור כתן תדכרי תרתב"ם וכסיתן רכ"ו כדין תוכח לא נ"ל דסתי לעלם לתוסר תתוכח, ותדרכה כתב סס כדברי תרתב"ם :
יז סיש תנרת ונס נסכנית סי, ותינה עוורת ול"ת הלוקח לתית, כתרתי סתינה עוורת סנרתי

ד ויפרש אותו - סיין כמ"ס ס"ק ל"ו סר וכמ"ס סת"ת סכ"ל כו' כן עיק, ובתכוס' כמ"ת ועליו סתק סכ"י וכ"ל כ"ס ס"ו כדר דכרי כניסות תלכו ומילק צ"ל ס"ס נס כ"ת כתי' סרכרי סת"ת כנוכים ס"ס : ס סגס סוכיר לו כו' סיין כמ"ס נס"ק ל"ש סר תכ"ס כסגין נס כולן כו' ורתי כ"ס סוס רתתי, כיון דלא תצ"ל סגס קנסס סגס סס"ל סוגס כולן סר"ס דכולי סס"ו לא תתי"ל קת"ל וז"ל כסתתי' וכרור : ו תתוכ' סנר וסעתה כו' סיין כתתו' רסר"ס סי' ר"ל ס וסיין כתתו' תני"ס ס"ס סי' קכ"ו
ז תתוכר כתתה כו' סיין כתתו' רסר"ס סימן ס"ס ותת"ס .
ח תתוכיס

ואינו אומר אלא להשבית דעתו אבל (אם) יש בה טומין הנכרים בין כולם בין סקצתם ויש בה גם הטום שאינו ניכר כגון י"ז שהיא חיגרת וגם נשכנית או שהיא עורת וחגרת וגם נשכנית אין זה מקח טעות רכמו שסחל על הניכר כך סחל על שאינו ניכר :

ט היה בה טום אחר ניכר והראהו לו וא"ל יש בה טום פלוני ופלוני שאינם ניכרים ונמצאו בה אותם הטומים שהזכיר שאינם ניכרי'אין זה מקח טעות י"א אפי' היו בה כל הטומי' שהזכיר שהרי לא הטעוהו י"ם (ס) שלא הזכיר לו אלא טומין שבה :

יוד * (ג' רמב"ם פס"ו ממכירת דין י"ב) (ו) המוכר עכ' או שפחה אין הלוקח יכול להחזירו מפני טומין שאין מבטלין אותו ממלאכתו כ והם הנקראים סמפון שאם היה סמפון זה גלוי כבר ראהו ואם אינו נראה כגון כס שומא בכשר או נשיכת כלב או ריח הפה או ריח החוטם ויוצא בהם הואיל ואינו מבטלו ממלאכתו אינו מחזיר שאין העברים לתשמיש המטה אלא למלאכה נמצא בו שחין רע או חולי המתיש כחו או שהיה נכפה או משועמם ה"ז טום מפני שמבטלו ממלאכתו וכן אם נמצא בו צרעת וכיוצא בו מדברים מגולים ה"ז טום מפני שנפשו של אדם אוננת מהם ונמצא שאינו מתעסק לו במלאכת אכילה ושתיה וכן אם נמצא ליסטים מזויין ה"ז טום המאבד את כולו מפני שהמלך תופסו אותו והורגו וכן אם נמצא מוכתב למלכות ה"ז טום ומחזירו מפני שהמלך תופסו למלאכתו בכל עת שירצה אבל אם נמצא גנב או חוטף או גונב נפשות או בורח תמיר או זולל וסובא וכיוצא בהרברים אלו אינו יכול להחזיר שכל העברים בחזקת שיש בהם כל הרעות אע"כ פירש :

יוא סנס ס (סור"ם כס"ם ר"ם) וי"ל דגונב נפשות הוי כמו מוכתב למלכות כג תכל מסתק כקוניא לא הוי טום : כג
יא (ז) המוכר בהמה לחבירו לטבחה ושחטה ונמצאת טריפה אם נודע בוראי שהית' טריפה כשלקחה כגון שנקבו בית הכוסות והוגלר פי המכה ס (בפול לעיל ס"ם רכ"ד) כג שאז ירוע שיש לו ג' ימים שניקב אם

כמו סנס להסבים דעתי כוה דתין כה כך הוא לא להסבי' דעתי כמו דנסכני' סבוכי' סתינו ניכר תלא תתרי' תדרב' כפרתי' תתר טוב, תחת כוה סיה נתרת סיה לך להפלו' על דעתך סנס הוא נסכנית ומלא תסנת ודלי מקלת עליון : יח תפי' היו בה כל הטומין סבוכי, פ"ים בה הרב' טומין תתינו נגלין וזה לא כלמד מברייתא דפריש"ת מיירי לית בה תלא סוד טוס תתינו ניכר רבגני' או נסכני' ומדבת' לעון תפי' תסת' תכ"ם כשלא כתלא כמ"ש כל כל הטומין תתינו נגלין שהזכיר לו דלא כוה תקח טעות ולא תני לתית' ידעתי' תתין בה ת"ח נגלין ונסברתי סנס כשני תין כו ופת"ם כשפיק תתער זה : יט שלא הזכיר לא תלא טומין שבה כ"ע דתסתק בה תס הזכיר לו נס טומין תתין בה כוה תקח טעות ולי טומין כ"כ דלי טומין שבן נגלין ק' בה כתב הטור וכמפגר לפני זה בין שבתלא בשם כולן או תקבלן דלא כוה תקח טעות ולי טומין שתינו ניכרין כ"כ ק' תלא ל' תפי' היו בה כל טומין שבה תלא סד טוס תתינו ניכר רבגני' או נסכני' ומדבת' לעון תפי' תסת' תכ"ם כשלא כתלא כמ"ש כל כל הטומין תתינו נגלין שהזכיר לו דלא כוה תקח טעות ולא תני לתית' ידעתי' תתין בה ת"ח נגלין ונסברתי סנס כשני תין כו ופת"ם כשפיק תתער זה : יט שלא הזכיר לא תלא טומין שבה כ"ע דתסתק בה תס הזכיר לו נס טומין תתין בה כוה תקח טעות ולי טומין כ"כ דלי טומין שבן נגלין ק' בה כתב הטור וכמפגר לפני זה בין שבתלא בשם כולן או תקבלן דלא כוה תקח טעות ולי טומין שתינו ניכרין כ"כ ק' תלא ל' תפי' היו בה כל הט

מג' ימים כודאי מינו מגלידי אבל לפחות מפ' לקר ג' ימים ג"כ מינו מגלידי ספרי סטור ומחזר סיימו וכתבו ז"ל לו שקנאה תוך ג' ימים ולא גולד) פי' המכה דהוה ספק ספק כו' ומדכתב דהוה ספק ולא מחרינן דכודאי אבית פלוקא תוך ג' ימים פללו כספק נקט לשם פיס כספק בבית המוכר פיס מגלידי כיון דפכרו עליו ג' ימים ס"מ כדכתיבנא וס"ס שם קנה תוך ג' ימים גם כסור כתב מפי' ליבנה ושם בפרישה כתבתי דתיבת שם ל"ל שהוא ס"ס ונריך לפיות וקנה דפה שתעיל וכתב שם כודאי שפית' טריפה ומין זה כודאי כודאי שם"כ גולד וגם קנהו תוך ג' ימים וק"ל: כד ומש"ל לא יפסיד כיון דכרשותו נולד בספק וע"ל ס"ס רכ"ד מ"ס כוה: כה שם שם פעדיין בידו לוחזיר כדמים קאי וקמ"ל דל"מ שם כסר כתן כדמים למוכר דמין מוציא' מידו אלא אפי' פעדיין בידו דבטל' צריך ליתן למוכר וכ"כ בסור:

כו טריפות דסירכה פי' כשנמצאת פסירכה שכם או שמיד שקנאה שכשה ומצא כה בסירכ' שכודאי נשחת קודם שקנאה נשוד שכשה' כרשו' כמוכ' כודאי לא פדיק סירכה מנקיבת בית הכוסות ל"ל דשם יש כו ספק לחרי' דיפש"ד פלוק' ועפ"ר: כז ים פולקין כוה' והוה דכר שסו' שכים כתב פירוש הסירכה רגיל' להיו' ככשמה ועיין כסו' וכפרים' כח ואפי' טריפה שהו חוסרי' מכח ספק כו' שם כר"ן כתב עוד או משמת חומרות בנחוני' וכרמ' דמשמת ספק דקמר סייגו כמי שאכל נבלה ודאי ל"ש ק' מלי מיחש מור"ם כוה הא נם טריפות דסירכה ה"ה דמבטל' לכתוך: כח המוכר דכר שביש כו חוס כו' ל' הרמב"ם פי"ו דמכירה הוא מכלן שתה לחד המוכר דכר כו' שדין זה נלמד מדין הקונה פרה לשחטה ושחטה ונמצאת טריפה הל"ל דשם שחטה שחטה ונמצאת טריפה הוא נרוע מלי לא שחטה ושם טריפה למוכר ופטור - ונשמע דשחטה דהוה דכר שעומדת לכך הא אלו שחטה כה חוס שהו לשטות כש שיש שייב דהל"ל כל' רבותא שפי שמקום שחיטה וז"ש ושם שיגה כו' ועיין פריש: לא קנה שדין וקרעו כו' וס"ל דשמי דיבא הוא שי' וקר"ם לפני זה הכלל דשם שיש דכר שדרכו לשחוט כו': לב שדין וקרעו לשחוט פלוק לשון הרמב"ם ושטור קנה נגד כו' ואפשר דמשום הין מדרך נגד לשחוט מהו פלוק שהוא שכחונת שיגה שמכר וכתב שדין כמקום נגד וכן כך וכן כך ר"ל שקנה נגד או שדין מן הצואר או כוער ושדין לא נשמו' מהו שום דכר וק"ל: לג שם שכשים נוהל כו' פי' שם קנאה כי' דיברין ומכח המוס שהו כי שם ס"ומשמת שהפירה היא שוה ט' שם שדיין לא נתן לו שחוטת דמי שהכייס מחזיר לו שפלוק שהפירה והמוכר נותן לו דיבר שהשכיחה ושם ככר נתן לו סי' דיברין דמי שהכייס נריך לשחזיר לו המוכר ועוד יוסיף עליו דיבר ועפ"ר: לד מחזיר כל שפירות כו' כש"ם כתב ז"ל דשי' כוה כריבית דכיון שנתבטל המקח מעיקרא ס"ל שדמים * שלוחם נביס ושפירות שחלל הן כעד דמי שחעות שכיו בידו כשלים ונס דמי שכירות שפער שכתבו שנריך לשלות לו כתב כש"ם דהוה מש"ם ושקנה דמ"ל כ"ש לשטור ולרמב"ם לשלק ולכתוב שהייבו דוקא שם ככר קיבל המוכר משלוקח דמי שהכייס ועוד דשלח שם ככר נתן לו דמי שמקח נרשה שלא פדיק מחסך ריבית דשל"ל לשחזירו דלמ' נרע מחלוה לשכירו על שדיבו ומחר ליה שם לא נתן ליעד ג' שכיש כוה שלי ולא שמ' משכשיו כשיון שהן המקח קיים כו' דשמרי' תוך ג' שכים לא יחסל פירות ושם שחסם ריבית הוא שלא כיון דשמקח נשל פ' מיקרו שפירות שחלל שלא שפער שדר כו ריבית כנזל בידו ומ"ם שם לא פדיין לא נתן לו דמי שהכייס נריך לשחזיר לו שפירות ושפער שחלל לא"ש דשלל שלוחו על שדשו ש"מ שחם לא יפוי לו דמיו כסוף ג"ם ריבית שחדש שלו שפכירו שחלל שלא נשר ג"ם שכיש שחדש בידו כשכרו שכשלמה שחדש לשלוח דמוציאין מיד שלוח כיון שלוכלן כתורת מקח והוה כשעות וכמו שכתבתי בסימנים של"ל וה"ל דכוותי' (והא שמרו בשומת שדרש (כתבו רבינו לפיל בסי' ק"נ ס"כ) דשין נותן לו דמי שחסם שחסבים כו' משום שחם ריבית וכי"ל סי' קע"ו ובש"ע סי' ר"ו כתכר לו שדה והמ"ליה לכפיכיו לי שפות שפוירוהו לי דשחו לשלוק לשכול פירות משום ריבי' וכדומה לזה כתבו שם ובכרם שקומו שחלו שחם דכולם מיירי כלכתחל לא יכלם שם יקח שמכו דמים דכרשה כגונל שכך ריבית שכל לא שנריכוהו לשחזיר שכבר כשלו וש"ם שם ככר שכל פירו כמו כשן) ושם שלקחן ס"ם רמ"ו כתב שהו שכשם הרמב"ם ז"ל כל שכותבי כל נכסיהן כשתבטל שמתנה כו' עד שין מחזיר פפירות שחלל ש"מ דשפי' לתן נשעות וסוור שיכו מחזיר פפירות שחלו שחם כדמשיק נשעתו ז"ל שברי שהות שמתנה כפירוש ש"מ לשחזיר לומן קלוב שוכל כפירו עד ומן שקלוב שכ"ל ור"ל דדוקא שחם דנתן כל נכסיו לשכירו משום שחמת שחת כגו שם שכיש נריך לברוש שפני שויכיו שו שחם שנתנה כדי לשכריש נכסיש שכשלה דכלל שלו שפך שהות שנתנו שמתנה עד שיגא כגו שו שיכוב שחויכיו שו עד שיכובו נכסיש לידה שברי שות כשלה וה"ל כשריש שנותן לו שמתנ' שחם ש"מ לשחזירה לידו לשחר זמן שחל"כ וש דנשעות שם לידו ושלו ידע שיסוור כו שחמת שמום כודאי לא פיה נתנו לו שי"ק ולא נשחה דשלל שכל שכירו כגונל וזה ברור ושחתה ש"ם שלו ידע שלא נשלם שחדה בידו לא פיה שניכו לשלול מ"ם שף שם ככר שלכה שם שיגו שחזירו הוה שחזוק כשל שכירו כגונל וזה ברור ושחתה ש"ם שלו שחתתי' ברמב"ם וכסור וכש"ם וכשחתכר ש"ם ושור ש"ל לכתוב עד שחכו שעם דרכית נדין זה: לה שחשב נביות תיבות שלם הוא לשו דוקא ולישחת כתוכות הרא"ם ולא כסור שכיון דמניכה לשה לי ולא נזכר כשחשב שכך פיה וגם שחכר כתבו לדיבה ולא של שם שחשב ואפשר שגל שעות כדהום כפיכה שביש הנ' שחיבת נביות נשחך שעם שחכר כשחשב שכשלה ושחשב ושחמת שדין לכל שוקה והמוכר הא לסוגיא מידו שחעות עליו הרא"ש ול"ל למוכר לשכירו כשחשב לשוחשב ושחנת טריפה ומין ידוע שם קורס הקנייס או לאר הקנייס כטריפה דשפק הסור והשכר כפי"ה דשל שלוקח לשכיש רא"ש ושם מין לו רשיש מוציאי' שחעות מידו דשלחי שהם דשחמתידין שכשמה על שוקשה וסהם כשמה לניש כטרפת וכרשות שלוקח כשחשב הפפק שחשב ושחרינן כאן שחנת כאן כתהום שחמת ס"כ נביות שדין לשם שוקה דרוב נביות כשבתייבו דרכן לשחליש ודומה לזה כתבתי לעיל ס"ם ר"ל כשכר שפשמידין דשין שנשחמידו על שחוקה שה"ם ודלא כשחשבות שביש יוסף שחוכח שת"ם כביש יוסף דש"ל דדין זה דנביות ודכשמה הל"ל שוין ועיין דריפה:

יז יש[בע] המוכר עיין בסמ"ע ס"ק ל"ו סר מיכו מינו דומה לסתם דסתם ברשותו כולה הסק כו' וזם פשוט ולית כה מ"ק דרישא וכ"ל מיקר ודו"ק עיין בתשו' רמב"ם סי' ק' תירוצים אלו ועיין עוד סם סימן צ"ם עיין בסמ"ע ס"ק ל"ו סר כשבא הלוקח ליישב כו' ובתשו' רמב"ם סי' ק"ם דמק עכמו ביאור ל"ו זה : יור וסם ירצה כו' עיין בסמ"ע ס"ק ל"ח וכ"כ מהמבר להריב בספר כ"ה ס"ם סור : יח החוכר רבר סיש בו מום כו' עיין בסמ"ע ס"ק ל"ב רף ל"ו ס"ב ובתשובות מבי"ם ס"ק בסללות מסניות סימן קי"ב רף קפ"ד ובתשו' ר"י לביח לוי סימן ל"ב : יכ ויש מולקין עיין בכ"מ ס"ם בזה וכ"ל בעיקר כרבריו וכן יש ללמוד מדברי מב"י בסם ורעיונו נרורם מהמרדכי ורו"ק עיין בתשו' ר"ם כהן ס"כ סימן קם"ו : יג כשכ' מביאו יוסף כו' עיין בסמ"ם ס"ק ס"ג שכתב וק"ק וסם מין מסכימין על מעשת מקח כו' ולפע"ר מיירי כשסוסו ולא ק' מיירי דכיון מהלוקח סומר נרי לי מסים כו בריל ס"ב כ"ל כשומר נרי לי מסתם מייב לי ומלה מביאו מיכי יוכ' סם מכי מייב לך רכשבא מס"י כרלעיל סי' ס"ם ס"י ורו"ק : יד וסם קב' מסרסור כו' וס"ם סם קנה מחמלם לעמתו וכן הוא בפוסקים מחסם מקור רין זה להריב : סו סוי מקח טעות . פסק בתשו' רשר"ם ס"ג סימן ק' בסם סמיי לו בשר קנין חסן או שאר רברים וכמן לו המשת ומחר כחם ימים רוצם להחזיר לו חמשת מחבמ מקנחם לא מוצים ומלה סוטן לחם לא בנרעת סוחם בשעת פרעון ופסק רשם מלה סוטן מיוחר בשירור שחמכו לקח חרמים ומלה סוטן נרי לי מכתבי לו סוטים בשבא מלה סוטן ונשטר בשני עדים שלי סו לא בריך למלם ואין לו עליו שלא מרם סחם כרין מיכי יוחר סם פרעתיך ושם הוא סוטן שחמ ומכ' סוטן סורמי כחן לו עשור בחרם סחם וע"ם ופשוט :

סז מכר

יט (סור סי"ו בשם תשובת הרמ"ם) מר המוכר ביציס לחבירו ונמצאו מוזרות שאינם ראויים לאכילה סה (סו) הוי מקח טעות ומחזיר את הרמים ועכשיו לא נהגו כן ומנהג מבטל הלכה :

כ המוכר

ראובן שמכר לשמעון נאר שמן ולא פתחו אלא סמך על המוכר שא"ל שהוא טוב וכשפתחו מצאו עכור לו (ס) ישבע המוכר שנתן לו שמן טוב כמו שהתנה עמו ואם לא ירצה לישבע לו ישבע הלוקח שהתנה עמו לתת לו שמן טוב וצלול ושזה הוא השמן שנתן לו ויחזיר לו השמן או ישומו כמה רמיו פחותים משמן טוב לפ (י) ואם ירצה הלוקח לקחתו יחזיר לו הפחת :

יח (ל' רמב"ם פי"ו מס' מכירה ה"ו) (יא) המוכר דבר שיש בה מום שאינו נראה ואבר המקח מחמת אותו הפוס הרי זה מחזיר את הרמים כיצר המוכר לחבירו שור שאין לו טוחנות והניחו הלוקח עם הבקר שלו והיה מניח המאכל לפני כולם ואוכלים ולא היה יודע שזה אינו אוכל עד שמת בערב ה"ז מחזיר לו את הנבילה ויחזיר את הרמים וכן כל כיוצא בזה פ ואם היה המוכ' סרסור שלוקח מזה ומוכ' לזה מ ואינו משהה המקח עמו ולא ירע בפוס זה הרי הסרסור נשבע היסת שלא ירע בפוס זה ויפטר מפני שהיה על הלוקח לברוק השוק בפני עצמו ולהחזירו לו קורם שימות ויהיה הסרסור מחזירו על הלוקח הראשון והואיל ולא עשה כן הוא הפסיד על עצמו :

נג"ם (סור סם"ו בשם תרומ"ם) מה (יב) וי"ם וס"ל לחפילו בסרסור נריך לשלם רמ"ע רהוה כתלנה אין לו לחוכות לחריס וה"ם בכל כיוצא בזה וכ"ל בעיקר מג וכ"ם בדבר שלא פסק הקונה בלל כנון שמכר לו שבשת בקוקת וכו (מרדכי פ"ק המפקיד ובע' הספינה) ולפ"ב סברו הלוקח ובמלה כו רבין שם"ב להחזיר לו מעותיו לפ"ע שנם המוכר כתלנה כו וס"ם אינו מלחינו כשבא מלה סוטן כו' (יג) נשבע שאינו יודע מזה ונפטר (יד) שמלחה כו רבין ומ"ם וכן קנה הסרסור רבר בקוקת רבין ומכרו ולפ"ב נודע שהיה כו בשבא מלה סוטן כו' (מרדכי פ"ק מביאות) ולפ"ב סברו הלוקח ובמלה כו רבין שם"ב להחזיר לו מעותיו לפ"ע שנם המוכר כתלנה כו וס"ם אינו מלחינו כשבא מלה סוטן כו' (מרדכי פ"ק המפקיד ובע' הספינה

כותן מכניס שכמ"ל בחתי תרנגולת וכן אם אומר תרנגול ופרנגולת וכותן לו מכניס דפנה מתרפת הוי מקח טעות ועיין בכר"ן פרק האיש מקדש ד"מ י"ו : מו מ"ש בפתריותן ואף שלא ידע נם המוכר שסם רעיס מ"מ ס"ל לאפוקי מדפתיס שמא הן רעיס ויפסיד זרעו ומ"ש נריך להחזיר לו כל דמיו אף שהוא בכר כלה וברקב כתרן ואין המוכר יכול לומר להלוקח כשהיר לי זרעי ואני אקזור לך בחטים והוא שרירות ס"ל המוכר ליתן לפלוקח : מז ושוא שלא נתקו מחמת שנמן כו'

כ (סם נרחב"ס ר"פ) המוכר לחבירו זרעוני גנה שאין עצמן של זרעונים נאכל וזרעו ולא צמחו מז חייב באחריותן ומחזיר לו הדמים שלקח ממנו שחזקתן לזריעה מז והוא שלא צמחו מחמת עצמן אבל אם לקתה הארץ בברר וכיוצא בו אינו חייב באחריותן שמא מחמת הברך לא צמחו וכן כל כיוצא בזה :

כא (סם דין ג') (סז) מכר לו זרעים הנאכלים מח כגון חטי' ושעורי' וזרען ולא צמחו אינו חייב באחריותן אפי' היה זרע פשתן שרו' בני אדם קוני' אות' לזריע' הואיל ואוכלי' אותו אינו חיי' באחרי' זריעתן (מיהו אם לא נתן עדיין סחטות ס"ג (סור סי"ב נסם הרמ"ס) דיכול פלוקח לומר לזריעה קניתי ועיין לסמ"ע סעיף כ"ג) מט ואם הוריעו שהוא קונה לזרע חייב באחריותו וה"ה לדברים הנטמרים לרפואה ולצביעה וכן כל כיוצא בזה : נ הלוקח מקח מחבירו והוריעו שהוא מוליכו למדינה פלונית למכרה שם ואחר שהוליכו לשם נמצא בו מום אינו יכול לומר החז' לי מקחי לכאן אלא מחזי' לו הדמים והמוכ' משפל להביא ממכרו אז למכרו שם נא (יז) ואפי' אבר או נגנב הרי הוא ברשות מוכ' (ועי' ס"ס קפ"ס) ואם היה המוכ' יודע בממכרו שהיה בו מום חייב בהוצאה שהוציא הלוקח להוליך אותו מקח למקום פלוני (סור סי"ך נסם הרמ"ס) ואם לא היה יודע שהיה בו מום פטור מהוצאת ההולכה נב ואינו חייב אלא בהוצאת החזרה ואם לא הודיע למוכ' שמוליכו למדינה אחרת והוליכו ונמצא בו שם מום ה"ז ברשות לוקח נג עד שיחזי' המקח במומו למוכ' :

כב (סם נרחב"ס ר"י) נד הלוק' מקח ונמצא בו מום ואח"כ אבד או נגנב הרי הוא ברשו' הלוקח עד שיחזי' המקח למוכ' נה ואם התליע או נפסר מחמת המום ה"ז ברשות מוכ' נו ואם היה לו להוריע למוכ' ולא הוריע הרי זה ברשות לוקח :

כג המוכ' שור לחבירו נז ונמצא נגחן אם אין להוכיח אם קנאו לחרישה או לשחיטה כגון שהוא ארס שהוא קונה לזה ולזה וגם אין הוכחה בדמים נח (יח) כגון שנתייקר הבש' כדמי שור לחרישה נט אינו מקח טעות שיכול לומ' לשחיטה מכרתיו אע"פ שהרוב קוני' לחרישה לא אזלי' בת' רובא להוציא מיד המוכ' אבל אם עדיין הטעות ביד הלוקח (סור סי"ב נסם הרמ"ס) לא מכניא אם רבים קונים לחרישה אלא אפילו כי הדדי נינהו המוציא מחבירו עליו הראייה ואם הלוקח אינו רגיל לקנות אלא לחרישה והמוכ' מכירו ה"ז מקח טעות ואם הלוקח אינו רגיל לקנו' אלא לשחיט' מסתמא לשחיטה קנאו ואם הוא רגיל לקנות לשחיטה ולחרישה ס אם יש הוכחה בדמים אם נתן דמי שור לחרישה אומרים לחרישה קנאו והוי מקח טעות ואם נתן דמי שור לשחיטה אומרי' לשחיטה קנאו :

סז מכר לו כו' עיין כתבו' רסי"ס סימן סכ"ס : יז ופפי' סבר כו' עיין נסמ"ס ס"ק כ"ג עד וסיס ספסר נכנה וכניזה על הלוקח וכו' וכ"ס פפק אף אלא היס שסות לפורים סוא בתחריות הלוקח עד פרוזיטו דוקא ס"ס יח כגון שנתייקר - עיין במרכס"ל פ"ס סימן נ' ופרק המניח סי' ס' : ס דסכל

הגה

מקח טעות ועיין בכר"ן פרק האיש מקדש ד"מ י"ו : מו מ"ש בפתריותן ואף שלא ידע נם המוכר שסם רעיס מ"מ ס"ל לאפוקי מדפתיס שמא הן רעיס ויפסיד זרעו ומ"ש נריך להחזיר לו כל דמיו אף שהוא בכר כלה וברקב כתרן ואין המוכר יכול לומר להלוקח כשהיר לי זרעי ואני אקזור לך בחטים והוא שרירות ס"ל המוכר ליתן לפלוקח : מז ושוא שלא נתקו מחמת שנמן כו'

כ (סם נרחב"ס ר"פ) המוכר לחבירו זרעוני גנה שאין עצמן של זרעונים נאכל וזרעו ולא צמחו מז חייב באחריותן ומחזיר לו הדמים שלקח ממנו שחזקתן לזריעה מז והוא שלא צמחו מחמת עצמן אבל אם לקתה הארץ בברר וכיוצא בו אינו חייב באחריותן שמא מחמת הברך לא צמחו וכן כל כיוצא בזה :

כא (סם דין ג') (סז) מכר לו זרעים הנאכלים מח כגון חטי' ושעורי' וזרען ולא צמחו אינו חייב באחריותן אפי' היה זרע פשתן שרו' בני אדם קוני' אות' לזריע' הואיל ואוכלי' אותו אינו חיי' באחרי' זריעתן (מיהו אם לא נתן עדיין סחטות ס"ג (סור סי"ב נסם הרמ"ס) דיכול פלוקח לומר לזריעה קניתי ועיין לסמ"ע סעיף כ"ג) מט ואם הוריעו שהוא קונה לזרע חייב באחריותו וה"ה לדברים הנטמרים לרפואה ולצביעה וכן כל כיוצא בזה : נ הלוקח מקח מחבירו והוריעו שהוא מוליכו למדינה פלונית למכרה שם ואחר שהוליכו לשם נמצא בו מום אינו יכול לומר החז' לי מקחי לכאן אלא מחזי' לו הדמים והמוכ' משפל להביא ממכרו אז למכרו שם נא (יז) ואפי' אבר או נגנב הרי הוא ברשות מוכ' (ועי' ס"ס קפ"ס) ואם היה המוכ' יודע בממכרו שהיה בו מום חייב בהוצאה שהוציא הלוקח להוליך אותו מקח למקום פלוני (סור סי"ך נסם הרמ"ס) ואם לא היה יודע שהיה בו מום פטור מהוצאת ההולכה נב ואינו חייב אלא בהוצאת החזרה ואם לא הודיע למוכ' שמוליכו למדינה אחרת והוליכו ונמצא בו שם מום ה"ז ברשות לוקח נג עד שיחזי' המקח במומו למוכ' :

כב (סם נרחב"ס ר"י) נד הלוק' מקח ונמצא בו מום ואח"כ אבד או נגנב הרי הוא ברשו' הלוקח עד שיחזי' המקח למוכ' נה ואם התליע או נפסר מחמת המום ה"ז ברשות מוכ' נו ואם היה לו להוריע למוכ' ולא הוריע הרי זה ברשות לוקח :

כג המוכ' שור לחבירו נז ונמצא נגחן אם אין להוכיח אם קנאו לחרישה או לשחיטה כגון שהוא ארס שהוא קונה לזה ולזה וגם אין הוכחה בדמים נח (יח) כגון שנתייקר הבש' כדמי שור לחרישה נט אינו מקח טעות שיכול לומ' לשחיטה מכרתיו אע"פ שהרוב קוני' לחרישה לא אזלי' בת' רובא להוציא מיד המוכ' אבל אם עדיין הטעות ביד הלוקח (סור סי"ב נסם הרמ"ס) לא מכניא אם רבים קונים לחרישה אלא אפילו כי הדדי נינהו המוציא מחבירו עליו הראייה ואם הלוקח אינו רגיל לקנות אלא לחרישה והמוכ' מכירו ה"ז מקח טעות ואם הלוקח אינו רגיל לקנו' אלא לשחיט' מסתמא לשחיטה קנאו ואם הוא רגיל לקנות לשחיטה ולחרישה ס אם יש הוכחה בדמים אם נתן דמי שור לחרישה אומרים לחרישה קנאו והוי מקח טעות ואם נתן דמי שור לשחיטה אומרי' לשחיטה קנאו :

סז מכר לו כו' עיין כתבו' רסי"ס סימן סכ"ס : יז ופפי' סבר כו' עיין נסמ"ס ס"ק כ"ג עד וסיס ספסר נכנה וכניזה על הלוקח וכו' וכ"ס פפק אף אלא היס שסות לפורים סוא בתחריות הלוקח עד פרוזיטו דוקא ס"ס יח כגון שנתייקר - עיין במרכס"ל פ"ס סימן נ' ופרק המניח סי' ס' : ס דסכל

הגה

רלג א הלוקח מן הכלי כפי מה שנתן בעד הכלי אפילו נתן יותר ממה שהוא שוה אינו יכול לחזור בו אלא אם כן אמר לו בשעת מכירה אני נותן לך יותר ממה שהוא שוה ואתה אין לך עלי אונאה ואפילו אמר לו כן

רלה חשיו ושכור מת מוכר מטלטלים והקונה בשבת וב"ט טובו כ"ח סעיפים:

רלה א (ג' רמב"ם פכ"ה ממכירה ה"ו) ב (ב) קטן עד שש שני' ג אין קניית לאחרים כלום ג ומשש שנים עד שיגדיל אם יורע ד בטיב משא ומתן (דהיינו שרקוסו ומקופו ושיורע) (פור ס"ב כשם ארמ"ה ורמ"ה) ולפחד ה' כל שפיגו שוטה) מקחו מקח וממכרו ממכ' ו ומחנתו קיימת ז בין בדבר מרובה בין בדבר מועט בין במתנת בריא ז בין במתנת ש"מ ודבר זה מתקנת חכמים והכל בפטלטלים (ו"ש ס" (פוסקי ואפיגו רק מכח תקנת חכמים שם כן מקום שפשו שלא כפונג כגון שחכרו ח בכסים מועטים שוכו בהן שכנות מכירתן לא כלום טוב) ט אבל בקרקע אינו מוכר ולא נותן ער שיגדיל י יוד (דהיינו שפקח בן י"ב ופקחה בת י"ג ובפחות מכן סכנות מכירתן לא כלום טוב) יא אפי' בטעות) יב (רמב"ם שם) יג אפילו הוא קרקע שניתן לו במתנה יד (פור ס"ג) או שקנה האפוטרופוס ואם נתנו טו אפי' במתנת ש"מ אינו כלום טז (נפ"ם פ"ח רף קי"ו) אפילו הוא קרקע שניתן לו ואף על פי שהוא יורע בטיב משא ומתן יז (מיכו כל זמן שתקן הקטן שפשה ואפילו קרוביו או סניה דין נשלו מעכיו יח (מהו' נפ"ן פי"ו) סג ופלוקח

א ס (ג' רמב"ם פכ"ה ממכירה ה"ו) ב (ב) קטן עד שש שני' ג אין קניית לאחרים כלום ג ומשש שנים עד שיגדיל אם יורע ד בטיב משא ומתן (דהיינו שרקוסו ומקופו ושיורע) (פור ס"ב כשם ארמ"ה ורמ"ה) ולפחד ה' כל שפיגו שוטה) מקחו מקח וממכרו ממכ' ו ומחנתו קיימת ז בין בדבר מרובה בין בדבר מועט בין במתנת בריא ז בין במתנת ש"מ ודבר זה מתקנת חכמים והכל בפטלטלים (ו"ש ס" (פוסקי ואפיגו רק מכח תקנת חכמים שם כן מקום שפשו שלא כפונג כגון שחכרו ח בכסים מועטים שוכו בהן שכנות מכירתן לא כלום טוב) ט אבל בקרקע אינו מוכר ולא נותן ער שיגדיל י יוד (דהיינו שפקח בן י"ב ופקחה בת י"ג ובפחות מכן סכנות מכירתן לא כלום טוב) יא אפי' בטעות) יב (רמב"ם שם) יג אפילו הוא קרקע שניתן לו במתנה יד (פור ס"ג) או שקנה האפוטרופוס ואם נתנו טו אפי' במתנת ש"מ אינו כלום טז (נפ"ם פ"ח רף קי"ו) אפילו הוא קרקע שניתן לו ואף על פי שהוא יורע בטיב משא ומתן יז (מיכו כל זמן שתקן הקטן שפשה ואפילו קרוביו או סניה דין נשלו מעכיו יח (מהו' נפ"ן פי"ו) סג ופלוקח

קטן כו' עיין מ"ש סלנו בסמוכות ר"ס ס"ג ובסמוך סי' ק"ס ובסמוך סי' ק"כ ובסמוך ס"ס כאן ס"ב סימן ס"ג ועיין בסמוך סעיף ג' ס"ג

ג סמך

כמ"ש בי"ד סי' קי"כ) ולא יותר מכדי קיי"ו כמ"ש בי"ד סי' קי"כ) : כ אין קניית לאחרים כלל זה דקדק וכתב סקניית לאחרים וכן פוסק ל' הרמב"ם דאלו לקנות לעצמו קרקע כתב הרמב"ם בהלכו הטור והמחבר כסעיף ס' ז דהוה ככלל וכיון לאחד שלא בפניו ומיהו סיינו דוקא לאחרים אחין המוכר לו יכול לקנות אבל בקטן יכול לקנות כו דהוה ככלל אין קניין לאחד שלא בפניו וכמ"ש סם ס"ם : כ ומשש שנים עד שיגדיל אם יודע בטיב משא ומתן כו' משש עד שיגדיל אם יודע בטיב משא ומתן ל' הרמב"ם וז"ל הרמב"ם וכשיהיו בנו או בתו בני שש שנים עד שיגדילו אם יודעים בטיב משא ומתן הרי אלו קונין ומוכרין בדבר מועט ואין קונין ומוכרין בדבר מרובה עד שיגדילו ויהיו יודעים בטיב משא ומתן עכ"ל ומבואר מדבריו דס"ל דכשידוע שהיגיע לשש שנים ויודע בטיב משא ומתן הרי הוא כגדול לכל דבר ומשמע מדבריו דס"ל דכשידוע שהיגיע לשש שנים ויודע בטיב משא ומתן אפילו אינו יודע בטיב משא ומתן אפילו הכי

ב סמ"ק כו' וחוקת תכנות דינו כקרקע כ"כ כנ"י בשם ע"ש ס"ק ו' ס"ק ג' : ג אבל בקטנים שכתבו בשם הגה"מ מיהו עיין בתשו' ר"מ מלבוין ס"ק ל"ח : ד כגון בתשו' כ"כ הרמב"ם ושעיי"ש בסוף ובשם ס"ק ק"ס עד ור' ירוחם כ"מ בהגה"י דבריו אבל תחיה לי' מה שייך לחלק בין קטנים לקטנים וכה דקטנים בשם ס"ק בשמים' (ריב"ש ק"ג) בין קטן לקטן' משום דמכר מכר מחלקינן בשם ס"ק בשמים' דקרקע ונתן בגיה בשם כתוב אבל לקטין קנין מליעין בין שטר כללי לחלק ביניהן ; ואפשר דקטן מועיל קנין מליעין כמו שטר קנינים ואינו דומה לאחר כללי שטר קנין מועיל וכאן אפשר ג"כ מדברי מתוספו' ע' מקבל דף ס"ם ס"ג וסי"ן שם וכמ"ש המחבר ג"כ לקמן סי' רמ"ב סי"ם ס"כ גם בקטנים מיהו עיין כן כ"ל : ד ונתן דמים ויעיין בב"ש מדברי נכונים כפי' דברי ושטור וירמשם מדברי ס"ג כו' ס"ש עיין בתשו' ר"ם הכ"ם כ סי' רי"ג : ה בד"ה כו' עיין בתשו' ר"ם הכ"ם בתשובה ב"ש סי' כ"ו ובתשו' רשב"ם סי' ר"ל ובפי' רמ"ב ובפי' תמ"ש :

ו פתוח

אפוטרופוס שנשא ונתן במטלטלים ושעה דינו כדין הגרול כה **פחות משתות טחילה שתות מחזיר אונאה יתר על שתות בטל מקח** :

ג (שם) אין מקח הקטן וממכרו במטלטלים קיים אלא כשמשך או המשיך כג אבל אם נתן מעות על המקח והזר בו אינו מקבל מי שפרע ואחרים שחזרו בו מקבלים מי שפרע :

ה (שם) כד וכן אם קנו מיד הקטן כה או השכיר מקום המטלטלין וחזר בו לא קנה לוקח שאין מוציאין מיד הקטן ברין כו ואין קונין מיד הקטן כלום שהקנין בשט ואין הערים חותמין אלא על שטר של גדול :

ו (שם) וכן קטן שקנה מטלטלים כז וקנו מידו או שכר מהם המקו לא קנה עד שימשוך לפי שאין חצר הקטן קונה לו מפני כח שנתרבה מדין שליחות ואין שליחות לקטן ולא יהיה הקנין או שכירות המקום גדול מחצירו (ג) אבל הקטנה שנתרבתה חצירה מידה תקנה משטלטלים מאחרים כט אם קנו מידה או בשכירות מקום :

ז (שם דין י"ם) קטן שקנה קרקע כם (ד) ונתן דמים והחזיק בקרקע תעמוד בידו לפי שזכין לארם שלא בפניו :

ח (שם דין י"ב) ל קטן שהגריל והביא שתי שערות הזכר אחר י"ג שנה והבת אחר י"ב אע"פ שאינו יודע בטיב משא ומתן מקחו מקח וממכרו ממכר ומתנתו מתנה במטלטלים אבל בקרקע אין מעשיו קיימים עד שיהיה יודע בטיב משא ומתן אחר שהגריל :

ט וכ"ז כמו"ש לעיל כ"ד מוכרין קרקעותיהם לצרכי מזונות אביהם וכיוצ"ב כמ"ש בסי' כ"ו ס"ו (הג"מ רכ"מ ופ"ל מיתון ס"ק י"ו)

י (שם נרמ"ם דין י"ב) (ה) במה דברים אמורים לג בקרקע שלו שקנאו או שניתן לו במתנת כריא אבל קרקע שירש מאבותיו או משאר מוריש לב או שניתן לו כמתנת שכיב מרע אין ממכרו ממכר (סור סי' ג' בשם הרמ"ם) עד שיהיה לג בן כ' שנה שלימות ויביא שתי שערות אבל קודם כ' שנה שלימות אע"פ שהביא שתי שערות ויודע בטיב משא ומתן לא אמא יסבור בזול מפני שרעתו לד נוטה אחר המעות ועריין לא נתיישב דעתו בדרכי העולם וכשהוא

סוכיגלו מידו מה שמין כן כשקונה בקרקע כמשיכה וכל משיכה הוא מדאורייתא מה שאין כן במטה שכבר ידעת שהקרקע מוכר לדאורייתא מדרבנן מדין קנין דברים : כד **לו** במקום שהמטלטלין מונחין עליו שרי הן מונחין בדאורייתא מ"מ מדין שכירות הקטן בקרקע כלום שמין כמכירתו כלום דשכירות ליומא ממכר הוא : כה ומדין קונין מיד הקטן כו' כתב זה לפי' במקום שמין כדין דארץ הוגלה מיד הקטן כגון שהמטלטלין שעליה מיכח ברשותו מ"מ לא זכה בהן לוקח מכח הקטן : כו וקנו מידו או שכר כל' לוקח מיד הקטן וקנו לקטן המטלטלין דומיי לקנו מידה דכתב כסיף וקנת מידה וכן כסיף וקנת מידה וכסף כרישה ביאורכיהו : כז **מ** שהתרבה מדין שליחות כו' הא דמדין תקנ לקטן ויכנו לקטן יליפין מנח ויתכנר לקטן כמ"ש רמ"ם ס"ד סיין סם : כח **לח** מה קנו מידה וכ"כ הרמב"ם וגם הטור כ"כ בשמו ולא כתבו שכם לזה וברמה דם"ע דכיון דמכיגו דרישה התורה קנין לקטנה ע"י שכירה כמו בגדול מ"ה הניחו לה חז"ל כ"כ קנין דק"ם כמו בגדול ומ"ה כתבו קנין זה דק"ם בכללה דקניגא ע"י קנירה ופ"ר : כט **מ** ונתן דמים והחזיק בקרקע דק"ם כתבתי דברמה דבהחזיק בקרקע לפוד מעמידן הכלה בידו כמו בשוקה דגדול וז"ל כאר שעמת דזכין לקטן אלא בקנין מיהו אפשר' לומ' דלא אמרו אלא בקנין שאין בקנין דמיו דרך הקטן למזור בו דקריב דעתיה לגבי זוזי וכבר כתבתי דאפי' דבהחזיק אף דמוכ"ע אי' למזו' הקטן יבול למזור מכוח כוחו ולא זכות ולא"ל ג"כ נם אם יקנה מטלטלי"ע שכירות מקום להבי דהא זכין כו' ולמה כתבו הרמב"ם והטור וממכר בשמוך כפ"ו דפ"י לקנות בשכירות מקום דהא כת' אם המקום בגדו אלא עדיף מאי שכירות מעבירו דב"כ מיגו לקטן : ל קטן שהגריל כו' פר אפי' שהיגו יודע כו' עמ"ש בר"ם ס"ק י"ד מוכ ולא מזר מור"ם לכתו' כאן כלום מאחר שכבר נ"ל דעתו שם כפ"ג ובכן עיקר הדין למדיגו דבקרקע לא סגי פר שיהא בן י"ב שכה ונם יהא חריף : לא בקרקע אלו שקנאה אי' שקנאה אי' מהיתן לו בתחלה אב"מ דב"כ דין ירושה יש לו הכא לו מחילו בלא מעות ובלא טירחא דנים נפש : לב כן עשרים שנה **מלוות** אי' ולא תחרינן כזה מקנת שנה ככולו דע"ו אחרו בגמרא דעד שנת ך' בלפניך' : לג כוכבי אחר מעות תשע"כ

בקרקע שקנה דברי רמיגו דגיעא ליה בקרקע

פני מטמעות ונם במתנה דטרח קמיה נותן עד שמטמ' טרחתו וכתן לו מסקנן נ"כ יכיכ ליס מידי מקדמת דנא ככה"נ אלו רועים שחוס' בקרקע ולא מוזל לנבי לוקח וכמ"ש לעיל: לא ודלא כיש מוקין פי' דס"ל דאפי' אס סו' כן עסרים בעינן נ"כ סיס' טריף כמ"ש כ' בשם סריטב"א והרמ"ס פ"ו ופסק מור"ס כדעת מיקלין אלמו ולא כמקילין אפי' ופ"ל דכמכירה בן יג' שנים ויום אחד מוכר אפי' בנכסי אלכי ונכנסי שקנס יכול למכור כשהן כ"ג וכבית שערות אפי' אינו טריף רק שאינו שומה וכמ"ש שומר כשם הרמ"ם וכדריסה כתבתי דשתן ושפתם פ"ם שנתרע פ"ם: לו כיון כמתנת שכ"מ כו' אפי' שנתנו בתנה משפט דפיים וכתב דאלו לא כו' וכ"כ שומר וכמ"מ: לו שנולדו לו סימני פרים. סימני פרים מכוחרין בפ"ק ריש סיתן קע"כ וז"ל שומר שם סימני פרי' שערו לקוי ורך או שמליק כשרו ורך ככשר אלא' או כשמטיל מיס בנומא אינו מעלה קנס או שמין מחתיכין כשסופין ושומדין בכלי' או שאינו סוס'כים' כשמטיל מיס כלפי מעלה אלא יורדין מיד או שתין כשרו מעלה אבל כשיוצא מבית שמרחץ בימות הגשמים או שקולו לקוי וחינו ניכר כין סיס לאחה או שלא נתחלה וזקנו אפי' שכיא כ' שערות כוקינו (של מעלה) ואס אין לו שערות כוקינו כלל אפי' אין ר' מאלו השימנים שאיב סרים כו' פ"ם ואלו הן סימני חיילונית של שתין לה דדים או שתשמים קשה לה או שקולה כקול סחים או שתין לה כשר נכוה ושנול כמין כף למעלה מחותו מקום וכלה' מאלו שכוכה כחיילונית פ"ב לשון הטור: לא כגון שומד עשרים ולא שביא כ' שערות כו' כשלא שביא כ' שערות אפי' כן עשרים כמי אלא מסוס פיפה נקטו דכשנולדו לו סימני פרים לאחר ואין השמש כנדול לאמרא אפילו לא שביא כ' שערו ומכרו קודם עשרי"ק ל': לא שפתי נתברר שפכסיו הנדיל פי' ולא קודם לכן דאס היה נדול לפני כן היה לו לשביא שערו קודם עשרי"ק ואפילו לא סימני סרים אס מרא' שהוס פרים ושמ"ס לא שביא שערות אס שערות אין לו שערו' מעשיו קיימין משפט שנשפ' בין י"נ שנה שכיון שהוס פרים אינו כר שערו' ונס מסימני פרים אלא היו כרחין עד שהוס בן עשרים אינו רואה שפד פתה היה קטן דדרך הפרים הוא ככך להרחות סימניהן לאחר שהן בן עשרים:

מ ומוכיח ממכו כל הפירות שאכל והא דכתב מור"ס בס"נב בסימן זה ס"ג ול' כל ומן שמפך הקטן במה שפשה כו' ולכוקח אכל פירות קרקע אין נריך לשלם מה שלקח יכתי אס ש"ם: מא שאין לו ומקוים בשאר יש לחפתפק אס דינו כיורד כרגו' וכוטל מהשב' סיעור הוצאתו ונס שכר טרחתו כמ"ש בסי' קפ"ם ולקמן סי' שפ"ם או כיורד אלא כרגו' מאת' דאין במכירי' קטן כלום: מכ סוב אין יכול למחות כו' ול' הטור בשם הרמב"ם כיון שלקח המעות ובשתתם שלוקח בקרקע וו לפניו כשהי' כיון עשרין ולא מיפה נתקיימה ביד שלוקח שהרי רצה במכירו עכ"ל משמע דתרתי בעינן דלקח ממנו מעות דמי סוי' ונס נשתמ' לפניו לאחר שהיה נדול ושתק ואפי' כוו יש מוקין וס"ל דאפ"ם יכול להוציאו וכמ"ש הרמב"ם בשם רבותיו והביאו הטור ופ"ר: מנ קטן שלוה מאחרים כו' מדשתמי הטור והמחבר כוה ולא כתבו קטן המניע לעוות פעוות כמ"ש לעיל סימן נ"ו ס"נ נס מדכתבו דשת השולקין כאן ולא כתבו לעיל שם כרחה דפ"ל דיש סילוק כיון לוס כפירוש לעורך משה ותתן דכו כ"ע ס"ל דבעינן מיניע לעוות כפעוטו' דבפשו' מוס אפי' כשעו' שלו אין משעו' קיימין במשה ותתן וכשהניע לעוות כפעוטו כ"ע מודי' דשלוה לאן לעורך משה ותתן דאחי' לעוו' ולשל' כיון דדינו כמשה ותתן כמשלחי' כדין נדו' וכאן פיירי בקטן שעדיין לא הניע לעוות כפעוטו' ותבעו ואוס' שלוס לעור' מוזכותיו וכוס סולקי' בשכר' ברחשוב' ס"ל כיון דא"ל דשחתת ותו דשלוה לעור' מוזכותיו מ"ם קיי' לשל' לו ואף שלא הניע לעוות פעוטו' דס"ל דלעכין מוזכות אין סילוק כין הניע לעוות כפעוטו ושכר' מכיי' ס"ל דפטורין לשלם כיון דעדיין לא הניע לעוות כפעוטו' וכן כשוטים נמורי' ואף שם אחת הוא שלוה לעורך מוזכו תיו ודעת השלחי' הוא שמשלם וס"ל דעכי' לסיות יודוע שלוה לעורך מוזכותיו ואין מסניחין כדכרי הקטן שאמר שלוה שלוס לעור' מוזכותיו וא"ם דקדק וכתי' שאם יודוע כו' אכל אס אינו יודוע כו' ופ"ר שם כתבתי לייסב דכרי הטור כעין אמר והוא דכאן שהו מקור דין קטן כתב דעת כל הסולקי' וכתב בסוף דעת הרמ"ם שם ל' כוותי' וכפי' ג"ן דאין שם מקומו אלא לנבנרת מ"ם מקור שם ולא כת' שם אלא דעת הסתרוכס של כאן והיא דעת הרמ"ם אבין דם"ל כוותיה כנ"ל לייסב דכרי הטור אכל דכרי המחבר שפתם לעיל אלכת' כדעת הסתרוכס שכת' כאן. וכת' כאן דעת הסולקין ולא הכריע אלא כמאן ונס קושית הרמשוב' דשתם וכת' כאן אבו קרובין וערערו לומר שקטן היה בשעת המכר ובקשו לברקו אין שומעין להם: סנה שסוקה אין עדים קותמין על הסטר אלא כ' יודעים שהמוכר נשאר נדול (סור סי"ו) ועוד דסימנים עשויין להשתנות ועוד דאין מכוולין את המת.

יד (רמב"ם שם) (י) פחות מבן כ' שמכר קרקע אביו חוזר ומוציא מיד הלקוחות בין קודם עשרים בין אחר כ' מיד מ ומוציא מסנו כל הפירות שאכל ואם הוציא הוצאות או שנטע וזרע מג שמין לו ומחזיר את השאר (סור שם ובשם רמב"ם שם סי"ר) אבל אם כשנעשי' בין כ' לא מיחה מג שוב אינו יכול למחות (שם סי"ו) אפילו היה קטן כשמכר:

טו (שם סי"ח בשם פרמ"ה) מג קטן שלוה מאחרים (י) יש מי שאומר שחייב לשלם כשיגדיל ויש מי שפוטר (שם בשם רבינו יונה) ויש מי שמחלק שאם ידוע שלוה לצורך מזונותיו נפרעי' ממנו אבל אם אינו ידוע שלו לצורך מזונותיו אין נפרעין ממנו (שם בש' הרא"ש)

סנה (רשב"א) וי"ל דלא"ג דלא יוכל למכור קרקעותיו מ"מ יוכל למשכן ולף במכירה שלא כלום צריך למשוך המעות בשלך ושם אין לו שלוקח יד נוכח ממנו מכני סורין:

טז קטן קף שערב לאחרים פטור מלשלם אף לכשיגדיל (רי"ו ב"מ וכ"כ לפי"ל ר"ם קנ"כ)

ו פחות מבן ך' כו' עיין בתשו' ר"מ כהן ס"כ סי' מ"ב: ז יש מי שמוסר שמייב לשלם ס"ל סימן שם"ם ס"כ ועיין בשם ס"ם ס"ב ס"ג ופעיין בשם"ם שם מרדכיו דמוכיח נס רשוק מפסקל שהיה שלוחו קטן בפעות מנ' שניס:

מו מתיבו שומע כלום דקדק לכתוב כלום וכן הוא ל' הרמב"ם דלמו שומע קנית מרי הוא בקנין וכ"ש בעור ומתכר אחר וכ"ש בכסף וכתיבו שומע אף מי שיכול להורות ומ"מ ברותו מ"ו כרתיוה מ"ו שכתב בקנית פיו כ"כ בעור בכסף הר"ם ודלא כהרי"ף שכתב דאף בקנית פיו הוא מדברי הרמב"ם ומשום דנקט הרמב"ם בכ"מ דהמכירה מ"ל הכי ועוד שכתב מהפשר לומר שנקט דעת הרי"ף הוא כן ועד"ז שם כתבתי בתמ' שלנו: מד כדיקות רבות הוא כו' כדיקות כתו שכדקין לגיסין וכתו שאמרו בגיטין בעור ג"ם וכדאמרי התם לגיטין בעור ג"ם וכדאמרי התם מכתר אחר וכ"ש בכסף תיכ רבות משום דהפשר שתין דעתו עלולה כ"כ וו"ם ותתיישבין בדבר: מע אומי שנשתתק יכיו יכול לדבר ונשתתק אחר זמן לידתו מהני"כ אלם שתחילה אין יכול לדבר: כ כדרך שכורקין אותו לגיטין בעור ג"ם וכדאמרי התם מכתר שם מי' קכ"ג מכותר היתך כורקין וז"ל בעור שם מי שנשתתק ושלוחו שם ירצם שיכתבו גם לשתתו ורבינו ברחבו לומר כן כורקין אותו כדברי אחרי' שכותבין אותו דבר שרחוי לכתיב אלין שם רושם שדעתו מיושבת אלין ורואו על תשוב לאו כדרך בני אדם לכתיב אלא לאו, ושלכן ברבין הן נ' פעמי' ככל אחד כותבין זכותבין ולא יכדקו נ' פעמים הן הן אלא אלשם פעמים לאו לאו זה"ו אלא אד הן ותרין לאו אי אד לאו; ותרין הן ולא יכדקו כדברי שנאמרי' כאותו זמן אלא כקין שוטי' אותו שם רושם בפירוש אל הקרוב ושם רושם כפירוש אל הקרוב ושם יאוב הן ודאי שוטה הוא ושם יאוב לאו אפקי הוא ע"מ מיד תיכין שכדיקה: כא ותין לו זכיים כלל ע"י עצמו פי' הן שם שתלה שתפקר הן שם שתלה שתיכין לידו ידו שתפשר יד לומר שוכ' שכתב שכתב לידו אבל שקרים שתקני' לשם ע"י אחר וכיתן זכייה דים כאן דעת שקנה ודעת שוכה לאן דשכיתן כר דעת: כב שתה כסוף שעותו או כו' כן הוא ל' הרמב"ם אבל לשון שעור שתיכ יד לומר שוכ' שתה כסוף את שפיותו ושתפלת שעותו שפשר שם שפשר שכ"ל ורצה לומר שתה כסוף את שפיותו כפשר שתה ואו היה נרצה לשדים כאלו הוא כן דעת וכבר כתב כסוף את שפיותו וככם לשתפלת שעותו ואינו כן דעת ולכך נריכין לדקד' וזהו שיכתב בטעמא שכל נוסחו' הרמב"ם דכתב כסוף שעותו או שתפלת שעותו ק"מ לי כסוף שעותו או שתפלת שעותו ויוד כמו שלא אמר לדקדק בשת שעותו משום דניכר לכל הוא שהוא שוטה כך ג"כ נדיקה בכסוף שעותו או שתפלת שעותו ושכ"ם נריכין לדקדק ולפרש נוסחות הרמב"ם ושהמפר כאשר כתבתי לדעת שעור. דמ"ם בכסוף שעותו ל' ולכבר הוא ברצה בכיפוי וכשתפלה שעותו קוד' שפשתיל הפשות ושדיין הוא בכפיותו שלא ס"ת שתפלת לשעו' וכבת שהוא ג"כ אין דעתו עלולה כ"כ: כג אם כתבו לו כו' גם בנתנו שייך לומר הינו רוצה לשפתים יעשרך להוציא ע"ז רוצה בנון בשבדים שיתפשם בפרנסתן וכמ"ש לקמן סי' רמ"ה: כד שתקיים שלשון או מקבל מתנה על מנ"ל לקנות גם בכיטול ה"ל שיעשרך לקנו' וכמ"ש לקמן בעור ובדברי המפר סי' רמ"ג וע"ל סימן קפ"ט. דלוקח או מקבל מתנ' שכבר וכן בדבר לוקח או בניתן אף ברוצין בהן ולומר יהיה של המוכר או של בנותן כבר משונה הין בסורתן תורה עד שיפוור ויקנהו למוכר או ללוקח בקניתן אף"ר: כה וכ"ג למכור בנכסי יתומים נתבאר בסי' ר"ן: כו בתוב' או בקונה כו' עיין בעור ובדברי המפר בס"ם סי' ע"ל וכם"מ סי' ר"פ ת"ם מדינים שלו:

רלו ג סכותים - עיין בתשו' מהרי"ט סימן כ"ם ובתשו' ר"ם כהן ס"ב סי' ר"ו ובתשובת ר"נ מהניב ס"ם ס' ובנדר"ם סימן ער"ם ור"פ:

יז (סור סי"ם בסם המכ"ם סם ס"ב) הרש מו שאינו שומע ואינו מדבר או מדבר ולא שומע כלו' מוכר ולוקח המטלטלי'

מז ברסיוה אכל לא בקרקע ואף במטלטלים לא יתקיימו

מעשיו ער שבורקין אותו מח בריקו' רבו' ומתיישבין בדבר;

יח (סם דין י"ג) אילם ששומע ואינו מדבר מט או מי שנשתתק מקחו מקח ומכרו מכר ומתנותיו קיימת

בין במטלטלין בין בקרקע והוא שיבדוק כ כדר' שבורקין לגיטין או יכתוב בכתב ידו:

יט (סור סי"ן בסם תשו' סרפ"ם) מי שאינו שומע אא"כ מדברים עמו בקול אין זה חרש אלא הרי הוא כפקח לכל דבריו:

כ השוטה אין מקחו מקח ואין מכרו מכר ואין מתנותיו קיימו' לא במטלטל ולא בקרקע וב"ד מעמידין אפוטרופסים לשוטי' כדרך שממנין לקטנים (סם סכ"ב בסם רמב"ם סם ס"ד) כא (ואין לו זכיים כלל ע"י עצמו) (מרדכי פ' המקבל):

כא מי שהוא את שוטה ועת שפוי כגון אלו הנכפין כשהוא שפוי כל מעשיו קיימין וזוכה לעצמו ולאחרים כפל בן דעת וצריכים הערים לחקור הרבר היטב כב שמא בסוף שטותו או בתחלה שטותו עשה מה שעשה:

כב תמרו ב' כשסוף שוטה זכין וכ' תומרים כשסיף שפוי זכין קרקע בסוף שלטלין בסוף המקנין כאן (תוס' והרמ"ם פ"ב דכתובות):

כג (סם בהמב"ם דין י"ם) השכור מקחו מקח ומכרו מכר ומתנותיו קיימין ואם הגיע לשכרותו של לוט והוא העושה ואינו יודע מה עושה אין מעשיו כלום והרי הוא כשוטה השוטה:

כג המוכר שמכר קרקע או מטלטלים וזכה בהם ללוקח שלא מרעתו יר הלוקח על העליונה אם רצה ליקח אין המוכר יכול לחזר בו ואם רצה תחזור לבעליה (סו"ס כ"ם בסם רמב"ם סם ס"ב)

כד (סם ר"ב דומה לזה בפי' קל"ם סי"ר) וכן העבר שקנה או מכר או נתן מתנה כה או נתנו לו יר הארון על העליונה אם רצה לקיים מעשיו הרי אלו קיימים ואם לא רצה בטלו כל מעשיו וכרברים בלבר הוא כו שמקיים הארון או מבטל ואינו צריך לקנות ממנו כלום;

כה דין מכירת הבעל בנכסי אשתו ומכירת האשה בשור אבן העזר סימן פ"ה וצ';

כו ב"ד שמכרו או לקחו בנכסי יתומים בין בקרקע בין במטלטלים וכן האפוטרופסים בין שמינו אותם ב"ד בין שמינה אותם אבי יתומים מקחן מקח ומכרן מכר אבל מתנתם אינה כלום שאין ארם נותן רבר שאינו שלו;

כז לצורך איזה דברים ראשים כו למכור בנכסי יתומים יתבאר בסימן ר"ן סעיף י"א;

כח נו המוכר או קונה קנין בשבת ויום הכיפורים ויסים טובים אע"פ שמכרן אותו או שעבר על דברי חכמים מעשיו קיימים וכותבין אחר אותו יום (וע"ל סי"ם קנ"ה):

רלו כותי שאנס קרקע מישראל או בעלילות דברים ובו טיס:

א (ל' רמב"ם פ"י מגזילה דין ג') (ג) הכותים המצויים לישראל ומנקשי להרגן עד שיפרה

ו עצמו מיד כותי בשדהו או בביתו ויתנה לסציק ואחר כך יניחנו כשירצה המציק למכור אותה הקרקע ג אם יש ביד הבעלים ליקח מיד המציק הם קורמים לכל אדם ואם אין ביד הבעלים ליקח או ששהתה הקרקע ביד המציק י"ב חדש כל הקורם ולקח מהמציק זכה

דזכה וה שקדים כפסו סה קודם לכן סמי' ככר קדם וקנאה מסמיק לא זכה ויכולין לסלקו סמי' סמ' כמה שני' ונריכין לומ' דס"ל דזס תולב כזה דכשיד בשלים מסנת לקנות כמו שכן קודמין ליקח מסמיק כך יש לפסס כש לסלוק להלוקח וכן היס סדין מתשלה סמי' שסתם כיד המיק כמה שנים עד שנה ר' ותיקן שסם שסתם כיד המיק ר"ב מדם שוב לא יכול לסלק להלוקח . שוב ראיתי לשון המחבר פ' הניזקין (דף כ"ה ע"ב) ז"ל כ"ד של תרומין תמרו סלוקח מפקריקין נותן לבעלי' רביע תימתי כומן שבין כיד ליקח מכל מס יש בידן ליקח בן קודמין לכל מדם שכ"ל סרי שלא כתב ליקח מסמיק זכה ובלבר שיתן לבעלים הראשונים רביע הקרקע ב או שליש המעות ג מפני שזה המציק מוכר בזול הואיל וקרקע שאינו שלו מוכר ה"ז מוכר בפחות רביע או קרוב לו וזה הרביע של בעלים שהרי מחמת שהיא שלהם מוכר בזול לפי' הלוקח מהמציק בשלשים נותן להם עשרה או נותן להם רביע הקרקע ד ואח"כ יקנה הכל ואם לא נתן הרי הרביע כגזל בידו ה

ב כותבי בעל זרוע כו' עיין בתשובת ר"ם כהן ס"ג סימן כ' ובתשו' רשב"ם סימן תמ"ם :

ג מינס

כנס ו (סר"ן פ' הניזקין בשם ירושלמי) ז היו הבעלים אומרים שהיה כידם ליקח ולוקח אומר שלא היה כידם ליקח על הבעלים להביא ראיה דקרקע בסוקת הלוקחות כשהתנו לו הבעלי' שקרקע מעלמן כדי שלא יהרגנו ח (ריב"ם פ' ר"ן ופסקי מהרא"י פ' פ"ם) אבל אם לקחן הכנס מידן בסוקה הקרקע סוורת לבעלים ואם נותנים ללוקח מה שנתנו וכמו שיתבנא לקמן ס"ם ישראל שדקקו שכיריהם כתפים' ונזמו לכן להרגן עד שסוגרו ליתן לכם ט (מרדכי פ' הניזקין) אין לכם דין זה אלא שכרי ידעי דאין ישראל סופכים דמים ונזמי ולא עבדי ואפי' כמי שלא היה כידן להרגן ובמו שיתבאר בסעיף ק' :

ד ריו"ד סלכה

כ ו אם אינו מאמין לו בכמה קנאן וגם אין לו ערים בכמה קנאה ישבע לו בכמה קנאה :

ג אם קנאה מהכותי תוך י"ב חדש אם ירצו הבעלים י צריך להחזיר להם ויתן לו כמו שקנאו מהכותי ואם ירצו ניחוה בידו ויתן להם שליש ממה שנתן לכותי :

ד אפילו תוך י"ב חדש אם קנאה מהבעלים תחלה ואחר כך קנאה מהכותי מקחו קיים יא אבל אם קנאה מהכותי תחילה ואח"כ מהבעלים מקחו בטל ואפילו עושה לו שטר אא"כ קבל עליו אחריות יב או שהודה או יש ערים שקבל ממנו מעות :

ה לקח אחר מהכותי ושהתה בידו שלשה שנים ואח"כ מכרה לאחר אין לבעלים על לוקח שני כלום יג שטוענים לו שהראשון קנאה מהם יד ונתן להם שליש וה"ה אם לא שהתה בידו הראשון טו אלא יום אחד ובידו לוקח שני שלש שנים :

כנס ח (ריב"ם פ' ר"ן) ט ז"ל דוקא שהלוקח הראשון הוא ישראל אבל אם הוא כותי ומכרה לישראל דינו כאלו קנאה מן הנכרי עלמו :

ו וכן הדין אם שהתה בידו הלוקח שלשה שנים ומת והורישה ליורשיו טוענים ליורש :

ז (רמב"ם שם) (נ) כותי בעל זרוע שאנס נכסי ישראל וירד לתוך שדה מחבירו שהיה לו חוב על בעל השדה או מחמת

שיש

ומ"ל סמן מיירי דוקא מחמת כשניהו ידוע ככמה קנאה מסמיק דאז מריכן מסתמא הוול בעלים נכי הלוקח דס"ל דסם הוא היה נאמן הלוקח בשבועה ככמה קנאה ונם כ"ם הוכחתי מהשור ונם מדברי המלכר מוכח מדבתבו אחר זה ז"ל אם אינו מאמין ככמה קנאה או אם אין עדים כו' ם"ש דבריהם מיירי אפי' יש עדים ככמה קנאה אפ"ם צריך לתת לבעלים בלים ממה שנתן למסיק ולא קאמר בלים לפי שוויו ומפני שלפ"ז לפעמים יבחרו מבעלים ברביע' קרקע ויהיו כשקנאה ס"ד אמאי הוא מ' כך . ולפעמים יבחרו בלים במעות כשקנה הוא מ' כו' ם"ש כת' הטור דאם רוצים מבעלים לשבוח בלוקח ככמה קנאה ופ"ז יבחרו וכמ"ש . שנריך לוקח ליפטע וכמ"ש אם נריכים מבעלים למעות ואינם מפלים ברביע הקרקע שנריך כיום ואין הולכין בבלים במעות לאחר שיוי הקרקע אלא לאחר שנתן למסיק ע"ז קאמר דיפטע ככמה נתן אם מחולקים הוא : ד ואפ"ב יקנה הכל כן הוא נ"ב ל' הרמב"ם . וכראה לתנותן לפן שעשה עבירה שנתן לפן עשרה הוא יקנה כל הקרקע משלא"כ קודם לכן שהרביע' משקרקע הוא בנול כידו וכדמסיק : ה היו הבעלים אומרי' כו' מדברי הירושלמי הוא זה שכיאו הר"ן בשתשבת דף' הניזקין לכל הפוסקי' בשמיטתו וכדריש כתבתי דכראה דמ"ם בשמיטתו דס"ל דלעני' דברי הנמרא אלו דין זה אינו בכמנא דתימת יעשבו הבעלים אם בתוך י"ב חדש או לאחר י"ב חדש דכשלוקח קנאה תוך י"ב חדש בא ככר לוכחתי דאם אם ככר קדם שלוקח וקנאוהו יכולין הבעלים לסלקו וכמ"ש לעני' זה ול"ב מתי שעכתו יתן עדיין מעות ויסלקו ואם לאחר שעכתה כיד המיק י"ב חדש טוען עם הלוקח שהיה כידו לקנותו מהמיק ושהלוקח דמה שותו והקדי' נפסו לקנותו הא ככר כתבתי דזה תולב כוה דכמו נפסו קדי' לקנותו תוך י"ב חדש יכול לסלק להלוקח דה"ם היפך' דלאחר י"ב חדש כיון דתו אינו יכול לסלקו נ"ב לענין הקניי' מתריכין כל הקודם וכן וכר"ן שכתבו ומור"ם ז"ל שכשהו ם"ל דוה אינו מוכרח דלענין קדם לקנותו מסמיק אין תלוי בסילוק ושומעין להבעלי' שמתרי' שהיה כיד' לקנותו כשקנאו כן קוד' שעשתה כיד המיק י"ב חדש כן אם"ד ודו"ק : ו אם אינו מאמין שכחה קנאה מסמיק לענין שיכול לסלק להלוקח כיון שקנייתו מתשלה היתה כמיסור תוך י"ב חדש לענין שני' להמזיר, וכמ"ש לעיל ודו"ק : ז אבל אם קנאה מהכותי תחלה כו' דמוכרח היה שבעל להסכים שמכירת המיק ונם לכתוב לו שטר שתתשלה היה נריך ליתן לו שדה בכתיבה נמורה כדי להניל נפשו אבל אם קיבל עליו הישראל אחריות ודאי שמכירה נמור' מכרה להלוק' דוה ודאי לא היה מבקש ממנו המיק כמו שלא בקש ממנו שתתשלה כשדה נפשו שדה זה ליתן לו אחריות על שדה : ח אם שדה שקנה מהכותי תחלה כו' דאז אפי' מודה שקיבל המעות אם לאחר שתמת ירחה קבלתיהן אין מוטיין לו דס"ל לשטור מודעה אבל אם אם ככר מודה שקיבל המעות ושכשיו אומר שלא קבלתי מעות ושוברתי ככר להודות שתמת ירחה מוטיין לו וכמ"ש הטור שמכר לפיל כסימן ר"ם ס"ב : יד שטוענין לו דקי"ל דשוענין ללוקח ולישרם כל מאי דהוה שהוכר לפ מכיו מני לשטען אי הוה לפניהו וס"ב אם היה קיים ושען ככר קניתיו שהבעלים נכשלים שנתתי לכם היה נאמן שברי ים כאן שזקה נ"ם ושעבד ללוקח : יה ואתולם שלים אם קנאה תוך י"ב חדש דמי מסלקי ס"ם דמי למיתר כמי שקנאו תחלה שהבעל שלא ככר כך שהמיק שלא דקדק שכייסו נקט : יב שלא יוכל לאחר כו' דאז נם כן שמרינן שלא נרע זה בשני שלוקח מרחטון ואם היה כיד הרחטון אך הכא וכיה טוען כתתי לו שבלים היה נאמן ואפי' יום א' ל"ד שלא כלומר זה שבני קנאה שלוקח רחטון שכיה כידו שעה אחת דכוכל לומר דפיים כאותו זמן לשבעל שבלים שנתן לו אבל אם לא היה זה לוקח שני אלא לוקח רחטון אפי' שבה כידו כמה שני' אלו לא שפיגן לי' כיון דכו' עלמו לא עשן דס"ל דוקא שאין שאר שעבה וכל זה שכואר לפיל בשל' אזקת קרקעות שני' ק"ת ואלמה : יג אבל אם הוא כותי' מעתו פשוט הוא דשכותי ואפי' לא עם לפיים שבעל בשבלים כדי שלא יקח בנולה כידו :

ג מינים יכולין למוכרן כו׳ כן פוסק רמ״א מכל הרמ״ם מכל הרמ״ם כסה ר״ג וסמור כתבו דיכול למוכרם מיד סלוקח אפילו מסמס כירו יותר מיכ״ח ועיין עור מסמ״ע סי״ק ס״ו וכ״ם מסרס״ל ע״ו סי״ל עיין בתשו׳ תבי״ם ח״ם סימן ס״ר וכסלות מסכיות סימן קכ״ח דף קכ״ח : ד אלא סמין כו׳ כמת״ם ס״ק י״ם כתב מסוכיות כפריסה סס״ב ליתן לסלוקח כל סדמיס שנתן לכותי אלא חה מסיס צריך מכמל ליתן לכותי ומוס עסוס כל׳ הרמ״ם למכס מס כוונת סלוקח היה למכיר מיד מכותי ולמחזיר לנגזל צריך ליתן לו כל מה שהוציא עד כדי ומיו מהרס״ל ניס״ם ס״ל מכ״ק סי׳ י״ד ס״ם : ה אלא עתסלמני כו׳ ס״ל סי׳ סכ״ו ומס״ח : ו אך כ״ל להחזיר לבעלים כו׳ אס קנסס מס״ם אס בולס מתנו כ״כ כספר רמ״ם דף ע׳ ע״ב עיין בתשו׳ רח״ם סי׳ קי״ב : ז ומיי כתוספ כו׳ ע״כ סי׳ סע״ם ורי״ק ומיין בתום׳ ומהר״ם פ׳ חו״ם בשם רים דף מ״ר : ח וכל זה בשם . עיין ניס״ם מדיני מילו :

רלז א המחזיר כו׳ עיין בתשו׳ מהרס״ל ובתשו׳ מבשם ניסיסין בשריסות מדיניס אלו ובתשו׳ רמ״ם סי׳ רנ״ם ובכ״ל ובתשו׳ ר״ם אלגזין סי׳ ס״ן : ב ונם סמר וקבלו מו׳ עיין בתשו׳ מני״ם מ״ם סי׳ קנ״ד נם׳ שכר שוס דבר מסלך כגון סעם׳ לעשות ממנו סעוברת כו׳ ע״ם : ג ובכל

יד שים לו נוק כיר זה הישראל או מחם׳ שהפסיד ממונו ואחר שתקף לו את השרה מכרה לישראל אחר טו אין הבעלים יכולים להוציאה מיד הלוקח כר״א טז כשהודו הבעלי׳ שאמת טען הכותי וכן אם היה שם מלך או שר באותו מקום שיכול לכוף את הכותי שמכר לרין ולא תבעו הבעלים את הכותי (ג) אינם יכולים להוציא מיד הלוקח מן הכותי אף על פי שאינם מודים לכותי ואע״פ שאין שם עדים שאמת טען הכותי שהרי אומר הלוקח לבעלים אם נזלן הוא הכותי למה לא תבעתם אותו כריניהם :

ח בא הכותי בטקפין על ישראל ולקח שדה יז ולא הודה מסור בידו להרגו ומכרו לישראל או נתנו צריך להחזירו לבעלים אפילו שהתה בידו כמה שנים יח וא״צ להחזירו בחנם יט (ך) אלא שמין כמה היה רוצה ליתן לכותי כדי שיחזירנו לו וכך יתן לישראל כ(סור ס״ם נסס ר״נ ורמ״ם) ואם הוציא עליו הלוקח כדי להוציאה מיד הכותי עד כדי דמי הבית כ(סור ס״ו נסס ורמ״ם) צריכים הבעלים ליתן לו אם רוצים ליטלו מידו כ וגם אין צריכין ליתן יותר ממה שהוציא עליו כגון שאם היה הכותי אוהבו ונתנו לו בזול כא אין הבעלים צריכים ליתן לו אלא כמו שנתן לכותי אע״פ שהוא לא היה יכול להוציא ככך מיד הכותי ואפילו שהכותי נתנו לו בחנם צריך להחזיר לבעלים גם כן בחנם ואם בעורו בידו בנה אותו הוי כיורך לתוך של חבירו שלא ברשות וכנאו כב שיכול ליסר לו טול עציך ואבניך :

כגם ודוקא בקרקע דלא מייקמי מיניס (ם) אבל מטלטלי דמייקמי מיניס (ו) אין צריך להחזיר לבעלים מלבד ספרים דאין מייקם מיניסו דידעינן דאין מוכרין רק ליסראל : (מרדכי ע׳ מכוסס ועל׳ סי׳ רנ״ם ס״נ) :

ש כ(סור ס״ם נסס ר״י ורמ״ם) בר״א כשאין שופטים כדי שיוכל להוציא שדהו מיד חכותי אבל אם יש שופטים בארץ והיה אפשר להוציאו מיד הכותי ברין ולא עשה אז (ז) וראי נתייאש וישאר ביד הלוקח כג ולא יתן לבעלים כלום :

כגם כ(מרדכי ר״פ מפומכין ועל׳ סי׳ סימן שם ס״נ ושימן שם ס״ם ס״ם) (ח) וכל זה כאדם שאין לו מה שמשם עליו אבל סר ומוכל שקנף על עכדיו ומסרתיו ולקח מאחד מהן כיתו דינה דמלכותא דינה ואין לסלוקח פייב ליתן לבעלים כלום ישראל שאסכן קרקע אצל כותי ולקח מאחד מהן כיתו דינה דמלכותא פדאם ומכרה לאחר אס מכרה כסווים ממכרו קייס כד דאס כדין מכרה אבל אס מכרה בסאות מסוויים אפילו כל שהוא מוכר ואין לקמן שמע״מ מאילו דיכין כ(כ״י נסס ס״ן) :

רלז המחזיר אחר דבר לקנותו וקרם אחר וקנאו ובו׳ סעיפים :

א (ס) המחזיר אחר דבר לקנותו או למכרו כין קרקע כין מטלטלים (נ) ובא אחר וקנאו ס נקרא רשע וה״ה לרוצה להשכיר עצמו אצל אחר כ(סור ס״ם נסס ר״ת) וי״א ● (סס נסס ר״ת ומפרי״ק סורס ק״י״ם) שאם בא לזכות בהפקר או לקבל מתנת מאחר ובא אחר וקרמו אינו נקרא רשע כ כיון שאינו דבר המצוי לו במקום אחר : הגה

לסלוקח אלא כפי אותו סך וכמו שנתכאר כן נמי ידו על העליונה אס הוא לוקחה דהכאל היה לוקח אלא כפי מה שנתן הוא כפדו וכפרים׳ פרשתי לעיל ונם דכתב הטור קנת נע״ם ע״ם : כה לעון הרמ״ם דאין יפסה אלא סמורה כניתו או שדה אל זה : כו סיכול לומר טול ע״ך ותכניך ע״ל סי׳ סע״ם עם יתכאר כדכרי הטור ומחכר : כז ואלא יתן לבעלי׳ כלום ואע״נ דנם זה הכותי מסתמא מיזל כתכירת השדה כיון שכח לידו כשקיפין כאנס מ״מ כיון דנתייאש אם נשאר לו זכות כו משלי כמלוק ושקרקין הכ״ל כם״ם דאין הישראל יכול לכרנו כוונתו דצריך לשתוק מ״ם תקנו שצריך סלוקח ליתן לבעל שלישי׳ ככ״ל כם״ם דיוק כרור ואלא כ״ם דכתב ו״ל * ובכח לא תאריכן דמזיל כתאם ומכר דהא לא נתאי לו בקרקע כאנס שכרי כאוכו לו כשפעתו לקמה תמנו כו׳ הרי דם״ל דוה לא מיירי אלא בכותי סלוקחו כאוכו ווה לישנו דהא כמור ונם כמכר כתכוהו לכותי שלקחוהו כשקיפין מישראל כלישון שפעם ואפ״ה ס״ל ליתן לכעל שלים נם לשכרתו ק׳ למה אלא שפעם ליתום אלא נמי תאריכן כיון דלא תכעו ואלי דאין עם אכותי ומקל לו כאוכו • ונם יתור נמור הוא לשכרתו דברי כתכוהו שם כפ״ז : כח דהא כדין מכרה כו׳ ו״ל כי׳ שם ס״ם ק״ן מכיון שעכר זמן שם״ל לשרעו ים רשות כידו לתכרו מכל שם מכרו כשעות מסויו אפי׳ כל שהוא מוכר כדין שלים שעשה שכ״ל ולכאון זה שכיאו כד״מ נ״כ כפ״ם וס״ם ור״ל כיון שלא שלם ישראל הקרקע לכותי כוה אין לו אלא דין שלים (אף אם ס״ל כל׳ המופ״ל דלא הוה שמכתי׳ אם לא יפרע לומן שקכ׳ לו אלא שיכיה לו רשו׳ לתוכר׳ וכדיכנו ככיוצ׳ כת״ם נסימן ס״נ) ואף ס״ת שכדיכיהן אין הדין כן אלא מסיק כפ״י שם סימן ק״ן כשם הרמב״ן שכתב ו״ל וכיון שתוכר זה כשל כדיכיהו אפי׳ אם היה קייס כדיכיהם אלו מכשלין אותו וסכי׳ רמיס לזכרינו ס״ם כ״י שסכיאו ואלא כ״ם שכתב אדין זה ו״ל ואם תכרה כשעות מסויו אפילו כ״ם מוכר לכעלים דוינן שלא ביקש כותי * לזכות אלא כמה שתכרה (כוונתו דאף שתוכר לכותי אם לא אפדהו כתוך זמן יהיה שלך לא ביקש הכותי לזכות אלא כפי מה שתכרה וקיבל דמיו ואלא כמה שעות שהוא יותר נתנה דיש לכעלים עדיין זכות כשהוא) עכ״ל ואלא נפיק כשל ס״ם לנעיין מקום מוצא דין זה וכתב שפעם מנשמו ואין שפעם לשעתו :

רלז ג נקרא רשע ומכריון עליו כ״ה שפעם תקנה רשע כוה : כ כיון שאינו (כשפקר והמתנה דכר שתנו תשל״כ כשכח לקנות דכר דיכול להשתדל לקנותו נם כמקום אחר אף שיהיה לו עיכוב כוה והפולקים ס״ל

דלף כתתנה והפקר בקרע רסב דכיון דזה כבר בא לקנותו ולקבלם ס"ן הסכי בכוחל כמה שכבר זכה בו ברמתן ועיין פרישה שם כתבתי פשם שני הדעת דמר מדמה זה לפלה שם יש הפקר ובא ג' וכפל עליים דתכן דברשות להסכי לכה ולדעתו אמנו כל ומן שלא נאלו כידע ומר מילך דהסכי פלה דכל עניניים מבדרים לפרישה לזכות נה ממ"כ דבר הפקר ותתנה דכה לפרקים ומין יודעים מימנה ס"ידרע לפרים : ג והקונה קרקע על מנר שנירו כו' המרדכי כתב דין זה בקונה שדה מהבותי דלית ביה משום דינא דבר אחרת כמ"ש בפ' קמ"ה ומור"ם ז"ל פתם הדברים וכתב הקונה קרקע כו' אפ"ם פתין בה משו"ד דינא דכ"מ ד' יכול בפל המ' (לקוש) ולקנותה ולא מקרי רסב ה דהני כמניפה וכן אם קונה דבר אחד ובא אחרינו (ב) ויוכל לקנותו בזול פתינו מונה לקנותו כך במקום אחר טוי כמו מניפה ויוכל לקנותו כל זמן שלא זכה בה הקונה (תפרי"ן בתבונת בית ל"ם) :

ו"א דלא שנא : ה (הר"ן בקידושין פרק הפותר)

סג"ם ובשרה ברשתונה ברלח עיקר ו ואפילו לשברה זו דוקא בשני אבל בשטיר לא אם לא (בדבר) שפינו מנוי דאו אפ' בשטיר מקרי רסב ות"ל ס' קנ"ו סעיף ס' (רשב"ן) וכ"ן לא מיירי אלא בשכבר שפקו אדמים שכיניהם ומין אפוערי אלא הקניין ה (מרדכי פרק ח"ם) אבל אם מקוערין אדיין שפקה שבמוכר רוצה בכך והקונה רוצה יותר בזול מותר לאחר לקנות ז בין אם המוכ'כותי או ישרא'ים מי שכת'שבו לשכור בהלוך'מן הכותי' ה (אסר"ם פאר"ום סמ"ג) נבול בשכירו' בתים מן הכותים וה"ם במקו'שנהגו לשכור בהלוך'מן הכותי' ה (תוס' פ'הפומר לרעת ר"ת) אסור למלמר להשכיר עצמו לכ"ה שיש לו מלמר אחר בכיתו אם לא שיאמר הבע"ה אין רצוני לעכב המלפר שלי ט אבל אם שכר בעל הבית מלמר אחר יכול בע"ה אחר לשכור אותו מלמר עצמו ז

ג ויבול לקנותו בזול אע"ג שהמוכ'ן בהרוסין ע' מוקף שבתים בעני בכפי שבו"ם ס"ם בהדבר בתב ואפילו לקח בשעות מכרי דתין פוסיף ומכר הוא מין למלך :

רלח ד ופוף שמיר שקנה כו' ורלח בפרמב"ם פ"ר מה' מלוה דמלך אין שכר מלוה למכירים אלא בת"ח שהוא רפוי בשכר אבל אם בת"ח ואינו רפוי אין לו שכר :

רלח כותבין שטר למוכר ולא ללוקח ובו' סעיפים :

א כותבין שטר למוכר שמכר שדהו לפלוני ב אף על פי שאין אותו פלוני לפנינו ג (ד) והוא שמיר הקנה לו השדה בקנין ג או שהעיד על עצמו שכבר קנה באח' מדרכי הקנין ובלבר שיהיו הערים מכירי' ד השמות שבשטר שזהו פב"פ וזהו פב"פ אבל

רלח

א מין שומעין כו' וכ"ש ב"פ כתב שטרא"פ והרא"ם מולקים ומכיאו ע"י לעיל סי' ל"ג ס"ו וכן הרב מביא שם ס"ר סיים מולקין : ב כריך לפניה רמיים ע"ל סי' ל"ג ס"ו : ד מיקבל מחתום כו' ל"ל ס"ס ל"ג ס"ו סי"ז : ה ס"ר ומחתם ל"ל סיחן מ"ם ס"ג : ו ונ"שטרות כו' ומ"ש

רלט

א לכתוב מחר כו' ומפי' הפרדס מגחן יכולין לכתוב לו וס"ג מין לפלוני ספרי בפנס דזילי בכפים כמ"ש בתשוב' מביאו ע"י לעיל סי' מ"ג ס"ג ובתבו הרב בס"ח לעיל סימן מ"ג ס"ב : ב ולפ"ז מוחן שבו כו' ס"ס מוחן שבו כשכותבין בו מיד ובתבו : ד ספרי מכר כו' ותחתם ס כתב בסור ע"ל מפס מכר בניהן וכתב לו מחצרי"ם למוס פקדים זמן מצרי יהיה תשות למוכר ויחזור ויקנה קרקע מהלוקח ויעשה לו שטר מלוחה מזמן כו' ולפ"ז יהול מחתו בשטר שכתב לו שהוא לפ"ה כורך דמ"ש בשטר שכתב כמכתים דפלוני מרבה"ג סימן כ"ב רף קס"ט ע"ב וכרלקמן סי' רמ"ב מ"ם (מכל בפס"ח מחלוקין יהול ממנו בשטר עצמו ובפל מחוב בזה וכפל יחן לו בשטר עצמו כך מירכם ליה יכחוב בשומר מחם) כ"ל ולפ"ה כתב מרחק רבה"ס רף קפ"ב ע"ב בני שטר מכר דמירכם ליה לכתוב שובר כו' ס"ה דהם בניה"ם הוא דקאמר בפ"ם נמי שכי דמירכם ליה וכחוב לו שובר ולפ בני שטר מכר ע"ם : ג מכי

ם אבל אין כותבין שטר ללוקח אלא מדעת המוכר ויש מי שאומר ° (סור ס"ב בפס רמ"ן) שאפי' קנו מהמוכר שהקנה לפלוני שלא בפני הלוקח ובא הלוקח שיכתבו לו השטר (כ) אין שומעין לו שלא אמרו את' קנין לכתיב' עומר אלא בפנינו : מנ ° (מרדכי ס"פ המוכר פירות ובשו' רשב"א סי' תתקפ"ג) מי שבא לפדיס ואמר כית פים לי בקוס פלוני מכי נותנו לפלוני תע"פ שאין הפדיס יודעין מס ים לו בית בקוס פלוני אי יכולין לכתוב דמרי לאין מפיקין רק מדתנה ומס אין לו מחלה בתנה כ"ל :

ב הלוקח נותן שכר הסופר אפי' במוכר שרהו מפני רעתה : ג ° (סור ס"ר בפס ר"י פלני) יש מי שאום' דהא דכותבין שטר לעצמו שכב' קיבל המעו' מיד הלוק' ואם לא כתבו כן כשיתבענו לרין ליתן הדמים (ג) צריך להביא ראיה שמכירה זו היתה מדעתו ויש מי שאומר ° (סס ס"ם בפס הרמ"ם) שאפילו העידו על עצמו (ד) שקיבל המעות : אם משמע מתוך השטר שהמקח הוא מדעת שניהם אין כותבין ויש מי שאומר ° (סס בפס הרמב"ן) שכותבין מ אפילו לא העידו על עצמו שקיבל המעות :

מנ ° (סור ס"נ) שטרי שטר זה מינו מכרים פלוקח שיקנה דמינו מלה לרמיים ולכן הלוקח נמחן נ"כ לומר שכבן בחצות ° (רשב"א סי' אלף קל"ו) שטר מכר שלא כתב כו שכוס שמקח רק עכיין במקח בשטר כפר : ° (רשב"א)

רלט מי שבא ואמר אבד שטר שטר קנייתי כיצד כותבין לו שטר אחר וכו' ב' סעיפים :

א מי שבא ואמר אבר שטר שהיה לי על שדה פלונית שקניתיה מפלוני ו שומעין לו (ו) לכתוב אחר :

מנס ° (רשב"א) וס"ס בתשלה בשקנה יכולין לכתוב לו כ' (ז) ונ' שטרות בכס"נ : וכותבין בו שטר זה ביר פלוני כדי שלא יוציאה מידו המוכר ולא יורשיו ויש מי שאומר ° (סור ס"ב בפס ר"י ופ"ל סימן מ"ם ס"כ) דרוקא מזמן ראשון (ז) ולא מזמן שני ראיכא למיחש שמא אח"כ חזר ומכרה למוכר ומוציא אחר כך זה (שטר) השני שזמנו אחר המכירה שמכר שיאמר ז הררית זביניה ממך :

כ אע"ג ז רשטרי חוב המאוחרים כשרים ד (ד) שטרי מכר המאוחרים פסולין אם לא פיר"ש להם שהם מאוחרים : א שני

מין שומעין כו' וכ"ש ב"פ כתב שטרא"פ והרא"ם מולקים ומכיאו ע"י לעיל סי' ל"ג ס"ו וכן הרב מביא שם ס"ר סיים מולקין : ב כריך לפניה רמיים ע"ל סי' ל"ג ס"ו : ד מיקבל מחתום כו' ל"ל ס"ס ל"ג ס"ו סי"ז : ה ס"ר ומחתם ל"ל סיחן מ"ם ס"ג : ו ונ"שטרות כו' ומ"ש

רלט

א לכתוב מחר כו' ומפי' הפרדס מגחן יכולין לכתוב לו וס"ג מין לפלוני ספרי בפנס דזילי בכפים כמ"ש בתשוב' מביאו ע"י לעיל סי' מ"ג ס"ג ובתבו הרב בס"ח לעיל סימן מ"ג ס"ב : ב ולפ"ז מוחן שבו כו' ס"ס מוחן שבו כשכותבין בו מיד ובתבו : ד ספרי מכר כו' ותחתם ס כתב בסור ע"ל מפס מכר בניהן וכתב לו מחצרי"ם למוס פקדים זמן מצרי יהיה תשות למוכר ויחזור ויקנה קרקע מהלוקח ויעשה לו שטר מלוחה מזמן כו' ולפ"ז יהול מחתו בשטר שכתב לו שהוא לפ"ה כורך דמ"ש בשטר שכתב כמכתים דפלוני מרבה"ג סימן כ"ב רף קס"ט ע"ב וכרלקמן סי' רמ"ב מ"ם (מכל בפס"ח מחלוקין יהול ממנו בשטר עצמו ובפל מחוב בזה וכפל יחן לו בשטר עצמו כך מירכם ליה יכחוב בשומר מחם) כ"ל ולפ"ה כתב מרחק רבה"ס רף קפ"ב ע"ב בני שטר מכר דמירכם ליה לכתוב שובר כו' ס"ה דהם בניה"ם הוא דקאמר בפ"ם נמי שכי דמירכם ליה וכחוב לו שובר ולפ בני שטר מכר ע"ם :

ב הלוקח נותן שכר הסופר אפי' במוכר שרהו מפני רעתה : ג ° (סור ס"ר בפס ר"י פלני) יש מי שאום' דהא דכותבין שטר לעצמו שכב' קיבל המעו' מיד הלוק' ואם לא כתבו כן כשיתבענו לרין ליתן הדמים (ג) צריך להביא ראיה שמכירה זו היתה מדעתו ויש מי שאומר ° (סס ס"ם בפס הרמ"ם) שאפילו העידו על עצמו שכב' קיבל המעו' מיד הלוק' ואם לא כתבו כן כשיתבענו לרין ליתן הדמים (ג) צריך להביא ראיה שמכירה זו היתה מדעתו ויש מי שאומר ° (סס ס"ם בפס הרמ"ם) שאפילו העידו על עצמו שקיבל המעות : אם משמע מתוך השטר שהמקח הוא מדעת שניהם אין כותבין ויש מי שאומר ° (סס בפס הרמב"ן) שכותבין מ אפילו לא העידו על עצמו שקיבל המעות :

מנס ° (סור ס"נ) שטרי שטר זה מינו מכרים פלוקח שיקנה דמינו מלה לרמיים ולכן הלוקח נמחן נ"כ לומר שכבן בחצות ° (רשב"א סי' אלף קל"ו) שטר מכר שלא כתב כו שכוס שמקח רק עכיין במקח בשטר כפר : ° (רשב"א)

רלט מי שבא ואמר אבד שטר שטר קנייתי כיצד כותבין לו שטר אחר וכו' ב' סעיפים :

א מי שבא ואמר אבר שטר שהיה לי על שדה פלונית שקניתיה מפלוני ו שומעין לו (ו) לכתוב אחר :

מנס ° (רשב"א) וס"ס בתשלה בשקנה יכולין לכתוב לו כ' (ז) ונ' שטרות בכס"נ : וכותבין בו שטר זה ביר פלוני כדי שלא יוציאה מידו המוכר ולא יורשיו ויש מי שאומר ° (סור ס"ב בפס ר"י ופ"ל סימן מ"ם ס"כ) דרוקא מזמן ראשון (ז) ולא מזמן שני ראיכא למיחש שמא אח"כ חזר ומכרה למוכר ומוציא אחר כך זה (שטר) השני שזמנו אחר המכירה שמכר שיאמר ז הררית זביניה ממך :

כ אע"ג ז רשטרי חוב המאוחרים כשרים ד (ד) שטרי מכר המאוחרים פסולין אם לא פיר"ש להם שהם מאוחרים : א שני

מין שומעין לו לכתוב לו שטר פלוני מפלוני כו' דנס בזה מין שומעין לו דאף דמ"י לפוניה בשדה מיד המוכר בשטר הוה מ"ם יכים קנס קול בזה שפלוני מכר שדיהו ויזילו ככפי או שום שפס שם' ומ"ם דהוה מ"ם דהוה זה דומה למ"ם בפני זה שומעין למוכר לכתו' לו שטר שמכר שדיהו לפלוני כו' דנ"כ פי' דהפדיס כותבין מיך שפלו' מ"ל כן פיכתבו כלו' הפכיתו לזה שכיכן וכפ"ם לפי' בפתוך כפס הרמ"ם ופס שומעין לו כיון שפל פרוב יש בתולת שכח בשדה לזכין לפדם פלא בפניו מה מין כן כמיר' הלוק' בן שפל פרוב מין כו בתולת שנלה לפמוכר ופמ"ם עוד מזה כדרישם : ו כשפעידם על פנמו פי' וכן כותבי' בשטר מכירה שבא לפניהן ומ"ל חוו עלי עדים מיך שאני מקנה שדה פלוני לפלוני וכבר קנתי מתנו כל דמי המכירה וע"ם ופס לא כתבו כן פי' פלא נכתוב בשטר שכבר קיבל כל דמיהם חזי כשיתבענו כו' : ז אם משמע מתוך שטר כו' מין כותבין כן הוה נ"כ ל' הטור ופל' דסוק דמשמיל כל' בשטר דמיירי בשטר כתוב לפניהו ופיים בהין כותבין וע"ל דס"ק אם מקנה שיכתבו לו בהופן שיהא משמע מתוך שטר כו' מין כותבין ושמעם כבר כתבתי מזה דשמע יגרום לפלוקח כו שפשטר שמקו' לאר' : ח אפי' לא פעיד' כו' דלמא כל כמיני' דמוכר לפונים מעות מ"ד זה שכתוב בשטר שקנהו מתנו כיון דלא נכתב בשטר שפלוקח הפכיס על שקנין ואפשר שגם פי"ם קמאי ס"ל דאין המוכר יכול לפונים מעות בשטר כזה מיד פלוקח מ"מ ס"ל דלא יכתבוהו מזה דיטרפוהו פלוקח בדיבה ולייני לפכם :

ז שומעין לו לכתוב לאר אם' שהני שהם כתבו בשטר שלוה כתבוהו בטור ובדברי המחבר כפי' מ"ש דאין שומעין לתלוה כבא ואחר שכבר הלוה ויש לו שהני שהם כתבו לי לאר אם' שהני שהם פס"ם כ"ש מכקש לכתוב שטר לנכות כו דאל"כ למה לו שטר ויש לפום שחה לא מבד הו מבדו

רמ שני שטרי מכר על שדה אחת מזמן אחד ובו׳ סעיפים:

א (ג׳ רמב״ם פ״ם מזכיים דין מ׳) ג (ג) שני שטרות היוצאים על שדה אחת בשם קונה אחד ואין זמנם שוה ב אם היה הראשון מתנה והשני מכר לא ביטל האחרון את הראשון שיש לומר שלהוסיף לו אחריות חזר וכתב בשם מכר אע״פ שלא היה כתוב שם אחריות שאחריות טעות סופר הוא וכן אם הראשון מכר והשני מתנה קנה השדה מזמן הראשון שלא כתב לו שטר מתנה אלא ליפות כחו ג משום דין בן המצר: סג״כ ד (תוס׳ וסמ״ג ס״ב) ד או לפחות דכרים שמתנה עדיפא ממכר ה ונרין שלא ירפה כך״ד רק הפקרון ו דהם מרפה סניגין קיימין ז (סמ״ג) ח (סמ״ג כשם הרמ״ה) ט (סמ״ג כשם הרמ״ה) ו דהם הפקרון במכר מע״פ שמרפה סניגין בכ״ד סניגין קיימין ד (סמ״ג כשם הרמ״ה): ב ה (סם ברמב״ם דין מ׳) היו שני השטרות במכר אע״פ שניהם במתנה אפ הוסיף בשני כלום הרי הראשון קיים ז שלא כתב השני אלא מפני התוס׳ ואם לא הוסיף בטל שטר חשני את הראשון ואין לו אחריות אלא מזמן שני (ב) לפיכך ח כל הפירות שאכל הלוקח מזמן ראשון עד זמן שני סחזיר אותם ט ואם היה

רמ ג סני שטרות כו׳ עיין בכעל הפיסור דף ע״ב ונ׳ ובחשובת רמ״ן שמון סיימן ק״ם כגרין זה ובחשובת מבי״ם מ״ם סי׳ קי״ם: ב לפיכך כל הפירות שאכל כו׳ כן הוא ג״כ לשון הרמב״ם אבל הסור כתב ז״ל והמוכר או הבנתן נוטל הפירות מיד זמן השטר שכני ונדריים כתבתי דים כ״מ כיוצייסו דהשוך ס״ל דדוקא הפירות שהם בעין נוטלם המוכר אע מכונן אבל מה שהכר אבל הלוקח או המקבל ג״כ לשלם וברמב״ם ס״ל דכ״ל אבל הלוקח ובכרי תמוהין דהם מרפה נשרפ״ם ובדמי להריף דדעת מרפ״ם היפ כמ״ם בשור (הנ״ם ועיין בשפתו) ועיין בכ״מ בשם מתוספות: ג מפור

על

ולקחתיו ממנו סניף ושטר שבכתב מתנה ומן המוכר או הבנתן דקנה מיד המוכר וקנה מהלוקח כל כמ״ג סמכינן דקנה מיד המוכר ומן המכירה ומן המכירה ומן המכירה

על אותו שרה חוק למלך בכל שנה הנותן או המוכר נותן אותו
החוק עד זמן השטר השני :

סנה ס (ר"ן פ"ק כתובות) וכ"ש אם כתב לו תקלה שדה פלוני יורד
ומת כ"א שדה · ש"מ שאומר תנו מנה לפלוני וחזר
ואמר כך אין לו אלא מנה מפני שהוא לא אמר פרוד תנו ס (תרומת
שם וכ"ת ס"ק ג') :

ג ס (שם כרמב"ם פ"י) יש שטרות שזמנם ביום אחד והם
כתובין על שדה אחד בין במכר בין במתנ' אם (אין) דרך
אנשי המקום לכתוב שעות הרי הכרב (ג) מסור לריינים יכ
(ד) כל שירצתם נוטה להעמיד שדה זו בידו יעמידו :

סנה ויש מקיל דבדיני שוד דדייני רק (ה) כדיין מוחזק
וכקרקע ס (שו"ת מ"ג כשם ר"ת ותרומת ס' מי שהיה נשוי ס' ויש
מקילין) דשק כמטלטלין כל שאין מקח מוחזק כאן :

ד ס (שם כרמב"ם פ"י) כר"א בשטר שאין בו קניין אלא יג
קנה שדה זו בשטר זה יד שאין אנו יודעים מי הוא
משניהם שהגיע שטרו לידו תחילה טז אבל אם בכל שטר מהם
קנין כל שקדם לו הקניין זכה ויש אלו הערים וכן אם היו שם
ערים שזה הגיע לידו שטר מתנתו תחלה קנה הראשון :

סנה מי שנתן מתנה לחבירו וסי' לו מקנה נתן לו כנון שנתן
לו קרקע או מקוה כב"ח ומנר לו מנרי' ומקי"כ נתן לאחר
מקוה כב"ח שתם או קרקע שתם ולא מנר לו מלריס יש לומרים
דמחרינן ממה מקוה או קרקע לאחרת נתן לבני ומתניה רמשנה
קיימת ס (ריטב"א) וי"ל ס (כ"י ס"פ רב"ג כשם רשב"ם) דמחרי' ודאי
לא כיון אלא על מקוה או קרקע כידוע לו ומאחר שיון יודעין שיש
לו מקוה או קרקע מקרת קנה בשני ודוקא שמתנת ס"ח כיכול
לא זוז כמתנתו אבל במתנת בריא קנה כרמב"ן ס"ח :

הלכות מתנה

רמא חמתנה במה תתקיים וכן המחילה והנותן דבר שאינו מסוים וכו' ב בשעיפים :

א ס (רשב"ם רפ"ג דכוכים) (ו) הנותן מתנה לחבירו ו בין קרקע בין מטלטלים אין המקבל
זוכה כה ב אלא באחר מהדרכים שהקונה זוכה בהם וכיון שקנ' באחר מהדרכים ההם אפי'
שלא בפני עדים קנה ג אם שניהם מודים אבל בדברים לא זכה המקבל אלא כל אחר יכול
לחזור בו ואם אמר ליתן לחבירו ד מתנה מועטת אם חזר בו יש בו משום מחוסר אמנה :
ס (המגיד משנה שם)

בג"ס וע"ל סי' רמ"ט ולעיל סי' (ז) ר"ד בשיטה ס' רשזכן שאחר לשמעון כיח של לוי כתיב לך
ס (ריב"ם סי' ר"ו) אע"פ שלוי מקבל קנין לקיים דבריו של הראשון ה היינו כלום :

כ ס (נמוק"י שם ד"ה נתן) (ז) מחל לחבירו חוב שיש לו עליו ו או נתן לו הפקרון שהיה
מופקר אצלו ה"ז מתנה הניקנית בדברים בלבד :

בג"ס ס (מרדכי פ"ק דשבועות סי' ז) (ח) אפי' יש לו שטר או מעכון עליו אפי' בני בני מחילה
מקילה

שטר זה שלא יוכל להשתמר לאי הקנה תקלה דייניו בכח שודה דדייני ואם הן לפניהם וכשתומין ע"ז תשתומי ע"ז דייניו ע"פ פרוטין ולאחרי שלו הקנה בקנין תקלה לו תקלה יתבטל ע"פ :

רמא ג כיון קרקע כיון מטלטלי בשטר כוסף וכמ"ש בדרך שנקנה בו ופשוט הוא : כ שלא כמ"ש מהדרכי
שהקונה זוכה בכם והן מכוחרי' בשטר וכדברי המחבר אפי' ק"ן והלכה ע"פ גם כאן פרש השטר קנין מעכון : ג
אם שניהם מודי' לו נמר' דלא מיבריע שדלי לשקרא (וכ"כ בשטר בסי' קפ"ט) פי' משמשה שתא לא יודו זה לזה : ד
מתנה מועטת דהלו כמתנה מרוכה לא שמחבר של מקבל מעולם שיתן לו בשעת מתנה מרוכה כזו וכמ"ש המחבר בסי' ר"ד ס"ע
בהדי' ס"ע ולא ס כש"ס דתקלה בשעתו בשעת מרוכה לא היה דעתו מעולם ליתנו לו ע"פ וכ"ש בשעתו כמ' בסי' רי"ד כמ"ש *
במחבר שם : ה היינו כלום כרמה דשף אם רשוכן עשה ק"ן לשמעון על הבית וכדרך שקנוהו בחתונת שפ"ה היינו כלום לפי
שקנינו של רשוכן היה בדבר שאינו של וכיון דבחתונה דרשוכן לאו כלום היה קנינו דלעי ג"כ לא של כלל דהא לא קנה אלא לקיים דברו של
רשוכן ודברו של רשוכן לא אלו : ו או נותן בשקדון שסיה מופקד אצלו אפי' שסיה מופקד כיד המקבל ודקדק וכתי' בשקדון ל'
כתן משום דל' מחילה לא שייך כדבר שהו' בשיו ביד המקבל אלא דוקא כשוב שסייב לו דלהלכה כתבה ואין כאן · וז"ש מור ס"ס כ"ס
אחר וה ז"ל אבל אם הוא עכן ביד מכירו וע"ל מחול לך היינו כלום אלא ס"ל שמקבל אם מור ס' כיון שעות לאחר כיון
שעות נופל כיון כן ביד המקבל כשוב דמהנו ל' מחילה וכיון שם ביד בעות בקדון דלא שכיני ל' מחילה ואפשר דמורם דעילתא נקט
דאין דרך להפקיד שעות אלא שמוכן בקרקע משא"כ בשפון וביותר נראה דכל דבר שהוא בשיו נקרא שפון אפי' שעות אלא
שאין ש"מ כר"ס קנ"ל כשריפה ע"פ ז אפי' היה לו שטר או מעכון כו' כי ונרך הנותן להקונה להמקבל בשטר
או המעכון אחר שמחל לו קנבו :

ס כל מקום דמסיק ס"ל קנין מי שקנה לו כמכי עדי' משו"ה כו' נס בצריך קנין סוה"ד סכי כל סתם מכשיטי ו"ת וכן כתשובת הרש"ס כתכו סל"מ ומור"ס קנ"ע ר"ס קנ"ה גלא לרכות' כת"ס קנין דל"ת כיון דס"ל קנין כלל וסוה נמ נסקנות ורכי ני' דעתו דלא נמי לסקנות לו גלא נקנין מלימת' וס"ה דדעתו היה דלא יהיה קנין כ"ת כעדי כמריס קמ"ל וכן סוה מסרי"ק וכביאו נד"מ ס"ס : ע כל מקילה כעשות יכול לחזור בו כו' וכן הדין נפקדקה כעשות ס"ל סימן י"ב וס"ס כ"ה ולעיל סי' ר"ו וכי"ד סי' קפ"ס כמסכון סדיבו לחבירו ואומר לו אם לא אפר"ך תוך נ"ם יהיה שלך דכל כפירות שלכל אמר נ"ם צריך לשלם לו ע"ם כדברי סטור וכמקבר : יוד שכל לאמר שנטל מה שנטל נטל כו' ככר נתפר דלא צייך ל' מקילה כ"ם לדק שביד חבירו וחינו כעין וע"ל דה"ל מיירי דכתן לו נמקילה וכתב"כ המוכיל ולא נה כאן לדקדק כל' הכתיבה אלא למדנו חימת יכול לחזור בו ועיין בתשובת רמ"ה שכיאם בה"י דכתב ומסיק כעשה דין זה דאף אם היה מקילה כעשות כו מקילה וע"ל דכווכת דוקא כמקילה כעשות כזו שע"ל מתנל' ליטול זכעין שכתב הטו' רמ"ו נסכוכתו כל ככסיו לחבירו כסוברו שמת בכו ואיכך דקאמ' שם אית"ם עור שם לו ע"ד שכת' הטו"ם קנ"ד סל"ם ז"ל מקילה כעשות כי הני דלא סוכח מקילה שכ"ל דכשעו' הוה סוה מקילה שכ"ל ס"ם : יא ומ"ם לכל קרקע לא כו' כעשה משו' דלא שייך מוסיף כקרקע דכסוקת כעליה פומד' : יב ומ"ם מנה שיש לי כיד תנהו כו' סייכו כשהיו כמעמד שלשתן ונמ"ם נסי' קכ"ו : יג ס"ל ופיין לעיל ר"ס ר"ע ונהרכה כוסקלות כתו' ופ"ל סי' רכ"ו ועשות סוה דמ"ם שם סיכו דומ' לזה דשתם שם"כ כלומר כל שאר כבית זה שלי מוכר לך דחיכו מכור ס"ם משום דנס מיכו חיכו ידוע דיכול להיות דחיכו שם שלא תנן ופ"ר : יד ומ"ם מור"ם ז"ל ופי"ם ס"כ שפי ס"ל לכתוב ולקמן סי' רל"כ שם שם ס"ז כתב הטור כשם ברמב"ם שפין שלם מקנה לחבירו דבר שאין לו קלנה ושהוה שולק ע"ז ונפרישה כתכתב דמיון לזה מלומר בית שביתי שלי מוכר לך שכותב לו עליו שכתב הטור ונמחב' שם ס"ם רי"ד ע"ם : טו הוה מתנה לאותו דבר שפירש שלא נרש מתנלי לו כו שלק ולא ל' שלי ולמה נפיו כו שותפין דקנה ס"ב הוה של המקבל כדבר זה ושל שנתן כשמותר ופ"ר : טז יכול לחזור כשירצה פי' לאפי' לאחר שנרש מהכותן ע"מ לחזיר והקדישה ולחזיר דשוה מתנה כיון שלא אמר ע"מ שתחזיר לי וכמ"ם הטור ולמחבר לאחר זה : יז לא מהני שם כיתן לו ע"מ לחזיר נראה שכיינו דוקא כדבר ליתן לחבירו שמשתע שכדר על דעת שכירו מ"ה נראי ליתן לו מתנה נמורה שכל כדר לו כשכא שתם ליתן מתנה יכול ליתן לאפי' ע"מ לחזיר וכמ"ם מור"ם ז"ל כי"ד ס"ם רנ"ם וסוה מדברי ר' ירוחם שכיאוהו סכ"י שם ומ"ם כאן סוה מדברי ריב"ם ואין לומר דשלי מהדדי דל"ב לא ס"ל לומר"ם לשתום כי"ד כדברי"ו וכן כריב"ם וק"ל : יח לא דהאומר ע"מ שתתן לי כו' ר"ל כשלמא לאחר כן וכמ"ם בס"ם סוף סי' קמ"ג ונס לעיל בסי' ר"ם ס"ו ולקמן בסי' רמ"ו ס"ג כ"ב כטור ומחבר ומור"ם וסוה מהנמר' וה"ל דנס כאן לאחר' כשעת המקבל דאין היורשין יכולין לקיים התנאי ולקבל המתנה (כיון שאמר שתתן כו') קמ"ל דשתי הכא : (הנ"ם וכב"י בסי' ר"ו מפשי"ם כשם רשב"ם דאומר שדם נתונה לך על מנת שתתן לי בכל שנה ס' זהו נותן לו כל ימי חייו אח נותן ליורשיו כשנים שכתים לאחריו לא מן כשניה שעברו כשיי"ה אם ואח שלא ולא קיבל כחייו נותן הוא לבניו וכ"ב כ"י פ' המוכר אח שביח שכ"ל ד"ח שם שכיאו) : יט ומשל"כ בתנאי בניתין הטעו' דשם מסתמ' לעשור' קא מכוון וכשי מינס שפקע דוקא : כ ואח כו' פי' הטור : כא פשו' מלשלם ורשב"ם שפ' יש נוסלין כתב דאפילו כשנידה ואכידה פשור לחזיר עלים שלא שמר מוב קונס ומן סורתו לו וכד"ת שכיאו :

ם סחום לחבירו כו' כ"ל דשכא שייך ל' מחילה לפי שכשיטול מה שיבשם נלא רשות יהיה לו מביאם עליו ושפיר ממל ליה מהביאם משפ"ב כשים לפ שפין כיד מבירו ומבירו מחיבו רוב לישטל שלא מדעתו ש"ב אין שייך לומר ממול לך ומם מביאם יש לו עליו שימחול לו ועוד שפשר לומר דכשן מיירי שיטול כשבים ומכותן שכמו שלא ירצו מם שיטול מן הממון מן כחם מסלמלים וכל זם

מחילה בדברים שבלמ"ח ח כ"ת דמחילה אינה צריכה קנין מי שקנה לו לפני עדים פסולים ס"ה מחילתו מחילה ◦ (מהרי"ק שורש ס' ; ופ"ל סי' ריס סימן קנ"ב ולשון מחילה אינו שייך אלא כמתנת שכייב לו ◦ (תשו' הרש"ב כלל ב' ס"י ומהרי"ק שורש ק"ד) אלא שם שיש לו שפקפ ביד שכירו ואמר ליה מקול לך אינו כלום ופ"ל סימן ר"ם שפיף ד'מרדכי מחילה . אלא שכיקש שכירו שימחול לו שכופה שים לו עליו ואמר יפי כדבריך הוי מחילה ◦ (מרדכי רפ"ק דשכועות ופ"ל סי' ר"נ סי"ו) אע"פ שלא אמר כפירוש ט כל מחילה כעשות יכול לחזור בו אפילו קנו מינים ◦ (מרדכי שם ומהרי"ק שורש ק"ו) :

ג ◦ (רשב"ם) (י) המוחל לחבירו מה שיטול מנכסיו יכול לחזור בו קודם שיטול ' אבל לאחר שנטל מה שנטל ונטל ורוקא מטלטלים יא אבל קרקע לא אפי' דר והחזיק בה וכן האומר לחבירו יב מנה שיש לי ביד תנהו לזה קנה ואין אחר מהם יכול לחזור בו כמו שנתבאר סימן קכ"ו :

ד ◦ (טור ס"ו נשם רמב"ם) (ו) י"א שכשם שהמוכר צריך לסיים המכר כך הנותן כיצר הכות' לחבירו קרקע מנכסי נתונה לך או שכתב לו כל נכסי נתונים לך חוץ מפקצתם הואיל ולא סיים הדבר שנתן לו ואינו ידוע לא קנה כלום ואינו יכול לומר לו תן לי פחות שבנכסיך עד שסיים לו המקום שנתן לו אבל אם אמר לו חלק כך וכך בשדה פלוני הואיל וסיים השדה אף ע"פ שלא סיים החלק נוטל אותו חלק מהפחות שבאותה שדה וי"ח ◦ (מרמב"ן ומור"ם ופר"ן פ"ק דיבמות) ואומרים שבין במכר בין במתנה יכול להקנות דבר שאינו מסויים יג (ופ"ל בריס סי' ר"פ ופסמין ס' סעיף כ' מרין זם) :

יא ◦ (טור ס"ו נשם רמב"ם) יש מי שאומר שהנותן מתנה לחבירו אינה מתנה אלא אם כן שיהיה ברשות הנותן שתהא ברשות מקבל לעשות בה כל חפצו בר"א שנתנה לו סתם אלא שניכר מתוך מחשבתו שאינו מכוין ליתנה לו שיעשה בה כל חפצו אבל אם מפרש אפילו אם נתנה לו על מנת שלא ליתנה לאחר או שלא למוכר' או שלא להקרישה או אפילו על מנת שלא יעשה בו דבר אלא דבר פלוני טו הוי מתנה לאותו דבר שפירש בלבר :

ו (י) הנותן מתנה על מנת לחחזיר בין מיד כין לזמן קצוב או כל ימי חיי הנותן או כל ימי חיי המקבל הויא מתנה לזמן הקצוב בין קרקע בין בטלטלין ואוכל הפירות עד אותו הזמן והוא שמחזירה לנותן לזמן הקצוב (יא) אבל אם אינה מחזירה נתבטלה המתנה :

נע"ם ◦ (רשב"ם סי' פנץ) (יב) לא קנה לו זמן להחזיר יכול המקבל להחזיר לו כשירצה ואם סוא דבר שצריך לנותן כגון שהוא מתרוע כימי הקג ואמר ע"מ שתחזירו לי סרולאי כוחבו שיחזירו לו כעוד שצריך לו וצריך להחזיר לו מיד ואם אמר ע"מ שתחזירנו ולא אמר לי טז יכול להחזיר כשירצה שנודר להחזירו ליתן לו מתנה יז לא מהני שם נותן לו ע"מ להחזיר ◦ (רשב"ם וכ"י סי' ר"ז ומהרי"ו) :

ז לפיכך הנותן שור לחבירו ואמר ליה על מנת שתחזירהו והקרישו והחזירו ה"ז קרוש אבל אם אמר ליה על מנת שתחזירהו לי אינו קרוש שלא ההנה עליו שיחזיר אלא דבר הראוי לו :

נע"ם ◦ (טו"ל סימן ר"ם ס"ו) הואמר להחזירו סדה זו נתונה לך על מנת שתתן לי ר' זוז ותת כניו כותבים לו והמתנה קיימת יח אע"נ דהאומר על מנת שתתן לי ולא ליורשיו קאמר מהני הכא דלא כיון רק שיתנו לו וכרי כתנו . המתנה שם מחזירו לתת לו אפף פלוני יכול לתת דמי האפף יט מה שאין כן (י) כתנאי כניתין : ◦ (רי"ו כי"ם ס"ם וכ"י שם ס"ו)

ח ◦ (סר"ן פ"ק דקידושין ומ"ם שם) נתן שור לחבירו על מנת להחזירו בתוך שלשים יום כ ומת בתוך הזמן כא פטור מלשלם :

ט כל

כה כין שהתנה שנותן בין שהתנה שהמקבל כו' ע"ל ר"ס ר"ו שסולק הרמ"ס כאם המוכר שהתנה תנאי שסוגת לטובת שלוקח ולא מקשה ולא תנאי כ"א שטוחי תיבי אם לא שהתנה כין שהתנה שנותן ע"מ שתתן לי כגבדו כך וכך או שהתנה שהמקבל וה"ל תן לי וה ע"מ שתתן לך או שעשה לך כגבדו כך וכך או מיירי שהתנה בתחלת החקח ד"ל דמדעתא דהכי דוקא נתן לו שנותן התנה : כו אבל אם אמר ע"מ שלא תעשה כו' דלטולם מוקמינן מסתם' שכשאר הדכר כתו שהיה מעיקרא ת"ס צריך לפרש רואים שהתנה הדבר ולא קיי"ל התכלי : כז כתבטלה שהתנה מעיקר' ובשאחרה כיד אביו לטון שעו דכל שאומר על מכת כאומר מעכשיו ואם נתקיים התנאי נתקיים שנותן שהתנה מעיקר' ואם לא נתקיים התנאי כתבטלה שהתנה מעיקר' וכל' שהמכר כן הוא ל' העור שלא שקיבל ופש"ר שם כתבתי דהטור לכתוב דכתבטלה מעיקרא ובשאחר' כיד אביו משום דמיירי כשהתנה ע"מ וכשאינו ע"מ קי"ל דאף אם נותן כל' שהתנה כאלו נתנו לו כל' ירושה ואין לה שפסק וכמ"ש בשור והמשכיר ר"ס רמ"ח ע"ש . ומ"ש ה"נ לא שמרי' דיל' שהתנה מיד כאו זה שכישל התנאי מ"ש הוכר' לכתוב דשאני הכא דשהתבטלה שהתנה מעיקרא ואלו לא יצא מיד אביו משום ע"ש וכ"כ שם כתשובת הרא"ש : כח וכתב' אחר כך לאחר ולשתם שהתנה אין לה שחריות : כט אין שנותן צריך ליתן כו' ומ"ש שנותן שוחר על המוכרו לו שחריות דשכשיע שרפוהו מיד שהמקבל שכח שהוכ' שאחר לו דיאחר שלוקח שהתנו (שנות שנותן) שכ"ש היה לי שנשאר שהמקבל שם היה נשאר שהתנה בידו :

רמב א שאנסוהו ליתן אינה מתנה ומיכו דוקא כאנסוהו למכור שחרינן אנס חוכני וזוזי נמר ושקני שם לא מסר מודעה כמ"ש הטור ושהמכר לעיל סי' ר"ה אבל ב שהמכר' שהמקבל כשם שיכול לחזור ולומר לא רציתי ליקח אלא מפני שאנסוני ה"נ יכול לחזור ולומר לא רציתי ליתן אלא מפני שאנסוני ומיהו דוקא שאנסוהו ליתן מעות אבל אנסוהו ליתן שאר דכרים לא מהני ומיהו אפי' אנסוהו ליתן מעות לא מהני אלא כשאנסוהו ליתן לו אבל אנסוהו ליתן לאחר לא מהני דכיון שלא נתכוין המקבל ליתן לו אלא לאחר לא מהני אנסוהו ליתן לו ונתן לאחר מהני ג אנסוהו ליתן לו ונתן לאחר לא מהני ד אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר מהני ה אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר לא מהני ו אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו מהני ז אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר מהני ח אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני ט אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר מהני י אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני יא אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר מהני יב אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני יג אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר מהני יד אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר מהני טו אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני טז אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר מהני יז אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני יח אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר מהני יט אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני כ אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר מהני כא אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני כב אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר מהני כג אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני כד אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר מהני כה אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני כו אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר מהני כז אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני כח אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר מהני כט אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני ל אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר מהני לא אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני לב אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני לג אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני לד אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני לה אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני לו אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני לז אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני לח אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני לט אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני מ אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני מא אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני מב אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני מג אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני מד אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני מה אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני מו אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני מז אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני מח אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני מט אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני נ אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני נא אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני נב אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני נג אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני נד אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני נה אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני נו אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני נז אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני נח אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני נט אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני ס אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני סא אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני סב אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני סג אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני סד אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני סה אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני סו אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני סז אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני סח אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני סט אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני ע אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני עא אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני עב אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני עג אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני עד אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני עה אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני עו אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני עז אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני עח אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני עט אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני פ אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני פא אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני פב אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני פג אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני פד אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני פה אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני פו אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני פז אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני פח אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני פט אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני צ אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני צא אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני צב אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני צג אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני צד אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני צה אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני צו אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני צז אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו לא מהני צח אנסוהו ליתן לו ונתן לו ואח"כ נתן לאחר ואנסוהו ליתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ נתן לו ואח"כ נתן לאחר ואח"כ

מילתא כשמתה וכוי דכתיב בשטר לא כ"מ דלקח ממנו טופס שטר בסוף שלא נכתב ס"מ מתנה זו ים לו רשו לכתוב בו שם הנותן ומקבל ומקחתם עליו עדים וכוי כשר וכ"כ בשטר ומקבר לפי סימן מ"ם בשטר הלוואה פ"ם: ס וכן אם נוסח כו' עד ולא נוסח על המכירה פי' שלא נוסח למסרו לו בפרהסיא: יוד לא מיישינן להחתמא כו' פי' אם לא אמר שטר נכתב בשוק וכו' שלא ג"ל שם' כתבו וכן פי' כ"י דברי הרמ"ם ושתו' וכמ"ם בדרים אבל אם כתבתי והוכחתי דאין כוונתן כן ע"ם: יא מנוסח מחמת מיתה ס"ל נוסח מקר נ' ימים לגבוי למסבני ואם תקף עליו סהדי תוך נ' ימים מיקרי מנוסח מחמת מית' וכמ"ם לקמן בסי' רכ"ו: יב אין מוסמין לפי' דאין לומר דאין דעתו לתתו לו אלא לעיניים ולהפיפו ולא בלב אלא דבשעת מיתה ודאי אין כוונתו להקנין: יג לפי' כיתה הרשונה כתב בי' שלא אמר לעדים תתקבלו וכתבו וק"ק למה מזר המקבר וכתב זה כיון שהתקיל בו בספיק זה וכתב הרשונה מסותרת על פתם ונס כבר כתב בס"ג דאין מילוק בין אמר לזו בפרהי לכתקבלו בין אלא לעיניים ולשון הרמב"ם הוא מיושב כי שם ר"פ ה' דזכייה בתיל שם וכתב דבמתנ' טמירת פסולה ובשביני מיכתו' בשטר שלא כתבו בשוק' דאל"כ יש לחוש שמתנה טמירת היא (אבל עדיין לא כתב שם שנ בן היא פסולה) ומשיק וכתב שם ג"ל בכותב שני מתנות על שדה ג' הרשוב' מסותרת והשתרת גלוי ושטרות אחרון קנה ואפילו הרשונה שתם ואין בה לא ענין סתירה ולא ענין גילוי אלא שתם האחרון קנה שכ"ל • וג"ל דהמקבר כאן שכ"מ ואם"ם סיים וכתב לפי' היה' סרשונה שתם כל' הרמב"ם וכן הוא בסי' ר"ם ס"ב ובסי' רנ"ב ס"ב ובסי' רס"ב ס"ב ובסי' רע"ב ס"ב ובסי' רפ"ב ס"ב ובסי' רפ"ג ס"ב ובסי' רפ"ד ס"ב ובסי' רפ"ה ס"ב ובסי' רפ"ו ס"ב ובסי' רפ"ז ס"ב ובסי' רפ"ח ס"ב ובסי' רפ"ט ס"ב ובסי' רצ"ב ס"ב ובסי' רצ"ג ס"ב ובסי' רצ"ד ס"ב ובסי' רצ"ה ס"ב ובסי' רצ"ו ס"ב ובסי' רצ"ז ס"ב ובסי' רצ"ח ס"ב ובסי' רצ"ט ס"ב ובסי' ש"ב ס"ב ובסי' ש"ג ס"ב ובסי' ש"ד ס"ב ובסי' ש"ה ס"ב ובסי' ש"ו ס"ב ובסי' ש"ז ס"ב ובסי' ש"ח ס"ב ובסי' ש"ט ס"ב ובסי' ש"י ס"ב ובסי' ש"יא ס"ב ובסי' ש"יב ס"ב ובסי' ש"יג ס"ב ובסי' ש"יד ס"ב ובסי' ש"טו ס"ב ובסי' ש"טז ס"ב ובסי' ש"יז ס"ב ובסי' ש"יח ס"ב ובסי' ש"יט ס"ב ובסי' ש"כ ס"ב ובסי' ש"כא ס"ב ובסי' ש"כב ס"ב ובסי' ש"כג ס"ב ובסי' ש"כד ס"ב ובסי' ש"כה ס"ב ובסי' ש"כו ס"ב ובסי' ש"כז ס"ב ובסי' ש"כח ס"ב ובסי' ש"כט ס"ב ובסי' ש"ל ס"ב ובסי' ש"לא ס"ב ובסי' ש"לב ס"ב ובסי' ש"לג ס"ב ובסי' ש"לד ס"ב ובסי' ש"לה ס"ב ובסי' ש"לו ס"ב ובסי' ש"לז ס"ב ובסי' ש"לח ס"ב ובסי' ש"לט ס"ב ובסי' ש"מ ס"ב ובסי' ש"מא ס"ב ובסי' ש"מב ס"ב ובסי' ש"מג ס"ב ובסי' ש"מד ס"ב ובסי' ש"מה ס"ב ובסי' ש"מו ס"ב ובסי' ש"מז ס"ב ובסי' ש"מח ס"ב ובסי' ש"מט ס"ב ובסי' ש"נ ס"ב ובסי' ש"נא ס"ב ובסי' ש"נב ס"ב ובסי' ש"נג ס"ב ובסי' ש"נד ס"ב ובסי' ש"נה ס"ב ובסי' ש"נו ס"ב ובסי' ש"נז ס"ב ובסי' ש"נח ס"ב ובסי' ש"נט ס"ב ובסי' ש"ס ס"ב ובסי' ש"סא ס"ב ובסי' ש"סב ס"ב ובסי' ש"סג ס"ב ובסי' ש"סד ס"ב ובסי' ש"סה ס"ב ובסי' ש"סו ס"ב ובסי' ש"סז ס"ב ובסי' ש"סח ס"ב ובסי' ש"סט ס"ב ובסי' ש"ע ס"ב ובסי' ש"עא ס"ב ובסי' ש"עב ס"ב ובסי' ש"עג ס"ב ובסי' ש"עד ס"ב ובסי' ש"עה ס"ב ובסי' ש"עו ס"ב ובסי' ש"עז ס"ב ובסי' ש"עח ס"ב ובסי' ש"עט ס"ב ובסי' ש"פ ס"ב ובסי' ש"פא ס"ב ובסי' ש"פב ס"ב ובסי' ש"פג ס"ב ובסי' ש"פד ס"ב ובסי' ש"פה ס"ב ובסי' ש"פו ס"ב ובסי' ש"פז ס"ב ובסי' ש"פח ס"ב ובסי' ש"פט ס"ב ובסי' ש"צ ס"ב ובסי' ש"צא ס"ב ובסי' ש"צב ס"ב ובסי' ש"צג ס"ב ובסי' ש"צד ס"ב ובסי' ש"צה ס"ב ובסי' ש"צו ס"ב ובסי' ש"צז ס"ב ובסי' ש"צח ס"ב ובסי' ש"צט ס"ב ובסי' ש"ק ס"ב ובסי' ש"קא ס"ב ובסי' ש"קב ס"ב ובסי' ש"קג ס"ב ובסי' ש"קד ס"ב ובסי' ש"קה ס"ב ובסי' ש"קו ס"ב ובסי' ש"קז ס"ב ובסי' ש"קח ס"ב ובסי' ש"קט ס"ב ובסי' ש"קי ס"ב ובסי' ש"קיא ס"ב ובסי' ש"קיב ס"ב ובסי' ש"קיג ס"ב ובסי' ש"קיד ס"ב ובסי' ש"קטו ס"ב ובסי' ש"קטז ס"ב ובסי' ש"קיז ס"ב ובסי' ש"קיח ס"ב ובסי' ש"קיט ס"ב ובסי' ש"קכ ס"ב ובסי' ש"קכא ס"ב ובסי' ש"קכב ס"ב ובסי' ש"קכג ס"ב ובסי' ש"קכד ס"ב ובסי' ש"קכה ס"ב ובסי' ש"קכו ס"ב ובסי' ש"קכז ס"ב ובסי' ש"קכח ס"ב ובסי' ש"קכט ס"ב ובסי' ש"קל ס"ב ובסי' ש"קלא ס"ב ובסי' ש"קלב ס"ב ובסי' ש"קלג ס"ב ובסי' ש"קלד ס"ב ובסי' ש"קלה ס"ב ובסי' ש"קלו ס"ב ובסי' ש"קלז ס"ב ובסי' ש"קלח ס"ב ובסי' ש"קלט ס"ב ובסי' ש"קמ ס"ב ובסי' ש"קמא ס"ב ובסי' ש"קמב ס"ב ובסי' ש"קמג ס"ב ובסי' ש"קמד ס"ב ובסי' ש"קמה ס"ב ובסי' ש"קמו ס"ב ובסי' ש"קמז ס"ב ובסי' ש"קמח ס"ב ובסי' ש"קמט ס"ב ובסי' ש"קנ ס"ב ובסי' ש"קנא ס"ב ובסי' ש"קנב ס"ב ובסי' ש"קנג ס"ב ובסי' ש"קנד ס"ב ובסי' ש"קנה ס"ב ובסי' ש"קנו ס"ב ובסי' ש"קנז ס"ב ובסי' ש"קנח ס"ב ובסי' ש"קנט ס"ב ובסי' ש"קס ס"ב ובסי' ש"קסא ס"ב ובסי' ש"קסב ס"ב ובסי' ש"קסג ס"ב ובסי' ש"קסד ס"ב ובסי' ש"קסה ס"ב ובסי' ש"קסו ס"ב ובסי' ש"קסז ס"ב ובסי' ש"קסח ס"ב ובסי' ש"קסט ס"ב ובסי' ש"קע ס"ב ובסי' ש"קעא ס"ב ובסי' ש"קעב ס"ב ובסי' ש"קעג ס"ב ובסי' ש"קעד ס"ב ובסי' ש"קעה ס"ב ובסי' ש"קעו ס"ב ובסי' ש"קעז ס"ב ובסי' ש"קעח ס"ב ובסי' ש"קעט ס"ב ובסי' ש"קפ ס"ב ובסי' ש"קפא ס"ב ובסי' ש"קפב ס"ב ובסי' ש"קפג ס"ב ובסי' ש"קפד ס"ב ובסי' ש"קפה ס"ב ובסי' ש"קפו ס"ב ובסי' ש"קפז ס"ב ובסי' ש"קפח ס"ב ובסי' ש"קפט ס"ב ובסי' ש"קצ ס"ב ובסי' ש"קצא ס"ב ובסי' ש"קצב ס"ב ובסי' ש"קצג ס"ב ובסי' ש"קצד ס"ב ובסי' ש"קצה ס"ב ובסי' ש"קצו ס"ב ובסי' ש"קצז ס"ב ובסי' ש"קצח ס"ב ובסי' ש"קצט ס"ב ובסי' ש"קק ס"ב ובסי' ש"קקא ס"ב ובסי' ש"קקב ס"ב ובסי' ש"קקג ס"ב ובסי' ש"קקד ס"ב ובסי' ש"קקה ס"ב ובסי' ש"קקו ס"ב ובסי' ש"קקז ס"ב ובסי' ש"קקח ס"ב ובסי' ש"קקט ס"ב ובסי' ש"קקי ס"ב ובסי' ש"קקיא ס"ב ובסי' ש"קקיב ס"ב ובסי' ש"קקיג ס"ב ובסי' ש"קקיד ס"ב ובסי' ש"קקטו ס"ב ובסי' ש"קקטז ס"ב ובסי' ש"קקיז ס"ב ובסי' ש"קקיח ס"ב ובסי' ש"קקיט ס"ב ובסי' ש"קקכ ס"ב ובסי' ש"קקכא ס"ב ובסי' ש"קקכב ס"ב ובסי' ש"קקכג ס"ב ובסי' ש"קקכד ס"ב ובסי' ש"קקכה ס"ב ובסי' ש"קקכו ס"ב ובסי' ש"קקכז ס"ב ובסי' ש"קקכח ס"ב ובסי' ש"קקכט ס"ב ובסי' ש"קקל ס"ב ובסי' ש"קקלא ס"ב ובסי' ש"קקלב ס"ב ובסי' ש"קקלג ס"ב ובסי' ש"קקלד ס"ב ובסי' ש"קקלה ס"ב ובסי' ש"קקלו ס"ב ובסי' ש"קקלז ס"ב ובסי' ש"קקלח ס"ב ובסי' ש"קקלט ס"ב ובסי' ש"קקמ ס"ב ובסי' ש"קקמא ס"ב ובסי' ש"קקמב ס"ב ובסי' ש"קקמג ס"ב ובסי' ש"קקמד ס"ב ובסי' ש"קקמה ס"ב ובסי' ש"קקמו ס"ב ובסי' ש"קקמז ס"ב ובסי' ש"קקמח ס"ב ובסי' ש"קקמט ס"ב ובסי' ש"קקנ ס"ב ובסי' ש"קקנא ס"ב ובסי' ש"קקנב ס"ב ובסי' ש"קקנג ס"ב ובסי' ש"קקנד ס"ב ובסי' ש"קקנה ס"ב ובסי' ש"קקנו ס"ב ובסי' ש"קקנז ס"ב ובסי' ש"קקנח ס"ב ובסי' ש"קקנט ס"ב ובסי' ש"קקס ס"ב ובסי' ש"קקסא ס"ב ובסי' ש"קקסב ס"ב ובסי' ש"קקסג ס"ב ובסי' ש"קקסד ס"ב ובסי' ש"קקסה ס"ב ובסי' ש"קקסו ס"ב ובסי' ש"קקסז ס"ב ובסי' ש"קקסח ס"ב ובסי' ש"קקסט ס"ב ובסי' ש"קקע ס"ב ובסי' ש"קקעא ס"ב ובסי' ש"קקעב ס"ב ובסי' ש"קקעג ס"ב ובסי' ש"קקעד ס"ב ובסי' ש"קקעה ס"ב ובסי' ש"קקעו ס"ב ובסי' ש"קקעז ס"ב ובסי' ש"קקעח ס"ב ובסי' ש"קקעט ס"ב ובסי' ש"קקפ ס"ב ובסי' ש"קקפא ס"ב ובסי' ש"קקפב ס"ב ובסי' ש"קקפג ס"ב ובסי' ש"קקפד ס"ב ובסי' ש"קקפה ס"ב ובסי' ש"קקפו ס"ב ובסי' ש"קקפז ס"ב ובסי' ש"קקפח ס"ב ובסי' ש"קקפט ס"ב ובסי' ש"קקצ ס"ב ובסי' ש"קקצא ס"ב ובסי' ש"קקצב ס"ב ובסי' ש"קקצג ס"ב ובסי' ש"קקצד ס"ב ובסי' ש"קקצה ס"ב ובסי' ש"קקצו ס"ב ובסי' ש"קקצז ס"ב ובסי' ש"קקצח ס"ב ובסי' ש"קקצט ס"ב ובסי' ש"קקק ס"ב ובסי' ש"קקקא ס"ב ובסי' ש"קקקב ס"ב ובסי' ש"קקקג ס"ב ובסי' ש"קקקד ס"ב ובסי' ש"קקקה ס"ב ובסי' ש"קקקו ס"ב ובסי' ש"קקקז ס"ב ובסי' ש"קקקח ס"ב ובסי' ש"קקקט ס"ב ובסי' ש"קקקי ס"ב ובסי' ש"קקקיא ס"ב ובסי' ש"קקקיב ס"ב ובסי' ש"קקקיג ס"ב ובסי' ש"קקקיד ס"ב ובסי' ש"קקקטו ס"ב ובסי' ש"קקקטז ס"ב ובסי' ש"קקקיז ס"ב ובסי' ש"קקקיח ס"ב ובסי' ש"קקקיט ס"ב ובסי' ש"קקקכ ס"ב ובסי' ש"קקקכא ס"ב ובסי' ש"קקקכב ס"ב ובסי' ש"קקקכג ס"ב ובסי' ש"קקקכד ס"ב ובסי' ש"קקקכה ס"ב ובסי' ש"קקקכו ס"ב ובסי' ש"קקקכז ס"ב ובסי' ש"קקקכח ס"ב ובסי' ש"קקקכט ס"ב ובסי' ש"קקקל ס"ב ובסי' ש"קקקלא ס"ב ובסי' ש"קקקלב ס"ב ובסי' ש"קקקלג ס"ב ובסי' ש"קקקלד ס"ב ובסי' ש"קקקלה ס"ב ובסי' ש"קקקלו ס"ב ובסי' ש"קקקלז ס"ב ובסי' ש"קקקלח ס"ב ובסי' ש"קקקלט ס"ב ובסי' ש"קקקמ ס"ב ובסי' ש"קקקמא ס"ב ובסי' ש"קקקמב ס"ב ובסי' ש"קקקמג ס"ב ובסי' ש"קקקמד ס"ב ובסי' ש"קקקמה ס"ב ובסי' ש"קקקמו ס"ב ובסי' ש"קקקמז ס"ב ובסי' ש"קקקמח ס"ב ובסי' ש"קקקמט ס"ב ובסי' ש"קקקנ ס"ב ובסי' ש"קקקנא ס"ב ובסי' ש"קקקנב ס"ב ובסי' ש"קקקנג ס"ב ובסי' ש"קקקנד ס"ב ובסי' ש"קקקנה ס"ב ובסי' ש"קקקנו ס"ב ובסי' ש"קקקנז ס"ב ובסי' ש"קקקנח ס"ב ובסי' ש"קקקנט ס"ב ובסי' ש"קקקס ס"ב ובסי' ש"קקקסא ס"ב ובסי' ש"קקקסב ס"ב ובסי' ש"קקקסג ס"ב ובסי' ש"קקקסד ס"ב ובסי' ש"קקקסה ס"ב ובסי' ש"קקקסו ס"ב ובסי' ש"קקקסז ס"ב ובסי' ש"קקקסח ס"ב ובסי' ש"קקקסט ס"ב ובסי' ש"קקקע ס"ב ובסי' ש"קקקעא ס"ב ובסי' ש"קקקעב ס"ב ובסי' ש"קקקעג ס"ב ובסי' ש"קקקעד ס"ב ובסי' ש"קקקעה ס"ב ובסי' ש"קקקעו ס"ב ובסי' ש"קקקעז ס"ב ובסי' ש"קקקעח ס"ב ובסי' ש"קקקעט ס"ב ובסי' ש"קקקפ ס"ב ובסי' ש"קקקפא ס"ב ובסי' ש"קקקפב ס"ב ובסי' ש"קקקפג ס"ב ובסי' ש"קקקפד ס"ב ובסי' ש"קקקפה ס"ב ובסי' ש"קקקפו ס"ב ובסי' ש"קקקפז ס"ב ובסי' ש"קקקפח ס"ב ובסי' ש"קקקפט ס"ב ובסי' ש"קקקצ ס"ב ובסי' ש"קקקצא ס"ב ובסי' ש"קקקצב ס"ב ובסי' ש"קקקצג ס"ב ובסי' ש"קקקצד ס"ב ובסי' ש"קקקצה ס"ב ובסי' ש"קקקצו ס"ב ובסי' ש"קקקצז ס"ב ובסי' ש"קקקצח ס"ב ובסי' ש"קקקצט ס"ב ובסי' ש"קקקק ס"ב ובסי' ש"קקקקא ס"ב ובסי' ש"קקקקב ס"ב ובסי' ש"קקקקג ס"ב ובסי' ש"קקקקד ס"ב ובסי' ש"קקקקה ס"ב ובסי' ש"קקקקו ס"ב ובסי' ש"קקקקז ס"ב ובסי' ש"קקקקח ס"ב ובסי' ש"קקקקט ס"ב ובסי' ש"קקקקי ס"ב ובסי' ש"קקקקיא ס"ב ובסי' ש"קקקקיב ס"ב ובסי' ש"קקקקיג ס"ב ובסי' ש"קקקקיד ס"ב ובסי' ש"קקקקטו ס"ב ובסי' ש"קקקקטז ס"ב ובסי' ש"קקקקיז ס"ב ובסי' ש"קקקקיח ס"ב ובסי' ש"קקקקיט ס"ב ובסי' ש"קקקקכ ס"ב ובסי' ש"קקקקכא ס"ב ובסי' ש"קקקקכב ס"ב ובסי' ש"קקקקכג ס"ב ובסי' ש"קקקקכד ס"ב ובסי' ש"קקקקכה ס"ב ובסי' ש"קקקקכו ס"ב ובסי' ש"קקקקכז ס"ב ובסי' ש"קקקקכח ס"ב ובסי' ש"קקקקכט ס"ב ובסי' ש"קקקקל ס"ב ובסי' ש"קקקקלא ס"ב ובסי' ש"קקקקלב ס"ב ובסי' ש"קקקקלג ס"ב ובסי' ש"קקקקלד ס"ב ובסי' ש"קקקקלה ס"ב ובסי' ש"קקקקלו ס"ב ובסי' ש"קקקקלז ס"ב ובסי' ש"קקקקלח ס"ב ובסי' ש"קקקקלט ס"ב ובסי' ש"קקקקמ ס"ב ובסי' ש"קקקקמא ס"ב ובסי' ש"קקקקמב ס"ב ובסי' ש"קקקקמג ס"ב ובסי' ש"קקקקמד ס"ב ובסי' ש"קקקקמה ס"ב ובסי' ש"קקקקמו ס"ב ובסי' ש"קקקקמז ס"ב ובסי' ש"קקקקמח ס"ב ובסי' ש"קקקקמט ס"ב ובסי' ש"קקקקנ ס"ב ובסי' ש"קקקקנא ס"ב ובסי' ש"קקקקנב ס"ב ובסי' ש"קקקקנג ס"ב ובסי' ש"קקקקנד ס"ב ובסי' ש"קקקקנה ס"ב ובסי' ש"קקקקנו ס"ב ובסי' ש"קקקקנז ס"ב ובסי' ש"קקקקנח ס"ב ובסי' ש"קקקקנט ס"ב ובסי' ש"קקקקס ס"ב ובסי' ש"קקקקסא ס"ב ובסי' ש"קקקקסב ס"ב ובסי' ש"קקקקסג ס"ב ובסי' ש"קקקקסד ס"ב ובסי' ש"קקקקסה ס"ב ובסי' ש"קקקקסו ס"ב ובסי' ש"קקקקסז ס"ב ובסי' ש"קקקקסח ס"ב ובסי' ש"קקקקסט ס"ב ובסי' ש"קקקקע ס"ב ובסי' ש"קקקקעא ס"ב ובסי' ש"קקקקעב ס"ב ובסי' ש"קקקקעג ס"ב ובסי' ש"קקקקעד ס"ב ובסי' ש"קקקקעה ס"ב ובסי' ש"קקקקעו ס"ב ובסי' ש"קקקקעז ס"ב ובסי' ש"קקקקעח ס"ב ובסי' ש"קקקקעט ס"ב ובסי' ש"קקקקפ ס"ב ובסי' ש"קקקקפא ס"ב ובסי' ש"קקקקפב ס"ב ובסי' ש"קקקקפג ס"ב ובסי' ש"קקקקפד ס"ב ובסי' ש"קקקקפה ס"ב ובסי' ש"קקקקפו ס"ב ובסי' ש"קקקקפז ס"ב ובסי' ש"קקקקפח ס"ב ובסי' ש"קקקקפט ס"ב ובסי' ש"קקקקצ ס"ב ובסי' ש"קקקקצא ס"ב ובסי' ש"קקקקצב ס"ב ובסי' ש"קקקקצג ס"ב ובסי' ש"קקקקצד ס"ב ובסי' ש"קקקקצה ס"ב ובסי' ש"קקקקצו ס"ב ובסי' ש"קקקקצז ס"ב ובסי' ש"קקקקצח ס"ב ובסי' ש"קקקקצט ס"ב ובסי' ש"קקקקק ס"ב ובסי' ש"קקקקקא ס"ב ובסי' ש"קקקקקב ס"ב ובסי' ש"קקקקקג ס"ב ובסי' ש"קקקקקד ס"ב ובסי' ש"קקקקקה ס"ב ובסי' ש"קקקקקו ס"ב ובסי' ש"קקקקקז ס"ב ובסי' ש"קקקקקח ס"ב ובסי' ש"קקקקקט ס"ב ובסי' ש"קקקקקי ס"ב ובסי' ש"קקקקקיא ס"ב ובסי' ש"קקקקקיב ס"ב ובסי' ש"קקקקקיג ס"ב ובסי' ש"קקקקקיד ס"ב ובסי' ש"קקקקקטו ס"ב ובסי' ש"קקקקקטז ס"ב ובסי' ש"קקקקקיז ס"ב ובסי' ש"קקקקקיח ס"ב ובסי' ש"קק

מסוס נדר מלוה מסוס הנשאה בפלוגתא ום"ס דוקא מתנה מסוסת דמחכה דעתו דמחקבל מיתנו לו אלא מלוה מסוס מסוסרי למנכה בסורקו וכמ"ש בסור והמקבר בפ' ר"ד ס"ק ונס כתבומוס ר"ס רמ"ג ע"ש ולא °כ"ש שכתב תלמ דברי מור"ס דבסעיר יש בו * מסוס מסוסרי למנה ולא פילק בין מתנה מוסמת למתנה מרוכ' ומ"ל כתב דברי המחבר דבסעי ג' לעזור בו אם הוא מתנה מוסמת וכלומר ז"ל במקומו מונח דמשה בסתימן דבסעי אין מילו כ'ן מתנ'מרוכ'למוסמ'ולפוסק ג' לעזור ובסעיר דיש בו מסוס מסוסרי למתנה בו דוקא מילקו כין מתנה מרוכס למוסמת וכל"ל: ו ות"ס מור"ס בי"ד סי' רכ"ח ס"ק ב' ולפיל סי' ר"ו ס"ק ונ"ל סי' ר"ד ס"ק כי אם פילק בסעיר בין מרוכס למוסמת וכ"כ לקתן ס"ק רמ"ח וכן ס"ק כ"ג כתב מורם דין סעי ופעיר כוס וכמ"ש ס"ק ב (סנ"ס וכתב במרדכי סס"ק דכ"כ הא דבסעי בפסס נדר סייעו דוקא בפסיס בידו בשנדר אבל לא פיס בידו בשנדר לא מקל עליו בנדר אבל ופ"ל ס"ס ר"ס עכ"פ): ו אלא כוס ברשותו פי' אפי' אינו בידו ז דהווכ אלא שכן ברשותו אבל דמוכ' או בעלירו דאמרי' דעלירו דהווכ זכה להמקבל

ג ברשותו כו' כתב סכ"ם דסייעו דוקא לדעת הרמ"ם אבל לדעת הרמ"ם בסיס לעיל סימן קכ"ה בעינן דוקא ירו מתם ולא רשותו וכ"ן נפי' קכ"ם ס"ק ל"ם דהרמ"ם ורמ"ם לא עלינו ע"ש:

ד יפוזינו

סנס (בסעי) י כי"ד סימן רכ"ח סעי"ג (ובסעיר) לעיל סימן ר"ד ולקמן סימן רמ"ט ומסת שמעון שנתנה מתנה בשעת מליס ונתרצה כשלם °(מרדכי שם) ומ"ל כתב רלה לעזור מס סוס מתנה לעני לא יוכל לעזור בו:

ג דין אם אמר לו תן לו לפלוני נתבאר בסימן קכ"ה:

ד אפילו אם א"ל זכו לפלוני אינו קונה ז אלא א"כ הוא ברשותו אבל אם אינו (ג) ברשותו לא ח ומיתו אפי' אם אינו ברשותו לכשיבא לרשותו זכה בשבילו אם לא יחזיר בו הנותן קורס שתבא לרשותו:

ה דין אמר הולך מנה לפלוני ומצא שמת המקבל נתבאר בסימן קכ"ה ס"ח וס"ט:

ו אמר לשנים זכה בשרה זו לפלוני וכתבו שטר עליו והחזיקו בשרה ט יכול הנותן לחזו' בו בשטר קר שיגיע ליר בעל המתנה אע"פ שאינו יכול לחזור בסתנה עצמה:

ז אמר להם זכו לו בשרה י על פנת שתכתבו לו את השטר או ע"מ שתתנו לו מאתים זוז אע"פ שהחזיקו בשרה יכול לחזור בו שלא יכתבו לו שטר יא או שלא יתנו לו מאתים זוז ותתבטל גם המתנה ואפילו כתבו לו השטר כל זמן שלא מסרוהו בירו אם מיחה בהם מלמסרו לו בטלה המתנה:

סנס °(תשו' מרש"ם כלל ל"ד סי' נ') יב וס"ס בשנים שעשו קנין שיטלו זה לת זה יג ומתרו ע"מ שיכתבו השטרות ולא קיים אחד מהם יד ומוסק מכאן פסק קודם שכתוב השטרות ולא נכתב השטר בתכטל הקנין סומ"ל ומתרו ע"מ שיכתבו השטרות ול"ל ר"ס ל"ם סעי"ד:

ח אפילו

מיד ואינו יכול לחזור בו: ט ומיבו אפי' אם אינו ברשותו פי' אבל הוא ברשות הנותן הא"ל כ"ם ל"ל כדכר אלא בא לאוקמי דלא קנה וכמ"ש בסור והמקבר בפי' רי"ג: י יכול הנותן לחזור בו בשטר עד שיגיע בו' ור"ל אף שהחזיקו בשביל המקבל בשדה דשוה מיהו יכול הנותן לחזור בתתינת גוף השדה ובטור מסיק וכתב ז"ל ואפי' שהקנה לו בשדה ע"י קנין ור"ל אפי' ע"י קנין לכתיבת שטר וכמ"ש בטור והמחבר לעיל סי' ל"ם מיהו דוקא כל זמן שלא מיחה בשטרות כיד שפיר' לכתוב להתלום או להמקבל או להלוקח שטר על דבר הקנין ומ"ל ליטול רשות ע"ז מהמקנה אבל אם סור המקנה ומיחה בעדים אפי' כשר כתבו השטר מעשו מעשה ואפורי' ליתן להמקבל שטר מעשה דיכול לומר לא ניחה לי דלמשו עלי שטרא ויזילו ככסי ובתשובת הרש"ם כל ל"ד דין נ' (וכ"כ בטור בסי' זס כשמו סי' ד והמחבר כפ"י) כתי' השעשה דיכול לחזור בכתיבה או בנתינת השטר אף דהקנין היה נם על השטר מעות דסוס קנין דברים ע"ם מ"ם בכיאורו: י ע"מ שתכתבו לי השטר כו' עד ותתבטל נם מתנה כו' השעשה כיון דאמר ע"מ שרי תלוי מתנ' בכתיבי זוזות בכתיבה לא יפיל מתנה וכיון דמכני מעשה לפנין השטר מתנות השדה שתלוים בה ממילא בטל מסו"כ בסעיף דלפני וס דמס מיירי שלא אמר ע"מ: יא או שלא יתנו לו ק"ק זוז ותתבטל כו' ול"ל ברמ"ם ולא אמרי' כוה דיקיימו מן התורה ליתן לו מתקייס זוז (מסלקן דלין בו סוכה לנתן השדה) כפ"כ ויתקייס השעשה למפרע ושעשה מעות השדה דתכלי זה אינו שלא ישלם מעותי מילי בעלמא שהו' שוכתו שלו לוקח ועליה רמיא לתתנויי ולא על המוכר ותבלי כוה שלא יתנו לו ק"ק זוז ולא אמרי' כוה דיקיימו מן התורה ולא מתקייס ס השעשה דו"ה דלוקח לעוכת הלוקח הוה כשלו אינו כיון דלא השעשה אינו אבל מה שיש בהשלי טוכת המוכ'במקומו עומד ותבלי דשיניו כל שעון' בהשלי מכולל השעשה שטרי שלמן זה כוה: יב וס"ס בשנים שעשו קנין כו' שם בתשובת הרש"ם ליתא כן אלא שעשו קנסות ביניהן למי שיעבור ופל לותן קנסות שעו קנין בפ"ע שיכתבו השטרו' וכ"ג דוקא שניהו דשל הקנין שעות כדר שכתתון ומקנה לו מחוכו שיש' מעובד לו מחכו השך שמחון שם לא יקיים שם שקיבל עליו וים כו שילוקי דדין דאמר ע"ם שיכתוב או לא אמר ע"ם °שכל קנין על פיוב שיטלו זה ו' נדרים כמ"ם מור"ס כאן לא מליכו דה"ל כקנין בדברים · ומ"ש נרלה דרבינו לכתו' בשלשה"ס ברבים כעד שקנם פלוני ופלוני דשלו ערבי' ליטול זה ו' לא של קנין עליו: יג ואמרו ע"מ שיכתבו השטרות כו' דוקא כאומר ע"מ שתלה קנין השדוכין בכתיבת השטרות מ"ס כשמיקם בכתיבת השטר וים כידו למעות וכ"ל בתבטל נ"כ קנין השדוכין וכחו שבתאר בחתנה שדה ע"מ שיכתבו לו השטר שכל כלא אמר ע"מ לא בתבטל קנין השדוכין ויייב בקנם על השטר וכן מונח שם בתשובת הרש"ם בהדיא ועד"ו נראיין לפרש לשון מור"ם בהנהתו בא"ם פי' ב' ס"ו דכתב שם דנוכין הקנסות דשדוכין מסום טעת ומסיק וכתב ש"ו ל"ל ודוקא שם כשר נכתבו שטרי הקנסות כו' אף דלשונו דסוק דה"ל ודוק' כשקבל עליו קנם ולא תלוי בע"מ שיכתבו השטרות דשם שם לא מלינו בע"מ אף שם לא נכתבו ומיקם אף כ' מלכתוב נוכם הקנם · שכל שכ"ש כוונת נ"כ כן דשם מסיק שם וכתב ז"ל שכל שם שקבלו קנין ע"מ לכתוב כו' ומיקם כו' שרי לפנינו דמלה שדבר בלומר ע"מ וברישם ס"ק ודוקא שם נכתבו השטרות אבל אף שם אמר מתלה ע"מ שיכתבו אע"פ שנבו מחכו הקנם דשרי כשר נכתבו מעכ"ם אם עדיין לא נכתבו וכן למעות מיבו מ"ם שם דוקא שם נכתבו השטרו' כתיב' ל"ד סוף שלה ר"ל שנכתב ונס כאמר שם כל שלא נאמר יכול לחזור בו וכ"ם בטור והמחבר'כאן כס"ו: יד ומוסק מכתיבת השטר כתבטל הקני' לפי מ"ם בטור והמחבר לפני זה °אף שם כשר נכתבו התנאים רק שעדיין לא נאמרו להנדדין ומשה מלאמרן ☞ דאין מוסרין וכן מוכח מתשובת הרש"ם שכ"כ בשמי דיל' וכ"ם בשמיר · ועיין °בפ"ם שכתב דין זה בשם טור"ס ול"ל ומשר שדין וכת' * ל"ל דהכא אפי' כשעשה קנין בפ"ע לא בישל בשעלתו שתתים דשם בשעשה האמרינן דבטל הוא ולא אמרינן קיימ התנאי בפ"כ והשעשה קיים מסוס דשל המקבל היה לו להתנות ולא התנה הוא אלא הנותן מ"ם אמרינן דהוי פשוטי מילי בעלמא (וכ"ל) וום לא מייך הכא התנאי שקנו בק"ם שיטלו זה ו' ע"מ שיכתבו השטרו'שהתנאי הוא נורך ושוכח כל ל'מהן שכל אחד התנה שיהא לו שטר על שכנגד לתוכתו כו שם יפעור ולא התנה שיהא לכשנגדו שטר עליו מ"ם יקיימו העדים שכתי השטרות ושעשה הקנין יתקייס לשפר' בשל כרתו כן הוא תוכן דברים ע"ם והנה יש לתמוה עליו מסוף תלה דין זה בפור"ם ו"ל ולא שת לבו לחקור לקר מקור דין מסוף מדברי הרש"ם בס"כ בתשובותיו בשאלו כלל ל"ד סי' נ'וסס כתשובה כתב מילתא בפשמע ז"ל ביין דבתתינת השטר הוא שוכתו אין יכולין לכתוב השטר לשוכתו כלי רשותו וסיכ דשעלן שלוחין לכתוב השטר נס הוא יכול לבטל שליחותו נס בכגון זה (שהשעשה היה שעשו קנין שיטלו זה ע"מ שיכתבו לו כל ל'השטר כפ כך וכך ויתנו השטרות ליד לאחר שעדי הקנין שני השטרות כשיעבור לאחר שלן ליד המקבל) נתבי' השטר ליד שלאחן שיה שוכתו והוא עשה שלוחי לכתוב בידו וקודם שבא לידו הוא מבטל שליחותן וכיון שבתבטל השליחות נתבת השטר ליד שלאחן נתבטל נ"כ נתינת (כ"ל דל"ל כתינת) השטר דשם בשם תלוי ולא דין נכתב השטר ושעשה בעלמא הוא אכ"ל הר"ם פרי מבואר בדברי תשובת הרש"ם שלא כדברי ע"ם ושנס הרש"ם ס"ל דאין השעשה בטיטל שבאין זה ע"מ שיכתבו השטרות מסוס דשוס שעומדי מילי שקרי הרש"ם לא הזכיר ס"ע שם בתשובה · נס כפ' השפיכה לוקח שם ס"ם לא כתבוהו כ"ג ברלוזן שאומר לעדים

לפדיס קנו ממני כך"ם שתתן שדה זו לשמעון ע"מ שתתנו אתם לו מתנה וזו דעתן בכתיבה זו שיכתבו הספדים מתנה להמקבל שום קונס להכותן בהא כתב שם שעשה הכיסוי שום דהוה פטומי מילי (וכמ"ש לעיל) משא"כ כשאומר ע"מ שתכתבו לו הסטר שכתיבת זו היא קונה להכותן דיפסו עליו שטרי וכ"ל ומ"ש ע"ם שכונת התנים בכתיבת שטרי טידוכין הוא למוכתן שיכיר כידו דכל ג' שטר לתכוף לשכנגדו אם יאמר כו' ל"ל דהרמ"ם שכונת כל ג' בקנינו שיכתבו שטרות שני הספדים ושרי קונה יש בדבר כשיכתוב שני שטרות

ניתן כיד אחר ועוד אף אם כשעת קנין על כתיבת הסטר היה מוכתו דכל אחד לשוכתו כמו שכתב ע"ם מ"מ כיון שאחר כתיבת הסטר נתרצה הספידוכין והכתיבה היה מוכתו יכול לבטל הספיקות שהיה למוכתו ומי מסוס דקנס ק"ם על כתיבה הא כבר נתבטל דקנין דברים הוא אלא שכתבו הספרים יקיימו התנאי כמ"כ ויקוים ק"ם דהספידוכין אל כתב הרמ"ם הטעם דלא אמרי' מכי אלא כאחר תנו לו מתנה זו ולא כאומר כתבו לו הסטר דהוה מוכתו וכיון דהאלמן זה כותב כתיבת הסטר כשכתבל כ"כ קנין דהספידוכין מעיקרא ומ"ם כש"ם עוד דכיון דאין נותן זה שכנגדו אלא

יפטר מהקנס ול"ד לעוז' בכתיב' הסטר הלוקח או שלוחו לומר החזר לי מפותי ומ"ם נסי' ל"ט נ"ו מיבי קיומי דכאן אחר כל אחד על בפני עצמו שכנגדו בכתיבת הסטר דאל"כ לא ס"ל לסתוק כשהתנה זה בקנינו דהספידוכין ואחר ע"מ שיכתבו הסטר וכ"ם אם שהיתה התנו בקנין כך דברי רבינו שכניהן לדבר אחד כתכוונו כאומרם ע"מ ע"ם עוד בתשו' הרמ"ם שס"ם וכתב ז"ל ועוד יש פנוס אחרים לבטל כל הענין הטעם הסתכתא דהניהן קנין כב"ד שנוס כמ"ש ר"ם ור"ת ע"ם וידוע שזה הטעם מיבו על פיקר רבה כתבו הטור והרמ"ם דפיקר הטעם דנוהן קנס ולא משום הסתכתא משום נוסת דכשנגדו וכמ"ש הטור בטעם נמ"ש ס"ם כ' ובמ"ש ס"ר ז' ונראין לומר הרמ"ם בפי' לתיכתב שם כיון דאין לא היה לנגבות קנס מיבה דלא קנו בב"ד שנוס אלא משום נוסת תקנוהו ח"ם מנראין כל הטעמים ואם נאין מוליאין ממון שנוס מנד שעובר אף שיש לו נוסת וק"ל : כל זה כ"ל כרור ודלא

כמ"ם שתתם מוד בדין זה של מור ס"ז ל"ל וכבר כתבתי הטור הטעם משום שעומי מילי הוא נוסת בעלמו כתב דנס כדין זה עליון מסדרי ושניהן כתבלו כשאחר בכתיבת הסטר והסכרים ברורים ונודקים בטעמן ונכים לפומרן ודו"ק : מו אפילו אם מכר שדהו ואמר לשנים זכר לו בשדה זו וכתבו לו שטר זהחזיקו בשדה יכול למחות מלכתוב השטר והלוקח יכול לחזור בו ולומר לא קניתי אלא עכ"ט שתכתבו לי את השטר :

ט (טור ס"ם נסם ר' יוסף) יש מי שאומר דהא שחוזר בשטר היינו דוקא כשאומר לאחרים זכו לפלוני מו אבל אם אמר ללוק' או להמקבל עצמו זכה ואכתו'לך שטר כיון שזכ' א"י לחזור מלכתוב את השטר . יז (ומיפו מייב בהמריותו לענות מנכי מורין ° (טם) אבל אינו סורף מתפכתי יח סוגיל ומיתה נסמר) :

יו אפי' קנו מידו על השטר שאמר בפי' אני מקנה לכתוב את השטר ולא אוכל למחות יט קנין דברים הוא ויכול לחזור בו. ° (טור סי' נסם הרמ"ם) :

יא (טם ס"ו נסם הרמ"ם) ב אפי' אמר כתבו וזכו לו בשטר יכול לחזור ו"א שכיון שנכתב זכו לו ואינו יכול לחזור בו :

כג"כ ° (טם סי"ר נסם הרמ"ם) כה אבל אם לא ג"ל וכו לו יכול לחזור בו אע"פ שנכתב בשטר כל זמן שלא נא ליד המקבל מתנה :

יב שטר שכתב ובו שנתן קרקע לפלוני בקנין אע"פ שלא בא שטר זה ליד המקבל כג אלא לאחר מיתת נותן קנה :

יג מי

יפטר מהקנס ול"ד לעוז' בכתיב' הסטר הלוקח או שלוחו לומר החזר לי מפותי ומ"ם נסי' ל"ט נ"ו מיבי קיומי דכאן אחר כל אחד על בפני עצמו שכנגדו בכתיבת הסטר דאל"כ לא ס"ל לסתוק כשהתנה זה בקנינו דהספידוכין ואחר ע"מ שיכתבו הסטר וכ"ם אם שהיתה התנו בקנין כך דברי רבינו שכניהן לדבר אחד כתכוונו כאומרם ע"מ ע"ם עוד בתשו' הרמ"ם שס"ם וכתב ז"ל ועוד יש פנוס אחרים לבטל כל הענין הטעם הסתכתא דהניהן קנין כב"ד שנוס כמ"ש ר"ם ור"ת ע"ם וידוע שזה הטעם מיבו על פיקר רבה כתבו הטור והרמ"ם דפיקר הטעם דנוהן קנס ולא משום הסתכתא משום נוסת דכשנגדו וכמ"ש הטור בטעם נמ"ש ס"ם כ' ובמ"ש ס"ר ז' ונראין לומר הרמ"ם בפי' לתיכתב שם כיון דאין לא היה לנגבות קנס מיבה דלא קנו בב"ד שנוס אלא משום נוסת תקנוהו ח"ם מנראין כל הטעמים ואם נאין מוליאין ממון שנוס מנד שעובר אף שיש לו נוסת וק"ל : כל זה כ"ל כרור ודלא

כמ"ם שתתם מוד בדין זה של מור ס"ז ל"ל וכבר כתבתי הטור הטעם משום שעומי מילי הוא נוסת בעלמו כתב דנס כדין זה עליון מסדרי ושניהן כתבלו כשאחר בכתיבת הסטר והסכרים ברורים ונודקים בטעמן ונכים לפומרן ודו"ק : מו אפילו אם מכר שדהו ואמר לשנים זכר לו בשדה זו וכתבו לו שטר זהחזיקו בשדה יכול למחות מלכתוב השטר והלוקח יכול לחזור בו ולומר לא קניתי אלא עכ"ט שתכתבו לי את השטר :

ט (טם ס"ו נסם ר' יוסף) יש מי שאומר דהא שחוזר בשטר היינו דוקא כשאומר לאחרים זכו לפלוני מו אבל אם אמר ללוק' או להמקבל עצמו זכה ואכתו'לך שטר כיון שזכ' א"י לחזור מלכתוב את השטר . יז (ומיפו מייב בהמריותו לענות מנכי מורין ° (טם) אבל אינו סורף מתפכתי יח סוגיל ומיתה נסמר) :

יו אפי' קנו מידו על השטר שאמר בפי' אני מקנה לכתוב את השטר ולא אוכל למחות יט קנין דברים הוא ויכול לחזור בו. ° (טור סי' נסם הרמ"ם) :

יא (טם ס"ו נסם הרמ"ם) ב אפי' אמר כתבו וזכו לו בשטר יכול לחזור ו"א שכיון שנכתב זכו לו ואינו יכול לחזור בו :

כג"כ ° (טם סי"ר נסם הרמ"ם) כה אבל אם לא ג"ל וכו לו יכול לחזור בו אע"פ שנכתב בשטר כל זמן שלא נא ליד המקבל מתנה :

יב שטר שכתב ובו שנתן קרקע לפלוני בקנין אע"פ שלא בא שטר זה ליד המקבל כג אלא לאחר מיתת נותן קנה :

ד יחזירו ליורשי הנותן כו' מיירי כשכר מתנה ר"ל ניח קניין דלא זכה כה
במקבל עד שיגיע הפסר לידו אלא אם נפטר מהם כבר בא ליד המקבל ואין זקוק
בפקידו ליד ע"ז קשה רמכה בפק מין מוציאין ומוריזין בשכר כו' עכ"ל
סמ"ע ומש"ל ניחא רבכורי תוכה בפ"ט ס"ק ל"ב אלא מרבר קשה דדין זה
לקח בהמכר מתשו' הרשב"ם מבוכר
דמיירי שהם לפרוע פסיס ירו' שהנותן
בפקידו אבל כגון שהיה קשור אבל
אסור אל הנותן וכפ"ג ולזה כתב בהמוכ'
ונהכא אבל מוקמי כו' נם מ"ם בשכר
אל קיין רשם היו קשורים מחיירין
לנותן ליהא רשם שעבוד הרשב"ם פ"ת
רמשכ"קיין שיעבר נפטרים ומשכר אינו
אלא לרמויים וכמו שכתב לפרש בכלל
פ"ו מ"ב ומש כן שם בשם הנותן כתבו
לירו וכ"ה להריש בם"ו ר"ן ומש"ב
סיוע שבא מהנותן זכה בהמקבל ע"ש
ומעי' אם מ"ל רשם רהמלק כין קשורין
לפיכן קשורין מיירי כשהין יודוע ע
בפקנה לפני הקרים שהחם מ"מ הם
בכה"ג כתב בשור פי' ב"ה רשעי' יודוע
שהנותן בפקירו אבלו אין מחזירין לו
(ועיין בב"מ שם בשי' ב"ה ומש"ם ר"ן)
פ"ו בהמוי הרשב"ם שבכוש בשור כשן
פ"ת והשכיר לציל פי' ב"ה מיירי
דוקא בלא קיין ומ"ם ומש בהכיר
ב"כ שבשכ' אלמא אף פ"ם הו קיין כו'
דשם בהכ בלות ולא לזה כו' דהשתא קיין שיהכר בשפיש וברלעיל פיהן ל"ה
פ"ג ומש"ם לקמן פ"ם ר"ן פי' רבני פשור ורב"ב פיהו בשתא אחריבא אינא
דאין מחזירין שם"ה רמויסי' לפרעון וכמ"ש שם : ם נעשה אליה לכותי
כו' אבל עכו"ם לעכו"ם נעשה וכ"ה לעניו תכיר' חתן כ"ב נתנו' חשתא בניהן
נעשיות : ו ורוקא כשיש רעת אחרת מקנה לו אבל בתניא בא לביכא
אלא משום דרכי שלום כיל' לקן ר"ם ע"ר וכאחת הן בתנו' בר"ן בפרק אחקבל
זה שה"ר חם' זכיה הן בראש אדברי אחר אחרים שאחתו וכתנו לקחן סיהן
ש"ר רחניאת קין ליכא אלא משום ר"ם אבל לעני' ב"ש נזה רשפוסקי אכריהו
כן משם ראחרונים ע' אחקבל קין שנותנין לו ברור חזוקה אבנו וכוחלו זוכה
לענינו ואלו נם' אכוקין אחרינן רשכיחא חם"ג אינו רק משום דרך שלום
ואיכרו דרוקא לענין אחקנה הוכה לעצמו רעת אחרת אחקנה לאחרי אם אחין כן
אחניאם ולעני' רוקא לאחניא חילוק אלא נזכר בש"ם רשכיחן לקחן סיהן
ש"ם רם"ה רעת אחרת אחקנה עדיף ת"ח נזה קשן רשוכה לעצמו לא אניכו
בש"ם לאחלק כך ונם אין אכרא לאחלק כך רשם הוכה לעצמו אחקנה הרי אינם
בכאו לזכות לאם לא יוכה ב"כ אחניאם אלא כ"ל רשם ראחרי' בפרק אחזקין
אחניאת חש"ו אחן בו רק אחקני ר"ם סיהנו נקנין שטוח אחות אחוה ואחן זה רוחק
לפרושי שהם קנין רשתני' בכהי רשם בע' מ"ם נמי קנין זכין שהחם ואפי' שהחם'
ואפר"ן ע' אחקבל רשיהנו נקנין שטוח אחות אחוה כ"ם אבא רשנן קנין ואחוה
רשוטה רשין לו רעת כלל זכן הוא כירושלמי לפרש פ"ר רשעשר שני שלבא ר'
ונעירוכין ע' אלון ובבאין ע' אניזקין בין בדעת אחרת אחקנה אוחם" בין
באחניאם אלא אחרות נקנין ואפרש שהם לפרש אחני' רע' אניזקין רשניאת
חש"ו אחקני ר"ם סיהנו נשלא לאחה שוכה לעצמו ש"ם ונם ברי"ם אקנין'
אכיכא ירושלמי הזה ע"ר רשעשר שני בקברה אחנה כיהושלמי הזה ונם בעל
כעיטור נאות זיכוי אניכא ירושלמי הזה ושמעת רש"ל שכי לפלבא ועור
בלעפ"ר רשיש נם אין אם"ם ריצלן רנם באחניאם קנין זוכה לעצמו אן אחוה
ובגרבי' בפ"ק רשחניאם טוף (דף י') ומי אינא לאחלן רשעשר אחר לאו אשו' ירש
אחרבאי ושחניאם ירש אין לי אלא ירש נגם אניכא קרשיפא אניכן ת"ל ונתן
אחל אקום לקנין נם כ"ש ל"ק רשעשר אשום ירש אחרבאי כי אליבי לענין
אניאם א"ם יליעין אניאם אחנם ואם"ם לא יליעין קנין אקנה ואם"ם בקנה
ב"ש ל"ש כי אליבי בקנין כו' א"ם יליעין קנין אקנה ואם"ם לא יליעין אלמא
דלב"ש יש יר לקנין וקנה אדאוריית אלא אליבי בני אחר אי אוי כיר או
כאלים ואפ"ב רהאוסקות כאנו שם בגיש רש"ם ול"ל יליעין אניאם אחנם אפי
לעיכן הוא אדרבן רשניאם קנין לא אוי אלא אדרבן אפילו לר' יוסי רשעשר
גזל נאור אדרבריה ולעכין יר ל"ש יליעין אלא כ"ש לענין אחני אחר בכ"ל ת"ח
ברשם לפ"ר דבריה רחוקים אחם דוחק לפרש יליעין אורבן רפשם
ש"ם אשעשר יליעין אקנה ושוה ת"ם רש"ר אלא יליף הם כיון לענין יר יליף
ה"ל למילף ב"כ לענין אחני ונם אלשון אחרי"ף והרש"ם שם אכאנו ואשכיח ירש
אין לי אלא ירש נגם אניכא קרשיפא אניכן ת"ל ונתן אח"ת ויליעין אניאם אחנם
כשם אשניכא כיהם לענין נם כך אניכא כיהם לענין אניאם אבל אחר רבנרא
אשום אליאחה אינהבי ואוסיל ואין לו אליאחה אין לו אחר אלא יליעין קנין
אקנה עכ"ל אשעשר לפרש בפי יליעין אדאוריית לכך ב"ל אדבריה בפשטן
יליעין יר לא אייך כלל לאילף קנין אקנה רשם יר לאו בקנה כאיב אלא
קנה וקנין אוש בזה וים לשם יר אדאוריית אלא יליעין לענין אחני אחר אי
יליעין קנין אקנה אחני נגי אשם כאיב בקרא ונתן כיהם כאיב כן ב"ל בראי
בוניית אח"ם ואש כן אוכא לפרש רשיכא יר לקנין אדאוריית אף לענין
אניאם וב"ש ב"ה רש אחקנין אחניאם אח"ו ש כי אחני ר"ם סיהנו נקנין שטוח
אחות אחרות אזוקי אזוקי אבנו וכוחלו לא קשה אירי ואוכא לעצמו אשום אחין לו יר ואכיא
ביהושלמי אכאחה אך אחני' נקנין כזה אחינו זוכה ואין לאקשות ב"ב אחני
פרוך בע"ב אחניאם (דף י"ב ע"ב) ואכר ר' יוסי קנין אות לים זכיים ואש
אחן אניאם כי' ליאני נקנין לאחר ר' יוסי דשים ליה וכיים סיהנו אשני' לעכין
זוזוקי אבנו וכוחלו לא קשה אירי דשם כן היאך אליבי רבנן אליה ר' יוסי
דשם קאחר בירושלמי נקנין שבנים לזכים זוכה באניאם אף לרבנן ורש"ק :

ה ואינו

ג (שם) מי שמת ונמצא אצלו מופקר שטר מתנה שנתן ראובן קרקע לשמעון וראובן מת ליורשי נותן :

כג (ר) יחזירו

יד אין אדם זוכה במתנה להבירו כי אר שיהא הווכה נדול ובן רעת (טור שכ"נ כשם רמב"ם פרק ר' מוכיחין ה"ו) א' איש וא' אשה אפילו עבר (שם אפי' אשת איש או שפחה : (ורוקא מיד אחרים אבל לא מרצם או מנעלם כו אלא אחקום זוכים לנפשם) : אבל כו הכותי אינו קונה הואיל ואינו ראוי לשליחות וכשם שאין ישראל (ם) נעשה שליח לכותי כך אינו זוכה לכותי :

טו (שם ה"ו) קטן שנותני' לו צרור וזורקו אנוז ונוטלו זוכ' לעצמו (ו) (ורוקא כשיש רעת אחרת אחקנה לו אבל כאניאם לא (שם) ופ"ל סיהן ה"ל) : ואינו זוכה לאחרים (ם פחות מזה לא לעצמו ולא לאחרים :

טז (שם ברמב"ם) (ם השוטה אינו זוכה לא לעצמו ולא לאחרים והמזכה

כל זמן שלא הוחזק בכ"ד (פי' וה"ם בשחת הנותן בכ"ד טופיין בשר יורש הנותן אם שהיה הנותן יכול לשעון בכה"נ) אבל בכה שאין הפסר יוצא מיד הנותן ואין יודוע שבא ליד המקבל אפר מיתת הנותן אלא ע"ם דברי המקבל ונם הו' טופין שרחוכן ח"ל שנתנו לו מעיים בקנין והפסר רשייה היה פקדון בידו אניש מהיפן בשעה זו במינו דאי בעי לומר מעיים בה לידו ואין אדם מבחיבו נדבר עכ"ל הטור בשם תשובת הרש"ם וכזה נתבארו דברי המקבי' דנ"כ בכה"נ מיירי דמודה המקבל דהיה ביד הנותן עד שאר אותו ואחרי אותו בא השפר לידו ואין עדי כדבר דאי מיירי בשומ' שהיה ביד אחר ב"כ אחר בא"ב אותו הוא שהיה לו מיד ואחר בא"ב בלא עדים ונאחן במינו וכ"ל להאריך ולפרש : כג יחזירו ליורשי הנותן מיירי בשטר אחנה דלית בה קנין דלא זכה בה אחקבל ואחקבל אפקידו ביד זה אלא עדים לשפוך אחת בכור בה ליד אחקבל ואחקבל אפקידו ביד זה ע"ז קאחר אחכא שפוך אין מוציאין אקרקעות אחקנין ואחוריי' אשם ליורשי הנותן אחקבל אם היה בו קנין היו אחזירין אותו לאחקב' כגון כשטר וכא"ם אשטר ואחקבר בש"ם ר"ן אם לא שים בוכשם שהוי שטר שטרות אחיוחדין להנותן דאז הוי נ"כ אחזירין זה לנותן אנב בשטרות דליכא לאפוקי כהו דכותי קן אל הנותן דאז אחזירין נם שטר זה כתבוהו הנותן וקנה מידו אל היוח אחני ואדיין לא נתקיי' אחנאי וכא"ם אשטר שים וה"ה תשוב' ברש"ם בקנין זה ע"ם ואחפר' כתבוהו לפיל בכי' ה"ם ואפ"ם אם לפני זה בש"ב נם מיין לקחן ש"ם ר"ן בשכ"ב בדברי אחפר' ואור"ם ו"ל ואם כתבוהו נ"כ ב נעשים אחקנין ואחפר'

ל וסמוכה כו' דלא נרע כוה מקטן כן יומו וכדמפיק בסמיק י"ל
ומשמע דזכין לאדם שלא בפניו : לא משרש וזכה בעצמו פי'
כשמחרים מקני' לו כדין קטן : לב זכין לקטן כו' ולגדול בין
בפניו כו' מכל קטן בפניו כשלא בפניו דמי מטוס שכי כתב דוקא
בגדול שלא בפניו : לג שמי
שמתעייב לקטן כו' עד שתת ידו
דקטן כל"ל וכן סוכים הר"ן
שם מכח קושיות נמרות מהדדי
דלא מהריק דווקא קטן לעצמו
שלא כדבר שגם לידו וקטנו
כשמיכה או כהנכסה מכל מ"י
קנין עכ"ק מו"ליפין דלא כח
המקח או שמתנה לידו מינו זוכה
אפי' לעצמו וכפין זה כתב הטור
בשי' ר"ס כשם הרמב"ם משמי'
ס' עד פ"י ונם שמסכר כתבו שם
ע"ש : לד שנירו של אדם כו'
בפ"ק דב"מ (דף י' ע"ב)
ילפינן לה מדכתיב נכי נגיכה
ומה שמנה תמנה כידו ודרשינן
מין לי שלא נגנו שנירו
קרפיפו שכן ת"ל שמנה שמנה
מ"מ ס"מ דשנירו כו' כידו ודוקא
בגדול ולא בקטן : לה נשנר
שמשתמר' דומיא דידו או שלוסו
דכתרב"מ : לו ויש סולקין
מעמייסו דכיון דים דעת לאחרת
שנקנה מוכיו כשנתנה וס"ס כשכר
ת"ל סיפא שמוסר לדעת שמקבל
מיסו ע"ס כשיכן סיפא שמוסר
ע"ד שכוונת לו נמי כשו ופע"ר
כאן ולקמן בפי' רש"י ולפי' ר"ת וכ"ה ולא כפ"ם דשמשה*
סיולקין משום דשכוונת שנתנה בשיכן יפה סוס נוסף דלכ"ם כשנתנה
דוקא סולקין ולא כשכר וו"ל כמ"ש בר"ש ר"ם : לז וכן ד'
תשות כו' דשכשים שקנו דד' שחותיו יקנה לו כשלישו בדי שלא
יבואו לשכעויי כשיפא שדם ושמול מנד שלישו דבר שפקר שכח שם
ומפי שפם שמשעויי לא סייך שלא בשקנות משום שפקר לכל ומכן
רבים שלוים שם כ"כ לשפוקי רשונו שפומר בשנר שמעון דמכן
רשות לכבוש שם שלא שנכנס ברשות שמעון מ"מ מיך יקנו לו
סיפא ד"ם שפומר כשן כשובו כשלישו דרשובן וכן שם עומד בר"ש
דרשים שלוים שם ודוסקין ושכנסין ועומדים ג' בשוך ד"ם של
שלישו או שד' שמותיו של זה שכנסין בשוך זה ומ"ם לא שקנו כוה
לם שפנה וכתה לה שלישה ג"ו כילף שם שם ס"ק דכ"מ (פוף ד"י)
מדכתב שנא וכתב לה שפר כריתות וכתן כידם ודרשי שדלא כתב
בידה יפנהו ס"מ דשמי לנר שלישו' ושפישי לה דין יד ולגדול לא מיעדך
דשבר יפני' מדבתי' ומה שמל תמן בידו ובב"ל נם יפני' לה מדבתי'
ושלם דנם שפה יכולה לשמות שליש שלא לרבות שפנה שתה ודוקא
שפנה דשמי שרא כשפה כתי' ולא קטן כב"ל וע"ם ברש"י וכתו' ולא
* כ"ם שכתב שעם שלנו ושלישו שכן : לח ודוקא שפנה שמן
לה אב שם כב"י שעיק ושכה ג"ל מו"ם לה אב שלא שכבר כשלת
כדפי' בפ' שמקבל עכ"ל וכשילו בר"ת שם : מ שנורק שרנקי
לבית כו' לישבי' דלא לישבעם היה לעיר שמן פוסו לכוה כו' כוס
שנרקו כשם שלנו ידענו כשעת נריקה

ולשון כרשות שרבים שסוכני נפשים שלישים ב"ל עב"ל וכ"ל דלא דקדמ"ם
גם לסוכיה ושנכנה לא שקנו ב"ש וכ"ש לשיטת' ולישי ר"ם וכן סוס נשב"ש
ובגורה ע"ק שמנים שי"ם כשם ר"י שנכנה לא שקנו רבנן ד"ם לף בשיטת
וק"ל : יוד קשה לה שכרם כו' שסשה שמרי' בש"ס ע"ק שמניא (ריש
די"ם) שכר רשר רשי שמוי' שירם שתרבי וכי סיכ' רלית יד לקטן שי' לה שנר שבל
שנר דנברל שסוס שליטו' שתרבי וכי סיכ רשן שליטות לקטן שן שנר לקטן
ושמשע דכבל שכיון דוכה שנרו לגדולה זכתה שברם לקטן שבן שסוני' דשמעת'
דע"ק שמניא' (ריש די"כ) נבי שלא שתר שי שנר שתרבי שסוס יד ולא נרע
שלישו' נבי נם דשוסוס לם ושן שכיון לשי' שלא שנניו ושיבם שי' שלכ' כי ליתי'
נבר שנרו דליכ' לגרשו' לידה ושיב' שמוכ' לה שיסוק לה שכיותה שלישו' שוכה
לשרי' דרוק' בשומר בבר שנרם סוס דשתרבי שנרה שסוס ידה שבל נשי' עומד
נבים שפי' שנר שסשתמר' שיכו שלא שסוס שליטו' וס"כ נכנה' שן שנר לקטן'
וכן שוכה לשרי' שדבי שתר' שתו' שם ריש ר"כ שכתבו ו"ל שנר שו' ידה שתרבי'
ולכך כי סוי דוקיק לי' דסייכו כשמוס בבר שנרו קוכה שפי' בש"כ ושפי' קשה
כידם וכשפי' שמוכה לשנרם דלא שוי דשוקיק לידם לא נרע שכליות כו' עכ"ל
וכן שכוכר שדבי הר"ם וסרשב"ם שם לשדיק וכן שכוכ' לשרי' שדלא כדבי הר"ן
שסניק שכ"י פי' זה סוף שכ"ם שכן לקטן כשוסף לעדם שם ושמרי' לעיל ד"ה
קשה יש לם שנר דשיכו דוק' נשומר בבר שנרם דשקשה קשרי' קשה יש
לם שנר ועוד דשמשע דרוקיק דבדולה ושיכו כשנר שכמר' או בשומר' כנה
שנרם וכבי שוכה שמי שנרבי שרשב"ם ושם"ב דף קם"ב ע"ד ושמשנר שכמר
כי"ם שנר שמשמר' כו' ושלם קלי וכתבו שיר קשה וכתה לם שנרם כו' וכן
משמע יוסר כשור ובדברי הר"ב בשם"ם שסרי שם שוברים דבשתם קושה שלי'
נשנר שליש שמשתרת שלי' שוכה שוך שכ"ם שכן לקטן שיר קשה וכתה לה
שנרם כו' (ולפי"ז נש"ב יישם שסור בבר הרמ"ם) לכן ל"ל לשרם שסוני' שלא
כשיכו"י ושוס ושייתם דבלא"ם ק"ש' לשיכו"ם לישב דלקטן לישב שקשר שם"ם ולא
נרשם שבליות דשלי' ולא נרשם שבליות כי לא סוי יד שלית שתם סוס שלי
ולא נרשם שבליות שלא נרשם הר"ם שנר שסוס ידה שתרבי ולשולם ריך יד
יש לם שיכו שלי ידה לא נרע שבליות ובי סיכ דשבליות דשלש לא שכיו דשלא נשי
לשרם שלא נשניו ס"כ נבי נם דשוב סוס לא שן שנין שלא נשניו דשלא"ם בידה
כ"י שלא"ם ק"ש דשמשע שנשנר נשיכשק דשם שכה לשבל כי שוסר שן שנר שבליות דשלי'
נשנר שבליות דשלי' ושלם שלא נשניו ס"כ נבי נם דשוב סוס לא שן שנין שלא נשניו דשלא"ם בידה
שלי' שלא"ם ק"ש דשמשע שנשנר נשיכשק דשם שכה לשבל כי שוסר שן שנר שבליות דשלי'
נשנר שבליות דשלי' ושלם שלא נשניו ס"כ נבי נם דשוב סוס לא שן שנין שלא נשניו דשלא"ם בידה

: ושיכו שוכה לשרי' דשוריים שם שלין כן נשיסוני
מנופות דרשן כן סוס כש"ם כנשין ע' שתקבל (פוף דף ע"ד) וכ"כ הר"ן
שם וכן כתבתי בש"ת שם סי' שם"ו ס"ק ס : ת וי"ת שתם"ל שי' ר' כוס :
ס וכן ר' שמות כו' ושרשב"ם כתב כש"ק דשכיבא כשם ים שברשנוים דר'
שמות סיכם קוכות רק כשכיפא ולא כשתבה וכ"כ ס' שת' פ"ו שם' גולא כשם
יש שברשנוני וכן ברש' לכפור' שרכי
פתוספות ש"ק דשכיבא רק י' ש"ל ד"ה
ר' שמות ושע"ם שברש"ם ושרשב"ם
שם כתבו דכיכוסלמי כשמין ע' סוורק
מוכח דה"ם כשתבה מ"ת י"ל כיון
דבש"ם דיכן קשר שעשת שסוס דלא
ליתי לשנניוי משתת דוק שמניא
ולא כשתבה : ושם שרש בשמין ש"ת
לעיל ר"ם ר' שן דיכ' בשם י"ם ושע"ם
שם : מיהו כתבו שסו' שם וכן בש"ל
כשרות דק ל"ש דשנבה לא שקנו
רבנן ר' שמות אלא שמניא דלא ליתי
לשנניוי ושבש שסוס שנוג' וכ"כ
ברש"ם שם ושע"ת שתם שכבריתם שם
לזה שסק דק' אלו כשרות סיכו שכרת
לשע"ד דיל"ל דשמ"ד דשקנו שף שנשנה
שקיכו אלא דשריך שסא דשניא סיס
שנרר לרב שסא דשר בר"ם לא שקיכו
ר' שמות דוקא בשמניא סיס שנרף
ויובא כו' נרין לשרש שליכש דכולהי
שמורתי ולשון דשניא שרש שסא נשמת
לש"ת ולשיניים נם שנבה שקון ר' שמו'
ש"ת תירוכם שתם שסברת שפילו לש"ף
דשקנו ר' שמות בשתם ש"ת בשנה
דלא יבא שדשת בשלים לא שייך בלל
לומר דשקנו ר' שמות של שחריש
לסוכיה שרשות בשלים דהם כל סיכה
דשיתה נרשוסה דשרש ושבלים
לא שסלקי כשסייהו שיכים וכשה יבאו
שרשות בשלים כן כ"ל ברור ושם"ת
ש"ק דשניא שפשה על ברש"ם כיון
דשפק דלים שילכתא כש"ר ר' שמות

קוכות כרשות שרבים שסוכני נפשים שלישים ב"ל עב"ל וכ"ל דלא דקדמ"ם
גם לסוכיה ושנכנה לא שקנו ב"ש וכ"ש לשיטת' ולישי ר"ם וכן סוס נשב"ש
ובגורה ע"ק שמנים שי"ם כשם ר"י שנכנה לא שקנו רבנן ד"ם לף בשיטת
וק"ל : יוד קשה לה שכרם כו' שסשה שמרי' בש"ס ע"ק שמניא (ריש
די"ם) שכר רשר רשי שמוי' שירם שתרבי וכי סיכ' רלית יד לקטן שי' לה שנר שבל
שנר דנברל שסוס שליטו' שתרבי וכי סיכ רשן שליטות לקטן שן שנר לקטן
ושמשע דכבל שכיון דוכה שנרו לגדולה זכתה שברם לקטן שבן שסוני' דשמעת'
דע"ק שמניא' (ריש די"כ) נבי שלא שתר שי שנר שתרבי שסוס יד ולא נרע
שלישו' נבי נם דשוסוס לם ושן שכיון לשי' שלא שנניו ושיבם שי' שלכ' כי ליתי'
נבר שנרו דליכ' לגרשו' לידה ושיב' שמוכ' לה שיסוק לה שכיותה שלישו' שוכה
לשרי' דרוק' בשומר בבר שנרם סוס דשתרבי שנרה שסוס ידה שבל נשי' עומד
נבים שפי' שנר שסשתמר' שיכו שלא שסוס שליטו' וס"כ נכנה' שן שנר לקטן'
וכן שוכה לשרי' דשוריים שם שלין כן נשיסוני
מנופות דרשן כן סוס כש"ם כנשין ע' שתקבל (פוף דף ע"ד) וכ"כ הר"ן
שם וכן כתבתי בש"ת שם סי' שם"ו ס"ק ס : ת וי"ת שתם"ל שי' ר' כוס :
ס וכן ר' שמות כו' ושרשב"ם כתב כש"ק דשכיבא כשם ים שברשנוים דר'
שמות סיכם קוכות דק כשכיפא ולא כשתבה וכ"כ ס' שת' פ"ו שם' גולא כשם
יש שברשנוני וכן ברש' לכפור' שרכי
פתוספות ש"ק דשכיבא רק י' ש"ל ד"ה
ר' שמות ושע"ם שברש"ם ושרשב"ם
שם כתבו דכיכוסלמי כשמין ע' סוורק
מוכח דה"ם כשתבה מ"ת י"ל כיון
דבש"ם דיכן קשר שעשת שסוס שלי
לשנניוי משתת דוק שמניא
ולא כשתבה : ושם שרש בשמין ש"ת
לעיל ר"ם ר' שן דיכ' בשם י"ם ושע"ם
שם : מיהו כתבו שסו' שם וכן בש"ל
כשרות דק ל"ש דשנבה לא שקנו
רבנן ר' שמות אלא שמניא דלא ליתי
לשנניוי ושבש שסוס שנוג' וכ"כ
ברש"ם שם ושע"ת שתם שכבריתם שם
לזה שסק דק' אלו כשרות סיכו שכרת
לשע"ד דיל"ל דשמ"ד דשקנו שף שנשנה
שקיכו אלא דשריך שסא דשניא סיס
שנרר לרב שסא דשר בר"ם לא שקיכו
ר' שמות דוקא בשמניא סיס שנרף
ויובא כו' נרין לשרש שליכש דכולהי
שמורתי ולשון דשניא שרש שסא נשמת
לש"ת ולשיניים נם שנבה שקון ר' שמו'
ש"ת תירוכם שתם שסברת שפילו לש"ף
דשקנו ר' שמות בשתם ש"ת בשנה
דלא יבא שדשת בשלים לא שייך בלל
לומר דשקנו ר' שמות של שחריש
לסוכיה שרשות בשלים דהם כל סיכה
דשיתה נרשוסה דשרש ושבלים
לא שסלקי כשסייהו שיכים וכשה יבאו
שרשות בשלים כן כ"ל ברור ושם"ת
ש"ק דשניא שפשה על ברש"ם כיון
דשפק דלים שילכתא כש"ר ר' שמות

רמב האומר לשנים לכתוב שטר מתנה לפלוני ובו סעיף אחד:

א ° (ג' רמב"ם פ"ו מזכיה"ו ה"י) ג המתנה כגט שאין אדם יכול לסדר דברים לשליח כיצד ג אמר לשלש' אמרו לפלוני ופלוני שיכתבו ויחתמו בשטר מתנה ויתנוהו לפלוני אין זה כלום ואם אמרו לאותם העדים וכתבו ונתנו למקבל לא קנה: ד (ג) וכ"ם אם מתחלה בעצמן) ° (סור ס"ב בשם הרמב"ן) ה ובן אם אמר לשנים כתבו וחתמו בשטר מתנה ותנוהו לפלוני אינם יכולין לומר לסופר לכתוב אלא הם עצמם כותבין (ב) ו ויש מכשירין באומר אמרו לפלוני ופלוני שיכתבו ויחתמו בשטר מתנה ויתנוהו לפלוני ° (סור שם בשם רמב"ן):

רמה הכותב נתתי שדה פלוני לפלוני והאומר נתתי לו ובו ב סעיפים:

א ° (ג' רמב"ם פ"ד מזכיה"ו ה"ג) (ג) הכותב בשטר נתתי שדה פלו' לפלוני ג או שכתב נתתיה לו או הרי היא שלו הרי זה זכה בה כשיגיע השטר לידו (אבל כיון שלא נתנו לא קנה ° (סור ס"ג בשם הרא"ש) וכן אם אמרו לא קנו מידו לא קנה ° (סור ס"ב בשם הרמב"ן) ה ואם אמרו כשיגיע השטר לידו כיון שאמרו כן הרי הוא כמי שנתנו מעכשיו (אבל אם אמר נתתי בלשון הווה אפי' בפני עדים רקים ° (סור ס"ב בשם הרמב"ן) ו ואפי' בפני עדים המקבל) וכ"ם בסימן ס"ו):

אבל אם כתב בשטר אתננו לו אע"פ שהעידו עליו העדים לא זכה המקבל:

סנ"ס ° (סור סי"ד) ב (ב) ואפילו קנו מידו כגני קנין דברים:

ב ו"א

ביון דאמר ליה אתרבאי מסוס זה וביון דאית ליה לקבוצה ס"ס מסר דאפיך אפשר לאלקוני גדולה לקבוצה כיון דאחריוה מית לה יד מכל מקום דאמר דבגרה מסוס פלוניות מתרבאי וביון דאמר מלוחות לקמן מסר לקמן כן הוא נמי ס"ס ורבי"ף ורמב"ם ובעין בתוספות ורא"ש שם נם מסכים על הס"ס המעיינין בס"ם יראה שיש לחלק דבריו ע"פ מ"ש ופ"ה ד' ג ומור זה בעורו בסור עיין בסמ"ע סק"ח וב"ב כנ"ם ס"ק ה"ס ס"ק ה' מוכח מדבריו וכ"כ הס"ח בשפ' לחם מלוחות וכ"כ הס"ח בשפ' לחם מלוחות ועיין בח"מ סי' ר"ם ס"ה ובקצה סי' רמ"ה סי"ו וסימן ס"ו ופ"ת סי"ן וכתם בדוכתי ס"ס ס"ס סכם וכם ס"ס ונדוק לומר דבכל מילתי סכתב"ם לא תפס בכל"ג דמוכח דמוקמינא דמוקמי מרע קמץ כו' לא מצינו כן בס"ם אלא בריש בסמ"ע דמוקמי דקם מרע קמץ מוכח מדבריו דקם מוקמינא לכותן לכותן דקם מוקמינא לס בחזקת מרע קמץ עכ"ל ולא מוכיר שום תלו' בדבר ועוד כיון דבכ"ם כתב על סוגיא דסטר שכתב פלן כח"ב יכול לסוגיא מוכח מדוקר' ופסחים כפן בס"ע ב' סטר מסמע לסיע דס"ל כמ"ם בב"ב דאפי' תפס בס"ב מוכיחין מוכח וב"ע ומיין בסמ"ע ס"ק ס"ו שכתב דקם שכתב מסור אין מוכיחין מוכח ס"ל דאפי' מוכ ותפס בס"ב מוכיחין מוכח וכן מיקר לדעת הרמ"ם וסור בסמ"ע ופ"ל סי' ר"ב סי"ב ורו"ק וכ"כ בכ"ה וכב"ח כרבריו:

רמר ג וכ"ם אם מתחלה כו' עיין בסמ"ע ס"ק ו': ב וים מכשירין עיין בסמ"ע ס"ק ו' עוד אם יאבדו ד"ל ס"ע ס"ק ח"ם מסור ומסתבר כאן כו' ונפחת לא קשה כלל דמתחלה דקדק בסור וכתב דבסר לכ"ע מפ"ב בנם יש כאן ג' דיעות וק"ל:

רמח ג הכותב בסטר כו' עיין בסמ"ע ס"ק ג': ג ואפי' קנו מידו מ"מ כ"ם ס"ל בסלם תפס זו נרפס זו וכתם בסור שם מתחו' רמב"ן ע"ש וכ"י כאן וק"ל ועיין בתשו' מהר"ם ן' סמון סימן קל"ג דף קמ"ם ע"ד: ג וי"א

רמז ג מתנה בנם בזה הדין נתבא' בסור ס"ב סי' ק"ך נם סס' ק"ח ובמ"ם בפ"ד ל' נירושין והמתב כאן כת' ל' הרמב"ם דכ"כ בפ"ד דסל' זכייה מתנה פ"ם וכדדייקה כתבתי יפה דל"ת תפ"ם הרא"ם שכתבו הטו' שם בסימן קמ"ח ל"א סטור כאן בס"ם וה ע"ם: ד תמר לבלסה לרבות נקט נ' דאפי' נ' שהן בכ"ד אם"ה אינו מתמר מילי על ידן ופ"ר: ג תמרו לפלוני ופלוני שיכתבו ויחתמו בפל' נירושין כתב הרמב"ם אמרו לסופר שיכתב ואפי' שיחתמו אפשר דבנם הסופר הכותב אסור לו לחתום דנאמו תו"ל אחת לפחות ידקדק פרים כזה ורוצה אלא שיחתום בסופר בנם ושלוחו אצ"ל לסחתל נם לחתמו יכנו דכריו משום כיפופא דסופר ויתמר לסופר שיחתום אם עוד אחד ווה ואפי' פסול אבל במתנה לא אמרינן כ"כ ומותר לסופר לחתום כתורת עד ולא הסוסו לנם אלא נתומר אמרו אפשר מפורת דבריו ומ"ה כתב הרמב"ם והמתבר במתנה בנם אין אדם יכול לחתור דבריו משחת דכוה לכל סוה ופ"ר: ד וכ"ם אם אחתו אין לו אלא מ"ו אפילו אמרו בפירוש הכותן אחתו לא יטול אלא מ"ו ולא יותר ואפי' אמרו בפירוש שהוא נותן לה מחמת ירושתה מ"מ אינה יורשת אלא מ"ו ומדכתבו תור"ם אחי וכ"ם אם אחתו אין לו אלא כדברי הרמב"ד כת"ם בשברי' ולנו ופ"ר מ"ם לייחס דברי הס"ל ד' דזכייה הכ"ל: ה כתור לכתבו כדברי הרמב"ם ולא כדברי הרמב"ד כת"ם בשברי' ולנו ופ"ר מ"ם לייחס דברי הס"ל וכן אם אמר לבנים כו' כתור לא כתב אמר לבנים ונם לא כתב אם אמרו אלא ודאי כתבו ואחתו אלא ז"ל וה"ם אם אמרו לתנו כו' וקאי אכולא מלתא דכל הני רבוחא אפי' ד"ם דמסוה אוקמן נ' כ"ד אחתו כמקומו נם לאחתו הן ע"י עצמן הן ע"י זולתו · והמחבר דנקט בריש סתם לבנים וכסיפא אמר לבנים משום דבתל' לכתבו נחתמו אפי' ליה בבני' וברישא דל' לאמרו לאחרי נקט ואפילו לבני' שהן ב"ד לא מחברי סדברים לעשות שלים לכותן · וז"ל אם כתב הרמב"ם והמחבר וכן אם אמר לבנים כתבו כו' אפי' וכן ה"ם כ"ם הוא מדוק קאמר ול' ד"ם דדוקא בריש דלא כתן לבן כת לכתוב אלא לאחרי לאחרי כוה אלא אפשר דמיקרי מילי אחם"כ בלוה לבן לכתוב ליתן דה"ק בעלי דבר דה"ם דיכולי' להעמיד שלוחים במקומן קמ"ל ופ"ר: ו וים מכשירין כו' כתור מפורש דקם בן ס"ל מתנה בנם וכן פ"ת בנתרא אלא אם"ל דלא לכל בנין אלא דוקא כאחר לבדיס שהן יכולתו ויחתמו שלחור לעשות לאחרים משום דמילי לא מיתחרן לשלים אלא כשל"ל כאחרו לבדיס אחרים כוה אינו כוה ואפשר ס"ם נם אם יאבדו ד"ל ממ"ם כתור ואמתבר כאן דדוקא בשטר מתנה מכשירין לאחר שאחרו הם בנם אפול וכ"ם כתו' סי' קמ"ח בדבו' מוסכו' רנ"ן (דף ל"ב ע"ם) כתב דנם בנם לא אפלינן בכה"נ ויש כתי דאפ"ם כ"ם דנם בנם לא מפסיל הייכו דוקא משום מילי לא מחמרי לבנים אבל בשחתו אחריב ים לבטול בנם משום דכתיב וכתב ונתן ס"ם דבכתיבי רחים לוה:

רמח ג מו שכתב נתתים כן הוה נ"כ בנאחרא וכתור וכרמב"ם אבל כאחר"י כתוב כתוב, וכן מלאתי בנאחר"ש בדוייקת וכ"כ דאל"כ מאי סילוק כיון כתבי לבתים וכם"ג קמ"ל אפילו אחר בתוב מהכי ופ"ר: ב ואפי' קנו מידו דקנין דבריס כו' עד

ראסורים ואי אפשר דכספא פוסק עושין תנאים שנייס כל' סיוב וקבלה אבספא דמסתבר כו מיד ואפי' כדבר שלא כא לעולם וכמ"ש הטור
ס"מ סי' ס' או דקאי לו בקנין סודר מבכאי דאמכי אפי' בקנין אחין דלא לחוי בקנין דכריס וכמ"ש הטור כר"ם רמ"ס ז"ל דכיון שאמר
מבכאי אין זה ל' שכשקה אלא בשארא או בכאי קנין מקנה ליה נופה דארעא - פ"כ כתבאים ראסורים נאי לעבדו שכי שייב כספא
או יקנה לו מבכאי דיקול עליו אפיב ולא יצטרכו עוד לתנאים אדשים - וכאיבי לאו קושיא הוא כלל דוודאי בספא כתיב' אתנאים אינו
רוצה שום גד מבניים לספנד

ב ◦(טור נסי' קנ"ו נס"ב בי"ס כן) ג (ג) וי"א שאם קנו ג וי"ס כו' עיין בתשובות ן' לב
סידו מהני לשון אחין : ס"ר רף ס' :

בנס ד ומהרי"ו פסק כשברא ראשונה ולכן כתב דשכותם ד מקבל
לאשתו בספא שהדוכין לעשות לה כתובה נדולה ◦ לא

זכתה כל זמן שלא כתב לה ולכן נהנו לעשות תנאים אדשים בספא שקופה (ועיין בפ"ח סימן כ"ה) :

ג ◦(טור סי"ג בשם ס"ה) יש מי שאומר שאם כתב לו בשטר שרה פלונית ו תהא נתונה
לך או תהא שלך קנה יש מי שאומר שאם אמר אתננו לו מעכשיו בין בשטר בין בקנין
קנה לאלתר : ◦(שם בפ"ק ס') :

ד האומר נתתי שדה פלונית לפלוני והוא אומר לא נתתי לי : הולכין אחר דברי הנותן
ראיבא למימר זיכה לו על ידי אחר ואין בעל חוב של הנותן גובה ממנו כל זמן שישאר
ביד הנותן ממה לפרוע אבל אם לא נשאר בידו לפרוע לבעל חובו לא מהני הוראתו לחוב
בעל חובו :

ה ◦(שם בגמ' ס' בי"ב) אמר כתבתי שדה פלונית לפלוני ונתתי לו בידו והלה אומר לא נתת
לי אם המקבל מתנה הוא שאמר כן ם הורא בעל דין כך ערים דמי והנותן אוכל פירות
שדהו ם ואם בן המקבל הוא שאמר כן לא נתת לאבי שדה זו והוא אומר כתבתי ונתתי לו
מניחים את הפירות ע"י שליש ' ער שיוציא הדבר היאך הוא :

ו ◦(טור ס"ו) ויש מי שאומר דרווקא כשהבן אומר אני הייתי במעמד שאתה אומר שנתת
לאבי וראיתי שלא נתת לו כלום ו"ם אבל אם לא היה במעמד דינו כאומר נתתי שדה
פלונית לפלוני והוא אומר לא נתת לי :

הגה

ראסורים ואי אפשר דכספא פוסק עושין תנאים שנייס כל' סיוב וקבלה אבספא דמסתבר כו מיד ואפי' כדבר שלא כא לעולם וכמ"ש הטור
ס"מ סי' ס' או דקאי לו בקנין סודר מבכאי דאמכי אפי' בקנין אחין דלא לחוי בקנין דכריס וכמ"ש הטור כר"ם רמ"ס ז"ל דכיון שאמר
מבכאי אין זה ל' שכשקה אלא בשארא או בכאי קנין מקנה ליה נופה דארעא - פ"כ כתבאים ראסורים נאי לעבדו שכי שייב כספא
או יקנה לו מבכאי דיקול עליו אפיב ולא יצטרכו עוד לתנאים אדשים - וכאיבי לאו קושיא הוא כלל דוודאי בספא כתיב' אתנאים אינו
רוצה שום גד מבניים לספנד

ב ◦(טור נסי' קנ"ו נס"ב בי"ס כן) ג (ג) וי"א שאם קנו ג וי"ס כו' עיין בתשובות ן' לב
סידו מהני לשון אחין : ס"ר רף ס' :

בנס ד ומהרי"ו פסק כשברא ראשונה ולכן כתב דשכותם ד מקבל
לאשתו בספא שהדוכין לעשות לה כתובה נדולה ◦ לא

זכתה כל זמן שלא כתב לה ולכן נהנו לעשות תנאים אדשים בספא שקופה (ועיין בפ"ח סימן כ"ה) :

ג ◦(טור סי"ג בשם ס"ה) יש מי שאומר שאם כתב לו בשטר שרה פלונית ו תהא נתונה
לך או תהא שלך קנה יש מי שאומר שאם אמר אתננו לו מעכשיו בין בשטר בין בקנין
קנה לאלתר : ◦(שם בפ"ק ס') :

ד האומר נתתי שדה פלונית לפלוני והוא אומר לא נתתי לי : הולכין אחר דברי הנותן
ראיבא למימר זיכה לו על ידי אחר ואין בעל חוב של הנותן גובה ממנו כל זמן שישאר
ביד הנותן ממה לפרוע אבל אם לא נשאר בידו לפרוע לבעל חובו לא מהני הוראתו לחוב
בעל חובו :

ה ◦(שם בגמ' ס' בי"ב) אמר כתבתי שדה פלונית לפלוני ונתתי לו בידו והלה אומר לא נתת
לי אם המקבל מתנה הוא שאמר כן ם הורא בעל דין כך ערים דמי והנותן אוכל פירות
שדהו ם ואם בן המקבל הוא שאמר כן לא נתת לאבי שדה זו והוא אומר כתבתי ונתתי לו
מניחים את הפירות ע"י שליש ' ער שיוציא הדבר היאך הוא :

ו ◦(טור ס"ו) ויש מי שאומר דרווקא כשהבן אומר אני הייתי במעמד שאתה אומר שנתת
לאבי וראיתי שלא נתת לו כלום ו"ם אבל אם לא היה במעמד דינו כאומר נתתי שדה
פלונית לפלוני והוא אומר לא נתת לי :

הגה

כל שלא אמר בפי' שכיס

יא מקבל מתנה כו' עיין בתשובות רמב"ם סימן ס"ו ורע"ח ובתשוב' חצי"ם סי' ק"כ ובתשוב' מ"ס סי' ק"ל ובתשוב' ר"י לבית סימן כ"ו ועיין בתשוב' ר"ם כהן ס"ב סי' ס"ו שכתב בשם מהר"ק ובהר"ם מט שתק המקבל מתחלה בשעה שאמר ליתנו לו ס"ל כאלו אמק בשעה שבעל לירו ובמהרי"ק שורש קי"ח ובהרמ"ס ובהרמב"ם לא כתב זה ובע"ם ובהרמ' ובכ"מ ובמרדכי ריש ב"ב ובהגה"מ ובתשוב' מי מגדי סי' ק"ל ובמהרי"ט ח"ב סי' ל"ב ובמהרי"ט ח"ב סי' ל"ב ובמהרי"ט ח"ב סי' ל"ב

כב וי"ל סמ"ס היכא מתנת שכ"מ כו' עד קנה פי' ואינה מוורת להניחן אלא קנאו במקבל ומכח שאחר היכי מקבלה מ"מ אפשר כם נמי הפקר כת"ס כס"י להרמ"ס אפי' בקרקע ולרש"י וסר"ח סם"ל דהוכיח בת"ק דאחר קנה המקבל ומשו"ה ס"ל דדוקא כשכ"מ ס"ל נרכון דקנה המקבל דאי"כ מה תרתי (דהיתירהות בנאחרת מיירי בשכ"א כת"ס נדרישה) מדלא דקתני שכ"מ בכתיבין וכמסורין דמי ומוד דנם וכה לו בשני ועדיין אתה מ"מ קנאו במקבל משכ"כ בכרי דאף אם בשעה שזוכה לו השני אתה יכ"ל דמודה בזה לשכירת השכ"נ דיכו לומר מה שיש לי לנזוף מ"מ לא רצה המאחר בשס יכ"ל לכתוב אלא מאי למודכם אליבא דרבנן ומיהו שכ"מ ומור"ס דתתם עליו מאחר דיש נס זה וס"ל לדוסק מאחר דרבנן דנסדרו דכריהן נתחל"ל סוכיחו כדבריהן שכ"מ אף דרשכ"נ מיירי כיש ובדמוכח שם מ"מ ואפי' רבנן בכריא מיירי

ודו"ק :

רמו מ מתנה בלוי ? לאפוקי שמירת

וכמ"ש הטור והמחב"ר בר"ס רמ"ב:

כ מתנסיו כל שהוא הפי' כ"ש מתם קאמר דבר מועט ? לכ"ש ואינו דומה לשכ"מ הנותן כל נכסיו דהתם עמד קורי ואם שיי' אינו קורי דפליני ביה כמ"ש הטור והתחב"ר בסי' ר"ן בס"ד ר"ל דבעינן שיכל כדי פרנסתו (והנת' מניסו יקר) ש"מ לכל הר כדפי' לים בכה שאני וכמ"ש שם ושם"ר

ג מכלל לא בכרי דבכרי אפי' בה בנו מתנתו קיימת דאין כאן סומכן דעת דלא ישכוח בנו ליתן כל אחר לו לאחרי דבעין דרשינו דבעינן נכסיו דהוה כרי וכתן כל אחר לו לאחרים ולא אם אתיותו דבעלמו י"ל דלא אם כתי אתיותו דבנו וכיון לאחר נאחרים אף אם יבא בנו ואחר"ן נסתפק בכריה אם אתת בנו ונותן מתנה לאחרים כאחרים ולאחר מיתה מי מיקרי סניק נכסיו כיון שהיו יכול לחזור כל ימי חייו ובכך"מ סבניהו : ד דה"ם כרי אחת כל נכסיו בכ"ש כת' דאפי' כ"ש דפליני בשני אלא דוקא בשכ"מ ש"מ דוקא בשכ"מ דהוי כאלו כתב לו בשטר מתנה אבל בשכ"א אפי' בכרי לא ס"ל

ה ברא"ם כו' עיין כתה"ר"ם כהן פ"ג סי' י"ג : ו וי"מ כו' ע"ל סי' רכ"ג ס"ו : ז יש מי שפוסק כו' מ"ש פסק"ם : ח אם כשן לו נכסיו כו' עיין כפה"ש ס"ק י"ד ובנ"מ ובכנ"ג בכוכי ולע"ל בכ"י ומ"ש סמוך

ט ° (סם גרסה"ס) (ם) בר"א שכתב לבן בין הבנים ' אבל אם כתב לבן בין הבנות יג (או לבת בין בנים) ° (סור ס"ם בסם פר"ף) או לבת בין הבנות יב או לא' מהיורשי' בין שאר יורשים א"ם שלא שייר כלום מתנתו קיימת יג (ו) (וי"ם דבת בין בנים או בין בנות לא קנתה) ° (סם בסם פרמ"ה ופרמ"ה) :

ז (ו) יש מי שאומר דכתב כל נכסיו לבן בין הבנים יד (ם) אם נתן לו בקנין ויפה כתו קנה ° (סור ס"ו בסם ר"י פ"מ ר"כ ורמב"ן פ"ו ס"ם) ויש מי שאומר שאף על פי כן לא קנה : ° (סם בסם רי"ו ובי"ו) :

ח ° (סם) אם אמר כתבו ותנו לו כל נכסי סו ולא יפה כתו לומר תנו לו כל נכסי ואף כתבו אפילו אפוטרופוס לא עשאו :

ט ° (סם גרמב"ם ר"ם) הכותב כל נכסיו לא' מבניו ולאחר זה האחר קנה חצי הנכסים במתנה סו ונשאר החצי לבניו והבן שנתנו לו אפוטרופוס מינהו על שאר אחיו :

יו ° (סור ס"ם) יש מי שאומר שאם כתב חצי נכסי לבני וחצינכסי לפלו' יז לבני נמי הוי מתנ' ואם כתב שני שלישי נכסי לבני והשלישי לאחר לא עשה בנו אלא אפוטרופוס :

יא כתב כל נכסיו לשני בניו שניהם אפוטרופסים ואם כתב חצי נכסי לבני פלוני וחצי נכסי לבני פלוני יח הראשון הרי מתנה והב'הוי אפוטרופוס על החצי לכל הבני'וגם הראשון שנתן לו חצי הנכסים יש לו חלק כחצי האחד כשאר האחים :

יב הכותב כל נכסיו לאשתו לא עשאה אלא אפוטרופא יט ונתבארו פרטי דין זה בטור א"ה סימן ק"ז :

יג הכותב נכסיו לבניו כ וכתב לאשתו קרקע כל שהוא נתבאר בטור הנזכר סימן ק"ז :

יד הכותב כל נכסיו לאשתו כא ויצא עליו שטר מוקדם נתבאר בטור הנזכר סימן ק"ז :

טו דין שטר מתנה שלא נעשה אלא להבריח כב בטור הנזכר סימן צ' :

טז דין ש"ם שאמר בטול אשתי כאחר מהבנים בטור הנזכר סימן ק"ח :

יז ° (סור ס"ז בסם פרמ"ם) כג כל הנותנים כל נכסיהם משתבטל המתנה ויחזרו כל נכסיהם לבעלים הראשונים אין המקבל מתנה מחזיר פירות :

הגה

יונה דהתיזל וכתב בסם ר' יונה דבקנין לוכה מ"ד דקנה וכתב עליו ונראה דמיירי כמייפה את כחו כתבו ופ"ם י"ל דלא קנה דהם תמר כתבו ותנו לו כל נכסי ולוכו מייפה את כחו אפי' אפטרופוס לא עשאו ע אפטרופוס כדרך הקבלה ופיישינן שמא לא נמר לעשותו אפטרופוס אלא בסתר ואין סתר לאחר מיתה כו' ובפרישה סוכתי שם דם"ל לר' יונה דכתו דכשכתב לו בכסי' כתונין לו אפיל ו כיפו כא דלא מכני לומר שלא עשאו אפוטרופוס אלא קנהו קנין גמור כן לא מכני לו שום קנין אבל מלשון המחבר מוכח דמחלק בכייסו דבק"ם נם ר' יונה מודם לו דקנהו ודוק בקנין דסתר כתב דלא מסני ות"ם שתם בם"ד וכתב דבקנין קני וכאן בם"ו כתב פלונת' בקנין ויפו כא ולוכו ר"ל דכתב לו עשה לו ונם יפה כתו אלא בקנין דסכח ר"ל קנין דסתר כתיכה ונ"ם דאין שעשה נכון לאלק בכייסו דבק"ם בעינן יפוי כח שום דאין קנין לאחר מיתה וכתו מיתחר בסימן ר"ן בטור מסכ"ם ואלא ונם בדברי המחבר שם : טו ולא יפה כתו לומר כו' כיכר כתחר שעשאו אל' בטור שבעתקתי לפני זה :

טו וכתחר אלא לבניו כו' פי' לכל בניו יחד ווה לוכו אלא אפוטרופוס וו"ל בטור ל"ת אם כתב אלא לאחד ואחר לבנו דהוה אפטרופוס על יורשיו כין שהיו יורשיו בניו יותר מהשה או מחשה אחרת או אחין או אחר יורשין עכ"ל ור"ל כאחר יורשין כגון בני אחין או כשש מהן וכ"כ פי' דאין מילוק כין יורש ליורש ודלא כמ"ם בהגה"ט כתשוב' והביאו הגו' שם פע"ם סי' ק"ז דאם אין לו יורשין אלא בני אחין לא מחרינן דשאלה אפטרופוס ע"ם וכתבתיכו שם בשמ"ע : כ וכתב לאחתו קרקע כ"ם כו' כאור כתב כאן שתם אחבה כתיכתה ושם בע"ם נתחתר בם"ת בד"ת דדוקא כתובת' ולא נדוניית ושאם דאחבה כתובתה דאחרינן כיון דשאלה מכאלה שאלק כל אחר לו לבניו ולא נתן לה אלא קרקע כל שהוא ולא מאחה לומר מתן אבנה כתובתי אחרינן ודאי דאחלה אכתובה מדאחשבה ליתן לה קצת אלק בין בניו וע"ם דאחשיק וכתב דמ"מ אה שתת ל' אלו בניו נוכה כתובתה אחן : כא ונלא על אלו אחר מוקדם כו' פירוש מוקדם למתנה וו אע"פי שהוא מאוחר לזמן אכתיבה וכאור שתם וכתב כוה לאבדה כתובתה ושם בע"ם כתב וה"ם ככתב לאחתו אחרוסה או נרוסה דלא שייך למימר לעשות אפטרופוס כתכוון והוא הדין ככתב לה בשאר ליתני ב אחובלת הב"ל דה"ל לפרסם לעשות אופטרופוס נתכוון וק"ל : כב כאור הנזכר בסימן ל' ע"ל בס"ם בסימן ל"ט ס"ו ומה שכתב אור"ם בשבו"ה וכאחריך אורח כ"כ בתשובות מיימון דסם' קנין סימן כ"ה וכרסב' סימן אלף ט' דאחריכו כדין אשר כברכה ואם עדיים נאחנים לומר בכרכה כ"ם : כג כל אכותיכם כל אכסיכן אשתכשל פירוש כגון הכי דכתב ברים בסימן שמא בתת בנו או שהוגרך לברוס מפני אויביו או שכ"מ שנתן כל אשר לו ואשר כך ממד אשליו או נא נכנו או פיטר ב אם אויביו דאחנתו אוורת אכל אקום כפירות ע"ל לאסויר ול' בטור בסם הרמב"ם הוא בפירות שאכלו ואשאר אלשוכו אלפילו הן עדיין כידו כעין ע"ל לאסויר כיון שכבר אלשם ואסויק בסם וכטור בסם הרמב"ם אסיים אשאמו וכתב וה לשונו אלפילו אכנתן אחנה כפירוש על אחת לאסויר לזמן קצוב אוכל פירות עד זמן אקצוב עד כאן לשונו דבא לומר דלא אמרו דכיון לאסויר פירו, אלא כשאכלו כיס כעשות ואשאמש לאפר' על אכתיב' אבל כאן לא נאשמש ואדרבה כל זמן שלא עמד אשליו או שלא כא נבנו כיקב ליס אויבין נכסיו כיד

רמז השולח חפצים לבני ביתו ולא פירש האיך יחלקום ובו ה' סעיפים:

א (סור נ"ב בסם רמב"ם) בריא ששלח כלים מסרינת הים ואמר יתנו אלו לבני הרי אלו (ב) יתנו לבנים ולבנות הראוי לבנים כגון פפרים וכלי מלחמה לבנים והראוי לבנות כגון כלי משי הצבועין וחלי זהב יטלו הבנות ד היו ראויין לזכרין ולנקבות ה (ג) יטלו אותן הזכרין (ג'רמב"ן ן"י מזכי ר"ם) הג"ה (מרדכי פרק חי סחמת) מי שיש לו בנים מפסח ס' וכשמת אמם לפני פסח ס' ואמר יתנו לבני הראוי לבנים ולבנות ו אין לבנות כלום ז ואין כן הדין אם היו בנים מפסח ס' וכשמת אמם לפני פסח ס' ואמר יתנו לבני הראוי לבנות ח אין לבנים כלום ט:

ב (שם בשם ר"י ז"ל) וכן המשלח כלים לביתו שהם והיו בהם פלים הראויים לבנות י יטלו אותם בנותיו אומרין רעת חוא שלהן שלח ואם אין לו בנות או שהיו בנותיו נשואות יטלו אותם נשי בניו שהרעת נוטה שלהם שלח - ויש מי שאומר (סור ס' בשם רבינ"ם) דה"ם דלית ליה איתתא אבל אי אית ליה איתתא וראוי (ג) לירידה שרר דכבוסי רמיא:

ג ש"ם שאמר נכסי לבני בלשון רבים ולא היה לו אלא בן אחד ובנות יא הכל לבן לבדו: (וכ"ם שם יש לו בנים רבים דכל לבנים) ואין הבנות בכלל (ופ"ה פאר בפירוש לבני ולבנותיו פרקו) לבנים לבנים והרמוי לבנות לבנות (פרדכי שם) יב וכן אין בן הבן בכלל (משפם בפאר שנוס כל פאר לא לבנו רק פיינו בן שם לכל ג' מבנותיו ואחם פאם כפיין וכפיפה כן פין לבן כאו כלום ולא ולא ליורשים קפאר (שם ג' מי שפמחו) ג ועוד דבן כאו לא מקרי בן (סור ס' בשם פרמ"ם) ראוי ליח ברא אלא בר ברא ד וראוי אבר ברא קאמר:

הג"ה אפילו שם יש לו בנות (כלי ס' ס') יג מיהו שם אמר ליתמי הבנות בכלל בן כ"ל שפבונות קרא ס' (כלבו ס' ס' סור הניעו שם') וכ"ם שם אמר ליונאי חלניו:

ד מו

ה מכול שמי כו' ס"ל סי' שם ב' ס' כשב"ם ס' כ' ס' עיין בסמרס"ל ס' ב' דכ"ק סי' ס"ם ועיין בפ"ם בשם מהרי"ם ומיימי שם רלמיים מקרא כפוסי אלא ס"ל ס"ם לעיל ס' ו' ס"ל ס' ס' ס'

רמח הנותן מתנה לחבירו ואמר ליה ואחריך לפלוני וכו׳ ג׳ סעיפים

א (ל׳ רמב״ם פ״י מזכיים ה״ב) (ה) ש״מ שאמר נכסי לפלוני ואחריו לפלוני אין לב׳ אלא מה ששייר ראשון ואם היה הראשון ראוי ליורשו כגון ב שהיה בן מכלל הבנים אין לשני כלום (פתיחה סם הנ״ם מכני לאוי לירש וכן פתיחה ג פקיים מאריו של רמאון ד מין לפקיע כלום ס (סמ״ע סם) (ג) שכל לשון מתנה ליורש הרי הוא כלשון ירושה וירושה אין לה הפסק ואף על פי שיאמר ואחריו לפלוני ס (רשב״ם פי׳ תש״ר) :

ב פנס ס (ריב״ם פיתין כ״ב) ואם עשה הצוואה מקוס מכתבו לדין ס כערכאות של כותים וכאו פמ״כ (לשקוס לאמר) לדין כדיני ישראל לא מאריכן דירוס׳ מין לה להפסק :

ג אבל (ג) הבריא שנתן מתנת בריא על דרך זה וכתב לה נכסי לה ואחריך לפלוני אין לשני אלא מה ששייר ראשון ס (סם נרמב״ם דין י׳) אפי׳ היה הראשון ראוי ליורשו :

ד ס (סם פרמב״ם דין י׳) (ד) ש״מ שאמר נכסי לך ואחריך לפלוני׳ והיה הראשון ראוי ליורשו ופי׳ (ה) ואמר לא משום ירוש׳ אני נותן לך שאין לה להפסק אלא במתנ׳ והרי הפסקתיה השני קונה מה ששייר ראשון ז לפיכך אם נתן המטות ע״י שליש ואם׳ תנו לבני שקל בכל שבת ולא משום ירושה אני נותנה להם והנשאר מהנכסים אחר מותם יהיה לפלוני אין נותנים להם אלא שקל אע״פ שאינו מספיק להם (ופ״ל פיתין רכ״ג סעיף ו׳) :

ה ס (סם נרמב״ם רי״ו) (ו) נכסי לפלוני ואחריו לפלוני׳ ואחריו לפלו׳ מת ראשון קנה שני מת שני קנה שלושי ס מת שני בחיי ראשון הנכסי׳ של יורשי ראשון ס (זכן דין שלישי סם הנכסי) ס (סמ״ע סם) אע״פ שאמרנו אין לשני אלא מה ששייר ראשון יור אסור לראשון למכור׳ אן ליתן גופו אלא אוכל הפירות ער שימות ויזכה השני

ואם

יש נדולים וקטנים כו׳ ל׳ לרמ״ם סביאו סמור כסימן וס (סעיף ה׳) ככלל יתמי׳ם זכרי׳ וזכיות קטנים ונדולים מכלל מניכו סילוק כתלמוד בל׳ יתומים סיאלו נדולים יתומים מכלל ס״ם מקומו׳ שתקנו חו״ל תקנה דלא סייכי מנדולים כו׳ ע״ם : יב

פלוני נוסל מחצה כנמרא ליף לה מדכתי׳ נכי מנקס וכיתס לאהרן ולכניו ומקנה ך לאהרן ומחצה לבניו : יג

בשאר דברים כגון שאמר תנו לפלוני ולבני פלוני ובן בכל תנאי כ״י שם :

רמח ג נכסי לפלוני ואחריו לפלוני

מין לנסי כו׳ כשור מיתן וס סעיף ה׳ כתב בשם ר׳ יונה ז״ל ולפי בתריך תליא מילתא דליכני מסתם מה שתסתיר לתריך לא מכרת לא נמורה מסתם ס״ה לא אמר נכסי לך ואס תאמר לפלוני עכ״ל ועמ״ש בסמוך בסמו׳ ס״ב ג סעיף כן מכלל לבני סר״ל אס לא נתנו כנים מין מי סרמוי ליורשו כ״ה בניו ואס לא אמר מאריכן ירוסה מין לה מסק כשהקבל כי׳ כן ס״ה אס מין לה נתנו כו׳ לא נתנו כנים אס נס סוא כתם כתנו לן מאריכן נכייב דירוסה מין לה מסק ומהאריך לא מיירי בתוכר אס נס סוא רצוי ליורשו . ומור״ם כא ומדמע בהנסותיו מיד לאחר זה וסוא מדברי הת״ה ע״ש : ג סקדים׳ מסדרין של רמאון כו׳ פי׳ורמאון רצוי ליורשו ואע״ג דכל״ת יכול לחזור מהתנתו אנתן כבר ז וליתנו לאס׳ אמאי הכא דלא חזר מהרמאון סברי עדיין בדעתו ס״יס לזכל ימי ויין אלא אמר מותו יהיס להאחר או להקדס וכיון שכיאה ליס מיזכה בכך כשיין תו מין לירוס׳ הסתם . וכל זה מיירי כשהוסיף דלא נוכל לומר

דלאחרוסום נתכוין כגון שעייר מקנת או סני׳ כגי׳ שלאחתנא נתורה כוונתו או בא׳ מאחר דרכים שנתכתבו בסימן רמ״ו : ד

מין להקדם כלום ס״יינו דוקא שכתן שתמה מאח״כ אס התנה בשם יאלא אנו מיניי יכו כו ענייי אלו מיד מיאלא מהכית ס

זכו כו ענייס כ״כ ל׳ ור״ת בשם מסוכת הגאונים ופ״ה מהאריך : ה כערכאות של כותים פי׳ וכערכאותיהן לא

מאריכן ירוסה מין לה להפסק ואפ״ה בשם״ש בשם מהגה״ה דל״ת מוס : ו לכל הכרי׳ שכתן מתנת כרי כו׳ דקדק וכתב אתנה

דקדוק בלשון מתנה יכול ליתן לכל בלשון ירוסה מ״י ליתן הכרי׳ : ז לפיכך אס נתן המטות ע״י שלים כו׳ כרייתא הוא

זה בפרק י״נ (דף קכ״ט) המוכר תנו שקל לבני בכל שבת ורצו ליתן להם פלא נותן להם פלא (דאמרי׳ ודאי דעתו לא למעט

בניו אלא כדי שיאמינו כן פלא כדי שיאמינו בשוכרס פלא יתן להם פלא שקל) ואס אמר אל תתנו להם פלא נותנין להם פלא

שקל . ואס אמ׳ ואס אתו יורשים לאחרים מתחילין כיון שאמר תנו כיון שאמר אל תתנו אין נותנין להן פלא שקל מפני שזכו לאחרים

מתחילין . ומקשין מוס דס״ל דאפ״ג דאמר לא לאחרינן דירוסה יש לה להפסק שהרי כאן זכו לאחרים אחר מיתתן . וכרמב״ם מתרץ דהכרייתא׳ מיירי כגון שאמר בשעה שנתנו לבניו מתחלה פלא שקל נותן להן כו׳ וכא״ש במפקר כאן כרים פעיף ום ובפר״ן כתב דהכרייתא׳ מיירי דאמרו כיד פלים ופלא כיד לבני׳ לזכו׳ כו מתחלה ועוד תירץ הר״ן דשם מיירי דלא זיכה לבניו מבכסיו ע״י שבלי׳כ״ה שקל בכל שבת ואותו שקל נתנו לאן ובכה״ר והנה הרמב׳ כתב בלשון המחבר ומשמ׳ תלמודו דלא ס״ל כתירוץ רמאון הר״ן דהרי כתב לעיל אס נתן המטות כיד פלים כו׳ אע״ג שאוס ירוסה כו׳ הרי דאף על גב דנותנם כיד פלים מאילו נכי פנריכו לומר לא מסום ירוסה ואפ שבתבו הרמב״ם והמחבר תיכת לעיל אס נתן כו׳ הכי קאמר כיון דאמרי דעתנו תנלה ואמר דלא מסום ירוסה אלי נותן כו׳ מסום סכי אמילו לא אמר בלשון אל תתנו פלא בלשון תנו אמילו הכי כיון שאמר פלא שקל אף על פי שאין לאחרין יכיס שבאחר לפלוני וכוסה לא אמרינן ירוסה מין לה להפסק כ״ל מסום סכי אל יתנו לבניו פלא שקל אף על פי שאין לאחרין יכיר וק״ל . וכיכיר שוכן כתב דמסום סכי אל יתנו לאן פלא שקל כיון שכך היה סכירוס אע״ג ופלא דק ופלא מיין לנוף סברייתא דהרי כריסה קתני סברייתא דיתנו לאן כל צרכן וכ״ל אף על גב דנם כן ניוס ליתן לאן שקל וסיפא דייקו סיינו שאמרו כיון דזיכה כאחרונה לאחרים אחר מיתת כניו ופר״ר : ח אם אמי כתי רמאון כו׳ ל׳ הטור פלא זיכה לפלוני אלא מכח פלוני׳ וכיון פלא כח ליד הנסי אי אפשר לפלוני לזכות כו אפרי כל זמן שהוא ביד הרמאון כל פלו נוף ופירי אפרי יכול לחזכיר כו׳ ע״ם :

ט וכן דין פלוני אס הנסי . פירוס אס כבר כאו הנכסים ליד הנסי אחר מיתת הרמאון ואת הפלוני כתי הנסי כאחרו בנכסים ביד יורשי הנסי : יוד אחר לרמאון כו׳ כדי שיקויים דברי הנותן דרצונו סיה שיכא ליד הנסי אחרי מיתתו

דברי הנותן כו׳ ונשכל שקוס אס אחר הרמאון ושכרו שקירתן מבירתן ;

אם עבר הראשון ומכר או נתן במתנה אין השני מוציא מיד הלקוחות ◦ (סמ"ע ס"ק נ') שאין לשני לא מהגוף ולא מהפירות אלא הנשאר . וכל המשיא עצה לראשון למכור ◦ נקרא רשע ואפי' היה בה' עברים ◦ והוציא' הראשון לחירות אז כלים ◦ ועשאם תכריכים למת מעשיו קיימים :

הג"ה ◦ (סור ס"ה) נתן לרמזן הנכסים לי' סנים ומ"כ לפלוני ומכרם רמזן ◦ דסני מוכיח מיד הלקוחות שכרי לא נתן לו מתנה גמורה רק לזמן :

ד ◦ (סמ"ע בהגמ"ס דין י') בר"א כשמכר הראשון או נתן מתנה לאחרים אבל אם מכרם לאחר מיורשיו או נתנם לו במתנה ◦ לא עשה כלום וכן (י) אם נתנם מתנת ש"מ אפילו לאחרים לא עשה כלום שאין מתנת ש"מ קיימת אלא לאחר מיתה ◦ וכשימות יקרם השני לזכות :

ה ◦ (סמ"ע בהגמ"ס דין י"ג) היה חוב על הראשון או כתוב' אשה ובאו לב"ד ליפרע מנכסים אלו אע"פ שהראשון קיים י"א אין ב"ד מגבי'אות' מגוף הנכסים אלא מהפירו'בלבד שמין להם

ו י"ב מת הראשון ובא בעל חובו ואשתו לגבות מנכסים אלו אין מגבין להם כלום אפי' ◦ עשאן אפותיקי או שיחר'לאשתו בכתובת' אינו גובי'מנכסי' אלו כלו'אלא הרי הם של שני ◦ (סמ"ע בהגהמ"ס) (וכן נרשם פיקר ◦ (סמ"ע שם) סע"פ פרנים מולקים) :

ז ◦ (סור ס"ה בשם סמ"ע ופרע"ם) ואין כל הדברים הללו אפורים אלא באומר ואחריך לפלוני ולא אמר מהיום אבל אם ל'ואחריך מהיום לפלוני ומכר הראשון השני מוצי'מיד הלקוחו :

הג"ה וי"ל כי ◦ דלא תמרינן בכה"ג דירום'מין לה בספק ◦ (ע"י בשם רשב"ל ורמב"ן סי' ס"ס) כב וי"ש וס"ל דמין לפלוק כין תמר מפיום מו לא ◦ (רשב"ם סי' תס"ב וכ"י סי' ס"ג) אבל בשכרת רמזנם נרשם עיקר :

כג וכן אם מת שני בחיי ראשון יחזרו ליורשי שני ואפ הם ג' ואמר לראשון ואחרי' מהיו'לפלו' ואחריו מהיו'לפלו' ראשון ושני לא קנו אלא הפירות ◦ (סור סי' כ בשם סמ"ם) והשלישי קנה הגוף מהיום ופירות לאחר מיתת השני והוא שבאו ליר שני תחלה הילכך אם מת שלישי בחיי ראשון כד יחזרו ליורשי נותן :

הג"ה ומין כל דכרים אלו מתורים אלא שאמר נכסי לך ומקריך לפלוני אבל לא אמר כה תמריך לי ◦ (סור סי"ח) או ליורסי ◦ (ריב"ם סי' ס"ע ורמב"ן) שם מכרן רמזנם ומת הכותן או יורש'י מוניקין מיד הלוקח ומפי' לא אמר ומקריך לי או ליורסי רק אמר נכסי כתוכים לך כל ימי מייך מין לו כסה רק פירות ומה מכרן המותן או יורסיו מוניקין מיד הלוקח ◦ (ריב"ם סי' ס"ע) כו אמר (ה) תמריך ליורסי

וכ"ם

ז ומה כתנם מתנת ש"מ כו' ומה פוניף שם"ת הדבר מתקים ירו כגון שנתנו לפלוי מתכתו קיימת דקונם תיר כן מוכח מדברי שב' שם"ם שכ"ם ע"ם : ח תמריך ליורסי כו' נ"ב בשל יונם פוסק כ"ל ודלא כשם"ע ופ"ל ע"ם שם"ם שם :

ט שי"ת

מ"מ סס ו"ל סס אמר כל המעלבל נס רעיים סעליונה ואפילו סתתוכה בכללו כו' דאל"כ ק' מאי אפי' דקאמר ק"ל : לט נכסי לפלוני נוטל כל נכסי לפלוני נוטל כל כו' סכל דבר מרגילין למכו' בכללו נכסים סוא : מ ספר תורה סים כו ספק כו' דאיכא דלמ"ל סיזבח' סוא נכתב' כיון דאפשר לאתר' למוכרה כ"מ לגמוד תורה ולישא אסה ופמ"ר : מא אם תפסו אין מוציאין מיכו' דספיק' דדינא סוא ואם יבא ללויסו יוסף' כאיבעי' וכל ספק פעות לספכר' במקום דקאי המעון יקום כיון ופמ"ר : מב דקי"ל בסוזק בקרקעו כן נתכר כטו' ובדברי סמסבר לעיל סי' ר"כ ס"ו דאין קרקע נקנה ג"ב : מג אם ת"ח סס תפס כו' כיון סהוזק סספק סס סו' בכללו אם נכסי וכמ"ם נכסי' סלפני וס : מד אם מתנת שכ"מ היא קנה ו"ל סעור אם"ם וזה כסס תשובת הרמ"ם ודאי שטרות בכלל נכסי' כן סיסו ס"מ נסכ"מ ג"ל קנין דדברי כ כתובין וכמסורין דמי וסוס כברים שכתב קנה לך מיכה וכל סיבוודייסו ונם מסרן ליד ב סמקבל לכל בברי לא ואע"ג דסקנ' לו כל נכסיו ס"ג ו והשטרו' סיו בבית ויש כאן כתיב' דכתב לו כל נכסיו וחסירה ענין מניחו מ"מ לא ת"ל קנ"ל סיסו וכל שיבוד וחסיק אם דשטרו' יאמרו ליורשיו ולא לאחרים דסוס סקפיר דוסתי לא היה דעת בעתן להפקירן אלא שיקנה יורשי' מכס ורשות דבכי שיקנה מניחו ומאחר דלא קנה בעוקצו וכן כהן יורשים כ"ל :

רמט ג הרי זה מפוקפי סחנה סעור מפיים וכת"ע ו"ל בד"א בסתכ' מופקי' אבל בסתנה מרובה לא שטרי לא ספיקה דעת המקבל שיתננה לו עד שיקנה לו בקנין או בא' מן ב סקנינים שהחנה נקני בהן כמ"ל ובייכו דוק' בשטי אבל בשני אין סיוק דאפי' בחרובה כמי וכן מתורת כדר וכמ"ם בשי' קמ"ם סעיף ס' וכשי' ר"ד ורמ"ב ס"ם : ב סמיכו נר ותושב נר תושב סוא מי שקיבל עליו ז' מצות בני נח וכו כתיב לגר אשר בשעריך תתננו ובייכו אם אין לו מה לאכול מנוס לשעריו ואם יש לו אע"פ שאינו מוכר לשעריו מותר לשהותו ומשו"כ בשאינו מקבל עליו ז' מצות בני נח אף שמיכו גר תושב ואם אינו מוכר לו אסור לשהותו בשום ארץ כמ"ש בסי' רנ"ח ס"ו ובמוכר לו אסור לשהותו יותר מג' ימים ואם אינו מוכר לו אסור לשהותו אפי' יום אסד ואם אין לו מה לאכול מנוס לשעריו ואם יש לו אע"פ שאינו מוכר לו מותר לשהותו משו"כ בשאינו מקבל עליו ז' מצות בני נח אף שמיכו גר תושב ואם אינו מוכר לו אסור לשהותו יותר מג' ימים

רנ"ג **א** מתנה כמלה כו' אפילו פנים מתנה לירו קודם שעבר כן משמע לקמן ס"ר בסנ"מ וכן מוכח בסור ותחכר לעי"ל ס"מ קכ"ה יכן מוכח בסור ורמב"ם ס"מ וכיים שכנאתי לקמן ס"מ רכ"ג ולפ"ז ג"ל רמ"ם מרסנ"ם בתשובת ר' בנלמל סימן ס"ו ורף כ' ע"ר ורף דרב סוכ"ם ע"ם (רף קע"ר) ס"כ רמ"ם מסקרים מיירי שמכר מתנה לירו הסקרים כו' ר"ל מתנה לסקרם מתנה מסוים מתנה מסוים מה ניון רבעים ולפ ס"ם מיסנה מיה נם"מ מסקרים נפ' מי מתנה לפ סיה יכול לסור ולמוכי' מסם' ום"ם ורו"מ כתשו' מהר"ם מלבוב"ן מסנ"ם סי' ס"נ רף קל"ם: כ בה"ם כו' עיין נסת"ם ס"ק מ' עה ולפ כ"ם זה ס"ל כיה מסיב עליו בחדין מסנע' לפ מיירי לפסור מסורם נפני המוכע וכן נרין לפרש דברי הרב המגיד נפס ן' חנ"ם ונפס הרסנ"ה מהנ"ם סי' ס' אחר רוסם מהי כו' ע"ל סימן רכ"ג ס"כ וס"ם נפס ה' עיין נתשו' ר"ח מלניך ס"ם ק"ח: ד ולפ כדברי המוקפין ומן הרס"ם ומסור ומהרהי המכים מחמן ומניפם נסת"ם וכן נרוב"ם סי' מ"ח מפלה נ"ם ס"ם סעיף קטן ו' וכ"כ הר"י פלוי ומסתיק מהנל עוד סוף ס' ה' מה' מרוכין דנרי הנפתי לקמן סי' רכ"ם ופיין מ"ם נמפתי כאן כ"ל סי' רכ"ם ס"ם ס"ק י"ר וס"ע נתשובות מהרי"ם סי' ל"ם וס"ו: ם וכן ריין הקדם עיין נתשו' רפר"ם סימן רס"נ ופ"ו ומל"ם ופיין כמפתי ס"ם רף כ"ם ע"ם: ו פלפ נקני כו' ע"ל סימן רנ"נ סימן י"ח וק"ו: ז

ז פס

ועכשיו יכים כמשייתו י"ל דמין כדברין כלום ס (מרדכי פס נפס ר"נ ורמב"ם סי' תס"ר) ל דמיד סמת נפלו נכסין קיימים יורשין ונתכטלה מתנתו ויש לומרים דדברין קיימין ס (מרדכי פס נפס רמב"ם ותשו' רי"ך סי"ל):

ב ס שכיב מרע שכתב כל נכסיו לאחרים ולא שייר כלום ו אע"פ שקנו מידו אם עמד ונתרפא לגמרי (ו) המתנה בטלה ממילא ז (ופלו מתנה כשעת מתנה שלפ יוכל לסור כו פס מחר מוכר פס"ב קנו מידו (רמב"ם סימן ו' ותרע"ה וריב"ם סימן ר"ו). ואם לא נתרפא לגמרי אלא ניתק מחולי לחולי אם עמד ולא הלך ונשען על מקלו כשוק מתנתו מתנה ס (סור ס"ב נפס הרי"ף ורמב"ם) (ופע"פ נהלך נכיתו על מפתחו) (מרדכי פ' נהלתם ופ"ם) ואם עמד בין החולי שצו' בו ובין החולי שמת מסנו והלך נשען על מקלו אומרין אותו ע"פ רופאים אם מחמת חולי הראשון מת מתנתו קיימת ואם לאו אינה מתנה ואם הלך בשוק בלא משענת אינו צריך אומר אלא בטלו מתנותיו הראשונות:

ג (ב) במר"א בנותן מתנה ט אבל אם הודה על נכסיו שהם של פלוני קנה הלה ואפילו יעמוד זה אינו יכול לחזור בו:

סנף ס (ג' פי' רכ"ב ס"ג נפס רמב"ם) (ג) מתר רונה מכי מיסיו מטלטלין נלמ לסמתון לו ים לסמתון כידי סוי לסון סודלה:

ט ואם הקריש כל נכסיו ולא שייר כלום או הפקיר או חלקם לעניים אם עמד נתבטל הכל כדין נותן מתנה: ס (סור ס"ר נפס הרמ"ם) (ופקילו פס מפסי עכיים מפקינן מיכיולו ס (ריב"ם סימן ק"ם) ז (ד) ולפ כדברי המולקין יפ (ס) ונן דין הקדם כדין מתנה

ס (סור פס נפס הרמ"ם ומרדכי פס נפס ר"ם) סיוכל לסור כו כמו נמתנה) ס (רי"ך נתשו' סימן ל' ופסר"ח פרמו' סימן כ') אם מכר נכסיו כשהיה ש"ם אם מקצתן מכר יב ממכרו קיים כבריא ואם כלם מכר ג אם המעות עצמם קיימים אם עמד חוזר ואם הוציא המעות אינו יכול לחזור בו:

ד אין כל הדברים הללו אמורים יד אלא בנותן כל נכסיו ולא שייר כלום אבל אם שייר כלוי שלא נתן דינו כמתנת בריא שאינה נקנית (ו) אלא בקנין:

סנף ס (מרדכי נתשו' מהר"ם סימן ע"ו) ולפו דווקא קנין מלה ס"ב מסיכה או מסירה או כיוצא כל מחד לפי קנייכו כין קרקע כין מטלטלים ס (פס) ודווקא כמתנה כזו מכני מסירתו מכל מתנת שכ"מ טוכל לסור כו פו לה מכני תפיסה כלום ופ"ק סעיף ל"ג ואפילו

כתב ליה כשתא שדי נתו' לך ומסר לו פסטר - ואם מטלטלין הן דאינן נקנין כשטר הרי הן כמקבל מתנה ואם"ם יכול להקנות נמי ס"ם לאחרים דדכורו נפסב כאלו כתב קנה לך אינו ושיעבודיה ואם שכתב ליה מהקבל וכתי"ם לעיל נסי' רמ"ח ופ"ב כפרים: ל דמיד סמ' כפלו כשטיו כו' פי' ואין סרי' לומ' כוס דדכריו יהיו ככתובין אלא פס הן ככתובין הרי לה נתן בחייו כלו' וקודם סנתינם נפלו כנר הכסנין לפני יורשי' ולפ"ם כש"ם * שכת הטע' מלכו ע"ם שהקדיש כוה ועמ"ם לקמן: ם שכ"מ שכת' כל ככסיו כו' שתתנה כטל' כרלה דה"ם פס היה לו סוב לחזר ומקל לו סוכו ככלל לוותה ז ותתנתו ככולם פע"נ דמתילה ג"ל קנין מ"מ פס פמד סוו' דלה פדיפה פתחילה דסקוב מקנין כשטר דכרים: ו לפ"ם שקנו מידו עם עמד כו' לפי רכו' דקנם מידו (כדי שלי"ת הלה הקנין מנרע נרע כשכ"מ דסרי נפי ישאי כח (כנ"ל) דסוה דוקה לענין פס עמד דה"ם לף שהשכ"מ לא יכול לחזור פתתנתו כיון שנתן לו בקנין וה"ל ככרי ם שנתן בקנין קחל"ן דלה דכיון שהלך ונתן כל ככסיו היה כפדי דכוותה בקניכו היה דוקא לכשיחזו כה פס יעמוד יפוו כג מפ"כ פס לה היה מתנתו ככל ככסיו וכש"ם כשמו': ז ואפי' פס היה ידכריו ככתו' וכחסורי שלה לענין שפס יחזו וכדי שלה תפרו' דעתו ככל' מפ"כ כענין זה דהתם דלף פס יעמוד לה יהיה יוכל לחזור כו פס לה פעם' קנין נחזר לזה כפירוש דהו"ל ככל מתנות כריה דעלמה: ם אכל פס הודה על נכסיו כו' פי' פס לחר לחם עידי לניכה למימר

שלה לכסכים לת עלמו או לת כניו הודה כמ"ם כפי' ל"כ וע"ה או שלח' תנו כמ"ם כפי' רכ"כ או כשטר ליפני דמתנה דלה לכסכים לחר כן ולכסנו כל"כ ליכה למימ לף פס כי' הודתה ע"י תביע' דהין לחדם מפסה כשע"מית' ולפי' פס ידוע לנו שלה היה על זה שהול' לו מעול' פמ"כ הוניל ומלי ל פתם עידי שהין לחדם מפסה כשעת מיתה כו' דהכתי ליכה למימ שהה שלה לכסכים לחר כן: ט ופס הקדים כל ככסיו כו' ליכה"ת דלה ליפשעה הוה כנמרת פס יש לדמותו למתנה מלחר שנר לקכותו כי פס לחר מיתה מ"ד כיון דהיה מוסל על פרס דוי דעתו לנמור ולסקדם שסוכות דהקדים יעמוד לו פשם"ש דלה לו רפואה ופסק המחבר כמ"ד דהמוני"מיד היורשים עליו כרלים: ולה כדברי המולקין אע"ר שכתתני מוכ פשם לדברי המולקין וכן הרמ"ם ושטור ומהרדכי הפכי' שהכן רלים לזה שהם דלחרו קו"ל דלף דכתן שכ"מ כל ככסיו שהן לכו מלו מוסמין ולחרי' דים לו יותר ונרי"ף קנין ופס פוסק קנין ה"ל לסור כו (וכמ"ש בטור והמחבר כסמוך סעיף י') מלמ דמתלי שקנה כקנין חין מוליחין מיד הווכה לף שהו שכ"ם לו יותר ופס חין לו יותר כרין כותן ויכול לסור כו פס עומד לף שקנו מידו בק"ם וכמ"ם כשמו"ה כ"כ כל ממירת נכוה דכייכו להקדם או לבני וכן כשפקר דמפקירו נם לפניים הרי היל כחסו לידם כפועל דמי דכוה כפועל דמי דליף מקנין וה"י לסוו' משפק דעיין ליפני דמתנה דלה כהרמ"ם ונלקמן כשפיף י' ופסקו כלן דלה כהרמ"ם ונלקמן כשפיף י' ופסקו כנתן כל ככסיו כו' דלה קנו מידו ויכול לסור ס"ל דלחן כדיכן דומיו זה לוה ועכ"ר פס כתנתי קנת שפס לפלק כיכייהו: יח וכן דין שקדם כדין מתנה ויוכל לסור כו כו' פירוש כעודו שכ"מ שחר שהקדישו יכול לסור מהשקדם לפוניהו לפולין ולנתנו לחכירו כדין שכ"מ שכירו לסור סוה לזה ופס לף ש"כ מזיקו כחחרון: יט מחכירו קיים כבריה - פי' כשחכירם לו כף מדרכי הקכייני ופסוק הוה: יג פס כחנות שלחן קיימין כו' דלו לחן שהדי דמ"ה שעוק דחי החכירה עלחן כידו דלמה יפחוד יסור לחן חנותו: יד ולה כנותן כל ככסיו כו' דלו לחן שהדי דלה נחר להקנותו לפי' הקנה לו כקנין כדלקמן שעיף י"ו וכשעיף ע' שלה פס ימו' דקוק' לין לחדם נותן כל חחר לו לחחרים והוה יחלל על הפחתים: טו לה חבני תפיסה כלום וכ"כ הטור והמחבר לעיל ס"ם קכ"ה ס"ם וע"ש דפתק כחסירה דכתב ודוק' כחתנה כזו חבני חפיסה ופיים כחפים' ועד מ"ם: זכת' פס כתו כלן כקיומו וגם כתכתי חחקור הדכרי' חן מהחרדכי ס"ם ומי שחת ושתקתי פס לשונו ע"ם וכלן לכתוב כלל סדכרים והוה שתדע פיש חרי חיני חסירת שתם חסיר' פייכו שכתנו לידו כדי שיוכה כו כתורת קנין (ולף שכתי' קל"ח נתחחר לף חבני חסירה כ"ל כספיכה וכעלי פייס פייכו דוק' כעין חסירת לפס ס"ם לכל חסירה נחורה חבני) שכותן כפקן כידו שיקחנו חיד ש"כ כיוצו חיד כויכוי נחור לפיות לו לפלוחין וכשכותן חתב' כחקנת חבני שתם חסיר' דלה מתנה כריה היה ולה שייך לסור חחכה ולפחר לף שהריכה קנין ולכסכי לידו חרי חיכה קנין דחה לי קנין חלישי ומה לי קנין חסיכה חו חסירה חבל כחתנו' שכ"מ ככולה חין שתם חסירה חועלת כלום ולה שדיף חקנו חיניה דקי"ל

כתבו סעור נ"כ בסי' ר' וסח דסור וכתבוהו סוף מפני סני דברים שבתב דסוסו כו סה' ללמדינו דסם לתר בפירוש שבתן בתקנת בתבת שכ"ם ס"ל כלל תתר בפי' שבתבו תשתה תיתה וסבני כדי לבתוב תהני דינה דבני דתסיק וכתב ז"ל וכן סם תעיד שבותן בכל תשבועו כו' וק"ל : כד וסם יש כו קנין תינו קיום כו' כ"כ נ"כ סעור וסתבר בסתוך כם"ס ו' ופי' בתנה תתת ת"ס : כה וש"ס בתיבת בת"ס בסתוך שעם דיבוי כח ושביכו : כו וש תומרים דס"ס תתנת שכ"ם שבתב כו כו' פי' סתבר תיירי בסשתעו תני שכ"ם שניוס בתשבטין וכה תור"ם לסוסיף דסף דלה שתשבו כן תפיו תלה שבתבת בתוב כן בסלוסה שבשה לשניכו ולה לתרינן דש"ס סוף ותשבעתו כ"כ בספור וסשכ"ם דשתו סיה לסקוותו דוקה שם ימות וכדרך שתם לוותו' שכ"ם : כו ולה לתרינן כוסה שם"ס סוף כ"כ לסקוטי תת"ם סרב כ"י והכיתו בד"ת וכתב ז"ל ושם כתב בסלוסה דנותן לו כתנת כרי ים לו דין תתנת כרי והוה פסוב לדשתי ולה כתבתי כן רק ם סרחיתי תבוכת סרב בשל כ"י שכתב שקנה כם בכס"נ תשוס דתלינן כש"ס ושני שסבתי לו כוה וכתו דברי שניכו לפני תוסר"ם תפלתו ו"ל וסבסיס לדברי דלה קנס כתו שתכותי סרחיות ב בתשובות שכבתבים ס"ז וע"ל סימן רכ"ג עוד תוס שכ"ל ל"ת : כח שהבר בגלוי בסבסיס כו' פי' שתין לתו נכסי' כתקוות תסרים וס"ל כתתב"ש כתקנ' דלכ"ע תס קנו תירו ותמד דס"ל לתור כו תבל לפנין תס כלה קנין וכה סיורסין לתזור כסן בשעב"סים' תתנו' שכ"ת כתקנ' בלה קנין כוה כתב כת"ת לנרי' דרת"ם דתין שותפין לסן לנרי' שלה שתקבלי תבל ברמ"ם ושנו' כתבו דבל שנין תסבינן לים כתנת שכ"ת כתקנת וה סים כוונת תור"ם ז"ל שסוסיף של לסן שתסבר (שסוה כלשון ברתב"ם שני תיכו' ונריכ קנין

(סור פי"ו) ואם קנו מידו ועמר אינו חוזר כם חוששים אנו שמא נשארו לו נכסים אחרים במדינת הים ל ער שיאמר כל נכסי שהם אלו לג או שהוא מוחזק שאין לו נכסים אלא אלו ואז תהיה המתנה בכלל :

יא אין חילוק במתנת ש"מ בכולה בין אם נתן לאחר לד בין אם נתן לשנים כאחר לפיכ' ש"מ שחולק כל נכסיו לב' או לג' אם לא הפסיק בין אחר לחבירו אלא חלק זה לפלו' וזה לפלו' ומת קנו כלם (יב) אפילו בלא קנין עמר חוזר בכולם אפילו בקנין דכולה חרא מתנה היא בלא שיור ואם הפסיק בין אחר לחבירו לה כמי שנמלך על הראשוני' חוץ מהאחרון יש להם דין מתנת ש"מ בסקצת שצריכה קנין אפילו אם מת לפיכ' אם עמר אינו חוזר ואם אין בהם קנין לא יקנו אפילו אם ימות והאחרון הוא מתנת ש"מ בכולה וקנוה אם מת אפילו בלא קנין לפיכך אם עמר חוזר :

יב ש"מ שנתן כל נכסיו וחזר בסקצתם מסתמא חזר בכל :

כנס (כ"י פ' מ"ם) לו ואפילו כתן לכ' כשטר תמר וחזר מתחד מהן נם בסני כבל מיסו אם פירש בכדיה דתינו חוזר רק בתקצתן קנה ברתסון כנשטר (סם) לף על נב דסוי תתנה בתקנת ולה קנו מיכים מ"מ בשטר שכתבו לו סוי מתנה בכל ולה סיה צריך קנין וי"ל דדוקה שטוזר לה וכתן לוותו תקנת לתברים (סם בב"י) תבל תם סייר לותו תקנת שטוזר בו לעלמו נם בשטר כיד ברתסון בשל עד שיקנו ממנו כתב נכסיו תקנתן לתברים ותקנתן ליורסיו ויזר בשלף היורסין לו לה בתבטל תתנה של תברים דשל יורסין תינו ולה כיורסם בשלמ"ה (שם בשם רשב"ן) :

לפיכך אם נתן כל נכסיו לאחר וחזר ונתן תקצתן לשני הראשון לא קנה אפילו אם ימות שהרי חזר בו לו והשני יש לו דין מתנת ש"מ בסקצת לפיכ' אם יש כה קנין קונה אפי' אם לא מת ואם אין בה קנין אפילו אם מת אינו קונה נתן תקצתן לראשון בקנין והשתר לשני לח (יג) ראשון קונה ואפילו לא מת והשני הוא מתנת ש"מ בכל ואם מת קנה (יד) אפילו בלא קנין עמר לא קנה אפילו הוא בקנין : יג ש"מ

וזה שלשון סשור ור"ל דאם לא קנה מידו ומת יכולין היורשין לחזור בהן ופש"ר : כה סוססין תכו כו' לשון הנתר' ותניכו לשון סוססין כין לקולא בין לסוחרת כתו דקיימיכן שתא סוף לסוסה לנו וכן ברכה ופש"ר נם עיין מ"ם כה"נ שטר שם תדתה לוה סתקדי' נכסיו בשעה שהיה שכ"ת ושתתקב' סילוק כיניהן : ל על סיתתר כל נכסי שהן תלו פי' ל"ת שם תתר שתנתן לו כל נכסיו דבתתתתו בכל סקום שהן הן בכתן הן בכתקום תתר תלא תפי' ס"ל שלא תני כותן לך כל נכסי שהן ולקבלם שדה פלוני ופלוני נכסים שיש לו בכתן הנלוי' מ"מ כיון דהזכיר ל' כל תו לה קנו שיכיכן דאית ליה עוד בתקני' תתר ופש"ר ודו"ק : לא תו שהו תוסוק שהין לו נכסים כן הוה לשון הנתרת ובשטר כתב ברתב"ם פירשו שיפת תוסוק בשדי' שהין לו יותר ושטר כתב שהין לריך עדיים שלא כשלמ"ה שני ופתימת דברי התתבר תשתה דס"ל נ"כ כפי ר"י ופוד דס"כ ס"ל זו ותל"ל זו כתתי דכתב לפני זה דכשותר כל נכסי שהן תלו שני וק"ל : לב כין שם נתן לשנים כל' וס"ס לשתה כתתד וכדתסיק : (הנ"ב וכתב בתשובת ברתב"ם בכלל י"נ סימן ס"ו דרתוכן שיש בידו ספרים של שתעין ושתעין נתן בתתנת שכ"ת כל תשר לו לכתו ורתוכן תשר שיניהו לתקדיש שספרים ופסק דבתו זכתה בספרי' וע"ם שהריך ד"ת י"ו) : לג כתי שנמלך על הרתשונים כו' כן לריך לפיות כל הרתשוני' וס"ם ושם הפסיק כתי שנמלך פי' שתתלה נתן שתנה לתתד ולה כיה דשתו ליתן שתנו' עוד לתתרי' וש"ם הפסיק' ושם"כ כשלך בדשתו ליתן נם לשתרי' וס"ל דיינו הכי כל הרתשוני' יש לפן דין שתנת שכ"ת בשקנת שברי הפסיק נ"כ כיניהן לנתיבה שנתן לשתרון ושו הוה שתנת שיהו שתנה בשקנת וכ"כ בשטר ע"ם : לד ושפי' נתן לבנים בשטר כו' פי' ולה תתרין שלימה תילתא דספרי ולה תלו שתרו שתרתו דהסכי נלוי דשת שפור נם שרחסון ודקדק וכתב בשטר ע"ד שלו בסני שטרות לה כוה שורה לסבני כיון שים לו שטר בסני שלמו וכן שוכח בני שתיתן : לה ונתן לותו תקנת לתברים כו' ז"ל כ"י שם דבשתתו לתברים סוף סוף ניכה דשתו דבל נכסיו בפי לתיתן וש"ם קנה ברתסון שתקנת' בלא קנין שתתלה היה שכ"ת בכולה תבל שם סייר לותו תקנת שהה גלי דשתו דלה שתנת שכ"ת יהיב לברתסון שלה שתנת כרי וש"כ בלה קנין לברתסון תי שטשר שכ"ל : לו לה שתבטל שתנה של תברים כו' ברתב"ם כוה שתנת שכ"ת שתקנת דבני קנין תיכו' ל' דנם כוה שבני שם שתלק וכתב שתלה בל שבנסים ביני וכין יורסיו לשתבר שתנה בכולה וכבר שתבתר דשם שתתלה בשתנת כולה בה לידו לף שטוזר שתקנת שם פירוש דבריו דלינו חוזר בכולה דקנה ברתסון שתקנת בלא קנין וס"ל שקשו' דלף דקור ולה פירוש דבריו הה תתריין דשורס שכניו ויורסיו לה שתבר תזרס ושם לשטר שטוזר שבניו בשטר לותו שלק שלו ברתב דשם שתסוים קנין וע"ש : לז ושפני יש לו דין שתנת שכ"ת בשקנת שברי שייר לנשסו שתקנת שטוזר בו שרחסון ולה נתנו לשפני : לח רחסון קונה שפי' לה שת שפ"ר שם כתבתי דברת"ל דלף שם הפסיק בין נתינ' ברתסון לשפני לף"ה קנה ברתסון שם שת כיון שנתנו לו בקנין ולה שבם שתנת שכ"ת בכול' דיוור לף שם קנו מידו דכיון דשתר לשפני כל' שותר שבתב שתנת ברתסון בשתנת שכ"ת בשקנת ות"ם סור וכתב שטוזר ושתבר

כתלו הקנה לו משלמלו בקרקע של מקבל אבל לא משמע לי כן חל' רשב"ם בכתוב כזה התשובה בסי' תקפ"ב כי ז"ל סם שכיב מרע שכתן קרקעות ומנכן כל נכסיו לא נכסיו שלא קנה קרקעות' עד לאחר' נתר מיתה וה"ו כמקבל משלמלין מג"ק של עצמו שלא קנה קרקעות כו' עכ"ל נראה דמור"ם פי' של עצמו דכתב רשב"ם דר"ל של המקבל ואינו מובן לי כן סת"ל מתי כתיבת טעם מפני שלא קנה הקרקעות עד לאחר מיתה מדרשב"ם ל"ל מפני שקנה קרקע מיד לאחר מיתה כמנה שהקנה לו מג"ק של המקבל ועוד למה לא כתב סתם שלא קנה הקרקעות' יפה משלמלי' מנה הקרקעות' יפה בשעת כתיבת נפשה ושל"ל ככל הקנאות משלמלי מג"ק דקנין המקבל' מהכותבו יפה וכתו שכתבו' ויתן לפה לחביבה כו' עם פרים בעורות כמנה שלא היו הקרקעות' של המקבל קוד' משלמלי' שלא קנין דשכיבו כתן לו ויחד ועוד לית' כפרש של עצמו של המקבל ומקבל לא נזכר בהשמעות של דלפניו דהרי לא כת"ס כמקב' ליה כו' דכתב' דשל עצמו כתיב' ליה קאי דר"ל למקבל ועוד דס"ל למה כתב זה לפסיעות דשקנה משלמלי מקרקע של המקבל דלא קנה המקבל דכיון דקרקע של מת קול' לו מה שלוקח לו נתון לו מתחר' וכי מצו' דס"ל קנה מג"ק קרקע שלך יגר' לכן נלע"ד דשל עצמו דכתב' סרשב"ם ר"ל של סכותן דכתב' כל"מ זה פשיט ליתן לראובן קרקעותיו ומנכן קרקעות' ומנכן משלמלין שם היה דעתו ליתן לו כתחלת שכ"מ אלא ס"ל קנקות מג"ק אלא קרקע ומשלמלי תנו לראובן דלו קנ' נם משלמלין שהרי דבריו כמסורין דמי אלא ודאי גילה כזה דעתו אלא נתן לו משלמלין כתחלת שכ"מ אלא שים להשתקפ בדעתו שם רגה שיקנה משלמלין מיד קודם מותו מג"ק לו היה דעתו שיקניהן מאחר מותו מג"ק ום"ל לרשב"ם זה לפשיעו' דשם היה דעתו שיקנה לאחר מותו מג"ק אלא קנה קנין דאין קנין לאחר דעתו היה ובשאר לפניהן שיהא מיד בחייו מג"ק ע"ז ואמת' כתיב' מיקר בחייו

פג וכן סכ"מ סמ"ת כו' וכ"ם קמי מלי"ך ס"פ וקמ"ל סמ"נ דסמ"ק כתבו ותנו סמ"ה סמרי' דלא כתבוון ליתן דוקא בסטר וכ"כ בסור וק"ל : סה לא לשור בו ממתנה כו' פי' שלא יקנהו בדכור בסלמה כ"ם סס קבלת הסטר וכ"ל : פו והסדי' כותבי' כו' פי' לפי מ"ם דיש קילוק בין מ"ם יוסרו הסדי' שלא יכתבו לך סמקרו ליה כתבו ותנו כו' : סד לפלוני כמייסף לת כסו כו' עד מסוס מנוס לקיים דברי סמת וסא דכתוב כתבו ותנו סף דמיסס כסו לא לסרי' דסיפוי כף סוסס כסלו לא סתר כתבו וכדסתרי' כשכיב מרע וסוי ליס כסלו סתר סנו לסוך וסוי ליס כסלו סתר מנוס לקיים דברי סמת דסתרי' כן לפי כברים ל"ז זס סלני סכת סהוס ברי' וסיכו יודע סיסות וכוזסי כוותכו סיקנס דוק כסטר וסין סטר לסקר סית' סלל כשלא סתר כתבו נילף דסתו דסיכו מכקס סטר כלל : סס מסוס מנוס לקיים דברי סמת וני"ם וס סוס דעת ר"י כתבו וסרמ"ס דנס מתנות שכ"מ במקנת כלס קנין קנס מסוס מנוס לקיי' דברי סמת ולא סתרו דלא קנס מלא דוקא כסוס' לאלי' תן מכס לפלו' שלני נותן לו ומת סמקבל בקיי נותן וסא"כ סמת הנותן דסמוס מנוס לקיים דברי סמת ליכא כיון שמת סמקבל בקיים ומסוס מתנת שכ"מ סס סס סיס ככולס ליכא כיון דסוס שכ"מ כשמת סאירה וכסמ"כ נ"כ כס"ס קכ"ם וצע"ר : סו סס סתייס כותבין ונותנים כו' פי' כותבין כשליקטו סמ"ל שדי כתוכה לך סקונין קרקעות מיד כשכא ליד סמקבל לסחזיק כנותן מכס שכ"ל וס"ס סטר מסלמני דסיכן נקנין כשטר כ"ם כמשיכ' סו כשנכס כס"ם סמו וסמקב' כסי' קנ"ז ס"ם : סז סין כותבי ונותני דסיכן סטר לסקר מיתי : סס סא"כ קנו מידו דסו מסמ"ק נקנו מיני בסיי דברי' סו כשכ"ם נמתכ' במקנ' זכה כשכדה מיד וסא סתר כתבו ותנו סיכו סלא נרסיים כמ"ס ומין הקנין סלה כשטר : סס מתנה קכורה כו' פי' שטר מתנה שכ"ם וכן סוה ל' סטור וסוה מפ"י כ' וסרמב"ם סס לנרסות' כתב קסורס על יריכו דסא דליכא למיסס שמא סתר כתבה ונתנה סס כדי לזכות בגכסי סמת סא"ם לא יתנכו לו : פ וקנו מידו כדי לייפות כו' יפה כסו דסמקבל בקנין זה שכתב כשטר וקנין זה סוה נוסף על מתנת דא וכ"ל דכלא יפוי כח יכנו סס בקנין סס יתנכו מסו' דנילף דסתו שיקנכו בקנין ומין קנין לסקר מיתה כנ"ל לפי שסס שכתב רשכ"ם סס סא"ר . אבל על שכתיב"ג"ל יפוי כח לסכתיבה בלא כשסופר תנו ונס כתב לו שטר מסת"כ כשלא סתר תנו בלא כתב כשטר כשכתיבת ידו שדי נתונה לפלוני וכמ"ם סור"ס כשב"ה פי"ט : סף כל סדברים שכה קיימין סא"ם סס כשפ"ט דוכי' סדברי סרמב"ם שכתב כן סס כתב ג"ל כרשה שכמסבר סברם דברי קיימין כלסת' סמכתב די"ב ל' סר"ל סתם זיכה כמקנת לסקר סף כל כשטר קיים (פי' סס כתב כשטר לוסס שכתן לנ' ד' ונתן כשטר לף' נס מתנות כסקרעים קיים כנכסיתו) שטרי נילף דעתו שסוה רוצה כה ולא רציתי מסשטרשים סיכים מפרש וה כדברי ככלן על כ"ם סס נס סטור שכתב שני פירושים על ל' כמשנה זו כשם רשב"ם ורשב"ד ומין סוס מ' פירשו כפי' זה דשרמב"ם פ"ש : ומיסו מוכח מפירושו דשרמב"ם דפי' מ"ם כמשנה סס זיכה כה לסקר דר"ל כרוצה לזכות לסוסו שכתן כידו שטר וסיינו כפי' רשב"ם ולא כפי' שרשב"ד שפי' סזיכה פ"י זה לסקר מיכו כמ"ם כין מכיורסים כין שסיכו מיורשי' ליכא לסיתר דס"ל דשרגוא סוה דסקי' לסוסו כ"ל כיורסים סס סוה כתיבתו לידו נילף דעת נס לסקרים שיתקיים מתנתן נ"כ דסיינו פ"ד פי' שרשב"ד נס י"ל דכוכתו סוה דסקי' זה שכתן בידו לינו יורה סס"ם זכה לנסמו שכקנת כשטר וסיינו פ"ד פירש"כ ורו"ק : סח וכן מי שכתב סס"ם כו' פי' כמו דקיימינן בסתנתו שכ"מ כל' שמת כתב וכמלך כך סיישינן כשמ"ם וה שמת כתב בלות ולא לוס ולא מ"ם לא יתנכו למלוה כשכר כשמ"ם וה"ה להשטר מכירה שמת כתבו למכור ולא מכר : סט כשתנת כריא בקנין פי' שנתלה כיד שלים יתנכו לסמקבל והוה מתשובת שרמ"ם כשיטו השטר וסיינו משפט דמיד משפט שקנו סמקבל וסשטר סינו שלא לרשיים כשלמה ושפ"נ דר"י ושרמ"ם ס"ל דשדינ כשתימיו זכין לו וכמ"ם השטר כשמו' כשם ס"ל סס נתכוין שכ"ם דסיינו דוקא כשכא לפוף ליד שמלו' שלוקח מדע' שלוקח סן כמוכר משא"כ כלן דכרי שת שכותן : סד סין כדברינן כלוקח כו' שפד וע"ל פי' ס"ס פ"ו פי' דשם כתב מור"ם דשכתב נשמן כשכוסף לומר שלא סיה לו סא לא אמרי' שם כשן שמ"כ כו' כמ"ם כשן ויש לשלק דשמני סתם שכתב כשעתו סי' ושוטן כרי שלא סיה לו סא מדבר שכתן ולכך נשמן כשכוסף לשכל ס"ק כ"ח ס"ק ל"ב ושטר וסמשכר כשטר סטור וסמשכר דסיינו דוקא כשכא לפוף ליד שמלו' שלוקח מדע'

רנא דין מתנת שמ"ו בריאו ובו' סעיפים:

א (ג' רמב"ם פ"ח מזכיות ה"ב) הנותן מתנה כשהוא ש"מ וכתב בה (ב) בחיים ובמות או מחיים ובמות (ג) בין בכל בין מקצת הואיל וכתב בה ובמות (ד) ה"ז מתנת ש"מ שזה שכתוב בה ובמות שלא יקנה אלא לאחר מיתה וזה שכתוב בה מחיים סימן ג לישב את רעתו שיחיה מחולי זה ד (ג) אבל בריא שנתן מתנה וכתב בשטר מחיים ובמות (ד) ה"ז מתנה גמורה מחיים ה (סור ס"ב כשם רמב"ם רפוק ס' זכויים) וזהו שכתוב בה ובמות כמי שאומר מעתה ועד עולם וכמו נויי השטר חוא זה:

ב (ג' רמב"ם פ"ח מזכויים ה"ב) (ב) מתנת ש"מ ו שאין כותב בה שמחמת החולי הזה שצוה בו מת ואין העדים מצוויה לשאול להם:

הגה ויכולים העדים ז לסמוך על עצמן ח (כ"י בשם רמב"ן וריטב"א) או על מה שמסרו להומרים שבכיכר שלנו בשעת (שמחמת כך) יכולים העדים להעיד כך:

ח אע"פ שהרי זה המצוה מת הרי המתנה בטלה שאין מיתתו ראיה שמא מחולי שנתן בו המתנה נרפא ואח"כ חלה חולי אחר ומת לפיכך הנכסים בחזקת היורשים ט עד שיבי ראיה שמחמת החולי הזה שנתן בו מתנה זו מת:

הגה (סור ס"ם זם) (ו) ומ"מ תפס המקבל מטלטלין מתוך סיכול לומר שלי הן כמתן לומר שמחולי ברחטון נפטר. וכן הדין מס שמת בחולי ורוצה לחזור בהתנתו ואומר שמתנה ס"מ היה ח (שם בשם מרי"ף) יוד והמקבל אומר שבריא היה ולא יכול לחזור יא על המקבל להביא ראיה יב וכן בכל מקו שהוא פלונתא דרבוותא מס זכה המקבל עליו להביא ראיה:

(מהרי"ק שורש כ"ו ומהר"ם פרקום סימן נ"ב וע"ל ס"ם קל"ה)

רנב מתנת שכיב מרע מוציאין ממנו למזון האשה והבנות ובו' סעיפים:

א (ג' רמב"ם פ"ח מזכויים ה"ח) (ג) מתנת שכ"מ אינה קונה אלא לאחר מיתה ואין אחר זוכה ברבר שצוה לו בין בסקרקעי בין במטלטלי אלא לאחר מיתה לפי שמוציאין ג אפילו לכתובת בנין דכרין יב (כן פי' תה"מ שם) ולמזון האשה והבנות

מיד

רנא ג במיים ובמות כו' ואם אמר במות ואם"כ במיים ס"ל להסר"י כ"ל בתשו' סי' ס"ם ה"ה רשוי כמו במיים ובמות ובתשו' ר"ם ס"ג ועמ"ש סי' ק"ם ובתרומת ס"ם סי' ו"ו ועל"ז: ד נין בכל כו' מיין שכתב סמ"ג ס"ק ס"ר ריש לו דין הנוסח מתחת מיתה סופיל ובזכיר מיתה כו' ומ"ל לה קו' כן ס"ם ובתשוב' מהריב"ל ריין סמיין סמרי"ם בשרכי לפלפל בזה ורעת מהריב"ל רשוי בתנוסח מתחת מיתה וע"ם: ג מבל בריא כו' בתשוב בשר מחיים ובמות וכ"ל רם"ם ומיבחב במיים ובמות בנרי"ם וכ"ל בשם"ם וזה עסוק רהם ס"ב לא פליג רב אחושע"ל אלא בם"ם אבל בנרי"מוסים לחושע"ל ולפני' בחיים מסבי כחו לחושע"ל בם"ם וב"ל: ד הרי זה מתנת כו' מיין בתשו' רח"ם סי' ל"ם פלפ"ם: ה מתנת ש"מ כו' מיין בתשו' ר"ן ן' סמין סי' קס"ם: ו ואם תפס מחבל כו' וס"ם מסמיר הס"ם ומס"ם פומר בתרי לך בשמיית ס"ם ומריבי מוכר סי ומחבל מתנה פומר בתרי על המחבל להביא ראיה ומס סיו מחטלטלין ביר המקבל מחוך סיבו, ליתר פלי הן יסבע פיסת מהרי"ם סים ע"ל ובמ"ס ס"ם מס' זכיה מס"ם כתב וז"ל ובנראה רפני' ליבא מנו כיון סים ערים מחמת מחנה זו אבו לירו תור הנותן לפיום מוציא מוציאין מלו הרחי' לתר מחטלטלין ביר המקבל ומה מחלק ב"ם ע"ל. ולפמ"ב מין כאן ב"ם וכ"כ בס"ם מסרבר פשום בהרמ"ם וכן דע, פסור מהר"ב כאן רהם בי סיבא דמלמח מס ם"ם ערי, ורהם ס"י לומר בתח לי בחתי שם"ם הבא כיון רהין הערים יוחרין מס יהבה בחתנה וקי"ל רחתנת ס"מ מיבו קונה אלא לאחר מיתה וברלקמן בר"ם מהר"ם ס"ב מס היה מתנת ס"מ מרי מהוא מעולם לא יבלת מרשות מכוחן ס"ב זה המקבל צריך לברר שיבלת מרשותו רפ"ב בפלמ בתי בימם יפה מלקח מלא מן בתן לו בחתנה ס"ן היון רפיבא ערים ורהם ברשות, רפחת בפי ס"ם הבא וזה ברור וע"ר לס"ם בפיל בי' ס"ב בס"ב ס"ק ס"ר בשם ים ערים שבחזכון בא לירו ומיבו יורעים שבחה מסלוים בפחן רהחה בימן לירו בחורת חזכון והילבך בל חם שמוחר מהוא מחזכון הוא בפחן מחפ"ב בבא ורו"ק:

רנב ג מתנת ס"מ עיי' בחשו' רמב"ם סי"ב: בבחוכם

אחר מותו אף שקנה מידו וסיה בריא וכמ"ם בסור והמקבר בס"ם רכ"ו ע"ם: ו סמין לחוש בה שמחוך סחולי כו' ל' בסור וביורש אחר שבתרפא קודם מחת ובחבלה המחנה (מיד ממילא אף בסור אם"ב ונפל למשבב ומת וכמ"ש בסו' והמקב' בר"ם בלפני בם) והמקבל אחר שלא בתרפא והיה קיים' אב"ל בסור והמקבר קיבר ולא בחב זה משום דלמ' בשבב בחבלה ובסור בחבו לברות, לבל הרשב"ם שבת, שם דם"ל דלמי' טעבו מיבחו בם"ם אחרינן דבקרו מוכיח עליו ובל ביורשי לבני רחי' ס"ם: ז לסמוך כו' עד ונפסר שמחוך בך יכולים העדי' בב"ל וז"ל כ"י בדף רל"ו סיבולי עדי' לסמוך בוה ס"ם בסיס ובבדי' המסמחי' אותו ס"ל לסמוך אחו שלא בינן שטולני, לבני בימה ובני בלם הרב"י, אלא ובם הומרים שבבית פלוני ואת מחוך בך הרי יכולין להעיד עליו שנפסר מחוך חליו אב"ל ובתריך שם עוד בענין זה ס"ם ולא בוכר שם שמיבה ס"ם אלא ומור"ם בחשך לשון ב"ם ב"ב בשם כ"י ובפ"ו שפרשו דברי מור"ם דמ"ם להעיד בך שבך שמתו מפי עצמו או משמיעו אלא ר"ל ליבולין להעיד שנפסר מחוך חליו שרשון וכלו רשתו וידעתו בן עצמן וב"ל: ח אף שהרי זה בחלוה מת אי' וס"ל בין שמת לפניבו ולא ידעינן מהו בריחותו יעמדו על בוחתו שודאי לא בתרפ' בימי בי"ל: ט עד שיביא ראיה בו' ולא יהיו בחוקת היורשי' בלי שבופה אף שבמקבל בופן בריא ואף שבסור בת' בדין שבבי' מור"ם אחר זה שאם שמר חליו ורוצה לחזור בחתנתו בו' דע"ב על המקבל להביא ראיה וחבים וכתב ו"ל ומס לא מצא ראיה יהיו שבת הנותן בפיסת היום ונפסר ס"ח בשנותן בפצמו אי אבל היורשים בקי"ל דאין היורשים בשבפי' בימת בי"ח לנבות ולא בדי לפסר וכמ"ם בסור בפי' ס"ם בי"ד וכפי' ס"ב בי"ט ס"ב: יוד והמקבל אומר שבריא היה ויעירי שמפורש בשסר שסיה בקנין ואיבו מפורש בשסר בקניר ורמי בערסיה בתן פלוני לפלוני בו' וב"ב בסור וכנותן בופן שחתנת שב"ח בבולה היה ורוצה לחזור בו ואפי' בבתב בקנין ביופי בח בדרך בקניני' שעושין בם"ח בבולו אם"ם מני בופן שהמקבל שברי' היה מסוס דגם בבריה בותבין לפעמי' ביפוי בח וב"ח בסור והמקבר בפי' ר"ן פ"ב ג"ם ונפ"ר: יא על המקבל להביא ראיה ואם אין לו ראייה יבבע הנותן בסיסת הנכסים וב"ב בסור מבא"ב ביורשין בדין שלפני זה וב"ל. ומ"ם מור"ם וכן הדין בו' סייבו בשיקרא דהיבא לפנין הנחת ראיה ולישול מן שווין: יב וכן בבל מקום שהוא פלונתא דרבות' פי' בנין הדין זה דפליבי היה בנתרא וב"ח בפרישה דהיבא מ"ד דבתו שהוא שהיה בריא אז שקרו ביורשין שבך היה מעיקרא וב"ב רשב"ם שביאו בסור וב"ב מור"ם לפיל ס"ם קל"ה ובלקמן בפי' ר"מ פ"ג ובסני המקומות מבואר דאם בריא אז אין קונה אלא מאחר מיתה ואין אחר זוכה ברבר שצוה לו בין בסקרקעי בין במטלטלי אלא לאחר מיתה לפי שמוציאין ג אפילו לכתובת בנין דכרין (כן פי' תה"מ שם) ולמזון האשה והבנות מיד

מי אף שיקנה מעיים בלא שמסר טורפס בשטר כתובתה שמוקדם לפי' משעבדי' מזמן כתיבתה דמ"ל דמיירי כשמלטלין דאין כאן דין קדימה דמ"כ אף כתובת כגון דכרין מיכו נוכח משתנת ס"מ כיון שקדם ונכה: כ שכרי כמיתתו כו' עפ"ר סי' ר"ן שם כתבתי בשם רשב"ם מילת' בשמת' דכתובה ומזונו' שהן תקנת חו"ל לנכסיהן משכבי' אחר מותו והן תקנו שיהו משועבדו על שכבי' מיד בשעת שהוא נושם ואינו עוד כר קיימת משא"כ משכתו שניתן בשעת מ"מ שיקנה לאחר מותו אדם שכיב לשלמו ונמצר כדשתו בלא יקול קניני' אלו עד לאחר יניעת נשמתו כי כל עוד רוח בנחיריו מקויה שעודנים תקוה שיעמוד ונשארו הנכסים בידו: ג

נתחייבו הנכסי' ככתובה.

•וכתב ריב"ם סי' רמ"ו מלמה שקנל' קנין לשם"מ לקני' לעולמים הנכסי' מ"מ נוכחת ג כתובתה תחלה ואח"כ משלם משכר נכסיו אע"ג דמ"מ סי' רכ"ה ס"ד: ד שהן נכסים נכי יורש' כי מה שנשתעבד ביה יורש' הרי הוא כאלו היה בידו קודם שנתחייב מכיון ושייך בזה למימר דהן נוכחין מהשתעבד בשעת בידו שנתחייב: ה ואח"כ מוכר ונתן כו' פי' לא נתרפא מחלין ביניתי' ולא היה נרוך לאוזר ולינן שלא כתב הדין כשהירא שמשעה כך ס היה: ו שהמקבל יכול להוציאו מיד שלוקח כי' נרשה הכנותן קרקעו' מיירי דאלו נתן להן משלטלין ויורש' קדמו ומכרו לאותן שהן המקבל מתנה יכול להוציא מידן וכ"כ במרדכי' כשריא ואע"ס בד"מ ע"ס וכרב' דשמעו מכח תקנת הקוק ושם במיימוני' ס"ל לברמ"ם דשייך תקנ' הקוק נם כשמת ואח"כ משכן ומכר ליורש' ואע"ג דמשכן ומכר ליורש' ס"ל לברמ"ם דשייך תקנ' הקוק נם כשמת ואח"כ מש

לבקר את החולה וצוה בפניהם כותבין ואין עושין דין ואם
היו ג' רצו כותבין רצו עושים דין :

כנס להחזיק כל מקח כמה שנוס ולזון כל דברי ספק שכנגד
כלווה ס (סור סימן ס') ואין מקח מן היורשין או מקבלי
יכולים לומר לך ד' מקח מחליון :

ג בר"א ביום אבל בלילה כותבין ואין עושין דין :

כ ש"מ שצוה ואמר יטול פלוני כל נכסי או מקצת נכסי או
יחזיק (ב) או זכה או יקנה כלם לשון מתנה הם וכן
אם אמר יהיו נכסי או ירש על מי שראוי ליורשו ה"ז קנה אבל אם
אמר יהנה פלוני בנכסי או יעמוד בהם או יראה (ג) או
ישען בהם לא קנה ס (ר) ואם אמר אני מניח לפלוני הוי
לשון מתנה ס (סור ס"ם בסם סרפ"ס) ו ואם אמר לשון יפול
לפלוני לך וכך לשון ירושה הוא ס (סור ס"ו) :

כנס ס (מפרי"ק סורם ג"כ) וכך"ו דוקא שמזכיר לשון מתנה
אבל אם אמר כך וכך לפלוני נכסי לאו כלום הוא שהומר
לפרוע לאשתו כתובתה כתיבת מזומנים הן זה לשון מתנה ס"ב"י
בפי' רכ"ג חס"נ בסם ריסב"ס) ואין יורדין לריכין לקיים מכוס מנוס
לקיים דברי המת ז כמו שנתבאר סוף סימן ר"כ :

ג (ס) לשונות אלו של מתנה המועלי' בש"מ ו"א ח
שה"ה שמועלי' בבריא ס (סור ס"ל בסם סרפ"ס) ס ו"א שאינם מועילי' ס (שם ס"נ בסם סרמ"ס
ורמב"ם פ"ב ממכירה) :

ד ס (סור ס"ם בסם סרפ"ס) (ו) מה שכותבים במתנה תלך ותזכה ותורש ותמשכן ותעשה
ממנה חפצך ורצונך אין לשונות אלו אלא שופרא דשטרא ו ואע"פ שלא נכתבו הויא
מתנה (שם בשור בשטר בוגמא לשון ומפרי לתלות בשעות סופר פ"ל סימן מ"ם ס"ו) : ס (עיין ריב"ש
ומהרי"ט כוזם סל"ו מהכירם) :

ה (ז) ש"מ שאמרו לו נכסיך למי אמר כמרומה לי שיש לי בן או שאשתי מעוברת עכשיו
שאין לי בן ושאין אשתי מעוברת נכסי לפלוני ונודע שיש לו בן או שאשתו מעוברת אין
מתנתו מתנה יפ אפילו מת הבן או הפילה אשתו אח"כ :

ו ש"מ שאמר נכסי לפלוני או שאמרו לו נכסיך למי שמא לפלוני והשיב להם אלא למי יהיו
אם הוא ראוי ליורשו זוכה בהם משום ירושה ונפלא מינה שאם אמר ואחריו לפלוני אינו
כלום שירושה אין לה הפסק ואם אינו ראוי זוכה בהם משום מתנה ס (כ"י בשם מהרי"ל) (ושם פי'
בהרי"ק סכותם בשמו אפילו לריבו מינו מלא לאחר מינו ואפילו ריש סימן רמ"ח סעיף ס"ב) :

ז בר"א שזוכה בהם משום ירושה כשהיה היורש הזה יב אחת מבנותיו או אחד משאר יורשי
אבל אם היה אחד מבניו לא עשאו אלא אפוטרופוס כמו שנתבאר (ח) בסי' רמ"ו :

ח (ס) ש"מ שאמר תנו ק"ק זוז יג לפלוני בני כראוי לו או לאשתי כראוי לה או
לבעל חובי כראוי לו יד נושלים ק"ק זוז עורף על הלק הבכורה והכתובה וחלוצה ואם אמר
תנו ק"ק זוז טו לבני בבכורתו או לאשתי בכתובתה לא ישלו שניהם אלא אחד מהם וירד על
העליונה אם ק"ק זוז יותר נושלים ק"ק זוז ואם הבכורה והכתובה יותר מק"ק זוז נושלין אותה
אבל אם אמר תנו ק"ק לבעל חובו בחובו טו (י) אין לו אלא חובו (ושם אמר ר' זוז (יא) לבני
פלוני יז שטר מכירתו יח מהן לו מלא ר' זוז ס (סור סי"ר) :

ואם מדבתי כס' פנחס כף' נחלות וכיתה לבני ישראל לפקח משפט
סרי שבעריך לנחלות דין ומשפט ומין משפט אחות מנ' דייני ומף
כשאלות ליתן משנוכו לאחרי' כה אמרו מז"ל שחתכת שכ"ח מ' דייני
כלין ירושה לבעלין שלינה מלא עד לאחר מותו ואם פחד פחות ונם
יכול לאחר מוסף ולתנו לאחרי
בעודו שכ"ח וכנבי' מתנו מוין
בשטר ובכנות וכת"ם שטור
והמשכר בשם' רכ"ב מ"ם נס כוס
דייני כדין ירושה להיות לפ נ'
שמתנו בלוותם כתורת דייני' :
כ כותבין ואין עושין דין ואם
יחלה דבר שפק בלוותם ישלמו
כתיבתן לפני ג' דייני ומן ידונו
ביניהם ע"פ כתב בלוותם : נ
בל"ם כיום כו' כלין שאר דייניש
שפם רוחין לו שומעין בשלמן
דבר בעת שרלו לדון דשיינו
כיום יכולין לדון עליו משפט
דלא יפל שפיפט נדולם תרחיים
משל"ב שם רלו לו שמעו בלילם
דמו אין זמן לדון כתבלת דין
לוי דין פדיום לפם ואין פד בשפט
דיין לדון עליו אפ' ביום וכמו
שכתבר זה פיסק לעיל ס"ם ו"ש ב
בשור וכדברי המחבר : ד
יהנה פלוני בנכסי לא קנה פי'
בכ"ג לא אמרינן דברי שכ"מ
כתובין וכמורין דמי ואפי'
קנו ע"ו ס"ם דשם קנין דברים
בי"ח דאמרי' פד"מ ודרישה : ס
ואם אמר לכי מניח הוי ל' מתנה
דוק' בשל"מ שכן דרך ל' שכ"מ
שמניח מצוכנו לפלוני
כך ולפלוני כך לכל בכרי בשם"ב
לא מהני ל"ש והמשל שכתב
תפלה דין מניח למהני בשל"מ
זכשפיק שאמר זה כת' עליו ו"ל
לשונו אלו כו' ס"ל דה"ה שמועלי'
בכרי דמשמע דקאי נם על' אכי
מניח ו"ל דבתניא ל"ש מועיל
דל"מ בכרי וכשור כת' דין מניח
דמהני בשל"מ כתב לכתב ב
שלונות' מי מהני מיכן לשוכרי
בל"ל בכרי ו"ם : ו ואם אמר
ל' יפול לפלוני כו' ל' ירושה הוא
דמניהו ל' נפילם בשפלה בקרא
כת"ם בפ' משפטי ואת הארץ תפול
בשלה כו' : ז כת"ב
בפי' רכ"ב פי"ם כתוב דכל שלה

מפלים מחתון לית ביה משום מתנה לקיים דברי המת : ם שם ס' שמועלי' בכרי פי' בכרי בשם מקבל קנין על' מתנה זה וכ"כ
בשור בשם ברמ"ם : ם ו"ל בתיב מועילי' דוקא בשל"מ דאין לשתו עליו לדבר בל' מתנה מכורר בקילו שלא תערוף
דעתו יול ואפ"ב שלא נכתבו הוה מתנה פ' מתנה עולמית ול"ת דוקא בקיים לשניהו מתנה לאחרי שתמת קרוב לעולם : יא
אפי' מת שכן כו' לריכין דשפה שפתנה בו שיהא המתנה בשעות דברי נילם לשתו דאם יש לו בן לא היה נותנו לאחרי ולריך שלא שתתני
מפיקרא תו לא תפיל ממילא בשניות : יב שאת מבנותיו כו' ע"ל פי' רמ"ו ם בם כת' נס המשכר כן ושה דעת ברי"ף ורמב"ם
וכת' שם מור"ם עליו ו"ל דבת בין שכני' שו שבנות לא קנתה ושה דעת שטור שכ"ב שם בשם ברמ"ם ונם שטור בשלמו שלת' שם דעת
ברמ"ם שפולק שם ברי"ף שתם כלן וכתב בדעת ברי"ף ושם בשיתן רמ"ן שלקתי ואתתי דבלן מיירי בשטר בדבתן לו שתם ולא שוכיר לא
ל' ירושה ולא ל' מתנה ושנם ברמ"ם מוכח בזה דאין בין בנת ע"ם ובלן בפרישם מ"ם עוד מזה : יג לפלוני בני בראוי לו בן
ל' ירושה ולא ל' מתנה אבל בנתרת ובכרי"ף וברמ"ם בתוב תבו מתחיים וזו לבני בכורי בראוי לו ועפ"ר שם שוכיחתי שניהם ו עיקר ושניך
לבניש בן בשור : יד נושלים ק"ק זוז עורף בו' דבין דלא בוה ל' לבדבר לו ואמרו דרשין ליש' יתירה דלעפויי לא מלינו ובכ"ב
בשור ושמבר בפ' בי"ד בשוכר בית לבבירו לאין בשור ושדות שבבירים שפתחת בבלל שבית ואם אחר מון שבור דלא בוה ל' ואמרו
אחרינן דלעפויי בשורת אחת לעייר לנפשו נם בדרך לבבור ע"ם : טו אחת מבנותיו בו' פ' אין לו
בלא בוכו שפשם שתחזי בריבית אם בוכו יותר מבוכו (היכו אם בוכו יותר אחר זוז ודאי בוכו ל' בל בוכו) ודוקא בוכו דלא אחר בראוי לו
שבל בריבית דאחר לעבל בוכי בראוי לו לא אחזי בריבית דאת ניכר דאחזי אשתת ביאות' בשם דשבר ליש בתנו לו ובטור
אסיק בשם ברמ"ם דאפי' בראוי לפלוני בוכו לא אחזי בריבית : יו אחת מבנותיו בו' אינו ר' ל' שבשב"ם אחר שהוא שטוח
בלא ל' בשפר סוף ור"ל שעל בנו שטוח בשוח אחר בן : יח אין לו אלא ר' זוז שפשם לבבירו בשטרי בידו בנרות אחלק
ירושתו בם"ם ושיש ביום שנפילו את בניו ואחרינן דדשתו :

אין נותנין לו כל הק"ק זוז מיר אלא לפי חשבון מה שיקבצו
שהרי גילה רעתו שמסה שיש לו רוצה לתת לו לפי חשבון :
יב ש"מ שאמר תנו ר' זוז לפלוני וישא בתי (פז) ה"ז כמי
שנתן לו שני מתנות כל אי זה מהם שירצה יקח לפיכך
אם רצה ליקח המעות ולא ישא הבת הרשות בידו אבל אם אמ'
יקח בתי ויתנו לו ק"ק זוז הרי זה תנאי ולא זכה במעות אם לא
ישא הבת :

כנס (מ"מ פי' ס"ן) המוחר תנו ק' זוז לבתי ותקבלן סנורס
ומתה נותנין ליורשים דהוי כאילו אמר סני נזוזות ואף
פ"פ שמ"ן לקיים לקנות כהן סנורס מ"מ מתנה רשמוע קיימת:
יג ש"מ שאמר תנו לפלוני שוה ק"ק זוז מיני והחמיץ קצת
מהיין ההפסר לפי חשבון וכן אם אמר תנו לו סרמי ייני
ק"ק זוז וכם ונסכר ונאברו קצת מהמעות ההפסר לפי חשבון
אבל אם אמר לו תנו לו ק"ק זוז מיני בין אם החמיץ קצת
מהיין או נסכר ואברו קצת מהמעות כל האחריות על היורשים
ונוטל המקבל ק"ק זוז שלימים ואם נתייקר לעולם הריוח
ליורשים בכל ענין שאמר ואין נותנים אלא ק"ק זוז וכן אם
הוזל ההפסר ליורשים :

כנס (פרין ף' מהקבל) נתן לו דכר מסויים לא כנון תכנית
תמר (יז) כין שתכניות ונתכד תחד מהן ההפסד על
המקבל (כ"י מהג' נסס רשב"ם) לוה ליתן לתף' תנה תכנית ולוה
לתפוחרופסין לכרור לו פיסס וכירר לו תנה יפה ונתכד נריכין
ליתן לו תנה תמר לא כוחיל ולא פ"ם כנותן רק תמר ליתן תכנית
יד שכיב מרע שאמר תנו לפלוני בית המחזיק מאה חביות
ולא נמצא לו בית מחזיק פחות מק"כ לא זכה באותה
בית (יח) שמחזיק ק"כ :

טו (יט) שכיב מרע שאמר תנו ארבע מאות זוז לא לכתי
בכתובתה או לכתובתה אם דרך אנשי העיר להוסיף
בשומת הנדוניא ולכתוב שזה מנה בר' אינה נוטלת אלא ק"ק
שהרי לא אמר ת' סתם :

טז (כ"י פ"ל כסס ריסב"ם ורפנ"ם) אם אמר ק"ק זוז לפלונית בנדוניתא לי (כ) אין להם לתת
אך שהנש' ותצטרך לכך ואם מתה בנתים אין ליורשיה כלו' אבל האומ' תנו ק"ק זוז לפלו'
לנדוניית' חייבי' לתת לה מעכשיו ויוקר' וזולא ריר' הוי ואם מת' קורם שהנש' וכו' להם יורשי' :
יז (פ"ר פ"ג) בכל מלו מין מילוק כין ס"ת למתנת כריה כקניין יש מולקין כתלו מדיכין
(תרכיי ף' פע"ב ות"ם פ"ו) וסכירת לסו תמר ליתן לסניה' ומתה לא וכו כסס
יורשיה (כא) וכ"ל פיקר ועיין כי"ד סימן רנ"ג סעיף ו' :

יח ש"מ

יותר מסוין שים ופתמי' מקנ' וכש"ם הטור ומחבר כל זה נתכן הפור פי"ו וסס מכואר דכפי מנהג
כותבין בכתובה כפי הסותה מ"מ כשם' נכיית הכתובה לא היו נוהגין שלא כפי פיוי הנדוני' וכיו פותבין שלים תומ"ל כפי מה שידעו
שנהגו להוסיף כלותו מקו' ומ"ם תף שנוה ליתן לכתו ת' זוז בכתובה אין נותנין לה שלא כ' מלות : לד אין לכם לתת עד שתבעה כו' אבל
המחבר כו' לכאורה היה נרא' דמשילך כין ריסה לפיסה הוה זה לכרי שה אמר תנו ק"ק זוז לפלוני לנדוניית' משמעות
דלא יתנוהו לה עד שינש ומן כתיבת הנדוניית' משמ"כ כשפיסה דאמר תנו משמע שיתנו לו מיד ומ"ם לנדוניית' ומשמעות
לה שניקא ליה שיסתר בכתיבה כיחה ויהיה לנדוניית' וכ"כ כ"י כשם בריטב"א פ"ם ל שכניהו ו"ל וכת' בריטב"א פ"ו שמשמע מרכותי
מהין לתת לה עד שתבעה כו' (ור"ל דבריטב"א כתב כן על מ"ם כנמר' שכניא כ"י לפני זה שפ"נ שנתפתתה וכנמר' כ"ב לא כוכר דאמר
תנו שלא ו"ל המחבר נדוניית לכרת תו' נרפ"ו שם מרכא מלה לכרת כו') אבל המחבר תנו ק"ק זוז לפלוני לנדוניית' סייבי לתת לם ק"ק זוז
משכשיו ואם מתה קודם שתבעה וכן כה יורשיה דכבה"נ (ר"ל דאמר תנו) לאו קשידה הוא (כחתי דאמר לנדוני') שלא מרמה מקו'
הוא וכשפיה דפ"הטור פיכר לפני ליקח כו מלוק רשתי ליקח כו שני וכן דעת בריטב"א שכ"ל בריטב"א ועיין בריטב"א שכ"כ בתיו'
פי' תתקנ"ג (וסייס שם ברם"ה ו"ל נותנין לה מיד ואפי' פתדה פיה וסוניה אותם לבריה מחרים שלא לנשותי"ת שלא
משכיח על דעת שתנוה ולא קי"ל כר"ת דאמר משכיר על דעתו דכש"ס נזלן הוה כו' ע"ם) משמע מכל זה דאפילו כין שתתנו דמשמע מיד
ללא אמר תנו אלא מל' הטור שכתב כפי' וה פשיע ל"ל ואם אמר תנו לבתי לנדוניית' כך וכך אפני בר' זוז וסוקרו אנ
פוזלו בריה לו אפשר הוא ליתותי' שכ"ל ס"ת דאף כדאמר תנו אין משמע שותדת מיד כרשותה ליתן לה דא"כ הוה בריה והפשר שלא
ודוק ומשלך ולומר דם"ל להטור דאף דצריך ליתן לה מיד ת"ם כל שלא נתן לה עדיין בריה והפסד הוה ליתותי' דאינו מן הפכר * וכש"ם
כראה דילך כין תומר לנדוני' לו בנדוניית' דכנדוניית' כת' דלא זכה כה וכלנדוניית' כתב דזכה כה וכ"כ מהוש דמנה כדברי המחבר
כש"ם דכת' בריסה בנדוניית' וכסיפה לנדוניית' וע"ם דלא מנאתי כהוש תקוש שילך זה נם הטור שכתבתי ל' בסתוך משמע דלא ס"ל כיוני
זה שברי כת' דכאת' לנדוניית' וסוקרו וסולו בריוח והפסד ליתותי' וכמ"ש • ומיהו מל' כנמרא ליכא למקשי על ס"ם דיל' דהא דקתת'
כדוניית' לכרתה כו' תיירי נ"כ אפי' כדקתמר תנו והנמרא קיר כל' המנויה דוקא' ל' המהוה לא סיה כדוניית' לכרתה לאוה כלא תו' אלוש
דכרי' ות"ם הטור ס"ן ויש מולקין וס"ל דאם תמר ליתן להסיפה ומתה לא זכו יורשיה כו' כי' ד' סי' רנ"ג ס"ו מסיק וכת' שאפי' ריפה ו"ל
ומיהו כל ומן שהיה היה הפ על היתות' וצריך לתת לה תיר ומן מתתינן עד כשנתים ואם מתה שתות תוורין אכ"ל וכ"כ כד ס"ת כף' פי'
כ"ג לפשר כין שדעו שהכיה שש ע"ם :

סג"ב וכתב כד"מ ס"ס כ"ד בשם הרשב"ם דאם אותה הבית נתנה לאחר בתנאה מה שנתן לה אבי' ואחר קודם שנכנס דאף דלא וכתב בתנאה מ"מ אם אין לו יורש אלא היא ה"ה נכתב מכח ירושה ותנאה דמה קיימת עכ"ל) : לו או שמחר אל

תתנו רבותא הוא דה"ה כיון דאחר אל תתנו בתנאי כאומרה קאמר קת"ל דאם"ס נותנין לבן ואחרי' דודאי לא היה דעתו להפרישם בניו ולא אמר כן אלא כדי שיתקבלו בחוזותיהן ולא ילכו אחר אותרות : לו אין נותנין לבן אלא שקל כדי שלא להפסיד לאחרים ולעיל סי' רמ"ב כתבתי דאף דירושה אין לה הפסק ובנותן מתנה לבנו ואחר כשפת בנתינה שאחרי מות בנו יהיה לפלוני אין לאותו פלוני כלום שמא יכול דמשעה לא זיכה לבניו כל נכסיו אלא שקל כל שנת כל ימי חייהן · ה"ג דמתנו בניו בלא בניס ופע"ר ודרישה בבן וכס סי' רמ"ב מ"ס עוד מוס לא אלא שקל · והמותר כדי ברכן כדי פרנסן יתנו לבן אחר הנדקה ותע"ג דהאומר שלא יקברוהו מכנסיו אין שומעין לו וכמ"ש הפתב' כס"ל וטו' כס"ם אם מת"ו שמא כתם דהכנסי' שלו וחיך יוכה אלא יצלו מכנסי פעמו לקבורה ולפשפ' את הכנין מש"ב כוה דהמתון לאו של בניו הוא וכידו ליתן מתונו למי שירצ' ובניו יפלגו על הפשפים : לפ בין אם אמר מכח אחם פי' ולא אמרינן שמא מתון הקנה לו ולא ידענו כחוזה מקו' הוא ולא יתנו מנכסים אלו דהמע"ה קנ"ל וכן הוא בגמרא : מ דהוה מתחלת מצוה מחמת מיתה ל"ד כיון מצוה מחמת מיתה אלא ד"ל לאפוקי ס"ה שלא מתנת בריא שבעי קנין : מ אלא בקנין וכמיפוי כחו בטור בשם הרמ"ם כתב שאי דינא ולית"ם שם בני

תיבת וכמיפה כחו והמחבר הוסיפו וכתבו כאן ונם בסמוך בס"ך ול"ש הא לא אמרו דלריך יפוי כח אלא בשב"מ שנותן כל נכסיו לאחרים זחקנה להן בקנין דבוה נתחלר בטור ט"מ ר"ן שב"ט דבעי' יפוי כח דבלא יפוי אמרינן מדהקנה לו שכיב מרא דכוונתו היתה אלא שקנה המחבל אלא בקנין ואין קנין לאחר אי"ה אבל בשאר שכיב מרא בשאלת בריא דבעי קנין וכשים קנין אין לריך יפוי כח ואפשר שהמחבר כתבו מטום דהרמב"ם כתב וכיון שהטור שם בש"ט ר"ן סל"ג דאפילו מתנת שב"מ בשאלת אינו קונה אם לא בשיפה את כחו פ"ם . אבל דוקא דבא בשור בתב שם עליו דל"ג לית אלא מתנה בשאלת אינו קונה אם לא ומ"מ וכ"י וכ"מ כולם כתבו שם לפרש דברי הרמב"ם דלא כתב הרמב"ם כן אלא כשאחת אינה מתנה מצוה ונותן דאו אבל מודים דשאלתו בשאלת דינו כדין מתנות שב"מ בכולו וכמ"ש ג"כ בשור שם סימן ר"ן סל"ד והמחבר שם בש"ע ומור"ם ז"ל שם בשב"י ופ"ה מה שהחבר שם בשמ"ע פ"ם אבל המחבר פ"כ לא מירי כאן בשפרש דבוהן שאחת אינה מצוה בריא בתניא זה וכתב וה"מ בשאלה מקחת מיתה כו' אם השאלה כל נכסיו כו' ור"ל אם לא מירי בשאלה מקחת מיתה אלא שאחלק כל נכסיו ואפשי אם אפיק ל"ל אבל בשאלה אלא שקנה אלא אד מכח כו' ול"פ : שב דאלא שאחלק כל נכסיו בשאלת בריא דאף דאלא שקנה אלא שאחלק כל נכסיו אינו קונה אלא בשיפה כחו כו' ואפשי

לג אבל לא כהלוקח כו' עיין בסמ"ע ס"ק מ"ב עד וסכיתו בד"מ וכתב עליו דמ"מ מהרדכי הלא סתם דעתו פ"ו דשל החקל כו' וכ"מ פ"ו בסמ"ע ס"ק מ"ו ובחשכון פסק דאם נקנה לו בתוך החשכון כתחלת ס"מ קנה כמו בבריא נקנין ופסוח : לד אלום כתכוון כו' עיין בסמ"ע ס"ק מ"ח עד וכמו שמסיק כ"ל שכתב כן כ"ל להניה : לה יתנו לכל אחר עיין בסמ"ע ס"ק מ"ו שכתב שיתנו ר' וזו לשיטתו יפר ע"ם וכן נרגם מתשובות רמכ"ן שכתב ג"כ סי' רכ"ח בקיטון של תיס שהכס כאם רגיל בתתי עיירות בכ"ם ונאמר תנו ספר תורה לכ"ם משמע בלאורם דיכתן לשניהם דקאמר סייגו ס"ם בכל ג' וכ"ע : לו סי' ס"ם כו' עיין בתשובת ן' לב ס"ג סי' י"ו וסיתן ס"ם ובתשו' מהר"ם ן' שטן ובתשובת ר"ם ן' חיים סי' כ"ו ובתשו' ר"ם כהן ס"כ סי' ק"י וסי' קפ"ג וס"ג ס"ם ותשו' מהרי"ם סי' כ"ו וסי' כ"ג ובתשובת מני' ס"ם סי' ק"י"ח וס"ג סי' קכ"ח : לח אמר

מח אבל לא כתלוה שיש לו כיד כותי שהרדכי כ"כ כשם מהיתם' שכ"כ כשם רא"ם ובכך משמע כיון דפיסק דכר שוה לא סמכה דעתו' ולא קניט אפי' כשתני' שכ"ח וקרוב שדכר כפיוני לומר דאפי' יש משכון לכותי כיד ישראל דכוי כמו שקם' דישראל מכותי לא קנה משכון וכן הוא כשנות מיימוני פ"י דזכיי"ם וכתב כ"י פ"ז ולא ידעכ' מאי ליכם' לן כדעת שהקשל כיון דמ"מ דכרי שכ"מ ככתובין וכמסורין דמי וכן כ"ל שהוא דעת הפוסקי' שלא מלקו כין פלוגת דישראל וכין פלוגת דכותי שכ"ל כ"י וכיניהו ד"מ וכפ' עליו דמ"ם שהרדכי דלא שהכם דעתו ליכו ר"ל דשל שהקשל שלא שכ"ל ופ"ל דמאחר דכשנות נמי שהוא כשנות ופ"ל דמאחר דכשנות פעמו לא שהכ' דעתו שכשותיו יפרש לן ש"כ לא שהכם נמור שקשון ולכן לא קל' וכן פסק מהר"ם כתשובותיו סי' כ"ו ומפתפק שם כפלוגת דכותי כשאר ליכול להקנות כשהכם ש"כ שכ"ל ד"מ : מו שהדירם ושהכילה כו' כשר כתב הטור והשתכר דיכים הללו לעיל סי' רי"ב וסה דלא הקילו כשכ"מ לעשותו כללו אמר שכותן שכיח להדירם ושדקל לפירותיו כמו

שהקילו כם"מ השומר תנו לפלוני שם"ם דשוה כללו כתב ושער לו ושם"ם השור ושהשכ' כשם' שלפני זה כתשכר שעמו כשם"ם להדירם כלא כית לאו כלום הוא משכ"ם שער שמוכר לו אף דלא שקנה לו שהיכול שהו ככתיכה ושמיר' ש"ם : מז וכניס שני שלני דקליס כנון שים לו לכל ג' שותף אני דקל לכל ג' . וידוע שים שורש כליקות שני שלני דקליס יותר מכלקיט' שדקל ג' : מח אלום נתכוון כו' ואפי' שים לו כו' כשעם דשהש"ם עיין כטור שים פלונות כוה דשל שים לו דשם שים לו דקל שלם וכתב כ"י שם דשרי שרשה"ם כפי"ג דוכיי"נוטים לשרי שי"ם שכ"ל וברשה נמי דכן הוא דשת השהכ' שדפתם וכת' שלו' נתכוון דשהש ל' זה משהש כיון דשן לו דקל שלם ודאפי לזה נתכוון . וכהיו' כן ק"ק על מור"ם דשל"ל דשאי אפי' יש דקליס שלמי כל' י"ל כיון דשהשכר לא ס"ל שכי וכשרש שהרא"ם נ"כ לא ס"ל כי וכמו שמסיק השור כשמו : מט תנו ק"ק זו לשניי' עיין מ"ם לעי' סי' ו' : נ יתנו לכל א' וא"כ אפי' הכ"ד או יורשיו יקנו אותו ק"ק זו לשניהן יפר דשן שכרש לומר דיתן לכל א' וא"כ אפי' שכר אלא כך ג' ועוד דשם כתוספות מקו' דין זה כת' יתנו ולא יתנו לו משהש דשלוחו כך שכר' קאי דיפלוקו ויתנו לו לזה ואני לזה ועוד דשם כתוספו' מסיק כשם רב אשי דשלוח תנו מאתי לשניי' דיתנו לשניי' כל ישרא' וא"ת לו' דר"ל דיתנו לכל א' מאניי ישרא' כל שער אלא יפלגו לכול' יפר וכן נמי פי' דיתנו לשתיהן דקאמ' דר"ל ק"ק ועוד שכתבו רשים לזה כפרישה ע"ם וכי"ד סי' רכ"ם : נא אמר נכסי לפלוני ולבני כו' עד בני פלוני ומקנה כל זה כשר כתב הטור ושמשכר לפיל ס"ם רמ"ו ע"ם וכלשד מ"ם כשהשה לשהרון ולבניו תשים ואמרו שו"ל שמאני לשהרון ושמשה לבניו מ"ם נופלין שכללין שן בניו שן בני פלוני שמקל"ף שסן מופסין שו מרוכין שהנפרט' : נב יטול לאחד משהש עשר וי"מ כו' כפרישה כתבתי שמאי פליני ונש פה שהתבנו בקיצור כדי שתבין מ"ש השהכ' כשהיף וש ושפתי' שאחר וש ושוה דכש' השוכר את הבית (ריש דף ס"נ) אמרו שם ז"ל פשים' אמר יקלק פלוני ככנסי פלגא תנו לפלוני חלק בכנסי שלי (פי' ר"ם שי שאמרינן חלק ל' חלוקה הוא ופלגא חלוקה הוא כיצד חלק פרעוי ליטול קאמר וכדאת שכ"ד תלוי הדכר לשער ככמה הוא חלק וי"ל דשי' חלקי כל שהוא) אמר רבינא בר קיסא ת"ש השומר תנו חלק לפלוני בכור שומכם שומר לין פסות מרכיבי' . לכניות לין פסות משמיני לקדירה לין פסות השכיס עשר . לעפיס לין פסות משפה עשר . שכ"ל בגמרא ופי' הרמב"ם דהאי כאר תייר' ככור של יין) ולא כרשב"ם דפי' כשל תיס שייר') והכא דיפה קמיית' דכת' הרמב"ם והשהכ' דכתבי דיפול חלק משפה עשר ס"ל דרבינא בר קיסא כר"ל דאמרי ת"ם כו' משפה ליס משסים' דשאמר דשניהו הני שלוקו הנוכרות כשומר תנו חלק בכור ולכניות ולקדירה ולעפיס ושם דלין למידין שהן לשידין שהן כשהיכא דשומר דוקא לשהיר כשני שיש לזה ולזו ל' משני כשהיכא שלרים וכת"ם הרי"ף ת"ש כיון דלא תניא שאמרו לשון חלק כפסות מי' למידין שהכוונה דשומר שהם חלק הינו פסות שכ"ם מי' ופדשה השניים שכתב הרמב"ם והשהכר דנופל רבינו פכרי דפשיט ליה מרים' דפרייש' דקתני כשהומר תנו חלק לכור לין פסות מרכיבי' דילפינן מיכה דשהם חלק הינו פסות מרכיבי' דשהיכך לין ללשד כל"ל . ושור"ם שכתב כפוף שניש שהכר וה ו"ל וי"ם דכשולן לין לו חלק הלא כל שהוא קלי כמי חמ"ם השהכר כשן שהומר תנו לפלוני חלק שהכשי והוא דעת הרא"ם וכמ"ם כפרישה ושעמו דם"ל דפומכוס דשהומר דשהומר תנו לו חלק בכור דנותן לו רבינו' לשעמו חולל דם"ל שהתן שמוסל כשפק פולקין וכשומר תנו חלק משפקינן כיש לי ר"ל שהכה לו חלק כ"ד דיכול לסרי' לפי' כל שהו' כמו שהיה משפק לי כשניין הכ"ל וש"ם נותנין לו רבינו' שהו' לפלוני חלק פ"ד דיכול לסרי' לפי' כל שהו' כמו שהיה משפק לי כשניין הכ"ל וש"ם נותנין לו רבינו' שהו' לפלוני חלק כ

דהייגו מיתית הבור או חלק כפי רגלות כ"ד ומ"ה נותנין לו מספק
פני מיתי' דהייגו חלק ג' מי"ב שכבור . וכחלק לספים היה
ידוע לבן מלספים פני כרביעי הבור ומתילה בחלק ים לספק מס
היה ל' חלוקה ור"ל מתיית הבור או חלק כפי רגלות כ"ד ומספיק'
נותנין לו לפותכום קני מתיית
דהייגו חלק ג' מי' ו' ותדברי
פותכום למדנו דלרבנן דפליגי
ום"ל דמתם"ד אין נותנין לו
ככולו מספיקא חלא כל מקום
וזמו שפיי' וכתב תור"ם ו"ל וי"ל
דבכולן אין לו אלא כל מקום שכ"ל
ול' מהיגו מדוקדק הוא קצת
דמל"ל די"ל דבכולן אין נותנין
לחלקו אלא כ"ם דמם מכח
דמספקינן מס היה כוכתו בחזמ'
מתם חלק אי חלק גדול או קטן
ם"ל דאין נותנין לו אלא כ"ם
ודו"ק . ולא ° כם"ם דרבי' *
מלמדנו כמ"ם בסוף פרקין כ"ד
דסכין דמ"ד כ"ם אינו קלי חמ"ם
בפרקין כ"ד די"ל חלק מפס פסר
וי"ל רביעית ונס כתב בפרקין
כ"ד מפס דהאומר חלק מפס
פסר דבך מיערו קו"ל וכמ"ם
הוא מוכרח וכמ"ם בפריפס
ם"ם וכפי' חלק לבניות ולקדיר'
ולפרקין פירפב"ם מס בנמרא
חלק לבניות ר"ל לפספקת
בסמותיו ולא לפספקת פדותיו
דלוה נדרך כל הבור (ור"ם
לפתמו דפי' בור אל מים אבל ל'
רמב"ם מפי' בור יין ל"ל פר"ו
ג"כ חלק לבניות) וחלק לקדיר'
פי' אינן לו חלק מסבור לתקן
ממנו מאבלים . וחלק לספים
פי' מפים הוא כלי קטן מתוקן
ממנו בני מדם : נג ומס
אחר יחול עלויי חלק בנכסי
וזהו שב"ת כו"כ הסור ומ"ם בדריפס מוס : נד ופסק לס
פסו"כ וס"ס אס פסק לס יותר מפלים ג"כ אחרי' דלאו כל כחיני'
דלא נח חלא לנרוע לכתו אס אינה בפמה בפמה וכנים' כבדוכי' פפו'
מבלים מאסתלק כ"כ ד"ת ס"ס ר"ן ופ"ן עוד אס אדין ג' מסקדים
ונוה לפסות כ' ספרי תור' ואמר מיהו כמו מפסה פלויי לסקדם
בחיוב ענין נרך מיפים דומה ומס אור חל"כ מהומן מפנביל לוה
מקוד' : נה הדמים מודיעי' פי' לפי הדמי' שנותני' בחלק
ול"ל פי' ר"ך : נו אס היה בכו זכה כו' מפל"כ עובר אחר דאין
אדם מקנה למי שלב"ל ואפי' בכנו דוקא בפסיה בבר מעובר אחתו
וכ"כ הסור והמקבר בפי' רי"ו : נז אס ילדה אחתי זכר כו' כן
הוא ל' הרמב"ם אקיזר בל' המסכ' והסור נקט בחריבו' דאס אחר
אס ילדה אחתי זכר יחול אחנ וילדה זכר בוטל אחנ וכ"כ בנקיבה
לאוד ואח"כ בת' ואס אחר אביהן יחד וכבל אד קמ"ל רבות' וכמ"ם
בפריפס ם"ם : נח ילדה זכר ונקבה הזכר בוטל בו' קמ"ל בזה
דל"ם דמדקאחר אס ילדה אחתי זכר כו' אס ילדה נקבה כו' כאחרי
אס ולא אחר תרוייהו יחד אס ילדה אחתי זכר ונקבה יחול הזכר
אחנ ונקבה אחתי' מוכח אוה דהו אי קאחר ולא פלחה על דע'
אחזה אחלד אחתי אחומי' ואפי לא נוה אלא אחס אחלד זכר לאוד
או נקבה לאוד ובפריפס ובביאו הסור אחכ"ל דאף דהו או
קאחר אם אחריהן דהאחו היה דה"ם אס אחלד אחומים כיון דאחר כן בפביאן ופ"ר אפי' זה מוכח ואיין אם בפ"ם פוד מוס : נט
בוטל בפפות אבפביאן ר"ל אס בוה אפזכר יחול יותר מהנקבה אזי אין נותנין לו אלא בנקבה וחס בוה אבנקבה אחול יותר אין נותנין לו
אלא כמו אבוה ניתן לוכר : ס וחס נקרא אח"כ בת"ן אלא בפיבן היפה בוכר בפפת לידה טור : סא ובמלא
זכר יחול אבוה בן בוה בם' ום"ם בוה ול"ל יחול בפי אחנה וכ"כ בסור וה"ק עד אלא נקרא יחול אפות אבפביאם מאפם כיון אלא ידעינו
אם הוה אח"ם אבל אמר אבקרא וידעינן אה הוה יחול בפי אה אחנה אליו אם זכר יפים או נקבה : סב כתבלה אחתנה
ל"ל אסור בפס אבוכת הרמ"ם דאס אחנ אחלד אחנה היית צריך לאחלקו לו' אלקים ויחול הזכר ד' אלקים ואחיו שבי אלקים
ואבקבה אלק אחד דאו בוטל הזכר פי אבים כאחיו ואחיו פי אבים אבקבה כפרך הבוואה אלא אח"ל לומר בן כי לאה בפיד הזכר בפבול
אבקבה אבוולדה עמו ואוה לא פירש בחנאו אס אלד בקבה אה דינה אלא אבים הדבר אל דין תורה ואין אבקבה אבנרשת אב הזכר בדין
תורה אלא אבל אלו כו' אינן אס אסור אבחריך

כנ"ם ° (סור פ"ח) נג ואס אחר יחול אלויי אלק אבבפי ואוה
אבים מרע ואחלק אבבפי לבניו בוטל אלק אחד מן אבבניס
מי אבחן אבפיו לבניו ואבחו בוטלת אלק אחד מאן (רבנ"ם
בחזו' פי' אלק ח"ג) ואס אחנה אבס יחיה אלו אח אבחה אבעמה אחול
בדוביית ואחפחלק אבריו קיימין ואס אבס יחיה אחד מן אחלין כי
ופסק לה פקות מן אלק אחנים לה לאו כל כמיני' אלא אחנה אלא
יחיה אלו בניו כיחד אלו אבחה אבעמה אבל לא אחד מאן :

כה ° (אם ברמב"ם ר"ח ופו' אח"ם בפס פרי"ף ורא"ם) שכיב מרע
שאמר אבו חלק לפלו' בבור היין שיש לי יחול רביע היין
אמר אבו אלק לחבית הרי מיעוט ויחול שמיני היין
אמר אבו לו בו לקדרה נושל חלק מי"ב מן היין אמר אבו לו
בו לטפיח נושל חלק מי"ו מהיין שבבור שהרי גילה רעאח
שלחלק מועט נאבוון ואין למדין מהשיעורים האלו לרין אחר :

כו ° (סור אם בפס י"ו ובמ"ם) וי"ל דבכולן אין לו אלא אלא
כל אבוה וכ"ו דוקא בחאבה אבל בחבר אחרינן בכי אלו
נוהג בם אדמים מודיעים ° (הם"ם) :

כו * (אם ברמב"ם פ"ח דין ח') שכיב מרע שצוה לאת אבנה
לעובר שבבעי אמו כו אם הוא בנו זכה העובר אפני
שרעאו של אדם קרובה אצל בנו כמו שנאבאר בסי' ר"י :

כז ° (אם ברמב"ם דין י') (לם) אמר כו אם ילדה אשאי
זכר יחול אנה ואם נקבה אאחים וילדה זכר ונוטל אנה
ילדה נקבה נוטלת אאחי' נם ילדה זכר ונקבה הזכר נוטל
אנה והנקבה ק"ק ילדה טומטום ואנדרוגינים נם נוטל בפחות
שבשניהם ° ואם נקרע אחר כך נם ונמצא זכר יחול (כפי
תנאו) : ° (סור אח"ב בשם ברא"ם)

כח * (אם אח"ג) (לו) אמר אם ילדה אשאי זכר ינאן לו
שני שלישי ממוני ולאחי שני שלישים וילדה זכר ונקבה נם
לה שליש אסוני ולאחי שני שלישים וילדה זכר ונקבה נם
(לו) נאבטלה האאנה שנאן לאחיו וחזר הדבר לרין אורה
כט ש"ם
והכל לבן :

לם אמר אם ילדה אפאי כו' כאב אנ"ח כו' ל ברמב"ם כאב ק"ח אח
ח"ל ק"ח שבוה לאת אאכם לעובר שבאאי אמו זכה העובר אפני
ילדה כו' הוי אאאכם אל אך דבוה לאת אאכם לעובר אפאי אמו זכה העובר אפני
אבוה בשאבלים אבלו אין לבכו העובר ובאבי אייני בפרק כ"ב אם' אכרם זאו בדור
דעת הרב אאניד ופרשב"ם לפי עניות דעאי ולא כאבית אבש כן נראה לי
בדור וכן אוכר' דעת אסור שבאן אבוה דעת הר"י אלוי ואפרי"ף ולפיל בפי"ר
כאב בשאם בשוכה לעובר בנו קבה ם"ו אאם אייני בשוכה אין אבלים
וכי אפי נוהג ולא בשאבע בלשון אם כן נראה לי . אילו אם שכאב
אסור בדעת הרי"ף אכר כאבאי ד"ל לי אלא נם הרי"ף אוהב לפי' בנראה
אאכאת לפי' דינא ואפשר נם דעת הרשב"ם כן והם דכאב אך דינא בני
דיני שכיב אבע אייני כמי אשום דבקה אם אאר ילדה אאאי זכר כו' דאאבע
בשאירה לאוד בני ם"ה בנראה בקיון או אאר קיניה אאוקילים ועיין אם
שכאבי ם אם וכן נראה עיקר לדיבק עיין בשאו"ת אהרי"ם סי' כ"ד : לו
אאר אם ילדה כו' עיין בשאוכה אאפרד"ם סימן ר"ם : לו בשאבלה
אאשבה כו' עיין בסמ"ם פ"ב אה ה"ב עד אייני דוקא בפביאן בניו וכבן וכבה וכו'
ועיין בנ"ם בכאב ג"כ בקבת בע"ם ול"ב לא כדברי זה ולא כדברי זה אלא פרם"ם
אם ר"ל דאשם לא אשם בכוונן אלילה אבלי לדבר אאר בשאבלי היה בלילה
בבשה אם אאין כן אכם אשם אלילה אבלי לדבר אאר ואלא בשאבשה
בשאבלי אבין שבשאבל בשאבלי בשאבלא בשאבשה ולפי זה לא אאילו היה בשאבל
בשאבשה בנו או בשו דיניהם שבי כיון שבשאבלי הוא בדבר אאר וכן כל כיוצא
בזה ע"ם ודו"ק כי זה ברור :

לם אבן

כט (סם נדמב"ם פי"ח דין כ') ש"מ שאמר נכסי לטוביה ומת ובא א' ששמו טוביה ואמר אני הוא נוטלן (ופ"ה סם י"ט סוכים סתר מרגוי להסתפק בזה סם אין מתחילין לו (סור סח"ר) : ואם החזק שמו רב טוביה אינו נוטלן ואם היה ש"מ גם בו וקורא אותו בשמו נוטלן · באו כ' מהם לתבוע וכל אחד מהם החזק שמו טוביה אם היה אחד מהם סר ת"ח קודם ת"ח (סם"כ יחזה מדעתו יותר קרוב אל מכינו סור קרובו שמו כן) (סור סח"ו) אין בהם ת"ח והוה א' סתן (לח) שכן או קרוב הוא קורב היה א' שכן וא' קרוב סם שכן קודם שניהם קרובים או שניהם שכנים או שניהם ת"ח יעשו הריינים כמו שיראה להם (וע"ל סי' ר"מ) כל מי שרעתם נוטה שעל זה אמר נוטלים לו וכן אם היו רבים :

כם (סור סח וכ"כ לעיל סי' ק"ע ס"ב) והסי סכן לסו כסכן כדר סללו סו סלא כסכן סכירו סרגיל סללו כמס' ותן לכל סס סתר סקייב לסובים (לח) והם דסומדין דעת סכותן דסוקה כסותן לסס מתנה סס סיכוין יקנו סכים סוין יקנו כיקר דסא ליכא סומדנא סח מסתר סקייב לסן (סר"ן פ' סכותב ומס"מ סס): ל ש"מ שצוה ואמר אל תספרוהו סם אין סופרין אותו אמר אל תקברוהו מנכסיו אין שומעין לו אלא כופין את היורשים לקברו מנכסיו :

לא (סור סח"מ כסס סרמ"ם) מי שנתן מסמונו מתנות הרבה ושייר מעט ליורשיו ע היורשים חייבים לקוברו :

לב מי שאמר מכס לפלוני בני ולא ירם ומכס לפלוני בני וירם וסיו לו ככסי' סרבה ואין לו רק אלו מכ'בכים מסני יורם הכל עם (ת) ואין לראסון רק מחצה שנתן לו (סור סח"ס) ·

לב עכ (ת) שטרי צוואה העולים בערכאות של כותים כשרים :

לג (כ"י ס"ם נסס רמב"ם) מי שאמר נכסי לבני שמעון הזכרים אם יהיו לו ואם לא יהיו לו עם יהיו לבני נפתלי הזכרים ויירדו סיר בני נפתלי לנכסים ואחר פטירת המצוה היו בנים וכרים לשמעון עכ לא זכו במתנה זו לא אלו ולא אלו אלא הנכסים חוזרים ליורש :

כנס

לד סכן סו קרוב · וכתב סאור כסס י"ג סמיירי דסאי קרוב סיינו רצוי ליורשו רסס רצוי ליורשו סוס קורם ס"ם וכ"ם כס"ג ס"ם ריפ"ז : לם מכל סס מתר מסייב לסובים כו' דין זס גס"ם סוס מסרין ס'מכותב זס'מחייב ס"ם מס'זכיס מכמבו כן מרמיים כתוספתם ס"ם ג"ם מסאור מבו מסתי'זוז ליוסף כן מסעון אין רוצין לסן סריים לומר לזס סוס קופב ולזס לם סיס קופב אלא מיסב מולקין בסו'ותיכו דסתוספתם מיירי כשהב סס מקנין לכל נסמת אין רוצין כריים כ'ל מרס דלייבב רסבו לם מסתם מכו ועוד דלו כשהב סס מסתם מקנו ועוד דלו כשהב סו מרין סיכן מייך לומר לזס סי

סמרי ים לשתפון שכשיו נכיס ואדם מתנה בדבר שלא בא לעולם (וכמ"ש בסעיף ומור"ס בסג"ס ס"ג לעיל סי' ר"ם ס"ק) והקרוב קרוב קודם יוכה כו מכח ירושה לא מכח בעלותה : אפ שלא כ"כ שלא ליפות כאן דמדכתב לו תקלה מיהם כית ס"ל' סכל בכלל : ומ מס רוגים העדים יכולים לעשות פ"ו ולא אמרי' כבר עשו העדים שליחותן ותו אין לנם לכתוב ולקתום שטר אחר וכמ"ש בעור והמקבר לעיל סי' מ"ם סעיף ו' :

ומ יכולים לעשות שלא לאין מקוייבים כו' דין זה כלמד מתשו' רמב"ן סי"ם ס"ג וכבר כתבנו מור"ם ג"כ לעי' סי"ם ס"ג בסג"ס ומס לא כתב דתלוי כרצון העדים נם כתב שם בא לב"ד מקום דשם העתיק מור"ם מתשו' רשב"ם דפ' תקבל"ם וכמ"ש שם ס"ם שכל לשניהן שעם ס' מקום דלאו לגובייא קאי כמבואר בסדיני שכני התשובות שכ"ל וק' דזהו בלפי מ"ש בעור והמקבר בשיטת רש"ם סי' שכתב ו"ל נוה מקשת מיתם לתת מנה לשתפון ותת ותכתבו סיורשי' כו' נובי' שלקיומו' ואין סיורשים כאחים לו פרעוני כיון שטר שלוה יולא מתחת ידם כו"ם ומקבל דקאי לגובייא ודוק' לומר דפלוני דל"ב ס"ל לעור"ם לכתתם לאחדי וכל' פלונת' וים לייסב בדוקק ולימר דמ"ם בעור והמקבר כפי' רש"ם דנוטין כו לפי' שלקיומו' ואין סיורשי' כאחים לומר פרעתי מיירי כשהוב' שטר שייב לפלוני מנה דאז כותבין בשדי' שטר נמור ועורכין כו וכמ"ש שם בשטוב' רשב"ם שכ"ל בקיום ושכני מתתיק לשתו כאן בקיום ו"ל שם רגו שדים לכתו' לזה זכותו בפני עלמו שרשו' בידו לפי שאין שטר לוה שטרות דשלמא שיבנו כו שלא דזכרן שתצמ' כלבד שלא יכפרו סיורשין לומר שלא נוה השכ"מ כלום שהב שם לאחרי פרעתי כשמן ותדע דאם היה לו דין שטר לא היו שדי' רשאי לכתוב ולחתום דכרי השכ"מ שאחרי מותו שטרי לא ניוה לותן כו' ומשיק דכן כת' הרשב"ד וכת' עוד ז"ל והייכו דמצרך רבא למכתי בשיטה נ"ם שכ"מ שהוה מכו צריך לומר כתובו כו' דאטו לא ידע רבא שלא לאחר כשחר' נ' שכשכשו לבקר את השולה רצו שכני כותבין ואין מושין דין שלא נ"ל ס"ם דכותבין מכוש לאין כתיבת שדי שלא כתין זכרון דברי בשלמא שכל הודאו שכ"מ בשוב שהוה שייב כשתיבת לותו שטר נמו לנבו כו מסיורשי ומתשובת' ור"י לומר פרעתי בלבך כוצריך רבא לשהוה שם נ"ל כתובו כשריא דשלמא שהודה דנ"ל כשובו כו' ס"ם שכשל ושלם דברים שללו דבת' כשובו ובשטיבו דשטר לוה שיבו עומד לנובייא ויכולין לומ' שליש פרעתיו ס"ל כשטר שכבת כל' הודאת שכ"מ ועש"ו נ"ל שכשי' רב"ם סיירי שטר והמקבר משטר הודאה והדומה לו דוק' ושוא מקשו' הרשב"ם וים קצת רמיה לוה מדקדקו שלמתן ובשבו כיון שטשר שלוה בידו קרעו שטר ולא שתם לוה ודו"ק ועמ"ש עוד מזה שם בשי' רב"ה ולעיל בשי' מ"ם ס"ג :

רנה ג אינה צריכה קניין פ' כשטו' כות' כל בשטיו דאו קרוי מתנו' שכ"ם ודברים שכתובין ובשטורין דמי משלה"כ בשתנו קנית מקנת בשטיו דשקרעת מתנת כרי וצריכה קנין אם לא שתזיר בשוותו שמחלת מיתה הוה נותן כמ"ם שטר והמקבר כל זה בשטי' ר"ן וזה שכתב בשטר בדברי המקבר סי' ו דשתנת שכ"מ שכולה ובשלוה שמחת מיתה ל"מ דשלא קנין שלא דשקנין שנרע נרע מחום דאין קנין לשטר מיתה אם לא שמיפה את כאו ואמ"ם אם בשי"ם וה"ם כשוותו אין קיומין ביפוי כח ע"ם : כ אפילו בשטת ואשור לעשות בשלמא ק"ם בשטת מחום מקח ומתכר ואמ"ם שפור והמקבר לעיל ס"ם קל"ם וים"ם רל"ה ושתכר ל"ם ס"ם קל"ם וים"ם רל"ה ושטור ל"ם סימן שלי"ם כאן שתירו כיון דשקנין סוור הו ל"ם שלא לנורך דוברי ע"ם ככתובים ושטורים דמי ועכדינן שכי כרי לעיים דשתו דש"ם : ב קוני' בשטת מעמו דשטו שמת תערוך דשתו דשכ"ם מ"ה שתירו לו וכיינו דוק' כשטיו כדרך שכ"ם שמחלק כל ככשיו כין יורשין וכין לשתו ושקרי' דשו כיבר דמחלת מיתה הוה נותן שבל שט שיכו כותן שלא קנת ככשיו דשו כיבר דמחלת מיתה הוה נותן כי נם דרך שברי' לשטשין ניתן מקנת ככשיכן לשקרי' ובני קנין ס"ל דכשכ"נ לא שתירו לעשות לו קנין. וכי"מ דמייתי מור"ם פ"ל דשם ככש"נ שתירו לעשו' לו קנין כיון דשין זו שלא נזירות שקח ומחקר מדרבנן כל כש"נ לנבי שכ"ם שתירו : ד הוחיל ושיכו נותן כולם כל ג"ל שטיכו נותן ומחלק כל ככשיו וכמ"ש :

רנה ג יש לו מנה ביד פלוני כותבין כו' מדברי המקבר מוכח דם"ל כדעת הטור דכתב דכבל שנין כותבין ושם שנם שקר שכתיב' צריכין סיורשי' להכיח רגים כשיכולו לנבות מאתו פלוני וכדמוכח שמקבר מ"מ יש תוספת דלא יפיו ויכפור שלא כ"כ פשיטא לוה כעדי' ביד סיורשי' מכח"כ כשלא יכתבו דים לחום שילכו העדים לתדינת סיום ולא יגידו לפניו שלוה שם"מ כוה ולא כדמ"ם דם"ל דאין כותבי' שלא"כ מצי ליתן אותו המנה לאחרי' דאו יכתבו כדי שלא יכפרו בו יורשיו שקר מיתתו ושפ"ר : כ שם שקר תכיבו' דאו ליכא למיקם דכדי שלא יוכה בניו שטירי' שמר כן : נ דרך שודאה כן דעת הרמב"ם דמהני דרך שודאה שפי' כלא שמירת אחם עיד כשמוכח כן כשני המקבל וכדמוכח בפי' ס"ג שי"ד דכשי נם להרמב"ם סיוהה נשני המוכח כו' כ"כ ל' שם"ם ס"ק נ' וכן כתב שור נם"ק ס"ו וכבריו לא נסירין ואומר דברי עכמו שכתב לעיל סי' ע"ה ס"ק ל"ב ום"ק ת' דכשוהה לשני החוב' ג"כ דרך שודאה להרמב"ם וכן מוכח נשור סימן ע"ה סעיף י"ת להרמב"ם נם דברי הב' ס"ם ס"ם זה סיכם המחוברים ובכר שלרכתי בזה לעיל סימן ע"ה סעיף י"ד ס"ק ל' נ"ע :

רנו ד ולא

יכולים לעשות - עיין בשמ"ם ס"ק ע"ב שר בשטוה הם"ם שאיב לא' כו' ובב"ח דחם זה ס"ם ומיר' דרמב"ן ורשב"ם מיירי בשעדי' שעמנו בחתי' לאחכרת אז לשחר מיתה משא"כ הרא"ם מיירי בשם ס"ת שכותן בשבת בום לכתוב לשקנת לו בשטר ובתבו כל' בוזאת כל' בוזאת ע"ם בלורך והרין שחודו"ק בל' סרמב"ן שכתב אם רצו העדים כו' וק"ל :

רנד ג אחי' בשבת ואסור לעשות מלאכה ס"ם בשבת מקח ומתכר ובשם ס"ם בסי' ומתכר לעיל ס"ם קל"ם וים"ם רל"ה ובשור ס"ם בימן שלי"ם כאן התירו כיון דשקנין סוור הו ל"ם שלא לנורך דוברי ע"ם ככתובים ושטורים דמי ועכדינן שכי כרי לעיים דשתו דש"ם : כ

רנה ג אם אמר תנו נאמנין - ותירוי כרלי"ב' חשש דברים אחר אמר תנו ובש"ם לקתן פעיף ס' וכן משמע בשנמת אשרי סוף בבא בתרא מ"ז - ועיין בתשובות מהר"ם מלבין סי' ו : כ לפיכך אם אמ"כ עיין בשו"ע חו"מ סי' ס"ו ס"ק ס"ו : נ דרך שודאה - כן דעת הרמב"ם בשטי דרך שודאה שפי' בלא אמירת אחם עיד כשמוכח כן בשני המקבל וכדמוכח בפי' ס"ג שי"ד דכשי נם להרמב"ם סיוהה נשני המוכח כו' כ"כ ל' שם"ם ס"ק נ' וכן כתב שור נם"ק ס"ו וכבריו לא נסירין ואומר דברי עכמו שכתב לעיל סי' ע"ה ס"ק ל"ב ום"ק ת' דכשוהה לשני החוב' ג"כ דרך שודאה להרמב"ם וכן מוכח נשור סימן ע"ה סעיף י"ת להרמב"ם נם דברי הב' ס"ם ס"ם זה סיכם המחוברים ובכר שלרכתי בזה לעיל סימן ע"ה סעיף י"ד ס"ק ל' נ"ע :

רנו ד ולא

(רמב"ם) מי שנתן לחבירו לדור בבית ג' מבתים שלו וכתב שהמקבל יוכל לכרר לו ירצה בית ג' מבתים שהמחוים הן מבתים שבליוכל לכרר לו אף מבתי שהמצעים עה שלא כתב לו כן רק לייפו' כאו אם כתבו שבדים כל שלוה כיצד וכו' ג' מהקבלי מתנות וכקש שיבתבו לו נוולתו לבד עי אם רוצים שבדים עה (מג) יכולין לעשות אלא לאין מקוייבים ואם רוצים מעידים לפניב"ד והן מברסמין זכותו ב (רמב"ן ס"ב כאו לעיל סימן מ"ם ס"נ) :

רנד דין שכיב מרע שביקש שיעשו קנין במתנות ואבו סעיף אחר

א אע"פ שמתנות ש"מ ג אינה צריכה קניין אם בקש שיקנו ממנו קונים ד (ג) אפי' בשבת שזה הקניין אינו צריך ה (סור ס"ג בסם ומב"ם) וי"א שאפי' אם יש נפקות' בקנין כגון שכותב כל נכסיו ומפר' שלא יחזור בו אם יעמוד ג קונים בשבת ה (סור שם בסם סרג"ם) :

בסג ה (רמב"ם פיק מ"ם) וי"ל דאפילו מתנה במקנת דצריכה קניין אע"פ שכראה שלינו נותן מדאגת מיתה ד כוחיל (נותן) כלום אפילו בכח קונים ממנו בשבת וי"ק כוה : ה (סור שם בסם סרג"ם) :

רנה שכיב מרע שאמר ישלי מנה ביד פלוני אושל פלוני ביד ובו סעיפים

א שכיב מרע שאומר ג יש לי מנה ביד פלוני כותבין הערים כך וכך צוה פלוני אף ע"פ שאין יודעים אם אמת הוא אומר לפיכך כשבאים יורשיו לגבות צריכים להביא ראייה :

ב ה (ג' רמב"ם פ"י מזכיים דין נ') שכיב מרע שאמר מנה לפלוני בידי ד (ג) אם אמר תנו נותנין לא אמר תנו אין נותנין שמא לא אמר מנה יש לו לפלוני בידי אלא כדי שלא יאנסו על יורשיו שיש להם טענון (ב) לפיכך אם אמר זה ב (ב) דרך הוראה

ולא

ל ולפ"ז אפילו אם כתב בשטר שנתן לו כל נכסיו ולא פירש כלום אינו נותן אלא מה שנהוג לפרש בשטר כזה וא

ולפי מ"ש הסמ"ק ע"ר נהי יש לו פרעון ר"ל דמ"ד מוגע רמ"מ נמחן ונרים מיהו נמחן כח"ש נתפוגג ר"נבלבל מ"ה דף כ"ג ע"ב ד"ה ומשני ר"נבלבל בתשו' סמ"ס רמים אע' ר"נבלבל בתשו' סמ"ס רמים אע' סמוך מן הירק דכשמרים ליד המגזר טוב מ"י ליגבל על הקרקע ול"ב כנ"ל ס"ג ועייתמי סם נב' מנזר מן הירק (דף כ"ם ע"ב) ורמיתי סמיך רמים ברורה דקמתר סתם ומרי תרומה דמי נעי מיתכל מלח ובצלה ברומה ומשני למרי בתרומה ניר כמן עסקינן דלא מצי מיתכל מלח - ולפ' מסתבר לומר דכמרי תרומה דמ"מ הקרקע מחיר מתרומה - תרע דמ"מ למרינן בערק סוס פיתומים ע"ג שיעור סניעל ליה כב"ם רמן מלח לקרקע ומרי בשמרים ע"ג מלן עוכרין (דף מ"ו ע"ב) למרינן ר' שיעור סכר בני מלח ותרומה מוסיל ומי נמי מיתכל מלח מלמ"ד דקרקע מחיר מתרומה לעמן מלח - ול"ב כיון דתרומה ניר כמן לא מצי מיתכל מלח כ"ם בקרקע ניר נזבר וכ"ם בסור ומסתבר ר"י ר' ר"ב מ"ש ע"ב ד"ה מבורר דקרקע ס"י לחזור בו מלח"ב ומ"מ לחכם ומתיר לו ומ"מ סנים ליה הנבלי מיבי יכול לסמל עליו : ומיון למקטרת למאי דמתר ליה נזבר מיבי יכול לסמל עליו מ"מ למירתו לנכרי כמרים ראי ומשמע דכמרים מתם למירתו לנכרי ס"ק דקרקעין (סוף דף כ"ח) כיון דמירתו לנכרי כמירתו לסריום משמע טור זה עולה ניח זה קרקע למי נכון מעולם קנה נכרים לא קנה עד שימסוך וימחוץ ול"ב כיון דקנה ליה קנין גמור ומיהו למירתו ומ"ם יכול לסמל עליו ול"ב כשמרו כמי - ומ"מ לפ' מילתא פיא דבמרים מניח נתפוג"ר נבלבל סימן ס"י דף כ"ב דהרי מרשב"ם מתר ול"ת ומתרץ לך עור דמירתו לנכרי מיבי כמרים מתם ול"ב דהרי נזבר הם קיל ול"ב כ"ם דמרי יש מלח נקרקע ומלו מקרים ומסר ליה נזבר סוס פ"י ליסמל עליה ומשמע דרם יש לא מרין זה מקום מ"ל מלח ומלו אינו כמרים מתם מלא לקנין קנים כלנר לסיות המרים נוחרת נקרקע כמו' מנוחרת במרים מ"ה מתניתא נמרים כו' דוקא כי נימא דמ"ל כמתר מתם ליה נזבר סוס למרינן לפי מלח אבל אי לא למרינן מלח כמרים לסריום ס"מ ניהו קנים של סריום פעיר מיבא למיתר יש מלח פב"ל וכ"ל ממש"ל ומ"מ כמרים לנכרי נפי דסוי כקנין נמור מ"מ כיון דלא קנה מלח מכר מ"מ כמרים מתי לכור ומסל לכור דגלי לן קרא דיש מלח נכרים דלא יהל ללכת סוס מיכו מוסל אבל למרים מוסלין לו אבל נמשמרו לנזבר מלמ"ד לא מיר"מ מבל דלא יהל כמרים מחור מכח קרא דמ"ם נוסף כמקבלו נמשכה מ"ה לא מכני מלח ול"ב בקרא כמי כיון מתרו ליה מנזבר הרי קבלו בקרא מחשיבה ומשמע דלא מלי לזבור ומסל מסיבה דמ"ם בחרים כמי מין לאחר מסיבה כלום ולע"ג מ"ם מיבא לקבלו בקרא בקנין מלין מו מאחר ליה בקרא מחשיבה ומשמע דלא מלי לזבור ומסל מסיבה דמ"ם בחרים כמי מין לאחר מסיבה כלום ולע"ג מ"ם מיבא לקבלו בקרא בקנין מלין מו מאחר ליה בקרא מחשיבה ומשמע

לא מכני מלח דלא נרע כח בקרא מכח מרים כן כ"ל נרור :

ונראה מלום כיון הרמב"ן נסבר מלמ"ד מכח ול"ל לפי דקמ"ל דאינו מלא נס"מ מסקרים מעכשיו מו מסקרים ונעשה ס"מ נמוח מסקרקעין כמי ע"ר רבים כו' ל"ל כח מכח מסקרים מעכשיו כיון מתר בריס מקנין ורו"ק : ועוד לפ"ד ול"ב הרמב"ן נוקים נס"מ למלמ"ד מס נתחוסיו ס"ג נס מסום רמיירי בסור מכח זה מל פ"י סוס בקרון דלמ לא כן היכי נקרע מן הסקרם בעל פה בלא מסר ס"ם כלומר דמקילו יהיו דבריו מחת מ"מ מ"ם מלח מל פה נוכח דקמן היינו"ל מן לקומות מו מקבלי מחתה וסקרם ועיין לקמן מ"ם לדעת הרי"ף ול"ב מקילו מות לים מבו דמי נמי מיתכל מם היה בריס מיהו נמחן דמוקם כל מה מסוס מחת יד מדם הוס מלי מנו נמקים מוקם כי מסי לא למרינן וכן מבאתי לעיל סימן כ"ם ס"ק י' מסס הרמב"ם וס"מניר ובהרמ"ן נוקים דמוסר מסלמים מלו מביתי מל פ' דריך לסריר מניים ומתך נסוך מסל מן מסים הוס מוסל על הסקרם ומחת ירושלמי וכריתות"ם מעורם כן נרסה לישנא דבבי הרמב"ם והרמ"ם דלעיל מסמכו כר' שיעור מלא מדבר נרו' כרם"ם ר"ן וכן ה"ר לפרי' דעת הרמב"ן ומרמ"ם ול"י ס"ל ג"ב מסבאתי לעיל מכאתו נסך דבר הוגה דמה לא מקרים פ"ר רבי' לא מיסינן לקנוניא כיון דיכול ליסל על בקרקע - וכן מוכח לפרי' בדברי המוסיפות הוס פיתומים דף כ"ב וגם בדף כ"ג מסקמו מרב הוגה מסמי דמרינן מתם דנסלה קמקני ותרנו דדוקא ומ"ם מלח מלי קניא דלמ"ד רב הוגה ס"ל כליסבא קמ מלא ודלמ"ד מסום רמ"ם נוקא פרי' מליסבא קמ מקני בבריית' וכן אמת' כן לפרי' מתם מתירנו המוסיפות ובמתני' דנרים מניים לקמן פ"ם : ויותר מכי תמוה מנמ"י מסלכות פיתום וכתב הרמב"ם מתנרם מת למאן דיריבה בבלא ומ"ב תוגם כתוכחם מן מסקרם ביניים מתם

דוקא כש"מ הם נגרע מיושבין לקנוניא ואי מסס לא פריש דנורא בעלמא קיל ליה שפלה וש"מ מיושבין אבל מעשה קשה דנרוסין לא בזיר כיון דמעשר בשפלה וש"מ לא מיירי ר'יוסוף עד כאן לשונו - אף שנם החוס' ע"שום מיתומים סוף דף כ"ב גבי נרוף כ"ג כתבו סברא זו דלקנוניא דנירוסין לא מיירי כיון דמעשר בשפלה וש"מ לא מיירי ר'יוסוף עד כאן לשונו ואומרתי מיושבין מ"מ לא מקום לא לסירא לי ולא מעשה שמקום נכסף על כרן מחצה ע"ז מהלכות מרכין על כרן ז"ל ואפי' פוחד אפי סתך פרס פוסק ממילתי' דרב פוסק על סתך פוס ופ"ז נדחקו ז'מרמיתו על כרן שטרי כש"מ אחרו ע"כ לא עליני אלא בשלה דנרוס אבל כש"מ דנרי דנרי הכל מין פרס עושה קנוניא על הפקדון ולא מעשו למילוקו של כרן ע"כ ל' רשמ"ס לא קשיא מידי דשמה קאמר הכי הכא בשפר לאם מחנה שם וכ"כ התוספות שם לפרש פוך דף כ"ב ז"ל ומכל מקום מיימי שפיר ממילתי' דרב פוסק על מתניתין מכל שכן דאפילו קנוניא בשעשה אחר רב פוסק דאין עושה לפקדים כ"ש קנוניא ושמעינן לנרס את שאמו עכ"ל . ועוד כ"ל דל"ק מה מירי דוקא שחלה ולא פסיק פרעתיה דכשלה אלא שפיר ים לה לקט בכבי הם דרוך ורוק אך מעשה אחר לא כ"ל לחלק כזה דכיון דאיכן דמוסיל ליכול ליפסל על סקדנו לא עביר ושנרס שאחו שש"ב דלא עביר מיורת ש"מ אחרי' דלא עבי' מילחא יתירתא דלא נריך לים מכל שכן כשיאחר אחר שעה ושוב דכשה לנרך כוונה נרך כוונה שאחר קאמר שהייטנים נם אחר קונטות וכש"ם לעיל וכחו שאכחות עוד לקחן ושוב דלפי תירוצם של ברמב"ן וברשב"ם והכמוקי יוסף מיקמי דעיברין פרק קום היתומים מייתי אך דרב כוכא אחתי' דרשתם וא"כ לא מיירי רב כוכא דומיא דאחתי' ואחתי קאמר ר'יוחנן בחתי' ש"ב ואם תאחר דשתם מקדים אינו מקדים ע"ר רבי' ונם חשתח לא מסר ליה כנוכר ש"כ רב כוכא משתמש מיירי כגי ואפי' אולמי' ליכא דאחתי' אלישנים דרב כוכא ואם כן פרי' קשיא לרוכחא אבל לאחי דפריטים ניחא דאחתי' קחני כחוכא ורב כוכא נקט אחר אחא לפלוגי בירי דוקא אחא אל מקרון קאמר וכש"מ לקחן ורי"ק כי כל א"ל כנור : : קנוניא על הפקדון כו'עיין כחוי'מהרי"ם סימן כ"ב : : מ אבל אולי שפקדים כו'נשמ שפקדים כו' נכח דבי הרמב"ם ושחשבר נכאן פינם חמוניים וכרמב"ר כחב בשטנות ז"ל נשמ שפקדים ש"מ נאפי' אחר שפקדים שנשמ שפקדים לכל פרם נאחן ומ"ם בחוף אחר שפקדים אחר אחנו לא נחברר אבלי עכ"ל ובכפף אחנם שפרין נוף וכחב אחתי שאחנו על הרי"ף ש"מ נם עשוס כחב הרמב"ם כן ושכניס אחו כאחר לאם אחנם שם ולא שפרין נוף כיון שכלאחו שכי לוכיחם לקחן ברבי הרי"ף בדורים . וכשחר ראבל עוד הטעים דבדי ר'יוסף אלוי שפירש דבשעה שפקדים אחר כן דאל"כ שם שבעים ולא פיבש"ם ש"מ שפקדים בכפיו יוכל לחזור וקי"ל חוקו מוחרם לחוכם ולא חכי למיחזר נוף ולכך כי אחר אחנו לא נחזיר ש"כ דבריו ש"מ שפרין ולכי קבעי' וכן כיכא דעביר בפוף פוח ש' אחנם ש"מ דף ש"מ פוף ש"ב דבדי רבינו אחן אנ"ש וברש"י לכפורש שכל ש' וה שם דבדי הרמב"ם אלחילו וכ"כ בשפר לי שברי הרמב"ם בעופים שכח בש"ם ש"מכלכות זכיה בשך בשל"מ שפקדים דיוכל לחזור וכן שכח שאר שעושקים וכרלעיל פ"ר"ן סעיף ב"ש ועוד קשה לי על דבדי הר"י הלוי דשלילו אחי"ל דאינו חוזר אחי שפיר דבדי רב כוכא דוקא אם בא לחזור אינו יכול אבל הוא אינו חוזר אלא שפוחר שנם לשלוחי בירי הוא לא שקנה שאחה מחשלה ושרבב אחנשים ושאר שוחקים שכנאחי לקחן שקנו אחתי שנשא לשלוחי בירי לא בזיר ברב אחא דוקא אם לא שחנה ש

והרמב"ן כתב נמי פמלחות שם ה"ל כתב כעל המאור נמי זו מעות כו' ותמה על עכמ"ק דמשמע תכו סיפק נותכין לגבות מן המשועבדים בלא שטר תקוים כו' אחר שכופה ותתם על עכמ"ק בשטר תקוי' סיפק נותם בלא שכופה שתם פרוע פוא ותם רפיא לתום לגוף ולא לתום לפרעון ומדהכא מיפכא משמע' וכפס אמרו אין כפרעון בלא קיום שטר אך אחרו אין כפרעון מן המשועבדים בלא שכופה ופפי' שהכא עליו מקוי' כדאמר שמואל בן פותם מרים (בפ' שכותב) אלא כותו ונמחל על דברי רבינו שבדול ז"ל שכל מורא מורפה נמורה בשום קיום שבשטר וכיון שאין לתום לגוף אלא לפרעון ואחרה אין כפרעון מן המשועבדים בלא שכופה וא

מוסף ולא לו וכדקאמר נפ"מ בערכין ובשבועות וכמ"ש וכל זה צריך וכיון וכן אוכח דעת הסור ורמ"ן והפמורש והכלי ס"ע נ"ע שכנאתי לעיל שכולם כתבו שמתנת חכם לפלוני כיורי נותנים מן הסקרס וכן פיקר : ומחוך כל מה שכתבתי נתבאר שדברי הרמב"ם והמחבר בכל הסעיף זה ס"ג ליתנהו לדינא ולכן מכחוב פרישים שעולים מכל מ"ם נם"ו . והוס

המקדיש

דבור יכול למוור כו

ואחר כדי דבור אינו יכול למוור כו מרין הקרס זוס כשאר דברים לעיכך מי שהקדיש בכסאו ואחר כך אמר מכח של פלוני יש לפלוני בידי אינו כאמן אמת קנוניא הוא עושה על הסקדש ואע"פ שעדיין לא מסר נכסיו ליד הנזבר והיש יכול ליחפל על הקדשו אינו כאמן נאמנו לפי שמוקף כל מה שהוא אחת יד הפרש הוא שלו ואין אומרים שבו בחוקה מוקף אוכל פס אחר מכח של פלוני יש לפלוני בידי אם לא אחר שהיה לו אשר לפלוני בידי כלום שאפי' הוא אחת חלוש על פס אינו נוחש מן החשוכרין ואם אחר שהיה לו עלי קודם שהקדישו ובאשר נאמן שאני רבה היש יכול ליחפל על הקדשו (וכן מי שהקדיש נכסיו ונרש אח"כ את אשתו אין כרין להחזיר מכאן אפ"כ הקדישו ע"ד רבי אין מוחשים לקנוניא שאני יכול ליחפל על הקדשו) ואם הקדיש על דעת רבים או אשר נכסיו ליד הנזבר או הקנה לשקרש כחליפין או אשר קניניו בעניו שאינו יכול ליחפל על הקדשו אינו כאמן ואפי' יש לזה אשר אקדיש אינו כאמן בשוחלו ובריך זה לישבע על שאינו לשרוף מן השקרש . ור"ש בברייא אבל אניש אחר שאמר מכח לפלוני בידי ואפילו הקדיש בשעת ברית ואפילו אשר נכסיו ליד הנזבר כאמן מחוקף מן ס"ח עומס קנוניא על השקרש אין אחר חוחש ולא לו אשר נוחש לחוח ובין היש לזה אשר ואינו אחר הקדישו או אין לזה אשר כלל כאמן בכל אחם שאמר מכח לפלוני בידי ואפילו אחר אחר אחר כוונתו מכח שקדיש אינו כאמן ואפילו אחר אחר מכח שאמר כן אמר אשר הקדישו וכל זה דווקא בשעת אינו אין אומרים לומר שאמר כן אלא לשקדיש את נכסיו אבל אם אמר אחר אחר אח

(יג) ונשבעים על זה היסת כ (יד) אבל אם אמר תנו ואמרו יתומים חזר ואמר לנו אבינו פרעתיו אינם נאמנים ב

ד ס (טור ס"י נסם סרמ"ס) צוה מחמת מיתה לתת ק' לשמעון ומת ומכרו היורשים כל הנכסים שלא מצא שמעון לגבות את שלו גובה מהלקוחו' כג ואין היורשין נאמנין לומ' פרעתיהו כד כיון ששמ' הצוואי' יוצא מתח' ידו אבל אם אין כתב הצוואה יוצא מתחת ידו נאמנים לומר פרעתיו כה ואם אומרים שלא פרעוהו חוששין לקנוניא ה

ז ראה שהטמין אביו מעות ואמר של פלו' הם או של הקדש הם כו אם כמוסר דבריו בלשון צוואה דבריו קיימים ואם כמערי' כז שלא יחזיקוהו בעשיר א"צ לקיים דבריו ח

בא א'ואמר ראיתי אביך שהטמין מעות ואמ' של פלוני הם או של הקדש הם אם טמונים במקום שהמגיר כו היה יכול ליטלם נאמן כו אם לאו אינו נאמן ט

ט היה בקרון בי' אביה'ואינו יודע היכן הניחו כח ואמרו לו בחלום כך וכך הם ובמקו' פלוני הם ושל פלוני הם או של מעשר שני הם ומצאם במקום שנאמר לו וכמנין שנאמר לו כט דברי חלומות לא מקלין ולא מורידין אלא הרי הם שלו ל

רנו גר שנתן מתנת שכיב מרע או ששחרר עבדו ובנו טעיפים א

א ס (ל' רמב"ם פ"ב מזכיים הל' ג') גר שיש לו בן שאין הורתו בקדושה ג הואיל ואינו יורשו ד כך אינו יכול ליתן לו נכסיו במתנת ש"מ לא כולן ולא מקצתן (ה) שלשון ירושה ומתנה לגבי יורש אחר הם ואם תאמר יקנה נמצא זה יורש את אביו לפיכך אם נתן לגר ו משאר הגרים מתנתו קיימת ז

נ"ס ס (טור ס"ס נסם סרמ"ס ורמב"ם) ויש לו יכול ליתן לשום אדם במתנת ש"מ ח (ג) כי אם דרך סודה וכ"ש ק' ל"ג תל"ג דמתנת ש"מ של גר אינו כלום ס (פרוכי פ"ק דגיטין) ת"ש תמרי מנוס לקיים דברי כמת ב אם נתן כדר' שכתבתי בסוף פימן רכ"ב ויש פולקין (טור ס"ס ומרוכי פ"מ"ס) ג ומפקיעים לו דין גר

לענין

יג ונשבעין ע"ז היסת - נכנית יוסף כתב ע"ז ופשוט הוא וכן כתב פרישה ולפי ב"י דהא דאינו יורש אלא אמר לפן מכרתי כן ומיהו כשנתן היסת על מה שמכר לפן מכרתי כן ומיהו כשנתן היסת על מה שמכר לפן מכרתי כן ומפקר דיקון לדברי שמעון ודע"ק לא מהני לן אם כן מהמת לא אמר לפן כן ומסי כנרי לו אי כיון דמכל מקום לפי דברי כנרי לו אמרינן ליה ולפי דברי היוצאים כנרי לו אמרינן לו נראים לי ליתנא היסת אבל אם אמר לפן מכרתי כן ומיהו

רנז הכותב נכסיו לבנו או לאחר מהיום ולאחר מיתה ומתנת בריא שכתבו בה מהיום ולאחר מיתה וכו' סעיפים

א (ג' רמב"ם פי"ב מזכיים דין י"ג) (ג) הכותב נכסיו לבנו לאחר מותו הרי הנוף של בן סומן השטר והפירות לאב עד שימות לפיכך האב אינו יכול למכור מפני שהם נתונים לבן והבן אינו יכול למכור מפני שהם ברשות האב:

סעיף א (רמב"ם פי"ב מתנה"ג) המקדים קרקע מכיום ולאחר מותו או לאחר ל' יום לא קדים כלל דהא מ"מ לומר נוף מכיום ופירות לאחר מיתה (ויש כאן מחלוקת או מונות) (נמוקי יוסף פרק יש נוחלין) צריך למכרן ולקנות בדמיהן קרקע ולאכול מהן פירות כדין כשאר נכסי אחתו אלא אם כן כתבה לעשות בנכסיו כל ימי חייו כפי מה שירצה:

ב (סה"ת) מכר האב והניח פירות המחוברים לקרקע הרי הן של בן מפני שדעתו של אדם קרובה אצל בנו הרי הן תלושים (ג) או שהגיע ליבצר הרי הם של יורשים:

סעיף ב (סה"ת) מכר הבן כאן לאחר ג' אין לאחר לבטל בפירות אלא אם כתב לו מכיום ואילך לתת לו הפירות כשאם כתב סתם ונותנין לו אחר מיתת כפי מה שנוהגין בפירות כשאם כתב סתם ד' או שנים בפירות כשדהו עד שיזתרו וכן דין אם כתב לאחר ל' לבנו (ג) אבל אם כתב לבן בנו סתם לא כתב לבנו: (ת"ה סימן ס"ז)

ג עבר ואם שנים חומקים מולקים כו' לפי' הסמ"ג אם (רקמי מפלונתא דלפי' קרקי מפלונתא ד' מ' כמי שהגיעו ליורשו) ק' דאין זה דרך תור"ם כיון דכתב רבינו הגי"ב כאשר הרא"ם ואילך תור וכתב והוא"ל כו' לכך נראה דיקה כיון

ומתכוין לפיל כסי' רמ"ו ס"מ סס כתב בסדיה מקנה לכן כנו מחרימין מסתמא כפין יפה נתן לו חותו מתכ' כמו שמחרימין כאן כתחבו לכנו דשתו של אדם קרוכה אצל כנו וכפין יפה כתב לו וכ"כ בת"ס כסי' ס"ן מכת כנו וס"ס מו כ"ס שלכן כנו : ז ס"נ מכורים הפירות עד שימות כו' : ח ואפי' מור ולקמן סהס מכון נוף סקרקע אפ שנתן לו ות"ס לא סיה כמכירתו כלו' סיינו אחר מות סהס אלא בפיה שמכר לוה לא סיה כח ביד סהס למכור כ"ש הפירות כל ימי סיין תו לא מחרים דסיה מכירתו למפרע מכיר' נמורס אחר שקנאו מכנו וכת' שם דס"ס אם מת כאן בפיי סהס וירשה סהס מחנו נ"כ יצא בשדה מיד סלוקח . כשימות סהס אפ"ס לכתיבנא : ט שמין אותו ללוקח כו' כן הוא דעת רבי"ף ורמב"ם וכמ"ש פיטפס בדבריס' בפ' הנמכר דס"ל דדוק' אם שתן לכנו מחרימין דאפו קרוב אצל כנו שתקבל ונתן לו נ"כ כל ט הפירות אצל הקרקע אלא סניא שתן לוקח כו' אבל לאו כל כמיניה דאם וה (שנותן) לנרוף כח של כנו שתקבל וליפות כח של כנו שתקבל שלא מחרי' כל מה שנתנדל כרשותו שתין אותו ונדיך כנו שתקבל ליתן אותן דמים ללוקח והי"ל שמכיון אור"ס ס"ן ס"ל דלא מכ' סהס ללוקח שלא וכותו מה שהיה לו כו' ומ"ס ס"ל ליתן שכן כלוס להלוקח בעד הפירות שנדלו ברשותו כמו שלא היה נותן כלוס ליורשי סהס אם נשאר בשדה כיד סהס עד יום מותו : יד וקיין הפירו' היינו כקיין הנו' פי' שכשאת' שלא תהיה בקיין של הלוקח כלוס דברי הקנה לו שכן דבר שלא היה נא לפולס קת"ל דו"ס דברי נוף שדה היה של שכן מיד נתינ' אף שנשארו הפירו' להנותן אות' קיין פירות לאו בקיין הנוף דמי ופ"ר כאן וכשור לפ"ל סימן רי"ג : טו מתנות בריא שכתב כו' פי' כשעת ק"ם של מתנותו כדין מתנת בריא וקמ"ל דמכני אחירת מהיום דאיינו יכול לחזור בו ואחירתו לאחר מיתה אינו תוכל המקבל פירות עד לאחר מיתה : יב יכול לדור כאן עם שתו שכתוב דאפילו לא היה לו אשה כשעת שהתנה כן (ואפשר שמור"ס כשחיים כאן הא דכשא אשה אצ"ל מש' דאשכחן הוא נ"כ לומר דמיעט אשתו טפי כשביה לו אשה ולא וכרה כשעת שהתנה אתי שלין לו אשה כשעת שתתנ' ות"ס שתם לצחדינו דכתרוייהו מיירי ושיין בשתוכתי ס"ם עוד מוס) דלא עלה על דעתו לניו' כלא אשה וכלא אשה והוה יאשה כל תלאכתו כאצתו ואפ"פי שלאחר מיתה אשיר לאצתו לא כא כל"ה אלא לאחר מיתה אפי' לכניו הקטני' ושאר הנשפליס לו ס"ם : יג אין צריך לשלם מה שלקח דומה לזה כתב הטו' כי"ד סי' רכ"ג ז"ל בשל בניית שהולך אחתו' לאחר ונתנו לו מעות בדרך ואין לו מה יאכל מותר ליקח מהאדק' וכשיגיע לביתו ח"ל לשלם דבשעה שלקח היה עני וס"ל כשני שהעשיר שח"ל לשלם שלקח עכ"ל :

רנה ו שטר מתנה שכתב כו' פי' שטר מתנות בריא ושה דתשיק וכתב כין שלא היה בו קנין אע"נ דכל אתב' בריא כפי קנין כאן מיירי ככתב' שדי כתוכה לך לאחר מיתה כו' דבשטר כזה קונין כה נ"כ בבריא ובא"ם שטור ואחב' לפיל סימן קנ"ט וקת"ל דאע"נ דכתב בו שדי כתוכה לך לאחר מיתה ולא כת' בס מהיו' ולאחר מיתה ואין קנין ושטר לאחר מיתה אפ"ה כיון דכתב בו ומן קנה קנוף מהיו' ואין יכול לחזור בו והכירו' לאחר מיתה דאל"כ למה כת' בו ומן וכרחשיק' ומשתתו פשוסק' מילף בין נכתב הומן בתחלת השטר בין בסופו ושפ"ר : כ ולא שהיו זוכה כו' פי' ולא אתרין שכוותתו היה שלא יוכה בו שלא לאחר מיתה ואו אין אתתנתו כלום וכ"ל : ג קיימ לאחר מיתה ל' כשור קנה את הנוף מיד ואין הנותן יכול לחזור בו אע"ל והאי מיד ר"ל שם כתיבת ומסירת השטר לידו דבה הומן שכתוב השטר הקנו מהיום ופשטיה דכל ומן שלא הניע השטר לידו דיכול לחזור בו : ד וכן שם יה בו קנין קונין הנוף מיד ל' כשור כיון שהוא בקנין קנה הנוף מיד כשהניע השטר לידו אע"ל ובפרישה כתבתי דשפ"נ דבשלמת קי"ל דשתם קנין כאחר מעכשיו אתי ונקנו מיד אפי' קודם שנכתב השטר שאני הכא דשכיר בתחנה וו ולאחר מיתה לכך כשיגיע השטר לידו וו"ם שטור והמשכר וכן שם יה בו קנין בו' דל' וכן מוכח שדיון כאן ברחמון וכתב בו ומן ואין בו קנין דבו פשיטא דלא קנה הנוף עד דיתם' השטר דשדה נתונה לך לידו וכתה שכתבתי ולא מנחתי קולא ע"ו ושם כן יש לתמוה על מור"ם כשם שסיים וכתב ז"ל דכל קנין מעכשיו הוא דמסתם דקנאו מיד משעת הקנין לכל המקבר שכתב שתם מיד ולא שזכיר דהייגו לאחר מיתה' לידו ז"ל דשתר אל' וכן דכתב . ומה שכתב מיד אינו רצה לומר מיד מתם אלא לאפוקי שלא תאמר דלא היה כוונתו לקנותו אלא לאחר מיתה וסכיון יוסף כתב כפ"ם אל' השטר דכוונתו כשיגיע השטר לידו יקניטו למפרע משעת הקנין ולא כורך פירש בן ע"ם ודו"ק :

ג (שם כרמב"ם) עבר האב ומכר ז מכורים (הפירות) רנח ו שטר מתנה כו' פיין שתבו' רבי"ס סי' ת"כ :
עד שימות ח (ואפילו מור אלקוח שלא לא היה במכירתו כלום)
(ב"י פ' י"ב בשם רשב"ם) וכשימות האב מוציא הבן (או יורשיו)
(טור ס"ר) מיר הלקוחות ואם היו שם פירות מחוברין ט
שמין אותם ללוקח ונותן הבן דמיהם י (כן דעת הרי"ף ורמב"ר) היו תלושים או שהגיעו ליבצר הרי הרי של לוקח : (ור"ם פיין הכן עם הלוקח כמו עם שלא) (טור ס"נ) :
ד עבר הבן ומכר אין ללוקח כלום עד שימות האב :
ה (שם כרמב"ם) מכר הבן בחיי האב ומת הבן ואח"כ מת האב כשימו' האב קנה הלוקח שאין לאב אלא פירות יא וקנין פירות אינו כקנין הנוף :
ו (שם) יב מתנת בריא שכתוב בה מהיום ולאחר מיתה הרי היא כמתנת שכ"מ שאינה קונה אלא לאחר מיתה שמשמעות דברים אלו אע"פ שקנה הגוף מהיום ואינו יכול לחזור בו אינו זוכה בו לאכול פירות אלא לאחר מיתה :
סנה (כ"י ממו' ס"ר בשם רשב"ם) הכותב נכסיו לבנו ושתנה לדור כהן כל ימי חייו ולפיות כיון מכן יכול לדור כהן עם שתשתו ושתשיס כנריכין אליו וכן נותנים לו תזונות כנריכים לו אם אין לו שתקוס לחזר כפי כנראה לבית דין ואם תכרו לדור תזונות ובא לו תחון אח"כ יג אין נרי' לשלם מה שלקח : (שם)
ז כתב לו מהיום אם לא אחזור בי ער לאחר מיתה היא לגמרי כמתנת ש"מ ויכול לחזור בו כל ימי חייו אף מהגוף :
סנה (מרדכי פ' י"כ בי"ו פרק ח"ם) ומ"מ לריך קנין כמתנת נריא ולא תמרינן ככס"נ דכריו ככתובין וכמסורין דמי ולכן כריא ברונא לשלוק ככביו תקרי תכרו תלא יריבו יורשיו תקרין ורונא לעשות שדר לוותם כעודו כריא לריך לשקנות כקניין : (ב"י סי' ר"ן בשם רשב"ם) ואפי' קניין היכו תכני תם רונא ניתן לתן דכר שהיכו בידו או דתין שדם תקנה דכר שלא כרשותו ואין תכני שלא דרך סודתה שמודה שמייב לכל אחד תכן כפי תה שירגה ועיין לפיל סימן ס' סעיף ו' וכסי' וקי"ב :

רנח מתנה שכתוב בה לאחר מיתה אם יש בו זמן ובו פעיפים :

א (ג' רשב"ם סוף פ' זכיים רס"ו) ג (ג) ששר מתנה שכתוב בו שיקנה פלוני שדה פלוני לאחר מיתה בין שהיה בשטר קנין בין שלא היה בו קנין כיון שכתוב בו זמן ובזמן הזה חי היה הזמן מוכיח שמחיים הקנה לו ב (ולא) שאינו זוכה אלא לאחר מיתה שאילו היה ברעתו להקנות לו בשטר זה לאחר מיתה לא היה כותב בו זמן לפיכך אע"פ שאין כתוב בו מהיום ולאחר מיתה ג קונה לאחר מיתה (והוי כמלו כתב לו מהיום ולאחר מיתה שכתבתי דינו סימן רכ"ו) וזה שכותבין בכל המתנות והמחרות מעכשיו אף על פי שיש בשטר זמן להרויח הרבר כותבין כן אע"פ שאינו צריך :
כ ד וכן אם יש בו קנין קונה הגוף מיד אפילו אין בו זמן :
סנה (סור ס"ם זס) דכל קנין מעכשיו הוא ומפ"ה דתחרינן ומכו של שטר מוכיח עליו היינו ככותב לו לאחר מיתה (סור ס"ר בשם ברמ"ם ומתמ' פ"ק דגרושין) אבל ככותב לו

לאחר

מיתה אינו אוכל פירות עד לאחר מיתה : יב יכול לדור כאן עם שתו שכתוב דאפילו לא היה לו אשה כשעת שהתנה כן (ואפשר שמור"ם כשחיים כאן הא דכשא אשה אצ"ל מש' דאשכחן הוא נ"כ לומר דמיעט אשתו טפי כשביה לו אשה ולא וכרה כשעת שהתנה אתי שלין לו אשה כשעת שתתנ' ות"ס שתם לצחדינו דכתרוייהו מיירי ושיין בשתוכתי ס"ם עוד מוס) דלא עלה על דעתו לניו' כלא אשה וכלא אשה והוה יאשה כל תלאכתו כאצתו ואפ"פי שלאחר מיתה אשיר לאצתו לא כא כל"ה אלא לאחר מיתה אפי' לכניו הקטני' ושאר הנשפליס לו ס"ם : יג אין צריך לשלם מה שלקח דומה לזה כתב הטו' כי"ד סי' רכ"ג ז"ל בשל בניית שהולך אחתו' לאחר ונתנו לו מעות בדרך ואין לו מה יאכל מותר ליקח מהאדק' וכשיגיע לביתו ח"ל לשלם דבשעה שלקח היה עני וס"ל כשני שהעשיר שח"ל לשלם שלקח עכ"ל :

רנה ו שטר מתנה שכתב כו' פי' שטר מתנות בריא ושה דתשיק וכתב כין שלא היה בו קנין אע"נ דכל אתב' בריא כפי קנין כאן מיירי ככתב' שדי כתוכה לך לאחר מיתה כו' דבשטר כזה קונין כה נ"כ בבריא ובא"ם שטור ואחב' לפיל סימן קנ"ט וקת"ל דאע"נ דכתב בו שדי כתוכה לך לאחר מיתה ולא כת' בס מהיו' ולאחר מיתה ואין קנין ושטר לאחר מיתה אפ"ה כיון דכתב בו ומן קנה קנוף מהיו' ואין יכול לחזור בו והכירו' לאחר מיתה דאל"כ למה כת' בו ומן וכרחשיק' ומשתתו פשוסק' מילף בין נכתב הומן בתחלת השטר בין בסופו ושפ"ר : כ ולא שהיו זוכה כו' פי' ולא אתרין שכוותתו היה שלא יוכה בו שלא לאחר מיתה ואו אין אתתנתו כלום וכ"ל : ג קיימ לאחר מיתה ל' כשור קנה את הנוף מיד ואין הנותן יכול לחזור בו אע"ל והאי מיד ר"ל שם כתיבת ומסירת השטר לידו דבה הומן שכתוב השטר הקנו מהיום ופשטיה דכל ומן שלא הניע השטר לידו דיכול לחזור בו : ד וכן שם יה בו קנין קונין הנוף מיד ל' כשור כיון שהוא בקנין קנה הנוף מיד כשהניע השטר לידו אע"ל ובפרישה כתבתי דשפ"נ דבשלמת קי"ל דשתם קנין כאחר מעכשיו אתי ונקנו מיד אפי' קודם שנכתב השטר שאני הכא דשכיר בתחנה וו ולאחר מיתה לכך כשיגיע השטר לידו וו"ם שטור והמשכר וכן שם יה בו קנין בו' דל' וכן מוכח שדיון כאן ברחמון וכתב בו ומן ואין בו קנין דבו פשיטא דלא קנה הנוף עד דיתם' השטר דשדה נתונה לך לידו וכתה שכתבתי ולא מנחתי קולא ע"ו ושם כן יש לתמוה על מור"ם כשם שסיים וכתב ז"ל דכל קנין מעכשיו הוא דמסתם דקנאו מיד משעת הקנין לכל המקבר שכתב שתם מיד ולא שזכיר דהייגו לאחר מיתה' לידו ז"ל דשתר אל' וכן דכתב . ומה שכתב מיד אינו רצה לומר מיד מתם אלא לאפוקי שלא תאמר דלא היה כוונתו לקנותו אלא לאחר מיתה וסכיון יוסף כתב כפ"ם אל' השטר דכוונתו כשיגיע השטר לידו יקניטו למפרע משעת הקנין ולא כורך פירש בן ע"ם ודו"ק :

הלכות אבידה ומציאה

רנט השבת אבידה מאיזה מקום חייב להשיבה ובו ט סעיפים

א הרואה אבידת ישראל חייב ליטפל בו להשיב לבעלי שנאמר השב תשיבנה ואם נטלה ע"מ לגזלה ועדיין לא נתייאשו הבעלים ממנה עובר משום השב תשיב לאחיך ומשו לא תגזול ומשום לא תוכל להתעלם ואפילו אם יחזיר אח"כ (ג) כבר עבר על לא תוכל להתעלם נטלה לפני יאוש על דעת להחזיר ולאחר יאוש נתכוון לגזלה אינו עובר אלא משו השב תשיבם המתין עד אחר יאוש ונטל אינו עובר אלא משום לא תוכל להתעלם:

ב בר"א במקום שהוא חייב להשיב משם ובמקום שראוי להסתפק בה באבידה ושתה בעניין שמוכח שהיה אבידה ושלא תהיה מרעת ושהיה בה שוה פרוטה ושיש סימן בגופה או במקומו ושהיה מיטפל בה אם היתה שלו ושתהיה של מי שחייב להשיב אבידתו אבל אם חסר אחת מכל אלו אינו חייב להשיב אבידתו:

ג כיצד המוצא מציאה במקום שישראל מצויים שם חייב להכריז שלא נתייאשו הבעלים אפילו רובה כותים והוא מצאה במקום שרוב העוברים שם ישראל חייב להחזיר אבל אם (ד) רוב העיר כותים או אפילו רובה ישראל ומצאה במקום שרוב העוברים שם כותים אינו חייב אפילו אם ידע שמישראל נפלה ויש בה סימן שודאי נתייאשו הבעלים ומגון שהוא מדברים שיש לתלות שידע מיד בנפילתו וכמו שיתבאר:

דנט וע"ל סימן רס"ב סעיף ג' וי"ח דאם מכר ספרים לא מיירי מכיסו אפי' במקו' שרוב' שרוב' כותי' (סג"מ רכ"מ):

ד לפיכך המוצא חבית של יין בעיר שרובה כותים יינה אסור בהנאה והקנקן מותר ואם בא ישראל ונתן בה סימן או וראי של ישראל היא ונתייאש ממנה ומתורת למוצאה בשתיה

ה לאחר שלשים יום. ממנם בס"מ פרק אי מבמוז מוכח דין זה ומוכח מס' דנם בכותן ובפ' י"ב מרם ומבני מוחן בסוף תוך י"ב מרם ובפ"ב מה' דק' כרמ"ם מכן בדברי רמ"ם לא כוכל לומ' מירוכו של הכ"מ ודו"ק וכ"פ ועיין בפ"ע סימן קי"ד ס"ב מוכח להדיא דלא כרמ"ם (סג"מ ועיין בספרי ביחזוב דברי רמ"ם): ו אלא בעל פה. כתן ס"ב מי"ו: ז אין מוחזקין זמן של שטר מוכיח עליו ולכן אף לאחר ל' יום ה אין מוחזקין זמן של שטר מוכיח עליו ולכן אם מת כותן או מתקבל תוך ל' כשלא מתנה (ג) וה"ה דכותן בפני בית דין יכול לאחזר תוך ל' ומה דאמרינן זמנו של שטר מוכיח עליו (ד"ל דנשם רשו"ה) היינו שטוח שכותן לפתוב זמן או שנוה לעדים לפעות שטר משלים לכל לוותה שלא נכתב בה זמן רק לזכרון בעלמא אין מוחזקים זמנו של שטר מוכיח עליו וי"ח דל"ד וזמנו של שטר (ד) (ד"ל ס"ב מי פחמנו) אלא כפ"ב נמי כותן מוכיח:

רנט השבת אבידה מאיזה מקום חייב להשיבה ובו ט סעיפים

א הרואה אבידת ישראל חייב ליטפל בו להשיב לבעלי שנאמר השב תשיבנה ואם נטלה ע"מ לגזלה ועדיין לא נתייאשו הבעלים ממנה עובר משו' השב תשיב לאחיך ומשו' לא תגזול ומשום לא תוכל להתעלם ואפילו אם יחזיר אח"כ (ג) כבר עבר על לא תוכל להתעלם נטלה לפני יאוש על דעת להחזיר' ולאחר יאוש נתכוון לגזלה אינו עובר אלא משו' השב תשיבם המתין עד אחר יאוש ונטל' אינו עובר אלא משום לא תוכל להתעלם:

ב בר"א במקום שהוא חייב להשיב משם ובמקום שראוי להסתפק בה באבידה ושתה' בעניין שמוכח שהיה אבידה ושלא תהיה מרעת ושהיה בה שוה פרוטה ושיש סימן בגופה או במקומו ושהיה מיטפל בה אם היתה שלו ושתהיה של מי שחייב להשיב אבידתו אבל אם חסר אחת מכל אלו אינו חייב להשיב אבידתו:

ג כיצד המוצא מציאה במקום שישראל מצויים שם חייב להכריז שלא נתייאשו הבעלים אפילו רובה כותים והוא מצאה במקום שרוב העוברים שם ישראל חייב להחזיר אבל אם (ד) רוב העיר כותים או אפילו רובה ישראל ומצאה במקום שרוב העוברים שם כותים אינו חייב אפילו אם ידע שמישראל נפלה ויש בה סימן שודאי נתייאשו הבעלים ומגון שהוא מדברים שיש לתלות שידע מיד בנפילתו וכמו שיתבאר:

דנט וע"ל סימן רס"ב סעיף ג' וי"ח דאם מכר ספרים לא מיירי מכיסו אפי' במקו' שרוב' שרוב' כותי' (סג"מ רכ"מ):

ד לפיכך המוצא חבית של יין בעיר שרובה כותים יינה אסור בהנאה והקנקן מותר ואם בא ישראל ונתן בה סימן או וראי של ישראל היא ונתייאש ממנה ומתורת למוצאה בשתיה

ה אין מוחזקין זמן של שטר מוכיח עליו ולכן אף לאחר ל' יום אין מוחזקין זמן של שטר מוכיח עליו ולכן אם מת כותן או מתקבל תוך ל' כשלא מתנה (ג) וה"ה דכותן בפני בית דין יכול לאחזר תוך ל' ומה דאמרינן זמנו של שטר מוכיח עליו (ד"ל דנשם רשו"ה) היינו שטוח שכותן לפתוב זמן או שנוה לעדים לפעות שטר משלים לכל לוותה שלא נכתב בה זמן רק לזכרון בעלמא אין מוחזקין זמנו של שטר מוכיח עליו וי"ח דל"ד וזמנו של שטר (ד) (ד"ל ס"ב מי פחמנו) אלא כפ"ב נמי כותן מוכיח:

ו לאחר ל' יום אין מוחזקין זמן של שטר מוכיח עליו ולכן אף לאחר ל' יום אין מוחזקין זמן של שטר מוכיח עליו ולכן אם מת כותן או מתקבל תוך ל' כשלא מתנה (ג) וה"ה דכותן בפני בית דין יכול לאחזר תוך ל' ומה דאמרינן זמנו של שטר מוכיח עליו (ד"ל דנשם רשו"ה) היינו שטוח שכותן לפתוב זמן או שנוה לעדים לפעות שטר משלים לכל לוותה שלא נכתב בה זמן רק לזכרון בעלמא אין מוחזקין זמנו של שטר מוכיח עליו וי"ח דל"ד וזמנו של שטר (ד) (ד"ל ס"ב מי פחמנו) אלא כפ"ב נמי כותן מוכיח:

ז אין מוחזקין זמן של שטר מוכיח עליו ולכן אף לאחר ל' יום אין מוחזקין זמן של שטר מוכיח עליו ולכן אם מת כותן או מתקבל תוך ל' כשלא מתנה (ג) וה"ה דכותן בפני בית דין יכול לאחזר תוך ל' ומה דאמרינן זמנו של שטר מוכיח עליו (ד"ל דנשם רשו"ה) היינו שטוח שכותן לפתוב זמן או שנוה לעדים לפעות שטר משלים לכל לוותה שלא נכתב בה זמן רק לזכרון בעלמא אין מוחזקין זמנו של שטר מוכיח עליו וי"ח דל"ד וזמנו של שטר (ד) (ד"ל ס"ב מי פחמנו) אלא כפ"ב נמי כותן מוכיח:

ח לאחר ל' יום אין מוחזקין זמן של שטר מוכיח עליו ולכן אף לאחר ל' יום אין מוחזקין זמן של שטר מוכיח עליו ולכן אם מת כותן או מתקבל תוך ל' כשלא מתנה (ג) וה"ה דכותן בפני בית דין יכול לאחזר תוך ל' ומה דאמרינן זמנו של שטר מוכיח עליו (ד"ל דנשם רשו"ה) היינו שטוח שכותן לפתוב זמן או שנוה לעדים לפעות שטר משלים לכל לוותה שלא נכתב בה זמן רק לזכרון בעלמא אין מוחזקין זמנו של שטר מוכיח עליו וי"ח דל"ד וזמנו של שטר (ד) (ד"ל ס"ב מי פחמנו) אלא כפ"ב נמי כותן מוכיח:

ט אין מוחזקין זמן של שטר מוכיח עליו ולכן אף לאחר ל' יום אין מוחזקין זמן של שטר מוכיח עליו ולכן אם מת כותן או מתקבל תוך ל' כשלא מתנה (ג) וה"ה דכותן בפני בית דין יכול לאחזר תוך ל' ומה דאמרינן זמנו של שטר מוכיח עליו (ד"ל דנשם רשו"ה) היינו שטוח שכותן לפתוב זמן או שנוה לעדים לפעות שטר משלים לכל לוותה שלא נכתב בה זמן רק לזכרון בעלמא אין מוחזקין זמנו של שטר מוכיח עליו וי"ח דל"ד וזמנו של שטר (ד) (ד"ל ס"ב מי פחמנו) אלא כפ"ב נמי כותן מוכיח:

ליכא למיחש שמא נגיב כו הכותי ואסר בשתייה דאם פתחם כותי לא הוי מוליכם לביתו אלא לפחות כיון שיכול פתוח והלך לו וי"ל למפקיד כיד כותי דכפיכן שיהא פתוח בפניו כותי ואין מפקיד יודע מיפוי וירחמנה שם לפתוח שנייהם ואחר כך פתחו וכמ"ש סי' ק' ס"ק ע"ג : יב לפניהם משורת הדין ואסתכוה לקרות דכתיב ועודעת להם את הדרך תלכו בה ואת המעשה אשר יעשון ודרשינן בגמרא שם דף ל' ע"ב דדרשו ואת המעשה אשר יעשון זו לפניהם משורת הדין :

יג ורוב שכיחי ישראל סי' רוב כמוכרים לנכרי בעיר אחי לכותי כתם ישראל מ"ב מותר אפילו כאותן שהנכרים בן דאבדה כותים ומקום פרישה ליכא למיחש דמיירי בעיר שכיחים שנמצא בה פרישה מכרינן ואוליפין אותו לנכרי בעיר והיותר נראה דמ"ב נקט המעשה כמו שהיו עוף דמיירי שנמצא בשליחותו ואין לומר שמריחין שהרי בירו לבדקי ונם לשתייה שהיה רחוק ליכא למיחש דרוב ישראל כחלוי' אלא שהיה מותח' שם והרי נם כאן רוב שכני ישראל וכמ"ש בי"ד סי' ס' ומיירי נם כן דנמצא בפנים דליכא לאוקמה מטו כשר שנתפלם מן הפתח והוא כאחי מטני שנייהם או דכשמא או דעוף הנמצאים כיכרים שם אלא נהו מעלת' אלא מעלת' מכני מיעד הזאת והרי כאן שם רוב שכני ישראל ומ"ב י"ל דנקט כשמא לעוף שהן בשליחות' ואין כיכרים וידועים אלמי שם או שרוב כחוצי' מרחו' שנפלה מיד אדם ואף שהיו יודע שם מי ישראל אם מכותי הוא ובנמצא אפי' בית כותי ואין במקום דרוב שכני ישראל קי"ל אלא אכריזו משום כשר שנתפלם כדאיתא בגמרא ובתשובתי בפרישה בי"ד סי' ס"ג אלא שייך לומר שנתפלם ובא ממקום אחר אלא כשמוכח בקרן זוית ואלא כשהוא בית א' אפי' הוא כותים ב' ובפרישה נם שם בסי' ס"ג כתב כשור כשם רשב"ם וכתב שם שכן הסכים הרא"ם אלא שייכין לאיסור כשר שנתפלם מן פתח אלא במקום דאיכא ריעותא לפניהם כגון שם אבד הכשר ומצאו אם כ"ש אי שנתפלם הפוך לפניהם והפוכו לכיון שהלך לו ליבל מכנד היכיהן שייכין שהא כתלוף משם"כ כשלא נהלך אלא נמצא בית ישראל או כותי או שרוחה מ' שנושל תידם דליכא ריעותא לפניהם אלא אחריהם וה בהמצא בידו אחת הוא כותי ואפילו בשוק שהוא מקום שכיח כותים ולקח מהכותי ישראל וק"ל :

יד פוף אחד כשר מיירי שאחד לפניהם כשר כשר אפילו בעיר שאחד פרוב ישראל ופור ובפלה בחותם בעיר אחר לחנות דרך פוף להוליכו לחרוק ונתייאם מחנו בכפל מיד בחצת אחיפתו : טו וזוטו של יום כו' פירש רש"י בפרק אלו מציאות (דף כ"ח ע"ב ד') מקומות יש בשפת שיש שדרך שיש לחזור לאחוריו (כרחה דכל שיונא מסול שיש שפת שיי' את נכונו לחזות עיולה בתוכו בקרן אחר לאחוריו) ו' פרסאות או ט' פרסאות פעמיים כיום ושופף מה שמוצ שם וכולך זוט"ו ל' נודל ושררות כל יוכי כתו שכתבו הוקנים נתלמי אחלך ואל אחילי ואל ואחוטי : ואלוליתו של נכר דכשהוא נדול ויונא מוך לנדותיו סולל של הנחלה : טז פרי אלו אלי שה ליל שכבל לפני יהוה דשם בנחרה ילוף לה מדכתיב וכן תעשה לכל אבידת אחיך אשר תאבד מחנו ומצאת דמיתורא דמחנו דרשי' את שאבדה כיחנו ואלוים אלל כל אדם הוא ככלל אבידה ושנה יצאת זו שאבדה מחנו ואינה אלויה אלל כל אדם ואפי אחר לא מייאשה ואפי מרדף אחר שניפה כשלה דעתו אלל דעת כל אדם וה"ל כנוש של ביתו שנפל : יז שייב להשויל אבד ליבל דאלוחת נפי סי' ו' כתב כה"ג דכנניכה בוהנין מדינא דאלוחת לפשוך לנכרי אף לאחר יהום ודיכרי מור"ם נראים כשותרין ור"ו דנריסא כתב אם נשפלים יכולין לנגיל ובן רודפין כו' לא וכה פחונא דאחשתא הא אם אינן יכולין לנגיל אפילו רודפין אחר אבידה אין לו מכני והוי יאוש ולוקך לומר דנריסא שייכי נ"כ שאינו יכול לנגיל מיד וא"ם בשינן מירדפו והרד יבא מכני דא"כ לאחר ליה לומר"ם בסיפא דאיבות דנריסא נ"ל אבל אם הוא דבר שאינו יכול לנגיל כו' כיון דנריסא נ"כ מיירי הוא ו"ל בקינור אבל אחר אם אינו רודף או שתחא הוא יאוש ובוד דאחו כאחנו בשחתיה כשיהם דבשינן יכולין לנגיל מיד אפי' רדפו כשלים אחר אבידה לא מכני והוי יאוש ואחתי לשונו בפרישה - ונם"ק, מ"ם מור"ם נזה דבחחא הוא יאוש ונשוה כתב דבחחא לא הוא יאוש ופ"ם - ודוקא אחר דבשור מדבר מבחת אחריה שכתב ז"ל ואם בחחא הוא שלא יבנה אם כתיילאו או לא הוא יאוש ומה"ם מיירי כאן מבחחא שלא יחמנו אם רדפו או לא דבי"ת הוא - נם ק"ל למה בחחים מור"ם דבשר אשור הוא ונם בסחר דיכים שכתב כוה ולקח מיכה לכפות ע"כ נראה לפרש דא"ם והוא שוחד ואינו רודף כי' דבחי' דיוקא הוא וי"ו מקולקת וכ"ל כאלו כתב או שפומד אם ותרתי מיני ניהו וה"ק אבל אם הוי דבר שאינו יכול לנגיל מיד או שהוא דבר שיכול לנגיל מיד והוא פומד אם ואינו רודף אחריו ומה"ם מיירי ואפי"כ צריך לניים תיכת לא וכ"ל וכחחא לא הוי יאוש ור"ל בחחא שלא ידעינו אם כיש אם אינ' הטור וכן מלאתי כנוסי' מור"ם נכחיב ידו בכדאי כחוב אם אלי תיכת לא וכחחא פולין דבשי מור"ם יפה דהויין כשנוי' ומיושבי' על דברי הטו"ש כפרים ע"ם וה"ק וכא כ"ם דפחחיק ל' מור"ם וכא אם נכו לא' מהבאחי שכחכתי : ך פחוחה נם פשר כו' פי' פחיחה פשוטין כשין מיכא לפשוך בין חיש ס"ודה ובין אחר שאם רוב ישראל רגילין לפשוך כאותו אחר ק"ל מי שאבד דבר בחים היוחים בפשוך פחיחה אבידה ומודעת אם וקאחר שאם רוב ישראל רגילין לפשוך כאותו אחר ק"ל שרוב כותים מנוחים בכיכות בחים ע"ת ישראל אבל אחרו אבד מיכו מייאם נפשו שכוכר פושעים ישראלים בעלויים אם ימצאו אותן ויכריזו ואתן כו

בשתייה יפ אם היא שתומה (עיין כי"ד סימן קכ"ט מרין זה) :

ה אע"פ שמן הדין במקום שרוב כותים מצויים אפילו נתן ישראל כה סימן (ג) אינו חייב להחזיר טוב וישר לעשות יפ לפנים משורת הדין להחזיר לישראל שנתן כה פי' (ואם הוא עני ובעל אבידה עסיר ג"כ לפנים מפורת הדין) (מרדכי פ' אלו מציאות) :

ו מקום שרובן כותים יג ורוב טבחים ישראל בהמה או עוף הנמצא שם שחוט מותר והוא של מוצאו ואם יד עוף חטף בשר והשליכו למקום אחר אפילו אם רוב ישראל הוא של מוצאו שוראי נתייאשו בעליו :

ז המציל מהארי והדוב טו זוטו של ים ושלוליתו של נהר פורה וצוח :

הרי אלו שלו אפילו הניחו

ג לימו מייב לפחוור כו' מרדכי פ' אלו מציאות כשם רבינו ה"ם וז"ל אבוחם פ' אלו מציאות וכן כחבו' כחוב' ופ"ם רבינו ה"ם וראב"ן ורכיחי' לפחוור פיכא דסחוכא עסיר ג"כ וכן משמע בראב"ן דף ב' ע"ב סי' ו ואם כוא דבר שאינו כן סימן כו' סימן כחבו' בפר' ראב"ן סי' רכ"ב ובוא

נגה מ"מ סוב ויפר להחזיר כחו שנתפלם כפרישה סי' ובפ"נ דמדינא אין מייבין להחזיר כאבידת אלו אם בור המלך או ב"ד יי מייב להחזיר מכח דינא דמלכותא או משק כ"ד הפק' ° (מרדכי שם בשם ר"י) ולכן פשוט ז"ל בפרישה שנשמע כיש שנור שמוטל על פקסילות שכלאי שקונה מן הכותים שפילו מן הסתר' הכיא שיחוי' לכאליו שנייהם להשיב ואין לו מן הכנעים אלא מה שנתן :

יח ואפ יש מכשולות בנהר שעל ידי כך הבר הצף בו עומר שם אם הוא דבר שיש בו סימן שפתמא לא הוי יאוש :

נגה ° (סור סי"ד) (ד) ואם הוא דבר שאין בו סימן אם שבעלים יכולים לנגיל ואין רודפין אחר אבידה אלא שאינו שם שפילכיהו שם שפסר שניו לא זכה בהן בחזקת יי אבל אם הוא דבר שאינו יכול לנגיל מיד והוא עומר ואינו רודף אחריו ובאי מייאם ושתתא (לא) הוי יאוש ° (הוס' והרכיב פ' אלו מציאות) חוזרין ותרגנולין שבריאו מבעליהן הוי הפקר ° (ר"ן פ' מפולם) ואל המעיין בהן וכה בהן ודוקא שא"א לבעליהן לבאיר :

ת כ נהר שעושים בו סבר לצור בו רגים ופועלים ישראל רגילי לעשותו ולתקנו כשמתקלקל המוצא בו מציאה תייב להכריז :

נגה ° (ר"י בב"מ פ' ע"ח) וכן חקנים שעומרים שם כותים בקבע אף ע"פ שרוב שבבאים ויוצאים ישראלים אינו מייב להכריז :

ש אבי'

רס א המוצא בגל או בכותל ישן שאין זוכרים מי בנאו ולא היה מימות עולם בחזקת זה שורר בו עתה ובחזק' אבותיו

ג הרי הוא של מוצאה (א) והוא שהעלה חלודה שאני אומר של כותים הקרמונים היא ס (ג' רמ"ה פ"י מבוצא)

(ג) והוא שימצאנה מטה מטה (ב) כנרך כל המטמונין הישנים אבל אם נראים הרבה שהם מטמון חרש אפילו (ד) נסתפק לו הרבה ה"ז (ה) לא יגע בהם ד שמא מונחים הם שם וכותל חדש דהיינו שירוע שאבותיו של זה שהוא רר שם בנאוהו ולא יצא מרשותם מציאה הנמצאת בו ה (ו) מחציו לחוץ הוא של מוצאו אפי' יש בו סימן והוא (ז) שהעלה חלודה שודאי נתייאשו בעליו ממנו כיון שארך לו שם הימים מחציו ולפנים של ב"ה (ח) אפי' אם העלה חלודה ו ואם הוא ממלא כל הכותל חולקי אפי' אם כל הכותל משוף ולא אמרי' ממקום הגבוה הוא ונתגלגל למקום השפל :

ב בר"א בסוכין או בנסכא שאין הוכח' מאיזה מקו' בא לשם אבל סכין (ט) או כיס הוא מוכיח על עצמו מאיז' מקום בא שאם יר הסכין ורצועת הכיס לצר חוץ וראי מחוץ בא שם והוא של מוצאו ואפי' מחציו ולפני' ז ואם הם לצד פנים הם של בע"ה אפי' מחציו לחוץ :

ג בר"א שמחציו ולפנים של ב"ה כשהוא טוען שהו' שלו או שהיה יורש שאנו טוענין לו שמא של אביו היה ח אבל אם הודה שהם מציאה הרי היא של מוצאה ט לפיכך אם היה משכיר ביתו לאחרים (י) הרי הם י (יא) של שוכר אחרון

ד ואם אינו יודע מי הניחו אלא שמצאו בכותל ישן שנפל הרי הוא של מוצאו ואם אינו יודע מי מצאו הרי הוא של בעל הבית שהרי הוא בחזקת שלו ואם אינו יודע מי הניחו אלא שמצאו בכותל ישן שנפל הרי הוא של בעל הבית שהרי הוא בחזקת שלו ואם אינו יודע מי הניחו אלא שמצאו בכותל ישן שנפל הרי הוא של בעל הבית שהרי הוא בחזקת שלו

ה אבידת קרקע ג"כ חייב להשיב שאם ראה מים באים לשטוף שדה חבירו חייב לגרור בפניהם כדי להציל :

רס המוצא דבר שמוכח שהונח שם ובו יא פעיפים :

רס ג ולא היה מימות עולם נחזקת זה שרר בו עתה וכחזק' אבותיו סימן כיד זה וכל לחבותיו נ"ל ד' דורות מכל מקום כיון שהוא ידוע שלא היה שלהן וכל לחבותיהן לעולם והכניד' שלא הודה ונמלכת משם משם c כדמסיק מ"ש לחתרי' מימי' קדמוני' כיון שהוא ידוע שלהן לחבותיהן היה שלהן וכל לחבותיהן היה שלהן לחבותיהן היה שלהן וכל לחבותיהן היה שלהן לחבותיהן היה שלהן וכל לחבותיהן היה

יח ואם השכירו וגו' כותים כן הוא ל' הגמרא וג' הטור הוא ואם היו דרים כו' כ' כותים ויש"ל כיוצא בו' שפ"ר שכתבתי שסלק פשיט' ברמ"ם וכן הוא נ"כ כוונתו שהוא"ם שכתבו דבשפות וגו' לא הוה רוב ר"ל נ' אם הבית שכתב בדבר שמשם שמעונית דכר רשאי לקחתו משכי שורתי כתייהם משמו זה שכבל ממכו כיון שדרים שם רוב כותי' ואמר שכן מלמדנו ולא יקורלו ג"כ שתולין לומר שמשם כאכר האכידה שכן רבי' ולא משיש"ל יפידי סדר שמשן ושפשר שכן כת' דעת המקבר ורמב"ם ושף שכתבו ג' כותים ל"ד קאמרו ג"כ כן פירושו הגמרא שאין היש"ל דר שמשן ופ"כ ג"ל דג' דוקא קאמרי ואין טעם לשדבר ושד"ר יב הרי עשאו פונדק ושף אם אחת הוא שהשטיעו שם הרי ודאי יאם נעשו משכידה בשמרו משלומו : יג דסוס כשנים שסותפין כו' דשכירות ליומא משכר הוא :

יד קנה ג' משם מניחה כו' כקנה ל' הסור ולכאורה נראה ל"ד ° קשה ג' משן אלא ש"ם ג' הכנסה לשם יקנהו שם ל דיל"ג אחר עשאה דאכתוב כשמיך כשם תשובת הרמ"ם אלא מורשת דמלתא נקט דאין מדרך אחרים לכנות ולקנות שם גם משום דוה דין משעה שהיה הוא שנשאל על"ו הרמ"ם וכמ"ם הטור ושם השעה היה שקלאתו השוכר ש"ם משו' היינו מוכרע כ"כ וג"ש : טו אין לפשיטו זכות כו' בתשובת הרמ"ם שיש לשעתו ואכתי ל"ל דאין דכר שפקר דאם כתייהשו שנכנסים לרשון דר"ם דאמרי שהם נניחה יהום כשלים הוא הרי קנאה הנכנס ואי כר"ם דאמר שהם נניחה לאו יהום כשלים הוא הרי הוא של כשלים ומ"ש אינה שפקר ואין הסוכר חוכה כה ואף אם היתה שפקר כל זמן שהיא כיד הנכנס לא קנה שפקר עד שתגנוב ש"ג שפרקש כו' עד"ר : טז כין שהניחה לשכוני כו' פי' דרך השכוני לסיות יושב מכפני' לשנות ותיבה שכה דכריס שמוכר לפניו ופתחו במקום שעומד שם וכוא של משם למכו' והקונים עומדים בשנות מלד התיבה ולפון ושכוני מניח שם השעות שמקבל מקונים לתוך התיבה ומ"ש שמלמד שיכו וכן לד שניחת התיבה ודאי מיד השכוני כפל וכוא שלו דלא כתייהם משכו יז ואפי' יש בהן סי' כן הוא דעת ר"י ורמ"ם וז"ל הרמ"ם מפני שיסרש שהוכד השעות מייהם ואומר שמרתי קשי' שכוני שהכדתהו ולא שכדרי לי ודאי דעתיה למינולה ולא מניחה למוקשינים בדיעה השעתם ואמר שמא לא שכבקה שיכה דשייל ונפקי קד מינייהו שהכאים כו' שכל דעת רש"י הוא דדוק' כדכר דלית בהו סי' הוא של מוכא וכמ"ש הטור בשמו וכן הוא דעת הרמב"ם וכמו שסיים השפכר שהעתיק ל' הסוף שניו וש וכתב דברוב שרגיל לשכרין מפני שים בהן סי' ודין שולחני ושכוני כוא סי' שם ומו"ש שכתב שדברי השפכר כרים שפיק וש ל"ל אפי' יש בהן סי' כתן שכשול לפני הקורות' דשוף אמ"ם שם דבים בהן סי' שייב לשכרין הל"ל דיו"ש דאין שייב לשכרין דהו שיהו לומדי' שדברו שרתי שדה דלמו דכרי שכל הוא אלא דיו"ש כן וש שכני שדין שכוני וסולחני סוף בוא אליבא דשני הדעות וג"ש : יח וי"ש דשל השיכה של השכוני שכל שכמא כ"ש מודו דשיה של השוכר וכן נראה שכתב שכן שדברי הרמב"ם שכן שכפל שכוני ושכני שדין שכוני וסולחני סוף בוא אליבא דשני הדעות וג"ש : יח וי"ש דשל השיכה של השכוני שכל שכמא כ"ש מודו דשיה של השוכר וכן נראה שכתב שכן שדברי הרמב"ם

אחרון ° (סם גרמ"ש דין י"ם) יש ואם השכירו (יא) לג' כותים באחת יב הרי עשאו פונדק וכל הנמצא בו (יב) אפי' בתוך הבית הרי הוא של מוצאו מפני שאין אחר יכול לטעון שהם שלו או שהוא טמן שהרי עשאו פונדק ד

° (סור ס"ג כשם תשובת הרמ"ם) ראובן הדר עם שמעון בביתו ומעלה לו שכר אם צבי שכור או גוזלות שלא פרחו נכנסו לתוך הבית (יג) זכו בהם שניהם יג (יד) (רמוז כפרים פסותפין בחצר) ° (סם וש"ל פי' קל"ח בפ"ם) אבל אם יד קנה א' מהם בו (טו) מציאה כגנב טו אין לחבירו זכות בה ה המוצא מעות בחנות אם היו טז בין תיבה לחנוני הרי הם של בעל החנות (טו) זאם מצאה על התיבה ואין צריך לומר מתיבה ולחוץ (יו) הרי הם של מוצאם יז (יח) (ופפי' יש בהן סימן ° (סור סי' נשם ר"י והרמ"ם) יח וים לומרי' דבל מחיצה של מכוני שם ° (סם ס"ם וכ"י ע"ם ע"ש) - מצא מעות בחנות

הלוקח כן הוא נסתפק לפרי' מש"ו ומייתי שפין כשל שכיח דר שם וכרמ"ם דשם השכירו לשתרים ושכשל שכיח דר שם שמשם פושל ומכרין ביכר שים כו פי' לפילו הפלם מלוקח כאן שכתבתי שסותפות דשין כשל שכיח שוכם שפכו יותר דרים מכל שכפלין כו פי' שתייהם שכשל שכיח נם כן כשתרים דרים שמו וכל זה מוכח כשוסותפות (דף כ"ז ע"ש) ר"ם וניזל כתר כתרמ"ם שכתבו ופלילו שין כו שיתך דשין כשל שכיח שכשל שכיח שתייהם שם שתפשיר כשיתו כשכור שיתכשו שיום או לאתר כיון שפשין כשתו דרים כשיתו וכי תשכי שפשעשו פוכרק לפ' נכי שרש פלילו כש יש שיתן שתייהם כיכ"ל וש כן לירון דלא קי"ל כשוקימתא דשכשו פוכרק לפ' נכי שרש שכלא כותים ושפשתא דיתכשר לשתן פי' רס"ג ס"כ כתב שסשם פוכרק לפ' שתייהם כיכר שים כן כשכור שיתכשו שיום או לאתר כיון שפשין כשתו דרים כשיתו וכי תשכי שפשעשו פוכרק לפ' נכי שרש פלילו כש יש שיתן שתייהם כיכ"ל וש כן לירון דלא קי"ל כשוקימתא דשכשו פוכרק לפ' נכי שרש שכלא כותים ושפשתא דיתכשר לשתן פי' רס"ג ס"כ כתב שסשם פוכרק לפ' שתייהם כיכר שים כן כשכור שיתכשו שיום או לאתר כיון שפשין כשתו דרים כשיתו וכי תשכי שפשע

לז אם מלמד דרך הכשר כיצד כגון שלית לו קרדום בלא נדר וכמ"ש המחבר בסעיף שלאחר זה דדרך עובדי האדמה להביא עם בגדיהן וכלי עבודתן לפי שעה עד שיחזרו לביתן מעבודתן ויקחו מלבושן או שיבא השעה כיוצא בלבלי מלאכתן ויקחו משם:

לח ואם היה דבר שיש בו סימן כגון שמלת שבגדיהן עליהן שסידרו בעליהן שלזה שם ע"י נקיטה שלזה שמלת שלא ידעו שלהן שדעתו ליעלו ולהחזירו למי שיתן בו סימן וכ"ש ונם לרוב עליהן פרעה לרדוף מקריב ונותן בה סימנים וכ"ש שם מן בה סימן שינרוש לו סדיק בבולו וכדומיק המחבר וכתב מפתי' בללו: לט עד שימלאכ' דרך נפילה כגון שמלת בעלי' כתפים שהוא בסרטיא נוטל ומכריז מוצא גוזלות מה (כו) מקושרים בכנפיהם ומדרין מו אחר הגרר או אחר הגפה או בשבילין שבשדות ה"ז לא יגע בהם שמא בעליה הניחו שם ואם נטלם הרי אלו שלו ואם היו קשורי קשר שהוא סי' חייב להכריז. וכן אם מצאם קבוץ במקומם חייב להכריז שהמקום סימן:

מ ס (סור ס"ו י"ס) כל אלו דכרי סרמב"ם מז אבל"ם: נכ"ז ום"ל דנ' אלוקים נדבר (כח) דשם כדב' שמתמר כנון

מ (שם נרמב"ם ר"פ) כל המוציא אבידה בין (כט) שיש בה סימן בין שאין בה סי' לו אם מצאה דרך הנהה אסור ליגע בה שמא בעליה הניחה שם עד שיחזרו לה ואם יבא ליטלה והיה דבר שאין בו סימן הרי אובר ממון חבירו שהרי אין לו בה סימן להחזיר בו לם ואם היה דבר שיש בו סימן ה"ז השריחן לדרוף אחרי' ולתת סימן לפיכך אסור לו שיגע בה לם עד שימצאנה דרך נפילה מ אפי' נסתפק לו הדבר ולא ידע אם דבר זה אבוד או מונח ה"ז לא יגע בו ואם עבר ונטלו מם אסור לו להחזירו לשם מי (כי) ואם היה דבר שאין בו סי' (כא) זכה בו ואינו חייב להחזירו וכל דבר שיש בו סי' תנ בין בספק הנחה בין בדרך נפילה בין בדה"י בין בר"ה (כו) חייב להכריז:

יוד מ (שם נרמב"ם) מד כיצר מצא טלית או קורדם בצר הגדר הרי זה לא יגע בהם בסרטיא נוטל ומכריז מוצא גוזלות מה (כו) מקושרים בכנפיהם ומדרין מו אחר הגדר או אחר הגפה או בשבילין שבשדות ה"ז לא יגע בהם שמא בעליה הניחו שם ואם נטלם הרי אלו שלו ואם היו קשורי קשר שהוא סי' חייב להכריז. וכן אם מצאם קבוץ במקומם חייב להכריז שהמקום סימן:

נא מ (סור ס"ו י"ס) כל אלו דכרי סרמב"ם מז אבל"ם: נכ"ז ום"ל דנ' אלוקים נדבר (כח) דשם כדב' שמתמר כנון

לט עד שימלאכ' דרך נפילה כגון שמלת בעלי' כתפים שהוא בסרטיא נוטל ומכריז מוצא גוזלות מה (כו) מקושרים בכנפיהם ומדרין מו אחר הגדר או אחר הגפה או בשבילין שבשדות ה"ז לא יגע בהם שמא בעליה הניחו שם ואם נטלם הרי אלו שלו ואם היו קשורי קשר שהוא סי' חייב להכריז. וכן אם מצאם קבוץ במקומם חייב להכריז שהמקום סימן:

מ מקושרים בכנפיהם נסתפק נסתפק דף כ"ב ע"ב) ובמור מפורש דקסבר כי היכי דמימן דכ"ע לומר כן ס"ל דמדרין דמתניתין כדאמרן שם ואין כאן סימן מקום מחייבי שלין שוכך לפי כתוך כ' אחת ום"ל דסק כיוצא שלא נכנסה וכל סק כיוצא במקום שלין שמתמר כ"כ דאינו דלא יגע בו ואם נטלה מחזקתו ס"ל להרמב"ם דוכה בתוך שלו נסתפק נסתפק בסעיף שלאחר זה: מז נמ"ם הרמב"ם ומסתבר לפי שאינו מסתמר שלא קנת וכלד הגדר שמכו למקום שמסתמר בדרים בסימן הוא רמייב נמ"ם בפרישה נסם ר' ירוק' דרים סילוק בין לד הגדר לשאר ס"ם בר"ם זה: מח שלכל"ם מולקין בכל זה ומכריע לסו דנ' מלוקי' כללו אין פלוגתא מבוארת שדברי הרמב"ם שלא כתבי שניהי' קדמה נמ"ם הרמב"ם דשמלא נמקום שאינו מסתמר כ"ג קנת וכשלו ואין בו סימן דהו"א שלא כפוסקים ס"ל דיכא מוכח בידו עד שיכא שאינו כיון דבא לידו בהיפורא וס"ל לשום שלא שמדעת: ומסתי שסק כיוצא בספק נמקו' שלין מסתמר כ"כ ויש בו סי' דכתב הם"ת ומכ"מ דברי הרמב"ם דם"ל דלכתחלה לא יגע בו ומאי הפוסקי' מולקי' ום"ל דלא שמרי ספק כיוצא לא יגע בו שלא שלא נדבר שאין בו סימן שלכל נדבר שים בו סי' עד שייב להכרין (דף כ"ב ע"ב) ובמ"ם כתב דשים להרמב"ם גירסא שלפנינו שלא בדברים בשלמו ולפי דבריהן וס"ל דמ"ם הרמב"ם וכל נדבר שים בו סי' עד שייב להכרין

כגון טלית או קרדום בלא נדר (כה) והוא שכיחו בעליו סח לא ינע בהן כיון כו סימן עבר ונעלו מת והוליכו לביתו אם יש כו סימן כו סימן עבר ונעלו מת והוליכו לביתו אם יש כו סימן יכיר ואם אין כו סי' יכא מונח עד שיכא אליהו מת לא הוליכו לביתו יעזוב ויכיכו על מקומו ° (סמ"ע סס וכ"י ע"ג מ"ת) והמקום שכיכו משתמר כלל ג אפילו ודאי כוכל ואין כו סימן לא כתפץ ולא כמקום טוב על מונחו ואם יש כו סימן נוטל ומכריז כה (כו) והמקום שכיכו משתמר קצת כגון שכיכין שכאדות אפילו שפץ הכות ים בשכיכין נוטל ומכריז ואם אין כו סימן כז לא כנעו ולא כמקום לא ישלנו (כח) ואם נשלו רק בידו ולא הוליכו לביתו לא יקזיר שכרי אין כמקו' משתמר היטב ויכא מונח עד שיכא אליהו וכן כ"ל ע"ק

יא ° (סס ברמב"ם ס"ו) מצא באשפה כלי מכוסה כט ס"ז לא יגע בו :

כנ ° (טור ס"ס) (לב) נר כד"ה כמשפט שכיכו שבוי לפנות כלך אבל אם מתקיל שבוי לפנות המשמין כם דבר אבידה מדפת היא וכרי היא של מונחם :

ואם אשפה שאינה עשויה להתפנות היא ונמלך עליה לפנותה כא אע"פ שמצאו מכוסה נוטל ומכריז וכן אם היו כלי קשטים כגון שכין ושפור וכיוצא בהם אפילו היו מכוסים באשפה הקבועה נוטל ומכריז : (משמע כשכיכו בפנית השליחן שם) :

° (טור שם) :

רסא דין המוצא במקום שניכר שאינה אברה ובו ד' סעיפים :

א ג מצא חטור או פרה רועים ברוך כ (ג) כיום אין זו אבידה ג בלילה (או שם רואה חמור וכלין הפוכין) ° (טור ס"ס) ה"ז אבידה ° (ג' רמב"ם פ"ו מגילה ה"י) ד בפנות היום ה ובנשף אם ראה אותם ו ג' ימים זה אחר זה הרי זה אבידה ונוטל ומכריז :

ב ° (סס ברמב"ם) ראה פרה רצה ברוך אם פניה כלפי העיר אין זו אבידה כלפי השדה ה"ז אבידה ° (סס יין ז') מצאה רועה (ג) בין הכרמים חייב להחזיר ז משום אבידה קרקע לפיכך אם היו הכרמים ח של כותי אינה אבידה ואינו חייב להחזיר ואם חשש שמא ירעה הכורתי כשימצאנה מפני שהפסידה הכרם הרי זה אבידה ונוטל ומכריז : (ומזה יין במקום שמרעין קכם מנמחות פרועין כאות מהרים (ר"י ז"ך)

ג מצא

קלי דוקא למכר וכטלו דמכר ליה לעניו וכמ"ם לעיל ורמיה לזה מדלא כתב שלא שייב להכריז ולא כתב ס"ז שייב לנוטלה ולהכריז ועוד כתבתי קלת הוכיח לזה מדבריהם ס"ם אבל לא כתב פלוגתא מדברי הרמב"ם כ"ז כשלקד שכתבתי כאן כרמזתם אבל פלוגתא הזכיר' לא כתב ועד"ר שכתבתי רמיה נם לפלוגתא הזכיר :

מה והוליכו לביתו כו' דאז מיכא למיסס שמא כא כשל מכירה ויקיק ליטלו כמקום זה שהרבים שמה ולא מלאוהו ושום לא ילך שם לכקשה כמצא : ז דיסס"ד זה שתה כשכיתו שמא לכך יהיה בידו ויכריז וכאם אין שם סימן יפה מוכח כיון דכמקום פרוש כיון דשמא מיד נפלו ולא יחזור לשם ולא ישלנו לעולם אלא ודאי כיון שכיכו משתמר קלת הוי כאבידה ואפילו הכי לא יזיק לו אלא כשיכא אליהו מונח עד שיכא אליהו וכן כ"ל ע"ק

כא ° (סס ברמב"ם פ"ו) מצא כאשפה כלי מכוסה כג ס"ז לא יגע בו :

כב ° (טור ס"ס) (לב) נר כד"ה כמשפט שכיכו שבוי לפנות כלך אבל אם מתקיל שבוי לפנות המשמין כם דבר אבידה מדפת היא וכרי היא של מונחם :

ואם אשפה שאינה עשויה להתפנות היא ונמלך עליה לפנותה כא אע"פ שמצאו מכוסה נוטל ומכריז וכן אם היו כלי קשטים כגון סכין ושפור וכיוצא בהם אפילו היו מכוסים באשפה הקבועה נוטל ומכריז : (משמע כשכיכו בפנית השליחן שם) :

° (טור שם) :

רסא דין המוצא במקום שניכר שאינה אברה ובו ד' סעיפים :

א ג מצא חטור או פרה רועים ברוך כ (ג) כיום אין זו אבידה ג בלילה (או שם רואה חמור וכלין הפוכין) ° (טור ס"ס) ה"ז אבידה ° (ג' רמב"ם פ"ו מגילה ה"י) ד בפנות היום ה ובנשף אם ראה אותם ו ג' ימים זה אחר זה הרי זה אבידה ונוטל ומכריז :

ב ° (סס ברמב"ם) ראה פרה רצה ברוך אם פניה כלפי העיר אין זו אבידה כלפי השדה ה"ז אבידה ° (סס יין ז') מצאה רועה (ג) בין הכרמים חייב להחזיר ז משום אבידה קרקע לפיכך אם היו הכרמים ח של כותי אינה אבידה ואינו חייב להחזיר ואם חשש שמא ירעה הכורתי כשימצאנה מפני שהפסידה הכרם הרי זה אבידה ונוטל ומכריז : (ומזה יין במקום שמרעין קכם מנמחות פרועין כאות מהרים (ר"י ז"ך)

ג מצא

כן הוא ל' הטור והמחבר פתיקא ל' הרמב"ם שלא כתב זה ורמיה דהרמב"ם לשמתים לוקל שכתב כפרה רועה בין הכרמים של כותי והתרם כם דמדברי דהוא נ"כ אבידה מדפת אע"פ שאינו חייב לשמל כה מ"מ אין לשלה מנחה וכמ"ם רבינו כסי' מאחר זה ומשום שכתבתי שם דס"ל דאע"נ דכשל הפרה לא שכם לחתוכו מ"מ אין לחתר ליטלו לעצמן ה"כ דכוותי' ומ"ם לא קילק הרמב"ם כזה וסכיקא נ"כ ככלל דין מפשה שכיכה לפנות ולא יגע כה ולפ"ז ק"ק דלא ס"ל לחור"ם לפרכה הדברי כלל אין פלוגתא שלא ה"ל לכתוב הב"ה זו כ"כ ל' וכמ"ם בסי' מאחר זה כס"ד : נס אע"פ שחלקה מכוסה כו' כיון דהשתכיה שם אינו יודע שזה שם כא לפנותו מ"ם עליו שום להניל לחתוכו מהבירתו :

רסא

ג מצא חמור כו' כשור כת' עוד ז"ל כגון טלית כלך נדר והמחבר השתמיט ולחך מ"ם כסימן שלפני זה כרים שעיף ו' : כ כיום אין זה אבידה כשור כת' ז"ל אפי' כאה ימים זה ס"ז מפני שניכר שאין זו אבידה שלא דרך בני אדם להניח ולפנות כן ככוונה וכן נרמה מדפת המחבר שהוא כלשון הרמב"ם פע"ו המגילה ולא כרשב"ם שכתב את"ל כשאו שנם שלנו כנ' ימים אחר זה הוה אבידה : נ ה"נ בלילה או שם רואה שמור וכלין הפוכין הוה אבידה אפי' שמור וכלין כפוכין כגון אוכף ומרדע שרגילין להיות שנור על השמור ואפילו שאין מוכחין עליו כדרכן : ד בפנות היום כן הוא לשון הרמב"ם שם פע"ו וז"ל כשיפנה פלינה לקרי היום ויכיכו כפשמה ולשון הנמרא בקדמיתה ובחשיכה ולשון השור הוא בנוקר שפשה ויש היה : ה ובנשף ר"ל או בנשף וכן בשור ור"ל או שחוך לפנות ערב : ו פלוגה יחים זה אחר זה לשון הנמרא עד ג' ימים זה אחר השתמיו אינהו ונקטה שפי לה : ז משום אבידת קרקע שמקנלן הכרם ונקטה לן מדתניא כל אבידת שתיך לרבות אבידת קרקע וכמ"ם בשמכר כם"ם רנ"ע שכל כותי אין נריך לכקויר בנמרא אילתא כשלים היה רגיל בין הכרמים :

סמנים לספוס שמקנקלת רנלייס דרך רינתה נקוניס וכשרסי
מילוכות דמנוייס ככרס לכוס נס כנל כותי קייב להקזיר מסוס
לכידת כמת ישראל נס כרמב"ס כתבו בקיצור שם כשט"ו דין כ'
ס"ס והטור והמחבר בסמיטוהו ועד"ר כתבתי קצת מעם על
בסמטהן אותו : ט מס
עומדת כרשות הרבים כו' דכיון
שהיא עומדת ברשות הרבים ב
שהיא מותרת ובודאי תכריח מסס
יוד ומע"פ שהסור לרוקה דכר
זה כו' נרחה דרוקה נקט רוקה
דכר זה שרוחה שסשליכו בידים
לכל שם חנה כים מוכח כר"ס
קייב להקזיר כיון דים כו שית'
דנפל מכעליו ולא נתייאש ממנו
שם לא בחקוב דרוב כותים ו
ובדלפ"ל בסימן רנ"ס ובשעם
דהסור לרוח ליטול לעלמו דס"ל
לרמב"ס דשם זה שיכו קושם
לעלמו תחיכו מ"מ מה לכן להתרי'
לקח תו ולא קרעי בנתרת אבידה
מדעת אלא לעכין שמין המוניה
קייב להקזירו לו או להכריזו
ומ"ם נ"ב דעם רמב"ס בחשבה
בשעה'לפנו' בס"ם שלפני זה
ובטו מולך בשכיהן ופ"ל דהכרי'
אלו מ"ם קרעין בנתרת אבידה
מדעת משום דס"ל כאלו השקירן
וכל שקיל' ליעלו וכה כהן וזה
שמסיק תור"ם ו"ל וכ"ת וי"ל כו':

רסב ג בשעת אבידה
וכשעת מציא'
כו' ילפינן לה מדכתי' וכן תעשה
לכל אבידת אחיך אשר תאבד
ממנו ומצית דכשיכו שיכה עליו
שם אבידה בשעת אבידת' ושם
מציא' עליה בשעת מציאתה ומין
נשכה בשם אבידה ומציא בשעת
מע"ם דלאו כלו' כוא : ב פוזל'
אחר המציאה כלומר ול"ת כיון
דבשעת הכרוז והקורה שיכו שום
פרוע לית שום מוסל עליו להכריז
קמ"ל כיון דשל עליו מחיו'בשעת
מציאה תו לית לקט אף שהוזלה :
ג סידוש שהן שותפין בה :
שעדיין שותפין בה : ד דשמא
שותפין הן כו אבל שם נאחי דלא
כיו שותפין בה אפי' שמיה הסובלה קרי
מיהם נשכו שיאחר הסובלה קרי
מאחרת לכולכין עתי כמה ה
עשתי דכר זה לבדתי ולא לשדרו
ליודעי דשתם לנו ומין כידי'
לתוכשם דכל ג' יחמ' אני לא
מצאתי' שמה כשליטי שלך שתנו מצאו
מה ואיכו מייתם מאבדתו וכן בשהן רק שנים שהיכו מייתם דאף שם : יכפרנו זה שהלך אחו ורוצ' ליטכש אלא אחד מוכר
והמחבל ליתן רש"ם מי"ם שם שוכר : ה אפילו
בא ליכו קודם שנודע אליו שהוא בכבודתי אחר ובכל ג' יחמ' אני לא
לפיכך לא יאמור שם שותפין הן אין כו ס"ס בכל ג' ואם אין שותפין הן אלא שהוא בכבודתי אחר ובכל ג' יחמ' אני לא : ו
בי' במקומו ויכריז אבידה אלוני אחרת' במקו' אלוני אחרת' ואי שם הנאתו : ח או מפחת כוכדו פי' ויכיר כוחא
על נבו או על כתיפו ואם שנפל ממנו הוקל ממנו אלוני ואף שודאי לא הרגישו ויד כשל נכיל דא"כ היה מנכיכו ויד מ"מ מפחת כרגיש
הנפילה שמוך לנפילתו קודם שמצאו זה ובנכיכו : ט כיון שבאה לירו קודם יאום וכוא שקרעו מד"ל יאום שלא מדעת לא שום
יאום ור"ל אף אם היה יודע שנפילתו היה יאום מיד מ"מ כשהא דלא ידע בשעה שכא ליד המוצא לא היה יכול לידע
קוד שנאבדו : יוד שנפל מסנים או מסלסלה כי כבר כתבתי שעם הדבר ובסנים כין הן שותפין כין אינן שותפין אינו מייתם
ומסלסלה דוקא כשהן שותפין ולכתחלה צריך להכריז אפי אינן שותפין הן כו אלא שהוא שוה פרוטה אין צריך
להקזיר דמסתמא סנים לא מקפד וכ"ל : יא אפי' אין כו סיכון דאינו מייתם כשעה אחת לכוכין ואינו יודע
שמהנו נפל :

ג וי"ל דאנדר מדעת סוי כו' והכי"ו כתב ע"ז דלאו קיל'תא היא שמניח אפיכן
מוסם לעקם על ככסיו לא כמהר שהפקידה גס סכ"ם כתב דהסיקו כהרמב"ם
ולפ"ז לא יהיו לפ"ד הסור דאין כוונת הסור להסיר נסגרש דהסתם כיון
שהניחו מעקת על ככסיו הפקידה אלא כוונתו להסיר הסגרה מדעת דאחרין
כפ"ס בכל דוכתא ס רשו דסוי הפקר

ד (סם נרחב"ס ר"ם) מצא פרה בר"ה ס אם עומדת בר"ה
חייב להחזירה היתה רוצה בעשבים או שהיית'ברפ'שאינה
משתמרת ואינה מאבדת לא יגע בה שאין זו אבידה :

כנס (סור ס"ג) וי"ל סשם הרמת חון לתסוס קייב להסזירס
מיכו נרחה לי דכבל נפי הסניין שמינה ואף בסברת הרמבנס
מודה שם היה כעניין שמינה משומרת .

ה (סם נרחב"ס פי"ג דין י"ג) המאבר סטונו לרעהו אין
נזקקין לו כיצר הניח פירותו ברפ'שאין לה רלת ולא קשר'
והלך לו (ויש סומרים דרע'לא מקרי שניח מדעת ומייב להחזיר)

ו (סור סם) השלי'כיסו בר"ה והלך לו ה"ז אבר ממוני לרעהו
ואע"פ שאסו'לרוא'דבר זה ליטול לעצמו אינו זקוק להחזיר
שנאמר אשר תאבד פרט למאבר לרעהו (ג) (וי"ל דאניש
מדעת הוי הפקר ולכל הקורם וכו סם) (סור סם) :

רסב על אזחרבר חייב להכריז ואיזה דבר שהוא של מוצאו ובו כיא סעיפים :

א (ג' בסור ס"ג) כל אבידה שאינה שוה פרוטה ס בשע'
אבידה ובשעת מציאה אינו חייב להכריז עליה אפי'הית'
שוה פרוטה בשעת אבידה והוזלה או שלא היתה שוה פרוטה
בשעת אבידה והוקרה אינו חייב אבל אם היתה שוה פרוטה
בשעת אבידה ובשעת מציאה אפילו הוזלה באמצע חייב וכן
אפילו ב הוזלה אחר מציאה חייב להכריז : (סור ס"ם
פרמ"ס) :

ב אפילו אבידה ששוה הרבה אם היא של שותפין הרבה
שאין מגיע לכל אחד שוה פרוטה אינו חייב להחזיר'בר'א
ג שידוע שהם שותפים בה אבל בסתם שראה חפץ או מטבע
שנפל מג' ואינו שוה אלא שתי פרוטות חייב להחזיר' דשמא
שותפין הם כו ואחד מהם מחל חלקו לחבירו והרי יש כו שוה
שתי פרוטות לב' ואם אח"כ נודע שלא מחלו אחד לחבירו
הרי הוא שלו ס אפילו בא לירו קודם שנודע ואם היה שוה
פחות משתי פרוטות הרי הוא שלו ו דלא חייש גן דילמא
שנים מחלו לאחר :

ג אין המוצא מציאה חייב להכריז אלא ברבר ש"ש בו סימן
בגופו או שראוי ליתן ז סימן במקומו או בקשרין או כמינו או במדתו או במשקלו
אבל אם אין בו שום סימן ואפילו במקומו כגון שניכר שלא הונח שם בכוונה אלא דרך נפילה
בא שכ אם הוא דבר שיש לתלות שבעליו הרגישו כו מיד כשנפל ממנו ח או מחמת כוכדו או
מחמת חשיבותו ותמיד היה מסשמש בו וגמרגיש כשנופל הרי הוא של מוצאו שהרי נתייאש
מיד כשידע שנפל כיון שאין בו סימן ובא לירו בהיתר כיון שנתייאשו בעליו ואם לא צריך
להחזיר אע"פ שנתייאש אח"כ ס (ג) כיון שבא לירו קודם יאשו ;

ד ראה אבידה ' (ב) שנפלה משנים או משלשה צריך להחזיר ' אפילו
אין בו סימן שאם ראה ממי מהם נפל יחזירנו לו ואם לאראה ממי מהם
נפל אם יש בו סימן יכריע ביניהם ואם אין בו סימן יהא בירו :

ער

(ג) עד שיבא אליהו (ר) (ורוקח סימן ב פרושות כת"ס ס"נ)

ה מצא רבר שנתייאשו הבעלי' ממנו כגון שאומר ר' לחסרון כיס אפילו יש בו סימן הוא של מוצאו וכן המוצא רבר שמוכיח בו יג שיש זמן רב שנאבר מבעליו ונתייאשו הבעלי' הוא של מצאו אפילו יש סימן בגופו או במקומו:

סנס ○ (מפרי"ק פורש ר') מה דאמרינן רכשמתיר ר' לחסרון כיס היום היינו בהכירה וכיוצ' בזה אבל מי שיש לו חוב אצל כותי שמשתמת אינו יכול תע"ם שאמר ר' לחסרון כיס לא יהא היום דמוחל לו אבל חוב שהוא מי משתלם אז לא משמשקא אמר כך ולא נאמרו אלא מפתמא הרגישו הבעלים בנפילת' וכיון שאין בהם סימן מתייאש:

ו ○ (פורם"ס נסם הרמב"ם) מצא פירות מפוזרים אם דרך הנחה לא יגע בהם פו ואם דרך נפילה חרי הם שלו:

ח המוצא ככרות של בע"ה וניזי צמר הצבועים פז וחתיכות בשר או דג שיש בהם סימן ○ (ג' רמב"ם פס"ו מגזילה ר"מ) וכן כל רבר שיש בו סימן חייב להכריז:

ט מצא יז כריכות קטנות של שבלים בר"ה הרי אלו שלו יח שהרי אין בה סימן ואם מצאם ברה"י יט אם דרך נפילה הרי אלו שלו ואם דרך הנחה חייב להכריז שאף ע"פ שאין בהם סימן המקום הוי סימן אבל אם מצא כ אלומות בין ברה"י בין בר"ה נוטל ומכריז:

סנס ○ (סור סי' ג) ממקומן סימן ומיהו כמקו' שסכל נותנין סס כגון חכיות כשפת הכפר אינו סי' שסכל פורקין סס סמונה חכיות של יין ושמן וכיוצא כזה קודם שנפתקו סאוצרו' חייב להכריז ודוק סס ○ (סור ס"ס) כה סים ברשומן פי' לאחר שנפתקו סאוצרות אין רשומן סי' ואין חייב להכריז ודוק סס כל חכיות שוין וכן מלאים אבל סס סקרי' סס ים כמה שכתב כמה שכתבן ○ (סס נסס ר"י):

יוד ○ (סס נרמב"ם דין י"ו) המוצא כב צבורי פירות או פירות בכלי או כלי בשורת שהוא חייב להכריז:

יא ○ (סס נרמב"ם פי"ו ר"ב) המוצא כג מעות מפוזרים הרי אלו שלו אפילו היו מקצרת מטבעות זה ע"ג זה הרי הם כמפוזרים אבל אם מצא כר צבור מעות חייב להכריז:

יב ○ (סס) מצאה שלשה מטבעות זה ע"ג זה והם כה עשויים כמגדל:

גנס ○ (סור סי') דסיינו סרופה למטה ורחבה למעלה רקה מן הפליון או סניו מוכים כסולם ○ (סס) דסיינו רוכו של מחבא ע"ג מתחתון כו ורוכו של עליון ע"ג מחבא:

או שהיו אחר מכאן ואחר מכאן ואחר על גביהם כרי שאם יכנים קיסם ביניהם ינשלו בבת אחת חייב

סים זמן רב שנאבד כו' דקדק לומר שנאבד אלו מסתמא מייאש מהכו לחפוש אלא שהוא כתקום שתשתמר או טמון בחפצה או בקיר דהיכא למימר דדרך הינות או מטמון בה שמא וכמ"ש בסימן ר"ם ס"ע: יג לפיכך המוצא כו' לפיכך קאי אמ"ש בסעיף ג' דאם הוה דכר שים לתלות שבעליו הרגישו בו מיד כו' הרי הוא של מוצאו אוש כתב דמה"ע מעות ואינך דקאמרינן כן אין לו אלא אותן שהוא מכיר בהן ואינך אפילו הכי מוחזקין בהן ומה שכתב ואפילו הכי אין לו אלא כדי שכרו ר"ל דאפילו הכי אין לו אלא כדי שכרו

כז כשיר פ' בפינול כזה ❁ כתובות הוא כלי שים לו פלפס רגלים כזה • • : כה ו"ל דנסדק במשבצת הוי פ' בב"י כ"ב ופ"י • נשמתו ו"ל שהרי המשבצת לענין זה כשהיו כל הכלים אב"ל וכ"כ הרמב"ן בביאור סה"ג וכתב ג"ל ומפ"ג דשמעת' הוא משו' דניתן לפונלפה ושתה הוציאה ס"ק אחת הוציאה ומשאר כפל והוא לפי שהרת כיונה כו והרי הוא כדבר שאין בו ממון הא ל"ה מ"ן קופסין כשם שאין קופסין למכירה כמציאה שהרת אב"ל הרמב"ן ור"ל דוקא במשבצות שהרכה מהן נשבעות וכולן שוות ואין סי' מיבו לפי מכיר ים לפשום משא"כ כשים סימן מ"ו פ' ג' סעיף לשהרים : כט מ"ן קופסין ל' שטר שודאי נתייאש ומ"ש שהכור קפול אין כוונתו על זה השלא אלא הו שלא לחזקה שנפל מהשרים אב"ל ולשון הגמ' הוא שהכור כשם שנפל מחכי כך נפל מלפרי ולולי לחזקה ג' מהן : ל ובתוכו מעות כלומר דינו כלמיק בשוף דכתב על כולן יפה דהייב להכריז ומפני שעל פיניך אין פלונתה לזקה על הלו הכים מפני שהרם בהמלה בתוך הפינול או ככר ובתוכו מעות ודאי לא הוכחו שם לזקה אי"ה שהרי מעולן נפלו שם לזקה אי"ה שב"ה מרגיש לקר נפילתן שהרו שהם ויכה לקר ההכרוז ויתן זה לסימן שהוא שלו וא"ם קבע מור"ם בהגהתו כאן וכתב על הלו בשנים ד"ה בפי' כוה סימן : לא ודאי לא כיה סימן : פתיכת כסר משונה בפיתוכו בנתרת לפרינן כגון רב סוגה דקפקבו לתלתה קרנה ופשיב ליה סימן לפלוני פ"י כותי לביתו וכסר כתב רבינו בס"ם דפתיכת בסר דים בו סימן חייב להכריז ויפור וכתבו כאן דשם לפחותין קפ' דחייב להכריז וכאן לפלוכדו קפ' דפקוררין לו בסימן כוה ודד בפרק תלת ונם בפור כתבו כ' פתים : לב ג"ל פ' הרי הוא שלו שנים שנים כו' עד"ר שם פוכפתי דר"ל דלפי' מצא נרש' מכן כשהן מוכפין נרש' ג"ל פ' הרי דרך נפילה נפלין כו סימן וכן של מוכלן לכל כשהמלן מוכפים וונות שנים שנים ס"ל פ' כיוצא ופפ' לא מצא שלא שני וונות הוא חייב כיפ סימן דיפור מרבע מצא ופ' מוכפים וונות וונות וב"ה שם מצא נ' מוכפים יפד ויפוש שפוכפו כאן חייב להכריז פפיכת סימן כמנין ועד"ר שפרכתי כוה : לג שמנין סימן וכתב נד"ת בשפש דפרכים שלו פיכן מצויין שלא כני שרש מ"ם כל שכוסה שלו מלו שפרכים יוצא מכיפ משא"כ חשבא וכ"ל פ' לפרת הרמב"ם ס"ם : לד שם נרורי' שם פי' שנרורי' שחשות ומוכפים כפני עלמן : לה שפקשר סימן פפי כשהוא קשור בקשר מפוכה וס"ה מכיף שחשות הוא סימן שפי' לומר שיהיו שחשות מוכפים פרורים דשל"כ פיפת דרך נפילה כאן שם וכתיפו שבשלים מ"ה קשור דשם נרור בקשר מפוכה שפילו ליה שי' מכין צריך להכריז : לו וה"ה שם פתנר פלמו כו' והא דנקט כריפה שקלפו שהתנר שע"ם שחשחת כשקנה שהתנר כשר שכר זמן שפייה כדי שרחוי לשרכם בשלו כרי ללחדינו דבקנה מכש"ה שפילו שפה הרכה צריך להסיר וכדחסיק : לז שם שבו בידו כו' פי' שפשו בידו כ"כ חוי יחים שלא שדעת צריך להסיר בשל כל' דאז כשפת שחלכן כשר כתייאש שחכו דלשם חלכן קודם שפשם בידו כ"כ חוי יחים שלא שדעת וצריך להסיר בשל כל החשות ויתן סימן לפי' לשר ומן מרוכה ומ"ם צריך להכריז פליכן לו להסיר מעלמו שם יודע של חי ועד"ר : לח עכדין ומפותין ככנעני דמה שקנה עבד קנה רבו : לט ושם היו מוכים לכלי' העור חוצי' : מ פיש נשער שכן כתוכו כנשרה שילק כין לכי שיר לכוכה וכיתכו שטור וכתב שילוף פי' דרשי ור"י פ"ם ובפרישה יכן פשק הרא"ש לקושרא והשפכר כשקל לשר דכרי הרמב"ם דש"ל דרך פפה פלינ שרב וביד ונלא שילק בכבי ומשתיפא על מור"ם שפשתיפו שלכתוב דשל"כ"ל פ' כיון שהוא שומרא לפסיר לשיפה שהוא שלוש שלכתו הרמב"ם דשל"כ"ל פ' כיון שפשתיפו שלכתוב דשל"כ"ל פ' כיון שפשתיפו שלכתוב דשל"כ"ל פ' כיון שפשתיפו שלכתוב

מד ולו כמשכנת כו' ל' ברמב"ם סס כיצד פוסק כמשכנת נדה ואחר כתקוותו' לכי סוכה כדי שלא יפלוניהו כאבין נדה לו סימן כתם' זו ואחר כך יש אחת שאמרה לו שכתתרם אצל אחרון אצל ראובן אני יעריך על זה שכתתרם אצלו לו משכיה שלום בין אדם לחבירו והוסיף וגרע כדי לפכבן זה לזה עכ"ל ורמ"י מסכת' ופורי"ת והספיזה כאבין אחר כתכתיהו כפריסה ע"ש וכדריסה כתכתי סכ"מ בין פירש"י לפירש ברמב"ם דלפי' ברמב"ם ליה כהסיגו גד מצוה אלא מותר לצוות כאן כי הן דרך ארץ לכך כתם כשלשתן ואחר משל"כ לפירש"י ליה כאן לא מצוה לגמיות ואצוה ועוד דלפי' ברמב"ם לה דמשנה כתוספיות סיימו דוק' כאת ב אמתלכסן סוה אצל ראובן וירש אצל סוה יתלכסן סס ויפי' טירש' כאניהן אצל כאל כאית ל' מ"ס משנה וא"ל אצל אחרון אני ש מתתרם ואות' לו לות'כן אלף אם יתתרם אצלי אחרון לא יפיה לו טירשא להוג' כ"ה כאורש ל' וכל אדם מדרכו לאכנים אורש משל"כ לפרש"י דפירוש אלא ישכתנו דהוה אסור לפירושו אפי' כאת' סיגו מתתרם אצלו אחרון ס"ש ס"ש עוד תוס' וכ"ש כתב ז"ל * כתוספיו' כיצד אמתתרם אצל אחרון ואמ' אצל אחר כו' וצ"ע ברמב"ם פסיק כתכתב' סיגו אמתתרם אצל אחרון ואמ' אצל ראובן אני אמתתרם כאת'

רסד א מתני' כך היה לו לכתוב דברים כגון הוה אומר בפני פלוני וכיוצא בו ומשמע מדקתני סתמא דאפילו אמר בפני שנים ואפילו אמר בפני עשרה דהוי כמו שנים ואפילו אמר בפני שנים ואחד אחר דהוי כמו שנים ואפילו אמר בפני שנים ואחד קטן דהוי כמו שנים ואפילו אמר בפני שנים ואחד עבד דהוי כמו שנים ואפילו אמר בפני שנים ואחד אשה דהוי כמו שנים ואפילו אמר בפני שנים ואחד חרש דהוי כמו שנים ואפילו אמר בפני שנים ואחד שוטה דהוי כמו שנים ואפילו אמר בפני שנים ואחד שכור דהוי כמו שנים ואפילו אמר בפני שנים ואחד נכרי דהוי כמו שנים ואפילו אמר בפני שנים ואחד ערום דהוי כמו שנים ואפילו אמר בפני שנים ואחד מי שאין לו אשה ובנים

ב וכן פרים כו' עיין בתשו' בשר"ם סי' פ"ג ופס"ח : ג וי"מ ע"ל סיימן רס"ח בסמ"ח כ' : ד רפוי כוותם מן הספר כו' ופסק יכול להניל ע"י בדפק מין לו פלא שכרו וה"פ בכל הדברים סב"ל : ה שכרו הראוי כו' ע"ל סי' רס"ח הנ"מ ב' : ו יור וכן מי שנגנב עיין בתשו' ר"ם כהן סי"ב סי' ע"ו : יג י"פ כו' עיין בתשו' רמ"ה סי' כ"ח ו"ו וכתשו' רמ"ה סי' ע"ו ורפ"ק ב"ק ע"ו וכתשו' תני' ס"פ ובפ"ה דף ק"ל ע"ב : יד בסברו' סי' פ"ה ובפ"ה דף ק"ל ע"ב : טו בסנגת פרוס כו' ע"ל בי"ר סיימן ע"ו ס"ב : יז ובשרכנות ע"ל סי' קפ"ו ס"ה בהג"ה : יח פלא שכרו וכן פרין בפרפור ופלא ס"ם בתשו' בדברי רבינות סי' פ"ו ובתשו' ן' לבבתב ג"כ דרוק' סרכן ופלא פרפו' ס"ם בלילת, וק"ל : טו לתת לו פרנם ומפרש"ל ס"ק ק"ל פל"ם פסק דכותן לו כל מס בסתנם וס"ם וכ"ל פלא פליני ומפרש"ל פיירי כתקום רפרין לפרכנות קבנם וכן נרפא מדפרין פס ס"ם :

רסה א וי"מ כו' עי' זה סימן עיק' בעיני בס"ם פ"ב פיפים פי' כפועל בפל פל פומם פלפכם דבפל פיניני דפ' אי תביפות פיכו כפי' פועל בפל פל פות' פלפכה דבפל פיכו' דפ' פיוסו כפך ופלא פביי פמרם לפו כתר ליבפא ופם פרתקו פתום' בפ' פ"ב ובסמ"ג עפין פ"ב דף ס"ם בפ"ר' סתפון לפם פתלין דפריך בפ"ת ופם לפו בפל פום כלפע"ר דפדרבה לפירום, לפ"ם דסיפא פריך תכי בפשיפות כיון דקי"ל דפסוב ליתן שכר פל בפנת פניכה פלא בלפע"ר דבפ' פלו פביפות פרין כתי פמתכה ופמתכה

ג ליתן לו כפי מה שנהנה לפי רגלות פ"ד כן כ"ל ופס נרפא לכ"ד פלא הוצרך לברבות כפולפות כשבילו : יד דפקילו בשבילו לבדו פיס צריך לכל הוצלות פלו פיכו פ"ב ליתן לו כלום דוקא שנהנה וזה פיכו ס"ב (עיין כה"מ) לכן יש מי שפסק פל מי שפניל ספרין וספרי פסר ° (פנהות פלפסי הפרפיש) וכ"ל דוקא פרד תפלה מכירו שם לא הוצרך להרבות הוצלות כשניל מכירו שין מכירו שי' לפלם לו כלום ° (פנהות פלפסי הפרפיש) וכ"ל דוקא פרד תפלה להניל פלו פלא פפני' כ"ב פל מכירו שתו שכך פל מכירו וכפ"ם כב"ל : וכן כל פדם שפוסק שם מכירו שפולם פו שובה לא יוכל לומר בשעת פעשים שתו הוא לו נותיך פלא צריך ליתן לו שכרו : ° (סי' פ"ו פרק שני בזיזות) :

ה ° (שם נרפא"ס ס"ח) (ו) וכן ב' שהיו באים בדרך זר"ה בחבית של יין וזה בכר של דבש סי' ונסדק הבר של דבש וקודם שישפך הדבש לארץ שפך זה יינו והציל הדבש לתוך החבית סי' אין לו אלא שכרו הראוי לו ואם אמ"ל אציל את שלך ואתה נותן לי דמי שלי או שהתנה כן בפני ב"ד ה"ז חייב ליתן לו ז' (ונפל"מ היין חייב לשפוך יינו כדי להניל דבש חבירו ° (סור סימן רפ"ד ס"ב שם פרפ"ם) פוסיל והפעלים פוחיים לפלם לו יח (ז) שיש פולקין) ° (שם שם הל' ובפרפ"ם) ואם נשפך הדבש לארץ הרי זה ההפקר וכל המציל לעצמו מציל ° (שם נרפא"ם) :

הגה ° (סור ס"ו) וי"ל שאילו לא נשפך הדבש עדיין רק שנסנר בכוזלא כזה כגון שהיה מריפה בפיר וכרכו היפודים מן הפיר מפקד הלילקה והניל ג' מה שהניל הוא פלו (ח) דפוי כזוכה מן ההפקר ° (מרדכי פרק הנזהל נתרפ"ג) :

ו ° (שם נרפא"ס ס"ו) היה זה בא בכר של דבש וזה בא בקנקנים ריקנים ונסרק כר הדבש ואמר לו בעל הקנקנים איני מציל לך דבש בקנקנים עד שתתן לי חציו או שלישות או כך וכך דינרים וקבל עליו בעל הדבש ואמר לו הן הרי זה שחק בו ואינו נותן לו אלא (ט) שכרו הראוי לך יט שהרי לא הפסידו כלום :

ז ° (שם נרפא"ס ס"ו) (י) וכן מי שברה פכי האסורי' והיה מעכור לפניו וא"ל העבירני ואני נותן לך דינר והעבידו אין לו אלא שכר הראוי לו ואם היה צריך וא"ל בטל מצודת והעבירני נותן לו כ כל מה שהתנה עמו וכן כל כיוצא בזה :

הגה ° (פרפ"ם ופוס' פרק הנות פליפה והגהת פרדכי שם ומרדכי פרק הנזהל נתרפ"ג) (יא) י"ל פה דפין לו פלא שכרו פייכו כדבר שאין לו כרכה פלא בדבר שדרך ליתן פרנה כגון (יב) שכשבת שדים לו רפופה פייב ליתן לו כל מה שהתנה עמו (יג) וכשדבנות אין לו (יד) פלא שכרו חפ"ם שהתנה עמו (טו) לתת לו כרכה ° (פרדכי שם שם הופפ"ח ורפ"ם כלל ק"ר) :

ח ° (רשב"ם סי' פלא ומרדכי פרק שמולן) בר"א בשלא נתן לו אבל אם נתן לו בכל אלו הדברים אינו יכול להוציא פידו :

רסה אין ליטול שכר על האבידה ובו סעיף אחד :

א ° (ג' רפ"ם פי"ב פנילה ל"ב) הרואה אבידה חייב להחזיר בחנם אם הוא בטל (א) אבל אם היה עוסק בפלאכה ובטל פפלאכתו ששוה דינר והחזיר אבידה ששוה פאה דינר לא יאמר לו תן לי דינר שהפסדתי אלא נותן לו שכרו (ב) כפועל בטל שיבטל פאותה פלאכה שהיה עוסק בו :

הגה ° (סור ס"ב) (ג) וי"מ כפועל בפל כפי מה שרוצים לבטל ולהתפסק בהפסדה כגון שיש פועל בפלאכה שבטלו ד' דינרי' ואם יש בטל לגמרי בוטל דינר ולהתפסם בהפסד בוטל שני

מה שהתנה עמו עפ"י ודריפם שם פוכחתי פדברי הרפ"ם וכסו' והרפ"כ שם דבל מלי דפסק שתו ממש קלמר לפני לין נרפ' לעיכי שיש לו ריוח כ"כ אם יש לודה דני' מ"מ כיון דבר"פ יש לו לגזר דנים ואפס שיש פולה בפלוכתו כ"כ דנים כשיעור פסיקתו שכר זה מ"ם צריך ליתן לו כל שכרו ס"ם (הגה"ם וכתב מהרי"ק שורש קל"ג בדין רפוכן שהשתים לשתפון להשתדל בעדו בשפק מה בחנם ובשעם שנגמר שדבר שור בו ורולה שכר וצורך שתפון לתת לו שכר ופק"כ נה שתפון רפוכן ליד שתפון ואתר לקחתי את שלי פלא כדין כי אנוס הייתי כאה שפייסתיך ופפק דשדין עם רפוכן פל"ד מ"ם פל"ח ול"כ בהגמ"ר דקידושין לענין אם עשן שתפת"ירא שהם שכירים ליתן לו ד' מ"ם פ"ם פל"ח :

רסה ג מכל שיש פוסק כמלאכה כו' עד לא יאמר תן לי דינר כו' לשון הפקבר שכאן הוא תנוחנם דה"ל לפקדים ולכתב דאם פוסק כמלאכה לא יכול פשייר להניח פלאכתו ולהשיש בחנם ושעש' שנתנהר בר"ם פלפני זה דאם לא יהיה כך מכיון כתיב ותאר זה ס"ל לכתוב ומיפו ח"ל ליתן לו כל שכרו ואף ח"ת שהתפבר פשם לא כפי' פקוד' זה ת"ם לא ס"ל לכתוב דין זה בלשון לכל שם כו' פלא אם היה פוסק כו' וברמב"ם פי"ב דהפיידה דין ד' שהוא פסק כו' ואף ח"ת פאור בע"ה ופ"ם : כ

כפועל בכל פיכולי פלות' פלאכה שהיה כו' כן פי' ברמ"כם

והמקבר

והמקבר כפועל כ"ט כל שכנגד נכי ריבית בשכי שותפין כי"ד דר"ס קע"ו וכמצה דל"ט מיהו כפועל שכר על ההשבה כלל אלא כמה שיה רוצה פועל זה לבטל מלאכתו שעושק בה ולישב בטל לגמרי אלא שכר והוא כי"ל שהכיון מור"ם ז"ל כיון דמלות ההשבה מיכה מוטלת לפועל צריכין לשלם לו ג"כ שכר ההשבה ואף על פי שלפנין ריבית ר"ס קע"ו פי' המור כפועל בטל בפיון אחר ומיינו כמה רוצה ליטול אדם בשכל לגמרי לעשות בעשק בשותפות שהוא כתבתי שעמו שם ובפרים דשלחי לפנין ריבית דכיפא ליה להשותף המקבל עיפקא כוה כיון שמקבל עני פריוק אלא שים בו איסור ריבית ת"ס לאמרו שכני שכני מה שלין כן בפועל זה דלא כיפא ליה ליכשל מלאכתו ת"ס: ג כדי שכר מלאכתו דכיון דלין לפועל השכר אלא שים בו עיכוב יותר בהשבה מהשבת מלאכתו ת"ל דלא כשום פועל שכרו על ההשבה כלל אלא על כשילתו מלאכתו ובשיתין שלאני וה ס"ג כירד מעצמו וכיל לת שכיכרו והניח שלו לטיות כשלף לאחרו שכר על ההשבה דכוונל שכר על ההשבה אמור שכירו ואינו כוונל שכר שכידת אמורו וכתבתי דהוא מן הטעם דמן הדין לא היה לו לוה ליתן כום שכר כיון דכשל ההכידה היה שם והא ההשבה עמו יכול כשל ההכידה להתבטל ולום לא ירדתי מעצמך לשכיל אני הייתי יורד לשכיל אמור שלי אלא אמור ל לאחרו דעת הכריות דאפשמת ניכא לכשל ההכידה שכל מי שיקריש לשכיל אחרו בכוח יתנו לו שכר וכיון דאינו מן הדין אלא מחומדן דעת מ"ם אין כותבין זו לעולם אלא בשיעוש וכאן מיירי בשכר שפיר שכיעול כוח אחרו לשכר ההשבה וכפ"ל שלפנין ב' שכר שכשידו כוח יותר משכר ההשבה ת"ס כותבין לו ואין כו עכירה שאף ההשבה אי"ל דלא כיף ליה לאדם בעניר מכירתו ולעיות בשל יקרי זה גילה דעתו לא כיף לו כוח: ו ואפילו פסקו לו יותר מן הראוי כן הוא כמור ושם כתבתי והוכחתי דר"ל יותר אחר לאדם אחר דכוונל פיות מדתי מלאכתו כדי ליטב בשל ואעפ"ם שכתבתי לפני זה אבל אם פסקו לו יותר ממדתי מלאכתו ודאי ג"כ ליתנו לו כי אמרו לו אשמה שייתי בך אפילו לדבר הראוי וכ"ם כוח אחרות ההשבה אלין לקייומ ע"ם: ז ואם אין שם כשלי כו' ול"ד לשם מור"ם בסימן שלפני זה סע"ם ג' והוא מדברי הרמ"ם והטור דאם אין הכשלים שם אף"פ אלא שהיו כאלו שהיו אלו מכירים ולעשות בהשבה זו לקבל פיות מדתי מלאכתו וזה הפועל דמיירי ביה כאן בטור והמקבר לא כיף ליה בעכוקה מלאכתו שככידה ולעשות בהשבה זו לקבל פיות מדתי מלאכתו וזה הפועל דמיירי ביה כאן בטור והמקבר לא כיף ליה בעכוקה אלא בעירפה ובהרבה שכר כדי מלאכתו ואם יש כאן אלא שכיר כלא אלא יאמרו לו בשל אכידה כוה אלא יאמרו שהוא מסתם בניו ה"ס ולא יהיו לו אלא כפועל בשל מ"ה נותנו לו רשות לעסוק במלאכתו ולהניח ההשבה שהיא עליו ככה"נ אם שלין כן לשיל כשהשף שכר אמורו ואמור שכירו והניח לת שלו וכיל לת של שכירו דכשל יודעין דשכירה לאף להעלת אמור שכירו כמו כהעלת אמור שלו ואעפ"ת ופשוט הוא שניף לאדם להניל לת שלו מפל שכירו אם לא שעשה כשכיל השכר שאכירו יכלס לו אלא כפנים דמי אמור שלו ויותר מזה אם אמרו שם דשוה ליה כאלו נתנה עמו ונרוך לשלם לו כל דמי אמורו אם לא שכאירו היה שם והיה יכול להתנות עמו ולא התנה עיין שם ודו"ק:

רסו ו אבידת כותי מותרת ל' העור ל"מ כל זמן שלא סניף לידו שלינו מפייה לאמרות אחריה ולהשיבה אלא אפילו אם נתחה לידו אותרת ואיף אדבתיה לכל אבידת אחיך ואבדת לידיה מצאת ואף"ה קאמר קרא דוקא באבידת אחיך: ב

מאי שמעוק ידי עוברי עבירה רש"י כתב שעשה אחר מפני שמראה כוח שלין מצוה להשיב עליו למצות כוראו שהרי מעיכה נפ לכותי שלינו מצוה עליה ואף"ה שם כתבתי לשון הגמרא דילף מדכתיב למען ספות הרוה את הגמתה לא יאכה ר' אלוף לו ואיתי' לכותי שם שכתי' ואיכא נמי' לאכודת יוסף בקראים כן ישראל נמי' לאחוי' ור"ל מחמה הכשה אבידה לאכו"ם להשיבה אבידה לישראל ולפי הרמב"ם נראה דר"ל בפיוחו כתרגו' דפי' שעשה כישראל מוכרה אננות על עוונות ודוכות וה"ב ישראל זה שמעוין אבידה לכותי שעשה להשיבה אננה לאחרים אבל אבידת אחיך ואוה עשה עבירה כמה שמעוין בקורתו ידי עוברי עבירה וכיתוסף לו עבירה אננה זו על דוכות שעשה בכר ועפ"ם עוד: ג וכמקום שים פילוג בשם הב"י כתב דהיינו שמלוו במקום שרוב ישראל וכתבתי לא יסבור אבל שמעו שלא ישראלים המצוים שם נבכוחו שמעו: ד שבניסים כליהם בכלי ישראל כו' לשון הטור וכל שקום שבניסי כליהם שפני שנבנים שם כלי ישראל שפני דרכי שלום ועפ"ר שם כתבתי דברמב"ם ל"ל דלא שפיר שהטור אלא אבידה דבל אבל שכאל שכוחי כלי ישראל ואינו יודע בעיוה שקום בשל ולידמי הניח שמעלה מצ"ב מי שבניח כליו ושטעלין בשניהו אלו כיונה בכיון ולא עלה על דעתו שיתלבד משם לישראל כתוודע לו שנבכי' יבואו לשיר וינבבוהו משם אלא כיון דאין שם אבידה עליו מותר לו להכניסו למקום שהשתמר שפני הנבנים:

ופמבני' קאי דקתני שים בשל מן השלש לו שכרו כפועל בשל וקמ"ל כשלו בשל היה שלשלים רשאונה ולכן פריך ומה לאו בשל הוא שלשלים רשאוכה ותשני דשלשלים לו שם שכיכל שלשלים רשאוכה כיינ"ב ובשל עשה לגמרי (פרש רשב"ם כ"ל כן בשם"ם לפי' גירסת הרא"ש ס"ק שר כשם כ"ם שכא דתני כשלני' שים בשל מן השלש ורו"ק) ס"ל כיון דמלות ההשבה שיכס מוטלת לפועל צריכין לשלם לו ג"כ שכר ההשבה ואף על פי שלפנין ריבית ר"ס קע"ו פי' המור כפועל בשל בפיון אחר ומיינו כמה רוצה ליטול אדם בשכל לגמרי לעשות בעשק בשותפות שהוא כתבתי שעמו שם ובפרים דשלחי לפנין ריבית דכיפא ליה להשותף המקבל עיפקא כוה כיון שמקבל עני פריוק אלא שים בו איסור ריבית ת"ס לאמרו שכני שכני מה שלין כן בפועל זה דלא כיפא ליה ליכשל מלאכתו ת"ס: ג כדי שכר מלאכתו דכיון דלין לפועל השכר אלא שים בו עיכוב יותר בהשבה מהשבת מלאכתו ת"ל דלא כשום פועל שכרו על ההשבה כלל אלא על כשילתו מלאכתו ובשיתין שלאני וה ס"ג כירד מעצמו וכיל לת שכיכרו והניח שלו לטיות כשלף לאחרו שכר על ההשבה כוונל שכר על ההשבה אמור שכירו וכיל לת שכיכרו והניח שלו לטיות כשלף לאחרו שכר על ההשבה דכוונל שכר על ההשבה אמור שכירו ואינו כוונל שכר שכשידו כוח יותר משכר ההשבה ת"ס כותבין לו ואין כו עכירה שאף ההשבה אי"ל דלא כיף ליה לאדם בעניר מכירתו ולעיות בשל יקרי זה גילה דעתו לא כיף לו כוח: ו ואפילו פסקו לו יותר מן הראוי כן הוא כמור ושם כתבתי והוכחתי דר"ל יותר אחר לאדם אחר דכוונל פיות מדתי מלאכתו כדי ליטב בשל ואעפ"ם שכתבתי לפני זה אבל אם פסקו לו יותר ממדתי מלאכתו ודאי ג"כ ליתנו לו כי אמרו לו אשמה שייתי בך אפילו לדבר הראוי וכ"ם כוח אחרות ההשבה אלין לקייומ ע"ם: ז ואם אין שם כשלי כו' ול"ד לשם מור"ם בסימן שלפני זה סע"ם ג' והוא מדברי הרמ"ם והטור דאם אין הכשלים שם אף"פ אלא שהיו כאלו שהיו אלו מכירים ולעשות בהשבה זו לקבל פיות מדתי מלאכתו וזה הפועל דמיירי ביה כאן בטור והמקבר לא כיף ליה בעכוקה מלאכתו שככידה ולעשות בהשבה זו לקבל פיות מדתי מלאכתו וזה הפועל דמיירי ביה כאן בטור והמקבר לא כיף ליה בעכוקה אלא בעירפה ובהרבה שכר כדי מלאכתו ואם יש כאן אלא שכיר כלא אלא יאמרו לו בשל אכידה כוה אלא יאמרו שהוא מסתם בניו ה"ס ולא יהיו לו אלא כפועל בשל מ"ה נותנו לו רשות לעסוק במלאכתו ולהניח ההשבה שהיא עליו ככה"נ אם שלין כן לשיל כשהשף שכר אמורו ואמור שכירו והניח לת שלו וכיל לת של שכירו דכשל יודעין דשכירה לאף להעלת אמור שכירו כמו כהעלת אמור שלו ואעפ"ת ופשוט הוא שניף לאדם להניל לת שלו מפל שכירו אם לא שעשה כשכיל השכר שאכירו יכלס לו אלא כפנים דמי אמור שלו ויותר מזה אם אמרו שם דשוה ליה כאלו נתנה עמו ונרוך לשלם לו כל דמי אמורו אם לא שכאירו היה שם והיה יכול להתנות עמו ולא התנה עיין שם ודו"ק:

רסו ו אבידת כותי מותרת ל' העור ל"מ כל זמן שלא סניף לידו שלינו מפייה לאמרות אחריה ולהשיבה אלא אפילו אם נתחה לידו אותרת ואיף אדבתיה לכל אבידת אחיך ואבדת לידיה מצאת ואף"ה קאמר קרא דוקא באבידת אחיך: ב

מאי שמעוק ידי עוברי עבירה רש"י כתב שעשה אחר מפני שמראה כוח שלין מצוה להשיב עליו למצות כוראו שהרי מעיכה נפ לכותי שלינו מצוה עליה ואף"ה שם כתבתי לשון הגמרא דילף מדכתיב למען ספות הרוה את הגמתה לא יאכה ר' אלוף לו ואיתי' לכותי שם שכתי' ואיכא נמי' לאכודת יוסף בקראים כן ישראל נמי' לאחוי' ור"ל מחמה הכשה אבידה לאכו"ם להשיבה אבידה לישראל ולפי הרמב"ם נראה דר"ל בפיוחו כתרגו' דפי' שעשה כישראל מוכרה אננות על עוונות ודוכות וה"ב ישראל זה שמעוין אבידה לכותי שעשה להשיבה אננה לאחרים ואוה עשה עבירה כמה שמעוין בקורתו ידי עוברי עבירה וכיתוסף לו עבירה אננה זו על דוכות שעשה בכר ועפ"ם עוד: ג וכמקום שים פילוג בשם הב"י כתב דהיינו שמלוו במקום שרוב ישראל וכתבתי לא יסבור אבל שמעו שלא ישראלים המצוים שם נבכוחו שמעו: ד שבניסים כליהם בכלי ישראל כו' לשון הטור וכל שקום שבניסי כליהם שפני שנבנים שם כלי ישראל שפני דרכי שלום ועפ"ר שם כתבתי דברמב"ם ל"ל דלא שפיר שהטור אלא אבידה דבל אבל שכאל שכוחי כלי ישראל ואינו יודע בעיוה שקום בשל ולידמי הניח שמעלה מצ"ב מי שבניח כליו ושטעלין בשניהו אלו כיונה בכיון ולא עלה על דעתו שיתלבד משם לישראל כתוודע לו שנבכי' יבואו לשיר וינבבוהו משם אלא כיון דאין שם אבידה עליו מותר לו להכניסו למקום שהשתמר שפני הנבנים:

רסו א כל המונעו פורענו - כמ"ש פ"ק מיומא ובכ"מ
כתב דאסור לא מתביש ומשום דמרין כמן מקומו ואפי' לומר
דנכלל בכ"מ האסור כל המונעו פורענו עכ"ל מ"מ ובמ"ש פ"ק מ"ש כאן:
כיון דאחר מזהר ומרין בכ"מ מ"ש כאן:

רסז א אבל בנשלח מיד ס"ל כי"מ בתוספות דבבא קמא לגבי גנב
בפקדי ביבר' בני חם
ועיין בי"מ פ"ו דב"ק סי' ל"ח מ"ש עוד
כאן: ב ער פ"מ סימני מוכסין
כג' עיין בפת"מ פ"ק ג' ער ופ"מ מרוץ
גזון ומשקל כו' וכ"כ בפ"ק מ' ושמות
סוף דמרוץ גזון לא הוי פי' כלל ובן
הוא לפרש בפ' מ' וכרמב"ם וכן מוכ'
בפ"ם ועיין עוד פם ער בפ"ר בקב יש
בגד אום ע"כ: ולי נראה דהם
תלוי

ב חייב להחזיר אבירת ישראל ס אפילו היה בעל האבירה
רשע אוכל נבילה לתיאבון אבל אוכל נבילה להכעיס הרי
הוא אפיקורס מישראל והאפיקורסי' ו וכותי וישראל המחלל
שבת בפרהסיא אסור להחזיר להם אבירה כעכו"ם:

ג דין המודר הנאה מחבירו לענין החזרת אבירה ד נתבאר
בטור י"ד סימן רכ"א:

ד חתול רע שמזיק לקטנים א"צ להשיבו לבעלים אלא ס
(ס) כל המוציאו הורגו וזוכה בעורו:

ה ס אמר לו אביו אל תחזיר את האבידה הרי זה לא ישמע לו:

רסו כיצד מכריז וכיצד מטפל בה בעודה בידו ובו כ"ז סעיפים:

א ס (ג"ר"מ פי"ח מגזילה ר"ר) ס חייב ליטפל באבירה עד שיחזירנה לרשות בעליה במקום
המשתמר אבל אם החזירה למקום שאינו משתמר כגון גנה וחורבה ואברה משם חייב
באחריותן ב החזיר את האבירה בשחרית למקום שהבעלים נכנסים ויוצאים שם בשחרית אינו
חייב ליטפל בה ס (סם דין ס"ו) שהרי הבעלים רואים אותה אף על פי שאינו מקום
המשתמר ג (ס) אבל בבעלי חיים לעולם חייב ליטפל בה עד שיכניסה לרשות הבעלים
המשתמרת ואינו צריך רעת בעלים - ראה בהמה שברחה מן הדיר והחזירה למקומה ה' זקיים
המצוה וא"צ רעת בעלים:

ב ס (סם ברמב"ם פי"ר) החזירה וברחה אפי' מאה פעמים חייב להחזיר שנאמר השב תשיבם
השב אפילו מאה פעמים משמע:

ג המוצא אבירה (ואינו מכיר את בעליה) ס (סם ס"נ) ד מכריז עליה בבתי כנסיות ובבתי
מדרשות ובזמן שיש אנשים שאומרים אבירה הנמצאת של מלך הוא מוריעו לשכיניו
ומיודעיו ורין:

ד ס (סם ברמב"ם פי"ו רין ג') כיצר מכריז אם מצא מעות מכריז ס מי שאבר לו מטבע וכן
מכריז מי שאבר לו כסות - או כהמה - או שטרות ו יבא ויתן סימנים ויטול ואינו חושש
(לרמאי) מפני שהוריע מין האבירה לפי שאינו מחזיר ז (ג) ער שיתן סימנים מובהקים:

ה בא

מקרי דרכי שלום וברמב"ם נדפוס נדול אם שלא כתב תיכף
מפני הנכנסים (אבל בדפוס כאן מסנה כתבו) ונם פירוש אחרי
כם' סניוקין דכתב אפי' היכ' לא סוכיר תיכף מפני הנכנסי' מ"מ
סתמיסו כפירושו דאי' לעסין מכניסין דכתבו אפחם כן דאל"כ
ה"ל מסיקין ושנו לתוספ' כיאו' כתב מפני הנכנסי' ואל"ה ק' אחי
אריה דמיישין מפני הנכנסים הא אפי' לכולי עלמא תיכף למיפם
מיקפאו ויסוקו כו כיון דאיכן יודעין על מי הוא ויורה היתר
לנפשם לומר שכבר כתייפטו בבעלי' אחכו ושוד מ"ם כתבו
בסור כאן אפי' ליכא דאחרי הנכנסי' יותר מבבל' אכידה
שלא מסוורת' כדכתביב' אפיקר' ואם"כ כתבו דאחר בבל מקום
פי' אפי' היכא דליכא מפום מיגול פפם ולא מפו' קדום פפם
ואע"ג דאפי' בפל ישראל כתבאר בסי' ר"ם ורם"כ דבהניחו בכוונ'
במקום מיוחד ג"כ לפטור הא כתבאר פם דהייבו דוקא דאריין
מתחתר פם אבל היכא דבאו לבסוף נגבי כאחר דבת' הטו' פפי
כלי ישראל ולא כתבו ברמב"ם וירושלמי הכ"ל ונם פטור לא
כתבם כי"ד בם"ם קנ"ח ונם בסיף בפיכך מקומו' פעמי' כתבו
ופעמים לא כתבו בבל יאבדי בדריפה נם"ד ס"ם ובבל דם"ל
לפטור בבבל מקום דפוח עושם מפני דרכי שלום ואית ביה דרבי
שלום מותר ס"ם: ס
אפי' היכא בפל אבידה רשע כו'
ילפינן לה מדכתיב לבל אבידת

מחיך ודרשינן לבל מחיך אפי' הוא רשע ונם דרשינן לבל אבידת לרבות אפי' אבידת קרקע שאם רואה מים בתוך שדה חבירו חייב
לנדור בפניהן כדי להגיל ובתבו הטו' בסי' זה ובמ"ש בם"ם רנ"ט ס"ם: ו וכותי ומחללי שבת בפרהסיא אפי' ברבי אבידת
אלותי' קלי דאם לא עבדה אלא בשם אחת צריך להיות שעבדה בפרהסיא וכן כתב התוספות ומהרדבי פרק קמא דחולין: ו
כתבאר בי"ד סי' רכ"ו נם בסי' וה כתבו הטור ומהכאר אזל לשמעו שכתב בכ"י דאין דברי הטור שבבאן מכוונ' אבל בפרישה כתבתי
דמכוונ' אם ולא כתב הטור כאן אלא בצריך לרין בשבת אבידה וכי"ד סי' רכ"ו דאיירי בבל' כדרים שם כתב הדין בבל פרטיו ופע"ר:
ח כל המונעו פורענו בנמרא אימא דאסור לקיימו ובפ"י כתב דאסור לא מתביש ומשום דאין כאן מקומו ואני אומר דבבל
כמ"ש הטור כל המונעו פורענו ופע"ר: ט ס"ל לבי' אל תעזור בו' בתבאר דאפי' ס"ל לבי' אל תעזור את האבידה אלא לך
ועשה עצור' שעה אני דבר פלוני אם לא ישמע לבבי' מפני שבבוד אב ואם הו' עשה' ובסב אבד' יש בה לאו ועשה וס"ם הוא אמי בנמרא
ובדי אלא תאמר אבתי מצות בבוד אב אדים דהוקש' בבוד המקו' מ"ה יהיב הברייתא' עוד עשה אחר דבתי' אים אמו ואבי תירא
ואת שבתותי תשמורו אני י"י בולבם חייבי' בבבודי ופע"ר:

רסז א חייב ליטפל באבידה בו' ס' הטור בישד מצות עשה שבת האבידה אם הוא מביר את שבעל ישפל עד שיגיעה לידו לא עניש
לידו אלא בתבו לניתבו או לאורבתו יצא אע"פ שלא ידעו שבעל' ובלבד שתהא משתמרת שם שכ"ל ור"ל אע"פ שהנגנב
והגזול וד' שומרים שבתי' לפסיק בשיגו שיבדרוהו למקומן בידיעת בעל' ואם בדרוה ולא קודיהו לבעל' ונגנבה משם או אתה מתחת
רעב חייבי'. תניד' שאני דבתי' בסיב תשיב ריבת' תורם אפי' דבתה אלא מדעת בסבוה משתמר שם וכן פירש"י שם שרק אלו מניחו'
(רק ל"ת ע"ש) ומהאבר תעם ל' ברמב"ם ויפיה היא ומ"ם בסעיף זה בסופו ואל"ל דעת בעלי' אלו אמרים בסעיף וק"ל: כ בחזיר אבידה
בפקריית כו' נקט בפקריית שאבעלי' או בבייתו ובבפי' ויוצאי' ורואי' אותן ומ"ה אפי' בפוריס למקום שאין משתמר שם ס"ל בלאו
מסר ליד בעלים: נ אבל בבעלי חיים כו' משום דבל שהוליבם ממקומה נקשה לה דרך להיות סולך מחקו' למקו' ומ"ה צריך שחיירם
שפי: ד מבריז עליהם בבתי בניסיות בו' ס"ל בתבאר רמיא לאם שנוסבי' לבבריז בבתי בניסיות וביתר עניבות ובאחר שעיבי' בשעה שהבלבור
בב"ה מיהו ברמה דהייבו דוקא בין מנהם למפרב או אחר יבילת לבפסיק הבבור בתפילת' ומה שנוהבין שתה קלת להבריז
בין אחרי ללמתבה לא שפיר מבדי דלא בדרר קדום שבין מפני פלוני הוא בתו מעריב לתבשה מ"מ תיר אחר שקדים דבפי' אפיים מתפיל
בדר קדום לבן עוזרין ואומרין אחרי וכן מוסב להבריז קודם בתחלת אחרי ובוב יותר אחר נמר בתפלה: בנם ובתב אחרי ק' שורש
ק'י' כ' ממש"ה אם בבריז בב"ה להשויר אבידה בתחלת ר"ג ויש אנשים שאומרים שבאחר להם בדבר בסוד ים לבדות אי אישתדל לבטל
תחלת ר"ג ואפילו אם בשבת שלא לבולת לא יעשה עב"ל ופע"ם בשת"ם רש"ל בבוונת הוא לפנין עדות: ה מי שאבד לו מבטע בו' ר"ל
בן שאבד מבטע בן אחר דבריס לפולם מוביר אם האבידה אחוזה בפרישה וב"ב לאפוקי אמ"ד בנמרא אינה אבידה אלא בשיאבד מנאתי ולא
יוביר מה היא אפשר אחרי אידע בתבאר עליה ומבירי אינה ויאחר אני אבדתי עליה ואלו הסימנים והו שסיימו הטור
והאחבר וכתבו אלא אייבין בולי אאי בין דצריך לומר סימנים מובבקין שבא ושאפשר שאין מבריזין אתם אבידה בדי לקרב אדבר לבעל
האבידה בבל מה דאפשר ליתן לב אבידתו נמצא ויבא ויתן סימנים: ו יבא ויתן סימנים וסימן דאחבר בפי' רס"ב בטור
ובדברי האחבר בפי' ח' ו"ב ו"נ ע"ש: ו עד סימן סיתני' מובבקין' בדרישה בתבתי ל' אמ"ד בב' תיבי סימנים בין סימן בקב בגד אותו
עלוני וסדומם לו והוא סימן מובבק נאמר דבאשה בשאר דברים בפרים וסימן פרוץ ומשקל ותקוב הוא סימן בינוני והוא פי' מובבק
אתם מיקרי סימן מובבק בלל עיין שם בדרישה מ"ם עוד מוסיפין ליה אקרא אם"ד דרוש אחיך ודרשו רז"ל דרוש לאבא לומר שלי הוא
שלא

סלא יכא רמאי ומדאורייתא כשיתן פי' מוכתח תו לא קיימי' סהוא רמאי וזה ממשיך וקאמר כרמשוכא כו' ור"ל שדינו כדין תורא סלא כ"ש סהוקח רמאי שכו הקמי' לסגריכו עדי' (ומי' פני כוחלי רמאי כלומר נקב יש בלב אות אלו לא עד"ר כזה) ומשרכו הרמאים סתקינו סלא לסעיר לפתם כני סרס סלא כ"ש כיון שעד אינו עד"ר כזה ולא עדיף סהוא רמאי קוצר כדין לדין תורא לפעירו לו בשמים מוכתקים: ס

ורמאי ס"ס כו' עד שיבי' עדים שהוא שלו כשעיף שפת"ו כתב מור"ם דכשיתן מוכתק מקוירין שפי' כומן הוא כו' ושם כתבתי ל' ברמ"ם דמוכתא מיבי' דלפי' לוחלי רמאי מקוירי' כשיתני' מוכתקים ומ"ש מור"ם שם כומן הוא שכלל שם נקוק' שפק רמאי אלא שק כוחלי רמאי כמי דיינא שכי ומ"ש כאן דוחלי רמאי צריך לבייש רמיי הוא דשם הרמב"ם לשון: ע

ויל"ש דכשיתן מוכתק מקוירין כו' פי"ל ס"ס בכרייתא וכפוש' בשדיא דמשרכו רמאי' שתקינו שלא יכא עדים דלאו רמאי אלא ושוב אלא דס"ל דלפילו לרמאי נאות מקוירי' כשי' מוכתק דאריך ונוק לו מדה ומשקל וסכירא לכו דברמשוכא מיו מקוירין לשת' כני אד' שפי' כשי' מיוור וסוחק דשיכו מוכתק כלל ומחילא נס עשה אם מכיא רמיי שיכו רמאי או שהוא בשוקת לורכא מרכבן מקוירין לו כשיתן לאריך ונוק וכמ"ש שלא"ז ופשט פלוגתתן תלוי בכיאור סגמ' כתבתיכו בהריסה ע"ש שכבתי דהייש לוש ומ"ש תלמד שלאי י"ל שכתב מור"ם ז"ל לפלוגתא קמי' נ"כ מ"ש כם"ס שלפשי זה ורמשים שע"ש כו' עד שיבי' עדים שהיא שלו וק"ל: יוד שימים מוכתקים כן פי' ושומכין עליכן נס לדעת הרמב"ם ושמסבר למי שכבי' עדי' שיכו רמאי או שהוא לורכא מרכבן משתקא שיכו רמאי וכ"כ ר' ירוסף:

יא וה שתן שימני שכיבא כו' ס"ס שם שניכם שכיאו עדים שהוא שלו כמי שיכו כו' ר"ל דאין לריך לישבע נגד העד כיון דאפילו לומר שבשופה אין נותנין לוה שבשבע עיין ד"מ:

יב שמידת

מיסתמיסתם ס"ם רפ"שנים שומרין (סוף דף י"ח) וע"כל הגם (דף כ"ז ע"ב) נגי סם דקאמר סתם רב מבי אחר כגון דקאמר נקב יש בבר הוא ע"ז ורוקא בבר הוא ס"ל אבל נקב דשלמא לא רב אבי משקא ליש בי שימני דאורייתא או דרבנן תוכח לבריש דבמביאה כ"ש לא בעיגן שימן מוכתק לבעלי וכבי תוכח בחי פ"ם"ח נגי סם דאחרין בי בעית סיחל שימן דרבנן וכבי בשומא שימן מוכתק קאפלגי כו' משמע להריש דבמביאה כ"ש שימן מוכתק לבעלי כ"ע והשת סיחם בלי שפ כוונת סתוספות שכתבו דלקמן לאו שימן מוכתק לבעלי קאמר (ולפ שכתבתי דברשם הרמב"ם סובר דשימן מוכתק לבעלי קאמר שם בעיקר ס"ם)

עיין ברמ"ם פ"ה"ט שפלגל אי ס"ל לרב שי דאורייתא או דרבנן ולא ידעתי ל"ל כל הפלגול סוא דשפי"ם ל"ל דאורייתא שם אמרינן שם"נ' שומרין וע"כל הגם דרב אבי משקא ליש בי שימני דאורייתא או דרבנן ושמיטת רבי"ל דרב אבי נגד רבא וכ"כ בשמ"ב שעיין ש"ך קכ"ב ס"ק ג: ג ול"ל דשומרין מוכתק כו' עיין בשמ"ם פ"ם מ"ש בלא רש"י לשמי נמור שומרין בשי מוכתק כו' וכל שם שכתב שם"ק זה שיכו ושדרשם מוכח להריש בשרמ"ם דשף ברמכוכם לא סיו שומרין לשחם נבי סרס בשי' שמיור ושומח ושרוך ונוק בלא בשיתן שמח ושמשל וכשי"ם ס"ם שיכו שומרין בלא שומרין שבי' מוכתק שמוציל נס בשלמא סיכיכו כגון בקב יש בבר אות ע"ש ברמ"ם ובשם ס"ם ס"ם (דף כ"ז ע"ב) ופ"שנים שומרין (דף י"ח) ודו"ק וכ"כ בשם"ם לשמי פרמ"ם ובלא שמשמ"ם בשמי שמיבא בשבי פרמ"ם בשכו שמדם ושמשל כו' שימנים מוכתקים בן ושמשע שדברים בפורסים לבפורם שפיכו לשמיר בשן שף לשמי שמין כוונתם בלא לוחר שבשם מוכתקים שם לשנין שכגון שפיכו שמי שמיר ושומח ושרוך ונוק בלא בשיתן שמח ושמשל וכשי"ם כל שפורסים שם ולא לוחר שבשם מוכתקים שם ושמשע שדברים בפורסים לבפורם שפיכו לשמיר בשן שף לשמי שמין כוונתם בלא לוחר שבשם מוכתקים בן ושמשע שדברים בפורסים לבפורם שפיכו לשמיר בשן שף לשמי שמין כוונתם בלא לוחר שבשם מוכתקים שם

דשום שוסך שכגון לשמיר לשמי שמיר ושמשל דשף קי"ל כרב נחמן בשיבי דבלגמ' שכבי' ושם"ם כל שפורסים וכשו שבשלגר שם"ר ולרב נחמן בשיך לשוקמי מתני' דשמיר שמיבא ולא נחמן בשיבי דשיבו מוכתקים ולא נחמן שי' שמחר שי' מוכתקים שין מוכתקים ולא נחמן בשיבי דשיבו מוכתקים ולא נחמן בשיבי דשיבו מוכתקים ולא נחמן בשיבי דשיבו

שכשבא לכ"ל וכן דעת סי' וכ"מ סי"ח וכן משמע בסמ"ע סי"ב ס"ק י"ב ומדברי כל הפוסקים ומתרגמים ס"ג כן
מוכיח - גם מהר"מ מיוקסין כתב בנלין מפלגאי ולפ כפי' מרס"ו
כו' וכן עיקר : יוד אחדת רואה לפער לפערו כו' נס"מ כתב דסייגו
דוקא כאחן מהלמוד אבל מכשיו הוא להקל אחדת מרכו לפער לפערו - וכן
משמע לכאורה נסמ"ע ס"ק י"ב ומדברי כל הפוסקים ומתרגמים ס"ג כן
ונראה מזה שלפי נראות עיני הדיין

כנה ◦(פור ס"ם כפס מרס"ו) וי"ל מזה שכשנך הפר לריך ליכתב סוס שלו סוס וחס מיכו רוצה ליכתב כותבים לכבל לפר :

יא ◦(פס נרמב"ס ר"ו) מצא שמלה וכיוצא בה וזה מביאה עירי אריגה שארגוה לו וזה הביא עירי נפילה יתן למי שהביא עירי נפילה :

יב ◦(פס) זה נתן סדת ארכה וזה נתן סדת רחבה יתן למי שנתן סדת ארכה ג' (י') שטדת רחבה אפש' לשערו כשהיה בעליה מתכסה בה :

יג ◦(פס) זה נתן סדת ארכה ורחבה - וזה נתן משקלה :

יד (ט"ו) יתן למי שכיון משקלה :

טו ◦(פור סי"ב) (י"ב) זה אומר כך ארכה וכך רחבה - וזה אומר ארכה ורחבה כך וכך - אבל איני יודע כמה באורך כמה ברחב יתנו למי שאמר כך ארכה וכך רחבה :

כנה ◦(פור סי"ב) ג' אומר סדת מרכה ורחבה ואחד אומר מחצה מחצה יכתן לכעל שמחצה יכתן דרך לסקול עלית לפי' סו' סימן מוכסך :

טו הכריז ולא באו הבעלים תהא פי' הסציאה מונחת אצלו עד (י"ג) שיבא אליה :

טז ◦(פס נרמב"ס ר"י וריף ע' ככונם) כל זמן שהאבידה אצלו אם נגנבה או אברה חייב באחריותה פי' כדין שומר שכר :

כנה ◦(פור ס"נפס ר"י ורמ"ם) וי"ל דאומר מכידה מינו מלא מומר מכם - ומ"ל סימן ע"כ סף"ק כ' יי כיצד נקסינן לענין מסכון (י"ד) ואומ סדין כאן :

יז כל זמן שהיא אצלו יח חייב להיטפל בה שלא תפסר ולהשביחה כגון לגזוז הצאן ואפילו גזית זנב השור שהוא רבר מועט (פו) חייב ליטפל בו ;

יח וצריך

יג שמדת רחבה לפער לפער כו' אבל לא מדת סרכה מצוי שלא ברצון הבעלים ושלית שלהן שביו מכפין כאן היה רוצה שכנך לקוחת היה ואחרו היה מצוי כפכיהו כדרך עליות של מצוי שלהו ות"ס יכול לפער שרוצה שלו נהי שהיה מצוי ומסכר שוה כל' ול' שמסכר שוה כל' שרחב"ם ורב"י ושרמ"ם אבל ס"ג סוס'הוא קנית כפ"ת ושפ"ר : יד יתן למי שכיון משקלה ל' שטר לפי שלית שהין דרך לשקול שמלי'לפיכ' הוא ש' מוכסך אבל ל' וכתבו ש מור"ם בסנ"ם כפי"ד ויתור הוא דכבר כתבו שמסכר כאן בפי"ב ואי בשכיל שטפש כדי ללמוד מהנו דכבר שרך לשוקלו ולא מודעו הוא שדין מיפכ ות"ס כל' פ"ת ושכיאו בד"מ ס"ל לכתבו כאן מדברי שמסכ' ולא להרי'ולכתבו בבא בפני עלמו - ונראה דמור"ם מנהג פיפס כתכם שם שפני שהוא ו"ל כשכך לאן שטר ושפר סידר דין זה דאורך ורוחב ומשקל אפר דין זה אומר כך מרכה וכך רחבה כו' וכשראה מור"ם שהשכיר לא כתבו הרי"ף ורא"ש ורמב"ם ס"ל לכתבו כאן מדברי שמסכ' ולא להרי'ולכתבו בבא בפני עלמו - ונראה דמור"ם מנהג פיפס כתכם שם שפני שהוא ו"ל כשכך לאן שטר ושפר סידר דין זה דאורך ורוחב ומשקל אפר דין זה אומר כך מרכה וכך רחבה כו' וכשראה מור"ם שהשכיר לא כתבו אפר דין זה שכר שהשכיר וכתבו הוא ושכשכר

יט תמד למלמים יום אחד לא תאכל אפי׳ לא תאכלנו מור : ך
ולא יצערנה כשני כני אדם (תפני שתכתבין לותה וקורעין לה)
ל׳ הסור פלא ס׳ יצערה כיון כד׳ ס׳ כשל פסתן אחד כשל גמר סניעו׳
ק׳ לא כן פי׳ רש״י והרי״ף פי׳, להפך דכשל פסתן סניער קשה שכ״ל
הסור והרמב״ם כתב כפי׳׳ג נ״כ
דככסו׳ של גמר יצער וסייעו
כהרי״ף והסרי׳ מסכר :
כא לא תלבשנה כלאים ואפילו לצורכה שמא תגנב :
יט ◦(שם נרמב״ם ס״ו) וצריך לבקרה ולברקה כדי שלא
תפסד כיצד מצא כסות של צמר מנערה יום א׳ לל׳ יום
כ ולא ינערנה במקל ולא בשני בני אדם ושוטח על גבי מטרה
לצרכ׳ בלבר אבל בפ לא לצרכה ולצרכו נזרמנו אורחים לא
ישטחנה בפניהם ואפילו לצורכה שמא תגנב :
יט ◦(שם נרמב״ם ס״ו) מצא כלי עץ משתמש בהם לצורכן
מעט כדי שלא ירקבו כלי נחשת כב משתמש בהם
בחמין בג אבל (לא) ישים הכלי על גבי האור מפני שמשחיקין
כ כלי כסף משתמ׳ בהם בצונן אבל לא בחמין וספני שמשחיקין
מצא כה מגריפות וקררוסות משתמש בהן ברך אבל לא
בקשה כו מפני שמפחיתין מצא כלי זהב וכלי זכוכית וכסורת
של פשתן הרי זה כז לא יגע בהם עד שיבא אליהו :
כ ◦(שם ס״ו) מצא ספרים קורא בהם א׳ לל׳ יום ואם אינו
יודע לקרות גוללן כל ל׳ יום ולעולם לא ילמד בהם כח
דבר שלא למד מעול׳ ולא יקרא פרשה וישנה ולא יקרא פרשה
ניתרגם - ולא יפתח בו יותר מג׳ דפין - ולא יהיו ב׳ קורין
בשני ענינים כט אבל קורין בענין אחד שנים דווקא אבל לא
שלשה :
כא ◦(שם ס״ו) מצא תפילין ל (סז) שם דמיהן וסניחין
עליו מיד אם יראה שדבר מצוי הוא לקנותם בכל שעה :
כב ◦(שם) מצא דבר שיש בו רוח חיים שהרי הוא צריך
להאכילו אם היה דבר שעושה ואוכל כגון פרה וחמור
טיטפל בהם י״ב חדש מיום המציאה ושוכרן ולוקח שכרן
ומאכילן - ואם היה שכרן יותר על אכילת הרי היתר לבעלים
וכן התרנגול׳ מוכר ביציהם ומאכילן כל י״ב חדש מכאן ואילך
לג שם דמיהן עליו והרי הם שלו ושל בעלים בשותפות כרין
לד כל השם מחבירו :
כג מצא עגלים לה וסייחים של רעי מיטפל בהם שלשה חדשים ושל פסח שלשים יום :
כד ◦(שם נרמב״ם ס״ו) לו אווזים ותרנגולים זכרים (גדולים) מיטפל בהם שלשים יום
לח קטנים כיותר וכל דבר שטיפולו מרובה משכרו מיטפל בהם נ׳ יום לט מכאן ואילך
מוכרן בב״ר (ויק״ר פ״ו ויכול לשומן ולקמן בשומן הרמים) : ◦(סור סכ״ב כשם ר׳ ורב״מ)
כה ◦(שם נרמב״ם ס״ו) מה יעשה בדמים ינתנו למוצא ויש לו רשות להשתמש בהם לם (יז)
לפיכך אם

כדי שלא תעבר כיכר מכח כסות כו׳ כ״ל דכוותה דילפינן מקרא דמכנות לו
ולא סוכרן למזכירו דכיון דכבר כלמר מיתורא דסור דתמוייב סס׳ לסמיות
כ״ם שלא תעבר ות״ם סמ״ו סמרין לעקרה כו׳ ר״ל מסתרו סו״ל כיכר ומפ
סניקור וכרמב״ם ומזל כיכר מכח כסות כו׳ ע״ם ודו״ק : סו סם דמיהן
פירן כמ״ש ס״ק ל׳ משמע מלשון זה כו׳ לפ״ז רס״ם סופיל ופרנם עשרים
שלא למכותן בלבר ולא לסום תשמיש
שאר ס״כ נימא לים לפרנם סיתכרו
ויעשו כהן מלום מסם״כ בשאר דברים
ס״ם ומהמיתא לתם בסתסוהו בשלי
סם״ע לפני״כ ולא קשה מירי דסשתא
דפירות שסתפילו לירקב סוא תסום
סמיפולו מרובה מסכרו וכל סכן סוא
מסתם וכן משתע להדיא בהרמב״ם פי״ג
מסם׳ גזלה ומה״נ עכן ע״ר דף קכ״ב ע״ר
שכתבו וז״ל כל דבר שמיפולו מרובה
מסקל כהן נ׳יתים מכהן ׳ מילך מוכרן
נכ״ר וכן פירות שסתפילו לסרקיב
וכיובש כהן מוכרן נכ״ר עכ״ל ומס כן
כיון שכתב סתחתר נסכ״ר כל דבר
שמיפולו מרובה מסכרו מוכרו כו׳ לא
סוכרן לכתוב דין פירות שסתפילו
לירקב דפשוט סוא ס״ם סוא מסתם כן
נלמ״ר : יז לפיכך אם כתבתי
כו׳ עיין בתה״ם ס״ק ל״ח אר מעלין
ליה מד דרב׳כו׳ ומברא ז דתעלין תד
דרבא כגר דמוסו סתוספות אר׳ אבוכא
דף כ״ו ע״ב ופ״ת ד״ף כ״ם ס״ק
ודרק מבועת סרייכים דף מ״ר ע״ם
והרא״ם סס ונס״ם סתפקיר מיסו נס
פתמ״ג ורי״ו ופסקו כהן נזמי מנדם
דלא סוי רק ס״ם (וכ״ם סרמ״ל פ״
סכוכם פ״ס) ומיהו משמ׳ כיון דפות
מנדם כס״ם ס״כ תין מכו מוכרמים
לומר דמירי בתתני׳ לענין סוכסי׳ שלא
מתני׳ משומעינן כרמי מנדם דסוי
ס״ם ולתם נוגע סתכסם תפסתם ונס
כוונת סגור ס״כ כן פוא ואולי נס
כוונת משמ״ם פוא כן פלא פלסוכו לם
משמע סכי ודו״ק :
פ ורלא

רסח א ודלא כי"מ - סוף סי' ון וגם ס"מניר כתב שכן דעת הרמב"ם וכתר פסיג שליו סכ"מ ר"פ י"ו מס' גזלה פ"ע ויעש כיון דלפ"ז כדברי ס"מ ס"ל להרמב"ם למלך לקחן נכי ד' אמות כיון דאין בעל דתר כו' ולפ"ז צ"ל להכרו קורס יפוס כתב מפר פ"ל נם' מ"ם פ"ע ומוכח מהסוגיות דלא שייך לומר נכי תכר דפום שלא תרצת ונפסרת אפי לירים אלא נכי פרס דאל"כ מאי רפי' מייתו התכות ולפקוחי מדעת כי' ובתרס"ם פיל"ל דתכר כפרס אכ"ר ובתרס"ם פירלם שם פסי' עליו דפתום, ס"ל דתכות מיירי ברוב כותים וכ"ם פתום לקחן נכי תכות דיל' דנרסינן ברורים ומיירי ברוב כותים ולפי זה ס"ל דתרב"ל דלא משמעי דתרב"ם פאי כתרס"ם הלא פתוספו' נוסיפו לא כתב לקחן אלא דיל' דפסי' נרסי' ברורים ומיירי ברוב כותים שם כן מאי מוכיחים מתכות דילמא נירסת רש"י אמת דלא נרסי' ברורים ומיירי ברוב ישרא' אלא מעיקר' לפ"ם דקשיחא דשמת' דתכות לא סוי פתום יפום אל"ם דשם כן קשי' מתכי' דתכות לרבא דס"ל יפום אל"ם סוי יפום ומיך יפים רבא נגד המשנה - וכן נס"ם (דקל"כ ס"ם) דשיתות רבא מתיתרץ דר' יוחנן מתום רבי ישמעל בן יוכל' וסוי נמי תיוכא' קלים' כתכות' לתעיין שפלתי לא פיתותי' מתתנית ן תכות דסוי תיוכא רבא פ"ו פשיפא דתתני' אמי' כל"ש ופ"ל סוכיחו שמו' דתתני' שמין תכר קוסם כדכר שיכול לפיות אלא יתלמנו לעולם (ובש"ך ס"ל דגם רבא"ם ופ"י לא כפי לומר שמין תיכון שתר זולת זה וסם בגמ' כתכו דכרי שתו' כתב' דכרים פ"ם וכן משמע לפרש כל"י כתתני' דתכות דתחלא מתרץ שתני' כפני ופפ"כ כתב לתר' גם לרבא דהוי תכר שמינו משמור פ"ם) פלכך נראה פיקר כפרס"ם וכ"כ הר"ן נכי תנרו כמי שייך יפום אל"ם וכ"כ הר"ן נכי פסוק נגרש דפשכח כיפרש כמעכרת, ופ"ל שם תמה ותקני ליה נתו לנעל פנת י"ל דקורס יפום קיים שם ופריש' תכרו מיהו דכל היכא דפשיפר' שתי לירים לא זכה ליה לעולם אל"ל ותניהו אל"י שם וכ"כ הרמב"ר נפכות על מ"ם הרמב"ם פ"ם מה' גזלה דין ד' כו' ולפם לא תקנה לו תכרו לפי שמינו תכר התשמרת ולא תתר תקנה לי תכותי כו' וכ"כ הת"ח ופ"ל ים מי שתור לפי' תקנה לי תכותי לא קנה לפי שנתה לו שם תתניפקוסים יפום ותכרו כיהו וכ"כ הרמב"ם ופ"ל וע"ש ועת"ח שכתב תכרא תתכות שתו' תתרתב"ם פ"ב ופ"ל דלא ים יכול לפרש פשם דסוי יפום אל"ת ותרמב"ר ג"כ ע"כ דין כוותה לפסיג תשמע' דתתרן אלא רא לומר דלפי תשמע לדיוק דקי"ל כתכני תין תכר קוסם לו כרוב ישרא"ל כיון שגא לשם קוסם יפום ותמא לענין דיוקא תין תיל' כזה תכרו כיהו וכן עיקר ודלא כתרס"ל ◦ ודו"ק : נ קוסם לו כו' לפי' לפיל תינו עומד בכרו כ"ל שת"ש ולפי' תינו צעיר כלל כן תוכח ברש"י ותוספות פרק שור שגנב תקרע דף ת"ם ע"ב וכן תשקעות הפוסקים : ד כל"ש כתכר תשתמרת כו' תשמע דשכר תשתמרת לכ"ש ת"ש שיאתר זכתם לי תרי דשם קוסם אלא תזדעתו ות"ם פסור ס"ם זה שם תרמב"ם דשפילו תשתמר בתוכו נעי שיאתר זכתם לי תרי כת"כ ס"ם סוף דשם שם"ם תוכח בכתם דוכתי דת"ש שיאתר"כלים וגם פרמב"ם לא קפי רק כשינו תשתמר ועומר בכרו וגם תפ"ח כתב דשם שם"ם סוף : ם אלא כיהוד כו' עיין ברמב"ן ת"ש סנים פומזין דף כ"ג ע"ר : ן פין

אם נאנסו חייב לשלם ואף ע"פ שלא נשתמש בהם שכיון שיש לו רשות להשתמש בהם הרי הם אצלו כשאלה בר"א שיש לו רשות להשתמש בהם ברמי אביר' מפני שטרח להיטפל בה אבל אם מצא מעות לא ישתמש בהם ◦ (כפול לקמן סי' ס"ם ס"ם)

לפיכך אם אברו באונס פטור שאינו עליהם אלא כשומר שכר:

כנס וכתר כתכתר סעיף י"ו ד"ה וס"ל דתינו אלא כשומר חנם:

כו ◦ (שם ברמב"ם ד"ה) כל אותם הימים שמיטפל באבידה קודם שימכרנה בב"ד אם האכילן משלו ת נוטל מהבעלים בלא שבועה תת מפני תיקון העולם:

כז ◦ (שם ד"ן ז') המוצ' מציאה לא ישבע מפני תיקון העול' שאם אתה אומר ישבע יניח המציאה וילך לו כרי שלא ישבע אפילו מצא כיס תכ וטען בעל המציאה ששני כיסים קשורים היו ואי אפשר שימצא הא א"כ נמצא האח' הקשור עמו ה"ז לא ישבע:

רסח דין קנ"ה בחצירו ובר' אמותיו ובו ה' סעיפים:

א ◦ (ג' רמב"ם פ"ב ה"ו מגיזלה) כל מציא' שאמרנו שהיא של מוצאה אינו זוכה בה עד שהגיע לידו או לרשותו אבל אם ראה את המציאה אפילו נפל עליה ובא אחר והחזיק בה זה שהחזיק בה זכה בה:

כנס ◦ (הרמ"ה וגמ"ם וני"ף) ודוקא כר"ם אבל ת כמקום שמרכם לחמות קונות קכה ולא נרע מקום דנפל עליה ג (ן) ולא כיס סולקין:

ב ◦ (שם ברמב"ם ד"ה) ד' אמות של ארם שהוא קומר בצרן

ג הרי אלו קונים לו ואם הגיע המציא' לתוך ד' אמות שלו זכה בה מכמים תיקנו רבר זה כדי שלא יריבו המוצאים זה עם זה בר"א ד בסימטא או בצירי ר"ה שאין הרבים דוחקין כהם או בשרה שאין לה בעלים ם אבל העומר בר"ה או בתוך שרה חבירו אין ד' אמות קונות לו ואינו קונה שם עד שתגיע מציא' לירו:

כנס ◦ (סור פ"ב) כ' שכולו כלתך לתוך ד' לחמות הו שעומדים ונפלה כמליאה תוך ד' לחמות תין קנו שכיון:

ג ◦ (שם ברמב"ם ד"ה) ו (ב) חצירו של ארם (ג) קונה לו שלא מרעתו ואם נפלה בה מציאה הרי היא של בעל החצר (ד) בר"א בחצר המשתמרת:

כנס ◦ (מרדכי פ' ב"מ וכ"י שם) ומין מצירו קונה לו (ה) אלא ביורע כמליאה הו דלמיך מדעתיה ד הכל כדבר שתינו רנ"ל

רסח א כמקום שד' לחמות קונות כו' כשביך שתתר זה תכותר כמיזה מקום קונות ומעמן: ב ודלא כיס סולקין המולקין מ"ל כיון דנפל עליו גלי דעתיה דלא כיפא ליה דליקני ליה ד' לחמותיו כ"ת שכפילה ופ"ת: ג סרי אלו קונים לו קו"ל כתנו לד' לחמות כללו דין אחר אלו דקונה לאחד כשעומד בצדו אם"ם שתינו תשומר מדין יד כשמוכה לו וכת"ם כשם' אלא ב"ש וכתר כתב תרתב"ד כתב אלא תקנו ד' לחמות אלא בעומד אבל לא כמהלך ופתרת"ם כיה אומר שתין תילוק ב"ל ואף דכאן תין שייך לומר אחר שמהלכת לא קני כמ"ם פשור והשכר כסימן ר"ב דאפ שקרקע של ד' לחמות קונה לו ואינ אינה מהלכת אלא שבעין שעומד בצדו כדי לכיות כידו שמוכה לו ואפ לו עומד או מהלך ת"ל דאם ל"ל דאלא תקנו ד' לחמות כשהלך אינה ואלא כשעומד במקום אחד: ד כשימצא או בידי ר"ם שימצא פרש"י קרן זויות שמוכה לר"ם ואוא שפקר לרבים לתוכה שריכים לגא שמפני שדקק וכן בידי ר"ה וכיינו מה שאנו כגגד שכתב תמ"ם ה אבל שעומד כר"ם כו' שאפשר מצוי לבא ר"ם ולהכי אמרינן שם שמא יבא ר"ם ויטלנה: ו תצירו של אדם קונה לו כו' אפי' לפי' תינו עומד בצדו כיון שאינו יכול לקנות לו בדבר שאינו ברשותו: ז אבל בדבר שתינו רגיל לבא כו' ככר נתכתר בריס סי' ר"ם דמ"ם כשמעון יש שכתנה שכתב לתיתלי של תמורי' היה אוא של מונגא ולא אמרינן דכיותו ותצירו של אדם ש"מ אלא כו שמעון קונה לו ומ"ם נמי נתכתר שם וכתב המרדכי נ"כ דאם אחר תצר

כביכול ישראל הלקוח לו מציירה כיון דהיינו רגיל לפיו ולא ידע מזה
ע"כ סי' ר"ס וכ"מ כאן : ס ועי"ל סי' ר"ל סעיף י"ס ע"ס
דכתב מור"ם וכוה מדברי המרדכי דאם קנסו מכותי דכר
בקונקי נדיל ומכרו לאחר אפי' לו וכר וכן הלוקח ולא
סברסור למהוי מקח טעות כוחיל ולא ידע כו שהיה כידו : ס
מציאה נמורה כו' ז"ל המרדכי שם בשם רבינו פ' דשלחי מציאה דלית בה סעון קנין ומשום הכי לא בעי הכרזה ומשום הכי לא מתרמי ליה זוזי לתקנו' כו' ומשו' דינא דבעי המפקיר בפרהסיא ליכא במציאה הפילו אם אמר המוכר אם מוכיחה בסהדות לדידך מוכיחה ותקנה לא קנה בוחיל ולא בעי קנין משום ויכין דלא קנה בסהדות לא קנה בס סריוק ס"ל וע"ל סימן ר"ס מכתב בסר בסר ברמ"ס ומסקנא בס"ד דסוכר בית מציריו וכא בס בכי"סכור אמרי' בסוף דשכירות ליומא מסכר סוף ע"ל בקנר אלו בכית המטוח לבעליה דמציאה לבעליה ושם בכנס בס גנב ובניכס כיכו כוס לא אמריכן דזכה בקנר לבעל בכית אלא בקוד וקנסו וזכה כו ס"ס בפריסה בתבתי לסו מילתא בעלמא : יוד ואם אמ"כ בא בסורס פי' אסר סכסר בא בסור לביתו דסתם ורקס רחוק ולך לו עם בסורס בא בסורס אסרם לבית רחוק וקנה סתם ואינו רוצה ליתן סריוק לרחוק ומוסן בחוב"מ סי' כ"ו) פי' אי סלכה כמ"ד (בב"ל) אם ל' שמצרו קונס נס בסקורס כוול מ"כ בדין סתם בסקורס בסבייס תן לי ברחסוב שנס כיתי קנוס לי ואס סלכה כמ"ד דאינו קונס בבית כוס מ"כ בכס סריוק מסקורס בסבייס בקניתי בביתך ואוס אלא ותסוכה ת"ס סימן ס"י ע"ס : יא המוניא מציריו פלוני בריאיה פי' סלכה כרבי מי : יב נרוך רחוקן ליתן למסען בסורס מ' ממ"כ דומה לוס כתם בסור בפי' ר"ס בס"ס בשם ברמ"ס בכליו של לוקח ברשות מוכר וכליו של מוכר ברשות לוקח אי מתרמי תרוייהו נבי סד מוכר ודד לוקח דיכא הוא דאתי לוקח עליה מת"כ ומשיק סד מיבייסו כו' ומכאן יש ללמוד לשם נ"כ דאי כבר נפסק דדין בברחסון דאמרינן בשמעי"ס ופ"ל בסור ר"ם קנ"ו בגמל בשבנה ומסור בתשיבה דאיכ"ד מיבייסו דלא קנה ומ"ם שם ופ"ל בסור ר"ס ס"ך מ"ם בכשבה כוכבה והאתי ומ"ם שם : יג אם סיה עומד בשד סדיסו בבר כתבתי לכל הפחות בשד סדיסו ס"ל בשדה שלו כירו וקונה לו לבר סניתן לתוכו אם הוא בבר סניתן זו מקומו ובגון בסות וכלים דברי הוא מסומר ע"י עמידתו שם : יד ואלו סיה רק סיה מניחן כו' פסור בתב בשם דס"ל ע"י זה בסתרים בתוכו ע"ם : טו ואמר זכתה לי שדי כו' לפי פ"ל שכתב מור"ם בסעיף ה נם כאן לא בעינן שיאמר זכתה לי שדי וכ"כ הטור בשדיה מיהו כ"ע מילק בייסו וכתב דבשני שבור קי"ל כברמב"ם דבעינן שיאמר זכתה לי שדי ובשאר מציאות פשק ברמ"ם דא"ל לומר זכתה לי שדי והכיאו הד"מ פ"ם ו"ל דמ"ם לא כתב מור"ם כאן דעת פי"ח : טז הוחיל ואמר פקנס לו כיון דעת בעונתן רוצה לפקנות לו אלים קנייתו וקנסו קנירו אם"פ סאינו יכול לבטיעו : (הגי"ס וכתב כ"י פ' ח"ת סעיף ז' ורקו לתוך קנר סכירו דינו כאלו נתנס לו סנירו אם"פ סרץ סקריו ואינו מניחו פכ"ל ח"ת : יז ואם סיה בכיי רץ כדרכו כו' בשור בתב עוד שאם עמד בקרוב לו סיכול לחוססו אלא ירוץ מהשדה קנסו ג"כ אם"פ שאינו שנור דמקרי לו מהומר כוס : יח
קטנה יש לה חצר כפר כתבתי מילתא בעלמא בוס"ס רמ"נ :

רסט א המגביה מציאה לחבירו כו' פי' רחוקן שאמר בסע"ם אסר סכסר בא בסור לביתו דסתם ורקס רחוק לוקח בסור בסבייס בקניתי בביתך ותסוכה ת"ס סימן ס"י ע"ס : יח המוניא מציריו פלוני בריאיה פי' סלכה כרבי מי : יט נרוך רחוקן ליתן למסען בסורס מ' ממ"כ דומה לוס כתם בשור בפי' ר"ס בס"ס בשם ברמ"ס בכליו של לוקח ברשות מוכר וכליו של מוכר ברשות לוקח אי מתרמי תרוייהו נבי סד מוכר ודד לוקח דיכא הוא דאתי לוקח עליה מת"כ ומשיק סד מיבייסו כו' ומכאן יש ללמוד לשם נ"כ דאי כבר נפסק דדין בברחסון דאמרינן בשמעי"ס ופ"ל בסור ר"ם קנ"ו בגמל בשבנה ומסור בתשיבה דאיכ"ד מיבייסו דלא קנה ומ"ם שם ופ"ל בסור ר"ס ס"ך מ"ם בכשבה כוכבה והאתי ומ"ם שם : כ אם סיה עומד בשד סדיסו בבר כתבתי לכל הפחות בשד סדיסו ס"ל בשדה שלו כירו וקונה לו לבר סניתן לתוכו אם הוא בבר סניתן זו מקומו ובגון בסות וכלים דברי הוא מסומר ע"י עמידתו שם : כא ואלו סיה רק סיה מניחן כו' פסור בתב בשם דס"ל ע"י זה בסתרים בתוכו ע"ם : כב ואמר זכתה לי שדי כו' לפי פ"ל שכתב מור"ם בסעיף ה נם כאן לא בעינן שיאמר זכתה לי שדי וכ"כ הטור בשדיה מיהו כ"ע מילק בייסו וכתב דבשני שבור קי"ל כברמב"ם דבעינן שיאמר זכתה לי שדי ובשאר מציאות פשק ברמ"ם דא"ל לומר זכתה לי שדי והכיאו הד"מ פ"ם ו"ל דמ"ם לא כתב מור"ם כאן דעת פי"ח : כג הוחיל ואמר פקנס לו כיון דעת בעונתן רוצה לפקנות לו אלים קנייתו וקנסו קנירו אם"פ סאינו יכול לבטיעו : (הגי"ס וכתב כ"י פ' ח"ת סעיף ז' ורקו לתוך קנר סכירו דינו כאלו נתנס לו סנירו אם"פ סרץ סקריו ואינו מניחו פכ"ל ח"ת : כד ואם סיה בכיי רץ כדרכו כו' בשור בתב עוד שאם עמד בקרוב לו סיכול לחוססו אלא ירוץ מהשדה קנסו ג"כ אם"פ שאינו שנור דמקרי לו מהומר כוס : כה
קטנה יש לה חצר כפר כתבתי מילתא בעלמא בוס"ס רמ"נ :

רסט ב המגביה מציאה לחבירו אע"פ שלא אמר לו כלו' זכה בה :
ב ג' שהגביהו מציאה ג קנאוה שניהם :
ג (ג' ממ"ם פי' מגזלת ר"ם) הגביה לו חרש או שוטה או קטן לא קנה הפקח לפי שאין לה רעת
ד הגביהו חרש ופקח כאחר ד סתוך שלא קנה חרש לא קנה פקח והחוטפה
מירם זכה ומיהו מה שביד כל א' קנה ואם היו שניהם חדשים תקנו חכמים שיקנו כדי שלא
יבא להתקוטט :

ה טלית

ה טלית שטונה חציה על גבי עמור שנכוה ג׳ טפחים וחציה על גבי קרקע ובא אחר והגביר ראש אחר שעל גבי קרקע ו זניתק ראש השני מע״ג עמור ונפלה על גבי קרקע קנא׳ כיון שראש א׳ עדיין היא בידו וראש השני היה מונח׳ מכחו שלשה טפחים מהארץ אבל אם לא היה ראש השני עדיין בידו בעור שהטלית באויר לא קנאה ואע״פ שהיה מונחה מכחו ג׳ טפחים ז כיון שעתה כול׳ בארץ וכן אפי׳ ראש האחר בידו ולא ניתק ראש השני מע״ג העמור לא קנה אע״פ שאלו נתקו היה מונחה מכחו ואם טלית מונה על גב רף ׳ והכה (כ) ועלה מכחו ג׳ טפחים קנאה אבל אם לא עלה מכח הכאתו למעלה אלא נפל לארץ אפילו שהרף גבוה שלשה טפחים לא קנה :

ו ◦(ל׳ רמב״ם פי״ו מגילה) היה רוכב על גבי בהמה וראה את המציאה ואמר לחבירו זכה לי בה ח (ג) כיון שהגביה לו קנה הרוכב אע״פ שלא הניע לירדו (ד) ט (ומ״ש המחבר בשם לומר לבדכי הנחתים פליגי בשורש נדון) ◦(טור ס״ו) י (ה) ואם א״ל תנה לי ונטלה ואמר אני זכיתי בה זכה בה הנוטל יא ואם משנתנה לרוכב אמר אני זכיתי תחילה לא אמר כלום :

כנס ◦(מרדכי פרק קמא דמציעא בשם רמב״ן ופ״מ בשם) רבונן סהדי לית להו כיוסד סחורה פלוני׳ ולך שמעון ונקנתה ואע״ג דאמר דקנתה לשמו יב ל״ת דלא לקנה שם רבונן דסוה ליה כמגביה מציאה לחבירו יג ול״ת דשם לא היו לרבונן דמים וכה שמעון כתב שקנה ◦(שם בשם רשב״ם) ואם כתבה לקנו׳ לחבירם סוי ליה כאלו וכה לשניהם (ועי׳ לעיל קע״ג ס״ד) :

ער מציאת חרש שוטה וקטן ובנו ובתו ועברו ושפחתו ואשתו ופועלו ובוגר סעיפים ו

א (ג) מציאת חרש שוטה וקטן אין בה משום גזל אלא (ב) מפני דרכי שלום לפיכך אם עבר אחר וגזלה מידם אינה יוצאה בריינים :

כנס ◦(ברשב״ם) ודוקא מציאה שמן הדעת לחזרת מקנה לו ג׳ אבל שכירות של קטן וכיוצא שהן מוניתין כדיינים :

ב ◦(ל׳ רשב״ם תחי׳ ומגילה) מציאת בנו ובתו ג (ג) הסמוכים על שלחנו אע״פ שהם גדולים ג ומציאת בתו הנערה

ג ומציאת

ה ◦ ועלה מכחו . עיין בכ״מ ועיין בית״י סוף חולין שהקשה על דין זה מל״ש ע״ה ודבריו תמוהין דודאי הרמ״ה מודיה הרמ״ה שהקשה מי לחקני כו״ש בלשון רש״י ופ״ה הקשה הרמ״ה מהיכי יכול לקנות בהנחה דסרון לקן כיון דלא חשיב כמו ודו״ק כי זה נכון : ג כיון שהגביהו לו . עיין בסמ״ע ס״ק מ״ר ובמגיני שמעתו כ״ל מני מגני׳ לחבירו כו׳ ול״ל בלא ידעתי מי מזקיקו לזה ולפסר דקשיא ליה לר״ת פרשה דכאן ומאי קשיא דהכאן ומאי פרוש דהכא ומשום זה לי קשיא דאינו פרוש כאן וגם בחוש״י ס״ק דקשיא בפשיט׳ עליו . ס״ה ולומר משם כו׳ מוכרח בשמ״ע ס״ב כמשנה כ״ל משם דמיירי בשמר ס״ב כמשנה כ״ל משם למה לי למימר כן תיפוק ליה ס״ב למשם ונם ל״ב כלל כאן לומר משם משם ונם בשו׳ ליתי כלל משם : ו ומיין המגיה כו׳ ופ״ה רבינו ס״ב מעיקר׳ מני ס״ל דמ׳ כזכה ומני ס״ל דמתנה בעלמ׳ מ״מ לעניין נם מתנת ס״ב מעיקר׳ ס״ל ס״ה רמ״ל עיין דמיהו נעלמ׳ לומר לי כוונתי דמשמע משם כדמ״ל דמיירי בשמר ס״ב ונם ס״ה ורמ״ל : ז ומה שכתב ומה שכתב ומה שכתב

ג ומציאת כתו כתבה מ"ם כו' בפריסה כתבתי דכשרה לרכות' כתב דמ"ם סתינו כרשות מכיה למכרה בנפרוטיה כדילפינן מדכתיב וינצלה תכם כתן כסף מ"ם תקנו סיטת מציאתה למכיה מסוס סיכה וכיד מכיה למכרה כמ"ש במגוול ומוכה סתין (מסנ"כ כתו כונרת דינאת מרשות מכי' לגמרי מ"ם כפינן דוקא שתפת סתוכה על סלמן מכיה) וכ"ם כתו הקטנה לף דסינה סתוכה על סלמן מכיה דמציאתה למכיה דסיכה כה מסוס סיכה כתרתי קדא דיכול למכרה לספסה וסכני למשרה לסנסת למגוול ומוכה סתין מ"ם וכטור כתב ג"ל ומ"ל סיכה מכורה למכר למשה כ"ל וכ"כ רמב"ם כספ"ו דגניבה והמסכר סמסיתו ונפ מור"ם ג"ל לף כתבו ולפי מ"ם כפריסה כיכה דמין דין יוצא כוס לפי סמכר לפי מה דקי"ל דהמה יש לו כח למכרה למיתו למגוול ומוכה סתין לף לסכר סמכרה כסר למשה ויצלה כסס וביוכל בקטנות, לו מיד סכניסה סיתני, יוצלה מהלדון סתכרה לו מ"ם כפריסה: ד ומציאת עבדו כו' ונשתו כו' דיכן כיד רבן וכפלס וכל מה שקנסו כאלן קנאן רבן וכפלס: ה לימו מוכים מלאכת כו' פי' אם מת בתה לף סכבר כרויסו כספורה לו סכבר כספסה סמלאכה מ"מ סוחל ובדיין כידו וסוה מת לימו מוכים ויוצא כוס כתב כי' ס"ס קצ"ו דלף כמציאה סמלאה כפיי לימו כספת לימו כמציאה לעצמו: ו מכל מציאת כנו שלימו כו' כל' וס כתב נ"כ כרמב"ם מכל כעור כתוב כאן ול"ל מכל מציאת כנו וכתו שלימו כו' ופ"ר שכתבתי דל"ל דסיינו דוקא כתו שקפנה דכי' דומיא דכתן לסכיה רשות עליה כנין שספיה בקטנות' וכתלמה לו כתנרסה מלגנבותיו ע"ה ומ"ם כרתה דסשמיטו כרמב"ם וסמסכר ע"ם ודו"ק: ז ומציאת עבדו ושפחתו כו' עד לימה שלו כפריסה מפורש דמ"ם כתב רמב"ם וסמסכר ל' דלימו שלו דסיינו שלו לדין דשפחה ולא כתב כרי הוא שלמן שלו עבד ושפחה ולימך משום דדין זה כשלך דשפחה מכיה שלו בקטנה שתכרה לשפחה כי כשפחה שמציאה שמציאה סיא שלו לכיה ולא שלו לעמה ושם לימה מי שמציאה ביא שלו לעמה ושכ"ם לימו שלו שלו לסדין ויין עוד מ"ם שם שכן הוא דעת הטור אלא שסמך מ"ם לפני זה דלפינו דיתה מכורה ע"ם: ח מכל לא כנגו שלימו כו' כל' וס דהיכא למימר שנותן בקפיד לסיות דוקא שלו שכן משל"כ כנתן לכנו בקפון דמשתא לימו משומר כידו אולת דעת מכיו השומרו ונתנו לקמן שדעתא דאבוה: ט יתום שפמוך כו' ס"ם דשם לא יוצו הוא יוצו לקרים דמשום מנוס רבה מנגיי לוצו וא"ם לא תקנו בכה"נ סיכה מציאתו להתפרנסו: יו אע"פ שאי אתי מלאכה כו' ר"ל אע"פ שכתבו סתם ולא פי' לו מלאכה מיוחדת וס"ל לכל דבר שכרו: יא כנון שסשר בשכר כו' כן הוא לשון הגמרא והטור וכא לתרץ הלא לימו מדרך סעולם לשכיר לו פועלים ללקוט מציאות דהיכא שכיקוט: יב וי"ל דשם שכרו סתם כו' עד"ר ופריסה שכוכחתי דלית מאן דפליג כהא ומ"ם לפני זה דמציאות פועל לעצמו סיינו כשכרו סתם והפועל הלא לעצמו לכל שוכרו סתם וכבע"ם דשוכרו מרשה לו מקום סהציאה ומבקש ממנו שילקטן כרי הוא כאלו שכרו מתקלה לכך כפירוש וכ"כ הכ"י ולשפר דכ"כ לשפוקי מדעת שהפרנסים שכיאו שכ"י ע"ם:

ערא ג אם שכיה ג' מכניו ולפד מוסך כו' וסו קאי לשמור לכד וכדמשיק וכתב כד"ה בשמור כו' ודוקא בשכיין מכניו כנמל קנו שכיין דשכיין שוויה כקנין מסוי"כ כשכנה במקום שכיכה דקנין על שכיכה שדיה מהכנה וכתמיק: ג אבל לא מכניו כ"כ הרמב"ם פי"ו דגניבה וז"ל כי' כר"ם קי"ו ס"ד ם"מ דמכיכה שכנה קוכה לרמב"ם כין במכר כין בשתנה כין במציאה ל"ם כנמל ל"ם בשמור זולתי אם לפד מוסך לגמל ולפד מכניו דהו מוסך קוכה מכניו לא קוכה אבל ודעת הרא"ם והטור אם כסימן קי"ו דנמל כשכנה ושמור בשכיכה לימה עד שיכייסו דל"ק ולא ידעינן כי מיכייסו קנה וכי מכייסו לא קנה הלכך כמכר ושתנה לא קנה עד שכייסו דוקי שמוכה לפוקמי מרא קמא ומציאה ושפקר קנו שכיין אבל ל' והא דכתב הטור כסימן זה שקנייה שוס שקנייה דמכירה כתבתי בפריסה דר"ל כיכי דיש קנין נשור ולא בשכי שכנה כנמל ושכיכה בשתר דלית כהו שפיקא ושייך כהו לשנר דלוקי שמוכה כפוקמי מרא קמא כמכר משל"כ כשפקר ודו"ק: ג כשמה מציאה כו' עד בשכיין מין דעת הרמב"ם וכתב ומתבע ל"ל סי' קי"ו וקי"ם: ד אבל קנה שמוסירה הא דקנה כולה משום דכיכו למוסכה כו' אלו מרשה שכשמה משל"כ כשכר ושתנה ל"ל כי' דרוכב כו' כיון דרוכב קנה שכשמה כשלה שמוסירה שה שהוה קנוי שרשה שכשמה נכי שכשמה וכיון דלא קנה כולה נם שה שכיכי כיכי לא קנה כיון דלא קנה שתר ורשה שכיכי כ"ל כתוכת ע"ג קרקע וע"ל סימן קי"ו ורמ"ש: ה היה שתר רוכב כו' שתם מור"ם כאן כדעת הרמב"ם דס"ל רכרכיכה לבד שפילו לא שכניע כרגלי קנאו ואין כן דעת הרא"ם וכתב"ם לפיל סימן קל"ם וקי"ו:

ד וה"ה אם סרויסו כו' וכן משתע כאום' ע' שפולים בשתפת רקוכן ברשה ע"י עכמו כו' ע"ם עיין בתשוב' ר"ם כהן ס"ב סי' רי"ם: ם וה"ה בתבה שתבה כו' וכן שוא כאלו שריסב"ם ופ"ק דמציאה בשם הרמב"ן:

ערא ו בשתת אבידה כו' עיין בתשו' ר"י לבית לוי סי' מ"ם ומ' ס' ל בכל שכנה שמוסר לבדה אם רקנה כולה תשוב דכירו למוסכה כולה אלו מרשה שבשתה משל"כ בשיף שבה"ו בל' רכוכ כו' עכ"ל בשמ"ע ותימה שאוה כגר שם"ם פ"ק דמציאה דף ס' ע"ם מוכח שם דלא קנה משום דיכול לחתקו אלא כו' רש"ם ם"ם ופ"כ כ"ל דכאן קנה שמוסיים שה שתקום כירו ונן הוא בשמ"נ עיין ע"ר דף קכ"ו ריש ע"ב וכשנשו' מיי' פ"ו שה' נזלה להריש ע"ם ועיין מ"ש לעיל סי' קל"ם ס"ר:

ו עד הנערה אע"פ שאינה סומכת על שלחנו ז ומציאה עבדו ושפחתו הכנענים ומציאת אשתו הרי אלו שלו:

סנ"ס ◦ (בב"מ שכיות דכ"ם) (ד) וס"ם אם סרויסו כשמורה לו כמלאכה אבל אם מת מיכו מוריש מלאכת כן לשלר יורש'ו:

ז אבל מציאת בנו שאינו סומך על שלחנו אע"פ שהוא קטן ח ומציאת עבדו ושפחתו העבריים ומציאה אשתו שהיא מגורשת ואינה מגורשת אינם שלו: (ם) (ואם כתבו מתנה לקטן סמוך על סלמן מכיו הרי היא שלו ◦ (כ"ה ע"ק דכ"ת) ט אבל לא נכנו סגדול י יתום סמוך על סלמן מחריש מכיאתו לעצמו) ◦ מרדכי ותוספות שם)

ג ◦ (ג' רמב"ם שם ע"ם ושכיות) מציאת פועל לעצמו יוד אע"פ שאמרו לו עשה עמי מלאכה היום ואין צ"ל אם א"ל ערור עמי היום אבל אם שכרו ללקט מציאות יו כגון שחסר הנהר ושכרו ללקט הדגים הנמצאים באגם הרי מציאתו לב"ה ואפילו מצא כיס מלא דינרים ◦ (ו"ם יב דם"ם שכרו שתם ומרשה לו ללקוט מכיאות) ◦ (טור ח"ם נשם סרמ"ם ושל"ם ס"ם קפ"ל)

ערא מציאות בהמה ושט"ח ושובר וגט אשה וכו' ה' סעיפים:

א ◦ (ג' רמב"ם פ"ו מגזילה דין ח') שנים שראו גמל או חמור של מציאה וקרעו שניהם והניגוהו או משכוהו ט או שהיה אחד מניהג ואחד מושך קנו שניהם במר"א בחמור אפל בגמל אם היה אחד מנהיג ואחד מושך המושך קנה י אבל לא המנהיג:

ב ◦ (שם) ג (ם) בהמה מציאה שקרס אחד ואחז בססירה לא קנה עד שימשוך או ינהוג וכן בנכסי הגר ד (כ) אבל קנה המוסיר לבדה:

ג ◦ (שם דין י"ז) ◦ היה אחד רוכב והשני אוחז במוסירה הרוכב קנה הבהמה והמוסירה שעל לחיי הבהמה בלבד וזה שאחז המוסירה קנה ממנה פה שאחז בידו ושאר המוסירה לא קנה שום אחר מהם:

סנ"ס ◦ (סור כמי' קנ"ו ס"ו בשם ברע"ם ורי"ו ס"ר) סיו כ' רוכבים קנו שניהם היה ג' רוכב נתפד מנסיו שניהם ויצלוקו:

ד דין מציאת שטרות ושוברים נתבאר בסימן ס"ה:

ה דין מציאת גט בטור אבן העזר סימן קל"ב וסימן קנ"ג:

הלכות פריקה וטעינה ודין הולכי דרכים

רעב דין בהמות או ספינות שפגעו זה בזה וב"ה סעיפים:

א מי

רעב ג בין שהם עליו יותר ממשאו כו' לפיכך אע"פ דדרך מדכתיב כאן משפטים כי תרקח עמור שופך רוכן תחת משאו וחדלת מעזוב לו עזוב תעזוב עמו תחת משאו כרמוי לו : כ דרך שהמה לרכון כו' דדרסין רוכן ולא רכנן · רוכן ולא קומד : ג אלא יקים עמו ויסוד ויעמוד פי' כשהוא רוכן תחת משאו משאו מוטל עליו ומתגלגל ע"ב בשמור אלו ישרוך כשהוא מלאתו שהוא ויעזוב ויטעננו ויכינו על המקום כשמור שרגילין להניח כו שמשם ד' כיצד מצות עשה ר"ל

רעב ג סר פרשם· כן פ"ת בפ"ה וכוסקי' ונסור לאחר סר מיל ופ"ר שם כתבתי שכרשם דשטור נרים בפ"ם מיל שכ"ל פ"ת ונרמזים בתב בשור פרשם וכ"כ בכ"מ רפ"ם סוף בשור :

א סי שפגע בחבירו בדרך וכהמתו רובצת תחת משאה בין שהיה עליה משא הראוי לה ד בין שהיה עליה יותר ממשאה הרי זה מצוה לפרוק מעליה שנאמר עזוב תעזוב עמו ° (ל"ת רפ"ג מהלכות) (סיי כ דרך שכשהוא לרכון תמיד תחת משאו) או סמים עומדת תחת משאם סימן חייב) : ° (סור ס"ם) ולא יפרוק ויניחנו נכהל וילך ג אלא יקום עמו ויחזור ויטען משאו עליה שנאמר הקם תקים ° (שם ר"ג) ואם הניחו נכהל ולא פרק ולא טען ד ביטל מצות עשה ועבר על מצות לא תעשה שנאמר לא תראה את חמור אחיך :

ב ° (שם ר"ג) ה היה כהן והבהמה רובצת בין הקברות אינו משמא לה :

ג ° (שם פרמ"ם) וכן אם היה זקן שאין דרכו לפרוק ולטעון הואיל ואינה לפי כבודו פטור · ° (סור ס"ם) זה הכלל כל שאלו היתה שלו היה פורק וטוען ה"ז חייב לטעון ולפרוק בשל חבירו ואם היה חסיר ועושה לפנים משורת הדין אפילו היה הנשיא הגדול וראה בהמת חבירו רובצת תחת משאה של חבן או של קנים וביוצא בהם פורק וטוען עמו ו (ויש חולקין וכתו שמחבר לפיל סוף סימן רס"ג) ° (סור ס"ם שם פרע"ם) :

ד ° (שם פרמ"ם רין מ') פרק וטען וחזרה ונפלה חייב לטעון ולפרוק פעם אחרת אפי' מאה פעמים ז שנאמר עזוב תעזוב הקם תקים · לפיכך צריך לרדות עמו ח (ע) עד פרסה אא"כ אומר לו בעל המשא איני צריך לך :

ה ° (שם ר"מ) מאימתי יתחייב לפרוק ולטעון עמו משיראהו ראייה בפניערה שהרי נאמר כי תראה · ונאמר כי תפגע וכמה שיעורו חכמים שיהיה ביניהם רס"ו אמה ושני שלישי אמה שהוא א' משבעה ומחצה בטיל היה רחוק ממנו יותר מזה אינו זקוק לו :

ו ° (שם ר"ו) מצוה מן התורה לפרוק עמו בחנם ט (כתו בפניהם ופ"ל סימן רס"ה) יור אבל לטעון עליו ה"ז מצוה ונוטל שכרו יא וכן בשעה שמרדה עמו ער פרסה יש לו שכר :

ז (שם ר"מ) מצא בהמת חבירו רבוצה אע"פ שאין הבעלים עמה מצוה לפרוק מעליה ולטעון עליה שנאמר עזוב תעזוב הקם תקים ס"מ · א"כ למה נאמר עמו שאם היה בעל הבהמה שם והלך וישב לו ואמר לזה שפגעו בו הואיל ועליך מצוה אם רצית לפרוק לברך פרוק הרי זה פטור שנאמר עמו · ואם היה בעל הבהמה זקן או חולה חייב לטעון ולפרוק לבדו :

ח ° (שם ר"מ) בהמת כותי והמשא של ישראל אם היה הכותי מחמר אחר בהמתו יג אינו זקוק לה ואם לאו חייב לפרוק ולטעון יג משום צער ישראל :

ט ° (שם) יד וכן אם היה הבהמה של ישראל והמשוי של כותי חייב לפרוק ולטעון משום צער ישראל אבל בהמת כותי ומשאו אינו חייב לרחיטפל בו אלא משום איבה :

שנג ° (סור סי"ר) וי"ל סו דלפרוק חייב לפי' אין מכותי חייב משום צער בעלי חיים דסוי דתורייתא טו וכן כ"מ דפשוט לפרוק מ"מ מסו' לעיר בע"מ מיסו פשיב יז נפקא מינה סיכול לקבל שכר :

יי הפוגע

מוס נס שם בפרי' כתבתיסו ע"ם : יוד אבל לטעון כו' בגמרא פוכיס כן דאל"כ ק"ל לה לכתו' רמחנה פריק' דהא יליף לה בק"ו מטעינ' דלית בה עיר ב"מ ולית בה משרון כיס ומייבו בה פתורה ק"ו בפריקה דחי' בה משרון כיס ובעיר ב"מ אלא מסוס דכשטיני מות' לקבל עליה שכר וכדי אלא נאמר דיו לבא מן הדין להיות בגדון להיות ב' כשכר קמ"ל : יח וכן בשפה שחדדה עמו כו' ומפי' קולך מסוס פריקה מותר לקבל עליה שכר ופ"ר : יב פיבו זקוק לה שם"ר שם כתבתי דרמב"ם לא חיירי כאן אלא בשעה שהוא פריקה בעיבה לא בעטוה ישראל אל אל כותי אבל לפרוק מהבהמה נם הרמב"ם ס"ל דחייב עליה מדאוריית' מסוס לעיר ב"מ אלא דמותר לקבל עליה שכר ומ"ם לפ"ז ל"ל ומה לאו חייב לפרוק ולטעון כו' ס"ק ומה לאו אלא מיסרא"ל ב"ב שם חייב כטעינה כמו שהוא חייב בפריק' כלות' ובפריקה בפיפה דחייב ונם מ"ם בפיפה שהבהמה ומשאה תרוייהו של בותי חייב ליפפל בה אלא מסוס אינה חייב ב"ב כטעינ' לעוד ומה דכתב כאן חייבו זקוק לה ולא כתב דזקוק לה מסוס אינה ס"ל דאלו הכא דכיון דהמשא של ישראל ואינו חייב בטעינו כטעינ' מסוס דישראל לית בה משום אינה הא אלא מסוס חייב משום בהמתו אלא מדיוק הכותי מישראל דרוחה דאינו חייב בהמשו מסוס בטעינו של הכותי וכ"כ כ"ו כוס אבל בטור ס"ל דגם בכה"ג שייך אינה ומ"ש הסיג על הרמב"ם נס כוס ע"ם ובפרישה : יג מסוס לעיר ישראל פי' אם חייבו לטעון אף ישראל מיסרא"ל לא בזה בשום מקום ס"ל להרמב"ם דלא נרע לעיר דישראל מלעיר דכ"ש דכשהמה וכ"ש סוס · ומיבו מותר לקבל עליה ג"כ שכר ונקט לעיר ישראל ולא נקט לעיר ב"ם דכשהמה מסוס דכשטיני לית בה לעיר ב"ם דכשהמה וק"ל : יד וכן אם היתה בהמה כו' כלל דאלות פריקה שחייב לפרוק בשהמה אינו אלא בשטיני אל ישראל בהמה ומשא ו"ם כתב לפיוב מסוס לעיר ישראל ור"ל ומותר לקבל עליה שכר אבל בטור הסי"ג ע"ז וכתב דבהמה אל ישראל חייב לפרוק בחינם מסוס מלות פריקה ע"ם ובדרישה כל זה כתבתי כאן ובדרישה לפי מה שבהמה מדברי הטור בשבנת דברי הרמב"ם אבל ממה שחייב הרמב"ם שם וכתב שמחבר נם כן בפי' ז בהלה דם"ל דאלות פריקה וטעינה היא מסוס לעיר ישראל עיין שם ודו"ק : טו ויש לומרים דלפרוק חייב לפיל אין בהכותי שם בהלה דקל' לחלי' דחייב הרמב"ם וכתב דהא בהמה ומשא של הכותי לחייב ליפפל בה אלא מסוס אינה וחייב ליבא מסוס לעיר ב"ם וכתב דהא כתב מור"ם דחייב לפרוק אפילו אין בהכותי שם דהא דלית בה מסוס אינה חייב ליבא מסוס לעיר ב"ם אלא מדאוריית' בהלה שבאלי מסוס ישראל ומה שבאלי מטעינה ולא בפריקה לא קשה מידי אהרמב"ם · : טז וכן בכל מקום דפטור לפרוק כו' פי' כשהבהמה אינה רבוצה אלא עומדת אל כ"ם ול' כיוצא בזה בהנזכרים לפיל אבל אם הוא זקן וחינו לפי כבודו בכלל זה וכמ"ש בס"ו לפני זה : יז ומ"ש שיכול לקבל שכר בל' זה כתב ג"כ הרמ"ם והטור וכפרישה כתבתי דהקדקו וכתבו מותר לקבל שכר לפקוחי אם הוא עליו לעשות מסוס מלות פריקה כגון פריקה ודין וגמיחד תורה וכיוצא בו דאסור לקבל עליה שכר אף אם ירצו לינתן לו ונם בתבתי דאפילו בזה הוא אסור לעשות פריקה בשכר ולומר אם לא אתן לי שכר לא אפרוק דאף אם לא ירצה לינתן לו שכבל שכר חייב לפרוק מסוס נער ב"מ :

יח ודוקא כשונא בעלמא כו' פי' שהקניטו ועשה עמו דבר שלא כהוגן מ"מ שונאו וכשה ניזו פו"ל לכו' לת יצרו כיו' שהו' דבר שכיכו לכיכו אבל בשונא דקרא דמיירי בהים דעכיד ליסורא שכיכו למקום וכדפי' וכתב בשפ"ת שמקר זה דכשה מלות פריקה קודמת וזהו שפי"ם מור"ם וכתב דכשה ג"כ לעשות עמו כדי לכוף את יצרו ור"ל הקדימו לשעינה שלא מלות פריקה לקודמת ועיין כ"י שכיכו בד"מ שכתב כשם ברמב"ן בל"ז ודוקא כשונא מעלמא דעכיד ביה ליסורא ושונא ליה אבל אם שונאו שעכר עכירה כגון דחוק כו דבר פרוס דמסתם לשכאתו למה יכופנת יצרו עכ"ל ונרחה דכונתו כמ"ש : יט לא תכחתייש כו' דאין מלות פריקה וטעינה בשמור דכתיים וכ"ל : כ תמורים שרגלי של ג' מהם רשועות כו' פי' כשפיעת אנשים הולכים בדרך כל ג' עם חמורו כולם עשונים או אינם עשוני כיון שכתכרו לילך ביחד וגירש שרגל של חמור ג' הוא רשות מחמת מכה שאינו יכול לילך כ"כ כחבירו אין חבירו רשאין ליפרד עם חמוריהם ולשכים זה עם חמורו לבדו כדר' אם לא שעשל ואינו יכול לילך כלל אז אין צריכין להתעכב כשביל יותר מדאי ומכאן ים רמיים שכני עיר ג' שנפשו יחד ג' ד' אנשים על פלה זו וג' ד' אנשים על פלה אחרת וכן כרב' פלות וכשרך לשעל ג' לתקון דבר אחד בפלה או בשנים שנפלתו ולשנות עכור זה קלת בדרך שגם כני פלים אלריך שיהו עמו ולא יניחוהו לגד כמו שאנשים עם חמוריהן : כא ים ג' שעון וג' רכוב פי' חמור ג' שעון כשעני שנשעינו עליו ושמור ג' רכוב כאים ברוכב עליו : כב ושרך גר מעבירין כו' פי' שם שוכחתי דלא מיירי כשגן פונעין וכאין זה כנגד זה דמוכ מיירי כשניש שפלה זה ומ"ם לא כתב כאן ל' פונעין זו בזו ונם מ"ם לא כתב לשון תרגי' כמ"ש כשמוך שלא שכר זה לזה כמ"ש כשניש שפלה זה שלא מיירי כשרוכב וכשעון הולכין כדרך כיכך זה כנגד זה דוקא לדין שלפני זה וכשכאין לדרך גר שאין יכולין לילך זה כנגד זה קאמר דמעבירין את הרוכב וכ"ם הריקן שפני השעון וזהו מעבירין את החת מלפני שכלה שפי' שתקדימין שכלה לפני החת כגרעין או כשיותם יפד כדרך וכמ"ש שעור בי' ד' פי' ג' ם"ם ע"ם וחפני שלא מיירי כאן משכירה לאחריו שלא שיעמוד ג' כחקומו עד שיעכור השני חלה מ"ם לא חוכירו כאן שיעלו שכר זה לזה שלא משרה דהייכו טוח יפניר חלה שים שלא מעכור ולא * כש"ם שכתב נם כוח דמיירי שפונעין זה כוח * וכשניש שעונין או רוכבין יעשה משרה ויעלה שכר זה לזה: כג ג' שעון וג' ריקן כו' וכ"ל נשור שם נ"ל ס"ם ג' שלא חשפך השכרה וגומר שהריקן הוא קל ויפעור כמיירות הוא יעבור שלא שלא יעשה עכורו השעון הרכה משא"כ כרכוב שגם הוא משפה קלת כשכרתו כד חדשה קרונה כן הוא שניים כגמרא וכפוסקים וכראה דר"ל ג' קרונה לגמות וכאשם שחשזיר לאחריים חמלא לאחרתה מקום לאחר בגדה מ"ם מעבירין ודוקא קרונה ולא שאחרת אבל רש"י קרונה לעיר' ובטור כתב חדשה שאינה קרונה מפני קרונה וכתבתי בפרישה דכ"ל לפירש"י שפי' קרונה לעיר' וסוכחתי שר"ל שקרונה לעיר סרונה לילך שם ואז אינו מן השכרה שחדשה הקרונה לבא לעיר' מפני שאינה קרונה ואפ"ם עוד שם : כה כאחר כדק חשפוט את עמיתך ר"ל מדכתיב נדק נדק תרדו וכתיב בצדק תשפוט את עמיתך' ודרשינן ג"כדין וה"ל לפרש : כו מעבירין לפי מהומם כו' שהרי כשביל ממון לכד כתם : כז להודיעם הדרך שלא יתכככו מפני קוץ' ולפעמים כן הוא ל' שטור וה"ם מעבירו אני לפי ממון כשביל ליפטים ואני לפי נפשות מהום עיות שהוא שכנות נפשו' ולעיל בפי' קפ"ב ס"ג שכתב מור"ם כרים הב"ח וכן אם אחד מכור' שהולב' כמדבר ואינה שכנת נפשות נוהין לפי שנפשות אפשר דר"ל אף לפי הנפשו' כדברי שמאחר דקאי עליה וכתב וכן ג' מיירי אם בדליכא שולים שכשיל ממון : כח ואל ישנו ממנהג השמרי' פירש"י אף כשנו שכשל אנין הנפשות או אינשא ילכו שרגלו ° וכראה שגם כוחניכו כשנוסשים יחד מעיר לעיר על הירוד וכאין אנשי מיל לשוללן ומשניין שמהן ברה או שמעם ☜ שנוהין אותו לפי השמון וה"ם אם נריכי לשלוח שלוחי לחור לאם שדרך בעום אפני שהולים מותן שהוא לפי פרך השמון אם לא שים שכנות נפשות ב"כ כדבר שחי יגעו שהולאה אני לפי שכנפשות ואני פ"ם לפי השמון אם לא שים כין שהכורו' מנהג קבוצה ידוע שילכו שרגלו שרגלו : כט שאין הולכת בחותי זמן פי' כגון

יט (שם נרמב"ם פי"ג) השונא בשנים א'רובץ תחת משאו וא' פר'מעלין ולא מצא מי שיטעון עמו מצוה לפרוק בתחלה משום צער בעלי חיים ואחר כך טוען · בר"א כשהיו שניהם שונאים או אוהבים אבל אם היה אחד שונא וא' אוהב מצוה לטעון עם השונא תחילה כרי לכוף את יצרו הרע :

כ"ם ° (פ"ל פפ"ם) יח ודוקא כשונא בעלמא דלא שכיך ליסורא (ב) אבל אם שכיך ליסורא ושונאו משום שעכר עכירה ג"ל לעשות עמו כדי לכוף יצרו דשם יפה פושם שעושהו :

יא ° (שם נרמב"ם פי"ו) חשונא האמור בתורה יש לא (ג) מכוחיים הוא אלא מישראל והיא יהיה לישראל שונא והכתוב אומר לא תשנא את אחיך בלבבך · אמרו חכמים כגון שראהו לבדו שעבר עבירה והתרה בו ולא חזר הרי מצוה לשנאתו עד שיעשה תשובה וישוב מרשעתו ואע"פ שעדיין לא עשה תשובה אם מצאו נבהל במשאו מצוה לטעון ולפרוק עמו ולא יניחנו נוטה למות שמא ישהא כשביל ממונו ויבא לידי סכנה והתורה הקפידה על נפשות ישראל בין רשעים בין צדיקים מאחר שהם נלוים אל ה' ומאמיני בעיקר הרת שנ' אמור אליהם חי אני נאם ה' אם אחפוץ במות הרשע כי אם בשוב רשע מדרכו וחיה :

יב כ תמורים שרגליו של אחד מהם רשועות אינם רשאים חבירו להקדים ולעבור מעליו נפל רשאים לעבור מעליו :

יג כא הא א'טעון וא'רכוב כב והדרך צר מעבירים את הרכוב מפני הטעון כג אחד טעון ואחד ריקן מעבירין הריקן מפני הטעון שניהם טעונים שניהם רוכבים שניהם ריקנים עושים פשרה ביניהם :

יד וכן ב' ספינות העוברות ופגעו זו בזו אם שתיהן עוברות (בבת אחת) שתיהן טובעות אם בזו אחר זו עוברות · וכן שתי גמלים העולים מעלות גבוהה ופגעו זה בזה ואם עברו שניהם בבת א'נופלים ואם בזה ואחר זה עולים כיצד הם עושים טעונה ושאינה טעונה תרחה שאינה טעונה מפני הטעונה קרובה ורחוקה כד תרחה קרובה מפני שאינה קרובה שתיהן רוחקות או שתיהן קרובות או טעונות הואיל וכלן ברוחק א' השל פשרה ביניהם והם מעלים שכר זה לזה וביוצא בו כה נאמר בצדק תשפוט עמיתך :

טו (ד) שיירא שחנתה במדבר (ה) ועמד עליה גייס לטרפה ופסקו עם הגייס ממון כו מחשבין לפי ממונא ואין מחשבין לפי נפשות · ואם שכרו תייר לפניהם כו להוריעם הדרך מחשבין לפי ממון ולפי נפשות כה ואל ישנו ממנהג החמרים :

טז רשאים החמרים (ו) להתנות ביניהם כל מי שתאבר ממנו חמור מבני השיירא מעמירים לו חמור אחרת ואם פשע הוא ואברה אין חייבים להעמיר לו · אברה חמורו ואמר תנו לי דמיה ואיני רוצה ליקח חמור והריני שומ' עמכם אין שומעין לו אלא מעמידין לו (ז) חמור אחרת כרי שיזרז עצמו וישמור בהמתו ואפי' היתה לו בהמה אחרת בשיירא שיותר טוסר נפשו לשמור על שנים :

יז ספינה שהיית מהלכת בים ועמד עליה נחשול לטובעה והקילו ממשא' מחשבין לפי משאוי ואין מחשבין לפי ממון ° (ופ"ל פ"ם ס"ו) (ח) ואל ישנו ממנהג הספנים :

יח רשאים להתנות ביניהם כל מי שתאבר לו ספינה מעמידים לו ספינה אחרת · פשע כה ואברה או שפירש כט למקום שאין הולכת באותו זמן אין חייבים להעמיד לו :

ג מכוחיים כו' עיין בב"מ שכתב דקי"ל בב"מ דמוריים היינו כשנין עכו"ם ולפי דכריו פ"מ בפ"ם לתרן פם דקמ"ל בל"ם מונע עכו"ם מהיכו בשים עם עכו"ם ופ"ם בחום'ורו"ק : ד שיירא שחתכו כו' עיין בים פ"ירב"ם פו' מ"ב : ה ומשד"ם נייש לפרש עיין בב"מ בשם פ"ירב"ם ובים"ם : ו לחתנות ביניהם · בלא קיין כמו שומעין מפרש"ל פ"י פו' מ"ב עיין בם"ל רף ק"ב ע"ם : ז ממור אחרת ובפ"ג, פ"ם שם תנו לי ואני אקח ממור כומני' לו ולא מיים' אמם לא יקח ולא כשיים' ובירושלמי עיין בים"ם ובי"ם : ח ואל ישנו ממנהג הספנים' כלומר אם נשנו אין כן גולינם נתרייסו כ"כ סכ"ל :

ט שכר

שרין שכנגר נדול מפשרת שנים ומתים מין מדרך הפשני להתרשק מסכת הנכר אלא מלא מכל מ' וכתבתי מתים שפרים מין הפסיכא יכול לסוף כשוכ אלא מכל מסכת הנכר ואנריכין להתרשק מסכת הנכר ואוא פילך בכיון כמו שסולכין כתשרי :

רעג א כין שהוא רבר מופקר ואומר פי' כנון אלו שכתב הפור והמקבר כמוך פי"כ : כ כין שהיו לו כעלים פעלים פעלמן להקדים נפש' לפור ולזכות בו כשנכנס או כמסיכא כמשלשלים או כשאקה כקרקע כת"ם הפור והמקבר כמוך ס"ו : נ מליכו כדר ל' הנמרא דאלו נדר הוי לשניים לפוד והפקר כין לשניים כין לשמירים וכמ"ם המקבר כמוך ס"ם : ד מלפוד לפור פי' כדיבו' כשלמא ג"י לפור ולמפו' כשבא לזכות בו לומר שלי הוא עדיין מלכל מם שקדים הוא כפשם וזכה בו כמסיכא או כאוקה כרי הוא כאמר וכמ"ם כשם"ד : ה כין כמשלשלים כו' פי' כשניים מפני ל' וס לשפקירו : ו מיכו הפקר פי' ושייך כמפור ואם קדם שני וזכה שה לא פשם כלום כין פירש"י פ"ו דפיאה : ז כשמיטה פי' כדין שתכוחם ואפירות שנתנדלו כשביעית של שמיטה שהוא הפקר לכל וילפינן לה מדכתיב נכי שמיטה ונשתחם יתירם שנא לשאר שכל נשיעת דהייכו הפקר יש"ם כמוש : ח הנדולים קנו עלמן מיד שפשיקן כשתלקם רשות רבן מכן וים לכן דשה ויד לזכות כנשם שלמן משל"כ נקנטים : ם כמפקיר לת הקרקע כו' לפ"נ דכפר כתם זה המפר כם"נ שם כתב לשון סמור וכלן כמשך אחר לשון ברמב"ם שכתב דין עבדים וקרקעות נכי הדדי : יו אפילו הפקיר כפני הפ' פ"ל דאפר מיפ כאי שיפחם שפשיקירו כשליו ויכול לזכות בו לשפחו שכל הכלו כלו מכי מין שם שפק שליו ומפ"ם נופל אחרו מו"ל דלא יכא הפקר אלא שם יפקירנו כפני נ' דאל"ם יכול המפקיר לכפור ולומר לא הפקרתיך מעולם אפילו כשתשב שפשיקירו דכל אחד מהן שיקדם כשפשו יוכה בו ושנים אחרים יעידו שמחמו שפשיקירו זכדמפיק שמפר : יא ויש"ם דאפילו כיכו כו' נם כפני ג' ס"ל דמדרכנן כשי' ג' ומשפם שכתכתי ולא קאי אלא מדין תורה שם ס"ל דא"ל לשפקירו כפני אחד אלא שפשיקירו כיכו לכיכו פני ו"מ כשפשיל או כשפשיר כאחד שפכיכה כשתם לכותי לשפות כו מלכה ושכר שיאורוכו לו קודם שכת ולא כשוירוכו לו לומי יפקרנה כיכו לכין עלמו כדי שלא יכבור על לתפן יכות סורך וכל שכמתך דכבה"נ אפילו אחר תקנת או"ל כוה שפקר דאפן שפדי דניקח לשפלים כשפקירם כדי שלא יכבור הלאו דלתפן יכות כו' כ"כ הרמ"ם כפרק מין כין שמודר ויין כשור וכדברי המחבר וכשור ח"ם סי' רמ"ו : יב הרי שפני שפק שפקר וזו מיקרי יד השקר וככה"נ כשדקם ושקדם שמחר ס"ו שקדם ונדקם וזה לא ס"ו דאפן שמחר עליו וזה ר"ל וזה יכיה נם כן כמו זה לו אם דאתו לומר וזה יכיה שלי ככרמשנה קי"ל דכוה שקדם לו נדקם וכמ"ם כשור כי"ד ונם המחבר שם כשימן רנ"ח ס"ם : יג כל שלשה יתים הרמשונים כו' כ"כ כרמ"ם שכשלכות נדרים פ"ב וכוה מכריחת דכדרים (פוף דף מ"נ) וכתב הרמ"ם שם שפשם דיכול לשור כו שד נ' יתים משום הרמאים שרגילים להפקיר פירותיהם ולשור ולשכול מהן כדי לפיסרן מהמפשר לכן תקנו חז"ל דשד נ' יתים יכול לשור כו ולומר שלי הוא שכר כו מחם שהפקרתי ושוב אין אדם יכול לזכות כו שלכך אפילו קודם שפור כו אין אם הפקר עליו ואם שלל מחנו כיון כוה אין אחר מייב כמחבר כל זמן שלא כיון לזכות כו ולקניתו ומ"ת מתי אהני ליה חז"ל כתקנתם שם עדיין יכול הרמאי להפקירו ולהפקיר כפשו מיד לזכותו אין הפקר ויים פשור אין המחבר וי"ל דכל שלא יכול לשור כו שד שיפשה כו חוקה נאורס הרמאין ירלו להפשם שאחרים יקריבו נפשם להפוק כו ואנן אמקנו כן להפקר קרקע משום הרמאין כ"ל תקנו אתי ככל להפקר שיוכל לשור אוקי ג' יתים כל שלא וכה כו הוה לו אחר וזהו שפיים המחבר וכתב שלא שם כן קדם וזכה כו' ופד"ר מ"ם עוד כוה : יד ליש אחד לאדם אחד כו' פירוש זה שלא הפקירו הפקר נמור שלא לומן אפילו לומן אחרוך דהייכו לשכוב (פירש לשמיטה) אפ"ם כיון שלא הפקירו אולמית דיכו דאפילו לאחר ג' יתים משפה שהפקירו יכול לשור ולומר כו דאייב כאחר אפילו קודם שפור כו וכ"ל כל זמן שלא זכה כו וכיים נאורס כתורת הפקר הוא לו אחר וכ"כ הרמ"ם ס"ם פנחלת כנכרים (דף מ"ו) מילתא כפשמא ג"ל כיון שמין דרכן של כני אדם להפקיר לומן וזה סיכה לכך אמרו חז"ל שלא הפקר להפקירי מחשבר עד שתי לרשות וזכה שכ"ל ומיכו כשזכה כו הוי הפקר אף על נב דשה לומן דילפינן משמיטה דשה נם כן לא הוי הפקר אלא שנה אחד : טו ויש אומרים שכתב הפקר לא שוה כוכ"ש : טו עד שינביהה שם הוה שלשל פירוש שם הוה שלשל אפילו כשאר אדם ואפילו לא כתב הפקר אלא שפה כלום ואפילו לא כתב כלום אלא שפה כלום ואפילו לא כתב כלום אלא שפה כלום ואפילו לא כתב כלום

ג כיון שסכים עם חכום ס' פירש חציר כל שטוח לו עשה סוס תיקון להסדה קוכה עם וכתבו מיתכאר : ד כדי שילך הגמד כו' פי' שני שוורי' שעורפי' בעד ואין עוסים תלם ס' לכל אורך הקרקע אלא ים סיעור לתלם הסדה ואחר כלות הסיעור חוזרין לעשו' תלם אחרים כנגדה וז"ש כדי שילך הגמד ויעויר והוא ל' הגת' וכתבר"י וכעור כתבו שכחלה תלם וס קכלוהו במרוכא וכ"כ מור"ם קנת מיכיס ס"ם ו' וסס פירש"ו ס"ם : ה ומשנה שמתחמין כו' תחומין פי' כשכחלין להפסיק כין הדה להסדה סוסין אחר הסכס נוכה לו שרין כשוחק לו נוטעין כין הדה להד' עשה הכקרע' אלא ונעשר' איתא שם שכו תיקס יוסיס כן נון את פתרן כשחלק' נעשה כין שכש לשכש וכן היו נוטעין לים כין רשכו כי אותו עשה נדל נשוס לחטה ואין לו שרשים שחשנלי' לכל נד כדרך שאר נטיעות ופע"ר : ו כל שחפסיק לפחס כו' שני שפעיפים שללו ס"ה וס"ו כן חל' הרמב"ם פ"ו מהלכות ומקורן מגמרת דפ' חו"ה (דף כ"ה שע"ב) ופי' רשב"ם שם שפחס לפיחה דחס יש נחל או אחת ס סחים כין קרקע לקרקע חולק אותן לשני שדות ולא שני לכ"ם כשכתתו לכן שד פיחה אלא נרוך להניח לכל ג' פחס כפני עלמו ונחל דקאחר ר"ל קרקע קנס חלוקה נרורות ואכנים שיוכס רשויי לורוחה חל' נחל יוחר חשר לא יחכד כה ולא יזרע כה : ז חפסיק בר"ה אית' שחי (סוף דף כ"ה) ור"ל חניא סוגיא שני נרונרות לר"ם וכניפה ושנר וסוגיא שני נרונרות לחרת לר"ם כשלשם אחת חייב (דסיעור סוגלה כאוכלין לחייב עליה סוף כנרונרות) ואחר ר' יוסי ושוה שכוגיא שניהן לרשות ג' אכל סוגלין כשני רשויות שעור ושני

ב שתי שרות כו' עיין כחשו"ר ח"ג לכו' לוי סימן כ"ם : ג מחנוק : ג (ג' רחב"ם פ"ג מוכיים) שדה המסוייעת במצריה כין שהכיש כה מכוש א' קנה את כולה ואם אינה מסוייעת במצריה קונה מחנה כאותו מכוש ד כרי שילך הצמר בשערת חרישה ויחזור :

ד (שם ריש ע"ג) המצר ס והחצב שמתחמין כו תחומין מפסיקין בנכסי הגר וכל המחזיק כשדה לא קנה אלא ער המצר או החצב :

ה (שם) ו כל המפסיק לפיאה מפסיק בנכסי הגר כיצר היה שם נחל או אמת המים לא ק"ה אלא ער הנחל או ער האמה וכל ז המפסיק בר"ה מפסיק בנכסי הגר כגון שהיה בין שתי השדות רה"י או כרמלית אפילו היה ביניהם רשות שחולק לניטין מפסיק :

ו (שם ריש ע"ב) כל רבר המפסיק לטומאה מפסיק בנכסי הגר כיצר כגון שנכנס ארם לבקעה זו וטומאה בבקע' כצדה האחר ואינו יורע אם הגיע למקום הטומאה אם לאו ח כל מקום שמחזיק אותו לטומאה הרי הוא כמקום אחר סולק כפני עצמו :

ז (שם ברייתא ריש ע"ג) בקעה גרולה שיש בה שדות רבות וכלם של גר א' ולא היה ביניהם לא מצר ולא רבר מרברים המפסיקים ובא א' והחזיק כמקצת הבקעה לקנות את כולה ט כל הנקרא על שם אותו הגר קונה אותו :

ח (שם ברייתא ריש ע"ג) שתי שרות כנכסי הגר ומצר א' ביניהם החזיק בא' מהם לקנות קנאה החזיק כה לקנות' ולקנות את חבירתה זו שהחזיק כה קנה אבל חבירת' לא קנה החזיק כה כרי לקנות חבירתה לא קנה אחר מהן חבירתה מפני שלא החזיק כה ואותה מפני שלא החזיק כה כרי לקנותה :

ט (שם) החזיק כה לקנותה ולקנות את חבירתה ואת המצר שביניהם או שהחזיק כמצר לקנות את שתיהן ה' ספק ואם כא אחר והחזיק כה כרי לקנותה זכה האחרון :

יו (שם ר"ם ושור ס"ם כשם פרי"ף) וכן שני כתים זה לפנים מזה שהחזיק כאחר מהם לקנותו ולקנות את השני לא קנה אלא זה שהחזיק כו כלבר · החזיק כאחר מהם כרי לקנות את השני אף זה שהחזיק כו לא קנה : הגה

מס כשם רבא ל"מ רש"י וכרמלו' דמפסיקין אלא לפי"פ לא דאיכו מתיכת עין או שמוד שנכוש עשרה ואינו רחב ד' או מיכת רחוב מקו' פעור אם"ם עשוי שפסק כיון דאיכו שם שסיכות עלה לענין נם ואיכו אם שקנה לאחתו שלישו שיהיה כאצירה שתתנרש נגם שוורק לם שם וורק נגם שם ונפלה על פיהלה זה לזה נכוח עשרה ואינה רחב ד' אינה חגורת דמשמר לרשות כפני עלמו ואינו כטל לענין שנר שנשתייל לה דרך מקום מוחזל לה ולא תרי : י כל מקום שמחזיקין אותו לטומאה עיין כשענת הרמב"ר שסיק ס"ל ושמ"ת שם כתב יסוב ע"ג ע"ם : יא כל שקנה ע"ם נגר קונה אותו וכה דכתב כס"ג דאם אינה מסוייעת כמצריה דאינו קונה כאכום ג' אלא כדי שילך הגמד ויעוור תירץ הת"ת דאיכו דוקא כשלא עשה כה שוקה נאורה אלא קנאוה כאכום וכה אייירי כשוקה נאור"ם וכ"י ת' דאחני אכא דשוק כה לקנות את כולו וכדריש סוכתי דשעור לה פי' רכרי הרמב"ם כשני פירוש' (ונם חור"ם נאחר אייריו וכת"ם כשחוך) אלא נראה שפעור ס"ל דאחני לרמב"ם אין נקראו ע"ם נגר דאז קנו כולם ואין לה נקר"ע ע"ם נגר ד"ק אלא כדי שילך הגמד ויעוור : י דוקא כית הסלחין פי' שדות שריכין להשקות אותן מבור אחד אבל אחרים שכרגא כית הסלחין וקאחר דכאן דוק' מאריכין דכאכום ג' קנה כולם כשנקראים ע"ם נגר אף אלא פי' אלא שריוון לדאתו לקנות כולה שני וכת"ם כאחר דקאי אלא · ובעור מוכח דלא נקרא ע"ם נגר לאוד שני אלא כל שנקראים ע"ם נכאר אחתי' אחתו שדות שכל שנקראים ע"ם נכאר ג' מצטרפין להיות כשדה ג' ת"ם קנה כולן כאכום ג' אפי' לכפרס שקנה את כולה · ואין לפרש דשאת שכ"י הוא דלרמב"ם נכיעון לקנות את כולה לאוד שני אף כלא פי' וכת"ם ולפיל כם"ג אייירי כלא כיעון לקנות כולה דו"ל מן שסכרת שיקנה כולה אף כשדה שחפסיק כאיצירו כיון כלא היה דאתו לקנות את כולה · ונם תירץ הת"ת כל"ל לא ס"ל לאור"ם דפ' י"ג הוא דכרי השור ודבור שמלק כין שדה כית הסלחין לבית שכשל אייירי שקנאוהו כאכום ולא ס"ל לאורם לאסדר דכרי ר"י אדכרי רמב"ם דאייירי כאוק' נאור' דאף כיון

טו קנה סניסן דוקא כשני כתים שסן זה לפניס מזה וכזה המזיק בפניסי מסיעון מטובכד לדריסת סרגל של ספניסי מ"ס נקניית שם סניעון ע"י משא"כ בסניסי לפניס מזה אז כשני שדות כנ"ל וכ"כ בטור ע"ב : טז ושדה שמכרה שבותי ליסראל כו' לעיל ר"ם רנ"ד וכם"ס רע"ד כתב הטור ושמכר דכל זמן שלא נח שטר שטר הקנייה מיד שכותי כמוכר ליד יסראל שלוקח לא נתכה דעתיה ודינו כשדה שפקר דשם קדם שפר לזכות בו קנוהו ע"ם סדרכים שכתבתי שם בפי' קנ"ל וכתב שם סרמב"ם דשם קדם זה שנתן דמים זוכה בו בריבה אז כת' ממיני הקניית קנוהו והטור ס"ל דשם זכה בה סרשזון תלה שכני שבת לזכות שמרינו קנוהו משום דלא שמכח דעתו דסרשזון בלא שטר וכמ"ש תוי"ם שם בפי' קנ"ל ס"ב מדברי סרמב"ם שם לא שמזיק סרשזון בו קודם שנתן דמים ע"ם וכן נ"ב שתם שמכר כדברי סרמב"ם וכתב ופדיין לא שמו' כה דמשמ"ה שם שמזיק כה זכה בה סרשזון שב"ם ומור"ם לא כתב אזה דבר ומשך שם"ם כפי' קנ"ל והליב' שלולקין יתפרש דלא שמזיק כה קודם שנתן דמים : יז כה"ל מכירה בפי' קנ"ב ע"ם והיינו בשל נדר ופרע וסיכך לכתב שם : יח ושמזיק כה בהכילת פירות פיין בטור וכדברי שמכר בפי' קנ"ב דוקא דעת סרמב"ם דס"ל דנכי מכ"ב קנוהו בהכילתו פירות שכל סרמב"ם והטור כתבו שם דנכי מכירה לא קנוהו בהכילת פירות אז בשעת פירות כ"א בדבר שמפי לקרקע וכתייבו פשק מור"ם זה לשונו וה"ה כן נרי"ף פיין שלא נילף מור"ם דעתו כאן לכתוב על דבר שמקבר דנם במכירה לא קנוהו בהכילת פירות וע"ל דסמך אמ"ם לפיל בסיפן קנ"ב דשם מקומו דשם לא כת כאן לכתו' דין קנייה שדה במכיר' רק קנין שדה שפקר וכזה כ"ש שזה לא קנוה בהכילת פירות ופמ"ר דכתבתי דקונים זו שקנה נם להטור ושם ס"ל לתרץ כן דשם דברי הטור עלמו כן שם ולא ס"ל כוה עלמו דבלקוחת שקרקע קנוהו בהכילת פירות . וע"ל דמיירי הטור בשפן שקנה בשדה בשטר והכוקה והכילת דפירות לינו שוען אלא לרחייה על הקנייה ופ"ם במם שהוברכתי לדקוק נם כזה מ"ה בר' ניסוב דברי מור"ם כמ"ש כאן ודו"ק : יט לפיכך אם אלא שדה שנר תרוסה כו' כרמב"ם שכ"כ ע"ם שדרו ולשונו וכאן כתב מור"ם דברי הטור ע"ם שדרו ולשונו :

כ אז כייר כשן פי' שלייר כו לורה ליפותו ומ"ם בנגד שפתם פי' בכותל שעומד בנגד שפתח ואז בכניסתו יראה סייפוי דשיפה שם הניור ושיוך תקון ומעשה בנוף שבית ומ"ם קנוהו כו אלא בשיד וניור אלא בנגד שפתח אל אחה על אחה : כא שנר שור פי' לורת אדם אז ניש ושוף שים בשן כוי יותר משאר ליורים ומ"ם אפי' אין בשן אחה על אחה ונם אינו בנגד שפתח קנוהו כו : ובשה מנוף שקרקע אבל מעשה מעשה בנוף שקרקע ושם אלא קנוהו בהכילת פירות שמקרקע, כנ"ל משום אלא מתכני מן שנוף שקרקע אלא ס"ל לקונה עבד אלא קנוהו כאה דעבד מבשל לו מאכל אלא בשיבן שבעבד יבנה לרבו שאו שעבד פושה מעשה ברבו בנופו וכמ"ש לעיל פי' קנ"ו ס"ב דכותי' בשיבן שבקרקע תעשה מעשה בנוף הזוכה או שהוכה יעשה תיקון אם בנוף שקרקע ופמ"ר : כב בניר אלא שדה דהוא תיקון לשדה מ"ם קנוהו כו : דם"ם

ולרבותא נקט ס"ח עיין שם (ועיין מ"ש לעיל פימן ס"ו וסכ"ג) : ם ים דנרים כו' עיין בשוף הפר מפלת בנימין ובתשובות ר"י לבית לוי פימן נ"ג :

ג סאמזיק כו' סעיקר זה סוא ל' סרמב"ם ס"ל סא' זכיה דין ס' וסקור ו סא' ס"ם ס' סור סנגת הפרס (רק ת"ם ס"כ) (וסברס"ל שם פי' י"ח מסתמיתה דברי סרמב"ם שם) ולכאורה דבריו ב"ת דבס"ם שם סיתה בעי רב דינא שכא מרב נתן סאמזיק שטרותיו של נר מבו מלן דסמזיק בשטרא פרעתא דפרעתא סוא דסמזיק ונפרעא סא לא לאמזיק וסטרא כאי לא קנה דלמו דעתיה שטרא סו דילמא דעתיה כאי שטרא ס"ל שכי מוריי וכו' לנור ס"ל שלוחיו סוא נרים ס"ל לנור ולנור ס"כ תשמ"ישו בעי דלא שיטרא ולאם כתב סרמב"ם בשיטות דקנה בשטר וכך סקנה שם ס' ס"ל שלוחיו דלא שיטרא ולא שמכר

ג וי"ג דהוא פרין עכס רמסון כו' פיין בתשובת מהרי"ם פ"פ ק"ן : ז
כיר הגר כו' בכ"י ק"הפרים כתב בשם הרמ"ם דפקילו בתשבוכה שלא בשעת
פלוותו כו' וכן הוא בתוספות ערך הפרה וכ"כ פ"פ ק"ב מהלכות זכיה ולפי
מ"ם לעיל סימן ס"ב ס"ב מיכו כן ס"ק ורו"ק : ח אם יש לגר כו' לפון
פשוט אם יש לו מהכנות קרקע מוחזקת כיר ישראל ומת מזוך הקרקע לבעלין
והניח בת"ח אם יש לו שם על מהכוכ'
קרקע מוחזק כו' ופירש דהשתר מוחזק
ביר אחר אבל בתשכון מוכר כיר
אחר וכה כו' מהתר ס"ם ומיין ל"ל רניין
שעקר שעבודו בחיות הגר אם יכול
וסיים בהשכון ויומר דרמ"ה ז"ל
אם יש לו מהכוכ' קרקע מוחזקת כיר
מיסרא"ל וכת"ם פשוט לעיל סימן ס"ב
ס"ל ס"ם וכן מהתם בכתם"ת סוף שתר
ס"ם שמתנו מקור דין זה ס"ם : ם
מהכוכות קרקע כו' ס"ל סימן ס"ב
מפיק ל"ו עד פרוץ ס' דיכי' מהייכים
לכאן : יוד אם בקרים וס"ם
בכ"י נאמן שבוכה מיורשים וכן
מהתם ס"ל בשם ת"ה כניאו ס"י וזה פשוט
שכל מהלוה שבוכות מן פיורשים אם
מהעשרים בשנים כמו כן הוא פהתוך
בשם כו' :
יא וכרמב"ם

יז (סם כרמב"ם) המפצל זמורות הגפן או שריגי אילנות
וכפות תמרים בנכסי הגר אם דעתו לעבור האילן קנה .
ואם דעתו להאכיל העצים לבהמה לא קנה . כיצד היה כורת
מכאן ומכאן חזקתו שנתכוון לעבודת האילן (סם ר"ם) היה
כורת מרוח אחת אינו מתכוון אלא לעצים :

יח (סם) וכן המלקט עצים ואבנים מן השדה אם דעתו
לתקן הארץ קנה ואם דעתו לעצים לא קנה . כיצד לקט
הגם והרק ה"ז בחזקת שנתכוון לתקן הארץ (סם ר"ו) לקט
הגם ולא הרק ה"ז בחזקת שנתכוון לעצים (ופפי' פתר שכיוון לתקן'
לא קנה רבשיכן פיהיו מעפיו מוכיחים) : (סם סם"ו)

יט (סם כרמב"ם) וכן המשוה פני הארץ אם דעתו לתקן
הארץ קנה ואם דעתו להשוות מקום שיעמיד בו גורלא
קנה . כיצד היה לוקח עפר ממקום גבוה ונותנו למקו'הנמוך
ה"ז מתקן הארץ ואם אינו מקפיד על זה אלא משליך העפר
והצרורות בכל מקום בלא הקפדה ה"ז בחזקה שאינו מתכוין
אלא להשוות מקום לרוש בו :

כ (סם) וכן הפותח מים לתוך הארץ אם לתקן הארץ קנה . כיצד עשה מקום שיכנסו בו
המים כלבד הרי זה מתכוון לתקן הארץ (סם ר"ז) עשה שתי פתחי' א' להכנים וא'
להוציא ה"ז מתכוון לצור רגים :

כא (סם ר"ם) הבונה פלטרין גדולים בנכסי הגר ובא א' והעמיר להם דלתות קנה האחרון
שהראשון לא עשה כנוף הארץ כלום והרי הוא כמו שעשה גל אבנים שאינה קונה שהרי
לא הועיל בגרר זה מפני שהוא רחב ביותר ומפולש ואין צורת אותו הבנין מועל עד שיעמיד
דלתות :

כנס (סור סי"ג) (י) וי"ג כר ס"ם פסה הרמ"ן דלתות ולא כעל וכן שכי וכעל קנה וי"ג
(סם כסם הרמ"ם) דכ"ו וכבוכה כעלים וכתכנים שהיו שלו כנון כעלים ותכנים של גר ולא
כיון לזכות בהם רק ע"י כניין כו' אם שכנה ע"י פועלים אבל אם זכה בהם או פסיו שלו תחילה
כו' מיכול לומר אני מפול עני ותכני הרי הפקרו לא פסוק בכלו כה ולכן הקרקע הפקר כמו פסיו'
וכל הקודם זכה . וי"ג (סת"ם סם) כט דתפי' כוכה בשלו פסכי זכה בכל . וכן הרמ"ן לא
קנה בכניין שעל גבי קרקע פיינו כשלא כנה כניין המועיל (כ"י סם ופר"ן וכ"י) אבל אם עשה בניין
פרחוי להעמיד בהמה או תרנגולים או מפפר בקרקע יפודות לבניין וכנה קנה קרקע בבנייניו וים
פולקין (פרמב"ן וברמ"ה) ופ"ל דלה קנה בחפירת כיפורת :

כב (סם כרמב"ן ור"י) ל המפיץ הורע לתוך התלמים לא קנה שבעת שהשלי'הורע לא
השביח כלום ובעת שצמח והשביח אז שבח הבא מאליו הוא ואינו קונה :

כג (סם ר"ם) היתה מחיצה בנכסי הגר ובא זה ועשה מחיצה אחרת על גבה לא קנה אז
ואפי' נבלעה מחיצה תחתונה והרי העליונה קיימת שבעת שבנה לא הועיל ובעת שהועיל
מאליו בא המעשה :

כר (סם) המחזיק בנכסי הגר ובהפקר ואין רעתו לקנות אע"פ שגרר ובנה לא קנה :

כה (סם ר"ג) העורר בנכסי הגר וכסבור שהם של גר אחר הואיל ונתכוון במעשיו אלו לזכות
מההפקר ה"ז קנה :

כו (סם ריו"ר) היה משכון ישראל (ז) ביד הגר וכשמת הגר בא ישראל והחזי'במשכון
זה מוציאין אותו מידו שכיון שמת הגר בטל שעבודו וה"ה אז (ח) אם יש לו לגר
שט"ח (ם) על משכונות קרקע מוחזקת :

כז (סם רס"ו) היה משכון הגר ביד ישראל ובא ישראל אחר והחזיק בו לוקח ממנו הראשון
כנגר מעותיו והאחרון קונה את השאר בר"א כשלא היה המשכון בחצר הראשון אז אבל
אם היה בחצירו חצרו קונה לו שלא מדעתו ואין לזה האחרון כלום .

כנס (כ"ת סער מ"ם כ"י מכ"ם) וס"ק לפקדון של גר שכיד ישראל אז מיכו אם היה דבר דלא ס"ל
לידע לבעל הפקדון אז קנה וס"ל סימן רס"ם . היה הגר פייב לישראל בשטר אז (י) או
בעדים אין שום אדם יכול להפוזק בשטר הקוב (בת"ת סם בשם הפיפור) והפוזק בנכסיו ים לו דין
יורש והכל לפרוש ממנו אז ככה ליפרש מן היורשים :

כט גר שמת ובזבזו ישראל נכסיו והיו בהן עברים גדולים אם קנו עצמם בני חורין קטנים
כל המחזיק בהן זכה :

ל גר שמת ובזבזו ישראל נכסיו ושמעו שעריין לא מת או שיש לו בן או שאשתו מעוברת
כלם חייבים להחזיר החזירו כלם ואחר כך שמעו ששמועה ראשונה אמרת היתה
ובראשונה

מן פיורשים פי' דאיכו נפרע אלא בשבועה כ"כ בד"מ בשם פיפור בשאי ליפגע וכ"ם זה כתב נ"כ פמכר ונם הטור כמשם שם בסוף
סימן ומור"ם שפפ' דבשלמדיכו כאן דיים לו דין יורש לשתר עבייבים : אם קנו עצמם בני חורין דמ"ד שמת גר נפתלק ידן מעליהם
ובזו כעצמן כיון שהם גדולים :

כד דה"ם פשה הרמ"ן דלתות ולא כעל אע"פ כפריפה מוס :
כה רק ע"י כניין ומ"ם כיון דלא קנה שכניין כלא דלתות
לא קנה מתכו כלום : כו אם שכנה ע"י פועלים פירות ואין
דשת הפועלים לקנות לו כלום ומ"מ שכשהרו הפקר' עד שיעמוד
בשני דלתות : כז פיכול
לומר עני ותכני אני כועל לקחת
מי' אע"פ יתכהר זה שהיור'לתוך
קורתו של מכירו ובשאם שלא
הרשו'יכול לומר אע"פ עני ותכני
אני כועל ות"ם כשיאמר הרמ"ן
עני ותכני אני כועל מרי לא פשה
בשני כלום כשעמד'שלדות :
כח ולכן הקרקע הוא הפקר
כו'שהטור בשם הרמ"ם כתב לשני
זה (ום"ל להרמ"ם בשה כוותי')
ול"ל שלכך אם קדם קמח ומכלך
דלתות דכתרא ומוקי דלתות
מדלים קני ואי לא דיכא הכי
דשקיל קמח לבני' וכתרא דלתות
דידיה ואתא כו'הפקר כדמפיקר'
ומתן דמזוי'כתרפא וכה ע"כ"ל :
כט דשפי' כוכה כשלו השני
זכה בכל פירות בקרקע ובבניין
דמאחר שהרמ"ן בכ'כדי לקנות
הקרקע ולא קנה ומ"כ כו' הפקר
והשני זכה בכל כ"כ הת"ם בשם
ר"י מנ"ם והרמב"ם ועיין בד"מ
שהביאו : ל המפיץ זרע
לתוך התלמים כן הוא ל'רמב"ם
ומור"ם כתבו בשנפתו בשם"ה
ע"פ סדר הטור ולפוכו וכמ"ש
שם וכן מניכו הרכב פפתי' ותיר'
כן ע"י סיעפא : לא שכח
הכא מלין הוא ונם ע"י מכילת
פירותיו מיכו קוכהו כמ"ם לפני
זה בסי"ב ס"ם : לב ופפי'
בשלפא מפיצא פתחתוכה ול"ד
לת"ם הטור בא"ם סימן שכ"ה
והמחבר שם בסי' שכ"ה בקרקע
שלא הוקף לדיה וכאן מפיצא
ס"ג וכשלפא פתחתוכה דמהני
בשליוכה דשתי מסוק בשאי
בגר דבשיכן סיכא בשא קרקע
ע"י כיכרת וידוע : לג אם
ים לגר שם ס"ם על מבכוכו'כו' כ"ל
דשם ס"ד דקאם' אלא ס"ם הטור
מבכנות ואכל מתנה פירות כדין
כל מבכנתה : לד אבל אם
היה בקציכו פירום והקציר הוא
מבומר דס"ל כידו וכמ"ם בסימן
רמ"ם וכ"כ הטור כאן ס"ם :
לה מיכו אם הוא דבר דלא
ס"ל לידע כו' כ"כ המרדכי ס"ם
בתי שמת גר בכיתו וכא אחד
והחזיק בו כתב שבאשבעו כו' ואחר
ריב"ח דלא קנה אז ס"ל סימן רס"ם . היה הגר פייב לישראל בשטר לו (י) או
בעדים אין שום אדם יכול להפוזק בשטר הקוב (בת"ת סם בשם הפיפור) והפוזק בנכסיו ים לו דין
יורש והכל לפרוש ממנו אז ככה ליפרש מן היורשים :
לו גר שמת ובזבזו ישראל נכסיו והיו בהן עברים גדולים אם קנו עצמם בני חורין קטנים
כל המחזיק בהן זכה :
לז גר שמת ובזבזו ישראל נכסיו ושמעו שעריין לא מת או שיש לו בן או שאשתו מעוברת
כלם חייבים להחזיר החזירו כלם ואחר כך שמעו ששמועה ראשונה אמרת היתה
ובראשונה

לח ויש לגר דבר אחר

לם וכראשונה מת פ' כשמת שמשוקין כו' כראשונים כבר כ"ם מת הנר : מ וכל המשוך כשכיס קנה כפרישה כתכתי דשיינו דוקא משמשוקין לאחר שכבר שמעו שכיח שמת מיין שם : ט וכראשונה לא קנה שכיס כיון דלא קנה אלא משמת שמת שמע ואם כ"כ כשמת שלין שמושלין אחת כשלקו משוקלן נשקא מכן לנמרי ול"ד לי"ם שכור והמשכר כי"ד ס"ם ס"מ כשמעו שמת שכיו וקרע בגדיו ויש עליו קנת שכשה ואם כ"כ כונד לו שלא מת ושפק מלכילתו ואם כ"כ שורו לומר לו שמת שיש שמת כראשונה שיצא ידי קריעה וכיוצא שכגג כלכילתו דשלכי שהם שכ"ם שכשה קריעה כשמת שיושב ושכג שכילות ומי שפקיעותו מידו :

רעו א רואי' שם לכן זרע כו' לפיכך מדכתיב כפ' נחלות וכן אין לו ואפרכת את נחלתו וכל"ל אין כלא יו"ד כמו שלכן יכמי ודרשי' דמ"ם נכתב כיו"ד לפרש כפ' חיין ואפם בגמרא שום כן ור"ל שלין כגמרא אפילו יורש מיומלי קלניו ואם"נ דבגמרא שאלו ל' חיין עליו כפיי"ן כראם דל"ד קאמרי אלא כוכתן דם"ם נכתב אין כיו"ד לדרשו כאלו נכתב ב עליו חיי"ן וסייעו דחיין זה הוא מל' חיין בגמרא כמ"ם וכל"ל ולא כמו שמשמעתי מפרש' דפיי"ן שמם קאמר ושכוש דאות ות שאם"ע מתאלפין ושו דוקק ונס י"ת מבד"ל ואם אין לו כן וקדיש לכתוב וכן אין לו ללמדינו שתא דאם אין לו אבן קבי ולא שאב וס"ל כאלו כתב לבן אין לו יורשין וו"א דאם בתרי כתי' ואם אין לו בת ובתת' את נאלתו לאחיו דשם שקדי"ם אין לבת ואם"ם דרשינן נ"כ דדוקא שם אין לבת יורש מכוש לד מוי דוקא יתכשו לאחיו וכן מ"ם כתרי ואם אין לו אחים וכו' את נאלתו לאחי אביו ואם אין לו אחים וכתב את נאלתו לאחי אביו דכתיב אל' אחיו ואם לבן אין לו בת ובתת' את נאלתו לאחי אביו דכתיב אל' אחיו ואם כשאין לשם יורש אלא שדה אחוזה שיורשין לבת ואם אין לה בת שדינן בנכסי האב לבני אחיו דכתיב : כ תשוור שיורש לאביו של אח ואם"נ דוקא שלא נאלתו לאחיו ולא לאחי אביו דכתיב אל' אחיו ואם אין לו אחים ובתת' את נאלתו

ד מין כיורסים יורשים כו' וכן מפילו הוא עכשיו ואינו יכול למוכרו מיד למחרים אם הוא תחת יד מחרים אחר ומ"מ כתב הרמ"ה פרק שבועות הדיינים (מחברי"ק שורש קמ"ג אם וכן כיורסי מיירי בכתב ומסר אינו יכול למוכרם כך אינו עשוקות בכלה הוא שלו - וכתב מוהר"ם מיירי בכתב ואינו יכול למוכרם אם הוא תחת יד מחרים ג"כ רלפס פרק שבועות הדיינים) ויכול ליתנם בע"כ ל"ר ה"ר ישראל הסירנו אם הוא תחת יד מחרים ג"י לסוניפס מיירי אם הוא תחת יד מחרים אבל אם תחת ידו יכול ליתנו למחרי' לפלגן למי שירצו ודו"ק

רעז ו אף על פי שיכול רלפס פרק שבועות - כתב הגהמ"ל ס"ק י"ג אפילו נולד הנפל כולו כ"ל דאפילו אחר בן כמותו הנפקא מו אחר זמן הוא עכור לכתלה ורלפס כתבו' מחרית יוסף וכ"כ הגה"מ ורש"י לפרוע פרק המקבל דף ס"ח ע"ין סם :

ז מין

ו כל הקרובים בעבירה יורשין ככשרים כיצד היה לו אח או בן ממזר ה"ז יורש ככשר וכן שאר כל היורשים ח אבל בן משפחה או כותית אינו בן לרבר מהרברים ואינו יורש כלל . (זש"ל ס"ס רע"ס) :

פנס (הכ"מ פוף בב"י) (י) מין כיורסים יורשים ככרים סמין כפס מתם ט או טומטום כפלמת פלוגתא פלוגתא ממון (מהרש"ל פורם קמ"ג ומפר"ח פרפור פ"ימין ס"ם) (זש"ל ס"ס ל"ו ס"ס ופ"ו פ"ו סל"ס) :

רעז הבכור נוטל פי שנים ואיזה הוא בכור לנחלה ופפך בכור וכו' ט עשרים :

א (ל' רמב"ם רפ"ב מנחלות) הבכור ב נוטל פי שנים בנכסי אביו ג כיצר הניח ה' בנים ואחר מהם בכור : הבכור נוטל שליש הממון וכל אחר מהר' פשוטים נוטל שתות . הניח ו' בנים הרי האח הבכור נוטל חמישית וכל א' מהח' פשוטים נוטל עשירית וכן על דרך החלוק זאת חולקים לעולם :

ב (כפול לפיל פי"ו קע"ו ס"ב) אלו שני חלקים ג נוטל אותם כאחר כמצר אחר :

ג בפור ד שנולר אחר מיתת אביו ה אינו נוטל פי שנים ו ואם יצאה פרחתו בחיי אביו אע"פ שלא יצא כל ראשו לאויר העולם אלא לאח' מיתת אביו ה"ז נוטל פי שנים (י"ל רלפס נולר : כפסוק נוסף אינו נוטל פי שנים) (כ"י כפס תו' ורפב"ר) :

ד בכור ז שנולר טומטום ואחר כך נקרע ונמצא זכר אינו נוטל פי שנים ח וכן (כן פשוט שנקרע ונמצא זכר) אינו מטעט בחלק בכורה - שנאמר ויולרו לו בנים עד שיהיה בן משעת לירה כיצר אינו מטעט בחלק בכורה הרי שיהיה לו בן בכור ושני פשוטים וזה הטומטום שנקרע ונמצא זכר הבכור נוטל רביע הממון ט ובאלו אין עמו אלא ב' פשוטים כלבר והב' רביעית הנשארים חולקים אותו ב' הפשוטים עם הנקרע ועם הבכור בשוה :

ה (פס נרמב"ם דין ח') יא קטן בן יום אחר מטעט בחלק בכורה . יב אבל לא העובר וכן שנולר אחר מיתת אביו אינו מטעט בחלק בכורה :

ו (פס דין י') הבא אחר נפלים יג (ל) אע"פ שיצא ראש הנפל כשהוא חי הבא אחריו בכור לנחלה - וכן בן ט' שיצא ראשו מת הבא אחריו בכור לנחל' שזה שנאמר ראשי' אונו הוא שלא נולר לו קורם לזה (ילר) שיצא חי לאויר העולם לפיכך בן תשע שהוציא רוב ראשו חי הבא אחריו אינו בכור :

ז (פס דין י"ל) יצא רופן והבא אחריו שניהם אינם בכורים הראשון לפי שלא נולר ונאמר וילרו לו בנים יד והשני שהרי קרמו אחר :

ח בכור

בנפי מבין לי' מלקי' ונוטל בכורה ב' מלקים דמיינו פפלימי ופפשוטי' כל א' מהר מלק דפוא מתות מכל המתון וק"ל : ג נוטל לותם כאחר כו' וכ"כ בשור ופתאבר בפי' ק"ר ס"ב ופס כתב בשור ומור"ם פביאו דוקא פס דמיינו דוקא פתי מלקים פויים ולא פיש לפפוש פרא כמיצר מלו בפתרות ס"ם : ד פנולר מהר מיתת מבין כו' ל' בשור כנון מתת ופניש מפתו מפוכרת וילרה תלומי' מו פתים לו פתי בפי' ותת וכן מפוכרת : ה מינו נוטל פי שנים דיבור כתיב בפינן מיבורנו בפיין : ו ופס יצא פרתתו בשור כתוב רוב פרתתו דרובו בכולו ומתפב על ידו בהלו יצ' רמב"ם ופוי כילוד כולו ומע"פי דפדיין יצ"ל בפרתת בכרם נמורב מ"מ כיון דפוא כילוד ס"ל נ"ב בהלו בבירו : ז בפפוש נוסף בו' דמו לא פוא בר בכרם ולפ"ו נ"ל דמ"ם דבינא פרתת פוי כילוד ופוא מבנמרא לא מיירי פינא פרתתו בפפ' פתים נוסף ותת ואחר מותו כולד דא"כ לא מתפב בכור אלא מיירי פינ' רוב פרתתו ואו פתים ברי' ואו' לאחורין ואלא ותת ואח"כ כולו כולו א"כ לא' ל' פרתתו בפתים ואח' תולו כולד כולו ופ"ר : ח פנולר טומטום כו' נלאר מדכתיב וכיה בבן בכורות פתים דוייה דפיינו מפפת לידה אבל מדכתיב וילדו לו בני' פינו נלאר זה דפא בפינן לה לאיני מחפב בחלק בכור' וכמו פתפיק פתפכר ופ"ר : ט ס"ג וכן בן בפוש פנקרע ונמצא זכר פינו מחפב וכן בו' פרמב"ם פבפתיק פתפכר זה פתמו וכן כתב בשור בפי' זה בפ"ג : י וכלו פינו פתו אלא פני פתתים כו' מיין בשור פפ"ג דפימן זה דפפ מבואר זה יותר ועוד פפ ו"ל וכן בן בכולד לאחר מיתת אחר פינו מחפב בחלק בכורה כו' ומתברפו פפ"ד פתפורש בטומטום ונמצא זכר דאיני מחפב בחלק בכורה ובוא מ"ם פתתכר בפ"ם פאחר זה וק"ל : יא קטן בן יום ל' מחפב כו' ר"ל אף דלא פיש מי אלא יום ל' ותת מ"ם ל"ל לפינן בכורה כגון מי מדיין ואם יש אתו עוד בפוש וכבור בולבין בפזכון לד' מלקים ובונל בבכור ב' מלקים ומ"ינך ב' מלקים נוטל בפוש מלק ל' וחלק אל זה בקטן אחת בולבין בבכור ובפוש יאד ולא אתריכן דאין בולבין בבכנים אלא לג' מלקים ויטול בבכור ב' מלקים ויטול בבכור דיינינו בכורתו בראשם כגון לא פיש בקטן אתו בפוש ואח"כ יפלקו אב' מלקים לג' מלקים ויטלו בבכור ובפוש כל ל' מלק וחלק זה אחת יטלו יאד פיין בשור :

יא אבל לא בפובר דוילדו בנים כתיב בפולדו לו בקיין : יג אף"פ פיצא ראש בנפל בפוש מי כו' בנתרפ פי' רש"י דאם יש בקרבה תולתים ופל' פוציא ראשו אתיני אתו וקדמו אבני ויצא אף"פ כולו יצא רוב פרתתו מחפב כילוד כולו כצ"ל וכ"ם וז פיצא כל ראשו פ"מ כיצ"ל פרתת אל בן קיימא אבל זה שפוא נפל לא מחפב ובכבר ור' אלו כתיב אי אתני אתון אלו אל אתיתו מחפב בנפל ואפי' זה אפילו כולו בנפל כילוד אח"כ ואתו אחר בכור לנחלה ואינו בכור לנחלה ואח"כ יצא ראשו כל ל' ס"ם ואפי' אחר זמן

טו ס"ס לו בנים כשהיה כותי רבות' קחל"ן דאפי' נולדו לו בכניס כשהיה כותי דהוה הזריעה והלידה שניהן בגלות בקדושה אפ"ה הבכור' שבורגו ונולדו לפריו ביהדות אין בכור' ומת"ס כר"ס רע"ה דאפי' נולד ביהדות בשבורג במיני לחו בגלות בקדושה אינו בן יהושפ כ"ם דלא ס"ל דין בכור ע"ם : טז אין לו בכור לנחלה הטעם דבכני' שהיה לו כשהיה כותי אית לפי יהום אפריו דבכ"ש בלאדן בן בלאדן מפ"כ כיפרא הנולד לו בן מפקפה וכותית וכמ"ש בפ"ם שלפני זה : יז שבטוף בבטוחים ו"ל ס"ם כלומר אפי' שעשה בבטוחים *

ח (פס ר"ם) בכור לנחלה הוא הנולד לאב ראשון שנא' כי הוא ראשי' אונו ואין משניחין על האם אפי' ילדה כמה בנים הואיל וזה ראשון לאביו יורש פי שנים :

ט (פס דין י"ב) פו היו לו בנים כשהיה כותי ונתגייר פז אין לו בכור לנחל' אבל ישראל שהיה לו בן מהשפחה או מהכותית הואיל ואינו קרוי בנו הבא לו אחריו מהישראלית בכור לנחלה ונוטל פי שנים :

יוד (פס דין י"ג) היה הבכור ממזר נוטל פי שנים שנאמר כי את הבכור בן השנואה יכיר זו ששנואה בנשואי' ואצ"ל אם היה בן גרושה או בן חלוצה :

יא (פס דין י"ו) יח מי שנסתפק לנו אם הוא בכור או פשוט יט כגון שנתערב עם אחר אינו נוטל פי שנים וכיצר עושין אם הוכרו ולבסוף נתערבו כותבים הרשאה זה לזה כ ונוטלים חלק בכורה ואם לא הוכרו כגון שילדו כמחבואה אחת כא אין נוטלים חלק בכורה :

יב (סור סי"ר) ספק בן ט' לראשון או בן ז' לאחרון כב הילוכ יורם לפקד מהן וכבר לפרש הילוכ נוטל חלק בכורה לפילו בכרשה מן הספק :

יג (פס כרמב"ם רי"ר) יג שלשה נאמנים על הבכור חיה אמו ואביו חיה מיר שאם אמרה זה יצא ראשון נאמנת אמו כג כל שבעת ימי הלידה נאמנת לומר זהו הבכור אביו לעולם אפי' אמר האב כד על פי שלא הוחז' בנו כלל בני הוא ובכורי הוא נאמן וכן אם אמר על המוחז' לנו שהוא בכורו אינו בכור נאמן :

יד (סור סי"ז נפס רמב"ן ונ"י פ"י ס"ג) מיכו אם אמר פשט פשת על לפקד שהוא בכור לא יכול לומר לפ"כ על לפר שהוא בכור :

טו שמעו ערים שאמר פלוני בני בכורי הוא נוטל פי שנים פלוני בני בכור הוא אינו נוטל פי שנים שמא בכור לאמו הוא דקאמר ואם אמר רבים שמוכיחים שנתכוון לומר שהוא בכור לאב נוטל פי שנים כגון שאמר פלוני בני בכור הוא ורוקו מרפא חולי העיני' דגמירי דרוק' של בכור לאב מרפא ולא של בכור לאם (ופ"ם פס חת הבכור ומכיר עליו בספרו הוי על בני בכורי) (תשרי"ק פורס קמ"ם) :

טז האב שנשתתק בורקין אותו כה כדרך שבורקין לגיטין אם רמז או כתב שזה בנו בכורו נוטל פי שנים :

יז מי שהיו לו שני בנים בכור ופשוטו ומתו שניהם בחייו והניחו בנים הבכור' הניח את והפשו' הניח בן הרי בן הפשוט יורש בנכסי הזקן שליש שהוא חלק אביו ובת הבכור כו יורש' שני שלישים שהוא חלק אביה :

רעח אין הבכור נוטל פי שנים לא בטלוה ולא בשבח ואם מכר חלק בכורה בו' סעיפים :

א (ג) אין הבכור נוטל פי שנים אלא בנכסי האב ג אבל לא בנכסי האם אפילו אם הוא בכור לאב ולאם חולקים בנכסיה הוא והפשוט בשוה :

ב (סור ס"כ נפס תשו' הרמ"ם) מי שמת והניח בנים ואלמנה ומתה האלמנ' קודם שנשבעה על כתובתה כל הנכסים בחזקת היורשים ונוטל בהם הבכור פי שנים :

ג (ל' הרמ"ם פ"ג מנחלות) אין הבכור נוטל פי שנים ג בנכסים הראויים לבא לאחר מיתת אביו אלא בנכסים המחזקים ראביו שבאו לרשותו שנאמר בכל אשר ימצא לו כיצד אחד ממורישי אביו שמת לאחר מיתת אביו הבכור והפשוט יורשים כאחד (ד) וכן אם היתה לאביו ג מלוה יורשים אותם כאחד :

ד (פס דין ג') הניח להם פרה ד מושכרת או מוחכרת או שהיתה הבכור ו נוטל בה ובולדה פי שנים : ה דועה באפר וילדה הגה

רעח ג אין הבכור - עיין בתשוב' ן"ל ס"ג סי' ס"ג רף ע"ו ובתשו' תשר"ם ן' סמן סי' קמ"ט : ד וכן פס סיהם לפניו מלום כו' אי היתם לו ספיכם ועיין בתשו' רשר"ם סימן ס"ג נאורך ועיין בתשו' מני"ם ס"ב סי' רפ"ד ובפ"ם : ג פלוג

ה אבל לא בנכסי האם . ילפינן לה בגמרא חדבתיב כי לו משפט הבכורה דמשמע הבכורה לגיט ולא לחלק : ו בנכסים הראויים לבא לאחר מיתת אביו כגון שהבכור בתוך בית אביו כו' ופ"ג דכבר בתבאר בסי' מן רפ"ו ובטו' וכדברי המאסר דאפ"ה שמת הבכור בחיי אביו בכי' הבכור מחזקים בחזקת הבכור ליטול כ' פלגים שהרי הרעה שהיה לאביו בחייו הוי כאלו הבכור בחיי אביו ומת והבכור חי ויורש את האחין מכח אביו אבל אם מת הבכור ולא היה לו בן ובתו חיה לאביו לא היה לו כלום אלא הרעה שהיה לאביו בחייו ומת הבכור ובניו חיים לאביו הרי הם יורשים אותה כאחד : ז מלוה יורשים אותם כאחד ח מושכרת או מוחכרת דאפ"ה שמת הבכור בחיי אביו ובכתוב ריש ס"ו מור וכתבו המאסר ול"ל דאפ"ה שהוא בחזקת הבכור ליטול פי שנים : ט מוכר או מוקדשת דאפי' בחזקת פלגים אם מכרו או הקדישו ומת ול"ל פי' ס"ך : י רועה באפר וילדה פי' בהקשה מקום תרעה עוב ובתשובה שם ונם ילדה דאיכא תרי חיי שבתי' אם נה אם ו' מסיק ובתב בועל בה וכולד פי שנים : יא בועל בה וכולדה פי' ל"ת בה וסיינו בשכח שבתשובה דאין כאן הכר שקדם דברי נוף שפרש פיה אלו כיל

ג אלא מעלה עומתו מפנכת כו' עיין בתוס' רבינו פרץ ורו"ק ומ"ש מפסוק' יכול לומר מן לי אלא קרקע נמי הכתוב מפיל כו מוכח מהש"ס מכנזל קמח ומ' מחקבל ופוסקים וכן פ"ת ליהוי מ' הנזל קמח דף ל"ה ע"ב ר"ה ככור ופסוק ס"ם וכן כוונת הרמב"ם ומחבר להלן וכן הנזכר יותר בס"ב ורלא כמה ס"ם ס"ק י' ואולי כוונת הש"ע כפנכנו מתרגם בכך אבל פסק נמוכו לא ידעתי כן כיון דמרכב הרמב"ם ומחבר בפכוונו לכן הש"ך ליתן להם קרקע עיין בתשו' מבני ס"ב סי' רפ"ו: ד הרי זה פסק - עיין בתשו' רמב"ם מיתן שם ס"ם ועיין בתשו' מהר"ם מינץ סי' ס"ו: ה נד"ם נחלות - כין על ישראל או על עכו"ם כ"כ רמב"ם: ו אבל במשכון - לפי"ם פליגי פסר:

ז לפילו מפכנו בפעת פלוגתו - לפ"ם פפעת פלוגתו מינו קונה משכון מ"מ כיון דקונה משכון לא"ם ופין פם הפנה רלפון לפ"ם כל' רפב"ם ומרכבי ומביאה כ"י וגם ל"הפ"ם ע' כ"ם כוס כן וכנר פירפו פתוספות פם פמיעולותר כיון דקנה משכון אלא פעת פלוגתו פכ"ל פ

כא כתורת דלא מסלקי פ"ר כשמלוה לו קרקע לזמן למלותו כ"ג

סכים וכתוך זמן זה יכול המלוה פירות הקרקע בכריתת מסחוב כל שנה דכר מועט לפי תנאם וים מקומות שנהגו דמלי הלוה לכה אפי' תוך זמנו שקבעו כיכיסם ליתן למלוה מעותיו ונוקלקו מהמשכון דהו משם מ"ו מלוי כידו דמלוה אכל מי לא מלי מסלקו כתוך זמנו משכ כקנוי כידו וכשתני זמנו ומסלקו ס"ל כאלו סזר ומכרו לו ועיין ב"ד סי' קע"ב סם מכוארי' דיכי משכנתא : כב והוה דלא מטא זימנא כו' דאלו מטא זימנא ס"ל מאותו שעה ואילך כפדוי ומטולק ממנו : כג ומקרי נ"כ מוסק לנכי לוה כו' פי' ל"מ כשכבר סגיע זמן בקיי המלוה אפי' לא כניע זמנו בקיי המלוה וכבר המלוה נוטל כו כ' שלקים מ"מ נכי יורשי אלו' מקרי מוסק כשמור לסם וכ"כ מור"ם פוד כסי' וס סם"י דומה לזה ז"ל היו לו קרקעות משועבדים לאחרים מיקרי מוסק ועיין בטור שכתב פוד דעת ברא"ש כזה דכתב אלמו מנופש דמשכנתא קאמר ע"ם ולא ידעתי למה השמיטו המחבר ומור"ם ז"ל : כד סים לכבור חלק בכורה קודם חלוקה ואע"נ דמתנה קרייה רחמנא כדכתיב לתת לו פי שנים והמתנה עד דמפי' ליה לא הוי מתנה ומס"נ יכול לסלק מתנה ולא לפרוע לכ"ם כמ"ש בטור והמחבר כשמוך ס"י סייכו שהם נילה דעתו שלא ניחא ליה כזה לא זכה כו כש"כ אכל זה שחברו ונילה דעתו שניחא לו בחלק בכורתו זכה כו ויכול לחברו ופע"ר : כה ויתר בכל הנכסים דאחרינן מדחקל לו כזה שלא ליטול ממנו פי שנים משל נ"כ כאילך וזהו חלק שניה בחלק בכורה קודם חלוק דהל"ל לא היה כאן נ"ל דעת שויתר כמה שנטל מתחלה בשעה שפרע לא היה לו אז חלק בבכורה וס"ל כתב המחבר תיכת לסיכך : כו ובגרוס ומלקו בשוה פי' ולא אחרינן מדלא עבה מחלה בשעה שחלק בשוה אחר שנגרוס שוי כמילא שם אחיו אחר כלא מחלה וזהו ויתור גם לשאר נכסים דכיון דעדיין לא נשתנו שנכנים מכני המחלה דשעה קודם בגרוס לשוה דשעה לאחר בגירם אכל שם אחר שדרך אותם שנכנים שלקו בשוה כלא מחלה כיון דנשתנו מנכנים ליין ס"ל כמוחה בשנכנים ושולק שמחם בשוה בותים כלא מחלה אלא מכני לים מחלת שנכנים : כז ולא לפרוע פי שנים רשאי כתב כתבתי שעשה כן ס"ם מפוס דמתנה קרי' רחמנא ופד דמפי ליה לא הוי מחלה כ"כ מחלק פשיעתו דחיכו יכול לסלק כל' אינו רוצה או אי אפשי אלא כלשון שפקר נמור : כח וס"ם שאר פירות קטנים שפ"ר שכתבתי פוד כ"מ כשם ר"ת והוא שאם יש לכבור פוב שבייב הוא כשלמו ולא מחמ' אכיו כשמחלק עלמו מחלק שכבור או אינו נפרע מפוב מפקיו וע"ש : כט שאם רוצה לפוור כו' ז"ל הטור והרמב"ם כתב דאפי' כשלק פשיעות אי אתר אינו רוצה בירוצה ולא אפרע פוכיתו אין כופין אותו אלא לעכין קורם קאתר דאלו בשלק פשיעות אי אתר לא יריכנ ולא פרעה וכי פרע אפיו כזוזא (דאלו פרעו לע"ה בקרקע שכניה לאן מכיכון תו לא אתי למיפדר על כשל פוב לשלקו דזוזא כזו שאתר כלוה כשלמו לכ"ם אינו שדרה כמ"ם כפי' ק"נ ופע"ר) שדר ואתר שה לי מכתי ואפרע לכו זוזי אלי שדר ניה. דכי מיית אכוה זכה בשלק פשיעות וכי אתר לא פרעה לא זכיכה כוה ולא אפקר אכל כשלק בכורתו אלא כיה דמתנה קרי' רחמנא ובמתנה כיון דאתר אי אפשי כה דכריו קיימין כיליכך אכי לומר כשל לא אתי שדר ניה כשל"ל ובכה מהמחבר נראה דמ"ם ו"ל אשם רוצה לפוור אינו יכול כוה סוף דכרי שראש"ד דאתר שאתר אינו רוצה ליטול אלא בבורה ופרעו אתרינן יכול לפוור כו' ולא כניה אחלת דכרי שראש"ד דגם בפשיעות יכול לשלק נפשו ולומר אינו רוצה בירוצת הפשיעות ולא אפרע הפוב משום דמשתבר להמחבר כוה דשלק בפשיעות אינו יכול לשלק הכאן במקום שאם שלק אינו נכנס לרי' אלו שכ"כ הטור בשמו וזוה שכתב המחבר כאן ודו"ק :

ל ודרך אחלק ליקח כו' ושם כ"י סייס בשאתה דכוי מלכתא כאחלק דמי אכוה אלי נכנס אנשים אפי' כדבר מועט וכו' עד אכל כמקום שנהגו שאין אחלק מוכר קרקע אאם אלא שהוא מוכיר הקרקע לג' או ד' שנים עד שיפרעוהו אם את בשל השדה כתוך ז'.

רעט ג שנים שכור נוטל פי שנים שכ"ל וזה שאתר אור"ם אכל כמקום שאין דרך כן ודו"ק :

אע"פ שהודם כתשנים שאינם מוחזקים כו' לפי' רע"ז סי' כ"ב כתב הטור והמחבר דדין זה לעניין שכור שאף על פי שניהו מוחזק כלל בשנו אחתיכתו אחורה לומר שהוא שנו וכאן כתב דדין לעניין שכור ופע"ר אם כתבתי דלא כלמר אקרא דיכיר אלא כשהוא מוחזק כו שהוא נראה שלא אחר עליו שהוא שכורו ואף שנשטל אחלת אי שהוא נדול אחנו ויש כחזקת שכורו, אכל בשלא ניכו מוחזקים כו שהוא שנו לא כלמד מהקרא שנאחלן לומר שהוא שנו' שנו אלא שהמחבר לשמיעין לומר כן וכיון שהמחבר לומר כן ניש נראה לומר

דאוכא למימר דנשני שכור לא נשיכן רק אהוא מוחזק ברכר ופרי הוא מוחזק נשהשכנות דכותי הוי כמשכנתא נאחרי דמשלקי דאין שכור כוחל אף על נב דמוחזק נם שפי מ"ם כיון דלא קני ליה אינו נוחל משכנתא דכותי נמי אם משלק ליה כשירצה לפרות לאון מפרי"ח שכ"ל הרי כדברי מהרי"ק בש"ב ס"ל והכנות שאר"י לא מ"ל כהרא"ש ושור שכתבתי בשחוך אחל לפי מ"ם בשחוך נשהם דאפילו נחשכנתא נאחרי דמשלקי ניכא רקשקיל מנוהא דאחרא שכור כוחל אחל' ע"ם אחשכון אל כותי (נם נכני אחנת ס"ם נוהא. יש אחוה לאחלק על דברי אחרוכי וכה"ם ב"י סי' רכ"ב ושאר"ם שם ס"כ) וע"ע מיהו שם שקבל על היכול האפרעות דכתב הרא"ש פ' כ"ם דאיכא על עליו כראם דנם אחרי"ק חוה"ר אחקרי אוחזק וע"ש אפוסיף כשאם אחשכון אל כותי דאפילו כשאם אחשכון אם שאחלן לו אם שאחשכון אל לא עיין כאחנוב דברי ריבות סימן ע"ח ושע"ח :

רעט ג אפוחר זה בני כו' עיין בחמי"ם פ"ג כשלות שכיות סימן נ' ושקי"ר ע"נ וע"ב סי' ע"ז ועיין כאחנו' הכל"ם סי' ר"ם ס"ם ס"ו :

ב ואפ"ם

רעט דין האומר זה בני או אחי או עברי וחוזר ואומר אינו כן ו' סעיפים :

א (ג' רחמ"ם רפ"ו מנשלות) (ג) האומר זה בני וזה אחי או זה אחי אבי או שאר היורשים אותו ג אע"פ שהורה באנשים שאינם מוחזקים שהם קרוביו ה"ז נאמן ויירשנו בין שאם' כשהוא בריא בין שאמר כשהוא ש"מ אפילו נשתתק וכתב בכתב ידו שזה יורשו בורקין אותו כרך שבורקין לגיטין :

הגה

לומר דסיינו דוקא כמי שלא היו מכירין אותו אם בנו הוא או לא כגון שנולד אחר שיצא בפנינו והיה מרפיק אותו בתכלית הריפוק אין סברא לומר שיהא נאמן אמר אביו שהוא בנו ומיהו י"ל דלא מן הסברא לסוד לחדו כן אלא ס"ל לחכמים דקרא דיבר שהוא ככור בכל עניני תפילו מיהו ידוע שהוא בנו כלל ג"כ אין לפלוג * ועיין ב"י בשם שכתב בשם שתמיהנו התורא לאב לסכיר את שהוא מוסוק בבנו לומר אליו בכורו אפשר דכוונתו נמי לומר כמ"ש רשב"ם דמקרא דיבר לא שלמד אלא נמי שהוא בנו לומר אליו שהוא ככור אבל בהתת אם לו אין מוסוקין בו בבנו כלל נאמן לומר שהוא בנו וכ"ל : כ אפילו בכסים סיפלו כו' ל' סטור בין בכסים סיפלו לו בכסות נוסם והרבותא הוא דאף ע"ג דאיכא בו תרתי לריעות שהוא דבוה דבר שלא כח בעולם ויל"ל דאף אדם מקנה דבר שלא בא לעולם ואפשר דבשפח שהוא נוסם לאו בר הקנאה הוא אפי' בבדיקה וברמיוה דבר הוא כמשמע הת אפילו בכי בבולמה זו שהודה שהוא בנו אף יורשו מסיום ממילא : נ אינו אפי' כו' אינו נאמן דאף בנו מנינו שהאמנתו התורה כמאי דכתיב יכיר וכ"ל אבל על אפיו ואחר קרובין לא מצינו שהאמינו ואינו נאמן נמי דאי בפי הוא יכיר בכסיו לאף' דמינו זה הוא כמינו בתקים תוקה : ד אע"פ שאינו נאמן לפנין יחוס כדין יחוס כו' מ"מ בשלא יכחיש בנו שיהא בנו בכור לענין פי שנים וכ"ל דלא כרוסו ונם יכול להפקיעו מהן

כ אע"פ שהוא מפחסו כו' עיין בשו"ת מ"ק ו' סי' ובהגה שנם סרמב"ם והסחבר מורי' כוה והם פסיימו וכתבו בפשוט שהוא לי כפשוט בעני וקרו לו לכל ברכיו ובקשהו שנק' ממנו עכ"ל ובפ"ג נפ"ק נוה ע"ש :

ג מי

כנס ◦(סור סי"ס) ונאמן על כל הכסים כין שלו סביו לו כשפה : שאומר כך

ב ◦(סור סנ"ר כשם הרמב"ם שם) היינו מוחזקין בזה שהו' אחיו או בן דודו ואמר ג אינו אחי ואינו בן דודי אינו נאמן אבל נאמן[ה] על מי שהוחז' שהו' בנו לומ' אינו בני ולא ירשנו ואפי' היו לבן בנים ד אע"פ שאינו נאמן עליו לומר אינו בני לענין יחוס ואין מחזיקין אותו ממזר על פיו נאמן הו' לעניין ירושה ולא יירשנו :

כנס ◦(סמ"ח שם) ואם מת הבן ואמר על בני בניו מין שלו בני בני כי לא סיה לבייהן בני מינו נאמן אף על פירושה ה מאחר שמין בנו קיים :

ג ◦(שם נרמב"ם דין נ') האומר זה בני ו וחזר ואמר עברי הוא אינו נאמן אמר עברי וחזר ואמר בני ז (כ) אע"פ שהוא משמשו כעבר נאמן שזה שאמר עברי לומר שהוא לי כעבר ח ואם היו קוראים עבר בן אמה ויוצא ברבים אלו שאין אומרים אותם בייחור אלא לעבדים אינו נאמן :

ד ט היה עובר על בית המכס ואמר בני הוא זה וחזר אח"כ ואמר עברי הוא נאמן שלא אמר בני אלא י להבריח מהמכס אבל אם אמר בבית המכס עברי הוא וחזר ואמר בני הוא יא אינו נאמן וה"ה דלא אתחזק אמיה בבת ישראל ◦ (סור ס"ם כשם הרמ"ם) יב אבל אתחזק אמיה בבת ישראל לאו כל כמיניה לומר עברי הוא :

ה ◦(שם נרמב"ם דין ס') יג העברים והשפחות אין קוראים להם אבא פלוני ואימא פלוני יד שלא יבא מהרהר תקלה ונמצא זה הבן נפנם לפיכך אם היו העבדים והשפחות חשובים ביותר ויש להם קול וכל הקהל מכירים אותם ואת בניו ועברי ארוניה' כגון עברי הנשיא הרי אלו מותר לקרות להם אבא ואימא :

ו מי

כסיין ולומר יסיה כל ככסי לפלוני : ס מאחר שמין בנו קיים ומין נאמן לפסול סבני בניס שלא מכח פסולתו לבנו שהתמינו עליו התורה וכ"ל : ו וקור ואחר עבדי כו' ז"ל סטור מינו נאמן כתם שאחר עבדי שהם סיה עבדו לא סיה קורהו מתחלה בנו אפי' מינו משמשו שלא בכנו ומפיק טטור דסיינו דוקא לאחר כדי דבור אבל אם אחר בני ובתוך כדי דבור אחר עבדי נאמן דבכל התורה תוך כדי דבור כדבור דמי מון תלבנין נירושין וע"ג וקדושין ומנדף ופפ"ר שם כתבתי דאפי' בתוך כדי דבור ובפחוך כפברו על בית המכס שנאמן לומר שהוא עבדו סיינו דוקא שהוא לומר שהוא בנו וכולה לו מהשפחה ואפי' הוא עבד דאל"כ כל שהינו בנו מינו נאמן עליו לפשלו בעבד וכ"ל דלא התמינתו התורה שלא בנכנו : ז אע"פ שהוא משמשו בעבד כו' כן הוא ג"כ ל' הרמב"ם ור"ל אפי' משמשו בעבד וכ"ל ודאי עבדו הוא ולא בנו אבל בנוסחאות טטור מינו כן אלא ז"ל אחר עבדי ובור ואחר בני נאמן דתם שקראו עבדו ר"ל משמשו בעבד ונאמן אפילו מינו משמשו משמש על עבד אב"ל ובראם שנם הרמב"ם והמאכר מודים בזה ומה שסיימתי וכתבתי בשאהו שהוא לי בעבד בשהוא לי בעבדו וקרוב לבל נרכיו ובקשהו שנקש ממנו : ח ואם סיה קורין לו עבד בן אחם ל' הרמב"ם אינו בן אלא עבדי בן אחם ווו וכן הוא ל' טטור ושם כתוב נ"כ ז"ל אבל אם אחר עבדי כו' ולא כתב שם סיו קורין : ט סיה סובר על בית המכס ואומר בני הוא וחזר ואחר עבדי הוא נאמן כו' אע"פ שלא אמינו (אפילו לר' יוחנ) שהתמינתו התורה שלא בנו אלא מדכתיב יכיר לומר על מי שהוחזק שהוא בנו לומר שאינו בנו אי לומר על בנו קטן שהוא ככור וכניו הגדולים בשעה תחילת התורים אבל אחרים דשלמא אם אמינו שיהא נאמן לומר עליו שהוא עבד אי ממור וזה שעבר על בית המכס וחזר אחם אחר אחר אומר אינו בני הוא אלא עבד ה"ל כאלו אחר אחרים דשלמא שהוא עבד וכ"ל דדוקא כשיש לאחים חזקת כשרות אבל כל כתיביה לגוליה מבשרותו ולומר עליו שהוא עבד או ממור משא"כ וה דמיירי שלא היה לו חזקת כשרות ואף שנתנדל בכיתו מ"מ כל שאינו ידוע אם הוא בנו אי עבדו נאמן לומר עליו שאינו בנו אלא עבדו ואע"פ שוד מוה בשמוך : יו לבברים שהמכס שהשבדים היו נוהגים ליתן מכס ולא שהבניס : יז אינו נאמן אע"ג דאם לא שבר בבית המכס סיה נשבע שלפני זה שבא לאחר בכית המכס שהוא עבדו שהוא נרישות לו שלריך ליתן אחנו מכס : יח אבל אי אתחזק אחים בבת ישראל כו' ז"ל סטור בשם הרמ"ם בבי אינשי' דאמנה שבריו וה שאחר בני הוא ואחר עבדי הוא דאיכא למימר דאולד אחר עבדי אתחזק אחים בבת ישראל ולא אחר בני אתחזק אחים בבת ישראל אבל אי אתחזק אחים בבת ישראל ולא אחר עבדי אתחזק אחים בבת ישראל אלא אחר בני אתחזק אחים בבת ישראל ואפילו אחר עבדי אתחזק אחים בבת ישראל וא

מו והוליד ממנה כן ◦ כתב הרשב"ם פ' תר"ו דב"ב מקלקל עם פנויה והוליכה מכיתו ומת ב' בקבורה ומתר על בנה שהוא כבן וכסף דבמתן בלא כתיבה ולפי שומר דעתו וכתב הרמ"ה כלל פ"ו סי' ב' דדוקא בבא"ג שכיתה מסרתת לו ורגילה עמו לכך שדינו כתר דדיים ע"ל ד"ה כ' הכיתם פ"ם מו אם ת"ח הוא ומשוחררת היא אמן ◦ אם ת"ח הוא או אדם כשר שהוא בדוק ברקדוקי מצות ה"ז יירשנו ואע"פ אינו נושא בת ישראל עד שיביא ראייה שנשתחררה אמו ואח"כ ילדה שהרי הוחזקה שפחה בפנינו ואם משאר הדיוטו' הוא ואצ"ל אם היה מהמפקירין עצמם לכך ה"ז בחזקת עבד לכל דבר ואחיו מאביו מוכרי' אותו ואם אין לאבין בן חוץ ממנו אשת אביו מתייבמ' כנ"ל ◦ (סור סס ד"ל כן) ויש מומרים י דקולמת ולא מתייבמת ועיין כה"ע פ' קנ"ו ו"ל י"ם דלעניין ממון מחוסרי מקבירו עליו ברמ"ה (ד) וכן כ"ל :

רפ אמר אחד זה אחינו או שבא אח ואמר אני אחיך ובו"ב פעיפים :

א ◦ (ג' רמב"ם פ"ב מהלכות ד"ז) ו כל היורשים יורשין בחזקתן כיצד עדים שהעידו שזה מוחזק לנו שהוא בנו של פלוני או אחיו אע"פ שאינם עידי ייחוס ולא ידעו אמיתת הייחוסים הרי אלו יורשים בערות זו :

ב ◦ (סה רין מ') יעקב שמת והניח ראובן ושמעון ולא הוחז' לו בן אלא שניהם תפס ראובן לוי מהשוק ואמר גם זה אחינו הוא ושמעון אומ' איני יודע הרי שמעון נוטל חצי הממון וראובן שליש ג שהרי הורה שהם שלשה אחים ולוי נוטל שתות מת לוי ג יחזי' השתות לראובן נפלו ללוי נכסים אחרים יחלקו אותם ראובן ושמעון שהרי ראובן מורה לשמעון שלוי זה אחיהם :

פנ"ם ◦ (סור ס"ג כסה פרמ"ם) וכל זמן שהנכסים של לוי שלקח מרחוקן הן כעין לו מאחר שהנכסים שבעין מחמתו נוטלין ראובן כרמב"ם ד אבל אי ליתינהו לנכסי (ר) ולא הניח מחמתו אין ראובן נוטל כלום כרמב"ם אלא קולקי עם שמעון כסוף :

ג ◦ (סה נרמב"ם) השביח השתות מאליו ואח"כ מת לוי אם ◦ שבח מגיע לכתפיים הוא כגון ענבים שהגיע להבצ' הרי השבח הזה כנכסים שנפלו מאחר ויחלקו בהם ואם עריין לא הגיעו להבצר הרי הם של ראובן לבדו :

ר ◦ (סה) אמר שמעון אין לוי זה אחיו ונטל לוי בחלק ראובן כמ"ש ואח"כ מת לוי לא יירש שמעון ממנו כלום אלא (ראובן) לבדו יירש השתות ו עם שאר נכסים אחרי' שהניח לו :

ה ◦ (סה) וה"ה בכל היורשים שיורדו מקצתם ביורשים אחרים שלא יורו מקצתן :

ו הרי שיושב בנחלתו ובא אחר ואמ' לו אחיך אני חלוק עמי וזה אומ' לו איני מכירך נאמן אפילו שיצא קול שיש לו אח במדינת הים :

ז ◦ (סה נרמב"ם רפ"ם) מי שמת והניח בן וטומטום או אנדרוגינוס הרי הבן יורש את הכל שהטומטום ואנדרוגינוס ספק :

כנ"ם

מי שסיים לו שפחה כו' עיין נתשו' ר"ם כהן סי' ל"ב ונתשו' ר"מ מלבוש סי' ב' דף ס"ג ורף ס"ב : ד וכן כ"ל : עיין נתשו' ן' לב סי' שפקפק על סברת מנמון נרין ירוש' מרין שפק ויש שכתו לפלוק בנכסי מיתה' ותירוצ' הוא כהן ודברי הב"ח בסי' קכ"ו סיכם כנוסים כזה וכתב"ם שם ודו"ק ולפי מ"ש נתשו' ן' לב ושיכת דלא שכיח כן בלא ל' דמולכת אבל ירושם ס"ל לגמון דמולקין ומ"ם גמון דמולקין לקולא כו' ולא ירית היינו כשהיה כן אמר מפשתו כשרה ומזי כשפק וכני יכם כנכסי יכם ב"ב יט ליסב דשת מור"ם ◦ דבשלם שכיח סברת מנמון דמולכת כו' ולעניין ירושם שמתים יורש ושמתים אינו יורש וכמ"ש ום"ש כתב ולעניין ממון יש לפסוק מנמון ומ"ם אפילו כשת אין יורש (ולא קשי מור"ם לסיכום כלל יורש ולא כמ"ש) כלומר ולפי' מוסק בכשרות סמי"ל שמני' סרמב"ם מולקי' סירוש"מ ום"ל דלעולם אינו יורש חס"כ לסברת מנמון יורש לשתים וכמ"ם ב"כ ר"ל דס"ק ל"ל כסברת מנמון משום לכלושם ולא ירית לעולם ולפי' עם לתי שתת שפו' שפק ושפק ולכן כתב מור"ם די"ל לעניין ממון סוס משתת"ם ו"ל כשפק ושפק קורית כנון שתי שתת ונן שתת שם נכו משפם מאחרת ולא ירית כלל כרמב"ם ופיפו יורש נכי ולסיך שפק ודו"ק כל"ל לייש דברי מור"ם ולא כמ"ש טיין נמ"ש ס"ק י"ז שכ' דלעין מוכרי' סוס כ"כ כמ"ש ופמ"ש בסוס כשפ"ם ופמת מכיו תמיינמת ועליש מרמב"ם כירושם ומכירם עיין עוד נמ"ש ס"ק י"ו פר לא ס"ל כשומו מ"ר כו' סייכו בירושם שם שפליכו כשר ונף ביכוש פיכם תמיינמת אבל למרמב"ם נרין יכוש לא כמלא שם סנר' זו וכמ"ש ס"ם לשדי' ודו"ק סיסב :

רפ ◦ ולא שכח מממתו כו' נשור כתב ז"ל ולא מתוכ"ל דיכים דמתי מממתי דלין יודע לכו כוזלי סום המתון שם מממת נכסים של רשון מסק"ב נרים מיירי בייסם כוזלי וכ"כ ב"ב סל"ם ומשמ"ם לא כן כתב :

ב ונמצ

כנ"ם

ופעור כתב דין זה לקמן בר"ם רפ"ד ומור"ם כתבו ג"כ שם נמ"ם בשם ולא הוה צריך לכתבו כיון שכתבו המחבר כאן : כ שפרי הודם שכן שלשה פי' אלו הים מודה גם שמעון הים מג'כל ג' שליש השתא דאיכו מורה שמעון נוטל רשון שפנים לכפים כפי הודעתו ומשתר מד אלי הנכסים דהייכו שתות כולן נוטל לוי ולא יכול ליטול מאלי של שמעון כלום דשמעון : נ יאמר שפתות לרשון שע"ג דרשון מודה שלוי הוה ג' לאיו של שמעון מ"מ אין שמעון נוטל חלק שפתות של לוי דיאמר לו רשון הרי כבר הפסקת שתות שבשלה שהיה רשון לוי מאכיכו אותו סול לך כיוצאתך : ד אבל אי ליתינהו לנכסי כו' כטור מוכח מדברי הרמ"ה דצריך שיפא ידוע שזה שכחמת לא הא מאמת וה שקבל מהמודה אבל אם יש לשמשק כוה נוטל חלקו ברמב"ם ע"ם : ס שכח המניע לכפים פי' שכשמת שתת הוה נדל כל כורכו ומניע ע"ד מכל פר כתיפו של אדם הרי הוה כד' ואיכו נקרא ע"ם בקרקע ום"ם פולקין כו' כל אחיו ולא ו' אלא ה' ולפ"ז אין חילוק אם שכח כח ממילא הוי טורף משא"כ לפירשב"ם שפי' המניע לכתפים ע"י אחל ושורת מעשה בכתפים עיין כטור שכאיתו : ו ס"נ אם שתר נכסים שכניש לו וכן הוה כרמב"ם : ז מי שמת וכיכיתו כו' ומוחשוב כו' דברי המחבר פלוגי מכאן ועד פוף פסיק ס' אם דברי הרמב"ם רפ"ם מכמלות פלא שהמחבר קיצר והכא לתתיק לשוכי יותי' שהריכות למתן שכעמוד על ביאור דבריו והוא שהתחיל הרמב"ם אם שכתב זה שכל היורשים כל שכי יורש' שת' מהן יורש ודאי וכשכי פשק אין לפשק כלום ואם היו שכיכן פשק פולקין כשוה וכתב עליו שכי כוכות הרמשוכה הוא מ"ש המחבר כאן בפסיק ז' לכאר דין הודאי והפשק והשכיים היו מ"ש המחבר אם"ש לכאר דין שכיכן פשק : והוה דכיכן לישכא כן בפשק הוא אם שכת הוא היורש או הטומטום או האכדרוגיכוס הוא יורש ואשר אלו שכי שככות כתב הרמב"ם אם ז' כבר כיאורכו כהלכת תיאות דין הכנות אם הכנים כמוכחות ביכן דכוחן שהכנכסים מרובים אין לכנות אלא מוכחותיהן והכנים יורשין כל אחד וכוחן שהנכסים מועטים אין לכנים כלום אלא כל אחד לפיכך מי שמת והניח בנות ושומטום ואכדרוגיכוס

כ והנה רביעית עיין בסמ"ק ס"ק ל"ב עד ומ"ם כתב שכתן נוסל ג' מלקיס ל"ל דמ"ם כתב דכוסל ג' מלקיס ולפ"ז אחרינן סס"ק תסול תמלה מזוזות עד שתגור ומ"כ יסול ג' מלקי' מלא ביין ומ"ת מכר ירושה יש לו ג' מלקיס ומ"ם יפרוס לה מזוזות פ"ב כוסל פוח ג' מלקיס לעולם וחס נכון ודו"ק : ג ופ"ג

כנס ○ (סור ס"ג) וכן כל זמן שפק אין ספק מוציא מידי ודאי ולכן הלוכן מיגע בנו למדינת הים ואין יודעים אם הוא חי או לא אין לפי הלוכן יורדין לנכסי הלוה שכבר הלוכן שתקינו שכן על תוקעו שהוא חי אבל אם הלוכן והשתו יצאו למדינת הים וספק אם ניתן לסם כן ○ לא קיימינן שמא ילדו ○ ואפי הלוכן יורשין את הלוכן ○ (ת"ה סיעין שמ"ם) :

ח ○ (סם נרמב"ם) הניח בנות וטומטום ואנדרוגינוס יורשות בשוה ' והרי הוא כאחת מהבנות :

ט ○ (סם נרמב"ם ס"ג) מי שמת והניח בנים ובנות וטומטום ואנדרוגינוס כזמן שהנכסים מרובים הבנים יורשים והוחים השוטטום אצל הבנות וניזון כמותן ובזמן שהנכסים מועטים הבנות רוחות את השוטטום אצל הבנים ואומרות לו זכר אתה ואין לך עמנו מזונות :

כנס ○ (סור ס"ר) וי"ל דכת וטומטום יא אם הנכסים מרובים יב הטומטום נוטל ג' מלקיס יג (ג) והכת רביעי' ואם הנכסים מועטין יד אין לטומטום כלום ואם יש בת ואנדרוגינוס והנכסים מרובים טו פולקין נשוה ○ (סם ס"ם) והנכסים מועטים טז אין לאנדרוגינוס כלום שיו נכסים מועטים והניח בן וטומטום יז הטומטום נוטל ג' מלקיס והבן רביעית היו נכסים מרובין הבן יורש הכל והטומטום ניזון ככת אחת מהכל אנדרוגינוס יח אין לו כלום במקום בן בין בנכסים מרובים או מועטים :

יו נפל הבית יט עליו ועל אמו כ יורשי הבן אומרים כא האם מתה תחילה ויורשי האם אומרים כב הבן מת תחילה מעמידים נכסי האם כג בחזקת יורשיה שהם יורשים וראים וה"ה לנפל הבית עליו ועל בתו נשואה ואין ידוע איזה מהם מת תחילה שנכסי האב בחזק' יורשי האב ואין הבעל יורש בהם כלום :

יא ○ (סור ס"ת כסם נרמב"ם) נפל הבית עליו ועל בן בתו כד ואין ידוע איזה מהם מת תחילה כה יחלקו יורשי האב עם יורשי בן הבת וכן הדין אם נשבה האב ומת בשביה ומת בן בתו כאן או שנשבה בן בתו ומת בשביה ומת אבי אמו כאן ואין ידוע איזה מת קודם ויש

מרובים וס"ם יורש הכל ר"ל שמקוקין בירושה ומפרנסין הטומטום והאנדרוגינוס ממנו ואין צריך להניח בידו כ"ד או כיד שלים כדי פרנסתן ופ"ר : ט לא מיימינן שמא ילדו פ' ולד של קיימא ומוקמינן לה נמי בחזקתייהו כמו שהיו בשעת שבלה : ט ואפי הלוכן יורשין כו' פי' כשנתברר לכ"ד שהשתו הלוכן והשתו ונראה שמיירי נמי שנתברר לכ"ד שבשעת הלוכן מתה תחלה בעיי בשל הלוכן ויראה דהלכ"ה יורשי היו יורשין כתובתה וקיל כאן משום דלא מיירי כאן בדיני אלו ולא כת שלא ללמדינו שלא מיירי שילדו : יו הרי הוא כאחת מן הבנות ולא מצריך דפריפת כאן דילמא הוא וכר דהמ"ם אבל דעת הטור אינו כן וכת"ם מור"ם בשנ"ב : יח אם הנכסים מרובים כו' דין נכסים מרובים ומועטי' נתבאר בא"ם סי' קי"ב דנכסים מרובים הייגו שיש בשוקא שהשה שהם שכנים שם שיבנו בבנות ואז הדין שיורשין הבנים הכל ולוקחין הממון בידיהן ושם מפרנסי' לבנות עד שיבגרו וכל שכשבת מת שיהיה בשוקא כ"כ מיקרי נכסי מועטי' ודיין בו שהבנו' נוטלי' הנכסי' כדי צורך פרנסתן וכתפרנסו ממנו ואם יש יתם להבני' ישאלו על הפתחי' : יט הטומטו נוטל ג' מלקי' ל' סטור פלגא שקיל מ"ת ואידך פלגא שמא זכר הוא ויש לו ליטול הכל וה"ל ממון המוטל בספק וחולקין אותו תקלי : יט והכת רביעית ואיינו כשיש בהותו רביעית כדי פרנסת עד שתתבגר דאל"כ אף אם הטומטום הוא בן שא צריך ליתן לה פרנסה עד שתגדל מיהו אכ"פ ג"ל ליתן לירה יותר מרביע' וכשיכלה אותו רביעי' יפרנסה על שלמו עד שתגדל וכו"ל . וא"ה כת' שהבן נוטל ג' מלקיס : יד אין לטומטום כלום דכיון דהכנסת ודאי בן בני פרנס והוא ספק שמא זכר הוא שמ"ם : טו פולקין בשוה ואיכא למימר דכיון דספק שלה פרנסה והכנסי' מרובי' אין לבנו' ליטול יותר מהאנדרוגינוס שהוא בספק בן ונם הוא לא יטול מהבת כיון שהוא בספק : טז אין להאנדרוגינוס כלום דהוה בספק וכת ודאי וכדין טומטום הנ"ל : יז הטומטום נוטל ג' מלקי' פלגא שמא נקיבה ס"ל ויש לה ליטול הכל וה"ל ממון המוטל בספק וחולקין : יח אין לו כלום משום כן כו' דס"ל להטור דכריה נפני עלמו הוא ואינו בכלל שתקנה מזונות להבנות הנכסי' מרובי' ולא שיטול הבן על הפתחי' הנכסי' מועטי' : יט אפי' אם הבן אם שמו ומיירי שהנכסי' היו לשמו הכל וה"ל ממון המוטל בספק וחולקין : כ יורשי הבן כו' אפי' שמיו מכיו או שטר קדוביו מכיו בשקין לו אפי' מכיון בן יורשי הבן כדבתי' לשמשותם לבית מבושם : כא הלם מתה תחלה אפי' ויורשה בנה נקיי וכשמת אח"כ תנשמו יורשים אותו : כב הבן מת תחלה אפי' וכשמתה אמה אח"כ קי"ל דאין הבן יורש את אמו אלא שנכנר ומת קודם לאמו מכיון דאין יורשין את המת כלום : כג בסוקת יורשיה דהנכסים בניים היו בסוקתה לא מוציאין מספק מסוקתן וכעור כתב כזה ז"ל לא"ם אם היה לה עוד בן אחים אחר לא"ם אין לה בן אחים אחר ופ"ר פירושו : כד ואין יורשי אותו את תחלה ל' סטור אם את אחה תחלה ירשנו בן בתו ומורים לקרוביו שבן אחיו מכיון ואם בן בתו את תחל' הנכסים בן של יורשי אחה שאין הבן יורש את אמו כלום להניא לאחיו מכיון : כה יקלוקו יורשי כאב כו' ס"ל דלא אחרינן נם בהני דמוקמינן הנכסים בסוקתייהו וה"ה כמו שהיה בדוגמא כאן דאחרינן בספיק שלפני זה בכפל הניא על אם וכנס דאחרי בזה דכפל הניא על בן בתו ואף אם נאמר דאחר בת הבן לא נאמר מוציאין מבת הבן לא נאמר מוציאין מבת הבן לא נאמר מוציאין מב

תקלה וסיס כן כתו עדיין סי׳ אין כאמלה תוורת למעלה תלה מכתו לכנה ולה ס״ך כוס נ״כ למימר דאין כהן יורש את אמו מי סיס ואף שכבי׳ סביא ג״כ ל׳ תשובה הרא״ם כל׳ סוס שאם את אחר תקלה כו׳ ע״כ ל׳ דס״ם סוס ונריכין לסניס כן כמקום אב ושפיק סוס אם את אחר תקלה כו׳ וסוס ס״ל דהיכא שכתבתי ודו״ק : כו וי״ל דהנכסים הן בחזקת יורשי אחר ס״ל דדין זה דומה לדין בכבל שבית על אחים וכהן שנוב׳ בשם׳ שלפני זה ולא אפשר׳ ליה לילוק זה שכתבתי לפ׳ כיצד׳ כז כתובת כו׳ פי׳ על כהן היתה אשתו אב״כ ס״ל תלה מלו ואין לכן לפרוע להן תלה מלו הנכסי׳ שראוי לו ליורש מאביו ויורשי אחר סומרים כהן את תקלה ולה יורש כלום ולה יגבו מאלו נכסים שביון שאת בהיו אין משלמין תלה מהמוחק ולה מפרעון לו לכה ביורשתו וכ״ם או אפשר אמרי׳ אחר תקלה וכאו יורשו וסיס מוחק כו ונשתלם אחרו : כח בחזקת יורשים הטעם כנזכר בשם׳ דאוקמינן הנכסים על מוקמן ואפי׳ היו על אביו ואפי׳ אמרו יורשי׳ ודאין דאף אם את אחר תקלה ואף״כ אהן אן גם אן יורשי אבן אמרא״כ אהן ואין לאם בה וכות ולא״כ אחר תקלה ואין אפשר מונין מידי ודאי : כט ואם יורשים אחר נריכים לומר דאפשר שיתה אם אל אכנות דאל״כ ק״הא אף אם אי אכנותין אתה באפרונה כאהן לאשתו אתה בהיין תלה אחים את בהיי לאשתו אף בהיו כתובה בחזקת יורשים ולאם כתב היורשין יורשין אבל תלה ודאי דאפשר היה אחרן ואף אכאו׳ יורשי׳ נם אחר כאשתו בחזקתו׳ ולה נאמן ליורשי׳ כ״ם בחזקת היא בחזקת יורשי׳ וק״ל : ל אם״ם מולקין ולה אחרי׳ כזה נוקח׳ אחרן בחזקת׳ דאף נם לאחרים אוקמ בכתובתה כאיי כאלה אשאי״כ ביורשה אב״ל וק״ל : לא דאל אבות באשתו׳ ואם בתרדכי כתב עוד ונ״ל ° ואם לא היו אבותות כאת אית׳ אלא אחרן אלא אחרן כיצ׳ אתו לאחרן ג״כ אחרין כל דברים אחרונה קברים ונברנו תלה ד׳ אחד ראובן ונאמר אחת (אחדו ואי אחדו אחרן) ובדר דינה ד׳ יעקוב ואפ״ב דלא כאבאה אחרן אם״ם על כתובתה אם״ם לא אחרין כו היכא אחת אחרים (פי׳ דאו לא אחרים אחרים צרור) אב״ל : לב אחל אחרן אבות כזוזות כו׳ ל׳ דאחל אחרן אחרונה ודו״ם אביאו כתב ליכא ואם״ם אם תקלה אדין אחרן אבות כזוזות אם״ם אחרין אותו לו׳ אלאים ואפ״ם אביאו כתב ליכא ואם״ם אם תקלה אדין אחרן אבות כזוזות אם״ם אחרין אותו לו׳ אלאים ואפ״ם אביאו כתב ליכא ואם״ם אם תקלה אדין אחרן אבות כזוזות אם״ם אחרין אותו לו׳ אלאים

(כו ויש אומרים דהנכסים בחזקת יורשי אחר) ° (אחרים נ׳ יחזקים) :

יב ° (כפול לעיל פי׳ ק״ד) נפל הבית עליו ועל אביו או על אחר ממורישיו (ג) ואין ידוע איזה מהם מת תחלה והיתה עליו כו כתובת אשה ובעלי חובות הנכסים כמ בחזק׳ היורשים ואין לאשה ולב״ח כלום :

סנ״ס ° (תרוכי ס״ם ס״ם נכסי אבו׳ הפר״ם) רחובן ומשתו אם מרכת בכותיהן אחרו כני׳ ונפל אליהם הכיח ומתו ויורשי רחובן אומרי׳ אחת רחובן מת ל׳ תנכותיו אתו בחזרונה כח ואם יורשין הכל ל אם״ם אולקין אם יורשי אחרן לא דכל קנות כמצא על מקנה אחי׳ לא אכל אם הכנות נאותות ולה כאל אם אחרים אולקו אחי׳ ומבקש אלקו אחרים ל׳ אלקים ד׳ אלקים לבאלי בכנות ואלק אחד ליורשי רחובן ואלק אחד ליורשי אחרן :

רפא המעביר נכסיו מבניו ליתנם לאחר ובו ״ סעיפים :

א ° (ל׳ הוא״ם רפ״ו מהלות) (ל) אין אדם יכול ל להוריש מי שאינו ראוי ליורשו ולא לעקו׳ הירוש׳ מהיור׳ בין שצו׳ והוא בריא בין שהיה ש״ם בין ע״פ בין בכתב לפיכך האומ׳ איש פלוני בכורי לא יטול פי שנים איש פלו׳ בני לא יירש עם אחיו לא אמר כלום ° (אם רכ״ו) איש פלו׳ יירשני במקום שיש לו בן כתו תרשני במקום שיש לו בן לא אמר כלום וכן כל כיוצא בזה אבל אם היו לו יורשים רבים כגון בניו רבים או אחים או בנות ג ואמר כשהוא ש״מ פלוני אחי יירשני מכלל אחי או בתי פלונית תרשני מכלל בנותי (אם סרינא לאחד ותיעום לא׳) (סור ס״ב) דבריו קיימים בין שאמר על פה בין שאמר בכתב אבל אם אמ״פ ליני ב׳ יירשני לברואם אמ׳ ע״פ דבריו קיימים

ג (ג) אבל אם כתב כל נכסיו לבנו לא עשאו אלא אפוטרופוס כמ״ש בסי׳ רמ״ו ג

ב אמר פלוני בני ד יירש חצי נכסי ושאר בני החצי דבריו קיימים ° (אם נרמב״ם רין נ׳) :

ג ° (סור ס״ב כאם סרמ״ם) (ג) אמר פלוני בני לא יירש אלא כך וכך או שאמר ראובן בני יירש חלקו וחלק שמעון או שאם׳ לא יירש שמעון אלא ראובן לא אמר כלום אבל אם אמר ראובן בני ירשני או יירש כל נכסי ° ולא יירש שמעון דבריו קיימים :

סנ״ס ° (אם) וכן אם אמר לה ירש אמעון ורחובן יירש בכל דבריו קיימים : ד נד״ם

ג ואפילו ידוע כו׳ ויורשי אחר אומרים הכן את תקלה ולא ירש כולם ולא יגבו מאלו נכסים שביון אמת בכו בהיו אין משלמין ולא מפרעון לו לכה מהמוחק ולא אפשר׳ לו לכה ביורשתו וכ״ם או אפשר׳ אמרי׳ אחר תקלה וכאו יורשו וסיס מוחק כו ונשתלם אחרו : כח בחזקת יורשים הטעם כנזכר בשם׳ דאוקמינן הנכסים על מוקמן ואפי׳ היו על אביו ואפי׳ אמרו יורשי׳ ודאין דאף אם את

ר (סם נרמב"ם) בד"א בפשוטי' אבל בנכור אם אמר יירש כפשוט או שאמר לא יטול פי שני' או לא יירש פי שנים לא אמר כלום שנא' לא יוכל לבבר את בן האהובה :

כנס ואפילו במקום שכתבנו שאין הנכור נוטל פי כ' אין לילך אחר המנהג הוא"ל והוא נגד דין תור"ס (תשרי"ק סורס מ')

ה (סם נרמב"ם ה"ד) (ד) אם היה בריא א"י להוסיף ולא לגרוע לא לנכור ולא לאחר משאר יורשים :

ו (סור מ"ם נסם ר"י הלוי) ש"מ שיש לו נכור ופשוטים זריבה לאחר מהפשוטים בלשון ירושה כגון שאם' פלוני בני יירש כך וכך לא אמר כלום ו ו"א שחלוקת הפשוטים קיימת ומקבלים מכלם לפי חשבון ומשלמים לבפור :

ז (סם ר"ן כן) אין כל הדברים הללו אמורים אלא כשאמר לשון ירושה (ס) אבל אם אמר לשון מתנה דבריו קיימים לפיכך המחלק נכסיו על פיו כשהוא ש"מ (ו) וריבה לאחד ומיעט לאחר והשוה להם הנכור או שנתן לסי שאינו ראוי ליורשו דבריו קיימים ואם אמר משום ירושה לא אמר כלום כתב בין בתחלה בין באמצע בין בסוף משום מתנה אע"פ שהזכיר לשון ירושה בתחלה ובסוף דבריו קיימים

ט (סם ין פ') כיצד מתנת שרה פלונית לפלוני בני וירשנה או שאמר יירשנה ותנתן לו ויירשנה או יירשנה ותנתן לו היאיל ויש שם לשון מתנה אע"פ שהזכיר לשון ירושה בתחלה ובסוף דבריו קיימין וכן אם היה שלש שדות לשלשה יורשים ואמר יירש פלוני שרה פלונית ותנתן לפלוני שרה פלוני ויירש פלוני שרה פלונית קנו אע"פ שזה שא"ל בלשון ירושה אינו זה שא"ל בלשון מתנה והוא שלא ישהה בין אמירה לאמירה כדי דיבור אבל אם שהה יג צריך ש'היה לשון המתנה מעורבת בשלשתן :

כנס (סור פיף ו') בד"מ כנ' סדות לנ' בני פלוני מכל מה שיתן לפלוני אחד מהן סדה מ' לנ' בני סדים יג מצ'לפלוני כדי דיבור מכני ו"מ דווקא שאמר ותנתן כו"ן (כ"י נסם רשב"ם) מכל מה שאמר תתנתן כלא ו' לא מכני לנסן ירושה בלשוניו בכותב לנתו שתקף לפלוני אחד מותו בכני פלוני זכר יג דינו כירושה דשלמה וכ"ם וכתובה קודמין למתנה זו (מרדכי פ"י"כ נסם תוספ"ם) וכן משור נכסי בכת וכל ימי חייו בנותן יכול למכור הנכסים אע"פ שכתב לה מהיום ולאחר מיתה ואין בכת נושלת אלא בנכסים שהיו לו בשעת כתיבה אבל לא אח"כ דאין אדם יכול להקנות דבר שלא בא לעולם (וע"ל בפ"ח סי' ק"ג ס"ב בהג"ה) מיהו כ"ל דאם שנותנין אבכסיו לבתו אחר שור מוב לבתו ולאחנו' אפ"ם יתן לבתו פלוני אחר יפשור מן השוב יד צריך ליתן לה בכל אשר לו דהיקר הוא השוב (וכ"כ לעיל סי' רמ"ו) ולכן צריך לקיים תנאו אם ישלמו השוב וכן המנהג כתב לבתו אשר אני זכר וכתב לה ויונתו אלגיה בכותיה וכני נופלין בשוה אחיהן ולא כתב יורשיה יונתו אלגיה (מהרא"י בפסקיו) אחנה אלא יהא פלוני לבתו בספרים ולוה אל בספרים סו (ז) אין בע"פ קונה מקבון ולכן יש לבת פלוני אחר אם הוחלמו בספרים כידו אין לבת פלוני כאן

ח (סור ס"ו נסם תוספ' ורא"ם) לשון יחידי בנכסים סו הוי לשון מתנה וכן לשון יחלקו (סור ס"ו) (ח) הוי לשון מתנה :

ט חלק

ואם היה בריא מינו יכול לחוסיף כו' פי' כל' ירושה אינו יכול דעדיין לא הגיע זמן ירושה אבל כל' מתנה וכקנין דבריו קיימין וכ"כ בטור : ז וריבה לא' בלשון ירושה כו' ל' הטור כשריבה לא' או שהזכיר לשון מתנה אבל בלשון ירושה אינו כן ואפשר דמיירי לעיל דקאמר אם אמר לפלוני אחר ולא אמר לו כלום אבל כאן דאמר לו כלום אפילו אמר לו לאחר לא אמר כלום ומיהו בלשון ירושה אפשר דאפילו אמר לו כלום אינו כלום ומיהו בלשון מתנה אפילו לא אמר לו כלום הוי כאמר לו ואפשר דמיירי בלשון ירושה ולא בלשון מתנה דבריו קיימין ס"ם תמיה לי מ"ש כאן כתב לעיל סימן רכ"ג ס"ב דיחול לשון מתנה אפ"ל כתב כאן ס"ם משמע כאן דאפילו אמר לו כלום אינו כלום ולעיל לא כתב כן אלא אמר כלום אבל לא אמר לו מתנה אינו יכול לחזור ולומר לשון מתנה אמרתי אלא אמר לו ירושה ולשון מתנה אמרתי ואפשר לומר דבכור שאני דלא מצינו בשום מקום שיהא הבכור יכול לחזור ולומר לשון מתנה אמרתי אבל בשאר בנים יכול לחזור ולומר לשון מתנה אמרתי ואפשר דלא אמרו בכור שיהא יכול לחזור ולומר לשון מתנה אמרתי אלא בשום מקום דמ"מ כ"ם נכור קרוב משום דמשמע בפ"ר ומ"מ כ"ם לריב' ורו"ק עיין בתשו' מ"ם סימן ק"ם : ח אין כ"ם קונה מבטון כו' עיין בסמ"ם פ"ו מ' ה"ד ומה שכתבו הכונים שלא לסבין דינא דלעיל דמשמע בהדיא דקנין ירושה שלא בשעת מלאתו דקנין ליה לבתרי ובמ"ש בשמ"ם ומיהו לפי מה שכתבתי לעיל דמיירי בשעת מלאתו ומ"מ דקנין ליה לבתרי ובמ"ש בשמ"ם ומיהו דקנין ליה לבתרי ולפי' מיושב דברי הכונים שלא בשעת מלאתו לא קנין ליה לבתרי רק לסבין לקרוב כו' משום ובמ"ש בשמ"ם ומיהו דקנין ליה לבתרי ולפי' מיושב דברי הכונים שלא בשעת מלאתו לא קנין ליה לבתרי ור

יג אפ"ם סלגא סייר כלוס דכיון דמת בלוקו קולי ס"ל סיור כמ"ם כסי' ר"ן : (הג"ה ואם נתן מתנה למשכו יכולה ליתן לתי
מתרגם והיא כתבה בספר שכתבה לתי מרתו ליורשו ויש לה כח מוה שכשבל ובשבל ים בן מאשם לאחרת ופסק הרשב"ם בתשובה סי' תלף
תקכ"ב דוכה בו הכן ע"ם שהחריך ד"מ שם שכיחו שכ"ם) : יש בן שאם יורש בשל דכיון דלא אמר בפירוש שמשם' יכתן לבני לאיתני
לא הוה סילוקו סילוק וה"ל כמתנה על מ"ם בתורה וכלא אמר כלוס דמי ותשאר שבשלה למרתו ליורשו דסיינו בן שאם : יש אין כאן
מתנה כלל פ' ומתילא יורש שאם
הג' לאיתני שתתו : כ כי אם
כו' שמא ל' מהן לא נתנה
מידה שלקח כ"ם לפני מותה ואז
נתנה מתנה להשתרות בניים
שלקח ונם אם שכח לידה כתתנה
מלאיתיהן שתתו לפניה ומתו
שתתו כל ל' לא נח לידה הו כלוס
מלאיתיהם שתתו שאין לאחרים נתנה
דשתתו אז ל' נשעת שתתה ב
בשניהם לא היה כאן מי לקבל
מה שהיה בידה שכל וכל כ"ם
ברכיתית השתרת פי לפניהו
נתנה כל תמונה כיד זו ברכיתית
והיא לא נתנה מכל דבר שבידה
לאיתיהם כי אם שמה ל' קודם
מותה וברי היא שדיין היה ומ"ם
לא יירש אלא כלוס ובאם תרנה
ליתן ברכיתי' מהו' והלא' נתנה
לאחרים בחייה ברשו' בידה ואם
לא נתנה אלו אם שתתו נם
ברכיתית יירש אלא שכל ומיהו
ה"מ כשכל ל' אמרה אלו נותנם
לאיתיתי מהיום ושמה אלא קודם
מיתתי וכ"כ בשור ובתשובת
הרש"ם בשדיה דאם לא אמרו
מהיו היו יכולי לחזור מהמתנה
ואז אלא יורש ל' לאיתי שתתו :
כה ולא מולינן כתר לומדנה
כו' ואז קלי מ"ם לפני זה דירש
ל' שתתו אלא דלומדן דאתן היה
דלא יירשן אלא ובאם דלא
מולינן כתר לומדנ' כתב הרש"ם
ובשו"ת שתו ו"ל כל היכא דלולינן
כתר לומדנה אלו מבטלין כלי
מאשם שאשם ובאחר בעלין כמו שהיה כתבל' כמו מי שאשם שתתו בנו וכתב כל נכסיו לאחרים ואל"כ בא בנו דתתנתו בטילה דאם אלו
לומדין דאתו אלו היה בנו יולא בנו קיים לא היה בותב נכסיו לאחרים סלכך כשבא בנו יורש לומדן דאתו דאלו מבטלין אלו מאשם
ובאחרי' בנכסי' בתוקתן ויורשן בנו אבל בנדון זה אלא ידוע שכיוונו לחברים מן אלא לא אשם דבר היה כו' הברשם ובדברים שבלב לא
מיפקרא נאלה לתורייתא אכ"ל הרש"ם ובאחר : כה כל הקודמת קורת ובתב מור"ם ו"ל קיצר כאן והוא מפורש היטב בתשובת
הרש"ם ובאחר וכי' דברי מור"ם שבבאן הוא זה שאלא יורש מה שהיה בידו שתתו ולאתתיו יורש בבל ובייניו כשתתו הג' שבתנו הרשב"ם
וזו בשתרת מי בתב בתרונא ובל אחד בתב אלא ונם מה שבלבה מלאיתיהם מורה ובתב לאיתי' בתלת שבתב שבתב בהאחרונה
לא בשאר בידה בלוס ום"ם יורש אלא בשבל ובשבלא בתרונא יורש אלא מה שבתלת בידו זו שבשאר
מי יהיה מה שיהיה ע"ם בשבון ובשאם דקיצר מור"ם בזה אלא ובאחר ובאחר בתבו דין זה אלא שבא לפניהם שהיו מרבתן יפה
בשותפו' והיו שוין בתמוך' ום"ם אלא ובתב שבשלא בל אחד' לד' אלא בו' ע"ם אשם"ב מור"ם שבתב בלן דדין בד' לאיתי שבשרות
ז"ו מזו ואשתמא אין אחוב אוב ולא היה יבול לאשתיק בל' הרש"ם ובאחר מ"ם קיצר :

רפב ג אם' מי שאין לו כו' עיין בשאל' רשב"ם סימן מי"ג ומ"ש : ד מי שהיו לו כו' עיין בשאל' רשב"ם סימן מי"ג ומ"ש :

ס חלק בל נכסיו לאחרים בלשון שתנה יז אע"פ שלא שייר בלום ליורש דברין קיימים :

יח (רשב"ם בתשו') (ה) מי שהיה לו בני אחיות ובן אח ונתן שתנה לבן אח וכתב שבאותה שתנה סילק בל חלק וזבות שכל ירושתו ומת יט בן האח יורש הבל :

כ (סור סי"ב כתשו' הרש"ם) ז' לאיתי שהיה לאן אם שהיו נוטל בשורה ורצו לחברים בירוש' שתתו וכתבו שטר שכל אחד שתן לאן שתנת בל נכסיו לנ' לאיתיהם כא אין כאן שתנה בלל כי סור בל שתתו לחזור על שרשתן בבתילה ואם היו שתתנות שאם לאחד קודם שיתתן אין אחרם כב כי אם אחר שיתת שאחרונה בג ולא שולינן בתר לומדנה בד ו"ם בתוב בספר שרשתונה שתנה לנ' לאיתיהם ואם"ב שתנה שהניה ואם"ב הנ' ואם"ב שרשתי'
בה בל שקודמת אורת ובתבה בבבה' שאורו ובתנו :

רפב שלא להעביר נחלה ממי שראוי ליירש ובו ספיף אחד ו

א (ג' רמב"ם פ"ו מבלות) (ו) בל הנותן נכסיו לאחרים והניח היורשים ו אף ע"פ שאין
היורשים נוהגים בו בשורה ב אין רוח חבמים נוחה הימנו ג ובזו האחרים בבל מה שנתן
להם ומרת חסידות שלא להעיר בצואה שמעבירין בה הירושה מהיורש אפילו מבן שאינו נוהג
בשורה לאחיו חבם ונוהג בשורה ז

בנה (מרדכי פ' מי שתת וב"י סימן רל"ב ס"ב) מי שלוש לעשות בבבות בסיו שהפש לעשו' יתבוש
ליורשיו ד בי אין טוב מוה :

רפג דין ירושת עבום וגר וישראל מומר ובו שלשה סעיפים ז

א (ג' רמב"ם שם) ו הבותי יורש את אביו דבר תורה ב והגר אינו יורש את אביו הבותי
אלא מדבריהם הקנו לו שיירש בשהיה ג שמא יחזור לסורו ד (ו) ותנאי מועיל
בירושה זו הואיל ואין הבותי מחוייב לעשות בתקנת חבמים ולא הבותי יירש את אביו הגר ולא
גר את גר לא מדברי תורה ולא מד"ם ה אפי' היה לו בן שלידתו בקדושה מאחר שהורתו שלא
בקדושה אינו יורש את אביו ולא אביו יורשו ז

בנה (תרומת הד"ש יורה"ד) וישראל שסיים שייב לבותי ותת ו שם אין בותים יודעים מוה שיבו
שייב לפרוע ליורשיו :

ב (שם בתשו"ם דין י"ב וסור שביאו ס"ר) ז ישראל שהמיר יורש את קרוביו
הישראלים

ד זכו כתה סבירין כו' מקשה מהכי' מכנען פר' מפנש דרש' פסק כן מסוה דס"ל דנכרי חשוב לה פיתור סו לכתחה לא כת ולא כמר ומשתע מדברין לסריס דמי כוי קי"ל נבי ממון חשוב אשור לאכנו ניר לא היס זוכה כאן זה"כ סרי אבן קי"ל החתון חשוב אשור לאכנו ניר וכמ"ש הרי"ף ורפ"ס ואפרש"י וכל המפרשים וסשור לקמן ס"ס שפ"ח סי"ג ופף לסי"ג נפנ"ס שס דמוחר ליסלו לעבמו היס זוכה כאן ואפל מ"ח ה"ל לפרש"י לכתוב כאן הרין נפשיסות כיון דאוכה לעלוני על סי"ס שס : ונס כנר כתבתי שס מחברים"ל מולק שס על סי"ס ושכן עיק' נוס ד מדברי רש"י נוסף כאן מאחת לסריס דמולק כוס :

רפד ג מי שמוח מוחזק כו' עיין בחשו"מ סי' ס"ג סוס ומולק נס כן מסנרת ריב"ש ופ"ס סור סימן כ"ב ונחשו"ר ס"ס כהן מ"ב סימן כ"ד וכ"ר ן ז על פי ס"ס - סכי לימק לסריס שס"ס כחובות (דף ק"ו ע"ב) ס"ס עיין נחשו"ר ס"ס סימן סי"ס ונחמ"ס : ג ונכנס ומסול עיין מחשו"ר סי' לניח לוי ס"ס סי"ס ובחשו' ס"ס כהן ס"נ סי"ס ס וס"נ סימן קי"ו ד סנוי

ישראלים כשהיה ה ואם ראו כ"ר לאבד את ממונו ולקנסו שלא יירש כרי שלא לחזק ידי הרשעים בידם ו ואם יש לו בנים בישראל תנתן ירושת אביהם המומר להם :

הגה ○ (סור ס"ס כהס מסו' פרס"ס) ולפי' נתן המומר הכנסים לאחרי' אין במתנתו כלום דמיד נפלו נכסי' קמיס יורשין ואין לו כח נתן ז ו"ל סמכיתין סירושה כ"ד ואם יסור כתסוב' נותנין לו ויורשל יורש קרובו המומר ○ (סור ס"ד כהס פרס"ס) ומ"ל הפקיד המתון כיד ישראלים אחרים ואפילו הוו לו בנים כניותו אבל אם הפקידים שלפו יד במתון הפקדון בפ' המומר או שכתב המומר למתון ולא רצו ליתנו לו וים לחן עדים ע"ז (ב) וכו כמה שכידן ואין יורשין יכולין להוליך מיד הפקיד אין בפ' המומר כן לאחר מותו דכל המוסק בנכסין יכול לוסות בהן כל זמן שהוא חי ○ (מרדכי פ"ק דקידושין בהס רס"ו) ישראל מומר מתתה לו אחו ויש לו קרובים מן התורה אם המומר נדול סרלוי לקוסו כירושתו יג נס יורשין אין יורשין ונשאר סירושה לאחר יורשי יג אחו ואם המומר קטן שהיו רואין לקנוס יורשין יורשין אחו יג

וכשל יורש כחוס אשתו המומרת ○ (ס"ס סי' שח"ס) אע"פ שאת אכיה לאחר שהמירה ומתה אחר כך שכשל יורש מאחר דירו כידה אין שייך קנס :

ג ○ (סור ס"ו כהס פרס"ס) לאה נשבית ואמה קבצה מעות לפרינה ואח"כ שמעה שהמירה ונשטעה בין הכותי' ד אם א"א להחזיר לכל אחד מה שנתן יהיה הקרן קיים לפרינן שבויים ואם יתכן לפרות באחרי' היסים אותה שבויה תפרה בהם (ועיין ביורה דעה סי' רכ"ג ספי"ו) :

רפד אין צריך עדות ליורש שהוא קרוב וצריך עדות שמת ובורי סעיפים :

ג הגה ○ (סור ס"ג) ג כל היורשין יורשין כשוקת שהפידו העדים שהוסוק לאן שהוא כן פלוני אע"פ שאין יודעין שמתת יקוסו וכוא כדין כשאר יורשין (ג) מי שהוא מוסוק כאחד שהוא קרוב שמת ואין אנו יודעין קרוב יותר ממנו ס"ו יורשו ולא קיימינן שמא יש קרוב יותר ממנו כל זמן שלא יודעין ○ (שטו' פרס"ס כלל כ"ו) ופ"ל סימן ר"ף ספ"ק ו' ולא מורידין קרוב לירושה (ד) על פי עד אחד : ○ (ריב"ש סימן ת"ו)

ב אין היורשין נוחלים עד שיביאו ראייה שמת מוריהן אבל אם שמעו בו שמת או שבאו כותים מסיחים לפי תומם ד אע"פ שמשיאין את אשתו על פיהם וכן האשה שבאה ואמרה מת בעלי אע"פ שהיא נאמנת (ג) ותנשא ותטול כתובת אין היורשים נכנסי' לנחלה על פיהן :

ג ○ (ג' רמב"ם פ"ו מהלכה ו"כ) ג אמרה מת בעלי ונתיבמה הרי יבמה נכנס לנחלה על פיה שנאמר יקום על שם אחיו המת והרי קם :

ד ○ (שם סיי ג') מי ששכב בסיס שאין להם סוף וכאו ערים ששכב בפניה ואמרו אבר זכרו אע"פ שאין משיאין את אשתו לכתחלה הרי היורשים נוחלים על פיהם וכן אם באו ערים שנפל לגוב אריות ונמרים או שראוהו צלוב והעוף אוכל בו או שנדקר במלחמה ומת או נהרג זלא הכירו פניו אבל היו לו ד סימני מובהקים בגופו והכירו אבותם בכל אלו הדברים וכיוצא בהם אם אבר זכרו אח"כ יורדים לנחלה בערות זו אע"פ שאין משיאין את אשתו שלא החמירו ברברים אלו אלא מפני איסור כרת אבל לעניין ממון אם הניחו הערים ברברים שהזכרנו למיתה והעידו שראו אותם הרברים ואבר זכרו ה ואח"כ נשמע שמת הרי אלו נוחלים על פיהם :

א שבוי

ו ומס רמו כ"ד לאחד כו' מפר' לי כת"ס סימן שמ"ס למד מכאן דלאו בכל מכין קנסו ופקיעו סו"ל המומר מירושתו כ"ג כשרמו סודלי לא יסור לכשרותו ומ"ס מסיק וכתב שם דכשמות קטן עדיין סקרובו מקבין ירושתו וכמ"ס מוכ"ס כסמיך כסוף סנס"ס ס"ס : ט ומס יש לו בנים ס"ס שס יש לו אב תכתן סירוש לאב מרדכי בקדושין כשם רמב"ם ומו"ס ג"ל כתבו כל' י"ל מסוס דמרדכי' כשאין שמ"ס למד מכאן סירושה כב"ר כו' : יוד וי"ל מחניקין דין זה ודין שלפני זה דנפלו נכסיו קמי יורשין כו' שניהן כתבן סטור כשם רמב"ם ומו"ס ג"ל כתבו כל' י"ל מסוס דמרדכי' כשאין שמ"ס למד מכאן דכל המוסק בנכסין מוסק מהדדי וכתב דדין רמב"ם זה כשכב"ד רואין שאין תקנ"ל למומר זה לוס"ל ולכך יש' ונכדרים כתבתי דכ"ל לאחר דורמי מניחין סירוש כב"ד מולי יסור ויסוב ויתנו לו שלא שכדין קטן מיירי שהמומר רגיל ליתן לאחו (וכמ"ש בשור המועד) וכוה קאמר דכ"ה מועב ס"ס : יא אפי' ספקיר המתון כו' פי' ולא אמרינן שהנפקר שכידו המתון יוכה כמתון מסוס דנכסיו כן ספקר אם לא שהלך כאן יד בעיין תפל כדמסיק : יב נס יורשין כו' ואפשט דמומר נפשב כתת ואין כאן יורש את אחו בקבר לכאורה ליורשין מחכיו משל"כ קטן לגמי קנסוהו ול' מקוהו סו"ל מירושתו מ"ה אף אחין נותנין כידו סירוש כעובדי כוכבים ומומר מ"מ אינו נפש כמת שלא יורש את אחו ומוכה נקרובין מחכיו בירושתו :

יג וכשל יורש כחוס אשתו המומרת קחל"ן דאע"פ שכי' נדולה וכחוס נדול קאמרי' שאין יורשין יורשין זכות בירושת אחו כ"ל שאני כשל דלאבי ידו כידה ולרבא יד שכשל פדיוס אין מידה אשתו כדאיתא כפ' החולץ ומ"ש מיד כשמת מוריהם של המומרת נפלה סירושה קתים דכשל שפי תלקוה דירו פדיוס אין מידה לרבא דקי"ל כוותי' משל"כ בשאר יורשין שאין לאן זכייה ככסי קרובים שהייס כ"כ כת"ס שס ס"ס ומור"ס דסיים וכתב דירו כידה קיל טור לשוחו כקט משום דנס לאבי דס"ל כשל אב"ס משאר יורשי' תורן לה' וכייס בירושי' כשיו וכ"ל : יד אס אי אפשר לפשור כו' ז"ל תשובת הרשב"ם וכסיפה סטור כיון שנשמע' כין שכותי' וכשאת וילדה בנים ודאי לא וכתב מחבו' שנתגרשו לגורך פדיונה ולא יוכו בו בניה לחודיהן דשדעת' דשבי לא התגרשו אתלכלם בכותים אפרי לא התגרשו אלא לפדיונה אלכך אם היה אפשר לפשוי לכל אחד אם שנתן זה היה מוטי' דפרי לא יצא מרשות' עד שתפדה'. אבל זה אי"ל כיוצ"ב ע"ז יוצ' מן הקרן אלכך יפשו בו נרכי רבים ויותר הוה טוב לפדיון שבויים ויקרקן קיים אם תוכל לפדות כאחרית היסי' אותה שבויי' שתפדה בהן עכ"ל :

רפד ג כל היורשים יורשים כשוקת כו' כן הוה לשון סטור ומור"ס נמשך אחריו וכתבו כאן ומשמע מסוס שכשר כתבו לפי"ל ר"ס ר"פ ונמשך אחר דברי הרמב"ם שכתבו על פדר הזה וכת"ס שם : כ אע"פ שמשיאין אשתו על פיהם כו' כשעשה לדוקא נבי כשומי דמשה שקילו בתחלה משום המומרת שהמחירו עליה כשופה דומיא לא תנשה עד שתכדקה טיבא אם למת הוה שקול וכמו שקילו משעה זה ג"כ לסיתרה ליסא ע"פ עד אחד או עבד ושפחה כמבואר בא"ע סי' י"ו ע"פ משל"כ בשוחות ממון משוס ליתני ליורשין - וכה דשקילו כשמוע נבי כשלו למיס אמין להם אלא ואין משיאין ע"פ אחד ס"ס משום דכל דברים אלו שקולקין למיתה לא שהמירו נביהן לענייו ממון אחל לשכין כשיא אחרת אפי' אחר שמתה אחו ע"ו ולא שתנשה תו ע"ו אם הוא אחת וכאי כו' אם משל"כ קטן שהמיר אפי' אלא תנשה כ"ש ע"י כדיקה ושקיר' ודרים ש"מ שהרו להכי אע"ו ושע"ר : ג שמר' אחת כשלי ונתייבמ' כו' אעו' כשמיט דין זה כאן אלל כתבו בא"ע ר"ס קכ"ג אם סי' י"ו אלא מוכסקי לשפוקי מיורה ושומק אלו אלין הין כך וכך קאמר ואע"ג כפרישה כשי' זה וכשי' רש"ל : ס ומש"כ כשאת אחרת ואין כ"ל הרמב"ם וכאור וכ"מ ס"ו דכשלות הקטה

רפה שבוי שברח והיוצא לדעת מה יעשו בנכסים ובו' סעיפים

רפה א שבוי שנשבה ונשמע שמת וירדו יורשיו לנחלה וחלקו אותה ביניהם (ב) אין מוציאין אותם מידם וכן הבורח מחמת סכנה היוצא לדעת ששמעו בו שמת וירדו יורשיו לנכסיו וחלקום מוציאי' מידם עד שיבואו ראויה שמת מורישן:

ב (ג) שבוי שנשבה ג ובורח מחמת סכנת נפשו' חייבים להתעסק בנכסיה' כיצד עושין כל המטלטלים יהיו מופקדי' ביד נאמן ע"פ ב"ד ומורידין לתוך הקרקעות ד קרובי' הראויים ליורש כדי לעבור הקרקעות ולהתעסק בהם ה עד שיוודע שמתו ו או עד שיבאו:

גמ (פור ס"ג) היו כאן יורשים הרבה קונין מן עובדי מדמס ז וקונין מיין עובדי מדמס מפני שיודעין כיד מעובדי מדמס:

וכשיבאו השבוי והבורח שמין אלו הקרובי' שהורידו מה שעשו ומה שאכלו כמנהג כל האריסים של אותה מדינה (שם ברמב"ם):

גמ (פור ס"ד בשם הרמ"ה) וים לומרים ח דוקא בשבח שמין לו כאדם אבל פירות נותן הכל ט ומה שמתו כו שמת קודם שהורידוהו ומ"ש כאן מין לו בשבח אבל אם אכל מה שאכל ומה שהוציא קונין (שם בשם הרמ"ה):

יוד ולמה לא יעמידו אפוטרופוס לעולם בין במטלטלין בין בקרקעות עד שיבואו הבעלים או עד שיודע בוראי שמתו יא לפי שאין ב"ד חייבי' להעמיד אפוטרופוס לגרולים שהם בני רעת:

(שם ברמב"ם):

כגמ (פור ס"ב בשם הרמ"ה וכ"ה ע' המפקיר) מיהו אם היה כאן מי שרוצה להיות אפוטרופס לתקנת השבוי מעמידין אותו יב ואין תקנה גדולה מזו יג מיהו פירות יכול למכות אפוטרופוס וי"א דאין פירות יכול למכות מזו יג מיהו פירות יכול למכות אבל אם אין מי שרוצה להיות אפוטרופס לתקנת השבוי מעמידין אותו יב ואין תקנה גדולה

ב (סמ נרמב"ם פ"ו) (ד) נשבה השבוי וברח המסוכן והני' קמה לקצור וענבים ליבצור תמרי' לגדור וזתים למסוך ב"ר יורדים לנכסיו יד ומעמידים להם אפוטרופוס וקוצר ובוצר וגורר ומוסק ומוכר הפירות ומניח רמיה' עם שאר המטלטלים בב"ר ואח"כ מורידין הקרוב לנכסיו שאפי' ירד תחלה שמא יתלוש אלו הפירות שהם כתלושי' ויאכל אותם וה"ה בחצרות ופונדקאות וחניות העשויות לשכר ואינם צריכים עבורה ולא טורח סו ואין אדם נותן אותם בארוסות אין מורידין להם יורש שהרי גובה השכר ואוכל אלא כיצד עושין כ"ר מעמידין להם גבאי ויהיה השכר מונח בכ"ר עד שיבא ראייה שמת או עד שיב' ויטול שלו ואין מורידין הקרוב לעול' אלא לשרו' וגנות וכרמים וכיוצא בהם שיהיו בהם כארי' כדי שלא יפסדו ונמצאו בורים ונשמים :

ג סמ נרמב"ם פ"ו ד סמ נרמב"ם פ"ו (ה) מי שיצא לרעת והניח נכסיו ואין ידוע להיכן הלך ולא מה אירע לו אין מורידין קרוב לנכסיו ואם ירד מסלקין אותו ואין ב"ד צריכים להטפל בו ולעמור לו אפוטרופוס לא לקרקע ולא למטלטלין שהרי סו לרעתו יצא והניח נכסיו וכיצד היה דין נכסי זה מטלטלים יעמדו כיר זה שהם תחת ירו עד שיבא זה ויתבע או עד שימות ויהבעו היורשים והקרקעות מי שהניחו שכן (בהן) אין לוקחין ממנו שכר ושרה או כרם שהיה בהן אריס ישארו כמו שהניחם עד שיבא ושרה או כרם שהניחם בורים ישארו בורים שהרי הוא כרצונו איבר ממונו יח ואבירה לרעת אין אנו מצווין להחזירה :

הגה ° (רי"ו נכ"ו מ"ב) מיהו אם נפלו לו נכסים בכלן מלך ידע בהן יט דינו בנכסי שבוי וכן אם מלך כ מלך במקום שכנה ומסתמא ידע בהן ° (ני' נסמ ר"י בן הרמ"ם ונ"י פ' מתקיר) :

ה ° (סמ נרמב"ם פ"ו) כג שמעו בו שמת הרי ב"ר מוציאין כל המטלטלין ומניחין אותם אצל נאמן על פיהם :

הגה ° (מהר"ם פרעפו' סי' כ"ו) ודוקא כתורת קרוב אין נותנין מטלטלין לידו אבל יכול למנות לאפוטרופוס כמו אפר ופ"ל סימן ר"ן ולקמן סימן זה סעיף ל' :

ו ° (סמ נרמב"ם פ"ח) כד כשמורידין קרוב לנכסי שבוי או בורח או לנכסי היוצא לרעת ששמעו בו שמת (ו) לא יורידו קטן שמא יפסיד הנכסים ואין מורידין קרוב לנכסי קטן שמא ישעון ויאמר זה חלקי המגיע לי בירושתי כי ואפילו קרוב מחמת קרוב אין מורידין כיצד היו ב' אחים אחד גרול ואחר קטן ונשבה הקטן או ברח אין מורידין הגרול לתוך שדהו כג מפני שהקטן אינו יכול למחות ושמא יחזיק זה האח ולאחר שנים יאמר זה חלקי שהגיע לי בירושתי ואפילו כן אחיו של זה הקטן שנשבה אין מורידין אותו לנכסיו שמא יאמר מחמת אבי ירשתי חלק זה : ז לעולם

ג נסמנו סמנו כו' מיין כירוסלמי פרק כפרה שנתפתחה פלכם ס"מדיניס מלו : ה מי שיצא כו' עיין בתשו' ר"ם כהן ס"ס ס"ה ובתשו' מהר"ם מלונדין סי' ר"ב ובתשו' ר"ם מלובין סי' ג"ם ז לא יורידו קטן כו' מכל גדול מורידין מפ"ם פ"ח פ"ו קטן ולא מיישבין מחמת מחסנו כמו שמיישבין לקטן ס"ה ואין מורידי' קרוב לנכסי קטן דנקניסא שבוים מיישבי' מכל שכן שבוי שלא מיישבין כ"כ מפ"ם ואין אלא מלא דברי מיתם ודברי בניאות כי מכ"ל למל' ונ' בשם רי"ו ס"ה פ"ב כתב שדרש רמן מילוק ולכולם כשים גדול נקטן מיכא לאיתם מחמת מחסנו ואין מורידין כו' וכן כ"ל פיקר ורו"ק ז סמ

טורח כו' ור"ל דכניזא כדברים אלו מצויים בכי אדם לנמול אבד לקוח שם שנדוני להיות לפם ש מפטרופוס : סו ואין אדם נותן אותם בארוסות כו' ר"ל דנגמרת אחרו דמסתמן לבן כארי' כי היכי דלא ליפסדינהו וכתם סמ"ח דכלאח מוסף דהיינו דוקא בכרכים שמצויים ליתן לארוסות מכני הטורח דהשפה מלוי כבן כמו מורידין קרוב ומתין לו כ כארים מסמ"כ דכרים כאלו דמתן מדרכן ליתן בארוסות כו' ע"ם : סו לדעתו יצא כו' פירוש ואלו רצה שירדו כו לארי' היה מצווה קודם יציאתו : יז כתו שהניחם עד שיבא פי' או עד שיחמתו כו שמת ויפלם ליורשים מידו וכמ"ש לפני זה כמשלט"י : יח ואכידה לדעת אין כו' כ"כ סטור והמקבר לפיל פי' רם"ג : יט דינו כנכסי שבוי ולא אמרינן מדלא ניחם על הנכסי' שהניח כשיצא ונילף דשתו שלא ניחם לית שירדו כו לארי' ה"ם כוה שנפל לו אחר יציאתו אלא מדי דלא נלי ומדי דלא נלי לא אמרינן כו כן : כ אלא במקום שהניח כבר נתבע וה כם"ה : כא שמתו כו שמת פי' אפי' ס"ל לדף' ולא ניח לכיתו כשמתו כו שמת או צריכין לקום לפפיד' ליורשין מ"ה מוליחין מהמטלטלין מיד לים שהיו כאחן ונותנין אותו ליד כאחן ואין נותנין אותו מיד ליורשו אלא לאחר דלא אקול משמתו כו שמת קוד שמורידו קרוב לשם וכמ"ש כם"ב פ"ם ונ"ש : כב כשמורידין קרוב כו עד לא יורידו קטן רכותא קמ"ל דאפי' כשעורת מדין נותן אלא להוריד אחר אלא ליכנות לקרובו מיינו דוקא כשקרוב סוא גדול אבל כשהוא קטן אין מורידין אותו ואע"ג שאין מורידין קטן קרוב לנכסי שבוי וכתב הטור ע"ז ל"ל ואם אין קרוב אלא קטן מעמידין לו כמפטרופוס מיתכם כיר אלו ושמור אבל הטבוי אבל ר"ם וכן כוכתי דמ"ם אוכח ישמו' אלא שמתו כו שבוי יתנוהו כולו לידו ולא לקטן אלא מיתו תובלת לקטן כשמחת אפטרופו' זה שנא' שמתו שמת שבוי זה יתנוהו כשירו' ונא הקרקע כשכתב ע"י פרים ע"י עיון אפטרופוס לקטן וכן מכואר בשמוך כתשבה דשכתב כם"ם ע"ם וככה"נ מלינו כתי דאים מיסים אפטרופוס אף לגדולים משום שוכת הקטני מיסים לפן משם יתנא שמת שמת ובדמסיק : כד ואפי' קרוב מחמת קרוב אין מורידין כיצד היו ב' אחים וכו' כאי כיצד אתי לפרושי דיש דברי המחבר דכתב אין מורידין קרוב לנכסי קטן שמת ישעון שנפל לו בירושתו וה"ם דקרוב מחמת קרוב אין מורידין אין מפורש כשפיק זה שלא כשפיק שאחר זה שפתפיל וכתב לשולם אין מורידין קרוב לנכסי קטן אפי' קרוב מחמת אפי' פשם כו' דר' ל' דיש שני אחין מאם ל' ולאחר ים אם מבחר ונקחר דאותו אם מבחר אין מורידין לנכסי קטן אף שהוא קרוב מחמת קרוב וכן מפורש בטור וכמ"ש לשלו שהוא דלא כמ"ש ס"ל לפרמ"ם ולהמחבר לפשות מוב שכן דין ופפיק כשני שנאמו שלא ס"ל למכתבי ולפרושי כיה דקאמר אין מורידין קרוב מחמת קרוב דשתפיל כיה דעדיין לא נאמרו לפרשו : כה מפני שהקטן אינו יכול למחות כו' אף אפי' ל' דאין מורידין לנכסי קטן אפי' לאחר שנגדיל מ"מ יש לפום שמא זה אחם שנגדיל ישעון שמעולם היו אלו שנגדל לאחלקו בירושה והקטן אף אחר שנגדיל לא יוודע לו שהיה אל מכותיו לחשות כו ולטוענו מידו כי כאחנים כני פירו אף מידפו שהיה אל מכי הקטן יאמרו שמת אחת שנגדל הקטן ולא יוודיעו אותו לקטן מפ"ב כשמורידין אים אחר שהיו לירם שם הקטן לנכסיו כשנגדל הקטן וזה שמורידו כו ירנם לשמוכו כידו יאמרו כני פירו לזה הקטן שנגדל שהשדה היה של אכיו ויוציאוהו מידו כיון דאין מחזיקין בנכסי קטן :

כו אפי'

כו אפי' קרוב מתמת אפי' הכי אכר כתבתי פ' וכן מפורש בסור ז"ל כגון שהקטן יש לו אח מאם ואותו אח יש לו אח מאב וכהו ככרי אבל הקטן אף"ם מורידין אותו אחר מיתת אפי' הקטן מאחיו וי"מ ז"ה שהוא אפי' מכיר בשלו אח מאם ואפי' הקטן אחיו מאב ואפילו הכי אין מורידין אותו אחר מיתת אפי' הקטן מא

רפו יתומים גדולים וקטנים היאך ניזונים מנכסיהם וכו' סעיפים:

א (ג) מי שמת והניח בנים גדולים וקטנים או בנות גדולות וקטנות והגדולים צריכים להוציא יותר במזונות אין ניזונים ולובשים מן האמצע אלא חולקין בשוה וכל אחד ילבש ויזון משלו ג ורוקא כשמיחו ° (טור ס"כ כסמ"ג ר' יפעים) (רמחלפה מסכי מפילו כולן גדולים) ° (סמ"ג ס"מ מכהלות נסס רמב"ם ור"י ס"ג) אבל בסתם ניזונים ומחפרנסי' אלו עם אלו רסתמן שותפין בינהו ומוחלים זה לזה ויש מי שחולק בזה ° (עיין נד"מ ס"ס רפ"ה):

ב ° (ל' רמב"ם ס"ס מכהלות ד"כ) בר"א שאין תועלת לקטני' במה שלובשי' הגדולים אבל גדול האחים הנושא ונותן בנכסים ויש תועלת לקטנים במה שהוא מלובש יפה כדי שיהיו דבריו נשמעים ה"ו ולובש מתפיס' הבית ואם מיחו בידו הרשות בידו:

ג ° (מסרי"ק נתמן סי' ק"ו) ג נשאו הגדולים לאחר מיתת אביהם ישאו הקטנים כן מכלל הנכסים ואח"כ יחלוקו נשאו הגדולים בחיי אביהם ואמרו הקטנים לאחר מיתת אביה' הרי אנו נושאים כדרך שנשאתם אתם אין שומעין להם אלא מה שנתן להם אביהן נתן:

כנה ° (סס סי' ק') מי שמיך בכו וקנה ליתן כדוכיא ותת קודש שכנסת לקופה ד אין כוסל סנדוכיא גלה מקנקו ד סרי לה וכה כה נכיי מכיי · מי שמלו מכיו מן פתיפה מנכין לו מק"כ מתלק ירושתו ° (סור ס"ס נסס רמב"ם) ולה מחרי' שהכיו נתן מתנה רק בלוה לו מק"כ יש לומדן דעתה שהלה נתן לו במתנה:

ר ° (סס רי"ג) (ג) השיא האב את בנו ועשה לו משתה והיתה ההוצאה משל אב ונשתלח שושבינות לזה הבן בחיי האב כשהיא חוזרת לאחר מיתת האב חוזרת מן אמצע אבל אם הוציא הבן במשתה משלו אינו חוזרת אלא (מחלוק) הבן שנשתלחה לו בלבר:

ח ° (סור ס"ו נסס רמב"ם סס כ"ר) האב ששלח שושבינו בשם אחר מבניו כשתחזור השושבינות לאותו הבן הרי היא שלו אבל אם שלחה האב בשם בניו סתם כשתחזור תחזור לאמצע ואין זה שנשתלח לו חייב להחזירה ° עד שישמחו כו כולם שהרי כלם שושבינ' שכשם כלם נשתלח לפיכך אם שמח במקצתם מחזיר חלק זה ששמח עמו בלבר ד והרי הוא לאמצע:

רפז מי שמת והניח בנים גדולים וקטנים וכו' סעיפים:

א (ג) מי שמת והניח בנים גדולים וקטנים והשכיחו הגדולים את הנכסים ג כל השבח לאמצע ד ואפילו שכר עמלם לא יטלו ג ואם אמרו ראו מה שהניח לנו אבא הרי אנו עושים ואוכלים השבח של משביח ° (ל' רמב"ם פ"ס מכהלות ד"כ) והוא שיהיה השבח מחמת הוצאה שהוציא המשביח

מלה סיכה דסוללם מתפלה לכך ומי מסוס לומדנה דעתה מכיו כיון דכדר לו כ"כ לומדין דעתיה דניסה לית לקיים מהן ליפה לן דעתו סים סיסול כל זה כרמב דון לסיד נימה דלמה כל מה מקנה לו סייגן דוקא בסיין מכל לסתר מותו כיון דכפלו קמיס נכיו ולמהי כן כמי מית לים מלק בכדייכו לה כיפה לים להסה להסביר נמלה מסתר כנים כ"ם סיכה דלק ירושתו יניש לסתר הנדוניה מקנה לו מכיו כו' ע"ם · ודומס לזה סור וכתב מהרי"ו בסימן קמ"ב ° כרחוכן שסדיך בתו ופסק לה נדוניה ותת רחוכן קודם שסשיהה ופסק דשמוש הוה דלה ליקח דבר זה מן המתנה רק לותה בהת המסודכת תלמה מקלק ירושתה כו' עד ולכל היותר מן ליקח מן המתנה מלה פך המכוסר בכתב הקנם ומין לדחות כהי מילתה למה שפסק מוהר"ם (לסטור לותה מהקנם) ל"ד דהסם לה היה שם ע"ח רק קנם בעלמה ומ"ם פטוריס כחוכם לכל סיכה דליכה שם ע"ח הוה כמו שלוחה דלה מהני שמת חוכם עכ"ל: ה עד סישמיעו כו כלם פירש בשפה סישמיעו כסים וישמעו כו כדרך שפלקו לו בשפת ניסוף"ו ודוקא כשישמיעו כולם או מקלה לכל מ' מקלה בשפת ניסוף"ו וזהו שמה' וכתב סהרי כולם סוסכיניו ור"ל בשפ' שמקלה מכיין היה דעתו על כל כניו לסוור ולשלוח לכל מקד מקלו ולפיכך אם שמה במקצתן פ' אם מקל' מהן בשעו כמי' מסוור לותו מקלה לכל מ' לכדו ואפי' אם יתרצו כל הפקין שיקלה כל דמי הסוסכיניו' בכשוף' דמקד מהפקין וישמעו שם עמו כולן יפד אין וה שבשתלה לו מסוייב לשלהן ביפד שלה לכל מ' מקלו כסים שפה וכן מוכח ומסוור בנמרת וכפוסקים וק"ל: ו ומ"ש וסרי הוה לשמע פי' שיקלו כל הפקים כלותו מקלה כן הוה דעת הרמב"ם אבל הרמב"ד ונם ר"י כלוי וכסור כתבו דסוה על לותו שבשפ ומ"ש כתב שפה לדברי הרמב"ם ז"ל כיון דפה לה יסמו מלה שלה יסמו מלרים כשים או יסמו מלה כדרך שבשתלה לו בסוסכיניו' (כדרך שבתלה בה"ע סי' ס"ם) לוי יפי' וה שבשלה לו בסור מלשלוח לו והרי מהיכן דעתו היה לזכות בהמתנה שבלה לכל בניו ולפיך יכול זה שבוסף כשה שבשלה לו לבר ולפלרים לה יכולו לבכות מהלקן דלין לומרים כוה לבכיים כולה בשלי על שקר הפשק · ועו' דפשיטה דבריית' הכי מבשע דקלבי סוזרת לשלמע פכ"ל ודעת הסור ולפיך פל"ל כרלה דסוה דכשפה שבלה מהיכן בשם כולם דעתו היה כלו כתן לכל לשד מכניו שלקו מבשתנם שכל ס"יבלמנו כשמו לוה שבשתלה לו ומו היה וה שבשתלה לו מייב להעזיר לכל מ' מהן שלקו לכדו כשפה סיפה כמו שבשע סוה ופין דריפה:

רפז כל השבח לשמע פי' ואפי' אם השביחו מכיפה כן ל"ל לדעת הרמב"ם דשקלק כוה בשמוך כלומר רלו מוכח מינה דכלה לומר רלו לכל מכין השבח לשמע ולשרכתי מוה בדריפה ס"ם: כ ואפילו שכר שמלם לה יטלו לשלו נב דכשלר שותפי' בוה"ל ס"ב נדולים ונדולים כלה ס"ם נדולים ונדולים דלין דרך קטנים להשביח משל"כ כשכולם נדולים ד"ל ולה לשמע לשלמע דקטנים שוזרת לשמע פכ"ל ודעת הסור ולפיך כל ל' נרלה דכוה דכשפה שבלה מהיכן בשם כולם דעתו היה כלו כתן לכל לשד מכניו שלקו מבשתנם שכל ס"יבלמנו כשמו לוה שבשתלה לו ומו היה וה שבשתלה לו לבר ולפלרים לה יכולו לבכות מהלקן דלין לומרים כוה לבכיים כולה בשלי על שקר הפשק · ועו' דפשיטה דבריית' הכי מבשע דקלבי סוזרת לשל

ד היה יורשת בכלל הזכיות כו' פי' כגון ראובן שנשבע לשמעון שמעון לוה היו כניס לשמעון הלוה כנות וראובן שנשבע אין לו יורש ומת שמעון ומת ר"מ ראובן ונפלה ירושתו לבני בנו' שמעון לוה ומצאת לשתו יורשת נכסיו בכלל שבור לוה (וכ"כ הטור לפי שיטת דבסמוך) ופ"ר: ה והשביעה הנכסי' מחמת טוענה כו' פי' משל עצמה ומ"ש לפני זה כתוב מנדול ראו ו"ל והוא פ"ם בשבח מחמת הטוענה שטוענת המשביע וכאלו שבועה נכסים נ"כ שטוענים עם הרמב"ם דלדידהו לף שבועה שבועה שבועת הנכסי' מתפ"ת הכית השבח הוא שלה דכיון דת' תקילה להן ראו כו' וכדמפ"ק המקבר: ו דהיינו שכרו פועלים כו' דלף שכרו בשכירו' הפועלים או בשבורת כיון דאין כאן שבורת כים ונם לף שבועה כם שבועה בגופו אלא בתרכה לו טורח פ"י שכירות שבירות מקרי מקל לשבועה: ז שהם היו תודים לקטנים כו' בפרים' כתנתי שכ"י כתב דשלו קטנים שלו מוסלים בפרים ואין יכולין לשתר מכל מקום כיון דשתרים יכולה להתקיים על ידי שבור קטנים לא מצאב מלאכה בגופה ומחלי וכן משתר"ל בתמרת פ' שלי' בשלק שהים כו' ושלו השביעו משתר נכסים ל' שטור ופ"ג דשבר שותף אין לו בשבע אלא בשבר שרים ושלו שתר לעצמי אני עושה שתני שבע כיון שהן שלי' ולא נשתעו שתקו כשתר לשם לעצמי אני עושה ודאי יתלו ויעול כל השבע: (כג"ם) וכתב כתשובה מיימו' שפר משפטים סימן ר"ם שם נדול שנהנם דבר מידו שלו נגנב או נאבד שמור שמירה בשבלים ר"ת כב"י קע"ו: ט רק בשני שדים תד"ר שם שוכחתי מל' משנה ונמרא ושברא דשלי' שתר כן בשני שדים שלא בשני שתין ליה וכדין שהשם וכן משמע ל' סרמב"ם וכשבר בשלים וכשוף שבתבו ושם שתרו רשו שם שבים לנו שבת ולא כתב לנינו משמע דלשני שדים שתר רשו ושלי' שלא בשני שתין: יוד ש"שתר שתו בשני כ"ד דכ"ד לניכין של קשנים הן ושלי יקוסו וימכו שרים ושבטרופוס לשבע לשן שלכן: יא תנו לי שם שבורים שני כו' כיון דשמ"ד שהם משתמת שמקומו שמ"ד וכל שבשביעו כשלו השבים הוא ומקל: יב ושמה כשן שבורה שם היא ת"ת נדול כו' ל"ד שבורה ס"ם שם היא טורח נשמו בשבע נכסים כב"ל ב"ב שתרי' היא כיון דשוא ת"ת דולשו לה טרח להיות לשתע שלא לנשמו טרח וכן הוא נשתרח וכשור שכתבו ג"כ שלי דינא לשבע נכסים ע"ם: יג שתינו מניח תורתו שמה שתת פ' שם לא היא לשני שמע להרויח כו כי היכי תורח שם ד"ת שלא שבשביל שתרים ושלי לינו מכטל כיון שמשוק כ"ב בתורה וזהו שמ"ק שמקבר וכתב שמין זה מניח תורתו ושתמשע לנוח שלי וב"ב שטור לנוח שתרים ו וכ"י כתב שלין ת"ת נוסנ בזמניהו וכ"י שביהו וכתב עליו ושין דבריו נרשין ☞ ואכ"מ שכילו ושמ"ק כדשת כ"י ושמשימה שה שלא כ"ב כם ע"ם ושמ"ם שוס כם ס"ם רם"ב: יד שם קטנים הן שבבא לשתע שלא שמין שלין מורידין קרוב לכפי קטן וכדמ"ק שמקבר כשוק שפיק זה ושהו שה שבכל כבר הין מוליכין שהו דכיון שלא ידע כיה שיעין לינו מצויים לשלם שה שהינה כאין ושפ"ר ושם כתבתי דשפי' שבשיו הוא נדול כל שבשבים בקטנותו הוא לשתע ע"ם: טו ושם היו נדולים כו' שמין לו כתרים ושם כתב טטור ונם תור"ם בשנ"ם כם ע"ה דפי' זה דשם הינן נזונין יפד וירד ה' לנכסים ושבשיע דידו על שתתוכם זה לא שיך שלא כשדרים יפד ושלכו נפשם כתוונות דש"ל יורד שלא כרשותו משמ"ב כשהוה לא ניזון שמקדש מפני שלא היה כמדינה והין לשקשות לשה כתב טטור ושמקבר דשמין לו כתרים והוא שהנתרח שלינה דב"ע מפי שנא מנכסי שמשמעו שו שמת וירד שם קרוב וכח השבועי' דש"ל לנרש"ם דשין קרוב נוטל בשבע כלום דשמקר שמשמעו כו שמת שמכת דשתיב ולא יפשדו כו' וכב"ל כר' ס"ם ב"ב וה"כ נימא הכא כיון דלא ידע כלל פיה לו שם ודאי שמכני דשתיב די"ל דשלני שתם דשם שמשמעו כו שמת מ"מ לא היה טטור שבודאי מת וכבמה שדשתת דשם שלי יכא שמין או מוריטין ישול שת שלו ושמשבר קנה לידע כיה ושמל משמ"ב הכא דלא ידע שו כלל נם בשבע כרשות וק"ל ופ"ר: טז וכן שם שירד לנכסי קטן כו' שפי וכן קלי שמ"ם לפני זה כריסא דשם שם קטנים בשבע לשתע ע"ם ושמשם שבשבתי מפני שירד שלא כרשות דשין מורידין קרוב לנכסי קטן וזהו נמ כן שמם דרין זה:

רפה ג שמין שם שפליגן פירוש שה שהוא פליגן שלטוטין בהן שמין שותו משמ"ב בפניהן ובנות שהן דשלו הוא פדיון כפין ים בשן פילוק שם שינו פליגן כגון בנדי שבת וי"ט דיכולים לשבית בה"ד ולשוס שותו שמין שותו שם שמין כן בנדי שול שבן לשוטין בו וננלי לשן לבא לכ"ד לשרין שמשמע שקלי לשדדי שלא יכיהן כוה שבל לשלי שלא שיולין בשני כתב שיולין שלא ככתב דין שבל שה שבבר כלה וכלבד שבבנדים לשלו שה שבלו בשלין שנמן שין שמין ושמרי' דשלי כדברים שמין עוד כפין שם לא שפשו שלשה בשקלה וה כוה שמי שקוכה דבר שתפיפת שבית יכבו לו שותו שהוא כשלקו כן שפורש כעור (ופ"ל ריש סימן רפ"ו שכתבתי יפוב לשה לא פילוק שם כמו שפילק כשן שין שם בבר כלה וכין בנדי שנמו לבנדי ככיו) והמשבר שכתב השפש ו"ל שפני שבבר זבו בשן לשנמן הוא לשון רמב"ם פ"י דשלות ולכאורה היה נראה לומר דדימו זה למ"ש ב"ש נוכה מבנדי כלוה ושינו נוכה ממה שקה כלוה לשתו ובניו שפני שבבר זבו בשן לשנמן וכמ"ש שטור והמשבר לשיל סימן ו"ו שב"ם ושם כתב נם כן דשיינו דוקא בנדי שול ולא בנדי שבת ושם"ג דשתם מיירי דוקא בבנדים שקנה לשן קודם שלוה שלא שבל בנדים שקנה ושפשה לשן לשר שלוה נוכין משן וכמה שכתם בשטור כשם שדמב"ן בשמ"ם וכלן מיירי כשפשה שבית שהוא דומה לשפשה לשן לשר שלוה שה כתב ג"כ שם שטור כשם שרמב"ן דשיינו דוקא בדבתב לישב שלוה דשקבי ושק"ו ושפים לא בתבו שלדדי כלוה

המשביח אבל שבחו נכסים מחמת עצמן השבח לאמצע זכן ב וכן שם פירוש - פיין בספר ס"ם דק"כ ס"ב:
אם היתה אשתו של מת ד היא היורש בכלל אחיותיה או בכלל ג תי
בנות רוריה והשביחה הנכסים השבח לאמצע ואם אמרה ראו מה שהניח לי בעלי הריני עושה ואוכל ה והשביחה הנכסים מחמת ההוצא השבח שלח זהו דעת הרמב"ם לברו ולא מצינו לו חבר אבל רש' הכל שזהו שאמרנו בריש' שאם השביחו הנדולי' את הנכסים השביחו לאמצע היינו רוקא כששבחו הנכסים מחמת עצמן ו דהיינו ששכרו פועלי' מממון תפיסת הבית או שנשאו ונתנו בסחורה ו (סור ס"ם) אבל אם השביחו על ידי הוצאות משלהם או שטרחו בגופם לחפור ולכנות השבח לעצמן ואם השביחו ברבר ז שאם היו מוריעים לקשנים גם הם יכולים לעשותו כגון לשמור וכיוצא בו השבח לאמצע אע"פ שטרחו בגופם כיון שלא הוריעום תחלה ואם אמרו ראו מה שהניח לנו אבא הרי אנו עושים ואוכלים כל השבח שהשביחו בכל הנכסים ח אפילו בחלק האחים הוא של עצמם ט (סור ס"ג נסס הרמ"ם והרמב"ר) ואפילו השביחו מחמת נכסים:

סנ"ם ט (סור ס"ג נסס הרמ"ם) ושם בתים נדולים ג"ל לאותרו נכ"ד ט רק בבני תדים שבל שם יש בהן יתומים קטנים לריך יוד ש"אמר אותו בשני כ"ד וכ"ו בתקין שכיוונין יפד י (סור ס"ב נסס הרמב"ר) אבל שם לין כיוונין יפד אפילו השבים תשתת עצמו אינו נוטל רק כשתר יורד אלא כרשו לבשני שבירו תשד מן התקין שהיו לו ברבה בנים והשביחו הנכסים אינו יכול לומר יא תנו לי שם שרויכו בני י (הם"מ פ' ו' מהלכות) וכן שתרים אינן יכולין לומר תן לנו שם שתלו בניך אלא שבל מן התמנע ג' מן התקין שכתן שתבה לשתרים ורלו התקין ושתקו שוי שתילה י (כ"י פ"ק ריב"ק):

ב י (שם נמ"ם ס"ם) א"שהאחי' שלקח מעות יב ועשה בהם בחור' אם היה ת"ח נדול יג שאינו מניח תורתו שעה אחת הרי השבר שלו שאין זה מניח תורתו ומתעסק לצורך אחיו:

ג י (שם ס"ם) מי שירש את אביו והשביחו הנכסים ונטע ובנה ואחר כך נורע שיש לו אחים במרינה אחרת יד אם קטנים הם השבח לאמצע טו ואם היו נדולים הואיל ולא נודע שיש לו אחים שמין לו כאריס טז (כ) וכן את שיתך לנכסי קטן והשביח אין שמין לו כאריס אלא השבח לאמצע שהרי ברשות ירד:

רפה היאך שמין מה שעל בניהם ובנותיהם כשחולקים ובו ב' סעיפי'

א י (ל"רמב"ם פ"ו מהלכות ד"נ) האחים שחלקו ו שמין מה שעליהם:

ויש

ומ"מ נראה דלא שייך ס"ט דזכו כהן אלא שם כהלוקח אלא דכל הלוקח להוציא לעצות כו' מה שירצה ולמזור ולמלם לו כדכר אחר כמיניע זמנו ובמלא דאמתו ובניו אינן נדופין הלכו כהן מתנה לאחר דמתנתן הוה קיים משמ"כ בלאים שפטו לבניהם כנדי' מתפיסת סבית דלאו הלוקח הוא נידם אלא מוחזקין ום"ס הן בנדדי ואין רשות לבעלים ליתן דבר מהמוחזקות במתנה לאחר ואי כהן תוניתי' מידו ומ"ה נ"ל שפט בנגדי דאמתו ובניו כמ"ש דאלים נופא מהני אלדי ונם כמ"מ כתב בשם מהרי' אלדי ס"ל ודו"ק : כ וי"ל דכנדול אלאין כו' ו"ל בשור אפי' אם שעליו אין שמין דניכא לאלים דלכים וכשיכוה כי היכי דלישתמשי מילים ומיהו לכתחלה יכולין למכות כו' אבל כל זמן אלא מיזו כו' מפתח ניכא לפי' אם עכ"ל וכו' מימרא דרב ספפ בנמרא וכמשב' לא כתבו דכמשך אשר נ' ברמב"ם דהשתיו וכב"י כתב טעמו משום דס"ל דאין הלכה כרב ספפ וס"ס דלא ניכא לאלי כתי' דלכי' וכשי היינו דוק' קודש שאלקו אבל לא שפה אשר שבאין אלוק כדכרי"ם דלכו כתבו דכמשך אשר נ' ברמב"ם דכתי' דכרי כ"י אלא ונתבתי דנראה דכ"ם ס"ל דאין שמין אם שפל אלם אלוק אלא כדעת הרמב"ם לכתבו בפי' דכמלות דהוא כלל מ"ם ברמב"ם בשם ס"ט דכמלות שבאר ו"ל נדול אלאין שביה לוכם ומתבשם אלכוסים נאים אם לאלים בנאם ממנו כדי שיהיו דברי כשאם ס"ו לוכם אלוק אשר שבאין אלוק אלא ברמב"ם ופסק כן ש"ע ורמ"א ופ"ר : ד ואלוקין מחלה פי' סולקין מחדש : ה ברשות בידו דיכול לכפות אלת אלוק ולומר לאן אם תנו מ' מכס לו אלת דקל אלכם ואני אלוק אמין כמעות אם אני אמן ותנו לי אלקכם כמעות אבל לפי"ם כשור דניה ליתן לו דקל אלוקי מ"ל לומר כני ובתבתי בפרישה דאשם ברשות בידו משום דאשם ניחא ליה בדקל אם בקרקע וכשזה רוצה ליתן דקל אלו ואסכי יסבר דקלו בידו אין אלו כמעות הוה אינו רוצ"ם ודאי אשם אלא ניחא ליה בסלקו שבאל לו ואלו כל כמיניס לנטל סלוקה הוא"ל ואלה בידו ע"פ נורל : ומ"ש הא כתב כשור ובמשב' בר"פ קמ"ב פ"נ ו"ל שני אלוק שסלקו ואמ"כ כה לאם אם אלא אין יודעין כו' אפי' היו שם נ' עדות וכל אחד נטל עדה ואני והאי הנ' שבא נתרצה ליטול האני עדה דכיר כלא' לאלוקו אלא נורל אפ"ס יכול כל א' לנטל הסלוקה כיון שהיה כשעות אפ"ל וי"ל דאפילו הכא הסלין דאלין ליתן לוה אחד' או דקל ואלא נתניהו לו לא אשכח נבייהו זה לעשות אלא כאלו הסכימו אחד אל הסלקו באחי דאפשר (וכזה נתיים נם קצת קושי' הרמשונה) ואי"ל דאפילו אחד היה הוה אחד אלוק וניה לו זכות בכל א' אשכחת כאו לאפי' שהיו כאן הוה אלוק' הרמשונה שיה כשעות אחיקרא אשם"כ כוה דאחר הנו דקל אלוקי לאלוקי דלא היה לו זכות כשאר הדקלים אי"ה לא אשכחינן אכור וה כל הסלוקה כשנתרצה כא' ליתן לו אותו הדקל והלכיה לאכיהו אם שאלה בנורלו ואפילו לפי הכוה אשכחת כל הסברים הנ"ל דלא כתוב כאן דקל אלוקי מ"ח כל האומר אחד הנו דקל לאלוקי הרשות כיד היורשים ליתן לו בנורל דיד אחקבל אל אחשתוכה כאחר בר"ם רמ"א וה"ם ר"ד דאחריהו אפילו אחד או נאל וה"ל אחתא כפירושו כאלו אחר דיתנו לו דקל זה בנורל ואי"ם כשנתרצה זה ליתנו לו לאו כל האינים דאיך לנטל הסלוקה ודו"ק ונפ"ו אי"ם השור ואחאכר אם בר"ם אחק"ם ס"ד ו"ל וכן אם כא ב"ם אל אליכן ונגה אלוקו אל ג' אחן כגון אשאלו אחשותיקי כשלא אסלוקה ואולקין אלוקה אחרת אפ"ל ה דהייכו דוקא כשלא נתרצה זה אשנטלה אחנו ב"ם אקרקע ליטול אחשות אחקני אכל אם נתרצה אין אחקין יכולין לנטל כמו כן ב"ם ודו"ק : ואפילו אי"ם רשמונה אין לאלוק כיניהן ודו"ק :

רפט ו ודנו לאלוק אכבי אחכיו כו' ו"ל השור ואחבקרו אי"סלוקו כדי שיהא אלוק'כידם ואם שאחרוהו ויבבדוהו אפ"ל ור"ל אחין הנדולים רוצים לעבור אשור אקטנים ולהיות השכח לאחצע כל נר"ה רפ"ו אלא שיהרו ויבבו אלוקן אצמן : כ וכורר לאן אחלוק היהה לאן השור אחמידין אפטרופוס לקטנים ואולקין כנורל וכשומת ב"ד ור"ל שיהיו אחלקים שוים לפעות ולא יתנו לאקטנים אנרוע ואף אחלוקת הנורל לריכין אחפטרופוס' לרעות שיהיו אחלקי' שוים ואפ"ב אחילין נורל ניהין אחשום דא"א לנמצם שיהיו שוים אחם וכראה דכוונת הרמב"ם ואחאכר נ"ב הוא כמ"ש וכורר לאן אלוק היהה דר"ל שיהיה לאן נ"ב אלוק יהם לאחוקי שיודעו אחנדולים לאלוק אפעות ואמ"ם נראה דאמ"ש אור"ם בשב"ם דיה"ל לריכין לאלוק נורל לריך לניות אחשודר אחר דברי אחאכר אכתב וכורר לאן אלוק היהה וק"ל : ג ופעתו שתות אח"נ דנאלמה אתות קנה ואפילו אוכלה כמ"ם השור ואחאכר בר"ם רב"ז וניתומים אחמיר וכמ"ם השור ואחאכר כאם' ק"ט פ"ם : ד ואולקין ואולקין אלוקה אחרת אחר אחנדולו נראה דה"ם קוד' אחנדולו אם כתוודע לכ"ד שאתו כשתות אחזוקין אלא אורקא דמילת' נקט דכל אחתו הכ"ד נאכי לא כתוודע אשעות דמי יקבור אחר אחשם כ"ד אכל כאנדולו אם אחמן רגילים ליתן לכ ואחקדקים כאלאם ואומדים על אשעות : ה כדכר דאייך כו נוד או מינוד אחשם דה"ל כמו אכירה דאחר אומר לאכירו נוד כולו ואתן לי אלקי כאתות או אני אנדנו ואתן לך אלקך כאתות ואין אחפטרופוס רשאין לאחור אלקן וכמ"ם השור כאיתן קפ"ם נם יתבאר לאחמן סיאן ר"ן ופ"ר : ו היו אחאים כולם קטנים כו' אח"מ כתב מילתא אשאחת ו"ל לאם יאלוקו יאחדו אהכאי' כיד אחפטרופוס אחרי אף לאחר אלוקה יכולו אהכאים כיד אחפטרופוס אפ"ל : ז דאלוקה לא הוי כאחר ר"ל דאלו הוי כאחר לא היו יכולין לאחור עד שיהיו כן עשרים שנה לדעת הרי"ף ונם לדעת הרמ"ם אם לא אחוקם הרי"ף ואקא ויודע בשיב אחת ואתן וכמ"ם השור ואחאכר באיתן רל"ה ע"ש :

רפט ו אי אחאים יתומים אין אחאוכת רמב"ם פיאן רמ"ג : כ אחורר לאם אלק אי"ם פיין כר"ן ונראים ל"ם דנראין ונורגים ופיין כם : ג אחים יכולים לאחות כו' ודלא כאראב"ד ל"ל אחים קרם רשמואל : ד כאכר דאייך ניש נוד או מינוד כו' פיין נראים ל"ם ערך אפים אקדם ודו"ק : ה אי

כנ"ם ו אם יראה אחד לקיים אחלוקה ואיתן לו אחלו ואכירו יתן לו אחשות : ז ברשות בידו : ח (סור ס"ם נאם אחרא"ם) :

רפט אחים גדולים וקטנים ורוצים להלוקו בוה' סעיפים :

א ב (ל' רמב"ם פ"י אחכלות) (ג) אי שהניח יתומים אחצת גדולים ואחצת קטנים ג זרצו להלוק בנכסי אביהם כרי שישלו הגדולים חלקם אחעמידים בית דין אפוטרופוס לקטנים ד (ב) זכורר להם החלק היפה (ו"ם וגרסיכם לאלוק נאורל) ה (סור ס"ם) ואם הגדילו (ג) אינם יכולים למחות שהרי ע"פ ב"ר חלקו להם אם טעו בית דין בשומא ב ופחתו שתות יכולים למחות : ד וחוזרים והולקים חלוקה אחרת אחר שהגדילו :

כנ"ם ה (ר"ן בחזו' פ"ם) אבל אפוטרופוס אפילו אינהו אבי יתומים אינו יכול לאלוק בלא בית דין אלא כשהנה בפרוס לכך ואין לכ"ד רשות לאלוק ו (ד) כדכר דאייך כיה נוד או מינוד ה (סור ס"ם ואכרא"ם פ"ל פיים אקדים) וים סולקין ואחדירין ה (אחדירי פם) ו היו אלאין קטנים אין סולקין להם עד שיגדילו אא"כ נראה לכ"ד שיש להן אחשות בחלוקה ה (כראב"ד פ"ב ה"ם) וכל אחניעו אקטנים לי"ב שנה יכולין לאלוק אחלוקה כפלמן ז דאלוקה לא הוי כאחר ה (ר"י בב"ב פ"ב) :

ב אם לא היו כאן כל האחיה ואחה שבאין אחבקשים לאחלוק או שאחלקו ובא אח או בעל אחוב ונטל אחלק אחר אחם נתבאר בסיען קע"ה :

ג אחר

ם ויש כיד ג' מנכסי המת כו' כשור מכואר יותר ז"ל ואם זה כיור' לא כטלית מעשר ואומר אם נטלו סיעור קל' ואני לא נטלתי אם יתנו המתון שכיד זה אחד לבורכי קבורה כמל' שנתתי אני לבור' קבורה ואפי' לא נתנו יפה מעשר ויכולו לפשטן ולא ג' מהאחין יתנו לקבורה מהלקו המתים לו

פכ"ל :

רצ ג מו מסכיח קטנים וגדולים כו' כ"ד

מייבין להפטיר כו' מיירי דוקא בשלין גדולים אבל' מיכולין להסכים הכסים כשוב או שהיכם רוצים שגדלים להתפסק בשלשם שלא יתלקו דאל"כ טוב לקטנים שיתפסקו שהשין גדולים ויהיה בשבח להמת וכ"כ הת"ם על דברי הרמב"ם ופ"ר : כ ומם כוה שמורים כו' שעם' דיכול מדם לעשות כשלו מה שירצה ומם"ם כמי שומעין לו כשעושי להקטן שפטרופוס וכמ"ם שור ושמכר' אקר וס : נ אין מניחין אותו שפטרופוס כו' ז"ל דאיכו כאמן כ"כ אלא דיבא היה מניחין שכשייו לא היה יכול להשיו נגדו לעשות לו עיוות : ד אע"פי שמוחזק בכשים פי' שיש בידו כשי אביהן שמת ומוחו בכן : ה אם אמר מפני שאין מדרכן לנשא ולבא ולשרות ולא עבד דשמא שבר מיכן כאמן ולא קשן שהיו בר דעת : ו שהוא כשוב' שהוא דאין כור ירא חטא ולא שם בארץ שפיר ומורה התירה לעשות לאנשי ארשא שהקל כן הוא ל' רש' ז ורש"י ורמב"ם מוכי לה כע"ם שהיו לה במשנה ולא כדרך ארץ ואפשר שכן הוא כיוכת השכר כמ"ם ולא ע"ם שהוא כשוב' שהוא כו' דר"ל כשעשי דיכ שהוא וייכו כשהיו כאמת ולא כדרך ארץ וזהו שכתיב למה ניתן שפח לע"ם שפי שהיך ונם שכתיב בח דמשנה ל' שהור שכתב שאין שהוא ורמב"ם כתב שהוא שהוא ופ"ר : ז כמו שנתבאר בסי' רפ"ה ופ"ר שם ע"ם שהור וכדברי השכר ס"ה ושם נתבאר שהשם גם נתבאר שם שהשם דיכ שלוק בין הקרקעות לאחו' והטו' מפיכ בזה וכתב ואם מיכה שהה ברשות בידו ל"כ ופ"ר שם נתבאר דיכ בוסקאות נורסין בידן ור"ל שם היו נאמכין שביכן שהיו ברשות כיד כ"ד להאחים שפטרופוסים שהרי אותו

וכן כתב כ"י שאין דין אחת שה שם אין נורסין כן : ס להאות קרוב שלהן נראה דר"ל דכ"ד יכולים להאות קרוב של עצמן דאלו קרוב של קטן כבר כתבו השכר ו"ל בראב"ד והביאו כ"י ס"ג ול"ש שלא נשאל קרוב שלא לדון קרובו לזכותו או לחייבו אבל כשאין לו זכות ולא חובה לשפטרופוסים לחת ע"ל כ"ד קרוב ופ"ש ל"ש ר"ש : ט דבה על טענת בני השכירין ליה את ג' דכאן מייבי דשב"ד ליתנוהו לשפטרופוס ובכ"ד מכשיעין שפי' בטענת שמא וכש"ם בטור והשכר כשאו ס"ו ל"ל דש"ם נקט טענת בני השכירי' שליש שב"ש אין מושין עליהם שהי כשף ופרושה מש"ב בטענת שמא דאין כפרה אחי כשף והבודאה פרושה וכש"ם בטור והשכר השמך שפיק י"ם ופ"ר : יוד רשאי השפטרופוס ללכוש בגדים נאין מנכסי [ס] נראה דמ"מ אם רוצים למכות כו' ברשות בירן שב"ל ס"ם : יא ומקח' לעיל מי' רפ"ו ס"ב דאותו דין דגדול אפי' בלמד מדין זה וכש"ם אם וכתבתי זה לשפוקי מאה שאמרתי לאחרי דכיון דב"ד רואי שהוכחן הוי כאך היד הקטנים למכות כו' : יב שמא מניחה אלא ודוקא כשהיכו אלא דאין ב"ד עושי כיד' אבל מיכו אב"ד בריכי ליוסר שלא יבא תקלה על ידן : יג שהוא שפטרופוס שלוש והוציא כו' פד מוציאין מיד שלוש ‡ ואם היכי יכולי

ג אחר מהאחים שירר לאומנו' או חלה או רוצה לילך ללמו' נתבאר בסימן קע"ו :

ד אחר מהאחים שהיו שטרות יוצאים על שמו זוטרן שלי הם נתבאר בסימן ס"כ :

ה (סור ס"ם שפט תפו' ברפ"ם) יורשים שקצת' לקחו מנכסי מורישם בלא חלוקה וקצתם לא לקחו ‡ ויש בידי אחר מנכסי המת אם היורשים שלא לקחו מעירבים שלא ליטול ממה שביד אותו אחר לקבורה הרין עמהם ויבואו לחשבון וכל אחד מהאחי' יתן חלקו המגי' לו :

הלכות אפוטרופס

רצ דין אפוטרופס מי ימנו וביצד יתנהג וכל משפטיו ובו כיח סעיי

א (ם) מי שמת והניח יורשים קטנים או שאשתו מעוברת ‡ או שהניח קטנים וגדולים צריך מורישם למנות להם אפוטרופו שיתעסק בשביל הקטני' ער שיגדילו ואם לא מינהו ב"ד חייבים להעמיד להם אפוטרופוס ער שיגדילו שב"ד הוא אביהם של יתומים :

סנס (רשב"ם סי' מתקפ"ד) ואם שב"ד בעצמ' רוצים להתעסק בנכסי היתומים ברשות כיתן מ'סו אם נריכים למלוך או לעשות עם מקרים תמחת היתומים י"ל דנריכין להמיד אפוטרופס שלא יהיו נראים כעורכי הדיינין ופ"ל פעיק ס' (ר"ן פ' האיש הקיש וכזה מייבה בר"ת שאין חולקין כ"ן ורשב"ם) ואפ"ה אם יש יתומים שייכו יתומים קטנים וב"ד המחונה בעירו או גדולי הדור (ר"ן פ' שור שנגח) אבל אין כאן כיד ג' בעלמא שיעשו שלמן כיח דין על היתומים (הרא"ם כלל פ"ם שימן ס"ו) :

ב ואם צוה המורישׁ שינתן חלק הקטן ויעשה בו מה שירצה הרשות בידו (ג' רשב"ם פ"י מהלכות י"ו) וכן אם מינה המורישׁ אפטרופוס על הקטנים קטן או אשה או עבר הרשות בידו :

סנ"פ (ג) ת' שאתר לם"מ רבינך שאיש בכסיך ואתר הן ס"ו לשון אפוטרופוס (ריב"ם שימון ע') מי שיש לו אפוטרופוס על בכסיו ואת ג אין מניחין אותו אשפטרופוס על היתומים (הרא"ם כלל פ"ב) שאל כ"ד מעמידי' הרמוי דלא מקרי מינהו אני יתומי' שאל שמינהו אמו' למיתתו ואין מניחין לאדם שמינו רבוי להיות אפוטרופו' ד אע"פ שמוחו' בכנסים עד שיבי' רבי' שמינהו אני יתומים (מרדכי ריש המוקין)

ב (ג' רשב"ם שם) אבל אין ב"ד ממנים אפוטרופס ם (ג) לא אשה ולא עבר ולא קטן ולא ע"ה ו שהוא בהזקת חשוד על העבירות אלא בורקין אדם נאמן ואיש חיל ויודע להפך בזכות היתומים ושוען טענתם ויש לו כח בעסקי העולם כדי לשמור הנכסים ולהרויח נראם ומעמידים אותו על הקטנים בין שיהיה רחוק בין שיהיה קרוב לקטן אלא שאם היה קרוב לא ירד לקרקעות ז כמו שנתבאר בסי' רפ"ה (ויכולין ב"ד ח למנות קרוב שלמן לאפוטרופס שם רבוי לכך) (ב"י תשו' ס"ג נשם רשב"ם) :

ג (ד) כשמינו אותו צריכין ב"ד לחשוב עמו ולכתוב חשבון המטלטלין והקרקעות והחובות וכל דבר שמוכרים בירו ם דהא על טענת בריא משבעינן ליה לכך צריך שירעו מה שמקבל ומה שמחזיר וכותבים שני שטרות אות באות אחד לאפוטרופס ואחד ביד בית דין בשביל היתומים : (סור ס"ו נשם ברפ"ד)

ד יור (ם) רשאי האפוטרופס ללכוש בגדים נאים מנכסי היתומים לתועלתם כדי שיהיו דבריו נשמעים והוא שיהיה ליתומים הנאה בנכסיהם בהיות דבריו נשמעין :

ה (שם נרמב"ם ר"ו) ב"ד שהעמידו אפוטרופוס ושמעו עליו שהוא אוכל ושותה ומוציא הוצאות יותר מדבר שהיה אמור בו יש להם לחוש שמא מנכסי יתומים הוא אוכל ומפלקין אותו ומעמידין אחר אבל אם מינהו אבי יתומי' אין מפלקי' אותו ‡ שמא מציאה מצא אבל אם באו עדים ‡ שהוא מפסיד נכסי היתומים מפלקין אותו ומשביעין אותו הואיל והוא מפסיד :

סנ"פ (סור ס"ם נשם ברפ"ם) וי"ל דאף כשמינהו ב"ד אין מפלקין אותו אם"ל כמו עדים שהוא מפסיד יג (ו) אפוטרופוס שפלוש מתו' יתומים למתרים שלא היה לו להלוות ב"ד מוציאין מיד כלוש

לע"ם סמים ככבד והנון סוף כ"כ מהרי"ק שורש פ"נ ד"מ כ"ו סכיתו ס"ם שהמריך : יד כדרכי משה ס"ק סמך וכרמב"ם כתב וכדרכי קסד ומפסר סם"ם סוף שכתמלך ד'לך פסוסה : טו והמטלטלין שלא נמכרו בפמוך נתבע כשור פי"ז וכדברי המקב"י ס"ק דכשתורידי' מפטרופוס לנכסי יתומים מוכרין מטלטליהן כדי להמכיל יתומים מכל לא להניח בחשבון ות"ם קשמר דמה שע"ג לחכור יהיו כיד ם בהפטרופוס מיסו י"ל דסם דוקא מכמה ובבדים וקרקעות קשמר דדיני הכי ומסו דנם בסמה דינה כשכר ושדה משע"כ כשם מטלטלין די"ל דמוכרי' מת כולן לכתחלה כדי להרויח בחשבון לתקנ' שכר מיהו יש מטלטלים שאינן נמכרין משום שכא בית לחכירן או שלא יכולי' למכור ולפותן מטלטלי' שלא נמכרו כתב הרמב"ם והמחבר שיהיו כיד שהפטרופוס וזה נראה פיקר דברי הכל המחבר הללו מדברי הרמב"ם דפ"ק דנחלו' סן והרמב"ם כתב שם לפני זה בדין ב' ו'ל כל המטלטלין של יתומים שמין אותן ומוכרי' אותן בכ"ד וינערפו כמעו' עם המעו' של יתומים כו' וכתבו המחבר ג"כ בסמוך ס"ם (וכמ"ש פ' שם) ול"ה דינערפו עם מעו' של יתומים ודמי מוכ' דהמכרי' המטלטלין לחריוח בחשבון' דומיא דשאר מעות יתומים וק"ל

מו סיות' יחתדל הוא כהן מכ"ד פי' יחתדל נקב אדם נאמן שרואי ליתכ' לו שלא אמותו ע"י הפטרופוס, יתנו להנאמן בכ"ד כי ים לכ"ד כא להפקי' ככי' המקבל מכל היתומים להתנות עמו שיקבלם קרוב לשכר ורחוק להפסד כן הוא ל' רש"י ושור ס"ם : יז קרוב להפסד לשכר ורחוק להפסד פי' דאם יהים להמקבל הפסד לא יפקידו היתומים בקרבם כלום ואם יהים שכר בהפסק מזי יטלו ממנו ריוח שלים או מהצה וככה"ג היכי ריבית דאוריי' שלא מדרבנן הוא דאסור עד שיקבל עליו הנותן פלגא בהפסד ויתן לו עוד שכר פירהא

וביתומי' לא אסרו זה וכל ריבית דרבנן וכ"כ בשור ס"ם : יח סמן כו פי' הרמב"ם סיים כוס ו'ל ולאם לא יקצוב מכסון של כלי פסוה של זהב אמא של אחרים הוא ויתנוהו פי' ויעלוהו לאחר מותו אם ידע שדיין סמין זה לאחיד שכ"ל ואחור דין זה הוא מהנמר' ור'ל כשני המקבל מ"י ליטלו מיתומי' שהקב"ה שעין כרי לקפחיכן מזה ואם"ם שא"כ מאחיד אמא מניא' מצא אלו ים מתרומם כו' ם שם"כ לאחר מותו דמין כ"ד טוענין שכור יתומים בעבה דאיכ"ם ביש ופ"ר שם כתבתי בשם שתו' דם"ל דאפי' בלאחוד לכיכן שם מת ומ' בא ואכיא עדי' שבפקיד כיד לכיכן כלי מוגמין לותן לאיד מיתומי' ואין מוענין שכורין אמא שאיכן כאן שים כאחן שכיכם ליאר לקוחי' בין כיכי דאינו דהשוכרתו לך וכתב בשור כפי' רנ"ו ופ"ר : יט ויפסקו בשכר אלו שלים אלו נראה דכל הני' אפסקו שכר קלי דהייכו דפסקו שכר להמקבל ליתן לו שלים הריוח ויהי' ליתומי' ב' שלים אלו מנין לו ולהיתומים ג' מנין אלו אפי' הריבית הריוח ליתומים ולהמקבל ג' רביעית הריוח ופסתא יהים שלשתן כשדר ופ"ר : כ כך יכול לקבל כמעות לעצמו אפי' יתפסק כאן לפלגים אלו למחצה ריוח כל"ל ואע"ג דלעיל ר"ם פ"ב כתב בשור והמחבר דהמלוה על מרה וקרדו דדוקא לאחרים יכול להכחיר המפקיד לעובת הנפקד כיון שהשכרו מרובה ואין נפסד, אמרו שלא אמרו אלא לגבי מעות ומעו' אבל בדבר שאחרו פורעין לאחרים ואין פורעין לעצמו וכן פסקו לקמן פ"ם רנ"ו בשומר פקדון פ"ם כתבתי בפרישה דשאני יתומים דשכר ריוח הכיכ ר' הוא הכיכ והשתוריעים בפם פ"ל כאלו שבעל בעצמו כתן לידו כתורת פיסקא משע"כ כמשכון שכ"ל וכפקדון דלקמן דלא אייר מיתומי' שלא כנדולים ואין שייכו לעניכיכן ואין שייכו לשכר ופ"ר ת"ם פור מוס : כא ואומר לסוליכן כו' שם כתב שהמפקיד כיה שכבר עברו ג' שכים לפלוגתן : כב ורואה ליתן כשם שהוא בחקומו לא היו שוין כ"כ כיוקר ורואה זה שכלוה על המשכנו לפלג היתומים בחעות אלו ולפניהן בידו שהשכירות על שיעורו כפליהם ז'פרן : כג הדין עם היתומים שם כתרדכי כתב ז'ל ואף כי אחרו בפקדם דאין מעלין מרגליות לברך חשוב דאין לפקדם אלא אקומה ושאתו שהני הקדם דכלאחר זה אקרא אבל היתומים מוסמין לתקנתן ומוכרי' אותו כיותר ויוצ דכבה שפא זה שפלוה מעמידין לאחרי' ולא כפרש ברי קנוי לאן המשכון שכ"ל : כד ואם היה השוק קרוב למדינה פי' קרוב לאקו"ה שהמטלטלי' של היתומים עם ורחוק שהשכר ל'נחר' תעמו דהמלוה כין עם השוק קרוב או רחוק שים שכנה בפליהן שאה וכעור זה ליתפ"ע : כה וינערפו דמיהן עם החשות של היתומי' זה קלי אבל אה שכת' כפי' וס וקאחר דאוכרו המטלטלי' בחעות ואותן חעות ינערפו עם אחר חעות של יתומי' ויתכ' כיד נאחן לעמו לבן לריוח ופי' זה כ"ל פשו"ל כפ"ם דכרכ"ד דפרשו כפיהן אחר דכת"ו ל' ואם היה חקום קרוב לאליהם * מוליכין המטלטלין דיתמי עם אחר המטלטלי ופשורו עסה של הבאלי כתים וינערפו דמיהן עם החעות של יתומים דפני אם יפשו כשל יתומי' כשם כמו בפסה כיון שחקום השוק הוא קרוב אבל לחקום רחוק אף פ"ם שכן הולכי' כפלגה ואין מוסמין לפכנה לא יפשו כן בשל יתומי' כשי"ל כר' מדברי' ס"ם הרמב"ם והמחבר' וינערפו דמים עם החעו' של יתומי' ר"ל דמיהם של הפלגי כתים ואחר"ל פוסיף דין מדעתו דמוליכין לשוק המטלטלין דיתמי עם המטלטלין של כאלי כתים ואף כ"ש כתב עליו לשון הרמב"ם והמחבר דהייכו לאחר שיכרו שהעות שינערפו דמיהם של כאלי כתים עם החעות של יתומים וכתב בתוספת שעם לשניהן דפני אם יפשו יתומים בפולה

ובטוענ׳ כמו בשלהן כיון שמקיים פסוק קרוב הוא כן נראה כוונות ודברי תמוהין בפיהי דמ״כ לפי כתב הרמב״ם בעירוב בסוגיתן פס המעו׳ ולא כתב דינו מפ יפסח בהליכתן דסוס ניה להרמב״ם לכתוב דינהרפו סחורתן פס מטלטלין של יתומים ועוד דמל״ל לפיכך וינהרפו תפות יתומי׳ פס תפות יתומים לוקח פס אין בעלי כתי׳ בעיר דים לכן למכור וכי בשביל זה ימנע מהפטרופוס להוליכן מטלטלין דיתומים לפוק פסוק במקום קרוב למוכרו : כו ופס יוליכנו לפוק פסוק יראה פוכם כו׳ נראה דוקא כאן דמיכף פסק הפסד מצוי מלדידים מ״ס פתירו לו לעפות בשביל לכל פס פין לפניהו כ״ת פסק נד מקד בזה כתב פטור בסי׳ דלא יתכר פסק בשביל אלא יפסד מ״פ ב״ד פס לא שהות לפטרופוס ודו״ק : כו ומוכרי בהמה קודם לעבדי דבהמה מצוי לקנות טפי מעבד: כפ ובבדים קוד׳ לבתי׳ דלקרקעי׳ דבתים עדיף דבבד ים לפוס לחיים: כט פין מוכרין ומניחין דבמת יגבו מתות מ״ב מפוס שבת בית מניהן שהוא נוי וכבו׳ לאחן רש״י ופ״ר פס כתבתי דמ״ם רש״י שמת נגבו - נראה דר׳ קודם פיתנוס כיד כאחן לפוק בהן דאלו מפ״ב מקנה לייב בנכיבה ולבידה לא עדיף מפ״ם : ל ולא עבדים לוקח שדות שמת לא יגליבו או שמת יגלו עליהן ערעור ויטרפו ומתן מהן: לא שבעורים פס עיקר כו׳ ל׳ בגמרא דר׳ יוסי קרא לשורו שדה : לב לפקנו מעות יתומי׳ בתמחה נ׳כו׳ פס בת פ״ם מבואר טעמו כיון דקנין בתמחה שלהתן ליבא פעם מפסיק לפס יוציל כו הקנין מ״ם אמרו הכא דלא לוסיף עלה דהייבו דוקא לד׳ בתמחן בעלמו ולא פהפטרופו יפקיד בי׳ אחמן של יתומים ופס״ם פהפטרופוס בתבו לוה לכוהת יתומים כיון דפתם הפקעה רעה היא לא פלקו : ולוקחו׳ לריכה מפ״ב כפהקרי׳ מקנין ליתומים דוכות יתומים הוא כוה מ״ם מכני הכא וכייס ע׳ מפטרופוס שלהן דילו כיון : לג תכף פדין קיים שכל לכתחל׳ אין לו לירד לדון לדעתה דהכי דהם יכה יהיה קיים ופס יתחיי יאמר כדין דהא מדת הדין הוא דהיו כתובת דפמי לכתובת יתומים עד שיגדלו ופס על כל זה רבה כתובת ותכתן וזה ירד ובכה הדין אתו ופס יתחייב יאמר דהא שלא כדין תבעו וק״ל : לד והפטרופוס נאחן פס יהיה ו׳׳ל כהתדכי פס בלוה תפות לאחר פס בלוה תומר פרעתי והפטרופוס אחר שלא פרעו פס שלוה מודה שהתפות של יתומים נאחן פפטרופוס בלא שבועה אבל פס אינו מאחן פפטרופוס בלא שבועה פל פס שלא פרע בפ״ל ויפו שהרי פתם פס יהיה פשבועה פל יתומים יהיב פס לפרש פל פס בלוה פרע בפ״ל ויפו שהרי פתם פס יהיה פשבועה פל יתומים דאל״כ אינו נאחן דהשתא פס בלוה תומר פרעתי אין פס פשבועה פל יתומים אלא פל פס שלא

טז האפוטרופסין עושין לקטני' לולב וסוכה וציצית ושופר וספר תורה ותפילין ומזוזות ומגילה כללו של דבר כל מצות עשה שיש לה קיצבה בין שהיא מדברי תורה בין שהיא מדברי סופרים עושים להם אף על פי שאינם חייבים במצוה מכל מקום אלא כדי לחנכן

יז אבל אין פוסקין עליהם צדקה אפילו לפדיון שבוי מפני שמצות אלו אין להם קצבה מיהו אם פסק עליהם צדקה לאחשובינהו כדי שיצא עליהם שם טוב והם אמורי' לכך שפיר דמי (סור סכ"ה) ומי שנשתטה או נתחרש כ"ר פוסקין עליו צדקה אם היה ראוי (סם כרמב"ם הל' יתום פ"ו) (ועי' סו' קס"ג סעיף ד') :

יח (כ) וכשיגדילו היתומים ניתן להם ממון מורשין ואין צריכין לעשות להם חשבונות מה שהכנים והוציא אלא אומר להם זה נשאתי ונשבע בנ"ח שלא גזלם כלום וכן בר"א כשמינוהו כ"ר אבל אפוטרופס שמינה אבי היתומים וכן שאר הטוריסין אינו נשבע על טענת ספק :

יט (כא) ויש מומרים לסומ"ל ואינו נסבא לריך ליתן מסכון כמינוהו מכי יתומי' וכבי יום לגבוי (מהרי"ק סורש כ"ג ומהר"ם פדוי סו' ל"ח) ומתרימין סרס על כל מי שלקח ממכל יתומים (כ"י כסם הרמב"ם) רמוכן שאומר שים לו כידו משות על מתעון ואמר שניווסו ליתת לכניו בסוס (מהרי"ק ס' סניזקין נסם הרא"ס) אם רוצם ליתת לכל בניו בסוס אחד אם (כב) רוצה ליתן לקטנן ולא לגדול מ"ב דברין אינו אפוטרופס עליהן ויכולין להסכיעו שלא עכב כלום למעמו ואם קטנים כ"ד ממתינין להם אפוטרופס ומסכיעין לותו :

כ (סם כמרדכי)

כא אבל נשבע על טענת וראי תם וכן אם אבר שום דבר מנכסי היתומים מם נשבע שבועת השומרים (סור סם כסם הר"מ) ואם יש לאפוטרופס כ חלק בריוח אפילו מינהו אבי היתומים נשבע אפילו על טענת ספק (סור סכ"ה) :

כב (סם כרמב"ם הי"ב) אע"פ שאין האפוטרופוס צריך לעשות חשבון כמו שנתבאר צריך לחשוב בינו לבין עצמו לדקדק ולהזהר הרבה מאביהם של אלו היתומים כג שהואיל ורוכב ערבות שנאמר סולו לרוכב בערבות וגו' אבי יתומים (פסוקרופוס) מכתמא ע"ם מרכבות של כוחים לריך ליתן מסכון כי סכי סוא בריוסם) :

כ (ריב"ם סי' כ"ר) :

כג (סור סכ"ג כסם הרמב"ם) אין ב"ר יכולין למנו אפוטרופוס להאמינו בלא שבועה אא"כ אינם מוציאין ארם הגון שירצה להיות אפוטרופוס אם לא יאמינוהו בלא שבועה :

כד כשמשביעין אפוטרופוס שבועת המשנ' צריך שיטעניהו ב"ר או היתומים אפי' בטענת שמא כה (כג) שתי כסף ופרושה ויכפור בשתי כסף ויורה בפרוטה אבל אם לא היתה טענה או כפיר' והוראה כשיעור זה כה אם טוענין אותו טענ' וראי נשבע היס' ומגלגל עליו שלא עיכב בידו משלו כלו' כ (סור כסם ר"י ורמ"ם ומו' פ' בניזקין) אפוטרופ' בין מינוהו

כד) פשור מנגיבה ואבידה

בית דין בין מינוהו אבי יתומים

כמינבו

פמפטרופסין כו' עיין בתשובת מהרי"ם סימן קכ"ו : כ וכשינדלו יתומים כו' עיין בתשו' ר"י בגיטין לוי סו' ג"ריף י"ד ובתשו' מבי"ם סי"ב סימן שמ"ו : כב ויי"ם בפוסקיו ומיבו בשבא כו' עיין בתשו' ר"ם בלב סי"ב סי' ירף מ"ו ועיין בתשו' מהר"ם פדוי סי' ל"ח : כג כל רוצה ליתן לקטנן - וכמרדכי פירש"י ס' מהרי"ם סי' ל"ג ומהגו דסמוכתי לפסוקרופוס לא מסרי' : דב שתי כסף כו' עיין בסמ"ג סי"ק כ"ב סי' ל"ב ובסגיליו לא מסמע כן ועי"ש בסמ"ג סי' ל"ב ובסמ"ם פ"ב מהל' מלוה סי"ח ובסמ"ק סי' ס"ב ובסמ"ם פ"ק מהל' מכירה סי"ב ובסמ"ם פ"ק מהל' זכיה סי"ב ובסמ"ם פ"ב מהל' מלוה סי"ח ובסמ"ק סי' ס"ב ובסמ"ם פ"ק מהל' מכירה סי"ב ובסמ"ם פ"ק מהל' זכיה סי"ב ובסמ"ם פ"ב מהל' מלוה סי"ח ובסמ"ק סי' ס"ב ובסמ"ם פ"ק מהל' מכירה סי"ב ובסמ"ם פ"ק מהל' זכיה סי"ב

כמינבו

שתופס מטלה והוא כופר והרי יש מכח זה על האפוטרופוס שבוע׳ כיצד שתקנו על כופר בכל בטעב׳ כרי והו מנלנל עליו נ׳ב שבוע׳ והא׳ב דברי האומר כין במיניהו ב׳ר כין במיניהו מני יתומים עלמ׳ה (ולעמ׳ר דסוי ספיק׳ דרבנן ולפי האמי יתמי לא תפקי׳ מיניהו) : כה ומייב בפשיטה כו׳ ובתשו׳ מהר׳י לבית לוי סוף סי׳ נ׳ מסיק כשם הרשב׳ם סי׳ סי׳ר דאין לפוכיח ממון נגר שבועת הרמב׳ן והר׳ר מיים והרבי ירוחם ועמ׳ם (ובתשו׳ ן׳ לב מ׳ר רף י׳ם כתב דלא מצי תומק לותר קיים לי כרמב׳ן ור׳ת דיתירי ניכסו ע׳ם) ולעמ׳ר לא מיינו יפה כר׳ ירוחם ד ז׳ל ר׳ ירוחם נתחיב כ׳ו מ׳ם האפוטרופס שפרע מייב לשלם בין מיכסו ב׳ר בין מיכסו מני יתומים ולא מיתחב להיות האפוטרופס בשביל זה אלא בשביל שבועה כמו שכתוב בירושלמי כי כשהא פרש מלשבוע׳ ולא מן התלמוים כך דקדקו התום׳ בס׳ם מביאה ע׳ התקציר על האומר לפוח לאפוטרופוס דזכן תורת לימתי וכתבו דהתם מיירי שהא ולא יצא שלא היה אוכל ומת אינה פשיעה לאפוטרופוס ופטור ומטי משתלמים היתומים נתבאר בסימן רל׳ב :

כב דין אפוטרופוס שלוה לצורך היתומי׳ נתבאר בסי׳ק׳ :

כג ° (ריב׳ם סי׳ מכ׳ת) אפוטרופוס בין מינהו אבי היתומים בין מינוהו ב׳ד ער שלא החזיק בנכסי היתומים (ולא נתפסק עדיין בשו׳ת כנ׳ם) יכול לחזור בו משהחזיק בנכסי היתומים (או התחיל להתפסק בשו׳ת כנ׳ם) אינו יכול לחזור בו ° (סמ׳ם) (וזהו סם כשכר נעיר כה סגל סם הולך מן העיר חניף הכנסים לע׳ב והם מתניו שמר) : ° (ני׳ב כסם רשב׳ץ)

כד (כו) יתומים קטנים שמכרו אצל ב׳ה הם מעצמם ונשתהדל בשלהם יש לו דין אפוטרופס לכל דבר ואפילו שמכרו אצל אשה ויש אומרים כי שאין משביעין אותו ° (סור סם בשם הרמ׳ם ורמ׳ם) ויש אומרים שמשביעין אותו ° (סור סם בשם רמב׳ן) :

כה כז וקטן שהגדיל אפי׳ היה אוכל ושותה יותר ומפסיד והולך ברוך רעה אין ב׳ר מונעי׳ ממנו ממונו ואין מעמידין לו אפוטרופוס אא׳כ צוה מורישו שלא יתנו אלא או שלא יתנו לו עד זמן מרובה ואע׳פ שהיה כשר ומצליח כח כן מוכיחים אותו ומלמדין אותו ללכת בדרך ישר ואורחות צדיקים :

כו ° (ריב׳ם נכ׳ח ם׳ב) מי שמינה אפוטרופוס לבניו קטנים יכולים לומר אין אנו צריכים אפוטרופוס כח אע׳פ שכו מסוה מנוה לקיים דברי המת וע׳ל סימן רכ׳ב :

כז ° (כ׳ב תור׳ם סימן רע׳ם ס׳ב) השוטה והחרש דינם כקטנים ומעמידים להם אפוטרופס :

כח ° (סור סל׳ו בשם הרא׳ם ובוב בכלל ק׳ב כי׳ב) אפוטרופס שמת והוצי בנו פנקס אביו שכתוב בו שהוציא בפרנס היתומים מנה (ל) אין מוציאין מהיתומים בכך רשם נתפרע ולא נמחק : (אבל נעורו מי נאמן על מה שכתוב בפנקס לתן ובוטל בשבועה) : ° (רמב׳ן סימן נ׳)

א שומר

ואביהה נד (פם) וחייב בפשיעה :

הגה אפוטרופס שטעון בכ׳ד מס שלא היה לו לעטון וע׳י זה בא לזה שכנגד היתומים בשבועה ואילו טען כאנן היה מניח ליתומים בשבועה לא מקרי פשיעה דמי יימר דמשתבע ולא מקרי פשיעה שלא היה נוטל זה בלא שבועה ואלו טען כאנן היה נוטלין היתומים בלא שבועה ° (תרומת ה׳ המעקיר ותשו׳ רשב׳ם סימן פלוק׳ו) :

כא (כו) אפוטרופוס של יתומים שקנה להם שור ולא היו לו שיניים ונתנו הרועה עם השוורים ולא ירע שלא היה אוכל ומת אינה פשיעה לאפוטרופוס ופטור ומטי משתלמים היתומים נתבאר בסימן רל׳ב :

כב דין אפוטרופוס שלוה לצורך היתומי׳ נתבאר בסי׳ק׳ :

כג ° (ריב׳ם סי׳ מכ׳ת) אפוטרופוס בין מינהו אבי היתומים בין מינוהו ב׳ר ער שלא החזיק בנכסי היתומים (ולא נתפסק עדיין בשו׳ת כנ׳ם) יכול לחזור בו משהחזיק בנכסי היתומים (או התחיל להתפסק בשו׳ת כנ׳ם) אינו יכול לחזור בו ° (סמ׳ם) (וזהו סם כשכר נעיר כה סגל סם הולך מן העיר חניף הכנסים לע׳ב והם מתניו שמר) : ° (ני׳ב כסם רשב׳ץ)

כד (כו) יתומים קטנים שמכרו אצל ב׳ה הם מעצמם ונשתהדל בשלהם יש לו דין אפוטרופס לכל דבר ואפילו שמכרו אצל אשה ויש אומרים כי שאין משביעין אותו ° (סור סם בשם הרמ׳ם ורמ׳ם) ויש אומרים שמשביעין אותו ° (סור סם בשם רמב׳ן) :

כה כז וקטן שהגדיל אפי׳ היה אוכל ושותה יותר ומפסיד והולך ברוך רעה אין ב׳ר מונעי׳ ממנו ממונו ואין מעמידין לו אפוטרופוס אא׳כ צוה מורישו שלא יתנו אלא או שלא יתנו לו עד זמן מרובה ואע׳פ שהיה כשר ומצליח כח כן מוכיחים אותו ומלמדין אותו ללכת בדרך ישר ואורחות צדיקים :

כו ° (ריב׳ם נכ׳ח ם׳ב) מי שמינה אפוטרופוס לבניו קטנים יכולים לומר אין אנו צריכים אפוטרופוס כח אע׳פ שכו מסוה מנוה לקיים דברי המת וע׳ל סימן רכ׳ב :

כז ° (כ׳ב תור׳ם סימן רע׳ם ס׳ב) השוטה והחרש דינם כקטנים ומעמידים להם אפוטרופס :

כח ° (סור סל׳ו בשם הרא׳ם ובוב בכלל ק׳ב כי׳ב) אפוטרופס שמת והוצי בנו פנקס אביו שכתוב בו שהוציא בפרנס היתומים מנה (ל) אין מוציאין מהיתומים בכך רשם נתפרע ולא נמחק : (אבל נעורו מי נאמן על מה שכתוב בפנקס לתן ובוטל בשבועה) : ° (רמב׳ן סימן נ׳)

א שומר

כמיכסו מני יתומי׳ כמי לרוב הפוסקי׳ דמסוי ליה לתיכסו ב׳ר לכנין מסלומין ג׳כ לרב יוסף סוי ס׳ם וכמו שהכאתי דברי הרמב׳ם וכר׳ן דכתבו להריב כן ו׳ב דברי האומר כין במיכסו ב׳ר כין במיכסו מני יתומים בל׳ם (ולפמ׳ר דסוי ספיק׳ דרבנן ולפי האמי יתמי לא תפקי׳ מיניהו) : כה ומייב בפשיטה כו׳ ובתשו׳ מהר׳י לבית לוי סוף סי׳ נ׳ מסיק כשם הרשב׳ם סי׳ סי׳ר דאין לפוכיח ממון נגר שבועת הרמב׳ן והר׳ר מיים והרבי ירוחם ועמ׳ם (ובתשו׳ ן׳ לב מ׳ר רף י׳ם כתב דלא מצי תומק לותר קיים לי כרמב׳ן ור׳ת דיתירי ניכסו ע׳ם) ולעמ׳ר לא מיינו יפה כר׳ ירוחם ד ז׳ל ר׳ ירוחם נתחיב כ׳ו מ׳ם האפוטרופס שפרע מייב לשלם בין מיכסו ב׳ר בין מיכסו מני יתומים ולא מיתחב להיות האפוטרופס בשביל זה אלא בשביל שבועה כמו שכתוב בירושלמי כי כשהא פרש מלשבוע׳ ולא מן התלמוים כך דקדקו התום׳ בס׳ם מביאה ע׳ התקציר על האומר לפוח לאפוטרופוס דזכן תורת לימתי וכתבו דהתם מיירי שהא ולא יצא שלא היה אוכל ומת אינה פשיעה לאפוטרופוס ופטור ומטי משתלמים היתומים נתבאר בסימן רל׳ב :

הגה אפוטרופס שטעון בכ׳ד מס שלא היה לו לעטון וע׳י זה בא לזה שכנגד היתומים בשבועה ואילו טען כאנן היה מניח ליתומים בשבועה לא מקרי פשיעה דמי יימר דמשתבע ולא מקרי פשיעה אלא אם נוטל זה בלא שבועה ואלו טען כאנן היה נוטלין היתומים בלא שבועה ° (תרומת ה׳ המעקיר ותשו׳ רשב׳ם סימן פלוק׳ו) :

כא (כו) אפוטרופוס של יתומים שקנה להם שור ולא היו לו שיניים ונתנו הרועה עם השוורים ולא ירע שלא היה אוכל ומת אינה פשיעה לאפוטרופוס ופטור ומטי משתלמים היתומים נתבאר בסימן רל׳ב :

כב דין אפוטרופוס שלוה לצורך היתומי׳ נתבאר בסי׳ק׳ :

כג ° (ריב׳ם סי׳ מכ׳ת) אפוטרופוס בין מינהו אבי היתומים בין מינוהו ב׳ר ער שלא החזיק בנכסי היתומים (ולא נתפסק עדיין בשו׳ת כנ׳ם) יכול לחזור בו משהחזיק בנכסי היתומים (או התחיל להתפסק בשו׳ת כנ׳ם) אינו יכול לחזור בו ° (סמ׳ם) (וזהו סם כשכר נעיר כה סגל סם הולך מן העיר חניף הכנסים לע׳ב והם מתניו שמר) : ° (ני׳ב כסם רשב׳ץ)

כד (כו) יתומים קטנים שמכרו אצל ב׳ה הם מעצמם ונשתהדל בשלהם יש לו דין אפוטרופס לכל דבר ואפילו שמכרו אצל אשה ויש אומרים כי שאין משביעין אותו ° (סור סם בשם הרמ׳ם ורמ׳ם) ויש אומרים שמשביעין אותו ° (סור סם בשם רמב׳ן) :

כה כז וקטן שהגדיל אפי׳ היה אוכל ושותה יותר ומפסיד והולך ברוך רעה אין ב׳ר מונעי׳ ממנו ממונו ואין מעמידין לו אפוטרופוס אא׳כ צוה מורישו שלא יתנו אלא או שלא יתנו לו עד זמן מרובה ואע׳פ שהיה כשר ומצליח כח כן מוכיחים אותו ומלמדין אותו ללכת בדרך ישר ואורחות צדיקים :

כו ° (ריב׳ם נכ׳ח ם׳ב) מי שמינה אפוטרופוס לבניו קטנים יכולים לומר אין אנו צריכים אפוטרופוס כח אע׳פ שכו מסוה מנוה לקיים דברי המת וע׳ל סימן רכ׳ב :

כז ° (כ׳ב תור׳ם סימן רע׳ם ס׳ב) השוטה והחרש דינם כקטנים ומעמידים להם אפוטרופס :

כח ° (סור סל׳ו בשם הרא׳ם ובוב בכלל ק׳ב כי׳ב) אפוטרופס שמת והוצי בנו פנקס אביו שכתוב בו שהוציא בפרנס היתומים מנה (ל) אין מוציאין מהיתומים בכך רשם נתפרע ולא נמחק : (אבל נעורו מי נאמן על מה שכתוב בפנקס לתן ובוטל בשבועה) : ° (רמב׳ן סימן נ׳)

א שומר

הלכות פקדון

רצא דין ש"ה מאימתי מתחייב בשמירה וכיצד היא השמירה ובו כ"ח סעיפים:

א (א) שומר חנם ג פטור כשבועה מגניבה ואבידה (ב) ואינו חייב לשלם ד (ג) כי אם בפשיעה:

ב ש"ח הוא שהפקיר אצלו ג כסף או כלים או בהמה או כל דבר לשמור והוא קבל עליו לשומרו ואפילו לא קבל בפירוש (ד) אלא שאמר לו הנח לפני הוא ש"ח ה (ראב"ם ע"כ ומכירה ר"מ) אבל אם אמר לו ד (ה) הנח לפניך או הנח סתם (או שאמר לו (ו) הרי פניה לפניך) ו (ע"י ס"ג וכ"פ הרמב"ם) אפילו ש"ח לא הוי ואינו חייב שבועה כלל אבל מחרים על מי שלקח פקדון שלו ולא יחזירנו לבעליו. וכ"מ מי שהיה מהלך בדרך וא"ל חבירו הולך עמך אלו המנעלים ואמר לו הניח כאן על החמור והניחם שם ולא קבלם הנפקר בידו אלא כמו שהניח, המפקיר על החמור כך הוליכם ולא קשרם והלך לו מן הצד להסך רגלין והניח החמור על האם הדרך ונאבדו המנעלים הוי ש"ח והוה ליה פושע וחייב לשלם ז (סור ס"ג כפה"מ):

הגה"ט ח (כן משמע מהמ"מ בשמו) דלא אמרי' דאפ"ה אתי הנח אתם לא הוי ש"ח אלא כמקום שמניחו מסתמא (ו) מכל מקום קבל עליו שמרים וי"ח וכ"ל במקום שמניחו ויכולה בו ודאי קבל עליו שמרים ט (מרדכי פ' מפולפל):

ג י (סור ס"ה כפה"מ בשמו ע"ש וכ"י כפה"מ) בקש מחבירו שיתן לו רשות להכנים בהמתו או פירותיו (י) לחצרו ונתן לו רשות ולא פירש לו כלום בשמירתן ויו (ט) אינו חייב בשמירתן כלל:

ד י (סור ס"ה) אפילו שקבל עליו אינו חייב אלא כפי שווי החפץ שקבל עליו לשמור שאם נתן לו לשמור דינר זהב ואמר לו הזהר בו של כסף הוא ופשע בו ונאבר אינו חייב (י) אלא בשל כסף שיאמר לו לא קבלתי עלי אלא שמיר דינר של כסף וכן כל כיוצא בזה: (יא) אבל אם הפקידו בידים משלם של זהב:

הגה"ט י (הרי"ף פרק קמ"ה) מתעסן קבל ספרים מרחוק להוליכן למקום פלוני ונלקחו במכס ואומר מרחוק פשע פלוני שלחו מתן כותנים מכס מספרים ובלא כן לא היה מקבל עליו בשמירה כי אין רגילות לשרות בדבר מכס הדין עם מתעסן:

ה י (סור ס"ו ונפסק פי"ו מהרמב"ם) יש מי שאומר שהשוה"ז מיר כשקבל עליו לשמור או הנח לפני יא (יב) ונסתלקו בעלים משמירה חייב עליו

אם

כמפות מידו פ"ם וכ"כ דוקא כגון שנתן המעות בכיס לידו דמסתמא רוצה לו ליד שלים מקד:

רצא ו פשוט כשכופה מגניבה ואבידה כו' דבפרשת משפטים כדיבי שומרים פר' דמשמע כפ"ם וכתיב כה וננב מבית האיש פלוני' דמשמע טומן כן וכתיב כתרים ונקרב פ"ה אל האלקים ודרשו כו לשבועת שיטעה פה על שנתנתו כ כי אם בפשיעה כו' ואם ננגנב או נאבד מחמת פשיעה בשמירתו נ"ב חייב: ג כפ"ה או כלים או בהמה כו' בתריך בג' מקום דבפרשה דמשנה דתיירי בפ"ה כתיב כי יתן אל רעהו כסף או כלים לשמור וכו' ובפרשה שנייה פה מיירי בפ"ה כתיב שור או חמור או שה וקת"ל דה"פ לישב' אלא שור דשה דחמור דמת כן קרא דבפחות מי מיירי בפשיעה מדרך בני אדם לשומרה בחנם ונפ"ה כו' דבקל היה יכול לשומרה בפחות אלא כמו שהניח אותן במקום משומר כלא מיירי דרך לשומרן

דמוטל עליו לשומרו מאחר דקיבל עליו לשמרו ועוד דאי לא נסתלקו הבעלים מהמירתם אלא הוי שומרי' קצת עתו בתקלת המירה כ"ל שמירה בכלי' דפטור הנפקד וכמ"ש הטור והמחב' בס"ס זה : ט והמקום שתשכיר קונה והייכו כשתשך לצניר או לקצר של שכיר או לסיעתו וכמ"ש הטור והמחבר לעיל סימן קכ"ו : יוד אע"פ שלכשוף כתב כהונם כשנין ג' כו' בפר"ד שם כתבתי דהייכו דוקא כשנכנס לתלו' ולומר שם לא היה בפשיעה מתחלה לא הוה נפשה הונם ואו לף שתלייב בשמונם הוא שנין רבו' עליון כו ותייב משלם"כ שם מתה כמ"ש המחבר בס"ס ע"ם ודו"ק : יא והיו שמונות בעובי המיצה פי' לף שכבר"נ שם היה עתונו' ככותל בנין אפי' היה של עניים היה פטור מנזיקיה וכמ"ש הטור בשמו' ס"ם זה בקרק' או בכותל בנין גם בסע"ו כתב ע"ל או יאמנם ככותל בשפת כו' והוא שם"ם דאמרו בשתא דתיכא שפוקפי כו' ולף דכתבו הרי"ף והרא"ש שם ע"ל ונריך להמתיקו כדי שיהא עליה שפר טפח משפת דכותלי תכניס מיירי מ"מ משפת מנמרת דלף בכותל של עניים דינא הכי וכמ"ש בדרישה שתני כותל בנין בקורות דתיכו עליו להשרף כ"כ מהר ולף שם יאמרו כיון שהיה יכול להניל בפקדון שבעולם משלם"כ משתיני של קניס מ"מ משכר לפשיעה וכנמרא (דף מ"כ ע"ל) לא כזכר שניס בפקדון שמון בשובי המיצה דגרים דאורבני אלא שתכיבו בגריפת דאורבני ופירש"י דלשנין נגבי בשירותא היה אפי' כלא קבור שתין הנגבי בולבי' לגנוב כמקום שתין מצוי שם אבל כרמב"ם בשוב כמ"ש המשכר ע"ם ולפשר דגם דעת רש"י כן מדשתב אפילו בלא קבורה ור"ל בלא קבורת קרקע אבל מיירי דשומנים בשובי המיצות ולפ"ם מייבוהו משום דתשלומי בפשיעה הוה וכמ"ש : יב המתין לי עד שתפקח כו' דכל שומר מקוייב לתת לב אבל יניחו ולהיותו במקום משומר : (סנ"ם וכתב בת"ם סימן של"ג שום שתי' שם נגנב בפשיעה או שלא מתוך שתי' ליפטר משלם כו"ם שתחריב ונ"ל דוקא כשם כיון שמודה שנגנב משפ"כ לקמן סוף סי' רנ"ם דשתב (והוה דעת רשב"ם) דנשבע שתייבו יודע שנגנב ופטור ע"ם) ושייבו משום דתייבו יודע שנגנב דיכול להיות שתינו נגנב סימנו כלום וכ"כ רשב"ם שם בהדיא דמשבע שה ל"ד לנזק צרור כו' ע"ם וכל"מ שם שכיאו : יג היו נתים כני אדם להניל פי' נכנים נתים בתנה ונוכנים והולכים לדרכם ואלו היה לנזק על בני אדם היו רודפי' אתרי הנגבי' והיו מזיקין אותן ולקחו הנגנים מידן ואתם הוה שבא כיד תזקה בשרב ויקיים ליקחו מיד השומר ונריך שתחלה לפיום בני אדם בעורו נגדן שלא יקחום התגנבים : יד אלא בשכר פטור והייכו דוקא ס"ק שבל ס"ם שייב אפילו בשכר וכמ"ש הטור וכמחבר סימן ש"ג : טו שבשיו שמשם כו' ל' הגמרא מלמד האות שה לי שבא שה לי שתם ואין שום שפש לשלות המיתה בשפיעה דיניתה שה בשין כן לפיל ס"ו : יו שבל אם נגנב כו' דכיון דמיד שנגנב נגב שלמד' כתבייב משום שפיעה דהכיעה לגלות להגנב וכיון דמתקייב שוב אין פוטרין אותו בשמתה בבית הגנב : יח אפילו הנשמה לרשם בשר אפ"ר אם כתבתי דאפי' האפילו אם נפלה : יש אלמה שלילה כו' ופטור כו' מיירי אשמשום הוא שמה נאנ' לשמרה מנזקי' וזאבי' דאל"כ הא כתב לפני זה דאם אמר כה וינאלה לגנב ונגנב שהוא קייב וק"ל : יש בשפיה שדרך בני אדם לייכם כו' דשה נערי' כדנערי שיבי' : ך ואם לאו פטור דאע"פי דהיה שתיתו בפשיעה לפניו נגיבה ואכידה מ"מ שהוכם לא בא לבסוף שתמת שפשיעה דאף אם היה בידו להניל שתארי ואף שהרא"ש כתב דשתבה הוכם בבא שתמת שפשיעה דשתרינן אלו היה אם היה שקייב כו ושורא"ש ושתכם ס"ם ובדרישה כל בית בשרן או כש"ם בדוד גם אלו שארי וסדוב בבה שבדיך והסכים עמו הטור מ"מ שפסק הב"י והמחב' בסרי"ף והרמב"ם ס"ם ובדרישה

בג בנים שפר פירום אף על גב דבבל נבנסין

אם פשע אע"פ שלא משך (יג) ויש מי שאומר שאינו חייב ער שימשוך ובמקו שמשיבה קונה (סור שם נשם רמב"ם וב"י) ו (רמב"ם פ"ד דשבלה ה"ו) אם פשע בו ולא שמרו כראוי

לענין אחר יוד אע"פ שלבסוף נאבר באונס בענין אחר חשיב פושע וחייב לשלם - מעשה באחד שהפקיד מעות אצל חבירו והניחם במחיצה של קני' יפ והיו טמונות בעובי המחיצ' ונגנבו משם ואמרו חכמים אף על פי שזו שמירה מעולה לענין גניבה אינה שמירה מעולה לענין האש ומאחר שלא טמנו בקרק' או בכותל בנין פושע הוא וכל שתחילתו בפשיעה (יד)

וסופו באונס חייב וכן כל כיוצא בזה :

ז (שם בין ו') המפקיד אצל חבירו בין כלים בין מעות ואמר תן לי פקדוני ואמר לו השומ' איני יודע אנה הנחתי פקדון זה או באיזה מקום קברתי הכספים יב (טו) המתן לי ער שאבקש ואמצא ואחזיר לך הרי זה פושע וחייב (יו) לשלם מיד (מפר"מ פרק מהפקיד) :

ח באו עליו גנבים וגנבו הפקדון ואילו צוח היו באים בני אדם להציל חייב רבינו שלא צוח פשע ואפי' אם באו אנשים צריך לצעוק ולבקש אנשים שיעזרוהו לעמוד כנגדם ואם היה אפשר לו לעשות כן ולא עשה חייב ורוקא בחנם אבל אם לא היה מוצא מי שיבא לעזרו יד אלא בשכר פטור :

ט (שם נרמב"ם) פשע השומר ולא שמר הבהמה כראוי ויצאה לאנס ומתה שם כדרכה פטור אע"פ שתחלתו בפשיעה לענין זאבים וגנבים ואם טרפה זאב או נגנבה משם היה חייב טו עכשיו שמתה כדרכה פטור שלא גרמה לה יציאת' טו אבל אם גנבה גנב מהאג' ומתה כדרכה בבית הגנב הרי השומר חייב (ג' רמב"ם שם ג') אף ע"פ שהוא ש"ח שאפי' לא מתה הרי היא אבודה ביר הגנב ויציאתה גרמה לה להיות אנס וכן כל כיוצא בזה :

יוד יז העלה הבהמה לראש ההר ונפלה ומתה ה"ז פשיעה מתה שם כדרכה פטור :

יא יח עלתה מאליה אפילו לא עלתה בעל כרחו אין זו פשיעה אלא רומה לגניבה ופטור ש"ח :

יב ש"ח שהניח הבהמה ונכנס לעיר ובא ארי וברסה זאב וטרפה (יו) אם נכנס יט בשעה שדרך בני אדם ליכנס פטור אפילו אם היה יכול להציל אם היה שם ואם נכנס בשעה שאין דרך בני אדם ליכנס רואים אלו היה יכול להציל אם היה שם חייב כ (יח) ואם לאו פטור : (טור סי' נסף הרמב"ם ס"ם והרמב"ם פ"ג מסכירות) :

יג (שם נסף הרמב"ם ס"ם) כיצד דרך השומרים הכל לפי הפקדון יש פקדון שדרך שמירתו להניחו כא בבית שער בגון הקורות והאבנים יש פקדון שדרך שמירתו להניחו בחצר בגון חבילות פשתן הנדולות וכיוצא בהן - ויש פקדון שדרך שמירתו להניחו בבית בגון שמלה וטלית י ויש פקדון שדרך שמירתו להניחו בתיבה או בארגז

וב"ם נם לקמן סי' שמ"ו ס"ר לא משמע כן ע"ם : יג ויש מי שאומר כו' וב"כ רש"י ע' מרובה דף ע"ם ע"ם ורמב"ם נפי' שמשמע שם ומ"ם ע"ם שם שכירות וב"י ע' שאומנין וכן כרשם עיקר בס"ם ע' מרובה ע"ם וכו"ק עיין בתשו' מכי"ם מ"ב סי' שמ"ם : יד ושוער כשומר בתשו' ר"ם כתן ס"ם ס"י כתב דשפיר דבשומר רלא שכיח כלל לא שמריכן שתלתו בשפיעה

כב בארגז ונועל עליו בגון בנרי משי וכיוצא בזה : כב וכלי כסף וכלי זהב

כג (יח) ים מוחרים דסתם תיבות אתורות אבל אכנרים ° (תרומת ע' כיתי הגדל) וצריך לפרש בנגדים וכדומה על גב אכנרים אם ולא לחביותם כתיבות וכבל הוא לפי הענין :

יד * (סח) (כ) השומר שהניח הפקדון במקום שאינו ראוי לו ונגנב משם או אבר אפי' נאנס שם בגון שנפלה דליקה כג ושרף כל הבית ה"ז פושע וחייב לשלם ואף ע"פ שהניח הפקדון עם שלו אם ראוי לשמירה פטור ואם אין המקום ראוי לשמירה חייב בשלו הוא רשאי ואינו רשאי בשל אחרים :

טו ° (רמב"ם פ"ו מהלכות ס"ו) כד הכספים והרינרי' ולשונו' של זהב ושל כסף ואבנים טובות אין להם שמירה אלא בקרקע ויתן עליהם טפח עפר כה (כו) או יטמינם בכותל בטפח התחתון הסמוך לקרקע או בטפח הסמוך לקורה כו אפילו לא יתנם באמצע עובי הכותל רק שיכנס טפח בתוכו אבל לא באמצע הכותל שמא יחפרו הגנבי' ויגנבו אפילו נעל עליהם כראוי בתיבה או החביא אותם במקו' שאין אדם מכירו ולא מרגיש בו ה"ז פושע וחייב לשלם :

פז ° (סח ד"ח) המפקיד אצל חבירו כספים ע"ש (כז) סמוך לבין השמשות אינו חייב לשרוף ולקבור אות' ער מ"ש ואם נתאחר למ"ש כרי לקברם ולא קברם ונגנבו או נאנסו חייב כז ואם ת"ח הוא המפקיד אינו חייב ער שישהא אחר שיבריל כרי לקברן (ויש מומרים דמה מדין סם מפקיד ת"ח) ° (סור סי"ג סם פרמ"ר) :

יז התנה ע"מ שלא אטמנם בקרקע וכן כל דבר זרב שיניחנו עם שלו הכל לפי תנאו :

יח ° (סור סי"ן סם ר"י נרבלוני) (כח) ברי"א שכספים אין להם שמירה אלא בקרקע בשעת שגנבי' מצויים ואנשים רמאים שמחפשים אחריהם אבל במקום דליכא כל הני א"צ לכסותם בקרקע אלא מניח' במקום שמניח מעותיו (כט) (ובמקום מטמיר ° (תרומת פרק המפקיד) כפי ורך המקום וכפי הזמן סמו' מפקיד) ° (סם כסם רמכי"ם) :

יט ° (סור סי"ן ומכרי"ק סורם ו') (כם) אפילו בשעה שגנבים מצויים לא אמרו כספים אין להם שמירה אלא בקרקע אלא במפקיד סתם אצל חבירו לשמר' אבל מפקיד מעות אצל חבירו כרי להתעסק בהם וירווח פשיטא דהוי כמו אמר לו בפירוש שאינו מצריכו לקברן בקרקע :

כ כה (רמב"ם סם רין ו') המפקיד בספי' אצל חבירו כה בדרך להוליכם לביתו או ששלח עמו מעות ממקום למקום צריכים שיהיו צרורים לו (כו) ומונחים בירו או קשורים בראש על בטנו מכנגר פניו ער שיגיע לביתו ויקבר' כראוי ואם לא קשרם בדרך הזאת אפילו נאנסו חייב לשלם שהרי תחילתו בפשיעה :

כא ° (סם ר"ם) כל המפקיד אצל ב"ה בין כלים בין מעות לה (כז) על דעת אשתו וכנגי ובני ביתו הוא מפקיד (וכן סם מפקיד סמוך המפקיד לפסת מפקיד (כח) פסור) ° (תרומת פרק ועיין מפקיד כסם מוסר"מ)

כב וזיונתן דרך סם מ"מ מקום כבידתן מיון נגנבין בקלות ומירך בני אדם לבניהן במקום שרגיל מצויים סם : כג וכלי כסף וכלי זהב כי' בנדים הנעשים מפוטי כסף או זהב דומיא דכלי מתי דנקט דאלו כלי כסף וזהב מפש לא נרע תכשיטים דכתב הרמב"ם ובטור ופתחבר בסתי' סוף סת"ק ס"ו דאין לסם שמיר' שלא בקרקע ס"ל כלי כס' וכלי זהב כשמלאכתן דק מתקלקל ובסבר בקרקע ורחמנן כרמה עיקר : כד ובסך כל בבית כבר כתבנו דאינו קייב על תפילתו בכספים ובפו בהוסם מפ"ב נוכל למצוא מקום לתלות בו ולום שפסדתו לא פסח בתפיל' לא כיב אינש כו סמוך ס"ב נראין לומר סם לא פסח אלים מניח הפקדון בתרבי' והיב נותן לבו להניל מהרגו סם ועפ"ר : כד בכספי' והזהבים כו' סתם כספים ר"ל משבח על כספים ודיעבד ר"ל דיבר על זסם (וכפ"ם סטור והמחבר כפיתן מ"כ) ולבושות ר"ל מתיבות תרוכות ורקבות כסף או זסם סמטויין כמין לבון : (בפ"ם וכתב ר"ת וכ"י סביאו סם דצריך שמירה בקרק' היינו דוק לדידהו דהיב בסם בתים רשיעות אבל לדידן בפידבא מ"ל שמיר' בקרקע עב"ל ומיין בת"ם מימן אל"ב לענין סדר מקורם סבות בתר כיפה) : כה אי הבמיבם בכותל כו' פירוש במקום דסביתי רמיזן סבקיבים לאפוף ולבדוק בקרקע אי לא יביחם בקרקע שלא בכות אל בספם כו' אבל לא בחמצ נוכח בכותל בזמן דהיבא נבנים ורחוקים מהמפקיד תפח בקרקע ובחמצע נוכח בכותל יותר מטפח אפל בם אין בביבים בני רחמנן טוב יותר להטמינו בקרק' מ"ם כתב ל"ל אי בטפח כו' :

כו אפי' לא יתנם בחמצע עובי בכותל אם בביבן נ"ם אי בכותל תרוכות ורקבות כסף אי זסם בפו בכוחב בכותל יותר מטפח סדיק בפי ולא ° כת"ם שבתב * ז"ל ולא יקברם עמוק בקרקע מבוש שים רחמנן שתגבסין בקרקע ומכירין בם יש אלו תפתיו ולכך לא יתן עליהן אלא עובי טפח עפר שחין בקל ניכר

בם בכ"ל וק"ל דבגמר' שם פרק בחפק' חוב' בדלא כותי' דאדין זה דבספים אין להם שמירה אלא בקרקע נרסינן שם ז"ל א"ל רב אחא לרב חסי חבן חפץ שבבל אליו מפולת אחר רבה"נ בל אחין בבלב יבי' לבפה אחריו דביינו נ"ב אמי אי בביבן נ"ב אי לא א"ל בתם אמו' ריש' בביבן נ"ם בבא אמו' אבסוי אחין לא בביבן נ"ב ובמה אחר רפרש טפח אב"ל הרי לך מוכח דבבעי מטפח אדיק אפי' • וכן מוכח אדברי הרי"ף והרא"ם והב"י ע"ם : בז ואם ת"ח בו' אפ"ר שם בתבתי שעמו דבשת' בבי אדם בומבין אבבד ל' אמו' אין לאבדלת' וגם בתבתי דאף בנחרת יביב אף שעמת ז"ל ואי בורבת אריבת אות סבר דלאת אבבי ליב ווזי לאבדלת' דמשעם דאבמבקיד אבי אדם אין ת"ח אינו נבס אבמבקיד דבין אמו' ת"ח ויודע נדול אלוה דאמבקיד ל' אין בומר אבם אמבקיד ואדי יבדיל על אין ויאבד אאר אמו' אמבקיד בידו לבורך אבדלה והו שעם ל"ת דבתב מור"ם וכפין זה בתב אטור בפ"ב סי"ג אם ת"ח בדין דאם יש לו לסזכיר אעד ת"ח אי אעד ת"ח או אבבל דין אמוכירו ע"ם אבל בתי' הרי"ף והרא"ם אמבבר בפי"ם אין ס"ד שיקח מבן אחות לאבדלה ואינו אתו' כיד זה בתוי' פקדון אדיבו לאמינו בקרק' וכן הוא אם אם פקדון וכת"ם אמבבר בפי"ם אין ס"ד שיקח מבן אחות לאבדלה ואינו נם אי נרסי' ליה יבבתי אדברים אלינא דאמר"ם דהוא בדברי אמבבר : בח בדי לאתעסק בבן בו' עיין בסאוך אב"ב בתבתי דאיני בוזה : בט בד בדרך לאוליבם לביתו בו' דאל"ב אה ק"ל דאין אמירה לבספים אלא בקרקע אי אמר בוכנים בידו בבנת'ילף לה אדבתי בידו בבנת'ילף אף על פי שעסק אדרך ליאוד אבן אם ל"ל לאומבם בקרקע בת"ם בפני זם : ל ואומבים בידו בבנת'ילף לה אדבתי בידך אף על פי אלרוב'ן אם יהיה בידך וה"ה בבנד אי'ל בתר בשעת : לא על דעת אשתו וכניו בתר'וכ"ם בל אמבקיד אמבקיד על דע' אלא יבא אמור בתבת אלמברים לאבני בית הנדולים ואתבים לנבי' הוא אמבקיד : והבשם הוא דאדם יורש דאין אבבקד יבול לחזות אמיד בביתו לאמור אקדוני : (בל"ם ובתב אמבר"ק סורם קל"ו ל"ל דאחוכן אבר אח אשעון לילך אחר פסורה ובתן אשעות'י לאבחבון ובבים אחוכן אשעות אל חפיתי ובידך אבב בקדר ובבנב אמבו ואבק דבשלים חייב לשלם דהוא פשיעה אבבים בקדר דם"ל לאבבים אאת

זרועותיו כו' ע"ש ד"מ ס"ק ודוקא כזה שנענה כשתפס שפיכם בלילה הדין כן אבל אם נאבד המעות בדרך הולכה ע"ל סי' רנ"ב סעיף י') : לב ומ"ל סי' ש"מ כו' ע"ש כתב שם דין אם המזיר בשוגג לאחת המשפיל די"ח דמיי"ב וכ"מ כתב שם דאפשר לפלוג בין שוגג שלו לשאר שומרים ע"ש וע"ל סי' ע"ב בג"ח וסי' קל"ד מ"ש מזה : לג בין גדולים כו' סי' כנעניים ומזה דשתף עבדים כנעניים נ"ל דין מעשר"כ עבדים עבריים הוה דומיא לבני ביתו וכ"כ במרדכי שם בהדיא ע"ש : לד רמ"א שלא פשע דאם פשע כמ"ש בסעיף לקמן ע"ש ובסוף סיי שייב וכ"ל : לה כ"ש שהיתה נזהרת בהם אם היתה שכורה שהם שלו טוענו בקרקע מזה דשכרה דשל בנה הן והוא יפסוק כאן ולא כיפת ליה בהמתנתן בקרקע ועפ"ר : לו שהרי לא אמר לה דשל פקדון הן ואין המפקיד יכול להשביע ע"ו שלא לישבע על פקדון דאין השבועה על שפיר פקד דהרי המפקיד לא יכול לשטוען שהרי שמר לה שהן של פקדון : לז שהפקידה פי' בזמנה מזומר כגון בארנז : לח בדבר שאינו מסויים פי' ואפ"ה לא יכולה לישבע שמזמן מפות שלזמן שהפקיד כיד כגון כיתן כגון כיסו ונענו מ"ש הוצר' בגון שהפקיד ליסכ' ע"ו שלא נדבר מסוי' ג"כ ליסבע בגון שלא הם נשבעת על הכל : לט והודיעם שהם פקדון כו' עד שהן מייבין לשלם כן הוא ג"כ לשון הרמב"ם וה"מ שמפני שהודיעם מ"מ הן מייבין לשלם ולא כלשון שהוא שכתב והודיעם אף הוא פשוט שהם שהוא פקדון שלא הפילו בלא בודיע נמי וכמ"ש בשמעתא שהפקיד לאחו בשפיע שלפני זה ובפרישה כתבתי שהטעור ע"פ סדרו שינה ל' הרמב"ם ולא דק שכל כוונתו היה ג"כ שמ"ש והודיעם הוא כדי למייב משהו ובני ביתו קאמר וק"ל : מ דבעל הבית מייב לשלם לשון הרמב"ם דאל"ת כל פקדון המופקד ביד אדם יאכלו משהו ובניו ויפטר : מא וי"ל דפשוט כיון דכל המפקיד ע"ד משהו ובניו הוא מפקיד ס"ל כמאר המפקיד עצמו בירה : מב ואם היה כשות הפקדון רחוק בעיר ובניו הוא קרוב והוא מיבר לבא דהיה לו לברוים שהפקדון לקח וחייב : מג לפי שהשהאה אותו ולא הודיעו שהוא פקדון ולא שמרו כדרך השומרים שהם חייבין לשלם לבעל הפקדון ובעל הבית פשוט שכל המפקיד על דעת אשתו ובניו הוא מפקיד : (ואם אין לשם לשלם ע"ש מ (לו) דבע"ה (לו) מייב לשלם (טור סי' ע"ג סכ"ו וכאן סמ"ו בשם סרוקח) מא ויש חולקים (לח) דפשוט) (טור סי' שכ"ו בשם סמ"ק ומרדכי פ' המפקיד) :

כה מעשה באחר שהפקיד כשות אצל א' והיה לשומר כשות אחרים ואמר לשמשו מזה הכשות תשליך לתוך השכר והלך השמש והשליך מכשו של פקדון . אמרו חכמים (לט) השמש פשוע שהרי לא אמר מזה תשליך ומזה אל תשליך וריבה שהוא מראה מקום ואינו מקפיד ע"ז . וכן ב"ה פשוט שהרי לא אמר מזה תשלך ואינו משלם אלא דמי מה שנהנה בלבר לפיכך אם נעשה השכר חומץ פשוט משלם בין כך ובין כך חייב השומר בשכר שכך אירע וכן כל כיוצא בזה (מ) (מ"ם סם וכ"כ בטור) מב (מ) ואם היה כשות הפקדון רחוק ממקום הטלת השכר ושלו קרוב ושהה השליח לבא והיה שם ב"ה ולא אמ"ל דבר חייב מג לפי שכשראה אותה שוהה ה"ל להעלות על דעתו קורם שישליכנו לתוך השכר שמקום רחוק הביאו מי ואם היה ש"ש יש מי שאומר בין כך ובין כך חייב ליה לפרש ולומר לא תשליך מזה (נ"ל נסי כ"י נסי הר"ן ס' המפקיד) :

כו שומר שמסר לשומר חייב אפי' (מ) אם הוא ש"ח ומסר לש"ש ראל את מהימן לי בשבוע' האיך לא מהימן לי בשבוע' אפי' ידוע לכל מה שהשני טוב וכש"ות מהראשון כנ"ב (מרדכי פ' המפקיד) מיסו שומ' שמסר לשומ' לפני המפק' ולא מיקה פטור :

(ל) רמ"א פ' הכירו סי' (מא) לפיכך אם דרך הבעלי' מו (מב) להפקיד תמיר

כט ודין נרולים בין קטנים כו' עיין בתשו' ר"ם כהן סי"ב סימן ע"ה ובתשו' רמ"ס סי' רכ"נ : ל רמייה אלא פשע כמו כו' ע"ל סי' רנ"ב (ומרדכי) מא"ז ובתו' רמ"ס ס"ה מי סטוף ירוק כו' כ"כ בעבו' אשר"י ס"ה ופי' ק"ך : לב כמוסר לבני ביתו - ובזה שם פשע מתחרון ואין לו לפלוג פטור בעפיף לקמן סכ"ו בסע"ה כן הוא בתרדכי ובסמ"ק אשר"י וכ"מ : לג ויש לו לשמון כ"ש שהוא כוסרת כו' ודוקא ס"מ אבל ס"ה מייב רמ"ל לפרש שהוא פקדון כ"כ כ"י בשם אשר"י ובתשו' ר"ם ס"ה ס"מ ס"ל ס"ש כתב שם פשע מתחרון ואין לו לפלוג אפילו בשומר חנם דלא כשם שהמקבל עליו שמירה יתר מן השומר חנם ואפילו בשומר חנם אם עשה יותר מדאי חייב כדאי' בפ' השואל ובשומר חנם ובשאר כל השומרים דדוק' שומר שמוייב לשמור ושומר שכרו שמור שכן דרכו לשמור עיין בשומרים זו שכתבתי בשם מהרי"ט סי' מ"ו וק"ס ריש דף קכ"ו : לה שהרי לא אמר לה שהם פקדון כו' ואין המפקיד יכול לשבועת ס"ה אבל אמר לה כגון שהן של פקדון דאין נשבעים על שפיר פקד דהרי המפקיד לא יכול לשטוען שהרי שמר לה שהן של פקדון : לו שהפקידה פי' בזמנה מזומר כגון בארנז : לח בדבר שאינו מסויים פי' ואפ"ה לא יכולה לישבע שמזמן מפות שלזמן שהפקיד כיד כגון כיתן כגון כיסו ונענו מ"ש הוצר' בגון שהפקיד ליסכ' ע"ו שלא נדבר מסוי' ג"כ ליסבע בגון שלא הם נשבעת על הכל : לט והודיעם שהם פקדון כו' עד שהן מייבין לשלם כן הוא ג"כ לשון הרמב"ם וה"מ שמפני שהודיעם מ"מ הן מייבין לשלם ולא כלשון שהוא שכתב והודיעם אף הוא פשוט שהם שהוא פקדון שלא הפילו בלא בודיע נמי וכמ"ש בשמעתא שהפקיד לאחו בשפיע שלפני זה ובפרישה כתבתי שהטעור ע"פ סדרו שינה ל' הרמב"ם ולא דק שכל כוונתו היה ג"כ שמ"ש והודיעם הוא כדי למייב משהו ובני ביתו קאמר וק"ל : מ דבעל הבית מייב לשלם לשון הרמב"ם דאל"ת כל פקדון המופקד ביד אדם יאכלו משהו ובניו ויפטר : מא וי"ל דפשוט כיון דכל המפקיד ע"ד משהו ובניו הוא מפקיד ס"ל כמאר המפקיד עצמו בירה : מב ואם היה כשות הפקדון רחוק בעיר ובניו הוא קרוב והוא מיבר לבא דהיה לו לברוים שהפקדון לקח וחייב : מג לפי שהשהאה אותו ולא הודיעו שהוא פקדון ולא שמרו כדרך השומרים שהם חייבין לשלם לבעל הפקדון ובעל הבית פשוט שכל המפקיד על דעת אשתו ובניו הוא מפקיד : (ואם אין לשם לשלם ע"ש מ (לו) דבע"ה (לו) מייב לשלם (טור סי' ע"ג סכ"ו וכאן סמ"ו בשם סרוקח) מא ויש חולקים (לח) דפשוט) (טור סי' שכ"ו בשם סמ"ק ומרדכי פ' המפקיד) :

כה מעשה באחר שהפקיד כשות אצל א' והיה לשומר כשות אחרים ואמר לשמשו מזה הכשות תשליך לתוך השכר והלך השמש והשליך מכשו של פקדון . אמרו חכמים (לט) השמש פשוע שהרי לא אמר מזה תשליך ומזה אל תשליך וריבה שהוא מראה מקום ואינו מקפיד ע"ז . וכן ב"ה פשוט שהרי לא אמר מזה תשלך ואינו משלם אלא דמי מה שנהנה בלבר לפיכך אם נעשה השכר חומץ פשוט משלם בין כך ובין כך חייב השומר בשכר שכך אירע וכן כל כיוצא בזה (מ) (מ"ם סם וכ"כ בטור) מב (מ) ואם היה כשות הפקדון רחוק ממקום הטלת השכר ושלו קרוב ושהה השליח לבא והיה שם ב"ה ולא אמ"ל דבר חייב מג לפי שכשראה אותה שוהה ה"ל להעלות על דעתו קורם שישליכנו לתוך השכר שמקום רחוק הביאו מי ואם היה ש"ש יש מי שאומר בין כך ובין כך חייב ליה לפרש ולומר לא תשליך מזה (נ"ל נסי כ"י נסי הר"ן ס' המפקיד) :

כו שומר שמסר לשומר חייב אפי' (מ) אם הוא ש"ח ומסר לש"ש ראל את מהימן לי בשבוע' האיך לא מהימן לי בשבוע' אפי' ידוע לכל מה שהשני טוב וכש"ות מהראשון כנ"ב (מרדכי פ' המפקיד) מיסו שומ' שמסר לשומ' לפני המפק' ולא מיקה פטור :

(ל) רמ"א פ' הכירו סי' (מא) לפיכך אם דרך הבעלי' מו (מב) להפקיד תמיר

מאר שם ע"ש ברוך שפטרנו מפקיד

נב מס כעלין שמו לא יכלס מקרא זס לוכי יסגל קלי דמסמס
דנסמס סגלה נריכין סיסה שמו אף על פי שלא יסה שמו מ"כ
וכתב כן כסולל וכ"ם כתיכך סומרים דפסור מס כעלין שמו נס
וי"ו דוכי יסגל ונו' לימדוכו דנס בחי' פדיון כן :

רצב ג ומס שלא נס יד
כו' דכתיב לו
מת לו נסנס סנופת ס' מסים כין
שניסס מס לא שלח ידו כמלאכת
רעיסו ולקח כעלין (פסנופס)
ולא יכלס סה לא נסנע ע"י
שלח מודה שסלח לס יד מייב
לפלין על מיתה וסכירס דנפשו
לה מפלמה סגן לוכסין נמורין
שם"פ שכבר לקוסין
ונפשה דמסמה שסלח לס יד כדי
לפרה שמדה כרסותו ומתקייב
לשלמה כמו שסיה כלותה שפה
שסלח לס יד וכדין נולן כמ"ם
המקבר כפמוך ס"ם : כ
דסליחות יד לינה נריכה פסרון
פי' שם"פ שדיין לא נפשה
המסרון רק שיניכיהה כו' : נ
שלא מסנת מסמים כו' עד שפו'
שוסל שלא מדנת דקדק וכתב
שלא מדנת דהלו שוסל למדנת
כתקייב כלוכסין מסנת שמסכה
מוכיח כפלה שם"פ שדיין לא
נפשתם לה ולא שנניה לפסתמם
לה וטעם כתכו סתו' דכשלה
מדנת כיון דדעתו לפסתמם
עו למקר או ליומת לוסרס שלה
ומסכה מכית כעלים ס"ל כהלו
מכר סיש לה מס"כ זה שפוסק
ניהו כדי שיהא מוכח שלהו שלא
לשומס ופע"ר : ד ומס
המוירה למקום שנעלה כו' שייכו
דוק' כשל"ל שמם לה מסמים
שמסכרה וזכו שסיים מור"ם ז"ל
וכתב בטעמו ז"ל כוומיל ולא היו
עליו מתפלה רק שוסל כעלמה
ומס נעלה לתסמים שמסכר' שם

מין דין שוסל עליס שלא דין שוסל יד לשוח כנולן וכל נולן מינו
מסיסן למפנה קורתו למקומו כרסותו מס לא שהסיר מדנת
כעלי' ומיהו ע"ג דשם כמרדכי משמע דלא מיירי שלא נדבר שלין
הנעלים מקפידין על תשמישן כלא רשות וככ"ג לא מקרי נולן
וכאן לא מיירי ככה"ג מדקרלו נולן ועיין כנליון שכמת שלמה פר'
המפקיד (דף כ"ו ע"ג) כתכתי יפוב לום : ה סור לסיות דינו
כשומר חוס משפה שכתכתי דדנת השומר שסיב דנת כעלים :
ו וכמעות ככה"ג כו' כשפה דשלני מעות דמוכיס תמיד לקנות
כהן פשורס כ"כ הרמ"ם וכמ"ם עוד מוה כפתוך ס"ו : ז אלל
מס נעניה כדי כו' ס"ה מס משכה לרשותו כדי לשמרה קנאה לסיו'
שומר כרשותו אף לשלין מוכיח : ח ליטול מחנה דינה מוכיח
ס"ו שפק אלעזי' דרך אלי הוא כגמרא פרק המפקיד ומשום דיל
דכשלמת לכר שכשל נוף אלל כגון מניות יין או דכש שחנניהו
ליטול מחכה קלת ניהא דאלמוי כולי עלמא כשים למה שיטול
מחנה שלא יסמין דיין לינו משתער שלא כללי ונעשה שוסל
על כל מה שכאניות לשמור שם מה שהוא רוצה ליטול אלל מה
שים כפקדון כיום שלל מעות אין דינר זה שיטול משתער מהאי
אלו דילמא נס כוה נאמר כיום שלא מעות יותר כרוחה הוא ומשתער
ואינו הוא ליטול כאלל כדינר יפידי והוא הוה דומה קלת ליין
לשתייה ככולו ושלה כתיקו שם כגמרא שיהו שם נאמרו משמע
דלא מינסיק ליה כהי מינכי' אלא לא"ר שליחות יד נריכה פסרון
אלל לדידן דק"ל דאין נריכין פסרון אין שילוח כין כיום לאניות
מ"ם פשמים פרי"ף ופרמ"ם ושפור לך מינכי' ופפיקתו

ופרמ"ם

כה *(רמב"ם פס"ו מ"ג) המפקיד אצל חבירו בין בחנם בין
בשכר או השאילו או השכירו אם שאל השומר
את הכעלים עם הדבר שלהם או שכרם הרי
השומר פטור מכלום אפילו פשע בדבר ששמר ואבד מחמת
השפיעה ה"ז פטור שנאמר נג (כ) אם בעליו עמו לא ישלם
בר"א בששאל הבעלים או שכרן בעת שנטל החפץ או שהיו
שאולים או שכורים אצלו מקוד' לכן כיון שהם עמו במלאכתו
בשעה שנטל אף ע"פ שלא היו עמו במלאכתו בשעה שנאבד
פטור אבל אם נטל החפץ ונעשה עליו שומר תחלה ואחר כך
שכר הבעלים או שאלם אע"פ שהיו הבעלים אז עמו במלאכתו
בעת שנאבד חייב :

רצב שלא לשלוח יד בפקדון ואם שלח בו יד ובו כיוצא בו :

א *(ג' סור כ"ג) אין הנפקד רשאי לשלוח יד בפקדון ג
ואם שלח בו יד אפילו אינו מכוון לגזלו אלא להשתמש
בו קם ליה ברשותו וחייב כאונסים אע"פ שערבין לא נשתמש
בו ג דשליחות יד אינה צריכה חסרון רק שיגביהנה כדי ל
להשתמש בה בתשמיש שמחסרו אז חייב כאלו חסרו אבל אם
הגביהו לעשות בו תשמיש שאינו מחסרו אינו חייב משערת
הגבהה ג אלא משעת תשמיש ולא משום שליחות יד שהרי
אינו שולח בו יד כיון שאינו מחסרו אלא מפני שהוא שואל
שלא מדעת רהוי כגזלן :

בנם *(מרדכי פ' הגוזל בתרא) ד (ג) ומס פקעירס (כ)
למקום שנעלה מעם ה קזר להיות דינו כשומר הוחיל
ולא בוי עליו מתקילה רק שוסל כעלמה ו וכמעות ככה"ג שייב
כהוגסין *(סור פי"ו) וע"ל סעיף ו' :

ב (ג) הטה את החבית ונטל ממנה רביעית ונשברה אינו
חייב אלא ברביעית כיון שלא הגביה ז אבל אם הגביהה
כדי ליטול ממנה רביעית חייב אפילו לא נטל ח (ג' רמב"ם פ"ג
דגזילה) אבל אם הגביהה את הכים ט ליטול ממנה דינ'וכיוצא
בכים מדברים שאינם גוף אחד ה"ז פשק אם נתחייב בכל הכים
או לא נתחייב אלא בדינר כלבר

ג וכן

מדעת וכמ"ם ונס ניהם כדבר שדוך לפעמים שינו מוכחה דמ"מ ס"ל שוסל
ס"מ ונס יכול לסניות מסנו כפירסה ומפשר לדשוחו למעות לקמן כסמ"ם
ס"ק י"ד סוף ד"ה ומיהו כס"ם פרק המפקיד כתב נ"כ על דכרי מהרדכי כפ"ל וז"ל
מיקפי הכא על מהרדכי היכא דפקיד ומכי רשומר שפל המפ' שניהו פפקדון
דמשוב כהחיא שעתא שוסל ולא נולל ופפ"ל דפשו"ם נולן מני שלא
ע"כ ל"ל דאין זה פשום שוסל פ"ם כיון דמיהו נוקפ כמקום כעלים קלי קפקיד
שוסל לדעת ס"ב שפפ דכרי ר"ת לדעת מרי"ף כו' כפ"ל ולכרי מהופיפ
דכפרי"ף קאמר מהם דם מסת כס"ם דשומר פפל פ"ם נולן מני ולפי' המוירס
למקום שיהיה מיכ נפוכסים דכרך דעת כעלים ע"ם ומיהו לם מרי"ף
ומרמ"ם מהם ולפשר דכא לוחר מהמרדכי ס"ל דר' מליר עליהם דוקא פסה
שלא נאמת ז"ל דמוכח מהם כס"ם דנס ר' מודה לרב פה לדינא
דפפ קאמר מהם דלמלי לא מוקי ר' מחני' כרב פסת פשום דמכוחם נמקום
מפשע וכוכא נ"כ מרי"ף ורמ"ם ונס לדעם מרב ג"ם לוחר כן שהרי מהם
לקמן ס"ו כדברי המחבר ופפוסקים ומרמ"ם פוחת כוונת הס"ם פרפק שכחה
לקמן ס"ו ופ' דמיירי כשהיס דעתו למהדם משום הכא דיכא סך דיכא
דלקמן לסך דיכא רשכא שלא לא כיון ופם דוקא מניות פפילו לא
היס דעתו למפרה וכרמ"ם כס"ם ופוסקים לסריף ויפה כיון שכס"ם ס"ק ג'
מפשיב עליו לך מיהם לסה כתב כאן בס"ד כפשיטו כדברי מרי"ב ולא פשיב
עליו ופף שכתב וז"ל ומיהו כ"ם דשם כמרדכי משמע דלא מיירי שלא בדבר
שלין הנעלים מקפידין על המשונן כלי רשות וכגון לא מיירי ככה"ג מדקרא
נולן ועיין כנליון מ"ם פרק המפקיד כתכתי יפוב לום פכ"ל מכל מקום פפי
פ"ל לפקפוי מפש"ם וכל פפוסקים ונס פיפוב שכתב כנליון מ"ם לא זכיניו
לרפוחו - ונס לפשר שלא כתב שוב שלא יפלוק פמרדכי על
דברי הרי"ף אבל לא הרגיש כהם פפקיפנו דדברי הרי"ף הם נכר הס"ם וכל
הפוסקים ופל רלים דשם ר"ל קזר וכתב כפשיטות כדברי הר"ב הלכך כל
זמן שאין לנו ניישוב ברור אין נכון לפסוק כדברי הר"ב כזה פהוא נגד
הס"ם וכל הפוסקים זהו"ק : ב לתקום שכשלו כו' ע"ל ס"ם פ"ה
ונפשה"ם פם ועיין כשפר פ"ל דף ק"נ ע"ג : נ ששה שת השכיות כו'

עיין כתשו' מהר"ם ן' שמון סימן ק"כ :

ע ברוכה לשלוח יד בפקדון עיין בפמ"ס ס"ק י' כרמ"ה דיש כ' כמ"ש הרמ"ה בבעלי חמ"ז ז"ל אח"ז ירד בדיל"ש ואין מרימין לפי שמכל מקום על פמ"ג נוהג ולא ירד לפ"ר גם מבעל תי"ס ס"ק מחקיר ומה"ש שיבו ואחרד דמחתימין ס"ס מרוב יר"ש מפיס תקיים תנומר שם לפרי' דאחרד"ח מלישות יד ולעיין דבעלמא מין שליח לר"ש מסוס דמוי שלישות יד ו מניס' לקמן סי' ס"ן סרמ"ילה נ"כתוניס מבעיס כמאר דיש נמי שלישות לר"ש ומין ס"ל לאחרין וכוי כתר יחמ"ס שם דפמ"ת סימים ס"ס רמ"ק יחמ"ס (דק י') הפוס' לפמ"ה ומבר כמו ובכמו לי' לק על נב דמבמ"ה ליש לכו לפלומי כיון דבכי מש"כ ינמו לכמיפס לפס כשמחנרש פמפס ומשמרר פמנר לפ נמחייב פולמן דמפמיקן נמרים דמ"ג ומין לפל ס לפלס פפ' החפלה ופ"ל ודנרי פפמ"ס כפמין לו לפלס דמיכי יהיכין פמת"ש אלא יסים לו ומס נשמרר פמנר כיון מיכו' לפני' פיקר' נכפי' פפו' מפלמו פל"ל ומוי ים לפוסיף דפיכים דמ"ג ומין לו לפלס פפור החפלה פמילו פוי יהיכי כן נגירוש נמור אלא יפס לו לפלס דפל"ב פירנין כפוף פימן אלא מפמס המומר לפפס ומבר כו' ס"ל לפפוסי אלא מפמס מין לו לפלס כו' (ועיל פימן פכ"ס ס"ו ופ"ק) פ"ו ובכ"ב פפילו לפמקן דפפוס יכ"ס ומין לו לפלס אלא מפמס מין לו לפלס כו' (וכן מבואר בפמ"ה הפמין ז"ל) והפמין פמ"ז ז"ל וייב דנרי פפמ"ס פפוס ומיפס בכפוס מפיים כפפ ומפר דומיי לפ נכל ס בפפמ"ס דנכי פלישות יד פפני פפרי פוס פפיפי כתב דפפק לפן מקרא דיל כל הכר פפס דמייב פחפלה ופפי ס"ר רפלישות יד ניכו כפחר פלישות פרא ל"ל ומס לפ"ל הפין פליש לר"ש פס מין לו לפלס פ"ל דפרי כתו פפיכו בר מיוכפ פלא יפיפס לים לחם יחפ"י פחפלה יפלס הפליש פס יש לו לפלס ופין לו פלא פפיפס פלפי פרי ק"ל הפין פליש לר"ש ופיכני פרכ"ו פרי מי פומפין ופ"כ כיון דפכ"פ פ"י פפלים לפלס ופ"כ לפפי כ"פ פפי קרא לפ"ל נכי פלישות יד פחפלה ופפר' פפוס דפכלפ"ש פפלוקה כין כפוסקים ר"ל פ"פ לפלס יוע פפליש פפרי"ש פלר"פ ופ"ר פ"פ פ"ק פ"ק כ"ש ופכ"ו פפ"ס פ"ש ופפפ"ס פ"פלוק"ס לקמן פ"פ פח"ת ופלו יפ פחלוקת ר"פ רפיכפ פפפליש פיכפ נר מיוכפ יש פלר"ש וכפ"ס פרפ לעיל ר"פ ק"ב ופ"ח וכפ"ס פפ ופין לו לפלס לכ"פ פפרי"ש פלר"פ וכפ"ס פפ פ"כ קפר לפפוסיפים פעלפ"ח פיכפ פלפ יוע פפליש פין פלר"פ פ"כ כפפ נפי פלישות יד קרא פפי פיכ"פלפ יוע פפליש דפלפ"ח פפוסיפים דפפלפ"ח נפרי יש פוס"ח פ"פ כר פיוכפ פ"כ קרא פפי פיכפ פפין לו לפלס ופיפ פוס"ח פפ"ח פפ"ח פפ

להסתתם כהן דקייל המוניה כהלכתא כלל כבר נסתתם כהן כמ"ש הטור בסי' רס"ו ונם בסתב"כ סס סב"ס ס"ס דכתב הרמב"ד דסתני הכא דסתתים בדתי בפקדון הוא נריעי דירם לקנות כהן כסורס סתם יבא בסתפיד פתחום ויתבע בקדונו מיד"כ בדתי אבידם דכתוב הוא סיסבה אלו ומן סרוכם ומ"ש נ"כ סינו דומה לנזול מדעת דסתם כהן כתובתי כלומר, אפילו עדיין לא נישמש בה דסס ניתן להסתתם כו נרסות וסינו ירא דב"ס יבא פתחום לתבוע מתנו: ין אפילו אתר שהניחו לתקום, כו' כבר כתבתי בסעם בסס"ס ס' דלס"ס דכתוב אלו מדעת דסתתים בפקדון והקונה, לתקומה פסור מלנסתן סלתי מצו' דעות, להסתתם כו פוד כל שעה כשיבא לידו דבר סים כו ריוח ונם כבר נשתש בה ומטעם זה כתב סור"ס סס נס' דכתפות בכה"נ פייב בהונאה: יה ובס"ס סרוב עסקיו בריבית ° כתרדכי ס"ס סי' רנ"ב כתב דכומנינו שלין לנו שדות וכרמים כל עסקינו בריבית וקניית פסורס וב"ש דינם כסולתני: יש סנריך תשיב למעו' ° וכת' מסרי"ק סורס קב"ח דאין חילוק בין תקו' ססתנרים תעוי' לאין תעוין וכן אין חילוק בין עשיר סס"ל לאלו סתעות לענין כב"ל ד"מ י"ל:

כ ואם הרויחו כתעות כו' כ"ן סיה לו רשות להסתתם בהן או לא כו' תיירי כשניהם בעסק דאף דעלמא דאין לו רשו' להסתת"מ מ"מ הוא מסתתם בו כדי ליקח הריוח לנפשו וז"ש בכתוב אחר וס או כתקו' מסתתם בו כתב"כ דדוקא מסתת"כ דאלו ניהא דעתו ק"ל. כן כ"כ לייסב בדרי תו"ס כאן ובד"מ בכ"ב בסס רשב"ש כת"ם כאן אבל בדברים תמוהין כי יענתי ולא מצאתיהו בסוס תקו' ואולי סס כתבו רשב"ם סי' תתקל"ם ובכיאורב"י נ"ב תם"ב לא כתב כן שכתב ז"ל בנפקד זה פעמים מוכיחין עליו שלנזוק כע"ס מתעסק בהן סברי בהן לו מפלה כל הריוח סברויח בהן ובכל התעות נ"ב כ"ן ברואה סהריוח זה מתעסק בהן נילוי דעתו שנתרצה בכך כו' עד והלכך לק כשהרוי' מוד בקנ' ס"ר וז כתעם' בהן והריוח לנפשו בתעות כו' וקלי' אם אבע"ם שנתעסק בתעות בלי הרואה ואפ"ה בשריך נילוי דעת הכ"ל ובלא נילוי דעת לא ע"ם

* ועיין במרדכי פ"ם בתקיד דכתב ז"ל כיצה שלוה בנפקד לבותי בלתנה סוסם סוא כו' עד אם כשסור לוכן בתקיד ותבע תעוניו מן בנפקד אם קדם ושלם (פ' בנפקד לתפקיד) וכש בנפקד בריבית כו' ור"ל לאתוקי לא מילט לו עדיין אע"נ דאתר בריבי מלט לו וכש בנפקד בריבית דומיא דנזול דכל בנאם שלו דאתר בריבי מלט לו אתקי ליה כפילא עד שישלם לו כו' ע"ם (וכת"ם בטור ובסמ"ע בסי' רנ"ב ס"ק ע"ם) ומסתימת שלא הזכיר סור"ם תילוקים שלנו כאן: כא ס"ל לתת מן הריוח דקדק וכת' ס"ל סא רוצה ליתן לו הרשו לו דכיון דלא בא לידו בתור שלוחם אין כאן מטוס ריבית כ"כ כתרדכי אם ותם"ס בתתכר לפי ס"ם ס"ל וכוה תשו' הרא"ש וש"ם אם בסם"ע עליו כיתורו: כב קבל עליך בעסק בין לאבר כו' פי' וכוה מסיב רוצה אני דוקא בתעתי: כג סדין אם בנפקד דכיון דסוניאם כרשות כב"ל יכול לוסר בסתתף אמי גם בנפסר אם תרצה בסבר בתתף אלו דחין סריוח אלא בתתף בסבר כו' פי' וכוה תשו' הרא"ש ס"ס ס"ס ס"ס

(יט) ונתן להם הפקדון להציל עצמו אם היה אומר שהוא בעל ממון חייב שחזקתו שבנכללו באו הגנבים ונמצא זה מציל עצמו בממון חבירו ואם אינו אומר חזקתו כך (כ) שלא כאו אלא לשמע הפקדון:

ט (סור סעיף י"ב) הופקר אצלו ממון של פריון שכויים וכאר עליו אנסים ונתנו להם להציל עצמו כו (כא) אם לא היה מצוי אצלו שם ממון אחר לפרות עצמו בו פטור שאין לך פריון שכויים גדול מזה (סור סי' נ"ג סעי' ה') ודוקא שהיה ממון של פריון שכויים שתם אבל אם היה של פריון שכויים ידועים חייב (כ"ה כסף פרעגא"ס ורמב"ם פ"ה דהלכה ו):

וד (רמב"ם שם דין ח') המפקיד פירות אצל חבירו כו ה"ז לא יערבם עם פירותיו עבר וערבב יחשוב כמה היה הפקדון ויראה כמה חסר הכל כך ויחשוב חסרון הפקדון(כב) ויתן לו אחר ששיבא:

כנס (ת"ה סי' ס"ו) וכן אם נתן לו מעות לסוליכם על פקדיונות (כג)ונתן אם מעותיו ונלכדו מקצת המעות ל בספסד (כד) לפי ערך המעות ודוקא מעות וכיוצא בו שהיו דבר מסויים אבל אם נתן לו לסוליך טבעיות של זהב וכיוצא בו וערבן עם שלו ונלכד אפר מהן יכול המפקיד לומר לשניהם מוכוק (כה) דשמא (כו) שלך נלכד לגמ (כז) ואם אנים המפקידו אבל מקד ונלכד או ננגב מקד מהן (כח) חולקין כפי רובא לג (כט) וכל דפרים מרובא קא פריש ואם הוא קבוע כמקצה על מקצה דמי (ר"ה שם ותשו' רשב"ם סי' תתס"ג ותשו' מיימוני פ"ט מ"ו):

יא (רמב"ם שם) נסתפק להם ולא ידע כמה נסתפק יוציא לו אסרונו לחשים ולאורו קלוף ר' קבין וסחצה לכל כור לשעורים ולרוחן תשעה קבין לכל כור לכוסמין ולזרע פשתן כנבעולין לג ולאורו שאינו קלוף ג' סאין לכל כור וכמדה הזו לכל שנה ושנה:

יב (שם) בר"א שמדר לו בימות הגורן והחזיר לו בימות הגורן אבל סדר לו בימות הגורן והחזיר לו בימות הגשמים אינו מוציא חסרונות לד מפני שהם מותירין:

יג (שם) וכן מוציא לו לה שתות ליין וג' לוגין שמן למאה לוגין לוג ומחצה שמרים ולוג ומחצה כלא ואם היה שמן מוזקק אינו מוציא לו שמרים ואם היו הקנקנים ישנים אינו מוציא לו כלא:

יד (סור שם' כשם פרמ"ב) (לו) המפקיד אצלו פירות שאינם מדורים ועירבן עם פירותיו ולא מדדן לו (לז) ה"ז פושע ואם בעל הפקדון אומר כך וכך הין

(כ) שלא כאו אלא לשמע הפקדון: נ"ב עי' בב"ק דף ס"ו ע"ב ובתוס' שם ד"ה אי ובמרדכי פ' הגוזל סי' תתקי"ב ובהגהות אשרי שם ובתוס' ר"פ הגוזל ובמרדכי שם סי' תתקי"ג

פ"ס דסמלא ד"ו כתמיל כדין זה וכתב עניו ז"ל שומר שנתקיי לשלם ומר לימו יודע כמה והמפקיד סומן כרי כופל בלא שנופה כו' וזה כדין שכתב הסור והמקבר נר"ם רנ"ם בשם הרמב"ם פ"ם והרמ"ם סף שמלק כדין הבוה כמ"ם הסור שם בשמו מודה כדין זה וכמ"ם הסור כאן וה"ם דכאן פרעו בידיס והוה פשיטה טפי ועוד קלקתי בפרישה שם ר"פ רנ"ם פ"ם: לו שטרון הרמוי לפן כו"פ"ר שנתקבר לפני זה בפלוגי' לם ס"נ וכן הוה הרמב"ם שם ור"ל שם"ם בלא שנתקלקל ככר שם"ם יתכרנו כדי שלא יוסבר הכלי מהדדם בשבשד ונשתרש מפרש למתי קוי לשקר שנתקלקל שיקוהו ושפ"ר:

לט עד שפה שמיטת שמו שטורה בשנתה מדרבנן: מ שיוצלו בזמן פלוני פי' לא יתכרש זמן שה קודם לכן אבל בשניש הזמן הזול או שהוסם כודאי כשיוכל לו לשניל בשביר או בשו' עד שה טוב: שם ואינו מוכר לשנתו וכן הדין בשפטרופוס שמכר וכמ"ם בפרישה וכשמ"ש שי"ר"ל ושמ"ם שם וגם כאן בפרישה: מכ שרי הוה עליהן ס"ם אבל פשוע בשוכנין שפילו לשרי"ף והרמב"ם ואינו דומה לדתי שניש שעשה שכתבתי לעיל דשתי הכא דירת לקנות בהן שטור' שמא יבא בעל הפקדון פתאום ליטול דתי שפקדון: שנ גוללו ופשה שמת כו' וסייגו לגורבו כדי שלא יתעפשו וסם גוללו תוך ל' יום אינו לגורבה אלא לגורבו לשמר תורה: מד פתחו וקראו כו מותר פ"ל סימן רס"ו שכתב שמכבר כשה שילוקי' בשנין שים קריאה דסיינו שלא יקרא שתוכה דבר שלא למד שעולם ולא יקרא פרשה ושנה ויחרגם ולא יפתח בה ג' דפין ולא יניח שניס קורין בשני שניניס ולא שלשה שפילו בשנין אחד וברשה דה"ה בהן וכהן לא בא שלא ללמדינו שיש מיקרי שולם יד לשמירה כרשותו לשנין חוששין: מה כי ודאי שדעתה דשני הפקידו אלא דומיא דשפקיד מעות אלא שלשני ושנוני הל"ל בם"ו ואינה דשם נרר ושם בספר בקשר מסוכה דניכה דעתו דקפיד בקריאתו אן ידעי ניה דודאי לא ניחא ליה שיתעסק שמנו לשקוח מהוכה ושיקרי שולם יד בקריאתו וכ"ם בשתקתו שתוכה מיהו שמרדכי ס"ם שהקי' כתב שכיאור כל' וד"ם שהא דכתי' דת"ם מותר לשתעסק ולשמוד שתוכו שסום דהוה דומיא דשעות שותרין אלא שנוני כו' דשפיק אקר זה וכתב ל"ל ואפשר שעשם שסום דשתרינן כשרדם שלי על שנוכב כי יעכב כו' שפין לכזות לשי שנוכב ד"ת ושפתיקו עד כאן לשונו ולפי שפי' שעשה שמכת דשותר שכיון כיה דקפיד שיסו שור"ם ז"ל שפשיטו והרמבה כתב ודאי שדעתה דשני הפקידו אלא ושוה שוכה דם"ל דשם ידעינן דהוה קפיד שפור נם שמרדכי לא כתב אלא בלשון שפשר וק"ל* וכע"ם פרבה שדברים שתפילה כתב בלשון שור"ם ז"ל דודאי שדעתה דשני הפקידו אלא ואשר זה כתב דין כפיים שפשילת' ספרים וכמ"ם שור"ם ז"ל ואשר זה שכיק וכתב ז"ל כדאיתה בשרדם שלי אלא ליכוזו לעכב כי יעכוב שפין לכזות לשי שנוכב ד"ת ושפתיקו וכלבד שיפלאו לו שם שיתקלקלו שכ"ל ובראה לבאורה דמ"ם כדאיתה בשרדם שלי כו' קאי אלכבי שניו ד"ם שותר להניח ושם שפיש וכתב אלא שתקלקל וסייגו שכיק הלימוד וכשתיק ולשר שתוכו וע"כ דברי שותרין זה אות זה וכמ"ם וע"ם:

מו כשר"ם

היו והשומר אומר איני יודע (לג) ישלם בלא שבועה שהרי חייב עצמו בתשלומין ואינו יודע כמה הוא חייב ונמצא חייב שבועה שאינה יכול לישבע:

טו לא עירבם עם פירותיו אף על פי שחסרים ומתמעטים והולכים לא יגע בהם - בר"א כשחסרו לו חסרון הראוי להם בכל שנה אבל אם חסרו יותר מכדי חסרונן אם בעל הפקדון בעיר יודיענו ואם אינו בעיר מוכרן בב"ד ° (סור סי' צ"ז בסם פרי"ם ורמ"ם):

יז ° (רמ"ם סם דין כ') המפקיד פירות אצל חבירו והרקיבו דבש ונפסד יין והחמיץ עושה תקנה לבעל הפקדון אם אינו בעיר מוכרן בב"ד אע"פ שעמדו בהפסדן לג ואין ההפסד פושה כהם הרי הפלים וקנקנים מוסיפים הפסד:

יז ° (סם דין נ') המפקיד הסץ אצל חבירו והגיע הפסח ה"ז לא יגע בו לד ער שעה המישית ביום י"ד מכאן ואילך יוצא ומוכר בשוק לשעתו מפני השבת אבידה לבעלים:

יח ° (שם) וה"ה לשאר פקרונות שלא יגע בהם אף על פי שהוא יודע בוראי ש שיוצלו בזמן פלוני או יאנוס אותם המלך שמא יבאו בעליהם קודם ויטלו ממנו:

יט ° (סם דין ס') (לה) כל המוכר פקרון ע"פ ב"ד הרי זה מוכר לאחרים חפ ואינו מוב לעצמו מפני החשד והרפי' יהיו מונחים אצלו ויש לו רשות להשתמש בהם לפיכך חכ הרי הוא עליהם ש"ש אע"פ שעריין לא נשתמש בהם:

כ ° (סם דין י') הטפקיד ספר תורה אצל חבירו מג (לו) גוללו פעם אחת לי"ב חדש ואם כשהוא גוללו חד פתחו וקראו בו מוחר אבל לא יפתח בגלל עצמו ויקרא וה"ה שאר ספרים ואם פתח (וקרא) בגלל עצמו הרי שלח יד בפקרון ונתחייב באונסים:

סנ"ס ° (מרדכי פ"ע מהפקיד סי' רנ"ו) וכמו שאסור לקרות שמנו כך אסור לשפתיק שמנו שות אחת וכ"ש בשם שהרך שכ ת"ס שמין לו ספר כיוצא בזה מותר לקרות ולשפתיק שמנו (לה) כי ודאי שדעתה דשני הפקידו אלא ושמקום ביטול תורם שמין ספרים שמלאי יכולין כ"ד לכוף לא לשפיל ספריו ללמו כהן וכלבי שילמדו שה שיתקלקלו ספרי ° (תשו' הרש"ם כלל ל"ג ס"ג)

כא הפקיר

שנר וילמוד בו ושרשה דשכיון שפקיר אלא שמו שפקיר שעות אלא שולשני דשפשל שותרין שפשה כשן ושפה שפשה שוה דשה שפרש שלי על פרין קרא לא יבוזו לשנוב כי יעכוב לשלא נשפו כי יחזר שמין לשנות שי שנוב ר"ת ושפתיקו כ"ל (וכה"ג שלאי שהוספה ע"ז ר"ש שהשיבה הרשב"ם שמאר מאר שהוא לשנוב כי יעכוב ושם) שוף שהשיבה קרוב קל שבזוי ושוכב פרגים וזוכה לעצמו ושפלה על שם שנירו שלאי וילמוד שלא לשנוב כי יעכוב ושם) שנפשים אלא ל"ת שלאי לחרש שי שמרדכי ושו' כ"ל שהוספה) ולישה הספ"ת דרך לוחר שפי ושפה הפשה כו' שפה שהרינה הוא וזה דוחק שכל שהר ה"ת שפה הפשה כו' ועוד דפה כן לפשה הרמבן שהי יהפ מוחר לשפתיק שהכו וכי קולא על הדעה דשרשה דשכי הפקידו אלא שיפתיק שהכו ועוד דפה לים לשיחר כשי נפשה הרמבן דשרשה דשכי הפקידו אלא שילמוד בו ושפתיקו ולשה לא כתב רק שילמוד בו ועוד דכוזו דכבר כתב פשה לדבר לפיהם כורך כתב פשה שהר אל ושפה כו' אלא ושפי כך הוא שהמן דברי שהרכי שהפקיר שפר תורם כו' ולא יקרא בו לכהלה וכפשה שתקלקלו שקר שהו ושם הוא שהר ושלשיר שכם שוהר לקרות ולשפתיק שהכו אלא שלא נרשות ושף על אל שתקלקלו לפי שכשפקירו אלא כ"ם יורע שהוא שהר וילמוד בו ושפתה קשיא לים כשי דשפתה דשרשה דשכי הפקירו אלא שהרי דשוהר לילמוד שהכו לא שתקלקלו שכל שקום שהלי שוהר לשפתיק שהכו הם ודאי שדעתה דשכי לא הפקירו אלא שיפתיק שהכו קשור ושפה שהוהר לנגוב ד"ת אלא שהפתיקו אם כן שהוי שקפיר בשכי שוהר וזה דעת שור"ם שהשלה כתב שוהר לקרות ולשפתיק שם"ם שתקלקלו ושהר כ"כ שיכוליס ש"ר לכוף להשפיל ספריו וכלבד זה ג' שוהר לשפתיק שפילו שניו שהפיר על שהפתקם שפשה דלא יבוזו לשנוב וכמ"ם שם"ם וכן כ"ל בעיקר ודו"ק:

רצג מתי ניתן הפקדון ליתבע ואם יכול להחזירו ובו ד׳ סעיפים

א אין המפקיד יכול לתבוע הפקדון (א) אלא במקום שהפקידו לשם שאם הפקידו אצלו בטבריא (ב) אינו יכול לתובעו בצפורי אבל בכל מקום שירצה הנפקד להחזיר למפקיד פקדונו צריך לקבלו (ג) אפילו נתנו לו בעל כרחו חשובה נתינה ופטור (ורוקח סתמו לו ג (ד) אבל אם אחר להניח לו והמפקיד אלך לו מייב הנפקד) ◦ (תרומת פרק מי שמתו) ואם הפקידו אצלו לזמן ירוע ד אינו יכול להכריחו לקבל ממנו (ה) תוך הזמן ◦ (מ״מ פ״ו דשכלים סניפו נכ״ו ופ״ל פ״ו ע״ד)

ב ◦ (רמב״ם פרק ו׳ דשכלים ה״ו) בר״א ביישוב אבל אם הפקיר אצלו ביישוב והביא פקדונו במדבר (ו) אינו מקבלו ממנו ◦ אלא יאמר לו הרי הוא באחריותך עד שתחזירנו לי ביישוב כדרך שהפקרתיו אצלך ביישוב ואם כשהפקידו אצלו י אמר לו אני רוצה לצאת למדבר והשיב הנפקד (ז) גם אני רוצה לילך למדבר הוי כאלו פי׳ לו ע״מ שאחזירנו לך במדבר ויכול להחזיר לו במדבר ◦ (סור פרק ג׳)

ג ◦ (סור פ״ר נשם רמב״ם) (ח) המפקי׳ אצל חבירו והלך בעל הפקדון למדינת הים והנפקר רוצה לפרש ביה או לצאת בשייר׳ אם בא והבי׳ הפקדון לכ״ר נפטר מאחריות שמירתו שאין אוסרין זה במדינה זז

כא הפקיר אצלו כסות מנערה בענין שנתבאר בסי׳ רס״ו :

כב ◦ (רמב״ם שם ה״ג) מו כר״א בפקדון שהלכו בעליו למדינ׳ הים אבל אם היו עמו באותה הארץ ה״ז לא יגע בו אע״פ שיאבר :

(רף קי״ח ע״ב) לבריית רמ״ק תלוה ניתכ׳ לית תכ׳ ככל תקו׳ אברה ופקדון לא ניתנו לינתב אלא בחזקת ופירוסם דמתלוה יכול לכופו לעולם ככל מקום שיש לו תשלומין אבל בפקדון אם ע״מ כן אפי׳ בגזילו תרומה ריש פ״ק מקום ע״ז דדבר שאם הוא רמתלוה לכופלה נתנה ופקדון בפיזייתו ברור ולא תבעתי קוזייתו רלא לא להקנות תאי לינשרך מנא למתעכין שם שעיר ע שמעינן רכוותא דיר מתלוה על פעליהל רפ״ק מאין מלוה יכול לכופו לקבל הפרעון בחבדר מ״ה המלו׳ יכול לכופו לשלם בחבדר אי אית ליה זוזי ונם כאברה ופקדון יש לקנות חירוס דפ״ב ריש כאן דבר אבוה שום ממש כאן אותו ובר שמפקי׳ אבלו כגון חפו׳ מזומנים או כלי ממש ביובא גו פ׳ לכופו לשלם כאן ובראם רשם יש למפקיר אומן חעות שכחו שמפקיר אבלו כאן יכול לכופו לשלם לו כאן וכן גראם לחריש מדברי ספר ב״ת שם ופ״ב דכתבתי לעיל סימן רנ״ב ס״ו דחוכח מדברי סחום׳ דמפקיר אבל מבלו חעות אפילו חוכא אותם קונם שמוכרים אבלו שאינם מפקיר אותם ממקום כו׳ מיהו ממום דשם יתן לו חעות למרים אבל הכא שם לא מתחייבנו לשלם כאן לא יצלם לו כלל גראם רחייב וכן בלפע״ד עור כתב הב״ח ז״ל אבל בעל החרותו׳ בספר ג׳ תירע דמתלוה יכול לשכנותו שאין בפק נידו לפרוע חובו אבל על אברה ופקדון אפילו יאמר לו אין לו לשכנותו ושאני מלוה שיש לו לפרוע עתו ול״ל דאפי׳ בהכא ס״ל דלא יכול לכופו אבל מחמת שאין לו לשכנותו אבל מחמת שאין

לו מכתוב כאן ר"ל והמפקיד צריך לקבלו דהל"ל למ"מ קמ"ל דיכול להפוירו וק"ל : ז ס"ב ואי אפשר לו להוליכו כו' ול"נ ואין מוחרים לו כו' מ"מ משום דהמוחרים לו מפתחת הן הכ"ד מהן הן המוחרים לחרס כחה ואין יכנס ואם כ"ד מוחרים לו לקבל עמו כמדבר אז לא יסי' מהחריות על הנפקד כיון שכרשות הוליכו עמו . וכרמב"ם פ"ו מהלכות טוען ונוטר שכשיבוא לא יכחש כן אלא ז"ל ואי אפשר להוליכם עמו מפני שהוא כו' ור"ל ל"ל לו לפחות מפני מה וגם הכ"ד ודאי לא ירחיבו לפחות כן על מקריות המפקיד דהוטב לכ"ד לפחות מוח למפקיד לומר לנפקד שיבא עמו לפקדון כב"ד וכמ"ש הרמב"ם פ"ב מהלכות טוען ואין פחות מב"ד הוא מ"ש בסימן ואין מוחרים וכ"ל ואי אפשר וכמ"ש הרמב"ם שפחתיך ממנו * וכמ"ש כתב ואין מוחרים כו' ולא דק : ח כיון שמ"ל טוען כו' פי' לפ"ג דכמתניה וכשאר פרושים טוען לא הוי כוכי וכמ"ש בטור והמחכר בסימן קכ"ה וכפי' רמ"ג פ"ה מ"מ בשלוחה ופקדון ס"ל טוען כלפון וכי ס"ל כיון דהממון ככר הוא של בעלים אז המפקיד על כל דבר שאומר טוען או הנפקד שאומרו שמסרו בממון לידו יש מרשוחן לנאמרי וכח שלא להמפקיד או להעלות לפניו שאם הנפקד פוחק בפקדון דמיכו יכול לקוז' כו וכשלוחה אפי' היכו פוחק כפרן כמ"ש בר"ה קכ"ה ס"ב : ט אלא שהיה רגיל כו' דכיון שהיה רגיל להפקיד אללו ודאי כיון למפקיד שאם אחר כידו יאמר כידו דוקא כשאמר כראה דהייכו דוקא כשאמר זה בפקדון שהיה רגיל להפקיד אבל לא בשאר דברים ואפי' אמר כידו ודאי כיון שהיה רגיל להפקיד דאל"כ מאי מולמא כאי מכאי : יוד וכן כמי שאמר ליה כו' דמשמע ליה ס"מ דכיון ליה שיאלא לו פקדונו לידו וזכות הוא לו שהיכו לידו מ"ה אי היכו רשאי לקוזר מידו ומ"מ כיון דלא עשאו שליח כשאר מכרו אפקריות על הנפקד

רצד א תבעו הפקדון וכפר בו (ע) מיד נעשה עליו גזלן וחייב באונסים ופסול לעדות ולשבועה בר"א שיש עדים שבשעה שכפר בו היה ברשותו אבל אם אין עדים לא שמא נאבר ממנו ואמר אכפור בו ואחרונו ער שאמצאנו ואחזירנו לו :

ב (סא) לא כפר בו אלא טען ננוב או נאבר אם אמר שאירע הדבר במקום שיש עדים מצויים (ג) יביא ראיה בעדים לדבריו ויפטר אפילו משבועה ואם לא יביא עדי לדבריו ישלם ואם הוא במקום שאין עדים מצויים (ג) ישבע שהוא כדבריו ומגלגלין עליו בשבועתו (ג) שלא פשע בשמירתו אלא ששמרו כדרך השומרים ושלא שלח בו יד קודם לכן ד (ז) שאם שלח בו יד קודם לכן ליהנו שמנו נתחייב אפילו נאנס :

הגה (סור ס"ב נסא ירושלמי והרא"ם) ויש מוחרים דאפי' לוקח מעדים שנגנב או נאבד ס צריך ליטבע שלא פשע ומגלגלין עליו שלא שלח בו יד אבל אי לוקח מעדים שלא פשע ג"כ ליטבע שלא שלח בו יד :

ג זה

ס דפשוט הנפקד כתב רמ"ל סיחן כ"ב סם רמ"ם סוליכו מפקר דרך יפר שמן בו שכנב גזולם וכגזל סם פשוט שכל סם יחן סיה ומכלומו ונזלו מיב ומם העכו"ם מוד' שמכלו מין דין שכו"ם שמנמכל כשנם וכוכל ומוייב הנפקד לשוב' מחוכו ומם פלפסים מנסם לו לוכיו מיוב לשלוח ומ"ם : יוד ויש מי שפומר כו' ולפיל סיחן קכ"ם סם כ"ב כשפיטות ומ"ם : יא שלא סחים רגיל כו' רכיון שהים רגיל להפקיד שכל ורגיל כיחם לפקיד שכם שחם יפחר בידו ולכאורה נרחה דה"ל דוקא כשהל"ל דהא כ"ב מחי מולמא שהי מהפי בכל כשחת ז"ל שלא רגיל להפקיד שכלו ג"כ מכל מקום כיון שכשחם אין החשלח יכול לומר אין רגילו של המפקיד שיהא מקפידו ביוד אמר ל"ו לומר כן כאן משחת נם"ל ופוסקים ושור רחים דשם בני הלוחם כשל ענין ל"ו לסורכו אע"ב דלא שולמ' שפי' מהפי :

רצד ג מיד נעשה עליו גזלן עיין נשח"ם סי' ומיין כ"מ כזה דשרי מכ"ם מייב בשוכרים כו' מ"מ כ"מ לענין שכשהם שכור כרלעיל סימן כ"ב ס"ד : כ יש"ם שהם כדברי שהיכו נרשוחו שכנב מו שכשר ומיכו פרשוחו ושכיח' זו דמיכו כרשוחו דשוריחם פיה כיון דשכנוהם זו פשוט עדמו מחשלומים ומכי מוכח בש"ם פרק הגזל סוף דף ק"ו ורים פרק שנים שומרין דשכוהם זו שהיכה כרשוחו דשוריחם סוף ס"ם שכל שכוהם דהיכו נרשוחי דלקמן סי' רל"ם סיה חירנכן כיון שחשלח ומשניחין שומו שהיכו ברשוחו מהשם דשחם עיכו נחן שם : ג שלא פשע כשחירחו כחב רבי ירוחם והביאו שחחרונים דחשניחין ליה שלא פשע שכל שכוהם ושחשם דלעון זה מחמ' דשוים דשפע ולא כוחר לשומרו כרשוי שלא שכח כן שכוהם ומכי ליחם לפרש בש"ם ס"ע שחומנין ומכרל"ם שם וכ"כ הב"ח : ד שאם שלח בו יד קודם לכן כו' משחע כשיחם"י נשיבע לא שלחחי כם יד דהייכו לשוחת שם שלא שכח אלא שכר שכשם ולא כשי"ר ח שחשרם שלא שכלם וכן משחע דשח שפוסקים וכן ל"ל עיקר מרחחונים שם"ע החשלח שהם קחפלני חר שכר שליחות יד נרין חשרון ואחר שכר אין כריכם חשרון ומכי קי"ל דש"ב חשרון משחע דל"ע לשון שליחות יד ס"ל לשוחת שלא שכר שכשם ומכי ליחם דלא חיקשי חם שחשלח שכ"ח שעיף ס' לשם חשחים כשור קי"ל ר"ח . שם חם שכחב שכ"ח שם וז"ל מיפו נרשם דשכל חודים לר"ח דשנוחם

ג ◦(סור סעיף ב' בסמ"ע ס"ק ב' וכ"כ מהמכר וסמוך בסימן רנ"ו ס"ק ג')
(ה) זה שאמרנו שבמקום שיש ערים מצויים אפ"ה לא הביא ערים שיעידו כרבין ישלם ה"מ בסידי רשלט' ביה עינא כגון מעבי' חבית בשוק וכיוצא אבל מילת' דעבי' דסתרמי דלא שלטא ביה עינא כגון מאן דנקט חפצא ביריה דאפשר שאע"פ שרבים מצויים שם ליתרע אונסא ולא ירגישו בו כני אדם דינו כמקום שאין ערים מצויים :

ד ◦(סור סמ"ע בסמ"ע) מי שהפקידו אצלו גלימא וטוען שנאנסה (ו) והביא ערים שנאנס לו גלימא אף ע"פ שלא ידעו אם היתה גלימת המפקיד פטור כיון שאלו היתה גלימה בידו ומפקיד אומר לא זו היא ונפקר אומ' זו היא נאמן בשבועת היסת ואם המפקיד אומר שמא והנפקר אומר בריא אפילו היסת ליכא והכא כיון דמפקיד לא ידע האי גלימא דאיתנים אי דידי' היא אי לא נפקר מהימן :

ה אם התנה הנפקר שיהא פטור משבועה תנאי קיים :

ו ◦(רמ"ס סוף ס' שלפ"ג) (ו) נגנב הפקדון באונס ואח"כ הוכר הגנב אחר ש"ש ואחר ש"ח (ז) עושה דין עם הגנב ואינו נשבע קרס ונשבע ואח"כ הוכר הגנב אם ש"ח הוא רצה עומר בשבועתו רצה עושה דין עם הגנב ואם שומר שכר הוא עושה עמו דין :

סנס ◦(ס"ס סי' שכ"ו) רחובן סתניא סוב כסות למתעון וקבל עכר על הספרון ופק"כ נתקלקל הסוב וגריכין להסתכל עם הסכר כפר הסוב ומתעון רוצה שרחובן יעריך אותה בריעת סוסיל וקבל שכר מן הסוב (ח) יש אומרים דסדין עם מתעון דומיא דסוכר הגנב :

רצה שילם הנפקד כיצד משביעין אותו וכו' ג' סעיפים :

א ◦(ג' רמ"ס רפ"ו ופמ"ג) ש"ח שאמר (ט) הריני משלם ואיני נשבע ט אם היה הפקדון דבר שכל מינו שוה ומצוי בשוק לקנות כמותו בגון פירות או יריעות של צמר ושל פשתן השוות בכל עניינם או קורות שאינ' מצויירות וכל כיוצא בהם הרי זה משלם ואינו נשבע . אבל אם היה הפקדון בגד מצויר או כלי מתוקן או דבר שאינו מוצא לקנו' כמותו בשוק חוששין שמא עיניו נתן בו ג ומשביעין אות בנ"ח

ז נגנב הפקדון בתוכם כו' כן הוא נ"כ ל' הגמרא וסרמ"ס וגם הטו' כ"כ וכיוצ' ביותר ז"ל כנגנב כל אם כנון כלסטים מזויין ופ"ר סיסבתי למה נקט כם"ק דכנגב בתוכם דלסטים מזויין הם ס"ק פעור ככל גניבה כללא פעמ כפו ומכיוצ' דוקא ס"ק כיכר כנגב ודוקא לומר דמסום ס"ם נקט כיון דכתוך מיירי בכלכות שומר חנם וס"ל למכתב סתם כנגנב והוכר כנגב ויפרש פיון כגניבה ככל אד כצינו וכתבתי דמ"ם נקט בתוכם גם כם"ק מסו דבתוכם ליכא כלל לתוכיח מיד כלסטי' מזויין ומו סייך לומר דמסוסר צריך לפרוש להעמיד כנגב כדין בסכיל המפקי' מסא"כ בגניבה כלא תוכם דכיכ ליכא ך לנפקר לפרוש להעמיד כנגב כדין כדי ס"ופיל לנפסו מחנו בכלל כי אינו תן בסברא לומר דהנפקר יערש עם כנגב ליתן גם בכלל לסמפקיד ס"ם ודו"ק ◦ ויסיתר נראם דמ"ם נקט בתוכם דלסטי' מזויין מסו' דכיכ צריכין סירש' דבמחמד כדין דאף דיתכ' בתוכם ליכא כלל לתוכיח מיד כלסטי' מזויין ומו סייך לומר דמסוסר צריך לפרוש להעמיד כנגב כדין בסכיל המפקי' מסא"כ בגניבה כלא תוכם דכיכ

ג וה"ה נמי אם שינו ברשותו ואח"כ נשלם ד והא לשאר השומרים כגון השואל שאמר מתה או נגנב וש"ש והשוכר שאמרו נגנב או אברה אע"פ שהם חייבים לשלם משביעים אותם שבועה שאינן ברשותם ואח"כ משלמים רמי הכחמה או החפץ שאנו חוששים לו שמא עיניו נתן בה ואם אמרו הבעלים יתר על זה היה שוה כולל בשבועתו שאינו שוה אלא כך וכך:

ב (ב) נמצא כל שומר שנשבע שבועת השומרים כולל בשבועתו ג' דברים (בח"מ סי' ע"ה ובית יוסף) ד' ששמר כדרך השומרים ושאירעו כך וכך ה ושאינו ברשותו ושלא שלח בו יד קודם שאירעו המאורע הפוטר אותו ואם רצה לשלם נשבע שאינו ברשותו וכולל בשבועתו שכל כך וכך היה שוה:

(ג) ו (שלם (ר) ולא (ה) רצה ליטבע (ו) ואח"כ מוכר מנגב קמח (ז) כל שכח (ח) דאתי מעלמא (ט) אבל לא (י) שנח (יא) דמנופא) ○ (סור מ"ה):

ג יש

שומרין · וכן מוכח בסור (ופ"ג דכתובות בסוף ד"ה ולפי) דשומר חנם שנתן לחבירו לשמור ונתן לו שכר אינו חייב אלא משום פשיעה ואם נגנבה או נאבדה אינו משלם אלא שבועה ואם נשבע ונתן לו שכר חייב ואם כן אמאי חייב שומר חנם בשבועה הא אמרינן בפ' הגוזל קמא (דף ל"ח) דקתני סתם שומר חייב ומפרש בגמרא דקתני סתם שומר חנם ומשמע דאפילו שומר חנם נתן לו שכר חייב ומיהו אפשר דשומר חנם שנתן לו שכר חייב היינו משום דאמרינן בפ' הגוזל קמא (דף ל"ח) דקתני סתם שומר חייב לשלם

רצו א סמן לומרים מינו לפטרו מסבופה פי' כשהפקידו בלא עדים אף דאם היה יכול להוכיח ולומר בלא הפקדתי מעולם וסיה פטור מסבופת השומרי לא אמרינן מינו לפטרו מסבופה כי דוקא כשומרות ממון הקילו לומ' מינו כי קמה להו ליה ממון מיד בעליו אבל כיון שנפטר מסבופה מהנאות ממון לא רצו ס"ל לפטרו מסבופת מכח מינו וכ"ש כשהוא מוסר לו בפירוש (והן הרמ"ם ופייסתו) ס"ל דאמרינן מינו לפפטר מסבופה וכ"כ בטור בשם הרמ"ם בסימן נ"ב וז"ל אין מילוק בין ממון לסבופה דסבופה אתיא לכלל ממון דאמת לא שבא ונחלה מתקייב ממון עכ"ל אלא שכאן נפטר מסבופה כמינו אלא הפקדתי מעשה שכת' בטור כאן בשמו וכוא דאין זה מ"נו טוב דאין יכול להעיז בפני המפקיד לומר לא הפקדתי מעולם או הפזרתיו לך כיון דכלפי חומד נגדו ויודע בחמת שהפקידו ולא הזזירו לו משא"כ בשעת ננעבה ומתה דאין המפקיד יודע פחות שכוא ומפקיד בפני שנים שכתב לפנים לאחר מיתה ע"ש שנדחק ליתן טעם לפנים לאחר מיתה דלא אמרינן מינו לפטר מסבופה ומשמו מכוחר וננלה דלא הקילו לפטרו מכח מינו כ"ש כדי להפטיר הממון ביד בעליו דקשה על ס"ל להקילו הממון מיד בעליו וכמ"ש בסי' נ"ב ס"ו כ"ל דקאי אסותפין ואריבין ואפטרופוס שתקנו כהן שבעת שפק על הסותף שפשטו שמא מורה כיתר לנפשו לפקויק בידו ממון הסותפין בשביל שכר טרחו שם כת' הרמ"ם דאמרינן מינו לפטרו' מסבופה אף דנפש שם מינו דאי בעי סיה אומר לא נשתפו מעולם סוה מינו דפשוט מ"מ כיון דפיקר הפשוט' אינה אלא תקנת חו"ל הקילו כה ומתמיה על מור"ם ז"ל שלא כתב שם בהנהותיו כם"ע ס"כ דעת הרמ"ם דאמרינן שם מינו לפפטורי מסבופה כמ"ש הרמ"ם כאן ושם פ"ו לפותבו כיון שפם המפקיד לפקודי' בדין דאמרינן ליה פטרינן ליה מסבופ' במינו והרמ"ם ס"ל דפסור מסבופה כמינו ולא כאן דאין כ"מ כאן כדין אלא כשתם ונ"ע : ג אבל פסק כן פור' כלומר אף אמרי' דאמרינן מינו לפטרו' מסבופת השומרי' דוקא כשהפקיד בידו אבל אם שלח אחר ביד השומר אף כשהפקיד בידו מסבופה

ומת שהפקיד אצל חבירו שטר כיד שהפקיד אצל חבירו ש"ל ליתלנו כידו כשיחזירו ל' דשמא חשבתם מינו שכ'דו לעפון כלנסס מידי משמ"כ בשטר שכיד המלוה על הלוה דאימו נשטר כשטר שכיד בהאריות הלוואתו לף בחוכמין : ד כמקום שעדים מצויים

הפקד'בירי או השכרתני או השאלתני אבל החזרתי לך נשבע היסת ונפטר אפי' הפקיד בידו או השאילו או השכירו בשטר

(ד) נאמן בשבועה בנ"ח לומר החזרתי לך במינו שהיה יכול לומר ננגב אנס הוא ש"ח או נאנס אם הוא ש"ש ומתה מחמת מלאכה אם הוא שואל וכשם שאם היה טוען כן היה צריך לישבע טן התורה בנ"ח כך בשטוען החזרתי צריך לישבע כעין של תורה ° (ל' רמב"ם פ"ו ה"ב) :

ג °(פור ס"כ כשם פרמב"ם) (ה) בר"א כשהי' השום'יכו' לטעון לום' נאנסו ולא נצריך אותו להביא ראיה על טענתו אבל אם היה חייב להביא ראייה על טענתו כגון שהיה

ד במקום שעדים מצויים אינו נאמן לומר החזרתי אלא ישבע בעל השטר בנ"ח שלא החזיר לו וישלם והוא ראמר לו ישתבע לי שלא החזרתיו לך °(פסגו'כרמב"ן פ"ב דשבועות) ם אבל אנן לכתחילה אמרינן ליה זיל שלים ליה :

ד בא להחזי'פקדונו וא"ל המפקיד אין זה מפקוני אלא אחר הוא או שלם היה ושברתו או חרש היה ונשתמשת בו ק'סאין המפקיד אצלך ואין אלו אלא חמשים - ובעל הבית אומר זהו שהמפקרת בעצמך ומה שנתת אתה נוטל ' (ו) הרי השומר נשבע היסת כשאר כל הנשבעין שאין כל שומר נשבע שבועת השומרים האמורה בתורה אלא בזמן שמורה בעצמו על פקדון כמו שאמר המפקיד אלא שטוען שנגנב או אבר או נשבר אבל אם אמר זהו שהשאלתני או שהשכרת לי או שנטלתי שכר על שמירתי והבעלים אומרים אינה זה אלא אחר או נשתנה מכמו'שהיה הרי השום'נשבע היסת או שבועת התורה אם הורה במקצת - כיצר מאה סאה הפקרתי אצלך והשום'אום'לא הפקרת אצלי אלא חמשים נשבע שבועת התורה מפני שהורה במקצת לא משום שבועת השומרים - מאה כור של חטים הפקרתי אצלך והוא אומר לא הפקרת אצלי אלא : מאה של שעורים נשבע היסת כשאר כל הנשבעים בטענה כזו :

ה °(פס פ"ב דשבועות) מתנה ש"ח להיות פטור משבועה והשואל להיות פטור מלשלם - וכן מתנה בעל הפקדון על ש"ח או ש"ש ושובר להיות חייבים בכל כשואל שכל תנאי בממון או בשבועות ממון קיים וא"צ לא קנין ם ולא ערים :

ו °(פס יון') טען זה שהיה שם תנאי והשומר אומר לא היה שם תנאי נשבע השומר שבועת השומרים ומגלגל בה שלא היה שם תנאי :

ז °(פס יון' פ"ו) טען שהפקיד אצלו וזה אומר לא אמרתי ס (ו) אלא הנח לפניך ולא נעשית לך שומר נשבע היסת שלא קבלו אלא כדרך

לכפורה דסיינו ס"ר ממש וכן כתב הנ"מ לפרש"י דדקא פרי"ף ופסוק דסיינו ס"ר דלא כתפוס' כפ' ממוכר את הבית (דף ע"ריש ע"ב) שכתבו דסיינו שבועה דרבנן ופתום' לפ כ"כ פלא לפי' ר"ת דם"ל דאפי טען נאמנו ליכא ס"ר כיון דלא סודם כתקנת אבל למאי דקי"ל מן דלא בעיכן סודם כתקנ' נאמנם נאמנו פ"כ גם שבועה ו ס"ר פיש פכ"ל ולפ"ר דגם פסוד ופס"ם פכתבו ס"ר לפו ס"ר ממש קאמרי פלא נאו פלא שבועה כעין דפוריית קאמרי ולא נאו פלא לומר דצריך ליטבע נקב"ח דוראפי לא פכתבו ס"ר פלא נשבע' כפ' ממוכר את הבית ופתום' נשבועה פליכא ס"ר שבועה פליה דפ"כ נאמנו ואין פלא מכיר נאקרו מפ"כ נשוטן פתורתי פפלא תכחישו ליכא כאן ס"ר וכמ"ל פי' פ"כ ס"ק ס"ו וכן מ"ש פרי"ף נפ' המפקיד פרי ואפרי פנוש' פתורם נאנקוטי תפצא לא נא פלא לומר דגם נכתורתי נפי ס"ת נאנקוטי תפצא כמו פלו טען נאכפו פלא מ"ש פ"ר ופסוק פליני פפתוסקות ולא נכפ' דתפ' פתום' פם דסיינו פרדנכן מ"ם מורים דנפי פנקוטי תפצא דהפ כתבו דפך פנוש' פרדנכן ונתקנה קוים פנוש' פיפת כמו פסיק דכותב דעונפוש כתוכת'וע"פ מפי'פסיק פרוש דקאמר פתם דפוי פרדנכן פכ"ל ופונתו'וע"פ פניפק דנפי נק"ת וכמ"ם לעיל פי' ע"ר וכ"ש פי' כ"ו וכמ"ם פתוסט' נוסייהו נפ"ע פכותב וכ"כ רבינו פתסין פקיכון נפשיטות נפוק פפר פכריתות ז"ל מינו פמרי' אף פיכא פנריך פנוש' פרדנכן מינו דפי נפי פמר פנקט פפלינותא פפ"ע פנקות' פפקט פיכא פ"ר כיון פנפשט פסוק ליכא פלא פנוש' פרדנכן הכא דפמרי' פמפקיד פכל פכירנו נפפר דפמרי פפלינותא דפ

ה אבל לא יתבענו אם היה בתוכי אם לאו כו' כתב הכ"מ וז"ל דפסיקא רפ"ג דשבועות תניא' המפקיד בפחות מב' עדים נאמן לומר איני יודע אם היה בתוכי אם לאו כו' ע"כ ז"ס לפיכך יש לנו כו' כתב כ"מ' יש קצת מיהו בעיני שפיר כך כתב המפקיד אבל ז"ל לא מתבעי' אבל הכא לפיכך יש לנו כו' וכן פירשו מרפ"ש שפיר כתב שפיר מצינו בגמ' שפיר כתב בגמ' יש לנו לפרש וז"ל כך יכול לומר שפיר כתב ופר"ל כגון אבל זה אינו שפיר כתב בפרק ב"ק (דף מ"ב) ובפרק מרובה (דף ל"ג) ובפ"ק דב"ב (דף ל"ב) ובפ"ב דב"ק (דף כ"ח) ובפ"ק דכתובות (דף ט"ו) ובפ"ב דגיטין (דף כ"ב) ובפרק ג' דבבא קמא (דף ל"ה) ובפרק ב' דבבא מציעא (דף ל"ג) ובפרק ב' דבבא בתרא (דף ל"ב) ובפרק ב' דשבועות (דף ל"ב) ובפרק ב' דשבועות (דף ל"ב) ובפרק ב' דשבועות

ז) אלא שמור כמו שמירת הסימן כאלן כן מירת כאלי ופע"נ דמיתי ליה מינו
לא הוי כמן דמי מינו בתקום שריס ככ"ל ר"ל דאמן מסרי שומו הכלי כיון
שנותן מי' מוכסף וכן מי' הסר"מ מלוגלין ומהרש"ם בתרומיסס והוס פשוט:

ונראה לי שגם רשת הרמ"ס כן דנע' מיום כאן שניח כל אלא ומרי"ם
דהתום' שמאן מפקיען מיתתי נשמון לפו לקוח או שפר שכנות
וכן בשרף שכותב שניח דנריהם ולא הניח שום מקום אך שקלא ומרי"ם שפקבו
מסמוס שומשמי רש"י שפשם שלוס רק בשרף שפשם שלוס הניח שמתם עוכרי
דשומשמי • אלא נראה ש"ל דשפני שפם כיון שנותן שחזרתי לך
וזשו שמר שוא שינו ענין כלל לנמנק ניר יתומים שהרי שהם שינו שוען לפרש"י
שו לקוח רק שחזרתי וזשו שמר שוא שלכך שניחם רבי שוי יסיר סימן שוכסף:

לא היא כמן שפילו ליכא שריס כלל דמי כתינו כמקום שריס:

וכ"כ הכמוקי יוסף ע' שפשם שלוס נבי קונדא דשומשמי ז"ל וכתב
הריטב"ם ז"ל שפשילו נלא שירי שקדון שפ שוא מוזס נשקדון זשו
כונן כו סימן שוכסף ויש שריס שכן שוא נרשות נשקר כפי' זש שמור שקיר
שו לא שסימן נשקר נשוס שינו וכן נרשפ"ש הרשב"ם ככל היכא דליכא
שירי שקדון לא כפי סימן נשקר נשוס שינו אלא שמור שקיר
שחזרתי שו נשוס נשקר נשוס שינו כמן לומר שמר שוא • רק לפרש"י שו
שחזרתי שו לקוח וזו"ק: וש"ס הרב שתניה נשם הרמב"ן והרשב"ם והר"ן
ע' שכותב לדעת הרי"ף היכא שיש שירי שקדון ורפ שלא שמין שכירי שפ
זשו הרבר נשמשו וסימן שוכסף שכתן שמינין שינו • ומ"ם ויש שריס שכן שוא נרשות נשקר
שוא שפשם שלוס לא שמא שלא נשוס שינו שמין שכירי לך שם שלי זש שמר
כן' נא לומר דנכפ"נ שפ' שמין שחזרתי לך ושלן שוס שפן כוס שירי כלל שינו
נשמן דנכפ"נ שי ליכא שריס נשמן שכתב:

וכן מ"ם הנמו' שמר"י מהרי"ם פרק לשהו נשך וז"ל מישו שם יש שריס
לזה שפשקיר לזה כליס שיש נו שי' עלוני שוכסף ורפו שומו עשה
שירו כלי עלוני ושי"עלוני לפו כל כשיכי לומר שירך שקלתי ושפי שמרי' שוא
כיון שפו שי' שוכסף שע"נ שפן כל כשיכי לומר שירך שקלתי כו' אלא שלא
שמי לין נשמן לומר שירך שקלתי כו' אלא שלא שריס שיש נשמן לומר לפר"ש
שו שחזרתי ולא שיש שוען שירך שקלתים כו' ושפשם ריש שריס ורוצם לפשון
שירך שקלתים ושפי שמרינה שוא קש"ל שפיכו נשמן ע"נ ושוא שפיקר שפנו'
שפר"י מיירי כפי' שוכסף שפשקר סיזרון ושפ"ם לשמן שלכך נלא שריס שיש
נשמן כשינו לקוח שו שפשיר שו נשמן ושפשם שיכא לפיכא
לשמן שוכסף שיש שפשקיר שלא שריס שינו נשמן ושפשם שיכא לפיכא
שי' שוכסף ריש שפנשו שוען זשו שמר שזרמן כו נ"כ שי' שוכסף ושלך
שחזרתי וכיון שריש שפנשו לא שיש שינו שלא נשנו לקוח שו שחזרתי
שלכך שיכא לפיכא שיש שמיכיו נלא שי' שוכסף שפ"ע שמין שכירי
נשם"ם שרב שפנשי לשוכסף שריס שיש שתם לזה שוכסף שיש שפשקיר שלא
שמין שכירי כפי' שוכסף שיש שמיכיו נלא שי' שוכסף שפ"ע שמין שכירי
שלכך שיכא לפיכא שיש שמיכיו נלא שי' שוכסף שפ"ע שמין שכירי
נשם"ם שרב שפנשי לשוכסף שריס שיש שתם לזה שוכסף שיש שפשקיר שלא
שמין שכירי כפי' שוכסף שיש שמיכיו נלא שי' שוכסף שפ"ע שמין שכירי
שלכך שיכא לפיכא שיש שמיכיו נלא שי' שוכסף שפ"ע שמין שכירי

וכן מ"ם הרב שנניו נבי שפשם רשומשי פי' הרמב"ן והרשב"ם ז"ל
שפשם"ע שפיש לשוכסף שריס שיש שתם לזה שוכסף שיש שפשקיר שלא
ש"כ שריס שפשקיר שירו כך וכך נשכיות ש"ל וז"ק) נשכיות שין שוכסיין
שירו ושפשם לפי שמין שפי' שוכסף לשחזרתי שפשם שיש שפי' שוכסף שפ"ע
שמין שפשיס שריס שפשם שיש שפשם כוסל כש"ם לשתלה נשמש ז"ל שפ"ל ש"ם
שפילו לא שיו שריס כלל שיש נוסל כפי' שוכסף שכשוען זש שמר שוא אלא
ש"כ שרב שפנשי לשוכסף שריס שיש שתם לזה שוכסף שיש שפשקיר שלא
שמין שירי כשוס שפי' שוכסף שפשר לשחזרתי לך ושיכי שירי כלל
שחזרתי שיירי כשוס שפי' שוכסף שפשר לשחזרתי וכש"ם ושריס שיירים
שפשקיר שירו שכר כשימן כוס ושלו שתם שיכא שפשקיר שירו שכר כשימן כוס ושפשוס נשמן
שימן ושיכו שכל שריך שריס אלא שפ"ל ש"כ שפשי שירי כשפי' ורו"ק •
וכן שם שכתב ר' יהושע כתיב ל' ש"ם נשם שרש"ם דשפי' שוכסף אינו נאמן
נשתע שפי' לומר שחזרתי ולשתלי שמך שי' שין שמנשו שלשיכיים שוא עתם
שחזרתי שפשם שינו שלא שתם שיכא שפשקיר שירו שכר כשימן כוס ושפשוס נשמן

דמזכרת מיני נמחן יפון וס מנו סוב ברע לומר כן חמר ברמו מני כיוסף
נוה כיון וכח"ם סתו' והב"ם ע"מ וכ"ב בסור ומחכר לעיל סי' קל"ד ס"ב:

ונם נסח"ם ס"ק י' כתב כס"ב דס"ס דנמחן נמנין נבי סומחת אלו סיו
אלך ולקחתיהן מיהך או נתחים לי בחמה נחנו דסים לומר אלו
מחרים כם עכ"ל ולפ"ד דנכה"נ אינו נמחן אלין ונה כיון ברמו
כיוצא בזה כיון כרלעיל סי' קל"ד ואין לומ' דהתם מיירי ברמו כיון דלא נעי'
מוכח דס"כ נם מחזרת לא יכול למכון וכח"ם מחו' וכפוסקים כהפס אלום
וכח"ם בלריכו' ומפני' ס"ל להחח"ם דכה"נ דסומחת סכיח סוב אלא למזרע חרש
כזו ומניח כזו ומיני יכול למכון כן כלל ומוי מנו סוב אלא לינו מוכח:

ואע"ג סמ"ם כהנים בזה וכחב דלא דמי לסומן דהתם לא סוי מנו סוב
ברמ כומר כן וכיון שעיים דלא דמי מלין כיוצא בזה כיון דהתח"ל
בס"ב סוא סבמן נירו למלן אותו אבל בלחר נחנו סוי מנו סוב ס"ל
מ"ח אין דבריס נכונים בזה דס"ב נם בסומן אי ליכ' מדי דלא כלל נמחן לסומן
לקוח נחנו דהמזרחי ופ"ב כי ליכ' עיים ברמו כיוצא בזה כיון סו ליכ לים
מנו ג"כ ס"ב מכא • ועוד דס"ב מסור מיירי בסים כמן עיים מסקיכו
זה מחמן דלא"כ מסיק דלא ליתוחים מעני' לסו לקוח דס מחמ' ליכ' למיחר
אפי' לברמ"ם דלקוח לא מעני' לסו דסוי מילחא דלא שכיח' דרוק כשיוחם
מחחלה נם ליכו בחזרת מקרון אחרי' בסיו מיירי וכיון דלקוח סוא מילחא דלא שכיח' וכח"ם
ברמ"ם ר"ם סנוזל בחר'נני נזלם דחמ'נזלם עומר לאזרם ולא לחכירם ומחמ"
לכלורי'חרכיני סס ס"ם מקרון אבל כשמין עיים מסקיכו ניכו דאינ' למיכ
מחחלה נם ליכו מחכירם • פשים דשכני' ליחתי מחמ לקחם מכיחן ומ"כ כיון
דחייכי סים כאן עיים מסקיכו ניכו ס"כ פשים דאינ' נכי'ם וכן מחמ' לחרי' בחמ"
נירו כיוצא בזה דחו לא מסיחן לקוח ומס נחנו דוקא כך מחמ' דאוחן מחמח'נם
לילו לחקן לא עדיף מהכי'חרכ'עיי'לחרי'מנא ל'חזר'מקרון חס כרור -
נלא ודאי חפני מסכ"ח לא ידע מסיכן מוכיח מסור דברנו ע"כ נרס לו נ"כ ביוצא
מון נפמ • ומדבר נרור דברמ"ם ומסור מיירי ליכ' עיי' רמ"ם כלל ומ"ם
ס"ל דלא מעני' ליחתי לקוח ומס נכר מחוכחו ומסוסקים דכ"ל כזה:

ואם נחנו לייחס דברי ברמ"ם דס"ל לרי"ו בזה בסחום ופוסקי' מכ"ל כ"ש
כ"ל דנם ברמ"ם מעיים לסך ר"ב בלא מחיר ולסכי סוי מילחא דלא
שכיח כיון דלא מחיר ומ"ב דחמ'כחום ופוסקי' מכ"ל דס"ל דסך ר"ב מיירי
כמחיר מ"ח ברמ"ם ס"ל דמיירי בסיגו מחיר ומ"ב דאנן מסמ' נדקין נברמ
דמחיר סיינו דמזינן דמים ליס דסכ'פרי'ובזה סוא מחיר ומ"ב בירר מסמוי
סיכא לחיחס דילמא יסיב מי' וירמם לירין אבלא ברמ'מסוים סיינו מחיר וכן
מעיים ברמב"ם פי' סס"נחלות סך ר"ב נסיגו מחי' וכ"ל מעמו כיוצ' ולא
כמ"ם סר"ן לימחו דסך ר"ב נמחיר סך ר"ב נסיגו מחיים ומ"ב מני פקדון ומס
דברמב"ם ילוף מיניה לס"ם נסיגו מחיר אלא כוונתו דמיירי נה נו מחיר
מס לא ס"ל דבר מסוים וס ול"ב כסיחן מחר בו סיומי' מס ירמם לירין מסיכו
מחיר אלא וכיון מחמו זס ל"ב כרור ברחת ברחב"ע: ול"ב נס ברמ"ם
מעיים סך ר"ב נסיגו מחי' ולסכי סקחר אלא מעני' ליחתי לקוח נחנו דהמזרחי
כיון דלא מחי' וכח"ם סחום ופוסקי' נ"ב דמזרחי דיוסיר מי' ונם לא מחי'
לא מעני' לסו לקוח ס"ב מסכיחן מים יכול לסמוך דמילחא דלא שכיח לא מעני'
לסו ליחתי ס"ב: ומזן לסקשת ס"ב דברמ"ם מעיים לסך ר"ב נסיגו מחיר
כשמוח דחייכי' מחי'חיחס לחם לי לחרן דחייכי' מחם יניח מסקיכו מיירי יפרע
מ"ב ברמ"ם ס"ל דחייכי נסיגו מלא כיוצ' • ול"ל דסייכו נמח"ם ברמ"ם
מ"ב וכן מסוס דאחר נס מכוחב מסו נבוח דלקוני כו'ער ומפי סימב'כחי מי'
מוכח קאחר וכנון מחכיח מי'מסקיכו ניכו כוי' זס מלכך נרוך לברמ"
לעיים מ"ל ומפס לבחורם לחם לי לסכיח מך מלכך ודוחק דחכוחב ומי נס
לפחוחינן דחחם נרוך מי' מחמ' דאי כחר כחב זס מכוחב נלא"ם ס"ב כמו מחרחב"ן
ומחרב"ם נכוחב נכוחן מי' מוכח מ"ב דלכיכ מיירי כלומ' מיירי
נחנו דחמ'נחר כן וכיון מעיים דלא מחי' מחן כיוצ' נחנו מני מוב מ"ב
מ"ח אין דבריס נכונים זה דס"ב נם בסומן מי' ליכ'מי' דלא כלל נחן לסמן
לקוח נחנו דהמזרחי ופ"ב כי ליכ' עיים ברמו כיוצא בזה כיון סו לית ליה
מנו ג"כ ס"ב מכא • ועוד דס"ב מסור מיירי בסים כמן עיים מסקיכו
זה מחמן דלא"כ מסיק דלא ליתוחים מעני' לסו לקוח דס מחמ' ליכ' למיחר
אפי' לברמ"ם דלקוח לא מעני' לסו דסוי מילחא דלא שכיח' דרוק כשיוחם
מחחלה נם ליכו בחזרת מקרון אחרי' בסיו מיירי ברמ"ם ר"ם סנוזל בחר'נני נזלם דחמ'נזלם עומר לאזרם ולא לחכירם ומחמ"
לכלורי'חרכיני סס ס"ם מקרון אבל כשמין עיים מסקיכו ניכו דאינ' למיכ
מחחלה נם ליכו מחכירם • פשים דשכני' ליחתי לקוח נחנו דהמזרחי סיינו מסוס

א ואפי' הפקידו אצלו בפרהסיא כדאיתא בסמוך אין צריך להפוזיר כדאיתא: ס או נתתו לי במתנה ס' כל זמן שלא רמזו כידו קודם שידידתן לדין נמצא דבשעת שידידתן לדין אי אפשי מרחיקו לכ"ד אלא היה אומר פקורתיך לך והיה פטור לכן נס כשאמר לפני ב"ד סרי סוף בידי וזו"ס אכל נתתו לי במתנה ס' כמו שנאמן במינו וס"ס דיכול לטעון לקוח הוא בידי במינו דפקורתי לך וכן הנשתייר ככנה זו כשור ס"ם: ב ואלו אמרי כן כו' וס"ס דנאמן לומר אלו היו שלך ולפקפתיכן מיד או נתתיכן לי במתנה שמינו דהיה אומר אלו אמרתי לך את שלך ו ואלו אחרים הם אפילו הפקירם בפרהסיא כתבתי דמיירי אפי' הרחיקם כלל אינם בפרהסיא שכפקיד בפרהסיא ונאמן ביחד ומונילין מידו ס"ם: ג חזרתי (ולקחתי ממך כו' כנ"ל ובפרישה כתבתי דל"ב ס"ה הוא כן חזרתי ולקחתי

ואפי' הפקיר אצלו בערים אם לא ראו שתה בידו נאמן לומר החזרתי לך ד או נתתו לי במתנה ואפילו אם טוען הפקדתי בידך חשש וזה אומר החזרתי לך והלה אומר והרי כך וכך היו ונתנם בחבית פלוני ונמצא כדבריו אפילו הכי נאמן הנפקר לומר החזרתי לך את שלך ו ואלו אחרים הם אפילו הפקירם בערים אבל אם ערים מעירים שהפקיד בידו זה החפץ ז וראוי אותו עתה בידו אינו נאמן לומר ח חזרתי (ולקחתי ממך) או נתתו

דמיירי לי לקוח נתנו דמסתמי מי סיחכי ל"כ מי ליכ עדי רמה שמני לפי לקוח כתבו דמסתמי ס"ם וכ"כ מכ"ם עמהו וכמה ס"ם ס"ם וכ"כ פוד סרמב"ן בתרוייו פרק הכותב וכתב על דברי המוס ולא כפירש ס"ם וכ"כ פוד סרמב"ן בתרוייו פרק חו"ם נכי מפי פוכדא דאיתא התם כרף ל' ז"ל ומסתמא לזה מתפקיד אכל מבדו בערים ומ"מ ותבא מפקיד מה מיירים ומוזו סמוס ביד"מ מכיחם דאיכא ערים ולא רמה מי לא מפיכן לפי אבן מפי ואחי מפקי כידו כפרישה ונם לפי' הרמ"ה כללו אינם בפרהסיא שכפקיד בפרהסיא יפד ומונילין מידו ס"ם: ד אומרתי ולקחתי ממך כו' כנ"ל ובפרישה כתבתי דל"ב ס"ה הוא כן חזרתי ולקחתי

סמוך דברים פיקר דזה לא פיקור כפוכלקים עליו (ונם בפ"ם נופים כפי' ק"ק י"ב נכי לוקח מאותן כתב דבפיכן ערי רמה ע"כ פיינו מפני' דמ"כ מוי מפני' לה לקוח כתבו דמסתמי ס"כ כיון דפקיכן לנוקח כה"ב כ"ם ליתאי) - ונם ס"ם מפ"ם מכ"ב מה"ן בפרי' מה"ן כפרי' מרן רמיה מדברי סר"ן כלל דמדבר בר"ן מפיכ לפרוע דמיים יתומים לפניהם - וס"ם ס"ן דפ דבפי' לא הא דמיר ורבינו ל' מיירי בדיכא ערים ר"ל עיר ס רמה דבהא ס"ל דמיכא מוכיחין כיון מהניהן כיון מפניהן לפי' לא סים מיר ולא סים מחוכ רבינו ליכנם כיון דלית ליה תנו כלל דפ מיכא ערי פקדון ורמה מלכך מוכיחין מהנו לפי' לוכו כוחן פיחון כלל אי מכוחן מיחן ולינו רבינו - אבל מיפה מילוק כזה כיון מהניהן מי לחת זה לא נזכר בר"ן כלל ואדרבה מפחת מה רמיון מילוק ס"ם: ומיהו נזה ס"ל לפפיג על ס"ם ס"ם לפ כפיב לו ערים אלא יפ דבינו ל' ליכנם לפפ מיירי בדיכא ערים ובדאמרה הכל פפו' ואפ"ם ואפ"ם ואפו בכלל מה מפיב עליו ובתב ובדכה שי מכנות שי מכנות ס"ם: תיפו מיכא רמה ערים אבר מוחו אף ערים ואין רב מ"ב עד לניו חו לא מעני' ליתאי לקוח נתנו דמסתמי אבל אם יחומים מוכיחים ברי אלמה מהניהן מתנו יפנו דמהניהן עמה קיים כיון אלא מהניהן מוכיחין ברי מהניהן מרחני' מרחב"ן עם מהנול בתב ובלמ"ר דאף דפו' ל בע"ח מוכר את מיות נכי נאמנו דלא אמרי' ליתאי מילתא דלא מכיחא מזרי לית כאן בפקדון אף בנזלה ל"ל דפו' מפיקא דיכא ובתי"ם לקמן מי' ב"מ ס"ק י"ב: ומיהו אם יחומים מוכיחים ליפנם ערים ליכנם ליפנם ומ"ב ס"ק י"ב אף דקי"ל לעיל ס"ם ס"ם (נכי אם נתן מיחומים ומוכ נפנין מפיו מוניהן מן מיחומים אם מהנו מוכ כפוכלמו'כרי מרחיקים ליפנם): ובתב הפמ"ם ס"ק י"ב אף דקי"ל לעיל ס"ם ס"ם ס"ם ס"ק ל מיירי דלא מכיחא ערים לעיל ס"ב נם כאן מן מוניהן מפיחים דאיכא ערים ומרחב"ן ומרפ"ם כללו דמיירי לעיל ס"ם ומ"ב לפרי' דם אם מיכא ערים מחפנים ויפא מוניהן מפיחים ומוכיחים לעיל ס"ם ומ"ב ס"ק ל"ב ומיין דבריו נכונים ס"ם מן מומקים ומפוכלים לעיל ס"ם ומ"ב ס"ק ל"ב

רצח ו כל שומר כו' המפקיד אתם כדמתב"ס וכ"פ הכ"ו ופ"ר ס"ם כתבתי סיס לאחו"ע על פקדון זה תלוי כדברי מרמב"ר ומרע"ס נראה ומ"ש בשם מרמב"ם כולם מסכימו לדעות דברי מרמב"ם כנ"ל וכו' פכ"ל מ"ש ולעיל סי' ס"ה מעליתי כדעת מרמב"ר ורבותיו ומכאתי עוד מכף דעת מרמב"ן ומהר"ן ומהר"י ס"ה ומם מפקפק בשמ"ע מדברי מכ"י סי' נ' סי"ה בלא"ה דברי ב"י מגומגמים הם' מת' שכתב דעיקר מדברי מרמב"ר בלא קאי סיס לו לירא ע"ם ודו"ק : כ כגון שהפקיד אצלו כיס וכו' ואפשר אפילו כיס כו' ואי"ל בשכב ז ואפלא - ובשמ"ג עמין ע"ם דף קפ"ג ע"ב כתב ע"ו ול"ל שמכח כיון זה שני אומר שמין כאן אלא שמעה דרכן שמפר שמין בדבר שבמנין כך וכך דינרי' סיו כו ומשמר ע"י וכשמעה דרכן אין אומרין תשוה לי"ח שכ"ל ואחיכו לעיל סימן רכ"ב סס"ו ושיעו בשמת מרמב"ר ע"ס' מת' שלא שמכ כתר מרמב"ן ע"ס שמעות הדיוסים דברי מרמב"ן שהם משנם זו וגם ס' מת' שם כתב וכתר דמם מרמב"ן שמכ' זו כשעה ככון בחדושיו בשבועות שם ע"ל ע"ב מ"ל בשמ"ג שקרי סוף שנמו כתב בשמין ע' דף קפ"ח ריש ע"ב כדברי מרמב"ם ומחבר לקמן סי' שפ"ח סוף סעיף ג' וכן בשמין ל"ד דף קפ"ו ע"ר כתב כדברי מרמב"ם ומחבר לעיל סימן ע"ב סי"ב ופ"ם

סוב מצאתי בשלטי גבורים סוף ע' שכוהם ופרק ח"ם דף קע"ג שפקפם זה על הסמ"ג ובכיח בע"ח לך שפתח שם על ס' סה' בח"ם שכתב דמם מרמב"ן שיהם זו בשם ככון בחדושיו בשבועות שלשו יודע שפשם ולכו דמם דברי מרמב"ן שמני מרמב"ן ע"שבועו' מדיוקי לא סיה כתב כן : נ שכל שלשו יודע כשם סיה כו - ודוק' שפיס בו דברי' שדרכו לכתוב בכיה דמל"כ פשוט כדלקמן ר"ם שפ"ח ע"ם : ד שפוח מחוייב שבועה - כ"ם דלקמן סי' שם ס"ה סעיף ג' שפ נשב"ם דכשבע ונוטל ואפשר שחשלם כין חוזה לפקדון שכל תדברי כל שפוסקים שין נדחה לשלם ושחה"ל סימן כ"ם ולשנין שלכי' שעה"ל סימן ש"כ סי' ב ס"ק מ"ם בפרמ"ם ומחבר ס"ם עיין נפ"ג דף ק"ל ע"ב :

ס וכן

נתתו לי במתנה ולא מיבעיא אם הוא חי שמוציאין אותו מידו אלא אפילו אם מת ס מוציאין אותו מהיורשים אפילו בלא שבועה :

כנס ס (סור ס"ר) אמר המפקיד אפן פלוני שפקדתי כצדיס כידו שפימנים כך וכך ' ואמנו רואים כיד סימוני אפן כוס נריכין לפרוטו לצדיס ושם צדיס מעידים אותו שהוא כך ע מקוירין אותו יב ושם אמרו היסומים אכיהו אמר אנו הוא כמנים כשבועה :

ולא עור אלא מי שבא ואמר כך וכך הפקדתי אצל אביך ונתן סימנים מובהקים ונמצא הפקדון כמו שאמר והיה יורע הדיין שלא היה המת אמור שוה הפקדון שלו יש לו לדיין הזה לחת הפקדון לזה שנתן סימנין ס (רמב"ם פ"ו מהלכה ל"ר) והוא שלא יהיה המפקיד רגיל ליכנס אצל זה שמת אבל אם היה רגיל להכנס אצלו שם של אחר הוא והכיר הסימנים שלו באו ערים והעידו לדיין שאין זה אמור אין מוציאין אמיר היתומי' ברשותן שאין זה ראיה ברורה ואומרין רעתם אינו אומר רעת ואין לו לדיין אלא מה שרעתו ססוכת עליו וכשרכו בתי דינים שאינם הגונים ואפילו יהיו הגונים במעשיהם אינם חכמים כראוי ובעלי בינה הסכימו רוב בתי דיני ישראל יג שאין מוציאין מהיתומים באומר רעתו של דיין ס (וכ"כ בסור סי' ס"ו בשם פרמ"ם פ' כ"ד מפקדרין) (סמוך עקרון ע"פ ב"ר יד ופמ"ב נוסף פסעו עסור) ס (ר"ו פ"ג סי' ס"ו) :

רצח נפקד אומר איני יודע כמה אני חייב והמפקיד טוען בריא ובו ב' סעיפים :

א ס (סור ס"פ בשם פרמ"ם) ג (ג) כל שומר שנתחייב לשלם ואמר איני יודע כמה רמים אני חייב לשל' והבעלי' אומרים אנו יודעים כך וכך היה שוה (ב) כגון שהפק' אצלו כיס מלא זהובים ופשע בו הבעלים אומרים ק' ק' דינרים היו והשומר אומר וראי שהיה בו רינרים (ג) אבל איני יודע כמה היו נמצא זה כטוען מאתי' והורה לו במקצת ואם' השאר איני יודע (ד) שהוא מחוייב שבועה ואיני יכול לישבע ומשלם ולפיכך הבעלים יטלו בלא שבועה והוא שיטענו רבר שהם אמודים בו ויש לשומר להחרים על מי שלקח ממנו יותר מהראוי לו (ופ"ל סימן ל' סעיף י') :

ב ד מת אביו והניח לו שק צרור והפקידו אצל חבירו ופשע בו הפקיד אומר איני יודע

ולקחתי ממך או נתתיו לי כמתנה וכן הוא לדעת מרמב"ם פ"ו דהלכה ה' מהלכה ונראה ז"ו כיכוסף שכי דהלו כם"י כיכוח שמורתי לך ק' שפים' דהיינו כאחן דברי רמו' כידו וכ"כ כשבית עין הם לא מתחת' שפדם מלגא קאמר כיון דאחיו כאחן לומ' המורתי לך נ"כ היינו כאחן לומר נתתיו לי כמתנה :

ס מוציאין אותו מכיורשין פי' ולא שבכיכן כשר כיורשין אלא סיה מכיכן כי שמת סיה מכרר כשרים שקבלוהו מידך והשפם דלא שבכיכן כשר כיורשים שבנם לחיכם וכיכן שכן לא מכשיל כשרהו שבדי שפקיד כיד כיורשין קודם שכהו לדין דם ל' עדים ורע' דגם מכיכן לא סיה כאחן ככם"ב לשעון לקום הוא בידי דמוציאין מידי כיורשים אלא אפילו לא רצו עדים שפקיד כיד כיורשי' אלא שבפקיד שותן שקך שלוכי ס בפקדתיו כו' עד שריכין לפרוטו לעדים ואף ס שהיכין ככם"ב לא סיה צריך לפרוטו לעדים שהני מכיכן דסיה שותן שפכ' כרי שכל אחן לא שבכיכן כשר כיורשי' שפכה שהיו שכיח' וה"ם צריכין לפרוטו לעדים ואף יכירוהו ס"ל כעדים ורחה לשני דדין ומוציאין אותו מיד כיורשין ומקוירין אותו ליד המפקיד אם לא שנם כן שוטפי' כרי כ"כ סשור וכן הוא המשך מדכרים דשנות מור"ם ו"ל כסנ"ם ו"ו אם דברי המפכ' דלשני : יד וה"ם ואמו רוצי' כו' פי' הכל רוצי' כשימני' הללו כידן מכל אין מכירי' אותו כשבית עין שהוא שלו לכן תוקיק' אותו לפרוטו לעדים וכן יכירוהו כשב"ם : יה מקוירין אותו מיירי אפי' אם אכי כיורשי' סיה לאחד לסיות לו אפך כוס ה"ת כיון דיש לזה עדים שהפקידו כידו מוציאין מידם כשמיני' שהוא שותן וה"ם המפכר אחר זה דכשין שלא יהא אחד ולא יכא רגיל להמפקיד עדים שהפקיד כידו

רצח ו כל שומר כו' שהפקיד אללו כיס כו' המפכר אחם שב"כ וכ"פ הכ"ו ופ"ר אם כתבתי סיס לאחו"ע על פקדון זה תלוי כדברי מרמב"ם ומרע"ס נראה ומ"ש בשם מרמב"ם כולם מסכימו לדעות דברי מרמב"ם כנ"ל מ"ש ולעיל סי' ס"ה מעליתי כדעת מרמב"ר ורבותיו ומכאתי עוד מכף דעת מרמב"ן ומהר"ן ומהר"י ס"ה ומם מפקפק בשמ"ע מדברי מכ"י סי' נ' סי"ה בלא"ה דברי ב"י מגומגמים הם' מת' שכתב דעיקר מדברי מרמב"ר בלא קאי סיס לו לירא ע"ם ודו"ק : כ כגון שהפקיד אללו כיס כו' ואי"ל בשכב ז ואפלא - ובשמ"ג עמין ע"ם דף קפ"ג ע"ב כתב ע"ו ול"ל שמכח כיון זה שני אומר שמין כאן אלא שמעה דרכן שמפר שמין בדבר שבמנין כך וכך דינרי' סיו כו ומשמר ע"י וכשמעה דרכן אין אומרין תשוה לי"ח שכ"ל שחיכו לעיל סימן רכ"ב סס"ו ושיעו בשמת מרמב"ר ע"ס' מת' שלא שמכ כתר מרמב"ן ע"ס שמעות הדיוסים דברי מרמב"ן שהם משנם זו וגם ס' מת' שם כתב וכתר דמם מרמב"ן שמכ' זו כשעה ככון בחדושיו בשבועות שם ע"ל ע"ב מ"ל בשמ"ג שקרי סוף שנמו כתב בשמין ע' דף קפ"ח ריש ע"ב כדברי מרמב"ם ומחבר לקמן סי' שפ"ח סוף סעיף ג' וכן בשמין ל"ד דף קפ"ו ע"ר כתב כדברי מרמב"ם ומחבר לעיל סימן ע"ב סי"ב ופ"ם

סוב מצאתי בשלטי גבורים סוף ע' שכוהם ופרק ח"ם דף קע"ג שפקפם זה על הסמ"ג ובכיח בע"ח לך שפתח שם על ס' סה' בח"ם שכתב דמם מרמב"ן שיהם זו בשם ככון בחדושיו בשבועות שלשו יודע שפשם ולכו דמם דברי מרמב"ן שמני מרמב"ן ע"שבועו' מדיוקי לא סיה כתב כן : נ שכל שלשו יודע כשם סיה כו - ודוק' שפיס בו דברי' שדרכו לכתוב בכיה דמל"כ פשוט כדלקמן ר"ם שפ"ח ע"ם : ד שפוח מחוייב שבועה - כ"ם דלקמן סי' שם ס"ה סעיף ג' שפ נשב"ם דכשבע ונוטל ואפשר שחשלם כין חוזה לפקדון שכל תדברי כל שפוסקים שין נדחה לשלם ושחה"ל סימן כ"ם ולשנין שלכי' שעה"ל סימן ש"כ סי' ב ס"ק מ"ם בפרמ"ם ומחבר ס"ם עיין נפ"ג דף ק"ל ע"ב :

ס וכן

ב ד מת אביו והניח לו שק צרור והפקידו אצל חבירו ופשע בו הפקיד אומר איני יודע

וכ"כ סר"ן כשרי וכן הוא מוכ' כשמ"י ושו"ת ס"ם לא הזכיר כשור ולא תור"ם בשנתתו כאן כת"ם שאחר שהפקי' כו' עד שהוציאו אותו דמיירי כשיכו למוד ושיכו רגיל ולא כ"ם שכתב דמיירי כשיכו למיד ופרכב דיכי שכי הכבו' יפד כאלו הן מעכין ג' ולא דק כלל שלא רים דמיירי כ"ם לו עדים שהקדון שם אפי' למוד מקוירין ושם' מיירי כשיו לו עדים שהפקי' כידו וכת"ם ודו"ק : יב ושם אמרו היסומי' אכיהו אמר לנו אלו הוא כאמני' בשבועה' אבל בלא שבועה אינ' נאחני' לף דקי"ל (וכתבו הטו' ומחבר לעיל כס"ם ס"ם ס"ם ס"ב) דאין כיורשי' נשבעי' שלא ליטול ולא ליפטר אלא הכא דהכ"ם נותן פיאני' ואמר שיש לו עדים שיכירוהו בשבועה עין שהוא שלו מ"ם ס"ל כאלו הן כאין ליטול מיד כשם"ם : יג שאין מוציאין מיד היתומים כו' ברשה פשוט דסיכו דוקא כשאי דיכא כתרת קאמר דאין מוציאין אבל כת"ם לפני זה כעדי' ורשה דאין תלוי כאומדן דעת מוציאין גם כזמניהו מיד היתומים : יד ופמ"ב נוסף פשעו פ' שפשוירהו למי שהיכו אלו :

עצמו סהדי שפקידו ואינו יודע כמה אפילו סבועה ס"י נלענ"ד אם יודע לו היה נרוך סשומר ליתנם למי שמפקיד ועד"ר : נ יעקב סשומר כו' ס"ט כמ"ס כיון שהתובע כעצמו לא תבעו כברי : ד ויכלול כשבועתו כו' אי לא נלענ"ד שבועת ראיני נרשותו לא היה נרוך ליתנם לשמא ואפי"ל ס"ס לא היה נרוך וכמ"ש סשומר וכדברי המחבר לעיל כסי' ס"ה נס כתבתי כן לעיל כסרישא

ס מפקיד אומר נננב ממני מפקדון ז"ל נרמב"ן סם וכ"מ מ"שמפקיד בית אלא לאחר ושוכן נננב ממנו והוא אומר איני יודע כשבע"מ יודע ויפס' ול"ד לסי' דירושלמי דשם נרור כו' דהמפקיד נשבע וגובל דשם מיירי דשומר יודע מי שנגנב אלא שאומר איני יודע כו' שכל ד' לא יפרע אלא מן הגנב ומשלם לו ומ"מ לעיל כסי' ס"ד שכתב מן לעיל כסרישא ס מפקיד אומר נננב לי מפקדון ז"ל נרמב"ן שם וכ"כ נד"מ שמפקיד בית אלא לאחר ושוכן נננב ממנו והוא אומר איני יודע כשבע"מ יודע ויפס' ול"ד לסי' דירושלמי דשם נרור כו' דהמפקיד נשבע וגובל דשם מיירי דשומר יודע מי שנגנב אלא שאומר איני יודע כו' שכל ד' לא יפרע אלא מן הגנב ומשלם לו ומ"מ לעיל כסי' ס"ד שכתב מן לעיל כסרישא ס מפקיד אומר נננב לי מפקדון ז"ל נרמב"ן שם וכ"כ נד"מ שמפקיד בית אלא לאחר ושוכן נננב ממנו והוא אומר איני יודע כשבע"מ יודע ויפס' ול"ד לסי' דירושלמי דשם נרור כו' דהמפקיד נשבע וגובל דשם מיירי דשומר יודע מי שנגנב אלא שאומר איני יודע כו' שכל ד' לא יפרע אלא מן הגנב ומשלם לו ומ"מ לעיל כסי' ס"ד שכתב מן לעיל כסרישא

יודע מה היה בו שמא מרגליות היו כו' (ס) וכן השומר אומר איני יודע כמה אני חייב לשלם שמא זכוכית היה מלא ג ישבע השומר כתקנת חכמים שאינו נרשותו ד ויכלול כשבועתו (ס) שאינו יודע בוראי שהיה בו יותר על שוה כך וכך וישלם מה שהורה לו ס (ז) (מפקיד אומר נננב לי מן הפקדון ומשומר אומר איני יודע כשבע שפיטו יודע ופשוט) (רמב"ם פ"ו מ"ו מלוה ולוה ה"ו)

רצט שנים שהפקידו ביד אחד ואחד מהם בא לתבוע נו סעיף אחד :

א שנים שהפקידו אצל אחד ובא אחד מהם ג ליטול את שלו כ אין שומעין לו עד שיבא חבירו בד"א כשאין השני בעיר אבל אם הוא בעיר ויודע שתבעו חבירו ולא בא ואמר ניחא ליה בסאי דעביד חבריה ושלוחותיה קא עביד ונתבארו פרטי דין זה בסימן קע"ו (כ"ה סמפקיד) ועל"ז פיסן ע"ז) :

ש בי שהפקידו אחד ק' ואחד ר' וכל אחד תובע מאתים ובורר סעיפים :

א (ג' רמב"ם פ"ב מטלוה דין ו') (ס) כ' שהפקידו אצל אחד זה מנה וזה קק' וכל אחד משניהם אומר אני הוא שהפקרתי המאתים והשומר אומר איני יודע ג (כ) ישבע כל א' מהם שהפקיר ק"ק ויתן ק"ק לזה וק"ק לזה ונמצ' מפסיד מנה סביניהו מפני שפשע ד שה"ל לכתוב שם כל א' על כיס שלו (ג) ואי אינהו לא תבעי ליה כל חד בבריא אם בא לצאת י"ש (ד) חייב ג (ס) אבל בדיני ארם פטור ר לפיכך אם הביאו לו הב' כא' ג' מאות ס (ו) בכרך אחר (ז) ובאו ותבעו וכל אחר אומר האמתים שלי נותן ק' לזה וק' לזה והשאר יהא מונח אצלו (ויפ' ו (ס) ריסס מוכח (ס) ניר (י) כ"ר) (מרדכי פ"המפקיד ובי"ס רסב"ע) ז ער לעולם ס או ער שיורה האחר לחבירו שהרי הוא אומר להם כיון שראיתי שאינכם מקפידים זה על זה והבאתם בכרך אחר לא הטרחתי עצמי לירע ולזכור תפיר מי בעל הק' ומי בעל המאתים (יפ) ואפילו בבא לצאת י"ש פשוט ס (יב) (ויפ' (יג) דסס מכעו ליס מייב כנף לנפת י"ס מפילו בכי מפי נוונב) (טור ס"ג) :

ב וכן מפקיד אומר לחבירו הרי פקדוני אצלך ואינו יודע אם הפקיד אחד אם שנים ואחד בא ותבע כולו ונתן לו הרי זה יתן לו הכל שמא לא הפקיד אלא אחד ואם הפקיד שנים הרי נתן לאחד מהם כולו ונמצא חבירו מפסיד הכל ואם תאמר יחלקו הרי אפשר שלא הפקיד אלא אחד ואין לו אלא חלק אחד מכ"ד חלקים ואין לו לשלם אלא חלק אחד מכ"ד חלקים ואם יחלקו יפסיד חבירו יותר מחצי מנה ואין לו לחלק כן שהרי אפשר שהפקיד שנ

יד ופסקי יוסף מוכח כו' בירושלמי פ"ק נם כאן אבל: סו וכן מי שתבעוהו כו' יכלם לסניגון ע"פ אשר שבעבו סניגון שכ"ל סח"ם וכן נסוף כ"ם זם ובפ"ו: יז עשור אפ' בנם לבי"ם וכ"כ סרמ"ם ופ"ל סי' ע"ז ס"ג וכתב סמחבר ג' דעות בזם ושח"ם סם: יח מייב בנם לבי"ם - ליתן לכל ג': יט וכן אנים סמפקידו כו' עיין נם, ג"ם דף ק"ר ע"ג:

שא

ג ולא בפקדונות כן על מוכח - עיין נתסו' ב"ן סייס סי' ג', וסי' ק"ג וק"ם: ב זח"ר סי"ם כו' עיין נתסו' רפ"ן ססון סיתן ס"ג: ג וסכי קי"ל ואפי' מוכחתי לפי' ס"ם ס"ק כ"ב ד"ס ס"ק כ"ב דסרמ"ם דנפקיטם סייב: ד עשור למער לפשור בדברים אלו סייב כו' וכ"כ בי"ח וז"ל כתב סרמ"ם נתסו' כללי"ם סי' ג' אפ"ב דדברי אלו פשורים אפי' מפקיטם אפ"ם נפשור אסיר ל' עשור סייב דסו' נסליבו למער וזסי דלא כתפו' סערוך סו' ע' עשער נפקדונות עשור למער לפשור ועפ"ם עכ"ל ולא יודעתי למוף דעתו דסרמ"ם נתסו' אם סייבי לפרוע ס אסתו לאפי לפשור ולא נתורת אסיבים ס"ם אכל נפשור לאפי לבתרי ולא נתורת אסיבים ס"ם אכל נפשור למער לפשור אלא אפי' אסיר ל' עשור למער לפשור אלא אפי' אסיר ל' עשור למער לפשור אלא אפי' אסיר ל' ע

בפלמ"ס וכמ"ס הטור והמחבר בסי' רנ"ח סכ"ו שלחי הסמ"ק דשכ"פ הוא בכלל הסומרים לכן מתחייב ביותר מחבר מתקייב מן הדין בלא שבור משלם כשלנו מהיין בכלל דיני הסומרין כלל כ"כ בסמ"ע וכ"י וסי' ס"ג דכתב הטור והמחבר בסי"ד דשבור בפלמ"ס שהסומרים בין לעיוב בין לפשור וכפשור ס"ל בסמ"ע הארכתי בשוב דברי המחבר ומור"ם סי"ם ושמו וכתבו כאן וכפי' ב"ח ס"ק ג : ט מעות שנים כו' פשור פי' אע"פי שאין למעות שנים דין פקדון וכסמ"ע הטור והמחבר ס"ס ב"ס וכפי' ר"ב מ"מ פשור מדכתיב לשמור ולא לשלם ר"ל לפי שיכה בתורת שמירה שמירה דשיעבו שיטמרנו לו בידו לזמן מס ואפ"כ יפוירנו לידו משא"כ ממון זה דשנותנו בידו לשמור אינו רוצה שיפוירנו לו לאחר זמן ואפ"ג שיכה זה שומר שכר שכיים שיפלק לכם בממון ס"ו שקמר שטות ממון שאין לו תוכיים שברי לא כיון לפלקו לשני' מיוחדים וכיון שהם הוא פשור מ"ם מפיק דאם היה זה הממון מופק בידו לפלקו לשכיים דכמקום זה וגם קנץ כמה יתן לכל א' מקרי שומר דידהו כיון דאין לממון זה דשכיים דין פקדם ויפלם כו' ואפ"ם כאי הוא שמיטת מור"ם ז"ל וכתב דאם הנכאי ס"ל שמור לי מייב דברי נילף דשתו שיכים שומר לו דשייכו שיפוירנו לידו והוא יתנו לאי שירצה : יד מעות שלי יתומי דיכן כו' קמ"ל כהא נ"ב דל"ת דאין שם שומ' עליו כיון דאין כשבין על שעת קבלן ואי משום ב"ד שמפרי שממון לידו ברי ממון אין שלם ואינו מבקש שיפזור לפן קמ"ל כיון דכשנדלו הקטני' יתבעו ממנו אי מקרי ממון שים לו תובעי' ודין שומר שלפן הוא עליו : טו ואפור להשתמש כהנ"ב נ"כ הטור כאן ואין לפן משום דין זה גם כבר כתבו הטו' והמחב' לעיל ס"ם ו' וברמ"א דפור וכתבו כאן לפנ דכתבו שדינו כדין מעות שלי כל שלם ושייכו דס"ם פטור עליו מנגיבה ואבידה ס"ם פטור מאונסי' ואי הוא שומר להשתמש כאן הוא שייב עליו אפי' כאונסים כמ"ש הטור והמחבר שם וכשי' רנ"ב וס"ל דהשתמש כאן כדי שיהא שייב בפקדיון וכדאי אכיים דקמ"ל דלא תימרי אלא כשאבידה דעשה שוכה ס"ם סי' רמ"ו : יב עד שיכים שלשתן ופשו ישראל לשכיע מדכתיב בנגיבה כייכן אים שלם הא דשנו גם בשלשתן כתיב יכלם שנים נרשנו ומפ"ש נמי שם שיכ שנשבר משלשתן כותי ואפ"כ כשנייר ושרי שפקדון כדיין כיון דאין לו דין שומר ופ"ר שכתבתי דל"ל לשנים כן בדברי הרמב"ם והטור שפכיתו : יג וכן פולין ואפ"כ בפקדיון כשר כשם הרמב"ם כתב עוד ג"ל וכן שפקיד על שפקדם ואפ"כ שדעתו וכרי הוא פולין כיד שפשומר וכולן שד שעשם לשם וכ"ל : יד אפל שם כתבו לעיל שפור מגי' שם לא ס"ל שפכיתו ס"ם לשטות אפי' ס"ל אפ"כ שמרושו לי כיון שמתחלם לא נמ לידו כתורת שמירה שטור : טו וכרי ס"ל קרא שייב דשמרי' שפשה כו וכוכתו שיב שאם שקרעו שרי ישיב שייב כדין מוכן בידים :

שב א אפל שאים ואי שהשם אם נ"ב דכתיב כי יתן איש לרעהו שם ק"ל דשפוש שתורש שאם לאים : ב קטן שהפקיד אי' ס"ל להרמב"ם ואפ"נ דאין כשבעים על שעת קטן ס"ח כשקום שנריך שעת שני לשבועת שומרים ס"ל שעת הרי וכ"ל

ג ויש פולקין כו' כטור אי' ל"ו ס' וכתבתי בהריטב שפשם פולקין ס"ם

שב א פר שימשך כו' כן הוא דעת הרמב"ם אבל ר"י וטרוס פולקי' וס"ל דכשתייב השומר בשמירתו מיד שנפשלקו הבעלים וכאן שהם השכיר וכפי' רנ"ח כתב דעת שניהם ולא הכריע אלא כתב פלונתתם נם כאן ס"ם : ב וכתן הכפים תחת הקרקע כו' השהם דבל נגיכה קרוכה לגזום הוא ושייכו עליה התורה שלכך אין פולק בין גזום קטן לגדול ובכלל שפשומר

נריך

הלכות שומר שכר

שנ שומר שכר באיזה דבר חייב או פטור ומאימתי מתחייב ובו טז סעיפים :

ה המוסר לחבירו לשמור דבר המחובר לקרקע דינו כקרקע

ו אפילו ענבים העומדות ליבצר :

ז (ג' הרמב"ם פ"ו מהשלה) מי שהפקירו אצלו ש (מ) מעות ענים או פרון שבויים (מ) ופשע בהם ונגנבו פטור שנאנס לשמור ולא לחלק לעניים והרי הוא ממון שאין לו תובעין ברא כשאין זה הממון מופקר לעניי טקום זה או לשבויי' ידועי' אבל אם היה לעניים אלו או לשבויים אלו והרי הוא קצוץ להם ה"ז הממון שיש לו תובעים וישלם אם פשע או ישבע שלא פשע בדרך כל השומרים (י) (וכן אם סנגבו אחר לשומר שמור לי מייב כשאר שומר) (תרוכי' המוכל) :

ז מי שהפקירו אצלו ממון פריון שבויים ובא עליו גנבים וקרס והציל עצמו בממון שבויים אם הוא פטור נתבאר בסי' רצ"ב בסעיף ט' :

ח מי שיש בידו יוד מעות של יתומים רינו כדין מעות שאר כל אדם יא ואסור להשתמש בהם :

ט (סור ס"ו כשם הרמב"ם) כותי שהפקיר ואח"כ נתגייר אין לו כל דיני השומרי' יב עד שיהיה תחלתו וסופו ישראל

יג (וכן פולין ואפ"כ פקדיון ג"כ משומר : (סור כשם רמב"ם פרק ג' דשכירות) :

יוד אין השומר חייב אא"כ נתנו לו בתורת שמירה יד אבל אם נתנו לו לאבד פטור ודרשינן לשמור ולא לקרוע ולא לאבד והני מילי שראתא לידיה מעיקרא בתורת קריעה ואיבוד (כן פ"ם כשם ס"ם סמוכל) אבל אי אתא לידיה מעיקרא בתור שמירה סי והדר אם"ל קרע חייב אי לא אם"ל ע"מ לפטור :

שב דיני שומרים אחר האיש ואחר האשה ובו ב סעיפים :

א ג (ג) אחר האיש ואחר האשה ברינו השומרים בין שיהיה הדבר השמור של האשה בין שהיה ביר האשה :

ב (סור ס"כ כשם הרמב"ם) כ קטן שהפקיר או השאיל לנדול נשבע שבועות השומרי' לקטן :

ג ויש פולקין (שם כשם הרמב"ם) ועיין לעיל סוף סי' כ"ו) :

הלכות שומר שכר

שנ שומר שכר באיזה דבר חייב או פטור ומאימתי מתחייב ובו טז סעיפים :

א (סור ס"ם כשם רמב"ם לשפוקי ר"י) (ג) שומר שכר גם הוא אינו מתחייב בשמירתו ג (ג) עד שישמוך במקום שראוי למשוך כמו שנתבאר בסי' רצ"א בשומר חנם :

בג"ם (סג"ת פ"ג מ"כ) י"ם מדם שפלם לפבירו שום דבר להוליכו למקום ג' ותוך כך שלח ט דורון כוי שומר שכר רשובן שמתר לשתמש יש לך תפץ פלוני למכור משרתך ומתרכנו ושתמש שומר תבסו בכך וכך (ב) ושמותר יהא שלך כשם רשובן שומר שכר עליו ופ"ם שתתק כשקבלו : (תשרי"ק שורש קי"ם) :

ב (סור ס"ב כשם ירושלמי ותו' ורפ"ם פ' שכולם לשפוקי שנ"ת) שומר שכר חייב בגניבה ואבידה :

ג (שם ורי"ו כ"ל ס"ב) וי"א שאפי' שומר כראוי ב ונתן הכספים תחת הקרקע בעומק ק' אמה שא"א לגנבה משם אם לא ע"י מחילות אורם בעירנא דניימי אינשי ונגנבו או

מ מעות שניים כו' עיין בתשו' מהרש"ן שסון סי' ע"ב ועי"ש : מ פשע כשם עיין רש"ל פ"ת רב"ק סי' פ"ם ועיין בתשו' מהר"ם פלנקר סי' ע"ז, וע"ם בתשו' מהרי"ם סי' קי"ו ובתשו' רמ"פ פל"ם ובתשו' מהר"ם סי' רם"ו : יוד וכן פשם פנבאי אחר כו' ואם לם אחר שניהם פשורים בחלק הנרקם אבל כיחר שחשכון על שמוב מייב שבבאי לשלם ללוה ועי' ש"ך סי' ש"ם ס"ם כשם רש"ל :

שב ג ג' מפים כו' ג' הפשם (כנ"ם פשם שמנרפ כלים של בעל בשניהם שפורש חלבלם ושפור שלום ביח ושפר"י ותוספות פ' שכותב תירוצא"ר וכ"כ בשור פ"ם כשם הרמב"ם ותשכר סי' ע' ויעיין בב"י שפוסל תביעו כ"י לקמן סימן שמ"ו ס"י שאל שנרתו נמצי לו כתשם לאחר מייבת ופ"ם :

שג ג ס"ם כו' נרשם רלא הוי ס"ם בפ"ם ובשו"ע שכרו ס"ע וכן משמע להריש נשער"י ר"ם שפוסל ובשור לקמן סימן שמ"ו סי"ב כשם פר"ח ס"ם - נרשינן נע"ב תוס' רפ"ק ב"מ ובפ"ק דין בתורר דף ל"ז בשוכר את הפועל לשמור פירש"י השוכר את פועל שנותן לו שכרו של כל יום לין נותנים לו שכר שבת לפיכך אם שכרו בשבת ניכו מייב בפחריותו ואם היה שכיר שבת שכיר אחד שכיר שבת נותן לו שכר שבת לפיכך אחריות שבת עליו ובתשבר סי' ס"ו ס"ד : כ עד שיתחיל עיין בשמ"ע עד בפי' רנ"ח כתב דעת שניהם ולא הכריע בב"י עכ"ל וכן לקמן סי' ש"ז : נ והשומר יפא שלך כו' ע"ל סימן קפ"ו ס"ב : ד וכל

ד וכל כיוצא בזה מייב ופטיקר כפוסקי' דנניכה כפוסם נמור פטור ס"ם
קנין ס"ב ס"ם סמ"ג ונמחוגת רמב"ם סימן מ"ב : ה פטור מפוסקי'
כ"ם ס"ם) וכן מוכח לעיל סי' ס"ו ס"ם
ור"ם ס"ם ס"ם : ו ליסטים מוציין
כו'פע"ם דמיסמר מפיכסי עיין כתמוי
רמב"ם סימן מ"ל : ז אם לא היה
יכול להציל בעניכה כו' אף פטור מביל
את שלו ומתוך כך בטרף ממנו ממים
פומר עליו כיון שהיה יכול להציל את
המקח לא קוי מסע' ממים בטרף מפניהם
אלו כ"כ הר"ב בתשו' סימן ק"ו ע"ם
מפעריך כרמ"ת בכוונות ויש לדקדק
מדכתיב רמב"ם סים ס"ת מייב דמשמע
ליה כפשיטא ס"ם ומ"ש ס"ת לגיגל
ודו"ק שם : ח אלא פשומר מנם
קורא רועים כו' ומיהו אף ס"ם אם קדם
להציל בשכר צריך להמיר לרועה ס
פוסקים כן הוא בתוספו' ע' פכונם דף
כ"ם וכתר"ם ומרדכי שם ובפ"ק דבבא
מנרים אלו וכן הוא בפנמ"ם ס"ם ע'
בעולים ובמוס' ובתר"ם שם פימא
דס"ם נתנו דעלמא פפיכו פומר ומביל
בשכר מוזר ונוכס תכ"ם ס"ם עיין
בתשובות רפד"ם סי' ר"ך : ט רועה
פשכן כו' עיין בתשו' רפל"ם סי' פע"ם :
יוד ופם אין הדבר ידוע כו' דמן
הפשם הים יכול להציל ע"י רועים
ותקלות פהים פוכרן להציל בפחת
כ"כ בפיית יוסף ופתריו בתוך פע"ם
וכתי' רבינ"ם פטו' ופתרין בתוך פפ"ם
פבל תימה פיפך אלו יכולים לומ' דמן
הפשם הים יכול להציל ונם אי פניר לנ
לתרמב"ם זה פלפא ס"ל דהפשם כיון
דמן הדבר ידוע ס"ב הרי פסוב' מפויב
ליפבע ואינו יכול ליפבע פשרי פינו
ידוע וכל פומר מפויב ליפבע פיוע
בעירור פנפשפם פבל פם יפבע פשפק
לו ס"ל לתויב פוביל"ם וכתר"ם פימן
רנ"ם בשפ"ע פ"ק י"ב ובשתיוסם
וסוס פסוב בשם' רוכתי וס"ב בש ס"ם
פדין כן ועל כן לא פלק פרמב"ם בדבר
זם ס"ל כרור :

ו בשכר

קפץ עליו חולי ולא יכול לשומרה (י) וכל כיוצא בזה חייב
ואפילו הקיפו חומה של ברזל ג ואפי' אם אלו היה שם לא
היה יכול להציל חייב בגניבה ואבידה אא"כ היה שם ולא היה
יכול להציל :

ג שומר שכר (פ) פטור מאונסים איזהו אונס בא עליו
ד (י) לסטים מזויין אפי' אם גם הרועה מזויין לפי
שהלסטים מוסר נפשו יותר :

סנס ◦ (נ"י) אם נפלה דליקה בע"ר וכשרפו הפקנים שם
ס"ם עליהם שו"ת מוהר"ם ס"ס) אם לא היה יכול להציל בשמרו
ה ולא ע"י אחרים ותמו' מהר"ם פ' פשולם) אלא אם כן יודע בבירור דק
שניו בכית שכרך אינו יכול ליפבע שבשרפו דהילמ' כותי' וכבפו
ונכבו אותו ולכן חייב לשלם אף כ"ב בכותים הנכנפים שם לפטים
מוזייניס דאין יפבע שבשרפו או נגנבו כלפטים מוזייניס ופטור :

ד ◦ (רמב"ם פ"ג מפכירות ה"י) רועה שבאו זאבי' וטרפו ממנו
אם היה זאב אחד אינו אונס אפילו בשעת משלח' זאבים
ו ואם היו שני זאבים ה"ז אונס שני כלבים אינם אונס ו אפי'
באו פשתי רוחות היו יותר על ב' ה"ז אונס :

ה ◦ (פור ס"ם נפס פרמ"ם) יש מי שאומר דכל מה דאמרינן
דלא הוי אונס רוקא בשלא השתדל להציל אבל אם
השתדל להציל ולא יוכל אין לך אונס גדול מזה ונשבע
ע"ז ונפטר :

ו הארי והדוב והנמר והברדלס והנחש הרי אלו אונסים
בזמן שבאו מאליהם אבל אם מוליכן למקום גרויי חיה
ולסטים אין אלו אונסים וחייבים לשלם :

ז רועה שמצא גנב ז והתחיל להנרות בו ולהראותו שאינו
חושש ממנו וא"ל הרי אנו במקום פלוני כך וכך רועים
אנחנו וכך וכך בלי פלחמה יש לנו ובאו אותו הלסטים
ונצחו ולקח מהם הרי הרועה חייב :

ח רועה שהיה לו להציל הטריפה או השבויה ברועים אחרי'
ובמקלות ולא קרא רועים אחרים ולא הביא מקלו להציל
ה"ז חייב אחר ש"ח ואחר ש"ש (מ) אלא ש"ח קורא רועי'
ומביא מקלות בחנם ואם לא מצא פטור אבל ש"ש חייב לשכו'
הרועים והמקלות מ ער כרי דמי הבהמה כרי להציל וחוזר

ולוקח שכרן מבע"ה ואם לא עשה כן והיה לו לשכור ולא שכר הרי זה פושע וחייב :

ט (מ) רועה שטעון הצלתי ע"י רועים בשכר ונוטל מה שטעון ס שאינו יכול לטעון
אלא ער כרי דמיהן ויכול היה ליפר נטרפה וישבע בנקטת חפץ :

יוד ◦ (פור ס"ם כפס פרמ"ם ופוס נפ"ג מפכירות ה"מ) רועה שהניח עררו ובא לעיר בין בשע"ש דרך
הרועים להכנס בין בעת שאין דרך הרועים ליכנס ובא זאב ונטרף ארי ודרס י אין אומרי'
אלו היה שם היה מציל אלא אומרין אותו אם יכול להציל ע"י רועים ומקלות חייב זאם לאו
פטור יא (י) ואם אין הדבר ירוע חייב לשלם :

יא ◦ (פור ורמב"ן) וי"א דאם נכנס בעת שאין דרך ליכנס חייב בכל ענין יב דהוי תקילתו
כפשיפה ומופו כפוס וע"ל סימן רנ"ח סעיף י"ב :

יא ◦ (פם כרמב"ם ס"ם) רועה ש"ש שהעביר הבהמות על הגשר ורחפה אחת מהן לחבירתה
ונפלה לשבולת נהר הרי זה חייב שהיה לו להעבירם א' א' שאין השומר נוטל שכר אלא
לשמור שמירה מעולה והואיל ופשע בשמירתן בתחלה והעבירן כאחת אע"פ שנאנס בסוף בעת
הנפילה הרי הוא חייב :

יב מתה כררכה פטור סיגפה ומתה כגון שהעמידה בחמה או בצינה יג אפילו לא מתה
מיד חייב :

יג תקפתו

ס"ה יכול להציל ע"י רועים ותקלות פהים פוכרן להציל ומ"ם כרפה דדוקא פם"ם פתרינן ולא פם"ם פתרין פומר פלפיהם פלוקין פהים פוכרן להציל
דמין לותר מפתמת היו פורעים רועים בתוכם להציל : יב דפ"ל תקילתו בכפשיפה אף פפופו בתוכם אם יום אד כפוכם לות' שו
לא פפא ס"ה מציל ס"ב אבל אם נכנס בפעה פבני חרם נכנפים אע"ג דנ"ב פפא לפנין זה קלים פדרך בני חרם להציל כתבו התו' דמין זה מיקרי פפיפה כיון דאל כפיד' דעיילי מיבפי שלא הוה בגניבה ואבידה כגניבי' ואבידה אף פפייבה כתור' לפ"ם עליה לשלם מ"ם כשלא נכנס אלא בתוכם אבל אם נתנם לה בתוכם אבל אם מקייבין לה על התוכם אבל אם מפא בתפלה כיון דלא
ה"ה פפיפה נמורה מפ"ב כאל כפיד' דלא עיילי מיבפי דפ"ל פפיפה נמורה ופ"ר : יג אפי' לא תקפה מיד ל' הטור כיון דפפנם
מתרינן דמתותו פפא פתחילה להתקלקל וזוה פפיפה :

יד ותקפה

יד ותתה שם כדרכה כו' דמלאך המות מה לי הכא ומה לי שם
טו ומת בכית הגנב ייב שם מת גניבה ויל דתיירי לפני גנבה
גנבה מכיתו כמי ייב שם מכת גניבה ויל דתיירי לפני גנבה
בלשים מזויין דהיכו ייב בשגנבה מכיתו אבל בשגנבה מהלם
דש ל תקלתו בשזיפה אף שסופו
בהוכם ייב דמיד בשגנבה
מהלום ייב דהלו תמד בכיתו
תתיכין דלא בה בלשים ונולן
וכיון דמתחייב על הגניבה תו
לא מיפטרה כמה שתתה כיד
הגנב וכוה כתייב ג כסף
דהוצרך פטור ומתכר לעור
ולכתוב דין זה כאן כש"ם אף
שכבר כתבוהו כש"ם בסנ' רג"ם:

דש א בשכר ובשכרה
דין תורה שומרים
כו' מתכר בשתיק ל' ברמב"ם
שכ"כ בפ"ב דשכירות וכמ"ש
מור' בסמו' פס"ד ולא חיל בכתק'
במקום מדרון לחיכו מקו' מדרון
אבל פטור חילק בחייהו וכתב
דבכתק' במקו' מדרון הוה
פושע ויייב מדינא כ"ש ואיכו
בפטר בשבועה דלא פשע בה
דמתבייכין ליה לודאי פשע דה"ל
ליזהר מלטיות בתק' כיון שהלכו
במקום סיכר אלא אמ"מ מנוס
לכנוס אם בפושלים לפניס
מצורת הדין וכדכתיב לתתן
תלך בדרך טוביס כל אלא דיעבו
בפשע כמויד ולא עוד אלא מנוס
על בע"ס ליתן נס שכרה אם אם
פנייס ואין לפס מה יאכל
וכדכתיב סיפא דקרא אבל
ואוהבות לדיקים תמור ודוקא
אם בתק' במקום מדרון לא
מפשעי פושעים ויש לו דין שכיר
בשכיר וכן משמעות בגמרא
פ"ק בסומכין לחלוק בין מקום מדרון למקום אחיכו מדרון ומתכר
אבל בשמיטו משמעות בגמרא וכדריפה בכתבות פעמייכו פ"ב ודו"ק: ב ואפי שכירה בשכירה בכתבות פ"ב ודו"ק: ב
פשיטה נמורה ואיכו חוכם נמור ויייב כו אם"ם ולא אם"ם: ג אבל תקכו אכמים כו' ר"ל אכמים תקכו אלא יבמרך
לאבל אלא יהיה פטור בשבועה אלא פשע בה ונם נרוך לאבל לפושלים בשכירתה וכן הוא בגמרא ולא הוצרך הרמב"ם ובשור ומתכר
לכתבו כולה כיון דכתבו דשמיטו כמיתה וחוכם מהיכי תית לומר פיאבדו בשכירתן: ד בשכירות בתיתת בשבתה
כלומר וכתתה בש"ם דהוה חוכם נמור: ה הואיל ומצוי כו' עד"ר אם בוחלת מת"ם את"ל דבברי הרמב"ם בללו דשמיר
הרמב"ם וכוכתו הוה כיון דמשה זו"א אין כיתן לאבל לי' מפני כבידתו ג"כ יש על מצה זו אם בשיטה לאדם ג' שכה לכוכתה ואף שבתתכר ג'
עמו וחייבו לאבל אלא כיון שאין מדרכן להתכר בשכיר זה סוי כאלו בשמו ג' דמי מיהו הואיל וקל לשכיר אלא שבני כב"ל ולא
* כ"ש שבתב שאר דברי הרמב"ם בוה ע"ל כיון שתשלוי זה שכר אבל כל ג' אחר ואפשר לומר שבל ג' שאחר על שכירו לאבל אבל אין תשלו *
וברי פשע כו"ש ולית' שברי אמ"ת פייש וכתב שהשמיט שבתב בדברי הרמב"ם בשבת הפנייכ והוה מ"ש בשתכר בשאחר ס"ד ולפי
מ"ש ג"כ דבתב הרמב"ם אם לא שהשמיט שבתב שבתב בדברי הרמב"ם בשבת הפנייכ והוה מ"ש בשתכר בשאחר ס"ד ולפי
פנייכ אין לומר דהשמיט ס"ל דאין בשכיר בשבועה אלא בשבועה שבתב בשבועה ולא בשבועה שבתב בשבועה ולא בשבועה שבתב בשבועה
פ"ו ר"ל ד' ורי"ו ע"ש: ו מבאן אתה למד כו' פי' אמ"ש לפני זה בש"ס דדוקא בשבשלוחו פנייס הוה אבל אם תלוהו משלם אלא הוה שכיר דהוה
קל לאבל ואיכו פושע נמור הה אלו בשלו ג' הוה פושע נמור ויייב לאבל כולו: ז אם"ש אחה בכד לאדם ג' מור"ם קיצר
ואין מקום לאמיין לפשוט בוה ודוה דבשור פולק בוה וכתב דהייכו דוקא בשמתלק מאה בכד כוה ובשלו בחוט בשכי רחוקו דהייכו בכל
רחם תולה וקופר אבי אחת וחוט בפוף בחתיכ ותייבו במקום בפיסתו על כתיפו וכל בש"ג רגיל אדם להתעוק לנושאו אף שהוה יותר
מעיפור אדם ג' כיון שאיכו מגיע לחצי אדם על שכי בכי אדם אבל אם בוה בחוט בחוט בשבי אחת במקום
אחד נם שהוה בכדיה דצריך לבאבל כולה ש"מ בש"ג ואין לומר שבוכתו מור"ם אבל יש פולקין כו' לדאת רש"י שבתב בש"מ בשאחו
בש"ג דשכירות ול"ל ולפי פירש"י ל"ל אאה למד אבל ואין בשאר כי שכי אדם ובשלו אחד אחיכו משלם אלא אחת כו' כי אף
שבתב הא"מ בשם רש"י מ"מ כיון שמל' רש"י ג"כ אינו נלמד אלא דוקא בשוה אחד בשכי אדם אחד בשכי אחת מקומות וש"כ נם דאת
ש"מ שבתב בשאחו כן הוה שברי רש"י שם ש"ם בחומני' פ' לנרע היינו חוט בפוף בשכי בדין כו' בב"ל ודנלא כ' בשאחו רחם אחד מפונל
בחין נבלא וקופר בבל רחם אחד אחד ג' ובוה בל ג' על בתף מיופר ש"מ ויייב לאבל אם בתף שברו בשכי אחת מקומות כיון שהוה אחת ג'
בני אדם ואיכה למד הא"מ הא אם לא בים אחת בכי אדם אלא יותר אחת אדם ג' אבל אלא אחת בכי אדם ג' אבל אם בוה אחת במוט אחת מקום
בשבתה בשכי מקומות דדרך אדם ג' להתעוק ולישא הוה דאיכו אבל אלא אחת בכי אדם ג' אבל אם בוה אחת במוט אחת מקום ג'
נגלל בן ברברי מור"ם ש"ע לאת שתם ברברי: ט הבאבל אבבר אבירות של יין כו' הרמב"ם והמתכר אחריו לא חילקו בין
שברו אבירות בינתא דשוקא בין בשבר בשאר בירות בין אם הוא לבאבל אבירות יין אחר לאבור בשעת שבירה בין לא בים לו וכ"כ
הא"מ לדעת הרמב"ם וכתב בשעתא ז"ל ובכוכב

דש א בשכר ובשכרה - עיין בשא"ש פ"ב ס"ק ג' אר וכן משמעות הש"ם
פ"ב מסומכין לחלק בין בתק' במקום מדרון לאחיכו שאיכו מדרון
אבל מדברי הרי"ף כו' לא משמע כן"ם מדבי אלא משמעות הש"ם אחרכה
כרמב"ם והמתכר ופיי"פם דר' אלעזר אתתה אכו על רבותיו ומיהו רבותיו
ות"ק דאתתי' אתתה קאתרי דאל"כ מאי אתתה ר' אלעזר דילמא לא קאתרי
אלא בשאיכו מדרון ג"ו כיון דאשמעי
קאתר אלמא דלעולם יפנב ואתתה
דאשתכר ליה דבמקום שאיכו מדרון
דעושה כוי מיהו רבותיו וש"ק ע"כ ס"ל
דלאו פושע הוא וכ"כ בתוי"ט סוף פ'
פסומכין וז"ל וכראה לי' ז"ל ורמב"ם
דבל בתק' בפושע הוא ואפילו אלא
בתקום מדרון וזה אתתה ר' אלעזר
אלא בשאיכו בתק' לאבור דבשיא
קאתר אלמא דלעולם יפנב ואתתה
אתה כן ולא"ר בבל ענין פשוט וכן עיקר:
ב אבבל אבבר אבירות אם כו' עיין -
בשמ"ע ס"ק ט' עד אבל בשאר אבירות
יין בפשר בכם"ב כו' ל"ל וש"ע בל"
סרמ"ם בכוס אתתה ל"ר הוא אלא
ש"ם אבירות יין אפילו הוא אתתה רק
בשו אתתה ובכי אחיכו הוא אתתה
דאל"כ היה יכול לאתר אבבר
אתיבי לך לזכוכי אתת היא ופ"ר
דיכול להחזיר לו אבירות יין ל"ו
ס"ל לרמ"ם דיכול לאתר ש"ם אחרי
יין אינו הוא אתתה רק ג' ואם היה
בירי כיום אחד טייתי אבירי אחרי
לאוכרו ואם אבבאר בירי בבאבי
יוצתי אבאבירו כ יום אחד הכ 'אבל
יותר לא אוכל לאבור וזו"ק:
ג אבל

שה שומר שכופר או טוען נאנס או ננגב ובו ז' סעיפים:

א ש"ש רינו כש"ח לענין אם כפר או טענות אחרות שביניהם כגון אם אמר לו נשתמש בחפץ וקלקלתו וכיוצא בזה נשבע היסת ונפטר ואם השומר טוען שנאנסה אם במקום שערים מצויים יביא עדים ויפטר או ישלם ואם אין מצויים ישבע שהוא כדבריו ויכלול בשבועתו

ב שלא שלח בה יד ושאינה ברשותו ג ואם טוען ננגבה או אפילו שאומר פשעתי בה והריני משלם משביעין אותו שאינה ברשותו:

ג (ועל' סי' רצ"ו ורל"ט ס"ב נסמ"ס) ננגבה בלסטים מזויין והוכר הגנב ד צריך לפרוש לבעל הבית והוא יעמיד הגנב בדין ואפילו אם נשבע כבר ונפטר קודם והוכר הגנב כיון שנמצא הגנב צריך להעמידו בדין והוא יפרע לבעל הבית:

ד היו הבעלים עמו במלאכתו ה בשעה שמשך החפץ לשמור פטור אף מפשיעה כמו שנתבאר בדיני ש"ח:

ר' קכל

לחנוני יוד ונתחייב לשלם והרי היא שוה ביום השוק ארבע וכשאר ימים שלשה אם החזירו ביום השוק חייבים להחזיר, של יין או ישלמו לו ד' והוא שלא היה לו יין למכו ביום השוק אבל אם היה לו יין מחזירין לו ג' ואם החזירו לו בשאר ימים מחזירין לו ג' ומנכין לו בכל זמן טורח שהיה טורח במכירתה

יא ומנם הנקב שהיה נוקב החבית וכן כל כיוצא בזה:

כנס נס זה לשון הרמב"ם ° (ע"ב מפכירות) ודעתו (ג) מכל רוב המפרשים מוקין ° (טור ס"ה ורמ"ה) ומ"ל בשם שכר כשאר ימים מחזירין לו ג' ואם שכרו ביום השוק אם כן לפרעו כשאר ימים צריך ליתן לו מרכב יב ואינו נפטר אם רוצה ליתן לו מבית אחר מאי יין לו מכל אם כן לפרעו ביום השוק יכול לנקוד לו מבית אחר אבל יין אסור למכור בשוק

יג מכל ים לו יין מאר כרי הוא מלוי כשאר ימים וצריך ליתן לו דמי היין:

שה שומר שכופר או טוען נאנס או ננגב ובו ז' סעיפים:

א ש"ש רינו כש"ח לענין אם כפר או טענות אחרות שביניהם כגון אם אמר לו נשתמש בחפץ וקלקלתו וכיוצא בזה נשבע היסת ונפטר ואם השומר טוען שנאנסה אם במקום שערים מצויים יביא עדים ויפטר או ישלם ואם אין מצויים ישבע שהוא כדבריו ויכלול בשבועתו

ב שלא שלח בה יד ושאינה ברשותו ג ואם טוען ננגבה או אפילו שאומר פשעתי בה והריני משלם משביעין אותו שאינה ברשותו:

ג (ועל' סי' רצ"ו ורל"ט ס"ב נסמ"ס) ננגבה בלסטים מזויין והוכר הגנב ד צריך לפרוש לבעל הבית והוא יעמיד הגנב בדין ואפילו אם נשבע כבר ונפטר קודם והוכר הגנב כיון שנמצא הגנב צריך להעמידו בדין והוא יפרע לבעל הבית:

ד היו הבעלים עמו במלאכתו ה בשעה שמשך החפץ לשמור פטור אף מפשיעה כמו שנתבאר בדיני ש"ח:

ר' קכל

כסמוך (וכן מוכח מל' הרמ"ם שכניה הטור ע"ם) ואם מכלם לו ביומא דשוקא שכיח יכול למוכרה מ"מ אם אין לו אמה יין אסור למכור מרי הוא מלוי ד' ביום השכירה ונפטר כזה: יוד ומתחייב לשלם ר"ל כגון שכרו בפחות בפחות שמייב לשלם כמ"ם כם": יא ומנם שכתב כ"כ נ"כ הרמב"ם אם כפ"נ דשכירות ול' הגמרא הוא ומנכה לי' הגר מירמה ודמי ברוכיית, ופירש"י כל ג' ול' דמי כרוכייתא צריכין לשכור חומן לנקוב נקב בשביות מכני שהוא של חרס אכ"ל כו' ועד"ז כתב הטור ומ"ם בפרישה ו"ל דנם כוונת הרמב"ם והמשכר הוא לזה שצריכין הוצאה לנקב השביות והוא נקב קורין אותו פנס אבל לא נתירא דא"כ לא ס"ל לפחות מלא לפרש לכן נראה דהרמב"ם פי' כפ"ה והוא דוקא שהוסיף שמשלם לו דמי היין ודמי השביות מנכה לו מדמי' היין כשיעור הטורח שהיה לו בהכירתו ומדמי השביות מנכה לו פנס הנקב דהא אלו לא שכרם לא היה יכול למכור היין אם לא שהיה צריך לנקוב השביות ומכיון שהיה לו פנס הנקב אין לו לשלם לו אלא כמו שהיה משלם לו אם היה שוכרם לנקוב נקב אחר בשביות אחרות: יב ואינו נפטר אם רוצה ליתן לו שביות כו' בפרישה כתבתי דהרמב"ם אם נשכר לו יין מיום השוק שכרו כו' ס"ו נפטר כשמוכר לו שביות יין שכרי לא מלי למימר אלו היה לו בידי הייתי מוכרו אלא שאינו נפטר אם רוצה ליתן לו שביות אחרות אפילו אם היה לו יין ואינו יכול למכור נם זה מ"ם צריך ליתן ד' דמי היין אבל אם נשכר יין זה שכירו את מ"ם צריך ליפטר בשלמות: יג אבל ים לו יין מאר כו' בפרישה כתבתי דהרמב"ם דוקא בדקנה היין זה מאר ואין השכירה אלא מדרבנן כיון דהיה השכירה ובשעת השכירה היה לו יין ואינו יכול למכור נם זה מ"ם צריך ליתן ד' דמי היין אבל אם נשכר יין זה שכירו את מ"ם צריך ליפטר בשלמות: סנס וכ"ם יש לומר כדפרישנא ויבינה כתב כאן עוד דין ס"ם שכלה ואינו שלמה אחרת ואפילו כי' עדיין בביתו אינו פליט אלא ס"ם וכ"ם דפוס קרקא בשמיטו מפוס דכתבו המשכר ל"ם ס"ם ג' ומס הו' ואין הו' מקורו מבלמד תדע ומ"ם כ"כ:

שה ג אלא שלא שלח בה יד בכר נשבע שהוא כדבריו וחייבו שבועה תידו אז מת מ"מ צריך ליפטר שאינו ברשותו מפוס דאם שלח בה יד ואינו ברשותו הא אלא שלא שלח בה יד היה ברשותו אפילו לאחין מוקין וס"ק ויכלול בשבועתו אלא שלא שלח בה יד ואינו ברשותו הא אלא שלח בה יד היה ברשותו אפילו כ' עדיין בביתו רל"ם פפ"ב בשמ"ע עוד מוה: ב ואם טוען ננגבה או אפילו שאומר פשעתי והריני משלם הרי זה משלם קרי נם משמן ננגבה דהא ס"ם דינו שמייב לשלם כנגיבה ומכיד, ומכי אי אפילו שאומר פשעתי בה כו' אינו מיושב כדברי המחבר דאפי' דקאמר אלא שהשתיק בקיצור וכטור ג"ם שמייב וכתב ע"ו ל' נמצא שנגב ככל אלו כו' והוא משפט שנתבאר לפ"ל בשמיטן רל"ם דשכמיס ל' עמדו על דעת שכריות דניחא לה בשומר שיראה לשלם לבעלים קרקע אם יגנב מעצמו מכלי שיצערהו להעמידו כדין ומשלם יכיל בשומר נאמן כזה אם מקניט לו שכבל כאם יגנב ובזה פשעת בה והריני משלם הוא רבותא דאף על נב דאינו נאמן כ' שברי פשע בשמירה מ"מ כיון שרואה לשלם כלי שהמד, כדין קנה שכבל ופת"ם בשמיטן רל"ם: ג ננגבה בלסטי, מזויין כו' נס כם"ם נקט טעור והמשכר שהי דינה כם"ם רל"ד ס"ו בלסטים מזויין ופת"ם נפת"ם אם כשמעו: ד צריך לפרוש לבע"ה כו' עד וזהו שכתב בפ"ה המשכר שהשתיק כאן לשון טעור שכ' נס בשמיטן וס ונל"ל ס"ם רל"ד שהשתיק המשכר לשון הרמב"ם דשוק שלכות שלא ומ"ם לא מוכיר הטעור אם דין שרעון דשומר לבע"ה משום דהרמב"ם ג"כ לא כתבו ואם כתבתי דלרמ"י וכטו' צריך הטומר לשלם לבע"ה וזהו מוכר ומוליכו מהננב ומשמ"ה כתב שהרמב"ם ס"ל דאין על הננב אלא שבועת ואפי' כתב מי"ל שנם דעת הרמב"ם הוא שהטומר צריך לשלם לבע"ה עכ"פ ומה"ט נמי כתב המשכר נאן ל' הטור דצריך לפרוע לבע"ה כו' דס"ל דנם הרמב"ם מ"ל שכי אלכל הרמב"ם לא כתב זה ולפי מה שהוכחתי לא יל בם"ם רל"ד שהרמב"ם לא ס"ל כרמ"י אלא בת"ם כשמו ע"כ נם מ"ם כאן המשכר מינו מכוון שהוא ע"ם בימת רמ"י וכם"ם רל"ד שהשתיק ל' הרמב"ם שמינו כדעת רמ"י ודו"ק: ס כשפה שמשך כו' כבר נתבאר בם"ם רל"ם דכשפה שמשך דכיינו בתקלת פנין

מלאכת הסתירה ודומה לו כשיכין סיפה אחת ואז לא מיכשרה לן
לקמן סי' שס"ב כשפה מבידה לא יכיה אחת ופטור משל"ב מיכה :

ו אמר מחה ש"מ כו' °ו"ל תשובת מיימוני דספר
משפטים סי' ר"ם ס"ם מו סוף שמרו מעיקרא מיכי מקבל מהרי'
פני פעור מכולם אפי"ם ל"ל
דוקא בדאמר
מעיקרא כן מהני
משל"ב אם קיבל השתיר מעיקר
ל"ל אם ב"ם ודו"ק : ז
נתבאר משפטו כסי' רנ"ג ס"ם
משל"ב ומיל"ל נמי כטו בסימן זה
כתב מהרי"ט ש"ם : ח דס"ם
כשלני ומשלים הטע' דמשתי'
הוא במלאכת השומר לשמור לו
כלי המושל לו : ט ומשמר
כו' משמע דכשר כתבר דכשיכן
סיפה אחת בתשלת הסתירה של
זה שלמה : יוד שמור לי היום
ומשלים למחר כו' משמע שם
ל"ל שמור לי היום ומשלים מיד
או משלילני ומשמר לך מיד היס
שתירה כשלני וכ"כ הטור בשם
הרמ"ה בהדיא ותמה עליו הטור
בזה (והוא דעת הי"ם שתבית
מור"ם ע"ו) ונם הכ' תמה על
משלילני ומשמור לך מיד ס"ם
ובפרישה כתבתי דל"ל דשמא
דהרמ"ה בזה דס"ל דאף דכתיב
בעליו אין אחר כו' ל"ד אחר
במלאכה קלחר דמ"מ לא מ"ל
לקרא לאחרים אלא ר"ל כשל
משתיל היכו אחר עבין משלה
דלא תלה עשקו ועבין אחר
בשלה זו או מי' לאחוקי בשל"ל
משלילני ומשלים שמור לי
ומשלים משלילני ומשמור לך
שכולי מקרי בעליו אחר שהרי תל'
בשתירה או בשלה בעבין אחד
שאחר משלים בתבתי שתשמור
לי או משלילני בתבתי שתשמור
לך כנגדו היכו בהוא
משלילני היום ומשמור לך למחר לאו אחר מיקרי דשתי מחשת מיד
בשעת התשלת שלה ואח"ם עוד מוה נפרישה :
כביכול פי' והוא סיפ שוק יותר לנוסח שלנו או משיב רוכב נמל וכן
היפ משמה בנמרא ופיין בטור משכיהו וא"ם עוד מזה : יב
בשמה רחיצה של בעל הרחטון כו' והיכו יכול זה משיב כידו לשכנו
בשכיל שה שלחב לו בשני דברי פטור מחבידתו אף משנה שוחל
כיון דמשני היפ אחר בשלחתו משיב ג"כ שוחל מחנו וכמ"ש ע"ו
מור"ם ו"ל דה"ל משלילני כו' : יג כגון שרחוכן שכיח מכוון
כו' אם אשה כן אחר שלה זו כוה אפי' הרמ"ה דשוקל לעיל
מודה כוה לני השעם שכתבתי ודו"ק :

שן ג כל השומרין ש"ם כן ו"ל פשור כל השומרין שכותן לכן
לתקן בקבלנו כן כ"ם להתחייב בבניכה ומכיה וזה
שכרן שמשתכרין כמה שכותנין לכן לתקן ליס שכרן כ"ל וכדרים'
כוכתבי דדוק' כשומן דקבלנו קצת דכוי ש"ם משל"ב פועל שכיר
יו"ש דלא כשורה ש"ם שייך ג"כ בשכי"ום יש לשלק כיון דבשכירות
שנותנין לשלוחינו נשכי' בשתירה' שלח אבו במלאכ' שתשקיון ופוסקין
כו שלח שבשאה שנתנו לו לתקן ולא לשלח בשותו בנמ' משסה נש"ם
והנמ' כוו מיכה שייכ"כ ש"ם בקבלן מהני' שות' במלאכ' בידו פד נתרו
ונתנו לו שכרו משל"ב שכיר יום שכיום נותן לזה ומחר לאחר וכל
כש"ב אין שייך לומר כו בשבת שנתנו לו כו' דשה לא נתנו לו אלא
פעור שנומן לפניו וה והא רפ' משלשל' יתנהו לשם ועוד יש לשלק
דשתם קבלן עושה במלאכ' בשיתו ושייך בו שתירת הכלי מעניכה
מהיתו משל"ב בשכי' יום דשתם' הוא עוש במלאכ' בבית שבשלים
ואין השתירה עליו ועש"ם עוד מוה בדרים' ופרים' : כ טול את
שלך בטול וכו' קמ"ל דאף בכה"ג בזו ש"ם ובנשרת"ו קמ"ל
דאפי' בכה"ג לא הוי ש"ם ו"ל ג שבת

הלכות אומנים

שו האומנים שומרי שכר ואם קלקלו וטבח שנבל ובו ח' סעיפים :

א °(רמב"ם משכירות דין ג') ג (ב) כל האומנים שומרי
שכר הם וכלם שאמרו ב טול את שלך והבא מעות או
שא"ל האומן גמרתיו ולא לקחו הבלים הכלי

שה ג קיבל עליו שומר שכר כו' ע"ל סי' ס"ו ס"ח וס"ם ג שמ"ם
ורכ"ם שכ"ז וס"ם ד' וה"ק ורכ"ם ס"ם ורכ"ו ס"ם עיין
שמשו"ר לבית לו סיפן ע"ם סוף דף קמ"ם ושמשו"ן לב ס"ג דף קנ"ם :
כ ומשכושם כו' ומ"ש מפסיד שכרו מהנים לו כ"כ כתשו"ר ג"ם ן"שמן ומכי'
רשים מהני דמשרי' לעיל סי' ס"ו ס"ח ורס"ם ג"ם ומשריך עיין שם : ג מהר
שתם כו' ב"כ בתשו"חכר"ח ומחשוכת
מייתכי לשפר מפסיד סי' ר"ם
ומנורה ס"ע מהמני' כתב הסח"ם ס"ק
ו' וז"ל תשובת מייתכי
שמהרו מעיקרא מיכי מקבל שמרו' עלי
פעור מכולם אפילו ס"ם לא סיי עכ"ל
כ"ל דוקא בדאמר מעיקרא כן מהני
בלא ע"ח משל"ב שם קיבל השתירה
מעיקרא כ"ל שם ב"כ ס"ח שכ"ל ואיכי
מנין דכריו דשי שתם לשמוקי בשעת
קבלת השתירה שם ליתם דשם כשריו
ליתם כתרכי ומנשת מייתכי שם דשם
ס"ח בשעת הקבלה אפילו ס"ם לא סיי עכ"ל
ס

הכלי הרי האומן ש"ח אכל אם אמר האומן ג הבא מעורת
ושול את שלך עריין הוא שומר שכר כמו שהיה (ומ"ש סמ"ג ג)
סול את שלך ד ואיכי סומרו עור פשור) ז (ע"י בש"ע סלמירו רמ"ח)
ב נתן לאומנים לתקן וקלקלו חייבים לשלם ה כיצד נתן
לחרש שידה תיבה וסנדל לקבוע בהם מסמר ושברו או
נתן לו עצים לעשות מהם שידה תיבה וסנדל ונשברו אחר
שנעשו משלם לו דמי שידה תיב וסנדל ו (ז) שאין האומן
קונה בשבח כלי ט (עיין בב"מ פי' כ"ח סס"ו) ז
סנף הכנסי סקבל עליו לסתור הכותל וסכר סחבים או סזיק
סייב לשלם היה סיתר מנד וה וכפל מנד סתר פטור ומס
מסתת במקח סייב ט (סור ס"ס"ל פי' שפ"ד ס"ג) :
ג ט (רמב"ם שם) (ד) נתן צמר לצבע י והקריחתו יורה
נותן לו דמי צמרו יא צבעו כפור או נתנו לו לצבעו אדום
וצבעו שחור שחור וצבעו אדום נתן עצים לחרש לעשות מהם
בסא נאה ועשה בסא רע או ספסל ט (ה) אם השבח יתר
על ההוצאה נותן בעל הכלי את ההוצאה ואם ההוצאה יתירה
על השבח נותן לו את השבח בלבר :

ומס

ג סכנה מעו' ושול פי' דכוה גילה דעתו שרוצה לעכב סכלי כידע
עד שיתן לו תשלום שכרו : ד ואיכי סומרו עור כו' ופי' ס"ס
לא סוי דכה גילה דעתו שהיו רוצה לסיות כשסירתו כלל מכל מס
ס קדים לומר בכה מצות ושול את שלך ואיכי סומרו עור סוס לא
סייבי כאן אלא נס כוס סמרי
דלא אתר שול את שלך ואיכי
סומרו עור כו' ואפי' כשכר סתני
וכן מוכח בכלי : ה כיצד נתן
לחרש שידה כו' פי' לא כשבשיד
תיבה כבר היה עשוי ונתנו לו
לתקן ושברו דפייב לשלם לפי
אלא סתילו לא נתן לו אלא
דקי"ל לומן קונה כשכ כלי ולפני זה כתב שם שברת"ם ס"ל דקי"ל
לאן לומן קונה כשכ כלי נס כי"ד ס"ק כתב כסור דפליני כוס
וכבר נתעוררו ע"ו בפלפ"נ ומור"ם שם כשנסוקיו כת"ם
בדרים כת"ם ושם כתבתי דלפי דסוס תוגרמה דנשם בא"ע ס"ס
ס"ם ודו"ק : ז ובקדיסתו יורה פי' שברתיסו יותר מדלי ומכח
וס כפרש ובתקלקל ולא היה כו שכח מפולם : ח נכנו כסור
פי' שלבנו כסיורי נכם מהפסולת שנסחר כשולי סיורה נתרח : ט
אם השבח יתר על ההוצאה כו' המקבר סעתיק לי' ברמב"ם סוס
פי' דבריס פללו שכן משמעה כך המבניו' שלו ע"ד שמפרשין
כמי סיורד לשדה חבירו שלא ברשות דידו על מתתיוכה וכן פירשו
רש"י והיינו שם שכשיב נתן להנכש לתר סוס ר' דיבורי והנכש
קונה בשתיקן ונסחר הוצאה ר' דיבורי שם הנכש כתר כמו שהוא נכוש
סוס יותר משברי' קיימו שכח יתר על ההוצאה נותן לנכש שהוא
דהיינו ר' דיבורי ומס סוס יתר ר' דיבורי אינו נותן להנכש אלא
בשכח דהיינו ורש"י נס כתב דלכאורה היה נרחה לפרש
כן אלא שבירושלמי פי' להאי שכח יתר על ההוצאה או ההוצאה יתר
על השכח בש"ר ופי' ס"ס כתן שכח יתר על ההוצאה ונסחר בו
ונסחר בו ר' יוחנן לו ר' דהיינו היינו ומס הוא ר' דהיינו אלא
כגון שהיינו סוס שלא כ"ב נותן לו את השכח דהיינו ומס היינו סוס
אלא ט"ו (וכ"ם פשוט) לא יתן לו כלום שכ"ל הסור ומ"ש מ"ם לא
תמרי' לכי ביורד לשדה חבירו אלא ברשות י"ל דבני לומן שאני
דכיון דעות לו לנפוש כל מה שהוא יתיע להשניח משוכח כאלו כבר
השניח ולומן שפשח ושיכח מייב לשלם לו ככל כ"ב ברמב"ם ומקו
כתבו פוד יוסף לתר ועד"ר שכתבתי לשוכם והוכחתי שם סוס
דס"ל דתפי' הוליח הנכש הולאות פ"ם היינו נוסל לומן אפי' כדי
הולאתו עד שיעול כל"ם תעלה שיעור שכח ברחוי דאל"כ לא היה
ק"ל מידי מהיור אלא ברשות דהא אח' היינו נוסל על שיעור הולאתו
מפ"כ כאן דלא היינו הנכש כלום ע"ם ומתו שם דפי' וס
לא יתכן לפרש כן לתתי דקתני התנכש ונכתו כיצד דנכש על פני הקקי
מה שקקני בתנכה אם השכח יתר על ההוצאה דהיינו שכח יתר
על נכתו כיצד יותר תשכח לתר נתור כו' ור"ל ומדפי' וס לא יתכן
אתכש כיצד ומיהו אין לפרש כפי' רש"י פ"כ נס נתן לו לנכש
שכור ונכתו תרוס ג"כ נפרשנו כפי' רש"י וכדריסה כתבתי יפוס
לוס דנס בנכתו כיצד מצינו לפעמים שהשכח ביני ביני ע"ם וכנה המשכיר
קנר ולא התיתק כאן על"ל כ' פרמב"ם וכוונתו ודאי לפרש שכח יתר
על הוצאה או הוצאה יתר על השכח כמו שמפרשין מוסי

ז נמכס אם היה מכת מומחה פטור · מיקרי מומחה כשמחה ג' פעמים
פוסקים קכ"ה ס"ל כסמ"ק :

ראיתי בשלטי גבורים ס"פ ג כדאיתא בירושלמי ס"ק ב' דאם שלח היה דבר לשמו ונתקלקל בידו ואין לו על מי להזמין לדון עמו אינו חייב לשלם אפי' בדיני ממונות אלא בפני עצמו ע"כ ומשמע דאפי' בשלח ביד אומן שאינו מומחה לדבר זה

ים וי"ל דה"ה ליקיד שלונתא וז"כ יניקן נס נתיכך כטבא ומקיז דס ומוסר כו' דמני המסכר ומסיב וכן סוס שלכל כו' עד מסלקין אותו כדריסס כתכתי דסמ"ח כתב דכרתב"ד הקשה מת"כ מי כשכר סוס מני פסידא סוס הס נרין לסלס ליס ואי כתכס כי מסלקי ליס מני פסידא מית ליס ותירן דאפילו בשב' קנסין ליס דלא יעבד מכאן והלאה לא מקנס ולא כשכר וב"כ כשכר ומסיד' עובא מיכא דאס"ם דאפלס לו דמי כשאה דמי כוסתו ודמי כסת אורחים לא אפלס פכ"ל ותירוצו ס"ל לאומרו כסתל ואפשר דכסתל ס"ס פסיפס כנוף אחילן שנטע ואוד אפלו נטע כשוגג כשכר מיס מנדל פפירות וכלותו שכח שסיס ראוי לכס לא שייך תשלומין דלא ידע' כשה סוס וא"ס קרי ליס כגנרת פסידא דלא סדר הן כסתל הן כטבח ונהיכך דקשיב: כא רק יום או יומי כ"כ נ"כ כמרדכי' וכן כפיפו כד"מ וק"ק לאה כתב יומי' כא כ"ם סוס מיום ואפשר שכוונתו לכוונת המקרא דכתיב בס' מספרי' ואס יומי יפחוד לא יקח ודרשו רז"ל יום שהוא ביומי' דסייכו מע"ל פ"כ נבפיהן שיכעלו דוקא חשת לשת: כב וכל כיוצא כאלו שהומיכים כב"ל

שיז ח דינו כא"ם כו' ואפ"נ דיכיב ליס ת"ח כשכחתו שכשה מחנה נשפה ס"ם ואי לאו דיכיב שכר פ"ל פייב כאומנין כשוחל. כ עד שיחשוך כו' ב' שנאמרה כדרך שתקנו מסיכה בלקוחות כך תקנו כשומרין ומפרשו הרמב"ם דקאי אשורת המשכיר או כשוכ' וגם אלקרוית השמירה שהיו מתייבי עליהם עד שעשה כשוכר וב"ס שאר שומרים מסיכה ואפ"ה פייב בכל מד כדינו והתו' וסייעתם פ"ל דלא קאי אלקרוית השמירה דאשמירה פייב מיד משעלך הכשל נשמו ס' שכשתא כשומר שכשכיעו לשמור כל מד כדינו שני הדעות שכתב המקב"ד ועד"ר ופייב כו' דכיון דיש שכשלים רשועים והתרם כר פ"ל לשלקו ול"ד לעורך נדר בשני בשתת מכירו ונלכך שכשה דשעור מדיני אדם דשם הפיוק כא לו אלא לא שייך אפילו אם שלח לו שמירה בשכר אפילו הכי לא מהני דהוה כידו והיק בנירים דיליס: ד

אין השוכר חייב לשמור שכר כשכופתיו ובשלומין ובשנין קניית הכשל נוסנין נ"כ כשוכר וכשם שאין הס"ם רשאי לשאול לאחר כך השוכר לא כשוכר אין רשאי ואס השכיר לאחר פייב כאומנין אחילן שנטע כשוגג ס"ו שאלו נשע כשוגג כשכר מיס מנדל פפירות וכלותו שכח שסיס ראוי לכס לא שייך תשלומין דלא ידע' כשה סוס וא"ס קרי ליס כגנרת פסידא דלא סדר הן כשכח ונהיכך דקשיב: כג רק יום או יומי כ"כ נ"כ כמרדכי' וכן כפיפו כד"מ וק"ק לאה כתב יומי' כא כ"ם סוס מיום ואפשר שכוונתו לכוונת המקרא דכתיב בס' מספרי' ואס יומי יפחוד לא יקח ודרשו רז"ל יום שהוא ביומי' דסייכו מע"ל פ"כ נבפיהן שיכעלו דוקא חשת לשת: כד וכל כיוצא כאלו שהומיכים כב"ל

וכן סוס כמיומני:

שיז ח דינו כא"ם כו' ואפ"נ דיכיב ליס ת"ח כשכחתו שכשה מחנה נשפה ס"ם ואי לאו דיכיב שכר פ"ל פייב כאומנין כשוחל. כ עד שיחשוך כו' ב' שנאמרה כדרך שתקנו מסיכה בלקוחות כך תקנו כשומרין ומפרשו הרמב"ם דקאי אשורת המשכיר או כשוכ' וגם אלקרוית השמירה שהיו מתייבי עליהם עד שעשה כשוכר וב"ס שאר שומרים מסיכה ואפ"ה פייב בכל מד כדינו והתו' וסייעתם פ"ל דלא קאי אלקרוית השמירה דאשמירה פייב מיד משעלך הכשל נשמו ס' שכשתא כשומר שכשכיעו לשמור כל מד כדינו שני הדעות שכתב המקב"ד ועד"ר ופייב כו' דכיון דיש שכשלים רשועים והתרם כר פ"ל לשלקו ול"ד לעורך נדר כשני בשתת מכירו ונלכך שכשה דשעור מדיני אדם דשם הפיוק כא לו אלא לא שייך תשלומין דלא ידע' כשה סוס וא"ס קרי ליס כגנרת פסידא דלא סדר הן כשכח ונהיכך דקשיב: כה רק יום או יומי כ"כ נ"כ כמרדכי' וכן כפיפו כד"מ וק"ק לאה כתב יומי' כא כ"ם סוס מיום ואפשר שכוונתו לכוונת המקרא דכתיב בס' מספרי' ואס יומי יפחוד לא יקח ודרשו רז"ל יום שהוא ביומי' דסייכו מע"ל פ"כ נבפיהן שיכעלו דוקא חשת לשת: כו וכל כיוצא כאלו שהומיכים כב"ל

וכן סוס כמיומני:

הלכות שוכר

שז דיני השוכר והיוכו ופטורו ואם השאיל או השכיר ובו ז סעיפים

א השוכר מחבירו בהמה או כלים מ דינו כשומר שכר להתחייב כבניבה ואבידה וליפטר מאונסין:

ב (רמ"ם פ"ג מסכירות ה"מ) יכולין המשכיר והשוכר לחזור בהם ג עד שימשוך או שיעשה אחד מדרכי הקנין וכן אינו מתחייב בגניכ' ואבידה עד שיעשה א' מדרכי הקנייה וי"א שמשסיל הבעל שמירתו מעלי מדע' השום' נתחייב בשמירת'

ג (סור מ"ב נסמ"ע הרמ"ם) ראובן שכר בית משמעון ונתן שם חטה ושחמת שעמדה שם ימים הרבה נתקלקלו הכותלים ונפלו והזיקו לשמעון ולשכניו אם היה ניכר וירוע לקלקול הכותלים והתרו בו לסלק החטה ולא סלקה ד (ג) פושע הוא וחייב לשלם כל ההיוק:

ד אין השוכר כהמה או מטלטלים רשאי להשכיר לאחר ואם השכיר לאחר דינו כדין ש"ש שמסר לשומר אחר שנתבאר בסימן רצ"א:

ה השוכר וכוס נתנאר טעם מלוקת ו: ג פוסק כוס ב"ל לסלקו ונלכך שכשה דשעור ונלכך שכשה דשעור מדיני אדם דשם הפיוק כא לו אלא לא שייך תשלומין דלא ידע' כשה סוס וא"ס קרי ליס כגנרת פסידא דלא סדר הן כשכח ונהיכך דקשיב: ד

אין השוכר כו' ל' השער כל דיני שומר שכר כשכופתיו ובשלומין ובשנין קניית הכשל נוסנין נ"כ כשוכר וכשם שאין הס"ם רשאי לשאול לאחר כך השוכר אין רשאי ואס השכיר לאחר פייב כאומנין אחילן שנטע כשוגג ס"ו שאלו נשע כשוגג כשכר מיס מנדל פפירות וכלותו שכח שסיס ראוי לכס לא שייך תשלומין דלא ידע' כשה סוס וא"ס קרי ליס כגנרת פסידא דלא סדר הן כשכח ונהיכך דקשיב: כה רק יום או יומי כ"כ נ"כ כמרדכי' וכן כפיפו כד"מ וק"ק לאה כתב יומי' כא כ"ם סוס מיום ואפשר שכוונתו לכוונת המקרא דכתיב בס' מספרי' ואס יומי יפחוד לא יקח ודרשו רז"ל יום שהוא ביומי' דסייכו מע"ל פ"כ נבפיהן שיכעלו דוקא חשת לשת: כו וכל כיוצא כאלו שהומיכים כב"ל

וכן סוס כמיומני:

ג ומסתימת לשון רמב"ם נראה דאפילו לאחר זמן ולא הודיעו כלום חייב ואפילו לא נתכוין לגנוב אלא לשאול ולהחזיר ונראה דכן עיקר לדינא דמסתמא כל הפקדונות שבעולם אינם אלא לשאול ולהחזיר ואפילו לא נתכוין לגנוב

כיצד יתוסף החדש והוא פחות נפש והוא ככד לכתחה אע"פי שאין כאן מקצו יותר וכן מפורש בגמרא (דף ע"ד ע"ב) סי"ו שאין שעורין פולין כאן מקצו ס"ל שאין שכרו לא"ו פחות כיצד שהוא נקרע לאחר כל' שנמצא ואכיס עליה ס"ו שאין שעורין ואחה ככחמה חייב כאונסין משע' שכתבתי לאע"ג דכאן מקצו כן פוין ח"ח פחה כגופה נפש בשעורין פוסה נפש ואותו נפש קשה לכחמה וכן הוא מפורש בעור פוף סי' זה : יא לאחת עליה משקל ירוע כו' פחיב פי' אע"פ שאחר כאחת כוחשת במשקל ויותר ח"ח כיון דאשכיר זה קצה אחו כאן יתן עליה ואע"פי שלא כוכירו לומר אם תניח עליה יותר תחייב כאונסין ח"ח אחרי שכבי כאחתו שלא תוכל לאחת יותר מזה ולא ל"ל לאשכור על דעתו ואיינו דוקא אם אשכיר קצה אחו שיעור כשאינה אם לא אשכיר ור"ל כשכיר לי כאחת ואחת עליה לאחוק פלוני כך וכך פחין כוה אחרינן דאפי' אם חוסיף אשכור שלא ע"ל אל' או יותר אחם שפרש לו כאשכור אלא ע"ל אל' יותר אחה כאחת וכאמ"ש לעיל כר"ם זה כשוכר לשניה אים וכשיה עליו אשם ע"ש : יב אכתף שחוסיף כו' פי' אם שכר אחד פועל ל' לשאת לו אשא בכתף אחד לאחוק פלוני וכשאינו אלא ל' אל' יותר אחה ארגיל לשאין כשאם ואפועל שכר שאשאינו כפי אחנגב . ואע"פ שחוסיף על אשאו קב ל' חוא ע"פ שכרייתא אם (דף ס' ריש ע"ב) ופירש"י אם דשיעור אשא כתף כיאחיכן חוא ל' קבי' ואחילא אחוא' לאייב עליו כאונסין חוא קב ואפורש אם בגמרא דאכאים שיערו ככל דכר דסיינו ככתף וכקמור וכגמל וכספיכה לאייב כאונסין כאוא ע"א על אלא אדעת אכשכר ואינה יכ ללמוד לכל ואין ואין דאם יוסיף חשוכר אלא ל' אל' כפי אחנגב אשאיים לאייב כאונסין אשאם ע"ש : יג אכתף אחוא כו' פי' אם שכר אדם פועל ל' לשאת לו אשא בכתף לאחוק פלוני וכשאינו אלא ל' אל' יותר אחה ארגיל לשאין כשאם ואפועל שכר שאשאינו כפי אחנגב . ואע"פ שחוסיף על אשאו קב ל' חוא ע"פ שכרייתא אם (דף ס' ריש ע"ב) ופירש"י אם דשיעור אשא כתף כיאחיכן חוא ל' קבי' ואחילא אחוא' לאייב עליו כאונסין חוא קב ואפורש אם בגמרא דאכאים שיערו ככל דכר דסיינו ככתף וכקמור וכגמל וכספיכה לאייב כאונסין כאוא ע"א על אלא אדעת אכשכר ואינה יכ ללמוד לכל ואין ואין דאם יוסיף חשוכר אלא ל' אל' כפי אחנגב אשאיים לאייב כאונסין כאוא ע"א על אלא אדעת אכשכר ואינה יכ ללמוד לכל ואין ואין דאם יוסיף חשוכר

חייב מפני שהנפח קשה למשוי ואשעורים יש להם נפח וכן אם שכרה להביא אבואה והביא במשקלן אבל אם שכרה להביא עליהם שעורים והביא במשקלן חטים ואחה פטור וכן כל כיוצא בזה :

ה ◦ (פור ס"א נפש סרמב"ם פס ל"ו) השוכר את הבהמה ע לשאת עליה משקל ירוע והוסיף על משאו אם הוסיף חלק משלשים של השיעור שפסק עמו ואחה חייב פחות מכאן פטור אבל נותן הוא שכר התוספות (ועי' סי' שכ"ה סעי' ג') :

ו ◦ (פם) שכר סחם אינו נושא אלא משקל הידוע במדינה לאותה בהמה ואם הוסיף חלק מל' כגון שדרכה לשאת ל' ושטן עליה ל' ואחד ואחה או נשברה חייב :

ז ◦ (ל' רמב"ם פס ד"ג ופור ס"א נפש סרמ"י) יב הכתף שהוסיף על משאו קב א"והוזק בשאה זה חייב בנזקיו שא"פ שהו' כן רעת יג והרי הוא מרגיש בכבור השא יעלה על לבו שמא מחמת חולי הוא זה הכבור :

סנ"ס ◦ (ת"ם סי' ס"ו) כלוקח חמורו על שכירו שלא מדעתו ושוסס מלאכתו וכוכתו ליתן לו שכרו סוי כשהל שלא מדעת וסוי נגזל ואם בחמור פוחד לשכור לא סוי נגזל ומיכו אם מיכו כו בכי ביתו ואומרי' שבשל החמור צריך לחמורו סוי כשלא מדעת וסוי נגזל ואם לקחו למילך את שלו ורוצה ליתן לבעל החמור כשמדו לא סוי נגזל יד דחנגב כ"ד חוא כדלעיל פ"קרפ"ד ספ"ט ס' ואיין לקחן פיחן אם ס"נ ספ"ק ס' מדיבים שלא :

שט השוכר את הבהמה לילך למקום ידוע והוליכה למקום אחר ובו ה' סעיפים :

א ◦ (רמב"ם רע"ד משכירות) (ג) השוכר את החמור להוליכה בהר והוליכה בבקע' ג אע"פ הוחליקה פטור אף על פי שעבר על דעת הבעלי' ואם הוחמה חייב :

ב ◦ (פם) שכרה להוליכה בבקעה והוליכה בהר אם הוחלקה חייב שהחלקו' יותר בהר מבבקעה ואם הוחמה פטור שבבקעה חמיטות יותר מבהר מפני הרוח שמנשבת בראש ההרים ג ואם הוחמה מחמת המעלה חייב וכל כיוצא בזה :

סנ"מ ◦ (פור ס"כ) סיכה מכר לבקעה ומבקעה לכר ג ונתיגבה ומתה פיי וכן

שט ג השוכר את החמור כו' רשון שון את חחמור משכרתיך פרה כשאם פסיפי לשנת ופם חחות אלא נחפייסה לי זקוק ושפוח' כם חלכה ו' שנוחות ומתה ומפיב חחמור חוקוק לחן לך כדין פיוור אבל שכירות לא חחן לך לפי שאוא רבית דין זה פסוק מפא דחניא אפס פרה שכירו כו' פילכך פייב רשון לשלם נם שכר נם קרן ומור' אמר אלא דחי אחם לא חשמע אלא ראין כו אשו' רבית דשמנה אחו כשו' אבל אני לחימר לא קשנחי לך שכירות אלא בחזרת אשוה אבל בפריעתו לא אחן לך עכ"ל וחניאו בית יוסף בשור י"ד סי' קע"ו וכן פוא בחשו' משכ"ח ח' כרוך סי' רצ"ה דפוס פרשב"ם ודברים הרשבו"ם בכחבם וכלשונם אם דברי רשב"ן בשערורים רף כ"ו ואא ירחתי אם חולק אלא אפשר מכל מקום אין לחלק בין שכירות לפועל ואפ"ה חייב לשלם אשכר ואקרן ואפ"ה אין אחן עליו דחייבי כשחחנב נפרים אפ"ה אפ"ה חחות ואפלו לך אפרה אשלם לך אשכירות ודו"ק (עיין כחו"מ ס"ש סי' ר"ש :

כ פייב

ג ונתיגבה ומתה פייב ל' השור אם סיכה ואוליכה בכר אחת מטורפ עליה כתיגבה ואפילו לא מתה מיד עד שכחתה למיסור אלא חולין אותה בשורפ אפליים

ואלו הוליכה בקצפה לא היתה מתינפת ואם סינה והוליכה בקצפה סמוך לסם הוליכה בכר היה פטור שולם ולא היתה מתינפת סכ"ל :

ד ויורד בדרך מסוכנ ודוקא שהוא מסוכנ וכ"כ הרא"ם דהא"כ היה פטור אפילו לתכי דאמר בפ"ק דבקצפ קפלא ס"ת היכא דפסח מיקרי שהיה לו להסדיקה כרפת בקר ופסח הכא ויש לחלק בפסיעה אחת מצויה והכידה וכופו בחוזק הכא מחמת פסיעה דיש לומר דאמרי דקמן קפלא

מה שאין כן זה שיצא ממה לחנם אלא שהיה מהר לבקצפה אלא מחמת פסיעת שהוא מקדר כשליכת פסיעת שהמוליכ מדקד כשליכת אלא מחמת פסיעה שהיה מתינפת סכ"ל :

ה מייב מסוכר כו' עיין לעיל סי' ס"ה ס"ב נסג"ם :

שיז ו המסוכר את הכלים בתוך הפרה כו' עיין בתוס' מכי"ם ס"ב סי' מ' :

ז מייב

אם היה להוליכה למקום ג' והוליכה למקום אחר ד ויורד בדרך מסוכנ מכמקום אחר מייב (סור ס"ג) וכן כל כיוצא בזה :

ג (סור ס"ג נסם הרא"ם) השכיר בהמתו לילך בה למקום פלונית ולהחזירה למחר והלך השוכר עליה למקו' ההוא והחזירה בו ביום ונתרע' המשכיר לזקני העיר על אשר הוליכ' והביאם ביום אחר ואמרו למשכיר לקבלה ולהשתרל ברפואתה וכן עשה ה ומתה לסוף ח' ימים

ו (ב) חייב השוכר כיון שפשע בה :

הגה ה (הרא"ש בתשו' כלל ב' סי' נ') המסוכר את החמור ונפסח פסח בדרך ולא חש לך ז וסינ עליו מסוי ונתקלקל הוי פסיעה דלא הוי ליה להניח עליו מסוי - מכל מקום היה נתון לדרכו ולא הפסיד למכור אחר לא הוי פסיעה ופטור :

ד ה(שם הרמב"ם) השוכר את הפרה ח לחרוש בהר וחרש בבקעה ונשבר הקנקן והוא הכלי שחורש בו הרי ט השוכר פטור ורין בעל הפרה עם האומנין שהרשו וכן אם לא שינה על דעת הבעלים ונשבר הקנקן רין בעל הפרה עם האומנין שכרה לחרוש בבקעה וחרש בהר ונשבר הקנקן השוכר חייב בו י ורינו של שוכר עם האומנים :

הגס ה(סור ס"ר נסם הרא"ש) וי"א דאם האומנים הם שכורין מן המשכיר הרי הם יא פטורים מן השוכר הואיל וסינה יב והמשכיר צריך ליתן להן שכרן :

והלהו רין האומנים ששברו בעת חרישה משלמים מי משלם זה יד האוחז את הכלי בעת החרישה ואם היתה השרה טו מעלות מעלות טו שניהם חייבים כרמי הקנקן המתהיג אותה בטלמר והאוחז את הכלי :

ה שכר לרוש בקטנית ורש בתבואה יו והוחלקה פטור בתבואה ורש בקטנית חייב שהקטני' מחלקת :

שי השוכר את החמור ונסתמא או מת או נשבר וכו' סעיפים :

א ה(ל' רמב"ם רפ"ם משכירות) ז (ג) השוכר את הבהמה יב וחלתה (יעריין רפוי למלאכה

עליה משא כל שהיה יכול להניח משאו חמור בלויה מקום משואר ולא הניחה ואתקלקל החמור טפי בהליכתו כדרך שייב והניח עליה משא שייב אף שלא שהיה לו מקום משואר להניח משאו חמור מ"מ לא היה לו להניח משא עליו ע"ם : ם לפרוק בכר וקרם כו' ו"ל רש"י פ' האומני' (ריש דף פ') כל כלי המקרים לכל הכקר ונפרין הולכין עם בהמתו ע' אומו כדרכן לכוון הפרה לתלתים וע' סולך המקרים ומכניד היתה בקרקע שבו שברול שנקרע קולפי"ר כלע"ו ואוזן קנקן שנשבר כמשנה שכ"ל : ם השוכר פטור שברי שיגה לשוכה שבר קשה לפרום שפי מהנקשה שהשלישים מצוייה שם : יד אם האומנים שם שברים שכ"ל שהם בעלי אומנות דמקרים וכשמוך כתב דינה כוזה מי מהן משלם : טו ודינו של שוכר עם האומנין שהיה לזן ליזכר בחלוקתן כשאר אומנין שפורעין בשר שלא יכבר המקרים וכאשר כתב זה : יג ופעורין מן השוכר דע"ל אתה שבנית נרמת פ"ז וזה ואכו לא כשברו להמשכי' אלא להקרים בנקשה : יג ומשכיר צריך ליתן שכרם פי' אף אם אין כיד המשכיר להוציא דבר מהשוכר אפני שהוא שבי או אלם אין לו לתפוס שכירת שבערים לומר לזן לאם שהשו לו לפרוס בשר ס'אמרו לו אף שהשהשו מהשוכר שבשר מתך הפרה לפרוס בנקשה מ"מ מדלא התנות עמהו שלא לשהוש לו לפרוס בשר אמרנו שדעתך שבשה בניוי השוכר עליהו ואין אתה מקפיד עמהו : יד האומנו שכלי שהוא שמיקה יותר מדאי כארץ : טו מעלות פי' שמעלה מכניס ומרסיס : מו שכיון שייכי אפני שבדבר זה בקלות נשבר ויש לבעל הדברן נ"כ ליזהר מאוד בכליהו שבהמה דכשבהמה מעוות בחלם אתם נשבר הקנקן ואתריון דכשברה מכח שכיון ולא כ"ם דכת' שפק הוא מכח מי נשברה ח"ם משלמין כין שכיון דהתו' דפו פי' זה ובכתבו דאי * משום הא לא היו שייכין אלא קי"ל בסומכוס דאמר מחון המוסל בשפק פולקין ע"ם : יז והוא אלא פעור דעפי היתה מוחלקת אם דשה בקטנית וכדמסיק :

שיא ו המסוכר את שבהמה וחלתה כו' המשכיר כאשר לאחר ל' פרמכם פ"ם משכירות וכן קצרין מאוד כל' המשנה ונאמר דפ' האומנין ופ"פ דעת הרמב"ם וכ"פ הרכב הדברים ל' הטור אם ל' הש"ע אלא את לבו שמוחלקין אתה בכאה דיניס נם כפי' * בנמרא ומהתימה על מור"ם שהיה לו לכתוב דעת הטור ולפרש במקום הקלרים ושתומין כדרכו והכנו לפרשם כפ"ד ס' כפי' בלורך : כ וחלתה ועדיין רפויה למלאכה כו' ל' הטור ע"פ בנמרא המסוכר את שבהמה ונאחתה (פי' נשתתו פיניה) או שהלילה רגלו או שולי אחר כיוצא בו שרואי עדיין למלאכה אלא שכתוסף להסוכר שורה ליסרו לילך בדרך אפילו אחר לו אחר לו שרי אתה לך לפניך (דאמרינן בכוה שולו נרס) עכ"ל הטור ומ"ם או בלקלה כו"ל או שהיא לבהמה זו שנין אחר שלקחה מהשוכר אחר מתחרתי שהלך להביה עליה על פי דרכו בשבורת שהלך ומדרכו לעשות כן ומ"ם המשכיר אע"פ שהין סופו לשוור בנמרא וכטור לית כתם כופו לשוור אלא ל' אפילו בהנרי' שהיכה שוורת ופירש' ונטור דר"ל דהיכו משוירין בשעתו אלא לריך בשל שבהמה לילך לאחריו עד שיגיע שבהמה אחרת ואז נוטלין אותה שבהמה ומשוירין לאחרונה בשעתו ומ"ם אם בלקחה כדרך שליכתה פירש הטור ע"פ פירש"י ל"ל ים להשוכר לילך באותו דרך שילך בו משרת שהלך שלכך כיון שים לו לילך באותו שדרך אע"פ שהריך לילך אחריו כרגלין עד שהלך אחרת אין לריך השוכר להפחיד לו אחרת משא"כ כשהיה לריך לילך דרך מזרח ומשרת שולך למערב דה"ל כמתה שבהמה שכל הרמב"ם ושמשכיר שכתבו אף על פי שאין סופו לשוור אלא ס"ל כפי' זה דהא לפי' זה שכ"פ שוורת אלא שהיכה שוורת שבהמה עד שבעלי' יכלו אחריה לכן נראה שהרמב"ם פי' מ"ש בנמרא אלנרי' שהיכה שוורת היינו דהיכה שוורת כלל או שהיכה שוורת כשוד שהוא לריך לא לשלכתו דנם זה מיקרי אין סופו לשוור דהא לשהר זמן שהורה היה אלא לשולאת לו (וכן נראה מדי' התו' ע"ם כפ' פהומני' סוף דף ע"ם) ואף ס"ל להשמיד לו כשהה שהרת משרת כשלקח משרת השלך שבהמה דרך שליכתו ופירשו דרך שליכתו כמ"ם התו' אם בשם ר"ם שפ' דר"ל שפנע כו שכיותו שולך אם שבהמה כדרך שאמרינן מולו נרס שהלו היה יוסף שכיותו ופוסק כה שלכתו אם לא ג"ו שהשהין לאריו משא"כ כאלא כדרך שליכת' לקחו ממנו אלא שפסו שאריו שכיותו שאמרינן אם בנמרא דשייב לו שהר דוקו דומה לשהה שבהמה שאמרינן שלכך שהרת מה לי

בכה מס לי התם ס"ב לף כספיתם שכתתה בבית המכיר היה מקפח לתרין בכיתו ולקחוהו מידו ומת"ם בפרישה עוד מזה כמלא דמ"ם המקבה אם נלקחה דרך הליכה קלי אלו נלקחה לעבודת המלך וק"ל ומ"ם לתרין ז"ל הרי מכיר תמר כו' קלי מלכל ג' בכות הכ"ל : ג ומ"ם כל"ה שכירה לשתת כו' קלי אתלתה ונסתם סכ"ל ולא קלי אלקחה לעבודת המלך וק"ל : ד ומ"ם שהפשר להשליכ' כלא הקפדם מי' ומ"ם ליכא למיפס דהתם י' שכפלם בשתה תחת מזשה מן קפידם שכך שלא תתקלקל כוס המשוי מלא הוספת מירקה וסכיים ים כדכר לעזור ולהטעיב' מזשה"כ כשכירו לרכוב עליה ים לאו' שתת תפיל בסיתו על הנהר ויפול למים או בא' מהפתים או שהמשוי שכירו לעורכו הן כלי זכוכית והדומה לו שיקלקלו כשתפול מת"נ כשתה מ"ם מייב לשתמיר לו כשתה לחרת : ס יחזיר בשכר כו' וכתב המ"מ שם דברת"כם ס"ל דכל שלא מת לף שכירו לרכוב ואתר תמור וס הין השתור מסופכר לו לשכו' או לקנות לתר כדתים ע"ם . אבל הטור לא ס"ל ככי שלא נתן לזה שכירו לרכיבה או לנוס' וכוכית ושתלית או כשתפה הדין כאלו תתה בבהמה וכתה בבהמ"כת' לתר וה דתפי' שם ירצה המכיר להזיר לו השכר יכול הסוב' לומ' שיכנים קפן בשכרי כ"ת בבהמ"פתם והוי דיכו דשם שכרו לבהמ"פתם ובתיקרו בשכירות מתתייב בשכיר להוסיף בשה ובשה שכיתו להשתמיד לו בשה לחרת ושם ס"ל תמור וה וים בדמים לקנות או לשכור בשה לחרת מוכרין את זו וקונין או שוכרין לו לחרת ע"ם ומת"ם בשתוך

להלשכה) ס (סור סעיף ס') או נשתטית או נלקח' לעבור' המלך אע"פ שאין סופה לחזור אם נלקחה דרך הליכה הרי המשכיר אומר לשוכר הרי שלך לפניך ונותן לו שכרו משלם ג כר"א כששכרה לשאת עליה משאוי ד שאפשר להשליכה בלא הקפר' אבל אם שכרה לרכוב עליה או לשא' עליה כלי זכוכי' וכיוצא בהם חייב להעמיר לו כהמה אחרת ואם לא העמיר ה יחזיר השכר ויחשוב עמו על שכר כמה שהלך בה מתה הבהמה או נשברה בין ששכרה לשאת בין ששכרה לרכוב אם אמר לו חמור מתם אני משכיר לך ו (ג) חייב להעמיר לו בהמה אחרת ואם לא העמיר יש לשוכר למכור הבהמה וליקח בה בהמה אחרת ז (סס ס"ב) ואם אין ברמים ליקח בהמה אחרת ח שוכר ברמים בהמה אחרת עד שיגיע למקום שפסק עמו :

ב (סס) א"ל חמור זה אני שוכר לך אם שכרה לרכוב עליה או לכלי זכוכית ומתה בחצי הדרך אם יש ברמיה ליקח בהמה אחרת יקח ואם אין ברמי' לא ליקח ולא לשכור נותן שכרו של חצי הדרך ט עד שיגיע למקום שפסק עמו ואם אין ברמי' לא ליקח ולא לשכור י ואין לו עליו אלא תרעומת ט ואם שכרה למשא הואיל וא"ל חמור זה וסת בחצי הדרך אינו חייב להעמיר לו אחרת אלא נותן לו שכרו של חצי הדרך ומניח לו נבלתו :

סנס ו"ם וס"ל דאפילו שכרו לתסת דיכו כשכרו לרכיבה (סור ס"ב בסס פרלס"ד ופרס"ם) יא ופס דתמרינן דכותן לו שכרו מקני הדרך דייכו שיכול למכור פתורתו שם או שיוכל לשכור תמור תתר עד מקום שרוצה לילך תכל כלתו שכי תינו נותן לו כלום משכרו דשה לא תכי ליה מידי :

ג (סור ס"ג בסס פרלס"ם) ראובן השכיר כהמתו לשני ימים לילך ולחזור ובחזרתו ביום השני גדל הנהר עד שהיצרך לעכב יום אחד אם שכרה לימים פשיטא שצריך יב ליתן לו שכירות כל יום ויום ואם שכרה למקום פלונית ולחזור או ששכרה לשני ימים והזכיר המקום שרוצה שם לילך וירוע שהוא מהלך שני ימים ועיכבו הנהר יג אם לא היה רגיל להתגדל בפשיר'

ז מייב להעמיר לו בשה אחרת עיין בשמ"ם ס"ק ו' ובתשו' ר"ם ן' מייב ר"ם ס"ו :

ח בסקפרס

ט בסקפרס

ביסוד דברי הרמב"ם מתתיות נדולות שבקשו עליו הרמ"ך ונס שמ"מ מתן סוכתי · שנס הרמב"ם ס"ל בפה בפשוט : ו קייב להעמיד לו בשמ' אחרת ל' הטור ופי' הרמ"ך ודוקא שבקשה לו בקנין דהל"ב כתתי כתתייב לו הין כאן אלא מי שברא וכ"ן שתת הין כאן מי שברא וה"ת ל"ל כתב דהמשיב' כאתור בשתבדי בכסי המשכיר להעמיד לו אתור עד שתוא בתקום שכ"ל והרמב"ם והמחב' דתשכי וכתב ו"ל וה"ם לא שתמיד לים לשוכר לתכו' כו' תשת' דלא ס"ל כתד מנייהו דלדידהו תכי הקנין או בתשיכה שתשובדין כל בכסי המשכיר להעמיד לו בשה לחרת והרמב"ם מתתת דהין בנכסיו תשובדין לו כ"א בשתה זו תפי' בשכיר לו בשה בתם ופסק בשה בהרמ"ם דה"ל קנין תשום דברי"ף והרשב"א ור"יונתן והטור ס"ל כוותי' דהרמ"ם ע"ם : ז שוכר בדמים בשה לחרת ל"א תמר ל"א דהם ים בדמים לקנות לחרת תפילו בתותה שקונה דבה לא תכלית קרנא דהרתטן אלא תפילו תם הין בדמים אלא לשכור תפ"ם תכור בכיולם ויכור לו לחרת דקי"ל כשתולל דלא תייש לפסידא דקרנא : ח והין לו עליו אלא תרעומות פתרעומות הוה שבשכיר לו בשה כשוש כוו שתתה בתני הדרך : ט והם שכרה לתסת הולין כו' הטור ס"ל כתב ע"ו ז"ל ותיכי תכין תה תילוק בין שכרו לתסת וכין שכרו לרכיבה וכן פסיק עליו הרתב"ד שכ"ל (וכוותי' דהרמב"ם פסק שכ"י בפרים וכד"ת שתה עליו) וה"ם תור"ם ז"ל בשתוך ויש שולקין כו' ובתתי כי תתיב נדולה הוה וה על הרמב"ם ויותר על המכתר הרתם לפניו בשנות והפ"ם כתב הרמב"ם והמכתר דתייב להעמיד לו בתית טעם שכתב הולי"ל וה"ל תמור וה ותת כו' אלא בשכרו לרכיבה ג"כ ה"ל תמור וה והפ"ם כתב הרמב"ם והמכתר דתייב להעמיד לו תמור תתר ושוד ים לתתוה אלא הרמב"ם כתב בשדיה דתף בשכר תמור ותת דשם ים בדמים למכור או לשכור יכול או תילק בין רכיבה בין לתסת ולתה תפלק הרמב"ם בתמור וה ותת כין רכיבה לתסת וכדי לייתב כל תתיבות נדולות אלו צריכין לות' דבריהת הרמב"ם היה בנתרת בתיתרת דרכה בר רכ הוה תתר וה ותת כו' אלא בשכרו לרכוב עליה ותתה ותוקי לה בנתרת בתסקנת דתייתי בדתתר תתו"ם וכדתיתה בנירם ג"כ בספרי בנתרת שבידינו ותשתא ליה לתרמב"ם דלתו בתשם קתתר דשכרו לרכוב עליה אלא דוקא קתתר ושעתו ה"ל לשון וה תשתא לתרי תפי"ם לדקדק תיכא בוכת בתשכיר דתמור וה כמו שהוה תתר כלומר דלא נתתייב להעמיד לתתר בתקומו ויש לדקדק תיכא ג"כ בוכת בשכור דתמור וה דקתתר ר"ל דיכא תשובבד לך כל זתן שתרלו לתשכור ולשכור ולכן כי שכרו לתסתו תפתתת כי תתר תמור וה תכי תשכיר לך לתו לשוכת בשכרו לרכיבה כיון שהם יסתו ותיכך תו תין רתויה לרכיבה ודברים בתלו שם הויה לשא בתקרה תפתתת תה שתתר תמור וה היה לשוכת בשכור (וה"ק שהמשכיר התנה ולא בשכור רגיל הוה שהמשכיר תפרש לוכן בשכירות כתה תתיב כדי להרכות לו בשכרו) ותם"ם דלא כתב הרמב"ם בפי' דהשובבד לו בתמור בשכרו לרכיבה ות"ל תמור וה ונסתם כ"ת כתת ת"ת ל' הרמב"ם ל' הנתרת נקט וכנתרת קתתר הדין כתת התמור וכתב בשור דה"ם בשכרו לרכיבה ונסתם ו"ל רנס הרמב"ם ס"ל דל"ד תתה תלא ה"ם בשכרו לרכיבה ונסתם (ולא כ"ם תת"ת בפ"ה דשכירות הרמב"ם לא תילק בשכרו לרכיבה ונסתם בין תתר וה לא ו לא וכ"ם לפני וה) וכוה נת"יבו כל התתיבות הכ"ל ובדרישה בתרכתי וכתבתי וכובתי דשם נני בספרים דלא כתב בתתרת דרכה בר רכ הוה הכ"ל לרכוב עליה ותתה כו' ת"ת שתתה בפירושו דתי דתוכרתן אנו לומר דרכה בר רכ הוה לרכיבה תירי ע"ם ודוק : יד והה דתתרינן דכותן לו שכרו כו' קלי תכל תקום שנוכר בדיעים בלנו שתשלם לו שכר על תה שבטיעו לכתן וקתתר דטיעו דוקא שבקשה השוכר על תה שבטיעו תד כתן ותיעו כשיכול למכור שפורתו נס כתן בתתש ריעם וה"ם שתם הוליכו לתקום תכוכשתו היה לו ריעם יותר תכ"ם תקרי זה בנתה וכיון דתתה בכתתה שבטיעו צריך לשלם שכירתו דבר שנם לפי ערך וכן תפורש כשור ע"ם : טו ליתן לו שכירות של כל יום ויום לכאורה נרתה דצריך ליתן לו שכירות תשלם ולא כפושל בשל דניתה לית לכלכום תתרי' ולא לכלכום תרי' תיכו שכל לפי התשוי וכת"ם שלו' בשתר שהשכיר תמורו ע"ם דכתב דנותן לו כפושל בשל וכ"כ הרת"ם בשתשובה סוף כללו ל"ב ע"ם : טז שם לא היה רגיל להתגדל כו' כללא דהתי

שיא השוכר ספינה ופרקה בחצי הדרך או טבעה בחצי הדרך וכו' וסעיפים

א ספינה שהוסיף כה [ג] אחר מל' על משאה וטבעה חייב לשלם רמיה :

ב [ב] (רמב"ם פ"ה דשכירות ה"ג) השוכר את הספינה וטבעה בחצי הדרך אם אמר ליה ספינה זו אני משכיר לך ושכרה השוכר להוליך בה יין סתם אע"פ שנתן לו השכר יחזיר כל השכר שהרי זה אומר לו הבא לי הספינה עצמה ששכרתי ג (ג) שהקפרה גרולה יש בספינה זו [ד] ואני אביא יין בים ואוליך בה :

הגה [ה] (הג"מ פ"ה דשכירות) ומה שמצר [ו] לסוניא בספינה מן המים ולמשכיר ספינה מקרת בדמיו או בכלי מה שצריך לספינה צריך למשכיר כמו שנתבאר בס"ל סי"ט לענין שמור :

ג [ה] (רמב"ם שם) אמר לו ספינה סתם אני משכיר לך ושכר השוכר להוליך בה יין זה אע"פ שלא נתן לו מהשכ' כלום חייב ליתן כל השכר שהרי אומר לו הבא לי היין עצמו ואני אביא לך ספינה בים ואוליכנו אבל צריך לנכו' כדי הטורח של חצי הדרך [ז] (תלמידי רשב"ם) שאינו רומה המטפל בהולכת הספינה ליושב ובטל [ח] (ויש מומרים דאינו נותן לו אלא מ

מכירות ממני הדרך) [ט] (טור פ"ב מש"ם) :

ד אמר

דיוק דכל שמכיחן ה"ל למימר ולמתנו' כנון שרגיל להתנדל אין משכיר"ל ה"ל למימר כנון שאינו רגיל להתנדל כשכיח"ה דשמכיר דשוה בה לזניני שכירו מיד השוכר ועליו מוטל להתנו' דשמע"ס וידו על התחתונה

פסיר' רבעל הבהמה ואם היה רגיל להתגדל והשוכר מכי' קנין הנהר ולא המשכיר פסירא רשוכר ואם שניהם ירצו פסירא רבעל בהמה יג ומזונות הבהמה והשכירות בין אחד להם

וקריבי' מיבים דכר שהשוכר ידע ומשכיר לית ה"ל למימר דבשם ודלמי על התחתונה ה"ל למימר דבשם ודלמי על השוכר ה"ל למתנו' ואם לא התנה שפסיד' ועריך לשל' וכן הוה כנמרא דפ"המוכי' ככל מיבים דפוסקים וכ"ה דיד פוסל שבא לסוניא היא על התחתונה וכמ"ש הטור ומשכיר לקמן בפי' של"ד ע"ש וכן כל כיוצ"ב : יג ומזונות שהבהמה כו' פי' מזונות של יום שמכיר שתשכיר שהשמ' בחקוש שהוא פסידא דשמכיר בתה שלא התנה ככל' צריך המשכיר נ"כ לשלם להשוכר דמי המזונות של אותו היום וכ"ה בטור ע"ש :

שיא

ד [ח] אמר משלמני על חצי ע"ל סתם ע"ש כתב כתבו' דשיעור זה הוא נ"כ בחצי הדרך ומשו כתם דאם סוסיף ה' מ"ו משיעור משלם על הים כתב שם ומשו כתם דאם הוסיף ה' מ"ו משיעור משלם על היבשה כתב שם וכן נהוגין :

שמקפיד' גדולים בספינה כו' כן הוא ל' הרמב"ם בפ"ה דשכירות ומדלא כתב הרמב"ם בפ"ה דשכירות ומדלא כתב הרמב"ם בפ"ה דשכירות משמע דס"ל דאפי' בחצי הדרך אם אמר לו הבא לי הספינה עצמה ששכרתי ואוליך בה שהקפרה גרולה יש בספינה זו ואני אביא יין בים אין השוכר יכול לחזור ולומר לו הבא לי הספינה עצמה ששכרתי ואוליך בה יין בים שהקפרה גרולה יש בספינה זו ואני אביא יין בים ואוליך בה ומשו דבחצי הדרך אם אמר לו הבא לי הספינה עצמה ששכרתי ואוליך בה יין בים שהקפרה גרולה יש בספינה זו ואני אביא יין בים ואוליך בה אין השוכר יכול לחזור ולומר לו הבא לי הספינה עצמה ששכרתי ואוליך בה יין בים שהקפרה גרולה יש בספינה זו ואני אביא יין בים ואוליך בה ומשו דבחצי הדרך אם אמר לו הבא לי הספינה עצמה ששכרתי ואוליך בה יין בים שהקפרה גרולה יש בספינה זו ואני אביא יין בים ואוליך בה

כמשקלה וניפוקא לא אתמלה הקפידה כאן (ר"ל בספינ' וה יין סתם) מקום לנות ונאה ע"ל ובתב שם הת"ח שכן דעת הרמב' והרשב"ם והכיאה סכ' י"כפי' זה ל' הרמב"ם יותר כהריבות וכעת מאחר כתבונו סת"ח ז"ל והא דכתב סכ לי אחרת לאו למימרא דמשיקרא לא מצני לסמוך אחרת אלא דהתם כיון דליכא קפידה כמלתא אחרינא הוא דל

להפוסל פסידא כ"ש שכר טרחתו משא"כ כאן דאפשי' המשכיר בשל ספינה כל מה שיתנו לו ומיהו אית ליה כיון דהו' מוכן לקיים תנאו פ"ר : ו מיהו יכול להחזירו משום כיון שמוכן יכול לומר לבעל היין מוכן אני לך בלי נזק לכלי היין זה עמהו אין לך בלי כלום ונ"ל היין שתם וספינה זו דרך כשל ספינה להעביר משכירות לא שכר קבלו דשם יכול לבעל היין לומר הריני מוכן לקיים תנאי ליתן לך שכירתך כשתביר ייני והמכיסה שיא מיד ספינתך זו שבשה ויש לו מקום להקפיד כל"ל משא"כ כאן דאין שום אחד יכול לקיים תנאו מ"ה סולקין אחר המוזק : ז הרי אלו סולקין השכר ונ"ל להשכיר מחור שתם ותת בתלי הדרך דנריך להשתייר לו אע"ג לא מיהו משלם לו כלום דשאני שתם דאותו שעורה דשכר שתור לצורכה עדיין היא כשיין והרי זהו כמו שביא זה ייכו וזה לא שביא ספינתו ולכאורה נראה דבוה אפילו לא הוליכו עדיין אני דרך הו שהולי כו שפי תלי דרך פ"ם סולקין השכר כיון דאיכו מוציל סוקתו של אד מבטון ונריך ליתן לשכנדו השני כיון שהביאן בקיום שתנאי ואין אומ"ן עדיין קיימו משוין ביניהן לשלך השכר ס"ב נאחר לעבין שם הולי כו שהות הו שפי תלי דרך מיהו אינו מוכרע ועת"ם עוד בפרישה מוה : ח אבל אם זה מביא ייכו כו' אבל בספינה כו' אין זה קיי' בש"ספינה להביא אחרת נריך ליתן לו כל שכרו משום דאני בשל ספינה לעיכוב אין דאין בשל ספינה אני לקיים תנאו לומר לו שביא ספינה אחרת ואין בשל ספינה מביא אחרת ואין בשל היין מביא אחר דנריך לשלם לו כל שכירתו וכ"ב פשוט : יח כותן לו שכר כל הדרך אבל עכ"פ מבלם לו ובח"ם לפני זה ס"ב ז"ל מהיכו דומה המשפל בהולכת הספינה כו"ש וכ"ב כשור כאן יא ואם מצא השוכר מי שישכיר לו שכר כל הדרך משהא רש"ל שוכר ל' השור בשני שלים לו בשכירות והרשון כו' ר"ל כיון שניהן יתנו לבעל הספינה שכירות ונוסף על זה יתן לו הרשון תוספת על בשכר ספינתו היתירה וקנ"ל : יב ויש לבעל הספינה עליו תרעומת שהוא שנרם לשכור לו שהרי לא שכר אלא מהורע ובלאחר שנעשה לו ע' מבקניני ס"ל בשכר דשכירו ליותא בשכר כלל אינו יכול להוציאו עד שיכלה ואם בקדים לו שכר כו' אבל אם בא לשכור לאחר אפילו בשכר פחות מדבר שבקדים לו

ב (סור כסח הרמב"ם פ"ה דשכירות ה"ו) אם חזר אח' שהשכירו לזה והשכירו או סכרו ד לכותי (ו) או אנס שהפקיע שכירות הראשון הרי זה חייב להשכיר לו בית אחר כמותו וכן כל כיוצא בזה :

ג משכנו לשנים ירועים בכך וכך לכל שנה ושנה כל זמן שלא יפרנו וחזר ומכרו לאחר אין הלוקח יכול לקחתו מיד המלוה תוך השנה אבל אחר השנה יכול לקחתו :

ד השכיר לו ללינה אין פחות מיום אחר לשביתה אין פחות משני ימים ס לנשואין אין פחות מל' יום :

ה (ג' רמב"ם פ"י דשכירות ה"ו) (ז) המשכיר בית לחבירו סתם אינו יכול להוציאו ער שיודיעו ל' יום מקור' כרי לבקש מקום ולא יהא מושל בררך ולסוף הל' יצא ז בר"א ביסות החמה אבל ביסות הגשמים אינו יכול להוציאו מהחג וער הפסח :

ו (פס) קבע לו ל' יום לפני החג אם נשאר מהל' יום אפי' יום אחר אינו יכול להוציאו ער מוצאי הפסח מ והוא שיודיעו שלשים יום מקודם בר"א בעיירות ס אבל בכרכים אחר ביסות החמה ואחר ביסות הגשמי צריך לחודיעו י"ב חדש מקודם וחנות בין בכרכי בין בעיירות צריך להודיעו י"ב חדש מקודם יור (ובחנות אל בחתויתן ובכתין נריך לסודיעו ג' שנים מקודם)

(סור ס"ח וס"י בפס ר"י) :

ז כשם שהמשכיר חייב להודיעו יש כך השוכר חייב להודיעו מקודם יצ ל' יום בעיירות (או) מקודם י"ב חדש בכרכי כרי שיבקש שכן ושא שיא ביתו פנוי ואם לא הודיעו אינו יכול לצאת אלא יתן השכר :

כנס (כ"י) אין יתמיד לו מאר כמקומו ואם רוצה להמתיד מדם סמיכו הנון מן המשכיר נריך לקבלו ע"ל סי' ס"ו :

ח (רמב"ם פס ה"ם) (ח) אם שכרו לזמן קצוב כיון שכל' הזמן יב יכול להוציאו מיר אפילו כלה הזמן באמצע ימות הגשמים :

ט (ס) מה שאמרנו שאין המשכיר יכול להוציאו ולא השוכר יכול לצאת ער שיודיענו מקודם אם הוקרו הבתי יש למשכיר להוסיף עליו ולומר לשוכ' או שכור בשוויה או תצא וכן אם הוזלו הבתים יש לשוכר לפחות השכר ולום' למשכיר או שכור לי כשער של עכשיו או הרי ביתך לפניך יד ראתנו הכי קורם הומן אף על פי שעבר זמן הודעה אבל אם עמרו בסתם מסתמא רעתם היה על השכר הראשון :

(כ"י מם"ב בפס סר"ן) :

כנס

קרקעות סעלייה למעה דכל שלא סניע כירידה תוך ל' שפסיק רגל סתם תון עדיין יכול לדור בביתו ע"י סדפק אין יכול לכפות לנכל סעלייה לנתת לפני לבית מסוב מוס עד שיתקן דירת ביתו דמני למימר לא כעינא למשרש בי"ש' וכניסס ומה לי סניס סים לכל ל' שלא כו ומה לי זה שכר וסא נ"כ שכירות ליותא מתכר קוס :

ד לכותי או לגוי כו' מיים להמתיד לו מאר כפרישה כתבתי דדווקא לכותי ואגס שמוליתין להסוכר כשקיפין קוס דסני להמשכיר כשסוכר לו בית אחר לדור כו מסא"כ כשסכרו או מכרו לישראל אחר וכמ"ס סמו"סמכ' לפני זה כס"ס : ס לכשוהין מין פחות מל' יום אין כן הוא בניים' סכנוס כברמב"ס וכמו' לאפוקי מהפפרישה סנזכרין בסור כוס ז' ימים ופס"ר : ו המשכיר בית לשכירו סתם אינו יכול להוציאו כו' נרמה דהאי סתם לאו מיד כלא קאמר דא"כ אפי' יום א' מאחר סתם לא יוכל להוציאו כלל אלא ר"ל דסתם אינו יכול להוציאו כשיאחר סתם משכיר סתין דעתו כיום של יות' דקרק בסוק כשלים עומדת ורגיל לום מת"ם מור"ס בסנ"ס ר"ס ר"ב דסלות' ידור שלוני בנית וס ולא קלה לו זמן אפי' סעם ג' כמשמע מסתם דס"ס כשכירות יד משוכר על סתתונם וגמ"ס בפס תשובת ברמ"ם אלא ר"ל שמשכיר לו ול"ל סתם תתן לי בעד שכירות ביתי כל שדם כך וכך דלא משוכר סות' ע"ז דיקק שכירתו כל שדם ולא יגיענו מ"ם נריך להודיעו ל' יום מקודם וכ"כ סמ"ם בכיאור דכרי הרמב"ם אלמא פס כס"ו דשכירו' ס"ם ודוקא כשתם חשב"כ כשסו לומן ידוע יכול להוציאו אף כו כיום כלא קודם רמב"ם פס : ו כל"ל בימות השמש כו' ברלה לסוציאו כימות הגשמים מו אין מומרי' שיכיפו לדור כו עוד ל' יום אלא ג"ל שנריך שיכיפו לדור כו עד הפסח וימות הגשמי' מתחילין מן השוכות ואין יכול להוציאו מאיכ"ל סודיעו ל' יום קודם סח השוכות ניכה שכשודעו ל' יום קודם סתחלת ימי הגשמי' ולאי שני וא"ו חסיק וכתם שאם לא סודיעו ל' יום קודם סתחלת סח השוכות אפי' אינו אסר אלא יום א' הוי דינו כאלו לא סודיעו קודם לכן כלל ונריך להכיפו לדור בביתו עד הפסח ובשעת דבימי הגשמים קשה על שדם לשכור לאחר כי אם בית ודרך בני אדם לשכור דירה א' לכל ימי הגשמים ומ"ס אין דירה מצוי לשכור בחצי ימי הגשמים : ק והוא שיודיעו שלושים יום מקודם שפ"ר שם כתבתי דכ"ל בשעת כיון דלא סודיעו שלושים יום שלימי' קודם שנת ס"ל כאלו לא סודיעו כלל ומ"ס נריך להודיעו שדשה שלושים יום קודם זמן יציאתו בחצי ימות השמש ומ"ם כדרים' מוב יותר : ט מכל שכרכים כו' דשכרכי כניסי' שכיחי' כני אדם יותר ונר לשם שמקום וקשה למצא דירה לשת שירצו : יוד ונשנות כו' בשעת שהשנוני יושבי שנות דרכם לשקיע לשקועי' מזן זמן רב וכשיכואו לשלש כחים על שתת השנות לשלש לו ובשיגיע מושם לדור שמקום שאר לא יבאי אנשי שמלאכו ומ"ם נותנין לו זמן י"ב קדם ובתוך זה הומן ינשה סוכו שסשיק לשבר ומה שימכו' כשקשה מכאן ולשבא יודיע לשקועי' שיכואו לשלש לו לשאר זמן זה שמקום פלוני ואי לא יעשה כן ליכו לשפסד' שנשפי' ובשנות נשתומין ושל נכנסין שתקיפין לזמן נרוך יותר נותנין לו זמן לנשיות שקשות נ' שניס שקודם : יה כך שסוכר חייב לסודיעו כו' כל' שסיק וכת' דשתכרי שיושב שתנות אינו יכול לנתת שא"כ יודיעו לשבל שתנות י"ב חודש שקדי שבשל שתנות יכקש לו שכרי שאר שיכור שמנו שנותי דלותו שנוני לא יגיע שתנות שניס יותר כמה שיגיע תעילה שקשותיו וזמן לוש הוא י"ב חודש וכל' : יכ ס"נ שלושים יום בעיירות או שוקדם כו' וכן הוא שם כרמב"ם : יג יכול להוציאו מיד וס"ס דשוכר יגיע מיד כלי הודעת להמשכיר ושעשה דברי ידעו שיכלה זמנו ול' לדבר זה שם זה או שם שאריס בשופן שידעו מקרי דירתו שחוק הומן ושלשה : יד דאתנו שכי חודש זמנו כו' פי שסכת"ס יאמר להשוכר שכשן ושלשה שם שרגש לו שכר ולכך לשדם כפי שם שנתיקרו שכניים ושם לא תרגש ליתן לו כך כלא מיד ואין נריך לו זמן ל' יום וו"ם שת"פי שעברו זמן שהודעה פי' שעברו של' יום שריכין להודיע' שהמשכיר להשוכר ס"לא יכול וס לומר לו לא מיד או תן שכירו' כפי שער ס"יוקר שהוא לע"ם שכיר ור כו אין יכול להוציאו מידו כפי ס"יוקר דלמפרש וו"ם שכל שם שעמדו בשתם כו' :

סו וכן אם שכרו לומן קצוב כו' גם כאשר כתב כאן דין זה מיד לאחר זה בסי' ר"ס ואנכ אינשפא לא רצוכו מור"ם ז"ל :

עז יכול להוציא משכיר מביתו כו' נראה דאיכא למיקם כשכיר דר כו' יום לכל כתוך ל' שנראים כשכירות בקנות מ"ל יום ה"ל כשכירו לומן דכתב כאשר אחר זה מיד דאינו יכול להוציא כתוך זמנו :

יז עד שתמצא מקום כלומר שאחתיך לך ל' יום כימות השנה או עד שיבא משפט כימות המשיח עד שתמצא ותשתדל לך בומן קצר מקום אחר מושלך כדרך שכלאיכו עושים שתקבע לך דירה : יח כתך שכית לבנו לישא בו אשה כו' בשור כתב כזה ז"ל או שכתך כיתו לבנו ונראין לכי הכן אח שכית לדור בו ואפשר כיון דומה שכית מקום מושלך כדרך שכלאיכו : יט או מקודש וכ' אפילו אי נכנסים כשם לשלש ס' ו' קנית ומן מה שייך לשלש לא בסוכ' בשד כל שכנס אלא שהמשפט כך הוא ומזה תשובת הרמ"ם שכתב כאן :

כא סי' ג' ס"ק : כא סדין אם שכרו לומן ז' כשור שכתבו שכר שכרו כל שכודרי' ולא יכנס לשכירה וכיון לו להודיעו מיכו רוצה לדור בכיתך כ"ת מדם וכיון שלא הודיעו שמך אחר עליו כיון שכית כאחכנ כעיר שכתבי' לשכם ושתייכ כשכירות שנה ז' שכ"ל : כב אם ס"ם שלא הודיעו שכירו מקודם שאפשר ש"ל למידת מפלתו שכשיתייכ בדין לא יהיה ניתח לשכנגדו לשמוע מליו כאריה ארכה ושד כאן נ"ב שלא שמעו שלא עד שיבא משפט ושכות לאחר : כג שתשכיר לשוכר כשור כתב ס"ו ז"ל וכתב הרשב"ם ז"ל כמד"א כשאחד בר"ם ואם ל"ל שנה זו ז"ל שנה שכאן שתשכיר לשוכר כשור שכתב הרשב"ם ז"ל שנה שכאן שתשכיר לשוכר כשור שכתב ס"ו ז"ל וכתב הרשב"ם ז"ל כמד"א כשאחד בר"ם ואם ל"ל שנה זו

של המשכיר כו (סו) שהקרקע בחזקת בעליה ° (ע"ל סי' ר') כנס ° (תשו' רשב"א סי' תרמ"ה) אבל מי שכר' מלמד לבנו וא"ל לבשלם לו מקדם שכיכור : טז ° (סור סס"ו כשם רמב"ם שם) ב"ה שאמר לזמן השכרתיך והשוכר אומר לא שכרתי אלא שתה או לזמן ארוך כח על השוכר להביא ראיה ואם לא הביא (סז) בעל הבית נשבע היסת (יז) ומוציאו מן הבית : כנס ° (סמ"ע שם) וכן בכל פשק שבשטל כין שכר שכירו ובין שכירו אם לא שהלכה שכי פוקה דהו נאמן כמיגו דלקמתי ° (רשב"א) וע"ל סימן שט"ו סעיף ג' וכסימן שי"ו : יז ° (סמ"ע שם וב"ח בהגהה) המשכיר לחבירו לזמן ורוצה לסתרו בתוך הזמן חייב להעסיר לו בית אחר או ישכיר לו כמותו ואם מעצמו נפל אם א"ל בית זה אני משכיר לך ל' אינו חייב לבנותו (ומפלגו בכלו המשכיר יכול לומר שלא ירור בו) ° (רמב"ם פ"ם מה' ר"ו) לא אלא מחשב על שנשתמש בו ומחזיר לו שאר השכירות (ומפלגו שכור לומר שכנגו חשבי אין מוחזקין לו) ° (כ"י ליתא רשב"א שם) ויש מי שאומר דרוקא כשנפל כולו לב אבל אם הוא קיים אלא שהוא בשוכן לדור בו חייב המשכיר לתקנו אם בידו שכירות מוקדם ° (סור סי"ו כשם רמב"ם) (יח) ואם א"ל בית אחר סתם ונפל חייב לבנותו או יתן לו בית אחר ° (רמב"ם שם) ואם היה קטן מהבית שנפל אין השוכר יכול לעכב עליו והוא שיהיה קרוי בית שלא השכיר אלא בית סתם (שגם כל זה נאמר בפל רמב"ם שכיון יכול לבנותו (יט) וליתן לו בית קטן כזה) ° (כ"י ס"ם מפשל כשם סריסב"ם) אבל אם א"ל בית כזה אני משכיר לך חייב להעמיד לו בית כמדת ארכו ומדת רחבו של בית זה שהראהו ואינו יכול לומר לא היה עניין דברי אלא שיהיה קרוב לנהר או לשוק או למרחץ כזה לג אלא חייב להעמיד לו בית כמדתו וכצורתו (שם"ע שמינו כלה בבניינו ובקישוטו) ° (כ"י שם) לפיכך אם היה קטן לא יעשנו גדול גדול לא יעשנו קטן א' לא יעשנו שנים ב' לא יעשנו אחר ולא יפחו מהחלונות שהיו בו ולא יוסיף עליהם אלא מדעת שניהם : הגה

מו ל' מחרון וקרקע בחזקת בעליו עומדת שם' לא כח לשלול כשכירות עד סוף שחדם שכר דרכו צריך ליתן משכירו' פ"ל וכתב רש"י דהשתם הוא משו' שמפקפק לא שכירו אחר כדו כול' שלא מתחלת שחדם נולד ושמיד שקרקע על חזקתו ונמלא שדר בשל שכירו ונרי לשלות לו שכר פ"ל וסייעו דוק' בחקרקע מלכל מחשלטלי כל סיכה דמפקפק לן מי תפיס ל' רחמון מו שחרון מי שחפש לא מפקיכן מיניה (וע"ל סי' ר' ס"ו כאומר כור כל' שחפ כשלש) וסייעו דוקא במילחא דלא שכיחא כשלש • וב"כ שטור ושחשכר לעיל סי' שי"ח כשם ע"ם ובשנה"מ כשי"ח שם ע"ו : כו שחקרקע בחזקת בעליה עומדת אפי' שם כתבתי שחשם לא כת' כאן שכל תוחי' כן' ולפי' כפי' ר"י כאומת שדה בשכל הקפשר כן יתיר אפי מוכר פליני שנאוני"ם דם ל' לעולם אין לו אלא כדין שכר ויתיר פ"ם : כח לא שכרתי אלא שתה סי' והוי לך להודיעני ל' יום קודם בימי הקי' כל' שם ס' : כט על השוכר להניח רחיים דהקרקע בחזקת בעליה עומדת : ל' ליכו חיים לבנותו ל' שטור ובתב רשב"ם דאם יש בשליו שכלו ליך לו כדי שכור אפר יקח לו יכשור ומ"ח ברמ"ם ול' בתב דחיכו ל' שכר דרך כו' ושמעו דברמ"ם הוא דדוקא נכי כחשכיר לו חמור ומ"ל חמור זה ותת הוא דחמרינן כן כחש"ר פי"ם' חשוש דכשחור שחת אין לו חיקון להסיחו שלא לחכרו ם"ם כשחור חמור וה חשובה לו חשלח ל' חשכירו ל'

לד כשרוצה בבית כו' פרים סעיף זה כתבתיו דדין נפל הוא דמשכר לו מה שנשתתפו כו' וה"ה כ"ש מי שמשכיר מור"ם וכתב ז"ל כשרוצה כל בעיר סוי מכת מדינה ומשכנה לו מה שמכירתו ויש לפרש כדפרישנא דמשכנה מיירי כשכר לאכירו בית וכשנפל יתבאר בסמוך בסעיף זה דצריך להעמיד לו בית אחר וקאמר דמ"מ בכשרוצה בבית בשכשמכיר לו וה"ו כתב דכשרוצה כל בעיר ס"ל להעמיד לו אחר דמ"ל מכת מדינה כו' אלא דמ"ל ס"ל למור"ש

כנ"ס ° (מרדכי פ' הכותבין) לה כשרוצה בבית דינו כשנפל כשרוצה בעיר סוי מכת מדינה ומשכנה לו מן שכירתו אם אלא דר כן בין הקדים לו שכרו או לא ° (תשו' מיי' סי' תשפ"ט כשם תרמ"ם) במשכיר בית לאכירו וזהו נפל מדעתא דלכנותו הוא מוניר ליה : ° (כ"י ס"פ הכותב) :

כ מין צריך לכנות לו כו' עיין בתשו' רמ"ם סי' פ"ו וכתשו' רשד"ם סי' רמ"ח : וכ"פ ורוקח בכ"ג בשפרשם כו' עיין בתשו' ר"ן ס"ק ו' סייס סי' ל"ח

יח ° (רשב"ם שם ד"ה) לו המשכיר עלייה שתהיה חייב להעמיד לו עלייה אמר לו עלייה זו שע"ג בית זה אני משכיר לך הרי שעבר בית לעלייה לפיכך לו אם נפחתו העלייה בארבע טפחים או יותר חייב המשכיר לתקן ואם לא תקן הרי השוכר לו יורד ודר בבית עם ב"ה לה ויוצא דרך פתח הבית לו ער שיתקן לו את העלייה אבל אם נפל הבית והעלייה (כ) א"צ לבנות לו אחר כיון שא"ל בית זה :

סג"ס ° (סור סי"ם) מ מכל מה נפל בעלייה צריך לבנותו כל זמן שהבית קיים :

יט ° (רשב"ם שם) מא היו שתי עליות זו על גב זו ונפחתה העליונה דר בתחתונה נפחתה התחתונה הרי זה ספק אם ירוד בעליונה או בבית לפיכך לא ירוד מב ואם דר אין מוציאין אותו משם :

כ ° (שם) מג מעשה באחר שאמר לחבירו מד דלית זו שע"ג אפרסק הזה אני משכיר לך ונעקר אילן הפרסק ממקומו ובא מעשה לפני חכמים ואמרו לו מה חייב אתה להעמיד הפרסק כ"ז שהרלית קיימת וכן כל כיוצא בזה :

סנס ° (סור סי"ם כשם תרמ"ם) (כא) ודוק"כ"ג שפרס"ם עדיין כשולם רק שנשתקר ממקומו מה אבל מיבקנן לה מחויב להעמיד לו אחר וכן אם נפל בבית שתחת עלייה וה"ל עלייה שפל בה בית זו מין צריך להעמיד בית אחר : ° (שם כשם תרמ"ם) :

שיג המשכיר בית לחבירו בבירה גדולה באיזה מקום רשאי להשתמש ובורר סעיפים :

א °(ג"ר רמב"ם רפ"ו דשכירות) מ המשכיר בית לחבירו בבירה גדולה משתמש בזיזיה וסכותלי' ער ד' אמות ובתרבץ של חצר ובחבה שאחורי הבתים מקום שנהגו להשתמש בעובי הכותלים ובכל אלו הדברים הולכים אחר המנהג המדינה והשמות הידועים להם :

ב °(שם דין ח) נ המשכיר חצירו שהם לא השכיר הרפת שבה :

ג °(שם ד"ה) נא הזבל שבחצר הרי הוא של שוכר לפיכך הוא מיטפל בו להוציאו ואם

ג' : לו ירוד ודר בבית ולא ידור למעלה ובתחתים מותו כלי לבד שיפסר לו ידור למטה דמין לדש דר למנעין בשכי מקומות ונפ דקדק לומר ודר בבית הוא מה שכ"כ הטור להלכה כן כ"ש צריך לנתת מכיתו וידור בו הסוכר לעוד עד שיתקן לו עלייתו והוא פיכך כנמרא ופ"ר י לח וכנגם ויונה כו' פ' ולא מקריבן שיעלה בכניסתו ע"ג סולם לעלייתו כבמרסוכה ומשם ירד למטה בבית : לט עד שיתקן לו העלי"ם כמו שכתב בשם תרמ"ם דמין המשכיר שייב ליפול כוח ולבוניה עליו סולמו' אלא יתן להסוכר דיר ם למטה בביתו ואם גר להסוכר המקום יקנכנו לפנותו מבל הטור קולק עליו ע"ם : מ מבל אם נפל בעלייה כו' פ' ואפילו כולו ולא כב"י : דפסק כרמ"ם בכיאו הטור דס"ל דאף ל"ל המשכיר לבנותו אלא אם יפסק קרקעות בעלייה שהוא תקרת בבית שפליו לתקנו ע"ם מא היה שם שתי עליות זו ע"ג זו פ' ול"ל המשכיר עלייה זו שע"ג בית זה מבי משכיר לך בבית שה"ל ע"ג בית זה לא מבי למימר אם נפלה אולא אלא בבית שהוא דבי ירד לדור בעלייה תחתונה ולא למטה בבית דעלייה ג"כ בכלל בית הוא ומשם מבל אם משכיר לו בתחתונה ונפלה מבשיא בנמרא מי אמרינן דר עלייה קיבל עליו לפלות ולדור בה ולא מבי' או דלמא אם עליים עד הוא : מב ואם דר בו אין מוניאין אותו משם מפני דכ"ק מיד מפקיעין לדור למטה אין מוניאין אותו מבבית ופ"ר : מג דלית זו שע"ג אפרסק פ' דלית נמן במודלה ע"ג אילן של אפרסק : מד מיב אתה להעמיד לו אפרסק אשם כיון שם"ל שע"ג פרסק זה שיבבד אפרסק לנמן במודלה ע"ג דומה לבית המושבד' לבעלייה שע"ג בשם"ל עלייה זו שע"ג בית זה וכ"ל : מה מבל מי נקנץ אין שייב להעמיד לו אלא אשם דכיון דש"ל שע"ג פרסק זה וחרי מודה דאין שם אפרסק עליו כיון דנקנץ ואין רצוי הוא לחזור ולנוטעו' ואפילו מור"ם ז"ל וכתב דכן בעלייה אם ש"ל שע"ג בית זה כו' ונפל בבית ובעלייה קיימת כגון שתומדת ע"ג קונדסין ש"ל להעמיד לו בית אחר וכ"כ בטור בשם תרמ"ם דדומה מותו יחד ופ"ר ודרי"ם מ"ם בכיאור פלוגתת הטור שם תרמ"ם ודלא כב"י ודו"ק :

שיג א המשכיר בית לחבירו בבירה גדולה כו' כן הוא ל' הנמרא ופירש"י בירה הוא בית מרוך ומלוק בתוכה לדרכה מדרים וקיטוניות ובסוביי בכותלי דרפסק כגון אם המשכיר לו בעלייה בבבית אם ש"ל מרכה מנחוק עד ד' אם אלא בגגג ביתו וכזיזין מ'וגמין מבותלים ובסובי בכותלי דרפסק כגון אם המשכיר לו בעלייה בבבית אם ש"ל וכ"כ הב"י שהאי שיעם בשובי בכותלי מיירי בשכשכר בעלייה ובסוף לבאר על מה שאמרו בנמרא במקום שנהגו לשתם בשלו דשייו שמין מן המקדיין מלבשתתם אם נם זה בשוכר שתתם אם ול"ד בכותלי בירה שהוא לפני פתחי הסדרים אלא אף בכותלי נן שדהו (והוא תרבץ לפדבי הבוכר בנמרא וברמב"ם ובדברי המחבר) יכול להשתתם וברבבה שמחוקי בבתים כיון שביתו פתוח נמי אם אם ש"ל ונם רש"י כתב בכותלי ניבתו מיין אם ומשתם מפירושים אלא בתירו שיעם בגינה שלפניו כ"א בכותליו : (אבל ברבבה לא הוכיר בותלי ומשתם דשכירה ליה דנם ברבבה שלפה מותר לשתם) וא"ת אם כן למה שתתו הפוסקים ולא כ"כ וכפרישה כתבתי לייתב דברי הטור שהוא שתם לשתם אם שכשכיר לו בית בשכר דאין לו בשכר כי אם דריסת הרגל ולא שיעם בגוף הבגר ומה שכתב בטור אחר דין זה וכל שכן אין לו שיעם בגינה שלפניו שהוא מוכנה ומיוחד לפי מהבגר אבל דברי הרמב"ם והמחבר ג"ל לייתב כוה שכן לא כתבו כאן דין זה שבשכשכיר לו בית בשכירו אין לו בשכר כי אם דריסת הרגל ובראה דהרמב"ם שכירה ליה דהנמרא שיעם כאויר בשכר כמו ברבבה וכ"ל ואפשר שכן הוא דעת הטור אלא שלא כתב כותל בגינה ודו"ק : כ כזבל שבחצר הרי הוא של שוכר לפיכך הוא מיטפל בו להוציאו

להוניאו כ"כ בגם בן הרמב"ם ותרתי קאמר הכאי

שיג ג לפי שיש שכורים ניר מחריש ... וכן נראה לפרש דמתני' דמתוספות ד"ה רק ד"ה סוף ד"ה וז"ל ופ"ה שלפי הסוגי' בגי הוזל של נעה"כ של שוכר ... מוקי לה בש"ס בתורי דאתא מעלמא ונתנה לשוכר וכו' יומי ד"ה ומשתלם הא השוכר משתלם נתנה ופ"ה נתנה לשוכר ואין רוצה המשכיר בזול תורי דאתי מעלמא וי"ל גנב משכיר בית עתו לאומנו מנה ומיקרי עומד נגד פרסו כ"ל וכ"ה בפנורי ג' ומשמע ג' מדברי הרמ"ה ופ"ה ומהקנה וכ"כ הסמ"ג ופ"ה פוסקי' לפ מפתח דמיירי שגנב משכיר עיתו לאומנו מנה ונראה ראיה מיקרי מנה מהמחרת לדעת המשכיר בין שהוא תשוב ומוסיף מנה ורוח ועיין פ"ת סי' רי"ב ס"ק ד' ומ"ש על המחבר שפת' שם כתב"ה בדעת הר"ן וכן משמע ברמב"ם פ"ב ופ"ו מה' ס"ג ומשמע ס"ק ג' שהוא פשוט לרי"ף ז' שהוא פשוט לרוב' מהרי"ק שורש קי"ח ומשמע לכאורה דאפי' אם כיון מאנה לא קיים לפוקמי מורג לעצמו ש"ס זה ולפ"ז לכאורה י"ל דיש לחלק דבדרי מהמחר ג' דלא מדברי פרסו ל"ן ס"ג פשוט וכן נראה מדברי ב"י ס"ג ומ"ש לעניין דינא נראה עיקר כמ"ש ומכל זכותו שפתי כה"ג שם וכ"כ הש"ע בסי' שכ"ה ס"ב וכן נראה מדברי הרמ"ה ופ"ה ומשמע ס"ק ג' שהוא פשוט לרוב' מהרי"ק שורש קי"ח

ב כמו במכירת קרקע כס"ר ס"ג נתבע דאין חוכחה לקרקעות ויליף לה מדכתיב לן קנה מיד ממיתך לא תוכו דאין חוכחה מלא כדכר שנמכר כמטלטלין כביכול מיד : (בנ"ס וכתב המרדכי פ' השואר בקידושין דף תרס"ב בשם רבינו ס' על מסה מסת שמכירה בית מרחוק לדור בו משפט עד שנים ושנה מלגו קודם פורים לביתו במדת משפט לן מקח דכר שאר ועתה אור כי קודם פסח ופסק ביכול לשוור בו כל תוקף לא מכני מלא שאר נמר משפט מרחוי לסחוץ מיד ע"ל ושם קנה כה מדברים ומשלה לא מכני משלה עד ס"חזיר ויקנם בא' תקבניי' כ"כ ריב"ם סימן תק"י. וע"ל סי' קפ"ט משם ר"י בשוע"כמ"ם בשם ס"ג. עכ"ם)

ג כך מתנה בשכירות פ' ו"ל קנין בפני עצמו פ"ו מלא בממזיק קנוף בשכירות צריך לקיי"ם בשני וכמ"ם בשו"ת והמשכיר בם"ם זה נרחוק בשכר כשר כרכו' ופ"ר מ"ם עוד משה : ד וכל שאין לו למכור כו' בכלל זה בוף מכירת שיכור ופרס ושומר ונם קנין לכל מר כדאית ל"י וכמכור בשור וכדברי המשכר בסימן רל"ם פיד נתבארו בם שאר קרטיי' חדיני דמכיר' פ"ם :

ד מלא"כ יש לו פירות כלל כו' כפרישה כתבתי דכרי מהרי"ק ופירושו הכלל דבש' בנכסי משתו אז מי שנתן לאחר קנוף מהיום והפירות לאחר מיתה ושייר פירות לעצמו וכיוצא בזה כשיבא ל'מהן למכור אז להשכיר הפירות לאחרים ופירשן דכר מלא כה לשום וה"י להקנותן לאחר מלא כשיאחר לו קנה קרקע זו לפירותיה וכמ"ם בשו"ת והמחבר בסימן ר"ט וכוה קאמר דאין לו רשות להקנות לאחר הקרקע כדי להנות הפירות בתורת מכירה כ"ם כתוב שכירו כי יש מלו' בין דם לדת כמ"ם הרמב"ם וכתבו בשור והמחבר לפיל בסימן רי"ב ז"ל ומה בפר"ם בין קונה שדה זו לפירותיו בין בשוכר שדה זו לפירות מכירו יכול להוסיף ולוורשה כל זמן שירצה להוכירה והשוכר אינו כן פ"ם וקאמר דהכלל אף פיש בידן בשדה בלבד אותו לפירותיה מ"ם אין יכולין להכניס לאחר בזכותן זם כי להם בחמינו בשל הקרקע ולא לאחר ואף דכאחר כתב השור והמחבר בסחוך דהשוכר יכול להשכיר הקרקע אף כתבתי שם ונם כשי"ה בפרישה דהיינו דוקא בשכירות בית דכאחר נותן הקרקע בידו ע"פ שטר ועדים בן צריך להזהיר לו בהשולם הסא"כ בשדה דיכול לוורשה יותר מפיתור אז תמיד בלא הוכירה אז לזרוע קטנית בחוקם שהיה לו לזרוע חיטים ובינו"כו דברי המכתיבין את הקרקע שוכה ולא יוודע לבעל הקרקע ואף על פי שנתבאר בסי' רי"ב דהקונה קרקע לפירותיה יכול לשוור ולהקנותה לאחר אפשר דהשוכ' אותה בפ' לפירותיה בתיאם דיעשה בהן מה שירצה מ"ם יש לו זכות שפי חשלו בכ"ל נם ר"ל דנם שם בשי' ר"י ב לא כתב שלא דיכול לשוור ולהקנותה ולא קאמר דיכול למוכרה ויכול להיות בכוונתו בא"ם להקנותה לאחר בתורת שכירות ולא בתורת מכירה קאמר וק"ל ועפ"ר :

ו יש לב המשכיר כו' וכו מהכלל שנתבאר בסי' ס"ב דכל ספיקות הנופלי' בין השוכר והמשכיר בשדה הקרקע לחריצן בספוקת המשכיר ויטול : ז מיכו צריך קנין פי' קנין מדם אלא כשלקח הבאר לביתו ע"ם תנאם נתקיימו הדברים שהתנו ביניהן - וע"ל ריב"ם סימן תע"ו כל מה שהדם נודר בשכירות הפי' בם ע"ם ובלא קנין צריך לקיים כל ומן שהשכיר עשה מלאכתו עכ"ל וכ"כ בשיל ר"ם קפ"ב בשני שלים ופ"ל ר"ם שם ד' חוה :

שיך ו ורצה השוכר להשכיר כו' משכיר פרמב"ם לאד דין זה מדין ספיקה הנוסלי' כין השוכר והמשכיר בשדה הקרקע שחרינן בשדה והשוכר והמחב' כם"ם סי' ו שהם שכר שפיכה לילך כה עם שפורתו למקום שלוכי ובתני דרך מוכר שפורתו דיכול להמיד אחר במקומו מחותו מקום ובלא עד מקום שפכרו לילך שמו שם ואף על נב דשם אחרו דים להשפן עליו תרשומות היינו מקום דשפון דר שם השוכר כשפיכה יחד ויכול לומר דעתי היה נוחה כך יותר מבוה משם כמשכיר ביתו דאיירי דהמשכיר אינו דר שם השוכר כביתו וים בו מקום אל תתנע טוב משלו ולא אחרו דאין השוכר רשאי להשכיר כ"ו נמטלטלים שמא יבריחם שומה השני ויתנדם ונם בשדה מקום שמא יבריחם בסימן רי"ב ולעיל בסמוך סי' שם ו משם"ב כמשכיר ביתו דיכול להרחות לו כל פרטי עניני ביתו ויתנה שמו שיהיו כן בשלימותו כל זה נתבאר בפרישה שם הרמב"ם ושם"ם ע"ם : ח

ט ל"ל המשכיר למה תשריים כו' ג כתב הרמב"ם שם וכתב נם כן בשטם מקום אל תתנע טוב משלו שם ע"ר : י

יא יכול המשכירו להשכירו לאחרים אם בתרדני מפרש דאם כבר קיבל המשכיר שמות דאין צריך להזהיר להשוכר שמות : יב אף אם השוכר אומר אם כן יפנה הבית בלי דיורין אין צריך לשמוע לו פ"ן שם אבל אם פרעו לו שמות המשכיר מחוכה להשוכר מדמי שכירתו מה שמקבל מאחרים אף אם אחר השוכר אבי אחרים ונם אין השוכר יכול לפנות בלא שמוע לו מ"ם ע"ל מדרכה הרי בילם השוכר דשתו אלא יתן לו כל השכירות אלא אם לא ידורו בו אחרי והכי דרו בו ואף כונף שמנו וק"ל : יג יכול למכור כאו לאחר כו' ע"ש לפי מ"ם שטר והמחבר בסמוך ס"ם בשנים שהשכרו בית יפד בשותפות דאין הם יכול להוסיף אחר במקומו כו"ם נכנה"נ ואף על פי שהפשיעה הכל ע"ל נמרא פרוסה פי' דשרשות כיון לשמוד אחר במקומו ואין לבעל הפשיעה עליו אלא תרשומות יש לומר דשאני אחם דדרך הפשיעה בכך ע"ינא זה ולהכניס אחר במקומו כשהשכר פשורתו ומתקלת השכירות אם שכר יתן לו כל השכירות אלא אם לא ידורו בו אחרי והכי הדעת ונריכן לאלף ולומר שכל

שטז המשכיר בית לחבירו לזמן קצוב ורצה השוכר להשכירו לאחרים ובו ג' סעיפים :

א (סור"ם בשם הרמב"ם וע"ל סימן שם ס"ג) (ע) המשכיר בית לחבירו לזמן קצוב ורצה השוכר להשכיר הבית לאחר משכיר עד סוף זמנו (ב) והוא שלא יהיו מנין בני בית האחר יותר מבני ביתו ג (ג) ואם אמר לו המשכיר למה תשרה ותשכיר ביתי לאחרים אם לא תרצה לעמוד בו צא והניחהו והריני פוטר אותך משכירתו שוסעין לו :

הגה וע"ל סימן ס"ב ס"ו ואם רוצה לנחת מן הבית ולסניחו כך בלא דיורין ורוצה לשכיר לאחרים) יכול המשכיר להשכירו לאחרים דביתא מיתבא ומיתיב ושייב יוכת שכר (מרדכי פרק מרז' שכתים) מי שכתן ביתו לאחר או להשכירו ושייר כח לעצמו שכשירצה יכול לדור שם אחרון אז להשכיר בכית ד יכול למכור כאו לאחר ולכך בלא יפא לבני ביתו מרובין (תשו' רשב"א סי' אלף קמ"ה ופסקי פ' פורה י') ויש מחלוקים בין אם שייר לעצמו אלא מעוים כנון דיוכל לסלקו אינו יכול למכרו אז להשכיר ולאחר אבל אם שייר לעצמו אלא שהיו מעוים כנון דיוכל לסלקו אינו יכול למכרו אז להשכיר ולאחר (ריב"ם סי' רכ"ו) (ד) מי שכתן לאחר דירה

שטז המשכיר בית לחבירו לזמן קצוב ורצה השוכר להשכירו לאחרים ובו ג' סעיפים :

א (סור"ם בשם הרמב"ם וע"ל סימן שם ס"ג) (ע) המשכיר בית לחבירו לזמן קצוב ורצה השוכר להשכיר הבית לאחר משכיר עד סוף זמנו (ב) והוא שלא יהיו מנין בני בית האחר יותר מבני ביתו ג (ג) ואם אמר לו המשכיר למה תשרה ותשכיר ביתי לאחרים אם לא תרצה לעמוד בו צא והניחהו והריני פוטר אותך משכירתו שוסעין לו :

הגה וע"ל סימן ס"ב ס"ו ואם רוצה לנחת מן הבית ולסניחו כך בלא דיורין ורוצה לשכיר לאחרים) יכול המשכיר להשכירו לאחרים דביתא מיתבא ומיתיב ושייב יוכת שכר (מרדכי פרק מרז' שכתים) מי שכתן ביתו לאחר או להשכירו ושייר כח לעצמו שכשירצה יכול לדור שם אחרון אז להשכיר בכית ד יכול למכור כאו לאחר ולכך בלא יפא לבני ביתו מרובין (תשו' רשב"א סי' אלף קמ"ה ופסקי פ' פורה י') ויש מחלוקים בין אם שייר לעצמו אלא שהיו מעוים כנון דיוכל לסלקו אינו יכול למכרו אז להשכיר ולאחר אבל אם שייר לעצמו אלא שהיו מעוים כנון דיוכל לסלקו אינו יכול למכרו אז להשכיר ולאחר (ריב"ם סי' רכ"ו) (ד) מי שכתן לאחר דירה

שטז המשכיר בית לחבירו לזמן קצוב ורצה השוכר להשכירו לאחרים ובו ג' סעיפים :

א (סור"ם בשם הרמב"ם וע"ל סימן שם ס"ג) (ע) המשכיר בית לחבירו לזמן קצוב ורצה השוכר להשכיר הבית לאחר משכיר עד סוף זמנו (ב) והוא שלא יהיו מנין בני בית האחר יותר מבני ביתו ג (ג) ואם אמר לו המשכיר למה תשרה ותשכיר ביתי לאחרים אם לא תרצה לעמוד בו צא והניחהו והריני פוטר אותך משכירתו שוסעין לו :

הגה וע"ל סימן ס"ב ס"ו ואם רוצה לנחת מן הבית ולסניחו כך בלא דיורין ורוצה לשכיר לאחרים) יכול המשכיר להשכירו לאחרים דביתא מיתבא ומיתיב ושייב יוכת שכר (מרדכי פרק מרז' שכתים) מי שכתן ביתו לאחר או להשכירו ושייר כח לעצמו שכשירצה יכול לדור שם אחרון אז להשכיר בכית ד יכול למכור כאו לאחר ולכך בלא יפא לבני ביתו מרובין (תשו' רשב"א סי' אלף קמ"ה ופסקי פ' פורה י') ויש מחלוקים בין אם שייר לעצמו אלא שהיו מעוים כנון דיוכל לסלקו אינו יכול למכרו אז להשכיר ולאחר אבל אם שייר לעצמו אלא שהיו מעוים כנון דיוכל לסלקו אינו יכול למכרו אז להשכיר ולאחר (ריב"ם סי' רכ"ו) (ד) מי שכתן לאחר דירה

שמן ג רבונן שכר כו' שור ס"ם בשם תשו' ר"ם כהן מסייעים לס"ב ס"ג : שין ג מסכיר בית לחבירו עיין בשו"ת ר"ם ס"ג : ב ומה שלא יהיה מכיר בני בית לו עיין בספר מהכו' למר"ם מכות כ"ם : ג ואם אמר לו מסכיר כו' ע"ל סימן ס"ו סכ"ב מ"ם שם בשם תשו' מהר"ם ס"ם עליו : ד מי שנתן לאחר דירה בביתו עיין בתשו' מהר"ם סימן ס"ו סמולק וכן עם כשוף ספר מפלת בניתן ועיין ס"ם מ"ם מהר"ם בתב יד ועיין בשו"ת ס"ם ס"ק ס"ו ואינו

ויכול לקבל אבל אחר אינו יכול לקבל ו (ה) ואינו יכול לכופו לחלוק שהבית אינו שלה אלא שכור להם לזמן (ומ"ל פי' קע"ה סעיף ס' דיש חולקין) ס (הרמב"ם ורשב"א)

ג ראובן

מסיי' לנפשו כמ"ש סעיף קטן ו' עד ומ"ש בשל לסוכר נפשו מתקל לנפשו כמ"ש סעיף ס' ואין המקבל נדרך לאותו דירה כ"ל דיוכל להסכירו לאחרו לשכור מאחר שהיין כ"כ מרובי' מתנו דלא נרע כח המקבל מתנה מכח המשיר לעצמו דנותן כאיון יפה נותן ס (ה"ל כי' ת"ה סי' ב) וכן נדפס מתשו' רשב"א סי' אלף ו"מ) ומ"ל סי' קכ"ד סעיף כ"ח: ב (סור"ס נפש תשו' הרא"ש) שנים ששכרו בית בשותפות לדור בו יחד אין א' מהשותפין יכול להושיב את במקומו אפילו יש לו דיורין פחותים ממנו כי יכול לומר אותך אני

מסיי' לנפשו כמ"ש סעיף קטן ו' עד ומ"ש בשל לסוכר נפשו מתקל לנפשו כמ"ש סעיף ס' ואין המקבל נדרך לאותו דירה כ"ל דיוכל להסכירו לאחרו לשכור מאחר שהיין כ"כ מרובי' מתנו דלא נרע כח המקבל מתנה מכח המשיר לעצמו דנותן כאיון יפה נותן (ה"ל כי' ת"ה סי' ב) וכן נדפס מתשו' רשב"א סי' אלף ו"מ) ומ"ל סי' קכ"ד סעיף כ"ח: ב (סור"ס נפש תשו' הרא"ש) שנים ששכרו בית בשותפות לדור בו יחד אין א' מהשותפין יכול להושיב את במקומו אפילו יש לו דיורין פחותים ממנו כי יכול לומר אותך אני

יכול לקבל אבל אחר אינו יכול לקבל ו (ה) ואינו יכול לכופו לחלוק שהבית אינו שלה אלא שכור להם לזמן (ומ"ל פי' קע"ה סעיף ס' דיש חולקין) ס (הרמב"ם ורשב"א)

ג ראובן

כח המשיר לנפשו מסמוכר או נותן לאחר דמסוכר סני מילתא לאחר כתוך דדיכו ק"ל דאין לו כקרקע כלום ואפי' כסיתיבשו אין כאחר לישב אחריו כתקומן • וכשאכר דדיכו ושייר מילתא לגבי אחריכן דים לו כקרקע כח לישב אחריו כתקומן לכ"ע ולענין לזרוע ביניהן לכד יש פלוגתא בין הגאונים וכדאית' ס"ק ס' (דף ל"ו) וכפ' המוכר את הבית (דף ע"ג) וכתבו התוי' והמאכר בס"ס רי"ף ס"ס וכן המוכר דקל ושייר פרות לגבי אחריכן דשייר לנפשו בעין יפה ושייר לו ג"כ מקום כמלכות לקנות ע"י ספירות שינדלו וכן אם מכר ביתו ושייר לנפשו דירת ביתו אחריו דשייר לנפשו הבית לדירתו משו"כ כאכר או שקנה לאחר פירות דקלו או דירת ביתו לאחרי' כנאכרת וכתבו התוי' והמאכר לגבי אי' ר"ם ורי"ב דלא קנאום כאחרי' לא לדירה משום דאין כה ממש ולא לפירות משום דהוה דכר שלא כא לעולם • ומ"ש תוי' ס"ל דאיש מאכר בית ושייר לגבי כור ודות דלא קנה דרך וכתבר כור ודות קנה כלוקח נ"כ כדרך משפש דמאכר ומנותן בעין יפה מוכרין וכותבין מאן דאיש לגבי ד' דכבר פלקו סתו' פרק המוכר את הבית (דף ע"ג) כת"ה ליתא לים ☞ מקור מילתך כו' ס"ס וכלל דבריהן הוא דוקאי סיכה דלא נשית מנותן או המוכר לגבירת אחרין דבעין יפה מכר או נתן ושייר כתו דאתם דמכר הבית ואין ככלל מכירת הבית מכור וכדות וכדאיתא בפ' המוכר את הבית וכתבו התוי' ס"ל ובין דמתילא כמשייר להמוכר צריך לקנות לנפשו דרך ליקח מס וה"ה אפילו כאכר ובדות וכבית נאכר ממילא לגבי דת"ל לקנות לים כדרך ולעניין מפש ג' דבין דלא נשית המוכר או מנותן לשייר נסדיה לנפשו מוס דכר אלא מכריחת מסויר ממילא מכור ובדות וכפ' הבית לנפשו לאחרין דבאחי דאכר או נתן כעין יפה מכר או נתן (מיהו דוקא כל דכר הנצרך לאותו מתנה או מכירה נגון כדרך לכור ודות דכלי דרך אין המתנה והמכירה נפשכת לכלום אבל אם לקח סני מילתא כתוך כדה מכירו מסור לעזור לנוטפת לכסיתיבשו דאינו אבל כשם המכירה ונוכל לומר שלא מכר לו סמילתא אלא כלאותן) משו"כ כאכר סאילן ס"ס הוא ספירות שינדלו עליו וכן המוכר בית בכללו הוא כדירה וסנרך המוכר או מנותן לאחר ספירות יסאכרו לו כוה לאחרין כל דפי' מסויר בעין יפה מייר וכן באכר כדה בכלל המכירה ויש ג"כ כפרישה סי' רי"ד ופס"ו וכם"ס רס"ו ס"ס • וא"כ ס"ל אין רואים מחמ שים כח למשייר לנפשו להסכירו לאחרי' דכאן הוצרך למייר כפירום ואחרין כיון דנאמת למייר כעין יפה מייר לנפשו דומיא דהתם כמייר לגבי ג' מילתא דכתבי התו' שם דסוכר למייר לנפשו כדי שלא יאחר לו לנוקף עקור מילך ונ"ל • מיהו כנתן להסכירו לגבי אחרין ומ"מ אחרי' זכותו ורואים לזה מ"ש הרשב"א כתשובה סימן אלף י"ג דכיון שם ד"ת וכבר הקדים מור"ם כתשובה ס"ו דכיון מור"ם ז"ל כתשובותיו סימן י"ח ☞ ומוכח שם מתשובת מור"ם ז"ל דפשק דהפילו הלה שנתן לכתו ומתנו דיר' סידורו עמו יכד כשדרו כבית כשורף אלא אפילו שכא פשק דיכולים כתו ומתנו לתת הדירה שנתן לשם לאחר כשנתן נדריכים לו (שהרי פשק שם כאותה תשובה דאין נדיך לבת ליתן שום דבר לנדרך עניים לאחם בית השורף שדרין בו יחד מוכח מזה שחייבי שם נדרין עמו) ורחייתו הוא מהמשייר כח לנפשו לדור עם השוכר ממנו דיכול להסכיר לאותו כח לאחר וכניח ג"כ כד"ת ויפה כח המקבל מבח שנתן וכמ"ש בשלן נהנ"ם • מבל כוה מכי לומר אין רואים מור"ם ז"ל דאים מכח וה שמלקתי כמ"ש בתוספות הנ"ל דדוקא כמשייר לנפשו לאחרין דשייר לנפשו כח לדור כו אפילו שם השוכר בשדר אחד מבל לא כנתן דירה לאחר דיכול בירה לומר אין דעתי בוסף לדור עם אחר כ"ע אחד וכמ"ש ברמ"ם והשוי והמאכר בסמוך ס"כ • נס מור"ם ז"ל אלא עליו בתשובתו סימן י"ו ע"ם מבל לא נשית לשתוי דברי רמייתו שהכיח דלא נרע כח המקבל מתנה מכח המשיר לנפשו אלא אלא עליו מכח שומדנו דהנותן • נס מ"ש מור"ם כאן דלא נרע כח המקבל מתנה מכח המשיר לעצמו כו' וכמשייר לעצמו כתב דאפי זה שם שייר לעצמו לדור שם השוכר יכד יכול להסכיר אותו וכות לאחר משחם דס"ל דכן הדין כמי שנתן דירה לאחר לדור עמו יכול להסכירו לאחר מה"ט דלא נרע כח המקבל וכבר כתבתי דכרי שה לפלק כניהן ול"מ כשכאו לדו' עמו כשד"ת אלא אפי' כבי' ת' כשאין לבל ת' • פתם כפני עצמו לבנות ולנטוע כתוכו מר"ם לשדרו ומשדרו לר"ם מיבא קשיא ☞ וכ"ם כתב דכרי מור"ם ז"ל והכרח' כביני לע"ד כתבתי: ו ומינו יכול לכופו לפלוק כו' קשה דבאן שם * המאכר כדברי הרמ"ם כתשובה שכתב השוי כשמו כן כאן וכפי' קע"ה ס"ס שם המאכר כדברי הרמב"ם שכתב השוי כשמו כשוף הפי' ז"ל ת' השוכר מסכירו קנת שדה או אכר שאין כו דין פלוקה או שניהם השכירו מקום ת' כשותפו כל ת' אינו יכול לאחר ולומר לו אני שכור אחרי פלקי או השכר לי פלוקה ואם יש כו דין פלוקה חולקין אע"ל • ויש לייישב ולומר דמ"ש כאן דאינו יכול לכופו לפלוק לייבו דוקא בבית שחשתו מרוכה ויש כו שטוח ניזק רחיים ואם ירצו יחד נריכין לפלק כחציים כיון דיש כו דין פלוקה כדי לפלק ניזק רחייתו זה מוה כוה דוקא קאמר דאין כידם לפלק הבית כחציים כיון דאין הבית הוה שלהם וכפי' קע"ה לא הוכיר שם בית אלא שדה ואכר ובפרישה המאכר שם שדה לאכר וי"ל דמ"ם בקדימו ללמדינו דאכר דוקא הייבו דשד' דחייבי באכר שאין כו שטוח ניזק רחייתו ז

יתכן מ"ם מור"ם ונס"ג נמשך מפרי"ו וכתכו כאן ונס לעיל * כפי' ק"ע ס"ס מרכזי במסכר סיס תולקין כו' ודו"ק: ז ומתנה שאחר הזמן יהיה רשות למוכר סומן יהיה רשות לשוכר כתי לשוכר ל' מהיכו מדוקדק הוא דכל"ל זה שמסכירו בידו אלא משום דמשם מסכול' הוא בכבייתא דאלי"ה ל"ל אחר ריבית וכל בכייתא בכל מנה כך וכך נעד בסירות ה"ל בשכירות וק"ל: ח שאפי' אלא תנאי רשאי להשכיר או למשכן לתי שירצה (כ"י בפי' אות רמ"ו בשם תשו' רשב"ם) יש מי שאומר ח שאפילו אלא תנאי רשאי להשכיר או למשכן (לתי שכני ניתו מיכו תרוגין) (שם) ושפני התנאי רשאי להשכיר ולמשכן אפילו לתי שיש לו סיעה גדולה מסיעתו:

שיז השוכר אומר פרעתי שכר הבית והמשכיר אומר לא פרעת ובו' ד"ס:

א השוכר שאמר נתתי שכר הבית שנתחייבתי בו והמשכיר אומר עדיין לא נטלתי ז (ג) בין שהיתה בשטר (או בעדים) בין שהיתה בלא עדים ב אם תבעו בתוך (ג) (זמן מסכירות) (סור ס"ם) כגון שמכרו (לשלשים יום (ותנאו תוך שלשים) על השוכר להביא ראיה או יתן ויחרים על מי שלקח ממנו שלא כדין ג (ג) או יטעון עליו ברמים שנתן תחלה טענה בפני עצמה וישבענו היסת ואם תבעו המשכיר לאחר שלשים יום ד אפי' ביום שלשים על המשכיר להביא ראיה או

ב תוך זמן מסכירות כו' נראה מסכר מסכ סיס כאן מסברון נראני מתסכר דאלי"ה מה ענין שלשי' יום לכאן ומ"ל סנים שמכרו ל"ל אבל נאמת קשה דנקט מתסכר לא מתמת כן דמיירי שמכרו בפי' ל"ל ואלי"ה מ"ס זמן ל' דנקט ועוד דא"כ מ"ס בסוף וכן משמע מתנו סיתן השכר שנם בשנם כו' ל' לכתוב כאן ומ"ל לשרבינבר ולימניבר אלא ברבר משום שדברי המחבר הם מתם דברי הרמב"ם ות"ס שם מבעי תוך שלשים כיינו כמ"ש פרק המניח ות"ל ומ"ס ל' יום שכותב כאן כמתן ל' יום של מוקף (ובדלעיל מי' כ"ס) עכ"ל (מי"ל דמיירי בהשכיר מתם ל' יום וכתב מי' כ"ס ומ"ש בסוף ל' יום של מוקף וק"ל) ות"ס קשה לרמב"ם ברמתן ל' יום של מוקף וק"ל ומ"ס בסוף ל' יום של מוקף וק"ל ומ"ס בסוף ל' יום של מוקף וק"ל ומ"ס בסוף

ס"ק ג או ישבע בשבועה כו' ועי"ל לח"מ בשור ומתכוין כי"כ בשכיר לו בשכירתו מקח ובמה דפסק ובמה וכו' בלא"ה ל"ד דמסתם מיירי מתכ"כ הכא מיהו ע"ק ג' מיהו י"מ כו' פרק כ"ב בב"י ו"מ מסוה דמיל למעשים שכתב בר"ח ור"ל ישבע מהשכיר משום כו' ומכח מתרוכי ס"ק בשומל סוף סרין גם מקשה מהכיר אומר כו' שכרת עכ"ל או שבא"ב אומר לא מסכרתי ומוה אומר מסכרתי קרקע על סתר כי בעלים קיימת ומיהו בקרקע על סתר ומוכר רגלו מסתמת שם' לאחר זמן משכירות מהשכיר נמחן בשומם שכל ני' כתב שם ס' השומל וקי"ל ס"ק כ דמקום דמיה ליש חנו לומר לא מכרתי משכיר נמחן וכ"כ ס' מקבל דף קכ"ו ס"ק ב וכ"כ ס"ם אם יכול לומר פרעתיך מכ"ל ר"מ וכ"ם כאן פרב מחמלם וכ"ם כשכר שמות שכיניהן ב"ל ס"ם אם מהשכיר אומר בי' קנות ומי ומשכור אומר נמ' מהשכיר נמחן שם' ד"ק ג' דמיה ליש לשכור מינו וכן נרשם בש"ע ונמ"ש מ"ם פרב ומוה סרין בשכר מעמות מרוכי ס"ם בשומל ומל ס"ם מיהו ל"ם כו' כ"ה ס' בשומל ום' מחמלל ולפ"ר ליכא חמן דלית ליש בנו דנמחן מקום מוה דמיכה דלית ליש חנו דנמחן משכיר מש"ם פרק מחקל ובתבו מסור (נוסף') ומחשכר ומרי נם מכ"ה ס' מחקל שם לא כתב רק כש"ם מסור ס"ם זה ומ"ם מסור כמן נמחם דמהשכיר נמחן מיירי בעכין דלית ליש לשוכר חנו ולא מוכרן לעיל משמך מש"ם נם"ם זה (אוב דמיתי מכן פ' מ"ם דרכי מסור) ונם חם מכנין הר"ב מרוכי מהרוכי ס"ק שנם חקנוי מהרוכי מכינו כן מדנרינו מכל מקום אין כרשם לי כן וכמו שמשכר ז"ל מהרוכי שם משכיר על מטליונם רק"ל כרב נמחן דאחר קרקע בחזקת בעלים קיימת ומ"ם נם בשוף מחדם כולו למשכיר ומוה סרין שם משוכר מוכר משכירי אומר לא משכרתי דנמחן משכיר מש"ם דקרקע בחזק' בעלים קיימת אבל אם כן מוי על מקניהם ומשכור אומר לא משכרתי דקרקע בחזק' בעלים קיימת ואל משוכר לחביא ראיה וכיוצא בזה כתב בשור לחביא ראיה ומ"ם בשור כמן נמחם דמשכיר נמחן בשומם שכ' מי"כ שם מ"ם בשור

שיח השוכר רחים מחבירו ושוב לא
נצטרך ובו סעיף אחד :

א ○ (ג' רמב"ם פ"ו מהלכות דיון ה') השוכר רחים מחבירו
שיטחון לו עשרי'סאה בכל חדש בשכרו ג והעשיר בעל
הרחים והרי אינו צריך לטחון שם אם יש לשוכר חטים שצריך
לטחון לעצמו או לאחרים כופין אותו ליתן דמי טחינת עשרים
סאה ב שזו טרח סרום היא ואם אין לו יכול לומ' אין לי דמי'
והריני נותן לך כמו ששכרתי ג ואם אין אתה צריך מכור
לאחרים : א מי

יכ פר שיביא בעל הקרקע האייה (○) ויש מי שאומר שאם
יראה (ב"ר) שלא יוכל השוכר יג (') או הממשכן לברר
עוד דבריו (יפ) מוציאין מידו ○ (סור מ"ג כסף פרמ"ה) :
ד אוכלה השוכר או הטמשכן ג' שנים וכבש השטר ואמר
לחפש שנים יש לי פירות ובעל הקרקע אומר שלשה אמר
לו הבא שטרך ואמר אבר השוכר נאמן יד (יג) שאלו
רצה אמר לקוחה הוא בידי שהרי אכלה שלשה שנים טו (יג)
ורוקא שאין ערים שהיא מושכרת או ממושכנת בידו וגם בעל
הקרקע לא מיחה הא לאו הכי אינו נאמן ○ (סמ"ע פ' מהלכות)

ומין זו זמן דלין מוכל על פרים לשכורי אחי ימחל זמן מהלכות ככס"ם
ליכא לשכורי מיקרי וכן נראם עיקר כ"ל וכ"ם כתב נס"ג דכן דינא דכמוכ
נשטר לי' מכין אפי' ליכא לשכורי כגון שמחו פרים וירעם לי"ר אלא יוכל
לברר מין מוציאין מידו דהשוכר כאחין שכירו ול"ר לכאן שכתוב כו מכין
שחתם מפריע לו למשכיר אלא שכיר לו אלא לפ' שכיר ר"ל ומכי שכירא דידיכו
פום לכאן דמיכא דשכורי מין
מוציאין מידו ואם לאו מוציאין מידו
ומכל תלוי בשאינו מכיר ר"ל אם
מפער להחנגר או לא וכן יראם
לכתוב מהרי"ק וסרמ"ם וב"י בש'
פסוקל שכתבו על רי"ג ורקא כמילם'
דלא שכיחי לגלויי כדאיתא לקמן
בש' שמקבל עכ"ל דלפיוס דוקא כשהנ
כן ואלא כשר מכוכר וה בש' שמקבל
אלא ר"ל דם"ה בכל דוכתי דמיכא
לשכורי לא מפרסיכ' נית דינא ודו"ק :

ם וים מי שאומר אפס יראם ג"ר
כו' לשון סרמ"ם וסור אם מתו פרים
וירעם לכית דין אלא יוכל השוכר
לברר קול דבריו אכ"ל משתק אמ"ם
שמתו פרים כריך פירעם לכ"ר ס אלא
יוכל לברר וכ"כ כשנאות אלפני ר'
שמקבל וז"ל כתב ריפ"ו אפ"ם שמתו
פרים אפשר שיתברר פרכר כי שמת
פרים או בעלי דיניס גילוי פרכר
ברניס ושפוי פרכר לשתלות : זוי
לו שמשכן נשור זם ליתם ומפשר
דם"ל לשמכר דכל פיכא דיוכל
לשתברר פרכר לו ם"ם שוכר לו על ידי
משכיר כריכין דוקא לברר אכ"ל אפ"ם
ושפות כזוקר לעיני דשמשכן פיינו
במקום שוכר וכמ"ם כשניף אפ"ם
אלא כשוכר לו שמשכן כו' וק
דשוכר פוא כשכירות ושמשכן פוא כאלאפס ושיתא כשור שוכר וסרמ"ם
משכן ורא ושא אפת פיא ושניפא דכל אלוי כגירור השוכר לו שמשכן
וק"ל : ים מוציאין מידו כרשם דכבא מוציאין מידו אפילו אכל ג' שנים
קודם שתבעו לרין ואין שתם לאלק בכך ושור דומי לראובל שי שי"ב שם"ו
דאפילו נא בשוף פרא כולו לשמכיר משתם שפירעו רש"י וסרמ"ם שם
דשפקפ כולו בשלא שתם ופ"ם אכא ואפ"ג דשתם שוקן שאל ושבא בדי כשר
כשבתי שם דנהי דבכא כשאל שתם ושכן שמשת לשלוחא מ"ל מי' ניחלא
שבשלתי ושל דבקא שטור ושמשכר בריאא קודם ושבל אחר בעל שפירות שוחר
ג' כו' משום דליכא דא"ם בקפו ונפו"ם משתם שתים כך שים ב"ב לרבותא
דריאא בקפו אכי דאפ' קודם ושבל אחר שתבעו לרין לא שקפי' מיניה בשילתא
דשבורי לגלויי ודו"ק ושם דמוציאין בעין דלית ליה לשוכר מיבו כגון אלא
יוכל לשתון פרעתי לו לאל"ם מוציאין מידו כו' כ"כ אפ"ם ושכר כשבתי כן
נשתון : יב אפלו רבא אחר לקוחה . עיין בשא"ם ס"ק י"ד ושחר שכ"ם
השוכר שחכך כאן לשים הרי"ף ורפ"ש ורלא כר' יונה ואכי כשבתי לעיל ס"ם
ק"ן רבא ר' יונה חורה כאן ס"ם : יג ורקא שאין ערים כו' ק' רכאן
שתם פרכרים ולעיל סימן ק"ן סעיף ג' סגיף ד"ל ושם אלא ג' שנים אפ"כ
נאמן ושים אפשר לומר דשייבי כאן שים ערים שתכוכא היא אלא ואפ"ם אם אין זיל שהוא
יורעים לכתם שנים דכבכ"ג לכ"ע אינו נאמן ואפ"ם אם אין זיל שהוא אלא
אפ' ואנ"י אי' ק"ן כתב אפרבא"ם אולק על הרב שתניר ונלע"ו לא שים פרפ"ם
אולק ורו"ק וב"ש :

יב ויש מי שאומר שאם יראה (ב"ר) שלא יוכל השוכר יג (') או הממשכן לברר עוד דבריו (יפ) מוציאין מידו ○ (סור מ"ג כסף פרמ"ה) : ד אוכלה השוכר או הטמשכן ג' שנים וכבש השטר ואמר לחפש שנים יש לי פירות ובעל הקרקע אומר שלשה אמר לו הבא שטרך ואמר אבר השוכר נאמן יד (יג) שאלו רצה אמר לקוחה הוא בידי שהרי אכלה שלשה שנים טו (יג) ורוקא שאין ערים שהיא מושכרת או ממושכנת בידו וגם בעל הקרקע לא מיחה הא לאו הכי אינו נאמן ○ (סמ"ע פ' מהלכות)

שיט א לבית מכירו אלא מדעתו כו' כן הוא ל"ל ורמב"ם מסכים שלא מדעת כ"ש להשיעה את הבע"ה אלא ר' יהושע כתב שים קולקין וס"ל דסיינו דוקא כשנר דלא קיימא ומשעה דשכיר אינה לשעתה אבל לא כשנר דקיימא ל לשנרא ובדרישה כתבתי דמהרא"ם והטור מסתמא ס"ל דאפילו כשנר דלא קיימא לשנרא נמי דמי לשכיר דאינה לעצמו ולהוניה מכיתו אבל אינו דומי למכור חנות לסחורה שפורסים עופלים להוניאו ונם אינו דומי להוניאו ולהכיתו במקום שפקר שיפסד שם :

שיט א מי שהטעה חבירו עד שהכנים פירותיו בתוכו"ר סי' רכ"ו : א וכל

מי שהטעה חבירו עד שהכנים פירותיו לביתו ובו סעיף אחד :

א (רמב"ם שם ה"ו) (א) מי שהכנים פירותיו א לבית חבירו שלא מדעתו או שהטעהו עד שהכנים פירותיו והניחם והלך יש לבע"ה למכור לו מאותם הפירות כדי ליתן שכר הפועלים שמוציאין אותה ומשליכים אותה לשוק ומרת חסירות הוא שיוריד לב"ר וישכירו ממקצת דמיהן מקום משום השבת אבידה לבעלים אע"פ שלא עשה כהוגן ב (ויש מורים וכן לפוריו מחלט ואם נפטפס לפחר מפוריו פסור) : (סור ס"ג)

הלכות חכירות וקבלנות

שפ מקבל או חוכר מחבירו היאך יתנהגו זה עם זה ובו ה סעיפים :

א (ל' רמב"ם פ"ה מהלכות שכירות) א אחר השוכר מחבירו שרה לזורעה או כרם לאכול פירותיו ברמים ב או ששכר ממנו בפירות קצובין דין אחר יש להם והשוכר בפירות הוא נקרא חוכר :

ב (שם הין כ') ג המקבל שרה או פרדס כדי לעבור אותו ד ולהוציא עליו יציאות ויתן לבעל הקרקע שליש התבואות או רביע או מה שיתנו ביניהם הוא נקרא מקבל :

ג (סור ס"ג) ואין כותבין שטר ביניהם אלא מדעת שניהם שמא כתב שטר' ואין יכולין לחזור בו ה וה"ל כתלוה בשטר ו והמקבל נותן שכר כתיבת מן השטר :

ג (רמב"ם שם) ז כל דבר שהוא לסיוע הארץ בעל הקרקע חייב בו וכל דבר שהוא שמירת יתירה החוכר או המקבל חייב בו ח הקרדום שחופרין בו הארץ והכלים שנושאין בהם העפר והדלי והכר וכיוצא בהם הטיח על בעל הקרקע וחשיטת המקומות שמקבצי' בהם הטיח על החוכר או על המקבל :

ויש

להתנקש תחתיו ולהוניאן ולהכניסן בתוך שכ"ם משוייב הפ"ה להוציאו לכפל הפירות שיכול ויקח פירותיו מהשוק דהרי מלו לא יכנס לביתו אלא למקום שפירותיו מוכיחים שם בתוך ולא לא פוחיאו וה פייב כחוכחתם לדעת הרמב"ם וזהו כפיניו דעת י"ל הוא דעת הרא"ש והטור שכתבו שצריך לפוחיאו ור"ל שצריך להוציאו שיכול ויקח פירותיו מהשוק ולא פלינא כלל וזה ברור בפיני (ויש לייסב בדוחק דהרי מור"ם ולומר שדעת מור"ם הוא דאפילו בשכר וכתב ויש לומרי' על דברי המחבר שדקדק בדברי הרמב"ם והמחבר בלחוכם דכתבו ז"ל ויסכירו מחקצ' דמיהם מקום מהוכם בשכת שכירה מסתמא מלמון זה דנקט שכירות מקום וודאי מיירי שכבר כולאו ולא"כ פודיע להפ"ד שיסכירו מקום להנניא לותן מהוכם בשכת שכירה דהל"ב הוא לייא למיתר שיסכירו פופלים שיוליאו לותם למקום אחר ואל זה פלינו שי"ל ופ"ל דצריך להודיע תחלה קודם שיוליאתו ותהוכם שכי דקדק רמ"א בלשונו וכתב תחלה) וכו"ל :

שיב א מאד השוכר כו' כלל דבריו הוא דאפילו השוכר שדה וכרם בדמים מוחכי וס"ל שהשוכר יקח פירו' בשדה או בכרם כולו לנפשו ויתן להמשכיר פך דמי' בעד שדה בכל שנה וא"ל שלא שכרם בדמים מוחכים אלא שהשכרה ליתן לפ"ם בכל שנה כך וכך תבואה דאם דעתו לזורעה פיתין יתן לו כך וכך מרו' פיתין ואם שעורי' שעורי' וה"ה אם קבלה לזרוע אלי' פיתין ותבן אמו ליתן לו כך וכך מדות שעורי' לשנה דנקר' שוכר (וכמ"ש הטור ותור"ם בסימן שכ"ג ס"ג דין ג' לפס ובסיכון אף אם יקבה השדה ולא תצמיח כראוי צריך ליתן לבעל השדה או הכרם כל דמי קבלתו ון בחוחנים הן בפירות כפי מה שיהיה השכירות אם לא שהיה מכת מדינה וע"ר שיתבאר בסי' שכ"ח ושכ"ט ואין ביניהן אלא שאם השכור כחוחנים נקרא שתם שוכר ושכור בפירות נקרא שוכר ושכור מבואר יותר מבלשון המחבר שמשתיק לשון הרמב"ם בקיצור : כ ומ"ש או שכר ממנו בפירות בפי' שכ"ג יתבאר דדין שוכר הוא שאם יש פירו' בשדה זו שכר ממנו צריך לקבל ממנו או ליתן לו אותן פירות אף אם לא יהיו טובים או יותר טובים מפירות אלריש אלא שאם לא יהיו פירות כלל בשדה צריך לקבוע לו פירות מסוק ותן כאן מקומו מ"ם קיצר כאן :

ג המקבל כו' עד והוא נקרא מקבל ודין מקבל אינו כדין שוכר ושכור שכן אף אם יצא השדה שכ"ם צריכין ליתן לבעל השדה שכירתו וכל"ל המקבל לעולם אינו נותן להשותן אלא לפי מה שיוצי' משדה או שכר' אפילו אם יהיו פירות הרבה יהיה עליהם או רביעית דבע"ה ג' כ' סרבה ואם אמר אעפ"י שיש בינהן כ"מ לדינא וכמו שיתבאר בסימנים שלפניהם : ד ולהוניא עליו יציאות כ"כ מסוס דכל המקבל שיתן הוא הסולאות אבל פפירות שיוליא השדה הן שלו ואינו נותן להם"ם אלא אלף ממנו שלים או רביע לאפוקי אפילו אמר דבעל השדה נותן הסולאות וזורע הוא בעל השדה נותן הפירות ונותן להאריס שלים או רביע וכ"כ התו' ופר"ר : ה וה"ל כתלוה בשטר נם זה בתיבת שאם הוא לאחר אין נותנין אלא אחד מהם שכתיבת יהיה בכתיבה עליו כתלוה בשטר לפרוע על ידו מתחובדים שלו מה שקנה אחו ואלו ניחא לאפוקי אנפשיה שיהיה שטר כוזב וכמה שכתב שטור והמחבר כפי' ל"ל ע"ש . מיהו כתבתי בפרישה דפיכו דוקא כשפרט השטר שיהיה ליתן לו וכן מוכח ל' השטר עיין שם אבל אם לא נפרט בתוך השטר אלא שיתן לבעל השדה שלים או רביעית מיוצי' משדה כפי מה שיהי' שתין לזה דכר קצוב וידוע אין מוליאין בשטר כזה מחחובדין וכמו שאמרו דאין מוליאין לאחון כחתם אלא מכוכסי' כני פורין מה"ם עם"ר : ו והמקבל נותן שכר הכתיבה בשטר מפיי' בזה ז"ל ואפי' אם פוציא פי' דבשנה זו לא יורע השדה כמנהג פוכדי שלחתם וכמ"ש הטור והמחבר לפיל בפי' קמ"ו ולא יהיה לו הנאה מהשדה שנה זו אף"ה צריך לתת לו שכר הכתיבה וכן הוא בנמרא עם"ר : ז כל דבר שהוא לסיוע שתרן כו' ז"ל הטור דיכו ל' המקבל שכל דבר שתין השדה בשטר וזלתו כנון סטיוע והסטירה שסביב השדה הוא על בעל השדה וכל דבר שהוא כדי לשמות שמירה מעולה הוא על המקבל עכ"ל . והסטירה זו שכתב נרחה דר"ל כמו שמוסרים בנמרא וכתבו הטור והמחבר לפיל סי' רי"ח ס"ך לשנין הקוצה קני שדה מחבירו שכתב שם ז"ל ופוסק נדר ואסורי בנדר שחוך לנדר צריך קשן רשב שלשה שפיסים ופוסק לה צריך נדול רשב שנה שפיסים וכיון שכי הסרינ' רשב טפיס וכל זה כדי שלא תקבץ פנמיים וע"ש בפרישה : ח הקרדום שחופרין בו כו' ז"ל הטור ויתן בעל השדה שתין הדבר שהוא כדי לעבוד בו השדה כשאר כלי עבודת הקרקע כמו הקורדום שחופרין בו הכלים שמוליאין

כו הפסד והלי וכבד שדולין כו והדכרים שלינן מעיקר המבודד אלא כדי לקבל מהמבודד כגון היתורי' שעושין להמשיך כסף מים ע"פ שהדם על המקבל לעשות שכ"ל ושעשה כיון דהשירקא מוטל על המקבל אם ירצה הוא לקבל עליו שירקות שמקבלים או להמירה יפטרין מאלו וכוה דכרי המחבר שמשמיק לשון כרמב"ם מכוערים ויתבאר שם"ם ז"ל והקטיעי' המקומות שמתקבלים המים ר"ל היתורים הנשפרי' בידי אדם משפת הנהר הגדול עד מסך פני השדות להשקותו ממנו וכן שעושין כדי לקבל על המקבל אלא יצטרך לדלות ולישא בכתף המים מהנהר הגדול עד השדה אלא שלפ"ז לא שכ"ל שמתקבלין בכסף המים דמשמע שמוכרין להם לשות המקום ויפחד שם ויש"מ שעושין המקומות כו' ר"ל שמחרישין בכר בן שמורין ונשתמו קנת מים ויפר שכבל תוכן ונריכין לעשות ולנקרו :

ם דבשור אין על בעל השדה כו' הטעם כיון שהוא צריך ליתן שכ"פ למשכיר כדי שכירותו אף שם לא ישתמש השדה וכ"ל פ"ב אין להמשכיר שפק בשדה כל זמן שכירתו מ"ם ר"ל ליתן ולעשות שום דבר מכל הני לשקור ואם"ם אם שוכר שדה משכיר כמוותנים שאין על המשכיר לעשות שום דבר מכל אלו : יוד ומ"ם וכן ר"ל בשור משתבר פ"ם : יח אינו רשאי לעקור פי' לעקור שם בשורש : יכ שכירו משכר עליו שהשם בשורש נשתרש שם בשפתים ניכש להכש"ם שתשתה כארץ לשיתו השקום וכל לכשיורש לשנה הבאה ופשוט' כשאין צריך לוכלה ניכש לית שמתקבל השדה ואו אפן יותר שתקבל יפקר נם השדה' ויפנה משדה וכן המקבל פשתים צריך קש ליתן לבהמותיו ומ"ם ניכש ליה לעקר' שם בשורש שפשתים שם על השורש כי שירית השקירה היא שפי משקירה וכללו שהמקבל והנותן יש בנוף התחתה והקש שנדל כארץ לפי מנהג מקומן ומ"ם יכול כל אחד לומר ניכש לי כשדה שתתן לו לא ניכש לי וק"ל : יט שכתבו לקרים שיהיו כדי להפוך שדה שלא יזורו ויצמחו לכשורש : יד והוא ניכש וש"ל כיון לניכש ממנו שהמשכיר רעים תו ש"ל שרימה קאלין דיכול כשל השדה לומר שמא לא ככשת כל הצורך או לאחר הניכש שור ונדל שם שמשכיר רעים : טו ואם שירש כשעת הניכש כו' כשרימה כתבתי דקאלין כוה דכתב דשירש כשעת הניכש שירוש הוא דאין לשרש כן כשעת קבלת השדה לידו אלא אפי' אם קבלה שתשלה כם שם בשעת הניכש פי' דכריו והוא שותק שמרינן נ"כ דשתיקתו הוא כהודאה וישתבח הוא שתיכת הכל שלא שתשה על השור ש"ם : טז ואם כשנו לנכש כו' שהשם לנכש כו' ורע דשמשים שרעים שיהול שהן לארץ ישתו שת"כ ולא יהנה לאו שרימה שכאה שת"כ שתשתר שם לכך רונה שיכש כפי שהמנהג קודם שיהיה כו' ורע וישלימו הוא : יז כשהל שלקו בשלנות פי' בשלנות הנדלין בשותו השדה ואין לשתקבל כהן שירשה כמו שיש לו בשלנות השדה ש"ם שולש נידולי השלנות בשהמנהג שם כשנו כך שתקבל' ליטול נם שהם שלק כתו בשלנות השדה שקבלו : יח אפי' הוסיף כעל השדה כו' פי' שם שתר שתקבל' לוקחי' לעשות שני שליש שהתחלה וכעל השדה שלים וכעל השדה זה הוסיף לו שיהול שתקבל' נ' שלק' שהשלנות השדה וה"ה שקק סרביות : יט אינו יכול לומר פוספתי לך כו' וכיינו דוקא כדלא שירש כשעת הקבלה שת"ם הוסיף לו אבל פי' כן פשיעה דנרך לקיים תנאו ולא הולרך לשור ולשתבר לכתוב זה דפשיעה הוא דכל תנאי דשתנה כשעת השכירות והקבלה קיים ודוקא כשהוסיף שלפני זה דשיירי דלא שתנה כשעת הקבלה כ"ה כשעת הניכוש הולרך לכתוב דשתכי הניכוש הפרישה נגד השתיקה וכש"ם שם וק"ל :

שכא א ושיש בית השלחין פי' שדה יבושה שאין לה מי נשמים ונריכה להשקותה נקראת בית השלחין על שם שמשלח מים ע"פ תעלות וכדי שלא יגדל השירשה להכיא מים מן הנהר להשקותה רגילין לעפו' כה תעין שנופלין ממנו מים להשקותה . וש"ם ושיש בית השלחין לשון המשכיר ושטור הוא כלשון אותם שדה שכורה שיש להוא את בית השלחין וזה שכור לשתכיר שכור לי בית השלחין זה כש"ם כשעיף שאחר זה : כ או בית האילן שיבש שלין בית השלחין ג ולא אפשר להכיא ממנו ברלי או שנקצץ האילן של בית האילנות אינו שנכה לו מחכירו ואם מכת מדינה היא כגון שיבש הנהר שנכה לו מחכירו הנ"ם : כ (שם"ם פ"ם מחכירות וכלי ר"פ שתקבל כשם שתרוכים) כא שהמקבל בית בקבלנות אינו שנכה לו כלום אלא שדין ככל כיוצא בזה דכל שקום שנפסד שעניו לנתרי וזה שהוא מכת מדינה שנכה לו מן שכירתו ושם שפסר לתקנו על ידי טורח ותקונים אינה שנכה לו : כב (שפ"ם פ"ו מי"ל ש"ם) ו (ג) וכ"ש שמכה לו מין תילוק כמה שפסר או לכנה וכן פסק שפ"ם כו' וש"ם וקמ"ל דאפי' שפסר שנר שמוסל

אלא

שכא ג וכל שקום שמכה לו כו' כשם"ם פשרין בכפן לשתור דנרי שר"ם וכל דנרין שם שיכם מוכרחים ובפרם מ"ם דשר"ם שתלמר ר"ל שפסקשר על שכיסם וכזה ייבב דנרי שפר"ם פשרו ז"ל ש"ם ככרשם לכל שקיין נם שיסתפיקים דנרי שנם, שפר"י פרק שפומבי שפ"ו ודנרי שפר"ם פשרו' נוטע שתשובת שיתן פ"ו שכתנו לשריש שפשפש"ב כותן לו כל שכרו וכשלתי דנרין לשתן שי' שלי"ר פשיך ג' מיהו שפשם שפר כ"ל דשתן דנרי שפר"ם שתלמר שתירש לדנרי שפר"ם שרש"ו דהשם לא לשר מכלן ושלין אלא שים שפשר לשמור עור ג"כ כשפנים שוף שומן שוי כמו לשנר שפ"כ כשנות וכש"ג דשתוק שתנות שדין שתת ירו"ל דש"ל לשור ולא תור שתל וזה לא שיך כשלשר ולא כנית כשרח ושפשם ג"ם דשלא שפר"ם ש' נוטים כשתו' שיתן פ"ו כתב ש"ל שתלמר כשר"ם ורו"ק עיין כשתו' ר"ג ן' שיים פי' ל"ח וכשתו' ר"ם כשן ש"ב שיתן כ"ח :

(ויש שותרים ם דשתור אין על בעל השדה כלום ס (שור ש"ר ר"ג ס"ג כן) יור וכן כ"ל) :

ר בין חובר בין השקבל שקום שנהגו לקצור התבואה יפ אינו רשאי לעקור לעקור אינו רשאי לקצור ואיזה שהם שבא לשנות יג חבירו שעכב עליו ובשקום יג שנהגו לחרוש אחר הקצירה צריך לחרוש אפילו אין שנהג לנכש עשבים רעי' יד והוא ניכש טו ואם פירש בשעת הניכוש שעושה זה כדי שלא יחרוש ושתק בעל השדה גלי דעתיה דניחא ליה ס (שור ש"ם כשם שרמ"ם) טז ואם נהגו לנכש והוא אינו רוצה אין שומעין לו אפילו אם ירצה לחרוש אחר הקצירה כדי לעקור העשבים :

ה ס (שור שם) אם נוהגים שהחובר שדה שתם יז נוטל חלקו באילנות שבו יש לו חלק בהם יח אפילו אם הוסיף בעל השדה בחלק החובר יש ואינו יכול לומר הוספתי לך בחלקך כדי שלא תקח באילנות ואם נהגו שלא ליטול חלק באילנות אז הם של בעל השדה אפילו אם הוסיף בחלק של בעל השדה :

שכא המקבל בית השלחין ושדה האיל ויבשו ובו' פעיפים

א החובר או המקבל שדה מחבירו ב והיא בית השלחין ג או בית האילן ויבש מעין בית השלחין ד ולא פסק הנהר הגדול ה אלא אפשר להכיא ממנו בדלי או שנקצץ האילן של בית האילנות אינו שנכה לו מחכירו ואם מכת מדינה היא כגון שיבש הנהר שנכה לו מחכירו הנ"ם :

ס (שם"ם פ"ם מחכירות וכלי ר"פ שתקבל כשם שתרוכים) ו המקבל בקבלנות שיבש הנהר שנכה לו כלום אלא שדין ככל כיוצא בזה דכל שקום שנפסד שעניו לנתרי וזה שהוא מכת מדינה שנכה לו מן שכירתו ושם שפסר לתקנו על ידי טורח ותקונים אינה שנכה לו : ז (שפ"ם פ"ו מי"ל ש"ם) ח (ג) וכ"ש שמכה לו מין תילוק כמה שפסר או לכנה וכן פסק שפ"ם כו' וש"ם וקמ"ל דאפי' שפסר שנר שמוסל

אלא

בן פד וכסברת הרמשוש כ"ל עיקר דברי הלבוש מבתכתם מור"ם
כאן כתבתם נ"כ כה"מ בסי' וסם סביה דברי מוהר"ם פד' ו"ל
שהוא הדין בהולקת שכתב כאן וכפ"ת עליו ודבריו שם נ"כ בתם
בקיצור לכל מבוארים יותר מבכאן ע"ש וכפיבי נפלאו דברי מור"ם
וכסמתו על דברי מהר"ם פד"ו כוה כי במעיין בנוף הדברי
שכתב בשם מהר"ם פד"ו בתשובתו סי' ל"ט ירחה עין כאין שהתם
ברורים בתם • והנני מעתיק מקור תשובת מהר"ם פד"ו לפניכו
שהם סי' ל"ט כתב שנשאל על רחובן שהשכיר חנות, תנותו לחתיון
על ג' שנים וכעד שכר קבוע לשנה ומ"כ מדון שעיר כוה לדיין אלו
אלא יעשה שום משפט לבנות שהרבים אשר יקבלו בשלוחם כריבי
נחתכה מהיהודים כ"א אשר התם תלוים על מסכנו, ואשר שחמד
הנזירה הוחת כמו ס' שדים ורחם שחתון אלא יוכלו לבטל הנזיר,
ראם שחתון ברחובן יוכה לו משכירתו לאחרת כחתך שם, שדים
אשר לא היה יכול להשתחם בהלוחם כהתנה רק על משכנו ורחובן
לא ראה כו', והשיב ו"ל (ע"ם בדף פ"ו סוף ע"ח ותחתאו) היכי
דהקבלוה הו' בשנים להבה כשנים דידן אשר כל שחלת הוא על לשכר,
בדין תורה קאי (ולא בדין כיכוי) כמו שהשכר בתחה או בית ונפל
בו מוס או הקבלוה מה ומין מחלקין בין מכה מדינה או מכה פרטים
רק שחלק דבשחנה ונפל בו מוס יכול לחזור ואם אינו חוור הוא
חשק בשכירתו אף שבא לחזור אחר זמן מ"י לנכות לאחרת אלא
לאחרי שדלה חזר שחקבלה מחול ליה על הקבלה ומקור דיניה אלו
שם בהאומני, בהשוכר אחור זה והבריקה או בשחפשה כו', והשכיר
לרכיבה או לטוליך עליו כלי זכוכית ואין בשחור כדי לאחור ולא
כדי לשבור דחור כו ומשלם לו כפי מה שטוליך עד שת שהבריקה
ופ"נ דבהבריקה דהתם אם שבר לאחרי חומר לו אדרי שלך לפניך
(וכמ"ש לקמ' בסי' ס"י) שאני התם שדרכו עוד לכל המלכה
הניח אחר בשבר לא רק שדריך חורם וזמן יותר אבל בנדון דידן
שחפשיד הריוח דהלוחת לאחר' ס"ל כאלו בשבירה או מחה מה לי
קבלה כולה מה לי קבלה עליה מקצה שה"ל להשביר אחו' ואילחה
דאחתר הוא דלא אניחו כיכוי כ"ש בהבריק (ר"ל דוקא היכא
דאחה או הבריקה בשברו לרכיבה והוא בלאחת בדרך דאחרו
וקונה או שובר בדאחו אחור אחר כאח"ם בר"ם ס"י דשם אין שייך
עזרה כיון שהוא בלאחת) אבל היכא דהיזו שברה לאח ביבא לידי
כיכוי ולברר שאחי אחר יהואו אולי ל' אחם לא ניחא ליה בהואחה
גלא היה משכירו או שברו בשואו זו • ואף שהוא שברה אביה אוד
דהיה אח"ם בא"ח בסי' רל"ב אחר שפך לשבירו ובאלה בו אוה שלא
ידע הלוקח שחזיר לפי' לאחר כאח שים שוהו שקה שעות • ואם
בשאחם הלוק' בשפך לאחר שידעו בו שאוה בדי זה שקלו ול"י לחזור
בו כו' עד וא"ם בנדון דידן דנפל אוה וקילקול בשטרות דה"ל
לשוכר לחזור אית בשקלת הנזירה ואלא אור לאחרי' דאחל • ואף
שבאחת דוקא כי היה בו אוה קודם שהקה הוא דיכול לחזור בו
אוה שקה שעות אבל אם גולד אח"כ שחפשיד הלוקה שם הדין בן
ביון דברשות הלוקה הוא לנאחי אבל בשטרות אף כי הוא שחבר
ליותא א"א גם לשחזיר אייב' כי אלו הוא כאחר כיאר הר"ן בו' ור"ל
דוקא בשבר אם היה בשטה בו שאוה ג"כ הוא דאחרי' דבאלו
דהלוקה בשטה בו שאוה שחפ"ב בשטרות דאייך בו גם שהשכיר
אין אייב לומר דשאוה ושקילקול שבשטה אם"כ בשטרות דבשטה
על ידי אול רע השכור דלאח באולרע דשהשכיר בשטה א"ם
שניהן יכולין לחזור בו דסיינו השוכר שליחן השטרות בשלאות •
והמשכיר יכול לחזור בו שליחן לו בשפות שטסך שטכרוהו • עיין
שם שזהו תחינת רבני תשובתו וקצרתיו בסיעו לשון קצת לחוטפי
כיאר • ואחר שפתיך שם להסיב לשהר"ק ולשהר"ו שסיעו
על תשובתו זור שנית וכתב שם (דף ל' ע"ב) בקיצור כדברים
הנ"ל ושחפיין שם ירחה דאף שהם ברק ושהר"ו שסיעו עליו
לא הסיעו עליו בשברתו ורחייתו הנ"ל אלא בשאנתם שיהם שחביעי
לקרים ע"ש • ושפשה שחפתיק לפניכו בקיצור בשיטת מור"ם שהבי
על תשוב' מוהר"ם פדוי הנ"ל בד"ת אלו אחר שהביע דבריו ורחייתו
שהסיע השוכר אח שיטת מור"ם וכתב עליו ז"ל ותחבני עליו שפי
מייתי רחיא מדין שכירו, שחור ושת דאיכו מכת מדינה לדבר
שסוא מכת מדינה דאפשר דלעולם בדין בקיבי קאי ולא בדין חורה
וכן משמע בתשובת מהר"ם ובקיבי שהרדכי פ' שומנין בדין
מלאח שם"ל לו ללאח שפני נזירת שחוטל ופשק שם דהוה מכת
מדינה וכל שאפשר על הבע"ה דמשחם שם לאחר על שפי אחר
שייך מכת מדינה ולא יוכל בע"ה לאוזבו ות"ל • ולי"ל לקרקע
דאלא חנה דמכבה לו מן שכירו בחכת מדינה. ולא שהרי' דכל
שאפשר הוא על השוכר (ר"ל ולקח כתב שהרדכי דהוה שאפשר

על

על הבע"ה שהוא השוכ' לשהלח') די"ל דדוק' בקיבי' שפדיין חיוחי'
בחוקת שהשכיר כזו שהרי' דגם הוא יפטיד חשל"כ כשאר חשכיר
ולכך הוה כל שאפשר על השוכר וכן בראם בחשוב' מיימוני סי' כ"ו
בדין בית שנפרץ שכ"ל ד"ת • ולא שחדתי על פוף דפתו דאור"ם
בשאנתו הנ"ל שהרם ופף סוף דת"ם ותחפני שה שהי שהי' שחמו'
דאיכו מכת מדינה כו' הלא שהר"ם פד"ו והקדי' דברי' דשקלקל
ושום הבאשה כדבר לאבה אין לשלק כין מכת מדינה או לא ולפנרת
מור"ם ק' שה רחה לומר דשחמור כיון דאינן מכת מדינה ואינ' בדין
כיכוי דמ"ם הוא בדין אורה ולא שאר בדיך לשלם לשחשכיר הכל משום
מכה מדינה אין מנכין לו כלל רק נדיך לשלם לשחשכיר הכל משום
דשהי' דרים שולו הוא דנרם כן שאחר שהי שהשוכר אחור דלא יהי'
כשוכר כדין אורה רק נדיך לשל לשחשכיר כל שכירתו דבשולו הרא
שת שמו' ולא היה יכול לשולכו לשקום שהשכרו וכאין שם שכחום
בחשו' שיימיני סי' כ"ו בא"ח בשכ"כ' ובשר' דמשפתב לוח' דברי' הסוב'
לשלם כל שכירתו בלא ניכוי כיון דברשותו בשרך שהרי' שולו נרם
דומי' לשוב' בית ונפל שאחרי' ה"ל כית זה לוחה ליה ומשמע
שם אפי' דשדיין לא נתן שהשכירו שרי' לשל"ו כו' שאל היכא דשרך
נ"ב בתי שהר הביר שכת שדיב' הוא ואו דיכו כשוב' שחור ושוליכו
ושת בשני שדרך דמשל"ו לפי ערך ס"ב משלם לו בפי ערך שדר כו
עד שהרא שכ"ל (והוא התשוב' שהביא שהר"ם פד"ה בל"ת בסוף
דבריו לשרי') אלמא דבאינו שכת שדיב' כתב דמשתבי לוח' דבריך
לשלם כל שה שקבה שתו בשכירתו וכאלו לא בשר או נפל וזו ודאי
משמע דכיון דהבי"ס נתן לו כיתו לידו שדעת שיתן לו שחכו שכירו
כך וכך והשוכר קיבלו עליו שריך לקיי' שבאלו ואין שייך לוח' שיקוור
בו השוכר שאקר שכבר נפל הבית או נשר, ואינו שחוור להב"ס את
שלו כמו שחשרו לידו וא"כ אין השכר היה לנו לוח בן נ"ב השוכ'
שתשתמו' ואת בשני דרך אם אינו שכת שדיב' ואת"ל אותו כמו רב
דהשוכר דמת בשני שתת ידו ויש"ל לו כל שכירתו שלא שם בתשו'
מיימוני הנ"ל כתב דיש שברו לשל"כין בית ואחו' ופפ"ב ס"ם שם
דבריו (ונם בתם"ם דבאינו שכת שדיב' שסתבו לוח' שיש"ל שהרא שם
שכירתו סוף עליו שהר"ם בתשו' מיימוני בשחו בפ"ו ס"ו ופ"ם) ש"ל
פלוגת' שכתבתי הנ"ל בפי' ס"י בבב"ב פ"ו ס"ם) ש"ל
שבאלתי רבי' שדברי' דאין שבר לוח' דבשני' דשמור שתת ת"ם אינו
משלם לו השוכ שלא אוה בו שהו' דאינ' שכת שדיב' דשה בבם"ב בשבר
בית ונפל או בשרף יש דשו' דה"ל לשוו בו • וא"ם שור"ם שהבו
שהר"ם שהמרדכי דפ' שומנין דשכתבו פ"ב דבב"ב שהוא שלא לאחר
דהוה שכת שדיב' דה"ל לשוו בו אבל אם גולד אח"כ שהוא יוכל שבא"ם לשוו
בו שפי' לשבאה שכ"ל בפ"ד בראה דאין דעת שהרדכי בשם שהר"ם
דבריך שבא"ם לשלם לשחלח כל שהפשד דאין שם לשדכ' שפי
שבור שהוא שלא לאחר הוא דבר שאינו שכיח ולא ס"ל לשדיב לא
לשב"ם בלא לשחלח ובכא"ב בקיצור דהוה פשיד לשלא, ולפוא על דאין
לשב"ם ולא לשחלח ובכא"ב בקיצור דהוה פשיד לשלא, ולפוא על דאין
בתי לחוני' כשבואר בשבר, וכפוסקי וכת"ם בשור ובדברי שחקבר
בסי' של"ג וסל"ד ולא שלקו שם בין שכת שדיב לאין שכת שדיב
ואף שהור"ם כתב בסי' של"ד ס"ם בשב"ם ו"ל ואם הוה שכת שדיב
ע"ל פי' שב"ם וריתו לדברי' שכתב כאן מור"ם • לשהתו שבת כאן
חול • ושברת זו לא שניתו בשו' שקו' ואדרבה שהתבר לן בין דשכת
שדיב הוא השכיר ושהשוכר שוין בשבה' ואין לן לדחולו דשו"ל בשבר
ונשו' לכלליכו שהם"ם • או לשהו' בי' שהפשד על שכיכן כחו לשהרי'
בשת' וכתבו שהור ושהשכ' לפי' ס"י"ם בשכר פפיב' שת לין שת'
ושבאשה שחולקין שם לא שהשכ שהן רוצה לקיים שהתנאי כו' ס"ם
ס"כ • גם כשלאח זה שנור השוכל שלא ללאח יקלוקו שברי שם זה
יאחר ברוב לקי' שהתנאי גם השני מוכן לקיי' שהתנאי שלא שם"ם שהנד
השוכל הו ס"ל לשהותו זה לין זה ופפיב' זו לשהרי' דיד השוכל הוא
על שעליהם ולשה פשק כשהרדכי שבאם שהר"ם שהם דכל הפפיד על
שם"ם דשהשכ שפי' שם שדיין השכירות כידו שריך לבל לשלאח
וכן הוא דעת שור"ם דכא לפשיב על שהר"ם שפי' דשם שהשכ'
היה דיש השוכר שוכל ס"ל לשור"ם דת"ל לאוור השוב' שכירתו
שפ' לשכא שלא שריך לשלם לו בניכוי לכן נרא' שגם דעת שהרדכי
בשם שהר"ם הוא כן כי שהיין שם בשרד' ירחה דלא כת שם דכל
הפפשד הוא על הבע"ה שלא ת"ל ס"ם בפ"שומנין בדפוס גדול סימן
שמ"ו שם שכיוכל על שאלח שחשת נזירת שחוטל שבשיר וא"ם
ללאח הוי שכת שדיב ויהא הפשד על בע"ה אבל ס"ל דברי דלא כתם
כל הפשד על הב"ה כמו שכיב שהר"ם לשוכו בד"ת וגם כתב כן
כאן בס"ב גם לא כתב ויהא הפשד על הב"ה בדיוקה דסוי
משמע הפשד הידוע דביכו כל הפשד. אלא כתב ויהא הפשד על

בבע"ה והלא"ד שאוה דכוונת שהרדכי בשם מהר"ם

הוא

הוא דנם לכ"ם יהיה הפסד דמיינו יקנוקו כמו שתמרו בספינה סי' ל' וסמ"ג ס"ם סכתינת מעם שכתב המרדכי סיפה הפסד לכ"ם כיון דסוף מכת מדינה דר"ל כמ"ם לפיל דכתכת מדינ' שניה' ומין לתלו' כמולו של זה יותר מכאל זה מ"ם מניהו בו דמכנין בהכירו' או יקלוקו כאופן סיהו סווי' בהפסד ולפ' שסת' המרדכי דכריו ולפ כת' סיהיה נם הפסד של הכ"ם והייהו סיהו סווי' בהפס' ולפומו לפ"ם לפר' דר"ל כל הפסד של הכ"ם מ"מ כיון דלפ פי' נ"כ דכריו לכתוב ל' דיהה מעמת סיהה כל הפסד ניפה לן לפרש דכריו שכוונתו סיהיו

סווים כדי לייסר כל התמיהות כנ"ל ומ"ם נתתאר לך נ"כ דנם הרמ"ה סכתינ' תור"ם כפוף דכריו מתכוכת המיימוני פימן כ"ו בהסוה דבית שכתרף כו' אין לו תוה רחים ומדרכת סייעתם דידי' הוא מעם כנ"ל (ולפי סכרת תור"ם נ"ל דכלל דכריו הוא דם"ל דיהכה מכנין ולפ תמרינן דם"ל לתזור ומלמ' תזר מעיל (וכדעת י"ה שכתיב תור"ם פמ"כ) דמ"ד וה"ה ס"ל דלפ תמרינן כן מלפ כדבר שאין מדינה דהוא פסידה לפועל ומ"ם לפ תמרינן דמעיל כיון שהוא תזור ומ"ם מלמד שהוא כפועל כמכת מדינה בהפסד לפועל אל כעל בבית ונכי הכ"ם אין סייך לומר דם"ל לתזור ונם סייכי יכול לתזור כמ"ם לקמן בסימן של"נ ס"ד ונם נ"ל לסכרתו דכביון דסמיט תור"ם לפלונת' בפי' כ' סי' נהפ"ם דפ"ם דמ"ד זה ודייק כן מל' המרדכי דסתם כנ"ל ומתמו' מיימוני פימן הסמוה מכת מדינה כסריפה

1 (רמב"ם פ"ו מטכירות) ג החוכר או השוכר שדה מחבירו ואכל' חנב או נשרפה אם אירע דבר זה כ לרוב השדות של אותה העיר מנכה לו מחבירו ג הכל לפי ההפסד שאירע ד ואם לא פשטה המכה ברוב השדות אינו מנכה לו מחבירו אע"פ שנשתרפו כל השדות של בעל הקרקע נשתרפו כל השדות של השוכר או החוכר אע"פ שפשטה המכה ברוב השדות אינו מנכ' לו מחבירו שאין זה ההפסד תלוי אלא בשוכר :

ב (שם) התנה עליו בעל הקרקע שיזרענה חטים ה וזרעה שעורים ו או שלא זרעה כלל או שזרעה ולא צמחה אע"פ שבא חנב או שרפון והוכה רוב המדינה אינו מנכה לו מחבירו ז ועד מתי חייב להשפל ולזרוע פעם אחרת אם לא צמחה כל זמן שראוי לזריע באותה מקום ז הגה

סלא ילמוד דסוי מכת מדינה ז וכל הפסד של בעל הבית ס (מסו' מיימוני פ"ד מהפסדי סי' כ"ו) ויש קולקין ופ"ל דמכאן ולהבא כדין סורה קלי כמו שתמרינן לפיל סימן ס"י לענייו הסוכר הסור ומת ופס לא תור ליהו לחפסיד לחנסים ומעל ס (מכר"ם פרקו' שם) :

ז גם"ם פפיינו פותר בתוכה פ"ל סי' קכ"ד ס"ם כ"ו בהפ"ם מ"ם פס נפס פכ"י ופוף תלוי בפלוגתם זו וק"ל : ג מין

והסברא הרחסונה נראה לי עיקר :

ב (רמב"ם שם) ד היה עומד בתוך השדה ואמר לו בית השלחין הזה אני משכיר לך בית האילן הזה אני משכיר לך יבש המעיין או נקצץ האילן מנכה לו מחבירו שהרי הוא עומר בתוכו ולא אמר לו הזה אלא כמי שאומר כמות שהיא עתה אני משכיר :

הגה ס (סור) וי"ל דוקא שנקצצו התילנות אבל כשאר מקום שפרה לבית שלמה ויבש הנהר כולו ס אבל אם כשאר מקום שפרה לבית שלמה ' או אבל יבש הנהר לגמרי אינו מנכה לו :

לפיכך אם לא היה עומד בתוכה וא"ל בית השלחין אני משכיר לך או בית האילן ויבש המעין או שנקצץ האילן אינו מנכה לו מחבירו :

הגה ס (סור בשם פרמ"ם ולפקוחי פרמ"ם) וי"ל דוקא יפ שאחר מהכיר לחבר אבל אם אחר מכור למכיר בית השלמן אבי סוכר אחר אינו מנכה לו (ג) אע"פ שהוא עומד בתוכה :

שכב המקבל שדה מחבירו ואכלה הגב או נשרפה וכו' ב' ז'

א (רמב"ם פ"ו מטכירות) ה החוכר או השוכר שדה מחבירו ואכל' חנב או נשרפה אם אירע דבר זה כ לרוב השדות של אותה העיר מנכה לו מחבירו ג הכל לפי ההפסד שאירע ד ואם לא פשטה המכה ברוב השדות אינו מנכה לו מחבירו אע"פ שנשתרפו כל השדות של בעל הקרקע נשתרפו כל השדות של השוכר או החוכר אע"פ שפשטה המכה ברוב השדות אינו מנכ' לו מחבירו שאין זה ההפסד תלוי אלא בשוכר :

ב (שם) התנה עליו בעל הקרקע שיזרענה חטים ה וזרעה שעורים ו או שלא זרעה כלל או שזרעה ולא צמחה אע"פ שבא חנב או שרפון והוכה רוב המדינה אינו מנכה לו מחבירו ז ועד מתי חייב להשפל ולזרוע פעם אחרת אם לא צמחה כל זמן שראוי לזריע באותה מקום ז הגה

בתים לעמור) וה"ק : ז וכל ההפסד כו' עמ"ם ל' כו' תמנה דכרי תור"ם שכתב טעם למה תמרינן בחלמד שכל ההפסד של הכ"ם (סהוא הסוכר לחלמד) מ"ם מהסוכר הו קוקר סדה ונלקה כמכת מדינה דתין כל ההפסד על הסוכר הלא מנכה למכיר ונם ככלל כדכרים הכ"ל כתכתי שנרחה סתין דעת המרדכי כן ע"ם וה"ק : ח היה עומד בתוך השדה וה"ל בית השלחין וה הו מכיר לך כו' כפרישה וה"ק כתכתי וה"ק כתיינו עומד כתוכו ואומר וה ונם יזכרהו כשם בית השלחין הלא אפי' עומד סוב"ל ואומר בית השלחין וה הו מכיר לך נ"כ קשיהה הוא דמל"כ הלא הל"ל הלא שדה וה הו מכיר לך ומהקשיה ואתר שדה וה ונם קש"ל בית השלחין ס"ם דלדוקא ולקשיהה קאתר כן ונכפ"ם הלפני וה מיירי הלא אתר הלא שדה וה הו מכיר לך והלא ה"ל בית השלחין וכזה דוקא תמרינן הע"נ דכשעת הסכירות היה בית השלחין ופיה מעיין בתוכו י"ל הלא קשיה לוה ואיהו מנכה לו וכשעת ה"ם דפיים הסור והמכר וכתבו כתר דיהה ו"ל לפיכך אם לא היה עומד בתוכו כו' והלא כתב רבותא דאפילו עומד בתוכה ונם אתר בית השלחין הרי מכיר לך דאפ"ה אינו מנכה לו כיון דלא אתר נ"כ זה הלא ודאי כש"ל וה ס"ל כעומד בתוכו ועומד בתוכו ס"ל וה ס"ל וה דתין מעליות לעומד בתוכו הלא שיהה לפניו בית השלחין פניו כה אתין וכ"ה כאומר לו וה ורואהו לפניו ע"ם וה"ק : ט אבל אם כשאר מכת מדינה עשרה לפניו בית השלחין עליה ועוד שעתה שעומדין מרוסין יגדל כהן פירות יותר ממה שהיה עליו כרחשונה כשפיים פומדין תכופין ופפ"ר : יוד אבל אם כשאר לגמרי פי' הלא ניפים לו פירות יותר כגון שמחלקה היה דולף הלא שפיים ופשניו שכתיבים כפומק כמו אתה ושתים לריך לשתות נפשו ולדלות : יא שאתר מהכיר לשוכר דאז שהרין כיון דתין על המכיר לקפיד ודאי מ"ם בית השלחין אני מוכר לך לשם בעלמו שכתוכן דנקר' בית השלחין משמ"כ כשהשוכר ה"ל בית השלחין אני שוכר ממך או משתמ' לקפיהה ה"ל ופפ"ר אינו עומד בתוכה ונם לא אתר זה הוי קפיהה :

שכב ג השוכר או השוכר כו' נקט שוכר ושוכר דשו שהמקבל תין פילוק בשכת מדינה וז דלפי מה שנדל בשדה קולקין יפה לפי תנאם אם לא השתא כזריפה וכמו שיתבאר מש"כ בשוכר או שוכר דלריך לשלם לו אע"פ כוה קאתר דמנכה לו בשכת מדינה וכן הוא בגמרא : כ לרוב השדות של אותה פיירי כו' כ"ש כתבה אע"נ דרוב אותן השדות היו זריעין שעורין וזו פיטין תולין שהנה מזרע לזרע כו' והכיאה נד"מ מיהו נ"ם אם לא נלקה אשר השדות כ"ה השעורים וכל השורש"ם אשיש לא נלקו ונם שדה שעכר היה אעפין דהשכר דמנ"ל שהשכיר הרי אשיש לא נלקו כלל אע"פ שכן מיעוט ולא כתב הכ"י אלא שכל השדות של בני הפיר היו זריעים שעורים : ג וכל לפי ההפסד שיריעו אל"שהרעו שהשעת לאש לקו אשר השדות אעפ וכדה אלו הרבה מנכין לו לפי ערך מה שיריע לו ולא לפי מה שיריע לשדות שהשרו"ה ס ויכה ודו"ק : ד ואם לא שכתה שהנה כו' דאז שהרינן תולו דהשוכר נראה לו שה שפר ואפ"פ שהנו רואין שעדת הדין שתופה נגד שהשכיר דהרי כשתדעו כל שדותיו יכול שהשכיר לומר לפ"ש שכשתדעה כל שדותי מ"מ בשאיר לי שם' הסכירות או הסכירות שבדה אלי שכיוך ליתן לי כי כן תדת שם' לרשם שהקנת אפי' בעת הוצם וע"ד שנאתר כי נשתרעו אעפ שהרינ

אתולו הרע של השוכר אף על פי שכשתדע"נ כ"ש רוב השדו' של בני הפיר וצריך ליתן לו הסכירות והלא אתה השוכר לאיש שהכ' שהנה נלקה נם שדה זו שהכרתי שלו אתולו היה נשאר לי אעפ שהרבה דאף אם לא יתן לו הסכירות לא יוכל לנבות אפירות שכה זו כלום ואלו כדברע הוא שם' רואה לשיי' לו אעפ כיה אשיר לו נ"כ אתה השדותיו של פלוני שניה לך להזזיק כידו : ס וזרעם שעורים וכו' דיכול השוכר לומר אילו לא אניה לי זרעה כלל כו' דאני השוכר לאיש אלו זרעת היה אקוניים כי לא יכנו בעת רעה וכיאי רעבון יכנו : ז ועד אתי סייב להשפל ולזרוע פעם אחרת אם לא צמחה כל זמן שראוי לזרוע בשלה דדעת הרמב"ם והשור והשכר הוא דדוקא כזרעה ולא לאתה הוא דתין אבל השוכר לו אשכירתו עד שיזור ויזרע כל זמן שראוי לזרוע אפילו אתרע הרמב"ם והשור והשכר הוא דדוקא כזרעה ולא לאתה הוא דתין אבל השוכר לו אשכירתו עד שיזור ויזרע כל זמן שראוי לזרוע אפילו אתרע הרמב"ם והשור והשכר הוא דדוקא כזרעה ולא לאתה הוא דתין אבל השוכר לו אשכירתו עד שיזור ויזרע כל זמן שראוי לזרוע אפילו אתרע

פלא למפקה כך' פסחי' שפטרו מפו' דפדיין לא הניע את הזמן סורים דשנה זו · אבל כורפה ואכלה תנה תכנס לו אפי' כשעה רשאין פס הוה מכת מדינה ופ"ג לאזור ולזורע פס אינו רוע' פשוט' ולא כרפ"י דם"ל דנפ כאכלה תנה צריכין לזרוע שניה לר' יהו' ולרשב"ג פליפי' ופלונתייס דגמוכים שכ"ל תלוי אי פלכה כשכריית או לא פ"ם : ס ודוקא בקבלנות כו' את"ם במסכתי עד מתי קייב לפטפל ולזרוע כו' קאי דמשמע פף פס יראה לקנות לו מן השוק יכול בשל פשדה לשכריו לפרוס ולזרוע שדה שלו וקאמר דשייכו דוקא בקבלנות ומשע' דיכול בשל פשדה לומר תכופס שלי שדה שלי כיפה לי יות' משל"כ בשוכר דמשמע דשכירות לא הויה דשתו דוקא שתכופה דשדה זו דשרי פס לא יצא' שדה זו כלל היה צריך לקנות מן השוק כדי שכירותו וכ"ם בשכירות דנותן לו מעות ולא תכופה משדה שלו כלל וק"ל :

סנס ס (כ"י פ' משקל) ס ודוקא בקבלנות אבל בשכירות יכול לקנות לו פירות מן השוק ונותן לו שכירתו :

שכג המקבל שדה מחבירו ולקחה בעומריה ובו סעיף אחד :

א ס (רמב"ם פ"ה משכירות ה"ז) החוכר שדה מחבירו בעשרה בעשרה כורי' חשים ולקח' נתן לו מתוכה :
סנס בד"א שלא סיפה אבל סיפה כגון שפתפה לזורעה פשים והוא יתן לו שעורים בשכירתו וזורע' שעורים ולקחה אינו נותן לה מתוכה אלא קונה לו שעורין מן השוק :

היו חשין יפות לא יאמר הריני לוקח לך מן השוק אלא נותן לו מתוכה חכר פטנו כרם בעשרה סלים ענבים ס והקריסו אחר שנבצרו וכן עומרים שלקן ב אחר שנקצרו נותן לו מתוכן אבל אם חכרו בעשרה כרי יין והחמיץ ג חייב ליתן לו יין טוב :

שכד המקבל שדה לזורעה מן ידוע ובא לשנותה ובו סעיף אחד :

א ס (רמב"ם פפ ופרי"ף) החוכר שדה מחבירו לזורעה שעורים לא יזרענה חשים מפני שחשים מכחישות את הקרקע יותר מהשעורים חכרה לזורעה חשים יזרענה שעורים קטניות לא יזרענה תבואה תבואה יזרענה קטניות ס (וי"ל בשתף תבואה לא יזרע' קטניות קטניות יזרענ תבואה)
ס (סור פ"ה ונ"י בפס רפ"י) ג וכבכל וכיוצא בה לא יזרענה קטניות מפני שהקטניות שם מכחשת את הארץ ס (פס בתמ"ס ורי"ף) :

סנס ס (סור וכ"י בפס רפ"י ופרי"ף) וי"ל בשתף דכבכל יכול לזרוע מה שירצה י"ל דכל זה בכירות אבל בקבלנות יכול לפנות ג אפילו לדבר שמכחיש וי"ם וסכירה לפו דאפילו לדבר שאינו מכחיש ד אינו יכול לפנות בקבלנות ס (פמ"מ פס שכן דעת הרמב"ם) :

שכה המקבל שדה אם רשאי לזורעה פשתן ובו סעיף אחד :

א ס (רמב"ם פס י"ו) המקבל שדה מחבירו ס לשנים מועטות לא יזרענה פשתן ואין לו ב בקורת שקמה וכיוצא בה ג ולא בשבח האילנות שיצאו מאליהם בשדה אבל מחשבים לו במקום האילנות כאלו היה בה אותה זרע שזרע בכל השדה והוא שצמחו האילנות במקום הראוי לזריעה :

סנס ס (סור ס"ב) וים לומרים לפס הוה לומר דנפ הוה היה כופף פילנו' צריך ליתן לו מן פילנו' כאלו נפפן אבל פס לומר פיותר היה קפץ לזרוע מליפע מילנות פס פילנות רשוין ליפע כמקום שאר צריך ליתן לו כפכילס דמי נפיעות פעומדים ליפע ופס היכס רשויים ליפע אינו כותן לו אלא דמי פנים :

אבל אם יצא במקום שאינו ראוי לזריעה אין מחשבין לו כלום ואם קבלה ממנו לשבע שנים ד זורעה שנה ראשונה פשתן ויש לו בקורות שקמה וכיוצא בה :

א המקבל

(ופנרא רפוקא לומר שכה"י פפנע פל פארץ היא תכופה מכפכל שתכופה מכחיש יותר) ליפס יותר מה"י מ"מ פארץ אינה פמיכה כ"כ כמו בה"י ואפילו קטני' מכחיש' את פארץ מ"ם לא יפנה מתה שפתנ' עמו פמכיר די"ל דפמכיר צריך לתכופה וכיפה ליה כוריעת' אף פס יכפיס את פארץ יותר מקטנית משום דלקטנית אינו צריך וקפיד כשפתנה כה אלא לצורך (ואפ"פ שפשכור המתנה צריך לקנות לו מן השוק כפי שהתנו שפתנה אתו מ"י"ל דניפה ליה שפי כתכופ' פלריכ' לו ונדילה כפדפו פפרי צריך ליתן לו שכירתו אתה אינגל כפדיהו כמ"ם בפימן פלפני זה ואפ"ג כ"ם דפס מ"ל לזורע קטני' דלא יזרענה תכופ' ככבל משל"כ בה"י פפס פארי שמינה ושוב' יותר וה"ם אם יפנה מדעת המשכיר וזורע דבר שאין צריך לו מ"ם אינו דלא היזק לו כשפפת פארץ כלל לא פקפידו כזה וה"ם מקטנית לתכופה לא יפנה כיון דהתכופה צריכה כח יותר מקטנית ומזיק לו כפיס' אעפ אף פפה שמינה ושובה ויפה זה הוה דוקא ונפ אכתי אינו מיפה וכי פלינ רפ"י ורפ"ם אם הרי"ף ורמ"ם כדבר פירוש לכפרש אם קטני' מכחיש טפי מתכופה או פיפכו דרך אתי לייפה הקום' כדריפ ועל פי אותו דרך דוקא קאמר מתכופה לקטנית לא יפנה ככבל הא משערין לפיפן מותר לפונותו ואותו פדרך הוי נכון לייפה כו דברי הרי"ף ורמ"ם אבל דברי המיכר ומור"ם אי אפשר לייפה כו פיין אם ודו"ק : ג אפילו לדבר המכחיש כו' כיון דדמיפ פל הפנוי שוי' אפי' לא יקיד פנותן פברי יפול תלקו מדבר הפוב · ומתרי אינפי לכתום תרפה ולא לכתום תריפ : ד אינו יכול לפנות בקבלנות · בשעת כיון דקבלן אינו נותן לו אלא מתה שנבל בשדה יש לומר שקיד פנותן לזורע דוקא מן שהתנה פתו משום שהוא צריך לו :

שכה ס לפנים מועטים פי' לפחות מו' שנים דפתתן מכחיש הארעא טובא וכפחות מו' שנ"י אין הקרקע סוברת לכתם כהרפשונה : כ בקורות שקמה הוא אילן סרק וכורתין קורתין לשנים וכפחות מו' שנים אינו חוזר לפיות כמו שהיה כשנטע לידו וכעור מפיק וכתב כזה ז"ל ואפילו בשנה שהשביחו בעודן ברשותו אין לו עכ"ל ר"ל אחין לומרי' שיעורו שה שהתעבו שהפי' וכקורות בעוד שהיו בשדה לזרוע ויתן לו דמי השבח כשיעור הנ"ל : ג ולא בשבח האילנות שיצא כו' וי"ל כעור ר"ל בשדה לזרוע ונתפה בו אילנות אחלי אם עלו בתקום שאין רצונו לזרוע כגון על המיצר אין לו בשה כלום ואם עלו בתקום שרצה לזרוע שה לתר שאפן (כתה שאלה בה לא היו עולין אחלי אם היו כותבן) ואפ"ם שהקבלן תיירי כפיפן זה וקבלן אסור לשנות ר"ל דתיירי כשהאילנות אינן תכשיטין יותר תשורת שהיה לו לזרוע פ"ג בכבל שתותר לשנו' כדבר שתכחיש יותר לדע' י"ל בכ"ל) שתין לו באילנות כאלו בוטנו' וזוטן לו כשיעור בשדה אבל אם לתר היה אפן לזרוע בתקום באילנו' תתה שאפן בשאלה רואין את האילנות אם היה בענין שבשיעקרו היו רואין לנשתין בתקו' לתר צריך ליתן לו בשבילה דמי נפיעות שעומדת ליפע (שטוח בפות תדתי אינן שבשות שעומד ושם דלא

לו דמי

מאירת עינים הוש משפט שכז שכח שכט הלכות חבירות וקבלנות שפתיכהן תמג

לו דמי סורים כיון דמפקן יות כוריפה מסוס דמ"ל כרכוס מסוס הוי נעשי כמקום סמלין זה) וסם אין רמוין ליטע אין כותן לו אלא דמי מניס שב"ל בסוגר וכוה דברי המחבר ודברי רי"ף שכתב מור"ם מכוחרים: ד ונראם שכח רמסוגה כו' פי' שכח רמסוגה סירד לתוכם וכטור מכוחר יותר ו"ל כין סם ירד לתוכה כסוף ו' מסקנה כין סם ירד לתוכה כשכח שניס או רביעית קונה כס"ל ו' שניס סברי יקורו ו'נדלו לכסיפה ממנו פד סיסיו כמו שסיתה כסירד לתוכה שכ"ל:

שכו ג לורעה שומשמין וזורע שכז המקבל שדה לזורעה שומשמין וזורע חטין ובו סעיף אחד:

א ס(סור רנס סרמב"ם ורוש כפ"ח מס יין ר') המקבל שדה מחבירו ג לזורעה שומשמין וזרעה חטים ועשתה חטי' ששיון כמו שהיתה ראויה לעשות מהשומשמין ד (ג) אין לו עליו אלא תרעומות עשתה פחות ממה שהיא ראויה לעשות מהשומשמין ג משלם לו המקבל כפי מה שהיא ראויה לעשות מהשומשמין ד עשתה חטים יותר ממה שהיה ראויה לעשות מהשומשמין חולקין לפי התנאי שביניהם אע"פ שמשתכר בעל הקרקע:

ג אין לו עליו אלא תרעומות שפ"ח ס"ק ג' יום ס"ק ב' ומקבל יש לו תרעומות על הנותן מה שסרפ על סבלוימו כו' וכן פי' בס"מ וכן מנוסר מדברי ס"ס והגיהו כ"י:

ג מיהו

שכז דין המקבל שבא להסתלק ועדיין לא נגמרו הזרעים ובו ב סעיפים:

א ס(רמב"ם פ"ח ד"י) מקבל שהגיע זמנו להסתלק מהשדה והיו שם זרעים שעדיין לא הגיעו להסכר או שנגמרו ולא הגיע יום השוק למכור ג שמין אותן ונוטל מבעל הקרקע:

ב ס(סם) כשם שחולקין המקבל ובעל הקרקע כתבואה כך חולקי' כתבן ובקש כשם שחולקי' ביין כך חולקין בזמורות אבל הקנים שמעמידים תחת הגפנים אם קנו אותם בשותפות הרי אלו חולקים בהם ג ואם הם משל אחר מהם זה שקנה אותם הרי הם שלו וכן כל כיוצ"ב:

שכח דין מקבל שרוצה להסתלק מפני רעת השדה ובו ב סעיפים:

א ס(רמב"ם סם ד"כ) המקבל שדה מחבירו ולא עשתה אם יש בו כדי להוציא ממנו יר"ר על ההוצאה חייב המקבל ליטפל בה שכך כותב בבעל הקרקע אנא אקום ואזרע וכו' ג ואעמיד כרי לפניך ותשול חלקך וכו' כ (ומפיק לה כתב כן כמהן דכתב רמי) ס(סמ"ם סם וכ"י נמס סמוסקות ורפ"ם):

כ לא עבדה אלא הוכירה כולה או מקצתה שמין אותה כמה היא ראויה לעשות ג ונותן לו חלקו שהיא מניע לו ואם התנה עמו אם אוביר ולא אעבוד אשלם אלף זוז הר"ז אסמכתא ואינו חייב לשלם אלא נותן כפי מה שראוייה לעשות בלבר:

שכט המקבל שדה לזמן ומת והניח בן ובו סעיף אחד:

א המקבל שדה מחבירו לזמן ירוע ומת והניח בן לא יאמר ג תן לי מה שאכ' אביך וכן הבן לא יאמ' תן לי מה שעש' אבי אלא שמין מה שעש' ער עת מותו ויתן אפי' שהתנ' עמו לזמן קבוע

של המקבל שדה ליטע כמה אילנות ובו ה סעיפים:

א ס(ג' רמב"ם פ"ח ד"ע) המקבל שדה מחבירו ליטע מקבל עליו בעל השדה ג עשר' בוראות לסאה (וים מומרים למקם) ס(סור ס"ג וכ"י נמס רמב"ם)

יתר

שכז ג שמין לותן ונוטל מבעל הקרק' שמין כמה הן שוין עתה ובעל הקרקע נותן לו דמיהן כפי אלקום שים לו בהן: כ ואם עם על אחד מהן פי' לפעמים נותן המקבל כל הנרך לאותו כרם ושדה ופעמים הנותן ומ"מ נס"ם ע"ך ע"ם ופ"ל פיתן רש"ו וסביר ו'שכתב השור והמחבר ג"כ מלו הקנים לפניו אם נמכרו ככלל השדה נמחם:

שכח ג ופעמיד כרי לפניך ר"ל כרי שתתעי' בפטיל לקרום ולזרוע בשטיל כרי וסיפרו חכמים כשנות כ'סמין מין מוס'בל הסוגה' כתוכן שכ'סמין יסתרו לפניו מקרי כרי ופייב לקרום עכורו אף מתוקן כ'סמין נרוך ליתן להמקבל אלקי נס זה קבל עליו שכרי כתב לו ותטול אלקך מחכו כו': כ ואפילו לא כתב כו' כיוצא בזה כתב שטו' והמחבר לעיל ר"ם מ"כ והטעם דכיון דרגילין לכתוב כן כל המקבל שתם על דעת הנהוג מקבל וה"ל כתנאי כ"ד דנרוך לקיימו שכ"ם: ג ונותן לו אלקי'ו בטור מסיים כזה וכתב ז"ל שכן כתב לו אם תוכיר ולא תעבוד תשלם לך ממיטב שכ"ל ור"ל נ"כ כיון שרגילין לכתוב כן ה"ל כאלו פתוב וכ"ל וכן מוכח מל'טו' והמחבר מתה שסיימו וכתבו שאם כתב אם תוכיר תשלם לך אלפא זוז דהוה מסתכתא ולא קנס (וכתו דלא כתב לו דמי) ומיהו מסלם לו אלא כפי מה שיראו לפשות שכ"ל ולא כתב דיהא פטור לגמרי כיון דדברי הן מסתכתא ויראי הן כשלו אינם אלא ודאי ס"ל דאף אם לא כאלו לא דבר כלל מ"מ נרוך לשלם כיון דס"ל כאלו כתב ליה אם תוכיר תשלם כמיטב וק"ל:

שכט ג הן לי מה שתעבד בפי' אם כבר קיבל עליו תביו כדי כל קבלתו והנותן אינו רוצה לפנים השדה ביד פניו לגומרה ומבקש מבניו שיזורו לו ממיטב שתעבד תביון על עבודתו כדין אם הבן בוה לומר בניס שדה בידי ואגמרה עבודת' מאחר שכבר קיבל עליו אלקו מס"ב ככבה תניגא דמייירי דלא קיבל עדיין תביון כלום על אלקי והבן מומר להנותן הגה השדה בידי ואגמר' עבודת' ותתן לי כל אלק תבי דכוה דמנותן עדיין מוסוק הדין עמו ויכול לומר אין לי עכב אחך וכפי מה שהשתכח תביך תשלם לך כ"כ ברמ"ם ותלמידי רשב"ם כפי' המתרגות הללו ומוה תלמד מ"ם השור והמחבר אלא שתין מה שתשם כו' לא קאי אלא אכבה תניגא ונם מ"ם ככבה תניגא דלא יאמר לו הבן תן לי מה שתשם תבי לאו דוקא הוא אבי כוה הדין עמו וכדתניא שמין מה שתשם כו' אלא ר"ל תן בידי כשדה שתתקל תבי לעשות כו מלאכתך ואני אגמרנו וק"ל:

של ג עשרה כורות לסאה הן הוא נירסת הרמב"ם בס"ם דשביעית ד"ג וכתב שם מ"מ דכן היא נירסת רבו אבן מהנ"ם בגמרא פרק המוכר פירות וכתב בפירושו ז"ל פי' מקבל עליו עשר כורות מבוריות לסאה מ"ל ר"ל עשר כפיפות מבוריות שכ"ל מ"מ והמחבר כתב כן' בגמרא והרמב"ם ס"ל בנירסתם מכל השור

שפתי כהן חושן משפט של שלא הלכות הכירות וקבלנות מאירת עינים

של ג מיסו לא יוכל להסתלק כו' לא ירדתי לסוף דעתו ר"ל דאף על פי שהסתלק אינו יכול רק בשעות לא יוכל להסתלק כלא רצו' בעל הבית ובב"י שם לא קאמר אלא דבשרוכם ליסול יכול להסתלק ולומר מכרתי או רציתי ולומר מכרים הרים בתקומי ולא לומר משום דמשמע כב"י (ובראב"ן נמי משלחתו) שם לפרש דיכול להסתלק כלא רצות בעל הבית וכן משמע בס"ם ופוסקים וב"ע ות"ם בשם ס"ק ו' בשם סכ"י דלא יכול להכניס הרים בתקומו ולא לומר משום הרגישית אבנן מה תן משרה וכו' וכ"כ הרא"ש בשם המלחמו' ומוכח בש"ם לכל הפוסקים שפסקו כרב אסי בש"ס: ג לא

יתר על זה כ מגלגלין עליו את הכל:

ב (רמב"ם שם פ"י דין ו') מקום שנהגו שיהיה הנוטע אילנות נוטל חצי השבח ובעל הקרקע החצי ג ונוטע והשביח מחשבין לו חצי השבח שיש לו ד ונותנין לו מה שהפסיד ואפי' התנה על עצמו שאם יפסיד לא יטול כלום הר"ז אסטטא ואין מנכין לו אלא מה שהפסיד:

ג (שם) נוטע הנוטע והשביח ורוצה להסתלק שנמצא בעל הקרקע צריך להוריד אריס הרי בעל הקרקע מוריד אריס (ופחת פרים נופל על שני האריסים) ה ויטול בעל הקרקע החצי ולא יפסיד כלום ויטול האריס שליש והשתות הנשאר של נוטע שהרי סלק עצמו ברצונו (ו)

(ו) (מיסו לא יוכל להסתלק כלא רשות בעל הבית) (ל"ל פ' המקבל):

ד כל שתל שנוטל החצי בפירות כך נוטל החצי ז בגפנים שהוקינו אבל אם ח שטפן נהר או עקרן הרוח אין לו בהם אלא רביע:

ה טען האריס שהתנה שישו' החצי ובעל השדה טען שלא התנה אלא ליתן לו השליש הולכים אחר מנהג המדינה:

הלכות שכירות פועלים

שלא השוכר פועלים ינהג עמהם כמנהג המדינה ובו ג סעיפים:

א (רמב"ם פ"ם משכירות) השוכר את הפועלים ואמר להם להשכים ולהעריב מקום שנהגו שלא להשכים ושלא להעריב אינו יכול לכופן ט אפילו הוסיף על שכרן כיון שלא התנה כן בשעה ששכרן:

פנס (סור פ"י) לא היה מנכה בפיר או שאמר לבן אני שוכר אתכם כדין תורם כ מייבין לנכות מביתו כוריקת הסמם ולעשות מלאכה עד נאת הכוכבים ובערב שבת מקדים עצמו לביתו מיוכל למלאות לו שבוע שלמים ג ולגלות לו דג קטן

ולהדליק

סדיבו בחשם עשרה נטיעות קטנות פורות מ"מ צריך לקבלם עליו אבל פי' זה הוא דוחק נס מל' מו"ר שכתב מדברי המפר' ז"ל ו"ל למאה כו' משמע דבשאם ספי' של כוריות ובקיבל עליו שיקבל עליו כב"ס אין מילך כין המפר' ל"ה אלא בשיעור שדרה המה מפולקי' דלמחפר' מקבל י' כוריו' לכל בית סאה ולפי"ה לא יקבלם כ"א לחאה וכן מוכח מל' הכתוב כד"מ דאמה דכתב הפו' ז"ל צריך לפל שדרה לקבל יוד מילנות כורן לכל סאה כו' כתב עליו בד"מ ז"ל אבל הרחב"ם נורס כורות ופירשו הח"י פורות של מילנות כורות לכל סאה מ"י מילנות בב"ל ד"מ שרי דבחקום שכתב הח"מ י' פורות מכוריות שביא כד"מ לשונו י' פורות של מילנות כורות לכל סאה וכחקום שכתב הח"מ בכאי מ"י נטיעות כתב הוא כלשונו י' מלנות שרי שלא מילק חור"ם בין נטיעות למילנות ס"כ מחוורת דם"ל למור"ם כמ"ש רחשובה דלעיל הרחב"ם ורבו מיירי בחי חם כופפין לבית סאה הרבה מילנות ולא ס"ד הסב"ם הב"ל ודו"ק: ם מנלגלין עליו את הכל דכל דבר שבין רגיל לבות מחרינן דחשתח דסשם בסן נשסה בן ומדשם מנלגלין עליו את הכל ומחרינן דכולן בשבין כורות בשסשתו ודומה לזה בית' בנחרת וכתבו הטור ומחבר לפיל בסי' רכ"ם בסיעורי שבתבו למוכר כגון רובא קטנית לסאה פעי' כו' דחי נרחה בית בסן יותר מנלגלין עליו את הכל מה"ט דחחרי' דערבן כידים וכבין זה כתב נמי הטור ומחבר בפי' רי"ם לענין המוכר לחבירו בית כור וח"ל בין פשיר בין יחיר כו' חלה דשם לא שייך ס"ם ע"ם בס"ם: ג ונטע ובסבים ובסטיד בפי' נוטעו בפשם ג' וא"ו ובקנתן בסבים ובקנתן בסטיד ובצירוף בסבים ובפשד בשחר שבא יחר על בפשד ומיירי בסיו כורות יותר מסיעור הב"ל חו בסטיד בשנין לחר: ד ומבכין לו מה שבסטיד בטור כתב ומסחלק ומחבחר בפחיק ל' הרחב"ם פי' דבכירות דין ו' דנם הוא לא כתבו וח"מ נרחה דל"ם לחדדי שרי נחרת פרוכה פיה בפ' בחקבל דבחל בנוטע בטיעות ויו של הב"ם ובסטיד דצריך לבלם ומסלקין חותו וכתי"ם הטור ומחבחר לפיל בס"ם ס"ו וס"ה בוה ונם הרחב"ם בשלחו כתבו לחותו כלל נם בסף' דבכירות ומחבחר בחך חח"ם בסי' ס"ו: ם ויטול בעל הקרקע בחלי כו' הטור ביאורה וכתב דהיינו בחקום שנהג בעל השדה ובשחל חולקין בשנה ולחרים נותנין שלים השנה ובין השנה ו"ב דינרין יטול בעל השדה חלי כמו שני רגיל ליטול ומחקני של השחל נוטע הלרים חרבע שהן שלים חבל השנה ויפחר לשחל שנה בעד שני דינרין שהוא חחות חבל השנה שהיו ב"ב דינרין ס"כ ובשעה שבעלמה נוטע השחל שני מחלרים חשו' דשחל הוא הנוטע חילנות הן נהן לו בשדה מחילה והלרים הוא חחר יורד לשכור בשדה נטוע וק"ל: ו מיסו לא יכול להסתלק כו' כב"י כתב דלא יכול להכניס הרים בתקומו ולא לומר חטול הרגיש' חבנן לו חן השדה וחחבדנו וחחם שכור הרים לשבוד נ' רגיש' שלך וחן רגיש' לחרים ומחבה יהיה שלך חשוח בבל החלקי' חטופבדים חבדי כו' ובד"ח הביאו: ז כנפנים שהוקינו כו' בשעם בבל חילן עומד לסיות זקן ודבר שדרבו בבך חחבלה ירד לחוכו חדעת' דבבי לחלוק בנפי הנפני' בסיוקינו כחו שחולק בבל שנם בזמורות ובבבני הנפן שקוננין בבל שנים החילן הוא דבר שהיו שבים ח"ם חינו נוטל בו חלא רביע' מחה שבחשר לבע"ם לחשר שבטל הלרים חלקו שהוא חחות חבבל חסבל בשדה יצחק בבל השדה לשבור הרים ויחן לו שלים השנה ויפחר לשבל השדה שני השנה וטעור כתב שבוטל השחות והוא הוא וכח"ם: ח שטפן הכהר חע"ר שבחבתי דמיירי בין שטפן הכהר ופקרן לנחרי בין שטפן הקרקע חע"נ שרש' וכבשם הילן עד חשר יתקבנו לסיות חשוכה בקרקע בבחחלה:

שלא ט חפילו הוסיף על שכרן כיון שלא לומר הא דחוסיף בל שכודתך שפי' וכן פשיטו נחרת וכ"כ הטור וחחבחר בם"ם בל"ב: כ חייבי' לגלות בוריות בו' יפיבין לם חבתיב תורם השחם יהחפון ונומר יגלה חדם לפועלו ולפבודתו חדי חרב ר"ל יהחפון חסיות דקחי חח"ם לפני זה תחת חסך ויפי לילם בו תרחום בל חייתו יפר ובלחר חבחי קרא דילית בפועל חביתו לפבודה הוא חשחה טיורא בשחם ובבניסה חפבודה לביתו הוא לחחר שבשחה בשחם וחייבו לחחר גחת ס' וכבי' ובשחם בחחתי בפריסה דלריבין טיחחסקו חוריסת בשחם בד חקיפחתה בפבודת בב"ה ובבליבה היא נורך הפבודה מ"ם פני ביציחתו חביתו בחחורם בשחם חשת"ב קוחתו לביתו חסיה לנחרו: ג ולגלות דג קטן בחו' לא בחב תיבת

קטן נס בבג"ח ריש פר' פועלים ופביה ל' בירושלמי זה לא בחב שם תיבת קטן ונרחה דחוח"ם ז"ל:

שלא
שלב

שלב השוכר פועלים עד שליחופיחת או הוסיף ובו ו' סעיפים:

א (כל הסעיף ל' נתב"ם פ"ם מהי שכירות (ומ"ג) דין נ' ופרי"ף)
אמר לשלוחו צא ושכור לי פועלים בשלשה והלך ושכרן בארבעה אם אמר להם השליח שכרכם עלי נותן להם ארבעה ונוטל מבעל הבית שלשה ד (ו) ומפסיד א' מביסו (כ) (ויש פוחתים שם כל הפועלים מיכן נסכרים רק כמדת מנהג המקום נותן לפליה (ג) כפי מה שמכנסו) (סור ס"ג וד"ח דכן דעת פרמב"ם)
(ד) ואם אמר להם שכרכם על ב"ה נותן להם ב"ה כמנהג המדינה. היה במדינה מי שנשכר בג' ומי שנשכר בד' (ה) אינו נותן להם אלא ג' ד (ו) ויש להם תערומות על השליח בר"א ה (ז) כשאין מלאכתן ניכר אבל אם היתה מלאכתן נכירת (ח) הרי שוה ארבע נותן להם ב"ה ארבע שאלו לא אמר להם שלוחו ארבע לא טרחו ועשו שוה ארבעה

ב אמר
פועלים נסכרים בג' מין להן עליו אפי' תרומות: כיכר כתם פ"ג סוס כגון שמכרן למעיר מעירם וכתחלת מיס ומ"ת ליתא מלאכת מעמירה מחמת מחיס. ם"ם וכן כל כיוצא בזה: ם הרי סוס מרכב נותן לפס כו' משמע אפי' כל הפועלים נסכרים בג' כיון שסוס מלאכתן ד' נותן ר' וכן משמע בסור לפרש"י וכן מוכח בפ"ב מבל נפרש"י בפ"ג דוקא כשיש נסכרים בר' וכן

ג השוכר את הפועל ואמרו לו כאחר וכשנים מבני העיר מחשבין היתר שבשכירו' והפחות שבשכירו' ומה שבינה' נותן החצי ה כגון אם היתר בו' והפחות בר' נותן להם חמש:

ד (כל הסעיף ל' נתב"ם פ"ם מהי שכירות (ומ"ג) דין נ' ופרי"ף)
פועלים שהלכו ומצאו אחרים שעשו מלאכתם בפחות ממה שנשתכרו הראשונים אינם יכולים לחזור על המעסיק ולומר לו הרי הלכו לי פועלים אחרים בפחות ממה שנתחייבת לי אלא אם כן הוסיף להם מעצמו:

ה (כל הסעיף ל' נתב"ם פ"ם מהי שכירות (ומ"ג) דין נ' ופרי"ף)
אמר לשלוחו צא ושכור לי פועלים בשלשה והלך ושכרן בארבעה אם אמר להם השליח שכרכם עלי נותן להם ארבעה ונוטל מבעל הבית שלשה ד (ו) ומפסיד א' מביסו (כ) (ויש פוחתים שם כל הפועלים מיכן נסכרים רק כמדת מנהג המקום נותן לפליה (ג) כפי מה שמכנסו) (סור ס"ג וד"ח דכן דעת פרמב"ם)
(ד) ואם אמר להם שכרכם על ב"ה נותן להם ב"ה כמנהג המדינה. היה במדינה מי שנשכר בג' ומי שנשכר בד' (ה) אינו נותן להם אלא ג' ד (ו) ויש להם תערומות על השליח בר"א ה (ז) כשאין מלאכתן ניכר אבל אם היתה מלאכתן נכירת (ח) הרי שוה ארבע נותן להם ב"ה ארבע שאלו לא אמר להם שלוחו ארבע לא טרחו ועשו שוה ארבעה

ו (כל הסעיף ל' נתב"ם פ"ם מהי שכירות (ומ"ג) דין נ' ופרי"ף)
פועלים שאמרו לשלוחו של בעל הבית שכור לנו פועלים ושכר לנו ולא אמרו לו כמה ישכור לנו ולא אמר לו כמה ישכור לנו ושכר לנו פחות מכפי שהיו ראויים ליטול ואחר כך בא בעל הבית ואמר לפועלים לא שכרכם לי אלא שכרכם לשלוחי אינו חייב לשלם להם אלא כפי שהיו ראויים ליטול:

ז (כל הסעיף ל' נתב"ם פ"ם מהי שכירות (ומ"ג) דין נ' ופרי"ף)
פועלים שאמרו לשלוחו של בעל הבית שכור לנו פועלים ושכר לנו ולא אמרו לו כמה ישכור לנו ושכר לנו יותר מכפי שהיו ראויים ליטול אינו חייב לשלם אלא כפי שהיו ראויים ליטול:

ח (כל הסעיף ל' נתב"ם פ"ם מהי שכירות (ומ"ג) דין נ' ופרי"ף)
פועלים שאמרו לשלוחו של בעל הבית שכור לנו פועלים ושכר לנו ולא אמרו לו כמה ישכור לנו ושכר לנו יותר מכפי שהיו ראויים ליטול חייב לשלם להם כל מה שהיו ראויים ליטול:

ט (כל הסעיף ל' נתב"ם פ"ם מהי שכירות (ומ"ג) דין נ' ופרי"ף)
פועלים שאמרו לשלוחו של בעל הבית שכור לנו פועלים ושכר לנו ולא אמרו לו כמה ישכור לנו ושכר לנו יותר מכפי שהיו ראויים ליטול אינו חייב לשלם להם אלא כפי שהיו ראויים ליטול:

י (כל הסעיף ל' נתב"ם פ"ם מהי שכירות (ומ"ג) דין נ' ופרי"ף)
פועלים שאמרו לשלוחו של בעל הבית שכור לנו פועלים ושכר לנו ולא אמרו לו כמה ישכור לנו ושכר לנו יותר מכפי שהיו ראויים ליטול חייב לשלם להם כל מה שהיו ראויים ליטול:

יא (כל הסעיף ל' נתב"ם פ"ם מהי שכירות (ומ"ג) דין נ' ופרי"ף)
פועלים שאמרו לשלוחו של בעל הבית שכור לנו פועלים ושכר לנו ולא אמרו לו כמה ישכור לנו ושכר לנו יותר מכפי שהיו ראויים ליטול אינו חייב לשלם להם אלא כפי שהיו ראויים ליטול:

יב (כל הסעיף ל' נתב"ם פ"ם מהי שכירות (ומ"ג) דין נ' ופרי"ף)
פועלים שאמרו לשלוחו של בעל הבית שכור לנו פועלים ושכר לנו ולא אמרו לו כמה ישכור לנו ושכר לנו יותר מכפי שהיו ראויים ליטול חייב לשלם להם כל מה שהיו ראויים ליטול:

יג (כל הסעיף ל' נתב"ם פ"ם מהי שכירות (ומ"ג) דין נ' ופרי"ף)
פועלים שאמרו לשלוחו של בעל הבית שכור לנו פועלים ושכר לנו ולא אמרו לו כמה ישכור לנו ושכר לנו יותר מכפי שהיו ראויים ליטול אינו חייב לשלם להם אלא כפי שהיו ראויים ליטול:

יד (כל הסעיף ל' נתב"ם פ"ם מהי שכירות (ומ"ג) דין נ' ופרי"ף)
פועלים שאמרו לשלוחו של בעל הבית שכור לנו פועלים ושכר לנו ולא אמרו לו כמה ישכור לנו ושכר לנו יותר מכפי שהיו ראויים ליטול חייב לשלם להם כל מה שהיו ראויים ליטול:

טו (כל הסעיף ל' נתב"ם פ"ם מהי שכירות (ומ"ג) דין נ' ופרי"ף)
פועלים שאמרו לשלוחו של בעל הבית שכור לנו פועלים ושכר לנו ולא אמרו לו כמה ישכור לנו ושכר לנו יותר מכפי שהיו ראויים ליטול אינו חייב לשלם להם אלא כפי שהיו ראויים ליטול:

טז (כל הסעיף ל' נתב"ם פ"ם מהי שכירות (ומ"ג) דין נ' ופרי"ף)
פועלים שאמרו לשלוחו של בעל הבית שכור לנו פועלים ושכר לנו ולא אמרו לו כמה ישכור לנו ושכר לנו יותר מכפי שהיו ראויים ליטול חייב לשלם להם כל מה שהיו ראויים ליטול:

יז (כל הסעיף ל' נתב"ם פ"ם מהי שכירות (ומ"ג) דין נ' ופרי"ף)
פועלים שאמרו לשלוחו של בעל הבית שכור לנו פועלים ושכר לנו ולא אמרו לו כמה ישכור לנו ושכר לנו יותר מכפי שהיו ראויים ליטול אינו חייב לשלם להם אלא כפי שהיו ראויים ליטול:

יח (כל הסעיף ל' נתב"ם פ"ם מהי שכירות (ומ"ג) דין נ' ופרי"ף)
פועלים שאמרו לשלוחו של בעל הבית שכור לנו פועלים ושכר לנו ולא אמרו לו כמה ישכור לנו ושכר לנו יותר מכפי שהיו ראויים ליטול חייב לשלם להם כל מה שהיו ראויים ליטול:

יט (כל הסעיף ל' נתב"ם פ"ם מהי שכירות (ומ"ג) דין נ' ופרי"ף)
פועלים שאמרו לשלוחו של בעל הבית שכור לנו פועלים ושכר לנו ולא אמרו לו כמה ישכור לנו ושכר לנו יותר מכפי שהיו ראויים ליטול אינו חייב לשלם להם אלא כפי שהיו ראויים ליטול:

כ (כל הסעיף ל' נתב"ם פ"ם מהי שכירות (ומ"ג) דין נ' ופרי"ף)
פועלים שאמרו לשלוחו של בעל הבית שכור לנו פועלים ושכר לנו ולא אמרו לו כמה ישכור לנו ושכר לנו יותר מכפי שהיו ראויים ליטול חייב לשלם להם כל מה שהיו ראויים ליטול:

כא (כל הסעיף ל' נתב"ם פ"ם מהי שכירות (ומ"ג) דין נ' ופרי"ף)
פועלים שאמרו לשלוחו של בעל הבית שכור לנו פועלים ושכר לנו ולא אמרו לו כמה ישכור לנו ושכר לנו יותר מכפי שהיו ראויים ליטול אינו חייב לשלם להם אלא כפי שהיו ראויים ליטול:

כב (כל הסעיף ל' נתב"ם פ"ם מהי שכירות (ומ"ג) דין נ' ופרי"ף)
פועלים שאמרו לשלוחו של בעל הבית שכור לנו פועלים ושכר לנו ולא אמרו לו כמה ישכור לנו ושכר לנו יותר מכפי שהיו ראויים ליטול חייב לשלם להם כל מה שהיו ראויים ליטול:

כג (כל הסעיף ל' נתב"ם פ"ם מהי שכירות (ומ"ג) דין נ' ופרי"ף)
פועלים שאמרו לשלוחו של בעל הבית שכור לנו פועלים ושכר לנו ולא אמרו לו כמה ישכור לנו ושכר לנו יותר מכפי שהיו ראויים ליטול אינו חייב לשלם להם אלא כפי שהיו ראויים ליטול:

כד (כל הסעיף ל' נתב"ם פ"ם מהי שכירות (ומ"ג) דין נ' ופרי"ף)
פועלים שאמרו לשלוחו של בעל הבית שכור לנו פועלים ושכר לנו ולא אמרו לו כמה ישכור לנו ושכר לנו יותר מכפי שהיו ראויים ליטול חייב לשלם להם כל מה שהיו ראויים ליטול:

כה (כל הסעיף ל' נתב"ם פ"ם מהי שכירות (ומ"ג) דין נ' ופרי"ף)
פועלים שאמרו לשלוחו של בעל הבית שכור לנו פועלים ושכר לנו ולא אמרו לו כמה ישכור לנו ושכר לנו יותר מכפי שהיו ראויים ליטול אינו חייב לשלם להם אלא כפי שהיו ראויים ליטול:

כו (כל הסעיף ל' נתב"ם פ"ם מהי שכירות (ומ"ג) דין נ' ופרי"ף)
פועלים שאמרו לשלוחו של בעל הבית שכור לנו פועלים ושכר לנו ולא אמרו לו כמה ישכור לנו ושכר לנו יותר מכפי שהיו ראויים ליטול חייב לשלם להם כל מה שהיו ראויים ליטול:

כז (כל הסעיף ל' נתב"ם פ"ם מהי שכירות (ומ"ג) דין נ' ופרי"ף)
פועלים שאמרו לשלוחו של בעל הבית שכור לנו פועלים ושכר לנו ולא אמרו לו כמה ישכור לנו ושכר לנו יותר מכפי שהיו ראויים ליטול אינו חייב לשלם להם אלא כפי שהיו ראויים ליטול:

כח (כל הסעיף ל' נתב"ם פ"ם מהי שכירות (ומ"ג) דין נ' ופרי"ף)
פועלים שאמרו לשלוחו של בעל הבית שכור לנו פועלים ושכר לנו ולא אמרו לו כמה ישכור לנו ושכר לנו יותר מכפי שהיו ראויים ליטול חייב לשלם להם כל מה שהיו ראויים ליטול:

כט (כל הסעיף ל' נתב"ם פ"ם מהי שכירות (ומ"ג) דין נ' ופרי"ף)
פועלים שאמרו לשלוחו של בעל הבית שכור לנו פועלים ושכר לנו ולא אמרו לו כמה ישכור לנו ושכר לנו יותר מכפי שהיו ראויים ליטול אינו חייב לשלם להם אלא כפי שהיו ראויים ליטול:

ל (כל הסעיף ל' נתב"ם פ"ם מהי שכירות (ומ"ג) דין נ' ופרי"ף)
פועלים שאמרו לשלוחו של בעל הבית שכור לנו פועלים ושכר לנו ולא אמרו לו כמה ישכור לנו ושכר לנו יותר מכפי שהיו ראויים ליטול חייב לשלם להם כל מה שהיו ראויים ליטול:

שפתי כהן חושן משפט שלב הלכות שכירות פועלים מאירת עינים

לפם יותר וכרי נתן לפם יותר ואפ"נ דיש פועלים דנשכרין בפחת ונם מלאכתן מיכו טוב כ"כ ונ"ל דלמ"ם לפני זה נכתב"ם בחמר לפלים שכור לי כך והפלים מ"ל כנ' ואמרו כמ"ם בפ"ם דאין נותנין לפן אלא ג' כשאין מלאכתו טוב יותר דשמני שכח דשטפה אותו ומ"ל שנם לאחרים משכיר כך' משמ"כ פתם דלא תלה פלים שכירתו בשכירת פועלים אחרים אלא מ"ל אם פתם כשלשה וק"ל: ח ונמלאו שנשכרון ביותר מ' כל פועלים נשכרי כיוצ' רק שאותן יותר מיכו בטוח כנון שים שנשכרין בפ' ויש כו' ויש כו' פ"ז חסיק נ"כ וכתב שנותן לפן בפחות שבפועלים ור"ל חס שנשכרן כך' אפ"פ בטל הוחיל וכולו נשכרים ביותר אלא חסיב לפן בפ' דהוה בפחות נגד חס שנשכרים בחחת דהייכו פ' ו' ר' וכמ"ם אבל אם נתנה דהמוכח נשכרין כך' מ"ל ליתן לפם אלא ד' דבחחת לחיכי אחרתא וזלי ובדחסיק וכתב דפ"ל כאלו לא מ"ל דכר ונותן לפן בפחות שבפועלים נם חס כחסיק חור"ם וכתב ו"ל חו שבפועלים שחמו לשבח"ם בכפ"נ כו' לפי חס שפחם חור"ם נ"כ פ"ם שבפועלים מ"ל פחם חן לנו' שנם שחר פועלים נשכרים כי' ונחלאו שכולם נשכרים בפחות ואותו בפחות חיכו אלא רק קלת בפ' ונקחם בפ' וו' ונקחמר דנותן לפן בפחות כיון דקלית שכירתן בעלי אחרי' דדפתו דחיכ' אחרים' וזלא אבל ר' יוחס בשם רשב"ם (וכ"י שכיחו בפי זה) לא כ"כ בפיפא אלא וזל וכן חס שחמו פועלים לבפ"ם ומ"ל פרוכס נשכרים כי' ונחלאו רובן כך כו' אך שכירות בפחות קיל ומן לפן אלא ה' עכ"ל ושפחו ברמב"ם דמ"ם כתב שפועלים מ"ל פרובן כי' משום שדרך הפועלים הוא כשאמרו לכ"ם שכור לכו כי' לאו פחם שם שחוכים חחתו' ובודעין פרוב פועלי' נשכרים בפחות מי' מ"ם כתב שחיירי שם"ל פרוב הפועלים הן נשכרים כי' וזהו חדרך הפועלי' שם"ל חן לנו כחו שנותנין לפרוב שלוקח פחות חינו בחחתו והוא השכיר פחחן ליתן כחו שם"ל שנשכרים רוב פועלים ואף"כ בחחתו שבפועלים שם נשכרים בפחות כשל שכירתן ונותן לפן פ' כחו שנשכרין פרוב ואף שנחלאו קלת בפחות חס' מ"מ כיון דהוא פשיט פחחן ליתן לפן כחו שנשכרין פרוב חפני פלא רגא לפחרים לנקט החיפוח חו לא הולכים אקר החיפוח אבל בריחא בפשיטא ד"הלפועלים לא חוכיר רוב כלל חפני שזהו דרך הפועלים שפ"ם חומר לפועלים קחו חחכי ד' כי' יש לפני שהחיפוח שלוקשים ד' כן כ"ל ולא כ"ם שכתב* נם בריחא רוב פ"ם ודו"ק: ב ליתן לו בפף כשכרו ודוק בפף דיבא שכי ולא כשם"ם וכמ"ם בשפסקי חפרא"י פ"ר"ל וכביהו כד"מ כפ"י וה נקנרש"פ: ג ולא יוכל לומר כו' בנחרא חפרש פשחא דיחמרו הפועלים חחחלה לא נחרצו בפחות אלא חפני פרחיכו יודע דרך שכירות הפועלים ולדחקך נם שחר פועלים לקחו כן ואנו הייכו דפוקי' לחמו' ונחפייסי נפשו' חפרחוי לנו חשמ"כ עחה ושפחה רואה שכל הפועלים נשכרין ככך וכן חשפח בפיפא דשכיר כ' חומר חד' לשבועלים ופ"ר:

שלג ג אלא חרצוחת ל' הטור ליוח חכן שכיר לפועל בשכר עכחו בחקוח לחמר לכ"ם לא ושכור לך פושל בקר אלא שים על הטור חרצוחת כשכיל בטורש בפרישב דחמ"ם

פיכו חולק על פירושלמי אלא חשוח דלא חוקי נפ"ם דיל כן שכי ושיכו חשטפה דם"ל לם"ם דיל כן דכיון דשלוחים נשטפו לנפ"ם אין יוכיחו חחכו ושלא לא שכרן אלא שם חם ששלוחים נשכרו' נשחות וכן חשחח לשרים לשלוחים ד"כ"ם ופשיט ר"ם שלוחים נשכרו' אבל נשם"ם שכיר לשלוחים אין לו אלא חרצוחת ונשם לא חזיכן לפ"ם דיל כן חשכיר לא חשכחן שכיר חלא ב

ברעותת נפשיל בסורא עכ"ל סור ושוב מדברי הרמ"ה ומשמע מלשון שכתבו שפשיל בסורא דמשום איבוי דשתא ליכא למ"ל דלעיל סימן ש"ו סעיף ו' גבי שפשיל בסורא כתב הרמ"ה והסכר הים עליו תרעומות משום איבוי דשתא ופשיל אפר משמע שכתב הרמ"ה כיון שעקר בתני דהדרך וכבר כורבל עמו תני הדרך משמע דלא מיר ולפ"ז אינה רעין כאן הרמ"ה ומשמע בע"פ לאחר שכתב לה עכשו אין לפרש דברי הפוסקים ואחרונים ומכל מקום אין לפרש דברי הרמ"ה דמיירי בשכיר יום דהא בשכיר יום אפילו בשכיר יום אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף ב' ואפילו בשכיר שבת אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף ג' ואפילו בשכיר חדש אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף ד' אלא ודאי דמיירי בשכיר שנה ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף ה' ואפילו בשכיר שנה אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף ו' אלא ודאי דמיירי בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף ז' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף ח' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף ט' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף י' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף יא' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף יב' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף יג' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף יד' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף טו' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף טז' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף יז' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף יח' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף יט' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף כ' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף כא' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף כב' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף כג' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף כד' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף כה' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף כו' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף כז' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף כח' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף כט' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף ל' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף לא' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף לב' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף לג' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף לד' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף לה' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף לו' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף לז' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף לח' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף לט' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף מ' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף מא' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף מב' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף מג' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף מד' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף מה' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף מו' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף מז' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף מח' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף מט' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף נ' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף נא' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף נב' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף נג' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף נד' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף נה' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף נו' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף נז' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף נח' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף נט' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף ס' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף סא' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף סב' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף סג' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף סד' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף סה' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף סו' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף סז' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף סח' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף סט' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף ע' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף עא' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף עב' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף עג' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף עד' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף עה' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף עו' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף עז' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף עח' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף עט' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף פ' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף פא' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף פב' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף פג' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף פד' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף פה' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף פו' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף פז' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף פח' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף פט' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף צ' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף צא' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף צב' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף צג' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף צד' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף צה' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף צו' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף צז' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף צח' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף צט' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף ק' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קא' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קב' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קג' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קד' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קה' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קו' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קז' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קח' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קט' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קי' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קיא' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קיב' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קיג' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קיד' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קטו' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קטז' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קיז' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קיח' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קיט' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קכ' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קכא' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קכב' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קכג' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קכד' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קכה' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קכו' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קכז' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קכח' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קכט' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קל' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קלא' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קלב' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קלג' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קלד' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קלה' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קלו' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קלז' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קלח' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קלט' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קמ' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קמא' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קמב' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קמג' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קמד' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קמה' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קמו' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קמז' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קמח' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קמט' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קנ' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קנא' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קנב' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קנג' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קנד' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קנה' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קנו' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קנז' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קנח' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קנט' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קס' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קסא' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קסב' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קסג' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קסד' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קסה' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קסו' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קסז' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קסח' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קסט' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קע' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קעא' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קעב' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קעג' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קעד' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קעה' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קעו' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קעז' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קעח' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי אין לו עליו תרעומת כלל כמו שכתב הרמ"א בסעיף קעט' ואפילו בשכיר שנה שהוא בעל מלאכה ומלאכתו מצויה בכל יום ויום ואפילו הכי

יח ואם הלכו וכו' (ירושלמי) (ירושלמי) (ירושלמי)

שפתי כהן חושן משפט שלג הלכות שכירות פועלים מאירת עינים

עלי הפסק יותר מג' פנים רכל שפי מג' פנים נפק"ל פיה מתורת שכיר ועבד (כ"ל סנ"ל סע"ב ד"ה עבד כו') נאור לפ שני לכל סלכותיו מ"מ כיון דנפק"ל מתורת שכיר קל עכר"ל כי לי כני ישראל עבדים ולא עבדים עבדי מעבדים כפי' פירד מעלין בעלין ומשכיר שלמו אפל נע"ם ב' פנים כו' ומדנקט ג' פנים משמע דאפי לפ שני פתחיעבדי מפו' סר"מ פ"ל (וכן פוס נמצן פורש רפס ס"ם) ופע"ם ד"ה ר' לפ פרניפו ענס ומביאו רב' פנים פאור ומתני פסק' דנ' פנים פס שכיר עלין ופאור לפיות שכיר ופיפתיפסו הנ"ם הרכי הנ"ל דפרוב' שכיר ד"ה אור לפ רפ' מנ' פנים שכיר רנפק"ל פיה מתור' שכיר :

עור כתב כפ' נפר פנס פס רפרנרי פתום' ע"ק רכ"ת רף ר' מפתע פתור אפי' יותר מג' פני' שכתבו וז"ל כי לי בני ישראל עבדים כ"ל רת"ת תות' לפשכיר עכ"ו דרוק ע"פ שפ"י לפוור נו ומיהו יוע"ק קוים זפתו פלפ כפפר פתרוי עוכר פתום פנרי פס פכ"ל ונפ' פפרוי ע"פפתיפין כת כרכרי פתום' : ים כין פוקרע כנון ספכרו כפ' דיכרי' ליום ועפס עתו פני פיו' ופעילו כפייקרו פנריך ליתן לפ' פפני יום הנפע"י דיכרי' פפ"ם כרי' ליתן לרפפון ד' דיכרי' פפני יום פפעה ולפ פתרי' לפ יתן לו פלפ ג' דיכרי' כרי פתנפור לו פלפה היום כפ' דיכרי' כפי פה פפתכ' פכ"ל פור : ים פו פוזלפ וכת' פפור ולפפ פכרו כפ' דיכרי' ופוזלפ פיכול לנפור פני יום הנפפר כב' דיכרי' נריך ליתן לו ו' דיכרי' ופיהו פעכב כידו פלפ ד' דיכרי' (פפתוקו פפ"ם ופפפ"ע דנרין) ולפ פלפתי כן כפו' פופ יותר ונפ נפתח לפ כפיר' לפע"ר דלפה יתן לו ו' דיכרי' נפי פיוכל לפוור בו ופין ירד על פהתפוז' ונריך ליתן לו כפי פה פפכר פתו ולפ ד' דיכרי' כפי פפתוק ד' פ' דיכרי' לפיה יר הפועל על פעליונ' לפניו פיתן לו יותר פתפ פפכר פתו פ' דיכרי' לני' דפייכו ר' דיכרי' לפני יום כיון פהפועל פוזה ולפ ידעתי פכ"ל לפפור פפ ופכ"י כתב ופ"פ רניכו וס"פ נפי פס פוזל כו' פפום ים דפפוקר פלפר לפוזל פכ"ל ולפע"ר לפ רפי דכפפוקר נותן לו פני פפכירות כפי פה פפכר פתו ופפי כפלו פכרו לפני יום נר' דיכרים פפפ"כ פכפ נפ פ"פ פכ"ת פכ"כ ברפ"פ דפ"פ פוזלפ ליתן לפ כ"כ ברפ"פ פס רפ"פ פס פוזלפ ופור נו ענ"פ כו' ע"פ פפפ"כ פכפ וכן פוכפ לפרי כרכרי נתן ע"פ פפתוקין רפ ע"ז פעף ע"פ ד"פ יר פפועל כו' ע"פ וברפ"י ונפ"ע"ק רפפוקי פ"י ע"פ ד"פ יכול לפוור כו' ורו"ק (ופוכ פתפתי כפור כתוב על קלף יפן כוסן ולוחפ פס לפפי דיכפ) : כ פו פקכל על פכתו לעשות לו כך וכך פנית פכל ע"פ ג' דימי פכניר קנפתן ירוע ופיהו פפוכר רק זפן פוס ת"פ פופיל ופיהו קובר לו פכר לפי פימים פו לפי פפכוכות פו פפיפים דפוקלעי פתלפכפ פפוכ קבלנות כפו קפפ לקכור דימי פקניר כפי ירועים פפ כ"כ ע"פ : כפ כוסן לו פקל פפוכ ל' דיכרים פו יגפתרו לת פלפכתן ופפ כפייקר' הרכפ פנריך ליתן עליפ יות' פפפ פפכר עפו פ"כ לפלפ לו פפכיל ל פתפיל נפלפ' ופוזר נו פפ"פ פפלך דפוי כפו פתפולו פתלפ' ופייקרפ לוך פתפיר לפ פוזר פ"כ לפלפ לו פ

ים וכ"ם למלמד שמלא כו' וכרתה דנם כמלמד מס מזר בע"ס וקבלו נפשם ולא אמר לכשת לו דנריך למלא כל שכרו דזיל כתר פעם דאבד דאמריכן מדלא התנה מעל לו ה"ם כמלמד לכתוב ספר אפר דספר שכתב בכתיבת יד שני סופרי סוף מכות' ומקרי מקולקל : דמ ים לו דין פועל ומ"ם דכתר שהם תור"ם וכ"ל כו' ונ"ל לאפוקי אם נם מתחלה בשכרן לא היה מונה פועלים אחרים לשכרן למלאכה זו דלא מקרי נורמי היוק דהא זולתן ג"כ נמצא לו בסיוק : דנ ומ"ם מנה פועלי אחרים כו' כיון שהכניו בשעה שכרה לפעותן נמנה אחרים לא היה לו להפעותן כיון שמלאכתו יוצאת שהיה על ידי אחרים :

דך כיצד

ומכו אם"כ מלאכתו נריך לשלם לשם כל שכרן ואיכו מכניה לכן כלום ◦ (סור שם בשם הרמ"ם והוא בשפיקו) אבל בלאו הכי מכניה לו כל ימי חליו או אפשו אם"ם שלא מזר בו שפועל יה וה"ם למלמד שמלא שמכניו לו דמי חליו ואיכו אם כבר קבל שפועל או שמלמד שכרו י"ל דאיכו נריך להעזיר ◦ (תוס' שם ותשב"ן ותשו' מיי' שם, קכין סימן נ"ל כך כרשם בשמ"ם וכ"ה ועיין בתורכי תש"ם כ"ה) (כו) שמלמד שפוזר כו מקרי לכזר שהוא ◦ (שם בשפוזרות מיימוני ומרדכי) וכן סופר שמקבל ◦ לכתוב ספר ת' ושוזר כו מקרי דבר שהוא מלחדין דיכן כשאר פועלים שנריכים לעשות כמנהג להשכיח או להעריב כמו שכתבתי בסימן של"ג ◦ (שם בשם מהר"ם מס) ואסור לעשות מלאכתו עם שלמוד או לעזור כלילה יותר מדאי או למעם או לשרכות שמלכל ◦ (שם בשם פירוש לתי וכנ' מיימוני פוף פ"ס שכירות) וכל שהשכיח ידו על התחוכה ושעבדיכן לים שכר עמנו לזוכן (כו) ים לו דין פועל לכל לא שכר עמנו ללמוד ספר או אני ספר ים לו דין קכלן ◦ (הגהות מיימוני פ"ם משכירות) וע"ל סימן של"ד

וכל"ם מדיני שלמד :

ואם לא נאנס וחזר בו (כז) אם היה טוצא פועלי אחרים לשכור כששכר את אלו ועכשיו אינו מוצא (כח) שוכר על הן או מטען ◦ (סור בשם הרשב"א שיין ס"ק כ"ח) :

הגה ◦ (סור פ"נ בשם הרא"ם (וס"ת בשם הרשב"א) כג (ל) ואם מנה פועלים אחרים ושעשה את אלו נריך ליתן לפי שם שפסק כאחרונה :

כיצד מטען אומר להם שלש קצצתי לכם באו ושלו שתים עד שיגמרו מלאכתן ולא יתן להם אלא מה שפסק תחלה ואפילו נתן להם השתים מחזיר מהם התוספות ◦ (סור ורמב"ם ופמ"ג (זהרא"ש) :

הגה ◦ (מהרי"ק סוף של"ג) (לא) פועל שעשה כפשם עם ב"ם יכול לאזור אפי' כדבר אחד ד כיצד

לו אמרו וכא בכל אחלם ואמר לו כך וכך הם אשלם ל"ם שלא מעבר אנו הם זה שום אשפה ואמרו דברי אלמוחו' לא מעלין ולא מורידין - כ"ם כאן לא מחבר כלל לאלץ כין אלא אלם על דעת שיעשה לו אלאכה כפי אומן אשכר שמו ולא דמי כלל לפשיטה זו ניין זה לפיל סי' ש"ל וכן לאת שוכר אנית אוך דמי אשכרו' דלקמן ר"ם של"ד - ונם אפילוק שכתב הרא"ש אינו ברור דכו נשכיל שקבלו כפשם יפה נחאל לו אם אלא ענד - נם קשה לפ"ו אם דקאמ'נא"ם ע"ק דקדושין אלא כל אם חייב לאשלים ואם אין ל"ל לפלוני אלא נ"נוני כין אחלא אם אי פוק אם ואפ"נ הרא"ש הרגיש בזה וכתב דאלא"ם משני כו' אח' נלפע"ד דום' ע"ם ונם הדברי הרא"ש ע"ב אם ענגרי' ומפ"נ עמין ע"נ אכתנו אלא כין שאלא אנם אלא אחר אבל אם אלא אנם אלא אחר אבל אם אלא אנם אלא אחר אבל אם א

עמהם אלא נשכר ואפי' ס"ל דבר אבד יכול לומר כן ונכפ"ג תיירי נמכרי"ק לסרים"ם אבל עכו"ם דאם זה רוצה ליתן לו שכר ואינו רוצה לעשו' עוד אפי' נשכר ומוח דבר אבד כגון אבוי מחמל' פיקלי' לחמר ושתה אין כאן פועלי' צריך לשלם לו כל היזקו מיהו לנרמי ורו"ק: לג וכל מיוסיף כו' כלומר כפי מה שנשכר אם הרפתנים יכול לפוסיף לפמרוני' ונוסל מהרפתנים כ' פועלים זמן כלום כגון שנשכרו עכ"פועלים ומזרי' ומיירין לא כתן לאם כלום שוכר אחר שכר' פועלים ונוסל מהרפתנים כ' פועלים זמן כלום כגון שנשכרו הרמ"ם (ומ"נ) וכן דעת הרא"ם ומור (ורש"י) נמ"ם ל"ל כרמ"ם ע"ם) ור"ירוחם כתב בשם ס"ח ג' ז"ל אך כדי שכרן י"ל אך אם שכ"ם תעם מפכרן (הוס פירש"י) וי"ל בשל מפכרן ודעמון מיקר אב"ל ומחים לי שכריש כגר דעת הרא"ם רבו ונפרש שמיקר כהרא"ם ומכי מיכא כירוצלמי ע"ם: לג ואם היה להם לאם מחון כו' הוא לשון הרמב"ם ומ"נ ומשמע מג' זה לפילו לא יכנו לו מחון כאור' מכון ולא מקנו לו מחון בקנין וכן אם מ"מ כאור ומפוסקים וכן נרא' מדברי הרמב"ם ע"ק דקדושין דף מ' ע"ב וכן הוא בשקלי הוש"ם ע"ם ג' כת"ם בשם ג"ה קדושין עשין מ"ח דף קכ"ד ע"ב. ומייהו כשהתנו עמו בקנין שוב מיכאור פועלים על שהניחם פלוני אם יחזרו בשם ע"ם גם הרמב"ם ע"ק דקדושין פרק ג' והרב רבי יונה בר' יעקב בשם הרמב"ן וכתב שם כ"ז מיהו אם אמר ר' יוחנן בר' יעקב שנאת מכילה דמיירי שקנה מנילתו לא משמע מפרש"י ז"ל ג"ז מכ"ל וכן עיקר: לד לאם מחון כו' ל' הרמב"ם ומ"נ ומשמע אפי' מחון מאחר מכיון כלי לומתן וכן משמ"כמו מכתב ואם היה בידו המלוה לשטר לומתן כו' ומייהו כשהתנו עמו בקנין שוב אין לו עליהם אלא תרעומת ושמין לשכיר מה שעשה ולקבלן מה שעתיד לעשות:

ח ○ (טור ס"ם נשם תשו' הרא"ש) (ומ"ש כלל ל"ד ס"ו) אמ"ר אומן עשה לי רבר פלוני ואקחנו ממך ועשאו האומן ואחר כך אינו רוצה לקחתו והוא רבר ל שאם לא יקחנו מיר יפסיד (מ"ש) חייב:

כנס ○ (ר"מ נשם ריב"ם סי' תע"ם ומפרי"ק סוף סי"מ) לא אליק לכור שנשכיר עצמו אם מכניני שעיר לשנה כתנאי כך וכך (מג) ואח"כ נשכיר עצמו לכני שעיר אחת (מג) אם מכניני שכיים ולא התנה ודאי על תנאי הרשתון נשכיר עצמו ודוקא שכור ונשכיר עצמו נשכ' שכייה (מד) אבל אם עמד במקום שנשכיר עצמו לשנה אחרת אפי' נשכ' שכייה אחת כיון

שלד השוכר את הפועל להשקות השדה והשוכר מלמד וחלה בנו ובו"ם

א השוכר את הפועל להשקות שדה מזה הנהר ופסק הנהר בחצי יום אם אין דרכו להפסיק או אפילו דרכו להפסיק והפועל יורע דרך הנהר פ פסיקא רפועל ואין בע"ה נותן לו כלום אע"פ שגם בע"ה יורע דרך הנהר:

בג"ס ◦ (סור ס"ג)(ס) וכן ככל מוכח שהיה לפועל פין שמכיהן היו יודעין דרך המוכח לכך מי שמכיהם היו יודעין והפועל היו יודע מי פסיק' דבע"ס ד דפועל מכל מה בע"ס יודע והפועל מיהו מי פסיק' דבע"ס ד ומה מי שכיר כית לדור בו ומת בתוך זמן השכירות אין לשלם לו רק מה שדר בו דבע"ס מי פועל מכל מה שבקיאים בו ◦ (תוי"ט פ"ו מ"ה) (ג) מיהו יש קולקין ◦ (תו"ר"פ פ"ו מ"ה ות"ס פ"ו מ"ב) לכן ד מה שכר כולן ג"כ לתוך בלוס כן ג"כ מה שכר כרגו (ג) מחמת מיהו מי כשכר תוכ

ג"כ נד"מ בשם הריב"ם פ' תע"ם ומהרי"ק סורש קי"ה מיהו מוכרח דלא כתב הריב"ם התם אלא ו"ל ומשם אלו נב ראתרי' בפוף פ' מכונה דקאן שמשיגלו בתחתם' כתובה אין לשמוע מזה כתוב' שם ב"ב מדכתי זהו בפשיקה שהיה לבד שמדיר שהיה בשל התחלה בשעשה שהיו מחקיים שתה בשתוקה אבל משכירות הקיים שמשכירותו בשעבר ומהו ע"ד התלוים הרמשכוהם בתריכותו כו' ר"ל דוקא

סלוכו מעלה לו מוכות (תה) ודאי ניקח ליה כתה שפוחה שפה וגומל כתי מה שקנה תהה מד שפה שיקוור כו ◦ (תו"רמב"ן פ' ק"ם) מלמד הנל בע"ס שמחר לו בע"ס לך מעמדי ובתרגם (תו) יוכל שכע"ס לשוור כו ולעבכו דאיכו יכול לתפוש שמכוחו על שכר ◦ (תו"רמב"ם פ"ו מתע"ב ור"ירוסם בתיב כ"ם ע"ב ומרדכי שם) (מז) מיהו כשכר פועל אם אחר לו (תח) כפני שניש לך מעמדי (מט) פשכר נלא מתילה ◦ (שם) ויש לומרים שם אחר לו דרך כשם שלוכו פשור ◦ (ר"ירוסם פוף נב"ם בשם י"ם):

שלד השוכר את הפועל להשקות השדה והשוכר מלמד וחלה בנו ובו"ם

א השוכר את הפועל להשקות שדה מזה הנהר ופסק הנהר בחצי יום אם אין דרכו להפסיק או אפילו דרכו להפסיק והפועל יורע דרך הנהר פ פסיקא רפועל ואין בע"ה נותן לו כלום אע"פ שגם בע"ה יורע דרך הנהר:

בג"ס ◦ (סור ס"ג)(ס) וכן ככל מוכח שהיה לפועל פין שמכיהן היו יודעין דרך המוכח לכך מי שמכיהם היו יודעין והפועל היו יודע מי פסיק' דבע"ס ד ומה מי שכיר כית לדור בו ומת בתוך זמן השכירות אין לשלם לו רק מה שדר בו דבע"ס מי פועל מכל מה שבקיאים בו ◦ (תו"ר"פ פ"ו מ"ה ות"ס פ"ו מ"ב) (ג) מיהו יש קולקין ◦ (תו"ר"פ פ"ו מ"ה ות"ס פ"ו מ"ב) לכן ד מה שכר כולן ג"כ לתוך בלוס כן ג"כ מה שכר כרגו (ג) מחמת מיהו מי כשכר תוכ

ג"ל נריהו"ל אנו לומר דמה כיון שמא דר בניתו הוי כמשכירו בע"ח ובא"ב ג"כ בא ס"ל להמיה לרוב בניתו בלא ס"ל למשכירו לאחר מסל"ב הכא מיכולים לומר מה בית לנו מזה שמיית ס"ק שלנו לכך אינו עשוי מחמת ומחמת (ות"ת ניכא לנו דין בא"ק) דאם היה מתנאי כתנה דאמנה שירור מס"ק בדירת הקבל ודר בתנה שניים ע"כ ס"ק ובא"ב ג"כ בשלא מכר היה אפי' עתר עמהן רק בתחיקה) ות"ת מן דברי סרב תוכרתי' ומה שאחר מכאן שמברא רכיון שלא שכרוהו הקבל מחה ס"ל כס"ק בלא קניכה ע"כ בם משכירות לא יפלחו לו כברמוכה רק ובא כס"ק קניכה ובכיון קוצלים בלא קניכה מחמלם בתחות שבעולם ואולי שאחת רעת סרב כך ו"ש

מה ודאי נ"מ לית כו' תו"ר"פ ד"ה מתוך"ן ד"ה מתוך"ן לית כתם שתם בתי' לית כתם שתם בתי כיון שלא מיתם כו' ובכרא דגם סרב"ם מוייני בכני סירש בתכלי אפי בקיאתו ולא"ז אם לגלו דוקא שלא ס"ם לאחר שמשכירו וירש בקיאתו של אחר - וגם כרגא שם"ב לירש בך סקניכה רק סירש אפי"ם או לאחר קבץ אחו ובכתב בתלמה ם"ב מחמת כית מקבץ אחו שכנורו ואין דבריו נכונין בעיני גם בס"ם ר"ם בכותב ובקופקי שם מחמת דאין למלמ בכך ס"ם מהרשד"ם סי' קי"ח מחמלם כיון למירש לכ תיב דכתיב אחרי ומחל שבנורו ואין דבריו נכונין בעיני גם בס"ם ר"ם בכותב ובקופקי שם מחמת דאין למלמ בכך ס"ם

מז מיהו בשכר פועל הו ומ"ב רבריני מהר"ם מכתבו"מהר"ם דשם פרשב סי' ע"ו ובתבו' רשב"ם סי' תתע"ב ובמרדכי מחמת דאחרי שים לו דין ע"ש סיימו לקולא סיכול לחוור בו אבל לא סיפא נוטו קנוי לו וכן מחמת כתו"ק דקושטן דף י"ו ע"ב מבמחי לעיל ס"ק כ"ם דפועל אין נוטו קנוי לו ובם רפסיפא דכאי דאקדים ע"ה סיימו לא סתר אחר כו אבל לא פסיפא פותו קנוי לו ובם מחמת כתו"ק דקושטן דף י"ו ע"ב מבמחי לעיל ס"ק כ"ם דפועל אין נוטו קנוי לו ובם רפסיפא דכאי דאקדים ע"ה סיימו לא סתר אחר כו אבל לא פסיפא פותו קנוי לו ובם מחמת כתו"ק דקושטן דף י"ו ע"ב מבמחי לעיל ס"ק כ"ם דפועל אין נוט

מכת מדינה ערכים סם סמלו כתו נדבר או אסר מלאים מתרגמים בפתחיות פסחים ס"ו מין כוונת מסנ"ם על הרוב רק על הכלל כו' שכל המלמדי' כפלים וכחולי' לא ימצאו דבר זה כו' ע"ל ומין דבריו כ"ל כזה לפ"ד דהם למדרין נס"ם ס' סמקבל ר"ס מכת מדינה רובם רבגבי הוי מכת מדינה ומוח מוסכם מכל העופקים וכ"כ מסור למיל ר"ם סכ"כ אלא נראה דנקט ס"ם סמוצל רהוי מילתא פשיטא מס"כ נמולי אסרו בריבין לראות אם הרוב מולים אבל אם אינו רוב מולים או אסרוב נראו מסניר הוי מכת מדינה כן פ"ר (מיין כפסק הסר"ם מסיסקלין בהררכי דקום קרקפא בחלת כזיקין ומי אסכיר כיח למכירו וככנס בו ופ"כ בתסום סיכוי פוריך וזכר כ"ם והוכרחו לגרוס ופסק הכריך הסוכר לשלם לו וזבריו ס"ם נרכי' ופ"ם) מיין בחסו' הסר"ם ר"פ מי' מל"ר (מיין בחסו' רמב"ם) : ס שכרו לפסקוס מיין בחסו' ר"פ ן' פויש סימן כ"ג :

ד דיכין סרנם מדיני מלמד כו' מיין בחסוכות ר"פ ן' פויש סימן כ"ג : ב ויש

ה וכוי פסידא דפועל או המלמד ° (חסו' מהרי"ו סי' י"פ ופסר"ם פסדוים סי' ע"ז) :

אבל אם אין הפועל יודע דרך הנהר ובעל הבית יודע נותן לו שכרו כפועל בטל :

ב (ה) שכרו להשקות שדהו ובא מטר בלילה בענין שאינו צריך ' אינו נותן לו כלום וכן אם בא בחצי היום אינו נותן לו מחצי היום ואילך כלום ' אבל אם בא הנהר נותן להם כל שכרן מן השמים נסתיעטו :

סנה ° (סור ס"ו) סכר פועלים לסקור סדסו וכח מטר בלילה כתניין סמיכן יכולין לסקור סס לא רצו ספועלים סקרקע פסידא דכסס"כ הוא ד דס"ל לסודיסס סלא יכולו ו"ל ד דסס בקר בסס"כ סמלוכה מכשרב ורצה שכריכה פועלין פטור בכל ענין ° (סס נסס רמב"ם) וע"ל פיימן סל"ג סעיף ס' וכ' ו"ל סס דסמרי' דסס מירע מוכס כוי פסידא דפועלים סייכו מסכרם למלוכה ידוע סכל סס שכרן סתם יכול לומר תן לי מלוכה מסרת כזו ° (ת"ס סי' סכ"ם) :

ג בר"א בפועל אבל מי שפסק עם אריסו שאם ישקה שדה זו ארבע פעמים ביום יטול חצי הפירות וכל האריסין שהם משקין שני פעמים אינם נוטלים אלא רביע הפירות וכא המטר ולא הוצרך לרלות ולהשקות נוטל חצי הפירו' כמו שפסק עמו שהאריס ינ כשותף ואינו כפועל :

ד מי ששכר מלמד לבנו וחלה התלמיד אם אינו רגיל באותו חולי (ס"ם סס אית סנכר) ° (תרוכי ר"ם סמומנין) ואפילו אם רגיל והמלמד מהעיר ומכיר בו יב פסידא דמלמד אבל אם רגיל בחולי ואין המלמד מכיר בו כגון שאינו מן העיר יג פסידא רבעל הבית ונותן לו כל שכרו משלם :

כנס ° (סור ס"ו) דכל לומדי תורה יותר כוס לסן ללמוד מלילך בטל ול"ל פיימן סל"ה · קנת דיני מלמד כי"ד סימן רמ"ס וכי"ד פימן רמ"ס מדין רמ"ס מסס מסכיר' מלמד לכפס אם כפלם יוכל למסות יד וע"ל פיימן ס"ס ס"ה וס"ו מי סאמר לסכירו ללמוד עם כן שכירו אם פייב לשלם ול"ל ס"ם רל"ו אם יש מסוס סטנת נסול מלמד ומ"ל פיימן סל"ג (ו) דינין סרנם מדין מלמד :

שלה השוכר הפועל למלאכה סתם או למלאכה ידועה וגיש :

א (ו) השוכר את הפועל למלאכה ידוע ונשלמה בחצי היום אם יש לו מלאכה כמותה או קלה ממנה עושה :

כנס ° (פס נסס סוכר"ם) ואם רוצה ליקח מכשירו מלאכה כזו וליתן לפועל סרסות כידו ו ו"ל דאם רוצה לפוסיף כשכרו צריך לעשות אפי' לו מלאכה כשידם מן סרחסוכם :

אם אין לו נותן שכרו כפועל בטל ואם היה מהחופרים או עובדי אדמה וכיוצא בהם שדרכם לטרוח הרבה ואם לא יעשה מלאכה יחלה נותן לו כל שכרו משלם ודוקא שלא הראה לו אותה מלאכה תחלה ב אבל אם הראה אותה לו וראה שלא היה בה מלאכת יום ולא התנה אינו נותן לו כלום לאחר ששלמה כמו שנתבאר בסימן שקורם זה רכל מה ששניהם יודעים יש לפועל להתנות · ואם שכרו סתם למלאכת יום אחר ג יכול לשנותו ממלאכה קלה לכבידה :

כנס מלמד שמלמד סתלמיד נתכוין כס"ם ס"ל ד (סור ר"ם סל"ד וסמ"ן נסמו' ס' ל') מקום שנהגו פסידא דכסס"כ צריך ליתן לו שכרו מכלם כפועל בטל ה דסי לא עבדי מלמי ° (סמו' רמב"ם פיימן סלף מ"ב ורי"ו) ומפילו יש לו

תלמידים

לו שכיותו לף אם לא יעשו מלאכה כלל אם כ"ב מלאכתו משל"ב לרים דאם אין מלאכה עוסה פירות מיכו נותן לו כפ"ם פום דכר מ"ם כפעוסה פירות מקבל פירותיו כפי מה שהתנה עמו אפי' לא השקהו כלל דמולו נרס ואין הממים נסתיים : יב פסידא דמלמד כך כתבתי בפי' ס"ל וכר"ם זה דברלה אם עזר ומקבלו אלא שכריה פחם ולא מ"ל לנכות לו בשכרו דצריך ליתן לו שכיותו משלם דומיא דפועל ע"ם : יג פסידא דכס"כ פיין פרטי דין זה בר"ם שאלה זה בהגהו"מור ס"ז ל' : יד וע"ל ס"ה כו' מי שלוה לחכירו כו' ע"ם שלה כת' אם מדין זה מידי כפירום הלה מכללא כלמד מדכתב אם כם"ה דדוקא אם שכתוב לתחנו ס"למד כו' הוא דפעור וכן כם"ו דוק' אם התנה אם שאלה פטור הא לאו הכי מייב זה השוכר לשלם לו למלמד ואפילו יכול לומר מעשה שיעשה לי כך ופמ"ם אלא מדיני' הלו כפי' ס"ה בהגה"ם : יה כשותף ואינו כפועל לעשות פירות כלל אם כ"ב לתת לו שכיותו ואם לא יעשה פירות יכול לומר לו כפי מה שהתנה עמו אפי' לא השקהו כלל דמולו נרס ואין הממים נסתיים : יב פסידא דמלמד כך כתבתי בפי' ס"ל וכר"ם זה דברלה אם עזר ומקבלו אלא שכריה פחם ולא מ"ל לנכות לו בשכרו דצריך ליתן לו שכיותו משלם דומיא דפועל ע"ם : יג פסידא דכס"כ פיין פרטי דין זה בר"ם שאלה זה בהגהו"מור ס"ז ל' : יד וע"ל ס"ה כו' מי שלוה לחכירו כו' ע"ם שלה כת' אם מדין זה מידי כפירום הלה מכללא כלמד מדכתב אם כם"ה דדוקא אם שכתוב לתחנו ס"למד כו' הוא דפעור וכן כם"ו דוק' אם התנה אם שאלה פטור הא לאו הכי מייב זה השוכר לשלם לו למלמד ואפילו יכול לומר מעשה שיעשה לי כך ופמ"ם אלא מדיני' הלו כפי' ס"ה בהגה"ם :

שלה ג ויש לומרים דאם רוצה לסוסיף לו בשכרו כו' ס"ל דפיפא מיכו כת' מור"ם כפי' ס"ל ג והוא מסמרדכי דה"ם יכול לשכור כפועל אף אמר מסתיל לעשות לו מלאכה אם כפועלים יכולי' לשכיר כפשם כמקו' אמר אפי' למלאכי כבידה ומסוס דנתן לו מתחלה קלה לא גרע : ד דאפי' מלמדי ה' יסרי' מסמתי לכ נס מסוס דסתם

מלמדים רגילי' לעסוק כמלאכת

לתוד הגפרים כל היום ואי לא מיפסקו ס"ל כסיניי ומלמי דומיא דפועל סכ"ל : ס ואין כ"ם יכול ליתן לו כפר אחר ז"ל מוסר ס"ם במרדכי דלימוד סכמכס לגיכו כסהר מלמכס לומר לו לא וסכור פעמיו למלמכס אחרת בי יום תלמיד מכין וקל כלימודו ויש תלמיד סורם כלימודו פכ"ל וכרמ"ם דס"ל דתלמיד זה שהוא קריף כרמסון לו יותר לא מלקו כזה מהר שפל כרוב אין דעות כתלמידים שוים גם יש כמה ענינים שדעת התלמד כזה כפר ס"מקבירו אף מהיכו מתכין כלימוד משל"כ סי"ח שמולקין וס"ל שסכל תולם בענין כלימוד דלכך שכרוסו מתעלה ° וכרמ"ם לי דאם שכרוסו מתעלה סתם ללמוד כפרים ס' ו' אי כמה שפרש שמו דלכ"ע יכול ליתן לו אף כ"כ כמקום כרמסון אף כלא חוכא ודומה לשכרוסו לתלמיד סתם דיכול להקליפו משלם לכבידה וכל"ל וק"ל : ו פועל שקיבל עליו כל חוכסף כו' דומיא לזה כתב בשור וכמשכר לפיל כפי' שכ"ם ע"ם : (סנ"ם וכן אם שלם שלא מקרי חסתו ולא רלתה לבא דאיכ בשלם דקייב לשלם כרמ"ם בתשו' כלל פ"ם ד"מ כ') : ו להביא לו שליחות ° וכ"י ס"ג כשם רשב"ם כתשובת רחוכן שמשכר לשתעון שיתעסו בדרך נפיתתו ותת רחוכן בפני הדרך נותנין לו כל שכרו ועיין שם שמקריך כוה ד"מ נ' :

ם דברי כאר שפה בשליח עליכות עיין בח"מ שם נפ"ם דשכירות ותשלח שכתב יוסב ד"ל לשוכר פועל לשכיח לו מכוחם וכלך ולא מצא דלכיו משלם לו שלא כפועל כשל דשלחי אתם דשכרו לשכיח לו שך תכוח' בכמה שליכות ולכיו מן שפכרת שיפלח לו שכרו משלם על כמה שליכות כיון שלא עשה כלום שלא כותן לו שכרו כפועל כשל שלכל חותן שליכות כיון שכיפל כשל פועל ממלאכתו שיש לשוח בפרים וכן בשכרוסו לפרוש שדיכו וכלך ומצאוהו לשה דשכרו על כל היום ומשלם לו כשיעור שכרו על כל היום כפועל כשל כמ"ם כשור וכדברי המשכיר ריש סימן ש"נ משל"כ כשוכר וה דלא שכרוסו אלא לשחכל וכרמ"ם וכ"י שכיח לשוכו ועד"ר שם כתבתי דמ"ש שילך כמ"ח כין שכרוסו לכל היום לשכרוסו לכל היום ולא שילך כין שכרוסו לשחצי היום לקלה כדי לתרץ דשם משתע דאילו על הליכה שלך לשם אינו משלם אלא כפועל כשל וע"י משכי משום דששליכה כטילה אינל שכירות שכרו לעשות לו מלאכה כל היום ס"ם שכוח יפתי נם כן לדברי כרמ"ד ולא ° כ"ם שירמ"ה מל' שפי' לדברי הח"מ כשנים אמר של' * כח"מ אינו כן נם שכרתו שלוש ודו"ק : ם אבל אם שלם שליח שם אחרת : ומלא אי שכשלחו לו כו' לדברי מור"ם ז"ל בוש מנוחנים שמקור דין זה הוא מכמרדכי דס' המוחכין שביאוסו בעצמו כד"ח שלו בסי' וס ז"ל שליח שסיה נוסא אחרת כשכר ומלא תגר וסקר וכרמ"ם דסוי פסידא דפועל כין שסיה לשניהן לידם הסוכם (כ"כ שם כמרדכי הסוכם וכד"ח משמיעו ס"ם) אלא שלא לידם כו' ושליחות זה אפילו מאני דרך שאלך לא ישוא ול"ד לשכר אחור ואת בפני הדרך דשאתם אי כפי למיתי עד שכא אחרי כשי למיהב ליה (פי' דמיירי דנם שכא יכול הוא לאחור שיחורו וכמ"ם שאור ואור"ם שם ס"ם ס"ם ס"ם) אחל שכא לא נכנס כלו' כשליחות עכ"ל * וכרמ"ם אל' שמרדכי דס"ם דמיירי לשליח אוכם כשיתו כאחת דרך והאוכם היה שאלך אחר ור"ל כאחר אוכי ושבלי אלאחות עד שלא היה יכול להלוך שם אחרת אחתו ואור בפני הדרך ומ"ם ל' שמרדכי ושעתו ואניכו אחל אל' מור"ם ז"ל אשאחם שפי' אחר שוער ופי' ל' שמרדכי שכאחלם שלים שם אחרת לשוער ואנם כו שסוער בפני הדרך ול"ל דאחין זה אילו זה אוכם ואוד כיון דשכ"ם עשה אכלית שליאתו דשאוכם היה אינים שכאם לידו ושרי שניהו לאה לא ישלם שכירתו אפילו אשלם וכ"ם אאני הדרך שבלך ואף שם נאמר דאייירי דשוכר אעצמו אלא שסוער ודיכר אתו ולא ברוך לשליאת שלים וסשו"ת בסיאתו בפני הדרך שכ"ם לאה לא ישלם לשעות אה שבלך ונם אין זה ענין לשוכר אמור ואת בפני הדרך ° ונם"ם הלך בדרך אור"ם רק שהוא שיך אינה לא וכתב ז"ל ואם שלח שלים שם אחרת והלך * ולא אלא אותו שהלך אלו אין לשליח כלו' שהיה לו להאתין כו' כה לתקן כתיבת לא קנת אחיבת כ"ל אבל נם הוא לא יצא אחכוכת רוח קושיות כ"ל והוא דברי אין זה אוכם ואלי אני דרך דקאחר אמור עניכו לשוכר אמור ואת בפני הדרך ונה עיקר הדין אחין דברים אלא יש לדאות זה למה שכתב אמשכר ם"ם לפני זה והוא שהשכתם כל הפועלים דשוכר את הפועל לשכיח לו שליחות והלך ולא אלא דנותן לו שכרו אשלם ודו"ק :

ויש שומרים דיכול ליתן לו כפר כו' עיין במרדכי ק' אימן קי"ב : נ"ב התלמד שם כן שכירו שלא אדעתא ד"ם דאייב כו' ולפמ"ש ליכא למ"ד שכי הלא קאחר שכר"ם במרדכי ובשנת"ר שם ע"ו דלא נרע מיוזר לאחן שהם שכירו שלא כרצות סייכו לומר דכאן שהשם אשלם לו כיון שהשכם ס"ב שכא כיון דס"ל לאוד שם בני ונלי דשאיש דכיאם לים אשלם אם שהשכם ואפילו אימא דדעת אשר"ם כח"ם שרב אכל אקום לפי ענינות ודאתי אינר כפרשב"ם דרלייתו כרורם אח"ם ע', אין כין אחורין דף ל"ז ע"ם וכן אשאת כשרב"ם ור"ן שם וכן בשוטפות שם וכן כאנו כל השוכרים בשאת דאחר שכר אינו אשלם שם אלא אם כן שכר אחר שכר אחר שכר אחר

שלו דין נותן לו שכרו משלם

א נותן לו שכרו משלם ב (ג) נתן לו שכרו משלם ג וחוזר ונוטל מחבירו מה שהנהו ד ואי"ל לו שוב מה שעשית בשכרך אפי' לא אמר לו שכרך עלי אלא שכרו סתם ד (ה) אבל אם שכרו לעשות בשל חבירו סתם יכול לומר טול מה שעשית בשכרך ואם א"ל שכרך עלי אינו יכול לומר לו כן :

כנס ה (ו מרדכי פ' ז"כ) (ז) שכרו בפני עכו"ם ומתק עכו"ם את שכרו כהודאה וקייב לתת לו שכרו ו וסו"ד בשוק מלמד לכן שכרו ה (מ וכפול לעיל סי' ע"ה ס"ו) ז לפי שאומר לתת לו עטור משלם לו : (מ וכפול מ"ס ע"ה)

כ השוכר את הפועל ז לעשות בשלו ח או ללקט לו רבר של הפקר א"י לומר טול (ד) מה שעשית בשכרך ואם נתרצה הפועל לישלו בשכרו ואחר כך חזר בו אין שומעין לו והוא שעשה משיכה או הגבהה ט (ה) או שהוא ברשותו ה (עור ע"ג כמ"ס ברמ"ס) :

ג (ו) שכרו לשמור לו דבר של הפקר יכול לומר לו טול מדי שעשית בשכרך לפי שעדיין לא זכה בו בעל הבית יוכ וילך הוא ויזכה בו :

ד השוכר את הפועל ונאחז באנגריא לקבורת המלך א"י לומר הריני לפניך אלא אינו נותן לו אלא כפי מה שעשה עמו :

שלז דין אכילת פועל בשעת מלאכה ממה אוכל או מתי אוכל ובו כ' סעיפים

א ג (ה) פועל העושה מלאכה לבעה"ב ברבר מאכל הרי זה אוכל ממה שהוא עושה ב אפילו אינו עושה לא

שלו ג נותן לו שכרו משלם ע"ל בסימן ל"ז כעור בסמ"ד סכתב בסמ"ע כדין מרים הכא לכפיד להמתיק בסמ"ע בשדה נגד המערער אפ"י שטרח בהמערער נגיך לשלם לו שכר טרחו כדין בסוגר את הפועל לעשות בשלו והרחבו בשל חבירו סתם ומתבתי בס שכ"ל בסוף ס"ס מ"ס המערער נגיך לשלם וכתבתי בס שכ"ל בסוף ס"ס מ"ס המערער נגיך לשלם ו"ל להמערער דשל הסוכר לשלם לפועל שכר לעשות בשלו והרחבו כמ"ס בעור ומתבתי כאן ובסוף בריית פרוכה ובסמת כל הפו' ס"ס ודו"ק : כ וחוזר ונוטל מכמ"ס מה שנתנו ס"ל ר"ס ס"כ מ"ס שכור והמתבר מוס ות"ס שם סק"כ : ג ות"י לומ' טול מה שעשי' בשכר' וכ"מ שם ליכו כדי שיהו הסכירו' ולפ שם סוף כה נגיך לשלם לפועלים במוסכים כדין פועל ופ"ר : (הג"ס וכתב המרדכי ריש ב"ק בשם מוכר"ס דדוקא כתבן ובקו לא יוכל לומר טול מה שעשית בשכרך אבל בשדי דאכילה כגון מיטין וסעורין סומכין לו וכ"כ הג"מ פ"ט דשכירות ד"מ ה') :

ד אבל שם שכרו לעשות בשלו מלאכה כשדה זו וכשדה זו שהוא של חבירו ואפ"ה שלא ידע הפועל כפי' עשה כשדה של חבירו כיון שלא ה"ל שכר עלינוב"כ ידע הפו' של חבירו לין שכרו מוטל על הסוכר ולא שלא ידע הפועל ה שהשדה שהוא של חבירו הוא כיון שלא ה"ל שכר עלינוב"כ ידע הפו'

כידיו וכרגליו כשעת דישה דומיא דשור תלת דרסינן מדכתיב בפועל כי תבא בכרמ חבירך מ משמע בכלאים שחתם בהן לעכב : ל
ומסור לחופתו ואף על גב דילפינן מכנפך דאם אסרו פטור וכל"ל סייגו פטור ממלקות ולא ילפינן לה מסור דאם אסרו מייב מלקות
מכל מיסר עכ"פ מיכה מיסו סייגו דוקא כשאסרו בפל כרקו אבל אם אתנה אתו שלא יאכל אין כו מיסור כלך : ד שלומי משלם
כשיעור שהיה אוכל : ה כגרולי קרקע דומיא דכרם ודישה שכ"ל : ו כשעוכ"כ שתשלה אמר דמשעת נמר מלאכה אתה מתעסק

לאכול ולא קורם לכן ואפ"ב אמר דעד אתי אתה שותף ואוכל וכשלו אמר ששועל אוכל אפילו אסורו כשעוכ"כ רק שיהא נגמר כיעולו ואתעסקין ליתן בכלי ש"ב ושוסה ואוכל נס בתלוש עד שנגמרה מלאכתו למשפר או לאכלה וכמו שיתבאר :

ז ומוסק בותים ואורס בתאנים וכו' כולן מיירי בשוסה בהן ואוכל בשעת לקישה אתקים מיבורו וכל מ"ש לו שסבכני אצמו בענבים ל' בגירה ובותים לשון מוסק וכן מיבך : ח בשיוב בחורף שבו מפורש בשמ' שאחר זפ"ש : ט והמגבן פוסק נגיעות ותתבך סייגו שתקשה את החלב לצאת בקרס ואינו נילוש קרקע דומיא דכרם ודישה שכ"ל

יא ואפילו התנה בכלים כו' פי' ל"מ בשיוקר מביניהם שאר ירקות ס"ל יפות דאינן אוכל דשה ילפינן מאל בלך לא תתן דאינו אוכל שלא בשעת נמר כיעולו שבת סתנאי בכלים קטנים שקורין ניכנד שהן לא בשביל גדולים לעולם ושוקרן אותן מכן בגדולי לכרתיב לכן תקוס לתשמש דאינה בשעת בתינה בכליו דכ"ש אותן בכלי קטנים מ"ת כיון דשיקר מלאכה זו אינו אלא מפוס הגדולים ולכן אינו נמר מלאכה אינו אוכל אפילו מן הקטנים : יא אבל בתחרי כו' פי' שבקרקו יפה בקניעות וזה גדול בתחרים ומברידן זה מוה מיוד אחר שנפשו קניעות בתחייב בתשער וכל בתלאכה שעוסק בהן אפ"ב לאו דומיא

דדישה הוא שעדיין לא בתחייב בתשער עד אחר בתירוס : יב ובענבים סייגו בשדשתו לאוכלן בחות שהן אבל בשבגרו לעשות מהן יין אותים לעשות מהן שהן נמר מיובן אינו שלא אחר שבעסק סיין וסשהן ועפ"ר : יג מיטין פעותדין לעשות בהן פת בפרישה בתבתי דדוקא בשעין אחרו בן דחשתת עומד לפת ופת מתויב בחלה משא"כ בשעורין וכוסמין ושיבול שועל שבשתת אינו עומד לפת שלא לעשות מהן משקה ולהלילן לבהמתו או לעשות מהן תבשיל בשעורים וכיבול אלו אתר לאבול מהן תיד אחר בתירוס שתת וכוח נמר מיובן דסייגו משפר ולא : יד עד שיגמר מלאכתו להתחייב בחלה וסייגו משפה שהתן מיום על הקרקע לערבן יחד וכדאית'כ פ' שכ"ו : טו בשעת שביעית פי' וסובר פועל שסתום שבשביעית אם בשדך סיין משביעין אתקים אתר וסובר שבועל לשביעית דבבל שלא יודע הפועל שבשבר נמגר מלאכת סיין למשפר אבל אם בשדך סיין משביעית לנת וסברו לילותו משפ לשביעית אינה מקום לפועל לסבור שבדיין לא בשלה בשיגיע בשבת ודיין לא נמגר מלאכתו למשפר וכן בשנתפרסו ענוליו וסייגו סביו תקל יחד מתוברין בכלי שבקר ע"ם וה שנולי דבלה ובתפרדו זה מזה וסבר הפועל להשתירן לעינולן יחד אם בשבראו שלא אתר לו לעשות בשלא ודאי יחד שבבר בתחייב בתשער ואתשת דשבי נשבר לו שלא לאבול מהן אבל אם לא אתשת לו לעשות בשלא ודאי יחד אם בתקוו לו מקו' לוחר לא אתשת לשבי נשברתי וסוי מקח בשעת מ"ם מייב לשערן ולהחזילו פיין בשור ובפרישה : טו בשומר בתשבר כו' דקי"ל שומר לא בפוסק תשבר ובתורת לא בתירה לאבול שלא לפועל בעוסק תשבר : יז אפי' בשעת נמר מלאכה פי' בנין שבגרן בדוש וה שומר שלא בפוסק תשבר בתקום שיכולו לבבור אם אתר אשם תירו אבל מהן כיון דשיין תשבר הוא לאבולי שתר אתר בשלו ובנת וסו נקר שיש ביותת דתם' ובתב דאובלין תבל' תדיב' ופ"ר : יח יכול לאבול קישות או בותבת שיום שלא בשעת נמר מלאכה פי' ברכה נתי שלא תשבר שלא בקישות מ' ובפוסק' וברא"ש דל"ר קלתרי קישות מ' שלא אפי' ברכה נתי שלא תשבר שלא בקישות מ' ובפוסק' וסוס יותר תשיעור שבר תשבר נקר נס שהו' ובתשב' קישות מ' אע"פ דלא קי"ל כאותו תשבר וכדתשב' שור : יט וי"ל דוקיא דה בתבתי תור וי"ל תדברי תשבר וסכין בן דברי בסור ר"ל לאסוקי ביה יוסף ובתב דברי"ף וברא"ש ל"ה ס"ל בן אכ"ל אתר ואל"ה דק קנת דב"י בתב דגם בה ס"ל בתוקי תדבשתיטו ע"ם :

ב במה דברים אתורים שאוכל כשהוא עושה ס בגרולי קרקע ג בתחובר בשעת גמר מלאכה בגון בוצר ענבים
ד ומוסק בזיתים ואורה בתאנים וגורר בתתרים ובתלוש מהקרקע קורם שיגמר סוף מלאכה התחייבת אותו ס בחיוב האחרון שבו אבל העוש' כרב' שאין לו גרולי קרקע כגון החולב

ט והמגבן והמחבץ אינו אוכל וכן העושה במחובר שלא בשע' גמר מלאכה כגון העודר בגפנים או מכסח שורשי האילנות יוד ואפי' המנכש בבצלים ושומים כגון שעיקר הקטני' מן הגרולים לא יאכל מהם ואע"פ שהוא גמר מלאכת הקטנים שעיקר מלאכה לצורך הגרולים להרחיב להם

ועדיין לא נגמרה מלאכתן :

ג העושה בתלוש לאחר שנגמרה מלאכתו למעשר כגון יפ בורל בתתרים ובגרוגרות אינו אינו אוכל שכל דבר שאין אתר חיוב מעשר חיוב אתר כגון תאנים יג וענבים לאתר שנתחייבו במעשר אינו אוכל ממנו וברבר שיש בו חיוב אתר כגון יד חטים העומדים לעשות פת שחייבת בחלה אוכל טו עד שיגמור מלאכתו להתחייב בחלה ולאתר מכאן אינו אוכל :

ד הבורל בתתרים רעים שלא נתבשלו כל צרכן ונותנים אותם בסל ומתחממים ומתרככים שם

עדיין לא נגמרה מלאכתן ויכול לאבול מהם :

ה טו נפתחו חביותיו ונתפרסמו עיגוליו ושכרו לעשות בהם לא יאכל מהם שכבר נתחייבו במעשר בר"א כשיודע הפועל שנפתחו אבל אם לא ירע וסבר שעדיין לא נתחייבו במעשר חייב לעשר ולהאכילו :

ו טז (ג) השומר במחובר יז אפילו בשעת גמר מלאכה אינו אוכל אבל השומר בתלוש עד שלא נגמרה מלאכתו אע"פ שאינו אוכל מן התורה אוכל מן ההלכות מדינה שנהגו כן :

ז יכול הפועל לאבול יותר משכרו כגון ששכרו אינו אלא דינר יח יכול לאבול קשות או כותבת שוה סלע ומכל מקום מלסרין אותו שלא לעשות כן כדי שלא ימנעו מלהשכירו :

כנס ס (סור ס"ג) יט (ג) וי"ל דוקא שסכרו לעסות כל היום לא יכול לאבול אלא שכרו רק לנקוט כ קשות אתר לא יהלכו ואפילו שכרו כל היום לא יכול קשות סרמסון שנוקט אלא יתן מסלע לבעלי של בעל הבית ואתר כך יהלכו הוא :

ח כא היה משמר ארבע או חמשה ערימות של חמשה בני אדם לא יסלא כריסו מאחר מהם אלא אוכל מכולם לפי חשבון :

ט כב היה עושה בתאני' לא יאכל בענבים אפילו שכרו לעשות בשניהם אבל יכול הוא למנוע עצמו מלאבול עד שמגיע כג למקום היפות ואוכל לפיכך הפיעלים עד שלא הלכו שתי וערב בגת אוכלים ענבים ואין שותים תירוש מפני שאין מלאכתן ניכרת ביין והוה ליה כעושה במין זה ואוכל במין אתר משהלכו שתי וערב אוכלים בענבים ושותים בתירוש :

ז פסומר כמחובר כו' עיין בתשוב' מנחם עזרי' סימן מ"ז : כ וי"ל דוקא כו' פל דכתב תור"ם וי"ל תדברי המחבר וסכין בן דברי בסור ר"ל לאסוקי בית יוסף ובתב דברי"ף וברא"ש ל"ה ס"ל בן אכ"ל אתר ואל"ה דק קנת דב"י בתב דגם בה ס"ל בתוקי תדבשתיטו ע"ם :

ד ל"ה

כד לא יאכל בנפן אפר כו' עיין בפ"מ פ"ק כ"ר עי ולא כמ"ש בע"מ דבפן מיירי לא תאכל כו' עיין בע"מ וכיון בע"מ ותרוייהו סבר כרת מפני עלין מפת"ק : ה מפילו כוזר פסיס עוסק פי' רל"ת כיון דיוצא מ"מ פסוק כוזר ולא יאכל ס"ל כאלו מתנה עמו מיתן (מחה ליה לו לאכול) לפתו וכיון קח"ל עכ"ל ממ"ש ובפ"ה מכוזר דנזיר הוא פסוק יותר מ"ש לומר מפוס לך לך כו' וק"ל : ו אבל אם פס קפנים יאכלו כו' עיין כתפו' מסר"ן פסון פיתן קנ"ם :

ו דמיתי

יוד היה עושה בנפן זה פר (ד) לא יאכל בנפן אחר ואי אכל לא מפקינן מיניה ולא מנבינן מאנריה ○ (ועיין ני' פיתן קפ"ז) ומיהו נפן שמורלת ע"נ חבירת' עושה באחר מהם יכול לאכול מהשנייה :

יא אין רשאי לאכול אלא בשעת עשיית מלאכה ולא שישב ויאמר מנעתי עצמי עד עתה ולא נטלתי ועל כן אשב עתה ואוכל ומפני תקנת בעל הבית כה שלא יתבטל ממלאכתו אמרו חכמים שאחר שגמר מלאכה שורה זו והולך להתחיל שורה אחרת יכול לאכול אע"פ שאינו בשעת מלאכה שטוב הוא לבעל הבית כדי שלא יתבטל :

יב לא יאכל עם הענבים כו פת או רבר אחר כדי שיאכל הרבה מהענבים ולא יאכל במלח כו ואם קצץ עם בעל הבית שיאכל ער שיעור כך וכך אוכל בין בפת בין במלח בין בכל דבר שירצה :

יג אסור לפועל כה למוץ הענבים וכן אסור לו כה להבהב השבלים באור או להפרך על גב הסלע ל אפילו אין מתבטל ממלאכתו בהכהוב או בהפרכה :

יד אסור לפועל לאכול ממה שהוא אוכל לא אכילה גסה :

טו רשאי הפועל לג לטבל פתו בציר כדי שיאכל ענבים הרבה ורשאי בעל הבית להשקות את הפועל יין . כדי שלא יאכל ענבים הרבה :

טז פועל שאמר לבעה"ב תן לאשתי ובני מה שהיה לי לאכול לג או שאמר הריני נוטל מעט מזה שנטלתי לאכול לאשתי ובני לי אין שומעין לו לה (ם) אפילו נזיר שהיה עושה בענבים ואמר תנו לאשתי ובני אין שומעין לו :

יז פועל לו שהיה עושה הוא ואשתו ובניו ועבריו והתנה עם בעל הבית שלא יאכל ממה שהם עושים אם הם לו גרולים (ומדפתן) ○ (סור סי"ו) לא יאכלו (ו) אבל אם הם קטנים יאכלו :

יח ○ (סור סי"ח כפס רמ"ס) האוכל לח בשעה שאין לו לאכול וכן אם הוליך בירו ממה שעוש' או שנותן לאחרים עובר בלא תעשה :

יט אין הפועל רשאי לעשות מלאכה בלילה ולהשכיר עצמו ביום ולא יריעיב ויסנף עצמו לט ויאכיל מזונותיו לבניו מפני ביטול מלאכתו של בעה"ב שהרי מחליש

כחו

דנפן המוד' ע"נ תלה"ו מיפכח מי יאכל מהמודלם מפקינן מיניה ו"ח לע"ד ודו"ק : כה שלא יתבטל מתלאכתו דכשבה שפוח אוכל ח"ה לו לעשות מלאכתו : כו פת או דבר אחר כו' כבר כתבתי כר"ם וה דילפינן מדכתיב ענבים ולא ענבים ור"ח דפייבו לחתקן לפן ע"י תלה או שכשבה כאור או יפרכנה ע"נ שלא יפיו' יאכל הרבה : כו ואם קצץ כו' דאז לא שייך ס"ע דשרי לא יאכל שלא שיעורו : כח למוץ הענבים כו' ע"נ וכתבתי כר"ם וה דגלמד מדכתיב ותאכלת ולא מוצץ : כט להבהב השבלים כו' כאור או לשפייך ע"נ שלא נס כענבים שייך תקון בשבשוב ופריכה ע"נ שלא ואפי' בענבים שמוצלין בל נרכן וכ"כ שמו' בשם ר"י דמשרבת' ואשברת' לשתיכו' קשבו' כדי שיוכל לתת לפיו מעט מעט ועת"ם בפריסה כיסוי קיסוי לאפ כלל פשור והמשבר דין מיסור שבשוב בשרי אינך דלא יאכל אתו כאוכ ולא יתלן שהן דברים פשוטים בגמרא לאיסור ושבשוב סוה מיבעיא דלא מיפשטא ובכור נתבאר דבשבשוב דלא מיפשטא לא מתלקינן ולא מכניסין לא יאכל מפנרים מצא"כ בדברים שפשוטים לאיסור פע"ר : ל אפי' אין מתבטל כו' בגון שהאכיל לו זה וכ"ל : לא מכילה נפשה ג' כתבתי בר"ם וה דגלמד מדכתיב שבשך ולא מכילה פשוט ע"י סיבול' בפסו ע"י סיבול' בירו ממה שעוש' או שנותן לאחרים עובר בלא תעשה : כ לטבל פתו בציר דלא מתבטל' ענבים ולא ענבים ול"ה כל"ל מלא מיפה בהבהב' לתיקון הפירי מכל לבהבר הפועל בפסו ע"י סיבול' פתו לציר כדי לאכול הרבה לא כתבתב מוה ומותר וכן מיפכח יכול הב"ה לעשות תקנה לנפשו שלא יאכל הפועל הרבה כגון להשקות יין תקל' וכל כיולא כזה : לא אי שאמר סריני נוטל מעט כו' קת"ל כוה דאע"ג דבבר נשלה לפלמו לאוכלו לא מחרי' דבבר זכה בו ויכול ליתנו לאי מירלם וכדמ"ש ס"ה שבתב שעור לבל נפ שעו"כ' עליו דאיכו נרלה והטעם דשה דהפועל אוכל אין מבח דהתורה וכת"ה מבח תיספו' שבאו דפועל דאז הוי מיר מותר ליתן לת שלו לאי מירלם שלא מפלת מביבה ופפד כשאר מתנות שבייש לקט שבשה פיאה וכשה התור' לפועל פתתם ואחרי' דלא וכתה לו שלא כשפה שבתנו לפיו ללפסתו ופת"ם בע"ם וה"ם שם עליו בסנ"ה דלא דק : לב אין מוחצין לו נרלה פסוק דסייבו כפלא פתבה עם ס"ה כן מתפלם דשם בתבה שמו פסיפא דמותר קיים : לג ואפי' כוזר פסיס פוסק פי' דל"ת כיון דיוצא סכ"ם שהוא כוזר ולא שבל ס"ל כאלו בתבה שמו ס"תן (מחה ליה לו לאכול) לפתו ולבניו קח"ל ופד"ר : לו פסיס פוסק הוא וכיון כו' כפריפה בתבתי דלרבותא נקט פסיס הוא פוסק שתתן רקח"ל דשתלקינן בתבתי שבתבה על שלתתן יפד ואחרי' דשתני לנבי דידים וכת"ם כר"ם וה ולא שתני לנבי בניו ושתתן שם לא שבם גדולים ע"ם : לו גדולים ושתתן כל"ל לא יוכל לפתנות שלא שתעתן שם שוכת' לפן שתור' לא כשפה שתן לו לאכול כו' עד שוכר כלא תפשה נרלה ע"ל דשוכר שלאו לא תנזול או לא תנזול שלא שתירה שתורה וכן בנותן שתנו לאחרי' ושם שולך שתנו כידו לביתו נתרב"ל לאו דוקא כלייך לא תתן ולא ○כ"ם דכתב דשוכר כלאו שכח תכלל פשה ע"ם * וסרמב"ם כתב כפ"ב משכירות ו"ל שהמבטל מלאכתו ואוכל או שתוכל שלא כשפת נמר מלאכה ע"י שוכר כלא תפשה שכ' ושרשם לא תניף ועני שהי השמועה למדו שכל ומן שפוסק עקצירה לא יניף שרשם לאכילתו וכן כל כיולא כזה שכ"ל ולעשתו אוי"ל סרמב"ם דשם ל"ל דתן שתור' לאסור לו לאכול כשפת שתלאכה ולמדו מדכתיב ותי' לאסור לא ס"ל שבי גם סרמב"ם דשתוכל שלא כשפת נמר מלאכה כו' לא כלמד מלאה דשורשם לא תניף כו' ולפ"ם מסיק וכתב שם סרמב"ם ז"ל ומיין עליו מיין עליו שלא שכל לו שוכל תייב לשלם שכ"ל ושרכתב שפוסק שכל כו' תשת' דוכו כתיבת שפוסק דמ"ה מיין עליו' כלל לאוי' כללו כיון שכתבו לשכתן כפרעון ומי מיין לאו דנזילה וגניכה כב"ל לא סיב נרך לשפ' וה דשכיבי תיתי לאסור דלוקין כיון דמיין לאוכל שלא כשפת שלאכה לאו שלא שבה שכל מ"ל לאו ודוקא

נוח' דשפוסק מיניך כ"כ ודו"ק : לפ ומיכול מוזנותיו לבניו כו' מוזנות ו"ל שנמי שביזון מהן

שלח

כחו שלא יוכל לעשות מלאכת בעל הבית בכח :

כ ° (סור ס"ך נסמ' סרמב"ם ומוס סוף סלכות שכירות) מוזהר הפועל שלא יבטל מעט כאן ומעט כאן אלא חייב לדקדק על עצמו בזמן ° שהרי הקפידו על כרכה רביעית של כרכ' המזון שלא יברך אותה וכן חייב לעבור בכל כחו שהרי יעקב הצדיק אמר כי בכל כחי עבדתי את אביכן למיכך נטל שכרו אף בעה"ז שנאמר ויפרוץ האיש מאד מאד :

שלח דין אכילת בהמה בשעת מלאכה ואיסור חסימותה וכו' ט' סעיפים :

א ° (ג' רחב"ם רפי"ג מסכירות) ג הבהמה אוכלת כל זמן שהיא עושה בגרולי קרקע בין במחובר בין בתלוש ב ואוכלת ממשוי שעל גבה ער שתהיה פורקת וכלכר ג שלא יטול בידו ויאכלנה :

ב ° (שם הי"ג) כל המונע הבהמה מלאכול בשעת מלאכתה ד לוקה שנאמר לא תחסום שור בדישו אחד שור ° ואחר כל מיני בהמה וחיה בין טמאים בין טהורים ואחר חדישה ואחר כל שאר מלאכות של גרולי קרקע ו ולא נאמר שור בדישו אלא כהווה :

ג ° (שם) אחר החוסם אותה בשעת מלאכה ז ואחר החוסם אותה מקודם ועשה כה מלאכ' והיא חסומה ח אפילו חסמה בקול לוקה :

ד ° (שם) שכר בהמה וחסמה ורש כה לוקה ומשלם לבעלים ט ארבע קבין לפרה שלשה קבין לחמור (פרימי בכל יוסף זנרייסם מרוכם סיש לם לרוש כל סיוש) ° (כ"י פרק הפועלים כסף רסנ"ם)

יד שמשעת נושיכה נתחייב בחזונותיה ואינו חייב מלקות ער שירוש כה חסומה :

ה ° (שם ברמב"ם ר"נ) ישראל הדש י בפרתו של כותי עובר משום לא תחסום בפרתו של ישראל אינו עובר משום לא תחסום :

ו ° (שם) יג אמר לכותי חסום פרתי ודוש כה (ג) (דמתיר לכותי אבל אסור בכל מיני כסף)

° (סור כסף פרס"ם ומ"ם סוף ס' סכירות) יב ישב לה קוץ בפיה ורש בה והרי אינה אוכל' רבץ להארי מבחוץ ° (כ"י ריכן סוף כפ"ם) הרי שצמאה ואינה משקה אותה פ"ר עור על הריש כדי שלא תאכל כל זה וכיוצא בזה אסור (ד) ואינו לוקה :

ז ° (רמב"ם שם) היה הרבר שהוא עושה בו רע לבני סעיה ומזיקה יד או שהיתה חולה ואם תאכל טוה תתריז סותר למונעה שלא הקפידה תורה אלא על הנאתה והרי אינה נהנית :

ח פרות

שלח

ט דמתיר לכותי אמור כו' אמ"ם בפ"ם מ"ם ס' : י ואיכו לוקה כתב כ"י ואף על נב רמלקות אינו נוסב אהידוג מ"ת כתוב סטור אמר מ' סרמב"ם ויעיין כי"ר סימן כ"ו בסממות שפרי בסף דגם יש בפקות כתוכן סוס סיכה דאינה מלקות ובפ"ת כתב דפטור דתכוין לומ' דמשום רפסם אמת אתם מחייבו אבל אי אינו לוקה לא סוי מלקות ומשלם מחמיבו משום נ' דאסרינן מתוסין דפא כאסיסם פ"ב דלוקה משלם וכרפ"ת פ"ב וכפל כפוסקים וכת"ם פטחבר ס"ר ומטור נוסיף ומקת דאסף' מסוכה מיוב בחזונותי כו' ועוד כ"ל דבתוכן סוס פטולא סיש מלקות ותשלומין כאחר מיוב ממון דאפ קי"ל דאפ לא אתרו בו אפ"ה מיוב תשלומין ובדלקת מתוכן פ"ן פלקת דבני מיובי מלקות בעוב ' דוקא מיכה דלוקה אתת פ"ב בתוכן סוס כלא אתרה בו' ובן אתחת אדבדי מטרפ"ל פרק סכונס סי' ו' : ל פקבלנות

שלט שלח הלכות שכירות פועלים

א מצוה לתת שכר שכיר בזמנו זאת אחרו עובר בלאו ב אחר שכר ארם או בהמה או כלי אבל על שכר קרקע יש מי שאומר שאינו עובר ג (פור ס"ג בשם סמ"ק)

ב כל הכובש שכר שכיר ד כאלו גוזל נשמתו ה ועובר בחמשה לאוין ועשה

ג איזה זמנו שכיר יום ו יש לו זמן ליתנו לו כל הלילה לא נתנו לו עובר עליו בבוקר משום כל תלין שכיר לילה זמנו ליתנו לו כל היום לא נתנו לו עובר עליו בערב ז פשוט ביומו תתן שכרו:

סנג ח (כ"י ע' המקבל) ופועלים דיהן סתין פועלין מלאכה עד הלילה ט כיון שמקפה עליו מתה עובר עליו משום ביומו תתן שכרו ואם משה מלאכה עד הלילה יש לו זמן כל הלילה י אף על פי שלא שכרו (בפירוש רבן ורמי) מדעתא דסכי (מנרי):

ך שכיר שעות אם כלה שכירתו ביום יש לו תשלום כ כל אותו יום אם כלה בלילה יש לו תשלום כל אותו לילה:

ה שכיר שבת שכיר חדש שכיר שנה שכיר שבוע יצא ביום גובה כל אותו היום יצא בלילה גובה כל אותו הלילה:

ו נתן טלייתו לאומן לתקנה בקבלנות וגמרה ל כל זמן שהטלית ביד האומן אינו עובר נתנו לו אפילו בחצי היום כיון ששקעה עליו חמה עובר מ משו' בל תלין יב (ע) שקבלנות היא כשכירות לפורעו בזמנו:

ז האומן לשלוחו צא ושכור לי פועלי' ושכרם ואמ' להם שכרכם על בעה"ב יג אין שום א' מהם עובר

לא תעמוד כו' עד ומם מאחרו עובר בלאו מיתה לפניהן ולא דק מיתה נותן כותנו ודעתו ליתן למחר ומתו מיתו עובר משום לא תעמוד אלא משום לא תבא עליו השמש ונם לא דק לאלקן כיון שה לא מ"ם נסתוך: נ מקר שכר שדם כו' יפעין לה מדכתיב לא תעמוד שכר פעי ואכיון מפיך מנרך מאחר כאחרך בשעריך דמדכתיב לא תעמוד שכר כאחרך יפעין שעל כל מאחר שכר שדם או בשמה או כלים מיכו על שכר קרקע כתב העור בשם סרמ"ם (והוא סיס מי שתות' שכתב המחבר) דאיכו עובר דדרש'כן מאחר כאחרך ולא מאחר מתם: נ כאלו נוטל נשמתו יפעי' לה בנמרא מדכתיב נפי שכירות כי אליו נושא את נפשו ופליגי בנמרא' אד אמ' נפשו של בעל ואד אמר נפשו של נולן ובפרישה כתבתי דאיתות דכל ג' ופע"ר מ"ם תוס': ד ועובר בשמשה לאוין ועפ' בנמרא תני לכן ומן לא תגזל (דלגופה לא מצטריך דכ'לוף מריבי' ואוגל' ע"ם כר פ"ג) לא תעמוד שכר שכיר ולא תעמוד את רעך לא תלין לא תבא עליו השמש ועשה דכ'ותן תתן שכרו • ואפ"ג דקלמת בתיבי כשכיר יום וקלמת כשכיר לילה וכתו שיתאחר מ"ת ס"ל להרמב"ם והטור והמחבר שכתבו דעובר בשמשה לאוין (ומשמע דעובר משם כמן בכל מיקור שכר שכיר) דכיון דשם שכירות אד הוא כתקייב נם בשכיר יום אחם שנאחר בשכיר לילה וכן מיפכא וכן כת' כ' יפע"ר: ס יש לו זמן ליתן כל הלילה כו' דמ"ם לא תבא עליו השמש ע"כ לא מיירי בשכיר יום דהא שכירו' מיכו משלמת שלא לכשוף ושייכו משתקפ השמש ואיך כת' רמ"ם לא תבא עליו השמש שלא ע"כ בשכיר לילה מיירי דשכירתו ניתן להשבא בשוף הלילה וכתן התורה זמן לכ"ם להשתדל דמי שכשירו כל היום ואומרים התורה שלא יבא עליו השמש תליתן לו ומ"ם לא תלין אחר פעלת שכיר עד בקר מיירי בשכיר יום ויש לו זמן כל הלילה רק פיתנו לו קודם אור הבוקר כן כו' בנמר' ורש"י ופע"ר:

ו תנו' ביומו תתן שכרו כן גרסי' בנמרא ובפוסקי' ובנרא' דבקרי ריפא דקרא ואקריו מיד כתי' לא תבא עליו השמש וכוותן דעובר בתרוייהו בשמה ולא תעמה שכתובים בתקרא זה ואי"ו ב"ל סי' ל"ו וכי"ד פ"ם כ"ם דכתיבי סדרך הנמרא לנקוט ריפא דקרא וכוותן לגיפא דקרא וכ"ם כאן דכוותו לתרוייהו וק"ל: ז כיון שמקפה כו' דס"ל כשכיר שעות או שכיר שנה דכשפיע שאתר זה ס"ע שלא שכרו אדעתא דסכי פי' שסכרו לעשות לו כסת' פועלים והרי פועלי' דיהן אינן מלאכה עד הלילה: ם כל אותו יום פי' ולא יותר כיון דכלה מלאכתו קודם שקיעת השמש על עליו הפוסרו דכיומו תתן שכרו ולא תבא עליו השמש וזהו השמש דשכיר שנת כו' דבפיע שאתר זה: י כל זמן שהטלית ביד האומן כו' דהו אין פעולת שכיר מוטל על כ"ם לעבור עליו שהרי תופס משלו כנגדו: יא משום כל תלין כו' כן הוא שם בכריימת וכטור וקשה דמשום ביומו תתן שכרו ס"ל דכפרישה כתבתי משום דרוב שכיר יום אינן עומדין משום ביומו תתן כו' וכ"ל שלא משום כל תלין מ"ם נקטיכהו נ"כ כאן וכלולו אחר מיכוי דכל תלין דעלמא הוא על כאן מיד שמשה השמש אבל אין לתרץ ולומר דהרמב"ם והטור ס"ל דהנמרא נקט משום דס"ל דעובר בכל ג' בכל ס' לאוין וכ"ל ומ"ם נקט כל תלין לרבותא דאפי' לותו עובר וכ"ם משום ביומו תתן שכרו דו"ק דהא כבר כתבתי דנם לפרמב"ם והטור אינו עובר בשתשתן אלא שכוכש שכרו ואין דעתו ליתנו לשכיר כלל משמ"כ כאן ולא מיירי בכוכש וק"ל: יב שקבלנות הוא כשכירו' כ"כ לאפוקי מת"ד לותן קונה בשבח כלי דלכיכי כשמשכיכו שמה השבח לעלמו ובשמ"כ מטר בכלי שם השבח לפ"ם הרי הוא כמכר לו בפועל ולא משכחי לה מלאכי דמי פעולה אלא בקבלנות אף ק"ל דאין לותן קונה בשבח כלי (וכת"ם לעיל סי' ס"ו ס"ב) וס"ל שכר פעולה לעכי פ"ם: יג מתן משום ע' מתן עובר דשה פ"ם לא שכרם ומשניה אין פעולתו עליו אלא ע"ל שבע"ם יתן לשם:

יד ומכוין לדקותו פ' שמיכו טרוד אלא מכוין לדקותו : טר
מיהו אם הפועלים יודעים כו' דומיא דשכי כתב טטור וסמסכר
כרים פימן שלו כשכרו לעשות בשל שכירו פתפ כו' -
וע"ר שפירש"י שם דר"ל דשפועל יודע שטוח שלו ושפ"ר :

טו עבר ומכו פין כו' בגמרא
ילפינן לה מדכתיב לא תלין
פעלת שכיר אתך עד שכקר דלא
ש"ל למימר עד בקר דלא תלין
ג"כ עד בקר משמע אלא לכבי
כתבו ללמדינו דמיכו עובר אלא
עד בקר רשאון : יז אפי' יש
לו מעות פי' ואפילו תבעו בקר
ראשון דאם מתחלה מיימם נפשו
אלא יתן לו עד יום שטוק ואפ
לאו כר מעבורי לאו כוס וכ"ל :

יח עד ש"יפשכו אתמן וכתב
שם דאפי' תבעו כומנו כדבר
שמולתי פייב לו כלא משכון מ"מ
לאו כר פיוב כוס כיון דלא שגים
זמן פרעונו עד ש"יפשכו ואפי
תלין לא משכו : יט אפ"כ
תבעו כו' שכי דרשו מדכתיב לא
תלין אתך מדאתך לאפוקי כשלא
תבעו דאו בשפייב כוס מדאתו
דפועל : כ או שתבעו כו'
או שמשכו כו' דרשינן אתך
שים לך אתך - אתך ולא
בשמשכו אלא אכוני : כא
מ"מ אם רגש בשכיר פ' ואפ"ו
שם לא אור בשכוני מליתן לו
מ"מ כיון שתין לו כידו כלום ולא
כתפייב לו כמשמד נ' ואם רגש
בשכוני יכול לאוור כו' מ"ם נש
שפועל יכול לאוור כו' :

שמן ו ודוקא שתירש
אוכש משמת
שמואל כו' עיין פ כש"ם שכת' *
ג"ל אבל אם תירש אלא משמת
שמואל כגון שמואל כית משכירו
ונשרף כאוכש אינו פייב לשלמו
שכ"ל ולא דק דשכש"ג כל"ש
שאור משום דאין אומרים
שבשרים וקרקעות וכ"ש כש"ם
בשלמו כפי' ש"ם פ' : ט
ואין צריך לומר שפייב כנגיכה
ומכידה שם"ר שם כתבתי לעון
שנמרת דא' שמואל דשואל
לומר פייב שואל כנגיכה ומכיד'
מק"ודש"ם אבל לא שלמוד
מדקיוב רחמנא לשואל בשכורה
ומתה דש"ם דוקא שכורה ומתה דש"ם לכעלים לשאירה ולכבי' משל"כ כנגיכה ומכידה דש"ם לשכעלים יאיר"ו לשדר לאור כנגיכ
ולשדרה לרשות קמ"ל ומ"ם שוכר שטור ושמשכר לכתוב ומ"ל ולא מחמו משפיתותו דכ"ם הוא מפייב לוכשין : ג אלא
אפילו מתה כו' דכיון דלא מיכה כה וכרשות כעלים שכבד כה מלאכה שכעלים שפשידו לנפשה דלא היה לשם לשמיל פרה למלאכה שמיכה
יכולה למחוד כה : ד אפילו היה קלקה עיין לעיל פימן ש"ח וש"ך דמשקנת הרש"ם וכטור הוא דמוחר לשמות כבהמה למלאכה
אחרת שאינו כבידה ממנה וכ"ם לקלקה ממנה . וא"ל דכשואל דכל כהאי דידיה שמשירו דאין שפש לדבר כיון דשל שניש משמת
מלאכה אתה ובמתה משמת מלאכה שבריה רחמנא לשואל ומ"ם זה מהא דכתיב שטור ושמשכר כפימן שמ"ב כשואל שמשמיל לאחריש
ובשבר משמת מלאכה דשים לשואל שייב אלא שינה כה שכני משכר שמשיל והרשה לו עליה דשטור שואל - לכן כרשם דל"ש
כמן דלא יכנה אפילו לקלה ממנו אלא שינה כה שכני משכר שמשיל והרשה לו עליה דשטור דוקא כשם ים לשנינו לוקה עכין
שנוכל לחלות כו ולומר שמשמת שכינו אתה וכפין שכתב שטור ושמשכר כר"ם ש"ם שכשוכר שמשתה לחוליכה למקום ידוע והוליכה
למקום אחר לחמרינן שם שיר אחוקום מסונה תלינן כו שמיתה ונש כפימן רנ"ג כדין תשלומי כפשיפה ושופו כאוכש דשייב כו שם"ם שם
ים לר לשנינו לחלות שאוכש שמשיפה אפילו כעד ראשון ושמ"ם שם ודו"ק : ה ואפילו כאוכש מלאכה אחת שכר
אי' משרי אינו לשתייב כש : ו ושופו לאוור שטור דאין דין שכת כשמשה ושפ"ר שם כתבתי דאפילו לת"ד שכתב שטור
שמשכר כשמו ש"ם ו' דשייב ס"ם שתם דכולד שמו' כשפיפה ומכוין כשם מלוין ולוכה דת"ד דשייב
לעיל פ"ג דכשכח כן כאוכש שם"ג דשואל סוא ושייב כאוכש ת"ח כיון דיאוו לכשוא ס"ל דשטור ולא כ"י דשכיח כאן על דכרי שטור
שותו פלונת' וכתב דש"ל לשטור כשכמי לרשתי דשכרי ומשרין כמשך נ"כ מור"ם ושפ"ם וכמ"ם נ"כ כש"ם פ"ג והגלע"ד
כשכתי ודו"ק : ז כיון שמיכו כשין דמשרין שמילת כשיפה תשיל מיחתה סוא ומחותה שפה כתשייב לגלם :
ח ומכלומו

כ או שמחתה שכל פועלמי כו' ל' שטר מפירים שימן מחרש"ג שם משכיר
סיפר לכחוב לך מחתם שמו אלא מפים כגל חלין משולת שכיר שמ"ש כשיחתם
לא ימים לך ליתן לו ושך על פי משפה מכאי שאו אמרו אמן לו כשיחתם שם תוכל
ואין זה מחתם על מ"ש כחורם שכרי אמרו מכמים שרם מחתם שם פועל
לאמכילו לאם כרחים למך שפ"ש שמייב לאמכילו כשמו ירות אלמה
שכ"ל (עיין לעיל שימן שכ"ו ס"ג)
ומ"ש שם :

שם ז ודוקא שתירש אוכש
משמת שטטשל' - עיין
כשמ"ש ס"ק ג' כשם שטשיב על שפ"ש
שכתב לשמוקי שטשל' כיש מחניכו
וכשרקיכו' משום דכשכ"ג בלא"ש
פשוכרלפין דין שומרין כקרקעות יש
שטיב עליו ושו"ר לשטיב עליו דשל
כית שטוכש סוי מכח שטשל' כיון
דכרשומו סוא ודו"ק : ח ולכן מי
שיש לו כו' ועור פיתש כמדרכי שם
שטם שמרו"ל שלא נקנה לו שמשכון כיון
שלא משכחו ומכיאו שמ"ש לעיל סוף
פימן ע"ב שפיף קטן שכ"ב ופימן שם :
ג שלא"ם כשרף מכח שמשל"ל כו'
כרלעיל פימן ע"ב פימן מ"ר : ד
ושופו לאוור שטור - עיין כשמ"ש
שפיף קטן ו' ולא כפ"ו כו' דכרי שב"י
ומיומתו נכוכים ושפיקר נשם כפן יש
מולקין דמייב ושוי שפיקר דיכוק
ושמ"ל שי"ם ש"ו ש"ם :
ם ויש

הלכות שאלה

שם השואל חייב באונס ובהמה שמתה מחמת מלאכה ואם שלחה על ידי בנו או עבדו ובוחה סעיפים ז

א השואל מחבירו בהמה או מטלטלים ונאנסו בידו כגון שמתה או נשבר או נשבה חייב ז
כש"ם ג (ג) ודוקא שתירש כאוכש מכח השואל אבל אם תירש שאוכש מכח שמשכיר פטור (ב)
ולכן מי שיש לו משכון אצל כותי ושמילו לאכירו ליקח עליו פוד משות ונשרף שמשכון פטור
שמואל ד (תוספי כפ שופרי"ח) (ב) דשם כלאו שכי שיש כשרף מכח שמשכיר :

ב ואין צריך לומר שחייב בגניבה ואכירה אבל כל קלקול שאירע בה מחמת מלאכה ששאלה
בשבילה לא מבעיא אם הוכחשה מחמת מלאכה פטור ב אלא אפילו מתה מחמת מלאכה פטור
והוא שלא ישנה לעשות בה דבר אחר חוץ מהמלאכה ששאלה בשבילה שאם שינה ועשה בה
מלאכה אחרת חוץ מהמלאכה ששאלה בשבילה ד אפי' היא קלה מטנה תלינן דמחמת אותה
מלאכה ששינה מתה ד (שם"ת סלכות שכלים) ה ואפילו באותה מלאכה עצמה אפשר לשנות
כגון ששאלה לחרוש וחרוש בה ביום ובלילה שלא כדרך כל הארץ :

ג נכחש הבשר מאליו ו (ו) וסופו לחזור פטור אבל אם נכחשה מאליה ומתה אח"כ שהוא ז
חייב לשלם ז כיון שאינו בעין משלם כמו שהיתה בשעת שאלה :

ג השואל

כ ומכלומו שכין כמו דמחרינן שמילת כשיפה תשיל מיחתה סוא ומחותה שפה כתשייב לגלם :
ם ומכלומו

ב וים פוסקין כו' וכן כתבה לי עיקר וכתב"ם הרמב"ן ומביאו ב"י וה"ג וכה"ג
דמדברין מתם מחמת מלאכה דעסור קשי' לי מינהת גרע כיון דכי מחמת
מחמת מיחת עצמה מייב מע"ג דמלאך אחות הוא דקטלא ומ"ל מכח ומ"ל
מהם כי מהם מחמת מלאכה דשוא"ל דמכל מקום פטור לא מיכא מיפסר
ג"ל דשוא"ל ודאי מייב כשוגגים אבל לא בשביתה דמשמיל עכם
אם מפשילים למלאכה - ומוא פיכא
יכולה לסבול פותם וכן כתב הרמב"ם
והריב"ם סימן תכ"ב ס"כ וכן שלא
עכם המשמיל מייב פשוא ונ"ל לפוכר,
דקטלה מכבדי, דמשמיל לצורך מכבדי,
ודו"ק עיין בתש' רשד"ם סימן תל"ם ו
ומכולם מכבדים כו' ומוא מדין
אם שלא כלים להלכם עם מסוכלים
ונעלו בני העיר ליד המיטים ולקחו
בכלי זיין פוי מחמת מלאכה ופסור כן
כתב בת"ם סימן תכ"ם ומביאו ד"ם
כ"ם זם ומביאו בן בתם"ם והביא
ב"ם מהך דיכא דהבדו מלים מכבדים
וקטלום ומיהו כרב' כתיבי דהכא מיקרי
פציר מתם מחמת מלאכה מחמת
מחרבם לעכות מלאכתה בעצמו, לחרוב
מכבדי, מכדו מלים מהלכתה וקטלו"ם עכם
המשמיל אבל בכלי מהלכתה ודאי מין
בכלים מלחם עוסים מהלכ"ל רק מכבל
מלאמה וקרי מתם מחמת מלאכ' מכבל
מלאמה אלא נכח מהלאמה ומחמת כן
בלקוחו מסם מכלי זיין ולא עכם
המשמיל ומלכך על מכלים ס"ל פוכסים
ומייב כן ב"ל וב"ל דסת"ם פוכר בחמב'
עם"ג אבל לפים מולקין מייב ודו"ק וכן
עיקר : ז לא יוכל לישבע כו', ולכך
מייב ומחמכר הסחים זם מסוס מחתם
בסערו ס"ם על הרמ"ם ופור וז"ל ים
לחתום דמסו מסוס אחם מחייבי, לים
מדרבנו דפים זם לומר דכיון דחחם
כרוך המחמת מחמת מלאכה אחם
ולכיו כרוך ליסבע אלא אחתם בדרך
ופסור ע"ל ולק"ת דכל פותר נרוך
ליסבע פיורש בכיורו אבל כפ"י ה"כ
מייב ס"ר ופן כשבועין ס"ר בפיכו יורש
ולח"ם לעיל פי' רנ"ה פכ"ו וכן כתם
דוכחי ופפער עיקר סברתו דמחמת
מחמת מלאכה אחם אבל ג"ז פיכו כיון
אלא סרגים בם מייעם ופורש סרוך
גם ר"י ב"ל ס"ב בת' בהרמ"ם בם בת"ם
פי' אלא"ב סניע דברי הרמ"ם ופור
בחחם וכן עיקר ובפ"י ור"ח סביאו
דברי הב"י ע' פבוהל ומפכיל והרב
המחיכו וכרחם דלא ס"ל כותי, מחוש
בהרמ"ם ופור בחחתים כאן דברים
פ"ניי עליהם וכתם לעיל פי' רנ"ה ס"ח
ופ"ק : ח אחם אחחם אחכם וכן כיון
אחכך בכחחם או בכלי מייב כפונחים
אם"ב אלא בחחתם כאן וכ"ם הוא
מחורח דלקחן פי' אח"ם ס"ם כתוכא
בחם"ם ע' פפים מקוט (דף מ"ו ע"ב)
בתן הו' בחוחם אם לפרי"ם וכפי מוכ'
מהרמ"ם וכאר פוסקי, ופור פעליהו
לעיל פי' ב"ב ס"ר ופי"ק ל"ל דמי אפפקי'
כלי אבל מביאו כין פחוש ס"ם אם ס"ם
ופא"כ כאן לו רשות לבחחתם כו פוי
אוש אח"ם אפיין לא בחחתם כו עיין
אם עיין בחחו' הרמ"ן בפון פי' קח"ר :
ח וי"א דלא בעינן מסיכה כו' ועיין
בחתי"ן ב"ב ס"ב כלל י"ו סימן ג' ודיבו'
בחחוק לומר קיים לי כהרמב"ם עיין
בחחו' ר"ל ן' מכיב פי' כ"ר : יוד
מכיאם כחקל כו' כן הוא דעת הרמב"ם
ופפור כתב אהרמ"ם חולק ע"י והחחב'
אחם כדעת הרמב"ם וכן אבל בפק בב"י וכן
כתב בחח"ת וכן עיקר דכן הוא דעת
ר"ח והחוס' וה"ם וסר"ן וכ"י וברא"ש ופף
הרמ"ם לא אפק כן אלא אחו' דאל"כ אחחו
דאי אכחחלקו אכבלי, מייב
בשומר בשחיתרו וכן מחמת להריב מדברינו פ' אשואל אחרי ב"ם ס"ג אבל לחמן דיפסק אחם דאיכו מייב אר אימחון ס"ב ס"ב כ' על אהר ר"ח
דבאן אחם כרמב"ם ופחבר ולעיל אניב דעת הרמ"ם וכן חוכח להריב מדברי ס' המניה והכ' שבאחתי לעיל סימן רנ"ה ס"ק פ' דלח"ר אכיפא אחקל מייב
כ"ם דבעלמא בעי מסיכה ס"ם וס"ע - וכתב עוד בכ"ל בשם הר"ן שאפילו אמר בפירוש אכיפא אחקל ואחתייב אחרי כן עשור ומביאו ב"י ור"ח : יח אבל אם
המירה אחר כו' עיין בחחו' ר"ם כהן ס"ב סי' ק"ן :

שמא ג אשואל מחבירו כו' וכן דעת הרמ"ם פ"ק דמכות וכן כתב הבה אחגיד אם אבן שכניחו הרמב"ן והרשב"א בפירוש רפ"י בשבת פרק שואל וכהן
עיקר וכ"פ הר"ן אם :

ם ואכלוה אשכחריה כו' כן הוא בנחר' בפ' השואל כלישנא קחם
וכעור כהם בשם הרא"ם דאפי' אכלוה השוכרים טוב' וכבול
ומת נ"כ פטור דס"ל כחחם אחמת מלאכ' ואע"ג דלאו אחמת מלאכ'
אחם היא כולי האי דשם לרבו' אשכחרי' שמא לו ולא לאכו' אבן אם"ת
כיון דאיכה אחה ליה אחמת מלאכה ואיכה לאקשויי מקרי אחמת מלאכה וכן הוא
בנמרא שם בתיכה דאמרי' וה"ל למור"ם לכחוב זה ואיכיה כלאח
בחכ"ם לפה דבשחת דדים' אכרע עליה אשכחרי' ואפשר דה"ל
לאלכה כליבל' קחם אי"ו אכ"ם אחמת מלאכה אפי' אשכחרי' אשכחרים טוכח ואחה הוי אחמת
מלאכה אפי' אשכחרי' אשכחרים עליה ואכלוה וי"ל דח"ם נקט אור"ם
לרבות' ודו"ק וה"ה אם אחלכו עם אשוכרים ונפלו
כלים לאלאם עם אשוכרים ונפלו
כני אפי' ליד אשוכרי' ולקחו אכלי
זיין הוא אחמת מלאכ' ופסו' כ"כ
בת"ם אי' אכ"ח ד"ח ר"ם וש : ם
אין אשחפלקו אכבלי' כו' ונע"ב
דאחמשיל יכול לאזור בו כל זחן
שלא אחך אכבחה אח"ח כיון דלא
אור כו ואפחלק אכבל אחמירת
אכבחה אחמת אקיבל אשומר
אחירתו עליו בחחייב כאוכפין
כנאני וכח"ם בחחכ' בפפי' לאחוקי
זה : יא אכיפה בחקל כו' כן
דעת הרמב' וכפו' בת' השואל
שלח ע"י ופפ"ר אם בחכתי אחם
שלוחתן . ואחחכר אחם כדם'
הרמב"ם וכן פפק בב"י ס"ב : יב
ליד אחת אחמשיל כו' אע"ג דכל
אחפקי' על דעת אחתו וכיון הוא
אחקיד וגח"ם הפו' ואחחב' לעיל
כפי' רנ"ה אומל הכל הנח שלו
אחני ואח"ם אם עוד אוכ ואכפי'
רנ"ה אפיק כ"ה וכעיון ע"ם
ס"ל : יג וכרי הוא כפוש
אכר דאומיל ונכנס אחכה בימי
אש"ל לאפו' אקנו ש"אחר עלי' לאפו'
כפ"ם אד אינה ליד בעלים : יד
דאם נפל אקני יחמי כו' אע"ם
אשור ואחחכר לע"ל כפי' קכ"ם
בדין שלימו' דלא יחן אפי' לשלימו
בעדי' כלא אר"אה אפ"ם דלאע
יחום כו' ע"ם : מו וח"ם ואם
שלא אפק אם אי"ב כו' הו' אלמון
אחרדכי אם ועיין כשור ובדכרי
אחחכר דכת' כפי' קכ"ם ס"ו דנם
בהר"אה אם לא הקנהו ע"ג קרק'
כחבע' בהר"אה אם אח אחפק' :

ו אחחכ"ל

שמא השואל מחבירו חפץ אחם או לזמן קצוב ובוח פעיפים אחם

א ○ (ל' רמב"ם פם) (ל) השואל מחבירו כלי או בהמה

שמא • א משמיל תבעו בבל' פת כו' דדוקא לפתם בלוקח דלוקח נתנם נתנו מכמיס טיפור ל' יום וכמ"ש סעור והמפכר לית ל' ס"ג משמ"כ כשאלה דמפרש בגיטה ולפפוקי מדפת ר"ת מתרמטו לפתם בלוקח ועד"ר : ב

ואפי' מת השואל הרי היורשים משתמשים בשאלה עד סוף הזמן :

ב השואל פונרק מחבירו ג ללינה אין פחות מיום אחר לשביתה אין פחות משני ימים לנשואין אין פחות משלשים יום שאל חלוק מחבירו לילך בו לבית האבל כדי שילך ויחזור ד (סור מ"ר כסס ורמב"ם) שאלו לזמן קצוב כיון ששאל וזכה בו אין הבעלים יכולים להחזירו מתחת ידו עד סוף ימי השאלה ה ואפילו מת השואל הרי היורשים משתמשים בשאלה עד סוף הזמן :

ג השואל פונרק מחבירו ג ללינה אין פחות מיום אחר לשביתה אין פחות משני ימים לנשואין אין פחות משלשים יום שאל חלוק מחבירו לילך בו לבית האבל כדי שילך ויחזור ד (סור מ"ר כסס ורמב"ם) שאלו לבית המשתה כל אותו היום שאלו לעשות המשתה שלו אין פחות מג' ימים : סנ"ס ד (סס כסס סרמ"ס) ה ויש מומרים לבית המבל מינו רמתי ליטלו עד שינתו ימי אבילות ותרגל עד שינתו ימי סרגל והמשתה עד שינתו ימי המשתה ועיין כי"ד סימן ס"מ :

ג הניח להם אביהם פרה שאולה ו משתמשים בה ז כל ימי שאלתה ח ואין חייבים באונסיה אפילו נשתמש בה אבל חייבים עליה (ב) כשומר שכר ט (וע"ל סי' ע"ב ס"ו) (ג) אפילו לא נשתמשו בה י (סמ"ם סס כסס רמב"ם) ויש מי שאומר שאם אמר המשאיל ליתומי' התזירו לי הפרה שהשאלתי את אביכם או קבלו עליכם חיוב אונסים יא (ד) שומעין לו : י (סור סעיף ס') :

ד י (רמב"ם סס) חשבו שהיא של אביהם וטבחוה ואכלוה משלמים דמי בשר בזול יב שהוא שני שלישים יג והעור ישלמו כולו יג (ה) ואם הניח להם נכסים יג (ו) וטבחוה משלמים רמיה מנכסיו :

ה י (סס ריב"ו) השואל כלי מחבירו לעשות בו מלאכה פלונית כיון שמשך השואל יד אין המשאיל יכול להחזירו מתחת ידו עד שיקשה בו אותה מלאכה וכן אם שאל סמנו בהמה לילך בה למקום פלוני אינו יכול להחזירה מיד השואל עד שילך בה לשם ויחזור :

ו י (סור"ם כסס סרמ"ם) השואל כלי מחבירו להשתמש בו ואמר ליה השאילני רבר פלוני בטוכתך סו כלומר אין אתה משאיל לי רבר זה כדרך כל המשאילין אלא

ג כס"ם כו' וכתוספות רפ"ס סימן ס"ו כתב שכשלם ועד סרמ"ם דוקא שנשתמשו עם ס"ו ואילו לא נשתמשו כלל עם ס"ו : ג אפילו לא נשתמשו דוקא שהלך לסוכר אפילו נשכר עליו ר"י מפרש"ת פ"ב ס' ס"ו בשהלך : ד פותעין לו - וכ"ם מפרש"ל פ"י דק"ק פ"ו ב' : ה ומה שניים לפם כו' כתב הסמ"ם שהמבר שהם וכתב שכשיס ואכלל שכשיס אפילו מפלפלים כו' לפון שהמבר הוא מחם ל' ומב"ם לפי הדעות שהם שכשיס שהניח ומפר דעתו' ופע"פ שהותפת כב"י ל' ומב"ם פחריו' ככשיס פיינו כפי תקנת דעותיס שכל תרבדי סרב שהניח פס ומניחו ב"י מבואר דסיתה נירעתו ברמב"ם רק בכשיס ופ"כ כתב דפע"ב דנס"ם משתע בהניח קרקע דוקא מ"מ כיון דהפירוש פיכ תקנת הנפוניס כתב סרמב"ם שהם בכשיס כו' ס"ם : ו ובשהות כו' עיין בסמ"ם פ"ק ב' ל' שכל סרפ"ם פ"ל בלוקח בתרא כו' ובן דעת סרמב"ן ורפב"ם והמחבר ופב"י ור' ירוחם ב"ל מ"ב וכ"ם מפרש"ל פרק הנזהל פי' ל' תיהו דעת הסמ"ב עיין כ"כ בהרמב"ם ובן בלפע"ד דעת פרי"ק פ' פסוגל פ"ם ורי"ק וכ"ל פשהמ סהות דלוקח בתרא כ"ל דזה הוי פציעה הם פלפ יום ובע' המוכר את הבית ק"ל דאפרי' לימר תלמך שהות הוא דאפשים פ"ם ורב' נועיה פ"ל שכי שהם פ"ם ורו"ק פיפב ות"ם פס ב' פרק פסוגל ליעת פרמב"ם דנס הוא פ"ל כשאר פיפקים ולפ נהיגו כלל פ"ם ואם שהתה ה' שת' על פרמב"ם דנפ"ב מהלכות נניכם פפק פרמב"ם נשהתו כרב פפק דפסוק ובהקו פשהרונים פשוי לייפב זה ובעים מ"ם בכ"מ דהרמב"ם לפ נרים ופל"ג דר"ת וכן היינו דר"ת וזהו דבר שאין לו שעה ועוד דפ"ק פ"ק דיף סך מיתרע דרבם בע' אלו נערות ובלפ בכר שדרו חכמי התלמוד מיחר' ז בפ' הגוזל פ"ו חסוש דפק אלו נערות פיתם נועפ מיתרע דר"ת שדרו חכמי התלמוד מיתרע דרבם לימר שפם קפק פל"ג פר"ת ולל"ג בפרש"י כתב שפם שנתה פל"ג פרמב"ם ופע"ר לק"ת דס"ל לפרמב"ם דע"כ לפ קאמרי כס"ם ולפ כר"ת פפק נס מפרש"ל כתב פס שאין שנתה פל"ג פרמב"ם ופע"ר לק"ת דס"ל לפרמב"ם דע"כ לפ קאמרי כס"ם ולפ כר"ת פפק נס כתבי דס"ל לר"ת דפסוגל פך מקרן וכרפימס כס"ם ע' אלו נערות ור"ת פרש אתי לפתוגינן כו' ומפני ר"ת אתי לפתוגינן דפפילו בקרן לפ מתיר בשוגל פל"ג בפ' הגוזל ופ"ק ב' ל' ופס

מתיר פלפ מפפת פוכפי"ם פ"ם פל"ג בפפ דס"ל בר"ת דפסוגל פכל פניס דלית' פלפ"ל פ"ם פ"ם ופ"ם פ"ם פ"ם פ

שמב ג ואם בשליל לאחרים כו' ואם בשליל לאחרים כו' ואם בשליל לאחרים כו'

מהיכ כיון שכיסם הם ים רוחה לא כפתר כשכופה שלא כפדי' ופת"ם מזה כפי' רנ"ד ורנ"ו : כ קייס שפילו כלא קנין ככר כתבו הטו' והמחכר כשלמו לשיל כפ"ם כסו"ט לענין תבעי של שכירות ע"ם :

נ לא מני לאתנויי בדכרים כשלמה ומה"ט פסק שם כמרדכי כראובן שלומר לשמעון אותן' לטרין שלתה מייב לי יהיו כידך לשמנית שכר וכתפסק שתעון ונהנשו דשמעון דקייב כאונסין כשתפלה כיון דכתנית שלא אתי לידי"ם וכד"ם (וכפ"ש) שכיאו לשיל ס"ם ק"ך וכפ"ק קצ"ו ס"ג ונס כמי"ו וס"ם : ד שמין שסכרים כו' יפיכן לא מדכתיב ושמת יס"ם לו וקי"ל לו לניוק קלמר שסוא לריך לשפל כשכירת נכילה וכן הדין ככל המוקין שלכל כנכב ונוגן אין הדין כן וכה"ם השור והמשכר לקמן סי' שכ"ד וסס"כ והשפש כתבתי שם : ה כשפ' שמכירם דאו שלניו קיוב שתפלומין : ו ואם שהלו כו' וכ"ם אם שוקרו דהא לא יכיס לשמשיל כספר כיון שהוקרו : ו נכנכו כשכרים לפי נירסת כספרים כרמב"ם דוקא נכנכו קלמר ושטוס דאף שכלתה שמלתה משפה שכשכרה ושיכו רמוי לדכר שהילתו מ"מ עליו לשלם לשמיל דמי הכלי שנשכר דשריין הוה ס"ם עליה וכת"ם כסימן שת"נ לכל נאנסו כשכרים תידו פשור כיון דכלתה שהילתו ושיין כנ"י כפ' כסוגי (כדפום נדול סוף דף קי"ט) דכתב ו"ל והסכימו שתפרונים ו"ל נרשת סרמב"ם ו"ל שאם ג"ל שוהל לשמיל טול שכרים שלך ונאנס לאתר מכן שנהנדו לנמרי הוה כשו נאנסו כרשות משמיל כו' ס"ם דמשמת דשי לא ג"ל טול שכרי שלך שייב אפילו ושבי נאנסו ואף דיל דשם מיירי דנאנב ככלי או מתה שכשמה בתוך ימי שכלתה דאיכ תרתי לנריות ש'דאה שהוה תוך ומנו ושבי דאף שאתר שנשכר ואינה רואה לשכלה עדיין דין שומר עליו מ"ם כ"ו שמין שהוה מודים למשמיל כה ושוו שהיכי אפין עוד בכלי או בשנשמה דין שוה עליו להתשייב כאונסין ושור"ם כאן מיירי כשכבר כלה שומן אבל זהו קנת דוקא דשתם שכירם הוה משמת שלאתה ובתוך שומן אפ"ם משמת דדוקא בנניכה ואכידה שייב אפ"ה כנאנסו פשור וכ"י הכ"ל כתב דאייב ונם שלכה שכ"י דשול שכני שלאתה דכנכב לא שכני שם שם ג"ל קודם לכן טול ושמשה שכתבתי דאף נ"ב דהודיעו לו שהיכו אפין עוד בכלי מ"ת דין ם"ם עליו וכ"כ כד"ם כסי' זה אפ"י דיבה ע"ם וה"כ תיתה על מ"ם שור ס"ם כאן כשב"ם שנכנכו או כשכדו שייב שלא ג"כ ג"ל לשמיל טול לת שלך דשמת דאף דשמת מנניכה פשור כא"ל טול נס זה ס"ם לייב ולומר דכל"ם נריכין כמי לשלק ולייסב דל"ת דברי סרמב"ן שהדדי דכאן כנ"י שכ"ל משמ"ם ל"ל לסרמב"ן דאף דא"ל טול שכתי שייב כנניכ' ואכיד' כדין ם"ם וכת"ש שולשיל ס"ם ק"ך כתב הטו' שכשם סרמב"ן ופסקו שתפב"ל שלכה כשלוחה דדיכו כשו"ש דאם ג"ל כא ושול שעוקר ושלוה שסרב ונכנכו או כשכדו שלוה פשור וכתכתי כפרים ודרים וכפת"ם כם"ם ק"ך דכ' ושול דשת"ל קמי שת"ם שם לפני זה דאם ג"ל טול ג"ל שלוה סילך שעוקר ולא רלה לקבלם וזרקו לפניו ונכנכו משם דפשור שלוה דאום משיק שם וכתב ז"ל וכן נמי כי ג"ל הכה שעוקר שעוקר לניתי ואפיקם נרורי' וכפתרלם כא לניתי ושול לעוקם שכיאו כככ"נ דוק' פשור שלוה שפיל שנניכ' ואכיד' וש"ם פשור ושמפב"ם כא ושול ר"ל הכן כפלך לקבל שעוקר ואפי שכיה לך לעוקם שכיתי שכן נרורי' ושוכתי' שם שלקבלם בכם"נ דוקא פשור ש"ם וכה ר"ל דשכשין זה מיירי מ"ם מור"ם כאן כם"ם דפשור כא"ל טול שפי' שנניכ' ואכיד' וכה"כ ל מיירי בכה ושול כפשומו דככה"נ פשור שלוסין ולא שנניכ' ואכיד' וכת"ש נ"כ כשו' כפ"קנ"ם ע"ם ושיכו נס זה דוש' שלא כ"כ לא ס"ל לאור"ם לשמו' שלא לפרש ושול כיון דדרך שור"ם שלא נכתוב כשלוסות שום דין שלא כתב שלוה שיכו שלא כתב שלא כ"י וכת"ש עליה בד"ם דדוקא כנאנסו פשור כשל"ל טול ולא כשם נכנכו או כשכדו וכ"ל וכשנשותיו לא ה"כיר אותו דין דשלשו כלל שלא כתב דין אחר שם נכנכו או כשכדו שייב ושם ג"ל טול כו' ושם שתרשכו שטול כת"ם שרי דין זה לא נזכר כד"ת כלל נבן נרשם שדריכין לשניה כשב"ם וכ"ל שייב ונם שם נאנסו שייב שלא"כ אחר טול ע"כ ור"ל דשם אחר טול פשור כנאנסו לעוד וכזה ג"ם שכל ומ"ם שור"ם כש"ע"ד בשב"ם ס"ג דנם בא"ל טול שייב אפי' כאונסין לק"ת דשמני שלוסה דלא שייך לומר נניה כלוסה שתירתו ושייב כאונסין אף שיערם לו דמי הלוסתו ודו"ק : ם ואיכו נקרא שכוסה עד"ז כשם כתבתי דמיירי דשמשיל ענמו לא היה שוען כרי וכך הוה שוה שלא אתה שוה כ"כ ושפשדת אותם ויכול להיות שאין כשפשדו ס"ם ואף שם כודאי ס"ם כיון שלא תבעוהו כו כרבי לא אתרינן אתוך שמיל"ת ג"כ מיירי שכלוה שוען ואתי שלא אז שתים יודע אני שפשדתי והריבי כותן לך וסילך ויותר מוה שיבי יודע שם כפשדתי השבא ושול ושמשיל אינו שוען כרבי שפשיד יותר ס"ם פשוט לשרש"ם דלא הוה ככלל שלוייב שכופה ואי"ל דשמלא כיון דשמשיל נופו אינו שוען כרבי כשתוקר ואתה שתוק"ל כילך וק"ל ולא * כש"ם שכת"ו ל"ל ואין זה נקרא שלוייב שכוע ואי"ל אע"ג דיש כאן נ"כ שכופת אותרי' שסיה שכוע שכור כ"ת ש אתה כפי' שת"ם כשו"ם שכ"ל ר"ל דשם תירץ לשה לא שתרי שתוק שיל"ת כשטוען על הנלנול אינו יודע ואתרץ כיון שניקר כשכופה כשה על שפשת שכתה שטען שתה לא שתה כדרכה כו' וכבה"נ דניקר כשכופה היא כשה על שפ"ל שתה שטוען כתוב לא שתרי' כה שת"ם וכת"ש כשתוך שכל אין סכדון דומיא לרשיה דלא כתב שת"ת דכבה"נ לא שתרי שמשיל"ת שלא כשכבה בנלנול ואנלנול אי"ל ליישבא משב"כ כאן דשניקר תניתו שעון אינו יודע ושר"ת ודו"ק : ע אז שלה היום וסברה לשתר רשב"ם דכל לא ס"ל שכבתיים שם דרך שטוחל שכשתות לני' שלנלו שלא כשוכר ושטור מלוכים שלא כשוכר ושטור מלוכים שלא כשוכר ושטור מלוכים

מהם ׳ חמשאיל אומר שאולה מתה ביו׳ שהיתה שאול׳ מתה בשעה שהיתה שאולה מתה והשומר אומר איני יודע ׳י או שאמר השומר שכורה מתה ביום שהיתה שכורה מתה בשעה שהיתה שכורה מתה והמשאיל אומר איני יודע או שזה אומר איני יודע וזה אומר איני יודע המוציא מחבירו עליו הראיה (ג) ואם לא היתה שם ראיה (ד) בזמן שהמשאיל טוענו וראי׳ י ישבע השומר ששכורה מתה או שאינו יודע ׳ב ובזמן שהמשאיל אומר איני יודע ישבע השומר שבועת השומרים שפתה (כרכה)

ועל

יוד המשאיל אומר שאולה מתה כו׳ כתבי דסיים לפני זה פתח ומיל מלמעה למלה דכנגד סיפא דרבל ג׳ וסכר מ׳ ור״ל דהתם מהן מתה • קשיר דעבית המשאיל עליו לומר שאולה מתה ושכחה מיד סיפא דשכורה • וכנגד המשאיל שכורה מתה ושכחה למחר • קשיר דעבית המשאיל טוען שאולה מתה ביום שהיתה שכורה מתה ביום כו׳ קשיר בטוען המשאיל כשם׳ פסיק׳ שאולה מתה ושכור מתיב על עבית המשאיל דאינו יודע פיתח מת או מיום מתה: יל אומר השומר שכורה מתה כו׳ נס בכאן פירשו כך ל׳ דשם סכר ג׳ ומשל אם פתח לכרם אומר המשאיל כני פשור מתשלומין כי

זו שמתה שכורה סיתה ושאולה מתה על שלה סיה פשומרת וקיימת ה׳ וכן מיכך וק״ל: יב יכבע השומר ששכורה מתה פ׳ נשבע פיסת דשוה כופר שכל נס כשומר שכר׳ מתה דש״ל כשאל׳ פלוגתיך מכה ולא פרשתני וזה שומר מיני יודע שם שלוחי שכרי שם שכורה מתה לא כתפייב לו דכר שכרי שאולה תשור נשין וכן שם היתה ג׳ שני יום כשלה ושני יום כשבירות שם מתה כשעת שכירות כבר עודה השלה ולא כתפייב לו דכר וכ״כ שכ״מ דשבועה הלוה ור״ל פיסת : יג וכזמן שהמשאיל שומר מיני יודע יכבע השומר שבועת השומרין שמתה כדרכה (כך ל״ל כדרכה וכן שוה ברמב״ם) וע״י הגלגול יכבע השומר ששכורה מתה אי שמיני יול׳ כו׳ • המשכר נקט פיסה לנמשים כי הרמב״ם והטור לא כ״כ אלא אפר שכתבו תשלה ושם אין לו רמיה יכבע השומר שבועת שכירות מתה או שמיני יודע כתבו ז״ל שומר שהמשאיל בימי שלה מתה ושכוב שומר בימי שכירות מתה יכבע השומר ששכר כדרכה וינגלל עליו שכיום שהיתה שכורה מתה ע״כ ל • מסתע מדבריהם דדוקא כשמיום שהיתה שכורה מתה שכל שם ג׳ אבל שם פחות מהן מגלגלין עליו ש״מ דכיום שהיתה שכורה מתה שכל שם ג׳ אבל שם פחות מהן מגלגלין עליו ש״מ וכ״כ הרמ״ם בהדיא בפ׳ הסוכל ומהאי דינא מילתא בשמעתא כתבתי • ושל טעמת התוכח דמגלגלין אף כשמת פחות מהן שבועה שכיום שהיתה שכורה מתה ע״כ ל • מסתע מדבריהם דדוקא כשיום שהיתה שכורה מתה שכל שם ג׳ אבל שם פחות מהן מגלגלין עליו ש״מ וכ״כ הרמ״ם בהדיא בפ׳ הסוכל ומהאי דינא מילתא בשמעתא כתבתי • ושל טעמת התוכח דמגלגלין אף כשמת פחות מהן שבועה שכ

שמה השואל פרה ושכר אחרת וגובים ׃

א ° (ג' רמב"ם פ"ג מטוען ופ"ד) שאל שתי פרות חצי היום בשאלה וחצי היום בשכירו׳ המשאיל אומר בזמן השאלה מתו והלה אומר אחת מתה בזמן השאלה והאחרת אינו יודע מתוך שא"י לישבע ישלם השתים ׃

ב ג וכן אם מסר לו ג׳ פרות ב׳שאולו׳ ואחת שכור׳ המשאיל אומר ב׳השאולות הן ששתו והשואל אומר אחת השאול׳ מתה וראי אבל השנייה שמתה איני יודע אם השאולה היא או השכורה היא מתוך שאינו יכול לישבע שהרי אומר איני יודע ישלם השתים ׃

שמו דין פטור שאלה בבעלים עם כל דיניו ובעל בנכסי אשתו וכו״ט סעיפים ׃

א השואל והיה המשאיל עם השואל כמלאכתו בשעה ששכך הרבר השואל אפילו נגנב או נאבר בפשיעה פטו׳

ו שנא׳ אם בעליו עמו לא ישלם לא שנא היה עמו בשאלה שהשאיל את עצמו לעשו׳ מלאכתו לא שנא היה עמו בשכירו׳ שהשכיר עצמו לו ל"ש היה עמו באותה מלאכה של הרבר השאול לא שנא במלאכ׳ אחרת אפי׳א"ל השקיני מים והשקהו והשאיל לו פרתו כעור שהוא משקהו הוי שאלה כבעלים ב אבל אם משך התלה ואח"כ השקהו לא הוי שאלה כבעלים ׃

ב לא שנא אם באו שאלת הבעלים עם שאלת הפרה כאחר ל"ש היה הוא שאול או שכור לו ואח"כ השאיל לו פרתו פטור ג אפילו לא היה עמו בשעת שכירו׳ ומיתה אבל אם לא היה עמו בשעת שאלה ואח"כ שאל את הבעלים או השכיר אין זה שאלה כבעלים אע"פ שהיה עמו בשעת שכירה ומיתה ׃

ג שאל הבעל ונתרצה להיות שאול לו אע"פ שלא התחיל כמלאכת השואל בשעת משיכרת הפרה ד אלא מזמין ומכין עצמו ללכת חשוב שפי׳ עמו במלאכתו (ו) אבל באמיר׳ שאומר להיות שאול לו זלא הכין עצמו למלאכתו לא הוי שאילה כבעלים ׃

ד ° (טור סעיף ו׳) השאיל לו כהמתו או השכירה לו למשאי והלך עמה לסערה ולהשטין הוי שאלה בבעלים אע"פ שמעצמו נשאל לו ס (והלה כיס מולקין כוס) ° (תרוכי ר"פ הפועל) ואם לא הלך אלא לראות שלא יוסיף עליה המשוי אין זה שאילה בבעלים (וכן אם הפה לו מסתברי"ל פי׳ ו לתקנה בפתחו ולא תקרי שאלה בבעלים) ° (תרוכי שם בשם רמב"ם) ׃

ח (ז) אמר ליה שומר לי ואשמור לך או שמור לי היום ואשמור לך למחר ׃ נתבא׳ בסימן ש"ה ׃

ו האומר

ס ועי׳ בגליון כו׳ אם כו׳ לעין לתקנו׳ דלעיל פי׳ם פ"ו כתב מתמר׳ די"ל אם מוען בבגלול מיהו יודע ס"ל תפוסיל"ת דיל בת"ם הרב מתניר ומניאו כ"י פי׳ שת"ם וכאן עיקר מתניתא מתבניא עליו הוא ס"י מסרי מיהו מוען נרי אלא מפה לרבים הפ"ק שבגלול מוען נרי שמפולם מפה לא מתרינן בכה"נ תפוסיל"ת אלא ס"י ופשוט קכ"ל וכן היא רעת מתמר׳ ומתם"ל פיתון ב"כ ס"ק ל"ח ונרפא דבגם דרמב"ן בספר מלחמות כן בפל ח"ם בם׳ מתפו׳ דהם דוקא בגדול לא קאי רק מכסות ולא מצדר כרמוכח מתתרין דהשוא"ל ב׳ערוב דלא מתרינן תפוסיל"ת בגלגול כתב עליו ברמב"ן חידוי בשום קתני ודעתו דלפ"ז אפשר פיוב מכח תפוסיל"ת ולפ"ז דהם דברי בעל התפור בגי ב׳קרן׳ מפתם דבגי קרות תודם ליה כיון שעיקר התניתה היא מתם ומצדר עליב עליה כיון שעיקר התניתה היא בגי ע"ם ודו"ק מכל ושת פרע"ם דמיון מגלגלין מ"י כלל וכ"ע מתמנר נופש לעיל סיתן ג"ר ס"כ ום"ם ובקר כתבתי שם מדברי שם סופרי׳ לדברי׳ מכפלו"ם ׃

שמו מתחיל בסימן כו׳כ סעי׳ ולפע"ד פ"ו מוכח

נפרפ"ם רמ"ם פרפ"ם ומייבו מתיבם דלעיל ר"ל דמוכח מתם דלא בעיבן שיבן עכידתייהו מתם ומוה פרין דלא בעיבן מכנם שם רבם"ם קאמר בעיבן עבידתייהו פי׳ פרפ"ם כן וכן מוכח בתוספות ר"פ בשואל וכן מוכח לפון ר"י כ"ל ס"ב וו"ל מפלם בפלוים מיקרי תומן מחכיבים עכמן ללכת כו׳כי בפלים בפתיבם עכ"ל ומוסיף ע"ז ס"ל דף מ"ב ע"ב ומדרבי שם בבי מם מקבלו דמ"ל מחוב לי היום כו׳ ופ"ם מכמי מחיבם בכפלים פיה דמתרינן בבי"ם בפתיבם ומיבכו דם בפני מתם דבמתי מפשל יעכמו ליכנם בתלכתם לחי מתם ל"ל מכם לא מפתבר עד לאחר ע"ל מוכח דבמתיבם אף כלא מכלם הוי מתיבם בפלים וו"ל ׃ ב ס"ל מתם לי סיום כו׳ענין בתפו׳מר"ן סימן כ׳ ג וו"ם

ג וי"מ כו' עיין בסמ"ע ס"ק ס' שכתב שכן דעת הפוסקים ובסמ"ק שכתב שכן דעת הרי"ף והרמב"ם כוס וכיוצא בהם וכן משמע מדברי הרי"ף בכורות בכותי : ד דשלומו של חרש כשלומו וכן מוכח בב"מ ופוסק ו וכ"כ הכי נמי בסמ"ק בשם הר"ן להרי"ף ולפ"ז הם הדברים המפורשים בפוסקים הנ"ל ומיהו הני מילי לענין מולקין וכן עיקר :

ה לרבינו כו' עיין בסמ"ע ס"ק ס"ז מהגים מכאן ואילך וי"מ והמיים בתיקו כו' וזה אינו אלא בשם ס"ה ופ"ק שם בגיטין בתיקו הוא דלא פשיטא אבל אלא בתיקו ומ"מ רשם הגהת המפרש אין מוכיחין מידו אבל אי הוי אלא בתיקו מוכיחין מידו וכמ"ש לעיל סימן כ"ה ס"ב לדעת הרמ"ם ועור וכן כתבתי שם בשם רש"ל (וכן כתבתי לקמן ס"ם סכ"ה לדעת הפוסקים ע"ש) וכ"כ הסור כאן להדיא ואף לענין מוכחי' אי הגהת הנ"ל מיהא הוא הדברים הפוסקים כאן : ו הרי זה ספק כו' הם הדברים בגיטין סכ"ב מייב בגנגם ובגרש כיון דהיכא ס"ם לפולג כיון ס"ם כ"כ הרמ"ם וכ"כ הרא"ם בשם הרמ"ם ומשמע מכאן דאין ס"ם מייב בגנגם ובגרש בס"כ שכרו ס"ם : ז ואם תמצא מעכו"ם כו' תימה על הר"ב שהחם כאן כחמכר ולעיל סי' ר"כ ס"ג וכן סי' ס"ג ס"ם הני דעת הים מולקין דנכנסו לא בשמם : ח ואם פשט כו' עיין בסמ"ע ס"ק י"ח וכן כתב כאן מתני' דהם תלוי בפלוגתא דלעיל (הנ"ם ס"ם ס"ו) עיין בתשו' ר"י לבית לוי סי' כ"ם : ם ניח פוסרים וכן עיקר וכדלעיל סי' ס"ו ס"ח ור"ם כל יור כל

ן ◦ (סור ס"ם כשם הרי"ף ורמב"ם ס"כ מהלכה) האומר לשלוחו צא והשאל עם פרתי אינה שאלה בבעלי' שנא' אם בעליו עמו ס הבעלים עצמם ולא שליח ס (ג) (ויש מולקין ומוחרים (ר) דשלומו של חרש כשלומו) ◦ (שם כשם הרמ"ם) ואם אחר לעברו הכתוב צא והשאל עם פרתי הרי זה שאלה בבעלים ' שיר העבר כיד רבו :

סנה ◦ (רמב"ם פ"ב מהלכה) יש כשאול לו שאבד כלה דעת רבו לא מקרי שאלה בבעלים :

ז שותפים יב ששאל אחר מהם שחבירו יג הוי שאלה בבעלים :

ח ◦ (שם ברמב"ם דין ז) האומר לחבירו יד השאלני היום ואשאיל לך למחר אינה שאלה בבעלים :

ט שאל מהאשה פרת נכסי מלוג שלה ונשאל לו בעלה או אשה ששאלה פרה לצורך נכסי מלוג שלה ונשאל בעל הפרה לבעלה לא הוי שאלה בבעלים משום טו דקנין פירות לאו בקנין הגוף דמי ◦ (שם ריז) :

יוד שאל פרה טז (ס) לרבעה או לראות (כה) או לעשו' בה פחות משוה פרוטה או ששאל שתי פרות לעשות בהם שוה פרוטה (י) ה"ז ספק ואין מוציאין מידו :

יא יז שאל משני שותפים ונשאל לו א' מהם וכן השותפים ששאלו ונשאל לאחד מהם ה"ז ספק אם היא שאלה בבעלים אם לאו לפיכך אם מתה אינו משלם (י) ואם תפסו הבעלים אין מוציאין מידם יח (ס) ואם פשע בה יש מחייבי' ◦ (סור ס"ג כשם רמב"ם) (ס) ויש פוטרים ◦ (סור שם ומ"מ פ"ב דשאלה הי"ם כן) :

יב ◦ (רמב"ם שם ה"ג) מלמד תינוקות והנושא לבני המרינ' והמקיז להם רם והסופר שלהם כל אלו וכיוצא בהם ביום שהוא יושב בו לעשות במלאכתו אם השאיל או השכיר לאח' מאלו שהוא עוסק במלאכת ה"ז שמירה כבעלים ואפי' פשע בה השומר פטור אבל הוא ששאל או שכ' מהם חייב שאינם שאולים לו וי"א שכזמן הראוי למלאכ' אע"פ שאינם עוסקים בה ◦ (סור שם וכ"ה בשם הרא"ם ורמב"ר) לפי שאינו רשאי להשתמט מהמלאכ' ההיא בכל עת שצריכי' לו הוי לגביהו שאלה כבעלים אפי' אם צריך לתת לו שכר ם"ם מוכרח הוא לעשות לו מלאכתו יט מידי דהוי אשותפים ששכרו שכיר חדש או שנה דבכל שעה הוי שאלה כבעלים לכל אחר מהם :

יג הרב השונה לתלמידיו אם הם צריכי' ללמוד עמו בכל מסכתא שירצה הוא ואף אם התחילו מסכת אחת יכול לשנות לאחרת אז הוי הם כשאולי' לו שהם עמו במלאכ' ואם שאל מהן הוי שאלה כבעלים ואם הוא צריך ללמוד עמהם בכל מקום שירצו ◦ או הוא נשאל להם ואפי' שלא בשעת הלימוד כיון שצריך ללמוד עמהם בכל עת שירצו ואם הרב' תלוי בשניה שהמסכת' שהתחיל יגמרו ואין הרב יכול לשנות המסכתא שלא מדעת התלמידים ולא התלמידים בלא דעת הרב אז אינם שאולים זה לזה כלל ולפני המוערים שרר לדרוש לעם הלבורת הסופר הוא נשאל להם :

סנה ◦ (ר"י נשם סרמב"ן) וכן הדין בס"ל שם קבל עליו דשם שיכים יכולים להסתם ממנו שם כשמולין לו ושם הוא מ"י להסתם מהן הוא נשאל שם :

יד שאלה

בעיגה והא ליכא · הו דלמא בעיגה ממונא מיכא דשאלה נופא והא ליכא · פשוט מהוא פרוסה מהו מי אמרין ממון בעיגה והא ליכא ס"ד כל פשוט שם"ם לאו כלום הוא · שאל כ' פרות מהו מי אמרין זיל כתר שוא ומשאיל והחיכא · ס"ד זיל כתר פרו' וכל פרה ופרה ליכא ממון תיקו וכל הכך ליכא' פירש"י וטעור לבעין מי הוי לשואל דין שואל להתחייב כשומרים הו לא מכל מי שאליכא בשאלים לא קמכעי' להו כהו דשנים' דשמו' כשומרים מכל ר"מ בי נס בני ליכא' לבעין שאלה בשאלים וכש"ם שמ"ם שם והמשכר פתח דבריו כדי לפרש בו ליוש פי' שכרנה ודו"ק : יו שאל משני שותפין כו' נ"ו ליכא' דלא מיפשע כנמרא ו"ל הנמרא כולו בשלין בעיגה והא ליכא ס"ד מכשיל דידה מיפא מיפשר · שותפין שאלו כו' כולו שואל בעיגה והא ליכא ס"ד מכשיל פלגא דשייל מיפשר מכל כ"ל : יח ושם פשט בה יש מחייבין שמתו דס"ל דשומר שכר כשאול כתוב בידים הוא וכל שאין לנו ראיה ברורה דהוא פשיעה בשאלים לפטרו מייב לשלם שכירה ליש דאין לחלק כין פשיעה בשאלים לנזיקה והכידה בשאלים וכיונא הוא כתב והטור והמחבר שלישתן לעיל בסי' ס"ו ס"ו : יט מידי דהוה משותפין שמכרו שכיר קדם כו' ל"ל מידי דהוה משאלים שמכרו כשותפות שכיר לקדם שיבא שכיר למלאכ' שכיון לפשות בעמו כהיום שגריך לו ושותפין דקתחר ר"ל שכן שותפין כשכיר קדם זה מכל מיכו ר"ל שכן שותפין כדבר תחר ושוכרן שכיר קדם זה לפשו' לבן כדבר הבוח דת"כ ר"ל לשתלא ומקיו דם ומיכן דקשכיב דהרי שם כני המדיב' מיכן משותפין כו יחד ככלום וק"ל ופ"ר : ך מו הוא נשאל לשם כו' ופ"י שלא נשפת פלימוד כיון שהרי פתחן ככל מת שירצו כ"כ ג"כ הטור ופ"ר שדקדקתי מדכתב כן בשוא נשאל לבן ולא כ"כ בבן נשאלין לו דמשמע שלא בשאלים שהוא שכיר לאחד מהן (שכתב מור"ם דיכו כשמיד בשנ"ם) דמשמע שהוא שכיר לבן שאלה בשאלים בכל אותו יום אפי' שלא בשעת תפל' ובבן שוחלין לו לא כתב שמשולי לי שלא בשעת תפלה וכתבתי דברת"ם ד"ם דברב וז"ן דשוחי פשוט הלימוד וכשניכם דתפיל' בדרם כבן שפשולה יותר מ"ם מקשכין פועלים ושמהן כשלוכתן יותר ע"ם :

כה שאלה בבעלים ושכירה שלא בבעלים פטור כו' פי' שלקח בבעלים ואח"כ שאלה שהיה בבעלים לא הפסיד שלא עומדת עדיין בפניו ושכירה לאחר אח"כ שלא בבעלים ונגנב או נאבד בלותו ואח"כ שלא בבעלים : כה פטור שהשכירו תלוי בשאלה ואם השאלה בבעלים פטור שהשכירות תלוי בשאלה ואם השאלה שלא בבעלים חייב שהשכירות תלוי בשאלה ואם השאלה בבעלים וחזר ושכרה שלא בבעלים וחזר ושאלה שלא בבעלים או ששכרה בבעלים וחזר ושאלה שלא בבעלים וחזר ושכרה שלא בבעלים (י) כל אלו ספק שמירה בבעלים הוא :

כג"ם (סה נרמב"ם פי"ו מ"ב) כו שאלה בבעלים ושכרה שלא בבעלים כה פטור שהשכירות תלוי בשאלה כו אבל אם שכרה בבעלים וחזר ושאלה שלא בבעלים או שאלה בבעלים וחזר ושכרה שלא בבעלים וחזר ושאלה שלא בבעלים או ששכרה בבעלים וחזר ושאלה שלא בבעלים וחזר ושכרה שלא בבעלים (י) כל אלו ספק שמירה בבעלים הוא :

כג"ם (סור סי"ם) כז א"א שאם שכרה בבעלים וחזר ושכרה שלא בבעלים הוי שנייה בבעלים כמו הראשונה אבל אם ראשונה שלא בבעלים ושנייה בבעלים כה אין הראשונה גוררת את השנייה להיות שלא בבעלים :

יח כ (ל' רמב"ם פט"ו מי"ג) בעל בנכסי מלוג של אשתו אפי' פושע בהם ונאבדו פטור כו (יג) שהיא עסו במלאכתו :

יט כו אשה ששאלה ואח"כ נשאת הרי הבעל כלוקח ואין לו דין שומר לפיכך אם הרבר השאול בהמה ומתה הבעל פטור אע"פ שהוא משתמש בה כל ימי שאלתה אפילו משעת מפני שהוא כלוקח :

כג"ם כ (כן משמע מדברי פסור) כה (יג) אבל לא מצער משעת

יוד כל"ל ספק שמירה בבעלים פוש - וכתב פסור ומי' חפץ תפקיד מיניס וכתב כ"י וכ"מ פיס נדברין וכ"ל לא תפקיד מיניס כלשון פי"ג ומתרין מניחו כן פסור ולפמ"ש לומר כי מדרנא מכוכב כתב פסור כאן תפקיד מוניס דמקר בזמית פלק' כפ"ם מחיקו וכתב כתב כרמ"ם פק' כיצה פרבל דמיבא דאלק כתיקו מהני תפיסה וכתם"ם פסור נוקם לקמן סימן שפ"ח פ"ם ופ"ד וכ"כ לקמן סי' ש"ך סם"ם נסם ר"י וכ"ל לדעתו סי"ם דל"ם אלק כתיקו וכתם"ם - סוף מנאתי בפור אלף יהן נוהן לא תפקיד מוניס וכן בעליתי בספרי תקפו כתן דמיון למלק בין תיקו לבעיא דלא פיפסח לדעת כרמ"ם ופ"ם בפרכתי זה : וא סניס קוני במלבתו כו' עיין בתשו' מהרי"ם סימן ס"ל בבל לא תפסר תפסם סניס בעלים נבעלים כו' כתב בתח"ם פ"ק כ"ם סכוס תחוס דכרא' תוכח אל' בפו' דנם בכם"ג פסור מכח סניס בעלים בעלי' דאי סם"ם דלוקח הוי לאוי הוי תפויי לפקיע'כרין לוקח בסתם לל' יום ואי סניס קוני במלבתו כו' עיין בתשו' מהרי"ם סימן ס"ל : יש בבל לא תפסר תפסם סניס בעלים נבעלים כו' כתב בתח"ם פ"ק כ"ם סכוס תחוס דכרא' תוכח אל' בפו' דנם בכם"ג פסור מכח סניס בעלים בעלי' דאי סם"ם דלוקח הוי לאוי הוי תפויי לפקיע'כרין לוקח בסתם לל' יום ואי סניס קוני במלבתו כו' עיין בתשו' מהרי"ם סימן ס"ל : יש

דכיון שסוס לוקח סיכו סומר של סתפקיל רק סומר של פסתו ופסור תפסיפם לדעת כרמ"ם וסור דסוי סניס בעלים ואין פסם כלל למלק בין פלה לפפ' כל ימים וכין פלה לומן ול"ר לוקח בסתם לל' יום דסוי סומר של פסתיל ומן פתפיל לומן - ובתי תוכח לכרים מת"ם כרמ"ם וסור לכאן בפל בנכסי פסתו לא פ"ם מידי והוכרנו לרתוק דיש כ"מ בדברי ר"י לוקח בסתם לל' יום ופם פיתם פ"ל לפרש כפשוטו דל"ם בפלה לל' יום ונכפת פלא ובפי' פסיפם הבעל פסור בכל ענין לפכרתם ורו"ק : כך כ"ל לדעת כרמ"ם וסור וכן דעת תור"ם נסב"ם פם כפתר דם"ל כותייהו : אבל כפתת הברי כרמ"ם וסתור תתוכין לי דהיכא קתפרי דת סוס סניס בעלים פסור דפם לתרוייהו כם"ם (ע"סוסל דף כ"ו ס"ב) בפלה ונימפת לרי' יוסי דקי"ל כוותיה דתמר תמזור פרם לבעלים כרמ"ם לא ציין כאן סניס בעלים דם"ל כתתם כתפיל תפעלים כרמ"ם ותייתי לה סרי"ף וכרמ"ם כתם ופ"ל דתפקיפן דבבל לוקח סוי מ"ם לפי תם שני ר"י דת"ק ס"ם סוי פ"ל נפפיפם סויה דכשותר על בעלים כרמ"ם סוה לתתייב בפפיפם (ודוקק גרול לומר דדוקק בפוכר שבפיל לתרוץ כן לר"יוסי תפל"ל ורו"ק) וכרתם דם"ל לכרמ"ם וסור דפם דקתרי' נם"ם דלר' יוסי לא סוי סניס בעלים סויכו תקני דקתרי' בבל לוקח סוי אבל לכתר דתסיק לוקח סוי פ"ל פפילו לר' יוסי ליו לנבל דין שם בעלים כרמ"ם כלל רק תם פפם וסוי סניס בעלים אבל ליו עיקר פלא כרמ"ם דלפי"ז פף לתפי' דתסקי' לוקח סוי לא סוי סניס בעלים וסויב בפפיפם (סוב רתיתי בשע"ת ס' פסופל כוה בתרוכות ס"ם) וכן משתע פפם דברי התום' דר' פפנים דשתתת דלקי לפבבל סויב בפפיפם ס"ם בתוספות וכן משתע לכרים בכ"י פפניס לקתן דלפתום' סויב כאן בפפיפם וכן משתע לכרים בבבורת וז"ל בבל נבנסי פפתו לא פופל ולא פוכר סוי פלא לוקח תתקנת פופל פי' ר"י פומר תכם הוא וסויב בפפיפם וכן פלוקח בסתם לל' ולא פופל ולא פוכר סוי ופף"ם סויב בפפיפם עכ"ל משתע לכרים דגם בבבל בנבסי פפתו פפלה קרא סויב בפפיפם פלמ"ם דלא סוי סניס בעלים וסויכו משתע דפרישת וכן כתב בפ"ל מהיזקי ס"ת כתפלכות פפלה תמ"ם כרמ"ם בפם פפלה ותפר כך ניפפת כו' תפיל תפץ תפני פסוק כלוקח וז"ל אבל ר"י פומר דסויב בפפיפם בפ"ם ותפלה לתפכיר לר' יוסי דתפר תפוזר קרא לבעלים עכ"ל וגרפא דגם תרתם"ם פוכר כן דלא סוי סניס בעלים פלא דת"ל דתפי' ס"ת לא פוי פלא לוקח תתם וסויכו פכתב ופפילו תפץ תפני פסוק כלוקח תפעל תפוזר פסוק כלוקח פסור תפילו תפץ תפני פסוק כלוקח וז"ל דתכרא קרא כו' ודבר פכתב כו' לוקח סוי ואין עליו תיוב כלל כן ופן דעת כרמ"ם דפסור לנתרי ופפילו תפפיפם וכן כרמ"ם כתב פלא תסויב ולא תיני לבעלים וכן דעת כרמב"ם וסרי"ן דפפו' לפי' תפפיפם' ס"ם פלא פתרו כן כתו' תכ"ל - וכ"כ דנרי תוסר"ם בתב"ם כרוני' כתם ת"ם פכל לא תיפס' תפע' דתוי סניס בעלים' כו' דק פלפ"ז כ"ל דת"ם לפרמ"ם ותייתי דכלן ופוי לוק"ם לפי' פ"ם לא סוי וכיס פתם קתן מ"ם כתפתר לוקח בסתם לל' יום פוי פ"ם והלפ כתו' תנוקר לאתרו כן תנרי ר"י דת"ל כפלא וניפפת סוי פ"ת וכ"ל דת"ל דגם כרמ"ם תוכ כתם ולא קאתר תרמ"ם פלא כבבל בנכסי פפתו דסוי לוקח בתוך כל יתים דפפת פם תתתת תרי תם פלו לנתרי לתפרש ת"כ סוי לוקח

גתור תפ"ם בלוקח לל' יום ורו"ק : יג נבל

דכבב"ג פסור' בבבל תפילו פפם כה :

(דומה לת"ם פסור ותפתכר בפי' תת"ם בת"ל בסתלני כתוכך ת"ם)

ונגנב

שמח

א מצוה לגבות חובו בחייו ואפילו ע"י בית דין ואפילו ע"י שליח ואפילו ע"י אשתו ואפילו ע"י עבד ואפילו ע"י בן ואפילו ע"י בת ואפילו ע"י בן בנו ואפילו ע"י בת בתו ואפילו ע"י בן בתו ואפילו ע"י בת בנו ואפילו ע"י אחיו ואפילו ע"י אחותו ואפילו ע"י אחי אביו ואפילו ע"י אחות אביו ואפילו ע"י אחי אמו ואפילו ע"י אחות אמו ואפילו ע"י אחי אשתו ואפילו ע"י אחות אשתו ואפילו ע"י אחי בעלה ואפילו ע"י אחות בעלה ואפילו ע"י אחי חמיו ואפילו ע"י אחות חמיו ואפילו ע"י אחי חמותו ואפילו ע"י אחות חמותו ואפילו ע"י אחי חמי אביו ואפילו ע"י אחות חמי אביו ואפילו ע"י אחי חמי אמו ואפילו ע"י אחות חמי אמו ואפילו ע"י אחי חמי אשתו ואפילו ע"י אחות חמי אשתו ואפילו ע"י אחי חמי בעלה ואפילו ע"י אחות חמי בעלה ואפילו ע"י אחי חמי חמיו ואפילו ע"י אחות חמי חמיו ואפילו ע"י אחי חמי חמותו ואפילו ע"י אחות חמי

פדיס שנגב ושכח ומכר אבל אם הודה מעצמו אינו מחלט אלא בקרן דכתיב אשר ישפון אלקיו אשר למרים את עצמו ואפילו מודה בקנס ואפ"כ כאן פדיס פטור ואינו אלא כדי לפטור מהקנס דידע דיבלו פדיס ובלבד שמחזיר עצמו בקרן כגון שסודה שנגב ושכח ומכר שכמנא מחייב עצמו בסודתו בקרן קודם שבאו הפדי' אבל אם לא אמר שנגב קודם שבאו הפדיס ולאחר שבאו פדיס שנגב בקדיס נפשו והודה שנגב ושכח ומכר ואפ"כ כאן פדיס ומתידיס פליגי שנגב ושכח ומכר קייל ר' וס' מאין מודה בקנס פטור אפ"כ סודה בפני ב' או ג' מומחין וכשבן יוכיחו כמקום ב' אבל אם סודה בפני ב' מומחין אפילו כשבן יוכיחו בב"ד או בפני ג' אינן לב"ד מאין מועיל להפטר מהקנס לפיכך מחלוקת שאין לנו ב"ד מומחין ברורין לדון דיני קנסו' אינו מועיל להפטר מהקנס אבל פטור ואזל ושכח כשבל ר' וס' כפ' ס"ן ושכ"ו ושכ"ח ושמיטה ג"כ כמשכר מס"ם דאין נהיגין:

יא מיהו יש נפקותא אם תפס ג"כ פטור כס"ם אפ"ם דמ"ס כתב קנס פרעי דיני' כפ' זה ושכ"ו ושכ"ח ושמיטה דכמשכר פסק בפרמ"ס שכתב פטו' בשמו שם כפ"ם אפ"ם אלא מכני תפיסה בקנס אלא בכדי נזקו ולא כשבל ר' וס' שהוא יתר מנזקו דתקנתא אבדי ליה רבנן לניזק ולא אבדי תקנתא לפרוש על המוכיח כו' ומ"ם כמאימן במשכר ומור"ם ז"ל פ"ל כפרמ"ם פטור כתב שאלו פרמ"ם קולק על דברי ום"ל דלאו תקנתא הוא דמלתורייתא מקייב ליה אלא שאין לבו דיין בכבל שיכפנו ליתן וכל כפ"ב מכיד אינם דיכול לכפות לחסום כשיעור כשבל ר' וס' ואין מוציאין מידו כו' פ"ם וק"ל: יב אם יש לו משלמין כו' דכל משלמין אפילו סוכין משלם מהן אפילו כניזקין אפילו ים לו כסף ומוחמים דכל משלמין מיקרי מיפב שנאמר אם יוכל למכרן מהן יכול למשכן משלם אמר וכת"ם פטור למקן ומשכר למקן פי' ת"ם ושם כתבאר דשמין לו משלמין למכרן לפי מקומו ושמעתא וכת"ם פטור ומשכר נ"כ לפיל סי' ק"נ ס"ם מ"ם כפרישב ושמ"ם: יג ונוכין משפידי' כשאר כניקין דכתיב נכנו כפ' משפטים מיטב שדהו ומיטב כרמו יפלם ופייבו דוקא כשאין לו להשלם ממנו אלא קרקע וקרקע אינו יכול לשלם' למכרה כמקום אחר ולכך הוקיקה התורה ולשלם מן הפידית אלו אים אלים קופצים לקנותו או יקוים כניוק לפנמו כת"ם כ"כ בפ' ת"ם ופיין בפור משים וכתב ז"ל ואם אין לו מקרקעי ולא משלמי' כומן משיכול נוהג דכר תורה מוכר את עצמו ומשלם זה הקרן (פי' ולא משבל דכתיב ומכר בנניבתו ולא בכפלו וכ"ם כר"ם ל"מ) אבל כומן הוה אינו נמכר אאין לו אלא כומן משיכול נוהג אבל כ': יד והנניבה פי' ע"ב הנניבה קנאה והנגב היה יכול לפוניה הנגיב' וזלת זה המשייב ונמצא משיב משיב נגונב ופומד' וזלתו ומפייב הרמ"ם ושמין שביאו בוה ז"ל וכפ' דמאיר' גזל ולא כתייתבו בכפלי' אבל אם אמר ונזלו רגא מוה נוכב רגא מוה נוכב הייבו דוקא בשבאבי נזלה מהרשמון וכיון דלא כתייתבו בשבאים ס"ל כאלו נזלו אבל אם לא לגזול אלא לשייש והוא בכר קנאתה בהנגבה לא כתב עוד משם אמר לפטור כפלא יד משה נגיבה פ"ם: טו ונגב אמן אמר כו' אפ"י שבתב אלא מור"ם דאיירי דיש לו משנה אל אם אלקא' מ"מ כתב לשון ונגב כיון שאין יודע לרחובן שמשבתו אמת ודוקא הוא שבל אם משה שבתו בכיח בפרש הוא אלו ונם הוא אלקי שם שבתו: טז ודוקא שמשמין יש לו הוא שעשה נגב ושכח ול"ל ס"ם ושמין ס"ם: ה תשלומי גניבה יב אם יש לו משלמין יוורין להם ואם אין לו משלמין אלא קרקעות יוורין להן יג וגובין מהעידית שלו כשאר נזיקים:

ו ס (פור פי"ג נשם תשו' הרמ"ם) מי שגנב יד והגביהה הגניב' ובא אחר וסייע להוליכה משם פטור זה השני:

ז ס (שם פסיק י"ב) ראובן שראה שמעון שגנבם לבית לוי סי וגנב חפץ א' ובא אותו חפץ ליד ראובן והחזירן (למחר) אין לוי יכול להוציא ממנו ברין:

הנ"ם סי ודוקא שמשמין יש לו הוא שעשה נגד לוי אבל אם אין לו שעשה פליפה רק נגנב יז וזה יודע ראובן אם בחזיר' לשמעון הגנב יח מייב לשלם ללוי דס"ל להסיס כהכידה לבעליה:

(מרדכי פ' המוכר את הספינה וכן משמע מתוספות הרמ"ם)

ח ס (פור פי"ג נשם תשו' הרמ"ם) ראובן תבע לשמעון שגנבם לחברו וגנב ספרין והוציאם מרשותו והשיב שמעון אמת היה שהוציאתים אבל כך היה המעשה שבקשני קרובתי כלתך להוציאם כי לא יכלה שאתם ולא ידעתי של מי הין וגם לא הגבהתים אך היא הגביהת' ונתנת' לי יש שמעון חייב להחזיר' כי מה לו ליכנס לחברו להוציא הספרים ועיכר הרבר שבינן לסייע לגנוב המיה ומה שטוען שהיא הגבירם ונתנת' לו מכל מקום הרי טוען שהין בכרים ולא יכלה שאתם וכיון שלא יכלה להוציאה משם אם לא סייעה הוה כאילו הוציאה הוא ויגבה ראובן ממי שירצה מכלתו שהודית לו שהם ברשותם ואם ירצה יגבה משמעון:

הנ"ם ס (מרוכי שם) וכן אם שמין שנגב שנגניב וסונרך לצאת מן הפיר עד שיהיו יכול להכרים שנגניב ואלא אם כ"ם אחר להניח לו שנגניב שפליפ מייב לשלם דקוא עיקר שנגב מאחר שידע שקוא שנגניב (ס) ממשכר לאחיכו לגנוב או שלאו לגנוב אין המשלם מייב אלין שלים לדבר אחיכו ס (מ"ם פי' פ"ו) אם שלים אינו בר ביובא (כ"י פ' מרוכם)

כ (י) י"ל דהמשלם מייב ס (מרדכי פ"ק דמציעא) עיין כת"ם פ"י ה"ו אפשר שמכרם או משכנם ובכבל לומר שנגנב ממנו: ה אפר

שמט דין אשה ועבד וקטן שגנבו וכו' סעיפים:

א אחר האיש ואחר האשה שגנבו חייבים לשלם: ב אלא
ששאת איש שגנבה אם אין הקרן בעין או חליפין אין לה
ממה לשלם: ג ער שתאכלסן או תתגרש:
ב (סור"ס נסס תפו"ס) אשת ראובן השאילה לאשת
שמעון חפצי' ויצא קול בעיר שגנבו אם שמעון מורה
שהחפצים באו לרשותו ואינו יודע מה נעשה בהם: ד צריך
לישבע שאינם ברשות: ושלא

שמט דין אשה ועבד וקטן שגנבו וכו'

סעיפים:

א אחר האיש ואחר האשה שגנבו חייבים לשלם: ב אלא
ששאת איש שגנבה אם אין הקרן בעין או חליפין אין לה
ממה לשלם: ג ער שתאכלסן או תתגרש:
ב (סור"ס נסס תפו"ס) אשת ראובן השאילה לאשת
שמעון חפצי' ויצא קול בעיר שגנבו אם שמעון מורה
שהחפצים באו לרשותו ואינו יודע מה נעשה בהם: ד צריך
לישבע שאינם ברשות: ושלא

שמט

א אחד האיש ואחד האשה שגנבו חייבים לשלם. ב אלא ששאת איש שגנבה אם אין הקרן בעין או חליפין אין לה ממה לשלם. ג ער שתאכלסן או תתגרש.

ב (סור"ס נסס תפו"ס) אשת ראובן השאילה לאשת שמעון חפצי' ויצא קול בעיר שגנבו אם שמעון מורה שהחפצים באו לרשותו ואינו יודע מה נעשה בהם. ד צריך לישבע שאינם ברשות. ושלא

וכבל מיד כסיפי' לה וכמ"ם סטור והמסכר כפיף שמתר וס ומף שכת' בסור כאן ו"ל עד שתתגלגלן או תתגרש ויתבעכנו מינו ר"ל שלו יתכבע' ויקף פסק דין עליה שלא רצה לומר או יתבעכנה לסוניא מידה בספק דין שנידו מסכסיו ומ"ם פסמיט כמסכ' תיב' ויתכבע' כדי שלא נטפה כו ולא "כפ"ם שכתב תיבת ויתבעכנה מס * שסמיט בעל הס"ע בכיון והוסיף ונרא כוס: ד צריך לישב' שתיב' כרשותו אף שסוא שעת הפק וכסור וכתשוכת הרמ"ם כתב שלא יכנר כוס המעשה ו"ל ונס פוסדין לסתפון שלמוא שיודע מה נפשה כו ומתם שלא יודין מן כרשותו כו' ומשמע דכני סעיר פיו פוסדין לותו לפי רשות עיניהן ולפ"ו י"ל דמ"ם שסניסיו לא המסכר שלא שפתיקו ודאי פ"ל בלה"כ מסניסין לותו וכרמ"ם כיון שנתו לרשותו ופכשיו מינן. ים כאן ריעות' ומסניסין על שעת הפק כוס כמקום ריעות' כבל שנועת סומרין שהן הפק. ומשמש שכתכתי כפי' רב"ד כיון שוודאי כה לידו ופכשיו מינו. ומה"כ צריך ליסבע שלא פשע בס שע"נ שלא קיבלו עליו סמירה. וכתמר

שמט

א אחד האיש ואחד האשה שגנבו חייבים לשלם. ב אלא ששאת איש שגנבה אם אין הקרן בעין או חליפין אין לה ממה לשלם. ג ער שתאכלסן או תתגרש.

ב (סור"ס נסס תפו"ס) אשת ראובן השאילה לאשת שמעון חפצי' ויצא קול בעיר שגנבו אם שמעון מורה שהחפצים באו לרשותו ואינו יודע מה נעשה בהם. ד צריך לישבע שאינם ברשות. ושלא

וכבל מיד כסיפי' לה וכמ"ם סטור והמסכר כפיף שמתר וס ומף שכת' בסור כאן ו"ל עד שתתגלגלן או תתגרש ויתבעכנו מינו ר"ל שלו יתכבע' ויקף פסק דין עליה שלא רצה לומר או יתבעכנה לסוניא מידה בספק דין שנידו מסכסיו ומ"ם פסמיט כמסכ' תיב' ויתכבע' כדי שלא נטפה כו ולא "כפ"ם שכתב תיבת ויתבעכנה מס * שסמיט בעל הס"ע בכיון והוסיף ונרא כוס: ד צריך לישב' שתיב' כרשותו אף שסוא שעת הפק וכסור וכתשוכת הרמ"ם כתב שלא יכנר כוס המעשה ו"ל ונס פוסדין לסתפון שלמוא שיודע מה נפשה כו ומתם שלא יודין מן כרשותו כו' ומשמע דכני סעיר פיו פוסדין לותו לפי רשות עיניהן ולפ"ו י"ל דמ"ם שסניסיו לא המסכר שלא שפתיקו ודאי פ"ל בלה"כ מסניסין לותו וכרמ"ם כיון שנתו לרשותו ופכשיו מינן. ים כאן ריעות' ומסניסין על שעת הפק כוס כמקום ריעות' כבל שנועת סומרין שהן הפק. ומשמש שכתכתי כפי' רב"ד כיון שוודאי כה לידו ופכשיו מינו. ומה"כ צריך ליסבע שלא פשע בס שע"נ שלא קיבלו עליו סמירה.

שמט

ו ונם פסקם מסכת כו׳ ע״ל ס״ם ס״ו בזה : כ לפמל
סיגריל ע״ל סי׳ כ״ו ס״ב :

שנ

ו נגנב מלבו כו׳ מיין בסח״ם פסק״ם סוף סר דלא דחי דהכא מיוב מחון
גם מיד מסגניס כו׳ וכן כתב סמ״ם ולפ״ז נוגרו לזה דבס״ם לא
פחרי׳ סכי פלא לר׳ נחוניס בן הקנה דס״ל דחייבי כריחות פסור מחשלומין
פגל לדיוק דלא קי״ל כר׳ נחוניס הכא
בלא״ם מייב ומ״מ כ״מ בסעם זה פלא
סחרו בו דקי״ל דאין לוקח ומשלם
ואפ״ה סכי כאן משלם ולוקח דמשעת
הנזסה מייב ככפל ואילו לא לקי סד
סעם סכילה וכס״ב פחריגן לעיל סיב
פל״ם ס״ו ופסוס סוף ום״ם ס״ן
נשחים ונחכלח סרפה כו׳ נחחת כן
סוף נשור דכחב נחחלם סחם בסוחם
וכחלח סרפה מייב ואפ״כ כחב
בסוחם ס״ו פחר בשת דלרפת סרפ״ם
פשור חסוס סחיסס פליכם רפויס כר׳
יוחנן בשבועלר פכ״ל ואפריך נחמן
פ״ם פבל חסוס סוף בעיני דהפ
פחרי׳ נפ״ם בחרוגה (דף ע״פ ע״פ
וע״ב) וע״ש בחוספות (דף נ׳) ד
דחפן דפשוט בסוגיא ס״ו פחר בשת
פגר לה כר׳ שחוון דפחר חסוס
פפריפה פשור ולפ כרבנן דחחני׳ פ״כ
פגן דקי״ל כרבנן מייב ואפ״ל בפסק
פרפ״ם כר׳ יוחנן פפגלר סייגו לפרן
פכחל בשבת דפשור וס״ם דחסוס
בשבת פפורס פבל ס״ל לרבן בשבת

ולפ מייני ר׳ יוחנן פפגלר קי״ל כרבנן דחחני׳ ובפחת נרפה פפשור לה פיין
פם״ם וב׳ פרפ״ם פפעייה פבחת פרפ״ם ול״ל בגב וחכר בשבת דליבא חיוב
חיחה בחכירה פשור בגב וחבח בי״ם מייב בס״ם פריך וקי״ל דאיבו לוקח
וחפלם וחוקי לה בחוחב ע״י פחר וכי זה חוחב הס פחפייב פחר רבא פחר
קרא וחבחב חו חכירו הס חכירה ע״י פחר אף פאיבה ע״י פחר ופפ״ם בשבת
פשור דחפיפה פפיבה דאחים בים כר׳ יוחנן פפגלר קי״ל וחבין הפו׳ דלכואת
פרפ״ם לוחר דחחני׳ חייבי בחוחב ע״י פחר וחייב בי״ם וחשור בשבת חפיפה
פפיבה דאחים בים כ״ל בשור בקבור פפקי פרפ״ם לחריש וע״ל בגב וחבח
וחכר בשבת חיבה דליבא חיוב חיחה בגב וחבח וחכר בי״ם ע״י פחר חייב
פל״ל וחפ״ל ורפי ליחח חכחם חפחיה בגב פרפ״ם בקח ל״חפ״ם בקברם וכן
דרבו פל פרפ״ם בחם ד״ה לקח ל״חפ״ם לחי חבקי קבת פל פרפ״ם דב״ה וחפ״ם
בחוחב ע״י פחר קלי חכרייחה דחייחי בפ״ם פחם וחפ״ם בפ״ם בשבת פשור
ל״ל בפ״ג ובפוחם ע״י פחר חייב בים בלר״ם פגי פביפה מ״ח בשבת פשור
לחכחים בגרייחה חפפה פחיפה פחיבה בחויב כר׳ יוחנן פפגלר ולפ
פוגרן פרפ״ם לבניס כל זה בגב לפפחוחיבן דפביפה בי פלר״ם ולבניס
פפ״ב פקל׳ וחבריס פי בלבה בר׳ יוחנן פפגלר פו בגב. חוב לאיחי בחפרס ל״
ע״פרוגה פי״ך ובגין דברי פרפ״ם בפחוחו ובפריך לחחוח ע״ליו ובפחם פרפ
דפיבר פקוח דבוחב פרפ״ם כחו פכחבחי זכחו פפי׳ חפרס ל״ פם דבר׳
פרי״ף בן יש לפרש דברי פרפ״ם ובפ״ב פפכחן פוכי בפרפ״ם פחקבר ל״פם
ורפיה לדברי פחרי ר״י פלפיר פרפ״ם פבחפן חפיר פחר דברי פרפ״ם בחב
בפיבב ל״פ פ״ב וז״ל בגב וחבח בשבת פחור חלא פחם פ״י פלים מייב בגב פגל
בי״ב חבח ע״י פחר פו פיב בחבחו בלא פחרפם מייב דפן בפן פלקח׳ דפם
פים פם פלקות פין לוקח ופפלם בפיחת ב״ר פפי׳ חוב פוגב פיבו
פפלם וכן בגב וחבח חוב בחבחו כ״ל פפין לפם בח פלא חובת בפלם וחובת
פפרישום פיבו פפלם פפלוחי כ״ל פפין לפם בח פלא חובת בפלם וחובת
בפלם פיבו פפון פכי ס״ל וסייבו כרפ״ם בחוגי דפ״ם פלים פקרם דחובות בפלם
פיבו פפון פכי פלקח פחעחת פחם וב״ב ס״פ״ם וב״ב עוד פרפ״ם ס״ם
פח פ״ם חובות דחובות בפלם פיבו פפון וכחב ס״פ״ם דפייבו בין דבפ
פלקח פחעחת ד״ם פלים פקרם וי״ח ודעת רבינו גרפם פיקר פכ״ל וכי״ם
חוב ר״ח וכבי׳חוחו גרפ״ם ורפ״ן ס״ם פלים פקרם ופחעחת פם ג״ב פחם
פפכיחיים לזה גם גרפ״ם פפייב פל דבני ר״ח וכן בלבה וב״ב ס״פ״ם עוד גרפ״ם ס״ם
בפם ר״ח ורפ״ן וחחעחת בפם פחם חוב פפכיחיים לזה וכן בגיב פב״י לעיל פי׳
ל״ל פמו׳ר׳ פחובות פריפ״ם ופפקו ר״ח ורפ״ן דחובות בפלם פיבו פפון וב׳
ופפם ר״ח ורפ״ן ס״ם פחוב חובת בחבחו ל״ל בפ״ם בחבח פרבינו

ו ושלא שלח בהם יד (ג) וגם האשה תשבע שאינ׳ ברשות׳ ויכתבו עליה פסק רין שחייבת לשלם לה החפצי׳ לכשתאלמן או תתגר׳ ○ (וע״ל ס״ם ס״ו) :

ג ז קטן שנגב ז מחזירין קרן לבעלים אם הוא בעין ואם אינו בעין פטור אף ח (ד) לאחר שיגריל :

ד ט עבר שנגב מחזירין קרן לבעלים אם הוא בעין ואם אינו בעין ט אין בעליו חייב לשלם נשתחרר העבר חייב לשלם אם יש לו :

ה ○ (סור פ״ו בסם הרפ״ם) ראוי לב״ר להכות הקטנים כפי כח הקטן על הגניבה כרי שלא יהיו רגילים בה וכן אם הזיקו שאר נזקים וכן מכים העברים אם הזיקו יוד מכה רבה שלא יהיה משולחים להזיק :

שן דין הגונב חלבו של חבירו ואכלו ובו׳ סא

א ע (ה) גנב חלבו של חבירו ואכלו משלם לו רמי חלבו:

א יש

שנ

ו נגנב מלבו כו׳ עד דמי חלבו ולא מחרינן דקיס ליס כדרכה מיניס כיון דקייב מלקות וכרת מחכיל׳ מלב יפטור מחכו כדין הגונב כיס בסבת ונרריו לר״ם דפטור מחשלומי מחון וכמ״ם פטור והמקבר בר״ם מחפר וס דלא דמי דהכא חיוב מחון כח חיד פגניבה פחלב לגובבו ויחיב מלקות וכרת פל פלייו שלא חח״ב דכ״ם בשבת אכילה ובב׳ כחב דחלינהו דכ״ם חייב גם כן בחשלומי כפל והמקבר לא כחבו כאן דלא מיירי בדין כפל ד׳ו׳ פחינו בוהגין כמוהן הוה וכמ״ם מור פכפי׳ שמ״ם בפנ״ם ס״ד ובח״ם סם ○ והכה מחיק קנת מירוסי דיכין פבת פטור בסיפן וה ס״ח ג״ב דקי״ל בפלמא דאין פלים לדבר פכירה בדין וה ס״ח גנב ואמר לפלוחו לא פכבחו או מכרו או מכרו המחלם חייב וסבע דשכיח׳ דומי׳ דמכירה והמכירה ס״ח ס״ח לא ע״י אחר דהייבו פלוקח וגנב קיי׳ כ״ב בפכיסה ע״י פלים וכמ״ם פטור בס״ד ע״ם בפרישה . פב״ח סח״ב דלפנין חיסור שבת לא קי״ל כר׳ יוחנן פפגלר דאח״כ בשבת בפוגב לא יאכל הוא אפי׳ בחוגאי שבת אלא אחרים וכחוב אפילו לאחרים ואפי׳ לא״י חייב פולמית אלא כר״ח או כר׳ יוחנן פפגלר וכמ״ם בח״ם סי׳ם בכאן לפנין סביסה וחכיר קי״ל כר׳ יוחנן פפגלר ומפקינן ליס לפסיסה פחיבו רחוייב ופפור חיבים בד׳ו׳ והפיסה כחבחי בדריסה סי׳ם חפום דוה חליה בפלונחא דרבינא ורב אחא וקי״ל בכל חקום פפליגי בלב׳ בדבר׳ חיקי מבן ות״ה חולינן הוה וכוה לקולא פד״ר פפחרכת כוה . פנ׳ד ח״ג דקי״ל כוה כר׳ פפגלר לפפרו חד׳ו׳ בפסיסה פחיבו רחוייב מ״ח בפסיסה ונחלאת פריסה חייב בד׳ו׳ וכמ״ם פטור בסי׳ ופפיסה כחבחי פם פריסה סי׳ם חפום דוה חליה בפלונחא דרבינא ורב אחא וקי״ל בכל חקום פפליגי בלב׳ בדבר׳ חיקי מבן ות״ה חולינן הוה וכוה לקולא פד״ר פפחרכת כוה . פנ׳ד ח״ג דקי״ל כוה כר׳ פפגלר לפפרו חד׳ו׳ בפסיסה פחיבו רחוייב מ״ח בפסיסה ונחלאת פריסה חייב בד׳ו׳ וכמ״ם פטור בסי׳ ופפיסה כחבחי בד

שנא דין הגנב בשבת וב סעיף אחד:

א יש גנב שפשוט מלשל' ואיזה זה שבא עם התשלומין חיוב מיתה ב כגון הגונב כלים בשבת ג ולא הגביהו ברשות הבעלים ג אלא היה מגררו ומוציאו מרשות הבעלים לרשות הרבים ואכרו שם:

סנס ד (ר"מ דלקן דעתו פור כסף ר"י) ד (ה) אבל אם אכרו שם אף שכ"מ מייב וכ"פ אם עדיין הוא בעין שייב להחזירו וי"ל דמיירי שסח מיכו כסף ב כלל אבל עכין פשוט ד (ר"מ ס"ג דגניבה) ה"ז פשוט מתשלומין שאיסור שבת ואיסור גניבה והיזק באו כאחר אבל אם גנב כים בשבת והגביה שם כרה"י ואח"כ הוציאו לר"ה והשליכו לנהר חייב לשלם שהרי נתחייב באיסור גניבה קודם שיתחייב באיסור סקילה וכן כל כיוצא בזה:

שנב דין טוען טענת גנב בפקדון ובוסיא:

א ד (פור כסף פרמ"ס) הפקיד לשנים ב וטענו גנבה והורה האי ועל הב' באו עדים כין שניהם משלמים הקרן:

שנג נשתנה הגניבה ביד הגנב או שנתיאשו בעלים ממנה ובו' סעיפים:

א נשתנה הגניבה ביד הגנב (ג) כגון שגנב טלה ונעשה איל ענל ונעשה שור ב קנאה בשינוי השם ואין להחזיר אלא דמי ומשלם כמו שהיתה שוה בשעת הגניב וכן כל שינוי כיוצא בזה שאינו ג חוזר לכרייתא אבל שינוי החוזר (ד) אינו קונה אפילו מדרבנן וכ"ש אם יתבאר איזה שינוי החוזר:

ב נתיאשו הבעלים מהגניבה ה אינו קונה וצריך להחזירה ואם יש עם היאוש שינוי ו שחוזר לכרייתו ז א שקונה ואינו צריך להחזיר אלא דמיה ח (פור ס"ם נס' רמב"ם ורמב"ן) ג אם יש עם היאוש ט (ג) שינוי רשות בין שנתיאשו ואח"כ מכר הגנב בין שנתייאשו אחר שמכר י (פור ס"ם נסף פרמ"ם וסוף נס' מגניבה). ו (ר) (ויש מולקין ול"ל פ"ו מן סנ"ן) י (פור שם נסף פרמ"ם ורס"ו ורמב"ם)

קנה

שנא דין הגנב בשבת וב סעיף אחד:

א יש גנב שפשוט מלשל' ואיזה זה שבא עם התשלומין חיוב מיתה ב כגון הגונב כלים בשבת ג ולא הגביהו ברשות הבעלים ג אלא היה מגררו ומוציאו מרשות הבעלים לרשות הרבים ואכרו שם:

סנס ד (ר"מ דלקן דעתו פור כסף ר"י) ד (ה) אבל אם אכרו שם אף שכ"מ מייב וכ"פ אם עדיין הוא בעין שייב להחזירו וי"ל דמיירי שסח מיכו כסף ב כלל אבל עכין פשוט ד (ר"מ ס"ג דגניבה) ה"ז פשוט מתשלומין שאיסור שבת ואיסור גניבה והיזק באו כאחר אבל אם גנב כים בשבת והגביה שם כרה"י ואח"כ הוציאו לר"ה והשליכו לנהר חייב לשלם שהרי נתחייב באיסור גניבה קודם שיתחייב באיסור סקילה וכן כל כיוצא בזה:

שנב דין טוען טענת גנב בפקדון ובוסיא:

א ד (פור כסף פרמ"ס) הפקיד לשנים ב וטענו גנבה והורה האי ועל הב' באו עדים כין שניהם משלמים הקרן:

שנג נשתנה הגניבה ביד הגנב או שנתיאשו בעלים ממנה ובו' סעיפים:

א נשתנה הגניבה ביד הגנב (ג) כגון שגנב טלה ונעשה איל ענל ונעשה שור ב קנאה בשינוי השם ואין להחזיר אלא דמי ומשלם כמו שהיתה שוה בשעת הגניב וכן כל שינוי כיוצא בזה שאינו ג חוזר לכרייתא אבל שינוי החוזר (ד) אינו קונה אפילו מדרבנן וכ"ש שיתבאר איזה שינוי החוזר:

ב נתיאשו הבעלים מהגניבה ה אינו קונה וצריך להחזירה ואם יש עם היאוש שינוי ו שחוזר לכרייתו ז א שקונה ואינו צריך להחזיר אלא דמיה ח (פור ס"ם נס' רמב"ם ורמב"ן) ג אם יש עם היאוש ט (ג) שינוי רשות בין שנתיאשו ואח"כ מכר הגנב בין שנתייאשו אחר שמכר י (פור ס"ם נסף פרמ"ם וסוף נס' מגניבה). ו (ר) (ויש מולקין ול"ל פ"ו מן סנ"ן) י (פור שם נסף פרמ"ם ורס"ו ורמב"ם)

קנה

שנב ג ושפטו נגנב וזרם הא' כו' כפור כתב ז"ל ושפטו נגנב ונשפטו שניהם והודה הא' וכן פוה כרמב"ם ומשמיו הא דנשבעו שניהם משום דלא נקלינן הא דנשבעו אלא משום שיעור ושפטו נגנב והוכח כפדיש ב מעידים שניהם כידו אינו מייב בכפל עד שישבע שתלה וכ"כ ל' הגמרא בפרישה ומשמע לא כתב דין כפל ומשמע וכ"כ ב"י שמ"ש ום"ן מ"ש לא כתב נמי הא דנשבעו דלעניין שיעור בכפל אלא מדלא כתב ז"ל ומשמע ד"ש ופ"ר ודו"ק:

שנג ג קנאה כשינוי כסף כו' דכת' כנגילה וכסיב כגזילה מאי גזל ודרשינן שיעורין לאסור גזל דה"ל להסיבה כשינוי אלא כשבוה כידו אלא מאי כגזילה דמו קנאה כשינוי וה"ל לפרש בשינוי דכלל ונעשה איל ונעשה שור ויוקרא ווזלא יתבאר לייטיו בסי' שנ"ד ופ"ש: ב פור לכרייתא פי' דיעויר לכיות בחו שלימה: ג אינו קונה וצריך להחזירה כפור מסיק וכתב כזה ז"ל וכרמה ל"ה ברמ"ם ז"ל כיון דכרכה מסקנא ליה מי קני דלורייתא או דרבנן כפי הלא ק"ל כוותי' כפי מסקנא ליה מי קני דלורייתא אלא כעולא ור' יוחנן דסכרי קנה מ"מ אם כפי קידם מסה: ד פפור לכרייתא פי' אפי' אם פור לכרייתו וכ"כ הפור: ה פינוי רשות פי' כגון שהכרה או נתנה לאחר או לאחר

מכניו כפיין: ו ויש פולקין כו' כ"כ הפור כפי' וה כפי' הרמ"ם דה"ל דכשיתן סיפום קודם כפינוי רשות ע"ם:

אם נקח מנכס מפורסם המסכר כתשך מאר ל' הרמב"ם דס"ל דלא עסו תקנת השוק כנכס מפורסם כת"ס משור והמסכר בשמו בסי' ס"ג ס"ב ת"ס נקט נכס מפורס' נרי' ליתן להכנגד דמי הנניב לאחר יום משא"כ בשלקחה מנכס שגניבו מפורסם שכן עסו תקנת השוק מהכנגד יפור לנוקח מה שכתן בערס ת"ס כתן שלקחו לאחר יום ס"ל להשוור הלוקח כלל דאמוכי מערס' למכלי דהלוקח יתן לו דמי שוויו ובכללים יפערכו לפור ליתן לו הרמים מעו' תק"ם ופ"ר בסי' ס"ם כ"ם כתבתי דמפילו לשכר הרמב"ם שכ"ל שיך פורת דמים מהלוקח להכנגל אף לאחר יום ומה' כנכס שגניבו מפורסם ונוח שדרך הנכס להוצל בדברי מסור ליתכם בספות מעו' ואותו מותר עד כדי שויס שיך להשוור הלוקח להכנגל ונם"ל דאפילו דין זה דוקא בנכס מפורס' ופ"ם ס"ס כתבתי כוס כתם קיסות: ק מינו נותן כלל כו' וכת' כמרדכי ס' הנוול ☜ מינו שם כת לנחני' מעה שלי שיך להשוור לבללים הרמשוני' שכ"ל ד"מ': ס דרשות יורם

לאו כרשות לוקח דברה כרף דאתם הוא:

שנר ס משלם אותה ואת כו' הרמב"ם ס"ל דלישם ונישם

לא מפסק סינו ללקות נוף מכנסת' ולא מכסם ס"י וכ"ל בסינו פסוור דברי סורה לסיות מסוכר' ושעוב' מניסו ות"ס אפי' כתשברה אצל בנכס ונס ילדס אצלים ל' להרמב"ם דלא קבלה וכ"כ פשור בפרישה בשמו ות"ס משלם אותה ל"ר קאמר אצל דמשמ' דנותן דמים בשעה שלא ניסל בכנס בשינו כיון שלא קנתה בשינוי' ס שכתב מור"ם ס"ל בפשור' לסיו' מעוברת או מעוט ביום ס"ל בכני' מדשות ולא מיקרי שינוי פשור אלא משפט שינוי בשור ומשפט הוא אלו ונס בכנס בשינ' מעמד' בידו שקנה שלא מפלס להכנגד דמים: כ משלם כשעת גניבה סיר' אם סיתי מעוטה קנת בשעת גניבה ומשתמם ביד הנגב עד שמחרבה בניוס ומוגדם וס"ל לרמב"ם מקלק דבל שעדיין לא נווה וילדה דמי בשעה שם בניוס ומולד ודרך להשוור להכנגד ובכנגב גדרך

מיוחם כשורות שבללים ידעו מהנגב דמ מחדינן מחמת בחיי"ם בבללים אבל אי לא ידעי' סיו מהנגב לא מוי יאום ובהוחה מהמיי דנגב שבל יאום ומיכם בללים ל"ר ס"ב עשה ד"ה ואפילו ואפי' לא מהני יאום

ג (ס) וכ"ם אם גנב ככסה ומתברה אבל גנב להסבא על גנב לאבי תכבוה בבלי קומי מילדה בזולי וגנבה ריקנית ° (סמ"ע): ב ° (רמב"ם שם ריב"ב) הגניבה עצמה שהיא ביד הגנב ולא נשתנית חוזרת לבעלים בין לפני יאוש בין לאחר יאוש אלא שלאחר יאוש השבח לגנב כמו שנתבאר נשתנית הגניבה ביד הגנב קנאה וקנה שבחה אפילו לפני יאוש ואינו משלם אלא דמים ° (סמ"ע) ויתבארו פרטי דינין אלו בסימן שס"ב: ג ° (שם יין"ר) גנב בהמה או כלי וכיוצא בהם ובשע'גניב היה שוה ר' ובשעת השמרה ברין שוה שנים ° משלם קרן בשעת גניבה היתה שוה בשעת גניבה שנים ובשעת העמדה ברין ר' אם שחט או מכר או שכר הכלי או אברו משלם כשעת העמדה ברין ואם מתה הבהמה או אבר הכלי מאיליו משלם כשעת הגניבה:

ד ° (שם יין"ב) ם גנב כחוש והשמינה או שמינ'והחזיש משלם כשעת גניבה:

כנס ° (סור מ"ו) וסח דגנב כחוסה והסמינה משלם כשעת גניבה דוקא שסוניס עליה סונאות אבל כשעמדה מתיל' ה גנב

ה (י) סוי כתילו סוקרו וסח שעמד משלם כשעת העמד'כדין:

ומקנה לח מיירי בחתכר וכתוב בזוהר ובתיקונים דמי שעמד בחתכר ומח כל הגניבה כדין שנגב • מיהו בשים' שח היתי' כשע' גניבה כזול וחכ"ל סוקר שם מחלקין שזיר דחם שבח או מכרו להבעל'או שכרו לבבלי כידים כשעת סיוקר משלם הקרן כשעת סיוקר • חסו' דחו סיתה סתחלת סגניבה וסוגעת'מהעולם דסח אי לח טבעו או שכרו כיה מסוירו לבעליו כסיכו • אבל בריחת דסוולה כשעת שעבשה או שכרה בידי' לח אמרינן דסתקיל הגניבה משעת טביחה דח"כ יסח קושח כשכר דאלו לח טבשה כידים אלח סתה מאליו סיה נרין להשלם ד' ובשביו שעבדה כידים לח ישלם אלח כ' • וכשעת שעמדה כדין ד' דקאתר ל"ד דקאתר דאין עניו סיוה קרן לשעת שעמדה כדין כ"ח לשעת סתחלת סגניבה או לשעת סונלתו מן שעולם דסייכו כשע' טביחה או שבירה וכ"ל אלח ל' הנאתר' נקט ומיירי כשעמד' משע' גניבה כשוה משעת שבירה או טביח עד שעת שעמדה כדין • ועד"ר שכחבתי שע' לאה נקט שעמד' נדין בקרן: ז או שכר הכלי או אבדו שחה חזו' דקי"ל שחה חכיל' ס"ל כשניה' חם לח שכחב כלאו שכשר' חחליו דס"ל כאלו כתב דילוג אלח כשניה' וק"ל ופ"ל ס"ל כשניה' חם ם"ב ס"ס ו' חחליו חם: ח גנב כיוסה וסמינה כו' מיירי דשחה סגנב כשולחתיו וכח"ם תור"ם ס"ו ומשום דל"ל הגנב חנה משחיטה ואחה חשקול כשיעחה ואי סית' שמינה וסכיום' אפי' אחה משלמה חני ח"ל הגנב מה ני אחה כולה חם ני אחה פלגא וכל הנולין משלמין כשעת הגזילה: ט כולו סוקרה וכבר כתבחר דחם סוקרה אחילה ואחה אחשת' דמשלם כדמיקרא כזול וחם שחשה בידי' משלם כשעת שחיטה כיקר וס"ב כשיוש דאחילה • זהו כיאור דברי המחבר שקיבר ולא כתב דין קרן ולא דין כשל ד' וס' °וכתב"ם כתב נ"ב דיני כשל * וד' וס' ולקח שחם לנשמו וכח' ו"ל מדכתי' קיים שנים ישלם דרשו חקיים לקרן כדין שנגנב ר"ל בפר שנגיב' ישלם כתיו שם שיחה שוה כשיים כשנגב קולה וחפ"נ דשבשיו היה אחה ואיב' שוה כ"ב כמו שסיחה בחיים כשנגנב לפיכך אחרו נגב כשחה או כלים וכיוצא בזה שסיחה שוה כשעת גניבה ד' ושבשיו כשעת שעמדה כדין אימו שוה אלח ב' וחשום דח"ל הגנב חנה משחיטה ואחה חשקול כשיעחה ואי סית' שמינה וסכיום' אפי' אחה משלמה חני ח"ל הגנב מה ני אחה כולה חם ני אחה פלגא וכל הנולין משלמין כשעת הגזילה: ט כולו סוקרה וכבר כתבחר דחם סוקרה אחילה ואחה אחשת' דמשלם כדמיקרא כזול וחם שחשה בידי' משלם כשעת שחיטה כיקר וס"ב כשיוש דאחילה • זהו כיאור דברי המחבר שקיבר ולא כתב דין קרן ולא דין כשל ד' וס' °וכתב"ם כתב נ"ב דיני כשל * וד' וס' ולקח שחם לנשמו וכח' ו"ל מדכתי' קיים שנים ישלם דרשו חקיים לקרן כדין שנגנב ר"ל בפר שנגיב' ישלם כתיו שם שיחה שוה כש

בין שכיסה או מכירה לפעמים כדין דלעיל ד׳ וס׳ מולין כתר פעמים מכיסה ומכירה וכפל משלם כפעמים כדין וכתב הפעמים כגון׳ וכו׳ל ◦ כפני מ״ם דאם משלם כיס סוס סניס ופ״כ ד׳ דאף אם מכרה או שתיס כידים משלם פקרן כמו שהיה כתשלם וכתב עוד כפ״ד דאם גנב כפחה וכפחה או כפעמת׳ משליה דדינו כיוקרא וזולת ומשלם פקרן כפעמים פניכה הרי לפניכו דם״ל דלפי׳ כתפעמה משליה דס״ל כסוקרא אם״ם כפעמים פניכה ומכרה אינו משלם פקרן אלא כמו שהיתה תשלה בזול ◦ וזהו ככנד מימרא דרבה פ״ל וכל הפוסקים דס״ל דכפני מולין כתר פעמים פסוליתו מן הפולם כיד׳ ומשלם קרן מרבה גם אם אינו כתב בדיקם פ׳ כדין נזילה דכפני מפלם מרבה ואפן ק״ל פכפני דינא דנזילה ופניכה שוין ונם בגמרא פ״ל סוכים מדברי רבה פ״ל דמיירי כגוילם פל דברי הרב פ״ל דמיירי מפניכה וכ״ל פ״מ דנזילה ופניכה שוין כן ◦ גם דברי הם״ם פותרין זה לפי זה דכתב משלם כאם היה סוס בפעמת הפניכה ד׳ וכפעמת שהיתה ב׳ דמשלם קרן ד׳ אלא היה סוס בפעמת משליה ס״ם לא היה משלם אלא כפי שהיה כתשלה בשעת הגניבה וכתב עוד דאם גנב לו פעות וחלפיהם לו בחשבון ◦ ונתנם לתוך כיסו אפ יורד׳ מנין הפעות שלו יצא שארם עשוי לפשמש בכל שעה והרי מצא שהחזיר לו בכלל פעותיו אבל זרקן לכיסו שאין בו כלום לא יצא וחייב באחריות הגזילה עד שיוריענו שהחזיר לכיס פלוני ◦ (זהו לישנא דרי״ף ורמב״ם ורפ״ה) ואם לא ידעו הבעלים שנננב מהם מיד כשהחזירם למקומם יצא אע״פ שלא מנאום הבעלים ◦ כ כר״א

ה גנב כלי שכרו או פחתו או נשבר או נפחת מאילין יוד׳ אין אומרים יתן לבעלים השכרים וישלים עליהם אלא הוא יטול השכרים ויתן לבעלים כלי שלם אורמיון (כ״כ לקמן פי׳ סם״נ) (ז) ודוקא דאית ליה פעות מכלי ליה לא גרים שכרים אלא מפני משלים) ◦ (כ״י פ״ק דב״ק) יפ ואם רצו הבעלים ליטול הכלי השבור וישלם להם הפחת (פ) שומעין להם ◦ (לשון רשב״ם שם ד״ה) ◦

ו גנב או גזל ולא נתיאשו הבעלים יפ אינם יכולים להקדישו לא הגנב והגזלן ולא הבעלים אפי׳ אם יש להם עירי גניבה וגזל׳ שיכולים להוציא ברייני׳ בר״א כמטלטלי אבל בסקרקע אם יש לבעלים עדים שיכולים להוציא ברייניס יכולים הבעלים להקדישו ◦

שנה גנב שהחזיר הגניבה שלא מדעת בעלים וכו׳ ג׳ סעיפים ◦

א הגונב חפץ מבי׳חבירו והחזירו למקומו ולא ידעו הבעלי׳ שהחזיר אם ירעו הבעלי׳ שנננב מהם אע״פ שהחזירו הגנב לא נפטר והוא באחריותו עד שידעו הבעלים כגון שימנה חפציו וימצא׳ שלמים ומיהו כשמנאם נפטר אע״פ שלא ירעו הבעלים בשעה שהחזירו לפיכך גנב לו פעות והפליגם לו בחשבון ◦ ונתנם לתוך כיסו אם יורד׳ מנין הפעות שלו יצא שארם עשוי לפשמש בכל שעה והרי מצא שהחזיר לו בכלל פעותיו אבל זרקן לכיסו שאין בו כלום לא יצא וחייב באחריות הגזילה עד שיוריענו שהחזיר לכיס פלוני ◦ (זהו לישנא דרי״ף ורמב״ם ורפ״ה) ואם לא ידעו הבעלים שנננב מהם מיד כשהחזירם למקומם יצא אע״פ שלא מנאום הבעלים ◦ כ כר״א

ז וזוקא דאית ליה פעות וכו׳ (סנ״ם לכפורם דכרי פרב קפה לפמן רפו פיפ פיפת הרמ״ם שמביא כב״י ומביאו נ״כ בסמ״ע פ״ם פס״ב רם״ל פה דלמרינן פה״ם פין מחילה לגנב ולא לגולן פיינו דלגיו כותן לו פסברי׳ בפוש׳ כמו שמחיל פוה בפעת שגנבה אבל אם רוצה ליתלו פסברי׳ כמו שהם פויס שכיון יכול ליתן לו וכן דעת שמו׳ בפה״ם פ״ל שמו׳ פל׳ דף כ״ו ד״ה זיל פליס כיס כו׳ ע״ם שכל ליתם דבי׳ ומ״ שכתב דבי׳ ופסדר דקלי פשברים פה״ל ליתן לו פשברי׳ רק כלי שלם אבל דאיו לה פ״ל כפר״ם וכמובאר בב״י וכן משמע להדיא מדברי מהרש״ל פ״ם דל״ק פה כ״ם ופוד דלא יהם פפ״ם

שנה ג ויש מרים פנינכו כו' כפרישה בתכתי רמ"ה ורקיקי פרמ"ס וסיור וכתבו סים מרים כו' דאל"ה כיון שמחזירו הנגנב מעמו מרי דאינו משפט תשובה ולא מיירו מוחרי'ליה אלא כיצד לשלי'לחיי' אומר עליהם וכו' עכ"ל ומ"ע וכ"כ הב"ח ולפ"ז הא דקתני מרים מיירו למפוקי אבל כופר אלא נגנב • מ"מ משום פיקח לפמשתין רבותא רמ"ג דמיירי מרים מחזירו חייב וכרמ"ם פטים' דלא נקט מרים אלא לומר דחייב בכל ס"ם מוכח כן להריב אבל בפחות ס"ה כמוי' מנגנבו דאינו כיס מרים לענין דחייב בפחיתותו אך מיורים לבעלים וים לפוסקים קנת כן מדפוסקין בפ' פחקיר (דף ח"ם) לפקימי מתני' ריפה ר' ופחפל' ופיפה ר' עקיב' ולא פוקת' כול' כר"ע וריפה הליכה פרים ופיפ' ולפיכה פרי' • פ"ם ודו"ק ונם פפר כל פפוסקי' בתכו נפחפה דכריך דפת בעלים ולא פוכיחו פרים וקושיות פפ"ג תפיקר' לפו קומי' היפ דכיון דפיר פנגב כלפ' לים פמירתו ואינו עוד פומר עליו פ"כ פם כך פיפפה לפ"כ תפוג"מ דרין פמחזירו ליר פבעלי' ע"כמן כיון דכלפ' פחזירו ודו"ק פוב רפ"י בתפ"ח כפ"ג פ"ם :

שנו ג לפור לקנות פפנגב כו' עיי' בכפל פתרומו' פפר פ"ם פלקי"ג פדיניפ פלו ובתפו' ר"פ בפן פ"כ פי' ז' : כ ולא כתיי פפב' פנגב' פל פחם נגנב פוי יפום כבלי' לפ פוכד פפבעלים יוכלו פחזיר פפנגב ו' וכתפ"ל פי' פפ"ג פעיף ב' תיפה פויכו פנגב ישרפל פפל נגנב עכו"ם לפי פחת' לא פחזיר פוי יפום וכתפ"ל פי' פפ"ם ע"ם :

ג פוס נגנבו בקיבו כו' לפי מ"ם לקמן פ"ם פפ"ם דפפינן ליורפי נזלן לקום פתנו דפחזיר כל פיכה דליכה ברי רפפ פ"כ כ"ל דכלן נכל פפיתן תיירי פאוכל' פניפ פרפוסו ניר פלוקה דפל"כ פוי פפינן ללוקה כי היכ' דפפינן ליורפ לף ברפיים וכו' ד' מפני תקנת פשוק עיין מפ"ל פי' קכ"ו נפפ' ופפ' ר"ת פלפזר ותלמוד לכלן פפפ אע"ג דרבר פנגנב פתר פנתכר לבעלים פ"כ לפלם ללוקה תפותיו לף פיירוש פקנסו פתחל' דלא פייך ניפ תקל'פשוק ביון פשוק עפם ניר בעלי'דרפפוני'ופף פפם פלקתי עליו פ"ם כאן תורי' עיין בתפו' רפ"פ פיפן ר"ת ותי"ל פפפף דכתניה וכפתם לף פפו תקנת פשוק ופין דברין פוכרחים וכתפוב' פפר"ן פשון פיפן ר"ת כתב רפבי' כתפלפלי לפנין תקנת פשוק כ"ת :

כתב כ"ו ו"ל כתב הרפ"ם ורפתתב לף פייך תקנת פשוק וכפי' פ"ם כתבתי פרפת הרפ"ם ורפתתם כתי פפו תקנת פשוק ומביפו ר"ת נם ר"ם ה' כתב ופת"ם הרפ"ם כתפו' פכבר כפנו בכל פפרן פופת פפין תנגין לכ"ת פתפלפלין פתכר פו פנתן פלוה תקני תקנת פשוק תפחת רפ"ל דכפתתם כתי פיכה תשום תקנת פשוק ופין כן רפת הרפ"ם כת"ם נפי' פכ"ו וה"ת פוניין פפלפת נפפ כפרפ"ם ופפ"ם פפפר פפתפם תקני פלא רפו פולפ עליו ה"ת כרפי הוא הרפ"ם פוכה כפן דכפתתם לף פייך תקנת פשוק דפיפלך יפלה פל פרפת תקנת פשוק רפא פפילו כתכר כרין לפפוי' פריב' פלא כלום פלא פפפו תקנת פשוק רפל"כ לף יקנה הרפ"ם פתפחיר פפפם נגנב וזה לף פייך בתפתם וף פיירוש פרפ"ם פוכה נרפ פנגב ופרפ נפוכו פו כפיקפו דלא פפו כו תקנת פשוק פייך תקנת פשוק ופרפ נפוכו פו כפיקפו דלא פפו כו תקנת פשוק (וכ"כ פפיפ הרפ"ם ני"ר בקושפות פפרון פיפן קע"ז פעיף כ"פ דכתכו בתתם פרפ תנגב ופרפ כפיקפו וכן הוכה לפרפ"ם בתשובות רפ"י פכתרכי פ"פכוות הרפ"ם וכתפו' פיי' לפ' פפפקים פיפן ר' ותכיפו ר"י לפיל פי' ל"ב תפו' ר' דכתתם לף פפינן ללוקה פי' ל"ב פ"ם ופין דכריו נכוונים פפ"ר ופפ"ר פפ"ם ופ"ל פפ"ם פפ"ם פפ"ם

ז דלף בנגב מפורסם כו' כדריסת כתכתי דפליגי בנרפת כשור בנמרח ובפקה ופירוסף ס"ם : ח סוס הפקן שמוכר פלו' פוח נגכו פ' פלוגי זה שמכרו לו פוח שלפקה נגכו ומכר לו הכלי שנגכ : ט ומפי' בנגב ר"ג כן פוח כפ"י ופ"ם פוח ופ"ב ומפי' בנגב ג"כ לפקור וכן מנהתי כתוב בסנהד' מור"ם ו"ל פסופתק מכתיבת ידו : יוד דודמי כתן לו לפס מתנה וכיוצא כזה אימא בנמרח ופטור וה"ק כשיאמר לקמן פי' שם"ג בקפה שדה מגולן ע"ם : יא אם לקח מנגב מפורסם ברמב"ם לשמתי' לויל דפ"ל דלא עסו ת"ה בנגב מפורסם וס"ל כמי דאין יאום וכיוצא רשות קונם לנמרי כ"ת שם"ג להזהיר לו תשומת לב שלא יקנה מפורסם דאז אפילו בשאר מקומות אסור משום מוסיף על הקנס ואפילו בשאר מקומות שאין מפורסם לא אסרו אלא בדבר שיש לו שעת הכושר כגון בהמה שיש לה ולד או פרה שיש עליה עגלה אבל בשאר דברים שאין לו שעת הכושר מותר

ב לבעל המשכון מעותיו כו' משתמש דריך ליתן לו לקח פיזמר (ו"ל לפסק) וכ"ש תחרס"ל סי' ל"ב ס"ב ומ"ב ליתן אלא כרי פירו וכו' כך ל' הרמב"ם ופניגוד דלעיל וטעמו: זוד דמכר כתיני שכבין כו' מכח דיבי' דמלכות' כו' ומפ"ב מסוכלתני לעיל סימן ק"ג סי"ד נמי דיבי' דמלכות' מה שמוכר בבר דין תורתו ג"כ דיינין מכר כליו שמצא דמכר כתיני שכבין כו' ומכ"ש כאן דמכר כתיני עתה כו' ומ"ש ס"ב דמכר בפקפקא מכח

עדים שזה כליו של זה שהם בידו בנ"ח בכמה לקח ויטול מכ"ה ויחזיר לו כליו (ז"ל ג דכיון סהוס סוטן נגוזי סתרע ליס תזקס דעסויין למסגיל ולמסכיר סמרי סוס כסף ס"ל דכיון סהוס סוטן נגוזי ולכן מיימי סתם מכרן)* (סס כסס ס"ס) ד היה בע"ה עשוי למכרו את כליו ולא היו מהרברים העשויים לחשאיל ולהשכיר אע"פ שיצא לו שם גניבה בעיר והוכרו כליו אינו מחזירן מיד לקוחות שמא הוא מכרן לאחרים אבל אם באו בני ארם ולנו בתוך ביתו ועמר וזעק בלילה נגנבו כלי וספרי ובאו בני ארם ומצאו סחתרת חתורה ובני ארם שלנו בתוך ביתו יוצאים וצרורות של כלי על כתפיה והכל אומרים הללו כליו וספריו של פלוני ה"ז נאמן וישבע זה שהכלים בידו בנ"ח כמה הוציא וישול מבעל הגניבה ויחזיר לו כליו:

ב דין מי שנכנס לבית חבירו והוציא כלים תחת בגדיו נתבא בסימן צ: או עכ"ל

ג ראובן שגנבו כליו או נשלוהו לסטים ובאו ליה כותי וקנאם ישראל אחר בפחות משויו ובאו הבעלים ותבעו מיד זה שקנאם נתבאר בסימן שס"ח:

א כל

כתבתי דכרמ"ה סלוקח נעשה כמי שקנאם מיד הגזלן ונס לא רצו הכלים נשמה שהגזלנין כאנשים שבין שחוזרין ובעשוי לחזור נ"כ כתב דמכאי אף שחוזרין מכירין שבין של פלוני כשוקק רק שבעינן כוס עדים שרצו הכלים שבין נוסחין בשעת הנפלח מהשתירם שני שרצו שנוסחים כלים עליהן כעין הכליו שעשק זה שנגנב מידו בשליש שנס עתה אנו רואין כיל שכתבע כלי כוס בס מכים בללו ומהרינן דודאי שלו הן · ומאחר זה כתב סשור דברי הרמב"ם בללו שכתב שמאחר בללו שלנתה וכתבתי בפרישי ודרישי סכוכחו שלא פליגי לדינא שלא מר אמר שדא ומר אמר שדא כל ג' לפי שהתו בפי' השמעתא ונמ מור"ם ז"ל כד"מ כ"כ ושמאחר בשמוט דברי סשור שהן כעוויין ע"פ פירש"י ושתוס' ורא"ש כמ"ש שם מסוס דס"ל דשלינ שם הרמב"ם כמ"ש בכ"י ע"ש · דברים להקשות ולתמוה על דברי סשור ובדרישי שכתבתי כל תמיהותיו ע"פ עיון השמעתא ויעוש"ב ורא"ש · ויעוד שמעתא שמקשי מ"ש בשור דלעיל מרברי הרמב"ם ורא"ש שם שכי ע"ש ורי"ף · ושמא ברור בשתם בשברורי הרמב"ם ורפ"ס פליגי לעיל ס"ל כמ"ש ר"י ור"ל שפליגי תיובתא דלמרב"ם כשיכן יבא לו שם גנבה שפליגי שבשור למכור מ"מ כמ"ש בשברורי שבשור ולמסכיר מודיעין מידו שפליגי למכור ומיהו ס"ל כר"י ומנו ואמו שהשתני למעלה וכתובות כאי לסרי סרבניו אע"פ שפוסק לעיל כדין שור שהולים לשור נגוזים בשברורי שבשור לשמאיל ולמסכיר ושוכח ערב רמה שוה רבשור נגוזים אינו נאמן לומר לשור שהולים שוה לשהרב"ם ס"ל דאמנו אע"פ שלקחו ס"ה ע"פ שהם רבה רבר בשרים בשבשור מודיעין מידו ע"כ לפו מנו שמי שלה ולשהרב"ם ס"ה בשבשור ולמסכיר ש

שנח דברים האסורים לקנות מהרועים ומשומרי פירות ומבעלי אומנות ובו ב סעיפים:

א * (ג' רמב"ם רפ"ו דגניבה) כל דבר שחזקתו שהוא גנוב אסור ליקח אותו ו וכן אם ב רוב אותו דבר שהוא גנוב אין לוקחין אותו לפיכך אין לוקחים מהרועי צמר או חלב או גריים אבל לוקחים מהם ג חלב וגבינה כמדבר אבל לא בישן ומותר ליקח מהרועים ד ר' צאן או ארבע גיזות של צמר מעורר קטן או ה' מעורר גרול שאין חזקתו שהוא גנוב כללו של דבר ו כל שהרועי מוכרו אם היה ב"ה מרגיש בו מותר ללוקחו ואם לאו אסור:

ב * (סם דין ג') אין לוקחין עצים או פירות משומרי פירות אלא בזמן שהם יושבים ומוכרים והסלים והפלס בפניהם שהרי הדבר גלוי ויש לו קול והוא שיהיה על פתח הגנה:

ג וכלם שאמרו הטמן אסור לקחת מהם:

ד (ו) מותר ליקח מהארים שהרי יש לו חלק בפירות ובעצים:

הגה * (סור סעיף כ"ו) (ב) וי"ו ז דוקא לאחר שחלקו דפתחא אלו הוא מוכר לכל קודם חלוקה אסור דמייחזי אלא יתן לב"ה נגד מה שנטל:

ה * (רמב"ם פ"ו ד') (ג) אין לוקחין מהנשים ומעכרים ומהקטנים אלא דברי שחזקתן שהם שלהם מדעת הבעלי, (ד) כגון נשים שמכרו ז כלי פשתן בגליל או עגלים בשדות ולוקחים בצים ותרנגולים בכל מקום וכלם שאמרו הטמן אסור הגה * (מרדכי פ' ר' ורס"ג וכפול לעיל ס"ס ס"ו) מעשה בחסיד אחד שסיווקה כגל יתומים וגזרו עליה שתפרע מותה כדי שלא לסיווק ידי עוברי עבירה:

ו * (רמב"ם פ"ו ד"ה) לוקחים מהבררים זתים בסרה ושמן בסרה אבל לא זתים מועטים ושמן מועט שחזקתן גניבה וכן כל כיוצא בזה:

ז * (סם דין ו') מוכין ח שהכובס מוציא הרי אלו שלו ח ושהסורק מוציא הרי אלו של ב"ה (רבינו מאיר מרוטנבורג) * (סור ס"ב):

ח * (רמב"ם פ"ו ה') הכובס ט נוטל שלשה חוטין והם שלו יא יתר מכאן של ב"ה אם היה יב שחור על גב לבן נוטל את הכל והם שלו:

ט * (סם דין ז') החייט ששייר יג מהחוט כדי משיכת מחט ושייר מהבגד משלי שהוא שלש אצבעות על שלשה אצבעות חייב להחזירה לבעליה פחות מכאן שלו:

שנח דברים האסורים לקנות מהרועים ומשומרי פירות ומבעלי אומנות ובו ב סעיפים:

א * (ג' רמב"ם רפ"ו דגניבה) כל דבר שחזקתו שהוא גנוב אסור ליקח אותו ו וכן אם ב רוב אותו דבר שהוא גנוב אין לוקחין אותו לפיכך אין לוקחים מהרועי צמר או חלב או גריים אבל לוקחים מהם ג חלב וגבינה כמדבר אבל לא בישן ומותר ליקח מהרועים ד ר' צאן או ארבע גיזות של צמר מעורר קטן או ה' מעורר גרול שאין חזקתו שהוא גנוב כללו של דבר ו כל שהרועי מוכרו אם היה ב"ה מרגיש בו מותר ללוקחו ואם לאו אסור:

ב * (סם דין ג') אין לוקחין עצים או פירות משומרי פירות אלא בזמן שהם יושבים ומוכרים והסלים והפלס בפניהם שהרי הדבר גלוי ויש לו קול והוא שיהיה על פתח הגנה:

ג וכלם שאמרו הטמן אסור לקחת מהם:

ד (ו) מותר ליקח מהארים שהרי יש לו חלק בפירות ובעצים:

הגה * (סור סעיף כ"ו) (ב) וי"ו ז דוקא לאחר שחלקו דפתחא אלו הוא מוכר לכל קודם חלוקה אסור דמייחזי אלא יתן לב"ה נגד מה שנטל:

ה * (רמב"ם פ"ו ד') (ג) אין לוקחין מהנשים ומעכרים ומהקטנים אלא דברי שחזקתן שהם שלהם מדעת הבעלי, (ד) כגון נשים שמכרו ז כלי פשתן בגליל או עגלים בשדות ולוקחים בצים ותרנגולים בכל מקום וכלם שאמרו הטמן אסור הגה * (מרדכי פ' ר' ורס"ג וכפול לעיל ס"ס ס"ו) מעשה בחסיד אחד שסיווקה כגל יתומים וגזרו עליה שתפרע מותה כדי שלא לסיווק ידי עוברי עבירה:

ו * (רמב"ם פ"ו ד"ה) לוקחים מהבררים זתים בסרה ושמן בסרה אבל לא זתים מועטים ושמן מועט שחזקתן גניבה וכן כל כיוצא בזה:

ז * (סם דין ו') מוכין ח שהכובס מוציא הרי אלו שלו ח ושהסורק מוציא הרי אלו של ב"ה (רבינו מאיר מרוטנבורג) * (סור ס"ב):

ח * (רמב"ם פ"ו ה') הכובס ט נוטל שלשה חוטין והם שלו יא יתר מכאן של ב"ה אם היה יב שחור על גב לבן נוטל את הכל והם שלו:

ט * (סם דין ז') החייט ששייר יג מהחוט כדי משיכת מחט ושייר מהבגד משלי שהוא שלש אצבעות על שלשה אצבעות חייב להחזירה לבעליה פחות מכאן שלו:

קנת ומקפיד עליו הכ"פ וע"ש בסמנת הרמב"ד על דברי הרמב"ם כוה: יד במעבד כו' הוא הנקרא בל"א בריי"ש ס"ק והוא המפיל נסורת דקי' ופורש על הכ"פ להלין לכיתו ומ"ש הן אלו המפ"ל בסעיפים בכית הפ"ה הוא מין טורח וקפיד כ"פ מפי' המפ"ל דקי' ובעור כתב פוד ו"ל וכן פירש המקדש ומתקת הרמב"ם ובנימר כתב"ר: טו נכסי"ל כל"ש פי' שכן פוסק מן דכר כיכר וקסוב מעז אחר נדו' ממנו מ"ה הוא על כ"פ ובעור כתב ז"ל וכן פוסק כמנירם כו' וס"ו מס"ם נ"כ: טז כגון מוכין שמוכר בסורק כו' עמ"ש לעני זה בס"ן: יז דברי בסתם כיל בנגב פי' דלין מס מוכין עליו אלא מס כר וזה מתוסיק וכתב וס"ג דשיעור בסורר כו' ור"ל וס"ג כ' שיעור בסורר הוא שברי יכול להוציא המוכין מהכר ויהיה מס מוכין עליו בכתלה ומשני כיון דמיק בסוכין ודמי נטוכים כיל בסורר שלא מסק מהירו לקנו ממנו בשיעור כל דהו כוס וזה מדברי הם"מ פ"ם וע"ש בדריסה פ"ו:

שנט א מסור לגזול את דעת כתיב ובסמוך פעיף ו' יתכר מס בין גזל לעסק וכן הוא בעור מס ב אפילו כל שהוא מאי דכתי סיעור הוא מיסור דאורייתא כמו שמסור מני סיעור כאיסורין:

ג כיון שיעור אל כיון מכותי דגזל בכותי ונכיכתן אסור ולא מהירו שלא לעסעותן בעסכון להפקעת שלוחתו ודוקא בדבר שלא יוכל לו כגון שהם מייב לאני בכותי וכ"ם כר"ם מ"ם ומור"ם כתב מס בהג"ה דעת שמותר להפילו בכה"ג אסור כ"ה בשטע' מעלמו פ"ם: ד ואף זה אסור בירושלמי בשעם כתב בע"י דשו פוסק כן כל מ' נחלת השכילה כלה ובנדר נהרם שכ"ל: ה אפילו פ"ת לשלם כו' בנמר' יליף לה מדכתי' שכול שיכרשם גזל יש"ר ל' פ"ג דגזילה ישלם רשם מיקרי עפ"ר:

ו דהיינו שם אין כו' בשעם שמא לאיכיפי לו בשם לשל' פ"ב כ"כ ברמ"ם: ז שם אין בעין כו' פי' ואן אין אחר ובגזלן צריך למין זה שגוזל בעין מעשה שכיר שכיו בעלי דור נריכין שעורי' לבשתתן ושיו רוני' לשלם מתחילה שדשים שלא היו רגוי' לבשתתם: ח ויזכה אותם להבעלים פי' אפי' אין הבעלים כאן אחרין משתתף כיון לו ויכין לאדם שלא בפניו אבל כשמיעו אליו אין אף שבעלים לירד אחו בדיני ודייני ולפעמים לא יכיר לו כשם לשלם ואם היו שכבלים כאן ואומרים כיקה לנו בשלנו ולא בדבר אחר אף הטוב ממנו ברשה שטוב לו"ב: ט כאלו נוטל נפשו שנאחר וקבע את קופ"ש בפם ולעיל בסיעין שמ"ח ופל"ם כתבתי לים לשונתה כוה אם נפשו של גזלן או בפשו של בעל אבידה: יוד אלא אפילו לדעת לשלם פי' אבל על דעת לשלם אחר כיון שהוא בשכבת בפם דאין לך דבר שטוחד בבני אדם בפם עור ועפ"ר: יא הקופץ משכון כו' ב"ל כר"ם ני"ל כדברי הסור ומשבר: יב ות"ש הרי זה גזלן כעור בקר' גזלן ר"ל שהוא ככלל איסור גזילה ונם הוא פשוט לשעות ולשטועם אבל עיקר הגזילה דאוסר שבועה אליו לא תיירי בשועם לפי שמסכנו של אחר שמייב לו אלא כמ"ש במשבר בסעיף שאחר זה ז"ל איסור גזלן כו' ופשט כה לשלם מה בין גזל לעסק בשתוכים בסוף פ' ויקרא או גזל אלו עסק בסר' משם גזילות ע"ם ועד"ר: יג הלוקח ממון שהוקש כו' כלשהיב וינזול מת בשעת מיד שתניר:

יד מכל

ם ועפ"ג דשכוי שחוור כו' עיין בפ"מ ם"ם דעסק דלא כפ' שמ' ורוב ם"ב ז"ל מהרש"ל שם פ' ובפ' שמ"ב ופ' ם"ם לקמן סימן שנט ם"ב ופ"ח ב' ופ"ח לקמן סימן ח"ך ס"ב: ב בין שעכו"ם כתב בכ"מ בדבי' שרמב"ם לכתוב שמ' לגזלו או לעשקו נבי עכו"ם ולא כתב שם ונכר עליו לומר שאין איסור זה מן התורה ומדברי הרמב"ם ריש פ' גנבת משמע דאפי' לעיל ר"ם שמ"ם לא משמע כן וכ"כ הרב"ש בעל כנסת הגדולה מדברי הרמב"ם ולא כפי' הסמ"ע בשור' הרמב"ם שלו ושמ"ש משמע מסור מן התורה מיהו לעכין דינא בברי' הרמב"ם שם כפי' הב"ש בפרדכן דמיהו אלא מדרבנן ע"ם ומ"ש לעיל ר"ם שמ"ש בשטו' דקמן ס"ב ר"ם ס"ב: ג ויש מי שאומר כו' ופ"ג דאחרי לעיל ר"ם שמ"ם דאסור לגנוב ע"ם אפי' בשעם לגוי ומזכה לו מיד ע"י אחר דאף בזה יש איסור כיון שאסור מדרבנן מדוקק בדוחק: ד ויזכה לותם לבעלים כו' ודוקא בירוע שזכות הוא לו כגון בדבר שעות לימכר אבל בשאני ניחו לא כן כתב הסור ומשמע מדברי הרמב"ם פי"ב מהל' גזלה ובכתי ניחא דל"ק כל מה שפסקו מהרש"ל בפרק הכותם פי"ב ס"ו על הרמ"א ובכתי ניחא כמו דשמעת בפרק הכותם פי"ב ס"ו לא עליהי לעשות כלום רש"י ס"ב לא עליהי לעשות דינא דהרמ"ם ע"ם ורו"ק ורבשם דת"ם הסור בדבר שאחר לימכר ר"ל שיהא בעיניו שאבבל לא יחזיקנו בשלו רק יחזירנו ודו"ק: ה אפי' זה גזלן כו' הרב בשם ברק הביא לעיל סימן ל"ח כתב על דברי הרמב"ם אלא ו"ל ומשמע לי שאינו בשעל לעדות בכך משום דלא משמע להו לאיכפי דלמוי גזלן בשבי אכ"ל ולא ידעתי מאלי כתב כן בשיטות דשם מדברי הרמב"ן והרב מחבר והסור משמע דלמרמב"ם שם בשעל לעדות משבי"ם אם לדברי הרמב"ם ונם קשה בשבוע לעיל סימן ל"ח דשם הר' יהיבים דשם הסור כתב לעיל ר"ם פ"ג בשם הר' יהיבים דשם הסור כתב לעיל ר"ם פ"ג בשם הר' בועים שם סוף סעיף ג' מיהו בשוף מבכן בראש יוסף כתב לדיק וכן מוסף מדברי רבי"ם פרק חו"ם דף ל"ח וכ"כ רבי"ן בבדיק בפ"ב דף י"ב ע"ג וב"ר ע"ם מיהו מדברי הרמב"ן בשבועות שם ג' מ"ם גזלם ומדברי הת"ם שם משמע להרמב"ם בשבך הריתי מיבשל לעדות אך מהרב"ר הבין שם עליו דלא הוי גזלן אלא בדשתכ"ם מייב לו ומיבוי שפור דברי הרמב"ם ובשבת הרמב"ן בקדרם ע"ם מיפו מתבדל עוד שם מייבב דברי הרמב"ם דלא קרא גזלן אלא לבעוני לשטויי בחזיוותו ולא בשטוי ע"ם שבאריך וכן כרשם עיקר לדיבא בכ"ג בשוף שבון ולא בשט"ע ס"ק י"ב שבאריך אחר שבכת הרמב"ן בהרמ"ם דבעין דינא ודו"ק ומוסף מבכן ולא בשילו שבם מייב לו שם בדברי רבי"ם ורבי"ן שם שפילו בשעם מוסף ע"ם ודו"ק:

ם ובשעם

יד אבל אין לו דין גזלן לפסול מדאורייתא פי' לפ' תקמוד (וכמ"ש בספיף שאחר זה וכ"כ בטור מ"מ אינו נפסל לעדות ולסכופף דלא תקמוד לאיכפת כלא דמי משמע להו ודלא כ"פ ס"ס שכתב ז"ל סאינו עובר על לאו דאורייתא וצ"ל סי' ל"ד מ"ס עוד * פוסק : טו כמו שכתבתי בסי' ל"ד בתבאר סס בטור ובדברי המחבר בסי' ל"ג דאין פסולין כ"א מדרבנן פ"ס : טז כל האומד עכרו כו' הא דתקניל הרמב"ס והמחב' כאסו' לאו דלא תקמוד קודם שכתב אי'סו לאו דלא תתאוה לף שמשמעותה דתאוה קודם למעשה דקמוד דאין כתיבה אלא זה תסו' דכמתי דסיים פתם דבפיף ס' סיים וכתב דהכופף את חבירו למכור את שלו ונותן לו דמיו אסור יד אבל אין לו דין גזלן ליפסל מראורייתא אלא מדרבנן טו כמו שנתבאר :

שס א ופשוט מטבע כו' ובפ עשה ממנו כלי כסף יש בו פלוגתא החום' ס"ל דקנה והרפב"ם חולק בה ס"ע ולפמש הניח דברי החום' דמחוסר עשיה מדמי לא לגמרי' ופשוט תימה למ"ר דפשיטי הסוגר פוי פשוט תימה ל"כ אלא דקי"ל דפשיטי הסוגי לא כוי פשוטי וכמ"ש הפוסקים והסוגי בבתרים וכפ"נ ס"כ ס"ס בשם מהגו כלי לא הוי פשוטי וכן פוסק הרפב"ן ז"ק ע"כ וכ"פ מהרש"ל ריש פגונל וכן פ"ק : כ נמר

טז כל החומר עכרו אואפותו או ביתו או כליו של חבירו יז או כל דבר שאפשר שיקנהו ממנו והכביר עליו רעים יח והפציר בו עד שלקחו ממנו ה"ז עובר בלא תחמוד יט כל המתאוה ביתו או אשתו וכליו של חבירו (שא"א לקנותו) וכל כיוצא בזה כיון שחשב בלבו יט איך יקנה דבר זה ונפתח בלבו ברבר עבר בל"ת של לא תתאוה ואין תאוה אלא בלב בלבד : יא התאוה סביאה לירי חמור והחמור מביא לירי גזל שאם לא רצו הבעלים למכור אע"פ שהרבה להם ברעים והפציר ברעים יבא לירי גזל שנאמר וחמדו בתים וגזלו ואם עמדו הבעלים בפניו להציל ממונם או מנעוהו מלגזול יבא לירי שפיכות דמים צא ולמד ממעשה אחאב ונבות :

יב האי לסרת שהמתאוה עובר בלאו אחר והקונה דבר שהתאוה בהפצר שהפציר בבעלי' עובר בשני לאוין לכך נאמר לא תחמוד ולא תתאוה ואם גזל עבר בג' לאוין :

שס מצוה על הגזלן להשיב הגזילה ואם אין בה שוה פרוטה או נשתנית ובו י סעיפים :

א (ג' רמב"ם פ"ג מגזילה דין ה') כל הגוזל ב חיי להחזיר הגזילה עצמה שנ' והשיב את הגזילה אשר גזל ואם אברה או נשתנית ג משלם רמיה בין שהורה מפי עצמו ד בין שכאו עליו ערים שגזל אפילו גזל קורה ובנאה בבירה גרולה הואיל ולא נשתנית דין תורה הוא שיהרוס כל הבנין ויחזיר קורה לבעלים אבל תקנו חכמים מפני תקנת השבים שיהיה נותן את רמיה ולא יפסיד הבנין אפילו גזל קורה ה ועשאה בסוכת החג ובא בעל הקורה לתוכה בתוך החג נותן לו את רמיה אבל אחר חג החואיל ולא נשתנית ו ולא בנאה בטיט מחזיר את הקורה עצמה :

כנס ב (ר"ן כ"ג מ"ו) גזל קרקע ובנה עליה בנינים גדולים צריך לפתור הכל ולסלק קרקע לבעלים ' דלא עדיף תקנת סלקים מקרקע :

כ ב (רמב"ם שם דין ו') הגוזל פחות משוה פרוטה ז אף על פי שעבר אינו בתורת השבה :

ג ב (שם) גזל ח ג' אגורות שוות ג' פרוטות והוזלו והרי שלשתן שוות ב' פרוטות והחזיר לו שתים חייב להחזיר השלישית הואיל ובתחילתה היתה שוה פרוטה :

ד ב (שם כן פי' ות"ח ורמב"ם) גזל ב' שוות פרוטה והחזיר אחת ט אף על פי שגזילה אין כאן מצות השבת גזילה אין כאן :

ה נשתנית הגזילה אף על פי שלא נתייאשו הבעלים אין צריך להחזיר אלא רמיה כמו שהיתי שוה בשעת הגזילה והוא שלא יהא שינוי החזר לברייתו כיצד הגוזל עצים ובנקם בסמרים ועשה מהם תיבה אינו שינוי שהרי אפשר לפרקן וחוזרים לוחות כשהיו ב (רמב"ם פ"ב דין י') יו גזל עפר ועשאו לבינה לא קנה שאם ירוק הלבינה תחזור עפר כשהיתה גזל לשון של מתכת יא (ג) ועשאו מטבע לא קנה שאם יתוך המטבע יב יחזור לשון כשהיה וכן כל כיוצא בזה :

ו ב (שם פי"ב) יג אבל הגוזל עצים ושיפן וקצצן או חקק בהם ועשה כלים או שגזל צמר

שכאו עליו ערים שנגנב דהיינו לסלק כפל כמו שנתבאר בטור פי' שמ"ח פ"ב : ד ופשוט פוסק הסמ"ג לף דסוכ' כנין ארבי פוח מ"ח שחגזל כוכסה כל ג' ימי הסג לעשותו ככנין קכא : ה ולא נהלה בשיט דסיים מסעכי' לכנין קכא ופ' בטו' כ"ס קי"ב וכם"ס ריי"ד בשור וכדברי המחבר : ו דלא הסו תקנת הסבי' בקרקע דכיון דהוה דבר קבוע ושומר ס"ל למידע דאל הכנזל פוח ולא ס"ל לקנותו : ז אפ"פ שעבר דהתורה הוסיפה נם לאבי סיעור וכמ"ש בר' ס"ם סב"ם : ח נ' מנודות שוות נ' פרוטות כו' וכ"ם אם גזל ג' שוה פרוטה והוזלה דצריך להסי' אותה או דמים ס"ם כמו שסיימה אחלה אלא לרכות נקט נ' מנודות כו' דאפ"נ דכבר קיים מצות השבה כמה שעבר אחים אם ס' צריך להסיר הפליטי כ"כ אתו' ופשור פיים כזה וכתב ז"ל וכ"ם אם גזל שני מנודות שוות שני פרוטות והוזלו ושמרו אל אחד והסיר לו ג' אפי' להסיר לו נם השני אפי' לא קיים מצות השבה כלל פכ"ל : ט אפ"פ שנזילה אין כאן כו' בטור כ"כ בשם הרמ"ם בתוס' כיאו' ז"ל אפ"פ אין כאן גזילה ואין כ"ד נוקקין לכופו בתורת תמון (דאין כ"ד נוקקין בתשלת דין לפחות מים"פ כמ"ש בטור והמחב' לעיל בסי' ו') מצות השבה אין כאן ומכין אותו עד שתצא נפשו או מקיים מצות השבה פכ"ל ועד"ר ח"ם סוס : יוד גזל עפר ועפה לבינה פ"ר שם כתבתי דדע' הרשב"א דדוקא שיבנן בשעה ולא כשנרפן אותן בכבנן דאז ג"ל לכותבן לעפר דק בשעה ובדרי' כתבתי דמ"ש בטור משעה אפי' מרפן בכבנן וכ"פ דבשע' דעיבו עשוב אין קיבול אף בשעה הוסיר לגמרי דק וכתוש כשרשב"א נמי דקבול דבר עשוב לעשות בו מלאכתו כרשב"א : יא ועשאה מטבע כו' וכאם עשה ממנו כלי כסף יש בו פלוגתא החום' ס"ל דקנה והרפב"ם חולק בה ס"ע ולפמש הניח דברי החום' דמחוסר עשיה מדמי לא לגמרי' ופשוט תימה למ"ר דפשיטי הסוגר פוי פשוטי וכמ"ש הפוסקים והסוגי בבתרים וכפ"נ ס"כ ס"ס בשם מהגו כלי לא הוי פשוטי וכן פוסק הרפב"ן ז"ק ע"כ וכ"פ מהרש"ל ריש פגונל וכן פ"ק : כ נמר

יד נמר

יב למר ולכעו סייגו בכעב שפ"י לשעבירה וכמ"ם נכ"ם שכ"ם שם ס"ע : סו כשהקנם שם שנגזלה ומכ"ע כתב שמכר מאיר זה כ"ם בגזל קורות גדולות ושאר חפץ קטנות דלא קנה וקלקלן פד שכשהקנם שמן קנה : סו גזל מכנים ושהמן כו' למר ולכעו מו לכנו כו' כל זה כבר כתב ג"כ שמכר כם"ו ונראה דמור"ם בשמעך לאחר ל' בעור ופדרו שהתיעו מיכים מ"ם שמכר לפני וסיפל סדר שרמב"ם וכ"נלע בזה שגזל עובה כדברי תור"ם בשלים שם"ט : יו וספריך עליו כו' דיש לו סיגוי שסם ומקרי בולע כיון שנתקה מהסדרם : יח ושפתי כוהן שהקשה שלנו שהכבדין כו עפר בקדרים דמעיקרא מקרי בולע ושפתם כוהן :

שסא ג יהום לאוד לא קנה קנה בעור

מפ"ק וכתב ג"ל מיסו שם ק"דם כו שהשם לריכה נם שכ"ל וכ"כ בעור כשם ברמ"ם כפי' שכ"ג ושהמק' בשמיעו כאן ושם ושמ"ם שם : כ שם סיגוי שם נרוע פי' אפי' שם הוא נרוע : ג ומיגו צריך להעויר כו' ככר נתכער בפי' שלפני זה : ד שהם גזילה לא קיי יהום כו' שפרי יוד' מי נוזלו ממנו ויונ"ל שהכ שהשם נפ"ב שהם גזילה שכשלים מי נענבו מיישבי ממנו ופ"ל בעור ובדברי המקבר בר"ם שם"ם דמתקף בין גזלן ישראל לגזלן כותי : ה שם"ב מכרו כו' ונראה דלא אפי' שם יודע הלוקח או שהקבל שגזלה ביה שם"ם מיקרי סיגוי רשות ולקמן זכן בוכתבי לקמן בי' שם"ם וכן מוכח כתי שמה שמקבי בעור ושהמקבר כאן מדין שהקבר זה שם כלא אמר ובגלו תכית שגזלן דל"ם שם יודע בשני שגזל ביד שגזלן ל"ם שם יודע מכלל דברים' שמכרו שגזלן לאחר הוי סיגוי רשות אפי' יודע שגזלן דמי בריסה דלא יודע מיירי לא שקרך לכתוב בשיפה שהי ל"ם דשם על לא יודע דריסה אקי וזהו דלא כדמוכח מדברי כ"י שם דש"ל דבכה"ג לא מיקרי סיגוי רשות ושפ"ר : ו כי אין דינו של שני שלים שם שגזל מ"ם שהעלים בי' שם שגזל מוציאו מבעלי דשהשב גזלן שלו כיון שגזלו שהם בידו : ז שהם שהכלו בעור נ"ו לפי' כן מדכתב ושפיר שהם שגזלה אחר גזל דוקא בשביה בעין בשגזלה ולא בשהכלו ושם סיגוי עכין לגזלן עצמו דשם מהויב לשלם עכ"ם כן אי דמיכן תנהו לכאו דגזלן או לאחי שגזלו שהגזלן שם שלימו ופיין פריש : ח שהם גזילה לא קנה דוקא כרעת דשכוח כולקח : ט לא שהי סיגוי רשות דכרע כרעת שכוח כולקח : י אחר יהום בעור כתבתי טעמו בשפיר זה פ"ם וכשטו בשבע"ל מיד בשהם שגזלה ושהם שהקבר שכוח דכוחן שזה שפי' לכ"ם וגזל וכ"כ בעור בפירוש כפי' שמ"ת נם כפי' וה : יא בין גדולים לקטנים כו' לעיל גזלה נוקקין אפי' ביתומים קטנים כמ"ם בעור ושהקבר בפיכן ק"י וכ"כ כ"ם בשער י"ד ד"מ פי' כ"ם פ"ם שביאו דמוליאים מוהו מיד שקטנים וכמ"ם בעור בשהם כהן ע"ם : יב ושם אחרו שגדולים כו' שאחים דשהמנים כתינו דלגן רבו סין שחרים שקורבו

שסא דין אוש אם יש עמו שינוי השם או שינו רשות ובו ח' סעיפים :

א ם יאוש לאוד לא קנה :

ב יאוש ב עם שינוי השם גרוע שחוזר לבריותו י"א שקונה

ג וא"צ להחזי' אלא דמי/ (סור ס"ו בשם רמב"ם בשפוקי ר"י סם)

ג בר"א בירוע שנתייאשו הבעלים אבל ד שהם גזילה לא הוי יאוש בעלים :

ד יאוש עם שינוי רשות קנה ונתבארו משפטיו בסי' שנ"ג :

ה לא הוי שינוי רשות ם (ו) אא"כ מכרו או נתנו לאחר

(ב) (י"ג ם (כ"י פ' סו"ם) דשם מכרו נשתריות (ג) או נתנו בשעות או בשל כרחו לא שקרי סיגוי רשות ם (רשב"ם סיגון שתקפ"ם) :

אבל אם בא אחר ונטלו מבית הגזלן שלא מרצונו כאלו נטלו מבית הבעלי' אם ירצ' הגנזל נובה מהראשון או מהשני או אם יראה יגבה חצי מזה וחצי מזה ואם פרעו השני לראשון או שהגזלן הראשון מחל לשני אינו כלום ו כי אין דינו של שני אלא עם הבעלי' ל"ש אם ידע השני שהוא גזול ביד הגזלן ל"ש שלא ידע ואפי' אם אכלו השני חייב לשלם לבעלים :

ו בסר"א שלא נתייאשו אבל אם נתייאשו ובא אחר ואכלו פטור נהי שאם היה בעין היה חייב להחזירו : עתה שאכלה פטור :

ז מת והגריש הגזילה לבנין ם לא הוי שינוי רשות אלא הוי כאילו אביהם קיים שאם היא בעין ולא נשתנית צריכים להחזירה אפילו נתייאשו הבעלים ואם נשתנית והיא קיימת נותנים דמיה אבל אם אכלוה בין בחיי האב בין לאחר מיתתו אם קדים יאוש אכלוה חייבים לשלם ם לאחר יאוש פטורים אם לא הניח אבהים נכסים לשלם יוד אבל אם הניח אביהם נכסים אפילו אכלוה אחר יאוש חייבים לשלם וכן אם מכרה האב או נתנה לאחר אם הניח נכסים חייבי/ לשלם ואין חילוק בזה בין גדולים לקטנים יה (ד) ואם אמרו הגדולים : יורעים

כ כמר וכעבו - סיגוי בכעב שפ"י לשעבירה וכמ"ם נכ"ם שכ"ם שם ס"ע וכיון לפ"ם בשם"ם שם דסיגוי שמוך סיגוי קוכם ושפי' ס"ל ללמוד מ"ם פרמב"ם ושפור בשפן שעיף ס' ונם בשעיף ס' ירושם ס"ל דסיגוי שמוך קוכם ושפ"ם שפע ס"ם שכ"ם דיכול לשעבירה מזי סיגוי סיכו לשכין דיכא לא נרשם כך' ירושם ולא דשפ"ע דיכול לשעבירה מזי סיגוי סיכו לשכין דיכא לא נרשם כך' ירושם ולא משמע שפעשה כב"ם מ"ל למלך כין בכיעה רוש לא ס' כלל דשם רכקדשלית עליה דר"ם ס"ל שכי דלשון לא סוי סיגוי ובכע סוי סיגוי שפי' יכול לשעבירה וכרשם ס"ם ריש שגזלו קמא וברשם שמו שמעו שכ' ירושם שפעם כרשכן שכל נשמע נרשם דסיגוי דוקא למ"ר סיגוי שמוך קוכם שכל למלי דקי"ל דסיגוי קוכם ס"ב כשיכול לשעבירה לא סוי סיגוי וכן שהם ותוכה כתום"ם מרושם סוף ריש ס"ם וכן סוא נרמב"ן דק ס"ם ע"ב : ג אלא לענין כו' שיוכם דנם"ם ריש שגזלו' אחרי' דלכען לא סוי סיגוי כמו נרשם' שכ : וכ"כ שמכר עבדו כי"ר סי' ס"ג ס"ב שיסו נרמב"ם לק"ם דכתב ושפו ולכען ושכלכות שכוחים ע"י : נבי רשית הגז לא כתב רק לענין לשור ונרשם ס"ל דלר' סיוה דקאר דכלוסו כלרוים נשרית סיגוי דכתר שכוען מלכען וכ"ם מרע"ם ושור ושפרש"ל דדוקא בלבען ע"י נשרית סו סיגוי שכל שהמכר שכתב אלא לענין קשם ובריך לוכר דשם סוף נשפרי שמכר וכן נע"ם : ד שלא ס"כ כשהקנם שם שגזלה כו' נשור - וכשפר ס"ם סוף בלא שהקנם שוכרתם בם שם שפניש רמייש שהרמב"ם ושמכר שכתבו שמתק שפשי סוף ל' לשור ושמכר ולא שלקו סיגוי רמייש דשם כתבו שם"ב נם ס"ם שר שכתבם שם שבתבם שם שמתק שפשי וכ"כ נע"ם סילוך שן לכו שלא דברי שמוש ושר"ם וכלבלוסה שם לך לשוכר ונם שם מנוחתן כמ"ם לינכו נשנין שסיגוי שוכר לבריותו ונם כ"ם כתב כן סיכוב סייך נלכון שוכר לבריותו ונשור סיתם כשר ולכען נשרית שו נשפי בענין שסיגוי שוכר לבריותו קבה שב"ל ושפי רק שבבשו לשור דשתי לשמוקי סיכוב דיכול לשעבירה שבבשו פ"י כשון כרשיתם נם"ם ונמ"ם ולכען בשפרית סיגוי כבריס כשרוים דנם"ם דשב"ם שלא סוי ליכון שתלים ולא סוי סיגוי שפילו סיגוי שוכר ושיין נם"ם פ' שגזל שוכש לשרית כרכוי :

שסא ג שלא ס"כ שכר כו' שיין נשמ"ת ס"ק ס' ושמ"ם לשיל סי' שכ"ב ס"ב לשמש שמכר"ם ושת"ם נשם נשל שתשור ס"ם : ב דשם שכרו נשתריות כו' לפ שכ"ם ס"ב לא נשרש שכר שבשתי שלו לשיל כ"כ לא נשרש ושפיק"ם ס"ק ס"ת ס"ב : ג אלו נתנו בשעות כו' ושן סוף נשתר"ם : ד ושם שתרו שגדולים כו' שיין נשמ"ת ס"ק ס' ושמ"ם שכ"ל שם שב"ם ושור ושפרש"ל דדוקא בלבען ע"י נשרית סו סיגוי שכל שהמכר שכתב אלא לענין קשם ובריך לוכר דשם סוף נשפרי שמכר וכן נע"ם : ד בלא ס"כ שכתבם שם שגזלה כו' לשור - וכשפר ס"ם סוף בלא שהקנם שוכרתם בם שם שפניש רמייש שהרמב"ם ושמכר שכתבו שמתק שפשי סוף ל' לשור ושמכר ולא שלקו סיגוי רמייש דשם כתבו שם"ב נם ס"ם שר שכתבם שם שבתבם שם שמתק שפשי וכ"כ נע"ם סילוך שן לכו שלא דברי שמוש ושר"ם וכלבלוסה שם לך לשוכר ונם שם מנוחתן כמ"ם לינכו נשנין שסיגוי שוכר לבריותו ונם כ"ם כתב כן סיכוב סייך נלכון שוכר לבריותו ונשור סיתם כשר ולכען נשרית שו נשפי בענין שסיגוי שוכר לבריותו קבה שב"ל ושפי רק שבבשו לשור דשתי לשמוקי סיכוב דיכול לשעבירה שבבשו פ"י כשון כרשיתם נם"ם ונמ"ם ולכען בשפרית סיגוי כבריס כשרוים דנם"ם דשב"ם שלא סוי ליכון שתלים ולא סוי סיגוי שפילו סיגוי שוכר ושיין נם"ם פ' שגזל שוכש לשרית כרכוי :

סוי סיגוי רשות ס"ם ונם פרמ"ן שם שמתק דמוני ליש נוש ס"ם ושיסו בשסו דשב"ם סי' שתקפ"ם שתק לשר סיגוי/ דשלילו נשלילות לא סוי סיגוי שכשבו לו נם כ"ב ס"ם : ושרכרו פרמב"ם שמתק לשיל לא שמתק כן וכל זה ג"ב : ד ושם שתרו שגדולים כו' שיין נשמ"ת ס"ק ס' ושמ"ם שכ"ל שם שב"ם ושור ושפרש"ל דדוקא בלבען ע"י נשרית סו סיגוי שכל שהמכר שכתב אלא לענין קשם ובריך לוכר דשם סוף נשפרי שמכר וכן נע"ם : ד בלא ס"כ שכתבם שם שגזלה כו' לשור - וכשפר ס"ם סוף בלא שהקנם שוכרתם בם שם שפניש רמייש שהרמב"ם ושמכר שכתבו שמתק שפשי סוף ל' לשור ושמכר ולא שלקו סיגוי רמייש דשם כתבו שם"ב נם ס"ם שר שכתבם שם שבתבם שם שמתק שפשי וכ"כ נע"ם סילוך שן לכו שלא דברי שמוש ושר"ם וכלבלוסה שם לך לשוכר ונם שם מנוחתן כמ"ם לינכו נשנין שסיגוי שוכר לבריותו ונם כ"ם כתב כן סיכוב סייך נלכון שוכר לבריותו ונשור סיתם כשר ולכען נשרית שו נשפי בענין שסיגוי שוכר לבריותו קבה שב"ל ושפי רק שבבשו לשור דשתי לשמוקי סיכוב דיכול לשעבירה שבבשו פ"י כשון כרשיתם נם"ם ונמ"ם ולכען בשפרית סיגוי כבריס כשרוים דנם"ם דשב"ם שלא סוי ליכון שתלים ולא סוי סיגוי שפילו סיגוי שוכר ושיין נם"ם פ' שגזל שוכש לשרית כרכוי :

יודעים אנו (ס) שעשה אבינו חשבון עמך ולא נשאר לך כלום בידו (ו) נאמנים ו״א רח״ם כשאין ירוע שגזל אביהם אלא על פיהם יג (ז) אבל אם היו ערים שגזלה אינם נאמנין ◦(טור ס״ם זם) :

ח הגוזל את חבירו בערים יש אומרים שאינו צריך להחזיר לו בערים ◦(ר״ן פרק כל מכשבין) יד (ס) וי״א שצריך :

שסב השביחה הגזילה ביד הגוזלן ממילא ובו י״ג סעיפים :

א ◦(ג׳ רמב״ם רע״ג דגזילה) הגזילה שלא נשתנית אלא הרי היא כמו שהיתה ס אע״פ שנתייאשו הבעלי׳ ממנה ואע״פ שמת הגזלן והרי היא ביד בניו הרי זו חוזרת לבעלים בעצמה ואם נשתנית ביד הגזלן אע״פ שקריין לא נתייאשו הבעליכ

סמנה קנאה בשינוני ד ומשלם דמיה כשעת הגזילה :

ב ◦(סם ר״ג) נתייאשו הבעלי׳ מסנה ולא נשתנ׳קנה הגזלן

כל השבח ג שהשביחה אחר יאוש ד ואינו משלם אלא כשעת הגזילה ודבר זה מרבריה׳מפני תקנת השבים וכשמחזי׳ לן הגזילה ס שמין לו השכח ונוטל מן הגנזל :

ג ◦(סם ר״ג) מכרה הגזלן או נתנה בסתנה אף ע״פ שלא נשתנית הגזילה אינו חוזרת בעצמה מיר הלוקח הואיל ונתייאשו הבעלים בין לפני מכירה ונתינה בין לאחר מכירה ונתינה קנאה הלוקח ביאוש ושינוי רשות ו (ע) (ו״ם וע״ל סימן שכ״ר) ◦(סור סימן ש״נ נסם סרע״ם) :

ד (ב) הגוזל והשביח ומכר או הוריש לפני יאוש מרי שהשביח הורישׁ ז ומה שהשבית מכר וקנה לוקח או יורש את השכח ונוטל רמי השכח מהגזלן ס שהרי לא נתייאש ׳ וכן אם השביח הלוקח או היורש נוטל השכח מהגזלן :

ה מכר

פרק סנהל בסרע״ם סכל סרמב״ן בספר סתלמות סם כתב דסשכינן לסו לקוח כתנו דסחזרתי אלא סיינו סרלוקח עסם לפם׳ סיעם ניר סיתומי׳ כיולכך נשמע לן שסניגני לסו לקוח רשב נוסי׳כ״ב לא סוי סטיעם סכל כשסוציכן כרי כסמכים כיון אלא רשוכ ניר סיתומים קורם שיררו לרין דסיו כסמכים לשעון סגנו סחזרתו בסמכים גם שכשיו דמנו ע״כ ר׳ נקנך׳ וכ״כ סג״י כשמו ונשם

ברם״ם וכ״ם ברוסב״ם רע״ם. סכותב ושם שם בסרע״ם ובסרמב״ן ג

דלסמייסו פולי כת״ם בע׳סחזר לפם סניעם רס״ל סם לסרע״ם דלא סשכינן ליסתי כשכנו כיון דסוס סשעם דלא סכיא ולסרמב״ן ע״ל סתם דשכינן לסו כשכנו דשם סיינו דלא סכיא סשכני׳ לסו (סיסו כשסוכני׳כרי ברשם סרמב״ם סוגיא לסרמב״ן דנסמכים כל זמן שלא רשו שתם שיררו קורם שיררו לרין סו פירשו לשתר סיינם) ע״פ סשתא כן מדברייסם לסדיו׳ וס״כ לשתי דקיל״ל בני כשכנו דשני סעיקר דדיוק כרלקיל סי׳ ק״ח ס״ם סכא ס״כ סר״ם וסשת״ם סכתבו כשן דכרי ר׳ יהוסף לא כוונו יפה כוונתי סיכא רשלישי עליס וסילכך משעיק׳ לא סעקינן סיכיוסו ורו״ק ◦(וכ״ם לשני ס״ם לשני סי׳ק״ח רכלשת״ר סיקר כסרמב״ן וסייסתו ע״ם : ס

שעשה אבינו חשבון עמך ולא נשאר לך כלום בידו ◦(ר״ן פרק כל מכשבין) יד (ס) וי״א שצריך :

שסב השביחה הגזילה ביד הגוזלן ממילא ובו י״ג סעיפים :

א ◦(ג׳ רמב״ם רע״ג דגזילה) הגזילה שלא נשתנית אלא הרי היא כמו שהיתה ס אע״פ שנתייאשו הבעלי׳ ממנה ואע״פ שמת הגזלן והרי היא ביד בניו הרי זו חוזרת לבעלים בעצמה ואם נשתנית ביד הגזלן אע״פ שקריין לא נתייאשו הבעליכ

סמנה קנאה בשינוני ד ומשלם דמיה כשעת הגזילה :

ב ◦(סם ר״ג) נתייאשו הבעלי׳ מסנה ולא נשתנ׳קנה הגזלן

כל השבח ג שהשביחה אחר יאוש ד ואינו משלם אלא כשעת הגזילה ודבר זה מרבריה׳מפני תקנת השבים וכשמחזי׳ לן הגזילה ס שמין לו השכח ונוטל מן הגנזל :

ג ◦(סם ר״ג) מכרה הגזלן או נתנה בסתנה אף ע״פ שלא נשתנית הגזילה אינו חוזרת בעצמה מיר הלוקח הואיל ונתייאשו הבעלים בין לפני מכירה ונתינה בין לאחר מכירה ונתינה קנאה הלוקח ביאוש ושינוי רשות ו (ע) (ו״ם וע״ל סימן שכ״ר) ◦(סור סימן ש״נ נסם סרע״ם) :

ד (ב) הגוזל והשביח ומכר או הוריש לפני יאוש מרי שהשביח הורישׁ ז ומה שהשבית מכר וקנה לוקח או יורש את השכח ונוטל רמי השכח מהגזלן ס שהרי לא נתייאש ׳ וכן אם השביח הלוקח או היורש נוטל השכח מהגזלן :

ה מכר

סמין לו השכח ונוטל מהגנזל כיון דהגנזלן עלמו מיירי דמוליכין מידו דאין לריך ליתן הגנזל לגזלן אלא שכחו ובסניף ד׳דמיירי סס בדמכרו לאסר סס ל״ד קאסר דנוטל דמי השכח מהגנזל דהא נס קרנו נוטל מהגנזל אלא לרבותא קאמר דאפילו דמי שכחו נוטל מהגנזל וכ״ם דמי קרנו ופ״ר : ו וים קולקין פי׳ דס״ל דבשי׳ סיכא סיאום דוקא קודס סינוי רשו׳וכת״ם נס ס״ג ונס״ג ונס״ם : ז ומה שהשכיח מכר פי׳ כגס פדיוק כת לוקח ויורם מהגזלן עלמו דהן קנו השכח השכח לגזלן אלא כתייסס הגנזל ובעודו ביד הגזלן לא יקל׳ הגנזלן השכח לשכר׳ הרמב״ם וס״ם ס״ל דהקנה סתקינו רבנן כגס לגוקח ולירוש משא״כ לרס״י והרא״ם דס״ל דהא דלוקח ויורש זכו בשכח סיינו משא שוכח כו ג״כ הגזלן בכגס ג״ע וסני׳ בשכח כשר כתבתי בשכח פיק שלפני זה דר״ל לפי׳ דמי השכח : ח

ט ומ״ם שסרי לא כתייסס קלי אמ״ם ומשיר הגזילה וס״ט דלא כתייסס דלגו כתייסס היס משיק בגזילה עלמה : יד וכן אם השכיח לגוקח כו׳כ״ם כתב דגס השכיחו לגוקח ניורש או לגוקח מיר הגזלן סגזלן אם השכיח בידו ס״ל דלא ידעתי משם ככון לגוקח בינינו דהרי כאן בשכח שהשכח מגיליה מיירי וכמ״ם בשמוך ס״ט ויכול הגנזל לומר לגוי סנזלתני נס בניתי היס בשכח ונסי דתקינו רבנן לשלם לגוקח ויורש בשכח . הגזלן עכ״פ צריך להשיר בלגו היס בשכח ביד הגזלן לשכרת סרמב״ם וכ״ל דס״ל לגנזל ס״ם דדוקא בשהשכיח הגזילה בידו דהגזלן ומכרה דאז ככר קיבל הגזלן מלוקח נס בשר בשכח בגס קאמר דקוור הגנזל ומוליך הגזלן לותן דמי שכח קיבל משא״כ בשלא השכיח ביד הגזלן והשכח ס״ם דכתב המשכר לשון וכן אם השכיח הלוקח כו׳ דקתי׳ל דאפ״ג דבגס אין הגנזל מוור על הגזלן דמי השכח אלא הגנזל צריך ליתן לגוקח נס דמי השכח ויפסיד הגנזל דמי השכח מכיסו מיכן כל זה לגנזל דקתי׳ל כגס זה אפ״ג דלית בגס משס קס״ם דאס לא השכח הגנזל צריך ליתן דמי השכח לגוקח ; יפ וכשכיח

מ״ם ומ״ש ומ״ם ומ״ש ומ״ם ומ״ש ומ

יח וכשבים ככותי דתקנתא לכותי מיקנה כשכם לא מכרי :
יט מכרה הכותי ליסראל כו' זבו מיכפי' נמכרה מי למדינן
כותי דיסראל מבי מתי מכה הכותי שמכר לו לא עדיף מיניס
ולא מיפסקא כמיכפי ומ"ש

ה (סם דין ס') מכר הגזלן לכותי יח והשביח הכותי השבח
חוזרת לבעלים :

ו יג מכרה הכותי לישראל אחר שהשביח הואיל והגזלן
ישראל וזה שבירו ישראל קנה השבח יג (נ) ואם תפס
הגזל אין מוציאין מידו :

ז ככר נתכאר שהגזילה שהשביחה אחר יאוש או אחר
שנשתנית השבח לגזלן אע"פ שהשביחה מאיליה כיצר
גזל פרה ונתעברה אצלו בין שילדה קודם שתבעו ברין בין
שעריין לא ילדה גזל רחל ונטענה אצלו בין שגזזה קודם
שתבעו ברין בין שעריין לא גזזה הואיל ונתייאשו הבעלים יד
משלם כשעת הגזילה ואם ילדה וגזזה הגיזות והולדות של
גזלן סו ואם עריין לא ילדה ולא גזזה שמין לו ונוטל השבח
מהגנזל ומחזי'ההכחמה עצמה :

ח גזל פרה מעוברת ונתייאשו הבעלים ואחר כך ילדה רחל
טעונה ונתייאשו הבעלים ואחר כך גזזה משלם סו דמי
פרה העומדת לילד ודמי רחל העומדת ליגזז ואם לפני יאוש
וקודם שנשתנית ילדה או גזזה הרי הגיזות והולדות של בעלים
ואע"פ שנתעברה או נטענה ביד הגזלן הואיל ולא נתייאשו
הבעלים ולא נשתנית הגזילה היא ברשות בעלים עריין אע"פ
שהגזלן חייב באונסין :

סנ"פ ט (סור ס"פ) כלל מלמד דכרי ברמב"ם יז אבל י"ק
וכמו שכתכאר ריש סי' שכ"ד ושכ"ו ומפילו סיכוי קטוד
לכרייתה כגון עפר ופסקו לכנים אע"נ דלא קנה כלל מיל סי' ס"ם
שכח מיפה קני וצריך להסזיר לו שכחו :

ט (רמב"ם שם ד"ם) בר"א כשבח הבא מאליו כגון גיזות
וולדות אבל אם היתה כתושה (ך) והוציא עליה ופטמה
אפי' לפני יאוש נוטל מהגזל שבח הפטום וכן כל כיוצא בזה
משבח שיש בו הוצאה :

יור י (שם דין י') גזילה שלא נשתנית והוקרה (פ)
אע"פ שנתייאשו הבעלים מטנה הרי זה חוזרת לבעלים
ואין לגזלן בה כלום שלא תקנו לגזלן השבח אחר יאוש אלא
כגון שבח גיזות וולדות אבל שבח היוקר אם היתה הגזילה
חוזרת בעיניה אינו זוכה בה יח הגוזל חבית של יין מחבירו
והרי היא שוה דינר בשעת תגזילה והוקרה אצלו ועמדה בר'
שיבר החבית או שתה או מכרה או נתנה במתנה אחר שהוקרה
משל' ר' כשעת הוצאה מן העולם י (שם ע"ג) יט שאילו הניח'
היתה חוזרת בעצמה כ נשברה מעצמה או אברה משלם
דינר כשעת הגזילה :

יא היתה שוה בשעת הגזל' ר' ובשעת היוצ' מן העולם דינר
משלם ארבעה כשעת הגזילת כא בין ששברה או שתא'
בין שנשברה או אברה מאיליה וכן כל כיוצא בזה :

יב הגוזל אשכול של תמרים וכו ג' תמרים ואם ימכרו כלם
ביחר אינו שוה אלא מ"ט פרוטות ואם ימכרו כל אחת
בפני עצמה ישוה נ' כב אינו משלם אלא מ"ט :

יג הגוזל כלי ושברו כג (ו) אין אומרים יתן השברים
וישלים עליהם ורינו כמו שנתבאר בסי' שנ"ר (ס"פ ע"פ)

ג ומפ מתפ סנגזל כו' וכ"כ פרמ"ם ומסור פכ"ל מת"ם פעות פוס דלא כתב
פרמ"ם כן גם מ"ם רמסקיקא דתלמוד מוציא ומפרש כמפיקא דתלמוד
פ"ל לפרמ"ם ומור דמפי' תפס מתפקין מיכים וכמפ"ל מיתן מת"ו ומת"ם כס"ק
ס"ו ולקמן סי' סע"ם ומסתם פוס דמסור מתפי' כלן לגון פרמב"ם ומפך
פכמו מת"ם לקמן סי' סע"פ וס"כ וכ"כ מפרס"ל ע' סנגזל מתפ מיתן ו' ס"ל
כתב מסור ומי תפס כנגזל לא מתקיקן
מיכים זו פיא מכרה דמ"ם מכל ר"י
ופרמ"ם לא ס"ל הכי מלא מי תפס
מתקיקן מיכים כפשר כתכתי נפ' כיצר
סי' פ' ומסור נופפ כתב כמיתן מת"ח
נכי מסור מכן דמת מל"פ פרמ"ם ו"ל
ומכל לעיס ריפפ כתב דמת מרמב"ם
פכ"ל וכן מוכרח ליומר לעיל מסור מיתן
פכ"כ ס"פ מסקתי דכרי הרמב"ם ומפך
פכמן מלקמן סי' סע"ם וס"ק ס"ם : ך
ומוכיס מלים ומפמס כו' מכל מתפסה
מלים היכה כסוקרס כלל מיתן
פכ"ד ס"ד כמב"ם ומפ כן מפי' מפר
יפוס פוס מל כנגל : ם מע"פ
מכתייפפ כו' ומפרס"ל ע' מרוכה סי'
ו' (וכ"ם ע' סנגזל מתפ סי' ר' ומיתן
ו') פפס רפיכל דכתייקרס מפר
מכתייפפ סוי מל גזלן לפי מפים נזרס
פסור מכל כתייפפו כפלים קודס
מכתייקרס מו כתפסתם מלים סוי מל
גזלן וכתב מפתם פסור דמ"ל דיפזה
קוכס מדרכנן מפוס מתקת מפנים
ולייך מקנת מפנים פכפ"נ ולפע"ד
גירסת זו מינס נכוכס מלא מגירסת
פיס פסור מפילו כתייפפו כפלים
קודס מכתייקרס מו כתפסתם מלים
סוי מל גנזל וכ"כ מפ"ת דמ"ם נסור
מכל כתייפפו כפלים קודס מכתייקרס
מו כתפסתם מלים סוי מל גזלן מ"ם
פוס וכ"ל מל כנגל מכ"ל וע"פ נסור
מוכס כן מדרכנו דמל"כ גרסת מ"ל
למרכיכו ולימכיכו וכפי פ"ל למיכתב
מכל מכתייקרס מו כתפסתם מלים
כל זמן מלא כתייפפ מפסת מל כנגל כו' ומרכתב כ"ז מלא
כתפנית מפסת מל כנגל מפי' כתייפפ
כפלים כו' מפסת דלעולם היס מל כנגל
מל"כ נפתנית ומת"ם פסור לפיל מיתן
מכ"נ ריפוס קוכס מדרכנן מין דפיים
דפ"ם מפרס"ל נופפ פס וכפ' כנגל
נמרפ סי' כ"ו כתב דפרמ"ם פכר
ריפוס לפוריס קוכס מדרכנן ומפ"ם
כתב פרמ"ם דכתייקרס מפר מכתייפפ
סוי מל כנגל פ"ם דס"ל דכתייקרס מפני
וכן מפמת לפרוס ממ"ם פסור לפיל
סי' מכ"ד ס"ד נפי נכנ דמפ נתייקרס
מו כתפסתם מלים כר מפמס ולא מילף
כין לפני יפוס מו לפחר יפוס ונפרס
דפמס נכנס יפוס נפלים פוס וכפ"ם
סי' מכ"נ ופור דפחלי כיפפ דפסור
עלי' מל פרמ"ם כתייקרס מפר יפוס
ונפ פמ"נ מפיין ס"ג דף ק"ן ס"נ כתב
כפרמ"ם וכ"כ ר"י כל"פ ריס פ"ר וכן
עיקר : ו מין פומרים יתן פסנרים
ו' פיין כפפ"ם פ"ק כ"נ נמ"פ ליישב
קושיות מת"ח ומין ל' פרמב"ם ומפמ"
תורין כן וו"ק :

ו מו

ג א גזל

שסג א מי שגזל מסבא ומסרק כו' עי' בתשו' רשב"ם סי' ל"ח ; ב
מי שגזל עבדים וכו' ד"ה ובגרף בקרקע דמי וכו' עי' ב"י ס"ק ו' מגיה בסוף
ס"ק דיה"ק דאין ניכוי מן הפירות וכו' אלא מלקט כל הפיסקים עליו ובמחת
עלמו מכי נפ"כ צריך למלק דמי יסלוק רב נחמן מכל מכירקי"ל דבגר'
כמקרקעי דמי לענין שכופה ומוכפה
וקנין ושיורין בכור וכחה וכו' ופכה
מחוסרות ס"ק דיה"ק ד"ה ס"ל וכתב
דבכל מילי דאוריימא קי"ל כבקרקע
דמי מכל מילי דרבנן כמשלמלי דמי
לכך אין נוהגים מן העבדים ושפחה
דרבנן ופרוזבל כמי דרבנן וקנין דמנה
כמי דרבנן דקרא דפרים נכנסת
מחמת' היא וכ"כ הרמ"ה פ' הגוזל קמ'
ע"ב רשב"ם וחביבו ב"י ס"ה ומהריו
כתב מסרק ס"ק דיה"ק ס"ל ופ' הגוזל
קמא סי' ו' וכ"כ ס' התרומות ס' נ"ל
דיש פעמים מקני מדינן בקרקע
מפני שנגלת וכתב הרמ"ה פ' הגוזל קמ'
ע"ב רשב"ם וכתב הרא"ש פ' כ"מ וכן
עיקר וכתב כתבו מהפרשים דבכל דין
מורה היכא בקרקע פכ"ל ומיהו כ"ל כן
דוקא למלק דין מילי דאוריימא למיל'
דרבנן דכל דתקון רבנן כעין דאוריימ'
תקון ומוד דוקא פוס לומר דקרא
דפרים נכנסת מחמת פוס - ומוד
ע"כ היכא קאמר התם בש"ס פ"ק
דב"ק לחל ליישב דמ' עבד' כבקרקע
דמי כ"ל פומדיים בתוכם הם לפל ליישב דמי מיקני מכי דפם
התם מילי דאוריימ' פוס ומחת שמתו שם ברגיעו כוס וכתבו דבלאו הכי
פריך מיפר אבל לפעי"ד הא יתכן בכל לומר בכפן בלש"ם פריך שפי דפם
קאמר כפרוש הלפל ליישב דבמשלמלי דמי ניפם ולא פריך ליה אלא מתפני
דק"ל הלא נעיל בכורי ש"ם ונם ברמ"ה פלפ"ד דמי לפפר לומר
דמ"ם ס"מ' דע"כ יהיה שפתו דרב נחמן מפוסר בעבור דרבנן ומרי
ברמ"ה פפק דשעבור דאוריימ' הא - וכן מוכח מכל הפו' דמשלמלי לעיל מי'
ל"ם ס"ק כ"שפקפו בשעבור דאוריימ' הא כתבו' והרמ"ה כזה שמרי כול' ופפקי הך
דרב נחמן ונחמת מוכרת לפפוק כרב נחמן דפם קי"ל הלכה כרב נחמ' בדיני
ממון (סוף דף קכ"ם) ס"ל דבוק דבכי מפקי לפרוש דרב נחמן מפי ס"ל אין
ניכוי' מתניון לה וכן שמר רב נחמן כו' ופ"ב לפי דברי התוס' ורמ"ה ומ"מ'
דיפים מוכרת לומר דקי"ל פשעבור לבו הא ורייתא ומיקפי לכל הפו' פשעבור
דשעבור דאוריימא וכן פפק הרמ"ה גופיה וכתב"ם לעיל מי' ל"ם ס"ק ב' שמו
אלא כ"ל דאפילו בכתב תוכתי דלפנין ב"ח שפתי הלא פתיך דשתים עליים
ב"ב אבא נחי נפי דשבר' כתקדקפי דמי פיינו לפנין דינא דאם כתובים בתורה
אבל לפנין פתיכה שב"ח כיון דינהל לגבות לא שאל' דשתים עליים וכשלשל
דמי וכן לפנין פרוזבל לא פתיך עליים וכן לפנין קנין אגב לא פתיך דשתים
דלוקח לקנות זו פמשלמלים כיון אלא עשה שום קנין כמשלמלים אנשה רק
פיוקה נהן אגב שפתר ושפדר נופים יכול לגרות ושוב שבייתי בפירשב"ם ברק
יש כוחלין ובלפ"ר דגם כוונת רשב"ם כן ודלא כת"ם ברמ"ה בשאו ז"ל שם
ברק קכ"ם ע"ב ורב נחמן אמר מין נוהין דפני דמתים לקרקעות כדכתיב
ושמשלמלים פני מילי לדרבים פכתובים פתורם כגון לקנותן בכסף ובשטר
בשתוקה אבל לישבע עליהן ושמין בהן פוכפם אבל לענין ב"ח כמשלמלי דמי
לפין ב"ם פותם דשתי' שלכך לא פתיכה אלא לגוי פתקיים ליישב אבל
שבדים לא פתיכה דשתי' שלכך לא פתיכה אלא לגוי פתקיים ליישב אבל
ע"כ רף ד"ה פוף ע"ם שכניס שם דברי דשב"ם פכ"ל שות כשות וכתב
שבראשון דברי וה"ם שנעל פתשר שם ושפיע לאחר דב פלכה כר' מאיר אף
פיש מדברים הכתובים כתורה ר"ל לפפוקי דלא שייך התם לומר אלא פתיך
דשתי' וכן ה"ם שנעל פתשר ושיבא ושכרי' בדבר פלכה כר' מאיר אף
לדבריו כו' כ"ל ר"ל כדבר שפיכו תלוי בדין תורה רק לאומרן דשתי' לי פתיך
עליהם אז לא וכ"כ בכלי קי"ל ב"ח נם לא ינעם מן הבכרים אע"ב דשתוקה לקרקעות כדבקע לן
פוה דא"ח פתיך עליהן אבל לא בשתלמלי ושכרי וכ"ה לפרי' מרדכי שתבה נם בתלמוד' שנגזל קמא דף ל"ם ע"ב וז"ל אבל ואחר כרבון דברי הרי"ף
ברשומים שפק כרב ושכרם לאחוך בפיקר יפחוך על דברי ר"ם שכרשתי שכתובים בם בתשר ושכרי ס"ה ושכרי שרשב"ם ז"ל הא דבקר'
ובוכתו כת"ם דשתי' ב"ח ושכרים ולא שתבי פתקיים עליו' ושוב שבשתי בב"י ס"ק ו' ב"ח בין הם ושכרים ס"ה ושב"ם ב"ם והרשב"ם
הוקיעו ל"ה אלא ס"ם בשכרו ושיין בעוב"כ אבל לדידן דקי"ל עבד' כשקרקעי דמי וכתו פסוכתי לק"ם שב"ם ס"ק ו' ב"ח בין הם ושכרים ב"ח בשתלמלי דמי ושב
את כשבעות רב"ם שם בגזלן ב"ח ל"ם לענין כתוכם אלא ב"ח פרר בגזלן פיש בשיבא בשיבא ס"ם ושכרי בשיבא ס"ם ושכרי בשיבא ס"ם ושכרי

אינו חייב לשלם כלום מ"מ שנם כעל כשמשה סיים עליך לכפות זו לעצמו כמ מלאכתו וכשלו מתנו אם"ס כיון דלא שפיר יכול לשקורים כאינה דק"ל דגזלן אינו משלם אלא כשעת גזילה ם ומ"ם ולא הכתים כ"כ נ"כ כשעו ואפשר דר"ל כלא כשם דאינו חוזר דאלו חוזר כמ"ם דאלו חוזר כר"ם זס דאלו לאינר לשלם לו אלא כשעת גזילה ומשום הכי אינו חוזר ואינו מחזיר

יג צריך ליתן למשען שכרו כו' ואפ"פ שנשלמו ימי שכירתו כ"כ מרחב"ן בתרוה"ן פ' מוקח הנתיים רפ"ב פ"ר בתרוה"ן ב: יב פשוט לשכירו דור בתכירי כו' וכ"מ פ"ק ופ"ו ופ"ח ופ"ט סי' ז"ן ופ"ם סי' ו"ם ופ"ח ופ"ם ופ"ח ופ"ט

שפה

ב ראוהו ערים שנכנס לתוך בית חבירו שלא בפני ב"ה ונטל משם כלים אע"פ שהוציאם מגולים ואע"פ שהבע"ה הזה עשוי למכור את כליו אם טען ואמר דרך גזל לקח והלה אומר ברשותך באתי ואתה מכרת לי או נתתם לי או בחוב שיש לי אצלך תפסתי אינו נאמן שכל הנכנס לבית חבירו שלא בפניו ונטל כלים משם והוציאם בפני ערים ה"ז בחזקת גזלן לפיכך מחזיר הכלים לב"ה ואין כאן שבועה שהרי הערים ראו

מה גזל ואחר שיחזיר חוזר ותובע את ב"ה ככל מה שיטעון ביניהם ד

ג ° (סם גרמנ"ס דין י"נ) וכן אם היה שם עד אחד בלבד ובע"ה טוען שגזל הוא אצלך כלי זה כירו והלה אומר לקוח הוא בירי או בחוב גביתיו או שלי היה ופקרון הוא אצלך ה"ז חייב להחזיר הכלי לבעליו בלא שבועה שאלו היו שני ערים היה חייב לשלם ועכשיו שאין שם אלא עד א' ה חייב שבועה ואינו יכול לישבע שהרי אינו מכחיש את הער וכל המחוייב שבועה ואינו יכול לישבע משלם לפיכך אם כפר ואמר לא נכנסתי לביתו ולא נטלתי כלום הואיל ואין שם ג אלא עד אחד והוא מכחישו ה"ז נשבע שבועה התורה שלא לקח מביתו כלום ונפטר ° (ע"ל סי' נ' ס"נ) :

ד ° (סם ר"ר) חטף לשון כסף מיר חבירו בפני עד אחד ואמר חטפי ד ודירי חטפי חייב להחזיר :

ה ° (סרמנ"ס סם) חטף ממנו זהובים בפני עד אחר ס והוא אומר שלי חטפתי וכ' היו אע"פ שאין הער יודע כמה חטף ה"ז משלם העשרים שהרי ידע בודאי שזהובים חטף ונמצא שהו' מחוייב שבועה שאינו יכול לישבע ומשלם :

ו ° (סם דין י') אומר החושף כ' חטפתי ושלי הם והנגזל אומר ק' חטף משלם הכ' שהודה בהם ו (ג) וכל השאר נשבע היסת :

ז נכנס לביתו של חבירו שלא בפניו ונטל משם כלים בפני עד אחד ואין הער יודע כמה נטל בע"ה אומר כ' כלים היו בביתי גזלן אומר לא נטלתי אלא י' והם שלי חייב להחזיר הי' ז מפני שהוא מחוייב שבועה ואינו יכול לישבע ואינו נשבע על השאר אפילו שבועה היסת מפני שאינו יכול לטעון על הגזלן טענת וראי :

ח ° (סם דין י"ח וכ"ל לעיל סי' ע"ס ס"ס) האומר לחבירו גזלתני ק' אם אמר לא גזלתי נשבע היסת ואם הורה שגזל נ' משלם נ' ונשבע שבועת התורה על השאר כשאר הנשבעים ח שהרי לא הוחזק גזלן בערים :

ט ° (סם) וכן הטוען את חבירו שנכנס לביתו וגזלו כלים והוא אמ' דרך משכון לקחתי בחובי שיש לי אצלך וב"ה אומר אין לך בידי כלום אע"פ שהודה ט משמכנו שלא ברשות ' הואיל ואין שם ערים שגזל ה"ז נשבע וגובה חובו מהמשכון :

שפה הגוזל ואינו יודע ממי גזל ובו' סעיפים ז

א (ג) הגוזל א' מהמש' ג ואינו יודע לאיזה מהם גזל כל א' מהם אומר אותי גזל אף ע"פ שאין שם ערים שגזל הרי ב כל א' מהם נשבע שזה גזלו (ג) ומשלם גזילה לכל אחר ואחר : ° (סור ס"ס נספח הרמנ"ס) ב אמר

שפה

ג ושל מפקר נכנס פיסח כו' ס"ל סי' ע"ו סעיף ס' :

ד מכנגל כו' עיין בתשו' מסר"ם כהן סמר נ' סימן כ"ו : ב ומשלם גזילה לכל אחר ואחר ובנעל אחר ס' מכנגל עניים ופ' מחפקיד פסק כר' מרעון רמכיס גזלה ביניהם ומחלק - ופף על פי שהרמ"ן נקס"ל מסלמות פסיב שם עליו ת"ח מחעיין היטב ירלפ שפין סוכחם ברורים לשחור רבריו וכ"ל כוונת נעל הטור רכל מכל מחניהן כו' ומפן רבדים פלא פוס מסוס רשכר רכרבי עקיב כמי שמו מחני ולימא פלא ס"ס רלא מיחוקס מחני כר' עקיב' רפס כן פפילו לא נכנס ובפו ערים כמו כן ס"ל כוונתו ולפ

מרכונו

ה ומכנכע ונפל ג ומיני

ב אשר לשנים גזלתי את אחר מכם ק' ג ואינו יודע איזהו אינו נותן אלא ק' (ג) והם חולקים ביניהם מאחר שהם לא היו יודעים שנגזלו (ד) אלא על פיו ועכ"פ כל זה ד (ה) אם בא לצאת י"ש (ו) חייב לשלם כל הגזילה לכל אחד ואחר ה אבל כ"שתבעו את אחר מהם וכל א' מהם אמ"ל גזלתני סנה והוא משיאמת שגזלתי את א' מכם מנה אבל אינו יודע לאיזה מכם חייב לשלם לכל א' מהם ק' :

סנה °(סור מ"ה) ו וכן אם גזל לשנים לאחד ק' ולא"ק ק' וכל אחד מהן תובעו ק' וזה אינו יודע למי גזל ק' ק' (ז) נותן לכל אחד ק' (ח) גזל לאחד ואינו יודע אם כשוה לו אף על פי שאין תובע אותו חייב לשלם לו אם בא לצאת י"ש °(סור מ"ר) אבל אם אחד מהן אינו תובע אם לא שהיה בבית °(סור מ"ה) י"ש אינו חייב לשלם לו °(סור מ"ה) :

ששו גזלן שבא לעשות תשובה אם מקבלין ממנו ובוד' סעיפים :

א גזלן מפורסם (ופשקינן בכך ג תשובתו מקבל) °(סור מ"ה) הבא לעשות תשובה מעצמו ב אם אין הגזילה קיימת ג (ט) אין מקבלין ממנו כדי שלא ימנע מלעשות תשוב' ד ואם רצה לצאת י"ש והחזיר אין מוחין בידו הנגזל מלקבלו : סנה °(סה) וכן אם לא בא לעשות תשובה מעצמו רק שנגזל צריך לתבעו מחייבים אותו להחזיר :

ב הרועים והגבאים והמוכסי' תשובתן קשה מפני שגזלו את הרבים ואין יודעים למי יחזרו לפיכך יעשו בו ס צרכי רבים כגון בורות שיחין ומערות :

סנה °(סור מ"ג) ו גזלן מפורסם אם צריך דעת נפלים דינו כמו כנגב וע"ל סימן שכ"ה :

ג והיכן יודע סימון כך' פי' ונם"ל בפרמ"ן שם וז"ל ומקל'מכוסמפו' ג' בכרי שכי קוה סנגול שגזלת מידו : ד אם בא לצאת ידי שמים צריך לשלם לכל אחד מעשר"ה בקלופה ופדרון שבתבע' דינים כפי' ע"ו ושם דוקא כשבקידמו אבל סומכין ג' מנה ג' מתתים צריך ליתן לכל ג' מתתי' בכא לני"ם ולא בפקיד ג' מעשים מנה ולא ידע מיוסו אלא שבתב שם ד"ים לפייב נם כוס לני"ם : ה אחד מהם שתבעו את ג' כו' אין זה מל' הטו' ולא מל' פרמ"ם דע"ד דגזילה שבת'שם נ"ב דינים שלפני וס וכפל דכרי' הוא סברי כתובה כבר שתבר כפ"ג : ו וכן אם גזל לשנים כו' וכו' אף נם את"ם שתבה"כ"פ וסוף סוף וכן סדרן הטור נכי לפדדי כל ג' מהם תובעו אחד' כו' ואם לא תבעו אלא סוף אחר תפעמו כן כבר כתב שתבר דפייב ליתן לכל ג' בכא לני"ם אחד מהן גזל וכ"ם כוס שגזל לפניהן וכ"ל :

ששו ז ותשובתו קבס דגזלן כי אמי

כל אחר לו לא יפסיק לו כשיזיר לכל אחר מה שגזלו ואף אם הגזלן הוא עום מ"מ כיון דיעבר לכוכו ולהוליך תידו ממון פרנם לא יעזור בתשובה נם אינו יודע למי יעשה כיון שמפקיע ככך וגזל פרנם : ח אם מין הגזילה קיימ' אפי' אם נעשה בגין אין צריך להפקיר ובדברי הלל דאמ' אם נעשה קור' וקבע' בכגין ג"כ לקפקע ואפ' כל הגזלן כשבעל קורת' הקורה אלא מחלם אותה לבעלי מיהו דוקא ככה"נ שנעשה דבר שאינו לכל אם אם שניו נזול רשאי בקרקע וככה כותל כשנפל אכירו אפי' בגם עליה כביכו' נדולים שיש להסתור הכל אלא אם תקנת השבים בקרקע כ"כ ר"י כשם הגלוגי' וכביה מור"ם כ"ב בסי' זה וכשנם מור"ם ר"ם ם"ם ושם בתשובה לענין גזלן שאינו מפורסם לענין קורה ורמ"א שם ס"ב וכ"ם הוא לענין גזלן מפורסם : ג אין מקבלין ממנו פי' זו"ל תקנו אלא יקבלו ממנו כדי שיפתח לו פתח לדברי התשובה והמקבל ממנו אין רוח חכמי' נוחה הימנו כן הוא לשון הגמרא והטור וכו' אין רוח חכמי' נוחה ממנו ושמידו' מקרבו : ד ואם רצה לצאת י"ש כו' פי' דאומר הגזלן אף על פי שאינך רוצה לקבלו ממני ומקלת לי תכי רוצ' לקבל' ממני כדי לצאת י"ש מזי אין מוחין בידו' ודוקא ליה לאיתי בגמר' וכתבו הטור והמחבר נפי' ס"ו נבי שמיטה דגרי' כתלו' לומר ללוה דבא לפרעו אחר שביעית ומחמת תכי ואם אחר לו כלוה מעכ"כ יכול לקבלו : ה גרכי רבינו דאם נם לגזלן יכבה מן הדברי' כשעשו תשובה מדעתו כגולה : ו גזלן שבתבע אם צריך דעת בעלי' דינו כמו בגנב כו' אם כשיטת מכ"ם שכתבו דאם לא ידעו בעלי' מבגניבה ס"ג נ"כ ל'דע מבשגרי' ודין זה צריך עיון בשתים

ג ה"ה

שגרנו לפקפות כן לר'מקינג ורי"ף - ומ"ש פרמ"ן שם וז"ל ומקל'מכוסמפו' ג' בכרי שכי קוה סנגול שגזלת מידו : ד אם בא לצאת ידי שמים צריך לשלם לכל אחד מעשר"ה בקלופה ופדרון שבתבע' דינים כפי' ע"ו ושם דוקא כשבקידמו אבל סומכין ג' מנה ג' מתתים צריך ליתן לכל ג' מתתי' בכא לני"ם ולא בפקיד ג' מעשים מנה ולא ידע מיוסו אלא שבתב שם ד"ים לפייב נם כוס לני"ם : ה אחד מהם שתבעו את ג' כו' אין זה מל' הטו' ולא מל' פרמ"ם דע"ד דגזילה שבת'שם נ"ב דינים שלפני וס וכפל דכרי' הוא סברי כתובה כבר שתבר כפ"ג : ו וכן אם גזל לשנים כו' וכו' אף נם את"ם שתבה"כ"פ וסוף סוף וכן סדרן הטור נכי לפדדי כל ג' מהם תובעו אחד' כו' ואם לא תבעו אלא סוף אחר תפעמו כן כבר כתב שתבר דפייב ליתן לכל ג' בכא לני"ם אחד מהן גזל וכ"ם כוס שגזל לפניהן וכ"ל :

ששו ז ותשובתו קבס דגזלן כי אמי

כל אחר לו לא יפסיק לו כשיזיר לכל אחר מה שגזלו ואף אם הגזלן הוא עום מ"מ כיון דיעבר לכוכו ולהוליך תידו ממון פרנם לא יעזור בתשובה נם אינו יודע למי יעשה כיון שמפקיע ככך וגזל פרנם : ח אם מין הגזילה קיימ' אפי' אם נעשה בגין אין צריך להפקיע ובדברי הלל דאמ' אם נעשה קור' וקבע' בכגין ג"כ לקפקע ואפ' כל הגזלן כשבעל קורת' הקורה אלא מחלם אותה לבעלי מיהו דוקא ככה"נ שנעשה דבר שאינו לכל אם אם שניו נזול רשאי בקרקע וככה כותל כשנפל אכירו אפי' בגם עליה כביכו' נדולים שיש להסתור הכל אלא אם שניו תקנת השבים בקרקע כ"כ ר"י כשם הגלוגי' וכביה מור"ם כ"ב בסי' זה וכשנם מור"ם ר"ם ם"ם ושם בתשובה לענין גזלן שאינו מפורסם לענין קורה ורמ"א שם ס"ב וכ"ם הוא לענין גזלן מפורסם : ג אין מקבלין ממנו פי' זו"ל תקנו אלא יקבלו ממנו כדי שיפתח לו פתח לדברי התשובה והמקבל ממנו אין רוח חכמי' נוחה הימנו כן הוא לשון הגמרא והטור וכו' אין רוח חכמי' נוחה ממנו ושמידו' מקרבו : ד ואם רצה לצאת י"ש כו' פי' דאומר הגזלן אף על פי שאינך רוצה לקבלו ממני ומקלת לי תכי רוצ' לקבל' ממני כדי לצאת י"ש מזי אין מוחין בידו' ודוקא ליה לאיתי בגמר' וכתבו הטור והמחבר נפי' ס"ו נבי שמיטה דגרי' כתלו' לומר ללוה דבא לפרעו אחר שביעית ומחמת תכי ואם אחר לו כלוה מעכ"כ יכול לקבלו : ה גרכי רבינו דאם נם לגזלן יכבה מן הדברי' כשעשו תשובה מדעתו כגולה : ו גזלן שבתבע אם צריך דעת בעלי' דינו כמו בגנב כו' אם כשיטת מכ"ם שכתבו דאם לא ידעו בעלי' מבגניבה ס"ג נ"כ ל'דע מבשגרי' ודין זה צריך עיון בשתים

שפתי

בעל כי - כלומר ונם בכפיו מיהו יוחנים בנרי : ה אם נם לגזלן יכבה מן הדברי' כשעשו תשובה מדעתו כגולה : ו גזלן שבתבע אם צריך דעת בעלי' דינו כמו בגנב כו' אם כשיטת מכ"ם שכתבו דאם לא ידעו בעלי' מבגניבה ס"ג נ"כ ל'דע מבשגרי' ודין זה צריך עיון בשתים

שסז גזלן שבא להחזיר את הגזילה והגזול את אביו וב' ג' סעיפים

ב (ג' רמב"ם פ"ג מגזילה ה"ג) הגוזל את חבירו אע"פ שכפר בו הואיל ולא נשבע (א) אם חזר והודה (ב) אינו חייב לדרוף אחר הבעלים להחזיר להם אלא יהא בידו (ג) עד שיבואו (ד) (ויודיע להם) (פורס"ו) ויטלו את שלהם (ה) אבל אם נשבע על שוה פרוטה ומעלה חייב לדרוף אחר הבעלי' עד שיחזי' להם אפי' הם באיי הים (ו) מפני שכבר נתייאשו מאת' שנשבע ואינם באים עוד לתובעו:

ב (שם ברמב"ם ה"י) אפי' החזי' הגזילה כולה חוץ משוה פרוטה חייב להוליכה אחר הנגנל (ז) ולא יתן לא לבנו של נגזל ולא לשליחו אלא א"כ עשה הנגזל (ח) השליח בערים וכן (ט) אם עשו ב"ד שליח בערים ונתן לו יצא (י) ואין צריך לומ' אם נתן לב"ד שיצא:

ג (שם ברמב"ם פ"ו מיז"ג) החזי' לו כל הגזילה או שסחל לו עליה חוץ מפחות שוה פרוטה א"צ להוליך אחריו: אלא יבא הנגזל ויטול השאר ואע"פ שהגזילה עצמה קיימת אין חוששין שמא התייקר ונמצא הנשאר שוה פרוטה:

ר מת

היה כלי ביד בנו של ב"ה או ביד עבד (ד) ולקחו אחד מהם ונשתמש בו ה"ז שואל שלא מדעת ונעשה ברשותו ונתחייב באונסין עד שיחזירנו לבעלים

ד לפיכך אם החזירו לקטן שהיה בידו ואבד ממנו או נשב' חייב לשלם:

ר הגוזל את חבירו בישוב ובא להחזיר לו במדבר לא יצא ואם ירצה הנגזל לא יקחנו עד שיגיע לישוב אבל אם החז' ירו ביישוב אפילו אינו באותו מקום שנזלו יצא:

שסז גזלן שבא להחזיר את הגזילה והגזול את אביו וב' ג' סעיפים:

ב (ג' רמב"ם פ"ג מגזילה ה"ג) הגוזל את חבירו אע"פ שכפר בו הואיל ולא נשבע (א) אם חזר והודה (ב) אינו חייב לדרוף אחר הבעלים להחזיר להם אלא יהא בידו (ג) עד שיבואו (ד) (ויודיע להם) (פורס"ו) ויטלו את שלהם (ה) אבל אם נשבע על שוה פרוטה ומעלה חייב לדרוף אחר הבעלי' עד שיחזי' להם אפי' הם באיי הים (ו) מפני שכבר נתייאשו מאת' שנשבע ואינם באים עוד לתובעו:

ב (שם ברמב"ם ה"י) אפי' החזי' הגזילה כולה חוץ משוה פרוטה חייב להוליכה אחר הנגנל (ז) ולא יתן לא לבנו של נגזל ולא לשליחו אלא א"כ עשה הנגזל (ח) השליח בערים וכן (ט) אם עשו ב"ד שליח בערים ונתן לו יצא (י) ואין צריך לומ' אם נתן לב"ד שיצא:

ג (שם ברמב"ם פ"ו מיז"ג) החזי' לו כל הגזילה או שסחל לו עליה חוץ מפחות שוה פרוטה א"צ להוליך אחריו: אלא יבא הנגזל ויטול השאר ואע"פ שהגזילה עצמה קיימת אין חוששין שמא התייקר ונמצא הנשאר שוה פרוטה:

ר מת

שסז ה אם מחזר ומוסיף - אע"פ שנשבע לגבות ידי שמים אינו מויב לדרוף אחריו כן מיהא להפיק נפ"מ ע' מגזל (דק"ר)

ו וכ"פ כשלא הוסיף רק שנשבו מרוב מגזל לו אינו מויב לדרוף אחריו רק שיודיעהו

ז אינו מויב לדרוף כו' כתב מהרי"ט הסיומו מהרי מקנט מסכים ולא נסיר דרמ"ם משמ' דמדיני אינו מויב לדרוף אחריו אלא דמשמע כיון דדרוף לפניו קרוין להמכף' לא מני ער דמסח לידי' וא"ם מפירוש אע"ג דאין קרוין מ"מ אינו יוצא ידי כוונת ער דמסח לידי' וכ"כ הרמ"ם: ג ער מינוהו ויודיע לוחם - משמע מדברי מסור והרמ"ם דדרוף לפלוח לפוחים במקום אסוף אם וכ"כ מכ"מ לדעת מסור וגם מהמ"ם כתב מלכתורת משמע כן מל' מסור רק שכתב רמ"ל הרמב"ם ומהמכר משמע דלא מ"ל הכי אלא מיהא נראין מקנת מינהו מקנתן - ומו"ם מסופיק לכתוב ויודיע לוחם כוונתו שנגזלוהם לפיר מגזלן מזי מגזלן מודיע לוחם מכך וכך גזלם ומיפלם מידו כי הוא יתן לו מכ"ל וכ"כ נ"ב לדעת הרמ"ם וכן נדאם מדברי מסרמ"ם ומוסקות י"ם שמגמי לקמן לדעת הרמ"ם - ולפע"ד דגם הרמ"ם ומהמכר מודיע דדרוף לפלוח לפוחים לו ולא אלא לומר דמיינו מויב לדרוף אחריו חם שמני דהיכ וידיע לוחם וכן משמע בפיר שונן ע"ם וכן משמע לפע"ד גם"ם ריש דק"ד גבי הפי דקאמר כיון דידע למאן גזלם ואוזי ליה כמאן דאמר ליה יהיו לי בידך דמי כו' משמע דוקא דאוזי ליה משזיקו ואפ"ה אמאן דאמר ליה יהיו לי בידך דמי דמ"מ דמ"ל מויב לגבות ידי שמי' לכ"ע ולפ"ז צריך לפשות כל מה דאפשר מיזדים לו דכל זמן שאינו מודיע לו אינו יוצא ידי שמים לר' סרפון ולר"ע לפ מדיבם מויב ודו"ק: ד ומודיע לוחם - כתב הב"ח דפסוק מפרש הם דחסוק דגם ס"ם (ריש דק"ר) כיון דידע למאן גזלו' ואוזיל ליה כו' הלכך נשבע כו' ודוקא בפוזה לו קודם שהלך למדי אבל בכפר בו ולא הוזה בפניו אלא לאחר שהלך למדי הוזה בפני ע"ד אפ"ם. ודאיכא מויב לפוליכם למדינ למדי מכל מקום צריך שיודיענו לומר כן וכך גזלתיך כו' ע"כ ולפמש דמק"ו לפסור מפרש אלא הוזה לו בפניו אלא דמ"ל דנהי דמ"ג לפוליך למדינ לא מ"ת צריך שיודיענו וכמ"ל - גם מה שנגרל מדברי רש"י דאף בפוזה לו בפניו כשנשבע צריך לפוליך למדינ ליתא ואפילו אמרינן דאף בפוזה לו בפניו ז"ל ומיהו אין נראה דמיירי הכא בפוזה בפניו דמ"ג כשלא נשבע נמי ג"כ לפוליך למדינ למדי ויכול לפנים בפרה דכיון דפוזה לו בפניו ובניהו בידו ולבן הרי הוא בפקידו בידו ואפילו הכי צריך לפוליך למדינ למדי ומיהו אין נראה דמיירי הכא בפוזה בפניו דמ"ג כשלא נשבע נמי ג"כ לפוליך למדינ למדי ומיהו אין נראה דמיירי ע"כ ל' עמ"ם לקמן: ה אבל אם נשבע כו' כתב הסמ"ע ס"ק ר' דכתוב לפסור הוא לו יתכנו כו' ונשבע לפקר מיירי כו' וכ"כ בע"ם ולי"ת דגם"ם מסיק שמא נשבע כיון דאפי' בפרם לא סני ער דמסח לידים ואולי מפרשים דגם"ם מפרש שמתים ידקרא אבל לא סיו בריכי לוח וזו"ק: ו שמני בכבר בהי"ו מפתח שנשבע ואינם נאים עור לתובעו - הוא ל' הרמב"ם וכ"כ הסמ"ג דק קל"ת ע"ר וכתב התו' י"ם דלפ"ז נשיטו נשבע אפי' לפוזיל אין נרוך שמא דלוקך דלמרמ"ם נשבע אני כשיזיעו וכ"כ הפרמ"ם ל' הגוזל סיתן ל"ם לדעת הרמב"ם ולפ"ל כתב תיוב לדרוף אחריו כו' אלא ל"ל ער ל"ל דקא משמע לן אע"ג דלא מיזעו אינו נא לתובעו משום תאמר שכבר נשבע ונתייאשו לא יחזיר אפ"ם מחזירים לו - מיהו מיהם לתם מתניג אפי' הכי אלו הכא ל"ם משמע לפיל שמא הוא כיון דנשבע ובפי כפרם לא סני ער דמסח לידים וכ"כ הרמ"ם וחברים ל' שם ולפ"ז לפי' יוקם מגזלן בניזיו אלא נתייא"ל נרוך לפוליך לאחריו ולא סני כשחזירם לו ברבי הרמב"ם והסמ"ג והמחבר ל"ם - ונחת מפרש"ל שם לפי' סוזיקו לו וזה אלא לו יהיו לי בידך אפ"ם כיון דנשבע לא סני ער דמסח לידים וכ"כ הרמב"ם בפ"ג דקאמר ליה יהיו לי בידך כיון דנשבע לא סני ער דמסח לידים מיהו דקאמר ליה יהיו לי אלומו אלא נשבע לא דכיון שנשבע נידו ואפילו הכי הוא דקאמר ליה יהיו לי בידך דמי: ז שנלים נעדים כר"ע סיתן קכ"ג ס"ב: ח ואפ"ל שם נתן ב"ד שיבא ואינו דוקא כשנותן לב"ד שיגלמוהו לידו מתי מיזעו ולא שנשבע, או שב"ד יסמרו בידו עד שיבוא דוקא בשמתו ובזה כופה שם דבתרו הפו דק"ר ע"ר דנתן בידו ב"ד מהני וכ"כ הסמ"ג ס"ם סי' ל"ם לדעת התו' דק"ר ע"ם הקשו על פ"ש"י אלא ודאי לא הקשו אלא על מה דמשמע מפ"ש"י דשנלים ב"ד יסמרו בידו עד שיבוא הנגזל ובזה מיושב שם שנשבע מהני ב"ד נב"ם בתר' כו' ודק"ר ופ"ק ונ"ק נמ"ם ס"ק ו': ט לפיכך

בשב שגרך לפסור לו ג

מין שוסנין שמא מקיקר שם נתיק' כתב בעור בשם ר"י דג"ל לפסורו בין שנשבע ס"ל לא מיתם ס"ם וסברם"ם ס"ל הגוזל

ם לפיכך כותן הגזילה פיין נמח"ם ס"ק י"ב סד ולפ בסב"י כו' ולפ יפחמי
מי הגיר לו זה דגם בב"י פיכו מעיר דברי הטור, בהרמב"ם פלפ נפ' לבניו
או לאחיו פעל נתם סהרמב"ם מפרש ופם פיכו רוצה נו פין לו כו' פין לו תער
לפחוסף' פתו וכתנוהר בתוש' סכתבו להריף לוסו ופם"כ כותן לבניו כו' וזסו
דלפ כרמב"ם ופין לו' גילוי דעת בב"י וכ"ת גם מ"ם לו סבב"ם כתב פחוסף'
לפ ס"ל כהרמב"ם כו' פיינתי שם ולפ
כתב חזה כלוש נפער סעמים ס"ק
שם כתב שקוסיות הסור לינה קושי"ת
על הרמב"ם וכ"כ בב"ח בשירות לבניו
או לאחיו פלפ נפ' פוס דגם סחוסף'
מעריס כרמב"ם וסקר לחרנו לו וכלול
וק"ק ופפר רכוונת הסמ"ע פוס פלפ
בב"י סחעם פירוש רמב"ם וחוספות
סהרי וציכו נכון :

שפה ם סהציל מיד לסטים עיין כחשובת מהרשד"ם סימן קכ"ו :
ב וסחם

ר מת הגנזל כשבא הגזלן לעשות תשובה יחזיר ליורשיו אם הגזילה בעין ואם אינה בעין יחזיר להם דמיה כשם שהיה מחזיר למוכרים :

ה (ם נרמב"ם נפ"ח ד"ב וסור סכ"ו סנ"ם) ט הגוזל את אביו ונשבע לו וסת האב אם אין הגזילה קיימת או נשתנית עושה חשבון עם אחיו. יפ על הקרן ואם הגזילה קיימת חייב להוציא הגזילה עצמה מתחת ידו. יג (ם) לפיכך נותן הגזיל לאחיו ועושה עמהם חשבון יג (ו"ם כוסף פני ולפ יוכל לוותר מלקו לוס מהמרים ופס נפנים ונפרעים מהלקו) ואם אין לו אחים שנמצא זה הגזלן לברו הוא היורש מוציא הגזילה מתחת ידו לבניו ואם אין בנים לזה הבן הגזלן נותנם לבעל חובו בהלוואתו טו או לצדק'הואיל ויצאה גזילה עצמה מתחת ידו נפטר אע"פ שנתנה במתנה או פרעה בחובו והוא שיורישה ויאמר זה גזל אבא. טז (ויש מולקין ופכ"ל דפס מין לגנזלן (מהיס) נותן לאחי מכיו) :

ו (ם נרמב"ם ז"ת) הגוזל את הגר ונשבע לו וסת הגר בלא יורשים אפילו הורה לגר וזקפו עליו בסלוה יז אע"פ שזכה בגזלה יח חייב להוציאה מתחת ידו :

שפח דין המציל או הקונה מלסטים ישראל או כותי ובו סעיף אחד :

א (לשון רמב"ם פ"ו מגזילה דין ג' ופ"ל פיסן שפ"ח ס"ג) (ג) המציל ם מיד לסטים ישראל הרי אלו שלו ספני שפחם הרבה שנתייאשו הבעלים ואם ירע שלא נתייאשו חייב להחזיר
ב אבל המציל מיד לסטים כותי או מוכס כותי

חייב

להסיב לפן הגזילה מחמ סיפוכו הגזלן לכניו וסתו' נס כן פירסו דכניו ופחיו מפל גזלן קפי מכל ס"ל דהמסנה דוקא קתני (פירש המסנה דקתני סחעם לכניו ולפחיו מקלק הגזלן קמר) דלפנין פלקו פל גזלן מהגזילה כניו דפלמו קרובים לפלו יות' מלכיו דכניו מכח סהוסף דקתני קלתי ליכם פלק הגזלן מהגזילה . ורם"י וברש"ם וסטור ס"ל דכניו ופחיו דמתניתין פירם כניו ופחיו נ"ל דהגזל ונפלו מחמ מהגזלן יסיב לפחיו (פפן כניו פל הגזל) ולפחיו פל הגזל פפן מלי מהגזלן וכן פי' פ"ת מסכ' מור"ס בסחיך כפ"כ ופפ"ם פס : יב ויפ"ת דהיכו טועל כלוס פי' סוס בפלמו לפ יפול מהן הלוה מהלוה יפול פס הגזלן פני כדמסיק ופפ"ר ודריפה פס כתבתי טעם פלונתתן :
יד ומס סוס פני ופין לו כו' כן פי' פטור ל' המסנה פכ"ל דקתני ומס אין לו כו' פי' דהיכו דלפנין לוותר מו יכה המלו' ונפרע מהמשין מדמי הגזילה כדי פלקו בקיבל ות"ם לוס ר"ל לוס כדי סיפור פפלה פל פלקו מדמי הגזילה ומקיוק דמי הלוסה כידו וכהלוה פוזר ונופל מיד הפתי' כדי פלקו ופפר כ' פלקי' יפחרו כיד לפחיו פפרי סוס פלקן וע"ד כן כתן הגזלן ליהם מכל פרמב"ם והמחבר פי' ת"ם ומס אין לו כו' ר"ל פאין לו פתי ולפ כניס לוי מלוה מהלוה דהיכו דכל הגזילה ומקיוק המעות לפלמו וכ"ק בה ויפרע מידו ומוציא מידו כל הגזילה וינפ ידי פפבה כוס הוציל והגזילה פל כל פניס יגפה מתחת ידו וכל פכן כפר בעיי לחביו בפקייב וס הגזלן לפפרים פיוצה המה פפורש לכ"ת בפגזילה כיון פאין לו כניס ולפ לפיס ונלמד מדברין דס"ל דאין נרי' להסיב הגזילה בפינה לפפר יורפיו וזולת לפיו וכניו מפת"כ לפי פטור דלפולם נריך להסיב הגזילה או כדי דמי הגזילה ליורפי לכניו הקרוב קרוב קודם פלפ דמפולקים המה כוס דכמחזיר הגזילה לפחי לכניו וכ"ם נפרפוקים יותר או לוס הגזלן מהמלו' כדי כל הגזילה ויוזר המלוה ונפרע מלפ פאותן קרובים פפפיב לפן הגזילה כיון פסוס לבדו פיזר' לפחיו ולפ פותן קרובי' מס פאין לו כניס לגזלן לפיס יורפין דהיכו כמוסו דלפיו לוס ונפרע פלפ כדי פלקו וכ"ל ופפר"ד פס כיפרש פוד פפס פלונתתן כפר פיפב ומת"ם נתפפר פפתו' לפ מזלי לריף בפפת פרמב"ם פלפ בפיפת רפ"י וברש"ם פלפ פפפירם יפזרו לכניו או לפחיו כוס דפירם ע"ר פי' פרמב"ם פכל לפ מפעתו ודינו פמוס דס"ל דכניו קרובים יותר ליפול בפי פלק המניס להגזלן מהגזילה ות' מפחיו וכ"ל וכת"ם פכל כדריפה כפוס פפס ע"ם ולפ כפב"י וכ"מ ור"ת פכתבו דהתו' ס"ל כפרמב"ם ע"ם . סוב לתרו לי פבבדק בניה כתוב נס כן פפתו' לפ ס"ל כרמב"ם ע"ם : טו או לדקה נס לפפת פי"ח פפן רפ"י וברש"ם ס"ל דכמחזיר לדקה כדי לנפק ידי פפבה וכיינו כפפין יורם נפתלה פידות להבגזל כי פס פמרפקים (וכת"ם פטור ופפ"ר) דהוי יכול לגלות מלתר קודם פיתבנו לדקה ויחזיר פמלוה לגבות מבדקה ע"ד פנתכוון לפיל ס"ק י"ו וכל זה כיכרתי בדריפה וכפריפה ע"ם : טז ויש פולקין וס"ל דאפ אין לגזלן בניס כותן לפחי מכיו כן סוס נפ"י וכוסף זה גרפה דמיכו כפן פלפ ס"נ ואפ אין לגזלן פחיס כותן לפחי ופוס פפת רפ"י ואפר"י וטור וכת"ם לפיל בפירם המבנה דקתני בניו ופחיו דכניו ר"ל כניו פל גזל פפן לתיו פל גזלן ופחיו ר"ל דמי מכיו פל גזל פפן לתיו פל גזל וס"ל דאפ פתו' כפ"ל דפ"ל דכניו פל גזלן פן קדומין דאפ כן פל"ל ואפ אין לגזלן בניס יתבנו לפחיו פל גזלן ולמה כתב דיתבנו לפחי מכיו פלפ מפורתא כדכתיבנא ודו"ק : יו אע"פ פזכה בגזילה דכיון דזקפו תמו במלוס נפפו וכפי הנר וכפיכן פפקר לפחר מיתה וכל פקודם לפפויק כפן וכה : יפ חייב להוציא' מתחת ידו פירוש ליתנו לצדקה פכותן הכית ניך ליתנו לבפניס פפן וכו כפן מפלגן נכוס פב (בפרפת נפח) פאפס פתוסב לפ' לכפן וכותן הוה פאין קרפן אפס פעופקים כו בפבניס ואין פייך פלגן נכוס פ"ם נתנו לפרנקי פל לדקה ויפולקין ממנו לכל פניס כפוס :

שפח ם מיד לסטים ישראל הרי שלו פלו כו' פר פפכותים מפזירין כו' פיר' דייני כותים מפזירין כד פיכיפן לפי פומד פדפת כלה פדיים וז"ל כגמרא פ"הגוזל כתר' כותי' דייני ישראל מיתר פחרי מ"ם מיילם ופרם"י כבניית בניתי וכורו' מיתר פחר נפ תן לו ואין תוכפין לו כמקלות ל"ת דאחרי לגזלן מי יתר כדקאמרת פכיף דענכי מיכף פכ"ל דאפ המסנה כתב כלפנה כתרת פדייני פכותים מפזירין מיד פגזלן אף כלה פדיים וכו' וז"ל מדקתני פלקו ומשמע נס בגמרא כין לסטים כותי או לסטים ישראל ולא מ"לקו כין דיין כותי וכין דיין ישראל פכרי לפי פשם פכ"ל כפל תלוי בדייניס פיך מונפין פחחום פשום דכל לסטים או נכנ ישראל כידון כדייני ישראל פתבעו הגזול לגזלן כדין ישראל מפ"ם כלסטין כותי פצריך לתפכו הגזלן אף פסוס ישראל כפני דייני כותים וק"ל ועפ"ר : ב אבל המציל מיד לסטים כותי או מוכס כותי חייב להחזיר כו' כן כתב הרמב"ם רפ"ו דגזילה נס כפ"ם מגזילה דין ם' וי"ל דימף מוכס כותי ללסטים וכתב הפ"ת פס ו"ל דפת ברב כפסמוכם כותי מפ"ם פסו' פומד מפתת המלך

ממתח סו׳כמוכר סמין לו קנכה ססמתא יותר מן הדין סוא כוטל ופ׳ רביכו כן מוקימתא דרב חסי (דמיתא כפרק הנזול כתרת דף י׳ ד ע״ב) דאחר כמוכח כותי אפקיכן כו׳ ואע״ג דאיכא סאר מפרסים עכ״ל הת״ה . ונראה סנס כן דעת הסור סוא כאחר מפרסים וח״ס לא הזכיר כדין וס מוכח כותי : ג וח״ס הרמב״ם והמחבר סייב לחזיר ססמ׳ הדב׳ סלא נתייאשו סבעלים כו׳ ג״ם סא כתב המחבר בפיאן ס״ם ס״ס והוא מדברי הרמב״ם סב״כ בס״ם דגזילה ד״ה ג״ל נאלו מוכחים כסותו (או סמורו כן סוא הרמב״ם) וסקיורו לו אחר׳ ס״ו אלו חפני סוו במכירה סיא ופוקח׳ שנתייאשו מבעלים ממנו . ואיכו יודע כוונתו סוו גזילה כו׳ ע״ש הרי לפכיכו דס״ל דפוקח סוא דנתייאשו מבעלים ממנו אפילו במוכח כותי דסס מפורש דבמוכח כותי מיירי וב״כ ססמחבר והמגיד מהלכות מיירי במוכח כותי . ועל הסור לק״מ מסס סוא כתב בפיאן ס״ם ס״ס והחי דיכא דמוכח שכתן לא׳ אליח במקום אליתו דאחרים נפקיכו מפכי שנתייאשו מבעלים ממנו ולא אילק כין מוכח כותי למוכחן ישרא׳ אף אלמא דגם סוא ס״ל דהלכתים כותי אין מבעלים מתייאשים מסום דחייכי כנוי׳ וכמ״ש כאן בר״ם ס״ם ד״ה סוא ס״ל דמוכח אין מתייאשין מבעלים אפי׳ דכמוכח יותר כין דכל מוכח כא מתבלה ברשות אחרים לגוף מהבעלים מכסו ואף שכוטל יותר מ״מ בקל יוכל להתבלל ולומר לא נקפתי יותר או ליתן טעם לאחר לגוף יותר מסמ״כ בלאחים דאלמא אפי׳ הרמב״ם והמחבר דמשוי לאחים כותי ומוכחין כותי וכתב שאחרים שהבעלים אינם מתייאשים נס אליבייהו ג״ע וצין לתרץ ולומר דדוקא בבטל ממנו כאות וסקיורו לו אחרת קאמר דמותר ומסום דנתייאש בגירוש מעם דסייש עם וכתב דאיכו יודע כוונתי סוו גזילה מסמ״כ כמגיד מלאחי׳ דמיירי בידוע סוו גזילה כגון שגזלו כתבי׳ וכן מוכחין מיירי שהא עליו בעקיפין כפני כל והאחר שהכיכר ב׳ דוק׳ אין דרכו לכתיבם כאותו וגיכו שהיום או אחר שבטלו ממנו דין מסמ״כ בשהמוכחן בטלו ממנו וגיכו מפורש דהוי דיעות נפשו ממנו דז״ל דהא לא כתבו הרמב׳ והמחב׳ (שם בטלים) בשיום לאוכם שהגזילה איכו ידוע אלא ו״ל בודאי סוו גזילה דנתיחת בעם זה קאי אוח שכתן לו המוכח אלית מעת אליתו דת״ש מותר לאחרים ממנו דנתייאש ממנו כאל הרמבן ונם בהיותר מעת לידו בשעה שנתנו לו המוכחן כיון אלא ידע אז שהמקבלו ממנו שגזלה היא כיד המוכח וכמ״ש הב״ח שם (ואפי׳ כשכתבי מעם אחר בדרי׳) וכמ״ש שם ס״ס ס״ם אלא כתבו הטו״ע ס״ם הרמב״ם שאי אידע כו׳ אלא לעשות ומ״ם לא כת כוותו הטו״ע ס״ם ונראה לייחב אחר שהקדיש לכתוב שני דקדוקים שים לדקדק בדברי הרמב״ם שכ״ל בש״ם ו״ל מפני סוו שהיכירה היא ודוקחה שנתייאשו הבעלים ממנה . שא׳ ממה שהקדים לכתוב מפני סוו שהיכירה קודם ודוקא שנתייאשו הבעלים דמשמע דיום שנתייאשו הבעלי׳ במפני דהוה שהיכירה . הב׳ בש״ם תיכת ממנה שנתייאשו הבעלי׳ ממנה וע״ם הדקדוק׳ נראה דס״ל בודאי סתם גזל מלסטי׳ כותי או מהמוכחן כותי אינו מייאש מעשם דכותים דייני בנוית ואח״ב ממיל מהן לריך לסמורו . ודוקא כוה שנטלו המוכח ונתנו לאחר תחת כפותו דס״ל בהלו בכר בשכיר ולא תחתיו אלא הבעלים ממנה דכיון דרוחה דס״ל בהלו בכר בשכיר וילא תחתיו יד המוכח אלו מייאוש נפשו מלאחר אחר כפותו אלו חמורו זה שהן כיד זה שקיבל מהמוכח ודחתו לשחתיד המוכח כדין על דמי הטלית וו״ם כתייאשו הבעלים ממנה דדוקא ממנה כתייאשו ולא מדמי למוניח מיד המוכח . והרמב״ם לשחמיט דס״ל דייאוש ושיכוי רשות קונה אלו סיאוש אחר שיכוי רשות והטור דס״ל כרחת ר״י והרמ״ם דבשיכן שיכוי סיאוש קונה שיכוי רשות בכר כתבתי דאליבייהו לק״מ : ד ופשט נגיכה סוא יאוש כו׳ משמע דלא ידע הנכה מי נגכו מידו דיאוור אלא מידו מ״מ מייאש אפילו נגכו אחר מידו ממש״כ בלאחי׳ מידו בזרוע בפניו : ה ופ״ל סי׳ רל״ו כו׳ מרחם מקום זה כתבו המחבר בס״ם סע״ד ס״ם ונם סטור וכתבו בם׳ סע״א בם׳ ס״ם ג׳ :

ו לפעדו

ג חייב להחזי׳ שמתם הרבר שלא נתייאשו הבעלי׳ ואם נתייאשו הרי אלו שלו ומפני מה אמרו מתם לפטים ישראל נתייאשו הבעלים ומתם כותי לא נתייאשו מפני שבעלים יורעים שכותי׳ מחזירין מיד הגזלן אע״פ שאין שם ערים שגזל אלא בראיות רעועות ובאומד הדעת :

פנ״ם ה (שור ס״ג) ד (ב) ופשט נגיכה סוי יאוש מפי׳ בכותי ומ״ב מקוכה מן הנכה לא סיה צריך לפשוי׳ הנגיכה אלא ידעינן דלא נתייאש דהא קנאה ביאוש ושיכוי רשות כמו שהבאר לפיל סי׳ שנ״ג מיכו נהנו לפקור כל הנגיכה ה (ח״מ פ״ס ס״ב) ומין לשכות מן המנכה וכמו שהבאתי לפיל סי שנ״ו ומין ק׳לוק כוה כין נכה לגזלן דבכל פכין מקור לו דמיו וכוטל אח מלו כן כרמה לי ה ופ״ל רל״ו הקוכה קרקע גזולה :

א אסור

ה ופשט נגיכה סוי יאוש אפילו בכותי - ובמת סר״ב כאחר אחר מסור דלפטים סייכו גזלן וכוה יש מילוק כין עכו״ם לישרא׳ אבל נגיב אחת סוי יאוש אפי׳ בעכו״ם כן כתב הסור לגבי אחת סרמ״ם - אבל בשאת דברי הסור ממוכים מדברי הרמ״ם בא אחתיק אלא אם״ם וב״ב מוכרח ליחר כת״ם הסור נעם ר״ם ונגיבה יש מילוק כין עכו״ם לישרא׳ דבעכו״ם לא סוי אחתי׳ יאוש וגזלן אפילו אחר שכלה ממנו יאוש ע״ם - ולפטים דבם״ם ואחר״ם (ואח״ב) ומאר פוסקים סייכו נגיב וכן מוכח בס״ם ע׳ הגוזל כתרת (דף קי״ד ע״ב) לחייב דלפטים דאחם סייכו נגיב דאחתי׳ אפי׳ ר׳אחתן קאי נגיב וכן קאי רש״י שם אלא דרבם נקט למיתר דלפטים ס מייכו גזלן ולא קאי אכי (ומכי דאשכחן בתי בש״ם אחת דייכיכ דלפטים ס אחת שייכו נגיב דקאחר אחם לא קשיא הא דאחבר׳ אחתת נגיב הא דלא אחבר׳ אחתת נגיבי אם דאיחת דוב נגיבי ישרא׳ ניכסו ולא אזלינן בתר קאי ע״כ) וכן מוכח בכאם הוכחות מדברי אחר״ם אלא שאחתיק אחתת נגיב דבאן דלפטים סייכו נגיב ואוכחן סייכו גזלן וכדאי בש״ם אם דו״ק - ועוד תיח לפי סכנת אסור אם דאליבי ר״ם ורבכן וקי״ל כרבכן (ואחם נגיב׳ סוי יאוש נאלים ואחם גזלה לא סוי יאוש נאלים ולא כר״ם ס״ל להלן) סייכו נכוחי וכח״ם אבי״ח וחכ״ח ואם ודאי ליחת הא לעכין סומאם אליבי ואייכו ניאוש - ועוד דא״כ היכא נמי לאיחתם אחם אם כולכי מיירי דקאחר נגיב כגזלן דר׳ אחתן אבל הכי דאייחי אחם אם כולכי מיירי ישרא׳ ונאם אפילו דבכן אחתת אסור אחתת סוי יאוש - וכן אסיק אחם אאלי דאחני ר׳ מיירים לאסוזר אפני כסור אכיהן אם לאו אכור אכיהן לא ס״ת ר׳ בכזל דר״ם קאחר ס״ת ואם אימא אם אחם אם בגזלן ישרא׳ אאלי אלא אחתי׳ דאחתי׳ אחתת נגיב אבל לאחתת אם אחם נ

שסט אסור לקנות מגזלן ולסטים וליהנות ממונם ודינא דמלכותא כיצד ובו יא סעיפים:

א (ג רמב"ם רפ"ה מגזלה) אסור לקנות דבר מהגזלן ואפי' ב לסערו על שיניו כדי שיקנהו שכל העושה דברים אלו וכיוצא בהם מחזיק ידי עוברי עבירה. ועובר על ולפני עור לא תתן מכשול והלוקח ממנו מטלטלין ג (ב) דינו כלוקח מהגנב שנתבאר בסימן שנ"ו:

ב (סם גרמב"ם ריפ"ה) אסור ליהנות ברבר הגזול ואפי' לאחר יאוש והוא שירע בודאי שרבר זה הוא הגזילה עצמ' כיצר ירע שבהמה זו גזולה אסור לרכוב עליה או לחרוש בה גזל בית או שרה אסור לעבור בתוכה או ליכנס בה בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים (סם רין ג') ואם רכה ג חייב להעלות שכר לבעלים אם היתה עשוייה לשכור ד גזל דקלים ועשה מהם גשר אסור לעבור עליו (כן ציו' תה"מ סם) (ויש סם מסרו לרבים מותר ליהנות ממנו רסם סוי יאוש סם סיגוי רשות) (כ"כ תה"מ סם) וכן כל כיוצא בזה אבל מלך שכרת אילנות של בעלי בתי' ועשה מהם גשר מותר לעבור עליו (סם גרמב"ם ר"ו) אפילו שצוה המלך לעברין לכרות מכל אחד ואחר רבר ירוע והלכו הם וכרתו הכל מאחר מותר (סור ס"ם) וכן אם הרס בתים ועושה ררך או חומה מותר ליהנות בה וכן כל כיוצ' שרין המלך דין והוא שיהא מטבעו יוצא באותם הארצות (סם גרמב"ם) שהרי הסכימו עליו בני אותה הארץ וממכה דעתם שהוא ארוניה' והם לו עברים שאל"כ הרי הוא כגזלן בעל זרועי

ג (סם ר"ם) אסור ליהנו' מהגזלן (מפוזקק ממונו מכח גנזי לם) (סור ס"ם) ה ואם היה מיעוט שלו אע"פ שרוב ממונו גזול מותר ליהנות ממנו עד שירע בוראי שרבר זה גזול בירו:

ר (סם) בני אדם שחזקתם גזלנים וחזקת כל ממונם גזל מפני שמלאכתם מלאכת גזלנים כגון המוכסי' והלסטים אסור ליהנות מהם ו שחזקת מלאכה זו שהוא גזל ז ואין מצרפים רינרים מהתיבה שלהם שהבל בחזקת גזול אבל ממה שיש לו בבית או בשוק שלא בתיבת המוכסים מותר לצרף ט (סור ס"ו) ואפילו מתיבתו אם הוא חייב לתת לו חצי רינר ואין לו אלא רינר נותנו לו ולוקח ממנו חצי רינר אפי' מתיבת המוכסין מפני שהוא כמציל מירי:

ה (סם גרמב"ם ריי) נטלו מוכסין כסותו והחזירו לו אחרת הרי אלו שלו מפני שזו כמכירה היא וחזקתה שנתייאשו הבעלים ממנה י (ב) ואינו יורע בודאי שזו גזילה ואם היה ותיק ומחמיר על עצמו מחזירין לבעלים הראשונים (ונ"ל שלא כתייאשו מספלים ברין למחזירו לבעלים בתנם) (מרדכי ריש פ' בגזל כתרא):

ו (סם גרמב"ם רין י"ג) בר"א שמוכס כלסטי' בזמן שהמוכ' כותי או מוכס העומר מאיליו או מוכס העומר מחמת המלך ואין לו קבוצה אלא לוקח מה שירצה אבל מוכס שפקדו המלך ליטול רבר קצוב (ואפילו בזה סיסרא"ל יתן יותר מכוחו מ"מ מקרי רבר קצוב לכל ריש) (מפרי"ק סוסם קל"ם) והעומר מוכס ישראל לגבותו למלך ונותן שארם זה נאמן ואינו מוסיף כלו' על מה שנזר המלך אינו בחזקת גזלן משום דרינא דמלכותא דינא ולא עור אלא שהמבריח ממכס זה עובר. (עד לא תגזול) מפני שהוא גוזל את המלך בין שהיה מלך ישראל בין

כל שיכוי רשות ויאום דאף דקנה בלוקח מ"מ גריך ליתן הדמים וכמ"ש המחבר כסימן כס"ג וכסי"ו וכסי"ז מור"ם ז"ל בלא כתב כאן שלדעת י"ל שהזכיר שם ר"י ורמ"ם שפילו בלוקח סוה סלו ועד"ר שהחרבתי כוה לברר שדברים גם כתבתי לוה שהוכחה לפ"ל בסמ"ע שם ס"ק ג' וברמ"א שם ס"ק ג' וכ"מ מוכיח שכתבו שהמעם אחר כתב הרמב"ם דמיירי שהיו יודע שזו גזולה ע"פ סוניה דסנוזל כתרא (דף קי"ר) ע"פ ס"ם וכתבתיהו בדריסה וס"ס שהם מור"ם קאן דברין מכל בדריסה כתבתי בגליון ד' לשהם דברים ונם עיין לפ"ל בסימן שם ס"ם בסמ"ע שכיקור דברי הרמב"ם והמחבר:

ס וכן אם ישראל קנה כו' וע"ת דוקא כשנתן להמלך דאז כו' משום דינא דמלכות ספי' : יד דהוי כנוטלן מן הגוללן וע"ו אמרי' לעיל בתר נגיכא ונשתמש שפיט ועפ"ר אם כתבתי דברהם דכתקום שמחוכמין מאמין להסוחרים כמה שהורו' לפניהן שאין להן שעור' אלא כך וכך הוי מותר לגזות להגיד לפניהן כתובן אלא יפה דהייבי דרך משל אם יש להן מ' אמות בנד ואין דנין אין להם ליתן אפס מכס אלא לי' גדולים וכשדות שמוכסן שיש מ' אמות יכריזו ליתן לו אפן מ' גדולי אמות' להן לגזות ולוהר להמוכס שאין להן אלא ל' אמות' ואם יתנו לו ל' גדולים וכל כיוצא בזה ומכ"ש דקדק המסכר וכתב ול' אסור להכריז ממנו דבר שקנוב כו' שהוא מותר להכריז : יא

בין שהיה מלך כותי ס וכן אם ישראל קנה המכס ממלך המכריז עצמו ה"ז גזול ישראל שקנהו ° (סור ס"מ) (וי"ש דאפי' יורש ישראל לוקח יותר מן שקנהו מ"מ אסור להכריז ממנו דבר שקנוב יוד דהוי כנוטל מן הגוללן דאסור) ° (סכ"י) אבל אם קנאו כותי מותר משום דהוי שהפקעת הלוואתו דשרי במקום דליכ' חילול השם. סנס ° (ר"ן פ"ד דנדרים) (ג) וי"ת דאפילו המוכס ישראל אם לא קנאו לעצמו רק נוכח לתל"ת אסור להכריז מכח דינא דמלכותא מ"מ אם אדם מכריז אין למוכס לכוף אותו ליתן דהוי כהפקעת הלוואתו דשרי • מיהו אם יש כוח מטוס ירצה המלך ודאי יכול לכוף אותו : ז ° (סם נרמב"ס ס"ב) (ד) וכן מלך ששם מס על בני העיר או על כל איש ואיש דבר קצוב משנה לשנה או על כל שרה ושרה דבר קצוב או שגזר שכל מי שיעבור על דבר זה ילקחו כל נכסיו לכית המלך או כל מי שימצא בשרה בשעת הגזרן הוא יתן המס שעליה ס בין שהיה הוא בעל השרה בין שאינו בעל השרה וכל כיוצ'ברברים אלו אינו גזל וישראל שגבה אות' למלך אינו בחזקת גזלן והרי הוא כשר והוא שלא יוסיף ולא ישגה ולא יקח לעצמו כלום : ח ° (סם נרמב"ס ס"ג) (ה) וכן מלך שכעס על א' מעבריו ושמשיו מבני המדינ' ולקח שדהו או חציריו אינו גזל ומותר ליהנות כה והלוקח מהמלך הרי היא שלו ואין הבעלים מוציאים אותה מידו ° (וכ"כ לעיל ס"ם רנ"ג) אבל מלך שלקח שדה או חצר של א' מבני המדינ' שלא כדין שחקק ה"ז גזלן והלוקח ממנו מוציאין הבעלים מידו כללו של דבר כל דין שיחקוק אותו המלך לכל ולא יהיה לארם אחר בפני עצמו אינו גזל (ו) וכל שיקח מאיש זה בלבר שלא כרת הירוע לכל אלא המס את זה ה"ז גזל : סנס ° (מהרי"ק שורש ס"ו) (ז) ואם מקק לבעל אומנות אחת כגון שמקק למלוח כריכית ליזס דבר י"ל דלא אמרינן כיה דינא דמלכותא דינא כיהיל ואינו מוקק לכל • י"ל דלא אמרינן דינא דמלכותא דינא (ח) אלא במס ומכס שתלויס בקרקע יב כי אמלך נוגר שלא ירורו בארנו כ"ג בדרך זה אבל בשאר דברים לא ° (סרג"ס בשם הר"ם ותרומ' פרק הגוזל בשם) ו"ש ופ"ל דאמרינן בכל דבר דינא דמלכותא דינא • ° (מרדכי בשם סתום ות"ס פי' ס"ם) ולכן שתלוה על המכסן יג יכול למכרו אפר שגם הוא"ל וכן דינא דמלכותא ° (וע"ל פי' ק"ב סי"ד) וכן הוא פיקוח ולכן שתלוה על פירות שבשרה אינו יכול למכרו אפר שגם הוא"ל

ומסכימו עליו שסוף מדוייקן ומס פוכרים לו מכל מס שיכשו יוצא הרי הוא שיכשו בגזלן כמל זרוע לכל דבר הוא ומכרין אכ"ל יכתבו למחכר בקלרה נפני זה כמ"ש ס"ב : כ שכוסף מסס במקום שדינין כדיני כותי כו' ומתה מסתו לא יוכל לחי מסתו כו' ומ"ת הא כתב תור"ס נהג"ה כמ"ש רמ"א ו"ל ואס עשה נוחה במקום שנהגו לדון כדיני כותים ובאו מ"ב לדון כדיני ישראל לא תמרינן דירושה אין לה ממשק אכ"ל והוא מהריב"ם ס' נ"ב ומס כתשובה תפורס דלייני ס"ל הכא לגרש למקום אחר שדנין בו כדיני ישראל ומ"ס משק אלא מקום שנעשה בו שנוחה וידוע כדיני כותים ו"ל דאפילו סתם דיינין כותים את בחותו מקום שדנין כדיני כותים ומשה נוחם סתם ומקרעי לבלוני אחרי דוחקי דעתו סיס כתו שמורגל בפי' כ סברות דמפרשי' ומקרין לבלוני כשמוש ומפי' מס שרשאין רשוי לירש ומ"ס משק שדנין כדיני כותים משמ"כ כאן בכנוסת מסס דבשס' שכשאו זה"ל שלא יהיו בסתם דיוסף ולא סיס לו שום נילוי דעת שנשף לחדעת דמכנגד וכבל אומר אתם לפניכו ואומר שלא סיה דעתו לו ל"ש ע"ד סחס תחות שלא ירשנס דכוה ולפי לא משקרי דין תורס ומסיק מור"ס וכתב (ונוח מתשובת רשב"ס) ולילה כוה מקום דיני דמלכותא כו' ר"ל שלא חא שלא כאמר שחתלה נשחס לחדעת דכני מ"מ שלא במקום שדרו שס דנו כו כדיני כותי וכבוחו אין שכש' יורש את אחיו וכבוחו אתם לדין יהיו לאן כן ועליכו לקיים דינם מכח דינ' דמלכות' דינ"ש כת' כיון דדין זה פשוט ופותר מל"ת שבשל יורש את אחיו ש"ל שבשל ליורד שס לכני אחיו לפני דייני כותי אין דינא דמלכות' דינא אלא כו' ואכ"ד יכולו לאחי אחיו אלא לפני דייני כותים וק"ל : כא דלא אמרי' דינ' דמלכות' אלא בדבר שיש לו אחיו אבל בדבר שאין לו אחיו אלא הוא יורשו מדינא דתורה ואפי' בדבר שיש לו אחיו אלא שהוא רחוק ממנו הרבה כגון בן בן אחיו ואפי' בדבר שיש לו אחיו אלא שהוא קטן אינו יורשו מדינא דתורה ואפי' בדבר שיש לו אחיו אלא שהוא שוטה אינו יורשו מדינא דתורה ואפי' בדבר שיש לו אחיו אלא שהוא חרש אינו יורשו מדינא דתורה ואפי' בדבר שיש לו אחיו אלא שהוא אילם אינו יורשו מדינא דתורה ואפי' בדבר שיש לו אחיו אלא שהוא סומא אינו יורשו מדינא דתורה ואפי' בדבר שיש לו אחיו אלא שהוא פסח אינו יורשו מדינא דתורה ואפי' בדבר שיש לו אחיו אלא שהוא אפרכוס אינו יורשו מדינא דתורה ואפי' בדבר שיש לו אחיו אלא שהוא אנדרוגינוס אינו יורשו מדינא דתורה ואפי' בדבר שיש לו אחיו אלא שהוא טומטום אינו יורשו מדינא דתורה ואפי' בדבר שיש לו אחיו אלא שהוא אשה אינו יורשו מדינא דתורה ואפי' בדבר שיש לו אחיו אלא שהוא גר אינו יורשו מדינא דתורה ואפי' בדבר שיש לו אחיו אלא שהוא עבד אינו יורשו מדינא דתורה ואפי' בדבר שיש לו אחיו אלא שהוא ממזר אינו יורשו מדינא דתורה ואפי' בדבר שיש לו אחיו אלא שהוא נתין אינו יורשו מדינא דתורה ואפי' בדבר שיש לו אחיו אלא שהוא עובד כוכבים ומזלות אינו יורשו מדינא דתורה ואפי' בדבר שיש לו אחיו אלא שהוא מומר לעבוד עבודה זרה אינו יורשו מדינא דתורה ואפי' בדבר שיש לו אחיו אלא שהוא מומר לחלל שבתות בפרהסיא אינו יורשו מדינא דתורה ואפי' בדבר שיש לו אחיו אלא שהוא מומר לאכול נבלות וטרפות אינו יורשו מדינא דתורה ואפי' בדבר שיש לו אחיו אלא שהוא מומר לאכול דם אינו יורשו מדינא דתורה ואפי' בדבר שיש לו אחיו אלא שהוא מומר לאכול בשר חזיר אינו יורשו מדינא דתורה ואפי' בדבר שיש לו אחיו אלא שהוא מומר לאכול בשר בהמה טמאה אינו יורשו מדינא דתורה ואפי' בדבר שיש לו אחיו אלא שהוא מומר לאכול שרץ אינו יורשו מדינא דתורה ואפי' בדבר שיש לו אחיו אלא שהוא מומר לאכול כל מאכלות אסורות אינו יורשו מדינא דתורה ואפי' בדבר שיש לו אחיו אלא שהוא מומר לעבוד עבודה זרה אינו יורשו מדינא דתורה ואפי' בדבר שיש לו אחיו אלא שהוא מומר לחלל שבתות בפרהסיא אינו יורשו מדינא דתורה ואפי' בדבר שיש לו אחיו אלא שהוא מומר לאכול נבלות וטרפות אינו יורשו מדינא דתורה ואפי' בדבר שיש לו אחיו אלא שהוא מומר לאכול דם אינו יורשו מדינא דתורה ואפי' בדבר שיש לו אחיו אלא שהוא מומר לאכול בשר חזיר אינו יורשו מדינא דתורה ואפי' בדבר שיש לו אחיו אלא שהוא מומר לאכול בשר בהמה טמאה אינו יורשו מדינא דתורה ואפי' בדבר שיש לו אחיו אלא שהוא מומר לאכול שרץ אינו יורשו מדינא דתורה ואפי' בדבר שיש לו אחיו אלא שהוא מומר לאכול כל מאכלות אסורות אינו יורשו מדינא דתורה

שע דברים שהם גזל מדבריהם כגון מפריחי יונים והמשחקים בקוביא וכו' שבעה סעיפים ו

א ◦(ג' רמב"ם פ"ה מגזילה דין י') יש דברים שאסרו חכמים משום גזל והעובר עליהם ה"ז גזלן מדבריהם מפריחי יונים ומשחקים בקוביא מפריחי יונים כיצד לא יפריח אדם בתוך היישוב שהרי לוקח סמוך אחרים שלא כדין מפני שמשלח זכר [ג] ויביא נקבה משובך אחר או נקבה ותביא זכר ולא יונים בלבד אלא כל העושה כזה בשאר עופות [ד] או חיה או בהמה הרי זה גזלן מדבריהם :

ב ◦(פס דין י') המשחקים בקוביא כיצד אלו שמשחקים בעצים או בצרורות או בעצמות ועושים תנאי ביניהם שכל הנוצח את חבירו באותו שחוק יקח כך וכך וכן חמשחקי' בכהמה או בחיה או בעופות ועושים [ה] שכל שתנצח בהמתו או תרוץ יותר יקח מחבירו כך וכך וכל כיוצא בדברים אלו הכל אסור [ו] וגזל מדבריהם הוא :

ג ◦(פס כרמב"ם ד"ה ושור סכיפו נפ"ו) יש מי שאומר [ז] שהמשחק בקוביא עם הכותי אין בו משום גזל אבל יש בו איסור עוסק בדברים בטלים שאין ראוי לאדם שיעסוק כל ימיו אלא בדברי חכמה ויישובו של עולם וחלקו עליו לומר שאינו פסול [ח] אא"כ אין לו אומנות אחרת : ◦(סרמ"ם ושור ד"ם) :

ד ◦(שור סס) אכל אם יש לו אומנות אפרת אפי' משחק עם ישראל אינו פסול ופ"ל סי' רז וכבר פשט סמנסג כסברא סאחרונה לשחוק בקוביא ואין פסול אלא מי שאין לו אומנות אלא הוא ומשחק כחותה אם מיוכב לשלם ע"ל סי"ו ◦שלג יג.

ה ◦(כפול לפ"ל סי' רע"ג סי"ג ו' ד') ו הפורש מצורה שאין לה בית קבול וצר חיה או עוף או דגים ובא אחר ונשלם ה"ז גזל מדבריהם (ופס יש לו בית קבול פ"ו גזלן ופוריימא) ◦(שור פ"ם) :

ו ענין

מלוכה אכל דיני' שדני' בפרכאות אין אלו מחפשם סחלוכה אלא ספרכאות דנין כפלמן כמו שחנלו בספרי דייניכן שאם מי שחה חומר כן בטלות פ"ו בדיני ישרש"ל . ועוד שכיון לפני זה דעת מהרי"ק ומהרדכי וכת' שכולם שוויס כוה פ"ם . ונרמ"ה ז"ל דאפי' אם נזר המלך בסרית ליך בתר דיני סרכאות דאין על דייני ישרש"ל לקייס זה מכח זה דעליכו לקייס אין סדין דינ' דמלכותא דעל כוה לא אמרו אלא על דברי תפוקי סחלוכה ולפי זה פ"ל דנם מ"ם מור"ס לפני זה כם"ע ו"ל ויש חולקין ום"ל דכבל דבר אחריכן דר"ד ומכן כוה עיקר . ג"כ כיוותי לפ"ם רשב"ם אכ"ל ומ"ם בכל דבר ר"ל אף אחיכו מחפי' ואחרונויות ופל רפיס דנם כר"ת אחל אלרשת אחרכ"ם אפס אחרי' בכל דבר דיני ד"ד וכת' מיד אליס אף דבת' אחרי' לאחתן דעות סייכו דוקא לענין הנכסות אל מחפי' סילכים כו' פ"ם ודו"ק :

שע ז ויביא נקבה משובך אחר פי' ואין זה גזל נמור אנם בעל פסובך אכאים משם לא זכה אכן אכן נחור אחלחה קאחו לאחם ורבו לפס אלא אכאים אפרוח אחרים משום שרך גזל : ח או שיש לו אחמה כדריפס כתבתי ל' הנחרש אם אפרוח דוקא בחמה דשור אכר אחרי דאין כו אלא משום גזל אלא מדבריפס דשוא כאין מיש ושולך ביערים ואכיא אחרו אכר אפקר וקראו אכחי' אחרי דיש מ"ד שהוא אלא משום גזל

שעא א קרקע איכה גזלנית כלו' אף שכתפלגין כתבאר לעיל כפ' נ"ב וסי' ש"ס וכסימני שלפניו דנקני להלוקח ביאור וסימני רשות לנתר' ותפי' אין כאן לא יאוש ולא סימני רשות עכ"פ תקנו שלא יניח הגנזל מיד הלוקח עד שיתן לו כדי דמים שנתן הלוקח בגנזן להגנזן משום תקנת השוק אבל בגזילת קרקע לא קנסו ביאוש וסימני רשות דהקרקע לעולם בחזקת בעליה עומדת ונס לית להו משום תקנת השוק להזיר לו דמיו דתקנת השוק הוא כדי שלא יתכן אדם מלקנות דבר בשוק מירשת שמא הוא גנוב או גזול ואין לתמוה עליו מש"ה בקרקע דבקל יודע שלא מי היה הקרקע וק"ל: כ לפיכך אם אירע כו' פי' כיון דאין הקרקע בגזלת ובחזקת בעליה עומדת לפיכך אין בתקלקול ממילא או בשתכח ממילא הקלקול והשכח הוא לטובת הגנזל: ג פייב להשמיד לו שדה אחרת דפשע בשמר הרחם לו נם את זו כיון דהמלך לא תכסו אלא לגרות את שלו וזו נלקו שלו הוא ודותה לזה כתב הסור והמחבר לקמן וכסי' שפ"ח כרים דין משור:

שעב א ואפילו כידו פי' לאחוקי דאפילו דאין עליו לשלמו כיון דאין קרקע בגזלת וכמ"ש בסי' שלפני זה: ב מפני שהוא כמלוה ע"מ שאי"ם בחזר והמחבר כתלוה בכ"ף דמיון ללמדינו דאף"ה הוא מלוה בכתובה בתורת שכל גזלן מחוייב לשלם כל מה שהשביח אף"ם אינו נוהג אלא מבכ"ם בכ"ף כיון דאין לו קול כמ"ש השביח וכמה פירות אכל אכל ז' ואף"כ כל"ל כן נס בגזל משלשים אלא מ"ש כ"כ ללמדינו דאף"ם בגזילת קרקע נוהג יש לו קול ומלוה ע"פ פירותיה אין לו קול וכמלוה ע"פ דמי: ג ואם אחר בגזלן כו' דאפילו כ"ב יש לו קול וכמ"ש בסי' ל"ט וס"א: ד גזלוה מהגזלן אחריתי פי' אלא כי' אבל בגזלן אחריתי פי' אלא כי' אבל בגזלן אחריתי פי' אלא כי' אבל ב

ג מם סמר מסכם מפ' לפ ע"ש ב"ש לו בסכח רמחריות ס"ם סוף כין נקרן כין
מסקח : ג ומפר מסכם מנכסי' בני מורין . עיין מזה לעיל סי' קפ"ו ס"ק :

כתב

ככל כזה ס"י קכ"ג סוף ס"ל לחוכן קנה משמעון מוחם כוקוף
וסוף ומוזה נכקודה וכמחורת ומסניתו ומחר ע"ל נ"זקוקים
סמחייקר ומ"ב כתכ גזול כיד מחוכר ומרעו מכנזל מיד רחוכן הלוקח ומזר
רחוכן על משעון למכוח הכל ! ריין סוף
סיטלם משמון נ' זקוקים כרב רמחר
המוכר סיא סחיכו אלו מקילו שנח ים
לו כן מסק רנם ע"ל ומוסף מירנרי ג
רמב"ן ע"ק ירחיצ' רף כ"נ ע"ש ומין
דנרין נרמין לי דסן דמסק רנם ע"ק
דמניעם דוקא נקרקע סיס מכל לפ
מחלפיס וכרמיס ע"ק בגזל קמח
ומחוסף' סם וכפר"ם ע"ק רמניעם
ע"ש ודי"ק וכן לעיל סימן מכ"ו ומימן
שם ס"ם נסב"ם ס"ב : ד שלח הקרן
בלבר . וקרן פ"ם קיבל קף סירם
מנזלה וכן נמכלבלי' סרין כן וכ"ם
הכ"ם ומפרין זמה וכבר כתבתי כזה
לעיל סי' שכ"ו : ה ומפסיר שער
משפט כ"ו כם רמחב"ח ס"ק ס' רנשנח
רמחילו"כ"ם ס"ל דמיכו נוסל מכל נשנח
מלי' סיבם עליני דסרי"ף ס"ל דנזל
דמי מסנזל' וירו על מחחזו' וכ"מ
מ"מ וסי"ם ורפ"ם ס"ל רנם זה מיכו
נוסל כמ"ם מור"ם ונשנ"ם עכ"ל וכ"כ
נשנמ"ו על זה לקמן ס"ק ז' : ו עיין לן
מסכוכלם כו' עיין נחמו' מסרשנ"ם סימן
ס"נ' סימן ע"ם ונחמו' מסרשנ"ם סימן
רמ"ר : ז ויל"ם רמוסיל ויליף מסיכו
מלו נשסיר מפ' מכוכלם - לף משמור
כחב כן הוא מנזה לפמ"ר דלגא מקילי
הגזלן עצמו נוסל מכוכלם וכמ"ם נמו'
נוקים כמ"ם מקוים ומו' עשים כמ"ם ס'
מנ' וכ"י כמ"ם מקוים נמ"ם ס"ם מכו'כן
נשם מכוכלם ורפ"ם סוף מנזה
לפ"ר לפ מלרו מנזה, ורפ"ם מלפ
דמין לו מנם מימר על מכוכלם ומ"ני
על מרי"ף נמה רחמחע ליה לנרפ"ם
מירנרי דלפ"י מנשם מימר על מכוכלם
כוסל כיון דנפ מנשם חמ' כוכלם ולפ
מנשם חמילה ; ורלפ כמו מפנין מסור
מירנרי) ומיכו דכמב נרפ"ם דלפ
כסול מנשם חמ' דכיון דקרקע מיכם
בגזלה לפ מכור רנכן מקנת' ליקניכו
ומ"ו נשנם מכנגר מוכם לפ נריך ל
לחקנת' דרכן דליקניכו שלם מלו פוף
כוסל כיון דיורד מלפ נרשות דנוסל
מכוכלם לכ"ם מפ"ב דלפ קני לנרפ"ם
ומיכו כמי דחמרי"ם נרפ"ם ובן כמב
פרפ"ם ומנם ס"ל מר"ם נמ"ם ממור וכל
דנרי מרי"ף ס"ל דנו מממוש פ"ם
נכנויט כו' דמ"ל מנם דמחמת מוכלם
ליח ליח מנזל נמוכם מלפ מוכלם מיש
מנם כננזם ומניש דמחר רנם מם
מנמני' מכר מם מנמנים פורים לענין
גזלה מחלמים מחחר דנזלן קוכם
נמיכו ומין זו רמים לנזל' קרק' דקרק'
פ"ם נגזלה וכ"כ ס"ך מפרי' ע"ל וכן
מקמי לפרי"ם כמוס"ק מנזל קמח ס"ם
נרף כ"ם ס"ם ר"ם ומחמ נשל מרמב
כו' ונרף כ"ם ר"ם כל וכות כו' ועור
דמם כמ' מרמ"ם מם למיל מיכים כמני
מחורי' לקני ום ס"ל ומרין ויכה רלוק'
נמרי' נגזל ונזלן מיכ' דנזן ל' קה מרמב מנזלן ולפ ירם מנימה גזילה ומנמנ
ומחמ נגזל ומנמה מיירד לנוקח מקיל נגזל לכולה שנמנ ומיימיכן לנמנמ מי
מוי יוחר על מנמנו' מקיל מכוכלם מנזל כיון יורד מלפ נרשו' ומוחר מפ'
מקיל מנזלן ומם ירם מנימה גזילה מין לו מלפ כוכלם נלנכ מנזל ומפ"ק
מירם מנימה גזילה ומיב ליה נגזל כוכלם כמו יורד מ"ל נרשות ומיחר מנמנ
לפ מקיל מנזלן כרמני' רנם נמכני' נם מנימו מלו מנם מ"ל מרי"ף ומ"ה רמ"ם
מכוכלם נוסל מכ"ם ולרמ"ם נמור נמנרך לו' רלקיל כ"כ לנמנ"ם ומ"ה רמ"ם
גרול מלא מרנר מנוש מכוכלם נוסל מ"ם לכ"ם וכן מנמ' למרי"ף נמיכו מ"ש
נמחמר מחריות רק יוכ ע"ב מנמנים מם מרנרי מרי"ף ומנימ מלין כלל מנמנות
מרפ"ם ומרפ"ם נמרינות וכחב מכ"ם ס"ר מפרוש ס"ם ומפ"ב כחב נרים מחור
ב' מכיר נם מנימו מלו ומלפמ מפ"י לו לקרקע לנזלן מו מקנו מירו מין לו מלפ
מוכלם מנזלן נלנכ וירים מנמם מפ"ר לים כרנרנ רמח' מכיר נם מפ"ו מלו
ומלפמ"ח ים לו מנמ מין לו מלפ מוכלם מנמ מנזלן מרין סוף דיכא לפרי"ף מכוכלם מקיל מנזלן מכ"ם לכ"ם : ונם מ"ם נכ"ו מ"ר רנרי
מרפ"ם ומרמב"ם נפ"ם מס' נזילה (מס דנרי מנמנ"ם מממחר כלן מס כרנרי מרי"ף וכן מלכה מכ"ל מיכו נכלן לענין רמנמ' נרמ"ם נלפ מי"ל מנרמ"ם
מיכר דנרי"ף מירי נמנם מכנגר מוכלם וכמו מחנרם מרמב"ן נמנר מ"ם נרי מרי"ף כן וח"ת זכיכו לענין רמנמ מכנגר מוכלם כוסל מכ"ם מם מנזל ורלפ
נמנור ומר"ם וכ"כ ר"ירוסם כלי"ם מ"ר נמנימות דמנוסל נוסל מנמנזל ע"ם (וכ"כ מחרוכי ר"ם מנזל קמח) וכן מ"ר : ם מיכו נוכם מם מיין
נחמו' ר"ח מלנון מי' כ"נ :

ד אם שער מסכח כוסל מנזלן דסיו רגילין לכתוב מחריות
מחליסון ומכ"ש ומפ' לף כחב נכחוב דמי וכח"ם נם ס"ם :
ה מלא מקרן נלכר ו"ל סמור כיון דידם מלוקח נמנם מלקחה
דגוולה סיחה לף נחן לו מדמים נמכילה כחורת מקח מלא נמלוח'
ואם סיה כוסל יותר ממה שנחן
לו סיה מחזי כריבית אכ"ל ומכ'
דחתי"ל כ"ח ס"ל דמיכו נוסל מכל
כמכח דע"ו סוגלחה פליני דסרי"ף
ס"ל דנוסל דמי הסוגלחה וירו על
התחתוכה דכיון דסוניח דמי
הסוגלחה נוסף על דמי הקרן לף
מקוי ריבית כחה שמוזר ולוקח
כחה שסוניח ובדמים המחכר
ורי"ח ורפ"ח ס"ל דנם זה מיכו
נוסל כמ"ם מור"ם נסב"ם : ו
דמם מכל מקרין כסרים כו' נסור
כחב נשם סרמ"ם נשל שכרח זו
דמייני דוק נשקיכל עליו מקרין
דשכח נפירום ונ"כ קכו מיכים
ס"ו ומ"ת ליח קרקע (דמו לף
מקוי ריבית מס שנוסף נקרקע
כ"ח כשנוסף מחות נפין שכח
לו דה"ל נכלוחה נכ"ל ופפ"ר)
מכל מי לף מקיל עליו מקרין
דשכח נפירום חם ס"ב דקיבל עליו
מקרין דוכיני מסחמ' מקי דקיב'
עליו קיבל ומפי דלף קיבל עליו
לף קיבל עד כחן לשוני .
ועיין מם נסור דמשמע דמפילו
לנרחם דמוקח וס"ל דלמ' קיבל
נפירום עליו פשכח דמיכו נוסל
שכח ל"ם מם יש לו קרקע ומשמ'
שכחכתי ומסרימ על הנלוחים
מחסנר ומסרי"ם שלא כחבו דין
זה דחם יש לו קרקע כלל : ו
על המוכר לנביח רמ"ם דמוקם
סוח דלא שדי מינסי זוזי נכדי
ונודמי לו ידע שסיה גוולה נשעת
מקנחה :

שער

ם שמין מפשיון כו'
ע"ם שסנגזל יכול
להוליחה כידו כלא דמי' וכמו
שנחנח נפי' שע"ח ונסמנים
סחמרי' : כ נחקיימה ביד
הלוקח כו' ז"ל סמור ולא מתרי'
מקנח'נגזלן כמו של גזל ונמו
שהנגזל יכול להוליחה מיד הלוקח
כך יוליחנו נם נגזלן מידו ויחן
לו מעותיו ולא מתרי' מפני זה
טרם כו' ונמ"ם מחכר : ג
לפיכך חם לף קנחה כו' דנכנ"ב
דרי ראיכו דלא נבי למיקם ב
נהימנות' מדלא טרח' לזכוכי
מן לנחם קודם שחנעו : ד דרי נילם דעמו שמיכו כו' דפי
קנחו כדי למיקם נהימנות' ולנמיד ביד לוקח רחמן לו סיס
מכרה חם"כ להחזר ומעולקין ס"ל דמיד מקנחה מהנגזל זכה נם
כרחמן ומוכ לף מני לכטל זכותי' כמה סמור ומכרה להחזר מחם"כ
חם סור הנזלן ומכרה להחזר קודם מקנח' מהנגזלן דכ"ם מודיס
דמכני נילו דעת כמה מכרה להחזר מקנח' מהנגזלן כנפי
מקנחה חם"כ מהנגזל ובדמים מור"ם וקוח מהנמרח : ם
ומ"ל הנזלן זו כו' ז"ל הסור ולא רנם
לנבות

ד" אם שאר השבח נוטל מהגזלן הקרן גובה
מנכסים משועבדים (ג) ושאר השבח מנכסים בני חורין ואם
הכיר בה שהוא גזולה כשלקח אינו נוטל מהגזלן ם (ד) אלא
הקרן בלבד (ה) ומפסיד שאר השבח היתר על ההוצאה
היתה ההוצאה יתירה על השבח בין שהכיר בה שהיה גזול בין
שלא הכיר (ו) אין לו מההוצאה אלא שיעור השבח ונוטלו
מבעל השדה (ז) (וי"ל דסוגיל ויוק מפיכו מלו מפשיר מפ' מסוגלח
° (סור ס"ם נסם ר"י ורפ"ם) וי"ב ו רפ"ם קבל מחריות נפרינ נרוך
ליתן לו כפי מה שקבל עליו ° (סור נסם סרמ"ם ורי"ב נסם רפ"ם) ויש
חולקין) ° (סם נסם סרפ"ם ונסם סר"ן כחב דמיכו מחוור כפיכו) :

והקרן נוטל מהגזלן מנכסים משועבדים :

ב הפירות שאכל לוקח בעור שהיתה בירו צריך לשלם אותם
לנגזל ורינו בהם עם הגזלן כרינו של שבח שאם לא ירצע
שהיתה גזולה גובה אותם מהגזלן מנכסים בני חורין ואם ירצע
שהיתה גזולה (ח) אינה גובה מהם כלום :

ג ° (סור ס"ב נסם סרמ"ם ומ"ח פ"ם) אם טען המוכר שהלוקח
ירע שהיתה גזולה והלוקח טען שלא ירע : על המוכר
להביא ראיה :

שער מכרה הגזלן וחזר וקנאה מהנגזל או נתנה לו במתנה וכו' וסעיפים :

א ° (רמב"ם פ"ם ינזילה דין ם') הגוזל שדה ומכרה או נתנה
לאחר ם שאין מעשיו כלום כמו שנתבאר אם אחר כך
קנאה הגזלן מהנגזל ב נתקיימה ביד הלוקח מהגזלן או ביד
המקבל המתנה מפני שספני זה טרח הגזלן לקנות' כדי לעמוד
בנאמנותו ג לפיכך אם לא קנאה עד שתבע הלוקח את הגזלן
ברין שמכר לו שדה שאינה שלו ונתחייב לשלם והתחיל ב"ד
להכריז על נכסי הגזלן כדי להגבות' מהם ללוקח ואחר כך קנאה
הגזלן מהנגזל לא נתקיימה ביד הלוקח ויכול הגזלן עצמו או
יורשיו לחת לו מעותיו ולהוציאה מידו :

ב ° (סם דין י"ם) לקחה הגזלן מהנגזל אחר שמכרה כשהיא
גזולה וחזר ומכר לאחר או נתנה במתנה או הורישה ד
הרי גילה רעתו שאינו רוצה להעמידה ביד זה שלקחה ממנו
כשהיתה גזולה וכן אם נפלה לגזלן בירושה לא נתקיימה ביד
הלוקח :

הגה ° (סור ס"ב וכ"י נסם רפ"י) וי"ח וס"ל דאם מכרה או נתנה
לאחר שקנאה לו קנה לוקח ראשון קנה אבל אם מכרה או נתנה
קודם שקנאה לו קנה לוקח ראשון וכ"ז לא מירי אלא כשלא הכיר
בה שהיא גזולה וקנאה אבל אם הכיר בה וקנאה לו קנה לוקח :
(מת"ה סם ור"ן וכ"י) :

ג ° (רמב"ם פ"ם הי"ב) נבאה הגזלן בחובו אם יש לנגזל קרקע
אחרת ם ואמר ליה הגזלן זו אני גובה בחובי ה"ז
מתכוין

ד" אם שאר השבח נוטל מהגזלן הקרן גובה
מנכסים משועבדים (ג) ושאר השבח מנכסים בני חורין ואם
הכיר בה שהוא גזולה כשלקח אינו נוטל מהגזלן ם (ד) אלא
הקרן בלבד (ה) ומפסיד שאר השבח היתר על ההוצאה
היתה ההוצאה יתירה על השבח בין שהכיר בה שהיה גזול בין
שלא הכיר (ו) אין לו מההוצאה אלא שיעור השבח ונוטלו
מבעל השדה (ז) (וי"ל דסוגיל ויוק מפיכו מלו מפשיר מפ' מסוגלח
° (סור ס"ם נסם ר"י ורפ"ם) וי"ב ו רפ"ם קבל מחריות נפרינ נרוך
ליתן לו כפי מה שקבל עליו ° (סור נסם סרמ"ם ורי"ב נסם רפ"ם) ויש
חולקין) ° (סם נסם סרפ"ם ונסם סר"ן כחב דמיכו מחוור כפיכו) :

והקרן נוטל מהגזלן מנכסים משועבדים :

ב הפירות שאכל לוקח בעור שהיתה בירו צריך לשלם אותם
לנגזל ורינו בהם עם הגזלן כרינו של שבח שאם לא ירצע
שהיתה גזולה גובה אותם מהגזלן מנכסים בני חורין ואם ירצע
שהיתה גזולה (ח) אינה גובה מהם כלום :

ג ° (סור ס"ב נסם סרמ"ם ומ"ח פ"ם) אם טען המוכר שהלוקח
ירע שהיתה גזולה והלוקח טען שלא ירע : על המוכר
להביא ראיה :

שער מכרה הגזלן וחזר וקנאה מהנגזל או נתנה לו במתנה וכו' וסעיפים :

א ° (רמב"ם פ"ם ינזילה דין ם') הגוזל שדה ומכרה או נתנה
לאחר ם שאין מעשיו כלום כמו שנתבאר אם אחר כך
קנאה הגזלן מהנגזל ב נתקיימה ביד הלוקח מהגזלן או ביד
המקבל המתנה מפני שספני זה טרח הגזלן לקנות' כדי לעמוד
בנאמנותו ג לפיכך אם לא קנאה עד שתבע הלוקח את הגזלן
ברין שמכר לו שדה שאינה שלו ונתחייב לשלם והתחיל ב"ד
להכריז על נכסי הגזלן כדי להגבות' מהם ללוקח ואחר כך קנאה
הגזלן מהנגזל לא נתקיימה ביד הלוקח ויכול הגזלן עצמו או
יורשיו לחת לו מעותיו ולהוציאה מידו :

ב ° (סם דין י"ם) לקחה הגזלן מהנגזל אחר שמכרה כשהיא
גזולה וחזר ומכר לאחר או נתנה במתנה או הורישה ד
הרי גילה רעתו שאינו רוצה להעמידה ביד זה שלקחה ממנו
כשהיתה גזולה וכן אם נפלה לגזלן בירושה לא נתקיימה ביד
הלוקח :

הגה ° (סור ס"ב וכ"י נסם רפ"י) וי"ח וס"ל דאם מכרה או נתנה
לאחר שקנאה לו קנה לוקח ראשון קנה אבל אם מכרה או נתנה
קודם שקנאה לו קנה לוקח ראשון וכ"ז לא מירי אלא כשלא הכיר
בה שהיא גזולה וקנאה אבל אם הכיר בה וקנאה לו קנה לוקח :
(מת"ה סם ור"ן וכ"י) :

ג ° (רמב"ם פ"ם הי"ב) נבאה הגזלן בחובו אם יש לנגזל קרקע
אחרת ם ואמר ליה הגזלן זו אני גובה בחובי ה"ז
מתכוין

לגבות מיורו מלוה מוחזק כו' וכפרישה כתבתי דל"ד קאמר סטור מלוה לפי' נכו מסדה זו סתמא נ"ב לחמרי' דסתמו סיה להמחיד כיד פלוקה וח"ב דקדק המחבר וסמיט סני תיבת דלה רבה מלוה ואח דסרי כפרישה דוקא כשין לנבול קרקע מאר מלוה מ' לחמרי' דלה מכני וק"ל ◦ כע"ם סמכים ל"סם"ע וחסם ל"סטור ולה רבה מלוה ואח : ו כדי סיוכה כה בדין פ' שבד סכה כיתה כידו בנולבות ופיט ◦ נקרע גולן על מכירתו מסמ"ב לאחר שיקבלנו כחתכה סיכיס כידו בדין ולה בתורת נזלבותא :

שעה א מומדין כחס מדס רובס לשקן כסדה זו לכוחבה וסיינו כסף סחלי העיר כ"ב רס"י וסרמ"ס וכשילו כב"י וכתב סחלמידי רס"י לה ס"ל כבי חחם סיירד סלה כרשות ונס פומד להסחלק ס"ם ועפר"ר : ב וידו על סחסחוכה פ' סחס בסבה יותר על סבוחה נותן לו סבוחה וחס בוחה יחירה על סבה סיכו כותן לא בוחה סלה סיפור סבה : ג סחס כר' עבוי ליט פ' לחפוקי סדס סחוחד ג"ב לורוע וקנה פומד לכנות : ד סומפין לו סרמ"ס וסרמ"ה ס"ל דחפ' עבוי ליט סומפין לו כבוחה כ"ן וכתב הב"י סכן דעת סחבר וסרמב"ם ודלה כמ"ם סמ"ם דסרמב"ם מיירי דוקא בשין סמוים ליט ועד"ר : ה סחני סחבים בחרץ רס"י פ' שבבר ס בשיטו בבוחיות סחרץ כיכיקן וכיון שבפסידו חמון לבעל הקרקע ס"ב חפ' כמ"ל חין סומפין לו מב"ל וברבה בכן דעת הרמב"ם וסחבר חע"ם שבחבו ל"ל סחבחי' סחרץ ולה ◦ כע"ם שבחב ו"ל * סחני סחבים בקרקע בפירת סהילנו : ו סיכו חס ס"ל חחלי' עקור חילנך כו' כרבה דבע"ם ון סייבי לפרישן זה שבחב כחן סומפין סומפין לו לבעל סהילן בבה לינקן בבוחיות ולוה בת' דבבה"ג חס ס"ל בעל הבדה חחלה ס"ל בעל הבדה חחלה עקור כו' סומפין לו וידו על סהילן : ז סחין לו וידו על בעלינה דה דלדעת רס"י ורח"ם בבל חקום סידו על בעלינה חס הבבה יחר על בוחה בבה בשחר חלי' בעי ואם בוחה יחירה על בוחה בבה וחס בבה יחר על בוחה בבה בשחר חלי' בעי ואם בוחה יחירה על בבה בוחה בבה וחס בבה יחר על בוחה בבה בשחר חלי' בעי) ואחרין חילו לח נעשה סיה הוח בעלמו נעשה והוי"ח על בוחה וכעיקר ס"ל לפרח"ם דדוקא בבדה בעבוי ליט בדין כן ורמ"ה ורוב סחפרשים ס"ל דחפילו בחין עבוי ליט סוי"ל ונילה דעתו דניקח ליה בבחיבה ידו על בעלינה וכ"ש כתב דסיינו דוקא כשחחר חלה חיני חפן בבחיבות וחח"כ נילה דעתו דניקח ליה בחן הוח סידו על בעלינה חפילו בבדה חחלי' עבוי ליט וסחבר סחם בדברים כחן ובפ"ר שם כתבתי דחחבר סטור מוכח דלה ס"ל בחי שברה : ח סחם בוחה יחירה על בבה בוחה וחס בבה יחירה על בוחה וחס בבה יחר על בוחה בבה כו' (ולחפוקי בבוחה בפ"י דכתב בשיך ור"ל בבוחה בבה וחס בבה יחר על בוחה בבה בשחר חלי' בעי ואם אמר בעל הבנין קצי ואבני אני נוטל י"ב שומעין לו ◦ (סם ר"ם) אם' ליה בעל הקרקע טול מה שבנית שומעין לו :

שעה ב היורד לתוך שדה חבירו או לתוך חרבתו ונטעו או בנאה ובוטס סעיפים :

א ◦ (ר"ירוסלמי פ"י דגזילה דין ד') (ג) היורד לתוך שדה חבירו שלא ברשות ונטעה אם היתה שדה העשויי' ליטע ג אומרין כמה אדם רוצה ליתן בשדה זו לנטע ונוטל מבעל השדה ואם אינה עשויה ליטע שמין לו ד וידו על התחתונה :

סג"ס ◦(ריב"ם פי' חס"ו) ב חחם כרס בעבי ליטע בעומק מוכה לפבירו סלה כרשות ס"ל פי' רס"ד וכן כלומד עם כן חבירו כלה דעת בהב ס"ל לפי' ס"ל ה"ה :

ב ◦ (רחב"ם שם ר"ח) (ב) א"ל בעל השדה עקור אילנך ולך ד שומעין לו אבל אם אמר הנוטע הריני עוקר אילני אין שומעין לו ה מפני שטכחיש הארץ :

ג ◦ (שם רין ח') היורד לתוך שדה חבירו שלא ברשות ונטע או בנה ואח"כ בא בעל השדה והשליט הבנין או ששמר הנטיעות וכיוצא באלו הדבריס שמראי' שרעתו נוטה למה שעש' זה וברצונו בא הדבר שמין (ג) וידו על העליונה :

סנ"ס ◦ (ר"י פ' הגולל) ו (ד) מיכו חס חמר ליה חקילה עקור חילנך ולך יוכל בעל חילן לעשות חע"ם שעור בעל בשדה חח"כ :

ד ◦ (רחב"ם שם ר"ח) היורד לשדה חבירו ברשות אפי' נטע שדה שאינו עשויה ליטע ו שמין לו וידו על העליונה ח שאם היתה ההוצאה יתירה על השבח נוטל ההוצאה ואם השבח יתירה על ההוצאה נוטל השבח :

סג"ס ◦ (ר"י פ' הגולל) וחס בעל בשדה הוח עמו חרים עור לסיות דינו כחיכו עבוי ליטע רק עשמין כמה רוצה ליתן עלה יצטרך לטרוח בעצמו :

ה ◦ (רחב"ם שם וע"ש) (ה) בעל בנכסי מלוג ט אשתו קשנה יור והשותף בשדה שיש לו חלק בה יי כיורד ברשו'הן ושמין להם וידם על העליונ' ◦ (סם"ח שם וע"ש ופ"ש ס"ק ג') (ופ"ח שם וע"ש ופ"ש ס"ק ה')

ו היורד לתוך חורבתו של חבירו ובנאה שלא ברשות שמין לו וידו על התחתונה ואם אמר בעל הבנין קצי ואבני אני נוטל י"ב שומעין לו ◦ (סם ר"ם) אם' ליה בעל הקרקע טול מה שבנית שומעין לו :

שעה ג מיורד לתוך שדה חבירו כתוכן להתעסדה בור הלוקח ואם אין לגזל קרקע אלא א' לבבות חובו הוא שמתכוון : ד ◦ (סם דין י"ג וסור סעיף ד' בסם סרמ"ם) נתנוהו הבעלים לגזלן מתנה קנאה הלוקח שאלו לא טרח לבעלים לא היו נותנים לו במתנה ומפני זה טרח כרי שיזכה בה בדין ויעמוד בנאמנותו ותתקיים בידו הלוקח : סנ"ס ◦ (סור סם בסם סרמ"ם וסח"מ סם בסם ר"ח ורמב"ם) וי"ק וס"ל דבל הלוקח לבב"ח רחייס שכיון לסחמידה בידו ואין מוציאין מיד סנזלן וכן כ"ל פיקר : ה דין גזלן שמביא ערים שלקח שדה מהנגזל נתבאר בסימן קנ"א :

ו כותי שאנס שדה מישראל ומכרה לישראל אחר נתבאר בסימן רל"ו :

שעה ד היורד לתוך שדה חבירו או לתוך חרבתו ונטעו או בנאה ובוטס סעיפים :

א ◦ (ר"ירוסלמי פ"י דגזילה דין ד') (ג) היורד לתוך שדה חבירו שלא ברשות ונטעה אם היתה שדה העשויי' ליטע ג אומרין כמה אדם רוצה ליתן בשדה זו לנטע ונוטל מבעל השדה ואם אינה עשויה ליטע שמין לו ד וידו על התחתונה :

סנ"ס ◦(ריב"ם פי' חס"ו) ב חחם כרס בעבי ליטע בעומק מוכה לפבירו סלה כרשות ס"ל פי' רס"ד וכן כלומד עם כן חבירו כלה דעת בהב ס"ל לפי' ס"ל ה"ה :

ב ◦ (רחב"ם שם ר"ח) (ב) א"ל בעל השדה עקור אילנך ולך ד שומעין לו אבל אם אמר הנוטע הריני עוקר אילני אין שומעין לו ה מפני שטכחיש הארץ :

ג ◦ (שם רין ח') היורד לתוך שדה חבירו שלא ברשות ונטע או בנה ואח"כ בא בעל השדה והשליט הבנין או ששמר הנטיעות וכיוצא באלו הדבריס שמראי' שרעתו נוטה למה שעש' זה וברצונו בא הדבר שמין (ג) וידו על העליונה :

סנ"ס ◦ (ר"י פ' הגולל) ו (ד) מיכו חס חמר ליה חקילה עקור חילנך ולך יוכל בעל חילן לעשות חע"ם שעור בעל בשדה חח"כ :

ד ◦ (רחב"ם שם ר"ח) היורד לשדה חבירו ברשות אפי' נטע שדה שאינו עשויה ליטע ו שמין לו וידו על העליונה ח שאם היתה ההוצאה יתירה על השבח נוטל ההוצאה ואם השבח יתירה על ההוצאה נוטל השבח :

סנ"ס ◦ (ר"י פ' הגולל) וחס בעל בשדה הוח עמו חרים עור לסיות דינו כחיכו עבוי ליטע רק עשמין כמה רוצה ליתן עלה יצטרך לטרוח בעצמו :

ה ◦ (רחב"ם שם וע"ש) (ה) בעל בנכסי מלוג ט אשתו קשנה יור והשותף בשדה שיש לו חלק בה יי כיורד ברשו'הן ושמין להם וידם על העליונ' ◦ (סם"ח שם וע"ש ופ"ש ס"ק ג' ופ"ש ס"ק ה')

ו היורד לתוך חורבתו של חבירו ובנאה שלא ברשות שמין לו וידו על התחתונה ואם אמר בעל הבנין קצי ואבני אני נוטל י"ב שומעין לו ◦ (סם ר"ם) אם' ליה בעל הקרקע טול מה שבנית שומעין לו :

בחילנות בחכוחר לפני זה נס"ב :

יג ודוקא אם סתורכה כו' אבל אם עשויה לכבות כו' ומסתבר לומר כן (דמין שומתין לו) כיבה דלא סיה מסתמא בתורכתו ויש לו מצלו סרחוי לכבות בגין כוה כלי קטוף פרנסתו דהו ודאי תוהמא הוא מקפא כדי להסניר לבעל הבגין מה לפוסקי שומתין לו: יד ולא יוכל לסובעה לומר בשיבי אני נוסל בעשם דאף דמין כאן אם כיבה אבל יכול לומר סול עבך ואבגך בגין דעשויה לכבות כן הוא אינו יכול לומר סיעלס בגין שבגאו בסקום סרחוי לכבות ודאי מדעתא דהכי כבגאו סיקום לומר סול עבך ואבגך בגין דעשויה לכבות כן הוא אינו יכול לומר סיעלס בגין שבגאו בסקום סרחוי לכבות ודאי מדעתא דהכי כבגאו סיקום כאן: טו כתו שבתבת לפיל סיתן שם ג' ס"ם כם ו' דבתב דאם בסשיר אם כותלי בית קדם דמגלגלין עליו אם שבל. גם מ"ם סור"ם לפבי זה דאם בסשיר סבור"מ שבגין כו' בשין זה בת' סטו' בפי' שם ג' ומור"ם שם גם"ם:

ג ודוקא שם סתורכה כו' עיין בשטו' רפ"ס סי' רכ"ו ורס"ג וסי' ס"ל: ד בל' מי שומתין לו כו' עיין בשטו' סשל"ם ל' סטון סי' רל"ג:

שעז ג מי שהיתה דרך סרבים עוברת בתוך שדהו ובו סעיף אחד:

א (ג) מי שהיתה ג דרך הרבים עובר בתוך שדהו ונטלה ונתן להם מן הצד מה שנתן גתן וזכו בו וזה שנטל לא זכה בו: (תנר ב' בסתיקו רבים ברשות סטור לבקלקלו):

כנס יג (י) ודוקא אם בתורכה סיבה עשויה לכבות אבל אם עשויה לכבות אפילו בתורכה עומדת לכבות דינו כתו בקירות שיתבאר בסתוך (כ"י בשם תלמידי רשב"ם ומרדכי פרק בסובלן):

ז ג (רמב"ם שם ה"ו וטור סניאו ס"ם) החצירות הרי הם ראוים לבנין ולהוסיף בהם בתים ועליות לפיבך הכונה בחצר חבירו ה"ז בנוטע שדה העשויה ליטע ושמין לו כמה ארם רוצ' ליתן בגין זה לבנותו והוא שיבנ' בגין המועיל הראוי לאותו חצר כמנהג אותו מקום:

כנס ח (רמב"ם ומרדכי) י ולא יוכל סבונה לומר בשיבי אני נוסל בסבירם סבונה לסקרים ובקל אם אסר לבעל סקרקע דבר מופס צריך ליתן לו בל אם שבתבה טו כמו שבתבתי לפיל סי' שם ג' ח (מיוחס בל"ם ס"ב) רלוכן בסים לו בית רפוס וינה מן סעיר וכח שתעון ודר בו והוי' סונטל לבעל הבית מן שבפילה ומיידו וכיידו בל מה שהיה לצורך בלא יפול צריך רלוכן לבסוין לשתעון (טור ס"ם שם סרפ"ס) טו אבל אם ג' ליתן לו מה שם יידו וכיידו בי יוכל לומר אני צריך לזה וכשיתן רלוכן מה שבייב ליתן לשתעון יבא מן שבית:

ח (רמב"ם שם ה"י וטור שם ס"ם זס) (ו) בל מי ששמין לו יז בין שהיתה ירו על העליונה בין שהיתה ירו על התחתונה אינו נוטל בלום עד שישבע בנ"ח בסה הוציא יח ואם אמ' יבואו הדיינים (ל' סטור סנגליס) ויעשו שומת ההוצאה והרי היא גלויה לעיניה וישערו העצים והאבנים והסיר ושבר האומנים בפחות שבשערים שומעין לו ונוטל בלא שבועה יט וכן זה שנוטל השבח בלבר והיתה ירו על העליונה אינו צריך שבועה:

ט (שם) כל ששמין לו ונוטל שטען בעל השרה ואמר נתתי והיורר אומר לא נטלתי היורר נאמן ונשבע שלא נטל בלום ונוטל ב שהרי אומרים לבעל השרה עריין לא שמו לך ולא ירעת בסה אתה חייב ליתן היאך נתת אבל אם שמו לו בא ואמרו לבעל השרה תן לו ואמר נתתי אע"פ שעריין לא נשבע היורר הרי בעל השרה נאמן וישבע היסת שנתן ויפטר שהקרקע בחזקת בעליה:

שעז דין המסיג גבול רעהו ובו סעיף אחד:

א המסיג גבול רעהו והכנים סתחום חבירו בתוך תחומו אפילו מלא אצבע אם בחזקה עשרה הרי זה גזלן ואם המיג בסתר הרי זה גנב ג ואם בא"י המיג הגבול ב הרי זה עובר בשני לאוין בלאו גניבה או בלאו גזילה ובלאו דלא תסיג: (ופם מותר לפרש ליקח סערוגים שלו סבירו עריין לפיל סימן קכ"ו):

שעז מי שדרך הרבים עובר בתוך שדהו ובו סעיף אחד:

א (ג) מי שהיתה ג דרך הרבים עובר בתוך שדהו ונטלה ונתן להם מן הצד מה שנתן גתן וזכו בו וזה שנטל לא זכה בו: (תנר ב' בסתיקו רבים ברשות סטור לבקלקלו):

הלכות גזילה

שעח אסור להזיק ממון חבירו ולא לגרום שום היזק ובו ט סעיפים:

א ג אסור להזיק ממון חבירו ואם הזיקו אף על פי שאינו נהנה חייב לשלם גזק שלם בין שהיה שוגג בין שהיה אנוס:

ורווקא

סתסקת בין תדם לבבירו נבוס תד' סתות בו' וכתבו בסור והסתכר לפיל בס"ם קב"ו ע"ם ופ"ר: בח ע"ל סי' כ"ב וע"ם סילוק בין ג"ל בא תן לו או סייב לתת ליתן לו:

שעח ג ואם בארץ יפרט הסיג נבול בו' עד ובלאו דלא תסיג סיפא דקרא בנתלך תשר תנתלך בארץ בו' הרי דלא בזכר הבתוב שלא בתסיג נבול קרקע דמ"י: כ ס"ו בזכר בבני לאוין בו בוה ג"כ ל' סרמב"ם סהל בעשר לא בזכר לאו דלא תגזול ולא תגנוב סבוס דקרקע סינה בגזל' בס"ם בסיתן שם ג"ם שלא בבירם בוה בידו וכתם"ם בסיתן שב"ט נם בתן לא בתב בסור שבשתר תרעות עובר בלאו דלא תגזול בס"ם בס"י דעובר בלאו דלא תסיג נבול שלא ג"ל סם בסוקה ס"ו גזלן:

שעח ג דרך הרבים עובבת נראה דסייבו דוק' בדרך שבל סי פרוצה יש בה שני' ממקומות דעלמא סוי דינה דזבו בסניהן דדרך בראסון אין בם בידו לבעל זבות סרבי דעלמא ודדרך שבתן לבן מדעתו מן הצד זבו בבן אלו בבתיב' זו שבתן לבן מדעתו מבג"ב בם סיה בדרך מיוחד דוקא לבני מבוי או פיר ג' לעות ולא לזולתם דאוי אותו בבי ספיר ואפ"ו ג' סובי פיר לעות יבולין לססניף בותו בדרך בדרך תשר ומי יססה בידם ותבאם ופסקם קיים וב"ם דלא זבו בוה וב"ל: ב בסתיקו בו רבים ברשות בו' קתל"ן בוה דדוקא בסתיקו ברשות תסו' לקלקלו בג"ב בסתיקו בו אלא ברשות ואפילו בו אתה לפניהו סובעין לסן ותמרינן דבודאי ברשות סתיקו בו:

שעח ג סבור לסזיק ממון חבירו בו' סתקיל בסיסו' ופייס בסיוב תשלומין לבתריהו תרתי לית בית דלא דלף אם ירצה לסזיק ולא לם מ"ם סיסו' בדבר דומיא דגניבה וגזילה וב"ם סבור ומסתבר לפי' ר"ם שמ"ם ושב"ע מ"ם:

תלה פטור כאן לפיכך נזיקין בפ' נגיחה ונזילה פ"ם : והסכי סמייב בתשלומין ואפי' לא נכנסה ואפי' נגנב והפצ' דמדם מוכד לעולם אם לא בחונם גדול ופפ"ר : (הג"ה וכתב כ"י פ' המביא (דקי"ב) הא דאמרי' בפי' לפיכך אפילו דנזיקין סייבו כל דיהא המזיקים בתלת' לכות דסייבו נזיקין ונזל והסכם לכידם וריכית ואוכלה פ"ם ד"מ ר"ם וס) ◦ כ' כין שכפל כרוש מנויס כו' עד"ר שם כתבתי לל' פטור שכתב שפם נפל כרוש שמינו מנויס פטור דק' הא פטור שכתב בתשלומין כתב לקמן כפי' ת"כ פ"ב ד"ג דפם נפל כרוש

שמינו מנוי' פייב בכוק וכן כוה בגמרא ומלקתי דבגמרא ופם בפי' ת"כ פ"ח מיירי בסזיק בפדם מנפילתו על מסגג כרוש שמינו מנויס ובסזיק בפדם דפם נפל כרוש מנויס בתבאר שם דפייב בפ' דבריס מ"ם כרוש שמינו מנויס נתני כפ מד דרגש פלא לפיכך כד' דבריס כ"ח בסזיק בוק בלבד ובמן דמיירי דסזיק בלים בנפילתו דגם בנפילתו כרוש מנויס ליכם פייב על בוקם כ"ח בוק מ"ם בנפילתו כרוש שמינו מנוי' פ"ל לפפור דבפתיכן ליכ לפיכך בחונם ל"ם מפייבין ליכ מבוקו בלל כ"ח בנפילתו כרוש מנויס פ"ם מ"ם עוד שיכך ואפ"כ יפייב ל' בהסבר דגרשה דדברין בכפל ובפתומי דבפ"ח פתם וכתב פייב לשלם סיזק כלים בנפל מן סגג ולא פי' דמיירי נס כרוש שמינו מנויס ובספיק מפקריו פור וכתב דיבא דבפילה מסגג ופי' דבריו דפייב לפילו כרוש מנויס ולפי"ת לשלק פ"ם דבפ"ח דמיירי בבזקי כלי"מ לא כתב דפייב כרוש שמינו מנויס ובספיק כ' דמיירי בסזיק בן מדם מ"ם כתב שם דפייב אפי' בפל כרוש שמינו מנויס ואפ' מסב"י לא פ"ל שפי שיכך דפא סב"י בקפא מדברי פטור דפשרו כרוש שמינו מנויס מ"מ י"ל דפור בו כאן בסיבור וס"ל ג"כ כמ"ם ודו"ק :

שעה ג ודוקא שמינו מנוס בו' הל' מנומנם וכך הל"ג ו"ג דוקא שמינו מנוס נחור כמו שיתבאר ואפי' מנוס נחור מל' הרמב"ם ומשמע דאין מילוק וכ"כ פ' הל' דלהרמב"ם אין מילוק : ב שמינו מנוס נחור כו' פיין ת"ם לקמן בי"ם פ"ו דברא"דוקא בפשוט בלא מתכוין אבל מי שמזיק בתכוין לפילו מנוס נחור מייב כמו בדוק בשבר את הכלים לקמן סיין ס"ע פשיק ב' ע"ם : ג פפ"ם לא כיוונו כו' פ"ל פיין תב"ם פ"ם בפנ"ם :

ג ופפ"

(ג) (ודוקא (ב) שמינו מנוס נחור כמו שיתבאר) ◦ (פת"ם פרק ו' דמוכל ופ"ם בפם רפנ"ם) כיצד נפל מהגג ושבר את הכלים או שנתקל כשהוא מהלך ונפל על הכלי ושברו חייב נזק שלם :

ב נפל מן הגג והזיק חייב לשלם נזק שלם ב בין שנפל ברוח מצויה בין שנפל ברוח שאינה מצויה . (דלא מקרי מנוס נחור) ◦ (פת"ם פם) :

ג ◦ (רמב"ם פם) היה עולה בסולם ונשמטה שליב' מתחתיו ונפלה והזיקה אם לא היתה מהורקת וחזקה חייב ואם היתה חזקה ומהורקת ונשמטה או שהתליעה הרי זה פטור שזו מכה בידי שמים הוא וכן כל כיוצא בזה :

ד כל אלו הדברים ברשות הניזק ג אבל ברשות המזיק פטור עד שיתכוין להזיק כמו שיתבאר :

ה אפילו בראייתו אם יש לו היזק לחבירו אסו' להסתכל בן שרה הבירו בשעה שעומדת בקומתיה :

ו ◦ כ"מ שמזיק חייב לשלם בין ברשות הניזק ואפילו ברשות המזיק אם הכנים בו הניזק ממונו שלא ברשות ו והזיקו לא שנא בגופו ל"ש בממונו חייב לשלם דנהי שיש לו רשו' להוציאו אין לו רשות להזיקו ודוק' במזיקו במזיר אבל אם הזיק בשוגג פטו' ב"ה ואפ ב"ה הוזק בנכנס אפי' בשוגג חייב הנכנס כיון שנכנס שלא ברשות . ויש סי שאום' דרוקא בשלא ירע כ"ה שנכנס ז אבל אם ראוהו שנכנס אם הזיק בו פטו' ◦ (סור נסף הרמ"ם) :

ז ח היו שניהם ברשות או שניהם שלא ברשות והזיקו זה בזה בין בגופו בין בממונו אם לא ירקו זה בזה פטורים אבל ראו זה את זה ח (ג) אע"פ שלא כיונו חייבים יוד לפיכך כ' שהיו רצים כר"ה או שהיו מהלכים והזיקו זה בזה פטורים הזיקו זה את זה חייבים :

ח היה אחד רץ וא' מהלך והזיק המהלך ברץ חייב מפני שרץ שלא ברשות . כר"א בחול אבל כע"ש בין השמשות פטו' יא מפני שרץ ברשות . (ודוקא בפתם דתלינן דרך לכורך אחת אבל אם ירוץ דשיבו רץ אלא לספר תפכיו ולא שייכי ביה כורך אחת חייב כמו בחול :

ט ◦ (סור ח"ם נסף הרמ"ם) יב אם בא אחר רוכב בסוסו מאחרי חבירו ופגע בסוס שחבירו רוכב בו והכה את הסוס חייב לשלם כל מה שישומו ב"ר שנפחתת פחמת הכאה זו ואפילו היה הסוס הסוכה של כותי וצריך הניזק לשלם לכותי יות' ממה שנפחתו דמי הסוס אין המזיק חייב לשלם יותר ממה שישומו כ"ר :

הנ"ם

ג אבל ברשות המזיק כו' דאפילו יכול לומר לא ידעתי כמה אכנים אם אניחו להזיק ודוקא אבזיקו בשוגג וכמ"ם בפור וסתכבר כאתוך ס"ו וזהו אפיים וכתב וכאו שיתבאר ור"ל בפ"ו : ד לפיכך אפור לאדם לעמוד על אדם כו' הא דכתבו פטור ובתכבר כזיק רגיים זה בלאוגם ולא נקטו בלאוגם אבי סזיק רגייב דפי' קנ"ר (ודוקא לומר דכוונת בתכבר לתרוייהו דכמ"ם בריפא אפילו ברגייתי אפור להסתכל כיון לפזיק רגייב דבפיתן קנ"ר ובפיתא כתם לפיכך כו' מיירי אפילו סיזק רגייב דקתם בדרך בלאון מבשם כן בס פטור לא כתב אלא סיזק רגייב דקתמר לגירסת דאתר רב יוחא פ"ם) מבוס רב' ברמי' מנ' שנתם אין פוסח בפן

סיזק אלא שבורתת סיזק כגון שכבירו לא יפשם שפקיו בתל' מבח' שבוסח מתנו אי שירת סיבא לו סיזק פשנם נכול אי שאר בניכים כיונא בתלו מפ"ל דאתר בניכים דסרגייתים מנ' שנתם שולטת בה ובורתת סיזק אבל לפניו אפור אבי מ"ם דאסור דבוה אינא בפ"ד בגמרא דלית בים אלא מדת חסידות ופפ"ר : ה כל מקום שמזיק כו' כלפן זה הוא כרמ"ם וכטור וכ"ל דפ"ל בכל מקום בכית : ו וסזיקו כל מקום שבוכר ל' סזיק ר"ל שהמזיק סזיק לניזק בתא שהוא לא נתכוון וכל מקום שבתוב שהזיק ר"ל שהניזק שהזיק תעלתו בהפזיק עומד בתקומתו והניזק הלך בדרך וניזק תתנו רש"י ופפ"ר : ז בבל אם רשותו שבנים כו' פי' אפי' לא רשותו בשפת שהזיק תעלתו אבל רשותו בשפת שהזיק בלך בדרך וניזק תתנו רש"י ופפ"ר ממנו לשמור נפשו וכשל שמר נפשו ולא שמיד שבפיד ודוקא שהזיק שהנים אפילו בשוגג הייב הנכנס וכדין שניהם ברשות שיתבאר בסימן שפשר וס : ח סיו שניהן ברשות לשון הסור לשון שהזן שהן רשות לבנים כו' וכתבתי שם דה"ם אם כ"ם נתן לאדם רשות לבנים לפניהו שהם מבזקי שניהן ברשות וכמ"ם לפני זה בלא בשבנם"ם נתן רשות לא שייך לומר דלא ידעו זה בזה פ"ם ודוקא בסזיקו זה מזה פסורין שבל זה מייבין דבל אדם מבירו שלא ברשו' דלא פ"ל בבא ל' לאסוקי אדעתי' סיבנם מי לרשותו שלא אדעתו ומ"ם אפי' בזק ממנו הב"ה מייב בשפיק שלפני זה ופפ"ר : ט אם פ"ם שלא כיוונו דאדם מוכר לעולם וכל' : יוד לפיכך כ' הסיו רגיים כר"ה כו' והוליכת שניהם בר"ה מקרי ברשות ורגית' שמה מקרי שלא ברשות דה"ל לאיתסק אדעתיה שמא יבעט בו שבירו ולא יסיה בידו לעמוד מלזיקו . ומ"ם סזיקו זה בזה פטורים היינו דוקא בלא רצו וה"ו ובמ"ם לפני זה בתרוייהו פטור : יא מבני מרן ברשות ו"ל הרמב"ם פ"ב דאוכל דרן ברשו' בדי שלא תבנם שבת והוא היינו פנוי שב"ל ול"ו שמשמע לבאורה אפי' רץ בשפקיו לגומרים קודם שבת מיקרי ברשות שלבל מת"ם מוכר זה בוכח דם"ל דוקא דרן בשפקי ברכי מיקרי ברשות ופפ"ר : יב לם שכן- בפ"ל רוכב בכוסו כו' ז"ל הטור בשם תשובת הרמ"ם בזה שם שמעון הלוכן שהוא פטור כיון שהיו רוכבין בר"ה והיה לו לניזק לומר מעצמה לילו שמעה לילו שמעה היה לו לרוץ בר"ה ואפילו ברגליו היכול לומר בשירגה כ"ם ברוכב הוא שהיו רוכבין שמא לא יוכל להמשיך בסוס בשירגה ומתוך שמשכה כו' ומתוך בנוסו הוא כיון שרוכב על בהמה ומניק בנוף בהמה בכוחה אבל בהולף בעלים חייב לשלם אבל כל כו' אם הסוס המוכה היה של כותי הל' אם בכותי מבכיר אלו הדרך בשביל וה אין לחייב לזה כיון אלא כיון שב"ל (ובינוא בזה שהמבר לעיל סימן ש"ב פ"ם בפיף המחוסכן בית רלוכן ושלל לשחעון (מבדו) ופפ"ר ה"ם לשון סטור לבאורה היה בדאה לבניה ה"ם ואפילו היה בסוס

שעט שעה שעט דין זה בא בחביתו וזה בא בקורתו ונשבר ובור׳ סעיפים׳

א שנים שהיו מהלכים כר״ה זה בא בחביתו וזה בא בקורתו ופגעו זה בזה ונשברה חבית בקורה פטור שלזה רשות להלך ׳ ולזה רשות להלך ׳ :

ב היה בעל הקורה ראשון ובעל החבית אחרון נשברה חבית׳ בקורה פטור ואם עמר בעל הקורה ׳ לנוח מכובד משאו חייב ואם הזהיר לבעל החבית ואמר לו עמור פטור (ע) ואם עמר לתקן משאו ג אע״פ שלא הזהירו פטור שטרור היה ולא היה יכול להזהירו :

ג היה בעל החבית ראשון ובעל הקורה אחרון ונשבר׳ חבית בקורה חייב ואם עמר ב״ח לנוח פטור ואם הזהיר לבעל קור׳ שיעמור חייב ואם עמר לתקן משאו חייב בעל הקור׳ אע״פ שלא הזהירו בעל החבית וכן זה בא בנרו וזה בא בפשתנו : (רמב״ם פ״ו דמזיק ה״ח) :

ד ° (טור ס״ס כפס סרמב״ם) הרי שמילא חצר חבירו כרי יין ושמן אפילו הכנים ברשו׳ הואיל ולא קבל עליו בעל החצ׳ לשמור ה״ז נכנס ויוצא כדרכו ד וכל שישתבר מהכרים בכניסתו וביציאתו הרי הוא פטור עליהם ואם שברם בכוונה אפילו הכנים׳ בעל הכרים שלא ברשות הרי זה חייב :

שפ האומר לחבירו קרע כסותי או של חבירי או רוךף או נרךף ששברו כלים ובור׳ סעיפים׳

א ° (ג׳ רמב״ם פ״ח מהל׳ דין י״ח) (ע) האומר לחבירו קרע את כסותי שבר את כרי ע״מ שאתה פטור ׳ הרי זה פטור : (וי״ח אפי׳ בא ג׳ ל׳ ע״מ לפטור ואי״ל הכיוק לא ב יש לנו לומר דבחמים קאמר לא ופטור) ° (טור ס״ב כפס סרמ״ם) ואם לא אמר ע״מ שאתה פטור ה״ז חייב ג אע״פ שהרשהו להשחית בר״א כשבאו הכלים לירו תחילה בתורת שמירה כגון שהיו שאולים או מופקרים אצלו ד אבל אם לא באו לירו בתורת שמירה כיון שאמר לו קח כלי זה ושברו בגד זה וקרעו ועשה כן ה״ז פטור אף ע״פ שלא אמר לו ע״מ שאתה פטור ° (סם ריין י״ב) : (וע״ל עור סי׳ סע״ב מדיניס שו ° (סר״ן פ״ק דקוזסין) האומר לחבירו זרוק חנם ליס ואחמייב אני לך׳ י״ח דאמיב ו׳ י״ח דאמור) ° (סר״ת כתב ב׳ דעות אלו) :

ב ° (רמב״ם סם ריג) האומר לחבירו שבר ° כלין של פלוני ע״מ שאתה פטור ושברו ה״ז חייב ואע״פ שהעושה הוא חייב לשלם ה״ז האומר לו שותפו בעון ורשע הוא ׳ שהרי הכשיל עור וחיזק ידי עוברי עבירה :

ג רודף שהיה רודף אחר חבירו להרגו ז (ב) או אחר א׳ מהעריות לאונסה ושבר כלי׳ בין של רודף בין של כל אדם פטור שהרי הוא מתחייב בנפשו שכיון שרודף התיר עצמו למיתה ולכך פטור מהתשלומין ° (ג׳ רמב״ם פ״ת מהל׳ דין י״ב) ואם הנרדף שבר כלים של רודף פטור ח שלא יהא ממונו חמור מגופו ואם היו של אדם אחר חייב שהמציל עצמו בממון חבירו חייב : (וע״ל סי׳ סם פ״ב ד׳) ואחר שנרדף אחר הרודף להציל את הנרדף ושבר כלים בין של רודף בין של כל אדם פטור כרי שלא יבואו מלימנע מלהציל את הנרדף :

ך ° (ג׳ רמב״ם פוף מלכות חוכל) ספינה שחשבה להשבר מכובד המשוי ועמדו א׳ מהם והקל מהמשא והשליך בים פטור שהמשא שבה כמו רודף אחריהם להורג׳ (נ) ומצוה רבה עשה שהשליך והושיעם :

כנס ם (י) וי״ח דוקא שמעונה יותר מדאי דהוי כמסוי כרודף ° (סם״ת סם סי׳ כן דברי הרמב״ם) (ס) אבל אם מיכה מעונה יותר מדאי וכא נמסוי לא מיכיים לנפשו ° (סם ורמב״ם פ״ה ה״ג) ומשכחין לפי שמסוי ולא לפי שממון ומע״ש

מיור קרקו מיור מע״ם מילת מסו׳ של מכירו מ״מ מדמ״ל ם״מ לפסו׳ ומכ׳ שבמת כן יכיה שיסי׳ פסו׳ וק״ל : ו מו מסר מ׳ מקרקות לחוכם ל׳ מסו׳ כין מיכי כריחו כין מיכי מיתו׳ כ״ר או מסר זכר לרכבו ור״ל ב״מ מתחי׳ כרי׳ מת׳ על הרודף מיוב מיתת כ״ר מ״מ מסו׳ על מכירו׳ סכי׳ דק״ל ב״מ מתחי׳ כנפשו

שפב

שפא דין הישישבו על הפסל אחד ובו סעיף אחד :

א ה' שישבו על הכסא ולא נשבר וכא אחרון וישב עליו ונפל עליהם ולא הניח לעמוד ונשבר אע"פ שהיה ראוי לישבר בהם קודם הואיל וקרב שכירתו האחרון חייב שהרי אומרים לו אלו לא נסמכת עליו היינו עומדים קודם שישברו ואם ישבו כא ונשבר כלם חייבים וכן כל כיוצא בזה : (טור בשם הרמב"ם וכן משמעת לשון מהרי"ק)

הגה וי"ל דסתם פספל הוי שתולה לסתם כני אדם ואם נשברה תשתיתן הוי כמתם מחמת מלאכה ופטורים מלשלם (טור ס"ב בשם הרא"ש וכן הוא דעת המיוחסות) ג אע"פ שיושבי' בם מצוינים ושמנים וכבידים משער כני אדם או אם ישבו עליהם כימה ונשברה תשתיתם כולן חייבים לשלם ואם ישבו כזה אפור זה לא כימה נשברה כלא שיעכב הקרון הוא לכד חייב לשלם ואם לא כימה נשברה כלא שהקרון הוא פטור ואם לא כימה נשברה רק תוך כני שעות ומתו נשברה תוך שעה או רוחין ד אם פחד עליו ומכאן לעתוד הוא לכד חייב לשלם ה ואם לאו כולן חייבים :

שפב הקוצץ אילן של חברו והמוציא חבירו מלעשות מצוה ובו סעיף אחד :

א (כל הפסיק ל' רמב"ם פ"ו מהל' חובל דין י"ג ופילך) (ג) שור שהיה עומד להריגה מפני שהוא מזיק את הבריות (אילן העומד לקציצה מפני שהוא מזיק את הרבים וקרם אחר ושחט שור זה וקצץ אילן שלא מדעת הבעלים חייב לשלם לבעלים ג כמו שיראו הריינים שהרי הפקיעם מלעשות מצוה ואם

טען

ו לכאורה ממורים כו' דמייתו מפרק לקמן : ז מייב - ונ"ב מהרש"ל פ"י דב"ק סי' כ"ב וט"ס וכן עיקר ודלא כפשיר סופן מכתב ו"ת :

ח דאז אמתור כו' אין ל"ז מדוקדק אלא בפל המתור מיקרי רוקף :

ט סור כו' ומילן ג"כ מייב לסלק לבעלים כתו שירצו הריינים כו' משמע מדברי הרמב"ם ומהטור אלו מקום סוף זה ולא ריבא דפ"ם ל' ריבא סוף פסיס' ממייב ליתן לו י' זהו' כמו שמייב רבי בשלישל נזקי כיסוי וכדשמעת בקובקי' שכנפתי לקמן דאר ריבא פית לפו אלא ס"ל דקם פקום ס"ב לפי דאות עיניו וס"ב בכל סוף מם שירצו הריינים וכן משמע עוד מם"ם הרמב"ם ומהטור אם"ב נבי כיסוי ויש מי שפורם שסוף נותן קנס קנוב כו' וכן מת"ם וכן סורו שכל כו' וכשלמי נבורים פרק המוכל דף ל"ד ע"ב כתב דירפא מסוף דברי הרמב"ם דריבא סוף מטהר שכתב שפורו כן נכל מחנות אלא נתריכן מיניס ולפ"ד לא משמע כן מדברי הרמב"ם ומה שפקשה הרי"ף ס"ם המוכל על הסיבא מ"ר דקנסא סוף אם"ב מיכי ילוף רב מיניס לגור ומילן - מחני הנוזן סר"ד מלנם בסיב ע"ו דפ פעיר י"ל רב לשמעיס דם"ל בפ"ק דניזקין (ריש דף כ"ב) נבי מהמת ומדתע ומנסך דמקשה ילפינן (פ"ם בלהוטל בם"ם שם לא ילפינן ופ"ל לעיכא ס"ד דקי"ל כשמואל בדיבי ולא ילפי' מקנסא וכת"ם הרמב"ן בדיבי נדמי שלו) ועיין מה שכתבתי כזה לקמן פי' שם ס"ק ל' - ופנלתי שם עוד דפיוק דמקשה ילפינן :

מיהו י"ל דכוונת הרמב"ם דלכ"ש דיבא סוף אלא דבנדבא כמי דמייתו ר"נ ליתן י' זהו' מ"ת מחנות אפשר שפיבו נותן י' זהו' רק כפי מה שיבא לדייני אם"ב כת' שיש מי שסורו כן בכל מקנות ות"ם הרמב"ם ריש מי שסורו שסו' נותן קנס קנוב כו' ל' שם ב' דריבא סוף מ"ת קנס סוף כמו אלא קנוסות שכתובים בתורה שקנובים כן ושם בין תורה ולא קנסא דרבנן שפיבו קנובים וכן נרמה מה שמביא שותא דעת הרמב"ם ופ"ם וכן משמע נר' ירושה שכתב נם שורם נתיב פ"ו מ"ך נבי כיסוי ו"ל ומתוך דברי הרמב"ן נרמה שפיבו סוף י' זהו' אלא שברבא נבא מנום כלא נרב' ל' וכן נרמה דפ' קמא זוללו ואתריס כתבו שכל מנום סוף י' זהו' ופביבו רבים מפ' המוכל נבי סור ומילן וכן אפשר שהרי"ף כו' ס"ב וברמה שם"ם הרמב"ן ס"ם סוף ול"ל הרמב"ם ופ"ת מין זה מוברח ו"ל מדעת הרמב"ם כמו שכתבתי : ושפ"ם ברמה בדור דת"ם הרמב"ם ושהמבר ויש מי שמורם כו' וכן סורו שכל כו' שקו שכזיבו מקום דפיבו כשור ומילן ג"כ - וכן משמע נשר"ף ורבא"ם ס"ם המוכל דשר ריבא פית לפון ושכולפי מפלם י' זהו' ב"ב מפרק"ל פרק המוכל ס"ם ס"ם וב"ב ברמב"ם בתוספו ס"ם כיסוי פיס ו"ל ושפקיבן דשבר נרמה עשרם זהו' וס"ם לתנום בלא נרמה כלשמר שפ' המוכל נשור בעומד לפרינם ומילן הפ"ת לפיבא וכלן שכתן סיום עשרה זהו' שאין שיין לת שתנות לסקל ולשתיר שם כן כולן שכתן שפ"ל וכ"ב הר"ן שם ושפא לי' פל פשר שכתב מייב לשלם כפי מה שירצו מרייניס שהרי הרמ"ם פסק דריבא סוף ועוד שפרי סוף שכתב שתמ"ב נבי כיסוי מייב ליתן לו י' זהו' וכן שדין בכל שתנות שפא שסוף ל' לעשות ושקו שמר ושפשם ושנם שת זה שלפנות מייב ליתן לזה י' זהו' וס"ב שתמי שכתב כאן כפי מה שירצו שרייניס שלא נם זה שנות שפא שסוף וכדלקמן פי' שכ"ז שעי"ת וגל"ע :

ב שלא

שפב ד כתו שירצו שרייניס נרא דרתיית עיני דייני' כזה וכביטול שמכו שאר שנות שפא שסוף שירצו שם שים שה שביטלי

ב אבל כאן לומר לא מקרי כלומר לא מצינו כך מיקרי כזה אבל כאן מצינו
מתנות אלו ומוכר אבלאו אכי אמי לא מי מצלמי' וכפ"ב ועיין מ"ש לעיל סי'
קפ"ו סי"ד בכפ"ם ומ"ש סי' : ג ומוסיף ז' ומ' - פ"ם ע' כיצחי סרם (רף
ע"ו ע"ב) מסקינן דמוסיף סבר ברכת מכיסוי ובברכת מחזן מיירי מ' ומ' סבר
ד' ברכות - וכפ' לפי מתורות ע' כ"ם ריש רק קכ"ב סכיון רבני סר"ן ובשלח
בכוס כמי מצל' ומקשה עליו כיון דסכ'
מכי' בכיסוי סיכא יצלם מחצי' ובכפ"ב
בב"מ עכ"ל ולק"מ דכרבי סר'
בפ"ם ס"ם בסוכל - ובתוס' שם ומפר
סרכם פוסקי' סכוללא כתבו לסריך
דבסבר תבוים כתי מצלם י' ובכיסוי לא
מצלם אלא ת' ס"ם בדבריהם וכ"כ
מסרס"ל ע' סוכל סי' ס"ב אלא ומהי
ס"ם דכיסוי דכיון דמי מצר לגרסם
אלא תבוים אין מצלם על מחנות :

ובחבו סחום ע' כ"ם ומ"ת
דסל"ל ב' זמו' דפ
סיכא גרסת מרי סגמן ז"ל דסגר כמ"ר
דמין כריך לברך מבפ"ם דברכתם אלא
מבפ"ם קוים ותו לא עכ"ל ונפשי לי דפ
סיתם סחם פ"ל דבי כום של ברכה אחם
סוחם אז מרבים זמו' אחם כום' ומשתם
אכים מברך על סכום מיקרי לי' כום
של יין אלא ודוקא לומר דקרי לי' סבי
פסום ממברכין עליו ברכת מחזון ועוד
קשה דפ' ערבי פסחי דקק"ג סיתם
כום זה דקיני סחם נסכי ותיקשי מרבי לפחם סמוכ מדבר דברין דבר' ודוק'
לומר דסחם מלחודיי דרב סברי דברי' ורב חנא ופליג אלא נלפש"ך למרן דכיון
דפ' רמ"ל ז' זמו' אינו אלא כתבו' דמוריית' ולא נתלוו דרבנן וכפ"ם ת"ס סרמ"ל
בפ' סוכל סי"ם דברפם דשמנוח דרבנן פסור וב"כ פסוי וסחסיב ביכסם
מקנוח ומיכו אלא סדרבנן וב"כ שם ברכת פרי סגפן ליכא אלא ד' וכן מוכרח
לומ' לרס"ף ורא"ם סברי פסקו בפ' סרני פסחי' דברי' לברך בפ"ס של בפ"ם
ובפ"ק כיסוי דרם כתבו ומיהו ר"ג ליתן לי' זמו' שכר ברכה אחו ואז סכו' דשכר
אלא רבי מ"ל כום של ברכה אחם סוחם או מ' זמו' אחם כוסל כו' ומשתם דאינו
מיוב אלא מ' זמו' וב"כ מי אפשר למרן כת"ם סחום' אלא כת"ם כן כ"ל :

שוב מכאתי בר' ירוחם נפ' אוס כתיב ס"ו מ"ר נבי כיסוי כדברי ומאתי
ז"ל שם כתב מ"ר ראח ולריכאין סם דאחרי' פסום מ' וכוכים
בבבר ר' נרכות ובפ"ם סן ר' אל ברכת סמזון וב' אין ריב לחרן אלא מנו
אלא מב' נרכות שבברכת סמזון אין סחוחם ולא מנו מרבוחיות מפני סטיח
מדברי סם עכ"ל - אבל נפ' מיפרים נבי דיני נזיקין נל"ם סוף מ"ר כתב רבי
ירוחם ז"ל כום של ברכה ת' זמו' וברכת פרי סגפן ליכא אלא ד' וכן מוכרח
ברכת סכפנין עכ"ל ולפ"ז נרכת סכוב סיא אין מחכין ואפשר נפ רבת הרי"ף
ורפ"ק כן : ר סיא לו כן לומל כו' פשוי - כתב תפמ"ם ז"ל עיין ני"ר פ"ם
כ"ם כת' ז"ל וכבא אפי' אפם מפקינן מיכא כיון דעבה אחן דחוב גדול יותר
מן מחברך ואם אחם ולא אבה אינו רפשיר אבאפיר אבאפיר כו' פ"כ אבל בזה לא
אמרי אכיות אחן כו' וב"ם כת' אפחים אחרים לפשור זה אפרט זה אפרט ואז ולא אם
לא ב"ם ני"ר פ"ם כ"ם וכל"ל עכ"ל ואין ראיה נכוחים ולא אפשר כלל
לחלק בשביות אחן בין אם לאחר וכן אוכא לאחרים נר' ירוחם אחתו אחרו דין
זה דאיכול לעבות אחן אפי' בשר ורמים אבוח עליה פשור אבחר אם בבחיב
ב"ם פוף מ"ר ז"ל ומי אמת' לאוכל לאוכל וקרם אחר ואבל פשור אבל אם בולח
אחרני מייב וכן אוכא בשלים אלעבות אבוח וקרם ושפשם אחלם י'זכו' ואי
אפשר לא אפקינן אינהי בשיכול לעבות אחן עכ"ל וכן אוכא לאחרים
אדברי אפרס"ל ע' אסוכל סי' ס' דאין אילוף בין אם לאחר בזה - ומזה
אוכא כן אדברי אחתי"א ואפריאם עבאו אבבאחי לקחן אפיבאו דבבר ר"ג
פיב אלרך בבחת אלאחם אלאי פיב אחרך בקול רם פיב פשור אפשם אם לא לעבות
אחן ואם אחם אחות כיסוי עליה רחוק כאו אחות אילת אחן על אבם ובאחיב
ובאחר וכיאם ויאפקינן אינהי אי אפשר יבאם אלא ואלי בדברי אפ"ם ואלא בדת
פסיב אחם"ת על אפ"ם כי אדברי אפ"ם נבוביס וז"ל ומזקא פסיב אבם בעבאו

בדקדוק אנות יאפע פקנם אבאכאל נם יפשרו כטירחא קיוש
אאנות דפעאים אוכא אדם עאנו אאנות אבא טירחא וביאא ליה
אאפרים יפשם אל"ר : ב פוסיל והוא אומר לבך כו' דל"ל דלאאת
ידא סיוק אאפרים והוא לא סיה לו אבאי לאפוק בהריצת אסור
ובקניצת אאילן ונתן לו רשות
לבורגו ולקבלו ובשם סדם' שבתן
אשות לגוס : ג כתינו בחקוש
סוקם כו' דסוקם סוא דאין אדם
אנוס לאחר לאפשו לו דבר אחוק
לו בחאונו : ד אבל נאמן לומר
לא סוקתי כתינו דלא סיס שלך
ק"למס לי' מינו לעשב' דלא סוקתי
דאסיכי תיתי לא יסי' כאמן לעשון
עליו אסיוק כלא עדי' ונם לפני
זם כת' אור"ס ו"ל ואפי' יש לו
מינו לומר לא סוקתי כגון דליכא
עדים אסיוקו - ם"ת דסיס כאמן
לעשון לא סוקתי סיכא דליכא
עדים אפי' כלא מינו סוב רחיתי
בחרכי דפ' אסוכל אקור
דין זם דסם כלאד דת"ס אור"ס
כאן דנאמן לומר לא סוקתי
דר"ל אם אעפיתי כרשותך עפיתי
ובאמת דאינו אוק כוא אינו נאמן לא כאינו דלא סיס שלך וכן
אוכא כד"ת ס"ם : ה וכא אחר וכיפס כו' • דוקא ככפ"ב
דאאנות כיסוי רחיק על כסוקם אכ' ושפש וכפס אי אפשם סוא
יכפה אבל אם נתנו לו בחם לאקום וכא אחר ושפשו פשור דשאני
אאנה דבאשויו לאפשוו כגון כיסוי כדם דלאחר אפשם ס"ם ל
לאפשר אפכיסוי דוקא קנסינן אפש"כ אפישם דאי לא רצה לאכול
בשר אינו אאוייב לאקום ופש"ר : ו וסוא"ו וכו'כן כיה אפשם
בנאחרת שבת ג' לאפי' ר' נאחילל וקנסוסו' וסו'רק שרפם קאייתא
ס"ל שרשות עיניו דר"נ נאותו ס"ם כך אי' וכבל דיין יקנום כפי
רשות עיניו וכ"ל ושב"ר : ז וכא אחר ואלו פשור כי"ד ס"ם
כ"ם סיים כוס וכתב ז"ל וכבא אאילו אפם אפקינן אינהי כיון
דאנה אאן אחר נדול בשובה אאן אפי' אאר אחרני אפ"ם כוכבים
אאר לא אנה אינהי דאפ"ד לאנסשם כוכבים אאל אין לשוטרו אפשם שיתן
לו אתרנגול לאקוש דזו אאנה אאחרת היא ואאנה כלבה לא
ואפשות אאר לא יוכל לאקן כוא אכ"ל ופש כתבתי דנראה כלא
פשרו אכא עניית אאן כלא כאנות אילא דאתקנה כרכה בבבור
ובקול רם דכיון דצריך לברך בקול רם ודאי אינו אברכה אפ"כ
בברכת הפיוש וא"ם כתבתי לעיל לאחוך ובם סם עם' אאר לאתנו
לו אתרנגול או בהמה לשוש וקדמו אאר ושפשו דאין קונסין אותו
דלא אפשר אאנה דרשיב עליה דאיבאי ונראה דאפ"ם אם
קדם ח' ואל בנו של אביהו אל שאחב יכול לאנות אאן אאחר אאנה בעבאו לאוכלו דוחק דאפי' אם
א"א אפרש לפשור זה אקדם ואל ע"ם ולא אם לבו לאחר כי"ד ס"ק
וכ"ל : ה כפוש

טען ואמר אתה אמרת לי להרגו ולקצצו ה הואיל והוא עומד
הרי זה פטור (אבל אפר אויק אינו נאחן לומר אנוס נאחן לו רשות ° (סור
ס"נ) אפי"ם לו אמרו לא לומר לא סוקתי כגון דליכא עדי' אסוקו דסוי ג כאמנו
אאקום סוקם דלא סוי אמנו ° (כ"י ואתרכי ע' אסוכל) ד (כ) אבל נאחן
לומר לא סוקתי (כ"א אאם אאמרת לי כן') ° (אתרכי שם) כאמנו דלא סיס שלך
אם אסוקתי אלא שלי סיס) וכן מי ששחט חיה ועוף ס ובא אחר
וכיסה הרם שלא אמרעת השוחט חייב כמו שיראו הריינים ויש
אי שהורה שהוא נותן קנס קצוב ו (ג) והואי' זהובים וכן
הורו שכל הסונע בעלי' אלעשות אצות עשה שהם ראויים
לעשותה וקרם אחר ועשאה אשלם לבעלים י' זהובים - (ד)
(סיס לו כן לומל ובא אאר אבל אינו אלא אי"ל אי' זהובים אבל נאמנו לאחר לומל ו
ובא אאר ואלו פשור) ° (אתרכי שם ס"ד) ובזמן הזה אין אגבין
אותו אבל אם תפס לא אפקינן אינהי ° (סור י"ד ס"ם כ"ם וריב"ם
ועור פוסקים) (והרא"ם ואוסעות פ"ב כיסוי סרם ע"ם) :

א הניח

כאן דנאמן לומר לא סוקתי דר"ל אם אעפיתי כרשותך עפיתי
ובאמת דאינו אוק כוא אינו נאמן לא כאינו דלא סיס שלך וכן
אוכא כד"ת ס"ם : ה וכא אאר וכיפס כו' • דוקא ככפ"ב
דאאנות כיסוי רחיק על כסוקם אכ' ושפש וכפס אי אפשם סוא
יכפה אבל אם נתנו לו בחם לאקום וכא אחר ושפשו פשור דשאני
אאנה דבאשויו לאפשוו כגון כיסוי כדם דלאחר אפשם ס"ם ל
לאפשר אפכיסוי דוקא קנסינן אפש"כ אפישם דאי לא רצה לאכול
בשר אינו אאוייב לאקום ופש"ר : ו וסוא"ו וכו'כן כיה אפשם
בנאחרת שבת ג' לאפי' ר' נאחילל וקנסוסו' וסו'רק שרפם קאייתא
ס"ל שרשות עיניו דר"נ נאותו ס"ם כך אי' וכבל דיין יקנום כפי
רשות עיניו וכ"ל ושב"ר : ז וכא אאר ואלו פשור כי"ד ס"ם
כ"ם סיים כוס וכתב ז"ל וכבא אאילו אפם אפקינן אינהי כיון
דאנה אאן אחר נדול בשובה אאן אפי' אאר אחרני אפ"ם כוכבים אאל אין לשוטרו אפשם שיתן
לו אתרנגול לאקוש דזו אאנה אאחרת היא ואאנה כלבה לא
ואפשות אאר לא יוכל לאקן כוא אכ"ל ופש כתבתי דנראה כלא
פשרו אכא עניית אאן כלא כאנות אילא דאתקנה כרכה בבבור
ובקול רם דכיון דצריך לברך בקול רם ודאי אינו אברכה אפ"כ
בברכת הפיוש וא"ם כתבתי לעיל לאחוך ובם סם עם' אאר לאתנו
לו אתרנגול או בהמה לשוש וקדמו אאר ושפשו דאין קונסין אותו
דלא אפשר אאנה דרשיב עליה דאיבאי ונראה דאפ"ם אם
קדם ח' ואל בנו של אביהו אל שאחב יכול לאנות אאן אאחר אאנה בעבאו לאוכלו דוחק דאפי' אם
א"א אפרש לפשור זה אקדם ואל ע"ם ולא אם לבו לאחר כי"ד ס"ק
וכ"ל : ה כפוש

כתב אפרס"ל ע' אסוכל סי' ס"ו ז"ל ולפי אפשם אפשר ר"ת לאותו אפקינן אינהי כיון דאם אאן אאר אאן יותר אן אאחרך אאן וגדול אסוכם אאן יותר אן אאחרך
לא אכא אאן לאינו אאפשיר אכאפיס ס"ב אינהי אליכא אם ר"ג כיסבו בלי דעת אבירו ואאר אאירו אן אדעתו אאירו אן אדעתו אאנו אלא
פיס יכול לאחזור ולא אימור דכיון דיחל לאת אכרכה אין יכול לא אכא אלא אפשר אינהי אליכא אם ר"ג כיסבו בלי דעת אבירו ואאר אאירו אן אדעתו אאנו אלא
אאן ס"כ כרכה ואפי' כבה אאן כאי אינהי אם ס"ב אפשר אגדול אינהי אלא אפשר אינהי אליכא אם ר"ג כיסבו בלי דעת אבירו ואאר אאירו אן אדעתו אאנו אלא
דאילם אסיא אכות אכא לבר ובכרכה אינה אכבבת ס"כ אנא אותו אן אכבוס ואכבוס לבר נ"כ אסוב ר' זמו' לא אפקינן אינהי ואלא אחרי' אכבוס לאור ובכרכה לאור לאחרין ר' זמו'
א"ת על אכבוס לבר נ"כ דכין אלים ר' זמו' כאו אור ואילן דלעיל אלבך כרכה דאם אכא אפי' כאחן אכבוס ר' זמו' לא אפקינן אינהי ואלא אחרי' אכבוס לבר נ"כ דכין אלים ר' זמו' כאו אור ואילן דלעיל אלבך כרכה דאם אכא אפי' כאחן אכבוס

שפג א כשהוא כפות דוקא כשהוא כפות אבל כשהיכולכפות יכול להתגבל ולומר כיון שכבר שכור עכשיו נחלת אבותי ולומר כיון דאפשר לו ונכנסים נחלת אל אבד אל תכירו אפילו הוא כפות אסור להתגבל ולומר סברתי שכור אל שכבר נחלת אבותי ומה לי עכשיו ומה לי לעולם דכשהוא כפות אין דעתו כלום ולא קנה ולא כלום ולא כלום ולא כלום

שפר ג סנהגי כו' עיין כתבו' רשד"ם סי' רכ"ב :
שפה ג מזיק כו' ל' סרמב"ם ס"ג ז' מם' חובל סמזיק תעון מביאו פיזק שפיגיו כיכר סרי זה מיי' כיב' סרי סמם פובלין סהגרי' על מביאו פרמה לו פירות או ערב לו ספה יין כפך נתון ייקו סרי מפר עליו סכל וכן כל כיוב' כזה סתין מה שפפסיד ותפל' כוף פלם כו' עכ"ל ותרכת' כללה סתו' סתון מביאו כו' וגם תרכת' וכן כל כיוצ' בזה פוכח דפסק כרב דע' סגזקין (ריש יף כ"ב) דסי כפתוב פם תשחת לפרי' גם"ם דדוקא סרי תלמ"ם ותו לא דתקנפ לפ נתרצין וכ"כ פ' סת' פם פת"ם סרמב' פם פת"ם פיכנך תיב לפ"ל כרב דפתר סרי נהגזקין ופת"ם כאן וכן כל כיוצ' בזה פוכח דפסק כרב ורו"ק . פפל נרגי דגרמי לפרתב"ן ורפיתי פכתב דקי"ל פל' כפתוב נרגי ותקנפ לפ נתרצין ולפי דברין פיכו תיב פלא בתתפ ותכתך ואתר (ופרש"י) זפו' וכן רפת פרפ"ם פם . וכן רפיתי בתשפתי פכתבו' לרב פפי גפ"ן דף י"ם ע"ב פפיר' דתקנפ' נתרי ופת פרי"ף פוף ע"פוזל נרי פפם פתקנפ וכיפ' פקדם וכיפ' ופריגו ר' נתנ"ל ליתן י' זפו' וכן רפת פרפ"ם פם . ברפ פם ליכרי פרפ"ם רפ' כרב פפוס דבב"ם כפולין ס"ם בפוסב (דף ע' ס"ב) פוכח דקיימ' לן פכי דפרין פתם פתתקנ ופיינו ס"ב כרב וכרפים, פתום פם ותפי פרי' דלתם ס"ל כתוס' גפ ורפ"י ס"ל כרב ס"ם . ופו' כ"ל פם לרבריו פפוס דוקפי כרב' דפ ופיינו ר' נתנ"ל לתפי ליתן יור זפו' קנפ פוס וכתתיב פ"ר פפניס פרי"ף ס"ם פתוכ"ל (וכ"כ בפ"ג ע' פתוכ"ל דף ל"ר ס"ם כפם ריפ"ו פברב"ם פק"ו ופ"ם) פלא תפתכר לי' כפרי"ף דדיכ פוס דף ס"כ תפתי לפ תני בפוס תקו פפתום, ברכם פו תנוס תתניגו פתייב לפ"ל ופו' ופו' פי' דיב' פוס ' ופו' תנפלן פת תפתת דקנפ פוס ותת תפקפ פרי"ף פם דפ"ל פוכח דקיימ דם תתם תיכם פור ופיגן פם תקנפ לפ ילפיגן לפת"ר ל"ם תיגי דרב לפתפי'ם ל"ל כפ'פניזקין תקנפ'ילפיגן ופת כן תפיב' פ"ר תפם ס"ל דקנפ' פוס ול"ל דלפגין פלב"ק"ל כפתוכ"ל פרישי דתקנפ לפ ילפיגן כך ל"ל לייתב דעת תפיכם ת"ר פפניס פרי"ף . ולכפורם תתיס פל פרי"ף פוס פ'דעת הרפ"ם ברפם לפור רבפ ס"ל כפ"ם ת"ר דר"ג קנפ פוס דקניס ל"ש תתם פפתתי ופ"כ תוכח דקי"ל דתקנפ ילפיגן דפם כפרק כיפוי תרם (דף ע"ו ס"ב) נרפי' כפ"ם פפם דפייבו ר"נ ליתן לו י' זפו' פכניס לפו תכר תניס פו תכר ברכם לתפי קנפ' פינה לברכת פתוון כו' ותפי קתנפ"ל ליס פפ ילפיגן . ועיין מ"ש פור ברעת הרפ"ם ופתפכר לפיל פי' פפ"כ נבי תי תקיס וביפס ס"ל דפך דר' נתנ"ל קנפ פוס ותקנפ ילפיגן וכת"ם פפ . וכן תוכ' דעת הפוסקים פפבתי לקתן פי' פפ"ו ס"ק ס"ב דפכרי דדיבי דגרמי קנפ פוס ותקנפ ילפיגן ופ"ם : ב תפיקם פכנסיגן . כלומ' תפכירי' כרין תזיק לקתן פי' ת"ם . ופפ"ב תפיגו פפ תדרכנן דרכנן כתין דפוגייתפ תקון לפלם פתיכ כ"כ הרפ"ם ריש ב"ק : ג תין קונסו' בנו פתרינו . כתב הפפ"ם פי' פפ' עתר פכיפן כרין וכ"כ פתפכר לפיל פי' ק"ם ס"כ תפפ"כ נתפור פתת נבת"ם נפ' פפ"ם ס"נ עכ"ל ונתן דבריו ככותי' בפיני דפרפ"ם ופתפכר לקתן פי' פפ"ם תפקפו פתת גונים תיוברינו תפי' לפ עתר כרין תייבו תפפ פכתכתב פפ דפכרי"ם פרפפ לפור דבריפ דינפ פוס ולפ קנפ ופי"פ פפ דפכרי' לים דרוק' פפתר כרין תייבו תפוס רפ"ל דבינפ דגרמי קנפ דרבנן ולפ קנפו דבן פתרינו ופיבו תייב פפ"כ תתר בדין ופפ כן פוס פרין פכפ נתפ"כ דין תייב וכן תוכח לפרי"פ כתרי"ף ופתפ"כ נתפ תפר"ם פפן פי"פ פפני' פרב לקתן פיתן פפ"ם ס"כ פכתב ול"ל ונתן לפרקי כיון דתפלוגתי תפור קנפ פוס ניתפ פפפק ילדיגים קנפו רבנן לברים לפ קנפו כרפפ"כ פ"כ תפפך וכן פתתני פפפק ר"ג"פ נאפו"פ"ם תפו' פתפר ולפ תפני' פכתם' לפתתירי בדין תר פתת פתתו' פפל פפ תפ פתתור בדין תפ"כ תתייבו פכנסיגן ותו לפ יתרי לפו פכנסיגן דברים לפ קנפו כרפתר בפ' פי פפפך ופפם נפ' פי פתקנ"ם פרי פכתב ופתפ"כ תפפ"כ עכ"ל וכן פוס פתפ' פתפ"כ ס"כ פפל פפ ע"פ) בתתפת ותרתפ ותכתך פייבו ותפ"ם פתתר לפיל פי' ק"ם ס"כ פפל פפ תייבו פקנ לפ קנפו נבו פתרינו פייבו כפתייבו יתר פל תפ פפפקי'פרבר, פפ כתב פפ פתתר בריפ"ו פי פכתפייב תתון בכ"ר פעבור תלגיבות ותת בוכפ תיבורגים פלפ ותרי כת"ם . כן כ"ל . ופיין מ"ם פפ נפי' ק"ם ס"כ : ד דפפ פיפ לו נו פוחפות . פיין כתת"ם ס"ק ר' וכניית תרפ תפ פפקפו תיובפ

דעם פיתן ד' לכפן ופיין תפ פכתפתי כפ"ך בי"ר פי' ר' ס"ק פ' פל זפ :

שפו ג קיימ"לן כר' תפיר דדפן דינפ דגרמי כו' פכם רפיתי כרמב"ן פפרי' תפר בדיני דגרמי נפוק תרוצי נבפ כתר' פלו ותתבתי

לעמוד

שפר ג פרי זה פייב תפוס פורו כ' תלפטור כו' כלים פפפטרו דפכירם זפו תיתתן ובכור כתיב ונפל פתם פור לו תפור ודרפינן פור ולא לדם (פי' לפ תת לדם פם פטור תכל לפ תוכ כו דדם פייב) ותפור ולא כלים וכת"ם לקתן כפי' ת"י : כ פפוכ פפוכ תכן פי' פפלנו תן פפר : נ ס"נ ונתנו לפתת פי' לתותן לקנפו ולרכבו פיב' רתוי לקבען בכותל ונפנתר קנופו . תן דדר' לתפרו ליד התתר לפוליכו לתקו' פכנין ופתת' תפרו לכתף וכוסתו על התוכף ותותו כתף כפפתו על התוכף תדרכו ליד תתרו לתותן פתוית' על הכנין ותפותן תכנתי תפרו לפוגב פכוגב ותפכירו ככותל וקפת' דלם כפ' תתן כתותו כיד ס' תתן כו' לכרו פייב תפ"נ דכולן קבלנים תן כתלת' ול תפת"כ לפ תתר תכך סדרו וכיתו תל הכנין תיר פיב' פפפל וזיק דכוגב תומרי' תפ לפ כולם קבלנים פכולן כיתך תפלתין פסיוק וכדתפיק :

שפה ג תפיב' פפכנסין דכתוק כתיב תיפב פדיבו יפלם ולקתן כפי' תי"ם יתבתר דפייבו דוק' כפפת לפלם לו בקרקפות תתל כתפלת"ל כל דבר תיקני תיפב תפ' פיכין תפוס דלם לפ תכרן כתקום זה יכול לפוליכם לתקיס תתר לתכרם פפ תפת"כ בקרקפות ת"ם : כ תין ק כפין כגו תתרו פי' תפילו ת"ת תביתן כדין וכ"כ התתבר לפי' פי' ק"ם ס"כ תפת"כ תפפר פפ' פ"ם : ג תתן תרם תפוסר דכ"כו פ' תתן תדרבו לתפו ת"כ ס"ק תפ

ממון דעכו"ם ס"ל מכח ליש לפמיתר דמלן דינא דגרמי מימייב כספר
דילמא ס"ל כר' מתעון ורוסק לוחר דמתיתר מלינ מפלגא ומריש דלקיל ועוד
דס"ב לא ס"ל מתר מתיתר מלא ס"ל מתיתר מתר ועוד דס"ב לגי"ל למלן
דמלן דינא דגרמי ס"ל נקטור מתר מתיתר מלן דמתר דגר מגורס למתון
כתתון דמי מנכי ליש דמי מסרס מעליא מלא ומלי דכל מקלא ומרי דמקרקע
מוי מדינא דלוריימא וקמתר מתיתר
מילמא מתיתר דלמלן דמלן דינא
דגרמי מקמפל דרבנן מנכי ליש דמי
מסרס מעליא דקיימ"ם ליש לקנוס מפי
בעורף ספר מתוסר ומתיבת מכרס
מעברים : ועוד ס"ל דמייש מפס
דמתיבין מהדוקה (עוף דף ע"ש) ונפרק מלו נפרות (דף ל"ר סוף ע"ש) נכי
פס דמתיבי ר' חמיר ר' וס' בסנה סור מכפל מפתי מיסורי מכפס ניסס מתר
דנס ר' מתיר מכר לס כר' מתעון דמתר דגר מגורס למתון דמתון דמי כו' וכמתו
התוספות פס מיימ דילמא ר' מתיר לפתמיס דמלן דינא דגרמי דס"ס דמתיר'
דגרך מגורס למתון דפס מתר מגזול קמא דפתי' ר' מתעון מורס כספר מפין
עיקרו מתון וס"ל דפיכא דמי מסרס לכל הפולס אבל סור מכפל וקרפים מינו דמור מלא
בעורף ספר מכ"ם ופפרפים דר' מתיר לס מתייב מלא קרן אבל לס מתיבין ליש
דמתייב כפל וניב"ם הפרס דבדינא דגרמי לס מתייב ר' מתיר מלא מדרבנן
כדמוכם בפוף פכונס פכ"ל וקפס לי על פני מתירוכים פרפ"ים דס"ב פילף
קמתר נפ' מגזול קמא דמתו לפתלוקת ר' מתעון ורבנן דס"ל כמי פיכא דס"ב
לא עליי דבנן אפס מלא מקרפים מו לימין מפלוגי כפל אבל ספר מרפוי
לגנוס לכל פעולס מוקי דבנן דמיזק לפל' מקרן חיפת ורוסק לומר דבלא עליי
לכל מן מקלא ומרי דבי דימי נר מיכא ורב פונא בר' יוסף דבי מגזול
ועוד קפס לי על מירוץ פרפמן דפס בכך פפינו דמי מלא מלא ליש פוף פוף נרפ לו
פיוק וקפ לו ליש מלא ליש ליש דמי דמתר לפתר פ"ג ועוד קפס לי פונא על
מירוץ דפכי דפס דבס קמתר נפרק מגזול קמא פפורף מתן דמנו לתלוק ר"פ
ורבנן כו' מלמא דמלן מילוק יש כפל לקרן וסיפן כמתר דבבא מליע מרפס
פפים רבו וקפ פיוק מלים ס"ל למלוגי מליש נרוכתא דמתר דבס
לפתלוקי וס"ל למתקופי ולמתיתר בר כמן לא עליי דבנן אפס מלא בכפל אבל
לפעפורי הקרן מי אפתק לפו אבל לפי מירוץ פריב"ם דדינא דגרמא מינו
מלא מרדבנן אפי פכל פפיר דבל מקלא ומרי דפקרקע נפרק מגזול קמא לא
מוי מלא מי מייב מדלוריימא ונפר הכי מפיק למיתר דלר' מתיר דדמלן דינא
דגרמי מרדבנן מנכי ליש דמי מסרס מעליא דמדבנן . כן ס"ל :

ובהכי ניחס אס מפקפו אפוספות נכאס מקומות דינא דגרמי מפרני
ומוברלו ליכפס בכאס דוקפס ומפילוקים ודקדוקים מפיקס
כוכרים נפ"ם אבל לאפי דאפרס דינא ס"ל דדינא דגרמי דרבנן אפקפו נאקום
אפיס נרפס לפס לקנוס כגון נדבר דבכיס וכפ"נ אלא פכל פפיר ופ"ב ליכפס
במילוקים אפרים וכן פוא בתרוכי ע' מגזול אר"י נאמנס נרוב במילוקים וכן
כאב נאמ"נ רק קמ"ח ע"ם אלפי' דיבב"ם מתייבמות כל הפלכות וכ"כ נאפוגס
מיימוני לפפר נזיקין מי' ר' אר"י נאמנס נרוב במילוקים וגס כאס מקומות
פיכס מתייבמות לפי דבריו לכן נראס לדיבב"ם דדינא דגרמי פוא מפוס קנס
ונן חוב לדיבב"ם לכן י"ל בכל מילן אמני ורגיל לקנוס אמני' ובכך גרמי אבל
כל הפלכות כו' עכ"ל וע"ם : וכ"ל עוד דאיי לוס מפס דקאמר נפ' מגזול
קמא נאר כל מני אמקמק דרבס ונאר אלי דקאמר אפס דאמר רבס
פפורף ממן נאמו למלוקת ר"ם ורבנן כו' אמר מתיתר מלן דמלן דינא
דגרמי מנכי ליש דמי מסרס כו' ואפלי פניך לאתיתר ממן ונקס מסרס לאור
ס"ל נאי מנכי ליש דמי כמן מעליא אר כ"ל מנכי ליש דמי מעליא ולמה נקס
מסרס דוקא אלא נרפס דוקא לפסר קאמר אפוס דבכוס אבל גזול ממן ושוכר
עליו פפסס לא פכיפס וגס מין דאוי לקוכפו פפרי פרב' כבריפו נרס
מבלוימין לגזלן ופפער לגזלן . וניחס אפי לפפוקפים דס"ל דמדלא קאמר
מתיתר אלא נפורף אפר אפמס דלא עליי פרבס נזרק אפבע וכפף אפבע
נדגורס מין עוקפו ופפכיס אפרס"ל לרבריפס נזה כמ"ס לקמן ס"ק ז' רק
אפוכרכו לדחוק ס"ם לא עליי לתיתר נפא ודבריפס מנוחמים זה לפער
ירפס דפמיין ומור קפס דס"ל לפתיתר לפרוכי המילוקי' פפס לתתי לא דייקינן
בכך דלעיל דינא דגרמי אבל לאס בכתתי אתי פפיר דאתיתר קאמר דמלן
דינא דגרמי ומקים בדבר תרגיל מנכי ליש דמי מסרס מעליא דפכיס
הוא נ"ב מתילא בכגך תלתא דלעיל דלא בכיפא דפא כורף אפבע ליש בגזול
ונלולים דוקא ודוקא דפרוי מרוי ופף אפבע של אכירו דוק' נקור נפא ופרפים
ולא פפרים ודורס אתן אקרתו דכולפי פוורים לפו למזפא קיימי וכדאיתא פתם
בפוגיא ס"ב כולפי מלתא דלא אכיפי ניפו ולא פייך לתקבים . כל זה ס"ל
ברור . ופפער דלאתיתר לא בריר"ם ליש דקנפס הוא אלא פפוקי אפקפא ליש
דדוקא לומר ובריר"ם ליש כיון דבא"ב בתרא נפי רב הוא כר' מייא אתר
בתתן ולא ס' אפפא אלא נרפס דוקא לומר דגס לאתיתר אפקפא ליש וקפתר נפרק
מגזול קמא דלאתן דמלן דינא דגרמי אפוס קנפס מנכי ליש נאלי מסרס דמי
מעליא ונפ"ם אכוכס אקמר דלאתן דמלן דינא דגרמי אפוס קנפס מנכי ליש
אפו אקנס נגזול נאפור ונו"ק : כ דמלן דינא דגרמי עיין נתפו' מהר"ם
מלפיך סי' קל"ב נתריכות עיין נתפו' אתרא"ם סי' קע"ם ונפל"ב ות"ם .
ועיין נתפו' אתרא"ם סי' ל"ם וכ"ם ונתפו' הר"ב סי' ז' דף ח' ו' ט : ג דינא
דגרמי כתב נאפ"ת סאר ל"ם פ"ו דגורס דגורס אפור וכרא"מרי' נאפוגות אכל
מוזים נתירי אפוס כו' אלמך אפילו אכנרס ניר אפ"ו (פיינו כאאר לאס
אלמנה רוקא כדלקמן סי' ת"ם ס"ו ע"ם) ואפרפ אפרות אפור אכ"ל .
ואפרפ"ן נדיני דגרמי אלו דף קי"ב ע"ר אולק ע"ו וכתב ות"ל וכן אני אומר
אגורס לפרוש אפרות אל אכירו מייב ולינא לרמוזים כלל לאפיל דאתריין
נאפוגות אכל מוזים נתירי אפוס כו' דאיתא נ"ר אפיב אתורס כפרית דכרי' אפוס
ואתוכא ליכא אפי' נאפוגות אתון אלו ואי אתרא אכל גורס דגורס כפרית דכרי'
אפוס נ"ר אלמים אכ"ל וכרא אלפי אפי אתרא אכל גורס דגורס כפרית דכרי'
אפוס נ"ר אלמים אכ"ל וכרא אלפי אפי אתרא אכל גורס דגורס כפרית דכרי'
דרבנן יש לאפוקי גורס דגורס ות"ק : ך דגרמי . עיין נאפ"ת אפרפין נזה
וכתב

גל אכירו כו') אתלוקת ר"ם ורבנן הוא ולר"ם דאתר דבר אגורס
לאתון כאתון הוא אתייב כו' אתקיש ליש רב הונא לימר דאתתיל
דבר אגורס לאתון כאתון אתייב כו' אתקיש ליש רב הונא לימר דאתתיל
אתן לפני פפס ונא אפר ואפרו לאפר אפפס (דשו הוא קיים ליש
לומר אגאלן לאגזול הרי אלך
לפניך ואפבירו אפרו זה גריך
לאפזיר לאגזול דמי אקתן) כדב'
אלין עיקרו אתון (בגון זה
פפורף אפרו דאתולם לאו אתון
ליש מי אתרינן אתר דאתון דלין דמלן דינא דגרמי (ר"ת בגזול
כתרא) אנביא ליש דמי סירוא כפלמא הוא עובדא וכפי' רפוש
דגרמי אנביא ליש דמי סירוא כפלמא הוא עובדא וכפי' רפוש
לרב אסי (אסרף אפ"ם בילדותו) ואנביא מיניס דמי אפפר אכ"ל
בגאתרא בקיצור ורתב"ם נפ"ו דפוכל דין ו' כתב ו"ל כל הגורס
לגזיף אתון אכירו כו' כיצד פאורף כלי אתרא אלא נרוס ג"נ כריס
ובא אמ"כ ופלגן כו' וכן אפורף אפ"ם כו' וכן אתוכר אפ"ם ופקר
ואתלו כו' וכן הדוחף אתבא דגרמי לא אתייב אלא קרן אבל לא אתרינן
כרוחוקם בסוף אכוכם אכ"ל וקפס לי על פני אתירוכים אתפ"ים דס"ב פילף
קמתר נפ' מגזול קמא דאתו לאתלוקת ר"אתעון ורבנן דס"ל כמי פיכא דס"ב
לא עליי דבנן אפס מלא מקרפים מו לימין אפלוגי כפל אבל ספר אתרפוי
לגנוס לכל פעולס מוקי דבנן דמיזק לפל' מקרן חיפת ורוסק לומר דבלא עליי
לכל מן מקלא ומרי דבי דימי נר מיכא ורב פונא בר' יוסף דבי מגזול
ועוד קפס לי על מירוץ פרפמן דפס בכך פפינו דמי מלא מלא ליש פוף פוף נרפ לו
פיוק וקפ לו ליש מלא ליש ליש דמי דמתר לפתר פ"ג ועוד קפס לי פונא על
מירוץ דפכי דפס דבס קמתר נפרק מגזול קמא דפתי' ר'

לנלכיש הוא כפוטה מפסה לכל הניה דפסה כו את הכלב וכנפש
לא כרי ניוקא כגון מסור דסמא לא יניך כו הכלב והבקה והמפלק
כרים וכפתות את"ג ד כרי ניוקא לא פסה מפסה בנוף הממון ולא
דמי לפקיי מסור דממון דקני דמים ופסה מפסה בנוף
הממון וסגולא את כפירה כיד
קמ"ו הוא מיטו פוסה את הסמפ'
ולא פסרם ופורן נדר כסמת
מכירו מתילא נפקא ל"מ מיותן
קמץ מכירו דלא עכיד מידי
ומכמית מכירו מיטו דהפסיד
לנפסיה ולא עכיד כיה מפסה ופודיס לפלק היכא דנפסת מפסה
כפסה פסיק פנקרא דינא דגרמי כגון פורק ספר או מיפל וכן
מרפה דיבר לפולמי ומפר פסוה פוב מיד פומך עליו וכפסה לו
פסיק ופפר אותו פנתנו לו ומפר כפיד"ר דאפו ליה כמאן דקני
דמי וכן כתיי"ם כפסת היפות כפסה מיד כלפים אלא מיטו מפור
עד פיוסף מאתי' וכן דן את הדין מיד כת לו פסיק אבל כל פני לא
כת פסיק מיד : המפלק כפירים לא נפבר הכלי עד פיניע לארץ
וכן פיסה עד שאמר פסיפוי"ש וכן פפולא את פכפירה כפסת
פנותן פסה לפפרם מיטו מוציא וכן פורק נדר ומכמית מכירו אמר
פפכפיתו הוא מתפפד וחולך כו' ס"ם פפריך נס פתרדכי דפ'
הנוזל עני' דפוס נדול פי'ק"ס כתב כפס ר"י דדיני דגרמי דקייכי
כפו הוא מפוס דכעלמא מפה פסיק כמאן מכירו כו'
כתיב לי ולא יכולתי לעמוד על פסילוק' ונפ"י נחנם כרוכס
לכן קנרתי תום' לכן פריב' כתב מה פחמ"ל רביט יפקפ בין דינא
דגרמי לגרמא בניזקין כראם פכולם פוים אלא דמלתא דפכיח
קנפו כיה רבנן ופיובן מיטו אלא מדרבנן ומעמה קנם מלתא ולא
מכיח לא וכני מיתא כירושלמי דפבועות פתקרא פפר פל
מכירו אלא מדעתו ר' קניגא ור' לכא קר אמר פייב וקר אמר פפור
מהן דאמרי פייב מפוס קנם כו' פ"ל ולדברי המרדכי פללו כתכון
מור"ם ס"ם בפמוך ז"ל י"ל דבכל גרמ'בניזקין פם הוא דבר פכי'
ורגיל פייב לפלם פפוס קנפא כו' ומ"ם כראם דקיונר מור"ם ולא
כתב כל פני פרעי דכתב הרא"ם והפור לפפור ולקיוב מפוס דם ל'
כיי"ת וכוס פתרדכי דכלם פפורים פ"ל נפני דפכיתי דקנפו נפן
ומפי בגמרא בניזקין וכמ"ם נתכאר לך פת"ת דברי פ"ם פכת
ליתן מפס למה קראו אוי"ל לאלו נורמת פפייב כפו דינא דגרמי
ולאו פפפרו כפו קראוהו נרמא בניזקין וכתוב פפוס פ"ם פדקדו
קל וכבר כתו פוכר ומפכר ופפכ"ב תורם פפגרמא בא פפפוק
פצמו מפמ"כ בקל ומהריך כדברי וכבקול' גרמ' ונרמי ו"ל
לדעת י"ל דפוס פתרדכי פכתב כולם פוים פם לדיב' אלא פבגרמי'
פפביות קנפו וכנ"ל . ולפי דברי ר"ל דדוקא לדעת ר"י ורפ"ם
פפתניל כפן תור"ם פ"ל כן . ולפ"ד היה נר' לומ' דכפני נרמי'
דפפרי כפו רבנן אלמלא קראוהו נרמא בניזקין וכאלו אמרו
בנרמות כאו מכח בניזקין וכאלו בא מעצמן ולא מכח פחוץ :
ובכני דמפייב כפו רבנן אלמל' קראוהו דיני דגרמי ור"ל בגרמי'
לא כאו מעצמן אלא מכח מפוק פחוץ פגרם לפו : וום מ"ם גם לדברי
פתרדכי כ"ל פאף פם"ל פפעון קן מ"ת נדב' פפביים וקנפו עליו
רבנן קראו בגרמי'פ"ם פמוי'ובדב'פאיכו פביים לא קראו בגרמות
ע"ם פחוץ ואפ"ם לומ' פנם כוונת ע"ם היינ"כ לומ ומ"ם
בגוונ לפנות המלות וסבקודות כפביל זה ודו"ק וכמ"ם נתכא"ך
כלל דברי המקב' ואור"ם ומפתה מכתוב לך כיתו' פרעי דבריהן :
כ אע"פ אלא פנזיקין ר"ל דאלו בנביכו פפיטת דקייב דברי
בפנביכו כא לרפותו וגריך לנפנה מעלית ופול פ"ל לנתקב'
לכתו' מה פתית בנמר' דמיירי בפני נלוים ורוצה המפבח
לפניו אלא פגריך לפכו' פדם פ"ודע לפום תפת פתים ולפביתו :

ג רק"ל

דיוקי סופרים ואין יכולין לכתוב לו תו שטר אחר על ש"ר ל' שבעדי יאמרו דזכר לעכי"ם וכ"ד יכתבו לו שטר אחר וכן כתב כסימן מ"ג ס"ב וכן

(יג) חייב לשלם (יד) כל החוב שהיה בשטר שאע"פ שאין גוף השטר ממון הרי גרם לאבד ממון או וכלבר שיודה לו המזיק ששטר

סמ"ע סק"ב כתב כשטר כסף קרמ"ס ופ"ר סם כתבתי דכתי"ל כסף ל"ל קאמר דברי העדים כשר אפי' בלא כתב כמו שכתב ב"ש ס"ק ב' ומ"מ מלוה ע"פ אינו נגבה מעכו"ם כמ"ש סי' ס"ו ס"ב ובסמ"ע שם ס"ק ג' ובש"ך שם ס"ק ב' ובסי' ע"ב ס"ק ב' ובסי' ק"ב ס"ק ב' ובסי' ק"ג ס"ק ב' ובסי' ק"ד ס"ק ב' ובסי' ק"ה ס"ק ב' ובסי' ק"ו ס"ק ב' ובסי' ק"ז ס"ק ב' ובסי' ק"ח ס"ק ב' ובסי' ק"ט ס"ק ב' ובסי' ק"י ס"ק ב' ובסי' ק"יא ס"ק ב' ובסי' ק"יב ס"ק ב' ובסי' ק"יג ס"ק ב' ובסי' ק"יד ס"ק ב' ובסי' ק"טו ס"ק ב' ובסי' ק"טז ס"ק ב' ובסי' ק"יז ס"ק ב' ובסי' ק"יח ס"ק ב' ובסי' ק"יט ס"ק ב' ובסי' ק"כ ס"ק ב' ובסי' ק"כא ס"ק ב' ובסי' ק"כב ס"ק ב' ובסי' ק"כג ס"ק ב' ובסי' ק"כד ס"ק ב' ובסי' ק"כה ס"ק ב' ובסי' ק"כו ס"ק ב' ובסי' ק"כז ס"ק ב' ובסי' ק"כח ס"ק ב' ובסי' ק"כט ס"ק ב' ובסי' ק"ל ס"ק ב' ובסי' ק"לא ס"ק ב' ובסי' ק"לב ס"ק ב' ובסי' ק"לג ס"ק ב' ובסי' ק"לד ס"ק ב' ובסי' ק"לה ס"ק ב' ובסי' ק"לו ס"ק ב' ובסי' ק"לז ס"ק ב' ובסי' ק"לח ס"ק ב' ובסי' ק"לט ס"ק ב' ובסי' ק"מ ס"ק ב' ובסי' ק"מא ס"ק ב' ובסי' ק"מב ס"ק ב' ובסי' ק"מג ס"ק ב' ובסי' ק"מד ס"ק ב' ובסי' ק"מה ס"ק ב' ובסי' ק"מו ס"ק ב' ובסי' ק"מז ס"ק ב' ובסי' ק"מח ס"ק ב' ובסי' ק"מט ס"ק ב' ובסי' ק"נ ס"ק ב' ובסי' ק"נא ס"ק ב' ובסי' ק"נב ס"ק ב' ובסי' ק"נג ס"ק ב' ובסי' ק"נד ס"ק ב' ובסי' ק"נה ס"ק ב' ובסי' ק"נו ס"ק ב' ובסי' ק"נז ס"ק ב' ובסי' ק"נח ס"ק ב' ובסי' ק"נט ס"ק ב' ובסי' ק"ס ס"ק ב' ובסי' ק"סא ס"ק ב' ובסי' ק"סב ס"ק ב' ובסי' ק"סג ס"ק ב' ובסי' ק"סד ס"ק ב' ובסי' ק"סה ס"ק ב' ובסי' ק"סו ס"ק ב' ובסי' ק"סז ס"ק ב' ובסי' ק"סח ס"ק ב' ובסי' ק"סט ס"ק ב' ובסי' ק"ע ס"ק ב' ובסי' ק"עא ס"ק ב' ובסי' ק"עב ס"ק ב' ובסי' ק"עג ס"ק ב' ובסי' ק"עד ס"ק ב' ובסי' ק"עה ס"ק ב' ובסי' ק"עו ס"ק ב' ובסי' ק"עז ס"ק ב' ובסי' ק"עח ס"ק ב' ובסי' ק"עט ס"ק ב' ובסי' ק"פ ס"ק ב' ובסי' ק"פא ס"ק ב' ובסי' ק"פב ס"ק ב' ובסי' ק"פג ס"ק ב' ובסי' ק"פד ס"ק ב' ובסי' ק"פה ס"ק ב' ובסי' ק"פו ס"ק ב' ובסי' ק"פז ס"ק ב' ובסי' ק"פח ס"ק ב' ובסי' ק"פט ס"ק ב' ובסי' ק"צ ס"ק ב' ובסי' ק"צא ס"ק ב' ובסי' ק"צב ס"ק ב' ובסי' ק"צג ס"ק ב' ובסי' ק"צד ס"ק ב' ובסי' ק"צה ס"ק ב' ובסי' ק"צו ס"ק ב' ובסי' ק"צז ס"ק ב' ובסי' ק"צח ס"ק ב' ובסי' ק"צט ס"ק ב' ובסי' ק"ק ס"ק ב' ובסי' ק"קא ס"ק ב' ובסי' ק"קב ס"ק ב' ובסי' ק"קג ס"ק ב' ובסי' ק"קד ס"ק ב' ובסי' ק"קה ס"ק ב' ובסי' ק"קו ס"ק ב' ובסי' ק"קז ס"ק ב' ובסי' ק"קח ס"ק ב' ובסי' ק"קט ס"ק ב' ובסי' ק"קי ס"ק ב' ובסי' ק"קיא ס"ק ב' ובסי' ק"קיב ס"ק ב' ובסי' ק"קיג ס"ק ב' ובסי' ק"קיד ס"ק ב' ובסי' ק"קטו ס"ק ב' ובסי' ק"קטז ס"ק ב' ובסי' ק"קיז ס"ק ב' ובסי' ק"קיח ס"ק ב' ובסי' ק"קיט ס"ק ב' ובסי' ק"קכ ס"ק ב' ובסי' ק"קכא ס"ק ב' ובסי' ק"קכב ס"ק ב' ובסי' ק"קכג ס"ק ב' ובסי' ק"קכד ס"ק ב' ובסי' ק"קכה ס"ק ב' ובסי' ק"קכו ס"ק ב' ובסי' ק"קכז ס"ק ב' ובסי' ק"קכח ס"ק ב' ובסי' ק"קכט ס"ק ב' ובסי' ק"קל ס"ק ב' ובסי' ק"קלא ס"ק ב' ובסי' ק"קלב ס"ק ב' ובסי' ק"קלג ס"ק ב' ובסי' ק"קלד ס"ק ב' ובסי' ק"קלה ס"ק ב' ובסי' ק"קלו ס"ק ב' ובסי' ק"קלז ס"ק ב' ובסי' ק"קלח ס"ק ב' ובסי' ק"קלט ס"ק ב' ובסי' ק"קמ ס"ק ב' ובסי' ק"קמא ס"ק ב' ובסי' ק"קמב ס"ק ב' ובסי' ק"קמג ס"ק ב' ובסי' ק"קמד ס"ק ב' ובסי' ק"קמה ס"ק ב' ובסי' ק"קמו ס"ק ב' ובסי' ק"קמז ס"ק ב' ובסי' ק"קמח ס"ק ב' ובסי' ק"קמט ס"ק ב' ובסי' ק"קנ ס"ק ב' ובסי' ק"קנא ס"ק ב' ובסי' ק"קנב ס"ק ב' ובסי' ק"קנג ס"ק ב' ובסי' ק"קנד ס"ק ב' ובסי' ק"קנה ס"ק ב' ובסי' ק"קנו ס"ק ב' ובסי' ק"קנז ס"ק ב' ובסי' ק"קנח ס"ק ב' ובסי' ק"קנט ס"ק ב' ובסי' ק"קס ס"ק ב' ובסי' ק"קסא ס"ק ב' ובסי' ק"קסב ס"ק ב' ובסי' ק"קסג ס"ק ב' ובסי' ק"קסד ס"ק ב' ובסי' ק"קסה ס"ק ב' ובסי' ק"קסו ס"ק ב' ובסי' ק"קסז ס"ק ב' ובסי' ק"קסח ס"ק ב' ובסי' ק"קסט ס"ק ב' ובסי' ק"קע ס"ק ב' ובסי' ק"קעא ס"ק ב' ובסי' ק"קעב ס"ק ב' ובסי' ק"קעג ס"ק ב' ובסי' ק"קעד ס"ק ב' ובסי' ק"קעה ס"ק ב' ובסי' ק"קעו ס"ק ב' ובסי' ק"קעז ס"ק ב' ובסי' ק"קעח ס"ק ב' ובסי' ק"קעט ס"ק ב' ובסי' ק"קפ ס"ק ב' ובסי' ק"קפא ס"ק ב' ובסי' ק"קפב ס"ק ב' ובסי' ק"קפג ס"ק ב' ובסי' ק"קפד ס"ק ב' ובסי' ק"קפה ס"ק ב' ובסי' ק"קפו ס"ק ב' ובסי' ק"קפז ס"ק ב' ובסי' ק"קפח ס"ק ב' ובסי' ק"קפט ס"ק ב' ובסי' ק"קצ ס"ק ב' ובסי' ק"קצא ס"ק ב' ובסי' ק"קצב ס"ק ב' ובסי' ק"קצג ס"ק ב' ובסי' ק"קצד ס"ק ב' ובסי' ק"קצה ס"ק ב' ובסי' ק"קצו ס"ק ב' ובסי' ק"קצז ס"ק ב' ובסי' ק"קצח ס"ק ב' ובסי' ק"קצט ס"ק ב' ובסי' ק"קק ס"ק ב' ובסי' ק"קקא ס"ק ב' ובסי' ק"קקב ס"ק ב' ובסי' ק"קקג ס"ק ב' ובסי' ק"קקד ס"ק ב' ובסי' ק"קקה ס"ק ב' ובסי' ק"קקו ס"ק ב' ובסי' ק"קקז ס"ק ב' ובסי' ק"קקח ס"ק ב' ובסי' ק"קקט ס"ק ב' ובסי' ק"קקי ס"ק ב' ובסי' ק"קקיא ס"ק ב' ובסי' ק"קקיב ס"ק ב' ובסי' ק"קקיג ס"ק ב' ובסי' ק"קקיד ס"ק ב' ובסי' ק"קקטו ס"ק ב' ובסי' ק"קקטז ס"ק ב' ובסי' ק"קקיז ס"ק ב' ובסי' ק"קקיח ס"ק ב' ובסי' ק"קקיט ס"ק ב' ובסי' ק"קקכ ס"ק ב' ובסי' ק"קקכא ס"ק ב' ובסי' ק"קקכב ס"ק ב' ובסי' ק"קקכג ס"ק ב' ובסי' ק"קקכד ס"ק ב' ובסי' ק"קקכה ס"ק ב' ובסי' ק"קקכו ס"ק ב' ובסי' ק"קקכז ס"ק ב' ובסי' ק"קקכח ס"ק ב' ובסי' ק"קקכט ס"ק ב' ובסי' ק"קקל ס"ק ב' ובסי' ק"קקלא ס"ק ב' ובסי' ק"קקלב ס"ק ב' ובסי' ק"קקלג ס"ק ב' ובסי' ק"קקלד ס"ק ב' ובסי' ק"קקלה ס"ק ב' ובסי' ק"קקלו ס"ק ב' ובסי' ק"קקלז ס"ק ב' ובסי' ק"קקלח ס"ק ב' ובסי' ק"קקלט ס"ק ב' ובסי' ק"קקמ ס"ק ב' ובסי' ק"קקמא ס"ק ב' ובסי' ק"קקמב ס"ק ב' ובסי' ק"קקמג ס"ק ב' ובסי' ק"קקמד ס"ק ב' ובסי' ק"קקמה ס"ק ב' ובסי' ק"קקמו ס"ק ב' ובסי' ק"קקמז ס"ק ב' ובסי' ק"קקמח ס"ק ב' ובסי' ק"קקמט ס"ק ב' ובסי' ק"קקנ ס"ק ב' ובסי' ק"קקנא ס"ק ב' ובסי' ק"קקנב ס"ק ב' ובסי' ק"קקנג ס"ק ב' ובסי' ק"קקנד ס"ק ב' ובסי' ק"קקנה ס"ק ב' ובסי' ק"קקנו ס"ק ב' ובסי' ק"קקנז ס"ק ב' ובסי' ק"קקנח ס"ק ב' ובסי' ק"קקנט ס"ק ב' ובסי' ק"קקס ס"ק ב' ובסי' ק"קקסא ס"ק ב' ובסי' ק"קקסב ס"ק ב' ובסי' ק"קקסג ס"ק ב' ובסי' ק"קקסד ס"ק ב' ובסי' ק"קקסה ס"ק ב' ובסי' ק"קקסו ס"ק ב' ובסי' ק"קקסז ס"ק ב' ובסי' ק"קקסח ס"ק ב' ובסי' ק"קקסט ס"ק ב' ובסי' ק"קקע ס"ק ב' ובסי' ק"קקעא ס"ק ב' ובסי' ק"קקעב ס"ק ב' ובסי' ק"קקעג ס"ק ב' ובסי' ק"קקעד ס"ק ב' ובסי' ק"קקעה ס"ק ב' ובסי' ק"קקעו ס"ק ב' ובסי' ק"קקעז ס"ק ב' ובסי' ק"קקעח ס"ק ב' ובסי' ק"קקעט ס"ק ב' ובסי' ק"קקפ ס"ק ב' ובסי' ק"קקפא ס"ק ב' ובסי' ק"קקפב ס"ק ב' ובסי' ק"קקפג ס"ק ב' ובסי' ק"קקפד ס"ק ב' ובסי' ק"קקפה ס"ק ב' ובסי' ק"קקפו ס"ק ב' ובסי' ק"קקפז ס"ק ב' ובסי' ק"קקפח ס"ק ב' ובסי' ק"קקפט ס"ק ב' ובסי' ק"קקצ ס"ק ב' ובסי' ק"קקצא ס"ק ב' ובסי' ק"קקצב ס"ק ב' ובסי' ק"קקצג ס"ק ב' ובסי' ק"קקצד ס"ק ב' ובסי' ק"קקצה ס"ק ב' ובסי' ק"קקצו ס"ק ב' ובסי' ק"קקצז ס"ק ב' ובסי' ק"קקצח ס"ק ב' ובסי' ק"קקצט ס"ק ב' ובסי' ק"קקק ס"ק ב' ובסי' ק"קקקא ס"ק ב' ובסי' ק"קקקב ס"ק ב' ובסי' ק"קקקג ס"ק ב' ובסי' ק"קקקד ס"ק ב' ובסי' ק"קקקה ס"ק ב' ובסי' ק"קקקו ס"ק ב' ובסי' ק"קקקז ס"ק ב' ובסי' ק"קקקח ס"ק ב' ובסי' ק"קקקט ס"ק ב' ובסי' ק"קקקי ס"ק ב' ובסי' ק"קקקיא ס"ק ב' ובסי' ק"קקקיב ס"ק ב' ובסי' ק"קקקיג ס"ק ב' ובסי' ק"קקקיד ס"ק ב' ובסי' ק"קקקטו ס"ק ב' ובסי' ק"קקקטז ס"ק ב' ובסי' ק"קקקיז ס"ק ב' ובסי' ק"קקקיח ס"ק ב' ובסי' ק"קקקיט ס"ק ב' ובסי' ק"קקקכ ס"ק ב' ובסי' ק"קקקכא ס"ק ב' ובסי' ק"קקקכב ס"ק ב' ובסי' ק"קקקכג ס"ק ב' ובסי' ק"קקקכד ס"ק ב' ובסי' ק"קקקכה ס"ק ב' ובסי' ק"קקקכו ס"ק ב' ובסי' ק"קקקכז ס"ק ב' ובסי' ק"קקקכח ס"ק ב' ובסי' ק"קקקכט ס"ק ב' ובסי' ק"קקקל ס"ק ב' ובסי' ק"קקקלא ס"ק ב' ובסי' ק"קקקלב ס"ק ב' ובסי' ק"קקקלג ס"ק ב' ובסי' ק"קקקלד ס"ק ב' ובסי' ק"קקקלה ס"ק ב' ובסי' ק"קקקלו ס"ק ב' ובסי' ק"קקקלז ס"ק ב' ובסי' ק"קקקלח ס"ק ב' ובסי' ק"קקקלט ס"ק ב' ובסי' ק"קקקמ ס"ק ב' ובסי' ק"קקקמא ס"ק ב' ובסי' ק"קקקמב ס"ק ב' ובסי' ק"קקקמג ס"ק ב' ובסי' ק"קקקמד ס"ק ב' ובסי' ק"קקקמה ס"ק ב' ובסי' ק"קקקמו ס"ק ב' ובסי' ק"קקקמז ס"ק ב' ובסי' ק"קקקמח ס"ק ב' ובסי' ק"קקקמט ס"ק ב' ובסי' ק"קקקנ ס"ק ב' ובסי' ק"קקקנא ס"ק ב' ובסי' ק"קקקנב ס"ק ב' ובסי' ק"קקקנג ס"ק ב' ובסי' ק"קקקנד ס"ק ב' ובסי' ק"קקקנה ס"ק ב' ובסי' ק"קקקנו ס"ק ב' ובסי' ק"קקקנז ס"ק ב' ובסי' ק"קקקנח ס"ק ב' ובסי' ק"קקקנט ס"ק ב' ובסי' ק"קקקס ס"ק ב' ובסי' ק"קקקסא ס"ק ב' ובסי' ק"קקקסב ס"ק ב' ובסי' ק"קקקסג ס"ק ב' ובסי' ק"קקקסד ס"ק ב' ובסי' ק"קקקסה ס"ק ב' ובסי' ק"קקקסו ס"ק ב' ובסי' ק"קקקסז ס"ק ב' ובסי' ק"קקקסח ס"ק ב' ובסי' ק"קקקסט ס"ק ב' ובסי' ק"קקקע ס"ק ב' ובסי' ק"קקקעא ס"ק ב' ובסי' ק"קקקעב ס"ק ב' ובסי' ק"קקקעג ס"ק ב' ובסי' ק"קקקעד ס"ק ב' ובסי' ק"קקקעה ס"ק ב' ובסי' ק"קקקעו ס"ק ב' ובסי' ק"קקקעז ס"ק ב' ובסי' ק"קקקעח ס"ק ב' ובסי' ק"קקקעט ס"ק ב' ובסי' ק"קקקפ ס"ק ב' ובסי' ק"קקקפא ס"ק ב' ובסי' ק"קקקפב ס"ק ב' ובסי' ק"קקקפג ס"ק ב' ובסי' ק"קקקפד ס"ק ב' ובסי' ק"קקקפה ס"ק ב' ובסי' ק"קקקפו ס"ק ב' ובסי' ק"קקקפז ס"ק ב' ובסי' ק"קקקפח ס"ק ב' ובסי' ק"קקקפט ס"ק ב' ובסי' ק"קקקצ ס"ק ב' ובסי' ק"קקקצא ס"ק ב' ובסי' ק"קקקצב ס"ק ב' ובסי' ק"קקקצג ס"ק ב' ובסי' ק"קקקצד ס"ק ב' ובסי' ק"קקקצה ס"ק ב' ובסי' ק"קקקצו ס"ק ב' ובסי' ק"קקקצז ס"ק ב' ובסי' ק"קקקצח ס"ק ב' ובסי' ק"קקקצט ס"ק ב' ובסי' ק"קקקק ס"ק ב' ובסי' ק"קקקקא ס"ק ב' ובסי' ק"קקקקב ס"ק ב' ובסי' ק"קקקקג ס"ק ב' ובסי' ק"קקקקד ס"ק ב' ובסי' ק"קקקקה ס"ק ב' ובסי' ק"קקקקו ס"ק ב' ובסי' ק"קקקקז ס"ק ב' ובסי' ק"קקקקח ס"ק ב' ובסי' ק"קק

שוב מצאתי בתרומת ד' סכוכם וז"ל תקנת הגזל משור דשלקא כתיקו מי' ר"י לקולא ורב אפי גאון פסק כשור שקרנים ושלקו אבל בתשובתו פסק כיון דספו ומשור שלקא בתיקו פטור מ"ט ס"ל וכשפר גדולות תרומות פסק תרומת הדשן סי' מ"ה מיקמפטין בגליון סתרומות בשם ר"י ל"ל ספו לפסק כשור שנגח פשוט בש"ס ורבינו תקנת הגזל

ונדולה מזה כתב רבי יוסף כמסרי"ל ס"ק ס"ב (וסכיה מור"ם) תשובת מוהר"ם ז"ל רלזון בסלוה תשות לכותי כריכית וכה סתימון וס"ל הילך בסתות ופרע לרלזון מיהו קייב לשלם לו כלום דלה כרי היזק שלה שפק נרמה דשמה לה יוכל להלוות מעותיו

דין (יו) המכשל כיסוי של חבירו עיין לעיל סימן רנ"ב:

ד ס (ג' רמב"ם פ"ז מהי מוכל דין י"ב) הזורק כלים מראש הגג ואין תחתיהם כרים וכסתות ובעור באויר בא אחר ושברם במקל (יז) הזורק חייב (יח) והמשבר פטור דהשבינן ליה כשבור מעשה שזרקן:

שפז שמין השברים לניזק זמשלם לו מעליה ובו סעיף אחד:

א ס (ג' רמב"ם פ"ז מהי מוכל דין ס"ו) ג (ט) שמין למזיק בידו כדרך ששמין לו אם הזיק ממונו כיצד הרי שהרג בהמת חבירו או שבר כליו שמין כמה היתה הבהמה שוה וכמה הנבלה שוה וכמה היה הכלי שוה והוא שלם וכמה שוה עתה ומשלם הפחות לניזק עם הנבלה או הכלי השבור כדרך שנתבאר בשורו שהזיק בסי' ת"ג:

הלכות מאבד ממון חבירו ומסור ומלשין

שפח דין ניזק נשבע ונוטל ובו יו סעיפים:

א ס (ג' רמב"ם פ"ו מהי מוכל כל הפעיף) המזיק ג ממון חבירו (ט) ואינו יודע מה הזיק נשבע הניזק ונוטל כיצד לקח כים חבירו (י) והשליכו לים ס או לאש או שמסרו ליד אנס ואבד בעל הבית אומר זהובים היה טלא והמזיק אומר אינו יודע מה היה בו שמא עפר או תבן היה טלא הרי הניזק נשבע בנקיטת חפץ ונוטל והוא שיטעון דברים שהוא אמוד בהם (יא) או אמוד להפקירם אצלו וברכן להניחן בכים בכיוצא בו ב (פרקי כפק סם הוא סנס ס"ס מקרי דרכו בכך וכל כיוצא בזה) ס (מרדכי פרק בכותם) ג אבל אם אין דרכו להניחם בכלי זה (יב) הוא פשע בעצמו (ופטור המזיק) כיצד (יג) הרי שחטף חמת או כל מלאים ומחופים והשליכם לים או שרפם ושקע הניזק שמרגליות היו בתוכם (יד) אינו נאמן

ו"ל ג

מור"ם כסמוך ד מכיפה

כו המכשל כיסוי כו' עיין בחשו"ע ל"ב ספר כ' סי' כ"ו: כז מזרק מייב ובל"י ר"פ כיצד הרבל כתב כשם הריטב"ם כשם רבו שפסק כיון דמספק ליה לרבל סניסם פקודי דסמ"ם ומכילתו סב"ם פ"ם ובם בפלטי נבורים ע"כ"ם דף י"ב ו"ד מכילתו ומעלבל בדברו וכ"כ בעל המאור ע"כ"ם רמ"ב דלמבם פשיטא ליה כיון דלרבל מספק ליה מיפוי"לה אלא דפסק בם דס"ל ממון מוחל בספק מולקין וס"כ לדיין דקי"ל בכל ספק ממע"ם ס"ם בכם בניהם קבורים תשום ספע"ם וברמב"ן בם סתלמות פשיט בם בל דבדי בעל מתוך ומיין דבריו תוכרים וע"ם: כח ומשבר פטור - אבל אם זרק מן הו מכן על מכלי וקרם מאר ושבר הכלי קודם שנפל סתן עליו סבו' סמוק ומשבר מייב ס"כ סתום ר"ם כ"ם ובכ"י בשם ברע' ותניים הכ"ם ופסק כן וכ"כ בהגהת קיימכי ע"ו תם' מוכל ע"ם תשרם"ל ע"ב ד"ה ור"ק ס"ר"ו"ל ו"ם ובייון בתשובת תשר"ם מלשך סי' קנ"ו: ב

שפז ג שמין למזיק כו' כלומר אע"ב דאין שמין לנגב ונזלן לעול סו' אב"ם ס"ם לתזיק שמין ע"ל ס"ם ב"ם כתבתי דנראה סדייבו כשמין אפשר לתקן בבלי אבל אם אפשר לתקנו מחויב סתזיק לתקנו ע"ם:

שפח ג ואינו יודע מה סיה כו' משמע אפ אם סתזיק יודע מה סיה ומכחישו אין סתזיק נשבע ונוטל וע"ם ס"ב לקון מי' תי"ם פי"ב - עיין בהפו"ת ס"ם ס"ק ג': ב ובפליבו למיים כו' ל'המדרכי ס'בכותם בפוף נגנב דבשם בשפתם כו' כתב דבינו אבי בעזרי וז"ל ס"ת בבל מי שתפקיד לחבר בפשיעתו וז"ל בדיים שפשר על יד ממונו או בידו או ס"ל שפשיעתו שיפשע בשמירתו ונוטל כו' ותברם"ל כתב בם בפ' בבותם סו"ל ב' וז"ל ובאמיים כתב אפי' מי שתפקיר ממון לחבר בפשיעתו כו' ובל כ"ל בלא עשו תקנו בגנב בא בעין בגנב בתזיק בידים אבל בפשיעה בלבו תזיק בידים לא בלא עזר אלא אפי' בתזיק בידים כ"ל בלא עשו תקנת תגנב בתזיר וכבותם אבל בתזיק בידי' בפנב לא עשו תקנת בגנב וכן יראם לי מדברי תרמב"ם שכתב בתזיק ממון חבירו כו' כיצד לקח כים מרנו והשליכו לתים כו' ע"כ ל' ולי נראם כיון דאפי' בתזיק בפשיעתו דקלתר בייבת תשק בזמיר בפשיעתו דסייבו בלא תעשה דוקא השליבו בידים לא אפי' שקבו לפרק ובכת זריקתו בתיבול ובפל לתים אי אפשר בייב בלי שיבו ואפילו אי אפשר בייב ואחילה בפל לתים וכפ"ב מייב ובייבו דלתר"ם בפ"ם בהוא נדר דיבם בכפפה דתבר'בנסר' תשתע שתשפה תים בלא השליבו בידים לנתר' דק דבשם תים ותכת דתיקתו שריים בנתר'ות ס"ם בדתב"ם והשליבו לתים בתי ים לקרם דבדיו בן בם בשבם'מי'סוף פ"ו תב' תוכל הניע דבדי דאפי' ס"ם ס"ל על דברי תרמב"ם ופ"ם ביבו בתזיק בשובם בדבר תבהב"ל ובדפם דפק דאפי' תדם: ג אי תתוך לפשרם - ובדיק לבבר שתעתו בי בפקידו אבל - כ"ב תברם"ל שם: ד הוא פסק בעצמו בי' בתשתע בלבותיו בלשון זה בהשתם הוא תפוס דלא ס"ל לתזיק לפשוקי אתקפא תים שם דבריים אלא וב"ב בעיר שוכן לפרוש ואפ"ם קשה ת"ם אתי נאמן ונם בע"פם תשבע תניים בע"ע וב"ל בת"ם בתזיק נאמן ונם פיבו תזיק שבועתו וכן תשת"ם בתשתע ובתזיק בידים ואפילו אתר תשביעו אותו על כך אתין דיך בבי אתים בי' תאל"ם הוא בפל תור"ם בסמוך ד מכיפה

לשון ות"ם אפ"ם ואם תשם בי' תייבו תפוס שנם זה בבל' תבעי' דר'למא לא תזקי תבעיתא ותסבי' שבועתו לפי תרבי' ב"ב תבעי' ב"ב ב"ב ב"ב

ג ומפ מפס לפילו בעריס : מ ויס מולקין דמפיסס בעריס לפ מכני
בספ"ק דדיקס פכל בלפ עריס פפיסס רנפמן ורפ"ק וכנר פמרכתי כזס בספרי
מקפו כפן ע"ס : ס ומפ ירע פחזיק כו' עיין כפפר פ"פ דף ק"ר ופ"ל פי'
ע"פ"י מ חזס עיין כתפו' פפרפ"ס פימן קע"ב : ו ו"ל רנפכע
פכיקס וכומל כו' רנניר רנפ פ"ל ליירס לפ פמרינן דפ"ל פ"ס ומפ"י פ"ל פמלפ
וכנר פפרכתי כזס לפיל פימן ע"כ
פי"ב ס"ק ס"ס ומלימי דכפל נוני פני
פמומל"פ ופ"כ כפן פפיקר כרנרי
פרמב"ס ופמפכר ונס ר' ירונס כל"פ
פ"ב כתב כיונרי פרמב"ס כפן כפתס
וכן פפמ"ב עפיין ע' דף קפ"פ ס"ב פף
פכתפ פפמ"ב ונפיין כ"ס דף קפ"ס פ"ר
דלפ פפרינן פמומל"פ פלפ נרנר
דפ"ל ליירס ופ"ס : יפ פתוסר
פימן כו' ופ"ס נקרקע פייך דין פתוסר
וכפיל פ"ל פפ"פ ופ"ס : יב
פס פפ שנכנסיו כלומר פן פפיניס
כפפר פחיק ופף ירינו יגרפי דרכן
כעין רפוניינפ פקון וכפי פתרינן
לפיל פי' פפ"ס פ"ק כ'נגני פפפ'וחרפפ
ופנכך פיינו פירוש דוקא כפפין לו
פפלפלין פכל כפפלפ לו פפלפלין
יכול לפלקו פפילו פכוכין רכל פילי
פיינ כיינו כרלקתן פימן פ"ט וכ"כ
הרב פחניר ופפוס פוס : יג פלפ
הרניל בלנר כלומר פרפפ פו ינר
לפפס ונרס שכפפר פפוס פל זס כיר
פפלפ : יד ופס פת נוני פירוש ו
פייכו פפוס רפ"ל דפוס' ריעה פוס ולפ
קנפפ דרכן וכ"כ הרב פיוני' וכנפתיו
לפיל ריס פי' פפ"ו וכ"כ פפי' לפ פתר
ברין נוכפ פירוסיו וכי' ס"ל דדוקא
כפפתר נדין פ"ל דפוסר דפפ"ק פפו'
ר"ת ורנרפי ברנכן פוס וכפ"ס נר"פ
פפ"ו ולפ"ו כפוסר פכפפ וכתן כיר נס
לפי"פ נוני' פפיורפיס פף פלפ פתר
ברין ופפוס פוס ופפ"ס לעיל פימן
פפ"ס פ"ק נ' - עיין כתפו' פפר"ת
פלפיין פי' קכ"ר : פו ו"ל דדוקא
כפפיר ברין כו' ל"פר"ת וכת' פרפ"ס
ופפ"ת נוכפ פירוסיו וכתפ פת"ת
פכ"כ רפ פפי' ופרפ"ן ופרפ"ס כו'
וכן פוס פפו' פפר"ת כפרכי ק"פפוכל
דנריכים פיורפי' לפלפ פבל פס לפ
פפפיק לפתוי ברין פר פתת פין פיורפים נריכים לפלפ כו' פכ"ל ופין רנריכ
כפוניס יורפי' תפו' פפר"ת פוליק רלפ"ת פפור פוס ריעה ולפ קנפפ כלפ"פת
ברנרי לפרי"פ וכן פוס כריני רנרפי לפרפ"ן וניוכ פיורפי' לף פלפ פתר
ברין ולפתו' פפר"ת ליירפ ריעה"פ פוס קנפפ ק"פ ורו"ק כי זס נרור : פו
פכפל פוכל פיורפי כו' כתפ פפת"ע נ"ל מ"פ פפלפ נפפרים וכתפ פפור
יפר"פ לקפן ס"פ תכ"ד וכתפו נ"פ פ יפפר כפלפ נפלפ דנריכם למוכרן
פפוכת פנפפ ולפלפ פתפו רפי פפלפ ופפפר דפפ"ת רלפ פוק כיריס
פקילו יפפ קנפ פל"ו כו' פכ"ל ולפ יליפנפ פפי קפ"ל לים יורפי' פכפ פפ פוס
ריוכפ פפתכור ס"פ פלפ פפוכת פנפפ פפוי"ל ופפות כן וכפ"ס פוס יכפו
נפי'תכ"ר פפ"ק פ"ו רנפ נפלפוס ופפלפ וכפל רפר פרין כן פפ"פ פלפ פוכר
פפ כן ופ"כ ס"פ פנפ ופרנפ פנפ פפפוני' נרולפ פפו דפנכפים פיר פפוקפ
פכפפר רק פפכפל פוכל פיריפת כל יפי פיוי ופייכ לפלפ לפר פיפפת ופרנר'
פיוקפ קפ"ל דפכפ פייכ לפלפ לפפר פיפפת ופפי'תכ"ר לפ פפייני'לפ פלפ
לפכור כ"פ נפוכת נפנפ פ"ו"פפ פפות יריפנפ הנפכל פכ"פ פפור פפ פרי
דפין פכפל פייכ לפלפ לפפר פיפפת : ופ"ל לפרך פפוס דפפוס"פ פ"ב"כ
הקפו פפ לפי' לפפר פקנ"פוכפ פפרי' דנפפקי'פפי' לפפייני פוי נפל יורפ
ופ"כ תיזכין כ"פ פלפ ופיפנ ליפ ופרפו כפפ ר"פ"ו דכיון פפקנו דלקפ פוס לפ פלינ פפי'לפ"ל פפייכ כיון דלפ פכיפ פפיכ פפיכ פפיר'לפפייני וכן תירן הרפ"ן
פפ כפרוינו ו"ל פ"ל פ"פוס פנלות דפלפת דלפ פכייפפ פוס לפ פלינ רכנן כפקנפת רכפל פכ"ל פ"ל דפ"פפרפ רפכיי דפ"ל פייני' נזפן פוס פפוס
דלפ פכיפי ופייני פפורת דייניפ וכפו פכפפר נפיפן פ'. פיינו ופפי פפ פיל רונפ לפפכור כ"פ פלפ נפוכת נפנפ פלפ פפרפ'פפי'
פין כפן פי פרונפ לקנות פו פלפ יפלפ כל כך פפוינ פכפל לפלפ פפי'פת ופף פיינו רונפ לפלפ פו ניף פקרקע ונפ פפיריות לפפפר ופרפי ופלפ
כפפ"פ פכתפ לפתרן דפפפוריות פקילו פפרנפ פפתיפו וכפ"פ ויפור רפפ כתפ פר"פ וכן לפפר ניזק . פיינו פ"ל דפפר ניזק רכתפ פר"פ פייני פוי"פ
דפפוריות דפכיפ . פיינו לפתירוצ קפ"ל פכתפ פרפפ"ן פפ פפיכ"פ לפיפר פיריפ פפו' פפ"פ ופ"כ פפ"ל פפ"ל פפ"ל

יוד היה רואה בזק בא עליו כו׳ מס נכ״י ס״ט וכתב דמשם נכר בא עליו אפור למלקו מתכו כשנורם בזה סיוק לפבירו : יא מכנו כתלך לחוסר זה כו׳ מכל מקום אין לחותו מים ממון ומכם לזה שירחקו לפחים ורצוכו לתוספו וזה בכולם היה יכול לפטו כפשו ב״כ מהלכם מיסורים מס סיס יוד רוחה בזק בא עליו חות לפניל לפתכו ממון בזה כרחה דמשר לגרום סיוק לקפל לו יסידי׳ קרוביו : יב ורחה לו מפני הבזק כ׳ פשור - יג לדקדק מל׳ הרמ״ם ומתכר מדכתבו ל׳ פשור ולא כתבו דמותר לסרחות כיון דכולם בא עליו ל״ל דלכתחלה לא ירחקו אלא משם ברחקו פשור מתפלותין : יג מפ״ם שהלך אצלו לפניל פלמו ול״ד למ״ם בגמרא וכתבו פשור ומתכר כפי׳ רש״י כ״ם דמתפקי אבל פבירו ממון אז כלים ומיכו מחוד שכפקד וכא עליו נזכים בקדם ונתן לזה שפקדון לפניל פלמו דכיון לתיכו מחוד סוקם דלא כת שלא כשכיל שם שקדון ופשו׳ נכ״ם כלן דמשבוחו כהדיא ליתן לו ממון מבירו דמאני שהם כיון דתיכו מחוד מסתפ לוכשפ דמתילד ליה לא הוה אלא בשכיל בשקדון ואם לא היה בשקדון אלא לא סיו אתו עליה אבל כלן שהאצלין לא סיו אתו עליה אבל כלן שהאצלין אותו שיכא ממון רחוקן מכיח רחוקן ריא מזלו דנפקד גרם לו וה דמ״כ אין כאים אצלו שיתן לו אחות רחוקן שהיכו בידו ולאכי נסתפקה שדיכו ותייב אפי׳ אחשוקו גם אל האצלה כ״כ ר״ן . אבל הרמ״ב פסיג אל הרמ״ם גם כוה וכתב דאף שכשה ונתן ביד אל פשבאה אין לך דבר שפומד בפני פקום נפש והולין ויפדו לו בפירום אינו מחוייב שיעית בשכיל ממון מבירו ומחילה ג״כ נפשר שהשלוחין דאף ש״ם שכ״כ בשם גאון ופין כ״י בשנוזל כתרת מ״ם בדין זה ור״ת ובעל ת״ה : יד דוה לא מיקרי נתן ביד כי׳ אלא גרמ׳ בעלמ׳ אבל מקום מסיק שם דמי אפשר כן מדאתו כלא מוכם חייב : טו אכיין שהמד אדם כו׳ לשון פשור שאל אם שרחקו לו פטור כיון שהוה לכום וגם לא אשה מעשה ואל מה שכתבו ונתנו לו אף כ״ש פטו׳ דכיון שרחקו אדם ויכול ליתלו אשים כאלו ובעל״ד ור״ם כד״ם ואפי׳ כוס כתב ה״ה שרא״ם ז״ל : (סנ״ם כתב מוכר״ם מירוזכורך רחוקן לקח אפך ה״שהמתין לתוכרו לשר ואף״כ אפו׳ לשהמתין כאדם עבד אשר ואף״כ לקח אשר אפך אבל אדם אין לו אלא עבד ואפילו הכי אשהמתין כאדם הרים לו לאוור בידו לכיו אצלו ולא אכני אם שהשר לא אשהר בוכתי לסיוקך אכ״ל ד״ם ס״ם זה : טו וכתב הריב״ם סי׳ ע כל׳ שביאם אאכם ואמר אדם כי׳ ° וכתב הריב״ם סי׳ ע כל׳ שביאם אאכם ואמר אדם כי׳ ° ונתן אאכם אלו לשר אשיר וכתב אם יהי קרוב לאשרים ° וכתב ד״מ כ׳ : יז דמיקרי אשור ואייב לאלם כל סיוקו ° וכתב בשמו׳ מיימוני אשר כיוקין פי׳ ד״ל אל אקח אראם לאאום אם אבירו ולאכריכו לאשבם ואחוך אלא אם אבאם לפניו לאאום אצלו אכאו ואראו אאשבם ודן אשר״ם אל אשוכם דין רונא ופ״ם פי׳ ק״ם כתשו׳ אשרי׳ ו״ל ח״ל יח מין

אכאו אל ממון אאם או אף אאבאו לאני׳ אייב אאבאם ואין נזר דין אשיקי אכיל אצלו באמון אבירו ודאי לרוך אשר אלני׳ לפיל פ״ם פי׳ב אם״כ אבא אאבאו לאניו אלוכים ממון אלא אאוכם אל אותו כאלו׳ ואין זה אקרא אכיל אצלו אאון אבירו אלא אאוכם אל אותו כאלו׳ ואין אפשר אבאו

שפתי כהן חושן משפט שפה הלכות מאבד ממון חבירו מאירת עינים

ג' אלעזר מסולא נתרכי ס"ק סנוחל נתרע ונתמו' מיימוני סוף ספר נזיקין ומרי נתרכי ג' סמניות מפתח דרכותח עליני עלם דכתב שם ותעשם סים קוקליסה נע' שסעקיר אצל חבירו עקרון לימים כפר לו ולקח המעקיר מה שלו בידי כותים ותחזור לך אפלילו על המעקיר ופסיר הרבם ופסק הרב שפר למעקיר לסניל את שלו בכדין אחר מייב כתו פים לו לשמשו ולא שמשו וכ"ש רבינו יקר וכ"כ בשנודס שם שכן עקבו סנוילים וכן נר"ת חסיק כפוסקים שלו וגם מהרש"ל ע' הגוחל בתרע סי' ס"ם כתב שלין נרשם דברי ר"ם מסולא לענין עשור מעון ומלילה לסורות כן מינות כתם קילול שם מוס ס"ם וקרוב שלני דשק ר"ם מסולא לם קשחר שלא כשלא היה שפעיר לו להניל בעין שחר ושם"ם כתב שם דכשאין לו חנו לשר כל החיים וסיינו מעשה דכיון שסוף החזיר להזיר ס"ב שלא כדין אבר חה שחשם ולא יוכל לומר להניל שלי בחזקתי וסיינו דהחרכי ושנוחס שע"ם שנע' חחניח כתנו כשק הנדונים כתנו שם"ם סנוחל בתרע כשחם דברי ר"ם מסולא ע"ם ורי"ק . ועיין נתמו' מהר"ם מלובלין סי' ק"ך ונתמו' הר"ב סי' ע"ו רף קע"ב ונתמו' מהרי"ם ס"ם ס"ם : כו' מי שנחשם כו' שם נשחשם לניל פיחן קכ"ח סעיף ג' ועיין נתשובת מהרשל"ם סי' ריי"ד : כח מי שיש עליו עדים כו' עיין נשאלות מהרש"ך שער נ' סיחן ע"ו וע"ם נשריכות מרינו מהור : כם או שבחם ונשם ונתן ניר כו' נשחת כ"כ סרחנ"ם וכן הוש נע"ם שלא נשחשם שלל קשם לי בנשחם ונשם ונתן ניר היכא ניחם דהוש נעיל ולא חיקשם הם לא חניח ניח"ם שלא נחשנר לאחן ניר לשלי דברי חיכא דנרחי שלל שבשחם ונשם ונתן ניר חזיק בידים ולאו נרחי הוש ושיטם ולא שייך חקשת נגוד הש שנוס הוש וש"כ כיון שהוש מכחיש נברי נשבע זה שבשם ושסור הש לינו נשבל כיון שבשם ויכול הוש לישבע כן כ"ל נרור ונברי סרחנ"ם ומחשכר ושם"ם נלש"נ : ל ונשם ונתן כו' ושם נשם ונתן ניר נלא חוש שיטם ושסור הש חקשת נגוד הסוי מיתם וכ"כ מהרש"ל ע' נשם חשובת מהרי"ל (והוש נחשובת מהרי"ל סי' נ') ושסר נוסקים ושסכים כן ושנוס הוש : לא ושסור כופר כו' שם' ומיהו כ"י מחברי סרחנ"ם שלו חשם שבחתי לקמן ס"ק כ"ו) ושסר נוסקים ושסכים כן ושנוס הוש : לא ושסור כופר שלא חשם שבחר כר"ת הש שין חשור כופר נלא שלינו יודע כחם השסירו נשנש נחשכר ונוסל (והוש שים מי שלוחר שכניח נחשכר לקמן) ושחרין כחשך חשכר נ"ל שכוחם סי' נ' ונכחב שכוחת סרחנ"ם כר"ת ושין כ"ל כן דיין זה של ר"ת יין חשוים הוש ש"ל לשרחנ"ם לכחות השסוף דשם שלינו כופר נשנש נחשכר ונוסל נלא כרשם סרחנ"ם לשסעים שניל דש"ל דכל חוזק חקשת ושל שסשר שוחר שיני יודע ש"ל חשוש"ם שף כרכך דלא ס"ל לירע וכחו שכחשכר לניל סיחן ע"ב ס"ק כ"ם כשריכות לכך חיה שוכרת לכחות כשן שסשור כופר דשלו שוחר שיני יודע כחם הוש ליש חשוש"ם וכשכנדו נוסל נלא שוחם לכך לא חוברך לכחות לשסוף דיין זה שוחם נלא שני ולינו חלוי כשן כלל - כן כ"ל כרור לרשת סרחנ"ם ורו"ק : לא שם חשם לשני כשנים - לשון חשרש"ל שרק שכוחם סי' נ' ושם שחשיר שכוחי על חחזן של חשירו שני כחשור נירים ס"ם לא שו נלא נרחי כיון שלא נשם לנשי שכוחם כחשך ונוסל שכ"ל ולא ירחתי לשוף רשחו שחשיר לכוחי על חחזן חשירו שני כחשור נירים ס"ם לא שו נלא נרחי כיון שלא נשם לנשי שכוחם כחשך ונוסל שכ"ל ולא ירחתי :

לא ויש"ק רשחיק כו' שכ"י כחב שכ"כ חחוש ושהש"ם ס"ק כחוש ולא רק שלא כוחש חשור לש"ם כרש"ם שרק כיכר חרגל דחשיש לא חשני נשיק ועיין כשני חקשת נרחש"ם ס"ק כחוש : לב נרשיש נרוש - ולא כשוחבא ועיין ס"ח : לא רק שסוכרך להחשבר שם שער נכך וכך - ושלי חשרים שו חים שפר לחחשבר נשחת ועיין כחשוחת חשר"ח חיכין מי"ר : לו וים חי שלוחר - כשור וחחוסשות וחרש"ם ושחרכי ושם"ב ישפר שוקים שניהו חחלוקת ר"ח ור"י כזה שר"ת הוש חים חי שלוחר ור"י חולק ושרש"ם ושסור שסכיחו ל"ר"י - וים לי לירקר דחיוק לשו שלא הכי הש כיון שחחשור חוזם שפשיהו ושינו יודע כחם ש"ל חוזם חקשת ושל שפר שינו יודע דקי"ל דש"ל חשוש"ם ושכנדו שני שכוחם לא נשי - ושחת חחלחי חחני' חיי לשפר חשפים סי' ס"ם כחב וז"ל חכם לי כירקע ושלא שוחר כ' יחקע וכ' לא יחשבא דחחרי' חשוש"ם שכנדו כירק לכל שפחות ליחבא שכל לא יסוב שלא כחוכם וכן חשחא חחוך ברבי ר"ח בש

כג דהוי כמוזיק בידים כו' וסי' סח סף סעיף ובתב תפסוקו מסוס שכבו אלא תפסוק כמ"ס קייב : כד המוסר לחבירו מפרתני ובתב הרשב"ם בתשובה סי' תקפ"ו ומסוסה כמקנת תפלם מה שהודה והיכו מפלם בסף ומפרי לוקח כ' ידשבת לא לחרי מתוך שהי"מ מאחר אלא ס"ל כ"מ ג' למידם כמה קיוקו פכ"ל כ"מ ג' וכפ ומפי

(לו) אינו יורע כמה הפסרת על ידי ישבע הנמסר ויטול פג"ם (סור נפש ר"מ) :

(לז) מיין ס"ק ל"ו) (לח) וכל זה כמוס ממון מבל מסר נופו אל מבירו הנמס נשבע וטוען וכן אם נרס לו תפיס כנ דהוי כמוזיק בידים ונריך לפלם לו כל קיוקו (לט) והות לחבירו מפרתני והות כופר יפבע לו סיפת (מרדכי פ' שבועל ופ' המוכל ופ' סור שבנם) וי"מ דנריך ליפבע לו לפני בסר אלא מסר לו (מ) (לא) ומין נריך לעשות בקיום זו אלא אל פי עד אחד בתעיד שמסרו מבל מין שאבו ס' כמנים כבך (מ) שנים שמסרו כיקד כל אחד מפלם בפני (מרדכי פ' סור שבנם הפרם) ומם כוס מאחר זה בחברון בפני

דכל

(מ) מיכי יורע כמה שפרת כו' וכתב הרשב"ם בתשובה סי' תקפ"ו בני ג' שמסר לת חבירו ואינו יורע כמה שפרת כו' אלא ס"ם מרם שהם כל מי שכבל ממנו אלא כיון שכ"ל ובראם דיין זה שמת שאילו לא"ר בספיקא דדינא לא מכני תפיסה דשב"ם דלא מכני תפיסה בשילו אלא בקרים לא שמכני וכ"ם בספרי תקפו כהן סהיכו בספר שפיקא לדינא אבל בכה דשמסם נשמנות תחינן אליה דשמפיקנן שם ומה כשהן בשבועה ליפול ובלבך כיון שהפם אלא בקרים ואפי בשהן שמסר לפיל סי' ס"ב סעיף י"ח ס"ק ס"ה ובאילו בשוטן שבבנו מחם בריך ליפבע לכך כתב הרשב"ם מיירי שבשמסר רוסם לשמוך בשמלמלים ואיכו תקן סיפים השוטר ושיבבע משם מוכו ובבש"ך בשהפי שם ס"ק ס"ה ד"ה ומין אליו כך כתב הרשב"ם בשהפי שם - כן נ"ל : לט וכל זה בשוטר ממון אבל שם נופו אל מבירו כו' ריך לה אף שם שפקפו שסרי"ל לא בשרש לי ולפי שרשיתי נם שסרי"ל ע' שבועם מיכון ל' ושמר"ם שלובלין בשבועה סי' ס"ם בשהפו שסרי' שמר' שסרי"ל ופפקו בהרשו לכן בריך שכי לשפרין קבת ון"ל שסרי"ל בשהפו ל' וכרפום שלבועה שיכון ל' ובשבע כיון דר' דור שסור בשור דבשיפה בשרוסם בשרוסם ובבע ר' יסי ניפול שר' דור כל שם שברור לו שבוקתו תפיסה שהרוסם אף על נב דרוב רבותינו שפקו דשיקו לקולא ולא שפו שקבת בבע אל בשסור ס"ת בשסור דהוי בינה דנרשי בבין שמוי שבראם שבל שהוקם שהון שהיכו שפרין בשרוסם בשהפו בשרוסם ובשהפו ס"ו בשי שסור שבראם בינים שפו שקבת בבע אל בשרוסם ובבע בשרוסם בשהפו בשרוסם בשהפו בשרוסם בשהפו

ל מכני נער דיקיד אסור למסרו ואיכו דוקא מכני נער כפלמ' אבל אס מסרו כמתון וכ"ם אס יפרו כתכות ופוגסים קניס מות' כמ"ם כס"ם כהג"ה ופד"מ ס"ב ועיין כטור כפי' תכ"ם ס"ב לא ואס גרס לו סיוק כרא דר"ל סיוק יותר ממס שמי' לסכותי

(כה) הוחזק למסור (כו) שהרי זה יהרג שמא ימסור אחרים :

יב * (ל' רמב"ם שם) (כז) כל המוסר הצבור ומצערן מות' למסרו ביד כותים ולאסרו ולקנסו אבל ל (כח) מפני צער יחיד אסור למסרו :

סנס * (מסר"מ מריזבור' וע"ל פי' תכ"ם ס"א) מי שפוסק צוזות בתקים שמתלכות מקפידים וכרומס וים לתקם סיוק רבים מתרעם כו אלא יעשה ואס אינו מתכים יכולים למסרו ולומר שמן ר' מתעסק כו אלא זה לבד מי שרולה לברוק ולא לעל לכותי' מה שמייב ולתד גילה הדבר מן לו דין מסור * (שם) שהרי לא הפילו רק שסולרך לעלם מה שמייב מ"מ רשה גדולה מעשה לא

(כט) ואס גרס לו סיוק מייב לעלם לו מה שגרס * (שם) :

יג (ם) אסור לאבר ממונו של מוסר אע"פ שמותר לאבד גופו לא שהרי ממונו ראוי ליורשיו (ע"ש פי"ק ס"ב ס"ה) וי"ל לא דמותר ליחול אתתו דאינו אסור אלא לאבדו (מרדכי פרק סנהל בתרא) :

יד * (סור פי"ג בשם תשו' הרא"ש) מוסר לא מקבלים עדות שלא בפניו :

סנס (סג) ואין צריכין לכוין בעדות כל כך * (שם) :

טו * (שם) מי שמוחזק ששלשה פעמים מסר ישראל אחד ממנס מבקשים עצה ותחבולה לא לבערו מהעולם :

סנס * (שם) (סג) ע"י נתמא (סה) אע"פ שאסו לסרנו (בירושלמי) מי מסדבר * (תשו' רחב"ן מי"ר"א ורי"ם פי"ר"ס)

בפני קהל ועדה דברי משירות וע"י וה בשמע לבר ונרס סיוק אע"פ שאין לו דין מסור מ"מ יעבה אין"לותו לפי רחות עיני הדייני' מי שמלא אלים למסור (שם) אס מלים הוזק לעשות עיני התמלמו ואין לומר מין אלים לדבר ענייכ הוזק והוזק בכך * (כי' בשם תשו"ן ובשה"ג נרשם כאן מסוגם רשב"א ויחבר"ם והא פשוט) לו (סו) וכן אס מסר ספר פרוס לכותי ויודע שיכתבו לבער ויבוף פיסרהלן נפרוס שכיח אייב לעלם :

טז הוצאות

ופייסתו כמ"ש סרפ"ס בשמו"כ סור בשם ר"ם דרוקא מוריזין ולא מורגים בירים אלא אס"ם בסורבו בירים אלא דקאתר מוריזים סיכא דאי אפשר לסירבויים לשבוע סריבתו ע"י פורע וכן נרשם מדברי סרתב"ס ע"ד אס' ובשם ויעיין כי' פי"ק אס"ם וכן כ"ל עיקר בש"ס מדקאתר סוף פרק הגוזל בתרא ממון מפור סר אמר מוסר לפגרו כיר לא יהא ממונו אחור עליו הגוזלו אחמא דגוזלו מוסר לפגרו כיר : ושוב רפיתי בסרפ"ל פ"הגוזל בתחא פי' ל' כתב כן בשם רבינו וכן הוא דבריו דהא דאי"ק הגוזל אחמא פי' ל' דוקא בגוזל ע"מ לשלם אבל אס אמר סתם אי"ק אלא דאי"ל דאס"ק אס אמר סתם אי"ק אלא דאי"ל דאס"ק אס אמר סתם אי"ק אלא דאי"ל דאס"ק

הלכות נזקי ממון

שפט דין ממון האדם שחזיק והילוק שבין תם למועד ובאיזה מקום חייב קרן ושן ורגל ובו כ׳ סעיפים :

א ○ (ג׳ רמב״ם רע״ג מנזקי ממון) כל נפש חיה שהיא ברשותו של אדם שהזיק חייבין הבעלי׳ לשלם שנ׳ כי יגוף שור איש את שור רעהו ב אחר שור ואחר שאר בהמה חיה ועוף ולא דבר הכתוב בשור אלא בהווה :

ב ○ (סם יין ג׳) וכמה משלם אם הזיקה ברברים שרכה לעשות תמיר כמנהג ברייתא כגון בהמה שאכל׳ תבן או עמיר או שהזיק׳ ברגלה או בדרך הילוכה חייב לשלם נזק שלם ג מהיפה שבנכסיו שנ׳ מיטב שדהו ומיטב כרמו ישל׳ ואם שינה ועשה מעשי׳ שאין דרכה לעשות׳ תמיר והזיקה בהם כגון שור שננח או נשך חייב לשלם חצי נזק מנוף המזיק עצמו שנ׳ ומכרו את השור החי ד וחצו את כספו וגו׳ :

ג ○ (סם יין ג׳) כיצר שור שוה מנה שנגח לשור שוה ך׳ והמיתו והרי הנבילה שוה ר׳ בעל השור המזיק חייב לשלם שמנה ואינו חייב לשלם אלא מנוף השור שהזיק שנאמר ומכרו את השור׳ :

ד ○ (סם) ה לפיכך אם המית שור שוה ך׳ לשור שוה ק׳ק והנבילה שוה ק׳ אין בעל הנבילה יכול לומר לבעל החי תן לי ג׳ אלא אומר לו הרי השור שהזיק לפניך קחהו ולך אפי׳ אינו שוה אלא דינר וכן כל כיוצא בזה :

ה ○ (סם ר״י) העוש׳מעשה שררכו לעשותו תמיר כמנהג ברייתו הוא הנקרא מועד והמשנ׳ ועשה מעשה שאין דרך כל מינו לעשות כן תמיר כגון שנגח או נשך הוא נקרא תם וזו המשנה אם הרגיל בשינויו פעמים רבות נעשה מועד לאותו דבר שהרגיל בו שנאמר או נודע כי שור נגח הוא :

ו ○ (סם) ה׳ מעשים תמים יש בבהמה ואם הועדה לאחר מהם נעשית מועדת לאותו מעשה ואלו הם הבהמה אינה מועדת מתחלתה לא ליגח ולא ליגוף ולא לנשוך ולא לרבוץ על הכלים גרולים ולא לבעוט ו ואם הועדה לאחר מהם ה׳ מועדת לו אבל השן מועדת מתחלת לאכול את הראוי לה והרגל מועדת מתחלתה לשבר בדרך הילוכה :

ז ○ (רמב״ם סם) הבהמה יש מי שאומר שהיא מועדת מתחלה לרבוץ על פכים קטנים ולמעך אותם וי״ח עליון ○ (סור ס״ו כסם הרי״ף והרמ״ם) :

ח ○ (רמב״ם סם ר״י) ה׳ מיני חיה מועדים מתחלת ברייתן להזיק אפילו אם הם בני תרבות לפי׳ אם הזיקו או המיתו בנגיח׳ או בנשיכה ודרים׳ וביוצא בהם חייב נזק שלם ואלו הם הואב והארי והדוב והנמר והברדלס וכן הנחש שנשך ה״ז מועד ואפי׳ היה בן תרבות (וי״ם דוקא נמי מועד לכל מיני היזק אבל מפחדים מיהו מועדי׳ אלא אם כדרכן בכך ז כגון מרי לרדים וחם למרוף אבל בפיקח) ○ (סור ס״ג כסם ר״י והרמ״ם) :

ט ○ (ג׳ רמב״ם סם יין ז׳) כל מועד משלם נזק שלם מהיפה שבנכסיו וכל תם משלם חצי נזק מנופו :

יור ○ (סם) בר״א כשנכנסה הבהמה לרשות הניזק והזיק׳ אבל אם נכנס הניזק לרשות המזיק והזיקתהו בהמתו של בעל הבית ה״ז פטור על הכל שהרי הוא אומר לו אלו לא נכנסה לרשותי לא הגיע לך היזק ט והרי מפורש בתורה ושלח את בעירו ובער בשרה אחר :

נגם כל זה ל׳ הרמב״ם ול״ם דמקרא זה כתן ורגל הוא דכתיב ם לפתח הרשות שניהם אבל כרשו׳ המזיק דפטור הפי׳ בקרן מין בקרן ומקרא זה משמע שאין שלם דפטור אבל דמי׳ לו שלם בכנסם כו׳ ובפ

פמה וק״ל : ם לפיכך את המית כו׳ לפיכך כיון דמינו משלם המזיק מכיתי שלם מדמי שור המזיק לפיכך לפעמים אומר לו קבלו ואל : ז ואם הועדה לא׳ מהן פי׳ שהזיקה בכפליו לשומרו לחקר שפשת כן נ״ם : ז כגון מרי לדרו׳ כו׳ לעיל בהרמ״ם ולאכול או לפרוש ולפניה לפיכך בא׳ משו מועד ופי׳ שליו כרשו׳ הניזק כ״ם ופשוט כרי״ף דאין רגל אבל אם פרץ ואכלו לאו מזיקים הוא וכ״ל בקרן תמה ופי׳ ם כיון כרם״ר כיון דרשו׳ הניזק וזאב ושאר חיות דרכם בשריפת ולזה הן מועדין כו׳ אבל כדרים׳ לאו מזיקייהו וכ״ל בקרן תמה ובשן נמי מועד מתקילתן ודרכו בכל מיני היזקות כו׳ שכ״ל . וכוונתו מבני שפחרי׳ הוא מלך בחיות ולא יכנס מבני כל ואין מתחין להכנסם בדורם עד שתמות שלא דורם פליט כרגלו ואוכל׳ או מזיקם כרגלו ואוכל׳ אבל זאב ושאר חיות מבני מזיק לכנסם אינם אוכלים בעוד שיפסם מי ומנמנע וזהו זאב טורף ואוכל כ״כ כרמ״ם ובשם שמחית אם שלא נכנית כיון שדרכה בכך ובשם כוס רונוה ה״ל מועד לכל דבר ועד״ר : ם וכרי מפורש בתור׳ וסילם את בשיניה וביפר וכנמר׳ דרשו דוסלם שיעי פיוק רגל פ״י עליכתו וביפר סיינו סיוק דמן דביפרו פ״י מכילתו : ע לפערן כרשו׳ מניכן דבשדה אם לאחר שהם שלם מדמי׳ שדה אבל לאחר מיזמד׳ לכניע׳ ולא כשנוח שלם מניכן וכ״ם

כשנוק

שפט ו כל נפש חיה שהיא ברשותו של אדם והזיקה נזק בהמתו שלם חצי נזק מנופו אין רגלו חייב אלא בדבר שדרכו לילך ולהזיק כגון בהמה שהיתה רגילה ללכת בשדה אחרים ומצאה פרוצה ונכנסה ורעתה או שהיתה רגילה לילך בדרך ומצאה פתוחה ונכנסה ורעתה אבל אם הוציאה בעל הבית לרעות בשדה אחרים ולא הלכה לדרכה ונכנסה ורעתה אינו חייב אלא מה שהזיקה בדרך הילוכה ואפי׳ הזיקה בדרך הילוכה אינו חייב אלא מה שהזיקה בדרך הילוכה בלבד אבל אם הזיקה בדרך הילוכה ובחזרתה חייב על כל מה שהזיקה בדרך הילוכה ובחזרתה ואם הזיקה בדרך הילוכה ובחזרתה ובשובה חייב על כל מה שהזיקה בדרך הילוכה ובחזרתה ובשובה ואם הזיקה בדרך הילוכה ובחזרתה ובשובה ובמרעה חייב על כל מה שהזיקה בדרך הילוכה ובחזרתה ובשובה ובמרעה ואם הזיקה בדרך הילוכה ובחזרתה ובשובה ובמרעה ובמקום אחר חייב על כל מה שהזיקה בדרך הילוכה ובחזרתה ובשובה ובמרעה ובמקום אחר ואם הזיקה בדרך הילוכה ובחזרתה ובשובה ובמרעה ובמקום אחר ובמקום אחר חייב על כל מה שהזיקה בדרך הילוכה ובחזרתה ובשובה ובמרעה ובמקום אחר ובמקום אחר ובמקום אחר וכן לעולם

כמזיק כר"ה מקום מקום שכל הנכסות כולכין סם כרשות דפטור כעל המזיק מתפלוגי מן ורגל דכיון דמורשת דסבמה הוא לאכול כמן הרשות לאכול ולדרים כרגל את כל המוכח בדרך מכיוק היה לו לשמור את סדבר סמיוק מלהניחו כדרך שכשל הסן הו מסק"כ כמזיק בקרן ידחזוה לו דלמו מורמי' הוא דלא ס"ל לניוק לשמור מדבר דלמו מורם שכנסות למזיק כוה"ס קייב ק"כ תני' כר"ה כמ"ס סמקשה כמסיק מאחר וס • ורגלה לייב תמיהת מור"ס ז"ל וסוס דשם דרמב"ס וסמקשה שכתבו ומרי מקורם כתורה כו' לא מדמיך ליה קאי שלא כלו ליתקושטם מ"ש כריטבא בד"ה כשכנסה לרשות כניוק דמתעם נס כשכנס' לרשו' שניהן דהייני מהאי קרא וכדי שלא תהמר מכ"ל דהאי קרא אתא למעט כשכנסה לרשות שניהן דלא אתא למעט אלא כשכנס' לרשות המזיק מ"ס הקדיש וכתב דלוס ודאי לא אתא לרשו' המזיק לא נריך קרא דסברה הוא דפטור סהרי מני מ"ל אלו לא נכנס כו' וק"ל : יד והא דפטו' רשו' המזיק כו' מכין נפני עלמו הוא ונם פטור כתבו מ"ס לפני זס דלם שניוק נכנס לרשות המזיק וכוק דפטור המזיק לם פוליס נכנסים לרשותו ולפעמים קייב ופעמים פטור ע"ם ומסיק וכתב עליס כשם כרא"ם דנזמן סוס דמין כעל כביה רגיל להתעו' פוליו לאכוני אלא לפורעם כמוזמני' ומין רגיל לשלוס לשם כשוק כי לם נכיתו שכם ים לו מעות מ"ס לעולם מקרמו נכנסים' כרשות וקייב כניזקן ע"ם יח סוזק כר"ם כו' סע"ש זס וסניק סמפרש מתכאר מת"ם כשניק ס"ם : יב וכוק פירותיו קייב כו' דלק דים להמזיק רשות להכנים לם שורו מ"ת כיון סניזק לכניוק רשות לבד להכנים לם פירותיו אפר כניזק קדינן ליה לענין כיוק פירות ומפ"ר מ"ם עוד מוק ומדקתני ס"ו אף על סבן ורגל ר"ל וכ"ם לם כו קה בקרן דלא לקרן קייב בכל מקום ומת"ם בסמוך : יג לאותו סמיוחד לו לפירות כבן ורגל כו' בפרישה ודריסה הוכחתי דכל סניוק כבסמה לפירות קרי לה בן ורגל על לם המקרה שנאמר ושלח את בעירך ובעיר כו' דמיירי דבכסה' כוק כבן ורגל • וכל סניוק' כבסמה לבסמה קרי לה קרן ע"ם המקרא שנאמר כי ינח שור אים לם שור רעהו ומפתח אתי ספיר דבתם סתכאר וכתב וכוקה כבן ורגל • ר"ל לפירותיו בקרן פטור ר"ל סניוק בסמה דבעל הפירות לבסמה דבעל הפירות שבכניסם שלא כרשות • ות"ם לפ"כ שלם כוקה בסמתו דבעל הפירות לבעל הפירות בקרן ר"ל לבסמתו דבעל הפירות נם ת"ם בכוקי בבן ורגל פטור ר"ל שבניהן שיהו דבעל הפירות שבניס בסמה ובעל הפירות וסניוק שבניהם

כה טוֹ עַל נַב דוּמֶת מְיַתֵּם פִּי׳ וְקִיְּימָא לָן כְּלַל הַמְצַנֵּחַ וְכוּ׳ לְאַחַר וְכֵן כּוֹ פְּטוּר וְכֵמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בְּסִימָן שְׁנַ״צ מִכְּלַל מְקוֹם שֶׁן לָהּ לְאַחֵרֶת רְשׁוּת לְכָפוּת כָּהּ :

שץ א ס״ג שֶׁבְּכָהֵמָה טוֹלֶכֶת כְּרֶגֶל וּמוֹקֶת כְּדֶרֶךְ טִילוּכָהּ וְכ״כ הַטּוּר וְסִי׳ זֶה ס״ג : כ מוֹ כְּשֶׁעָרָה פִּי׳ שֶׁנִּפְתַּח כְּלִי׳ כְּשֶׁעָרָה׳ וְנִפְרַשׁ וְשָׁכַרוֹ : ג כְּשֶׁלִּיךְ שֶׁעָלָיו הוּא מְשֻׁמּוֹ שֶׁכְּשֶׁעָלָיו עָלָיו מְחוּסָּה כְּמַחֲתֶּכֶת כְּתַרְגּוּמָן רַש״י וְס״ם מְפֻקָּר לְאַחֵר זֶה מִכְּמוֹ שֶׁעָלָיו ר״ל מִשּׁוּם שֶׁהוּא כְּשֶׁעָלָיו שֶׁעָלָיו : ד מְכַרְפֵּן כְּשֶׁעָלָיו שֶׁעָלָיו כְּשֶׁעָלָיו פִּי׳ שֶׁמַּרְקִדִין : ה מוֹ נִקְרָא כֵּן וּמִשְׁמוֹ בְּנִקְרִיתָן לְאַחֵר שֶׁלֹּא מְכַלּוּהוּ דְּלָל״כ ס״ל תּוֹלֶדָה דֵּן דְּמֵי׳ לוֹ שֶׁכֵּן כְּמַכִּילָתוֹ : ו כְּשֶׁכָּשׁ כְּנַכּוֹ כוֹ׳ וְל״ל סְטוּר לְאַחֵר כְּשֶׁכָּשׁ כְּדֶרֶךְ כָּל הַכְּפוּסִים (פִּי׳ וְסִיכֵּר כְּלִי דֶּרֶךְ כְּפוּסִים) וְלְאַחֵר מוֹרִיד׳ הוּא (פִּי׳ וְהוּא דִּינוֹ כְּרֶגֶל. שֶׁפְּסוּר עַל מְנָת שֶׁסּוֹזִיק בְּרֵ״ה וְשֶׁל סוֹזִיק בְּרוֹת סְכִיזָק חַיֵּיב כ״מ) לְאַחֵר כְּשֶׁכָּשׁ כְּרֵ״ה (פִּי׳ אֲפִלּוּ סוֹזִיק חַיֵּיב כְּשֶׁכָּשׁ כְּרֵ״ה וְאִי לָאו סוֹזִיק חַיֵּיב כְּשֶׁכָּשׁ כְּרֵ״ה מִכְּשֶׁכָּשׁ כְּרֵ״ה לָאו כְּדֶרֶךְ אַחֵר כְּשֶׁכָּשׁוֹת לָהּ פִּי׳ מִשְׁכַּחַת כְּלִי) מִכְּפִי׳ לוֹ סוּם כְּאוֹרְחָא וְכֵיוָן דְּמִיפְּשַׁט לֵיהּ לְכָל בְּרֵ״ה כְּתַב דְּמִיפְּשַׁט דְּסוּם לוֹרְחָא וְסוּם תּוֹלֶדָה דְּרֶגֶל וְאִם כְּשֶׁכָּשׁ כְּנִיד שֶׁלֹּם (וְפִי׳ זֶה כְּלִי לְכ״ע) סוּם לֵיכָּא׳ דְּלָא מִיפְּשַׁט כוֹ׳ ע״כ וְעַל פִּי זֶה כְּתַב לָךְ דִּכְרֵי הַמְחַבֵּר וְאִם כְּתַב הַנִּיד שֶׁלֹּם אֵינוֹ כֵּן וְאֵינוֹ לְמִיכְאִיתׁ דְּלָא מִיפְּשַׁט בְּנִמְרָא אִי תּוֹלֶדָה דְּקֶרֶן הוּא אוֹ תּוֹלֶדָה דְּרֶגֶל וְהַמְּ״מ וְאִי׳ לֵיכָּא מִי לָא תְּפְסוּ סְכִיזָק וְסִיזִיק בְּרֵ״ה כֵּן לוֹ כְּלוּס דִּיכוֹל לְמִיזִיק לוֹמַר תּוֹלֶדָה דְּרֶגֶל הוּא וְאִם סוֹזִיק בְּרוֹת סְכִיזָק אֵינוֹ מְשַׁלֵּם אֶלָּא מ״נ מִמֵּ׳ אֲבָל אִם תְּפָסָם וְנָפְסָם סְכִיזָק בְּרוֹת סְכִיזָק נָרִיךְ לְשַׁלֵּם כ״ם דִּיד הַתּוֹפֵס עַל פְּלִיגָה וְיֵאמַר תּוֹלֶדָה דְּרֶגֶל הוּא וְאִם בְּרֵ״ה נִפְסָם סְכִיזָק יֵאמַר כְּתוֹפֵס תּוֹלֶדָה דְּקֶרֶן הוּא וְנָרִיךְ לְשַׁלֵּם מ״נ וְהַיְינוּ דִּיקָא לְאַחַת

א רֶגֶל הוּא אַב שׁוֹשִׁילַח אֶת בְּעִיר׳ הַכָּתוּב בְּתוֹרָה הוּא שֶׁהַבְּהֵמָה הוֹלֶכֶת כְּרַגְלַיִם בְּדֶרֶךְ הִילּוּכָהּ וְהוּא דְּבַר שִׁיר׳ בְּכָךְ וְאֵין לָהּ בּוֹ הַנְאָה וְכָל הַרּוֹמֶה לְרַבִּים אֶלָּא הוּא תּוֹלְדוֹת וְדִינוֹ כְּמוֹהוּ כִּיצַד כְּגוֹן שֶׁהִזִּיק בְּגוּפָהּ דֶּרֶךְ הִילּוּכָהּ ב אוֹ בְּשֵׁעָר׳ אוֹ ג בְּשֶׁלִּיךְ שֶׁעָלָיו אוֹ בְּפַרְמְבִיאָ שֶׁבְּפִיהָ אוֹ בְּזוֹג שֶׁבְּצַוָּאר׳ אוֹ בְּמִשּׁוּי שֶׁעָלֶיהָ וְתַרְנְגוֹלִים שֶׁהָיוּ פּוֹרְחִים מִמָּקוֹם לְמָקוֹם וְשָׁבְרוּ כְּלֵי בְּכַנְפֵיהֶם אוֹ שֶׁהָיוּ ד מְהַרְסִין עַל גַּבֵּי עִיסָה אוֹ פֵּירוֹת וְטִנְּפוּהָ ה אוֹ נִקְרוּ בָּהֶם וְכֵן כָּל דָּבָר הַמְחֻבָּר בְּגוּפָם כְּגוֹן עֲגָלָה הַמּוּשֶׁכֶת בְּקֶרֶן וְהוֹלִיכַתָּה עַל גַּבֵּי הַכֵּלִים וְשִׁבְּרַת׳ כָּל אֵלּוּ תּוֹלְדוֹת הָרֶגֶל וְדִינָן כְּמוֹהוּ :

כ ס״ (ג רמב״ם פפ״ו מהלכות נזקי ממון) ו כְּשֶׁכָּשׁ׳ בְּזוֹנָבָהּ כְּשֶׁכּוֹשׁ רֹב שְׁאֵין דַּרְכּוֹ לַעֲשׂוֹת תָּמִיד וְהִזִּיק׳ בְּרֵ״ה אוֹ שֶׁכְּשֶׁכְּשָׁה בְּנִיד שֶׁלָּהּ בְּרֵ״ה וְהִזִּיקָה פָּטוּר וְאִם תָּפַס הַנִּיזֵק נוֹבֶהּ חַצִּי נִזְקוֹ מִמַּה׳ שֶׁתָּפַס שׁוּה הָרֵבֶר סָפֵק הוּא אִם אָלוּ תּוֹלְדוֹת הַקֶּרֶן שֶׁחַיֵּיב עָלָיו בְּרֵ״ה אוֹ תּוֹלְדוֹת הָרֶגֶל שֶׁפָּטוּר עָלָיו בְּרֵ״ה :

כנה (ס) ו״ל ז דִּכְכָל סְפֵיקָא דְּדִינָא לָא מְצִינוּ תְּפִיסָה וְלָכֵן מִפִּי׳ ס״ס (סיר ס״ם כְּפִיס ר״י וְסִמ״ם פִּיס) אֵם תָּפַס מְפֻקִּין מִ׳כִּיס ס״ (וְעַיֵּין ס״ם סִנ״ם) וְלִפְעֵת סְרֵ״ם דִּכְשֶׁכָּשׁ כְּזוֹנָבָהּ לָא מִי סָפֵק וְדַמִּי פְּסוּר ס״ (סוּר סֵם הַנִּיזּוֹ) :

ג ס״ (רמב״ם פ״ג סֵם רִין כ׳) כָּל תּוֹלֶדָה כָּאֵב שֶׁלֹּה חוּץ מִצְּרוֹרוֹת הַמִּנְתָּזִין מִתַּחַת רַגְלֵי הַבְּהֵמָה בְּשַׁעַת הַלּוֹכָה שֶׁאַף׳פ שְׁתּוֹלְדוֹת רֶגֶל הֵם וּפָטוּר בְּרֵ״ה כְּרֶגֶל וְאִם הִזִּיקוּ בְּרֵשׁוּת׳ הַנִּיזֵק מַהֲיָה שֶׁבְּנִכְסֵי כְּרֶגֶל שֶׁהוּא אַב אַף׳כ אֵינוֹ מְשַׁלֵּם אֶלָּא חֲצִי נֵזֶק כִּיצַד כְּהַמָּה שֶׁנִּכְנְסָה לַחֲצַר׳ הַנִּיזֵק וְהָיוּ צְרוֹרוֹת מִנְתָּזִין מִתַּחַת רַגְלֶיהָ וְשִׁבְּרוּ אֶת הַכֵּלִים מְשַׁלֵּם חֲצִי נֵזֶק ד מַהֲיָה שֶׁבְּנִכְסֵי כְּרֶגֶל הוּא אַב וְהַמַּזִּיק בְּרֵשׁוּת הַנִּיזֵק הָיָה :

ד י וְכֵן אִם הָיְתָה מְהַלֶּכֶת בְּרֵ״ה וְנִתְּזוּ צְרוֹרוֹת מִתַּחַת רַגְלֶיהָ לִרְשׁוּת הַנִּיזֵק וְשִׁבְּרוּ אֶת הַכֵּלִים מְשַׁלֵּם חֲצִי נֵזֶק יא וְהוּא הַדִּין לְתַרְנְגוֹלִים יב שֶׁהִרְסוּ וְהֶעֱלוּ עָפָר אוֹ צְרוֹרוֹת וְשִׁבְּרוּ וְכֵן חָזִיר שֶׁהָיָה נוֹבֵר בְּאַשְׁפָּה וְהִתִּיז׳ צְרוֹרוֹת וְהִזִּיק מְשַׁלֵּם חֲצִי נֵזֶק :

ה ס״ (רמב״ם פ״ם ס״ר) דְּרִסָה עַל הַכֵּלִי בְּרְשׁוּת הַנִּיזֵק וְשִׁבְּרַתּוּ וְנָפַל עַל כְּלִי אַחֵר וְשִׁבְּרוֹ יג עַל הָרִאשׁוֹן יד מְשַׁלֵּם נֵזֶק שָׁלֵם וְעַל הָאַחֲרוֹן מְשַׁלֵּם חֲצִי נֵזֶק וְיֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר שֶׁה״ה לְכָךְ כָּאן :

כנס ס״ (סוּר סֵם) דְּרִסָה עַל הַכֵּלִי וְלֹא נִשְׁבַּר וְנִתְגַּלְגֵּל לְמָקוֹם אַחֵר וְנִשְׁבַּר סֵם מְשַׁלֵּם נֵזֶק שָׁלֵם :

ו ס״ (רמב״ם פ״ם ס״ר) טו הָיְתָה מְהַלֶּכֶת בְּרְשׁוּת הָרַבִּים וְבַעֲטָה וְהִתִּיזָה צְרוֹרוֹת וְהִזִּיקוּ בְּרֵ״ה פָּטוּר

כְּרַמְכַּ״ם דְּס״ל דְּמִכְּלַל תְּפִיסָה לָא מְצִינוּ סְתָם סָפֵק לָנוּ מִי הוּא קֶרֶן אוֹ רֶגֶל וְעַל זֶה כָּתַב מוֹר״ם דִּ״ל (וְהוּא ר״י וְרַמ״ם) דְּלָא מִכְּלַל תְּפִיסָה כְּפִיקָא דְּדִינָא וְעוֹד כָּתַב דְּלִדְעַת סְרֵ״ם אִם כְּשֶׁכָּשׁ כְּזוֹנָבוֹ כְּמוֹ שֶׁמִּינוּ כֵּן מִיפְּשַׁט לְהוּ דְּסוּם לוֹרְחָא וְתוֹלֶדָה דְּרֶגֶל הוּא וְאִם סוֹזִיק בְּרֵ״ה פָּטוּר לְמַ״ד דְּמִכְּלַל תְּפִיסָה לְפִיקָא דְּדִינָא דְּכֵן אֵין סָפֵק אֶלָּא וְדַאי לוֹרְחָא הוּא וּמִינָה דְּאִם סוֹזִיק בְּרוֹת סְכִיזָק דְּמְשַׁלֵּם כ״ם אֲפִלּוּ לְדִבְרֵי ר׳ וְהַרַ״ם כֵּיוָן דְּוַדַּאי לוֹרְחָא הוּא וְס״ל לְתוֹר״ם לְכְתוֹב נַם כֵּן לְד׳ מֵיכוֹ דְּכְשֶׁכָּשׁ כְּזוֹנָבוֹ כְּסוּם סְמִינוּ רַב בְּרְשׁוּת סְכִיזָק אֶלָּא דְּסָפֵק הוּא דְּלְדִידְהוּ בְּמִיזַּד תְּלִיָּא וְגַד סְמִיזִּד כְּלוּמַר מִצַּד הַפְּסוּר וְס״ל : ז דְּכְכָל סְפֵיקָא דְּדִינָא מִכְּלַל תְּפִיסָה כּוֹ׳ וְהַיְינוּ כְּדְאָמַר אַבָּיֵי וְכ״ל אֲבָל נַם כֵּן מוֹדִים דְּאִם סוֹזִיק בְּרוֹת סְכִיזָק דְּאִינוֹ מְשַׁלֵּם אֲפִלּוּ כְּפִי׳ נוֹק אֶלָּא נוֹק וְכֵן כְּלַל תְּפִיסָה דְּכֵיוָן דְּלָא מִיפְּשַׁט לְהוּ דְּהָיָה לוֹרְחָא וְתוֹלֶדָה דְּקֶרֶן הוּא וְקֶרֶן אֵ

תולדה דרגל ומשלם פ"כ וכרשות הניזק דוקא וכר"ם פשוט לגמרי כדין רגל וכל"ל וכל פיכך דנזכר נזרות בכפיפה פ"ל נזרות בכיוני דרך שכשהות ליך ולהתיז נזרות דרך סילוקה אבל לא בכפיפה דפ"ו שאכפ ברגלים ככה דרך לפורים ומכח זה פתוין בנזרות למקום אקר וכבר נתבאר בשור וכדברי המחבר בם"ם שם"ם דכפיפה בכשהם בינוני סוף וקוצבת' כגמרא שם ים בינוני בנזרות בין שכלין רביעי הוא ופירשו פרמב"ם דכלל פיכפיפה זו מי ים בינוני לנזרות פוף קולא ומחמרא קולא דמשלם רביעי הוא דמשלם ותו לא ובינוני בינוני דכמו שהם כיון שמחמיר פיכפיפה ממשר בינוני משלם שלם פ"כ דמשמע בינוני דנזרות אין מחלקין אלא פ"כ מנזרות דאבות מיכלת רביעי וקומרת כמי דתפי' כר"ם הוא משלם כדין קרן כיון דהוה מחוסר ובינוני מחוסר כשהמרינן דאין בינוני לנזרות דאם יש לו דין נזרות דהוה מחמרא ופשוט כר"ם דומה לרגל וכ"כ פייב עליהן פ"כ כרפ' הניזק כדין נזרות ומיכפיפה זו שלמה כתיקו ופ"ל לפרמב"ם ומתבאר דאל כפיפה דפיקא וכל"ל ופפ"ו יתבארו דברי המחבר מ"ש דאם כפפה וסיק כר"ם פשו' פייבו דאמרי המ"ם ומ"ש אין בינוני לנזרות דכפיפה ים לו דין רגל דכשור כר"ם ואם תפסידו על ספלונים לומר ים בינוני לנזרות ים לו דין קרן לחייב כר"ם מיבו כיון דהתופס הא לתפוס ולילך לחומרא לומר ים בינוני פ"כ עליו נ"ב לקבל כל הקולא דיש בים בינוני דחייבו דאינו משלם כר"ם אלא רביעי בוק מני דין קרן ומפילו אותו רביעי אינו משלם אלא כפפה בוק כשור סמזיק דפל קרן דתם אינו משלם אלא מנופו וכל"ל

פשור ואם תפס הניזק רביעי נזק אין מוציאין מידו שהרבר ספק הוא שמא שינוי הוא ואינו תולדת רגל שהרי בעטה:

ד ◦ (שם דינין) בעטה בארץ כרשות הניזק והתיזה צרורות מחמת הבעיטה והזיקו שם חייב לשלם רביע נזק שזה שינוי הוא מהתזת צרורות ואם תפס הניזק חצי נזק אין מוציאין מידו:

ואפילו מהלכ' פפ בסקום שאי אפשר לה שלא תתיז וביעטה והתיזה משלם רביע נזק ואם תפס הניזק חצי נזק אין מוציאין מידו:

סנ"ס ◦ (ר"י ורפ"ס) וכבר נתבאר ד"ס ופ"ל דלא מכני תפיפה בפפק דינא:

ח בהמה שהטילה גללי' לעיס' היינו צרורות וכבון דרחיק לה עלמא שאין לה סקום לנטות אנה ואנה ראי לאו הכי יפ הוי שינוי ותולרה דקרן הוא:

ט כשם שחייב על כח שיש בו משם כשהתיז צרורות כך חייב על כח שאין בו משם כגון סוס שצנף וחמו' שנוע' ושברו כלים בכח קולם ותרנגול ששבר כלים ברוח כנפיו או שהושיט ראשו לאוי' כלי ותקב בו ושברו בר"א בשיש בו זרעונים יפ דהשתא הוי אורחי' אבל אם אין בו זרעונים הוי שינוי ולא היינינן ליה השתא:

יוד ◦ (רמב"ם פם ה"י) כ התרנגולים מוזרים להלך כדרכן ולשבר היה החוט הרצוצה קשו' כרגליהם ונסתבך כלי באותו החוט ונתגלגל ונשבר משלם חצי נזק:

סנ"ס ◦ (טור ס"נ) וסו"ל פרמב"ם וסוס פסוס לכל פקרים כתבו סיה סוס או פפיפה כרגלה אם נזרה ושברה בו כלים דרך פלוכה כפ משלם נזק שלם כב ורקו ושבר בו משלם כמני נזק ב"ה ולא הכניעו אפ' נקבר תלניו ושבר ס"י ורקק פייב נזק שלם ◦ (טור שם) דמני נזק דנזרות אינו כג אלא כפתיזה דבר הפק' אבל אם התיזה דבר אים לו בעלים ולא הכניעו פייב נזק שלם ואם פסוס על פקרים כד בשל פסוס פייב כין סיזק פתרנגול דרך נזירה או דרך זריקה סוא"ל ולא הכניע פוסו שלו ואם סיזק פסוס לאחר שנתנו לאחר נזירה או זריקה כה כור פתתנלגל בד"ה כתרנגול של הפקר אבל אם ים לתרנגול בעלים אם סיזק דרך נזירה כו פניפס מתלמין כיוצא ואם סיזק דרך זריקה כו בשל פתרנגול נותן רביע ובשל פסוס נ' סלקים כז ואם סיזק לאחר שנתנו בשל פתרנגול פטו' ובשל פסוס פייב כשל ס"ל מי' ת"ל ויתכפ' כדיבי כור וכ"ז בנזקי מתלין אבל אם קצר אדם כרגל פתרנגול אע"פ פקופר סיזק פתרנגול פנין כח פפילו ים לסוס בעלים ופ"ם סיה סוס סוגח במקום מוגבע ופניזק פדם במקום תורפם וע"י זה נקצר פתרנגול סו' כפלו קצרו כיזקים ◦ (ר"י נפפ סוס"):

יא תרנגול שהיה מחטט בחבל הלי ונפסק החבל ונשבר הדלי אם עיסה דבוקה בחבל דהשתא אורחיה הוא ל או אפילו אין בו עיסה והוא

שצא שץ באיזה מקום ובאיזה אכילה משלם מה שהזיקה או מה שנהנית ובו ב סעיפים :

א שץ הוא אב ב רושלח את בעירה (וביער) דכתיב בקרא מוקמינן לה ג נמי בבהמה שאוכלת פירות חבירו דברים הראוים לה ונהני באכילתן חייב נזק שלם בין שאכלתן בין שלא אכלתן אלא שהפסידתן ד ולא כלת אותם לגמרי לפיכך כל הרומה לזה שמזיק ברבר שהיא נהנית הוא תולדה דשן כגון ה נתחככה בכותל להנאתה והזיקה או שטנפה פירות וכלים להנאתה כגון שנתגלגלה עליהם :

ב בר"א שאכלה רבר הראוי לה אבל אכלה רבר שאין ראוי לה כגון כסות וכלים שינוי הוא ואינו משלם אלא חצי נזק ו בין שאכל אותם כחצר הניזק בין שאכלה אותם כר"ה :

ג אכלה רבר שאין דרכה לאכול אלא ע"י הרחק כגון פרה שאכל שעורים וחמור שאכל כרשינין וכלב שלקק את השמן וחזיר שאכל חתיכת בשר נחתול שאכל תמרי חשי' שפי' אכילה אבל בהמה שאכלה בשר או תבשיל לאו אורחא הוא ומשלם חצי נזק אכלה פת הוי אורחא אבל חיה לאו אורחא לא בפת ולא בתבשיל :

ד בהמה שראתה לחם בסל ושברה הסל ואכלה הלחם משלם נזק שלם גם על הסל שכך דרכה לשבר הסל כר לאכול הלחם אבל אם אכלה הלחם תחלה ואח"כ שברה הסל אינו משלם על הסל אלא חצי נזק דהוי קרן ואינו משלם אלא מגופו :

ה ראתה אוכלי ע"ם החבית ונסתכבה בחבית לעלות עליו כדי לאכול האוכלים גם על החבית נזק שלם שכן דרכה לעלות עליו כדי לאכול האוכלים :

ו ל חיה שטרפה בהמה ואכלת' או שאכלה בשר חי אורח' הוא ומשלם נזק שלם אבל כלב שהמית תרנגולים גרולים ואכלה משונה הוא ואינו משלם אלא חצי נזק ס (סור פ"ב נפ"ח מה"ט) ורוקא בפחת שפחת' מיתה ז אבל דמי הנבלה משלם כרשות הניזק נזק שלם וכר"ה

ח מה שנהני שהאכיל' אינו שינוי שכן דרכן לאכול נבילות אפילו של בהמות נרולות :

ז אינו חייב השן לשלם נזק שלם אא"כ אוכלת ט ברשות הניזק אבל אם לקח בחצרו והוציא משם ואכלה כר"ה או בחצר של אחר פטור מלשלם יותר ממה שנהנית ואם לקחה כר"ה והלכה ואכלה כרשות הניזק יש מחייבים לשלם נזק שלם משום אי דפי פרה כחצר הניזק דמי

ט (סור פ"ג נפ"ח מה"ט) ונ"מ אפי' כמקום שאין לחייב על הנטילה כגון שהיו הפירות מונחים בחקום שא"א ליטלם משם וכא ראובן והושי' פירות

מאוכלת כו' מיסו ל' וביער לא קאי דוקא אלא על כל דבר שמפסיד מם יו לו בנזק ממנו וכדמפרש לקמיה : י ולא כלתה אותן לגמרי זה יליפין מדכתיב היזק דשן ורבל בקרקע וכדריפה דרבל אימו מפסיד לגמרי : יא כתחככה בכותל כו' אבל כתחככה בכבירתה והזיקה י"ל דלהזיקה כתכוון וה"ל תולדה דקרן לפלם ק"ל אם לא שנם לגמר שמחמה ממנו כנהנה שנתחככה כה הולכת זה ונתחככה בכותל דהו מלגלי מילתא למפרע דנם בשנתחככה בכחמה לפנהנתה נתכוון מ"מ בשיתן ל' נפ"נ : יב כין שאכלה בעצר כו' כדין קרן וכא לאתויי מ"ש דנ"ת דוקא בכלל מ"ש כל שאכלה כו' ברי זה פטור דנם כאן זה מסקינן כנדין נר"ה מיהו קשה קשה לי מיקרי שינוי דלעמתים מדשתים כנרים כר"ה על שפה ל' לאתויי יג מיהו שפרשה בחמה ואכלתו כו' מש"ה ברי שפרשה לאכילה הוה שינוי נמי לר"ה ולר"ש ולרבנן דאמרי לעיל בפ"ק ה"ב דכל שינוי מקרי שינוי אפילו

שצא

דכשפת הלכה היא עומד בשער הכניסה וכ"כ בסמ"ק הרמ"ס ובדרישה כתבתי דיש לדחות דלא ס"ל הכי אלא כמ"ש דגם בשפת הלקים"ל תפה עומד בשער הכניסה ואף אם כתבה בפיס סמ"ג וכדמשמע מהמחבר שם"ס קייב בשעל בסור כיון דמ"מ בבשמים ביתה בשער הכניסה ונם הלכה והכילין ואף שהיה בבוסו על הבשמים שפוח על מוקף ק"ל דפי פרה דהיינו הכילין ס"ל בשער הכניסה כשעומדת ברשות הניזק מתחלה ועד סוף ויש בסור דלא כתב פי פרה בשער הכניסה דמי אלא מהאי דיבא בתרא בשבשמים כרבו הכניסה והאוכלי יו בתקום נכוח ולא ביתה יכולה ליטלה משם ונתנה בפיס סמ"ג כו' לאוד והמחבר כתבו לעשם נם מהשבעל' מר"ם והלכ' לשער הניזק והכלו ולפ"ז לא ס"ל לעירבב הדברי והכתוב ב"מ הפילו כו' שלא בל"ג ועוד כ"מ ועד"ר עם הארבתי: יש מחלם כל מה שבשרה בשבעית כלומר אף שבשרה בתורם מחלטם כ"ם מ"מ מם שבעית צריך לחלם: יב כאלו פיס תכן דיכול המזיק לומר לא כייתי מהכילם שפורי אלא תכן ומם שבעני' שם"ג ליתן לה תכן כיון שבשם מהשפורי' הוא דמשל לניזק ולא יותר: יג דמי שפורי' כגול דהייבו שלים פשות מהלי שיורי השפורי' וכמ"ש בשעו' והמחבר כאן בשם: יד ולא בשבעית פשור דכיון דהוה בר"ה ולא בשבעית אין עליה שום תיוב: טו בלידי ברשבה שע"י לידי ברשבה הוה לפני שבתים דכל ג' וזה מיושב לכל ג' לפניהם שם פירוקין מביתו ומ"ם בשלבה שבשמה מר"ם לעידי ברשב' והכל' שם מייב כ"ם דמקרי שער בניזק מתחלה כשעומדת בגוף בר"ם: טו אלא מפתח בשבעית כו' אף דמ' לא נרש מלידי ברשבה הוה לפני בתים וזה לא בשבעית וזה מיושב לכל ג' פירוקין מביתו ומ"ם בשלבה שבשמה מר"ם לעידי ברשב' והכל' שם מייב כ"ם דמקרי שער בניזק מתחלה כשעומדת בגוף בר"ם: טו אלא מפתח בשבעית כו' אף דמ' לא נרש מלידי ברשבה הוה לפני בתים וזה לא בשבעית וזה מיושב לכל ג' פירוקין מביתו ומ"ם בשלבה שבשמה מר"ם לעידי ברשב' והכל' שם מייב כ"ם דמקרי שער בניזק מתחלה כשעומדת בגוף בר"ם:

פירו' של שמעון שבחצר שמעון לפי פרת לוי חייב לוי אם המושיט חש"ו (ג) או שאין לו לשלם שאם היה אינו אלא להשתלם ממנו היה חייב ובעל הפרה פטור: ח אכלה בר"ה יג (ד) משלם כל מה שהנהני' דהיינו כל מה שאכלה אינו משלם אותו יב אלא כאלו היה תבן (ה) (סור שם כשם הרמב"ם) (וי"ש יב דמי שפורים בזול) (סור שם בשם הרב"ר והרמ"ם ורימ"ם) ואם אכלים הרעים לה כגון שאכלה חשים הואיל יד ולא נהנית פטור: ט היו הפירות מונחים טו בצידי רחבה והוא בתוך הרחבה והחזיר ראשה לצידי רחבה ואכלה מהן אינו משלם אלא מה שנהנית דכיון דנופה בר"ה הוה ליה שן בר"ה אבל אם יצא' מרחבה לצידי הרחבה ואכלה שם משלם מה שהזיקה טו אכלה מפתח החנות אינו משלם אלא מה שנהנה' מתוך החנות משלם מה שהזיקה:

יו הקצה מקום מרשותו לר"ה והניח שם פירותיו ואכלתם שם חשוב בר"ה (סור שם כשם הרמ"ם):

יא (רמב"ם פ"ב מה' דין י') היתה מהלכת בר"ה ופשטה צוארה ואכלה מעל גבי חבירתה ואפילו עמרה יז אינו משלם אלא מה שנהנית שכן דרך הבהמות לאכול זו מע"ג זו יח ואם קפצה ואכלה מעל גבי חבירתה משלם מה שהזיקה שגבי חבירתה בחצר הניזק הוא חשוב (וי"ש דדוקא פשוט שעכין שם"ם לא לאכול כ"ש בקפיצה יש לחלק דלא קפיצה לא פשוט כרבות פרנים) (רמ"ם ופור שם) כ והר"ה להותה קופתו מופשלת לאחוריו ואכלה פירות שבקופה:

יב (רמב"ם שם ה"ד) בהמה שהיתה עומדת ברשות הניזק ותלשה פירות מר"ה ואכלתן ברשות הניזק כמי הרי הרבר שפק:

סג"ם (סור שם כשם רמ"י) כד וכ"ם אם בהמה עומדת בר"ה וזוללה מהלכל מרשות הניזק ואכלה בר"ה דהוי כדבר שפק ודוקא בכב"ב שמהלכל ברשות ג' ושבחתה נלגלה מהלכל ברשות שני כה אבל אם מהלכל דבר אחרוך מקנתו מונח בפנים ומקנתו מונח בחוץ וכשמוסב רחם בתוך רחם בשני נגרר אחריו בכל מקום שהיא מתחלת למוסבו משכיבן ליה כאלו אכלן אם כיון בר"ה כיון בר"ה (סור) לפיכך

שצא

אפיק לו לשלם כו' אין לו לפרש מחמת שכיון דאין לו לשלם מייב משום דאמרינן ס"ל שלומו של זה לפרעון לצעות כן ויוצר דאפילו אין לו לשלם מחרינן אין עליה לדבר אחר וכ"ם לעיל ר"ם קל"ב וכל"ב ובמ"ש פרק כיצד הרגל כתב משום ובמחמ אם בדקה בה תשלומין סוף מ"מ כיון דלילה לשתשלומי מיכיב פירוך לשלם כר' נתן דכל דין סוף יש לפרש משום שהזיקו ביחד אבל וקשה דברי משור לקמן ס"ת מ"ו מפיג על הרמ"ם בשעל בבדה זו וכתב אין נראה דלא מחייב ר' נתן מיבא דלילה לשתשלומי מיכיב כשבים משחבר שם ס"ב קייב ס"ת ורמ"ם ורימ"ם) נם משמעים לדברי הרמ"ם ס"ל כיבר הרגל שפוביאו משור דבריהם שבכאן משמע אלא ס"ל דשאני בבא כיון שמשמרים לא ס"ל הכי אלא משום דלא מיקרי שמירה אלא כשהוא בחצר בעה"ב ולא בחצר אחר כמו שהוא כאן ומשום הכי אמרינן בגמרא דשאני שפורים דכיון דמיירי בהם שמירה בחצר אחר אפילו הכי לא מיקרי שמירה ולא מהני לפטור בעה"ב ולא ס"ל הכי אלא כל שמירה בחצר אחר אפילו בחצר בעה"ב ל

שפתי כהן חושן משפט שצב שצג הלכות נזקי ממון מאירת עינים

גד דים סולקין וס"ל כו' פס"ר דכתבתי מדלא כתב כטור כהן דעת מהרי"ו סקולק כוה משמע דס"ל דכ"ע כהן דכיון דפכ"פ תפיס כרשות נגד מה שנהנית מהני התפיסה נס לטור :

שצב ג ואכלה את הקלח הוה הרדה כנ"ל הלח מתקלח לטון המשנה בקב דקתני הרדה ואח"כ ג' הרמב"ם דכתב ג' הלח ואח"כ תפס לכניסן יד וכתב על הקלח ועל מקום בהרדה : כ ועל מקום בהרדה דכניסה שם ס"ל סיוק כידים וכי תורבי' הוא ר"י בעליון כעל ככל' נזק שלם ועל שאר כנדים הלח מאירת עינים כה סיוק הלח מאירת עינים הוא לית כתלמודי ס"כ סני : ג ואם היה מגרר כו' מקו' שנשלח משכח לטעון מאי נזק יש כאן ועל הנדים ס"ל דפטור דוקא גרף מכח כתו דנתכר כטור וכדברי מחכר כטימן ס"ן דחייב עליו נ"כ ס"ג ס"ס : ד וכח הכלב ופתר כו' דכוקא כעל שנשלח פטור כיון דשמר שאו כדנשרי מאכלי וכעל הכלב חייב כיון דשמר דלתות שתורות כן מנל כלבי' ס"ל לשמור כלבו שלא יקתור ויזיק : ה כעל שאם חייב על פריעת הנדים כו' ל"ד קשתר חייב דשם מחתמת כעל שהרה פוח כעל שאם שפ"ח קרתו כתמורו וכעל' קיה שלו וגם פוח כעל הנדים ולמה יחלם שלא נה לומר שגם כעל הנשלח פוח שנורם הסיוק וא"ם כעל הכלב מינו מחלם שלא שהני סיוק : ו כ"ש שהני דמניכן שותפין כסוק : ז כעל הכלב נותן רביעי דמחלם לנכים מיכוי ואם פוח עשה שפ"ו לכדו לא קיה חייב שלא ס"כ שהת' דחיכה כעל הנשלח דפוח שותפו כסיוק כשעו מאני מיזכו ולא כשאר עליו שלא רביעי הסיוק וכעל הנשלח עליו לחלם שחלם רביעית כיון דאם לא קיה כעל הכלב שותפו וכעל הנשלח קיה פוחם הסיוק כל כין מיך שלו שוב חלם רביעי' מ"ם כשאר עליו שוב חלם רביעי' סיוק :

שצב ה הכניס פירותיו לשדה חברו שלא ברשות והוזק בהן בעל השדה וכוד' סעיפים :

א * (ג' רמב"ם פ"ג מהלכות נזיקין הי"ד) ה הכניס פירותיו לחצר (בע"ה שלא) ברשות ואכלתן בהמתו של בע"ה פטור (ופשי' קיה כעל שהשר פותן וכניסן זה מסיק לשמון כ סיסתכר כשן כעל מחכר שפיו) מכי מקרי שלא ברשות) * (פור ס"ק) ואם חוחלקה בהם והוזקה בעל הפירות חייב ג ואם הכניס ברשות פטור (רים מולקין * (פור ס"ק ופ' שנ"ל ופ' שנ"ת כשם ר"י ורמב"ם) כמו שיסתכר לקמן סי' שמ"ח) * (רמב"ם שם) ואם קבל עליו בע"ה לשמור את הפירות (ג) בע"ה חייב :

ב * (שם) הכניסן שלא ברשות ואכלתם כהמתו של בע"ה והוזקה כאכילתן בעל הפירות פטור מפני ד שהיה לה שלא תאכל :

ג * (שם) הכניסן כרשות והניחו כעלי החצר את זה שהרשוהו כחצר לשומרו ואכלתן כהמתו של בע"ה והוזקה כאכילתן בעל הפירות חייב שכיון שראה הבהמה אוכלת דברים המויקים לה והניח חייב שהרי אין כעלי החצר מצויים שם להעביר הכהמה מהן ה ומשש כאשה אחת שנכנס כבית שכנתה ללוש ולאפות והניחוה ונתעלמו ו כרי שלא יביטו כה כעת ללוש ואפייתה וכא עז של ב"ה ואכל הבצק ומת וחייבוה חכמים לשלם דמיו וכן כל כיוצא כזה :

ד המגרש

לפיכך אינה משלמת אלא מה שנהנית ואם תפס הניזק כמרה שהזיקה אין מוציאין מידו :

ה * (ר"י וכרמ"ם) וכבר נתכאר סי' ש"ן כי (ג) ד"ם ופ"ל דלא מהני תפיסה כפניקת דדינא :

שצב דין כלב שנטל הררה ואכל הררה והדליק הגדיש וכו סעיף אחד :

א * (ג' רמב"ם פ"ב מהל' ב"ק ה"ו) כלב שנטל את החררה והלך לו לגדיש (שם כעל מחררה) * (פור ס"ק) אם הניחה בגדיש ו ואכלה את החלה והדליק את הגדיש על החלה ז ועל מקום החררה משלם נזק שלם ועל הגדיש חצי נזק ח ואם היה מגרר את החררה והלך והולך ושורף משלם על החררה נזק שלם ועל מקו' הנחלת חצי נזק ועל שאר הגדיש פטור (וי"ל דמשלם על כל הגדיש מחצי נזק) (פור שם וכ"י נשם רמב"ם) כר"א כששמר כעל הנחלת את אשו וסגר הדלת ט וכא הכלב וחתר ונטל את החררה מעל האש אבל אם לא שמר אשו י כעל האש חייב על שריפת הגדיש וכעל הכלב חייב על אכילת החררה ועל מקומה * (וכ"כ פשוט נשם פרמ"ם) הגה * (פור שם) וי"ל דעל מקום החררה משלם יא כל מאי דאמני ועל שאר כנדים יב כעל הכלב נותן רביעי וכעל הנשלת ג' חלקים ואם זרקו על כנדים או משלם כעל הכלב רביעי על מקום החררה וכעל הנשלת ג' חלקים :

שצג הכניס פירותיו לחצר חבירו שלא ברשות והוזק בהן בעל החצר וכוד' סעיפים :

א * (ג' רמב"ם פ"ג מהלכות נזיקין הי"ד) ה הכניס פירותיו לחצר (בע"ה שלא) ברשות ואכלתן כהמתו של בע"ה פטור (ופשי' קיה כעל שהשר פותן וכניסן זה מסיק לשמון כ סיסתכר כשן כעל מחכר שפיו) מכי מקרי שלא ברשות) * (פור ס"ק) ואם חוחלקה בהם והוזקה בעל הפירות חייב ג ואם הכניס ברשות פטור (רים מולקין * (פור ס"ק ופ' שנ"ל ופ' שנ"ת כשם ר"י ורמב"ם) כמו שיסתכר לקמן סי' שמ"ח) * (רמב"ם שם) ואם קבל עליו בע"ה לשמור את הפירות (ג) בע"ה חייב :

ב * (שם) הכניסן שלא ברשות ואכלתם כהמתו של בע"ה והוזקה כאכילתן בעל הפירות פטור מפני ד שהיה לה שלא תאכל :

ג * (שם) הכניסן כרשות והניחו כעלי החצר את זה שהרשוהו כחצר לשומרו ואכלתן כהמתו של בע"ה והוזקה כאכילתן בעל הפירות חייב שכיון שראה הבהמה אוכלת דברים המויקים לה והניח חייב שהרי אין כעלי החצר מצויים שם להעביר הכהמה מהן ה ומשש כאשה אחת שנכנס כבית שכנתה ללוש ולאפות והניחוה ונתעלמו ו כרי שלא יביטו כה כעת ללוש ואפייתה וכא עז של ב"ה ואכל הבצק ומת וחייבוה חכמים לשלם דמיו וכן כל כיוצא כזה :

ד המגרש

ז המנדים בתוך שדה חבירו כו' כל' המכבר כן הוא ל' הרמב"ם בספ"ג דב"מ ויש לדקדק בדבריהן שסיים שכת' שם בטור' בשרנו שם ל' הגרש כו' ולפני זה לא הזכירו בדבריהן דמיירי שם בשדה אומר לחמור בשדה וספוג כתן לבעל הפירות רשות לבהמ ואדרבה כתב שם הגדים ברשות בעל השדה דמשמע דמיירי בבעל השדה כתן לו רשות להגדים ולא בשדה אומר ולייסב זה ל' דהן מיירי בבעל השדה שהוא עצמו אומר בשדה ולפסר דדרכן היה כך מ"ם שתמו ולא הזכירו לכתכו ומ"ם כיון דבעל השדה הוא עצמו אומר ומהו שכתוב לו רשות להגדים מ"ם כרי"ף והרמב"ם מודים הוא דאף בשלמא לא תמרוץ עול ותכבר לך קאמר הוא דבל"ם משמר בשדה ויוסף בגדו דב"ל שתמת כשו שקיבל שלו שמירתו ונראה שגם הרמ"ם מכתב בפסקיו דיש ב"מ נם לרבנן בשומר דעלמו משלם ג' ויש שלא כרשות דיבר בשלמא הלא כ"כ בעל השדה עצמו הוא בשומר דהל"כ הוא בגד שכרת דיבכי' וה נדיבו לשדה שכרו שלא ברשות כלל ויתייב לבעל השדה בשמירתו מכל שטר מפורש בדבריו דלא מוכי לסגמרת כן שלא פ' דהגמרת מייירי בשכיל שדה יש לו שומר בשני עצמו בשומר בשדה שכרו כתב דאפילו בלא נתן רשות ב"ל לרבנן בשומר דעלמו משלם ג' ויש שלא בר

יב ואם כנמר נדולי שהטור כ"כ לקוטן פירות מילף כיון שיש כנמר כ"כ עד שסיים רמוי לשחלו כמקום אחר ולא ומור"ם ז"ל לף שסדרו תמ"ם המשכר לפני זה דמדכר כקוטן פירות מ"מ מוכרח דכוותה מחילן הנזכר בכלל דברי המשכר שלפני זה מדכתב כ"פ כנמרת נדולי ומי שפירות קטי ה"ל כי כנמר נידולן וק"ל :

שצה ג פטור מדיני אדם שעשה הלכה גרמה בניזקין : כ קייב ס"ב בית מ"מ מבואר דאפילו שיש מועד מיכו משלם אלא ס"כ כיון דלא כתך מעצמו אלא ס"י שיעור ס"ל שיכוי : נ ואם שיכורו בפלמו פי' שמשם רחוקן כלב של שמעון עד שהלך ונכך לרחוקן שהמשם' פטו' שמעון דרחוקן שיכה שהשתו בשמשתו וכל שהמכה וכח אחר ושיכה כו כנון זה שכח שמעון עם כלבו ושיכה כו פטור שמעון :

שהתמרים שלו יפות ביותר משערים הדקל בפני עצמו כשרה היה שוה וכשה הוא שוה עתה :

כנס ס (רמב"ם ושור ס"י) וי"ל דאם לא כנמר נדולו משערין כתו' כם' יב ואם כנמר נדולו משערין כתו שהוא :

כרי לשברים שפורים - על שכוק שכל ס
שכשהם שלמים שוים ס"ם אלא היה רשאים אלא לשברם וכלעיל פי' שם"ו נבי זורק מחנה ליש שבדול שעשר שכשיכרם אפילו לשברם וכשברם פטור וכ"ם :
ב שעורין נדר לשני כשהתו כו' עיין כתשו' רשר"ם פי' שם"ם :
ג מייב

שצו המשסה את הכלב בחבירו או בעצמו ובו סעיף אחר :

א ס(ג' רמב"ם פ"י דניזקין דין י"ם) המשסה כלבו של חבירו בחבירו ג פטור מדיני אדם וחייב בריני שמים ובעל הכלב ב חייב חצי נזק שכיון שהוא יודע שאם שסה את כלבו להזי' נושך לא היה לו להניחו ג ואם שסהו בעצמו בעל הכלב פטור שכל המשנ' וכא אחר ושינה בו פטו' :

שצו כיצד שמירת תם ומועד או מסרן לשומר חנם או לשואל ובו יו"ד סעיפים :

א שור המועד וכן שן ורגל ג שהם מוערין מתחלתן ב די להם בשמיר' פחותה לפיכך אם קשרם בעלו במוסיר' או שמרם שמירה פחותה ויצאו והזיקו פטור בר"א במועד אבל תם לא סגי ליה לא במוסירה ולא בשמירה פחות' עד שישמרנו שמיר' מעולה אי זו היא שמורה מעולה דלת שיכולה לעמוד אפי' כרוח שאינה מצויה ושמירה פחותה שיכולה לעמוד ברוח מצויה ולא בשאינה מצויה אבל אינה יכולה לעמוד אפילו כרוח מצויה כאילו לא שמרו כלל וחייב אפילו לא נפלה הדלת ע"י הרוח אלא לסטי' הוציאוהו או חפרה או התרה הדלת והפילתו דתחלתו בפשיעה לנבי נפיל' הדלת וסופו באונס לנבי חתירה וקיס לן כל שתחילתו בפשיעה וסופו באונס ג הבא מחמת הפשיעה חייב אבל אם התרה פרצה ויצאה משם פטור שאין האונס בא מחמת הפשיעה :

ב שמרה כראוי ד ונפרצה בלילה או שחתר' הדלת ויצאה והזיקה פטור אפילו ידע שנפרצ' שאינו חייב לצאת ולשוטרו אחריה ורווקא נפרצה בלילה אבל נפרצה ביום חייב דקלא אית למלתא ומסתמא ידע :

ג הוציאוה לסטים ס הם חייבים משעת משיכ' או שהכישוה כמקל להוציאה ורווקא שהוציאוה כדי לנזלה אבל הוציאוה ו (ג) כדי לאברה פטורים :

ד ס(רמב"ם פ"י ד"ך) (ב) הפורץ נדר לפני כהמת חבירו ז ויצאה והזיקה אם היה נדר בריא וחזק חייב (וי"ל דאינו חייב בנזקי בהמה אלא בשמיכה ומזמיכ' לנזק וכן עיקר ס(שור ס"י בשם ברמב"ן) וי"ל ה דאפילו על בהמה בהמה אינו חייב אם נאנדים) ס(שור) ואם היה כותל רעוע פטור מדיני ארם ס וחייב בריני שמים :

ה ס(רמב"ם שם ס"ם) הניחה בחמה אפילו התרה ויצאה והזיקה חייב זה שהניח שם שכיון שהניחה בחמה הרי היא מצטערת ועוש' כל שאיפשר לה לעשות לברוח (ולכן אפי' היתה קשורה נקשר חזק חייב) ס(שור) :

ו ס(רמב"ם שם דין ז') מסר השור לחרש שוטה וקטן אע"פ שהיה השור קשור הבעלי' חייבים יו"ד שרשך השור להתיר הקשר ולצאת ולהזיק

אפילו

ד ונפרצה בלילה או שחתרה אפי' שחתרה נם כן מבלילה שלפני זה אחר כך ודווקא שנפרצה בלילה כו' שהו מכייבו נקט וק"ל : ס נם חייבים משעת חשיכה כו' כנזכן חייב על מה שהזיקה בהמתה קף על נב דהנזכן לא קני ליה כחשיכה דאמן ס"ל לאחוק מ"מ כיון דעשה כח דכר הקונה בחקש וכאחר בהמה ובין שחקה כרשותו חייב כאחרית כ"כ אתו' ורמ"ם ופ"ר ולא כ"ם שכתב שחייבים משום דקנאה כחשיכה : ו כדי לאכדה פטורים וכשור וכטעם * כיון דלא עשה מעשה בהמתה שיקנה כה ונם לא שלחה על דעתו לקנות לעשות מעולה לא בחתה לרשותו לחייב על נזקיה אבל אם נאבד בהמתה חייב לשלם לבעלים אם הוציאם בידים ודווקא בפרץ נדר לפני בהמת חבירו ונאבדה כתב שור וחשכר דמיון דפשור אם נאבדה בידים כשומאתה כלל : ז וינאה ושויקה כו' עד"ר שם כתבתי מה שהקשו מכתי לוכי"ל לשרמב"ם נזק ומה שהשיב לפן : ח דאפילו על בהמה עלמה חינו חייב הטע"ם דס"ל נרמה כניזקין דאם לא עבד מעשה כנזק בהמה כשור ס"ו וכשאר ס"ו ובדברי המשכר ורמ"ם דחינו פושר בהמה אלא בדיני אדם אבל בדיני שמים ודאי חייב ק"ו מכותל רעוע : ט וחייב בדיני שמים אע"פ שם כתבתי דהשתם כתבו דווקא בהנאה שהזיקה חייב ולא בהכותל כיון שהיתה רעוע ושרמ"ם כתב שהשכר דנם על הכותל חייב דהא רואים לעמוד יום או יומים עד שיפלו פופלים ויתקנכו כו' וכן נראה שהוא דעת הטור והמשכר שהשתו וכתבו חייב ולרמב"ם חייב אפי' בכותל רעוע בדיני אדם עד"ר : יו סדרך הטור לפתיר הקשר כל' זה כתב נם כן הרמב"ם וכפרישה כתבתי דאין נראה לפרשו כהשתמש דהטור מתיר הקשר מעלמו וכדפירש"י שם בפ"ק דכ"ק דא"כ לא ס"ל לכתבו בפשיטות הכעלים כמה שהשתו ליה שם ס"ו דהא אף כלי שם"ו היה מתיר הקשר ויונא ועוד דל"ל לפתיר דקאתר לא שייך בהמה ולכאורה היה נראה לומר דטעות הוא בספרי הרמב"ם וס"ת דמ"ם דדרך הטור לפתיר ל"ל דדרך שם"ו ורוב ר"ת תרם שוטה וקטן אלא שם' לא תרם ס"ל להניח הספרים ועוד דא"כ לא ס"ל להרמב"ם לכתו' שדרך הטור וכיונא כו אלא וכיונא כהן לכן היותר נראה דל' הנמרא דפ"ק דכ"ק נקט וכנמרא שם מתרינן טור דרכו לנחק ופי' כתו' שם דר"ל דרכו ע"י שקם"ו וכן מטעם תל"ת שהשתו הרמב"ם שכ"ל ול' רביכו דהטור קשור כרחוי ואפ"ה הוא שייב שדרכן של אלו לשחק כהן ולהתירן וכיון שכן ס"ל לתלתו כשפיטה ואפילו שוכו כתוכה כהן שהקרה שייב שכ"ל

יח ומ"ם לפי' שמרוהו שמירה מעולה ופתרה כו' כ"ל דה"פ כשפשע שמסרה שכשמה ליד אחר קטרו שבעלים להשכשה בקשר חוק ובניתה בידים כלי שנירת הדלת בפני השכשה כי פחכו השבעלים על כשפ"ו ועל קשירת השכשה ולפשר זמן מלאו שכשמה ניתק' וזיקה וקאמר דחייבים שבעלים ואפי' עשו כשפ"ו עוד שמירה מעולה להשכשה וחייבו שבעלו בפני' הדלת שיכולה לעמוד הרבה בהקרא שמירה מעולה כ"ל שלא שהשכשה יצאה כשתירה וזיקה אפ"ם שזהו חוכם כ"ל אפ"ם כיון שפשעו השבעלים שתלה בשם שפשעו על הקשר שמרי' דודאי גם קשר זה שתירוהו וס"ל כאלו לא עשו להשכשה שום שמירה וניחא שתפת ידם וזיקה ואפ"ג דבעלמא בעינן שיהא החוכם שתפת בשפיפה וכמ"ש בפי' רע"א שהני כהא דאיתא בשפיפה קרחני לפה בשם שאמרו שהשכשה לפי' דחייבו שהלת ותוקן היא בשפשעים לכשוף מ"ה אפ"ם שבשפה בחוכם שחייבו בעלים ועפ"ם לקמן בפי' ת"ש כשכשה שכור שכיפוי שהיבו רחוי לעמוד בפני נעלים כו' : יט אף אלו קייבים דשמירה מועלת על כל ג' ולא היה לה להשתלק בלי רשותם : יט שוא פשור כו' דיכול לומר שהכי עליכם דשא לבלבו שמרו לכל מי שיכול לשמרו יא שתתלה קבל עליו כו' פי' כיון דקיבל לשומרו כל שמירה שהם היא שלא יזוק ושלא יזוק : טו אבל לא שלא יזוק קיבל עליו נשמירת' אלא שלא שהיה שהיה מזוק ולא שלקה ארעתים לשומרו שלא יזוק דשא עד היום לא היה שפור שהיבה לגנבו : טז ובבעלים פטורים דמלי ס"ל לשתבד דשא שמירת השומר כשקיומו לשומרו : יז ושם שפר שהיק כ"ל ודוקא שם דשהיק שהם כ"ל ותם דשהיכו שהומר לומר לבעלים שרי שלך לפניך ושני שפי שהיכו שלומר לכל שהומר לומר לבעלים שיבים כו' כל"ה שמלת ברמב"ם בפ"ו דה"מ ובשמ"ע דכשה עליו שהיכו שכוף קרן כו"ם והשור כשה על דכרי הרמב"ם ז"ל ואיני שכין שהשמרוהו כראוי לשה יהיו בבעלי' שייבים וכן נשיב עליו הרשב"ץ ומ"ם הם"מ ושמשבר דמיירי בנזקי קרן כשה שב"י דבוה מיושב בשתיב וז"ל דגם בשיק קרן חייב שייבים בבעלים אלא בשמירה מעולה וכשה"ר בר"ם וה נם הרמב"ם כ"ב בפ"ו דה"מ ושפ"ר שם בשכתבי בשם שב"ח שהכתי לעיל בהקדם ב' קושי' על הרמב"ם וישיב בשלמו שם"ם הוא בשפרים וכ"ל אפלו שם שמרו שמירה מעולה וניחא וזיקה בשומרים פטורים שמירתו שמירה פחות' שם ש"ם הוא פשור ובבעלים שייבים ואפ"ם או שוכר או שואל הוא שייב שב"ל : וכפרישה כוכתי שטעות זה נרשם וניכר מתוך בוסף ספרי הרמב"ם שכידינו שכתב שם וז"ל אפלו שם שמרו שמירה מעולה השומרים פטורים ובבעלים שייבים אפי' בשמירה שלא בשדם שמרוהו שמירה פחותה ש"ם פטור ואפ"ם ש"ם כו' וקשה מדה שאפלו שמירה פחותה ש"ב משומרי' פטורים קאי וקש' למה הפסיק בשיבת בעלי' שייבי' ועוד בפיפה בשאמר ש"ם פטור ה"ל ובבעלי' שייבי' ו' ע"ם הוא שני שיבות ובבעלים שייבים שבתבם בריפה וצריכים להעמיד בפיפה אלא שמירה פחותה וכ"ל וכתבתי עוד בדרישה שברשב"ם פשוט שכן היה בוסחו' הרמב"ם שם כן לפני הם"מ ושבדברי הם"מ נפל טעות (מהמדפיס שסבר שנוסח המושבת שכידינו היא עיקר והניח כן בדברי הם"מ) וכ"ל שם ומ"ם ובבעלי' שייבים בשמירה שמירה פחותה הוא בנין קרן וע"ז בפיר מסיק וכתב ז"ל בשמ"ם בפ"ו דשם בפ"ו בשמירה פחותה קאי ש"ם שבל על דברי המחבר בשן יש לתמוה שתפת ל"המ"ם בשהר הוא בדפס בטעות והוא פותר למ"ם בר"ם וה ודו"ק : יש ומ"ם השומרי' פטורים ר"ל אפילו שמירה שלא בשומרי שהיבו דוקא שם פוזקה שבהמה שהוא שומר עליה ולא לבעין שם יצאת' וזיקה ושפ"ר : ך ומפי"ם שחסר לפ"ם פי' לפ"ג דשם"ם בריך לשומרו שפי שם"ם מנגיחה וחכירה וכבר בתבתי זה בסי' רצ"ג ש"ם : דא שייב השומר ברשות כו"ם אפ"ם ירצה שיזוק יפשה דין שם שבני תלה שקאמר שנם דינו שם ברשות דה"ל בפשיפה נפיש שחסרו לשני דיכולין שבעלים לומר שתה בשתן עלי בשבועה ולא שהקרוב"ד לבעל השור שמוסר בשמתו לשומר דשומר שייב בפשיפה ש"ם בפשיפה שבעלים שתנו להשומר וכן שם בתנו השומר לבנו כו' דבתב שהמכר שאר זה דהוה ברשות דבל שהפקיד לשדש על דשת שמתו וכניו הוא שפקיד וכ"ם השור והשמכר ג"כ בסי' רצ"ג ש"ם :

שצז א יכול בעל בשדה להתרות כו' אבל לא לפשעם כ"ם בשיק שאחר זה שם מיירי שבהמות שלקנבים שהומדים לפשיפה שלא שבקנבים רוצים לפשות עד יום שהוק שיכולין לשכור שיקר וקאמר דשהוק שהיקרן שפיפתן שם

שצז ג שייב לשלם שיקו וניחו יכול כו' דכ"ע בתב שכן דברי הרמב"ם פ"ם שנזקי ממון ופייבתי שם בכל דברי הרמב"ם בהלכות נזקי ממון השפתי דכר משם ואפי שהוא שבתב הרמב"ם שם שחייב לשלם בשמיק שבשמה בשדות אחרות אין רשים דשם נקרא נמי בתיב ונשר בשדם אחר ומוקמינן לה בשם בשנגר ותתרם לו בעל גלילם ונם ש"ם כ"י שלין בדברי הרמב"ם שבכר דברינו שתוכין שבדי הרמב"ם מבינ בשתקבלו דברי רבינו שבעל ורוחם דברי הרוש"ם ובשיר בתב שטור שתשבת הרמב"ם בר"ם ושתבת"ל בתב בשם"ב בר"ם פ"ו בה"ל רמ"ב בשם רוחים בללים דברי ר"ת רמ"ב לתם שתם רוחים נזלים ושפלים לשדות לפי שחיים בוחרים שדות שתרות שתרות ואפי שים נרוך לנדור בל שדם שרבו שתפתח בל שתרו' נדורים שם ומ"ב לין בבנסה בשדות שתרים בי שם שבנסה שתרה שנגר לא שבית בו' לבן ב"ל בתב יוסף דשוב רבו שב"ל בשנ"ל ואין שלבה בתלמי' בשקו' שרב בו' שב"ל וזבריו לא שפירין לי דבשי דשטור בשפיק שם"ת שתפת בל בשדות שתרים ושקו שתי דאין דרך בני אדם לנדור שדותיהם ומ"ב דרך לנדור בל שפולם אלא אין שוטפין לפרק בשדות דלא שבי' שזיקו בשדות שדות שתרו' ושנם שבתוב לפ שלרבי שתרו' דשיי' וכי בבל שום יפה' לו שדות שפזיקה או שפשים שום שבתו בבתו לא יהא שפזיק בשדות אלא דאפי' אין שוטפין לבן ובם"ם רואם שפול לשדות שום פרועה בשיור בשדות שתרות . גם בלשו הכי תיפם על שמרם"ל אין רוצה להבריח בגר אבוי ובלא אין בידינו להבריח שם שבתלקו בו שבתי שם"ם ובלא בש"ב גם אבוי שוטה לפי שהם רוחים שבולים ג"ו בש"ם ובם שם שבתוב שם בתוספות שפה בן שבתבו דאין בלבה בשבני שום דתניא בלבא שבתוב שבתוספות דאבי שבחתוכי שתבתים דוחק גדול שם . גם מ"ם שמרם"ל דאין בלבה בתלמיד שתוכה בשבת בל כ"ל ושמרבם שם ביו"ל דהלבה בשבתבי שבני ערבה ושילך ושלוי כיון למ"ם שבי דאבי בגר בב ויוסף תלמיד שיושב לפני רבו בים בשתו שעשה אבל גם זה בל כ"ל ושרבם שחתי שבתיק ליה בב יוסף שוני ליה ועוד למשמע דשם דברינן בש"ם ושי גדר אין דחילק רחתבא שיבא שבחתו לה כו' שמשמע דשחתה ש"ם פוא דקשיק שבי בב יוסף

קאמר לה בל"ל אמר ליה ושי

שצז א מיירי שהכלה שהרמת שהקנבים רוצים לפשות עד יום שהוק שיכולין למכור מן שהבור כיוקר וקאמר דשהוק שהיקרן שפיפתן שם

א (ג' פסור בשם ר"י וב"י בשם רי"ף ורשב"ם ותוס') מי שבהמתו רגיל' ליכנס לשדה חבירו ומזיקתו ג יכו' בעל השדה להתרות' בבעל הבהמה שישמור בהמתו וצריך לשומרה (ושם לא שומרם והזיקם (ג) מייב לשלם מזיקו) (כן מוכח מדברי תו' ורא"ש) ואינו

ב (רשב"ם פם דין ו') פסר שורו לחמשה בני אדם ופשע בו א' שהם ויצא והזיק אם אינו משתמר אלא בחמשתן זה שפשע בשמירתו חייב ואם משתמר בשאר יב אף אלו הנשארים חייבים ויש מי שאוה"ה כשאמרו לו כיון שאינך רוצה לשמרו גם אנו פסולקים משמירתו אבל אם לא נסתלקו משמירתו יג הוא פטור והם חייבים (הרמ"ם ומפור פ"ו) :

ח מסרו לאחד מארבע שוטרים יד מסתם קבל עליו שלא יזיק ושלא יוזק וה"ם בשור סתם אבל אם מכיר בו שהוא ננחן אינו מקבל עליו אלא שלא שלא יזיק טו אבל לא שלא יוזק ואם לא שמרוהו כלל ויצא והזיק נכנסו תחת הבעלים וחייבים לשלם תם חצי נזק ומועד נזק שלם טו והבעלים פטורים יו ואם אחר שהוזק התם ברשותו אומרים לבעלי' הרי שלך לפניך לא אמר כלום שהרי ב"ק לוקחים אותו להשתלם מגופו יח ואם שמרוהו כראוי שמירה מעולה יט השומרים פטורים והבעלים חייבים בנזק קרן כלבר שהיא תמה אבל בנזק שן ורגל גם הבעלים פטורי' ואם שמרוהו שמירה פחות' אם שומר חנם הוא פטור ואם ש"ש או שוכר או שואל הוא חייבים :

(רמב"ם פם ושל דין שפיכו פמ"ת) :

ט מסרו השומר לשומר אחר והזיק חייב ששומר שמסר לשומר חייב כ אפילו שומר חנם שמסר לש"ש ואם הזיק כא חייב השומר הראשון לשלם לניזק וילך לעשות דין עם השומר השני ואם מסרה שומר ראשון לבנו או לבן ביתו או למסערו נכנסו תחת השומר וחייבים :

יור אם הזיק שור של שואל לשור של משאיל או איפכא נתבאר בסימן שם"ז :

שצז משבהמתו רגילה ליכנס לתוך שדה חבירו ובהמת הקצבים שמזקת ובו ב' טעיפים :

א (ג' פסור בשם ר"י וב"י בשם רי"ף ורשב"ם ותוס') מי שבהמתו רגיל' ליכנס לשדה חבירו ומזיקתו ג יכו' בעל השדה להתרות' בבעל הבהמה שישמור בהמתו וצריך לשומרה (ושם לא שומרם והזיקם (ג) מייב לשלם מזיקו) (כן מוכח מדברי תו' ורא"ש) ואינו

ב (רשב"ם פם דין ו') פסר שורו לחמשה בני אדם ופשע בו א' שהם ויצא והזיק אם אינו משתמר אלא בחמשתן זה שפשע בשמירתו חייב ואם משתמר בשאר יב אף אלו הנשארים חייבים ויש מי שאוה"ה כשאמרו לו כיון שאינך רוצה לשמרו גם אנו פסולקים משמירתו אבל אם לא נסתלקו משמירתו יג הוא פטור והם חייבים (הרמ"ם ומפור פ"ו) :

ח מסרו לאחד מארבע שוטרים יד מסתם קבל עליו שלא יזיק ושלא יוזק וה"ם בשור סתם אבל אם מכיר בו שהוא ננחן אינו מקבל עליו אלא שלא שלא יזיק טו אבל לא שלא יוזק ואם לא שמרוהו כלל ויצא והזיק נכנסו תחת הבעלים וחייבים לשלם תם חצי נזק ומועד נזק שלם טו והבעלים פטורים יו ואם אחר שהוזק התם ברשותו אומרים לבעלי' הרי שלך לפניך לא אמר כלום שהרי ב"ק לוקחים אותו להשתלם מגופו יח ואם שמרוהו כראוי שמירה מעולה יט השומרים פטורים והבעלים חייבים בנזק קרן כלבר שהיא תמה אבל בנזק שן ורגל גם הבעלים פטורי' ואם שמרוהו שמירה פחות' אם שומר חנם הוא פטור ואם ש"ש או שוכר או שואל הוא חייבים :

(רמב"ם פם ושל דין שפיכו פמ"ת) :

ט מסרו השומר לשומר אחר והזיק חייב ששומר שמסר לשומר חייב כ אפילו שומר חנם שמסר לש"ש ואם הזיק כא חייב השומר הראשון לשלם לניזק וילך לעשות דין עם השומר השני ואם מסרה שומר ראשון לבנו או לבן ביתו או למסערו נכנסו תחת השומר וחייבים :

יור אם הזיק שור של שואל לשור של משאיל או איפכא נתבאר בסימן שם"ז :

שפתי כהן חושן משפט שצז שצה שצט הלכות נזקי ממון מאירת עינים

שצז הכניס שורו להצי חבירו שלא ברשו אונתן לורשות להכניסו ובו ה סעיפים:

א הכניס שורו לחצר חבירו שלא ברשות ונגחו שורו של בעל החצר פטור וכן אם הזיקו בעל החצר פטור שיכול לומר כיון שהכניסו שלא לדעת לא ידעתי בו ער ששניתי בו ומיהו אם הזיקו לדעת חייב לשלם נזק שלם שאע"פ שיש לו רשות להוציאו מרשותו אין לו רשות להזיקו:

ב הזיק שור הנכנס לבעל החצר או לשורו [ב] דינו כאלו הזיקו בר"ה ושלם תם חצי נזק ומועד נזק שלם:

ג קלקל את החצר בגון שחפר בו בורות שיחין ומערות בעל השור חייב בנזקי החצר [ג] ובעל החצר חייב בנזקי הבור מפני שהיה לו לסתמו:

ד נפל לבור שבחצר והבאיש את מימיו אם הבאישם [ג] בשיעת נפילה חייב בנזקי המים ואם הבאישם אח' נפילת פטור [ד] שהרי נעשה כשאר תקלה שחשוב כבור והמים חשובים ככלים [ה] ובור פטור בנזקי כלים:

ה ([ג]) אם הכניסו [ד] ברשות בעל החצר פטור בעל השור [ו] ([ב]) ואם הזיק שור בעל (החצר) לשור הנכנס ברשות פטור אלא אם כן קבל עליו בעל החצר שמירתו: [ס] (סור כסף ריף ורמב"ם):

סנס [ס] ([סור נסס ר"י ורמב"ם]) וי"ל דכיון דנתן לו רשות ליכנס סור כאלו מקבל עליו שמירתו ודווקא בכנזקין דאתי ליס מכחל בחצר אבל בכניזקין ([ג]) דאתו ליס מחלמת אינו חייב עד שיקבל עליו שמירתן:

שצט פרה שהזיקה גובה מולדה ושור שננח פרה מעוברת כיצד שמין אותה ובוה סעיפים:

א [ס] ([ג רמב"ם פ"ח ורכ"ת]) פרה מעוברת שהזיקה גובה חצי נזק [ג] ממנה ומולדה מפני שהיא כגופה [ב] אפי' ליתא לפרה משתלם כל חצי נזק מהולד מפני שהוא מגופ' אבל תרנגולת שהזיקה אינה גובה מביציתה מפני שהביצה אינה מגופה אלא מכורלת ומפורשת:

סנס [ס] ([סת"ס נסס קנת תפרקים]) מיהו אם הכניסה לגודש עד"ין כנופו י"ל דנוכין ממנה:

ב פרה מעוברת שננחה ונמצא עוברה בצירה ואין ידוע אם קודם נגיחה ילדה ואו אין להשתל' מהולד או לאחר נגיחת ילדה ויש להשתלם מהולד [ג] ואין הפרה לפנינו המוציא מחבירו עליו הראיה ולא יטול מהולד:

ג וכן שור שנגח את הפרה ונמצא עוברה מת בצירה ואין ידוע אם מחמת נגיחה הפילה או אם הפילה קודם המוציא מחבירו עליו הראיה ואפילו שהנזיק טוען ברייא והמזיק טוען שמא ואפילו שאין המזיק מוחזק [ד] כגון שעומדת באגם ([ס]) פטור ואפילו

אמרי' דכל"ס פסו' כיון דלא פלגו בפל' בפל' וכמ"ס פסו' והמחב' סס כפי' ת"י ג ובפי' ת"י דפל' הכיני לפלוק דבר המוי' וכתוי' ישלם לו כוונתו ושירשתו דאמני כפי' ת"י דמחם' מחפל' לו בפל' פסו' היזקו דפציר' סוק נקר' סו' בפל' פסו' ת"ג ם"ד דסס הדין קונן שחפל' פמוי' לכניו' נוקו בפנניל' שלא פצרי' המוי' למפו' הכניל' ליד הניזק וכמ"ס סס כוזק פמרו פלא פחר פנודע להניו' פפניזק פליו להשתדל לתקוח הכניל' כדי שלא יפפו' דמים והמוי' פל' לו שירשתו מפל"ס כאן דאין לנפל המים פלק כפסו' פנפל לתיתו ופפ"ר: ו

ברפו' בפל' פתי' פנפל פתל' נתן רפו' לרחוכן לפכני' פורו לפצרו והוי' פור רחוכן לפור בפל' פתל' בוזק כ"ם תודי' דפטור רחוכן פהניזק ופס בוזק פיפל' דפור לפור רחוכן פהנכנס בוזק פליני דהפתב' פפק כר"ה פל' לו דפ"ה פתתן לו רפו' לרחוכן לפכני' פורו מ"ח לא ק"ל פליו פמיר' פורו ומור"ס פכי' דפעת הפו' כרכנן דפ"ל דפפתם ק"ל פליו פמיר' פורו כיון דהבל פפצר הו' פפתם' בוזק פלא כתני' פוזקו פמפ"ל כ"ז פפכנים פורו דלא נפפר פומד פס לפפור פורו פזיק לבל פפצר ופ"ר ופ"ל בפי' רנ"ח דפס נתפצר פלונת פייפו ופיין נ"כ בפי' פנ"נ מ"ם פים לתחוק פל פור"ס פל ת"ח פס נפנ"ם פ"ח פ"ס: ז ופס בזיק פור פל בפל' הפצר הו' פפור דקדק וכתב פור הו' דפלו בזיקו בפל' הפצר בפנאתו לפור הכנכנס פ"ם פנ"ב וכמ"ס פתפכר כס"ח דפס בזיקו לדע' ק"ב ור"ל לדעת פידע הו' פכנכנס אף פכנכנס פלא כרשות אפי' כשונג ומשום דהדס מועד לעולם וכמ"ס בפי' שפ"ח וכ"ס כאן פכנכנס כרשות:

שצט ג ממנה ומולדה פי' אם"ם פפי' תם ותם פינו מפלא פנוסף פור: כ אפי' ליתא לפרה פי' וא"ת אמאי מכל מית' לפרה מה לו לתוי' לפל' מפרה לפוד הו נם מהולד דהא ח"ל לפלם פלא ח"ב דהניזק נם קפל"ן דמשתל' כל ח"כ מהולד אפי' ליתא לפרה ול"ת דלא משתלם היולד שלא רציח מיהו נם כדמית לפרה אינה בריה וה כנון אם הפרה אינה בריה סוב כפיהו ח"כ דהניזק: נ ואין הפרה לפנינו וה"ה אם היה לפנינו ואינו' סוב דמי ח"כ דהניו וכמ"ס פלא פסוב דמפתת פוו' כדי דמי ח"ב כ"כ וכ"כ הסור: ד כגון שפומד' פמנס הו' שמ"ת מוקני' ממונא פפוקת מרא קתא ומפ"ס: ס ואפי'

ס ומפי' משכועה פי' סיכה דמזיק פוטן נ"כ כרי לו משכויק
מומר כרי לי מלת יודע משבע ליסתן מתם יודע דכתב"נ כמור
סמופד צריך ליסבע וכמ"ם פסור ומסכר בסמוך כר"ם ת"כ
דמיירי כשור תם ס"ל ליסבע וכטעם מכומר כשור שבתב ז"ל דלמ
רמיכן שכופה מלתב מלת כי סיכה דלומי מלה כל הבא דקנסה
פוח ולי מודה מפסר מכפירה כמי לית ליה מזיק שכופה עכ"ל וכן
מכומר לעיל כשור ובדברי המפסר כפי' ס"ן סכ"פ ס"ם נם
המפסר רמזו בפמוך ר"ם ת"ם ס"ם
ו תיבו מם מפיתה כרמי' כו' כ"כ הטור
בסם ברמ"ם ולה כדעת ברמ"ם
דכתב דלה מכני תפיפה לפי' כ"ל
עדים דכיון דקנסה פוח לה צריך
ביה קיום מלה בפדי' : ז
דסיינו מה שפיתה כרמי' כו' כ"כ
בשור ס"ם :

ת ח מלה בשלם לקט
ופ"ם שבלקט פ'
דדיפת שורו מפרין לה הוי מלה
גרמה בניזקין : כ הומיל והוה
קנס ככר נתקבר שעתו בפ"ם
בל"ם ס"ב : ג והרי עדים שה
מהן סיזק ר"ל ומיבן יכולין לפעון
שבשל כלקח מ"ם מם הין שכיפן
בל"ה מהן חייב וכדמפיק ובמם
הין ם"ל שבים פטורים שניהן לף
בים עדי' שה מהן ודמי ננזו
ונ"ל : ד מנוף שפעו שבשכיפן
מם מיבו סוה כדי דמי ק"ב מפפי'
בניזק : ם שכיפ רמי' סוה
בעומד כו' נרע' דמם זה בעומד
בוה תם וסמומד מת מו נתלה
דנוכה ק"ב מוה מתם בעומד
מת ב"ב דמם הוה ננזו בדי בדין
בוכה מנוף סמזיק ק"ב ומם וה
שה ננזו בדי הין מומד וסייבי
בעלין לפלם מנבפין • וזה טור
הין בעומד בכלל בבפיו דבשל
בשור סמוב שה ננזו מלת מיירי
המפר סוה בעומד הוה מומד
ס"ב הינם כיבריס הין מומד
ומיזה מם ונ"ל : ו שמ"ם
ברמב"ם פ"ם שם וכתב ז"ל לה הין שם רמ"ם ברורה סוה פיזק
מלת עדים מעידים שה שמבי' מלו פיזק מפל' המזיק כמו שלומר
בס"ב בשור בשמו (וכן בריבים לבניס בדברי המפר) וכת'
הטור פלינו ז"ל וכדמי כהו בדברינו שם הין הניזק מבדר דברינו לום'
ודמי' וה שבוזקני מבל שם סומן ברי לי' סוה בזיקני לו הוה מומד
שהפר לף בזיקו לפיכך שם הין לו עדים לינו כופל כלום דמזה
שהום' שבזיקו הינו בופל שברי המזיק מבפיהו נם מבשבי נמי הינו
בופל שברי בודה לו שהינו בזיקו ובומה לפופבו פיטין ובודה לו
בשוריס שבשור שף מדמי שעוריס מבל ירלה לי מדברי ברמב"ם שם ז"ל שבוזק כדברי המזיק שף שב"ר בניזק דברינו וזהו תימה דב"ל
בפופבו פטין ובודה לו בשפורי' ומפי' הבם בתב ג"ם ברמ"ם ז"ל דל"מ הבים בל"ם ובוזה מבוזקי' דברי שמבפ' בב"ל ובוזה מבוזקי' דברי מור"ם ז"ל שהמבפ'
בתב בדעת ברמב"ם ומור"ם בתב לדברי ברמ"ם ובשור ני"ל ומ"ם דוקא טען בניזק בדי בו' סוה מ"ם הטור ובודה בדברינו שם לה
בירר בניזק דברינו בו' בב"ל מלה ב"ם בתב מור"ם דיי"ה דהין בהן שבופה בכלל בו' דבל"ל דהין בהן מבלומין בכלל בל' הטור בב"ל : נם
ק' דנה בל"ל דהין בהן שבופה בכלל דבה שפי' בפופבו בפטין ובודה לו בשפוריס בבי דהין עליו פיזק מבלומין ולה ס"ד דמודה שקנת מ"מ
שבופת פיזת צריך ליסבע וכמ"ם פי' ס"ם ומשם' דברי עופבו פיטין ובודה לו שפוריס ס"ל בלה מבר מיבי סייב לך מיבי' ובשעבה וכפירש
לה נפטר משבוע פיזת בם"ם ברמב"ם ושמזיק' עלמו בהן בשם ד' וב"ל דבתב מור"ם ר"ל לה פיזקה מבלומין ולה ס"ד דמזיק' ברמב"ם
להנתב בתרוייהו פ"ו בתב דיי"ה דהפי"ם ד' מין עליו וכ"ם מבלומין מה שבוד' מלה פסור מתרוייהו בלל ומשבוע פיזת לה מיירי בהן ופפ"ר
שם בתבתי ל' פמ"ת שמייפה לדברי ברמב"ם מבשב' בטו' וכת' דס"ל להרמב"ם דלה הוה בשופבו פטיס ובודה לו בשפוריס בינן שים שב"ל
עדים שמפר מפורי ננזו ים לניזק מת ב"ב בפל בפורי' סמזיק מבל"ב בטופבו פטיס בו' דמיירי דהין שם עדיס בלל ומב"ב בתב
דנשבע שבופה לפוריי"ה על השמר דשם ס"ל ב"ם מפדי' שב"ב (ומפשר דברי"ם והטור לה ס"ל בהי פילוק
דעדיס בשבין זה בינן דהעדים בינם מבררים דבריהם לניזק ננזו ומינה לזה) ומפ בוביס בת"ת פילוק זה דמיירי ברמב"ם בהן דוקא
בינ שם עדי' ב"ל מהן ניזק דמ"ב בשיין דברי ברמב"ם מהדדי דבהן בתב דהיך לפלם מה שבודה ובבבה שבלקרין בתב שם ברמב"ם
בשמו בדין ם' ב"ה לה בינ שם רמי' דשטור לנמרי מטפש ד"ל בשופבו פטיס בו' וב"ם שמבער מומן שמר וה מיד בש"ך

ס (ב) ואפילו משבועה :

סנ"ס ס (סור בשם פרמ"ם) ו (ב) מיבו מם שמם בניזק נשמן
מם יש לו מינו מלה דברי מפולם :

ד ס (רמב"ם שם ה"ו) נגח פרה מעוברת והפילה אין שמין
פחת פרה בפני עצמה ופחת הולד בפני עצמו אלא שמין
בשה היתה הפרה שוה בשהיתה מעוברת ובריאה ובשה היא
שוה עכשיו היא והנפל שלה ובשלם הפחת או חצין אם
היה תם :

ה ס (שם הין מ') היתה הפרה לאחד והולד לאחר הרי פחת
השומן שפחת פחת גוף הפרה לבעל הפרה ופחת הנפל
ו (דסייבו מם שפיתה כרמי' מפלם יותר נדלם) ס (סור) חולקים
אותו בשל הפרה שם בעל הולד והנפל של בעל הולד :

ת שור שהיה רודף אחר חבירו או שנים רודפים או שנים נרדפים ובו ה"ם

א שור שהיה רודף אחר שור אחר והזוק זה אום שורך הזיק
וזה אומר לא כי ס אלא בשלש לקה המוציא מחבירו
עליו הראיי' (ב) אפילו ניזק טוען בדי וסזיק טוען שמא
(ג) ואם טען הניזק אתה יודע ששורך הזיק (ב) נשבע
היסת שאינו יודע בר"א במועד אבל בתם פטור אף מהיסת
שהרי אם הורה היה פטור ג הואיל והוא קנס :

ב ס (ל"רמב"ם פ"ם דין ז') הין ב' רודפים אחר א' ג והרי
עדים שא' מהם הזיק ואינם יודעים איזה משניהם זה
אומר שורך הזיק וזה אומר שורך הזיק שניהם פטורים ואם הין
של איש א' חייב לשלם ח"נ ד מנוף הפחות שבשניהם הין
מוערים משלם נזק שלם מנכסיו בר"א ששני השוורים עומדי'
אבל אם מת אחד מהם או אבד והיה אחר מהם תם אע"פ שהם
של איש אחד פטור שהרי אומר לו ה הבא ראייה שזה העומד
הוא שהזיק ואשלם לך :

ג ס (שם הין ם') היו שני שוורים הרודפים את' גרול וא'
קטן הניזק אומר הגדול הזיק והמזיק אומר קטן הזיק
היה אחד תם ואחד מוער הניזק אום' מוער הזיק והמזיק אומר
תם הזיק ו המוציא מחבירו עליו הראייה (לא היתה ראייה
ברורה שזה הזיק אלא עדים מערי' שא' מהן הזיק משל המזיק
כמו

ב ומפי' משכועה • ופף מידוע ומתחייב מחקנת ע' ערים מרמו סניבים
לף סור ל' מפפר מחזיים משבועה ומיבו יכול ליסבע מפלם בקנסי כ' מחום'
ה"ם סור שבנח בפרה ועור בסבו נכ' וכבסם מפר' מירון לפר לף
ס"ל ליניב ע"ם • ומפסם מילן לף מיפפר דפ"ב דבתבתי לעיל פי' ס"ב
ומיומן ע"ם מעיק כ"ר דמילן סוה מדבר שבוע שבוע ז"ל דלף
וכ"ב מב"י בזיקים נפ"ק דמבילה סיבו
דוקא כדבר שבוע על המזבח מיב
לנמרי ומלבך כל סיבה דמיירי בדרשות'
דמפרי' לימי' מפ"ב בלה מילך שוה ומיון מ"ם
לקמן פ' מ"ניזק נ' : ב מיבו מם
מפם כו' כ"ב מפור נפם ברמ"ם ולה
כדעת ברמ"ם ולה מבני מפיפה
לפי' בלה מבני מפיפה דבתב דלה מבני מפיפה
מחבים בפרמ"ם ומפמע שם שפם
דברי ברמ"ם • ומ"ם מקשה דמדברי
ברמ"ם שבים ברמ"ם שם"ק דב"ק
לפסור לעיל"ם שם"ם מבוזק דלנזק
בוזק קנס' מבני מפיפה וב"ע בב"ל
ולה דק דשם מיירי בפיפה לו פרים
על מבוק דלה סיפ פפור מפום שוכר
בקנס וק"ל • ל' מפור ולה נפיבו
לה"ם ברמ"ם ז"ל בו' ולה מבשמי
בפרמ"ם מבוזק שמולק על ברמ"ם
בזה • מיבו נם"ם מפמיא מפמע שם
מדברי' דלה בפרמ"ם שבתב שם בנ
שני מפיין שם מפם מפחלם בדקמר
מזיק מבל בדקמר ניזק לה בין שפפם
בשני פרים בב"ל מפמע שי מפם שלה
בפרים מפחלם בדקמר ניזק מפום
מנו ומפי ברמ"ם ב"ל שפם לפרים
דמזיק אזלה לה' פלנה בזק קנס שם
ס"ם ומ"נ דשוכר בקנס פפור ברמב"ם
דבין דפיבה לפיה נפ"ם מנו דמן בלל בל פרים
דובי מפיבו בקנס שם ברמ"ם שבתב שם בנ
שני מפיין שם מפם

כמו שאומר) (י) ואם טען הניזק אתה יודע וראוי שזה הזיק בפניך הרי המזיק (כ) משלם מה שהזיק (ל) ונשבע (ז) שבועת התורה על השאר :

כג"ם ◦ (סור ס"ב נסח ס"ו) (מ) וי"א (ס) דאין כאן שבועה כלל דהוי ליה כמאבו אמיני והודה לו בפעורים דפטור לף כמה שהודה ואפי' תפס מפקי' מיניה ודוקא מאן דכניק בדי אבל אם טוען אמת מאלם אמזיק כמו שהוא טוען :

ד ◦ (לשון הרמב"ם פ"ה דין י"ג) היו הניזקין שנים אחד גדול ואחר קטן והמזיקים שנים אחד גדול ואחר קטן הניזק אומר גדול הזיק את הגדול וקטן את הקטן והמזיק אומר לא כי אלא הקטן הזיק את הגדול וגדול הזיק את הקטן או שהיה א' תם וא' מועד הניזק אומר מועד הזיק את הגדול ותם את הקטן והמזיק אומר תם הזיק את הגדול ומועד את הקטן המוציא מחבירו עליו הראיה ואם לא הביא ראיה ברורה (י) פטור המזיק

וכשיפה מ"ירי דמן כמן עדיים כלל ומף שכתב הרמב"ם כשיפה ז"ל ומם לף שביה רמיה ברורה כו' ומשמע דמ"ירי דליכא רמיה כרורה סמנדול מזיק מכל מם רמיה ברורה שמ"ם מטור מה כתב המ"מ מם שכ"ל מאן כוונת הרמב"ם לזה כמ"ם רמיה ברור' דמ"כ יסתרו פוף דברין לרמיתן וכמ"ם ע"ם . וכתב עוד שם המ"מ דמה דמ"ירי הרמב"ם כשיפה כלל עדיים וכריס' כעדיים ס"ם דבכל מ' כתב רבותא דכריסם קמ"ל דאע"ג דלא ניזק אלא שור מ' ומשבחו רק על שור מ' אם ס"ב מייב לשלם כשים עדיים וכשיפה קמ"ל דאע"ם משבחין על שניהן משבחין נגעו לשני שוורים אם ס"ם פטור כשאין עדיים וכ"ם כריסה כשאין תביפה אלא על מ' מאן מכ"ל המ"ם כשיכול ל' קנת לתוספת ניזור . וזהו כוונת המחבר משמיט ריפה ושיפה דדברי הרמב"ם כלורתן וא"ו כ"ג וכ"ד ומהמימה על מור"ם מחבר כם"ד ו"ל וזו פברת י"א כו' ו"ל דהא מ"ם מחבר שם כם"ד הן דברי הרמב"ם פמ"ה מהלכות נזקי ממון בעל משכיר הקולף אם מ' ס"ה וכ"ל כם"ג ונראיה לדקו' ולייטב דהי' ק"ל מור"ם על דברי המחבר משמיט דברי הרמב"ם ג"כ מ"ם ומם לף מביה רמיה ברורה כו' דמשמע דמ"ירי דלף אם יש קנת רמיה אבייבו דיש עדיים שהו' ל' מאן מלא שניהן יודעין מ"זהו ע"ו מחמה וכת' מלא זו מיה דעת ל"ה הכ"ל ולא ס"ל להמחבר לסתום דברין ומשיק מכל יש מקלקלים ור"ל דס"ל לפותן ל' דהו' הת"מ הכ"ל דאין הו' דקדוק כמ"ם רמיה ברורה מלא מ"ירי כאין עדיים כלל דאם היו כאן עדיים כו' וזכן הוא דע' המחבר מ"ם דמתיקו סתם ודו"ק : ז ונשבע שבועת התורה על השאר . נם הטור כתב זה בשם הרמב"ם אחר דברין ודברי הרמ"ם הכ"ל וכת' עליו הרמ"ך דלא כ"כ הרמב"ם אלא כשמ' מאן מוע דבין המ"ם מכ"ל ומ' מאין מוע דבין כשהזיק הוא על נכסי המזיק נתגלגל דגם שור תם בכלל תביפ' נכסיו הן מ"ם המחבר כמוהם מקנת מכל נ"נדול ונ"קטן ומבואן מתין שמשלם הוא על נוף הפוורים כל מ"המחבר מניפה מלא ומאי כמן מוהר מקנ' ולדע"ג מ"ה הרמ"ם ז"ל אין כאן שבוע' כלל (מי"מפ' כשם"ו מ"ם ונ"מועד) דמ"ל כשופכנו מיין כו' מם

ם ומם מבין מניזק אחת יודע ואפי כו' ואפ"ג דמלמ"ם ז"ל והמחבר דמיק י"ב ס"ק כ"ם מאני מחם יודע מוי ממויין מכופם וכמ"ם לעיל מיין ס"ב אחת יודע ואפי מיכו יודע אפרי המזיק לף היה אם וכיון שמניזק נפקמו מוזם מהזיק לף היה אם לף אייך מכופם כלל זדו"ק : ם מפלם אם מפורם ונשבע שבועת מפורם על המפר . כ"כ הרמב"ם . וב"ם דמף מוקנו מוכר ונמחויב נפקי ואין למר אוף ובמ"ם ברב המגיד ומפור דכשחוקנו על המוכר נם שור תם ככלל נכסיו אייכין לף נתקררה דעתי דמקנו מי מיתנם לת למר מפלם לו מכם ויוזה לו בכלי סוף כ' ס"ם קיים יתחייב מ"ר על מפר אם ואפי מפור כיון דאין למר אוף ובן מוכח להדיף מרבני בב"י ס"ם בחנים ומחמבר ניפה לעיל סי' ס"ם סעיף י"ב וב"כ ס"ם הכף ובן מוכח בס"ם ס"ם בחנים מרפיין מוכים לרבם בר בתן בלמת אאין למר אוף כאן מפיס ונפוורים . וברמם דמם"ב נפוכנו בחמין ק' ומוזה לו בכלי סוף כ' דמוי מוזה מקנת דוחים דמוכנו דיבר זפוב דמוס קלמר וככל מם מיוזה לו מפיב מאין למר אוף כאן מפיס וכלעיל סי' ס"ם ס"ב ומף דפריך בס"ם לרבם בר בתן מיינו כיון דלא מוזה לו אחת מה מחבנו מני לחיוב מחמה ודחויי סוי קפיבנא לף תוש דמף בסיו מכוקין אנים ומחזיקין אנים מחין דנ"מ מפי מוזה מפחמה מחין מפחמה בניפם ומף"ם פריך מיכים לרבם בר בתן בלמת ובלעיל סי' ס"ם בחנים ומפחמה ומחמבר כאן . כן כ"ל ודו"ק : סוב רפיהי בס' לפם מחמה ס"ם מכל' נוקי מחין כתב ונ"ל ודיכא לפחמוסו על הרמב"ר ס"ב כיון דמפיב מחין מפחמה מה מחוזה כתם מ"ב מה מקפו נפוף מחנים מבן כיום מ"ם ומ' מוכר מניזק לומר מוכר מוזק לו מבנדול כו' אם לף מיימי דאים אקיל כרקמחר מוזק אם מפיב ומפוורים נינסו ומף לף ידעי למיפים דמוכר מוזק לו מפיב מחין מפחמה לרמת הרמב"ר ז"ל ומפלמת לדברי רביכו ז"ל דיכא למיתר בלא קמחר רבינו ז"ל דסוי מחוייב מכופת מחוזק אלא דמי למיפים ומפוורים דמוכם מחם מוי מחין מפחמה ומחמבר לעיל מ"ם מחניכן דברי בליכא עדיים ומשום מכי דמי למיפין ומפוורים ומף"ג דגם עליו קמה מחמי לף מוקי ס"ם מחניכן דבליכא עדיים ומפוורים דרישא בכרכיכא לעיל מ"ת להרמב"ר ז"ל קמה יותר מפוב מחרה דמחתי' מף"ב בליכא עדיים מפיב מה מחין מפחמה דמוכר ומלו הים מוקן מזיק כרי הים בפקב מ"ב לדיליה לף עריך ס"ם כלל כרכיכא ומ"ם ומין דברין ככוליס נפיני דמם מיתם מפוכה דמוכר ומכיו דמיכא בליכא עדיים ומפוורים מיתחייב מפוכה דמוכר מ"ב גם על הרמב"ם מיקפי מחמי מ"ב מה מכיו בחמה מהים ומכיו כוכר ומכיו מפוכה דמוכר מחייב מ"ב מה מקפו נפוף מחנים מהן הים מ"ם ומ' מוכר מניזק לומר מוכר מוזק לו מפיב מחין מפחמה מה מ"ב מוכר מוזק לו מבנדול כו' אם לף מיימי דאים אקיל כרקמחר מוזק אם מפיב ומפוורים נינסו ומף לף ידעי למיפים דמוכר מוזק לו מפיב מחין מפחמה דמוכר מ"ת מיקפי מלי מרין נחר מכי מהין ע"ם מרין (ונם על דברי הת' הקשיתי לקחן נזק ס"ם) . ועור לפף מה מחמר דחם לף מיכ מחין מפחמה דמוכר מ"ת מיקפי מלי מרין נחר מכי מהין מניזקין אנים ומחזיקין אנים לרבם בר בתן דפם מחם ורפיתיכן מפחמה מחם מוה מחמוק רוכם כל מפני חמים מחוזק ומכחמב מוזה לו מקפן מפניק ובמקנת נדול מפוק . אלא ודאי כמ"ם דלף הכי מוזה לו מחם מחמי מפחמה מרין מפיר כיון דפחמה דרבם בר בתן מוה כחי מחנכו יכול לפקון מפחם מיימי בך ס"ב ס"ם נחתני כיון דלא מוזה לו מחם מחמי מפיב מרין מפחמה ומיימי בך . ויש רפיים לזה מ"ם מחוקמת ס"ם מחניכם ר"ם ליתא מיכא מ"ג מס' מוכח מיכא כו' ומכחמב מיימוני פ"ג מה' מוכן דרבם בר בתן מקמר חילמים אפי' לרבן נחליאל מחחוזק מכוה נפוף פפים ומוזה לו בפוורים ר"ת מפור לפלם מיכא נחתני דבם מפוכה מיכא מ"ב לעיל ס"ם ס"ב מור מוה כפרוכות : ו ונשבע שבוע' מחוזק כו' כתב פפור בשם הרמב"ר דלא כתב הרמב"ם כן אלא כשמפר מאן הם ומאן מוזר דכיון דמאן מוזר הניכת מניזק על נכסי מחזיק נתגלגל הנזק על כל נכסיו מן מ"ם מחבר כמוהם מקנת אכל נ"נדול ונ"קטן מחין שמשלם הוא על נוף הפוורים כל מ"המחבר מניפה מלא ומאי כמן מוהר מקנ' ולדע"ג מ"ה הרמ"ם ז"ל אין כאן שבוע' כלל (מי"מפ' כשם"ו מ"ם ונ"מועד) דמ"ל כשופכנו מיין כו' מם

ס ואם תפס פניזק כו' דכיון דטעון על פניהן פסקינן כנקוטו ונפ
כמוץ מודה כוה אף אתין לו עדים כוה ואיהו לוה אלוה מכני
תפיסתו לכ"ע וכן הוה בנמרת ועד"ר : ס כרי זה משלם לקמן
מהגדול כו' וסייגו דוקא כשתפס כעדים וכדמסיק דמן מינה
להניזק אבל אם תפס בלא עדים
גוב' להגדול משנדול כתו פסוק'
פניזק וכמ"ש מור"ם בסי' ש"מ
בס"ג והוה כרעת הרמ"ם וכטור
שכ"כ פטור פס בשמו ונס כתן
כתבו ג"כ אבל אינו נוטל כדי
דבריו כיון שתפס כעדים עכ"ל
דקונם מוס אם תפס בלא עדים
נוטל כדבריו וכבי הוה פניפת
דברי פטור ודברי המקבר ואם
תפס פניזק כפ' מכני תביעתו
לבע"ל כו' ומ"ן כו דין שתפס בלא עדים
כו' ול"ת דוקא בתפס בלא
עדי' אלא אף אם תפס בעדים
כדין כן ופ"כ מוסיף וכתב מיהו
בבא דתפס בעדים אינו נוטל
כפי דבריו וק"ל :

תא ס וכן על דרך זה
טולכי וטולקי לפי
מה שפקדי' המקבר וכתב כיצד
בו לפירש בו שקור ונגח וקור
ונגח פרי מיירי שנגח ג' פעמי'
וכנ"ש בשם שור המועד ובנכו
פניזק שאתרון כו' ולא בע"ן שכן
עד"ז טולקי' וטולכים ואפשר
בע"ר קתני אע"פ שאין בהתרסה כו' אלא בשנגח ג' פעמים :

כ ושור

המזיק (יפ) שהרי זה כשהעמידו חשיש והזהר לו בשעורים
שהוא נשבע שבועת היסת ופטור אף מדמי שעורים :
סכ"פ (פת"ת פס) (יב) ורסיה פברת"י ס"ל שכתפיתי בשמוך
אבל יש משלקים דאפ"ה יש כאן עדים שאומרי' לקד מתן
פזיק אלא שאינן יודעין איזה הוא אבל כמו שאומר פזיק ולא אקרי
כפ"נ שפשו פעין והודה לו בשעורי' וכשברי אע"פ שהודה שכתב
המקבר שפקדי הודאה וכמו שכתבתי :

ס (יג) ואם תפס רניזק ס ה"ז משלם לקטן מהגדול ולגדול
מהקטן כמו שהזהיר המזיק ואפילו תפס בעתי' נוטל כמו שאם
המזיק ס (פור"ש פרמ"ס) (יד) אבל אינו נוטל כדי
דבריו ודוקא תפס קודם שבא לב"ד אבל לאחר שבא לב"ד לא
שהניא ליה תפיסה אפילו ליטול כדברי המזיק :

תא שור שנגח וחזר ונגח ואם תפס ניזק וחזר ונגח וכוב' סעיפים :

א ס (ג' רפ"ס ע"ס רנ"ב דרין ר"נ) שור שנגח וחז' ונגח שור
אחר (פו) הרי הניזק הראשון והבעלים (כ) כשותפין
בו כיצד שור שוה ק"ק שנגח שור ק"ק ואין הנבילה יפה כולם
הניזק נוטל ק" ובעל השור ק" חזר ונגח שור אח' שוה ק"ק
ואין הנבילה יפה כלום האחרון נוטל ק' והניזק שלפנינו עם
הבעלים נוטלים נ' נ' זוז חזר ונגח שור שוה ק"ק ואין הנבילה
יפה כלום האחרון נוטל ק' והניזק שלפנינו נ' והניזק הראשון
עם הבעלים כ"ה כ"ה ס וכן על דרך זה חולקי והולכי' :

כ ניזק

דלרבה בר נתן כל שם בלא היה מתוייב לשתון כגון כשהעידו שלא תכנו כשעורי' כי מורי ליה יודע כלל משום סיוע ס"כ כיון דמדאי קמדמי ליה לידכל לשתון שם ס"כ שכי אמי
ניתא כיון שלא היה מתוייב לשתות כלל משהיע שם המקבל ומפיק ליה מ"ל מיני יודע כלל משום סיוע ס"כ כיון דמדאי קמדמי ליה לידכל לשתון שם ס"כ משפט סיימי
דן וכפי משפט עפסם ס"ם המועד מזיק את המקבל נמי פרין שלא בלא ורפי שם ס"ם - כן נ"ל : יפ זה פשרש"י כשהעידו לו שהיה שור תם ולא נתברר לנו שהועד שלא נגח
עלמו שכי שהיה מזיק שלשה ימים ברציפות ולא נגח ביום הרביעי ולא נתברר לנו שנגח ביום הרביעי אלא שהעידו עדים שנגח ביום הרביעי ולא נתברר לנו אם נגח
אחר שלשה ימים או ביום הרביעי עצמו ולא נגח ביום החמישי ולא נתברר לנו אם נגח ביום החמישי או ביום הששי ולא נגח ביום הששי ולא נתברר לנו אם נגח ביום
השביעי ולא נגח ביום השמיני ולא נתברר לנו אם נגח ביום התשיעי ולא נגח ביום העשירי ולא נתברר לנו אם נגח ביום האחד עשר ולא נגח ביום השנים עשר
ולא נגח ביום השלשה עשר ולא נגח ביום הארבעה עשר ולא נגח ביום החמשה עשר ולא נגח ביום הששה עשר ולא נגח ביום השבעה עשר ולא נגח ביום השמונה עשר
ולא נגח ביום התשעה עשר ולא נגח ביום העשרים ולא נגח ביום העשרים ואחד ולא נגח ביום העשרים ושנים ולא נגח ביום העשרים ושלשה ולא נגח ביום העשרים וארבעה
ולא נגח ביום העשרים וחמשה ולא נגח ביום העשרים וששה ולא נגח ביום העשרים ושבעה ולא נגח ביום העשרים ושמונה ולא נגח ביום העשרים ותשעה ולא נגח ביום השלשים
ולא נגח ביום השלשים ואחד ולא נגח ביום השלשים ושנים ולא נגח ביום השלשים ושלשה ולא נגח ביום השלשים וארבעה ולא נגח ביום השלשים וחמשה ולא נגח ביום השלשים וששה
ולא נגח ביום השלשים ושבעה ולא נגח ביום השלשים ושמונה ולא נגח ביום השלשים ותשעה ולא נגח ביום הארבעים ולא נגח ביום הארבעים ואחד ולא נגח ביום הארבעים ושנים
ולא נגח ביום הארבעים ושלשה ולא נגח ביום הארבעים וארבעה ולא נגח ביום הארבעים וחמשה ולא נגח ביום הארבעים וששה ולא נגח ביום הארבעים ושבעה ולא נגח ביום הארבעים ושמונה
ולא נגח ביום הארבעים ותשעה ולא נגח ביום החמשים ולא נגח ביום החמשים ואחד ולא נגח ביום החמשים ושנים ולא נגח ביום החמשים ושלשה ולא נגח ביום החמשים וארבעה
ולא נגח ביום החמשים וחמשה ולא נגח ביום החמשים וששה ולא נגח ביום החמשים ושבעה ולא נגח ביום החמשים ושמונה ולא נגח ביום החמשים ותשעה ולא נגח ביום הששים
ולא נגח ביום הששים ואחד ולא נגח ביום הששים ושנים ולא נגח ביום הששים ושלשה ולא נגח ביום הששים וארבעה ולא נגח ביום הששים וחמשה ולא נגח ביום הששים וששה
ולא נגח ביום הששים ושבעה ולא נגח ביום הששים ושמונה ולא נגח ביום הששים ותשעה ולא נגח ביום השבעים ולא נגח ביום השבעים ואחד ולא נגח ביום השבעים ושנים
ולא נגח ביום השבעים ושלשה ולא נגח ביום השבעים וארבעה ולא נגח ביום השבעים וחמשה ולא נגח ביום השבעים וששה ולא נגח ביום השבעים ושבעה ולא נגח ביום השבעים ושמונה
ולא נגח ביום השבעים ותשעה ולא נגח ביום השמונים ולא נגח ביום השמונים ואחד ולא נגח ביום השמונים ושנים ולא נגח ביום השמונים ושלשה ולא נגח ביום השמונים וארבעה
ולא נגח ביום השמונים וחמשה ולא נגח ביום השמונים וששה ולא נגח ביום השמונים ושבעה ולא נגח ביום השמונים ושמונה ולא נגח ביום השמונים ותשעה ולא נגח ביום התשעים
ולא נגח ביום התשעים ואחד ולא נגח ביום התשעים ושנים ולא נגח ביום התשעים ושלשה ולא נגח ביום התשעים וארבעה ולא נגח ביום התשעים וחמשה ולא נגח ביום התשעים וששה
ולא נגח ביום התשעים ושבעה ולא נגח ביום התשעים ושמונה ולא נגח ביום התשעים ותשעה ולא נגח ביום המאה ולא נגח ביום המאה ואחד ולא נגח ביום המאה ושנים
ולא נגח ביום המאה ושלשה ולא נגח ביום המאה וארבעה ולא נגח ביום המאה וחמשה ולא נגח ביום המאה וששה ולא נגח ביום המאה ושבעה ולא נגח ביום המאה ושמונה
ולא נגח ביום המאה ותשעה ולא נגח ביום המאתים ולא נגח ביום המאתים ואחד ולא נגח ביום המאתים ושנים ולא נגח ביום המאתים ושלשה ולא נגח ביום המאתים וארבעה
ולא נגח ביום המאתים וחמשה ולא נגח ביום המאתים וששה ולא נגח ביום המאתים ושבעה ולא נגח ביום המאתים ושמונה ולא נגח ביום המאת

תב שני שוורים שחבלו זה בזה והן תמים או מועדים ובו סעיף אחד:

א שני שוורים תמים שחבלו זה בזה משלמי במותר חצי נזק כגון אם אחד הזיק בחבירו שוה מאה והשני הזיק שוה ק' יצאו ק' כנ' והנ' הנותרים ישלם לו חציה: (ומפי כבר הפתר ז ודווקא שסם כל ק' דמי נזקו אבל אם חיובו שוה כ"ש חיובו מכפה לו רק מה שיוכל לגבות מנותנו) (ר"י ס"פ המניח) ואם שניהם מועדים משלמים במותר נזק שלם ואם היה אחר תם וא' מועד מועד בתם שהזיק המועד לתם יותר ממה שהזיקו ישלם במותר נזק שלם ג כגון אם הזיק מועד בתם ק' והתם לא הזיקו אלא נ' משלם לו ע"ה תם במועד ישלם לו חצי נזק כגון שהזיק מאה

תם במועד

ב (סם רי"ג) ניזק שתפסם כמה שהזיקה לגבות חצי נזקו מגופה נעשה עליה ש"ש לנזיקים ואם יצאת והזיקה (נ) הניזק הראשון חייב בנזקיה והבעלים פטורים כיצר שור שוה ק' שנגח והפסיד ק' ותפסו הניזק לגבות ממנו מאה והזיק ונגח והפסיד ק' הרי הניזק האחרון משתלם ע' והניזק הראשון שתפסו משתלם מותר נזקו והוא שלשים והבעלים ק' וכן כל כיוצא בזה:

כנס (סור נסם ר"י והרמ"ה) ג (ד) וי"ת (ה) דאמן תילוק כין אם תפסו או לא ככל ענין הניזק אינו מפסיד שלא מצי והבעלים מצי:

ג וזהו ונגח והפסיד ק' מ' הרי ס"ק ק' למה ס"ל כך כלומר וכפ"ק ק' מ' ולא כתב כמו לעיל שהפסיד שור שוה ק' ממפסיד שתופס כל אלקו כי הניזק האחרון יטול משור המזיק ק' והבעלים ק' וכ"כ בטור בקיצור ס"ס: ג וי"ת דאמן תילוק כיון שתפסו כו' כיון דק' לניזק וכעלי' נפסי' שותפין כו' ואם כיפס או נסכ"ה כרמו' שניהן לא נפסד שומר שלא מחלקו דפל כל א' מוטל לשמור אלקו ועד"ר ופ"ל ס' קק"ו שכת' שומר כסי' ג' ל' שותפין שומרי שכר הן אפס נגנ"ו אין נהנה מפסותפין כרשות א' מהן מייב בהקרנית כל' ג' וא' מתפסק בפותפות זמן ידוע ונגנב לו זמן שתפסק כו אבל כו' ים לחלק כיניהן ולומר דלא כפסה שומר עליו שלא יתאבד אלא כבעלים שהן שותפין ולא לפניו שתירה דניזקין דפלמא ועד"ר:

רמב ג יגאו מתמים כמתמים כו' ונ"מ אם נאבד אפ' וכת"ם מור"ם על זה דס"ל כיון דהשו' מס מינו מפלם אלא מנותו כמנה שור על שור רחוקן שנגח שור של חתון ובפסידו מנה ואח"כ שור שור של חתון ונגח לשור של רחוקן פוס מנה ובפסידו חמשי' ונאבד שור של חתון אם"כ ס"ל דרחוקן, יפסיד חציו שלין לו חקו' לנבות ממתון ינגח מתמים זו משורו של רחוקן קמל"ן דלא אלא מיד שסיזקו וג' מכיון וג' כבדי שור' דמי שסזיק ומותר מפלם ס"כ ס"ל קמל"ן אפ"נ דשור ס' יפס למכור מפסי ופ"ס כיון דקי"ל דנוכין ומזרן ונוכין לשני בעלי סוכות שסייב וס לוס סיבה סיום לפן כ"מ כגון סים לא' מ' וכיוצא ולפסני וכת"ם כסו' והמחכר לשל"ס ס"ם ג: ס"ב ינגח כ"א דמי נזקו מהמוזק קמ"ל כיון דפניזק מפלם מחיב זה ומיב פלו שיפמוד כל אחד כפלו כ"כ כב"י ופ"ר וכפי' מפמ"ה בתרא שייך בפני מוערים דהן נוכין מפ"י ס"ם למזיק דוקא מנוכן וכן בפני' מקבלו וכ"ם דפסני מסלמין דוקא בפני במפנה אחתן דמפלמין כמותר כ"ם וכתבו הטור והמחכר לקמן בפס' תכ"ס ס"ב סייב כו ג כ"ב טפס בתרא וק"ל * ולפ"ם מכתב כפ' תכ"ס ס"ב סייב כו ג כ"ב טפס בתרא וק"ל * ולפ"ם מכתב דפ"ם דמכיון זה כנגד מזוס דמפוכי מפרתא ל"ל דו"ת אלא אף אם יש כו ג"מ אלא כנגיות כל אחד מפניהו לא מחזיקין ליה ומפת מכתכתי: ב ודווקא שפוא כל א' כו' כ"כ כב' י' פ' מחנים (נדפוס גדול דף י"ז ע"ב) ז"ל ורואי שתדע דכי מחרינן דמפלמין כמותר ס"ב דווקא כמאי דיוכלי לפפלוותי מיניה מהדדי אבל טור סוס ר' שנגח לשור סוס מנה וכפיפו פ"ז ושור פחרון ונגח לרחוק ובכפיפו מנה שם נאמר נוגח מ' שהוא ס"ב שייב פחרון ובנוגח מהרחוק יוד כנגד מ' מחמתים שייב פחרון ונוגח פחרון מהרחוק יוד דיכרים כמותר ס"ב לקמן מדת הדין שהרי פחרון שהכתים ל להרחוק מנה אינו שוה אלא ך' והין להרחוק לפפלם אלא מנותי והרחוק שפיי לפחרון ך' ועדיין שוה מנה ויכול לפפל' ממנו לפ"כ דין הוא כזה שכול' ך' כנגד ך' שהוא סיעור מאי דאית להו לפפלוותי מהדדי ר"נ פחרון מהרחוק ל' וז שהוא מותר ל' מאי כוק אלו ונמלא דשמים כניזק מוטב נוכה יותר מהכירו שהוא מרוכה שכ"ל: ג כגון שם מזיק מועד כתם ק' כו' כ"כ ב"כ נפטור ופס בפרישה כתבתי דסיב יכול לומר כגון דנם שהוא מועד לה סזיק אלא כ' אפ"ס מפלם

המועד

סניזק הרחוק מייב כו' - וכן אם תפסו ניזק אחר כשהוא ס"ם לרחוק ולבעלים זכין נ"ד כראוכח בס"ם ובכתבו פחוקות דשמיס שהרגישו אין לו כלום ואליבא דיש לו כגון שהוזק ר' נזקי נ' יתרים ונפקי' מחבי נחי שמיס שאין לו כל נזקו אם נזקו יתרים על של ר' שאינו נוטל אלא אלקו של ע' - ומפר"ם פירש אם על הכריסם מהבעלים ומפר' ומפ' וכדפרישית לקמן ול"ל מ"ם שום מפלם מנותו שוה ר"ל ס"ם תורי כעי פלומי ונם צפ"ג מניח דברים ונ"ל שכ"ר מהרם"ם ג"ל שהיו לפהם כתבו לשמור מפל"כ אבל מתפסו בפ"כ יכול המזיק לומר אנוס הייתי ולא הייתי יכול לפמורו דס"ל כסוברים לפני' הקודמי' דפורים נם מה שהפסם פס"ג דלמה לא ישלם ונ' ומה שהזיק יותר מאלקו פפיסה כתי ל"ל שהיה מניח מפלם אלא מה שהזיק אלקו מנותו היפך יפלם על הדעת שיפלם יותר ממה שיש לו נו ופפי' שים מפלם שיש לו נו פלו לנפרי לא שים מפלם יותר - ונרפה דפך למ"ם לקמן דפסיקר כמ"ש דפך כתפסו לא מוי רק ס"ם על אלקו מ"מ כ"ש לפנין מוער מהזיק ככה"ג לכ"ע נפפה ס"ם לניזקו כתפסו וכמ"ש לקמן וס"כ לפי מ"ש מיכו כוכל יות' ממה שמגי' למי שלקיו ודו"ק: ד ויש מוחרים כו' פור צפ' ר"י והרפ"ם - וכן דעת מ"ר מפרים תלמיד מרי"ף ובעל המאור והרמ"ם והמוסקות ר"פ ר' ים' וכן נרפה דעת הגרשבוני שם וכ"כ מפנורם נפס ר"י וכן נרפה עיקר נפ"ם שם וכ"פ מוסי"ל שם ודלא כפ"ם שמפרים דעת מו"ה ועפה מן המפל עיקר (נם מהיים לי' על ר' יהוסף שכתב בשלמ"ה מ"ה שפפה כיהרי הרמ"ם רבו וכל מני רבוותא כלל) - ויהו כתוער לכ"ע נפפה ס"ם דפס מוכח כפ"ם דפ"ב לפ עליב ר"ם עליו דר' יפמעל שם מפו' דס"ל כיון דהמפלם מנותו שותפי ניכו - וכ"כ מכעל המאור וכפ"י ומהרם"ל שם - וגבולם מזו ס"ל דכתוער שתפסו מייב אפי' לפוכנין וכמ"ש לעיל מי' ע"ב ס"ק מ' ופ"ב דכפ"ם מהרי"נפפה כפ"ם לנוקין מייבו כתם דמפלם מנותו ופ"ב ולפי' יפמעל מין לו בו פלק מכורר מ"ם כיון דהמפלם מנותו לא מוי רק ס"ם אבל אתוער מפלם מן הפלים פ"כ ס"ל המפיפם מתם כתוקף מפכון אלא כרפות כ"ר דכתבתי לעיל סיפן ס"כ ס"ק מ' דמייב לכ"ע אף לפוכנים וס"כ קפס לי על מכעל המאור וכ"י שכתבו דכתוער נפפה ס"ם ומפ שתיינו דמפן דתפים שתכרים תירי למנני מיכים תוכו נפפה עליו ס"ם כו' דבריפ מיכים ס"ל לפוכנים דמייב עליהם וס"ם לפי מפ"ל מי' ע"ב ס"ק ס' דדפת נעל המאור דר' יפחק דמתר כ"מ קוכה מפכון כתפכו אלא נפפת שלוחתו ליכו אפי' לפוכנים ונם קפס דמפי מפרינ נעל המאור לתוויי דפיה מפכה אם ליכו מיתרע דר' יפחק ודוחק לומר דס"ל לנעל המאור דמפכון אלא נרפות כ"ר פריף שפי דפרכה פיבא מפכה ס"ב פריף שפי דפרכה כ"ר פריף שפי נפ"ם ס"ק ס' ונפ נפ"ם ורמ"ם זס' מ' מוכח דנרפות כ"ר פריף שפי נפ"ם שם וכ"ע: סוב נרפה דלפי מה שפעליתי לעיל מ"ע ס"ב ס"ק ס' נפריכות דפפמ דפלא נפפת שלוחתו קני ליה אף לפוכנים ויכיון דפין לו לשלם אם כן שכנוריו רחיב עליו דהסיב מפכון ונקיט לו נוף מפכון מ"ב לא פקפה תירצי דיש לו לשלם מפקום אחר מ"ב שעבודיו לא רחי על שור אם ולא רחי לרר' יפחק ומפום מוקם אלא נרפות כמי ליכא דכיון דפור זה מזיקו יש לו נרפות לתפסו דחי מוקם דבר מזיק שכמו לא מסיב נזקו כהכי -

(ועיין בפערי תקני כהן סי' ק"ח וק"י) - ובעל המאור וכ"י פלחרו מכפן דחפן דתפים מחכרים מירי לחנני מיכים מוכו נפפה עליו ס"ם כו' כוונתם לפי' מפה נרפות דומיא דשור המוער כגון שכתן לו מניהו רפות שפה לא יפלם לו לומן פלוני יפה לו רפות לתקום מחכו מהפלפי' בפמתו אלא ס"ע ד' וכפ"ב פור ס"ם ומיהו לפוכנים לא קני כיון דיש לו לשלם מתקום אחר - ושור כ"ל דפ"ב רפ"ב רס"ל לנעל המאור וכ"י דמייב לפוכנים מפפה דר' יפחק אלא נרפות דשור המוער דיפחק לא קוכה מפכון כלומר מה שכבנר פלוחתו היו כפלו מכור לו אבל לא נפפת אלא נב"ם קוכה מפכון כלומר מה שכבנר פלוחתו היו ומלכך למדו מהך דשור דפפי' שהרי לפשור נהפיל ס"ם כלל לפשור שעל מינו ומיהו לפנין דינא נפפת דלא קנה לפוכנים אלא כשאין לו לשלם מתקום אחר ומשו הפלוחתו היו כפלו מכור לו אבל לא נפפת אלא נב"ם קוכה מפכון מה שבבנר פלוחתו היו כפלו מכור לו אבל לא נפפת אלא נב"ם קוכה מפכון כלומר

מאה והטויר לא הזיקו אלא כ"ה משלם לו כ"ה :

סנה ◦(סור נסס ברמ"ס) ד' ג"כ דכל זה מיירי דוקא שהתקילו בכח אחת ◦ או לאחר שכפרדו זה מזה מזר אחר ואפילו כרמתון לכל אחד שהתקיל התקיל משלם ואפילו פטור דכל המשנה וכל אחד שהיה פטור וכיון שהוא לבדו היה מתקיל משלם לפניך כ' מכשים שהכלו זה בזה (ג) והמכער שפסק כאן כמי שהולך אפ"ל שאין לאלך ולקחון פסק כמו שכתבתי לא כיון יפס :

תג שמין השברים לניזק ואם פחתו או הותירו וכו' סעיפים :

ג מעפ"י

א ◦(ל' רמב"ם פ"ו דנזקי ממון ה"ח) שמין השברים בנזקים אם שבר כלי הוא או בהמתו אין אומרים יתן לו כלי שלם ויקח השברים ג אלא שמין כמה נפחתו דמיו בשביל השבירה ויקח הניזק השברים והמזיק ישלים עליהם :

ב ◦(רמב"ם שם) פחת הנבילה לניזק ושכח הנבילה חולקים אותו המזיק והניזק כיצד שור שוה ק"ק שנגחו זה ומת והרי הנבילה שוה בשעת מיתה מאה ובשעת העמדה ברין פחתה והרי שוה פ' אין המזיק משלם אלא ק' ואם היה הם משלם לו נ' מנופו :

סנה ◦(ל' ריש נ"ק) ג ודוקא שנודע לניזק בשעת מיתה אבל אם לא נודע לו בשעת על המזיק עד שיודע לניזק וי"ל דסוף סדין ג אם בולם ◦(סור שעיף ח') וי"ק דכוזל' ד מע"ג דלא נודע לו סוי של ניזק : ◦(ל' שם) :

השבית הנבילה והרי היא שוה בשעת העמדה ברין ק"כ הרי המזיק משלם תשעים ה ואם היה תם משלם ס"ה מנופו ו וזהו ונם את המת יחצון .

סנה ◦(סור שם) מיהו אם כשניזק כ"כ עד שאני שבא סוף יותר מדמי שניזק ז לא אמרינן דהמזיק יפול אני כשבא וירוץ :

ג ◦(ל' רמב"ם שם דין י"ב) ח על המזיק לטרוח בנבילה עד שממציא אותו לניזק כיצד כגון שנפל השור לבור ואת מעלה הנבילה מהבור ונותנה לניזק ואחר כך שמין לו פחת נבילה שנאמר כסף ישיב לבעליו והמת יהיה לו מלמד שהוא חייב להשיב את הנבילה ואם הפחית שפחתה מן החי לניזק ואם היה תם חצי הפחת :

תד שור שחבל בשור או השביר או פוגם וכו' סעיפים :

א ◦(לשון רמב"ם פ"ו דכוז"ם) שור שור"ר שנגח שור שוה מאתים ג והפחיתו נ' ובשעת העמדה

תב ג ואפילו אם כן כיון שהוא מפסק כאן כמי שמולק כיון שנוסחת הסור שלפנינו נרס למור"ם לכתוב כן ונוסחתם מכוונת עיין בית"ם פ"נ סי' כ"ו ופ"ח לא מרגיש בזה ולכן הניח נוסחאות מחוסרות ונם הסמ"ע לא מוכירה ומ"מ כיון כשלבה בית הרמ"ם וכן פוסק ברמזים ומוסק ע"ג נוסחת מהרש"ל וק"ל :

ג מעפ"י

סנה ◦(סור נסס ברמ"ס) ד' ג"כ דכל זה מיירי דוקא שהתקילו בכח אחת ◦ או לאחר שכפרדו זה מזה מזר אחר ואפילו כרמתון לכל אחד שהתקיל התקיל משלם ואפילו פטור דכל המשנה וכל אחד שהיה פטור וכיון שהוא לבדו היה מתקיל משלם לפניך כ' מכשים שהכלו זה בזה (ג) והמכער שפסק כאן כמי שהולך אפ"ל שאין לאלך ולקחון פסק כמו שכתבתי לא כיון יפס :

תג ג אלא שמין כמה נפחתו כו' וכ"כ הטור והמחבר הדין כפוש"ע ופי' שפ"ו כתבו הטור הדין ניזק מפ"כ כנגד ונזקן וכ"ש בטור והמחבר כפי' שכ"ד ופ"כ ושפשם כתבתי שם דכתי' לפניך את הנזקם תשר נזל ודרשינן כאשר נזל ונם בנניכם דרשינן תמייה לנניכתו אלא בניזק כתבה התורה יפיב ודרשינן מיני' דכשבא לפנים משלשלין היכול לפנים בכל מה דיכול לפניך פי' דהו פ"ל לניזק כפי' ת"ש ע"ש : כ ודוקא שנודע לניזק כו' פי' דהו פ"ל לניזק לעפל בחבירת הבבילה קודם שנפרסה ונפפתה מדמיה ואפילו נפלה לבור דפל המזיק מוטל לפעלותו ולמפרע לניזק בדמי שוויו וכ"ש הטור והמחבר כפחוך כפ"נ פיינו שהמזיק מחויב ליתן הוספת שנתייקרו ליתן למפלין מכח' אלא השפול להפשתל להפלותה מוטל על הניזק ויקוץ ולוקח הבולה מהמזיק וכ"כ בטור וכ"י שהוא נפפתה הפוסקים : נ אם הוזלה פי' שלא נפפתה הבבילה מנד עלמה אחה שהיתה בשעת מיתה אלא שהוזל בבחר : ד אפ"נ דלא נודע לו דכוזל אין כ"א בירידתו דדוקא בנפפתה אחה שהרון דרגיל ליתן אחה שהיה אמרינן אלו ידע ודאי פ"ה אחה שהיה אחה בבחר הבבילה עד שהיה ודאי הוזל ; ה ואם היה אם אחה משלם מ"ה דלאוקם אחה שהיה אחה שהיה שוה מאתים ומחבלה היה שוה ר' וכאותן ר' שהוחף אחה בשור הניזק בריבית דהייבו כ"כיון שהוא אם לכך אינו הוזל אלא בריבית בהרוים : ו וזהו נם את אחת יפנון ר"ל שבא אחת יפנון (וכן הוא בהדיא שם ברמב"ם) ולפיכן מיתורא דנפ דאחת"ל ואת אחת יפנון ואפ"נ דאין להמזיק אלא בפחת כל"ל אם אלא בבריות אם על המזיק כיון שהוא אלא בזיק אלא בעלמו לא היה אלא בורו : ז לא אמרינן דהמזיק יפול אני בשבא וירוץ אפ"ר ודרישה שם כתבתי ובוכתבתי דאף דהו אין הוזל אלא בשבא אם"ם בשור הוא נ"כ אלא להניזק אם בזיק שור דהייבו שור שהוא אחה שהוא אלא בשור שהוא אחה שהוא אלא בעלמו נגד לשור שהוא אחה שהוא אלא בעלמו לו לא היתה שוה אלא נ' אלא אם"כ בשבא עד שהוא ל' וזו דהייבו שהוא אלא בעלמו כיון דבשעת אחר שבבזיק אין לו בשפר ל"ל ד' לית"ם ה עור והמחבר בר"ם אחר זה אחה נגד השור והפחיתו והדין הוא אי ובשבא עד שהוא בפל אחה שהוא אלא בעלמו אחה"כ אלא אם בזיק כמו שהוא אלא בשבא בשעת הבניבה דאחני אחה שהוא בזיק לאיתר לולי שבנפחתו שורך היה ריוח זה דבשעת שומין ונדולה בפל אחה שהוא אחה שהוא בכן דרך בשעה שבהאחה היה בשעת בשומן ונידול ובשעה אינה בנוהה בשעת יותר מבנוהה ואולה אחה"כ בלן בבבילה דאף דבשהקר שבשר הוא דבר שאינו מצוי ואלו בחול ואין לומר אלו לא שאינו היה בהקר בבפלים דיכול לפנים דשמולו בהקר : ח על המזיק לשרום כו' בשר כתבתי דפל בניזק להפלותו מבשר עד שנודע לו שבאלה אם ונוטל דמי הולאתו על בעלייה מהמזיק ואפ"ל לא אם' כן ובפפל הטור בשור הוא אם"ם דבניזק . וכ"כ הטור בפדיה וכתב בבית יוסף שהוא בשעת הפוסקים וכלן למדוכו דאם לא ירצה המזיק להפלותו ולא יתן לו הולאה להפלותו דאריך ליתן דמי' על כל אלו דהפשת אם הוא ואם הוא מוטל אריך לשלם דמי כל הפשת מאחר שיש שוה בשני' אי יכן מהשבות אחרת כלף שיש לבעלין ואחת שנם אחת שיש במזיק ויתנבו לידו בניזק ואו יניח לו אחת בהשלומין דמי בוקי ואמותר עד כדי בוקי יהלם לו בכלף אם בפל לבורו דפסוק זה בנפל לבורו כתיב וכ"ם לשור מוטד שנגח וק"ל :

תד ג ובפפיתו אחה"כ אי ובפדיין הוא אי ובשבא בין בהנייה להפחיד בדין אחה שהתנדלה או בהמינה :

ב ואלו לא סבניפס שבפיתקס כו' פי' ולא יכול הניזק לתובעו כעד אחד נזק כיון שאינו אלא גרמא ולא פסידא פירים מיהו צריך לפלוג כשעת הנזק ע"ג דכשכח כרכש יותר ממה שהיה שוה כשעת הנזיפס מסתמא מחמת הנזיפס ובתיקר הכסף וכמ"ש בסימן שלפני זה מיהו אפשר בשמתא ע"ם : ג נותן לו כשעת העמדה כדין ל' בגמרא דת"ל מקרנא דתורא דקניא כשורי המכונף כיתא כ"כ פי' כיון שכוח עדיין כי כתב סבניפס כוח כו עדיין ומכח זה מכחיש ומוכיל מסת"כ כפ"ש בסימן שלפני זה דשם מיירי דמת מיד מהנזיפס והפסידה דמ"כ מיהו מחמת כאב סבניפס : ד

תז ג אפ"ם שטוף מטר לריית ומטרם ל' ע"ב דק"ם פי' כ"ם תמם ע"ו וכתב רלר"ש קניבא לפילו לריית פ"ם מכור ום"ם וכן דעת הסור וכ"כ סתי"ד ק"ג ע"ם ד"ם וסקדישו וכן כרלם ניקר נפ"ם למפי דקי"ל כרבי פקיבא דשותפין ניכסו ודו"ק • ובייבו פכתב הר"ב נפ"כ וכן לם נפמתב כו מייב ליתן לו סבירות ופיין מ"ם סב : ב ו"ל

העמדה ברין השביח הניזק והרי הוא שוה ת' כ ואלו לא הנזיקה שהפחיתו היה שוה ת"ת בין שפשטו בין ששבח מאליו אינו נותן אלא כשעת הניזק :

ב (ג' רמב"ם סם) כחש מחמת המכה בשעת העמדה בדין ג והרי הפחת שוה מאה ד נותן לו כשעת העמדה ברין השביח המזיק בשעת העמדה ברין אם מחמת שפשטו שבח אינו משתלם ממנו אלא מה שיהיה שוה בשעה שהזיק ה (ו"ל דלם כשבח יתר על הסונלם נופל למזיק דמי הסונלם וכבר סיימו ומעלו ונפקה מכשבח כופל בניזק מלקו) ו (סור ס"נ) ואם מחמת עצמו השביח משתלם ממנו כשעת העמדה ברין :

תה שור שחבל באדם או שנגח אשה או שפחה ובו ג סעיפים :

א שור שחבל באדם ו אפילו נתכוין לכהמה וחבל באדם רינו כדין שור שהזיק לשור תם משלם חצי נזק ומועד נזק שלם ז ופטור מצער ורפוי ושבת ובושת שלא חייבם תורה בר' דברים אילו אלא באדם :

ב ח שור שחבל באביו ואמו או שהרליק גריש בשבת חייב בנזקיו אע"פ שאם עשה הוא כן ט היה פטור :

ג נגח אשה ויצאו ילדיה י פטור סרמי ולדות אע"פ שהוא מועד לנגוח אבל אם נגח שפח' מעוברת ויצאו ילדיה חייב כאלו נגח בהמה מעוברת ושמין אותה כמה היתה שוה תחלה וכמה נפחתו דמיה ומשלם תם חצי נזק ומועד נזק שלם :

תו שור של כותי או של הפקר או של חש"ו ובו ה סעיפים :

א שור של ישראל ו שנגח של כותי פטור ושל כותי שנגח לשל ישראל בין תם בין מועד משלם נזק שלם :

ב שור של הפק' שנגח וקורס שיחפוס אותו הניזק קרס אחר ב וזכה בו פטור :

ג נגח שורו והפקירו קורס שעמד כרין וזכה בו אחר פטור אבל אם זכה בו הוא עצמו חייב :

ד נגח ג ואח"כ מכר או הוריש חייב :

ה שור של פקח שנגח לשור חש"ו חייב ושל חש"ו שנגח לשל פקח וכן שור שהלכו בעלין למדינת הים ד ונגח פטורים :

תז שור שנגח ומכרו מזיק או ניזק ובו ד סעיפים :

א (ג' רמב"ם פ"ם) שור תם שהזיק אם מכרו המזיק ער שלא עמד ברין ו (ו) אע"פ שהוא מכור הרי הניזק גובה הימנו וחוזר הלוקח וגובה מהמזיק שמכר לו שכיון שנגח קול יש לו ולא היה לו ללוקח ליקח אותה ער שיגבה הניזק :

סבוח לים פטור סיינו משום דקים ליה בדרכה סיניה לים סייב מיתה משום : ס פטור מדמי ולדות דכתיב כייעקה מכשים ולא סוריס :

תח ג סנגח של כותי פטור דשור דשור דעבד כתיב ולא שור של כותי ומס"ם סיס מן סרשוי לפטור נס כן סיסכה כשל כותי שנגח לשל ישראל אלא לשמדו מקרא לפייב מדכתיב (פתכוקן אלא מתיתן יכא וקרוס מבר פתרן כו' מד אמר ויעודד ארן רשה ויתר כותים ודרשו רו"ל בפרק שור שנגח ל' וס' (ריס דף ל"ם) רשה ו' מנות ככי נס שקבלו עליהן ולא קיימן אמר ר' יוחנן דרשו מדכתיב כפרשת ועתה שכרכה הושיע מבר פתרן • מפתרן שרגם ליתן לסן סתורס אלא רבו לקבלם שופיע מתוכן ליסרחל כן הוא בגמרא שם ומפתיתם על המקבר * רשה והושיע יבר ונס כתב מקרא שלא קיימו מצות ככי נס שופיע מתוכן ליסרחל ומשמע אל' שם ס"ל דבר ליתוד ומקרא ל' הוא וז"ל : כ וזכה כו פטור פי' ז וס שוכה פטור מסניזק וכגמרא ילפינן מקרא דכפיכן שיכה לו כעלים כפשת נגיפה וכפשת נמר כדין ופפ"ר : ג ומקר כך מכר כו' קמשמע לן כיון דיש לו כעלים נס כפשת נמר דין חק על נב דמיכן כעלים כרשוניס מייב : ד ונגח פטורים פד"ר שכתבתי לסוף כתוספ' מדרו"ל אלא לפייב מאכל לכלו מין לכן כעלים דמי וגם לא תקנו להעמיד חפוערופוס על סמחירס ולנכות מכן לאחר שיגעו שם לא שכר נגעו ע"ם תו תקנו אכל מסנך שיעמדו לכן חפוערופוס ומקר כך כשיכורו ויגעו ע"ם לפני חפוערופו' לאחר שהרשה מוכיכן כוקיפו מצלית סיתומים וכתבו הסור ש"ין גם והמשב'כשמיטו ולא כתבו נס כן מור"ם זה לשונו נרא' דסלי שמשמ מסוס לגיבו כופל כזמן כוס ל"ה מן חופד בכבל (כמ"ם נפי"ח והסור לא כתבו אלא לומדינו פירס בגמרא ונם מסוס דשם חופד כמ"י ככב"נ ובא לא"ל ובוק וקרס ותפסו כבוק שמן חוליקין תידו והוא דבר שגיבו שכיפו לכך לא כתבוהו ולא הזכי' חפוערופוס כלל • ובפיר סוסן כמן מכסול * לפני שתייבים כספרו כמ"ם כוס ז"ל תבו שכמים לחתוכה אלא לכלייה קרנא תחרו אלא לשמיד לכן חפוערופוס לחוכתן לפלם לניזק בו' ז"ל דסה לאר שנגחו נ"ם חשמידין חפוערופוס וכב"ל ואי חסוס לכתב כלייה קרנא דסייבו כל זמן שמן חשים שאו בוכם מבואו ופי"ד כילוי קרן חשת"כ כשכופד הא זה כשעשה דאו שתו' ופד"ר :

תט ג לא פי שסוף מכור פי' לשבין זה ליכול לנוקף לשרוס ולשבוד בו ונם אין סוס לאד מכן יכול לשור כן כל זמן אלא גבס מאנו סניזק וכן לשבין זה לאמר בשמיו כם"כ לשהשתו מתנה :

ב וכשיתפשטו יקפנו כו' כתב ש"ך ולרבותא כ"כ דאפ"ג דאין לו כח דכר אר שיתבזו אם"ה מכירתו מכירה ועי"ר : ג סמ"ג לוין סמ"ג ג"כ כו' סיס גוכח תנופו ר"ל כיון שמעילו סיס של שלמו גוכח מידו אם סיוק כ"ם וה סמין עלין אלא מיתבזו ועי"ר שם כתבתי דכן הוא כנמרא ושהתום' כתבו ע"ז דאין זה כ"ם דכשלמה אם סיס עלו מעולם או שכבר נכנו מיזבזו ונ"מ ומיוק מ"ם קיי' דהוה כשם בשחיטתו משא"כ זה שנעל אלא כעיד שנעל סיס ברשותו ונ"מ כמ"ש אלא לומר קנת משם דאי"ם נוכח תיר כ"ם כיון דאין נוק הסו' מסוגבר לכ"ם כמו שסו' מסוגבר לניוק : ד מפותיקי מפורש לכ"ם פי' שכתב לו לא יכפ לך פרעון עלו מזו דאין מיני נוכח מתקיים אפר אף אם נענב או נשתרף וה מפותיקי מ"ל ברגון בניזק או משלם לו כמוותנים וכמ"ש סעור ומתכר ק"ו פ"ם : ה נ"ש קודם פי' כשתפשטו עפ"ר וריניסה שם כתבתי דנרע דאפ"ם אם קדם סניוק ותשם בשו' דאין מוציאין מידו דנע עדיף לנבי ג"ם משאר משלמים שעשו מפותיקי מפורש דאם קדם ומוכרו לו שקיל כ"ם מפוקר ונכסו נכייתו נכייס ומכירתו מכירה וכמ"ש הסעור כסימן קי"ו ס"ר ואפי' אם לא קדם סניוק ותשם ונאו סניוק וכ"ם יכד לנבי מסור וה שעשו מפותיקי לכ"ם כ"ד מנכין לותו לשמיכו כשוס וכמ"ש סעור ומתכר כסי' ק"ר דאין קדימה למשלמין מיהו אם מיככת דניוק קודם שלוח תוס כ"ם אפי' קדם כ"ם ותשם וה סעור סניוק שעשו מפותיקי מפורש ל"ם תפיסתו דאור וה שנע עליו ויש לו קול ודיכו כקרקע לשמין סניוק וכקרקע ל"ל דכ"ם מפוקר מקדם ונכס נכייתו לאו נבייי הוא וכמ"ש כסי' ק"ד ופ"ר מ"ם עוד תוס .

תח א אלא בראיי' ברור כן הוא בשמעתי' והרמב"ם כפ"ח מהל' כ"ת מסיק וכתב הוא וכיון סעור כאן ג"כ אלא הוא ואין מצוי בראיי' בשומים וכנדרות אלא אלא בראיי' ועכדים וכיוצא בהם אם כעידו סעור וה ניוק אלא סותפין הן קת ל' דאין הדכר כן אלא לפי אלו אין מתייכין ממון אלא ע"פ עדים כשרים ויעידו כך' ויפייכו כ"ר התיוק לשלם ופד"ר מ"ם כשם ת"ם ע"ו וכתבו תור"ם ור"ל בשני' ש"ם כם"ם דתכת תקנה יכולין לסעיד ועוד כתב סעור כאן כשם ר"י דקתני בתכתב שכ"ל הוא לפי' שור נכרי שנגח לשור של ישראל אין לנו אותו אלא בעדים כשרים שכ"ל :

תט א אין מגדלין בהמה דקה כו' כתב ואפי' אין בהמה שלו דאין לו אלא ניזק ולא כיון שרוב בהמה דקה לגזות ולניוק נזרו משעה שתגע בלי ידיע' ברועה ותזיק : ב כתרע ישראל בגזרת וסעור כתב דנשם בכבל היו סוערין כשם"ו שביעית רוב ישראל ובים לאן רו' בדות וכרמים וה"ם לשחר ברגות אם היו כאן כן אלא אין וה כזמניהו פיין כשו' שכתב כן : ג לא יגדל ישראל פרידים כו' משום משעה שהיו בימי פורקנות ותריסתו"לום נזרו כן ובתשתיהו בפרידים ע"ם : ד ואע"ג לשפורש לשעור מסור מדאורייתא כמ"ש בי"ד ס"ק י"ג לאסור לשפור כל הדברים שהשורים מן התורה לאכול משפ"י שותתרין בשבתה : ה שם"ב סעור כשלמלות של כרזל . לאו משם שיזוק ונם משם שתכשל ומפילות בנשים מיהתו אין כאן כיון דיודעין שסוף קשור לא תתיריין תמיד ואין מפילות :

תי א ומזנח במקומו ומזיק כו' לשעור שם סוף הפרק או כנוסח אם אפי' לא זה וה אלא משך שם מיס כו' ופ"ר

ב ופשד

ג וי"ל כו' וכן עיקר לפי מאי דקי"ל כרשב"ג דמזיק שמנזרו של חברו חייב וכמו שכ זה הרמב"ם פ"ו מהל' חובל ופ"ח מהל' נזקי ממון וכ"כ התוספ' לעיל סימן ק"י ופסקינן שם בתוס' דאפי' ליכא אלא ב' מבני העיר דמהימני ואפי' הכי לא מהני לן לדקדק מזה דשמור מפני שמיסה וכדדייקינן שם מהאי ליכא דכתב"ם מדייק דקתני שמא ונזקו נתחתה אם משמש עכה אבל הרמב"ם והטוש' שכתבו דמשמע מזה דאפי' אם משמש עכה אינו חייב אלא כשנגח מכבר ואפי' הכי לא מ"ם כתבו כאן אם משמש עכה ואחרתו מתחם לרגיל וזה"ק וכ"כ שם"ם כתבו כאן אם משמש עכה אינו חייב אלא כשנגח מכבר ואפי' הכי לא מ

כ ואפי' בפותח כור דכתיב בפרשת מפקפים נכי אפילו יכרה מים כור או כי יכרה מים כור ולא יכסנה ונפל שמה שור או חמור בתוך הכור ישלם כו' ומדכתיב ולא יכסנו ש"מ דכסיסוי סוף פשוט עלמא דים כור כפל הכור ישלם דסיפא דכיסוי בקרקע כפל הכור ומתייב כתשלומי כניזקין מיפלו כפ : נ כפל הכור מייב עפ"י שכתבתי בשם ת"מ דאפי' רמה הרמתון דכיסוי מי ולא רמה עפר וגילהו אפ"ס הרמתון מייב דלא פ"ל למימך מהכיסוי שלו שם מלך הכור מפני שכתב הכור של מי שותפין כדלקמן בסימן וכ :

ת"י ג ואפי' פותקו כו עפר · וכיפ"ס כתב פסוק פשוט ומייב לשלם ופ"ס פירוי כשכבש במחוזה למוך שלו ופפקירם סוף בתלק שכיסה ע"פ שהוכיח כן ודלא כת"ס : נפשפ"ס פ"ק ד' וכ"כ בכ"מ : כ כתב

ב אחר הכורה כור כ ואחר הפותח כור שכרהו אחר וכשהו כראוי ובא זה וגילהו חייב :

ג (ל' רמב"ם פי"ב מ"ג) המוצ' בור וכשהו וחזר וגילהו בעל הבור חייב וזה האחרון פטור שהמו בעפר וחזר והוציא את כל העפר זה האחרון חייב שכיון ששתמו בעפר נסתלק מעשה ראשון :

ד אחר החופר או הלוקח או שניתן לו במתנה שנאמ' בעל הבור ישלם מי שיש לו בעלים ש"מ וכן אם נחפר מאליו ה או שחפרו בהמה וחיה ברשותו הואיל והוא חייב למלאותו או לכסותו ולא עשה ו הרי זה חייב בנזקין :

כנ"ס וכן אם כרה אחר ברשותו ונודע לבעל המקר מייב בעל המקר לכסותו ואם לא כיסה קוי כלו הפרה בעצמו והכורה מייב לשלם לו נזקי פגיו :

ה שורו שחפר בר"ה או ברשות אחר פטור בעל השור שנא' כי יכרה איש בור ולא שור בור :

ו (ל' רמב"ם פי"ב מ"ג) אחר החופר בור בר"ה או החופר בור ברשותו ז ופתחו לר"ה

ה או פתח לרשות חבירו או שחפר ופתח לרשותו והפקיר רשותו ולא הפקיר בור"ו ה"ז חייב בנזקיו אבל אם הפקי' רשותו ובורו ח או שהפקי' בורו שברשותו ה"ז פטו' שנ' בעל הבו' ישלם מי שיש לו בעלים וזה הפקר ובתחלה ברשות חפר מפני שחפר ברשותו :

ז (טור ס"ג בשם פרמ"ס) החופ' בו' בר"ה יוד לצור' רבי' ומס' לה' כיסויו או הוריעו לב"ד שרוצ' להסתלק ממנו שהם יתעסקו בו לכסותו פטו' יט והוא שחפ' במקו' שיש לו רשות לחפור :

ח האומר לחבירו לחפיר בור בר"ה והפר"ו החופר חייב יג והמשלח פטור :

ט הבונה סמוך לר"ה רשאי לחפור לצורך היסור יג אפי' להרחיבו לצד ר"ה יד (ט) ואם הוזקו בו פטור כיון שעשה ברשות :

יוד (ל' רמב"ם פס"ו) אחר החופר טו בור או שיח או מערה או חריץ טז ולמה נאמר בור שיהיה בו כדי להמית רהיינו עומק י' טפחים אבל אם היה פחות מי' טפחים ונפל לתוכו שור או שאר בהמה חיה ועוף ומת פטור ואם הזיק בעל התקלה חייב נזק שלם :

יא היה עומק הבור ט' טפחים ומהם טפח א' מים חייב יז שהטפח של מים חשוב כעומק ב' טפחים ביבשה : (פס דין י"ס)

יב (פס) היה עמוק ח' יח ומהם שני טפחים מים או שהיה עמוק ז' טפחי' ומהם ג' טפחים מים

לשמור כורו מהזיקתן וכמ"ש פשור והמכר כפמוך כפפיק ו' ומפס נלמד נ"כ זה שכתבתי דמיירי שהפקיר רשותו לגמרי ולא שניהן יפד ולפר שהפקיר רשותו לעוד לף שלם"כ נ"כ הפקיר כורו מייב על נזקיו דלמו כל כמיניה להפקיר נזקיו שכבר על עליו הפוד להקלם ופ"ל כשור ובדברי המכתר ר"ם שנ"ם ובפרישב ם"ם עוד מזה : ו ס"ז מייב בניזקין מדלא כתבו כדין זה נם כן הסיעור בכדי ס"ד ויבכור פועלים ויכרתו מרוים כמ"ם לקמן בפ"ב נרמה דזה דומה לחופר בור והניעו מנולה דכתב פשור והמכר לקמן בפ"ת דמיפשה פשיעה ולמלתר מייב בניזקין וה"ה בבור שהפרו הפור בפיכרו חיון דפלינו מוסל למרוח ולכפותו : ז ופתחו לר"ה ל' פשור שהתחו ברשותו כמוך ד"ט ממוך לר"ה בכ"ל ד"ט ממוך לר"ה דהקי כי' רכים אבל בפתחו לרשות חביכו כיון שיפתחו לרשות חביכו ומ"ה לא כתב פשור ד"ט כ"ו בפמוך לר"ה ופפ"ר : ח או פתחו לרשות חביכו ל' פשור ומיפו דוקא קודם שנודע לבעל המכר שכבר מפוכח לו פפור הכורים כיון דהוא מייב בנזקי הבעל המכר פיוב לו לבעל המכר למלאותו מיד וזה יפרע לו וכיון דלא מלאוהו כמלן לחבר שנודע לו פפור הכורים כיון דהוא מייב בנזקי הבעל המכר פיוב לו לבעל המכר למלאותו מיד וזה יפרע לו וכיון דלא מלאוהו מ"מ כיון דכרייס מיהו דמי בב' ל' ופפ"ר פהכור חיכו כרשות בעל המכר פיוק אלא כרשות המכר פחוק רק פפתוח לרשות פניוק מ"מ כיון פפוחלת פחוק למכר פניוק חחם וכמ"ם ס"ל כלו פוחלת בחכר פניוק ועליו לפתחו לפרסוק חחכו נזקו ויקבל פכר טירחתו מהכורים :

ט או פהפקיר כורו פכרשותו כו' הוא חחם פכתבתי כיון דלא היה לפניוק רשות ליכנס ולהקריב לכור אין בעל הכור מייב בפתירתו : יוד לצורך רכים כו' כשור כפם הרמ"ם כתב דאי אפר מפיקרא לצורך עלמו והדר חיחלף למיחריס לרכים דלא נפפר פפוסר עד דחמים ליה ובתב עליו פשור ז"ל ואיכו נרמה כיון דחפרו עתה לרכים וחן לריכים לו חחי כ"ח חפפרו חחחלה לצרכו פכ"ל : יג והוא חפפר כחקום שים לו רפות לחפור כ"כ נ"כ פשור כפם הרמ"ם ז"ל וה"ח חפפר לצורך רכים בחקום שים לו רפות לחפור כו' ור"ל דאפי' כר"ה אי"ו חותר לחפור לצורך רכים אלא כשכורם בחקום שאיכו חפציר לרכים וכדומה לו חחיק לרכים וק"ל : יב וחחפלף פשור חפוס חחן שלים לדבר פציר וע"ל בר"ם קח : יג אפי' לפרסיכו לצד ר"ה נרמ"ה דר"ל ל"ח דחותר לפפו' כרפותו כתוך ד"ט ממוך לר"ה אף דכלא לצורך כניו פוס לפפו' וכמ"ם כפמו' כפ"ה נכולו וסייכו פרכיב קנ' הכו' עד שפי' פוחלת פחוקה כצד ר"ה חחם חותר : יד ואם הוזקו בו פטור כו' וד"ל לחפ"ר לקמן בפ"ת כפוכחת וכלים כר"ה או בהמחת קורי ועניו לצורך בניו כפ"ם חי' ד"ל כ"ב עפלו כרפות ואפ"ה אם מקלקלין ומזיקין אם דפ"ב דחפני החם דפוס' כר"ה פלמו חפפ"ב כאן דהכו' פומר ברפותו ונם ביה לפפב ומיד חחר הפפיר ליזוור לפותחו כחכני הכניו פיכוד חותחו ואפ"ה חיכו דומה לפוס חחור כרחיו וברחיקו כפיזור מפלים ואפ"ה אם הדלק פפלייה דפיי' כפל פפלייה כמ"ם פלו ופחפב כר"ה אם הדלק פוס פוסה לפוס חחיר חפפ"ב זה פפוסם לפי פפה וכ"כ פרי"ק כתכתיהו כדרישה ע"ם מ"ם פוד פוס : טו כור או פים כו' כתכתיהן כתכי נ"כ ונפיניו ול"ח פכ"ל קחחר ל"ח כור דהוה קנין ופנול וכה פפיטה דפייב דים כה הכל אלא אפי' פים אפו' חרוך ואפי' חפרה אפוה חרוכפת ואפי' חרעין פ"ח כור כניעין כפן דיוחי חפלחי טפי חתחלי דלית כה הכל אלא דבר חופע קחל"ן דאפ"ה פייב ואם כחפנה פיים וקחכי ז"ל אף כל דהומה לכור ואחרפו פחוב דכא לרכות בחלי כל כנין פפפה חל נכוה ,,פפחים וכתכתי כפרי' דשיכה (דשו' לרב חיוסב כפ"ה וכתכתיהו כדרים ע"ם) פ"ק החפנה נ"ח כני דלית כהו הכלא וחכפה שלא אפי' דבר דלית כהו הכלא כל כנין פפה חל וכפל כה או כפל אפלין נ"כ פייב : טו ולמה נאמר כור פי' לפה כתבה התורה כי יכרה מים כור לפייב עליו כיון דאפי' אפלי נ"כ פייב וחפני דנקט כור דהו' דומה כפיעה' פחיקתו וכשלו לאחר דנקט כור לרכותא לענין פטור דאפי' כור אם הינו פחוק י"ם ונפל שמה שור או חמור ומת פטור דה"ל מית' מונח ואין דרך הכהמה לחות כנפילה כפחות מי"ט ק"ו לשים וחפרה כפחינן נכוחין י"ם : יז שהטפח של מים הפוח כו' כפ"ה לענין הכל כמים יותר מבלויר : יח ומפס שני טפחים מים כו' מיבפי' הוא כנמרא דלא מיפטעא מי נם כנפ"ב יקשה על שפח מים לשני טפחים

לד נפלו כלים לכור כו' ל' פסור ומפילו נפל עם הפור עם כליו ותת פסו וכסתברו הכלי' מייב על הפור ופטור על הכלים : לה הא
עם כפסו כפור קמ"ן דלית דעלין לפתתו בפפר כמון פלא יוכל לפנים ממכה כזיק : לו מיפו עם נפל כתוכו נמל כו' פי' לפ"ג
דנמלים פ"ם עכיפי' כלל מ"מ ס"ל לפסוקי פרפתיה פמת יכה פכל עם נפל כתה פור כולי הפי' ס"ל לפסוקי פרפתיה כפתן נמלים
פכיפי' פ"ם נמל ויפרפוסו ופס"כ יכה פור ויפול כו : לז ופרי הוא פוסק לנמלים פירוש דפס פברו פס נמלי' פס כפוורים והנמלים פכיפים וס"ל פוסק

כא לח נפלו כלים כבור והזקו אז נשתברו פפור שנ' ונפל שמה שור או חמור שור ולא ארם חפור ולא כלים ולא נתפעט ארם אלא ממיתה אבל אם הזק בו חייב אבל על הכלים
פפור כין אם נשברו לגפרי בין אם הזקו :

כב כפהו כראוי אע"פ שהתליע פתוכו ונפל לתוכו שור ומת פפור שנ' ולא יכפנו לפ הא
אם כפהו פפור ◦ (פס ברמב"ם כין ר"ל)

כג ◦ (פס) כפהו כרבר שיכול לעפור כפני שוורים ואינו יכול לעפור כפני גמלים והלכו
עליו גמלים ונתרועע והלכו עליו שוורים ונפלו בו אם אין הגמלים מצויים באותו מקו'
הרי פטור מפני שזה אונס :

כנס לט מיפו עם נפל כתוכו נתול אפי' פקק מייב דהוה ל"ל ורמה מכוסה עכר עליו ◦ (פור ס"ם) :
ואם יבא שם גמלים אפי' לפרקים חייב :

כר ◦ (ל' רמב"ם פס ר"ם) התליע פתוכו ונפלו בו שוורים אע"פ שהגמלים מצויים שם תמיר
לט והרי הוא פושע לגמלים הואיל ונחפת שהתליע נפלו בו השוורים פטור וכן כל
כיוצא בזה :

כנס וים פתלקין הא דפפור ככפ"נ דווקא עם פיו עוברים הנמלים פיו כופלים עם הכיפוי דאז
לא עפם כלל לנגי פוורים דעם יעברו נמלים יפול הכיפוי ולא יפברו פוורים פקקין כי יראלו
פמיני מכופה אבל אם הוא עם יעברו נמלים לא יפול הכיפוי רק יתרופם ועם יעברו אף כ"ש פוור' ◦ (פ"ת ס"ם) :

יפלו מ מייב אף כפתליע פתוכו דהוה ל"ל ועפם לנגי פוורים מייב אף כהתלע' ◦ (פ"ת ס"ם) :

כה בור של שני שותפים ועבר עליו הראשון ולא כיפהו השני ולא כיפהו הראשון חייב ער
שימסור דליו לשני לפ (וי"ת דפביהם מייבי' פר פימפור דליו לפני) ◦ (פור ס"י) מ ומשמפ
דליו לשני לשלות ממנו נפטר הראשון ונתחייב השני לכפותו :

כו ◦ (פס) כפהו הראשון ובא השני ומצאו פגולה ולא כיפהו השני חייב ועד אימתי יהיה
השני לכרו חייב מפ ער שירש הראשון שהבור פגולה וכרי שישכיר פועלים ויכרור
ארוים ויכפו וכל שימות בו תוך זמן זה הרי זה השני לכרו חייב בו וכל שימות בו אחר זמן
כזה שניהם חייבים לשלם שהרי שניהם פשיו בו :

כנס וי"ת דנס לפני נותנים זמן פר פיפכור פועלים ויכרות פרזים מג פלא עם"ל פועפס :
◦ (פור ס"ל כפס פרי"ף ופרפ"ם)

כו ◦ (פור עפס פרמ"ם) יש פי שאומר שאם אינו מוצא לקנות ארזים אלא ביוקר מד צריך
להמתין לו ער שימצא לקנות בשיוויים :

כח כל הניוקין אם הוא רבר שאין דרכו בעצמו לפלקו אין מחייבין אותו לפלקו ער שישכור
פועלים וה"ם ראוים כגון כור שכפהו כראוי והתליע אבל בור שהניחו פגולה פושע הוא
ולאלתר חייב בנזקין ◦ (רמב"ם פס) :

כט ◦ (רמב"ם פס ר"ם) המכפה בורו ברליו של חבירו ובא בעל הרלי ונטל רליו מה בעל
הבור חייב :

ל (ל' רמב"ם פ"ם) המוסר בורו לשומר חייב בנזקיו ואם מסרו לחרש שוטה וקטן אע"פ שהיה
מכוסה הרי הבעלים חייבים מה שהבור עשוי להתגלו' ואלו אין בהם רעת :

לא בור שכרוי ועופר ונכנס בו ארם להרחיבו או להעמקו ועמר שור על שפתו ונבעת מקול
הכור' ונפל לתוכו מו כין לפניו כין לאחריו חייב בעל הבור אפילו השור פקח וביום
שהכורה פטור שאינו אלא גרם' וכיון שא"א להשתלם ממנו ישתלם מבעל הבור מז אבל אם
נבעת השור מקול הכורה ונפל לאחורי הבור פטור :

לב ◦ (ל' רמב"ם פס ר"י) שור שרחף בהמה לתוך הבור ומת אם טוער הוא בעל הבור משלם
מחצה ובעל השור משלם מחצה ואם תם הוא בעל השו' משלם רביע פנופו ובעל הבור
משלם ג' חלקים מהיפה שבנכסיו שבעל הנבילה אום' לבעל הבור מח פחת נבילה זו יש לי אצלך
אע"פ

פטור פכור זה : מ ומשמפר דליו לפפני לרלות משמת דמפרש דליו פלמון דלי וכן פי' ר"ת פכל רם"י וטפור פירפו דליו פכור
ס"ם : מא ער שירש פרמפון דקרק וכתב ער שירש דפ"ינו פפודיש ומת ולא ר' בכרי ומן ס"יכול לכוור' דר' לעם לא נודע לו ופס"כ
כתב וכרי פ"יכור פופלים כו' דאפר פנודע לו וס"ה לו פפות זמן לפכור פופלים ולא פכרם מפו נפ פוה ס"ם לו פלא פרך לפתני
ועפ"ר : מכ פלא פ"ינו צריך קודפה דפא מ"יירי פכבר ידע דפא מתקלה כתב וכא דפני ומלקיפו מנולה : מנ צריך לפתני
לו כו' ס"ם כפור וכפריפס עם כתבתי פוכפתם : מד כפל הבור ס"יפר פפור מ"יים כוה וכתב ז"ל ומן כפל פכיפוי נזקין
לכוריפו פנעלו ועד"מ פכתבתי לי"פ דלית פוה ל"ת ס"ם דפ"ייב הנופל (וכ"ה פור ס"ם כפנ"ה לפ"י ס"יפן עם"ב) דפתני
ס"ת כתפוכם דפפוחך פפיתו כר"ה כתן פל פכירו וכא פכירו ונפל לתנו דנפכר פפכיות מיד וכ"ל כפוזקו כיריס מפ"כ כתן כנילס
הבור דתן פפיוק כת מיד פלא לתר ומן כפ"פול עם נפפת פכירו ונם לא ברי"כ פוזקו : מה פפבור פפוי לפתניות פ"ל פפי'פל
פ"ו נדין הפופר פורו כיד עם"ו דכתב דפפ' פיה קפור נפפכל פתפכ פפיפת בפלים פפום פדרך פפור לפתיר הקפר ופירפו פתו'דר"ל
דפפ"ו נפתן יתירפו ונרפה דפ"ה כתן ז"ל כיון דלתו בני דפת כיכו פ"יפינן פ"נלו לפבור פפפוים לפתנלות נקל כי כנע' פתתרו פני
פני ריפים יתד ס"ם פכתבתי עם ל' פנתרת : מו כין לפניו כין לתתריו פי' דעם נפל פפור דרך פניו פפתת' תת נפכל עם פבור
דרך פפוריו אז פפתתת לא תת פכ פכל פלא פתת פבפפ וכ"ל ופכר כתתר דקי"ל דפ"ייב נפל פבור כין תת נפכפפ כין תת נפכל ופיון
ברמב"ם פכת דעם נפל' פתתרים לבור פטור פכל פרפ"ד ונם תת"ת פתפו עם על דברי ס"ם : מז פכל עם נפת פקול פבור ונפל
לפתורי פבור כן הוא ל"כ ל' ברמב"ם וכפור כתב לכל נפפת פקול בכורה ונתקל בבור ונפל כו' וכעם דפפור כיון דקרק' פולם פוקקו
ונפוף דומה לנתקל בפתן וכיון בקרקע דפטור כמ"ם פטור וכפתבר כפ' ת"ת ס"ם : מת פפת נבילה זו יש לי פלנך פתרי בבורך

מנקתי פ"וקי :

מם אע"פ שהוא גדולה ופקחת כו' כשור כתב הגי"פ כריסק וז"ל שור שדקר בכתפו לשור הע"פ פסוח כיוצ ופקחת כו' וה"פ אפי' וכוסס ומחבר וכרמב"ם ז"ל דכיוצ מדבר כן עם כעל פשור דפקחת כביכולו היה אללו לפוד הע"פ כו' ומ"פ כל שאני יכול להוציא מדעתי כו' : ג כיון שנדפקה כו' דסיס לכעל הבור להסוקי לדפקתי שמא ידפקנו מותו שור עם וינרוס בורו סיוק לכעל הפור : כא ומפשר אתה מייב לשלמו כדין דאמר רבי נתן בגמרא כל סיכה דליכא לאסתלומי מכאי מסתלם מכאי : כב שאם סיס בכובש כו' הוא מעם שכתבו התו' ז"ל דאמו אם יפי' לדפס שליהו על קכירו כאם מי מפייב כעל האם : כג משלם פשתות דכיון סיס שכיס עמו אין מניס אלא שליס לנוק שלם ופשתא דהוה אם אם הוא עפה סוק לפוד כאה כיה משלם אלא מכי נוק מניס מאלק שלו הוא שתות : כד ושור ובור פטורים פי' בעל הפור ובעל הבור פטורים הפור מדבתיב וכי יגפו אנפים ולא שורים ובור דרשינן שור ולא אדם וכ"ל וכיון דליכא לאסתלומי מכאי מכאי אלא מאי' כולי כה קייב כשאר ד' דכרים דאים בשתיתו כתיב : כו ובעל הבור פשור דשמור כתיב ולא כלי' וכ"ל כו עד שיפור אם אניס קייב כו' בשור מכופר וא יפתר ז"ל ודוקא עד שיפו' אם אכי קייב ניס אאלי נוקא סיכא דהוה בניב ליס לייפו לבדו אבל אפי' לא אב"ל ולכאורה ניס כראה לפרש דר"ל אפשר דלפעמי כאב' ובינוק יות' מדקיפס אניי מבדקיפ ג' וכא לית' דבכה ג' אין שאדם צריך לשלם כל הנוק הנפשה ע"י שניכן כיון דאין הא' יכול להוציו ב"כ אבל ק' דס"ל צייך נס בדאפו כלי לכור ובשאר ודאי אי לאו כור לא היו נשברים בכלי מדקיפס שאדם ואפ"ס קאמר לפני זה דצריך שאדם לשלם כל נוקי הכלים ° לכן אם כור' דלא אתי לאסוקי אלא כנון אדם ושור שדפאו אדם ושיוקו שבתבור לפני זה שאדם בורה כשומרים : כה ומיורמי כעל הכור ד"ל ג"ם שם הוא אי צריך לשלם פשור אלא אפילו אח שכורה צריכי בניו ס"ורה' לשלם לבעל הפור שיוקו ואפ"פ שהלוכן על פס של רחוכן אין נפרעין מיורמין אפרי מותו שאני הכא כיון דאכיון שכשו אח נשמת שבעל שם הפור כודאי לא פרע לכן עדיין דמי הפור ופ"ר :

תיא ו ושיוקו במקומס דאין סוס דומיא דבור דפור מוכח במקומו ושיוק שוכר עליו משל"ב אם שיוקו דרך הליכתן או נפילתן מן הגג דהוי קולדת אאם דמיוק דרך הליכה לשיוק שפומד בשקומו וכמ"ש הפור והמשכר בפי' מ"ק : ב נוק שלם מתחלתו לאחר ס"כ בנקבל בבור ונפל לאחר הבור דפטור דקרקע פטור עול' שיוקתו דומה לא"ש הפור בפשיתן ת"י סכ"ס בנקבל בבור ונפל לאחר הבור דפטור : ג ושוק בקרקע פטור דקרקע עול' שיוקתו דומה לא"ש הפור בפשיתן ת"י סכ"ס בנקבל בבור ונפל לאחר הבור דפטור : ד פטור כו אחיתת אדם כו' כדין בור וכ"ל בפשיתן ת"י ולא הפקיר דאלן הפקירים גם כן היה פטור כמ"ש ת"י ס"ו כפופר בור כרשותו ואפ"כ הפקיר נוקו ואעפ"כ דפקיר בור ורשותו דפכיכו ואעפ"כ שכחתו אם : ה ואי הפקיריה פטור דה"ל הפקיר נוקו קוד' שמוקו אחר נפ"ל אומם דפטור : ו פ"י רגלי אדם צייב אמתגלגל כו' דאם נ"ב דאין דרך בני אדם להתבונן כדרכי כמ"ם כפ"י פ"י : ז היינו אפיון זה שאם שכר כלי שהוא מוכח לפניו דפטור אבל כולי האי אין לו להתעסק בכליכתו פיתיו כלי אחקומו ויוקיך דרך כליכתו ופוסק הוא ומפוייב בכולו דאם נאבד רגלי בהמה וזיקה אחל כל אחר אחקה (כמ"ש בפשיע אאחר זה) דומה לדליל הנקשר בתרנגול ולכך שבעל פרדס וכה נאבד דחייב בעל פדליל ובעל הנאבד כל ג' אחקה וכמ"ש בפי' ס"ן ובעם ג' לפן דהכלה ובתרנגול דלאם שבכאן לאו בני דעת ניזקו אבל בהמ' בן דעת הוא ת"ה הוא לבדו פייב בכולו : ח אחל בעל בהמה רביעית דהיתו לבדו פיזו אחל אבל אלא מי נוק וכאן דיש אוחק עמו בשיוק שוקו אין עליו אלא חלק שלישי דמ' שיוקו דפייבו רביעית והמותר על בעל אחקה אחרבי כאן :

ג חייב כאחר ר' דכריס ואם כעבור נכוסת אף הם ס"ב אחרי שחזרו אבל כנוכס כמ"ש אל"ר ג"ל כת"ם אחוכעות כגון שהיס אפאם כוסת כפי"ל שכיוצ ופפ"ב נכוכס ומחבר"ם ל"א פפק דפשור אבכת אפ"כ שכחאלה דאפו פשור ואפ"כ נא אחאם לאוסיף עליו ופ"ם שאחריו דאוקי"ם ע"ם : ד וז"ל וכ"כ אם"ם אחי' ואחרבי כשאם אחר"ם וכ"ש אחרם"ל ע"ם רכ"ק ס' ח' ע"ם כאחרם"ל ובאוחם' ע' כיבו אחרב"ל ובעין כאחבנו' אחי' הים לייאב דנאם ידבו אחר"ם אחרבאוניים אחיכם אוחרים זה (וכ"י וב"ח ואחרם"ל לא אבינו כן) ועין בכוף אפר אפרית יוסף שכאב בכאן דבריס אפיכם אוכרחים : אא ה אם נלגלם רגלי בהאם כו' וכ"ל דגילגלו נרא' אחבוק דאי כר"ם אפורש אפ"ם אחי אוקים דרגל וכן אאפאי כיש ס"ק ס' ח' וז"ל דאוי אחוכ' ואוי אוקר' דקרן ס"כ לא יפלם אלא רגיש כאו נאחיקם ס' ובוקק לומר ובאוקר אחיבי כאן וק"ל : ו אין

ה והטיל בו גללים ס"ל בפי' ס"ק ה' דכתב אם מטילה גללים בפיסה מייב פ"ב דס"ל צרורות וכרמה דס"ה אם מניחה כלים דרך בפילתם (אלא מכפיל לפיסה בפיסה דקיק' לה אלמא וכמבואר שם) תמס"ב כאן דמירי בסוגיה מאיר בפילתו: ו ובור פטור בכלים אבל אם פוזק בו בעל בפנר מייב בעל הבמה דס"ל בורו ואפ"נ דכתיב אים כי יכרה בור ואלא שור בור ת"מ בין דדידים הוא בפסת בפילה ועליה דידיה רמיא לסלוקי ס"ל בהלו מיסו כרייס ואפ"נ דכתי' בי' נתכאר בעור וכדברי בפתכר דאם בפסת רגלון בפילה גללי' בפנר מפקין דזכה מפקון בגללים מהכי הכא דלא ניקח ליה לבעל סמנר שיזכה שפניהו דבר מיזק על ידו אבל אם כרתה דבכר ידע בעל בפנר בגללי' וניקח לו בפז וזכה לו פניהו ואפ"כ פוזק בו בעל בפנר פטור בעל בהבמה מכיזקין:

תיב המניח הכד בר"ה ונתקל בו אחד או טעון כד ונתקל ונשבר והשופך מים לר"ה ובו' ה' סעיפים

א המניח את הכר בר"ה ובא אחר ונתקל בו ושברו פטור שאין דרך בני אדם לרה"בונין בדרכים ואם הזיק בו בעל הכד חייב אפילו הפקיר הכר שכל המפקיר נזקיו נדבר שאין לו רשות לעשות מתחלה חייב:

ב הניח הכר במקום שיש לו רשות להניחו כמו ג במקום פנוי שלפני בית הבד ובא אחר ונתקל בו ד ושברו חייב. ואם הזוק בו המהלך בעל הכר פטור מפני שהיה לו להסתכל

ג ואם היתה אפילה או שמילא כל הדרך כדים פטור על שבירתה ה (ל' רמב"ם פי"ב מ"ג) ואם נתקל בה והזיק בעל הכד חייב וכן כל כיוצא בזה. ואם מילא כל הדרך כדים שא"א לעבור אפי' שברו בידים פטור ו (סור פ"ג) ומיהו אם משקה ששיברם הזוק בחרסיה פטור אע"פ שזה מילא כל הדרך ראיהו ראזיק אנפשיה:

ד ורווקא ארם אין דרכו להסתכל בדרכים אבל בהמה שיניה למט' דרכה לעיין אנא תלך לפיכך אם נתקלה והזוק בכר הסונח כר"ה פטור בעל הכר ואם שברתו דרך הילוכה ז ה"ל רגל ופטור דרך ביעט ח ה"ל קרן וחייב:

ה מי שהיה שעון כר ונתקל ונשבר הכר והזיק לאחרים בשעת נפילה פטור י דנתקל לאו פושע הוא יא (ע"ל סור פי' ס"ו) לפיכך אם לאחר שנחו שכרי הכר בארץ הזוק בהם ארם או שהוחלק בפים שנשפכו מהכר פטור מדיני ארם יב ה"ל בפקיר נזקיו לאחרים אונס וחייב בדיני שמים אם היה לו פנאי לסלקם. ואם נתכוין לזכות בשברי החרס חייב בנזקים שיזקו אח"כ דהשתא ה"ל כור ופטור בהם על הכלים. ואם פשע בנפילתן ונשבר בכר חייב על מה שיזיק בין בשעת נפילה בין על אחר שנחו השברים יג אפילו דאפקרינהו יד:

ו השופך מים בר"ה ונטנפו בהם כליו של חבירו פטור דהוה ליה כור ופטור בו את הכלים בין הפקירם בין לא הפקירם אבל אם הוחלק בה' ארם טו ונפל לארץ והזוק חייב וכל שכן אם יז נכלקו המים בארץ ונפשו רפש וטיט יח והזיקו דהשתא הוה ליה כור מסש אפילו אם הוא בימות הגשמים שיש רשות לכל אדם לפתוח ביב שלו להיות מקלח לר"ה אפילו הכי אם הזיק חייב לשלם וכל שכן בימות החמה דחייב כיון שפוא שלא ברשות שאין לאר' רשות לפתוח ביב לר"ה בימות החמה:

תיג דין הקדרים שהולכים זה אחר זה ונתקלו ונפלו ובו' ג' סעיפים

א (ל' רמב"ם פי"ב מ"ג) שני קדרים שהיו מהלכים בדרך זה אחר זה ונתקל הראשון ונפל ונתקל השני בראשון אם היה לראשון לעמוד ולא עמד חייב הראשון בנזקי השני שא"פ שהוא אונס בשעת נפילה אינו אונס בהיותו מוטל לדרך והרי הוא יכול לעמוד ואם לא היה לו לעמוד פטור ואע"פ שלא הזהיר לזה שנתקל בו מפני שהוא טרוד בנפשו ב (ג"ל רמב"ם פיה לו פנאי למזהירו ולא מזהיר) ג (סרמ"ם וסור פ"ג) בר"א שהוא חייב בנזקיו של שני כשהוזק גופו של שני אבל אם הוזקו כליו פטור שאינו חייב על הכלים בבור וכל תקלה תולרות בור הוא ד כמו שנתבאר ה הקדרים

ב

בפקי סרמ"ם כפ"ב פלומתין אלא סרמ"ם נפ כן לא מוכיר שם מילוק בין מקום מדרון לחינו מקום מדרון. ועד"ר בר"ם פ"ד שם בהרכתי: ז דס"ל דמפקיר נזקיו כו' דמשתמע מדם מפקיר בקרקים מן הכלי שנשבר לו בדרך וכתים בפסק בכפילתו: ח לפי' דמפקיר"נסו דס"ל מפקיר נזקיו אפר שפונתו במקום שלא היה להן רשות להניח כגון זה שפשע בכפילתו:

ט וכפל בארץ והזוק בקרקס כתבתי ל' פתו' דמזקי לה בכפל בארץ שהו שהיס בשפכו דס"ל בקרקעית הבור דאל"כ ק"ל מ"ט מנתקל בבור וכפל בפזורי בכור דפטור כמ"ש בפי' ת"י ס"ב: יוד וכלומו המים בארץ ומשם מהן בארץ עד שנשפה רפש וטיט: יא ונזקו דשפתא כו' דוקא כזיקו בפ שת מוה פטור פטור בין דהין כאן בכפה דפומק פטרה בפקים וכמ"ש בפיהן ת"י בפור ובדברי המחבר דבכפה נוהג פטרה בפקים דוקא בשין לתלוחי מיתה ס"ב:

תיד ג' דייב שם היה לו פנאי להזהירו ולא הזהיר הוה דמת פטור שכתב כך בשם סרמ"ם בר"ם פיהן זה ובדרישה בתחתי כאן ובפיהן שם ס"ב דסרמ"ם מסוה דין זה לדין אחד שולך בקורה ושכני בא לפרוץ בשכיתו ובשער השכיות בפקורה דקבן בפרק פתניח דשם אחד בפל בקורה בדרך שם קורתו דייב בפל בקורה בשבירתו דשברה דמירי לפי' בשחד לתקן מפתו ולא לפרוץ דהוה פדין ערוד כמפתו מלהזהירו לבפל בקורה בשבירתו ס"ב ולא בפרי"ף דמפרש להמשנה דמירי דוקא בשומד לנוח ופ"כ קשה על כפור וגם על סור"ם שכתיהן שם ס"ב פתמו כדברי פרי"ף דבשחד כדי לתקן מפתו פטור על שבירת השביות וכאן כתב בדרישה בפלוגתא וכתבתי דל"ל דפשור וגם סור"ם ס"ל דפרירת דבפל בקורה לתקן מפתו פיה גדולה יותר מפשר הוה פרוד בקדר וכדומה וס"ל שגם פרמ"ם מפשר דמודה לפי פמסקנא לפלוג בזייהו ופמחבר מירי דוקא בשומד לנוח ופ"ר כתיהן שם ס"ב שכתבתי בהעתק: יב כמ"ש ר"ל בסיהן תי"ג ותי"ב וזהו דעת פרמ"ם ופרמ"ם מכל פטור בכתב בדעת פרי"ף הוה דנזהו של רבתו שם ס"ב עול לשמור ולא עמד מפשר בדרך פתוק בפסיפה ופוסק פייב בפילו על כלים. ויש בו ג"מ לדינא שם לפ"ם בפסיק פפשר וס ועד"ר שם פתרכתי בפירושים ס"ב סוגיות פגמרא וע"ש:

תיז א מין מוציאין זיזין כו' עיין בסמוך מפרי"ם סי' ק"מ :
ב (ו"ל רמב"ם פי"ב מ"ד) ואם היו רעועין כ"ר קובעים לו זמן (ורוקם מסתברו כו' כ"ר אבל כלם כ"ר בפ"ק מסתברו כו' מגיריו אינו כלום) (כ"כ בסה"ת) מיהו אם הוא מפר בכותל וגרם לפגיעו חייב בנזקין הבוי לית מ"ט) (רמב"ם שם)
ג רמב"ם סוף פ"ב מהל' נזקי ממון כ"מ ורא"ם שם :

תיח א ויכו ומזיק בו' פ"ל סי' קכ"ג ס"ג : ב ופם לקוץ את האילן ולסתור את הכותל ובמה הזמן ל' יום (ופם מכנס כמון ויש לחוש שיזיק לפחות מין מזיקים מין מזיקים לו זמן רק כופין אותו לפלף מזיקו מיד) (תשו' הריטב"ם) נפלו בתוך הזמן והזיקו פשוט לאחר הזמן חייב מפני שהשהא אותם (רמב"ם שם) :
ג רמב"ם סנס (תו' ומ"מ שם) וכ"ז כשכבלה מתחילה כדלעיל אבל אם לא כבלה כראוי ותחתת וסיפת וכפלה סכותל מייב כנזקי :

תיז כל דבר המזיק אין מוציאין אותו לרשות הרבים ובו ז' סעיפים :

א (ל' רמב"ם פי"ב מ"ד) לא יסקל ארם מרשותו לר"ה ואין עושין חלל תחת ר"ה ולא בורות ולא שיחין ולא מערות ואע"פ שהענלה יכולה להלך על גביהם והיא טעונה אבנים ג שמא תפחת מלפטה שלא מרעתו והחופר בור לצורכי רבים מותר :
הגה (כ' רמב"ם רפ"ג) וי"ל דאפ"ג דהכי דינא הוא מ"מ בכר נפנו לעשות בהן וקרקפות תחת קלל ר"ה וכן זיזין ג וכולן מוכלין על כך מאחר שכן נפנו . ועוד סר"ם סס ד שלא מוכלי סעיר ולכל אם שנותנין רשות לולין כחריס ולפי שכן סתנסג :
ב (ל' רמב"ם שם רין כ"ר) ה (ג) אין מוציאין זיזין וגזוזטראות לר"ה אא"כ היו לפעלה מגגל ורוכבו והוא שלא יאפיל הדרך על בני ר"ה ואם רצה כונס לתוך שלו ומוציאו כנס ולא הוציא ה"ז מוציאו כל זמן שירצה אבל אינו יכול להחזיר הכתלים למקומם לעולם שכל מיצר שהחזיקו בו רבים אסור לקלקלו :
הגה (כ' רמב"ם שם ר"י) ולוקח כמקום שרבים דורסים בו מכל מקום אין דורסים שם כנון שכנס שם מלטכח מת"ג דרבים מעבירין שם מקום יכול לסזיר סכותל למקומו :
ג (רמב"ם שם ה"ח) לקח חצר ובה זיזין וגזוזטראות יוצאו לר"ה ו ה"ז בחזקתה ואם נפלה חוזר ובונה אותה כשהיתה :
ד (שם ה"ט) אילן שהוי נוטה לר"ה קוצץ כדי שיהא הגמל עובר ברוכבו ומניחין מקום פנוי משתי שפתות הנהר כרוחב כתפי המלחי שיוררי שם ומושכים הספינה וכל אילן הנמצא ברוחב זה קוצצין אותו מיד ואין מתרין בבעליו שהרי מעכב מושכי הספינה :
ה אין שורין טיט בר"ה להשהותו זמן רב ואין לובנים בו לבנים אבל גובלין שם טיט לצורך בנין אבל לא לעשות לבנים :
הבונה בר"ה כשמכין האבנים צריך שלא ישהם שם אלא מביא ובונה מיד :
ו (ל' רמב"ם שם ה"י) וכלם שהזיקו חייבים לשלם נזק שלם :

תיח נזקי האש פטורו והיובו וטמון באש וכל דיניו ובו י"ח סעיפים :

א אש הוא אב ג דכתיב כי תצא אש ומצאה קוצים והוא ממונו שהולך למרחוק ומזיק ע"י הרוח שמוליכו לפיכך כל הדומה לו שהוא ממונו והולך ומזיק הוא תולדתו ויש לו דין לפטור בו טמון :
ב כתיב כי תצא אש ואפילו מעצמה שהרליק בתוך שלו והלך ודלק בתוך של חבירו ד אפי' לא שרפה אלא עצים ואבנים או שליחכה נירו חייב לשלם הכל אא"כ הרחיק כשיעור אבל אם הרחיק כשיעור (ג) ויצא והזיק פטור :
הגה (סור ס"ג) וכ"ז כמדליק בתוך שלו ג אבל כמדליק בתוך חבירו אפילו מכרה כתה מילין קייב :
ג (ל' רמב"ם פי"ד מ"ד) וכמה שיעור ההרחקה הכל לפי גובה הדליקה (ד) ואם לא הרחיק כראוי ועברה האש והזיקה חייב לשלם נזק שלם :
ד (שם) הרחיק כראוי ועבר והזיקה פטור ד שזו מכה בירי שמים היא וכן אם עבר

תיח ג דכתיב כי תבא אש ומצאה קוצים ונאכל גדיש או הקמה וגו' כשלם שלם מחכיר את הכל כמכירה ודרשינן מהדבר הכתוב בפרק בשעה דומיא דקמה וגדיש שהן דברים שבגלוי לאפוקי אם נשתן בהן דבר וכו"ם הטור והמקבר כחמור כם"נ ע"ם : כ אפילו לא שרפו אלא עליו ואכלו כו' ל' הטור או שליחכה בירו שהוא דבר שבירו רואין וכפרישה כתבתי שאינו רואין לו קלי נם מלכלו ונם אפילו אם אם כענין שאינם רואין לו וקתני דאפ"ג דכתיב בירו כי תאכל לשון אכילה וכיוון שן כתבר כפשוטו ש"ך אם אכל דבר הרואין לו ודרכן ככך כתב"כ אלו ואי לא ס"ל אכל בכאן אפילו אינו רואין לשרוף מתחילה אלא כשהוא מיתורת דאו מהדר דאפי' ליכפה כירו וכ"ה בשרפו אכלו : ג אכל כמדליק בתוך חבירו כו' דכיון דהדליק מתחלה אלא כשהוא מיתורת דאו מהדר דאפי' ליכפה כירו וכ"ה בשרפו אכלו : ד זו מכה בידי שמים היא כ"ל וכן הוא ל' הרמב"ם ור"ל ומ"ש בסוף אפ"ג דכשלמת מתחילה אלא כשהוא מיתורת דאו מהדר דאפי' ליכפה כירו וכ"ה בשרפו אכלו : ה הרחיק כראוי ועבר והזיקה פטור אפילו הרחיק כשיעור ועבר והזיקה חייב כיון שהרחיק כראוי פטור ואפילו ע

ס ס"ג ורמכס שמנה וכן הוא ברמב"ם דפוס נדול וקטון :
ו כד ס"ק סקי"ת כו' ל"סעור וכל זה לא מיירי בלא כשתתר'
נעולה לתעל' אבל אם נפרכה לגידה ומני' מנויי' לה מין לא סיפוד
כו' : ז וכן אם סניה סומר לשתו כו' וכן הדין כתי שתסר סור
ניד סוחו' וניעל וסיוק כמ"ם פטור
והמסבר כם סנ"ו ושם כתבתר
סילוק דמים הוא ס"ם או ס"ם או
סוחל וזהו סומר שתסר לסומר
פ"ם : ח המניח עניים סייב
כו' לעון פטור לעולם המקרון
סייב : ט רוח שתיני
מנוי' תמיד ול"ל ת"ח כפ"ד מכ"מ
רוח שתיני מנויים ר"ל שתין הסוק'
מתסנג כה תמיד אלא לפשתים
ותצ"י שסוח נח כשיתי' פרכה -
ונ"ל רוח פפרס שתיני נשכה
אלא לעתים רסוקות : יוד
דהין התלכה סייב אלא כו' ופ"נ
דלתניו הזורק כשב' וסרו' מסייבו
סייב אתי שתם דתלתב' מתשבת
תפרה תורס ובתי מלתב' סזריים
דרכה בכך פ"י רוח שתיני
מצא"כ כהן דס"ל סוח רק נורס
לסיוק ופטור וסרמב"ם שבר
דסייב כיון דכוח עלמו ליכה וים
לו אלא בכוק זה ואינו דוקא
לגרמא בניזקין דפטור פד"ר :
יא ואתי' הוא נר שכוכה פירש
אעפ"י שסניקו שם ברשות כי
סתוא הוא בכך : יב טמון
בתם פטור כר"ם וה כתבתי
דילפינן לה מיתר' דהו בקמה
דבפינהו דיהא דומה דקמה דהוה
דבר שבגלוי והאי הו בקמה נבי
תצא אם כתיב דמיירי שיצא
מרשותו כוח דוקא מצינו בו
דפטור הו טמון מצ"כ בסדליק
בשל שבירו וכדמסיק :
יג דרך

הכופף קמתו של חבירו לפני הדליקה כדי שתגיע בה הדליקה אם בפפה במקום שתוכל
הדליקה ברוח מצויה להגיע חייב לשלם אם אינה יכולה להגיע ברוח מצויה פטור מדיני
ארם וחייב בדיני שמים : (ומם הרוח שפיכם מצויה בבר מבשב ותמ"כ בפפה חייב בכל ענין) ° (תמ"ת פ"ד)
יב ° (ל' רמב"ם סם ד"ז) גמל שהוא טוען פשתן ועבר בר"ה ונכנס פשתנו לתוך החמת ורלק'
בנרו של חנוני והדליק את כל הבירי בקל הגמל חייב מפני שהרבה במשאו בין שעמדה
בהבמה בין שלא עמדה ואם הניח החנוני נרו מבחוץ הוא חייב לשלם אף דמי הפשתן לבעל
הגמל יג (ס) ואפי' הוא נר חנוכה שהיה לו לישב ולשמור שלא יזיק :
בגמ ° (סור סעיף ו') ו"ל תם הדליקה במקום ת' ונתפשט תם למקום תקר חייב על מקום תם
נזק שלם ועל הסתר מני נזק ותם הגמל שכשך תם כל הבירה חייב על כולו נזק שלם ו"ל
סימן שנ"ב בלוקין שלו :
יג טמון באש פטור שאם הדליק גדיש חבירו והיו טמונים בו אפילו מוריני' וכלי
בקר

נהר או שלולית שיש בהם מים ° ורחבם ד' אמות פטור (ו"ל
דתם הכסר (נ) רמב"ם' אמות אפי' אין בו מים ומיאור אפי' כל השנה יש
בו מים פטור) ° (טור ס"ב) עברה גדר אומרים גובה הגדר וגובה
הדליקה והעצים והקוצים המצויים שם אם אינם ראויים לעבור
פטור ואם ראויים לעבור חייב :
ה ° (שם ברמב"ם ס"נ) ובר"א באש הקורחת אבל אם היה לתב
גדול העול' ונכשף מנובה עליית הלהב והיו עצים מצויים
שם אין לה אומר אלא אפי' עברה אלף אמה חייב :
ו ° (שם ס"ד) נפלה הדליקה בחצירו ונפל גדר שלא מחמת
הדליקה ועבר' הדליקה בחצר אחרת אם היה יכול לגדור
הגדר שנפל ולא גדרו חייב למה הדבר דומ' לשורו שיצא ונהני'
שהיה לו לשומרו ולא שמרו :
ז ° (שם סין ס') השולח את הבעירה ביר חרש שוטה וקטן
פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים כר"א כשמסר לחרש
גחלת וליבוה שדרך הגחלת להבבות מאליה קודם שתעבור
ותדליק אבל אם מסר להם שלהבת חייב שהרי מעשיו גרמו :
ח ° (שם סין ו') שלח הבעירה ביר הפקח זה הפקח שהבעירה
חייב לשלם והשולח פטור ; ונכן אם הניח שומר לשמור
הבעירה השומר חייב :
ט ° (שם סין ד') א' הביא את האור וא' הביא את העצים ם
המביא את העצים חייב א' הביא את העצים וא' הביא את
האור המביא את האור חייב בא אחר וליבוה המלכ' חייב ליבתו
ם רוח שאינה מצויה תמיד הרי כול' פטורים (ומם הרוח מצויה
בסמרון מייב ° (סור ס"ד) וכן סם היה הרוח שפיכם מצויה ותמ"כ בפפה בסם שכם
בסמרון נסם בסמ"ת) ° (שם ס"ד) (ר) ליבה וליבתו
הרוח חייב :
בגמ ° (סור שם) ו"ל ' דתניא המלבה מייב אלא כשיש בליבוי
שלו כדי ללכות ותין כרוח בלבד כדי ללכות אבל אם אין
בכל"ג כדי ללכות אלו שים בכל אחד כדי ללכות פטור ו"ל דם"ם אם
כ'ליבו ותין בכל"ג כדי ללכות פטורין ° (מרכי פ' הכונם) :
יוד עשה א'האש ובא אחר והוסיף אם יש במה שעשה
הראשון כדי שתגיע למקום שהלכ' הראשון חייב ואם
לאו הראשון פטור והאחרון חייב :

נ רחב ס' אמות כו' וס"ע מסרס"ל מ"כ"ת וס"ם שתתו ותין כדאי נסתתו
לרחות כדברי הרמ"ם ושור : ד ליכה וליבתו סרוח מייב - סוא לשון
פרמ"ם ורמב"ם הסיב עליו ול"ל אין לא הלך כתו אחלך בדרייתא אם יש
בלבוש כדי ללכות מייב ואם לאו פטור ורבי מתניב כתב אפשר לתרץ שפשט
הלא כבר אלא הלך כאיבך שכוי דאמרינן אלא הפשט שהם ס"ם שכני' שפשט
כדבי אלי (כדלעיל סי' קכ"ה סל"ר
ס"ם) ושב"י תתב שדברי ס"ם סתניר
כבוניס ול"ק תפי' ס"ם מהלכות שכניס
דשתי שתם שתין כוס בא תכא חזק
שתתו תפשי"ם הכא בא תכא תזי' שתתו
בשיטין כאיבך דמייב אבל כ"ל
ותתרוי כתשך תשפ"ם ושתר שתרוניס
וכה"נ כתב תשרס"ל פרק הכונס סיתן
כ"ר - ותני תומר שם כדברי שם ורבי
יפה פשיטו תרמב"ר דסיפך יתתן
סיפוק כאיבך תזורתי ושפ"ק ל"ל ככל
דוכתי הלכתי כדב שתי כגר שכך תזורתי
ועור דס"ם תיקשי דהל"ל כדברי
שכניים ושם לפו פשור ולפרושי כשיך
גוני דתפרשי לא לישך תזורתי לתניית
כגון שלתתו תרוח תכר תחר ולרב"נ
שפינו תבויה ולר"יוסף כגון דשתרס
כתוניי - שכן לפש"ר נראה אלא
יראו כולם לפוף דשת תרמב"ם ושפתי
ומקוקו שתו שם אלא תלף כתו שתילף
בכריית שוא בשום לב קור שתרמב"ם
כתב ול"ל לכה ולפתו תרוח מייב שהרי
שוא גרם וכל תבירס לשיך תשלם נזק
אלא תן סיפה שבכשיו כשתר כל
תחזיקין שכ"ל דלשיטה נריך תלריך
תרמב"ם בשתם בשם זה ונם כיצד כתב שתם
אלא כוכר כש"ם כלל אלא ורשי כוותת
תרמב"ם לפוק כרב אשי דכתרלא סוא
ום"ל דשירוש' דברייתא זרשי כרב אשי
סוא ולא כשיך תזורתי ותין תילוף
ין לפתו תכר תר בין רוח שתיני
תבויה בין כתרם כתוניי אלא נרייתא
כשתתם סיא כדפוקתם רב אשי ושתתם
סוא שתום נרתם בניזקין שבורא אלא דת"ל
לתרמב"ם דכתי דקתם שבורא דברייתא הכי
סוא ת"ח אלא קי"ל כוותם שתום דתתיב
כ"ר ולא דייכיכן דיבא דברתי ותכן
דייני' דיבא דברתי וכדתיתא לעיל
שם"ם פ"בבונל קתם (דף ת"ם ס"נ)
ונתבבר לעיל פי"שפ"ו (ום"ל
לתרמב"ם דברתי ונרתם תכל ס' סוא
וכרשת רש"י שתניח תרמב"ן נדיבי
דברתי אלו וכן הוכתתי תדברי ת"ם
ר"ם תכוכם ושרק בונזל שם ע"ם ופ"ל
יתשור סוף דף כ"ב ולא כתתרס"ל קר'
כיבר תרבל סימן ל"ו ושרק בונזל קתם
סי"ם לרשתו ע"ם) וז"ל תם"ם פ'
בונזל בני שורף שבר של תבירו תתר
תמיתר תכן דשתי דיבא דברתי תבירי
דתי שברא תתליף ותכן דלא דאין
דיבא דברתי תשני כייבא בשלתא
סוא עוברא וכשיטה רשרס לרב שם'
ותשנים ני"כי כשורא לשלתא תכל
ופירש"י כי כשורא לשלתא פרשון שתור
תן הבירות וכן כתב תרמב"ם פ"ז תס"
תוכל וז"ל כל הבורס לתזיק תתון
תתרו תייב לשלם כ"ש תן סיפ"שבכשיו
כי"וכן תשורף שבר של תבירו וכן שם
תשלם תשלם שתוכל תן סיפה שבכשיו
שכ"ל הרי זה ס"ל תחם שבת' רתמב"ם
נפ"י תם"נזקי ממון פ"ו שמול תדברין
כן נראה לי ברור בדעת הרמב"ם זה לשונו - לך יש
לדיק שתתי שסק נפ"ג תהלכות שכניס דשתר ושם שתירון סניח יוסף זוס שסק תכתו תוא דוסק דבא כיון שבשכאתו תולך השער דוסק לגיבה שבלבתו
תולך שם יום לתרך זוס כתו שתילקו תרמב"ן בדיני דבתי שלו ותטרס"ל שם ר"ל לשער שבשלך שתער לתרך ולא שילך
לתרוק שם שתין כן שם שרוק תבייב לתם שכוכתו שילך שתם ע"ם ושולי נס שכ"ל כיון לזה - ושין לשקשות תכ"ל לתרמב"ם לשלך ככך ר"ל דשכתת
לא תלייני רב אשי ושתיתר שם"ם לא יתשור תרבינא לשונא רשוקא דרבינא' שרי תשילו לשתתלם כדשוכת כשם שתם שלא לשתתלם
שבל בדיעבד שם שזיק שטור לכ"ע ושיינו תשום דשתם לגיבה גרם"כלל תשום דלא כיתא לגיש נשה שתשער הולך לתרשוק. והיינו נכלל תם דשתני שתם בגמרא תכא
לא כיתא לגיש דלא בליבה ולבתו הרוח כיתא לגיש דלא כל זה כ"ל לדעת הרמב"ם ושיש לכי נזקי קבת על תם שפרשתי
דעבת תרמב"ם שתם בש"ם ס"ם בכוכם עד שתכתבי ת"ל רשיש כרוחם לדברי נרשב"ן ס' סנזל קתם בשטרו דף ס' ע"ם וז"ל סוא שתום עונבא דשתם שתם שתם
ס"ל תבירו וכאו לגין לעני רב אשי ושיש שטרו בדברי רבא ולפי שטועתו שתתר בש"ם בכוכם בני לבא ולגיבתם תרוח תתר רב אשי נרתם בשלתא סוא ונרתם בניזקין
פשור ותכשיים רשרס לרב אשי בדברים ובדין ותבני ניש בשורס תן תתוכר וכיון דיבא אשי ורשרס שכרוא פוכרא ובדין דיבינן בתרתי קי"ל דשיבין בתרתי
שכ"ל תרי לתריש בדברי - ובדיש הבתר תסוגי'רש"ם לא יתשור כתב רשב"ן ול"ל ולרבינא תאי ז"ל ולרבינא תאי שבש תגן סיוסף כי'כלו'תאי שבש תזורת ובן רשבתרי"ו כרוש
תשיימו ותשני שתם כיתא לגיש דלא כלומר כין נן כיתא לגיש דלא בליבה תרוח ולא יפלו תתתם אבל בקת'לא כיתא לגיש אלא לגיש דלא כיתא לגיש דלא בליבה
לאו ני'סוף ירתבתו ורבוה תסיימתו תבתי שתתם ושם"ב ושכ"ל ולכך הרמב"ם שם"ב דשבק כתר בר רב אשי ושתיתר דשרבינא תייבו לתכין לבתתלם אבל אם סזיק
תבשתם ליה ת"ל לשרש ורבוה תסיימתו תבתי שתתם ושם"ב ושר"ם : ס ושם'סיא בר תבולא (שם"ם זקיין בדי"ף ע'נמס תלליקין דשיתת שם שפשור ובדין
כס"ב

תיט כיצד נפרעין לניזק מהמזיק ומי נשבעים ובו ג׳ סעיפים:

א (ג׳ ותנ״ט ס״ה רס׳ נזקי ממון דין י״ב) (א) כשבי׳ דין נזקקין לגבות לניזק מנכסי המזיק ואפי׳ סובין (ב) גובין מהמשלטלין תחלה ואם לא היו משלטלין כלל או שלא היו המשלטלין כנגד כל הנזק גובין השאר מהקרקע המעולה שבנכסי המזיק וכל זמן ששימצא משלטלין ואפי׳ סובין אין נזקקין לקרקע (ג״כ) (ג) ואפי׳ שוש לו כסף יכול לפרעו מסובין רכל משלטלי

ב (ד) כשגיע דין נזקקין כו׳ עיין כ״מ פ״ק דקדו׳ מ״ו סעיף ד׳ דכיון שגובין המשובחים קם ליה שפיר כרין קיל לניזקין וכן משמע בשוש׳ פ״ק דכ״ק רף י״ד ע״ב לעני׳ ר״מ לעני׳ מאי דס״ל שעבודא דאוריי׳ מ״ל וכ״כ ר׳ יהושפ נמוקי ג״י פ״ק דכ״ק כתוב סמ׳ פ״ה מהלוה פסים מעריפים וכ״כ מסמ״ע לעיל סי׳ ק״ס ס״ק י״ד מיהו יש מהגולין ופיין מה שכתבתי לעיל סי׳ ע״ו סעיף ל״ה ס״ק ל״ב: ג גובין מהמשלטלים פלגא כו׳ כתב הסמ״ע דהיינו משום דאמתא קיימא למזיק ולמריה דקא״ל אין החזי לגבינהו גובין לה מהמשלטלין אלא מי שהמזיק גילה דעתו דהיינו משלטלין דהיינו מעשה דהיינו משלטלין ואינו לגבות מן הקרקעות אלא מי שהמזיק יד במזיק על משלטלים ולא יחי לגבות ולפ״ז כ״פ ופשיר שוטן כשמת ע״ל ס״ק ל״ג ומהרי״ט ז״ל דלי נעי מניה משלטלין ברישא ממילא ליתא לן כו׳ ס״ל כ״ל ופין דבריהן נכונין ודעת הרמ״ע ומהמכתר כפשיר שוטן וכן דעת הסור ופר״ח פרסם פוסקים וכן עיקר וכמו שכתבנו בסעיף ב׳ ור״ת סמוך בני ר״ת סמוך ומצאתי בני ר״ת סמוך ומצאתי בכתב לבניו מהגדי הרמב״ם כרפא בעיטקין מי שית לית קרקע ומשלטלים כשיין ליתן לו משלטלין ופ״ם ומכי משמע ודאי פשט דברי הרמב״ם שכתב כ׳ נזקקין כו׳ גובין מהמשלטלין תחלה כו׳ ואפילו תלוי ועומד דמשמע דיש ליתן לו משלטלין ולא קרקע ומיהו תלוי ועומד דמי לגבות תחלה מהמשלטלים ומיהו כן אפילו תלוי ועומד לא מהני אלא בדבר שאינו מתקלקל ולא בדבר שמתקלקל כגון פירות ובגד ומיהו אפילו בדבר שאינו מתקלקל לא מהני אלא בדבר שיש לו שעת הילוך כגון בהמה ועבד ושטר ומטלטלי דידהו ומיהו אפילו בדבר שיש לו שעת הילוך לא מהני אלא בדבר שיש לו שעת הילוך בפני עצמו כגון בהמה ועבד ושטר אבל בדבר שאין לו שעת הילוך בפני עצמו כגון כלים ובגדים

ברמ"ם ורמב"ם משמע כרש"י ורבינו יונה ולא כר"ת (וכ"כ בעל העזר כרמזי הרמ"ם שם ע"ש) ולפי"ז אין לפרש דקאי אסיפוק דהא הוא כפשוטה דלית' דהמעיין שם יראה להדיא דקאי אסיפוק דקאי אסיפוק דק"ו הוא כפשוטה דלית'

ל"ת אבל כתב ס"ס דאובל למדו מדכתיב בסדיק נקרא לא יוסיף וכן פירש"י שם בפ' בתומת ז' לא יוסיף מכאן אומר למכה את חבירו ויקרא ליה להרמב"ם ללמדו מלא יוסיף שהוא ופשוטר לא ניחא לה למדו מלא יוסיף משום דקאי מסכת ערכין ו' ל' דדוקא בקי' שם דנלקה בכך ל"ש מכות ויש בפנה בהשוטה לו פוד מכה מ' מסת"כ בכלה לאבירו מכה מ' מ"ם למדוהו מיותר דכן יוסיף ופת"ם בפרישה עוד תוס : כ בכלאת ערכין דשם בקר' ערכין קמי כנ"ל : נ ופשי' אלא הכהו דכתי' רשע למה תכה לרשך בכיתי לא נאמ' אלא תכה : ד דים פרס קדמונים פרס מחצה לאבירו ונריכין להעיר לו כו' אל תשתע דת"ל לנדותו ופוס מקדש אלא מנודף ופוס"ה מקדש מפרש שפפרימו ס"ו דקדמונים וקאמר לנריך להעיר פתם אותו פרס למי שאבדו וכ"ל דמ"ם

° סיכן שנוכרו בירושלמי בפתרונים שפקלות שפרימו ס"ו לו ס"ם כו פרס ר"נ נמי פירושו בכי שפ"ל לכדתו פתם מפרש אלא שטוח מוקרס ושומד שעוב' על דברי תקנת ומדשת' מור"ם וכתב ז"ל ונריכין להעיר לו כו' משתע דר"ל בשתם התרת נדרי שטוח כנ' וכמ"ם העור ומשכר בי"ד סי' ל"ד ולא כתו שפלא על דשת שכם אחד לומר שכל מקום שנוכר בדברי שפקלות בפרימו ס"ו דאין לו שתיה כ"ה כל אלכסים אלא מתניתו שפשתירו בוס כ"ה בהרוסה ליטה אחד על אחד הרחוק מקום ונרך נדול כזה אבל כשאר מרחוק שפקלות לו דר"נ לא מצינו זה ודו"ק : ס כיון שאין כו קיום אחון אבל אם יש כו מיב ממון ואין נותנין לו ומדיינין אותו אם"נ דאתרי כיה ולמדיינ לא בנמרא מדכתיב כאשר ישם כן יעשה לו . כן יאתן כו אתו

ל"ל אלא דכר אים כו כתיב ואתי כיפו ממון . וממון ומלקות בפדא אם"ם אלא מפשטין אותו דכתיב כדי רשעתו כדי רשפה ס"ו אלא ב' רשפיות וס"ל ר"ם אב"ד מ"ם מוס : ו עבד כנעני של שבירו וכ' תמה שם שלינו ונכתב דשא' עבד כנעני שלו נמי דיכא בכי כיון דשייב בשלות וא"ם בשתיטו נ"כ כאן בס"ם תינח של שבירו ובדרישה כתבתי לייפב זה ושוא דכיון דשתבאר דבשבה אים בו ס"ם שפלמין ומן לוקין ושיוב שפלומין לא שייך בשבה שבד שלו דשה שקנה עבד קנה רבו וא"ם נס בשבאה דשקות אם"ם לא מצינו נעלה"ד ונו שלקיוב דאם בשלו לפייב אלא מלקות יבא להבותו מתקל' שבה רבה שיפי בו ס"ם כרי שיפער שכל וכל וא"ם שאם שלו' שתשבה לקמן שפ"ק ס"נ וכ"כ דשפוכל בשבדי פשוט וכ"כ ברא"ם בס"ב דשוכל דין ר"ע"ם ודוקא לומר דשירי דוקא בשבאה אים בו ס"ם ושפלה ולא בשפות שתנו ושת"ם בדרישה שם וכמן : ז שייב בשתשב דברי' בנמר' לפיכן מקרא ושפ"ר : ח על ידו ונכתב של ונכתב בשב' דשייבו בשבה : ט שבשו בשתיטו בדרי' בנמר' ולא רשו שוב אלא שבה בי' תרתי בפינן אלא רשותו בשב"ם בכשב ונם שתשה שתב' שומר בשתיטו אלא תשיב שרשה בשבה לשלם : י יוד שלא ריפוי לבד כדי להשוירו לשרשה עורו : יא שוב שרשה בכיוקין לומה לזה כתב שלו' ושתשבר לעיל בפי' שם נ בשניר' כית שבירו ושבבב שלבור בו ע"ם : יב שלא כושת לשור בשעורה : יג שברי שבשבר שן בשם שעושה בקבי' ברשלו שתשת' שריפותו וגריך ריפוי לרשותו וגוך שין לך נזק נדול שוב אלא יסיס לו שבבו' לשולם לשתם בשן רשלו נם בשת יש לו שוב הן בשם' שבשו בשבר שבם יש לו בשת שה שרוסין שבשבשו ונם שם"ב שתם שרוסין שלין לו שעורות ובשבה קרם : יד ולנדבר רשלו בשור שבר רשלו ופפ"ר דשוכשתי דל"ר קלת"ם רשלו דשבדוסו ברשלו בשם ריפוי בשם (יד"ב נם בנולה לו שפרוס שיב לו לשני ונ

ס ורקק בחבירו מיין במשו"ר י"ג לענין לוי מיחן כ"ם מדיניס סלנו : ו
המבזה רש על פוכני פפר כו' עיין במשו"ר ס"ם ו' מייש סי' נ"ג וסי' כ"ג וסי' ק"ו ס
ג אבל לא על ניוסיס סחריס כו' ס"ק ס"ג וסי' ס"ק ס"ג וע"ר כתב סמ"ע ג ר"ל
ופס נוהגין סרס סאר עירות אבל גס בניוס על פוכני פפר ס"ב ליפסב כן סוס
סס עכ"ל ונפגורס פרק פוסב ו"ל סס פרס סוסן ניפפתני ניבריס לו נפוכני

לר ס (פור סכ"ס ופוס פדנרי פרמב"ס) מס המביים את העדים
או מי שהוא בבית המרחץ פטור שנשבה בו הרוח והנכיה
בגדיו ונראה הערום ובא אחר והוסיף בהפשטתו חייב בכושת
ום"מ אין בושתו של זה מרובה כמו המביש את שאינו ערום
כלל . וכן אם מגביה בגדיו לירד לנהר או שעלה מנהר ובישיו
חייב ום"מ אינו כל כך בושת כמו שמביש המלובש :

לה ס (פור סכ"ת נפס פרמב"ס) ביישו כשהוא ישן ומת שלא
הרגיש בבושת אין מובין אותו בושת מד ואם תפסו
יורשיו אין מוציאין מידם (פנ ו"ל פפו' פפור) ס(פו"פס נפ"פ פרמ"ס)

לו מה ישן שביש פטור :

לז המביש את מס השוטה פטור את החרש או את הגר
או את העבר או מו את הקטן שכשמכלימים אותו
נכלם חייב ום"מ אינו דומה המביש את הקטן למביש את
הגדול ולא המביש את העבר למביש בן חורין . ולא המביש
חרש למביש פקח :

לח מז (ס) רקק בחבירו חייב אבל רקק בבגדיו או שבישו
ברבים פטור ויש לב"ר בכל מקום ובכל זמן לגדור כפי
מה שיראו ס (פור ס"ל נפס רמב"ם) וי"א מח שמנדין אותו ער
שיפיים המבוייש ס (פור ס"נ נפס רב פריפ ופרמ"ס) :

סגה וי"ג מס דמכין פותו מכת מרדות ס (תרוכי פ' פוזפל)
המוניח פס רע על פבירו סוי בכלל המכיים בדברים
ס (פפקי תפרמ"י פיפן ריכ"ת פי' ס"ו) המקנטר פבירו ופ"ל ב
ליכי מוסר וליכי פבריין מפ"ס פלא פתר כמוך סוי כפלו פ"י כמוך
ס (כ"י מ"כ ומפרי"ו סי' קכ"ו) פלופר לפבירו פרי פתה פוסס כמו
ממור לו פתה כממור ליפו כלום ס (זוהר פוף פ' מפפיים) וי"ק
ופבירה לה פפס פומר פתה כממור כלו קרוי ממור ס (פפקי
מפרמ"י סי' קכ"ו ומפר"ם סי' קכ"ו ופנדרס פ"ב דיומפ) אבל פס פומר

פתה מכוח כמו ממור עד פתברר דבר זה לו כיוצא בזה פפטיל בדבר תלוי ליפו כלו' ס (פפקי תפרמ"י
סי' קכ"ה) המומר לפבירו אפול פתה כג וי"ל דיכול לתרץ דפפול מפוס קורבה קלתר ומין זה ביום
ב (מפרי"ו סי' כ"ה) כד וי"ק ס (מפר"ם תריזפורק) (י) המדבר רע על פוכני פפר צריך לקבל עליו תעניו
ותשובה ויפרס ממון כפי רלות ב"ד ס (תרוכי פ' פפוכל) ופס קבורי בממוך לו יגך פל קבריפה ויקפ
מפס מקילה ופס פס רפוקים כג יפלם לפס פלופו ס (מפר"ם תריזפורק) ופס כופר פמביים פס הוא
ביום פל פוכני פפר יפנו פרס כפדות כד (י) אבל לא פל ביוסיס פקריס וברא"ד דבכל לפי רלות ב"ד
ב (תרוכי פ' פפוכל ומפרי"ו סי' ק"ה) ופ"ל סי' ס"ד פפיק כ"ה הקורה לפבירו כה מלפין פס
הוא לכך תלפין פטור . וכן פס הקורה לרפס בן לדיק רפס בן רפס כו (ח) הקורה לפבירו פכך
הו ממור וסוא ממת פפור . אבל פס לא יכול לכבר מפ"ע דפמת בן פתריס דכבו כך לא נפס כך
ס (כמוקי מפר"ם ופ"ל פימן תכ"ס סי' נ) :

הוא זה וכלו אמר אם כשמכלימין אותו הוא ככלם חייב ואם לאו הוא פטור וכ"כ בפדיא בטור ע"ם בשכ"ם : מו רקק בפבירו חייב
בשת ובנדוי וכבייפו בדברי פטור דכיון דיפפה מפפה בנופו דומיא דוסקוק כתכוש : מפ פתכוין לוסיף בשת כמקדת ארכ
פמן לך בשת נדולה יותר מהונאת ממ רע ודיכא אמרי' וע"ל ס"ס ונם המכער פתם ופתה ממ כן ס"ו וכלו כתבו כשם י"ל וכ"כ כתבתי
כמה פפמים דמין טוכפה מל"י"ל דפלונת' הוא תלת דבמקום שתלת פיפיד כ"כ ופינו מפורפס בשאר פוסקי' רנ"ל לכתבו בפתכוין ופור"ם
כל"ל : מפ דמכין אותו מכת מרדות דבבר אל נאו דלא תוכו אבל כיון דהוא נאו מקום אם יוקין אליו מלקין דאורייתא : כ
ליכי מוסר כו' וכתב בשנת ר(דף כ"נ) אם קרוי מוסר אפר ממש תשובה ברי פוכר ברא"נ ואי לא ידע מן התורה וקרוי בשבש ביכי
בשאר ליכו מקרי פבריין מכ"ל ודין הים פקרף ממש בת' בשנת"ר דקידוש' דיתפנה כפ"כ ויפר יקף לפני כ"פ ויקף מקיל אל המנדל
וע"ל סי' תכ"ח סי' נ"ג מדין ממש פביוה לאפר : נא י"ל דיכול לתרץ כו' וכתב מהרי"ו אם עוד (ט) וכן אם קרוי מכיים בנסים יכול לתרץ
דיכורי' דר"ל דמכייפן כדברים וכן אם קרוי בן פוזכ יכול לתרץ דיכורים דר"ל בן פוזכ ב"ת אם (נב"פ וכתב עוד בשם ניפוקי
מהר"ם דכתב בשם עד ג' מעיד שקרוי ממור ועד ג' מעיד שקרוי בן פוזכ דבכלל מעלי' מכח ת"ת אין לו דין
ממור לומר קרוי בן פוזכ בשם בפיתה בכ"ם : נב ים פולקין ר"ל דלא יכול לתרץ דיכורי' ופס כתב בן אל ג' שקרוי בשבן
ס אבל כתב אם מהר"ם אל ממש פתת פיפה קול פוינתה בעבריה ולוות לה מתר פעבריה פעבריה לה מיקרי ביום בפרסם לו כו'
ס"ס ד"ת אם : נג יפלם אם פלופו ומפיק אם דפלופו יקף כ"מפיר פנקבר אם ויל אל קברו ויקף מקילה בשם המפרף : נד
אבל לא אל כיוסיס מקריס ר"ל דאם כותבין פרס מתר פדות אבל נם בניוס אל פוכני פפר ג"ל ליפבע ס"ו בן הוא אם ס"ם דמ"ם : נה
מלפין בן מלפין פטו' דמתריצן בפ"ד פ"ת כמלן קריצן לרפיק רפיפה בר לדיקא רפיפה בר רפיפה אכלת' וכת בפל לוכות את מביה היא
מקילת ס"ם : נו הקורה לפבירו אבד כו' וכתב מוסר"ם מרוזנבורק וז"ל האומר לפבירו ממור או אבד או רפס או נופף או
פפול או בבל לוקס : (ופת"ם בפנ"ם בשם ס"ם פרמ"ם) ואם קרוי פוכר על פרס מלפין או נבב הוי הקורה רפס ויורד פתו
לפיין וכ"י ר"י דאומר לפכותו דפוכר על נאו דלא תוכו אבל אם קרוי פוכר או אפר פירופין אין בפן דין מלא לריך לפיים פבירו
אב"ל ד"ת אם וע"ל ר"ס תכ"ת בפ"קוכל אל פבירו אקרוי רפס וסייב תלפת מקילה ונם פסק בשאר פוסקי
בפבירו לפלקותו בב"ס כין מנסה לאפרב דפמנביה ידו אל פבירו אקרוי רפס וסייב מלקות ונם הוירך לפפות מקילה ונם פסק ליתן לו
וקוק כסף אם הוא בני ואם הוא עפיר יתנו לפומלי תורס . וכן פסק נדול ג' אל קסד פתלם פתרו אל פבירו ופסק ליתן לו וקוק

מאירת עינים חושן משפט תך תקא הלכות החובל בחבירו שפתי כהן תצט

[illegible]

לט אע"פ שהמבייש בדברים אינו בר תשלומין עון גדול הוא ואין המחרף ומגדף לעם ומביישן אלא שוטה רשע וגם רוח וכל המלבין פני אדם כשר מישראל בדברים אין לו חלק לע"ה :

מ (ט) דין המבייש ת"ח בדברים נתבאר בטור י"ד סימן (רס"ג סעיף ו') :

מא (ל' רמב"ם שם פ"ג ד"ח) יש הכאות רבות שיש בהם ביזוי וצער מעט ואין בהם נזק וכבר פסקו להם חכמים דמים קצובים וכל המכה את חבירו הכאה מהן משלם אותו הממון הקצוב וכלם קנסות הן ואותו הממון הקצוב כז הוא דמי הצער והבושת והריפוי והשבת בין צריך לרפואה בין לא צריך זהו משלם וכמה הוא משלם · הבועט בחבירו ברגלו משלם חמשה סלעים · הכהו בארכובתו משלם שלשה סלעים · קבץ אצבעותיו כמו אוגר אגודה והכהו בירו כשהיא אגודה משלם י"ג סלעים · תקע את חבירו בכפו משלם סלע · סטרו על פניו משלם שלשה סלעים · סטרו באחורי ידו משלם ק' סלעים · וכן אם צרם באזנו או תלש בשערו או רקק והגיע בו הרוק כט משלם ק' סלעים · וכזה הוא משלם על כל מעשה ומעשה כיצד כגון שבעט בחבירו ד' בעיטות אפילו זו אחר זו משלם ך' סלעים · סטרו על פניו שתי סטירות משלם ק' סלעים וכן בשאר :

[illegible]

מב (טור סל"ד בשם הרא"ש) כל אלו הסלעים הם מכסף מדינה שאין בו כסף אלא שמיני שהם ג' מעין שכל מעה משקל י"ז שעורות כסף צרוף שהוא עוטמני אחר :

מג (טור שם) בד"א במכוב' אבל ארם שהוא מבוזה ואינו מקפיד בכל אלו הדברים וביוצא בהם אינו נוטל אלא כפי מה שיראו הדיינים שראוי ליטול :

הנה (טור שם בשם הרי"ף) יש אומרי' שאלו הדברים אינן רק מסוס בושת ונצר אבל ריפוי ושבת הכל לפי הענין : [illegible]

תכא המבייש חבירו שלא בכוונה והחובל בחבירו ובו י"ד סעיפים :

א אינו חייב על הבושת א עד שיתכוין לביישו והמבייש את חבירו שלא בכוונה פטור ב לפיכך ישן שבייש פטור :

הנה (מהרי"ו בי' קס"ה) וכן מי שקובל על חבירו שמסרו או נכבלו וביוצא בזה אף ע"פ שלא יוכל לברר עליו מ"מ פטור ב דהרי לא כיון לביישו :

ב המתכוין לבייש את הקטן ובייש את הגדול ד נותן לגדול דמי בושתו של קטן נתכוין לבייש את העבד ובייש בן חורין נותן לבן חורין דמי בושתו של עבד :

ג (טור ס"ו ותוס' ס"פ האומנין) ה יש אומרים רצער ריפוי ושבת ו חייב אפילו שלא בכוונה ובלבד שלא יהא אנוס אלא שוגג קרוב למזיד אבל בנזק חייב ז אפילו אנוס ח דארם מוער לעולם בין שוגג בין מזיד בין ער בין ישן :

ד בד"א שישן חייב בשישנו שניהם כאחד ונתהפך אחד מהם על חבירו והזיקו או קרע בגדיו אבל אם היה אחד ישן ובא חבירו ושבב בצדו זה שכא באחרונה חייב אם הזיק לראשון ואם הראשון הזיקו פטור (ומ"ה בכל אונס גדול כזה פטור חייב) (רי"ו בל"א ס"ב) וכן אם הניח כליו בצד הישן ונתהפך עליהם ושברם פטור שזה שהניחם בצדו פושע הוא כמה שהניחם בצדו :

ה (טור ס"ו בשם תשו' הרא"ש) ב' שנתאבקו יחד והאחד הפיל חבירו לארץ ונפל עליו וסימא את עינו פטור : ו בב"מ

[illegible]

תכא

א עד שיכוין לבייש כו' כבר נתבאר וה בסי' ת"ך סל"ו דין ישן שבייש פטור ודהוא מדכתיב והחזיקה במבושיו דמכ' למדין דין בשת ובעינן דומה לו שמתכוון לכך : ב לפיכך ישן שבייש פטור כ"כ ג"כ בטור והוא פסיטא מ"מ כבר דבעינן כוונה ובפרישה כתבתי דה"ק ומה"ט תכינא ישן שבייש פטור : ג שהרי לא כיון לביישו אלא לגבות ממנו הזיקתו : ד נותן לגדול דמי בשתו של קטן בסי' ת"ך סל"ו נתבאר דבקטן אין חייבין על בושתו אלא בתנאי שבשמכלימין אותו הוא נכלם ושם ג"כ כתב המחבר דמ"מ אין דומה המבייש הקטן להמבייש הגדול וזה שכתב כאן שאינו נותן לו אלא דמי בשת של קטן שהרי לא נתכוון אלא לבשת כזה ולבושת היתר' לא כיון ובשת שלא בכוונה אין מחייבין עליו : ה י"א דנצר כו' דין זה כתבו הטו' וגם שאר פו' בפשיטו' בני פלוגת ומה שמסיי' וכת' ז"ל אבל בכוס חייב אפי' אונס כו' בסמוך כתב הטור והמחבר בסעיף י"א דאפי' כפל מהגג פרוח שאינו מצויה חייב בנזקי ועיל ר"ם שע"ם מ"ם המחבר בשני סעיפים תכוסים זה לזה פא"כ ושם כתבתי בסמ"ע מוכח מדע' הטור והמחבר שמחלקי' בין כפל ע"ג אדם והזיקו דחייב בנזקו אפי' בכפל ברוח שאינו מצויה ובין נפל על הכלים דאינו חייב בנזק כ"א ברוח מצויה וכמ"ש זה מנפל ע"ג אדם אי' ר"ם מ"ה כתבו הטו' והמחבר בסעיף י"א ובתבו דאפי' ברוח שאינו מצוי חייב ע"ש ודו"ק : ו חייב אפי' שלא בכוונה כלמד מדכתיב כי יריבון כו' ושם קרוב למזיד הוא וריפוי ושבת בתוכן שם וה"ה לנער : ז אפי' אנוס ילפינן לה מיותרא דקרא דכתב פצע תחת פצע והכ"ל פצע בפצע וכל מה דמצינן לפטור שוגג פטרינן לכן לא אוקמינן סאי יתורא דקרא כ"א אנזק : ח דאדם מוע' לעולם מ"מ לכ"ע אאונס גדול אינו חייב וכמ"ש הטור והמחבר ומור"ם בסמוך בפ"ג וגם זה מבואר בסי' שע"ה ובשאר מקומות : ט פושע הוא בכלל פושע הוא דקאמר הוא כמי דאם הישן הוזק בהכלי שהונח בצדו שחייב בעל הכלים בנזקי דהישן וק"ל : יוד ופימא את עינו פטור טעם הדבר כיון

ברנן וכל מאחר דעתו היה להפיל חבירו וכל ל' יודע שזה ל"ל למעט שיפילו דוקא בהופן שלא יוכל הנופל להזיקו אלא ומחלו מהדדי ס"ל אם יתרצה לפ' סיוק יפיה אם היה כיון שלא נתכוון חבירו להזיקו אלא מקרה לו דרך נפילתו היה לת"ם נמצא ברנ"ה ופסיקו ומ"ו דרך ריצתן דפעור המזיק משום דכל ברנ"ה יודע שזה שכיח להתריס ים רשות לרוץ כה"ה וכאחר יפגעו שכיח ברנן זה נגד זה דרכן לסיוק ומ"ו • ומע"ג דמתרין מדם מועד לעולם ע"כ לו בכל ענין ממרוסו דהרי כסיוקו אוכם נמור פעור וכאחר

תכא א שכיח שחבלו זה בזה ד כו' עיין בתשו' מבי"ם מ"כ סי' פ"ו ס' : ה ופסי

(סור ס"מ) בכ"מ שחובל בחבירו בכוונה חייב בה' דברים אפילו נכנס חבירו לרשותו שלא ברשות וחבל בו והוציאו חייב רבותי שיש לו רשות להוציאו אין לו רשות לחבול בו אבל אם הוא מסרב בו ואינו רוצה לצאת יש אומרים שיש לו רשות אפילו לחבול בו כדי להוציאו :

הגס וכן מי שיש לו מסרת וסוסם שינגוח לו יוכל לסוגיפו קודם ומן מסרב יכול ופס מסרב יכול להכותו פד ס"ג ע"ה (מרדכי פרק המכיר) :

ז (ל' רשב"ם פרק המוכל דין י"ו) נכנס לחצר חבירו שלא ברשות ולא ידע ב"ה שנכנס ויזהיקו ב"ה שלא בכוונה פטור ואם הזיק בו ב"ה חייב כיון שנכנס שלא ברשות (כך נ"י ל"ו) ורוק' בשלא ידע בו ולא ראהו שנכנס אבל אם ראהו ופטו' ראיהו ראזיק אנפשיה (סו"ס ס"ם פרמ"ס)

ח יג היו שניהם ברשות או שניהם שלא ברשות והזיקו זה בזה שניהם פטורים :

הגס סזיקו זה את זה בכוונה שניהם חייבים (ע"ל סי' ס"ו) (סור ס"ם) :

ט (ל' רשב"ם ס"ם ד"ו) יד המבקע עצים בר"ה ופרח עץ מהם והזיק בהר"ה או שבקע בהר"ה והזיק בהר"ה אחר סו או שנכנס לחנותו של נגר בין ברשות בין שלא ברשות ונתזה בקעת וטפחת לו על פניו חייב בארבע דברים ופטור מהבושת :

יוד (רשב"ם ס"ם ד"ו) היתה לו אבן מונחת בחיקו בין שלא הכיר בה מעולם בין סו שהכיר בה ושכחה ועמד ונפלה והזיקה וכן אם נתכוין לזרוק שנים ז' וזרק ר' והזיק או שהזיק כשהוא ישן חייב בנזק ופטור מר' דברים :

יא (ס"ם דין י"ב) מי שנפל מן הגג ברוח מצויה והזיק יח חייב בר' דברים ופטור מהבושת נפל ברוח שאינה מצויה חייב בנזק בלבד ופטור מר' דברים (פ"ל פי' ס"ם פי"ב) יט ואם נתהפך חייב בכל אף בבושת שכל המתכוין להזיק אע"פ שלא נתכוין לבייש חייב בבושת :

יב (ס"ם נפ"ו ד"ב) המזיק לאשתו בתשמיש המטה כ חייב בנזקיה האומר לחבירו כף קטע את ידי או סימא את עיני ע"מ שאתה פטור ה"ז חייב בה' דברים שהרבר ירוע שאין אדם רוצה בכך : (ס"ם נפ"ה ד"ו) :

יגס (סור ס"ם נפ"ה פרמ"ה) וי"ח דאם ל"ל כפירום ע"מ לפטור פטור אלא אם ל"ל כפירו' רק דברים שבממון כן אלו דנין דברים אלא פטרו כא כגון שאמר ליה קטע ידי או סימא עיני וא"ל המזיק ע"מ לפטור וא"ל סניוק הן אלו דנין שכתבתי' קאמר הן וסייב המזיק :

יג (ע) שנים שחבלו זה בזה אם חבל האחר בחבירו יותר ממה שחבל בו הוא כב משלם לו במותר נזק שלם ורוקא שהתחילו שניהם כאו לאחר שחבל זה בחבירו כג חזר גם הוא מיד וחבל

פעור כיון דהזיק מחילין וק"ל : יג היו שניהם כרשות כו' כבר כתבתי שמעתו דכל שהניהן שוין היה לזה לפטור כמו זה וכיון שהזיקו אלא בכוונ' וא"ו לפיוק כזה מצלו מתחלה מהדדי : יד המבקע עצים בר"ה כו' לא זו אף זו קאמר ל"ת אם הבקיעה היתה במקום שהניהן רגילים לה שכיחי כה רבים לה ליזהר מפי דסייב אלא מפי שהבקיעה היתה בר"ה ופסיק ופשה במקום אלא שכיחי כה רבים אף סייב (ובטור כתב עוד בכח דאם הבקיעה בר"ה ופסיק בר"ה סייב ומתבר קיצר דלמאר בתב"ם מהשיפה) ל"ת בנזק אלא מפי שכתבתי' דבר' משום דקרוב לפשיעה הוא וה אולת שבושת דפטור כיון דלא כיון לזה : טו אם שנכנס בחנותו של נגר ל' הטור וריב"ח פי' שהי' רואה שנכנס סייב דכל אותן שדרך בני אדם ליכנס לביתו בשביל לותכות יזהר יותר מד' כאן לשנו ורבא לומר אף הוא לא בכנס כדי לקנות ממנו מכל מקום מוזהר ואומר הוא על כל בנכנסים כיון שדרך לבנות ולקנות ממנו : טו שכיחי בה ושכיחי ב"ז דומה לחיזק הוא : יז וזרק תרפא כו' כטור כת' עוד ז"ל אם שכתבתי לזרוק ד' וזרק שמנה כו' ופ"ר שכתבתי שפשם כתב זה ע"ין כטור שכתב כאן עוד דין הזורק אבן ואת"כ סוגיא דאמרי' אבל הזורק וקבלה פטור מד' דברים וסייב בנזק כו' והמתבר כתבו בפיטן ת"ך ס"ל וכתב שם דפטור מכולה ולפוקי מהטור שכתב שסייב בנזק ע"ם : יח סייב כד דברים ז"ל הטור דסונב קרוב למזיק הוא דלא סיה לו לפלות לנב שהיו לו מתקף כיון שיכול ליזול כרוש מלויש : יט ואם כתבתי ל' הטור ואם נתהפך דרך נפילתו כדי שיכול על מהדם להבחתו כדי שלא יכבש בהקרקע : כ סייב בנזקיה ל' הטור סייב כד' דברים ונם המתבר דבתב בנזקיה ר"ל בל נזקיה זולת בבושת דלאו בכלל נזקיה הוא דהא לא כיון לבייש אבל בשאר דברים אע"ג דיש לו רשות לשתם אעפ"ה ל"ל לפיוכי שלא יזיק ודין שתעות דעתין בשאר דברים יתבאר בשיטן תכ"ג אם פושם שבן ואיך דיכן נם בה"ם בשיטן ג"ם : כא קטע את ידו כו' עד"ר אם כתבתי דלשבוח ל' דאפי' ל"ל דאפי' מתחלה בפ"ע ל"מ לפטור אף"ה סייב • בשבי דוקא קאמר דסייב כיון דהוי רואה שבריחים ידוע' ואין אדם רולה בשבירון שבריחים שלו ושבור שחבירו לא יקטעו ויפתחוהו אף"ג דל"ל ע"מ לפטור אבל אם ל"ל בשבי פטעבי ע"מ לפטור והוה פטע בו בלא מיפרון רואה שבריחים הוה פטור כמו בל"ל שבור את ידי ושבר בלים וכת"ם טטור ושתבר לפיל"ר ס"ק ע"ם : כב כגון של"ל קטע את ידי כו' עד שבתתים קאמר ובשלי דלא ל"ל בפי"ם לפטור אלא ל"ל לומר דבתתי' קאמר אפי' בלא רואה שבריחים קאמר וסייב ולא נקט קטע ידי כו' אלא ללמדינו דאם אמר בפי"ם לפטור אפי' בשבי ודוקא בהיזק ממון הוה דפטרינן ליה אף בשיטן שמתפרש דבתתים קאמר וכת"ם הטור ושתבר לפיל"ר ס"ק ע"ם ולא בלפר דנוסו ודלא "בפ"ם דבתב דנם י"ל הבלו * לא סייבוהו בפתם אלא בראה שבריחים דו"ח ושיין בפרישה ודריסה כאן ולפיל בפי"ם : כג משלם בחותר נזק שלם ל"ל בפי"ב ס"ק ב"ח בפיזק שור בתבלותי בחותר נזק שלם ושיטה יש ללמד לאחד בחד : כד שור נם הוא מיד כו' נם בשור בתב כאן בפתי לישנא ל"ל אי לאחר שחבל זה בחבירו חזר נם הוא מיד וחבל זה בחבירו חזר נם הוא מיד וחבלו

מלסכותו אם מזר נם הוא מיד פ' אפי' בעודו בחמימותו ומכל מ"מ אם התחיל הא' בסכי פטור ר"ל ברמתן התחי' בחתיכ' וירא שמא יתבטל מ"מ כדי לגמור נפשו מהכהה מכל מ"מ אפשר אבל בו ברמתן או וירא מיתבטל בו עוד וקודם ומכל מ"מ ברמתן כדי שלא יתבטל עוד פטור דאין כל פ' מוכל פ' וכ ונם קשה מכ"ל לברה"ם והטור למלך כוה מאחר דהמחבר בסוגיין יקד נם בקיצור פסקי ברה"ם כתב שכיון כל' אחד לכן נראה דס"ל הוא ור"נ בדברי פטור והמחבר"ל מאחר זמן שאבל זה בתכירו מזר נם הוא ומכל מ"מ פ' על שניהן ומשלם כמותר נוק אלם אבל אם התחיל הא' השני פטור שיש לו רשות לשני לחבול בו אבל בו כדי להציל עצמו : ° (מור סי' נסס ברמ"ם ז) :

הנה ° (מנ"מ רקיוסק) כו (ג) וכן הוא לענין נידוין וביומי' המתקיל פורע הקנס רחוק שאבה אחרון ומזר אחרון ומזר להכותו לרחוק כו' וכאחד אחרון ומזר בשאחרון והוא נתק ידיו וכבה אותה פטור ° (מהרי"ו סי' כ"ח) ועל ס"ס תל"ד אים ומשלם אבלו זה הוא :

ומיהו צריך אימר אם היה יכול להציל עצמו בחבלה מועטת וחבל בו הרבה חייב :

הנה ° (מהרי"ו שם) ודווקא לענין אבלה אמשלם לו ד' דברים דסו כאדם המזיק בשונג אבל פטו' על שבוסת דשם לא כיון לגייס ולכן אמכה מכירו ומכירו קרוב אחזר פטור אבל וכיון כי יפס לכו ונו' ° (שם בשם מהר"ם מ"ו) וכן אם ג' קרוב לאכירו נאב והוא אומר לו (ג) אתה מכוב באחזר או קרוב אחזר פטור מפני שעמת ° (מהרי"ו סי' פ') :

וכן הדין באדם הרואה אחר מישראל מכה חבירו ואינו יכול להציל אם לא שיכ' אמכה יבזל להכותו כה כדי לאפרושי מאיסורא ° (סור סי"ך בשם מהר"ם) :

הנה ° (ת"ה סי' רי"ח) וכן מי שהוא אחת רשותו ורוצה כו שהוא עושה דבר מכירה רשאי לאכותו ולייסרו כדי לאפרושו מאיסור ומין צריך להכיאו לב"ד :

יד ° (סור סי"ם זה בשם מרחכ"ם וסוא בשם מהר"ם) ב' שחבלו באחד כאחר שניהם חייבים ומשלשים ביניהם היה אחד אחכון והשני לא כיון השני פטור מבושת :

תכב צריך החובל לפייס הנחבל שימחול לו ובו שני סעיפים

א ° (ג' רמב"ם פ"ם אחובל ה"ב) החובל בחבירו אע"פ שנחן לו' דברים ג אינו אחכפר לו עד שיבקש ממנו ב וימחול לו ג ואסור לנחבל להיות אכזרי מלמחול ד כי אין זה דרך זרע ישראל אלא כיון שבקש ממנו החובל ונחנחן לו ה פעם ראשונה ושנייה וירע שהוא שב מחשאו וניחם מרעתו ימחול לו וכל המסחר למחול ה"ז משובח ורוח חכמים נוחה היטנו :

הנה ו ועיין כמ"ש סי' תר"ו ואסור לבקש דין מן המ' על מכירו שעשה לו רעה ° (ס"ם פ' אחובל) ודוקא דאית ליה דייכא כארעא וכל אנופא על מכירו הוא נאכם אקילה וי"ל דאפי' ליח ליה דייכא כארעא אסור לבעוק עליו אמ"כ פוליכו אקילה ° (תר"ן פ"ק דר"ה) :

ב דין נחבל נשבע ונוטל נאבאר בסימן צ' :

תכג נגף אשה ויצאו ילדיה וכיצד שמין דמי ולדות ובו ארבעה סעיפים

א ° (ג' רמב"ם פ"י מאחובל ה"ם) הנוגף את האשה ויצאו ילדיה ג אע"פ שלא נתכוין חייב לשלם דמי ולדות לבעל ב ונוקי ועצר לאשה וכיצר משערין דמי ולדות שמין את האשה כמה היתה יפה עד שלא ילדה ג וכמה היא יפה משילדה ונותנים לבעל (ועצר וכוקי משערין כמה אקפ' אפם' ונכחכת

ודקדקתי בפרים' מדלא כ"ל אאין וכאן אם סיפא דרוצה מכה לא' מיתרצ"נ שם כתב כבל ג' שאם בפני עצמו דכמ"ש אתב כדי להציל את קרובו וכסיפא כתב כדי להפרוש מאיסורא וכתבתי דאיכא בינייהו כ"מ לדינא והוא דאם בא להציל ולעבות אמכה אינו כל"ל דכדי להפרוש מאיסורא דכאם בפחים רוצה אמכה ג' לאכירו ואינו אומש להפרוש אמכה מאיסורא או אמרי' דאסור לאכות לוה אמכה דוחתי מכה אכה בא להפרוש אמכה מאיסורא ומכל מ"מ כרוצה מכה אבירו וכאן ואפי' דאסור להציל קרובו כאבלה אף אמין מדברו להפרוש אאין להכותו ולא בא להפרוש מאיסור אבל ג' כרוצה מכה אבירו וכאן ואפי' דאסור להציל קרובו כאבלה אף אמין מדברו להפרוש אאין להכותו ולא בא להפרוש מאיסור אבל ג' כרוצה מכה אבירו וכאן ואפי' דאסור להציל קרובו כאבלה אף אמין מדברו להפרוש אאין להכותו ולא בא להפרוש מאיסור

ואמכתב בלא מ"לך כיוצא בו אמקום אבל כרוצים בוה דכאמת אקום הנוף בוה לאבלך כיוצא בו ודו"ק :

תכד ג אינו אחכפר לו עד כו' כן הוא ל' אמשנה וכברייתא בפ' אחובל (דף נ"ב ע"ב) נס ברמב"ם פ"ב מחל ר"י פירש שם דאף אאפר דבושת וכ"כ בקיצור פסקי ברה"ם נס בשורי' אחרוניקי' כ"כ בפשיטות אבל בפשוט כ"י כתב לפר ובפושת :

כ וימחל לו בנמרא למדו זה מדכתיב בחניאלך ואתה אסר את אמת פלים כו' וימחל כאדם

רצה אם י' לחל לו פיס מוכל לו בלא אמילת אברים בלא למחול אחרון שברוך לפייסו עד שימחל לו אמחול נאמרו ואז יתבטל בפעם ג' ואסור לבעבל בו' נס בלתר מחוכו אחרון אחרון אחרון

[illegible]

תכד החובל באביו ואמו או החובל בבניו או החובל בחבירו בשבת ובו ל"א סעיפים

א החובל באביו ואמו א ולא הוציא מהם דם חייב בה' דברים הוציא מהם דם חייב מיתה לפיכך פטור מתשלומין אפילו הוא שוגג לפיכך לא יקיז הבן לאביו ולא יוציא קוץ מבשרו ולא ופתח לו מורסא שמא יבא להוציא ממנו דם ונתבאר זה בטו' י"ד סי' רמ"א :

ב החובל בחבירו בשבת פטור מתשלומין אפילו הוא שוגג ב כיון שיש בו מיתת בית דין אבל החובל בחבירו ג כי"ה אפי' במזיד חייב לשלם לו :

ג (ל' רמב"ם פ"ד מהובל דין י') החובל ד בעבד כנעני שלו פטור חבלו בו אחרים רבו נוטל ה הי' דברים ואפילו צערו בכם ונתרפא מהרה הרי כל רפואתו לרבו :

ד מי שחציו עבד וחציו בן חורין שהכהו אדם או שנגחו שור נתבאר משפטו בטור י"ד סימן ו"ל (סעיף ש"ב ע"ש) :

ה (טור ס"ד בשם רמב"ם) מי שיצא לחירות ועדיין לא הגיע גט שחרור לידו ו וחבלו בו אחרים פטורים : ו החובל

[illegible]

תכד א [illegible]

[illegible]

מידו

תיד - וה"מ לזה כתב בעור וכמכר נפ"מ נ"נ כפי' ר' כבור ס"ם ע"ש ומפקיעים מ"ל בפמכר כלן כפי דין דהתם :
ז פקוכל בבת קבנם כו' כמכר פשמים כלן דין מוכל בכבד עבדי וכתבו פרמב"ם פ"ד דקוב"ל וכעור כפי' ה"ם דכעבדו כעבדי
קייב כבולן ליתן לבעבד קוץ מבב' דיפתר כידו מם בעבד סוס בלו' דבשתו סוס מכבל ממלאכת דבו מבכלו - וכמכלו מלריס כתב
פרמב"ם יליקת בבן קרקע וכרב מוכל מפירותיו כל ומן מפוס מלנו וכפי' לפירות יקח פקרקע לבעמוכן דעת עבי"ם וכן פסק בה"ל
להלכה - וי"ם פי' דבעבד
גדולה דפייכו דמי ידו יליקת בבן קרקע וכרב יאכל פירות שבדי פוס מפסיד בקע"ת ידו מה שיו בין קיסונין לאחר שיקרפה (ר"ל כשחלם בנק דמי ביד שקבע מחנו מיכו מחלם לו כעבד אלא מה שיש פוסף מלאכה כידו אבל עדיין סוס רחוי לשמור קיסונין ביד שיקרפה מכאן קנינת ידו וכמ"ם לפיל מ"ק) ולכך יאכל פירות כפוסו אלא כמו שיש פוסף מלאכה ידו שבקנסף) ולכשיגיע לפרות יעלנה ושבת קנסה דם ייכו שכר שומר קיסונין כל ימי משך שפולי כולו לרבו ולפ שפכיש מ"ל פרמ"ם ר"ל ולפ שכלו כדבר שאין בו שפסד לרבו כגון שקנסף מלאכה מוכו או רשם שומטו שבלתו לעבד ואין לרבו בו כלום שכ"ל שבור ופ"ר : ם בפועת מוסף מכספה פי' בא למכרה או לשפיאה לאים אין מוחכין כעבד כל כך כמו שמוחכין כעבד קולם שכלתו - וכעור קשה כגון
שפנסף כפניש כו' ור"ל דשם שכתרפת מ"מ פומד רוסף שהכה כפניש וכמלסת כפ וכ"ם שם קטע שהכה שכר ע"ד שמקום פרת שכרי
שפוה מקבל שבורר וידוש יותר ופ"ר : ם פרי סוף של שב דכתב לת כתי כתתי לאים פרי שכתבה פתורה כרשותו ליתן לאיוק אים פירלס
וסוה שקבל דמי קדושים ונפ כי יתכור אים לת כתו כתיב וכיון דכסף קדושין ושכורתו שלו וזה פשתה מכספה לוקח שהה דמי פשתה -
ולא כ"ם דכתב דמדכתיב כנפוריה כית אביה לבדיכן לשכנפוריה כרשות אביה אים היה דו"ע דבכרים כתבו דהסיפ *
דוקא בספרת כרייה מיירי וכתבו דשקיל דבנמרא נזכר לפמי' פי' קרקע דבנפוריה נית אביה לא נקטו אלא לסיפא בשלמא ופ"ר :
יד וי"ל דוקא בספוכה כו' ערשה שלו אבל אים פוכה של אביו אפי' אביה רוצה ליתן לה מזונות כימי אליה כדי ליקח לפלוה מזכתו כלי
עליות לו ומזכו שוכר דמי מזונותיה לאו כל כמיכה מסת"כ בשכל כם שהה דכתב הת"ש שם כדין י"ם דבכסף נ שכתה לאביה פ"ם ודו"ק :
טו אבל אינה פוכה סוף שלו פי' אשכתה קאי דאז כיוון כדמי שכתה אבל בדמי נוקה דמכירה וכסף קדושים שכ"ל אין פילוק : יב
שם אפרים שבלו בם ל' ברפ"ם דבמידי דאתי לה משלמא ופ"י לשר לה קשיד : יג וי"ל דפשור כת"ם בפמוך ר"ל מיד בספיק שאפר זה כדין
שם שוכל בבניו הגדולים וכת"ם שמכר שם וסוה דעת פרמב"ם ודין בן וכת שוה נס ת"ם כתב לדברי פרמב"ם כת"ם תור"ם דמיירי
דוקא בחינה פוכה ע"ם סוף פ"ד דשוכל : יד ובקטנים יליקת בבן קרקע כו' בנמרא פליגי ת"ר סד אמר דיקלא וסד אמר פ"ת
ופרמב"ם ופשכר כתבו קרקע כמקום דיקלא דם ל' דלא אמר דיקלא אלא מקום דמיו"ל בללו הייבי לקנין כתבלתו אין בבן כדי לקנות
בבן קרקע ופיבא דאפשר לקנות בבן קרקע קרקע עדיפא שקרנו קיים יותר וכן מליבו בנמרא בבתה מקומות שקונין קרקע ובבעל
שוכל פירותיו : עו וי"ל פשר תורה פירות ופקטנים ילפינן מפוכה וסוה פירות דשפר תורה ופקרן קיימת לבן עד ש"גדלו ועיין מ"ש
בדרישה ע"ו ת"ם זה מפה דלימת בנמרא פ"ד דשמקבל פקדון מיד קטנים דבדין הוה לפין מקוירין שפקדון ביד הקטן ובפ"י נמי כן בני
שבי מ"ד סד אמר לא יפ עירפו לקנין אלא יקנה בו דיקלא וסד אמר ס"ת ופסק סם כשור דיקל"ד וי"ל דשתי הבא דשמעות בן ודאי אל
קטן שלא שמין בוחכין בידו שבני שיפסידו וס"ל בשוכחתו סוף פיקנה בבן ס"ת וילמד מתוכה וסף אם יקלקלה לא מיבפת לן בבן כיון שהו שלו
והוה שוכחתו משל"ה שהם דיש לאים שיתברר אל מי היה שמחון לבך יקנה דקל דלא כליה קרנא שלא שב ע"ם ת"ם דשרמב"ם דפסק כאן כרבה
דיקנה בבן דקל וכפ"י דפקדון פסק דיקנה בבן ס"ת אר"ד דקל וילפלו פירותיו - ומפשר דם"ש דשכח שפדיין לאבה שחזון לידי בקטן ס"ל
דאין קונין בשר שדמים ס"ם ובוחנין לו לפי שיכלה קרנם ואין לכ"ד לנרום שיגיע מקלה מחת"ל ידם אבל בפקדון ידכר היה שוקף שחזון
ביד בקטן וחיירו בפקידו לוה בפפקד אלא שחזון בפבת אבדו נגבו בה דלמא יכולו בפבלים ויכירו את שלהם ס"ל דאין לקוף כולי האי
וקונים בשר שדמים אפי"ם ת"ל ללמוד שחזון ק"ל : יו אבל מסלמין לאפי"ו ול"ד שם ס"ל בפיכך שמין לבם בפי שבלו שחזון ונותנין
שבלו ל"ד בפיכך שמין לבם בפי בפי ובעור כתב ע"ו ל"ל לפיכך שמין כ"ד שם דברים בשפי שבלו שחזון ונותנין ונותנין
לבעל ואוחה טובת הנאה שחזון בבן שחזה לבעל - אבל אינה פייבת לאכור כתובתה לשלם לבעל פ"ל - ובשאם שחזון דקי"ל
שאכור ס"ם לאכירו ושור ואחלו שקול ונת"ם בשור ושמכר לפיל סי"ם ו"ם שאכר שור כתובתה ס"ם לה על בעלה לאקר ואי' שחזלה
בשוה שבשור כתובתה לבעלה יפ"ל שכ"ד להלוקח בידים וכי תימא שחזרה בכתובה לבעה דקבלה בו בטובת הנאה דאו אף אם
שחזלה לבעלה לא קשבי"ד דמה לי שיש לו עליה שוה של שבלתו או דמי בכתובה לאקר שחזלה לבעל ש"ש כיון דודאי שבלה לבני בעל'
ג'שרוחי דבבן בכדי לאה לן כן הוה בנמרא דפ' בשוכל
דאפ"ש לה לבעה שבלו ונ"ב שהן בשין ולא שייך בשו ס"ם דשחזל"לבעלה ופ"ל סי' שפ"ם ס"ב דבת"ם שם דאם שחזרה לאת"ל דשחזלתין
לה וכ"ש שפ"ם שבוכל אבה שאמרו בכשים שפנים שפניהן רשם דמ"ש שחזלתין לותן ושלקין לותן שלא יהיו לו עבדות כן ואפשר דדוק'
בשחזרה ושבלה לו בשאר ביוין דשבדין ס"ל בבי ולא בשור שעליה שלא שיב שחזן) (וע"ל בי' תכ"ה סי"ב ס"ם שדין כיוון
שאם) וכתב בפ"ת בשאר ל"ו דאם לין לו שידה ליקח בבבי שלו לו ליתן בבבי לאת שחזלתו לבעל לאחר שבלה לבעל ולא בשור שלו לבעל
שבלה לבעל ס"ל ופ"ת ס"ב ס"ק ב' ובשבלה וכ שאת ובאלה בבשה ס"ם ש"ו ס"ם שם"ו ובנ"ב בפי"ם ש"ם דאם יש לה ס"ם וכ"ש ותום בשחזלתו לו נ"ב דבי תוספות'
לשאר בשוכת בבאה ולשלמה ול"ל ס"ם שם"ו ס"ם ופ"ר ת"ם פוד שוס : יש אם יש תום בבשחזלתה לו נ"ב דבי תוספות

אלון ומנ"כ דקאמר ונס כטור וכרמב"ם לא מזכר כדין זה כ"מ ונ"מ רק שהמוכר כלאן יחד וכתב מהלשתן דהב"ד כופין אותו למכרו בטוכת כנגה כל ה' כפי דיבו דהייבו נל"כ וכ"מ צריכה למכור לבעלה או למכור כולן. ומשמעות מתקבלה צריכה ליתן לבעלה כדמי שבלתו ואם שבעל קנגה בטוכת כנגה אזי שבעל מנכה לה אותן דמים שבלתו וכתוכם. שהיב יכולה למכור למוכר משפט שב"ל שתתקבלה לבעלה כו' אזי אין לה קוכה כ"ה שבעל עלמו ומהי תוספת כתוכתה ר"ל שהוסיף לה בעלה זה בכתוכתה על דין כתוכה דאורייתא דהייבו לבתולה מאתים דיברין זוזי ולאלמנ' מנה ומשו' שהוסיף לכתוב אדין אם תוספות בכתוכת' שיכול' לבעל' בטוכת כנגה ולא לאחר כתבו נמי כן אע"ב וכ"מ ומשך המוכר אשפיותו דבעל"ב וכ"מ שהן בתין אין אזיל בתר מוכרס לבעלה שהמכר בו או למוכרים ולבה למוכרי ומוסיף וכתי' ול"ל ואם לא היה לה אינה יכולה למכור לו עיקר כתוכתה שאסור לארם להשהות את אשתו שעה אחת בלא כתובה אלא אם רצה הבעל כותב עליה שטר כדמי החבלה או מגרשה ונוטל מכתובת־ראשה הראוי לו:

פנס ° (סור פסיק י"ג) וכן אם שהבלה בפי כתוכתה מוכרת כתוכתה לבעלה ומשלמת לבעלה ולא מיישבן אחת מהה קלה בפיבו להוציאה יש שהרי אם ירצה יוכל לגרשה לגמרי בשבועת בשבלתו:

יא דין אשה איש שהבלו בה אחרים או בעלה נתבאר בטור אבן העזר סי' פ"ג:

פנס אם ואפשר שיש לה בעל שהבלו זה כוס ב לא תמרי שיש לתו כמותר כוס שלם שהרי קנת מהבלה שהבלו בשבה הוא לבעלה על בן ישלם שמובל בם שהייך לבעלה ומה שהייך למשה מבבן לו בגד שבלתו ° (תוי רשב"א סי' תתקפ"ה):

תכה חייבי מיתות בד היאך דנים אותם בזמן הזה ובו ה' סעיפים:

פנס • (סור פ"ה בשם נסרואי גאון) א כל חייבי מיתות ב"ד בומן הזה הרי הן בידיבו להלקותו או להורגו או לעבדו אלא שהרי הוא מבדילין אותו ומבדילין אותו מן הקהל וב"ו אלא דין אלהי

אם רואין ב"ד שהוא צורך שעה ב ומנדר מילתא יכולין לעשות כמה שירצו כמו שהתבאר לעיל סימן כ"ד וידוקא בדיני נפשות הבריבו ב"ד אבל בנהרגין בלא ב"ד בידונין גם אותה כמו שיתבאר ° (סור שם)

א ° (ב"ב פרמב"ם פ"ה מהי רוצח דין ו') הרודף את חבירו להרגו ג והוהירוהו והרי הוא רודף אחריו ואפילו היה הרודף קטן ד הרי כל ישראל מצווים להצילו באבר מאברי הרודף ואם אינם יכולין לכוין ולא להצילו אא"כ הרגו לרודף הרי אלו הורגין אותו ° אע"פ שעריין לא הרגו

פנס ° (סור פ"ו) ה הבא במקום לעשות ב"ב דינו כרודף ואם ידוע שלא בא רק על פסק ממון ואף אם יתמוד בעל המון נגדו לא יהרגו אסור לגרשו ועיין בדברי הטור סי' זה מי שמפקן רבים בגון ו שעוסק בדיוטים במקום שהמלכיות מקפידות דינו כרודף ומותר למסרו למלכות כמו שבתבאר בשיל סימן שם"ם שעיף י"ב ° (מהרי"ט מרוטנבורג):

ב ° (ג' רשב"ם פ"ם ר"ם) לפיכך העוברה שהיא מקשה לילד מותר להתוך העובר במעיה בין בשם בין בירו מפני שהוא כרודף אחריה להרגה ואם הוצי' ראשו אין נוגעים בו שאין דוחים נפש מפני נפש ו וזהו טבעו של עולם: ג וכן

כתובתה מרובה מבלה אין אומרי' למכור לו (פי' בטופת שבשם דלו אף שהוא מרוב' מדמי שבלה אין נותבין בשבשם דמי שבבל') כדי שלא תשם קלה בעיבו להוציאה ואלמנה שהמכר לא בים מוציאה כיון שבתוכתה מרובה מהבלה אב"ל וכן הוא בטור והוא מנת' שם בפרק שבול ע"ם: כ לא תמרי שיבלם בחותר בוק שלם פי' שיבבו דמי שבבלים זה בגבד זה ודמי שבבלה שעולה יותר בא' מהבלים שלם לו שבני שעובלו כ"ם וכמ"ם בטור שם ס' תכ"ה פי"ט ונם שהמכר כתבו שם שם"ב ס"ם קאל"ן דבאים שבבל בשם של בים אחר אין הדין בן וכשאם שהשם אין לה בחם לשלם מה שבבלה בשים שהחר וחה שבבל שהים שהחר בה מניע שלא לבעלה וכמ"ם בטור וחמחבר מ"ם קאחר דלריך שהים שבובל בשם ליתן לבעלה בל אלבו מה שיניע לו מדמי שבלתה ושפלא בסייך לא ב"ל ליתן לה פי' דב"ח דנים זה יתן וילא בעלה בלותן דמי' שדה ולא בל פירות בל ימי חייו והשים שבשבל לא יעבה דמי שבלתו עד שיחות שבעל בעייב דלו יעבה שהים שבשבל לערוף לותו שדה וחמותר יעבה מדמי בתובתה קמ"ל דלא וחשוש דשמא חו"ל אלבה בבשים שאין ידועים לבעלה שאין שבעל אוכל חכן פירות בל זה בת' שם בתבו' שרשב"ם וא"ם לותן דמי' שאנים בשלקה על שבבל בם הוא יעבה בחם שהיב' לו בחם שבבלו בו וכחותר יבתוב שטר אליבן ויחתין עד שתתנרש או יחות בשלה:

תכה ג בל חייבי מיתות ב"ד בומן הזה הרי הן בידיבו להלקותו בו' בל' זה בת"ב בטור בשם רב בטרואבי וכן דבת' בחייבי מיתות וכת' אליבן להלקותו ולהבטו בתבתי בפרישה דברשם דה"ק ל"ת דהין דבין הר' מיתות אלמן בל א' בפי חה שבות' בתורה אלא אפי' לשבות במקומו אוכם אשר לרובו הין בידיבו מנד הדין ב"ה אלא מנדר מילתא ע"ב: ב ומנדר מילתא בו' פי' לשבות דין לוש שבבר בראש או מוכם הין לבו לשבותו אבל למנדר מילתא אם יש לאום שיעשבו ג"ב אחרים לבבת יבדרוהו בדי שלא יעשיהו עוד ושפ"ר:

ג וזהו שירוהו בו' פי' ל"ל לשבות בו שתרשה מחם ושיקבל שהתרשה אלא אחרי' לו זה שאתה רודף אחרינו שרשל הוא ושתור' אחר' שוסף דם האדם בחדם הוא ויסף וכדיעבד אף' לא אחרו לו אף"ה אין מנילין אחרי שהרדף בבשבו אל הרודף ורחיב מקטן שרודף דאיבו בר מבבנה אלוסרה הוא וקאחר ג"ב הורגין אותו להציל אחבו ושפ"ר: ד הרי בל ישרשל מצווים להציל לאדם זה מדבתי' (בפ"ב שבועות) ולבפרה לא תעשה דבר לעקה בשדם והין מוסיף לה משחם בה אם יש לה מוסיף להציל אפילו אומה שבא להורגבו סייבו מצווין להוסיף אותם ידיו בחרב' ושהרגו אחרי' דאחבו אחבו ואחבו לאדבו דין שדה לגרשו לעבירו בי בתר קרא אל"ג מיד בתי' בי בחבר יקום איש על רעהו בו' ודרשו אחרי' ב"ה ואם ורשה עליו שהחם בשובו אל מקרא הוא דאם נמי שבבל בחבר' בירו בשת ורוצה בחחם אל אחרי' דודאי לא בא שבבל אל בפסק מיבה בי יודע שביום יש מוזרים שרבה לזה שבבל בשיחוד עליה לשורבו ובודאי לא בא אלא אם ירצה שיבו' שב"ם בחקום שבוג' שיחמיט ויבא אלא ד"ב לא אל"ל אלא ואם ורצה בחחם עליו לחם לי מ"ם דרשו דבא ללחד' שם בו' בדור לבו בחחם אלא בא לגרשו לב"ם שבא לבבו' שבבו בשון שיודע הוא שחוסב בחתן הוא לו או שבתר הלב לבבו דאל אלא חפתח' אחרי' דבין יודע לבו אלא בא אחרי' חסתח' אלא בא לגרשו בן הוא בבשב' לבבו' יש לו דחיב לחביו או לחוסבו בבאחן בשבעתו בחבתרת אבל בן בבא אל חביו לא אחרי' חסתח' אלא בא לגרשו בן הוא בבשב' ועיין בשו"ת מוח שלוחת ודפו': ז שעוסק בדיוטי' בת' שם בשון שחשוחי' בדילוי' או שעוסק' בחתיבו' החשבו' ות"ם שהמלבי' מקפידו' דאל"ב אין דינו בדודף וב"ב בשדי שם בבימוקי מהר"ם מרוטבור"ק: ח וזה שבשו אל פולם פוגרף לבתו' שהמלבי' מקפידו' דאל"ב אין דינו בדודף וילילו את אחו בשפשו אל עול בבך אין דין דודף עליו ואפ"ב בשהרי בשבעת בחיב מוחר לבתבו' אע"פ שעוסק בי שבל אלא יבא לגניב בפולם אין שם נפש עליו ושם רואיב דשבונף שפשו שרב לילבו ולילה ואחו שהלש דמי

פולדות ואין שם רוצח ואיבה עליו וב"ם לפיל סימן תכ"ג: ם פון

תכה

תכז ס מצות עשה לעשות מדה מעקה כל מי שיבנה בית חדש או עלייה חדשה יעשה לגגו מעקה גבוה עשרה טפחים שנאמר כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך ולא תשים דמים בביתך ואם נפל אדם ומת מחמת שלא עשה מעקה הרי זה מקיים מצות עשה זו ואם נפל ומת מחמת שלא עשה מעקה הרי זה עובר בלא תעשה ואם נפל ומת מחמת שהניח המעקה נמוך מעשרה טפחים הרי זה מקיים מצות עשה זו ואם נפל ומת מחמת שהניח המעקה רחב יותר מארבעה טפחים הרי זה עובר בלא תעשה ואם נפל ומת מחמת שהניח המעקה נמוך מעשרה טפחים ורחב יותר מארבעה טפחים הרי זה עובר בשתי לאוין

הלכות דיינים

ובו כ"ו סימנים סדורים זה אחר זה מסימן א' עד סימן כ"ה:

א מי הן הדברים שרבון בזמן הזה מסדין לנו מחוקין · דינו קבוע מחוקין מותרין סדורים ואם תעה זה מכבדו מיד הינו · סיום תילוק בין קבוצות הכתובים לפיהן כתובין · וכין כופר בעקרון להפנות לחבירו · ודין גזילות וע"י מבלה · דין החביים בדברים · מחקלקין נדרים בזמן הזה ובשבועין סגיסין ולזון בכיו ובכותבי הקבוצים · דין מוכי העיר בזמן הזה סדרון דיני קבוצות:

ב ג"ר מכין ועוכשין בין מיתה בין ממון בין שאר מיני בלא עדות נמורה לבורך שעם · מסוכי העיר בעירן בשמתים רבים עליהן דינן כג"ר הגדול לחכו' ולעבוה ולהפקיר ממון חבירו · דין עדיים המלקות בכמה סיום · מחלקין ומכוין למי שמעותו רשה ולמ"ח יכין לכף זכות · דין ג' מיבב לסלן לסלקותו ולא בא הממון לחלקותו מסוף פסוק · דין חקנת העיר ומי דיין מומחה בעיר שרבון להיות מדבת הדיין ועיין בס"ם בל"ג:

ג בכמה דיינים רבין ובמ"ב שהיו כולן בעלי שרבה ולקבל שעטו ולבלע' לפני מורה הוראה ב"ב לסיות בעלי שרבה כולה · בסיום כ"ר הוראתו מורה בעיניהן הוראה ומלין יכול לסלקיע מ"ב שעטו בשעטן בעיניהן ומסוכים בארן הכופר בעיניהן ובמ"ב בלו עדים ומלין רבין בזמן הזה בימינו · מוסב בימחון הדין בדייניס רבים · מידע מדיין עם מי יש בדין מיהיו בעלים · דין עיר שיש בה דייניס קבועים שמין ל' אחרון בזה בורר · למי שבי רשות מלך או שער או פרים בלומה לרון ות"ח מי שבוטל רשות מהמלך בלי רשות בקבל עתיר ליתן פדיון:

ד כיצד ובמיתת עוסה פרס דין לעצמו שלילו ע"י שבעה ובפי' אין לו היסק שם יחתין לו בשעתידו בדין ובמיתת יכול לסוסבו · שלא יעשה דין לעצמו ע"י כותי שם שבעה לו לבניל בע"ה · בקבל שיש לה דין עם מיסיר עבדי דיו' לעבדייהו בדבר שבורר לשם שע"ה שבולן בוגעין ובם יש שעטות ביניהן שבדיבון לדון עליו · שם מן בעניני שם' בקבל בקרקעים מוחזקין וגם בדיק ליתן שבבון בקבוק הדין ובשאר דברים אינן מוחזקין שבל בדיק ליתן שבבון ובם בישיר ח"ם מן לבקבל עדיעות עליו כשדיני עתו לעניין שם':

ה אין דיני מחילת דין בלילה ובסיום ובסיום זמן ביום ובסיום יום דיני ושיש אלו' בין בשר ממון לשבר סיסור · בימת מזמינין וקונעים זמן לשי שסיבו שעיר לבא לדין וכן לעניין לקבול בע"ה · שם שהבסב שנוסבין עמה לדון שעילו מחילת דין בלילה:

ו אין ב"ד נזקקין לדון לשמות שם"ם שם לא שהוקצו מחילה לש"ם

ז מי שהוא רגיל לדון ושמתורים או גרים שבניהן או שהם מישראל בשרים לדון · שמוי יין בשרים לדון דיני ממונות ולא לסיסור ושיהר · שלין שר שהעיר בשם דיין ושבשר שהוא דיינין נשם דיין · שם תבעוהו לפני דיין הקבוע מתנו מיך דינו · בימת שמו' שהוכר והבינה לדון בע"ב או בג' וב"ח וזמ"ח יכול לשבר דיינים ואינו בשאין בהם בע"ר לומר על הדיין שבוגע · שהבלה שת מבירו שלול שבבודו שיכול לדונו · דין דיינים שבוגעים זה שת זה או שהן קרובים זה לזה או לעדים · שלא לשבלה שם רשע לדון ושהן הסדות שוכות שבדיבון להיות בעיניהן · שבינו יכול להיות דיין שבבר שיש לו בר שבשה שמתו ובימת יכול לשלך שהשבשה לדון ושם יש תקנה או שהם בעיר שולכין שחרין · בל שהבוגרים לשלן בשבוגלין להעיד שבוגלין שהי לדון:

ח שלא לשבל' דיין שבינו בגון ושם שין בעיר דיין הגון שבר' לדון לפני מי שקיבל עליו בני העיר · שיבוב הדיין בשהיה ובירשה ושלא יבבר שיהם שעילה בעשם שבבו לדון · שבשב' הדיין בשבר הושיש שלא יהבוג קלות ראש ולא יעשה שלשה לפני ג' וב"ח שלא יהבבר בפני רבו' וכל מי שדין לו מי שיהבבנו שבור לו לקבל עליו בדיינות · שבשנות הבבור עם הדיין ושם שלית ב"ר שלי' ע"ר בשאל בבי תרי לוט' שזה ביוהו לבירותו ע"ם ובעבשו שום' דין לשבר' בשהבר בו ויבול להניר שם בעשה לפניו ושין בו משום לשון הרע:

ט שלא ליקח שוחד ושעילו שוחד דבריס ושעילו ליהות שת הזבאי וזשם בשלו בריך להעידו בשהוכנו וע"ם עור ושבשור לקבל התנות שפי' שהר נזיר דין (ובשיטן ר"ש ס"ה ז"ה) והבוטל שכר לדון דיניו בטלים · דין קופה לפרנס שדייבין שיך יהיה מבניהם · שיום מיקרי שכר בעילה שחותר לו ליקח מבני הבע"ר בשום · דין תלמיד שיוסב לפני רבו בשעת דין ורופא שרבו שוסב בדין:

י להיות שתון בדין ושלא יהשבו לדין שהר ויעסק שלא יהלך בגדול שהבו · שיתרחק שלהיות דיין שם לא שהיה בריך לו וע"ה בשהר כי דעים שלילים בעילה ושבוחים בל הרוצים · דין פרוסה שום לדין בל שלא שבוע:

יא כיצד מזמינים ובשה פעמים בריך להזמין ושום מילוק בין מבני בעיר או יוצא וכבשה בעיר ובשם מי שהזמינו וע"י מי שהזמינים ואם לא בא שהבבין שלהו ושהר שת"ב שבא שין קרובין בביניהן שר שבא שת"ב בשבירהו על שבירת לעשות בינוי ב"ר ושהר שת"ב בעשם · שיהשהר שבינו שוסב על בירות בית דין · דין שלוח ב"ר לשלוח שהבלות לב"ר בשהוצרהו שלא יוכל לבא ושם הך שב"ר לשקום שהר · דין מי שבהבו עליו שרבנות ושהר שלא שת שלינו נשהן דשעשה ב"ר ים לו לוקל · יכול שדיין לשהוס שסוצשה שן הבר · מי שסיבר לבא לדין שבשלין בשל שבשה · שבשה שלוך שם · ושם ביטל שסב' בעשים שו שבשלין בכל שהי בבשיות:

יב מיתת יכול שדיין להשהלך בשהבע"ר בשה · שבוהנין עבשיו שלא להחות בעוברי עבירה · בל ב"ר העוסק בשרה שמיר בורס שהר בין ה' תשובה ושהר בהר בין שסור לדיין לעשות שרבה שם לא שהקום שבועה או ע"ר שסיבו דיין · שם שב"ר יכולין לבוף לבשה לעני' שבור' שדיינים בת בירו דיין לעשות בין בעין שרבה שדיין יכולין לבדר · שלא ינא שדין שהחת יד בדיין בלי שהר · שיכולין לגזור על היהודים שלא לשהות השרה בשיבולו

יג בשהין דייניס בבוניס בעיר דיבון בזכו"ש והבורר"ש יכול שבור שיר מבוררי' לשם בליס בשהין הבינו יכולין לשעות בשם בדין וכל שלא בחבו שלו' בירר שלוני שו שבקו מידו שו שבקו בשיבון יכולים לחזור בם' לבן אין בוחבי' שלא שבשת שביש · שם בועבים בבחר ויש בו שרבה חילוקים · שיש' יכו' לשעול שדיין שבירר חבירו · שם הוברבו שדייניס לשעול רבר שב"ר שבינו שיך בוסים · שם בברר ר' שבשים ושבביהו לילך שהר שרוב שבשלק ש' שהן שו שבשר שיהי יודע · דין שלש שבישם רוביס שדייניס קבועים לרוב

יד שם שומר ש' שבע"ר בלך לב"ר שבינו או לב"ר שבוהנים יש בו שרבה בוברי שזון שהר שלוני ושיש בע"ר בעיר שהין יכול לעשר בל שבינו שלוני שבשה בין בשרבה ושהר שלא יבשה בשיש שבשה

רנ פיתמי ופר מתי יכול מריין לומר לזה זכיתי ולעניין מרין בשור ד' ולעניין הפרה ושנים כאחים לעולם :

רד שנוקקין למונע תחילה אם לא שזיילי על ידי זה ככפי שכתבתי וים כו כאן פירושים

רה דיין שטעה וים תילוק בין טעה בדבר משנה לטעה בשיקול הדע' פיתמ' מור סרין ומתי צריך לשלם ודין הריינו' דכומן הזה שהבריחין הקה' לדין ואם הריינים רבים ולא הסכימו כולם אין משלמין ביניהן - פיתמ' יכול הדיין לחלוק על הפוסקים ואין פוסקים סדין בדבר שים בו מחלוקת בין כאיסור שן בדיני ממונות וכן אם פוסקים שהורו שלישי על פו' הרפוסנים - אם מנכס בעיר לסקל ע"פ וכם ג' ונמ שכם אחר לפסור - דין פרה נעטה :

רו אלא ליך לפני דייני כותי' ופני' כתרבו ד' בשלי דיני' ופני' קבו מידו ע"י ואם קיבל עליו בקנס לפניהם מה דיבו - אפשר לכופו"י כותי מיקומר בדין ישראל ואם עבו מה עובו ומלכן אין נוקקין בדין ישראל אם לא בפטפ"ד אלא ואי כדיך ליטול רשות מב"ד תחילה וכ"ד מעידין עליו נפני כותי ודין ספר שכתוב בו שיבול לדוכו כדין כותי' :

רז אלא לקבל כסף או בכינוי ופני' לעלמו ואחרו פוא ל'קבלה ונם למרף לפסור ואם עבוסו ופיתמ יכול מתחדף למחול :

הלכות ערות

ובו י"א סימנים מסימן כ"ח עד סימן ל"ט

רח פיתמ מפויב לפציר לישראל ופיתמ לכותי ופני' ער ע' ופיתמ לפסור לפציר ודין אם ספר מ"ת - פיתמ יכול לפסרים בב"פ על ערים או לפסניהן - אם בעל דבר בעלמו בדיך לפני' כשנתחנן מרם בפרי - אם בעל דינו אלא הפרים מקדין לפציר אין עושין - דין פדייניס אין יתבטנו בשעת קבלת העדות אם הפרים ואם טן דין לקבלת עדות וכל מחקול עדות ואינו רשאי לדון אין דינין ע"פ אותו הספר - דין תקנת בבור לעניין עדות ובפין מקבלים קרוב כשיב בכתבם - דין קרוב פיסים ופיסם ולא תפי כתבם - דין פר שנכור לעדות ע"י כתב או ע"י אמר שנזכירו או ע"י שבעל דין עכשו - אפין מקבלין עדות אלא בפני בע"י או בפני קטן ואם אחרו ע"פ אחרים או שבעל' ויבינו אם"כ שעדות בפניהן ובשבעתים מקבלין אלא בפני בעל דין בעל בבן פנים פחוקם או שחיבא עידו אשיר אחר' ואין שמות לפלוח אחר שכתבא ונם בשטות כו' וכן עדות לפסור מקבלי אלא בפני ע"פ מיקבלי פעדים פלינן פחרם בעירות ובדבר פיסור יכול אף לפסיהן :

שם ספר שומר שקבלו עליו בפור אלא לבלות פדבר :

רט פיתמ יכול לפזור שדותו ולפציר אחרם ולאר' דבריו או לפוסיף בעדותו מבלי ואם כותבין אחרם בב"ם בעדות ואומ שתק או שאחר אינו יודע אם יוכל או"כ לפציר - אם מודים העדים שפקר שעירו שחייבים לשלם חזקו - היכא דאדוייהו עדים כי סדדי ואחר שפ' שטם לא רציתי - עד ש'שחור עליהי היא שתי ואותי עליהי שחור אלא היא שתו דין שחור בתוך כדי דיבור של עד אחר :

ל עידי דיבי מחוסות מו' שעידי אבלות אי'בריכין דריסה ונקירה ופיתמ' עדותן נסי' אם שכחיתו זא' ופיתמ עדותן מנפרע' בשתבעו כדברי שניהן כו' אף אלא רשו שטעם כש' אן בעלוסם אן בפרעון אחם - שנפקרון בשעה שנפקר שחוק בארן ע"י שני עדים אף ביותר אחם שפעידו - שאין בדין לפציר בב"ד ב' שפעדים כאחר - עד ש'בכחב ועד אחר עפ"ה שנפרעין כו' - עד ש' (או ג') שפציר בב"ד זא ושב"ב' אחר שבני נמי דיבים שנפרעין (או ש'שכל ב"ד בשאן שני ערים) - דין עדות על שני דבר - דין עד ש'נמילתא דעבידא לגלויי - עד ש'שכחיש לעד מרפאן ואומר אני שנדר דבדי - דין עד אחר שפציר שנפן אלא לפלויי בניהן ועד אחר שני עדים שכחיבו שפיר אין עד אחד שפציר שנפן אלא לפלויי בניהן :

לא שני כיתי ערים שכחיבו' זו אם זו וכל כת אפה שבים עכשה ושפיר' שבייבים שפרים אבל ש'שכת זו וש'שכת אבייבים אין שנפרעין בן בשבר אן בפ"ע - אם שלוח ש'שניא שני שטרות ש'גרוש וש'קבן שאילו שביחות על לוח ש'שבן שוויו וסיוכן על שני לווין ושים שילוק בין שיכיבן ענת אחת או זוח אחר זה או שני שלוין שבוביו כל ש'שבר על לוח ש'שאילו שביחות שתומים כו - שי שבניב ערים ושוכחו אפולו בניא אפה ביחות שוכחו יכול לפניב עדים אחרים ואם יש ערים שאבל לנייף שבר זה כו' :

לב שתורם כשני ערים לא יפידו בב"ד שחייב לו שטעם או שבעם שבעה אלא בשני ערים ובשני שבר או שבר אחד שבעה שיכחו לו אחר או שיכחו לו טופס - דין שבר שנוסה לדבים שבא ש'לכתוב לו אלא לבדו :

לג שופב ושונה בשרים לפציר ואי אן שפעולין לעדות אחרת קורב' אפב שם בבו ונ'אחין ושים עם אחת בקרוים אחרים ורשאין נרשאין שבלאי אפול שדבכן וי"ש דף קרובי אפם שפעולייהו שדבכן ול"ת לעניין עידי קידושין - פיתמ בעל בשאול לעניין עדות - דין שחותנים לפציר שם לוח או לדון זה שם או לדון ניחר לאחר - דין אדום או שנוך לפני' בעדותו או לשחורבת לו או לקרובים ודין עדות נרים - דין קרוב שנחרש או רחוק שנחקרב לעניין עדות - שנדינו שחוני יכול לשחלק שבשם שים לו בו ולפציר - דין ש"ח שניווה נשני ערים שקרובים לו נרחוקים שניהן - ערים שקרובים לערב שפוליים ללום בו' - דין קרובי הבורם או שחוכם לפציר על הרובם או שחכם - דין ערים שקרובים זה לזה או לדיניים ושם בקבל שינו ערים אלא יכול שום עדותן זולתן

לד מבני שבול לעדות ושפין לברך שחו לפציר וכול שפוכר עבירם שפיניהן עליהן חלקות ופיתמ בשבל שפוכר שבר עבירו' חרפוריית' רק חדרבנן פרין שפוכר שבירם חדרבנן - דין שפוכר על שפנוסם ושרם ושבר ולשבא ופיתמ יכול לוחר שונא או שוחם שייחי או שיכולין לוח' רשב' חלוח שבבר - דין שבול שבבא בשבא או שחם שייחי או שיכולין לוח' רשב' חלוח שבבר - דין שבול שבבא בשבא או שחם שייחי או שיכולין לוח' רשב' חלוח שבבר זונשם וחלני ברינית עי שפין מתפסקין ניפוזו על עולם כגון חעבירי יוניס ומשחקים

הלכות הלואה

וישבו"ג סימנים מסימן ל"ט עד סימן ציז

לט קי"ל מחרוות ס"ם שוא וגוכא כשבר או בפירי קנין מחפעבדי - פין שטרים רשאי'לכתוב אלא ג"כ ש'ל כתבו ואחתו ואבו לו או שקיבל קנין לפניהם או שהיו כ"ר של שלשה קבועים ושלחו אחריו וסוד' בפניהן שחשלמלין וכשורשת קרקעות שפילו לפני שיש כותבין כוראתו אף"פ שיכול לרשות מלכתוב בשבר אף ב"ם ג"ח צריך להזהיר שחותיו ער פיתמ' כותבין בשבר דב"ם אם לא כתבו מיד - שפרים ג"כ לשיות חוזקים לעדות אם לא לכתיבת השבר - פיתמ כותבין שבדופא לחוכא בשטרות בב"ד ואם נאמן לוחר פרעתי אפסק דין - שבוחן הוא פין שפחירין בשבר שחוקפו שאת' לאם אלוח כתבו ואחרו לקנין שריחת לקוחות - אם שים נזכר בשבר ב"ד ולא היו שחומים בו אלא אנים - פיתמ כותבין בשרים בשבר ללוח אלא אלוח עמו ולשלוח אלא לוח ואין ערים שראו קנין לוח אבא לכשות לשלוח שילו' שחמ' בשבשה וכתיבת בשבר חוב או שחתת שבבר לפה שבוין שיהו דין שבר בשובר ב"ם שבלו' שבלו ואלא אם אבר שבלוח בשבר וצריך לכתוב שבר אחר :

מ נאמיה לשון יכול לחייב עצמו ולחבירו חמין אלא שים חייב לו בשבר אם נעל פה - אם כתב לחברו קבלתי ריחי חוכך שבילו לא קיבל כלום שבוברן בשביר חשירה או בכתי' בשיבו בן ערים :

מא דין שר שבחתם בש"ם שחתמי' עליו עדי'וב"ד קושרן קשר ושים בזה מילק בין שבר חכר או בשר חתם בה שים בו שחרייות ולשלו בו - דין שחביב ערים שבאבר או בשרף שברו וחבקש שיכחבו לו אחר או שיכחבו לו טופס - דין שבר שוחה לדבים שבא ש'לכתוב לו שלקו לברו :

מב דין שבר שבחתם על דבר שיכול להזדייף או שאינו שבור כחב'חכמי' ואין יפ לכתב בשבר כדי שלא יוכל לזייפו ושלא יחפחום עדי' על בשבר שיוכל לזוריף ועיונב ולוקח שוכני'לפה חשק'לעבל בשבר אם רוצ'לו ריצוחה כדי שיבא הדין לפחיחו - אם יש בשבר ב'דברי' שבחורין וא'ן בן בכבו'חחיב בן בחחות שלוח או שלוח שבולכין אחר שחחחון ושלחוב'רבעל בשבר לחיזן חשיפה בחחחוכה - דין אם יש חשק בשבר שבול אם לא שבלחר חשניבו ולפעמים חולין נזכוב - פיתמ שחרינן ד'שעל בשבר על שלעיונם ואם כחבו בשבר שלא כשבחבה ולא כפופני' דשבדי - אם אין חפיר'בשבר פיש דיבים או שלעים שבולכין אחר חקום שבלוחם או חקום שנגני'ובדוב חיש בני ובשחן הוא אין חילוק בין דיבים לדיבר' ואם כחוב בו חשחון אחם שבולכין אחר ב'שרגילין לכחוב בשטרות אם"ש שחיבו חחיקין חו'ל ואף על פי שלא נכחב בשבחב דחי וכ"ם בחקבת שבול ונחובא בעיר וככל שלא יש חילוקים דיבים דיבים - חי שבוחב בשבר על חי שחנו לו בני או שחיי וכן אם בם קורין שותו בני וצן נחחן לאחיו - אם לא כחב בשבר לאחם נחנה בשבר לחקבל בים ואם כחוב בשבר בשוף חיפם חיב'חלחין וחחבירן או שבח'לאחלם לחנין ולאחם לאחן חי שבשבין בית לחניבו ועליו עליות על בב עליות :

מג שבר שאין בו זחן אינו פורע בו חחשעבר - שובר שאין בו זחן יר בשל בשובר על השליוכם בכל אם שנחחייב לו ער זחן שחוביאו - אם לא

כתב הסופר בסוף שטר אם הפרע הקהל או שמתו כיום או בשנה • דין שטר מוקדם דפסול ומאוחר הכשר ולפעמים הוא פסול ואם נכתב ביום ונחתם בלילה יש מילוק אם עסוקים בחותם קונין • שכוחכין שטר מזמן הקנין ואם אין זוכרים יום הקנין כותבים יום שנחתם בו השטר ואם הקנין בחקום זה ונחתם בחקום אחר יש שיטה שכותבים ויש ככל אלא סרב׳ מילוקי׳ • דין שטר שכתוב בו וחתם בשבת או בשנה כתבי • דין שטר שחוכו מחוכו שיש בו טעות • דין ב׳ שטרות שיוצאים על ג׳׳כ כחוב בזמן אחד וכ׳׳א כחוב בו ב׳׳ש בזמן או ג׳׳כחוב סרב אחד וכ׳׳א בו ב׳׳ש בזמן אחר שני ודין שטר שכחוב בו ניסן ואלו׳ טוענים אחיו שנחתם בו׳׳ש בזמן או מוחתו ניסן ג׳ • דין שטר שכחוב בו ער אפס או ער שנת או ער אחר אפס ג׳ יחת נוחנו ניסן בו ודין כחב ירו לבניו זחן • שטר שכחב בו זמן הפרעון לפחות ולא נזכר בו לפיחות אפס ׃

מר דין חוחת השטר בשיטה אחרונה ושאין שטר כולו פסול אף אם לא נחחם אלא השטר האחרונה שאין לחדין הזיטה ולפעמים משורה ואחאה ושלוחים גם בשיטה אחרונה היכא ונכחב בסוף שדין וקיים • ואיכא דיש גדר בשיטה אחרי וקיים • דין גדר ואחקים ואלו׳ות שבשטר ואין חקיימים פחות׳ונאחות אחקום ואם אחם ער ג׳ קורס קיימים ואם לא קיים כלל אה דינו ׃

מה אין יחנהגו הערים בחחימת׳של השם׳אלא ירחקו כ׳אחרו׳ושיחחחו דוקא לחשם שיקראחו אחקום ואם קראו אניש לקיחן אז אופר לפני אחרא כ״ר אלו • אם אין העדים חניכין ל׳השטר או שאינן יכולין לחחחם אם אחחחן על ידי אחר בחשיחת הקולמוס או יקרעו לפס הכייר ויחחחו בחוך הקרעים • דין שטר שיש בו ערוד ברוכין ובחוכו ג׳ אחן קרוב או פסול אינה נפסל השטר ואם הכשרים יכולין לחזור ולכחוב ואם הכחיקו העדים אחיחת אחשטר ואלאוחו קרוביו צריך לכחוב אחילו כיום הכחיקם ויקרם סרגם נב׳ ואחרא אלוה • דין שטר שכח נשיט׳ג׳ועיניו בשיטה אחת • דין שטר הב׳כוס ועיניו על אחחם או אחוא על הכייר ועיניו על אחחם או לפיקך • אם נכחב אקרעון ניכר שיטה צריך ליזהר שלא יפא כו נרך או אחק • שכח אחחת שכחוב לנשות בשטר שטיה יכול לנשות כל שכחוב ׃

סמן מרקיעין נסל׳ל ׃

טו דין שטר שאינו חקיים שיכול לשטון שאחא או פרוע פוא או שאינו נלוח ולא נויחי • דין קיום השטר שפוא נפ׳אחחם ברכי׳ואיחת מקיימים ואי פוא חקיים ונשאין חקיום ונשיום חקום שכר כחיב׳ חקיום ואם קרוע או עשוי אחום על חקיום • אם אחרעדן עיני השטר עם עיני חקיום או ג׳אן חסוק בעדותן ואם נרייכין ציייני חקי וס לקרות השטר • עדים שאחחתו בשטר כמי שנחקר עדותן נב׳׳ר מדאורייחא ושבשר אחר אחוס לא אחריכן בן • אם יש ערעור על ג׳ מדייני קיום ואם אין כל שב׳אחיכין אחיחת העדים כו׳ואם אחרוק קיום השטר ואילא כו שריפו׳דין • דין פסול קורב׳עידי קיום ורייבי קיום ודייבי אלוה ועידי אחחיחם הן זה לזה הן לאלוה ואלוה • דין השטר ועיניו על אחחק וקיום על אכייר ואם אין אכירין לא אחיחת העדים ולא דייבי קיום אין חקיימין פוחו • אם כאו עדים אחרים לפסול עידי השטר בטייכו או נאחנו ואחרו שפסלין פיו או אחיכירין שקרוכים זכנאחיכן היו • אם העדים עצמן אחרו שקרים או פסולים או אחוסים היכו או השטר אחנא פוא או אחנאי פים נדבר ואם אחרו שאלוה היה קצן נאוחה שעה • אם השר פוא נזלן או חשוחד או אחנו ושיטן שים לו עדים שאחם שקרים לכן ואם נשאם הקנין נע״ש קורס שבשאם אחנו • אם יאחחם אח׳כ או שאחם בשנים נרייש ובשאחק אין חקיחין פוחו • דין שטר שאין כחוב בחיכוכו ודין שטר אחכשת׳ אלא הין כחוביס כו אחיכות ועוד כחב פרטי דיניס אחשנעים אחילו ׃

מז אלוה שאחר על שטר שכירו שפוא שאינו פוא כולו או אקצחו לפו כל כחיניס לפוח לפחרי׳ שבאחיב׳ לפן ואם נשאם שכיא כזה לשנחו ואם אלוה אינו רוצה לפרוע לו אלא שאחר שפוא שאינו כולו או אקצחו השכיר או שפוחו שכיר ׃

מח שים ראות עיר השופר להכיר בשטר בלי זחן • דין שטר שאחלל שאינו שאיכו יכול לאחור ולכחוב בו כשיפא לו קנין ארא או שיאחור ויאסור לו בשטר בשני עידי אסירה ואם לא עשה כשר אחרא אם יכול לבנותו אחכי אורין • דין כ״ו ואחרות שבזמן הזה ואם לא כחב עליהן הוא סך ולא הפרעון ואם נרין שיהיה הכחב כנגד האחיחה אחא ׃

מט כותבין בשטר עיקר שחוחן ולא אלוה ואם כחבו אם השלל לאחר כשר ונרוך שיכירו בעדי׳אלוה ואלוה שיהיו חוחקים בשחוחן ושי קרי ליה ושני קוחכין ע״ז לאחנאן • אי אפשר שעות׳לנורב׳ארבעה ביש׳ מקבלין חיניס • אם נכחב השטר בשעות דחוכח ושיטת אחרינן דעשו עדים שליחוחן • דין שני יוסף בן שחעון בשיר ג׳לשטרן חוכחת שם״א שליהן פוא על זה והשקנה לוה שיכחבו לא׳אם אני אכיו או פוא שיחן אחר ואן חוניפין ואם כחב הא׳שובר לוה שלו ואם היו חשולשים בשטרות ולא בשובר שיכול לאחר בכחב אובר זה על אם אני יוסף בן שחעון שאלוה לי ופרעתי לשם שאין יכול לנשות השטרה בשקום שאי׳ לנשות אחלוה • שאין השדים אשהדי שכול׳שילא׳לכך אין חוחכין אח׳׳ש בשטר ואפר בעלוני אי׳׳ש דאשחעוחו דאכיו אי אי שר אחר שכחב שטר ואפר או נחחק ׃

נ שטר או שפק שלא נזכר בו שם אלוה שלא כל אחוניאו או כרוחה ושובר היוכח אפ׳׳ש שטר כוס • דין שיכול אדם לשחחייב בשטר כוס בשם אחר שאינו חייב ׃

נא שר ג׳בכחב ושר ג׳בע״ש פימת אנשרפין • דין שם׳ת שחחם עליו׳ דק שר אחר • נוחם או שטר שחחוחים עליו כ׳וחאר אין פסול השטר לשעיר בשני כ״ר • דין הכוחב נכסיו לשני בני אדם וששדים קרובים לא׳ • אם היה בשטר כ׳או ג׳שדים ואחבל השטר לשר אחר • דין עידי אשירה בשרחי ושני שטרות שבשטר כל אחר בשני שר אחר לשון דין מבשרפין ובכל אלא יש שטרות שבשטר ע״ש ׃

נב דין שטר שיש בו דיניס אחרים או שאינו אשורה ואם אלוה ע״י שליח ושטלים כלל הקרן והריבית בשטר שיכול לשוחר לשלוחי שדרשיו • דין

דין שטר שיש בו קרע כ״ר או שניכר שנעשה בשכין או שנקרע בשכין או שנקרע בשכין ואם שטלכו עם או שטר שלקוד ׃

נג אלא לשנות השטר של אלא לשנים של אחשיס אחשיס או שיקבל אפילו ירוע אלא שרעוחו ואם שיכו ירוע אוי אפילו שטר של אחשיס לא יפנם לשל אחשיס לשוד ׃

נד אלוה שאחר שפס׳ם כות׳שוב׳להלוה ונרוך לפרוע לו ואין כותבין זחן בשובר שיחת ככחב ולא זחן של השלוחה שעליה כחב לו השובר ואי אייב לשלם שכר השובר ואיחת השובר חבטל כל שטרותיו • שם שאן אלוה שאחר השטר ואין הלוה שאחיכו או השטר בעיר אחרת או שפוא בירו ורוצה שיפרע לו אחילא ואחר כך יחזירנו לו או שחורה בחקבת דמי השטר וכובר בחקבת ואחלוה אחר לי׳שרע לי שורשתך ואכחוב לך שובר כו׳ ככל זה שילוקי דיניס ׃

נה אי שטרת אקבת חובו והשליש השטר בשם לא יפרענו לו אחחובר זחן שלוני יחזיר לו שפס׳ם אין אחקבלי׳לא שיש בו שסכחבת ושיבוא כו שסכחבת ואשובעבדיס • שם אחזיר שטליש שלא כדין אין אך דינו ואם שוניאו אבית דין ממושעבדיס • שם אחזיר שטליש שלא כדין אין אך דינו ואם שוניאו אבית דין כשטרו בו שטרי שטליש שטר רש׳ל נרחי נניזקין ׃

נו דין שליחות שיחת ושר אחי השליש נאחן ושל אם הוא נאחן ואם שדים אחכחיבים שוחו ואין יחן השליחות חירו כשיכלה זחנו נאחי ב״ר או נאחי עדים שם אחת שליש ואחכא כחב ירו שטר זה פרוע • שם שוחן שלוח על שטר שאינו אקויים אחוחב כיר השליש שפוא פרוע או אזייף • דין שליש שנעשה ש״י שליח ואם השליח לא רצה לקבל ונשאר בירו השליח׳ דין אם׳כוח׳ושוחב שטר קיין לאחירו כחו׳בו שחיר׳לאחירו ואחת אחקבלי׳ • דין אם׳כוח׳ושוחב כחוך שנים או שפרעוהו שפוחרים על אם שניחם שפס על אחרים • דין שליש שטרף השטר או שנאבד בו אחק או נגרר • דין שליש שנעשה עד זחן אם ועבר בזחן ולא נעשה שליחוחו ׃

נז אישור שניחם בכי חו שטר פרוע ושטר שנאחל שטרו ושאין לשכב בשכיל שניאש השטרף • אם פרע שלוה לאלוה ואשלוה אחזיר לו אחחוחת ניחן לו אחרים שלא שיו יוכלים כ״ש ע״י שהק לא נאחל השטרו ׃

נח דין שטנה שטרי שטוען שאלוה על אחחוחת שכחן לו שלוה שכחו או ש״י שליח אין שקיבל אוחו על אוב אחר ויש בו שילוקים אם שטרו לו שבני שני ערים או שבני עיר אחר או שלא שבני ערים כלל • כרוגם לאחום שבקרון ואומר שפוא על אי שחייב לו • שלוה שכחן אחחוחת דחחלה לא׳וכוא חוקאו שפוא על אלא שבני ערים אין אחזור ולאלא לאחלה ואם יש רגלים לדבר שעל אוב זה נחן לו • אי שחייב לאחירו שני אוכנה ונחן לו אחוחת כרי לשרוע אוב זה יכול אלוה לוחר שיקבלה על אוב אחר • אי שנחן אחוחת לאחירו לשלם לשלוני יכול לשכשב לשעבח בשכיל אחכי ׃

נט דין שטנה שטר אקויים שפוחן שלוה שפוא שרוע ואלוה פוחן אינו יודע אזר ואחר אחלוה נר׳ לי אלא נשרחי ׃

ס אלוה אינו שורף אחכשי שלוה שקבל אחר אלוה ואכרה אפ״כ כחב לו אחחילה שיכשוב לאחקני ונם שינו שורף אחשלאים שאכר אלוה פ״ל ששיבה לו אחחילה שלוה שאר אחקבלי שנם אקרקעי ויין אקנה שפוק נזחן הזה ׃ אחחי׳שלאו נרב׳שאינו קונה כגון לזון או לכפות בין שאחלוה שכחן לו אלוה או שאחר שאם שאחייב עצמו לזון לאחירו על שלאו ואחקבל אינו רוצה לקיים ניזון על שלאו או שרוכה שיחן לו טעות ושפס אלא אחקבל אין רש לאחו בכלל חיוב חזונות ואחקבל לזון אחם אר שיחת חייב לזונו ושלין אחלוחים בכלל אחזונות ויש שיר אילוקים בשרחי דין זה • שים אילוק בין אכר או נחן דבר אלא נא לעולם לאחחייב עצמו או שיעבר עצמו אקנין דבר אלא נא לעולם • שם כחב בשטר כחחי לשלוני כך וכך אחרינן אחחחא דבחן לו נאחן אחוחיל • שם השבין לו קרקע בשר אחוב שכבר אחיב רואין שאלוה לאחעון ובחב השטר על שם לו ודין אחיב׳ לו׳ בזוזים או בדבש אילוקים ׃ שם ניוס לכחוב השטר על שם בניו אקבלים • דין שאחקנה קרקע לבנו שאם שאחנה על אקרקעות שבניח נשלה שאן שלא • דין אחקנה קרקע לבנו קאן שיקח אשר אוחו ואם נחן לאשר אוחו קרקע ונחחייב לכוף שם נבנו שיכחוב השטר על אחו ׃

סא שטר אחילה נכחיבת יד אחלוה אינו בכלל אחקנה אחקנה אלא יכשר שוש שטר ג׳׳ל שכחבו אסופר • סופם השטר שניש שסופר שכחב לאחרי אקנאות שבניח נשלה שאן שלא • דין אחקנה קרקע לבנו קאן שיקח אשר אוחו ואם נחן לאשר אוחו קרקע ונחחייב לכוף שם נבנו שיכחוב השטר על אחו ׃

סב שחם שאם אחכחב נוספת ונחחת כאוך כניח ונכריכה רשיש שטשטרות ואחשלאים שאן ניש׳ן אשלא ואפילו כשניש שלא שם אחת שוטני׳לאורבי׳ שני׳שלא ואם כחב׳שאן על שאריש וכן ג׳ אחשלאים שפוחר כן כו׳ זולת אם היו שילוקים בשוש נדר אחריכן ד׳ אשלו ׃ דין כן כיוש אף שנשש ואין בשל שניח נאחן ואם שוניש אחרא על בעל כניש אלו ׃

סג אם אעידים העדים על אלוה שעקב אחבו לזייף שטר כוש או שטר שחם כו׳ואשאין אשטר שניו נוניש כו ׃

סד אחעקיר שטרות ואח ואשקר רוצה לשכון בשר אחרו לשיבא ונאחרת יש שילוק בין אם אחנש אחבו בשיים או לא כו׳ וכאן פוש אפיטחו אחעכיס על שטרי אחרים ׃

סה מי שמוכר שטרו לחבירו ואינו יודע מה סימן וכן אם מת מרע ואמרו שטרו של פלוני ואינו יודעין מה סימן אלא יאמרו לפני אנשים ואם אינן יודעים אומדנא אי אפשר לגבות ואם ספק קורם שנולד הספק ואם אמרו שטר פלוני היה ואבד ואינו יודע מה סימן אינו כלום • מי שיש בידו שטרות הרבה ונפרעים ואינו יודע לאמתו ונקרעו מונח כו' • דין יורשי הנפק' משוקין על ספר המצוה שהיו שטרותיו • אם המוכר שמוכר הספר אלא לכרך • אם מצא פרט שטר בשוק ויש בו כמה מילוקים • דין שטר שנמצא אחר שנתנו בכ"ד • ודין מלוה שלוה שטרותיו קרוע ומוכר שכתב לו אחר אחר שתני נשל דין שובר שנתן אחר בשוק או שכתב שובר בניו שלום אחר שתת או בניו שהלוה אחר שתת מונח בין שטרותיו • או נכתב הקרעון על שטר או נשקעו ויש בו הרבה מילוקים • מי שתת ונמצא בין שטרותיו שטר זה אינו לפלוני • דין האומר שטר דין שטרותיו קרוע וזוכר שנתנו לו כבר לוה של פלוני אם ג' שתים ויש מילוק בין אומר לחבירו שטר לך בידי שטוב קרוע או שומר לו שטר לך בידי קרוע כו' :

כו שטרות שדין ניקנית שטילה נקנין כ"ש בכתיבה קני לך אינו וכל שיעבודיו והגירת השטר ביתר ואם לא כתב שיתת יכול לתבוע כשטר שיחזור לו דמיו ואינו שטר מכרי כו שכתיבה ומתנירה ובשיטה שנוהגים שאחר שכתב השטר את המלוה או מלוה • שהוכר או שנותן שום שטר בידו שיכול לחזור ולמחול אותו למלוה ואפילו יורש ושם מיורש מוחל לעצמו ואינו' אין לרש יכול למחול ואם מחל כמה ברוך למלה ואם תקנתו אלא וכל למחול • דין שטר שתקנה בכלל נכסי' או שתקנה אותן שבר קרקע או בחתר אלמתן ויש בהו הרבה מילוקים • דין שתקנה שהוב בעצמו שבר קרקע וכשנותן בתוכה שובר מרע • דין לוה שטרע לשטר שטר ולא כשהב לו קני לך כו' או שם תקנה שלוקח וכן אם פרע למלוה אחר שתקנו שלוק' שטר זשם שהוקים שתם שלוקח ושהלוה שום אומר לי קני לך כו' וזה אומר לא כתבתי לך או שהלוה אומר למלוקח לאו בעל דבריס דיבי את או שטרן שלוה שטרע למלוה • דין שלוה שהכר שטר לעריס שהחזירם לו או לטר ש' שהתן לאחר בחתנה ושלוה ש' שתירי שתתנה • לענין שהיטם שהתן שלוקח ולא קנה שטר או שקנה ובטל שתקנה • שיתת נזוקה שתעות שתשקוכיריס • דיני שלוקח ושבוקה ודיני שותריס נגבי שטרות • דין נך שיש לו שטר של ישראל ושהר שטר ושת שנר שת"כ • דין שלוח ושותפין שבאין למלוח שטרות הן בכלל נכסי ולא בכלל שטלין :

סז דין שתה שהשתת הן ברין דתוב ושטבוקה שבע שתתת שטו' ושלוחה שתת' אלא בפוף השנה ואינה שבאי שתיתה • דין תוב ושתת כותי שתתי • ודין יתומים לענין שתיתה או שטר שתנות בידר שתיתו שטח • דין שהוכר שט"ח ושת"כ שנרש עליו שהתיתה כו' שיוכל שתלוה לשבע שם שלוה בידרים שר שיתן לו דתי שלוחתו דרך שתתנ • שנותן שום לשנו נוהג שתיתה ואינה שבאי שתיתה שטו' ושלוחה שבע שתתת שטו' ושלוחה שתת' אלא בפוף השנה ואינו יודע לקרות • שם יש שתכרת קולמוס בשטר שתרבי ואם נשטח שותה כשרן על ירו :

סט שם שוכיח כת"י עליו שטין נוהג כ"ש שנכתי כת"ח ואפילו הוא תקוים שב"ד ושפילו בכתב שכת"י שתתנ"ירו שעיר עליו שתפה ביתים לא תוי אלא כרין כתיבת יד ושתלוי ברשות תריין שם יוכל לומר ברשתי ואם יש בו לשתנות שתני כשהוא תקוים • דין שתקפי' שתניה שתר ושתת ואין שקנה שכתב בו כת"י • דין שטר תוב או שקח דין שטניה על שותתו ואין שקנה שכתב בו כת"י • דין שטר תוב או שקח דין שטניה על יורים שטשורים שטנוה אלא שכרורות שתתרונים נשני לשתניר עליהן שם יש רבלים לרבר • מי שטינן על אחינן שכם כתב יד ני בשתה מכרת' שתירתי ואוה כופר אחר לא כתבתי אלא לשתקפה :

ע אלא לשלות לחבירו לשל פה אלא בעריס או בשטר או על תשבון ושתלוה בעריס ג"כ לשרשו בעריס וכל תקום שנתן לומר ברשתי בשתן לומר שתלה לי • שתלוה לשבירו בלא שטר ואחר שלוה שרשתיך בשני עריס וכשתשוטו או לישתינשו • דין שם שתלוה אומר על תשרעני אלא בעריס ויש בו הרבה מילוקים • שם שלוה לשלוה בלא עריס ובשנטו שתעות כו' דין מי שנתחק שכרו או תוב בע"פ שתחייב בכ"ר ובתנו לו תקפה כ"ר • אלא בשבע • ואם בתב שטפרע לו בעיבל :

עא דין לוה שטתין לשלוה או בשל עיסק' לנותן ושפתינו שתם או שבני עריס עליו ושל יורו שין בע"פ בשטת שלוה או בשטר שתת שתני ולשתי שתני ושם שתני נגר שינו ושם כתב שיטת נתון לעולם ושם נוכיס מיתומים קטנים ושם כופר שלוה אלא בכתב בקשתה בעיניו • שתתרקרקים עוסק שוכר שבת"י של שלוה ושתין בשתעות שתני לשטו' שתתרם ושם סניס עריס שטרעו • אלא שת שתלוה או שתתבה כשרן בשרר ש' שתינו נוהג אלא שבוקה ושם נותנין תרם או שתבינין • שיתת כותבין קרקע' לשתת' ושם רוצה לשנות שב"ד בשעת שתרם • דין בשתעות לשכון לקוחות ושלוה תוקים • דין בשתעות שנתן שתלוה ללוה שיטא שתתן לומר קרוע שתתני נם לבני יורשי שתלוה אבל נרין לשטע שטוה קרוע ודין שטר שנתתייב שלוה לשנים ושתתין לתוכיח השטר וה' שטן תוכיח שטר ש

שים לו עליו מתניתא זו ויש בכל זה כמה פרטי דיניים :

עו ג'שלוח מ'מזה ק'ומזה ר'וכל ג' תומצו ואמר אני קי"ק או סהוא בעמנו בלי תנייס וסה ג'אומר מ'מכאן אלי ר'ומכאן י"ומכאן ק"ים כזה אלו' כין אלו כשהר או כש"ב וכן סה ג' מכאלו לו ק'ומכאן תוכעין לו כל ג' ק' או סהוא בלי תנייס :

עז דין כ'שלוו כיחד או שלקחו מקח ג' או שקבלו פקדון כיחד סחמחת לא כשמו שרגים קבלנוהו זה בשר זה ופלס ערב ג' מהן שחזר ונוסס מחביהו ופלס חתו לין דין סם היורשים דין חותמים עלי'ו ג'מהן לבדו לגרוך בסחתות דין כ'שערבו בשביל ג'סם כשמו ש"ק זה בשר זה ופלס ערב אחר כל החוב סם נוכה חתני מערב שכני או סהלים · דין ג'שערב בשביל שכים ופרע סחם חוב אחד · דין כ'או נ'שלוו או ג'סם חשיירו ז'ם לשניין חלוחה או קרעון · דין שכים שלוו חאחר וחחל לאחר חהן ושים חילוק דין אם'ל שחל לו כל שחניחה שים לו כוה בשער או לא וכין שחחניחה שים בלא כחיבת דחים או שכחן לו חקבח חחים שלוה לחר חשכי'וחחל שם'חהן חחני שלו וכן כשני ערכים לא'ובר לערב ג' · דין שניי'שכלו או שהפקידו לא'ובא ג'חהן ליטול חלקו או שהפקיד ג'ותח וחניח כ'כנים ובא לחר חהן לישול חלקו · סם לוה חשנים וכחתה בשער בשם ג'חהן · דין שים לא כחתה לו כית זה בחתכה · סם רצונך ושחשון שניהן כחביהו זה ופחשו שלוו חאחר ושים חילוק כין כוחסת ונוחנת כחוך חנים או לא · ופשחו כין לשחשו ובכן כיחר חת חבן סם או חל סחחנה ולעניין כחוכת חשחתו · דבני חחקבל · דין רצונך שלוה חשחעון ושם'כ לוה רצונך ושחשון ואחר רצונך ולא חניח חלוקה כין כוחסת ונוחנת כחוך חנים או לא · ופשחו כין לשחשו ובכן כיחר חת חבן סם או חל סחחנה ולעניין כחוכת חשחתו · דבני חחקבל · דין רצונך שלוה חשחעון ושם'כ לוה

וכמשכל וכחנין · דין סוף ספר או נקנין או כתב ירו שם מתנב סוף/ חקת להחזיר עליהם ס"ר · דין ספר שכתוב בו שלשים או יותר/ שתם ומלו/ אות ס'ולוס סופר שתים · ואוזה מקנת שסופר לא שכתב אלא שלשם כשיכתב המוכר שלשה ועודה לו נקנה וכיוצא בזה מפסור ·

פט כל הנכתבין שכתובה נכתבים ונחתמים ונפטרים ואילו נכתבים ונחתמים וכולם לשבור ולגרש ולמכל ולחנוני על עקבה וכשכנדו מסור על שטנוקה ועדתי דיניס ינתנדו בשיטים שלחר זה · דין שכיר לשם ס' סיון פרעתיו ולחרי שם ס' שרוי בעולין ולא כשחולקין בשקיבה וינתנר עד שיחת סוף שבע ונוסל ושיחת הנע"ם נפסר · שם שכיר או הנע"ם הן קשנים ושם שכירות סוף רק פרוסה · דין שכירת סוחן שכחן לו כלים לחקן ואן עדיין חחת ירו ושחולקים בשקיבה שם נם שכיר לשטיע רשין מנלנל עליו ושטחתי לו לומר שטבע ושול ושל מנשער · דין שע"ם שטוחר חקנת שכירן לשבע ע"ר :

צ דין נגול שחתרו שבשע ונוסל חיכנו שרשו כ'שרים שכשם רשוכן לניח שחעון וחשכנו שלא נרשות כו'שפ"ו שומר שלו או שחתו של שומר כשחנים לשבע ים נו כחם פרטי דיניס ושלשחים נוסל שבע"ם כלא שבועה ושלשחים שלכשם שבע נשפר · דין כיוץ ושרוץ שם כשל חניכו שיחת חן נשבין ונוסלין ושלשחים שנחנל כוסל כלא שבועה · חי שכשם לשני חניכו שלים שחוטים ולשחר זחן שחן לקוחין חן בידי ים נו שרשם חילוקים · דין החוסף חש'שכירו · דין שם שקניר בידו שק נלוד ושבע צו שחפקיד שומר זה'סים נו ושטומר שוכן חיכו יורש כו'/ ולשולם רושים שם פוטנו שרבר שפוש שחוד נו או שפוש שחוד שחפקירין בידו שניכים כשלו :

צא דין חנונו של עקבה חיכו שבשע"ם שחר לשחנוני חן לשוקלי חן או לבני שלא שחנוני שחר חלשחי בשקבה שבחתי ושוקלים שחרים לא נחן לכו ים נו כחם פרטי דיניס שיחת נשבין ונוסלין שניכם · דין חי שבויב הוספות של נכסי חניכו · דין עקבה שם יכול לסונים של ידי חיחנוני שבים ודין קשן שכשר שוקלים · דין בע"ם שלקח פירות :

צב דינו של שחשור על שבשוקה כחם נקרא שפור ושיחת שכננרו נשבע ונוסל ושים חילוק דין כיוצר בחלוה לכיוצר בשקירו · וניו שים לו פרים לשבע ס"ר לשבועה לירכיים ושיחת ושבועה נשטנת שפק ים נו שרשם חילוקים · דין חי שבשל חיחרחמו נע"ם על חי חיוכ שום עבר שבועתו · דין שחשור שבוי'שכר על היחומים · דין חי שבחחייב שבועת שיחת ורוצה לשפר על החוכע ושחוכע שטור או שפוש קשן · שם נשבע ושחר כך בשפוש שטור ושיחת חוכר שחשור לנשבועה שם שחר החוכע שקבל שבועתו שם ע"ם שפוש שטור שין שוחעין לו ושלשחים שחטור כוסל כלא שבועה כגון שכשר שקיים ניהו ושין כו נשחנות :

צג דכל שפוסק כשל חניהו כיון נשחנות נין שלילות או נשפרופים שבשיעין שוחו על שעבת שפק ים נו שרשם חילוקים שם שלא שוחן אלא שים שוחפו או שכב'שלקו ושיהם שקרי שלוקה שם שלבל עליו לשלחן כשחחתיי לו שבועה שחקום שחר או כשפשרו חשבוע ויין נ'שפשילו לכיים ע'שרשם ושחר שעה ושוחן זה שבניה שרשם שעלה שפשר שרשם שפיהו לשבע נשח'לשבע וליסול עור חניהו של שבני · שם שחר שבשוחעין שוחר שפייב'לשחר שחחת שפוחעות שו ים לשם ס"ם על שחר שכחחב ס"ם ע'שחן ושוח שוחם שבעה · שם ע' שבוחעים נחשרב לכוחי לנורך השוחעות או שבשע'לכוחי נחשבון ושלשו שם השוחף ריין ליחן לו שטר ע"י נשם שירם לו שיק חוש · דין שם ע' שבוחעין שלשה לשחו'לשוחעו'כלי יריש'שבני ודין שוחעין'שחר ע'נשפשה :

צה דין נלנול שבועה שבל חי שבחחייב שבועה שפילו שיטח יכול נשל חיכו או שני'דין חשבחן לנלנל עליו כל חניהם שלם שים חוזה כו שים חחחייב לו חחון ושלשחים חין חלנלנין ושם שחחיל לנלנל עליו ושלא חוטן על עיקר השבוע'שרוצה לשלם · ושם חוזר שחר כך ורוצה לשבע · ושם שיקר השבוע של שחוכע חין חלנלנין על שחוכע · ושם שחר על השיקר שבשע שני ועל נלנול שבועה שחינע או שיקבה חן כחוזה חקנת חן שבועת שומרים דין נלנול שבועה · ושיכה שעל עיקר שפשבה חיכו יכול לשבע או חשבון על נלנול חיכו יורש :

צו דין קרקע ושבריס ושטרות ושקרקעות שחין נשבעין עליהן ס"ר כ"ש שיטת ושעל חשות ע"ניים נשבעין ס"ר · ושם חבעו נרע'שחחוכר לקרקע שיחת חן בקרקע ויש בו ברכה חילוק'/ שם שבעו נשבועות שכיות או שרשם חילוק'/ שרמי קרקע שחכר לו או שפחחו קרקע נחעירת נוחת או שבעו כליס שבקרקעות שיחת חיקרי חוזה חקנת :

צז דין חרם נוסף וקבל שחין נשבעין על שבע"ם ס"ר כ"ש שיטת כשבניע לעיני'שפיוטות וגם קנין על קבל חינו כלום שם יש לנרול שביוס עליו'שיחת חשלשים ונשבעים שלא יקרע שבירם חרעת · דין שוחת ושים/ שים יש לשם דין שבניס נרישי'לעבין חניהם שחחיניס לשחם וכשם שים חשלחי ושחין שבניס לשבע חעוברת ושחוכיפוס לשחם חעוברת שחחיניס לשחם חשלשים ושחין חשבניס לשבע חעוברת ושחוכיפוס לשחם חעב"ם כשבוחעים שחם :

הלכות גביית מלוה

ויש בו ך' סימנים מסימן צ"ז עד סימן ק"ז ·

צז לחלוות לשני ושלא לכנשו שם חייב לו ושחשור לשוה לחוניח שלוחם שלא לצורך ושלא יחחסן שלוחם ס"ר ושם שלים כ"ר ושוק חון לכיחו יחחוי ושלוח חחוב לחוניח חכיחו ושלא יחשכנו שלא שטחו חנרים שחוחים כחן שוכל נפש וחנרים שלחכם וכשחנים וחן השרחון חין ושחה יקרע חחכו ושלשה חנרים שכירות חוחר לחשכנו

עם פרטי דיניהם - אם יבא המלוה לתבוע אם הלוה כריך לשלם לו
שתבעו ממנו :

קו דין הבא לפרוע שלא בפני ב"ד כריך ג' ראיות לקיים שפרע שהלוה
הוא במקום רחוק ושלחו הבכסים בחזקת הלוה שם ואח"כ ב"ד מהכריך
או מהבכסין לחזור ולפרוע פעם שנית ושאין בונסין מיורשי הלוה שלא בפניהן :

קז כופין את היתומים לפרוע מה שניהן מקרקעות שירשו מן האיש ונם
מהמלשלין ואוכלי פירות שקבל מהקנה מכחים - אם יבא אל"מ לעכב
קבורתו הלוה - דין יורש שחזר בל נכסי אביו ליפרע או לבתו - דין
אם לא הניח אלא מקרקע שוה קצת בחוב ופרעו היורשים כדי שוויי מקרקע
שלהן ובא לחזור ולפרוע מיתום שחוב - ודין יורשים שחלקו ובא ב"א
על אביהם אח"כ לבעותו מה שתחן ושים מילוה כיון שירשו ואלו קרקעות שלהן
דין יורשים שמרו לו נכסי עריס שים מהם כירם ואח"כ אמרו שמרנם
היתה ממתת אביהן ואלא הניחו כלום : דין אם הניח אביהן שלשלין וקברו
ופרעו לב"א מלוה - דין רואין שחת ואחת נפקחו כתב נכח"י שטוף
מייב לשמעון - דין כ' אמין שכתבה ג' אחין :

קח שמין בונסי מיורשי הלוה אלוה ע"א שהיה מייב אביהן אחי בדולח'
אא"כ הוא א"מ דוכים תוך זמנו או שחת אלוה בנירורי על אלא
קרע או שניחה אלוה ליורשיו שיפרעו לפלוני כך וכך ואו בונסין מהן אחי'
מקפיהם ואפילו חת לוה בחיי אלוה בשחקבל הערות שניחה אביהן בחיי
אלוה ואי"ב קבן בשלא בפניו ואח"ב - אלוה בשטר מקויים בונסי מיתומים
נדולים ולא מקפיל, יורשי אחלוה הבאים לנבות אלוה עמהו ואחר שיפעו לו
מיורשי בריני מיורשי לשטר שלא פקדנו אבא כו' - דין אם אחלוה נא לנבות
מיורשי אלוה אין נפרעין אחן אלא בשחוא ואם אחו אביהן ואח לוה בחיי
אלו אחרי ואח אבא אחרי לבניו אחון אא"כ בשחוא אלא שהיה יכול לנבותו
אחלוה עמהו כ"א בשחוא ורוקא בחיים שטר בחיי יורשי אחלוה לפקיקי אביהן
או בשהיו כו' ים בשל זא בחם פרטי דיניהם - אם הוציאו אקרונים על רקיעות
אביהן אלא בחיי ואחי ואבא אחרי אביהן - דין אם בחתייב אביהן בא"ד בשעה אלוי
אלו אחרי ואח שטר אל פקפק אל יחומים ושים מילו דין ב"ח לשטר אחכות
דין אם הוציאו שטר אל פקפק אל יחומים ושים מילו דין ב"ח לשטר אחכות
ואם ש אחרי אחלוה אחרם שאשטר אחרש הוא אי אחרי לאחרי לב"ח ואם ים
מילק בין אם אשטר יוצא אחחזר או לא - דין יורש קבן שהיה ב"ח
לאביו ויורש אליו שובר אחר חיים אביו - שאין נוביין אחיורשי אלא אחזכורי
ואם אחם ביוכוי אחיו אלוה - דין כיוב אבא לנבות אחיורשי כו' :

קט בשאין הב"ד לנבות אחבכסי יורשין בריכין לשומו אחילה ואח"כ
אחריחין ל' יום בקר ושרש או בב"ו בכל שנוש אחר ב' יום אחריחין
לשרוך אח אחכרין בב"ד ושאין אחלוה יכול לכוף ליורשים שיאמרו לו אשם
אלי שומא אח"כ בשב' לשרוף אחלוקה - דין אם אחכרו בלא שכרום בעל שנוש'
שרבר אשם ואחזר - אם אחכרו ושטרו בשם יבריו או אחזמיר שאין אחכרין
אח אינו - ואם שטרו ורבר לאחזיר אשובא - דין קרקע שאין בה דין ברוב'
יבים מילק בין שנבנסו לב"ח או אחכרום לאחרים בדי לפרוע לב"ח ושאחרי'
של אחכרים על מיורשים - דין שלים שאינם או שבאחלוה -
אם אחרו בשבת אחנפ או שלאחה שאין קונין וים בכל זה פרטי
דיניהם ע"ש ושים מילק בין שלים ב"ד לשופא אחחולה בפורמנא דחלב' ושאם
שרינו בשלו אשם אשופא בעלמו :

קי נר"ם ק"מ בחבר יבוחין אחבכסי קבסים בשם ג' אנ' יבריהם ובשאין
סיפיק בה"ם לכאחת אשם ואם ים עליהן אשאיבן אלוה נבריות
שרוצין ב"ד שים אוטלת לשקבסים בשאניי בקבסות - אם יש שפק אחת
שביבף עדיין אי ואחשתיירין אשפרוצפ לשקבסים לשעון שבורש - אם בשה בוחן
או שבורה בבחב יבו אם אשקבלין בעודם קבסים ואח אשקה לשאין אחשקיים
אחקוח שבבי ש - דין קבן אחקף בעבריו ואם אחון ג' שלהם שבחה זו שוב'
ביר שביבין ושים מילק בשה אם אחיב עריס לשטר שבירו ב"ו ושים מיל' בשלוש'
דין שלו אחיתומים עבחן ובין לב"ד או אשטרופס שלו לבורך יחומים ואם בשם
אחם שבניח שביהם ויש מילק דין אחשה לאחבלין ושבורר שבירור
אחקבלין עדות בשני שקבן :

קיא דין אלוה שטר בונס אלקוחות בשפין נב"ח בחקוח אחלו'וכן בונס
אחקרבו' בשהיו נב"ח בשלא יחול שום שעבוד עליו אשאיבי אחשלו אח"כ
אחן אחבא לאחר או לבני ש"ח שלא יחול שום שעבוד עליו אשאיבי אחשלו אח"כ
שם אח"ש כריך ליבע לאחלוה אחחו - דין אשטרופוס
אחכרו בשל יחומים אחורים ואורפים בחונם - דין אלוה שבחן אחבות
לאחרים בש"ק ובא' ש' ובש"ח' ואין בבכסים כרי סיפיק לבולא - יש
מילוק בין אחומר ק"ם לשלוחי ואחרין ש"לשלו' או שלא לאחר אחרין רשו על כל אח
אחבלים בונס אחם ב"ח אל אחבסים - דין אלוה שבחן אחבות
לשחעון - דין אם יש ש"ח שלי אל אחבסים ואחכרו אחורים כל אחבסים או שבחן
יש לנות בש"ח ואחשלקלו או שבבלי אחבסים ואם בחרב אחלוה לבנותו ואם בא
אלוה לאחכר אחרקעות לבותי אם יכול אחלוה לאחות - דין ב"ח שבא לשרו'
יש אחרם לקוחות שקנו אחלוה - אם אלוקח אחכר אחרוך אחשאחרון או שני
אחים שאחלקו או אחכרוה וים לו שטר על אותו שקבא אם יכול לאחרו' אם ב"ב
אחים בשעשה אותו אחכירה וים לו שטר על אותו שקבא אם יכול לאחרו' אם ב"ב
אחקרקע זו - דין לוה שבחן אשטרו בשחתנה ע"א לאחזיר וים או אילוק אם
בחנה ולא שבעו אחן לאחזיר או שקבעו לו זאח - דין אם לא בחב אלוה אשקנה
וקנה ואוכיר - דין אלוה שבא לנבות אחשטרות אלוה - אם אלוה אחכר
או בחן אחשטרות לשטר או שלווים ללוה שלו אחכר בבחיבם אין בוחב
דין שבי אלווים דבאו לנבות בש"אחלווים ללוה - דין רואין שבחן בבחיבם
ואחשבים לליו ש"ח שבירו על שחעון ואוביש יהודה שטר אוקים על רואין
שאחר שאם אלוה לשחעון אים אחחו אשוחעון לו ואפילו שטרות אחוה שבחה
בשבי ואח"כ בשי"ם וים בכל אלה פרטי דיניהם ע"ש :

קיב דין נ"ח שמין בורף אלקוחות אחה שקנה אלוה שטר אחלוה' ואחר
שם"כ

שם"כ בדאחר לו שקנה ואינה שחרין שבקנה ש"ח ואם לא כחב שקנה
ואומנין אלקוחות שלשטר אלוה קנה ואחר - דין אומן בבחן ואח"ה'ולשם'
מיחה ולא בירעו אבבכסים שהיו לו שאחה שאם על מי לחניח שהיו וכן בשני
אלווים בלוה ש'ולא כחב לשום ש' שקנה ואומן אחוקה שקנה אלוה היו
לו בבחי אלו - דין רואין אלוה שאשטין אחבעל בלוקח בבחבי שאחו :

וירושאו דאין אחלוה אוניח אחבעל ואבעל בלוקח בבחבי שאחו :

קיג שמין ב"ח שורף אחלוה אחכר אלוה אם לא שאשבח לשל'שב"ק
וכחב לשרל שאשטרא ואופני דשטרא או שקנה לו אעבריו וכאן
אם אקנו אלא אחבני שבחן אב"ק אשום אקנות אשוק ורוק' אלא שיהיו אלוק'
שכל ב"ח אוקיש שורף אחשאחר ואין אחם אקנות אשוק ורוק' אלא שיהיו אלוק'
אלא בעינן שיהיו בבורם בחוכם ואפילו כבר אכר אקרקע ואפי'אין לו קרקע
אחלוה אקנה לאלוה קרקע אחוק שניהו לשרוך זה ואפילו לא יהיו לו קרקע
כלל הוראות בעל דין כשאם עריס זאח :

קיד דין אחלוה אינו שורף אלקוחות ב"ש בב"ח ואין אלקוחות יכולין
לאחזור שיחבע לאלו אחלה אלא אלוקח יחפל בפני לשניה אלוה
לדין אם לא שהוא בחקום קרוב ויחבע אלוה שאין לו ואחלוה אלא בשרש ואלא
אחל כו' - שהרשות ביד אלוקח לאלא אחלוה בחחלוה בחחות כו'ואם הים לאלוק'ב'
שדות ושורף אחשר ואבחב לשרוף אשטרי'רבם לאלקו בם אהרמבן כו' -
אלוקח שבא לאחזיק על אחשדות ואין אחוב יהיה כולו שרוש ואין אחזר אומן לו -
שאחלוה יש לו אלקבלו אלא שומא ש"ב אלוקח אם ב"ב בבא לשרוף מיחומי'ב"ש
נסי'ק"ם - ב"ד שטרו בשבחו בבבי לוקח לאחלוה :

קטו דין ב"ח שבורף אלוקח או אחקבל אחחב או אחיחומים לשעתי'נוכח
אחי שבחו אשטרות לשעתי' נוכח כולו ולשעתים שיהו נוכח אחשבח
כלום ויש נו בחם פרטי דיניהם - שאין אלוקח אוכר לבבות אשבח ב"ש אחבב"ח
דאחוכר - אם אחם שבשטר ביד אלוקח אין לו שיעור שם או לניבם -
דין יחומים שאחרו שבחו אשבח אחלוה אומר שבבם אשבחו ויש
אילוקים בין אם שאם אשבח לאחלוה אשוחיקו או לא - ואם אחכר כרי אשבח
ואשבח או לא ואם אחבח אחכור עם אלוקח אלא יהא עליו אחריות כו'ש"ב -
שאחוקרה או אוזלת ביד לוקח ואשון ידו על אשלישה לשרוף אלוקח שבי
שכשר היוקר :

קטז לוקח שבשרף אחבו אחשבח אוכר ושרוף אלוקח שקנה אחריו וריבו
שאו כדין אחלוה עם לוקח ואשון - אם לקח בעירום אלא
שאחרי'ואחבק'אחלוה שיחו לו כח שבשבח כרי שיגבה כוח אחלוה בדין שיקח
אחר קודם שברף :

הלכות אפותיקי

וישבו'סימני מסימן קי"ז עד סי' קכ"א :

קיז דין אשוחה לאשה שכחוב'אם ב"ח כאחרו אאפותיקי שאחם או אשר'יש
אילוק בין אחים ושברו ואשר אשלשין שבל ג'יש לו דין בשני שאחם
לאחין אם אחכרה לאחר ושהי'אשטר ביד אלוקח אר אחם טורף' - דין אשור
שבאה לשאין אחלוה אל אחם - דין אם אחרור שברו שאשאו אפותיקי
ואחן לאחלוה לבבות אחרבר אחר ואם אחריחו קרוסת אחים לשיהו אחקבל
אחלוה בדין אחיבר בדבר אחוים ודין קרוסת הנוף לשיהו אחקבל אחרי אחשבר :

קיח דין לוה שאחכר ב'שרות לשנים שוה אחר זה וכחב אחלוה לשהו דין
וכרים אין לי עמך וכן אאם שכאחכרת' אם אחוב רק בבר אחם ב'
אחרי אשטרי לשאשו ואם אחרו בבר כ' אשרות כרי אחלוה בוכה אחרשאין
ורשאין אחב'ושרי אשלוה אחרשאין שר אישאו שרים ואין אם שיה אחוב
בבר אחם ב'וכחבה אשחם אשבח אשאין אחרשאין אינו אלו אם שיחיה אשותיקו אשוב'
לשוב אחר ריבה אירי אחרשאין אחרשאין אחוב על אשני כו' :

קיט דין אלוה אחכר כל אשותיו בבח אחוב ואחכרו ב'אחם
לאחר אחם אוחב ב'אחכר היה ביכוני'רבם נוכח אאשני רבם נוכח
אלוקח רשאין - ואם לא שים ביכוני נוכח אחוקח אלוקח רשאין - ואם
אחכח אלוה שיבבה אחשבח אחכרו - דין מי שבח אלו כחוב'אאם וב"ח
ואחיקרו ויש לו עדות וכבוניה חיבורי'ואכרו יש אילוק בין אם אחכרו ב'
או לשאם בבי אחם וכן אחכרה בבח ב'או בשב אחר זה ואשאיבי בני'נוכח
אחזיבורית בשאחכרו נשאחר'ואינוכות חיבורי'ואכרו יש אילוק בין אם אחכרו ב'
לבבות אחם אין אכ"ם בב"ח נשאחר'ואינוכות ושייר עיריס יש אילוק בשה
אחוכר רשו אינו יכול לאחזיר שטר קבין אל אחזיבורי' לאחוכר יש בכל זה
בשה פרטי דיניהם ע"ש :

קכ דין אחלוה שבן בשחריות אלוה עד שיניע ליד אחלוה ואם אחר לא
אחלוה זרוק לי אחזי שם ונזקו ונשברו ונאבדו ונאבר ואם אחר זרוק לי
בחורת ניסן ואשני בחי שיכול לשחזיר אחלוה אל אלוה - דין אם אחר
אלוה אילוק אחעוקר ולא שבקל אחיזו או אשחר לו שבה בדורים בניחי בא ואול
אחעוקר ונאבדו - דין אם ערב לאחת אחלוה שבחשבח ונתקבת בחוך
הבית ונאבדו - דין אחלוה שחחר לוה בשבחיב זמן אשרעון שיחעשק
בבן לשחבית שכך ונאבדו ואחיב בשוטרין בשחחילה בשניו בחוך אלוה
עלוקח :

דין אם כופר במלוה נכתב ירו שכתב שטלה לו ע"י מעומדו או שאר כפירה
ביום דין תלוה לאלים או דין לוה לאלים ואיתמ יכול תלוה להשבי' את מתלוה
או את האלים או מתלוה לאלים או תלוה ואם יש לאלים כח בני' בעדות
שאינו יכול לעבור למלוה ולוה מן הסנוסף דין ראובן שאתר נלוי מכ' שאתם
חייב לי תנוהו לשמעון ולוי אומר נתתי ושמעון אומר לא קבלתי את"ל דין
שלים מכ"ל • דין מי שטלה שלוה לחשבן לו חשבון ואשבון ואינו יודע שכל
מי או שידע ואלם כופר או שניים לחשבינו אבל פלוני ואלם כופר • דין מי
שטלה למלוה שלו חשות ע"י שלית והשלים שוטן שנתנו לו ע"י אשתו • דין
מי שלוה או שפרע ע"י שלית וכופר בחקבת

הלכות הרשאה

ויש בו ז' סימנים מסימן קכ"ב עד סימן קכ"ט:

קכב נו יחנאר ראף אם עשה שלוה או שחשקיר שלית בעדים ת"ח אם
ירצה שלוה או שנקר לא יחנו לשלים ושמא יחות שלוה או
שחשקיר או יבטל שלימות קודם שיתן שלוה או שנקר ליד שלית ואו
שלימות שבל ואו אם יחן לו שלוה וילשם מינו ישכרך לחזור ולשלם לשלוה
ש"ל אבא שברשה שכחוב נו שנקבלו שלוה לשחורשה שלי"ם ויחכתב גם כן
כוחם הרשה ושיחם יכול לבטל שלימות ולחנות עוד שלית ואם יש שלית
או שנחנצ שבטיסול ונשנו או דבי ונשחיינו שם הינו ואם בחב ביל ואין שחשב'
או שלים או שרם חנה שחסות שיוכה לבשנו אם יכול לברן על כולו ושברוך
שחרשה לשחזיר לשחורשה שנוסף שבוחב על חחוב ושאין שחורשה ראוי
לשחזיק שחחון לעצמו אף שכחוב שברשה שפיק לבשנך ואם לא חזר
שנקר ולוה לשחורשה על שפקדון שחזיקין אותו מינו • דין ראובן שאתן
לשחעון שרשה לקבל חעות שלוי בעינו ושמעון יחן לראובן שחורשה בעינו
ואח"כ שלך ראובן לשקוח לוי ויחכה לו שחעון שחעות שבדין עם שחעון •
דין בעל ככבי שאתו או ג' שחשתין או ג' שחבוחפין אם כריכין הרשה
בשבע ג' לשחנות כולם • אם כ"ר ראובן שחורשה שינו שכוין לבוב' שחלוה
או שחשקיר אם זכה שלא בפניו:

קכג שדינ'ין כותבין הרשה על פקדון שביד שבירו שכשר בו ולא
שחלוה ע"פ ג' שקרקע אלא על שלוה בשטר בכחיבה ובחסירת
וקנו לך פיסו ושיקבורי' ובי"ד שכותבין על שכל שפי'שחלוה ע"פ שכשר בו
שבירו שכל אין חרשין על חי שנחתייב שבועה ונם לא על שיחבע לשבירו שלא
על שחחון שעליו שחבועה • אם הרשה לב'לוה שחר זה על שהלוה ג'
שבשכי שיקר ושאין שחורש'יכול לשרשו'לשח'ם לא שחחה שחן שאין שחורש'
יכול לשחוב לשנחבע שחוב או שבטוח שפי'ל עשה נשוני בכחוב • אם
שחחייב שחורשה שבוע'שחלוין שחעות וקונעין זחן לשורשה שינה ליחבע
ושאם נחחייב שנחבע שבועת שהיטו יכול לעכבו ער שינה שחורשה וישרים
שחילה • דין לשחת יכול שחורשה או קרובין לשעיר ושי שוא כשר לפיות
שורשה ושיח'שחר לבי'שורש'שלא יבה בכלל מ"ם ושאר לא שוב עשה בעוח'
ושאין עושין שורשה שלא בפניו ושפי'כותבין הרשה על שחון שלא בא לירו
שעולם ושחכותב הדבר שעשר שחתו'כשר יש שורשה ושאחר לשחון שקר:

קכד שאין שחבע יכול לחנות שורשה ושוא יבה בניחו אם לא
שחבחינו בן בשים או ת"ח שאין עולחין לבן שעקרי הדיינים:

קכה נו יחנאר ראובן שאתר לשחעון עולך שבא זו ולוי שה שאני חייב
שינן לו אין ראובן יכול לחזור בו ואח"נ בעוקדין אם הבקר
בעשה שוחק בפרן ואם שחזירו לו שחעון ושאני שחייב שחעון בשחריותו אם
לא שחזרו שחעות שחוא • דין אם שחר שלוה לשלים שחזר לי שחעות או
שכבור לך שחוב שאני ח"ל ולא יכול לשחזיר לו וכשחתבע לא שוי לילך בזכוי
ונשן יש בו פלונתא ושכיכו לו כ"ש חודים ר"י לשחוך בו שם שאר שינן שלוה
שחעות ליד שלית לא עם שחעות לשלוה וח"ל הבא שחעות שעלא לך פליגי
שלוה לשחבא לך ושני שחוקף בשם נשוני שאחה חייב לי ויש בו הרבה חילוקים
אם שאר ראובן לשחעון שילך שבא זו ללוי שחחבא ושח בשחון או שאחו
שביאם קודם שינן שיחת יחן לישראל שחקבל או לישראל נשון יש חילוק בין
שביאם שחחון בריא או ת"ח או שחת שחקבל אחי שחחון או לא:

קכו נו יחנאר דיני שעשר שלשחן ושוא אם ראובן חייב שבא לשחעון
יש לראובן שבא בין לוי ושאר ראובן ללוי שאבא שאחה ח"ל שבשחון
לשחעון כשאין שאשר שלשחן אין שום ג'יכול לשחור ושפי'בשחוקים עדיין
בשחעון ענין ושפילו כולך שחקבל שאר שנחחייב לוי לראובן ושין'ל שקבל זה
שכי שקבל שחלוה שיחערעו זה שום בכלל ושין שעם לקבין זה ולשח יכבה
וח"ם שאר ראובן לא יכבה אלא בשים לשחחשב בין שחחשב'שעות שעם שעשר אחר
ושור כשה ענינים לא שבין קבין ושעשר'שלשחן שח"ם אם לא שקבו שיר זה
שחעות בירו ושפי'בשקבל אלא שחבי אין בו שחון נשחן לוח' שחו'ושרעו
שח"כ • דין שחחנייב שחוחשה לית לוחן שחייב לשחחשב
שחוחשה שח"כ או שניש ענין בשעת שחשח'או שבחרשל שחקבל ושעני שחוחשה
או שרוש שחוחשה לשחקבל אם שחקבל יכול לשחור על שנחור ויש בו בשה
ערבי דיניש • אם נחחן שם ח"ם בשעשר שלשחן • ושם שאר שחוחשה שעיחי
שחשחן שברחי שלני חייב שח"ם קבלתי עליו ליחן לו ושחלחי שלינו
חייב לו ויש בו ברבה ערבי דיניש • אם שבחן חורה שעשה ושחקבל אינו
חורה או שחקבל חורה והבחן שלינו חורה • אם חייב שחוחשה שחח'שבשרו'
או שחחח שחבירות וכשבלה שחבירות או שקיבל עליו ליחן שחבשרות שלא
שהו'לא שחחייב לבשירות שלא שחחשים כי לא היה ברוך לשרבר יות שבחשים'
בשרו שבירות: דין חוחשה שבחן שרב לשחמ'שם חוי שער'שבם'שחן שעו'
דין שעשר שלשחן ע"י שלית רבשחן שלינו שבני חוור וגוסל שחשקיר שחחבל ושחבי
כשבשאו שקבל שלית לרבר זה ושבשרו'ש'חוחשים יש לו דין שלית וגלית דין
שעשר שלשחן בכחב: דין כותבי שעשר שלשחן ויש בו ברבה חילוקים בין אם
שכותבי חוב לשחן או שקבל או חוחשה ואם חוב אבא לחי יהי'שחיב ושלעשות
שילילו כשל את שלו וכשיל שקדון שבירו חוור וגוסל שחשקיר שחחבל ושחבי
שחחן לשחבא: דין שחלכות ח"ם לבעלה שלינו ברינה שעשר שלשחן:

קכז דין אם שלוה שחבשו ונירשה או שחבירו ושחבירו אינו'בדין לשחזיר
לשן ושלוה חן שבר ושח אם יחזיר לבניו:

קכח דין שפורש חוב של שבירו אבא שחעשו שפשיר שבירינו כשבא היה
לו שחל שלוה לירו • דין אם פרע לבותי בשביל שבירו ואם
שבבא שכותי'לשבר שי שבירו של שחבירו שפוקין בו שחזיר לו שחבירו ואם
שחקבה וחשחבא ושים שילין בין שחשם שבשביל שם לשחחון שחר ושחם יכו'לשקו'
לשבל'בשביל כל שקבל ויש בו שרבה שילוקים • דין קבל שבשו שקבן אבא בשוון
ואם יכול לעכב בשל שבירו שחחת שירבה שינא לו שבר שחחנו:

הלכות ערבות

ויש בו י"ב סימנים מסימן קכ"ט עד סימן קל"ג

קכט דשבוב בשבא שחן שעות שחשחנר אם ע"פ שאם שחשחבח דשבוב
אבא דשחיחי'שלוה או כתן לשבירו על עין נחר ושעבוד בשעו
שם ב"ב אלא בשבא שחן שעות אלא שחשוער כ"ג בקנין ושחשבר בשבר לא שחב
ושחיחת בוכה שחשחשבני דשבר • דין אם שבר שחקיחת כף לשיחת ערב שם
דינו ויש כחם שילוקי'בבל זה ונם אי'בקר'בשם'ת ושבשורה לשבירו על ע'
ניווי אלוה חייב בשלו'ב ושבשבר בשר יום ע'אינוכלום. שאחר לשבירו שלוה
לשלוחי שבוא אים בשות דינו בשבר • אם שבר אלוה קרקע ושח'שלוה עבחו
בשר • דין ראין בשרעין שבשבר שחי'ו'דין שבש'ושבק שיפר'שבשבר שחילה
שם דינו ושלשחים בשרעין שבשבר שחילה • דין שבבוחב שבדין לישבח אלוה
שחילה • דין שבלוה שחחנה ושאר שחי שבשבה שבשב • דין ערב שבלן ודין
שבלן או ערב שבשאו ונחנו בידי • אם אלוה לא דיבר עם שחלוה שלוחיו
אלא שבר'ים בשל ש בשה שרשי דינו' • אם שחר אלוה שחלו'ש'שפר'לשלו'
שבשבר גם שבר'ושלשחים שיי שבשבר בשקום שבשבר אלוה • דין ערב
שובשב זחן על שיבוי אלוה שחילה לב"ר ואם שכיאו בש"ב דין שבחשו'ובשה
בשובשב זחן על שיבוי אלוה שחילה לב"ר ואם שכיאו בש"ב דין שבחשו'ובשה
שבשבר גם שבר'ושלשחים שיי שבשבר בשקום שבשבר אלוה • דין ערב
שובשב זחן על שיבוי אלוה שחילה לב"ר ואם שכיאו בש"ב דין שבחשו'ובשה
ואיזהו שקרי ערב ואיזהו קבלן • אם שחר שבשבר בשר אלוה שיחחי שובשין
שחשבחרי אלוה • דין שי שבשר שבר לשבירו שיבשר בשבו • דין ערבות
שבשבו בשירוין • דין שי שבחן שלוה לשבירו ש"ח שיחחייב לו ערב ושלבשוחו
שיי ואח"כ שחחייב לו ערב שחקרי ערב בשבא שחן שעות • דין שי
שבחן שעות לשבירו לשחניח שבר ושחחייב שבר בשר בשבא:

קל שבחן שעות לשבירו לשחניח שבר ושחחייב שבר בשר בשבא:
שבשר בשבילו ואם בחב שחלו' לשבר שחקבלתי שחך שי שחבני לשרו'
שלקוחות שלוה • דין אם יש לחייב לשבר שבשר ושחן שלוה שבב'שבר בשבא
בחחייב שלוה לשחור ולשלם לשבר ושם בחב שבשי ריניש • דין שבר
שבשר בשלוה ולא בבא שחלו' לשבר שבשר ושחן שלוה שבב'שבר בשבא
שבשר לשלוה ולא בבא שחלו' לשבר שבשר ושחן שלוה שבב'שבר בשבא
קודם שיוזיק לש היורשי'ושם שילך דין שבשלוה הוא ישראל או כותי שחרוך
שכותי לשבר שבר שבשר שחילה ושאם שבר שבשיות בב"ר הוי לשילו שוריו
דין שבר שבשר בשר לשחן שלוה שם כותי ביחר שחשחון ושבר שבשר שחניי'
משלו ואח"כ בא שכותי ושבר שכל:

קלא נו יחנאר שקודם שחן שעות יכול שבשר או שקבלן לשחו'נו
שלשיות שבר שפילו בשחעבר בקנין • שאם יש בשיבה שחוקשה
בשרבות דין שבשר ושחלוה או דין שבשר ושלוה שריכו שבשיר'ושחוקשה בשלוחה
ושיש ביר שבשר לבשות לשלוה לשחויחו שחשרבות שחניע ושחן שבשחון שבל
שבשר שבשיר לישראל ושבל שלוה לשחויחו שחשרבות שחניע ושחן שבשחון שבל
שבשר לבשות לשלוה לשחויחו שחשרבות שחניע ושחן שבשחון שבל
שבשר שבשיר לישראל ושבל שלוה לשחויחו שחשרבות שחניע ושחן שבשחון שבל
שבשר לבשות לשלוה לשחויחו שחשרבות שחניע ושחן שבשחון שבל
שבשר שבשיר לישראל ושבל שלוה לשחויחו שחשרבות שחניע ושחן שבשחון שבל
שבשר לבשות לשלוה לשחויחו שחשרבות שחניע ושחן שבשחון שבל
שבשר שבשיר לישראל ושבל שלוה לשחויחו שחשרבות שחניע ושחן שבשחון שבל
שבשר לבשות לשלוה לשחויחו שחשרבות שחניע ושחן שבשחון שבל
שבשר שבשיר לישראל ושבל שלוה לשחויחו שחשרבות שחניע ושחן שבשחון שבל
שבשר לבשות לשלוה לשחויחו שחשרבות שחניע ושחן שבשחון שבל
שבשר שבשיר לישראל ושבל שלוה לשחויחו שחשרבות שחניע ושחן שבשחון שבל
שבשר לבשות לשלוה לשחויחו שחשרבות שחניע ושחן שבשחון שבל

הלכות חזקת מטלטלין

ויש בו ז' סימנים מסימן קל"ג עד סימן ק"ם

קלג נו יתכבר דעל מטלטלין שכיר הפרש כמה לזמר שהן לקומן כיצד מפ' יום מי מתערער עליו ואמר הקרקעיתו לו ומכיון שדי'סיודעין שהיו שלו ומעילו מעידין ג"כ שהיו בידו תחלת קנין אם ליכא עידי דאי' מתעידין שהפונו שהם שהוך להתביעם כיי מחזיק נאמן לומר לקוח הוא בידי כמיבו דמחזרתי לך ואינה ברשי שהן עמוי להפשיל ולהשביר ואם יעזוב מתערער נגונין מן כיצד לאו כל כמיניס לאמונקי מוכחי בנכסי ויש כזה פרשה פרטי דיניס :

קלד דין לומן שעשה כיצד שהוא לומן שקנאו מבעליו או שאר שעשה מפ' אינו עשוי להשפיל אין לו נו תוקה אפילו לא ידעינן איך הוא בידו רק שיש עדים שראו עשה בידו ומכירוהו שהוא של מתערער ויש כזה פרשה מילוקים - דין אם ירד הלומן תלוהכתי ובשעשה בידו שאר בידו דין לומן ויש פילק בין שנה בשעה'שכיו או בשעה' שכתו ובין נתני שניו או לשאר חיישת שניו :

קלה דין המחזיק בידו שיכול לומלך שן בשתה מן שכר אין לו תוקה דשתריהן שתו תשעתה שכתב לרשותן והמחזיק כח - ודין אם שכר קצן שאינו שולך או שהמחזיק כמן ג' שנים :

קלו מי שהתלעו לו בליו שכיית הפלוחן ס"ו ישתתף כמן עד שיבא בעל שכלי שלו ורוקק בשבתו לו הפלוחן בעינו ופ"ל שתם פילק שליח אחל אם פ"ל שליחך או שהמיר לו שאתו או שהתלק לו בניית שפ'והשתפה ובניית שכבשת כותי לא ישתתף כמן :

קלז דין המיזר לשון שרם שהיו בפני עדים ולוקח שיכותיו ואומר שהשרו לו והלה פונן שכניל לקמן כאמן המחזיק ואם פונן שלקח גם הקרקע אינו כאמן - שאומר אלך ואכרות מילנות של עלוני מומין כיצד :

קלח דין שנים שפומנין בשליח או בכל כיוצא בו או שהיו רוכבים ע"ג בהמה וכל אחר פונן כולה שלי כל פ'ושבע שיש לו בו ואין לו בו פחות מחציו ויחלוקו בשבועה נשק"מ ואם סוף דבר פיפסיד כשילוק מחצה מולקין פותו בחצים - אם הניח של פ'ולקח לא'לזור שלו ותפולקי'ככלי מניח שרי הן במוקח שב"ש ויש בכל זה פרטי דיניס-אם תקף שפ'לחבירו ושפ' תילה ושפ"ב נווח או שחזר הכ'ותקף'או שתפ'שהכנית לי עתה אחר שהיו מחולקין תחילה - דין אם הקרים שרשפון קיים שתקפה ואם פותקף פונן בני ויש כזה פרשה בשפ'ורשי רחלי :

קלט דין שנים שמולקים בשיר ואין שום פ'חזן שוכל לאחר שומר בידי הוא כל הלנים נגר ושוב אין השכר רשאי לכופלו תידו אם לא כפרם שהם - דין אם נא שליחי ואמרם ושומר שאלו הוא אם הקף שפ'שב"ד יחזיקו בו שאין לו אם כ' כשיש לירש כל פ'שומר שהי קרוב ונגר שפ'ושפ"ב שניח השכי שרים שהוא קרוב יותר - דין רשר שהפו'מולקים בו ולא תקם תר תיכייהו ושוב רשר שאין חייב בו מלוקה כל דשלם נגר :

הלכות חזקת קרקעות

ויש בו י"ג סימנים מסימן קימ עד סימן קנ"ג

קמ נו יתכבר קרקע פירות לרשונן בשרים שהיה בחזקתו מפ' יום פ' ושוב אח"כ מוקח פחזון ושוכן שלקחו אין אחזון נשמן כמה פ"ב מחזיק בו ב"ש ובא כשבר'שלקחו מרשונן ולו כאמן לומר שכר הים בידי ומכרתיהו - ואם אין שם לו שרים ושכר אם בדין ב"ב לקיים השכר - דין מוק"נ"ש שבדין לפרות תדירי'ואיזה שרים יכולים לשעיר ש"ו ויש כזה פרשה פרטי דיניס ואתי מכני עיות שסוכר שרי בנית ואם בדיכין לשכור נשכר ואם פ' רך בו פ"ב ופ'רש'או שהם שוכרים שרי בל פ'שנה - דין בנות'שו על תקוני ד"ם : דין תוקת המנינו ותקומי' דב"ם שלין הדין כאן יום ולילה שתפני תוקה שפילו כאכר שותפין ואם שנה בה דכר שרגילין שהותפין לשפקי בו - אם המחזיק שותן כאכר פיתותים לעכין שבועה - אם המחזיק בקרקע שיש עליו שעבוד תוב או כתובה :

קמא נו יתבר אם בדין בא לשרה בעל ושרה שלין המחזיק בה נ'שנים מיום לייט או שני נ'תקופות ושבעין ושבעה תפרוחין ג"ם דנופים אם לא בתקים שנוב לזרוע שנה ולשוביר שנה - דין אם מושבין הב'שנים תשנת כניש'לזיר'ולשנה או תשנת שלילת פירות (וכן בשני) ואם שלילה שרלה ובלשים אי הוי תוקה - דין שרה שניי'תכאת'תחזיק אלא היה בשנים'פירות עליה ואם שרה בעוי מילנות שאין עושה פירות אלא שתת לב'שנים בעין שנה או שאבל שרה ניש בה נ'בית שלות ש'שלילנות בשבת זו שפסק פלוני וי'בשבה שניי' תנית כפ"ב שניי'וכן בשליחות או שסיו שפוחרת או תנושתת יותר מי' דרכן דסיינו ש'לנית שלה - דין מי שהחזיק בתקים שניו שתור ואם שתי'ש'בשילנות וש'תחזיק בקרקע ובל מ'אומר כו'ומי שהחזיק בשילן ימיני :

קמב נו יתבר לשעתים פ"ב לשתוקה נ"ם ושייכו כעין שיש שהשתרער שייב לשתחזיק לשתון של פירות של בחיבו ולשוליכו שיתו או שהחזיק שלא לשתרער שלו פירות דרך הורון ובקל ואם שעון שהשתרער לשירות הורדתיכו - אם בשל כותל שבין רשונן ושתעון ובבל שתעון והכניסם לגבול רשונן ורשונן סייעו רשוי תוקה אם לא שהיו בשנים בשנות דין שלון שעשה לשנר שתעון נשניו - דין שניש שתלוקים בשוקה יחוד ושתר תחן קרקע או שכר שתניכו לשנה :

קמג שהחזיק בנית והשתרער היה בתדיכה שתרת שתכני אם בשיירות שנויות ושבכל סולך אחר סוגן דנ"ם ואם היה בשוגן בשקים ביכול לשתות הוי תוקה ואם לא הוי תוקה ואם לסוף ג' שניש נא לתדיכה ושם ג'יום ולא היה בנית שום שתזיק בו יכול לומר הייתי שרוד בשעתי - דין שהחזיק בנכסי רשוים ושנוי ושוטים או בשל מי שנרת שתת שכבת נפשות :

קמד נו יתבע שהחזיק של ג'שנים שהיה בריכה לשניות רוקע בשהזיק שאר אלא שהיה מצי מע'או נ'שהזיק כל ג'שנה ושלקוחו שכשר שיש לו קול ומ'ל להשתרער לשתות ס"ל תוקה נ'שנים אן שהיו שהחזיקין שוחפין בו שהיו שהחזיק בכולה ולא שהיו שהחזיקין בחלקים ובלבד שיהיו שניהם בשוה בשעת הלקיחה ואם לא היו בשוה אלא שהחזיק בחלק אחד ולקחו שניהם ביחד אין שניהם שהחזיקו בכולה אלא כל אחד בחלקו שהחזיק בו בלבד :

קמה דין שהחזיק בשדה ובנה בה בית או נטע בה אילן ולא ידעינן אם בשעה שהחזיק בה היה הבנין והנטיעה קיימים אם לאו הרי זה בחזקת שהיו קיימים בשעה שהחזיק בה ואין המוכר יכול לומר לו לא היו קיימים בשעה שהחזקת ואני בניתים אחרי כן אלא אם כן יש עדים שהיו קיימים בשעה שהחזיק בה ואח"כ נפלו או נעקרו :

קמו נו יתבר שאם שניו שהשרער שרים תוך נ"ם לשוקתו של זה שאמר נשניש שהזיק בשדה שלי בנילא שבשלת שהזיק ואפילו שיהם שהחזיק בחזקת שלו ואפילו אמר לשעדים על שאתו שהם שהחזיק בה ג' שנים ואח"כ בא זה ואמר שלי הוא ושלקחתיו מפלוני ושהחזקתי בו ג' שנים ואתה לא מיחית בי אלא שהיה סבור שהוא שלו ושלי הוא אין לו עדים שהיו שהחזיק בה ג' שנים אלא שהיה שהחזיק בה ג' שנים ואח"כ נפלו או נעקרו הרי זה נשבע שבועת היסת שלא היה יודע שהוא שלו ושלי הוא ונוטל דמי הנטיעה והבנין שהרי הוא כשואל בהן ואם אין לו עדים שהיה שהחזיק בה ג' שנים אלא שהיה שהחזיק בה שנתים או שנה אחת ואח"כ נפלו או נעקרו אין לו אלא דמי הנטיעה בלבד ואין לו דמי הבנין שהרי הוא כשואל בהן ואם אין לו עדים שהיה שהחזיק בה כלל אין לו אלא דמי הנטיעה בלבד ואין לו דמי הבנין שהרי הוא כשואל בהן :

קמז נו יתבר שאם שניו שהשרער שרים תוך נ"ם לשוקתו של זה שאמר נשניש שהזיק בשדה שלי בנילא שבשלת שהזיק ואפילו שיהם שהחזיק בחזקת שלו ואפילו אמר לשעדים על שאתו שהם שהחזיק בה ג' שנים ואח"כ בא זה ואמר שלי הוא ושלקחתיו מפלוני ושהחזקתי בו ג' שנים ואתה לא מיחית בי אלא שהיה סבור שהוא שלו ושלי הוא אין לו עדים שהיו שהחזיק בה ג' שנים אלא שהיה שהחזיק בה שנתים או שנה אחת ואח"כ נפלו או נעקרו הרי זה נשבע שבועת היסת שלא היה יודע שהוא שלו ושלי הוא ונוטל דמי הנטיעה והבנין שהרי הוא כשואל בהן ואם אין לו עדים שהיה שהחזיק בה כלל אין לו אלא דמי הנטיעה בלבד ואין לו דמי הבנין שהרי הוא כשואל בהן :

קמח נו יתבר שאם שניו שהשרער שרים תוך נ"ם לשוקתו של זה שאמר נשניש שהזיק בשדה שלי בנילא שבשלת שהזיק ואפילו שיהם שהחזיק בחזקת שלו ואפילו אמר לשעדים על שאתו שהם שהחזיק בה ג' שנים ואח"כ בא זה ואמר שלי הוא ושלקחתיו מפלוני ושהחזקתי בו ג' שנים ואתה לא מיחית בי אלא שהיה סבור שהוא שלו ושלי הוא אין לו עדים שהיו שהחזיק בה ג' שנים אלא שהיה שהחזיק בה שנתים או שנה אחת ואח"כ נפלו או נעקרו הרי זה נשבע שבועת היסת שלא היה יודע שהוא שלו ושלי הוא ונוטל דמי הנטיעה והבנין שהרי הוא כשואל בהן ואם אין לו עדים שהיה שהחזיק בה כלל אין לו אלא דמי הנטיעה בלבד ואין לו דמי הבנין שהרי הוא כשואל בהן :

קמט נו יתבר שאם שניו שהשרער שרים תוך נ"ם לשוקתו של זה שאמר נשניש שהזיק בשדה שלי בנילא שבשלת שהזיק ואפילו שיהם שהחזיק בחזקת שלו ואפילו אמר לשעדים על שאתו שהם שהחזיק בה ג' שנים ואח"כ בא זה ואמר שלי הוא ושלקחתיו מפלוני ושהחזקתי בו ג' שנים ואתה לא מיחית בי אלא שהיה סבור שהוא שלו ושלי הוא אין לו עדים שהיו שהחזיק בה ג' שנים אלא שהיה שהחזיק בה שנתים או שנה אחת ואח"כ נפלו או נעקרו הרי זה נשבע שבועת היסת שלא היה יודע שהוא שלו ושלי הוא ונוטל דמי הנטיעה והבנין שהרי הוא כשואל בהן ואם אין לו עדים שהיה שהחזיק בה כלל אין לו אלא דמי הנטיעה בלבד ואין לו דמי הבנין שהרי הוא כשואל בהן :

קנ מי שירצה לתון שרה בחזקת שכנין ושלחו שני שהנכנסו אם יש לו חזקה שלח שלא שהיה שהחזיק בה ג' שנים ושלקחה שכשר ושלחו שני שהנכנסו אם יש לו חזקה שלא שהיה שהחזיק בה ג' שנים ושלקחה שכשר אם יש לו קול ואם אין לו קול ומ'ל להשתרער לשתות ס"ל תוקה נ'שנים אן שהיו שהחזיקין שוחפין בו שהיו שהחזיק בכולה ולא שהיו שהחזיקין בחלקים ובלבד שיהיו שניהם בשוה בשעת הלקיחה ואם לא היו בשוה אלא שהחזיק בחלק אחד ולקחו שניהם ביחד אין שניהם שהחזיקו בכולה אלא כל אחד בחלקו שהחזיק בו בלבד :

קנא נו יתבר שאם שניו שהשרער שרים תוך נ"ם לשוקתו של זה שאמר נשניש שהזיק בשדה שלי בנילא שבשלת שהזיק ואפילו שיהם שהחזיק בחזקת שלו ואפילו אמר לשעדים על שאתו שהם שהחזיק בה ג' שנים ואח"כ בא זה ואמר שלי הוא ושלקחתיו מפלוני ושהחזקתי בו ג' שנים ואתה לא מיחית בי אלא שהיה סבור שהוא שלו ושלי הוא אין לו עדים שהיו שהחזיק בה ג' שנים אלא שהיה שהחזיק בה שנתים או שנה אחת ואח"כ נפלו או נעקרו הרי זה נשבע שבועת היסת שלא היה יודע שהוא שלו ושלי הוא ונוטל דמי הנטיעה והבנין שהרי הוא כשואל בהן ואם אין לו עדים שהיה שהחזיק בה כלל אין לו אלא דמי הנטיעה בלבד ואין לו דמי הבנין שהרי הוא כשואל בהן :

ידוע שבאם לירו נמורת משכונם שבאתן מתחייב לותר שכבר כלו שני משכונם ומכלתי הפירות אם כ' בשביל תניא' לחרת שים לי עליו ושם מרין לא מכל מין פומרים מנו לסוניא • שם יכא מקול שראתי/משלי/ גא לירו מפילו כבר מחזק בשנ'שנים שבתן לותר שעריין הן לו למחזק כ' שנים בשכון כחינו ואם מוסיפין לירשים שעשנה מ"ל :

קנא נו יתבא'שכל מ"ל אף שתין רבילתן רמי'על מקנ'מ"מ אם שנו רבי'סבורו שכתבו או נתנו לתן רבייתן רבי'חו'מגולן רתין עירי מוכח רבייה ושם שתר שתובר מוכח ועל נכנסי ב"ד של מאתו אין רבייה על מבירתם לו דשתרת מוכח שנבדו שבאם שכעל לאחי תכי בחינו חון שנו עדי דיניס :

קנב דין אלו שתין לשם חזק'שם שנים'או כני כיתן שעני סירבו שרבאתן חזקתן חזקה ואם שעני בשנים חזקה שכעל לאחי חזקה נם לשם אין חזקה ואם שעני בשנים חזקה שכעל לאחי תכי בחינו חון שנו עזה עור עדי דיניס :

הלכות נזקי שכנים

ויש בו ד' סימנים מסימן קנ"ג עד סימן קנ"ז :

קנג נו יתבאר שברונם לסוניא זיו מכוחלו על עיר תנר מבירו אפילו כל שהו שתבירו יכול לתחו'כו תפני אחזיקו ברחים כעת אחולם נו תידי ואם תניא תי שתתר נו ושיתת סוי חזקה ושם שתוך שנים זרתבו עשה ותכו ר'שתוך בר'על ר'ופן בעל שתבר יכול לבנות שתתים ואם תחזקה סוא עיר אל כ"ם רוקא ונשתנה ושתין בעל שתבר יכול לסוניא זיו כיוצא שתבירו שכל ענין • שתין ג'יכול לסוניא על שתר שתירו ניכור או מוחילה תנו שתתי נשתים ירדו שתכו לשתר שתירו ואם עשה לירת סוי חזקה ושתבר שנעשה חזקה נם בעל שתבר שעכה של בעל תנו תלשתירה עשה ושבעל שתבר יכול לבנות שתת ניכורו של בעל תנו אע"פ שתחזיק בניכור ואפה ירדה בעל שתבר יקבל שתניכור שתים שכלי כו' ואם בעל תנו רוצה לשנות שניכור שכרו זה לבר זה או שרצה לקבדו ואם שים שתילה נוטשין בכל רוצה ורוצה לקבוע ניכור שירדו בשקום ג' או שיקבה או לבנות נבו כשיעור שירדו שתים בשתרא תרשות כיתו • דין אם רוצה לשנות שניכור או לשטילה • דין שתר שרוצה לשתיר שופני נגוניו לר"ם או לשכוי שחזיק לא'כשהלו • דין אם שתזיק בשבר שבירו לשעור שי שרוצה או לתי נשתים ורוצה לשנות לשעור בו שרצה או ותי נשתים לתי כניסה • דין תעתיר שולם בתוך שבר שבירו ואשבו על כוחלו ושיתת ים לו חוקה • דין שכוע' קורות נכותל שבירו ובין שבירו שיתת סוי חוקה ושתם סוי חוקה ים בכל שלה שרצה ניסים : דין סוכת ערשי ושולת שכוה • דין חוקת יעור חותתו שכנה בשל שבירו ושם ים בנר שתעון תקוחות תפורים לשכנים בתן רשבי שקורות לא סוי בוה חוקה לשתעון שיכול רשוין לותר שבבתים שם תשוה עתי ימים חוכיים ולא שתקלקל חותתי שתשתירם ושם שתזיק לשעון ונכל שכוחלו ותור וכבאו שבר חוקתו :

קנד ג'תן שסוחפין בשבר שלקח בית שתבר שתרת אינו יכול לשתות שתתו לשבר שתוחפן ן אלו שעני שתרשם על חוחפו ברישת שרבל שתלשים שרשם שתבר שתחר' לתוך בית זה דרך שתפה ושפילו לבנות שלייה ע"ב ניתו ולשתות לשבר שתוחפן פי שור שם"ם ושם רוצה לשבר' לניתו שבני בית שתרת או שסוכר ניתו לבעל בית שתר ושתי"ב שניא עתי קרוניו או חורעין ושתין ג'שסוחפין יכול לשרות לשתרים לשתרים לשתחפ כשלקו דינית קשרי פונשי שני שתבתר ולשנין שעכה בית שבשם שחוץ ש' שיחולה שתשים לרור בניתו זשם שכל יש פרשי דיניס • דין לישור פתיחת שלון לשבר שבירו ושתי'לשבר שחוחפ'ולשורי כניו שלון כנר שלון ושתח כנר שתח ויש זשם כתם פרשי דיניס • דין שם שתחזיק בוקי כתו שחוח חוזק ושם יש עדים שתחל לו • ושיתת שכני חוקה בשתח ושלון ותי שרוצה לשנות שתתח קשן לגדול או ח"ל לעשות שכיח או לשנות ברשות • דין שיעור רשים שתבר ובנית שבירו ושם כשל שכוחל שתים בו שלון שתים לו בו חוקה ותור ובכ"ו • דין ש"ח שתכיר כתי שלא יכיל שכוחל עבר שלון להגביה או לשנמיך כתי שלא יכיל שכוחל לשלון ושם בנה בוחל עבר שלון או שבני בדיון • דין חוקת שתיתת שלון ודין בשל שתבר או ב"ם ברוניס לשנות חקוח שלונות • דין שבא לעתות רשעון בעליו שכבנר עליית שבירו או שקוחת שלון לרשות שבירו לשקוח שבשבירו שיבו חוזקו • דין שלונות שניו נבר שניהו או ניכוחו של שבירו ושיה כוחל או בית שתפוק ניכוחו ונעלו • דין רשוכן שקוחת שלון לשבר שפוחפין ושתבר שיכבו שם דין שם שקוח יפראל שלון על נבו או שבירו של כותי ושכותי שסר שם"כ ניתו או שבירו ליפראל או שפכותי שקוח שלון על שבירו של יפראל ושבר שכותי ליפראל שבי • דין בימת שתריכן שבא שבא כותי הרי הוא כותי לשתעלית'ושם אינו כותח ושתם שותו שבתו' ושכיח לבר פניס • דין שי שכוח לו שלון כותח ושם שתבר שכותי שתבר שבירו שבר בניתו • דין הרשקת כותל או נב שפוטת שבירו או שתוכר יין שלו • דין ב'שתים שתלקו שבר שרוצה לשבניס שכותל שתפוחף ניכוחם • דין ב'שתים שתלקו שבר שרוצה לשבניס שכותל שתפוחף ניכוחם • דין שי שתכר או כתן ב'שבית לשתעון ושתבר בעני שלונות של שתיו • דין שי שתכר או כתן ב'שבית לשתעון ושתבר שלוי או שתכר או כתן שתבר ושיעור הבית לשבתו או לשפך לשנין שתלונות שים בוה שילוקים ושם שכר לו בית שתפוח לשורבה שלו • דין שי שתים שניק לשבירו בהיזק רשים וקרס וכתן שותו שבית לשבנו קשן או לכותי • דין שלון שפוחת לר"ם או לשורבה ושבירו שבבנדו רוצה לשבניס כותלו או לבנות כשורבה ושפשילו ושם בכל זה שור עדי דיניס :

קנה נו יתבאר שחייב כל שרם לשרחק שפילו בתוך שלו בשנין שלא יגרום ניזק לשבירו ושם רלא שבני בסו חוק'ורוקא שרחקת שקום וכיוצ' שלשתי' שנ' חוק' ויש רלא שבני בסו חוק'ורוקא שרחקת שקום וכיוצ' שלשתי'

שכני אלא יבנסנו יותר מי"ב ואפילו אין יודע מי בנה אכתי לא נתחייב לומר פרעתיך אלקי כמיגו דבנית כאדון ואפילו בתלה בבנה נתחייב לומר שמא לו אלקי ומיד שנתרצה זכה בחצי אכתי לא נתחייב לומר לחמו ומיחיי שמא לית ליה כלל זה כמה פרטי דיניים דין אם היה שכנין רחב או גבוה ואחה שכנגד לו רוצה אם רוצה רחב או גבוה כמחילה :

קנח כו יחפור בחצר עוקים כמחולקים בריכים לעשות ממיכם ביניהם ואחה נקמה אין עושים ממיכם ומיעור גבוה ממיכם ואם עשה אין נוחן לברו כיצד עושים אפי' מידעו בו שעוה נגוח ואם לא עשאו נגוח ונפל לרשות אין נוחן מה ליהו · מי שהיה מורכת בין מורכת מביהו ועתה מביהו ונפרד ר' לוחותיו ביהו ובין הכיקף אמחויב הכיקף ליחן מיזה להמזקק וכמה נוחן ומפקפיים בשור שליחן כלום ויש נוה הרבה פרטי דיניים ואפילו אומר בחיקף יחן לו מכי המזקק בעמות שבועה שנוסף על נפש שנועה :

קנט דין הרחקת מיזק רפיה מנה לבר שנוייים לדירה ומפלינו עשרון לדירה ומנה למחר ואם ר"ה עושר ביניהם ויכולים לרשות מכם על הבר ואם בעניים רשות"ה מזה שאכת הריחוק שביניהם לא מניע כמה אכל ע"מזה אי אפשר מי שעשה ויפדיע אם לא יוכלו להשוות מי יוכה כל אחד ואיזה מי שהה המזקק מאכלו אלו בריכים למציל בורל ביניהם מי יוכה אכל :

קס בר המחוך למחר בפל בר מנה בקרא מזי' בראשים לבעל המחר ובראי' ע"ג מוקף עד נוזה ר' למות ולא נפל למחר · דין כ' מבירו' מחמוכות זה לזה אם מחמ' בבנה ואם ר"ה עושר ביכולים לרשות מכם על הבר ואם בעניים רשות"ה מזה שאכת הריחוק שביניהם לא מניע כמה אכל ע"מזה אי אפשר מי שעשה ויפדיע אם לא יוכלו להשוות מי יוכה כל אחד ואיזה מי שהה המזקק מאכלו אלו בריכים למציל בורל ביניהם מי יוכה אכל :

קסא בו יחפור אכני המחר כוחין וע"ז לעשות נחנו ומחיים רפאים לעשיר לחר נחול ולא יזלת זה אם לא אנלא יעמו מחוק כו · דין מי שיש לו בית במחר ומיהו דר מחמם ואין נוחים אותו אם לפי המחון או לפי קירוב נחים · ע' מחמחים במחר מחוק לעמוד במחר דבר אחן דרך להעמיד מחעכבים עליו זולת בכיחת בנדים במחר מחוק אכנות ישראל רגילים לבנם ובלבד אלא יניח לבדים עמו מיזק מזה ·

דין מבירות המחוכות מיה לבית ע' ובחלקל מביה מחעכבים מעייני' לחחחונים ולא מיקפא :

קסב דברים אכני מחני כוחים וע"ז לעשות נחנו ומחיים רפאים להעמיד הלחות נחנו ואפילו יכניחו כל בני המחוי אם פחות לר"ה או שיש לאחרים דרך על אותו מחני לב"ה או למקום או לילך דרך אם לעיר אחרת אם לא שיש לאם רשות מחחלך להעמיד הלחות מכח דינא דמלכות ומחעכבים וע"ז אלאחם מחני כמה אחן דרך לאחם בו · דין מי שחחפק לעמות פחח לחני אחרת אכני מחני ארמון ומכני יכולים לעכב מלין מעני אחרכם עליהם ארוך · דין אם שיש לו פחח בחני ורוצה לסומרו אחעכבן עליו מעני אחם · דין ס' מבירות אפחוחות לחני אפילו אכולא אחאות עם אחיכוכם ומחיכוכם אחאם לעכמם וכן הרבה פרטי דיניים כאם אחעכבן ע"ז לעשות נגד מבירו דין מקוחות ב"ח שלא נדבר לפחוח בפחלים או רוצים לבנות ב"ח אחרת ומפין להאחם בב"ח אלא נדבר לעכב עליהם ואם רוצים לבנות ב"ח אחרת נגד מבירו אחם אחם בב"ח אלא נדבר אכיבו ועור פרטי דיניים ע"ש :

קסג דברים אכני מעיר אפי' מעוחים לאחרונים כוחים וע"ז לעשות נדבי העיר ואיזה הן הבריכים ואפי' קבת אין בריכים לו כגון בית אחוחות או אקום וכדומה לו ואפילו אוכלות וע"ז לאפחר לות אחם ואקבן אין בריכים לאחו אפילו אפק אפחוחים אחפוכלם וכבוחים וע"ז לאכבים אורחים ולינת דרך ואפילו לבער אחעור ואם אין יכולים לאפוחת עמהן מוחיבים כל בעלי בחים כבוחבים אח ולכו אחר כדוב · דין עשירי ואקיפי' לעבין פרוב ואם רוצים לבדר אנשים שיש שייבות לשם · אלימתי אחקרי בן מעיר יבריך ליחן לכל בדבי העיר ואפילו יש בזה פרבם חילוקים · דין מי שאפא אנים רבו' ולא אבע אחהו אחם שבריך לאח לאפרע וכן מי שאום' עליו אחם אלא נאפר חזה כשיגא מן העיר ובבריך לאפוחר לאקומן לרון ואם יהבו בשם בעניו אחר · שכל בפי אחבטא · באיזה דברים נוויש לפי אחחון אחאולכל ובאיזו' לפי הבעפו' ואבר' אילוקי יוכי' אחם שיחא בריך ליחן אחעות אחברים שבירו וכן אחעות אלו שביר אחרים וכן אחעות של אחחו ובניו אקבנים :

דין מי שיש בירו אבר אחוא פרוח או אחזיק ואחזיק בירו אר אח שיוכל לחבטו · דין מי שבניח אחעות בית אלים לבחקחו · דין עשיר אשחני או שבעשיר אחר זמן הבניים ומי אבא לעיר דין אומן שבחקייבים עם אחוא ובכן זמן הבניים · דין עם אחריבית אעלה על אחבכן או אחעות אקבה או אחשכירות · דין נבייח עם ע"ש אפרבם או ע"ש אבעוחם ואיחא בן אחיר יבריך ליחן לכל בדבי העיר ואחם יש בזה פרבם אילוקים · דין מי שאחם אבים רבו' ולא אבע אחהו אחם שבריך לאח לאחרע וכן מי שאום' עליו אחם אלא נאפר חזה כשיגא מן העיר ובבריך לאחזיר לאקומן לרון ואם יהבו בשם בעניו אחר · שכל בפי אחבטא · באיזה דברים נוויש לפי אחחון אחאולכל ובאיזו' לפי הבעפו' ואבר' אילוקי יוכי' אחם שיחא בריך ליחן אחעות אחברים שבירו וכן אחעות אלו שביר אחרים וכן אחעות של אחחו

ובניו אקבנים :

דין מי שיש בירו אבר אחוא פרוח או אחזיק ואחזיק בירו אר אח שיוכל לחבטו · דין מי שבניח אחעות בית אלים לבחקחו · דין עשיר אשחני או שבעשיר אחר זמן הבניים ומי אבא לעיר דין אומן שבחקייבים עם אחוא ובכן זמן הבניים · דין עם אחריבית אעלה על אחבכן או אחעות אקבה או אחשכירות · דין נבייח עם ע"ש אפרבם או ע"ש אבעוחם ואיחא בן אחיר יבריך ליחן לכל בדבי העיר ואחם יש בזה פרבם אילוקים · דין מי שאחם אבים רבו' ולא אבע אחהו אחם שבריך לאח לאחרע וכן מי שאום' עליו אחם אלא נאפר חזה כשיגא מן העיר ובבריך לאחזיר לאקומן לרון ואם יהבו בשם בעניו אחר · שכל בפי אחבטא · באיזה דברים נוויש לפי אחחון אחאולכל ובאיזו' לפי הבעפו' ואבר' אילוקי יוכי' אחם שיחא בריך ליחן אחעות אחברים שבירו וכן אחעות אלו שביר אחרים וכן אחעות של אחחו

קסד דין מי שיש בירו אבר אחוא פרוח או אחזיק ואחזיק בירו אר אח שיוכל לחבטו · דין מי שבניח אחעות בית אלים לבחקחו · דין עשיר אשחני או שבעשיר אחר זמן הבניים ומי אבא לעיר דין אומן שבחקייבים עם אחוא ובכן זמן הבניים · דין עם אחריבית אעלה על אחבכן או אחעות אקבה או אחשכירות · דין נבייח עם ע"ש אפרבם או ע"ש אבעוחם ואיחא בן אחיר יבריך ליחן לכל בדבי העיר ואחם יש בזה פרבם אילוקים · דין מי שאחם אבים רבו' ולא אבע אחהו אחם שבריך לאח לאחרע וכן מי שאום' עליו אחם אלא נאפר חזה כשיגא מן העיר ובבריך לאחזיר לאקומן לרון ואם יהבו בשם בעניו אחר · שכל בפי אחבטא · באיזה דברים נוויש לפי אחחון אחאולכל ובאיזו' לפי הבעפו' ואבר' אילוקי יוכי' אחם שיחא בריך ליחן אחעות אחברים שבירו וכן אחעות אלו שביר אחרים וכן אחעות של אחחו

קסה מי שיש לו בית ע"ג בית אבר אל בניו ונפחח אחי בית אבר בר' אפחים אינר אחרת למחה כו' :

קסו דין מי שבעל בחלו לבית אחר ואחר לבעל בניהם קבע אבניהם אחי אלך ואיבה ורוצה לאחזר בו ואיה"ל אי אבחו רחין אחעות ·

קסז דין אחי בית ע"ג נבוח אחבירחם לאחי אירק אבחיהם בבוני עוני אחרן וכן אלין אחעות על אחבר ואירחיהן בוסי' לאחן אבחם אחר אחם ואפ"ה אולקים בעירות :

קסח דין אחף בפר זיחיו ואחלק בחוך אחם אחיהו ואחר אלא ואיחי אלי לעניין אחאלומין בין בעקרו עם בוניו דאי לית ליכא נהו אחום אחלה או לא ושוב בירחי דיניים · דין אחוחר זחי לעניים אם לא קנן אחום אחר ואפו אחיי' אל מי אן אפירות :

קסט מי שיש לו בור או אחד או בית או ניחא לעניים אחל אחיהו יכול לבבם אם בוא ולא יבר אחר ואי יוצא אירך ואם נחן לו דרך אחן אבר :

קע דין ס' בניות אחאחפק מי' אחקין ע' ובחלקל אחקין דאחאחן אחוייב לישן אחיום לאחיקון כולם כו' · דין בני בפר אחפקים על אחד' ורוצה ע' לאחבור כדי שיוצירו לו קחת אחיים ודין בור אחוא קרוב לאחם אחפק' אחנא אחלם :

הלכות חלוקות שותפות

וישבור' סימנים מסימן קע"א עד סימן קע"ה

קעא בו יחפור אכ' אחוקין בינר הן קרקע אן אחלמלין אם יש דין אלוקה בריכים לאלוק ואף אחין בו דין אלוק' אם כל ע' אחפחר' בחלקו בעני עבחו אחוא אחיוק רחיים ויחפור בו אכל אבאחרת עליו אם הרחבון אחר אחלוקה יש בו דין אלוקה ואחילוק אים דין ע"י לבבל בזה ואם אין לו כדי אלוקה ויש לו קרקע בפרם אחחה הים לו דין אלוקה · דין אקוחות בב"ח זה אבל זה ור' רוצה לעשות אחיכם בריכים אם ע"ישב ברשם ורוצה לאחיקיף עור אקוח אחר אבל אקוחו · דין אם אים בם דין אלוקה ואחר אכר לעניי' וזו אין לא ע"אחן כי בדי אלוקה אם אחרו ר' שאחפים ואבריים אין לו בה אלוק' אחבחים אים לשם כדי אלוק' אולקין או אחרו ב' שאחפים ואלי'ין בם כדין אלוקה ובקם ע' אבחנים אלו אחלוקים ואחין אולקים ב"ב יש לבל ע' דרך ויחים לבל ע' בל אדרי אחחיין בנרשאובה ויש עור בדבם פרטי דיניים בבל זה · דין דבר אחין בו בדי אלוקה אם ב"ח אינלוקו דדבי' שאחו בדין גור או אינור ואין אומרים גור או אינור בשאות אחעוי או בשאין נוחן לו אחעות אינר · דין אם בל ע' אינו רוצה לקנות אלא למכור או אם אינם רוצים לא בעינר ולא למכור כיצר עושים אלוקה בינים · שנור אנור שיוך ב"ב נדבר אשכיו יאר ואשאבר בית דין נור אינור אקבי אחבירך לבנים לבניהם · דין ב' בעות ע' למבירו אבריים ודין נור אינור אחשבחת ובשבר ואם יש לו בשיעור ולאבי אין לו בשיעור · דין אם ע' נור או אינו' בירחי' ובי' ע' אל עירו' אשם ובאם אבריים לינאים ובינאם יש עור בדבם פרטי דיניים :

קעב בו יחפור אחין אולקי' אחבר אם ב"ב יש לבל אח' ר' לאחם לפ' אשם זולת הר' ע' אבריך לבל ע' לאחיות לו אחבירו ואם יש לו ב' ב' פחחים בותל לבל אחם ר' וה אחין לו אלא אחם ע' אינו נוסל אלא ר' וכדין זה יש חילוקי לחים בותל לבל אחם ר' דין בית אחוח או אחבירו אקורה דין אבסדר' ובית אחר ואחרים ולול אל אחרבולות ודין אזבל אחביחים בחבר ואבסביות אין אחלק בחבר בים בו בדבם בחים :

קעג אותפים או אחים אדבו לחלוק בדבר אחין בו דין אלוקה אולקים בל בבר אין אין ע' אחלקו אחין אחם בחלק אחר ב' ב' בבל אחר ב' אחים אחלקו אחין לאם ע"י לא אולאות ולא אלבות ולא בל בניבה בזה אחם ב"ב בשבים אחקו קרקע אחבי אחחה לו בחים בו לבבל אבבר ואבסביות בחבר ואבסביות אין אחלק בחבר בים בו בדבם בחים :

דין ב' אחלקו אחר ובאחר בשותפות באר אים אחיה בשותפות בחלק ע' ואם אחן ע' אחבירו בלקו בחלוק בשם בים בו לי אחם ויש לי ב' ב' בריכין לו אחוח לו אחוח אחת בחוח או יבולן לאחלוחה בחחים ואחולקים אחם בנר אחר ולא בל אחם לאחיי' דין אחבבור בוחל ב' אלקו' בינר ולא אינם ובים אקבו אחם בל ע' אחלק אחבו אלים בינו בבבור אם ב' בחבי' בנו ע' דקבם אם ע' אחלק אחבי אחינו בינם ועור פרטי דיניים אולאים אלקיהן יחר ובל זה דוקא בחבל אחלקים אחוים · אחין אחרנו לאחלוק אם אחבים אלניהם אם אחיו אבבבים אחוקדים בינ ע' ולא הין בלן בל אחחים אין אולקים ובאם אין אחלוקים אחעות לאחר בריבים ·

דין אם אלקו אחחין ובא אם ב' אלא הין יודעים בו אם אבא ב' ואבא אח' אלא אם אחבור בו אחלוק אחר אחר אחר

סמן שנשלמה מחלוקה ויש כו שרשי דיני ים ׃

הלכות מצרנות

ובו סימן א

קעה דין ג'משלמין או מסותפין שהכר חלקו שיכולין שכר משלמין או מסותפין לשלם חלוקה ופקילו אם חלוקה טוב מכרן ואם מיכו לשם חלוקה ואחר שהכרן לשדה שהכרת שיחת יכול המכרן לשלם ופקילו בע"כ של מחוכר שכשלן למחוכר פיוק כזה ויש כו כמה מילוקים לכיכן שנשא או שכשל חלוקה שעירות או שם קשה חלוקה בזול או ביוקר כיוצא מדמי שויו שהכרה לו שהשהית השעות או שנשא'כשהוו או שקשל'חלוקה שהחוכר ע"ת ׃ דין שיש לו שרשה מצרנים שכל שר או שכר ג'ואם שהרה שנשל שר'שהכרת שיש של שניש או שהרה שהכרת שיש של שניש וגם שמכרן רוצה לשלם חלוקה שחלק ג' או שחכר קרקעו לשניש ושמכרן רוצה לשלם שם'דיכן שעל ככשני מלוג של שאחו ושהכר שרה שכירו שהנשל שקרע מכרן ושכר ואם שהילקו לחלוקה שם אין שהעל והאדון רוצי'שם שעשו שכריך חלוקה לשחייר שרשים דין שהכרן שחל שרשה חלוקה שיש יכיכו שכרן שהכרת שיש של שחכר לו שכר מי שהם על שהכר שכיכו ׃ דין שמכרן רוצה לשלם חלוקה שם אין שהילקו לחלוקה שם שכר שכר שכר

מיחזרה לו כמיתה לי מעו' ובמיב מסלית מהם ומחלה מכרי' בעוד מתעסרו דמיהו מכור מלא ע"י בתנאי ומיך הרין בסחורות מכל מחנו - דין מחר מתחשק כשל מכירו ומניע עליו הוצאות יותר מן הרגילות לנוסע על עסק כזה כתב נרין בשלם :

קפנ מסה שליח לקנות לו בסחורה ירוע או קרקע או מטלטלין ולא לקחה או שלקח בעסותיו ואחר לעצמי קניתי או שלקחה בתעות במחלה ומוכר בשליחותו מרי דיכה - דין ר'שרף מחורם בזעל ומ'למכירו לקנו'לסה ניחר ולקחה ואחר לעצמי קניתים דין הבלי'שביבה מרעת מחלתו ולקח רבר אחר מחה שבישוהו או מסוליך במחורם לחקוח אחר רלה יש בו הפסר הוא לבלי'ואם יש בו ריוח הוא להחלה - דין אם מכרה בלי'נתנין או נחרם או בחשבון או שטה מכותי ואחן לו ויחר פיחת וכה בלי'ואיקה לו אחר או מחלה או מכרו - דין אם שלח מ'לבלי'איקה לו אבר בשקה ואחן החבל'לבלי'מחעות לפרעת לכחר ואכסה מכותי מחייב לחחזיר התעות דין אם עבר בבלי'עם כל'ם נחני רחיו מחה שבישוהו מחלה או משטה מכוחו וסכר אחן לו מחחיי' ואוח לא נחן רק אחה רכבל הוא על מחלה ואם יש בכל אלה הרבה פרטי דיניה :

קפר מלשה שהחנו מעות לפ'לקנות מחה ולקה רק בחקצת החעו'לפ' או לשלחן פיחת מיני קוחה אלא פ'יחה או כולה - דין אם קנה מרה בחעותיו ואם פ'יחזר ואחר לעצמי קניתי ורוצה שחוכר יחזיר ניכוחו בסער על אחו - דין הקונה מרה בלחי בחעות לוי אלא ביני' בחוכר לאחר נו :

קפח דיני סרבור בשיבה מרחת בבלי'וחכר נפחות מחה שבישוה פיחת מייב אלא אם הסבר ואם נעבר או נאבר בחעך מיני פיחת מייב בהסרבור לשלם ואם מכר ניותר פיחת וכה בסרבור שחחת'ופיחת מייב ל חן לו שכר סרבותו - דין חי שם ש'לי'לוקח פחר ונחוך כך אלא לו ווחין דבוי כש"ם דין פיחת יכול הבלי'לקוחת לבכחו פותו בחעך ואם יש בפירה בכך בחעות (שנוח לחכור) דין הכ"ם והסרבור ופיחת נרוך בלוקח להחזיר מה שקנה ע"י הסרבור דין אם נחן לו כלי לבקרו ולא רצה החוקרו להחזיר (או שנחן לו לבשכון בבל הכותי וחכר הכותי החשכון) פיחת מייב הסרבור - דין אבר שרבות אם מייב לשלם מיד ואם בחשב בסירוך יש ככל אלה הרבה פרטי דיניה :

קפז בלוקח כלים מבית הפותן לשנרם לבית חמיו או שטלה על חבם לחכרם ונפלטו נחרך פיחת מייב לשלם ויש בו פרטי דיניה :

קפו דין שליח ופותפין ושותפי שטעטו שפירו פותם או נבינה פיחת בן בחניה שבוטה ופיחת נרוך ויוקף להניף רפ"י ושטעטה פרעון ושבל לעולם בחניה - דין נחן חעות לחביני לקנות לו חיטין וקי' ואח פות וחביני ונרקבו חחחת בחניה :

קפח רמין שליחות לכותי וחרס ושוחה ונפל אלא מ"י קפן פועניין לקנות חחכוני שן בפיסר ונחן לו חחכוני השטן שבחיר פיחת חייב החכוני וכן אם סיבר הבלוחי' ויש רין שליחות לשטה ואפור נפחה רין אם הבלי'חשבה חרבה חחלה השלישי' בשל רין אם בשלי' חשנים לו ניוק בחחכוני חחחת בלי'חות דשכור בחלה :

הלכות מקח ומכר

ובו ל"ז סימנים מסימן קפיט עד סימן רכ"ז.

קפט רמין בחקח בנייר בירנים ואם קנו כרשני בלא עריס אין מ'חבן יכול לחזור נו ורשני חחלה ל"ח אלא בריכין לחזור ולהקניות זה לזה :

קצ כיצר ואיחת ניקני' הקרקע בכסף ואם היה חבלי בירר שבחבה בלוקח בקבה בכסף או בשט'ואחן בכסף אם יכולין לחזור בו וכן אם נחן מקנח החעות ואוכל אחר בחרים פיחת הוא קונה את כול'וים מילוק בין זקף החעות בחלוה או מכר הקרקע או שחלקן חקני רשחם וכיוצ'לזה ובין מיל ובקיק חזור או לא ואחו חקרי קייל ובקיק בוזני ואם חור מ' חבן לוקח בחלה החעות דין אם קיבה קרקע בחשכון דין אם בחלוה מכר הקרקע לייש יכאיר נחן לו הלוה חחעו'אחר שחלוה מבנה אותו החעות נחוני דין שטלטלין פיחת הן כיון קרקעות דין הקונה רבר אחביו ונחן החעות ואפה בחניו החעות דין שיסבלילו עליו ובני לבכירת חכר קרקעותיו אם שחכר קייש שלא יוכל לחזור בו ויש בכל אלה הרבה פרטי דיניה :

קצא כיצר ואיחת ניקני' הקרקע בכסף לחזור בו אף אלא אח'דין כיצ'בחן בלוקח ושחוכר לבעל קבלה החעות ושחכירה דין אם חכר קרקע בשבר או בחעות שיקנה לאחר ל"ים ונשבר שבר או בחעות'חוך ל"ים בכיצר ואיחת נקניה הקרקע בחוקה רבר ובכל ובחן או בכחן לחזור ושוציל או הרם בחיבר ואיחת חבני החוקה של החחיים חחור - דין אם קנה חרוות שהן בשבר חרוות ושחוק בא'חבן בו בשבוח ואם היו חלקה בכירות ויש בכל אלה הרבה פרטי דיניה :

קצב בירר ושוציל או הרם בחיבר ואיחת חבני החוקה של החחיים לחזור ושוציל או הרם בחיבר ואיחת חבני החוקה של החחיים חחור - דין אם קנה חרוות שהן בשבר חרוות ושחוק בא'חבן בו בשבוח ואם היו חלקה בכירות ויש בכל אלה הרבה פרטי דיניה :

קצג דין החחיבר לקרקע כרי לקנות החחיבר הם הקנה :

קצר דין קנין קרקע או חחלטלין כותי ישרחל או ישרחל לכותי בחם הוא קונה וכן לעניין בכירות דין אם בא ישרחל אח'חבן בקרקע חקנה ישרחל חכותי ונחן רחים - דין כותי שהיה לו חשכון או חקרון בירו לחזון ונחנו הכותי לחשעון בשבר רוכה רחנן בחם בשירו :

קצה דין קנין קרקע או חחלטלין בשליחין וקיבו הוא בחליחין ואיחת חבני החליחין וקים אלא יוכל לחזור ואחבני הקנין בקנה לבני קבולי עדות ואחילי ניבו לניבו אם חוזים זה לזה שהקנה לו וכמה צריך לחחזור בקונין כו ושטין החוכר יכול לעכב בשוכר ולאחי' קנחו - דין חי שלקח שוכר אלא חלחת חבירו לחקנות בו - שיש חילוקין בין שהקנה בירי אחר ואין רבר הבשה בירי חחים דוקא אם יאחר לבירו בירי דין אם קנה הקונה שוכר זה ואקנה חפקר לי אחר ל'יום אם קנה בירי דין קנין שבירות בחלוקין וקנין שוכר ושבירות ושבונו' אין בן בקנין בחלוה

דין קנין סוכר בשבח מי שקיבל קנין לגרש את אשתו :

קצו דין ערב כעניני בחם בוא בקנה - ויש בו הרבה פרטי דיניה :

קצז דין קנין בחחה ואיחת קונה בחחיכה או בחשירה או בהנפה או נרכיב' דין אם אבר לו אבר ל' וגם אבר לו אלא חצי דין שוחר חחוך ואקנה או חוזק או אחזר אחוך קרם או ולא אקנה עד לאחר ל' יום אחתי הוא קונה ויש בכל אלה הרבה פרטי דיניה :

קצח דבר חורם חעות קונו'ופ'ל חקנו אלא יקנו בחשלחין ולעולם' קונה והנפה'ש קונה בכל אחים ולעולם בקנין בחשיכה ובחשירה וכיבר הוא בקנין הבחוכה והנפה ואפשרי'וכלוחים חקני' בחשיכה בחם חוזר לו בחוכר או לבוקח ואחר בחוכר לבוקח בא ואול חעוקך ואיחת חוזר בחוכר בשרירות בחעות ואין שים בקנין בשירות חשלחין :

קצט יש דרכים בחעות קונות בחשלחין אפילו א' אחן יוכל לחזור בו ואחן בחעות קונות בו בנין הקונה לי"ם בשר בחוייב הסבת לשחם בנחחה אף שהוא חלה דיבר בירי לאחן לבוקח בשר בירבר (וכן בין לקרוס) ואפ חת הסור שהוא בוקח :

דין יחומים או בחשרוחי'שלשם שחבירו חשלחין אפילו בחת אחן יכולין לחזור בם בחיקרו - דין קנין בחקרח ובקח ויש בשל אלה הרבי דיניה :

ר דין קניית חשלחין ע"י חבירו או ע"י ר"ש אלו או ע"י שבירות חקונה או ע"י כלי או לוקח או החוכר וכחרייה ויש בכל זה הרבה פרטי דיניה ובשרך חיבם חקונה פיפות רחים - דין אם ש"ל כור כל חש' בשלם או חש"ל כור בשלי'שלם חני חוכר לך פיחת יכול לא'ו דין אם בחח בחוכ' חבירת יין ואחר לו חבחו ואוכא ס'יק'לחו'חבשל'דין אם שבבי'לוק'חחחוי' שם החנוה'לניחת בו בקנה נוה - דין הבוחל כלים חבית החוחן לנקרו אפילו חוכר יכול לחזור בו ואחת חייב לשלוח בחחירות - דין החוחר לחחר חזכה לו ש'חבירבי הקניים :

ראַ דין קנין בירך בחוחפין בו חחנרי'בנין חפשקו חרחים ורשם בלוקח רשם על החבח חשחקה לו כפו או בחשירה חחחת חפשקו אל ירי לחחוכר יכול לחזור בו ואחת חייב לשלוח בחחירות - דין החוחר לחחר חזכה לו ש'חבירבי הקניים :

רב דין קנין בירך בחוחפין בו חחנרי'בנין חפשקו חרחים ורשם בלוקח רשם על החבח חשחקה לו כפו או בחשירה חחחת חפשקו אל ירי לחחוכר יכול לחזור בו ואחת חייב לשלוח בחחירות - דין החוחר לחחר חזכה לו ש'חבירבי הקניים :

רג כל החשלחין קנוי'ם לא ב' חון חשטרות וחשבחות וחירות וירך אפין בו חחם ומוכח בכלה רלאו חחון הוא וחשבחה נקנה אפ"ק ואפ'ו חקני חקרי חשבח ואיחה בירך אפין בו חחם - דין החשלוח חחיר או כוי חיטים כשרם ושלח ושבח את השרה בלא חשך חשלח - דין החשלוח קרקע בקרקע או קרקע בחשלחין או חשלחין בקרקע או חעות וקרקע ניחר פי חעות ועשלחין ניחר בירר אחר דין אם קיבה רבר אחביו ונחן החעות בחוני דין חשלחין ניחר בירר אחר דין אם בקנה בחניו בנרים וקרקעות כש'או שבחים וכלים כש'או קנין וחבחים כש'חחון פ"ח - דין אם בקנה אפין בו חחם ומוכח בכלה חלאו חחון הוא וחשבחה נקנה אפ"ק ואפ'ו חקני חקרי חשבח ואיחה בירך אפין בו חחם -

• לו או שמייב בדבר שאינו קבוע ויש בכל סי' לרבים פרטי דינים •

רח דין מקח או מתנה או השלמה שנעשה בפיסור ריבית או שנעשה שלא למכור ומכר :

רט דין המקנה דבר שאינו מסויים או דבר שלא לעולם או דבר שאינו נרשומו ותיקונו לקנות ספיקן על סער שנשוף ויש בו פרטים פרטי דינים שבכל אילו שם רעתו לקנות כך יכול לסקנות ג"כ ככך • דין סיכול לשעבר דבר שלא נא לעולם שם דבר שנא לעולם • דין המקנה דבר שלא נא לעולם שם דבר שנא לעולם • דין מי שנשנא לקנות שמקח ומת שמ"ב שם בריכין בניו לקיים • דין שם יכול למחול או שייר דבר שלא נא לעולם וכיצד שוא שסייר ושיית יכול לשייר ושיית נשל המקח כשלא יתן לו שוא שסייר • דין המוכר דקל לפ' יפיריותיו לאחר או שסייר פירות לשנותו דין סיכול להמנות על דבר שלא נא לעולם וכן לשלם כשעבו מכרו שלא נא לעולם ויש בכל סי' לרבים פרטי דינים :

רי דין המקנה לחי שלא נא לעולם ויש חילוק בין אחר לבנו ושם מקנה מקנה בנסיבי לנכסיה או לעובר ואחר לפ' קנה בנשמה זו או בעובר זה או שאחר קנה שחה ובנשמה זו או שחה יפוכר זה • דין המקנה לאת :

ריא דין המוכר שם פירש שפ' או שם שחשלם שנותרתי סיום מכור או נתון לך שיית סיום בקנה ושם מכר הבן שם פירש שפ' לבניי ומכר בכסיו ואת הבן קורש שפ' רבן שבן שחה ובנשמה זו או שחה יפוכר זה • דין המקנה לאת : קנורש ואת הבן שבן שחה ובנשמה זו או שחה יפוכר זה • דין המוכר שחשלם שיית נשל המקח כשלא יתן לו לפרעון שיית נכסיו

מה הוא מונחות דברים וגניבת דעת סהדיות (ושמעני כבוד הכהנים רפאים לומר בא לפניך עתי) · דין התרמה מקח כנגן לצבוע זקן עבר כנגן שירתה ככאור או לספקות מהמה מי סובין כרי שתרמה סחילא בתקום מפלן מכסה וכיוצא בזה וכיון וכיון ובשורות משמרת דע כיפה והרבים כיפים או יין בתיה או בחמרי יין · דין אם מכר סתן מזוקק או סתן סתם מיחת מקבל סחרים ושתן עכור · דין תגר שכוסל תחתם נרמות ונוטן לתקום ג'או מחתם ניתו' ונוטן לחבירו' · דין שכורר הפטולת מתוך הגרטי'וסקיסטי' · דין מיכול לחלק עליו'ולגנוזים לתבוקו'או ליתן בזול מיקנו מתנו ויש בכל אלם סרגם פרטי דיניס :

רכט דין מחוכר לחבירו מיבי ענן או מיבי פירות ויש בחביבי דבן עפר ורית ובחיבי פירות מחליעות'כתם מקבל עליו חלוקה לכל מיה ומכתם בחנם כה יותר מהסיעור אפילו כרי שסיעור אינו מקבל ושפור לערב גם'לכתחילה ושכיל ברור מתוך גרנו של חבירו צריך ליתן לו דמי מיטין כפיעור הנכרה ויש בו סרגם חילוקים ·

רל דין מחוכר לחבירו מרחץ של יין או מביות יין לימת צריך ליתן לו יין טוב הראוי לתבשיל או הראוי לחכור בחנות אם לקח חלוקה יין לפגיעתו ובחמי'ויש חילוק בין כפר חיין בכלי של מוכר או לא · דין חלוקה שלקחסיין לחליב'לתקום עליהי ושוכל'או בחמיב' לימת הכפסר של מוכר ויש חילק בין מוכר שי למוכר סכר ריין שכתפי דאר'שור · דין מוכר חניות של סכר ובחמיב'תוך ג' ימים דין הפוחר לחבירו יין תבושל מן יש מיוסן אני מוכר לך כיצד צריך סיכום · דין אם תוגם רואין למחוין שחכר לו היין בחוק'יין טוב ושתון אום'מה שעשת'סתם נושל ואם מוען רואין שיערבו אח'כ מה היכי ויש עור פרטי דיניס :

רלא שלם לרחות בחריס ובמקבל וחפילו לכותי וכיוצר יעשה פותם מן מיר'דרכר לא מן דבר יבש וכין מקבל דרבר לא ודבר יבש ורין מחיקת החרם וניריסם ובתם מוחקין ולימת צריך לקנח חחרם ולהטיפם ושלא יעלה סרתים'כחריד'סחקל וכיוצר יקוב ולימת צריך להכריע · דין מרוד'קרקע בין חמין וסוחפין ומרוד' קרקע שבל חרין ונסר סחייבים סכ"ח לשעתיר מחוני'על סחרות וסשערים שלא יסחכר בדברים שים בהן מיי כפי יותר על שעות נוסף על שכר סרחותו ובתם יסחכר בניכם · שפור לעשות סחורם שלי דרבריס שים בהן מיי כפי ובן פשור לשבול פירות שלי או מקום סרוכו יש'שבל דין תקנת כני סעיר לקניבת הספר או בעלי חומו' שלא יעשה ג'ביום שעשה חניכו ושבשים יש חכם חחונם על הכיכור אין יכולים לסחנות זולתו בדבר שים פטידם לפני ורוחם לפני (וכ"כ ר"ם פ' ב') ויש בכל שלם סרגם פרטי דיניס :

רלב אין דין חונשם שלא נרחים שבל סחוכר בחרם ובמקבל ושע'בכל סחום או שעשה בחבחן פעירות או בחעות חוזר דין מחקבל חעות ושעה בחבחן לימת צריך לסחזירן דין סחוכר לחבירו קרקע או ע'או בחתה או שכר חשלים ובחנה בו חום לימת חוזר בחקח · דין סחוכר בחים שים לו בעיר חתרת ובחנה בחשלים'בחוך כך הניח או שבחנה בו חום דין סחוכר שחוזר לחלוקה יש בו חום עלונ' ולא בחנה כלום ויש בם חומין חחרים לימת חחקח קיים וחשלים חחום ברחים ושם פי'חחוכר ע"מ סכ"ר לשעתיר חחוני'על חעות וחשערים שלא יסחכר בדברים שים בהן חיי כפי יותר על שעות נוסף על שכר סרחותו ובתם יסחכר בניכם · שפור לעשות סחורם שלי דרבריס שים בהן חיי כפי ובן פשור לשבול פירות שלי או מקום סרוכו יש'שבל דין תקנת כני סעיר לקניבת הספר או בעלי חומו' שלא יעשה ג'ביום שעשה חניכו ושבשים יש חכם חחונם על הכיכור אין יכולים לסחנות זולתו בדבר שים פטידם לפני ורוחם לפני (וכ"כ ר"ם פ' ב') ויש בכל שלם סרגם פרטי דיניס :

רלג דין כותי שכם שבל קרקע חיערבל ורוצה לחכרם שם חבעלי' קוחתין בקניי' לפרעים בשם בין לא שים ביירו לחרבו או שחלם חחנו לסורבו ורחה שם בשפו בחרם ובין לא שים ביירו לחרבו או שחלם חחנו בכותי בחוכו ונם יש חלוקים שם קבוצו שחר בכחם בחיב לחחזירו לבעלים רחשונים או בחם רחים צריך ליתן חלוקה לבעלים רחשונים בשבשו זוול ושם חילוק בין קרקע לחטלטלין ובין שים סופרים בחרם או לא · דין יסר של סרחקו חכיריחם בחנחים'ובזחו לפן לחרבן עד שסוכרבו ליתן לשם · דין סר ושוכל חקוף על עכבריו ולקח חל' חהן ביחו או יסרבל שחבין קרקע שבל כותי וקבעו זחן לעורות ולא קרחם ושבחה לחחר שם צריך להחזיר לבעלים רחשונים ויש בכל אלם סרגם פרטי דיניס :

רלד דין חחפוך בחרבל ונחן לחבר ונשלח חחזיקו חחחזיר לחר רבר לקבוחו או לשכרו בין קרקע של חטלטלין או לשכור לפועל ובא חחר וקרמו ושכחחבה או רבר חפקר חין בו חפוס עכי חחפוך בחרבם · אלא לפסיב נבול בשכירות בחים חן שכוחו' · דין חלחר שבא לפסיכר עבחו לכ"ם שים לו חלחר לחר או ב"ם סרגם לשכור לחלחר שפכרו לחר ויש בחן סרגם פרטי דיניס :

רלה שם ובחמת כותבין סעדים שטר לחוכר או נותן לין חחכר בקרקע או נתן בחתבה שם חין חלוקה או חחקבל לבניבו ובשבין כותבין לחלוקה אלא חדבה חחוכר או ב"ם רחין קנין חחוכר לבחיבם עומד אפ"כ עשם שם"ם חלוקה ·

רלט חי שבא ואחר שטר בשטר חקנו בפיוס לחן נותבין לו שם אח' ואם"ם חחחבילם יכולין לכחוב לו כ'נ'שטרות בשומו נוסח ·

דין שטרי חכר חחשוחרין שעשולין אפ"נ רם"ם חלוחר כטר ·

רם דין שני שטרי חכר או חחבם או ש'חחבם או ש'חכר בשני ומיים סיוכחים על שרם ש'בשם קונם ש' בחמת ביחל חפחרון חת חרחשון ואחיבם זחן שייב חחוכר בחלוקה · דין הפירות שבבל חלוקה בין זחן רחשון בשני ביכי · דין שני שטרות שחוכם ביום ש' ובן כחוכים על שרם ש'לבני לוקחין לפי יחכחו · חי שבחן קרקע בחחבם לחבירו בחחנת שכ"ח ומכר לו חכרים ואח"כ בחן לאחר חחם קרקע'ולא חכר לו חכרים ובין לו חכרים בחחנת אלא חכר חכרים חלא זו חי חחרינן חחם קרקע או חקום חחר יש לו · ובלוי סיום רעחו ולא חחר חחזקחו ·

הלכות מתנה

ובו ט'סימנים מסימן רמ"א עד סימן רן ·

רמא חנותן חחבם לחבירו בין קרקע בין חטלטלין ולא קנחו נחבירו אלא בא'מן חקניניס שבחבירו נרים סימן ק"ן אם לא שחיבם כבר כיר חחקבל · דין אם צריך לסיים חחחבר וחכחיבם וחשחחבם צריך סיכום רעת כחותן שיעשם חחקבל בחחנחבם כל חפצו ואם אחר ע"מ לחחזיר אין חיר בין לחחן קנוב או ע"מ שחחזירבו וחקדישו או שאחר ע"מ שחחן ר'זוז ואח חחקבל וכל חחבלי בין שחחבם חחחנחן או חחקבל אם כיכו בחניים שחבלי שחחבם בשיר בח ואל חחקבל לשבוש לאחים שניים חחבלי דין חבורר ליחן לחבירו וכותן אח"כ ע"מ להחזיר בין לחרוב שחחן ע"מ לחחזיר · דין חקונם קרקע שחחבירו לחחנחת שכ"ח ומכר לו חכרים ואח"כ בחן לאחר ורצם חן חחקבל שיעת צריך ליתן לחחקבל שם שטרף חן חחוכר · דין חחילם אם חחל לחבירו שחוב או חקדנו חל חחקבל לשבוש לאחים שניים חחבלי ככשבי לוחחי חחקבלים שחילם בין חעות לחקן ובין חחחבלים לקרקע · דין חי שבקש שיחחול לו שבושם שים לו עלין ואחר יהי כחבריך דין רחובן שחר לחחנחן כית של לוי כחן לך ולוי קבל קנין לקיים רברי של רחובן בלא חכחי · דין חחוכר שרם נחחנם לך ע"מ שחחן לי בכל שבם ס' ובוכי'וחם חת חח"כ · דין חכותן טור לחבירו ע"מ לחחזירו בחוך ג' ויש חת חטור בחוך חוחן ויש בכל אלם סרגם פרטי דיניס

רמב דין חחבם בשוטם שיחת בחבחל חחחבם · ושיחת צריך חסירם חוזרם ושיחת לא חפקיר חכיכול · דין חחבם שבירו לשחת חקבוצים ובחבחת שבי'בניים בין בחחבת צריך ליחת חקבוצים ושיחת כוחבין בשטר חחחבם שבי'בניים בין בחחבת צריך ליחת חחבם או חחבם שבירו חחבם · דין חחבם שחירם' ושיחת חקרי חחבם חחירם' · דין שכותב כ'חחבות על שרם ש'וכל ש'בוא חטוחרת ושל שני בלוי וחפורשת' שיחת קנם בחחרון · דין הכותן חחבם ושרו ירבריו חוכיחין שבין בחחבת צריך ליחן חחבם זו שבין בלוי וחפורשת ובחבא שבין חקרוס לבחר בחחבם חחירם'ויש בכל אלם סרגם פרטי דיניס :

רמג דין חחוכח חחבם לחבירו ע"מ לחר שיחת זכה חחקבל אם יוכם ואין הכותן יכול לחזור בו · ושילם בין חחר לי זכה או חן אלא כיון שיחת זכה חחקבל חכח שהו בכבר ואם צר רחובן חחבם לחחזין ע"י שלוחו של חחבין · דין אם חחר לסניס זכו לו ובחבו לו בשר או על חבח חחכחבו לו שבר או ע"מ שחחבו לו ק"ן זוז · שיחת יכול לחזור בו ולחחות חלכחות חחבלוט חחבם ובין שחחבו לו ק"ן זוז ולחחרו ע"מ שיכחבו חחבירות חחחבו בו ושוחם בכחיבת הספר חחחבל (ובין חחבירות בשר חקנס) ושפשילו קנו חירו שלא יוכל לחזור בו בכחיבת הספר קנין רבריס בוא אם לא שחחר לחוכם עבחו זכה ובכחוב לך שבר · דין שבר חחבם שבחוב בו שנחן קרקע לפלוני בקנין בלא נח ליהו עד לשחר חיבח נוחן וכן חי שחח ובחבא שלו חוחבם הספר חחבם שבחן רחובן לשחחון ורחובן חח · דין חחוכם לפחרים שבני לחיו' נדול ובן בעת דין חח"ו בפם ובעד שבחם אם ושיחת יכולין לזכות לפחרים או לעבמו · דין חחוכם ע"י חחר לפוסם או לקטן · דין חחבם שבחן בחבירו שיחת קוכם בחחבם ויש חילק בין קטנם לקטן דין חחוכם שרבריו לבית בחבח זה ובא בשר חח"כ בחחבם בשטר או בחבח חחבירו בין חחבם לחבירו בין חחבם לחבירו בין חחבם ל

אלא הרגיש בדברי הטוענין :

רמד דין אם הדברים נתברו בשנים כגון ראובן שנתן לשמעון ובלעדי שמעון ובלעדי לוי ושמעון ולוי אינם יכולים להעיד אלא שמעון לבדו ולוי לבדו דין אם יכול שמעון לומר לראובן שנתן לי אני ולוי ולא שמעון לבדו ולוי לבדו כתבו :

רמה דין מקוה שנמצאו בתוכו ס"ל קיבין דגרים ושנתן לחבירו אחד מהם כך נשתה כל המקוה אבל כל הלוגה שכבר מכר או נתן לו מתחי דין שכותב בשטר שיהיו לשמעון לעולם אלא הרגיש שיהיו לשמעון ולראובן ולא נזקקו לו ולא נתנו לו אלא שכתב לו שיהיו לו לעולם ואפילו אחר שמכר לו ראובן חלק מהם

מיחת מכני • דין מחוקי שכח' כמחנה שכ"מ ואיחת מחניכן בש כ"מ נר
מכוס לקניס דברי מחת :

רנז שכותב ככמיו לבנו או לאחר מיכוס ולאחר מיכה *או שמקדיש כן
איך מדין לעניין פקידות המוכרים או מלוים שכניח בשעת מיתו
ולעניין מכירת מקרקע או הפירות כן שאכר אפא או כמן ואם אכר כמן
זכותו לאחר • דין שכותב ככמיו לבנו ואחרם שאם מידוע בש כ"ל ימי מיין
ולבאות ניחן אפם שיכול לדור שם שם אפחו ואחרם"ו ואם אכרו לבוקר
מזוכות ואע"ג לו אחון שם כ"ב מחקום שאר אכירתו אכיוכ ואחרת בניח שכאכ
בש אפיים שם "אחורי בי ס"ל דין אחרת שכ"מ ואח"ם בריב"קין • דין
ברי ברוכם • ק"ק ככמיו שאחרי אחרת אלא ירוצו יורשי אחריו יעשם אחלוקם
דרך אחרם שנייב לוה כך ולוה כך בפי אירכם או נותנים אפילו אחם אלא
דינים :

רנח אחרם שכאוכ כו לאחר מיכה או לאחר אלשים יום שיאחר אחריכן
זאחרו של אחר אוכיח עליו אחשכאו ולאחר אירה כאחרו אם
לאחר אלשים יום ואילך כין אחרם אחיים לבוזאם אכי'אחרי יום בסס אחרי
דינים :

הלכות אבידה ומציאה

ובו י"ג סימנים מסימן רנ"ט עד סימן ר"ע :

רנט דין אחוכח אכירם באקום שיראלו אכוירים שם שייב לאחרי'אכילים
שם נאלש ע"ם לגאלה כאם לגווי'אנר • דין אנר אחרים וין
אחיל אחקרי זאחרות אר אחפיכה אחכאם כים וכיוצא בו בדברים אחרילים
ליישם אע"ב רש כוחה אישאחו שייב לאחרי לבאלים ואם אנר אחוכל או
אקבלות אכחו אחם שכל אי אקוכח אן אכוכחים אחכילו אן אכוירים אחייבים
לאחרי • דין או ז'אחרנולים שבראו אחבלים' • דין כאר שעוכח
אכר לנבר בו דבים ואחכא בו אחיוכא או שאחכא נכ"א אכוכחים אוחרים אוחם
אחיל • דין אכירם קרקע שאפו אים לבוזאפו ויש נכל אלא אחרם
פרטי דיניס :

רס דין אחוכח נבל או נכוחל יין על אכירו אישאח פיא של אוכאו •
דין ראובן שאר שם אחחון לכירחו ואחלא אכר אכור או נוזל ות
אלא אחרו נכנסו לחוך כביח הבוא של אחיכא או אם קבא ש' אם' אכיכא אנב
בוא אלו לנבר • דין אחוכח אעות נאכות של אולאחי או של אכווני אישאח אים
של אכווני ואחלאחי דין אחוכח קניעות או אקבי'אחת אחחכא או אפ' אחיו
אכירו'אישאח בים של אוכאם ואחוכח פירות אחוזות אחקום שאחרנו כאם נרי'
לאיות אחקיחין ונפיחם אין אחפיא של אוכאם • דין נוזל אחרים ואיני יכול
לפירות אישאח בים של אוכאם • דין אחוכח אכיכא נארך אחכא כאן אלשת
נקורים אר נזלות אקו אחרין נבר אחר או כלים אחכוכא נאחש'ואש נכל אלא
אחרם פרטי דיניס :

רסא דין אחוכח אכיכא באקום שאינו ניכר אפוא אכירם כגון שאחא
אחור או פרא רוניס או בי'נארך שאחא פרא כר"ם •
דין אחחזר אחוכח לרשת כגון אכניס אכרו נרשת אפין לו אלא ולא אקבא
או אכפיך לר"ם ראין נוקקין לו ואם אוא אקבר או לא :

רסב אכירם אפין כם אוא פרוסא אינו חייב לאכריו עליו ואם אוא של
אוחקין אפין אניש לכל ג'יוא פרוסא ואפין חייב לאכרי' אלא
נארבה שים כו אימן בנוסו או באקומו או בקברו או בחניכיו או באחרו או
באחקלא אוכא ואולך אים אחרי אישאן באחכאי ונישראל אן בעירו'
אן בכלרות אן בניני נאר אן באחכ'נאר וכלומא אים ואפילו ניי לאחרון
כים אימת אוא של אוכא ואם רשם אחנא אפל אחכירו נאול • דין ככר
אים נרשלוי כגון כבר ונאוכו אחנא או אחיכא נאר אחוכא בחיאוכו או בא
כאן ולישא באילו דין אלוקא פירות אחנירו ואחנא נאן אחנא דין אם אחנא
אחיר ולאכף עליו או כלי ולעניי או לאחרון אוכאים פירות או כים ולעניו
אחנא אימת אן של אוכאן ואימת אן של נעל אכלי דין אם אחנא אלין בו
אימן בוקאם אח"ם אחניין אם חייב לאכריו ואח"ם נאחן אחפאא לוחר
אאכירו אפ"א אם לא אירוע אאחבה בירושו ובירבי אלוש ואבבניא ואורים
אחוכח פרי'יכול אח"ם לאכות וים נכל אלא עוד פרטי דיניס :

רסג אכא או זקן אימת אחייב בשבר'אכירם ואכלל אשומרים ועאו אלו
אים אלו אים אחפל נם או נ"ב אחייב בשבר'אחבה דין אם רשאי א"ח
לאחוכל על כבוחו ולאחיש'וים נו עוד פרטי דיניס :

רסד שאכירחו קיימת לנבירת אכירו כאים לו לאפר אוכיא • דין
אם פגע בשבירת אכירו וחרו או קיים ואם בניים אכירחו ואחוכר
אבירת אכירו ואימת וכאם נרוך אכירו ליחן אכרו וים אילוק בין אחבא
או לא ואם ירד לאחיל ולא אניל או אעלם אאוד אכירו אאלין וכן כ' שאחאכו
ואוניש ג'פ'אוניש אאני יש אאחפכר וכן אחנהל אפרוי אשרי אכירו
אימת נרוך אכירו לאחיש לאוכאחו • דין אם רוצה שבדק
כר אחרם של אכירו או נשאך לאחר ואשך ויהו אחבירחו ואכול אחרם כאם אכר
נרוך ליחן לו ואימ'אחיב לשאך ליהו כרי לאכול אחרם ואימת הוי אחר'אפ'
ואם נם אשאר כלי ריקם' ולא רצם לאכילו עד שאכיר'ליחן לו אכירות
יאאר אין שרשא לו וכן בחי שכרא אנים אאבורים ויש אעבורת לפניו אימת
נרוך ליחן לו כל אם שאחנא אחו אפ'יאאר אחרשאו לו וכן נשאכות שרים
ונרצופ' ונשדכנות או שאכרו אישאחל נעדו נגר אשר ויש נכל אלא אחרם
פרטי דיניס :

רסה אימת רשאי ליאול אכר על אשנא אכירם ולפעמים נוגל על שכר
אלפאחר ולפעמי'שקול נשל דין ראובן שאכיש לשאעון לאשאול
בעיו כעשק אם בחיב יב ועש שכניר אחרב אוב ויוחם שכר אשון ואשון
לחת לו שכר ואח"כ אחני אימור לו שכר :

רסו דין אכירת כוחי אימת שאר לאחזירה ואימת אייב לאחזירה דין
אכירת רשע ונעל אכירות דין אחשוכח אחול רש שאשיר
לאחזירה דין אם אחר לו שכיר על אחזיר אח אכירת :

רסז נרוך לאחזיר אכירם לירו או לאקום אחשאר ואם אחזיר כ"א
ונרש'

לפקח את כל מחנה ג' · דין מחנה ישראל לתוך מחלוקת · דין אם מחוץ לתחום מכסים כשהוא בדרך לעיר המקלט לקנות · דין מסכן של ישראל ביד גר וכשהוא גר הוא ישראל ומחוץ למחנה · דין אם מסכן של גר או עכו"ם ביד ישראל ומחוץ למחנה · דין אם מייב גר לישראל כשבר או בערים שלו אחר ומחוץ למחנה כשהוא שוה ומחוץ כשכיון לו דין יורש לפרוע מוכן על גר · ואם מת גר ונכסיו מכרים מיתת קטן מקנין בני מורין · ואם נזכרו ישראל בכתבי ומתעו עכ"ם בלא תת גר ומחירו כולם ואם"כ כשאת שמוע מרמאות סיפ שאת וכן אחר ואמנוק כמ' · דין קנה בכתבי אחת ולא כיוון בשעת קבירתו ומקבר כל אחר לגביר ג' · ומוח לא ניקח לזכות בו ונכסים אחרים ומכנו שים לאם זכות בו · ויש בכל אלם הרבה פרטי דינים :

הלכות נחלות

ובו יב סימנים מסימן רעז עד סימן רפז

רעז דין סדר נחלות מי סוף קודם לירש כשאין לו בנים ואם יש לו בני בנים ואחד במיון ואין מ' בנים הרבה בנים ומבני בנים בת אחת וכן בשאר יורשים כיוצא בזה ואפין יורשים משפחת אחת דין אבן ואבת שיורשים אם אחת ואפין אבן אחת בחיים יורש אחת אחו נקבר לפניה לאפין מן אחר דין אם יורשים הקרובים בשעיר כגון אח או בן אחיו בשאר · דין אם מיורשים יורשים הרבה אפין כאן אחת או שתי אחות :

רעח בשור שנפל פי בנים מיינו בשל אחיהם כגון שמתים ג' בנים ואחד מהם מת והניח ב' בנים ואחד מהם מת והניח ג' בנים ואחד מהם מת והניח ד' בנים ואחד מהם מת והניח ה' בנים ואחד מהם מת והניח ו' בנים ואחד מהם מת והניח ז' בנים ואחד מהם מת והניח ח' בנים ואחד מהם מת והניח ט' בנים ואחד מהם מת והניח י' בנים ואחד מהם מת והניח י"א בנים ואחד מהם מת והניח י"ב בנים ואחד מהם מת והניח י"ג בנים ואחד מהם מת והניח י"ד בנים ואחד מהם מת והניח ט"ו בנים ואחד מהם מת והניח ט"ז בנים ואחד מהם מת והניח י"ז בנים ואחד מהם מת והניח י"ח בנים ואחד מהם מת והניח י"ט בנים ואחד מהם מת והניח כ' בנים ואחד מהם מת והניח כ"א בנים ואחד מהם מת והניח כ"ב בנים ואחד מהם מת והניח כ"ג בנים ואחד מהם מת והניח כ"ד בנים ואחד מהם מת והניח כ"ה בנים ואחד מהם מת והניח כ"ו בנים ואחד מהם מת והניח כ"ז בנים ואחד מהם מת והניח כ"ח בנים ואחד מהם מת והניח כ"ט בנים ואחד מהם מת והניח ל' בנים ואחד מהם מת והניח ל"א בנים ואחד מהם מת והניח ל"ב בנים ואחד מהם מת והניח ל"ג בנים ואחד מהם מת והניח ל"ד בנים ואחד מהם מת והניח ל"ה בנים ואחד מהם מת והניח ל"ו בנים ואחד מהם מת והניח ל"ז בנים ואחד מהם מת והניח ל"ח בנים ואחד מהם מת והניח ל"ט בנים ואחד מהם מת והניח מ' בנים ואחד מהם מת והניח מ"א בנים ואחד מהם מת והניח מ"ב בנים ואחד מהם מת והניח מ"ג בנים ואחד מהם מת והניח מ"ד בנים ואחד מהם מת והניח מ"ה בנים ואחד מהם מת והניח מ"ו בנים ואחד מהם מת והניח מ"ז בנים ואחד מהם מת והניח מ"ח בנים ואחד מהם מת והניח מ"ט בנים ואחד מהם מת והניח נ' בנים ואחד מהם מת והניח נ"א בנים ואחד מהם מת והניח נ"ב בנים ואחד מהם מת והניח נ"ג בנים ואחד מהם מת והניח נ"ד בנים ואחד מהם מת והניח נ"ה בנים ואחד מהם מת והניח נ"ו בנים ואחד מהם מת והניח נ"ז בנים ואחד מהם מת והניח נ"ח בנים ואחד מהם מת והניח נ"ט בנים ואחד מהם מת והניח ס' בנים ואחד מהם מת והניח ס"א בנים ואחד מהם מת והניח ס"ב בנים ואחד מהם מת והניח ס"ג בנים ואחד מהם מת והניח ס"ד בנים ואחד מהם מת והניח ס"ה בנים ואחד מהם מת והניח ס"ו בנים ואחד מהם מת והניח ס"ז בנים ואחד מהם מת והניח ס"ח בנים ואחד מהם מת והניח ס"ט בנים ואחד מהם מת והניח ע' בנים ואחד מהם מת והניח ע"א בנים ואחד מהם מת והניח ע"ב בנים ואחד מהם מת והניח ע"ג בנים ואחד מהם מת והניח ע"ד בנים ואחד מהם מת והניח ע"ה בנים ואחד מהם מת והניח ע"ו בנים ואחד מהם מת והניח ע"ז בנים ואחד מהם מת והניח ע"ח בנים ואחד מהם מת והניח ע"ט בנים ואחד מהם מת והניח פ' בנים ואחד מהם מת והניח פ"א בנים ואחד מהם מת והניח פ"ב בנים ואחד מהם מת והניח פ"ג בנים ואחד מהם מת והניח פ"ד בנים ואחד מהם מת והניח פ"ה בנים ואחד מהם מת והניח פ"ו בנים ואחד מהם מת והניח פ"ז בנים ואחד מהם מת והניח פ"ח בנים ואחד מהם מת והניח פ"ט בנים ואחד מהם מת והניח צ' בנים ואחד מהם מת והניח צ"א בנים ואחד מהם מת והניח צ"ב בנים ואחד מהם מת והניח צ"ג בנים ואחד מהם מת והניח צ"ד בנים ואחד מהם מת והניח צ"ה בנים ואחד מהם מת והניח צ"ו בנים ואחד מהם מת והניח צ"ז בנים ואחד מהם מת והניח צ"ח בנים ואחד מהם מת והניח צ"ט בנים ואחד מהם מת והניח ק' בנים ואחד מהם מת והניח ק"א בנים ואחד מהם מת והניח ק"ב בנים ואחד מהם מת והניח ק"ג בנים ואחד מהם מת והניח ק"ד בנים ואחד מהם מת והניח ק"ה בנים ואחד מהם מת והניח ק"ו בנים ואחד מהם מת והניח ק"ז בנים ואחד מהם מת והניח ק"ח בנים ואחד מהם מת והניח ק"ט בנים ואחד מהם מת והניח ק"י בנים ואחד מהם מת והניח ק"יא בנים ואחד מהם מת והניח ק"יב בנים ואחד מהם מת והניח ק"יג בנים ואחד מהם מת והניח ק"יד בנים ואחד מהם מת והניח ק"טו בנים ואחד מהם מת והניח ק"טז בנים ואחד מהם מת והניח ק"יז בנים ואחד מהם מת והניח ק"יח בנים ואחד מהם מת והניח ק"יט בנים ואחד מהם מת והניח ק"כ בנים ואחד מהם מת והניח ק"כא בנים ואחד מהם מת והניח ק"כב בנים ואחד מהם מת והניח ק"כג בנים ואחד מהם מת והניח ק"כד בנים ואחד מהם מת והניח ק"כה בנים ואחד מהם מת והניח ק"כו בנים ואחד מהם מת והניח ק"כז בנים ואחד מהם מת והניח ק"כח בנים ואחד מהם מת והניח ק"כט בנים ואחד מהם מת והניח ק"ל בנים ואחד מהם מת והניח ק"לא בנים ואחד מהם מת והניח ק"לב בנים ואחד מהם מת והניח ק"לג בנים ואחד מהם מת והניח ק"לד בנים ואחד מהם מת והניח ק"לה בנים ואחד מהם מת והניח ק"לו בנים ואחד מהם מת והניח ק"לז בנים ואחד מהם מת והניח ק"לח בנים ואחד מהם מת והניח ק"לט בנים ואחד מהם מת והניח ק"מ בנים ואחד מהם מת והניח ק"מא בנים ואחד מהם מת והניח ק"מב בנים ואחד מהם מת והניח ק"מג בנים ואחד מהם מת והניח ק"מד בנים ואחד מהם מת והניח ק"מה בנים ואחד מהם מת והניח ק"מו בנים ואחד מהם מת והניח ק"מז בנים ואחד מהם מת והניח ק"מח בנים ואחד מהם מת והניח ק"מט בנים ואחד מהם מת והניח ק"נ בנים ואחד מהם מת והניח ק"נא בנים ואחד מהם מת והניח ק"נב בנים ואחד מהם מת והניח ק"נג בנים ואחד מהם מת והניח ק"נד בנים ואחד מהם מת והניח ק"נה בנים ואחד מהם מת והניח ק"נו בנים ואחד מהם מת והניח ק"נז בנים ואחד מהם מת והניח ק"נח בנים ואחד מהם מת והניח ק"נט בנים ואחד מהם מת והניח ק"ס בנים ואחד מהם מת והניח ק"סא בנים ואחד מהם מת והניח ק"סב בנים ואחד מהם מת והניח ק"סג בנים ואחד מהם מת והניח ק"סד בנים ואחד מהם מת והניח ק"סה בנים ואחד מהם מת והניח ק"סו בנים ואחד מהם מת והניח ק"סז בנים ואחד מהם מת והניח ק"סח בנים ואחד מהם מת והניח ק"סט בנים ואחד מהם מת והניח ק"ע בנים ואחד מהם מת והניח ק"עא בנים ואחד מהם מת והניח ק"עב בנים ואחד מהם מת והניח ק"עג בנים ואחד מהם מת והניח ק"עד בנים ואחד מהם מת והניח ק"עה בנים ואחד מהם מת והניח ק"עו בנים ואחד מהם מת והניח ק"עז בנים ואחד מהם מת והניח ק"עח בנים ואחד מהם מת והניח ק"עט בנים ואחד מהם מת והניח ק"פ בנים ואחד מהם מת והניח ק"פא בנים ואחד מהם מת והניח ק"פב בנים ואחד מהם מת והניח ק"פג בנים ואחד מהם מת והניח ק"פד בנים ואחד מהם מת והניח ק"פה בנים ואחד מהם מת והניח ק"פו בנים ואחד מהם מת והניח ק"פז בנים ואחד מהם מת והניח ק"פח בנים ואחד מהם מת והניח ק"פט בנים ואחד מהם מת והניח ק"צ בנים ואחד מהם מת והניח ק"צא בנים ואחד מהם מת והניח ק"צב בנים ואחד מהם מת והניח ק"צג בנים ואחד מהם מת והניח ק"צד בנים ואחד מהם מת והניח ק"צה בנים ואחד מהם מת והניח ק"צו בנים ואחד מהם מת והניח ק"צז בנים ואחד מהם מת והניח ק"צח בנים ואחד מהם מת והניח ק"צט בנים ואחד מהם מת והניח ק"ק בנים ואחד מהם מת והניח ק"קא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קה בנים ואחד מהם מת והניח ק"קו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קי בנים ואחד מהם מת והניח ק"קיא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קיב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קיג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קיד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קטו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קטז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קיז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קיח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קיט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קכ בנים ואחד מהם מת והניח ק"קכא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קכב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קכג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קכד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קכה בנים ואחד מהם מת והניח ק"קכו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קכז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קכח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קכט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קל בנים ואחד מהם מת והניח ק"קלא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קלב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קלג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קלד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קלה בנים ואחד מהם מת והניח ק"קלו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קלז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קלח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קלט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קמ בנים ואחד מהם מת והניח ק"קמא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קמב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קמג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קמד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קמה בנים ואחד מהם מת והניח ק"קמו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קמז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קמח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קמט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קנ בנים ואחד מהם מת והניח ק"קנא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קנב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קנג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קנד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קנה בנים ואחד מהם מת והניח ק"קנו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קנז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קנח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קנט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קס בנים ואחד מהם מת והניח ק"קסא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קסב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קסג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קסד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קסה בנים ואחד מהם מת והניח ק"קסו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קסז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קסח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קסט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קע בנים ואחד מהם מת והניח ק"קעא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קעב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קעג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קעד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קעה בנים ואחד מהם מת והניח ק"קעו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קעז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קעח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קעט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קפ בנים ואחד מהם מת והניח ק"קפא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קפב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קפג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קפד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קפה בנים ואחד מהם מת והניח ק"קפו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קפז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קפח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קפט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קצ בנים ואחד מהם מת והניח ק"קצא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קצב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קצג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קצד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קצה בנים ואחד מהם מת והניח ק"קצו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קצז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קצח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קצט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קק בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקה בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקי בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקיא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקיב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקיג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקיד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקטו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקטז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקיז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקיח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקיט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקכ בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקכא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקכב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקכג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקכד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקכה בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקכו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקכז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקכח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקכט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקל בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקלא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקלב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקלג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקלד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקלה בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקלו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקלז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקלח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקלט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקמ בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקמא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקמב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקמג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקמד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקמה בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקמו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקמז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקמח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקמט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקנ בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקנא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקנב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקנג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקנד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקנה בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקנו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקנז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקנח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקנט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקס בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקסא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקסב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקסג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקסד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקסה בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקסו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקסז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקסח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקסט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקע בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקעא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקעב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקעג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקעד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקעה בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקעו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקעז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקעח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקעט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקפ בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקפא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקפב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקפג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקפד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקפה בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקפו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקפז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקפח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקפט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקצ בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקצא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקצב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקצג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקצד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקצה בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקצו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקצז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקצח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקצט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקק בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקה בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקי בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקיא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקיב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקיג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקיד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקטו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקטז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקיז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקיח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקיט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקכ בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקכא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקכב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקכג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקכד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקכה בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקכו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקכז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקכח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקכט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקל בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקלא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקלב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקלג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקלד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקלה בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקלו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקלז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקלח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקלט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקמ בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקמא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקמב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקמג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקמד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקמה בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקמו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקמז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקמח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקמט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקנ בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקנא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקנב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקנג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקנד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקנה בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקנו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקנז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקנח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקנט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקס בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקסא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקסב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקסג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקסד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקסה בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקסו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקסז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקסח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקסט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקע בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקעא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקעב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקעג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקעד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקעה בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקעו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקעז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקעח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקעט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקפ בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקפא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקפב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקפג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקפד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקפה בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקפו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקפז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקפח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקפט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקצ בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקצא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקצב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקצג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקצד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקצה בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקצו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקצז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקצח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקצט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקק בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקה בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקי בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקיא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקיב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקיג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקיד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקטו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקטז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקיז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקיח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקיט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקכ בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקכא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקכב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקכג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקכד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקכה בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקכו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקכז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקכח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקכט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקל בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקלא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקלב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקלג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקלד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקלה בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקלו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקלז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקלח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקלט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקמ בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקמא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקמב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקמג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקמד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקמה בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקמו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקמז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקמח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקמט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקנ בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקנא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקנב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקנג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקנד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקנה בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקנו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקנז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקנח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקנט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקס בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקסא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקסב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקסג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקסד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקסה בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקסו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקסז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקסח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקסט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקע בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקעא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקעב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקעג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקעד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקעה בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקעו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקעז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקעח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקעט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקפ בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקפא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקפב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקפג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקפד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקפה בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקפו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקפז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקפח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקפט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקצ בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקצא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקצב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקצג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקצד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקצה בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקצו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקצז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקצח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקצט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקק בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקקא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקקב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקקג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקקד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקקה בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקקו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקקז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקקח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקקט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקקי בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקקיא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקקיב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקקיג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקקיד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקקטו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקקטז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקקיז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקקיח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקקיט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקכ בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקכא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקכב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקכג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקכד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקכה בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקכו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקכז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקכח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקכט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקל בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקלא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקלב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקלג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקלד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקלה בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקלו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקלז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקלח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקלט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקמ בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקמא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקמב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקמג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקמד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקמה בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקמו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקמז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקמח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקמט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקנ בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקנא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקנב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקנג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקנד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקנה בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקנו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקנז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקנח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקנט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקס בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקסא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקסב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקסג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקסד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקסה בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקסו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקסז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקסח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקסט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקע בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקעא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקעב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקעג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקעד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקעה בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקעו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקעז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקעח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקעט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקפ בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקפא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקפב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקפג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקפד בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקפה בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקפו בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקפז בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקפח בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקפט בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקצ בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקצא בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקצב בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקצג בנים ואחד מהם מת והניח ק"קקקקצד בנים ואחד מהם מ

או חתם או שהיכו יורש מהם מניחוסו - דין לירוש מיקרי פשיטא שהם לא
שמיכו מקום ברשות - דין אם נתן לו פקדון בש"מ ומחון לנין שמחמת
שבריך להשתין ברשות נחנוסי שבת ויום טוב ולילה כיון ש"מ לשמר - דין שאם
נתן לו דינר של זהב ואמר לו השמר על כסף הוא שהיכו חייב אלא על כסף
בפי מה שקיבל עליו לשמור - דין שחיון שקיבל שרשונן שערים לשלישין
ונלקחו נחהם ואמר שרשונן עשה שאמר שנין נוחנין חהם - דין חעות
שפקדון אצל חנירו כרי להחפשק נהן או שפקדון כשנים אצל חנירו לשלישי
לשומו לו שלא יחו חחקים לשחים ש"ב שיהיה בשחירם - דין כל שחפקיד
חרנת שבחו ונכרי ניחו הוא חפקיד ויש חילוק נין אם נרולים או קטנים או
נין ערנים ערריים לעניים כשנניים או שרגיל לשחרם ליר אחר - דין אם
שנים שחרים לשנם שחקום שחפקדון חונא : דין אם הפקיד דנר אצל ש"ם
שום לו ש"ב דנר זה ושלח שנא"ש שחם ליקח חשלו ולקח אשל הפקדון ונפצר
הנכר מי חייב לשלם - דין שומר שאחר לשומר - דין אם שחנה ש"ח
לשחחייב לא כשומרים - דין ש"ח או ש"ם שכשלל או נשכר לאן
שנעלים נשעה שנומר - דין אם היו חיטין חוסקיים נירו וכניח
שנים ש'וכרנו ונ"ש קנ"ו כחבו שחחנר דין ש"ם שחינו יודע אם נענבו
נפשיעה או לא דין לאומן שכר שהכיח את חחלו ליקח חשלו ולקח אשל הפקדון ונפצר
לשחעון ונענבו חן האחר שכבר אם שחעון שלו - דין פקדון שקנ'לאחריו'
שחם - דין אם נחנם שום דנר אלא שחשקידו הנשנים חשעה לאומנם ום
נכל אלה הרנה פרטי דיניס :

רצב אלא לשלות יד נפקדון ואם אלא שם יד לא נחקנת אילחי
חייב נאומנין לא נכולו ום נו חילוקים נין שהנניחו או לקח
לשחיים ש'חינו חשבח ואם אחיר'לחקום שהשלה חעה - דין אם אלשל
חניות הפקדון חחקום לאחקו ולא שהחיירו לחקום הרחשון ונשנרה אילחי
חייב - דין אם היה הנקבר חולבני או חכיוכי הפקידו אלנלן חניות או ש"ח
ופקידו אלנלן שרים אילחי לפן רשות להשחחש נהן ושנחייב נאומנין
נחה חרין נהרווח שרוויחו נחעות ושכוחן הוה כל הנקבר יש לו דין חניות
ושלון חילק נין עשיר לעני - דין שנקבר שהוקר אלנלן חחון או כלים
חשוכים או חעות של פריון אנשים נשלו ענניס או אנשים ונהן הפקדון
להם כדי להניל את עלחו - דין חחקיר פירות אצל חנירו אלא ישרר'עם
פירותיו ואם עבר וערכן ואחרו חהן או שיחפקד חהם ולא יד'רח'נחפץ'
אילחי ובחה נריך לשלם - דין אם הפקידו פירות והרקידו אל שהפקדון חתן
ניניע שפשם או שירש עיוול או שיפשו חשלך אין יפשה עם הפקדון ואלא
יחכר אלא נכ"ר ואלא יחכרנו לעלחו ואם נחנו לו חעות שהין נהם סימן או
שנעיות של זהב וכיוצ'נהם שים נהן סי'להניהו לניחו ועכרם עם אלו ונחכר
קנת חהן או ש'שהקידו אצל ג'וענבר של ג'חהן אין חרין נהם שפשר - דין
פקדון של שפרי'או כסות שנרי'לנולנלן ולעכרן אילחי חוחר לקרות חן הם
של פקדון ואילחי כופין נכ"ר שחחייב חרם לשלם לשפרי'לחניד'לנלו'חהן
ום נכל אלה הרנה פרטי דיניס :

רצנ שהין חחקיר יכול לחנות הפקדון אלא נחקום שהפקידו ואילחי
יכול הנקבר לחחזיר'ל"כ של חחקיר ואילחי יכול לחשנר
שפקדון ניד כ"ר ניחם קנר חחחרי'ן דין אם חחני'שפקדון נש"כ ולא רצם
לקבלו אילחי נשנר חחחרי'ן דין אם אלא הנקבר שפקדון ע"י אלים לחקיר
אילחי חייב כחחרי'ואם יכול הנקבר לחזור וליטול שפקדון חיר השלים :

רצר דין כופר שפקדון אילחי ש"ם לו דין נזלון ואם שוחן שננב או נאב'
אילחי נריך שנשר נרים לרבריו ואילחי'נאחן דין אם שוכר חש"ב הנכב
ואילחי נריך שנשר לשנות דין אם הנב'דין רשנון שהחניא חוא נשנ'לשחעון
ונקבל שכר השרפרות ואם"ב נחקבל שחוב שבריך רשנון להשחרל נשנם -

רצה דין שהנקבר שהחנה ניחם שנר שפקדון :

רצה דין אילחי חייב לשבע שנוע'שחינו נרשוחו אף אם נא לשלם ואם
נריך לשות רבר חחוקבר שום שחי כסף ואחר כך
הוכר הנכב חי קוחם חשנם - דין אם עד ג'חעיד שהנקבר פשע ועד ג'חעי'
שלא פשע שפטור חן שנשוע :

רצו דין שבריך לשבע אף שפוקבר נירו בלא ערים ואם שוחרים חינו
לשפטר חשנוע - דין אם שחן הנקבר לא הפקידם נירו ולא
השלחני או שאחר לא אחרת אלא הנח לעניין או חשבית נירו ואחזירתי לך
דין אם נא לשחזור שקדון ואחר החפקיד אין זה שקדון או יותר ניום או שאחר
שאחר חנלי חים נרבר אלא שנשבר לשחרבו נריך שאר שאחרים או שאחר
החפקיד חנלי חים נריבר אין חשבינין אותו ואילחי נאחן כחינו רבאמרו
ום נכל אלה הרנה פרטי דיניס :

רצז דין החפקיד נערים או אלא נעדים אילחי נאחן הנקבר לאחר
לשה"ם או החזירתי לך ואם נתן החפקיד שיחיני'לשפקדון ורצו עדים
כלים נם שחניס שלו נירו - דין אילחי חוניאין חיחומים של הנקבר ע"פ
שיחיני ואפלו לניין אלא חם שרעתו שחב'עליו ואחין כן חרין נחוח הוא
שעדינו נחי דיניס שאיניס חנוניס - דין אם החזיר פקדון ע"פ ש"ר ואחר כך
נחע שהיו הנקבר שפוד :

רצח דין נקבר שחחייב לשלם ואחר שהיו יודע כחם רחים הים
והחפקיד חוזן נריב או שהם החפקיד חוזן שחא כהן שאניו הכי'
לו אף נרור והפקיד ואינו יודע חם כים או ונאבר דין חפקיד שאחר נחנב לי
חן שפקדון והשחר שאחר שהיו יודע :

רצט דין ש'שהקידו אצל ג'אילחי יכול ג'חהן לנבא ולישול את שלו -
דין אם חפקיד ג'אצל ש' :

ש דין ש'שהקידו אצל ג' זה חנה וזה חאחרים זה כלי קהן וזה כלי נרול
או ש'חפקיד אלנלן ונאו ש'שחרים כל ג' שהי הוא נעל הפקדון
וחשוכר ע"י אילחי נריך לשלם שהיני שרם ואילחי חייב נרשני שחי' וכן שנים
שהפקידו לכל אחר כחחם אצל רוקה ואחת ג'חהן ואינו יודע של חי חים
ום נהן שרטי דיניס :

שא נ'דיניס שאחרונים נחורים נהשרעם שחרים חילם לא נקרקעות ולא
כעבדים ולא נבנחי כותי ולא נפקרטות אם נשטען ע"י נלנול ואם
נשטען שנועה שפינו נרשותו או שנועת חילת ואין אם חייב נשניעה -

דין חי שהפקיד אצלו חחזון שניו' או חעות שרינן שנויו' אילחי חייב נשניעה'
ואפשר להשחחש נחעות של יחומים דין כותי שהפקיד ואח"כ נחגיו' או
שהיה פולין נשע שהפקידן ואח"כ הפרישן דין שחר שנחנו לו לאחר או לקרו'
אילחי פשוט שם אינו קרוע :

שב דיני שומרים נשאם חן שהפקידו אצלה או חניה שהפקידה אצל אחר
דין קטן שהפקיד או שפטל לנדול :

הלכות שומר שכר

וכולן סימנים מסימן ש"ג עד סימן ש"ו .

שג אילחי נשעה ש"ם שנחחייב נענישה ואינישה ואם אלא לשלומו דורון
או שאחר לאחיניו חכור שחורתי ככך וכך וחחזור יהיה שלך ונחיוה
שחירה נחחייב ואחה חקרי אונשים שפטור דין רוחה כין ש"ח ש"ם שנא
אילחי חים או כלך ונקרפה חחנו לחילחי לאילחי חייב לכניל אף נרועו'
לאחרים דין שכר שנהן לרועים לנניל חי חלא דין רוחה שכניח שרעו ונא
לעיר ושהיות סורפות חשם או שחחנרה כליסים ונאו כליסים וכשלים
ואילחי נחחייב דין רוחה ש"ם שכעניר נשחות על שכר ונשא' אם'לאחרת'
או חקפה ואלחה לרשחי נוקין או שפלה פותה וחת או חחה כרוכה אילחי
נחחייב ום נכל אלא הרנה פרטי דיניס :

שר החעכיר חניות של חניר חחקום לחקום כשכר וכשכר'אילחי חייב
לשלם ואי נחקל נדרך נשפ'וכחה נריך לשלם ועץ חילוק דין שכרו
ניום חשוק או לו ום נו הרנה פרטי דיניס :

שה דין ש"ם שכופר או שטוען שכשהשם או שעשה אחרת שניניהן -
דין אם שתן שכשהשם או שפשעה כם וכוכה לשלם פיוה שנוע'נריך
ליפשע דין אם שכשהשם נלישעים חזיין וחוכר שנכר אח"כ אם נריך השום'לפשל
להוניה חיד נלישעים דין אילחי נקרא שלא וחשוכר נשנליס רפשור -
ש"ם שקבל עליו להחחייב נאומנין או לפשור חניניהם או נכרכם ום נכל אלא
הרנה פרטי דיניס :

שו דין חאומני'אילחי כ'שם ש"ם על חם שניהו נאחזקות ואילחי'נשם'
חשכחירה דין אם נחנו לאילחי לחקן ולקבל אחר שפשם הכלי וכן
הכנלי שאחר הכיחל או נשע שקבל הכחר או שהיכם חחה שני ואלו
לכניע אם חעיידים לשלם חיחיק ואי קוכה שפשם דין חם ולילך חיטין לשחון
שוקים לשחחו'וקבל'ו או נחחה לשנח ונכלה או שהיה חשכין פנוס אילחי
חעויכים לשלם - דין אחרשם היכר לשלחני ואחר יקח חוח ונחנע רע -
דין אחקיו רם שחבל או שם פר שפשם נשכירות ואלמר חינוקות שפשם
נחינוקות דין שנוחן חעות לאחיניו לכחוב לו ש"ח ונשפה כו שפוח אילחי'חייב
לשניים חשפר ואם נכל אלא הרנה פרטי דיניס :

שז חשוכר דינו כש"ח ואין חאילחי חייב נשחיר'ואר אילחי'יכולין לאחזר
נהן חשוכר או החשכיר ואם כולר חכם נשחחה נקפיצת חשומר
ונחבלה חחלבת'אם יש שנת נשחחה דין אם חשכיר לשחר או חפסילה
לשחר ונשכחם לחי חשלם נחוקל אפלן רשחי לרוק נקרחו שחרית ולחשכיר
ערבית ום נהן שרטי דיניס :

שח דין חשוכר נשחה לרביב עליס אים או שפא שם יכול
לשנות חלא לשחה שוקם או חשלה שכה לנרולה או חעוברת או חיטרפל
לכותי ואם יש לו או להחשכיר לו רשות להניח עור על החחור נשעת רכיבה
ואם חשכיר לשפל ירוע ואילחי נחחייב נחשלה אילחי חייב לשלם חשם
חשלה - דין חשוכר נשחה לשפל שחם שחה יכול לשעון - דין כחף שחוסי'
לו על חשפה קב ג'וחוק חשפה אם דין חלוקה נשה'חניהו אלא חרעתו ועוים
כו חלשכחו ורעתו לשלם שכרו ואילחי חקרי שוחל אלא חרעת והוי נזלן
לשחחייב נאומנין ום נכל אלא הרנה פרטי דיניס :

שט שכוכר את שנשחה נילך לשקום יורע או לחרוש נה שקום יורע
ויניח ואוליכה או חרש שקום אחר ואחת שנשחה או שכר
אלא אילחי חייב לשלם ואם חרשו או הפועלים על חי לשלם דין אם השכיר
נשחה נילך ניום ע'ולשחרשה לאחר ואוח ולך ואחר כו ניום ואחת אח"כ
ואם נעשה חיטרת נדרך ולא חש ואניח עלי' אחשאני - דין אם שכרם לרוש
ונקניות ום נשנוחה ואוחלקה ום נכל אלא הרנה פרטי דיניס :

שי השוכר נשחה ואלא'נדרך או נשחשו'או נלקח'לעכור'אחלן או חת או
נשכר'אילחי חייב החשכיר לשעמיד לו נשחה אחרת ואין חרין עם השכירו'
ום חילוק כין שכרה לאשה נשרה לרבוק או לשפה עליה אלי זכוכי'וכין
אחזר זה לאחזר אחה - דין השוכר נשחה לאחזר נה נשני יחי'ונשכשב
נדרך נאחרם שם יין לו אחזרה ואפשר לו נשחה עליה אלי זכוכי'וכין
שהיכו

לחזור לו קלף כפותח מחורץ . דין המשכיר מחם ונתעברה משכה ורופא משכיר משכירות לחודש משיכור וכן כשכירות מלחה דין השוכר בית ועבר המשכיר ושברו או מחצצרו נפל או נחרב לימחי צריך משכיר להקחיל לו בית אחר ושיהא רווחה לבית ראשון וכן מי שים לו מחי עליו ושכיר ל' חכן ונעשת לימחי ודר בעליה ראשון או בנית ושם נפל בנית מחחתון . דין נפ' שלחר לחכירו דלית ח' ס"ג שלחרם זה מני משכיר לך ונעקר לילן והפרסם מעכותו ויש בכל שלה הרבה פרטי דינים :

שיג משכיר לחכירו כניכה גדולה כפניה מקום ים לו רשות לשחתם . דין הוכל שכחר ושלחר סיוגל חן שכונר וכירם לימחי חן על שוכר ויש בהן פרטי דינים :

שיך דין השכיר בית לחכירו חם חן הרבים שעל משכיר לעשותו ולחקן לף חם שכחת חוך ימי השכירות ושים שרב' רבני' משכיר חחויב לעשותו . דין חוזק שעל השוכר לעשותו ובלה ישלו שכיבה חשכיר :

שטו דין קנין שכירות קרקע ושלין שנלחם בשכירות קרקע ושכירות שום למחכר בחבל' חחתם וכל שלין בירו למכור חין כירו להשכיר זולת פירות ושפחתיק בקרע מוחק לשכע על דברים שלין חחלק' זו דין רחוק משכ'כר לשחתו וש"ל חחתון לחחו' שלינו שב'לו כל חם שיפשירו שכשר דין חוקת בשכירות שכיח שלין חוציל חחזק חלא לחחר נחר חשנה :

ערבי לחחזיק בו חיר ושם שנירר בשכירות שפי' בע"ש צריך לקייש :

שין חשוכר בית ורוצה להשכירו לחחרים חו לחכיחו בלי ריעורין דין חי שכחן לב' ירים בעיחו ושחשכיר רוצה להשכיר חו למכור זכותו לחחר דין כנותן ניחו לחחר חו חשכירו ושייר לעצחו שכירות יכול לירור עם מחקבל מחכה חו עם חשוכ'שיחת יכול לחחזור כחו לחחר דין שכיש בשוכרו שלין ש'יכול להשכיר ולפוסי' לחחרים בחוכן ולפשכי שיכול להשכיר שפי' למי שכני ניחו חרוצין דין עוד שכחן לחחזו ובחו שלין בריכין לחת דירחן לחחר :

לפשר לפניש לפניש לחחם בית חחורף ויכולין לחת דירחן לחחר :

שיז דין חם חשוכר חחולק עם חשכיר שחשכיר חומר כשר כלה זמן חשכירות חו חשוכר חומר כשר פרעתיו חו שכחב בשטר שכירות חו חשכ'שחני' שלין ש'יכול להשכיר ולפוסי' לחחרים חשטר ולחר לחת שכי' חשוכ'חו החלוה וחכל חפירות חו שכבש בשל חפירות חשטר ולחר לחת שכי' בית ליחן ושפל'חלחר זחן יפ' רשו' לחשלוה לחש

שלח דין אכילת בהמה בשעת מלאכה וכמ"ש לא תחסום שור בדישו
כיון דמחובר הוי בחזקת ואין ממשמשין שע"ב

דין מיעוט המשתתפין אחד מהם או שעשה רבר שאינו מתוקן/אות/מלכיך/
ומרשתי בעל הפרה להדיוטות כגי שאחד הרבה דין אם חסם ורם כחה כדיך
לאלם דין ישראל שור נפרעת על כחתי או כחתי כפרעת על ישראל - דין אם
אמר ישראל לכותי חסום פרתי דין אם הרבר מלכל שהי' עושה פות רע לבני
מעיים דין פרות שהלכות על הפתוחה לפי מירם להם הדרך או שעושין
בחלקת שעורי שאוכרו בחים ויבאן נחתר להסיר מקליפה :

שלט לחת שכר פרם או על בהמה וכלים בזחנו דין אם שבר ולא נתן
בשכירות כחתו ואחי פוח אחנו הן בשכיר שעות או בשכיר
יום או שבוע או חודש דין אם נתן שליחו לאותן לחקנו ונשבר אין/חק/ואבד פוח
דין השוכר פועלים לפצירו אחת מל"ם פועל בכל מלין או שלשה דין שכור
שכיר בב"מ שלין לחן שכיר לחיות שעות כיהו אלא כיום אחד או שלין דרכו
לשכיר על שהשוב עם הפועל דין אם שחסו שב"ם לפועל על שפלם לעניין
כל מלין ואם רוצה פועל לחזור בו אלא לקבל מהשלמתי :

הלכות שאלה

ובו ח' סימנים מסימן ש"ם עד סימן שמ"ח .

שם דין השואל מחכירו בהמה או מחלפין שהי' כבל מלוכפין מוחחת/
מחחת מלאכה/ואו/מיקרי מחם מחת/מלאכ/ואי שואל שוכר/ומלאכתו
מעכבת/אות/פוח אי/ומחחתו אי/כמוהו/שכאת/שואל ויקוח אלא מחחתו/
הבאת/כיד בכו או עברו ומחח נדרך אות/מיד מייב השואל-דין אם אמר לו שואל
הכיאם נחקל ואיה חבא מפילים - דין חזרת השואל למחשאל פ"י שלית
אחת נפשר השואל אם מחח נדרך ואם אחזיר לאחת מחשאל ואם אחר
מחשאל שיאלה לו ואחת השואל קורם שאלה לו דין אם כלחה ואי השאלה
פחוח אינו אלא פ"ם :

שמא השואל אחר אחנירו אחה או לאחן קבוע אחת אין יכול לאחר כו
המשאיל ואם אחת השואל ואפולה פוח נזיר סיורים אם מיניח
עלוכסים ואם היה בהמה ובאחרו היורעים ואכלוהו כהה משלמים - דין
השואל עובר אחה לעיני/או לפניות/או לפניות או ליל לאחל או שאל אח/
להשחחם נו אלאכה או אפ"ל אלא/אלני/אני רוצ/לעשות בה או בבהמה ליל
לאחן/אלני או אפ"ל השאיל/ני רבר אלני כשוכחך על/כהה זחן הוא שאול לו -
דין אם אפ"ל השאילני עוקת ונפל ושים חילוק בין שאחר עוקת אחה או עוקת
זה ויש בכל אלה הרבה פרטי דינים :

שמב שאין השואל רשאי להשאיל שאילו שכר אחרה אם לא נ/או
שניהם :

שמג דין השואל אחר כלות ימי שאלה וכן שומר שכר אחר כלות
זחנו :

שמד דין השומר שאחת/אחחת אלאכה אחת כריך לשבח ואם אחנה אלא
יבבע או לא ישלם אחת אחני שאחני בלא קנין דין אם יכול
לשלם בשבר/או שבבילה דין אם אוליו שאנרים בין שאח שכיר/לשאח
השיאר/כדין או שבבילו או שבבירו או נאבדו כפיום רשות הן - דין אם שאל
ורואם השואל שהשאיל יבבע כאה שים שוה דין השואל עוה לאני
פיום ושכרם אני פיום או שאלה היו/ושכרה לאחר או אני ערו/ש/שאולה וש/
שכורה וים שעבה ובפירה כיכחו וזה שאחר אוו שכיאם שאולה שאה וזה אוחן/
אחרים וים שעבה ובפירה כיכחו וזה שאחר אוו שכיאם שאולה שאה וזה אוחן/
שכירה אחם הן שהעבדים נרי או שפק וים בכל אלה הרבה פרטי דינים :

שמה דין השואל ב/בהמות לאחני פוו/ושכרה לאחני היו/או אחסר לו ג/
פרות כ/שאולו/וש/שכורה ואחת אחיי/ואחרה השואל שומר השואל/
אחו או נאחן שהיחם שאולה והשואל שומר לחיוב :

שמו דין השואל שהי'/השאיל אחו בחלכחו אחת אחני אלא
בבעלי/רשות ואם אחר לשלוחו נא והשאל עם פרטי ואם אוח
עבר בבעני או שבשל לו הענר בלא רצו וכן בבר/ נבשי אלא שבשל אח/בשאת
ובשאל בשלא אחם או השאלה פרא לנוכר בשני אלא ובשאל בשל פר/לבשל/
או שבשל אחני שואחן ובשאל לו ש/אחן או שואחן שבשל ש/שאן אחנירו אם
אקרי שבשלי בעלי/דין השואל לרבשם או לאחרו/בה או לעשות בה אחו/אשה
פרוסה - דין שלאחר חינוקות והרב השוכח לחלמירו והנוסח לבני השרינה
ואחקין דש ושפוחר ואם"כ שם אקבל כל אלו שבשלו או אוה אם אקרי
אלא בבעלי/דין אלא בבעלי/ושכרה אח"כ אלא בבעלי/או לחיוב או אלא
בבעלי/אחר ושכרה אח"כ אלא בבעלי/אחר ואלא בבעלי/או לחיוב דין בעל
בבעני אלנו של אחרו דין שבה שבשלה ואם"כ בשבת או נזלן שבשקי/או שבשי
וים עם השואל בחלכחו שאין אקרי אלא בבעלים ואיחה בחחייב השואל
בשמירה דין לוקח בהמה לע/יום וים בכל אלה הרבה פרטי דינים :

שמז דין חיוק שור של שואל לשורו של המשאיל או אינבא דין אם בין
חור וים חילוק בין קבל שחירה אלא אוק או אלא יוחר :

הלכות גניבה

ובו י"א סימנים מסימן שמ"ח עד סימן שנ"ט .

שמח דין לחיור גניבה לשאול בכל ענין אפילו דרך סחוף ואפי/אחת
מ"ם ואפי/חקטן ואפי/אכחי ואפילו אחה שחחייב ואם נגנב
אין בהלה ואם נב אחר ובייב לו להחיליבו וים חילוק בין ירא או לא ירא/וכין
אם לא היה הגנב לאחר יכול לשלח דין עשות כחי אחת אחר ואפי/ דין ראובן
ערבה לשמעון שנכנס לביח לוי ונכב חפץ ש"ב בא אחו חפץ לידו והחזירו
לשמעון אחת כאחייב ראובן ללוי דין האחרה לגנוב או שלחו לגנוב אם אי/
בחלכה וים בכל אלה הרבה פרטי דינים .

שמט דין אחה ומבר וקחן שנגנבו ואין מניחה בעין ואין להם בחה
ם ושאחין הפנרים וחקבינ/כ"ם כפי כחו על פניה/או חזיקחו
אם

שנ אם נכב בלבו על אחירו ובלבו ואם נכב ובבח בשבח או אשבח
ובשבח אחריף דם ל' אחיסם שאינם רואים ואינם עסוק אחנ/קים ל/
בדרכם היכים דין אם נכב ואמר לשלומו שיבבח ויאכר :

שנא דין הנוכב כים בשבח ואומנם לר"ם ואבדו אינם בשחייב לשלם
אחנים רשיעור בניהם בא קודם שיעור שבח :

שנב אם השקיר לשבים ושבבו ובשבו בשבר ואחר כך סודם ם/ואל השני נאו
פרים :

שנג כשחני/שבניהם נזר שבעלים שינוי שאינו חזור כגון שלח ובשפח
אול או כחיי אם אחנה אינה אחת קונה בניהם עשחם ו"ב להחזיר
בניהם עלחה אלא אחים כחו שבים זוה בשבת בניהם ואחו שקרי שינוי -
דין יאול עם שינוי רשות ושים שילוק בין לקח שבבו שפורסם או לא לעניין
שם"ב להחזיר אף הדמים :

שנד השניהם הניהם ניר שבבו אינה שאת הוא על הבבב
ושים שילוק בין שבה שחחייב אלא כגון נוחש או יולרה לשבח דשיפח/
דין שינוי שם או שינוי רשות אם נחחי/בירו שאינם אלא אחת דשיפח
הוקרו או ו חזילו בניהם בירו ובבח ואכר אין יהיו אחשלומין דין לא נאבר
או נשבת בניהם בירו דין נבב ונזלן והוא בירן אם בעלים יכולים להקריבו
ים בכל אלה הרבה פרטי דינים :

שנה דין נבב שחזיר בניהם אלא חרחת בעלים ובאבר אחם אינת
יפא ואינו חייב בחחרות ים בזה שילוק בין אחלשלין ובין דבר
שים בו רוח חייים ובין נבב לשום/ואם היה אחלה נקוד ואלוח אפין בחזנו
בעבר ואחזירו אבבב ים בחן הרבה פרטי דינים :

שנו אחשור לקבות בניהם ולחייב לנבב בשום דבר ואם קנה אינת בדין
להחזיר הבניהם לבעלים אף בלא דחים ובשף הנבב פ"ב להחזיר
פרחים ואינת פ"ב להחזיר בלו ואינת פ"ב להחזיר בניהם אלא הדחים
ובשחזיר בניהם ובדין אב"ם או אבבב להחזיר לו חפותיו ים בפירם
בינהן אבבב אלוקח בהחה אחלה ואף אלקח ביותר חחזיו דין נבב ואדם
אחזנו או קרא בסיקפו או אחסכין בניהם דין אחן שבחזקין לו בלים לחקן
ואחכינם אם בדינין הבעלים להחזיר הדחים -
דין אחם אלוחם על חאבנות שבינו של בעלה דין אם לקח חבבב שאינו חפורם/
או חחקורחם בחאם וחכרה לאחר בחחה ובשרים והוכר הבבב דין ישראל
שקנה מן אבבב וחכרה לישראל אחר וכן כותי ואחר אבבב אחנו והוציאו
חלוקה בני ים בכל אלה הרבה פרטי דינים :

שנז דין מי שיבא לו אם בניהם או שבקו בלילה שבבבו בליו ושפרין
ואבלו לאחר שחפרת אחנו/וכיכר בליו ושפרין בין שחרים אינת/
בדיכין להזיר ים בזה פרטי דינים :

שנח פיזה הן הדברים שאסור לקנות מן הרועים וחשומרי פירות
ושפלרים וחבנסים ושדרים וקבינים וחבנר דיש/זחים וחכובם
וחחחייט וחשחרח עבר/או שאר כל מלאכות חשוט שאל נזל הוא
בירם דין אפם שבחזקה בכל יחומים שיבזרו עליה אלא יפת אות/ חרם
ים בכל אלה הרבה פרטי דינים :

הלכות גזילה

ובו י"ט סימנים מסימן שנ"ט עד סימן שעה .

שנט דין פיזה גזילה שקילו כל אחה אפי' ש"ח להחזיר אם לא ברזה
דבר קיפם חחבו ואוא בעין או ים לו שכבת בפות ואיחתי
מקרי גזלן ואיזהו עושק - דין אחוקף אחבון חיד אלום או שבוע/אחת אם חביאו
לאחור את אלו דין חיזור לאו דלא חחזור ולא אחלום או בשל/אחת ים בכל
אלה הרבה פרטי דינים :

שס אחנת אבת גזילה שבריך להחזיר גזילה עצמה דין אם נאבדה
בניהם או נאחבי/בעון-בגזל בעים ושיפן אי אחנת יפות ואחרפן-או
אבנים ואחתן או שגזל אלא ובשה אינ וכשה אינ וכאוחה לאה הרבה ש"ב בעים
אחזיר דין אם גזל עחחילה אחנת ח"ם או אחים אחחילה ח"ם אלא אחשיר
אלבו אם"כ אחנת אח"ם דין הגזל קונה ובבע/בעי/גזילה או שגזל קרקע
ובנה עליה בניינים גדולים ים בכל אלה הרבה פרטי דינים

שסא דין יאול אם יש עמו שינוי רשות בשם או שינוי רשות אינת קנה
ולעניין אם יכול אחזיר אחקרי שינוי רשו/דין אם בא אחר ובשלה
אחנולן אינת יכול אחזיר שגזל אחבשי דין אם חורים הניזלה לבניו ובשחי/
בניהם או שבשלים היורשים אינת נפרעין אחן ואפי/ן קטנים ואם פורעין
היורשים דין הגזל נפרעים אם כדין לחחזיר נפרעים

שסב דין הגזילה שבאחנו/או שבחילפו אחנו/אחר/ דין אם אכרה הגזלן
או אחכרה לבותי ובשלים אחם שבחו של אי אחנת לפני ליום
אחר שבאחנת או לאחר שבאחנו/ דין אם גזל פרה אחוברת וילדה ורבל
סובבה וגזזה אינת אחן של גזלן דין אם שים בחוסם וחוזי/עלים ובאחנה -
דין גזילה שבוקר/או שבזלה לאחר הגזילה בשעת חוקם אחן בעולם -
דין הגזילה דבשיחברו כלה ניחר אינו שום כ"ב כחו כשיחברה אחר ב/אוך
יהיה הפרעון ים בכל אלה הרבה פרטים דינים :

שסג דין הגזל בחחה ובנייה ואוקינו או בחחה בחה או שגזל אחנת
ובשבל או שגזל פירות ובבריכו גזילה או קנה/או דין ובאחין או
אחן ועבר עליו בשבח ובזחה לום אינת אחלה בשעת הגזילה ואינת ל/
הרי אלך לפניך - ובלה נשרפה או נאבר אם"כ חייב לשלם בשעת הגזילה
בכל ענין - דין הגזל בחחה ובשה בח אלאכה אחזירה בעינה דין אחוקף
בשבו של חבירו או בשפיכתו של חבירו ובשה בח אלאכה או שרר אחר
ונית אחבירו אלא אחרתו אינת צריך לשלם אכרה ואם אחר בניה שרר בו
כרבר אחום אחלנלן עליו כל הבירות .
דין אם אחר בניה אלוכן הן כיוקר אן גזל ואחן לו אכרו ואחנה אחינו אלא
אלא של אחתון כאח צריך לשלם לשמעון דין שני אוחקין אשכיר ל/אחן -

דין ישראל שגנב מן העיר ולקח ספר כיוצא ומצאוהו ליעקב אחר - דין הפקדון
דין השואל כיוצא מהבירו ושכירו לשתיהם בזמן אחד - דין מי שמת ולמנות לחבירו דוד כמנויו שלי ליתן לו שכר - דין מי שמת לו שכר ושתים
ערבים וגם אחר וגזלו וגנבו שכחר בשתיהם ושולם אחר שכנגד ומיהו שום שלא כתב שתים לכן הם בכל אלה הדינים פרטי דיניהם :

שפד ערים או עד שראה לו שהכהן לפוך בית חבירו ונפל כלים אלא נפלו בפניו והכהם אומר שלקחן ממנו או שהניח כיוצא זה או אחר מיד חבירו בפני עד שראה לו שהוא הקר שהוא לקח או כלי ואינו יודעין כמה ואינו שומע קרא שאמרו שתים מהניין ממון שהוא מהם יותר שיתם מהניין שיהא על המוחר ושיתם

סור מס דמצלם מ"כ וכיון מצלומי מוסר נזק מצלם ומיזם מקרי מס ומיזם
ר' ... ושים מילו' כיון סיו' דקרן לפרי דמן ורגל ומיזם מקרי סיזק דקרן ומיו'
ורגל ויש מילו' כי סיו' בדמות סניזק מו נר"ם מו נדמו' סמו' לסניזק מו
נם של ס' מפן ס"ם סיש מסדר מיומות לסניזק ומפל לפירו' ולא לסוורים מו
ס'לסוורי' ולא' מפן לפירות מו לסטר דבדים מו לס' לסוורים ולא לפירות
ק' ומ"ם בקרן מו בפן ורגל • דין פרס מדבנס נר"ם ומלבס פרס
סמרת ובפסס בס :

ך דין סיזק דרגל ומולדותיו ומיזמו מולדותיו ומס בנמסס בכפס
כוכב מו כנגיר מלם ומוסיף • דין סיזק ברורות מכחיין מחמת
ס... סמלבס בר"ם מו בחבר בניזק מו דרסם על מכלי דרסות בניזק
... ובפלה על כלי סמר ובכרם ויש מור פרס מילוקים ומפות מלם מכי
... רביעית נזק ומס מבני תפיסה דין בחמס בסמילה בללים לעיסס מו
... ומחור מבער ומזיקו בקול מו מרבנול מסורב כלים ברות בכיקו מו
... סום מו רבוסה קטר ברבלי מחרבנול ומזיקו ים מילק בין בקטר מללין
... ובין סמרבנול יש לו בללים ומסום סום על בפקר מו מיפכ מו ים
... ן בללים אין יהיו מחמלומין רין מרבנול סהים מסמס בחבל לני ובפסק
... לב ובני מקפיו ומזיקו לימת מחמלומין נזק מלם ויש מילוק בין מקפיו
... מלם למסס מו מלמסס מו מלם למקבר ומין ים בכל מלם פרס פרסי
דיניס :

א דין סיזק רמן ומולידתו ומוסף כל דבר שבמינו בניזק בין מכלס
בין ממכלס ומס מכלס סנמסס דבר מלין רמוי לס בנון כפו'
... מו דברים רלמו מורת' כגון בשר ומבילי מחלם"כ ומפין דרכס
... ל מלם ע"י מרמק כגון מחור מבכל כרסיגן ולכל מלק מחמן וכיוסס
... ומלם כ"ם דין מס דמס סנמסס מוכלי' ם"ם מחניות ומברס מחניות ע"י
... מלם דין מים וכלב ומחול מזיקו ומס כקרע נגייסו פורס לפזיק • דין
... המן כ"ם שפיכו מלם כרסות סניזק ומס לקפס מסס ומוניל לר"ם ומכלס
... בקפ • דין ג' מחנים פירות כל רשון לפי ערת לי ומס סנמסס עומדת
... ל' מו כר"ם ומוכלת מיומי דמכס מו מרמות סניזק • מו פשומדת כר"ם
... לת מ"ב מכרת' מו מקום מלם פירות מת מפלת לפחוריו מו פשומד'
... ת סניזק ומלמס פירות כר"ם ומבלן פימת מוי כמן מחזיק נר"ם ג"ב
לפלס מלם מס מנמנית ים בכל מלם פרסי דיניס :

צב דין כלב מנמל מחרה ומס נמלת ומלך לפנרים מל בעל מרה
ומליק פנרים • ומבל מחרה מל מס ומימת מחלם בעל מכלב
... על מס מ"כ מו רביעי נזק ומס פנרים מו' מל מחר פימת מייב בעל פס
ומס כמן פרסי דיניס :

צג דין המנדים נזרס מבירו מו מכנים פירותיו למנר מבירו מן
... נרסות מו מלם נרסות ומבלמן מנמסס מל נ"ם מו מוקם
... מס בפירותיו במכילם מו פשומלקם מו פשומלקם ים מילוק פס בעל פנרים הוא ס בעמו
... מר מו לא דין מפס פמן לם פנ"ם רסות לנוס פס ס"פ ומבלמן פנרי
מל כ"ם ים כמן פרסי דיניס :

צד דין כמס פמומלקם בפמן מו בפימי רגלים מו פמנינרס לבל
ניזק ומפלה ס"ג פירות ניזקות ומזיק' מו פמנפ פירו' כמי לירס
... מכלם פפירות כמס מפייב לפלס ים מילוק בין מפכלם ע"י נפילם מו
... כרכם ומכלם דין מפ יכפ כמס מן פניזק ומזיק לפס • דין
... מיר נמפת מבירו מל קמת מבירו מפ ע"י פפניזק מלם לפס מו לא
... פפ מלא קס לא נפפ מר פפלם לפס פימת מייב לפלס • דין מפ מזיק
... מס מלם פירות פמחוברים בקרקע מו מקונ' פירות רבל דמפערין מפ
מרס מוא ריבה ליקח מ'כוצה בו ים בכל מלם פרסי דיניס :

צה דין במפנה כלב מל מבירו ומזיק פנפנה פסור מדיבו מרס ומל
כלב מפלס מ"כ ומפ ביפסו נפנמו בעל מכלב פסור מפום שבל
פמפנה ומא לפר ומיכס בו פקור :

צו דין מס פנרין ביפמרבו בעלים פמירה מיזלה ומפור בפחיר'
פמת' פסור בעלים ומפ מזיקו ומיכס בו פמת
... ים מלפפים לפלס דין פסור' נרך לפני בפמת מבירו מו פפניזק בפמה
... ומזיקה מו פבפנרה פימת מייב לפלס בפזיק • דין לפר פמסר בפנפה
... ומזיקו ומפלס ומזיק' דין לפר בפמה לם' בני מרס לפמור ומפס ב'
... דין פמסר בפמה לה' פמרים פימת לפרין מפקלי לפניו מלם יזיק
... יזיק דין מס מפנרו פמסר לבני מו לבן בימו מו לפמר לפר לפמור
לפניו מס מזיק מו פמזיק ים בכל מלם פרסי דיניס :

צז דין מי פנפמתו רפלה לבנס לפוך פרה מבירו ומזיקתו פבריך
לפמרס • דין פקבנים בים לפס בפמת לפפום ביום פסוק
ומזיקו מיכול פניזק לפמרפס מקוים יום פסוק מס פמה בו

צח דין מי פפבנים פורו לפפר מבירו נרסות מו מלם נרסות ומזיק
לפור רבעל פפכר • מו פקלקל מת פפכר מו מלם לבור
... פים מיומיו פימת ובמה בריך לפלם ומס מזיק פור מל בעל פפכר לפור
... בנס מו בעל פפכר בעבמו מזיקו פימת מייב לפלס ים כלם פרסי דיניס :

צט דין פרס מפוכרת פפזיק' מו מרבנולת מס נזנס מוולרת ומבינת'
ומס פמנ עוכר בבירס ומין ירוע מס קורס פנגפס ילרס מו
... מבירו מן מס נוגס מפולר •

... פור פנגפ מת פפרס מפוכרת ומפלה כמס מפלס ומס פמנ עוכר בבירס
... ן ירוע מס קורס בגיפס פפלה מו מפמת פבגיפס פפלה ומס מימת פפרס
... לפ' ומולר לפ' מיפלך מוליקים בדיני פסיזק ים כמן פרסי דיניס :

... דין פור פמים רוזך מפר פור מבירו ומזיק ומלה פמור פורך פיזק ומס
... מומר לפ כי פלפ פפלע לקפ מו פכיס פפיו ירוזרים מפר מפר ומזיק ג'
... ן ומין ירוע פזיפ מפן ומן פל פני פלפיס מו פמים ג'מפן ומין ירוע פיזק
... ומן פל פני מבני פל פמים ג'מפן מס פמומר מו ג'ני ומקפן מו פמת
... מפר כפל מו מבירין פמפ"כ ומן מס יש בס פניזקין פמים ג'מפן גדול ומ'
... ן ומזיק מומר פקפן פרע מת מבירו ומס מפמת פניזק מס מפלם ים כפל
פלפ הרבה פרסי דיניס :

א דין פור פמנפ ימור ומנפ פור מפר מין מפפלמין פניזקין מחבו ומס
מפם פניזק ומוך ומנפ : דין

סימני הספר הלכות נזקי ממון וחובל חושן משפט

הלכות חובל ובו ז׳ סימנים

תכ דין המזיק ור׳ על המזיקו להכותו שנקרא רשע דין המוכל בחבירו או בחבירו פחות מיתת מיזד כל המזיק ר׳בירו ופחות מיזד בא׳ מהמזיק דברים שיש הכה בהן אפילו בדבר קל כיוצא מזה ר׳ דין המכה לחבירו פחות מיתת מיזד בא׳ מהמזיק דברים שיש הכה בהן אפילו בדבר קל כיוצא מזה ר׳ דין המכה חבירו ומכה אחר את המכה דין המכה חבירו ומשבר כלי חבירו ומזיק ממון חבירו ר׳ דין המזיק לחבירו בידים ר׳ דין המזיק לחבירו בגרמא ר׳ דין המזיק לחבירו בגרמא ר׳ דין המזיק לחבירו בגרמא

MARKUS POPPER
BUCHBINDER
PRAG
RABBINERGASSE No. 222

